

BIBLE

Ao Naga C.L. Bible

Naga, Ao Language

Naga, Ao - All Bible

Old Testament			
Lipok	3	Nahum	1.939
Anitet	122	Habakuk	1.944
Levi	226	Zefania	1.950
Züngdangba	295	Hagai	1.956
Tazüngkunem	394	Zekaria	1.960
Yihusua	481	Malaki	1.981
Obendangertem	537	New Testament	
Ruth	595	Mathi	1.988
1 Samuel	603	Mark	2.076
2 Samuel	681	Luk	2.131
1 Chubatem	746	Yohan	2.225
2 Chubatem	820	Tenyartem Mapa	2.294
1 Putipuyang	892	Rom	2.381
2 Putipuyang	960	1 Korint	2.418
Ezra	1.043	2 Korint	2.454
Nehimia	1.067	Galatia	2.478
Esther	1.102	Efesa	2.491
Yob	1.118	Filipi	2.504
Tenüngsang Ken	1.188	Kolosi	2.513
Apijemtsü Shin	1.363	1 Tesalonika	2.519
Sayutsüngir	1.429	2 Tesalonika	2.527
Solomon Ken	1.448	1 Timoti	2.532
Isaia	1.458	2 Timoti	2.542
Yerimia	1.580	Tita	2.549
Aiatai	1.714	Filemon	2.554
Ezekiel	1.726	Ibri	2.556
Daniel	1.846	Yakob	2.582
Hosea	1.881	1 Peter	2.591
Yoel	1.897	2 Peter	2.601
Amos	1.905	1 Yohan	2.607
Obadia	1.920	2 Yohan	2.616
Yona	1.923	3 Yohan	2.618
Mika	1.928	Yihuda	2.620
		Jungkai Adokba	2.623

Naga, Ao - All Bible

Lipok

Lipok 1

Tsüngremi Yanglubatem Indang

- ¹Tetenzük nung Tsüngremi anüng aser alima poktetdaksü.
- ²Alimaji kecha mekümtet aser tazüngla liasü. Ammang tzüyim manung liasü aser Tsüngrem tanela tzüma nung liasü.
- ³ Aser Tsüngremi ashi, “Tesangwa adokang” aser tesangwa adok.
- ⁴Tsüngremi tesangwaji junger ta ajitet aser pai tesangwaji am mang nungi sadang.
- ⁵Tsüngremi tesangwa dang “Anogo” aser am mang dang “Aonung” ta aja. Aonung aser anepdang naji anogo mezüngbuba liasü.
- ⁶ Tsüngremi ashi, “Tzü nungi tzü sadangtsüsa tzüji nungtenang” aser yamaji liasü.
- ⁷Anungji Tsüngremi tzü temalen aser tzü telunglen ta sadanga yanglu aser yamaji liasü.
- ⁸Tsüngremi iba dangji “Anüng” ta aja. Aonung aser anepdang naji anogo tanabuba liasü.
- ⁹Tsüngremi ashi, “Anüng kübok aliba tzü ajak tesem kati nungtenang, aser ali takong adokang,” aser yamaji liasü.
- ¹⁰Tsüngremi ali takong dang “Alima” aser tzü nungtenba dang “Tzüyim” ta aja. Aser Tsüngremi aji junger ta ajitet.

¹¹Tsüngremi ashi, “Alimai rem lanu tapu ajak, metsüjang atangba süngdonglidong tapu ajak, aser tejang atangba süngdong tapu ajak adokdakjang.” Aser yamaji liasü.

¹²Ali jagi rem o metsü tapu shia atangba süngolio aser tejang atangba süngdong tapu ajak adokdaksü aser Tsüngremi aji junger ta ajitet.

¹³Aonung aser anepdang naji anogo tasembuba liasü.

¹⁴Tsüngremi ashi, “Anüngdang nungi aonung lemdangtsü asoshi anüng nung tesangwatem lidakjang aser itemji temaitsü asoshi, mapang, anogotem aser kümtem aser tsüngkhüm mongpu asoshi sang;

¹⁵Parnoki anüng nung tesangwa ayaba jagi alima nung tesangwa agüjang.” Aser yamaji liasü.

¹⁶Aser Tsüngremi tesangwa tulu ana yanglu; anüngdang asoshi anü, aonung asoshi ita; pai ano petinutema yanglu.

¹⁷Alima sangwadaktsütsü atema pai tesangwaji anüng nung yutsü,

¹⁸anüngdang aser aonung madak yimsü südaktsütsü, amman nungi tesangwaji lemdangtsü asoshi liasü, aser Tsüngremi aji junger ta ajitet.

¹⁹Aonung aser anepdang naji anogo pezübuba liasü.

²⁰Tsüngremi ashi, “Tzüji taküm shiruru aika agi süngdakjang, aser ozütem ali temalen anüng tom nung yimzüdakjang.”

²¹Tsüngremi tzüyim shiruru tulutem, tzü nung arakzüba taküm shiruru ajak, aser ozü tapu ajak yanglu. Aser Tsüngremi aji junger ta ajitet.

²²Pai item ajakji moaja ashi, “Tejang rena tangang aser tzüyim tzüji süngdakjang aser alima nung ozütem rendakjang.”

²³Aonung aser anepdang naji anogo pungububa liasü.

²⁴Tsüngremi ashi, “Alima nung shiruru tapu ajak, kiset shiruru arem shiruru tulu aser tila ajak adokdakjang” aser yamaji liasü.

²⁵Tsüngremi alima nung shiruru tapu ajak yanglu, aser Pai aji junger ta ajitet.

Tsüngremi Meimchir Yangluba

²⁶ Idangji Tsüngremi ashi, “Tang asenoki asen ama asen mesükba nung meimchir yangludi; aser tzüym ango madak, anüng ozütem aser shiruru tapu ajak; kiset aser arem shiruru tulu tila ajak madak parnok ketdangser kümdaktsüdi.”

²⁷ Anungji Tsüngremi nisung pa mesükba nung tebur aser tetsür yanglu.

²⁸ Tsüngremi parnokji moatsü aser ashi, “Soyapokya-ang aser jenti rena alimaji süngdakjang aser aji aziökang. Tzüym ango madak, anüng ozütem aser alima nung aliba kechisarena madak ketdang sang.

²⁹ Aser Tsüngremi ashi, alima nung aliba tejang atangba, süngo-lio ajak aser süngjang atangba süngdonglidong ajak ni nenok nem agütsür; nenok asoshi itemji chiyungtsü alitsü.

³⁰ Aser alima nung aliba shiruru ajak nem aser anüng ozütem ajak, ali nung ayazüba ajak nem ni süngo-lio tajem chiyungtsü asoshi agütsür aser yamaji liasü.”

³¹ Tsüngremi pai yangluba ajak angu aser ajiang aji kanga tajung liasü. Aser aonung aser anepdang naji anogo trokbuba liasü.

Lipok 2

¹ Yamaji anüng-ali aser yangji aliba ajakji renem.

² Tenetnübuba nung Tsüngremi pai yangluba mapa atem aser pai yangluba mapa ajak nungi pai mungzük.

³ Aser Tsüngremi anogo tenetnübubaji moaja meshitet, kechiaser iba anogo nung pai yangluba mapa ajak nungi anisüngzüka pai mungzük.

⁴ Iba ya Tsüngremi anüng aser alima yangluba otsü, koba anogo nung Tsüngremi alima aser anüng poktetdaksü. Kodang Kibubai anüng-ali yanglu,

⁵ alima nung süngdonglidong maliasü, aser süngolio ano memeyi, kechiaser Kibubai alima nung ano tzünglu marudaksü aser alijak züsentsü meimchir kata maliasü,

⁶ saka tzüsü alima nungi tua alima nung tzünglu arudaksü.

⁷ Idangji Kibuba Tsüngremi ali nungi ajongli bena aru aser iba jagi nisung yanglu, aser pa teni nung taküm tangula apuoktsü aser nisungji akümlir ka aküm.

Eden Tsüki

⁸ Kibuba Tsüngremi anüdoklen atsüki ka Eden nung yanglu, aser pai yangluba nisungji idakji yutsü.

⁹ Pai idakji tenük asoshi tobur tajung aser tachitsü süngjang atangba süngdongtem ali nungi meidaktsü. Atsüki tiyong nung taküm süngdong aser tajung o tamajung metetba süngdonga meidaktsü.

¹⁰ Ayong ka atsüki nung tzü agüja ayimtsü asoshi Eden nungi adokdaktsü; idak nungjagi aji lemsa-a ayong pezü aküm.

¹¹ Mezüngbuba ayong tenüngji Pishon, iba yagi hon aliba Habila lima ajak meketa ayimer.

¹² Hon temeja teronem menemba aser senti lung iba lima nung lir.

¹³ Tanabuba ayong tenüng Gihon; yagi Kush lima ajak meketa ayimer.

¹⁴ Tasembuba ayongji Tigris, Asiria anüdoklen ayimer, aser pezübuba ayong tenüng Eufрата.

¹⁵ Kibuba Tsüngremi nisungji anir arua Eden atsüki inyakdaktsütsü aser anüktsü yutsü.

¹⁶ Kibuba Tsüngremi nisung nem ozüng agüja ashi, “Atsüki nung atangba süngjang ajak nai achitsü akok,

¹⁷ saka tajung o tamajung metetba süngdong nungi nai machitsüla; kechiaser koba anogo nung nai aji chidir na asütsü.”

¹⁸ Aser Kibuba Tsüngremi ashi, “Nisungji kija alitsü majung; ni pa asoshi tetemsü teyarir ka yangludi.”

¹⁹ Aser Kibuba Tsüngremi ali agi shiruru ajak aser anüng ozü ajak yanglur nisung jagi kechi tenüngsa jadir ta nisung dangi anir aru; aser nisung jagi shiruru shia dang kechi aja, aji parnok tenüng aküm.

- ²⁰Aser nisung jagi shiruru ajak nem aser anüing ozü ajak nem tenüing agütsü, saka nisung asoshi tetemsü teyarir ka mangu.
- ²¹Idangji Kibuba Tsüngremi nisungji sümanga mejangdaksü; aser pa tesaret ka agiteta aji shi agi mejembangtsü.
- ²²Tesaret koba nisung nungi agitet, iba jagi pai tetsür ka yanglu aser la nisung dangi anir aru.
- ²³Idangji nisung jagi ashi, “Tang ibai kü teret nungi teret, aser kü shi nungi shi. La dang tetsür ta ajatsü, kechiaser la tebur nungi agitet.”
- ²⁴Anungji kinungpuri pei tebu aser tetsü toktsür pei kinungtsü den sentepa alitsü, aser tena shi ka dang akümstsü.
- ²⁵Aser nisung aser pa kinungtsü naji mangsa liasü, saka parnok maktepi liasü.

Lipok 3

Meimchir Temenen Nung Tsükba

- ¹Tang Kibuba Tsüngremi yangluba arem shiruru ajak dang perji tekülakba liasü. Pai tetsürla dang asüngdang, “Atangji atsüki nung aliba süngdong kecha nungia techi ta Tsüngremi ashi na?”
- ²Tetsürlai langzü, “Atsüki nung aliba süngjang ajak onoki chitet,
- ³saka süngdong koba atsü tiyong nung lir, iba süngjang techi aser tekongshi ta Tsüngremi ashi, aji mesüra ashiko nenok asütsü.”
- ⁴Peri tetsürla dang ashi, “Nenok atangji masütsü.
- ⁵Kechiaser koba anogo nung nenoki ibaji chidir nenok tenük lapoktsü aser nenok Tsüngrem ama tajung tamajung meteta akümstsü ta Tsüngremi metet.”
- ⁶Kodang tetsürlai iba süngjangji tachitsü asoshi tajung aser jangratemtsüka la nükdang ibaji angu, aser shisa kaa kümdaktsüba süngjangji nüksüchia lai süngjangji achi; aser lai pei kinungpu nema agütsü aser paia aji achi.
- ⁷Tenati ibaji chizükli idangjisa tena tenük lapok aser tena mangsa ta meteta aküm; anungji mungu to arütepa tena temang nembang.

⁸Nikongtsütsü tenati Kibuba Tsüngrem atsüki nung jajaba angashi, aser tenati pa tsüngdang nungi atsüki süngdong züing nung atsüka ali.

⁹Saka Kibuba Tsüngremi nisung dang ja-a ashi, “Na kong lir?”

¹⁰Pai langzü, “Atsüki nung ne ola ni angashir ni tsübuwa atsüka lir, kechiaser ni mangsa lir.”

¹¹Kibuba Tsüngremi ashi, “Na mangsa ta shibai ashi? Ni ne dang techi ta ashiba süngjangto nai achi asü?”

¹²Nisungba jagi langzü, “Tetsür shiba nai kü den alitsü agütsü, lai iba süngjang kü nem agütsü aser ni aji chiogo.”

¹³Kibuba Tsüngremi tetsürla dang asüngdang, “Nai ya kechiba inyak?” Lai langzü, “peri ni külakoktsü, aser ni aji achi.”

Tsüngremi Obendang Agütsüba

¹⁴Idangji Kibuba Tsüngremi per dang ashi, “nai ya inyak nungji kiset shiruru ajak aser arem shiruru ajak dang alia ne dak atakatem kaoang! Tepok agi nai juzütsü aser ne arishi anogo tepiyong nai auyi achitsü.

¹⁵ Ni tetsürla nena yongtsü nung, aser ne kidong o lar kidong na yongtsü nung tetsükchitep yutsütsü, pai ne kolak ajemsatsütsü, aser nai la shibalang yirutsütsü.”

¹⁶Aser pai tetsürla dang ashi, “Ni na tanur abenba timtem tali kümdaktsütsü; na kangshia tanur amungtsü, aji saka ne azüabungba ne kinungpu dak alitsü, aser pa ne madak kibur akümtsü.”

¹⁷ Aser Adam dang pai ashi, “Kechi süngdong nungi ni ne dang techi ta ashi, aji nai kinungtsü o angar achi nung, na atema ali nungji atakatem kaor. Ne arishi tepiyong belemseta inyaker-ang chiyungtsü angutsü.

¹⁸Ayi aser ai, na atema meitsütsü, aser arem nung meiba süngo-lio nai achitsü.

¹⁹Na tanaben ali maküm tashi ne tejak nungi asentzü sena inyaker chiyungtsü angutsü, kechiaser na iba nungi agitet, na ali lir, aser na tanaben ali küma aotsü.”

²⁰Adami pei kinungtsü tenüng Eva ta aja, kechiaser la akümlir ajak tetsü.

²¹Aser Kibuba Tsüngremi Adam aser pa kinungtsü asoshi shiküp agi semoksü yanglua parnok nem semtsü.

Adam aser Tebutsü Atsüki Nungi Aridokba

²²Idangji Kibuba Tsüngremi ashi, “Tang nisungji asenok rongnung ka mesüka tajung tamajung meteta kümogo. Ashiko pai teka songtoka taküm süngdong nungi ongzüka chir teti taküm alitsü.”

²³Anungji Kibuba Tsüngremi koba ali agi parnok yanglu, aji inyakdaktsütsü atema Eden atsüki nungi parnok aridok.

²⁴Parnokji aridoker külen, taküm süngdong lenmang anüktsü atsüki anüdoklen cherubim aser ajaklen meyipshiba sentsüprang nok ka ayu.

Lipok 4

Kain Aser Abel

¹Adami pei kinungtsü Eva den medem aser la mashisa aküm. Lai jabaso ka aso aser ashi, “Ni Kibuba teyari agi tebur ka soogo.” Anungji lai pa tenüng Kain aja.

²Ano lai pa tenu Abel aso. Abel sannüker aküm, saka Kain aluyimer liasü.

³Mapang tatsüka lir külen Kaini ali nung atangba nungi Kibuba dangi tenla aben.

⁴Abel-ia san telok nung mezüng mepuba nungi aser item temotem Kibuba dangi tenla aben. Kibubai Abel aser pa tenla agizük,

⁵saka Kain aser pa tenla pai magizük. Aser Kain kanga ain adok, aser pa tejak shimak

⁶Idangji Kibubai Kain dang ashi, “Kechiba na ain adoker? Kechiba ne tejak shimaker?”

⁷Nai junga inyaka lira na magizüksü ama? Saka nai junga meinyakrabang kishizüng nung temenen munga lir. Iba yagi ne dak janrrar, saka nai aji azioktsü tim.”

⁸Kaini tenu Abel dang ashi, “Asenoki alui odi.” Kodang tena alu nung liasü, Kaini tenu Abel anema apuso, aser pa tepset.

⁹Idangji Kibubai Kain dang ashi, “Nenu Abel kong lir?” Pai langzü, “Ni memetet, Ni künu anükba ama?”

¹⁰Kibubai ashi, “Nai kechi inyak? Nenu züi ali nungi kü dang ayimtendagi.

¹¹Tang koba ali-i ne ket nungi nenu zü agizüksü tebang lapok, iba ali nungjagi na aridoker aser atakatem kaor.

¹²Kodang nai alu nung züsendir, iba jagi ne nem tejang kecha magütsütsü; na alima nung talidak maka tenemzür ka asütsü.”

¹³Kaini Kibuba dang ashi, “Kü temerenshi ni aremzüktettsüba dang nungi tali.

¹⁴Tanü nai ni ali jak nungi aridoker; aser ne madang ni atsüksü alima nung ni talidak maka tenemzür ka asütsü, aser shibaisa ni ngudir pai ni tepsettsü.”

¹⁵Saka Kibubai langzü, “Masü, shibaisa Kain tepsetdir, tenetben agi tali pa dak mang ayangtsü.” Aser kari pa ngua tepseta lir ta ser Kibubai Kain dak temaitsü ka ajen.

¹⁶Aser Kaini Kibuba tsüngdang nungi pila-a ao, aser Eden anüdoklen Nod lima nung ali.

Kain Dak Jakzükbatem

¹⁷Kaini tebutsü den medem aser la mashisa aküm, aser Enok aso. Kaini yimti ka yanglu aser yimti tenüngji par chir nüngten Enok ta aja.

¹⁸Enok nem Irad sotsü, Iradji Mehujael tebu, Mehujaelji Metushael tebu, aser Metushaelji Lamek tebu.

¹⁹Lameki tetsür ana agi. Ka tenüng Ada aser tangarla tenüng Zila liasü.

²⁰Adai Yabal aso, shiba kiset shiruru metsüha süki nung alirtem tebou aküm.

²¹Pa tenu tenüng Yubal, kentenertem, kongki aser jemji amshirtem tebu liasü.

²²Zilai Tubal-Kain aso. Shiba yongmenyin aser merang agi taleptsü oset ajak atsungba nisung liasü; Tubal-Kain tenu tetsür ka tenüng Nama liasü.

²³Lameki pei kinungtsütem dang ashi, “Ada aser Zila, kü o angang; nenok Lamek kinungtsütem, kü o angang. Kechiaser ni yirutsüba yong, kü dak atep nung asangur ka ni tepsetogo.

²⁴ Kain dak tayang tenetben kepzükra, Lamek dak neter tenetben kepzüksü.”

Set aser Enos

²⁵Ano Adami pei kinungtsü den tanaben medem, aser lai jabaso ka aso, aser pa tenüng Set aja, kechiaser lai ashi, “Tsüngremi kü nem Abel melena metsü tanga ka agütsüogo, kechiaser Kaini pa tepset.”

²⁶Set nem jabaso ka sotsü aser pa tenüng Enos aja. Iba mapang nungjagi nisungtemi Kibuba tenüng nung ajatsü tenzü.

Lipok 5

Adam Dak Jakzükbatem

(1 Pu. 1.1-4)

¹Adam Putu kaket ya: Tsüngremi nisung yanglu. Pai pa mesükba nung parnok yanglu.

²Pai parnok tebur aser tetsür yanglu aser parnok moatsü aser parnok dang “Nisung” ta aja.

³Kodang Adam küm noklang ka ser semer liasü, pa ama pa mesükba jabaso ka aso; pa tenüng Set aja.

⁴Set sor külen Adam arishi küm noklang ti liasü, aser jabaso jalatem jakzü

⁵Adam arishi küm noklang tuku ser semer liasü aser pa asü.

⁶Set arishi küm noklang ka ser pungu lir pa nungi Enos jakzü.

⁷Enos sor Set küm noklang ti ser tenet liasü, aser pa dak nungi jabaso jalatem jakzü.

⁸Set arishi küm noklang tuku ser terana lir asü.

⁹Enos küm tukur lir pa nungi Kenan jakzü,

- ¹⁰Kenan sor küm noklang ti ser terpungu ali, aser pa dak jala jabasotem jakzük.
- ¹¹Enos arishi küm noklang tuku ser pungu nung asü.
- ¹²Kenan küm neter lir pa nungi Mahalalel jakzük,
- ¹³iba sülen pa küm noklang ti ser lir ali; aser pa dak nungi jala jabasotem jakzük.
- ¹⁴Kenan arishi noklang tuku ser ter lir asü.
- ¹⁵Mahalalel küm roker pungu lir pa nungi Yared jakzük.
- ¹⁶Yared sor Mahalalel küm noklang ti ser semer ali, aser pa nungi jabaso aser jala jakzük.
- ¹⁷Mahalalel arishi küm noklang ti ser tukur pungu lir asü.
- ¹⁸Yared sor küm noklang ka ser roker ana lir pa nungi Enok jakzük,
- ¹⁹Enok sor Yared küm noklang ti ali, aser jabaso jalatem jakzük.
- ²⁰Yared arishi küm noklang tuku ser roker ana ali aser pa asü.
- ²¹Enok küm roker pungu lir pa nungi Methusela jakzük,
- ²²iba sülen Enok küm noklang asem ali, aser pai Tsüngrem den jaja aser jala jabasotem jakzük.
- ²³Enok arishi küm noklang asem ser roker pungu liasü.
- ²⁴Enoki arishi tepiyong Tsüngrem den jaja aser pa mungui aküm, kechiaser Tsüngremi pa bener ao.
- ²⁵Methusela küm noklang ka ser tir tenet lir pa nungi Lamek jakzük.
- ²⁶Lamek sor Methusela küm noklang tenet ser tir ana ali, aser jala jabasotem jakzük.
- ²⁷Methusela arishi küm noklang tuku ser roker tuku lir asü.
- ²⁸Lamek küm noklang ka ser tir ana lir jabaso ka jakzük,

²⁹aser pai pa tenüing Noa ta ja-a ashi, “Kibubai atakatempa li nung asen teka mapa belemseta inyakba aser asen mapa meranga inyakba nungi iba tanuri asenok süneptsütsü.”

³⁰Iba sülen Lamek küm noklang pungu ser tukur pungu ali, aser jala jabasotem jakzüik.

³¹Lamek arishi küm noklang tenet ser neter tenet liasü aser pa asü.

³²Noa küm noklang pungu lir jabaso asem: Sem, Ham aser Yafet jakzüik.

Lipok 6

Meimchiri Tamajung Inyakba

¹ Kodang alima nung meimchir soyapokyatsü tenzüik, aser jalanulatem parnok nem sotsü,

²Tsüngrem chirtemi nisung jalatem tobur junga angu, anungji parnoki aginübatem parnok kinungtsü asütsü agi.

³Idangji Kibubai ashi, “Kü nelai nisung den teti rara-a malitsü, kechiaser parnok shi nung dang. Tang nungi parnok arishi küm noklang ka ser metsü dang alitsü.”

⁴ Item anogo nungji alima nung aso tulu nisungtem liasü, aji ser külena Tsüngrem chirtemi nisung jalanulatem den medema, parnok nem chirnurtem sotsü. Parnokji alemli nungi nokinketertem aser shiratem liasü.

⁵ Kodang meimchiri tekülak tamajung mapatem inyakba aser parnok mulung nung teti tamajung dang bilemer ta Kibubai angu,

⁶pai alima nung meimchir yangluba atema jashi aser pa temulung mepelai aküm.

⁷Anungji pai ashi, “Meimchir shiba ni yanglu, parnok den ayazüba shirurutem aser ozütem ajak ni samatsütsü, kechiaser parnok yangluba atema ni jashir.”

⁸Saka Kibuba madang Noai taochi angu.

Noa

⁹ Noa putu itemi: Noa par putu nung ochishir aser tai makaba nisung ka liasü. Pai Tsüngrem den jaja.

¹⁰ Noa nungi jabaso asem jakzük: Shem, Ham aser Yafet.

¹¹ Tang Tsüngrem madang alima temenen aser teka yitepba agi sünga liasü.

¹² Aser Tsüngremi alimaji reprang aser ibaji teraksa aser memeshi liasü; alima nung meimchir ajakji temenen yimya nung aliba pai angu.

Noai Rong Yangluba

¹³ Tsüngremi Noa dang ashi, “Meimchir ajak tatem küma meshimeshia samatsütsü ni lemtetogo, kechiaser parnoki alimaji azü tokshiba agi süngtsüogo aser ajiang alima den parnokji ni samatsütsü.

¹⁴ Nai gofer süng agi rong ka na asoshi yangluang, aser iba nungji taktang taktang enokang; iba telunglen aser temalen temenateptsü agi nübangang.

¹⁵ Nai aji yamai yangluang: metong nung süklep noklang asem, lenten nung süklep tenem aser touchi nung süklep semer.

¹⁶ Rong nungji kichiba ka yangluang, aji temalen süklep ka tashi yangluang, aser nai rong kishiji iba temalenji yangluang, aser nai aji teküpoklen, tanabuba aser tasembuba taktang keta yangluang.

¹⁷ Kechiaser ni alima dangi tzümetsüng yoka taküm ajak samatsütsü. Alima nung aliba taküm ajak asütsü.

¹⁸ Saka ni ne den tezüngzüktepba ka yanglutsü. Na aser ne kinungtsü, ne jabasotem aser parnok kinungtsütem rong jagi tuang.

¹⁹ Aser taküm aliba shiruru ajak nungi tapu shia anana parnok taküm alitsüsa rong jagi anir iang, parnok tepung o tetsü na alitsüla.

²⁰ Ozütem tapu shia, shirurutem tapu shia, aser alima nung ayazüba tapu shia parnok taküm litettsüsa tapu shia anana ne dangi arutsü.

²¹ Ano nai tachitsü asoshi chiyungtsü tapu ajak bendena yuang aser aji na aser parnok asoshi chiyungtsü alitsü.”

²² Aser Tsüngremi melaba ajak Noai inyak.

Lipok 7

Tzümetsüing

- ¹Kibubai Noa dang ashi, “Ner kinunger ajak rongi tuang, kechiaser iba putu nung na dang temeshi ta ni nguogo.
- ²Temeshi shiruru shia nungi atsü-apung tenetnet küm danga nai agiang. Saka memeshiba shiruru shia nungi atsü-aping ka ka dang agiang.
- ³Ozütem nungia atsü-apung tenetnet alima ajak nung taküm lidaktsütsü asoshi agiang.
- ⁴Kechiaser anogo tenetnü lir ni alima nung anogo lirnü aser lir aonung tzüinglu arudaktsütsü, aser alima nung ni yangluba taküm ajak samatsütsü.”
- ⁵Kibubai pa dang melaba ama Noai ajak inyak.
- ⁶Alima nung tzümetsüing arudang Noa küm noklang trok tain liasü.
- ⁷ Tzümetsüing nungi jenbutsü asoshi Noa aser tebutsü, par jabaso aser parnok kinungtsürtem rongi ai.
- ⁸Temeshi shiruru aser memeshiba shiruru nungi atsü-aping aser ozütem rongnungi atsü-apung parnok tapu tabensa anana,
- ⁹aser ali nung ayazüba shiruru ajak Tsüingremi melaba ama Noa den rongi ai.
- ¹⁰Anogo tenetnü lir alimai tzümetsüing aru.
- ¹¹ Noa arishi küm noklang trokbuba ita tanabuba anogo ter-tenetbuba nung tzüpokdak tulutem ajak rakpok, aser anüing kichiba lapok.
- ¹²Aser alima nung lirnü aser lir aonung tzüingluji aru.
- ¹³Panüjisa Noa aser tebutsü, par jabaso asem: Shem, Ham aser Yafet, aser parnok kinungtsürtem rongi atu.
- ¹⁴Parnok den shiruru ajak tapu shia, kiset aser arem shiruru tulu aser tila, aser ali nung ayazüba ajak tapu shia, aser ozü ajak tapu shia;
- ¹⁵tetsü aser tepung taküm tangula aliba shiruru ajak Noa den rongi ai.

¹⁶Tsüngremi melaba ama shi ajak nungi tetsü o tepung na atu, aser Kibubai Noa sülen kishiji shibang.

¹⁷Tzümetsüngji alima nung anogo lirnü liasü, aser rongji ali nungi ajungketa temaleni punga atutsüsa tzüji tali aküm.

¹⁸Tzüji kanga tali aküm nung rongji iba manung pungdak.

¹⁹Tzüji kanga tali aküm aser anüng kübok tenem talangtem ajak metsüngbang.

²⁰Tenem talangtem nungi temaleni süklep terpungu tashi tzüji metsünga atu.

²¹Alima nung taküm aliba ajak, ozütem ajak, shirurutem ajak aser nisung ajak asü.

²²Alima nung taküm tangula sashiba ajak asü.

²³Alima nung taküm aliba ajak, meimchir, shiruru aser ozütem samadok; saka Noa aser pa den rong nung aliba dang kümzük.

²⁴Aser tzüji alima nung anogo noklang ka ser tenem tashi metsüngbanga liasü.

Lipok 8

Tzümetsüng Anenba

¹Saka Tsüngremi Noa aser pa den rong nung aliba shiruru ajak mamai liasü, aser alima nung mopung ka süidakja tzüji aremdaktsü.

²Tzüpokdak tarok ajak aser anüng kichibatem shibanga tzünglu sot.

³Anogo noklang ka ser tenem nung tzüji alima nung aremadok,

⁴aser ita tenetbuba anogo tertenetbuba nung rongji Ararat tenem nung anen.

⁵Tzüji maneni aremadok aser ita terbuba anogo mezüngbuba nung tenem kolak ngua aküm.

⁶Anogo lirnü lir Noai rong kichiba lapoker,

⁷waro ka yok, aser alima nung tzüji makong tashi waroji oli aruli ta yimzü.

⁸Ano alijak nung tzüji arem asü marem metettsü asoshi Noai posü ka yok,

⁹saka alima ajak nung tzü sünga aliba agi posüji tatemdak maka rongi tanaben meyipa aru, aser Noai teka songtoka aji aniok.

¹⁰Noai ano anogo tenetnü ata-a liasü aser pai posüji tanaben yok.

¹¹Nikongtsütsü posü jagi tebang nung oliv süngo ka mechizüka bener aru. Anungji alima nung tzüji aremogo ta Noai metet.

¹²Ano Noai anogo tenet lir posüjisa yok aser aji joko pa dangi meyipa maru.

¹³Noa küm noklang trok ser ka buba mezüing ita mezüingbuba anogo nung tzüji alima nung kongadok. Noai rong nembangbaji lapoka alimaji ajidang, aser aji takong liasü.

¹⁴Ita tanabuba anogo metsür tenetbuba nung alimaji takong liasü.

¹⁵Tsüngremi Noa dang ashi,

¹⁶“Na aser nebutüsü, ner jabasotem aser parnok kinungtsürtem rong nungi adokang.

¹⁷Ozütem aser shirurutem ajak rong nungi adokdakjang, aser parnok jenti rena alimaji süngdakjang.”

¹⁸Anungji Noa, tebutüsü, par jabasotem aser parnok kinungtsürtem rong nungi adok.

¹⁹Shiruru ajak, taküm aliba ayazübatem ajak aser ozü pei pei tapu shia rong nungi adok.

Noai Tarongba Tenla Agütsüba

²⁰Noai Kibuba atema tenladak ka yanglu aser tekülem asoshi temeshi ozü shia nungi aser shiruru shia nungi ka ka agiteta item ajakji tarongba tenladak sabang nung arong.

²¹Kibubai tenla teronemji agizük aser pei sasa ashi, “Ni meimchir mapa asoshi alimaji tanaben atakatem masütsü; kechiaser lanuwa nungi parnoki shisadangbatem tamajung dang lir, aser alima nung taküm aliba ajak ni tang samatsüba ama parnok mesamatsütsü.

²²Alima ali tashi metsü mapang aser aluruwa, asükwa aser lemluwa aser tsüngkhüm mapang, anüngdang aser aonung maneni alitsü.”

Lipok 9

Tsüngremi Noa Den Tezüngzüktepba Yangluba

¹ Tsüngremi Noa aser par chirtem moaja ashi, “Tejang tanga jenti renang aser alimaji süngdakjang.

²Alima nung aliba taküm shiruru ajak madak, anüng ozü madak, aser tzüyim ango ajak madak na tsübuba alitsü. Parnokji ne ket nung nungloka yutsür.

³Ni ne nem süngo-lio tajem agütsüba ama arakzüa taküm aliba ajakji na asoshi chiyungtsü asütsü item ajakji ni ne nem agütsür.

⁴ Saka shi den iba zü koba nung taküm lir, iba ya nenoki techi.

⁵Kari nisung zü tokshira, ni pa nungi ibaji meyipa akhangtsü. Shiruru süaka nisung süaka shibai nisung zü tokshidir, ni parnok tasüba agi merenshitsü.”

⁶Shirisa nisung zü tokshidir, nisung agisa pa zü tokshitsü, kechiaser Tsüngrem mesükba nung pai nisung yanglu.

⁷“Nenoki jenti rena soyapokya-ang aser alimaji süngdakjang.”

⁸Tsüngremi Noa aser par chirtem dang ashi,

⁹“Ajiang nenok den aser nenok sülen nenok metsü den ni tezüngzüktepba ayur,

¹⁰aser ne den taküm shiruru ajak, ozü aser shiruru ajak ne den rong nungi adoker ajak den ni ya ayur.

¹¹Ni nenok den tezüngzüktepba yamai yanglur: Ni kodanga tzümetsüng yoka taküm shirurudem mesamatsütsü, ni alimaji tanaben tzümetsüng agi mesamatsütsü.”

¹²Tsüngremi ashi, “Ni aser nenok aser taküm aliba shiruru ajak den tatem maka putu tashi kü tezüngzüktepba temaitsüji ya:

¹³ni mepet nung kü tongnügen yutsür. Ibai ni o alima na tsüngda tezüngzüktepba temaitsü alitsü.

¹⁴Kodangsa ni mepet agi anüngji sübanger aser tongnügenji ngudir,

¹⁵aser kü tezüngzüktepba koba ni o na aser taküm aliba shiruru ajak tsüngda nung lir, aji ni bilemtettsü, aser tzümetsüng agi kodanga ni taküm aliba ajakji mesamatsütsü.

¹⁶Kodang tongnügenji mepet nung adokdir, ni aji angutsü aser tatem maka tezüngzüktepba koba Tsüngrem aser alima nung taküm aliba ajak den lir, aji ni bilemtettsü.

¹⁷Ibaji ni o taküm aliba ajak tsüngdang tezüngzüktepba temaitsü alitsü.”

Noa Aser Par Chirtem

¹⁸Noa chirtem shir rong nungi adok parnokji: Shem, Ham aser Yafet. Hamji Kanan tebu liasü.

¹⁹Parnok asemji Noa chirtem aser par asem ajanga alima ajonga meimchir agi süngdaksü.

²⁰Noa aluyimer mezüngbuba küma tsükmenatzü lu ayimtsü tenzük;

²¹kodang pai iba yi ajem, pa mesepadok aser pei süki nung mangsa ontaka liasü.

²²Kodang Kanan tebu Hami pei tebu mangsa aliba angu, pai oa pei adianu ana dang ashi.

²³Aser Shem o Yafet nati sü ka bener arua parnok tapubang nung aji jeploker; tesüleni jajaa oa parnok tebu mangsa alibaji nembangtsü, aser parnok tejak tesülen shir alinung pei tebu mangsa alibaji mangu.

²⁴Kodang Noa yi mesepba nungi sak, aser par chir tanubusangi pa dak inyakba meteta aru,

²⁵pai ashi, “Kanan dak atakatem kaoang! Pa pei adianutem lar asütsü,”

²⁶Ano pai ashi, “Kü Tsüngrem Kibubai Shem moajang. Aser Kananji Shem lar sang.

²⁷Tsüngremi Yafet ulujang. Pa Shem süki nung lidakjang; aser Kanan par lar sang.”

²⁸Tzümetsüng süir külen Noa küm noklang asem ser tenem liasü,

²⁹pa arishi küm noklang tuku ser tenem liasü aser pa asü.

Lipok 10

Noa Chirtem Nungi Jakzükertem

(1 Pu. 1.5-23)

¹Noa chirtem itemi: Shem, Ham aser Yafet. Parnok asem dak jakzükbatem: tzümetsüng sülen parnok nem techirtem sotsü.

Yafet Dak Jakzükertem

(1 Pu. 1.5-17)

²Yafet chirtem: Gomer, Magog, Madai, Yavan, Tubal, Meshek, aser Teras.

³Gomer dak Ashkenaz, Rifat aser Tagarma jakzük.

⁴Yavan dak Elisha, Tarshis, Kittim aser Dodanim jakzük.

⁵Parnokji tzüküm aser asetkong nung alirtem tebu aküm. Item Yafet dak jakzükbatem alinük balala nung pei kin oshi balala jembia ali.

Ham Dak Jakzükertem

(1 Pu. 1.8-16)

⁶Ham chirtem: Kush, Ijip, Put aser Kanan.

⁷Kush nungi Seba, Habila, Sabata, Rama aser Sabteka jakzük. Rama dak Sheba aser Dedan jakzük.

⁸Kush nungi Nimrod jakzük, shiba alima nung mezüngbuba tashi tulusang liasü.

⁹Kibuba tsüngdang pa shirishir tuluka liasü, anungji yamai nisungtemi ashi, “Kibubai na Nimrod ama shirishir tulu ka kümdakjang.”

¹⁰Pa mezüng chuba yimliji Shinar lima nung aliba Babilon, Erek, Akad aser Kalne nung liasü.

¹¹Iba yimli nungi pai Asiriai ao aser Ninevi, Rehobot aser Kala yimtitem yanglu,

- ¹²ano Ninevi aser Kala na tsüngda nung yimti tulu ka Resen yanglu.
- ¹³Ijip nung Ludim, Ananim, Lehabim, Neftuhim,
- ¹⁴Patrusim, Kasluhim, kechi nungi Filistia aser Krete nunger jakzük.
- ¹⁵Kanan mezüng jabaso Sidon aser Het,
- ¹⁶ano Yebus, Amor, Girgas,
- ¹⁷Hiv, Ark, Sin,
- ¹⁸Arvad, Zemer, Hamat, item ajak Kanan dang nungi prokshi.
- ¹⁹Aser Sidon nungi Gerar len Gaza tashi, aser Sodom, Gomora, Adma, aser Zeboiim len Lasha tashi Kanan nunger arrtsü aküm.
- ²⁰Pei kidong aser pei oshi, pei lima aser pei kin amato ya Ham dak jakzükbatem lir.

Shem Dak Jakzükertem

(1 Pu. 1.17-27)

- ²¹Yafet tedi Shem Eber nunger ajak tebu liasü. Pa nem techir jenti sotsü.
- ²²Shem chirtem: Elam, Ashur, Arpakshad, Lud aser Aram.
- ²³Aram chirtem: Uz, Hul, Geter aser Mash.
- ²⁴Arpakshad nungi Shela jakzük. Shela nungi Eber jakzük.
- ²⁵Eber chir ana: Peleg, kechiaser pa mapang alimaji lemsa; tanabuba tenüng Yoktan.
- ²⁶Yoktan nungi Almodad, Shelef, Hazarmavet, Yera,
- ²⁷Hadoram, Uzal, Dikla,
- ²⁸Obal, Abimael, Sheba,
- ²⁹Ofir, Havila, aser Yobab, parnok ajak Yoktan nungi jakzük.
- ³⁰Parnokji Mesha nungi Sefar anüdoklen lima nung ali.
- ³¹Itemi Shem dak jakzükbatem alinük balala nung pei pei kin oshi jembia liasü.

³²Parnok ajakji Noa dak jakzükba kidongtem aser kintem amato pei tebouren balala, tzümeſüng süir külen alima kin ajakji Noa chirtem nungi jakzüka prokshia ao.

Lipok 12

Tsüngremi Abram Ajaba

¹Tang Kibubai Abram dang ashi, “Ner lima nungi, ner kinunger nungi aser nebu ki nungi apusoa ni ne dang sayutsüba limai oang.

²Ni na agi kin tulu ka kümdaktsütsü, aser ni na moatsütsütsü aser na tenüng ulutsütsütsü aser temoatsü ka alitsü.

³Shiri na moatsüdir, ni parnok moatsütsü, aser shiri na atakatemdir, ni parnok atakatemdi, aser na ajanga ni alima meimchir ajak moatsüdi.”

⁴Abram küm neter pungububa nung Kibubai ashiba ama Haran nungi apusoa ao, aser Lot Abram den ao.

⁵Abrami tebuttsü Sarai, tenu chir Lot, aser parnoki bendenba rongsen ajak aser kilirtem ajak den parnoki Haran nungi Kanan lima bushia oa aji atong. Kodang parnoki Kanan atong,

⁶Abrami Shekem lima More sülem dong tashi aru. Kanan nunger idakji liasü.

⁷Idakji Kibubai Abram dangi jungkai adoka ashi, “Ni ne semchirtem nem iba lima ya agütsütsü.” Anungji Kibuba shiba pa dangi jungkai adok, idakji Abrami tenladak ka yanglu.

⁸Yang nungjagi anüdoklen tenem lima Bethel anüolen aser Ai anüdoklen tsüngda pai süki yanglu. Idakji Kibuba atema tenladak ki ka yanglu aser Kibubatenüng nung aja.

⁹Aser pai tesem tesem nung nemzüa senzü, aser anüdoklentip Negeb lima tashi aru.

Abram Ijip Lima Nung

¹⁰Saka Kanan nung ayawara kanga sashia liasü, anungji Abrami Ijip nung tatsüka amungtsü alu.

¹¹Kodang parnok Ijipi aitsü anasa aru, Abrami tebutüsü dang ashi, “Na tereprangtsü tobur tajung ta ni metet,

¹²aser Ijip nungeri na angudang ashitsü, ‘Ibai pa kinungtsü,’ aser parnoki ni tepsettsü, saka nabo taküm lidaktsütsü.

¹³ Parnok dang na künu ta shiang ta ni mepishir, idangji na atema parnoki kü taküm kümzüktsü, aser kü danga junga benschitsü.”

¹⁴Kodang Abram Ijipi aru, Ijip nungeri tebutüsü tobur kanga tajung ta angu.

¹⁵Kodang Farao tamarenertemi la angu, la tobur ajungba indang Farao dang ashi, aser la Farao kidangi anir ao.

¹⁶Aser la atema Faraoi Abram dang junga benshi, aser Abram san, nashi, gado, kilir, aser kilitsür, aser ut itemji aika liasü.

¹⁷Saka Faraoi Abram kinungtsü Sarai agiba yong Kibubai Farao aser par kidang alirtem ajak dak tashitak wara agi tongdaktsü.

¹⁸Idangji Faraoi Abram jar asüngdang, “Nai kü dang inyakba ya kechi? Laji kübuttsü ta nai kechiba kü dang mashi?

¹⁹Nai kechiba laji künu ta ashi, aser la kübuttsü asütsü agidaktsü? Yangi nebuttsü lir, la anir oang.”

²⁰Faraoi nisungtem dang ozüng agüja ashi, aser parnoki pa aser tebuttsü, aser pa akaba ajak bener yokadok.

Lipok 13

Abram Ijip Nungi Adokba

¹Anungji Abrami pei kinungtsü aser pa akaba ajak aser Lot anir Ijip lima nungi aenshia anüdoklentip Negeb limai atu.

²Abram kiset shirurutem, hon aser taribi nung kanga takar liasü.

³Negeb nungjagi pai aenshia oa Bethel aser Ai tsüngda kong tamasa pai süki yanglu, idakji anenzük;

⁴aser tenladak ka yanglu, aser idakji pai Kibuba tenüng nung aja.

Abram aser Lot Pilaba

⁵Lot, shiba Abram den ao, pa-a san telok, nashi telok aser süki, item ka-a liasü, aser pei kibong den kilirtem liasü.

⁶Aser parnok külemi alitsü ali agi meperi; kechiaser parnok akaba aika asünung parnok külemi melitet.

⁷Abramer shiruru anükertem aser Loter shiruru anükertem na tsüngda raratepsa adok. Iba mapang linük nungji Kanan aser Periz nunger liasü.

⁸Idangji Abrami Lot dang ashi, “Ozü shiruru anüker o ner shiruru anüker na tsüngda nung teraratep kecha telidaktsü ta ni ne dang mepishir, kechiaser asenok sosem lir.

⁹Alimaji ne jakdang mali no? Yimlibilema kü dang nungi pila-ang. Na tabeleni ora ni tajichileni aotsü, mesüra na tajichileni ora ni tabeleni aotsü.”

¹⁰Loti pei tenük roka asoa reprang, aser Yordan lenten, Kibuba tsüki mesüka, iba ajaklen tzü teperi angu. Ibaji Kibubai Sodom aser Gomora mesamatsü dang liasü. Iba limaji Zoar len aliba Ijip lima ama liasü.

¹¹Anungji Loti pei asoshi Yordan lenten ajonga shimtet, aser Lot lenten lima yimtitem nung ali aser pa anüdoklen tsütsüi oa parnok pila.

¹²Anungji Abram Kanan lima nung ali, aser Lot lenten lima yimtitem nung ali, aser pa süki Sodom tashi bener ao.

¹³Sodom nungerji kanga tamajung ashikülaker Kibuba anema temenen tulu benshirtem liasü.

Abram Hebroni Aoba

¹⁴Lot pila-a or külen, Kibubai Abram dang ashi, “Na noktaka alidak nungi ne tenük roka asoa tesem ajaklenji oda anüdoklentip, anüolentip, anüdoklen aser anüolen reprangang.

¹⁵Kechiyong nai anguba lima ajakji na aser ne dak jakzükbatem nem teti asoshi ni agütsüdi.

¹⁶Ni ne metsü alima lisem ama kümdaktsüdi, aser kari alima lisem züngdangtetra, ne metsüa züngdangtettsü.

¹⁷Tang aramesoang aser alima lenten metong ajakji ajangdanga jaja-ang, kechiaser item ajakji ni ne nem agütsütsü.”

¹⁸Abrami pei süki bener arua Hebron nung aliba Mamre sülem dong anasa ali, aserKibuba atema tenladak ka yangji yanglu.

Lipok 14

Abrami Lot Kümzükba

¹Item anogo nung Shinar chuba Amrafel, Elasar chuba Ariok, Elam chuba Kedolamer, Goiim chuba Tidal,

²parnoki Sodom chuba Bera, Gomor chuba Birsha, Adma chuba Shinab, Zeboiim chuba Shemeber, aser Bela (aji Zoar) chuba den raratsü tenzük.

³Item chuba punggu külemi lungjemer Sidim nung noktak.

⁴Parnoki küm terana tashi Kedorlaomer chuba tenzük, aser küm terasembuba nung pa anema apuso.

⁵Küm terpezübuba nung Kedorlaomer aser pa den adenba chubatem Asherot-Karnaim nung Refaim nunger, Ham nung Zuzim nunger; Shave-Keriatim nung Emim nunger,

⁶Hor nunger Seir tenem nung aliba El Paran tashi amak.

⁷Parnoki meyipa Enmeshefati (aji Kadesh) arua Amalek nunger lima aser Hazazontamar nung aliba Amor nunger lima ajak amak.

⁸Idangji parnok anema Sodom chuba, Gomora chuba, Zeboiim chuba, Bela chuba apuso. Parnoki Sidim lenten nung tsükchir anema tongbang renem.

⁹Elam chuba Kedorlaomer, Goiim chuba Tidal, Shinar chuba Amrafel, Elasar chuba, Ariok; chuba punggu anema chuba pezüi apuso.

¹⁰Tang Sidim lentenji süngnaktzü ongken agi sünga liasü. Kodang Sodom o Gomora chubatem tongbang nungi ajen, parnok ongken nungji tsük, saka tanüngba chuba asemji tenem nung jenok.

¹¹Anungji tsükchirtemi Sodom aser Gomora rongsen, aser parnok chiyungtsü ajak rakzüka bener ao.

¹²Parnoki Abram tenu chir Lot, shiba Sodom nung liasü pa aser par rongsen ajak bener ao.

¹³Rara nungi jenbuba Ibri nunger kati Abram, shiba Amor nunger sülem dong anasa liasü; pa dang ashi. Aser aser tenu Eshkol tenati parnok den jungtepa liasü.

¹⁴Kodang Abrami pa adianu pua bener ogo ta angashi, pai pei kidang asoba taziüoktet nisung noklang asem ser ter-ti anir Dan tashi aria ao.

¹⁵Pai aonung parnok anema pa kilirtem lemsa, aser parnokji akok, aser Damaska anüdoklentip Hoba tashi tsükchirtemji aridoktsü.

¹⁶Idangji pai oset ajak meyipa rakzük, aser tenu chir Lot, pa rongsen ajak den tetsürtem, aser nisungtemji meyipa anir aru.

Melkizedeki Abram Moatsüba

¹⁷Kodang Abram Kedorlaomer aser pa den aliba tangar chubatem koker meyipa aru, Sodom chubai Shave lenten (aji chuba lenten taka ajar) tashi pa lenji ao.

¹⁸Aser Salem chuba Melkizedek, shiba dang Tematiba Tsüngrem putir ta ajar, pai amtsük aser yi bener arua,

¹⁹Abram moatsü aser ashi, “Tematiba Tsüngrem, shibai anüng ali yanglu pai Abram moajangma!

²⁰Tematiba Tsüngrem shibai tsükchir madak ne nem takokba agütsü, pa sangang.” Aser Abrami temakzükba ajak nungi pa nem ter shilem agütsü.

²¹Sodom chubai Abram dang ashi, “Temakzükba oset ajakji na agiang, saka kü nembo nisungtem dang kua.”

²²Abrami Sodom chuba dang ashi, “Ni Tematiba Tsüngrem Kibubaanüng-ali Yanglusang Kibuba matsüngdang azüngashiogo,

²³ni ne rongsen angjang ka mesüra tsüngsem lisü kata mesüra tanga kecha magitsü; ashiko nai ashitsü, ‘Ni Abram takar kümdaktsü.’

²⁴Kü den aor nisungtem tsüta aser asangurtemi kechi achi, iba dak alema ni kecha magitsü. Saka kü den külemi aortem, Aner, Eshkol, aser Mamre parnokbo pei shilem agidakjang.”

Lipok 15

Abram Den Tsüngrem Tezüngzüktepba

¹Iba sülen Kibuba o mangdang ka nung Abram dangi arua ashi, “Tetsübuma, Abram. Ni ne jong, aser ne sempet kanga tulu alitsü.”

²Saka Abrami langzü, “Oh Tematiba Kibuba, ni techir mali, aser kü ki senmangtsübaji Damaska nunger Eliezer lir; ajangla nai kü nem kechi agütsütsü?”

³Nai kü nem techir magütsü, anungji kidang alar kati kü senmang amangtsü.”

⁴Ano Kibuba o pa dangi arua ashi, “Iba alar ne senmanger masütsü, saka shiba ne temang nungi adoktsü, ibaji ne senmangba asütsü.”

⁵Iba sülen Kibubai Abram kimaleni anir adoka ashi, “Anünglen ajiang aser petinutemji züngdangtetdisü mezüngdangtetlir züngdangang, ne semchirtem yamaji alitsü.”

⁶Abrami Kibuba dak amang aser pa atema aji temeshiba ta züngshi.

⁷Ano Kibubai Abram dang ashi, “Ni Kibuba, shibai na Kaldi lima Ur yimti nungi iba lima senmang amangdaktsütsü anir aru.”

⁸Saka Abrami langzü, “Oh Kibuba Tsüngrem, ibai kü meyong asütsü ta ni kechi koda metettsü?”

⁹Kibubai langzü, “Ni asoshi küm asem tain nashi tsüla ka, nabong tetsü ka, san tepung ka, guduru ka aser posü chanu ka ta bener arung.”

¹⁰Abrami shirurutemji bener aru aser itemji tiyongi lepsa-a shilem shiaji balala ayu, saka pai ozütemjibo melepsa.

¹¹Kodang shi achiba ozütem tasü mangji bushia aru, Abrami itemji aridok.

¹²Anü luya alidang Abram ayipjanga mejanga ao, aser am mang tulu tetsübuttsü ka pa madak aru.

¹³ Kibubai pa dang ashi, “Ya metetdang, ne semchirtem parnok meyong masüba bendanger lima nung alar süa alitsü, aser küm noklang pezü tashi kanga mejungi timtemdaksütsü.

¹⁴ Saka parnok nem timtem agütsüba kinji ni merenshitsü, aser kodang parnok bendanger lima nungi meyipa adokdir parnoki rongsen jenti den adoktsü.

¹⁵ Saka nabo arishi talang lir tesünep nung ne tsüraburtem den aremstsü.

¹⁶ Aso pezübuba nung parnok yangi meyipa arutsü, kechiaser Amor nunger temenen kodang tali kümdir, idangji ang ni parnok merenshitsü.”

¹⁷ Kodang anü yir ammag kümadok, mokozü alongba mi chipo ka aser tesangwa milen ka shiruru temang ayuba tsüngda jagi süia ao.

¹⁸ Iba anogo nungji Kibubai Abram den tezüngzüktepba ka yanglua ashi, “Ne semchirtem nem ni iba lima: Ijip ayong nungi Eufрата ayong tulu tashi agütsür,

¹⁹ Ken nunger, Keniz nunger, Kadmon nunger,

²⁰ Hit nunger, Periz nunger, Refaim nunger,

²¹ Amor nunger, Kanan nunger, Girgas nunger aser Yebus nunger, par lima ajak ni agütsüogo.”

Lipok 16

Hagar Aser Ishmael

¹ Tang Sarai, Abram kinungtsüi pa nem tanur mesotsü, saka la kilirla Ijipsür ka tenüng Hagar liasü.

² Anungji lai pa dang ashi, “Ni tanur masotsüsa Kibubai sot, kü kilirla den nai medemang, ashiko la agi ni tanur angutsüa kar.” Abrami Sarai o ama inyak.

³ Aser lai Hagarji Abram kinungtsü asütsü agütsü. Ibai Abram Kanan lima nung küm ter lir atalok.

⁴ Abrami Hagar den medem aser la mashisa aküm. Kodang la mashisa kümogo ta lai metet, lai pei sasa asüküma aser pei kiburla Sarai mezüngmeshia aküm.

⁵Aser Sarai Abram dang ashi, “Kü tai ne dak liang, ni kü kilirla ne teku nung agütsü, aser kodang lai la mashisa ta metet, la nükdang ni mezüngmeshia aküm. Kibubai ana tsüngda o bendangjang.”

⁶Abrami langzü, “Ne kilitsür ne ket nung lir, ne dang kechi ajung aji la dang inyakang,” Aser Sarai la dang meketmeseni sashia benshi nung Hagar jena ao.

⁷Kibuba tenyari litem lima azüngmeyakdak Sher lenmang tzübu ka anasa Hagar ajurua ashi,

⁸“Hagar, Sarai kilitsürla, na kong nungi aru aser koloni aor?” Lai langzü, “Ni kü kiburla Sarai jakdang nungi ajener.”

⁹Tenyar jagi ashi, “Ne kiburla dangi meyipa oang aser la kübok la tenzüka liang.”

¹⁰Ano tenyar jagi la dang ashi, “Ni ne nem semchirtem jenti agütsütsü, oda shingaia parnokji mezüngdangtettsüsa.

¹¹Nai jabaso ka asotsü aser pa tenüng Ishmael ta ajatsü, kechiaserKibubai ne timtemba ola angashiogo.

¹²Pa nisung rongnung gado ama alitsü, pa teka nisung ajak anema alitsü. Pa pei adianutem ajak madang nungi pila-a alitsü.”

¹³Hagari ashi, “Tsüngrem shiba ni nguogo iba indang ashitsüsa ni taküm lidi ma?” AserKibuba shibai la den jembi pa dang lai “Tangusang Tsüngrem” ta aja.

¹⁴Anungji nisungtemi tzübu tenüngji Beer-lahai-roi ta aja. Ibai kadesh o Bered na tsüngda nung lir.

¹⁵Hagari Abram nem jabaso ka sotsü, aser lai pa tenüng Ishmael ta aja.

¹⁶Hagari Ishmael asoba mapang Abram arishi küm tirtrok liasü.

Lipok 17

Mejeptokbaji Tezüngzüktepba Temaitsü

¹Kodang Abram arishi küm tukur-tuku liasü, Kibuba pa dangi jungkai adoka ashi, “Ni Ajak Takoksang, kü den jajaang aser tai makai liang.

²Ni kü tezüngzüktepba ne den yangludi, aser ne semchirtem jenti rendaktsüdi.”

³Abrami pei tejak rembanga ali nung apudak, aser Tsüngremi pa dang ashi,

⁴“Kü tezüngzüktepba ne den lir. Na kin aika tebu akümtsü.

⁵Ne dang joko Abram ta majatsü, saka ne tenüng Abraham ta ajatsü, kechiaser ni na kin aika tebu kümdaktsüogo.

⁶Ni na kanga rendaktsüdi, ne dak nungi alima kintem adokdaktsüdi, aser ne dak nungi chubatem adoktsü.

⁷“Na aser ne semchirtem aser tarutsü pututem asoshi ni kü tatem maka tezüngzüktepba yangludi. Na aser ne semchirtem putu ajak atema ni Tsüngrem asütsü.

⁸Ni ne nem aser ne semchirtem nem na senzüdak iba Kanan lima ajak agütsüdi, aser ni parnok Tsüngrem alitsü.”

⁹Tsüngremi Abraham dang ashi, “Na aser ne sülen tarutsü putui iba tezüngzüktepba ayutsüla.

¹⁰Ibai kü tezüngzüktepba koba ni o na aser ne sülen semchirtem tsüngda nung ayutsü; nenok rongnung tebur ajak mejeptoktsüla.

¹¹Ni aser nenok tsüngda tezüngzüktepba temaitsüji nenok shi teküp temabaji mejeptokang.

¹²Nenok tarutsü pututem nunga tebur shia sor anogo tinübuba nung, oda ne kidang asoba süshia aener nungi sen agi alizükba süshia, ne semchir mesüaka, parnok ajak mejeptokang.

¹³Ne kidang asoba süshia, sen agi aliba süshia parnokji mejeptoktsüla aser kü tezüngzüktepba ne shi nung tatem makaba tezüngzüktepba asoshi alitsü.

¹⁴Tebur kar danga tema teküpji memejeptokra, paji kü nübur rongnungi jentoktsü, kechiaser pai kü tezüngzüktepba raksa.”

Sarai Tenüng Melenba

- ¹⁵Tsüngremi Abraham dang ashi, “Nai joko nebutüsü dang Sarai ta majatsüla, tang nungi la dang Sarah ta ajatsüla.
- ¹⁶Ni la moatsütsü, la ajanga ne nem jabaso ka agütsütsü; ni la moatsütsü aser la kintem tetsü akümtsü, la semchirtem nungi chubatem adoktsü.”
- ¹⁷Abrahami pei tejak rembanga apudaker menü aser pa mulung nung ashi, “Tebur ka küm noklang ka tain kümer tanur ngudima? Aser Sarah shiba küm tukur tain lir, lai tanur sodi ma?”
- ¹⁸Abrahami Tsüngrem dang asüngdang, “Ishmael ne jakdang lilasang koda jungla?”
- ¹⁹Saka Tsüngremi ashi, “Masü, nebutüsü Sarahi ne nem jabaso ka sotsütsü, aser nai pa tenüng Isak ta ajatsü. Ni pa aser pa semchirtem den tezüngzüktepba ka ayutsü. Ibai tatem makaba tezüngzüktepba alitsü.
- ²⁰Ishmael indang ne temepishibaji ni angashiogo. Ni pa moatsütsü; ni pa tejang jenti atangba kümdaktsüdi. Pa chuba terana tebudi akümtsü; aser ni pa agi kin tulu ka kümdaktsüdi.
- ²¹Saka Isak shiba sangküm Sarah iba mapang nung ne nem sotsütsü, pa den ni kü tezüngzüktepba yanglutsü.”
- ²²Kodang Tsüngremi Abraham den jembiba anen, pai pa toktsü.
- ²³Abrahami Tsüngrem dang tashi anga aser panüjisa pai pei chir Ishmael aser kidang alir tebur ajak alartem aser sen agi alizükba ajak mejeptoktsü.
- ²⁴Abraham arishi küm tukur-tuku alidang pa-a mejeptok,
- ²⁵aser pei chir Ishmael mejeptokdang küm terasem liasü.
- ²⁶Abraham aser pa chir Ishmael tenaprongla panüjisa mejeptok,
- ²⁷Abraham kidang aliba tebur ajak, kidang asor mesüra aener dang sen agi aliba ajak pa den külemi mejeptok.

Lipok 18

Tesemdanger Nisung Asem

¹Abraham anüngdang kanga lemyia süki kikümbang nung mena alidang Kibubai Mamri sülemdong anasa pa dangi jungkai adok.

²Pai roka asoa reprang, aser nisung asem pa jakdang noktaka angu. Kodang pai parnok angu, pai süki kikümbang nungi parnok ajurutsü asema oa pei tejak ali nung apudaka ashi,

³“Kü Kibuba, ni ne jakdang yimlibilem ngurabang ne kilir kidang anenangma.

⁴Nenok tetsüng meiter süngdong kübok anisüngzüksü asoshi ni tzü bener arutsüdi.

⁵Ni ano nenok nem chiyungtsü kar yanglutsüdi; yagi nenok lenmang asoshi tashi agütsütsü, kechiaser nenoki nenok kilir dangi aru.” Parnoki ashi, “Kanga junger, nai ashiba amaji sang.”

⁶Abrahami süki-i ilunga Sarah dangi yia ashi, “Yakta am tajungtiba nungi tatakzük asem agiteta yangluang.”

⁷Abraham ano nashi telok dangi asema oa nashi chanu tajungtiba shimteta kilir nem agütsü aser parnoki aji aritepa renem.

⁸Pai temo, mamatzü aser nashi koba pai renema liasü, itemji bener oa parnok madang yutsü. Aser parnoki chiyungdang pai süngdong kübok ata.

Abraham dang Jabaso Ka Agütsütsü Nangzükba

⁹Idangji parnoki pa dang asüngdang, “Ne kinungtsü Sarah kong lir?” Pai langzü, “La süki nung lir.”

¹⁰ “Sangküm kasa mapang nung ni ne dangi meyipa arutsü, aser nebuttsü Sarai jabaso ka asotsü.” Sarai kiküm nungi aji angashi.

¹¹Tang Abraham aser Sarah tantsür tambur kümer aser Sarah dak tanur abentsü mapang süir liasü.

¹² Sarai pei mulung nung menüa ashi, “Tang ni kanga tantsür kümer aser kübuba-a tambur kümer ni shi nung tepela ngudima?”

¹³Kibubai Abraham dang asüngdang, “Ni kanga tantsür kümer tanur angutsü ama ta kechiba Sarai menüa ashi?”

¹⁴ Kibubai makoktsüsa langka tasak lir asü? Ni sangküm kasa mapang nung ne dangi meyipa arutsü, aser Sarai jabaso ka asotsü.”

¹⁵ Idangji Sarai tsübuadok aser menangzüki ashi, “Ni memenü.” Saka pai ashi, “Atangji nai menüogo.”

Tsüngremi Abraham nungi Kecha Miima Mayu

¹⁶ Kodang nisungtemji yang nungjagi apuso, parnoki Sodom tsütsü repring, aser Abrahami parnok sülen anitaka oa parnok pei lenmang nung meinoktsü.

¹⁷ Idangji Kibubai pei sasa dang ashi, “Ni kechi inyaktsü ali, iba indang Abraham dang miimdi ma?

¹⁸ Atangji Abraham kin tulu aser tashi tulu akümütsü, alima kin ajak na nungi moatsütsü.

¹⁹ Par chir aser pa semchirtemi Kibuba dang tashi angatsü, aser kechi ochi aser shitak lir; itemji benshitsü sayutsü asoshi ni Abraham shimtetogo. Parnoki itemji beshira ni pa madang nangzükba ama ajak inyaktsü.”

²⁰ Idangji Kibubai Abraham dang ashi, “Sodom aser Gomora nunger anema ayimtenba olaji kanga tulu asünung, aser parnok temenen aser tesashi teka yitepba mapa indang taitzüba onsara tulu asünung,

²¹ tang ni lua parnok mapa atangji asü masü repringdi, aser parnok taitzüba indang ni angashibaji shitak metettsü.”

Abrahami Sodom Atema Mepishiba

²² Nisungtemji Sodom tsütsüi ao, saka Abrahami Kibuba madang noktak.

²³ Pai Kibubaanasa arua pa dang asüngdang. “Nai temeshipurtemjia temenenpur denji samatsütsü asü?

²⁴ Yimti nungji temeshipur tenem lira, tenem asoshiji nai yimtiji mesamatsütsü ama?

²⁵ Atangji nai temeshipurji temenenpur den kodanga mesamatsütsü, kechiaser ibaji ne dak nungi talangka pila-a lir. Temenenpur den külemi temeshipur

samatsüra, temeshi purtemji temenenpur ama kümdaktsür, O bendangbai alima ajak nung ochi mebenshili ma?”

²⁶Kibubai langzü, “Yimti nungji ni temeshipur nisung tenem ngurabang, parnok asoshi ni yimtiji kümzüktsü.”

²⁷Abrahami tanaben jembi, “Ajiang, ni ama ali nisungi Kibuba den ano jembitsü tasü aiter,

²⁸temeshipur nisung tenem melen lir-pungu danga lira, pungu agi mabensaba asoshi nai yimtiji samatsütsü ama?” Kibubai langzü, “Ni idakji temeshipur lirpungu danga ngurabang yimtiji mesamatsütsü.”

²⁹Abrahami ano jembi, “Idakji lir danga ngura koda?” Pai langzü, “Lir asoshi ni aji mesamatsütsü.”

³⁰Idangji Abrahami ashi, “Ano ni jembiba atema Kibubai tejashima, idakji semer ngura koda?” Pai langzü, “Idakji semer ngurabang ni aji meinyaktsü.”

³¹Abrahami ashi, “Ni maneni tasü ita jembiba atema Kibubai kü dang tai tokangma, idakji metsü danga ngura koda?” Pai langzü, “Metsü asoshiji ni aji mesamatsütsü.”

³²Abrahami ashi, “Oh Kibuba, yimlibilema tejashima, joko ni khen dang jembidi, ter danga ngura koda?” Pai langzü, “Ter danga ngura ni aji mesamatsütsü.”

³³Kibubai Abraham den jembizükli oadok, aser Abraham pei talidaki meyipa aru.

Lipok 19

Sodom Temenen

¹Kodang tenyar anaji nikongdang Sodomi aru, Lot yimti süngkhüm nung mena liasü. Loti parnok ngua parnok den ajuruteptsü noktak, aser pai parnok madang apudaka ashi,

²“Kü kiburtem, yimlibilema nenok ner kilir kidangi meyipang ta ni mepishir. Nenok tetsüng meitang aser taonung idaki yipang, aser asüngnep yakta saker

nenok pei lenmangi oangma.” Saka parnoki langzü, “Nung, onok ammanng tepiyong yimti yimtong nungji alitsü.”

³Loti parnok dang onsara mepishi nung, parnoki tesü pa den par kidangi ao, aser pai parnok nem benjong ka yangluja piyazü meinokba amtsük renema chidaktsü.

⁴Saka aenertem mejanga maodang Sodom nunger lanu-ain ajak arua kiji meketbang.

⁵Parnoki Lot jar asüngdang, “Taonung ner kidangi aitba nisungtemji kong lir? Parnokji onoki metettsüsa tang onok dangi anir adokang.”

⁶Loti kimai tugu aser pa sülen kishiji shibang,

⁷aser ashi, “Kü adianutem, nenoki tamajung tebenshi ta ni nenok dang mepishir.

⁸Reprangang, tebur memetetba kü jala tasüngtet ana lir, ni parnok nenok dangi anir adoktsüdi, nenoki kechi mulunger yamaji parnok dak benshiang; saka item nisungtem dak kecha tamajung teinyak, kechiaser parnok kü kilempoki aita lir.”

⁹Saka parnoki ashi, “Tesüleni aenshiang, iba nisung aener amungi aruba nisung ka sürnung tang pai asenok madak o bendanger kümndi asür. Onoki parnok dang beshitsüba dang nungi tamajungba ne dak beshitsü.” Parnoki Lot tesüleni atsür adok aser kishiji raksatsütsü tejakleni ait.

¹⁰Saka nisung ana jagi teka songtoka Lotji kidangi atsüketer kishiji shibang.

¹¹Saka tenyar jagi kishi züngdang noktaka aliba lanu-ain na tenük pokdakja azük nungji parnoki kishiji meyimtena bushiba agi parnok sasa belemseta aküm.

Loti Sodom Toktsüba

¹²Tenyartem jagi Lot dang ashi, “Ne den idaki jala jabaso, anük-abang aser ner kimang yimti nung lira, parnok idak nungi anitetang,

¹³kechiaser iba yimti anema ayimtenba taitsüba onsara tulu Kibuba madang kümogo. Aji asünung iba yimti samatsütsü asoshiKibubai onok yok.”

¹⁴Idangji Loti oa pa jala agitsü jembia alirtem anük-abangtem dang ashi, “Yakta iba yimti nungi adokang, kechiaser Kibubai iba yimti samatsütsü.” Saka pai asayara ta dang parnoki bilem.

¹⁵Anepungi tenyarterm jagi Lot dang ajungshia ashi, “Nebutsü aser ne jala ana anir tangsa apusoa oang, anungji iba yimti den külemi nenok mesamatsü.”

¹⁶Saka Loti atapisa ali. Saka Kibubai pa dang aochia bilem nung tenyarterm jagi pa kinungtsü aser jala ana teka nung amer yimti atena anir tugua yutsü.

¹⁷Kodang tenyarterm jagi parnok yimti tezülen anir adoka yutsü, parnoki ashi, “Nenok taküm asoshi jenang, tesülen meyipa tereprang, aser lenten nungji tanen. Nenok sama-a lir tenemi jenang.”

¹⁸Saka Loti langzü, “Oh aji oda nungma kü kiburtem.

¹⁹Tang ajiang, ne kiliri nenok jakdang yimlibilem nguogo, aser kü taküm kümzüka yutsüba nung kü dang yimlibilem tulu sayuogo, aji saka ni tenemleni ajentsü makok, ashiko lendong kati ni menepadoktsü aser ni asütsü.

²⁰Ajiang oagi jenoktsü asoshi anasatiba yimti tila ka lir, ni idakji oa jenokdi, kechiaser ibaji yimti tila ka dang süaka idakji ni kümzüka alitsü.”

²¹Tenyar jagi Lot dang ashi, “Nai ashiba ama ni ibaia aochia melar, nai kü dang ashiba ama iba yimtiji mesamatsütsü

²²Ilungang, tangsa iba yimti nungji jenokang, kechiaser nai ibaji matong tashibo ni kecha meinyaktet.” Anungji iba yim tenüng Zoar ta aja.

Sodom Aser Gomora Samatsüba

²³Loti Zoar atongdang alima nung anü adoka liasü.

²⁴Idangji Kibubai Sodom aser Gomora madak mitsüktsü lung aser mi tzünglu kotak nungi yok.

²⁵Pai item yimtitem aser lenten ajak, aser idakji aliba nisungtem; ali nung meiba ajakji samatsü.

²⁶Saka Lot tebutüsü tesülen meyipa repring, aser la metsü tongshi aküm.

²⁷Anepdang yakta Abrahami kong Kibuba madang noktak ajagi atu,

²⁸pai Sodom aser Gomora lenten ajakji repring, aser iba lima mokozüji misem tulu nungi adokba mokozü ama atua angu.

²⁹Anungji kodang Tsüngremi lenten lima yimtitem samatsü, pai Abraham bilemtet aser tesamatsü rongnungi kong Lot liasü, iba nungjagi pai Lot kümzük.

Moab Aser Ammon Nunger Jakzükdak

³⁰Loti Zoar nung alitsü tsübu nung pa aser jala tenem nung tuagi leprungki ka nung ali.

³¹Kenü anogo jala tantsülai tenu dang ashi, “Obala tambur kümogo, aser alima nunger yimya ama asenok den medema aseni tanur asotsüsa idaki tebur shinga mali.

³²Arung asen tebu metsü ayutsü asoshi asenoki obala nem yi jemdaktsüdi aser pa den medemdi.”

³³Paonungji parnoki tebu nem yi jemdaktsü aser tantsülai yia tebu den medem, saka tebu aji memetet, kechiaser pa yi agi meseper liasü.

³⁴Tasüngji tantsülai tanutsüla dang ashi, “Ni yasüng obala den medemogo, asen tebu metsü ayutsü asoshi taonunga pa nem yi jemdaktsüdi aser na yia pa den medemang.”

³⁵Paonungjia parnoki tebu nem yi jemdaktsü aser jala tanutsülai yia tebu den medem; saka tebu aji memetet, kechiaser pa yi agi meseper liasü.

³⁶Aji oda Lot jala anaprongla tebu agi temang mazüngi aküm.

³⁷Jala tantsülai tebur ka aso, aser lai pa tenüng Moab aja. Paji tanü tashi Moab kin tebu lir.

³⁸Jala tanutsülaia tebur ka aso, aser lai pa tenüing Ben-Ammi ta aja. Paji Ammon kin tebu lir.

Lipok 20

Abraham Aser Abimelek

¹Abrahami idak nungjagi apusoa anüolentip leni oa kadesh o Shur tsüingda nung ali, aser pai Gerar nung amung.

² Aser Abrahami tebutüsü Sarah indang ashi, “La künu.” Anungji Gerar chuba Abimeleki Sarah pa dangi anir aru.

³Saka Tsüingremi Abimelek dang aonung pungmang nung adoka ashi, “Ajiang tetsür koba nai agi iba yongji na tasür dang lir, kechiaser la nisung ka kibutsü lir.”

⁴Saka Abimeleki la den ano memedemi liasü, aser pai ashi, “Kibuba, ni la nungi asüingteta lir. Nai ni aser ozü kin samatsütsü ama?”

⁵Abrahami kü dang laji künu ta, aser Saraia paji küdi ta mashi ama? Kü mulungsentsü temerük aser kü teka tindang agi ni ya inyak.”

⁶Pungmang nungji Tsüingremi langzü, “Hau, nai ne mulungsentsü temerük agi inyakogo, anungji ni anema temenen mebenshidaktsütsü asoshi nai la dak mekongshidaktsü.

⁷Tang la pei kinungpu nem meyipa agüjang, kechiaser pa ainkar ka lir, aser pai na asoshi sarasademtsütsü, anungji na masütsü. Saka nai la meyipa magütsüra, na aser ne den aliba ajakji asütsü ta nai metetang.”

⁸Anepdang yakta Abimeleki pa kilirtem aja aser kechi atalok iba indang parnok dang ashi, aser parnoki kanga tsübu.

⁹Idangji pai Abraham jar asüingdang, “Nai onok dang inyakba ya kechi? Ni na anema kechi tai inyakba yong ni aser kü yimli madaki iba tai tulu bener arutsür? Nai kü dang meinyaktsüba mapa ka inyakogo.”

¹⁰Abimeleki Abraham dang ashi, “Nai ya kechi bilemer inyak?”

¹¹Abrahami langzü, “Kechiaser ni ya bilem, iba lima nung Tsüngrem tsübuba shinga mali, aser kübutsü asoshi parnoki ni tepsettsü südi.

¹²La atangji künu, kütsür chir masü, saka kübur chir, kübutsü asütsü ni la agi.

¹³Aser kodang Tsüngremi ni kübur ki nungi bendang limai yok, ni la dang ashi, ‘Iba yimlibilem nai kü dang sayuangma, oda, kongisa asenok odir nai niji küdi ta shiangma.’ ”

¹⁴Idangji Abimeleki Abraham nem san, nashi, alar tebur aser tetsürtem aser tebuttsü Sarah meyipa agütsü.

¹⁵Pai Abraham dang ashi, “Ajiang, kü lima ne jakdang lir, na linüdak ka liangma.”

¹⁶Aser Sarah dang pai ashi, “Ajiang ni nedi nem taribi sen meyirijang ka agütsüogo, iba yagi ne den aliba ajak madang na temerük aser metendaktsüogo ta kuli asütsü.”

¹⁷Idangji Abrahami Tsüngrem dang sarasadem, aser Tsüngremi Abimelek tebuttsü aser lar tetsürtem anebtsü, aser parnoki tanur aso,

¹⁸kechiaser Abraham tebuttsü Sarah atema Tsüngremi Abimelek kibong nung tetsürtem nu menden ajak shibangtsür liasü.

Lipok 21

Isak Asoba

¹Kibubai nangzükba amato pai Sarah dang inyak aser la moatsü.

² Sarah mashisa aküm aser Abraham nem pa asa tao nung oda Tsüngremi atemzükba mapang shitak nung jabaso ka sotsü. Tanurji Tsüngremi atakzüka toktsüba mapang shitak nung aso.

³Sarai asoba tanur tenüngji Abrahami Isak aja.

⁴Isak sor kodang anogo tinü abensa, Tsüngremi pa dang melaba ama Abrahami pa mejeptoktsü.

⁵Isak asodang Abraham arishi küm noklang ka tain liasü.

⁶Sarai ashi, “Tsüngremi ni menüdaktsü, aser shirnokisa ibai angashidir, parnoki kü den menütsü.”

⁷Ano lai ashi, “Sarai tanur nem mama yongdaktsütsü ta shibai Abraham dang shila? Saka pa asa taoi ni pa nem jabaso ka sotsüogo.”

⁸Tanurji ina mama tokdaktsü, aser Isak mama toktsüba anogo nung Abrahami benjong tulu ka yanglu.

Hagar Aser Ishmael Pila-a Yokba

⁹Saka kodang Sarai pei chir Isakji Ijiptsür Hagari Abraham nem sotsüba jabaso den asaya-a angu,

¹⁰ lai Abraham dang ashi, “Iba alatsür aser lar jabaso yokadokang, kechiaser iba alarla jabaso kü chir Isak den senmang maka.”

¹¹Iba o jagi Abraham kanga mepeladaktsü, kechiaser Ishmaelja pa chir liasü.

¹² Saka Tsüngremi Abraham dang ashi, “Tanur aser ne kilitsür atema na shisa bulua tejashima, Sarai ne dang kechisa shidir ajakji inyangang, kechiaser ni ne dang nangzükba ama Isak dak ne metsüji ajatsü.

¹³Ano alatsürlai asoba tanur agi ni kin ka kümdaktsütsü, kechiaser pa ne metsü lir.”

¹⁴Anungji anepdang yakta Abrahami shishir chiyungtsü tera aser shiküp juli nung tzü sünga enoker Hagar nem agütsü. Aji la tapubang nung benloktsü aser tanur denji la kidang nungi yokadok. Aser lai pila-a oa Beersheba azüngmeyakdak nemzua liasü.

¹⁵Kodang shiküp juli nung aliba tzüji agimadok, lai tanurji süngsem pok ka nung yutsü,

¹⁶aser lai pa jakdang nungi süklep lir shi pila-a ao. Kechiaser lai ashi, “Ni tanur asüba dakji mereprangli.” Aser lai pa jakdang mena alidang tanur jagi ola adoka ajeb.

¹⁷Tsüngremi tanur ajepba olaji angashi, aser kotak nungi tenyari Hagar dang jembia ashi, “Hagar, na kechi agi timatemer? Tetsübu, Tsüngremi tanur ajepba ola angashiogo.

¹⁸Aramesoang, tanurji mesoa nai ajunga arung. Pa metsü nungi kin tulu ka ni küm daksüdi.”

¹⁹Idangji Tsüngremi la tenük lapoktsü, aser lai tzübu ka angu, lai oa shiküp juliji tzü agi sünga tar tanur nemji jem daksü.

²⁰Tanurji ain, aser Tsüngrem pa den ali, aser pa arem nung lia lijak amshir tetangshi ka aküm.

²¹ Pa Paran arem nung ali, aser tetsüi pa asoshi Ijip lima nungi kinungtsü ka aniok.

Abraham o Abimelek na Tsüngda Tenangzüktepba

²²Iba mapang nungji Abimelek aser par arkotong Fikoli Abraham dang ashi, “Nai inyakba ajak nung Tsüngrem ne den lir.

²³Anungji tang kü dang Tsüngrem agi azüngashiang; oda nai kü den, kü chir den aser kü semchirtem den külaka mebenshitsü; saka ni ne dang benshiba temeim amato nai kü dang aser alima kechi nung pa amung, iba dang benshitsü.”

²⁴Abrahami ashi, “Ni azüngashidi.”

²⁵Aser tzübu koba Abimelek kilirtemi rakzük, iba yongji Abrahami Abimelek arütsü.

²⁶Abimeleki ashi, “Ya shibai inyak nia memetet. Nai iba indang kü dang mashi, aser tanüang iba indang angashir.”

²⁷Idangji Abrahami nashi aser san kar Abimelek nem agütsü, aser tenati tezüngzüktepba ka yanglu.

²⁸Abrahami san tetsü chanu tenet san telok nungi shimdanga ayu.

²⁹Aser Abimeleki Abraham dang asüngdang, “Item san tetsü koba nai shimdanga ayu, aji tetezü kechi?”

³⁰Abrahami langzü, “Ni iba tzübu ya atu ta ni atema na-a kuli ka asütsü asoshi item san tetsü chanu tenet ya nai kü ket nungi agiang.”

³¹Anungji iba linük dang Beersheba ta aja, kechiaser idakji tenati azüngashi.

³²Parnoki iba tezüngzüktepba Beersheba nung yanglur külen, Abimelek aser par arkotong Fikol, Filistia limai meyipa ao.

³³Abrahami Tamarisk süngdong ka Beersheba nung atem aser Tatem Makaba Kibuba tenüng nung aja.

³⁴Aser Abrahami Filistia lima nung talangka amung.

Lipok 22

Abraham Tamang Tentangba

¹Kenpiga lir külen Tsüngremi Abraham tendanga pa dang ashi, “Abraham.” Abrahami langzü, “Ni yangi lir.”

²Tsüngremi ashi, “Ne chir oda ne jabaso ka dang aliba, shiba nai kanga meimer, pa Moria limai anir oang. Yangji ni ne dang sayuba tenem nungji Isak kü nem tarongba tenla asoshi agüjang.”

³Abrahami anepdang yakta shishir, gado nung tamentsü menden enoka pa den Isak aser kilir ana anir, tarongba tenla asoshi süng sosar apusoa Tsüngremi pa dang sayuba tenem jagi ao.

⁴Anogo asemnübuba nung Abrahami pei tenük roka asoa reprang, aser alinükji talang nung angu.

⁵Idangji pai kilirtem dang ashi, “Nenok gado den yangi ata-a liang. Tanur küna ajagi odi, aser onoki tenla agütsür külen tanaben nenok dangi meyipa arutsü.”

⁶Abrahami tarongba tenla atema süngji pei chir Isak nem bendaktsü, aser pai pa teka nung mi aser nok aben aser tena külemi ao.

⁷Aser Isaki tebu dang asüngdang, “Oba!” Pai langzü, “Kü chir, ni yangi lir.” Isaki asüngdang, “Ajiang mi aser süngpong yangi lir, saka tarongba tenla asoshi sanbo kong ali?”

⁸Abrahami langzö, “Kü chir, Tsüngremi pei sasa asenok nem agütsütsü.” Aser tenaprongla külemi ao.

⁹ Kodang Tsüngremi pa dang ashiba linük jagi tena tonga aru, Abrahami idakji tenladak sabang yanglu, aser süngji tiptema iba manung ayu, aser pai pei chir Isak alener tenladak sabang manung ayu.

¹⁰Idangji pai pei chir tepsettsü asoshi nokji amer pa teka mekang,

¹¹Saka Tsüngrem kotak tenyari ashi, “Abraham, Abraham.” Abrahami langzö, “Ni yangi lir.”

¹²Pai ashi, “Tanur dak teka teyi aser pa dak kecha teinyak, kechiaser nai ne chir ka dang aliba mapayui kü nem agütsü nung nai Tsüngrem akhüm tsübur aser pa dang tashi angar ta ni meteter.”

Isak Melen San Tenla Agütsüba

¹³Abrahami reprang aser ajiang pa sülen san tepung ka tezö agi arem süngsem kongsang dak yitaker aliba angu. Pai oa aji sala aser pei chir Isak melena sanji tarongba tenla agütsü.

¹⁴Abrahami iba linük dang Yihovajire ta aja. Tanü tashi nisungtemi jembiba ama, “Kibubai pei tenem nung agütsütsü.”

¹⁵Kibuba tenyari Abraham dang tanaben kotak nungi aja,

¹⁶ aser ashi, “Nai iba mapa inyak nung, aser ne jabaso ka dang aliba sota meyui agütsü nung, ni kü tenüng agi pei sasa azüngashiogo.

¹⁷Ni atangji na moatsütsü. Ne semchirtem anüng petinutem ama, aser molu lisem ama rendaktsüdi. Ne semchirtemi parnok tsükchirtem yimti süngkhümtemji agitsü,

¹⁸ alima kintem ajak ne semchirtem agi moatsütsü, kechiaser nai kü o anga.”

¹⁹Idangji Abrahami pei kilirtem dangi meyipa aru, aser parnok ajak külemi Beershebai oa ali.

Nahor Dak Jakzükbatem

²⁰Iba sülen Abraham dang ya shia liasü, “Ajiang nenu Nahor nema Miklai techirtem soja lir.”

²¹Mezüng asobaji Uz, pa tenu Buz, Aram tebu Kemuel,

²²Kessed, Hazo, Pildash, Yidlaf aser Betheul.

²³Rebeka tebuji Bethuel, item jabaso tiji Milkai Abraham tenu Nahor nem sotsü.

²⁴Nahor tezüngatsü Reuma, lai Teba, Gaham, Tahas aser Maak sotsü.

Lipok 23

Sarah Asüba

¹Sarah arishi küm noklang ka ser metsür tenet liasü.

²La Kanan lima Kiriath Arba (aji Hebron) Kana lima nung asü, aser Abrahami la asoshi mang yima ajebtsü ai.

³Abrahami pei kinungtsü tasü mangji toktsür aramesoa Het nungertem dangi oa parnok dang ashi,

⁴“Ni nenok rongnung aenersa aser amunger ka, ni kü tasüba aremtsüsa kü dang ali kar yokangma.”

⁵Het nungertemi Abraham dang langzü,

⁶“Onok dang angang kibur, na onok rongnung tashi tait tamarener ka lir; onok leper tajungtiba nung ne kinungtsü tasü mang remang. Ner tasüba meremdaktsütsüsa onoki pei leper na nungi sota mayutsü.”

⁷Abrahami noktaka iba lima nung alir Het nunger madang apudak,

⁸aser pai ashi, “Ni kübutsü tasü mang aremtsü nenoki mulungsoa melara, kü dang ya angang aser Zoar chir Efron dang ni asoshi mepishijang,

⁹oda kü dang par li tatem len aliba Makpela leprunki koba pa meyong lir, ibaji ozü tasü mang aremdak asütsü asoshi nenok tsüngdang pai aji kü nem jenjang talang agi agütsüdakjang.”

¹⁰Tang Het nunger Efron par nisungtem den yimti süngkhüm nung mena liasü, aser Het nunger süngkhümi arua alir ajak nem angashidakja Abraham dang pai langzü,

¹¹“Nung! Kü kibur; kü dang angang, aliji aser iba nung aliba leprungkiji ni ne nem agütsür. Kü nüburtem tsüngdang ni aji ner tasü mang aremtsü asoshi ni ne nem agütsür.”

¹²Idangji Abrahami iba lima nisungtem tsüngdang apudak.

¹³Pai Efron dang linük nübur ajaki angashia ashi, “Nai mulungra kü dang angang; ni ali jenjangji ne nem agütsüdi, nai aji kü dang nungi agiang aser ozü tasü mang idakji remdi.”

¹⁴Efroni Abraham dang langzü,

¹⁵“Kü dang angang kü kibur, ali jenjangji taribi sen noklang pezü lir, saka ana tsüngda nung aji kechi asütsü? Ner tasü mang remang.”

¹⁶Abrahami Efroni ashiba ama taribi sen noklang pezü iba mapang shishirtemi amshiba ama züngzüka agütsü.

¹⁷Anungji Efroner li Makpela, Mamre anüdoklen koba liasü, aji Abraham meyong aküm. Koba nung ali, leprungki aser arrtsü meketa aliba süngdong ajak pa meyong aküm.

¹⁸Itemji par yimti süngkhüm nung sentenba Het nungertem ajaki kuli süa pai Abraham nem agütsü.

¹⁹Ajiser külen Abrahami Kanan lima nung aliba Mamre anüdoklen Makpela leprungki nung pei kinungtsü Sarah arem.

²⁰Anungji aliji aser idakji aliba leprungkiji teti asoshi Abraham nem taremdak asütsü asoshi Het chirtemi kuli mesüa agütsü.

Lipok 24

Abrahami Pei Chir Isak Asoshi Kibutsü Tebushi Yokba

¹Abraham joko tambur aser arishi küm aika liasü, aser Kibubai ajak nung Abraham moatsü.

²Pai pei kilir tongtiba shiba pa rongsen ajak madak ketdangser liasü pa dang ashi, “Ne teka kü tepi pok nung yuang

³aser ni ne dang Kibuba anüng aser ali Tsüngrem agi azüngashidaktsüdi, Kanan nunger shir den ni alir, parnok jalatem nungi kü chir Isak asoshi kibutsü tagidaktsü,

⁴Saka ozü lima aser ozü kin dangi oa kü chir Isak asoshi kibutsü ka anir arutsüla.”

⁵Kilir jagi pa dang asüngdang, “Ashiko tetsür jagi kü sülen iba lima yagi anidaka arutsü memulungra koda na kong nungi aru, iba lima jagi ni ne chir tanaben anir aotsü asü?”

⁶Abrahami pa dang langzü, “Ajiang, nai kü chir tanaben iba lima jagi anir maotsüla.”

⁷Kibuba, anüng Tsüngrem shibai ni kübu kidang nungi aser ni tasoba lima nungi anir aru, aser shibai kü dang azüngashia shiogo, ne metsü nem ni iba lima agütsüdi, pai pei kotak tenyar ne jakdangi yoktsü, aser nai idak nungjagi kü chir asoshi kibutsü ka anir arutsü.

⁸“Tetsür jagi ne sülen arutsü memulungra, nai kü dang azüngashiba nung na atema kecha tai malitsü. Saka nai kü chir ajagi anir maotsüla.”

⁹Anungji kilir jagi pei teka Abraham tepi pok nung ayu, aser pei kiburi ashiba indang azüngashi.

Abraham Kiliri Tsüngrem Dang Sarasadamba

¹⁰Idangji kilir jagi pei kibur ut ter renem, aser tajungtiba oset aser sempet ajak renema bener apuso, kechiaser pa Abraham rongsen ajak madak kibur liasü. Pai apusoa Mesopotamia nung aliba Nahor yimti-i ao.

¹¹Nikongtsütsü tetsürtem tzütai aoba mapang nung yimti tezülen tzübu ka anasa pai pei ut apudakdaksü.

¹²Aser pai sarasadem, “OhKibuba, kü kibur Abraham Tsüngrem, tanü anogo kü mapa nung takok agüjang, aser kü kibur Abraham dang yimlibilem sayuangma.

¹³Ajiang ni iba tzübu kümbang nung noktaka lir, aser yimti nung alir jalatem tzütai arur.

¹⁴Ya oda atalokdakjang, ni shiba dang, ‘Ni tzü tajemtsü ne mori ajungzükang’ ta ni ashidang, la shibai ‘Jemang, ano ni ne ut nema jemdaktsüdi’ ta shidir, iba tetsürji ne tenzüker jabaso Isak asoshi shimtetbaji südakjang. Iba jagi kü kibur dang nai marakzüba temeim sayuogo ta ni metettsü.”

¹⁵Pa sarasadem matem dangsa Rebeka, la tapubang nung tzü mori bener aru. Laji Abraham tenü Nahor kibutsü Milka chir Bethueli aso.

¹⁶Laji tereprangtsü tobur tajung aser tasüngtet aiür ka, shiba tebur shinga dena munguyuba tetsür ka. Lai tzübui lua tzüji mori sünga tar adok.

¹⁷Kilir jagi asema or la dang ashi, “Yimlibilema ne mori nungi kü nem tajemtsü tzü tera kua.”

¹⁸Lai ashi, “Jemang kibur” aser lai ilungseta pei tzü mori ajungzüker pa nem jemdaktsü.

¹⁹Kodang pai tzüji jemzük, lai ashi, “Ni ano ne uttem nema parnok mejemshi tashi tajemtsü tzüji tatsüdi ni?”

²⁰Lai ilunga tzü mori nungi süng su nung tzüji enok aser ut ajak mejemzük tashi tzübu nungi tzüji ata.

²¹Kibubai pa aeni aoba ajak azükarudaktsü asü masü ta metettsü asoshi nisungba jagi mokorai la dak repranga ata.

²²Kodang uttem tzü jemzük, nisung jagi sen aika alangba hon küri la teni nung enoktsü, aser teka nung kisen ana sepoktsü.

²³Pai ashi, “Na shir jala? Kü dang shiangma. Nebu kidang onok asoshi tanendak peria lir ma?”

²⁴Lai pa dang langzü, “Ni Milka chir Bethuel jala shiba Nahor nem sotsü.”

²⁵Ano lai ashi, “Onok monü aser rem teperi lir, aser na asoshi tanendak taktang lir.”

²⁶Idangji nisung jagi apudaka Kibuba dang külem.

²⁷Pai ashi, “Kü kibur AbrahamKibuba Tsüngrem tenüng sangang, shibai kü kibur tsütsü pei takang temeim aser temulung lemtetba ayu. Kibubai nia kü kibur kinunger kidangi indang-indanga len ania aruogo.”

²⁸Idangji aiürlai asema oa la tetsü kibong dang item o ajak ashi.

²⁹Rebeka tedi ka tenüng agi Laban liasü, aser pai tzübu len jagi nisung dangi asema ao.

³⁰Kodang Labani pei tenu Rebeka ket nung kisen aser küriji angu, aser nisungba jagi item o kü dang ashi ta lai jembiba otemji pai angashi, paia nisungba dangi ao aser ajiang paji uttem den tzübu anasa noktaka liasü.

³¹Pai ashi, “Arung, na Kibubai moatsüsang, kechiba na idaki noktaker? Ni ozü kidang na aser uttem atema tanendak teperi renema lir.”

³²Anungji nisung jagi kidangi atu, aser Labani ut khu abenbaji sala-a uttem nem monü aser rem agütsü, aser pa den alirtem asoshi tetsüng shitoktsü tzü agütsü.

³³Kodang pa dangi chiyungtsü bener aru, pai ashi, “Ni kü osang mashi tashi ni kecha machitsü.” Labani ashi, “Na kechi tashitsü aka shiangma.”

³⁴Anungji pai ashi, “Ni Abrahamer kilir,

³⁵Kibubai kü kibur kanga moatsüogo, aser pa takar aser tulur kümdaktsüogo. Pai pa nem san telok, nabong aser nashi telok, taribi aser hon, alartem, ut aser gadotem agütsüogo.

³⁶Aser Sarah kü kibur kinungtsüi la asa taoi pa nem jabaso ka sotsü, aser kü kiburi pa jabaso nem pa akaba ajak agütsüogo.

³⁷Aser kü kiburi kü dang azüngashidakja ashi, ‘Nai Kanan nungertem shirnok rongnung ni alir, parnok jalatem nungi kü jabaso asoshi kibutsü asütsü shinga tagidaktsü.

³⁸Saka nai kübu kinunger aser kü kin dangi oa pa asoshi kibutsü ka anir arungma.’ ”

³⁹Idangji ni kü kibur dang asüngdang, “Saka tetsürlai kü den marunüra koda?”

⁴⁰Pai kü dang langzü, “Kibubashiba tsüngdang ni teti jajar, pai pei tenyar ne den yoktsü aser ne lenmang azükarutsütsü aser takok agütsütsü. Nai kü jabaso asoshi kibur kinunger aser kü kin nungi kibutsü anir arungma.

⁴¹Na kü kinungertem dangi oa parnoki ne nem pei jala magütsüra idangji iba azüngashiba nung na kecha tai malitsü.”

⁴²Tanü ni tzübu jagi arua sarasadem, “Oh Kibuba, kü kibur Abraham Tsüngrem, nai dang kü aeni aoba azükarudaktsüra,

⁴³ajiang ni tzübu anasa noktaka lir. Kodang aiürtem tzütai arudir, aser shiba dang yimlibilema ne tzü mori nungi kü nem tajemtsü tzü kua ta ni shidir,

⁴⁴aser lai kü dang, jemang, aser ni ne uttem nema tzü tatsüdi ta shidir, laji nai kü kibur jabaso asoshi shimtetbaji südakjangma.”

⁴⁵Kü mulung nung sarasadem matem dang ajiang, Rebeka la tapubang nung tzü mori bener arua tzübu ai, aser lai tzü ata. Ni la dang ashi, “Yimlibilema kü nem tzüji jemdakjang.”

⁴⁶Lai ilunga tzü moriji pei tapubang nungi ajungzüka ashi, “Jemang, aser ni ne uttem nema jemdaktsüdi.”

⁴⁷Ni la dang asüngdang, “Na shir jala?” Lai langzü, “Ni Nahor aser Milka chir Bethueler jala.” Idangji ni la teni nung küri enoktsü aser teka nung kisenji sepoktsü.

⁴⁸Ni apudakaKibuba dang külem, aser Kibuba, kü kibur Abraham Tsüngrem shibai kü kibur tenu jala par jabaso agitsü atema ni lenmang shitaki anir aruba Tsüngrem tenüng asang.

⁴⁹Tang nenoki kü kibur dang aochia aser temeim sayutsü kü dang shiangma. Aji oda mesüra ni tajichileni mesüra tabeleni meyiptsü.

⁵⁰Idangji Laban aser Bethueli langzü, “Ibai Kibuba nungi lir, onoki ne dang tajung saka tamajung saka kecha meshitet.

⁵¹Rebeka ne jakdang lir, la anir oang, aser Kibubai ashiba amaji la ne kibur jabaso kinungtsü kümdakjangma.”

⁵²Kodang Abraham kiliri parnok oji angashi, pai apudaka Kibuba dang külem.

⁵³Pai Rebeka nem hon, taribi, senti lung, aser süoshi bener arua agütsü, aser la tedi aser tetsü nem jenjang aika alangba sempettem agütsü.

⁵⁴Idangji Abraham kilir aser pa den aliba nisungtemi chia ajem aser paonungji idakji anen. Aser anepdang saaker pai ashi, “Ni kü kibur dangi meyipa yokangma.”

⁵⁵Saka la tedi aser tetsüi langzü, “Aiürlaji anogo ternü shi onok den lidakjang, ajiser lai aotsü akok.”

⁵⁶Saka pai parnok dang ashi, “Ni tenokdangma, kechiaser Kibubai kü aeni aoba azükarudaktsüogo. Ni kü kibur dangi meyipa yokangma.”

⁵⁷Parnoki langzü, “Onoki aiürla jar asüngdangdi.”

⁵⁸Anungji parnoki Rebeka jar la dang asüngdang, “Nai iba nisung den onüra ma?” Lai langzü, “Ni aotsü.”

⁵⁹Anungji parnoki tenu Rebeka aser lar kilitsür, Abrahamer kilir aser par nisungtem pila-a yok.

⁶⁰Aser parnoki Rebeka moaja ashi, “Tenü, na meyirijangsa meyirijang ter tetsü kümangma! Aser ne semchiri parnok tsükchir yimtitem agidakjangma.”

⁶¹Idangji Rebeka aser lar aiürtem apusoa ut nung amen, aser nisungba sülenji anitak. Aji oda Abraham kilir jagi parnok pei lenmangi anir ao.

⁶²Tang Isak Beer-lahaih roi arem len nungi aru, kechiaser pa anüolentip Negeb lima nung liasü.

⁶³Nikongdang Isaki sarasadema bilemdangtsü asoshi alupuleni ao, aser pai pei tenük rangketa yok nung uttem aruya angu,

⁶⁴Rebekai pei tenük roka asoa reprang, aser kodang lai Isak angu, lai ut nungi alu,

⁶⁵aser Abraham kilir dang asüngdang, “Oagi alupu nung asenok den ajuruteptsü aruya alibaji shiba?” Kilir jagi langzü, “Paji kü kibur.” Anungji lai temeibangba sü agiteta la süko mei.

⁶⁶Idangji kilir jagi Isak dang pai kechisa inyak item ajakji atonga ashi.

⁶⁷Aser Isaki pei tetsü Sarah süki-i Rebeka aniok aser la pa kinungtsü aküm aser pai la dang meim aser pei tetsü sür külen pa mulung sünepa ali.

Lipok 25

Keturai Asoba Abraham Semchirtem

(1 Pu. 1.32,33)

¹Abrahami tetsür tanga ka agi, la tenüing Ketura liasü.

²Lai pa nem Zimran, Yokshan, Medan, Median, Ishbak, aser Shua sotsü.

³Yokshan nungi Sheba aser Dedan jakzü. Dedan nungi Ashurim letushim aser Leumim jakzü.

⁴Midian chirtem Efa, Efer, Hanok, Abida, aser Elda. Item ajak Ketura chirnurtem liasü.

⁵Abrahami pa akaba ajak Isak nem agütsü,

⁶Saka tangar tetsür ajanga asoba chir nem sempet agütsü. Aser pa taküm alidangsa pei chir Isak nungi aenshia parnok anüdoklen lima yok.

Abraham Asüba Aser Aremba

⁷Abraham arishi küm noklang ka ser neter pungu liasü.

⁸Aser pa arishi tetemsü tambur aser küm agi teperi lir asü aser pei pur den aden.

⁹Pa chirtem, Isak aser Ishmael nati Mamre jakdang aliba Het nunger Zoar chir Efron li Makpela leprungki nung pa arem,

¹⁰koba ali Abrahami Het nunger dang ali, idakji Abraham aser pa tebuttsü Sarah arem.

¹¹Abraham sür külen Tsüngremi Isak moatsü, aser Isaki Beerlahai-roi nung ali.

Ishmael Semchirtem

(1 Pu. 1.28-31)

¹²Itemi Abraham chir Ishmael dak jakzükbatem, shiba Abraham tebutsü Sarah kilirla Ijiptsür Hagari Abraham nem sotsü.

¹³Ishmael chirtem tatongi parnok tenüngtem itemi. Ishmael mezüing chir Nebaiot, Kedar. Abdeel, aser Mibsam,

¹⁴Mishma, Duma, Masa,

¹⁵Hadad, Tema, Yetur, Nafis aser Kedema.

¹⁶Itemji Ishmael nungi jakzükbatem kin terana, parnok yim aser pei talidak agi parnok tenüing aküm.

¹⁷Ishmael arishi küm noklang ka ser semer-tenet ali aser pa asü, aser pa pei pur den aden.

¹⁸Ishmael dak jakzükbatem Havila nungi Shur arrtsü koba Asiria leni aoba Ijip anüdoklen lima nung pei adianutem nungi pila-a ali.

Esau Aser Yakob Asoba

¹⁹Abraham chir Isak putu ya. Abrahamji Isak tebu liasü.

²⁰Isak küm lir alidang Padan-aram nungi Aram nunger Bethuel jala Rebeka, Laban tenu pai pei kibutsü asütsü agi.

²¹Isaki pei kibutsü Rebeka asoshi Kibuba dang mepishi, kechiaser la tapung liasü. Kibubai pa sarasadem langzü, aser Rebeka mashisa aküm.

²²Lai jakrep chir asoba tanurtemji la nu menden nung toktep, aser lai ashi, “Yamaisa lirabang kechiba ni taküm alir?” Anungji laiKibuba dang asüngdangtsü ao.

²³Kibubai la dang ashi, “Ne nu menden nung kin ana lir, kin ana ne nu menden nungi pilatsü, kin ka kin tanga dang nungi tashi taitba alitsü, tambui tanubuji tenzüktsü.”

²⁴Kodang la nu amungtsü anogo atong, ajiang, la nu menden nung jakrep chir tebur ana liasü.

²⁵Mezüngbuba tereprangtsüji temerem temang ajak ku agi meibanger aso, anungji parnoki pa tenüing Esau ta aja.

²⁶Kodang tanabubaji aso, pa teka Esau shibalang nung ameta liasü, anungji pa tenüing Yakob ta aja. Tena asodang Isak küm roker tain liasü.

Esau Tambu Senmang Ayokba

²⁷Kodang tanur anaji ain, Esau mongyin shirishir arem yatar nisung liasü, aser Yakob ajemaluba nisung aser süki nung ali.

²⁸Isaki Esau meim kechiaser Esau kasetba mesü shi pai achi. Saka Rebekai Yakob meim.

²⁹Kenü Yakob luli aon soya alidang Esau arem nungi lumiseter adok.

³⁰Pai Yakob dang ashi, “Kü nem iba aon temeremji chidakjang, kechiaser ni lumiseta lir.” Ibayongji pa dang Edom ta aja.

³¹Yakobi langzü, “Tamasa kü dang nai pei tambu senmangji yokang.”

³²Esau ashi, “Reprangang ni tasütsü anasa lir, kü tasoba tambu senmang agi kü nem kechi ajangzüksütsü?”

³³Yakobi langzü, “Tamasa nai aji kü nem agütsütsü azüngashiang.” Idangji Esau pei tasoba tambu senmangji Yakob nem agütsütsü ta azüngashi.

³⁴Aser Yakobi pa nem am tera aser luli asoba aon agütsü. Aser pai aji chia jemer külen pei lenmangi ao. Aji oda Esau pa tasoba tambu senmangji sensamasatsü.

Lipok 26

Isak Gerar Nung Aliba

¹Abraham tendak atalokba mezüing ayawara dak alema iba lima nung ano ayawara ka liasü. Anungji Isaki Filistia nunger chuba Abimelek dangi Gerari ao.

²Aser Kibuba pa dangi jungkai adoka ashi, “Ijip limai tetu, ni ne dang kechi lima sayudir idakjiang liang.

³Iba lima nungji mungang. Ni ne den alitsü, aser na moatsütsü. Ne nem aser ne semchirtem nem ni item linüktem ajak agütsütsü, aser ne semchir nem iba linük ajak nebu Abraham dang ni kechi nangzük, ibaji ni atalokdaksütsü.

⁴Aser ni ne semchirtemji anüng petinutem ama rendaktsüdi aser ne semchir nem item linük ajak ni agütsüdi aser ni parnok agi alima kintem ajakji moatsütsü.

⁵Kechiaser Abrahami kü o tashi anga, aser kü temelaba ozüngtem aser kü tesayubatem ajak nung tashi anga-a benshi.”

⁶Anungji Isaki Gerar nung ali.

⁷ Kodang iba linük nung aliba nisungtemi pa tebuttsü indang asüngdang pai langzü, “Laji künu,” kechiaser “La kübuttsü” ta ashitsübaji pai tsübu. Kechiaser pai bilem oda iba linük nisungtemi Rebeka meji ni tepsettsü, kechiaser la tobur tajung liasü.

⁸Kodang Isaki idakji talangka amung, Filistia nunger chuba Abimeleki kichiba nungi repranga alidang Isak tebuttsü Rebeka den asayatepa angu.

⁹Anungji Abimeleki Isak jar pa dang ashi, “Ajiang, atangji la ne kibuttsü! Kechiba nai la künu ta ashir?” Isaki langzü, “Kechiaser ni laji kübuttsü ta ashi nungbo ni asütsü ta ni bilem.”

¹⁰Abimeleki pa dang ashi, “Nai onok dang inyakba ya kechi? Nisung kari nebuttsü den yiptetla, aser aji agi nai onok madak tai bener arutsüla.”

¹¹Anungji Abimeleki nisungtem nem ozüng agüja ashi, “Shirisa iba nisung mesüra tebuttsü dak teka idir, atangji paji südaktsütsü.”

¹²Iba kümji Isaki iba linük nung metsü yok, aser noklang bena aru, kechiaser Kibubai pa moatsü.

¹³Aser pa kanga takar aküm aser kanga merena maküm tashi paji tali tali azükarua züin.

¹⁴Pa san telok, nashi telok aser kilirtem den kechisarena akaba nisung asünung Filistia nungertemi pa dak tenük merema aküm.

¹⁵Pa tebu kilirtemi Abraham mapang atuba tzübu ajakji Filistia nungertemi tubangja ali agi süngtsü.

¹⁶Ano Abimeleki Isak dang ashi, “Ozü lima nungi apusoa oang, kechiaser na onok dang nungi tashi tuluba kümogo?”

¹⁷Anungji Isaki iba linük nungi aenshia or Gerar lenten nung kenpiga ali.

¹⁸Pa tebu Abrahami atuba tzübutem koba Abraham sür külen Filistia nungeri tubangtsü item tzübuji Isaki tanaben tushi aser tebei koba tenüng agi iba tzübu dang aja, paia kasa tenüngji aja.

¹⁹Isak kilirtemi lenten nungji atu, tzü temerük apokdak tzübu ka tutet.

²⁰Saka Gerar nunger sannükertemi Isak sannükertem den tzübu jagi raktepa ashi, “Tzüji onok meyong lir.” Anungji Isaki tzübu tenüngji Esek ta aja, kechiaser parnoki pa den raktep.

²¹Ajiser parnoki ano tzübu tanga ka atu aser parnoki iba jagia raktep, anungji pai iba tzübu tenüngji Sitna ta aja.

²²Yang nungjagi pila-a or pai ano tzübu tanga ka atu. Saka ibaji anema shingaia pa den meraktep, anungji pai iba tzübu tenüng Rehobot ta aja. Pai ashi, “Kechiaser tangbo Kibubai asen asoshi linük tasen ka agütsüogo, aser asenok linük nungji rena alitsü.”

²³Yang nungjagi pai Beershebai atu,

²⁴paonungji Kibubai pa dangi jungkai adoka ashi, “Ni nebu Abraham Tsüngrem lir. Tetsübuma, kechiaser ni ne den lir. Kü tenzüker Abraham asoshi ni na moatsütsü, aser ne semchirtem rendaktsütsü.”

²⁵Anungji Isaki idakji tenladak sabang ka yanglu aser Kibuba dang külem. Idakji pai süki asü, aser pa kilirtemi tzübu ka atu.

Isak aser Abimelek Yimjung Yangluba

²⁶Idangji Abimeleki pa teyarir Ahuzat aser pa temeranger telok arkotong Fikol den Gerar nungi apusoa Isak dangi aru.

²⁷Isaki parnok dang ashi, “Nenoki ni sempa aser nenoki ni yokadok sürnung nenok kechiba kü dangi arur?”

²⁸Parnoki langzü, “Kibuba ne den lir ta onoki jangja jangjaa angur, aser asenok tsüngda nung tezüngzüktepba takang ka ayutsü nüngdak ta onoki ajiteter. Anungji ne den onoki tezüngzüktepba ka yangludi.

²⁹Oda onoki ne dang junga benshiba aser yimjung nung na yokba ama naia onok dak tamajung kecha meinyaktsü. Kechiaser Kibubai na moatsüogo.”

³⁰Anungji Isaki parnok asoshi benjong ka yanglua, parnoki chia ajem.

³¹Tasügnepji parnoki yakta shishia kati ka den azüngashitep, aser Isaki pei lenmangi parnok yok, aser parnoki yimjung nung Isak nungi pila-a ao.

³²Panüjisa Isak kilirtemi arua parnoki tzübu atuba indang pa dang ashi, “Onoki tzü nguogo.”

³³Isaki iba dangji Sheba ta aja. Anungji tanü tashi iba yimti dang Beersheba ta ajar.

Esau Bendangtsür Agiba

³⁴Kodang Esau küm lir tain aküm, pai tetsür ana; Het nunger Beeri jala Yudi aser Elon jala Basemat pa kibutsü asütsü agi.

³⁵Iba yagi Isak aser Rebeka temulung kanga kuremdaktsü.

Lipok 27

Isaki Yakob Moatsüba

¹Joko Isak tambur liasü aser pa tenük rabanger mungui aküm. Pai pei chir tambusang Esau jar pa dang ashi, “Tebusang!” Esau pa dang langzü, “Oba koda?”

²Isaki ashi, “Ajiang ni joko tambur lir aser tasütsü anogo ni memetet.

³Anungji ni ne dang mepishir, ne lijak aser lijakjang bener aremi oa mesü shi bener arung.

⁴Ni chinüba ama ni achitsü kü tebang dang sapuba chiyungtsü renema bener kü dangi arung, aser ni itemji chir külen ni masüdangsa na moatsüdi.”

- ⁵Isaki pei chir Esau den jembiba ajakji Rebekai anga-a liasü. Anungji kodang Esau aremi mesü shi abeni ao,
- ⁶lai pei chir Yakob dang ashi, “Ina, nebui nedi Esau dang oda jembiba ni angashiogo.
- ⁷“Ni asoshi mesü shi bener arua ni sapuba ama chiyungtsü renemang, aser aji chir ni masüdangsa na Kibuba matsüngdang moatsüdi.’
- ⁸Anungji kü chir, ni ashiba o angang, aser ni kechisa shidir nai aji inyakangma.
- ⁹Tang san telok dangi oa idak nungjagi techanu tajung ana kü nem bener arujang, aser ni iba nungi nebui chinüba ama ni pa bangdang sapuba ama renemtsüdi.
- ¹⁰Nai nebu dangi aji bener oang aser pai aji chir pa masüdangsa na moatsütsü.”
- ¹¹Saka Yakobi tetsü dang ashi, “Ajiang küdi Esau ku agi pungbanga lir, saka nibo teküp tesüsü.
- ¹²Ashiko kübui kü dak meyimdangtsü südi, aser pa madang ni tekülakba ama akümtsü, aser pai kü dak temoatsü masü, atakatemang benloktsü.”
- ¹³Tetsüi pa dang ashi, “Kü chir, ne atakatemji kü dak liang, kü o anga-a item kü dangi bener arung.”
- ¹⁴Anungji pai or itemji pur tetsü dangi bener aru, aser lai aji pa tebui chinüba ama pa bangdang sapuba ama renem.
- ¹⁵Lai pei chir tambusang Esau süoshi tajungtiba koba lai kidang yua liasü, aji Yakob dak semoktsü.
- ¹⁶Aser pa teka aser tekong nung san teküpji semoktsü.
- ¹⁷Aser pa bangdang sapuba chiyungtsü koba lai renem aji am den külemi Yakob ket nung agütsü.
- ¹⁸Pai tebu dangi arua ashi, “Oba!” Tebui langzü, “Ni yangi lir, na shiba kü chir?”

¹⁹Yakobi langzü, “Ni Esau, ne mezüing asoba, nai kü dang ashiba ama ni inyakogo. Tang yimlibilema na shishia menang aser nai ni moatsütsüsa mesü shi Chiangma.”

²⁰Isaki pei chir dang asüngdang, “Kü chir nai ya kodaser yakta angu?” Yaboki langzü, “Kechiaser ne Tsüngrem Kibubai kü mapa nung takok agütsü.”

²¹Isaki Yakob dang ashi, “Ni anasai arungjong, ni ne dak kongshia na atangji kü chir Esauji asü masü-ar metettsü.”

²²Anungji Yakobi tebu anasa ao aser tebui pa dak kongshia ashi, “Olabo Yakob ola, saka tepenbo Esau tepen.”

²³Pai Yakobji meshiteti liasü, kechiaser pa tepen dak Esau ama tezüing meyir liasü, aser pa moatsütsü mapang nung,

²⁴pai ano tanaben asüngdang, “Na atangji kü chir Esau ama?” Pai langzü, “Ni pa.”

²⁵Idangji Isaki ashi, “Kü chiri renemba mesü shiji chir külen na moatsütsüsa aji kü dangi bener arung.” Yakobi itemji pa anasai bener arua pa nem chidaktsü, aser ano pa nem yi bener arua jemdaktsü.

²⁶Idangji Isaki pa dang ashi, “Anasai arua kü dak tebang mese pang kü chir.”

²⁷Anungji pai tebu dak tebang meseptsü aodang, Isaki pa süoshi zükнем menem aser pai pa moaja ashi, “Ah, ajiang kü chir zükнем Kibubai moatsüba arem temenemtsü amato.

²⁸Tsüngremi ne nem anüing azüngtzü nungi, aser alima tesola rongsentem, tsük aser yi jenti agüjangma.

²⁹Nisungtemi ne dang tenzükang, kintemi ne madang apudakang. Ne adianu madak na kibur sangma. Netsü chiri ne madang apudakang, Shirnoki na atakatemdir, parnokji atakatem sangma. Shirnoki na moatsüdir, moajangma.”

Esau Isak Dang Temoatsü Meshiba

³⁰Isaki Yakob moatsütemer külen, Yakobi tebu madang nungi pila-a oli dang, tedi Esau shikai aoba nungi adok.

³¹Paia tebu tebang dang sapuba chiyungtsü renema bener tebu dangi arua ashi, “Oba yimlibilema shishiang aser ni bener aruba mesü shi chir ni moajangma.”

³²Pa tebu Isaki asüngdang, “Na shiba?” Pai langzü, “Ni ne mezüng asoba jabaso Esau.”

³³Isaki kanga atenten aser ashi, “Sürabang shibai mesü shi kü dangi bener aru? Aser na marudang ni pa nungi aji chir kü tatembang temoatsütem pa nem agütsüogo, hau aji tatem makai pa temoatsü alitsü.”

³⁴Kodang Esau tebu oji angashi, pai kukua aser tashi agi ajeb aser tebu dang ashi, “Nia mojangkoto Oh oba!”

³⁵Saka Isaki langzü, “Nenui ashikülaka arur ne shilem temoatsüji bener ogo.”

³⁶Esau ashi, “Atangji pa tenüng Yakob ta maja no? Kechiaser tan agi tanaben tekülak agi pai kü meyong rakzüka agir. Pai kü tasoba tambu senmang bener ao aser tang ajiang pai kü temoatsü bener ogo. Ni atema temoatsü ka danga nai yua mali no?”

³⁷Isaki Esau dang langzü, “Ni pa ne madak kibur kümdaktsüogo, aser pa adianutem ajak pa kilirtem kümdaktsüogo. Ni pa nem tsük aser yi agütsüogo. Ajangla kü chir tang ni na asoshi kechi inyaktsü?”

³⁸Esau tebu dang maneni mepishia ashi, “Na temoatsü ka danga mali ama oba? Nia mojangkoto Oh oba!” Aser Esau tashi agi ola adoka ajeb.

³⁹Idangji Isaki pa dang ashi, “Ajiang ne talidakji alima tesola rongsentem nungi pila-a, anüng temalen azüngtsü nungi na pila-a alitsü.

⁴⁰Na nok agi taküm alitsü, aser nai nenu tenzüktsü. Saka kodang nai pei nüji tiaji ngudir, nai pa yongrak ajak ne tekong nungi pungtoktsütsü.”

⁴¹Tang tebui Yakob nem temoatsü ajak agüjadokba yong Esau Yakob sempa-a pei sasa süngzüka temulung nung ashi, “Kübu asoshi mangyimba anogotem tatonger, iba sülen ni künu Yakob tepsettsü.”

⁴²Saka kodang Rebeka dang lar chir tambusang Esau o metetdaksü, lai pei chir Yakobji jar ashi, “Nedi Esau na tepsettsü renema pa sasa süngzükdagi.

⁴³Anungji tang kü chir, ni ne dang kechi o shidir aji angang. Na aramesoa Haran nung küdi Laban dangi jenang,

⁴⁴nedi mit adoka rasabaji süngzüka maküm tashi idakji kenpiga liang.

⁴⁵Na anema nedi ain adokbaji mesüngzük tashi aser nai pa dang kechi inyak pai mamadok tashi, aser idangji ni na tajai yoktsü. Kechiba ni kü jabaso anaprongla kenüyongi samatsütsü.”

Yakob Laban Dangi Aoba

⁴⁶Ajiser Rebekai Isak dang ashi, “Ni item Het nunger Esau kinungtsürtem agi alaker. Yakobia iba Het nunger tetsürtem nungi pa kibutsü asütsü agirabang ni taküm aliba tajangzük maka.”

Lipok 28

¹Idangji Isaki Yakob aja aser moaja ashi, “Kanan tsürtem rongnungi kibutsü asütsü nai magitsüla.

²Saka Padan-Aram nung nebou Bethueler yimtaki oa netsü tedi Laban jalatem rongnungi tetsür ka agiang.

³Aser ajak Takoksang Tsüngremi na moajang, aser na rendakjang, aser azükarudakjang; na agi aika tebu kümdakjang.

⁴ Abraham temoatsütem na aser ne semchir nem Kibubai agüjang, aser iba lima, koba pai Abraham nem agütsü, kong na amunger aji na agitsü.”

⁵Isaki Yakob Padan-Aram nung Bethuel chir Laban, shiba Rebeka tedi, Yakob aser Esau tetsü liasü, pa dangi yok.

Esau Kinungtsü Tasen Agiba

⁶Tang Isaki Yakob moatsür Padan-Arami kinungtsü ka shimtsü pa yok, aser pai pa moatsü dang nai Kanan jala rongnungi tetsür tagima ta pa dang melaba,

⁷aser Yakobi tebu o tetsü na dang anga-a Padan-Arami ogo ta Esau metet.

⁸Kodang Esaui Kanan jalatem agi, tebu Isak mulung mechi-i angu,

⁹anungji Esau Ishmael dangi oa pei mezüing aliba kibutsü alema Abraham chir Ishmael jala Nabaiot tenu Mahalat pa kibutsü asütsü agi.

Bethel Nung Yakob Pungmang

¹⁰Yakobi Beersheba nungi aenshia Haran leni ao.

¹¹Anü lur külen pai temeshi tesem kati arua idakji anen, aser pai lung ka dak pa tekolak metaloker idakji mejang.

¹²Pai pungmang ka pungmang, aser ajiang, apu ka alima nung lar iba tebanglak jagi azüklen kotak tashi atong; aser Tsüngrem tenyar iba nungji tuli aluli ta angu.

¹³ Aser ajiang, temalen Kibubai noktaka ashi, “Ni Kibuba, Abraham Tsüngrem, Isak Tsüngrem. Koba ali nung na noktaka lir aji ni ne nem aser ne semchirtem nem agütsütsü.

¹⁴ Ne semchirtemji alima lisem ama akümstsü, aser naji anüdoklen nungi anüolen, anüdoklentip nungi anüolentip tashi züina aotsü. Na aser ne semchirtem agi ni alima kintem ajak moatsütsü.

¹⁵Ajiang, ni ne den alitsü, aser na kolenisa odir ni na kümzükstsü ta bilemtetang, aser ni na iba lima yagi tanaben anir arutsü. Ni ne dang nangzükba ajak meinyak tashi ni na metoktsütsü.”

¹⁶Idangji Yakobi pa mejangba nungi saker ashi, “Atangji Kibuba yangi lir, aser ni aji memeteti liasü.”

¹⁷Pai tsübuadok aser ashi, “Ibai koda tetsübutstsüka! Ya tanga kechia masü, Tsüngrem ki, aser ibai kotak kikümbang.”

¹⁸Anungji Yakobi anepdang yakta shishir pai pa tekolak atalokba lungji temaitsü ka asoshi azüing, aser iba nung pai toztü shiloktsü.

¹⁹Iba linük dang pai Bethel ta aja, saka tamasabo iba yimti tenüing Luz liasü.

²⁰Anungji Yakobi azüngashiba ka yanglua ashi, “Tsüngrem kü den lirabang aser ni aoba lenmang nung pai ni kümzükrabang aser tachitsü asoshi amtsük aser tabentsü asoshi süoshi agütsürabang,

²¹aser ni tanaben kidangi yimjung nung anir arutsüra, idangji Kibubaji kü Tsüngrem asütsü.

²²Koba lung temaitsü asoshi ni azüngogo, ibaji Tsüngrem külemdak asütsü, aser nai kü nem agütsüba ajak nungi shilem ter nungi ka ni ne nem agütsütsü.”

Lipok 29

Yakob Laban-er Kidangi Aoba

¹Idangji Yakobi pei lenmang nung jaja-a, anüdoklen alir limai aru.

²Pai reprang aser moapu nung tzübu ka, aser idakji san telok asem iba anasa liasü. Kechiaser iba tzübu nungi parnoki san nem tzü jemdaktsü, aser tzübubang nung aliba lungji tulu liasü.

³Kodang san telok ajagi sentepdir, sannükertemi lungji mekeptoker santem nem tzü jemdaktsür lungji tanaben tzübubang nungji ayu.

⁴Yakobi parnok dang asüngdang, “Kü adianutem, nenok kong nungi?” Parnoki langzü, “Onok Haran nungi.”

⁵Pai ano parnok dang asüngdang, “Nenoki Nahor chir Laban metet asü?” Parnoki langzü, “Hau onoki meteter.”

⁶Pai asüngdang, “Pa junga lir ma?” Parnoki langzü, “Pa junga lir, aser reprangang par jala Rachel san telok den arudagi.”

⁷Yakobi ashi, “Ajiang ano anü talangka lir, aser santem anitentsü mapang ano matong; kechiba nenoki parnok nem tzüji jemdaktsür chimdaki anir maor?”

⁸Saka parnoki langzü, “Santem ajak külemi mesentep tashi aser tzübubang nungi lungji memekeptok tashi onoki yamaji inyaktsü makok. Kodang san ajak sentepdir idangji ang onoki santem nem tzüji jemdaktsür.”

⁹Yamaji Yakob parnok den alidang Rachel tebu-er san telok den aru, kechiaser la tebu-er sannüker liasü.

¹⁰Kodang Yakobi pa tetsü tedi Laban jala Rachel den la tetsü-er san telokji angu, pai tzübubang lenjagi oa lungji mekeptok aser santem nem tzüji jemdaktsü.

¹¹Idangji pai la dak tebang mesep aser ola adoka ajeb.

¹²Pai Rachel dang “Paji tebu kinunger aser Rebeka chir ta ashi.” Idangji lai asema oa tebu dang aji ashi.

¹³Kodang Labani pei tenu chir Yakob indang osang angashi, pai pa den ajuruteptsü asema ao aser pa dak azüiter tebang mesep, aser pa pei kidangi anir aru. Yakobi Laban dang kechisa atalok item ajak ashi.

¹⁴Labani pa dang ashi, “Atangji na kü shi aser kü teret lir” aser pa den ita ka songtema ali.

Yakobi Lea Aser Rachel Atema Laban Tenzükba

¹⁵Labani Yakob dang ashi, “Na kü kinunger asüyongkela angati dang nai ni tenzüktsü no? Ne taa kechi asütsü kü dang shiang.”

¹⁶Tang Laban jala ana liasü. Tantsüla tenüng Lea aser tanutsüla tenüng Rachel.

¹⁷Lea tenük tashi mait liasü, saka Rachel tereprangtsü tobur tajung temeimtsü ka liasü.

¹⁸Yakobi Rachel meim, anungji pai ashi, “Ne jala tanutsüla Rachel asoshi ni ano küm tenet tenzükdi.”

¹⁹Idangji Labani langzü, “Ni la tangar ka nem agütsü dang nungibo ne nem ang agütsüdi, ni tenzüka liang.”

²⁰Anungji Yakobi Rachel asoshi küm tenet Laban tenzük, saka aji anogo ishika ama dang pai bitem, kechiaser pai la meim.

²¹Idangji Yakobi Laban dang ashi, “Ni na tenzükba mapang abensaogo, ne jala kü kibutsü asütsüsa aser ni la dangi aitsüsa kü nem agüjangma.”

²²Anungji idakji alir nisungtem ajak anitena benjong ka agütsü.

²³Saka aonung pai pei jala Rachel melen Lea Yakob nem agütsü, aser Yakobi la dangi ai.

²⁴Aser Labani Lea nem kilitsür asoshi Zilpa agütsü.

²⁵Anepdang akümdang ibaji Lea ta Yakobi angu, anungji pai Laban dang ashi, “Nai kechiba kü dang yamai benshir? Ni Rachel atema na metenzük no? Kechiba nai ni külakoktsü?”

²⁶Labani langzü, “Tantsüla dang tamasa tanutsüla kibong küma yoktsübaji iba lima yimsü masü.

²⁷Tetsür aniokba abensa-ang, aser ni Rachel ne nem agütsüdi, shiba asoshi nai ni ano küm tenet tenzüktsüla.”

²⁸Yakobi hai-haura aka aser iba kiyimba benjong haptaji abensadaktsür külen Labani pei jala Rachel pa kibutsü asütsü agütsü.

²⁹Labani pei jala Rachel nem kilitsür asütsü asoshi Bilha agütsü.

³⁰Anungji Yakobi Rachel den medem aser pai Lea dang nungi la tali meim. Aser pai ano Laban küm tenet tenzük.

Yakob Nem Sotsüba Tanurtem

³¹Kodang Yakobi Lea dangbo Rachel temeimba ta Kibubai angu, pai Lea nu menden lapoktsü, saka Rachelbo tapung liasü.

³²Lea mashisa aküm aser tebur ka aso aser lai ashi, “Kibubai kü timtem angu, aser tang kü kinungpui kü dang meimtsü.” Anungji lai tanur tenüngji Reuben aja.

³³La ano mashisa aküm aser tebur ka aso aser lai ashi, “Kibubai kü nem iba jabaso agütsüogo, kechiaser kü dang sempaba pai angu.” Anungji lai tanur tenüngji Simeon aja.

³⁴Ano la mashisa aküm aser tebur ka aso. Lai ashi, “Tangbo kü kinungpui kü dak sakloktsü, kechiaser ni pa nem tebur asem sotsüogo.” Anungji lai tanur tenüngji Levi aja.

³⁵Aser ano la mashisa küma, tebur ka aso. Lai ashi, “Tangbo ni Kibubatenüng sangdi.” Anungji lai tanur tenüngji Yihuda aja. Aser lai tanur asoba anenadok.

Lipok 30

¹Kodang Racheli Yakob nem tanur keta mesotsü, lai teyi dak tenük merema aküm, aser Yakob dang ashi, “Kü nem tanur kua, aji oda mesüra ni asütsü.”

²Yakobi Rachel anema ain adoka ashi, “Nu menden tejang na nungi sotba Tsüngrem melen ni lir ma?”

³Idangji lai ashi, “Ajiang idaki kü kilitsür Bilha lir, nai la dangi iang, aji oda kü tepima nung ajungshitsüsa lai tanur sotsütsü aser la agi nia tanur akatsü.”

⁴Anungji lai pa nem pei kilitsür Bilha pa kinungtsü ama agütsü, aser Yakobi la dangi ai.

⁵Bilha mashisa aküm aser Yakob nem tebur ka sotsü.

⁶Idangji Racheli ashi, “Tsüngremi kü ola angashia kü o bendangogo, aser kü nem jabaso ka agütsüogo.” Anungji lai pa tenüng Dan aja.

⁷Rachel kilitsür Bilha ano mashisa küma Yakob nem tanabuba tebur ka sotsü.

⁸Idangji Racheli ashi, “Küyi küna tetoktepba tulu ka liasü, aser la kokogo.” Anungji lai pa tenüng Naftali aja.

⁹Kodang Leai pei dang tanur asobaji anenogo ta metet, lai pei kilitsür Zilpa Yakob nem kibutsü asütsü agütsü.

¹⁰Aser Zilpai Yakob nem tebur ka sotsü.

¹¹Leai ashi, “Kü tia koda tajung!” Anungji lai pa tenüng Gad aja.

¹²Zilpai ano Yakob nem tanabuba tebur ka sotsü,

¹³idangji Leai ashi, “Ni koda pela-a lir! Kechiaser tetsürtemi kü dang tepela ta ajatsü.” Anungji lai pa tenüng Asher aja.

¹⁴Wheat alurua Reuben alui ao aser mandrake jang ngua tetsü Lea dangi bener aru. Racheli aji ngua Lea dang ashi, “Yimlibilema ner chir mandrake jang tera kü nem kua.”

¹⁵Leai langzü, “Nai kübuba rakzükba ya atamata masü no? Aser tanga nai kü chir mandrake jang aginür ama?” Racheli langzü, “Ajangla nai ne chir mandrake jangji kü nem agütsüra taonung nai pa den medemtsü akok.”

¹⁶Nikongdang kodang Yakob alu nungi adok, Leai pa lenji oa ashi, “Taonung nai kü dangi aittsüla, kechiaser ni ner chir meyong mandrake na asoshi ta-a agütsüogo.” Aser paonungji pai la den mejang.

¹⁷Tsüngremi Lea dang anga aser la mashisa küma Yakob nem tebur pungububa sotsü.

¹⁸Lai ashi, “Ni kübuba nem kü kilirtsür agütsüba atema Tsüngremi kü nem taa agütsüogo.” Anungji lai pa tenüng Issakar aja.

¹⁹Lea ano mashisa küma Yakob nem tebur trokbuba sotsü.

²⁰Lai ashi, “Tsüngremi kü nem sempet tajung ka agütsüogo, tangbo ni kü kinungpu nem tetushi agütsütsü, kechiaser ni pa nem jabaso trok sotsüogo.” Anungji lai pa tenüng Zebulun aja.

²¹Tesülen lai tetsür ka aso, aser la tenüng Dina aja.

²²Tsüngremi Rachel bilemtet, pai la sarasadem langzü aser la nu menden lapoktsü.

²³La mashisa küma tebur ka aso. Lai ashi, “Tsüngremi kü nem jabaso ka agütsüba agi kü maksü sensamasaba bener ogo.

²⁴Aser lai pa tenüng Yosef aja, aser ashi, Kibubai kü nem ano jabaso ka agüjang.

Yakob Pei Limai Aotsü Laban Dang Mepishiba

²⁵Yosef sor külen Yakobi Laban dang ashi, “Ni kü talidaki aser ozü limai odakjangma.

²⁶Kü nem kü kibutsütem aser kü chirtem shir atema ni na tenzük, parnokji kua aser ni odi. Kechiaser ni na koda junga tenzük aji nai meteter.”

²⁷Labani pa dang ashi, “Ni ne nükdang yimlibilem ngura, yimlibilema ano ata-ang ta ni mepishir. Kechiaser Kibubai na agi ni moatsü ta ni kü ain ajanga metetogo.

²⁸Ne ta-a ataktetang aser aji ni agütsüdi.”

²⁹Yakobi langzü, “Ni na koda tenzük aser kü kübok ne shiruru aser rongsen koda züin aji nai meteter.

³⁰Kechiaser ni marudang na ishika dang ka-a liasü, saka tang itemji mezüngdangtetsüsa jenti kümogo, aser ni kolenisa odir Kibubai na moatsü. Saka tang ni kü kibong atemabo kodang inyaktsü?”

³¹Labani asüngdang, “Ni ne nem kechi agütsütsü?” Yakobi langzü, “Nai kü nem kecha tagütsü, saka nai ni asoshi ya benschirabang ni tanaben ne san telok nüka mesüdi.

³²Ni tanü ne san telok ajak ajanga odi, aser san rongnungi tsükrapusa aser pungmen aketba ajak, aser nabong rongnungi pungmen aketba aser tsükpuraksa ajak bendangdi, aser ibalaji kü taa alitsü.

³³Anungji kü tamayazübai ni asoshi langzütsü, aser tarutsü mapang nung kodang nai kü taa indang bilemdangdir, nabong rongnung tsükrapusa aser pungmen maketba aser san rongnung tanak masüba kü den lirabang auyaba ta züngshiang.”

³⁴Labani ashi, “Nai ashiba amaji sang.”

³⁵Aser panüji nabong tepung temdang aser pungmen aketba, aser nabong tetsü tsükrapusa aser pungmen aketba, ajak kechi nung temesüng liasü aser san rongnung tanak ajak, item pai bendanga pei chir ket nung agütsü,

³⁶aser pai pei o Yakob na tsüngda nung asemnü lenmang yutsü, aser Yakobi Laban shiruru tanüngba mesü.

³⁷Yakobi poplar dong, almond aser plam dong nungi süngsang agizüka süngkepji endoker süngsang nungji temesüng adokdakja temdangpusa yanglu.

³⁸Pai süngkep endokba süngsangji ayong tzü telatak dak kechi nung shiruru teloki tzü ajemtsü aru, idakji yutsü. Kechiaser kodang itemji tzü ajemtsü aru, parnok techanu merepa adok.

³⁹Kodang süngsang jakdang parnok techanu merep, parnok temdangpusa, tsükrapusa aser pungmen aketba mepu.

⁴⁰Yakobi techanuji balala ayu, aser pai san telokji Laban shiruru telok nung aliba temdangpusa aser tanak aliba lenji tejak meyipa yutsü. Aser pai pei san telokji Laban san telok nungi pila-a balaka ayu.

⁴¹Kodangsa tashi tait santem techanu merep, Yakobi süngsangji san telok jakdangji teptaka toktsü,

⁴²saka kodangsa tashi maitba santem techanu merepdir, pai aji teptaka meyutsü. Anungji tashi maitbaji Laban meyong, aser tashi aitbaji Yakob meyong aküm.

⁴³Yamaji Yakob kanga takar aküm. Pa san telok jenti, kilirtem, ut aser gado jenti liasü.

Lipok 31

Yakobi Laban Nungi Ajenba

¹Laban chirtemi yamai jembiba Yakobi angashi, “Obala meyong ajak Yakobi bener ogo, pa rongsen ajakji obala akaba nungi lir.”

²Yakobi Laban tejak pa tsütsü mesüi ajitet.

³Idangji Kibubai Yakob dang ashi, “Nübu nunger limai aser ner nübur dangi meyipa oang, aser ni ne den alitsü.”

⁴Anungji Yakobi Rachel aser Lea moapui kong pa san telok chimdakja liasü, ajagi jaok.

⁵Aser pai tena dang ashi, “Nebui joko mezüing ama kü dak mesaklok ta ni ajiteter, saka kübu Tsüingrem kü den lir.

⁶Ni kü tashi ajak agi nebu tenzük ta nenati meteter.

⁷Saka pai ni ashioktsü, aser kü taa terben melenshitsü, aji saka pai kü dak tamajung meinyakdaksütsü Tsüingremi pa dang mela.

⁸Tsükrapusa ne taa asütsü ta pai kü dang shirabang san telok ajaki tsükrapusa mepu, aser temdangpusa ne taa asütsü ta pai shirabang idangji san telok ajaki temdangpusa mepu.

⁹Tsüingremi nebu nungi shirurutemji bener oadok, aser itemji kü nem agütsü.”

¹⁰“San telok techanu merepba mapang pungmang nung ni kü tenük sak aser ajiang, san telok nung tsüingkhümba nabong tepung temdangpusa aser tsükrapusa liasü.

¹¹Aser pungmang nung Tsüingrem tenyari kü dang ashi, ‘Oh Yakob,’ aser ni ashi, ‘Ni yangi lir.’

¹²Aser pai ashi, ‘ne tenük roka asoa reprangang, san telok nung tsüingkhümba nabong tepung ajak temdangpusa, pungmen aketba aser tsükrapusa lir, kechiaser Labani ne dak benshiba ajak ni nguogo.’

¹³ Ni Bethel Tsüingrem, kechi nung nai azüingba lung nung toztü shiloktsü, kong nai kü dang azüingashiba ka züingzük. Tang iba linük nungi aramesoa ne nübur limai meyipa oang.”

¹⁴Rachel o Lea nati langzü, “Obalar kidang onok shilem mesüra senmang kecha melika,

¹⁵pai onok dang aener dang amai benshir. Pai onok ayok, aser onok yokzükba sen ajak endokogo.

¹⁶Obalar rongsen kechisa Tsüingremi bener ao, aji asen meyong aser asen chirtem meyong lir. Tsüingremi ne dang kechisa ashi aji inyakang.”

¹⁷Idangji Yakobi pei chirtem aser tebuttsü nunger ajak ut manung mendaktsü,

¹⁸aser pei kiset shirurudem ajak, pai ajangzüktetbatem Padan Aram nung pai bendenba pa meyong oset ajakji bener tebu Isak dangi Kanan limai ao.

¹⁹Laban san züing mejeptsü or alidang Racheli tebu meyong kibong süngyanglu tsüingrem auya.

²⁰Yakobi Aram nunger teku Labani memetetdaksüi miima jena aotsü asatetba ajanga pai paji ashioktsü.

²¹Aser pa akaba oset ajak bener ilunga apuso, aser Eufрата ayong ajanger tenem linük Gilead leni aru.

Labani Yakob Aria Aoba

²²Asemnübuba nung Laban dang Yakob jena ogo ta metetdaksü.

²³Idangji pai pei adianutem anir Yakob aria anogo tenetnü lenmang ao aser Gilead tenem nung pa menep.

²⁴Saka paonungji pungmang nung Tsüingremi Laban dangi jungkai adoka ashi, “Yakob dang tamajung süshia, tajung süshia kecha mejembitsü ne sasa kümdangang.”

²⁵Yakobi tenem nung süki sür lia Labani menep. Laban aser pa adianutemia Gilead tenem nung süki yanglu.

²⁶Idangji Labani Yakob dang ashi, “Kechiba ni ashioktsütsüsa nai ya inyaker? Aser kü jalatem rara nung nok agi apuba ama kechiba bener aor?”

²⁷Kechiba kü dang meshi-i nai miima ajen aser ni ashioktsür? Nai kü dang ashi asübo ni na tepela nung ken tena aser kongki tema odaktsülato!

²⁸Kechiba nai kü semchirtem aser kü jalatem dak tebang memesepdaksü? Tang nai tamashi mapa ka inyakogo.

²⁹Ni ne dak tamajung benshitsü tashi liasü, saka yasüing nebu Tsüingremi, nai Yakob dang tajung süshia tamajung süshia kecha mebentshitsü kümdangang ta kü dang ashi.

³⁰Aser tang nebu-er kidangi aotsü kanga yongya nungji nai apusoa aor, saka kechiba nai kü kibong tsüingremtem auya?”

³¹Yakobi Laban dang langzü, “Kechiaser nai tashiyim agi ne jalalatem ni nungi rakzüksü ta ni tsübua liasü.

³²Saka shiba den ne tsüngremtemji ngudir pa taküm malitsü. Asen kinunger ajak den nai ne meyong kechi kü den lir aji bushiang aser aji na agiang.” Tang Racheli aji auya ta Yakobi memeteti liasü.

³³Labani Yakob süki nung bushi, iba sülen Lea süki aser kilitsür ana süki nung bushi, saka pai pei tsüngremtemji mangu. Idangji pai Rachel süki-i ai.

³⁴Tang Racheli kibong tsüngremtemji agia ut menden nung enok aser iba manung la amen. Labani süki ajak nung bushiaka ibaji mangu.

³⁵Racheli pei tebu dang ashi, “Ni ne tsüngdang noktaksü makok nung obalai tejashima, kechiaser ni tetsür ita shilem aoba mapang lir.” Yamaji pai bushi saka kibong tsüngremtemji mangu.

³⁶Idangji Yakobi ain adoka Laban dang ashi, “Kü tai kechi? Nai ni yamai arishitsüsa kü temenen kechi ali?

³⁷Nai kü oset ajak lapoka bushiogo, ne meyong kechisa nai angu? Itemji yangi kü adianutem aser ne adianutem madang yuang aser parnoki ana tsüngda nung o bendangjangma.

³⁸Item küm metsü tashi ni ne den liasü aser ne lu, ne san aser nabong mapang shitak nung techanu merepa mepu aser item rongnung ni san tepung ka danga machi.

³⁹Arem shirurui tepsetba sanjia ni ne dangi bener maru, saka kü san nungi temenok agütsü. Anüngdang mesüra aonung auyaba asoshia nai kü dang nungi temenok meshi.

⁴⁰Aiben dang anüngdang tatsük agi aser aonung temokong agi ni kangshia liasü, aser ni ayip janga memejangteti liasü.

⁴¹Yamaji ni ne kidang item küm metsü liasü. Küm terpezü ni ne jala ana asoshi tenzük, aser küm trok ne kiset shirurutem asoshi na tenzük, aser nai ne taa terben melenshi.

⁴²Kübu Tsüngrem, oda Abraham aser Isak Tsüngrem kü den mali asübo atangji nai ni teka tazüing yoker lila. Saka Tsüngremi ni inyakba aser ni timtemba ngua yasüing na artsüogo.”

Laban o Yakob Na O Züngtepba

⁴³Labani Yakob dang langzü, “Tetsürtemji kü jala, parnok tanurtemji kü meyong, item kiset shirurutemji kü meyong; oda nai kechisa angur item ajakji kü meyong lir. Saka item kü jalatem aser parnok nem sotsüba chirtem asoshi tanü ni kechi inyaktsü?”

⁴⁴Tang arung ana tsüngda nung o züngtepdi aser aji ana asoshi kuli ka asütsü.”

⁴⁵Anungji Yakobi lung ka bena arua temaitsü asoshi aji azünga ayu.

⁴⁶Aser pai adianutem dang lung kar bendenang ta ashi. Anungji parnoki lung bendena lungnang yanglu, aser parnoki idakji chiyung.

⁴⁷Labani iba dangji Yegar Sahadutha aser Yakobi Galeed ta aja.

⁴⁸Labani ashi, “Lungnang ya ana tsüngda kuli ka asütsü.” Anungji iba tenüing “Galeed” ta aja.

⁴⁹Labani ashi, “Kibubai ana senshia alidang nüka liangma.” Anungji iba dang Mizpa aja.

⁵⁰Ano Labani ashi, “Nai kü jala kangshirabang, mesüra tangar tetsür agirabang, ni memetetaka ana tsüngda nung Tsüngrem kuli lir.”

⁵¹Idangji Labani Yakob dang ashi, “Iba lungnang aser tongshiji ajiang, koba ana tsüngda nung ni mesoa yutsü.

⁵²Iba lungnang aser tongshiji kuli sang, oda tamajung inyaktsü asoshi ni iba lung atena ne dangi marutsü, naia iba lungnang aser tongshi atena kü dangi marutsü.

⁵³Abraham Tsüngrem aser Nahor Tsüngrem, oda parnok tsürabur Tsüngremi asenok tsüngda o bendangang.” Aser Yakobi tebu Isaki külemba Tsüngrem tsübuba agi azüngashi.

⁵⁴Pai tenem nungji tarongba tenla ka agütsü aser pei adianutem chiyungi aja. Parnoki chiyunger külen aonung tepiyong tenem nungji ali.

⁵⁵Anepungi Labani shishir pei semchirtem aser jalatem dak tebang mesepa parnok moatsür külen pei kidangi meyipa ao.

Lipok 32

Yakobi Esau Ajurutsü Renemba

¹Yakobi pei lenmangi meyipa ao aser Tsüngrem tenyar ana pai ajuru.

²Kodang pai parnok angu, pai ashi, “Ibai Tsüngrem alidak tesem ka lir.” Anungji pai iba linük tenüng Mahanaim aja.

³Yakobi pa dang tama tedi Esau linük Sier limai osangbenertem yok.

⁴Pai parnok dang yamai metetdakja ashi, nenoki kü kibur dang yamai shiang, “Ne kilir Yakobi yamai ashir, ni Laban den tang tonga munga aliba agi meyipa arutsü menua liasü.

⁵Ni nashi, gado, san, nabong aser kilirtem aser kilitsürtem kar. Ni ne madang yimlibilem ngudakjangma ta iba o ne dangi yoker.”

⁶Kodang osangbenertem Yakob dangi meyipa aru, parnok ashi, “Onoki nedi Esau dangi oa ne o ama shiogo, aser pa den nisung noklang pezü ne den ajuruteptsü arudagi.”

⁷Yakob kanga dang aoksa aser shisa bulua liasü. Pai pa den aliba nisungtem, san, nabong, nashi aser ut telok ana küma sadang.

⁸Pai bilem, oda Esau arua telok ka samatsüra, tangar telokjibo jenbutsü.

⁹Idangji Yakobi sarasadem, “Kübou Abraham aser kübu Isak Tsüngrem Kibuba shibai kü dang, ‘Ner limai aser ne nübur dangi meyipang, aser ni ne den junga benshitsü ta ashi,’

¹⁰ne kilir dang ne temulung lemtetba aser ne takang temeim tilatiba sayutsü ni metemsü. Kechiaser ni ajok ka dang amer iba Yordan ayong ajanga ao, aser tangbo ni item telok ana den meyipa arur.

¹¹Küdi Esau ket nungi ni kümzükang ta ni ne dang mepishir. Kechiaser ni pa tsübur. Ashiko pai arua onok ajak oda tetsür aser tanurtem dena tepsettsüa kar.

¹²Saka nai ya shiogo, ‘Nai ne dang junga benshitsü aser na azükarudaktsütsü aser ne semchirtem molu lisem ama kümdaktsütsü.’ ”

¹³Iba aonungji pai idakji anen aser pa ket nung aliba rongnungi tedi Esau nem sempet asoshi shimtet,

¹⁴nabong tetsü noklang ana, tepung metsü, san tetsü noklang ana, tepung metsü,

¹⁵ut tetsü semer, den parnok techanu, nashi tetsü lir den pungchi ter, gado tetsü metsü den tepung ter.

¹⁶Pai itemji telok balala küma lemsa aser telok shia kilir ka ket nung agütsü. Pai kilirtem dang ashi, “Kü dang nungi tama süia oang aser nenok o nenok na yongtsü tetsüngda tatsütsü yuang.”

¹⁷Pai mezüngbuba telok dang ashi, “Kodang küdi Esau na ajurua ne dang ne kibur shiba? Na kongi aor? Ne jakdang aliba shirurutemji shir meyong ta asüngdangdir,

¹⁸idangji nai yamai langzüang, Itemi ne kilir Yakob meyong, pai itemi pa kibur Esau nem bendaktsüba sempettem aser pa-a onok sülen arudagi.”

¹⁹Pai tanabuba, tasembuba aser shiruru telok anir ajak dang kasaji mela-a ashi, “Nenoki Esau den ajurutepdang yamaji o kasaji ashitsüla.”

²⁰Nenoki yamai shiang, “Ne kilir Yakob onok sülen arudagi.” Kechiaser pai bilem ni kü jakdang mezüng yokba sempettem jagi pa jashia alibaji süneptsütsü aser ni pa jak angudang pai ni agizüktsü südi.

²¹Anungji pai sempettemji pa jakdang jelia yok aser paonungji pabo tanendakjisa ali.

Yakobi Tsüngrem Tenyar Den Melangtepba

²²Paonungjisa Yakobi sak aser aramesoa tebutsü ana, kilitsür ana aser par tanur terkaji anir Yabok ayong atena ao.

²³Parnokji yoker külen pai pa akaba ajak ayongji ajanga yok.

²⁴Yakob tesülen pa kija liasü aser anepdang maküm tashi nisung ka den pai melangtep.

²⁵Kodang nisungba jagi Yakob mokoki aküm, pai Yakob tepi teloktep nung kongshi aser aji loktettsü.

²⁶Nisungba jagi ashi, “Ni chiokang, kechiaser joko sangwatsü mapang lir.” Yakobi langzü, “Nai ni memoatsü tashi ni na mechioktsü.”

²⁷“Ne tenüng shiba?” ta nisungba jagi pa dang asüngdang. Aser pai pa “Yakob” ta ashi.

²⁸Nisung jagi ashi, “Joko ne tenüng Yakob ta majatsü, saka ‘Israel,’ kechiaser nai Tsüngrem aser nisung den toktep aser nai kokogo.”

²⁹Yakobi asüngdang, “Yimlibilema kü dang ne tenüng shiangma.” Saka pai langzü, “Nai kechiba kü tenüng asüngdang?” Yamaji pai Yakob moatsü.

³⁰Yakobi ashi, “Ni Tsüngrem tejak o tejak na jitepa nguogo, aji saka ni ano taküm alir.” Anungji pai iba linük dang Peniel aja.

³¹Pai Peniel ajanga aodang anü adoka pa dak yalok, aser pai tepi agi loka-loka jaja.

³²Anungji Israel chirtemi tepi tazüng shi tetsü tanü tashi machir, kechiaser pai Yakob tepi teloktep tetsü nung kongshi.

Lipok 33

Yakobi Esau Ajuruba

¹Yakobi pei tenük akasoa reprang, aser ajiang Esau den nisung noklang pezü aruya pai angu, anungji pai pei tanurtem Lea, Rachel aser kilitsürtem ana rongnung lemsa.

²Pai kilitsür ana aser parnok chirtem tejaklen yutsü, iba sülen Lea aser la chirtem, aser tesüsa Yosef o Rachel na yutsü.

³Yakobi parnok tejakdang ao aser pai tedi anasa arudang ali nung tenetben tashi apudak.

⁴Saka Esauï Yakob ajurutsü asema oa pa dak azüiter tebang mesep aser parnoki ajeb.

⁵Kodang Esauï pa tenük rangketa yok, ajiang Yakob kinungtsütem aser tanurtem ngua pai asündang, “Ne den aliba item nisungtem ya shirnok?” Yakobi langzü, “Itemi ne kilir nem Tsüngremi aochia agütsüba chirtem.”

⁶Idangji kilitsürtem aser parnok chirtem arua apudak,

⁷aser Lea o lar chirtem arua apudak, aser tesü Yosef o Rachel na arua apudak.

⁸Esauï asündang, “Ni ajuruba item telok ya shirnok? Ibai kechi tetezü?” Yakobi langzü, “Iba tetezü ni na nungi yimlibilem angutsü asoshi.”

⁹Saka Esauï ashi, “Tenur, ni teperi kar, na akabaji ne meyong sang.”

¹⁰Yakobi langzü, “Nungma, ni ne jakdang yimlibilem ngura, kü ket nungi item sempet agizükangma. Kechiaser ni asoshi ne jak anguba ya Tsüngrem jak anguba ama lir, aser tang nai ni aochia agizükogo.

¹¹Yimlibilema kü sempet koba ni ne nem bener arutsüogo ya agizükangma, kechiaser Tsüngremi kü dang aochia benshi nung ni teperi kar.” Yakobi aiben mepishi nung Esauï itemji agizük.

¹²Idangji Esauï ashi, “Asenoki apusoa pei lenmangi odi, aser ni ne jakdang odi.”

¹³Saka Yakobi pa dang langzü, “Tanurtem aser shirurutem ajak tashi mait ta kü kiburi meteter, aser ni kü shirurutem atema bilemstsür. Parnokji kenü lenmang danga talila anira parnok ajakji asütsü.

¹⁴Yimlibilema na onok dang tama oangma, aser kü den kiset shiruru aser tanurtem den ni meilungi Seir tenem matong tashi arutsü.”

¹⁵Anungji Esauï ashi, “Süra kü den aliba nisungtem kar ni ne den toktsüdi.” Saka Yakobi langzü, “Parnokji nüngdak mali, saka kü nem dang kü kibur madang taochi ngudakjangma.”

¹⁶Anungji panüji Esau Seir leni pei lenmangi apusoa ao.

¹⁷Saka Yakobi Sukoti oa pai ki ka yanglu, aser shirurutem asoshi anisüngzükdak semtu yanglu. Anungji iba yim dang Suktot ajar.

¹⁸Padam-Aram nungi Yakobi yimjung nung Kanan lima Shekemi aru, aser yimti anasa moapu nung süki yanglur ali.

¹⁹Pai süki yangluba moapuji Shekem tebu Hamor chirtem nungi senpak noklang ka agi ali.

²⁰Idakji tenladak ka yanglua iba tenüng “Tsüngrem, Israel Tsüngrem” ta aja.

Lipok 34

Shekemi Dina Raksatsüba

¹Kenü anogo Leai Yakob nem sotsüba jala Dinai Kanantsür kar semdangtsü ao.

²Kodang iba lima tongtiba Hiv nunger Hamor chir Shekemi la angu, pai la kangshia anir oa nüktapangta benshi.

³Aser pa mulung Yakob jala Dina dak tenok, aser pai iba aiür dang meim aser pai iba aiür dang anükalema jembi.

⁴Anungji Shekemi pei tebu Hamor dang ashi, “Kü kinungtsü asütsü asoshi iba aiür kü dangi anir arudakjangma.”

⁵Tang Yakobi pei jalaji menentsüogo ta angashi, saka pa jabasotem kiset shirurutem anir aremi oadoker liasü. Anungji parnok madok tashi pai mokorai liasü.

⁶Shekem tebu Hamor den o jembiteptsü asoshi ao.

⁷Iba osangji angashia Yakob chirtem arem nungi adok aser iba osang jagi parnok kanga jashitepa ain adok. Kechiaser Shekemi Yakob jala den medema Israel dang tamashi benshi, koba mapa meinyaktsü tim liasü.

⁸Saka Hamori Yakob dang ashi, “Kü chir Shekemi ne jala meimer, anungji pa nem kibutsü asütsü laji agüjang ta ni mepishir.

⁹Asenok tsüngda kibalembuteptsü asoshi tenangzüktepba ka yangludi, oda nenok jalatem onok nem agidaktsütsü aser onok jalatem nenok nem agidaktsütsü.

¹⁰Nenoki onok den ozü lima nung alitsü aser linükji nenok madang lapoka yutsür. Nenoki kong linür idakji lia shishiang aser oset-tsüset züsentetang.”

¹¹Idangji Shekemia Dina tebu aser tedi nunger dang ashi, “Nenok nükdang ni yimlibilem ngudakjang, aser nenoki kechisa kü dang shidir aji ni agütsüdi.

¹²Tetsür asoshi senmen aser sempet kechisa aginür kü dang shiang, aser nenoki meshiba ama ni agütsüdi, saka nenoki laji kü nem agidakjangma.”

¹³Yakob chirtemi Shekem aser pa tebu Hamor dang tasa agi langzük. Kechiaser Shekemi Dina maksütsü mapa inyak.

¹⁴Parnoki ashi, “Onok tenu memejeptokba nisung nem agidaktsütsüji onoki makok, kechiaser aji onok asoshi maksü.

¹⁵Nenok onok ama mejeptokang, idangji dang onoki hai-haura akatsü.

¹⁶Aser asenok tsüngda kiba-lembutepsü. Onoki ozü jalatem nenok nem agütsütsü aser onokia nenok jalatem agitsü, aser onok nenok den lia kin ka dang akümstsü.

¹⁷Saka nenoki onok o anga-a memejeptokra onoki ozü jala nenok nungi anir oadoktsü.”

¹⁸Parnok o jagi Hamor o par chir Shekem na pela-a kümdaktsü.

¹⁹Aser asanguba agi iba mapa inyaktsü atapisa meli-i parnoki ashibaji inyak. Kechiaser Yakob jala dak pai saklokadok. Tang paji tebuer kibong nung alirtem ajaki kanga akhüm tsübuba nisung ka liasü.

²⁰Anungji Hamor aser pa chir Shekem yimti süngkhümi aru aser par yimtisanger dang ashi,

²¹“Item nisungtem asenok tembar lir, parnok asenok lima nung lidaktsüdi aser idakji shishidaktsüdi, kechiaser alimaji parnok asoshi teperi lir. Asenoki parnok jalatem agidi aser parnok nem asen jalatem agidaktsüdi.

²²Saka item nisungtemi asenok tebur ajak parnok ama mejeptok nung dang asenok den kin ka ama alitsü ta ashir.

²³Parnok kiset shirurutem aser parnok akaba rongsen ajakji asenok meyong masütsü no? Asenoki parnok den o ajemdi aser parnok asenok den alitsü.”

²⁴Aser par yimti süngkhüm ajanga tuguba ajaki Hamor aser Shekemi ashiba nungji hai-haura aka aser tebur ajak mejeptok.

²⁵Tasemnübuba nung, parnok komo ano manebi lia Yakob chir ana: Dina tedi Simeon aser Levi nati pei nok amer miima yimti jagi aoksa ai aser tebur ajak tepset.

²⁶Parnoki Hamor aser pa chir Shekem nok agi tepset, aser Dina Shekem kidang nungi anir oadok.

²⁷Tasü mang madaki tanüngba Yakob chirtem adoka parnok tenu madak maksütsü mapa inyakba atema yimtiji makzüka bener ao.

²⁸Parnoki san telok, nashi, gado aser yimti nung kechisa aka aser alu nung aliba ajak bener ao.

²⁹Parnoki rongsen ajak tetsürtem aser tanurtem aser parnok kidang aliba ajak rakzüka bener ao.

³⁰Simeon aser Levi dang Yakobi ashi, “Iba lima nüburtem, Kanan nunger aser Periz nungertem madang nenoki ni tesembatsü ka kümdaktsüba ajanga kü madaki timtem bener arutsüogo. Kü nübur ishika dang aser Kanani ni anema külemi sendenra aser makra ni tepsettsü, oda ni aser kü kibong ajonga samatsü.”

³¹Saka parnoki langzü, “Onok tenu nüktapangtatsür ama benshidaktsütsübaji tim no?”

Lipok 35

Bethel Nung Tsüngremi Yakob Moatsüba

- ¹ Tsüngremi Yakob dang ashi, “Betheli tuang, aser yangji liang. Na nedi Esau nungi jena aodang ne dangi jungkai adokba Tsüngrem nem idakji tenladak ka yangluang.”
- ² Anungji pei kidang alir ajak dang Yakobi ashi, “Nenok rongnung aliba bendanger tsüngremtem endokang, nenok sasa meshitetang, aser süoshi melenang.
- ³ Asenoki ibai toktsür Betheli atutsü, kong kü timtem nung yariba aser ni aolen ajak nung kü den dena aliba Tsüngrem nem tenladak ka ni yanglutsütsü.”
- ⁴ Anungji parnoki Yakob nem bendanger tsüngremtem ajak aser parnok narong nung aliba yongmen küri ajak agütsü. Yakobi itemji Shekem anasa sülem dong kübok rema yutsü.
- ⁵ Kodang Yakob aser par chirtem aenshia oa, meketa aliba yimtitem madaki Tsüngrem tsübuba taoksaba tulu ka aru, anungji shingaiia Yakob chirtem aria mao.
- ⁶ Yakob aser pa den aliba nisung ajak Kanan lima nung Luz, koba dang Bethel ta ajar ajagi aru.
- ⁷ Pai idakji tenladak sabang ka yanglua iba dang El-Bethel (Tsüngrem Ki) ta aja, kechiaser pa tedi nungi jena aodang Tsüngremi idakji pa dangi jungkai adok.
- ⁸ Rebeka yarila Debora idakji asü, aser sülem dong züing nung la Bethel anüdoklentip nung arem. Anungji iba tenüing Allon-bakut (mangyimba sülemdong) ta aja.
- ⁹ Kodang Yakob Padan-Aram nungi meyipa aru, Tsüngrem pa dangi tanaben jungkai adok aser pa moatsü.
- ¹⁰ Tsüngremi pa dang ashi, “Ne tenüing Yakob, saka tang nungi na Yakob ta majatsü, Israel ta ajatsü.” Anungji Tsüngremi pa dang Israel ta aja.

¹¹Aser Tsüngremi pa dang ashi, “Ni ajak Takoksang Tsüngrem na soyapokya-a jenti renang, aser azükaruang. Ne dak nungi kintem jakzüksü, aser ne dak nungi chubatem adoktsü.

¹²Ni koba ali Abraham aser Isak nem agütsü, ni ibaji ne semchirtem nem agütsütsü.”

¹³Idangji Tsüngremi pa den jembidak nungjagi pila-a tuadok.

¹⁴Kong Tsüngremi Yakob den jembi, idakji pai lung ka azüng, aser idakji tajemtsü tenla yi aser oliv totzü shilokja aji pai meshitet.

¹⁵Pai iba dang Bethel ta aja.

Rachel Asüba

¹⁶Idangji Yakob aser par kibong Bethel nungi apusoa ao aser parnoki Efrat atongtsü tatsüka lia Rachel nu amungtsü nüso ashitsü atua kanga kangshia tim atem.

¹⁷Kodang la nüso ashitsü atua kanga kangshia liasü, la yarilai ashi, “Tetsübuma, Rachel, kechiaser tang nai jabaso ka asotsü.”

¹⁸Saka la tasür liasü, aser la tasüi pai la tenüng Benoni ta aja. Saka pa tebui pa tenüng Benjamin aja.

¹⁹Kodang Rachel asü, la Efrati aji Bethlehem aoba lenmang nung arem.

²⁰Yakobi idakji lung ka azünga ayu, koba tanü tashi Rachel leper lung ta ajar.

²¹Yang nungjagi Yakobi aenshia oa Eder lungki ajanger pei süki yanglu.

Yakob Chirtem

(1 Pu. 2.1-2)

²²Kodang Israel iba lima nung liasü, Reubeni oa tebu tezüngatsü Bilha den medem aser Israeli iba indang angashi. Tang Yakob jabaso terana liasü

²³Lea chirtem, Reuben, Yakob mezüng jabaso, Simeon, Levi, Yihuda, Issakar aser Zebulun.

²⁴Rachel chirtem, Yosef aser Benjamin.

²⁵Rachel kilitsür Bilha chirtem, Dan aser Naftali.

²⁶ Lea kilitsür Zila chirtem, Gad aser Asher. Itemji (Benjamin dak alaka) Yakob chirtem shirnok Padan-Aram nung pa nem sotsü.

Isak Asüba

²⁷Yakobi tebu Isak dangi Hebron anasa Mamre, kong Abraham aser Isak ali ajagi aru.

²⁸Isak arishi küm noklang ka ser tir ali,

²⁹aser tambur kümer asü aser pei pur den aden; aser pei chir Esau aser Yakob nati pa arem.

Lipok 36

Esau Dak Jakzükertem

(1 Pu. 1.34-37)

¹Itemi Esau (aji Edom) dak jakzükbatem lir.

²Esau Kanantsür nungi pei kibutsü agi. Het nunger Elon jala Ada, Hiv nunger Zibon chir Ana jala Oholibama;

³ Ishmael chir Nebaiot tenu Basemat.

⁴Adai Elifaz sotsü, Basemati Reul sotsü,

⁵aser Oholibamai Yeush, Yalam aser Kora sotsü. Item ajak Esau chirtem Kanan lima nung aso.

⁶Idangji Esau pa kinungtsütem, pei jabaso jalatem aser par kidang alir nisung ajak den akaba rongsen aser kiset shirurutem koba pai Kanan lima nung benden, item ajakji anir tenu Yakob nungi pila-a alima tanga kati ao.

⁷Kechiaser parnok külemi melitettsüsa parnok rongsen aser kiset shiruru aika asünung parnok amungdak alinük jagi külemi alitsüsa mesemi aküm. Anungji Esau Seir tenem lima Edom nung ali.

⁸Anungji Esau tenem lima Edom nung ali.

⁹Item ya Seir tenem nung aliba Edom nunger Esau semchirtem lir.

¹⁰Esau chirtem tenüng itemi: Elifazji Esau tebuttsü Ada chir, Reulji Esau tebuttsü Basemat chir.

- ¹¹Elifaz chirtem, Taman, Omar, Zefo, Gatam aser Kenaz.
- ¹²Esau chir Elifaz ano tezüngatsü ka tenüng agi Timna liasü, lai pa nem Amalek sotsü. Itemji Esau tebutüsü Ada nungi jakzükba Esau semchirtem lir.
- ¹³Reul chirtem: Nahat, Zera, Shama aser Miza. Item Esau tebutüsü Basemat nungi jakzükba Esau semchirtem lir.
- ¹⁴Zibeon chir Ana jala Oholibama, lai Esau nem sottsüba jabasotem: Yeus, Yalam aser Kora.
- ¹⁵Itemi Esau chirtem nungi jakzükba tazünpurtem. Esau mezüng chir Elifazji item kintem tebu aküm. Teman, Omar, Zefo, Kenaz,
- ¹⁶Kora, Gatam aser Amalek. Itemji Edom lima nung Elifaz nungi jakzükba tazünpurtem shirnok Esau kibutsü Ada nungi jakzük.
- ¹⁷Esau chir Reul chirtem itemi liasü: Nahat, Zera, Shama aser Miza. Itemji Esau kibutsü Basemat dak jakzükba Edom lima nung tongtipurtem liasü.
- ¹⁸Esau kibutsü Ana jala Oholibama dak nungi itemi jakzük: Yeus, Yalam aser Kora.
- ¹⁹Item kin ajakji Esau dak nungi jakzükba tongtipurtem liasü.

Seir semchirtem

(1 Pu. 1.38-41)

- ²⁰Item ya Hor nunger Seir semchirtem shir linük nungji liasü. Lotan, Shobal, Zibeon, Ana,
- ²¹Dishon, Ezer aser Dishan. Itemji Hor nunger tongtipurtem Edom lima Seir semchirtem lir.
- ²²Lotanji Hor aser Heman kin tebu aküm. Lotan tenu tetsür ka tenüng Timna liasü.
- ²³Item ya Shobal chirtem, Alvan, Manahat, Ebal, Shefo aser Onam.
- ²⁴Item ya Zibeon chirtem, Aia aser Ana. Iba Ana jagi tebu gado chimdaksü dak arem nung tzü talem apokdak angu.
- ²⁵Item ya Ana chirtem: Dishon aser Ana jala Oholibama.

²⁶Itemi Dishon chirtem: Hemdan, Eshban, Ithran aser Keran.

²⁷Item ya Ezer chirtem: Bilhan, Zavan aser Akan,

²⁸Item ya Dishan chirtem: Uz aser Aran.

²⁹Item ya Hor nunger tazünpurtem: Lotan, Shobal, Zibeon, Ana,

³⁰Dishon, Ezer aser Dishan. Itemji Seir nung aliba Hor kintem, kidongtem tatongi shia tazünpurtem liasü.

Edom Chubatem

(1 Pu. 1.43-54)

³¹Israel madak shinga chuba malidang, Edom lima nung item chubatem yagi yimsü asü.

³²Beor chir Bela Edom nung chuba aküm. Pa yimti tenüing Dinhaba liasü.

³³Kodang Bela asü, Bozra nunger Zera chir Yobabi pa melen chuba.

³⁴Yobab sür külen Teman nunger lima nungi Hushami pa melena chuba.

³⁵Kodang Husham asü, Bedad chir Hadad shibai Moab lima nung Midian nunger akok, pai chuba. Pa yimti tenüing Avit liasü.

³⁶Kodang Hadad asü, Masreka nunger Samlai pa melena chuba.

³⁷Kodang Samla asü, Eufрата ayong anasa Rehobot nunger Shauli pa melena chuba,

³⁸Kodang Shaul asü, Akbor chir Baalhanani pa melena chuba.

³⁹Kodang Akbor chir Baalhanan asü, Hadadi pa melena chuba. Pa yimti tenüing Pau aser pa kibutsü tenüing Mehetabel, Matred jala shiba Me-zahab jala liasü.

⁴⁰Itemi Esau nungi jakzükba tazünpurtem parnok kidong aser talidak shia tenüing yamai: Timna, Alva, Yethet,

⁴¹Oholibama, Ela, Pinon,

⁴²Kenaz, Teman, Mibzar,

⁴³Magiel aser Iram. Item parnok alidak shia parnok akaba alima nung Edom tazüingpurtem. Ya Esau Edom nunger tebu.

Lipok 37

Yosef aser pa Adianutem

- ¹Tebu nunger aenlen amungdak Kanan nung Yakob ali.
- ²Ibai Yakob kidong otsü: Yosef küm tertenet renteter tedi nunger san telok nüka liasü, aser tebu kinungtsür Bilha aser Zilpa chirtem den pa ali, aser pai parnok indang osang tamajung bener arua tebu dang ashi.
- ³Tang Israeli pei chirtem ajak dang tali Yosef meim, kechiaser pa tambur kümer ang Yosef aso, aser pai sentsü tapu aika aketba semoksü ka pa nem renemtsü.
- ⁴Kodang pa tebu parnok ajak dang tali Yosef meim ta pa tedi nungeri angu, parnoki pei tenu sempa aser pa den mejembiniüi aküm.
- ⁵Yosefi pungmang ka pungmang aser kodang tedi nungertem dang aji ashi, parnoki pa tali sempa.
- ⁶Pai ashi, “Ni anguba pungmang ya angangjo!
- ⁷Asenok ajak alu nung tsükpong langya liasü aser ni alangba tsükpongji indang indanga noktak, aser ajiang nenok tsükpongi kü tsükpongji meketa noktak aser apudaka külem.”
- ⁸Idangji tedi nungeri pa dang ashi, “Ajangla na onok madak chuba akümtsü asü? mesüra onok madak nai yimsü asütsü?” Anungji pa pungmang aser pai ashiba otem atema parnoki pa tali-ang sempa.
- ⁹Ano Yosefi pungmang ka pungmang, aser pai tedi nunger dang aji ashi, “Ano ni pungmang ka pungmangogo, aser ajiang anü, ita aser petinu terkati kü madang apudak.”
- ¹⁰Saka kodang pai kasaji tebu dang ashi, tebu pa arüja ashi, “Ne pungmang ya kechi? Atangji netsü aser nedi nungertem aser ni arua ne madang apudaktsü ta nai bilemer asü?”

11 Anungji Yosef tedi nungertemi pa dak tenük merem, saka tebui item ajak indang temulung nung yua ali.

Yosef Ayokba Aser Ijipi Bener Aoba

12 Kenü anogo Yosef tedi nungertem tebu san telok chimdaktsütsü asoshi Shekem leni ao.

13 Israeli Yosef dang ashi, “Nedi nunger Shekem nung san telok nükdagi, aser aji agi ni na yokdi.” Yosefi langzü, “Ni aotsü renema lir.”

14 Anungji tebui ashi, “Oang nedi nunger aser san telok ajak junga ali asü masü metetpelang; aser kü dangi osang bener arung.” Aji oda tebui Hebron lenten nungi pa yok. Yosef Shekem tonga aru.

15 Aser iba linük moapu nungji pa nemzüya alidang nisung kati pa ngua asüngdang, “Na kechi bushir?”

16 Anungji pai langzü, “Ni küdi nunger bushir. Parnoki kong shiruru telok chiyimdaktsür yimlibilema kü dang shiangma.”

17 Nisung jagi ashi, “Parnok yang nungi ogo, kechiaser parnok Dothani odi ta jembiba ni angashiogo.” Anungji Yosefi tedi nunger sülen anitaka ao aser Dothan lima nung parnok angu.

18 Tedi nungeri pa oji nung aruya angu, aser pai parnok tonga marudang parnoki tasa tamajung ka asa aser pa tepsettsü bangjemtet.

19 Parnok kati ka dang ashi, “Pungmang pungmangsang to yangi arudar.

20 Arung asenoki pa tepsetdi aser pa temangji kangla ka nung enoktsüdi aser pa shiruru kati tepset ta asenoki shidi, aser pa pungmangtemji kechi akümtsüar asenoki ajia atadi.”

21 Saka kodang Reubeni parnok jembitepbaji angashi, pai Yosef parnok ket nungi kümzüksü meranga ashi, “Asenoki pa metepsetli.”

22 Pai parnok dang ashi, “Nenoki azü tetokshima. Iba kangla nung pa ajongokjang, saka pa dak teka teyi.” Reubeni iba o ashiba ya parnok ket nungi paji kümzüka tebu dangi yoktsü asoshi liasü.

- ²³Kodang Yosef pa tedi nunger tonga aru, parnoki pa dak nungi semoksüji agizük.
- ²⁴Iba sülen pa ajonga arur kangla takong nungji parnoki pa ajongoka yutsü. Iba kanglaji tzü mait takong liasü.
- ²⁵Kodang parnok chiyungtsü amen, aoksa-a Ishmael nunger telok ka Gilead nungi liangmesen, tanebtsü mozü aser teronem menemtsü osettem ut nung bener Ijip limai luya angu.
- ²⁶Idangji Yihudai pa adianutem dang ashi, “Asen tenu tepseta pa miimbangba agi asenok kechi ajangzüksü?”
- ²⁷Anungji asenoki pa item Ishmael nunger dang yokdi. Asenoki pa dak teka meyili, kechiaser pa asenok tenu, asen shi aser azü lir.” Aser pa adianutemi iba oji anga.
- ²⁸Idangji parnok madang Midian nunger shishilembar telok ka aji ajanga süidang, parnoki Yosef kangla nungi atsüteta senpak metsü yong Ishmael nunger dang ayok, aser parnoki Yosefji Ijip limai anir ao.
- ²⁹Kodang Reuben kangla jagi aru, pai Yosef mangu nung tejashi agi pei süoshi shisa.
- ³⁰Pai tenu nunger dangi meyipa arur ashi, “tanur to mali ato! Ni tang kechi inyaktsü?”
- ³¹Idangji parnoki nabong ka tepset aser Yosef semoksü talangji iba zü nungji meten.
- ³²Parnoki semoksü sentsü tapu aika aketbaji tebu dangi bener oa ashi, “Onoki ya angu. Ibai ne chir semoksü to masü no?”
- ³³Pai aji shitet aser ashi, “Hau, ibai kü chir semoksü! Arem shiruru kati pa tepsetogo. Kü chir Yosef anüka shisatsüogo!”
- ³⁴Idangji Yakobi tejashi agi pei süoshi shisa aser anemsü aben aser anogo aika mang ayim.

³⁵Aser pei jabaso jalatemi pa sünepja mesüzükaka pai parnok dang mangai ashi, “Ni tasü yim tonga kü chir asoshi mang yima alutsü.” Aji oda tebui pei chir asoshi mang ayim.

³⁶Idangji Ijip lima nung Midian nungeri Farao chuba anüker ar-kotong Potifar dang Yosef ayok.

Lipok 38

Yihuda Aser Tamar

¹Iba mapang nungji Yihudai pei adianutem toktsür lua Adulam nunger tenüing agi Hira den ali.

²Aser Yihudai yangji Kanan nunger ka tenüing agi Shua jala angu, aser pai la agi aser la den ayip.

³Aser lai pa nem jabaso ka sotsü, aser pai pa tenüing Er ta aja.

⁴La ano mashisa küma tebur ka aso, aser lai pa tenüing Onan ta aja.

⁵Ano lai tebur ka aso, aser pa tenüing Shela ta aja. Tanurji asodang Yihuda Kezib nung liasü.

⁶Mezüing jabaso Er asoshi Yihudai kibutsü tajung ka tenüing agi Tamar, la agidaktsü.

⁷Er mapa Kibuba madang tamajung liasü, anungji Kibubai pa tepset.

⁸Idangji Yihudai Er tenu Onan dang ashi, “Nedi kinungtsü dangi oa la den medemang. La kinungpu tenu ka ama nai nedi asoshi metsü angutsüsa la dang benshiang.”

⁹Saka tanurji pa meyong masütsü ta meteta, Onani tedi kinungtsü den medemdang pei tedi nem pai metsüji magütsütsü asoshi aji ali nung endok.

¹⁰Pai inyakba mapa jagi Kibuba mepeladaktsü, anungji Kibubai pa tepset.

¹¹Idangji Yihudai pei chir kinungtsü dang ashi, “Kü chir Shela tain maküm tashi nebu kidang oa liang.” Tedi nunger amaji Shela-a tepseta lir ta pai iba o ya ashi. Aser Tamari tebu kidangi meyipa ao.

¹²Kenpiga lir Yihuda kinungtsü Shua jala süadok. Kodang Yihudai pei mangyimba anogo abensa, pa sünepa aküm, aser pa tembar Adulam nunger Hira, Temnai san züng mejep daki alu.

¹³Nisung kari Tamar dang ne kinungpu tebu Temnai san züng mejeptsü ludagi ta ashi.

¹⁴Anungji lai pei amitsür sü koba lai sobua liasü, aji semzüka yur külen süoshi tanga melener la tejak meibanger Temnai aluba lenmang Enaim lenti nung mena ata. Kechiaser Yihuda chir tanubusang Shela tain kümaka pa nem kibutsü asütsü la magütsü ta lai metet.

¹⁵Kodang Yihudai la angu, la nüktapangtatsür ta bilem. Kechiaser la süko mei.

¹⁶Pei lenmang tezülen jagi la dangi or ashi, “Arung ni ne dangi aitdakjang. Lai pei chir kinungtsü ta memeteti pai o ya ashi. Lai asüngdang, Ni ne den medemba yong nai kü nem kechi agütsütsü?”

¹⁷Pai langzü, “Ni kü san telok nungi san chanu ka bendaktsütsü.” Lai asüngdang, “Nai ibaji mebendaktsü tashi kuli ka ama kü nem kechi agütsütsü?”

¹⁸Pai langzü, “Kuli asütsü asoshi ni ne nem kechi agütsütsü?” Lai langzü, “Ne tenüng ajena aliba ne lisü aser ne ajok koba nai ama lir.” Pai la nem aji agütsü aser tena medem, aser la mashisa aküm.

¹⁹Tamari aramesoa pei kidangi oa la süko meiba süoshi melener amitsür sü tanaben sübo.

²⁰Tetsürla ket nung kuli atema yutsüba osetji tanaben meyipa angutsü asoshi Yihudai pa temba Adulam nunger Hira ket nung san chanuji bendaktsü, saka pai laji mangu.

²¹Pai Enaim nunger kar dang asüngdang, “Lenmang tezülen nüktapangtatsürla to kong ali?” Parnoki langzü, “Idaki nüktapangtatsür ka danga mali.”

²²Anungji pai Yihuda dangi meyipa oa ashi, “Ni la mangu, aser yimti nung alirtemi idakji nüktapangtatsür ka danga mali ta shiogo.”

²³Yihudai ashi, “Lai itemji pei asoshi agidakjang, aji oda mesüra tangari asenok menütsütsü. Ni la nem taa agütsütsü merangogo, saka nai la mangu.”

²⁴Ita asem süir külen nisung kari Yihuda dang ashi, “Ne chir kinungtsü Tamari nüktapangta benshiogo, aser iba yongji la mashisa kümogo.” Yihudai ashi, “La anir arua mi nung rongseta südakjang.”

²⁵Kodang la anir aru, lai pei kinungpu tebu dangi iba o ya shiok, “Iba tenüing ajenba lisü, aser ajok shiba meyongar pa agi ni temang mazüangi lir. Reprangang aser ne sasa shitetangma.”

²⁶Aser Yihudai itemji nangzüka ashi, “La kü dang nungi tali temetenba, kechiaser ni la kü chir Shela nem magütsü.” Aser pai la den joko memedem.

²⁷Aser la nu amungba mapang nung ya adok, ajiang la nu menden nung jakrep chir liasü.

²⁸Kodang la tekangshiba mapangji atong, kati teka songtok, aser la yarirtemi teka nungji angüsü temerem mesülokja ashi, “Ibai tama aso.”

²⁹Saka pai pei teka atsüa arudang tenujiang tama aso. Aser lai ashi, “Kechiba nai pei lenmang rakpok!” Anungji pa tenüing Perez ta aja.

³⁰Iba sülen pa tedi teka nung angüsü temeremji aleneter aso, aser pa tenüing Zera ta aja.

Lipok 39

Yosef Aser Potifar Kinungtsü

¹Tang Yosef Ijip limai anir alu, aser pa ajagi anir alurtem Ishmael nunger ket nungi, Farao kübok alir tanüker ar-kotong Ijip nunger Potifari pa alizük.

²Aser Kibuba Yosef den liasü, aser pa sadoksadoka ali; aser Ijip nunger kibur kidang ali.

³Aser Kibuba pa den lir, aser pa ket agi inyakba ajak azükarudaktsür ta kiburi ajitet.

⁴Anungji pa madang Yosef yimlibilem angu, aser pai pa tenzük, aser kiburi pei kidang rongsen ajak madak pa ketdang südaktsü.

⁵Kodang par ki aser pa akaba ajak madak Yosef ketdang südaktsü, iba mapang nungjagi Yosef asoshi Kibubai Ijip nungba kibong, alu aser par akaba ajak nungji Kibubai moatsü.

⁶Anungji pa akaba ajak Yosef teka nung nungloka yutsü, oda pa chiyungba dak alaka pei kidang aliba oset kecha kiburi memetet.

Yosef Aso-ajen Aser Tobur Tajung Liasü

⁷Kenpiga lir, pa kibur kinungtsüi Yosef dak sakloka adok, aser la den yipang ta lai pa dang ashi.

⁸Saka Yosefi aji hai-haura makai aküm, aser pai pei kibur kinungtsü dang ashi, “Ajiang ni aliba yong iba kidang kechi osetsa lir aser kechisa atalokdir, itemji kiburi meteta mali; aser akaba ajakji pai kü nem nungloka yutsüogo.

⁹Iba kidang kü dang tuluba shinga mali, aser kü nem magütsüba na dang, kechiaser na pa kibutsü, abenji ni iba tamajung tulu amshia Tsüngrem anema koda temenen menatsü?”

¹⁰Kenüamati lai Yosef dang ibai asüngdangaka pai menangzük.

¹¹Saka kenü anogo Yosef pei mapa inyaktsü asoshi kilungi ai, aser kidangji inyaker kata maliasü.

¹²Aser lai Yosef sü nung ameter ashi, “Kü den medemang.” Saka pai pei sü la teka nung yutsür kimai jena alu.

¹³Kodang pai pei sü la ket nung toktsür ajen ta lai metet,

¹⁴lai pei kibong nung mapa inyaker kilirtem jatener ashi, “Ajiang asenok mezüingmeshitsüsa ang kiburi Ibri nunger ka asenok dangi anir aru. Pai kü den medemtsü atua kü dangi ait, saka ni tashi agi ayimten.

¹⁵Kodang ni ayimtenba olaji pai angashi, pai pei süji kü madang toktsür kimai jena tugu.”

¹⁶Yosef kibur meshilang tashi lai süji la den ayu.

¹⁷Kodang pa shilang, lai otsüji pa dang ashi, “Nai anir aruba Ibri nungbai ni maksüdaktsütsüsa kü taktangi ait.

¹⁸Saka kodang ni ayimten, pai pei sü kü tsüngdang toktsür kimaleni jena tugu.”

¹⁹“Aji oda ne kiliri kü dak benshi” ta kodang tebutüsü jembibaji tebubai angashi, pa kanga ain adoka rasa,

²⁰aser Yosef pur chubar tepuokdak ayu, aser pa yangji ali.

²¹ SakaKibubai Yosef moatsü aser pa den ali, anungji tepuokdak tanükeri pa meimdaktsü.

²²Tepuokdak alir ajak madak pai Yosefji tanishir kümdaktsü, aser tepuokdak kechisa inyak item ajakji Yosef mapa liasü.

²³Yosefi inyakba mapa ajak nungji tanüker jagi mashishi, kechiaser pa den Kibuba liasü, aser pai inyakba ajak nung Kibubai azükarudaktsü.

Lipok 40

Yosefi Tepuokertem Pungmang Ratettsüba

¹Kenpiga lir külen Ijip chuba marok amsang aser am asangba tenaji Ijip chuba anema met ayim.

²Faraoi marok amsang tongtiba aser am asanger tongtiba iba sosang ana dangji rasa,

³aser tenaji tepuokdak tanishiba ki kong Yosef puoka liasü, idakji puoka yutsü,

⁴Parnok mapang talangka idakji liasü, aser tanishibai Yosef nem tena anebalutsü nungloktsü. Parnok tepuokdak tatsüka lir,

⁵konung chuba marok amsang aser am asanger tenapronglai pungmang ka ka pungmang, aser parnok pungmang tetezü balala liasü.

⁶Anepdang kodang Yosef parnok dangi aru, parnok tejak meküma liasü.

⁷Pai tena dang asüngdang, “Kechiba tanübo nena tejak meküma alir?”

⁸Tenati langzü, “Künapronglai pungmang ka ka pungmangogo, aser iba tetezü rateta ashir shinga mali.” Yosefi ashi, “Teratettsü tashiji Tsüngremi agütsür masü no? Kü dang nena pungmangji shiang.”

⁹Idangji marok amsang tongtibai pa pungmang Yosef dang ashi, “Kü pungmang nung ni kü jakdang tsükmenatzü tezü ka ni angu.

¹⁰Idakji kongsang asem liasü. Tepen pungli dang tejang atang aser tsükmenatzü tejep tamen atang.

¹¹Chuba marok kü ket nung ama liasü, anungji ni tsükmenatzüji ongzüka chuba marok nungji ajetzüker chuba nem marokji agütsü.”

¹²Idangji Yosefi pa dang ashi, “Iba tetezüji ya: kongsang asemji anogo asem.

¹³Asemnü tsüngda Faraoi ne kolak mesor akhi ataba mapa nung tanaben na yutsütsü, aser tamalen pa marok amba ama nai Farao ket nung pa marok agütsütsü.

¹⁴Joko na kodang junga kümdir nia bilemtetangma, aser yimlibilem kü indang Farao dang jembia, iba kidang nungi ni anitetdakjang.

¹⁵Kechiaser ni Ibri lima nungi asangsang auya anir aru; aser yangia ni kecha tai mebenshi sürnung parnoki ni tepuokdak lungpok nung ayu.”

¹⁶Kodang Yosefi pungmang tetezüji kanga junga ratettsübaji am asangba tongtibai angu, pai Yosef dang ashi, “Nia pungmang ka pungmangogo; kü kolak manung amtsük molok asem liasü.

¹⁷Molok tematiba nungji Farao asoshi amtsük tapu ajak liasü, saka ozütemi kü kolak manung aliba molok nungi aji achi.”

¹⁸Idangji Yosefi pa dang ashi, “Iba tetezüji ya: molok asem tetezü anogo asem.

¹⁹Anogo asem tsüngda nung Faraoi na anitettsü, aser pai ne kolak atangtsü! Pai na süngdong ka nung metatsü, aser ozütemi ne shi achitsü.”

²⁰Tasemnübuba nung Farao asoba anogo, pa kübok tenzüker ajak asoshi yimpoksü yanglu, pai marok amsang aser am asanger tongtiba tena aniteta pa tenzükertem dangi anir aru.

²¹Marok amsang nemji tanaben pa akhi mapa meyipa agütsü, anungji pai chuba nem marok agütsü.

²²Saka am asanger nisungji soseta südaktsü. Item ajak Yosefi ashiba ama atalok.

²³Aji saka marok amsang tongtibai Yosefji mebiletet, saka pa amadok.

Lipok 41

Yosefi Farao Pungmang Ratettsüba

¹Küm ana renteter, Faraoi pungmang ka pungmang: pa Nile ayongkhüm nung noktaka liasü,

²aser ajiang, tapayutsüka nashi teyira tenet ayong nungji adoka rem manung chiyima ali.

³Iba sülen nashi tenet tesempatsüka kongrasüker adoka mezüng adokba nashi denji arua noktak.

⁴Nashi tekongra tenet jagi teyira tenetji achi. Idangji Farao sakadok.

⁵Yaser pa mejanga ao tanabena pungmang, aser ajiang tsük modong ka nung tsükjong jilung-jilunger tajung tenet adok.

⁶Iba sülen anüdok mopung agi rongsetba tekongra modong tenet adok.

⁷Tsükjong tapung jagi tsükjong jilung-jilunger tajung tenetji meyok. Ajiser Farao saak, aser ajiang ibaji pungmang liasü.

⁸Anepdang pa temulung tip metemi aküm, aser pai Ijip lima nung ainkertem aser shisakar ajak jaten. Pai parnok dang pa pungmangtemji ashi, saka shingaiia pa dang iba tetezü rateta meshitet.

⁹Idangji marok amsangi Farao dang ashi, “Tanü ni kü tia biletetogo.

- ¹⁰Khen mapang chubai pei kilir marok amsang aser am asanger dang ain adoka tepuokdak kibur kidang onok puok.
- ¹¹Konung künapronglai pungmang ka ka pungmang, aser iba tetezü balala liasü.
- ¹²Idakji Ibri nunger asangur ka tepuokdak tanishibar kidang kilir ka onok den liasü. Onoki pa dang pungmangji ashi, aser pai iba tetezü balalaji onok dang rateta ashi.
- ¹³Pai tetezü ashiba amaji ibaji shitak atalok; ni tanaben kü mapa agütsü, saka am asangsangbo soseta südaktsü.”
- ¹⁴Idangji Faraoi Yosef tani-i yoka, pa tepuokdak nungi aniteta anir aru. Pai ku mejepa süoshi melener Farao dangi aru.
- ¹⁵Faraoi pa dang ashi, “Ni pungmang ka pungmang, aser iba tetezü ratettsü shinga mali. Nai pungmang tetezü ratettsür ta kari kü dang shiogo.”
- ¹⁶Yosefi langzü, “Ni ibaji meinyaktet, saka Tsüngremi iba tetezüji Farao dang ashitsü.”
- ¹⁷Faraoi ashi, “Kü pungmang nung Nile ayongkhüm nung noktaka liasü.
- ¹⁸Idangji nashi teyira tenet ayong nungi adoka rem lanu chiyima liasü.
- ¹⁹Iba sülen nashi tekongra tenet adok. Iba ama tekongra aser tesempatsü nashiji ni Ijip nung kodanga munguka.
- ²⁰Nashi tekongra tenet jagi teyira tenetji chiadok.
- ²¹Saka parnoki aji chiaka, parnoki achibaji shingaia mechitet. Kechiaser parnokji akhi ama dang tesempatsüka kongrasüker liasü.
- ²²Ano ni kü pungmang nung tsükjong tajung tenet modong ka nung kanga junga mener angu.
- ²³Iba sülen anüdok mopung agi kongdaktsüba tsükjong takong tenet adok,

²⁴idangji tsükjong takong tenet jagi tajung tenetji me yokadok. Ni kü pungmang ainketertem dang ashi, saka shingaia item tetezü kü dang rateta meshitet.”

²⁵Idangji Yosefi Farao dang ashi, “Pungmang anaprongla tetezü kasa dang, Tsüngremi kechi inyaktsü aka, aji pai ne dang shiogo.

²⁶Nashi teyira tenet tetezü küm tenet, aser tsükjong tajung tenet tetezü küm tenet, pungmangji kasa dang.

²⁷Iba sülen adokba nashi tekongra tenet aser tsükjong tapung tenet tetezü küm tenet, tetezü küm tenet ayatsü.

²⁸Ni Farao dang jembiba o ya Tsüngremi yakta kechi inyaktsü iba indang Farao dang sayuogo.

²⁹Küm tenet Ijip lima ajak nung yimchiyimjung alitsü.

³⁰Iba sülen küm tenet ayawara alitsü, kechiaser ayawara jagi alimaji rusepdaktsütsü.

³¹Kaa yita aliba mapang ajak amadoktsüsa alima nung ayawaraji kanga sashia alitsü.

³²Nai pungmang tetezü kasa anaben tashi pungmangba tetezü Tsüngremi tarutsü nung kechi inyaktsü lemtetogo ibaji sayur.

³³“Tang Faraoi tangatetba akaba aser temeteter nisung kar bushia Ijip rongsen madak ketdang südakjang.

³⁴Faraoi ano tangar nisung kar shimteta Ijip lima nung küm tenet yimchiyimjung mapa adokba nungi shilem pungüsü saruang.

³⁵Aser parnoki item küm tajung nungji chiyungtsü ajak bendendakjang, aser tachi-tajemtsü asoshi Farao tasa nung, yim ajak nung tsük rizünga yur nükdakjang.

³⁶Anungji Ijip lima nung tarutsü aliba ayawara küm tenet asoshi jendang aji rizünga ayu nung, idangji ayawara jagi alimaji mesamatsütsü.”

Ijip Rongsen Madak Yosef Kibur Akümba

- ³⁷Farao aser pa den alir ajaki aji junger ta bitem,
- ³⁸Faraoi parnok dang ashi, “Tsüngrem tanela aliba nisung Yosef ama asenoki kar ngudi ma?”
- ³⁹Idangji Faraoi Yosef dang ashi, “Tsüngremi item ajak ne nem metetdaksü nung, na ama teshisadanger aser shisa taka shinga melika.
- ⁴⁰ Na kü yimli madak kibur sang, aser kü jamirtemi ne dang angatsü. Oda chuba menden nung dang ni ne den tuluba südi.
- ⁴¹Ni tang na Ijip lima rongsen ajak madak kibur shimteter.”
- ⁴² Idangji Faraoi pei tenüng ajenba küri sepzüker Yosef temeyong nung sepoktsü, aser sentsüprang süoshi sübodaktsü, aser tekong nung hon zük azüktsü.
- ⁴³Pai pei kor talungtsü tanabuba nung pa mendaktsü, aser nisungtemi ayimtena ashi, “Lenmang lapokjang.” Aji oda pai Ijip lima rongsen ajak madak Yosef kibur kümdaktsü.
- ⁴⁴Faraoi Yosef dang ashi, “Ni chuba, na medeni Ijip lima nung shingaia teka süshia, tetsüng süshia mekangtsü makok.”
- ⁴⁵Faraoi Yosef dang Zefenath-Panea ta aja, aser On putir Potifera jala Asenat, kibutsü asütsü Yosef nem agütsü. Aser Ijip lima ajakleni Yosef ao.
- ⁴⁶Ijip chuba Farao yimli nung yimsü asütsü tenzükdang Yosef küm semer liasü. Aser Yosef Farao tsüngdang nungi oa Ijip lima ajaklen senzü.
- ⁴⁷Küm tenet yimchiyimjung mapang nungji alu nung tzük jenti aru.
- ⁴⁸Aser Ijip lima nung küm tenet nungji aruba tsük ajak pai bendena, yimti shia rizüng, yimtitem meketa aliba alu nungi adokba chiyungtsü ajak pai yangji rizüng.
- ⁴⁹Yamaji Yosefi molu lisem ama tsük jenti rizüng, oda onsara asünung aji mezüngdangtet, odang yutsü.
- ⁵⁰Ayawara marudang pa tebuttsüi jabaso ana sotsü.

⁵¹Pai mezüing asoba tanur tenüngji Manase aja. Pai ashi, “Kechiaser Tsüngremi kü timtem ajak aser kübu kibonga amadaksü.”

⁵²Jabaso tanabuba tenüngji Efraim aja. Pai ashi, “Kechiaser ni timtemba lima nung Tsüngremi kü nem techir moatsüogo.”

⁵³Küm tenet yimchi yimjung, koba nung Ijip nunger jenti kaa liasü aji tempanga aru.

⁵⁴Aser Yosefi ashiba ama küm tenet ayawaraji tenzük. Ayawaraji temeket linük ajak nung liasü. Saka Ijip lima ajak nung chiyungtsü liasü.

⁵⁵Kodang Ijip nungera ayatsü tenzük, parnoki chiyungtsü asoshi Farao dang ayimten. Anungji Faraoi parnok dang ashi, “Yosef dangi oang aser pai kechisa shidir aji inyakang.”

⁵⁶Ayawaraji alima ajaklen kanga sashia ao, anungji Yosefi jen ajak lapoka Ijip nunger tsük ayok.

⁵⁷Aser alima ajaklen nungi Ijipi tsük aneti Yosef dangi aru, kechiaser ajaklen ayawaraji kanga sashia liasü.

Lipok 42

Yosef Tedi Nungertem Ijipi Tsük Aneti Aoba

¹Kodang Ijip lima nung tsük lir ta Yakobi angashi, pai pei chirtem dang ashi, “Nenoki kechiba kati ka dak tejak ajitepa alir?”

²Ano pai ashi, “Ijip nung tsük lir ta ni angashiogo. Nenok ajagi lua asenok asoshi tsük alia bener atung, anungji asenok taya agi mesüi kümzüktsü.”

³Anungji Yosef tedi nunger terji Ijipi tsük alitsü alu.

⁴Saka Yakobi Yosef tenu Benjamin parnok den meyok, kechiaser pa dak langka ataloktsü ta pai tsübu.

⁵Yakob chirtema tsük aneti aortem rongnungji aden, kechiaser Kanan lima nunga ayawaraji liasü.

⁶Yosef Ijip rongsen ajak madak kibur kümer alima ajak nungi arurtem dang tsük yokya liasü. Idangji pa tedi nungertem arua pa tsüngdang apudak.

- ⁷Kodang Yosefi tedi nungertem angu, parnok shitet, saka pai parnok memetet ama kanga sashia asüngdang, “Nenok kong nungi aru?” Parnoki langzü, “Onok tsük alitsü Kanan nungi aru.”
- ⁸Yosefi tedi nunger shitetaka parnoki pa meshitet.
- ⁹Idangji parnok indang pai pungmangba bilemteta parnok dang ashi, “Nenok itdangiter, ozü lima tashi maitba ajitsü nenok aru.”
- ¹⁰Parnoki langzü, “Masü, kü kibur, onok ne kilirtem tsük aneti aruba lir.
- ¹¹Onok ajak tebu ka chir dang, ne kilirtem ochishirtem, itdangitertem masü.”
- ¹²Yosefi parnok dang ashi, “Masü! Nenok ozü lima kechi nung tashi mait, aji latangtsü aru.”
- ¹³Parnoki langzü, “Ne kilirtem adianu terana, tebu ka chirtem shiba Kanan lima nung alir. Onok rongnung tanubuti obala den lir, aser kabo süogo.”
- ¹⁴Yosefi parnok dang ashi, “Tang ang ni nenok dang itdangiter ta shiogo.
- ¹⁵Ya agi ni nenok tentangtsü: Farao tenüing ajenba agi ni azüngashir, nenok tenu tanubusangji yagi anir maru tashi nenok yang nungi maotsü.
- ¹⁶Nenok rongnung ka oa pa anir arung. Tanüngbaji yangi puoka atatsü, aji oda nenok agi nenok o shitak asü tiyazü metettsü. Yamaji mesüra Farao taküm agi ni azüngashir, nenok atangji itdangiter.”
- ¹⁷Aser pai parnok anogo asemnü puoka ayu.
- ¹⁸Asemnübuba nung Yosefi parnok dang ashi, “Nenoki yamai inyakra ni nenok kümzüktsü, kechiaser ni Tsüngrem tsübur.
- ¹⁹Nenok ochishir süra nenok rongnung ka iba tepuokdak atang, aser tanüngba jagi nenok kidang ya-a alirtem dangi tsükji bener oa agüjang.
- ²⁰Aser nenoki nenok tenu tanubusangji kü dangi anir arung. Aji agi nenok ochishir asü masü ni nenok metettsü.” Aser parnoki yamaji inyak.

²¹Parnok rongnung jembitepa ashi, “Atangji asen tenu anema aibelena benshiba yong asenok tim atemer, kechiaser pai asenok dang kanga mepishidang asenoki manga, anungji iba timtem asen dangi arur.”

²² Reubeni ashi, “Nenoki tanur anemaji temenen tebenshi ta ni meshika ma? Saka nenoki manga. Tang pa asüba atema asen dangi ibai aruogo.”

²³Yosefi parnok o mangatettsü ta parnoki meblem, kechiaser parnok tsüngda o meyiper ka liasü.

²⁴Yosefi parnok toktsür oa ajebtsü tenzük, saka pai parnok dangi arua tanaben jembi. Aser pai Simeon aniteta parnok jakdang pa alen.

Yosef Tedi Nunger Kanani Meyipa Aoba

²⁵Idangji Yosefi parnok juli nung tsük südaktsü, aser nisung shia pei juli nung pei sen shia enoktsür, parnok lendang achitsü teperi agüjang ta mela. Yamaji parnok dang inyak.

²⁶Ajiser parnoki pei gado nung khu oshir apuso,

²⁷aser aonung ayipdak parnok kati pei gado nem monü agütsütsü asoshi juli sala nung pei sen julibang nung liasü.

²⁸Idangji pai adianutem dang ashi, “Kü senbo meyipa enokja lir, ajiang sen kü julibang nung kar!” Aser parnok temulung nung tetsübu agi sünga kati ka dang ashi, “Tsüngremi asenok dang inyakba ya kechi?”

²⁹Kodang parnoki Kanan lima atong, tebu dang parnok dak atalokba ajak ashi.

³⁰Ijip lima kiburi onok dang o kanga sashia jembi aser par lima anema itdangitertem ta shia liasü;

³¹Saka onoki pa dang ashi, “Onok tsüngchir nisung, itdangitertem masü.

³²Onok tebu ka chirtem adianu terana. Kabo süadokogo, aser tanubudi Kanan nung onok tebu den lir ta ashi.”

³³Yangji aliba kiburi onok dang ashi, “Nenok tamayazür nisung süra ya agi ni metettsü, nenok rongnung ka kü den yutsür tanüngbaji kidang ya-a alirtem asoshi tsük bener oang.

³⁴Nenok tenu tanubusangji kü dangi anir arung, ajagi nenok itangiter masü, saka ochishirtem ta ni metettsü, ni nenok tenu nenok nem meyipa agütsütsü, aser nenok idaki arua shishia liang.”

³⁵Iba sülen parnok nisung shia pei juli nungi tsük tokzük nung nisung shia pei senlep pei juli nung aliba ngua, Tebu Yakob aser parnok ajak tsübua adok.

³⁶Idangji parnok tebui parnok dang ashi, “Nenoki ni techir makai kümdaktsüogo. Yosef mali aser Simona mali, aser tang nenoki Benjamina anir onür. Item ajak ya ni anema lir.”

³⁷Idangji Reubeni tebu dang ashi, “Ni Benjamin ne dangi meyipa anir marura, nai kü chir anaji tepsetang. Ni pa anebalua ne dangi tanaben anir arutsüsa nai pa kü den yokang.”

³⁸Saka Yakobi ashi, “Kü chiri nenok den ajagi maotsü, kechiaser tedi süogo aser pa kija dang anünga lir. Lenmang nung lendong kar pai ajurura, kü asa taoi iba tejashi jagi nenoki ni asüleni yoktsü.”

Lipok 43

Yosef Tedi Nunger Benjamin Den Ijipi Aruba

¹Tang alima nung ayawaraji kanga sashia liasü.

²Kodang parnok Ijip nungi bener aruba tsük chiyungma, parnok dang tebui ashi, “Ano oang aser asenok asoshi tsük tera alia bener arung.”

³Saka Yihudai pa dang ashi, “Nisungbai jagi onok dang jung junga shiogo, nenok tenuji nenok den anir marura, nenoki kü tejakbo mangutsü” ta ashi.

⁴Nai onok den onok tenuji yokra, onoki ne nem tsük alitsüi odi.

⁵Saka nai pa meyokra, onoki maotsü, kechiaser nisungba jagi onok dang ashi, “Nenoki kü tejakbo mangutsü.”

⁶Yakobi ashi, “Nenok tenua ka lir ta nisungba dang ashiba yagi kechiba nenoki kü nem iba timtem bener arutsü?”

⁷Parnoki langzü, “Nisungba jagi onok indang aser asen kinunger indang sashia asüngdanga ashi, nenok tebu tang tonga taküm lir ma? Aser nenok tenu ka lir ma? Anungji onoki pa o ama langzü, aser pai nenok tenu yagi anir arung ta ashitsüa ta onoki koda metet?”

⁸Idangji Yihudai tebu Israel dang ashi, “Tanurji kü den yokang, aser onok apusoa odi, anungji onok, na aser ozü chirnura mesüi taküm alitsü.

⁹Pa asoshi ni kuli südi, kü ket nungi nai pa meshiang; aser ne madang meyutsüra ajangla teti ni tai asütsü.”

¹⁰Kechiaser onoki memenulasang, tangibo onok tanaben arur lila.

¹¹Idangji tebui parnok dang ashi, “Ajangla yamaji südi süra, ya oda sangma, nisungba nemji asen lima nungi adokba süngjang tajung, temezüba mozü, ninang mochitzü tera, an menemtsü, teronem menemba pista aser almond süngjang, itemji ishika khu nung oshia benang.

¹²Nenok julibang nung shia agütsüba sen bener oa agüjang. Ashiko langka nung aitepa alitsü südi.

¹³Nenok tenu anir iba nisung dang jagi luang.

¹⁴Ajak Takoksang Tsüngremi pa madang nenok nem taochi ngudakjangma, oda nisungba jagi Benjamin aser nenok adianu tangarbaji nenok den meyipa anir yoktsü. Ni techir mali kümtsüra joko techir malia ta dang lidi.”

¹⁵Anungji adianutem jagi parnok den sempettem aser pei sen aser Benjamin anir oa Yosef madang noktak.

¹⁶Kodang Yosefi parnok den Benjamin angu, par kidang ketdangbuba dang ashi, “Item nisungtemji ozü kidangi anir oang, shiruru ka tepseta chiyungtsü renemang; kechiaser tanü anjongmeshi nung parnok kü den chiyungtsü.”

¹⁷Ketdangbubai nisungtemji Yosef kidangi anir aru, aser pa dang ashiba ama inyak.

¹⁸Kodang parnok Yosefer kidangi anir ao, parnok tsübua liasü aser bilem, “Mezüng asenok juli nung sen agütsüba asoshi asenok yagi anir aru. Pai asenok dak tai enokja asenok pua alar kümdaktsütsü aser asen meyong gado agitsü.”

¹⁹Anungji Yosef ketdangbuba dang parnoki kikümdang oa ashi,

²⁰“Yimlibilema tultur, onoki mezüng tsük ali-i alu,

²¹saka aonung kodang onoki juli sala, onok nisung shia pei senlep shitak angu. Anungji onoki aji meyipa bener aru.

²²Ano tsük alitsü asoshi onoki sen balaka bena lir. Shibai onok juli nung senji enoktsüar aji onoki memetet.”

²³Idangji nisungba jagi langzü, “Nenok tsübua shisa tebuluma. Nenok Tsüngrem, aser nenok tebu Tsüngremi nenok juli nung senji yutsü; nibo nenok sen agizükogo.” Idangji pai parnok dangi Simeon anir aru.

²⁴Ketdangbuba jagi parnok Yosefer kidangi anir arua tetsüng shitoktsü tzü agütsü, aser parnok gado nem monü agütsü.

²⁵Anjongmeshi nung Yosef arudang pa nem agütsütsü sempetji parnoki renem, kechiaser parnok pa den chiyungtsü ta parnoki angashia liasü.

²⁶Kodang Yosef kidangi aru, parnoki bener aruba sempetji pa nem agütsü aser parnoki pa madang ali nung apudak.

²⁷Pai parnok tia indang asüngdang, “Nenok tebu tambur ka lir ta ashiba to koma lir? Pa tanga taküm lir ma?”

²⁸Parnoki langzü, “Ne kilir, onok tebu ano taküm lir aser junga lir.” Aser parnoki pa nem akhüm agüja apudak.

²⁹Kodang Yosefi tenu Benjamin angu, pai asüngdang, “Nenok tenu tanubusang indang nenoki ashibato ibai asü? Tebu, Tsüngremi na moajang.”

³⁰Idangji Yosefi pei tenu Benjamin indang aria bilemdang pa temulung raksa-a parnok toktsür pei taktangi yia ajeb.

³¹Aser pei tejak meyir temai adok, aser pei sasa süngjemshir chiyungtsü renemang ta ashi.

³²Idangji parnoki Yosef, tedi nunger aser Ijip nunger shir pa den chiyung, parnok nem chiyungba langbang balala renemtsü. Kechiaser Ibri nunger den külemi chiyungtsübaji Ijip nunger atema tesebatsü liasü.

³³Adianutemji Yosef den tejak reprangtepa, aser tasoba tamburen nungi mendaktsü. Kodang parnok yamaji mendaktsübaji angu, parnoki süngmangtepa kati ka dak reprang.

³⁴Yosefi langbang nungi parnok nem chiyungtsü lemsa-a agütsü, aser tangar dang nungi pungusü agi tali Benjamin nem agütsü. Idangji parnoki pa den sadok sadoka chia ajem.

Lipok 44

Temadokba Taribi Marok

¹Yosefi ketdangbuba dang ashi, “Nisungtem nemji parnoki akokba tashi juli nung tsük sepdakjang, aser nisung shia pei senji julibang nungji enokjang.

²Ano tanubusang juli nungjibo pa tsük aser sen den külemi kü taribi marok julibang nungji enokjang.” Yosefi ashiba ama pai inyak.

³Anepungi nisungtemji pei gado anir küpa ao.

⁴Aser parnoki yimti nungi apigati maodang, Yosefi ketdangbuba dang ashi, “Aramesoang, nisungtem sülenji aritaka oang, aser kodang parnok menepdir parnok dang shiang, ‘Nenoki tajung melen kechiba tamajung benshir?

⁵Kechiba nenoki kü kibur marok koba nung pai ajemer aser an toktanger, aji auya? Nenoki aibelen tulu ka inyakogo.’ ”

⁶Kodang ketdangbubai parnok menep, pai kasa oji ashi.

⁷Saka parnoki pa dang langzü, “Onok kiburi jembiba tetezü ya kechi? Onoki yamaji kodanga mebenshi ta azüngashidi.

⁸Ajiang onok julibang nung aliba sena onoki Kanan lima nungi meyipa ne dangi bener arutsü. Süra kechiba onoki hon mesüra taribi ozü kibur ki nungi auyatsü?

⁹Ne kilir ka ket nung danga aji ngurabang pa südakjang, aser onok tanüngbaji onok kibur lar südi.”

¹⁰Pai ashi, “Nenoki ashiba amaji sang, saka shiba khu nung marokji ngudir, paji dang kü kibur lar asütsü, aser nenokbo iba taitsüba nungji matentsü.”

¹¹Parnoki ilunga pei juli ali nung agizüka julibangji sala.

¹²Idangji ketdangbubai parnok khuji tambuti nungi tenzüka tanubuti tashi reprang nung marokji Benjamin juli nung liasü.

¹³Idangji adianutemi pei süoshi shisa, aser pei khu gado nung oshia bener yimti jagi tanaben aru.

¹⁴Kodang Yihuda aser pa adianutem Yosefer kidangi aru, pa ano yangji liasü, aser parnoki pa madang apudak.

¹⁵Yosefi parnok dang ashi, “Nenoki inyakba ya tetezü kechi? Ni amala nisung yagi an toktangba agi nenok putettsü ta nenoki memetet no?”

¹⁶Yihudai langzü, “Ozü kibur dang onoki koda jembitsü? Onoki kechi ashitsü? Tsüngremi ozü temenen temai adokdaksüogo, ajiang shiba ket nung marokji agi, pa dang masü onok ajak kü kibur lar südi.”

¹⁷Saka Yosefi ashi, “Ni yamaji kodanga mebenshitsü, shiba ket nung marokji liasü, pa dang kü lar asütsü, saka nenok tanüngba nisungtembo pei tebu dangi yimjung nung oang.”

Yihudai Benjamin Atema Mepishiba

¹⁸Idangji Yihudai pa anasa or ashi, “Oh kü kibur, ne narong agi angashia ne kiliri o ka ashitsü ni mepishir, aser ne kilir madang terasama; Kibuba, na Farao den saku.

¹⁹Kibur, nai onok dang, ‘nenok tebu mesüra tenu ka lir ma?’ ta asüngdang.

²⁰Onoki langzü, ‘Onok tebu tambur ka lir, aser pa tambur kümer asoba onok tenu ka lir. Pa tedibo süogo, aser tetsüi asoba tanur paji dang asüba agi tebui pa kanga meimer.’

²¹Idangji nai ne kilirtem dang ashi, ‘Ni reprangdangtsü atema pa yagi anir alung.’

²²Anungji onoki langzü, tanur jagi tebu toktsür malutettsü, pai yamaji inyakra pa tebuji asütsü.

²³Idangji nai ashi, ‘Nenoki nenok tenu tanubusangji yagi anir malura nenoki kü tejakbo mangutsü.’ ”

²⁴“Kodang onok tebu dangi meyipa ao, onok kiburi ashiba ajak onoki pa dang ashi.

²⁵Idangji pai onok dang, ‘Meyipa oa tsük alia bener arung’ ta ashi.

²⁶Saka onoki langzü, ‘Onoki moutettsü, tebusang onok den denra onok aotsü, kechiaser tanubusangji onok den medenra onokibo nisungba jakji mungutettsü.’

²⁷Obalai onok dang ashi, ‘Kübuttsüi tanur ana dang aso ta nenoki metet.

²⁸Tena rongnung kabo kü dang nungi tama ogo. Ashiko arem shiruru kati pa anüka shisaogo südi, kechiaser ni tang tonga pa mangu.

²⁹Tang nenoki ibai kü dang nungi anir oa pa dak langka atalokra, ajangla kü sasa taoi iba tejashi jagi ni asüleni yoktsü.’ ”

³⁰“Anungji kibur, tanur shiba dang kübui pei taküm ajak agi meimer ni ne kilir kübu dangi aodang, tanurji onok den medenra,

³¹aser kübui tanurji mungura pa asütsü. Aji oda ne kilirtemi ne kilir ozü tebu kupu pur tejashi agi asü yimi yoktsü.

³²Kechiaser ne kiliri tanur asoshiji kuli süa shiogo, oda ni pa ne dangi anir marura, ni teti kübu madang tai alitsü.

³³Anungji tang ne kiliri mepishir, tanur melen ne kilir kü kibur lar süa lidi, saka tanurjibo tedi nunger den yokangma.

³⁴“Tanurji kü den medenra ni kodaser kübu dangi meyipa aotsü? Kechiaser obala dangi timtem arubaji ni ajia melitetsü.”

Lipok 45

Yosefi Adianutem Dang Pa Indang Ashiba

¹ Idangji Yosefi pa sasa temulung mesüngjemteti aküm nung pa den noktaka alir ajak pa nungi aenshiang ta ashi. Anungji pai pei adianutem dang pa jak shitetdaksü dang shinga maliasü.

² Aser pai tashi agi kanga ajeb nung pa olaji Ijip nungertemi angashi, aser iba nungjagi Farao kidang alirtem tonga ao.

³ Yosefi pei adianutem dang ashi, “Ni Yosef to lir, kübu tang tonga taküm lir ma?” Kodang parnoki ya angashi pa dang kecha melangzütet, kechiaser parnok pa madang kanga tama.

⁴ Aser pai parnok pa anasai aja aser ashi, “Ni nenok tenu Yosef, shiba nenoki Ijip nunger dang ayok.

⁵ Nenoki ni yangi yokba atema nenok rongnung aitsütepa tejashima, mesüra pei sasa dang terasama, kechiaser taküm kümzüksü asoshi Tsüngremi nenok dang tama ni yangi yok.

⁶ Tang alima ajak nung ayawara küm ana dang rentetogo, ano küm pungu tashi metsü meyoktsü, mesüra alu marutsü,

⁷ saka nenok aser nenok chirtem kümzüksü iba tesüngmangtsü tekümzükba mapa asoshi Tsüngremi ni nenok dang tama yok.”

⁸ “Anungji nenoki ni yagi yok masü, saka Tsüngremi yok. Pai ni Farao madang pa tebu ka ama aser par kidang aser Ijip lima ajak madak yimsüsür kümdaktsü.”

⁹ “Tang nenoki ilungang, aser kübu dangi oa pa dang shiang, Ne jabaso Yosefi o ya shioker, Tsüngremi ni Ijip lima ajak nung kibur kümdaktsüogo, na kü dangi alung, menua teli,

- ¹⁰na Goshen lima nung liang; angji ne chirtem aser semchirtem aser ne san telok, nashi telok, aser na akaba ajak ni anasa alitsü.
- ¹¹Idakji ni na mesüdi, kechiaser ano küm pungu ayatsü, aji mesüra ashiko na, ne kinunger aser kechisarena akaba ajak akoksatsü.”
- ¹²“Atangji ni kü bang agi nenok dang ashir ta nenoki pei tenük agi aser künu Benjamin tenük agi nguogo.
- ¹³“Ano Ijip lima nung ni uluba ajak aser nenoki pei tenük agi kechisarena anguba otsü ajak kübu dang shiangma; aser yakta kübu yangi anir alung.”
- ¹⁴Idangji pai pei teka agi tenu Benjamin tekong nung azüiter ajeb, aser Benjaminia pa dak azüiter ajeb;
- ¹⁵Ajiser pai tedi nunger ajak dak tebang mesep aser ajeb. Iba sülen tedi nungertemi pa den o jembi.
- ¹⁶Kodang Yosef adianutem alua lir ta Faraο aser pa den alirtemi angashi, parnok kanga pela
- ¹⁷Pai Yosef dang ashi, “Ne adianutem dang shiang, nenoki shiruru nem khu bendaktsür Kanan limai oang.
- ¹⁸Parnok tebu aser kinunger ajak yagi anir alung. Ni nenok nem Ijip lima ajak dang tajungtiba tesem agütsütsü, aser angji nenok alua temo nungi chia alitsü.
- ¹⁹Ijip nungi talungtsü kar anir oa parnok kinungtsürtem, tanurtem aser parnok tebu anir arung ta shiang.
- ²⁰Nenoki pei oset indang kecha teblem, kechiaser Ijip nung aliba oset tajungtiba ajakji nenok meyong asütsü.”
- ²¹Israel chirtemi parnok dang ashiba amaji inyak. Faraοi melaba ama Yosefi parnok nem talungtsü den parnok lenmang asoshi chiyungtsü agütsü.
- ²²Ano pai parnok shia nem temelentsü süoshi agütsü, saka pai Benjamin nem pai senpak noklang asem aser temelentsü sü pungu agütsü.

²³Aser pai pei tebu nem gado ter amena Ijip lima adokba oset tajungtem aser gado ter nung tsük, am aser tanga chiyungtsütem parnok lenmang asoshi bener yok.

²⁴Ajiser pai adianutemji küpa yok aser pai parnok dang ashi, “Nenok aodang lenmang nung teraratep.”

²⁵Anungji parnoki Ijip toktsür Kanani pei tebu dangi shilang.

²⁶Parnoki pa dang ashi, “Yosef to tang tonga taküm lir. Pa Ijip ajak madak kibur lir!” Saka Yakob temulung atem, kechiaser pai parnok o mamang.

²⁷Saka kodang Yosefi parnok dang ashiba oji pa dang ashi, aser pai Ijipi anir alutsü asoshi talungtsü bener yokbaji angu, pa temulung shia aru.

²⁸Idangji Israeli ashi, “Kü chir Yosef taküm lir na! Ya ni asoshi teperi! Ni masüdangsa ni oa pa ajidangdi.”

Lipok 46

Yakober Kibong Ijipi Aluba

¹Anungji Yakobi pei akaba ajak bener apuso, aser Beersheba tonga aru, idakji pai pei tebu Isak Tsüngrem dang tarongba tenla agütsü.

²Aser aonung mangdang ka nung Tsüngremi pa den jembia ashi, “Yakob, Yakob!” Yakobi langzü, “Ni yangi lir.”

³Idangji pai ashi, “Ni Tsüngrem, nebu Tsüngrem, Ijipi aotsü tetsübuma, kechiaser idakji ni ne semchirtem kin tulu ka kümdaktsütsü.

⁴Ni ne den Ijipi aotsü, aser ni ne semchirtem tanaben iba limaisa meyipa anir arutsü, aser Yosef teka manung ne arishi atemtsü.”

⁵Idangji Yakobi Beersheba nungi apusoa, aser par chirtemi parnok kinungtsürtem aser tila tanurtem Faraoi bener yokba talungtsü nungji mendaktsü.

⁶Parnoki Kanan nung bendenba rongsen aser taküm shiruru ajak anir Ijipi alu. Yakobi pa dak jakzükba nisung ajak anir alu,

⁷oda pei jabaso jalatem aser semchirtem ajak anir alu.

- ⁸Ijip limai aoba Israel chirtem itemi, Yakob mezüing jabaso Reuben.
- ⁹Reuben chirtem: Hanok, Palu, Hezron aser Karmi.
- ¹⁰Simeon chirtem: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Zohar aser Kanantsüri asoba tanur Shaul.
- ¹¹Levi chirtem: Gershon, Kohat aser Merari.
- ¹²Yihuda chirtem: Er, Onan, Shela, Perez aser Zera. Saka Er aser Onan Kanan lima nung asü. Perez chirtem: Hezron aser Hamul.
- ¹³Issakar chirtem: Tola, Pua, Yashub aser Shimron.
- ¹⁴Zebulun chirtem: Sered, Elon aser Yahlel,
- ¹⁵Parnokji Dina dena Padan-aram nung alidang Leai Yakob nem sotsübatem. Parnok ajak agi semer asem.
- ¹⁶Gad chirtem: Zefon, Haggai, Shuni, Ezbon, Eri, Arod aser Areli.
- ¹⁷Asher chirtem: Imna, Ishva, Beria aser parnok tenu tetsür Sera. Beria chirtem: Heber aser Makliel.
- ¹⁸Itemji Labani pei jala nem agütsüba Lea kilitsür Zilpa ajanga Yakob nem sotsüba parnok ter-trok.
- ¹⁹Yakob kinungtsü Racheli pa nem jabaso ana: Yosef aser Benjamin sotsü.
- ²⁰On nung putir Potifera jala Asenati Ijip nung Yosef nem jabaso ana: Manase aser Efraim sotsü.
- ²¹Benjamin chirtem, Bela, Beker, Ashbel, Gera, Maman, Ehi, Ros, Muppin, Huppin, aser Arrd.
- ²²Itemji Racheli Yakob nem sotsüba parnok ter-pezü.
- ²³Dan chir Hushim.
- ²⁴Naftali chirtem: Yahaziel, Guni, Yezer aser Shillem.
- ²⁵Itemji Labani pei jala nem agütsüba Rachel kilitsür Bilhai Yakob nem sotsüba parnok tenet.

²⁶Yakob dak jakzükba aser pa den Ijip limai aoba chir kinungtsütem mezüangi parnok roker-trok.

²⁷ Ijip lima nung Yosef chir ana aso. Anungji Ijip limai aoba Yakob kidong ajak agi nisung neter liasü.

Ijip Nung Yakober Kibong

²⁸Goshen limai lenmang anitsü asoshi Yakobi parnok jakdang Yihuda Yosef dangi yok, aser parnoki ao Goshen lima atong.

²⁹Yosefi pei kor talungtsü nung mener tebu den ajuruteptsü asoshi Goshen limai ao. Kodang parnok ajurutep, Yosefi pei teka agi tebu dak azüiter talangka ajeb.

³⁰Tesü Yakobi Yosef dang ashi, “Tang ni asütsü renema lir, kechiaser ni na taküm lia ne jak nguogo.”

³¹Idangji Yosefi tedi nunger aser tebu kinunger dang ashi, “Ni Farao dangi oa kü adianutem aser kübu kinunger shir Kanan lima nung liasü, parnok kü dangi arua lir ta Farao dang shidi.

³²Ni pa dang nenokji sannüker aser shiruru metsürtem, nenok akaba shiruru ajak anir arua lir ta shidi.

³³Kodang Faraoi nenok jar nenok kechi mapa inyakertem ta asüngdangdir,

³⁴nenoki yamai langzüang, ‘Ne kilirtem onok lanuwa nungi tang tonga onok tebutem ama kiset shiruru anükertem.’ Anungji pai nenok Goshen lima nung lidaktsütsü.” Ijip nungeri sannükertembo sempa ta meteta Yosefi iba o ya ashi.

Lipok 47

¹Anungji Yosefi Farao dangi oa ashi, “Kübu aser kü adianutem parnok akaba oda san aser shiruru telok ajak anir arua lir. Parnok tang Goshen lima nung anena lir.”

²Aser pai pa adianutemji Farao dang sayu.

³Faraoi parnok dang asüngdang, “Nenok kechi mapa inyaker?” Parnoki langzü, “Ozü tsüraburtem ama onok ne kilirtem sannükertem lir.”

⁴Parnoki ano Farao dang ashi, “Onok idaki mapang tatsüka alitsü aruogo, kechiaser Kanan nung ayawaraji kanga sashia lir, onok ne kilirtem san chimdak maka. Anungji ne kilirtem Goshen lima nung lidakjang ta mepishir.”

⁵Faraoi Yosef dang ashi, “Tang nebu aser ne adianutem ne dangi aruogo.

⁶Ijip limaji ne jakdang lir. Ali tajungtiba Goshen linük nungji parnok lidakjang. Aser parnok rongnung mapa ajeter kar lira, parnok kü kiset shiruru madak kibur südakjang.”

⁷Iba sülen Yosefi pei tebu Farao dangi anir aru. Yakobi Farao moatsü.

⁸Aser Faraoi Yakob dang asüngdang, “Na arishi küm kwi?”

⁹Yakobi langzü, “Ni aenersa senzüba küm noklang ka ser semer. Kü arishi tatsüka dang, saka item anogotemji timtem agi dang sünga lir. Alemlü kübou nungeri sema senzüba anogobo nia metongtet.”

¹⁰Aser Yakobi Farao moatsü aser pa nungi pila-a ao.

¹¹Idangji Yosefi tebu aser pa adianutem nem Ijip lima tajungdak Ramses yimti anasa Faraoi ashiba ama talidak agütsü.

¹²Yosefi tebu aser pa adianutem aser tebu kinunger ajak nem parnok kibong shia nung alir tanur shia apir parnok nem chiyungtsü lemsaa agütsü.

Ijip Nung Ayawara

¹³Ayawaraji onsara sashi nung alima ajak nung chiyungtsü makai aküm, Ijip nunger aser Kanan nunger ajak taya agi lumiseta adok.

¹⁴Aser Ijip aser Kanan nung aliba sen ajak koba parnoki tsük aliba jenjang Yosef nem agütsü, item sen ajakji Yosefi bendener Farao kidangi aruli asü.

¹⁵Kodang Ijip nunger aser Kanan nungertemi pei sen ajak agimadok, Ijip nungertem Yosef dangi arua ashi, “Onok nem chiyungtsü agüjang! Kechiba ne madang onok asütsü? Joko onok sen maka.”

- ¹⁶Yosefi parnok dang langzü, “Ajangla nenok kiset shirurudem bener arung, nenok sen makara kiset shiruru melen ni nenok nem tsük agütsüdi.”
- ¹⁷Anungji parnoki pei kiset shiruru Yosef dangi bener aru, aser Yosefi parnok kor, san, nabong, nashi aser Gado melen tsük agütsü. Pakümüji pai parnok kiset shiruru ajak melen tsük agütsü.
- ¹⁸Aser iba kümji temer parnoki pa dangi arua ashi, “Ozü kibur madang nungi onok kecha memiimshili, kechiaser sen aser kiset shiruru ajak ozü kibur meyong kümogo, tang ozü temang aser ali dak alema onok kecha maka.
- ¹⁹Kechiba ne nükdang onok aser onok lima samatsü? Tsük melen onok aser ozü ali aliang. Onok aser onok li ajak Farao lar asütsü. Onok nem metsü kua, aji oda onok mesüi taküm alitsü aser alua arem makümtsü.”
- ²⁰Anungji Yosefi Ijip lima ajak Farao nem alitsü, kechiyong Ijip nunger ajaki pei alu ayok; kechiaser ayawaraji onsara sashia liasü. Aji oda Ijip nunger lu ajak Farao meyong aküm.
- ²¹Aser Yosefi nisungtemji Ijip lima tatem külen nungi tatem külen tashi alar kümdakja ayu.
- ²²Saka pai putirtem alidakjibo malizük, kechiaser parnoki Farao nungi parnok ta-a ngua liasü, aser iba nungjagi parnok chiyungtsü peria angu.
- ²³Yosefi nisungtem dang ashi, “Tang ajiang, tanü ni nenok aser nenok li Farao asoshi alizüktsüogo. Nenok asoshi yangi metsü lir, aji bener oa alu nung prokang.
- ²⁴Saka kodang alu rudir, nenoki shilem pungusü lemsar shilem ka Farao nem agüjang aser tanüngba shilemji metsü aser nenok kidang alirtem asoshi chiyungtsü asütsü.”
- ²⁵Parnoki langzü, “Kibur, nai onok kümzükogo, nai onok dang kanga junga benshiogo, onok Farao lar kümdi.”

²⁶Anungji Yosefi Ijip nung ozüng ka ya oda yanglu, pungusü nung kasü Farao meyong asütsü. Tanü tashi iba ozüng parnoki amshir. Saka putir libo Farao meyong maküm.

Yakob Temepishiba

²⁷Aji oda Israel nunger Ijip lima Goshen nung ali, aser parnok takar küma soyapokya-a jenti aren.

²⁸Yakob Ijip nung küm ter-tenet ali, aser pa küm ajak agi noklang ka ser lir-tenet liasü.

²⁹Kodang pa asütsü mapang atong, pai pei chir Yosef aja aser ashi, “Ne teka kü tepibok nung yuang aser nai kü mang Ijip nung maremtsü ta azüngashiangma.

³⁰Kodang ni kübu nunger den mejangdir, Ijip nungi ni bener oa parnok leper nung rema yujang.” Yosefi langzü, “Nai ashiba amaji ni inyaktsü.”

³¹Yakobi ashi, “Nai aji inyaktsü ta azüngashiang.” Aser Yosefi azüngashi, aser Yakobi pei yipten kolak nung mechioker tenüngsang agütsü.

Lipok 48

Yakobi Efraim Aser Manase Moatsüba

¹Ajiser kari Yosef dang ashi, “Ajiang nebu shirangdagi.” Anungji pai pei jabaso ana: Manase aser Efraim pa den anir ao.

²Kodang par chir Yosef arudar ta Yakob dang ashi, pai pei tashi shia arushir yipten manung amen.

³Yakobi Yosef dang ashi, “Ajak Takoksang Tsüngremi Kanan lima nung Luz yimtak kü dangi jungkai adoka ni moatsüogo.

⁴Pai kü dang ashi, ‘Ni na kanga tejang tanga rendaktsüdi, aser na nungi jakzükbatemji kin tulu ka kümdaktsüdi. Ni iba lima ne semchir nem teti asoshi agütsüdi.’ ”

⁵“Aser tang ne chir ana shir ni Ijip limai marudang ne nem sotsü aji kü meyong alitsü, Reuben aser Simeon ama tenajia kü chirtem akümtsü.

⁶Saka tena sülen ne chir kwika sodir parnokjibo ne meyong alitsü, aser parnok senmang asoshi parnok tenüngji tedi nunger tenüngren agi ajatsü.

⁷Ni ibai netsü Rachel tenüng nung inyaker. Kechiaser ni Padanaram nungi Kanan limai arudang lenmang nung Efrat atongtsü tatsüka lia ni tejashi tulu agi atongtsüsa Rachel asü, aser ni la yangji Efrati (aji Bethlehem) aoba lenmang nung rema yutsü.”

⁸Kodang Yakobi Yosefer jabaso anaji angu, pai asüngdang, “Tanur anaji shirnoksa?”

⁹Yosefi langzü, “Tsüngremi idaki kü nem moatsüba ya kü jabasotem.” Yakobi ashi, “Kü dangi anir arung aser ni parnok moatsüdi.”

¹⁰Yakob tambur asünung tenük mejungi kümer junga majitet. Yosefi tanurji pa anasa anir aru aser pai parnok dak azüiter tebang mesep.

¹¹Yakobi Yosef dang ashi, “Ni na tanaben angutsü ta meimla, saka Tsüngremi kü nem ne chirtem ngudaktsüogo.”

¹²Idangji Yosefi tebu tepi manung tanurji anizüker parnok tejak alilen shir apudakdaksü.

¹³Yosefi Efraim Yakob tabelen tsütsü, aser Manase Yakob ajichilen ta amer tebu dangi aru.

¹⁴Saka Yakobi pei teka paitepa Efraim tanubu saka pa dak teka tajichi agi, aser tambusang Manase dak tabelen agi ta nemet.

¹⁵Aser pai Yosef moaja ashi, “Tsüngrem shiba madang kübu Abraham aser Isak jaja, Tsüngrem shibai kü arishi anogo songtema ni anük,

¹⁶Tsüngrem tenyar shibai tamajungba ajak nungi ni kümzüka yutsü, Pai item tanur ya moajang. Kü tenüng aser kübou Abraham aser Isak tenüng agi parnok ajatsü, aser parnok metsü alima nung kanga rendakjang.”

¹⁷Kodang tebu teka Efraim kolak nung nemeta angu, Yosefi mepelai aküm. Anungji pai pei tebu ajichilen tekaji Manase kolak nung ataloka yutsü.

¹⁸Aser pai tebu dang ashi, “Yamaji masü, oba ibaiang tambusang lir, ne teka tajichi pa tekolak manung nemetangma.”

¹⁹Saka tebu ibaji nungtema ashi, “Ni shiteter kü chir. Ni meteter. Manase dak nungi jakzükbaji kidong tulu ka akümtsü. Saka pa dang nungi tenu tuluba asütsü, aser pa dak jakzükbaji kin telok aika akümtsü.”

²⁰Anungji panüjisa pai parnok moaja ashi, “Ne tenüng atemer Israeli iba temoatsü agütsütsü. Tsüngremi na Efraim aser Manase ama kümdakjang.” Anungji pai Efraimji Manase tema dang yutsü.

²¹Ajiser Yakobi Yosef dang ashi, “Ajiang ni tasütsü anasa lir, saka Tsüngrem ne den alitsü, aser tanaben nebou nunger limai na meyipa anir arutsü.

²²Iba dak tali ne adianutem dang nungi alia, Shekem lushi koba ni kü lijak aser kü nok agi Amor nunger ket nungi makzük, aji ne nem agütsür.”

Lipok 49

Yakob Tatembangba O

¹Idangji Yakobi pei chirtem jar ashi, “Nenok ajak sentepang, aser tarutsü anogotem nung nenok dangi kechi arutsü, iba indang ni nenok dang shidi:

²‘Oh Yakob chirtem külemi senteper angang, aser nenok tebu Israel dang angang.’

³“Reuben, na kü mezüng chir, na kü tashi aser kü tashi mezüng süngjang. Na akhüm taket aser tashi tait!

⁴Na tzü mesüngjemetet ama, na merena malitsü, kechiaser nai pei tebu yipteni atu, kü yipteni tua aji menentsü.

⁵Simeon aser Levi adianu ana; parnoki azü tokshitsü asoshi parnok nok o nü amshir,

⁶ni parnok jembishinüba rongi maitsü, parnok mungdang nung ni madentsü. Kechiaser terasadang parnoki nisung tepseter, parnoki nashi pungchi temeküp tezü leptangtsür.

⁷Parnok terasaba dak atakatem kaoang, kechiaser ibaji onsara tesashi! Parnok ain adokbaji onsara tesashi. Ni parnok Yakob nung lemsatsütsü, aser Israel nung parnok prokshidaktsütsü.

⁸“Oh Yihuda, ne adianutemi nabo asangtsü; ne merir tekong nai lenettsü, nebu adianutemi ne madang apudaktsü.

⁹Yihudabo molusongzü chanu ama. Kü chir nai shi ngusadak nungi atu, Molusongzü tetsü ka ama shibai pa mesotsü.

¹⁰Pai Shiloi maru tashi pa madang nüburtem tashi angabaji alitsü. Chuba mechiji Yihuda nungi mepilatsü, mesüra yimsüsüba ajokji pa tetsüng tsüngda nungi mepilatsü.

¹¹Tsükmenatzü tezü nung pei gado sentaka pai yi nung pei süoshi shitok, pei sobutsü tsükmenatzü azü nung shitoker.

¹²Pa tenükji yi ama temerem, pa tebu mamatzü danga temesüngba.

¹³Zebulun tzüyim küm nung alitsü. Pa tzüküm nung rong tulu ayudak asütsü. Pa litsü Sidon tashi alitsü.

¹⁴“Issakar tashi tait gado ka, san taktang ana yongtsü nung mejangba.

¹⁵Kodang pai anisüngzükdak tajung ka aser alima tajung ka angu, khu abentsü pai pei tapubang tendaktsü, aser tashiyim agi inyakdak pa alar aküm.

¹⁶Israel kidongren rongnung kin ka ama, Dani pei nübur o bendangtsü.

¹⁷Dan lendang per ka ama lenmang tezülen mim aketba per, pai kor tetsüng nung meji nung angji asanger tesülen tsüktsü.

¹⁸Oh Kibuba, ne tekümzükba asoshi ni atar.

¹⁹Gadbo yimaker telok kati amaktsü, saka pai parnok shibalang nung lepa arishitsü.

²⁰“Asher asoshibo pa chiyungtsüji temo alitsü. Pai chuba asoshi tetemsü chiyungtsü yanglutettsü.

²¹Naftali süngdong tobur tajung ama, pa kongsang tobur junga mesangshitsü.

- ²²“Yosefbo tetangdong kongsang Pa kongsangtemji jara ajak mesangbanger.
- ²³Pa tsükchirtemi pa kanga arishi, parnoki lijak yoka pa jeta rishikangshi.
- ²⁴Aji saka pa lijak tashi ita liasü. Ajak Takoksang Yakober tashi agi. Israel Lung, Israel Sannüker tashi agi pa teben tashi ita kümdaktsü.
- ²⁵Ibai nebu Tsüngrem shibai yarir. Temalen kotak temoatsü tzünglu, Ali telung nung aliba temoatsü, Mama temoatsü, tetsüi asoba temoatsü. Item ajak temoatsü agi Ajak Takoksangi na moajangma.
- ²⁶Nebu temoatsütem, marakzüi aliba tashi tait tenemtem ama, Yosef pei adianutem dang nungi balaka bendanga ayusang kolak madak item temoatsütem tatem makai lidakjang.
- ²⁷Benjaminbo tesashi tsünü ama anepdang tepsetba pai shisa-a achitsü. Nikongtsütsü temakzükba oset alemtsü.”
- ²⁸Itemji Israel kidong terana, parnok shia pei dak alangba temoatsü balala agi moatsü dang tebui parnok dang ashiba o lir.

Yakob Asüba

- ²⁹Idangji Yakobi pei chirtem dang ajang ajanga ashi, “Jokorla ni pei pur den külemi alitsü odi. Het nunger Efron alushi nung aliba leprungki nung alemli kübu nunger den nia remjangma.
- ³⁰Iba leprungkiji Kanan lima nung Mamre madang aliba Makpela alupu nung alushi den külemi leper asoshi Abrahami Het nunger Efron dang nungi alizük.
- ³¹Idakji parnoki Abraham aser tebuttsü Sarah arem, aser Isak o Rebeka na arem, aser Lea ni idakji arem.
- ³²Leprungki aser alushiji Het nunger dang ali. Nia idakji remangma.”
- ³³Aji oda Yakobi pei chirtem den item jembimar külen, pei tetsüng yipten manung ayu aser asü, aser pei pur den aden.

Lipok 50

- ¹Idangji Yosefi tebu dak jiloker jeba tebang mesep.

- ²Aser pai tebu mang teronem menemba tamashitsü mozü agi mezüjang ta pei kübok alir mozü shiteterkem dang ashi. Anungji parnoki yamaji inyak.
- ³Aser anogo lirnü tashi agia Yakob temangji mashitsüsa mozüji mezütsü. Aser Ijip nungeri pa asoshi anogo neternü tashi mang ayim.
- ⁴Kodang pa asoshi mangyimba lepkuji abensa, Yosefi Farao tenzüker dang ashi, “Yimlibilema iba o Farao dang shiang.
- ⁵ Kodang kübu asütsü mapang atong, pai kü nem azüngashidakja ashi, ‘Ni tasütsü mapang atonger, Kanan nung ni koba leper yanglu, idakji nai ni aremtsüla.’ Anungji yimlibilema ni kübu aremi aotsü aser tanaben meyipa arutsü mela-angma ta ni ne dang mepishir.”
- ⁶Faraoi langzü, “Nebui ne nem azüngashidaktsüba ama oang aser nebu remang.”
- ⁷Anungji Yosefi tebu aremtsü ao. Ijip nunger Farao tongtipurtem aser bangdak alir tambur aika Yosef sülen anitak.
- ⁸Iba dak alaka, Yosef kinungertem, pa adianutem aser tebu kinunger ajak, oda tanurtem, san, nabong aser nashi dang Goshen lima nung toktsür parnok ajak ao.
- ⁹Kor talungtsü, kor nung amenertem jenti pa den ao, aser ibaji telok tulu ka liasü.
- ¹⁰Kodang parnoki Yordan külen Atad motsüngnem atong, parnoki kanga tashi agi aser kukua mangyima ajeb. Yosefi mangyimba anogo tenet tashi amung.
- ¹¹Kodang Kanan nungeri Atad motsüngnem nung nisungtem jebtepbaji angu, parnoki ashi, “Ijip nungeri idaki kanga mangyima jepteber. Anungji Yordan külen aliba dangji Abel-Mizraim aja.”
- ¹²Aji oda Yakobi pei chirtem dang ashiba ama parnoki inyak.
- ¹³ Parnoki pa temangji Kanan limai bener oa Abrahami Het nunger Efron dang leper asoshi aliba alu Mamre anüdoklen Makpela nung arem.

¹⁴Tebu mang rema yutsür külen Yosef aser pa adianutem aser parnok den aor ajak Ijip limai meyipa shilang.

Yosefi Pa Adianutem Anebalutsü Nangzükshiba

¹⁵Tebu süadok nung Yosef adianutemi yamai jembitep, “Yosefi asen mapa tamajung asoshi tayang küpzükdi süra koda asütsü?”

¹⁶Anungji parnoki Yosef dangi iba o ya shiok, “Nebui pa masüidang onok dang yamai ashi,

¹⁷‘Nenoki Yosef dang yamai shiang, nedi nungeri na anema aibelenba mapa ajak nungi yimlibilema tai tokangma.’ Kechiaser parnoki ne dang tai inyakogo. Anungji onoki tang ya mepishir, nai pei tebu Tsüngrem kilirtem taiji tokangma.” Kodang parnok o ya Yosefi angashi, pai ajeb.

¹⁸Idangji tedi nungertem arur pa madang apudaka ashi, “Ajiang onok ne kilirtem lir.”

¹⁹Yosefi parnok dang ashi, “Tetsübuma. Ni Tsüngrem menden nung ali asü?

²⁰Nenokibo ni anema tamajung inyaka liasü, saka tanü nenoki anguba amaji Tsüngremibo nisung jenti taküm lidaktsütsü asoshi tajung inyaka liasü.

²¹Anungji nenoki tangbo tetsübuma. Ni nenok aser nenok chirnurtem mesütsü.” Yamaji pai parnok dang temeim agi o tajung jembia parnok mulung süngzükdaksü.

Yosef Asüba

²²Yamaji Yosef aser tebu kinungertem Ijip nung ali, aser Yosef arishi küm noklang ka ser ter ali.

²³Aser pai Efraim chir putu asembuba tashi angu. Ano Manase chir Makir chirtema Yosef tsüngdang aso.

²⁴Idangji Yosefi pei adianutem dang ashi, “Ni tasütsü mapang tonga aruogo. Saka Tsüngremi nenok atangji yaritsü, aser pai Abraham, Isak aser Yakob dang nangzükba limai nenok anir aotsü.”

²⁵ Idangji Yosefi Israel chirtem dang azüngashidaktsü, aser ashi, “Tsüngremi atangji nenok bilemtettsü, idangji nenoki kü teret iba lima nungi bener aotsüla.”

²⁶ Aji oda Yosef arishi küm noklang ka ser ter lir Ijip nung asü. Aser parnoki pa temang shia maotsü asoshi teronem menemba mozü mezütsü aser lep nung shibanger Ijip lima nung ayu.

Anitet

Anitet 1

Ijip Nung Israel Nunger Rishikangshiba

- ¹Israel chirtem Ijipi Yakob den arurtem parnok pei pei kibong itemi:
- ²Reuben, Simeon, Levi, Yihuda,
- ³Issakar, Zebulun, Benjamin,
- ⁴Dan, Naftali, Gad, aser Asher.
- ⁵Yakob dak jakzükba parnok ajak agi nisung neter. Saka Yosefbo Ijip nung liasü.
- ⁶Joko Yosef aser pa tedi nunger iba putu nisung ajak asü.
- ⁷Saka Israel chirtemji azükarua aser jenti rena tashi ita aküm aser parnok jagi alinükji asüng.
- ⁸Iba tensaji Ijip nung Yosef memetetba chuba tasen ka adok.
- ⁹Pai pei nüburtem dang ashi, “Reprangang, Israel purtem asenok dang nungi teimba aser tashi taitba kümogo.
- ¹⁰Tang parnok nütsüng renlokba anema asenoki lenmang kar bushitsüla. Kechiaser rara adokra parnoki asen tsükchir den dener asenok den raratsü; aser asen lima toktsür aotsü.”
- ¹¹Anungji Ijip nungeri alartem tanüker tokja parnok rishikangshia mapa inyakdaksü, aser parnoki Farao tsük rizüngdak Pithom aser Ramses yimtitem yanglu.
- ¹²Saka parnokji kodaka rishikangshi, patakaji züin, aser linük ajak asüng nung Ijip nungeri Israel nungerji tsübu.
- ¹³Anungji Ijip nungeri Israel chirtem dak taochi makai rishikangshitsü tenzük.
- ¹⁴Aser parnok taliba jenjang kanga saka kümdaksü. Saka parnok dang maochi-i alu mapa tapu tapu inyakdakja, ajongli agi lungru yangludaksü, aser parnok nem mapa tasak rishikangshia inyakdaksü.

- ¹⁵Idangji Ijip chubai Ijitsür nuso yarir Shifra aser Pua dang ashi,
- ¹⁶“Kodang nenoki Ibritsürtem nu amungdang yaridir, tanurji jabaso süra tepsetang, saka jala süra laji taküm lidakjang.”
- ¹⁷Saka nuso yarirtem jagi Tsüngrem tsübu nung Ijip chubai ashibaji manga, aser parnoki jabasotem metepset.
- ¹⁸Anungji nuso yarirtemji Ijip chubai jar asüngdang, “Kechiba nenoki yamai inyak aser jabasotemji taküm lidaktsü?”
- ¹⁹Nuso yarirtemi Farao dang langzü, “Ibritsürji Ijitsür ama masü, parnok kanga tekümdang, aser jeretperar, onok metongjongi parnok sasa bentetadoker alir.”
- ²⁰Yamaji nuso yarirtem dang Tsüngremi meima benshi, aser nisungtemji tali renloka tashi ita aküm.
- ²¹Nuso yarirtemi Tsüngrem tsübu nungji pai parnok kibongtem rendaktsü.
- ²²Idangji Faraoi nisung ajak nem ozüng ka yamai agütsü, “Ibri nunger jabaso ajak Nile ayong nung ajongokjang, saka jalatembo taküm lidakjang.”

Anitet 2

Mosa Asoba

- ¹Iba mapang nungji Levi kidong nungi nisung kati Levitsür ka agi;
- ²Tetsürji mashisa aküm aser jabaso ka aso; aser lai pa jabaso tajung ka ta ngua, lai pa ita asem miima ayu.
- ³Aser kodang lai pa miimbangtsü makok ta ajitet, tzütok molok ka bena arua; temenateptsü aser süngtzü agi nübang; aser lai tanurji idakji ajungoker ayongküm rangbangnü nung yutsü.
- ⁴Tenu dakji kechi atalokdir ta teyi-i apiga nung noktaka ata-a liasü.
- ⁵Farao chubar jala ayong nung tzü chigutsü alu, aser lar kilitsürtem ayongküm nung senzüdang aoksa-a rangbangnü nung molokji lai angu, aser aji bena arutsü lai kilitsür ka yok.

⁶Aser lai aji lapok, aser tanurji angu; aser ajiang tanur jagi ajeb. Aser lai pa apayu, aser ashi “Ibai Ibri chir rongnung ka lir.”

⁷Idangji tanur teyi-i Farao jala dang asüngdang, “Na asoshi Ibritsür rongnungi nubentsür ka bushitsüdi ni?”

⁸Farao jalai langzü, “Hai Oang”. Anungji tetsürji oa tanurba tetsüji aja.

⁹Farao jalai ashi, “Iba tanur ya bener oa ni asoshi bentsüang aser ni ne nem taa agütsütsü.” Anungji lai tanurji bener oa bentsü.

¹⁰Kodang tanurji tain aküm, lai pa Farao jala dangi anir aru aser pa lar chir aküm. Lai pa tenüng Mosa ta aja kechiaser lai ashi, “Ni pa tzü nungi ajungtet.”

Midian Limai Mosa Jena Aoba

¹¹Mosa tain kümer kenü pei nübur rishikangshiba reprangdangtsü ao. Pei adianu Ibri nunger ka dang Ijip nunger kati zükya angu.

¹²Mosai pa meketa reprang, aser kodang pai nisung shinga mangu, pai Ijip nungbaji tepset aser lisem agi yabanga yutsü.

¹³Tasüngji pa arudang Ibri nunger ana raratepa angu, aser tai inyaksang dang pai ashi, “Kechiba nai ne medemer dak azüker?”

¹⁴Nisungba jagi langzü, “Shibai na onok madak yimsüsür aser obendanger ka kümdaktsü? Ijip nungba tepsetba amato nai nia tepsetnür asü?” Idangji Mosai tsübua pei sasa ashi, “Ni inyakba mapato nisungtemi metetogo.”

¹⁵Kodang chubai ya angashi, pai Mosa tepsettsü bushi, saka Mosa Midian limai jena oa idakji ali, aser pai tzübu ka anasa amen.

¹⁶Midian nung putir ka jala tenet liasü, parnoki tebu san telok nem tzü jemdaktsütsü asoshi tzüpong sünga tzü ata.

¹⁷Saka sannükertem kar arua parnok aridok; saka Mosai noktaka parnokji kümzük aser pai yaria san telok nem tzüji jemdaktsü.

¹⁸Kodang parnok tebu Ruel dangi meyipa aru, pai asüngdang, “Kodaser tanübo nenok yamai kara-a aru?”

¹⁹Parnoki langzü, “Sannükertem ket nungi Ijip nunger kati onok kümzük. Pai onok atema tzüa tatsü, aser santem nema tzü jemdaktsü.”

²⁰Aser pai jalatem dang asüngdang, “Pa kong lir? Kechiba nenoki nisungbaji odang toktsü? Asenok den chiyungtsüsa pa jaang.”

²¹Mosai nisungba denji alitsü mulunga liasü, shibai pei jala Zippora Mosa nem kinungtsü asütsü agütsü.

²²Lai pa nem jabaso ka sotsü, aser Mosai Pa tenüng Gershom ta aja, kechiaser pai ashi, “Bendang lima nung ni aenersa ali.”

²³Küm ishika süir külen Ijip chubaji asü, saka Israel chirtem timtem tekangshi tali dang aküm, anungji parnoki teyari asoshi nunga ayimten. Parnok alar tia nungi tanünga olaji Tsüngrem dangi atu.

²⁴Tsüngremi parnok olaji angashi, aser Abraham, Isak aser Yakob den pai tezüngzüktepba ayuba bilemtet.

²⁵Pai Israel chirtem alar tia nung alibaji ngua parnok asoshi aria bilem.

Anitet 3

Tsüngremi Mosa Ajaba

¹Tang Mosa toko Yethro Median putir meyong san nüka liasü. Pai san telokji lisem lima ajanga anir oa Tsüngrem tenem Horebi aru.

²Aser süngsem tiyong nung milak ka nung Tsüngrem tenyar pa dangi adok; aser pai reprang, aser ajiang, süngsem nungji mi jangrua liasü.

³Anungji Mosai ashi, “Ya kanga tebangkatsü ka, kechiba süngsemji maronger ni anasa or aji reprangdi.”

⁴Kodang Mosa anasa arubaji Kibubai angu, süngsem tiyong nungi pai Mosa dang ja-a ashi, “Mosa! Mosa!” Aser pai langzü, “Ni yangi lir.”

⁵Tsüngremi ashi, “Yangi anasa taru, ne tsüngsem semzükang, kechiaser koba ali nung na noktaker aji temeshi lir.

⁶Ni ne tetsü-tebou Tsüngrem, Abraham, Isak aser Yakob Tsüngrem.” Idangji Mosai Tsüngrem dak rangloktsü tsübu nung pai pei tejak miim.

⁷Ano Kibubai ashi, “Ni atangji kü nübурtem Ijip lima nung ala-ashiba nguogo; parnok tanükertemi timtem agütsüba nungi kümzüksü ajepba ola ni angashiogo. Parnok tia ajak ni meteta kar.

⁸Ijip nunger ket nungi parnok kümzüksü, aser iba lima nungjagi aniteta alinük tajung aser tesadem ka mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima; kong Kanan nunger, Het nunger, Amor nunger, Periz nunger, Hiv nunger, aser Yebus nunger lir, ajagi parnok anir aotsü ni alu.

⁹Tang Israel purtemi nünga ajepba ola ni angashiogo, aser Ijip nungeri parnok rishikangshiba ni nguogo.

¹⁰Anungji tang arung, kü nübур Ijip lima nungi anitetsü asoshi ni na Farao dangi yokdi.”

¹¹Saka Mosai Tsüngrem dang ashi, “Farao dangi or Ijip nungi Israel chirtem anitetsüsa ni shiba?”

¹²Aser pai ashi, “Atangji ni ne den alitsü; aser ni na yok ta metetsü asoshi na atema temaitsü ya alitsü: kodang nai nübурtem Ijip lima nungi anir arudir, külemi nenoki iba tenem nung Tsüngrem tenzüksü.”

¹³Mosai Tsüngrem dang ashi, “Kodang ni Israel nunger dangi oa ‘Nenok tsürabur Tsüngremi ni yok’ ta shidir, parnoki kü dang pa tenüng shiba ta asüngdangra, ni parnok dang kechi ashitsü?”

¹⁴Tsüngremi Mosa dang langzü, NIJI NI LIR, Israel chirtem dang nai yamai ashitsüla, “NI LIRi” nenok dangi ni yok.”

¹⁵Tsüngremi ano Mosa dang ashi, “Ya nai Israel chirtem dang shiang, Kibuba nenok tsürabur Tsüngrem, Abraham, Isak aser Yakob Tsüngremi nenok dangi ni yok: ya teti asoshi kü tenüng, aser aji oda putu ajak nung ni bilemtetsüba lir.

¹⁶Oang aser Israel tambурtem külemi sentepdaksür parnok dang shiang, Ni Kibuba, parnok tsürabурtem Tsüngrem, Abraham, Isak aser Yakob Tsüngrem kü dangi adoka ashi, ni nenok dangi arua Ijip nungeri nenok dak inyakba ajak nguogo.

¹⁷Ni nenok Ijip nunger alar tia nungi aniteter, Kanan nunger, Hit nunger, Amor nunger, Periz nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger lima kong mamatzü aser ninang mojitzü ayimer, iba lima jagi anir aotsü ni nangzükogo.

¹⁸“Nai ashiba ajak kü nüburtemi angatsü. Na aser Israel tamburtem Ijip chuba dangi or pa dang ashitsüla, ‘Kibuba, Ibri nunger Tsüngrem onok dangi jungkai adokogo. Tang onok ozü Kibuba Tsüngrem dang tenlatsü asoshi arem nung anogo asem lenmang odakjang ta mepishir.’

¹⁹Tashi tait teka kati meinyakra Ijip chubai nenok modaktsütsü ta ni metet.

²⁰Saka ni kü teka songtoka Ijip nunger dak kü sayatenya mapatem ajak agi azüktsü. Iba sülenji pai aonung nenok odaktsütsü.

²¹ “Ni Ijip nunger nem nenok meimdaktsütsüsa inyaktsü aser kodang nenok apusoa odir, nenok teka tazüng muodaktsütsü.

²²Tetsür shiai pei kiyonger Ijiptsür dang aser Ijiptsür kar den semloka lira parnok nungi ki osettem süoshi, hon, taribi aser sentilung meshizüka bener aotsü.”

Anitet 4

Tsüngremi Mosa Nem Sayatenya Tashi Agütsüba

¹Idangji Mosai Kibuba dang langzü, “Saka nüburtemi kü dak mamangi Kibuba ne dangi jungkai madok ta shira koda?”

²Kibubai pa dang asüngdang, “Ne ket nung alibaji kechi?” Pai langzü, “Mechi ka.”

³Kibubai ashi, “Aji ali nung tsükdakjang.” Kodang Mosai aji ali nung tsükdaktsü, aji agi per ka aküm; aser pai iba tsüngdang nungi ajen.

⁴Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ne teka songtoka iba teben nungji ametang.” Mosai pa teka songtoka per dakji amet aser aji agi mechi ka aküm.

⁵Kibubai ashi, “Israel nungertem dang nenok tsürabur Tsüngrem, Abraham, Isak aser Yakob Tsüngrem ne dangi jungkai adok ta parnoki amangtsü asoshi yamaji inyakang.”

⁶Ano Kibubai Mosa den tanaben jemi, “Ne teka süpok nung yuang.” Mosai yamaji inyak; aser kodang pai pei teka adok pa teka zütsüra agi rüjep ama temesüng aküm.

⁷Idangji Kibubai ashi, “Ano ne süpok nung ne teka yuang.” Pai yamaji inyak, aser kodang pa teka adok, akhi ama aji tanaben aneber liasü.

⁸Kibubai ashi, “Parnoki mezüngbuba sayatenya dakji mamangra, mesüra temulung magütsüra, parnoki tanabubajibosa amangtsü.

⁹Aser parnoki item sayatenya ana idakji mamangi nai ashibaji magizükra, idangji nai Nile ayong nungi tzü tateta ali nung shilokjang, aser tzü jagi azü akümstsü.”

¹⁰Saka Mosai Kibuba dang ashi, “Masü, Kibuba nibo teyokma. Kechiaser ni akhidang nungi aser nai ne tenzüker den jembir külena ni o nung tsüngro masong; aser ni o jembitsü temeli mekiki.”

¹¹Kibubai pa dang ashi, “Nisung bang shibai yanglu? Shibai nisung temeli tsükdaktsür aser tenarong jakdaktsür? Shibai parnok nem ngudaktsür mesüra tenük pokdaktsür? Aji niKibubai inyaker masü no?

¹²Anungji tang oang, aser o jembitsü asoshi ni yaritsü, aser nai kechi jembitsü aji ne dang sayutsü.”

¹³Saka Mosai langzü, “Masü Kibuba, yimlibilema tangar kar yokangma ta ni mepishir.”

¹⁴Idangji Mosa anema Kibuba ain adok, aser pai ashi, “Levi kidong nungi nedi Aron mali no? Pai junga jembiteter ta ni metet. Tang pa ne den ajuruteptsü arudar, aser kodang pai na ngudir pa mulung pela-a alitsü.

¹⁵Nai pa den jembitsü, aser otemji pa tebang nung enoktsütsü, aser ni nenaprong yaritsü aser nenoki kechi inyaktsü aji ni sayutsü.

¹⁶Aser nübur dang na asoshi pa o tongtar asütsü, aser pa na asoshi tebang ama aser na pa asoshi Tsüngrem ama alitsüsa adoktsü.

¹⁷Saka mechi ne teka nung amtsüla aser iba jagi nai sayatenya temaitsütem inyaktsüla.”

Mosa Ijipi Meyipa Aruba

¹⁸Idangji Mosai toko Yethro dangi shilang aser pa dang ashi, “Ijip lima nung kü adianutem ano taküm ali asü mali meyipa oa reprangdangtsü ni odakjang ta mepishir.” Yethroi Mosa dang ashi, “Junga oang.”

¹⁹Ano Mosa Midian lima nung alidang Kibubai pa dang ashi, “Ijipi meyipa oang, kechiaser na tepsettsü bushirtem to ajak süogo.”

²⁰Anungji Mosai pei kinungtsü aser jabasotem gado nung mendaktsü, aser pa ket nung Tsüngrem mechiji amer Ijip limai ao.

²¹Ano Kibubai Mosa dang ashi, “Kodang na Ijip limai meyipa odir, ni ne nem tashi agütsüba ama, Ijip chuba Farao madang sayatenya temaitsü ajak sayuang. Saka nüburtem modaktsütsü asoshi ni pa temulung meranga kümdaktsütsü.

²²Idangji nai Farao dang yamai ashitsüla, ‘Ni Kibubai ashir, Israel kü mezüng chir.’

²³Ni ne dang shiogo, Kü chiri ni tenzüksü aser külemtsü asoshi odakjang; saka nai pa modaktsüra ni ne mezüng jabaso tepsettsü.”

²⁴Parnok aodang lenmang nung tanendak Kibubai Mosa ajuru aser pa tepsettsü bushi.

²⁵Idangji Mosa kinungtsü Zipporai lung techira ka bena arua pei jabaso teküp mejeptoktsü, aser Mosa tsüngdang tokja ashi, “Atangji ni atema azü agi kiyimsangji na lir.”

²⁶Anungji Kibubai Mosa odang toktsü. Idangji mejeptoktsüba yong lai ashi, “Azü agi sosemba kiyimsang na lir.”

²⁷Kibubai Aron dang ashi, “Mosa den ajuruteptsü na lisem lima jagi oang.” Aser pai oa Tsüngrem tenem nung Mosa ajurua kanga pelatep.

²⁸Aser Kibubai pa dang ashiba o ajak, aser pa sayatenya temaitsü kechisa inyaktsü Kibubai mela, item ajakji pai Aron dang ashi.

²⁹Idangji Mosa o Aron na oa Israel tambur ajak külemi sentepdaktsü.

³⁰Aser Kibubai Mosa dang ashiba o ajak Aroni parnok dang ashi. Ano Mosai parnok tsüngdang temaitsütemji inyaka sayu.

³¹Aser nüburtemi amang, aser kodang parnok Kibubai semdangogo aser parnok rishikangshi tia nguogo ta angashi, idangji parnoki apudaker külem.

Anitet 5

Mosa Aser Aron Farao Dangi Aoba

¹Iba sülen Mosa aser Aron Farao dangi oa ashi, “Yamai Israel Tsüngrem Kibubai ashir, ‘Lisem limalen oagi parnoki ni asoshi benjong ka akatsü kü nüburtem odakjang.’ ”

²Saka Faraoi asüngdang, “Kibubaji shiba? Kechiba ni pa dang angatsü aser Israel pur yoktsü? NiKibubaji memetet, aser ni Israel pur meyoktsü.”

³Tenati langzü, “Ibri nunger Tsüngrem onok dangi jungkai adokogo. Kibuba ozü Tsüngrem dang tenlatsüsa asemnü lenmang aotsü onok dang mela-angma. Onoki yamaji meinyakra pai tashitak agi mesüra nok agi asenok merenshitsü.”

⁴Faraoi Mosa aser Aron dang ashi, “Kechiba nenoki nüburtem parnok mapa nungi anizüker onür? Nenok pei mapai oang!

⁵Reprangang, nenok nüburtem jenti renogo aser nenoki parnok pei mapa nungi anendaktsünür.”

⁶Panüjisa Faraoi alar madak tanishir aser mapa lemsatsürtem dang mela-a ashi,

⁷“Akhidang ama lungru yanglutsü atema nenoki parnok nem monü tagütsü, saka parnok sasa oa monü bendendakjang.

⁸Saka akhidang parnoki lungru kwika yanglu, paikaji yanglutsü nenoki parnok dang akangtsüla iba nungi ajema mekümdaktsütsüla. Parnok

azümesen; ajagi ‘Ozü Tsüngrem dang tenlatsü onok odakjang’ ta parnoki ayimtener.

⁹Nüburtem nem mapa tasakba agüjang, aser mazüngi inyakdakjang, idangjibo parnoki tiyazü jembiba o angatsü mapang mangutsü.”

¹⁰Aser alar madak tanüker aser parnok mapa lemsatsürtem oa nisungtem dang jembia ashi, “Yamai Faraoi ashir, Ni nenok nem monü magütsütsü.

¹¹Nenok sasa oa, kong nenoki monü ngudir bendenang, kechiaser nenok mapa kecha majemdaktsütsü.”

¹²Anungji nisungtemi Ijip lima ajaklen monü melena modong abentsü Ijip lima ajaki prokshi ao.

¹³Aser alar madak tanishirtemi akhidang monü agütsür yangluba nungi ajema meyaglutsüla ta rongshia ozüng agütsü.

¹⁴Alar madak tanishirtemi parnok kübok ayuba Israel nunger madak mapa ketdangpurtem dak züka asüngdang, “Akhidang lungru yangluba ama kechiba nenoki yashi aser tanüa mapa merenem?”

¹⁵Idangji Israel nunger mapa ketdangpurtem Farao dangi arua ashi, “Kechiba ne kilirtem dang nai yamai maochi-i benshir?

¹⁶Ne kilirtem nem monü magütsü, saka akhi ama dang lungru yanglutsü ozüngbo agütsür! Ne kilirtem dak azüker, ya ne nübur tai lir.”

¹⁷Saka Faraoi langzü, “Nenok azümesen aser mapa meinyaknür, iba yongji nenoki ashir, ‘Kibuba dang tenlatsü onok odakjang.’

¹⁸Tang nenok mapai oang! Nenok nem joko monü magütsütsü, aji saka nenoki akhi ama lungru tatakzük abensa-a yanglutsüla.”

¹⁹Monü magütsüi lungru akhidang yangluba ama yanglutsüla ta ashiba jagi Israel nunger mapa ketdangsürtemji lendong nung lir ta metet.

²⁰Parnok Farao madang nungi adokdang Mosa aser Aron parnok ata-a lia ajurutep.

²¹Aser parnoki tena dang ashi, “Nenati Farao aser pa tenzükertem, parnok teka nung onok amokja onok tepsettsü sempadaksü nung, Kibubai nena repranga o bendangangma.”

Mosai Kibuba Dang Rasaba

²²Idangji Mosai Kibuba dangi meyip aser ashi, “Kibuba! Kechiba nai ne nübur dang yamai mejungi benshir? Kechiba nai ni yagi yok?”

²³Kechiyong ni Farao dangi ne tenüng nung arua jembir külen nungi pai iba nübur dang mejungi benshir. Aser nai ne nübur khenyongi mekümzüker.”

Anitet 6

¹Kibubai Mosa dang ashi, “Tang ni Farao dang kechi inyaksü ali aji nai angutsü. Kechiaser kü tashi tait teka agiang pai kü nüburtem yoktsü. Hau, tashi-tait teka agi pai pei linük nungi parnok aridoktsü.”

Tsüngremi Mosa Den Jembiba

²Ano Tsüngremi Mosa dang ashi, “Ni Kibubaji lir.

³Ni Abraham, Isak aser Yakob dangi Ajak Takoksang Tsüngrem ama jungkai adok, saka parnok dang kü temeshi tenüng KIBUBA ta mejadaksüi liasü.

⁴Kanan lima kong parnok aener ama liasü, aji parnok nem agütsütsü ni parnok den kü tezüngzüktepba yangluogo.

⁵Iba dak alia Ijip nungeri alar tia nung ayuba Israel chirtemi anüngba ola ni angashiogo, aser ni kü tezüngzüktepba bilemtetogo.

⁶“Anungji Israel chirtem dang shiang, ‘Ni Kibuba lir; ni nenok Ijip nunger alar tia nungi anitettsü, aser parnok lar akümba tia nungi ni nenok kümzüksü. Ni kü teka songtoka aser obendangba tulu agi nenok alangzüksü.

⁷Nenok kü nübur asütsü aser ni nenok Tsüngrem asütsü. Aser kodang ni nenok Ijip alar tia nungi anitetdir idangji nenoki ni Kibuba, nenok Tsüngrem ta metettsü.

⁸Abraham, Isak aser Yakob nem koba alinük agütsütsü asoshi ne teka mekanga azüngashiogo, aji agi ni nenok anir arutsü, aser aji nenok senmang asütsü asoshi ni agütsütsü. Ni Kibuba lir.’ ”

⁹Mosai item o ajakji Israel nungertem dang ashi, saka parnok temulung zürep aser ala-ashi ulura nungji parnoki pa dang manga.

¹⁰Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

¹¹“Farao dangi oang, aser pai Israel nungertem par lima nungi odakjang ta shiang.”

¹²Saka Mosai langzü, “Israel nungertemia kü dang manga nung, ni ama temeli mekikir ka dang Faraoi koda angatsü?”

¹³Idangji Kibubai Mosa aser Aron dang ashi, “Israel nungertemji Ijip lima nungi anitettsü ni melaogo ta Israel nungertem aser Ijip chuba Farao dang shiang.”

Mosa Aser Aron Kinungertem

¹⁴Item ya parnok kibongtem tongtipur lir: Yakob mezüng asoba jabaso Reuben chirtem: Hannok, Dallu, Hezron aser Karmi. Ya Reuben kinungertem.

¹⁵Simeon chirtem, Yemuel, Yamin, Chad, Yakin, Zohar aser Kanantsüri asoba Shaul, aji Simeon kinungertem.

¹⁶Levi chirtem parnok putu balala shia nung tenüng itemi: Gershon, Kohat, aser Merari. Levi arishi küm noklang ka ser semer tenet liasü.

¹⁷Gershon chirtem: Labni aser Shimei, aji parnok kidongren.

¹⁸Kohat chirtem: Amram, Izhar, Gebron aser Uzziel. Kohat arishi küm noklang ka ser semer asem liasü.

¹⁹Merari chirtem: Mahli aser Mushi. Itemji Levi kidong dak jakzükba kidongtem lir.

²⁰Amrami pa kinungtsü asütsü pa tebu tenu Yokebed agi aser lai pa nem Aron aser Mosa sotsü. Amram arishi küm noklang ka ser semer tenet liasü.

²¹Izher chirtem: Kora, Nefeg aser Zikni.

²²Uzziel chirtem: Mesheal, Elzafan aser Sithri.

²³Aroni pei Aminadab jala Nashon tenu Elisheba kinungtsü asütsü asoshi agi, aser lai pa nem Nadab, Abihu, Eleazer aser Ithamar sotsü.

²⁴Kora chirtem: Assir, Elkana aser Abiasaf. Parnokji Kora nungi jakzükba kidongtem lir.

²⁵Aroner chir Eleazari Putiel jalatem nungi kinungtsü ka agi, aser lai pa nem Finehas sotsü. Item ya Levi kidongtem nungi tongtipurtem lir.

²⁶Ano Aron aser Mosa dang Kibubai ashi, “Israel nungertem Ijip lima nungi anir oadokang.”

²⁷Aser parnoki Ijip chuba Farao dang Israel chirtem alar tia nungi anir odakjang ta Mosa o Aron nati ashi.

Kibubai Mosa aser Aron Den Jembiba

²⁸Kodang Kibubai Mosa den Ijip lima nung jembi,

²⁹pai ashi, “Ni Kibuba lir, ni ne dang ashiba ajak nai Ijip chuba Farao dang ashitsüla.”

³⁰Saka Mosai Kibuba dang langzü, “Ni o jembi mashi nung Faraoi kodaser kü dang angatsü?”

Anitet 7

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ni na Farao madang Tsüngrem ama aser nedi Aron na asoshi ainkar asütsü.

²Ni ne dang melaba ajak nai jembitsü, aser nedi Aroni Israel nungertem par linük nungi odaktsütsü asoshi Farao den jembitsü.

³ Aser ni sayatenya aser temaitsütem jenti Ijip lima nung züindaktsütsü asoshi Farao temulung meranga kümdaktsütsü,

⁴pai ne dang mangatsü. Idangji ni kü teka mekanga obendangba tulu agi ni Ijip dak kongshitsü, aser ni kü nüburtem anitettsü.

⁵Kodang Ijip anema kü teka mekangdir, aser Israel nungertem Ijip lima nungi anitetdir idangji parnoki niKibuba ta metettsü.

⁶Yamaji Kibubai melaba ama Mosa o Aron nati inyak.

⁷Parnoki Farao den jembidang Mosa arishi küm tir, aser Aron arishi küm tir asem liasü.”

Aron Mechi

⁸Kibubai Mosa o Aron na dang ashi,

⁹“Sayatenya ka ajanga nai kuli sang ta Faraoi ne dang shira, Aron dang shiang, ne mechiji Farao jakdang tsükdakjang, aser aji agi per ka akümstsü.”

¹⁰Anungji Mosa o Aron nati Farao dangi oa Kibubai ashiba ama inyak. Aroni Farao aser pa yimsüsürtem jakdang pa mechiji tsükdakstsü; aser aji agi per ka aküm.

¹¹Idangji Faraoi Ijip tashi temeteter, temezünger aser ain sayurtem aja, aser parnokia pei miim tashi agi yamaji inyaktet.

¹²Parnokia pei mechi tsükdakstsü, aser aji agi per aküm. Saka Aron mechi jagi itemji meyokadok.

¹³Aji saka Farao mulung meranga aküm, oda Kibubai Mosa o Aron na dang ashiba ama pai tena danga manga.

Ijip Nung Temerenshi Tenzükba: Azü Wara

¹⁴Kibubai Mosa dang ashi, “Farao temulung meranga lir, aser pai nüburtem odakstsüstsü memulunger.

¹⁵Anungji anepdang Farao ayongi aodang pa den ajurutebang. Ne mechiji koba agi per aküm, aji amer Nile ayongküm nung pa ata-a liang.

¹⁶Aser nai pa dang shiang, Kibuba, Ibri nunger Tsüngremi ne dang o ya ashitsü ni yok. Lisem lima lenji oagi parnoki ni külemstsü asoshi parnok yokang. Saka tang tonga nai mangar.

¹⁷Yamai Kibubai ashir: Iba yagi nai ni Kibuba ta metettsü. Reprangang kü ket nung aliba mechiji yagi Nile ayong dak azükstsü, aser tzüji azü akümstsü.

¹⁸Ayong nung aliba ango asütsü aser tzü nungji teshinem menemtsü; aser Ijip nungeri ayong nungi tzü nungji tateta ajemtsü makoktsü.”

¹⁹Aser Kibubai Mosa dang ashi, “Aron dang shiang, ne mechi am-ang aser azü kümdaktsütsü atema ne teka Ijip tzü, ayongtem manung aser item tzümesü aser tzütu manung ne teka songtokang, aser Ijip lima ajak nung, süng aser lung susa nung azü alitsü.”

²⁰Kibubai melaba amaji Mosa o Aron nati inyak. Farao aser pa tenzükertem jakdang Aroni pa mechi mekang aser Nile ayong dak azük, aser tzüji azü aküm.

²¹Nile ayong nung aliba tzüji mejemtet. Aser Ijip lima ajak nung azü liasü.

²²Saka Ijip nunger temezüngertemia parnok miim ain ajanga kasaji inyak, anungji Farao mulung meranga aküm; aser Kibubai ashiba ama pai Mosa o Aron na dang manga.

²³Faraoi pei kidangi meyipa ao aser iba indang kecha süoki ia mebilem.

²⁴Aser Ijip nungeri Nile ayongji meketa tajemtsü tzü bushia ali atu, kechiaser parnoki ayong tzüji mejemtet.

²⁵Kibubai Nile ayong dak züker anogo tenet abensa.

Anitet 8

Ijip Nunger Temerenshi: Allu Wara

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Farao dangi oa Kibubai yamai ashir ta shiang, ‘Ni külemtsü asoshi kü nüburtem yokangma.

²Saka nai parnok modaktsüra, ni ner lima ajak allu wara agi tongdaktsütsü.

³Aser Nile ayongji allu agi asüngtsü. Parnok ner kidangi atutsü aser ne yipten taktangi aittsü, aser ner yipten manung aser ne yimsüsürtem kidangi aser ne nübur madak, ne am awangba su nung, aser susa telungi aittsü.

⁴Allutem jagi na, ne nübur aser ne yimsüsürtem madaki aya-a atutsü.’ ”

⁵Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Aron dang shiang, Ayongtem, tzümesütem, tzütutem madak mechiji amer ne teka songtokang, aser Ijip lima ajaklen allu adokdakjang.”

⁶Anungji Aroni Ijip tzü ajak madak pei teka songtok, aser Ijip lima ajak allu agi asüng.

⁷Saka temezüngertemia parnok miim tashi amshia Ijip nung allu adokdaksü.

⁸Idangji Faraoi Mosa o Aron na aja aser ashi, “Ni aser ozü nübur nungi allu samadaksütsü atema Kibuba dang mepishiang, aser ni nenok Kibuba dang tenlatsü odaksüdi.”

⁹Aser Mosai Farao dang ashi, “Nai yimlibilema shiangma: na aser ne kidang nungi allu samadaksür ayong nungji dang liang ta ni na, ne yimsüsür, aser ne nübur asoshi kodang mepishitsütsü?”

¹⁰Faraoi ashi, “Asüng ni asoshi mepishijang.” Mosai ashi, “Nai ashiba ama ni inyaksü, idangji Kibuba ozü Tsüngrem dak alema tangar tsüngrem shinga mali ta nai metettsü.

¹¹Nile ayong nung aliba dak alaka na, ne yimsüsürtem aser nüburtem nungi allu samatsü.”

¹²Anungji Mosa o Aron na Farao nungi pilar külen Mosai Kibuba dang Farao aser par nüburtem anema adokdaksüba allutemji samatsü atema mepishitsü.

¹³Aser Mosai mepishiba ama Kibubai inyak, kidang, kimalen aser alu nung aliba allutem ajak asü.

¹⁴Anungji Ijip nungeri itemji telong telong küma benden aser linük ajaklen teshinem menem.

¹⁵Kodang allu asüba ajanga Farao anisüngzüük angu, pa ano tanaben temulung meranga aküm, aser Kibubai ashiba amato pai Mosa o Aron na dang manga.

Azüpong Wara

¹⁶Anungji Kibubai Mosa dang ashi, “Aron dang shiang, Ijip lima ajak nung azüpong poktetdaksütsü ne mechi mekangang, aser ali nung auyi dakji zükang.”

¹⁷Aroni ali auyi dakji pa mechi jagi azük aser Ijip lima ajak nung auyi jagi azüpong kümer nisung aser shiruru ajak daki atu.

¹⁸Aser temezüngertemia pei miim tashi ajanga azüpong adokdaksütsü merang, saka parnoki tamakok angu. Anungji nisung aser shirurudem madak azüpongji liasü.

¹⁹Idangji temezüngertemi Farao dang ashi, “Ibai Tsüngremi inyakba mapa lir” Saka Farao temulung meranga aküm, aser Kibubai ashiba ama pai Mosa o Aron na dang manga.

Manga Telok Wara

²⁰Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Anepdang yakta saker Farao ayongi aruba ata-a liang aser pa dang shiang, ‘Kibubai yamai ashir, kü nüburtemi ni külemtsü yokang.

²¹Nai kü nüburtem meyokra ni ne dangi, ne yimsüsürtem, ne nüburtem aser ner kidangi manga telok yoktsü. Manga jagi Ijip nunger ki aser parnok alidak moapu ajak asüngtsü.

²²Saka alima nung niji Kibuba ta metettsü atema panüji kü nübur alidak Goshen lima ni balaka sadanga ayutsü aser yangji manga melidaksütsü.

²³Yamaji kü nübur o ne nübur na tsüngda nung ni telemsa ayutsü aser asüng iba sayatenya mapaji ataloktsü.’

²⁴AserKibubai yamaji inyak aser manga telok tulu Farao kidangi aser pa yimsüsür kidangi yok. Yamaji Ijip lima ajak manga telok jagi raksatsü.

²⁵Idangji Faraoi Mosa o Aron na jar ashi, “Nenoki oang saka iba li nung dang nenok Tsüngrem dang tenla-ang.”

²⁶Saka Mosai langzü, “Yamaji inyaktsü tim masü. Onoki Kibuba ozü Tsüngrem dang tenlatsü alibaji Ijip nunger nükdang tesempatsü lir. Parnok

tsüngdang kechi tesempatsü lir ibaji onoki tenla agütsübaji ngura, parnoki onok dak lung agi maontsü no?

²⁷Onoki lisem lima jagi anogo asemnü lenmang aotsüla, aser idakji Kibuba ozü Tsüngrem dang tenlatsüla.”

²⁸Anungji Faraoui ashi, “Kibuba nenok Tsüngrem dang tenlatsü ni nenok odaktsütsü, saka nenoki talangka maotsüla. Tang ni asoshi mepishijangma.”

²⁹Mosai langzü, “Ni na nungi pila-a alidang manga teloktemji na, ne yimsüsürtem aser nüburtem nungi asüng odaktsütsü asoshi ni mepishitsütsü. Saka Kibuba dang tenlatsü asoshi nüburtem tanaben modaktsüli ta Faraoui külaka tebenshima.”

³⁰Idangji Mosai Farao tsüngdang nungi pila-a oa Kibuba dang mepishi

³¹aser Mosai mepishiba amaji Kibubai inyak. Farao, pa yimsüsürtem aser nüburtem nungi manga ajak oadok.

³²Saka ano Farao mulung meranga aküm aser pai nüburtemji me yok.

Anitet 9

Kiset Shiruru Wara

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Farao dangi oang aser pa dang shiang, Kibuba Ibri nunger Tsüngremi ashir, ‘Kü nüburtem ni külemtsü asoshi odakjang.

²Nai parnok meyoki anosa sota yura,

³ni tetsübutsü tashitak wara ka, moapu nung aliba ne kiset shirurudem, kor, gado, ut, nashi, san aser nabong madaki wara yoka na merenshitsü.

⁴Saka Kibubai Israel nunger kiset shiruru aser Ijip nunger kiset shiruru na tsüngda sadangtsü, aser Israel nunger kiset shirurubo kata masütsü.’ ”

⁵Aser Kibubai mapang ka atakteta ashi, “Asüng linük nung Kibubai ya inyaktsü.”

⁶Asüngji Kibubai aji inyak. Ijip nunger kiset shiruru ajak asü, saka Israel nunger kiset shirurubo ka danga masü.

⁷Aser Faraoi nisung kar yoka Israel nungertem kiset shirurutem reprangdaksü aser parnok meyong ka danga mesüi liasü, saka Farao mulung matsüshi-i liasü aser pai Israel nungerji meyok.

Tepzünu Wara

⁸Idangji Kibubai Mosa o Aron na dang ashi, “Mimung nungi aut tekapu ka sünga bena arung; Mosai aji Farao tsüngdang anünglen paketjang.

⁹Item auyi tanük jagi Ijip lima ajak asüngtsü aser aji agi tesem ajaklen nisung aser shiruru ajak dak tepzünu kümer adoktsü.”

¹⁰ Anungji parnoki mimung nungi autji agitet aser Farao tsüngdang noktak; aser Mosai aji anünglen pakettsü aser aji agi nisung aser shiruru ajak dak tepzünu komo aküm.

¹¹Aser tepzüno komo adokba agi temezüngertemi Mosa jakdang menoktaktet, kechiaser parnok aser Ijip nunger ajak dak tepzünuji adoka liasü.

¹²Aser Mosa den jembiba amato, Kibubai Farao mulung meranga kümdaktsü, aser pai parnok dang manga.

Rürlung Tsükdaktsüba

¹³Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Anepdang yakta shishiang aser Farao den ajurutepa pa dang shiang, Kibuba Ibri nunger Tsüngremi yamai ashir: ‘Kü dang külemtsü asoshi kü nübur yokang.

¹⁴Kechiaser tangbo alijak ajak nung ni ama shinga mali ta nai metettsü atema kü temerenshi ajak ne dangi, ne yimsüsürtem aser ne nübur ajak dangi ni yoktsü.

¹⁵Ni ne dak kongshitsüsa kü teka mekang asübo aser ne nüburtem madak tashitak wara agi kü teka mekang asübo tangibo nenok meshi meshia samatsür lila.

¹⁶Saka ne dang kü tashi sayutsü aser kü tenüng alima ajaklen sangoktsütsü asoshi ni na taküm kümzüka yutsüogo.

¹⁷Tang tashi kü nüburtem anema tekong meranger aser kü nübur meyoker.

¹⁸Anungji asüng iba kasa mapang nung ni rürlung kanga tesashi tsükdaktsütsü, koba Ijip akümba anogo nungi tanü tashi kodanga matalokdang.

¹⁹Anungji tang ne kiset shiruru telok aser moapu nung aliba ajak anitentsü yokang; kechiaser moapu nung aliba nisung aser shiruru shia, kidangi anir marui alibatem madak rürlung kanga sashia ni tsükdaktsütsü.’ ”

²⁰Farao yimsüsürtem shirnoki Kibubai ashiba oji tsübua liasü, parnoki pei alartem aser kiset shirurutem kidangi aniok.

²¹Saka shirnokisa Kibuba o manga, pai pei alartem aser kiset shirurutem moapu nung dang toktsü.

²²Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ijip lima ajak nung nisung aser shiruru madak aser Ijip lima ajaklen süngo-lio ajak madak rürlung tsükdaktsütsü asoshi ne teka anünglen mekangang.

²³Aser Mosai pa teka anünglen mekang aser Kibubai tsüngmok aser rürlung yok aser ali madak tsüngi ayi. AserKibubai Ijip lima ajaklen rürlung tsükdaktsü.

²⁴Oda Ijip kin ka kümer parnok dak kodanga matalokdangba tsüngpret pereta, tsüngmok moka rürlung tulu tsük.

²⁵Aser Ijip lima ajaklen moapu nung aliba nisung aser shiruru ajak dak rürlung jagi aon. Süngdong aser süngo-lio ajak iba jagi raksatsü.

²⁶Saka Israel nungertem alidak Goshen linük dang rürlungji metsük.”

²⁷Idangji Faraoi Mosa o Aron na jar ashi, “Tanbo ni temenen menaogo,Kibubaji shitak lir, atangji aser kü nüburtemi tai menaogo.

²⁸Kibuba dang mepishijang, kechiaser tsüngmok amokba aser rürlung tsükba yagi periogo! Ni nenok yokadokdi; nenok idaki talangka ata-a telima.”

²⁹Mosai langzü, “Ni yimti nungi tuguli kü teka mekanga Kibuba dang mepishitsüra tsüngmokji anenadoktsü aser rürlung joko malitsü, aser alimajiKibuba meyong ta nai metettsü.

³⁰Aji saka, ni metet, na aser ne yimsüsürtemiKibuba ano metsübur.”

³¹Tang kümpa aser barley tsük rürlung agi raksatsü, kechiaser barley tsükpok aser kümpa temeche adoka liasü.

³²Saka wheat tsük aser spelt tsükbo meraksatsü, kechiaser itemjibo ano madoki liasü.

³³Mosai Farao nungi pila aser yimti nungi adoka pei teka mekanga Kibubadang mepishi, aser tsüngmok amokba, rürlung tsükba tzünglu aruba ajak anen.

³⁴Saka kodang tzünglu, rürlung aser tsüngmok anenbaji Faraoi angu, pai tanaben temenen mena. Idangji pa aser pa yimsüsürtem temulung meranga aküm.

³⁵Aser Mosa ajanga Kibubai jembiba amato Farao temulung meranga aküm aser pai Israel nungertem me yok.

Anitet 10

Süngku Wara

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Farao dangi oang, kechiaser parnok rongnung kü sayatenya temaitsütem sayutsü asoshi pa aser pa yimsüsürtem temulung ni merangdaktsüogo.

²Ano ni Ijip nunger den sashia inyakba aser koba temaitsütemsa parnok rongnung inyak, item indang nenok chirtem aser semchirtem dang ashitsü aser nenok ajaki ni Kibuba ta metettsü asoshi lir.”

³Anungji Mosa o Aron na Farao dangi oa ashi, “Kibuba, Ibri nunger Tsüngremi ashir, ‘Kü madang mapang kopiga nai mazüzüki alitsü? Kü dang külemtsü asoshi kü nüburtem odakjang.

⁴Nai parnok modaktsüra, ni asüng ner limai süngko arudaktsütsü.

⁵Parnok onsara nung majitettsüsa metembangtsü. Rürlungi aliji meraksatsübatem aser moapu nung meiba süngdonglidong ajak item jagi chimatsü.

⁶Ner ki, yimsüsürtem ki aser ne nübürtem ki ajak item jagi asüngtsü. Nebu mesüra nebou nunger iba lima nung lir tanü tashi yamaji kodanga mungudang.’ ” Iba sülen Mosai Farao nungi pila.

⁷Farao yimsüsürtemi pa dang ashi, “Iba nisung yagi kopiga asenok nem timtem agütsütsü? Kibuba parnok Tsüngrem dang külemtsü asoshi Israel nungertemji odakjang. Ijip raksatsüogo ta nai ano mebilemteter no?”

⁸Anungji Mosa o Aron na Farao dangi anir arua pai parnok dang ashi, “Kibuba, nenok Tsüngrem külemtsü nenok oang, saka shirnoksa aotsü?”

⁹Mosai langzü, “Onok den tanurtain ajak aotsü. Onok jala-jabasotem, onok san, nabong aser nashi telok ajak; kechiaser Kibuba dang onoki benjong ka akatsüla.”

¹⁰Faraoi parnok dang ashi, “Ni nenok tetsür tanur ajak odaktsütetra Kibubanenok den liangma, saka nenok tebilembaji tajungbo masü.

¹¹Yamaji masü! Nenok teburtem oang aser Kibubaji külemang kechiaser aji nenok taginüba lir.” Yamaji shia Mosa o Aron na Farao tsüngdang nungi aridok.

¹²Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ijip limai süngku arua alinük nung aliba süngo-lío ajak aser rürlung agi meraksai anünga toktsübaji achitsü asoshi Ijip madak ne teka mekangang.”

¹³Anungji Mosai pei mechi Ijip lima madak mekang, aser panü aser paonungji süngku Kibubai anüdoklen mopung ka pai alinük madak sashia ondaktsü. Anepdang akümdang mopung jagi süngko oner arua liasü.

¹⁴Aser süngko jagi Ijip lima ajak metembang, kechiaser parnok telok tulu liasü. Yamaji akhidang kodanga maru, mesüra yasür-a marutsü.

¹⁵Parnoki alimaji naknaka maküm tashi metembang. Linük nung süngo-lío ajak rürlung agi meraksai anünga toktsüba süngdong aser süngjanglijang ajak parnoki chima. Ijip lima ajaklen süngdong nung süngo-lío mesüra süngjanglijang kecha anünga meyutsü.

¹⁶Idangji Faraoi ilungseta Mosa o Aron na jar ashi, “Kibuba nenok Tsüngrem aser nenok anema ni temenen menaogo.

¹⁷Anungji tang kü temenen tokang ta ni nenok dang mepishir aser iba tasütsüsa merenshiba timtem ya kü dang nungi agientsü Kibuba nenok Tsüngrem dang mepishijang.”

¹⁸Aser pai Faraonungi adoka Kibuba dang mepishi.

¹⁹Mosai Faraonungi pila aser Kibubai anüdoklen mopungji anüolen mopung tesashi ka agi meyipdakja süngkuji Temerem Tzüyim nung aridoktsü. Aser alima ajak nung joko süngku ka danga maliasü.

²⁰Saka Kibubai Faraonungi merangdaksü aser pai Israel nunger modaksü.

Ijip Madaki Tammang Aruba

²¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ijip lima madaki nüburtemi metettsüsa tammang tulu ka arua nembangtsü asoshi ne teka mekangang.”

²² Mosai anünglen pa teka mekang aser anogo asemnü Ijip lima ajak nung ammanng tulu liasü.

²³Aser Ijip nunger parnok kati ka mungutepi aküm aser anogo asem shinga pei ki toktsür motet. Saka Israel nunger alidakbo ajaklen tesangwa liasü.

²⁴Idangji Faraoi Mosa jar ashi, “Ne den tetsür tanur ajak anir oa Kibubakülemang. Saka nenok san, nabong aser nashi telok dang idaki anünga tokjang.”

²⁵Saka Mosai langzü, “Kibuba, ozü Tsüngrem dang tenlatsü aser tarongba tenla agütsütsü asoshi nai onok nem shirurudem agütsütsüla.

²⁶Onok kiset shirurudem onok den ajak aotsüla, parnok ka danga anünga metoktsütsüla. Kibuba, ozü Tsüngrem dang tenlatsü asoshi onoki shiruruji shimtetsüla. Aser koba shiruru agi pa dang tenlatsü, iba tesemji matong tashi onoki kecha metettsü makok.”

²⁷Kibubai Faraonungi merangdaksü aser pai parnok odaktsütsü memulung.

²⁸Idangji Faraoi Mosa dang ain adoka ashi, “Kü dang nungi oadokang! Na kümdangang kü dang ne jak yasürbo tengudaktsü, kechiaser nai küjak anguba anogo nungjisa na asütsü!”

²⁹Mosai langzü, “Nai ashiba amaji sang! Joko nia ne jak kodanga mangutsü.”

Anitet 11

Mezüng Asoba Ajak Tepsetba

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Farao aser Ijip madaki ni ano temerenshi ka arudaktsütsü. Iba sülenjibo pai nenok odaktsütsü, aser pai kodang aji inyakdir, pai nenok ajak khenyongi aridoktsü.

²Tang Israel nungertem dang shiang aser tetsür-tebur ajaki pei kiyonger dang hon, aser taribi meshitendakjang.”

³Ijip nunger tsüngdang Israel nunger yimlibilem angutsüsaKibubai kümdaktsü. Aser Farao tenzükertem aser nüburtem madang Mosa kanga nüngtugu liasü.

⁴Mosai ashi, “Kibubai yamai ashir, ayatrem nung ni Ijip ajanga süitsü,

⁵Ijip lima nung mezüng asoba jabaso ajak oda chuba menden nung amentsüba Farao mezüng jabaso nungi tenzüka tsüen aliba alatsür jabaso tashi, aser kiset shirurutema mezüng mepuba ajak asütsü.

⁶Ijip lima ajaklen mangyimba tulu alitsü, oda ibaji mesüka kodanga mangashidang mesüra yasür-a mangashitsü.

⁷Saka Israel nunger anema, nisung mesüra shiruru anema azü katia masangtsü. Idangji ni Kibubai Ijip nunger o Israel na tsüngda koda balala ayu aji nenoki metettsü.”

⁸Tatem nung Mosai ashi, “ne yimsüsürtem ajak kü dangi arua parnok sasa kü madang apudaktsü, aser parnoki kü dang ne nüburtem ajakji anir oang ta ashitsü. Iba sülenjiang ni aotsü.” Aser Mosai ain adoka Farao tsüngdang nungi ao.

⁹Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ijip lima nung kü sayatenyatem tali renloktsü asoshi Faraoi ne dang mangatsü.”

¹⁰Aser Mosa o Aron nati item sayatenyatem ajakji Farao tsüngdang inyak, saka Kibubai Farao temulung merangdaktsü aser pai Israel nungertem par lima nungi aotsü memela.

Anitet 12

Süia Aoba

(Lev. 23.3-8; Zün. 28.16-17; Taz. 16.1-8)

¹ Ijip lima nung Mosa o Aron na dang Kibubai ashi,

²“Iba ita ya nenok asoshi küm nung mezüngbuba ita alitsü.

³Israel pur ajak dang nenoki ya shiang: Iba ita anogo ternübuba nung nisung shiai san chanu ka ka pei pei kibong shia asoshi agitsüla.

⁴Kibong kati dangbo san kaji magimatsüsa kibongji kanga ilara, par anasa aliba kiyonger den nisung yongsük yari san chanu ka agitsü akok. Ano san chanuji nisung kati kodaka achir iba yari nenoki apir inyakang.

⁵Shiruruji nai san rongnungi mesüra nabong nungi agitsü akok, saka aji tepung tarak maket aser küm ka chanu asütsüla.

⁶Iba ita anogo terpezünübuba nikongdang matong tashi nenoki ibaji yua atatsüla, aser iba nikongdang Israel nunger telok ajaki shiruruji tepsettsüla.

⁷Shir kibong nungsa aji chidir, parnoki azüji agizüka kikümdong anatsülen aser kiküp nung mezüluka yutsütsüla.

⁸Paonungjisa parnoki shiji mi nung tsüker, süngo-lio taku aser piyazü meinokba amtsük den achitsüla.

⁹Shiji tazü mesüra sor machitsüla, saka mi nung ronger, oda tekolak, tetsüng aser poknüng dena achitsüla.

¹⁰Anepdang tashi nenoki aji anünga mayutsüla; kar anüngzükra aji nenoki mi agi rongdoktsüla.

¹¹Nenoki yamai achitsüla: nenoki nangri kanger, tsüngsem semer, nenok mechi teka nung amer aji ilunga achitsüla. IbaiKibuba Süia Aoba Benjong lir.

¹²“Paonungjisa ni Ijip lima ajanga süitsü aser Ijip nung mezüng asoba jabaso aser mezüng mepuba shiruru ajak ni tepsettsü, aser Ijip nunger tsüngremtem anema ni o bendangtsü. Ni Kibuba lir.

¹³Kechiaser kikümdong nung azüji nenok asoshi temaitsü alitsü; kadang nenok kikümdong nung azüji ngudir, ni nenok süia aotsü aser Ijip nunger dak atongba wara jagi nenok dak mekongshitsü.

Piyazü Meinokba Am Benjong

¹⁴ “Nenoki iba anogo ya tebilemtetba amung ka, putu ajak nung ya metsüngareta amungtsüla. Kibubai inyakba mapatem bilemteta pa dang nenoki iba Benjongji yimsü ka ama Kibuba dang amungtsüla.”

¹⁵Kibubai ashi, “Anogo tenet tashi piyazü meinokba am nenoki achitsü. Anogo mezüngnübuba nenoki ki nungi piyazü ajak endoktsüla, kechiaser shibaisa mezüngnü nungi tenetnü tashi piyazü enokba am chidir, iba nisung Israel nungi leptoktsü.

¹⁶Anogo mezüngnü aser tenetnübuba nung nenoki temeshi sentep ka akatsüla. Item anogotem nungjibo mapa kecha meinyaktsüla, saka nisung shiai kodaka achitsü tim aji dang renemtsü akok.

¹⁷“Piyazü meinokba Am Benjongji nenoki amungtsüla, kechiaser iba anogo nung ni nenok Ijip lima nungi anitet. Anungji ibai putu ajak nung teti asoshi nenok yimsü Benjong ka ama amungtsüla.

¹⁸Mezüngbuba ita nung anogo terpezünübuba nikongdang nungi metsürkabuba nikongdang tashi nenoki piyazü enokba am kecha machitsüla.

¹⁹Anogo tenetnü nenok kidang piyazü kecha mungudaktsütsüla. Shibaisa piyazü enokba chidir iba nisungji aener saka sensopur saka Israel telok nungi leptoktsü.

²⁰Piyazü enoka yangluba kecha machitsüla, nenok kongsa lidir; nenoki piyazü menokba am dang achitsüla.”

Mezüng Süia Aoba

- ²¹Idangji Mosai Israel tambur ajak jatener parnok dang ashi, “Nenoki oang aser kibong yari san chanuji shimteta süia aoba tenla tepsetang.
- ²²Aser nenoki esop tejob ka bener arua su nung aliba azü nung metenang, aser su nung azüji kiküp aser kikümdang anatsülen mezülökang, aser nenok shinga anepdang tashi pei ki kikümbang nungi tetugu.
- ²³Kodang Ijip nunger tepsettsü Kibubai aji ajanga süidir, nenok kikümdang anatsülen aser kiküp nung azüji ngudir, pai nenok kiji ajanga süitsü, aser tesamatsüba tenyari nenok kidangi aita nenok tepsettsü pai memelatsü.
- ²⁴“Iba yimsü temelaba ya nenok aser nenok semchirtemi teti beshitsüla.
- ²⁵Kodang Kibubai nenok nem agütsütsü nangzükba amato nenok linük jagi arudir, nenoki ibai inyaksüla.
- ²⁶Iba amung tetezü kechi? ta nenok chirtemi asüingdangra,
- ²⁷nenoki yamai langzütsü; ‘ibai Kibuba nem tetushi agütsüba Süia Aoba Benjong lir. Kechiaser Ijip nung pai Israel kibongtem süia or Ijip nunger tepset, saka pai asenokbo kümzük.’ ” Idangji nüburtem apudak aser külem.
- ²⁸Aser Mosa o Aron na dang Kibubai melaba ama parnok oi yamaji inyak.

Mezüng Asoba Asüba

- ²⁹Tang ayatrem nung Ijip lima nung aliba chuba menden nung amenba Farao mezüng jabaso nungi tepuokdak alirtem mezüng jabaso tashi aser mezüng mepuba shiruru ajak Kibubai tepset.
- ³⁰Paonungji Farao, pa tenzükertem aser Ijip nunger ajak shishi; aser Ijip ajonga nung mangyimba tulu liasü; kechiaser ki ka nungdanga masübaji maliasü.
- ³¹Aser paonungjisa Faraoi Mosa o Aron na jar ashi, “Na aser Israel nunger ajak apusoa oadokang!Kibubai ashiba ama pa külemtsü nenok kü nübur rongnungi oadokang.
- ³²Nenok san, nabong aser nashi ajak anir oang, aser nia moajangma.”

³³Ijip nungeri Israel nunger apusoa aotsü ajungshi kechiaser parnoki ashi, “Nenok idakisa lira onok ajak asütsü.”

³⁴Anungji amzü aser am ajepsaba susa parnok sü agi aleper tapubang nung apulok.

³⁵ Aser Mosai ashiba ama Israel nungertemi inyak, aser Ijip nunger dang nungi hon, taribi, aser süoshi meshizük.

³⁶Kibubai Ijip nungeri Israel nunger nem yimlibilem sayutsü mulungsentsü agütsü. Yamaji Israel nungertemi Ijip nunger akoksaja par rongsen bener ao.

Israel Nungeri Ijip Toktsür Apusoba

³⁷Israel chirtem tetsür-tanur medeni tebur parnok meyi noklang trok shi Ramses nungi Sukkot tashi tetsüng agi jaja.

³⁸Tangar nisungtema telok tuluka, san, nabong nashi aser kiset shiruru ajak anir parnok den külemi ao.

³⁹Parnoki Ijip nungi amzü bener aruba jagi parnoki piyazü meinokba am yanglu, kechiyong ibaji piyazü meinoki liasü, kechiaser parnok Ijip nungi ilunga apusoa yok nung parnok asoshia chiyungtsü kecha merenemtet.

⁴⁰ Israel nungertem Ijip lima nung aliba mapangji küm noklang pezü ser semer liasü.

⁴¹Küm noklang pezü ser semer tatem buba küm nungji K IBUBA nüburtemi Ijip toktsür apuso.

⁴²Aser parnok Ijip nungi anitetba aonung KIBUBA i mita ata nung; iba kasa aonungji parnoki Kibuba nem tetushi agütsütsü putu ajak nung mita ata.

Süia Aoba Benjong Ozüng

⁴³Mosa o Aron na dang Kibubai ashi, “Süia Aoba Benjong ozüng itemi lir. Bendanger shinga nema ibai mechidaktsütsüla,

⁴⁴saka nai sen agi alizükba alar kar lira paji mejeptoktsür külen pai ibaji achitsü akok.

⁴⁵Khen atema semloka alir aser ayangi arur shingaia ibai machitsüla.

⁴⁶Koba kidangsa ibaji renemdir idakji dang aji achitsüla, iba shiji kimaia bener metugutsüla, aser shiruru teretji ka danga nenoki meraksatsüla.

⁴⁷Israel nungertem ajaki ibai benshitsüla.”

⁴⁸Ne den amunger aener kari Kibuba Süia Aoba Benjong nung dennüra, tamasa par kidang alir tebur ajak mejeptokjang; aser pa yimsopur ka ama iba benjong nungji dendakjang. Saka memejeptokba tebur shingaiia ibaji machitsüla.

⁴⁹Yimsopur aser nenok rongnung munga alir aener ajak asoshi ozüing ya kasa alitsü.

⁵⁰Mosa o Aron na dang Kibubai melaba ajak Israel nungertemi tashi anga inyak.

⁵¹Iba anogo nungjisa Kibubai Israel nungertem telok telokji Ijip nungi anitet.

Anitet 13

Mezüng Asoba Bendanga Agütsüba

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Mezüngbuba asoba tebur ajak kü nem bendanga agüjang. Nu menden lapokba mezüng asoba Israel nunger, aser shiruru mezüng mepuba saka kü meyong lir.”

Piyazü Meinokba Am Benjong

³Mosai nüburtem dang ashi, “Ijip nunger alar tia nungi Kibuba tashi tulu agi nenok anitetba iba anogo nung bilemtetang aser piyazü enokba am kecha machitsüla.

⁴Tanü iba Abib ita nung nenok apusor.

⁵Nenok tsürabur dang nangzükba lima: Kanan nunger, Hit nunger, Amor nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger aliba lima mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima jagi kodang Kibubai nenok anir arudir; nenoki iba benjong ya mezüngbuba ita nung amungtsüla.

⁶Anogo tenetnü tashi piyazü meinokba am achitsü aser tenetnübubunung Kibuba atema benjong ka alitsü.

⁷Item anogo tenetji songtema piyazü meinokba am achitsü aser piyazü enokba kecha nenok rongnung mesüra nenok litsü nung mungudaktsütsüla.

⁸Iba anogo nung nenok chir dang yamai shiang, ‘Ni Ijip nungi adokdang Kibubai ni asoshi kechi inyak iba yong ni ya inyaker.’

⁹Kibuba ozüngji nenok bang nung alitsü asoshi ya nenok teka nung temaitsü ka aser nenok tenütsü nung tebilemtetba ka amai alitsü. Kechiaser Kibuba tashi tait teka agi pai nenok Ijip nungi anitet.

¹⁰Nenoki iba yimsü benjongji küm shia mapang shitak nung amungtsüla.”

Mezüng Asoba

¹¹Kodang Kibubai nenok aser nenok tsürabur dang nangzükba Kanan limai nenokji anir arudir,

¹²nenoki nu menden lapokba mezüngbuba jabaso ajak aser nenok akaba shiruru tamasa mepuba shia nenoki Kibuba asoshi bendanga yuang. Itemji Kibuba meyong lir.

¹³Tamasa mepuba gado shiaji nenoki san chanu ka agi alangzükang, aji nenoki malangzükurang nenoki gado tekongji mesener yujang. Nenok jabaso rongnung mezüng asoba jabaso ajak nenoki alangzüktsüla.

¹⁴Ne jabasoi tarutsü nung “Ya kechi tetezü?” ta asüngdangra, idangji nenoki pa dang shiang, “Kibuba tashi tait teka agi pai Ijip nunger alar tia nungi asenok anitet.”

¹⁵“Kodang Faraoi matsüshi-i temulung meranga alar tia nungi asenok modaktsü, idangji Kibubai Ijip nung mezüng asoba jabaso aser, mezüng mepuba shiruru ajak tepset. Anungji nu menden mezüng lapoka mepuba kiset shiruru tepung ajak Kibuba nem ni tenla agütsür, aser Ijip mezüng asoba jabaso ajak ni alangzöker.

¹⁶Ibai nenok teka aser tenütsü nung temaitsü ka ama alitsü, kechiaser Kibuba teka tashi tait agi pai Ijip lima nungi asenok anitet.”

Mepet Tongshi Aser Mi Tongshi

¹⁷Kodang Faraoi nūburtem odaktsü, Filistia lima ajanga aoba lenmangji tatsüba saka, Tsüngremi parnok iba lenmanglen jagi anir mao. Tsüngremi ashi, “Ashiko parnoki rara ajurudang parnok temulung melenshia kümer Ijip limai tanaben meyipa aotsü.”

¹⁸Saka pai lisem lima lenmang talangba, Temerem Tzüyim leni ani. Israel nungerji rara asoshi renemer Ijip nungi apuso.

¹⁹ Mosai Yosef teret aben, kechiaser Yosefi Yakob chirtem dang ajang ajanga azüngashidakja ashi, “Tsüngremi atangji nenok semdangtsü, aser idangji nenoki kü teret iba lima nungi bener aotsüla.”

²⁰Parnoki Sukkot toktsür arua Etham lisem lima atongtsü anasa arua anen.

²¹Aser Kibubai parnok jakdang lenmang anitsü asoshi anüngdang mepet tongshi ka aser aonung parnok nem tesangwa agütsütsü asoshi mi tongshi ka ta parnok jakdang ao, anungji parnoki aonung aser anüngdang jaja.

²²Anüngdang mepet tongshi aser aonung mi tongshi ta parnok jakdang liasü.

Anitet 14

Temerem Tzüyim Ajangba

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem dang meyipa or Pihahiot jakdang Migdol aser Temerem Tzüyim tsüngda anenang ta shiang. Temerem Tzüyim anasa Baalzefon jakdang anendakjang.

³Israel nunger lisem lima nungji taolen maka nemzüya alitsü ta Faraoi bilemstsü.

⁴Ni Farao temulung merangdaktsütsü aser pai nenok aria arutsü. Saka Farao aser pa temerangertem ajak madak sentsüwangshi ni angutsü, aser Ijip nungeri niKibuba ta metettsü.” Anungji Israel nungertemi parnok dang ashiba amaji inyak.

⁵Kodang nüburtem jena ogo ta Ijip chuba dang ashi, pa aser pa yimsüsürtemi nisungtem anema temulung meyipadok aser ashi, “Israel nunger asenok metenzüki parnok oadoktsüsa asenoki kechi inyak!”.

⁶Anungji pai pei kor talungtsü renemer pei temerangertem anir ao.

⁷Pai kor talungtsü tajungtiba noklang trok shimtet aser Ijip talungtsü ajak item madak tanishirtem dena anir ao.

⁸Kibubai Farao temulung merangdaksü aser Israel nunger tasü ita aser KIBUBA tekümzükba nung takok ngua oya aliba anema aria ao.

⁹Ijip nunger temerangertem, kor, talungtsü aser tanishirtemi Israel nungerji aria ao aser parnok Baalzefon jakdang Pihahirok anasa Temerem Tzüyimküm nung anena lia menep.

¹⁰Kodang Farao anasa aru, Israel nungeri parnok aria aruba Ijip nungerji angu, parnoki tsübuadok aser Kibuba dang teyari asoshi ayimten.

¹¹Idangji parnoki Mosa dang ashi, “Ijip lima nung leper maliba yong onok lisem lima nung südaksütsü nai anir aru asü? Ajiang! Ijip lima nungi anir adoka nai onok dak yamai kechiba benshir?”

¹²Ijip nunger tenzuka lidi onok odang tokjang ta onoki Ijip nung ne dang meshika ma? Kechiaser lisem lima nung asü dangbo Ijip nunger tenzuka alitsü onok asoshi tajungba süla.”

¹³Aser Mosai nisungtem dang ashi, “Nenok tetsübu, marakzüi noktaka liang, aser Kibuba tekümtet koba nenok asoshi pai tanü inyaksü, aji reprangang; kechiaser tanü nenoki anguba Ijip nungerji nenoki tanaben kodanga mangutsü.

¹⁴Kibubai nenok asoshi raratsü, nenokbo ajemajema dang liang.”

¹⁵Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Kechiba nai teyari asoshi kü dang yamai ayimtener? Israel nunger dang tejakleni oang ta shiang.

¹⁶Ne mechiji mekanga tzüyim manung ne teka songtoka tzüji sadangang aser Israel nunger tzüyim tiyong nung ali takong manung jajatsü.

¹⁷Aser Ni Ijip nunger temulung kanga merangdaksütsü, aser parnoki Israel nungertem aria aotsü, idangji Farao temerangertem, talungtsü aser item tanishirtem ajak madak kü sentsüwangshi angutsü.

¹⁸Kodang Farao talungtsütem aser par kor anishirtem madak ni takok ngudir, Ijip nungeri ni Kibuba ta metettsü.”

¹⁹Idangji Tsüngrem tenyar shiba Israel nüburtem jakdang oya liasü, pai meyiper parnok süleni alu. Aser mepet tongshijia tejaklen nungi meyipa parnok süleni alu,

²⁰aser aji Ijip nunger tanendak aser Israel nübur tanendak tsüngda liasü. Ammang tepiyong mepet tongshi jagi Ijip nunger alidak tammang kümdaktsü, saka Israel nunger alidakbo tesangwa agütsü, anungji telok katia ka anasa maru.

²¹Idangji Mosai pei teka Temerem Tzüyim manung songtok, aser Kibubai aonung piyong anüdoklen mopung tesashi ka ondaktsü aser tzüyimji ali takong kümdakja sadang,

²² aser Israel nunger Temerem Tzüyim jagi ali takong manung ai. Parnok tajichilen aser tabelen ajaklen tzüji jara ama liasü.

²³Idangji Ijip nungeria parnok aria arua tzü jagi parnok kortem aser talungtsütem anir ai.

²⁴Sangwa mapang Kibubai mepet tongshi aser mi tongshi ajanga Ijip temerangertem madak reprangzüka yok, aser parnok mangmangdaksü.

²⁵Pai parnok talungtsütem tetsüng sot nung parnoki kanga timtema anishi, anungji Ijip nungeri ashi, “Asenok Israel nunger madang nungi jena odi, kechiaser Kibubai parnok asoshi asenok anema rarar.”

²⁶Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ijip nunger talungtsü kortem aser parnok temerangertem madak tzü agi atsüngbanga odaktsütsü asoshi ne teka Temerem Tzüyim madak songtokang.”

²⁷Mosai pei teka Temerem Tzüyim madak songtok, aser anepdangbo tzüji mezüing ama atsüingbanga aküm. Aser Ijip nungeri tzü nungi ajentsü merang, saka Kibubai parnok Tzüyim nungji araksetdaktsü.

²⁸Aser tzüji meyipa arua parnok talungtsütem, kortem aser temerangertem oda Israel nunger aria aruba Farao temerangertem kwika tzü jagi ai, parnok kata mejenbuteti samatsü.

²⁹Saka Israel nungerbo tzüyim nungji ali takong manung jaja, aser parnok asoshi tzüji jara ama parnok tajichi aser tabelen anatsülen liasü.

³⁰Iba anogo nung Kibubai Israel nunger Ijip nunger ket nungi kümzük aser Israel nungeri Ijip nungerji tzüyimküm nung tasü aliba angu.

³¹Kodang Ijip nunger anemaKibubai mapa tulu inyakbaji Israel nungeri angu, parnoki Kibuba tsübu, aser parnoki Kibuba aser pa tenzüker Mosa dak amang.

Anitet 15

Mosa Ken

¹Idangji Mosa aser Israel nungertemi Kibuba dang ken tenlokja ashi: “Ni Kibuba dang ken atentsü, kechiaser pai sentsüwangshia takok nguogo. Kor aser idakji asangertem pai tzüyim nung ajungoktsüogo.

²Kibubaji kü tashi aser kü ken; pa kü tekümtet kümogo. Paji kü Tsüngrem lir aser ni pa tesünep asangtsü, kübu nunger Tsüngrem, aser ni pa ulutsütsü.

³Kibubaji temeranger ka lir; pa tenüingji Kibuba lir.

⁴Farao talungtsütem aser temerangertem telok pai tzüyim nung ajungoktsüogo; yimsüsürtem teshimtet arkotongtem Temerem Tzüyim nung araksetdaktsüogo.

⁵Tzü tarok jagi parnok mobang; lung ka ama parnok tzüyim telungi iogo.

⁶Oh Kibuba, ne teka tajichi tashi ain nung sentsüwangshi lir. Oh, Kibuba, ne teka tajichi agi tsükchir anüka ajasatsüogo.

⁷Ne tamarenba tashi tulu agi nai ne tsükchirtem atsüngdokogo; ne ain chiokba agi parnok monü ama rongtoktsüogo.

⁸Ne teni nungi apuoktsüba agi tzüyim telung tashi nungtenadok, tzümetsüngji jara ka ama noktakadok, tzüyim telung tzüji telung kümamadok.

⁹Tsükchiri asüküma ashi, ‘Ni parnok aria aotsü, parnok ajatettsü, ni temakzükba osettem lemsa-a agitsü; parnok madak kü tejangraba tip atemtsü; ni kü nok atsütettsü, kü teka agi parnok samatsütsü.’

¹⁰Saka nai ne tangula mopung ondaktsü, aser tzüyimi parnok mobang; Yongmenyin ama tzüyim tulu tarok jagi parnok telungi alu.

¹¹Oh Kibuba na mesük tsüngremtem rongnung shiba ali? Temeshiba nung sentsüwangshia, sentsüwangshi nung tetsübuttsü ka, na mesüka tesüngmangtsü sayatenya mapa inyakba nung shiba ali?

¹²Nai ne teka tajichi songtok, aser ali-i parnok me yokadok.

¹³Nai alangzükba nüburtem ne temeim takang agi len ani; ne tashi ain agi parnok ne temeshidak limai ani.

¹⁴Kintemi aji angashidang tsüba atententsü, Filistia nunger dak tetsübuttsü agi atong.

¹⁵Edom tongti purtemi aoksatsü; Moab nunger tulutem atententsü, Kanan nungertem tasü peletadoktsü.

¹⁶Tetsübuttsü aser tajemtsü agi parnok atongtsü. Oh Kibuba, ne nüburtem mesüitem tashi, alar tia nungi nai anitetba ne nüburtem mesüitem tashi, ne tashi tait teka agi parnok lung ka ama marakzüi kümdaktsü.

¹⁷Oh Kibuba, na alitsü nai yangluba talidak; ne teka agi yangluba tekülemdaki, nai parnok anitet, aser pei tenem nung parnok yutsütsü.

¹⁸Kibubai teti tatem makai chubatsü.”

Miriam Ken

¹⁹Israel nunger tzüym tiyong nung ali takong manung jajadaksü. Saka kodang Farao kortem aser talungtsütem den par temerangertem tzüym jagi ai, Kibubai parnok madak tzüji arudaksü aser parnok mobang.

²⁰Idangji Aron teyi ainkarla Miriami la teka nung asüm aben aser tetsür ajaki la sülen asüm tema tsüingsanga ao.

²¹Miriami parnok dang ken yamai tenyu: “Kibuba dang nenoki ken tenang, kechiaser pai sentsüwangshia takok nguogo; Kor aser iba nung asangba pai tzüym telungi ajungoktsüogo.”

Tzü Taku

²²Kodang Mosai Israel purtem Temerem Tzüym nungi aniteter külen Shur linüki aru, parnoki lisem lima nung anogo asemnü jaja-aka tzü mangu.

²³Aser kodang parnoki Marai aru, parnoki Mara tzüji mejemtet, kechiyong tzüji taku liasü; anungji iba tenüng Mara ta aja.

²⁴Aser nisungtemi Mosa anema nemnema ashi, “Asenok kechi ajemtsü?”

²⁵Aser pai Kibuba dang ayimten; aser Kibubai pa dang süngdong ka sayu, aser pai aji tzü nung enoktsü nung tzüji tanang aküm. Yangji Kibubai parnok asoshi yimsü-ozüng ka yanglu, aser yangji pai parnok tendang.

²⁶Pai ashi, “Nenoki Kibuba Tsüngrem ola angadi süra, pa tsüngdang kechi shitak aji inyakdi süra, aser pai melabatem nung temulung agütsüdi süra, Ijip nunger dak ni tongdaktsüba tashitak kata ni nenok dak metongdaktsütsü; kechiaser na anebtsüba Kibubaji ni lir.”

²⁷Idangji tzüpokdak terana aser asangdong neter alidak, Elim tonga parnok aru, aser yangji parnok tzü anasa anen.

Anitet 16

Mana Aser Opiya

¹Idangji Israel nunger Ijip nungi adoker külen ita tanabuba anogo terpungububa nung Elim nungi apusoa Sinai aser Elim tsüngda nung aliba Sin lisem limai aru.

- ²Aser Israel nungeri lisem lima nungji Mosa aser Aron na anema nemnem,
- ³aser tena dang ashi, “Kodang onoki Ijip nung shi aonpo anasa mener onoki chinüba chiyungtsütem tiptema chia liasü, idangto Kibubai onok tepsetogo ta lilasang koda jungla. Saka iba nüburtem ajonga taya agi lisem lima nung südaktsütsü nenoki anir aru.”
- ⁴Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ni nenok asoshi anüng nungi chiyungtsü tsükdaktsütsü. Anogo ka peri chiyungtsü dang parnoki oa anogo shia bendentsüla. Yamaji iba nüburi ozüng nung jajadisü mejajalir ni tendangtsü.
- ⁵Troknübuba nungbo parnoki bener arubaji anogoshia bendenba dang nungi anasü asütsüla.”
- ⁶Anungji Mosa o Aron nati Israel nunger dang ashi “Ijip lima nungi nenok anitetbaji Kibuba ta nikongtsütsü nenoki metettsü.
- ⁷Anepdang nenoki Kibubasentsüwangshiji angutsü, kechiaser nenoki pa anema nemnemba pai angashiogo. Nenoki onok anema nemnemtsüsa onoka shir?”
- ⁸Ano Mosai ashi, “Nenok nem nikongdang shi aser anepdang nenoki chinüba ama amtsük agütsübaji Kibuba lir, kechiaser nenoki pa anema nemnemba pai angashiogo, aser onoka shir aka! Kodang nenoki onok anema nemnemer, nenoki atangjiKibuba anema nemnemer.”
- ⁹Mosai Aron dang ashi, “Israel nunger ajak Kibuba tsüngdangi arung ta shiang, kechiaser parnoki nemnemba pai angashiogo.”
- ¹⁰Aroni Israel nunger telok den jembidang parnoki, lisem lima len reprang, aser Kibubasentsüwangshi mepet nung adok.
- ¹¹Kibubai Mosa dang ashi,
- ¹²“Israel nungeri nemnemba ni angashiogo, parnok dang ya shiang, nikongdang nenoki shi achitsü, aser anepdang nenoki chinüba ama amtsük chia tip atemtsü, aser nenoki Niji nenok Kibuba Tsüngrem ta metettsü.”

¹³Anungji nikongdang opiya ozütem atua tanendak zükbanga atem aser anepdang tanendak meketa azüngtsü tanang aika tsük.

¹⁴Kodang azüngtsüji akong, telong atenba azüngtsü jagi jang ama telonglong lisem nungji liasü.

¹⁵Kodang Israel nungeri aji angu, parnok kati ka den jembitepa ashi, “Ya Kechi?” kechiaser parnoki aji kechiar memetet liasü. Mosai parnok dang ashi, “Ya nenok Kibubai agütsüba chiyungtsü lir,

¹⁶Kibubai melabaji ya lir; nenok nisung shia pei chishi shitenang. Nenok pei süki nung aliba nisung shia asoshi jangku ka ka shitenang.”

¹⁷Anungji Israel nungertemi yamai inyak, kari tali, kari matoksai ta shiten,

¹⁸ Kodang jangku jagi aji atakdang, shibai tali shiten pa anünga maka, aser shibai tera dang shiten pa meperi-i maküm; oda nisung shia pei peri dang shiten.

¹⁹Aser Mosai parnok dang ashi, “Nisung shingaia anepdang tashi aji mayutsüla.”

²⁰Saka kari Mosai ashiba mangai anepdang tashi ayu, aji mesen yia teshinem menem, anungji Mosai parnok anema ain adok.

²¹Anepdang shia nisung shiai pei chishi shiten; aser anü tsüka akümdang aji yimsa-a oadok.

²²Troknübuba nungbo parnoki anasü agi tali chiyungtsüji shitena ayu, nisung shia jangku anana. Kodang telok tanishir ajaki arua Mosa dang iba indang ashi,

²³ pai parnok dang langzü, “Kibubai melaba ozüngji ya lir: Asüng meshimeshia anisüngzükba anogo. Kibuba atema temeshi amungnü. Nenoki kechi amtsük awangtsü ali, aji wangang, aser kechi temolutsü ali aji moluang. Tanüngbaji anepdang tashi nenok asoshi yuang.”

²⁴Mosai ashiba ama parnoki aji anepdang tashi ayu, aser aji meraksai mesüra mesen meyi-i liasü.

- ²⁵Mosai ashi, “Aji tanü Chiang, kechiaser tanü Kibuba asoshi Amungnü lir, tanübo nenoki aji moapu nung mangutsü.
- ²⁶Nenoki anogo troknü chiyungtsü bendentsü, saka tenetnübubaji amungnü lir, panüji kecha malitsü.”
- ²⁷Tenetnübuba nunga nisung kari chiyungtsü bendeni ao, saka kecha mangu.
- ²⁸Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Nenoki ni melaba aser kü ozüngtem kopiga mebenshi-i alitsü?
- ²⁹Ajiang, Ni Kibubai nenok nem amungnü agütsü anungji nenok nem troknübuba nungbo ananü atema amtsük agütsüogo. Nenok nisung shia pei talidak dang liang, nisung shinga tenetnübuba nungbo pei talidak nungi metugutsüla.”
- ³⁰Anungji tenetnübuba nung nüburtemi anisüngzük.
- ³¹Israel kini iba chiyungtsü dangji “Mana” ta aja, aser aji koriander süngjang ama tereprangtsü temesüng aser tachitsü ninang mochitzü den yangluba amtsük ama liasü.
- ³²Aser Mosai ashi, “Ya Kibubai melaba ozüng lir, ni nenok Ijip lima nungi aniteter lisem lima ajanga anir arudang kechi agi nenok mesüa liasü, aji nenok semchirtemi angutsü atema putu ajak asoshi jangku ka sünga aji rizünga yuang.”
- ³³ Mosai Aron dang ashi, “Mori ka bena arua jangku ka sünga manaji enokang aser nenok semchirtem putu ajak asoshi Kibuba tsüngdang aji rizünga yuang.”
- ³⁴Kibubai Mosa dang melaba ama Aroni aji Ozüng Süngden jakdang rizünga ayutsü ataloka yutsü.
- ³⁵ Nisung aliba linük kati parnok maru tashi küm lir tashi mana agi mesü. Yamaji Kanan linük litsü matong tashi parnoki mana chia liasü.
- ³⁶(Jangku kaji yimchi ka metsürti shilem nung ka lir.)

Anitet 17

Lung Nungi Tzü Adokba

(Zün. 20.1-13)

¹Israel nunger telok ajak Sin litem lima nungi apusoa Kibubai melaba ama alinük balala nung anen anena ao. Parnoki Refidim nung anen, saka idakji parnok asoshi tajemtsü tzü maliasü.

²Anungji parnoki Mosa den bangsentepa ashi, “Onok nem tajemtsü tzü kua?” Mosai langzü, “Kechiba nenoki kü den bangsenteper aser nemnemer? kechiba nenoki Kibuba atitanger?”

³Saka nüburtemji kanga tzüra nung parnoki Mosa anema nemnem. Parnoki ashi, Onok, onok chirtem aser onok kiset shirurutem tzüra agi südaktsütsüsa kechiba nai onok Ijip lima nungi aniteter aru?”

⁴Idangji Mosai Kibuba dang ayimtena ashi, “Item nüburtem dang ni kechi inyaktüsü? Parnoki kü dak lung agi aontsü renema lir.”

⁵Kibubai Mosa dang ashi, “Ne den Israel tambur kar anir parnok tejakleni oang. Aser Nile ayong dak azükba mechi to ne teka nung amang.

⁶Horeb nung ne jakdang lung manung ni noktaksü. Aser nai lung dakji zükang aser nüburtem asoshi tajemtsü tzü idak nungjagi adoktsü.” Mosai Israel tamburtem jakdang yamaji inyak.

⁷Mosai iba meta dangji Massa aser Meriba ta aja, kechiaser Israel nungertemi Kibuba anema nemnem aser pa atitanga ashi, “Kibubaji asenok rongnung ali asü mali?”

Amalek Nunger Den Raraba

⁸Idangji Amalek nunger arua Refidim nung Israel purtem den rara.

⁹Mosai Yihusua dang ashi, “Amalek nunger den asenoki raratsü asoshi nüburtem rongnung shimang. Ni asüng Tsüngrem mechi kü ket nung amer tenem kolak nung noktaksü.”

¹⁰Mosai pa dang melaba ama Yihusuai inyak aser Amalek nunger den rara. Mosa, Aron, aser Hur tenem kolak jagi atu.

¹¹Kodangsa Mosai pei teka mekanga liasü idangji Israel nungeri akok, aser kodangsa pa teka aludir, Amalek nungeri akok.

¹²Kodang Mosa teka mekangba ania aküm, Aron aser Hur nati lung ka bena arua ayu aser iba manung Mosa amen, aser tena pa anasa kati külen, kati külen ta pa teka ajungketa amer anü malu tashi mainshi-i liasü.

¹³Yamaji Yihusuai Amalek nunger ajak nok agi laodaktsü.

¹⁴ Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Tebilemtettsü atema ibai kaket ka nung züluang. Yihusua narong agi angashia ibaji zügang. Ni anüng kübok Amalek nunger indang mebilemtettsüsa ni parnok samatsütsü.”

¹⁵Mosai tenladak ka yanglu aser iba dang “Yihova-nissi” ta aja.

¹⁶Pai ashi, “Kibuba nisan talang kati ajungketang! Kibubai Amalek nunger anema putusa putu raratsü.”

Anitet 18

Yethroi Mosa Semdangba

¹Tang Median putir Mosa toko, Yethroi Tsüngremi Mosa aser Israel nübur Ijip lima nungi koda anitet, item ajak indang angashi.

² Mosai pei kinungtsü Zippora Yethro dangi yokba pai angazük,

³ aser lar jabaso anata dena yok, jabaso ka tenüngji Gershom ta aja, kechiaser pai ashi, “Ni bendang lima nung aenersa liogo.”

⁴Aser tangar tenüngji Eliezer ta aja, kechiaser pai ashi, “Kübu nunger Tsüngrem kü teyari liasü, aser pai ni Farao nok nungi kümzük.”

⁵Aser Tsüngrem tenem nung Mosa anena liasü, ajagi Yethroi Mosa tebuttsü aser lar jabaso anir atu,

⁶aser kati Mosa dang ashi, “Ajiang, neko Yethro, ne dangi, nebuttsü aser lar jabaso ana den arudar.”

⁷Anungji Mosai pa toko den ajuruteptsü ao aser pa madang apudak aser kanga pelatep, aser parnok junga ali mali asüngdangtepa Mosa süki telungi ai.

⁸Israel pur kümzüksü asoshi Kibubai Farao aser pa nūburtem dak kechisa inyak; item ajak indang Mosai toko dang ashi. Ano lenmang nung timtem tuokrong ajuruba nungi Kibubai parnok koda kümzük item indang ashi.

⁹Kodang Israel pur kümzüksü asoshi Kibubai Ijip nunger dak inyakba osang Yethroi angashi, pa kanga pela-a liasü,

¹⁰aser Yethroi ashi, “Ijip nunger ket aser Farao ket nungi kümzüksang Kibuba sangang! Kibuba shibai pei nūburtem alar tia nungi anitet, pa sangang!

¹¹Kibubaji tsüngremtem ajak dang nungi tuluba ta ni tang meteter, kechiyong Ijip nungeri Israel pur dak kanga mezüngmeshia benshi nung pai ibaji inyak.”

¹²Idangji Mosa toko Yethroi Tsüngrem asoshi tarongba tenla aser tetepsetba tenlatem bena arua agütsü aser Aron aser Israel tamburtem ajak Tsüngrem tsüngdangi arua Mosa toko den amtsük achi.

Tanishirtem Shimba

(Taz. 1.9-18)

¹³Tasüngji Mosai nūburtem rongnung ken-o mangatettep bendangtsü amen, aser nūburtemi anepdang nungi nikongdang tashi Mosa meketa noktaka ali.

¹⁴Kodang pai nūburtem dang inyakba ajakji tokoi angu, pai ashi, “nūburtem asoshi nai yamai inyakba ya kechi? kechiba ne kija dang amener aser nūburtem anepdang nungi nikongdang tashi noktadaksür?”

¹⁵Mosai toko dang langzü, “Kechiaser nūburtemi Tsüngrem nungi asüngdangtsü kü dangi arur.

¹⁶Kodang nisung ana tsüngda nung mangatettep ken-o ka arudir parnok kü dangi arur, aser koba shitak aji ni bendanger; aser parnok dang Tsüngremer telatet ozüng ni metetdaksür.”

¹⁷Idangji Mosa tokoi ashi, “Nai inyakba mapaji tajung masü.

¹⁸Na aser ne dangi aruba nūbur ajak anisetadoktsü; kechiaser mapaji na asoshi onsara taret lir, ne kijai dangbo ibai inyaktsü makoktsü.

¹⁹Nai kü dang angang, ni ne nem tasa kar agütsüdi, aser ne den Tsüngrem dena liang. Nüburtem atema Tsüngrem tsütsü na sang, aser parnok kenotemji Tsüngrem dangi bener arung.

²⁰Nai parnok dang ozüing, aser telemtetba sayuang, aser parnoki kechi nung jajatsü aser kechi mapa inyaksü aji nai parnok dang sayutsüla.

²¹Iba dak alaka nüburtem nungi Tsüngrem tsübuba, süpokrem sempaba, ochishir nisungtem aser mapa akoktsüba pur rongnungi meyirijang, noklang, tenem aser ter madak yimsüsütsü shima yuang.

²²Nüburtem madak mapang ajak nung parnok nem o bendangdakjang. Ken-o tulu tasaktemji ne dangi bener aruba dak alema, tila ajak parnok sasa bendangdakjang. Anungji parnoki yamaji ne khu lemsateptsü, aser na asoshi aji tepungbaba aser temelaba alitsü.

²³Nai yamaji inyakra, aser Tsüngremi ne dang yamaji anisüngzük agütsütsü, aser nüburtema pei talidaki tesünep nung aotsü.”

²⁴Anungji tokoi ashiba ama Mosai anga, aser yamaji inyak.

²⁵Pai Israel nunger ajak rongnungi mapa akokertem shim aser parnokji meyirijang, noklang tenem aser ter madak tanishir kümdaktsü.

²⁶Mapang ajak nung parnoki nüburtem tsüngda ken-o bendang, aser ken-o tasak Mosa dangi abenba dak alaka ken-o tila ajak parnoki pei sasa bendang.

²⁷Mosai toko dang tepila o ashi, aser Yethroi pei kidangi meyipa ao.

Anitet 19

Sinai Tenem Nung

¹Israel nunger Ijip lima nungi adoker külen ita asembuba anogo mezüngnü parnok Sinai lisem limai aru.

²Parnok Refidim nungi apusoa Sinai lisem limai aru, aser Sinai tenem jakdang anen.

³Aser Mosa Tsüngrem dangi atu. Kibubai tenem nungi Mosa aja aser ashi, nai yamai Yakob kidong aser Israel nungertem dang shiang,

- ⁴ “Ni Kibubai Ijip nunger dak kechi inyak, aser koda mungzü tashikang manung nenok kümzüka kü dangi anir aru, aji nenoki nguogo.
- ⁵ Tang nenoki kü dang angadi süra, aser kü tezüngzüktepba benshidi süra, idangji kin ajak madak nenokji kü senti nübur asütsü, kechiaser ali ajak kü meyong lir,
- ⁶ni asoshi nenok putir yimli ka aser temeshi kin ka alitsü. Nai Israel nunger dang item o ashitsüla.”
- ⁷Anungji Mosai lua nüburtem rongnung tamburtem ajak jar Kibubai pa dang melaba ajak ashi.
- ⁸Idangji nüburtem ajak külemi langzü, “Kibubai ashiba ajakji onoki inyaksü.” Aser Mosai nübur otemji Kibuba dang ashi.
- ⁹Kibubai Mosa dang ashi, “Angang, ni ne den jembidang nüburtemi angashitsü, aser ano ne dang teti amangtsüsa, ni ne dangi mepet temelemnung arur.”
- ¹⁰Kibubai Mosa dang ashi, “Nüburtem dangi oang, aser tanü o asüng na nai parnokji meshiteta yuang aser parnok süoshi shitokdakjang,
- ¹¹aser tasemnübuba asoshi renema liang: kechiaser tasemnübuba nung nisung ajak tsüngdang Sinai tenem manung Kibuba alutsü.
- ¹²Nai nüburtem asoshi arrtsü meketa yuang aser shiang, nenoki tenem jagi matutsü, aser arrtsü nungji mekongshitsü atema kümdangang; shibaisa tenem nungji kongshidir atangji paji südaktsütsü.
- ¹³Shingaia pa dak mekongshidang pa lung agi mesüra lijak agi kaseta endoktsüla. Shiruru saka nisung saka taküm malitsü. Saka kodang jangzü mapang talangka apudir, idangjibo parnok tenem jagi atutsüla.”
- ¹⁴Idangji Mosai tenem nungi nüburtem dangi alua parnok meshiteta yutsü, aser parnoki pei süoshi shitok.
- ¹⁵Mosai parnok dang ashi, “Tasemnübuba asoshi renema liang. Tetsür tebur medemba nungia pila liang.”

¹⁶ Tasemnübuba anepdang tenem manung tsüngmok aser tsüngpret den mepet temelem, aser jangzü ola kanga tulu liasü, anungji tanendak aliba nübурtem ajaki atenten.

¹⁷ Tsüngrem den ajuruteptsü Mosai nübурtemji tanendak nungi anir adok; aser parnok tenem tsüng nung noktak.

¹⁸ Sinai tenem ajak mokozü agi asüng; kechiaser iba madak Kibuba mi nung alu. Mokozüji misem mokozü amai atu aser tenem ajak kanga anakshi.

¹⁹ Jangzü olaji tali tesashiba aküm, Mosai Tsüngrem den jembі aser Pai tsüngmok nungi pa dang langzü.

²⁰ Kibuba Sinai tenem kolaki alua pai Mosa tenem kolak jagi aja, aser Mosa atu.

²¹ Kibubai pa dang ashi, “Nübурtemi nungtepa Kibubareprangdang parnok aika sama-a lir, luang aser parnok dang tekümdangtsü o shiang.

²² Putirtema shirnok ni anasa arudir, parnok sasa meshitetdakjang, aji oda mesüra ni parnoka merenshitsü.”

²³ Mosai Kibuba dang ashi, “Nübурtemi tenem jagi matutsü, kechiaser nai onok nem tekümdangtsü o agütsüogo; kechiaser onok dang tenem meketa arrtsü ayutsü nai mela, aser aji meshitettsü ashi.”

²⁴ Kibubai langzü, “Luang aser ne den Aron anir atung. Saka putirtem aser nübурtemi arrtsü atena kü dangi matutsüla, aji oda mesüra ni mit adoka parnok merenshitsü.”

²⁵ Anungji Mosai nübурtem dangi lua Kibubai pa dang ashiba o ajak ashi.

Anitet 20

Ozüng Ter

(Taz. 5.1-21)

¹ Tsüngremi item o ajak jembia ashi,

² “Na Ijip lima alar ki nungi anitetba ne Tsüngrem Kibubaji ni lir.

³ Nai kü madang tangar tsüngremtem kecha telidaktsü.

- ⁴ Anüing temalen aser ali teküboklen mesüra tzü telunglen item nung aliba mesüka pei atema süngyanglu kecha na atema teyanglu.
- ⁵ Nai parnok madang tapudak mesüra parnok tekülem, kechiaser ni Kibubatemeshiba ne Tsüngrem lir. Ni tsürabur temenen atema par chirtem putu asem pezü tashi merenshitsü.
- ⁶ Saka shirnoki kü dang meimer aser kü ozüngtem benshir parnok dang putu meyirijangsa meyirijang ni aochitsü.
- ⁷ “Nai Kibuba ne Tsüngrem tenüing amajok nung tetetshi, shibai amajok nung pa nüing tetshidir, Kibubai pa maitsüi meyutsütsü.
- ⁸ “Amungnü meshiteta mungang.
- ⁹ Anogo troknü tasena mapa ajak inyakang,
- ¹⁰ saka tenetnübubajibo Kibuba ne Tsüngrem Amungnü lir. Iba anogo nung nai, jabaso, jala, kilir aser kilitsür, kiset shiruru mesüra ne den aliba aeneri mapa kecha teinyak.
- ¹¹ Kechiaser anogo trok nung Kibubai anüing-ali, tzüyim aser idakji aliba ajak yanglu; aser tenetnübuba nung anisüngzük. Anungji ni Kibubai Amungnü moaja meshitet.
- ¹² “Nebu aser netsü akhüm tsübuang, angji Kibuba ne Tsüngremi koba linük ne nem agütsür, yangji na arishi talangka alitsü.
- ¹³ Nai nisung tetepset.
- ¹⁴ Nai nüktapangta tebenshi.
- ¹⁵ Nai tauya.
- ¹⁶ Nai ne kiyonger anema tiyazü kuli teyi.
- ¹⁷ Nai ne kiyonger azüabung tesü, nai ne kiyonger kinungtsü, mesüra par kilir mesüra kilitsür, aser par nashi, gado mesüra ne kiyonger meyong kecha azüabung tesü.”

Nüburtemi Tsübuba

(Taz. 5.22-33)

¹⁸ Kodang nüburtemi tsüngpret preta tsümgok amoka aser jangzü ola angashi, aser tenem nung mokozüji angu, parnoki tetsübu agi atenten, aser talangka pila-a oa noktak.

¹⁹ Parnoki Mosa dang ashi, “Nai onok den jembiang aji onoki angadi. Saka onok süadoka lir Tsüngremi onok denbo tejembidaksüma.”

²⁰ Mosai nüburtem dang langzü, “Tetsübuma, ibai nenok temenen memenai Tsüngrem dang tashi anga alitsü atema nenok tendangtsü pa aruba lir.”

²¹ Saka nüburtemi ojita nung noktaka ata, saka mepet temeemdak kong Tsüngrem liasü aji anasabo Mosa dang ao.

Tenladak Sabang Atema Ozüng

²² Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Israel nungertem dang yamai shiang, Ni nenok den anüng nungi jembiba nenok sasa nguogo.

²³ Nenoki kü dak alema taribi mesüra hon tsüngremtem kecha meyanglutsüla.”

²⁴ Ni asoshi ali agi tenladak sabang ka yangluang aser iba manungji tarongba tenla, yimjung tenla nenok san aser nashi tenla-ang; kongsa kü tenüng bilemtetdaksütsü asoshi teküemdak ni shimdir, ni ne dangi arutsü aser na moatsütsü.

²⁵ Nai kü nem tenla sabang ka lung agi yanglutsürabang lungji angenteta meyanglutsüla, kechiaser lung tangentettsü osetji mekanga tura nai aji menendaktsür.

²⁶ Mesüra na mangsa aliba mungudaktsütsü atema nai kü tenladaki mejaketa matutsüla.

Anitet 21

Alartem Atema Ozüng

(Taz. 15.12-18)

¹ “Parnok madang item yimsüozüngtem lateta yujang,

² nai Ibri nunger alar ka alira, pai na küm trok tenzüktsü. Küm tenetbuba nung kecha talang magütsüi pa chioktsüla.

³Pa kibong mekümi kija arua lira, pa kija dang aotsü, saka pa kinungtsü den arua lira, pai pei kinungtsü den aotsü.

⁴Pa kiburi pa nem kinungtsü ka agüja lira aser pa nem jala-jabaso soja lira, kinungtsü aser lar chirtemji kibur meyong alitsü, aser pa kija dang aotsü.

⁵Saka alar jagi ni kü kibur, kübutsü aser kü chirtem meimer, aser nüji küma moner ta shira,

⁶idangji pa kiburi Tsüngrem tsüngdangi pa anir aotsü; aser kishi mesüra kikümbang nung pa noktaka yutsütsü aser pa kiburi merang shijok agi pa tenarong atutsü. Idangji pa teti asoshi par lar akümtsü.”

⁷“Nisung kati pei jala alar asütsü asoshi yokra, lar teburtem ama labo nüji küma meyoktsü.

⁸Lai pei kibur shibai pei asoshi la ayu, pa mepeladaktsüra, idangjibo pai la meyipa alangzüktsütsüla; kiburi la dang timi mebenshi nungji pai la bendanger dang ayoktsü pa dak tashi malitsüla.

⁹Pai pei jabaso nem la agidaktsüra, pai la dang jala ka ama benshitsüla.

¹⁰Nisung kati kinungtsü anabuba agira, pai mezüng agiba kinungtsü nem chiyungtsü, süoshi aser la kiyimba tim shilem ajema mekümdaktsütsüla.

¹¹Pai la dang item tim mapatem meinyakra, lai pa nem sen talang kecha magütsüi la aotsü akok.

Azü Tokshiba Anema Ozüng

¹² “Shibai nisung dak zükdir aser pa tepsetdir pa atangji südaktsütsüla.

¹³Saka nisungba jagi ibaji inyaktsü mebilemi inyakadokra aser aji Tsüngremi ataloktsüba ka süra, paji ni shimtettsüba yimti kati jena aotsü, aser yangji pa jenoktsü.

¹⁴Saka nisung kati asa-a dang pei kiyonger tepsettsü tasa asara, kü tenla sabang nungi pai anir oa pa südaktsütsüla.

¹⁵“Shibai pei tebu mesüra tetsü dak zükdir, atangji südaktsütsüla.

¹⁶ “Tangar dang ayoktsü mesüra pei kidang alar ama ayutsü asoshi shibai nisung auyadir, pa atangji südaktsütsüla.

¹⁷ “Shibai pei tebu mesüra tetsü atakatemdir, pa atangji südaktsütsüla.

¹⁸ “Nisung ana raratep dang kati ka dak lung agi onra, mesüra teka agi tsüingra, aser teyiruba nisungji tasütsü mesüi yipten nung ontaka alitsüsa kümra;

¹⁹ aser pai saker pei mechi amer jajaa otetra, shibai azük paji memerenshitsü, saka nübutsök asoshi pai item taa agütsütsü, aser pa junga maküm tashi anebalutsüla.

²⁰ “Nisung kari pei ajok agi par alar mesüra alatsür dak zükra, aser alarji süadokra, nisungbaji merenshitsüla.

²¹ Saka alarji anogo ka ana nung jungadokra kiburji memerenshitsü. Kechiaser alarji pa rongsen ama lir.

²² “Teburtem raratepdang mashisa aliba tetsür ka dak zükshia tanurji ano jungi südaktsüra, saka la dak tamajung kecha matalokra; tetsürla kinungpui pa dang meshiba ama atangji pa dang senchi achitsüla, aji obendangeri lemtettsüba ama pai agütsütsü tim.

²³ Saka tetsürlaji kanga mejungi yiruadokra pai taküm melen taküm agütsütsüla,

²⁴ tenük melen tenük, tepu melen tepu, teka melen teka, tetsüng melen tetsüng.

²⁵ Tarongba melen tarongba, zübu melen zübu, tazükba melen tazükba.

²⁶ “Nisung kari pei alar mesüra alatsür dak tenük nung zükra aser aji raksatsüra, pai tenük atema alarji chiokadoktsüla.

²⁷ Aser alar mesüra alatsür dak pai tepu ka züktoktsüra, iba atema alarji chiokadoktsüla.

Shiruru Kibur Teinyaktsü

²⁸“Nashi pungchi kati tebur mesüra tetsür kar dak tasütsüsa tongra, aji lung agi onsetsüla, aser iba shiji machitsüla. Saka kiburjibo memerenshitsüla.

²⁹Saka nashi pungchi jagi akhidang nungi nisung dak tonga lira, aser iba indang kibur dang metetdaksür liaka, pai aji meshibangi toktsüra aser iba jagi nisung kar tongsettsüra, aji lung agi onsetsüla aser kiburjia atangji südaktsütsüla.

³⁰Saka kibur dangji pa taküm alang senchi meshira, kechi talang lir pai aji agütsütsüla.

³¹Nashi pungchi jagi tebur chanu ka mesüra tetsür chanu ka dak tongra, kasa ozüng jagisa merenshitsüla.

³²Nashi pungchi jagi alar mesüra alartsür dak tongra, nashi kibur jagi alar kibur nem taribi sen semer agütsütsüla aser nashi pungchiji lung agi onsetsüla.

³³“Nisung kari kangla ka tura, mesüra kangla ka tur aji menembangi alidang nashi mesüra gado idakji asongdaksüra,

³⁴pai iba temenok agütsütsüla. Shiruru kibur nem pai talangji sen agütsütsü aser shiruruji pa meyong alitsü.

³⁵Aser nisung kar meyong nashi pungchi-i tangar shiruru yirutsüra aser aji südaktsüra, idangji taküm alibaji yoker senji tena lemdangtsü, aser tasüba shiruru kasa lemdangtsü.

³⁶Saka akhidang nungi nashi pungchi jagi atongba meteta lir nung kiburi aji meshibangi lira, kibur jagi shiruru melen shiruru agütsütsüla, aser shiruru tasüji pa meyong alitsü.

Anitet 22

Temenok Agütsüba Indang

¹“Nisung kari nashi pungchi mesüra san ka auyar aji tepsetra mesüra yokra, pai nashi pungchi ka melen nashi pungu aser san ka melen san pezü agütsütsüla.

- ²Auür ka kidangi ia lia pura, aser tasütsüsa pa dak zükra, pa zü asoshi pa tai malitsü.
- ³Saka anü adoka alidang aji atalokra, pa azü tokshiba asoshi tai alitsü. Pai auyaba atema temenok agütsütsüla, saka pa kecha makara, pai auyaba temenok atema pa ayoktsü.
- ⁴Saka pai auyabaji taküm lia ngura, nashi, gado mesüra san pai anasü agütsütsü tim.
- ⁵“Nisung kari pei shiruru chioka tangar alu mesüra tsükmenatzü lu chidaktsüra, pai par lu mesüra tsükmenatzü lu tajungtiba agi temenok agütsütsü tim.
- ⁶“Kari mi yoka iba jagi tangar lu nung tsük aser noktaka aliba tsük mesüra alu ajonga rongdoktsüra, shibai mi asen, pai temenok agütsütsü tim.
- ⁷“Nisung kari pei kiyonger ket nung taribi mesüra oset yutsüba auyar oadokra, aser auürji putetra, pai shilem anasü agütsütsü tim.
- ⁸Saka auürji meputetra, kibur shibai osetji pai yokdaksü pai pei kinunger oset dakji teka ai asü mai, metettsü atema o bendangdaki anir aotsüla.
- ⁹“Oset samaba indang mangatettepba oda nashi, gado, san süoshi mesüra tesamaba ajak atema obendangdaki bener arutsü tim; Tsüngremi shiba aitsüdir pai tangarba nemji anasü agütsütsü tim.
- ¹⁰“Nisung kari pei kiyonger nem gado mesüra nashi, san, shiruru kar ayutsü agütsüra, aser shingaia mungui aji süadokra mesüra zübu ketra aser aridokadokra,
- ¹¹pai pei kiyonger oset nung amtak asü mamtak Kibubamadang azüngashitsü tim; kibur jagi iba azüngashibaji agizüktsü tim, aser joko temenok magütsütsü.
- ¹²Saka aji pa nungi aua or lira, pai iba kibur nem temenok agütsütsü.

¹³Saka shiruruji arem shirurui tepseta lira, nisungba jagi tanüngbaji kuli atema bener arutsüla, aser arem shirurui tepsetba atema pai temenok magütsütsü.

¹⁴“Nisung kari pei kiyonger nungi shiruru ka apura aser shiruru kiburji malidang aji yirura mesüra süadokra, nisungba jagi temenok agütsütsü tim.

¹⁵Saka ibaji kibur lia atalokra nisungba jagi iba temenokji magütsütsü. Ibaji taa asoshi ayuba süra, taa asoshi agütsüba senji temenok agütsüba ama alitsü.

Libaliro aser Yimsü Ozüng

¹⁶ “Nisung kari tasüngtet aser ano ani masüngi aliba aiür mesüzüka la den nüktapangtara, pai la atema anisen agütsütsüla aser la agitsüla.

¹⁷Saka aiürla tebui pa dangi meyokra, pai aiürla asoshi anisen agütsütepba ama la tebu nem sen agütsütsü tim.

¹⁸ “Nai Arasentsür shinga taküm melidaktsütsüla.

¹⁹ ‘Shibaisa shiruru den medemdir, pa atangi südaktsütsüla.

²⁰ “Shibaisa Kibuba dak alema tangar tsüngrem dang tenladir, pa meshimeshia samajang.

²¹ “Nai aener dang tamajung tebenshi, mesüra parnok tekangshi, nenok Ijip lima nung aenersa liasü ta bilemtetang.

²²“Amitsür mesüra lajar tekangshi.

²³Nenoki parnok kangshira, ni Kibubai parnoki teyari asoshi ayimtenba ola langzütsü,

²⁴aser ni mit adoka nenok tepsettsü. Nenok kinungtsürtem amitsür akümtsü, aser nenok chirtem tebu mali kümdaktsütsü.

²⁵ “Nenok den aliba kü nübur sensaker kar nem nai sen aputsüra, sen taputsür ka ama nai pa dang tebenshi aser pa nungi sentem magitsüla.

²⁶ Ne kiyonger kar den nai nangzükteper parnok süoshi agira pa nem anü maidangsa aji meyipa agütsütsüla,

²⁷kechiaser pa asoshi aji dang tabentsü sü lir. Pa kechi nung mejangtsü? Kodang pai teyari asoshi ayimtendir, ni pa dang langzütsü, kechiaser kü dak taochi lir.

²⁸Nai Tsüngrem sensamasa masütsüla mesüra ne nübur madak yimsüsür atakatem masütsüla.

²⁹“Ne tsük, yi aser oliv toztü nungi kü dang tenlatsü temenu. Ne mezüng asoba jabaso kü nem agütsütsüla.

³⁰Aser ne mezüng mepuba nashi, san kü nem agütsütsüla. Itemji anogo tenetnü tashi tetsü den alitsü, aser tinübuba nung kü nem agütsütsüla.

³¹ “Nenok kü temeshi nüburtem asütsü, anungji nenoki arem shirurui tepsetba shiruru shi kecha machitsüla; saka nenoki aji azü nem agüjang.

Anitet 23

Ochi aser Taochi

¹“Nai tiyazü osang teprokshi, aser tamajunger ka asoshi tiyazü kuli ajanga teyari.

²Tamajung inyaktsü asoshi telok tuluba sülen nai tanitak, mesüra obendangdak ochi meyipsatsütsü merangba telok tsütsü na teten.

³Obendangdak sensaker anema nai tejak tereprang.

⁴ Nai ne tsükchir nashi mesüra gado lenmang aia oya ajurura, pa dangi aji anir arujang.

⁵Ne dang sempaba nisung ka meyong gadoji khu agi neneter mepitaka ngura, nai ibaji ajanga odangbo maotsüla, saka aji yaritsüla.

⁶Nai obendangdak sensaker anema ochiji temeyipsatsü

⁷Tiyazü kuli agi shinga aija temerenshi, aser tai makaba aser ochishir nisung nai tetepset, kechiaser shibaisa temenen mapa inyakdir, ni parnokji aitsütsü.

⁸Nai süpokrem tagizük, kechiaser süpokrem ajanga shitak inyaktsüba lenmang nungi nisung tenük pokdakja tai makaba nisungtem timtemdaktsür.

⁹ “Nenoki aener tekangshi, kechiaser nenok Ijip lima nung aenersa liasü, anungji aener mulungjang nenoki meteta lir.

Amungnü Ozüing

¹⁰ Küm trok tashi nai alu nung metsü proka iba nungi tejang bendenang.

¹¹ Saka ne nübur sensakertem achitsü asoshi küm tenetbuba nungbo ali nungji nai metsü meproki tokjang; aser parnoki kechi anüngzükdir aji moapu nung aliba shirurui achitsü. Iba amaji nai ne tsükmenatzü lu aser oliv tsüki asoshia inyakang.

¹² “Anogo trok nai ne mapa inyakang, aser ne nashi aser ne gado anisüngzüksü aser ne alartsür jabaso aser aener anisüngzüksü asoshi tenetnübuba nung na anisüngzüksü.

¹³ “Ni nenok dang ashiba ajak angang: tangar tsüngremtem tenüng tetetshi, mesüra ne tebang nungi shinga nema tangashidaksü.”

Benjong Asem

(Ani. 34.18-26; Taz. 16.1-17)

¹⁴ Küm nung asemben nenoki ni asoshi benjong amungtsüla.

¹⁵ Ni nenok dang melaba ama: Piyazü meinokba am Benjong nenoki amungtsüla. Anogo tenet tashi piyazü meinokba amtsük Chiang. Ibaji Ahib ita anogo shitak nung amungtsüla, kechiaser iba ita nung nenok Ijip lima nungi adok. Anungji shinga kü tsüngdangi teka tazüng marutsüla.

¹⁶ “Kodang alu nung nai prokba nungi mezüngbuba süngjang bendentsü mapang tongdir, aluruba Benjong mungang. Aser küm tatem nung kodang ne metsütem alu nungi bendendir, Terizüngba Benjong mungang.

¹⁷ Küm nung item Benjong asem amungdangji nenok tebur shiai ni Kibuba ne Tsüngrem külemtsüla.

¹⁸ “Ni asoshi tetepsetba tenlaba zü den piyazü enokba am metenlatsüla. Item benjong nung ni atema tepsetba shiruru temoji anepdang tashi mayutsüla.”

¹⁹ “Küm shia nai züsentetba nungi mezüngbuba süngjangji Kibuba ne Tsüngrem dangi bener arutsüla. Nai nabong techanu shi pei tetsüdi mamatzü nung masotsüla.

Tsüngrem Tenyari Lenmang Renemtsüba

²⁰ “Na lenmang anitsü aser ni renemja akaba linük jagi na anir arutsü asoshi ni ne jakdang tenyar ka yoktsü.”

²¹ Nai pa dang angang aser pai kechisa shidir aji inyakang. Pa anema tapuso, kechiaser ni pa yok, kü tenüng pa den lir aser pa anema noktakba atema tatok magütsütsü.

²² Saka nai pa ola angadi süra, aser ni ashiba ajak inyakra, idangji ne tsükchir ka aser ne anemertem dang nia anemer ka alitsü.

²³ Kechiaser kü tenyar ne jakdang aotsü aser Amor nunger, Het nunger, Perez nunger, Kanan nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger dangi ni na anir arutsü; aser ni parnok leptokadoktsü.

²⁴ Parnok tsüngremtem tsüngdang tapudak, mesüra tekülem, aser par yimsü-yimbongtem tebenshi. Parnok tsüngremtem aser par tekülemba temeshi tongshitemji anüka raksajang.

²⁵ Aser nenoki nenok Tsüngrem Kibuba tenzüktsü, aser pai ne chiyungtsü aser tzü moatsütsü: aser nenok rongnung tashitak ajak agienadoktsü.

²⁶ Ne linük nung shingaia pei-i tanur abenba meraksatsü mesüra tapung makümtsü. Ni ne nem arishi talang agütsütsü.

²⁷ “Na anema aruba tsükchirtem kin dangi ni tetsübuttsü aser mangatettep adokdaktsütsü aser ni ne tsükchirtem ne jakdang nungi meyipa tesüleni jena odaktsütsü.”

²⁸ Ne jakdang nati yoka iba jagi ne lenmang nung aliba Hiv nunger, Kanan nunger aser Hit nunger ni aridoktsü.

²⁹ Ni parnok küm ka nung dangbo maridoktsü, yamaji mesüra alimaji azüngazünga küma na asoshi arem shirurutemji tali züintsü.

³⁰Na aika renloka kümer linükji magi tashi ni parnokji terara dang aridoktsü.

³¹Ne litsü Temerem Tzüyim nungi Filistia nunger tzüyim tashi, lisem lima nungi Eufрата ayong tashi alitsü; kechiaser yangji aliba nisungtemji ne ket nung ni bendanga agütsütsü, aser nai parnok aridoktsü.

³²Parnok den mesüra parnok tsüngremtem den nai kecha tezüngzüktepba mayutsüla.

³³Ni anema parnoki na temenen menadoktsütsü asoshi, nai ne linük nungji parnok telidoktsü. Nai parnok tsüngremtem külemra, aji na asoshi sang ka asütsü.”

Anitet 24

Tezüngzüktepba Akangshiba

¹Kibubai Mosa dang ashi, “Na, Aron, Nadab, Abihu aser Israel nunger tambur neter kü dangi tenemi atung, aser meta apiga nungi apudaka külemang.

²Ne dak alema tangar shinga ni anasai marutsüla. Nüburtemji keta tenem jagia matutsüla.”

³Mosai arua nüburtem dang Kibubai melaba o aser ozüngtem ajak ashi, aser parnok ajaki külemi langzü, “Kibubai ashiba ajakji onoki inyoktsü.”

⁴Kibubai melaba ajak Mosai zülu aser tasüngnepji anepdang pai yakta saaka tenem tsüng nungji tenladak aser tongshi terana agi yanglu. Tongshi shia Israel kidong ka ka temaitsü liasü.

⁵Aser pai Israel asangurtem Kibuba dang tarongba tenla aser nashi pungchi tepseta telungjem tenlatem agütsütsü yok.

⁶Mosai shiruru züji tesadang ka susa nung ayu, aser tesadang kaji tenla sabang nung rükloktsü.

⁷Idangji pai tezüngzüktepba kaket koba Kibubaozüngtem zülua lir, aji agiteta nüburtem madang tashi agi azüng aser parnoki langzü, “Onoki Kibubai ashiba ajak angatsü aser pai melaba ajakji inyoktsü.”

⁸ Idangji Mosai susa nung aliba azüji bener arua nüburtem dak rüklokja ashi, “Ibai nenok Kibubai tezüngzüktepba agiba züji lir, koba temelabatem benshitsü pai nenok nem agütsü.”

⁹Idangji Mosa, Aron, Nadab, Abihu aser Israel tambur neterji atu,

¹⁰aser parnoki Israel Tsüngrem angu. Pa tetsüng kübok merük merüka aliba anüng sentsü ama sapfir lung agi labanga aliba angu.

¹¹Tsüngremi item Israel lenirtem madak pa teka memekang, aser parnoki Tsüngrem angu; aser parnoki chia ajem.

Mosa Sinai Tenem Nung

¹²Kibubai Mosa dang ashi, “Kü dangi tenemi atung, aser nüburtem atema kü temelaba ozüngtem koba ni lungpak nung zülua lir, aji ne nem agütsüdi.”

¹³Mosa aser pa teyarir Yihusua na renemer Tsüngrem tenemi atu.

¹⁴Mosai tambur dang ashi, “Onok tanaben meyipa malu tashi nenok yangi dang ata-a liang. Aron aser Hur na nenok den lir, nenok rongnung mangatetep kar adokra parnok dangi oang.”

¹⁵Kodang Mosa Sinai tenem jagi atu mepeti aji sübang.

¹⁶Aser Kibubasentsüwangshi Sinai tenemi alu. Anogo troknü tashi mepet jagi tenemji sübanga liasü, aser tenetnübuba nung Kibubai mepet nungi Mosa den jembi.

¹⁷Israel nunger nükdang tenem nung Kibuba sentsüwangshi milak ama liasü.

¹⁸ Aser Mosai mepet jagi yia tenem nung anogo lir aser aonung lir liasü.

Anitet 25

Tekülemdak Tenlaba

(Ani. 35.4-9)

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Ni asoshi Israel nungeri tenla ka ka benang ta dang shiang. Nisung shiai pei mulungtetba ama kechi tenladir aji agizükang.

³Nai agizüktsüba tenlaji hon, taribi, yongmen yin,

⁴sü tajung, anüing sentsü, nakrema meremba, tezüing sü, sü temerem, nabong züing agi yangluba sü;

⁵san tepung küp sentsü temerem nung aremba shiküp tanak, akashia süng;

⁶milen asoshi oliv toztü, temezütsü asoshi toztü aser teronem menemba liangmesen;

⁷oniks lung, temenoktsü lung, putir tekü nung semoktsü asoshi sentsüprang lung.

⁸Ni parnok rongnung alitsü asoshi nüburtemi kü nem temeshi tekülemdak tenladak tekülemdak ka yanglutsütsüla.

⁹Ibaji koma yanglutsü aji ni ne dang sayutsü aser nai yamaji yanglutsüla.

Tezüingzüktepba Süngden

¹⁰“Aser parnoki akashia süng agi süngden ka yanglutsüla, metong nung süklep ana ser tesimal; lenten süklep ka ser tesimal; aser touchiji süklep ka ser tesimal asütsüla.

¹¹Ibaji hon temeja agi temalen aser telunglen ajak yangbangtsüla, aser hon agi tatembanglen ajakji südangtsüla.

¹²Aser idakji hon tayi pezü ketdakjang aser aji tetsüing pezü nungji külen tayi ana, aser külen ana ta akettsüla.

¹³Akashia süng agi süngra yangluang aser aji hon agi yangbangtsüla,

¹⁴aser süngdenji abentsü asoshi itemji tayi nungji enokang.

¹⁵Süngraji tayi nungji enoka ayutsüla aser aji magitettsüla.

¹⁶Ni ne nem agütsütsü aliba lungpak ana koba nung kü temelaba ozüingtem zülua lir aji süngden nungji enoka yuang.

¹⁷ “Aser nai hon temeja agi tenembangtsü yangluang: ibaji metong nung süklep ana ser tesimal, aser iba lentenji süklep ka ser tesimal.

¹⁸Aser tenembangba tatem anatsülenji jungjunga atsüngba hon cherubim ana nai yangluang.

¹⁹Aser tatem külen cherub ka aser külenji cherub ka ta yangluang: aser iba tatembang ana manung cherubimji temekettsü denji ka dang küma nenoki yangluang.

²⁰Aser cherubimji parnok tashikang agi akhümbanger, parnok tashikang azüklen sarar alitsüla.

²¹Aser süngden temalenji nai temekettsü den ayutsüla; aser ni ne nem agütsüba ozüngji temeshi süngden telung nung nai yuang.

²²Aser yangji ni ne den ajurutepli, aser Ozüng Süngden manung cherubim ana tsüngda nung temekettsü nungji Israel chirtem dang temelaba koba ni ne nem agütsütsü, ajak indang ni ne den jembitsü.

Amtsük Tenla Asoshi Langbang

²³“Akashia süng agi langbang ka, metong nung süklep ana, lenten süklep ka aser touchi nung süklep ka ser tesadang yangluang.

²⁴Aji hon temeja agi yangbangang aser hon agi tatembang ajakji meketa yangbangtsüla.

²⁵Aji meketa tekapu ka lema tebanglak keta yangluang, aser iba tebanglakji hon agi züdanga yangluang.

²⁶Iba atema hon tayi pezü yanglua, itemji tetsüng pezü nungji enokang.

²⁷Langbang abentsü asoshi süngra tebanglak anasa tayitemji alitsüla.

²⁸Süngraji akashia süng agi yangluang aser aji hon agi yangbangang.

²⁹Hon temeja agi nai su, marok aser tezüoktsüba marok, susatem tezüoktsü asoshi yangluang.

³⁰Langbangji tezüngzüktepba süngden jakdang ayutsüla, aser langbang manung kü dang tenlatsüba amtsükji teti yujang.

Milendong Atalokdak

(Ani. 37.17-24)

³¹“Ano hon temeja agi milendong atalokdak ka yangluang. Temtsüng aser tedongji hon agi jungjunga tsünga yanglutsüla,

³²aser marok koba naro temechi mesüka yanglur, ibaji milendong atalokba denji ka dang küma anatsülenji kongsang trok tipleni sangshia, tip shia kongsang asemsem oa yanglutsüla;

³³Kongsang ka nung almond naro apungba ama marok asem, temechi ka aser naro ka; aser kongsang ka nungji almond naro apungba ama marok asem, temechi ka aser naro ka, yangji milendong nungi kongsang trok sangshia alitsü.

³⁴Aser milendong nungji almond naro apungba ama marok pezü, iba temechem aser narotemji:

³⁵aser kongsang ana kübok temechi ka iba denji ka küma, milendong nungi kongsang trok sangshia oa alitsü.

³⁶Iba temechem aser kongsangtemji iba den temang ka dang: ajongaji hon temeja agi ka küma atsüngba mapa alitsü.

³⁷“Milendong atalokdak asoshi milen tenet yanglur idakji ataloka yuang, aser iba jagi tejaklen nungi tesangwa agütsütsü.

³⁸Milen nung enokba angüsü mejetokba aser iba susaji hon temeja agi yangluba asütsüla.

³⁹Milendong aser iba yangluba nung amshitsü asoshi hon temeja seret semer agitsüla.

⁴⁰ Ni ne dang tenem nung inyaktsü sayuba ama nai itemji kümdanga yanglutsüla.

Anitet 26

Tekülemdak Süki

(Ani. 36.8-38)

¹“Ano, nai tekülemdak sükiji teyindangba sü ter dena yangluang, temechema kümpa sü tanük, anüng sentsü, nakrema meremba aser jakja-a meremba sentsü, cherubim keter tetangshi mapa inyaker mapa ama nai yangluang.

²Teyindangba sü shia metong nung süklep metsür-ti, aser teyindangba sü lenten shia süklep pezü asütsüla: teyindangba sü ajak tasazük kasa alitsüla.

³Teyindangba sü pungu külemi metentepang, aser tanga teyindangba sü pungujia külemi metentepang.

⁴Aser temaba teyindangba sü ka manung temetentepba sübang azüంగా tatem nungi nai tepungoktsü anüంగా sentsü agi yangluang, aser yamaji teyindangba sü, temetentep tanabuba tematiba tatembanglak manung nai yangluang.

⁵Teyindangba sü ka nung nai tepungoktsü tenem yangluang, aser tanabuba temetentep teyindangba sü tatembang nungji tepungoktsü tenem nai yangluang.

⁶Aser nai hon lakepsen tenem yangluang, aser teyindangba sütemji lakepsen jagi külemi metentepang: angji tekülemdak sükiji ka akümtsü.

⁷Aser tekülemdak süki manung süki asoshi nai nabong züంగా agi teyindangba sü yangluang; itemji teyindangba terka nai yangluang.

⁸Teyindangba sü shiaji metong süklep semer aser teyindangba sü terkaji tasazük kasa alitsüla.

⁹Nai teyindangba sü pungu balaka aser tanga teyindangba sü trokji balaka nung ta metentepang, aser süki tejaklen asoshi teyindangba sü trokbubaji reptepang.

¹⁰Aser tatongtep ka nung tatembuba teyindangba sü tatem nungji tepungoktsü tenem nai yangluang, aser tanabuba tatongtep tatembuba teyindangba sütem nungjia tepungoktsü tenem yangluang.

¹¹Aser nai yongmen yin agi lakepsen tenem yangluang, aser sükiji ka küma metenteptsü asoshi lakepsenji tepungoktsü nungji enokang.

¹²Aser süki teyindang sü temalen sangzüa anüంగా alibaji, tekülemdak süki manung tesülen yindangtsüla.

¹³Aser süki teyindangba sü metong nung anüంగా külen tsütsü süklepji aser tangalen ano külen süklepjia, nembangtsü asoshi tekülemdak süki tip külen manung sangzüa alitsüla.

¹⁴Aser süki tenembangtsü asoshi san tepung küp temerem küma remer, aser iba manung shiküp tajung agi temeyibangtsü nai yangluang.

¹⁵“Süki asoshi nai akashia süng agi azüklen yangerang.

¹⁶Süngtsük shia metong nung süklep ter, aser lenten nung süklep ka ser tesimal asütsüla.

¹⁷Süngtsük shia nung tesepoktsü süngbang anana kati ka den metentepa alitsüla; yamaji tekülemdak süki süngtsük ajak nai yangluang.

¹⁸Aser tekülemdak süki asoshi süngtsük metsü anüdoklentip shia nai yangluang.

¹⁹Aser süngtsük metsü teküpoklenji nai taribi agi teseembangtsü lir yangluang; süngtsük ka nung tesepoktsü süngbang ana asoshi tarepteptsü ana aser ano süngtsük tanga ka asoshiji tesepoktsü süngbang ana asoshi teseembangtsü ana;

²⁰aser tekülemdak süki tanabuba tip külenjia anüdoklentip süngtsük metsü:

²¹aser item asoshi teseembangtsü taribi agi yangluba, süngtsük nung teseembangtsü ana, aser ano süngtsük tanga asoshi teseembangtsü ana.

²²Aser anüolen tsütsü tekülemdak süki tesülen asoshiji, nai süngtsük trok yangluang.

²³Aser tekülemdak süki tesülen kinük asoshiji, nai süngtsük ana yangluang.

²⁴Aser itemji teküboklen balaka, temalenbo mezüngbuba küri nungji metentepa alitsü; yamaji anaprong asoshi alitsü, item jagi kinük anaji akümtsü.

²⁵Terazük ti alitsü, tamentakdak taribi agi yangluba, tamentakdak tertrok; terazük ka kübok tamentakdak ana, aser tanga terazük kübok tamentakdak ana.

²⁶Akashia süng agi tarütangtsü terpungu tekülemdak süki tip külen asoshi süngtsük pungu,

²⁷tip külen pungu, aser tip külen anüolen tsütsü asoshi pungu ta alitsü.

²⁸Süngtsük tiyong nung tarütangbaji süki tatem külen nungi külen tatem tashi asütsüla.

²⁹Aser idakji hon yanglokang aser hon tayitemji tarütangtsü asoshi idakji metenlokang, aser item dakjia hon yanglokang.

³⁰Ni ne dang tenem nung sayuba ama nai tekülem sükji yanglutsüla.

³¹“Anüng sentsü, nakrema meremba, jakja-a meremba, tezüng sü temerem agi tetangshi mapa inyakteter nem cherubim keter temeyibangba süji yangludakjang.

³²Aji hon mezülokba akashia süng tongshi tezü taribi tesembangtsü pezü manungji sangzua yujang.

³³Teyindangba süji tekülemdak süki kilem kübok itaka yuang, aser iba telunglen jagi Ozüng Süngdenji bener aitung. Teyindangba sü jagi Temeshi tesem aser Temeshitiba tesem bendangtsü Tezüngzüktepba süngden manung yuang.

³⁴Aser temeshitiba taktang nung taochi menden manung nai ozüng süngdenji yuang.

³⁵Langbangji Temeshitiba taktang nung aliba tezülen, süki anüdoklentip aser milendong atalokdak anüolentip tsütsülen yuang.

³⁶“Tekülemdak süki kikümdong nungji teyindangba süji anüngsentsü, nakrema meremba, aser tezüng sü temerem den meyoktepa mechiba asütsüla.

³⁷Teyindangba sü asoshi teyidaktsü akashia süng agi tongshi pungu yanglur, idakji hon yangloktsüla, aser aji hon agi yangluba teyinloktsü denji metenteptsüla. Iba atema yongmen yin tesembangtsü pungu yangluang.

Anitet 27

Tenladak Sabang

(Ani. 38.1-7)

¹“Nai akashia süng agi tenla dak sabang metong nung süklep pungu, aser lenten nung süklep pungu yangluang, tenladakji pezüsülen tasazük kasasa aser tongshi nung süklep asem.

- ²Tenladak kinük pezüsülenji tezü ka ka yangluang, anungji tezü aser tenladakji temang ka dang asütsü, aser tenladakji yongmen yin yanglokang.
- ³Chipo-anpo ajak, aut endokba po, mijepu, autteptsü susa, shijok, item ajak yongmen yin agi yangluang.
- ⁴Yongmen yin agi menja yangluang aser iba temalen kinük pezü nungji yongmen yin agi tayi pezü yangluang.
- ⁵Menjaji tesadang ka tashi tenladak atutsüsa sadem telunglenji yuang.
- ⁶Akashia süng agi süngraji yangluang aser aji yongmen yin agi yangpangang,
- ⁷itemji kinük ajaklen tayi nungji enoker iba nungji tenladakji abentsüla.
- ⁸Tenladakji süngtsük agi küroka yangluang. Tenem nung ni ne dang inyaksü tuyuba ama itemji yanglutsüla.

Tekülemdak Süki Kimalen

(Ani. 38.9-20)

- ⁹“Nai tekülemdak süki kima yangluang: anüolentip asoshi külen tsütsü kima atema temechiba kumpa sü tajung, süklep noklang ka tip külen asoshi sangzúa alitsüla;
- ¹⁰aser iba tongshi metsü, aser item teembangtsü yongmen yin agi yangluba metsü; tongshi nung jui metenteptsü atema yanglubaji taribi alitsüla.
- ¹¹Aser yamaji anüdoktip tsütsü metong nung süklep noklang ka sangzúa asütsüla, aser iba tongshiji metsü aser item teembangtsü yongmenyin agi yangluba tongshi metsü jui metenteptsüji taribi asütsüla.
- ¹²Anüolen tsütsü kimaji süklep tenem tongshi ter, aser teembangtsü ter.
- ¹³Anüdoklen tsütsü aliba kima lentenji süklep tenem asütsüla.
- ¹⁴Kikümdong külen asoshi teyindangba süji süklep metsü: anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem, aser temechiba sü tanük, sü dak noksa enoker inyakba mapa aser item asoshi tongshi pezü den teembangtsü pezü agitsüla.

¹⁵Aser ka asohiji süklep terpungu sangzüa alitsüla: item asoshi tongshi asem aser teembangtsü asem.

¹⁶Aser kima kiküm asoshi teyindangba sü süklep metsü, anüng sentsü, nakrema meremba, aser jakja-a meremba, aser temechiba kümpa sü tanük, noksa enokeri inyakba mapa; item tongshi pezü aser teembangtsü pezü.

¹⁷Kimalen lenten meketa aliba tongshi ajakji taribi yinzü agi alenteptsüla. Iba juiji taribi aser teembangtsüji yongmen yin asütsüla.

¹⁸Kima lenten metong nung süklep noklang ka, lenten nung süklep tenem, aser touchi süklep pungu asütsüla. Teyindangba süji temechiba sü tajung aser teembangtsüji yongmenyin asütsüla.

¹⁹Tekülemdak süki nung amshiba osettsüset ajak, tasongtsü aser süki kimalen tangenteptsü oset ajakji yongmenyin agitsüla.

Milen Aser Totzü

(Lev. 24.1-4)

²⁰“Israel nunger dang milenji teti jangrua alitsü asoshi oliv totzü tajungtiba bener arutsü nai parnok dang mela-ang.

²¹Sentep süki nung teyindangba sü temalen koba Ozüing Süngden jakdang lir, idakji kü madang Aron aser par jabasotemi milenji nikongdang nungi anepdang tashi Kibuba madang jangrua ayutsüla. Iba ya Israel nunger aser parnok semchirtem tarutsü putu ajak asoshi teti tezüngzüktepba ozüing alitsü.

Anitet 28

Putir Sobutsü

(Ani. 39.1-7)

¹“Israel nunger rongnungi nedi Aroni pa jabasotem Nadab, Abihu, Eleazer aser Ithamar, anir arudakjang. Anungji parnoki kü tsüngdang putir ama tenzükdaksü.

²Nedi Aron asoshi putir sobutsütem tobur junga aser mera keta temeshi sobutsü yanglutsüla.

³Mapa nung tetangshi nisung ajak shir nemsä ni tesangra shisatsü agüja lir, parnok dang Aron atema tekülem nung abentsü süoshi yanglutsütsü nai shiang; anungji pai ni asoshi putir mapa bendanga tenzüksü.

⁴Item süoshi parnoki yanglutsüla, teku semoktsü, putir temeshi sobutsü, temalen asema semoksü, teptang aketba semoksü, kolakjen sü, aser peremlen ka. Parnoki itemji putir sobutsü nedi Aron aser pa jabasotem asoshi yanglutsüla, aji oda parnoki kü dang putir mapaji tenzüksü.

⁵Parnoki hon aser anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem kümpa sü tanük tajung agi aji yanglutsüla.

⁶“Temeshi sobutsüji anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem, aser kümpa sü tanük tajung agi sangra-a mechtepa yanglutsüla.

⁷Aji tatem anatsülen metentepa tapubang nung pungoktsü tayi ana alitsüla, aser aji külemi akanga mesülökang.

⁸Aser iba manung sangra-a yangluba peremlenji aji mesüka aser iba den ka dang alitsüla; hon, anüng sentsü, nakrema meremba, jakja-a meremba, aser kümpa sü temehiba tajung.

⁹“Aser nai oniks lung ana bena arua iba manung Israel kidong tenüng angenpoka züluang;

¹⁰parnok jakzükba ama tatongi shia lung ka nung trok aser tanüngba trokji lung ka nung angenpoka züluang.

¹¹Tangenba nisungi lung nung tenüng züluba ama, nai Israel chirtem tenüng lung ana nungji angenpoka zülutsüla; aser aji nai hon keptang nung amenokang.

¹²Aser Israel chirtem asoshi tebilemtettsü lung alitsü asoshi tapubang nung pungoka sü tila ana manung aji nai ayutsüla. Aser tebilemtettsü asoshi Kibuba madang parnok tenüngji Aroni pa tapubang ana nung abentsüla.

¹³Aser nai hon agi keptang yanglutsüla;

¹⁴hon temeja agi yinzü ana, lisü peretepa ashiba ama yangluang aser hon keptang nungji enoktsüla.

Teku Semoktsü

(Ani. 39.8-21)

¹⁵“Nai tesangra agi obendangba teku semoktsü putir temeshi sobutsü yangluba amaji nai yanglutsüla, hon, anüing sentsü, nakrema meremba, jakja-a meremba, aser temeçhiba kümpa sü tajung agi aji yanglutsüla.

¹⁶Süji tatembang pezüsülen tasazük kasasa aser aji reptepa alitsüla. Ibaji metong nung aka ka, aser lenten nunga aka ka.

¹⁷Iba nungji senti lung taren pezü amenloktsüla. Mezüingbuba taren nungji ruby, topaz aser garnet.

¹⁸Tanabuba taren nungji emerald, sapfir aser diamond;

¹⁹tasembuba taren nungji jacint, aget aser amethis.

²⁰Pezübuba taren nungji beryl, oniks, aser jasper. Item amenokdakji hon agi meketbangtsüla.

²¹Lung teranaji Israel kidong terana temaitsü asütsü asoshi lung shia nungji Israel chirtem tenüing ka ka angenpoka zülutsüla.

²²Teku semoktsü manungji hon temeja lisü agi mesentepa yinzü yanglutsüla.

²³Teku semoktsü temalen denji sendaktepa hon tayi anaji yangluang,

²⁴hon yinzü anaji teku semoktsü tatembanglen tayi ana nungji enokang.

²⁵Temesentepba yinzü külen tatem anaji keptang ana tatembanglen enoktsüla, aser aji putir tapubang nung pungokba temeshi sobutsü sü tejaklen sendakang.

²⁶Aser hon agi tayi ana yangluang aser aji putir teku semoktsü temtsünglen temeshi sobutsü anasa enokang.

²⁷Ano hon tayi ana yanglua temeshi sobutsü tapubang anasa sü ana teküpoklenji mesülökang. Iba tejaklen temetentepdak sangra-a atakba teperem naiba sü temalenji sentakang.

²⁸ Teku semoktsü nung aliba tayiji putir temeshi sobutsü nung aliba tayi dakji anüing sentsü, temechiba sü agi alenlokang, anungji teku semoktsüji teperem naiba dakji sentaktsü aser aji sephsia makümtsü.

²⁹ Kodangsa Aroni temeshidaki yidir, Kibuba madang pai mamai bilemtetdaksütsü asoshi Israel chirtem tenüing angenpoka züluba koba pa temulungjang manung atalokba obendangba teku semoktsü lir, pai aji teti abentsüla.

³⁰ Aser nai obendangba teku semoktsü nung Urim aser Thummim enoktsüla; aser Kibuba madangi Aron teku manung itemji alitsüla; aser Aroni maneni Israel chirtem obendangba pa mulungjang manung Kibuba madang abentsüla.

Putir Sobutsütem

(Ani. 39.22-31)

³¹ “Putir temeshi sobutsü ajongaji anüing sentsü temeja asütsüla.

³² Sü tiyong nungji tekolak asoshi tapok apatsüla, aser aji meshisatsü asoshi tapokji meketa artsüla.

³³ Semoktsü ajaklen jarem meketa mesüa, anüing sentsü, nakrema meremba, aser tezüing sü temerem agi yanglutsüla, aser itemji meketa hon sangshia yangluang.

³⁴ Hon sangshi ka sülen jarem naro ka, ta paitepa semoktsü temtsüing sobutsü meketa naia oang.

³⁵ Tekülem dang Aroni aji asemtsüla. Kodangsa tenzüksü asoshi Temeshi taktangi pa kü dangi aitdir, mesüra kü dang nungi tugudir, iba sangshi olaji angashitsü, aser pa masütsü.

³⁶ “Nai Hon temeja agi lungpak ka yanglua, tenüing ajenba nung angenoka züluba amai, Kibuba DANG TEMESHI, ta iba manung züluang.

³⁷ Ibaji anüing sentsü agi mechiba kolakjen manung alitsüla.

³⁸ Aron tenütsü manung ibaji alitsüla. Anungji Israel nüburtemi kü dang aibelena tenla kar agüjaka, NiKibubai, parnok tenlaji agizüktsü.

³⁹“Nai sentsü balala tsünutepa atakba kümpa sü tanük agi semoksü yanglutsüla, aser nai kümpa agi semoksü yanglutsüla, aser nai kümpa sü tanük agi kolakjen ka aser noksa yoka peremlen ka ta yangluang.

⁴⁰Aser Aron jabasotem asoshi, parnok sentsüwangshi aser tobur ajung asa-a semoksü, peremlen, aser korang nai yangluang.

⁴¹Item sobutsüji nedi Aron aser pa jabasotem nem semokjang. Iba sülen parnok dak toztü mezüja putir mapa inyakdaksütsü asoshi parnokji bendanga agüja shiteta yuang.

⁴²Aser parnok mangsa aliba nembangtsü asoshi teperem nungi tepi tashi semoktsü parnok nem yanglujang.

⁴³Aser kodang parnoki temeshi daki kü dang mepitsü asoshi yidir mesüra kodang parnoki temeshi daki anasa külemtsü asoshi arudir, itemji Aron aser pa jabasotem dak alitsü; angji parnok dak tai matutsü aser masütsü; aji teti asoshi pa aser pa dak jakzükbatem asoshi ozüing alitsü.

Anitet 29

Putirtem Meshitetba

(Lev. 8.1-36)

¹“Parnokji meshiteta putir mapa nung kü madang tenzüksü asoshi nai yamai Aron aser pa jabasotem dang inyaksüla. Tarak maket nashi pungchi ka aser san tepung ana agitsüla.

²Aser wheat am tajung nungi piyazü meinoki amtsük yangluang, aser aji toztü den meyokteper amtsük yangluang.

³Itemji molok ka nung bendenang, aser nai aji nashi pungchi aser san ana denji külemi kü nem tarongba tenla agüjang.

⁴“Aron aser pa jabasotem süki kishi jagi anir arua parnok tzü chigudakjang.

⁵Aser nai süoshiji bener arua, putir temeshi sobutsü nung aketba süoshi aser putir temeshi sobutsü aser teku semoktsüji nai Aron dak semokjang, aser sangra-a atakba putir temeshi sobutsü nung peremlen jagi mesüang.

- ⁶Pa kolak manung kolakjenji semokjang, aser aji temeshi korang manung semokjang.
- ⁷Temezütsüba totzüji bena arua pa tekolak nung shilokja mezüja shimtetang.
- ⁸“Pa jabasotem anir arua parnok dak semoksüji sobujang;
- ⁹parnok dak peremlenji naijang aser parnok kolak manung korang semokjang. Aji oda nai Aron aser pa jabasotem mezüja shimtetsüla, aser nai iba temelaba ozüing agi parnok aser parnok semchirtemi kü madang teti putir ama tenzüktsü.
- ¹⁰“Sentep süki dangi nai nashi pungchiji anir arutsüla, aser Aron o pa jabasotemi iba kolak dakji teka agi nemettsüla.
- ¹¹Süki kiküm jakdang temeshi dak Kibuba madang nashi pungchiji tepsettsüla.
- ¹²Nai nashi pungchi züji tera bena arua ne temeyong agi tenladak sabang tezü nungji mezütsüla. Tanüingba azüji tenladak tsüingdang shilokjang.
- ¹³Poknüng meyibanga aliba temo ajak, temesen, tezüingjang ana, aser idakji aliba temo agizüka tenladakji rongang.
- ¹⁴Saka shi, teküp aser jana, tanendak tezülen rongang. Aji temenen tenla lir.
- ¹⁵“San tepungji ka agiang, aser Aron aser pa jabasotemi san tepung kolak dakji teka agi nemetdakjang.
- ¹⁶Aser aji tepsetang aser iba züji tenladak meketa rüklokjang.
- ¹⁷San tepungji anüka alangsatsüla. Iba poknüng aser tetsüingji shitoker alangsa-a aliba shi aser tekolak denji yuang.
- ¹⁸ San tepung ajongaji tenladak sabang manung rongang; aji Kibuba dang tarongba tenla lir, ya teronem tajung asoshi mi agi Kibuba dang tenlaba lir.
- ¹⁹“San tepung kajia bena arung, aser Aron o pa jabasotemi san kolak dakji nemetdakjang.

²⁰Aser aji tepsetang aser azüji agiteta Aron aser pa jabasotem tenaronglak tajichi teka tajichi jemtsüba manung, aser tetsüing tajichi jemtsüba manung mezüjang, aser tanüingba azüji tenladak sabang meketa rüklokjang.

²¹Tenladak aliba azü aser temezütsü totzüji bena arua Aron aser pa süoshi, pa jabasotem, aser parnok süoshi nung aji rüklokjang. Idangji pa, pa jabasotem aser parnok süoshiji ni atema temeshitetba asütsü.

²²“San tepung temo, telunglen meyiba temo, temesen, tezüingjang ana meyiba temo, aser tepi tajichiji lepzükang. Kechiaser ibai bendanga agütsüba san tepung lir.

²³Amtsük tulu ka, totzü enokba amtsük telong ka aser piyazü meinokba amtsük tapu ka Kibuba tsüingdang aliba molok nungi agiang.

²⁴Item chiyungtsü ajakji Aron aser pa jabasotem teka nung amokjang, aser aji KIBUBA tsüingdang tayipshiba tenla ka ama ayipshiang.

²⁵Parnok ket nungi nai itemji agia aji tenladak sabang manungji Kibuba dang teronem tajung asoshi rongang, ibai kü dang mi agi tenlaba lir.

²⁶Aroni meshitettsüba san tepung tekuji nai alangtetang aser aji tayipshiba tenla ama Kibubamadang ayipshiang aser aji ne shilem alitsü.

²⁷Tayipshiba tenla kü nem agütsüba san tepung teku aser tepi koba putir shilem lir, aji Aron aser pa jabasotem asoshi lir.

²⁸Aji Israel chirtem nungi Aron aser par jabasotem teti asoshi parnok shilem alitsü, kechiaser aji angati agütsüba tenla ka lir, ya Israel purtem nungi parnoki yimjung tenla lir, oda Kibuba dang parnok tenlaba lir.

²⁹Aron meyong temeshi sobutsüji pa sülen par jabasotem asoshi alitsü, aji semer parnoki bendanga meshiteta ayutsü.

³⁰Aron jabasotem shibasa pa melena putir kümdir aser tenzüktsü asoshi Temeshitiba taktang jagi yidir pai anogo tenetnü tashi putir sobutsüji sobua alitsüla.

³¹“Aser nai bendanga agütsüba san tepungji bena arua temeshidak iba shi asotsüla.

³²Aser sentep süki kiküm nung Aron aser par jabasotemi san chanu shi aser molok nung aliba amtsükji achitsüla.

³³Temenen tatokba asoshi tenla koba bendanga agütsü, aji parnokki achitsüla. Parnok dak alaka tangar shingaia aji achitsü makok kechiaser ibaji temeshi lir.

³⁴Iba bendanga agütsüba shi mesüra amtsükji kar anepdang tashi anügra aji, mi agi rongtoktsüla; ibaji machitsüla kechiaser aji temeshi lir.

³⁵“Ni ne dang melaba ajak amato nai Aron aser pa jabasotem bendanga agütsübaji anogo tenet tashi agia iba meshiteta ayuba mapaji inyaktsüla.

³⁶Anogo shia temenen pungiba tenla nashi pungchi ka ka tenlatsüla. Iba jagi tenladakji meshitettsü, aser aji meshiteta kümdaktsütsü asoshi toztü mezüang.

³⁷Yamaji anogo tenetnü inyakang. Idangji tenladakji kanga junga meshitettsü, aser kechi agisa tenladakji kongshidir temeshi alitsü.

Anogoshia Tenla

(Zün. 28.1-8)

³⁸“Tenladak anogoshia küm ka techanu san ana-na tenlatsüla.

³⁹Sanji anepdang ka aser nikongdang ka ta tenlatsüla.

⁴⁰Mezüngbuba san dakji amzü seret ka toztü temeja hin ka den meyokteper tenlatsüla, aser ano tajemtsü tenla asoshi yi hin ka shilokjang.

⁴¹San tanabubaji nikongdang tenlatsüla, aser anepdang tenla nung agütsüba ama iba denjia amzü, toztü aser yiji agütsütsüla. Ibaji ni asoshi chiyungtsü tenla amato lir; ni Kibubai iba mi agi tenlaba teronem nungji pelatsü.

⁴²Putu ajak nung kü dang nenoki süki kikümdong nung ibai arongtsüla. Aser ni idakji kü nüburtem den ajurutepe nenok den jembitsü.

⁴³Yangji ni Israel nunger den ajuruteptsü, aser sükiji sentsüwangshi agi meshitettsü.

⁴⁴Ni sentep süki aser tenladakji meshitettsü, aser Aron o pa jabasotemi putir mapa inyaktsü atema ni parnok meshitettsü.

⁴⁵Aser ni Israel nungertem den alitsü, aser ni parnok Tsüngrem asütsü.

⁴⁶Aser parnoki ni Kibuba parnok Tsüngrem shibai parnok Ijip lima nungi anitet aji metettsü, anungji ni parnok rongnung alitsü. Ni Kibuba parnok Tsüngrem lir.

Anitet 30

Liangmesen Arongba Sabang

(Ani. 37.25-28)

¹“Ano liangmesen arongtsü asoshi akashia süng agi tenla sabang ka yangluang.

²Aji metong nung süklep ka, lenten süklep ka aser touchi nung süklep ana. Kinük pezüsülen ajak kasa aser tezütemjia iba denji kasa dang asütsüla.

³Temalen aser tip meketa, aser iba tezüji hon temeja agi yangluang, aser ano aji meketa hon agi yangbangang.

⁴Tenla sabang tamentakdak kübokji hon tayi ana yangluang, aser itemji abentsü asoshi kinük anatsülen sünggra ana-na yangluang.

⁵Süngraji akashia süng agi yanglur, idakji hon nülokang.

⁶Aser tezüngzüktepba Ozüng Süngden aliba tenembangba jakdang kong ni ne den ajuruteptsü idakji aliba süngden anasa aliba teyindangba sü jakdangji nai tenla sabangji yuang.

⁷“Kodang Aroni anepdang shia milenji renemdir, pai teronem menemba liangmesenji tenla sabang manung arongtsüla.

⁸Nikongdang kodang pai milenji tsüklokdir, pai kasaji inyaktsüla. Liangmesenji putu ajak nung tanen makai teti arongtsüla.

⁹Iba manung memeshitetba liangmesen, mesüra tarongba tenla, mesüra chiyungtsü tenla kecha nenoki metenlatsüla. Ano nenoki iba manung tajemtsü tenla kecha meshiloktsütsüla.

¹⁰Temenen pungitsü asoshi tenlaba shiruru azüji sabang nung tezü dakji rüklokja küm nung khen Aroni sabangji meshitettsüla. Küm shia teti nenoki yamaji inyaktsüla. Kibuba dang ibai temeshitiba sabang alitsü.”

Talangzükba Sen

¹¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

¹²“Kodang nai Israel nunger yongsük züngdangdir, idangji parnok dangi lendong marutsü atema nisung shiaiKibuba nem pei taküm asoshi talang tenla agütsütsüla.

¹³ Yongsük nung dena alir shiai tekülemdak amshiba touzük amato shekel tesadang ka agütsütsüla, aser iba nungjagi Kibuba nem shekel tesadang ka tenla agüjang.

¹⁴Shirnok yongsük nung dena lir küm metsü nungi temalen züngsem shiai Kibubameyong tenlaji agütsütsüla.

¹⁵Taküm tenla temenen nungi pungitsü asoshiKibuba nem kodang parnoki tenla agütsüdir, shekel tesadang ka dak tali takari magütsütsüla aser sensakeria ajema magütsütsüla.

¹⁶Aser nai temenen pungiba senji Israel chirtem nungi agitsüla, aser aji sentep süki mapa atema bendanga yuang, aji nenok temenen pungitsü asoshi Kibuba madang Israel chirtem asoshi tebilemtettsü alitsü.”

Yongmenyin Susa

¹⁷Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁸ “Yongmenyin agi susa ka tetsüing dena yangluang. Aji süki aser tenla sabang na tsüngda yuang aser shitoktsü asoshi idakji tzü enokang.

¹⁹Aron aser pa jabasotemi iba tzü nungjagi parnok teka aser tetsüing shitoktsüla,

²⁰oda parnok süki mesüra tenla sabangi Kibuba dang mi agi tenlaba tenlatsü asoshi arudang parnok masütsü asoshi parnoki iba tzü jagi shitoktsüla.

²¹Parnok masütsü asoshi parnok teka aser tetsüing shitoktsüla. Iba ozüing ya parnok aser parnok semchirtem asoshi teti benshitsüla.”

Temezütsü Totzü

²² Ano Kibubai Mosa dang ashi,

²³“Teronem menemtsü tzü shekel noklang pungu, teronem menemba süngshi iba tesadang, shekel noklang ana ser tenem, aser teronem menemba ensemtzü noklang ana ser tenem,

²⁴aser akashia noklang pungu, temeshidak tatakzük aliba amato oliv totzü hin ka, nai bena arung,

²⁵aser nai teronem menemtsü yangluri yangluba teronem ama temeshi temezüba totzü yangluang, aji temeshi temezüba totzü alitsü.

²⁶Aser sentep süki, Ozüing Süngden,

²⁷langbang aser marok o ausu ajak, milendong aser iba atema oset, aser liangmesen tenladak,

²⁸tarongba tenla sabang aser idakji aliba marok-enrok, aser tamentakdak item ajak nung mezütsü asoshi nai aji amshiang.

²⁹Aji ajak dang temeshitiba asütsü asoshi nai itemji meshiteta yuang, aser item dak kechi agisa kongshidir itemjia temeshi alitsü.

³⁰“Aron aser pa jabasotem putir mapa inyakdaktsütsü asoshi nai parnok dak totzü mezüja meshitetang.

³¹Aser Israel nunger dang ya shiang, ibai kü madang nenok putusa putu asoshi temeshi temezüba totzü alitsü.

³²Ibai nisung mashi-i temang nung meshiloktsütsüla, aser ibai mesüka nenoki kecha meyoktepa meyanglutsüla. Ibai temeshi lir aser ibai dang temeshi alitsü.

³³Shibaisa iba mesüka meyoktepdid mesüra shibaisa ibai bendanger dak enloktsüdir, pa pei nübur nungi leptoktsü.”

Liangmesen

³⁴Kibubai Mosa dang ashi, “Nai teronem tajung, stakte aser onika, aser galbanum bena arung; liangmesen temeja teronem menemtsü; aser ibaji shia touzüik kasa alitsü;

³⁵aser ibaji teronem menemba yangluri yangluba ama metsü enoka, temeja aser temeshi nai iba jagi yangluang:

³⁶aser aji karbo anüka menüngsar sentep süki nung Ozüing Süngden tsüngdang yujang, yangji ni ne den ajuruteptsü, aji na asoshi temeshitiba alitsü.

³⁷Aser teronem koba nai yangludir, iba meyoktepba amaji nai pei asoshi meyanglutsüla: aji Kibubaasoshi ne dang temeshi alitsü.

³⁸Shibaisa ibaji mesüka temenemtsü yangludir, pa pei nübur nungi leptoktsü.”

Anitet 31

Süki Yanglutsü Tetangshi Nisungtem

(Ani. 35.30—36.1)

¹Tang Kibubai Mosa dang ashi,

²“Yihuda kidong nungi Uri jabaso Hur chir tenüing agi Bezalel ni shimtetogo,

³ni pa Tsüngrem tanelai sünga kümdaktsüogo aser tashi agütsüogo. Ni pa nem tangazükba, aser mapa tapu ajak inyaktettsü tangatetba agütsüogo.

⁴Hon, taribi, aser yongmenyin agi tesangra mapa tapu tapu yanglutsü;

⁵amenoktsü asoshi senti lung akusa-a aser süng agi tapu tapu jiteta yanglutsü asoshi ni pa nem tetangshi shisatsü agütsüogo.

⁶Pa den yaritepa inyaktsü asoshi ni Dan kidong nungi Ahisamak jabaso Oholiab shimtetogo. Ano tangar nisungtem nema ni shisa ka-a aser sangra-a mapa inyaktsü aser ni ashiba ama yanglutettsü parnok nem tesangra shisatsü agütsüogo.

⁷Sentep süki, tezüngzüktepba Ozüing Süngden, iba tesempangba, aser süki nung aliba oset ajak,

⁸langbang aser idakji aliba osettem, milendong atalokdak, hon aser liangmesen arongba osettem,

⁹tarongba tenla sabang aser iba osettem, shitoktsü asoshi tzü ayuba susa aser iba tamendaktsü;

¹⁰aser tobur junga yangluba süoshitem, Aron aser pa jabasotem putir mapa tenzükdaktsütsü asoshi temeshi putir sobutsü,

¹¹temezütsüba totzü, aser temeshidak asoshi teronem menemba liangmesen, ni ne dang melaba ama parnok ajaki inyaktsüla.”

Amungnü

¹²Idangji Kibubai Mosa dang ozüing agüja ashi,

¹³“Nai Israel chirtem dang jembia yamai shiang, atangji nenoki kü amungnü amungtsüla, kechiaser nenok meshiteta yutsüba Kibuba nia ta nenoki metettsü asoshi putusa putu ni aser nenok tsüingda nung ya temaitsü ka lir.

¹⁴Amungnüji meshiteta mungang kechiaser nenok asoshi ibai temeshi lir. Kari iba anogo memungi mapa kar inyakra, iba nisungji pei nüburtem rongnungi leptoktsü.

¹⁵ Nenok mapa inyaktsü asoshi anogo troknü tashi kar, saka tenetnübubajibo ni asoshi temeshi anogo lir. Kari iba anogo nungji mapa inyakra pa südaktsütsüla.

¹⁶Aji asünung Israel nungeri iba anogoji tezüngzüktepba anogo temaitsü ama teti benshitsüla.

¹⁷Ibai Israel nunger aser ni tsüingda nung teti atema temaitsü ka alitsü, kechiaser ni Kibubai anogo trok tashi nung anüng aser alima yanglu; aser anogo tenetnübuba nung ni mapa nungi anisüngzüka mungzük.”

¹⁸Kodang Sinai tenem nung Tsüngremi Mosa den jembibaji anen, Tsüngremi pei temeyong agi lungpak ana nung pa temelaba ozüngtemji zülur Mosa nem agütsü.

Anitet 32

Hon Agi Muluba Nashi

(Taz. 9.6-29)

- ¹ Kodang Mosa tenem nungi mapang talangka malui liasü ta nüburtemi meteta aküm, parnoki külemi Aron dangi adenshia pa dang ashi, “Mosa shibai asenok Ijip lima nungi aniteta anir aru, pa kechi aküm onoki memetet; anungji asenok len anitsü asoshi tsüngrem ka yanglujang.”
- ² Aroni parnok dang ashi, “Nenok kinungtsürtem, nenok jala-jabasotemi anua aliba hon küritemji kü dangi bener arung.”
- ³ Anungji nisung ajaki pei pei hon küriji Aron dangi bener aru.
- ⁴ Pai parnok ket nungi itemi agizük, aser aji mulusa-a nashi süngyanglu ka mulutet. Idangji nüburtemi ashi, “Ibai asenok tsüngremji lir o Israel, shibai asenok Ijip lima nungi anir aru!”
- ⁵ Kodang Aroni hon agi mulutetba nashi süngyanglu jakdang tenladak sabang ka yanglu, pai yamai sangoktsü, “Asüng Kibuba asoshi benjong ka alitsü.”
- ⁶ Tasüngji parnoki yakta shishia tarongba tenla asoshi shiruru ka anir aru, aser yimjung tenla agütsü. Iba sülen parnoki külemi mener chia ajem aser kati ka den asayateptsü tenzük.
- ⁷ Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Yakta meyipa luang, kechiaser ne nübur shirnok nai Ijip nungi anizüka anir aru; parnok raksa-a kümogo.
- ⁸ Ni melaba lenmang nungi parnok meyipogo, parnoki hon agi nashi süngyanglu ka muluteta iba nemji tarongba tenla agüja külemdaki. Ibaji parnok tsüngremtem, shibai parnok Ijip lima nungi anir aru ta parnoki ashir.
- ⁹ AnoKibubai Mosa dang ashi, iba nübur tekong temerang ta ni nguogo.
- ¹⁰ Anungji kü ain tulu parnok anema adoka parnok samatsütsü asoshi tang kü kija tokjang. Aser ni na agi kin tulu ka kümdaktsüdi.”
- ¹¹ Mosai Kibuba Tsüngrem dang mepishia ashi, “Kibuba, ne nübur shirnok nai ne ain tulu aser tashi tait teka agi Ijip lima nungi anizüka anir aru, parnok anema kechiba na mit adoker?”

¹²Tamajung atema pai parnok anizüka anir aru, tenem nung parnok tepsetdaktsütsü, aser ali jak nungi pai parnok samadaktsütsü atema ta kechiba Ijip nunger nem jembidaktsütsü? Na tetsübuttsü ain aitba nungi meyipang, aser ne nübur anema tamajung inyaktsü aliba nungi ne mulung melenshiangma.

¹³Ne tenzüker Abraham, Isak aser Yakob; parnok dang nai azüngashiba bilemtetangma. Anüng petinu ama ni ne metsü rendaktsütsü, aser ni iba lima indang jembiba ajak ne semchirtemi teti asoshi senmang amangtsü, ya ajak nai nangzükba to bilemtetangma.”

¹⁴Anungji Kibubai pei nübur madaki koba lendong yoktsü ta ashi, iba nungi pa temulung meyip.

¹⁵Mosai meyipa oa pei teka nung aliba ozüng lungpak ana koba nung ozüng anatsülen zülua liasü, aji bener tenem nungi meyipa alu.

¹⁶Lungpakji Tsüngremi züluba liasü, aser iba nung angenpoka züluba ozüngtemjia pai züluba liasü.

¹⁷Kodang Yihusuai nüburtem asatepba olaji angashi, pai Mosa dang ashi, “Tanendak rara ola amai angashir.”

¹⁸Saka Mosai langzü, “Ola ya takok anguba ola masü mesüra tamakok anguba ola-a masü, saka ya kentenba ola ka ama nibo angashir.”

¹⁹Kodang Mosa tanendak anasai aru, pai nashi pungchi süngyanglu aser tsüngsangtepbaji ngua pa kanga ain adok, aser pai lungpakji tenem tsüng nung ondakja aji jaksatsü.

²⁰Aser parnoki mulutetba nashi süngyangluji pai bena arua mi nung arong, aser aji auyi küma menüngsar külen tzüma nung paloktsü; aser Israel nüburtem nem aji jemdaktsü.

²¹Pai Aron dang asüngdang, “Nai item nisungtem dak temenen patakati enoktsütsüsa parnoki ne dang kechi inyak?”

²²Aroni langzü, “Kü kibur, na ain sashia tatokma; iba nübur koma majung aji nai meteta lir,

²³kechiaser parnoki kü dang ashi, ‘Mosa shibai onok Ijip lima nungi anizüka anir aru, pa kechi aküm, onoki memetet; anungji onok len anitsü asoshi onok nem tsüngrem ka yanglujang.’

²⁴Aser ni parnok dang shiba ket nungsa hon agi yangluba osettem ali aji bener arung ta ashi, aser shirnok ket nungsa itemji liasü parnoki aji bener arua kü nem agütsü. Aji ni mi nung enoktsü, aser iba nungjagi nashi süngyanglu ya adok.”

²⁵Aroni nüburtem jabang mayimi kümdaktsüba ajanga tsükchirtemi sensatsüogo ta Mosai angu.

²⁶Anungji pai tanendak süngkhüm nung noktaker ayimtena ashi, “Shibasa Kibuba tsütsü lir, pa kü dangi arung!” Aser Levi chirtem ajak pa anasa atenshi,

²⁷aser pai parnok dang ashi, “Israel TsüngremKibubai yamai ashir, nenok nisung shiai pei nok am-ang aser süngkhüm külen nungi külen tatem tashi oa pei adianu, tembar aser kiyonger bushia tepsetang.”

²⁸Anungji Levi chirtemi Mosa o amaji inyak, aser parnoki iba anogo nungji nisung meyi asemshi tepset.

²⁹Idangji Mosai parnok dang ashi, “Tanü nenoki pei jabasotem aser adianutem tepsetba ajanga Kibuba madang nenok putir mapa asoshi bendanga agütsüogo. Anungji Kibubai nenok tanü moatsüogo.”

³⁰Asüngji Mosai nüburtem dang ashi, “Nenoki tetsübutsüka temenen menaogo. Saka ni tang Kibuba dangi tua nenok asoshi temenen pungitsü atema ni pa dang mepishitsü.”

³¹Idangji Mosai Kibuba dangi meyip aser ashi, “Iba nüburtem yagi tesüngmangtsüka temenen menaogo. Parnoki pei asoshi hon agi süngyanglu tsüngrem ka yanglur ibaji külemogo.

³² Aji saka yimlibilema nai parnok tai tokangma; saka yamaji mesüra kaket koba nung nai ne nüburtem tenüing zülua ali iba nungjagi kü tenüingji aidokangma.”

³³ Saka Kibubai Mosa dang langzü, “Shibaisa ni anema temenen menaogo, ni pa kü kaket nungi aidoktsü.

³⁴ Anungji tang luang aser ni ne dang tuyuba linük jagi nüburtemji anir aramesoang. Ajiang kü tenyar ne jakdang aotsü; aji saka parnok temenen atema ni parnok merenshitsü anogo arudagi.”

³⁵ Anungji Kibubai parnok madaki tashitak wara ka arudaktsü, kechiaser parnoki Aron nem hon agi nashi süngyanglu ka yangludaktsü.

Anitet 33

Israel Purtem Sinai Tenem Nungi Apusoba

¹ Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Na aser ne nübur shirnok Ijip nungi nai anir adok, nenok ajak yang nungi aenshia ni Abraham, Isak aser Yakob dang ne semchisemnur nem agütsüdi ta azüngashia nangzükba lima jagi oang.

² Ni ne jakdang tenyar ka yoktsü, aser Kanan nunger, Amor nunger, Hit nunger, Periz nunger, Hiv nunger, aser Yebus nunger ajak ni aridoktsü.

³ Nenok ali temo aser ninang mojitzü yima aliba lima kati aor. Saka nenok tekong temerang asünung, ni nenok lenmang nung samaja lir ta nibo nenok den maotsü.”

⁴ Kodang nüburtemi iba osang angashi, parnoki mang ayim, aser parnok shingaia kisen aser küri naro magi.

⁵ Kechiaser Kibubai Mosa dang ashi, “Nenok tekong temerang nisungtem lir. Ni nenok den kenpiga danga ora, ni nenok meshi meshia samatsütsü. Nenok dak kechi inyaktsü ali aji metettsü atema nenok kisen, aser küri naro agizükang.”

⁶ Anungji Horeb tenem toktsür aodang Israel nungeri joko kisen küri naro magi.

Tekülemdak Sentep Süki

⁷Tang Mosai tanendak tezülen, tanendak nungi sükiji apiga bener oagi yangluli asü; aser iba dangji sentep süki ta aja. Aser nisung kari Kibuba dang langka asüngdangyanüra ajagi ao.

⁸Kodangsa Mosai sentep süki jagi aitsü apusodir nisungtemi pei süki kikümbang nung noktaker Mosa ajagi mai tashi repranga ali.

⁹Kodang Mosa süki jagi ai idangji mepet tongshi süki kiküm jagi alua noktaker aser mepet tema nungi Kibubai Mosa den jembibi.

¹⁰Kodangsa nüburtemi mepet tongshiji süki kiküm nung noktaker angu, parnoki pei süki kiküm nung apudaka Kibuba külem.

¹¹Aser nisungi pei tembar den jembibi ama Kibubai Mosa den tejak o tejak na jitepa jembibi. Kodang Mosa tanendaki meyipa shilang, pa yarir asangur ka Nun jabaso Yihusua süki nungji liasü.

Mosa AserKibuba Sentsüwangshi

¹²Idangji Mosai Kibuba dang ashi, “Item nüburtem anir oang ta nai kü dang ashir, aji saka kü den shiba yoktsü ajibo nai kü dang mashir. Aji saka ni na metet aser nai kü jakdang taochi nguogo ta shiogo.

¹³Tang ni ne jakdang taochi ngura, ne lenmangtem kü dang sayuang, anungji ni na metettsü, aser na nungi ni maneni taochi angutsü. Ano iba kin ya ne nübur asütsü asoshi nai shimtet ta bilemtetangma.”

¹⁴Kibubai langzü, “Kü tatenba ne den aotsü aser ne nem anisüngzük agütsütsü.”

¹⁵Mosai langzü, “Ne tatenba onok den marura, onok yang nungi anir tuoma.

¹⁶Na onok den marura nüburtemi aser ni ne jakdang taochi nguogo ta kodaser metettsü? Alijak nung alir nisung ajak dang nungi ni aser iba nübur balaka kümdaktsübaji na tatenba onok den aoba agi masü no?”

¹⁷AserKibubai Mosa dang ashi, “Nai mepishiba ama ni aji inyaktsü, kechiaser kü tsüngdang nai yimjung nguogo aser ni ne tenüng junga metet.”

¹⁸Idangji Mosai mepishia ashi, “Yimlibilema kü dang ne sentsüwangshi sayuangma.”

¹⁹Kibubai langzü, “Ni ne jakdang ni ajungba ama kü sentsüwangshi ngudaktsüdi aser kü temeshi tenüng metetdaksüdi. Ni Kibuba, aser ni shir dang aochidir parnok dang aochitsü, aser shir dang aria bilemdir parnok dang aria bilemtsü.

²⁰Ni ne nem kü tejak mungudaktsüli, kechiaser nisungi ni ngur taküm alitsü makok.

²¹Aser Kibubai ashi, ajiang ni anasa talidak ka lir, aser nai lungma nungji noktaksüla.

²²Kodang kü sentsüwangshi süidir, ni na lung jakma nungji yutsüdi, aser ni süitema mao tashi kü teka agi na nembangtsüdi;

²³aji ser külen kü teka agiendi, idangji nai kü terongdong angutsü, saka kü tejakbo mangutsü.”

Anitet 34

Lungpak Tasen

(Taz. 10.1-5)

¹Tang Kibubai Mosa dang ashi, “Mezüng inyakba ama nai lungpak ana angentetang, aser nai jaksaba lungpak nung aliba ozüngtemji ni idakji züludi,

²Asüngnep aji renema bener Sinai tenem kolaki atung, aser yangji tenem kolak nung nesasa kü madang liang.

³Ne den shinga matutsüla, aser tenem anasa nisung shinga mungudaktsütsüla, oda san telok mesüra nashi telok kecha tenem tsüng nungji mechiyimdaktsütsüla”.

⁴Anungji Mosai mezüng amato lungpak ana angentet aser Kibubai ashiba ama anepdang yakta aji pai teka nung amer Sinai tenemi atu.

⁵Kibuba mepet manung alua pa den noktak, aser pa temeshi tenüng Kibubata metetdaksü.

⁶ Aser Kibubai pa jakdang süi, aser ya metetdaksü, “NiKibuba, yimlibilem aser aria bilemba agi sünga aliba Tsüngrem, shiba ain adoktsü meilungi, temeim aser tamang katetba agi sünga lir.

⁷Meyirijangsa meyirijang asoshi taochi sayur, tai, ozüng raksaba aser temenen asoshi tai atoker, saka aji agi kodanga tai menaba meshiteta mekümdaktsür; tsürabur tai atema chirnur dak, semchisemnur dak, putu asembuba aser pezübuba dak tashi mang ayanger.”

⁸Mosai yakta ali nung apudak aser Kibuba külem.

⁹Pai ashi, “Oh Kibuba, ni ne jakdang taochi ngura, ni ne dang mepishir, na onok den arungma. Iba nüburtem tekong temerang, saka nai onok tai-temenen tokangma, aser onok ne senmanger ama agizükangma.”

Tezüngzüktepba Akangshiba

(Ani. 23.14-19; Taz. 7.1-5; 16.1-17)

¹⁰Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Tang ni Israel nunger den tezüngzüktepba tasen ka yanglur. Parnok jakdang ni sayatenya mapa tulu ka, oda alima nung shinga kin daka meinyakba mapa ka ni inyaksü. Ni Kibubai kechi mapa tulu inyaksü ali, aji nisung ajaki angutsü, kechiaser ni nenok asoshi inyaksü alibaji tetsübutsü mapa ka lir.

¹¹Tanü ni ne dang melaba ozüngtem angang. Ni Amor nunger, Kanan nunger, Hit nunger, Periz nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger ne jakdang nungi aritoktsü.

¹²Nenok aotsüba lima nisungtem denji tenangzüktepba kecha meyanglutsüla, kechiaser aji oda süra ibaji nenok atema sang tamajung ka asütsü.

¹³Saka nenoki parnok tenladak, parnok temeshi tongshitem anüka raksatsütsüla, aser parnok Ashera tsüngrem lepzüka yoktsüla.

¹⁴“Nenoki tangar tsüngrem kecha tekülem, kechiaser ni Kibuba tenükmiba Tsüngrem lir.

¹⁵Ashiko linük nung aliba nisungtem den nai tezüngzükba ka yangluba agi parnok tsüngrem sülen jabujaria anidaktsü, aser parnok tsüngrem dang tepseta tenlatsü, aser kari na jara nenoki tetenlaba shi achitsü;

¹⁶aser nenok jabasotemi parnok jalatem agidaktsütsü, aser parnok jalatemi parnok tsüngrem sülen jabujaria anidaktsü, aser nenok jabasotema parnok sülen jabujaria anidakdaksütsü.

¹⁷ Nenoki pei asoshi süngyangu tsüngrem kecha teyangu.

¹⁸ “Nai piyazü meinokba Amtsük Benjong mungang. Ni ne dang melaba ama Ahib ita nung temeshitetba anogo tenetnü piyazü meinokba amtsük achitsüla, kechiaser iba ita nungji nenok Ijip lima nungi apusoa adok.

¹⁹ “Nu menden nungi mezüng asoba jabaso aser mezüng mepuba nashi aser san nungi tepung ajak kü meyong lir.

²⁰ Saka nenoki mezüng mepuba gado shia san chanu ka agi alangzüktsüla. Nai aji malangzükra, iba tekongji raksatsütsüla. Mezüng asoba jabaso ajak alangzükang aser shinga teka tazüng kü dangi marutsüla.

²¹ “Nenoki anogo trok mapa inyakang, saka anogo tenetnübuba nungjibo anisüngzüktsüla, alu alaba mapang mesüra aluruwa mapang nunga nenoki anizüngzüktsüla.

²² “Kodang alu nung nai prokba nungi metsü arutsü mapang tongdir, nai hapta Benjong mungang, aser küm tatem nung kodang ne metsütem alu nungi bendendir, Terizüngba Benjong mungang.

²³“Küm nung asemben tashi nenok tebur shia ni Kibuba Israel Tsüngrem dangi arua külemtsüla.

²⁴Nenok jakdang nungi ni kintem kodang aridokdir, nenok litsüji ulushitsü, item benjong asem mapang nungji nenok kü dangi atudang, aser shingaia nenok Kibuba ner Tsüngrem madang nenok noktaksü asoshi küm nung asemben tashi aludang linük azüabung masütsü.

²⁵ “Kü tenla tepsetba züji nenoki piyazü enokba amtsük den magütsütsüla; mesüra süia aoba benjong atema tepsetbaji anepdang tashi metoktsütsüla.

²⁶ “Nenok li nung tamasa meyiba rongnung mezüng atangba süngjang nenoki nenok Kibuba Tsüngrem kidangi bener arung. Nenoki nabong chanu pei tetsüti mamatzü nung memetatsüla.”

²⁷ Kibubai Mosa dang ashi, “Item o ya nai züluang; kechiaser item o agi ni ne den aser Israel den tezüngzüktepba yangluogo.”

²⁸ Idakji Mosa anogo lir aser aonung lir Kibuba den ali, aser pai amtsük machi mesüra tzü majem. Aser pai lungpak nung tezüngzüktepba ozüng terji zülu.

Mosa Tenem Nungi Aluba

²⁹ Kodang Kibuba den jembir külen ozüng lungpak anaji bener Mosa tenem nungi alu, pa tejak sentsüpranga liasü, saka pai aji memetet liasü.

³⁰ Aron aser Israel nungertemi kodang Mosa angu pa tejak sentsüpranga liasü, aser parnoki pa anasai aotsü tsübu.

³¹ Saka Mosai parnok aja aser Aron o Israel tanishirtem ajak pa dangi ao, aser pai parnok den jembi.

³² Iba sülen Israel nungertem pa anasa sentep, aser Sinai tenem nung Kibubai agütsüba Ozüngtemji tashi anga-a benshitsü pai parnok nem agütsü.

³³ Mosai parnok den jembizüker külen pai tejak sü ka agi meibang.

³⁴ Kodangsa Mosai sentep süki-i Kibuba den jembitsü odir pai süji luzüka ayu, aser pa adoka pa dang melaba ajak Israel purtem dang ashi,

³⁵ parnoki pa tejak sentsüpranga angu. Anungji ano tanaben Kibubaden jembitsü mai tashi pai pe tejak sü agi meibang.

Anitet 35

Amungnü Ozüng

¹ Mosai Israel nunger ajak sentepdaksür parnok dang ashi, “Item nenoki benshitsü asoshi Kibubai melabaji lir:

² anogo troknü mapa inyakang, saka tenetnübubaji ni Kibuba atema bendanga meshiteta anisüngzüka amungba anogo lir. Kari iba anogo nungji mapa inyakra pa südaktsütsüla.

³Amungnü nenok talidak kecha nunga mi maputsüla.”

Temeshi Sabang Nung Tenlaba

(Ani. 25.1-9)

⁴Mosai Israel nunger dang ashi, “Ibai nenok dang Kibubai melabaji lir:

⁵Kibuba dang tenla benang. Nenok nisung shia pei mulungba ama hon, taribi mesüra yongmenyin;

⁶Sü tajung, anüing sentsü, nakrema meremba, tezüng sü, temerem, nabong tezüng agi yangluba sü;

⁷san teküp temerem nung asoba, shiküp tanük, akashia süng,

⁸milen tesangwa asoshi totzü, temezüba totzü, aser teronem tanang asoshi liangmesen;

⁹oniks lung, aser putir temeshi sobutsü aser teku semoktsü nung enokba senti lungtem.

Süki Asoshi Osettem

(Ani. 39.32-43)

¹⁰“Nenok rongnung temulung agüja tesangra mapa inyakteterem ajak aruaKibubai melaba ama ajak inyakang.

¹¹Iba tekülemdak süki temeibangba aser tarü dangtsü, tongshi-tongnü item tesembangtsü;

¹²tezüngzüktepba Ozüng Süngden, iba süngratem, tenembangtsü aser teyindangba temeiba sü;

¹³langbang, aser iba süngra, aser idakji sendakba oset-tsüset ajak; Tsüngrem nem agütsüba amtsük;

¹⁴tesangwa asoshi milendong; aser iba atema osettsüset, milen aser tesangwa asoshi totzü,

¹⁵sabang aser liangmesen arongdak süngra, temezütsü toztü, teronem tanang asoshi liangmesen, tekülemdak süki kishi teyindangba;

¹⁶tarongba tenla tenladak yongmenyin menja, iba süngra aser tamentakdak, teka shitokba susa aser iba tamentakdak;

¹⁷tekülemdak kilempok nung teyindaktsü yanglubatem, tongshitem aser item tesembangtsü, süki kikümbang nung teyindangba sü;

¹⁸tekülemdak süki temalen teyidaktsü, aser kimalen asoshi teyidaktsü, aser item lisütem.

¹⁹Temeshidak tenzük dang putir sobuba akhüm taket temeshi sobutsü, putir Aron aser pa jabasotem asoshi temeshi sobutsütem.”

Nüburtemi Tenla Bener Aruba

²⁰Israel chir telokti Mosa tsüngdang nungi pila-a ao.

²¹Aser sentep süki mapa asoshi, aser iba mapa ajak asoshi, aser temeshi sobutsü asoshi, nisung shiai pei mulung aser tanela agi ajungshiba shiai Kibuba dangi bener aru.

²²Tebur aser tetsür kwikati mulungsoa liasü, parnok arur sü nung tulokba, tenarong nung anuba küri, tenüng ajenba küri azük aser prangshiba hon tapu ajak bener arua Kibuba nem bendanga agütsü.

²³Shirnok ket nungsa sü tajung, anüng sentsü, nakrema meremba, mesüra shiküp tajung liasü, parnoki bener aru.

²⁴Ano shirnok ket nungsa taribi mesüra yongmenyin agütsütettsüsa liasü, parnoki itemji Kibuba dang tenla aser shirnoki akashia süng Kibubadang tenlatettsü koka liasü, itemji mapa tapu ajak nung amshitsü koka liasü.

²⁵Tesangra tetsürtemi pei teka agi ayinba ang anüng sentsü, nakrema meremba tezüng sü temerem bener aru.

²⁶Ano tetsürtem shiri pei ket agi ang aintsü meteta liasü parnoki nabong tezüng agi ang yanglu.

²⁷Tanishirtemia putir temeshi sobutsü aser teku semoktsü nung amenoktsü asoshi oniks senti lung bener aru.

²⁸Teronem menemba, milen tesangwa asoshi toztü, temezütsü toztü, teronem asoshi liangmesen;

²⁹Israel chirtemi temulunger tenla Kibubadangi bener aru; Kibubai Mosa teka agi yanglutsü melaba amato, pei mulungjang nung ajungshiba tebur aser tetsür shiai mapa ajak asoshi benden.

Bezalel Aser Oholiab

(Ani. 31.1-11)

³⁰Idangji Mosai Israel nunger dang ashi, “Yihuda kidong nungi Uri jabaso Hur semchir Bezalel Kibubai shimtetogo.

³¹Tsüngremi pei tanela agi paji süngdaktsüogo, aser tangatetba, tangazükba aser mapa tapu ajak inyaktetsü, tangatetba shisatsü agütsüogo.

³²Hon, taribi aser yongmenyin nung tapu balala sangrateta inyaktetba mapa ajak,

³³senti lung akusa-a aser süng agi tapu balala jiteta yanglutsü, aser mapa tapu ajak asoshi,

³⁴Kibubai pa aser Dan kidong nungi Ahisamek jabaso Oholiab nem parnok teka mapa tangar dang sayutetsü shisatsü agütsüogo.

³⁵Tesangra mapa balaka inyaktsü, angenteta yangluba mapa balaka, tesangra mapa inyaker aser anüng sentsü, nakrema meremba, jakja-a meremba kumpa sü tanük agi noksa enoka yangluba mapa aser sütaker mapa, mapa tulu aisü inyakertem, item mapa inyaktsü pai parnok nem shisatsü agütsüogo.”

Anitet 36

¹Tang Bezalel, Oholiab aser süng mapashir shir nem Kibubai shisatsü aser tangatetba agütsü, aser shiri temeshi süki yanglutsü meteta lir; Kibubai melaba ama parnok ajaki yamaji inyaktsüla.

Nüburtemi Sempet Bener Aruba

²Idangji Mosai Bezalel, Oholiab aser nūbur shir nemsā tetangshi shisatsūKibubai agütsü, aser shirnokisa mulungsoa arua mapa inyakner parnok ajak aja.

³Israel nungeri tekülemdak asoshi agütsüba tenla ajak parnoki Mosa nungi agizük, ano nūburtemi anepdang shia Mosa dangi temulunger tenla mamai bener aru.

⁴Aser tesangra shisatsü akaba nisung ajak, shirnoki tekülemdak mapa ajak inyak, parnok nisung shia pei mapa nungi aru;

⁵aser parnoki Mosa dang ashi, “Mapa inyaktsü Kibubai yanglutsü melaba dang nungi kanga agi tali nisungtemi bener arur.”

⁶Anungji tekülemdak asoshi tebur süaka tetsür süaka joko shingaia tenla teben ta tanendak ajak nung Mosai osang sangdong; anungji nūburtemi joko bener maru.

⁷Kechiaser parnok akaba osetji, Kibuba mapa ajak yanglutsü teperi liasü, aser aji atangji onsara liasü.

Tekülemdak Süki

(Ani. 26.1-37)

⁸Mapa inyaktsü tetangshi nisungtem rongnungi tajungtiba purtem shimteta tekülemdak süki teyindangba sü ter anüng sentsü, nakrema meremba, aser tezüng sü temerem cherubim den mechitepa parnoki yanglu.

⁹Teyindangba sü shiaji metong nung süklep metsür-ti aser lenten nung süklep pezü teyindangba sü ajak tasazük kasa dang liasü.

¹⁰Parnoki item sü punguji külemi ka küma metentep, aser tanüngba pungujia ka küma metentep.

¹¹Sübang manung sütsüngji anüng sentsü agi tepungoktsü keta yanglu, yamaji tanga teyindangba sü nungjia parnoki yanglu.

¹²Teyindangba sü ka nung tepungoktsü tenem, aser tanabuba metentepba tatabanglak nungjia tepungoktsü tenem keta yanglu.

- ¹³Ano parnoki hon agi jui tenem yanglua sü anaji ka küma metentep. Anungji tekülemdak sükiji ka dang liasü.
- ¹⁴Tekülemdak süki manung süki asoshi teyindangba sü nabong züng agi pai yanglu: pai teyindangba sü ter-ka yanglu.
- ¹⁵Teyindangba sü shia metong süklep semer liasü, aser teyindangba sü shia lenten süklep pezü; teyindangba sü ter-kaji tasazük ka dang liasü.
- ¹⁶Item teyindangba sü pungu pai külemi metentepdaksü aser teyindangba sü trokji külemi metentepdaksü.
- ¹⁷Aser temetentep temaba tatembang nung pai tepungoktsü tenem yanglu, aser tanabuba metentepba sü temaba tatembang nung pai tepungoktsü tenem yanglu.
- ¹⁸Aser süki külemi ka kümdaktsütsü atema pai yongmen yin agi lakepsen tenem yanglu.
- ¹⁹Aser süki nembangtsü atema san tepung küp temerem küma aremba pai yanglu, aser temalen nabong küp agi tenembangtsü yanglu.
- ²⁰Idangji parnoki sükiji akashia süng agi azüklenji yanger.
- ²¹Süngtsük shia metong nung süklep ter, aser lenten süklep ka ser tesadang liasü.
- ²²Aser süngtsük shia nungji temetenteptsü asoshi tongshibang ana-na keta liasü. Yamaji tekülemdak süki süngtsük ajakji yanglu.
- ²³Sentep süki anüolentip terenemtet süngtsük metsü,
- ²⁴aser iba kübokji taribi agi tesembangtsü lir keter yanglu.
- ²⁵Süki anüdoklentip len terenemtet süngtsük metsü,
- ²⁶aser item asoshi taribi agi tesembangtsü keter; süngtsük ka kübok tesembangtsü ana aser tanga süngtsük kübokji tesembangtsü ana.
- ²⁷Aser tekülemdak süki tesülen anüolen tsütsü pai süngtsük trok yanglu.
- ²⁸Aser tekülemdak süki tesülen kinük asoshi pai süngtsük ana yanglu.

²⁹Kinüklen süngtsük anaji alilen metentep aser aji azüklen tematiba tashi tua metentepa liasü. Kinüklen süngtsük anajia yamajisa yanglu.

³⁰Anungji süngtsük ti denji taribi tesembangtsü ter-trok, süngtsük shia tesembangtsü ana-na keta liasü.

³¹Parnoki ano akashia süng agi tekülemdak süki tarü dangtsü külen pungu yanglu.

³²Tekülemdak süki külen asoshi pungu, aser tekülemdak süki anüolen asoshi tarü dangtsü pungu yanglu.

³³Süngtsük tiyong nung külen tatem nungi külen tatem tashi tonga tarü dangtsüji yanglu.

³⁴Süngtsük nungji hon yanglok, aser hon tayitemji tarü dangtsü sottsü asoshi yanglu, koba daka hon yanglok.

³⁵Teyindangba süji anüng sentsü, nakrema meremba, aser tezüng sü temerem agi cherubim dena mechitepa sangra-a pai yanglu.

³⁶Akashia süng agi tongshi pezü yanglua tema nungji hon yanglok, aser aji hon jui agi kepeta yanglu. Item asoshiji taribi tesembangtsü ketdaktsü.

³⁷Süki kiküm asoshi tetong dangtsü atema anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem aser sü tajung agi mechitepa yanglu.

³⁸Ibaji atema hon tongshi pungu jui tena yanglu, aser iba naiba temalen tongshibang nungji hon yangloktsü, aser iba tesembangtsüji yongmenyin liasü.

Anitet 37

Tezüngzüktepba Ozüng Süngden

(Ani. 25.10-22)

¹Tang Bezaleli Tezüngzüktepba Ozüng Süngdenji akashia süng agi yanglu. Ibaji metong nung süklep ana ser tesadang, lenten süklep ka ser tesadang aser touchi nung süklep ka ser tesadang liasü.

²Pai iba süngden tema aser telung nungji hon temeja yanglok, aser aji meketa hon agi zü dang.

³Iba tetsüing pezü nungji pai hon tayi pezü ketdaksü, külen tayi ana aser külen ana.

⁴Pai akashia süng agi sünggra yanglu aser idakji hon yanglok,

⁵aser süngden tetsünglen sünggra tayi nungji enoktsü.

⁶Ano hon temeja agi pai tenembangtsü yanglu; koba metong nung süklep ana aser tesadang, lenten nung süklep ka ser tesadang liasü.

⁷Taochi menden tatembang anatsülen hon agi atsüngba cherubim ana pai yanglu.

⁸Taochi menden tatem külen cherub ka aser külen cherub ka. Aser aji taochi menden denji ka küma yanglu.

⁹Aser cherubimji parnok tashikang temaleni sarar, parnok tashikang agi taochi menden awabanger, tejak jitepa, cherubim tejakji taochi menden tsütsü shia liasü.

Amtsük Tenla Sabang

(Ani. 25.23-30)

¹⁰Pai akashia süng agi langbang ka metong nung süklep ana, lenten süklep ka, aser touchi nung süklep ka ser tesadang yanglu;

¹¹aser aji hon temeja agi yangbang aser ibaji meketa hon agi zü dang.

¹²Parnoki ano ibaji meketa tekabu ka lema tebang keta yanglu, aser ajia hon agi zü dang.

¹³Aser iba asoshi hon tayi pezü ketdaksü, aji tetsüing pezü nung kinük pezü aliba nung tayi enok.

¹⁴Langbangji abentsü atema sünggra atalokdak tatembanglen atsünga tayitemji enoka liasü.

¹⁵Pai akashia langbangji abentsü asoshi süng agi süngraji yanglu aser idakji hon yanglok.

¹⁶Langbang manung ayutsü asoshi hon temeja agi yangluba su, marok, aser tezüoktsü, marok aser susa ajak yanglu.

Milendong Atalokdak

(Ani. 25.31-40)

¹⁷Milendongji pai hon temeja agi yanglu: milendong iba temtsüng aser tetong pai menokteta yanglu; iba maroktem, temechem, aser narotemji iba den ka dang liasü.

¹⁸Iba nungi kongsang trok milendong atalokdak, tip külen nung kongsang asem, aser ano tip külen kongsang asem adoka liasü.

¹⁹Almond naro apungba ama yangluba kongsang ka nung marok asem, temechei ka aser naro ka; kongsang ka nungjia almond naro apungba ama yangluba marok asem, temechei ka aser naro ka: yamaji milendong nung jagi kongsang trok aobaji liasü.

²⁰Aser milendong nungji marok pezü almond naro apungba ama, temechem aser narotem yanglua liasü.

²¹Milendong atalokdak sangshia aoba kübok temechei ka mezüngbuba kongsang ana kübok, tanabuba temecheiji tanabuba kongsang kübok, aser tasembuba temecheiji tasembuba kongsang kübok; kongsang trok kübokji sangshia liasü.

²²Temechei, kongsangtem, aser milendong atalokdak, ajakji hon temeja agi atsüngba liasü.

²³Aser pai milen tenet aser iba angüsü aser misü mejeptokba, hon temeja agi yanglu.

²⁴Item oset ajak aser milendong atalokdak asoshi aser susaji dena hon temeja seret semer-pezü agi yanglu.

Liangmesen Arongba Sabang

(Ani. 30.1-5,27-38)

²⁵Parnoki akashia süng agi liangmesen arongba sabang ka lenten metong ajak tazazük kasa: metong nung süklep ka, lenten süklep ka aser touchi nung süklep ana yanglu. Tezütemji iba denji ka dang liasü.

²⁶Iba temalen aser tip meketa aser tezütemji hon temeja agi yanglu aser ibaji meketa hon agi züdang.

²⁷Aser aji abentsü asoshi iba tip anatsülenji, süng tatem sottsü asoshi hon agi züdanga yangluba kübok hon tayi ana yanglu.

²⁸Pai süngraji akashia süng agi yanglu, aser idakji hon yanglok.

²⁹Aser temezütsü asoshi temeshi totzü, teronem menemtsü atema teronem tanang aser liangmesen teronem menemtsü parnoki yanglu.

Anitet 38

Tarongba Tenla Sabang

(Ani. 27.1-8)

¹Tarongba tenla sabangji parnoki akashia süng agi yanglu. Ibai kinük pezüsülen kasasa metong nung süklep pungu, lenten süklep pungu aser touchi nung süklep asem yanglu.

²Kinük pezüsülenji tezü ka ka yanglu, aser aji sabang denji ka dang küma yanglu, aser parnoki idakji yongmenyin yanglok.

³Tenladak amshiba oset-tsüset, chipo, tateptsü su susa, shijok aser mijepu, item ajakji yongmenyin agi yanglu.

⁴Tenladak asoshi yongmenyin agi menja ka satem telunglen tenladak tom ka tashi parnoki yanglu.

⁵Aser süngraji enoktsü asoshi kinük pezüsülen tayi pezü yanglok,

⁶Pai süngraji akashia süng agi yanglu, aser idakji yongmenyin yanglok.

⁷Aser taputsü aji tenladak kinük pezüsülen tayi nungji enoktsü. Parnoki aji süngtsük agi küroka yanglu.

Yongmenyin Susa

(Ani. 30.18)

⁸Sentep süki kishi züngdang tenzükba tetsürtem asoshi tanü dangtsü, yongmenyin agi pai merükmejutsü susa aser tamentakdak yanglu.

Sentep Süki Kimalen

(Ani. 27.9-19)

⁹Pai kima yanglu, anüolentiptsütsü kima yangluba nungji teme chiba kümpa sü tajung, süklep noklang ka mesanga ayu;

¹⁰item tongshi metsü, aser item teembangtsü metsü, yongmenyin agi yangluba; tongshi jui aser tenaibaji taribi liasü.

¹¹Aser anüoklentiptsütsü süklep noklang ka, tongshi metsü, aser teembangtsü metsü, yongmenyin agi; tongshi jui aser tenaidangbaji taribi agi yanglu.

¹²Anüolen tsütsü teyindangba süji süklep tenem, tongshi ter, aser teembangtsü ter: tongshi, jui aser tenaibaji taribi agi yanglu.

¹³Anüoklen kong kikümbang liasü aji süklep tenem liasü.

¹⁴Kikümbang külen tsütsü teyindangba süji süklep terpungu, tongshi asem, aser teembangtsü asem,

¹⁵aser kikümbang külen teyindangba süji süklep terpungu, tongshi asem aser teembangtsü asem.

¹⁶Kima teyindangba sü ajakji temechiba sü tajung agi yanglu.

¹⁷Tongshi teembangtsütemji yongmenyin agi yanglu, saka jui, tenaidangba, aser temalen tongshibangji taribi agi yanglu. Kimalen tongshi ajakji taribi agi naitepa liasü.

¹⁸Kima kikümbang asoshi tetongdangbaji noksa enoka yangluba anüng sentsü, nakrema meremba tezüng sü temerem aser temechiba kümpa sü tajung agi tobur junga yanglu. Ibaji metong nung süklep metsü, aser kima teyindangba denji liro medema touchi nung süklep pungu liasü.

¹⁹Idakji yongmenyin tongshi pezü aser teembangtsü asoshi pezü yanglua liasü. Item jui taribi agi aser item temalen iba tongshibang aser tenaidangbaji taribi liasü.

²⁰Tekülemdak süki tasingtsü ajak aser kima temeketji yongmenyin agi yanglu.

Tekülemdak Amshiba Merang Osettem

²¹Tekülemdak süki asoshi osettem bendenba ya lir, oda kuli ayuba tekülemdak, koba Mosai Levi nungeri inyaksü mapa ta mela-a Aron putir jabaso Ithamar ketdangsüa inyakdaksü.

²²Aser Yihuda kidong Hur semchir aji Uri jabaso Bezaleli Kibubai Mosa dang melaba ajak inyak.

²³Aser pa den Dan kidong nungi Ahisamak jabaso Oholiabi lung nung angenpoka züluba, aser tesangra mapa inyaker ka noksa enoka anüng sentsü nakrema meremba, jakja-a meremba aser kümpa sü tanük agi inyaka liasü.

²⁴Tekülemdak jungjunga renemdang hon agiba ajak agi seret noklang ti aser neter, aser shekel noklang tenet ser semer, aji temeshidak seret odangba agi liasü.

²⁵ Aser yongsük nung aliba telok nungi taribi seret meyirijang asem, aser shekel meyi ka noklang tenet ser neter pungu, aji temeshidak seret odangba agi liasü.

²⁶Nisung shia beka ka ka, aji temeshidak aliba agi shekel tesadang ka, aser küm metsü nungi temalen tebur ajak agi meyi noklang trok ser asem, noklang pungu ser tenem.

²⁷Aser taribi seret meyirijang asemji temeshidak tesembangtsü asoshi aser tetongdangba tesembangtsü asoshi liasü; aser taribi seret meyi asem asoshi tesembangba noklang ka, tesembangtsü shia seret semermer.

²⁸Aser tanüngba taribi shekel meyi ka noklang tenet ser neter pungu jagi tongshitem jui, temalen tongshibang nung yangloka tenaidangtsü pai yanglu.

²⁹Aser tenla bendenba yongmenyin ajak agi seret meyi ka ser noklang ka, aser shekel meyi ana ser noklang pezü liasü.

³⁰Aser iba jagi sentep süki nung tesembangtsü, aser yongmenyin agi yangluba tenladak, aser iba asoshi yongmenyin temeja, aser tenladak osettsüset ajak,

³¹aser kima nung tesembangtsü, aser tekülemdak süki tasongtsü, aser kima meketa tasongtsü ajak yanglu.

Anitet 39

Putir Sobutsütem

(Ani. 28.1-14)

- ¹Kibubai Mosa dang melaba ama parnoki Aron asoshi temeshi sobutsü anüng sentsü, nakrema meremba, aser tezüng zü temerem agi temeshidak tenzükdang asemtsü asoshi putir sobutsü parnoki yanglu.
- ²Pai putir temeshi sobutsüji hon, anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem aser temeçhiba kümpa sü tajung agi yanglu.
- ³Aser parnoki honji apu-apua tapak tapak küma yanglu, aser noksa yanglurtemi anüng sentsü aser nakrema meremba sentsü aser jakja-a meremba sentsü agi inyaksü atema yinzü küma aji mejepa.
- ⁴Iba asoshi tapubang nung sepoktsü atema külemi metentepa parnoki yanglu; aji tatembang anatsülen külemi metentepa liasü.
- ⁵Teberem nung naiba süjia iba denji mesüktepa hon, anüng sentsü, nakrema meremba, aser tezüng sü temerem agi yanglu, aji Kibubai Mosa dang melaba amato yanglu.
- ⁶Parnoki oniks lungji hon kepdang manung amenlok, aser idakji angenpoka Israel chirtem tenüng zülua ayu.
- ⁷Kibubai Mosa dang melaba ama, Israel chirtem atema tebilemtettsü senti lung asütsü asoshi putir sobutsü tapubang nungji sendak.

Teku Semoktsü

(Ani. 28.15-30)

- ⁸Pai teku semoktsüji, putir temeshi sobutsü amaji, tesangra mapa agi inyak; aji hon, anüng sentsü, nakrema meremba, jakja-a meremba aser temeçhiba kümpa sü tajung agi yanglu.
- ⁹Aji tip pezüsülen kasa liasü; teku semoktsüji parnoki anasü yanglu, metong nung aka ka, aser lenten nung aka ka, aji anasü liasü.
- ¹⁰Iba manung parnoki lung taren pezü amenlok: mezüngbuba taren nungji sardins, topaz aser karbankel lung,
- ¹¹tanabuba taren nungji emerald, sapfir, aser tongbang lung;

- ¹²tasembuba taren nungji jacint, aget, aser amethis;
- ¹³pezübuba taren nungji beryl, oniks, aser jasper lung. Itemji hon keptang nungji amenloka liasü.
- ¹⁴Lung terana nungji lung shia dakji Israel chirtem tenüng ka ka angenpoka yanglu, aser aji Israel kidong terana asoshi temaitsü liasü.
- ¹⁵Teku semoktsü manung parnoki lisü ama yinzü hon temeja agi mesentepa yanglu.
- ¹⁶Aser parnoki hon keptang ana, hon tayi ana, teku semoktsü tatembang ana nungji sentaka yanglu.
- ¹⁷Aser temesentepba hon yinzü anaji parnoki küri ana manung, teku semoktsü tatem külen sentak.
- ¹⁸Aser temesentepba yinzü külen aliba tatembang anaji, parnoki hon keptang ana nungji sentak, aser aji tapubang nung sepokba putir temeshi sobutsü ajaklen sentaktsü.
- ¹⁹Aser parnoki hon tayi ana yanglu, aser putir temeshi telung sobutsü temtsünglen tatembanglak teku semoktsü tatembang ana manung aji sentak.
- ²⁰Parnoki ano hon tayi ana yanglu, aser aji putir temeshi sobutsü tejaklen tapubang nung sepokba ana dakji sendak, aji telunglen temetenlokdak anasa sangra-a yangluba temechema sü tajung agi tenaibaji yanglu.
- ²¹Kibubai Mosa dang melaba ama teku semoktsüji sangra-a yangluba tenaiba manung ataloka alitsü, aser aji putir temeshi sobutsüji seplasepshia mesangzüksü asoshi teku semoktsü tayiji putir temeshi sobutsü tayi dak anüng sentsü angsü agi sendak.

Putir Sobutsü

(Ani. 28.31-43)

- ²²Putir temeshi sobutsü ajakji anüng sentsü agi yanglua liasü.
- ²³Tekolak asoshi tapok apabaji meshimatsü atema sübangji meketa arütep.
- ²⁴Teperem sü temalen jarem mesüka anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem, aser temechema kümpa sü agi meketa yanglu.

²⁵Parnoki hon temeja sangshiji teperem sü meketa jarem narotem mesüka tetsüngda nungji sentak.

²⁶Sangshi ka, jarem naro ka, sangshi ka, jarem naro ka ta, Kibubai Mosa dang ashiba ama, teperem sü meketa tenzükba mapa atema yanglu.

²⁷Parnoki Aron aser pa jabasotem asoshi tezüng sü tajung agi semoksü yanglu,

²⁸aser kolakjen, korang, aser tetsüng semoktsü, temechiba kümpa sü,

²⁹sü tajung agi aser peremlen agi, anüng sentsü, nakrema meremba, tezüng sü temerem agi noksa yangluri yangluba ama tobur junga yanglu, aji Kibubai Mosa dang tuyuba ama inyak.

³⁰Parnoki hon temeja agi temeshi korang yanglu aser idakji Kibuba ASOSHI MESHITETBA ta angenpoka zülu.

³¹Aser iba dakji parnoki temechiba anüng sentsü agi kolakjen manung sendaktsü asoshi yanglu; aji Kibubai Mosa dang melaba ama liasü.

Mapa Renemba

(Ani. 35.10-19)

³²Yamaji sentep süki tekülemdak mapa ajakji renem. Israel nungeri Kibubai Mosa dang melaba ajakji parnoki inyak.

³³Parnoki tekülemdak süki asoshi oset-tsüset ajak: jui, süngtsük, terenemtet tarü dangtsü, tongshi aser tesembangtsü, item ajakji Mosa dangi bener aru,

³⁴aser san tepung küp temerem küma aremba temeyibangtsü shiküp tajung, teyindangba sü;

³⁵Ozüng Süngden aser taochi menden apuba süngra,

³⁶langbang aser idakji amshiba osettsüset ajak Tsüngrem tsüngdang ayuba amtsük, milen, aser osettsüset ajak, aser milen asoshi totzü;

³⁷hon temeja milendong, iba milentem, oda tatongi shia ayutsüba milentema, aser iba osettsüset ajak, aser tesangwa asoshi totzü;

³⁸aser hon agi yangluba tenladak, aser temezütsü totzü, aser teronem menemtsü tanang, aser süki kishi asoshi tetongdangtsü;

³⁹yongmen yin agi yangluba tenladak, aser iba nung yongmenyin agi menja yangluba, iba tema süngra, aser iba atema oset-tsüset ajak, aser merükmejutsü susa aser iba tamentakdak;

⁴⁰kima teyindangbatem, iba atema tongshitem, aser iba teembangtsü, aser kima kiküm tetongdangtsü aser iba lisütem, aser iba tasongtsü, aser sentep süki asoshi tekülemdak süki mapa atema osettsüset ajak;

⁴¹temeshidak tenzüktsü asoshi süoshi tajung yangluba, aser putir mapa tenzüktsü asoshi Aron putir asoshi süoshi aser par jabasotem asoshi süoshitem.

⁴²Kibubai Mosa dang melaba ama Israel chirtemi mapa ajak inyak.

⁴³Aser Mosai mapa ajakji angu, aser ajiang, parnoki aji renem; Kibubai Mosa dang melaba ama, yamaji parnoki inyak aser Mosai parnok moatsü.

Anitet 40

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Mezüngbuba ita mezüng anogo nung sentep süki tekülemdak nai yangluang,

³aser Ozüng Süngdenji teyindangba sü jagi iba jakdang tongdangang.

⁴Langbangji bener aitang aser idakji osettsüset ajak tatongi rizünga yuang. Milen atalokdakji bener aitang aser idakji osettsüset ajak tatongi rizünga yuang. Milen atalokdakji bener aita iba manung milenji tsüklokang.

⁵Nai Hon agi yangluba liangmesen arongba sabangji Ozüng Süngden jakdang yuang, aser süki kiküm teyindangbaji yindangang.

⁶Aser sentep süki, tekülemdak süki kishi jakdang nai tarongba tenladak yuang.

⁷Sentep süki aser tenladak sabang tsüngda nung susa nung tzüji yuang.

- ⁸Ibaji meketa kima ketdakjang aser kiküm tetongdangtsü yindanga yuang.”
- ⁹“Temezütsü totzüji bener arua tekülemdak shia nung amshiba oset ajak dak aji mezüjang, aji agi tekülemdak aliba osettemji meshiteta küm daktsütsü.
- ¹⁰Iba sülen tarongba tenla sabang aser idakji aliba oset-tsüset ajak dak totzü mezüja meshitetang, aser itemji meshiteta küm daktsütsü.
- ¹¹Nai ano susa aser iba tamentakdakjia yamajisa meshitetang.”
- ¹²“Aron aser pa jabasotem sentep süki kiküm jagi anir arua parnok tzü jagi shitokjang.
- ¹³Aron dak putir temeshi sobutsü sobujang, aser putir mapa nung pai ni tenzüksü atema nai pa dak totzüji mezüja meshitetjang.
- ¹⁴Nai par jabasotem anir arua parnok dak semoksü semokjang.
- ¹⁵Aser parnoki putir mapa nung nai tenzüksü atema ni parnok tebu dang inyakba ama, nai parnok dak totzü mezüjang; aser parnok totzü mezütsübaji parnok putu songtema parnok atema alitsü.”
- ¹⁶Yamaji Mosai inyak: Kibubai pa dang melaba ama ajak pai inyak.
- ¹⁷Küm tanabuba, mezüngbuba ita, mezüngbuba anogo nung tekülemdak sükiji meso.
- ¹⁸Aser Mosai teembangtsütemji amendaka yua, süngtsüktemji razüka, aser tarütangtsü yoka, tongshitem azünga tekülemdak süki yanglu.
- ¹⁹Aser pai tekülemdak süki metenloka ayu, aser temalen iba manung temeyiba agi nembang, aji Kibubai Mosa dang ashiba amato liasü.
- ²⁰Aser pai ozüngji bena arua Ozüng Süngden nung enoka ayu, aser Ozüng Süngden nung süngratemji rüoka ayu, aser temalen temeshi süngden manung, taochi mendenji ayu;
- ²¹aser pai ozüng süngdenji tekülemdak süki-i bener aru, aser tetongdangtsü atema teyindangba ayu, aser ozüng süngdenji tongdanga ayu; aji Kibubai Mosa dang melaba amato liasü.

- ²²Tekülemdak süki anüdoklentip tsütsü sentep süki teyindangba sü temalen pai langbangji ayu,
- ²³aser Kibubai melaba ama iba manung amtsükji tiptema ayu.
- ²⁴Aser anüolentip tekülemdak süki tsütsü langbang tejaklenji, pai milendongji ayu.
- ²⁵Kibubai melaba ama Kibuba madang pai milenji tsüklok.
- ²⁶Pai hon agi yangluba tenladak sabangji süki teyindangba sü tejakdang ayu,
- ²⁷aser Kibubai Mosa dang melaba ama teronem tanang asoshi liangmesen arong.
- ²⁸Pai tekülemdak süki tetongdangtsü sü ayu,
- ²⁹aser sentep süki nung tekülemdak süki kishi züing nung pai tarongba tenla aser chiyungtsü tenla agütsü; aji Kibubai Mosa dang melaba ama liasü.
- ³⁰Sentep süki aser tenladak sabang tsüngda nungji pai susaji ayu, aser shitoktsü asoshi idakji tzü ayu.
- ³¹Mosa, Aron aser pa jabasotemi idakji parnok teka aser tetsüing shitok.
- ³²Kibubai melaba ama kodangsa parnok süki jagi idir, aser tenladak sabang anasa arudir parnoki idakji shitok.
- ³³Mosai tekülemdak süki aser sabang meketa kima yanglu aser kima kiküm tetongdangba ayu. Yamaji pai mapa ajak renem.

Sentep Süki Nung Mepet

(Zün. 9.15-23)

- ³⁴Idangji mepet agi sentep sükiji akhümbang, aser Kibuba sentsüwangshi agi tekülemdak sükiji asüing.
- ³⁵Aser Mosai sentep süki jagi aitsü mokoki liasü, kechiaser iba manung mepet liasü, aser KIBUBA sentsüwangshi agi tekülemdak süki sünga liasü.
- ³⁶Aser kodangsa mepetji tekülemdak süki nungi ajungket, idangji Israel chirtemi parnok lenmang nung jajaba tepiyong tejakleni apusoa ao;

³⁷saka mepetji majungketi lira, aji ajungketa matuba anogo tashi parnoki mapuso;

³⁸kechiaser parnok lenmang nung jajaba tepiyong, Israel kidong ajaki ngua, tekülemdak süki manung anüngdangKibuba mepet aser aonung mi liasü.

Levi

Levi 1

Tarongba Tenla

- ¹Kibubai sentep süki nungi Mosa aja, aser ashi,
- ²“Israel nunger dang shiang, kodang nenoki Kibuba dangi tenla bendir, nenoki san telok nungi mesüra kiset shiruru tulu nungi tenla agüjang.
- ³“Shiruru telok rongnungi tenla benra, aji nashi tepung tarak maket temeshi ka asütsüla. Pai aji sentep süki kishi züngdang tenlatsüla. Anungji Kibubai pa agizüktsü.
- ⁴Aji pa temenen pungitsü asoshi agizüktettsüsa, pa tarongba tenla dakji tekolak nung pa ket agi nemettsüla.
- ⁵Ajiser pai nashi pungchiji tepsettsüla, aser Aron jabasotem; putirtemi azüji Kibuba dang tenlatsüla.
- ⁶Aser pai tarongba tenla teküpji asatsüla aser anüka alangsatsü.
- ⁷Aser Aron jabasotem putirtemi tenladak manung mi apur aji arongtsü.
- ⁸Shiruru shi tanükji aser tekolak o temo dena mi nungji enoktsüla.
- ⁹Nisung jagi poknung aser tetsüngji tzü nung shitoktsüla, aser putiri item ajakji tarongba tenla asoshi tenladak arongtsüla. Iba chiyungtsü tenlaba teronemji Kibuba madang tajung lir.
- ¹⁰“Tarongba tenlaji san mesüra nabong telok nungi süra, ibaji tarak maket tepung ka asütsüla.
- ¹¹Pai aji tenladak septsülen tepsettsüla, aser Aron jabasotem putiri iba azüji tenladak meketa rükloktsütsüla.
- ¹²Aser pai aji anüka, tekolak aser temo den alangsatsü, aser tenladak manung aliba mi nung tiptema süng manung putiri itemji ayutsü.
- ¹³Poknung aser tetsüngji tzü agi shitoktsüla, aser putiri tenladak Kibuba madang item ajakji arongtsüla. Iba chiyungtsü tenlaba teronemji Kibuba madak tajung lir.

¹⁴“Pai tarongba tenlaji ozü agi tenlara, ibaji posü mesüra guduru asütsüla.

¹⁵Putiri aji tenladaki bener arua tekongji mesendanger iba kolakji tenladak arongtsüla, aser azüji tenladak tipleni yimdaktsütsüla.

¹⁶Pai tezüng den tejitemji agizüker oa tenladak anüdoklen kong aut endoker idakji endoktsüla.

¹⁷Pai aji tashikang nung amer shimatsü, saka bendanga mesadangtsüla, aser aji tenladak süng manung putiri arongtsü. Iba tarongba tenla teronemjiKibuba madang tajung lir.

Levi 2

Chiyungtsü Tenla

¹“Kodang kari tenla atema Kibuba dangi chiyungtsü tenla agütsüdir, pai aji amzü tanük küma menüngsatsüla. Iba manungji pai toztü aser liangmesen enoktsüla,

²aser aji Aron jabasotemi, putirtem dangi bener arutsüla. Putiri amzü tekabu ka, toztü aser liangmesen ajakji agiteta tenladak bilemtetaKibuba madang tarongba tenla asoshi arongtsüla. Iba chiyungtsü tenlaba teronemji Kibuba madang tajung lir.

³Tenla agütsür tanüngbaji Aron aser par jabasotem meyong alitsü, ibai Kibuba nem agütsüba chiyungtsü nungi agitet nungji ya kanga temeshitiba alitsü.

⁴“Aser kodang nai am yangluba su nung amtsük sanga chiyungtsü tenla agütsüdir, ibaji piyazü meinokba amzü tanük toztü den meyokteper mesüra piyazü meinokba amtsük tapak toztü mezür asütsüla.

⁵“Ne tenlaji amtsük yangluba susa nungi süra, aji piyazü meinokba amzü tanük toztü den meyoktepbba alitsüla.

⁶Nai aji anüka raksar, iba manung toztü shiloktsütsüla; ibai chiyungtsü tenla lir.

⁷“Tenlaji po nung asangba amtsük süra, aji amzü tanük aser totzü agi yangluba asütsüla.

⁸Aser item oset agi yangluba chiyungtsü tenla nai Kibubadangi bener arutsüla; aser aji putir nem agütsütsü, aser pai aji tenladaki bener arutsü.

⁹Aser putir jagi chiyungtsü tenla nungi tebilemtettsü asoshi kar agiteta, tenladak manung arongtsü, aji Kibuba dang teronem tajung, mi agi tenlaba lir.

¹⁰Aser chiyungtsü tenla agütsüba nungi tanüngbaji Aron aser par jabasotem asoshi alitsü ya temeshi oset lir.

¹¹“Chiyungtsü tenla, koba nenoki Kibuba dang tenladir, aji piyazü agi meyanglutsüla; kechiaser mi agi Kibuba dang tenlaba nung nenoki piyazü mesüra ninang mojitzü marongtsüla.

¹²Item nai mezüing süngjang tenla atemaKibuba dang tenlatsü akok: saka itemji teronem tajung asoshi tenladak madak mayutsüla.

¹³Aser chiyungtsü tenlaba shia nung nai metsü enoktsüla; ne Tsüngrem tezüngzükba metsüji ne chiyungtsü tenla nung medeni malitsüla, ne tenla ajak nung nai metsü agütsütsüla.

¹⁴“Aser nai mezüing chiyungtsü tenla ka Kibuba tang tenlara, tsük mi nung rur, asentsük kongnüing agi nai tenlatsüla.

¹⁵Aser iba nung nai totzü enoker, iba manung liangmesen, enoktsüla ibai chiyungtsü tenla lir.

¹⁶Tebilemtettsü tenla amato, tsük temenüngsa aser totzü, aser liangmesen ajakji, putiri arongtsü, ya Kibuba dang mi agi tenlaba.

Levi 3

Yimchi-yimjung Tenla

¹“Kodang nisung kari pei shiruru telok nungi yimchi-yimjung tenla agütsüdir, tepung saka tetsü saka pai Kibuba madang tarak maket agi tenlatsüla.

²Pai shiruru tekolak nung nemettsüla, aser aji Kibuba madang tekülemdak apu kiküm nung tepsettsüla. Aron jabsotem, putirtemi apu meketa azüji rükloksütsüla.

³Aser Kibuba dang mi agi tenlaba ama yimjung tenla tepseta pai tenlatsüla, poknüng meyiba temo aser poknüng nung aliba temo ajak,

⁴aser tezüngjang ana, aser iba nung kidangkimo, aser temesen meyiba, tezüngjang denji pai agizükatoktsüla.

⁵Aser aji Aroner jabsotemi, mi temalen aliba süng manung tarongba tenla manung tenladak arongtsüla; ibaiKibuba dang teronem tajung asoshi tenlaba lir.

⁶“Yimchi-yimjung tenla atema tepsettsü asoshi Kibuba dang tenlabaji kiset shiruru nungi süra, tepung saka tetsü saka aji tarak maket agi tenlatsüla.

⁷Pai tenlatsü asoshi san tepung chanu agi tenlara, pai aji Kibuba madakang tenlatsüla.

⁸Pai iba tekolak nung nemettsü, aser sentep süki jakdang tepsettsüla. Aron chirtemi apu meketa azüji rükloksütsüla.

⁹Aser Kibubadang mi agi tenlaba ama yimjung tenla tepseta pai tenlatsü, iba temo aser tepen temo, ajonga pai tongtoret tashi agizükatoktsü; aser poknüng meyiba temo, aser poknüng nung aliba temo ajak,

¹⁰aser tezüngjang ana, iba den aliba kidangkimo, aser temesen meyiba, tezüngjang dena pai agizükatoktsüla.

¹¹Aser aji putiri tenladak manung arongtsü ibai Kibuba dang mi agi tenlaba ama chiyungtsü tenla agütsüba lir.

¹²“Aser pai tenlabaji nabong süra, aji pai Kibuba madang tenlatsüla,

¹³aser pa teka agi iba kolak nung nemettsüla aser aji sentep süki madang tepsettsüla; aser Aroner jabsotemi tenladak meketa azüji rükshitsüla.

¹⁴Pai iba tenlaji,Kibuba dang mi agi tenla agütsüba ama tenlatsüla; poknüng meyiba temo, aser poknüng nung aliba temo ajak,

¹⁵tezüngjang aser iba temo, aser temesen shilem tajungdak.

¹⁶Aser aji putiri tenladak manung arongtsüla; iba teronem tajung asoshi mi agi tenlaba ama chiyungtsü tenla lir, temo ajakji Kibubameyong.

¹⁷Nenoki temo mesüra azü machitsü atema nenok alidak putu ajak nung teti asoshi ibai ozüing ka alitsü.”

Levi 4

Memeteti Aibelenba Asoshi Tenla

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem dang shiang, kari Kibubai teinyak ta ashiba mapa memeteti inyaka tai menara pai item ozüingtem ya benshitsüla.

³“Tai menasangji totzü mezüa shimtetba putir ka süra, nisungtem dak tai bena arutsüra, idangji pai menenba temenen asoshi pai temenen tenla atemaKibuba dang nashi pungchi chanu ka agüjang.

⁴Pai nashi pungchiji tekülemdak kishi züngdang bener arua, iba kolak nungji pa ket agi nemettsüla, aser Kibuba madang aji tepsettsüla.

⁵Idangji mezüja shimtetba putir jagi nashi pungchi azüji tera tekülemdaki bener arutsü.

⁶Aser putir jagi pei temeyong azü nung metena temeshidak teyindangba sü jakdang Kibubamadang pai azüji tenetben rükshitsü.

⁷Aser sentep süki nung, Kibuba madang aliba teronem tajung tenladak tezütem manung putiri azü mezütsüla; aser nashi pungchi zü ajakji sentep süki nung aliba tarongba tenla tenladak züngdang meketa pai shiloktsütsüla.

⁸Aser temenen tenla atema nashi pungchi temo ajakji pai iba nungi agizüktsü; poknüing meyiba temo, aser poknüing nung aliba temo ajak,

⁹aser tezüngjang ana aser iba nung aliba kidangkimo, aser temesen meyiba, tezüngjang dena pai agizükatoktsüla,

¹⁰(yimjung tenla nung nashi pungchi tepseta tenlaba nung agizükba amato), aser aji putir tarongba tenla tenladak manung arongtsü.

¹¹Saka nashi pungchi teküp aser iba den shi ajak, tekolak, tetsüing, poknüing, aser jana,

¹²nashi pungchi rangbenji tanendak kimalen, merükmerüka alidak, kong aut toktoker idakji mi agi rongang; kong aut toktoker idakji aji arongtsüla.

Putirtem Atema

¹³“Israel pur telok ajongai memeteti tai menaba, aser aji telok tenük nungi miima lira, aser Kibubai teinyak ta shia lira;

¹⁴kodang kechi nung parnoki temenen mena aji metetdir, idangji teloki temenen tenla asoshi nashi pungchi chanu ka agi tenlatsüla, aser aji sentep süki-i bener arutsüla.

¹⁵Aser Israel pur tamburtemi nashi pungchi kolak Kibuba madang parnok teka agi nemettsüla, aser Kibuba madang nashi pungchiji tepsettsüla.

¹⁶Aser mezüja shimtetba putiri nashi pungchi züji sentep jagi bener arutsü;

¹⁷aser putir jagi pa temeyong azü nung metena teyindangba sü jakdang tenetben tashi Kibubamadang aji rükshitsüla.

¹⁸Aser tekülemdak nung Kibuba madang aliba apu tezütem dak azüji mezütsüla, aser tanüngba azüji tekülemdak kikümdang aliba tarongba tenla tenladak atem nung pai shiloktsütsüla.

¹⁹Aser iba temo ajakji agiteta tenladak manung arongtsüla.

²⁰Yamaji pai nashi pungchi jagi inyaktsüla; temenen tenla nashi pungchi agi inyakba ama, yamaji pai iba agi inyaktsüla; aser parnok asoshi putiri temenen pungitsü inyaktsüla, aser parnok tai atoktsü.

²¹Aser tanendak kimaleni pai nashi pungchiji bener aotsü, aser aji mezüingbuba nashi pungchi arongba amaji arongtsüla, ibai telok asoshi temenen tenla lir.

Tatar Atema

²²“Kodang yimsüsür kati temenen menadir, aser memeteti Kibuba ozüing anema aibelendir,

²³aser pai kechi nung aibelen aji meteta kümra, pa temenen asoshi tarak maket nabong tepong ka pai bener arutsüla.

²⁴Pai nabong kolak nung pa ket agi nemettsü, aser aji tenladak septsülen kong tarongba tenla asoshi shirurudem tepseter idakji pai aji tepsettsüla. Ibai pa temenen pungiba tenla lir.

²⁵Putiri shiruru azü nungji pa temeyong metener tarongba tenladak tezütem manungji mezütsü, aser tanüngbaji tenla tenladak züngdang shiloktsütsü.

²⁶Yimchi-yimjung tenla atema shiruru tepseta arongba ama pai temo ajakji tenladak arongtsü. Yamaji putir jagi yimsüsür temenen asoshi tarongba tenlaji agütsütsü, aser pa tai atoktsü.

Kija Taküm Atema

²⁷“Aser Kibubai teinyak ta ashiba mapa kar, inyakdang memeteti telok rongnung kari temenen menara, aser tai lira;

²⁸temenen koba pai menaogo, aji pai meteta kümra, idangji pai menaba temenen asoshi tenla asoshi nabong bener arutsüla, tarak maketba tsüla ka.

²⁹Aser pai temenen tenla tekolak nung pa ket agi nemettsüla, aser tarongba tenla tenladak temenen tenlaji tepsettsüla.

³⁰Aser putiri iba züji pei temeyong agi bena arua tarongba tenla tenladak tezütem manungji mezütsüla, aser azü tanüngbaji tenladak züngdangji shiloktsütsü.

³¹Aser yimjung tenla tepsetba nung temo ajak agizükba amato iba temo ajak pai agizükatoktsüla, aser Kibuba dang teronem tajung asoshi tenladak manungji aji putiri arongtsüla; aser pa asoshi putiri temenen pungitsü atema inyaktsüla, aser pa tai atoktsü.

³²“Aser pai tenla atema san chanu ka bener arua, aji pai tarak maket tsüla ka abentsüla.

³³Aser pa temenen tenla agütsüba kolak nung pa ket agi nemettsüla, aser tarongba tenla tepsetdak pai aji temenen tenla atema tepsettsüla.

³⁴Putiri shiruru zü nungi pa temeyong metener tarongba tenladak tezütem manungji aji mezütsü, aser tanüngbaji tenla tenladak züngdang shitoktsüla.

³⁵Aser yimjung tenladang san chanu temo ajak bener aoba ama, pai temo ajak bener aotsüla, aser putiri itemji tenladak manung arongtsüla, ajiKibuba dang mi agi tenlabatem temo lir; aser pai menaba temenen indang putiri pa asoshi temenen pungitsü inyaktsüla, aser pa tai atoktsü.

Levi 5

Temenen Tenla Asoshi Ozüngtem

¹“Aser kari temenen menara, aser azüngashiba ola angashir, aji pai ngur mesüra meteter kuli süa lira, aser pai ola madokra, idangji pa tai pai abentsü.

²Mesüra kari memerükba oset kar dak kongshira, memerükba shiruru tasü mang dak süshia, memerükba kiset shiruru tasü mang dak süshia, mesüra memerükba ayazüba shiruru tasü mang dak süshia, aser aji pa nungi nembanga lira, pa memerüki akümstsü aser pa tai alitsü;

³mesüra nisung memerükba dak pai kongshira, memerükba kechi agisa nisung menendaktsüdir, aser aji pa nungi nembanga lira, kodang pai aji metetdir, idangji pa tai alitsü

⁴Kari züpazüpa-a tamajung inyaktsü, mesüra tajung inyaktsü pei tebang nungi azüngashira, kechisa nisungi züpazüpa-a azüngashia jembidir, aser aji pa nungi nembanga lira, kodang pai aji metetdir, idangji ibala ajak nung pa tai alitsü.

⁵Aser kodang item rongnung ka nung tanga tai lidir, kechi nung pai tai mena, iba atema pai tai nangzüktsü,

⁶aser pai menaba temenen asoshi Kibubadangi pa tai tenla, san telok nungi tsüla ka, san chanu ka, mesüra nabong ka, temenen tenla, asoshi pai bener arutsü, aser pa temenen indang putiri temenen pungitsü pa asoshi yanglutsü.

⁷Aser pai san chanu agi tenlatsü mokokra, idangji pai pa tai tenla, kechi nung pai tai mena iba asoshi, guduru ana, mesüra posü chanu ana, Kibubadangi bener arutsü; ka temenen tenla asoshi, aser ka tarongba tenla asoshi.

⁸Aser pai itemji putir dangi bener arutsü, aser koba temenen tenla lir, tamasa pai aji tenlatsü, aser pa tekong nungi tekolak mesentsü, saka aji mesadangtsü;

⁹aser temenen tenlaba züji kar pai tenladak züngdang rükshitsü; aser tanüingba züji tenladang züngdang külentzü nung yimdaktsütsü, ibai temenen tenla lir.

¹⁰Aser tanabubaji pai tarongba tenla asoshi yimsü amato agütsütsü, aser pai temenen menaba indang putiri pa asoshi temenen pungitsü yanglutsü, aser pa tai atoktsü.

¹¹“Saka pai guduru ana, mesüra posü chanu ana agütsütsü mokokra, idangji pai kechi nung temenen mena iba asoshi tenla, amzü tanük efa ter shilem nung ka temenen tenla asoshi bener arutsü, pai iba nung toztü süshia mesüra pai iba nung toztü süshia mesüra liangmesen süshia meshioktsüla, kechiaser ibai temenen tenla lir.

¹²Aser aji pai putir dangi bener arutsü, aser aji putiri pa tekabu ka sünga tebilemtettsü asoshi agitsü, aser Kibuba dang mi agi tenlaba manung, tenladak aji arongtsü, ibai temenen tenla lir.

¹³Aser item mapa kar pai menaba pa temenen indang pa asoshi putiri temenen pungitsü inyaktsüla, aser pa tai atoktsü; aser chiyungtsü tenla amato, tanüingbaji putir meyong alitsü.”

¹⁴Aser Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁵“Kibuba temeshi oset nung kari meshiteti tai beshira, idangji pai pa tai tenla, san telok nungi tarak maket san tepung chanu ka bener Kibuba dangi arutsüla, aji tai tenla asoshi temeshidak aliba shekel agi nai taribi odangba yari agütsütsü;

¹⁶aser temeshi oset nung pai aibelenba asoshi pai temelen agütsütsüla, aser shilem pungusübuba yangji enoker aji putir nem agütsütsüla; aser putir jagi pa asoshi san tepung chanu agi tai tenla pa menen pungitsü atema inyaktsü, aser pa tai atoktsü.

¹⁷“Aser kari temenen menara, aser Kibubai teinyak ta ashiba kar inyakra, pai aji memetetaka, pei tai pai abentsü.

¹⁸Aser san telok nungi san tepung chanu tarak maket ka, ne shitet agi tai tenla asoshi putir dangi bener arutsüla: aser aibelenba koba pai meshiteti inyak pa asoshi putiri temenen pungitsü inyaksü.

¹⁹Ibai tai tenla lir, atangji Kibuba tsüngdang pa tai lir.”

Levi 6

¹Kibubai Mosa dang yamai ashi,

²“Nisung kari temenen mena-a KIBUBA anema tai inyakra, aser pei kiyonger den oset rizünga ayuba nung külakoktsüra, mesüra tenangzüktepba nung mesüra rakzükkraktem nung mesüra pei kiyonger kangshia lira,

³mesüra langka samaba pai ngur nung mangu ta azüngashiba, mesüra yamala mesükba mapa kar nung tai menara,

⁴kodang pei temenen mena-a tai benshibaji metetdir, pai rakzükkraktema agiba oset mesüra tashiyim agi bena aruba oset mesüra tesamaba oset pai anguba, itemji pai meyipa agütsütsüla,

⁵mesüra kechi nungsa pai aibelena azüngashia ali, pai item ajakji meyipa agütsütsüla, aser pa temenen tenla agütsüba anogo nung oset kibur nem pungusü nung shilem ka enoksemer agütsütsüla.

⁶Pa tai asoshi putir dang san telok nungi tarak maket san tepung ka bener arua, pa temenen tenla atema Kibuba nem agütsütsüla, aser aji jenjang talang aketba asütsüla.

⁷Putiri aji nisungba tai ajak asoshi Kibubanem tarongba tenla agüja pa temenen pungitsü, aser pa tai ajak atoktsü.”

Tarongba Tenla Tenlaba Indang

⁸Aser Kibubai Mosa dang ashi,

⁹“Aron aser pa jabasotem dang mela-a shiang, Ibai tarongba tenla ozüing lir: tarongba tenlaji tenladak manung mimung nung nanger mesangwa tashi alitsüla; aser iba manung tenladak mi jangrua ayutsüla.

¹⁰Aser putiri pei kümpa sü sobutsüla, aser pa temang kümpa sü tetsüing semoktsü asemtsüla; aser tenladak tarongba tenla mi agi rongzükba aut pai agizüka tenladak tezülen ayutsüla.

¹¹Aser pai pei sobotsü agizüker tanga sobutsüla, aser tanendak kimalen temerükdaki autji bener arutsüla.

¹²Aser tenladak miji maneni iba manung jangrua ayutsüla, aji meremseptsüla; aser anepdang shia putiri iba manung süng atsüktsüla, aser iba manung pai tarongba tenla tiptema ayutsüla, aser iba manung yimjung tenla temo arongtsüla.

¹³Maneni iba mi jangrua ayutsüla, aji meremseptsüla.

¹⁴“Aser ibaji chiyungtsü tenla ozüing lir: Aron jabasotemi Kibuba madang tenladak tsüngdang aji tenlatsüla.

¹⁵Aser iba nungi pa tekabu ka sünga, chiyungtsü tenla amzü tanük agitettsü, aser iba nungi totzü, aser chiyungtsü tenla manung aliba liangmesen ajak, aser Kibuba dang tebilemtettsü atema tenladak manung teronem tajung asoshi aji arongtsüla.

¹⁶Aser iba nung anüngbaji Aron aser pa jabasotem achitsü, aji piyazü meteni temeshidak achitsüla; sentep süki kima nung parnoki aji achitsüla.

¹⁷Aji piyazü meinoki asangtsüla. Aji ni parnok nem kü dang mi agi tenlaba parnok shilem agütsüogo; temenen tenla aser tai tenla amato aji kanga temeshi.

¹⁸Mi agiKibuba dang tenlaba nungi putusa putu asoshi tangutsüba shilem amato, Aron chir rongnung tebur shiai aji achitsüla, shibaisa item dak kongshidir temeshi akümstsü.

¹⁹Kibubai Mosa dang ashi,

- ²⁰“Ibai Aron aser pa jabasotem Kibuba madang toztü mezütsüba anogo nung tenlatsüba lir; teti chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük efa shilem ter nung ka anepdang tesadang ka aser nikongdang tesadang ka,
- ²¹toztü den kanga junga meyokteper susa ka nung asangtsüla; aser aji tilala küma yanglur Kibuba dang chiyungtsü tenla teronem tanang asoshi agütsütsüla.
- ²²Aron chirtem rongnungi putir, shiba mezüja shimtetdir pa melen, ozüngi melaba ama ibaji pai tenlatsüla. Ajongaji arongtsüla.
- ²³Putir asoshi chiyungtsü tenlaba shia ajakji arongtsüla, aji machitsüla.
- ²⁴Kibubai Mosa dang ashi,
- ²⁵“Aron aser pa jabasotem dang shiang, Ya temenen tenla ozüng lir, tarongba tenla kong tepseter, idakji Kibuba madang temenen tenla tepsettsüla, ya kanga temeshi.
- ²⁶Putir shibai shiruruji temenen asoshi tenladir, pai iba shiji tekülemdak kima temeshidak ka nung achitsüla.
- ²⁷Kari mesüra langka agi iba shi nungji kongshira temeshi alitsü. Süoshi kar dak azüji rükloka lira, ibajibo temeshidaki bener oa shitoktsüla.
- ²⁸Ali po koba nung shiji aso, aji raksatsüla. Saka yongmenyin po nung sora, meyipshia meyr tzü nung shizüka yoktsüla.
- ²⁹Putir rongnung tebur shiai iba shiji achitsü akok; ya kanga temeshi lir.
- ³⁰Saka temenen tenla koba nung azü tekülemdak temenen pungitsü bener aiter, ibaji machitsüla; aji mi agi rongtoktsüla.

Levi 7

Tai Temelen Tenla

- ¹“Item ya tai tenla asoshi ozüng lir, koba kanga temeshi lir.
- ²Kodang iba atema shiruru tepsetdir aji tenladak septsülen kong tarongba tenla asoshi shirurutem tepseter idakji tepsettsüla, aser iba azüji tenladak meketa rükloktsüla.

- ³Iba temo ajakji tenlatsüla, teben poknung nembangba temo,
- ⁴tezüngjang aser iba temo aser temesen shilem tajungdak.
- ⁵Putiri aji Kibubadang chiyungtsü tenla ama temo ajakji arongtsüla. Ya tai temelen tenla lir.
- ⁶Putir rongnung tebur shiai ya achitsü akok, aser aji temeshidak achitsüla, kechiaser ya kanga temeshi lir.
- ⁷“Temenen tenla aser tai tenla asoshi ozüing ya lir: putir shibai temenen aser tai pungitsü inyaker, shiji pa meyong alitsü.
- ⁸Shiruru koba tarongba tenla asoshi agütsüdir, aser putir shibai tarongba tenlaji agütsüdir; shiruru teküjji pa meyong alitsü.
- ⁹Chiyungtsü tenla asoshi koba amtsük susa nung, mesüra amtsük asangba ponung yangludir, aser putir shibai tenlaji agütsüdir, amtsükji pa meyong alitsü.
- ¹⁰Saka koba chiyungtsü toztü den meyoktepa süaka takong süaka lir, aji Aron jabsotem ajak sakusa lemsatsüla.
- ¹¹“Kibuba dang tenlatsü asoshi ibai telungjem tenla ozüing lir.
- ¹²Kari tenüngsang tenla agütsüra, pai abenba shiruru den piyazü meinokba amtsük temelem toztü den meyokteper, mesüra amtsük tanük toztü den meyokteper agütsütsüla.
- ¹³Iba den ano piyazü enoka yangluba amtsük agi tenlatsüla.
- ¹⁴Iba nungi tapu shia kaka pai Kibuba dang tenla balaka ama agütsütsüla, aser putir shibai shiruru züji tenladak rükloktsüdir, aji pa meyong alitsü.
- ¹⁵Shiji tenla agütsüba anogo nungsa chimadoktsüla, mesüra pai aji anepdang tashi kecha anünga mayutsüla.
- ¹⁶“Nisung kari pai azüngashiba atalokba tenla, mesüra temulunger tenla ama telungjem tenla benra, iba shiji tenla agütsüba anogo nung dang masü, saka anogo tanga nunga achitsü akok.
- ¹⁷Anogo asemnübuba tashi shiji anügra aji mi nung arongtsüla.

¹⁸Iba shiji anogo asemnübuba tashi chira, Tsüngremi nisungba tenlaji magizüktsü. Tenlaji temeshi ta mezüingshitsü, saka aji memerükba ama kümdaktsütsü, aser shibai aji chidir pai iba taiji abentsü.

¹⁹“Shi jagi memerükba oset kar dak kongshira, idangji shiji machitsüla, saka mi nung arongtsüla. Shibasa merükteta lir pai shiji achitsü akok,

²⁰saka memerüki nisung kari aji chira, iba nisung Tsüngrem nübur rongnungi jentoktsü.

²¹Ano kari memerükba oset kar dak, nisung mesüra shiruru dak kongshira külen shiji chira, iba nisung Tsüngrem nübur rongnungi jentoktsüla.

Temo Aser Azü Machitsü Noktangba

²²Kibubai Mosa dang ashi,

²³“Israel nunger dang shiang, nenoki nashi, san mesüra nabong temo machitsüla.

²⁴Shiruru tasü mesüra arem shirurui ngusetba item temoji machitsüla, saka tanga nüngdak asoshi amshitsü akok.

²⁵Kibuba nem chiyungtsü tenla asoshi agütsüba temo kari chira, iba nisung Tsüngrem nüburtem rongnungi jentoktsüla.

²⁶Israel nungertem kongsa lidir liaka, parnoki ozü mesüra shiruru zü parnok chiyungtsü asoshi merenemtsüla.

²⁷Kari iba ozüng raksara iba nisung Tsüngrem nüburtem rongnungi jentoktsüla.”

Putir Shilem

²⁸Kibubai Mosa dang ashi,

²⁹“Israel chirtem dang shiang, shibai telungjem tenla bendir, pai Kibuba dangi sempet balaka ama shilem kar bener arutsüla.

³⁰Chiyungtsü tenla ama aji pei teka nung bener arutsüla. Kibuba ajak dang ayipshitsüla tenla ama shiruru mamalong agi ayipshitsüla, temo den mamalongji pai bener arutsüla.

- ³¹Putiri temoji tenladak arongtsü, saka mamalongji putir meyong alitsü.
- ³²Telungjem tenla asoshi tepsetba shiruru tepi tajichi tenla balaka ama agütsütsüla.
- ³³Aron jabasotem shibai telungjem tenla azü aser temoji tenladir, tajichi tepi pa shilem asütsü.
- ³⁴Shiruru mamalong aser tajichi tepi aji sempet balaka aser tesarutetba nungi tenla amaKibuba Israel nungertem nungi agiteta putir nem agütsüogo. Israel nungertemi putu ajak nung putir nem aji agütsütsüla.
- ³⁵“Kibubai parnok putir mapa tenzüksü shimtetba anogo nung Kibuba nem agütsüba chiyungtsü nungi ibai Aron aser par jabasotem nem agütsüba lir.
- ³⁶Iba anogo nung Kibubai Israel nungertem dang iba shilemji parnok nem agütsütsü mela. Iba temelaba ozüing ya Israel nungertemi putu ajak nung beshitsüla.”
- ³⁷Tarongba tenla, chiyungtsü tenla, temenen tenla, telungjem tenla, bendanga agütsüba indang, yimjung tenla, item asoshi iba temelaba ozüing lir.
- ³⁸Sinai tenem lisem lima kodang Mosai Israel nungertem dang parnoki tenla agütsütsü indang ashi, iba anogo nung Kibubai Mosa nem iba ozüing ya agütsü.

Levi 8

Aron Aser Par Jabasotem Shimtetba

(Ani. 29.1-37)

- ¹Kibubai Mosa dang ashi,
- ²“Aron aser par jabasotem sentep süki jagi anir iang, aser putir sobutsü, temezüba toztü, temenen tenla atema nashi pungchi ka, aser san tepung ana, aser piyazü meinokba amtsük molok itemji bener arung.
- ³Ano Israel nunger telok ajak jatepang.”
- ⁴Kibubai melaba ama Mosai inyak, aser kodang Israel telok sentep,
- ⁵pai parnok dang ashi, “Tang ni kechi inyaksü lir, aji Kibubai melaba lir.”

- ⁶Mosai Aron aser par jabasotem anir arua tzü agi parnok shitoktsü.
- ⁷Aser pai Aron nem süoshi sobutsü, aser peremlen jagi pa nai, aser putir temeshi sobutsü sobudaktsür, sangra-a yangluba putir peremlen agi pai pa teperem alendang.
- ⁸Pa dak teku semoksü semoktsü, aser Urim aser Thummim enoktsü.
- ⁹Kibubai Mosa dang melaba amato pai kolakjen aser kolakjen tejaklen temeshitet bendanga agütsüba tetezü hon süji ataloka ayu.
- ¹⁰Idangji Mosai temezütsüba totzü agi, aser tekülemdak süki aser iba nung aliba ajak dak totzüji mezütsü aser itemji meshitetdaksü.
- ¹¹Pai totzüji tera agia tenladak aser oset ajak, aser susa aser tamentakdak ajak nung totzü mezüja meshitet.
- ¹²Pai Aron kolak nung totzü shilokja aser pa dak aji mezüja shiteta ayu.
- ¹³Iba sülen Mosai Aron jabasotem anir arua Kibubai pa dang melaba ama parnok nem semoksü semtsü, aser peremlen agi alendangtsü aser parnok kolak nung korang alenloktsü.
- ¹⁴Aser Mosai nashi pungchiji temenen tenla asoshi bener aru, aser Aron o par jabasotemi iba kolak nung teka agi nemet.
- ¹⁵Mosai ibaji tepseta azüji kar agi aser idakji pa temeyong metener tenladak tezütem manung rüklokja meshitet. Tanüngbaji tenladak züngdang pai shiloktsü. Yamaji pai aji meshitet.
- ¹⁶Mosai poknüng meyiba temo ajak, temesen shilem tajungdak, tezüngjang aser iba temo, itemji agia tenladak arong.
- ¹⁷Kibubai melaba ama tanüngbaji teküp, shi aser tar, item ajakji tenladak kimalen arong.
- ¹⁸Iba sülen Mosai san tepungji tarongba tenla asoshi bener aru. Aron aser pa jabasotemi iba kolak nung parnok teka agi nemet.
- ¹⁹Mosai aji tepset aser azüji tenladak meketa rükloktsü.

- ²⁰Pai san tepungji anüka alangsa aser tekolak, shinük aser temo itemji minung arong.
- ²¹Pai poknüng aser tetsüngji tzü agi shitok, aser san tepung rangben tenladak manung teronem tajung asoshi arong. Aji Kibubai Mosa dang melaba amaliäsü.
- ²²Pai san tepung tanabuba koba putirtemi shiteta ayuba nüngtem yua liäsü, aji bener arua Aron aser pa jabasotem nem iba kolak nung parnok teka agi nemetdaksü.
- ²³Mosai aji tepseta, azüji bener arua Aron tajichi tenarongdak, teka tajichi jemtsüba, aser tajichi tetsüng jemtsüba manung rükloktsü.
- ²⁴Pai Aron jabasotem anir arua parnok tenaronglak tajichi, teka tajichi jemtsüba aser tajichi tetsüng kemtsüba manung azüji rükloktsü. Aser tanüngbaji pai tenladak meketa shiloktsü.
- ²⁵Pai temo, teben temo, poknüng meyiba temo, aser tepi tajichi agitet.
- ²⁶Iba sülen pai Kibuba nem bendanga agütsüba amtsük molok nungi amtsük telong ka, totzü mezüba amtsük, piyazü meinokba amtsük tapak ka agiteta itemji temo aser tepi tajichi manung ataloka ayu.
- ²⁷Pai item ajakji Aron aser par jabasotem ket nung agütsü, aser parnok iajiKibuba nem sempet palaka asoshi agütsü.
- ²⁸Mosai parnok nungi chiyungtsüji agia shiteta ayuba tarongba tenla koba itemji tenladak arong. Ibai chiyungtsü tenla lir aser iba teronem Kibuba madang tajung liäsü.
- ²⁹Aser Mosai mamalongji agia Kibuba nem sempet balaka ama agütsü, ibai shiteta ayuba tenla san tepung nungi Mosa shilem liäsü. Aser Kibubai melaba ama Mosai ajak inyak.
- ³⁰Mosai temezütsüba totzü tera aser azü tera tenladak nungi agia Aron aser par jabasotem süoshi nung rükloktsü. Yamaji pai parnok aser parnok süoshiKibuba nem bendanga agütsü.

³¹Mosai Aron aser par jabasotem dang ashi, “Shiji sentep süki kishi züngdangi bener oa idakji soang, aser Kibubai melaba ama, bendanga agütsüba molok nung amtsük den aji chiang.

³²Amtsük mesüra shi kar danga anügra mi nung rongang.

³³Nenok meshitetba anogo mabensa tashi tenladak nungi anogo tenetnü metugutsüla.

³⁴Nenok temenen pungitsü atema tanü inyakbaji Kibubai melaba lir.

³⁵Nenoki sentep süki kiküm züngdang anügdang aser aonung lia Kibubai melaba inyaktsüla. Nenoki aji meinyakra, nenok asütsü. Ibai Kibubai kü dang melabaji lir.”

³⁶Anungji Aron aser par jabasotemi Mosa ajanga Kibubai melaba ajak inyak.

Levi 9

Putirtemi Pei Mapa Tenzükba

¹Anogo tinübuba nung Mosai Aron aser par jabasotem aser Israel tamburtem aja.

²Pai Aron dang ashi, “Tarak maket nashi pungchi chanu ka temenen tenla asoshi, aser san tepung ka tarongba tenla asoshi Kibuba nem agüjang.

³Aser Israel nungertem dang shiang, nenoki temenen tenla asoshi nabong tepung ka agiang, tarak maket nashi chanu ka aser san ka küm ka ka tain tarongba tenla asoshi agiang,

⁴aser nashi pungchi ka aser san tepung ka telungjem tenla asoshi agiang. Itemji chiyungtsü tenla den meyokteper Kibuba nem tenla asoshi agüjang. Parnoki yamaji inyaktsüla, kechiaser tanü parnok dangKibuba jungkai adoktsü.”

⁵Mosai ashiba ama parnok sentep süki-i item ajak bener aru aser telok ajakKibuba külemtsü sentep.

⁶Mosai ashi, “Ibai nenoki inyaktsü Kibubai melabaji lir, anungji pa sentsüwangshi nenok dangi jungkai adoktsü.”

⁷ Idangji pai Aron dang ashi, “Tenladaki oa temenen tenla aser tarongba tenlaji ne menen aser nūburtem menen pungitsü asoshi agüjang. Kibubai melaba amato nūburtem temenen pungitsü asoshi iba tenla ya agüjang.”

⁸ Aroni tenladaki arua pa asoshi temenen tenla nashi pungchi chanuji tepset.

⁹ Pa jabasotem pa dangi azüji bener aru, aser pai azü nungji pa temeyong metener kar tenladak tezü nung rükloktsü, aser tanüngbaji tenladak züngdang shiloktsü.

¹⁰ Idangji Mosa dang ashiba amato pai tenladak temo, tezüngjang, aser temesen shilem tajungdak, itemji arong.

¹¹ Saka shi aser teküjji pai tanendak kimalen arong.

¹² Aser pa asoshi tarongba tenlaji pai tepset, aser pa jabasotemi pa dangi azüji bener aru, aser pai aji tanendak meketa rükloktsü.

¹³ Parnoki ano pa nem shiruru tekolak aser temang shiji agüja pai aji tenladak arong.

¹⁴ Iba sülen pai poknüng aser tetsüngji shitoka, tenladak tematiba manung arong.

¹⁵ Iba sülen pai nūburtem tenlaji agütsü. Nūburtem temenen tenla asoshi nabongji tepseta, pa temenen tenla asoshi agütsüba ama ibaji agütsü.

¹⁶ Pai ano tarongba tenla asoshi shiruruji bena arua ozüng nung aliba ama tenla.

¹⁷ Pai chiyungtsü tenlaji agütsü, aser amzü tekabu ka agia tenladak arung. Aji anogo shia tarongba tenla agütsüba dak alia liasü.

¹⁸ Nashi pungchi aser san tepungji pai tepseta nūburtem asoshi telungjem tenla agütsü. Aser pa jabasotemi pa dangi azüji bener aru aser pai aji tenladak meketa rükloktsü.

¹⁹ Saka nashi pungchi temo, aser san tepung temo poknüng, teben temo, poknüng meyiba, temesen shilem tajungdak, tezüngjang meyiba,

²⁰ itemji parnoki mamalong den yutsü, aser temoji tenladak arong.

²¹Aser mamalong den tepi tajichiji Kibuba dangi tenla palaka ama putir nem agütsütsü Kibubai Mosa dang mela.

²²Kodang Aroni tenla agütsüba ajak renem, pai nübur tsütsü teka mekanga parnok moatsü aser pa alu.

²³Mosa aser Aron sentep süki-i Kibuba dangi ao, aser kodang parnok adok, parnoki nüburtemji moatsü, aser Kibubasentsüwangshi nüburtem madak adok.

²⁴Aser Kibuba madang nungi mi adoka tarongba tenla aser temoji meyokadok. Kodang nüburtemi aji angu, parnoki ayimten aser parnok tejak ali nung apudak.

Levi 10

Nadab Aser Abihu Temenen Ajanga Asüba

¹Aron jabaso Nadab aser Abihu nati pai miteptsü bena arua iba manung mi aser liangmesen enoker Kibuba nem agütsü. Saka iba miji temeshi masü, kechiaser Kibubai yamai inyaktsü parnok dang memela.

²Anungji Kibubamadang nungi mi adoka parnok idakji Kibuba madang mi jagi rongset.

³Idangji Mosai Aron dang ashi, “Kibubai ashibaji ya lir, shirnokisa ni tenzüker parnok ajaki kü temeshiba akhüm tsübutzüla; ni kü sentsüwangshi kü nübur dang jungkai adoka sayutsü.” Saka Aroni ola madoki ali.

⁴Mosai Aron tebu tambu Uzziel jabasotem Mishael aser Elsafan aja, aser parnok dang ashi, “Yagi arua nenok adianutemji temeshi tenladak nungi bener tanendak kimai bener orang.”

⁵Anungji parnoki Mosai melaba ama tasü mang süoshi nungji amer tanendak kimaleni bener ao.

⁶Idangji Mosai Aron aser pa jabasotem: Eleazar aser Ithamar dang ashi, “Nenok mangyimba mesayutsü asoshi nenok ku memesüi teli, mesüra nenok süoshi teshisa. Nenoki yamaji inyakra nenok asütsü, aser nübur ajak

madakKibubai ain adoka alitsü. Saka Israel nunger ajongai Kibubai mi yoka parnok südaktsüba asoshi mang yimdakjang.

⁷Süki kiküm nungi nenok metugutsüla, mesüra nenok asütsü, kechiaser Kibuba toztü mezütsüba agi nenok meshiteta lir.” Anungji Mosai ashiba ama parnoki inyak.

Putirtem Atema Ozüng

⁸Kibubai Mosa dang ashi,

⁹“Na aser ne jabasotem yi mesüra mejemtzü jemer sentep süki-i maitsüla, yamaji inyakra nenok asütsü. Ibai putu ajak nung nenok atema ozüng alitsü.

¹⁰Nenoki temeshi o memeshiba tsüngda nung, aser temerük o memerük tsüngda nung balala metettsüla.

¹¹Kibubai Mosa ajanga agütsüba ozüngji nenok Israel nunger ajak dang sayutsüla”

¹² Mosai Aron aser par jabaso tanüngba ana Eleazar aser Ithamar dang ashi, “Kibuba dang tenlaba chiyungtsü tenla tanüngbaji piyazü meinoki yanglur tenladak anasa chiang; kechiaser iba tenlaji kanga temeshi lir.

¹³Temeshidak aji chiang; kechiaser Kibuba nem agütsüba tenla nungi na aser ner jabasotem shilemji lir. Aji Kibubai kü dang melabaji lir.

¹⁴ Saka na aser ner kibong asoshi Kibuba dang temulunger tenla aser putir asoshi koba tenla balaka agütsü, mamalong aser tepi, aji nenoki achitsüla. Itemji temeshidak tesem ka nung nenoki achitsüla. Ibai na aser ner chirtem asoshi telungjem tenla nüngu agütsübaji lir.

¹⁵Tetenlaba tepi aser tayipshiba mamalongji, mi agi tenlaba temo den parnoki Kibuba madang tayipshiba tenla asoshi ayipshitsü bener arutsüla. Kibubai melaba ama na aser ner chirtem asoshi teti shilem alitsü.”

¹⁶Mosai temenen tenla asoshi nabongji bushi, saka aji rongtoker liasü. Anungji Aron jabaso Eleazar aser Ithamar dang pa kanga ain adoka ashi,

¹⁷“Kechiba nenoki temenen tenlaji temeshidak machi? Ibai kanga temeshi lir, aser nüburtem temenen pungitsü atema Kibubai ya nenok nem agütsü.

¹⁸Ni melaba ama nenoki iba azüji tenladaki bener mait nung nenoki aji kimalen achitsü tim liasü.”

¹⁹Aroni Mosa dang langzü, “Tanü nisungtemi parnok temenen tenla aser tarongba tenla Kibuba dangi bener arubaji ni chir ali asünunga Kibubai aji agizükdi ma?”

²⁰Kodang Mosai aji angashi, pa mulung chia liasü.

Levi 11

Temerük Aser Memerükba Shiruru

(Taz. 14.3-21)

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem dang shiang, alima nung taküm shirurudem rongnung nenoki itemi achitsü akok:

³shiruru koba temesüla rangma aser rem shilu mejaker itemji achitsü akok.

⁴Rem shilu mejakba aser temesüla rangmaba rongnungi itemi machitsüla: ut, rem shilu mejaker, saka temesüla merangma, anungji ya memerükba shiruru lir.

⁵Shisen, rem shilu mejaker saka temesüla merangma, anungji nenok asoshi aji memerükba shiruru lir.

⁶Ano azümongshi, kechiaser iba yagi rem shilu mejaker, saka temesüla merangma, nenok asoshi aji memerükba shiruru lir.

⁷Nenoki ak shi machitsüla. Parnok temesüla rangma lir, saka rem shilu memejaker, aji nenok asoshi memerükba shiruru lir.

⁸Item shiruruji nenoki machitsüla mesüra parnok tasü mang daka nenoki tekongshi, kechiaser itemji nenok asoshi memerük.

⁹“Ango rongnung tashikangjok aser tip keta aliba chiang,

¹⁰saka tashikangjok aser tip maliba ango nenoki machitsüla.

- ¹¹Itemji memeshibatem lir. Itemji nenoki machitsüla, mesüra parnok tasü mang daka nenoki mekongshitsüla.
- ¹²Tzü nung aliba shiruru tashikongjok aser tip maliba kecha nenoki machitsüla.
- ¹³“Ozü rongnung nenoki itemi machitsüla. Orija, hogon aser pokpo.
- ¹⁴Tzü ozü aser ibala mesükba ozütem,
- ¹⁵waro tapu ajak,
- ¹⁶ostrich, tzüyim nung aliba mongzü tapu balala ajak,
- ¹⁷pokpo tila aser tulu, aser komorant azü;
- ¹⁸molu padak, ango achiba pelican ozü,
- ¹⁹stork azü, heron ozü tapu balala, ungerkentenbung, aser lah.
- ²⁰“Tashikang atenba shiruru tila kobai ali nung ayazür, itemji memerüki alitsü.
- ²¹Saka ali nung joka aobatembo nenoki achitsü akok.
- ²²Nenoki süngku, kijok aser sürapong itemji achitsü akok.
- ²³Saka tashikang atenba shiruru ano kobai ali nung ayazür, itemji memerüki alitsü.
- ²⁴“Shibaisa item shiruru tasü mang dak kongshidir aonung tashi memerüki alitsü.
- ²⁵Shibaisa item tasü mangji bena arudir, pei süoshi shitoktsüla aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ²⁶Shiruru kobasa temesüla rangsa-a lir, saka jungjunga mepakma aser rem shilu memejaker, itemji nenok asoshi temenen alitsü, aser shibaisa idakji kongshidir memerüki alitsü.
- ²⁷Tetsüng pezüi jajaba shiruru rongnung temebu agi jajaba shirurutemji nenok asoshi memerük lir; shibaisa item tasü mang dak kongshidir aonung tashi memerüki alitsü.

²⁸Shibai item tasü mang abener, pei süoshi shitoktsüla aser aonung tashi memerüki alitsü. Nenok madang itemji memerüki alitsü.

²⁹“Ali nung senzüba rongnung nenok atema memerükbaji itemi lir: süsang aser koya, tzürang tapu balala,

³⁰kitsüngtetsü aser tokong tzürang, sangken, lisem sangken aser sangken arasentsür.

³¹Shibai item tasü mang dak kongshidir aonung tashi memerüki alitsü.

³²Item tasü mangtemji langka nung danga atalokra, süng agi yangluba oset dak süshia, süoshi mesüra juli dak mesüra koba oset südir saka aji memerüki alitsü.

³³Ali po dak item tasü mang tsükra, idakji aliba ajakji memerüki alitsü, aser ali poji raksatsüla.

³⁴Chiyungtsü kar iba po nungi tzü agitettsü yanglura, aji memerük alitsü aser tajemtsü asoshi langka idakji lira aji memerük alitsü.

³⁵Item tasü mangtemji langka dak danga tsükra aji memerüki alitsü, amtsük awangba saka po saka anüka raksatsüla; kechiaser itemji nenok asoshi memerük alitsü.

³⁶Saka tzüpokdak mesüra tzü taa ayuba ajibo merüka alitsü.

³⁷Item rongnung kar dang teproksü metsüjang dak tsükra, metsüjangji temerük alitsü.

³⁸Saka metsüjangji tzü nung metena alidang tasü mangji iba manung tsükra, metsüjangji memerük alitsü.

³⁹“Aser nenoki achiba shiruru kar süra, shibai tasü mang dak kongshidir, aonung tashi memerük alitsü,

⁴⁰shibaisa iba tasü mang chidir, pai pei süoshi shitoktsüla, aser aonung tashi memerük alitsü; ano shibai iba tasü mang abener pai pei süoshi shitoktsüla, aser nikongdang tashi memerük alitsü.

⁴¹“Ali nung senzüba shiruru tila kecha nenoki machitsüla.

⁴²Jua aoba saka tetsüing pezü agi jajaba saka, tetsüing aika agi jajaba saka itemji memerük lir.

⁴³Itemji achiba agi nesasa memerüki teküm.

⁴⁴Kechiyong ni Kibuba nenok Tsüngrem, nenok sasa temeshi liang, aser nenok temeshi liang, kechiyong ni temeshi. Ali jakdang nungzüa ayazüba kecha shiruru agia nenok memenentsüla.

⁴⁵Ni nenok Tsüngrem, asütsü asoshi nenok meshiteta liang kechiaser ni temeshi lir.”

⁴⁶Shiruru aser ozü sangnu, tzü nung arakzüba taküm shiruru ajak asoshi iba ozüing,

⁴⁷temerük aser memerük bendanga metettsü, aser shiruru rongnung tachila aser tamachila itemji nenoki bendanga metettsü asoshi item ozüngtem ya lir.

Levi 12

Tanur Sor Meshitetba

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem dang shiang: tetsür mashisa kümra, aser lai jabaso ka sora idangji la anogo tenet memerüki alitsü, aji tetsür ita shilem aodang memerüki aliba amato alitsü.

³Anogo tinü buba nung tanurji mejepoktsüla.

⁴Anogo semer asem tashi tetsürji asüngteta alitsüla, la merüktetba anogo tashi oset kecha nunga mekongshitsüla mesüra tekülemdaki marutsüla.

⁵“Lai tetsür ka sora, la ita shilem aodang anogo ter-pezü memerüki aliba amato la memerüki alitsü, aser la meshitetba anogo mabensa tashi anogo roker trok asüngteta alitsüla.

⁶“Kodang jabaso saka jala saka meshitetba anogo abensadir, sentep süki kikümi putir dangi lai küm ka tain san chanu ka tarongba tenla asoshi, aser posü mesüra guduru ka temenen tenla asoshi bener arutsüla.

⁷Putir jagi Kibuba dang la tenlaji agütsütsü, aser la meshiteta alitsü. Tetsürtemi tanur tebur süshia, tetsür süshia asoba aben ibai inyaksüla.

⁸“Tetsür jagi san chanu ka bener marutetra, pai posü ana mesüra guduru ana tarongba tenla asoshi, aser tangabaji temenen tenla asoshi ta agütsütsüla aser putiri la asoshi temenen pungitsü aser la meshiteta alitsü.”

Levi 13

Zütsüra Atema Ozüing

¹Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

²“Nisung kar temang teküp kar mesonga mesüra komo adoka ibaji temesüing kümra, aser menatepba tashitak kümra, idangji pa Aron putir dangi anir arutsüla.

³Putiri komoji tendanger, komobang nung kuji mesünga aser tanga shi teküp dang nungi komoji tarokba lira, aji menatepba tashitak zütsüra asütsü. Anungji putiri iba nisungji memerük ta sangdongtsüla.

⁴Saka komoji mesünga liaka iba tereprangtsü teküp dang nungi tarokba mesüra, aser kuji mesünga mekümra, putiri iba nisungji anogo tenetnü balaka ayutsüla.

⁵Anogo tenetnü lir putiri ano pa tendangtsü, aser anogo tenetnü iba nisung balaka ayutsü.

⁶Ano putir jagi anogo tenetnübuba nung pa tendangtsü, aser komoji taneber aser temang tanga nung adoka melira, iba nisung temerük aser komo adokba dang ta sangdongtsüla, aser pa merüka alitsü.

⁷Saka putiri pa merüka lir ta sangdonger külen komoji teküp sünga prokshia lira, pai tanaben putir dangi arua sayutsüla.

⁸Putiri pa tanaben tendanger komoji prokshia lira, aji zütsüra asütsü, aser iba nisungji memerük ta sangdongtsüla.

⁹“Kodang nisung ka dak zütsüra adoka lidir, putir dangi arutsüla,

- ¹⁰aser putiri pa tendangtsü, aser teküp nung mesünga koma adoka aser ajagi kuji mesünga kümdakja shi tasen adoka lira,
- ¹¹ibaji manebtettsüba zütsüra lir. Putiri pa memerük ta sangdongtsüla; aser iba nisung balaka nung ayutsü menüngdak, kechiaser pa memerük lir.
- ¹²Zütsüra jagi nisungba tekolak nungi tetsüng tashi adoka lira,
- ¹³aser putiri iba nisung temang ajak zütsüra agi sünga adoka lir ta ngura; pai iba nisungji memerük ta sangdongtsüla. Pa teküp ajak temesüng dang kümer lira, pa memerük alitsü.
- ¹⁴Saka kodangsa pa dak komo tasen adokdir, pa memerük alitsü.
- ¹⁵Putiri pa tanaben tendangtsü aser pa dak komo tasen temai adoka ngura, pai pa memerük ta sangdongtsüla. Komo tasen adokba tetezü aji zütsüra lir anungji nisungbaji memerük alitsü.
- ¹⁶Saka kodang komoji anebdir aser teküpji mesünga kümdir, pai putir dangi aotsüla,
- ¹⁷aser putiri pa tendanger, pa komoji mesünga kümer lira, pa merüka lir, aser putiri pa merüka lir ta sangdongtsü.
- ¹⁸“Kodang nisung kar tepzünu adoka anebdir,
- ¹⁹aser tepzünu adokdakji mesünga temesong ka adoka mesüra merembena waka lidir, idangji pai putir dang sayutsüla.
- ²⁰Putiri pa tendangtsü aser tanga teküp dang nungi tarokba aser kuji temesüng küma lira, idangji putiri pa memerük ta sangdongtsüla. Ibaji zütsüra komo tepzünu nung adokba lir.
- ²¹Saka putiri pa tendanger, kuji temesüng mekümi aser teküp dang tarokba mesüra, putiri pa tenetnü pa balaka nung ayutsü.
- ²²Komoji teküp nung prokshia lira, putiri pa memerük ta sangdongtsü, aji zütsüra temaitsü lir.
- ²³Saka aji memelenshi-i lira aji tepzünu tarak dang alitsü, aser pa temerük ta sangdongtsü.

²⁴“Nisung kar temang nung mi agi arongba komo lira, aser aji mesünga mesüra merembena kümra,

²⁵putiri pa tendangtsü. Mesonga alidak kuji temesüng aser tereprangtsü teküp dang nungi tarokba süra aji zütsüra mi komo nung adokba lir. Anungji putiri pa memerük ta sangdongtsüla.

²⁶Saka temesong nung kuji temesüng masü, aser tereprangtsü teküp dang nungi tarokba mesüi ngura, putiri paji anogo tenetnü balaka ayutsü.

²⁷Anogo tenetnü buba nung putiri pa tendangtsü, aser aji teküp tanga nung adoka lira, aji zütsüra asütsü, aser putiri pa memerük ta sangdongtsü.

²⁸Saka temesongji idakjisa lira, aser teküp nung prokshia melira, aji zütsüra masü. Putiri pa temerük ta sangdongtsü, kechiaser aji mi komo dang lir.

²⁹“Kodang tebur süshia tetsür süshia tekolak nung mesüra teküm nung komo lidir,

³⁰putiri aji reprangtsüla, aser tereprangtsü teküp dang nungi tarokba süra, aser iba kuji tenenya aser tenemnem lira, ibaji anakra komo tekolak mesüra teküm nung adokba zütsüra, anungji putiri nisungbaji memerük ta metetdaksütsüla.

³¹Putiri iba anakra komo dak repranger tereprangtsü teküp dang nungi tarokba mesüra, aser iba nung ku tanak melira; idangji iba nisungji putiri anogo tenetnü balaka nung ayutsü.

³²Tenetnü buba nung putiri komoji reprangtsü, aser aji prokshia moi lira, aser iba nung ku tenenya melira aser aji tereprangtsü teküp dang nungi tarokba mesüra,

³³idangji komo alidakji yutsür pa kuji sütoktsüla aser ano anogo tenetnü balaka nung ayutsüla.

³⁴Tenetnü buba nung putiri komoji reprangtsü, aser aji prokshia moi lira, aser tereprangtsü teküp dang nungi tarokba mesüra, pa merüka lir ta putiri metetdaksütsüla. Nisung jagi pei süoshi shitoktsü aser merüka alitsü.

- ³⁵Saka pa merüka lir ta metetdaksür külen pokloka ora,
- ³⁶putiri pa tanaben reprangtsü, aser komoji prokshia lira putiri ku tenenya mebushiaka nisungbaji memerük lir.
- ³⁷Saka pa nükdang komoji kasa dang lira, aser ku tanak meia lira, komoji anebogo, aser pa merüka lir ta putiri metetdaksütsüla.
- ³⁸“Kodang tebur süshia tetsür süshia temang nung teküp temesüng poktetdir,
- ³⁹putiri pa reprangtsüla. Pa teküp nung pokteta alibaji puyia mesünga lira, aji teküp nung tarak adokba dang, anungji pa temerük lir.
- ⁴⁰“Kodang tebur ka pa tekolak nungi ku tsütoka lemtsü kümaka pa temerük lir.
- ⁴¹Pa tenütsü nung ku makai lemtsü kümaka, pa merüka lir.
- ⁴²Saka ku tsütokdak nungi merembena temesüng temaitsü lira, ajibo zütsüra, aser merembena temesüng adoka lira,
- ⁴³putiri aji reprangtsü, aser pai aji tekolak mesüra tenütsü nungji merembena mesünga komoji zütsüra ama adoka ngura,
- ⁴⁴paji memerük ta putiri metetdaksütsüla.
- ⁴⁵“Zütsüra aketba nisung jagi süoshi teshisa abentsüla, aser pei kolak memesütsüla, pei tebangmechi nembanger, ‘Memerük, memerük!’ ta ayimtentsüla.
- ⁴⁶Pa komoji maneb tashi pa memerüki alitsü, aser tanendak nungi pila-a alitsüla.

Süoshi Dak Zütsüra Aketba Indang

- ⁴⁷“Kodang süoshi dak zütsüra keta lidir, sü saka kümpa sü saka,
- ⁴⁸mesüra shiküp aji tezüng mesüra kümpa sü agi atakba, mesüra shiküp agi yangluba saka,
- ⁴⁹ibaji nakremtoa mesüra meremtoa lira aji zütsüra komo lir aser putir dang sayutsüla.

- ⁵⁰Putiri aji repringdang osetji anogo tenetnü balaka nung ayutsüla.
- ⁵¹Anogo tenetnübuba nung pai aji repringdang aji prokshia lira, osetji memerük,
- ⁵²Putiri aji rongtoktsüla, kechiaser aji menatepba zütsüra koba mi agi rongtoktsü tim.
- ⁵³“Saka putiri aji repringer zütsüraji tanga süoshi dak prokshia melira,
- ⁵⁴pai ibaji shitokdaksütsüla aser anogo tenetnü balaka nung ayutsüla.
- ⁵⁵Komo aketdakji shitoker külen putiri aji repringtsü, aser sentsü memelenshi mesüra prokshia moi liaka aji memerük; zütsüraji kolen lidir liaka aji mi agi rongtoktsüla.
- ⁵⁶“Putiri aji repringdang komoji mena küma lira, süoshi saka shiküp saka pai aji shizüka endoktsüla.
- ⁵⁷Ano aji süoshi mesüra shiküp nungji adokra kibur jagi osetji mi nung rongtoktsüla.
- ⁵⁸Osetji pai shitoker külen komoji samar lira, pai aji tanaben shitoker aji merüka alitsü.”
- ⁵⁹Ibai süoshi nung aketba zütsüra atema ozüngji lir, oda kümpa sü mesüra tezüng sü, tatakba mesüra temechiba mesüra shiküp agi yangluba; item asoshi merük memerük indang telemtetba agütsütsü asoshi temelaba ozüngji lir.

Levi 14

Zütsüra Meshitetba Ozüng

- ¹Kibubai Mosa dang ashi,
- ² “Zütsüra aketba nisung meshitettsüba anogo nung yamai inyakttsüla; pa anebogo ta asüba anogo nungji putir dangi arutsüla,
- ³aser putiri pa tanendak nungji anir oa komoji aneb asü maneb aji repringtsü.

- ⁴Putiri tenla asoshi temerük ozü ana, cedar süng, lisü temerem, aser esop bener arutsü melatsü.
- ⁵Idangji putiri ozü rongnungi ka ali po nung tzü temerük alidak manung tepsettsüla,
- ⁶aser ozü kaji cedar süng, lisü temerem, aser esop den külemi ozü ka tepsetba azü nungji pai metentsü.
- ⁷Zütsüra nungi shiba meshidoktsür, pa dak azüji tenetben rüklokja pa meshitetogo ta metetdaktsütsü, aser ozü kaji moapu nung taküm chioktsüla.
- ⁸Nisung jagi pei süoshi shitoka ku ajak sütoktsü aser tzü chigutsüla. Aser pa merüka alitsü pa tanendaki aitsü, saka temalen anogo tenetnü alitsüla.
- ⁹Tenetnü buba nung pa tekolak, bangsemo, aser nüksemo, aser pa temang ku ajak sütoktsüla.
- ¹⁰“Tinü buba nung tarak maket san tepung chanu ana aser tsüla ka küm ka tain abentsüla, aser chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük totzü den meyokteper jangku asem totzü tatazük marok asem bener arutsüla.
- ¹¹Putiri nisungba dangji item tenlatemji sentep süki-i bener arutsüla.
- ¹²Putiri san tepungji ka aser totzü tatazük marok asemji Kibuba nem tayipshiba tenla asoshi agütsütsü.
- ¹³Pai sanji temeshidak kong temenen tenla aser tarongba tenla asoshi shiruru tepseter idakji tepsettsü, pai yangji inyaktsüla kechiaser temenen tenla ama tai tenlaji putir meyong, aser ibai temeshi lir.
- ¹⁴Nisung shiba meshitettsü ali, putiri san züji kar agi pa tajichi tenaronglak nung teka tajichi jemtsüba, aser tetsüng tajichi kemtsüba nung mezütsütsü.
- ¹⁵Ano putiri totzüji tera pa tekabu tabelen nung shioktsütsüla,
- ¹⁶pai teka tajichi temeyong ka azü nungji metener Kibuba madang tenetben rükloktsütsüla.

¹⁷Pai shiba meshitettsü ali tekabu nungi totzü tera san zü tera ta agiteter tajichi tenaronglak, teka tajichi jemtsüba aser tetsüng tajichi jemtsüba nung putiri mezütsütsüla.

¹⁸Tekabu nung anünga aliba totzüji pai nisungba tekolak nung mezütsütsü, aser pa asoshi putiri Kibuba madang temenen pungitsüla

¹⁹“Iba sülen putiri temenen tenlaji agütsütsü, aser meshitetba mapaji inyaktsü. Aser pai tarongba tenla asoshi shiruruji tepsettsü.

²⁰Aser aji chiyungtsü tenla den tenladak agütsütsü. Yamaji putiri nisungba asoshi meshitetba mapaji inyaktsü aser nisungji merüka alitsü.

²¹“Nisungji sensaker aser pai item ajakji, magütsütetra, pai ayipshiba tenla aser temenen pungitsü asoshi san tepung chanu ka, aser amzü jangku totzü tatakzük marok asem den meyokteper bener arutsüla.

²²Pai ano posü ana, mesüra guduru ana, ka temenen tenla asoshi, aser ka tarongba tenla asoshi bener arutsüla.

²³Tinübuba nung Kibuba madang sentep süki kiküm nung pa meshitettsü asoshi itemji putir dangi bener arutsüla.

²⁴Putiri tai tenla asoshi san chanu, aser totzü agütsür, aser aji Kibuba dang tayipshiba tenla asoshi agütsütsü.

²⁵Pai san chanuji tepseta iba züji kar agia nisungba tajichi tenaronglak, teka tajichi jemtsüba, aser tetsüng kemtsüba nung mezütsütsü.

²⁶Putiri totzüji pa tabelen nung tera shiloktsütsü,

²⁷aser pa teka tajichi temeyong ka agi aji Kibuba madang tenetben rükloktsütsü.

²⁸Putiri nisungba teka nungi totzü den ozüngji pa tajichi len tenaronglak, teka tajichi jemtsüba, aser tetsüng tajichilen kemtsüba nung mezütsütsü.

²⁹Pa tekabu nung anünga aliba totzüji nisungba tekolak nung mezütsütsü, aser pai yangji temenen pungiba mapaji inyaktsü.

³⁰Iba sülen pai posü mesüra guduru ana tenlatsü,

³¹ka temenen tenla asoshi, aser ka chiyungtsü tenla den külemi tarongba tenla agütsütsü. Yamaji putir jagi temenen pungiba mapaji inyaksüla.

³²Ibai zütsüra adoker shirnoki pei meshitetba atema tenla ajak magütsüdir, parnok asoshi ozüing lir.”

Kibong Nung Zütsüra

³³Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

³⁴“Kodang ni nenok nem agütsüba Kanan limai nenok arua lidir, aser iba lima nungji ki ka nung ni zütsüra adokdaksüdir,

³⁵ki Kibuba jagi putir dangi oa, ozü dak zütsüra lir ama ni angu ta ashitsüla.

³⁶Kidang aliba ajak memerüki kümalir ta putiri komoji reprangi maidang, parnoki kiji azüngtettsütsü pai ozüing agütsütsüla. Iba sülenang pa ki jagi aotsüla,

³⁷aser zütsüraji reprangtsü. Iba tereprangtsü nakrema mesüra meremtoa jara nungi ngura,

³⁸pai kiji toktsütsü aser anogo tenet shibangtsü.

³⁹Tenetnübuba nung pai tanaben arua reprangtsü, zütsüraji ki jara nung pokloka lira,

⁴⁰lung koba nung putiri zütsüraji angur aji tanendak yimti tezülen memerükba tesem ka nung enoktsü ozüing agütsütsüla.

⁴¹Iba sülen pai ki telunglen okshia shitoktsüla aser parnoki lung menatepba kiji yimti amunglen memerükba tesem ka nung endoktsüla.

⁴²Lung koba pai endok aji melena tanga lungtem agia aji ali tasen agi yangji menateptsüla.

⁴³“Lungji melener külen aser kiji aishia shitoka ali mezür külen, ano komoji adokra,

⁴⁴putiri oa aji reprangtsü, aser komoji adoka lira kiji memerük.

⁴⁵Kiji besar iba lung, süng aser temenatpba item ajakji yimti nungi pila-a memerükdak tesem kati bener aotsüla.

- ⁴⁶Kiji shibanga alidang kari ajagi yira, aonung tashi memerüki alitsü.
- ⁴⁷Kari idakji amdakra mesüra chiyungra pai pei süoshi shitoktsüla.
- ⁴⁸“Ki dakji ali mezür külen putir arua reprangdang komoji kidang pokloka moi lira, idangji putiri kiji merüka lir ta metetdaksütsü, kechiaser tashitakji junga anebogo.
- ⁴⁹Ki meshitettsü asoshi ozü ana cedar süng, lisü temerem aser esop abentsüla.
- ⁵⁰Pai ozüji ka alipo ka nung tzü temerük lir, iba manung tepsettsüla.
- ⁵¹Aser pai cedar süng, esop, lisü temerem aser ozü takümji tzü temerük manung tepsetba ozü zü nungji metentsü aser ki dakji tenetben rükloktsütsü.
- ⁵²Yamaji pai ozü zü, tzü temerük, ozü taküm, cedar süng, esop aser lisü temerem jagi kiji meshitettsüla.
- ⁵³Iba sülen ozü takümji pai yimti tezülen moapu nung taküm chiyoktsüla, aji oda pai ki meshitettsüla.”
- ⁵⁴Ibai zütsüra tapu ajak asoshi, aser anakra asoshi ozüing lir.
- ⁵⁵Süoshi nung mesüra ki dak aliba zütsüra,
- ⁵⁶shi nung komo adokba, mesüra teküp nung sentsü temesüng adokba,
- ⁵⁷kodang memerüki, mesüra kodang merüka lir, item ajak indang ozüing lir.

Levi 15

Temang Memerüki Akümba

- ¹Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,
- ²“Israel nunger dang shiang kodang tebur kar pei oset nungi langka yima adokdir, iba ayimbaji memerük lir.
- ³Pa tayimba memerükba ozüing ya: pa shi nungi yimaka, mesüra yima aliba nungi anenaka, aji pa dak memerüki lir.
- ⁴Yipten koba nung pa mejangdir, memerüki alitsü.
- ⁵Shibaisa pa yipten nung mendir, pai pei süoshi shitoktsüla aser tzü chigutsüla aser aonung tashi pa memerüki alitsü.

- ⁶Aser yima aliba nisung amendak shibai iba manung mendir, pa süoshi shitoktsüla, aser pa sasa tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ⁷Yima aliba nisung dakji shibaisa kongshidir pei süoshi shitoker tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ⁸Yima aliba nisung jagi merüka alir kar dak metsü metsüloktsüra, pai pei süoshi shitoker tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ⁹“Talungtsü koba nungsa yima aliba nisungji mendir aji memerük alitsü.
- ¹⁰Pa amenba dakji shibaisa kongshidir aonung tashi pa memerüki alitsü, pei süoshi shitoker tzü chigutsüla aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ¹¹Yima aliba nisung jagi pei teka meshitoki shiba dak kongshidir, iba nisung pei süoshi shitoker tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ¹²“Alipo koba daksa yima aliba nisungi kongshidir, jakreptsüla. Süng agi yangluba osettsüset koba daksa pai kongshidir, aji shitoktsüla.
- ¹³“Yima aliba nungi kodang pa anebdir, pai anogo tenet atatsüla, aser tzü temerük nung pei süoshi shitoka tzü chigutsüla aser pa merüka alitsü.
- ¹⁴Tinübuba nung pai posü ana mesüra guduru ana sentep süki kiküm nungKibuba dangi bener arua putir nem agütsütsü.
- ¹⁵Putiri aji ka temenen tenla asoshi, aser ka tarongba tenla asoshi agütsütsü. Yamaji putiri pa merüktetba maparenji inyaktsü.
- ¹⁶“Kodang tebur kar dak nungi tetzü yimtokdir, pa tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ¹⁷Süoshi süshia shiküp süshia kechi nungsa tetzüji lidir, tzü agi shitoktsüla, aser aji aonung tashi memerüki alitsü.
- ¹⁸Kodang tebur aser tetsür medemdir, tenaprongla tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ¹⁹“Kodang tetsür kar ita shilem odir, la anogo tenet memerüki alitsü. Kari la dak kongshira aonung tashi memerüki alitsü.

- ²⁰La ita shilem aoba mapang nung amenba mesüra ondakba itemji memerüki alitsü
- ²¹La yipten nung shibaisa kongshidir pei süoshi shitoker tzü chigutsü, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ²²Lai amenba dak shibaisa kongshidir, pei süoshi shitoker tzü chigutsü, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ²³Yipten süaka mesüra la kechi nung amener, shibaisa idakji kongshidir aonung tashi memerüki alitsü.
- ²⁴La ita shilem aoba mapang tebur shibai la den medemdir, anogo tenetnü memerüki alitsü, aser yipten koba nung pa ondaker memerüki alitsü.
- ²⁵“Tetsür kar ita shilem aoba dak alaka ano azü yimra aji manen tashi la memerüki alitsü, oda ita shilem aodang la memerüki aliba ama la alitsü.
- ²⁶Yipten koba nung la ontaker aser iba langbang kechi nungsa la mendir memerüki alitsü.
- ²⁷Kari item dakji kongshira, pei süoshi shitoker tzü chigutsüla, aser aonung tashi memerüki alitsü.
- ²⁸La azü ayimbaji anener külen lai anogo tenet atatsüla, aser la merükteta alitsü.
- ²⁹Tinübuba nung lai posü ana masüra guduru ana sentep süki kikümi Kibuba dangi tenla bener arua putir nem agütsütsü.
- ³⁰Putiri ozüji ka temenen tenla asoshi agütsütsü, aser ka tarongba tenla asoshi agütsütsü, yamaji la meshitetba maparenji putiri inyaksü.
- ³¹“Parnok rongnung aliba kü tekülemdak süki parnoki parnok memerükba agi menenja parnok masütsü asoshi, Kibubai Mosa ajanga Israel chirtem nem item tekümdangtsü agütsü.”
- ³²Item ozüng ya tebur shiba dak nungi tetzü ayimer,
- ³³aser tetsür shiba ita shilem aor, mesüra la memerüki aliba mapang tebur shibai la den medemer, item asoshi ozüng lir.

Levi 16

Kümtettsü Anogo

(Zün. 29.7-11)

- ¹Aron jabaso ana, parnoki memeshiba tenla Kibuba nem agütsüba yong parnok sür külen Kibubai Mosa den jembi.
- ²Pai ashi, “Pa masütsü asoshi Temeshiba taktang kong Tezüngzüktepba süngden yua lir, iba taochi jakdang mapang tatong nung yiang ta Aron dang shiang, kechiaser taochi menden manung ni mepet nung adoktsü, pai aji mangara pa tepsettsü.
- ³Pai Temeshitiba taktang jagi nashi pungchi chanu ka temenen tenla asoshi benerang aitsü akok.”
- ⁴Idangji Kibubai item mela-a ashi, “Aron Temeshitiba taktangi maidang, pa tzü chigutsüla aser pai putir sobutsü: kümpa sü aser semoktsü, teperem naiba aser kolakjen naiba, itemji sobutsüla.
- ⁵“Israel nungertem telok nungi nabong tepong ana temenen tenla asoshi aser tarongba tenla asoshi san tepong ka agitsü.
- ⁶Aroni temenen tenla nashi pungchi tepung ka tenlatsüla, aji pa aser par kibong temenen pungitsü asoshi inyaktsüla.
- ⁷Iba sülen pai nabong tepong anaji sentep süki kiküm nungKibuba madang ayutsü.
- ⁸Idakji pai nabong ana madakji ka Kibuba asoshi aser ka Azazel asoshi ta zülur an toktangtsü.
- ⁹Nabong koba dak Kibuba asoshi an toktangba kao, aji temenen tenla agütsütsü.
- ¹⁰Nabong ka koba Azazel asoshi shimtet aji taküm dang Kibuba nem agütsütsü, aser nisungtem temenen pungitsü asoshi ibaji Azazel lisem lima nung chioktsü.
- ¹¹“Kodang Aroni pa aser par kibong temenen tenla asoshi nashi pungchi tenladir, pungitsü asoshi pai nashi pungchiji tepsettsü,

¹²pai mijang agi sünga aliba susa ka aser teronem tanang menemba tekabu ana sünga, aji bener temeshiba taktangi arutsüla.

¹³Idangji Kibuba madang mi nung teronem menembaji arongtsü aser iba mokozü jagi Tezüngzüktepba süngtenji aser taochi mendenji nembangtsü, aser pa masütsü.

¹⁴Pai nashi pungchi züji agitsü aser pa temeyong agi taochi menden manung rükloktsütsü, aser azü kar tezüngzüktepba süngden jakdang tenetben rükloktsütsü.

¹⁵ “Iba sülen nisungtem temenen tenla asoshi nabongji tepsettsü, aser iba züji Temeshitiba Taktangi bener arua taochi menden tezüngzüktepba süngden jakdang rükloktsütsü, oda pai nashi pungchi zü rükloktsüba ama.

¹⁶Yamaji pai temeshiba taktangji Israel nungertem memerükba aser parnok temenen nungi meshitettsü, sentep süki asoshia pai kasaji inyaktsüla, kechiaser ibai tanendak tiyong nung koba memerükdak lir.

¹⁷Kodang Aroni Temeshitiba Taktangi yia pa, par kibong aser Israel nunger ajak asoshi yir adokdang nisung shinga süki nungji malitsüla.

¹⁸Iba sülen pai tenladaki oa pa meshitettsü asoshi tarongba tenla agütsütsü, pai nashi pungchi zü tera aser nabong zü tera bener arua tenladak tezülen meketa rükloktsütsü.

¹⁹Pa temeyong agi azüji tera tenladak tenetben rükloktsütsü. Yamaji pai Israel chirtem temenen nungi aji merüktettsü aser aji meshiteta akümtsü.

Temenen Melen Nabong Chiokba

²⁰“Kodang Temeshitiba taktang, sentep süki, aser tenladakji meshitetdir, Aroni nabong takümji Kibuba nem agütsütsü.

²¹Pai pa teka agi nabong kolak nungji ataloka yur, Israel nungeri menaba tai ajak, parnok temenen, aser ozüng raksaba nangzüktsüla, aji oda nabong kolak dak aji melenoktsütsü. Iba asoshi shimtetba nisung nem nabongji agüja aji aremi anir oa chioktsüla.

²²Parnok temenen ajak nabong jagi bener azüngmeyakdak lisem lima ka nung aji chioktsü.

²³“Idangji Aroni sentep süki jagi aotsü aser Temeshitiba Taktangi maidang sobuba putir sobutsüji sepzüka idakji yutsütsü.

²⁴Pai temeshidak tesem ka nung tzü chigutsü aser pai süoshi sobutsüla. Iba sülen pai adoka pei temenen aser nüburtem temenen pungitsü asoshi tarongba tenla agütsütsü.

²⁵Temenen tenlatemji pai tenladak sabang manung arongtsüla.

²⁶Nisung shibai Azazel asoshi lisem lima nung nabongji chiok, tanendaki meyipa meshilangdang pei süoshi shitoktsüla.

²⁷ Temenen tenla asoshi agütsüba nashi pungchi aser nabong zü koba temenen pungitsü asoshi, Temeshitiba Taktang jagi bener aru, aji tanendak tezülen teküp, shi, aser poknüng den külemi arongtsüla.

²⁸Nisung shibai itemji aronger, pai pei süoshi shitoktsü aser tanendaki maidang tzü chigutsüla.

Menen Pungi Mung Amungba

²⁹“Ibai nenok asoshi teti yimsü ka alitsü: Ita tenetbuba anogo terbuba nung sensopur süshia bendanger amungi arur süshia mapa kecha meinyaki lumitsüla.

³⁰Kechiaser iba anogo nungji nenok meshitettsü, aser nenok menen pungitsü, idangjiang nenok temenen nungi merükteta alitsü.

³¹Ibai nenok asoshi temeshi amungnü koba nung nenoki lumir aser mapa kecha meinyaktsüla. Ibai nenok asoshi teti atema yimsü ka alitsü.

³²Putir shiba tebu melena temaba putir asütsü asoshi bendanga agüja shimtetdir, pai pei temenen pungitsüla, aser putir sobutsü sobur

³³Temeshitiba taktang sentep süki, tenladak sabang, putir, aser nübur telok ajonga asoshi menen pungi inyaktsü.

³⁴Ibai nenok asoshi teti atema yimsü ka amai alitsü, Iba mapa ya nenok küm nung khen alitsü, oda Israel nungertem ajonga atema temenen pungitsü inyaktsüla.” Anungji Kibubai ashiba ama Mosai inyak.

Levi 17

Azü Machitsü Indang

- ¹Kibubai Mosa dang ashi,
- ²“Aron aser par chirnurtem aser Israel chir ajak dang shiang: Ibai Kibubai melaba lir.
- ³Israel kidong rongnung shibaisa tanendak tezülen nashi, san mesüra nabong tepsetdir,
- ⁴aser aji tekülemdak sentep süki nung Kibuba nem tenla magütsüra, azü tokshiba tai pa madak alitsü, aser pa azü tokshiba yong pei nübur nungi pa jentoktsü.
- ⁵Israel nungertemi koba tenla moapu nung tepseter, aji Kibuba dangi bener arua sentep süki kiküm nung telungjem tenla asoshi putir nem agütsütsüla.
- ⁶Putiri iba züji sentep sü ki tenladak sabang nung rükloktsütsü aser temoji teronem tajung asoshi Kibuba dangi arongtsü.
- ⁷Joko Israel neburtemi Kibuba dang tamang makatetba mapa inyaka moapu shiruru tepseta tenla agüja jabujari mapa meinyaktsü. Ibai parnok atema putu ajak nung ozüng alitsü.
- ⁸“Nai parnok dang shiang, Israel kidang kari mesüra nenok den aliba bendanger rongnung shibai tarongba tenla, mesüra tetepsetba tenla agütsüdir,
- ⁹aser aji Kibuba dang tenlatsü asoshi sentep süki kikümi bener marulir, iba nisung pei nübur rongnungi jentoktsü.
- ¹⁰ “Israel kidong rongnungi mesüra nenok rongnung aliba bendanger shibai shi den azü chidir, pa anema Kibuba alitsü, aser pei nübur nungi jentoktsü.

¹¹Kechiaser shi takümji azü nung lir, anungji meimchir menen pungitsü asoshi azü ajak tenladak sabang nung agütsütsüla ta Kibubai mela. Azü koba nung taküm lir aji agi menen pungir.

¹²Anungji ni Israel nunger dang ashi, nenok süshia nenok den aliba bendanger süshia azü machitsüla.

¹³“Israel kidong kari mesüra nenok den alir bendanger rongnung kari tachitsü asoshi temerük shiruru mesüra ozü kar kasetra shiji achitsü saka iba züji ali agi yapanga toktsütsüla.

¹⁴Kechiaser shi takümji azü nung lir, anungji Kibubai Israel kidong dang azü machitsü indang ashi, aser kari aji mangara pa pei nübur rongnungi jentoktsü.

¹⁵“Israel kidong süshia bendanger süaka, tasü shi, pei sasa asüba süaka shiruru tangari shisatsüba süaka shibai itemji chidir, pei süoshi shitoktsü aser tzü chigutsüla, aser pa nikongtsütsü pa merükteta mapang matong tashi atatsüla.

¹⁶Pai yamaji meinyakra pei temenen pai abentsü.”

Levi 18

Shiazü Medemba Anema Ozüng

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem dang shiang, Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.

³Nenok aliba Ijip lima nung inyakba ama mesüra Kanan nunger koba limai ni nenok anir odagi parnoki inyakba ama nenoki meinyaktsüla.

⁴Kü ozüngtem tashi angang, aser ni nenok dang melaba inyang, ni Kibubanenok Tsüngrem lir.

⁵Ni nenok nem agütsüba yimsü ozüngtem nenoki benshiang; aji benshiba agi nisung taküm alitsü. Ni Kibuba lir.

⁶“Shingaia pei sosem den nüktapangtatsü asoshi anasai maotsüla. Ni Kibubalir.

- ⁷Nai netsü shiba nebu kibutsü lir la maksüdakja la den temedem.
- ⁸ Nai nebu kinüngtsü den maksü tebenshi, aji nebu maksü lir.
- ⁹ Ne adianu, nebu mesüra netsü jala, kidang mesüra tangalen asoba den temedem.
- ¹⁰Nai pei semchir den temedem, kechiaser aji na asoshi maksü lir.
- ¹¹Nai rabitsür jala den temedem: kechiaser la ne adianu lir.
- ¹² Nai nebu adianu den temedem, kechiaser la nebu kinunger lir.
- ¹³Nai netsü adianu den temedem kechiaser la netsü kinunger lir.
- ¹⁴Nai nebu tambu mesüra tanubu kinüngtsü den temedem kechiaser la namu lir.
- ¹⁵ Nai ne jabaso kinungtsü den temedem kechiaser la ne jabaso kinungtsü lir. Nai la mak tesüdaktsü.
- ¹⁶ Nai nedi mesüra nenu kinungtsü den temedem aji nedi mesüra nenu maksü lir.
- ¹⁷ Nai tetsürla aser la jala den temedem, lar jabasor jala mesüra lar jalar jala den temedem; parnokji anasatiba kinunger lir. Aji larlapongba lir.
- ¹⁸Nai ne mezüing kibutsü taküm alidang teyi mesüra tenu den toktepa kibutsü asütsü maksü tebenshi.
- ¹⁹ “Tetsür ita shilem aoba mapang la den temedem.
- ²⁰ Nai ne kiyonger kinüngtsü den temedem. Aji agi na la den külemi menentsütsü.
- ²¹ Nenok chir shinga Molek Tsüngrem külemtsü magütsütsüla. Kechiaser nenoki nenok Tsüngrem tenüing memenentsütsüla, Kibubai lir.
- ²² Tebur shingaia tebur den memedemtsüla; ibaji Tsüngremi sempar.
- ²³ Tebur süshia tetsür süshia shingaia shiruru den memedemtsüla, aji tesempatsü lir.

²⁴“Ne sasa ibala kecha nunga temenen temena, kechiaser ni nenok jakdang aridokya aliba kintemi ibala ajak nung menena lir.

²⁵Alinükjia menena lir. Anungji iba temenen asoshi Kibubai parnok merenshitsü, aser alinüki iba nüburtem saksüdoktsü.

²⁶Saka nenoki kü ozüing aser temelabatem benshitsüla. Sensopur süshia nenok den aliba bendangeri süshia iba tesembatsü mapaji meinyaktsüla.

²⁷Kechiaser ibala mapaji item nisungtem shir nenok dang tama iba linük nung liasü, parnoki inyakba agi alinükji menentsü.

²⁸Nenoki linükji menentsüra, nenok jakdang tamasa aliba nisungtem saksüdokba ama nenoka saksüdoktsü.

²⁹Kari danga yamala te Kempatsü mapaji inyakra, parnokji pei nübur nungi jentoktsüla.”

³⁰Aser Kibubai ashi, “Kü ozüingtem nenoki angang, aser nenok jakdang aliba nisungtemi inyakba sülen manidaktsüla, nenoki ibalaji inyaker pei sasa menena teküm. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.”

Levi 19

Temeshi Aser Ochi Ozüing

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem ajak dang shiang. Nenok temeshi liang, Kechiaser ni Kibuba nenok Tsüngrem temeshi lir.

³Nenok nisung shiai pei tetsü aser tebu aküm tsübutsüla, aser amungnü amungtsüla. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.

⁴“Süngyanglu dangi temeyip, kecha teyanglu aser temuluba tsüngrem kecha teyanglu aser tekülem. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.

⁵“Kodang nenoki Kibuba nem yimjung tenlatem agütsüdir, ibaji nenok tenüng nung agizüktettsüsa tenla-ang.

⁶Shiji nenoki tenlaba anogo aser tasüng tashi nung achitsüla. Anogo tasemnübuba tashi shi kar danga anünga lira ajibo mi agi rongtoktsüla.

- ⁷Ibaji tasemnübuba tashi chira, aji temenen alitsü, aser tenlaji ni magizüksü.
- ⁸Shibaisa aji chidir, pai pei temenen abentsü. Kechiaser Kibuba dang kechi temeshi lir aji pai menentsüogo, aser iba nisung pei nübür nungi jentoktsü.
- ⁹ Kodang linük nung alu rudir, ner lu chirongbang tongabo lua teru mesüra ner lu nung nai tsüktok meshimtsüla.
- ¹⁰Ner tsükmenatzü lu nungi jetzüka tsükba süngjang bendeni tanaben maotsüla, itemji sensaker aser aenertem asoshi tokjang. NiKIBUBA nenok Tsüngrem lir.
- ¹¹ “Nai tauya, tashioktsü, mesüra tiyazü tejembi.
- ¹² Kü tenüng agi tiyazü azüngashi tesü, kechiaser aji agi nenoki kü tenüng menentsür. Ni Kibubanenok Tsüngrem lir.
- ¹³ “Nai shinga tekülakokdaktsü, mesüra rakzükraktem tesü. Nai aniba ayanger nem ta-a magütsüi anepdang tashi teyu.
- ¹⁴ Nai narongjaker atakatem tesü mesüra nükpoker jakdang temetsüdaktsü meyutsütsüla; saka nai ne Tsüngrem tsübutsüla. Ni Kibuba lir.
- ¹⁵ “Nai o bendangdak ochi mashiba kecha meinyaktsüla, sensaker tejak tereprang mesüra tulur dang balaka tebenshi saka ajak dang ochi agi o bendangang.
- ¹⁶Shinga atema tiyazü o meprokshtsüla, aser kodang nisung kar lendong nung lia ne kuli agi pa kümzüktettsüsa lidir nai iba atema jembiang. Ni Kibuba lir.
- ¹⁷ Nai ne mulungjang nung adianu mesembatsüla, saka nai pa atema temenen bena marutsü asoshi otia arüjang.
- ¹⁸ Nai shinga daka mang mayangtsüla mesüra ne nübürtem mesembatsüla, saka nai na kiyonger dang pei ama meimtsüla. Ni Kibuba lir.
- ¹⁹ Nenoki ozüng benshiang. Nai ne kiset shiruru tapu balala den techanu temerepdaktsü, nai ner lu nung metsü tapu ana meproksüla; mesüra oset balala ana meyoktepa yangluba süoshi ne dak mabentsüla.

- ²⁰“Alatsür shiba nisung kari aniasünga lir, saka la chioktsü asoshi talang magütsüi alidang tangar nisung kati la den medemra, parnok metepsettsü, kechiaser la ano mechioki liasü.
- ²¹Nisungba jagi Kibuba dangi sentep süki kikümi san tepong ka tai tenla abentsüla.
- ²²Tai tenla asoshi agütsüba san tepong jagi putiri Kibuba madang nisungba temenen pungidaktsütsü aser Tsüngremi pa tai adoktsü.
- ²³“Kodang nenok Kanan limai arua chiyungtsü asoshi süngdong tapu aisü temdir nenoki tejangji küm asem tashi anempong ta züngshitsüla, item küm nungji nenoki süngjangji machitsüla.
- ²⁴Küm pezübuba nung süngjang ajakji temeshi alitsü, aji Kibuba dang tenüngsang tenla alitsü.
- ²⁵Saka küm pungububa nung nenoki iba tejangji achitsü. Yamaji inyakra nenok nem tali rendaktsütsü, ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.
- ²⁶ “Nenoki kecha oset azü dena machitsüla; nenoki tarutsü indang tetezütsü mesüra arasentsür temezünger mapa teinyak.
- ²⁷ Nenoki tenapa meketa kar bangsemo tatempanglak memejeptoktsüla.
- ²⁸Asür asoshi ne mangyimba sayutsü atema ne mang nung mateptsüla mesüra temaitsü ayak kecha mateptsüla, Ni Kibuba lir.
- ²⁹ “Ne jalatem nüktapangtatsür küma temenen tebeshidaktsü, aji oda mesüra linükji nüktapangta akümstsü aser temenen agi asüngtsü.
- ³⁰ Kü amungnü benshiang aser kü tekülemdak aküm tsübuang.Ni Kibuba lir.
- ³¹Arasentsür mesüra asür tanela den jembiba nisung dangi nenoki meyipa to, kechiaser parnoki nenok menendaktsütsü. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.
- ³²“Tambur dang akhümstsübuang aser parnok tsübuttsüla, aser ne Tsüngrem tsübuang. Ni Kibuba lir.
- ³³ Ner linük nung aliba aener dang mejungi tebeshi.

³⁴Ne den aliba aenerji nai senso pur ka ama benshiang. Na ama parnok danga meimang, kechiaser nenok Ijip lima nung aener süa liasü. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.

³⁵“Tiyazü tasadangba, toudangba, mesüra tazüngba amshiba agi shinga tashioktsü.

³⁶Ochiba tasadangba, toudangba, aser ochiba tasazük nenoki amshitsüla. Nenok Ijip nungi anir adok, ni Kibuba Tsüngrem lir.

³⁷Nenoki kü temelaba ozüngtem aser kü o bendang ajak ayutsüla aser item sülen anitaktsüla. Ni Kibuba lir.

Levi 20

Tashi Mangaba Temerenshi

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nunger dang shiang. Nenok rong nung süshia shibai pei chir Molek tsüngrem nem agütsüdir, pajibo südaktsütsüla. Israel telok ajaki pa dak lung agi aontsüla.

³Shibai pei chir Molek tsüngrem nem tenla agütsüdir, aser kü temeshi tekülemdak menendaktsür, kü temeshi tenüng maksüdaktsüdir ni iba nisung anema noktaktsü.

⁴Saka iba nisung inyakba anema Israel nungertemi kecha meinyakra aser pa mesüdaktsüra,

⁵ni kü sasa iba nisung aser par kinunger ajak anema, aser shirnokisa kü dang tamang makatetba mapa inyakba agi Molek Tsüngrem külemer parnok ajak anema ni noktaktsü, aser parnok jentoktsü.

⁶“Süli aoba aser arasenertem dangi parnok dang asüngdangba nisung anema ni noktaktsü aser ni pa nüburtem nungi jentoktsü.

⁷Nenok sasa meshiteta liang, kechiaser ne Kibuba nenok Tsüngrem lir.

⁸Nenoki kü ozüngtem yuang, aser itemji inyang, kechiaser ni Kibuba aser ni nenok temeshi yanglu.

- ⁹ Kari pei tebu mesüra tetsü atakatemra, pa südaktsütsü, pai tebu mesüra tetsü atakatem nungji pa zü pa tekolak manung alitsü.
- ¹⁰ “Tebur shibai tangar kinungtsü den nüktapangtadir, nüktapangtasang aser nüktapangtala tenaprongla südaktsütsüla.
- ¹¹ Shibai pei tebu kinungtsü den nüktapangtadir pai tebu maksüdaktsüogo. Tebur aser tetsür anaprongla südaktsütsü, parnok zü pei kolak manung alitsü.
- ¹² Shibai pei jabaso kinungtsü den nüktapangtadir tenaprongla südaktsütsü, kechiaser parnoki kinunger den larlapongba benshiogo, parnok anaprongla südaktsütsüla; parnok zü parnok kolak nung alitsü.
- ¹³ Tebur kari tebur den tetsür den ama medemra, tenapronglai tesempatsü benshiogo, parnok südaktsütsüla; parnok zü pei dak alitsü
- ¹⁴ Tebur kati tetsür ka aser la tetsü kinungtsü asütsü agira, aji temenen lir. Nenok rongnung yamala tamajung mapa malitsü asoshi tebursang aser parnok ajak mi agi rongsettsüla.
- ¹⁵ “Nisung kati shiruru den medemra paji südaktsütsüla; aser nenoki shirurujia tepsettsüla.
- ¹⁶ Tetsür kari shiruru dangi oa medemra, nenoki tetsürla aser shiruruji tepsettsüla. Parnok atangji südaktsütsüla; parnok zü parnok madak alitsü.
- ¹⁷ “Nisung kati pei teyi mesüra tenu, pei tebuer jala mesüra tetsür jala agia nüktapangtara, aji maksü mapa lir; parnokji pei nübur nükdang nungi jentoktsüla. Pai pei aianu dak maksü benshi nungji pei menen pai abentsüla.
- ¹⁸ Nisung kari tetsür ita shilem aoba mapang la den nüktapangtara, pai la azü ayimba jungkai adokdaksür aser laia aji miima mayu nungji tenaprongla pei nübur nungi jentoktsüla.
- ¹⁹ Nai netsü tetsü mesüra nebu aianu den nüktapangta tebenshi, kechiaser iba jagi sosem adianu maksüdaktsür. Parnoki larlapongba menen abentsü.

²⁰Nisung kari pei tebu tambu mesüra tebu tanubu kinungtsü den nüktapangtara, pai pei tebu tambu mesüra tanubuji maksüdaktsür. Parnoki pei tai abentsü, aser parnok techir meli-i asütsü.

²¹Nisung kari pei tedi-tenu kinungtsü agira, aji memerükba lir, pai pei tedi-tenu odia maksüdaktsür. Parnok tanur malitsü.

²²Kü ozüng aser temelaba ajak nenoki benshiang, sürapangla alinük kobai ni nenok anir odagi aji agi nenok mesaktsüdoktsü.

²³Nenok jakdang ni aridoktsüba kintem yimsü amato nenoki mebenshitsüla, kechiaser parnoki kü madang item ajak inyak nung ni parnok sempar.

²⁴Saka iba temo aliba lima nenok nem agütsütsü ta ni nangzükogo. Tangar kintem nungi nenok balaka shimtetba Kibuba nenok tsüngrem ni lir.

²⁵Anungji nenoki temerük aser memerükba shiruru aser ozüngtem benteta ayutsüla. Memerükba shiruru mesüra ozü shi nenoki machitsüla, kechiaser itemji memerük ta ni shimtettsüogo, aser aji achiba agi nenok pei sasa memerük kümdaktsür.

²⁶Nenok kü dang temeshi liang kechiaser ni Kibubatemeshi lir. Nenok kü meyong asütsü asoshi kintem dang nungi balaka shimtetogo.

²⁷Tebur süshia tetsür süshia shiba dak süli-aoba mesüra arasenba tanela lidir südaktsütsüla. Parnok dak lung agi aontsüla, parnok zü parnok dak alitsü.”

Levi 21

Putirtem Atema Ozüng

¹Kibubai Mosa dang ashi, “Aron chirtem putirtem den jembiang aser shiang. Putir shingaia pei nübur mangzüdak munga pei sasa memerüki mekümdaktsütsüla.

²Oda pei kimang, tetsü mesüra tebu, pei jabaso mesüra jala, aser tedi-tenu dak alaka.

³Mesüra kibong mekümi aliba adianu shiba kinungpu mali aser pa den semloka alir, la asoshi pai pei sasa menentsü akok.

- ⁴Pai kibong akümba agi sosemba adianutem asüdanga idakji pa sasa menentsüla.
- ⁵“Putir shingai pei tenapa meketa ku mesüdoktsüla, mesüra bangsem o tatempanglak mesüdoktsüla, mesüra shi nung kecha memejeptoktsüla.
- ⁶Parnok pei Tsüngrem tsüngdang meshiteta alitsü, aser pa tenüng memenentsütsüla. Kechiaser Kibuba dang mi agi tenlaba aser chiyungtsü tenla parnoki Tsüngrem dang tenlar, anungji parnok temeshi alitsüla.
- ⁷Parnoki nüktapangtatsür, mesüra tetsür shiba tasüngtet masü, aser pei kinungpuri balaba tetsür magitsüla kechiaser putirji Tsüngrem madang temeshi lir.
- ⁸Putirji temeshi ta nüburtemi züngshitsüla, kechiaser pai chiyungtsü tenla ajak kü nem agütsür. Ni Kibuba lir, ni temeshi.
- ⁹Putir jala kar nüktapangtatsür kümra, lai tebu mezüngmeshir, la mi nung arongtsüla.
- ¹⁰“Temaba putir shiba kolak nung temezütsüba toztü shilokja lir aser putir temeshi sobutsü, sobutsü shimteta lir, pai mangyim sayutsü atema pei kolak memesüi pei süoshi shisar mesayutsüla.
- ¹¹Tasümang alidaki pa maotsüla, pai pei tsürabur tasümang alidaki oa pa sasa memenentsüla,
- ¹²mesüra tekülemdak nungi adoka pei Tsüngrem memenentsütsüla, kechiaser Tsüngremi toztü mezüja bendanga agütsüba pa madak kar. Ni Kibuba lir.
- ¹³Pai tasüngtet aiür kibutsü agitsüla,
- ¹⁴pai amitsür, mesüra balaba, mesüra nüktapangtatsür magitsüla, saka nübur nungi tasüngtet aiür pai kibutsü agitsüla.
- ¹⁵“Yamaji mesüra pai pei chirtem shirnok temeshi alitsü tim parnok menendaktsütsü. Ni Kibuba lir. Aser ni pa temaba putir asoshi shimteta ayu.”
- ¹⁶Kibubai Mosa dang ashi,

- ¹⁷“Aron dang shiang, temang nung timtem aketba ne chir shiranga lira kü nem chiyungtsü tenla magütsütsüla,
- ¹⁸Temang nung timtem aketba nisung shingaiia tenlaji magütsütsüla, nükpoker, tsüungtsüker, mesüra tejak telemta;
- ¹⁹Teperem tatsük mesüra teka tatsük;
- ²⁰teperem tatsük mesüra rajang; tenük tashitak aketer mesüra anakra aketba, aser teyangluba nisung.
- ²¹Aron putir semchirtem rongnung kar danga temang timtem lira pai kü nem chiyungtsü tenla magütsütsüla.
- ²²Yamala nisungi kü nem agütsüba chiyungtsü tenla aser temeshi chiyungtsü tenlaba ajak achitsü akok.
- ²³Saka pa dak timtem alinung pai sentep süki temeshidak sabang tonga maotsüla, pai itemji memenendaktsütsüla, kechiaser ni Kibuba lir, aser ni itemji temeshi yanglu.”
- ²⁴Anungji Mosai item ajak Aron aser par chirtem, aser Israel chir ajak dang ashi.

Levi 22

Tenlatem Atema Ozüing

- ¹Kibubai Mosa dang ashi,
- ²“Aron aser par chirtem dang shiang, nenoki kü temeshi tenüing mezüingmeshi tesü, anungji Israel purtemi kü nem bendanga agütsüba tenlaji akhümstsüba benshiang. Ni Kibuba lir.
- ³Parnok dang shiang, nenok chirtem rongnung kari memerükteti Israel nungertem kü nem bendanga agütsüba anasa tenladaki arura, iba nisungji kü jakdang nungi jentoktsüla. Iba putir ajak asoshi nenok atema ozüing alitsü. Ni Kibuba lir.
- ⁴“Aron chir rongnung kar dak zütsüra keta lira mesüra langka ayimba agi kangshia lira, pai pa merükteta maküm tashi temeshi tenlatemji achitsü

makok, mesüra putir kari tasü mang dak kongshiba agi memerüki kümdaktsütsü, mesüra yima aliba nisung ka dak kongshiba agi,

⁵mesüra memerükba shiruru dak mesüra nisung dak kongshiba agi pa memerüki kümdaktsütsü.

⁶Putir shiba memerüki akümer, pa aonung tashi memerüki alitsü, ano pa tziü mechigu tashi temeshidak tenlaba chiyungtsü kecha achitsü makok.

⁷Anü yir külen nisungji merükteta alitsü, iba sülen temeshi tenlatem koba pa chiyungtsü lir aji achitsü akok.

⁸Pai pei sasa asüba mesüra tanga shirurui tepsetba shiruru kecha machitsüla. Iba yagi pa memerüki kümdaktsür, Ni Kibuba lir.

⁹“Putir ajaki ni agütsüba ozüngtemji benshitsüla. Yamaji mesüra parnoki temeshi ozüngtemji mebenshira parnoki temenen aser iba yongji parnok asütsü, parnok temeshi nung yangluba Tsüngrem Ni Kibuba lir.

¹⁰“Putir dak alaka tangar shinga oda putir den semloka alir mesüra ayanger shingaia tenlaji machitsüla.

¹¹Saka pai alar kar pa sen agi alia lira, mesüra par kidang asobatemi putiri agizükba tenlatemji achitsü akok.

¹²Putir jala saka tanga inyaker kati agira temeshi tenlabatemji lai achitsü makok.

¹³Saka putir jala kar amia lira mesüra tanur mesoi palar la tebu dangi meyipa arua lira, tebui agizükba temeshi tenlatemji lai achitsü akok. Putir kinünger dak alaka tangar shingaia aji achitsü makok.

¹⁴“Nisung kari aibelena temeshi tenlaji chira, pai iba nungi shilem pungu enoker putir nem agütsütsü.

¹⁵Israel nungertem Kibuba nem agütsüba tenlaji putiri memenentsütsüla.

¹⁶Temeshi tenla den parnok nem chidaktsüba agi parnok dangi temerenshi, marudaktsütsüla. Itemji temeshi yangluba NiKibuba lir.”

Magizüktetba Tenlatem

¹⁷Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁸“Aron aser pa jabasotem aser Israel chirtem dang oda ya shiang: Israel kidangi saka Israel rongnung alir bendanger saka, kodang tarongba tenla süshia, temulungtetba tenla süshia agütsüdir tarak maketba shiruru tenlatsüla.

¹⁹Tenlaji agizüktettsüsa nashi pungchi san mesüra nabong tepung tarak maket agi tenlatsüla.

²⁰ Saka tarak aketba shiruru kecha nenoki metenlatsüla: kechiyong aji nenok asoshi magizüksü.

²¹Kodang nisung kari Kibuba nem yimjung tenlatem parnok tatemzükba tenla mesüra temulungtetba atema agütsüdir, ibaji agizüktettsüsa tarak mesüra pungmen maket, asütsüla.

²²Tenük tapok, telemta aketba yamala komo keta aliba tenladak chiyungtsü tenla asoshi Kibuba dang metenlatsüla.

²³“Nashi mesüra san süshia rajang mesüra telemta temulungtetba tenla asoshi agütsütsü akok: saka tatemzükba tenla asoshi aji magizüksü.

²⁴Shiruru tepung kobasa tejang ajemrepa mesüra menüngrepa, mesüra raksa-a lidir, yamalaji Kibuba dang metenlatsüla. Nenok lima nung ibala meinyaktsüla.

²⁵Nenoki yamala shiruruji Tsüngrem nem chiyungtsü tenla agütsütsü asoshi bendanger ket nungi magizütsüla.”

²⁶Kibubai Mosa dang ashi,

²⁷“Kodang nashi, san, mesüra nabong tepung mepudir, aji anogo tenet tetsü den alitsü. Anogo tinübuba nungi ibaji Kibubanem mi agi tenlaba asoshi agizüksütsü.

²⁸Nashi süshia san süshia nabong süshia, tetsü aser techanu künüyongi metenlatsüla.

²⁹Kodang nenoki Kibubanem tenüngsang tenla agütsüdir, aji agizüktettsü nenoki tenlatsüla.

³⁰Panüjisa aji achitsüla, aser anepdang tashi nenoki aji anünga mayutsüla.

³¹“Kü temelabatem nenoki benshiang, ni Kibuba lir.

³²Nenoki kü temeshi tenüng temenentsü, Israel nunger ajongai ni temeshi ta metetang. Nenok temeshi yangluba ni Kibuba lir:

³³aser Ni nenok Tsüngrem asütsü asoshi Ijip lima nungi nenok anitet, Ni Kibuba lir.”

Levi 23

Benjong Anogotem

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nunger dang shiang: Itemi ni shimtetba benjongtem, Kibubai shimtetba benjongtem lir.

³ Nenoki anogo trok pei asoshi mapa inyaktsü, saka anogo tenetnübubaji Amungnü, aser aji anisüngzük anogo sentepnü ta bilemtetang. Iba anogo nung nenok kecha meinyaktsüla saka tekülemdak nenok ajak arutsüla. Nenok kong lidir liaka Amungnüji Kibuba meyong lir.

⁴Itemi Kibuba teshimtet benjong, teshimtet mapang nung nenoki metetdaksütsüla.

Süia Aoba Aser Piyazü Meinokba Am Benjong

(Zün. 28.16-25)

⁵“Süia aoba benjongji mezüngbuba ita anogo ter-pezübuba nikongdangKibuba nem tetushi agüja amungtsüla.

⁶ Terpungububa piyazü meinokba am benjong tenzüktsü, anogo tenet tashi piyazü enokba amtsük kecha nenoki machitsüla.

⁷Benjong mezüng anogo nung temeshi sentep ka akatsüla. Aser nenoki mapa kecha meinyaktsüla.

⁸Anogo tenet nenoki Kibuba nem chiyungtsü tenla agüjang, Anogo tenetbubung nung temeshi sentep ka akatsüla aser nenoki mapa kecha meinyaktsüla.”

Mezüng Süngjang Tenla Benjong

⁹Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁰“Israel nunger dang shiang: Kodang ni agütsüba linüki nenok arua alu rudir, nenoki mezüngbuba süngjang tsükpong putir dangi bener arutsüla.

¹¹Nenok agizüktettsüsa pai Kibuba madang aji tenla balaka ama putiri aji tenlatsüla. Amungnü süir tasüngji putiri aji agütsütsüla.

¹²Nenoki tsükpong tenlaba denji külemi tarongba tenla asoshi küm ka tain san tepong ka nenoki tenlatsüla.

¹³Iba den ano chiyungtsü tenla asoshi am tanük totzü den meyokteper iba shilem ter nung ana tenlatsüla. Iba tenla teronemji Kibuba madang tajung lir. Nenoki ano tajemtsü tenla yi hin shilem pezü nung ka tenlatsüla.

¹⁴Nenoki item tenlaji Tsüngrem dangi bener maru tashi amtsük süshia jang atongba mesüra asenjang kongnung süshia kecha machitsüla. Iba ozüng ya nenok asoshi putir ajak atema alitsü.

Aluruba Benjong

(Zün. 28.26-31)

¹⁵ “Nenoki Kibuba dang tsükpong tenla bener aruba Amungnü süir tasüng nungi hapta tenet nenoki züngdangang.

¹⁶Amungnü tenet buba süir tasüng anogo, tenemnü buba nung nenoki Kibuba nem asen-chi agütsütsüla.

¹⁷Kibong shiai amtsük anana tenla balaka asoshi Kibuba dangi abentsüla. Amtsükji amzü tanük jangku ka ka nung piyazü enoka yanglutsüla, aser aji mezüng süngjang Kibuba asoshi alitsü.

¹⁸Amtsük denji külemi tarak maket küm ka tain san tepung tenet, nashi pungchi chanu ka aser san tepung ana nenoki agütsütsüla. Itemji Kibuba madang teronem tajung asoshi tarongba tenla den külemi chiyungtsü tenla aser tajemtsü tenla alitsü.

¹⁹Ano temenen tenla asoshi nabong tepung ka, aser telungjem tenla asoshi küm ka chanu san tepung ana nenoki tenlatsüla.

²⁰Putiri mezüng süngjang amtsük den san chanu anaji tenla balaka asoshi Kibuba madang itemji temeshi alitsü.

²¹Panüji nenok mapa kecha meinyaktsüla, saka temeshi sentep alitsü, nenok alidak ajak nung ibai teti asoshi ozüng alitsü.

²²“Kodang nenok alu rudir, ner lu chirongbang ajonga marutsüla, ner lu nung motok meshimtsüla, itemji sensaker aser aener asoshi tokjang, Ni Kibubanenok Tsüngrem lir.”

Jangzü Apuba Benjong

(Zün. 29.1-6)

²³Kibubai Mosa dang ashi,

²⁴“Israel nunger dang shiang, ita tenet buba mezüngbuba anogo nung nenoki anisüngzükang, aser Temeshi sentep nung Jangzü apuba agi nenok Tsüngrem nem tenüngsang agüjang.

²⁵Nenoki mapa kecha teinyak, saka Kibuba nem chiyungtsü tenla agüjang.”

Temenen Pungiba Anogo

(Zün. 29.7-11)

²⁶Kibubai Mosa dang ashi,

²⁷“Iba ita tenetbuba anogo terbubaji Temenen pungitsü anogo lir. Panüji nenoki kecha machitsüla, ibai nenok asoshi temeshi sentepnü alitsü, aser Kibuba nem chiyungtsü tenla agüjang.

²⁸Panüji nenoki mapa kecha meinyaktsüla, kechiaser Kibuba nenok Tsüngrem nenok asoshi temenen pungidaktsütsü ibai Temenen pungiba anogo lir.

²⁹“Kari panüji langka chira, pabo pei nübur rongnungi jentoktsü.

³⁰Aser kari panüji mapa inyakra, Kibubai iba nisung südaktsütsü.

³¹Nenok alidak ajak nung teti asoshi ibai ozüng alitsü.

³²Anogo tekunübuba nikongdang tashi nenoki ibai metsüngshia reta amungtsüla, aser iba mapang nungji nenoki kecha machitsüla.”

Semtu Benjong

(Zün. 29.12-40)

³³Kibubai Mosa dang ashi,

³⁴“Israel nunger dang shiang. Anogo terpungububa ita tenetbuba nung Kibuba asoshi semtu benjong tenzüksü aser aji anogo tenetnü tashi alitsü.

³⁵Mezüngnüji telok temeshi sentep ka akatsü, aser nenok mapa kecha meinyaktsüla.

³⁶Anogo tenetnü anogo shia nenoki chiyungtsü agütsütsüla, anogo tinübuba nung nenoki temeshi sentep ka akatsüla: ibai benjong shibangba sentep alitsü, nenok mapa kecha meinyaktsüla.

³⁷“Itemi Kibubai atakteta yutsüba benjongtem lir, kong nenok temeshi sentep akar, aser chiyungtsü tenla, tarongba tenla, tenlatem aser tajemtsü tenla, anogo shia tataktet mapang nung agütsütsüla.

³⁸Item benjongtemji teti amungba amungnü den külemi, aser item tenlatemji nenoki teti agütsüba dak alema, nenok azüngashiba atalokba tenla, aser nenoki mulungba tenla Kibubanem agütsütsü alitsü.

³⁹“Kodang nenok alutem ruzükdir, iba benjong ya anogo tenetnü, anogo terpungububa ita tenetbuba nung amungtsü, mezüngnüji anogo balaka bendanga agütsüba anisüngzük anogo alitsü.

⁴⁰Panüji nenoki süngdong nungi süngjang tajungtiba, asangdong kongsang aketba aser to aketba süngsang bener aruaKibuba nenok Tsüngrem nem tetushi agüjang.

⁴¹Anogo tenetnü tashi nenoki benjongji amungtsüla. Iba ozüng ya nenok putu ajak nung ayutsüla.

⁴²Tenetnü nenoki sempak nung alitsüla. Israel nung asoba senso ajak semtu nung alitsüla.

⁴³Anungji Kibubai Israel nunger Ijip lima nungi aniteta semtu nung lidaktsü ta nenok semchirtemi metettsü. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.”

⁴⁴Anungji Israel nunger dang shimtetba benjong anogotem indang Mosai metetdaksü.

Levi 24

Milendong Atalokdak

(Ani. 27.20-21)

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nunger nem iba ozüing ya agüjang; Oliv toztü temenüingzükba tajungtiba milen asoshi bener arung, angji tekülemdak milenji teti tsükloka alitsü.

³Sentep süki Ozüing Süngden temalen Aroni aji nikongdang nungi anepdang tashi Kibuba madang maneni yutsütsüla. Ya putu ajak nung ozüing ka alitsü.

⁴Hon temeja milendong nung Aroni Kibubamadang maneni milen yutsütsüla.

Tsüngrem Dang Amtsük Tenlaba

⁵ “Amzü tanük agi amtsük terana yangluang, amtsük shia nung am tanük jangku ana agi yangluang.

⁶Amtsükji taren ana, taren shia trokrok, hon temeja langbang manung Kibuba madang ayutsüla.

⁷Kibuba dang amtsük tenlaba bilemtettsü asoshi, taren shia liangmesen temeja yujang.

⁸Amungnü shia Israel nunger tenüing nung amtsükji Kibuba madang teti yutsütsüla. Ibai Israel chirtem asoshi teti atema ozüing lir.

⁹Amtsükji Aron aser par chirtem asoshi alitsü, parnokia aji temeshi dak achitsüla, kechiaser aji putir asoshi Kibuba nem chiyungtsü tenla agütsüba kanga temeshi lir.”

Ochi Obendangba Tatishitsü

¹⁰Israeltsür chir ka shiba tebu Ijip nunger liasü, Israel nunger rongnung oa, aser tanendak Israel nunger ka den rara.

¹¹Israeltsür chir jagi Kibuba tenüing atakatema atalatsü; anungji parnoki pa Mosa dangi anir aru, pa tetsü tenüing Shilomit, Dan kidong nung Dibri jala liasü.

¹²Kibuba mulung kechi aji memetet tashi parnoki pa shibanga ayu.

¹³Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁴“Atakatem asüsangji tanendak kimai anir arung. Pai ashiba angashir shiai kuli asütsü asoshi parnok teka pa tekolak nung nemetang; aser telok ajaki pa dak lung agi aontsü.

¹⁵Israel nungertem dang shiang; shibaisa pei Tsüngrem atakatemdir, pai pei temenen abentsü.

¹⁶Shibai Kibuba tenüing ataladir, pa südaktsütsü, Israel chir süaka bendanger süaka kodang pai Kibuba tenüing ataladir, Israel telok ajaki pa lung agi onseta südaktsütsüla.

¹⁷ “Shibai nisung tepsetdir, pa südaktsütsüla,

¹⁸shibai tangar meyong shiruru tepsetdir temenok agütsütsüla, taküm melen taküm agütsütsüla.

¹⁹“Kari pei kiyonger yirudaktsüra pai inyakba ama yamaji pa dak inyaktsü.

²⁰ Teret melen teret, tenük melen tenük, tepu melen tepu. Pai tangar yirudaktsüba ama pa daka yirudaktsütsü.

²¹Shibaisa shiruru tepsetdir aji menokdaktsütsü. Saka shibai nisung tepsetdir pa südaktsütsü.

²² Bendanger süaka Israel nungertem süaka ajak asoshi iba ya alitsü, kechiaser ni Kibubanenok Tsüngrem lir.”

²³Kodang Mosai Israel nungertem dang itemji ashi, parnoki tanendak kimalen anir adoka lung agi onseta südaktsü. Yamaji Israel nungeri Kibubai Mosa dang ashiba ama inyak.

Levi 25

Küm Tenetbuba

(Taz. 15.1-11)

- ¹Kibubai Sinai tenem nung Mosa dang ashi,
- ²“Israel nunger dang shiang; kodang ni nenok nem agütsüba linüki nenok arudir, küm tenetbuba nung KIBUBA dang linüki amungnü amungtsüla.
- ³Küm trok nenoki alu nung metsü prokang, aser tsükmenatzü kongsang mejeptokang, süngjangtem bendena yuang.
- ⁴Saka küm tenetbubaji linük ajak anisüngzükba küm, KIBUBA nem bendanga agütsüba küm alitsü, nenok alu nung metsü teprok mesüra tsükmenatzü kongsang temejep.
- ⁵Nenok alu nung pei sasa atangba metsü aser nenoki memejeptoki atangba tsükmenatzü süngjang kecha nenoki mebendentsüla; linük asoshi aji bendanga anisüngzükba küm alitsü.
- ⁶Iba kümji nenoki alu nung metsü meprokaka nenok alar aser alatsür, nenok den ayanga alirtem asoshi,
- ⁷nenoki kiset shirurutem aser arem shirurutem asoshi chiyungtsü alitsü. Linük nungi kechisa adokdir aji nenok asoshi chiyungtsü alitsü.

Jubilee Küm

- ⁸“Amungnü küm tenetben tenet koba agi küm lir tuku abensar aji nenoki züngang.
- ⁹Ita tenetbuba anogo terbuba, temenen pungiba anogo nung linük ajaklen jangzü ola tulu yokang.
- ¹⁰Yamaji tenembuba kümji nenoki meshitetang, aser linük alir ajak dang nüji tia sangokjang. Ibai nenok asoshi jubilee alitsü, nenok nisung shia pei meyong oset kechisa tangar dang ayok, pakümji pei oset kibur aser senmang dangi, aser nisung kar alar asütsü sen yong yoka lira, pai kinunger dangi meyipa aotsü.
- ¹¹Küm tenembubaji nenok asoshi jubilee alitsü, nenoki metsü meproksü mesüra pei sasa meibajia marutsü, mesüra memejeptoki aliba nungi tsükmenatzü mebendentsü.

¹²Ibai nenok asoshi jubilee aser temeshi alitsü, alui pei sasa kechi tangtsü aji dang achitsüla.

¹³“Iba jubilee kümji nisung shiai pei oset kechisa tangar dang ayok aji pei kibur dangi meyipa aotsü,

¹⁴nenoki pei kiyonger dang ali kar yoka, mesüra pa nungi alira, nenoki kati ka dang külaka tebenshi.

¹⁵Taruba jubilee küm yongsük aser ali nungi metsü adoktsüba küm apir jenjangji ataktsüla.

¹⁶Ano kümji aika süra iba yari jenjangji tulu saka kümji ishika dang süra iba yari jenjang ajemtsüla, kechiaser ali nungi adoktsüba metsü jenjangji apir aji atoktsüla.

¹⁷Nenok kati ka mashioktsütsüla, saka Tsüngrem tsübuang. NiKibuba nenok Tsüngrem lir. Ibai Israel nunger küm tenetbuba amungnü küm tetezü lir.

Küm Tenetbuba Nung Teinyaktsü

¹⁸“Kü temelaba aser kü ozüngtem kümdanga benshiang, aser nenok linük nung kümzüka alitsü.

¹⁹Aser alui pei tejang tangtsütsü, aser nenoki aginüba ajak ngua aser nenok tepok sünga alitsü.

²⁰“Onoki metsü meprokra, aser alu merura küm tenetbuba nung onoki kechi achitsü? ta kari asüngdangra,

²¹Kibubai küm trokbuba nung kümsem atangtsü süngjang tangdaktsütsüsa aliji moatsütsü.

²²Kodang küm tibuba nung nenoki metsü prokdir nenoki aontsük chia alitsü, aser küm tukububa aluruwa matong tashi nenok aon chia chiyungtsü.

Oset Meyipa Anguba

²³“Nenoki ali teti asoshi mayoktsüla, kechiaser aji nenok meyong masü, saka Tsüngrem meyong lir, nenok kü den aener aser semloka alirtem dang lir.

²⁴Kodang nenoki ali yokdir ali kiburi tanaben aji alangzüktsü melatsüla.

²⁵Nenok adianu kar sensaker kuma par rongsen kar ayoktsüsa kumra idangji pa anasa aliba kimang kati arua aji ruzüksü.

²⁶Nisung kar aji ruzüksü adianu melira aser tesülen pa takar kuma aji ruzüksü lenmang kar ngura;

²⁷pai ayokba nisung nemji tanüngba asoshiji meyipa agütsütsü, aser pai pei rongsen meyipa agitsü.

²⁸Saka pai aji tanaben agitsü sen makara, pai kechi ayok aji talizükba ket nung jubilee kum tashi alitsü, aser pakümüji pei rongsen tanaben pai agütsütsü.

²⁹“Jara agi atsübanga aliba yimti nungi kari talidak ki yokra aji yoker kum ka renteterbo, pai aji alangzüksü akok,

³⁰saka kum ka tsüngda nung pai aji malangzükra pai tanaben aji alangzüksü makok, aser pa shibai aji ali, kiji teti asoshi pa aser par semchirtem meyong akümtsü. Jubilee nunga ibaji meyipa magütsütsü.

³¹Saka yimtsüngtem nung jara agi atsüa aliba kiji alu den kasa ama züngshitsü. Item kiji kiburtem meyipa alangzüksü akok, aser jubilee nung meyipa agütsütsüla.

³²Aji saka Levi yimlitem nung aliba parnok kitem asoshi, kodang parnoki aginüdir idangji alangzüksü akok.

³³Parnok yimtitem nungi Levi nunger kari ki ka yokra, aser aji malangzükra jubilee kumbo ajia meyipa agütsütsü; kechiaser Israel kin rongnung Levi yimtitemji teti asoshi parnok meyong lir.

³⁴Saka parnok yimti meketa shiruru chimdak yimli kodanga mayoktsüla, ibai teti parnok senmangji lir.

Sensaker Nem Aputsüba

³⁵ “Israel nunger ne sosem adianu kar sensak tenra aser pei tepok mesüngra pa taküm alitsü atema ne den semloka alir aener dang yariba ama nai pa dang yaritsüla.

³⁶Pa nungi kecha nunga tetemlok tagi, saka Tsüngrem tsübuang aser ne adianu na anasa lidakjang.

³⁷Nai pa nem sentem agi sen taputsü mesüra na tajangzük angutsüsa chiyungtsü kecha teyok,

³⁸nenok nem Kanan lima agütsütsü aser nenok Tsüngrem Ijip lima nungi anitetba Kibuba nenok Tsüngrem ni lir.

Alar Chiokba

³⁹“Na anasa alir Israel nunger sosem sensak tena, pei sasa alar asütsü ne dang yokra nai pa nem alar mapa meinyakdaktsütsüla.

⁴⁰Jubilee küm matong tashi semloka alir ayanger ka ama pa ne den alitsü,

⁴¹iba sülen pa aser par chirtem na toktsür pei meyong aser kinunger dangi meyipa aotsü.

⁴²Kechiaser Israel nüburji kü kilir asütsü ni Ijip lima nungi anitet; parnok alar ama mayoktsüla,

⁴³parnok dang tashiyim agi yimsü masütsüla, saka ne Tsüngrem tsübuang.

⁴⁴Nai alar aser alatsür yunüra, meketa aliba kintem nungi alitsü akok.

⁴⁵Ano nenok den semloka alir bendanger chirtem nungi nenoki alar alitsü akok. Item tanur ner lima nung asortemji nenok meyong alitsü.

⁴⁶Aser parnokji ner chirtem asoshi senmang ama nai yutsütsü akok aser parnok dang tenzüktsü, saka ne adianu Israel nunger shinga daka tashiyim agi yimsü masütsüla.

⁴⁷“Aener mesüra ne den semloka alir kar takar küma lira, aser ne adianu sensak tena, aener mesüra ne den semloka aliba dangji alar asütsü yokra mesüra par kinunger kar dang yokra,

⁴⁸pai pei sasa alangzüktsü akok; pa adianutem rongnung kari alangzüktsü akok.

⁴⁹Oda tebu tambu mesüra tebu tanubu, mesüra pa sosem kari pa alangzüktsü akok.

⁵⁰Pa alangzükba nisung denji pai angatettepa, pa ayokba küm nungi jubilee küm tashi pa alizükba jenjangji küm yongsük apir ayanger ka ta-a agütsüba jenjang agütsütsüla.

⁵¹Ano küm aika anünga lira, itemji apir pai meyipa agütsütsüla.

⁵²Aser jubilee küm atongtsü küm ishika dang anünga lira, ibaji apir pai jenjangji agütsütsüla.

⁵³Küm shia ayanger aliba kilir ama pa ne den alitsü, aser kiburi pa dak tashiyim mamshitsü nai reprangtsüla.

⁵⁴Pei sasa saka adianui saka pa malangzükaka, jubilee küm pa aser par chirtem chioktsüla.

⁵⁵Israel nungertemji teti asoshi alar asütsü makok, kechiaser parnokji Kibuba kilirtem lir. Pai parnok Ijip lima nungi anitet, pa parnok Tsüngrem lir.”

Levi 26

Tashi Angaba Temoatsütem

(Taz. 7.12-24; 28.1-14)

¹Kibubai ashi, “Nenoki süngyanglu kecha teyanglu, mesüra süngyanglu noksa angenteta süshia, tongshi süshia nenoki teyu, mesüra nenoki apudaktsü atema kecha lung agi yanglua teyu. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.

²Nenoki kü amungnütem mungang aser kü tekülemdak akhüm tsübuang. Ni Kibuba lir.

³ Nenoki kü ozüngnung jajara, aser ni melaba angara,

⁴ni mapang shitak nung tzünglu yoktsü aser ali-i tejang tangtsütsü.

⁵Nenok mo anetba, tsükmenatzü aongba metsü prokba mapang tonga alitsü, aser linük nung nenok kümzüka alitsü.

⁶“Linük nung ni yimjiyimjung agütsütsü aser nenoki shinga metsübui ontaka alitsü. Linük nung shiruru tamajung ajak ni aridoktsü, aser idakji rara kodanga malitsü.

⁷Parnok madak nenoki takok angutsü,

⁸nenok nisung pungui noklang ka, aser noklang kati meyi ter akoktsü. Nenok nok madang parnok laotsü.

⁹Ni nenok moatsütsü aser nenok tejang jenti kümdaktsütsü, aser kü tezüngzükba nenok den yanglutsü,

¹⁰Nenok aon tsük talangka rizünga ayuba tachitsü akatsü, aser tasen atema nenoki aontemji agientsü.

¹¹Kü tekülemdak süki ni nenok rongnung yutsütsü, aser kü nelai nenok mesempatsü.

¹²Ni nenok rongnung jajatsü aser nenok Tsüngrem asütsü, aser nenok kü nübur asütsü.

¹³Nenok parnok lar makümstsü asoshi Ijip lima nungi nenok anitetba ni Kibuba nenok Tsüngrem lir. Ni nenok süngra tasütangba raksatsüogo, aser nenok metong metonga jajadaktsüogo.

Tashi Mangartem Merenshiba

¹⁴“Saka nenoki kü dang mangara aser pa temelaba meinyakra,

¹⁵aser ni melaba magizükra, aser kü tezüngzüktepba raksara,

¹⁶idangji ni dang ya inyaktsü; ni nenok dangi timtem yoktsü wara tashitak, ramen, koba agi nenok tenük pokdaktsütsü aser nenok taküma agitsü. Nenoki amajok nung metsü proktsü, kechiaser tsükchiri nenok akoktsü aser parnoki aji achitsü,

¹⁷Kü jak nenok anema alitsü, anungji tsükchir jakdang nenok chinütsü, shirnoki nenok sempar parnoki nenok madak yimsü asütsü; shingaia aria marudang nenoki ajentsü.

¹⁸“Yamaji süra nenoki kü dang mangara, ni nenok temerenshi tenetben agi tali merenshitsü.

¹⁹Nenok asükümba tashi ni raksatsütsü, aser ni tzünglu meyoktsü, anüngji merang ama akümstsü aser aliji yongmenyin ama takong kümdaktsütsü.

²⁰Nenoki amajok nung meranga inyaktsü kechiaser ali-i tejang metangtsütsü aser süngdongi süngjang metangtsütsü.

²¹“Ano nenoki kü den maneni küptepa, aser kü dang mangara nenok temenen yari ni tenetben agi tali timtem yoktsü.

²²Ni nenok rongnung arem shiruru tesashi yoka nenok chirtem aser nenok kiset shirurudem samadakja nenok ishiba dang kümdakja, nenok lenmangtem azüngmeyaka kümdaktsütsü.

²³“Item temerenshi ajanga nenoki kü dang mangai maneni kü den küptepa,

²⁴idangji ni nenok dangi meyiptsü aser tenetben agi tali merenshitsü.

²⁵Kü tezüngzüktepba nenoki raksaba yong ni nenok merenshitsü atema ni nok bener arutsü, nenok kümzüktsü atema yimtitem nung atenshira, manebtetba tashitak ni nenok rongnung yoktsü, aser tsükchir ketnung nenok bendanga agütsütsü.

²⁶“Kodang nenok chiyungtsü ni sotdir, tetsür teri am asangba po ka nung dang külemi amtsük yanglutsü, aser nenok nem amtsük odanga dang agütsütsü, nenoki aji chiaka tip matemtsü.

²⁷Yamaji saka nenoki kü dang mangai tsükchitepa,

²⁸idangji ni ain adoka meyiptsü aser nenok temerenshi akhidang nungi tenetben agi tali tamajungba agi merenshitsü.

²⁹Nenok ayabaji kanga sashiba agi nenoki pei chir shi achitsü.

³⁰Tenem nung nenok tekülemdak ni raksatsütsü, aser anü süngyanglutem tepsatsütsü, aser nenok tasüangtem iba manung toktsütsü. Ni nenok sempatsü.

³¹Nenok yimtitem aser tekülemdak ni raksatsütsü, aser nenok teronem tajung ni memenemtsü.

³²Ni nenok linük azüngmeyaka kümdaktsütsü aser idakji alir nenok tsükchirtem aji ngua süngmangtsü.

³³Nenok madak ni rara arudaktsütsü aser ayimsünga linüktem rongnung prokshidaktsütsü. Ner lima teraksa kümdaktsütsü aser ner yimtitem azüngmeyaka kümdaktsütsü.

³⁴Azüngmeyaka aliba mapang linüki amungnü alitsü, tsükchir lima nung nenok aliba mapang tashi linüki anisüngzüka pei amungnü amungtsü.

³⁵Linükji kopiga azüngmeyaka lidir papigaji anisüngzük akatsü; yamaji nenok alidang mungutetba anisüngzük akatsü.

³⁶“Shirnok anisüngzüka lir, parnok mulungjang tetsübu agi süngdaktsütsü, aser oda süngo to ka mopungi onshiba ola agi parnok jashidaktsütsü, parnok rara nungi ajenba ama asemtsü, aser shingaia aria marudang parnok laotsü.

³⁷Shingaia aria maru sernung nok nungi ajen ama parnok kati ka dak metsüdaka laotsü, aser tsükchir anema noktaksü nenok dak tashi malitsü,

³⁸Nenok bendang lima tepuokdak asütsü aser tsükchirtem linüki nenok meyokadoktsü.

³⁹Nenok anüngzüka alirtem pei temenen aser nenok tsürabur temenen yong tsükchir lima nung yareta aotsü.

⁴⁰“Saka parnoki ni anema ozüng raksaba, kü den tsükchitepba, parnok temenen aser parnok tsürabur temenen nangzükra,

⁴¹aser koba yong parnok tsükchitepba tsükchir linüki parnok anir aru, parnok asükümba temulungjang meyipa parnok temenen nangzükra,

⁴²ni kü tezüngzüktepba koba Yakob, Isak aser Abraham den yanglu, bilemtettsü aser linükji ni bilemtettsü.

⁴³Linükji parnoki toktsütsü, aser parnok meli-i azüngazünga alidang linüki pei amungnü amungtsü aser parnoki pei ozüng aser temelaba magizükba tai nangzüktsüla.

⁴⁴Aji oda süaka parnok tsükchir linük nung aliyonga parnok kü den tezüngzükba raksaba agi parnok khenyongi samatsüsa ni parnok magizüki mesüra parnok sempa-a malitsü, kechiaser ni parnok Tsüngrem Kibuba lir.

⁴⁵Saka parnok atema parnok tetsü teboutem shirnok kintem madang ni parnok Tsüngrem asütsü asoshi ni Ijip lima nungi anitet; parnok den kü tezüngzüktepba ni bilemtettsü. Ni Kibuba lir.”

⁴⁶Item temelaba yimsü ozüng aser obendangba ya ajak Kibuba pa aser Israel chirtem tsüngda Mosa ajanga Sinai tenem nung yanglu.

Levi 27

Kibuba Nem Tatemzükba Sempet Agütsüba Indang

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel chirtem dang shiang, kodang nisung katiKibuba dang palaka tatemzükba sen agi nisung jenjang yangludir,

³küm metsü nungi küm roker tashi tebur jenjang yanglubaji temeshidak shekel aliba amaji taribi shekel tenem alitsüla;

⁴Aji tetsür süra jenjang yanglubaji shekel semer alitsüla.

⁵Parnokji küm pungu nungi metsü tashi süra tebur jenjang shekel metsü, tetsür jenjang ter.

⁶Parnok ita ka nungi küm pungu tashi süra, tebur jenjang shekel pungu, tetsür jenjang taribi shekel asem,

⁷Parnokji küm roker tema tain süra tebur jenjang taribi shekel terpungu tetsür jenjang taribi shekel ter.

⁸Tatemzüksang jagi jenjangji magütsütettsüsa sensaka lira, pa-a putir tsüngdangi anir arutsü aser tatemzüksangi agütsütettsüsa putiri jenjangji ajema yanglutsü.

⁹“Tatemzükbaji shiruru ka Kibuba nem tenla agütsütsüba süra Kibuba nem agütsütsüba tenla ajakji temeshi alitsü,

¹⁰nisung shibai ibai atemzük, pai tanga shiruru den aji memelenteptsüla, mesüra tajung ka tamajung asoshi, tamajung ka tajung asoshi memelenteptsüla, pai yamaji melentepra shiruru anaprongji temeshi aser Kibuba meyong alitsü.

- ¹¹Saka tatemzükbaji memerükba shiruru ka süra, aser Kibuba nem magütsüba shiruru süra, pai aji putir dangi anir arutsü.
- ¹²Putiri shiruruji tajung asü jenjangji putiri yanglubaji tatembang alitsü.
- ¹³Kiburi aji alangzüknüra jenjang dakji pungusü shilem nung shilem ka pai enoksemer agütsütsüla.
- ¹⁴“Kari pei ki Kibuba asoshi bendanga meshitetnüra, putir kiji tajung majung ajak repranger jenjang atettsü. Putiri kechi jenjang yangludir aji tatembang alitsü.
- ¹⁵Ki bendanga meshitetsangi aji alangzüknüra jenjang dakji pungu sü shilem nung shilem ka enoker agütsütsüla.
- ¹⁶“Kari pei senmang alu kar Kibuba asoshi meshitettsü bendanga agütsüra alu nungji metsü prokba yari jenjangji atettsüla, aluji barley yimji ka atenshi süra iba jenjangji taribi tenem.
- ¹⁷Aluji jubilee küm nungi meshitettsü bendanga agütsüra, iba jenjangji akhi ama alitsü.
- ¹⁸Saka aluji jubilee küm sülen ang meshitettsü bendanga agütsüra tanabuba jubilee küm tashi nung küm kwi anünga ali putiri aji züngdanger jenjangji achema atettsü.
- ¹⁹Shibai aluji bendanga agütsü pai alangzüknüra jenjang dakji pungu sü shilem nung shilem ka agütsütsüla.
- ²⁰Pai aji Kibuba nungi tama malangzüki yur tangar dang yokra, pai aji kodanga alangzüksü makok.
- ²¹Tanabuba jubilee nung kodang aluji chiokdir, aji teti asoshi Kibuba dang temeshi alitsü aser aji putir meyong akümstsü.
- ²²“Kari sen agi alizükba alu kar Kibuba nem bendanga meshiteta agütsüra,
- ²³Jubilee küm apir putiri iba jenjangji atettsü; aser nisungba jagi iba jenjangji panüjisa agütsütsü, aser aji Kibuba asoshi temeshi alitsü.
- ²⁴Jubilee küm aluji pei kibur mesüra par senmanger dangi meyipa aotsü.

²⁵Jenang ajak temeshidak aliba shekel amaji alitsüla; shekel gera metsü asütsü.

²⁶“Mezüng mepuba shiruru ajak Kibuba meyong. Anungji shingaia ibajiKibuba nem temulunger tenla ama magütsütsüla. Nashi süshia san süshia ajiKibuba meyong lir.

²⁷Saka mezüng mepubaji memerükba shiruru süra, aji jenjang yangluba dak shilem pungusü nung shilem ka enoksemer alitsüla.Kibubai aji malangzükra kasa jenjang jagi kar dang ayoktsüla.

²⁸ “Shingaia teti asoshi Kibuba nem bendanga agütsüba nisung süshia, shiruru süshia, alu süshia teti asoshi mayoktsüla, mesüra malangzüktsüla. Ibaji teti asoshi Kibuba meyong lir,

²⁹nisung shiba samatsütsü asoshi bendanga agüja lir, aji malangzüktsüla. Pabo südaktsütsüla.

³⁰ “Ali nungi adokba süshia, süngdong süngjang süshia ter nung shilem kaKibuba meyong lir.

³¹Kari ter shilemji alinüra, pai iba jenjangdakji pungusü nung shilem ka enoksemer alitsüla.

³²Nashi telok aser san telok nungi ter shilemji koba tanükeri züngdang ter bubaji Kibuba asoshi temeshi alitsü.

³³Kiburi tajung meshimtsüla, mesüra memelenteptsüla. Pai shiruruji melentepra, anaprongji Kibuba meyong alitsü, aser aji malangzüktsüla.”

³⁴Itemi Sinai tenem Israel nungertem asoshi Kibubai Mosa dang melaba ozüngtem lir.

Züngdangba

Züngdangba 1

Mezüng Nütsüng Yongsük Züngdangba

- ¹ Israel nungertem Ijip lima nungi pilar küm tanabuba ita tanabuba mezüng anogo nung Sinai lisem lima süki nung Kibubai Mosa dang ashi,
- ²“Aron nenati Israel nunger ajak kidong aser kinunger balala nütsüng yongsük züngdangang. Tebur ajak tenüng zülutenang,
- ³küm metsü nungi temalen Israel nunger shir rarai otettsü parnokji züngdangang.
- ⁴Kidong shia nungi tongti nisung kaka na yaritsü asüngdangang.
- ⁵“Na yaritsü asoshi kidong shia nungi tenüng itemi alitsü: Reuben nungi Shedeur jabaso Elizur,
- ⁶Simeon nungi Zurishaddai jabaso Shelumiel.
- ⁷Yihuda nungi Aminadab jabaso Nashon.
- ⁸Issakar nungi Zuar jabaso Nethanel.
- ⁹Zebulun nungi Helon jabaso Elia.
- ¹⁰Yosef chirtem Efraim nungi Ammihud jabaso Elishama, Manase nungi Pedahzur jabaso Gamaliel.
- ¹¹Benjamin nungi Gideon jabaso Abidan.
- ¹²Dan nungi Ammeshaddai jabaso Ahiezer.
- ¹³Asher nungi Okran jabaso Pagiël.
- ¹⁴Gad nungi Deuel jabaso Elisaf.
- ¹⁵Naftali nungi Enan jabaso Ahira.”
- ¹⁶Itemi telok nungi shimtetba tebu nunger kidong lenir, parnok tongtipur liasü.
- ¹⁷Mosa aser Aroni parnok pei tenüng agi ajaba nisung itemi agi.

¹⁸Aser parnok telok ajak külemi tanabuba ita mezügnü sentep, aser tongtiba jagi anir küm metsü nungi temalen nisung shia kidong-kidong, kinünger-kinunger tenüng züludaktsü.

¹⁹Kibubai Mosa dang melaba ama Sinai litem lima nung pai parnok tenüng zülu.

²⁰Küm metsü nungi shir temalen tebur shirnok rarai otettsü akok parnok tenüngtemji kidong shia aser kinunger shia tareni Yakob chir tambusang Reuben nungi tenzüka zülu.

²¹Reuben kidong nungi nisung meyirijang lir-trok noklang pungu.

²²Simeon nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang.

²³Simeon kidong nungi parnok meyirijang tenemer tuku noklang asem.

²⁴Gad nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang.

²⁵Gad kidong nungi parnok meyirijang lir-pungu noklang trok ser tenem.

²⁶Yihuda nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang,

²⁷Yihuda kidong nungi parnok meyirijang neter pezü, noklang trok.

²⁸Issakar nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang,

²⁹Issakar kidong nungi parnok meyirijang tenemer pezü, noklang pezü.

³⁰Zebulun nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang,

³¹Zebulun kidong nungi parnok meyirijang tenemer tenet, noklang pezü.

³²Yosef chirtem Efraim nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang,

³³Efraim kidong nungi parnok meyirijang lir, noklang pungu.

- ³⁴Manase nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang,
- ³⁵Manase kidong nungi parnok meyirijang semer ana, noklang ana.
- ³⁶Benjamin nungi jakzükba kidong-kidong, kinunger-kinunger, tongtibai anir tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem tenüng zülu.
- ³⁷Benjamin kidong nungi parnok meyirijang semer pungu, noklang pezü.
- ³⁸Dan nungi jakzükba kidong-kidong, kinunger-kinunger tongtibai anir tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem tenüng zülu.
- ³⁹Dan kidong nungi parnok meyirijang roker ana, noklang tenet.
- ⁴⁰Asher nungi jakzükba tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem züngdang,
- ⁴¹Asher kidong nungi parnok meyirijang lirka noklang pungu.
- ⁴²Naftali nungi jakzükba kidong-kidong, kinunger-kinunger tongtibai anir tebur küm metsü tema rarai otettsü purtem tenüng zülu.
- ⁴³Naftali kidong nungi parnok meyirijang tenemer asem noklang pezü.
- ⁴⁴Mosa aser Aroni züngdangba item rongnung, Israel tanishir nisung terana dena itemi liasü: parnok nisung shiaji pei kidong asoshi liasü.
- ⁴⁵Anungji Israel chir ajak, kinüngerkinünger züngdangba, küm metsü nungi temalen rarai aotsü akoker ajak Israel nunger:
- ⁴⁶oda parnok ajak züngdangba meyirijang noklang trok ser asem, noklang pungu ser tenem liasü.
- ⁴⁷Levi kidongbo parnok rongnungji mezüngsem,
- ⁴⁸kechiaser Kibubai Mosa dang ashi,
- ⁴⁹“Levi kidongji nai Israel nungertem den külemi mezüngsemtsüla.
- ⁵⁰Saka tekülemdak süki aser Ozüng Süngden aser oset-tsüset ajak madak parnokji ketdang asütsü aser itemji anebalutsü asoshi Levi kidongji shimang. Parnoki tekülemdak süki aser iba oset ajak abentsü aser aji meketa anentsü.

⁵¹Kodangsa tekülemdak sükiji aenshia odir Levitemi aji agizüktsü, aser kodangsa aji yangludir, parnoki dang yanglutsüla. Tangar kar danga ibaji anasa arura südaktsütsü.

⁵²Israel nungertemi parnoki süki telok-telok aser kibong shia pei yari yanglutsü.

⁵³Saka Israel nungertem madak ni ain adoka malitsü asoshi Levitemi Ozüng Süngden alidak tekülemdak süki nung ozüng süngdenji anebalutsüla.”

⁵⁴Anungji Kibubai Mosa dang melaba ajak ama Israel nungertemi inyak.

Züngdangba 2

Kidong Shia Tanendak Süki Yanglutsü Lemsaba

¹Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

²“Kodang Israel nungertemi tanendak yangludir, nisung shia pei kidong nisan anasa aser pei lemzükba telok rongnung asütsüla. Aser tanendakji süki meketa yanglutsüla.

³“Anüdoklen tsütsü anü adoklen shia Yihuda kidongi pei tanendak kinunger nisan ayutsü. Yihuda kidong nungi tanishirji Amminadab chir Nashon alitsü.

⁴Par telok züngdangbaji meyirijang neter pezü, noklang trok liasü.

⁵Iba sülenji Issakar kidong anentsü. Issakar kidong nungi tanishirji Zoar jabaso Nethanel alitsü.

⁶Par telok züngdangbaji meyirijang tenemer pezü, noklang pezü liasü.

⁷“Iba sülenji Zebulun kidong anentsü. Zebulun kidong nungi tanishirji Helon jabaso Eliab alitsü.

⁸Par telok züngdangbaji meyirijang tenemer tenet, noklang pezü liasü.

⁹Yihuda tanendak tsütsü lemzüktsüba telok züngdangbaji meyirijang noklang ka tir trok noklang pezü liasü. Parnok tama apusotsü.

¹⁰“Anüolentip tsütsü Reuben telok nisan alitsü. Reuben kidong tanishirji Sheduer jabaso Elizur alitsü.

- ¹¹Par telok züngdangbaji meyirijang lir trok noklang pungu.
- ¹²Iba sülenji Simeon kidong anentsü. Simeon kidong tanishirji Zurishaddai jabaso Shalumiel alitsü.
- ¹³Par telok züngdangbaji meyirijang tenemer tuku noklang asem.
- ¹⁴Iba sülen Gad kidong anentsü. Gad kidong tanishirji Reuel jabaso Eliasaf alitsü.
- ¹⁵Par telok züngdangbaji meyirijang lir pungu, noklang trok ser tenem.
- ¹⁶Reuben tanendak tsütsü lezmüktsüba telok züngdangbaji meyirijang noklang ka tenemer ka noklang pezü tenem. Tapusodang parnokji tanabuba asütsü.
- ¹⁷“Tanendak lemsaba tiyong nungji süki aser Levitem aotsüla. Parnok telok lemsaba amato telok shia pei nisan kübok aotsüla.
- ¹⁸Anüolen tsütsü Efraim telok nisan alitsü. Efraim kidong tanishirji Ammihud jabaso Elishama alitsü.
- ¹⁹Par telok züngdangbaji meyirijang lir, noklang pungu.
- ²⁰Iba sülen Manase kidong anentsü. Manase kidong tanishirji Pedahzur jabaso Gamaliel alitsü.
- ²¹Par telok züngdangbaji meyirijang semerana, noklang ana.
- ²²Iba sülen Benjamin kidong anentsü. Benjamin kidong tanishirji Gideon jabaso Abidan alitsü.
- ²³Par telok züngdangbaji meyirijang semer pungu, noklang pezü.
- ²⁴Efraim tanendak tsütsü lezmüktsüba telok züngdangbaji, meyirijang noklang kaser ti, noklang ka. Tapusodang parnokji tasembuba asütsü.
- ²⁵“Anüdoklentip tsütsü Dan kidong telok nisan alitsü. Dan kidong tanishirji Ammishaddai jabaso Ahiezer alitsü.
- ²⁶Par telok züngdangbaji meyirijang roker ana, noklang tenet.

²⁷Iba sülen Asher kidong anentsü. Asher kidong tanishirji Ochrän jabaso Pagiäl alitsü.

²⁸Par telok züngdangbaji meyirijang lirka, noklang pungu.

²⁹Iba sülen Naftali kidong anentsü. Naftali kidong tanishirji Enan jabaso Ahira alitsü.

³⁰Par telok züngdangbaji meyirijang tenemer asem, noklang pezü.

³¹Dan tanendak tsütsü lezmüksüba telok züngdangbaji meyirijang noklang ka tenemer tenet, noklang trok.”

³²Israel nungertem parnok telok telok züngdangba ajak agi meyirijang noklang trok ser asem, noklang pungu tenem.

³³Saka Kibubai Mosa dang melaba ama Israel nungertem yongsük nungji Levitembo maten.

³⁴Kibubai Mosa dang melaba ama Israel nungertem ajaki inyak. Parnoki pei nisan kübok anen aser parnok apusodang pei kidong aser kinünger den apuso.

Züngdangba 3

Aron Jabasotem

¹Sinai tenem nung Kibubai Mosa dang jembiba mapang Aron aser Mosa pututem ya lir.

² Aron jabaso pezü liasü: tambusang tenüng Nadab, Abihu, Eleazar aser Ithamar.

³Parnokji putir mapa nung tenzüksü asoshi mezüja shimtet.

⁴ Saka Nadab aser Abihu nati tim masüba memeshiba mi agi Kibubadang Sinai tenem nung tenla dang Kibubai parnok tepset. Parnok techir maliasü; anungji Eleazar aser Ithamar nati Aron taküm ali tashi putir mapa inyak.

Putir Tenzüksü Levi Kidong Shimba

⁵Kibubai Mosa dang ashi,

⁶“Levi kidongji tejakleni anir arua, Aron putir tenzüksü asoshi pa madang yujang.

⁷Tekülemdak süki mapa ajak inyaksü asoshi parnoki Aron aser telok ajak asoshi mapa inyaksü.

⁸Tekülemdak amshiba osettsüset ajak parnoki anebalutsü, aser Israel nungertem ajak atema tekülemdak mapa ajak parnoki inyaksü.

⁹Aron aser par jabasotem nem Levi nungerji bendanga agüjang, kechiaser Israel nunger rongnungi ni tenzüksü parnok shimteta lir.

¹⁰Aron aser par jabasotem putir mapa inyaksü nai shimang, nisung kari aji inyaksü merangra pabo südaktsütsü.”

¹¹Kibubai Mosa dang ashi,

¹²“Israel tsürtemi asoba mezüng jabaso ajak melena ni Levi kidongji shimtetogo; parnokji kü meyong alitsü.

¹³ Kechiaser mezüng asoba ajak kü meyong lir. Ijip lima ni mezüng asoba ajak tepsetba anogo nung Israel nung mezüng asoba nisung aser shiruru ajak ni asoshi meshitet; parnokji kü meyong alitsü. Ni Kibuba lir.”

Levi Kidong Nütsüng Züngdangba

¹⁴Kibubai Sinai lisem lima nung Mosa dang ashi,

¹⁵“Levi kidongji kinunger shia züngdangang, tebur shia ita ka tain nungi temalen züngdangang.”

¹⁶Kibuba o amato Mosai parnokji züngdang.

¹⁷Itemi Levi jabasotem: Gershon, Kohat aser Merari.

¹⁸Itemi Gershon dak jakzükba kidong: Libni aser Shimei.

¹⁹Kohat dak jakzükba kidong: Amram, Izehar, Hebron aser Uzziel.

²⁰Merari kidong: Mahli aser Mushi. Itemji Levi kidongtem kinunger shia balala.

²¹Libni kidong aser Shimei kidongji Gershon nungi jakzük.

- ²²Ita ka tain nungi temalen züngdangba tebur yongsük ajak agi meyirijang tenet ser noklang pungu liasü.
- ²³Gershon kidongtemji tekülemdak süki tesülen anüolen tsütsü anentsü.
- ²⁴Gershon kidong tanishir Lael jabaso Elisaf alitsü.
- ²⁵Sentep süki, iba nembangba sü aser kishi tetongdangbaji parnoki repringtsüla,
- ²⁶aser kimalen teyindangbatem, tekülemdak süki aser tenladak dena kimalen aliba kishi asoshi tetongdangba, iba lisü aser iba mapa asoshi ajak repringtsü.
- ²⁷Kohat nungi Amram kidong, Hebron kidong aser Uzziel kidong jakzük.
- ²⁸Ita ka tain nungi temalen tashi tebur ajak züngdangba yongsük ajak agi meyirijang ti ser noklang trok;
- ²⁹parnokji süki anüolentip tsütsü anentsüla.
- ³⁰Parnok tanishibaji Uzziel jabaso Elizafan alitsü.
- ³¹Tezüngzüktepba süngden, langbang, milendong atalokdak, tenla sabang, putiri temeshidak amshiba osettsüset, tetongdangba aser iba asoshi mapa ajak parnoki repringtsüla.
- ³²Levitem rongnung Aron putir jabaso Eleazar tekülemdak repringer ajak madak tanishir tongtiba alitsü.
- ³³Merari nungi Mahli kidong aser Mush jakzük.
- ³⁴Ita ka tain nungi temalen tashi tebur ajak züngdangba yongsük ajak agi meyirijang trok ser noklang ana.
- ³⁵Merari kidong tanishir Abihal jabaso Zuriel, tekülemdak süki anüdoklentip tsütsü parnok anentsü.
- ³⁶Süki süngtsük, iba tarangtsü, iba tongshi, tesembangtsü aser osettsüset ajak aser mapa ajak;

³⁷kimalen meketa tongshitem, tesempangtsü, tazüngtsütem aser item lisü Merari jabasotemi reprangtsü.

³⁸Mosa, Aron aser par jabasotem parnoki süki anüdoklen tsütsü anentsü. Israel nunger ajak tenüng nung parnoki tekülemdak mapa inyaktsü. Nisung kari iba mapa inyaktsü merangra pabo südaktsütsü.

³⁹Kibubai Mosa dang melaba ama Levi kidong ita ka tain nungi temalen tashi tebur yongsük ajaki meyirijang metsür ana liasü.

Israel Chir Mezüng Asoba Melen Levitem Agiba

⁴⁰Kibubai Mosa dang ashi, “Israel nunger mezüng asoba tebur ita ka tain nungi temalen ajak züngdangang aser parnok tenüng züluang.

⁴¹Israel nunger rongnung mezüng asoba ajak melena Levitemji agiang, aser Israel nunger mezüng mepuba kiset shiruru melena Levitem meyong kiset shiruruji agiang.”

⁴²Kibubai melaba ama Mosai Israel nunger yongsükji züngdang,

⁴³Mezüng asoba Israel nunger ita ka tain nungi temalen parnok ajak agi meyirijang metsürana noklang ana ser neter asem liasü.

⁴⁴Kibubai Mosa dang ashi,

⁴⁵“Israel nunger mezüng asoba ajak melena Levitem aser parnok kiset shiruru shimtetang. Levitemji kü meyong alitsü. NiKibuba lir.

⁴⁶Mezüng asoba Israel nunger shirnok Levitem dang nungi noklang ana neter asem agi timba lir, parnoki alangzüktsüla.

⁴⁷Nisung shia asoshi shekel pungu sarutsü,

⁴⁸aser aji Aron aser par jabasotem nem agütsütsüla.”

⁴⁹Levitem dak tali koba nütsüng liasü, parnok alangzükba senji Mosai agi,

⁵⁰Israel nunger mezüng asoba nungi pai senji agi aser aji shekel meyirijang ka noklang asem ser roker pungu liasü

⁵¹Mosai iba senji Aron aser par jabaso nem agütsü.

Züngdangba 4

Kohat Kidong Teinyaktsü

- ¹Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,
- ²“Levi chirtem rongnungi Kohat jabasotem kidong, kidong aser kinunger shia züngdangang.
- ³Küm semer nungi tenem tain tashi parnokji züngdangang.
- ⁴Sentep süki temeshitiba oset-tsüsetji Kohat jabasotemi anebalutsü.
- ⁵Kodang tanendakji aenshidir, Aron aser par jabasotem telungi aitsü aser tetongdangba meibaji agizüka aji agi ozüng süngdenji nembangtsüla.
- ⁶Ibaji shiküp tajung agi meibangtsüla, iba manung anüng sentsü sü amungloktsü aser idakji süngra enoka yanglutsüla.
- ⁷“Kibuba dang chiyungtsü tenlaba langbang manung parnoki anüng sentsü sü ka alemtsüla, iba manung aosu, chikok-chisang, susa tajemtsü tenla asoshi marok aser liangmesen arongba po ayutsüla, aser teti aliba amtsükji langbang manung alitsüla.
- ⁸Aser item madak parnoki jakjaa meremba sü amloktsüla, aser aji shiküp agi nembangtsüla aser iba manung süngra enoka ayutsüla.
- ⁹“Anüng sentsü sü ka agi tesangwa asoshi milendong, milen, mijepu, misü ayuba aser totzü bongdang ajak dena parnoki nembanga ayutsüla.
- ¹⁰Ajiser oset-tsüset ajakji shiküp agi nembanga ayutsüla, aser aji tapuba satem ka nung ayutsüla.
- ¹¹“Hon tenladak manung parnoki anüng sentsü sü ka alemtsüla aser aji shiküp agi nembangtsü aser süngraji enoktsü.
- ¹²Tekülemdak amshiba chipo-anpo ajakji parnoki abentsüla, aji anüng sentsü sü ka nung aleper shiküp agi nembanger satem manung ayutsüla.
- ¹³Tekülemdak nungi autji parnoki endoktsüla, aser nakrema meremba sü ka iba manungji lemloktsüla.

¹⁴Iba manung tenladak amshiba chipo-anpo ajak miteptsü shijok, tateptsü aser susaji ayutsüla. Item ajakji shiküp agi nembangtsü aser süngraji enoktsü.

¹⁵Kodang tanendakji aenshidir, Aron aser par jabasotem tekülemdak amshiba temeshi oset-tsüset ajakji nembanga renemdir, Kohat jabasotemi arua aji abentsüla. Saka parnok süadoka lir ta tekülemdakji parnoki mekongshitsüla. Kohat jabasotemi sentep süki nung aliba oset itemji abentsüla.

¹⁶“Aron putir jabaso Eliazari tesangwa asoshi totzü, teronem menemba liangmesen, teti aliba chiyungtsü, aser temezütsüba totzü item ajakji anebalutsüla. Tekülemdak süki aser iba nung oset ajak madak pai ketdang asütsüla.”

¹⁷Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

¹⁸“Levi nunger rongnung Kohat kinungertem tejentokma.

¹⁹Saka parnok kodang temeshitiba osettem anasai arudir, parnok masütsü asoshi yamai inyangang: Aron aser pa jabasotem aitsü aser nisung shia nem pei mapa aser khu agüjang,

²⁰saka Kohat kinungertemi putirtemi khu renembaji reprangi ira, parnok asütsü.”

Gershon Kidong Teinyaktsü

²¹Aser Kibubai Mosa dang ashi,

²²“Gershon jabaso kidong kidong, kinunger kinunger, tenüng züngdangang,

²³sentep süki nung mapa inyaktsü apusoa airtem küm semer nungi tenem tashi tain nai parnok züngdangang,

²⁴Tenzükba aser khu abenba nung ya Gershon kinunger mapa lir:

²⁵Parnok tekülemdak süki teyindangba, sentep süki temeiba aser iba temalen aliba shiküp tenembangba, sentep süki kikümbang tetongdangba;

²⁶aser kimalen iloka alibatem, kimalen kiküm lenmang tetongdangba koba nung tekülemdak süki aser tenladak dena lir, aser item lisü, aser iba mapa atema oset ajak item jagi kechisa inyaktsü ali, iba nung parnok tenzüktsüla.

²⁷Gershon jabasotem teinyaktsü mapa ajak, parnoki abentsü khu ajak nung aser parnoki inyaktsüba ajak nung, Aron aser par jabasotemi melaba kübok alitsü aser nenoki parnok nem par khu ajak nungloka yujang.

²⁸Sentep süki nung Gershon jabaso kinunger mapa ibai lir; aser Aron putir jabaso Ithamar kübok parnok ketdang kümdaktsütsüla.

Merari Kidong Teinyaktsü

²⁹“Merari jabasotem asoshi parnoki kidong-kidong, kinunger-kinunger nai parnok züngdangang.

³⁰Sentep süki nung mapa inyaktsü mapai air nisung shia küm semer tema nungi küm tenem tashi tain nai parnok züngdangtsüla.

³¹Sentep süki nung parnok khuji ya: tekülemdak süki süngtsüktem, iba tarütangtsü, tongshi, aser item teembangtsütem,

³²aser kimalen meketa tongnütem, aser item teembangtsü aser tazüngtsü, aser item lisü, oset-tsüset ajak item asoshi kechisarena dena, aser parnok mapa tenüng jaa parnoki abentsü khu nenoki ashitsüla.

³³Aron putir jabaso Ithamar kübok Merari jabaso kinungertemi sentep süki nung inyaktsüba parnok mapa ajakji ya lir.”

³⁴Mosa, Aron aser telok tanishirtemi Kohat nunger kidong-kidong, kinunger-kinunger züngdang.

³⁵Sentep süki nung mapa asoshi, mapai air nisung shia küm semer nungi temalen küm tenem tashi,

³⁶aser shirnok kinungertem züngdang, itemji meyirijang ana, noklang tenet ser tenem liasü.

³⁷Mosa teka ajanga Kibubai melaba ama, Kohat kidongtem sentep süki nung mapa inyaker ajak Mosa aser Aron nati züngdangba parnok itemi lir.

³⁸Gershon jabasotem parnok kidong-kidong, kinunger-kinunger züngdangbaji,

³⁹sentep süki nung mapa inyaktsü asoshi mapai air nisung shia küm semer nungi tema küm tenem tashi tain,

⁴⁰oda parnok kidong-kidong, kinunger-kinunger züngdangba meyirijang ana, noklang trok ser semer liasü.

⁴¹Kibubai melaba ama sentep süki nung tenzüker ajak Gershon jabasotem parnok kidong-kidong, kinunger-kinunger Mosa aser Aron nati züngdangba itemi lir.

⁴²Merari jabasotem parnok kidong-kidong, kinunger-kinunger züngdangbaji,

⁴³sentep süki nung mapa inyaktsü asoshi mapai air nisung shia küm semer nungi tema küm tenem tashi,

⁴⁴oda parnok kidong-kidong, kinunger-kinunger züngdangbaji meyirijang asem, noklang ana liasü.

⁴⁵Mosa teka ajangaKibubai melaba ama Merari jabasotem parnok kinunger-kinunger Mosa o Aron nati züngdangba itemi lir.

⁴⁶Mosa, Aron aser Israel nunger tanishirtemi Levi nunger kidongkidong, kinunger-kinunger ajak züngdang,

⁴⁷Sentep süki nung khu abentsü mapa, tenzüksü mapai air nisung shia küm semer tema nungi küm tenem tain tashi,

⁴⁸oda parnok züngdangba meyirijang ti noklang pungu ser tir liasü.

⁴⁹Kibubai Mosa ajanga melaba ama nisung shia pei mapa aser kechi khu abentsü aji parnok nem lemsa-a agütsü. Yamaji Kibubai Mosa dang melaba ama parnok züngdang.

Züngdangba 5

Tanendak Merüktsü Ozüing

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Zütsüra aketer mesüra pei mang nungi langka yima aluba mesüra tasü mang dak kongshiba agi menena akümba, yamala nisungtemji tanendak nungi aridokang ta Israel nungertem nem ozüing agüjang.

³Tebur saka tetsür saka tanendak kimalen parnokji aridokang, anungji tanendak koba nung ni lir, aji parnoki memenentsütsü.”

⁴Israel nungertemi yamaji inyak, parnok tanendak kimaleni yokadok. Kibubai Mosa dang ashiba ama parnoki inyak.

Tai Inyakba Temelen Agütsüba

⁵Kibubai Mosa dang ashi,

⁶“Israel nunger dang shiang, tebur mesüra tetsür kati tangar nisung anema aibelenra aser Kibuba anema tamang makatettsüsa inyakra iba nisungji tai alitsü,

⁷aser pai pei tai nangzüksüla. Pai pei tai ajak menoktsüla, aser shiba dak pai tamajung inyak pa nem shilem pungu nung ka tali enoksemer agütsütsüla.

⁸Saka shiba nem tai asoshi temenok agütsütsü ali, iba nisung sosem melira temenok agütsübaji Kibuba meyong alitsü, aser aji putir nem agütsütsüla. Iba den pa temenen pungitsü asoshi san tebong ka alitsü.

⁹Israel nungertemi temeshi oset kobasa putir dangi bener arur aji pa meyong alitsü.

¹⁰“Nisung shia temeshi sempettemji pa meyong alitsü, saka putir nem koba agütsüogo, ajibo putir meyong alitsü.”

Tamang Makatetba Kinungtsütem Tendangba

¹¹Kibubai Mosa dang ashi,

¹²“Israel nungertem dang shiang, nisung ka kinungtsü aibelena oa pa anema temenen menara,

¹³oda tangar den nüktapangtara aser aji pei kinungpu nungi miima lira, la menena kümaka la anema kuli melira kechiaser la jeptaka mapu,

¹⁴saka la kinungpui la dak tenük merema la menena meliaka la dak temulung melemra

¹⁵idangji pai pei kinungtsüji putir dangi anir aotsü; pai barley am seret ka la asoshi tenla abentsüla. Iba nungji toztü meshioktsüla mesüra liangmesen meinoktsüla, kechiaser ibai temulung malemba chiyungtsü tenla lir, oda temenen bilemtetdaksütsü chiyungtsü tenla lir.

¹⁶“Putiri la anasa anir arua Kibuba madang yutsütsü;

¹⁷aser putir jagi ali po ka nungi temeshi tzüji agitsü, aser tekülemdak süki atem nung aliba auyijia agitsü aser aji tzü nungji enoktsütsü.

¹⁸Putir jagi tetsürji Kibuba madang noktaka yutsür, la kolak nung kuji saladaktsütsü, aser tebilemtettsü tenla, tenük meremba chiyungtsü tenlaji la ket nung amdaktsütsü, aser atakatem kümdaktsüba tzü takuji pa teka nung ama atatsü.

¹⁹Idangji putiri tetsürla nemji azüngashidakja la dang ashitsü, Tebur shingaia ne den memedemi lira, aser nebuba kübok lira nai aibelena melira, iba atakatem bener aruba tzü yagi ne dak tamajung kecha tatokdaktsü.

²⁰Saka nebuba den lia nai aibelena lira aser tangar tebur den medemba agi na menena lira;

²¹putiri tetsürla nemji atakatem aser azüngashidakji ashitsü, Kibubai na tansütsü ka kümdakjang, ne tepi kongrepa aser ne tepok awakba agi na nübur rongnung atakatem kümdakjang.

²²Tang iba atakatemtsüba tzü ya ne tepi kongrepba aser ne tepok waka ne nu mendeni idakjang, aser tetsür jagi langzüksü, ‘Ni mulunger, Kibubai yamaji inyakangma.’

²³“Putiri item atakatemji kaketlong ka nung zülutsü aser aji tzü taku nungji shitoktsü.

²⁴Aser atakatem kaoba tzü takuji la nem jemdaktsütsü, aser la dak aji agi kangshidaktsütsü.

²⁵Putir jagi temulung malemba chiyungtsü tenlaji tetsürla teka nungi agitsü, aser Kibuba madang chiyungtsü tenlaji ayipshitsü, aser aji tenladaki bener arutsü.

²⁶Aji bilemtettsü asoshi putir jagi chiyungtsü tenlaji tekapu ka sünga amtsü aser aji tenladak arongtsü, aser tesülen tzüji tetsürla nem jemdaktsütsü.

²⁷Kodang pai la nem tzüji jemdaktsüdir, la menena lira aser la kinungpu anema tai mena-a lira, atakatemdaktsüba tzüji la daki aitsü aser taku akümstsü, aser la tepok awaktsü aser la tepi kongrepa akümstsü; aser tetsürji pei nübur rongnung atakatem ka alitsü.

²⁸Saka tetsürji memeneni meshiteta lira, la dak kecha masütsü, aser lai ano tanur asotsü.

²⁹“Kodang kinungtsüi pei kinungpu kübok lir nung mashileni oa menena kümdir, ibai temulung malemba ozüng lir.

³⁰Mesüra tebursang dakji temulung malemba shisatsü ka arua, pai kinungtsü dak temulung melemi kümdir, idangji pai tetsürji Kibuba madang yutsütsüla aser putir jagi iba ozüng ajak la dak inyaktsü.

³¹Kinungpuji iba nungi merükteta alitsü saka tetsürlai aibelena lira iba taiji lai abentsü.”

Züngdangba 6

Nazirittem Atema Ozüng

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nunger dang shiang, kodang tebur süshia tetsür süshia pei sasa Kibuba asoshi bendanga taküm alitsü Nazirit tatemzükba, oda balaka atemzükba lidir,

³pai pei sasa yi aser mejemtzü nungi pilatsüla. Pai yi tasentzü mesüra mejemtzü tasentzü mesüra tsükmenatzü yi majemtsüla, mesüra tsükmenatzü tajem mesüra takong machitsüla.

⁴Pa meshiteta aliba anogo tepiyong tsükmenatzü süngjang agi yangluba; telung nung tejang nungi teküp tashi kecha pai machitsüla.

⁵“Pa meshiteta aliba tatemzükba anogo ajak nungji pa tekolak nung kusünok kecha mataloktsüla; anogo mabensa tashi koba nung pai pa sasa bendanga meshiteta Kibuba asoshi lidir, pa temeshi alitsü. Pai pa ku talang küma adokdaktsütsüla.

- ⁶Pai Kibuba asoshi bendanga meshiteta aliba anogo ajak pai tasü mang anasa maotsüla.
- ⁷Pai pei sasa tebu atema mesüra tetsü atema mesüra tedi tenu, mesüra teyi tenu atema parnok asü dang memerük makümtsüla. Kechiaser Tsüngrem atema pa pila-a ayuba temaitsüji pa tekolak nung lir.
- ⁸Pa bendanga meshiteta aliba anogo ajak nung Kibuba dang pa temeshi lir.
- ⁹“Nisung kar aoksa-a pa anasa süadokra, aser pai meshiteta ayuba kuji menena küm daksüra, idangji pai pa meshitetba anogo nung tekolak sütoktsüla. Tenetnübuba nung pai aji sütoktsüla.
- ¹⁰Tinübuba nung guduru ana mesüra guduru chanu ana putir dangi sentep süki kishi jagi bener arutsüla.
- ¹¹Putir jagi ka temenen tenla asoshi, aser kaji tarongba tenla asoshi tenla-a pa asoshi temenen pungitsü, kechiyong tasümang agi pai pa tai mena. Panüjisa pa kolak meshitettsüla.
- ¹²Pa bendanga aliba anogo nung Kibubaasoshi pa pila-a alitsüla. Aser san tepong küm ka chanu ka tai tenla asoshi pai bener arutsüla; saka temalen pai bendanga meshiteta aliba anogotemji pai menendaksü nungji ajibo mezüngsemtsü.
- ¹³ “Nazirit atema ibai ozüng alitsü. Kodang pai pila-a aliba anogotemji abensadir, pai tenlaji sentep süki kikümbangi bener arutsüla.
- ¹⁴Aser pai Kibuba nem pa tenla agütsütsüla. Tarongba tenla asoshi küm ka chanu san tepung tarak maket ka, aser küm ka chanu san tetsü tarak maket ka temenen tenla asoshi aser san tepung tarak maket ka yimjung tenla asoshi tenlatsüla.
- ¹⁵Piyazü meinokba amtsük molok ka, amzü tanük totzü den meyoktepba amtsük telong, aser totzü mezür piyazü meinokba amtsük tapu ka, aser iba den parnok chiyungtsü tenla aser parnok tajemtsü tenlatsüla.

¹⁶“Putir jagi itemi Kibuba madang agütsütsü, aser temenen tenla aser tarongba tenla agütsütsü.

¹⁷San tepungji piyazü meinokba amtsük molok denji Kibuba madang yimjung tenla tepseta tenlatsü. Iba jagi putiri ano chiyungtsü tenla aser tajemtsü tenla agütsütsü.

¹⁸Aser Nazariti pa bendanga meshiteta ayuba tekolakji sentep süki kishi züngdang sütoktsü, aser bendanga meshiteta aliba kuji yimjung tenla tepsetba kübok aliba mi manungji enoktsütsü.

¹⁹“Kodang Naziriti bendanga meshiteta ayuba kuji sütokdir, putiri pa nem san tepung shi soa aliba nungi tapu ka agiteta, molok nungi amtsük ka aser piyazü meinokba amtsükji agiteta agütsütsü.

²⁰Aser putir jagi itemji ayipshia tenla asoshi Kibuba madang ayipshitsüla. Ayipshiba tenla tekü aser sarutenba tepi dena putir asoshi ibai temeshi lir. Iba sülen jiang Nazirit jagi tsükmenatzü yiji ajemtsü akok.

²¹“Pa pila-a aliba mapang shibai Kibuba dang tenla asoshi tatemzükba ayur Nazirit asoshi ibai ozüng alitsü. Nazirit ozüngi melaba ama pai atemzükbaji pai beshitsüla.”

Putir Temoatsü

²²Kibubai Mosa dang ashi,

²³“Aron aser pa jabasotem dang shiang, nenoki Israel nungertem moatsüdang yamai ashitsüla.

²⁴“Kibubai na moajang aser nüka liang;

²⁵Kibubai pa tejak ne dak yalokjang, aser ne dang yimlibilem sayuang;

²⁶Kibuba tejak ne tsütsüi meyipdakjang, aser ne nem tesünep agüjang.

²⁷“Anungji parnoki Israel nungertem rongnung kü tenüng agi ajatsü, idangji ni parnok dang langzütsü.”

Züngdangba 7

Tanishirtemi Tenla Agütsüba

¹Kodang Mosai tekülemdak sükiji renem, idakji aliba oset ajakji meshiteta pai toztü mezütsü. Ano tenladak amshiba marok-enrok ajak dak toztü mezüja pai meshitet.

²Iba sülen Israel nung tanishirtem, kinungertem, tekolaktem, aser kidong shia nütsüng yongsük züngdangba madak tanishirtemi tenla agütsü.

³Kibuba dang tenlatsü asoshi parnok talungtsü trok aser nashi pungchi terana, tanishir shia asoshi nashi pungchi ka ka; tanishir ana asoshi talungtsü ka ta bener aru. Parnoki itemji tekülemdak süki madang agütsü.

⁴Aser Kibubai Mosa dang ashi,

⁵“Sentep süki nung amshitsü asoshi itemji parnok nungi agiang, aser Levitem nem nisung shia pei mapa yari itemji agüjang.”

⁶Mosai talungtsütem aser nashi pungchitemji agia aji Levitem nem agütsü.

⁷Pai Gershon jabasotem nem parnok mapa yari talungtsü ana aser nashi pungchi pezü agütsü.

⁸Merari jabasotem nem talungtsü pezü aser nashi pungchi ti, parnok mapa yari agütsü. Parnok ajakji Aron putir jabaso Ithamar kübok liasü.

⁹Saka Kohat jabasotem nem Mosai kecha magütsü, kechiaser temeshi osettemji anebalutsü aser itemji parnok tapubang nung abentsübaji parnok mapa liasü.

¹⁰Kodang tenladakji toztü mezüja meshitet, tanishirtemi parnok tenlatem meshitettsü asoshi itemji bener arua tenladak madang yutsü.

¹¹IdangjiKibubai Mosa dang ashi, “Tenladak meshitettsü asoshi anogo shia tanishir shiai pei tenlaji abentsüla.”

¹²Mezüng anogo nung shibai tenla agütsü, paji Yihuda kidong nungi Amminadab jabaso Nashon liasü;

¹³pa tenlaji taribi su ka odangba shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka shekel neter, anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük agi sünga liasü;

- ¹⁴teronem menemtsü agi sünga aliba shekel ter atuba hon chikok ka,
- ¹⁵tarongba tenla asoshi küm ka chanu nashi pungchi ka, san tepung ka, küm ka chanu san ka;
- ¹⁶temenen tenla asoshi nabong tepung ka,
- ¹⁷aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu küm ka chanu san tepung pungu: ibai Amminadab jabaso Nashon tenla liasü.
- ¹⁸Tananübuba nung Issakar tanishir Zuar jabaso Nethaneli tenla;
- ¹⁹pai pei tenla asoshi tekülemdak amshiba amato taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka shekel neter: anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den meyokteper amzü tanük agi sünga liasü.
- ²⁰Shekel ter atuba hon susa ka teronem agi sünga liasü;
- ²¹nashi pungchi chanu ka, san tepung ka, tarongba tenla asoshi küm ka chanu san tepung ka,
- ²²temenen tenla asoshi nabong tepung ka;
- ²³aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu, nabong tepung pungu ya Zuar jabaso Nethanel tenla liasü.
- ²⁴Tasemnübuba nung Zebulun chirtem tanishirtem Helon jabaso Eliabi tenla;
- ²⁵pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den meyoktepba amzü tanük agi sünga liasü.
- ²⁶Shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga;
- ²⁷nashi pungchi chanu ka, nabong tepung ka, tarongba tenla asoshi küm ka chanu san tepung ka;
- ²⁸temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

²⁹aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, aser küm ka chanu san tepung pungu: ya Helon jabaso Eliab tenla liasü.

³⁰Pezünü buba nung Reuben chirtem tanishir Shedeur jabaso Elizuri tenla;

³¹pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter, anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den meyoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

³²shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga;

³³tarongba tenla asoshi nashi pungchi chanu ka, san tepung ka aser küm ka tain san chanu tepung ka;

³⁴temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

³⁵aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu: ya Shedeur jabaso Elizur tenla liasü.

³⁶Pungunübuba nung Simeon chirtem tanishir Zurishaddai jabaso Shelumeil tenla:

³⁷pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter: anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den meyoktepba amzü tanük liasü:

³⁸shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga liasü:

³⁹tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, aser küm ka chanu san tepung ka;

⁴⁰temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁴¹aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu: ya Zurishaddai jabaso Shelumeil tenla liasü.

⁴²Troknübuba nung Gad chirtem tanishir Deuel jabaso Eliasafi tenla:

⁴³pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter, anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den me yoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁴⁴shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga liasü;

⁴⁵tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, aser küm ka chanu san tepung ka;

⁴⁶temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁴⁷aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu küm ka chanu san tepung pungu: ya Deuel jabaso Eliasaf tenla liasü

⁴⁸Tenetnübuba nung, Efraim chirtem tanishir Ammihud jabaso Elishamai tenla:

⁴⁹pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den me yoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁵⁰shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga liasü;

⁵¹tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, aser küm ka chanu san tepung ka;

⁵²temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁵³aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu: ya Ammihud jabaso Elishama tenla liasü.

⁵⁴Tinübuba nung Manase chirtem tanishir Pedahzur jabaso Gamalieli tenla:

⁵⁵pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den me yoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁵⁶Shekel ter atuba hon susa teronem menemba agi sünga liasü;

⁵⁷tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, aser küm ka chanu san tepung ka;

⁵⁸temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁵⁹aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu; ya Pedahzur jabaso Gamaliel tenla liasü.

⁶⁰Tukunübuba nung Benjamin chirtem tanishir Gideoni jabaso Abidani tenla:

⁶¹pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den me yoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁶²shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga,

⁶³tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka aser küm ka chanu san tepung ka;

⁶⁴temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁶⁵aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu; ya Gideon jabaso Abidan tenla liasü.

⁶⁶Ternübuba nung Dan chirtem tanishir Ammishaddai jabaso Ahiezeri tenla:

⁶⁷pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den me yoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁶⁸shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga liasü,

⁶⁹tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, küm ka chanu san tepung ka;

⁷⁰temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁷¹aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu; ya Ammishaddai jabaso Ahiezer tenla alitsü.

⁷²Terkanübuba nung Asher chirtem tanishir Okran jabaso Pagieli tenla:

⁷³pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den meyoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁷⁴shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga liasü;

⁷⁵tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, küm ka chanu san tepung ka;

⁷⁶temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁷⁷aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu; ya Okran jabaso Pagieli tenla alitsü.

⁷⁸Terananübuba nung Naftali chirtem tanishir Enan jabaso Ahirai tenla:

⁷⁹pa tenlaji taribi su ka shekel noklang ka ser semer, aser taribi susa ka tekülemdak odangba amato shekel neter; anapronglaji chiyungtsü tenla asoshi totzü den meyoktepba amzü tanük agi sünga liasü;

⁸⁰shekel ter atuba hon susa ka teronem menemtsü agi sünga liasü;

⁸¹tarongba tenla asoshi nashi pungchi ka, san tepung ka, küm ka chanu san tepung ka;

⁸²temenen tenla asoshi nabong tepung ka;

⁸³aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi ana, san tepung pungu, nabong tepung pungu, küm ka chanu san tepung pungu; ya Enan jabaso Ahira tenla alitsü.

⁸⁴Israel tanishirtemi aji totzü mezüja shimtetba anogo nung tenladak meshitetbaji ibai liasü: taribi su terana, taribi susa terana, hon po terana;

⁸⁵taribi su shia shekel noklang ka ser semer, aser susa shia shekel neter, itemji tekülemdak odangba amato, shekel meyirijang ana noklang pezü liasü;

⁸⁶teronem menemtsü agi sünga hon susa terana tekülemdak odangba shekel amato, ka ka nung shekel ter: hon susa ajakji shekel noklang ka ser metsü;

⁸⁷tarongba tenla asoshi nashi pungchi terana, san tepung terana, küm ka chanu san tepung terana, aser item asoshi chiyungtsü tenla: aser temenen tenla asoshi nabong tepung terana;

⁸⁸aser yimjung tenla asoshi nashi pungchi metsür pezü, san tepung roker, nabong tepung roker, aser küm ka chanu san tepung roker. Tekülemdakji toztü mezüja meshiteter külen tenla agütsübaji itemi liasü.

⁸⁹Kodang Kibuba den jembitsü asoshi Mosa sentep süki-i ai, idangji taochi menden temalen Ozüing Süngden manung Cherubim ana tsünga nungi ola jagi pa den jembiba pai angashi. Aser pai pa den jembiba.

Züngdangba 8

Milendong Atalokdak

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

²“Aron dang shiang, kodang ni milen tenetji tsüklokdir milendong atalokdak tejaklenji tesangwa agütsütsüla.”

³Aser Aroni yamaji inyak; Kibubai Mosa dang melaba ama, milendong tejaklen sangwatsütsüsa pai milenji tsüklok.

⁴Tang milendong yanglubaji yamai; temtsüing nungi naro tashi hon agi tsünga liasü. Milendongji Kibubai Mosa dang sayuba tereprangtsü kasa nung yanglu.

Levi Kidong Meshiteta Ayuba

⁵Kibubai Mosa dang ashi,

⁶“Israel chirtem rongnungi Levitemji piladakja parnokji meshitetjang.

⁷Parnok merükdaktsütsü asoshi nai parnok dang yamai inyang: temenen pungdoktsü amshiba tzü parnok dak rüklokjang, aser parnok temang ajak

kusünok agi ongdokjang, aser parnok süoshi shitokjang aser parnok sasa merüktetdakjang.

⁸Ajiser parnok nashi pungchi chanu ka agia, aser iba chiyungtsü tenla asoshi toztü den meyoktepba amzü tanük aser nai temenen tenla asoshi nashi pungchi chanu ka agitsüla.

⁹Levitemji sentep süki madangi anir arua, Israel chirtem telok ajak adenshia alidakji noktadaksütsüla.

¹⁰Nai Levitemji Kibuba madangi anir arutsüla aser Israel ajaki; Levitem dak teka agi nemettsüla.

¹¹Aroni Levitemji Israel ajak nungiKibuba madang tayipshiba tenla ka ama agütsütsüla, anungji parnokji Kibubaasoshi mapa inyaksü renemtettsü.

¹²Aser Levitemi nashi pungchi ana kolak nungji parnok teka agi nemettsüla; itemji parnok temenen pungitsü asoshi ka, aser kaji tarongba tenla asoshi Kibuba dang tenlatsüla.

¹³Levitemji Aron aser par jabasotem madang noktadakjang, aser parnokji Kibuba madang tayipshiba tenla asoshi agütsüdakjang.

¹⁴“Yamaji nai Levitemji Israel chirtem nungi piladakjang, aser Levitemji kü meyong alitsü.

¹⁵Nai parnok meshitettsü, aser tayipshiba tenla asoshi parnokji tenlar külen, iba sülenji Levitemi sentep süki mapa inyaksü aitsüla.

¹⁶Kechiyong Israel nunger nungi ni asoshi tenzüktsü parnok shimteta lir. Israel pur mezüng asoba ajak, shirnoki tamasa nu menden lapok, parnok melena ni asoshi parnok ni agiogo;

¹⁷ kechiyong nisung aser shiruru mezüng anguba anapronglaji Israel chir rongnung ajak kü meyong lir. Ijip lima nung mezüng asoba tepsetba anogo nungi ni parnok ni atema meshiteta yuogo.

¹⁸Aser Israel chir rongnung mezüng asoba ajak melena ni Levitem agiogo.

¹⁹Israel pur tekülemdaki anasa arudang parnok dak temerenshi agi matongtsü, aser Israel chirtem temenen pungdoktsü asoshi sentep süki nung Israel chirtem mapa inyaktsü Israel chir rongnungi ni Levitem Aron aser pa jabaso nem tenzüksü agütsüogo.”

²⁰Yamaji Mosa aser Aron, aser Israel pur ajaki Levitem dang inyak. Levitem indang Kibubai Mosa dang melaba amaji Israel purtemi inyak.

²¹Aser Levitem parnok sasa temenen nungi merükteta parnok pei süoshi shitok, aser Kibubamadang Aroni tayipshiba tenla asoshi parnok tenla.

²²Ajiser Aron aser pa jabasotem madang sentep süki nung mapa inyaktsü Levitemi ai. Levitem indang Kibubai Mosa dang melaba amaji parnoki parnok dang inyak.

²³Kibubai Mosa dang ashi,

²⁴“Levitem asoshi ibai ozüing alitsü: parnok küm metsürpungu tain nungi temalen tashi sentep süki nung mapa inyaktsü,

²⁵saka küm tenem abensarbo parnok mapa inyakba nungi anentsüla.

²⁶Parnoki pei adianutem sentep süki nungi mapa inyakertem yaritsü akok, saka parnoki mapaji meinyaktsüla. Yamaji nai Levitem asoshi mapa lemsa-a agütsütsüla.”

Züngdangba 9

Süia Aoba Benjongmung

¹ Israel chirtem Ijip lima nungi adoka tanabuba küm mezüing ita Sinai lisem lima nung Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel chirtem süia aoba benjongji mapang shitak nung amungtsüla.

³Iba ita anogo terpezünü buba nikongdang mapang shitak nung, yimsü ozüingi melaba amato nenoki ibai amungtsüla.”

⁴Anungji Israel chirtem süia aoba benjongji amungtsüla ta Mosai ashi.

⁵Aser tanabuba küm mezüngbuba ita anogo terpezünü buba nikongdang Sinai arem nung parnoki süia aoba benjongji amung. Kibubai Mosa dang melaba amato parnoki inyak.

⁶Saka parnok rongnung kari tasümandak kongshiba agi memerüki küma alinung, parnoki kasa anogo nungji iba Benjong makatettsüsa aküm. Anungji iba anogo nungji parnoki Mosa aser Aron dangi arua,

⁷Mosa dang ashi, “Tasümandak kongshiba agi onok memerüki lir, saka mapang shitak nung Israel chirtem den külemi Kibuba dang tenla agütsütsüsa kechiba onok sota ayutsü?”

⁸Mosai parnok dang langzü, “Kibuba nungi nenok indang kechi shidir aji ni mangashi tashi ata-a liang.”

⁹Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁰“Israel chirtem dang shiang: nenok mesüra nenok semchisemnur kari tasümandak kongshiba agi memerüki kümaka mesüra aenlen oagi lira, parnoki Kibuba süia aoba benjongji amungtsüla.

¹¹Parnoki aji tanabuba ita anogo terpezünü buba nikongdang amungtsüla, piyazü meinokba amtsük aser süngo taku den aji achitsüla.

¹²Ibaji parnoki anepdang tashi kecha mayutsüla, mesüra teret kecha meraksatsüla. Süia aoba benjongji yimsü ozüng amato parnoki aji benshitsüla.

¹³Saka nisung shiba merüka lir aser aenleni oa mali, saka süia aoba benjong mamunger iba nisung pei nübur nungi jentoktsüla kechiaser mapang shitak nung pai pei tenla Kibuba nem magütsü. Iba nisungi pei temenen abentsüla.

¹⁴“Ne den amunger bendanger kari Kibuba dang süia aoba benjong kanüra, yimsü ozüng amato aji inyaktsüla. Bendanger aser linük senso anaprongla asoshi yimsü ka dang alitsüla.”

Tekülemdak Manung Mepet

(Ani. 40.34-38)

¹⁵Tekülemdak süki renemba anogo nung, tekülemdak Ozüing Süngden ayudakji mepet agi sübang; aji nikongdang nungi anepdang tashi mi ama süki manung mepetji liasü.

¹⁶Aser aji teti, oda anüngdang mepet agi aser aonung aji mi ama liasü.

¹⁷Kodangsa süki nungjagi mepetji ajungketdir, idangji Israel chirtem apusoa ao; aser kong mepetji anendir, yangji parnoki anen.

¹⁸Kibubai melaba ama Israel chirtemi apusoa ao, aser Kibubai melaba ama parnoki anen. Kopiga tekülemdak süki nungji mepetji lidir papigaji parnoki anena liasü.

¹⁹Aser kodang mepetji tekülemdak süki manung anogo aika lidir, idangji Israel chirtemi Kibubai melaba ama apusoa mao.

²⁰Aser khen khenbo mepetji tekülemdak süki manung anogo ishika dang liasü; idangji Kibubai melaba ama parnoki anena ali, aser Kibubai melaba ama parnoki apusoa ao.

²¹Khen khenbo mepetji nikongdang nungi anepdang tashi dang liasü, aser kodang mepetji anepdang ajungketdir, parnoki apusoa ao, mesüra aji anüngdang nungi aonung tashi lira, kodang mepetji ajungketdir idangji parnoki apusoa ao.

²²Anogo ana süshia, mesüra ita ka, mesüra küm ka mepetji tekülemdak süki manung süloka alidang Israel chirtemi anena ali, aser apusoa mao; saka aji ajungketdang parnoki apusoa ao.

²³Kibubai melaba agi parnok anena ali, aser Kibubai melaba agi parnoki apusoa ao. Mosa ket ajanga Kibubai melaba ozüing parnoki benshia liasü.

Züngdangba 10

Taribi Jangzü

¹Aser Kibubai Mosa dang ashi,

²“Taribi jangzü ana yangluang, itemji tatsüngba mapa asütsüla. Itemji nai telok ajatsü asoshi aser tanendak nungi apusotsü asoshi amshitsüla.

³Kodang anapronglaji apudir telok ajak ne dangi sentep süki kiküm dangi senteptsüla.

⁴Saka ka dang apura, tanishirtem Israel nübur meyirijang madak kiburtem dang ne dangi senteptsüla.

⁵Kodang ar sanga apudir, anüdoklen anena alirtemji apusotsü.

⁶Aser kodang kasaji tanabena apudir, anüdoklentip anena alirtemji apusotsü; parnok apusotsü asoshi ar sanga jangzü aputsü.

⁷Saka kodang telok senteptsü lidir, nenoki ar mesangi dang jangzüji aputsüla.

⁸“Aron putir jabasotemi jangzüji aputsüla. Ibai nenok aser nenok sülen tarutsü putu ajak atema yimsü alitsü.

⁹Kodang nenok timtemdaksüba tsükchir anema nenok rarai odir jangzü agi ar asangtsüla. Idangji Kibubanenok Tsüngremi nenok bilemtettsü, aser nenok tsükchir nungi kümzüksü.

¹⁰Ano nenok pelaba anogo nungi, aser nenok taka-tait benjong akadang, aser nenok ita tetenzük nung, nenoki nenok jangzü tarongba tenla madak, aser yimjung tenla tepsetba madak aputsüla; aser nenok asoshi itemji Kibubamadang tebilemtettsü asoshi alitsü. Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir.”

Sinai Toktsüba

¹¹Aser küm tanabuba, ita tanabuba anogo metsübuba nung, tekülemdak süki nung Ozüng Süngden temalen nungi mepetji agienadok.

¹²Anungji Israel chirtemi tatongi shia Sinai lisem lima arem nungi apusoa ao; aser mepetji Paran arem nung anen.

¹³Aser Mosa ajanga Kibubai melaba ama parnoki apusoa jajaba ibai mezüngbuba liasü.

¹⁴Aser tamasa Yihuda nunger tanendak nungi nisan den par telok apuso. Amminadab jabaso Nashon iba telok madak tanishir liasü.

¹⁵Issakar kidong telokji Zuar jabaso Nethaneli anir ao.

- ¹⁶Zebulun kidong telokji Helon jabaso Eliabi anir ao.
- ¹⁷Kodang tekülemdak sükiji lokten, tekülemdak süki abener Gershon aser Merari nunger apuso.
- ¹⁸Ajisür Shedeur jabaso Elizuri anir Reuben nunger tanendak nungi nisan den par telok apuso.
- ¹⁹Simeon kidong telok madak Zurishaddai jabaso Shelumiel liasü.
- ²⁰Aser Gad kidong telok madak Deuel jabaso Eliasaf liasü.
- ²¹Aser Kohat nungeri temeshi osettemji bener apuso, aser parnok matongdang tangartemi tekülemdak sükiji yanglu.
- ²²Ammihud jabaso Elshamai anir telok Efraim kidong tanendak nungi nisan den par telok apuso.
- ²³Aser Manase kidong telok madak Pedahzur jabaso Gamaliel liasü.
- ²⁴Benjamin kidong telok madak Gideon jabaso Abidan liasü.
- ²⁵Dan kidong tanendak nungi nisan den par telok apuso. Iba telok madak Ammishaddai jabaso Ahiezer liasü.
- ²⁶Okran jabaso Pagiël Asher kidong telok madak tanishir liasü.
- ²⁷Aser Enan jabaso Ahira Naftali kidong telok madak liasü.
- ²⁸Yamaji Israel chir telok tatongi apuso.
- ²⁹Idangji Mosai Midian nunger toko Reuel jabaso Hobab dang ashi, “Ni nenok nem ibai agütsüdi ta Kibubai ashiba linüki asenok apusodagi, onok den arung aser onoki ne dang junga benshidi; kechiyong Kibubai Israel dang tajung inyaktsü nangzükogo.”
- ³⁰Pai langzü, “Nibo nenok den maotsü; saka ni kü linük aser pei nübur dangi meyipa aotsü.”
- ³¹Mosai ashi, “Yimlibilema nai onok tetoktsüma, kechiaser arem koba nung onok anentsü aji nai metet, aser na onok asoshi tenük ama asütsü.

³²Na onok den arura, Kibubai kechisa onok dak tajung inyakdir, aji oda onokia ne dang inyaksü.”

Nüburtem Apusoa Aoba

³³Aser parnoki Kibuba tenem nungi asemnü lenmang ao, aser Kibubatezüngzüktepba ozüng süngdenji parnok jakdang asemnü lenmang jelia parnok asoshi tanendak ka bushia ao.

³⁴Aser parnoki tanendak nungi apusoa aodang Kibuba mepetji anüngdang parnok temalen liasü.

³⁵Kodang ozüng süngdenji apusoa odir Mosai ashi, “Aramesoang; Oh Kibuba; ne tsükchirtemji prokshidakjang, ne sempartem ne jakdang jenshidakjang.”

³⁶Kodang aji anendir pai ashi, “Oh Kibuba, Israel nunger meyirijangsa meyirijang ter dangi meyipang.”

Züngdangba 11

Tabera Nung Kibuba Mi

¹Tang nüburtemi Kibubai angashia tamajung jembia nemnem, aser aji angashia pa ain adoka, Kibuba mi parnok rongnung jangru aser tanendak tezülen kar arong.

²Kodang nüburtemi Mosa dang ayimten, pai Kibuba dang sarasadem aser miji remsepadok.

³Anungji iba meta dangji Tabera ta aja, kechiaser Kibuba miji parnok rongnung jangru.

Nüburtemi Mosa Anema Nemnemba

⁴Parnok den külemi bendangertema liasü, aser parnoki shi kanga chinüa aküm, aser Israel chirtemia tanaben jeba ashi, “Shibai onok nem tachitsü shi agütsütsü?”

⁵Ijip nung onoki angati ango achiba, züngi, mapu-züngi, repchilasüng aser lasüng bilemteter.

⁶Saka tang onok yasete lir, aser kecha maka, mana dak alema onok kecha maka.”

- ⁷ Manaji Koriander tejang amai tereprangtsü nung berem mesüka liasü,
⁸ nisungtemi oagi itemji bendena senzü, aser aji lung nung menünga mesüra semki nung asen aser aji chipo nung metar iba jagi amtsük telong yanglu; aser aji tachitsü asoshi toztü den amtsük telong asangba amai liasü.
⁹ Tanendak azüngtsü tsükdang iba manung manaji tsük.

Mosai Tsüngrem Dang Nemnemba

- ¹⁰ Mosai nüburtem kinunger shia pei süki kikümbang nung jebtepba angashi, aser Kibuba ain kanga adokba yong Mosa kanga mepelai liasü.
¹¹ Anungji Mosai Kibuba dang ashi, “Kechiba ne tenzüker dang nai yamai sashia benshir? Nai iba nübur khuret ajak kü nem benloktsütsüsa na mepelatsü mapa ni kechi inyak?
¹² Ni item nübur ajak aben asü? Mesüra parnok ne teku nung ajunger nubentsüri mama ayongba tanur abenba amato nai parnok tebou nunger dang azüngashia nangzükba linük jagi bener oang, ta nai kü dang shitettsüsa ni parnok aso asü?
¹³ Ni iba nübur ajak nem kong nungi shi bena arua agütsütsü? Kechiyong onok achitsü shi onok nem kua, ta jeba parnoki kü dang ashir.
¹⁴ Kü kijai iba nübur khuret ajak abentsü makok, kechiaser ya ni asoshi onsara taret lir.
¹⁵ Iba amai nai kü dang benshitsü süra, ni khenyongi tepseta tokang ta ni ne dang mepishir; ne tsüngdang ni yimlibilem ngura kü nem joko kü timtem tengudaktsü.”

Mosai Tanishir Neter Shimba

- ¹⁶ Kibubai Mosa dang ashi, “Israel nunger rongnung tanishir nai metetba tambur nisung neter kü dangi anir arung. Parnokji sentep süki-i anir arua idakji ne den külemi noktadkajang.
¹⁷ Aser ni alutsü aser yangji ne den jembitsü, aser ne madak aliba tanela kar agia parnok madak yutsütsü, aser nüburtem khu ne kijai masü, parnoki aji ne den abentsü.

¹⁸Aser nai nübur dang shiang, nenoki shi achitsü asoshi nenok sasa asüng atema meshitetang, kechiyong Kibubai angashia, shibai onok nem tachitsü shi agütsütsü, kechiyong Ijip nungbo onok taso shia liasü ta nenoki jebogo, anungji nenok nem shi agütsütsü, aser aji nenoki achitsü.

¹⁹Nenoki anogo ka mesüra ananü mesüra pungunü, mesüra ternü mesüra metsünü dang machitsü.

²⁰Saka ita songtema teni nungi adoka lakseta achitsü, kechiaser nenok rongnung alibaKibuba nenoki magizük aser pa jakdang kechiba onok Ijip nungi anir adok? ta jeba ashi.”

²¹Mosai ashi, “Nübur shir rongnung ni lir tetsüng agi jajar meyi noklang trok lir; aser nai ashi, parnok ita songtema achitsü ni parnok nem shi agütsütsü.

²²Parnok peria parnok asoshi san telok aser nashi telok tepsetdi ma? Mesüra tzüyim nung ango ajak parnok asoshi puaka aji agi parnok peridi ma?”

²³Aser Kibubai Mosa dang langzü, “Kibuba teka yamaji tatsü no? Kü o atalokdisü mataloklir tang nai angutsü”.

²⁴Mosai oagi nüburtem dang Kibuba oji ashi, aser nübur rongnung tambur neter pai sentepdaksü, aser süki meketa toktsü.

²⁵Aser mepet nung Kibubaalua pa dang jembi aser pa madak aliba tanela kar agia tambur neter madakji yutsü, aser kodang tanelaji parnok madak liasü, parnoki shin o jembi, saka joko parnoki yamaji meinyak.

²⁶Saka tanendak nisung ana, ka tenüng Eldad aser tangar kaji Medad liasü, aser parnok madak tanelaji alu, parnok tenüng züluoka liasü, saka süki nungi metugu, aser parnoki tanendak shin o jembi.

²⁷Anungji asangur kati asema oa Mosa dang ashi, “Eldad aser Medad nati tanendak shin o jembidar.

²⁸Aser pa teshimtet rongnung ka, Mosa tenzüker Nun jabaso Yihusuai ashi, kü kibur Mosa, parnok anendakjangma.

²⁹Saka Mosai pa dang langzü, nai tenük meremer asü? Kibubai pei tanela parnok dak enokja, Kibuba er nübür ajak ainkar kümdaktsünüali.”

³⁰Aser Mosa o Israel tamburtem tanendaki shilang.

Opiya Ozü Yokba

³¹Aser tzüyim nungi opiya ozü bener arutsü Kibuba nungi mopung ka ao, aser itemji tanendak anasa külena külena anogoshi lenmang tanendak meketa ali, tema nungi süklep ana shi melema tsükdaktsü.

³²Panüji nisungtem ammanng tepiyong aser tananüa anogo nungjia opiya ozüji benden. Ajak dang ishiba bena arusangia homer ter benden, aser parnoki itemji parnok tanendak meketa merepshia ayu.

³³Saka ano parnoki shiji memejaki tepu tsüngda nung alidang, Kibuba ain nübürtem anema adok, aser Kibuba wara tulu ka agi nübürtemji tepset.

³⁴Anungji iba dangji Kibroth-hattaava ta aja, kechiaser parnoki yangji shi jangrartemji rema yutsü.

³⁵Kibroth-hattaava nungi nübürtemi Hazeroti apusoa oa idakji anen.

Züngdangba 12

Miriam o Aron Merenshiba

¹Mosai Kushtsür ka agiba atema Miriam o Aron nati pa anema jembi.

²Parnoki ashi, “Kibubai Mosa den dang jembir asü? Pai asenok dena mejembir no?”

³Tang ali jak nung alir ajak dang alema iba nisung Mosa kanga ajemaluba nisung ka liasü.

⁴Aoksa-a Kibubai Mosa, Aron aser Miriam dang ashi, “Ner asem sentep süki-i adokang.” Aser par asemji adok.

⁵Aser Kibubai mepet tongshi ka nung alu aser süki kiküm nung noktak, aser Aron o Miriam na aja, aser tenapronglai tejak leni aru.

⁶Aser pai ashi, “Tang kü o angang nenok rongnung ainkar kar lira, ni Kibubai kü sasa pa dang mangdang nung metetdaksütsü, ni pa den pungmang nung jembitsü.

⁷Kü tenzüker Mosa denbo yamaji masü, kü ki ajak madak pa ketdang yuja lir:

⁸Pa denbo ni tebang o tebang na agi ajang ajanga jembir, tetezütsü agi masü aser Kibuba temanga pai angur; ajangla kechiba nenoki kü tenzüker Mosa anema jembitsü temulung ulur?”

⁹Aser Kibubai parnok anema ain adok aser pa pila-a ao.

¹⁰Aser süki temalen nungi mepetji agien; aser ajiang, rürjep ama mesünga Miriam dak zütsüra adok, aser Aroni Miriam dak reprang, aser ajiang la dak zütsüra liasü.

¹¹Idangji Aroni Mosa dang ashi, “Oh kü kibur, onoki tamashi inyakba aser onoki temenen menaba yong onok temerenshima.

¹²Pei tetsü nu menden nungi asodang shi tesadang ka meketi asoba nisung ama la tasü ama tekümdaksüma ta ni mepishir.”

¹³Aser Mosai Kibuba dang ayimtena ashi, “Oh Tsüngrem, ni mepishir la anebjangma.”

¹⁴Kibubai Mosa dang langzü, “Tebui la jak nung metsü metsüloktsüra, la maksü nung anogo tenetnü atsüka melilima? Tanendak tezülen tenetnü la shibanga yuang aser iba sülenji la tanendaki anir arutsü akok.”

¹⁵Anungji tenetnü tanendak tezülen Miriam shibanga ayu, aser Miriam tanaben meyipa anir maru tashi nisungtemi apusoa mao.

¹⁶Iba sülen nisungtemi Hazerot nungi apusoa ao aser Paran lisem lima nung anen.

Züngdangba 13

Itdangitertem Yokba

¹Kibubai Mosa dang ashi,

- ²“Israel nunger nem ni agütsütsü aliba Kanan lima ladangtsü asoshi tebu kidong shia nungi parnok rongnung tanishir ka ka yokang.”
- ³Kibubai melaba ama Mosai parnokji Paran litem lima nungi yok. Parnok ajak Israel tanishirtem liasü.
- ⁴Itemi parnok tenüing liasü: Reuben kidong nungi Zakur jabaso Shammua.
- ⁵Simeon kidong nungi Hori jabaso Shafat.
- ⁶Yihuda kidong nungi Yefune jabaso Kaleb.
- ⁷Issakar kidong nungi Yosef jabaso Igal.
- ⁸Efraim kidong nungi Nun jabaso Hoshea.
- ⁹Benjamin kidong nungi Rafu jabaso Palti.
- ¹⁰Zebulun kidong nungi Sodi jabaso Gaddiel.
- ¹¹Yosef kidong nungi, aji Manase kidong, Susi jabaso Gaddi.
- ¹²Dan kidong nungi Gemalli jabaso Ammiel.
- ¹³Asher kidong nungi Mikael jabaso Sethur.
- ¹⁴Naftali kidong nungi Vofsi jabaso Nahbi.
- ¹⁵Gad kidong nungi Maki jabaso Geuel.
- ¹⁶Linük ladangtsü Mosai yokba nisungtem tenüingji itemi lir. Mosai Nun jabaso Hoshea tenüingji Yihusua agi melentsü.
- ¹⁷Mosai Kanan limaji ladangtsü parnok yoka ashi, “Anüolentip limai iang aser tenem jagi tuang,
- ¹⁸aser alinükji kechi ama, yangji aliba nisungtemji tashi tait asü mait, parnokji ishika asü aika reprangang.
- ¹⁹Aser parnok aliba limaji kechi ama, ajung asü majung: aser parnok alidak yimtitemji moa nung asü mitsa nung alir;

²⁰aliji kechi ama, temo asü teret, min ali asü mali, nenoki tasü itang aser iba lima nungi adokba süngjangji kar bener arung.” Iba mapangji tsükmenatzü mezüng amenba mapang liasü.

²¹Anungji parnoki tua Hamat tsütsü Zin lisem lima nungi Rehob tashi alinükji ladang.

²²Parnoki anüolentipi ai, aser Hebroni aru, aser yangji Anak chir Ahiman, Sheshai; aser Talmai liasü. (Tang Hebronji Ijip nung Zoan dang nungi küm tenet temalen yanglua liasü).

²³Aser parnoki Eshkol lenteni aru, aser idakji tsükmenatzü tejep ka keter lepzük, aser aji nisung anati sünggra nung aben; ano parnoki jarem jang aser monguzünu bener aru.

²⁴Anungji iba meta dangji Eshkol lenten ta aja, kechiaser Israel chirtem idakji tsükmenatzü tejep lepzük.

It dangiter tem Osang

²⁵Anogo lirnü linükji ladanger külen itdangiter temji shilang.

²⁶Parnokji Mosa, Aron aser Israel chir telok ajak dangi kadesh nung Paran lisem limai shilang, aser ano idakji atangba süngjangtemji parnok dang sayu.

²⁷Parnoki Mosa dang ashi, “Nai koleni onok yok, iba linük jagi onok oa ladangogo aser atangji ibaji mamatzü aser ninang mojitzü ayimba lima ka lir; aser yangi süngjang ka lir.

²⁸Aji saka yangji alirtemji tashi tait aser parnok yimtitemji atsübanga lir, aser kanga tulu, aser iba dakji alaka onoki Anak chirtem yangji angu.

²⁹Anüolentip linük nungji Amalek nunger lir, aser tenem nung Amor nunger aser Yebus nunger alir; aser Kanan nungertemji tzüyimkü aser Yordan tzüküm nung alir.”

³⁰Mosa tsüngdang aliba nisungtemji ola madokdaksüi Kalebi ashi, “Asenoki khenyongi tudi aser aji agidi; kechiaser aji kokteta lir.”

³¹Saka pa den atur nisungtemi ashi, “Asenoki nisungtemji anema atutsü makoktsü, kechiaser parnokji asenok dang nungi tashi taitba lir.”

³²Anungji parnoki ladangba linük indangji tiyazü osang ka Israel nungertem dangi prokshia ashi, “Alinük koba onoki ladangtsü ao, idakji adokba jagi nisungtemji meperir, aser idakji aliba nisungtemji aso tulu;

³³ aser yangji Nefilim nungi arua Anak chirtem onoki angu, aser onokji parnok tsüngdang süngku amai dang liasü.”

Züngdangba 14

Nisungtemi Nemnemba

¹Idangji telok ajaki ola adoka ayimten, aser paonungji nisungtemi ajeb.

²Aser Israel chir ajaki Mosa o Aron na anema nemnem, aser telok ajaki tena dang ashi, “Onok Ijip lima nung sür lilasang.

³Kechiba onok nok agi laodaktsütsü Kibubai anir aru? Onok kinungtsütem aser onok chirtem parnoki tepsettsü; onok asoshi Ijipi meyipa aotsü tajungba masü no?”

⁴Aser parnok kati ka dang ashi, “Asenoki arkotong ka shimdi aser Ijipi meyipa odi.”

⁵Idangji telok ajak sentepa aliba jakdang Mosa aser Aron na tejak mechiokadok.

⁶Aser linük ladangi aortem rongnung Nun jabaso Yihusua aser Yefune jabaso Kaleb nati pei süoshi shisa;

⁷aser Israel chir telok ajak dang parnoki ashi, “Alinük koba ladanga onoki ajanga ao, aji kanga dang alima tajung lir.

⁸Kibubai asenok dang pelara, pai iba limai asenok anir arutsü, aser mamatzü o ninang mojitzü yima aliba limaji asenok nem agütsütsü.

⁹ Kibubaanema dang tapuso, mesüra linük nung aliba nisungtemji nenoki tetsübuma; kechiyong itemji asenok asoshi chiyungtsü, parnok tekümzüksü parnok nungi agienogo aser Kibuba asenok den lir, parnokji tetsübuma.”

¹⁰Saka telok ajaki tena dak lung agi aontsü ashi. Idangji Kibuba sentsüwangshi sentep süki nung Israel chir ajak madaki adok.

¹¹Aser Kibubai Mosa dang ashi, “Iba nüburi kopiga ni sensatsütsü? Parnok rongnung temaitsü ajak ni inyakaka, kopiga parnoki kü dang mamangtsü?”

¹²Ni parnok wara agi tepsettsü, aser parnok senmang mamangdaksütsü, aser parnok dang nungi na agi kin tuluba aser tamarenba kümdaksütsü.”

Mosai Nüburtem Asoshi Sarasademba

¹³Saka Mosai Kibuba dang ashi, “Ajangla Ijip nungeri aji angashitsü; kechiyong parnok rongnungi ne tashi agi nai iba nübur anitet,

¹⁴aser aji parnoki iba linük nung alirtem dang ashitsü. Na Kibuba iba nübur rongnung lir ta parnoki angashiogo, kechiyong na Kibuba tejak o tejak na angur aser ne mepet parnok temalen noktaker, aser anüngdang mepet tongshi nung aser aonung mi tongshi nung nai parnok jakdang aor.

¹⁵Tang nai iba nübur nisung ka ama tepsetdi ta süra, idangji ne nüngsang angashirtemi ashitsü:

¹⁶Kibubai parnok dang nangzükba lima iba nübur pai anir arutsü makok, anungji pai parnok arem nung tepset.

¹⁷Aser ni ne dang mepishir, Kibuba ain adoktsü mekara aser yimlibilem nung teperi, temenen menaba aser ozüng raksaba tai atoker; aser iba jagi tai aketba kecha agi memeshitettsür; tsürabur tai menaba asoshi chirnur madak tasembuba aser pezü buba putu tashi semdang,

¹⁸ ta nai jembiba amato Kibuba tashi tulusang.

¹⁹Ni ne dang mepishir, ne yimlibilem uluba ama iba nübur tai menaba aser Ijip nungi tang tashi nai iba nübur dang tai atokba ama tai tokangma.”

²⁰Aser Kibubai Mosa dang ashi, “Ne o amato ni tai tokogo.

²¹ Saka ni taküm alinung, atangji Kibuba sentsüwangshi agi alimaji agütsütsü;

²²atangji ni Ijip nung aser arem nung inyakba kü sentsüwangshi aser temaitsütem angurtem ni ano terben atitangogo, aser kü o magi;

²³atangji ni par tsürabur dang nangzükba limaji parnoki mangutsü, mesüra ni sensatsür katia aji mangutsü.

²⁴Saka kü tenzüker Kaleb dak tanela balaka alinung, aser temulung bendanga kü sülen anitak nung, pa aoba linük jagi ni pa anir arutsü, aser par chirtemi aji agitsü.

²⁵Tang Amalek nunger aser Kanan nunger lenten nungji alinungji asüng nenok meyipang aser Temerem Tzüyim leni arem jagi iang.”

Kibubai Nisungtem Merenshiba

²⁶Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

²⁷“Kopiga ni anema nemnemba iba tamajung telok den ni azüzüksü? Israel chirtemi nemnemba koba parnoki ni anema jembitep, aji ni angashiogo.

²⁸Parnok dang shiang, Kibubai ashir, Ni taküm alinung atangji nenoki ni angashia jembiba ama, yamaji ni nenok dang inyaksü.

²⁹Nenok tasümang iba arem nung tsüksü; aser nenok yongsük nung atenba küm metsü nungi temalen shirnoki ni anema nemnem,

³⁰atangji Yefune jabaso Kaleb aser Nun jabaso Yihusua dak alema koba lima asoshi nenok lidaktsütsü ni kü teka mekang, aji agi nenok marutsü.

³¹Saka nenok tila tanurtem shirnok tepsettsü atema alitsü ta nenoki ashi, parnok ni anir arutsü, aser parnoki nenoki magizükba limaji metettsü.

³²Saka nenok asoshibo nenok tasümang iba arem nung toktsütsü.

³³Aser nenok chirtem arem nung küm lir sannüker küma alitsü, aser arem nung nenok tasümang shizüka mao tashi nenok jabujari khu nenoki abentsü.

³⁴Nenoki alinük ladangba anogo apir, oda anogo lir anogo kaka shia küm kaka, oda küm lir nenoki menaba tai nenoki abentsü, aser nenoki ni nungi tenoktangba meteta arutsü.

³⁵Ni Kibubai jembigo, ni anema sentepa aliba iba tamajung telok ajak dang atangji inyaksü; iba arem nung nenok asütsü.”

³⁶Nisungtem shir linük ladangtsü asoshi Mosai yok, parnoki alinük indangji tiyazü bener aruba ajanga telok ajak pa anema nemnemdaktsü,

³⁷oda linük atemaji tiyazü osang bener arurtem ajak Kibuba madang wara agi südaktsü.

³⁸Saka linük ladangi aortem rongnung Nun jabaso Yihusua aser Yefune jabaso Kaleb tena taküm ali.

Alinükji Amaktsü asoshi Mezüngbuba Merangdangba

(Taz. 1.41-46)

³⁹“Aser Mosai item o Israel ajak dang ashi, aser nisungtemi mang kanga ayim.

⁴⁰Parnok anepdang shishia tenem kolaki tua ashi, Kibubai jembiba linüki atutsü onok yangi lir, kechiyong onoki temenen menaogo.”

⁴¹Saka Mosai ashi, “Takok mangutsü ta meteta kechiba nenoki Kibubai melaba raksatsüyonga aor?

⁴²Nenok tsükchir jakdang nenok tepseta lir tetu; kechiyong Kibuba nenok rongnung mali.

⁴³Kechiyong nenok jakdang Amalek nunger aser Kanan nunger lir, aser parnok nok agi nenok laotsü, kechiaser nenok Kibuba sülen manitaki meyipa oa lir; anungji Kibuba nenok den malitsü.”

⁴⁴Saka parnoki ma ta tenem jagi atutsü merang, aji saka Kibubatenangzükba Ozüng Süngden, aser Mosa tanendak nungi aenshia mao.

⁴⁵Idangji Amalek nunger aser iba tenem nung aliba Kanan nunger alu aser parnok den rara, aser Horma tashi parnoki amak.

Züngdangba 15

Tarongba Tenla Asoshi Ozüng

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²Israel chirtem den jembiang aser shiang, “Kodang ni nenok nem agütsüba limai nenok arudir,

³aser Kibuba dang tenla agütsüdir, tarongba tenla mesüra tepela tenla mesüra temulunger tenla mesüra nashi o san telok nungi Kibuba asoshi teronem menemba, nenok teti akaba benjong nung tenangzükba atalokba asoshi tenladir,

⁴idangji shibai pei tenla agütsüdir toztü hin ka shilem pezübuba den amzü tanük efa nung terbuba shilem den meyokteper chiyungtsü tenla Kibuba asoshi agütsütsüla.

⁵Tajemtsü tenla asoshi tsükmenatzü yi, aser san chanu shia nai tarongba tenla den mesüra tetepsetba den hin ka pezübuba shilem agütsütsüla.

⁶Mesüra san tepung ka asoshi chiyungtsü tenla nai renemtsü atema amzü tanük efa ka terbuba shilem ana den toztü hin ka asembuba shilem meyokteper nai tenlatsüla.

⁷Tajemtsü tenla asoshi tsükmenatzü yi ka shilem asembuba teronem tajung asoshi Kibuba dang nai tenla-ang.

⁸Aser tarongba tenla mesüra balaka tatemzükba atalokdaksütsü tepseta tenlaba mesüra yimjung tenla asoshi Kibuba atema nai nashi pungchi agütsüandang;

⁹nashi pungchi denji chiyungtsü tenla amzü tanük efa ter shilem nung asemsü toztü hin tesadang den tenlatsüla.

¹⁰Aser Kibuba asoshi teronem menemtsü mi agi tenlaba, tsükmenatzü yi hin ka tesadang tajemtsü tenla asoshi nai tenlatsüla.

¹¹“Yamaji nashi pungchi asoshi süshia mesüra san tepung mesüra san tepung chanu, mesüra nabong chanu asoshi inyaktsüla.

¹²Nenoki kwika renemdir iba shia asoshi, yamaji item yongsük yari nenoki inyaktsüla.

¹³Kibuba dang teronem tajung asoshi tenla agütsüandang senso shia iba amai inyaktsüla.

¹⁴Aser aener kar ne den lira, mesüra nenok rongnung teti alir süshia, pai Kibuba dang teronem tajung tenlanüra, nenoki inyakba amaji paia shitak inyaktsüla.

¹⁵Nenok telok ajak asoshi aser aener shia nenok den amunger, item ajak asoshi yimsü ozüing ka dang alitsü. Nenok putu ajak nung nenok aser aener ajak Kibuba tsüing dang iba ozüing kasa alitsü.

¹⁶ Nenok aser aener amunger ajak asoshi ozüing ka aser yimsü ka dang alitsü.”

¹⁷Aser Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁸Israel nunger dang shiang, “Ni nenok anir arutsüba limai nenok kodang idir,

¹⁹idangji linük chiyungtsü nenoki achidang, nenoki Kibuba dang tenlatsüla;

²⁰tamasa am yangluba mapang nung motsüingnem nungi sarutenba amato balaka yur, nenoki amtsük ka tenla asoshi agütsütsüla.

²¹Nenoki tamasa am yangluba nungi nenok putu songtema Kibuba nem shilem ka agütsütsüla.

Memeteti Temenen Menaba Atema Tenla

²²“Aser kodang Kibubai Mosa den jembiba item temelabatem mebenshi-i aibelendir,

²³oda Mosa ajanga KIBUBAi nenok dang melaba ajak, Kibubai ozüing agütsüba anogo nungi, aser nenok putu songtema;

²⁴idangji aji teloki memeteti inyakra, yimsü ozüing amato chiyungtsü tenla, tajemtsü tenla aser temenen tenla asoshi nabong tepung ka, Kibuba dang teronem tajung asoshi telok yinti-i nashi pungchi ka tarongba tenla asoshi tenlatsüla.

²⁵Aser Israel chir yinti asoshi putiri temenen pungitsü asoshi inyaktsüla, aser parnok dang tai, atoktsü kechiyong aji aibelenba liasü, aser Kibuba dang mi

aji tenlaba parnok pei tenla bener aruogo, aser parnoki aibelenba asoshi Kibuba madangi temenen tenla benogo.

²⁶Aser Israel yinti aser parnok rongnung aliba aener tai atoktsü, kechiaser nisung yinti-i aji meshitak inyak.

²⁷ “Nisung kati meshiteti temenen menara, idangji temenen tenla asoshi pai küm ka chanu nabong tsüla ka tenlatsüla.

²⁸Aser aibelenba nisung asoshi putiri temenen pungiba inyaktsüla. Kodang pai Kibuba madang meshiteti temenen menadir, pa asoshi temenen pungitsütsü, aser pa tai atoktsü.

²⁹Israel nunger rongnung linük senso saka mesüra nenok rongnung bendanger saka, shibai meshiteti langka inyakdir, pa asoshi ozüng kasa alitsüla.

³⁰Saka nisung shibai meteta temenen menadir, pa linük senso saka aener saka, pai Kibubaanema sensatsür, anungji iba nisungji pei nübur nungi jentoktsü.

³¹Kechiaser pai Kibuba o sensatsür, aser melaba raksatsür. Iba nisungji meshimeshia leptoktsü, pai menaba tai pa dak alitsü.”

Amungnü Raksar Temerenshi

³²Aser Israel chirtem lisem lima arem nung alidang, parnoki nisung ka amungnü süng kuya angu.

³³Shirnoki pa süng kuya angu, parnoki paji Mosa aser Aron aser telok ajak dangi anir aru.

³⁴Aser parnoki paji tepuokdak ayu, kechiaser pa dak kechi inyaktsü aji memettdaktsüi liasü.

³⁵Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Nisungbaji atangji südaktsütsüla; tanendak alir ajaki pa dak lung agi aontsüla.”

³⁶Anungji Kibubai Mosa dang ashiba ama parnoki pa tanendak nungi anir adoka lung agi pa dak aon, aser pa asü.

Sütsüng Asoshi Ozüng

³⁷Aser Kibubai Mosa dang ashi,

³⁸ “Israel chirtem dang shiang, parnok putu songtema parnok sübang anüing sentsü agi sentaka parnok asoshi sütsüng parnoki yanglutsüla.

³⁹Sütsüngji nenok asoshi nenoki reprangtsüla, aserKibubai melaba ajak bilemtettsü aser itemji inyaktsü; aser koba sülen nenoki jabujaria ao iba sülen nenok pei temulungjang aser nenok tenük meyoktsü asoshi aji alitsü.

⁴⁰Oda kü ozüing ajak nenoki bilemteta itemji inyaktsü aser nenok Tsüngrem asoshi meshiteta alitsü asoshi.

⁴¹Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir, ni nenok Tsüngrem asütsü asoshi Ijip lima nungi nenok anitet. Ni Kibubanenok Tsüngrem lir.”

Züngdangba 16

Kora, Dathan aser Abiriami Anema Apusoba

¹ Tang Levi kidong nungi Kohat chir Izhar jabaso Kora, Reuben kidong nungi Eliab jabasotem Dathan aser Abiram aser Pelet jabaso On,

²parnoki Israel chirtem nüngtugu kar shimteter telok tanishir noklang ana ser tenem anir Mosa anema apuso.

³Parnoki Mosa aser Aron anema atenshi aser tena dang ashi, “Nenata yabo onsara, telok ajak oda nisung shia temeshi lir, aserKibuba parnok rongnung lir; ajangla kechiba nenati Kibuba er telok madak nena sasa yamai ulur?”

⁴Mosai aji angashi dang pa tejak mechiok,

⁵ajiser pai Kora aser pa telok dang ashi, “Anepdang Kibubai pa meyong shiba aser shiba temeshi lir aji sayutsü, aser paji pa anasa arudaktsütsü; oda shiba pai shimdir, pai pa anasa arudaktsütsü.

⁶Ya inyang: Kora aser par telok ajaki miteptsü susa nenoki benang;

⁷aser iba nungji mi enokang, aser asüing Kibuba madang liangmesen enokang, aser Kibubai shiba shimdir paji temeshi alitsü; nenok Levi chirtem ya nenoka onsara.”

⁸Aser Mosai Kora dang ashi, “Tang angang, nenok Kora chirtem.

⁹Israel pur telok nungi nenok kisüing shimteta pa anasa arudaktsütsü; Kibuba tekülemdak süki nung tenzüksü aser telok jakdang noktaka parnok tenzüksübaji nenok asoshi atemata dang asü?

¹⁰Aser pai na aser adianutem Levi jabasotem ajak pa anasa anir aru; aser nai putir mapa bushir asü?

¹¹Aji asünung na aser ne medemer ajak sentepba ya Kibuba anema lir, aser nenok Aron anema nemnemtsüsa pai kechi inyak.”

¹²Mosai Eliab jabaso Dathan aser Abiram tajai yok, aser parnoki ashi, “Onok matutsü.

¹³Mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba linük nungi nai onok anir arua arem nung tepsettsü, aser onok madak ne sasa tanishir asütsü ya atemata ka dang asü?

¹⁴Ano nai mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba linüki onok anir maru, mesüra onok nem alu mesüra tsükmenatzü tsüki senmang amangtsü magütsü; item nisung tenük nai pokdaktsütsü asü? Onok matutsü.”

¹⁵Idangji Mosa kanga ain adok aser Kibuba dang ashi, “Parnoki tenlaba tagizük, ni parnok nungi gado ka danga magika, mesüra parnok shinga maitsü.”

¹⁶Mosai Kora dang ashi, “Asüing na aser ne medemer ajak Kibuba madangi arutsüla, na, parnok aser Aron.

¹⁷Nenok nisung shiai pei mi susa nung liangmesen enoker benang, nenok nisung shiai Kibuba dangi mi susa abentsü, aji mi susa noklang ana ser tenem alitsü; na aser Aron pei mi susa benang.”

¹⁸Parnok nisung shiai pei mi susa aben aser iba manung mi enok, aser iba manung liangmesen ayu, aser sentep süki kikümbang nung Mosa aser Aron den noktak.

¹⁹Korai parnok anema sentep süki kikümbang nung telok ajak sentepdaktsü aser Kibuba sentsüwangshi telok ajak madaki adok.

- ²⁰Aser Kibubai Mosa o Aron dang ashi,
- ²¹“Parnok khenyongi samatsütsü asoshi nenok sasa iba telok nungi pila-ang.”
- ²²Saka Mosa aser Aron nati pei tejak mechiok aser ashi, “Oh Tsüngrem, meimchir tanela ajak madak Tsüngrem, nisung kati temenen mena nung nai telok ajonga madak ain adokdi ma?”
- ²³Kibubai Mosa dang ashi,
- ²⁴“Kora, Dathan aser Abiram alidak nungi atsüngenang ta telok dang shiang.”
- ²⁵Mosai aramesoa Dathan aser Abiram dangi ao, aser Israel tambur pa sülen anitak.
- ²⁶Aser pai telok dang jembia ashi, “Item nisung tamajungtem süki nungi aenshiang, aser parnok meyong kecha nunga tekongshi, aji mesüra parnok temenen ajak den oker aotsü.”
- ²⁷Anungji Kora, Dathan aser Abiram alidak süki nungi parnok aenshi. Aser Dathan o Abiram parnok kinungtsürtem o tanurtem den parnok süki kikümbang nung adoka noktak.
- ²⁸Idangji Mosai ashi, “Iba yagi ni pei mulungba agi inyaker masü item mapa ajak inyaksü Kibubai ni yok ta nenoki metettsü.
- ²⁹Item nisung, nisung ajak asüba amai, mesüra nisung ajak yimya amato süra, ajangla Kibubai ni meyok.
- ³⁰Saka Kibubai langka tasen inyakra, aser ali-i pei tebang lapoka parnok akaba ajak meyokadokra, aser parnok taküm dang Sheoli lura, idangji nisungi Kibuba sensatsüogo ta nenoki metettsü.”
- ³¹Idangji item o ajak pai jembizükli, parnok kübok aliji sadanga lapok;
- ³²aser ali-i pei tebang lapoka parnok ajak, parnok kibong aser Kora den adener nisung ajak aser oset ajak meyokadok.
- ³³Anungji parnok aser parnok den adener ajak taküm dang Sheoli alu; aser ali-i parnok manung shibang aser telok nungi parnok sama.

³⁴Idangji parnok meketa aliba Israel nunger ajaki ayimtena jena oa ashi, “Asenok ali-i meyoka lir asemang.”

³⁵Aser Kibuba nungi mi adoka liangmesen tenlaba nisung noklang ana ser tenemji meyokadok.

Mi Susa

³⁶Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

³⁷“Aron putir jabaso Eleazar dang shiang, jangrua aliba mi susaji shimtenang aser mi susaji ajakleni talang nung prokshidakjang, kechiaser aji temeshi lir.

³⁸Kechiaser item temenen nisungi parnok taküm agi alanga mi susaji temeshi kümduksüogo. Tenla dak tenembangtsü asütsü asoshi itemji tematsük küma atsüngtsüla, kechiaser parnokji Kibuba madang tenlaba lir. Parnokji Israel nungertem asoshi temaitsü ka lidakjang.”

³⁹Anungji Eleazar putiri terongsetertemi tenlaba yongmen yin susatemji benden aser aji tenladak tenembangtsü asoshi atsüng.

⁴⁰Ibai Israel chirtem atema tebilemtettsü ka alitsü, oda Aron semchirtem dak alaka shingaia Kibuba dang liangmesen marongtsü, aji oda mesüra pa Kora aser pa telok ama masütsü asoshi Mosa ajanga Kibubai pa den jembiba ama inyak.

Aroni Nisungtem Kümzükba

⁴¹Saka tasüngji Israel chir telok ajaki Mosa o Aron na anema nemnema ashi, “Nenoki Kibubar nüburtem kar tepsetogo.”

⁴²Saka kidong nisungtemi Mosa o Aron na anema sentep, parnoki sentep süki tsütsü reprang; aser ajiang mepet agi aji sübang aser Kibuba sentsüwangshi adok.

⁴³Idangji Mosa o Aron na sentep süki tejakleni aru.

⁴⁴Aser Kibubai Mosa dang ashi,

⁴⁵“Ni parnok khenyongi samatsütsü asoshi telok rongnungi atsüngenang.” Aser parnoki pei tejak mechiok.

⁴⁶Mosai Aron dang ashi, “Ne mi susa bena arung aser aji tenladak nungi iba nung miji enokang, aser iba manung liangmesenji ataloka yujang aser aji telok dangi kara-a bener oang, aser parnok asoshi temenen pungdoktsü inyakang. Kibuba nungi terasaba adokogo, aser wara tenzükogo.”

⁴⁷Mosai jembiba ama Aroni miji aben aser sentepa aliba tiyongi asüma ai aser ajiang, nisung rongnung wara ji tenzuka liasü; aser pai liangmesenji yutsü, aser nisungtem pungdoktsü pai yanglu.

⁴⁸Pai tasü o taküm na tsüngda nung noktak, aser waraji anen.

⁴⁹Tang wara agi asürtemji, Kora mapa asoshi asüba meteni meyirijang terpezü ser noklang tenet liasü.

⁵⁰Aroni sentep süki kiküm nung Mosa dangi meyipa ao aser waraji anen.

Züngdangba 17

Aron Ajok

¹Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel chirtem dang shiang, aser parnok nungi kidong shia ajok ka ka ajiang. Parnok kidong tanishir shia nungi ajok ajak agi terana, nisung shia ajok nungji pei tenüng züluang.

³Levi ajok nungji nai Aron tenüng zülutsüla. Parnok kidong shia tanishir ka ka shia ajok ka ka alitsü.

⁴Aser sentep süki kechi nung ni ne den ajuruteper yangji Ozüng Süngden madang nai itemji yujang.

⁵Nisung shiba ni shimteter pa ajok nungji temeche adoktsü, aser Israel nunger nemnemba koba parnoki ni anema nemnemer aji ni anendaktsütsü.”

⁶Anungji Mosai Israel chirtem dang jembi, aser parnok tanishir ajaki pa nem ajok agütsütsü. Parnok kidong shia tanishir shiai ka ka oda ajok terana; aser parnok ajok rongnung Aron ajoka liasü.

⁷Mosai Ozüng Süngden süki nungKibuba madang itemji ataloka yutsü.

⁸ Tasüngji Mosai Ozüng Süngden süki jaki ai, aser Aron ajok koba Levi kidong asoshi liasü, idakji temeichi adoka tepen apung aser almond süngjang tamen atang.

⁹Idangji Mosai Kibuba madang nungi ajok ajakji Israel chirtem dangi bener adok. Parnoki aji repring aser nisung shiai pei ajok agi.

¹⁰AserKibubai Mosa dang ashi “Ozüng Süngden madang Aron ajokji anema apusortem anema temaitsü asütsü meyipa yuang. Iba yagi parnoki ni anema nemnema tatem kümdaktsütsü, anungji parnok masütsü.”

¹¹Kibubai melaba ama Mosai ajak inyak.

¹²Aser Israel chirtemi Mosa dang ashi, “Ajiang, onok tesamar, onoka makaka, onok ajak makaka.

¹³Anasa arur nisung shia Kibuba tekülemdak süki anasa arurbo asür aser asenok ajak samatsü asü?”

Züngdangba 18

Putir aser Levi Mapatem

¹Kibubai Aron dang ashi, “Ne jabasotem aser nebu kinungertemi tekülemdak aibelenba ajak abentsü; aser putir mapa nung aibelenba ajak asoshi na aser ne jabasotemi dang abentsü.

²Nebu kinunger Levi kin ne adianutem ne den yariteptsü asoshi ne den anir arung, aser na aser jabasotemi Ozüng Süngden jakdang tenzüktsü.

³Parnoki na aser süki mapa ajak anebalutsü, saka parnok aser na masütsü asoshi parnoki tekülemdak oset-tsüset aser tenladak anasa marutsüla.

⁴Parnoki ne den yaritepa sentep süki mapa inyaktsü saka tangar nisung shinga nenok alidak anasa marutsüla.

⁵Aser Israel chirtem madak ain adokba malitsü asoshi nenoki tekülemdak aser tenladakji repringtsüla.

⁶Aser ajiang, ni ne adianu Levi nunger Israel chirtem nungi shimtetogo; ni asoshi parnokji Kibuba dang sentep süki mapa inyaktsü agütsüba sempet lir.

⁷Aser na aser ne jabasotemi dang tenladak kechisarena mapa aser teyindangba sü telunglen putir mapa inyaktsü, aser itemji nenoki reprangtsü; ni nenok nem putir mapaji sempet ama agütsüba lir saka tangar nisung shibai ibaji anasa arudir südaktsütsü.”

Putirtem Shilem

⁸Idangji Kibubai Aron dang ashi, “Ajiang tenladak kü nem agütsüba ajak madak ketdang asütsü ni ne nem agütsür. Israel nungeri agütsüba temeshi tenla ajak ni na aser jabasotem nem teti atema shilem asütsü agütsür.

⁹Mi nung merongi anüngzükba temeshitiba tenlatemji ne shilem asütsü. Kü nem agütsüba sempet ajak nungi temeshitiba tenlatem, chiyungtsü süshia, temenen tenla süshia, mesüra tai tenla süshia, item ajakji na aser ne jabasotem asoshi alitsü.

¹⁰Ajak dang temeshitiba amato aji chiang, tebur shiai aji achitsüla. Nai aji temeshi ta züngshiang.”

¹¹“Ano ibai ne meyong alitsü: parnok tenla, sempet oda Israel chirtem tayipshiba tenla ajak na aser ne jabasotem asoshi teti shilem asütsü ni agütsüogo. Ne kidang shirsa merükteta ali parnoki aji achitsü.

¹²Totzü tajungtiba aser yi aser tsük tajungtiba ajak, mezüng süngjang koba parnokiKibuba nem agütsür aji ne nem agütsüogo.

¹³Parnok linük nung amenba süngjang koba parnoki Kibuba dangi bener arur, aji ne meyong alitsü, ne kidong merüka alir shiai aji achitsü.

¹⁴ Israel nungeri kü nem bendanga agütsüba ajakji ne meyong alitsü.

¹⁵“Kechisarena mezüng nu menden lapokba, nisung süshia, shiruru süshia, koba Kibuba nem agütsüogo aji ne meyong alitsü, saka mezüng asoba jabaso aser mezüng mepuba memerükba shiruru ajak nai alangzüktsüla.

¹⁶Parnokji ita ka tain asüandang talangzükba jenjang tekülemdak amshiba amato yongmenyin sen pungu agi alangzüktsüla.

¹⁷Saka mezüing mepuba nashi, san mesüra nabong, itemji nai malangzüksüla, parnokji temeshi lir. Parnok züji tenladak rüklojang, aser aji Kibuba dang teronem tanang asoshi mi agi tenlaba alitsü.

¹⁸Parnok shiji ne meyong alitsü, oda tayipshiba tenla mamalong aser tajichi tepi, aji ne meyong alitsü.

¹⁹“Temeshi oset tenla ajak koba Israel chirtemi Kibuba dang tenlar aji na aser ne jabaso jalatem nem teti shilem asoshi agütsüogo. Ibai Kibuba madang teti tatem makaba tezüngzüktepba na aser ne kinungertem den alitsü.”

²⁰Aser Kibubai Aron dang ashi, “Parnok linük nung na kecha senmang malitsü, mesüra parnok rongnung na shilem kecha makatsü; Israel chir rongnung na shilem aser ne senmangji ni lir.”

Levitem Shilem

²¹Kibubai ashi, “Ajiang, ni Levi chir nem oda sentep süki nung parnoki tenzükba mapa taa, Israel nunger tershilem ajak senmangtsü agütsüogo.

²²Tang nungi Israel chirtemi parnok temenen menar masütsü asoshi sentep süki anasa marutsüla.

²³Saka Levitemi sentep süki mapa inyaksü, aser parnoki pei tai menaba abentsü; aser parnok putu songtema aji teti asoshi ozüing alitsü, aser Israel chir rongnung parnok senmang makatsü.

²⁴Kechiyong Israel chir ter shilem koba parnoki Kibuba nem tenla agütsür, aji ni Levitem nem senmangtsü asoshi agütsüogo. Anungji ni parnok dang shiogo Israel chir rongnung parnok senmangtsü maka.”

Levitem Ter Shilem

²⁵Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

²⁶“Nai Levitem dang shiang, kodang nenoki Israel chirtem nungi nenok senmangtsü parnok nungi ter shilem agizükdir, idangji nenoki Kibuba asoshi ter shilem nungi ter shilem agütsütsüla.

²⁷Nenok tenlaji motsüngnem nung aliba tsük mesüra temenüngdak aliba tsükmenatzü ama züngshitsü.

²⁸Yamaji nenoki Israel chirtem nungi alangzükba ter shilem ajak nungi Kibuba dang tenlatsüla. Item ter shilem nung jagi Kibuba shilemji nenoki Aron putir nem agütsütsüla.

²⁹Nenok nem agütsüba ajak nungi tajungtiba aser temeshitibaji Kibuba nem agütsütsüla.

³⁰Anungji nai parnok dang ashitsü, kodang nenoki tajungba tenladir idangji Levitem asoshi motsüngnem nungi anguba ama, aser tsükmenatzü menüngdak nungi anguba ama aji züngshitsü.

³¹Aji nenoki ajaklen, nenok aser nenok kinungeri achitsü; kechiyong sentep süki nung nenok mapa asoshi meyipa anguba nenok asoshi tajangzükji ya lir.

³²Iba nungi tajungtiba shilem agütsüba ajanga nenok temenen malitsü, saka nenok masütsü aser Israel chirtemi agütsüba temeshi tenlaji nenoki memenentsüla.”

Züngdangba 19

Nashi Temerem Aut

¹Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

²“Ibai Kibubai melaba yimsü ozüngji lir; Israel chirtemi nashi temerem ka tarak mesüra pungmen maket aser kodanga süngra meyokdangba ka ne dangi anir arung ta shiang.

³Nai aji Eleazar putir nem agüjang, aser aji tenladak kimaleni anir adoka pa madang tepsettsüla.

⁴Aser Eleazar putiri iba züji pei temeyong agi bena arur sentep süki tejaklen tsütsü tenetben rükloksütsü.

⁵Idangji pa madang nashi teküp, shi, azü aser janaji arongtsü.

⁶Putiri cedar süng esop aser jakja-a meremba oset kar agia itemji nashi arongba tiyong nungji enoktsütsü.

⁷Ajiser putiri pei süoshi shitoktsü aser pai tzü chigutsü iba sülenang pai tanendaki aitsü, aser putirji nikongdang matong tashi memerüki alitsü.

⁸Shibai aji rongdir pai pei süoshi shitoktsü, aser tzü chigutsü aser nikong dang tashi memerüki alitsü.

⁹Merükteta aliba nisung kati nashi arongba autji bendentsü aser tanendak kimalen temerükdak toktsütsü. Itemji Israel chirtem teloki merüktettsü atema tzü asoshi ayutsü. Ya temenen nungi meshitetba asoshi alitsü.

¹⁰Shibai nashi autji bendendir, pai pei süoshi shitoktsü, aser pa nikong dang tashi memerüki alitsü. Ibai Israel chirtem aser bendanger shir nenok den amunger, ajak asoshi teti atema yimsü ozüing ka alitsü.

Tasü Mang dak Kongshiba

¹¹“Shibai nisung tasü mang dak kongshidir anogo tenetnü tashi memerüki alitsü.

¹²Pai pei sasa anogo asemnübuba aser tenetnübuba nung tzü nung meshitettsüla; idangji pa merüka alitsü. Saka pai tasemnü aser tenetnübuba nung pei sasa memeshitetra, pa merüka makümstsü.

¹³Shibai nisung tasümang dak kongshir memerüki lidir aser Kibuba tekülemdak süki menentsüdir; iba nisungji Israel nungi jentoktsüla. Kechiaser merüktettsüba tzüji pa dak merüklok, pa memerüki alitsü; pa memerükbaji ano pa dak alitsü.

¹⁴“Kodang nisung ka süki nung südir iba atema ozüing ya alitsü: Süki-i aitba nisung shiba aser süki nung aliba nisung shia anogo tenet memerüki alitsü.

¹⁵Chipo-anpo kobasa tenembangtsü keta mali aser lapoka lir ajia memerüki alitsü.

¹⁶Shibai moapu nung nok agi tepsetba mesüra odang asüba dak kongshidir, mesüra nisung teret dak mesüra leper dak kongshidir, anogo tenetnü memerüki alitsü.

¹⁷“Memerükba nisung asoshi merüktetdaksüba tenla arongba nungi aut kar agiteta po ka nung enoktsü aser iba ma nung tzü temerük enokang.

¹⁸Idangji merükteta aliba nisung kati esop agia aji tzü nungji metener süki aser idakji aliba osettsüset ajak aser idakji aliba nisung ajak dak rükloktsütsü.

Ano shibaisa nisung teret dak mesüra tepseta aliba dak, mesüra yimya agi asüba dak kongshir, parnok dak pai rükloktsütsüla.

¹⁹Nisung shiba merükteta ali pai memerükba nisung dakji tasemnübuba aser tenetnübuba nung rükloktsütsüla. Aser tenetnübuba nung pai pa meshitettsütsü. Nisung shiba merüka lir pai pei süoshi shitoktsü aser tzü chigutsü aser nikongdang tashi pa-a memerüki alitsü.

²⁰“Saka nisung shiba memerüki lidir, aser pei sasa memeshiteter, iba nisung telok rongnungi jentoktsü, kechiaser pai Kibuba tekülemdak menentsüogo: memerükba tzü pa dak merükloktsü, paji memerüki lir.

²¹Aser parnok asoshi aji teti yimsü alitsü, aser shibai memerükba tzü dakji kongshidir nikongdang tashi memerüki alitsü.

²²Aser memerükba nisungi kechi daksa kongshidir memerüki alitsü, aser nisung shibai iba dak kongshidir nikongdang tashi memerüki alitsü.”

Züngdangba 20

Kadesh Nung Atalokbatem

(Ani. 17.1-7)

¹Mezüngbuba ita nung Israel nunger telok ajak Zin lisem lima arem atong, aser nisungtemi kadesh nung ali. Yangji Miriam asü aser arem.

²Yangji telok asoshi tzü maliasü, aser nisungtemi külemi Mosa aser Aron anema sentep.

³Parnoki Mosa den toktepba ashi, “Kibuba madang onok adianutem asüdangto onoka sür lilasang;

⁴Kechiba nai Kibuba er telok onok aser onok kiset shirurutem südaktsütsü yagi anir aru?

⁵Kechiba nai Ijip lima nungi onok aniteta iba samesa lima yagi anir aru? Yangi tsük mesüra munguzünu, tsükmenatzü mesüra jarem kecha mali. Aser yangi tajemtsü tzüa maka.”

⁶Idangji Mosa o Aron nati telok tsüngdang nungi oa sentep süki kikümbangi ia parnok tejak mechiok; aser Kibuba sentsüwangshi parnok dangi adok.

Meriba Tzü

⁷Kibubai Mosa dang ashi,

⁸“Ajokji agiang aser nedi Aron nenati telokji külemi sentepdakjang. Parnok jakdang lung nungjagi tzü adokdaktsütsüsa jembang. Iba lung nungjagi nai tzü adokdakjang, aji parnok aser parnok kiset shirurutem atema tajemtsü alitsü.”

⁹Aser pai melaba ama Mosai Kibubamadang nungi ajokji agi.

¹⁰Mosa o Aron nati lung jakdangji telokji sentepdaksü, aser Mosai parnok dang ashi, “Nenok anema apusortem angang; onoki nenok asoshi iba lung nungi tzü adokdaktsütsü asü?”

¹¹Idangji Mosai teka mekanga pa ajok agi lung dakji anaben aziük, aser tzü jenti adoka parnok aser parnok kiset shirurutem ajak ajem.

¹²Saka Kibubai Mosa o Aron dang ashi, “Israel chirtem nükdang nenoki ni meshiteta ayutsü kü dak mamang nungji ni parnok nem agütsüba lima jagi nenoki parnok anir marutsü.”

¹³Ibai Meriba nung atalok, kong Israel chirtemi Kibuba den toktep, aser kaji parnok rongnung pa temeshi ta pa sasa sayu.

Edom Chubai Israel Nunger Yoktsü Noktangba

¹⁴Kadesh nungi Mosai osangbenertem Edom chuba dangi yok. Parnoki ashi, “Ne adianu Israeli yamai ashir, onok dak atalokba timtem ajak nai meteter.

¹⁵Ozü tetsü-teboutem Ijipi alu, aser onok idakji küm aika ali, aser Ijip nungeri onok aser onok tsüraburtem dang mejungi benshi,

¹⁶saka onoki kodangKibuba dang ayimten, pai onok ola angashi, aser kotak tenyar ka yoka onok Ijip nungi anitet. Tang onok ne arrtsü tatembang nung aliba kadesh yimti nung lir.

¹⁷Yimlibilema onok ner lima ajanga odakjangma. Onoki alu mesüra tsükmenatzü lu ajanga maotsü, mesüra tzübu nungi tzü majemtsü. Onoki chubar alimang leni dang aotsü, aser ne arrtsü ajanga mao tashi onoki tajichileni mesüra tabeleni memeyiptsü.”

¹⁸Saka Edom nungeri langzü, “Nenoki ya ajanga süitsü temerang, yamaji mesüra ni nenok anema nok bener arutsü.”

¹⁹Ano Israel chirtemi ashi, “Onoki alimang jagi dang aotsü, onok aser onok kiset shirurutemi ner tzü jemra, iba atema onoki jenjang agütsütsü. Onok odang süidakjangma.”

²⁰Saka pai langzü, “Nenoki aji ajanga mesüitsüla.” Idangji Edomi Israel chirtem anema tashi tait nisung aika den aru.

²¹Edomi pa arrtsü atena aotsü memela nung Israel chirtemi parnok nungi meyipa oadok.

Aron Asüba

²²Israel chirtem telok ajak kadesh nungi apusoa Hor tenemi aru.

²³Hor tenem nung Kibubai Mosa aser Aron dang ashi,

²⁴“Ni Israel chirtem dang nangzükba limai Aron maitsü. Pa asütsü, kechiaser Meriba tzü nung nenati kü temelaba ozüing anema noktak.

²⁵Aron aser pa jabaso Eleazar anir Hor tenem jagi tuang,

²⁶aser Aron putir sobutsüji sepzüka aji par jabaso Eleazar nem semdakjang; kechiaser Aron pei pur den atentsü, pa idakji asütsü.”

²⁷Kibubai melaba ama Mosai inyak, aser telok ajaki ngua parnok Hor tenemi atu.

²⁸Mosai Aron sobutsüji sepzüka aji pa jabaso Eleazar nem sobudaktsü. Aser tenem kolak nungji Aron asü. Idangji Mosa aser Eleazar tenem nungi alu.

²⁹Kodang telok ajaki Aron süogo ta angashi, Israel kidong ajongai Aron asoshi anogo semer mang ayim.

Züngdangba 21

Kanan Nunger Madak Takok Anguba

¹ Kodang anüolentip nung aliba Kanan nunger Arad chubai Israel Atharim lenmangi arur ta jembiba angashi, pai Israel anema rara aser kar apu.

²Idangji Israeli Kibuba dang ya oda atemzük, “Nai item nisungtem onok ket nung agütsüra, onoki parnok yimtitem ajak meshimeshiaa samatsütsü.”

³Kibubai Israel ola anga, aser Kanan nungerji bendanga agütsü. Anungji Israeli parnok aser par yimtitem meshimeshia raksatsü; anungji iba linük dang Hormab ta aja.

Yongmenyin Per

⁴ Parnoki Hor tenem nungi Temerem Tzüyim leni Edom meketdanga ao. Saka nisungtemji lenmang nung tazüzük makai küma,

⁵ parnok Tsüngrem aser Mosa anema jembia ashi, “Kechiba nenoki onok lisem lima nung asütsüsa Ijip nungi anir adok? Kechiaser idaki amtsük aser tzüa mali. Iba samesa chiyungtsü yagi onok alaker.”

⁶Idangji Kibubai parnok rongnung per tesashi yoka item jagi nisungtem dak meji aser Israel nunger aika asü.

⁷Anungji nisungtemi Mosa dang arua ashi, “Onoki temenen menaogo, kechiaser onokiKibuba aser na anema temenen jembigo; onok nungi perji agentsü asoshiKibuba dang mepishijang.” Aser Mosai parnok asoshi mepishitsü.

⁸IdangjiKibubai Mosa dang ashi, “Per ka yangluang aser aji rangdong ka nung tulokang; aser shiba daksa per jagi mejidir iba dakji repringang aser taküm alitsü.”

⁹ Anungji Mosai yongmenyin agi per ka yanglu aser aji rangdong ka nung ayu. Idangji shirnok daksa peri mejidir, yongmenyin per dakji repring aser taküm ali.

Hor Tenem nungi Moabi Aoba

¹⁰Tang Israel chirtem apusoa oa Obot nung anen.

¹¹Parnoki Obot nungi apusoa oa Abarim lisem lima Moab jakdang aliba anüdoklen tsütsü anen.

¹²Yang nungjagi parnok apusoa oa Zered lenten nung anen.

¹³Idak nungjagi apusoa oa Amor nunger litsü tashi oa aliba Arnon lisem lima külen tsütsü anen, kechiaser Arnonji Moab aser Amor nunger tsüngda Moab arrtsü nung lir.

¹⁴Anungji Kibuba Rara kaket nung ya shia lir. “Sufa nung Waheb, aser Arnon lententem,

¹⁵Aser wabetsa lententem, koba Ar tashi oagi lir, aser Moab arrtsü nung metaloka lir.”

¹⁶Yang nungjagi Beer tashi maneni ao aser tzübu koba nung Kibubai Mosa dang ashi, “Nisungtem külemi sentepdakjang, aser ni parnok nem agütsüdi.”

¹⁷Idangji Israeli iba ken aten: “Tzü adokang, o tzübu; Iba tzü indang nenoki ken tenang;

¹⁸Chubatemi atuba tzübu indang, koba nübur tamarenertemi tuok, tamarenertem ajok agi aser parnok mechi agi.” Idangji parnoki lisem lima nungjagi Mattania ao.

¹⁹Mattana nungi Nahaliel, Nahaliel nungi Bamoth,

²⁰Bamoth nungi Moab lenteni aru kong nungi Pisga kolak nungi lisem limaji reprangzüka yok.

Sihon Chuba Aser Og Chuba Akokba

(Taz. 2.26—3.11)

²¹Idangji Israeli Amor nunger chuba Sihon dangi osangbenertem yoka ashi,

²²“Ner linük ajanga onok odakjang. Onoki alu leni mesüra tsükmenatzü lu leni memeyiptsü, mesüra tzübu kecha nungia tzü majemtsü. Ner arrtsü maten tashi onoki chuba lenmang nungji aotsü.”

²³Saka Shioni pa arrtsü atena Israel aotsü memela. Pai pei nübur ajak aniten aser Israel anema aremi ao aser Israel anema Yahaz-i arua Israel anema rara.

²⁴Saka Israeli pa nok agi tepset aser par linük Arnon nungi Yabbok tashi agi, oda Ammon nunger litsü tashi, kechiaser parnok arrtsü tashi ita liasü.

²⁵Israeli Amor nunger yimtitem ajak oda Heshbon aser iba temeket yimtitem agi aser parnok idakji ali.

²⁶Heshbonji Amor nunger chuba yimti, shibai taoba Moab chuba anema rara aser pa nungi alinük ajakji oda Arnon tashi rakzük.

²⁷Anungji ken atener jagi ya oda aten: “Heshboni arung aser aji yanglushidakjang, Sihon yimti yangerdakjang.

²⁸Kechiaser Heshbon nungi mi, Sihon nungi milak adokogo. Iba jagi Moab nung, aser Arnon tenem nung kiburtem meyokogo.

²⁹ Oh Moab! Na asoshi aiatai, nenok raksaogo Oh Khemos nisungtem! Pai par jabasotem tejenshir kümdaktsüogo, Aser par jalatem tepuoker kümdaktsüogo, Amor nunger chuba Sihon ket nung.

³⁰Saka onoki parnok kokogo; Heshbonji Dibon tashi lua raksatsüogo, onoki parnok Nofa nungi Medeba tashi oagi samatsüogo.”

³¹Aji oda Israeli Amor nunger linük nung ali.

³²Mosai Yazer ladangi yoker külen parnoki pai temeket nung aliba yimtitem makbang aser yangji aliba Amor nunger aritok.

³³Ajiser parnoki Bashan leni meyip, aser Bashan chuba Og-i parnok anema pei nisung ajak Edre-i nung raratsü adok.

³⁴Saka Kibubai Mosa dang ashi, “Pa tetsübu, kechiaser pa, par nübur ajak aser par linükji ni ne nem bendanga agütsüogo. Heshbon nung aliba Amor chuba Sihon dak inyakba ama pa daka inyaktsü.”

³⁵Anungji parnoki pa, par jabasotem aser par nisungtem ajak, oda kata anünga metoktsüi tepset. Aser parnoki par linük ajongaji agi.

Züngdangba 22

Moab Chubai Balaam Tajai Yokba

¹Idangji Israel nungertem apusoa Moab lenten Yordan anüdoklen külen tsütsü Yeriko nung anen.

²Tang Zippor jabaso Balaki Amor nunger dang Israeli inyakba ajak angu.

³Aser nisungtemji jenti asünung Moabi tsübuadok. Israel chirtemji ngua Moab tetsübu agi asüng.

⁴Anungji Moabi Median tamburtem dang ashi, “Nashi pungchi-i moapu rem arepba ama iba telok yagi asen meketa aliba menakreptsü.” Anungji Zippor jabaso Balak shiba Moab nung chuba liasü,

⁵pai Beor jabaso Balaam, shiba Eufrata ayong anasa Pethor nung pei linük nisungtem den liasü; pa dangi osangbener par nübur linük dangi pa tajai yoka ashi, “Ajiang Ijip nungi adokba nisungtem yangi lir! Parnok alijak sünga kü jakdang anena lir.

⁶Aji asünung tang arung aser iba nübur ni asoshi atakatemang, kechiaser parnokji ni asoshi onsara tashi tulu. Ashiko ni parnok akoktsü aser linük nungi parnokji aridoktettsü südi, kechiaser nai shiba moatsüdir pai moar, aser shiba atakatemdir pa atakatemer ta ni metet.”

⁷Anungji Moab aser Median tamburtemi parnok den arasenba mapa taa bener apuso, kodang parnoki Balaam dangi aru, parnoki Balaki pa dang ashiba ajak ashi.

⁸Balaami parnok dang ashi, “Taonung yangi liang, aserKibubai kü dang jembiba o ni nenok dangi bener arutsü.” Anungji Moab tamburtemi Balaam den anen.

⁹Idangji Balaam dangi Tsüngrem arua ashi, “Ne den aliba nisungtemji shir?”

¹⁰Balaami langzü, “Moab chuba Zippor jabaso Balaki kü dangi osang yok:

¹¹Ajiang, nisung telok ka Ijip nungi arua yagi alijak sünga lir. Tang arung aser ni asoshi item nisungtemji atakatemjang. Ashiko ni parnok den raratsü aser parnokji aridoktettsüa kar.”

¹²Saka Tsüngremi Balaam dang ashi, “Na parnok den maotsüla, nai iba nübur madak atakatem masütsüla, kechiaser parnokji moaja lir.”

¹³Tasüngnepji Balaam shishir Balaker tongtipurtem dang ashi, “Nenok pei linüki oang, kechiaser Kibubai ni nenok den aotsü songtemogo.”

¹⁴Anungji Moab tongtipurtem Balak dangi meyipa oa ashi, “Balaami onok den maruli asür.”

¹⁵Idangji Balaki mezüing yokba tongtipurtem dang nungi teimba aser nüngtuguba tongtipurtem yok.

¹⁶Parnoki Balaam dangi arua ashi, “Zippor jabaso Balaki yamai ashi, yimlibilema na kü dangi arutsü kecha agia tenokdangdaksüma;

¹⁷kechiaser ni na kanga tushidaksütsü, aser nai kechisa shidir ni inyaktsü. Yimlibilema arung aser ni asoshi iba nübur atakatemangma.”

¹⁸Saka Balaami parnok dang langzü, “Balaki par chuba ki taribi aser hon agi sünga kü nem agüjaka, Kibuba kü Tsüngrem temelaba dak alema tuluka süaka tilaka süaka ni inyaktsü makok.”

¹⁹Anungji tang Kibubai ano kü dang kechi shidir ni aji metettsü taonung nenok yangi anenang ta ni nenok dang mepishir.

²⁰Paonungji Tsüngrem Balaam dangi arua ashi, “Item nisungtem na ajai arur süra, parnok den oang, saka ni ne dang kechi shidir aji dang nai inyaktsüla.”

Balaam Aser Gado

²¹Anungji Balaami anepdang shishi aser pai gado nung mener Moab tongtipurtem den ao.

²²Saka pa aoba yong Tsüngrem ain adok, aser Kibubatenyari lenmang nung pa anema noktak. Tang pa pei gado nung mener kilir anati meiner ao.

²³Kodang gadoi Kibuba tenyarji pei ket nung nok atsüteta amer lenmang nungji angu, lai lenmang nungjagi meyip aser aremi ai. Saka gadoji lenmang jagi meyipdaksütsü Balaami azük;

²⁴Idangji Kibuba tenyari tsükmenatzü lu ana tsüngda anatsülen jara alidak noktak.

²⁵Kodang gado jagiKibuba tenyarji angu, lai jara nungji tsüket aser Balaam tetsüng jara nungji menüing, anungji pai la dak azük.

²⁶Ano Kibuba tenyar jagi tatsüka or külen tajichilena tabelena meyipshitsü makadak temesüdak ka noktak.

²⁷Kodang gadoi Kibuba tenyarji angu, lai Balaam kübok mepitakadok, aser pai ajok jagi gado dakji azük.

²⁸Idangji Kibubai gado tebang lapoktsü aser lai Balaam dang ashi, “Tan yagi asemben tashi nai kü dak azüktsüsa ni ne dang kechi inyak?”

²⁹Balaami gado dang langzü, “Kechiaser nai ni sensatsü, kü ket nung nok ka ali asübo ni na tepseter lila.”

³⁰Gadoi Balaam dang ashi, “Ne taküm tepiyong tanü tashi nai amenba ne meyong gadoji ni masü no? Ni iba amai ne dang benshidang asü?” Pai langzü, “Masü.”

³¹Idangji Kibubai Balaam tenük lapoktsü, aser pai Kibuba tenyarji nok atsüteter lenmang nungji angu. Anungji pai pei kolak mechioka pa jakdang apudak.

³²Aser Kibuba tenyari pa dang asüngdang, “Kechiba nai ne gado dak tan yagi asemben tashi azüker? Ajiang na noktangtsü arubaji ni lir, ne lenmangji kü madang tejashitsü lir.

³³Saka ne gadoi ni ngua asemben tashi kü madang nungi meyip. Lai kü madang nungi memeyip asübo ni na tangibo tepseter lila, saka labo taküm lila.”

³⁴Balaami Kibuba tenyar dang ashi, “Ni temenen menaogo, kechiaser ni anema na lenmang nungji liasü ta ni memeteti liasü. Ajangla tang ya ne tsüngdang tepelatsü masü süra ni meyipa odi.”

³⁵Saka Kibuba tenyar jagi Balaam dang ashi, “Nisungtem denji oang, saka ni kechi o shidir aji dang nai jembitsüla.” Anungji Balaami tongtipurtem denji ao.

Balaki Balaam Pelashishia Agizükba

³⁶Kodang Balaki Balaam arudagi ta angashi, pai pa ajurutsü atema arrtsü tatembang Moab yimti Arnon tashi lenji ao.

³⁷Balaki Balaam dang ashi, “Ni na tajai ilunga meyok no? Kechiba nai kü dangi maru? Ni na tushitsü makok no?”

³⁸Balaami langzü, “Ajiang ni ne dangi arua lir! Ni ne dang langka ashitsü tashi kar ma? Tsüngremi kü bang nung enoktsüba o dang ni jembitsü akok.”

³⁹Idangji Balaami Balak den Kiriath-huzoti ao

⁴⁰Balaki nashi pungchi aser san tepseta Balaam aser pa den aliba tongtipurtem nem agütsü.

⁴¹Tasügnepji Balaki Balaam Bamoth Boali anir atu, aser yang nung jagi pai nisungtemji tesadangka angu.

Züngdangba 23

Balaam Shin O Mezüngbuba

¹Idangji Balaami Balak dang ashi, “Yangi kü nem tenladak tenet yanglujang, aser kü nem nashi pungchi tenet aser san tepung tenet renemjang.”

²Balaami ashiba ama Balaki inyak, aser tenati tenladak shia nashi pungchi ka ka aser san tepung ka ka tenla.

³Idangji Balaami Balak dang ashi, “Na tarongba tenla anasa noktaka liang, aser ni aenshia odi, ashiko Kibubai kü den ajuruteptsü arutsü südi. Pai kü dang kechisa jungkai adoka sayudir, ni ne dang ashitsü.” Anungji pai tenem kati atu.

⁴Tang Tsüngremi Balaam ajurutsü aru, aser pai pa dang ashi, “Ni tenladak tenet renemogo, aser tenladak shia ni nashi pungchi ka ka aser san tepung ka ka tenlaogo.”

⁵Idangji Kibubai Balaam tebang nung o ka enoktsü aser ashi, “Balak dangi meyipang aser iba o pa dang shiang.”

⁶Anungji pai Balak dangi meyipa ao aser Moab tongtipurtem ajak pa den tarongba tenla anasa noktaka angu.

⁷Idangji Balaami ainkar o jembi: “Aram nunger Balaki ni anir aru, anüdoklen tenem nungi Moab chuba, arung, ni asoshi Yakob atakatemjang, arung aser Israel atakatemjang!

⁸Tsüngremi atakatem masüba ni kodaser atakatemtsü? Kibubai atakatem masüba ni kodaser atakatemtsü?

⁹Tenem kolak nungi ni parnok angur, Tenemtem nungi ni parnok angur. Balaka pila-a aliba nisungtemji reprangang, aser kintem rongnung züngdangtsü makokba!

¹⁰Shibai Yakober auyi züngdangtettsü? Mesüra Israel aut züngdangtettsü? Ochishir tasüba ama ni südakjang, aser kü tatembang parnok ama lidakjang!”

¹¹Idangji Balaki Balaam dang ashi, “Nai kü dang kechi inyak? Kü tsükchir anema atakatemtsü ni na anir aru, saka ajiang, nai parnok ang moatsüogo.”

¹²Pai langzü, “Kibubai kü bang nung kechi enoktsü aji dang ni kümdanga mejembitsü no?”

Balaam Shin O Tanabuba

¹³Idangji Balaki pa dang ashi, “Kü den tesem kati arung, yang nungjagi parnok ajaksa mesüaka na anasa alibaji angutsü. Aser yang nungjagi nai parnok ni asoshi atakatemjang.”

¹⁴Anungji pai pa Zofim moapui anir ao Pisga tenem kolaki atu, aser pai idakji tenladak tenet yanglu tenladak shia nashi pungchi ka ka aser san tepung ka ka tenla agütsü.

¹⁵Aser Balaami Balak dang ashi, “Na tarongba tenla anasa liang aser ni yangji Kibuba ajurutsü.”

¹⁶Idangji Kibubai Balaam den ajurutep aser pa tebang nung o ka enokja ashi, “Balak dangi meyipa oang aser yamai pa dang jembiang.”

¹⁷Anungji Balak dangi meyipa aru, aser Moab tongtipurtem den külemi pa tarongba tenla anasa noktaka liasü.

¹⁸Idangji Balaami ainkar o jembi: Aramesoang, Balak, aser angang; Zippor jabaso, kü dang angang!

¹⁹Tsüngremji nisung ama tiyazü jembitsüsa masü, mesüra pa temulung melenshitsüsa nisung chir ka ama masü. Pai jembir aji pai meinyaktsü no? mesüra pai jembir aji pai matalokdaktsütsü asü?

²⁰Ajidang moatsütsü asoshi ni temelaba ka nguogo; pai moatsüogo, aser aji ni melenshitsü makok.

²¹Yakob dak tia tamajung majitet, mesüra Israel dak timtem kecha mangu. Parnok Tsüngrem Kibuba parnok den lir; aser chubai ayimtenba parnok rongnung lir.

²²Tsüngremi parnok Ijip nungi anitet; paji parnok atema arem sümong tezü amai lir.

²³Yakob anema arasenba kecha mali, mesüra Israel anema an tokdangba kecha mali. Tang Yakob aser Israel atema ya oda ashitsü, reprangang, Tsüngremi kechi inyak!

²⁴Reprangang, nisungtemji molusongzü tetsü ama lir, aser molusongzü ama parnok sasa noktaka lir; tetepsetba shiruru machi tashi aser iba zü majem tashi ontaka malir.

²⁵Idangji Balaki Balaam dang ashi, “Parnokji atakatema tesü, mesüra temoatsüa temoatsü!”

²⁶Balaami langzü, “Kibubai kechisa shidir ni aji inyaktsü ta ni ne dang meshika ma?”

Balaam Shin O Tasembuba

²⁷Idangji Balaki Balaam dang ashi, “Arung, ni na tenem kati anir odi. Ashiko yang nungjagi ni atema parnok atakatemtsü Tsüngremi melatsüa kar.”

²⁸Anungji Balaki Peor tenem kolak koba nungi lisem limaji reprangzüka yoker ajagi Balaam anir aru.

²⁹Balaami Balak dang ashi, “Yangi Kü nem tenladak tenet yanglujang, aser kü nem nashi pungchi tenet aser san tepung tenet renemjang.”

³⁰Balaami ashiba amaji Balaki inyak, aser tenladak shia nashi pungchi aser san ka ka tenla.

Züngdangba 24

¹Kodang Israel moatsüba nung Kibuba pelar ta Balaami ajitet, tanga mapang ama pai shin o bushia mao, saka pai pei tejak lisem lima leni meyip.

²Aser Balaami pei tenük roka asoa reprang aser Israel kin shia tanendak aliba angu, aser Tsüngrem tanela pa dangi aru,

³aser pai ainkar o jembi: “Beor jabaso Balaam ainkar o, shiba tenüki jangja-a angu, pa ainkar o.

⁴Tsüngrem otem shibai angashi item ainkar o. Shibai ajak Takoksang mangdang angur, shibai apudaker saka pa tenük saaka lir;

⁵Ner süki koda tajung, Oh Yakob, ne talidak, Oh Israel!

⁶Lenten talang songtoka aliba ama, ayong anasa aliba atsüki mesüka Kibubai atemba aloe dong mesüka, ayong anasa cedar dong mesüka;

⁷pa kongsang nungi tzü ayimtsü, aser par metsü atema tzü aika alitsü. Par chuba Agag dang nungi temaba asütsü, aser par yimti ajungkettsü.

⁸Tsüngremi parnok Ijip nungi anitet, paji parnok atema arem sümong tezü tashi amai alitsü; Parnok tsükchir kintem parnoki meyokadoktsü, parnok teret anüka menüngsatsü, par lijakjang agi ateta akatsü.

⁹Molusongzü ama pai apudak aser mejang, molusongzü tetsü ama shibai pa mesotsü? Shibai nenok moatsür parnok moajang, aser shibai nenok atakatemer atakatem süang!”

¹⁰Idangji Balaki Balaam anema ain adok, aser pai teka anatsü maten; aser Balaki Balaam dang ashi, “Kü tsükchirtem atakatemtsü ni na aja, saka nai parnok asemben tashi moatsüogo.

¹¹Anungji tang na pei kidangi jenang! Ni na kanga tushitsütsü ta ashi, saka ajiang Kibubai na tetushi nungi sota ayu.”

¹²Balaami Balak dang langzü, “Nai kü dangi osangbener yokdang ni ya oda meshika ma?”

¹³Balaki pa chuba ki taribi aser hon agi sünga agüjaka, Kibubakü Tsüngrem temelaba anema ni kecha inyaksü makok.”

Balaam Shin O Pezübuba

¹⁴Tang ni kü nübur dangi meyipa aor, saka arung, tarutsü nung iba nübur ne nütsüngtem dang kechi inyaksü ali ni ne dang shidi:

¹⁵“Beor jabaso Balaam ainkar o, shiba tenüki jangja-a angu pa ainkar o;

¹⁶Tsüngrem otem shibai angashi pa ainkar o. Shibai ajak Takoksang mangdang angur, shibai apudaker saka tenük saaka lir;

¹⁷Ni pa angu, saka tang masü, ni pa repranger saka ana nung masü; Yakob nungi petinu ka adoktsü, Israel nungi chuba mechi ka adoktsü, aser pai Moab kolak ajasatsütsü, Seth chirtem ajak raksatsütsü.

¹⁸Edom koktetadoktsü; pa tsükchiri Seir agiadoktsü, saka Israel tashi ita alitsü.

¹⁹Yakob nungi yimsüsür ka adoktsü, aser yimti nung anünga alibatem tepsettsü.”

Balaam Shin O Tatembangba

²⁰Idangji Balaami Amalek dak reprang, aser ainkar o jembi: “Kintem rongnung Amalek mezüngbuba liasü, saka tatem nung pa samatsü.”

²¹Aser Ken nunger dak reprang aser ainkar o jembi: “Ne talidak tashi tait lir, ne tesepe lung nung yanglua lir.

²²Aji saka Ken meshimeshia samatsü, kadang Ashuri na tepuodaki anir odir.”

²³Ano pai ainkar o jembia ashi: “Aiatai! Tsüngremi ya inyak dang shiba taküm alitsü?”

²⁴Saka Kittim nungi rongtem arutsü; Aser parnok Ashur aser Eber timtemdaktsütsü, saka parnok tesama agi atongtsü.”

²⁵Idangji Balaami arameso aser pei talidaki meyip, aser Balaka pei lenmangi ao.

Züngdangba 25

Peor Nung Israel Chirtem

¹Kodang Israel Shittim nung ali, nüburtemi Moab jalatem den nüktapangta beshitsü tenzük.

²Kechiaser parnoki nüburtemji par tsüngremtem asoshi tetepsetdaki aja, aser nüburtemi aji achi aser par tsüngremtem madang apudak.

³Aji oda Israel Peor nung Baal külem. Anungji parnok anema Kibubaaain adok.

⁴Kibubai Mosa dang ashi, “Israel nunger tanishir ajak ne den aniang, aser itemji anüngdang soseta südakjang, idangji Israel anema Kibubamit tesashi anentsü.”

⁵Anungji Mosai Israel nunger o bendangertem dang ashi, “Shirsa Peor nung Baal külemer item nisung shia nenoki tepsettsüla.”

⁶Idangji parnok sentep süki kikümbang nung jeba alidang Israel chirtem rongnung kati Mosa aser Israel ajak sentepa aliba tsüngdang Midiantsür ka anir aru.

⁷Kodang Aron putir semchir Finehas aser Eleazar jabasoi aji angu, pai tekülemdak nungi adoka teka nung nü ka am;

⁸aser Israel nungba sülen anitaka ai, aser Israel nungba dak tsüngoktsüba jagi tetsürla tepok ateta atsüng. Idangji Israel chirtem dak waraji anen.

⁹Wara agi asürtemji nisung meyirijang metsürpezü liasü.

Finehas Tejangraba

¹⁰Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

¹¹“Aron putir semchir Eleazar jabaso Finehasi Israel nunger anema kü terasaba anendaktsüogo, kechiaser parnok rongnung pai ya kü tenükmba agi ibai inyak nung ni Israel chirtem tatem mekümdaktsü.

¹²Anungji ni pa nem kü yimjung tezüngzüktepba agütsür ta shiang.

¹³Ibaji pa aser pa dak jakzükbatem asoshi teti atema putir mapa tezüngzüktepbaji alitsü. Kechiaser pai Tsüngrem atema tejangraba agi Israel chirtem atema temenen pungi inyakogo.”

¹⁴Tang Israel nunger shiba Midiantsürla den tepset, paji Simeon kidong tanishir Salu jabaso tenüng Zimri liasü.

¹⁵Aser tetepsetba Midiantsürla tenüngji Kozbi, Zur jala shiba Midian kidong tanishir liasü.

¹⁶Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁷“Midian nungerji tsükchir ama züngshiang, aser parnokji tepsetang,

¹⁸Kechiaser Peor nung parnoki nenok tsükchir ama benshi, aser Kozbi, Midian nunger tanishir parnok jala, tetsür shiba nenoki Peor nung temenen wara anogo nung tepset.”

Züngdangba 26

Tanabuba Nütsüng Züngdangba

¹ Waraji süir külen, Kibubai Mosa aser Aron putir jabaso Eleazar dang ashi,

²“Israel nunger telok shia parnok kidong shia küm metsü nungi temalen Israel rarai otettsü pur ajak nütsüng züngdangang.”

³Anungji Mosa aser Eleazar putiri Moab lenten nung Yordan anasa Yeriko nung parnok den jembia ashi,

⁴“Küm metsü tema nungi nisungtemji züngdangang.” Kibubai Mosa dang melaba ama Mosai inyak. Itemi Israel chirtem shir Ijip lima nungi anir adok.

⁵Reuben, Israel mezüng asoba dak jakzükbatem: Hanok nungi Hanok kidong; Pallu nungi Pallu kidong;

⁶Hezron kidong, Karmi nungi Karmi kidong,

⁷Itemji Reuben dak jakzükbatem parnok nütsüng züngdangba meyirijang lir-
asem noklang tenet ser semer.

⁸Pallu chirtem Eliab,

⁹aser Eliab chirtem Nemuel, Dathan aser Abiram. Iba Dathan aser Abiram telok rongnungi shimteta Kora telok den Mosa aser Aron den toktepdang Kibubaanema toktep.

¹⁰Aser ali-i pei tebang lapoka parnok Kora telok shirnok noklang ana ser tenem liasü parnok me yokadok. Anungji parnokji tansütsü ka aküm.

¹¹Saka Kora chirtembo masü.

¹²Simeon dak jakzükbatem parnok kidong telemsa: Nemuel nungi Nemuel kidong; Yamen nungi Yamen kidong; Yakin nungi Yakin kidong;

¹³Zera nungi Zera kidong; Shaul nungi Shaul kidong.

¹⁴Itemji Simeon kidongtem parnok nisung me yirijang metsür ana noklang ana.

¹⁵Gad dak jakzükbatem parnok kidong telemsa: Zefon nungi Zefon kidong; Haggi nungi Haggi kidong; Shuni nungi Shuni kidong;

¹⁶Ozni nungi Ozni kidong; Eri nungi Eri kidong;

¹⁷Arad nungi Arad kidong; Areli nungi Areli kidong.

¹⁸Itemji Gad kidongtem parnok nisung me yirijang lir noklang pungu.

¹⁹Yihuda jabaso Er aser Anan, saka parnok Kanan lima nung süadok.

²⁰Yihuda dak jakzükbatem parnok kidong telemsa: Shela nungi Shela kidong; Perez nungi Perez kidong; Zera nungi Zera kidong.

²¹Perez dak jakzükbatem: Hezron nungi Hezron kidong; Hamul nungi Hamul kidong;

²²Item Yihuda kidongtem parnok nisung me yirijang neter trok noklang pungu.

²³Issakar nungi jakzükbatem parnok kidong telemsa: Tola nungi Tola kidong; Pua nungi Pua kidong;

²⁴Yashub nungi Yashub kidong;

- ²⁵Itemji Issakar kidongtem parnok nisung meyirijang roker pezü noklang asem
- ²⁶Zebulun nungi jakzükbatem parnok kidong telemsa: Sered nungi Sered kidong; Elon nungi Elon kidong; Yahaleel nungi Yahaleel kidong.
- ²⁷Itemji Zebulun kidong parnok nisung meyirijang roker noklang pungu.
- ²⁸Yosef jabaso Manase aser Efraim nungi jakzükba kidong:
- ²⁹Manase dak jakzükba: Makir nungi Makir kidong. Makirji Gilead tebu aküm, aser Gilead nungi Gilead kidong.
- ³⁰Itemi Gilead chirtem: Lezer nungi Lezer kidong; Helek nungi Helek kidong;
- ³¹Asriel nungi Asriel kidong; Shekem nungi Shekem kidong;
- ³²Shemida nungi Shemida kidong.
- ³³Hefer jabaso Zelofehad jabaso mali, jala dang liasü. Parnok tenüng Mahla, Noa, Hogla, Milka aser Tirza.
- ³⁴Itemji Manase kidongtem parnok nisung meyirijang tenemer ana noklang tenet.
- ³⁵Efraim nungi jakzükbatem parnok kidong telemsa: Shuthela nungi Shuthela kidong; Beker nungi Beker kidong; Tahan nungi Tahan kidong;
- ³⁶Shuthela chirtem nungi Eram kidong.
- ³⁷Itemji Efraim kidong parnok nisung meyirijang semer ana noklang pungu.
- ³⁸Benjamin nungi jakzükba kidong telemsa: Bela nungi Bela kidong; Ashbal nungi Ashbal kidong;
- ³⁹Shufam nungi Shufam kidong; Hufam nungi Hufam kidong;
- ⁴⁰Bela jabasotem Ard aser Naaman: Ard nungi Ard kidong; Naaman nungi Naaman kidong.
- ⁴¹Itemji Benjamin kidongtem parnok nisung meyirijang lir-pungu noklang trok.

- ⁴²Dan nungi jakzükba kidong itemi lir: Shuham nungi Shuham kidong. Itemji Dan kidong telemsa lir.
- ⁴³Shuham kidong ajak agi parnok nisung meyirijang roker pezü noklang pezü.
- ⁴⁴Asher nungi jakzükba kidong telemsa: Imna nungi Imna kidong; Beria nungi Beria kidong.
- ⁴⁵Beria jabasotem: Heber nungi Heber kidong, Malchiel nungi Malchiel kidong.
- ⁴⁶Asher jala tenüing Sera liasü.
- ⁴⁷Itemji Asher kidongtem parnok nisung meyirijang tenemer asem noklang pezü.
- ⁴⁸Naftali nungi jakzükbatem: Yahzel nungi Yahzel kidong; Guni nungi Guni kidong.
- ⁴⁹Yezer nungi Yezer kidong; Shillem nungi Shillem kidong.
- ⁵⁰Itemji Naftali kidongtem parnok nisung meyirijang lir-pungu noklang pezü.
- ⁵¹Itemi Israel chirtem züngdangba parnok nisung meyirijang noklang trok serka, noklang tenet semer.
- ⁵²Kibubai Mosa dang ashi,
- ⁵³“Parnok tenüing aser yongsük apir linükji senmangtsü asoshi parnok rongnung lemsa-ang.
- ⁵⁴Nütsüing timba nem linükji tuluba aser ishiba nem linükji tilaba ta lemsatsüla.
- ⁵⁵Saka aliji antokdangba agi lemsatsüla. Parnok shia senmangji kidong tebouren nungi angutsüla
- ⁵⁶An tokdangba agi adokba ama parnok senmangji timba aser ishiba tsüngdangnung lemsatsüla.”
- ⁵⁷Itemi Levi kin parnok kidong züngdangba: Gershon nungi Gershon kidong; Kohat nungi Kohat kidong; Merari nungi Merari kidong;

⁵⁸Ano itemia Levi kidongtem lir: Libni kidong; Hebron kidong; Mahli kidong; Mushi kidong; Kora kidong; Kohatji Amram tebu liasü.

⁵⁹Amram tebutüsü tenüing Yokebed, Levi jala shiba Levi nem Ijip nungi sotsü. Lai Amram nem Aron, Mosa aser tena teyi Miriam sotsü.

⁶⁰ Aronji Nadab, Abihu, Eleazar aser Ithamar tebu liasü.

⁶¹ Saka Nadab aser Abihu nati Kibuba madang tim masüba mapa mi tenla dang süadok.

⁶²Levi kin tebur ajak ita ka tain temalen parnok nisung meyirijang metsür asem. Parnokji Israel chirtem züingsem nung maten, kechiaser parnok senmang kecha melemzük.

⁶³Itemi Mosa aser Eleazar putir nati Moab lenten Yordan anasa Yeriko nung züingdangba lir.

⁶⁴Parnokji Mosa aser Aron putir nati Sinai lisem arem nung Israel chirtem züingdangba rongnung matenba kata maliasü.

⁶⁵ KechiaserKibubai parnok ajak oda Yefune jabaso Kaleb aser Nun jabaso Yihusua na dak alaka parnok ajak arem nung asütsü ta ashi.

Züingdangba 27

Zelofehad Jalatem Senmang

¹Idangji Yosef chir Manase kidong nungi Manase jabaso Makir aser semchir Gilead chir Hefer jabaso Zelofehad jalatem tejakleni aru. Itemi pa jalatem tenüing lir: Mahla, Noa, Hogla, Milka, aser Tirza.

²Parnoki Mosa, Eleazar putir, tanishirtem aser telok ajak madang sentep süki kiküm nung noktaka ashi,

³“Obala arem nung asü, saka Kibuba anema noktakba telok rongnung pa maten; saka pa pei temenen nung asü, aser par jabasotem maliasü.

⁴Pa jabaso maliyong kechiba onok tebu tenüing par kidong rongnungi endoktsü? Obala adianutem rongnungi onok nem senmangji kua.”

⁵Anungji Mosai parnok o Kibuba dangi bener aru.

⁶Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

⁷“Zelofehad jalatemi kechi jembiogo aji shitak lir. Atangji nai tebu kinunger den senmangtsü agütsütsüla, aser nai parnok tebu senmangji parnok nem amangdaksütsüla.

⁸Ano nai Israel chirtem dang yamai ashitsüla, Nisung ka jabaso metoktsüi süadokra, pa senmangji pa jala dangi odakjang.

⁹Aser pa jala melira idangji pa senmangji pa adianu nem agüjang.

¹⁰Pa adianu melira, idangji pa tebu adianu nem senmangji agüjang.

¹¹Aser tebu adianu melira, idangji pa anasatiba sosem nem senmangji agütsütsüla.”

Mosa Melen Yihusua Shimba

(Taz. 31.1-8)

¹² Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Abarim tenemi tuang aser ni Israel chir nem agütsüba linükji ajiang.

¹³Kodang nai aji ngudir na-a nedi Aron ama pei pur den adentsü;

¹⁴Kechiaser nenapronglai Zin lisem lima arem nung kü ozüing anema apuso. Kodang telok ajaki Meriba nung ni anema noktak, nai kü temeshi tenüing anema apuso.” (Itemi Zin lisem lima arem nung Meriba-kadesh tzü lir.)

¹⁵Idangji Mosai Kibuba dang ashi,

¹⁶“Kibuba meimchir ajak tanela metetsang Tsüngremi telok madak tanishir ka shimjangma.

¹⁷Parnok jakdang oli aruli ta asütsüsa pai parnok anir aotsü aser anir arutsü, anungji Kibubanüburtemji sannüker maliba san telok ama masütsü.”

¹⁸ Anungji Kibubai Mosa dang ashi, “Nun jabaso Yihusua shiba dak tanela tajung lir, nai pa agiang aser ne teka agi pa dak nemetang;

¹⁹aser pa Eleazar putir aser telok ajak madang noktadakang; aser parnoki ngua bendanga agüjang,

²⁰Aser nai pa nem ne mapa kar agüjang, anungji Israel chirtemi pa dang angatsü.

²¹ Pa Eleazar putir madang noktaksü aser putir jagi pa asoshi Kibuba madang Urim agi lemtettsü asündangtsü. Yamaji Eleazari Yihusua aser Israel nunger telok ajak aotsü indang ashitsü.”

²² Kibubai pa dang melaba ama Mosai inyak. Pai Yihusua anir arua Eleazar aser telok ajak madang noktadaksü.

²³ Aser Kibubai melaba ama pa teka agi Yihusua dak nemet aser bendanga agütsü.

Züngdangba 28

Anogoshi Tenlatem

(Ani. 29.38-46)

¹ Kibubai Mosa dang ashi,

² “Israel chirtem dang mela-ang aser shiang, nenoki kü dang chiyungtsü tenla teronem tanang asoshi mi agi tenlaba, item mapang shitak nung kü dang tenlatsü asoshi kümdangang.

³ “Parnok dang shiang, Kibuba dang nenoki mi agi tenlatsübaji ibai lir: anogoshia maneni tarongba tenla asoshi san tepung tarak maket küm ka chanu ana;

⁴ san chanu ka anepdang tenlatsü aser ka nikongdang tenlatsü,

⁵ iba den chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük jangku ka, temenüngzükba oliv toztü süngti marok ka.

⁶ Ibai maneni rongga aliba anogoshi tenla Kibuba dang teronem asoshi mi agi tenlabaji koba Sinai tenem nung tentet.

⁷ “Iba den tajemtsü tenlaji san chanu ka shia süngti marok ka, tekülemdak Kibuba dang tajemtsü tenla asoshi shiloktsütsü.

⁸ Nikongdang san tanabubaji tajemtsü tenla anepdang agütsüba amaji tenla-ang. Ibai Kibuba dang teronem tanang asoshi mi agi tenlabaji lir.

Amungnü Tenla

⁹“Amungnü küm ka chanu tarak maket san chanu ana den chiyungtsü tenla asoshi amzü jangku ana toztü den meyokteper tenlatsüla.

¹⁰Ibai maneni rongka aliba aser tajemtsü tenla dak alema Amungnü tenlaji lir.

Ita Tasen Tenla

¹¹“Ita tasen mezüing anogo nung Kibuba dangi küm ka chanu tarak maket nashi pungchi ana, san tepung ka, san tepung chanu tenet ta tenlatsüla.

¹²Nashi pungchi ka asoshi chiyungtsü tenla atema amzü tanük jangku asem toztü den meyokteper; aser san tepung asoshi amzü toztü den meyokteper jangku ana;

¹³aser san tepung chanu ka asoshi chiyungtsü tenla atema amzü tanük den meyokteper jangku ka. Aji teronem tanang asoshi Kibuba dang mi agi tenlabaji lir.

¹⁴Nashi pungchi shia den tajemtsü asoshi süngti marok tesadang ka; san tepung den süngti marok shilem nung shilem ka; aser san tepung chanu asoshi süngti marok pezüsü shilem nung shilem ka. Aji ita tasen mezüing anogo nung küm tepiyong tenlaba lir.

¹⁵Iba den ano Kibuba nem temenen tenla asoshi nabong tepung ka, maneni tarongba tenla aser tajemtsü tenla agütsüba dak alema tenlatsüla.

Süia Aoba Benjong Tenla

(Ani. 12.14-20; Lev. 23.5-14; Taz. 16.1-8)

¹⁶ “Mezüingbuba ita anogo terpezübubaji Kibuba meyong Süia aoba benjong akatsüla.

¹⁷ Iba ita anogo terpunünü buba nung benjong ka akatsü, anogo tenet tashi piyazü meinokba amtsük achitsü.

¹⁸Mezüingbuba anogo nung temeshi sentep ka akatsü, aser mapa kecha meinyaktsü.

¹⁹Kibuba dang mi agi tenlaba tarongba tenla asoshi tarak maket nashi pungchi ana, san tepung ka aser küm ka chanu san tepung tenet agütsütsüla.

²⁰Chiyungtsü tenla asoshi nashi pungchi ka den amzü tanük totzü den meyokteper jangku asem aser san tepung ka den jangku ana.

²¹San chanu tenet shia jangku ka ka.

²²Aser ne menen pungitsü asoshi nabong tepung ka atentsüla.

²³Anepdang tarongba tenla koba teti asoshi rongga lir, iba dak alema nai itemi tenlatsüla.

²⁴Yamaji anogo tenetnü anogo shia mi agi tenlaba chiyungtsü tenla aser teronem tajung asoshi Kibuba dang tenlatsüla. Ibai maneni rongga aliba tenla aser tajemtsü tenla dak alema tenlatsüla.

²⁵Anogo tenetnübuba nung nenok temeshi sentep ka akatsü, aser mapa kecha meinyaktsü.

Aluruba Benjong Tenla

(Lev. 23.15-22)

²⁶“Ano aluruba benjong mezüing anogo nung kodang nenoki Kibuba dang chiyungtsü tasen agütsüdir; nenoki temeshi sentep ka akatsüla aser mapa kecha meinyaktsüla.

²⁷Teronem tajung asoshi nashi pungchi chanu ka, san tepung ka aser küm ka chanu tepung tenet Kibuba dang tarongba tenla asoshi agütsütsüla.

²⁸Aser parnok chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük den totzü meyokteper nashi pungchi ka den jangku asem, aser san tepung asoshi jangku ana,

²⁹san chanu ka ka asoshi jangku ka ka,

³⁰ne menen pungitsü asoshi nabong tepung ka.

³¹Maneni rongga aliba aser chiyungtsü tenla dak alema nai itemji tajemtsü tenla den külemi agütsütsüla. Ano shirurutemji tarak maket asütsüla.

Züngdangba 29

Kümsem Benjong Tenlatem

(Lev. 23.23-25)

¹“Aser ita tenetbuba mezüing anogo nung nenok temeshi sentep ka akatsüla, aser mapa kecha meinyaktsüla. Nenok asoshi ibai jangzü apuba anogoji lir.

²Kibuba dang teronem asoshi tarak maket nashi pungchi ka, san tepung ka aser küm ka chanu san tepung tenet tarongba tenla agütsütsüla.

³Ano parnok chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük toztü den meyokteper nashi pungchi ka asoshi jangku asem, san tepung ka asoshi jangku ana,

⁴aser san chanu tenet shia jangku ka ka.

⁵Iba dak alaka ne menen pungitsü asoshi nabong tepung ka tenlatsüla.

⁶Ano iba dak alaka ita tasen aser anogo shia tarongba tenla aser chiyungtsü aser tajemtsü tenla yimsü ozüing amato Kibuba dang teronem tajung asoshi mi agi tenlatsüla.

Temenen Pungiba Anogo

(Lev. 23.26-32)

⁷“Aser ita tenetbuba anogo tenetbuba nung nenok temeshi sentep ka akatsü. Iba nungji nenok sasa mapa nungi ajemalua aser mapa kecha teinyak.

⁸Nenoki Kibuba dang teronem tajung asoshi tarak maket nashi pungchi chanu ka, tepung ka aser küm ka chanu san tepung tenet tenla agütsütsüla.

⁹Nashi pungchi denji amzü tanük toztü den meyokteper jangku asem; san tepung denji amzü jangku ana;

¹⁰aser san chanu ka ka shia jangku ka ka.

¹¹Iba den ano temenen pungiba tenla asoshi nabong ka, ibaji maneni rongga aliba aser temeim tenla chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak tali agütsütsüla.

Semtu Benjong

(Lev. 23.33-44)

¹²“Ita tenetbuba anogo terpungububa nung nenoki temeshi sentep ka akatsüla, aser mapa kecha meinyaktsüla. Kibuba atema nenoki anogo tenetnü tashi benjong alitsü.

¹³Kibuba dang teronem tajung asoshi mi agi tenlatsüla. Tarongba tenla asoshi tarak maket nashi pungchi chanu terasem, san tepung ana, aser küm ka chanu san tepung terpezü

¹⁴Nashi pungchi terasem shia ka ka den chiyungtsü tenla asoshi amzü tanük toztü den meyoakteper jangku asem, san tepung ana ka ka shia jangku ana;

¹⁵aser san tepung chanu terpezü ka ka shia jangku ka.

¹⁶Maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

¹⁷“Tananübuba nung nashi pungchi tarak maket terana, san tepung ana aser küm ka chanu san tepung terpezü tenlatsüla.

¹⁸Parnok chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi lateta akaba ama nashi pungchi san tepung aser san chanu asoshi amzüji tenlatsüla.

¹⁹Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

²⁰“Tasemnübuba nung tarak maket nashi pungchi terka, san tepung ana, aser küm ka chanu san tepung terpezü renemtsüla.

²¹Nashi pungchi, san tepung aser san chanutem den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi yimsü ozüng nung aliba ama tatakzük renemtsüla.

²²Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

²³“Aser pezünübuba nung tarak maket nashi pungchi ter, san tepung ana, aser küm ka chanu san tepung terpezü renemang.

²⁴Nashi pungchi, san tepung aser san chanutem den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi yimsü ozüng nung aliba ama tatakzük renemtsüla.

²⁵Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

²⁶“Pungunübuba nung tarak maket nashi pungchi tuku, san tepung ana, aser küm ka chanu san tepung terpezü renemang.

²⁷Nashi pungchi, san tepung aser san chanutem den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi yimsü ozüng nung aliba ama tatakzük renemtsüla.

²⁸Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

²⁹“Anogo troknübuba nung tarak maket nashi pungchi ti, san tepung ana, aser küm ka chanu san tepung terpezü renemang.

³⁰Nashi pungchi, san tepung aser san chanutem den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi yimsü ozüng nung aliba ama tatakzük renemtsüla.

³¹Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

³²“Anogo tenetnübuba nung tarak maket nashi pungchi tenet, san tepung ana, aser küm ka chanu san tepung terpezü renemtsüla.

³³Nashi pungchi, san tepung aser san chanutem den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi yimsü ozüng nung aliba ama tatakzük renemang.

³⁴Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

³⁵“Anogo tinübuba nung nenoki temeshi sentep ka akatsüla, aser mapa kecha teinyak.

³⁶Kibuba dang mi agi tenlaba teronem tanang asoshi tarak maket nashi pungchi ka, san tepung ka, aser küm ka chanu san tenet tarongba tenla agütsütsüla.

³⁷Nashi pungchi, san tepung aser san chanutem den chiyungtsü aser tajemtsü tenla asoshi yimsü ozüng nung aliba ama tatakzük renemang.

³⁸Aser maneni tarongba tenla den chiyungtsü aser tajemtsü tenla dak alaka temenen tenla asoshi nabong tepung ka agütsütsüla.

³⁹“Nenok tatemzükba tenla, temulunger tenla; tarongba tenla; chiyungtsü tenla; tajemtsü tenla aser yimjung tenla dak alaka itemi Kibuba dang nenoki tenlatsüla.”

⁴⁰Kibubai Mosa dang melaba ama pai Israel chirtem dang ajak ashi.

Züngdangba 30

Tatemzükba

- ¹Idangji Mosai Israel chirtem kin shia tanishirtem dang Kibubai melabatem metetdaksü.
- ²“Kodang nisung kati Kibuba dang langka atemzükdir mesüra langka azüngashidir, pai pei oji meraksatsüla saka pai jembizükba o ajakji inyaktsüla.
- ³“Kodang tetsür kati pei tebu kidang lia langka atemzükdir mesüra tatemzükba ka kübok la lidir,
- ⁴aser la tebui lai atemzükbaji angashir la dang kecha meshira, idangji lai atemzükba aser tenangzükba kobasa lai nangzük, item ajak memelenshitsü.
- ⁵Saka lai atemzükba aser la tenangzükbaji tebui angashia aji memelara, la tatemzükba aser tenangzükbatem ajakji kecha magitsü; Kibubai la dang tai atoktsü kechiaser tebui la dang aji memela.
- ⁶“Lai mebilemdangi la tebangmechi-i jembizüka yokba yong tatemzükba kübok aliba mapang la kiyi ora,
- ⁷aser la kinungpui aji angashia la dang kecha meshira, idangji lai tatemzükba aser nangzükba ajakji meraksatsü.
- ⁸Saka la kinungpui aji angashir la dang aji memelara, lai mebilemdangi atemzüka akaba tenangzükba ajakji paidoktsü, aser Kibubai la dang tai atoktsü.
- ⁹“Saka amitsüri mesüra tepalaba tetsüri kechi atemzükdir aji agi la alena alitsü.
- ¹⁰Tetsür ka kinungpu den lia lai langka atemzükra aser tenangzükba ka kübok la lira
- ¹¹aser lai kinungpui aji angashir la dang kecha meshira, idangji lai atemzükba ajak kübok la alitsü.

¹²Saka la kinungpui aji angashia la dang itemji memelara, idangji lai atemzükba o ajak paidoktsü. La kinungpui aji memela aser Kibubai la dang tai atoktsü

¹³“Tatemzükba aser tenangzükba koba kübok la ajemalua alir, aji la kinungpui inyaktsü mesüra paidoktsü akok.

¹⁴Saka la kinungpui aji angashiba anogo nung la dang kecha meshira, idangji lai atemzükba ajak lai inyaktsü.

¹⁵Saka pai aji angashir mapang tatsüka lir ang aji paidoktsüra, idangji la temenen lai abentsü.”

¹⁶Kinungpu aser kinungtsü na tsüngda tebu den aliba mapang tebu aser jala aser par kidang aliba ajak asoshi Kibubai Mosa ajanga agütsüba ozüng ibai lir.

Züngdangba 31

Midian Nunger Dak Mang Ayangba

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel chirtemi Midian nunger dak mang yangang, iba sülen pa pei pur den atentsü.”

³Anungji Mosai nisungtem dang ashi, “Midian nunger anema Kibubai mangyangba aser parnok den raratsü asoshi nenok teburtem renemang.

⁴Israel kin shiai meyirijang ka ka yokang.”

⁵Anungji kin shia meyirijang ka ka shimteta parnok rarai aotsü asoshi meyirijang terana renem.

⁶Kin shia nungi meyirijang ka ka Mosai Eleazar putir jabaso Finehas den yok, shibai tekülemdak nungi oset-tsüset aser ar-asangtsü asoshi jangzü bener ao.

⁷Kibubai Mosa dang melaba ama parnoki Midian nunger den rara aser tebur shia tepset.

⁸Parnok tepsetertemji: Evi, Rekem, Zur, Hur, aser Reba: Midian chubatem pungu. Parnoki ano Beor jabaso Balaam-a nok agi tepset.

⁹Aser Israel chirtemi Midiantürtem, tanurtem aser Midian nunger kiset shirurutem; san aser nashi telok, aser parnok oset ajak rakzüka agi,

¹⁰aser Midian nunger yimtitem aser parnok tanendak ajak parnoki mi agi rongdoktsü.

¹¹Parnoki makzükba oset, shiruru aser nisung ajak parnoki agi.

¹²Aser parnoki tepuokertem, terakzükba aser temakzükba oset ajakji Mosa aser Eleazar putir, aser Israel chirtem telok sentepi Yordan anasa Yeriko nung Moab lenteni bener aru.

Rarai Aortem Meyipa Aruba

¹³Mosa, Eleazar putir aser telok tanishirtem ajak tanendak nungi tugua parnok lenji ao.

¹⁴Aser Mosai temeranger telok tanishirtem meyirijang madak aser noklang madak arkotong, shir rara nungi meyipa shilang, parnok dang ain adok.

¹⁵Pai parnok dang asüngdang, “Tetsür ajak nenoki kümzükogo ma?”

¹⁶Ajiang item jagi Balaami shisatsü agütsüba ajanga Israel chirtem Peor nungKibuba anema aibelendaktsü, anungji Kibuba nübur rongnung wara liasü.

¹⁷Aji asünung tang tebur ajak aser tetsür shirnoki tebur den medemdangogo, parnok ajakji tepsetang.

¹⁸Saka tebur den memedemba aiür chanutemji nenok asoshi taküm kümzükang.

¹⁹Aser nenok shibaisa nisung tepsetogo, aser tasü mang dak kongshiogo; tanendak kimalen anogo tenetnü liang. Anogo asemnübuba aser tenetnübuba nung nenoki puokbatem meshitettsüla.

²⁰Süoshi ajak aser shiküp agi yangluba, nabong tezüng agi yangluba mesüra süng agi yangluba oset ajak merüktetang.”

²¹Idangji rarai aor nisungtem dang Eleazar putiri ashi, “Kibubai Mosa dang melaba ozüng tentetji ya lir:

²²Hon, taribi, yongmenyin, merang, merang tanük, shesa yin,

²³aser kechisa mi agi merongsar, itemji mi agi merüktettsüla, idangji aji merükteta akümtsü. Aser kechisa mi agi rongsar itemji tzü agi merüktettsüla.

²⁴Tenetnübuba nung nenok süoshi shitokang ajiser nenok merüka akümtsü. Idangji ang nenok tanendaki arutsü.”

Temakzükba Osettem Lemsaba

²⁵Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

²⁶“Eleazar putir nena aser kidong shia tanishirtemi temakzükba nisung aser shiruru ajakji züngdangang.

²⁷Temakzükbaji tongbangi aor aser tanüngba telok asoshi kasa lemdangang.

²⁸Tongbangi aor shilem nungi Kibuba asoshi alimelen agiang. Nisung, nashi, gado, san mesüra nabong shia noklang pungu shia ka ka.

²⁹Ibaji parnok tesadang nungi agizüktsü aser Kibuba shilem asoshi Eleazar putir nem aji agüjang.

³⁰Israel chir nem tesadang agütsüba nungi nisung, nashi, gado, san, nabong mesüra tanga shirurudem nungi tenem shia ka ka. Itemji Levitem shirKibuba tekülemdak ketdangsertem lir parnok nem agüjang.”

³¹AnungjiKibubai melaba ama Mosa aser Eleazar putir nati inyak.

³²Tang temakzükba koba temerangertemi agiba nungi benden, aji san meyirijang noklang trok neter pungu,

³³nashi meyirijang neter ana,

³⁴gado meyirijang roker ka,

³⁵tebur den memedemba tetsür meyirijang semer ana.

³⁶Rarai aortem tesadang shilem nungi san meyirijang noklang asem semer tenet, noklang pungu,

³⁷iba nungi Kibuba shilemji noklang trok neter pungu;

³⁸nashi meyirijang semer trok, iba nungi Kibuba shilem neter ana;

- 39 gado meyirijang semer noklang pungu, iba nungi Kibuba shilem roker ka;
- 40 aser nisung meyirijang ter trok, iba nungi Kibuba shilem semer ana.
- 41 Kibubai Mosa dang melaba Kibuba shilem alimelenji Eleazar putir nem agütsü.
- 42 Israel chirtem shilem tesadang koba temerangertem den Mosai lemsatsü,
- 43 telok meyong tesadangji san meyirijang noklang asem semer tenet noklang pungu,
- 44 nashi meyirijang semer trok,
- 45 gado meyirijang semer, noklang pungu,
- 46 aser nisung meyirijang ter trok.
- 47 Israel chirtem shilem nungi nisung aser shiruru tenem shia ka ka Mosai shimtet. Kibubai pa dang melaba ama pai itemji Levitem shir Kibubatekülemdak ketdangsertem lir parnok nem agütsü.
- 48 Idangji temeranger telok tanishirtem meyirijang madak aser noklang madak arkotongtemi Mosa dangi ai
- 49 aser parnoki Mosa dang ashi, “Ne kilirtemi onok ket nung aliba temerangertem züngdangogo, aser onok ka danga mesamai lir.
- 50 Kibuba madang onok temenen pungitsü asoshi onok nisung shiai bener aruba kisen, küri aser azük, item nungi Kibuba dangi tenla bener arua lir.”
- 51 Anungji Mosa o Eleazar putir nati parnok nungi hon aser tanga osettemji agizük.
- 52 Meyirijang aser noklang madang arkotongtemi Kibuba nem agütsüba hon ajak agi shekel meyirijang ter trok noklang tenet tenem liasü.
- 53 Temerangertem ajak rara nung temakzükba oset pei asoshi agi.
- 54 Anungji Mosa o Eleazar putir nati temerangertem meyirijang aser noklang madak arkotongtem ket nungi honji agia sentep süki-i bener arua Israel chirtem asoshi Kibuba madang tebilemtettsü asoshi ayu.

Züngdangba 32

Yordan Anüdoklen Kintem

- ¹Tang Reuben aser Gad kintem kiset shiruru jenti liasü. Parnoki Yazar aser Gilead linükji parnok kiset shirurutem atema tetemsü ta angu,
- ²anungji parnoki Mosa o Eleazar putir aser telok tanishirtem dangi arua ashi,
- ³“Atarot, Dibon, Yazer, Nimra, Heshbon, Eleale, Nebo aser Beon,
- ⁴alinük koba Kibubai Israel telok nem kokdaksü, ya kiset shirurutem asoshi tetemsü lir, aser ne kilirtem kiset shirurutem jenti kar.
- ⁵Onok ne nükdang yimlibilem ngura, item linük ya ne kilirtem senmang asoshi agüjangma; Yordan ayongji ajanga onok tani ma.”
- ⁶Mosai Reuben aser Gad chirtem dang ashi, “Nenok adianutem rarai aodang nenokbo yangi mena alitsü no?
- ⁷Kechiba Kibubai agütsüba limai aotsü atema Israel chirtem tezü tangdaksür?
- ⁸Linük reprangtsü asoshi Kadesh-barnea nungi ni parnok yokdang nebu nungeri yamai inyak.
- ⁹Kechiaser kodang parnoki Eshkol lenteni tur alinükji penzü, Kibubai Israel chirtem nem agütsüba lima jagi parnok maitsüla ta parnok tasü maiti kümdaksü.
- ¹⁰ Iba anogo nungji Kibubai ain adoka ya oda azüngashi:
- ¹¹“Kechiaser parnok temulung ajak agi kü sülen manitak nung, ni Abraham, Isak aser Yakob dang azüngashia nangzükba lima jagi Ijip nungi adoker küm metsü nungi temalen shingaia aji mangutsü,
- ¹²oda Keniz nunger Yefune jabaso Kaleb aser Nun jabaso Yihusua dak alema; kechiaser tenati dang temulung ajak agi Kibubasülen anitak.’
- ¹³Israel anema Kibuba ain adok aser pa madang tamajung inyakertem ajak mesama tashi pai parnok küm lir tashi arem nung nemzüdaksü.

- ¹⁴Aser tang Israel anema Kibuba tetsübutüsü ain adokba tali kümdaktsütsüsa yangi nebu nunger melen temenen telok ka nenok adoka lir.
- ¹⁵Pa sülen manitaki nenoki meyipa ora, pai tanaben nenok arem nung toktsütsü, aser parnok samaba khu ajak nenoki abentsü.”
- ¹⁶Idangji parnoki Mosa dangi arua ashi, “Onoki kiset shirurutem asoshi aser tetsür tanurtem asoshi idaki yimti yanglutsü,
- ¹⁷saka Israel chirtem parnok talidaki anir maru tashi parnok jakdang onok aotsü onok renema lir, saka linük nisungtem nungi kümzüka alitsü atema onok tetsürtem aser tanurtem yimti atsü kübok lidaktsütsü.
- ¹⁸Israel chirtem shia pei senmang melemzük tashi onok meyipa maotsü.
- ¹⁹Yordan külenji onoki senmang kecha magitsü, kechiaser onok meyong senmang Yordan len anüdoklen tsütsü lir.”
- ²⁰Anungji Mosai parnok dang ashi, “Nenoki ya inyakdi süra, nenoki Kibubamadang raratsü renema lira,
- ²¹aser nenok ajaki pei tsükchir maridok tashi Yordan ajanga Kibuba madang odi süra,
- ²²aser kodang Kibuba madang alinükji maktetdir, nenok meyipa oa Kibuba aser Israel chirtem tsüngdang nungi tai makai alitsü aser iba linük ya Kibuba madang nenok senmang alitsü.
- ²³Saka iba mapa nung nenoki tamakok ngura, ajiang nenoki Kibuba anema temenen menar aser nenok temenen asoshi nenok merenshitsü ta metetang.
- ²⁴Nenok tetsürtem aser tanurtem asoshi yimti aser kiset shirurutem asoshi ki yangluang, saka nenoki kechi nangzükogo aji inyaktsüla.”
- ²⁵Gad aser Reuben chirtemi Mosa dang ashi, “Onok kiburi ashiba ama ne kilirtemi inyaktsü.
- ²⁶Onok tanurtem, kinungtsürtem aser onok nashi aser san telok Gilead yimti tem nung alitsü.

- ²⁷Saka ne kilirtem ozü kiburi ashiba amaKibuba madang tongbangi ayongji ajanga rarayonga aotsü.”
- ²⁸Idangji Mosai Eleazar putir, Nun jabaso Yihusua aser Israel kidong tanishirtem dang parnok atema iba ozüing ya agütsü.
- ²⁹Pai parnok dang ashi, “Gad aser Reuben chirtem nisung shia tongbang asoshi Kibuba madang nenok den Yordan ayongji ajanga arura, aser kodang alinükji nenoki maktetdir, parnok nem Gilead limaji senmangtsü asoshi agüjang.
- ³⁰Saka parnoki nenok den ayongji ajanga rarai marura, parnok senmang Kanan lima nung nenok den lezmüktsüla.”
- ³¹Idangji Gad aser Reuben chirtemi langzü, “Kibubai kechisa shiogo, ne kilirtemi aji inyaksü.
- ³²Onoki Kibuba madang ayongji ajanga Kanani nok o nü bener aitsü, saka onok senmangtsü asoshi kechi ngudir ajibo Yordan ajanger dang alitsü.”
- ³³Anungji Mosai Gad aser Reuben chirtem aser Yosef jabaso Manase chirtem tesadang ka nem Amor nunger chuba Sihon yimli aser Bashan chuba Og yimli, item yimtitem aser parnok meketa aliba linük ajongaji agütsü.
- ³⁴Aser Gad chirtemi Dibon, Atarota, Aroer yanglu,
- ³⁵Atarot, Shofan, Yazer, Yogbeha,
- ³⁶Beth Nimra aser Beth Haran jara yimtitemji yanglushi, aser parnok kiset shirurutem asoshi ki yanglu.
- ³⁷Aser Reuben chirtemi Heshbon, Eleale, Kiriathaim,
- ³⁸aser ano Nebo aser Baa-meon item tenüngji melenshir aser Sibma parnoki yangluba tenüng tanga aja.
- ³⁹Aser Manase jabaso Makir chirtemi Gileadi oa yangji aliba Amor nunger nungi aji rakzüka agi.
- ⁴⁰Anungji Mosai Manase jabaso Makir chir nem Gileadji agütsü, aser yangji parnoki ali.

⁴¹Manase semchir Jair-i oa item yimtsüngtemji atsüngtet, aser item tenüng Havvoth-Yaira ta aja.

⁴²Aser Nobai Kenat aser iba temeket yimtsüngtem agi aser iba tenüngji pa nüngten Noba ta aja.

Züngdangba 33

Ijip Nungi Yordan Tashi Senzüba

¹Mosa aser Aron nati anir Israel nungertem Ijip lima nungi adoker aodang parnok telok amungdak itemi lir.

²Kibubai melaba ama parnok amungdak Mosai zülua ayu, aser ibai parnok munga munga senzüdak tesem balalaji lir:

³Israel nungertem mezüing ita anogo ter-pungunübuba süia aoba benjong sür tasüingji Ramses nungi apuso. Parnoki tasü ita Ijip nunger ajaki ngua apuso.

⁴Kodang Ijip nungertem pei mezüing asobatem shir Kibubai tepset, idangji parnok renemya liasü. Kibubai ano parnok tsüngremtem madak temerenshi agütsü.

⁵Israel nungertemi Ramses toktsür Sukkoti arua anen.

⁶Aser parnoki Sukkot nungi aenshia oa Etham arembang nung anen.

⁷Parnoki Etham toktsür Baal-Zefon anüdoklen Pihahiroti meyip aser Migdol nung anen.

⁸Parnoki Pihahiroti toktsür tzüyim ajanga aremi ao aser kodang parnoki Ethem arem nung anogo asemnü jajar Mara nung anen.

⁹Ano parnoki Mara toktsür Elimi ao, kodang ayongnu terana aser asangdong neter liasü parnoki idakji anen.

¹⁰Parnoki Elim toktsür Temerem Tzüyim anasa anen.

¹¹Temerem Tzüyim toktsür ano parnoki Sin arem nung anen.

¹²Aser Sin arem toktsür parnoki Dofka nung anen.

¹³Dofka toktsür parnoki Alus nung anen.

- ¹⁴Alus toktsür parnoki Refidim nung anen. Yangji nübürtemi tajemtsü tzi mungutet.
- ¹⁵Refidim toktsür parnoki Sinai arem nung anen.
- ¹⁶Sinai toktsür parnoki Kibrothhattaava nung anen.
- ¹⁷Kibrothhattaava toktsür parnoki Hazerot nung anen.
- ¹⁸Hazerot toktsür parnoki Rithma nung anen.
- ¹⁹Rithma toktsür parnoki Rimmonperez nung anen.
- ²⁰Rimmonperez toktsür parnoki Libna nung anen.
- ²¹Libna toktsür parnoki Rissa nung anen.
- ²²Rissa toktsür parnoki Kehelatha nung anen.
- ²³Khelatha toktsür parnoki Shefer tenem nung anen.
- ²⁴Shefer tenem toktsür parnoki Harada nung anen.
- ²⁵Harada toktsür parnoki Makhelot nung anen.
- ²⁶Makhelot toktsür parnoki Tahat nung anen.
- ²⁷Tahat toktsür parnoki Tera nung anen.
- ²⁸Tera toktsür parnoki Mithka nung anen.
- ²⁹Mithka toktsür parnoki Hashmona nung anen.
- ³⁰Hashmona toktsür parnoki Moserot nung anen.
- ³¹Moserot toktsür parnoki Benejaakan nung anen.
- ³²Bene-jaakan toktsür parnoki Horhaggidgad nung anen.
- ³³Hor-haggidgad toktsür parnoki Yothatha nung anen.
- ³⁴Yotbatha toktsür parnoki Abrona nung anen.
- ³⁵Abrona toktsür parnoki Ezion-geber nung anen.
- ³⁶Eziongeber toktsür parnoki Zin lisem (aji kadesh) lima arem nung anen.
- ³⁷kadesh toktsür parnoki Edom linük tatembang Hor tenem nung anen.

³⁸Kibubai melaba ama Aron putir Hor tenemi atu aser idakji asü. Aji Israel nungertem Ijip nungi adoker küm lirbuba ita pungububa mezüing anogo liasü.

³⁹Aser Aron asüandang pa arishi küm noklang ka metsür asem liasü.

⁴⁰Tang Kanan nunger chuba Arad, shiba Negeb nung liasü, pai Israel nungertem aruba angashi.

⁴¹Aser Hor tenem toktsür parnoki Zalmonai aru.

⁴²Zalmona toktsür parnoki Punon nung anen.

⁴³Punon toktsür parnoki Oboti aru.

⁴⁴Obot toktsür parnoki Moab arrtsü nung Iyeabarimi aru.

⁴⁵Iyeabarim toktsür parnoki Dibon-gad nung anen.

⁴⁶Dibon-gad toktsür parnoki Almon Diblathaim nung anen.

⁴⁷Almon Diblathaim toktsür parnoki Nebo madang Abarim tenem nung anen.

⁴⁸Abarim tenem toktsür parnoki Yordan anasa Yeriko nung Moab lenten nung anen.

⁴⁹Aser parnok tanendakji Moab lenten nung Yordan süia Beth-yeshimot nungi Abel-shittim tashi liasü.

Kanan Lima Senmangtsü Indang Temelaba

⁵⁰Idangji Yordan anasa Moab lenten Yeriko nung Kibubai Mosa dang ashi,

⁵¹“Israel chirtem dang shiang; kodang nenoki Yordan ajanga Kanan limai idir,

⁵²nenok jakdang aliba nisung ajakji aridoktsüla. Parnoki lung agi angentetba aser merang agi yangluba süngyanglutem aser parnok tokong tekülemdak ajak anüka raksatsütsüla.

⁵³Aser nenoki linükji agia yangji liang, kechiaser alinükji ni nenok nem agütsüogo.

⁵⁴An tokdangba agi nenoki alimaji kidong shia lemsatsüla. Telok tuluba nem tuluba aser tilaba nem tilaba ta lemsatsüla. An tokdangba agi kechi adokdir aji parnok shilem asütsü. Nenoki tebouren kidong telemsa agi aji amangtsü.

⁵⁵Saka yangji alirtem linük nungi nenoki maridokra, nenoki shir lidaktsütsü melar, parnokji nenok tenük nung anak ama aser nenok tesa nung ai amai alitsü. Nenok alitsüba linük nungji parnoki nenok nem timtem agütsütsü.

⁵⁶Aser ni parnok dang kechi benshitsü liasü aji nenok dak benshitsü.”

Züngdangba 34

Kanan Lima Arrtsü

¹Idangji Kibubai Mosa dang ashi,

²“Israel nungertem dang ya mela-ang aser shiang, kodang nenok Kanan limai idir, nenoki amangtsüba lima artsüji yamai alitsü.

³Anüdoklentip tsütsü arrtsüji Zin litem lima nungi Edom tashi. Anüolentip Metsü Tzüyim teküboklen tatembang nungi anüdoklen tashi,

⁴yang nung jagi anüolentip tsütsü Akrabbim leni atutsü aser Zin leni oa Kadesh-barnea, Hazar-adda aser maneni Azmon tashi aotsü.

⁵Aser aji Ijip arrtsü lenten tashi oa Tzüyim nungji atemtsü.

⁶“Anüolen arrtsüji Tzüyim tulu ayongküm tashi, ibai nenok anüolen arrtsü alitsü.

⁷“Anüdoklentip arrtsüji Tzüyim tulu nungi Hor tenem tashi temaitsü yangluang,

⁸Hor tenem nungi Lebo Hamad tashi, yang nung jagi Zedad tonga aotsü,

⁹Aser maneni Zifron aser Hazar Enan tashi oa idakji atemtsü. Ibai nenok anüdoklentip arrtsü alitsü.

¹⁰“Anüdoklen arrtsü asoshi Hazar Enan nungi Shefam tashi nenoki temaitsü yangluang.

¹¹Shefam Ribla tashi Ain anüdoklen tsütsü tashi alitsü: aser iba arrtsüji Kinneret Tzüyim tsütsü alipak nungji tangshia alutsü.

¹²Aser arrtsüji Yordan tashi lua Metsü Tzüyim nung atemtsü. Kinük ajaklen meketa itemji nenok agitsüba lima arrtsüji alitsü.”

¹³ Anungji Mosai Israel nunger dang mela ashi, “Kin tuku aser tesadang ka nem Kibubai senmang asoshi agütsütsü melaba limaji ibai lir. Alimaji nenok rongnung an tokdanga lemsatsüla.

¹⁴ Kechiaser Reuben kin parnok kinüngertem, Gad kin parnok kinüngertem aser Manase kin nungi tesadang ka asoshi parnoki senmang agizükogo.

¹⁵ Item kin ana aser tesadangji Yordan atener anüdoklen Yeriko tashi anüdok tsütsü parnok senmang agizükogo.”

Alinük Lemsatsü Atema Lenirtem Teinyaktsü

¹⁶ Kibubai Mosa dang ashi,

¹⁷ “Nenok senmangtsü atema alinük lemsatsü atema lenirtem tenüngji itemi alitsü: Eleazar putir aser Nun jabaso Yihusua.

¹⁸ Aser linük lemsatsüba nung yaritsü asoshi kin shia tanishir ka ka shimtetang.

¹⁹ Parnok tenüngji itemi lir: Yihuda kidong nungi Yefune jabaso Kaleb;

²⁰ Simeon kidong nungi Ammihud jabaso Samuel;

²¹ Benjamin kidong nungi Kislon jabaso Elidad;

²² Dan kidong nungi Yogli jabaso Bukli;

²³ Yosef chir Manase kidong nungi Efod jabaso Hamniel;

²⁴ Efraim kidong nungi Shiftam jabaso Kemuel;

²⁵ Zebulun kidong nungi parnok jabaso Elizafan;

²⁶ Issakar kidong nungi Azan jabaso Paltiel;

²⁷ Asher kidong nungi Shelomi jabaso Ahuhud;

²⁸ Naftali kidong nungi Ammihud jabaso Pedahel.

²⁹ Kanan lima nung Israel nunger nem senmangtsü asoshi linük lemsatsütsü Kibubai shimtetba linirtemji itemi alitsü.”

Züngdangba 35

Levi Kidong Nem Lemzüktsüba Yimtitem

- ¹ Tang Moab lenten Yordan anasa Yeriko nung Kibubai Mosa dang ashi,
- ²“Israel nunger dang parnoki amangba senmang nungi Levi kidong nem talidak yimtitem agüjang ta shiang; aser yimti meketa chimdak dena Levi kidong nem nai agütsütsüla.
- ³Item yimtitemji parnok meyong alitsü; aser chiyimdak aliji parnok kiset shirurutem atema alitsü.
- ⁴Nai Levi kidong nem agütsüba yimti nung tangloka chiyimdak aliji yimti atsü temalen ajak meketa süklep meyirijang ka alitsü.
- ⁵Yimti temalen anüdoklen tsütsü süklep meyirijang ana; anüolentip meyirijang ana aser anüdoklentip tsütsü meyirijang ana, aser yimtiji tiyong nung alitsü. Parnok yimtitem asoshi aji chiyimdak asütsü.
- ⁶Nenoki Levi kidong nem agütsüba yimtitem rongnung yimti trok jenokdak yimti alitsü, koba nisung tepsetertem atema jenokdak alitsü; iba dak alaka ano parnok nem yimti lir-ana agütsütsüla.
- ⁷Nenoki parnok nem agütsüba yimti ajak agi lir-ti, idakji chiyimdak dena agütsütsüla.
- ⁸Israel nunger senmang nungi nenoki Levi kidong nem agütsüba yimtitemji telok tuluba nungi timba aser tilaba nungi ishiba ta parnok telok apir agütsütsüla.”

Jenokdak Yimtitem

(Taz. 19.1-13; Yih. 20.1-9)

- ⁹ Idangji Kibubai Mosa dang ashi,
- ¹⁰“Israel chirtem dang shiang: kodang nenoki Yordan ajanger Kanan limai idir,
- ¹¹jenokdak yimti asütsü asoshi yimti kar shimtetang, idakji ajongbena nisung tepsetertem jenoktsü.
- ¹²Nisung tepseterji mungdang madang o bendangdak menoktak tashi mangyanger ket nungi jenbua idakji alitsü.
- ¹³Item yimti trok koba nenoki agütsü aji jenokdak yimtitem asütsü.

¹⁴Yordan ajanger külenji yimti asem agüjang aser Kanan lima nung yimti asem: itemji jenokdak yimtitem asütsü.

¹⁵Item yimti trokji Israel chirtem, semloka alirtem aser Bendangertem shirnoki ajongbena nisung tepseter, parnok atema jenokdak yimti asütsü.

¹⁶“Saka nisung kati kar dak merang oset agi zükra aser paji süadokra, paji nisung tepseter lir: nisung tepseterji atangji südaktsütsüla.

¹⁷Mesüra pa ket nung nisung asütsüsa lung ka ama lira aser pai nisung dakji onra aser paji süra paji nisung tepseter lir; nisung tepseterji atangji südaktsütsüla.

¹⁸Mesüra pa ket nung nisung asütsüsa süng ka lira, aser pai nisung dakji zükra aser paji süra, paji nisung tepseter lir: nisung tepseterji atangji südaktsütsüla.

¹⁹Azü mangyanger jagi nisung tepseterji südaktsütsü; kodang pai paji ajurudir pai paji südaktsütsü.

²⁰“Nisung kari tesempa agi tangar ka dak tsüngoktsüra mesüra mita atar pa dakji langka ondaktsüra, aser pa süadokra,

²¹mesüra tsükchitep agi pa dak teka agi zükra aser pa süadokra, nisung dak azüksangji idangji südaktsütsüla; paji nisung tepseter lir: kodang azü mangyangeri pa ajurudir pai paji südaktsütsü.

²²“Saka tsükchitep kecha makai dang aoksa-a pa dak tsüngoktsüra mesüra mita meli-i langka agi pa dak ondaktsüra,

²³mesüra mungui pa dak lung kar ondaktsüra, aser pa süadokra, aser pa tsükchir masü mesüra yirutsütsü mebushi,

²⁴idangji iba ozüng yagi teloki pa aser azü mangyanger na tsüngda o bendangtsü

²⁵Azü mangyanger ket nungi teloki pa agizüktsü aser pa jenoka alidak yimti nungji yutsütsü: aser temeshi toztü agi mezüja shimtetba temaba putir masü tashi pa yangji alitsü.

- ²⁶Saka pa jenoka alidak yimti arrtsü atena ora,
- ²⁷aser azü mangyanger jagi pa yimti atena ngua pa tepsetra, azü tokshiba asoshi mangyangerdak tai kecha malitsü.
- ²⁸Kechiaser temaba putir masü tashi pai jenokdak yimti nungji alitsü tim liasü, saka temaba putir sür külenang pa pei senmang bushia shilangtsü.
- ²⁹Itemi nenok tarutsü putu ajak nung teti atema yimsü ozüngji alitsü.
- ³⁰ “Shibaisa nisung tepsetdir nisung tepseter anema kulipur bang ajanga pa tepsettsü. Saka kuli ka kisüng ajanga nisung ka mesüdaktsütsüla.
- ³¹Tasütsü langa aliba nisung tepseter atema talangzükba sen magitsüla, saka paji atangji südaktsütsüla.
- ³²Jenokdak yimti nung alir temaba putir masüdang pai linüki meyipa arua alitsü asoshi talang sen agütsüra, aji magitsüla.
- ³³Nenok aliba limaji memenentsütsüla. Azü tokshiba agi alimaji menendaktsür, shibai azü tokshir pa zü agi mesüra tanga zü kecha agia alima nung azü tokshiba pungitsü makok.
- ³⁴Nenok kong alir, iba limaji temenendaktsü, kechiaser nenok kong alir iba nungji nia lir, kechiaser ni Kibuba Israel chir rongnung alir”

Züngdangba 36

Tetsürtem Senmang Indang

- ¹Gilead kidong tanishirtem, Yosef semchirtem Manase jabaso Makir jabasotem Mosa aser Israel chir kidong tanishirtem madangi arua ashi,
- ²“Kodang Kibubai alinükji senmangtsü asoshi Israel chirtem nem an toktanga agüjang ta kü kibur dang ashi, onok adianu Zelofehad senmangji par jalatem nem agütsütsü pai ne dang melaogo.
- ³Saka parnoki tangar kin ka den ki yimra, onok tebu senmang nungi parnok shilem agizüka bener oa shir kin den parnok lidir par meyongji kümadoktsü.

⁴Kodang Israel nunger jubilee küm mungdir, idangjibo parnok senmangji shirnok kiyi parnok ao par meyong nungji adentsü, aji oda onok tebu senmang nungi parnoki par meyong senmang bener oadoktsü.”

⁵Idangji Kibuba o ama Mosai Israel chirtem dang mela-a ashi, “Yosef kidongi kechi shiogo aji shitak lir.

⁶Zelofehad jalatem indang Kibubai melabaji ya lir, parnok shir kiyi oner, odakjang saka parnoki tebu kidong kinunger kiyi dang aotsü.

⁷Israel nung senmang kecha kin kati bener aotsü makok, kechiaser Israel chirtem pei tebu kidong senmang amangtsü.

⁸Tetsür shirnoki senmang amangdir, lai pei tebu kin aser kidong nungi kar den kiyi ayimtsüla, anungji Israel chirtemi pei tebu meyong senmang amangtsü.

⁹Senmang kecha kin ka nungi kin kati aotsü makok; kechiaser Israel kin shia pei senmang amangtsüla.”

¹⁰Anungji Kibubai Mosa dang melaba ama Zelofehad jalatemi inyak.

¹¹Mahla, Tirza, Hogla, Milka aser Noa, Zelofehad jalatemi par tebu tenu chirtem ki-i ai.

¹²Parnoki Yosef jabaso Manase kidong dangi ao, aser parnok senmang tebu kinunger kin den liasü.

¹³Item tzü-züng-ozüng ya Kibubai Israel chirtem nem Mosa ajanga Moab lenten Yordan anasa Yeriko nung agütsü.

Tazüngkunem

Tazüngkunem 1

- ¹Yordan anüdoklen arem Suf tejaklen Araba nung Paran aser Tofel tsüngda Laban Hezerot aser Dizahab nung Israel chir ajak dang Mosai jembiba o itemi lir.
- ²Horeb nungi Seir tenem lenmang kadesh-Barneai aobaji anogo terkanü lenmang lir.
- ³Küm lirbuba ita terkabuba mezüng anogo nung Israel nunger asoshi Kibubai pa dang melaba ajak Mosai jembi.
- ⁴Ya Heshbon nung aliba Amor chuba Sihon, Bashan chuba Og shiba Ashtarot aser Edrei nung liasü, pai parnok koker külen liasü.
- ⁵Yordan anüdoklen Moab lima nung Mosai iba ozüng ya rasa-a ashi.
- ⁶“Kibuba asen Tsüngremi Horeb nung asenok dang ya ashi, ‘Nenok iba tenem nung lishia liogo.
- ⁷Aramesoang aser Amor nunger tenem linüki aser Araba ali wabetsa aser iba meketa aliba tenem linüktem, Negeb aser tzüyimkü, Kanan nunger linük aser Lebanon aser ayong tulu Eufрата ayong tashi oang.
- ⁸Ajiang ni nenok jakdang alinükji yutsüogo, Kibubai nenok tsürabur Abraham, Isak aser Yakob nem agütsütsü züngzüktepba lima jagi iang aser agiang.”

Mosai Tanishirtem Shimba

(Ani. 18.13-27)

- ⁹Iba mapang ni nenok dang shiogo, “Ni kü kijai nenok khu abentsü makok.
- ¹⁰Kibuba nenok Tsüngremi nenok kanga rendaktsüogo, aser tanü nenok anüng petinutem ama lir.
- ¹¹Kibuba nenok tsüraburtem Tsüngremi nangzükba ama nenok meyirijangben agi tali rendakjang aser moajangma!

- ¹²Saka koda sür nenok tebilemstsütem khuret aser nenok tsüngda mangatettep ajak kü kijai abentsü?
- ¹³Nenok kidong shia nungi shisa akaba tangatetba akaba aser ajaki akhümstsübuba nisung kar shimtetang, aser ni nenok madak parnok tanishir kümdaktsüdi.
- ¹⁴Aser nenoki kü dang langzüogo, nai ashibaji onok asoshi junger.
- ¹⁵Anungji ni nenok kidong shia nungi tanishirtem shisa taka aser ajaki akhüm tsübua aliba nisungtem shimteta nenok meyirijang noklang, tenem aser ter madak tanishirtem yutsüogo.
- ¹⁶Idangji nenok obendangertem dang ni shiogo, ‘Nenok adianutem tsüngda nung o angang aser nisung kati pei adianu den süshia mesüra pa den aliba bendanger kar den süshia ochi shia o bendangang.
- ¹⁷O bendang kecha nunga tejak tereprang, tulu aser tila ajak dang kasa angang. Nenoki nisung shinga tetsübu kechiaser o bendangbaji Tsüngrem meyong lir. Nenok asoshi o tasakji kü dangi bener arung aser ni aji angatsü.
- ¹⁸Iba mapang nung nenoki kechisa inyaktsü item ajak indang ni nenok dang shiogo.

It dangitertem Yokba

(Zün. 13.1-33)

- ¹⁹“Idangji Kibuba asen Tsüngremi melaba ama, asenoki Horeb nungi apusoa asenoki anguba tetsübutsü arem tuluji ajanga Amor nunger tenem limaleni oa asenok kadesh-barnea atong.
- ²⁰Aser ni nenok dang ashi, Kibuba asen Tsüngremi agütsüba Amor nunger limai nenok aruogo.
- ²¹Ajiang Kibuba ne Tsüngremi alinükji ne jakdang yutsüogo. Kibuba nenok tsüraburtem Tsüngremi ashiba ama tuang aser alinükji agiang. Tetsübu, mesüra tasü maiti teli.

²² Saka nenok kü dangi arua ashi, asenok asoshi linükji lemdangtsü aser asenok koba lenmangi aotsü aser koba yimtitemi asenok arutsü; iba osang asenok dangi abentsü asen jakdang asenoki nisung yokdi.

²³ Ibaji kü nükdanga junga bilem nung ni nenok nisung terana kin shia nungi ka ka shimtet.

²⁴ Parnoki tenem linük leni atu aser Eskol lenteni arua aji ladang.

²⁵ Linük nung atangba süngjang kar parnoki amer asenok dangi osang bener arua ashi, Kibuba asen Tsüngremi agütsüba limaji kanga tajung lir.

Kibuba Anema Apusoba

²⁶ “Saka nenoki ajagi metuli asü, aser Kibuba nenok Tsüngremi melaba anema apuso;

²⁷ aser nenoki nenok süki nung nemnemtepa ashi, ‘Kechiaser KIBUBAi asenok aniteta Amor nunger ket nung samatsütsü anir aru.

²⁸ Asenok kongi aotsü? Asen adianutemi asen mulung zürepdakja ashi; nisungtemji asen dang nungi tuluba aser talangba, yimtitemji kanga tulu aser anüng tashi atsübanga lir, aser yangji aso tulu Anakim chirtem onoki angu.

²⁹ “Idangji ni nenok dang shiogo, ‘Taoksa mesüra parnok tsübua teli.

³⁰ Kibuba nenok Tsüngrem shiba nenok jakdang aor, pai Ijip nung nenoki ngua inyakba amato, nenok asoshi raratsü,

³¹ aser arem nung tebui pei jabaso apungba ama nenoki iba tesem ya matong tashi Kibuba nenok Tsüngremi nenok lenmang tepiyong anir aruogo.’

³² Ni nenok dang yamaji shiaka nenoki Kibuba nenok Tsüngrem dak mamang,

³³ shibai nenok süki yangludak bushitsü aser nenok aotsüba lenmang sayutsü asoshi aonung mi nung aser anüngdang mepet nung nenok jakdang ao.

Kibubai Israel Nunger Merenshiba

(Zün. 14.20-45)

³⁴ “Kodang Kibubai nenok otem angashi, pai ain adoka azüngashia ashi,

³⁵Iba tamajung putu nisung katia alinük tajung koba nenok tsüraburtem nem ni agütsütsü nangzük, aji mangutsü.

³⁶Saka Yefune jabaso Kalebi dang aji angutsü, aser pa aser par chirtem nem pa tetsüng ajemokdak limaji agütsütsü; kechiaser pai bendanga Kibuba sülen anidak.’

³⁷Ano nenok meji Kibubai kü dang ain adoka ashi, na-a ajagi maitsü.

³⁸Saka ne teyarir Nun jabaso Yihusua ajagi aitsü, pa ajungshiang kechiaser pai Israel nem aji amangdaksütsü.

³⁹Ano nenok tila tanurtem shir tetepsettsü asoshi alitsü ta nenoki shiogo, nenok chir shiri tanü tajung tamajung memetet, parnok ajagi aitsü. Parnok nem ni aji agütsütsü aser parnoki aji agitsü.

⁴⁰Saka nenokbo meyipang aser temerem tzüyim len arem lenmang jagi iang.

⁴¹Idangji nenoki kü dang langzü, onoki Kibuba anema tai menaogo, Kibuba asen Tsüngremi melaba ama onoki tudi aser raradi. Anungji nenok nisung shiai tenem len jagi atutsübaji temela ta bilema pei nok o nü renem.

⁴²“Saka Kibubai kü dang ashi, ‘parnok dang shiang, nenoki raratsü asoshi tetu, kechiaser ni nenok den maten. Nenok tsükchirtemi nenok akoktsü.’

⁴³Anungji ni nenok dang yamaji ashi, saka nenoki manga. Nenoki Kibubai melaba anema apuso aser pei tiyaksanga tenem leni atu.

⁴⁴Idangji tenem nung aliba Amor nungertemi nenok anema arua ninang arishir ama nenok aridok, aser Seir nungi Horam tashi makdok.

⁴⁵Idangji nenoki meyip aserKibuba madang ajeb; saka Kibubai nenok ola mangashi mesüra nenok tsütsü pa tenarong magütsü.

⁴⁶Anungji nenok kadesh nung amung aser mapang talangka yangji ali.

Tazüngkunem 2

¹ “Ajiser Kibubai kü dang ashiba ama temerem tzüyim tsütsü aremi asenok meyipa mapang talangka Seir tenem meketa senzü.

²“Idangji Kibubai kü dang ashi,

³“Nenoki iba tenem meketa jajashia jajaogo; anüdoklentip leni meyipang.

⁴ Nüburtem dang mela-ang, Seir nung aliba nenok adianu Esau chirtem arrtsü atena aotsü tatonger lir, parnoki nenok tsübutüsü. Anungji kanga kümdangang;

⁵Parnok den terara, kechiaser parnok li nungi ni nenok tetsüing ajemetdak kata magütsütsü, kechiyong Seir tenemji ni Esau nem senmang asoshi agütsüogo.

⁶Nenoki parnok nungi sen agi tachitsü aser tajemtsü tzü alitsü.’

⁷“Kechiaser Kibuba nenok Tsüingremi nenok teka mapa ajak moatsüogo. Iba arem tulu ajanga nenok senzüba ajak nung pai nenok nüka liasü. Item küm lir tashi Kibuba nenok Tsüingrem nenok den liasü, aser nenok kecha agia anünga maliasü.

⁸“Anungji Seir nung aliba asen adianu Esau chirtem ajanga asenok Seir Elat aser Ezion Geber nungi asenok Araba lenmangi asenok meyipa aser Moab arem len ajanga ao.

⁹ Idangji Kibubai kü dang ashi, ‘Moab den tanem mesüra rara temena, kechiaser ni parnok li nenok nem senmang kecha magütsütsü. Ni aji Lot chirtem nem senmang asoshi Ar agütsüogo.’ ”

¹⁰Mezüngbo idakji Anak nisungtem ama Emim nisung telok tuluka, nütsüing aika yangji liasü.

¹¹Anak nisungtem dang ama parnok dang Refaim ta aja, saka Moab nungeri parnok dang Emim ta aja.

¹²Seir nung tamasabo Hor nunger liasü, saka Esau chirtemi parnokji atsüingdok, aser parnok jakdang itemji samatsür parnok idakji ali; oda Kibubai agütsüba alinük nung Israeli inyakba ama.

Zered Ayong Ajangba

¹³“Tang aramesoang aser Zered ayongji ajanga oang, aser asenoki Zered ayongji ajang.

¹⁴ Asenoki kadesh-Barnea nungi apusor Zered ayong ajangba tashi nung küm semer-ti süiogo. Kibubai azüngashiba ama iba mapang tashi nung parnok putu rarai aortem ajak tanendak sama.

¹⁵ Talisa parnok ajakji meshimeshia mesamatsü tashi par tanendak anema Kibuba teka liasü.

¹⁶ “Anungji nübur rongnungi rarai aor ajak samadaksür külen

¹⁷ Kibubai kü dang ashi,

¹⁸ ‘Tanü nenoki Moab arrtsü Ar ajangtsü.

¹⁹ Kodang Ammon nunger arrtsü anasai nenok arudir, parnok tanem mesüra rara temena, kechiaser Ammon nunger li nungi nenok nem ni senmang kecha magütsütsü. Ni aji Lot chirtem nem senmang asoshi agütsüogo.’ ”

²⁰ Iba dang ano Refaim linük ta jaa liasü, kechiaser akhidangbo Refaim nunger yangji liasü, saka Ammon nungeri parnok dang Zamzummim ta aja.

²¹ Parnokjia Anak nübur ama tashi tait aso talang nütsüng aika liasü, saka Kibubai parnok jakdang itemji samatsü. Aser parnoki itemji atsüngdoker par alidak ali.

²² Seir nung alirtem Hor nunger dak Esau chirtem jakdang Kibubai inyakba ama pai parnokji aridoker idakji tanü tashi parnok lidaktsü.

²³ Aser Avim nunger Gaza yimtsüng tashi aliba Kaftor nungi arurtem Kaftor nungertemi parnok samatsü aser parnok alidak ali.

²⁴ “Aramesoang, aser Arnon lenten ajanga oang. Ajiang, Amor nunger Heshbon chuba Sihon aser par linük ni nenok ket nung agütsüogo; par linükji amaktsü tenzükan aser pa tongbangi jazükang.

²⁵ Tanü nungi tenzüka anüng kübok alir nisung ajak dangi nenok indang taoksatsü aser tetsübuttsü enloktsütsü. Kodang parnoki nenok indang osang angashidir, atententsü aser nenok meji temulung ayanga alitsü.

Sihon madak takok anguba

(Zün. 21.21-30)

- ²⁶“Anungji Kedemot lisem lima nungi osangbenertem Heshbon chuba Sihon dangi yimjung bener yoka ashi,
- ²⁷‘ni ne lenmang ajanga odakjang. Ni lenmang nungji dang aotsü. Ni tajichilen mesüra tabeleni memeyiptsü.
- ²⁸Nai kü dang sen yong chiyungtsü ayoktsü aser ni itemji achitsü, aser nai kü dang tajemtsü asoshi tzü sen yong ayoktsü aser ni aji ajemtsü, oda ni dang ne arrtsü ajanga tetsüng agi jaja-a odakjang.
- ²⁹Kibuba onok Tsüngremi onok nem agütsüba alinüki Yordan ajanga onok mao tashi Seir nung aliba Esau semchirtemi, aser Ar nung aliba Moab nungertemi onok dang inyakba ama.’
- ³⁰“Saka Hesbon chuba Sihoni pa alinük ajanga asenok mesüidaktsü. Kechiaser Kibuba nenok Tsüngremi pa tekong merangdaktsü aser anema noktadaktsü, oda tanü nenok ket nung pa bendanga agütsüba ama, oda pai tang inyakba ama.
- ³¹“Idangji Kibubai kü dang ashi, ‘Ajiang, Sihon par linük ni ne nem agütsütsü tenzükogo. Par limaji amangtsü asoshi aji agitsü tenzükang.’
- ³²Kodang Sihon aser pa nüburtem ajak asenok anema noktak, Yahaz nung tongbangi adok,
- ³³Kibuba asenok Tsüngremi asenok nem pa bendanga agütsü; aser asenoki pa, par jabasotem aser pa nübur ajak tepset.
- ³⁴Iba mapang nung asenoki pa yimti ajak agi, aser shinga taküm metoktsüi tebur, tetsür aser tanur ajak meshi meshia tepset.
- ³⁵Saka asenoki maktetba yimtitem nungi taküm shirurutem aser temakzükba oset ajak asenoki agi.
- ³⁶Arnon lenten tatem nung aliba Aroer nungi lenten nung aliba yimti, oda Gilead tashi asenok asoshi yimti ka danga tashi ita maliasü. Kibuba asen Tsüngremi item ajak asenok nem agütsü.

³⁷Saka Kibuba asen Tsüngremi memela nung nenoki Ammon nunger linük anasa mesüra Yabbok ayong tsütsü mesüra tenem linük anasai maru.

Tazüngkunem 3

¹“Ajiser asenoki aenshia Bashan leni atu, aser Bashan chuba Og pa nübur ajak anir asenok anema Endrei nung tongbangi adok.

²Saka Kibubai kü dang ashi, ‘Pa tetsübu, kechiaser pa den pa nüburtem ajak aser pa linük ajak ni ne nem agütsüogo. Amor nunger chuba Heshbon nung yimsüsüsang Sihon dang inyakba ama nai pa dang inyaktsü.’

³“Anungji Kibuba asen Tsüngremi Bashan chuba Og aser pa nüburtem ajak asenok ket nung agütsü, aser asenoki parnok ka danga anünga meyutsüi akok.

⁴Iba mapang nungjisa asenoki par yimti ajak agi, asenoki magiba yimti ka danga maliasü. Bashan chuba Og-i yimsü asüba Argob linük yimti roker asenoki maktet.

⁵Item yimtitemji jara talang agi atsübanger süngkhüm aser süngkhümrütsü agi atsübanga liasü, aser ano yimtsüng aika jara agi matsübangi liasü.

⁶“Heshbon chuba Sihon dang asenoki inyakba ama yimti ajak, tetsür tebur aser tanur ajak asenoki meshi meshia samatsü.

⁷Saka kiset shirurutem aser temakzükba osettem asenoki bener aru

⁸“Anungji iba mapang nungji item Amor nunger chuba ana nungi Yordan anüdoklen Arnon lenten nungi Hermon tenem tashi asenoki linükji agi.

⁹“Hermon dang Sidon nungeri Sirion aser Amor nungeri Senir ta ajar.”

¹⁰Lenten nung aliba yimti ajak, Gilead ajak, aser Bashan ajak Saleka aser Edrei tashi Bashan nung Og yimli yimti ajak asenoki agi.

¹¹Saka Bashan chuba Og dang Refaim nunger tanüngba rongnungji dena liasü. Pa yiptenji merang agi yanglua aser aji metong nung süklep tuku aser lenten nung süklep pezü liasü. Aji Amon nunger yimti Rabha nung melikama?

Yordan Anüdoklen Alirtem

(Zün. 32.1-42)

12“Item linük koba asenoki agi, Arnon lenten anüdoklentip Aroer nung Gilead tenem lima tesadang ka, aser item yimtitem Reuben aser Gad chirtem nem ni agütsü.

13Gilead tanüngba aser Bashan nung Og yimli ajak Manase kidong nem ni agütsü.” Bashan nung Argob tokong ajak dang Refaim linük ta ajar.

14Manase jabaso Yani Argob tokong ajak Geshur aser Makat arrtsü tashi agi, aser item yimtitem dang pa nüngkem tenüng agi, anungji tanü tashi Bashan dang Havvoth-Jair ta ajar.

15“Aser ni Makir nem Gilead agütsü.

16Saka Reuben aser Gad kidong nem Gilead nungi Arnon ayong tashi, lenten tepiyong aser iba arrtsü, Amon nunger arrtsü, aser Yabbok ayong tashi ni agütsü.

17“Anüolen arrtsü Araba tsütsü Yordan ayong, Kineret nungi anüdoklen tsütsü Pisga tenem tsüng metsü tzüyim tashi liasü.

18 “Iba mapang nung ni nenok dang mela-a ashi, ‘Kibuba nenok Tsüngremi iba lima nenok meyong asütsü agütsüogo. Saka nenok tasü taiter ajak nok o nü bener ne adianu Israel jakdang aotsüla.

19Sakasa nenok kinungtsürtem, nenok chirtem aser nenok kiset shirurutem, kechiaser nenok kiset shirurutem jenti ta ni metet; parnokbo ni nenok nem agütsüba yimtitem nung alitsü,

20oda nenok nem ama Kibubai ne adianutem nem anisüngzük magütsü tashi, aser Kibuba nenok Tsüngremi parnok nem agütsüba lima Yordan ajanger aliba limaji parnoki magi tashi. Iba sülenjiang nenok ajak nem ni agütsüba dangi nenok nisung shia meyiptsü.’

21“Iba mapang nung ni Yihusua dang mela a ashi, ‘Item chuba ana dangKibuba nenok Tsüngremi inyakba ajak ne nüki nguogo, yamaji nai ni ajanga aotsüba yimli ajak dang Kibubai inyaksü.

²²Parnok tsübuu teli, Kibuba nenok Tsüngremi nenok asoshi raratsü.’

Kanan Limai Mosa Aitsü Memelaba

²³ “Iba mapang nungji ni Kibuba dang mepishia ashi,

²⁴“Oh KibubaTsüngrem, nai ne tenzüker dang na uluba aser ne tashi tulu sayutsü tenzükogo, kechiaser anüing nung mesüra alima nung tsüngrem shibai nai inyakba ama mapa tulu inyaktettsü?

²⁵Ni ne dang mepishir, Yordan ajanga or alima tajung aser Lebanon reprangtsü ni odakjangma.’

²⁶“Saka nenok meji nung Kibubai kü dang ain adok aser kü danga manga. Saka Kibubai ashi, ‘Ojang sang, iba indang kü dang joko teshi.

²⁷Pisga tenem kolak jagi tuang aser anüolen aser anüdoklentip, anüolentip aser anüdoklen reprangang. Ne tenük agi alimaji reprangang, kechiaser nai Yordan ajanga ilen jagi maotsü.

²⁸Saka Yihusua nem mapaji bendanga agüjang, pa ajungshiang aser tashi itdakjang, kechiaser pai iba nübur ajagi anir aitsü aser nai anguba limaji parnok nem agidaktsütsü.’

²⁹Anungji asenoki Bethpeor lenten nung ali.”

Tazüngkunem 4

¹Aser Mosai ashi “Tang, oh Israel, ni nenok dang sayutsüba ozüing aser obendangbaji nenoki angang. Itemji benshiang aser Kibuba nenok tsürabur Tsüngremi nenok nem agütsüba lima nungji nenok taküm alitsü

²Kibubanenek Tsüngremi melaba koba nenok nem agütsür idakji nenoki tali mebendenloktsüla, mesüra iba nungi nenoki meindoktsüla.

³ Kibubai Baal Peor nung kechi inyak aji nenok tenük agi nguogo. Peor nung Baal sülen anitaker ajak Kibuba nenok Tsüngremi nenok rongnungi samatsüogo.

⁴Saka nenok shibaisa Kibuba nenok Tsüngrem dak akanga sot, itemji tanü tashi taküm lir.

⁵“Ajiang, Kibuba kü Tsüngremi kü dang melaba ama, ni ozüngtem aser obendangbatem nenok dang sayuogo, anungji nenoki agitsü oya aliba lima nung nenoki itemji benshitsü.

⁶Anungji itemji kanga kümdanga benshiang, kechiaser iba yagi kintem madang nenok shisatsü aser tangatetba sayutsü, shirnoki iba indang angashia ashitsü, ‘Atangji iba kin tulu ya shisa taka aser tangatetba nübur lir.’

⁷“Kechiaser kodangsa asenoki asen Tsüngrem Kibuba dang jadir, Pa asenok anasa aliba ama kechi kin tulu tsüngrem anasa ali?

⁸Mesüra tanü ni nenok madang yutsüba temeshi telatetba obendangba ozüng ama kechi kin tulu nung ali?

⁹Nenok pei tenük agi anguba mapatemji mamatsüsa aser parnok taküm ali tashi itemji nenok temulungjang nungi mepilatsü asoshi kümdangang. Itemji nenok chirtem aser nenok semchirtem dang sayuang.

¹⁰Horeb nung Kibuba ne Tsüngrem tsüngdang noktakba anogoto bilemtetang, kodang Kibubai kü dang ashi, ‘Nüburtemji kü tsüngdangi atenshidakjang, aser ni parnok nem kü otem angashidaktsütsü; anungji parnok taküm ali tashi parnoki ni tsübutsü aser aji parnok chirtem dang sayutsü.’

¹¹“Nenok tenem tsüng anasa arua noktak, aser ammanng mepet aser ammanng temelem agi akhümbanger anüng tiyong tonga tenem nungji mi jangru.

¹²Idangji Kibubai mi nungi nenok den jembibi, nenoki ola dang angashi, saka temang mangu; ola dang liasü.

¹³Anungji pai pei tezüngzüktepba nenok nem metetdaksü, koba pai nenok dang benshitsü mela, aji ozüng ter; aser pai aji lungpak ana nung zülu.

¹⁴Aser iba mapang nungji nenok dang ozüng aser obendangbaji sayutsü Kibubai kü dang mela, anungji nenoki agitsü oya aliba lima nung nenoki aji benshitsü.

Süngyanglu Anema Tekümdangtsü

¹⁵“Kibubai nenok dang Horeb nung mi nungi jembiba anogo nung nenoki ola dak alema temang kecha mangu. Anungji nenok pei sasa kanga kümdangang,

¹⁶ aji oda nenok aibelen masütsü, aser nenoki tebur mesüra tetsür mesüka süngyanglu kecha nenok asoshi meyanglutsü.

¹⁷ Mesüra ali nung aliba shiruru kar mesüra anüng nung yimzüba ozü kar mesükba,

¹⁸ mesüra ali nung ayazüba mesükba, mesüra tzü telung nung aliba ango kar mesüka meyanglutsüla.

¹⁹ Kodang nenoki anüng reprangdir, anü, ita aser petinutem, aser anüng nung alibatem ngua item madang mapudaktsü kümdangang. Itemji anüng kübok nisung ajak nem Kibubai lemzükja kar.

²⁰ Saka nenokbo Kibubai tanü ama pei nübur akümötsü asoshi Ijip merang misem nungi aniteta anir aru

²¹ Tang nenok meji Kibubai kü dang ain adok aser Yordan ajanga nibo maotsü mesüra alinük tajung koba Kibuba Tsüngremi nenok nem senmangtsü asoshi agütsür ajagi nibo maitsü ta azüngashi.

²² Kechiaser nibo iba lima nung asütsü, ni Yordan ajanga maotsü, saka nenokbo aotsü, aser iba lima tajungji agitsü.

²³ Anungji Kibuba nenok Tsüngremi koba tezüngzüktepba nenok den yanglu aji mamatsü kümdangang. Kibuba nenok Tsüngremi melaba ama nenoki süngyanglu kecha teyanglu.

²⁴ Kechiaser Kibuba nenok Tsüngremji tesamatsüba mi, tenükmiba Tsüngrem lir.

²⁵ “Kodang nenok chirnur aser semchisemnur ngudir, aser linük nung talangka lidir, aser aibelena inyakdir aser Kibuba ne Tsüngrem tsüngdang kechi temenen aji inyaka süngyanglu yangluba ajanga pa ain adokdaksüdir,

²⁶ tanü ni nenok anema kuli asütsü asoshi anüng ali jazüker, oda nenoki Yordan ajanga yir agitsü aliba linük nungji nenok yakta samatsü, nenok idakji talangka malitsü, saka atangji nenok samatsü.

²⁷ Kibubai nenok nüburttem rongnung prokshidaktsütsü, aser Kibubai nenok koleni anidir item kintem rongnung nenok ishika dang alitsü.

²⁸ Idakji nisungi yangluba süng aser lung tsüngremtem kobai mangur, mangashir mesüra memenemteter itemji nenoki tenzüktsü.

²⁹ Saka idakji nenoki KIBUBA ne Tsüngrem bushia, ne mulungjang ajak agi, aser ne taküm ajak agi pa bushira nenoki pa angutsü

³⁰ Kodang nenok timtem tekangshi nung lidir, aser item ajak nenok dak atalokdir, idangji tesülen nenoki KIBUBA ne Tsüngrem dangi meyiptsü aser pa dang tashi angatsü.

³¹ Kechiaser Kibuba Tsüngremji aria bilemba Tsüngrem lir; pai nenok metoktsütsü, mesüra pai nenok tsürabur dang azüangshia züngzüktepbaji mamadoktsü.

Kibubaji Tsüngrem Lir

³² “Nenok masodang tesüiba mapang Tsüngremi alima nung meimchir yangluba anogotem indang asüngdangya-ang, aser anüng tatem külen nungi külen tashi asüngdangang. Iba ama mapa tulu mesüka atalokdang asü, mesüra iba amai tangashi danga angashi asü?

³³ Tsüngremi mi nungi jembiba nenoki angashiba amai nübür kari angashir taküm ali asü?

³⁴ Mesüra Kibuba nenok Tsüngremi nenok asoshi Ijip nung inyakba nenoki anguba ama, tetendangba agi, temaitsü aser sayatenya agi rara agi, tashi tait teka agi, aser pa tepen songtokba agi, aser tetsübuttsü tulu agi inyakba ama tangar kin rongnung pei asoshi agitsü tsüngrem kari tasü ita aotsü merandang asü?

³⁵ Kibubaji Tsüngrem ta nenoki metettsü, aser pa dak alema tangar shinga mali ta nenoki metettsü asoshi itemi sayuogo.

³⁶ Nenok azüoktsü asoshi pai anüng nungi pei ola angashidaktsüogo, aser alima nung pa mi tulu nenok nem ngudaktsü, aser mi tiyong nungi nenoki pa ola angashi.

³⁷Kechiaser pai nenok tsürabur meim nung, parnok sülen par metsü shimtet. Aser pai pei tashi tulu agi nenok Ijip nungi anitet.

³⁸Aser nenok dang nungi tuluba aser tashi taitba kintem nenok jakdang aritoka, tanü amai pai nenok nem parnok li senmang amangdaksü.

³⁹Anungji temalen anüng nung aser teküboklen alima nung Kibubaji Tsüngrem ta nenoki tanü metetang aser nenok temulung nung yuang, tangar shinga mali.

⁴⁰Kibuba ne Tsüngremi teti asoshi nenok nem agütsüba lima nung nenok sülen nenok chirtem talangka arishia alitsü asoshi tanü ni nenok nem agütsüba pa ozüng aser temelabatemji nenoki benshitsüla.”

Jenokdak Yimtitem

⁴¹Idangji Yordan anüdoklen yimti asem Mosai shimteta ayu,

⁴²oda nisung shibai memeteti akhidang mesempatepi aliba pei kiyonger tepsetdir, pei taküm kümzüktsü asoshi item yimtitem ka nung pai oa jenoktsü.

⁴³Item yimtitemji: Reuben kidong asoshi lisem lima lenten nung Bezer, Gad asoshi Gilead nung Ramoth, aser Manase asoshi Bashan nung Golan.

Ozüng Agütsüba Okila

⁴⁴Israel nunger madang Mosai yutsüba ozüngji ibai lir.

⁴⁵Kodang parnok Ijip nungi adok, Mosai Israel nunger madang jembiba kuli, telatet ozüng aser obendangba ozüngji itemi lir.

⁴⁶Yordan atena or Bethpeor tejaklen lenten nung Heshbon nung aliba Amor nunger chuba Sihon linük nung shirnok Mosa aser Israel nungertem parnok Ijip nungi adokdang akok.

⁴⁷Aser parnoki par lima aser Bashan chuba Og lima, Yordan atena oa anüdoklen Amor nunger chuba parnoki agi.

⁴⁸Arnon lenten tatembang nung aliba Aroer nungi oda Sion (aji Hermon) tenem tashi,

⁴⁹aser Yordan atener anüdoklen Araba ajak, oda Pisga tenem wabetsa kübok Araba tzüyim tashi.

Tazüngkunem 5

¹Mosai Israel ajak aja aser parnok dang ashi, “Angang, o Israel, tanü ni nenoki angashia jembiba telatet ozüng aser yimsü benschitsü nenoki angazükang aser itemji kümdanga benshiang.

²Kibuba asen Tsüngremi Horeb nung asenok den tezüngzüktepba ka yanglu.

³Kibubai asen tsüraburtem den meyanglu, saka tanü idaki taküm alirtem asenok den yanglu.

⁴Kibubai tenem nung mi tiyong nungi nenok den tejak o tejak na jitepa jembi.

⁵Iba mapang nungji Kibuba o nenok dang sayutsü asoshi Kibuba aser nenok tsüngda nung ni noktaka liasü, nenoki miji tsübua liasü, aser tenem jagi matu. Pai ashi,

⁶“Nenok Ijip lima alar ki nungi anitetba Kibuba ne Tsüngremji ni lir.

⁷“Nai kü madang tangar tsüngremtem kecha telidaktsü.

⁸ “Temalen anüng mesüra telunglen ali, mesüra teküboklen tzü nung aliba mesüka nai na atema süngyanglu kecha teyanglu.

⁹Nai parnok madang tapudak mesüra parnok tekülem; kechiaser ni sempaba tsürabur temenen yong par chirtem putu asem pezü tashi merenshiba tenükmiba Tsüngrem ni lir.

¹⁰ “Saka shirnoki ni meimer aser kü ozüngtem benschir parnok dang putu meyirijangsa meyirijang aochir.

¹¹ “Nai Kibuba ne Tsüngrem tenüng amajok nung teteshi, kechiaser shibai amajok nung pa tenüng tetshidir, Kibubai pa memerenshi-i malitsü.

¹² “Kibuba ne Tsüngremi ne dang melaba ama amungnü meshiteta mungang.

¹³Anogo troknü nai tasena mapa ajak inyakang,

¹⁴saka tenetnübubaji Kibuba ne Tsüngrem asoshi amungnü lir. Iba anogo nungji mapa kecha meinyaktsüla, nai süshia ne jabaso jalai süshia, mesüra ne kiliri aser kilitsür mesüra ne nashi pungchi, gado, mesüra ne kiset shirurutem mesüra ne den semloka alir aener süshia; oda ne kilir aser kilitsür na amaji anisüngzüktsüla.

¹⁵Na Ijip lima nung alarsa liasü aser Kibuba ne Tsüngrem tashi tait teka agi aser tepen songtoka na idak nungjagi anir aru ta bilemtetang. Anungji Kibuba ne Tsüngremi amungnü meshiteta ayutsü ne dang mela.

¹⁶“Kibuba ne Tsüngremi ne dang melaba ama nebu aser netsü akhüm tsübuang, anungji Kibuba ne Tsüngremi koba linük ne nem agütsür yangji na ari shia aser junga alitsü.

¹⁷“Nai nisung tetepset.

¹⁸ “Nai nüktapangta tebenshi.

¹⁹ “Nai tauya.

²⁰ “Nai ne kiyonger anema tiyazü kuli tagütsü.

²¹ “Nai ne kiyonger kinungtsü tenükshi. Nai ne kiyonger ki süshia par lushi süshia, kilirba süshia, kilirla süshia, par nashi pungchi süshia, gado süshia mesüra kechisa ne kiyonger meyong lidir aji nai tenükshi.

²²“Itemji tenem nung nenok sentepa alidak mi tiyong, mepet aser tammang temelem nungi nenok dang ola tulu agi ayimoktsüba Kibuba otem lir; aser pai tali kecha mebendenlok. Idangji pai itemji lungpak ana nung zülu aser aji kü nem agütsü.

Nüburtem Tetsübuba

(Ani. 20.18-21)

²³“Kodang mi agi rongya aliba tenem nung, tammang temelem nungi nenoki olaji angashi, nenok kidong tanishirtem aser nenok tamburtem ajak kü dangi aru.

²⁴Aser nenoki ashi, ‘Ajiang, Kibuba asen Tsüngremi asenok dang pa uluba aser sentsüwangshi sayuogo, aser mi tiyong nungi asenoki pa ola angashiogo. Tsüngremi nisung den jemiaka nisung taküm alir ta tanü asenoki nguogo.

²⁵Saka tang kechiba asenok asütsü? Kechiaser iba mi tulu yagi asenok samatsütsü, kodang asenoki Kibuba asen Tsüngremi ola angashidir idangji asenok asütsü.

²⁶Kechiaser taküm Tsüngremi mi nungi jembiba asenoki angashiba ama shirnoki angashir taküm ali?

²⁷Anasa oang aserKibuba asen Tsüngremi ashiba ajak angang; aser Kibuba asen Tsüngremi ne dang jembiba ajak nai onok dang shiang, onoki aji angatsü aser inyaksü.’

²⁸“Kodang nenoki kü den jemi, Kibubai angashi, Kibubai kü dang ashi, ‘Item nisungtemi ne dang ashiba ni angashiogo. Parnoki ashiba ajakji shitak lir.

²⁹Oda parnoki ni tsübua aser kü ozüngtem benshitsü parnok mulungjang teti yamai alitsü asübo, parnok den aser parnok chirnurtem den teti junga lila!

³⁰Oang parnok dang shiang, nenok süki-i meyipa oang

³¹Saka na yangi ni anasa noktaka ataang, aser ni kü telatet ozüng aser obendangba ajak ne nem agütsüdi, aser ni parnok agitsü agütsüba lima nung parnoki kongshitsü asoshi nai sayutsü.’

³²“Anungji Kibuba nenok Tsüngremi kechisa mela aji nenoki inyaksü, nenoki tajichileni mesüra tabeleni temeyipma.

³³Kibuba nenok Tsüngremi melaba lenmang ajak nung jajang, anungji nenoki agitsü aliba lima nung nenok taküm talang alitsü, aser jangratema alitsü.

Tazüngkunem 6

¹“Tang item temelaba tzüzüng ozüngtem aser obendangbatem ya nenok dang sayutsü Kibuba nenok Tsüngremi kü dang mela, anungji nenoki agitsü aliba lima nung nenoki itemji benshitsü,

²anungji na, ner chirtem aser ner semchirtemi Kibuba ne Tsüngrem tsübutüsü, aser ni ne nem agütsüba ozüngtem ajak parnoki arishi tepiyong benschitsü, aser na arishi anogo talang alitsü.

³Aji asünung Oh Israel, Kibuba nenok tsürabur Tsüngremi nenok dang nangzükba ama, mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima nung, nenok azükarutsü aser soyapokyatsü asoshi itemji kumdanga benschitsü asoshi angang.

⁴ “Angang, Oh Israel, Kibuba asen Tsüngremji Kibuba ka dang lir.

⁵ Anungji nai KIBUBA ne Tsüngremji ne mulung ajak agi, ne tanela ajak agi, aser ne tashi ajak agi meimang.

⁶ Tanü ni nenok dang melaba ya nenok mulung nung ayutsüla.

⁷Itemji nai ne chirnurtem dang nendaka sayutsüla, na kidang mena alidang aser na lenmang nung jajadang aser na mejangdang aser na shishidang item indang jembiang.

⁸Nai itemji temaitsü asütsü asoshi ne teka nung alenlokang, aser itemji ne tenütsü nung temaitsü asoshi alitsü.

⁹Itemji ner ki kikümdang aser süngkhüm nung zülutsüla.

Tashi Mangaba Anema Tekümdangtsü

¹⁰ “Kodang Kibuba ne Tsüngremi nenok tsürabur Abraham, Isak aser Yakob dang nenok nem agütsütsü azüangshiba lima yimti tulu aser tajungtem koba nenoki meyanglu, ajagi nenok anir arudir,

¹¹nenoki mebendenba osettem agi ki sünga, nenoki matuba tzübutem, nenoki matemba tsükmenatzü aser oliv nungi nenoki jangratema chidir,

¹²idangji Ijip alar tia nungi anitetba Kibubamamatsü kumdangang.

¹³ Nai Kibuba ne Tsüngrem tsübuang aser nai pa dang tenzüktsüla aser pa tenüng agi azüngashitsüla.

¹⁴Na meketa aliba bendanger tsüngremtem sülen nai manitaktsüla,

¹⁵kechiaser nenok rongnung alibaKibuba ne Tsüngremji tenükmiba Tsüngrem lir; ashiko nenok anema pai ain adoktsü aser pai nenok alijak nungi samatsütsü.

¹⁶ “Massa nung nenoki Kibuba atitangba ama nai Kibuba matitangtsüla.

¹⁷Kibuba ne Tsüngremi melaba aser pa ozüngtem nenok dang melabatem ajak nendaka beshitsüla.

¹⁸Kibuba tsüngdang kechi shitak aji nenoki inyaktsüla, anungji Kibubai nenok tsüraburtem dang nenok nem agütsütsü azüngashiba limaji nenoki agitsü aser nenok alitsü asoshi,

¹⁹Kibubai jembiba ama pai nenok tsükchirtem ajak nenok jakdang nungi aridok.

²⁰“Tarutsü mapang nung kodang ne jabasoi ‘Kibuba asen Tsüngremi nenok dang melaba yimsü ozüng aser o bendangba tetezü kechi?’ ta asüngdangdir,

²¹parnok dang shiang, asenok Ijip lima nung Farao lar küma liasü, sakaKibuba tashi tait teka agi asenok Ijip nungi anitet.

²²Onok nükdang Ijip madak Farao aser pa kidang alir ajak madak temaitsü tulu sayatenya aser tesüngmangtsü mapa sayu.

²³Saka asen tsürabur dang pai azüngashiba limaji asen nem agütsütsü aser ajagi anir arutsü asoshi, pai idak nungjagi asenok anitet.

²⁴Kibubai pa ozüngtem ajak tsübutsü aser itemji beshitsü asenok dang mela, anungji tanü amai asenok taküm teti junga alitsü.

²⁵Aji asünungKibuba asen Tsüngrem madang pai melaba ozüng ajakji asenoki kümdanga beshira, ibaji asen asoshi temeshibaji alitsü.

Tazüngkunem 7

Kibubar Nüburtem

(Ani. 34.11-16)

¹ “Kodang Kibuba ne Tsüngremi nenok agitsü aliba limai nenok anir arudir, aser nenok madang kin aika; Het nunger Girgas nunger, Amor nunger, Kanan

nunger, Periz nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger ne dang nungi tuluba aser tashi taitba kin tenet nenok madang aridokdir,

²aser kodang Kibuba ne Tsüngremi parnok nenok ket nung agütsüdir, idangji nenoki parnok meshi meshia samatsütsüla. Parnok den tezüngzüktepba kecha teyanglu mesüra parnok dang taochi mesayutsüla.

³Parnok den kipa-kiyi tesü. Ne jalatem parnok jabasotem nem tagütsü, mesüra par jalatem ner jabasotem nem tagidaksü.

⁴Kechiaser parnoki ne jabasotem ni nungi meyipa oa tanga tsüngremtem tenzükdaksütsü, idangji Kibubai na anema ain adoktsü aser pai na yakta samatsütsü.

⁵Nenoki parnok dak yamai inyakang. Nenoki parnok tenladak raksajang, parnok temeshi tongshitem akusajang, par Asherin lepzüka yokang aser parnok süngyanglutem mi agi rongdokjang.

⁶Kechiaser nenok Kibuba ne Tsüngrem asoshi nenok temeshi nübur lir. Kibuba ne Tsüngremi alima nung kin ajak rongnungi pei agitsü, pei nübur asütsü asoshi nenok shimtet.

⁷“Tangar dang nungi nenok yongsük timba asüba yong Kibubai nenok dak saklok aser shimtet masü, kechiaser kin ajak dang nungi nenok ishiba lir.

⁸Saka Kibubai nenok meimyong, aser nenok tsüraburtem dang azüngashiba yong pai tashi tait teka agi nenok anitet aser Ijip chuba Farao ket nung alar ki nungi nenok alangzük.

⁹Anungji Kibuba ne Tsüngremji Tsüngrem ta metetang; paji tamang katetba Tsüngrem lir. Shirnoki pa meimer aser pa ozüngtem benschir, parnok den putusa meyirijang pai tezüngzüktepba ayu.

¹⁰Saka pa sempar dang jaktaka parnok samatsütsü meyipa kepzüker, pa sempar dang pai anü anüa mali, saka jaktaka pa dang kepzüker.

¹¹Anungji tanü ni nenok nem agütsüba temelaba ozüng aser o bendangbatem nai kümdanga benschitsüla.

Tashi Angaba Temoatsütem

(Taz. 28.1-14)

¹²“Nenoki item ozüng angara, aser kümdanga beshira Kibuba ne Tsüngremi nenok tsüraburtem dang azüngashiba tezüngzüktepba ama nenok den yimlibilem ayutsü.

¹³Pai na meimtsü aser moatsütsü, aser soyapokyatsütsü. Pai ne nu menden tejang moatsütsü, ne alu metsüjang, ne tsük, yi tasen aser totzü, ne kiset shirurutem aser san, item ajak pai ne tsüraburtem dang nenok nem agütsütsü ta azüngashiba lima nung moatsütsü.

¹⁴Kin ajak dang tali pai na moatsütsü, nenok tebur süshia tetsür süshia tapung kata malitsü, mesüra shiruru kata techanu makaba malitsü.

¹⁵Kibubai na tashitak ajak nungi kümzüktsü. Nai metetba Ijip tashitak tamajung kecha agia na mekangshidaktsütsü, saka shirnoki na sempar, parnokji pai kangshidaktsütsü.

¹⁶Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba nisung ajakji nai tepsettsüla. Parnok aochia tebilem, aser parnok tsüngremtem tetenzük, kechiaser itemji na asoshi sang ka ama asütsü.

¹⁷“Item kintem kü dang nungi tuluba, ni koda parnok atsüngtoktsü? ta ne mulungjangi ne dang shira,

¹⁸nai parnok metsübuttsüla, Ijip ajak nung Kibubane Tsüngremi Farao dak inyakba bilemtetang.

¹⁹Timtem tekangshi tulu, temaitsütem, tesüngmangtsü sayatenyatem aser Kibuba ne Tsüngremi tashi tait teka aser pa tepen songtokba agi nenok anitetba nenok tenük agi nguogo. Anungji Kibuba ne Tsüngremi nai shir tsübur parnok dang yamaji inyaksü.

²⁰Ano KIBUBA ne Tsüngremi parnok anema nati yoka shirnok anünga ali aser nenok dang atsüka ali, parnok samatsütsü.

²¹Nai parnok madang taoksa; kechiyong Kibuba ne Tsüngremji tetsübuttsü Tsüngrem tulu nenok rongnung lir.

²²Kibuba ne Tsüngremi item kinji tanem tanemi ne tsüngdang nungi aridoktsü. Nai parnok khenyongi dangbo mesamatsütsüla, mesüra na asoshi moapu nung arem shirurutemji tali renloka akümtsü.

²³Saka Kibuba ne Tsüngremi ne ket nung agütsütsü aser parnok okshia samatsütsü.

²⁴Parnok chubatem pai nenok ket nung bendanga agütsütsü, aser par tenüng anüng kübok nungi nai samatsütsü, nai parnok mesamatsü tashi parnok katia na anema menoktaksü.

²⁵Par süngyanglu tsüngremtem nai mi agi rongtoktsüla parnok dak aliba taribi mesüra hon aji na asoshi mabentsüla; aji oda mesüra iba sang nung na puadoktsü, kechiaser aji Kibuba ne Tsüngrem tsüngdang tesempatsü lir.

²⁶Ne kidangi tesempatsü kecha bener marutsüla, yamalaji khenyongi samatsütsüla. Itemji nai khenyongi jentoktsüla kechiaser aji atakatempa oset lir.

Tazüngkunem 8

¹“Tanü ni nenok nem agütsüba ozüng ajak kanga kümdanga benshitsüla, yamaji süra Kibubai nenok tsüraburtem dang azüngashiba lima jagi nenok aitsü aser taküm alitsü aser jenti arentsü.

²Aser pai na ajemaludaktsütsü aser na tendangtsü, oda pa ozüngtem benshidisü mebenshilir aser ne mulung nung kechi bilemer itemji metettsü asoshi Kibuba ne Tsüngremi item metettsü asoshi Kibuba ne Tsüngremi item küm lir lisem lima nung na koda anishi ajak nai bilemtettsüla.

³Aser nisungi am tesa agi dangbo taküm malir, saka Kibubatebang nungi kechisa adokdir aji agi nisung taküm alir ta pai ne nem metetdaktsütsü asoshi, pai na ajemaludaktsü, aser na yaseta kümdaktsü aser mana agi pai na mesü, koba naia mesüra ne tsüraburtemia memeteti liasü.

⁴Item küm lir ne süoshi tejen maküm mesüra ne tetsünga mawak.

⁵Anungji nisung kati pei jabaso aziökba ama Kibuba ne Tsüngremi na aziöker ta ne mulung nung bilemang.

⁶“Anungji nai Kibuba ne Tsüngrem ozüngtem benshiang, pa lenmang nung jajatsü aser pa tsübuang.

⁷Kechiaser Kibuba ne Tsüngremi na ayongnu aliba alinük, tzübu aser tzüpokdak, tenem aser lententem nungi yima alidak lima kati na anir arudar.

⁸Wheat aser barley alidak, tsükmenatzü aser mungudong, aser jaremdong, oliv totzü aser ninang mojitzü alidak lima;

⁹na kecha agia anüngakong mesüi ne chiyungtsü peria angudak lima, lung nung merang aliba aser tenemtem nungi nai yongmenyin tutettsüba linük lir.

¹⁰Kodang nai tepok sünga chidir, Kibuba ne Tsüngremi ne nem linük tajung agütsüba asoshi nai pa tenüng asangtsüla.

Kibuba Amadokba Anema Tekümdangtsü

¹¹“Tanü ni ne nem agütsüba pai melaba, o bendangba aser pa ozüngtem mebeshiba agi Kibuba ne Tsüngrem mamatsü kümdangang.

¹²Mesüra kodang na tepok sünga chir jangratemdir aser idakji talidak yanglutetdir,

¹³aser ne nashi telok aser san telok renlokdir aser taribi o hon renlokdir oda ne takaba ajak renloka kümdir;

¹⁴idangji ne mulung nung mezümeküma Ijip lima alar ki nungi nenok anitetba Kibuba ne Tsüngrem mamatsü asoshi,

¹⁵Pai na per tesashi aser jepja alidak tetsübuttsü lisem lima tulu ali takong aser tzü madak ajanga anir aru. Pai ne nem lungkerak nungi tzü adokdaksü.

¹⁶Lisem lima nung nenok tsüraburtemi memetetba mana agi pai na mesü, oda pai na ajemaludaktsütsü aser tatem nung na asoshi tajung inyaktsü asoshi pai na tendang.

¹⁷Aji oda mesüra kü ain aser tashi tait teka agi ni item rongsen inyak ta nai pei mulung nung mashitsüla.

¹⁸Saka nai Kibuba ne Tsüngrem bilemtettsüla kechiaser ne nem rongsen angutsü ain agütsübaji pa lir, tanü tashi aliba amai ne tsüraburtem dang pai azüngashiba atalokdaktsütsü asoshi aji oda liasü.

¹⁹Nai Kibuba ne Tsüngrem amar tangar tsüngremtem sülen jajara aser parnok tenzüka aser külemra, atangji nenok samatsü ta tanü ni nenok anema kuli agütsür.

²⁰Nenok madang Kibubai kintem samadaktsüba ama samatsütsü, kechiaser Kibuba nenok Tsüngremi sayuba o nenoki manga.

Tazüngkunem 9

Nüburtemi Tashi Mangaba

¹“Angang Oh Israel! Tanü na Yordan ajanger aliba linük kong ne dang nungi tashi taitba kintem aser parnok yimti jaratem anüng tonga atsübanger lir ajagi aitsüba lir.

²Nüburtemji tulu aser tar talang Anak chirtem shir indang nenoki angashia ashi, Anak chirtem anema shibai noktaktettsü?

³Kibuba ne Tsüngrem ne tejaklen tesamatsüba mi ama aor ta nai metetang, pai parnok samatsütsü, aser ne madang pai parnok ludaktsütsü, anungji Kibubai ne dang nangzükba ama, nai parnok aridoktsü aser parnok mela mela samatsütsü.

⁴“Kodang Kibuba ne Tsüngremi ne madang parnok aridokdir nai ne mulung nung yamai teshi, ‘Ni temeshi asüba yong Kibubai iba lima amangtsü anir aru.’ Saka item kintem majungba yong Kibubai nenok madang nungi parnok aridoktsü.

⁵Ya na temeshi asüba agi mesüra ne mulung tindang asüba yong ya item kintem majungba yong Kibuba ne Tsüngremi parnok ne madang nungi aridoker masü, saka oda pai nenok tsüraburtem: Abraham, Isak aser Yakob dang azüngashiba ataloktsü asoshi liasü.

⁶Anungji ya metetang, nenok temeshiba yong Kibuba ne Tsüngremi iba linük tajung agitsü ne nem agütsü masü, kechiaser nenok tekong temerang nisungtem lir.

⁷“Lisem lima nung nai Kibuba ne Tsüngrem koda ain adokdaksü aji biletmetang aser tamadok; Ijip lima toktsür aoba anogo nungi iba talidak ya matong tashi nenoki Kibuba anema apusoa aru.

⁸Horeb nunga nenoki Kibubarasadaksü, anungji pai nenok samatsütsüba ain adok.

⁹ Kodang ni lungpak nung zülubaji agizüktsü tenemi atu, aji nenok den Kibubai züngzüktepba lungpak liasü, ni anogo lir aser aonung lir tenem nungji liasü; ni chiyungtsüa machi, tzüa majem.

¹⁰Idangji Kibubai lungpak ana nung Tsüngrem temeyong agi zülur kü nem agütsü; aser telok atenshiba anogo nung mi nungi Kibubai tenem nung nenok dang jembiba o ajak iba manungji zülua lungpak anaji Kibubai kü nem agütsü.

¹¹Aser anogo lir aser aonung lir tatem nung, oda tezüngzüktepba züluba lungpak anaji Kibubai kü nem agütsü.

¹²“Idangji Kibubai kü dang ashi, ‘Aramesoang, yang nungi kara-a luang, kechiaser nai Ijip nungi anir aruba nüburtemi tai inyakogo. Ni parnok dang melaba lenmang nungi parnoki yakta meyipa ogo; parnoki parnok asoshi süngyanglu ka mulutetogo.’

¹³“Ano Kibubai kü dang ashi, ‘Iba nübur ya tekong temerang ta ni nguogo.

¹⁴Kü kija tokjang, anungji ni parnok samatsütsü aser anüng kübok nungi parnok tenüng jentoktsü. Aser ni na agi parnok dang nungi tashi taitba aser kin tuluba kümdaktsüdi.’

¹⁵“Anungji ni tenem nungi meyipa alu aser tenemji mi agi arong. Aser tezüngzüktepba lungpak anaji kü teka nung liasü.

¹⁶Aser nenoki Kibubanenok Tsüngrem anema temenen mena ta ni atangji angu. Nenoki nenok asoshi nashi pungchi chanu ka mesüka süngyanglu muluteter liasü; aserKibubai nenok dang melaba lenmang nungi nenoki kara-a meyipa or liasü.

¹⁷Aser lungpakji ni am aser aji nenok nükdang ondakja aji raksa.

¹⁸Idangji mezüng amato ni Kibuba madang anogo lir aser aonung lir apudaka, ni chiyungtsüa machi mesüra tzüa majem, oda Kibuba madang kechi temenen aji nenoki inyaka pa jashidakja pa ain adokdaksüba yong liasü.

¹⁹KechiaserKibubai nenok dang mepelaba agi nenok samatsütsü pa ain adokbaji ni tsüba liasü, saka iba mapang nungjia Kibubai kü dang anga.

²⁰Aser Kibubai Aron samatsütsü pa kanga ain adoka liasü, anungji iba mapang nungjisa ni Aron asoshi sarasadem.

²¹Ano tesempatsü nashi pungchi chanu koba nenoki yanglu aji ni agi, aser aji mi nung ronger ajensa, aser auyi ama maküm tashi menüngsar; tenem nungi yima aluba ayong nung ni auyiji enoktsü.

²²“Ano nenoki Tabera nung, Massa nung, aser Kibrat-hatava nung Kibubarasadaksü.

²³Aser kodang Kibubai nenok kadesh-Barnea nungi yoka, tuang ni nenok nem agütsüba limaji agiang ta ashi, idangji Kibuba nenok Tsüngremi melaba anema nenoki apuso; nenoki pa dang mamang mesüra pa ola manga.

²⁴Ni nenok metetba anogo nungi nenoki Kibuba anema apusoa arur.

²⁵“Anungji Kibuba madang ni anogo lir aser aonung lir apudaka liasü, kechiaser Kibubai nenok samatsütsü ta ashi.

²⁶Aser ni Kibuba dang sarasadem aser ashi, ‘Oh Kibuba Tsüngrem, ne nübur, ne senmang shir na uluba agi alanzük, shir ne tashi tait teka agi Ijip nungi anitet, parnok tesamatsüma.

²⁷Ne tenzükertem: Abraham, Isak aser Yakob bilemtetangma; iba nüburtem temulung temerang, mesüra parnok tamashi mesüra parnok temenen dak tereprangma.

²⁸Aji oda mesüra nai onok anir aruba linüki ashitsü, kechiaserKibubai parnok dang nangzükba limai parnok anir arutsü makok nung, aser pai parnok sempa nung parnok lisem lima nung tepsettsü pai anir aru.

²⁹Saka parnok ne nüburtem, oda ne senmanger, shir nai ne tashi ain tulu agi aser ne teka songtokba agi anir aru.'

Tazüngkunem 10

Mosai Tanabenbuba Ozüng Agizükba

(Ani. 34.1-10)

¹"Iba mapang nungji Kibubai kü dang ashi, 'Mezüng amato nai lungpak ana angentetang aser kü dangi tenemi atung. Ano süng agi süngden ka yangluang.'

²Aser nai tamasa raksaba lungpak nung aliba otemji nai lungpak nungji zülutsüla, aser nai itemji temeshi süngden nungji enoktsü."

³"Anungji ni akashia süng agi süngden ka yanglu, aser mezüng ama lungpak ana angenteta kü teka nung amer tenem jagi atu.

⁴Aser mezüng züluba amato ozüng terji pai lungpak nungji zülü, koba nenok atenshiba anogo nungKibubai tenem nung mi nungi nenok dang jembi; aser Kibubai itemji kü nem agütsü.

⁵Idangji ni tenem nungi meyipa alu, aser Kibubai kü dang melaba ama ni yangluba süngden nung aji ayu, aser aji tanga idakji lir."

⁶Tang Israel nüburtem Beeroth Bene-yakan nungi apusoa Moserai aru. Idakji Aron asü aser yangji pa rema yutsü aser pa jabaso Eleazari pa melena putir mapa inyak.

⁷Yang nungjagi parnok Gudgodai apusoa ao; aser Gudgoda nungi ayong tzü alidak Yotbat-i aru.

⁸ Iba mapang nungji Kibuba Ozüing Süngden abentsü; Kibuba madang noktaksü, aser pa tenzüksü aser pa tenüing nung moatsütsü, oda tanü tashi parnok inyakba amai, Kibubai Levi kidong bendanga ayu.

⁹ Iba yongji Levi pa adianutem den shilem mesüra senmang kecha maka, Kibuba ne Tsüngremi pa dang ashi ama Kibubaji pa senmang lir.

¹⁰ “Tang mezüing ama ni tenem nung anogo lir aser aonung lir ali, aser iba mapang nungjia Kibubai kü dang anga aser Kibubai nenok samatsütsü memulungi liasü.

¹¹ Idangji Kibubai kü dang ashi, ‘Aramesoang, aser nüburtem tejaklen jagi na orang, parnok tsüraburtem dang ni parnok nem agütsütsü ta azüngashiba linük jagi parnok aitsü aser aji agitsü.’

Tsüngremi Kechi Akhanger

¹² “Aser tang, Oh Israel, Kibuba ne Tsüngremi ne dang nungi kechi akhanger? Saka Kibuba ne Tsüngrem tsübütsü, pa lenmang ajak nung jajatsü, ne mulung ajak agi aser ne nela ajak agi pa dang meimtsü aser tenzüksü,

¹³ aser tanü ni nenok nem nenok ajungtsü asoshi agütsüba Kibuba ozüngtem aser pa temelabatem benshitsü.

¹⁴ Ajiang, anüing aser tematiba anüngtem, alima aser yangji aliba ajak Kibuba ne Tsüngrem meyong lir.

¹⁵ Aji saka Kibubai nenok tsürabur dak meimtsüsa parnok dak temulung atok, aser tanü amai tangar dang nungi tali par semchirtem oda nenok pai shimtet.

¹⁶ Aji asü nung nenok mulungjang mejeptokang, aser nenok joko tekong meranga teli.

¹⁷ Kechiaser Kibuba ne Tsüngremji tsüngremtem madak Tsüngrem, kiburtem madak Kibur, tulu, tashi tulu aser tetsübütsü Tsüngrem shibai tejak majir, mesüra süpokrem magir.

¹⁸ Pai lajar aser amitsür asoshi ochi agi o bendanger aser aener nem süoshi aser chiyungtsü agüja meimer.

¹⁹Aji asü nung aener dang meimang, kechiaser nenoka khenbo Ijip nung aenersa liasü.

²⁰NaiKibuba ne Tsüngrem tsübutsüla; Pa dang nai tenzüksüla, pa dak azüittsüla, aser pa tenüng agi azüngashitsüla.

²¹Paji ne tenüngsang lir aser paji ne Tsüngrem lir, shibai mapa tulu aser tetsübutsütem ne tenük agi ngua inyak.

²²Ne tsüraburtem parnok ajak agi neter Ijipi alu, aser tangbo Kibuba ne Tsüngremi anüng petinutem ama na aika kümdaktsüogo.

Tazüngkunem 11

Kibuba Dang Meimang Aser Tashi Angang

¹“Anungji nai Kibuba ne Tsüngrem meimtsüla aser pai melaba pa ozüngtem, pa obendangba, aser pa temelaba ajak benshiang.

²Tanü nenoki metetang, nenok chirtem shirnoki ya memetet aser Kibuba ne Tsüngremi tarütsüba, pa uluba, pa tashi tait teka aser tepen songtokba pa temaitsütem mangu, parnok den ni mejembir,

³ aser temaitsütem, pa mapatem Ijip chuba Farao aser Ijip nunger yongtsü nung aser Ijip lima ajak nung inyak;

⁴ pai Ijip nunger temerangertem parnok kor aser talungtsütem dak kechi inyak, kodang parnoki nenok aria aru, pai parnok temerem tzüyim nung lungbangdaktsü, aserKibubai parnok meshi meshia samatsü.

⁵Aser nenok iba yagi maru tashi pai lisem lima nung nenok dak kechi inyak;

⁶ aser pai Reuben chir Eliab jabaso Dathan aser Abiram dak kechi inyak, koda ali pei tebang lapoka Israel ajak madak par kibong, par süki aser parnok sülen anitakba taküm aliba ajak den parnok meyok;

⁷saka Kibubai mapa tulu inyakba ajak nenok tenük agi nguogo.

Tenangzükba Lima Temoatsütem

⁸“Tanü ni nenok dang melaba ozüng ajak nenoki benshitsüla, anungji alinük koba nenoki agitsü idagi ajagi nenok tashi ita litettsü

⁹aser mamatzü o ninang mojitzü yima aliba lima koba Kibubai nenok tsürabur aser par chirnurtem nem agütsütsü azüngashi, anungji nenok yangji ari shia alitsü.

¹⁰Kechiaser alinük koba nenoki agitsü idagi, aji nenok aruba linük Ijip ama kong nenok metsü proka, ne tsüng agi tzü aenba ansotsü tsüki amato masü.

¹¹Saka alinük koba nenoki agitsü idagi, aji tenem aser lenten linük, aser anüng nungi tzü ajemer.

¹²Kibuba ne Tsüngremi anebaluba linük küm tetenzük nungi tatem tashi maneni Kibuba ne Tsüngremi tenük yokba linük.

¹³ “Anungji tanü ni nenok dang melaba ozüngtemji nenoki angara, aser ne mulung ajak agi, ne nela ajak agi Kibuba ne Tsüngrem meimtsü aser tenzükdi süra,

¹⁴tsüngkhüm shitak nung pai nenok asoshi tzünglu yoktsü, oda mezüng tzünglu aser tesüben tzünglu agütsütsü, anungji nenoki nenok tsük, yi aser totzü bendantsü.

¹⁵Ano pai nenok kiset shirurudem asoshi moapu nung rem adokdaksütsü, aser nenoki chir tipatemtsü.

¹⁶Nenok temulungjang ashiokja nenoki tangar tsüngremtem dangi meyipa oa parnok tenzuka mekülemtsü asoshi kümdangang.

¹⁷Aji oda mesüra Kibuba ainji nenok anema adoktsü, aser pai anüngtem shibanga tzünglu marudaksütsü, anungji alinük nungji tzünglu marura ali-i tejang metangtsütsü, idangji Kibubai nenok nem agütsüba linük nungji nenok yakta samatsü.

¹⁸ “Anungji nenoki kü otem ya nenok mulung aser tanela nung rizünga uang; itemji temaitsü ka amato nenok teka nung alenlokang aser tenütsü nung temaitsü asoshi ajenlokang.

¹⁹Aser item nenoki pei chirtem dang sayuang, na kidang amendang, na lenmang nung jajadang, na mejangdang aser na shishidang item indang nai jembiang.

²⁰Itemji nai ne ki kikümdong nung aser kima süngkhütem nung itemji züluang.

²¹Anungji alima temalen anüngtem ali tashi, Kibubai nenok tsüraburtem dang parnok nem agütsütsü azüngashiba linük nung ne taküm aser ne semchirtem ari shia alitsü.

²²“Kechiaser ni nenok nem agütsüba item ozüng ajak ya nenoki kümdanga beshira Kibuba ne Tsüngrem dang meimtsü, pa lenmang ajak nung jajatsü aser pa dak akanga sota lira;

²³idangji nenok madang nungi item kin ajakKibubai aridoktsü aser nenok dang tuluba aser tashi taitba kintem nenoki atsüngdoktsü.

²⁴ Kongsä nenok meyong alitsü; nenok litsüji lisem lima nungi Lebanon tashi aser Eufрата ayong nungi anüolen tzüym tashi alitsü.

²⁵Nenok anema shingaia menoktaktettsü; aser pai nenok dang ashi ama, Kibuba nenok Tsüngremi nenok kechinungsa tetsüng ayaokdir linük ajak nung nenok tsübuba aser taoksaba adokdaksütsü.

²⁶“Ajiang, tanü ni nenok madang temoatsü ka aser atakatem ka yutsür:

²⁷tanü ni nenok nem agütsüba Kibuba nenok Tsüngremi melaba nenoki angara temoatsü alitsü;

²⁸Saka Kibuba nenok Tsüngremi melaba mangai, tanü ni nenok dang melaba nungi meyipa or nenoki memetetba tangar tsüngremtem sülen anitaka ora, atakatem alitsü.

²⁹ Kodang nenoki agitsü oya aliba linüki Kibuba ne Tsüngremi nenok anir arudir, nenoki temoatsüji Gerizim tenem nung ayutsü aser atakatemji Ebal tenem nung sangoktsütsüla.

³⁰Moreh nung sülemdong anasa Gilgal tejaklen Araba nung alir Kanan nunger linük nung, Yordan atena or anü ailen itemji mali no?

³¹Kechiaser Kibubanenok Tsüngremi nenok nem agütsüba linük agitsü asoshi Yordan ajanga tair lir. Kodang nenoki aji agidir aser idakji lidir,

³²tanü ni nenok madang yutsüba telatet ozüing aser obendangba ajak nenoki kümdanga benshitsüla.

Tazüngkunem 12

Tekülemdak Tesem Ka

¹“Kibuba nenok tsüraburtem Tsüngremi nenok nem agütsüba linük iba lima nungji nenok taküm ali tashi item telatet ozüingtem aser obendangbatem nenoki kümdanga benshitsüla.

²Nenoki aridokba kintem par tsüngremtem külemdak tenem talangtem nung, tokong nung aser süngdongtem kübok tesem ajakji meshi meshia raksatsütsüla.

³ Parnok tenladak sabangtemji raksajang, par temeshi tongshitem anüka akusajang aser par Ashera sünggratemji rongdokjang; par süngyanglu tsüngremtemji lepzüka yokang aser idakji par tenüingtemji samajang.

⁴“Parnoki inyakba amaji Kibuba nenok Tsüngrem dang meinyaktsüla,

⁵sakaKibuba nenok Tsüngremi nenok kidong ajak nungi pa tenüing ayutsü koba tenem shimdir, pa alidak ajagi nenoki bushia arutsüla

⁶Ajagi nenoki tarongba tenla, nenok tetepsetba tenla, ter shilem, tatemzükba aser temulunger tenla, nashi aser san telok mezüing mepuba nenoki bener arutsüla.

⁷Idakji Kibubanenok Tsüngrem madang nenok kibong shiai nenok teka agi inyakba ajak nung Kibuba nenok Tsüngremi moatsüba asoshi pelatepa achitsüla.

⁸“Tanü asenoki inyakba ama nenok nisung shingaipei sünütsü süa kecha mebenshitsüla,

⁹kechiaser Kibuba ne Tsüngremi nenok nem agütsütsü aliba nenok anisüngzükdak aser senmangji nenoki ano matong.

¹⁰Saka kodang nenok Yordan ajangdir, aser Kibuba nenok Tsüngremi nenok nem agütsüba lima nung lidir, pai nenok tsükchirtem nungi anisüngzükdak agütsütsü, aser nenok kümzüka alitsü.

¹¹Idangji Kibuba nenok Tsüngremi pa tenüng ayutsü asoshi koba linük shimtetdir, ajagi ni nenok dang melaba ajak: nenok tarongba tenla, tetepsetba tenla, ter shilem, nenok teka agi inyaktetba tenla, nenoki shimtetba tatemzükbaba tenla koba nenoki Kibuba dang atemzükdak, item tenlatem ajakji nenoki abentsüla.

¹²Aser idakji nenok jabasotem aser jalatem nenok tetsür tebur ajak, oda kilir aser kilitsür, aser Levi nunger shir nenok yimtak alir, kechiaser parnok nenok den senmang maka parnok den pelatepang.

¹³Nai anguba tesem mashi-i nung tarongba tenla metenlatsü küm dangang,

¹⁴saka nenok kidongtem rongnungi Kibubai koba shimdir idakji nai tarongba tenlatemji agüjang, aser yangji ni ne dang melaba ajak inyakang.

¹⁵“Aji saka Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba temoatsü yari, mesü shi aser shitsü shi ama, nenok süngkhüm kübok meshiteta alir aser memeshiteta alir ajaki pei chinütsü achitsü akok.

¹⁶ Nai azü dang machitsüla, nai aji ali nung tzü ama shitokang.

¹⁷Ne tsük tenla nungi mesüra tsükmenatzü yi, mesüra totzü mesüra ne san telok nungi mezüng mepuba tenlatem nungi abenba ter shilem mesüra tatemzükbaba tenla koba nai atemzüka ayu mesüra temulunger tenla mesüra ne teka mapa nungi machitsüla.

¹⁸Saka Kibubai shimtetdak na, ne jabaso jalatem, ne kilir aser kilitsürtem aser Levi nunger shirnok yimtitem nung alir, Kibuba ne Tsüngremi madang achitsüla, aser nai inyakba ajak nung Kibuba ne Tsüngremi madang na pelaseta alitsü.

- ¹⁹Na ne li nung ali tashi Levi nunger senzuka metoktsütsü kümdangang.
- ²⁰“Kodang Kibubai ne dang nangzükba ama ne litsü ulushidaktsüdir, aser nai, ‘Ni shi achitsü’ ta shidir, kechiaser nai shi achitsü jangrar, idangji nai kodaka chinür achitsü akok.
- ²¹Aser san telok Kibubai ne nem agütsüba nungi tepsetang, aser ni ne dang melaba ama, na kodaka chinür aji ne süngkhüm kübok chiang.
- ²²Itemji mesü shi o shitsü shi na achiba ama nai chiang; meshiteta alir aser memeshiteta alir ajaki achitsü akok.
- ²³Azü dang machitsü kümdangang, kechiaser azüji taküm lir, aser nai takümji shi den machitsüla.
- ²⁴Nai aji machitsüla; nai aji ali nung tzü ama shitokang.
- ²⁵Kibuba nükdang kechi shitak aji nai inyakang, aser ne sülen ne chirtem junga alitsü asoshi nai aji machitsüla.
- ²⁶“Ne meyong temeshi oset kechisa ali aser ne tatemzükba tenlatemji benerKibubai shimttdaki oang.
- ²⁷Ne tarongba tenlatem shi aser azüji tenladak sabang nung Kibuba ne Tsüngrem dang tenla-ang; aser tetepsetba shiruru züjiKibuba ne Tsüngrem tenladak sabang nungji shiloktsütsü, aser shiji nai achitsüla.
- ²⁸Nai Kibuba ne Tsüngrem madang dang kechi tajung aser shitak, aji inyakdang na, aser ne sülen ne chirtem junga alitsü. Ne dang melaba ajak benshiang aser angang.

Süngyanglu Anema Tekümdangtsü

- ²⁹“Kodang Kibuba ne Tsüngremi nenoki agitsü aoba kintemji nenok jakdang nungi samatsüdir, aser nai parnok atsüngtetdir, aser par linük nung lidir,
- ³⁰aser parnok sang nung mepudaktsütsü asoshi kümdangang, aser nai parnok tsüngremtem indang asüngdangtepa, iba kini parnok tsüngremtem koda tenzüker, oda nia yamaji inyaktsü ta teshi.

³¹Nai Kibuba ne Tsüngrem dang yamaji teinyak; kechiaser Tsüngrem madang tesempatsü mapa ajak koba pai sempar aji parnoki pei tsüngremtem asoshi inyakogo. Par tsüngremtem asoshi parnoki parnok jabaso jalatem mi agi rongsetdaksüogo.

³²“Ni nenok dang kechisa melar, aji nenoki kümdanga benshiang, nai iba nungji tebendenlok mesüra ajema tekümdaksü.

Tazüngkunem 13

¹“Nenok rongnung tiyazü ainkar ka mesüra pungmang pungmanger ka adoka temaitsü ka mesüra sayatenya ka nenok nem agütsüra,

²aser asenoki tangar tsüngremtem shir nai memetet item sülen odi aser nenok tenzükti ta pai nenok dang ashiba temaitsü mesüra sayatenyaji atalokra,

³nenoki iba tiyazü ainkar mesüra pungmang pungmanger oji mangatsüla; kechiaser Kibuba nenok Tsüngremi ne mulung ajak agi aser ne nela ajak agi Kibubanenok Tsüngremji atangji meimer asü masü aji metettsü nenok tendanger.

⁴Kibuba nenok Tsüngrem sülen nenoki anitaksüla, aser pa tsübutsüla, aser pai melabatem benshitsüla, aser pa o angatsüla aser pa dang nenoki tenzüktsüla aser nenoki pa dak akanga azüittsüla

⁵Saka iba tiyazü ainkar mesüra pungmang pungmangerji südaksütsüla, kechiaser Kibuba nenok Tsüngrem shibai nenok Ijip alar tia nungi alangzüka anir aru, pa anema pai jembi aser Kibuba ne Tsüngremi ne dang melaba lenmang nungi nenok anientsü pai meranger. Nenoki temenenji nenok rongnung jentoktsüla.

⁶“Nenoi mesüra ne jabasoi mesüra ne jala mesüra nai meimba kinungtsü, mesüra ne tembar chiri na miima mesüzüka, nai mesüra ne tsüraburi memetetba tsüngremtem,

⁷oda na meketa aliba nübur tsüngremtem, na anasa mesüra na nungi talang nung, ali tatem külen nungi külen tatem tashi aliba tsüngremtemji asenoki külemdi ta shira,

⁸nai pa dang haura makatsüla, mesüra pa dang mangatsüla, aser ne tenük agi pa dang maochitsüla, mesüra nai pa takümüji mekümzüksüla.

⁹Saka atangji nai pa tepsettsüla; pa südaktsütsü asoshi pa dak nai tama teka aitsüla, iba sülenjiang tangar teka aitsü.

¹⁰Nai pa lung agi onsettsüla, kechiaser na Ijip alar ki nungi anitetbaKibuba ne Tsüngrem nungi na anientsü pai bushi.

¹¹Idangji Israel ajaki aji angashitsü aser tsübutsü, aser iba amala mapa tamajung nenok rongnung kodanga meinyaktsü.

¹²“Kibuba ne Tsüngremi nenok alitsü agütsüba yimti mashi-i ka nung kari yamai ashiba angashia,

¹³nenok rongnung samesa nisung kari oagi yimti nung alir kar mesüzüka, ‘Asenok oa nenoki memetetba tsüngremtemji tenzükdi’ ta shira,

¹⁴idangji nai ibaji kanga junga asüngdangtepa bushitsüla. Aser nenok rongnung iba tesempatsü mapaji inyakogo ta atangji kuli shitak ngutetra,

¹⁵iba yimti nung alirtemji nenoki nok agi meshi meshia samatsütsüla. Idakji aliba nisungtem aser kiset shiruru ajakji nok agi meshi meshia samatsütsüla.

¹⁶Temakzükba oset ajakji nai yimdong tiyongi bener arutsü, aser yimti aser temakzükba oset ajakji Kibuba ne Tsüngrem dang ajonga arongba tenla ama mi agi rongtoktsüla, aser aji teti asoshi teraksa aser kodanga meyanglushitsü.

¹⁷Idakji menentokba oset kecha ne ket nung malitsüla, anungji Kibubai pa anir adokba nungi meyipa nenok dang taochi sayutsü, oda nenok tsüraburtem dang na soyapokyatsü ta nangzükba ama ne dang aria bilemstsü.

¹⁸Tanü ni ne nem agütsüba pa temelabatem ajak nai benshira, aser Kibuba ne Tsüngrem madang kechi shitak aji inyakra aser Kibuba ne Tsüngrem ola nai angashira yamaji alitsü.

Tazüngkunem 14

Temerük Aser Memerük Shirurtem

(Lev. 11.1-47)

- ¹“Nenok Kibuba nenok Tsüngrem chirtem asünung, tasürtem atema mang ayimdang nenok sasa maleptsüla mesüra nenok tenütsü mesütoktsüla.
- ²Kechiaser Kibuba nenok Tsüngrem atema nenokji temeshi nübur, aser alijak ajak nungi pei nübur asütsü asoshi Kibubai nenokji shimtet.
- ³“Nai tesempatsü oset kecha machitsüla
- ⁴Item shiruru ya nai achitsü akok: nashi, san, nabong,
- ⁵mesü, shitsü, ongbang shitsü, shio, arem nashi aser tenem san.
- ⁶Shiruru kobasa temesüla ana küma rangsar lir aser rem shilu mejaker itemji nai achitsü akok
- ⁷Aji saka remshilu mejakba aser temesüla rangsaba shiruru rongnung nai itemi machitsüla: ut, azümunghshi, shisen, kechiaser remshilu mejak-aka parnok temesüla merangsa, parnokji nenok asoshi memerük lir.
- ⁸Ano ak-a memerükba shiruru lir, kechiaser temesüla rangsa-aka remshilu memejaker. Item shiji nenoki machitsüla mesüra item tasü mang dak nenoki mekongshitsüla.
- ⁹“Tzü nung aliba shiruru ajak nungi nenoki tashikangjok aser tip aliba ajak achitsü akok.
- ¹⁰Saka tashikangjok aser tip maliba kecha nenoki machitsüla; aji nenok asoshi memerük lir.
- ¹¹“Ozü temerük ajak nenoki achitsü akok.
- ¹²Saka item ya nenoki machitsüla: oriya, hogon, ango achiba mongzü,
- ¹³asür mongzü, osülung, aser mongzü tapu balala,
- ¹⁴waro tapu balala ajak,
- ¹⁵Ostrich, am mang mongzü, tzüyim ozü, mongzü tapu ajak,
- ¹⁶pokpo tulu aser tila, tzü ozü,
- ¹⁷lisem pokpo, hogon, cormorant,
- ¹⁸tzü patak, tzü ozü tapu ajak, ungerkentenbong aser lah.

¹⁹Ayazüba shiruru tila tashikang atenba ajak nenok asoshi memerük alitsü, parnokji machitsüla.

²⁰Saka tashikang atenba shiruru kobasa temerük lir itemji nenoki achitsü akok.

²¹ “Pei sasa asüba kecha nenoki machitsüla. Nenoki aji nenok yimti nung alir aener kar nem agütsütsüla, aser pai aji achitsü akok, mesüra aji bendanger kar dang ayoktsü akok, kechiaser nenok Kibuba ne Tsüngrem asoshi nenokji temeshi nübur lir. “Nenoki nabong chanu tetsü mamatzü nung memetatsüla.

Ter Shilem Ozüng

²² “Küm shia ne alu nungi adokba ajak nungi ter shilem agütsütsüla.

²³Nenok tsük, nenok tsükmenatzü yi tasen, nenok totzü aser nenok nashi aser san telok nungi mezüng mepuba item ter shilem ajakji Kibuba ne Tsüngremi pa tenüng ayutsü asoshi koba tesem shimtetdir, idakji achitsüla, angji nenoki Kibuba aser Tsüngremi nenok moatsüba nungi ter shilemji bener arutsü mokokra;

²⁴nenoki aji bener marutettsüsa lenmangji kanga talang süra, kechiaser Kibuba ne Tsüngremi pa alidak shimtetbaji nenok nungi talangka nung oagi lira, idangji Kibubai kong nenok moatsüdir;

²⁵nenoki aji sen agi melentsüla, aser iba senji Kibuba ne Tsüngremi shimtetba tesem jagi bener aotsüla.

²⁶Item sen jagi nai kechisa alitsü mulunger oda nashi pungchi, san, tsükmenatzü yi mesüra yi tesashi, mesüra nai kechisa alitsü mulunger itemji aliang. Aser aji na aser ner kibongi Kibuba ne Tsüngrem madang achitsü aser pelateptsü.

²⁷Nenok yimti nung aliba Levitem mesendoktsüla, kechiaser nenok den pa shilem mesüra senmang kecha maka.

²⁸“Kümsembuba tatembang shia nenok ter shilem ajak nenok yimtitem nung rizünga ayutsüla,

²⁹aser Levi nunger shir shilem mesüra senmang kecha maka, aser aener tebu malir, amitsür shir nenok yimtitem nung lir parnok arua itemji jangratema achitsü, aser Kibuba ne Tsüngremi nenoki inyakba mapa ajak nung nenok moatsütsü.

Tazüngkunem 15

Techiokba Küm

(Lev. 25.1-7)

¹“Küm tenet tatembang shia nai sentsü ajak atoktsüla.

²Aji nai yamai inyaktsüla, taputsür shiai pei kiyonger nem kechisa apuja ali aji atoktsüla. Pai aji pei kiyonger mesüra adianu nungi khangzüka magitsüla, kechiyong techioktsü Kibubai sangoktsüogo.

³Aener nungi nai aji meshitsü akok, saka ne adianu kari ne dang sentsü tsüa lira nai aji atoktsüla.

⁴“Kibuba ne Tsüngremi nenok nem senmangtsü agütsütsü aliba linük nungji pai nenok takar kümdaktsütsü, anungji nenok rongnung sensaker shinga malitsü,

⁵nenoki dang Kibuba ne Tsüngrem dang angara, aser pa temelaba ozüng ajak koba tanü ni nenok nem agütsüdagi aji kümdanga benshira.

⁶Kechiaser pai nangzükba ama Kibuba ne Tsüngremi na moatsütsü, aser nai kin aika nem aputsütsü saka nai shinga nungia maputsü. Nai kin aika madak yimsü asütsü, saka parnoki ne madak yimsü masütsü.

⁷ “Kibuba ne Tsüngremi agütsüba linük nungji nenok yimtitem nung ne adianu kar sensaka lira, ne adianu anema ne mulung meranga teküm mesüra pa nungi ne teka mamreptsüla.

⁸Saka nai ne ket pa dang salatsüla, aser pa tenüngdaksü kechisa aka ajakji mokoroi aputsütsüla.

⁹Küm tenetbuba sentsü atokba küm anasa lir ta ne mulung nung tamajung bilema pa nüngdak magütsüi teli, ashiko pai KIBUBA dang na anema ayimtentsü aser na tai nung alitsü.

¹⁰ Nai pa nem mulungsoa agütsütsü, aser nai pa nem agütsüdang ne mulung mekuremstsüla; kechiyong ibai asoshi KIBUBA ne Tsüngremi nai kechisa inyakdir ajak nung na moatsütsü.

¹¹ Kechiaser alima nung sensaker teti alitsü. Anungji ne adianutem, sensaker aser nüngdakba purtem dang nenok teka sadema salatsü ni nenok dang melar.

Alar Chiokba

(Ani. 21.1-11)

¹² “Ne adianu Ibri nunger tebur mesüra tetsür kari pei sasa ne dang yokra pai na küm trok tenzüktsü, saka küm tenetbuba nung nai pa chioktsüla.

¹³ Aser kodang nai pa chiokdir nai pa teka tazüng meyoktsüla.

¹⁴ Kibuba ne Tsüngremi na moatsüba yari, pa nem nai mokoroi ne san telok nungi, motsüngnem aser tsükmenatzü menüngdak nungi pa nem agütsütsüla.

¹⁵ Khenbo nenoka Ijip alar tia nung liasü, aser Kibuba ne Tsüngremi nenok alangzük ta bilemtetang. Ibayongji tanü ni nenok nem iba ozüng ya agütsür.

¹⁶ “Saka pai ne dang ni ne mapa metoktsütsü ta shira, kechiaser pai na aser ner kibong meim, aser ne dang junga inyak,

¹⁷ idangji nai merang shijok ka bena arua kishileni anir arua pa tenarongji tupoktsü, aser paji teti ne lar asütsü. Yamajisa nai alatsür danga inyaktsüla.

¹⁸ Nai menungnangi ne mapa nungi pa chioktsüla, kechiaser küm trok nungji ayanger nisung ka ta-a anasü dang nungi talangba pai na tenzükogo, aser nai inyakba ajak nung Kibubai na moatsütsü.

Mezüng Mepuba Nashi Aser San

¹⁹ “Ne nashi aser san telok nungi mezüng mepuba ajak Kibuba ne Tsüngrem nem bendanga agütsütsüla. Mezüng mepuba nashi pungchi nem mapa meinyakdaksütsüla, mesüra mezüng mepuba san züng memejeptsüla.

²⁰ Kibubai shimtetdak na aser ner kibongi aji küm shia Kibuba ne Tsüngrem madang aji achitsüla.

²¹Saka shiruru dakji tajitetsü kar lira, oda tetsüng tatsük mesüra tenük tapok, mesüra onsara mejungi tajitetsü kar lira, nai ajiKibuba ne Tsüngrem nem tenla magütsütsüla.

²²Nenoki aji pei amung kübok achitsüla. Aji meshiteta alir aser memeshiteta alir ajaki achitsü akok, oda mesü aser shitsü shi achiba ama.

²³ Nenoki azü dang machitsüla, aji tzü ama ali nung shitoktsüla.

Tazüngkunem 16

Süia Aoba Benjong

(Ani. 12.1-20)

¹ “Ahib ita nung Kibuba dang Süia Aoba benjong mungang, kechiaser Ahib ita nung Kibuba ne Tsüngremi aonung na Ijip lima nungi anitet.

²Nenoki süia aoba benjong atema san aser nashi telok nungi kong Kibuba pa tenüng ayutsü shimdir idakji Kibuba ne Tsüngrem dang tenla-ang.

³Piyazü enokba amtsük nai iba den machitsüla, kechiyong anogo tenet nai iba den piyazü meinokba amtsük oda timtemba amtsük nai achitsüla, kechiaser nenok Ijip nungi ilungseta adok, anungji nenok arishi tepiyong nenoki Ijip toktsüba anogo bilemtetsü.

⁴Nenok alidak kecha nunga anogo tenetnü piyazüji mungudaktsütsüla, aser anogo mezüngnü nikongdang tepsetba shiji anepdang tashi kecha manüngtsüla.

⁵“Kibuba ne Tsüngremi nenok nem agütsüba yimti kecha nunga nenoki süia aoba benjong tenlaji magütsütsüla,

⁶saka Kibuba ne Tsüngremi kong pa tenüng ayutsü shidir, yangji nikongdang anü taoi nenok Ijip nungi adokba mapang nenoki süia aoba benjong tenlaji agütsütsüla.

⁷Idakji Kibuba ne Tsüngremi shimtetdak soruchioka achitsüla. Aser anepdang nenok pei süki dangi meyiptsüla.

⁸Anogo troknü nenoki piyazü meinokba amtsük achitsüla, aser tenetnübuba nung Kibuba ne Tsüngrem dang temeshi sentep ka alitsü, aser nenoki mapa kecha meinyaktsüla.

Hapta Benjong

(Ani. 34.22; Lev. 23.15-21)

⁹“Nenok tsük nung mezüngbuba ninok yokba nungi tenzüka hapta tenet züngdangang,

¹⁰aser Kibuba ne Tsüngremi nenok moatsüba yari, ne Tsüngrem dang nisung shiai temulunger tenla agüja hapta benjong amungtsüla,

¹¹ne jala jabasotem, ne kilir aser kilitsürtem, aser nenok yimti nung aliba Levi nunger, aener aser lajar aser amitsür shir nenok rongnung lir, parnok den külemi Kibuba ne Tsüngremi pa tenüng ayutsü shimttdak Kibubane Tsüngrem madang nenoki pelateptsüla.

¹²Nenoka khenbo Ijip nung alar süa liasü ta nenoki bilemtettsü, anungji nenoki item telatet ozüng kümdanga benschitsüla.

Sempak Benjong

(Lev. 23.33-43)

¹³“Ne motsüngnem nungi tsük aser tsükmenatzü menüngdak nungi bendener külen anogo tenet sempak benjong amungtsüla.

¹⁴Ne jabaso jala, kilir aser kilitsür, nenok yimti nung aliba Levi nunger, aener, lajar aser amitsür shir nenok rongnung lir, parnok den külemi Kibuba ne Tsüngrem madang nenoki pelateptsüla.

¹⁵Anogo tenetnü Kibubai shimttdak Kibuba ne Tsüngrem asoshi benjong ka akatsüla, kechiaser Kibuba ne Tsüngremi nai züsentetba ajak nung, aser ne keti inyakba ajak nung na moatsütsü, aser ne pelaba teperi akümtsü.

¹⁶“Küm nung asemben tashi nenok tebur ajaki Kibuba ne Tsüngrem madangi pai shimttdaki arutsüla, piyazü menokba amtsük benjong, hapta benjong aser sempak benjong nung. Parnoki Kibuba madangi teka tazüng marutsüla.

¹⁷Nisung shia Kibuba ne Tsüngremi ne nem moatsüba yari pai akokba agütsütsüla.

¹⁸“Nenok asoshi tanishirtem aser obendangertem nenok kin shia nungi yimti shia shimtsüla, aser parnoki Kibuba ne Tsüngremi nenok nem agütsütsü aliba nungji ochi agi nübурtem o bendangtsü.

¹⁹ Nai ochi mashiba mapa meinyaktsüla mesüra tejak mereprangtsüla. Nai süpokrem magitsüla, kechiaser süpokrem agi shisa takar tenük pokdaktsür, aser temeshipur o meyipsatsür.

²⁰Ochi aser ochishiba sülen dang nai aotsüla, anungji Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsütsü aliba linükji nai amangtsü.

²¹ “Kibuba ne Tsüngrem asoshi tenladak yangluba dak alema nai Ashera ama kecha süngdonga matemtsüla,

²² mesüra nai temeshi tongshi kecha mazüngtsüla, kechiaser itemji Kibuba ne Tsüngremi sempar.

Tazüngkunem 17

¹“Nai Kibuba ne Tsüngrem nem tajitetsü aketba mesüra tarak aketba nashi pungchi mesüra san tetenla; kechiyong aji Kibuba ne Tsüngrem madang tesempatsü lir.”

²Nenok rongnung aser Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba yimti nung, pei tezüngzüktepba raksa-a teburi süshia tetsüri süshia Kibuba ne Tsüngrem madang tamajung inyakra,

³ aser oagi tangar tsüngrem tenzükra, oda ni memelaba, anü mesüra ita, mesüra anüng nung aliba telok külema ngura;

⁴aser aji nenok dang shira, aser nenoki aji angashira, nenoki jungjunga bushiteptsüla, aser ajiang, aji shitak ta kuli adoka oda Israel nung iba ama tesempatsü inyak ta chichia lira;

⁵idangji nenoki tebur süshia tetsür süshia tamajung inyakba nisungji nenok amung atena anir adoka lung agi onsettsüla.

⁶ Nisung ana mesüra asem kuli agi taitsüba nisungji südaktsütsüla.

⁷ Pa südaktsütsü asoshi pa anema kulipurtemi tamasa teka asangtsüla, ajiserang nisung ajaki teka asangtsü; yamaji nenok rongnungi tamajungerji endoktsüla.

Obendangdak

⁸“Na asoshi obendang agütsütsü kanga tasak kar arura, azü tokshiba süshia, ozüing tsütsü süshia, osettsüset indang mesüra bangsentep kar adokra, idangji nai aramesoa Kibuba ne Tsüngremi shimttdaki atutsüla.

⁹Levi nunger shir putir mapa teinyakdak lir, aser obendanger shir lir parnok dang asüngdangi oang, aser parnoki ne dang item indang obendangba metetdaksütsü.

¹⁰Kibuba ne Tsüngremi shimttdak nungi parnoki kechisa telemtetba ne dang shidir nai yamaji inyaktsüla. Parnoki ne dang kechisa inyaktsü shidir, yamaji nai kanga kümdanga inyaktsüla.

¹¹Ozüngi melaba indang parnoki kechisa ne dang shidir, aser koba obendang telemtetba ne dang shidir, nai yamaji inyaktsüla; koba obendangba parnoki ne dang sayudir iba nungi nai tajichileni mesüra tabeleni memeyiptsüla.

¹²Nisung shibai Kibuba ne Tsüngrem madang tenzüksü noktaka aliba putir dangji mesüra obendanger dang mangai, pei sünütsü südir, iba nisungjibo asütsü. Yamaji nenoki Israel nungi temenenji endoktsüla.

¹³Idangji nisung ajaki ya angashitsü, aser tsübuttsü aser pei sünütsü dangbo masütsü.

Chuba Atema

¹⁴ “Kodang Kibuba ne Tsüngremi nenok nem agütsüba linük jagi nenok arudir aser aji nenok meyong küma lidir, aser nenok meketa aliba kintem ama chuba ka ayutsü ta lemttdir,

¹⁵Kibuba ne Tsüngremi nenok adianutem rongnungi shiba shimdir nai paji ne madak chuba kümdaktsütsüla. Ne nübur masüba bendanger ka nai ne madak mayutsüla.

¹⁶ Aji saka pei asoshi pai kor aika mayutsüla, mesüra kor aika ayutsü asoshi pai nüburtemji Ijipi meyoktsüla, kechiaser Kibubai nenok dang yamai shiogo, 'Nenoki ilenjagi kodanga memeyiptsüla.'

¹⁷ Mesüra pa mulung meyipa aotsüsa pai kibutsü aika mayutsüla, mesüra taribi aser hon jenti merizüngtsüla.

¹⁸ "Kodang pai chuba menden nung mendir, Levi putirtem madang aliba ozüng nungi pai pei asoshi iba ozüng ya kaket lung ka nung zülutsüla.

¹⁹ Ibaji pa den ayutsü aser Kibuba pa Tsüngrem tsübuttsü, aser iba telatet ozüngji benshitsü aser kümdanga inyaktsü asoshi pai aji pa taküm tepiyong azüngtsüla;

²⁰ aser pei mulung nung pei adianutem den pa tajungba ta mebilemstsü, anungji pa aser par chirtem maneni talangka pa yimli nung alitsü asoshi iba temelaba nungi pai tajichileni mesüra tabeleni memeyiptsüla.

Tazüngkunem 18

Putirtem Shilem

¹ Levi putirtem, oda Levi kidong ajak Israel den kecha shilem mesüra senmang maka; Kibuba dang mi agi tenlaba aser Pa nem agütsüba parnoki achitsü, kechiaser ibaji parnok senmang alitsü.

² Parnok adianutem rongnungi parnok kecha senmang maka, kechiaser pai parnok dang nangzükba amaKibubaji parnok senmang alitsü.

³ Nashi pungchi mesüra san tepseta tenlaba nungi putirtem nübur nungi tangutsü shilem ya alitsü; tepu, teküm anatsü, aser tebin.

⁴ Ano nai ne mezüng atangba tsük, tsükmenatzü yi aser toztü, ne san züng tamasa mejepzükba, nai pa nem agütsütsüla.

⁵ Kechiyong Kibuba ne Tsüngremi ne kidong ajak nungi, Kibuba tenüng nung noktaka pai tenzüktsü, pa aser par jabasotem teti asoshi shimtet.

⁶ Levi nunger kar pei aliba Israel yimti mashi ka nungi adoka, pai jangraba ajak agi Kibubai koba linük shim, aji agi arura,

⁷idangji pei adianu Levi nungertem Kibuba madang tenzükba ama, pai Kibuba pa Tsüngrem tenüng nung tenzüktsü.

⁸Pei senmang rongsen ayokba nungi anguba sen dak alaka, parnok shilem ajak nung kasa angutsü.

Limapur Yimsü Anema Tekümdangtsü

⁹Kibuba ne Tsüngremi agütsüba limai kodang nenok arudir, idakji aliba kintemi inyakba tesempatsü mapaji majizüktsüla.

¹⁰Nenok rongnung shingaia pei jabaso jala mi agi metenlatsüla, arasenba, tetakzür, mesüra atakatemer mesüra temezünger;

¹¹mesüra tepuar, mesüra süli aor mesüra tanela den jembiba yamalaji shinga malitsüla

¹²Shibai yamalaji inyakdir Kibuba madang tesempatsü lir, aser item tesempatsü mapa asoshiji Kibuba ne Tsüngremi nenok lenmang nungi parnokji aridoktsü.

¹³ Kibuba ne Tsüngrem madang na tetemjen alitsüla.

Ainkar Ka Yoktsü Nangzükba

¹⁴Koba kinsa nenoki atsüngtettsü ali parnoki tetakzür, arasentsür dang angar, saka nenokbo Kibuba ne Tsüngremi yamaji inyaktsü memelar.

¹⁵Kibuba ne Tsüngremi ne adianu, ne nübur rongnungi ni ama ainkar ka adokdaktsütsü, Pa dang nenoki angang.

¹⁶Ibai nenok Horeb tenem nung atenshiba anogo nung Kibuba ne Tsüngrem dang asüngdangba ama, kechiaser nenoki ashi, ‘Onok nem Kibuba ozü Tsüngrem ola tangashidaktsü mesüra onok masütsü asoshi joko iba mi tulu ya onok nem tengudaktsü.’

¹⁷AserKibubai kü dang ashi, ‘Parnoki shitak jembio.

¹⁸Ni parnok asoshi na ama ainkar ka parnok nübur rongnungi adokdaktsütsü; ni pa tebang nung kü o enoktsütsü, aser ni pa dang melaba ajak pai nenok dang ashitsü.

¹⁹ Kü tenüing nung pai jembiba dang kari mangara ni iba asoshi pa nem langzüdaktsütsü.

²⁰ Saka ainkar shibai ni jembiang ta memela saka pei mulungba agi jembidir, mesüra tangar tsüngremtem tenüing nung jembira, iba ainkarji südaktsütsüla'

²¹ "Aser nai ne mulung nung, Kibubai jembiba o aseni koda metettsü? ta shira,

²² kodang Kibuba tenüing nung jembibaji matalokdir, ibaji Kibubai jembiba masü, saka ainkar jagi pei mulungba agi jembio, nai paji tetsübu.

Tazüingkunem 19

Jenokdak Yimtitem

(Zün. 35.9-28; Yih. 20.1-9)

¹ Kibuba ne Tsüngremi nenok nem agütsüba linük nung kintemji kodang Kibuba ne Tsüngremi samatsüdir, aser nai parnok atsüingteta parnok yimtitem aser ki nung lidir,

² Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba linük tiyongtsü nung yimti asem na asoshi balaka yuang.

³ Kibuba ne Tsüngremi ne nem amangdaktsüba linükji shilem asem küma lemsa-ang aser idakji lenmangtem yangluang, anungji nisung tepseter shia ajagi jena aotsü.

⁴ Nisung tepseter shibai pei taküm kümzüktsü idakji jenokdir yamai alitsü, shibai akhidang sempatepa maliba tangar nisung ka tepsetdir,

⁵ oda kodang nisung kati pei kiyonger den süng alentsü aremi odir, aser süng alendang pubang nungi pu adoka tangar dakji merepshira aser pa süadokra, iba nisungji item yimtitem ka nung jenoka alitsü.

⁶ Aji oda mesüra azü tokshiba mang ayanger jagi mit adoka lenmang talang asünung nisung tepseter takümji tasütsü langa meliaka; kechiaser pai akhidang paji sempa-a maliasü pa takümji agiadoktsü.

⁷ Aji asünung nenok asoshi yimti asem balaka ayutsü ni ne dang melar.

⁸ Kibuba ne Tsüngremi nenok tsüraburtem dang ne litsü ulushitsütsü azüingashiba ama aser pai nangzükba ama alima ajakji nenok nem agütsüra;

⁹tanü ni ne dang melaba ajak kümdanga benshira, Kibuba ne Tsüngrem meimtsü aser Pa lenmang nung teti jajara, idangji item yimti asem dak alaka nai ano yimti asem enoktsü akok.

¹⁰Anungji Kibuba ne Tsüngremi senmangtsü agütsüba linük nung tai makaba zü metokshitsü, aji mesüra azütokshiba tai ne dak enloktsü.

¹¹Saka nisung kari pei kiyonger sempa-a pa asoshi mita atar, pa anema apusoa tasütsüsa züker, item yimtitemji ka nung jenokra,

¹²idangji yimti nung tamburtemi pa idak nungjagi anir arutsü, aser pa südaktsütsü asoshi azü tokshiba mangyanger ket nung bendanga agütsütsüla.

¹³Nai pa dang maochitsüla, saka tai makaba zü tokshiba temenen Israel nungi agientsüla, anungji ne den junga alitsü.

Tejen Arrtsü

¹⁴ “Kibuba ne Tsüngremi nenok alitsü agütsüba nenoki amangtsü aliba linük nungji akhidang tejen nisungtem ne kiyonger den yanglua akaba arrtsüji nai magientsüla.

Kuli Agütsüba

¹⁵ “Ozüng raksaba mesüra tai menaba nisung ka anema kuli ka agi dangbo maitsütsüla. Ibaji kuli ana mesüra asem agi aitsütsü akok.

¹⁶Tiyazü kuli kar agi nisung ka tai inyakba anema aitsüra,

¹⁷mangatetep adokba nisung anapronglaji Kibuba madang, Putir aser iba mapang aliba obendangertem madang noktaksüla.

¹⁸Obendangeri aji kanga junga bushitsüla, aser pei adianu anema agütsüba kuliji tiyazü ta bushitetra,

¹⁹idangji pai pei adianu dak inyakang. Yamaji nai nenok rongnungi temenenji endoktsüla.

²⁰Aser anünga alirtemi aji angashia tsübuttsü, aser yamala temenenji nenok rongnung kodanga meinyaktsü.

²¹ Nai taochi mesayutsüla, taküm melen taküm, tenük melen tenük, tepu melen tepu, teka melen teka, tetsüing melen tetsüing.

Tazüingkunem 20

Tongbang Rara

¹“Kodang ne tsükchirtem anema na tongbangi odir aser kor, talungtsü aser nisungtemji ne dang timba ta nai ngudir, parnokji tetsübuma, kechiaser Ijip nungi na anitetba Kibuba ne Tsüingrem ne den lir.

²Kodang na tongbangi odir, putir tejakleni arur nüburtem den jembitsü.

³Pai yamai ashitsü, ‘Angang, Oh Israel, tsükchirtem anema tanü nenok tongbang odagi. Nenok temulung ajema tekümdaktsü mesüra tetsübu. Parnok tsüingdang tatenten mesüra taoksa,

⁴kechiaser Kibuba ne Tsüingrem nenok den odagi, pai nenok asoshi tsükchirtem den raratsü aser nenok kümzüktsü.’

⁵Ajiser tanishirtemi nübur dang ashitsü, ‘shibaisa ki tasen yanglur aji memeshitet lir, pai kidangi meyipa aotsü akok, aji oda mesüra pa tongbang nung süra, tangar nisungi aji meshitettsü.

⁶Shibaisa tsükmenatzü tema yur iba nungi süngjang mechidang? Pa kidangi meyipa aotsü akok, aji oda mesüra pa tongbang nung süra, tangar nisungi süngjangji agitsü.

⁷Shibasa tetsür asünga lir, saka la den ki meyimi lir? Pai kidangi meyipa aotsü akok, aji oda mesüra pa tongbang nung süra tangar nisungi la agitsü.

⁸Aser tanishirtemi nübur dang ano ashitsü, shibaisa tsübur aser temulung lula-a küma lir? Pa kidangi meyipa aotsüla; aji oda mesüra pa medemer pa ama temulung lula-a akümtsü.’

⁹Tanishirtemi nübur dang jembiba atemdang nübur madak temeranger arkotong parnoki shimtsüla.

¹⁰“Kodang nai yimti ka anema raratsü arudir, yimjung yanglutsü mela-ang.

¹¹Parnoki aji agizüka par süngkhüm lapoktsüra, idakji aliba nisung ajakji nenok kübok lia nenok tenzüksü.

¹²Saka parnoki yimjung yanglutsü memulungra aser ne den rarara, iba yimtiji amaktsüla.

¹³Kodang Kibuba ne Tsüngremi aji ne nem bendanga agütsüdir, nai tebur ajak nok agi tepsettsüla.

¹⁴Saka tetsür aser tanurtem, shiruru aser yimti nung aliba ajak temakzükba ama nai agitsü akok, aser Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba tsükchir meyong temakzükbaji nai achitsü.

¹⁵Yimti koba na anasa aliba kintem meyong masü, na nungi talang nung oa aliba yimti ajak dang nai yamaji inyakang.

¹⁶“Saka Kibuba ne Tsüngremi ne nem senmangtsü agütsüba yimtitem nungji nai taküm ka danga teyutsü.

¹⁷Saka Kibuba ne Tsüngremi ne dang melaba ama, Hit nunger, Amor nunger, Kanan nunger, Periz nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger ajak nai samatsütsüla.

¹⁸Aji oda mesüra parnoki par tsüngremtem tesempatsü mapa inyakba ajak nenok dang sayutsü aser nenoki Kibuba ne Tsüngrem anema temenen menatsü.

¹⁹“Kodang nai yimti ka agitsü asoshi mapang talangka aji makbangdir, idakji aliba süngdongtem nenoki pu bener oa malentsüla, kechiaser moapu nung aliba süngdongji nai nisung ama mokbangtsü ama?

²⁰Saka süngdong kobasa tejang matangba süngdong ta nai meteta lir, itemji nai samatsütsü aser lensüksü aser item nungjagi yimtiji melao tashi ne den raraba yimti anema nai meketa tenokdangtsü yanglutsü.

Tazüngkunem 21

Nisung Züksetba Atema Tenla

¹“Kibuba ne Tsüngremi na alitsü agütsüba lima nungji moapu nung nisung kar, shibai zükset aji memeteti mepitaka ngura,

²nenok tambur aser obendanger aotsüla, aser pa tepsetba temeket yimitem kopiga aji asadangtsüla,

³aser tasü mang anatiba nung aliba yimti tamburtemi mapa meinyakdangba aser alu maladangba nashi ka agitsüla.

⁴Iba yimti tamburtemi kodanga alu mayimba metsü meyokdangba tzü yima alidak lenten kati anir alutsü, aser lenten nungji nashi tekongji raksatsütsüla.

⁵Aser Levi jabaso putirtemi anasa arutsüla, kechiyong parnoki pa tenzüktsü, aser pa tenüng nung moatsütsü Kibuba ne Tsüngremi parnok shimtet, aser yamaji rongrong ajak aser züktepba ajak parnoki bendangtsü.

⁶Aser iba yimti tambur ajak shir tasü mang anasa alir, lenten nung nashi tekong raksaba manung teka metsüktoktsü.

⁷Ajiser parnoki ya oda ashitsü, ‘Onok teka agi iba zü metokshi, mesüra onok tenük agi ibai inyakya munguka;

⁸ne nübur Israel shirnok nai kümzük tai tokang, Oh Kibuba, aser tai makaba zü asoshi ne nübur Israel rongnung ataloka teyutsüma.’ Aser parnok dang azü tokshiba tai atoktsü.

⁹Yamaji Kibuba madang kechi shitak lir aji nai inyak dang tai makaba zü nenok rongnungi meshitettsü.

Tepuoker Tetsür Agiba

¹⁰“Kodang ne tsükchirtem anema na tongbangi odir, aser Kibuba ne Tsüngremi ne ket nung parnok agüja nai parnok tepuoker kümdaktsüdir,

¹¹aser tepuokertem rongnungji tobur tajung tetsür ka ngua nai aginüra, laji ne kibutsü asütsü agitsü akok.

¹²Laji ner kidangi anir arua, la ku mejeptoktsü aser temezüng lentoktsü,

¹³aser lai tepuoker süoshi endoktsü, aser la tebu aser tetsü asoshi ita ka mang yima alitsü, iba sülenjiang nai la dangi aitsü aser la ne kinungtsü asütsü.

¹⁴Saka nai la maginüra, la onüleni la odakjang. Nai la sen yong mayoktsüla, mesüra alatsür ama mebenshitsüla, kechiaser nai la maksüdaktsüogo.

Mezüng Jabaso Senmang

¹⁵“Nisung ka kibutsü ana lira, pai ka dang meimer saka ka dakbo pai memeimer, aser tenapronglai pa nem jabaso sotsü, saka pa mezüng jabasoji pai memeimlai tama aso,

¹⁶kodang pei jabasotem nem pei senmang agütsüdir, pai pei mezüng jabaso senmangji pai memeimlai asoba jabasoji shiba tama aso ibaji paitoker pai meimlai asoba nemji pei mezüng jabaso senmangji agütsütsüla.

¹⁷Pai memeimlai asoba pei mezüng jabaso nemji pei akaba senmangji shilem anasü agütsütsüla. Kechiaser ibaji pei mezüng tashi tenzükbaji lir. Mezüng asoba jabaso senmangji pa meyong lir.

Tashi Mangaba Jabaso

¹⁸“Nisung kar jabaso tekong temerang aser tashi manga, oda pei tebu mesüra tetsüi arüjaka parnok dang tashi mangai lira,

¹⁹pa tebu aser tetsüi par yimti tamburtem dang süngkhümi pa anir arutsü.

²⁰Aser parnoki yimti tamburtem dang ashitsü, ‘Ozü jabaso ya tekong temerang aser tashi mangar. Pai onoki ashiba mangar. Pa chidiyungdi aser yi agi mesepba nisung lir.’

²¹Idangji yimti nung aliba nisung ajaki pa lung agi onseta südaktsütsüla. Nenok rongnungi nenoki temenenji endoktsüla, aser Israel ajaki ya angashia tsübuttsü.

Ozüng Tapu Balala

²²“Nisung kari tasütsü temsüa temenen menara, aser paji süngdong ka nung soseta südaktsür,

²³pa temangji ammag tepiyong süngdong nungji mayutsüla, saka kasa anogo nungjisa pa remadoktsüla. Kechiaser shibasa soseta südaktsüdir, pa Tsüngrem atakatem kübok lir. Kibuba ne Tsüngremi nenok senmangtsü agütsüba linük nenoki memenentsüla.

Tazüngkunem 22

¹ “Ne adianu nashi pungchi mesüra san len aia aoba ngura, nai aji metoktsütsüla, saka itemji pa dangi anir aotsüla.

² Saka ne adianuji na anasa melira, mesüra aji shir meyong nai memetetra, nai parnokji ner kidangi anir arua pai aji bushia maru tashi ayutsüla. Aser pa nem aji meyipa agütsütsüla.

³ Yamajisa ne adianu Gado mesüra süoshi mesüra pa samaba kechisarena atema inyaksüla. Nai itemji mereprangi metoktsütsüla.

Laoa Aliba Shiruru Yariba

⁴ “Nai ne adianu meyong Gado mesüra nashi pungchi lenmang nung laoa ngura nai aji mereprangi metoktsütsüla. Shiruruji pei tetsüng agi menoktaktet tashi yariang.

Tetsür Tebur Tereprangtsü Tepila

⁵ “Tetsür kati tebur süoshi mesobutsüla, mesüra tebur kati tetsür süoshi mesobutsüla, kechiaser shibaisa yamalaji inyakdir Kibuba ne Tsüngrem madang tesempatsü lir.

Ozü Tetsüti Kümzükba

⁶ “Ne lenmang nung ozü sep ka süngdong nung mesüra ali nung aliba ngura, aser tetsütiji techanu manung mesüra entsü manung muka lira,

⁷ nai techanuji agitsü akok saka tetsütijibo odaktsütsüla; angji na junga aser arishi langa alitsü.

⁸ “Kodang nai ki tasen ka südir, kilemji meketa tetaktangtsü yangluang, anungji nisung kar kilem nungjagi tsükra iba taiji ner kibong madaki bena marutsü.

⁹ “Nai ne tsükmenatzü lu nung metsü tapu ana meproksüla, nai yamaji inyakra nai prokba metsü aser tsükmenatzü anapronglaji menenadoktsü.

¹⁰ “Nai nashi pungchi aser gado külemi alu maladaktsütsüla.

¹¹ “Nai tezüngsü aser kumpa sü na külemi taktepba sü mabentsüla.

¹² Nai abenba sü nungji kinük pezüsülen sütsüng yangluang.

Tasüngtet Kiyimla

- ¹³“Nisung kati tetsür ka agia la den medemer külen laji maginüi,
- ¹⁴maksü mapa la dak enlokja la tenüing menükdakja, ‘Ni iba tetsür agi, aser ni la anasa arudang ni la dak tasüngtet aiür yimya mangu’ ta shira,
- ¹⁵idangji aiürla tebu aser tetsüi yimti tamburtem dangi süngkhümi laji tasüngtet ta kuli sayua anir arutsü.
- ¹⁶Aiürla tebu tamburtem dang ashitsü, ‘Ni kü jala iba nisung nem kibutsü asütsü agütsü, saka pai la sempar,
- ¹⁷aser ajiang pai la maksüdakja ashi, ni ner jala dak tasüngtet aiür yimya mangu. Saka ibai kü jala tasüngtet aiür yimya kuli lir.’ Aser parnoki yimti tamburtem madang sü lema toktsütsü.
- ¹⁸Aser yimti tamburtemi nisungbaji anir arua pa dak azüktsü.
- ¹⁹Parnoki pa dang senchi taribi, noklang ka achitsü, aser aiürla tebu nem aji agütsütsü, kechiaser iba nisungi Israel tasüngtet aiür madak tenüing tamajung bena arutsü. La pa kibutsü asütsü aser pa taküm ali tashi la paladoktsü makok.
- ²⁰“Saka aji shitak ta putetra, oda la dak tasüngtet aiür yimyaji mungura,
- ²¹laji pei tebuer kishi-i anir adoka la yimti nüburtemi lung agi onseta südaktsütsüla, kechiaser la tebuer kidang nüktapangta inyakba ajanga Israel nung temenen benshi. Anungji nai nenok rongnungi temenenji endoktsüla.

Nüktapangtaba

- ²²“Nisung kati tangar kinungtsü den nüktapangtaya ngura, tetsür shiba den tebur medem, aser tebursang den medemba tetsür tenapronglaji asütsü, yamaji nai Israel nung temenenji endoktsüla.

Ani-asünga Aliba Den Nüktapangtaba

- ²³“Aniasünga aliba tetsür kar tebur kati yimti nung ajurua, la den nüktapangtara,
- ²⁴nai tenapronglaji yimti süngkhümi anir adoka lung agi onsettsüla, tetsürlaji yimti nung liaka lai teyari asoshi mayimten, aser tebursangi pei kiyonger

kinungtsü ka aibelendaktsü. Yamaji nai nenok rongnungi temenenji endoktsüla.

²⁵“Saka aniasünga aliba tetsürji tebursang jagi alu nung ajurua la dak tashiyim amshia la den medemra, idangjibo tebur shibai la den medem paji dang asütsü.”

²⁶Tetsürla dak nai kecha teinyak, lai tasütsüsa temenen kecha meinyak, kechiaser ibai nisung kati pei kiyonger anema apusor pa tepsetba ama dang lir.

²⁷Kodang aniasünga aliba tetsürji pai alu nung angu, lai ayimten, saka la kümzüktsüsa yangji shinga maliasü.

Tasüngtet Aiür Den Medemba

²⁸Nisung kati tasüngtet aiür ka shiba ano aniasünga mali, la ngua tashiyim agi la den medemra aser parnokji putetra,

²⁹pai aiürla tebu nem senmen taribi shekel tenem agütsütsüla aser la pa kibutsü asütsü, kechiaser pai la raksatsü. Pa arishi tepiyong pai la paladoktsü makok.

³⁰“Nisung shingaia pei tebu kinungtsü magitsüla, pai pei tebu yipten memenentsüla.”

Tazüngkunem 23

Kibubar Sentep Nungi Jentokba

¹“Tebur shiba pei miim oset menüngrepa mesüra rangtoker ali, pa Kibubasentepi maitsü.

²“Kita chiri Kibubar sentepi maitsü; terbuba putu tashi pa dak jakzükba pur shingai Kibubar sentepi maitsü.

³ “Ammon nunger mesüra Moab nungeri Kibubar sentepi maitsüla; putu terbuba tashi parnok shinga Kibubar sentepi maitsü.

- ⁴ Kechiaser nenok Ijip nungi adokdang parnoki chiyungtsü aser tzü bener nenok lenji maru; aser nenok atakatemdaktsütsü asoshi Mesopotamia nung aliba Pethor nungi Beor jabaso Balaam parnoki a-a.
- ⁵ Aji saka Kibubai Balaam o manga, saka Kibubane Tsüngremi atakatemji na asoshi temoatsü kümduksü, kechiaser Kibuba ne Tsüngremi na meim.
- ⁶ Nai ne taküm tepiyong parnok den yimjung aser tembar meyanglutsüla.
- ⁷ “Nai Edom nunger mesempatsüla, kechiaser pa nenok sosem lir. Nai Ijip nunger mesempatsüla, kechiaser par lima nung na aener liasü.
- ⁸ Putu asembuba nung asoba parnok chirtemi Kibubar sentepi aitsü akok.
- ⁹ “Kodang nai ne tsükchirtem anema apusodir, temenen mapa ajak nungi meshiteta alitsüla.
- ¹⁰ Nenok rongnung nisung kar aonung yimtokba agi memerüki kümra, pa tanendak nungi adokadoktsüla, pai tanendaki maitsüla.
- ¹¹ Saka kodang nikongdang arudir pai tzü chigutsüla, aser anü yir külen pa tanendaki arutsü.
- ¹² “Ano tanendak kimalen metsümeshidak ka akatsüla, aser nai ajagi aotsüla.
- ¹³ Ne nok o nü rongnung ali atepba ka alitsüla, aser kodang na tanendak kimalen metzü-meshidir, nai aji agi aliji atutsüla aser nai endokbaji nembanga yutsütsüla.
- ¹⁴ Kechiaser Kibuba ne Tsüngrem nenok kümzüksü aser ne tsükchirtem nenok ket nung bendanga agütsütsü asoshi nenok tanendak senzür. Nenok tanendakji meshiteta alitsüla, anungji pai nenok rongnung memeshiba mangutsü aser meyipa maotsü.

Ozüng Tapu Balala

- ¹⁵ “Alar kar pei kibur nungi jena arua ne den lira, nai pa kibur nemji magütsütsüla.
- ¹⁶ Nenok rongnung pai linüdak, aser pai koba yimti nung alitsü mulunga shimtetdir yangji pa ne den lidakjang; nai pa dak tamajung mebeshitsüla.

Nüktapangta

¹⁷ “Israeltsür süshia Israel tebur süshia shinga tekülemdak nüktapangtar makümtsüla.

¹⁸ Kibuba ne Tsüngrem kidangi tatemzükba tenla asoshi tetsür kati mesüra tebur kati nüktapangta mapa nungi taa anguba sen kecha bener marutsüla, kechiaser Kibuba ne Tsüngrem madang anaprongji tesempatsü lir.

Tetemlok Agiba

¹⁹ “Ne adianu dang tetemlok, oda sen nung süshia chiyungtsü mesüra aputepa agiba kechisarena nung tetemlok keter maputsütsüla.

²⁰ Bendanger ka dang nai tetemlok agi aputsütsü akok, saka nai koba lima agitsü yidagi idakji Kibuba ne Tsüngremi na moatsütsü asoshi pei adianu nem nai tetemlok keter maputsütsüla.

Tatemzükba

²¹ “Kodang nai Kibuba ne Tsüngrem dang langka atemzükdir, aji nai memenui agütsütsüla, kechiaser Kibuba ne Tsüngremi atangji aji na nungi agitsüsa, aser aji na asoshi temenen alitsü.

²² Saka nai matemzüki lira na asoshi aji kecha temenen malitsü.

²³ Ne tebang nungi kechisa jembizüka yokogo nai aji inyaktsüla, kechiaser nai ne mulung agi Kibuba ne Tsüngrem dang atemzükogo.

²⁴ “Kodang pei kiyonger tsükmenatzü lui na idir, tsükmenatzü jangji nai chinüba ama achitsü akok, saka nai ne molok nung kecha meinoktsüla.”

²⁵ Kodang ne kiyonger tsük lui na idir nai ne teka agi tsükjongji meta achitsü akok, saka ne kiyonger tsük noktaka aliba dakji nai ninok meyoktsüla.

Tazüngkunem 24

Palaba

¹ “Tebur kati tetsür ka den kibong kümer külen la dak langka tajitetsü adokba yong lai pa mepeladaktsüi kumadokra, pai la nem tepalaba shiti ka zülur la ket nung agütsür par ki nungi la yoktsü,

² aser la par ki nungi pilaa or tangar nisung ka kibutsü kümra,

³aser tanabuba kinungpu jagi la anema mepelai kümadokra, pai la nem tepalaba shiti zülur la nem agütsür par ki nungi yokadokra, mesüra pa süadokra,

⁴idangji la mezüing kinungpu shibai la paladok, lai memerüki aküm nungji pai la tanaben agitsü makok. KechiaserKibuba ne Tsüngremi ne nem senmangtsü agütsüya aliba limaji nai memenendaktsütsüla.

Ozüng Tapu Balala

⁵“Kodang tebur kati tetsür tasen ka agidir, pa tongbangi maotsüla, mesüra pa nem mapa kecha magütsütsü. Küm kabo pa kidang sadem sadema lidaktsütsüla aser pai agiba tetsürji pelaa lidaktsütsüla.”

⁶“Shingaia temenüingba lung mesüra temenüingba lungpak temaba agi azüngashi masütsüla, ashiko pai aji taküm ka agi azüngashir asütsü.

⁷ “Nisung kati pei nisung Israel chirtem kar auya-a, aser pa dang alar ama benshiba mesüra ayokba putetra, nisung auyasangji asütsüla, Yamaji nenok rongnungi nai temenenji endoktsüla.

Zütsüra

⁸ “Zütsüra adokra Levi putirtemi nenok dang kechisa sayudir itemji nendaka inyaktsü kümdangang. Ni parnok dang melaba ama nenoki itemji kümdanga benshitsüla.

⁹ Nenok Ijip nungi adokdang lenmang nung Kibuba ne Tsüngremi Miriam dak kechi inyak bilemtetang.

Oset Aputepba

¹⁰ “Kodang ne kiyonger nem nai langka aputsüdir, pai azüngashir apuba osetji abeni nai par kidangi maitsüla.

¹¹Na kima atatsüla, aser shiba nem nai aputsü pai azüngashiba osetji ne dangi bener adoktsü.

¹²Nisungbaji sensaker süra pai azüngashiba oset nungji nai memelangtsüla.

¹³Kodang anü yidir nai pa nem pei osetji meyipa agütsütsüla, anungji pa iba nungji mejangtsü; aji na asoshi Kibuba ne Tsüngrem tsüngdang temeshiba ama alitsü.

¹⁴“Nai ne linük yimitem nung alir ne adianu süshia aener süshia sensaker, anüngakonger aser shiba ayanger lir pa mekangshitsüla.

¹⁵Anü maidangsa nai pa anogoshia taaji agüjang, kechiaser pa sensaker asünung aji imlaseta lir.

¹⁶ “Chirnur asoshi tsürabur mesüdaktsütsüla, mesüra tsürabur asoshi chirnur mesüdaktsütsüla, nisung shia pei temenen asoshi südaktsütsü.

Aener, Lajar Aser Amitsür

¹⁷“Aener mesüra lajar anema nai ochibaji metusatsütsüla, mesüra amitsür süoshiji nai kuli mesüa teyu,

¹⁸saka Ijip nung na alar süa liasü, aser Kibuba ne Tsüngremi idak nungjagi na alangzük ta bilemtetang.

¹⁹ “Kodang nai ner lu rudir, aser alu nungji nai tsükpong ka amadokdir, nai aji abentsü maotsüla, aji aener, lajar aser amitsür asoshi alitsü, anungji nai inyakba ajak nung Kibuba ne Tsüngremi na moatsütsü

²⁰Kodang ner oliv dong nungi süngjang onmdir, süngsang bushia tanaben maotsüla, aji aener, lajar aser amitsür asoshi alitsü.

²¹Kodang ner tsükmenatzü jang bendendir, nai tanaben ajagi maotsüla; aji aener, lajar aser amitsür asoshi alitsü.

²²Na Ijip nung alar süa liasü ta bilemtetang. Anungji ni ne dang ibai inyaktsü melar.

Tazüngkunem 25

¹“Kodang nisungtem rongnung mangatettep adokdir, parnoki aji obendangdaki bener arutsü, aser obendangertemi parnok o bendangtsü aser parnoki ochishisangji metendaktsütsü, saka aibelena alisangji aitsütsü.

²Taisang dakji azüktsü temsüa lira, obendanger jakdang paji ali nung mepitaka yutsütsü aser pai aibelenba yari pa dak zükdaksütsü,

³saka pai lirben dak tali azüktsü melatsü makok. Iba dak alia pa dak zükdaksüra, nai ne adianu ne nükdang ludaktsür.

⁴“Nashi pungchi mo anetdang nai tebang tenembang.

⁵“Adianu külemi aliba mapang parnok rongnung kar techir meyutsü südokra, tasüba kinungtsüji aener ka den kibong mekümdaktsütsüla. La tebuba adianui la agitsü aser kibong küma la dang adianu kinungpur ka teinyaktsü mapa inyaktsü.

⁶Lai asoba mezüng jabasoi tasüba adianuji melentsüla, anungji Israel nungi pa tenüngji meindoktsü.

⁷“Saka nisungba jagi pei adianu kinungtsüji maginüra, idangji lai yimti süngkhüm nung tamburtem dangi oa ashitsü, ‘Kü kinungpu adianui pa adianu tenüng Israel nung ayutsü memulunger; pai kü dang pei adianu kinungpur teinyaktsü mapa meinyakli asür.’

⁸Idangji yimti tamburtemi pa jar jembitsü, saka pai memulungi, ‘Ni la agitsü memulunger’ ta shira,

⁹idangji pei adianu kinungtsüi Israel tamburtem tsüngdang pa dangi tur pa tetsüng nungi tsüngsem semzüktsütsü aser pa tejak nung metsü metsülokja ashitsü, ‘Nisung shibai pei adianu kibong tarensen meyanglunür, pa dang iba amai inyaktsü.’

¹⁰Aser Israel nung pa tenüng dang, ‘Tsüngsem salaba kibong ta ajatsü.’

Tim Masüba Mapa

¹¹“Kodang nisung ana raratepdir aser ka kinungtsüi pei kinungpu den raraya aliba ket nungi pei kinungpu kümzüktsü asoshi arua tangarba dak la teka songtoka miim oset nung sotakra,

¹²nai la dang kecha maochi-i la teka leptoktsüla.

Chichiba Touzükba

¹³ “Ne juli nung touzükba lung tapu balaka, taret aser tepungba mayutsüla.

¹⁴ Ner kidang tetakzükba melok balala tulu aser tila mayutsüla.

¹⁵ Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba linük nungji na arishi talang alitsü asoshi chichiba touzükba shitak aser tetakzükba tabensa shitak ayutsüla.

¹⁶ Kechiaser iba ama mapa inyaker, oda ochi mashi mapa inyaker ajak Kibuba ne Tsüngrem madang tesempatsü lir.

Amalek Samatsütsü Ashiba

¹⁷ “Nenok Ijip nungi adokdang lenmang nung Amaleki kechi inyak bilemtetang.

¹⁸ Kodang na tashi maiti aser lula-a liasü, pai ne den ajurutepa aser ne sülen alir tashi maitertem pai leptangadok, pai Tsüngrem metsübu.

¹⁹ Anungji kodang Kibuba ne Tsüngremi nenok meketa aliba tsükchir ajak nungi nenok nem anisüngzük agütsüdir, anüng kübok Amalek bilemtetba nai aitoktsüla. Nenoki aji mamatsüla.

Tazüngkunem 26

Mezüngbuba Süngjang Tenla

¹ “Kodang Kibuba ne Tsüngremi nenok nem senmangtsü agütsüba linüki nenok idir, aser aji atsüngtetdir, aser iba nung lidir,

² Kibuba Tsüngremi nenok nem agütsüba lima nungi anguba ajak mezüng süngjang nenoki bener arutsü, aser aji molok nung yuang, aser Kibuba ne Tsüngremi pa tenüng koba linük nung lidaktsütsü shimdir ajagi bener aotsüla.

³ Iba mapang nung putir bangdakbuba dangi na aotsüla, aser pa dang shiang, ‘KIBUBAi asen tsürabur dang nangzükba limai ni aita lir ta tanü ni KIBUBA ne Tsüngrem dang sangoktsür.’

⁴ Aser putiri ne ket nungi molokji agizüktsü, aser aji Kibuba ne Tsüngrem tenladak jakdang ayutsü.

⁵Ajiser nai Kibuba ne Tsüngrem jakdang ashitsü, ‘Kübu nemzúa aliba Aram nunger ka liasü, pa telok tila ka den Ijip nung alitsü alu, aser yangji pa tashi tulu kin ka aküm aser jenti aren,

⁶Ijip nungeri onok dang sashia benshi, onok ala-ashi, aser onok dang alar mapa nungloktsü;

⁷saka ozü tsürabur Tsüngrem dang onoki ayimten, aser Kibubai onok ola angashi, aser onok ala-ashiba, onok belema inyakba, aser onok kangshiba angu:

⁸aser Kibubai tashi tait teka, aser tepen songtoka, tetsübuttsü tulu, temaitsü, aser sayatenya agi, onok Ijip nungi anitet;

⁹aser iba limai onok anir arua, pai onok nem, mamatzü aser ninang mojitzü ayimba lima agütsü.

¹⁰Aser tang, ajiang, Oh Kibuba, nai kü nem agütsüba, ali nungi adokba mezüngbuba süngjang, ni bener arur.’ Aser nai Kibuba ne Tsüngrem madang aji toktsütsü aser Kibuba ne Tsüngrem madang külemang,

¹¹aser Kibuba ne Tsüngrem nem aser ner kibong nem agütsüba tajung ajak, na, aser Levi nunger, nenok rongnung aliba aener dena pelatepang.

Kümsembuba Ter Shilem Tenla

¹² “Kümsembuba nung, aji ter shilem agütsüba küm, kodang nai züsentetba ajak nungi ter shilem agütsübaji temdir, idangji nai aji Levi nunger, aener, tebu malir aser amitsür nem agütsütsüla, anungji parnoki nenok yimti süngkhüm nung aji chia tip atemtsü.

¹³Idangji Kibuba ne Tsüngrem dang yamai shiang, ‘Nai kü dang melaba ama, ni ozü ki nungi ter shilem ajak agienogo, aser aji Levi nunger, semloka alir, tebu malir aser amitsür nem agütsüogo. Ne temelaba nungi ni meyipa mao, mesüra itemji ni mamadok.

¹⁴Ni itemji kü mangyim dang mechika, ni memerüki alidang ni kecha meindoka, mesüra tasen asoshi kecha magütsüka. Kibuba kü Tsüngrem dang ni angaogo nai kü dang melaba ajak ni inyakogo.

¹⁵Ne temeshi talidak kotak nungi repringzüka yokang, aser ne nübür Israel aser ozü tsürabur dang nangzükba, mamatzü aser ninang mojitzü ayimba lima nung onok moajangma.’

Tsüngremi Israel den Tezüngzüktepba Yangluba

¹⁶“Kibuba ne Tsüngremi telatet ozüng aser yimsü ozüngtemji kümdanga benshitsü asoshi, itemji ne mulung ajak agi aser ne nela ajak agi benshitsü tanü melar.

¹⁷Kibubaji ne Tsüngrem asütsü, pa lenmang nung jajatsü, pa telatet ozüng, aser pai melaba pa obendangba aser pa o angatsü tanü nai atemzükogo.

¹⁸ Aser Kibubai tanü metetdaksüba ama, oda pai nangzükba ama nenokji pa nübür, pa senmang, aser nenoki pa ozüngji benshitsü.

¹⁹Pai metetdaksüba ama nenokji pai yangluba kin ajak madak tenüngsang, tetushi nung na temaba kümdaktsütsü aser pai nangzükba ama Kibuba ne Tsüngrem asoshi nenokji temeshi nübür alitsü.”

Tazüngkunem 27

Tsüngremer Ozüng Lung Nung Züluba

¹Idangji Mosa aser Israel tantsü tambutemi nübürtem dang ashi, “Tanü ni nenok nem agütsüba temelaba ajak benshiang.

²Aser Kibubai nenok nem agütsüba limai nenok Yordan ajanga aiba anogo nungjisa, lung tulu kar shinü teper nenoki azünga ayutsüla.

³Aser Kibuba nenok tsürabur Tsüngremi nenok dang nangzükba amato Kibuba ne Tsüngremi nenok nem agütsüba, ninang mojitzü aser mamatzü ayimba limai nenok aitsü asoshi nenoki item tema nung iba ozüng o ajak zülutsüla.

⁴Kodang nenoki Yordan ajangdir, tanü ni nenok dang melaba ama item lungji Ebal tenem nung azüngtsü, aser nai shinü ateptsüla.”

⁵Yangji Kibuba ne Tsüngrem dang tenladak ka, lung agi yanglutsüla. Iba manungji merang oset kecha mataloktsüla

⁶Kibuba ne Tsüngrem tenladakji mangenteti aliba lung agi yanglutsüla, aser iba nungji Kibuba ne Tsüngrem dang nai tarongba tenla agütsütsüla.

⁷Idakji yimjung tenla agüja aji achitsü, aser nenoki Kibuba ne Tsüngrem madang pelateptsü.

⁸Aser nai azünga ayuba lung nungji iba ozüing o ya kanga jangja-a zülua ayutsüla.

⁹Idangji Mosa aser Levi pututemi Israel ajak dang ashi, “Ajem ajema angang Oh Israel! Tanü na Kibuba ne Tsüngrem nübur kümogo.

¹⁰Anungji nai Kibubane Tsüngrem Oh angang, aser Pa temelaba ozüing koba tanü ni nenok dang melar aji benshiang.”

Temoatsü aser Atakatem

¹¹Panüjisa Mosai nüburtem dang ozüing agüja ashi,

¹²“Kodang nenoki Yordan atendir item yagi nüburtem moatsütsü asoshi Gerizim tenem nung noktaksüla: Simeon, Levi, Yihuda, Issakar, Yosef aser Benjamin,

¹³aser atakatemsü asoshi item ya Ebal tenem nung noktaksüla: Reuben, Gad, Asher, Zebulun, Dan aser Naftali.

¹⁴Levi nungeri Israel nübur ajak dang ola tulu agi ashitsü.”

¹⁵“Shibai Kibuba madang tesempatsü mapa teka agi chiteta süngyanglu mesüra mulusa-a yanglur aji temiimdak yudir, pa atakatem sang.” “Aser nisung ajaki langzütsü, ‘Amen.’

¹⁶“ ‘Shibai tebu mesüra tetsü akhüm metsübulir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’

¹⁷“ ‘Shibai pei kiyonger ali arrtsü atendir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’

¹⁸“ ‘Shibai nükpoker lenmang mashileni anidir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’

- 19 “ ‘Shibai aener, tebu malir, aser amitsür obendangba ajusatsüdir atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 20 “ ‘Shibai pei tebu kinungtsü den nüktapangtadir, pai tebu teperem sü salatsü nungji pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 21 “ ‘Shibai shiruru kar den danga nüktapangtadir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 22 “ ‘Shibai pei adianu, tebuer jala mesüra pei tetsüer jala den nüktapangtadir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 23 “ ‘Shibai pei kinungtsü tetsü den nüktapangtadir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 24 “ ‘Shibai pei kiyonger miima tepsetdir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 25 “ ‘Shibai tai makaba nisung tepsettsü asoshi süpokrem agidir pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’
- 26 “ ‘Shibai iba ozüing o meinyaki makangdaksür pa atakatem sang.’ “Aser nisung ajaki ashitsü, ‘Amen.’

Tazüngkunem 28

Tashi Angaba Temoatsütem

(Lev. 26.3-13; Taz. 7.12-24)

- 1 “Ni tanü nenok nem agütsüba, pai melaba ajak beshitsü Kibuba ne Tsüngrem o nenoki nentaka angadi süra, Kibubai alima kin ajak madak nenok yutsütsü,
- 2 aser Kibuba ne Tsüngrem ola nenoki angadi süra, item temoatsü ajak nenok madaki arutsü, aser nenok sülen anitaktsü.
- 3 “Yimti nung na moatsü aser alu nung na moatsü.
- 4 “Ne temang metsü, ne ali süngjang, aser ne kiset shiruru techanu, aser ne nashi aser ne san chanu züinba nung na moatsü;
- 5 Ne molok aser semki moatsü.

⁶“Na arudang na moatsü, aser na aodang na moatsü.

⁷“Tsükchir shibai ne den raradir Kibubai ne jakdang jenshidaktsütsü, na anema parnoki lenmang kati arutsü, saka parnoki lenmang tenetsüi ajentsü.

⁸“Ner jendang nung aser ne ket agi inyakba ajak nung Kibubai ne dangi temoatsü arung ta melatsü, aser Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba lima nung pai na moatsütsü.

⁹“Kibuba ne Tsüngremi melaba nai beshira aser pa lenmang nung jajara, Kibubai ne dang nangzükba ama pa asoshi pai na temeshi nübur ka kümdaktsütsü.

¹⁰Aser alima kin ajaki na Kibuba tenüng nung ja-a lir ta angutsü, aser parnoki na tsübuttsü.

¹¹Kibubai nenok tsürabur dang ne nem agütsütsü ta nangzükba lima nung, ne mang metsü nung, ne kiset shiruru nung, ne ali süngjang nung Kibubai na jenti azükarudaktsütsü.

¹²Kibubai ne teka mapa ajak moatsütsü asoshi aser ne ali nung mapang shitak nung tzünglu yoktsü asoshi pai terizüngdak tajung anüng lapoktsütsü. Nai kin aika nem aputsütsü, saka nai parnok nungi maputsü.

¹³Kibubai na teben masü tekolak kümdaktsütsü; aser na teküboklen masü, temalen dang alitsü; nai dang Kibubane Tsüngrem temelaba koba tanü ni ne nem agütsüdar aji kümdanga beshira,

¹⁴tanü ni nenok nem agütsüba ozüng nungi pila-a tangar tsüngremtem tenzüktsü asoshi tajichilen mesüra tabeleni temeyip.

Tashi Mangaba Temerenshi

(Lev. 26.14-46)

¹⁵“Saka tanü ni nenok nem agütsüba Kibubai melaba aser pa telatet ozüng ajak beshitsü asoshi Kibuba ne Tsüngrem ola mangali süra, item atakatem ajak ne dangi arutsü.

¹⁶“Yimti nung na atakatemtsü, aser alu nung na atakatemtsü

¹⁷Ne molok aser semki atakatemtsü.

¹⁸Ne temang metsü, ne ali süngjang, ne nashi aser san telok chanutem atakatemtsü.

¹⁹Na tarudang, aser na taodang atakatemtsü.

²⁰“Nai ni senzüka tokja nai inyakba tamajung atema na mesamatsü tashi aser na yakta marem tashi, Kibubai ne madak nai inyakba ajak nung atakatemba, timtem tejashitsü, aser tarütsüba, yoktsü.

²¹Na koba lima agitsü idagi iba lima nungi na mesamatsü tashi Kibubai ne dak timtemtsü wara menaloka yutsütsü.

²²Kibubai ne dak yaretba, shirang aitba, temang awakba, temang tsüka metaba, aser nok agi, poksatsüba agi, poknüng awakba agi tongdaktsütsü; aser item jagi na mesamatsü tashi na arishitsü.

²³Aser ne kolak temalen aliba anüngji yongmenyin alitsü, aser ne teküboklen aliba alimaji merang alitsü.

²⁴Ner lima nung tzüngluji Kibubai auyi aser anak kümdaktsütsü, na mesamatsü tashi anüng nungi aji ne madak aludaktsütsü.

²⁵“Ne tsükchir madang Kibubai na kokdaktsütsü, nai parnok anema lenmang kati aotsü, saka na lenmang tenetsüi parnok madang ajentsü, aser alima yimli ajak madang na taoksatsü ka asütsü

²⁶Ne tasü mangji anüng ozü ajak, aser alima shiruru asoshi chiyungtsü asütsü, aser parnok aridoktsü shinga malitsü.

²⁷Kibubai na kodanga manepba Ijip tepzünu agi, komo agi, poktetra agi, anakra agi tongdaktsütsü.

²⁸Kibubai ne dak yiamataba, tenük apokba, aser taoksaba agi tongdaktsütsü;

²⁹aser nükpokeri amman nung ajemzüa jajaba ama na anüngdang ajemzüa jajatsü, aser na taküm nung azükaru malitsü, saka teti na dang kangshitsü aser rakzükraktemtsü, aser na kümzüksü shinga malitsü.

³⁰“Nai tetsür ka aniasüngtsü, saka tangar nisungi la den ayiptsü; nai ki yanglutsü, saka iba nung na malitsü, nai tsükmenatzü lu ayimtsü, aser iba süngjang nai magitsü.

³¹Ne nashi pungchi ne nükdang tepsettsü, saka nai aji machitsü; ne gado ne jakdang teka yia rakzüka bener oadoktsü, saka ne nem meyipa meshilangtsütsü.

³²Ne jabaso jalatem tangar nisung nem agütsütsü, aser anogo tepiyong nai parnok yongyasete reprangnüaka mangutsü aser ne ket nung kecha tashi malitsü.

³³Ne ali süngjang aser nai züsentetba ajak, nai memetetba kin katiang chiadoktsü aser na dang kangshitsü aser menüngsa-a yoktsü;

³⁴anungji nai kechi ngudir iba tanguba jagi na yiamata-a kümdaktsütsü.

³⁵Ne tetsüing temesüla nungi tekolak tekojong tashi Kibubai ne dak tepzünu komo tamajung adokdaktsütsü, koba nungi na anebtsü makoktsü.

³⁶“Kibubai na aser nai ne madak ayuba chuba, nai mesüra ne tsüraburtemia memetetba kin dangi yoktsü, aser yangji nai tangar tsüngremtem tenzüksü.

³⁷Kibubai na koloni aridokdir iba nüburtem rongnung na taoksatsü, tatishitsü aser tansütsü ka akümstsü.

³⁸“Nai metsü jenti alui bener aotsü, saka tera dang arutsü, kechiyong süngkui aji chimatsütsü.

³⁹Nai tsükmenatzü lu ayimtsü aser inyaktsü, saka nai tsükmenatzü yi majemtsü mesüra tejang mebendentsü, kechiyong meseni itemji achitsü.

⁴⁰Ner li ajak nung oliv süngdong alitsü, saka nai ne sasa totzü memezütsü, kechiyong ne oliv jetzükadoktsü.

⁴¹Na nungi jabaso jalatem jakzüksü, saka parnok ne meyong masütsü, kechiyong parnok tepuokdaki aitsü.

⁴²Aser ne süngdong ajak aser ne ali süngjang süngkui metembangtsü.

⁴³“Ne den aliba aener ang ne dang temaba temabai atutsü, aser na tekübokba tekübokbai alutsü.

⁴⁴Pai ne nem aputsütsü, saka nai pa nem maputsütsü; pa tekolak, aser na teben alitsü.

⁴⁵Aser na mesamatsü tashi, item atakatem ajak ne madak arutsü, aser na arishitsü, aser na manebtsü, kechiyong pai ne dang melaba aser pa telatet ozüngtem benshitsü asoshiKibuba ne Tsüngrem ola manga.

⁴⁶Itemi teti asoshi na aser ner chirnur dang temaitsü aser tesüngmangtsü alitsü;

⁴⁷kechiaser na talubosa aliba mapang nung nai Kibuba ne Tsüngrem pelashishia aser ne mulung tepela agi metenzük;

⁴⁸aji asünung yaseta, tzüraseta, mangsa, aser oset ajak agi anüngakonga Kibubai na anema yokba tsükchirtem nai tenzüktsü aser na mesamatsü tashi, pai na tekong nung merang süngra pungoktsütsü.

⁴⁹“Mongzü yimzür ama, Kibubai na anema talang nungi, alima tatem nungi kin ka anir arutsü, iba kin oshiji nai mangatetsü;

⁵⁰tereprangtsü tetsübuttsü kin ka shirnoki tambur dang akhüm metsübur mesüra lanur dang maochir.

⁵¹Na mesamatsü tashi parnoki ne kiset shiruru chanu aser ne ali süngjang achitsü. Parnoki ano na meraksatsü tashi ne nem tsük, tsükmenatzü yi tasen, totzü mesüra, ne nashi aser san telok metoktsütsü.

⁵²Nai temulung alemba jara talang ajakji chirepa malu tashi pai ne yimtitem makbangtsü. Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba linük nung ne yimtitem ajak parnoki amaktsü.

⁵³“Tsükchirtemi na lungbanga yur timtemdaktsüba agi nai pei chirnur,Kibuba ne Tsüngremi ne nem agütsüba, ne jabaso jalatem shi achitsü.

⁵⁴Ajermaluba aser temeim agi sünga aliba nisungi pei adianu mesüra pai meimba kibutsü aser anünga aliba par chirtem dang maochitsü.

⁵⁵Aji asünung pai pei chir shi chia aliba shiji parnok shinga nema magütsütsü. Kechiaser tsükchirtemi nenok yimti ajak makbanga nenok timtemdaktsüba jagi pa tachitsüji aji dang asütsü.

⁵⁶Nenok rongnung tetsür shiba anebaneba aser anükanüka, oda tanepba aser anükba agi la tetsüng ali nung majemdaknütsüsa lir, lai la meim kinungpu dang aser la jala dang,

⁵⁷ aser la nu menden nungi aluba nusem, aser lai asoba tanur dang mejungi benshitsü; kechiyong ne yimti nung ne tsükchirtemi kangshia aser nungtepdakja lungbangba agi, kechisarena agi anüngba agi lai miima itemji achitsü.

⁵⁸“Iba kaket nung zülua aliba ozüng o ajak nai kümdanga mebenshira, aserKibuba ne Tsüngrem sentsüwangshi aser tetsübuttsü tenüngji metsübura,

⁵⁹idangji Kibubai na aser ne semchirtem dak temerenshi tulu, talangka maneni aliba tetsübuttsü wara, tejashitsü aser anebtsü makokba tashitak yoktsü.

⁶⁰Aser Ijip tashitak, koba nai tsübua liasü ajak pai ne dangi tanaben bener arutsütsü, aser item jagi ne dak azüita alitsü.

⁶¹Ano na mesamatsü tashi, iba ozüng kaket nung zülua maliba, shilushira ajak aser wara ajakKibubai ne madak bener arutsütsü.

⁶²Nenok ken anüng nung petinu yongsük ama liaka, nenok yongsük ishika dang asütsü. Kechiaser nai Kibuba ne Tsüngrem ola manga.

⁶³Kibubai mapang ka nung nenok dang ajungtsü aser renloka kümdaktsütsü pelaba ama, yamaji Kibubai nenok samatsütsü aser südaktsütsü pelatsü; aser nenok koba lima agitsü air, iba lima nungi nenok atsütoktsü.

⁶⁴“Aser alima külen tatem nungi külen tatem tashi kin ajak rongnungKibubai nenok prokshidaktsütsü; aser nai aser ne tsüraburi memetetba tangar tsüngremtem süng aser lung tsüngremtem tenzüksü.

⁶⁵Item kin rongnung na sadoksadoka malitsü, aser ne tsüing anisüngzük makatsü, saka Kibubai ne nem temulung zürepba, metizüksüba tenük, aser lurepa aoba tanela agütsütsü;

⁶⁶ne taküm ne madang arentaka dang alitsü, aser nai aonung aser anüngdang tsübutsü; aser ne taküm indang kecha shitak malitsü;

⁶⁷ne mulungjang nung tetsübu agi aoksadaksüba yong, aser ne tenük agi kechi angur iba yongji, anepdang nai ashitsü, ‘Nikongtsütsü ta danga Tsüngremi kümdaktsülasang! Aser nikongdang nai ashitsü, Anepdanga ta danga Tsüngremi kümdaktsülasang!’

⁶⁸Kibubai na tanaben Ijipi rong nung bener arutsütsü, koba lenmang indang ni ne dang, nai joko aji tanaben mangutsü, ta ashi aser yangji nenok sasa alar aser alatsür küma ayoktsü, aser shingai nenok malitsü.”

Tazüngkunem 29

Moab Nung Tezüngzüktepba Yangluba

¹Kibubai Israel nüburtem den Horeb nung tezüngzüktepba yangluba dak alaka, Pai Mosa dang Moab lima nung parnok den tezüngzüktepba yanglutsü melaba o itemi lir.

²Idangji Mosai Israel ajak aja, aser parnok dang ashi, “Ijip lima nung Kibubai Farao dang, pa tenzüker ajak dang, aser par linük ajak dang inyakba nenoki nguogo.

³Tetendangba tulu, temaitsü, aser sayatenya tulutemji nenoki nguogo,

⁴saka tanü tashi Kibubai nenok nem metettsü temulungjang, tangutsü tenük, tangashitsü tenarong magütsü.

⁵Küm lir ni nenok arem nung aniogo aser nenok süoshi tejen maküm, mesüra nenok tsüngsem meraksa.

⁶Nenoki ni Kibuba nenok Tsüngrem ta metettsü asoshi nenoki amtsük machi, aser yi mesüra mejemtzü majem.

- ⁷ Kodang nenok iba linüki aru. Heshbon chuba Sihon, aser Bashan chuba Og, asenok anema tongbangi adok, saka asenoki parnok akok,
- ⁸ aser par lima asenoki agi, aser aji Reuben nunger nem aser Gad nunger nem aser Manase kidong tesadang nem senmangtsü asoshi agütsü.
- ⁹Anungji nenoki inyakba ajak nung azükarutsü asoshi iba tezüngzüktepba otem temulung nung yuang aser itemji inyakang.
- ¹⁰“Tanü nenok ajak Kibuba nenok Tsüngrem madang noktaka lir, ner tanishirtem, ner kidongtem, ner tamburtem aser bangdakpurtem, oda Israel nisung ajak,
- ¹¹ner tila tanurtem, ner kinungtsütem, aser ne tanendak rongnung aliba aener, süng bener nungi tzütar tashi,
- ¹²oda Kibuba ne Tsüngremi tanü ne den yangluya aliba, Kibuba ne Tsüngrem tezüngzüktepba aser Pa tenangzükba na itettsü,
- ¹³oda Pai ne dang jembiba ama, aser Pai ne tsüraburtem, Abraham, Isak, aser Yakob dang nangzükba ama, oda tanü pai na pei nübur kümdaktsütsü, aser Pa ne Tsüngrem kümdaktsütsü asoshi.
- ¹⁴Iba tezüngzüktepba aser tenangzükba ya, ni nenok den dang yanglur masü;
- ¹⁵saka shiba tanü asenok den Kibuba asen Tsüngrem madang noktaka lir pa den, aser ano tanü asenok den matenba pur den, ni yanglur.
- ¹⁶“Asenok Ijip nung koma liasü aser iba lenmangi arudang tangar kintem koma ajanga aru aji nenoki meteta lir.
- ¹⁷Aser parnok rongnung aliba, par süngyanglu, süng aser lung, taribi aser hon, parnok tesempatsü nenoki nguogo.
- ¹⁸ Nenok rongnung tebur mesüra tetsür, kidong mesüra kin nungi Kibuba asenok Tsüngrem nungi temulung meyipa oa item kin tsüngremtem külemba agi taku tera madokdaktsütsü kümdangang.

¹⁹Kodang ibala nisungi iba tezüngzüktepba atakatem otem angashia pei mulung nung, ‘Ni temulung meranga jajaba ni tesünep nung alitsü’ ta shidir, tzü yima aliba limaji takong agi samatsütsü.

²⁰Kibubai pa dang tai matoktsü, saka idangji Kibuba ain adokba aser pa tenükmiba iba nisung anema jangrutsü, aser iba kaket nung zülua aliba atakatem ajak pa dak kaotsü, aser pa tenüng anüng kübok nungiKibubai aitoktsütsü;

²¹aser iba ozüng kaket nung züluba, tezüngzüktepba atakatem ajak ama, Israel kidong ajak nungi pa tamajung nem agütsütsü asoshi Kibubai pa agitetadoktsü.

²²“Idangji tarutsü aliba putu nung nenok chirnur ne sülen adoktsü, aser alima talang nungi aruba aeneri, Kibubai merenshiba timtem tekangshi aser shilushiraji ngua ashitsü,

²³‘Alima ajongaji mitsüktsü mozü aser metsü, terongsa, metsü meprokdak aser idakji ai memeyir, oda Kibubai pa ain aser mit adokdang meküpdokba Sodom aser Gomora, Adma aser Zeboiim ama kümogo.’

²⁴Oda kin ajaki ashitsü, ‘Kechiba Kibubai iba lima nung yamai inyak? Iba ama mit tulu adokba tetezü kechi!

²⁵Idangji nisungtemi ashitsü, kechiaser Kibubai Ijip lima nungi parnok anir adokdang pai parnok den yangluba, Kibuba par tsürabur Tsüngrem den tezüngzüktepba parnoki senzüka yutsü,

²⁶aser parnoki memetetba, aser koba pai parnok nem magütsü, oagi tangar tsüngremtem tenzük, aser parnok külem;

²⁷anungji iba kaket nung züluba atakatem ajak iba madak bener arutsü, iba lima anema Kibubaain adok:

²⁸aser tanü tashi aliba amai, ain adokba agi, Kibubai parnok lima nungi parnok atsüdok.’

²⁹“Miima alibatem Kibuba asen Tsüngrem meyong lir, saka asenoki iba ozüing otem ajak inyaksü asoshi jungkai adoka alibatemjibo teti asoshi asenok aser asen chirnur meyong lir.

Tazüngkunem 30

Kibuba Dangi Meyipa Aruba Temoatsü

¹“Kodang item ajak nenok dak atalokdir, temoatsü süshia atakatem süshia ni nenok jakdang kechi yutsüogo, aser koloni Kibuba ne Tsüngremi nenok aridok, item kin ajak rongnung nenok mulung nung item apitetang,

²aser nenok aser nenok chirtem, Kibuba ne Tsüngrem dangi meyipa arura, aser nenok mulung ajak agi aser tanela ajak agi, tanü ni nenok dang melaba pa ola angadi süra,

³idangji Kibuba ne Tsüngremi nenok kolenisa prokshidakja ali, kin ajak nungi tanaben nenok anitena, nenok dang aria bilema, Kibuba ne Tsüngremi nenok tia yanglushitsütsü.

⁴Nenok jentoka aliba pur kar nüngjang tatemlen oa liaka, idak nungjagi Kibuba ne Tsüngremi nenok anitentsü, aser idak nungjagi pai nenok anir arutsü.

⁵Aser Kibuba ne Tsüngremi nenok tsüraburi agiba limai nenok anir arutsü aser aji nenoki agitsü; aser pai nenok azükarudaktsütsü, aser nenok tsürabur dang nungi tali soyapokyadaktsütsü.

⁶Aser nenok taküm lidaktsütsü asoshi, Kibuba ne Tsüngrem ne mulung ajak agi aser ne tanela ajak agi meimdaktsütsü asoshi, Kibuba ne Tsüngremi na aser ne chirnur mulung mejeptoktsütsü.

⁷Aser Kibuba ne Tsüngremi, iba atakatem ajak ne tsükchirtem shirnoki na sempar aser rishikangshir, parnok dak enloktsütsü.

⁸Aser nenoki meyipa arutsü aser Kibuba ola angatsü, aser tanü ni nenok nem agütsüba pai melaba ajak benshitsüla.

⁹Aser Kibuba ne Tsüngremi nenoki inyakba ajak nung azükarudaktsütsü nenok chirnur nung, nenok kiset shiruru jakzükba nung, aser nenok ali nungi

adokba nung; kechiyong nenok tsürabur dang ama, tanaben Kibubai nenok azükaruba nung pelatsü.

¹⁰Nenoki dang ozüing kaket nung zülua aliba ama, pa ozüing aser melabatem benshia nenoki Kibuba ne Tsüngrem ola anga-a lira; aser Kibubane Tsüngrem dangi ne mulung ajak agi aser tanela ajak agi meyipa arura.

¹¹“Kechiyong iba temelaba koba ni tanü nenok dang melar, ya nenok asoshi onsara tasak masü, mesüra nenoki matongtsüsa masü.

¹² Aji onoki inyaktsü asoshi, aser aji onok dangi bener arua, onok nem aji angashidaktsütsü asoshi shiba onok asoshi anüangi atutsü! ta nenoki ashitsüsa, aji anüing nung mali.

¹³Mesüra, onoki aji inyaktsü asoshi, shibai tzüyimi ozü asoshi oa aji onok dangi bener arua, onok nem angashidaktsütsü! ta nai ashitsüsa, aji tzüyim atena oa mali.

¹⁴Saka, nai inyaktsü asoshi, aji na kanga anasa, ne bang nung, aser ne mulungjang nung lir.

Taküm Mesüra Tasü Shimba

¹⁵“Ajiang, tanü ni ne madang taküm aser tajung, tasüba aser tamajung yutsür.

¹⁶Tanü ni nenok nem Kibuba ne Tsüngrem meimba agi, pa lenmang nung jajaba agi, pai melaba aser telatet ozüing, aser yimsü-ozüing anga-a benshidi süra, idangji na taküm alitsü aser soyapokyatsü, aser nenoki agitsü yia aliba lima nung Kibuba ne Tsüngremi nenok moatsütsü.

¹⁷Aji saka, nenok mulungjang meyipa oa, aser temulung magütsü, bendanger tsüngrem dang külemtsü, aser parnok tenzüktsü atsüngzüka ora,

¹⁸ni tanü nenok dang ashir, nenoki agitsü asoshi Yordan ajanga aiba lima nung talangka meli-i, atangji nenok samatsü.

¹⁹Nenok madang taküm aser tasü, temoatsü aser atakatem yutsüogo ta nenok anema tanü kuli asütsü ni anüing aser ali jazüker. Anungji taküm shimtetang, oda na aser ne chirnur taküm litettsü asoshi;

²⁰ Kibuba ne Tsüngrem meimtsü, Pa ola angatsü, aser Pa dak azüita liang; kechiyong Paji ne taküm aser ne arishi anogo lir; oda Kibuba, ne tsürabur Abraham, Isak aser Yakob dang, parnok dang agütsütsü nangzükba lima nung na litettsü.”

Tazüngkunem 31

Yihusuai Mosa Melenba

¹Aser Mosai item o Israel pur ajak dang oa jembi,

² aser pai parnok dang ashi, “Tanü ni küm noklang ka ser metsü lir; joko ni oli aruli asütsü makoker, aser Kibubai kü dang ashi, nai iba Yordan ajanga maotsüla.

³Kibuba ne Tsüngrem ne jakdang aotsü; Pai item kin ne jakdang nungi samatsütsü, aser nai itemji agitsü; aser Kibubai ashiba ama, Yihusua nenok jakdang aotsü.

⁴Kibubai Amor nunger chubatem Sihon aser Og dang, aser par lima dang inyakba ama, parnok dakjia inyaktsü aser parnok samatsütsü.

⁵Aser Kibubai parnok nenok nem bendanga agütsütsü, aser temelaba ajak amato ni nenok dang ashiba ama nenoki parnok dang inyaktsü,

⁶Tashi itang, aser tasü itang; tetsübu, aser parnok tsübua teli; kechiyong Kibuba ne Tsüngrem, ne den aosangji pa lir, pai na metoktsütsü, mesüra senzuka meyutsütsü.”

⁷Idangji Mosai Yihusua aja, aser Israel pur ajak tsüngdang ashi, “Tashi itang aser tasü itang, kechiyong iba nübur den, Kibubai parnok tsürabur nem agütsütsü nangzükba limai na aitsü aser nai parnok nem aji amangdaktsütsü;

⁸ ne jakdang aosangji pa Kibuba lir, pa ne den alitsü; pai na metoktsütsü mesüra senzuka meyutsütsü, tetsübu mesüra aoksa-a teli.”

Nübur Dang Ozüng Azüngba

⁹Aser Mosai iba ozüng zülu, aser pai aji Kibuba Ozüng Süngden abener, Levi jabaso putirtem, aser Israel tambur ajak nem bendanga agütsü.

¹⁰ Aser Mosai parnok dang mela-a, ashi, “Küm tenet shia tatembang nung, sentsü atokba küm mapang tatazük nung tekülemdak süki benjong nung,

¹¹ kodang Israel pur ajak Kibuba ne Tsüngrem madang pai shimtetdak sentepdir, nai Israel pur ajak madang, parnoki angashia, iba ozüing azüingtsüla.

¹² Teburtem, tetsürtem, tila tanurtem, aser nenok rongnung aliba aener, oda Tsüngrem O angashitsü, aser angazüksü, aser nenok Tsüngrem tsübutsü, aser iba ozüing o ajak benschia inyaktsü sentepdakjang.

¹³ Parnok chirtem shirnoki iba ozüing memetet, parnoki aji angashitsü aser Yordan ajanger nai agitsü aliba lima nungji ali tashi Kibuba ne Tsüngrem tsübua alitsü.”

Kibubai Tatembangba Temelaba Mosa Nem Agütsüba

¹⁴ Aser Kibubai Mosa dang ashi, “Na tasütsü anogo anasa aitagidi; Yihusua jang, aser ni pa nem ketdang asütsü mapa agütsütsü asoshi, sentep süki-ni nenok arung.” Aser Mosa aser Yihusua ao, aser parnok sasa sentep süki nung noktak,

¹⁵ idangji süki nung mepet tongshi nung Kibuba adok, aser mepet tongshiji süki temalen noktak.

¹⁶ Idangji Kibubai Mosa dang ashi, “Ajiang, na ne tsürabur den mejangtsü, aser iba nübur kong parnok alitsü idagi, iba lima bendanger rongnung par tsüngrem sülen jabujaria oa apusotsü, aser ni senzüka toktsütsü, aser tezüngzüktepba koba ni parnok den yanglu aji raksatsü.

¹⁷ Idangji iba anogo nung kü ain parnok anema adoktsü, aser ni parnok senzüka toktsütsü, aser ni parnok nungi kü tejak miimtsü, aser parnok meyokadoktsü, aser tamajung aser timtem aika parnok dangi arutsü; anungji iba anogo nung parnoki ashitsü, ‘Asen Tsüngrem asenok den maliba yong item timtem tamajung asenok dangi arur masü no?’

¹⁸ Aser parnoki tamajung ajak inyaka bendanger tsüngremtem dangi meyipba yong, ni atangji iba anogo nung kü tejak miimadoktsü.

¹⁹Anungji tang iba ken züluang aser Israel chirtem dang sayuang, oda Israel chirtem anema iba ken ni asoshi kuli ka asütsü asoshi parnok tebang nung ibai enokjang.

²⁰Kechiyong kodang, mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba, parnok tsürabur dang nangzükba limai, ni parnok anir arudir, aser parnok tepok süngdir, aser teyari kümdir; idangji parnoki tangar tsüngrem dangi meyiptsü, aser parnok tenzüksü, aser ni sensatsütsü, aser kü tezüngzüktepba raksatsü.

²¹Kodang timtem aser tamajung aika parnok dangi arudir, iba ken ya parnok anema kuli ka amai asütsü; kechiaser parnok chirnuri ibai mamatsü, kechiaser ni parnok nem agütsütsü ta nangzükba limai ni parnok anir maitdangyongi parnok sentong kechi asütsüar ni meteta lir.”

²²Anungji Mosai panüjisa iba ken zülu, aser Israel chirtem dang aji sayu.

²³Kibubai Nun jabaso Yihusua nem mapaji bendanga agüja ashi, “Tashi itang aser tasü itang, kechiaser ni parnok dang nangzükba lima jagi Israel nüburtem anir arutsü, aser ni ne den alitsü.”

²⁴Mosai item ozüng o ajakji tetenzük nungi tatem tashi kaket ka nung zülu,

²⁵aser Mosai Kibuba Ozüng Süngden abener Levi nunger dang mela-a ashi,

²⁶“Iba ozüng kaket agiang, oda Kibuba nenok Tsüngrem Ozüng Süngden anasa, yangji nenok anema kuli asütsü yuang.

²⁷Kechiaser nenoki anema noktakba aser tekong merangba ni meteta lir. Ajiang ni nenok den taküm alidang, nenoki Kibuba anema noktak; süra ni süadoker külen nenok koda tali asütsü?”

²⁸Nenok kidong tamburtem, aser bangdakpur ajak narong nung item o jembitsü, aser parnok anema anüng agi kuli asütsü asoshi kü dangi sentepdakjang.

²⁹Kechiyong ni sür külen ni nenok dang melaba lenmang nungi nenoki meyipa oa, nenok sasa kanga majungtsü ta metet, aser tesülenbo tamajung

agi nenok dak atongtsü; kechiaser nenok teka mapa ajanga pa ain adokdakja, Kibuba madang koba tamajung aji nenoki inyak.

Mosa Ken

³⁰Idangji Israelpur tesenteper ajak narongi angashia Mosai iba ken matem tashi jembi.

Tazüngkunem 32

¹“Tenarong tenang, nenok anüngtem, aser ni jembidi; aser alimai kü bang o angadakjang.

²Kü tesayuba tzünglu ama jenzüka tsükdakjang, Kü o azüngtsü ama jenzükdakjang; ai tanep manung tzünglu nana ama, aser tzünglupu süngolio manung ama;

³ni Kibuba tenüngji sangoktsütsü. Ozü Tsüngrem uluba tenüng sangang.

⁴“Pa Lung lir, pa mapa tabensa, kechiyong pa lenmang ajak shitak; temulung alemtsü aser tai maketba Tsüngrem, pa ochi aser tsüngchir lir.

⁵Pa dang parnoki mejungi benshi, parnok pa chirtem masü, aji parnok tai lir; parnok mashileni aoba aser tekirak putu lir.

⁶Tamashi aser shisa maka nübur nenoki Kibuba dang yamai benshir no? Pa nenok yangluba nenok Tebu masü no? Pai nenok yanglu aser yangertet.

⁷Akhi anogotem bilemtetang, küm putu aika indang shisadangang, nebu dang asüngdangang, pai ne dang ashitsü, ner tamburtem dang asüngdangang aser parnoki ne dang ashitsü.

⁸Kodang Tematibai kintem nem senmangtsü agütsü, kodang meimchir rongnung pai telemsa yanglu, pai Israel chirtem yongsük yari nüburtem arrtsü toktsü.

⁹Kechiaser Kibuba shilemji pei nüburtem lir. Pa senmangtsü lemsükbaji Yakob lir.

¹⁰“Pai pa lisem lima nung, aser tajenzük arüa aliba arem nung angu; pai pa meketa lungbang, pa asoshi anebalu, pa nükdang metoklashi ama pai pa nüka ali.

¹¹Mongzüi pei tesepe raksaja, pei techanu madak yimzüba ama, pai pei tashikang sarar parnok agizük, pai pei tashikang nung parnok aben.

¹²Kibuba mesüngi dang pa anir ao, aser pa den bendanger tsüngrem maliasü.

¹³Pai pa alima temalen mendaktsü, aser pai ali nungi adokba chidaktsü; aser pai pa nem lung nungi ninang mojitzü, aser lungkeprak nungi totzü mesepdaktsü.

¹⁴Nashi aser san nungi mamatzü, san chanu tetsüdi nungi temo, Bashan nashi pungchi aser nabong nungi, tezüngjang temo aser wheat am; aser tsükmenatzü zü nungi nai yi ajem.

¹⁵“Saka Yeshurun yiraa aküm, aser atepten; na yiraa lir, na melemmelema yinogo, na süsüa kümogo. Idangji pa yangluba Tsüngrem pai senzüka toktsüogo, aser pa tekümtet Lung züpa züpa-a züngshi.

¹⁶Bendanger tsüngremtem agi pai nükmia kümdaktsü, tesempatsü agi parnoki pa jashidaktsü.

¹⁷ Parnok memetetba tsüngremtem, tawa aruba tasen tsüngremtem, shirnok nenok tsüraburi metsübu, koba tsüngremtem masü, mojing dang, parnoki tepseta tenla agütsü.

¹⁸Na abenba lung nai senzüka yutsü, aser na sodaktsüba Tsüngrem nai amadok.

¹⁹Aser Kibubai aji angu, aser parnok sempa, kechiaser par jabaso aser jalatemi ain adokdaktsü.

²⁰Aser pai ashi, Ni parnok nungi kü tejak miimtsü. Parnok tatem kechi kümdir ni reprangdi. Kechiyong parnok kanga tashi manga putu, tamang makatsüba chirtem lir.

²¹ Koba Tsüngrem masü, kümdaktsü, iba jagi ni nükmitsüsa; parnok amajok mapatem agi ni ain aitdaktsü; anungji shir kin ka masü, par den ni nükmia kümdaktsütsü; ni tamashi kin ka den parnok ain adokdaktsütsü.

²² Kechiyong, taroktiba kangla tonga rong, aser alima telunga aser iba nung adokba meyoka, aser tenem kimung nung mi adoka, kü ain adokba nung mi jangrua lir.

²³ “Ni parnok madak timtemtsü nungtentsütsü, ni parnok dak kü lijakjang agimatsü;

²⁴ Tayaba agi parnok samatsü, aser mijang tatsük agi meyoktsü, aser kanga tamajung tesama adoktsü. Parnok shisatsütsü shirurudem, aser parnok mimsettsü pertem ni parnok madak yoktsü.

²⁵ Kimalen nok agi tasütsü, aser kilung nung taoksatsü alitsü; iba agi asangur aser tasüngtet aiür anaprong, mama ayonger kinü den kupu apur samatsütsü.

²⁶ Ni parnok talang nung prokshidaktsütsü, nisung rongnung ni parnok mebilemtedaktsütsü, ta ni shila;

²⁷ Saka parnok tsükchirtemi mezümekümtsü, parnok temerirtemi aibelena ayimtentsü, asen teka agi takok tulu nguogo, iba mapa kecha Kibubai inyakba masü ta ashitsü ni tsübur.

²⁸ “Kechiyong parnok shisatsü makaba kin lir, aser parnok dak tangatetba mali.

²⁹ Oh, parnok shisa ka-a, parnoki ya angateta, oda parnok tesülen tia indang shisadanglasang!

³⁰ Parnok Lungi parnok mayok asübo, Kibubai parnok bendanga magütsü asübo, kodaser kati meyirijang ka arishitsü, aser anati meyirijang ter jenshidaktsütsü?

³¹ Kechiyong par lung asenok Lung ama masü, oda asen tsükchiria parnok sasa meteta lir.

³²Kechiyong parnok tsükmenatzü zü Sodom nungi aser Gomora tsüki nungi arur; par tsükmenatzü taku lir, parnok tejep taku lir.

³³Parnok yiji per mim, aser ongyang per mim tesashi lir.

³⁴“Kü terizüngdak ajemer, ibai kü den rizünga yua melika ma?

³⁵Parnok tetsüng kodang ajutokdir, mangyangba, aser meyipa agütsüba kü meyong lir; kechiyong parnok timatemtsü anogo anasa lir, aser parnok madak tataloktsütem kara-a arutsü.

³⁶Kechiyong, kodang parnok ain ogo ta ngudir, aser parnok kata alarsa mesüra nüji tia nunga melilir, Kibubai pei tenzükertem asoshi aria bilema pai par o bendangtsü.

³⁷Aser pai ashitsü, Parnok tsüngremtem kong ali? Parnok jenokba lungji kong ali?

³⁸Shirnoki parnok tetepsetba tenlatem achi, aser parnok tajemtsü tenla yi ajem, parnok aramesoa nenok yaridakjang, parnok dak nenok atsükokang.

³⁹“Ni alema tangar tsüngremtem shinga mali, ni pa lir, oda Nia, ta tang metetang. Ni tepseter, aser Ni taküm kümtettsür; ni zübu kettsür, aser Ni anebtsür: aser kü ket nungi rakzüktsü shinga mali.

⁴⁰Kechiyong Ni anünglen kü ket mekanger aser azüngashia ashir,

⁴¹Kü sentsüprang nok ni aitsü, aser Kü keti ochi nung amettsü; kü temerir nem Ni mangyangba agütsütsü; aser Ni sempar dang merenshitsü.

⁴²Tetepsetba aser tepuoker zü agi, kü lijakjang azü agi mesepdaktsütsü, tsükchir tanishirtem ku talanglang aliba kolak nungi kü noki shi meyoktsü.

⁴³ “Kin rongnung pelatepa ayimtenang, Oh nenok, par nüburtem, kechiyong pa tenzükertem zü asoshi pai tayang kepzüktsü, aser par lima, par nübur asoshi pai temenen pungitsü’

⁴⁴Idangji Mosa aser pa den Nun jabaso Yihusua arua nüburtem ajaki angashia iba ken aten.

Mosai Tatembangba O Jembiba

⁴⁵Kodang Israel dang jembiba item o ajak Mosai tembanga aru,

⁴⁶pai parnok dang ashi, “Tanü ni nenok dang tekümdangtsü ashiba iba ozüing o inyaka benshitsü nenok chirnur nem ozüing agütsütsü asoshi ya ajak nenok mulung nung yuang.

⁴⁷Kechiyong ya nenok asoshi amajok mapa masü; kechiaser ya nenok taküm lir, aser ya ajanga, nenoki Yordan ajanga oa agitsü aliba lima nung nenok arishi anogo talang alitsü.”

Mosa Nebo Tenem Nung Asütsü Ashiba

⁴⁸Aser Kibubai panüjisa Mosa dang ashi,

⁴⁹“Moab lima nung, Yeriko len shia aliba, iba Abarim tenem, Nebo tenemi na tuang; aser Kanan lima koba ni Israel chirtemi agitsü agütsü, aji reprangang:

⁵⁰aser nedi Aron, kechi koma Hor tenem nung asü, aser pa pei pur den densem, yamaji na atudak tenem nung asütsü aser ne pur den atentsü.

⁵¹Kechiaser Zin arem nung, Kadesh nung Meriba tzü nung, Israel chir rongnung nenoki ni anema tai mena; kechiaser Israel chir rongnung nenoki ni meshiteta mayu.

⁵²Ne jakdang alimaji nai angutsü akok, saka ni Israel chir nem agütsüba limai nabo maitsü.”

Tazüngkunem 33

Mosai Israel Nüburtem Moatsüba

¹Tsüngrem nisung Mosai pa masü dang Israel nüburtem moatsüba temoatsüji ya lir.

²Pai ashi, “Kibuba Sinai tenem nungi aru, aser Seir nungi parnok dangi adok, pai Paran tenem nungi yaloktsü, pa temeshipur meyi aika den aru, pa tajichilen parnok asoshi ozüing tesashi liasü.

³Hau, Pai pei nübur meimer; pa temeshi pur ajak ne ket nung lir: aser ne tsüngdang parnok amener; nisung shiai ne otem agizüktsü.

⁴Mosai onok dang ozüing ka mela, Yakober telok asoshi senmang ka.

⁵Nisungtem tanishir sentepa Israel kin ajak külemi alidang pa Yeshum nung chuba aküm.

Reuben moatsüba

⁶“Reuben mesüi taküm lidakjang, mesüra pa nütsüng ajema tekümdaktsü

Yihuda Moatsüba

⁷Aser Yihuda atema pai yamai ashi, “Yihuda ola angang, Oh Kibuba; pa pei nübur dangi anir arudakjang. Pa teka agi pa kümzüka lidakjang. Pa anemertem anema na pa teyari ka sang.

Levi Moatsüba

⁸ Aser Levi indang pai ashi, “Ne Thummim aser ne Urim nai shirnok meimer parnok den lir, nai parnok Massa nung tendang, nai parnok den Meriba tzü nung rara.

⁹Shibai pa tebu aser tetsü indang, ni parnok mangu, ta ashi, aser pai adianua magizük aser pei chira mezüngoki aküm. Kechiyong parnoki ne o benshi aser ne tezüngzüktepba ayur.

¹⁰Parnoki Yakob dang ne obendangba aser Israel dang ne ozüng sayutsü. Parnoki ne teni nung teronem enoktsütsü; aser ne tanela dak tarongba tenla ajonga tenlatsü.

¹¹Moajang, Kibuba, na akaba, aser pa teka mapa agizükang; anema adoker aser pa sempartem, oda pa anema tanaben menoktaktsüsa parnok teperem loksajang.

Benjamin Moatsüba

¹²Benjamin indang pai ashi, “Kibubai meimba pa lir, pa den pai kümzüka alitsü; anogo tepiyong pai pa awabanga alir; aser pa tapubang tsüngda nung pa alir.

Yosef Moatsüba

¹³Aser Yosef indang pai ashi, “Par lima Kibubai moajang; anüng temalen rongsen agi, azüngtzü den, aser punglang makaba tarok tzü agi,

¹⁴anü tesangwa nungi senti süngjang-lijang agi, aser ita shia talubosa adokdaksüba agi,

¹⁵akhidang nungi aliba tenem nung adokba tajungtiba agi, aser teti aliba tenem rongsen agi,

¹⁶alima rongsen aser iba nung sünga aliba agi, aser süngsem nung aliba pa maongka agi; Yosef, pa adianu rongnung tamarensang, pa kolak madak temoatsü aludakjang.

¹⁷Pa nashi pungchi mezüing mepubaji akhüm taket lir; pa tezüji arem süpong ama; item jagi kin ajak dak atongtsü, oda alima tatem tashi aridoktsü, anungji Efraim asoshi yamai meyirijang alitsü.

Zebulun Aser Issakar Moatsüba

¹⁸Aser Zebulun indang pai ashi, “Zebulun, na aolen pelaseta liang, aser Issakar, ne süki nung na pelaseta liang.

¹⁹Parnoki nüburtem tenemi ajatsü; yangji parnoki temeshiba tenla agütsütsü. Kechiyong parnoki tzüyim rongsen, aser lisem nung miima aliba rongsen meseptsü.

Gad Moatsüba

²⁰Aser Gad indang pai ashi, “Gad tulu kümdaktsüsang temoatsü sang, pa molusongzü ama atsüka alir aser tepen aser tekojong shisatsür.

²¹Pai pei asoshi mezüngbuba shilem shimtet, kechiyong yimsüsür shilembo wazüka liasü; aser pai nübur tanishirtem dangi aru, aser pai Kibuba mulungba ochi aser Israel asoshi obendangba inyak.

Dan Moatsüba

²²Aser Dan indang pai ashi, “Dan, Bashan nungi pungzüka adokba molusongzü chanu lir.

Naftali Moatsüba

²³Naftali indang pai ashi, “Oh Naftali, Kibuba tiptem maongka, aser temoatsü agi sünga, tzüyim aser anüolentip agiang.

Asher Moatsüba

²⁴Aser Asher indang pai ashi, “Jabaso agi moatsüsang Asher sang; pa adianu rongnung agizüktetba sang, aser pa tetsüng toztü nung ajemokdakjang.

²⁵Ne tsüngsem merang aser yongmenyin alitsü; aser ne anogotem ama, ne tashi alitsü.

Tazüngkunem O

²⁶“Yeshurun Tsüngrem ama tangar shinga mali, shibai kotak nung amener aser pa sentsüwangshi anüngtem ajanga na yarir.

²⁷Tatem maka Tsüngremji na talidak aser teküboklen teti tatem maka teka lir; aser ne madang nungi pai tsükchir aridok, aser ashi, ‘Sama-ang.’

²⁸Aser tsük aser yi aliba lima nung, Yakob tzüpokdak kijadang, Israel tekümzük nung ali, hau, pa anüangi azüngtzü tsükdaksür.

²⁹Oh Israel na tepelatsü: na ama Kibubai kümzükba nübur shir ali? Nenok teyari asoshi jong aser nenok tamaren nokji pa lir! Ne tsüchirtemi nenok küboki arutsü. Aser nai par tokong tenem nung ajemshitsü.”

Tazüngkunem 34

Mosa Asüba

¹Aser Mosai Moab lenten nungi Yeriko tsütsü aliba Nebo tenem, Pisga tenem kolaki atu. Aser Kibubai Gilead lima ajak, Dan tashi sayu;

²aser Naftali ajak, aser Efraim aser Manase lima, aser Yihuda lima ajak, anüolen tzüyim tashi,

³aser Negeb, aser ali telemok, asangdong yimti Yeriko lenten nungi Zoar tashi, pa dang sayu.

⁴ Aser Kibubai pa dang ashi, “Abraham, Isak aser Yakob dang, ni ne chirnur nem agütsütsü, ta nangzükba limaji ya lir: Ne tenük agi ni ibai ne nem ngudaktsüogo, saka nai ajagi maotsü.”

⁵Anungji Kibuba o amato yangji Moab lima nung Kibuba tenzüker Mosa asü.

⁶Aser Bethpeor tejaklen Moab lima nung pai pa arem, saka tanü tashi shingaia pa leper memetet.

⁷Aser Mosa asü dang küm noklang ka ser metsü liasü, pa tenük merabangi liasü, aser pa temang tashi mejeni liasü.

⁸Aser Israel chirtemi Mosa asoshi Moab lenten nung anogo semer ajeb, yamaji Mosa asoshi mang yima ajepba anogo abensa,

⁹Aser Nun jabaso Yihusua shisatsü tanela agi sünga liasü; kechiyong Mosai pa dak pa teka agi nemet, aser Israel chirtemi pa dang anga, aser Kibubai Mosa dang melaba ama inyak.

¹⁰Iba mapang tashi nung Kibubai tejak o tejak na jitepa meteta aliba Mosa ama Israel nung ainkar shinga madoki liasü.

¹¹Kechiaser temaitsü aser sayatenya ajak koba Ijip lima nung Farao, aser pa tenzükertem, aser par linük ajak nung inyaktsü Kibubai pa yok,

¹²aser tashi tulu teka aser tetsübuttsü mapa tulu ajak Mosai Israel nüburtem tsüngdang inyak.

Yihusua

Yihusua 1

Kanan Amaktsü Tsüngremi Yihusua Dang Melaba

¹Kibuba tenzüker Mosa sür külen Mosa yarir Nun jabaso Yihusua dangKibubai ashi,

²“Kü tenzüker Mosa süogo, anungji tang aramesoang, ni Israel nübur nem agütsüba lima jagi na aser iba nübur ajak Yordan ajanga oang.

³Ni Mosa dang nangzükba ama ne tetsüng ajemoklen ajakji nenok nem agütsüogo.

⁴Lisem lima aser iba Lebanon nungi ayong tulu, Eufrata ayong tashi, Het nunger lima ajak aser anüolen tzüyim tulu tashi ne arrtsü alitsü.

⁵Ne arishi tepiyong na anema noktaksü akokba nisung kata malitsü; ni Mosa den atenba ama ne den atentsü, ni na tamakok maludaktsütsü mesüra na sentoka meyutsütsü.

⁶ “Tashi itang aser tasü itang, kechiaser ni par tsürabur nem agütsütsü asoshi koba nangzük, iba lima nai iba nübur nem senmang amangdaktsütsü.

⁷Kü tenzüker Mosai ne dang melaba ozüng ajak benschia inyaktsüsa tashi aser tasü dang kanga itang. Na kongisa odir oaka takok angutsüsa iba ozüng nungi tajchileni mesüra tabeleni temeyip,

⁸Iba ozüng kaket ya ne bang nungi mepilatsü, saka idakji zülua aliba ajak timi benschitetsüsa nai amman sangwa aben aji shisadangtsü; aji agi nai ne taküm lenmang azükarutsü aser nai takok tajung angutsü.

⁹Ni ne dang memela ama? Tashi itang aser tasü itang; tsüba teli mesüra temulung ajema teküm, kechiyong na kongisa odir oaka Kibuba ne Tsüngrem ne den lir.”

Yihusuai Nüburtem Nem Ozüng Agütsüba

¹⁰Idangji Yihusuai nübur tanishirtem dang mela-a ashi,

¹¹“Tanendak sema oa nūburtem dang ozüing agüja shiang, ‘Nenok sasa apokatsü renemang, kechiaser Kibuba nenok Tsüngremi nenok nem agütsüba limaji agitsü asemnü tsüingda nung nenoki Yordan ajanga aotsüla.’ ”

¹²Aser Reuben Gad aser Manase kidong tesadang dang Yihusuai ashi,

¹³“Kibuba tenzüker Mosai nenok dang melaba bilemtetang, Kibuba ne Tsüngremi nenok nem anisüngzük agütsür, aser iba linük nenok nem agütsüogo.

¹⁴Yordan külenji Mosai nenok nem agütsüba lima nungji nenok kinungtsür, nenok tila tanurtem, aser nenok kiset shiruru alitsü;

¹⁵Saka Kibubai nenok nem agütsüba ama nenok adianu nem anisüngzük magütsü tashi, aser Kibuba nenok Tsüngremi parnok nem agütsüba limaji parnoki magi tashi tasü tait temeranger ajak nenok adianu jakdang nok o nü bener aotsü, aser parnok yaritsü; idangjiang Kibubatenzüker Mosai Yordan ajanger anüdoklen aliba nenok nem agütsüba linük jagi meyiptsü aser aji agitsü.”

¹⁶Idangji parnoki Yihusua dang langzü, “Nai onok dang melaba ajak onoki inyaksü aser nai onok kongisa yokdir onoki aotsü.

¹⁷Onoki Mosa dang ajak angaba ama ne dang onoki angatsü; Mosa den atenba ama ne den dang Kibuba ne Tsüngrem dena liang.

¹⁸Aser shibaisa ne ozüing anema apusodir aser nai melaba ajak nung o mangalir pa südaktsütsü; tashi aser tasü dang ita liang.”

Yihusua 2

Yihusuai Yeriko Ladangi Yokba

¹ Nun jabaso Yihusuai nisung ana itdangiter ama miima Shittim nungi yoka ashi, “Oang alinükji talisa Yeriko ajiokang.” Anungji tena oa nüktapangtatsür ka tenüing agi Rahab kidangi ia idakji anen.

²Aser Yeriko chubai par linük ladangtsü asoshi Israel chirtem kar paonungji arua lir ta angazük.

³Anungji Yeriko chubai Rahab dangi osang benertem yoka ashi, “Ne dangi arua ner kidangi aitba nisungtemji anir arung, kechiaser alinük ajakji ladangtsü asoshi parnok arua lir.”

⁴Saka tetsür jagi tenaji anioker miima ayu, aser lai langzü, “Hau nisungtemji kü dangi aru, saka parnok kong nungi aru ni memetet,

⁵aser aonung yimti süngkhüm shibangba mapang nisungtemji oadok; parnok koleni ao ni memetet, yakta parnok aria oang, kechiaser nenoki parnokji meneptsü.”

⁶Saka lai tenaji kilemi anir tua lai tatongi shia kilem nung ayuba kümbok tepong nung tenaji miim.

⁷Anungji nisungtemi tenaji Yordan ayong tzütendak tashi aria ao, aser aria aortemji oli dang süngkhümji shibangadok.

Rahab Aser Itdangiter na Tsüngda Tenangzüktepba

⁸Aser parnok ano memejangi alidang, lai parnok dangi kilem jagi atu;

⁹aser lai nisungtem dang ashi, “Kibubai nenok nem alinükji agütsü aser nenok tsübuba onok dak alu, aser iba lima nung alir ajak nenok madang yimsa-a aor ta ni metet.

¹⁰ Kechiyong nenok Ijip nungi adokdang Kibubai Temerem Tzüyim nenok tsüngdang koda konga yok; aser Yordan ajanga or aliba Amor nunger chuba ana Sihon aser Og, shirnok nenoki meshimeshia samatsü, item dang nenoki kechi inyak onoki angashi.

¹¹Aser onoki ya angashidang, nenok tsübuba agi onok mulungjang yimsa; joko onok shinga daka tasü aitba tanela anünga mali; kechiyong Kibuba nenok Tsüngremji temalen anüng aser teküboklen alima aliba Tsüngrem lir.

¹²Anungji tang ni nenok dang meima benshiba amaji nenoki kübu kidong dang temeim agi benshitsü, aser kü nem ochi temaitsü ka agütsütsü Kibuba agi kü dang azüngashiang ta ni nenok dang mepishir.

¹³Aser nenoki kübu, aser kütsü, aser kü adianu, aser kü aianu taküm, aser parnok akaba ajak, onok taküm tasü nungi kümzükangma.”

¹⁴Aser nisungtem jagi la dang ashi, “Onok taküm na asoshi sang; oda onoki inyakba mapa ya nai mejembira, kodang Kibubai onok nem alinükji agütsüdir, onoki ne dak temeim aser ochi agi benshitsü.”

¹⁵Idangji lai parnokji kichiba ajanga lisü agi ludaktsü, kechiyong lar kiji yimti jara tsüki temalen liasü aser la jara temalen ali.

¹⁶Aser lai parnok dang ashi, “Tenem jagi tuang, mesüra nenok arirtemi nenok arizüktsü aser nenok arirji meyipa mao tashi idakji asemnü atsüka liang; ajiser külen nenoki pei lenmangi aotsü akok.”

¹⁷Aser nisungtemi la dang ashi, “Onoki azüngashidaktsüba ne tenangzükba indang onok kecha tai malitsü.

¹⁸Ajiang, onoki linükji agitsü arudang iba lisü temerem, koba agi nai onok odaktsü ya kichiba nungji alentsüla, aser nebu, netsü, ne adianu aser nebu kinunger ajak ne kidangi jatenang.

¹⁹Aser ya ataloktsü, shirnoki ne ki kishi nungi adoka yimtung jagi odir, pa züji pa kolak manung alitsü, aser ya indang onok tai malitsü; aser shibai ne kidang alir kar dak teka sangdir, pa züji onok kolak manung alitsü.

²⁰Saka onok mapa indang nai tebang jushira, idangji nai onok dang azüngashia nangzükba indang onok tai malitsü.”

²¹Aser lai ashi, “Nenok o amaji lidakjang.” Aser lai parnok yok aser parnoki apusoa ao aser lai temerem lisüji kichiba nungji alenoka ayu.

Itdangitertem Meyipa Aruba

²²Aser parnok apusoa tenemlen jagi aru, aser parnok arishirtemji meyipa mao tashi anogo asemnü yangji ali. Tang parnok arishirtem jagi lenmang ajak nung parnokji bushi saka parnokji mangu.

²³Idangji nisung anaji meyipa aru, aser tenem nungi alu, aser aji ajanga süia Nun jabaso Yihusua dangi aru; aser parnok dak kechi atalok ajak pa dang ashi.

²⁴Aser parnoki Yihusua dang ashi, “Shitakba Kibubai linük ajakji asenok ket nung bendanga agütsüogo; ano iba dak alaka linük nung alir ajak asenok madang yimsa-a aor.”

Yihusua 3

¹Yihusua anepdang yakta sak, pa aser Israel nüburtem Shittim nungi apusoa Yordani aru, aser ayongji ajanga maodang parnoki idakji anen.

²Asemnü lir külen tanishirtemji tanendak ajanga süi

³aser nüburtem dang ozüing agüja ashi, “Kodang Kibuba nenok Tsüngrem ozüing süngdenji Levi putirtemi bener oya ngudir, idangji nenoki pei alidak nungi aenshia iba sülenji aotsüla.

⁴Saka nenok o iba na tsüngda nungji süklep meyi ana shi alitsüla. Nenok koba lenmangi aotsü tim aji metettsüsa ibaji anasa nenoki maotsüla, kechiaser nenok iba lenmangi ano mesüidang.”

⁵Idangji Yihusuai nüburtem dang ashi, “Nenok meshiteta liang kechiaser asüing Kibubai nenok rongnung tesüingmangtsü mapa inyaktsü.”

⁶Aser Yihusuai putirtem dang ashi, “Ozüing süngdenji bener nüburtem jakdang süiang.” Anungji parnoki ozüing süngdenji bener nüburtem jakdangji ao.

⁷Tang Kibubai Yihusua dang ashi, “Tanü Israel ajaki ngua ni na uludaktsütsü tenzüker, oda Mosa den ni dena aliba ama ni ne den atenba parnoki metettsü.

⁸Ozüing Süngden abener putirtem dang shiang, ‘kodang nenok Yordan ayongkhümi arudir, nenoki Yordan nungji marakzüi noktakang.’ ”

⁹Aser idangji Yihusuai Israel purtem dang ashi, “Yagi arung aser Kibubanenok Tsüngrem otem angang.

¹⁰Yagi teti tatem makaba Tsüngrem nenok rongnung lir ta nenoki metettsü aser Kanan nunger, Het nunger, Hiv nunger, Periz nunger, Girgas nunger, Amor nunger aser Yebus nunger ajakji pai nenok nungi atangji aridoktsü.

¹¹Ajiang, alima ajak madak Kibuba tezüngzüktepba Ozüng Süngden nenok den Yordan ajanga aor.

¹²Anungji Israel kin nungi nisung terana, kin shia nungi nisung ka ka shimtetang.

¹³Aser ya ataloktsü, alima ajak madak Kibuba Tsüngrem, Kibuba tezüngzüktepba Ozüng Süngden apur putirtem jagi kodang Yordan tzü nung tetsüng ajemokdir temalen nungi yima aluba Yordan tzüji sadangtsü aser telong ka dang küma atatsü.”

¹⁴Israel nüburtemi Yordan ajangtsü pei tanendak nungi aenshi, aser Ozüng Süngden apuba putirtemji parnok jakdang ao.

¹⁵Tang Yordan ayongji aluruwa mapang, ajak nung tzü metsünga liasü, aji saka Ozüng Süngden apuba putirtem tetsüng kodang Yordan tzü nung ajemok,

¹⁶temalen nungi yima aluba tzüji anenadok, aser Zaretan anasa Adam yimti nungi talangka or aji telong ka dang küma atsüngten; aser Araba tzüyim nungi Metsü Tzüyim dena kongadok. Anungji nüburi Yeriko tsütsü leni ajanga ao.

¹⁷Aser Israel kin ajonga meshimeshia ali takong manung ajanga mesüitem tashi Kibubatezüngzüktepba Ozüng Süngden apur putirtemi Yordan tiyong ali takong manung akang akanga noktak.

Yihusua 4

Nüngshi Lung Terana

¹Kodang kin ajongai Yordanji meshi meshia ajang, Kibubai Yihusua dang ashi,

²“Nüburtem rongnungi nisung terana, kidong shia nungi ka ka shimtetang,

³aser parnoki Yordan tiyong kong putirtem tetsüng akang akanga noktak, idak nungjagi lung terana agiteta taonung nenok tanendaki bener oang ta shiang.”

⁴Anungji Yihusuai Israel nūburtem nungi shimtetba kidong shia nungi nisung ka ka aja,

⁵aser parnok dang ashi, “Kibuba nenok Tsüngrem Ozüng Süngdenji ajanga Yordan jagi iang. Nenok nisung shiai pei kin züngsem apir lung ka ka pei tapubang nung benang,

⁶ibai nenok atema temaitsü ka alitsü, aser tesülen nenok chirnuri ibai kechi tetezü? ta asüngdangra,

⁷nenoki parnok dang ashitsü, ‘Kechiaser Yordan ayongji Kibuba Ozüng Süngden tsüngdang sadang; kodang yagi Yordan ajanga süi Yordan tzütemji sadangadok.’ Anungji item lung ya tarutsü nung Israel chirtem asoshi tatem makai nüngshi ama alitsü.”

⁸Israel chirtemi Yihusuai melaba amaji inyak; Kibubai Yihusua dang ashiba ama, Israel chirtem kin apir parnoki Yordan tiyong nungi lung terana agitet aser parnok den itemji tanendak bener oa ayu.

⁹Aser kong tezüngzüktepba Ozüng Süngden apur putirtem noktak, yangji Yihusuai lung teranaji azünga ayu, aser itemji tang tashi idakji lir.

¹⁰Kechiaser Mosai Yihusua dang melaba ama Kibubai Yihusua dang nūbur dang ashitsü melaba merenem tashi Ozüng Süngden apur putirtemji Yordan tiyong nung noktaka ata; aser nūburtemi ilunga ajanga ao.

¹¹Kodang nisung ajaki ajanga ao, Kibuba Ozüng Süngden aser putirtemji nūbur madang atena aru.

¹²Aser Mosai parnok dang ashiba ama Reuben chirtem, Gad chirtem, aser Manase kidong tesadang nok o nü bener Israel chirtem jakdangji ao;

¹³raratsü renemba nūbur meyi lir shi Kibuba madangji süia tongbangi Yeriko lenteni ao.

¹⁴Panüji Kibubai Yihusua Israel nunger nükdang uludaktsü aser parnoki Mosa tsübuba ama pa taküm tepiyong parnoki pa tsübu.

¹⁵Idangji Kibubai Yihusua dang ashi,

¹⁶“Ozüng Süngden abenba putirtemji Yordan nungi adoktsü melaang.”

¹⁷Anungji Yihusuai putirtem dang ashi, “Yordan nungi adokang.”

¹⁸Aser kodang Kibuba tezüngzüktepba Ozüng Süngden apur putirtem Yordan tiyong nungi adok, aser putirtem tetsüng ali takong nungji ayaket, Yordan tzüji parnok pei alidaki meyip, aser mezüng ama tzüküm ajakji moshia ayim.

Gilgal Atongba

¹⁹Aser mezüngbuba ita, anogo ternübuba nung nüburtemji Yordan nungi apusoa Yeriko anüdoklen tsütsü Gilgali arua anen.

²⁰Yordan nungi agitetba lung teranaji Yihusuai Gilgal nung azünga ayu.

²¹Aser pai Israel nüburtem dang ashi, “Tarutsü nung nenok semchisemnuri item lung tetezü kechi? ta par tsüraburtem dang asüngdangra,

²²Israel ali takong manung iba Yordan ayong ajanga aru ta parnok dang shiang.

²³Kibuba nenok Tsüngremi Temerem Tzüyim dang inyakba ama, asenok ajanga motem tashi asenok jakdang aji kongdaksü, yamaji Kibuba nenok Tsüngremi nenok ajanga motem tashi Yordan tzüji nenok jakdang kongdaksü.

²⁴Kechiaser alima nung alir nisung ajaki Kibuba tekaji tashi tulu ta metettsüsa aser nenok Kibuba nenok Tsüngrem dang tatem makai tsübutsüsa pai aji inyaker.”

Yihusua 5

¹Kodang Yordan atener anüolen aliba Amor nunger chubatem aser tzüküm nung aliba Kanan nunger chubatemi; Kibubai Israel nüburtem jakdang parnok ajanga motem tashi Yordan ayong kongdaksüba indang angashi, parnok mulung yimsa, aser Israel nunger tsübuba agi parnok dak tanela meli-i aküm.

Gilgal Nung Mejeptokba

- ²Iba mapang nung Kibubai Yihusua dang ashi, “Nai kotari techira yangluang aser Israel chirtemji tanaben mejepang.”
- ³Aser Yihusuai kotari techira yanglu aser Israel chirtemji Gibeat-ara-lot tenem nung mejeptoktsü.
- ⁴Aser Yihusuai kechiba mejeptoktsü iba kuliji ya: Ijip lima nungi aruba nübur rongnung, tebur ajak, oda Ijip lima nungi adoker külen arem nung lendang raraba nisung ajak süadok.
- ⁵Kechiaser Ijip nungi adokba nisung ajak mejeper liasü; saka parnok adoker lisem lima nung asoba ajak memejeptoki liasü.
- ⁶ Kechiaser Israel nüburtem lisem lima nung küm lir, oda Ijip nungi adokba raraba nisungtem mesama tashi senzü; kechiaser parnoki Kibuba dang tashi manga. Aser Kibubai parnok tsüraburtem dang ninang mojitzü aser mamatzü yima aliba lima agütsütsü ta nangzükba limaji parnok nem mungudaktsütsü ta azüngashi.
- ⁷Anungji parnok chirtem shirnoki parnok melen, itemji Yihusuai mejep, kechiaser parnokji lendang memejepi liasü.
- ⁸Kodang kin ajonga mejep parnok maneb tashi tanendak pei kidang ali.
- ⁹Aser Kibubai Yihusua dang ashi, “Tanü ni ne dak nungi Ijip lima alar tia maaksü endoktsüogo.” Anungji iba linük dangji tanü tashi Gilgal ta ajar.
- ¹⁰ Israel nüburtemi Yeriko lenten Gilgal nung iba ita anogo terpezünübuba nikongdang süia aoba benjong amung.
- ¹¹Aser süia aoba benjongji munger, tasüngji iba lima adokba piyazü meinokba amtsük aser kongnüng achi.
- ¹²Aser parnoki iba lima nungi adokbatemji chir külen, tasüng nungjagi manaji joko mangu, anungji Israel nüburtemi Kanan lima nungi adokba chiyungtsütem paküm nungjagi achi.

Yihusua Aser Noklangnok Amba Nisung

¹³Kodang Yihusua Yeriko anasai aru, pai pei tenük lapok aser rokaso reprang aser ajiang, idakji nisung ka pa teka nung nok amer pa anema noktak aser Yihusuai pa dangi oa ashi, “Na onok asoshi asü mesüra onok anemer asoshi?”

¹⁴Aser pai ashi, “Masü, saka Temeranger Kibubar walunir ama ni arur;” aser Yihusuai pa tejak ali nung apudaka külem, aser pa dang ashi, “Kü kiburi pa tenzüker dang kechi ashitsü aka?”

¹⁵Aser Kibuba temeranger walunir jagi Yihusua dang ashi, “Ne tetsüng nungi ne tsüngsem semzükan, kechiaser na noktadak aliji temeshi lir.” Aser Yihusuai yamaji inyak.

Yihusua 6

Yeriko Laoba

¹Tang Israel nüburtem tsübuba agi Yeriko yimtiji akang akanga shibanga liasü; shinga metugu mesüra shinga mait.

²Idangji Kibubai Yihusua dang ashi, “Ajiang, Yeriko aser idakji aliba chuba aser tasü tait aser tesashi nisungtemji ni ne ket nung agütsür.

³Na aser raraba nisung ajaki yimtiji meketa khen aotsü. Yamajisa nenoki anogo troknü inyaktsü.

⁴Aser putir teneti san tezü agi yangluba jangzü tenet, Ozüng Süngden jakdang abentsü, aser tenetnübuba nung nenoki yimtiji tenetben mekettsü aser putirtemi jangzüji aputsü.

⁵Kodang parnoki jangzüji tashi agi apudir, aser kodang nenoki jangzü olaji angashidir, idangji nisung ajaki ola tulu agi ayimtentsü; aser yimti jaraji remdaka laotsü, aser nisung shia pei jakdangi indang indanga aotsü.”

⁶Anungji Nun jabaso Yihusuai putirtemji aja aser parnok dang ashi, “Ozüng Süngdenji benang aser Kibuba Ozüng Süngden jakdangji putir tenet nem san zü jangzü tenet bendakjang.”

⁷Idangji pai nüburtem dang ashi, “Tejakleni oang aser yimtiji meketang, aser raraba nisungtemji Kibuba Ozüng Süngden jakdangji odakjang.”

⁸Aser kodang Yihusuai nübur dang jembi, putir tenet jagi san tezü tenetji bener Kibuba jakdangji süi aser jangzüji apu, aser Kibuba tezüngzüktepba Ozüng Süngden parnok den anitak.

⁹Aser nok o nü abener nisungtemji jangzü apur putir jakdangji ao, aser tesübuba telokji Ozüng Süngden sülenji anitak aser parnok aodang putirtemi jangzü apuyonga ao.

¹⁰Aser Yihusuai nübur dang ozüng agüja ashi, “Nenok dang ayimtenang ta melaba anogo matong tashi nenoki mayimtentsü, mesüra nenoki olaji tangashidaktsü, mesüra o kata nenok bang nungi tadokdaktsü.”

¹¹Aji oda Kibuba Ozüng Süngden nem yimtiji khen meketa pai odaktsü, aser parnoki tanendak jagi ao aser yangji anenzük.

¹²Aser Yihusuai anepdang yakta sak aser putirtemi Kibuba Ozüng Süngdenji aben.

¹³Aser sanzü jangzü tenet amba putir tenetji Kibuba Ozüng Süngden tsüngdangji maneni ao aser jangzüji apu; aser nok o nü abenba nisungtemji parnok jakdang ao, aser tatembuba telokji Kibuba Ozüng Süngden sülen aru. Parnok toudak nung putirtemi jangzü apuyonga ao.

¹⁴Aser tanünü parnoki yimtiji khen meket, aser tanendaki meyipa aru. Yamaji troknü tashi parnoki inyak.

¹⁵Tenetnübuba nung parnoki anepdang züngia sak aser akhi ama yimtiji meket. Panüji dang parnoki yimtiji tenetben meket.

¹⁶Kodang parnoki yimtiji tenetben meket, putirtemi jangzüji aputsü renem. Idangji Yihusuai nüburtem dang ashi, “Ayimtenang, kechiaser Kibubai asenok nem yimtiji agütsüogo.

¹⁷Yimti aser idakji aliba ajakji Kibuba dang tenla ka ama raksatsütsüla, saka nüktapangtatsür Rahab aser lar kidang alibatem dang kümzüktsü, kechiaser asenoki yokba itdangiterkem lai miima ayu.

¹⁸Saka teraksatsü bendanga agütsüba osettem nungi nenok sasa pila-a liang, aji oda mesüra nenoki itemji kar danga agira, nenoki Israel tanendak timtem aser teraksa bener arutsü.

¹⁹Taribi, hon, yongmenyin aser merang oset ajakji Kibuba tsüngdang temeshi lir. Itemji Kibuba terizügdaki bener arutsüla.”

²⁰ Anungji putirtemi jangzüji apu aser nüburi aji angashili tashi agi ayimten, aser jaraji remdaka lao. Idangji nisung ajak pei jakdangi indang indanga yimti jagi ai aser parnoki yimtiji agi.

²¹Aser parnoki yimti nung aliba ajak oda tebur aser tetsür, tanur-tain, nashi, san aser gado item ajak nok agi samatsü.

²²Yihusuai alinük itdangsang nisung anadangji ashi, “Jabujaritsürla kidang jagi iang aser nenoki la dang azüngashiba ama tetsürji aser la akaba ajak idak nungjagi bener arung.”

²³Aser itdangiter asangurtemji ai, aser Rahab aser la tebu aser tetsü, la adianutem, aser la akaba ajak anir adok; tenati lar kinunger ajak dena anir adok, aser Israel nunger tanendak tezülenji parnok toktsü.

²⁴Aser parnoki yimti aser idakji aliba ajak mi agi rongdoktsü aser hon aser taribi aser yongmenyin aser merang agi yangluba osettem parnoki Kibubaterizügdak kidang ayu.

²⁵ Saka jabujaritsürla Rahab, aser tebuer kinunger aser la akaba Yihusuai taküm kümzük, aser la Israel nunger rongnung tanü tashi lir, kechiaser lai Yihusuai Yeriko ladangtsü yokba osang benertem miima ayu.

²⁶ Iba mapang nung Yihusuai parnok dang azüngashia ashi, “Shibai iba Yeriko yimti yanglushitsü merangdir, Kibuba atakatem pa dak kaoang. Shibai yimti kimungji tenzükdir, pei jabaso tambusang samatsü, shibai süngkhümji yangludir, pei jabaso tambusang samatsü.”

²⁷Yamaji Yihusua den Kibuba liasü, aser pa nüngsang linük ajak nung liasü.

Yihusua 7

Akan Temenen

- ¹Saka Israel chirtemi bendanga agütsüba oset tsütsülen tamangji raksa kechiyong Yihuda kin Zera chir Zabdier jabaso Karmi chir Akani bendanga agütsüba osetji aben, anungji Israel chirtem anema Kibuba ain adok.
- ²Aser Yihusua Yeriko nungi Beth-aven anasa Bethel anüdoklen aliba Ai-i nisung yok, aser parnok dang ashi, “Tuang aser alinükji ladangang.” Aser nisungtemi atu aser Ai ladang.
- ³Aser parnoki Yihusua dangi meyipa arua pa dang ashi, “Nisung ajakbo tetudaktsüi, nisung meyi ana mesüra asem dang tudakjang, aser Aiji makang; nisung ajak oagi belemtsü tesayang, kechiyong parnok ishikadang lir.”
- ⁴Anungji ilenji nisung meyi asem shi atu: aser parnoki Ai nunger tsüngdang jena ao.
- ⁵Aser Ai nungeri yimti süngkhümbong nungi Sheberim tonga aria lua parnoki Israel nunger semer trok shi tepset, aser nüburtem tasü pelepadok aser parnok temulung yimsa.
- ⁶Idangji Yihusuai pei süoshi shisa aser Kibuba Ozüng Süngden madang ali nungji pa tejak chioker, pa aser Israel nunger tamburtemi nikongdang tashi apudak, aser parnoki pei tekolak nung auyi palok.
- ⁷Aser Yihusuai ashi, “Aia! Oh Kibuba Tsüngrem, onok Amor nunger ket nung bendanga agüja onok samatsü atema nai kechiba iba nübur Yordan ajanga anir aru? Onok Yordan külenji oa alitsü temulung süa ali tajungba süla!
- ⁸Oh Kibuba, Israel nungeri joko pei tsükchir nungi jena arur; ni kechi shila!
- ⁹Kechiaser Kanan nunger aser linük nung alir ajaki ibai angashitsü aser onok meketbangtsü aser onok tenüng alima nungi leptoktsü; aser ne tamaren tenüng asoshi nai kechi inyaktsü?”
- ¹⁰Kibubai Yihusua dang ashi, “Na sakang, kechisünung yamaji ne tejak alilen mechioker alir?”

¹¹Israeli tai menaogo; hau, ni parnok dang melaba kü tezüngzüktepba parnoki raksaogo; ano parnoki bendanga agütsüba oseta benogo, parnoki auyaogo, aser parnoki miimbang aser parnoki ibaji pei oset rongnung yuogo.

¹²Anungji Israel chirtemi parnok tsükchir tsüngdang menoktakteti parnoki tsükchir dang nungi ajener, kechiaser parnok dak atakatem kao. Nenoki bendanga agütsüba osetji nenok nungi mesamara joko ni nenok den atentsü makok.

¹³Shishiang, nüburji meshitetjang, aser shiang, asüng asoshi nenok sasa meshitetang, kechiaser Israel Tsüngrem, Kibubai yamai ashir, ‘Nenok den bendanga agütsüba oset lir, Oh Israel nunger; nenoki bendanga agütsüba osetji, nenok rongnungi magien tashi, nenoki nenok tsükchir tsüngdang menoktaktettsü.’

¹⁴Anungji anepdang nenok pei kidongtem anasa anir arutsü, aser Kibubai shimtetba kidongji anasa kibongtem arutsü, aser Kibuba shimtetba kibongji nisung kaka anasa arutsü.

¹⁵Aser shibai bendanga agütsüba osetji aben pa aser pa akaba ajak mi agi rongsettsü, kechiaser pai Kibuba tezüngzüktepba raksa aser Israel nunger dak tamashi benloktsü.”

¹⁶Anungji Yihusuai anepdang yakta sak, aser Israel nungerji kidong kidong anasai anir aru; aser Yihuda kidongji shimtet.

¹⁷Aser Yihuda kidongji pa anasa anir aru; aser Zehar kibong shim; aser Zehar kinunger nisung ka arudaktsü, aser Zabdi shimtet.

¹⁸Aser pai par kimang nisung ka ka anasa anir aru; aser Yihuda kidong Zera chir Zabdi jabaso Karmi chir Akan shimtet.

¹⁹Yihusuai Akan dang ashi, “Kü chir, Israel Tsüngrem Kibuba madang yangi ochi shiang aser nangzükan. Nai kechi inyak tang kü dang shiang, aji kü dang nungi temiim.”

²⁰Akani Yihusua dang ashi, “Atangji Israel Tsüngrem Kibuba anema ni temenen menaogo, aser ni yamai inyak.

²¹Kodang temakzükba oset rongnung Shinar nunger tema sepoksü ka, taribi shekel noklang ana, aser hon lung ka toudangba nung shekel tenem ni angu; idangji itemji ni azüabung, aser itemji ni agi; aser ajiang, kü süki kübok taribiji telung sür ni itemji ali nung rema lir.”

²²Anungji Yihusuai nisung kar yoka parnoki süki jagi asema oa taribiji telung sür pai süki nung miima alibaji angu.

²³Aser parnoki aji süki nungjagi agiteta Yihusua aser Israel nübur ajak dangi bener aru, aser parnoki itemjiKibuba tsüngdang toktsü.

²⁴Aser Yihusua aser pa den aliba Israel nunger ajaki Zera jabaso Akan aser taribi aser sepoksü aser hon lung aser par jabaso, aser jalatem, par nashi aser par gado, par san, par süki aser pa akaba ajak meshir, parnoki item ajak Akhor lenteni bener aru.

²⁵Aser Yihusuai ashi, “Kechiba nai onok timtemdaksü? Tang Kibubai na timtemdaksütsü.” Aser Israel ajaki Akan lung agi onset, ano parnoki par kibong aser pa akaba ajak dak lung agi aon aser itemji mi nung arong.

²⁶Aser parnoki pa manung lungnang tulu ka anang, aji tanü tashi lir; aser Kibubai pa tetsübuttsü ain ait nungi meyip, iba yongji tanü tashi iba linük dang Akhor lenten ta ajar.

Yihusua 8

Ai Yimti Amakba

¹Idangji Kibubai Yihusua dang ashi, “Tetsübu, mesüra temulung ajema teküm, raraba nisung ajak ne den anir apusoa Ai-i tuang ni Ai chuba aser par nübur, par yimti aser par linük ne ket nung agütsüogo.

²Nai Yeriko aser iba chuba dang benshiba ama Ai aser iba chuba danga inyaktsü; saka idakji aliba oset aser kiset shiruruji nenok temakzükba oset amato abentsü. Yimti tesülen nisung kar atsüka ata-ang.”

³Anungji Yihusua aser raraba nisung ajak Ai-i aotsü apuso, aser Yihusuai nokinketer nisung meyi semer shimteta parnokji aonung yok.

- ⁴Aser parnok dang mela-a ashi, “Ajiang, yimtiji anema nenoki arü amentsü, yimti tesülenji; yimti nungjagi talang ka tuo, saka nenok ajak renema liang.
- ⁵Ni aser kü den alir ajak yimti anasai arutsü, aser kodang parnok anasai arudir, mezüing amato onoki parnok tsüngdang ajentsü.
- ⁶Mezüing amato item Israel nungertemji asenok jakdang jena odagi ta parnoki bilemtsü, idangji parnoki onok aria arutsü, aser onoki parnokji yimti nungjagi piladaktsütsü.
- ⁷Aser nenoki arü amendak nungjagi adoktsü aser yimtiji agitsü; kechiyong Kibuba nenok Tsüngremi nenok ket nung aji bendanga agütsütsü.
- ⁸Aser kodang nenoki yimtiji atsüngtetdir, Kibubai nenok dang melaba ama nenoki yimti nungji mi asentsüla. Ajiang ni nenok dang melaogo.”
- ⁹Aser Yihusuai parnok yok aser parnoki arü amentsü ao aser Ai anüolen tsütsü Ai aser Bethel na tsüngda nung ali, saka paonungji Yihusua nübur rongnungji anen.
- ¹⁰Yihusuai anepdang yakta sak aser nüburtem ayongten, aser Israel tamburtem den Ai nunger jakdangi atu.
- ¹¹Aser raraba nisungtem pa den alir ajak atu aser yimti anasa oa Ai anüdoklentip tsütsü anen, aser idakji parnok aser Ai Bethel na tsüngda ali lenten ka liasü.
- ¹²Aser pai nisung meyi pungu shi shimtet aser Ai aser Bethel na tsüngda, yimti anüolen tsütsü parnokji arü mena toktsü.
- ¹³Anungji raraba nisungtem telok tanendak anüdoklentip nungi anüolen tsütsü arü mena alirtem ajakji tongbang asoshi renema toktsü, aser Yihusuai paonungji lenten nungji amen.
- ¹⁴Kodang Ai chubai aji angu, anepdang yakta pa aser yimti nung alir ajak Araba jakdang Israel anema tongbangi ao. Saka yimti tesülen telok ka pa anema arü mena lir ta pai memetet.

- ¹⁵Yihusua aser Israel nunger ajaki makok amai parnok tsüngdang sayu, aser lisem lima len jagi ajen.
- ¹⁶Aser parnok aria aotsü yimti nung alir nisung ajak külemi ayongten, aser parnoki Yihusua aria ao aser parnok yimti nungjagi pila-a aru.
- ¹⁷Aser Israel nunger sülen maoba nisung kata Ai aser Bethel nung anünga mali asü, aser parnoki yimtiji menüki toktsür, Israel nungerji aria ao.
- ¹⁸Idangji Kibubai Yihusua dang ashi, “Ne ket nung aliba nüji Ai tsütsü ajungketang, kechiaser ni ibai ne ket nung agütsüogo.” Anungji Yihusuai pa ket nung aliba nüji yimti tsütsüji ajungket.
- ¹⁹Aser arü mena aliba telokji yakta parnok alidak nungi adok, aser pai tekaji songdokli-i parnokji asema ao, aser yimti jagi ia aji atsüngtet aser parnoki ilunga yimti nungji mi asen.
- ²⁰Aser kodang Ai nisungtemi tesülenji reprang, yimti nungi adokba mokoziüji anüng tonga tua parnoki angu; aser parnok ileni mesüra ilenji ajentsü lenmang maliasü, kechiaser lisem limai jena aortemi meyiper parnok aria ao.
- ²¹Kodang atsüka aliba teloki yimtiji agiba aser yimti nungi mokoziü anüng tashi tua angu, idangyongji Yihusua aser Israel ajak tanaben meyip aser Ai nisungtemji tepset.
- ²²Aser tangartemji yimti nung jagi parnok anema adok; parnok külen külen na Israel nunger yongtsü nung liasü, kar ileni aser kar ilenji; aser parnoki parnokji shinga metoktsüi aser mejendaktsüi tepset.
- ²³Saka Ai chubaji parnoki taküm apu, aser Yihusua dangi anir aru.
- ²⁴Kodang Israel nungeri lisem lima nung parnok aria arur Ai nunger ajak nok agi tepset, parnok Ai-i meyipa aru aser yangji alirtem nok agi samatsü.
- ²⁵Panüji laoba nisung Ai nunger tetsür tebur ajak agi meyi terana liasü.
- ²⁶Kechiaser Ai nung alir ajak mesamatsü tashi Yihusuai nü ajungketba teka memeyip.

²⁷Kibubai Yihusua dang melaba o ama Israel nungeri yimti nung makzükba oset aser kiset shiruru dang terakzükba oset amato parnok asoshi bener ao.

²⁸Anungji Yihusuai Ai rongtoktsü aser teti asoshi ibaji alinang ka dang kümdaktsü, tanü tashi ibaji tesama yimti ka dang lir.

²⁹Anungji pai Ai chuba nikongdang tashi süngdong ka nung meta aser anü ludaka nung Yihusuai ozüng agütsü aser parnoki süngdong nungi pa temang agizük aser aji yimti kikümbang tayidak toktsü aser tanü tashi idakji lungnang tulu ka nanga lir.

Ebal Tenem Nung Ozüng Azüngba

³⁰ Idangji Yihusuai Ebal tenem nung Israel nunger Tsüngrem Kibuba atema tenladak ka yanglu;

³¹Kibuba tenzüker Mosai Israel chirtem dang melaba ama aser Mosa ozüng kaket nung zülua aliba ama lung agi tenladak ya yanglu, koba manung nisung shingai merang kata majungket, aser idakji parnoki Kibuba nem tarongba tenla aser yimjung tenla agütsü.

³²Aser pai lung manungji pai züluba Mosa ozüng ajizüka, Israel nunger chirtem tsüngdang zülü.

³³ Aser Israel nunger ajak, aser par tambur aser bangdakupur aser par o bendangertem Ozüng Süngden külen tsütsü noktak, aser tip külen Levi putir jakdang, Kibuba Ozüng Süngden abener, aser senso aser aener ajak; parnok tesadang ka Gerazim jakdang aser tesadang ka Ebal tenem jakdang noktak, kechiyong Kibuba tenzüker Mosai melaba ama Israel nunger tamasa moatsütsüla.

³⁴Aser kenpiga lir, pai ozüng kaket ajonga nung zülua aliba ama, temoatsü aser atakatem ozüng ajak azüng.

³⁵Mosai melaba o ajak kata meindoki Yihusuai Israel telok ajak, tetsürtem, tila tanurtem, aser parnok den aenersa munga alir ajak sentepa lia azüng.

Yihusua 9

Gibeon Nungeri Yihusua Ashioktsüba

¹Aser kodang Yordan külen alir tenem lima aser lenten lima nung alir, aser Lebanon jakdang tzüyim tulu tzüküm nung aliba Het nunger, Amor nunger, Kanan nunger, Periz nunger, Hiv nunger, aser Yebus nunger chuba ajaki aji angashi,

²parnoki Yihusua aser Israel nunger den raratsü temulung ka sür külemi atenshi.

³Saka kodang Gibeon nung alir nisungtemi Yeriko aser Ai dak kechi inyak aji angashi,

⁴parnoki külaka inyak aser parnoki o tongdartem amai aküm, aser parnoki juli tejen aser yi meso tejen teshisa aser talentep, parnok gado rongdong nung aben.

⁵Aser tsüngsem tejen aser tartep parnok tetsüng nung semok aser süoshi tejen parnoki sobu aser parnok chiyungtsü amtsük ajakji takong aser mangrang punga kümer liasü,

⁶aser parnoki Gilgal nung tanendak Yihusua dangi ao, aser pa aser Israel nisungtem dang ashi, “Onok alima talang ka nungi aru, anungji tang nenoki onok den tezüngzüktepba ka yangluang.”

⁷ Saka Israel nisungtemi Hiv nunger dang ashi, “Ashiko nenok onok den alir nisung asütsüa memetet nung, kodaser onoki nenok den tezüngzüktepba ka yanglutsü?”

⁸Parnoki Yihusua dang ashi, “Onok ne kilirtem lir.” Aser Yihusuai parnok dang asündang, “Nenok shir aser nenok kong nungi aru?”

⁹Parnoki pa dang ashi, “Kibuba ne Tsüngrem tenüng atema ne kilirtem linük talangka nungi aru; kechiyong onoki pa indang aser pai Ijip lima nung inyakba ajak,

¹⁰ aser Yordan atena or aliba Amor nunger chuba ana dang inyakba ajak, Heshbon chuba Sihon dang aser Ashtarot aliba Bashan chuba Og dang inyakba angashi.

¹¹Aser ozü tamburtem aser ozü lima nung alir ajaki onok dang ashi, Lenmang atema chiyungtsü nenok ket nung benang, aser parnok lenji oang, aser parnok dang shiang, onok nenok kilir; anungji tang nenoki onok den tezüngzüktepba ka yangluang.

¹²Nenok dangi arutsüba anogo nung iba amtsük onok chiyungtsü atema kidang nungi talem bener aru, saka tang ajiang, aji takong lir, aser mangrang pungogo;

¹³aser onoki süngtsüba yi meso tasen liasü, saka ajiang, parnok shisaogo, aser onok lenmang nung talangka senzüba yong onok süoshi aser onok tsüngsem tejen kümogo.”

¹⁴Anungji Kibuba dang masüngdangi parnoki chiyungtsüji parnok nungi agizük.

¹⁵Aser Yihusuai parnok den yimjung yanglu, aser parnok taküm lidaktsütsü tezüngzüktepba ka yanglu; aser telok tanishirtemi parnok dang azüngashi.

¹⁶Gibeon nunger den parnok yimjung yanglur külen anogo asemnübuba nung Israel nübурtemi itemji parnok anasa aliba kiyongertem ta angashi.

¹⁷Aser Israel nübурtem apusoa anogo asemnübuba nung parnok yimtitem tonga aru. Parnok yimtitemji Gibeon, Kefira, Berot aser Kiriati-jearim.

¹⁸Saka Israel nübурtemi parnok metepset, kechiaser telok tanishirtemi Israel Tsüngrem Kibuba agi parnok dang azüngashir liasü. Anungji telok ajaki tanishirtem anema nemnem.

¹⁹Saka tanishirtemi telok dang ashi, “Israel Tsüngrem Kibuba agi asenoki parnok dang azüngashiogo, anungji asenoki parnok dak tamajung meinyaktsüla.

²⁰Asenoki azüngashiba ama parnok lidaktsütsüla; aji mesüra asenoki azüngashiba yong terasaba ain ait asenok dak alitsü.

²¹Aser tanishirtemi parnok dang ashi, parnok taküm lidakjang, saka telok ajak atema parnokji süngsor aser tzütar kümdakjang.” Anungji tanishirtemi jembiba amaji parnoki inyak.

²²Idangji Yihusuai Gibeon nungertemji aja aser ashi, “Nenok onok rongnung lir nung, onok nenok nungi talang nung oagi lir ta kechiba onok ashioktsür?

²³Anungji tang nenok atakatem kümogo, nenok teti asoshi alar küma kü Tsüngrem kin asoshi tzütar aser süngsor küma alitsü.”

²⁴Aser parnoki Yihusua dang ashi, “Kibuba ne Tsüngremi pa tenzüker Mosa dang nenok nem ali ajak agütsütsü, aser iba lima nung alir ajak nenok jakdang samatsütsü ta melaba, aji ne kilirtem dang chichia ashi; aji asünung onoki pei taküm asoshi nenok kanga dang tsübua aküm, aser iba mapa ya inyak.

²⁵Aser tang ajiang, onok ne ket nung lir aser nai onok dang inyaktsü kechi shitak aser junger ta ajiteter aji inyakang.”

²⁶Aser pai parnok dang yamaji benshi, aser Israel chirtem ket nungi anitet, aser parnoki parnok metepset.

²⁷Saka Yihusuai panüji telok asoshi aser Kibubai shimtedak tesem asoshi süngsor aser tzütar asütsü parnok kümdaktsü, koba tanü tashi yamaji lir.

Yihusua 10

Amor Nunger Akokba

¹Kodang Yirusalem chuba Adonizedeki Yihusuai Yeriko aser iba chuba dang inyakba ama Ai aser iba chuba dak inyakba, Ai atsüngteta ibaji meshimeshia samatsüba, aser Gibeon nungeri Israel nüburtem den yimjung yanglua parnok anasa aliba angashi.

²Parnoki kanga tsübu, kechiaser Gibeonji chuba yimti tulutem rongnung ka liasü, aser ibai Ai dang tuluba aser idakji alir nisung ajakji temeranger liasü.

³Anungji Yirusalem chuba Adonizedeki Hebron chuba Hoham aser Yarmut chuba Piram, Lakis chuba Yafia, Eglon chuba Debir dangi osang yoka ashi,

⁴“Kü dangi atung, aser ni yariang, asenoki Gibeon samatsüdi kechiaser parnoki Yihusua aser Israel nüburtem den yimjung yangluogo.”

⁵Idangji Amor nunger chuba pungu: Yirusalem chuba, Hebron chuba, Yarmut chuba, Lakis chuba, aser Eglon chuba; parnok temeranger ajak külemi senden aser Gibeon anema rara.

⁶Idangji Gibeon nisungtem Yihusua tanendak Gilgali osang yoka ashi, “Ne kilirtem nungi ne ket sota teli; onok dangi yakta atua yariang, aser onok kümzü kang; kechiaser tenem lima nung aliba Amor chubatem ajak onok anema adenshia lir.”

⁷Anungji Yihusuai pa aser raraba nisung ajak aser temeranger ajak pa den Gilgal nungi atu.

⁸Aser Kibubai Yihusua dang ashi, “Nai parnok tetsübu, kechiyong ni ne ket nung parnok bendanga agütsüogo; parnok rongnung ne tsüngdang noktaktetsüba nisung kata mali.”

⁹Anungji Yihusuai ajongbena parnok dangi aru, kechiyong aonung tepiyong pai Gilgal nungi ao.

¹⁰Aser Kibubai Israel nunger tsüngdang parnok makdok aser Gibeon nung pai parnok jenti tepset, aser Beth-horon lenmangi atuba tashi aria oa Azeka aser Makkeda tashi parnok tepset.

¹¹Aser ya adok, Israel nunger tsüngdang nungi parnok jena or parnok Beth-horoni aluya alidang Azeka nung parnok dak Kibubai rür lung tulu anüng nungi aludaksü aser parnok asü; Israel chirtem nok agi parnok tepsetba dang nungi rür lung agi asüba timba liasü.

¹²Kibubai Israel nunger nem Amor nunger bendanga agütsüba anogo nung Yihusuai Kibuba dang jembu aser pai Israel chirtemi ngua ashi, Anü, na Gibeon manung marakzüi noktakang, Aser ita, na Aijalon lenten nung marakzüi noktakang.

¹³ Aser anüi marakzüi noktak, aser itai ata, oda kin jagi pei tsükchir dak mang mayang tashi. Ya Yasher kaket nung zülua mali ama? Aser, anüji anüng tiyong nung ata, aser anogo tepiyongshi melui ata.

¹⁴ Aser Kibubai nisung ka ola angaba ama akhidang mesüra iba sülen iba anogo ama mali asü; kechiyong Kibubai Israel atema rara.

¹⁵ Iba sülen Yihusua aser Israel nübur ajak pa den Gilgal nung tanendaki shilang.

Yihusuai Amor Nunger Chuba Pungu Apuba

¹⁶ Item chuba pungu jena ao aser Makkeda nung parnok sasa lungpok nung atsükok.

¹⁷ Aser Yihusua dang yamai ashi, “Chuba pungu to Makkeda lungpok nung atsükoka lir.”

¹⁸ Anungji Yihusuai ashi, “Lungpok kikümbang nung lung tulu ajunglokjang, aser parnok anüktsü aji anasa nisung tokjang.

¹⁹ Saka nenoki idakji ata-a teli, nenok tsükchirtem aria oang, aser parnok rongnung tesübuba tashi tepsetang, aser parnok pei yimitemi teidaktsü; kechiyong Kibuba nenok Tsüngremi parnok nenok ket nung agütsüogo.”

²⁰ Aser parnok mesamatsü tashi aser parnok rongnung jenteta oa alirtem kümzüka aliba yimti jagi mai tashi, kodang Yihusua aser Israel chirtemi parnok jenti tepsetba tatem küma aru,

²¹ idangji Makkeda nung tanendak jagi Yihusua dangi yimjung nung meyipa aru; shingaia Israel chirtem kar danga anema temeli marakzü.

²² Idangji Yihusuai ashi, “Lungpok kikümbang lapokang aser lungpok nungi item chuba pungu kü dangi anir arung.”

²³ Aser ashiba ama parnoki inyak, aser item chuba pungu, Yirusalem chuba Hebron chuba Yarmut chuba, Lakis chuba, aser Eglon chuba lungpok nungi aniteta pa dangi anir aru.

²⁴Aser kodang parnoki item chuba Yihusua dangi anir aru, Yihusuai Israel nisung ajak aja, aser pa den aoba temeranger madak tongtipurtem dang pai ashi, “Anasai arung, item chuba tekong manung nenok tetsüing yuang.” Aser parnoki anasai aru, aser parnok tetsüing parnok tekong manung ayu.

²⁵Aser Yihusuai parnok dang ashi, “Tsübua teli mesüra temulung ajema teküm, tashi aser tasü itang; kechiyong nenok tsükchirtem shir anema nenoki raradir, Kibubai ajak dang yamai inyaktsü.”

²⁶Aser kenpiga lir, Yihusuai parnok kangshi aser parnok südaktsü, aser parnok süngdong pungu nung meta; aser nikongdang tashi parnok süngdong nung meta-a ayu.

²⁷Aser anü talu mapang nung Yihusuai ozüing agütsü aser parnoki süngdong nungi parnok agizük aser kechi nung parnok sasa atsükok iba lungpok kikümbang nung enoka yutsü aser lungpok kikümbang nung lung enoka ayu aser aji tanü tashi lir.

Yihusuai Amor Nunger Yimtitem Amakba

²⁸Panüji Yihusuai Makkeda agi, aser iba yimti aser yangji aliba chuba nok agi lepset; pai itemji aser idakji aliba nisung shinga anünga metoktsüi meshimeshia samatsü; aser pai Yeriko chuba dang benshiba ama Makkeda chuba dang inyak.

²⁹Yihusua aser Israel nunger ajak pa den Makkeda nungi aenshia Libna atong, aser Libna anema rara;

³⁰aser Kibubai ibaia aser idakji aliba chuba Israel ket nung bendanga agütsü, aser pai yimti aser idakji alir nisung ajak nok agi lepset; pai yangji shinga anünga metoktsü; pai Yeriko chuba dang benshiba ama iba chuba dang inyak.

³¹Yihusua aser Israel nunger ajak pa den Libna nungi aenshia Lakis atong aser aji anema raratsü renem.

³²Aser Kibubai Israel nunger ket nung Lakis bendanga agütsü aser tananübuba nung pai aji agi: aser Libna dang inyakba ajak ama, pai yangji aliba nisung ajak nok agi samatsü.

³³Idangji Gezer chuba Harami Lakis yaritsü aru, aser nisung shinga anünga meyutsüi Yihusuai pa aser pa nisungtem samatsü.

³⁴Aser Yihusua aser Israel nunger ajak pa den Lakis nungi aenshia Eglon atong, aser parnoki ibaji anema raratsü renem;

³⁵aser panüji parnoki aji agi, aser nok agi aji raksatsü, aser idakji aliba nisung ajak pai samatsü; pai Lakis dang inyakba amato yangji alir nisung ajak meshimeshia samatsü.

³⁶Yihusua aser Israel nunger ajak pa den Eglon nungi Hebroni atu aser parnoki aji anema rara.

³⁷Aser parnoki aji agi, aser pai Eglon dang inyakba ajak mesüka idakji aliba chuba aser iba yimti ajak aser nisung ajak pai shinga anünga metoktsüi nok agi samatsü; ano pai iba aser yangji alir nisung ajak meshimeshia samatsü.

³⁸Yamaji Yihusua aser Israel ajak pa den Debiri meyipa aru aser aji anema rara,

³⁹aser idakji aliba chuba aser iba yimti ajak pai meshimeshia samatsü, pai Hebron aser Libna chubatem dak benshiba ama Debir aser iba chuba dang benshi.

⁴⁰Yamaji alinük ajak, tenem linük aser anüdoklentip, aser ali lenten aser atang linük, aser item chuba ajak Yihusuai atsüngtet. Israel Tsüngrem Kibubai melaba ama pai shinga anünga metoktsü, saka taküm aliba ajak meshimeshia samatsü.

⁴¹Aser Yihusuai kadesh-barnea nungi Gaza, Goshen lima ajak aser Gibeon tonga parnok samatsü.

⁴²Aser item chuba ajak aser par lima Yihusuai mapang ka nung dang agi, kechiaser Israel Tsüngrem Kibubai Israel asoshi rara.

⁴³Yihusua aser Israel nunger ajak pa den Gilgal tanendak jagi shilang.

Yihusua 11

Yihusuai Yabin Aser Pa Telok Akokba

¹Kodang Hazor chuba Yabini iba indang angashi, Madon chuba Yobab, Shimron chuba, Aksaf chuba,

²aser anüdoklentip aliba tenem linük nung alir chubatem aser Khinerot anüdoklentip Araba nung alir aser iba lenten nung alir aser anüolen Dor tenem kolak nung alir,

³aser anüdoklen aser anüolen alir Kanan nunger, Amor nunger, Het nunger, Periz nunger, tenem linük nung Yebus nunger, aser Mizpa linük nung Hermon kübok Hiv nunger dangi pai osang yok.

⁴Aser parnok den temeranger telok ajak nisung jenti oda tzüyimküm nung lise ama, kor aser talungtsü jenti den ao.

⁵Item chuba ajak külemi ajurutep aser parnoki arua Israel nunger den raratsü Merom tzü nung anen.

⁶Kibubai Yihusua dang ashi, “Parnokji tetsübuma, kechiaser asüng iba mapang nung ni Israel asoshi parnok ajakji tepsettsü. Nai parnok kortem tetsüng jendangtsütsü aser par kor talungtsütem mi agi rongtoktsüsüla.”

⁷Anungji Yihusua aser pa den aliba raraba nisung ajak ajongbena Meron tzü anasa aru aser parnok amak.

⁸Kibubai parnok Israel nunger ket nung bendanga agütsü, aser parnok samatsü, aser Sidon yimtiba aser Misrefot Maim aser Mizpa anüdoklen lenten tonga parnok aria ao; parnoki shinga anünga metoktsü tashi parnok tepset.

⁹Kibubai ashiba ama Yihusuai parnok dang benshi; pai parnok kortem tetsüng jendangtsü, aser parnok talungtsütem mi agi rongtoktsü.

¹⁰Idangji Yihusuai oa Hazor agi aser iba chuba nok agi tepset; kechiaser iba mapang nungji item chuba yimli ajak madak Hazor tashi tuluba liasü.

¹¹Idakji aliba taküm ajak kata anünga meyutsüi parnoki tepset, aser parnoki Hazor mi agi rongtok.

¹²Kibuba tenzüker Mosai melaba ama item chuba yimtitem ajak aser parnok chubatem Yihusuai nok agi tepset, aser idakji taküm kata metoktsüi mi agi rongtoktsü.

¹³Saka Yihusuai rongtoktsüba Hazor dak alaka, tenem nung aliba yimtitembo Israel nungeri merongtoktsü.

¹⁴Aser item yimti nung telaluba oset ajak aser kiset shiruru Israel chirtemi terakzükba oset ama parnok asoshi aben: saka parnok shinga taküm metoktsüi ajak nok agi tepset.

¹⁵Kibubai pa tenzüker Mosa dang melaba ama, Mosai Yihusua dang mela, aser Yihusuai yamaji inyak; Kibubai Mosa dang melaba ajak pai meinyaki metoktsü.

Yihusuai Agiba Linüktem

¹⁶Anungji Yihusuai alinük ajak, tenem linük aser Negeb, Goshen lenten, Araba lima, Israel tenem aser lenten linük ajak agi.

¹⁷Halak tenem nungi atuba Seir tashi, Hermon aser Hermon tenem kübok Lebanon lenten nung Baal-gad tashi. Item chuba ajak pai agi aser pai parnok dak azük aser parnokji südaktsü.

¹⁸Item chuba ajak den Yihusuai mapang talangka anem.

¹⁹Gibeon nung alir Hiv nunger dak alema yimti katia Israel chirtem den yimjung meyanglu; ajak tongbang nung akok.

²⁰Kechiyong Kibubai Mosa dang melaba ama parnok dak yimlibilem mesayutsü saka pai parnok samatsütsü aser pai parnok meshimeshia samatsütsüsa tongbang nung Israel nunger anema arutsü Kibubai parnok mulung uludaktsü.

²¹Aser iba mapang nung Yihusua aru, aser tenem linük nungi, Hebron nungi, Debir nungi, Anab nungi, Yihuda tenem linük ajak nungi, aser Israel tenem

linük ajak nungi, Yihusuai Anakim samatsü; parnok yimitem den külemi parnok meshimeshia samatsü.

²²Israel chirtem linük nung Anakim nunger shinga anünga mali asü; oda Gaza, Gat aser Ashdod nung dang kar anünga liasü.

²³Yamaji Kibubai Mosa dang jembiba ajak amato, Yihusuai linük ajak agi, aser parnok kin telemsa atonger, Yihusuai Israel nunger nem linükji senmangtsü agütsü. Aser linük rara nungi anisüngzük angu.

Yihusua 12

Mosai Akokba Chubatem

¹Tang Yordan ajanga or anüdoklen tsütsü Araba ajak, anüdoklen Arnon lenten nungi Hermon tenem tashi Israel nungeri agiba linük aser atsüngtetba chubatem ya lir:

²Amor nunger chuba Sihon, shibai Heshbon nung lia Arnon lenten tatem nung aliba Aroer aser lenten tiyong nung aliba yimti nungi Ammon chirtem arrtsü Yabbok ayong, Gilead tesadang tashi,

³aser Araba anüdoklen tsütsü Khinerot tzüyim, aser anüdoklen Beth-jeshimot tsütsü aliba tashi, aser anüdoklentip Pisga kübok atang tashi yimsü asü.

⁴Ano parnoki Shira nisung Refaim telok tesübuba Bashan chuba Og arrtsü tashi, shibai Edri aser Ashtarot nung liasü.

⁵Pa yimliji Hermon tenem, Salika aser Bashan ajak oda Geshun aser Maka arrtsü tashi, aser Gilead tesadang aser Heshba chuba Sihon arrtsü tashi liasü.

⁶Kibuba tenzüker Mosa aser Israel chirtemi parnok atsüngtet aser Kibuba tenzüker Mosai Reuben, Gad aser Manase kin tesadang nem aji parnok meyong asütsü agütsü.

Yihusuai Akokba Chubatem

⁷Yordan anüdoklen tsütsü aliba item chubatem aser par linük, Lebanon lenten aliba Baalgad nungi Seiri atuba Halak tenem tashi Yihusua aser Israel nüburtemi maktet. Aser Yihusuai parnok kidong apir itemji lemsa-a senmangtsü asoshi parnok nem agütsü.

⁸Itemji: tenem linük, anüolen ali telemok, Araba linük, tenemtsüing wabetsa, litem lima aser Negeb, Het nunger, Amor nunger, Kanan nunger, Perez nunger, Hiv nunger, aser Yebus nunger;

⁹Yeriko chuba, Bethel tezü aliba Ai chuba;

¹⁰Yirusalem chuba, Hebron chuba;

¹¹Yarmut chuba, Lakis chuba;

¹²Eglon chuba, Gezer chuba;

¹³Debir chuba, Geder chuba;

¹⁴Horma chuba, Arad chuba;

¹⁵Libna chuba, Adullam chuba;

¹⁶Makkeda chuba, Bethel chuba;

¹⁷Tappua chuba, Hefer chuba;

¹⁸Apek chuba, Lasharon chuba;

¹⁹Madon chuba, Hazor chuba;

²⁰Shimron Meron chuba, Aksaf chuba;

²¹Taanak chuba, Megiddo chuba;

²²Kedesh chuba, Karmel nung Yokneam chuba;

²³Dor tenem kolak nung Dor chuba; Gilgal nung aliba bendanger chubatem;

²⁴Tirza chuba, parnok ajak agi chuba semer ka liasü.

Yihusua 13

Ano Tagitsü Aliba Linüktem

¹Tang Yihusua tambur aser kanga tasa liasü; aser Kibubai pa dang ashi, “Na tambur aser kanga tasa liaka, ano linük jenti anünga lir.

²Anünga aliba linükji ya lir; Filistia aser Geshur nunger linük ajak;

³Ijip jakdang aliba Shihor nungi Kanan nunger ta züingshiba anüdoklentip tsütsü Ekron arrtsü tashi; Filistia nunger yimti pungu, Gaza, Ashdod, Ashkelon, Git, aser Ekron, ano anüdoklentip aliba Avim dena;

⁴Kanan nunger linük ajak aser Sidon nunger meyong Meara, Amor nunger arrtsü Afek tashi;

⁵aser anüdoklen tsütsü Gebal o Lebanon nunger linük Hermon kübok Baal-gad nungi Hamat matong tashi;

⁶tenem nübur aliba linük ajak Lebanon nungi Misrefot Maim tashi, oda Sidon nunger ajak dena; Israel chirtem jakdang nungi ni parnok aridoktsü; ni ne dang melaba ama, nai ibaji dang Israel nunger nem senmangtsü asoshi timi lemdangang.

⁷Anungji tang kin tuku aser Manase kin tesadang nem iba linük ya lemsajang.”

⁸Yordan anüdoklen tsütsüji Kibuba tenzüker Mosai Manase kin tesadang, Reuben, aser Gad kin nem senmangtsü asoshi agütsür liasü.

⁹Arnon lenten tatem nung aliba Aroer nungi, aser lenten tiyong nung aliba yimti den Medeba ali lenten ajak Dibon tashi;

¹⁰aser Amor nunger chuba Sihon shibai Hesbon nungi Ammon chirtem arrtsü tashi yimsü asü, par yimti ajak;

¹¹Gilead aser Geshur o Maakat nunger arrtsü aser Hermon tenem ajonga Bashan ajak Salka tashi;

¹²Bashan nung Og chuba shibai Ashtarot aser Edrei koba Refaim nung tanüngzük toktsüba nung yimsü asü; pa yimli ajak den agütsüba ama, kechiaser Mosai itemji atsüngtet aser parnok aridok.

¹³Aji saka Israel chirtemi Geshur aser Maakat nunger maridok aser tanü tashi Geshur aser Maakat Israel rongnung lir,

¹⁴ Saka Levi kin nem pai senmangtsü kecha magütsü, kechiaserKibubai Mosa dang ashiba ama, Israel Tsüngrem Kibuba dang tarongba agi tenlaba nungi parnok senmang angütsü.

Reuben Kin Nem Lemzüksüba Linük

¹⁵ Mosai Reuben kin nem parnok kibong apir senmangtsü asoshi alinükji agütsü.

¹⁶ Anungji parnok arrtsüji Arnon lenten tatem nung aliba Aroer nung lenten tiyong nung aliba yimti Medeba ali lenten ajak,

¹⁷ Heshbon aser iba lenten linük nung aliba yimti ajak; Dibon aser Bamoth-baal aser Beth, Baalmeon;

¹⁸ aser Yahaz aser Kedemot aser Mefaat;

¹⁹ Kiriathaim, Sibma aser lenten temesong Zarethsahar;

²⁰ Beth-peor aser Pisga atang, aser Beth-yeshimot;

²¹ lenten lima yimti ajak, Amor nunger chuba Sihon yimli ajak shibai Heshbon nung yimsü asü aser shiba Mosai Midian nunger tongtipur Evi, Rekem, Zur, Hur, aser Reba, linük nung alir Sihon kübok kiburtem den atsüngdok.

²² Aser ano tetepseter rongnung anünga aliba Beor jabaso Balaam temezünger Israel chirtemi nok agi tepset.

²³ Aser Reuben chirtem arrtsü Yordan aser iba temeket liasü. Yangji aliba yim aser yimtitemji kibong apir Reuben chirtemi senmang amanga liasü.

Gad Nem Lemzüksüba Linük

²⁴ Ano Mosai Gad kin nem parnok kibongtem apir alinük itemi senmangtsü asoshi agütsü.

²⁵ Parnok arrtsüji Yaza, aser Gilead yimti ajak anüdoklen Ammon nunger kinük tesadang ka nungi Rabba anüdoklen tsütsü Aroer tashi;

²⁶ Heshbon nungi Ramath-mizpa tashi, Betonim aser Mahanaim nungi Debir arrtsü tashi;

²⁷lenten linük nung Beth-hamaram, aser Bethnimra aser Sukkot, Zafon, Heshbon chuba Sihon yimti tanüngba Yordan aser iba temeket anüdoklen tsütsü Yordan ajanga or Khineret tzüym tatem tashi liasü.

²⁸Yangji aliba yim aser yimtitemji parnok kibong apir Gad chirtemi senmang amangba liasü.

Manase Nem Lemzüksüba Linük

²⁹Mosai Manase kin tesadang ka nem parnok kibongtem apir senmangtsü asoshi alinük itemi agütsü.

³⁰Parnok arrtsüji Mahanaim nungi Bashan ajak, Bashan chuba Og yimli ajak, aser Bashan nung Jair yimtsüng roker tashi,

³¹Gilead tesadang ka, Bashan yimli nung Og chuba yimtitem Ashtarot aser Edrei. Item ajakji Manase jabaso Makhir chirtem tesadang ka nem senmangtsü agütsü.

³²Yordan ajanger Yeriko anüdoklen tsütsü Moab lenten nung, Mosai lemsatsüba senmanger itemji lir.

³³Saka Mosai Levi kin nem senmangtsü magütsü; pai parnok dang jembiba ama Kibuba Israel Tsüngrem par senmang lir.

Yihusua 14

Yordan Anüolen Linük Yihusuai Lemsaba

¹Itemi Eleazar putir, Nun jabaso Yihusua aser Israel chirtem kin kidong shia tamburtemi Israel nübur nem Kanan lima senmangtsü agütsübaji lir.

²Kibubai Mosa dang melaba ama kin tuku ser tesadang parnok senmangji an toktangba agi lemsa.

³Kechiaser kin ana ser tesadang senmangbo Mosai Yordan ajanga or agütsüogo; saka parnok rongnung Levi kin nembo senmangtsü magütsü.

⁴Kechiaser Yosef chirtem kin ana liasü, Manase aser Efraim; aser parnok kiset shiruru chiyimdak aser parnok chiyungtsü li den parnok alitsü yimtitem dak alaka pai linük nungji Levi kin nem shilem kecha magütsü.

⁵Kibubai Mosa dang melaba ama, Israel chirtemi inyak; aser parnoki linükji lemsa.

Kaleb Nem Hebron Agütsüba

⁶Idangji Gilgal nung Yihuda chirtem Yihusua anasai aru; aser Keniz nunger Yefune jabaso Kalebi pa dang ashi, “kadesh-barnea nung ne aser kü indangKibubai Tsüngrem nisung Mosa dang jembiba nai meteta lir.

⁷Kibubatenzüker Mosai linük itdangtsü kadesh-barnea nungi ni yokdang ni küm lir tain liasü, aser kü mulung nung aliba ama pa nem osang meyipa bener arutsü.

⁸Aji saka, kü den aoba adianutemi nübur mulung yimsadaktsü, saka Kibubakü Tsüngrem sülen ni bendanga anitak.

⁹ Aser panüji Mosai azüngashia ashi, ‘Atangji ne tetsüng ajemokdak linük na aser ne chirtem asoshi teti senmang alitsü kechiaser Kibuba kü Tsüngrem sülen bendanga nai anitak.’

¹⁰Aser tang ajiang, Israel arem nung jajadang, Kibubai Mosa dang iba o jembiba mapang nungi, pai jembiba ama, Kibubai item küm lir pungu ni taküm yutsü, aser ajiang tanü ni küm tirpungu tain lir.

¹¹Saka Mosai ni yokba anogo nung ama, tanü anogo tashi, raratsü aser oli aruli ta asütsü tanga kü tashi lir.

¹²AnungjiKibubai iba anogo nung ashiba ama, iba tenem linük ya kü nem agüjang; kechiaser idakji Anakim nunger aser yimti tulutem jara agi atsübanger koda liasü, aji nai iba anogo nungto angashiogo; Kibubai jembiba ama kü den atentsü aser ni parnok aridoktsü akok.”

¹³Aser Yihusuai pa moatsü aser pai Yefune jabaso Kaleb nem Hebron senmangtsü agütsü.

¹⁴Anungji tanü tashi, Hebron Keniz nunger Yefune jabaso Kaleb senmang aküm, kechiaser Israel Tsüngrem Kibuba sülen bendanga pai anitak.

¹⁵Tang Arba Anakim nunger rongnung nisung tulutiba asüba yong akhidang Hebron tenüngji Kiriath-arba liasü. Aser linükji rara nungi anisüngzük angu.

Yihusua 15

Yihuda Nem Lemzüksüba Linük

- ¹Yihuda kin parnok kibongtem apir lemozükba linükji itemi: Anüolentip Edon arrtsü nungi Zin lisem lima anüolentip tatembang tashi.
- ²Parnok anüolentip arrtsüji Metsü Tzüyim tatembang nungi anüolentip tzüyimbang tashi;
- ³aji Akrabbim-i atuba anüolentip tsütsü Zin atena or kadesh-Barnea anüolentip leni oa Hezron atena Addari tur Karbai leni meyip;
- ⁴aser Azmon atena or Ijip ayongi tur tzüyim nung tema oa liasü. Aji anüolentip Yihuda arrtsü liasü.
- ⁵Anüdoklen arrtsüji Metsü Tzüyim nungi Yordan ayongbang tashi liasü. Anüdoklentip arrtsüji idak nungjagi tenzüker,
- ⁶Beth Hoglah tashi aser yang nungjagi Beth Araba anüdoklentip atena oa Reuben jabaso Bohan lung tashi liasü.
- ⁷Ayong anüdoklentip aliba Adummini atuba den indangtepa Gilgal tsütsü shia aliba anüdoklentip tsütsü Akhor lenten nungi Debir tashi ao, aser En-shemes tzü atema oa Enrogel nung atem;
- ⁸aser Hinnom lenten leni anüolentip Yebus yimti Yirusalem, aser Refaim anüolentip lenten tatem nung aliba anüolen Hinnom lenten jakdang tenem kolak tashi arrtsüji atu;
- ⁹aser tenem kolak nungi Neftoa tzüpokdak tashi aser Efron tenem nung yimtitem tashi arrtsü ao; aser arrtsüji Baala tonga metenlok aji Kiriath-jearim;
- ¹⁰aser arrtsüji Baala anüdoklen nungi meyipa Yearim tenem anüolentip tsütsü aji Chesalon atena or Seir tenem tashi, aser Timna leni atena oa Beth-shemes tashi alu.
- ¹¹Aser anüdoktip tsütsü Ekron tashi arrtsü liasü; aser Shikkeron tashi arrtsü renlok aser Baala tenem atena oa Yabaneel nung atem; aser arrtsü tatemji tzüyim nung liasü.

¹²Aser anüdoklen arrtsü tzüym tuluba aser iba temeket liasü. Aser parnok kibong apir Yihuda chirtem temeket arrtsü ya liasü.

Kalebi Hebron Aser Debir Akokba

(Obe. 1.11-15)

¹³Kibubai Yihusua dang melaba ama Yihuda linük nungi shilem kar Yihuda chir rongnung Yefune jabaso Kaleb nem Kiriath Arba nung Hebron agütsü. Arbaji Anak tebu liasü.

¹⁴ Aser Anak chir asem Sheshia, Ahiman, aser Talami, Anak chirtem, idak nung jagi Kalebi aridok.

¹⁵Aser idak nungjagi pai Debir alir nisungtem anema atu. Tang Debir tenüng akhidang Kiriath-sefer liasü.

¹⁶Kaleb-i ashi, “Shibai Kiriath-sefer atsüngtetdir aser aji agidir, pa nem kinungtsü asoshi kü jala Aksa agütsütsü.”

¹⁷Aser Kaleb adianu Kenaz jabaso Othnieli aji agi; aser pai par jala Aksa pa nem kinungtsü asütsü agütsü.

¹⁸Kodang la pa dangi aru, lai tebu dang alu ka asüngdangtsüsa pa mesüzük, aser lai gado nungi alu; aser Kalebi la dang ashi, “Nai kechi aginür?”

¹⁹Lai langzü, “Nai ni Negeb lima nung alitsüsa kümdaktsüogo, anungji kü nem sempet kar agüjangma, ano kü nem tzüpokdakjia agüjangma.” Anungji Kalebi Hebron anasa yimbang aser yimlanglen tzüpokdakji agütsü.

Yihuda Nem Agütsüba Yimtitem

²⁰Ibai Yihuda kin parnok kidong aser kibong apir senmangtsü lemzüksübaji lir.

²¹Anüdoklentip Edom arrtsü tsütsü Yihuda kin yimti itemi liasü: Kabzeel, Eder, Yugur;

²²Kina, Dimona, aser Adada;

²³Kedesh, Hazor, aser Ithnan;

²⁴Zif, Telem, aser Bealot;

- ²⁵Hazor-hadatha, aser Kerioth-hezron aji Hazor;
- ²⁶Amam, Shema, aser Molada;
- ²⁷Hazorgadda, Heshmon, aser Beth-pelet;
- ²⁸Hazar-shual, Beersheba, aser Biziothia;
- ²⁹Baala, im aser Ezem;
- ³⁰Eltolad, Chesil, aser Horma;
- ³¹Ziglak, Madamanna, aser Sansanna;
- ³²Lebaot, Shilhim, Ain, aser Rimmon; parnok yim dena yimti ajak agi metsür-tuku lir.
- ³³Ali telemok nung itemi lir: Eshtaol, Zora aser Ashna;
- ³⁴Zanoa, Engannim, Tappua, aser Enam;
- ³⁵Yarmut, Addullam, Sukkot, aser Azeka;
- ³⁶Shaaraim, Adithaim, Gedara, aser Gederothaim; parnok yim dena yimti terpezü.
- ³⁷Zenan, Hadasha, aser Migdalgad;
- ³⁸Dilean, Mizpa, aser Yoktheel;
- ³⁹Lakis, Bozkath, aser Eglon;
- ⁴⁰Kabbon, Lahman, aser Kitlis;
- ⁴¹Gererot, Beth-dagon, Namaa, aser Makkeda; parnok yim dena yimti tertrok.
- ⁴²Libna, Ether, aser Ashan;
- ⁴³Ifta, Ashna, aser Nazib;
- ⁴⁴Keila, Akzib, aser Mersha; parnok yim dena yimti tuku.
- ⁴⁵Ekron, iba yimti aser yim dena;
- ⁴⁶Ekron nungi Ashdod anasa aliba ajak parnok yim dena tzüyim tashi.

- ⁴⁷Ashdod, iba yimti aser yim; Gaza, iba yimti aser yim; Ijip ayong aser tzüyim tulu temeket arrtsü tashi.
- ⁴⁸Aser tenem lima nung Shamir, Yathir, aser Soko;
- ⁴⁹Danna, aser Kiriathsanna (aji Debir);
- ⁵⁰Anab, Esthemo aser Anim;
- ⁵¹Goshen, Holon, aser Gilo; parnok yim dena yimti terka.
- ⁵²Arab, Duma, aser Eshan;
- ⁵³Yanin, Beth-tappua, aser Afeka;
- ⁵⁴Humta, Kiriath-arba (aji Hebron) aser Zior; parnok yim dena yimti tuku.
- ⁵⁵Maon, Karmel, Zif, aser Yuta;
- ⁵⁶Yezreel, Yokdeam, aser Zanoa;
- ⁵⁷Kain, Gibe, aser Timna; parnok yim dena yimti ter.
- ⁵⁸Halhul. Beth-zur, aser Gedor;
- ⁵⁹Maarat, Beth-anot, aser Eltekon; parnok yim dena yimti trok.
- ⁶⁰Kiriath-baal mesüra Kiriathjearim aser Rabba; parnok yim dena yimti ana.
- ⁶¹Lisem lima nung Beth-araba, Middin, aser Sekaka;
- ⁶²Nishan, Metsü Yimti, aser En-gedi; parnok yim dena yimti trok.
- ⁶³Saka Yirusalem nung alir Yebus nungerbo Yihuda chirtemi maridoktet; anungji Yirusalem nung Yihuda chirtem den Yebus nungerji tanü tashi lir.

Yihusua 16

Efraim Aser Manase Nem Lemzüksüba Linüktem

- ¹Yosef chirtem nem lemzüksüba linükji Yeriko anasa Yordan ayong Yeriko anüdoklen tsütsü tzü nungjagi tenzüker lisem lima tashi tur Bethel tenem linük tashi liasü.
- ²Bethel nungi Luz tashi or Arki nunger linük Atarot tashi;

³yang nungjagi anüolen tsütsü Yaflet nunger linüki lur Bethhoron yimlang nungi aser Gezer tashi aser aji Tzüyim nung tema liasü.

⁴Yosef dak jakzükba Manase aser Efraim, parnok senmangtsü asoshi iba linükji lezmük.

Efraim Nem Lemzükba Linüktem

⁵Efraim chirtem parnok kibongtem apir lezmüksüba senmangji ibai lir: anüdoklen arrtsüji Atarot-Adder nungi Beth Horon yimbang tashi,

⁶Yang nungjagi tzüyimi atu; anüdoklentip tsütsü Mikhemthath, anüdoklen arrtsü Taanath Shilo tashi oa Yanoa anüdoklen tashi liasü.

⁷Idak nungjagi Yonoa nungi Atarot aser Naarat tashi aser Yeriko tonga Yordani alu.

⁸Tappua nung anüolen tsütsüi Kana ayong tashi arrtsü ao aser idak nungjagi aoba tzüyim nung atem. Efraim chir kin parnok kibong apir senmang amangba ya lir.

⁹Manase chirtem senmang nungi Efraim chirtem atema balaka agiteta ayuba yimtitem den külemi parnok yim den yimti ajak parnok kibong apir agütsüba Efraim chirtem senmang ya lir.

¹⁰ Aser Gezer nung aliba Kanan nunger parnoki maridoktet; aji oda tanü tashi, Kanan nunger Efraim kin rongnung alir, aser kangshia inyaksü kilir aküm.

Yihusua 17

Manase Nem Lemzüksüba Linüktem

¹Item linük ya Manase kidong asoshi lezmük, kechiaser pa Yosef mezüng jabaso liasü. Manase mezüng jabaso Makir, Gilead tebu pa nokinketer ka liasü, anungji pa nem Gilead aser Bashan lezmüksü.

²Aser Manase chir tanüngba kintem asoshi item linükji lezmüksü: Abiezer, Helek, Asriel, Shekem, Hefer aser Shemida. Itemji Yosef jabaso Manase dak jakzükba teburtem lir.

³Saka Manase jabaso Makir chir Gileader chir Hafer jabaso Zelofehad jabaso mali, jala dang liasü. Parnok tenüing itemi: Mala, Noa, Hogla, Milka aser Tirza.

⁴ Parnoki Eleazar putir aser Nun jabaso Yihusua aser tanishirtem dangi arua ashi, “Onok adianu rongnung külemi onok nem senmangtsü agütsütsü Kibubai Mosa dang melaogo.” Anungji Kibubai melaba ama parnok tebu adianutem den külemi pai parnok nem senmang agütsü.

⁵Anungji Yordan ajanga or Bashan aser Gilead linük dak alaka shilem ter Manase lezmük;

⁶kechiaser Manase jabasotem den külemi pa jalatema senmang lezmük, aser Gilead limaji tanüingba Manase chirtem meyong aküm.

⁷Manase arrtsü Asher nungi Shekem anüdoklen Mikmeta tashi, yang nungjagi anüolentipleni oa Entapua nunger alidak tashi liasü.

⁸Tappua linükji Manase meyong liasü, saka Tapua yimti Manase arrtsü nung alibajibo Efraim chirtem meyong liasü.

⁹Yang nungjagi arrtsüji Kana ayongnu tashi lua liasü. Ibaji Manase linük saka ayongnu anüolen tsütsü aliba yimtitemji Efraim meyong liasü. Manase arrtsüji ayongnu anüoklentipleni tur tzüyim nung tema liasü.

¹⁰Anüolentip linükji Efraim meyong aser anüoklentip linükji Manase meyong tena arrtsüji tzüyimji liasü; anüoklentip Asher tashi, aser anüoklen Issakar tashi.

¹¹Issakar aser Asher arrtsü tsüngda Manase-i itemi agi: Bethshan aser Ibleam iba den parnok yimti temeket; Dor aser item yimtsüngtem, Endor, Tanak, Magiddo aser parnok temeket yimtitem, aser asembubaji Nagat liasü.

¹² Saka Manase chirtemi item yimti nung alirtemji maridoktet, anungji Kanan nungeri idakji maneni ali.

¹³Kodang Israel nüburttem tashi ita aküm parnoki Kanan nungerji tashiyim agi mapa inyakertem kümdaktsü, aser parnok meshi meshiabo maridok.

Efraim aser Anüolen Alir Manase Kidongi Alinük Tali Meshiba

¹⁴Aser Yosef chirtemi Yihusua dang ashi, “Kibubai moatsüba ama onok nisung jenti sür nung senmangtsü asoshi kechiba nai telemzük ka aser shilem ka dang kü nem agütsü?”

¹⁵Aser Yihusuai parnok dang ashi, “Nenok nisung jenti süra arem jagi tuang aser idakji nenok asoshi Periz aser Refaim nunger linükji leptetang, kechiyong Efraim tenem limajibo nenok asoshi kanga mesütsü.”

¹⁶Aser Yosef chirtemi ashi, “Tenem limaji onok asoshi teperi masü, aser Bethshean aser iba yimtitem aser Yezreel lenten anaprongla linük nung aliba Kanan nunger merang talungtsütem kar.”

¹⁷Aser Yihusuai Yosef kidong Efraim aser Manase kidong dang ashi, “Nenok nisung jenti lir aser tashi tulu lir, nenok shilem ka dang malitsü;

¹⁸saka tenem linük nenok meyong alitsü, kechiyong aji arem liaka nenoki aji leptoktsü aser iba tatem tashi nenok meyong alitsü; kechiyong parnok tashi itaka aser merang talungtsütem liaka nenoki Kanan nunger aridoktsü.”

Yihusua 19

Simeon Nem Lemzüktsüba Alinük

¹Tanabuba shilem Simeon asoshi, oda Simeon chir kidong asoshi parnok kibong apir angu: aser par senmang Yihuda chir senmang rongnung liasü.

²Parnok senmang asoshi parnoki itemi angu; Beersheba mesüra Sheba aser Molada;

³Hazarshual, Bala, aser Ezem;

⁴Eltolad, Bethul, aser Horma;

⁵Ziglak, Beth-markabot, aser Hazar-susa;

⁶Beth-lebaot aser Sharuhen; parnok yim dena yimti terasem.

⁷Parnok meketa aliba yimtitem den ano yimti pezü: Ain, Rimmon, Ether aser Ashan, parnok yimtsüng dena yimti pezü.

⁸Item yimti meketa aliba yim ajak Baalath-beer, aji anüdoklentip Rama tashi liasü. Simeon chirtem kidong par kibong apir anguba senmang ya lir.

⁹Yihuda chirtem shilem nungi agiteta Simon chirtem senmang liasü; kechiaser Yihuda chirtem senmang parnok asoshi onsara liasü, anungji Simeon chirtem senmang par senmang rongnung liasü.

Zebulun Nem Lemzüksüba Alinük

¹⁰Tasembuba shilem parnok kibong apir Zebulun chirtem asoshi agütsü. Aser par senmang arrtsü Sarid tashi liasü.

¹¹Yang nungjagi arrtsüji anüolen Mareal tashi tua Dabbeshet aser Yokenam anüdoklen aliba ayongnu tashi liasü.

¹²Sarid nungi anüdoklen Kislot Tabor Yafia arrtsü tashi; Daberat aser Yafia tashi liasü;

¹³idak nungjagi anüdok tsütsü Gath-hefer aser Et-kazin atener Rimmoni ao aser Nea tashi zünglok;

¹⁴anüdoklentip tsütsü arrtsüji Hanathon leni or Iftahel lenten nung tema liasü.

¹⁵Kattat, Nahalal, Shimron, Idala aser Bethlehem tashi, parnok yim dena yimti terana;

¹⁶parnok yim dena item yimti parnok kibong apir anguba Zebulun chirtem senmang lir.

Issakar Nem Lemzüksüba Alinük

¹⁷Pezübuba shilem Issakar, aser Issakar chirtem asoshi parnok kibong apir agütsü.

¹⁸Parnok arrtsü Yezreel, Chesulot, aser Shunem;

¹⁹Hafaraim, Shion, aser Anoharat;

²⁰Rabit, Kishion, aser Ebez;

²¹Remet, Engannim, Enhadda, aser Bethpazzez tashi liasü.

²²Aser Tabor, Shahazuma, aser Bethshemes tonga arrtsü liasü; aser parnok arrtsü Yordan nung tema liasü; parnok yim den yimti tertrok.

²³Ya parnok kibong apir anguba parnok yim den yimtitem, Issakar chirtem kidong senmang lir.

Asher Nem Lemzüksüba Alinük

²⁴Pungububa shilem Asher chirtem kin asoshi parnok kibong apir angu.

²⁵Parnok arrtsü Helkath, Hali, Beten, Akashaf;

²⁶Allammelek, Amad, aser Mishal liasü; aser aji anüolen tsütsü Karmel aser Shihor-libnat tashi atong;

²⁷anüdoklen tsütsü Beth-dagon leni meyiper, Zebulun anüolentip tsütsü Iftahel lenten Beth-emek aser Neiel atong, aser tabelen nung Kabul;

²⁸aser Ebron, Rehob Hammom, aser Kana, oda Zidon tuluba tashi ao;

²⁹atsü agi atsübangba Tur yimti tashi Ramai arrtsü meyip aser arrtsüji Hosa leni meyip aser idak nungjagi aoba Akzib linük anasa tzüyim nung tema liasü;

³⁰Umma, Afek, aser Rehob dena; parnok yim den yimti metsür-ana.

³¹Parnok yim den item yimti ya Asher kidong chirtem parnok kibong apir anguba senmang liasü.

Naftali Nem Lemzüksüba Alinük

³²Trokbuba shilem Naftali chirtem atema, oda parnok kibong apir Naftali chirtem asoshi liasü.

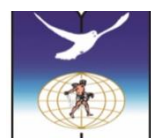
³³Parnok arrtsü Helef Zaanammin nung sülemdong, aser Adami-nekeb aser Yabneel nungi Lakkum tashi liasü, aji Yordan nung tema liasü;

³⁴aser arrtsüji anüolen tsütsü Azothtabori meyip, aser Hukkoki ao, aji anüdoklentiplen Zebulun, anüolen Asher, aser anüdoklen tsütsü Yordan nung Yihuda tonga ao.

³⁵Lung tsüki agi meketbangba yimti itemi liasü; Sidim, Zer, Hammat, Rakkat, aser Khineret;

³⁶Adama, Rama, aser Hazor;

³⁷Kedesh, Edrei, aser En-hazor;

³⁸Iron, Migdalel, Horem, Beth-anat, aser Beth-shemes; parnok yim den item yimti ter-tuku.

³⁹Parnok yim den item yimti ya Naftali kidong chirtem parnok kibong apir anguba senmang liasü.

Dan Nem Lemzüksüba Alinük

⁴⁰Tenetbuba shilem Dan chirtem kidong asoshi parnok kibong apir adok.

⁴¹Par senmang arrtsü ya liasü; Zora, Esrhaol, aser Irshemes;

⁴²Shaalabbin, Aijalon, aser Itla;

⁴³Elon, Timna, aser Ekron;

⁴⁴Elteke, Gibbethon, aser Baalat;

⁴⁵Yehud, Bene-berak, aser Gathrimon;

⁴⁶Mejarkon, Rakkon, aser Yopa jakdang arrtsü dena.

⁴⁷ Dan chirtem kidong arrtsü itemi atena ao kechiyong Dan chirtemi oa Leshem anema rara, aser aji atsüngtet aser aji nok agi samatsür parnok meyong aküm; aser idakji lia parnok tebu Dan nüngtem Leshem dang Dan aja.

⁴⁸Parnok yim den yimti item ya Dan chirtem kidong parnok kibong apir anguba senmang lir.

Israel Nüburtemi Yihusua Nem Agütsüba Alinük

⁴⁹Kodang Israel nüburtemi senmangtsü asoshi linük arrtsü lemsabaji atem, parnoki Nun jabaso Yihusua nem senmangtsü asoshi alinük kar agütsü.

⁵⁰Kibubai melaba ama, parnoki pai asüngdangba yimti Efraim tenem linük nung Timmat Sera agütsü.

⁵¹Shilo nung Kibuba tsüngdang sentep süki kikümbang nung an toktanga senmangtsü asoshi Eleazar putir, aser Nun jabaso Yihusua, aser Israel chirtem kidong tanishirtemi lemsatsüba senmang itemi lir. Aji oda parnoki linük alemba tatem aküm.

Yihusua 20

Jenokdak Yimtitem

- ¹ Idangji Kibubai Yihusua dang ashi,
- ² “Israel nüburtem dang shiang, ni nenok den Mosa ajanga jembiba ama jenokdak yimtitem shimtetang.
- ³ Nisung kari memeteti mesüra aibelena kar tepsetra, pai ajagi oa jenoktsü, nenok asoshi itemji tetepsetba mangyanger nungi jenokdak alitsü.
- ⁴ Aser pai item yimti kati jena aotsü aser yimti süngkhüm talidak noktaker pa osang iba yimti nung tongtipur narong nung ayimoktsütsü aser parnoki pa parnok dangi yimti-i anir aotsü aser pa nem talidak ki ka agüja pa parnok den alitsü akoktsü.
- ⁵ Aser tetepsetba mangyangeri pa aria arura, idangji parnoki tetepsetsangji pa ket nung bendanga magütsütsü, kechiyong akhidang pai pa mesempa, saka aibelena pai pei kiyonger tepset.
- ⁶ Aser iba tendak temaba putir masü tashi mesüra o bendangtsü asoshi pa telok jakdang menoktak tashi, pa iba yimti nung alitsü; ajiser-ang nisung tetepsetsangji pei yimti-i meyipa arua, pei yimti aser pei kidangi arutsü.”
- ⁷ Anungji parnoki Naftali tenem lima nung Galil nungi Kedesh, Efraim tenem lima nungi Shekem, aser Yihuda tenem lima nungi Kiriath Arba (aji Hebron) shimteta ayu.
- ⁸ Aser Yordan ajanga Yeriko anüdok tsütsü parnoki Reuben kidong nungi litem lima lenten nung Bezer, Gad kidong nungi Gilead nung Ramot, Manase kidong nungi Bashan nung Golan shimtet.
- ⁹ Israel nübur ajak aser parnok den mungsema alir aener asoshi itemji teshimtet yimtitem, oda kari aibelena nisung tepsetra, ajagi ajentsü. Anungji pa obendang dak menokdak tashi tetepsetba mangyanger ket nung masütsü.

Yihusua 21

Levi Nem Agütsüba Yimtitem

- ¹ Idangji Levi kidong tanishirtemi Eleazar putir, aser Nun jabaso Yihusua, aser Israel chir kidong tongtipurtem anasai aru;

² aser Kanan lima Shilo nung parnoki parnok dang ashi, “Talidak yimtitem den onok kiset shiruru asoshi chiyimdak li onok nem agütsütsü Kibubai Mosa ajanga melaogo.”

³AserKibuba ozüng ama, Israel chirtemi parnok senmang nungi item yimti den chimdak li Levi kidong nem agütsü.

⁴Kohat nunger kidong asoshi shilem adok; aser Levi kin Aron putir chirtem shilem yimti terasem, Yihuda kin nungi, Simeon kin nungi aser Benjamin kin nungi angu.

⁵Tanüngba Kohat chirtem shilem yimti ter Efraim kin kidong nungi, Dan kin kidong nungi, aser Manase kin tasadang nungi angu.

⁶Gershon chirtem shilem yimti ter-ase Issakar kin kidong nungi, Asher kin nungi, Naftali kin nungi, aser Bashan nungi Manase kin tasadang nungi angu.

⁷Merari chirtem shilem parnok kibong apir Reuben kin nungi, Gad kin nungi, aser Zebulun kin nungi, yimti ter-ana angu.

⁸Kibubai Mosa ajanga melaba ama, Israel chirtemi item yimti den chiyimdak li shilem Levi nunger nem agütsü.

⁹Yihuda aser Simeon kidong nungi parnoki item yimtitem ya agütsü,

¹⁰aser itemji Kohat kidong Levi chirtem Aron semchirtem atema liasü, kechiaser mezüngbuba shilemji parnoki angu.

¹¹Parnok nem Yihuda tenem lima aser iba temeket chiyimdak li Kiriath-Araba, Arbaji Anak tebu liasü, aji Hebron agütsü.

¹²Saka yimti moaputem aser yimtsüngtemji parnoki Yefune jabaso Kaleb meyong asütsü atema agütsü.

¹³Anungji Aron putir semchir nem parnoki jenokdak yimti Hebron, Libna den item yimtitem agütsü.

¹⁴Yattir, Eshtemoa,

¹⁵Halon. Debir,

- ¹⁶Ain, Yutta aser Bethshemes den parnok chiyimdak li, item kin ana nungjagi yim tuku,
- ¹⁷Benjamin linük nungi Gibeon aser Geba,
- ¹⁸Anathot, aser Almon den parnok chiyimdak li tena yim pezü.
- ¹⁹Aron chirtem putirtem yimti ajak agi chiyimdak dena terasem liasü.
- ²⁰Levi kin Kohat chir kibongtem nem Efraim kin nungi yimtitemji lemzüksü.
- ²¹Nisung tepseter asoshi jenokdak yimti Efraim tenem nung Shekem den iba chiyimdak li, Gezer,
- ²²Kibzaim, aser Beth Horon den iba chiyimdak li dena yimti pezü;
- ²³aser Dan kin nungi Elteke, Gibbeton,
- ²⁴Aijalon, aser Gathrimon den parnok chiyimdak li dena yimti pezü agütsü.
- ²⁵Manase kin tesadang nungi yimti ana Taanak aser Gad Rimmon den chiyimdak parnoki agütsü.
- ²⁶Item yimti ter den chiyimdak li ajakji tenüngba Kohat kidong nem agütsü.
- ²⁷Levi nunger Gershon kibongtem nem Manase kin tesadang nungi yimti ana, nisung tepseter jenokdak yimti Golan nung Bashan, aser Be-eshtera den parnok chiyimdak dena agütsü.
- ²⁸Issakar kin nungi yimti pezü: Kishon, Daberat,
- ²⁹Yarmut aser Engannim den parnok chiyimdak dena,
- ³⁰Asher kin nungi yimti pezü: Mishal, Abdon,
- ³¹Helkath, aser Rehob den chiyimdak dena,
- ³²Naftali kin nungi yimti asem, nisung tepseter jenokdak yimti Galil nung Kedesh den chiyimdak li, Hammoth Dor, aser Karten den parnok chiyimdak li,
- ³³Gershon küm parnok kibong apir anguba ajak agi yimti terasem den parnok chiyimdak li liasü.

³⁴Aser tanüngba Levi kin Merari chir nem Zebulun kin nungi yimti pezü Yohneam, Karta,

³⁵Dimana, aser Nahalal den parnok chiyimdak li.

³⁶Aser Reuben kion nungi yimti pezü, Bezer den iba chiyimdak li, Yahaz den iba chiyimdak li,

³⁷Kedemot, Mefaat den iba chiyimdak li.

³⁸Gad kin nungi yimti pezü, nisung tepseter jenokdak yimti Gilead nung Ramoth den iba chiyimdak, Mahanaim,

³⁹Heshbon, aser Yazer den iba chiyimdak li.

⁴⁰Anungji Merari chirtem tanüngba Levi kibongtem parnok kibongtem apir anguba yimti ajak agi terana liasü.

⁴¹Israel chirtem shilem li rongnung Levi kin yimti ajak agi lirti den item chiyimdak li liasü.

⁴²Item yimti shia parnok temeket nung chiyimdak li liasü; item yimti ajak yangji liasü.

Israel Nüburtem Alinükji Senmang Amangba

⁴³Anungji parnok tsürabur dang nangzükba lima ajak Kibubai Israel nem agütsü, aser parnoki aji agi aser idakji ali.

⁴⁴Aser pai parnok tsürabur dang nangzükba ama parnok temeket nung Kibubai parnok nem anisüngzük agütsü, aser parnok tsükchir nisung katia parnok tsüngdang menoktaket; parnok tsükchir ajak Kibubai parnok ket nung bendanga agütsü.

⁴⁵Aser Kibubai Israel kidong dang jembiba ama mapa tajung ajak ka danga tamakok malu; ajak ataloka aru.

Yihusua 22

Anüdok Nisungtem Yihusuai Meyipa Yokba

¹Idangji Yihusuai Reuben, Gad aser Manase kidong tesimal jar,

- ² parnok dang ashi, “Kibuba tenzüker Mosai nenok dang melaba ajak nenoki benshi, aser ni nenok dang melaba ajak nung nenoki kü ola anga;
- ³tanü tashi item anogo aika nungi Kibuba nenok Tsüngrem ozüing inyaka nenoki nenok adianu metoktsü.
- ⁴Aser tang pai parnok den jembiba ama, Kibuba nenok Tsüngremi nenok adianu nem anisüngzük agütsüogo; anungji Yordan ajanger Kibubatenzüker Mosai nenok nem agütsüba pei linüki nenok süki-i meyipang.
- ⁵“Ne mulung ajak agi, ne tanela ajak agi pa tenzüksü, pa dak sotaka alitsü, pa ozüing beshitsü, pa lenmang ajak nung jajatsü, aser KIBUBA nenok Tsüngrem meimtsü; aser Kibuba tenzüker Mosai nenok dang melaba ozüing dang temulung agüja beshiang.”
- ⁶Yamaji Yihusuai parnok moatsü aser parnok yok; aser parnoki pei kidangi meyipa ao.
- ⁷Tang Manase kin tesadang ka nem Mosai Bashan nung senmang agütsü, saka tanga tesadang ka nem Yihusuai parnok adianu rongnung Yordan ajanger anüolen tsütsü agütsü. Iba dak alema Yihusuai parnok kidangi yokdang pai parnok moatsü,
- ⁸aser parnok dang ashi, “Rongsen jenti, kiset shiruru jenti, hon, taribi, yongmenyin, merang, aser süoshi jenti den nenok pei kidangi meyipa arung; aser nenok tsükchir nungi anguba rongsen nenok adianu den lemsaang.”
- ⁹Aser Reuben chirtem aser Gad chirtem aser Manase kin tesadang meyipa arua, Mosa ajanga Kibuba I melaba ama, Kanan lima nung aliba Shilo nungi adoka Israel chirtem nungi pila, aser parnoki agitsüba lima Gileadi ao.
- ¹⁰Kodang parnoki Kanan nung aliba Yordan temeket linüki aru, Reuben chirtem, Gad chirtem aser Manase kin tesadangi Yordan anasa tenladak tulu ka yanglu.
- ¹¹Saka kodang parnoki Israel chirtem litsü nung Yordan anasa Kanan arrtsü nung tenladak yangludaki ta Israel nüburtemi angashi,

- ¹²Israel telok ajak parnok anema rarai aotsü Shilo nung senten.
- ¹³Aser Israel chirtem Eleazar putir jabaso Finehas aser pa den kibur ter Israel kin shia asoshi tebu kidong nungi kibur ka;
- ¹⁴Reuben chirtem, aser Gad chirtem aser Manase kin tesadang dangi Gilead limai yok; aser parnokji nisung shia Israel nunger meyirijang rongnung tebu kidong madak tebudi liasü.
- ¹⁵Aser parnoki Reuben chirtem, Gad chirtem aser Manase kin tesadang dangi Gilead limai arua parnoki parnok dang ashi,
- ¹⁶ “Kibuba telok ajongai yamai ashir; Kechiba nenoki Israel Tsüngrem anema iba temenen ya inyak? Nenoki iba tenladak yangluba ajanga Kibuba sülen anitakba nungi meyipa pa anema apusoogo.
- ¹⁷ Peor nung inyakba temenen to asenok atema teperi masü no? Kibubar telok madaki tetsübutüsü wara ka aruaka, tanü tashi asenok iba temenen nungi memerükteti lir.
- ¹⁸Tang nenoki pa sülen anitaktsü memulunger ama? Tanü nenoki pa anema noktakra, asüngbo pai Israel telok ajonga dang ain adoktsü.”
- ¹⁹“Saka nenok shilem alinük memerüki lira, ajangla nenoki Kibuba shilem linük, kong Kibuba tekülemdak süki lir ajagi arung aser onok rongnung liang, saka Kibuba asen Tsüngrem tenladak alema tanga tenladak ka yangluba agi nenoki Kibuba anema, mesüra onok anema tapuso.
- ²⁰ Zera jabaso Akani bendanga agütsüba oset nung tai menaba ajanga Israel telok ajak madak temerenshi mali ama? Aser pa tai asoshi iba nisung kija dang mesama.”
- ²¹Idangji Reuben, Gad aser Manase kidong tesadangi Israel nübur kidong shia tanishirtem dang langzü,
- ²²“Tulusang, Tsüngrem, Kibuba, pai metet, aser Israeli metettsü; ibai anema apusoba mapa süra, aser Kibuba anema tai menara tanü onok teküzmük.

²³Kibuba sülen anitakba nungi meyiptsü, mesüra yangji tarongba tenla tenlatsü, mesüra chiyungtsü tenla, mesüra iba manung yimjung tenla ka tenlatsü onoki tenladak yanglua lira aji Kibubai pei sasa mang yangang.

²⁴Saka Israel Tsüngremi Kibuba den nenok kechi shilem aka? ta nenok chirtem tarutsü anogotem nung onok dang shia lir ta tsübuba agi onoki ibai inyakogo.

²⁵Kechiaser nenok Reuben aser Gad kidong, nenok aser onok tsüngda nung Kibubai Yordanji arrtsü kümdaktsüogo! Kibuba nung nenok shilem kecha maka. Yamaji nenok chirtemi onok chirtem Kibubatsübuba nungi anendaktsütsü.

²⁶Anungji onoki ashi, arung asenoki tenladak ka renemdi, tarongba tenla mesüra tetepsetba tenla asoshi masü;

²⁷saka ibai nenok aser onok tsüngda nung kuli ka alitsü, aser asenok pa tsüngdang tarongba tenla agi, aser tetepsetba tenla agi, aser yimjung tenla agi Kibubatenzüksü; aser tarutsü mapang nung, nenok chirtemi onok chirtem dang nenok Kibuba nung shilem maka ta mashitsü.”

²⁸Anungji onoki ashi, “Kodang parnoki onok dang mesüra tarutsü mapang nung onok pututem dang shidir, ya oda asütsü, asen tsüraburtemi yangluba tenladak tatishitsü ajiang; ya tangbo tenla asoshi mesüra tetepsetba tenla asoshi masü, saka nenok o onok na tsüngda nung kuli ka lir.

²⁹Pa tekülemba süki jakdang Kibuba asen Tsüngrem tenladak alaka, Kibuba anema meraratsü mesüra tanü nungi Kibubasülen anitakba nungi memeyiptsü tarongba tenla asoshi, chiyungtsü tenla asoshi, mesüra tetepsetba tenla asoshi tenladak meyanglutsüba Tsüngremi nungtemang.”

³⁰Kodang putir Finehas aser Israel telok kidong shia madak tanishirtemi, Reuben, Gad aser Manase kidongi jembiba oji angashi, parnok pela-a liasü.

³¹Aser Eleazar putir jabaso Finehas-i Reuben, Gad aser Manase kidong dang ashi, “Tanü asenok rongnung Kibuba lir ta asenoki metetogo, kechiaser

nenoki Kibuba anema iba tai memena. Tang nenoki Kibuba ket nungi Israel nübürtem kümzükogo.”

³²Idangji Eleazer putir jabaso Finehas aser tanishirtemji Gilead lima nung Reuben aser Gad chirtem nungi adoka Kanan limai meyipa osang bener Israel nübürtem dangi shilang.

³³Iba osangji angashia Israel nübürtemi Tsüngrem tenüng asang, aser Reuben aser Gad chirtem aliba linük raksatsütsü aser parnok anema rarai aotsü joko parnoki mejembi.

³⁴Aser Reuben aser Gad chirtemi iba tenla sabang dang “Kuli” ta aja. Kechiaser parnoki ashi, “Kibubaji Tsüngrem ta iba yagi asenok tsüngda kuli sayur.”

Yihusua 23

Yihusuai Tatebang O Jembiba

¹Mapang talangka lir külen, kodang Kibubai Israel nem parnok meketa aliba tsükchirtem ajak nungi anisüngzük agütsü, Yihusua kanga tambur liasü,

²idangji Yihusuai Israel ajak, parnok tamburtem, tanishirtem, obendangertem aser ketdangpurtem ajak aja aser parnok dang ashi, “Tang ni kanga tambur kümogo.

³Kibuba nenok Tsüngremi nenok atema item kintem dang inyakba ajak nenoki nguogo, kechiaser Kibuba nenok Tsüngremi nenok asoshi raraogo.

⁴Ajiang, item anünga aliba kintem nenok kin asoshi senmangtsü, Yordan nungi ni atsüngtetba kin ajak dena anüolen tsütsü tzüyim tulu tashi, ni nenok nem lemsa-a agütsüogo.

⁵Aser Kibuba nenok Tsüngremi parnok nenok jakdang nungi aridoktsü aser Kibuba nenok Tsüngremi nenok dang jembiba ama nenoki parnok linük agitsü.

⁶“Anungji Mosa ozüng kakat nung zülua aliba ajak inyaka benshitsü, aser iba nungi tajichileni mesüra tabeleni memeyiptsü kümdangang,

⁷aser nenok rongnung anünga aliba item kin den nenoki memeyokteptsü, mesüra par tsüngrem tenüing metetshitsü mesüra parnok agi azüngashi masütsü; parnok metenzüktsü mesüra parnok madang nenoki mapudaktsü;

⁸saka tanü tashi nenoki inyakba ama Kibuba nenok Tsüngrem dak azüita alitsü tasü ita liang.

⁹Kechiaser Kibubai tashi tait kin tulu ajak nenok jakdang nungi aridoktsü, aser tanü tashi shingaia nenok anema menoktaktettsü.

¹⁰Nenok rongnung nisung katia parnok meyirijang ka aria aotsü kechiyong pai nenok dang jembiba ama Kibuba nenok Tsüngremi nenok asoshi rarar.

¹¹Anungji Kibubanenok Tsüngrem teti meimtsü kanga kümdanga liang.

¹²Mesüra nenoki khenyongi meyipa oa item anünga aliba kin den meyoktepa nenok parnok dangi oa aser parnok nenok dangi arua parnok den kibakiyira,

¹³ya jungjunga metetang, nenok Kibubai item kin joko nenok nungi maridoktsü, saka Kibubanenok Tsüngremi nenok nem agütsüba iba tobur tajung lima nungi nenok mesama tashi, parnokji nenok asoshi sang ka aser lunglen ka, nenok tesa nung tareptsü aser nenok tenük nung ai alitsü.

¹⁴“Tang ni tasütsü mapang anasa lir. Nenok nisung shia mulung aser tanela nung ya meteta kar, oda Kibuba nenok Tsüngremi nangzükba ama tajung ajak agütsüogo. Tenangzükba ajak ka danga tamakok maludaktsüi ataloka aruogo.

¹⁵Saka Kibuba nenok Tsüngremi nangzükba tajung ajak atalokdaktsüba ama, Kibuba nenok Tsüngremi ashiba nenoki mangara nenok nem agütsüba iba tobur tajung lima nungi nenok mesamatsü tashi pai nenok dangi temenen mapa ajak bener arutsütsü.

¹⁶Kibuba nenok Tsüngremi nenok dang melaba tezüngzüktepba raksar nenoki tangar tsüngremtem madang apudaka külema itemji tenzükra, idangjibo nenok anema Kibuba ain aittsü, aser pai nenok nem agütsüba iba tobur tajung lima nungi nenok yakta samatsütsü.”

Yihusua 24

Yihusuai Nüburtem Den Shekem Nung Jembiba

- ¹Idangji Yihusuai Israel kin ajak Shekemi atenshidaktsü, aser par tamburtem, tanishirtem, obendangertem aser ketdangpurtem aja, aser parnoki Tsüngrem tsüngdangi aru.
- ²Yihusuai nüburtem ajak dang ashi, “Israel Tsüngrem Kibubai yamai ashir, ‘alemli nenok tsüraburtem Abraham aser Nahor tebu Tera tena Eufрата ayong külen oa ali, aser parnoki tangar tsüngremtem tenzük.
- ³Idangji ni nenok tebu Abraham Ayong külen nungjagi anir arua Kanan lima ajak ajanga ani, aser pa metsü aika kümdaktsü. Ni pa nem Isak agütsü,
- ⁴ aser Isak nem Esau aser Yakob agütsü. Ni Esau nem senmangtsü asoshi Seir tenem linük agütsü, saka Yakob aser par chirtem Ijip limai alu.
- ⁵ Aser ni Mosa o Aron na yok, aser ni yangji inyakba ama ni Ijip wara agi merenshi; aser tesülen ni nenok anitet.
- ⁶ Aser ni nenok tsürabur Ijip nungi anitet, aser nenok tzüyimi aru, aser Ijip nungeri talungtsü aser kor nung mener Temerem Tzüyim tashi nenok tsürabur aria aru.
- ⁷Aser kodang parnokiKibuba dang ayimten, pai nenok o Ijip nunger na tsüngda tammang kümdaktsü aser parnok madak tzüyim bener arua parnok nembang; aser ni Ijip nung kechi inyak, aji nenok tenük agi nguogo; aser anogo aika nenok arem nung ali.
- ⁸ “Yordan ajanger aliba Amor nunger limai ni nenok anir aru, parnoki nenok den rara, aser ni parnok nenok ket nung agütsü, nenoki parnok linük agi, aser nenok jakdang ni parnok samatsü.
- ⁹ Idangji Moab chuba Zippor jabaso Balaki Israel anema apuso aser rara; pai Beor jabaso Balaam ja-a nenok dak atakatemtsü yok;
- ¹⁰saka ni Balaam dang manga, anungji pai meyiper nenok moatsü; yamaji ni pa ket nungi nenok anitet.

¹¹ Aser nenoki Yordan atena or Yerikoi aru, aser Yeriko nisungtem, Amor aser Periz nunger, Kanan nunger, Het nunger, Girgas nunger, Hiv nunger, aser Yebus nungertemi nenok anema rara; aser ni parnok nenok ket nung bendanga agütsü.

¹² Aser nenok lijak mesüra nenok nok mamshi-i nenok tsüngdang nungi Amor nunger chuba ana dena parnok aridoktsü ni nenok jakdangi nati yok.

¹³ Aser linük ka kechi nung nenok mebelem, koba yimtitem nenoki meyanglu aser kong nenoki tsükmenatzü aser Oliv süng metsünüi nenoki achir, ni nenok nem aji agütsü aser idakji nenok alir.

¹⁴“Anungji tang Kibuba tsübuang, pa dang nentaka aser tamang kateta tenzükang; Ijip nung aser Ayong ajanger nenok tsüraburtemi tenzükba tsüngremtem agienang, aser Kibuba tenzükang.

¹⁵Aser Kibuba tenzüktsü nenoki memulungra nenoki shiba tenzüktsü tanüsa shimtetang. Ayong ajanger nenok tsüraburtemi tenzükba tsüngremtem asü, mesüra nenok tang aliba Amor nunger tsüngremtem tenzüktsü. Saka ni aser ozü kibongibo, onokiKibubaji tenzüktsü.”

¹⁶Idangji nüburtemi langzü, “Onoki kodanga Kibuba senzüka toktsür tangar tsüngremtem metenzüktsü!

¹⁷Kechiaser Kibuba ozü Tsüngremi onok tsüraburtem Ijip alar tia nungi anitet, pai temaitsü tulu inyakba onoki nguogo aser onoki ajanga süiba nisung ajak nungi onok kümzüka ayu.

¹⁸Aser Kibubai nisung ajak oda Amor nungertem onok jakdang nungi aridok; anungji onokiaKibubaji tenzüktsü, kechiaser pa asenok Tsüngrem lir.”

¹⁹Saka Yihusuai nüburtem dang ashi, “Nenoki Kibubaji metenzükttetsü, kechiaser pa temeshi Tsüngrem, aser tenükmiba Tsüngrem lir; pai nenok tai temenentem matoktsü.

²⁰Nenoki Kibubaji senzüka toktsür aener tsüngremtem tenzükra pai nenok dang junga benshia liaka pai meyiper nenok merenshitsü aser samatsütsü.”

- ²¹Saka nūburtemi Yihusua dang ashi, “Masü, onoki Kibuba tenzüktsü.”
- ²²Idangji Yihusuai parnok dang ashi, “Nenoki Kibuba tenzüktsü shimtetbaji nenok sasa kuli süogo.” Aser parnoki langzü, “Hau, iba kuliji onok lir.”
- ²³Yihusuai ashi, “Ajangla tang nenok rongnung aliba bendanger tsüngremtemji endokang aser nenok mulung Israel Tsüngrem Kibuba dangi meyipang.”
- ²⁴Aser nūburtemi Yihusua dang ashi, “Onoki Kibuba asen Tsüngrem tenzüktsü aser pa dang angatsü.”
- ²⁵Anungji panüji Yihusuai Shekem nung nūburtem aser Tsüngrem na tsüngda tezüngzüktepba ka yanglua ozüng aser yimsü-ozüng ka parnok nem agütsü.
- ²⁶Yihusuai itemji Tsüngremer ozüng kakat nung zülu, aser pai lung tulu ka bena arua Kibuba tekülemdak ki anasa sülemdong züngdang aji azüng.
- ²⁷Aser Yihusuai nisung ajak dang ashi, “Ajiang iba lung ya asenok asoshi kuli ka alitsü. Kibubai asenok dang ashiba o ajak iba lung yagi angashiogo; anungji nenoki Tsüngrem dang ochi meshira, iba ya nenok anema kuli ka alitsü.”
- ²⁸Idangji Yihusuai nūburtemji pei senmangdagi odaktsü.

Yihusua Asüba

- ²⁹Itemji süir külen, Nun jabaso Kibuba tenzüker Yihusua arishi küm noklang ka ser ter nung asü.
- ³⁰ Aser parnoki pa Gaash tenem anüdoklentip Efraim tenem lima nung aliba pa senmang arrtsü Timnath Sera nung arem.
- ³¹Aser Yihusua mapang ajak nung aser Yihusua sülen aliba tamburtem mapang ajak nung Israeli Kibuba tenzük; aser pai Israel asoshi inyakba mapa ajak meteta liasü.
- ³² Aser Israel chirtem Ijip nungi bener aruba Yosef teret Shekem tebu Hamor jbasotem nungi Yakobi sen noklang ka agi aliba ali tila ka Shekem nung arem; aser itemji Yosef semchir senmang aküm.

³³Aser Aron jabaso Eleazar asü, pa nem agütsüba Efraim tenem lima nung pa jabaso Finehas tenem nung parnoki pa arem.

Obendangertem

Obendangertem 1

Yihuda aser Simeon Kidongi Adonibezek Akokba

¹Yihusua sür külen Israel nüburtemi Kibuba dang asüngdang, “Kanan nunger den raratsü asoshi onok rongnung shiba tama atutsü?”

²Kibubai langzü, “Yihuda atutsü, kechiaser alinükji ni pa ket nung agütsüogo.”

³Idangji Yihudai pa adianu Simeon dang ashi, “Kü nem lezmüksüba litsüi kü den atung, aser asenoki Kanan nunger anema raradi. Onoki ne nem lezmüksübai ne den aotsü.” Anungji Simon pa den ao.

⁴Kodang Yihuda atu, Kibubai Kanan aser Periz nunger parnok ket nung agütsü, aser parnoki Bezek nung meyi ter akok.

⁵Idakji parnoki Adonibezek angu, aser pa anema rara; aser Kanan aser Periz nungertem akok.

⁶Saka Adonibezek jena ao, aser parnoki aria oa pa pur pa jemtsüba aser tetsüng kemtsüba leptoktsü.

⁷Idangji Adonibezeki ashi, “Chuba neter parnok jemtsüba aser kemtsübatem leptoker kü langbang kübok endokba shima liasü; ni inyakba ama tang Tsüngremi kü dang inyakogo.” Aser parnoki pa Yirusalemi bener aru, aser pa yangji asü.

Yihuda Kidongi Yirusalem aser Hebron Akokba

⁸Yihuda nisungtemi Yirusalem anema rara aser aji agi. Parnoki yimtiji nok agi raksatsü aser idakji mi senoktsü.

⁹Iba sülen nisungtemi tenem linük, Negeb, aser anüolen ali lenten nung alir Kanan nunger den raratsü ao.

¹⁰Parnoki Hebron koba dang Kiriath Arba ta ajar iba tashiji oa Kanan nunger anema alu aser Sheshai, Ahiman aser Talmai akok.

Othnieli Debir Yimti Akokba

(Yih. 15.13-19)

¹¹Idak nungjagi parnoki Debir nung alir anema ao. Akhidangbo Debir tenüngji Kiriath Sefer liasü.

¹²Aser Kalebi ashi, “Shibai Kiriath Sefer kokdir aser agidir, ni kü jala Aksa kibutsü asütsü pa nem agütsütsü.”

¹³Kaleb tenu, Kenaz jabaso Othnieli aji agi; aser pai pa nem par jala Aksa pa kibutsü asütsü agütsü.

¹⁴Kodang la pa dangi aru, lai pa dang la tebu dang alu ka asüngdangtsü ajongshi, aser lai la Gado nungi alu, aser Kalebi la dang ashi, “Nai kechi aginür?”

¹⁵Lai pa dang ashi, “Kü nem sempet ka kua; nai ni Negeb lima nung toktsü nungji, kü nem tzübutema kua.” Aser Kalebi la nem tzübu temaba aser teküboklen aliba tzübu agütsü.

Yihuda Aser Benjamin Kidongi Takok Anguba

¹⁶Mosa toko, Ken nunger chirtem Negeb anasa aliba asangdong yimti nungi Yihuda chirtem den tua Yihuda lisem limai oa nübурtem den ali.

¹⁷Idangji Yihudai pei adianu Simeon den ao, aser Kanan nunger Zefat nung alirtem khenyongi samatsü. Anungji iba yimti tenüng Horma aja.

¹⁸Yihudai ano Gaza, Ashkelon aser Ekron aser item litsü dena agi.

¹⁹Aser Kibuba Yihuda den liasü, aser pai tenem lima agi saka pai lenten alirtem maridoktet, kechiaser parnok merang talungtsü liasü.

²⁰Aser Mosai ashiba ama, Kaleb nem Hebron agütsü; aser iba nungi pai Anak jabaso asem aridok.

²¹Saka Benjamin nungeri Yirusalem nung alir Yebus nunger maridok; anungji tanü tashi Yirusalem nung Benjamin nunger den Yebus nunger alir.

Efraim aser Manase Kidongi Bethel Akokba

²²Yosef kidonga Bethel anema atu, aser Kibuba parnok den liasü.

²³Aser Yosef kidongi Bethel ladangtsü yok. Tang yimti tenüngji akhidangbo Luz liasü.

²⁴Aser ladangertemi yimti nungi nisung ka adoka angu, aser parnoki pa dang ashi, “Yimlibilema yimti-i ailen lenmang onok dang sayuangma, aser onoki ne dang meima benshitsü.”

²⁵Aser pai parnok dang yimti lenmangji sayu; aser parnoki yimtiji nok agi lepreptsü, saka parnoki nisungbaji aser par kinunger ajak odaktsü.

²⁶Nisungbaji Het nunger limai ao aser yimti ka yanglu, aser iba tenüng Luz aja; tanü tashi iba tenüngji lir.

Israel Nüburtemi Maridokba Nisungtem

²⁷ Saka Manase-i Beth Shean nisungtem mesüra Taanak mesüra Dor mesüra Ibleam mesüra Megiddo aser iba temeket nung alirtem maridok, kechiaser Kanan nungertemi idakji maneni ali.

²⁸Kodang Israel tashi ita aküm, parnoki Kanan nungerji tashiyim agi mapa tasak inyakertem kümdaktsü, saka parnokji meshimeshiabo maridok.

²⁹Efraimi Gezer nung aliba Kanan nunger maridok; saka parnok rongnung Kanan nunger Gezer nung ali.

³⁰Zebuluni Kidron mesüra Nahalol nung alir Kanan nungertem maridok, saka parnok den lidaktsü; aser parnokji tashiyim agi mapa tasak inyakertem kümdaktsü.

³¹Asheri Ako alirtem mesüra Sidon alirtem, mesüra Ahlab alirtem mesüra Akzib alirtem, mesüra Helba alirtem, mesüra Afik alirtem, mesüra Rehob nung alirtem maridok;

³²saka linük nübur Kanan nunger den Asher nunger ali; kechiyong parnoki parnok maridok.

³³Naftali-i Beth-shemes nung alirtem mesüra Beth-anat nung alirtem maridok, saka pai Kanan nunger, iba linük alirtem, den ali; aji saka Beth-shemes o Beth-anat nung alirtem asoshi mapa tasak inyaktsüsa aküm.

³⁴Amor nungeri Dan nunger tenem limai meyipa nungnena yok, kechiaser parnoki parnok lenteni alutsü memela;

³⁵saka Amor nunger Heres tenem nung, Aijalon nung, aser Shaalbim nung maenshidang ali, saka Yosef kidong teka parnok madak akang akanga liasü, aser parnok mapa nung kangoka inyaktsüsa aküm.

³⁶Amor nunger arrtsüji Akrabbim atuba nungi, Sela nungi temalen tashi oa liasü.

Obendangertem 2

Bokim nung Kibuba Tenyar

¹Kibuba tenyar ka Gilgal nungi Bokimi atu aser ashi, “Ni nenok Ijip nungi anitet aser nenok tsüraburtem dang nangzükba limai nenok anir aru.” Aser ni ashi, “Ni nenok den tezüngzüktepba kodanga meraksatsü,

²aser nenoki iba lima aliba nisungtem den tezüngzüktepba kecha meyanglutsüla, saka nenoki parnok tenladak raksatsütsüla. Aji saka nenoki kü ola manga. Kechiba nenoki ya inyak?

³Anungji tang ni nenok dang ya ashir, ni nenok tsüngdang nungi parnok maridoktsü; parnokji nenok asoshi ayi ka alitsü, aser parnok tsüngremtemji nenok asoshi sang ka alitsü.”

⁴Kodang Kibuba tenyari Israel nübur ajak dang yamaji jembi, nüburtemi tashi agi ajeb.

⁵Anungji parnoki iba linük dang Bokim ta aja, aser idakji parnoki Kibuba dang tetepsetba tenla agütsü.

Yihusua Asüba

⁶Kodang Yihusuai nüburtem senshidaktsü, Israel nunger shiai pei senmang aliba linükji agitsü ao.

⁷Yihusua arishi tepiyong, aser tamburtem shirnok Yihusua sülen taküm liasü, aser shirnoki Kibubai Israel asoshi mapa tulu inyakba angu, parnok arishi tepiyong Israeli Kibuba tenzük,

⁸Nun jabasoKibuba tenzüker Yihusua arishi küm noklang ka ser ter nung asü.

⁹Aser Gaash tenem anüdoklentip, Efraim tenem lima nung, pa senmang Timnath-heres arrtsü kübok parnoki pa arem.

¹⁰Aser iba putu ajak pei tsürabur dangi ao, aser parnok sülen Kibuba memetetba mesüra pai Israel asoshi inyakba memetetba putu ka adok.

Israeli Kibuba Külemba Anenba

¹¹Israel chirtemi Kibuba nükdang kechi majung aji inyak, aser Baaltem tenzük;

¹²parnok Ijip lima nungi anir adokba, par tsürabur Tsüngrem, Kibubasenzüka toktsü, aser tangar tsüngrem sülen anitak, parnok meketa alir tsüngremtem, aser parnok sasa item dang apudak: aser parnoki Kibuba ain adokdaksü.

¹³Parnoki Kibuba senzüka toktsü aser Baal aser Ashtarot tenzük.

¹⁴Aser Israel anema Kibuba ain adok aser rakzükrakterem nem parnok rakzükrakteremdaksü, aser pai parnok tsükchir meketa alirtem ket nung parnok ayok, anungji joko parnoki tsükchir madang menoktaket.

¹⁵Kibubai parnok dang tekümdangtsü agütsüba amato, aser Kibubai parnok dang azüngashiba amato, kolenisa parnok ao, Kibuba teka parnok anema tamajung asoshi liasü, kechiaser parnoki kechianga mesayangli liasü.

¹⁶Idangji Kibubai obendangertem adokdaksü, shirnoki parnok rakzükrakterem ket nungi parnok kümzük.

¹⁷Aji oda saka, parnoki obendangertem danga manga, kechiaser tangar tsüngremtem sülen parnoki jabujaria ao, aser parnok sasa parnok dang apudak; parnok tsüraburtem, shirnoki Kibubai melaba tashi anga liasü, parnok jajaba lenmang nungi yakta parnoki meyipa oadok, aser parnoki yamaji meinyak.

¹⁸Aser kodangsaKibubai parnok asoshi obendanger adokdaksü, idangji obendanger denKibuba liasü, aser parnok tsükchir ket nungi obendanger arishi tepiyong parnok kümzük; kechiyong shirnoki parnok timtemdaksü aser kangshi, iba atema anüngba ola agi kongshia Kibubai aochia aküm.

¹⁹Saka kodangsa obendanger asü, parnoki meyipa ao, aser parnok tsürabur dang nungi tamajungba inyaka, tangar tsüngremtem sülen oa, parnok tenzüka parnok dang apudak; parnoki inyakbatem nungi mesüra parnok temulung merangba lenmang nungi parnoki manen.

²⁰Aser Israel anema Kibuba ain adok; aser pai ashi, “Iba kini ni parnok tsürabur dang melaba kü tezüngzüktepba raksaogo, aser kü ola manga nungji,

²¹nia tang nungibo Yihusuai pa asüdang toktsüba kin kata parnok jakdang maridoktsütsü.

²²“Iba jagi oda parnok tsüraburtemi inyakba ama Kibubalenmang nung kümdanga jajadisü, mesüra mejajalir, ni Israel tendangtsü.”

²³Anungji item kin khenyongibo maridoki Kibubai toktsü, aser pai parnok Yihusua ket nunga bendanga magütsü.

Obendangertem 3

Linük nung Aliba Bendanger Kintem

¹Tang kwikati Kanan rara indang kecha memetet, oda parnok ajanga Israel tendangtsü asoshi Kibubai toktsüba kin itemi lir;

²Israel pur pututemi raraji metettsü, oda akhidang memetetdangba pur dang pai sayutsü asoshi dang ibai liasü.

³Filistia nunger kibur pungu, aser Kanan nunger ajak, Sidon nunger, aser Lebanon tenem nung alirtem Hiv nunger, Baalhermon tenem nungi Hamat lenmangi aolen tonga oagi alir tashi.

⁴Kibubai Mosa ajanga parnok tsürabur dang melaba tashi angadisü mangalir ta metettsü parnokji Israel tendangtsü asoshi liasü.

⁵Anungji Kanan nunger, Het nunger, Amor nunger, Periz nunger, Hiv nunger aser Yebus nunger den Israel chirtem ali;

⁶parnoki par jalatem kibutsü asütsü agi, aser par jabaso nem parnoki pei jalatem agütsü; aser parnoki par tsüngremtem tenzük.

Othniel

⁷Israel chirtemi Kibuba nükdang kechi majung aji inyak, aser Kibuba parnok Tsüngrem amadok, Baal aser asherot tenzük.

⁸Anungji Israel anema Kibubaaain adok aser pai parnok Mesopotamia chuba Kushan Rishathaim dang ayok; aser Israel nüburi Kushanrishathaim küm ti tenzük.

⁹Saka kodang Israel purtemi Kibuba dang ayimten, Kibubai Israel pur asoshi tekümsüker ka adokdaksü. Kaleb tenu, Kenaz chir Othniel, shibai parnok kümzük;

¹⁰Kibubatanela pa madaki aru, aser pai Israel o bendang; pai rarai ao, aser Kibubai pa ket nung Mesopotamia chuba Kushanrishathaim agütsü; aser Kushan Rishathaim madak pai takok angu.

¹¹Anungji küm lir linük anisüngzük liasü. Idangji Kenaz chir Othniel asü.

Ehud

¹²Tanaben Israel chirtemi Kibuba nükdang kechi majung aji inyak, aser Israel anema Kibubai Moab chuba Eglon tashi itdaksü, kechiaser parnokiKibuba nükdang kechi majung aji inyak.

¹³Aser pai pa dangi Ammon aser Amalek chirtem aniten; aser pa ao aser Israel akok, aser parnoki asangdong yimti agi.

¹⁴Aser Israel chirtemi Moab chuba Eglon küm tertit tenzük

¹⁵Saka kodang Israel nüburtemi Kibuba dang ayimten, Kibubai parnok asoshi abelen kayim tekümsüker ka Benjamin nunger Gera chir, Ehud agütsü, aser Israel purtemi pa ajanga Moab chuba Eglon dangi putisü yok.

¹⁶Ehudi pei asoshi anatsü nok ka metong nung süklep ka yanglu; aser pai aji tepi tajichilen sü telunglen alenloka asem.

¹⁷Aser pai Moab chuba Eglon nem putisüji agütsü. Tang Eglon kanga teyira nisung liasü.

¹⁸Aser kodang Ehudi putisüji agütsüma, putisü abenertemji pai yokadok.

¹⁹Saka pabo Gilgal anasa süngyanglu chitetba lung alidak nungi meyipa aru, aser ashi, “Oh chuba, na asoshi ni miim o ka lir.” Aser chubai ashi, “Ola tatok.” Aser pa anasa noktaka alir ajak pa nungi tuguadok.

²⁰Ehud pa dangi aru, aser pa kija taktang temokongdak mena liasü. Aser Ehudi ashi, “Ni na asoshi Tsüngrem nungi osang ka bena lir.” Aser pai pei menden nungi arameso.

²¹Aser Ehudi pa teka tabelenji adok, aser pa tajichi tepi nungi nokji atsütet, aser pa tepok nung setoktsü:

²²aser nok den nokbanga dena ai, aser temo jagi nokji nungbangadok, kechiyong pai tepok nungi nokji matsütet; aser jana nungteta adok.

²³Idangji Ehud kilempoki tugu, aser taktang kishitemji pai shibanga yutsü, aser tertangtsü agi shibang.

²⁴Tang pa or külen kilirtem arua temaba taktang kishiji tertangtsü agi shibanger angu. Anungji parnok ashi, “Pa taktang telungba nung anisüngzüker südi.”

²⁵Aser parnok ratamata-a maküm tashi parnok atasa-a liasü; aser ajiang, pai taktang kishitemji melapok, anungji parnok tertangtsü bena arua itemji lapok; aser ajiang, par kiburji atem nung laoa tasü liasü.

²⁶Parnok atasa-a alidang Ehud jena ao, aser süngyanglu chitetba lung alidak atena ao, aser Seirai jentet.

²⁷Kodang pa aru, pai Efraim tenem linük nung jangzü apu, aser Israel chirtem tenem lima nungi pa tama sür alu.

²⁸Pai parnok danga ashi, “Kü sülen anitakang; kechiyong Kibubai nenok tsükchir Moab nunger nenok ket nung agütsüogo;” aser parnok pa sülen alu, aser Moab tsütsülen Yordan tzütendak agi, aser nisung kata süia modaktsü.

²⁹Iba mapang nungji parnok Moab nunger tashi tait nübujung tesa nisung meyi ter tepset; oda nisung kata mejenbu.

³⁰Panüji Moab limaji Israel küboki aru, aser küm lir-anasü tashi linük nung yimjung liasü.

Shamgar

³¹Ehud sülen Anat chir Shamgari chuba, shibai Filistia nunger noklang trok nashi meinba ajok agi tepset; aser paia Israel kümzük.

Obendangertem 4

Debora aser Barak

¹Ehud sür külen Israel purtemi tanaben Kibuba nükdang kechi majung aji inyak.

²Kibubai parnok Hazor nung yimsüsüa aliba, Kanan chuba Yabin ket nung ayok; aser par temeranger arkotongji Sisera, shiba Harosheth-ha-goiim bendanger lima nung liasü.

³Idangji Israel purtemi teyari asoshi Kibuba dang ayimten; kechiaser pa merang talungtsü noklang tuku liasü, aser Israel nübur küm metsü taochi makai kangshi.

⁴Iba mapang nungji Lappidot kinungtsü ainkarla Debora, lai Israel nung obendanger mapa inyakya liasü.

⁵Efraim tenem lima Rama aser Bethel tsüngda nung Debora asangdong kübok lai menli asü; aser Israel nungertemi o bendangi la dangi atu.

⁶Lai Kedesh-Naftali nungi Abinoam chir Barak tajai yoka pa dang ashi, “Israel Tsüngrem Kibubai ne dang yamai memela no? Oang, Tabor tenem nung, Naftali kin aser Zebulun kin nungi ne nübur meyi ter anitenang.

⁷Aser ni Yabin temeranger telok arkotong Sisera-i anir, nenok den Kishon ayong anasa ajuruteptsü asoshi pa talungtsü aser telok anir adokdaksütsü; aser ni nenok ket nung pa agütsütsü.”

⁸Baraki la dang ashi, “Na kü den ora ni aotsü; saka na kü den moli süra ni maotsü.”

⁹Lai langzü, “Atangji ni ne den aotsü; aji saka na koba lenmang nung aor aji agi ne nem khonang magütsütsü, kechiyong Kibubai tetsür ka ket nung Sisera ayoktsü.” Idangji Debora arameso aser Barak den Kedeshi ao.

¹⁰Baraki Zebulun aser Naftali Kedeshi aja; aser nisung meyi ter pa sülen ao; aser Debora pa den aru.

¹¹Tang Mosa toko Hobab nungi jakzükba, Ken nungba Heberji Ken nunger nungi pila-a liasü, aser Kedesh anasa Zaananim nung, sülemdong tonga oagi pa süki süa liasü.

¹²Kodang Sisera dang Abinoam chir Barak Tabor tenemi tuogo ta metetdaksü,

¹³Siserai merang talungtsü noklang tuku, Bendanger Haroshet nungi Kishon ayongi pa den or nisung ajak aniten.

¹⁴Idangji Deborai Barak dang ashi, “Apusoang! Kechiyong Kibubai Sisera ne ket nung agütsüba anogoji tanü lir. Ne madang Kibuba maor ama?” Anungji Baraki Tabor tenem nungi alu aser pa sülen nisung meyi ter alu.

¹⁵Kibubai Sisera aser pa talungtsü ajak aser temeranger telok ajak Barak nokbang nung jenshia odaktsü; aser Sisera pa talungtsü nungi alu aser tetsüng agi ajen.

¹⁶Saka Baraki talungtsü aser temerangertemji Bendanger Haroshet-ha-goiim tashi aria ao aser Siserai aniba telok ajak ka danga manüingi nok agi tepset.

¹⁷Saka Sisera tetsüng agi, Ken nungba Heber kinungtsü Yael, lar süki bushia jena ao; kechiaser Hazor chuba Yabin aser Ken nungba Haber kidong tsüngda nung yimjung liasü.

¹⁸Aser Sisera den ajuruteptsü Yael kimai adok aser pa dang ashi, “Aitadokang, kü kibur, kü dangi aitung, tetsübu, aser pai süki jagi ai aser lai sü agi pa nembang.”

¹⁹Aser pai la dang ashi, “Yimlibilema kü nem tajemtsü tzü tera kua; kechiyong ni tzürar.” Anungji lai mamatzü bongdang ka lapok aser pa nem tajemtsü agütsü aser pa nembanga toktsü.

²⁰Aser pai la dang ashi, “Süki kikümbang nung noktakang, aser kar arua ne dang yangi nisung ka ali asü ta asüngdangra, mali ta shiang.”

²¹Idangji Heber kinungtsü Yaeli süki asongba süng ka bena aru, aser la ket nung kotep ka am aser pa dangi tanemi alu aser ali nung mejangok tashi aji tenapa nung angenloktsü, kechiyong Sisera belemer jungjunga amua oa liasü. Yamaji pa asü.

²²Aser ajiang, Baraki Sisera aria arudang, Yaeli pa den ajuruteptsü tugu aser pa dang ashi, “Arung nai bushiba nisungji ni ne dang sayudi.” Anungji pai lar sük-i ai; aser ajiang yangji Sisera pa tenapa nung süki asongba süng jangoker, tasü ontaka liasü.

²³Anungji iba anogo nung Tsüngremi Israel nübur nem Kanan chuba Yabin agütsü.

²⁴Israel nüburtemi Kanan chuba Yabin anema Tsüngremi Israel tashi itdaktsü aser parnoki pa samatsü.

Obendangertem 5

Debora aser Barak Ken

¹Iba anogo nungji Debora aser Abinoam chir Baraki iba ken tena ashi:

²Israel nung tanishirtemi len anir, nüburtemi mulungbena pei sasa tenlar, Kibubaji sangang!

³Angang, Oh chubatem, tenarong tenang, Oh tongtipurtem; Kibuba dang ni ken atentsü; Israel Tsüngrem, Kibuba dang ni tenüngsang atentsü.

⁴Kibuba, na koda Seir nungi adok, kodang nai Edom moapu nungi adok, alimai atenten, ano anüngtemi jetzüka tsük, hau, mepettemi tzü jenzükdaksü.

⁵Kibuba tsüngdang tenemtemi anakshir, oda oagi Sinai, Israel Tsüngrem Kibuba tsüngdang.

⁶Anat chir Shamgar anogo nung, Yael anogo nung, lentongbang nung nisung meli-i liasü, aser aenlen jajartemi lenrü nung jaja.

⁷Israel nung yimtsüng azünga adok, na Debora Israel nung tetsü ka ama, madok tashi parnok anenadok.

⁸Kodang parnoki tsüngremtem tasen shimtet, idangji süngkhüm nung rara liasü, aser Israel meyirijang lir rongnungi jong mesüra nü ka danga angu asü?

⁹Kü mulungjang Israel walunirtem den lir, mulungbensa tenlaba nüburtem den, Kibubaji sangang!

¹⁰Nenok gado temesüng nung amenertem, nenok shir atem sü tajung nung amener, aser nenok lenmang nung jajartemi iba indang shiang.

¹¹Tzü atadak kentener ola ama parnoki Kibuba takokba indang lephshir, Israel nung, idangji Kibuba nüburtemji süngkhümi alu.

¹²Sakang, sakang, Debora; sakang, sakang, ken ka tenyuan. Aramesoang, Barak, tepuokertem anir oang, Oh Abinoam jabaso.

¹³Idangji tamarenertem tanüngba jaja-a alu; Kibuba nüburtem pa asoshi tashi tulu anema alu.

¹⁴Efraim nungi ajagi parnoki apusoa Amalek lenteni ao; Benjamin, ne sosem den, ne sülen anitak. Makir nungi temeranger tanishirtem alu; aser Zebulun nungi temeranger tanishir mechi abenertem alu;

¹⁵Debora den Issakar tongtipurtem liasü; Issakar koma liasü, yamaji Barak liasü; lenten jagi parnok pa sülen anasa dang nungoka ai. Reuben kin rongnung temulung bushitepba tulu liasü.

¹⁶San telok ajatsü apuba angashitsü, Kechiba nai san kidang ata-a alir? Reuben kin rongnung temulung bushitepba tulu liasü.

¹⁷Yordan atener Gilead ata-a liasü, aser kechiba Dan rongtem den liasü? Asher tzüküm nung ata-a lir, aser pa tanendak mena lir.

- ¹⁸Saka Zebulun aser Naftali nisungtem, parnok taküm agi tenla-a tongbang nung lir.
- ¹⁹Taanak nung Megiddo tzü anasa chubatem aru aser rara; Kanan chubatemira rara, saka parnoki tajangzük taribi sen kecha mangu.
- ²⁰Kotak nungi parnoki rara, petinutemi pei lenmang nung Sisera anema rara.
- ²¹Kishon ayongi parnok oker oadok, alemli aliba ayong, Kishon ayong, Oh kü nela tashi tulu agi jaja-a oang.
- ²²Idangji pa kortem asemtepa jajaba, kor temupu agi jajaba ola tulu adok.
- ²³Meroz atakatemang ta Kibuba tenyari ashi. Idakji alir ajak kanga atakatemang, kechiaser parnoki Kibuba yaritsü maru, tashi tulu anema Kibuba yaritsü maru.
- ²⁴Tetsür ajak dang tepelatilaji, Ken nunger Heber tebuttsü Yael, süki alir tetsür ajak dang temoatsüla.
- ²⁵Siserai tzü meshi, aser lai pa nem mamatzü agütsü; lai mamatzü telong tulu ka su ka nung pa nem bener arutsü.
- ²⁶Lai la ket agi süki asongba süng, aser la teka tajichi agi mapa inyaker koteptsü nung amet; lai Sisera dak angenoktsü, lai pa tekolak jakreptsü, lai pa tenapa ajasatsü aser tupoktsü.
- ²⁷La tsüngdang pa apudak, pa lao, pa longdak; la tsüngdang pai apudak, pa lao; kong pa apudak yangji pa tasü longdak.
- ²⁸Kichiba nungi lai repranga yok, aser ayimten, Sisera tetsüi waya-kichiba ajanga ayimten; kechiba pa talungtsü papigati menur? Kechiba pa talungtsü tetsüng papigati süzüker?
- ²⁹Lar shisa taka tamarentsüri langzüa la dang ashi, hau, la sasa la dang langzür,
- ³⁰Parnoki temakzükba osettem bushitepa, aser lemsateper masü no? Temeranger nisung shia aiür chanu kaka mesüra anana, Sisera nem

temakzükba süoshi tajung, mechtepa yangluba süoshi tajung, kü tekong asoshi anatsülen mechtepa yangluba sü tajung ana.

³¹Yamaji ne tsükchirtem ajonga samajang Oh Kibuba! Saka na meimertemji anü ama lidakjang. Kodang parnok iba tashi nung noktakdir, Idangji linük nung küm lir tesünep liasü.

Obendangertem 6

Gideon

¹Israeli ano Kibuba nükdang kechi majung aji inyak, anungji Kibubai Midian nunger ket nung parnok küm tenet agütsü.

²Midian nungerji Israel den tashi taitba liasü, anungji Israel nüburtemi parnok sasa tenem nung leprungki, lungpok aser mitsatem yanglu.

³Aser kodangsa Israeli metsü prok, Midian nunger Amalek nunger, aser anüdoklen nisungtem atuli parnok makli ta asü;

⁴aser parnok anema arü menli aser Gaza tonga oagi ali nungi tzünütetba raksatsüli ta asü, aser Israel asoshi kecha oset metoktsü, san mesüra nashi mesüra gado kecha metoktsü.

⁵Kechiyong parnok pei kiset shiruru den süki bener atu, süngku lokti ama parnok telok telok ait, parnok aser par ut mezüngdangteti liasü; aser linükji raksatsütsü parnok ajagi ait.

⁶Midian nungeri Israel kanga dang ludaktsü; aser Israel chirtemi Kibuba dang ayimten.

⁷Kodang Israel nüburtemi Midian nunger atema Kibuba dang ayimten,

⁸Kibubai Israel nübur dangi ainkar ka yok; aser pai parnok dang ashi, “Yamai Israel Tsüngrem Kibubai ashir: ni nenok Ijip nungi anir adok, aser alar ki nungi anitet;

⁹Ni nenok Ijip nunger ket nungi kümzük, aser nenok madang nungi parnok aridok, aser parnok lima nenok nem agütsü;

¹⁰aser ni nenok dang ashi, Ni nenok Tsüngrem Kibuba lir, aser nenoki Amor nunger, shir lima nung nenok lir, par tsüngremtem dang akhümtsübu tesayu, saka nenoki kü ola manga.”

¹¹Kibuba tenyar aru aser Ofra nung sülem dong kübok amen, aji Abiezer nunger Yoash meyong liasü; par chir Gideoni, Midian nunger nungi aji miima ayutsü asoshi toztü menügdak wheat tsük netya liasü.

¹²Aser KIBUBA tenyar pa dangi adok aser pa dang ashi, “Kibuba ne den lir, na tashi tulu nisung.”

¹³Idangji Gideoni pa dang ashi, “Oh kü Kibuba, Kibuba onok den lir süra, ajangla kechiba item ajak onok dak ataloker? Onok tsüraburtemi, Kibubai asenok Ijip nungi anir madok ama! ta shira pa tesümgangtsü mapa indang onok dang ashibaji kong ali? Saka tangbo Kibubai onok jentokogo, aser Midian nunger ket nung onok bendanga agütsüogo.”

¹⁴Idangji Kibubai pa dangi meyip aser ashi, “Ne tashi nung iba nungi oang, aser Midian nunger ket nungi Israel kümzükang. Ni na meyoker no?”

¹⁵Gideoni langzü, “Oh Kibuba, ni kodaser Israel kümzüksü? Ajiang, Manase nung kidong tashi maitiba, aser ozü kinunger rongnung ni tilatiba lir.”

¹⁶Saka Kibubai pa dang ashi, “Atangji ni ne den alitsü, aser nai Midian nungerji nisung ka amai dang akoktsü.”

¹⁷Anungji Gideoni pa dang ashi, “Tang ni ne madang taochi ngua lira, kü den jembiba ya na-a ta metettsüsa kü dang temaitsü ka sayuangma.

¹⁸Ni ne dangi kü sempet bener arua ne madang meyutsü tashi na yimlibilema yang nungi tuoma.” Aser pai ashi, “Na tanaben maru tashi ni ata-a alitsü.”

¹⁹“Gideon ai aser nabong chanu ka, aser chiyungtsü efa ka, piyazü meinokba amtsük renemtsü: shiji pai molok ka nung enok, aser pai antzüji po ka nung enok, aser sülemdong küboki aji bener adok, aser tenla.

²⁰Aser Tsüngrem tenyari pa dang ashi, “Shi agiang, aser iba lungma nung piyazü meinokba amtsükji ataloka yuang, aser antzüji shilokang.” Aser yamaji pai inyak.

²¹Idangji Kibuba tenyari pa ket nung aliba ajok tatembanglak jagi shi aser piyazü meinokba amtsük dakji kongshi; aser lung nung jagi mi adok, aser shi aser piyazü meinokba amtsükji rongrep; aser Kibuba tenyarji pa nükdang nungi pila.”

²²Kodang Gideoni ibaji Kibuba tenyar ta metet, pai ashi, “Aiatai, Oh Kibuba! Kechiaser tang ni Kibuba tenyar tejak o tejak jitepa nguogo.”

²³Saka Kibubai pa dang ashi, “Ne den tesünep liang, tetsübuma, na masütsü.”

²⁴Anungji Gideoni idakji Kibuba dang tenladak ka yanglu aser iba tenüng “Yihova Shalom” ta aja. Tanü tashi ibaji Abiezra nunger Ofra nung lir.

Gideoni Baal Tenladak Raksatsüba

²⁵Paonungjisa Kibubai Gideon dang ashi, “Nebuer nashi pungchiji agiang, oda tanabuba nashi pungchi küm tenet alibaji. Aser nebuer meyong Baal tenladakji raksajang, aser iba anasa aliba Ashera süngraji lepzüka yokang.

²⁶Aser iba tenem kolak nungji Kibuba ne Tsüngrem atema tenladak ka yangluang, aser tanabuba nashi pungchiji agia, Ashera lepzüka yokba süngra den aji tarongba tenla agüjang.”

²⁷Idangji Gideoni par kilir nisung ter ani aserKibubai pa dang ashiba ama inyak. Saka pai aji anüngdang inyaktsü yimti nübur aser kinunger dang tsübu nung aonung inyak.

²⁸Kodang yimti nung alir nisungtem anepdang shishi, Baal tenladak raksar, aser iba anasa Ashera lensüker, tenladak tasen yangluba manung nashi pungchi tanabubaji tenlar liasü.

²⁹Anungji parnok kati ka dang asüngdang “Ya shibai inyak?” Kodang parnoki aji kanga junga bushi, ya Yoas chir Gideoni inyak ta bushitet.

³⁰Idangji yimtisangeri Yoas dang ashi “Ner chir anir adokang, pa südaktsütsüla, kechiaser pai Baal tenladak raksaja iba anasa aliba Ashera lepzüka yokogo.”

³¹Saka Yoasi pa anema noktakba telok dang ashi, “Nenoki Baal asoshi noktaker asü? Nenoki Baalji kümzükünür asü? Shibaisa pa asoshi noktakdir anepdang paji südaktsütsü. Baalji shitakba tsüngrem ka sürabang pai pei sasa noktakdakjang, kechiaser nisung kari pa tenladak raksatsüogo.”

³²Anungji panüji Gideon dang Yerub-baal ta aja, koba tetezü, pa anema Baali toktepdakjang, kechiaser pai Baal tenladak raksatsü.

³³Tang Midian nunger, Amalek nunger o anüdoklen alir ajak külemi sentep, aser Yordan atener Yezreel lenten nung amen.

³⁴Idangji Kibuba tanela Gideon madak aru; aser pai jangzü ka apu, aser Abiezra nunger pa sülen aotsü külemi sentep.

³⁵Pai Manase ajakleni osang abener yok; aser parnoka pa sülen anitaktsü külemi sentep, aser pai osang abener Asheri, Zebuluni aser Naftali-i yok; aser parnok den ajuruteptsü lenji atu.

Gideoni San Tezüng Agi Tsüngrem Tendangba

³⁶Gideoni Tsüngrem dang ashi, “Nai ashiba ama, nai Israel kü ket nung kümzüktsü süra,

³⁷ajiang, ni motsüngnem nung san tezüng ataloka yutsüdi; tezüng nungji dang azüngtsü la-a lira, aser ali ajak takong lira, idangji nai ashiba ama, nai Israel kü ket agi kümzüktsü ta ni metettsü.”

³⁸Aser aji yamaji liasü; kechiyong pa tasüngnepji yakta shishi, aser tezüngji külemi ajet nung, tezüng nungi tzü susa ka ajetzük.

³⁹Idangji Gideoni Tsüngrem dang ashi, “Ni ne den tanaben jembiba atema ni anema na ain tadokma ta ni ne dang mepishir, oda tezüng yagi ano na khen tendangtsü mela-angma. Tanbo tezüng ya takong aser ali nungji azüngtzü lidakjangma.”

⁴⁰Paonungji Tsüngremi yamaji inyak. Tezüngji dang takong aser ali ajakji azüngtsü agi sünga liasü.

Obendangertem 7

Gideoni Midian Nunger Akokba

¹Idangji Yerub-baal, aji Gideon aser pa den alir nisung ajak anepdang yakta sak aser Harod tzübu anasa tanendak yanglu. Midian nunger tanendakji parnok tsütsü anüdoklentip lenten Moreh tenem anasa liasü.

²Kibubai Gideon dang ashi, “Ni Midian nunger parnok nem agütsütsü asoshi ne den aliba nisungtemji onsara, ashiko Israeli parnok sasa asüküma, kü ket agi ni kümzük ta ashitsü.

³Anungji tang nüburtem dang shiang, shibasa tsübuseta aser atentena ali, pa Gilead tenem nungi meyipa odakjang.” Aser meyi metsür ana meyipa ao, saka meyi ter anüng.

⁴Saka Kibubai Gideon dang ashi, “Nüburji ano onsara; parnok tzü jagi anir alung, aser ni na asoshi parnok tendangtsü: shiba indang ni ne dang, iba nisung ne den aotsü ta shidir, ne den aotsü; aser ni shir indang, iba nisung ne den maotsü ta shidir paji maotsü.”

⁵Anungji pai parnok tzü jagi anir alu: aserKibubai Gideon dang ashi, “Nisung shia shibai azüi menakba ama, temeli agi tzü menakdir, nai pa pila-a yuang; shibai tzü ajemtsü temokok agi apudaker, yamajisa pila-a yuang.”

⁶Aser teka agi tzü metema arua menakertemji, nisung noklang asem liasü; saka tanüngba nisung ajakji tzü ajemtsü parnok temokok agi apudak.

⁷Aser Kibubai Gideon dang ashi, “Temenaker noklang asem jagi ni nenok kümzüktsü, aser Midian nunger ne ket nung bendanga agütsütsü: aser tanüngba nisung ajak pei talidaki shia odakjang.”

⁸Anungji Gideoni nisung noklang asemji jangzü aser nok o nüji bendaktsü, aser tanüngba Israel nisungtemji pei süki-i yok. Midian nunger tanendakji tetsünglanglen lenten nungji liasü.

⁹Paonungjisa Kibubai pa dang ashi, “Aramesoang, tanendaki parnok anema luang; kechiyong ni aji ne ket nung agütsüogo.

¹⁰Saka nai alutsü tsüburabang, ne kilir Pura den tanendaki luang;

¹¹aser parnoki kechi ashishir nai angashitsü; aser tesülen tanendaki aotsü asoshi ne teka tashi itshidaktsütsü.” Idangji pai pa kilir Pura den nok o nü abener tanendak tematiba jagi alu.

¹²Aser süngku telokti ama, lenten nungji Midian, Amalek nunger, aser anüdoklen alir nisung ajak zükrepa liasü; aser tzüyim nung lisem ama telok telok parnok ut mezüngdangteti liasü.

¹³Kodang Gideon aru, nisung kati pa pungmang pa medemer dang shiya angashi. Pai ashi, “Ni pungmang ka pungmangogo, barley amtsük ka Midian nunger tanendaki mezüa alu aser süki dakji tashi agi tsükshi aser aji pulashi agi ali nung remtaka laodaktsü.”

¹⁴Pa medemer jagi langzüa ashi, “Ibaji tanga kecha masü, saka Israel nunger Yoas jabaso Gideon nok indang ashir. Tsüngremi Midian nunger aser iba telok ajak pa ket nung agütsüogo.”

¹⁵Kodang Gideoni pungmang ashiba aser tetezü angashi, pai Tsüngrem külem; aser pai Israel tanendaki meyip, aser ashi, “Aramesoang, kechiyongKibubai Midian telok nenok ket nung bendanga agütsüogo.”

¹⁶Aser pai nisung noklang asemji telok asem küma lemsa, parnok ajak ket nung jangzü aser mori tazüng, mori telunglen milenpung enoker pai amoktsü.

¹⁷Pai parnok dang ashi, “Kü dak reprangang, aser yamai inyakang: aser ajiang, kodang ni tanendak tematiba jagi tudir, ni koma inyakdir, yamaji nenoki inyaktsü.

¹⁸Kodang ni aser kü den alir ajaki jangzü apudir, idangji tanendak ajak nungi jangzü apuang aser ayimtenang, ‘Kibuba asoshi aser Gideon asoshi!’ ”

Tsükchirtem Aoksaba

¹⁹Gideon aser pa den aliba nisung noklang kaji ayatrem matongdang, parnok mitkar melentepli tanendak tematiba jagi aru. Parnoki jangzüji apu aser parnok ket nung aliba moritemji jakrep.

²⁰Telok asem jagi jangzü apu, aser moritem jakrep, aser milenpungji parnok teka tabelen nung aser parnok teka tajichi nung jangzü aputsü am, aser parnoki ayimten, “Kibuba aser Gideon nok.”

²¹Aser parnok nisung shia parnok alidak tanendak meketa noktak: aser telok ajak asem; aser parnoki ayimten aser parnok jenshidaktsü.

²²Parnoki jangzü noklang asemji apu, aser Kibubai nisung shia pei medemer dak, aser telok ajak anema nok yokdaktsü; aser telokji Zerera tsütsü Beth-shitta tonga, Tabbat anasa, Abelmehola litsü tonga jena ao.

²³Israel nungerji Naftali nungi, Asher nungi, aser Manase ajak nungi jaten, aser Midian nunger aria ao.

²⁴Gideoni Efraim tenem linük ajakleni osang yoka ashi, “Midian nungertem anema alung aser Yordan ayongji agiang, aser parnok jakdang Beth-Bara tashi oa agiang.” Efraim nisung ajak aja aser parnoki Yordan tzüji Beth Bara tashi oa agi.

²⁵Parnoki Midian nunger tongtipur ana Oreb aser Zeeb na apu; aser parnoki Orebji Oreb lung nung tepset, aser Zeebji Zeeb toztü menüngdak tepset, aser Midian nunger aria ao, Oreb o Zeeb na kolakji Yordan ajanger Gideon dangi bener aru.

Obendangertem 8

Midian Nunger Madak Takok Anguba

¹Idangji Efraim nisungtemi Gideon dang ashi, “Kechiba nai onok dang yamai benshir? Midian nunger den raratsü na aodang nai kechiba onok maja?” Aser parnoki pa den o kanga sashia jembi.

²Saka pai parnok dang langzü, “Nenoki inyakba den medemdangtsüsa ni kechi inyaka ali? Efraim nisungtemi tila ka inyakbaji kü kidong ajongai inyakba dang tali masü no?”

³ Tsüngremi Midian tongtipurtem Oreb aser Zeeb nenok ket nung agütsü. Süra nenoki inyakba den medemdangtsüsa ni kechi inyaka ali?” Aser idangji parnok pa anema ain adokbaji süngjema aküm.

⁴Gideon aser pa den nisung noklang asemji kanga lular, saka tsükchir aria Yordan tonga aru aser aji ajang.

⁵Aser pai Sukkot nunger dang ashi, “Yimlibilema kü den alir nisungtem nem chiyungtsü kar agüjang, kechiaser parnok kanga lula-a lir, aser ni Midian chubatem Zeba aser Zalmunna aria aor.”

⁶Saka Sukkot tongtipurtemi ashi, “Onoki ne nisungtem nem chiyungtsü agütsütsüsa Zeba aser Zalmunna tang ne ket nung lir ma?”

⁷Idangji Gideoni ashi, “Ajangla kodang Kibubai Zeba aser Zalmunna kü ket nung agütsüdir, ni nenok temangji lisem lima ayi aser jemben yi agi yisatsütsü.”

⁸Yang nungjagi pai Penueli atu, aser parnok danga kasa ojisa ashi, saka Sukkot nungeri langzüba ama dang Panuel nungeria langzü.

⁹Anungji pai Penuel nunger dang ashi, “Kodang ni yimjung nung meyipa arudir, ni iba mitsa raksatsütsü.”

Zeba aser Zalmunna Akokba

¹⁰Tang Zeba aser Zalmunna Karkor nung liasü, aser par telok parnok den meyi terpungu shi liasü, anüdoklen alir telok ajak nungi anünga aliba ajak, kechiyong nok amer meyi noklang ka ser metsü laoadok.

¹¹Noba aser Jogbeha anüdoklen süki nung alir lenmang jagi Gideon atu, aser temeranger telok denji rara; kechiyong temeranger telok merenemi liasü.

¹²Midian chubatem ana Zeba aser Zalmunna jena ao, saka pai parnok aria oa apu aser parnok temeranger telok ajak samatsü.

¹³Yoas chir Gideon tongbang nungi Heres leni atulen nungi meyipa aru.

¹⁴Pai Sukkot nunger asangur ka pua arua pa dang asüngdangya, aser asanguba jagi pa nem Sukkot nung tanishir aser tamburtem nisung neter tenet zülutsü.

¹⁵Idangji Gideon Sukkot nunger dangi arua ashi, “Zeba aser Zalmunna ajiang, shirnok indang nenoki kü dang metenokja ashi, Ne nübur lumia alir nem onoki amtsük agütsütsüsa Zeba aser Zalmunna ne keti arur asü?”

¹⁶Pai yimti tamburtemji apu aser Sukkot nunger jakdang lisem lima ayi aser jemben yi agi parnokji merenshia sayu.

¹⁷Pai ano Penuel lungki raksatsü aser yimti nung alirtemji tepset.

¹⁸Idangji pai Zeba aser Zalmunna dang asüngdang, “Nenoki Tabor nung tepsetba nisungtemji kobala?” Parnoki langzü, “Na ama parnoka liasü, nisung shia chuba chir mesüka liasü.”

¹⁹Gideoni parnok dang ashi, “Parnokji kü adianutem, kütsü chirtem lir, Kibuba taküm ali nungji, nenoki parnok taküm kümzük asübo nia nenok metepsetla.”

²⁰Idangji pai par chir tambusang Yether dang ashi, “Aramesoang aser parnok tepsetang.” Saka tanur jagi nok mesangtet, kechiaser pa ano asangur dang liasü aser pai tsübu.

²¹Idangji Zeba aser Zalmunnai ashi, “Ne sasa aramesoang, aser onok tepsetang, kechiaser nisungbaji koma-ar pa tashia yamaji lir.” Anungji Gideoni aramesoa Zeba aser Zalmunna lepset, aser parnok ut tekong nung aliba azüktemji pai agi.

²²Idangji Israel nüburtemi Gideon dang ashi, “Onok madak na, ner chir aser ner semchirtemi yimsü sang, kechiaser Midian nunger ket nungi nai onok kümzük.”

²³Saka Gideoni parnok dang langzü, “Ni nenok madak yimsü masütsü, mesüra kü chiria nenok madak yimsü masütsü. Kibubai nenok madak yimsü asütsü.”

²⁴Ano pai parnok dang ashi, “Ni nenok dang langka mepishinür, nenok nisung shia temakzükba oset nungi tenarong küri kü nem agüjang.” Kechiaser parnok Ishmael nunger liasü.

²⁵Parnoki langzü, “Onoki itemji agütsütsü mulunga lir.” Anungji parnoki sü ka alem aser nisung shiai pei-i rakzükba nungi hon küri ka ka yangji enoktsü.

²⁶Pai mepishiba hon agi yangluba tenarong küritem seret odangbaji hon shekel meyi ka ser noklang tenet liasü; itemji Midian chubatemi agiba temaitsü tulokba senti oset, keptang aser nakrema meremba sobutsü medeni, aser parnok ut tekong nung azükba oset medeni liasü.

²⁷Gideoni iba jagi putir temeshi sobutsü ka yanglu aser aji par yimti Ofra nung ayu; aser Israel ajaki iba sülen jabujaria oadok, aser ibajiang Gideon aser par kinunger asoshi sang ka kümadok.

²⁸Yamaji Israel nunger madang Midian ludaktsü aser parnoki joko tekolak angaka matu. Aser Gideon tendak küm lir linük nung anisüngzük liasü.

Gideon Asüba

²⁹Yoas chir Yerub-baal pei kidangi meyipa oa ali.

³⁰Tang Gideon jabaso neter liasü, kechiaser pa kinungtsü aika liasü.

³¹Shekem nung aliba tezüngatsüi pa nem jabaso ka sotsü, aser pai pa tenüng Abimelek aja.

³²Aser Yoas chir Gideon tambur kümer asü, aser tebu Yoas leper nung, Abiezra nunger lima Ofra nung arem.

³³Gideon süli-i Israel nungeri tanaben meyipadok aser Baal sülen jabujaria benshi aser Baal-berith par tsüngrem aküm.

³⁴Aser Israel nungeri Kibubaparnok Tsüngrem, shibai parnok tsükchir ajak nungi ajaklen kümzük, pa mebiletet;

³⁵aser parnoki Yerub-baal, aji Gideon, pai Israel dang tajung ajak inyakaka par kibong dang temeim mesayu.

Obendangertem 9

Abimelek Tasa Tamajung

- ¹Tang Yerub-baal chir Abimelek tetsür kinungertem dangi Shekemi oa tetsü kinunger ajonga dang ashi,
- ²“Shekem senso ajak dang asüngdangang, Yerub-baal chir neter jagi nenok madak yimsü asütsü asü, mesüra nisung kati yimsü asütsü. Nenok asoshi koba tajungba asütsü? Ano ya bilemtetang ni nenok shi aser azü lir.”
- ³Kodang par kinungertemi item o ajak pa atema Shekem nunger ajak dang jembia, parnok mulung Abimelek tsütsü meyip, kechiaser parnoki ashi, “Pa asenok adianu lir.”
- ⁴Anungji parnoki pa nem Baal-berith tekülemdak nungi taribi Shekel neter agütsü, aser Abimeleki iba jagi tagidak makaba samesa nisungtem pa sülen anitaksü taa agütsü.
- ⁵Idangji pai Ofra nung tebuer kidangi ao aser pa adianutem Yerub-Baal chirtem nisung neter lung ka manung tepset, saka Yerub-baal chir tanubusang Yotham anüing kechiaser pai atsükadok.
- ⁶Aser Shekem aser Beth-millo senso ajak Shekem nung sülemdong tongshi anasa Abimelek chuba kümduktsütsü asoshi atenshi.

Yotham O-entepba

- ⁷Kodang aji Yotham dang ashi, Pai Gerizim tenem kolak nung noktak aser parnok dang ayimtena ashi, “Shekem sensopurtem kü dang angang, anungji Tsüngremi nenok dang angatsü!
- ⁸“Kenü anogo süngdongtemi parnok madak yimsü südaktsütsü asoshi chuba ka mezüja shimtetsü ao. Parnoki oliv süngdong dang ashi, 'Na onok chuba sangma.’
- ⁹Saka oliv süngdongi parnok dang langzü, 'Kü toztü koba agi Tsüngrem aser nisung tetushi angur, aji toktsür süngdongtem manung ayipshitsü ni odi ma?’
- ¹⁰Idangji süngdongtemi mungu zünudong dang ashi, 'Na arung aser onok chuba sangma.’

¹¹Saka munguzünudongi parnok dang langzü, 'Kü süngjang tajung aser tanang ya toktsür, süngdongtem manung ayipshitsü ni odi ma?'

¹²Aser süngdongtemi tsükmenatzü dong dang ashi, 'Na arung aser onok chuba sangma.'

¹³Saka tsükmenatzü dongi parnok dang langzü, 'Kü tsükmenatzü yi koba agi Tsüngrem aser nisung, peladaktsür aji toktsür süngdong manung ayipshitsü ni odi ma?'

¹⁴Tatempa süngdongtemi jemben ayi dang ashi, 'Na arung aser onok chuba sangma.'

¹⁵Aser jemben ayi jagi parnok dang langzü, Atangji agi nenoki ni nenok madak chuba shimer süra, ajangla arung kü akhüm nung nenoki temulung leman; aji mesüra jemben-nü nungi mi adokdakjang, aser Lebanon cedar süngdongtem meyoktsü."

¹⁶"Aji asünung, tang nenoki Abimelek chuba kümdaktsübaji asangsang aser shitakba agi süra, aser nenoki Yerub-baal aser par kinunger dang junga benshi süra, aser pa mapa alang inyak süra;

¹⁷kechiyong nenok asoshi kübui rara, aser pa taküm agi tenla-a inyak, aser Midian nunger ket nungi nenok kümzük;

¹⁸aser tanü nenoki kübu kinunger anema adoker, aser pa jabasotem lung ka manung dang nisung tenem ser metsü tepset, aser par kilitsür chir Abimelek ang Shekem senso madak chuba kümdaktsü. Kechiaser paji nenok sosem lir;

¹⁹tanü ajangla nenoki asangsang aser shitakba agi Yerub-baal aser par kinunger dang inyak süra, ajangla Abimelek dak pelashishia liang;

²⁰saka aji oda mesüra, Abimelek nungi mi adokdakjang, aser Shekem senso aser Beth-millo kidong meyokdakjang; aser Shekem senso aser Beth Millo kidong nungi mi adokdakjang aser Abimelek meyokdakjang."

²¹Idangji Yotham tedi Abimelek tsübuba agi Beeru jena oa yangji ali.

²²Aser Abimeleki Israel madak küm asem chuba.

²³Tsüngremi Abimelek aser Shekem senso tsüngda nung temenen tanela ka yok; aser Shekem nungeri Abimelek dak ashikülak agi inyak.

²⁴Ya Yerub-baal chir neter dak teka aiba taa arutsü aser parnok zü par adianutem Abimelek dak atongtsü, shibai parnok tepset, aser Shekem nunger shirnoki pa adianutem tepsettsü ta tashi itdaktsü, iba asoshi lir.

²⁵Shekem nisungtemi pa anema tenem manung arü mendaktsü, aser ilenji aor ajak parnoki rakzükraktem; aser aji Abimelek dang ashi.

²⁶Aser Ebed chir Gaal par sosem den Shekemi ai; aser Shekem nisungtemi pa dak temulung alem.

²⁷Parnok alui ao, aser parnok tsükmenatzü lu nungi tsükmenatzü benden aser itemji menüngzük aser benjong yanglu, aser parnok tsüngrem kidangi ai, aser chia jema Abimelek atakatem.

²⁸Ebed chir Gaali ashi, “Abimelek shiba, aser asenoki pa tenzüksüsa asenok Shekem nunger shiba ali? Pa Yerub-baal jabaso aser pa tongtipur Zebul masü no? Shekem tebu Hamor nenoki tenzü kang; saka kechiba asenoki pa tenzüksü?”

²⁹Iba nisungtem kü ket nung lilasang! Idangjibo ni Abimelek agientsü. Aser pai Abimelek dang ashi, Ne temeranger telok tali kümdakjang aser adokang.”

³⁰Kodang yimti yimsüsür Zebuli Ebed chir Gaal o angashi, pa ain adokdaktsü.

³¹Aser pai Aruma nung Abimelek dangi osang abener yoka ashi, “Ajiang, Ebed chir Gaal aser par sosem Shekemi arua lir; aser ajiang, parnoki na anema yimti ajongmesodagi.

³²Anungji tang aonung oang, na aser ne den alir nisungtem, aser alu nung mita ata-a liang.

³³Aser anü adokli, yakta aramesoang aser yimti jagi nungoka iang; aser ajiang, kodang pa aser pa den alir nisungtem na anema adokdir, nai parnok dak na ajungba ka sang.”

- ³⁴Abimelek aser pa den aliba nisung ajak aonung aramesoa, Shekem anema telok pezüsü nung mita ata.
- ³⁵Aser Ebed chir Gaal adok aser yimti-i ailen süngkhüm nung noktak; aser Abimelek aser pa den alir nisungtem mita alidak nungi arameso.
- ³⁶Kodang Gaali nisungtemji angu, pai Zebul dang ashi, “Ajiang tenem kolaktem nungi nisungtem aludagi!” Aser Zebuli pa dang ashi, “Nai tenemtem akhümji nisung ama angur dang ar.”
- ³⁷Gaali tanaben jembi aser ashi, “Ajiang, linük tiyong nungi nisungtem arudar, aser telok kabo temezünger sülemdong tsütsülen nungi arudar.”
- ³⁸Idangji Zebuli pa dang ashi, “Asenoki tenzüksüsa Abimelekji shiba ta nai ashiba to tangbo ne bang kong ali? Nai sensatsüba nisung itemi masü no? Tang oagi parnok den rara-ang.”
- ³⁹Anungji Gaali Shekem sensopurtem anir Abimelek den raratsü ao.
- ⁴⁰Abimeleki pa aria ao, aser süngkhüm ailen tashi tonga rara nungji nisung aika yirua lao.
- ⁴¹Aser Abimelek Aruma nung ali; aser Zebuli Gaal aser par sosem Shekem nungbo melitettsüsa aridok.
- ⁴²Tananü Shekem nungertem alui ao nungji ibaji Abimelek dang metetdaksü.
- ⁴³Anungji pai pa nisungtemji anir telok asem küma lemsar alu nungji mita ata. Kodang pai nisungtemji yimti nungi adokya angu, pai parnok anema arameso aser parnok tepset.
- ⁴⁴Abimelek aser pa den aliba telokji tejakleni asüm aser yimti süngkhüm lenmang nungji noktaka alidang, telok anati alu nung alir ajak tepset.
- ⁴⁵Iba anogo tepiyong Abimeleki yimti anema rara; aser pai yimtiji agi, aser yangji aliba nisungtem tepset; aser pai yimtiji meshimeshia samatsü aser metsü proka toktsü.
- ⁴⁶Kodang Shekem sensopur lungki nung alirtemi aji angashi, parnoki Elberith tenla ki mitsai ai.

⁴⁷Aser Abimelek dang parnok ajak sentepa lir ta metetdaksü.

⁴⁸Anungji pai pa den alir ajak anir Zalmon tenemi atu. Pai po ka bena aru aser süngdong nungi süngsang kar lepzüka yok, koba pai pa tapubang nung apulok, aser pa den alir nisungtem dang ashi, “Nenoki ni kechi inyakya angu, yamaji nenokia ilunga inyakang!”

⁴⁹Anungji nisung ajaki süngsangtem lepzüc aser Abimelek sülen anitak. Parnoki itemji mitsa nungji nangoktsü aser idakji mi senoktsü. Anungji Shekem lungki mitsa nung aliba nisung ajak tetsür aser tebur meyi ka shi asü.

Abimelek Asüba

⁵⁰Idangji Abimelek Thebezi ao aser aji agi.

⁵¹Saka yimti telung nungji tashi tait mitsa ka liasü, koba nung yimti alir tetsür-tebur ajak jenok. Parnoki aji telunglen nungi shibang aser mitsa kilemi tuadok.

⁵²Abimeleki lungki jagi oa ibaji anema rara. Aser kodang lungki nungji mi senoktsütsü asoshi pa kishiji tonga ao,

⁵³tetsür kati pa tekolak nung temenüంగా lung ka ajonglokja pa tekolak jakreptsü.

⁵⁴Idangji pai yakta pa nok o nü abensang jar ashi, “Ne nok atsütetang aser ni tepsetang. Anungji parnoki kü indang tetsür kati pa tepset ta mashitsü.” Aser pa nok o nü abensangi pa nok atsüteta tsüngoktsü aser pa asü.

⁵⁵Kodang Israel nüburtemi Abimelek süogo ta angu, parnok pei kidangi oadok.

⁵⁶Yamaji pai tebuer chir neter tepseta tebu dang inyakba mapa tamajung asoshi Tsüngremi Abimelek temenen mang ayang, aser ano Shekem nunger mapa tamajung ajak parnok kolak nung Tsüngremi tsükdaksü,

⁵⁷aser parnok madak Yerub-baal chir Yotham atakatem aru.

Obendangertem 10

Tola

¹Abimelek sür külen Israel kümzüksü asoshi Issakar kidong nungi Dodo semchir Pua chir Tola adok. Pa Efraim tenem lima Shamir nung ali.

²Pai Israel küm metsür-ase o bendang, aser asü aser Shamir nung arem.

Jair

³Pa sülen Gilead nunger Jair adok, shibai israel küm metsür-ana o bendang.

⁴Pa jabaso semer liasü, aser parnoki Gado semer nung amen. Gilead lima yimti semer nung parnoki yimsü asü, koba dang tanü tashi Havvoth-Jair ta ajar.

⁵Kodang Jair asü, pa Kamon nung arem.

Yeftha

⁶Tanaben Israel puri Kibuba madang kechi majung aji inyak, aser Baal aser Ashtarot, Siria tsüngrem, Sidon tsüngrem, Moab tsüngrem, Ammon chir tsüngrem, aser Filistia nunger tsüngremtem tenzük; aser parnoki Kibubatoktsü, aser pa metenzük.

⁷Aser Israel anema Kibuba ain adoka pai parnok Filistia aser Ammon nungertem ket nung ayok.

⁸Pakümji parnoki Israel nunger aika kangshi, aser küm terti tashi parnoki Israel nunger Yordan anüdoklen atena or Gilead nung Amor nunger lima alir ajak kangshi.

⁹Aser Yihuda, Benjamin aser Efraim kidong anema raratsü asoshi Ammon chirtemi Yordan atena ao; aji asünung Israel kanga timtema liasü.

¹⁰Idangji Israel nüburtemi Kibuba dang ayimtena ashi, “Onoki na anema temenen benshiogo, kechiaser onoki Tsüngrem sentokadoker Baaltem tenzük.”

¹¹Kibubai parnok dang langzü, “Kodang Ijip nunger, Amor nunger, Ammon, Filistia,

¹²Sidon, Amalek aser Moab nungertemi nenok kangshi, aser nenoki teyari asoshi kü dang ayimten, parnok ket nungi ni nenok mekümzük ama?

¹³Aji saka nenoki ni senzuka toktsü, aser tangar tsüngremtem tenzük, anungji ni joko nenok mekümzüktsü.

¹⁴Oang aser nenoki shimtetba tsüngremtem dang ayimtenang. Nenok timtem mapang nung parnok nem kümzükdakjang!”

¹⁵Saka Israel nüburtemi Kibuba dang ashi, “Onoki temenen menaogo. Ne dang kechi junger ta bilemer aji onok dak inyakang, oda tang onok kümzükang ta onoki mepishir.”

¹⁶Idangji parnoki parnok rongnungi bendanger tsüngremtem endok aser Kibuba tenzük. Aser Israel okrongba asoshi pa jashia liasü.

¹⁷Kodang Ammon nunger ajak külemi Gilead nung amen, Israel nüburtemi atenshi aser Mizpa nung amen.

¹⁸Aser Gilead nisung tongtipurtem kati ka dang ashi, “Ammon nungertem den raratsü shibai tenzükdir, Gilead alir ajak madak paji tongtiba asütsü.”

Obendangertem 11

¹Tang Gilead nunger Yefthaji tashi tulu temeranger ka liasü. Pa nüktapangtatsür chir ka aser pa tebu Gilead liasü.

²Aser Gilead tebutüsü pa nem jabasotem sotsü, aser kodang tebutüsü chirtem tain aküm, parnoki Yeftha aridok, aser pa dang ashi, “Obalar ki nungbo na senmang mamangtsü; kechiyong na tetsür tangar chir lir.”

³Idangji pa adianutem nungi Yefthai jena ao, aser Tob lima nung ali; aser Yefthai samesa nisungtem den medem aser parnok pa den ao.

⁴Mapang tatsüka lir Ammon nungeri Israel den anem.

⁵Aser kodang Ammon nungeri Israel anema rara, Gilead tamburtemi Tob lima nungi Yeftha anir arutsü ao;

⁶parnoki Yeftha dang ashi, “Arung aser asenoki Ammon nunger anema raratsü na onok tanishir sang.”

⁷Saka Yefthai Gilead tamburtem dang ashi, “Nenoki ni mesempa no aser kübu kidang nungi ni maridok no? Kechiba nenok timtem nung alidangbo kü dangi arur?”

⁸Aser Gilead tamburtemi Yeftha dang ashi, “Iba yongjidang tang onoki ne dangi meyipa arur, onok den na aotsü aser Ammon nunger den raratsü, aser Geliad alir ajak madak na onok tekolak asütsü.”

⁹Anungji Yefthai Gilead tamburtem dang asüngdang, “Nenoki ni Ammon nunger den raratsü anir arua, aser Kibubai parnok kü nem agütsüra, ni nenok tekolak kümdaktsütsü ama?”

¹⁰Idangji Gilead tamburtemi Yeftha dang ashi, “Asenok tsüngda nungKibuba kuli asütsü; nai ashi ama atangji onoki inyaktsü.”

¹¹Anungji Gilead tamburtem den pa ao, aser nisungtemi pa parnok madak tekolak aser tanishir kümdaktsü; aser Yefthai pa o ajak Mizpa nung Kibuba madang jembi.

¹²Yefthai Ammon nunger chuba dang osangbenertem yoka ashi, “Kü lima anema raratsü na aruba ya asenok rongnung kechi mangatetep ali?”

¹³Ammon chubai Yeftha osangbener dang yamai langzü, “Kodang Israel Ijip nungi adok parnoki kü lima Arnon nungi Yabbok tashi, aser Yordan ayong tashi agiadokogo. Anungji itemji yimjung nung meyipa agüjang.”

¹⁴Yefthai Ammon nunger chuba dangi tanaben osangbenertem yok.

¹⁵Aser pa dang ashi, “Yamai Yefthai ashir: Israeli Moab lima, mesüra Ammon nunger lima bener mao,

¹⁶saka kodang parnok Ijip nungi atu, Israeli arem ajanga Temerem Tzüyimi ao aser Kadesi aru.”

¹⁷Idangji Israeli Edom chuba dangi osang yoka ashi, “Ner lima ajanga onok odakjang ta onoki mepishir; saka Edom chubai manga. Yamaji ano parnoki Moab chuba dangi yok, saka pai ma ta ashi. Anungji Israel kadesh nung ali.”

¹⁸ Idangji parnoki lisem lima ajanga ao, aser Edom lima aser Moab lima meketa ao, aser Moab lima anüdoklen tsütsü atong, aser Arnon külen tsütsü anen; saka parnoki Moab litsüi mai, kechiyong Arnonji Moab arrtsü liasü.

¹⁹ Idangji Israeli Amor nunger chuba Sihon aser Hesbon chuba dangi osangbenertem yok aser Israeli pa dang ashi, “Nenok lima ajanga ozü limai onok odakjang ta onoki mepishir.”

²⁰ Saka Sihoni par arrtsü atendaktsütsü Israel dak tamang maka; anungji Sihoni par nübur ajak külemi sentepdaktsü, aser Yahaz nung anen aser Israel den rara.

²¹ “Aser Kibuba Israel Tsüngremi, Sihon aser par nübur ajak Israel ket nung agütsü, aser parnoki parnok akok; anungji iba linük aliba Amor nunger lima ajakji Israeli agi.

²² Aser parnoki Arnon nungi Yabbok tashi, aser arem nungi Yordan tashi Amor nunger lima ajak agi.”

²³ “Anungji tang Israel Tsüngrem Kibubai pei nübur Israel madang Amor nunger aridok, süra nai aji aginür asü?

²⁴ Nenok tsüngrem Khemoshi nenok nem kechisa agütsü aji nai magili ma? Aser Kibuba ozü Tsüngremi shirnoksa onok jakdang aridok, itemji onoki agitsü.

²⁵ Na Moab chuba, Zippor chir Balak dang nungi tajungba asü? Pai Israel anema khenbo toktepdang asü mesüra rara asü?

²⁶ Küm noklang asem Israeli Heshbon, Aroer, Arnon yimtitem aser iba temeket ajak nung ali, kechiba nai iba mapang nung itemji lepa magi?

²⁷ Ni na anema tai kecha meinyak, saka nai ni anema raraba agi nai ni aibelendaktsür. Kibuba, o bendangsangi tanü Israel nübur aser Ammon nunger tsüngda o bendangjang ma.”

²⁸ Saka Yefthai osangtem yokbaji Ammon chubai manga.

²⁹Idangji Kibuba tanela Yeftha madaki aru, aser pai Gilead, Manase aser Gilead nung Mizpa ajanga ao.

³⁰Aser Yefthai Kibuba dang atemzüka ashi, “Nai Ammon nunger kü ket nung atangji agütsüra,

³¹ajangla ni Ammon nunger madak takok ngur meyipa arudang ozü ki kishi nungi shiba kü den ajuruteptsü adokdir, Kibuba meyong asütsü, aser ni pa tarongba tenla asoshi agütsütsü.”

³²Anungji Yefthai Ammon nunger den raratsü ao, aser Kibubai pa ket nung parnok agütsü.

³³Aser pai Aroer nungi Minnith tashi yimti metsü, aser Abel Keramim tashi oa parnok jenti tepset. Yangji Ammon nungertemji Israel kübok ayu.

Yeftha Jala

³⁴Kodang Yeftha pei kidangi Mizpai aru, ajiang par jala asüm bener tsüngsanga pa lenji adok. Par tanur laji dang liasü. La dak alaka pa jabaso mesüra jala mali asü.

³⁵Kodang pai la angu, pai pei süoshi shisa aser ashi, “Aiatai kü jala, nai ni kanga ludaktsüogo aser timtemdaktsüogo, kechiaser niKibuba dang langka atemzükogo, koba ni meyipa agitsü makok.”

³⁶Aser lai pa dang ashi, “Oba nai Kibuba dang ne bang lapoker süra ne bang nungi koma adok yamaji kü dang inyakangma, kechiyong Kibubai ne tsükchirtem Ammon nunger dak na asoshi mang yangtsüogo.”

³⁷Aser lai tebu dang ashi, “Ni asoshi ya dang inyakdakjangma, oda ita ana kü kija tokjang angji ni tenemi oa nemzütsü aser ni kü medemertem den kü tasüngtet aiwa mang ayimtsü.”

³⁸Idangji pai langzü, “Oang.” Aser pai la ita ana asoshi pila-a yok. Aser la aser lar medemertem tenemi oa la tasüngtet aiwa mang ayim.

³⁹Ita anaji süir külen lai tebu dangi shilang, aser pai atemzükba ama la dang inyak, aser la tasüngtet aiür ka ama asü. Aser Israel nung ibai yimsü ka aküm,

⁴⁰oda küm shia Israeltsürtemi Gilead nunger Yeftha jala asoshi mangyimba bilemteta anogo pezünü tenemleni oa liasü.

Obendangertem 12

Yeftha aser Efraim Nunger

¹Idangji Efraim nungertem külemi sentep aser Zafon ajanga or Yeftha dang ashi, “Kechiba Ammon nunger den raratsü nai ayong ajanga or onokbo ne den aotsü maja? Onoki ne kolak manung ner ki rongtoktsütsü.”

²Aser Yefthai parnok dang ashi, “Ni aser kü nübur Ammon nunger den kanga anema liasü; aser ni nenok ajadang nenoki parnok ket nungi onok mekümzük.

³Aser kodang nenoki ni mekümzüktsü ta ni ajitet, ni kü taküm kü ket nung amer Ammon nunger anema ajanga ao, aser Kibubai parnok kü ket nung agütsü; ajangla kechiba tanü nenok kü den raratsü atu?”

⁴Idangji Yefthai pei nübur ajak aniten aser Efraim den rara; aser Gilead nisungtemi Efraim amak, kechiaser parnoki ashi, “Nenok Efraim nungi ajenertem, nenok Gilead nunger, Efraim aser Manase rongnung alirtem.”

⁵Aser Efraim nunger anema Gilead nungeri Yordan tzütendak agi. Aser kodang Efraim nungi ajener kari, ni süia odakjang, ta shidir, Gilead nungeri pa dang ashi, “Na Efraim nunger asü?” Kodang pai nunga ta shidir,

⁶parnoki pa dang ashi, Ajangla Shibboleth ta shiang, aser pai ashi Sibboleth; kechiyong pai ola shitak madoktet; idangji parnoki pa pua aruli aser Yordan tzütendak tepsetli asü. Aser iba mapang nung Efraim nunger meyi lir-ana tepset.

⁷Yefthai küm trok Israel o bendang. Ajiser Gilead nungba Yeftha asü, aser Gilead nung pei yimti nung arem.

Ibzan, Elon Aser Abdon

⁸Pa sülen Bethlehem nunger Ibzani-i Israel o bendang.

⁹Pa jabaso semer liasü; aser jala semer pai rabir den kibong kümdaktsü, aser par jabaso asoshi bendanglen nungi jala semer aniok. Aser pai küm tenet Israel o bendang.

¹⁰Ajiser Ibzan asü, aser Bethlehem nung pa arem.

¹¹Pa sülen Zebulun nunger Eloni Israel o bendang; aser pai küm ter Israel o bendang.

¹²Ajiser Zebulun nunger Elon asü, aser Zebulun lima Ajjalon nung arem.

¹³Pa sülen Pirathon nunger Hillel jabaso Abdoni Israel o bendang.

¹⁴Pa jabaso lir aser semchir tebur semer liasü, aser parnoki gado neter nung asang; aser pai küm ti Israel o bendang.

¹⁵Aser Pirathon nunger Hillel jabaso Abdon asü, aser Amalek nunger tenem lima Efraim linük nung Pirathon nung arem.

Obendangertem 13

Samson Asoba

¹Tanaben Israel nungeri kechi Kibuba nükdang majung aji inyak; aser Kibubai parnok Filistia nunger ket nung küm lir agütsü.

²Dan kidong nungi Zora nunger ka tenüng agi Manoa liasü; aser tebuttsü tapung liasü, tanur maso.

³Aser Kibuba tenyarji tetsürla dangi adok, aser ashi, “Ajiang, na tapung aser tanur masor; saka na mashisa alitsü aser jabaso ka asotsü.”

⁴Aji asü nung kümdangang, yi mesüra mejemtzü tejem, aser memerükba kecha techi.

⁵Kechiyong angang, na mashisa alitsü aser jabaso ka asotsü. Pa kolak nung kusünok mataloktsü, kechiaser tasodang nungi tanurji Tsüngrem dang Nazirit ka alitsü; aser Filistia nunger ket nungi pai Israel kümzüktsü tenzüktsü.

⁶Idangji tetsür jagi arua pei kinungpu dang ashi, “Tsüngrem nisung ka kü dangi aru, aser pa tejak Tsüngrem tenyar mesüka, kanga tetsübuttsü liasü; pa kolen nungiar ni pa dang masüngdang aser pai kü dang pa tenüng mashi;

⁷saka pai kü dang ashi, ajiang na mashisa akümtsü, aser jabaso ka asotsü; anungji yi mesüra mejemtzü tejem; aser memerükba kecha techi, kechiyong tanurji tasonü nungi pa tasünü tashi Tsüngrem dang Nazarit ka alitsü.”

⁸Idangji Manoi Kibuba dang mepishi, aser ashi, “Oh Kibuba ni ne dang sarasademer, nai yokba Tsüngrem nisungbaji onok dangi yokangma, aser tasotsü aliba tanur denji onoki kechi inyaktsüar onok dang sayuangma.”

⁹Tsüngremi Manoa ola anga aser Kibuba tenyarji tetsürla dangi la moapu nung mena alidang aru saka kinungpu Manoa la den mali asü.

¹⁰Aser tetsürlaji ilunga asüm aser la kinungpu dang ashi, “Ajiang, kenü kü dangi adokba nisung to kü dangi adoka lir.”

¹¹Manoa arameso aser tebuttsü sülen ao, aser nisung dang jagi arua pa dang ashi, “Iba tetsür dang jembiba nisungji na asü?” Aser pai ashi, “Nia”

¹²Manoi ashi, “Kodang ne o atalokdir, tanurba taküm yimya kechi asütsü, aser pai kechi inyaktsü?”

¹³Kibuba tenyari Manoa dang ashi, “Ni tetsürla dang ashiba ajak lai kümdanga liang.

¹⁴Tsükmenatzü nungi adokba kecha lai machitsü, mesüra la nem yi mesüra mejemtzü tejemdaktsü, mesüra memerükba oset kecha machitsü; ni la dang melaba ajak la nem benshidakjang.”

¹⁵Manoi Kibuba tenyar dang ashi, “Yimlibilema onoki na sotnür, aser na asoshi nabong chanu ka renemtsüdi.

¹⁶Aser Kibuba tenyari Manoa dang ashi, nai ni sotaka, ni ne chiyungtsü machitsü; saka nai tarongba tenla ka renemra, idangji Kibuba nem agüjang.”

¹⁷Manoi Kibuba tenyar dang ashi, “Ne o atalokdang onoki ne dang akhümstübu sayutsü asoshi, ne nüng kechi?”

¹⁸Kibuba tenyari pa dang ashi, “Ya tesüngmangtsü ta meteta kechiba nai kü nüng asüngdang?”

- ¹⁹Anungji Manoi nabong chanuji chiyungtsü tenla den agi, aser Kibuba, shibai tesümgangtsü inyaker, pa nem aji lung manung tenla.
- ²⁰Kodang tenladak nungi milakji anüngleni atu, Kibuba tenyarji Manoa aser tebutsü nati repranga alidang milak nung atu; aser parnok tejak ali nung rembang.
- ²¹Saka Kibuba tenyarji joko Manoa aser tebutsü dangi madok. Idangjiang Manoi pa Kibuba tenyar ta metet.
- ²²Manoi tebutsü dang ashi, “Atangji asenbo asütsü, kechiaser asenoki Tsümgrem nguogo.”
- ²³Saka tebutsü pa dang ashi, “Kibubai asenok tepsettsü ka asü nungbo, pai tarongba tenla aser chiyungtsü tenla asen nungi magizükla, mesüra ya ajaki asenok dang mesayula, mesüra iba amai asenok nem tang memettdaktsüla.”
- ²⁴Aser tetsür jagi jabaso ka aso, aser pa tenümg Samson aja; aser tanurji ain, aser Kibubai pa moatsü.
- ²⁵Aser Zora aser Eshtaol tsümgda nung Mahaneh-dan nung pa dak Kibuba tanelai ajongshitsü tenzük.

Obendangertem 14

Samson aser Timnatsür

- ¹Samson Timnai alu, aser Timna nung pai Filistia nunger jala rongnung tetsür ka angu.
- ²Idangji pa atu, aser tebu o tetsü na dang ashi, “Ni Timna nung Filistia nunger jala rongnung tetsür ka nguogo; anungji tang kü kibutsü asütsü la anir arujang.”
- ³Saka tebu o tetsü nati pa dang ashi, “Memejeptokba Filistia nunger nungiang na kibutsü agitsüba, ner sosem jala rongnung mesüra asen nübur rongnung tetsür ka danga mali no?” Saka Samsoni tebu dang ashi, “La kü nem anir arujang; kechiaser ni la dak saklok.”

⁴Saka tebu aser tetsü nati aji Kibuba nungia ta memetet; kechiyong Filistia nunger anema pai mapang ka ajia liasü. Iba mapang nung Israel nunger Filistia bangdak kübok liasü.

⁵Idangji Samson, tebu aser tetsü den, Timnai alu, aser pa Timna tsükmenatzü lui aru; aser ajiang, molusongzü pungtu kati pa dak arüloktsü;

⁶aser Kibuba tanela tashi tulu pa madak aru; aser pai nabong chanu ka shisaba amai, molusongzüji shidang; aser pa ket nung kecha mali asü, saka pai kechi inyak aji tebu o tetsü na dang mashi.

⁷Pa alu aser tetsür denji jembi; aser Samsoni la dak saklok.

⁸Aser kenpiga lir, pai la agitsü meyip; aser pai molusongzü tasü mangji reprangtsü ai, aser ajiang, molusongzü temang nungji ninang metema, aser mojitzü liasü.

⁹Pai aji teka nung am, aser pai chiyunga ao; aser pa tebu aser tetsü dangi aru, aser parnok nem agütsü, aser parnoki achi. Saka pai molusongzü tasü mang nungi agizük ta parnok dang mashi.

¹⁰Samson tebu tetsürla dangi alu, aser Samsoni yangji benjong ka yanglu; kechiyong yamaji asangurtemi inyaka liasü.

¹¹Aser kodang nisungtemi pa angu, parnoki pa den alitsü medemer semer anir aru.

Samson O-entepba

¹²Samsoni parnok dang ashi, “Tang ni nenok dang teratatsü ka asüngdangdi: benjong tenetnü tsüngda nungji nenoki kü dang aji kechiar shitetra, aser bushitetra, idangji ni nenok nem kümpa semoksü semer aser benjong semoksü semer agütsüdi.

¹³Saka nenoki aji kü dang meratetra, idangji nenoki kümpa semoksü semer aser benjong semoksü semer kü nem agütsütsü.” Aser parnoki pa dang ashi, “Onoki angadi, ne teratatsüji shiangjong,”

¹⁴aser pai parnok dang ashi: “Tachisang nungi langka tachitsü adok, Tashi tait nungi langka tanang adok.” Aser asemnü nunga parnoki teratatsüji kechiar meshitet.

¹⁵Pezünübuba nung parnoki Samson tebutüsü dang ashi, “Teratatsüji kechiar nebuba mesüzükang, aji mesüra na aser nebuer ki onoki mi agi rongtoktsütsü. Onok sensak tendaktsütsü nai onok jatep asü?”

¹⁶Aser pa madang Samson kibutsüi ajeb, aser ashi, “Nai ni tesempa ang sempar, nai nibo memeimer; ozü yimer madang nai teratatsü ka agütsü, aser aji kechiar nai kü dang mashi.” Aser pai la dang ashi, “Ajiang, ni kübu o kütsü na danga mashi, aser ne dangbo shidi ma?”

¹⁷Aser parnok benjong matem tashi lai tenetnü ajeb; aser tenetnübuba pai la dang ashi, kechiaser lai pa kanga anung. Idangji lai pei yimer dang teratatsüji ashi.

¹⁸Tenetnüba nung ano anü maidangsa yimti nisungtemi pa dang ashi, 'Ninang mojitzü dang kechi tanangba? Molusongzü dang nungi kechi tashi taitba?' Samsoni parnok dang ashi, “Nenoki kü nashi lamden alihi mangensa asübo, nenoki kü teratetsüji mebushitetla.”

¹⁹Idangji Kibuba tanela tashi agi pa dangi aru, aser pai Ashkeloni lua par semer tepseta parnok süoshi rakzük aser aji teratetsü shiteter nemji agütsü. Aser pa mit kanga adoka tebuer kidangi shilang.

²⁰Aser Samsoni tebutüsü pa medemer shibai pa mein, pa nem agütsü.

Obendangertem 15

Samsoni Filistia Nung Alu Rongtsüba

¹Kenpiga lir Wheat aluruwa mapang Samson nabong chanu ka bener tebutüsü semdangi alu. Pai ashi, “Ni kübutüsü taktangi aitsü.” Saka la tebui pa aitsü memela.

²Pai ashi, “Atangji nai la kanga sempar ta ni bilemer, anungji ni la ne medemer nem agütsüogo. Tenu la dang nungi tobur tajungba masü no? Anungji la ang agiang.”

³Samsoni parnok dang ashi, “Tanbo ni Filistia nunger dang inyakba atema kü dak atongtsü mali.”

⁴Anungji Samsoni oa shirong noklang asem apu, aser milenpung bena aru; aser pai teben o teben na alentep aser teben anana tsüngda nung milenpung kaka alenloktsü.

⁵Kodang pai milenpung nungji mi tsüklok, pai shirongtemji Filistia nunger lu tsük adoka alidak jagi odaktsü; aser tsükpong aser tsük adoka aliba aser oliv tsüki rongtoktsü.

⁶Idangji Filistia nungeri ashi, “Ya shibai inyak?” Aser parnoki ashi, “Timna nungba tanük Samson; kechiaser pai pa kibutsü agi aser la par medemer nem agüjadok.” Aser Filistia nungeri atu, aser la aser la tebu mi agi rongset.

⁷Samsoni parnok dang ashi, “Nenoki kü dang yamai inyaker süra, nia nenok dak mang mayang tashi manentsü.”

⁸Aser pai parnok telongpu aser tepi yiruja aika tepset. Idangji pai Etam lung jakmai lua idakji ali.

Samsoni Filistia Nunger Akokba

⁹Idangji Filistia nunger Yihuda nung tua anen aser tanendak yanglur Lehi amak.

¹⁰Anungji Yihuda nisungtemi asüngdang, “Kechiba onok anema nenok aru?” Parnoki langzü, “Onok Samson pua alentsü asoshi oda pai onok dang inyakba ama pa danga inyaktsü atu.”

¹¹Idangji Yihuda nisung meyi asem Etam lung jakma jagi alu, aser Samson dang ashi, “Filistia nunger asenok madak yimsüsürtem ta nai memetet no? Ajangla ya nai onok dang kechi inyak? Pai parnok dang ashi, kü dang parnoki inyakba ama nia parnok dang inyak.”

¹²Parnoki pa dang ashi, “Filistia nunger ket nung onoki na agütsütsü asoshi na alentsü onok alu. Samsoni parnok dang ashi, nenok sasa ni metepsettsü ta azüngashiangma.”

¹³Parnoki pa dang ashi, “Masü, onoki na odang alentsü aser parnok ket nung agütsütsü; onoki na metepsettsü.” Anungji parnoki pa lisü tasen ana agi alen aser pa lung nungjagi bener atu.

¹⁴Kodang pa Lehi-i aru, Filistia nungeri pa den ajuruteptsü washia atu; aserKibuba tanela tashi agi pa madaki aru, aser pa tepen nung aliba lisüji kümpok nung mi kaoba mesüka liasü, aser pa teben alenbaji yimsa-a oadok.

¹⁵Pai gado tekümret tajem ka angu, aser pa teka adoka aji ajepa aru, iba jagi pai nisung meyi ka tepset.

¹⁶Aser Samsoni ashi, Gado ka tekümret agi, nangtep nangtepa; Gado tekümret ka agi, nisung meyi ka ni tepset.

¹⁷Kodang pa jembiba anen, pai tekümretji pa ket nungi mereptokadok; aser iba li dangji Ramath-lehi aja.

¹⁸Aser pa kanga tzüra-a liasü, aser pai Kibuba dang aja aser ashi, “Ne tenzüker ket agi iba tekümzüker tulu nai melaogo; aser ni tang tzüra agi asütsü no, aser memejeptoker ket nung tsüktsü no?”

¹⁹Aser Lehi nung aliba ali tarokdak Tsüngremi lapoka sangdang, aser iba nungi tzü apok; aser kodang ajem, pa tanela tanaben aru, aser pa asentenshi. Anungji iba tenüngji En-Hakor ta aja, tanü tashi Lehi nung lir.

²⁰Aser Filistia nunger tendak pai küm metsü Israel o bendang.

Obendangertem 16

Samson Gaza Nung

¹Aser Samson Gazai ao, aser angji pai nüktapangtatsür ka angu, aser pa la dangi ai.

²Aser Gaza nunger dang Samson aruogo, ta metetdaksü; aser parnoki pa meketbang, aser aonung tepiyong süngkhüm nung mita ali, aser aonung tepiyong ajemajema ashi, “Anepdang mesangwa tashi asenoki ata-a lidi, ajiser asenoki pa tepsetdi.”

³Aser ayatrem tashi Samson mejanga ali, aser ayatrem nung pa arameso aser yimti süngkhüm kishi dak aser tongshi ana dak amet, aser itemji atsütet, tarütangtsü ajak, aser pa tapubang nung itemji apur Hebron jakdang aliba tenem kolaki bener atu.

Samson aser Delila

⁴Iba sülen Sorek lenten nung tetsür ka tenüng agi Delila pai meim.

⁵Aser Filistia nunger kiburtem la dangi aru aser la dang ashi, “Pa mesüzükang, aser pa tashi tulu kong lir, aser asenoki pa alentsü aser pa madak kibur asütsüsa, kechi tasa agi asenoki pa aputsü, aji reprangang; aser onok shiai ne nem taribi noklang terka ka agütsütsü.”

⁶Delilai Samson dang ashi, “Na tashi tulu kong ali, aser na koda alentettsü aser azükoka yutettsü, aji yimlibilema kü dang shiangma.”

⁷Samsoni la dang ashi, “Mekongi aliba lijak anem tenet agi parnoki ni alenra, idangjibo ni tashi meiti akümstsü, aser tangar nisung ama dang alitsü.”

⁸Idangji Filistia nunger kiburtemi la nem mekongi aliba lijak anem tenet bener arutsü, aser item jagi lai pa alen.

⁹Tang taktang telungba nung lai nisung mita atadaktsü. Aser lai pa dang ashi, “Samson, Filistia nunger na aputsü arur!” Saka milak nung angjang ka arongba mesüka lijak anemji pai tokdangadok. Anungji pa miim tashiji kong nungiar aji mungutet.

¹⁰Aser Delilai Samson dang ashi. “Ajiang, nai ni mezüngmeshiogo, aser kü dang yazüogo: yimlibilema na koda alentsüar, tang kü dang shiangma.”

¹¹Aser pai la dang ashi, “Parnoki mamshidangba lisü taseni ni alenra, idangji ni tashi mait akümstsü aser tangar nisung ama dang alitsü.”

¹²Anungji Delilai lisü tasen bena arua item jagi pa alen. Aser taktang telung nung lai nisungtem miima yur, pa dang ashi, “Samson, Filistia nunger na aputsü arur!” Saka pai pa tepen nungi lisüji angüsü angjang ka ama dang toktang.

¹³Aser Delilai Samson dang ashi, “Tang tashi nai ni mezüngmeshiogo, aser yazüogo. Na koda alentsüar kü dang shiangma.” Aser pai la dang ashi, “Kü kolak nung ku tejong tenet sü nung taksemra aser aji akanga sentaktepra, idangji ni tashi mait aser tangar nisung ama akümtsü.”

¹⁴Anungji pa mejanga alidang Delilai ku tejong tenetji sü nung taksem; aser itemji lai akanga sentaktep, aser pa dang ashi, “Samson, Filistia nunger na aputsü arur!” Saka mejangba nungi pa sak, saka takradong, sütakba aser alem atsür oadok.

Samsoni Pa Tashi Ashiba

¹⁵Aser lai pa dang ashi, “Ne mulungjang kü den mali nung nai koda, Ni na meimer ta shitet? Nai ni asemben mezüngmeshiogo, aser nai ne tashi tulu kong ali aji kü dang mashir.”

¹⁶Aser kodang lai pa anogo shia kanga anung, aser pa ajongshi, pa nela laksetadok.

¹⁷Aser pai la dang pa mulung ajak metetdaksü, aser la dang ashi, “Kusünok kodanga kü kolak nung matalokdang; kechiyong kütsü nu menden nungi ni Tsüngrem asoshi Nazarit lir. Kü ku südokra, idangjibo, kü tashi-i ni toktsütsü, aser ni tashi meiti akümtsü, aser tangar nisung ama tashi meiti akümtsü.”

¹⁸Kodang Delilai la dang pa mulung ajak pai shiogo ta ajitet, lai Filistia nunger kiburtem tajai yoka ashi, “Tanbo atung, kechiyong pai kü dang pa mulung ajak shiogo.” Idangji Filistia nunger kiburtem la dangi atu, aser parnok ket nung senji bener la dangi atu.

¹⁹Aser lai pa la tepi manung mejangdaksü, aser lai nisung ka aja, aser pa nem pa tekolak nung ku tejong tenetji südokdaksü. Idangji lai pa kangshitsü tenzük, aser pa tashi oadok.

²⁰Aser lai ashi, “Samson, Filistia nunger na aputsü arur!” Aser amua aoba nungi pa sak, aser ashi, “Ni akhi amato oadoktsü aser kü sasa sadema alitsü.” Saka Kibubai pa toktsüogo ta pai memetet.

²¹Aser Filistia nungeri pa pua arua, pa tenük aroktoktsü; aser Gazai pa anir alu, aser yongmen yinzü agi pa alen, aser tepuokdak pai tsük menüing.

²²Saka ku südoker külen pa tekolak nung tanaben ku meyitsü tenzük.

Samson Asüba

²³Tang Filistia nunger kiburtemi parnok tsüngrem Dagon nem tenla tulu agütsütsü aser pelateptsü tenzük, kechiaser parnoki ashi, “Asen tsüngremi asen tsükchir Samson asen ket nung agütsüogo.”

²⁴Kodang nisungtemi pa angu, parnoki pei tsüngrem tenüing sanga ashi, “Asen tsüngremi asen tsükchir asenok ket nung agütsüogo, shibai asen lima raksatsü aser asenoka aika tepset.”

²⁵Kodang parnok mulungjang aka-asoa aküm, parnoki ashi, “Asenok pelateptsü asoshi Samson jaang”. Anungji parnoki tepuokdak nungi Samson aja, aser pai parnok asoshi asayadaktsü. Aser parnoki pa tongshi tsüngda nung noktadaksü,

²⁶aser Samson pa teka nung amba tanur dangji ashi, “Ni metaloktsü asoshi ki tangeta aliba tongshiji kü nem mimdangdakjang.”

²⁷Tang kiji tebur aser tetsür agi sünga liasü, aser Filistia nunger kibur ajak yangji liasü, aser kilem manung tebur aser tetsür meyerijang asem shi Samson asayaba repranga liasü.

²⁸Idangji Samsoni Kibuba dang aja, aser ashi, “Oh Kibuba Tsüngrem ni ne dang mepishir, ni bilemtetangma aser tashi itdakjangma, ni ne dang mepishir, tanbai dang, Oh Tsüngrem, oda kü tenük ana asoshi ni Filistia nunger dak mang ayangtsüsa.”

²⁹Aser Samsoni ki tangeta aliba tiyong tongshi ana dak amet, aser pai item dak metalok, ka pa tajichi agi, aser kaji tabelen agi sot.

³⁰Aser Samsoni ashi, “Filistia nunger den ni südakjang.” Aser pa tashi ajak agi pai angema alu; aser kiji kiburtem madak aser yangji ia alir ajak madak lao. Anungji taküm alidang pai kwi tepset, iba dang nungi pa asüidang tepsetba timba liasü.

³¹Idangji pa adianu aser par kinunger ajak alu aser pa bener tua Zora aser Eshtaol tsüingda pa tebu Manoa leper nung arem. Pai küm metsü Israel o bendang.

Obendangertem 17

Mika Süngyanglu

¹Efraim tenem lima nung nisung ka tenüing agi Mika liasü.

²Pai tetsü dang ashi, “Ne sen taribi noklang terka samaba atema nai atakatema jembiba kü narongi angashiogo. Ajiang iba senji kü den lir, kechiaser ni ibaji agi.” Idangji tetsüi ashi, “Kü chir, Kibubai na moajangma.”

³Kodang pai sen noklang terkaji pa tetsü nem meyipa agütsü, lai ashi, “Ni iba sen jagi kü chir nem süngyanglu ka melutettsü asoshi Kibuba nem bendanga agütsür. Anungji ni aji ne nem meyipa agütsütsü.”

⁴Kodang pai senji tetsü nem meyipa agütsü, lai taribi sen noklang ana agiteta aji taribi atsünger nem agütsü, shibai temulutetba süngyanglu noksa ka yanglu. Aser itemji Mika kidang yutsü.

⁵Aser iba nisung Mika, tsüngrem ki ka liasü, pai putir temeshi sobutsü aser terafim yanglu, aser par chir ka bendanga agütsü, shiba pa putir aküm.

⁶Item anogo nung Israel nung chuba mali asü; nisung shiai pei sünütsü dang asü.

⁷Iba mapang nungji Yihuda lima Bethlehem nung Levi nunger asangur ka liasü.

⁸Pai Yihuda lima Bethlehem yimtiji toktsür talidak ka bushia ao. Pa aodang Efraim tenem lima nung Mika kidangi aru.

⁹Mikai pa dang asüngdang, “Na kong nungi arur?” Pai langzü, “Ni Yihuda lima Bethlehem nung Levi nunger ka lir, aser ni talidak ka bushia senzür.”

¹⁰Mikai pa dang ashi, “Kü den liang, aser kübu ka amai aser kü putir ka amai kümang, aser ni ne nem küm ka nung taribi sen ter agütsütsü, aser sobutsü tabensa ka aser ne chiyungtsü agütsütsü.” Aser Levi nungbaji ai.

¹¹Anungji Levi nungbaji nisungba denji alitsü mulungtet aser asangubaji par jabaso rongnung ka ama pa madang liasü.

¹²Aser Mikai Levi nungbaji meshiteta bendanga agütsü, aser asangur nisungji pa putir aküm, aser pa Mika kidang liasü.

¹³Idangji Mikai ashi, “Tangbo Kibubai ni azükarutsütsü ta ni metet, kechiaser kü putir asütsü Levi nunger ka lir.”

Obendangertem 18

Mika aser Dan Kidong

¹Item anogo nung Israel nung chuba maliasü; aser item anogo nung Dan kini pa pei alitsü asoshi senmang ka bushia liasü; kechiyong iba anogo tashi Israel kin rongnung parnok senmang kecha parnok dangi marui liasü.

²Anungji Dan nungeri parnok kin yongsük ajonga nungi tasü tait nisung pungu, Zora nungi aser Eshtaol nungi, linük ladangtsü aser süjema senzütsü yok; aser parnoki parnok dang ashi, “Oang aser alimaji süjema senzüang.” Aser parnoki Efraim tenem lima, Mika kidangi aru, aser yangji anen.

³Parnok Mika kidang alidang, parnoki Levi nungba asangur olaji shitet; aser parnoki meyip aser pa dang ashi, “Shibai na yagi anir aru? Idaki na kechi inyaker Yangi ne mapa kechi?”

⁴Mikai pa dang kechi inyak, item ajak pai parnok dang shia liasü, aser pai ashi, “Pai ni aar ayu, aser ni pa putir lir.”

⁵Parnoki pa dang ashi, “Onoki ne dang mepishir, onok aoba ya takok angutsü mangutsü Tsüngrem nungi metetdakjangma.”

⁶Putir jagi parnok dang langzü, “Yimjung nung oang. Nenok aotsüba lenmangji Kibubai mulungba lir.”

⁷Idangji nisung punguji pila aser Laishi aru, aser yangji aliba nisungtem angu, koda parnok Sidon nunger mesüka ajem ajema aser kümzüka aliba angu; kechiyong yangji parnok dang tamajung inyaktsüsa tashi aliba shinga mali, aser parnok Sidon nunger nungi talang nung liasü, aser nisung shinga den kecha sentaktepa mali.

⁸Kodang parnok Zora aser Eshtaoli aru, parnok adianutemi parnok dang asüngdang, “Nenok osang kechi?”

⁹Parnoki ashi, “Aramesoang, parnok anema asenoki tudi: kechiyong onoki alimaji nguogo; aser ajiang, aji kanga junger: aser nenok ajem ajema alitsü no? Aotsü aser alimaji agitsü asoshi anüalema teli.

¹⁰Kodang nenok odir, tesüngjem nung aliba nübur alima kati arutsü, aser alimaji tulu; kechiaser Tsüngremi aji nenok nem agütsüogo; alima nung aliba kecha agi manüngtsüba alinük ka lir.”

¹¹Zora aser Eshtaol nungi Dan nunger kinunger, nisung noklang trok rara sobutsü sobur ao.

¹²Parnok atu, aser Yihuda nung Kiriath-jearim nung anen, anungji tanü tashi iba dangji parnoki Mahaneh-dan ta ajar; ibai Kiriath-jearim sülen lir.

¹³Aser idak nungjagi, parnoki Efraim tenem lima ajanga ao, aser Mika kidangi aru.

¹⁴Idangji Laish lima ladangi aor nisung pungu jagi parnok adianutem dang ashi, “Item kidang putir temeshi sobutsü ka aser terafim, aser süngyanglu ka aser temulutetba noksa ka lir ta nenoki meteter ma? Anungji tang nenoki kechi inyaktsü bilemdangang.”

¹⁵Aser parnoki ilen nung jagi meyip, aser Levi nunger asangubar kidangi Mika alidaki aru, aser pa koma ali asüngdang.

¹⁶Aser nisung noklang trok shirnok Dan chirtem liasü; rara sobutsü sobur süngkhümi ailen noktak.

¹⁷Aser alima ladangi aoba nisung punguji atu, aser ilen jagi ait, aser süngyanglu, putir temeshi sobutsü, terafimji aser temulutetba noksa bena aru; putirji süngkhümi aiba lenmang nung rara sobutsü sobuba nisung noklang trok denji noktak.

¹⁸Kodang itemi Mika kidangi ai, aser süngyanglu, putir temeshi sobutsü, terafim aser temuluba noksa bena aru, putir jagi parnok dang ashi, “Nenok kechi inyaker?”

¹⁹Parnoki pa dang ashi, “Na ajem ajema liang, ne ket agi ne bang nembangang, aser onok den arung, aser na onok tebu ka aser putir ka sang. Na asoshi nisung ka kidang putir asütsü tajungba asü, mesüra Israel nung kin ka aser kibong madak putir asü tajungba masü no?”

²⁰Aser putirji temulung pela-a liasü, aser putir temeshi sobutsü, terafim, aser süngyanglu aben aser nüburtem den ao.

²¹Anungji parnok meyip aser pila-a ao, aser tila tanur o kiset shiruru aser osettem parnok jakdang ayu.

²²Kodang Mikar kidang nungi parnok apiga ao, Mikar ki anasa aliba nisungtem külemi sentep, aser Dan chirtemji menep.

²³Aser parnoki Dan chirtem dang ayimten, aser parnoki pei tejak meyip, aser Mika dang ashi, “Telok yamai arutsüsa na kechi agi timatemer?”

²⁴Pai ashi, “Nenoki ni yangluba tsüngremtem bener aor aser putir anir aor, aser nibo kechi anünga ali? Ajangla, kechiba nenoki kü dang, kechi agi na timatemer ta asüngdang?”

²⁵Dan nungeri pa dang ashi, “Mit aketer kari ne dak sotakra, na aser ne kibong taküm sama-a lir onok rongnung ne ola tadok.

²⁶Idangji Dan nungeri parnok lenmangi ao; aser Mikai parnokji onsara tashi tait ta ajitet nung pai meyipa kidangi ao.”

²⁷Idangji Mikai yanglua aliba aser pa putir anir Dan nungerji Laish nung süngjem süngjema aliba nisungtem dangi arua, parnok nok agi samatsü aser parnok yimti rongtoktsü.

²⁸Iba yimti tekümzüker shinga mali asü, kechiaser aji Sidon nungi talangka pilar, aser parnokji shinga dena tesendaktep mali asü. Yimti Bethrehob anasa lenten ka nung liasü. Dan nungeri idakji yimti yanglur ali.

²⁹Parnoki yimti tenüngji parnok tebu Dan shiba Israel nung aso, pa nüngten Dan ta aja, saka tamasabo yimti tenüngji Laish liasü.

³⁰Yangji Dan nungeri parnok asoshi süngyangluji ayu, aser Israel tepuokdaki mai tashi, parnoki Gershom chir Yonathan, Mosa semchir pa aser par chirtem putir liasü.

³¹Anungji Shilo nung Tsüngrem ki kopiga liasü, papigaji Mikar süngyangluji parnoki ayu.

Obendangertem 19

Levi Nunger aser Pa Tezüngatsü

¹Item anogotem nung kodang Israel nung chuba maliasü, Efraim tenem linük tatemlen oagi Levi nunger ka liasü. Pai Yihuda lima Bethlehem nungi tezüngatsü agi.

²Saka lai pa anema nüktapangta mapa inyak, aser Yihuda lima Bethlehem nung tebuer kidangi la oadok, aser lai idakji ita pezü liasü.

³Idangji la kinungpui la mesüzüka anir arutsü asoshi ao. Pa den pa kilir aser gado ana anir ao. Kodang pa tetsür la tebu kidangi aru, pai pa pelashishia agizük.

⁴Aser tetsür la tebu pa anendakja, pa den asemnü munga parnoki chia jema yangji ali.

⁵Pezünübuba anepdang yakta shishir aotsü renem, saka tetsür la tebu tanük dang ashi, “Amtsük teraka agi ne mulung tashi itdakjang ajiser ang nenok yoktsü.”

⁶Anungji parnok amen, aser tenaprong külemi chia ajem; aser tetsür la tebu nisungba dangji ashi, “Ni mepishir, hai-haura ka-a taonungbo odang liang, aser ne mulung pela-a liang.”

⁷Aser nisungbaji aotsü arameso; saka tokoi pa dang mepishi, aser yangji pa ano amung.

⁸Aser pungunübuba nung aotsü pa anepdang yakta arameso; aser tetsürla tebui ashi, “Ni ne dang mepishir, ne mulung tashi itdakjang, aser anü manga-a malu tashi ata-a liang.” Anungji parnoki külemi chia ajem.

⁹Saka kodang nisungba pa tezüngatsü aser kilirji aotsü apuso, pa toko, tetsürla tebui ashi, “Tang joko nikongdang atonger. Joko anü taor anungji taonungbo idaki dang anenang, aser ne mulung tiptema jangratemdakjang. Asüngnep yakta saker nenok pei kidangi oang.”

¹⁰Saka aonung ka ayiptsübaji memulungi nisungba jagi aramesoa Yebus, aji Yirusalem leni aru. Pa den pa tezüngatsü, kilir aser gado ana dena aru.

¹¹Parnok Yebus anasa alidang anü talur liasü, anungji kilir jagi pei kibur dang ashi, “Arung asenoki Yebus nunger yimti nungji anendi aser taonung idakji yipdi.”

Gibea Nunger Temenen

¹²Pa kiburi langzü, “Masü shirnok Israel nunger masü, parnok aener yimti leni asenoki maotsü. Asenoki Gibea leni odi.”

¹³Ano pai pei kilir dang ashi, “Arung asenoki Gibea mesüra Rama atongtsü merangdi aser tenaji ka mesüra ka nung taonung anendi.”

¹⁴Anungji parnok pei lenmangi ao, aser parnok Benjamin linük Gibea anasa alidang anü alu.

¹⁵Aser parnoki Gibea nungji anentsü ai, aser yimti lenjem nung amen; saka shingaia parnok pei kidangi anendaktsütsü maniok.

¹⁶Aser ajiang, nikongtsütsü Efraim nunger tambur ka, shiba Gibea nung semloka alir tambur ka alu mapa nungi adokya liasü, (aser yangji alirtemji Benjamin nunger liasü).

¹⁷Pai pa tenük rangketa yok, aser yimti yimtong nung aen jajar nisungji angu; aser tambur jagi ashi, “Na koleni aor? aser na kolen nungi arur?”

¹⁸Pai pa dang ashi, “Onok Bethlehem Yihuda nungi Efraim tenem linük külen tsütsü ao ni ilen nung jagi lir, aser ni Bethlehem Yihudai ao aser tang ni kü kidangi aor; aser ni anioktsü nisung shinga mali.”

¹⁹Ozü gado asoshi monü aser chiyungtsü lir; aser ni asoshi, ne kilitsür aser ne tenzükertem den aliba asangur asoshia amtsük aser yi lir; kecha agia anünga mali.

²⁰Tambur jagi ashi, “Ne den yimjung liang; na tenüngdaksü ajak ni anebalutsü, yimtong nung dang tanen.”

²¹Anungji pai pa pei kidangi anir aru aser gado nem chiyungtsü agütsü; aser parnoki pei tetsüng shidok aser chia ajem.

²²Parnok mulung pelashishia alidang, ajiang, yimti sanger, samesa nisungtemi, kiji meketa lungbang, aser kishi nung akoshi; aser parnoki ki kibur tambusang dangji ashi, “Ner kidangi aitba nisungji shir-ar anir adokang; onoki parnok dak maksüa benshitsü.”

²³Idangji ki kiburji parnok dangi tugua ashi, “Kü adianutem nenoki yamai mejungi tebenshima, kechiaser iba nisung ya kü aener lir; yamala maksütsüji pa dak teinyakma.

²⁴Ajiang, yangi kü tasüngtet jala, aser pa tezüngatsü lir. Ni parnok tang nenok dangi anir adoktsüdi, aser nenoki parnok nenok sünütsü sang, saka iba nisung dakbo nenoki tamajung kecha teinyakma.”

²⁵Saka nisungtemi pa dang manga; anungji nisungbajagi pa tezüngatsü atsüa aru, aser parnok dangi anir adok; aser parnoki anepdang tashi la dang mashi-i benshi: aser kodang sangwa mapang atong, parnoki la odaktsü.

²⁶Idangji tetsürlai anepungi aru, aser la kibur alidak nisungbar kishizüngdang mesangwa tashi ontaka ali.

²⁷Aser la kiburji anepdang arameso, aser kishiji lapok, aser pa lenmangi aotsü adok: aser ajiang, tetsür pa tezüngatsüji la teka tzüen nung yur kishi züngdang ontaka liasü.

²⁸Aser pai la dang ashi, sakang, odi; saka ola maliasü, idangji pai la gado rongdong nung aben, aser nisungbaji arameso aser par kidangi ao.

²⁹ Aser kadang pa par kidangi aru, pai nok ka bena aru, aser pa tezüngatsü dak ameta yadoker pai shipu abensa-a ter-anasü küma alangsa, aser Israel litsü ajakleni yok.

³⁰ Aji angur ajaki ashi, “Ijip lima nungi Israel adokba anogo nungi tanü tashi iba amai kodanga matalok aser ataloka maru; ya indang bilemdangang, lemteping, aser jembaliang.”

Obendangertem 20

Israeli Rara Asoshi Renemba

¹ Idangji Israel chir ajak adok, aser Dan nungi Beersheba tashi, Gilead lima dena, Mizpa nung Kibuba dangi nisung ka amadang telok atenshi.

² Aser Israel kin nübur ajak madak tongtipurtem Tsüngrem nübur atenshidak parnok sasa aden, nok amer meyirijang noklang pezü.

³ Tang Benjamin nungeri Israel nübur Mizpa tongogo ta angashi. Aser Israel nungeri ashi, “Iba tamajung mapa ya koma atalok onok dang shiangjong?”

⁴ Aser Levi nungba, tetsürla tepsetsang kinungpui ashi, “Benjamin meyong Gibeai ni aru, aser ni aser kü züngatsü anentsü aru.

⁵ Aser Gibeai nungeri ni anema apuso, aser aonung ni meketa kiji lungbang; parnok ni tepsettsü aru, aser parnok kü züngatsü dak tamajung inyak, aser la süogo.

⁶ Aser ni kü züngatsü bena aru aser anüka alangsa, aser Israel senmang linük ajaki la yok; kechiyong parnok ni Israel nung tesempatsü aser jabujari benshiogo.

⁷ Nenok Israel ajak yangi adenshia lir, anungji nenok rongnung oji lemteping aser tang telemtetba ka shiang.”

⁸ Aser nisung ajaki nisung ka amai aramesoa ashi, “Asenok kata pei süki bushia maotsü, mesüra asenok kata pei kidangi meyipa maotsü.

⁹ Saka tang Gibeai dang asenoki ya inyaktsü. An toktangba ajanga koma sayudir, asenoki yamaji atutsü.

- ¹⁰Israel kin ajak nungi noklang nungi ter, meyirijang nungi noklang ka, aser meyirijang ter shia nungi meyirijang ka temerangertem asoshi chiyungtsü abentsü asenoki shimtetdi. Kodang temerangertem Benjamin nunger Gibeatongdir, parnoki Israel dak jabujari inyakba yari parnok dak inyaktsü.”
- ¹¹Anungji Israel tebur ajak nisung ka ama kümer, yimti anema sentep.
- ¹²Israel kidongi Benjamin dangi osang bener yoka ashi, “Nenoki inyakba tetsübuttsü temenen ya kechi?
- ¹³Tang Gibeatongdir nunger samesa nisungtemji onok nem agüjang, aser onoki parnokji tepsettsü, aser Israel nungi temenen agientsü.” Saka Benjamin nungeri parnok adianu Israel olaji manga.
- ¹⁴Aser Benjamin nunger Gibeatongdir yimtitem nungi, Israel anema tongbangi aotsü külemi aru.
- ¹⁵Aser iba anogo nung yimtitem nungi Benjamin chirtem nok amer meyirijang metsürtrok liasü, aji Gibeatongdir alir teshimtet noklang tenetbo maden.
- ¹⁶Item ajak rongnung tabelen amer teshimtet nisung noklang tenet liasü; nisung shiai kujang kata mezüi lung yoktsü koka liasü.
- ¹⁷Israel nisungtem Benjamin medeni, nok amer meyirijang noklang pezü liasü; item ajak raraba nisung liasü.
- ¹⁸Israel nisungtem arameso aser Betheli atu, aser Tsüngrem dang asüngdang, “Benjamin nunger den raratsü onok koba tama atutsü?” AserKibubai ashi, “Yihuda tama atutsü.”
- ¹⁹Tasüngnepji Israel nüburtem anepdang yakta aramesoa Gibeatongdir anasa parnok tanendak yanglu.
- ²⁰Parnoki Benjamin anema raratsü asoshi Gibeatongdir nung tongbang sendanga noktak.
- ²¹Saka Benjamin nungertem Gibeatongdir nungi adoka panüji tongbang nung Israel temerangertem meyi metsür-ana tepset.

²²Idangji Israel nisungtemi tashi itshia aser ajungshitepa mezüngnü noktadak tesem nung tongbang noktak.

²³Israel nüburtemi Kibuba madangi atu, aser nikongdang tashi ajeb, aser parnoki Kibuba dang asüngdang, “Onoki ano ozü adianu Benjamin nunger anema tongbang raratsü atutsü asü?” Kibubai langzü, “Parnok anema tuang.”

²⁴Anungji Israel nüburtem Benjamin nunger anema tananübuba-a aru.

²⁵Aser panüji Benjamin parnok anema Gibeaa nungi adoka nok amer Israel nisung meyi ter-ti tepset.

²⁶Idangji Israel nübura ajonga Kibuba dangi Betheli atu aser parnoki amen aser ajeb. Parnoki panüji nikongdang tashi lumi, aser Kibuba dang tarongba tenla aser yimjung tenla agütsü.

²⁷Aser Israel nüburtemi Kibuba dang asüngdang, kechiaser item anogo nungji tezüngzüktepba Tsüngremer ozüng süngdenji idakji liasü.

²⁸Aser Aron chir Eleazar jabaso Finehasi putir mapa inyaka liasü. Anungji parnoki asüngdang, “Ano onoki ozü adianu Benjamin anema raratsü asü masü?” Kibubai langzü, “Tuang, kechiaser asüngbo ni parnokji nenok ket nung agütsütsü.”

²⁹Anungji Israeli Gibeaa meketa arü mendanga ata.

³⁰Aser Israel nungeri tasemnübuba Benjamin nunger anema atu, aser tanga mapang amasa Gibeaa anema tongbang sendanga noktak.

³¹Aser Benjamin nungeri parnok anema ao, aser yimti nungi pakteta adoka liasü, aser tanga mapang ama parnoki lentongbang nung, kabo Betheli atulen, aser ka Gibeaa aolen moapu nung, Israel nisung semer shi dak aleptsü aser tepsettsü tenzü.

³²Benjamin nungeri ashi, “Mezüng amatosaa, parnok asenok madang laodar.” Saka Israel chirtemi ashi, “Asenok jena odi aser yimti nungi parnok pakteta lentongbangi arudaktsüdi.”

³³Aser Israel nunger ajak parnok alidak nungi arameso aser parnok sasa Baal-tamar nung sendanga noktak aser Israel nunger arü mena alirtem parnok talidak nungi, oda Gibeaa nungi adok.

³⁴Aser Gibeaa anema Israel ajak nungi teshimtet meyirijang ter aru, aser tongbangji kanga sashia aküm; saka Benjamin nungeri kopi meli-i parnok anema lendong adoktsü memeteti liasü.

³⁵Kibubai Israel nem Benjamin kokdaktsü, aser Israel nungeri panüji Benjamin nunger meyirijang metsürpungu ser noklang ka samatsü; item ajaki nok amer dang liasü.

Israeli Takok Anguba

³⁶Anungji parnoki makok ta Benjamin nungeri metet; Israel nungeri Benjamin nem jenjang agütsü, kechiyong Gibeaa anema arü mena toktsür dak parnoki tamang aka.

³⁷Aser atsüka alirtemi yakta Gibeaa senbang; aser arü mena alirtem adoka, yimti ajakji nok agi lepreptsü.

³⁸Aser Israel nunger o atsüka alir tsüngda nung temaitsü jembitepbaji, parnoki yimti nungi mokozü tulu lunga yoktsüba liasü.

³⁹Israel nungeri tongbangi ia noktak, aser Benjamini Israel nunger koka nisung semer shi tepsettsü tenzük; kechiyong parnoki ashi, “Atangji mezüng tongbang amato parnok asenok madang laodar.”

⁴⁰Saka kodang yimti nungi mokozü mepet ama atu, Benjamin nungeri meyipa reprang aser yimti ajak nungi mokozü anüangi atubaji parnoki angu.

⁴¹Idangji Israel nungeri meyip, aser Benjamin nunger aoksa-a adok; kechiyong parnok madak lendong agi atonger ta ajitet.

⁴²Idangji Israel nunger madang terongdong shir lisem lima tsütsüleni ao: saka tongbangi parnok menepadok, aser shirnok yimti nungi adok parnoki tetsüngda nung parnok samatsü.

⁴³Parnoki Benjamin nungerji lungbang, aser mela mela-a parnok aria oa Gibeaa anüdoklen tashi aria ao.

⁴⁴Aser Benjamin nunger tasü tait nisung meyi ter-ti lao.

⁴⁵Parnoki meyiper lisem lima tsütsüi Rimmon lung bushia ajen, saka Israeli parnok meyi pungubo lenmang nung tepset.

⁴⁶Iba anogo nungji Benjamin nunger nok amer tasü tait temeranger ajak agi meyi metsür-pungu tepset.

⁴⁷Saka nisung noklang trok lisem lima tsütsü Rimmon lung bushia ajen, aser parnok idakji ita pezü ali.

⁴⁸Israel nüburtemi Benjamin nunger anema meyip, aser parnok ajuruba ajak, oda nisung aser shiruru ajak nok agi tepset; aser parnok ajuruba yimti ajak mi agi rongtoktsü.

Obendangertem 21

Benjamin asoshi Kibutsü

¹Tang Israel nungeri Mizpa nung, asenok shinga pei jala Benjamin nem kinungtsü asütsü magütsütsüla ta azüngashia liasü.

²Aser nüburji Betheli aru aser yangji Tsüngrem madang nikongdang tashi amen, aser parnok ola adoka kanga ajeb.

³Parnoki ashi, “Oh Kibuba Israel Tsüngrem, Israel nung tanü kidong ka agi mabensai ya kechiba Israel dak ataloker?”

⁴Tasüngji nüburtem yakta arameso, aser yangji tenladak yanglua, tarongba tenla aser yimjung tenla agütsü.

⁵Aser Israel nüburtemi ashi, “Israel kin telok Kibuba sentepdagi matuba shiba lir?” Kechiaser Kibuba dangi Mizpa nung sentepdaki shiba matulir ibajibo atangji südaktsütsü ta parnok azüngashir liasü.

⁶Aser Israel chirtemi parnok adianu Benjamin asoshi kanga sasa-a bitem aser ashi, “Tanü Israel nungi kidong ka leptokogo.”

⁷Parnok anünga alir atema kinungtsü asoshi asenoki kechi inyaktsü, kechiaser asen jalatem kinungtsü atema magütsütsü ta Kibuba tenüng atemer asenoki azüngashiogo.

⁸Aser parnoki ashi, “Israel kin rongnung Kibuba dangi Mizpai matuba ka ali asü?” Aser ajiang, Yabesh-gilead nungi tanendak telok sentepdaki shinga maru.

⁹Kechiaser kadang parnoki nisungtemji züngdang, Yeshesh-gilead nungi shinga maru ta parnoki angu.

¹⁰Anungji teloki ajagi tasü taittiba nisung meyirijang terana yok, aser parnok dang mela-a ashi, “Oang aser Yebesh-gilead alirtem nok agi tetsür aser tilatem dena lepsetang.

¹¹Aser nenoki ya inyaktsüla; nenoki tebur shia aser tebur den medemdangba tetsür shia meshimeshia samajang.”

¹²Aser parnoki Yabeshi-gilead alir rongnung tebur den memedemdangba tasüngtet aiür noklang pezü angu: aser Kanan nung aliba Shilo tanendaki parnoki itemji anir aru.

¹³Aser Rimmon lung nung aliba Benjamin chirtem dangi mungdang ajongai osang yok, aser parnok dang yimjung sangoktsü.

¹⁴Iba mapang nung Benjamin meyipa aru; aser parnoki Yabesh-gilead tsürtem shir taküm kümzük, parnok nem agütsü; aji saka parnok asoshi parnok meperi.

¹⁵Aser nisungtemi Benjamin asoshi sasa-a bitem, kechiaser Israel kin rongnung Kibubai tapok ka padaktsü.

¹⁶Tezüngzüktepba telok tamburtemi ashi, “Benjamin nungi tetsür samatsü nungji, anünga alirtem asoshi kibutsü atema koma asütsü?”

¹⁷Parnoki ashi, “Israel nungi kidong ka maidoktsü asoshi parnok asoshi, Benjamin nungi jentetba senmang kabo alitsüla.

¹⁸Aji saka asenoki asen jalatem nungi kibutsü parnok nem magütsütsü; kechiyong Israel chirtemi azüngashia ashi, Benjamin nem shibai kibutsü agütsüdir, pa atakatem sang.”

¹⁹Saka parnoki ashi, “Shilo nung küm shia Kibubar benjong akar,” Shiloji Bethel anüdoklentip aser Bethel nungi Shekemi atulen anüdoklen tsütsü aser Lebona anüolentip tsütsü lir.

²⁰Parnoki Benjamin chirtem dang mela-a ashi, “Oang aser tsükmenatzü lu nung mita liang;

²¹aser, ajiang, Shilo jalatem tsüngsangdaki tsüngsanga adokra, idangji nenok tsükmenatzü lu nungi adokang, aser nenok nisung shiai Shilo jalatem pei kinungtsü asütsü puang, aser Benjamin limai oang.

²²Kodang parnok tsürabur aser adianutemi onok dangi arua o adokdir, onoki parnok dang ashitsü, Parnok dang tai tokangma, kechiaser rara nung nisungtemi pei kibutsü asütsü agiba ama parnoki aji inyakogo. Nenoki parnok nem kibutsü asütsü parnok agütsü asübo, nenoki azüngashibaji raksa-a nenoki temenen menala.”

²³Benjamin chirtemi yamaji inyak, aser parnok yongsük yari, shirnoki tsüngsang aser shirnok parnoki bener oa kibutsü asütsü parnok agi: aser parnok ao aser parnok senmang bushia shilang, aser yimtitem yanglu, aser yangji ali.

²⁴Aser Israel chirtemi iba mapang idak nungjagi pila-a ao, nisung shia pei kidong aser pei kinunger dangi, aser parnok nisung shia pei senmang bushia ao.

²⁵Item anogo nung Israel nung chuba mali asü: nisung shiai pei sünütsü dang asü.

Ruth

Ruth 1

Elimelek Aser Par Kibong Moabi Aoba

¹Obendangertemi yimsü asüba tendak linük nung ayawara ka adok. Aser Yihuda lima Bethlehem nunger nisung ka, pa tebutüsü, aser par jabaso ana Moab lima nung amungtsü ao.

²Iba nisung tenüng Elimelek, tebutüsü tenüng Naomi, aser par jabaso ana tenüng Malon aser Kilon liasü; parnok Yihuda lima Bethlehem nung alir Efrat nunger. Parnoki Moab limai aru aser yangji ali.

³Aser la aser par jabaso ana toktsür, Naomi kinungpu Elimelek süadok.

⁴Aser parnoki parnok kibutsü asoshi Moabtsür agi: ka tenüng Orfa aser tangarla tenüng Ruth; aser yangji parnoki küm ter lir külen,

⁵Malon o Kilon tenaprongla süadok aser Naomi tebuba aser lar jabaso ana la kija toktsür süadok.

Naomi Aser Ruth Bethlehemi Aoba

⁶Idangji Moab lima nungi meyiptsü lai lar jabaso kibutsütem den apuso; kechiyong Kibubai pei nübur semdanga parnok nem chiyungtsü agütsüba lai Moab lima nung angashi.

⁷Aser la jabaso kibutsü ana den lai pei talidak nungi Yihuda limai shilangtsü apuso.

⁸Idangji Naomi-i lar jabaso kibutsü ana dang ashi, “Oang aser nenaprongla pei tetsü kidangi shilangang; aser nenoki asür dang aser kü dang aochia benshi ama Kibubai nenok dang aochia benshiang.

⁹Nenaprongla pei pei kinungpu kidang anisüngzük ngutettsüsa Kibubai nena moajang.” Iba sülen lai parnok dak tebang mesep, aser parnoki ola adoka ajeb.

¹⁰Aser parnoki la dang ashi, “Masü, onoki ne nübur dangi ne den meyipa aotsü”

Naomi-i Orfa Aser Ruth Asoshi Aria Bilemetsüba

- ¹¹Naomi-i ashi, “Kü jalatem, meyipa oang; kechiba nenoki kü den aotsü? Nenok kinungpu asütsüsa kü nu menden nung ano jabasotem lir ma?
- ¹²Meyipang, kü jalatem, nenok lenmangi oang; kechiyong ni kinungpu ka agitsü onsara tantsür kümogo. Ni teimlatsü lir ta ni shira, ni taonung kinungpu ka ngua jabasotem asotsü teimla lir ta shira,
- ¹³nenoki parnok tain maküm tashi atadi ma? Anungji nenok kiya moi alitsü no? Masü, kü jalatem, ya asoshi nenok dang nungi ni ang tesasaba, kechiyong Kibuba teka ni anema mekangogo.”
- ¹⁴Aser parnoki ola adoka tanaben ajeb; aser Orfai la kinungpu tetsü dak tebang mesep, saka Ruthbo la dak aziit.
- ¹⁵Aser lai ashi, “Ajiang, nenubo pei nübur aser pei tsüngrem dangi meyipa ogo, na-a nenu sülen meyipang.”
- ¹⁶Saka Ruthi ashi, “Na toktsütsü aser ne sülen manitaksü kü dang tajungshi; kechiyong na kongi odir ajagi ni aotsü; na kong lidir angji ni alitsü; ne nübur kü nübur asütsü, aser ne Tsüngremji kü Tsüngrem alitsü;
- ¹⁷Na kong südir angji ni asütsü, aser yangji ni aremtsü. Tasüba agi piladaksüba dak alaka ni na nungi pilara Kibubai kü dak taliang inyakangma.”
- ¹⁸Kodang Naomi-i Ruth temulungtetbaji ajitet, lai la dang kecha mashi.
- ¹⁹Anungji tena Bethlehem matong tashi ao. Kodang parnok Bethlehem atong, yimti alir ajak atenshi, aser tetsürtemi aoksatepa ashi, “Ibai Naomito na?”
- ²⁰Aser lai parnok dang ashi, “Kü dang Naomi mejai Mara ta jaang, kechiyong Takoksangi kü dang kanga kua benshi.
- ²¹Ni sünger ao, sakaKibubai ni tanaben kidangi teka tazüng anir aru. Kibubai yimjak nung ni anema inyakba aser Takoksangi ni merenshiba ngur kechiba nenoki kü dang Naomi ajar?”

²²Yamaji Naomi aser lar jabaso kibutsü Moabtsür Ruth, shiba Moab lima nungi meyipa, la den shilang; parnoki barley tsük aruba tenzükdang Bethlehem aru.

Ruth 2

Ruth Boazer Lu Nung Inyakba

¹Tang Naomi la kinungpu sosem ka rongsen jenti akaba nisung ka Elimelek kimang nungi liasü; pa tenüing Boaz.

²Aser Moabtsür Ruthi, Naomi dang ashi, “Ni alui odi aser shiba tsüngdang ni yimlibilem ngudir pa sülen tsüktok shimdi.” Aser lai la dang ashi, “Kü jala, oang.”

³Aser lai apusoa ao aser alu nung alurur sülen tsüktok shim; aser la tia ka-a Boaz shiba Elimelek kimang liasü, par lu lumang ka nung arua ata.

⁴Aser ajiang, Boaz Bethlehem nungi aru aser alurur dang ashi, “Kibuba nenok den liang.” Aser parnoki pa dang langzü, “Kibubai na moajang.”

⁵Idangji Boazi alurur ktdangbuba dang ashi, “Ya shir aiür chanu?”

⁶Aser alururtem ktdangbubai pa dang langzüa ashi, “Ibai Moab lima nungi Naomi den meyipa aruba Moabtsür lir.”

⁷Lai ashi, “Yimlibilema alururtem sülen tsüktok shimtsü kü dang mela-angma.” Aser tang tatsüka anisüngzükbak dak alaka lai anepdang yakta nungi arua tang tashi maneni mapa inyaker.

⁸Idangji Boazi Ruth dang ashi, “Kü jala, nai ya angang, tangar lui tsüktok shimi tuo mesüra yang nungi pila-a tuo; saka kü kilitsürtem anasa liang.

⁹Parnoki rua aoba alu nung ne tenük yuang aser parnok sülen oang. Asangurtem dang parnoki ne dak mekongshitsü ni ozüing agütsüogo aser kodang na tzüradir, tzü mori jagi or asangurtemi ataba tzü jemang.”

¹⁰Idangji lai la tejak angema alu aser la sasa ali nung apudaker pa dang ashi, “Ni aentsür ka sür nung nai ni sakloktsüsa kechiba ni ne tsüngdang yimli angu?”

¹¹Aser Boazi langzua la dang ashi, “Nai ne kinungpu sür külen kinungpu tetsü dang nai inyakba aser koda nai netsü aser nebu aser ne tasoli toktsür nai akhidang memetetba nisungtem dangi aruba ya ajak indang kü dang jungjunga shiogo.

¹²Kibubai ne mapa yong tajangzük agüjang, aser Israel Tsüngrem Kibuba, shiba tashikang kübok nai jenoktsü aru, pai sempet tabensa ne nem agüjangma.”

¹³Idangji lai ashi, “Kü kibur, ne matsüngdang ni taochi maneni ngudakjangma, kechiyong nai ni süneptsüogo aser ni ne kilitsür rongnung ka mesüaka nai ne kilitsür dang aochia jembaliogo.”

¹⁴Aser chiyungba mapang nung Boazi la dang ashi, “Yagi arung, aser chiyungang, aser ne chiyungtsü tasentzü nung metenang.” Aser lai alururtem den amen aser pai la nem kongnüng agütsü, aser lai peria chira lai chinüng anüng.

¹⁵Kodang la tsüktok shimi aotsü apuso Boazi par asangurtem dang mela-a ashi, la nem tsükpong rongnungia bendendakjang aser la tenoktang.

¹⁶Ano tsükpong nungi la asoshi tsükjong kar agitetang aser aji tokjang aser la nem bendendakjang aser la tarütsü.

¹⁷Anungji lai nikongdang tashi tsüktokji shim, aser lai aji netzük nung efa ka shi liasü.

¹⁸Aser lai aji bener yimti-i ai, aser la kinungpu tetsüi lai kechi benden aji angü; aser lai peria chiyunger chinüng anüngba lai bener arua la nem agütsü.

¹⁹Aser la kinungpu tetsüi la dang ashi, “tanü na kong tsüktok shim? Aser na kechi nung inyak? Shibai na anebalu pa temoatsüba sang.” Aser la shiba den inyak aji lai la kinungpu tetsü dang sayu aser ashi, “tanü kü den inyakba nisung tenüng Boaz.”

²⁰ Idangji Naomi-i la jabaso kibutsü dang ashi, “shibai akümlir mesüra asür na nungi pa taochi magiener, Kibubai paji moajang.” Lai ano ashi,

“Nisungbaji asen den sosem lir, paji asen anasatiba kinunger aser senmanger lir.”

²¹Aser Moabtsür Ruthi ashi, “Hau, pai kü dang ashi, “Parnoki ozü lu meruzük tashi na kü kilirtem anasa liang.”

²²Naomi-i la jabaso kibutsü Ruth dang ashi, “Kü jala par kilitsürtem den aotsübaji na asoshi tajungba lir, kechiaser tangar lu kari na ora parnoki ne dak mapa tamajung inyaksü.”

²³Anungji barley tsük aser wheat tsük meruzük tashi tsüktok shimtsü Boazer kilitsürtem den kanga putepa ali; aser la kinungpu tetsü den la ali.

Ruth 3

Ruthi Boazer Motsüngnemi Aluba

¹Aser Naomi-i la jabaso kibutsü dang ashi, “Kü jala ne temulung süa alitsüsa ni na asoshi tejenokdak ki ka mebushitsü ama?”

²Tang Boaz shiba kilitsürtem den na liasü pa asen sosem masü no? Ajiang, taonung motsüngnem nung pai barley tsük aseptsü.

³Anungji ne sasa merükmejur totzü lokang aser ne sobutsü tajungtiba sobur, motsüngnem jagi na luang; saka pa chiyunga mejemzük tashi nai ne sasa nisungba nemji temettdaksü.

⁴Aser kodang pa mejangdir nai pa mejangdak ajioka yuang, aser na yiang aser pa tetsüng lupokang aser mejangang; aser nai kechi inyaksü aji pai ne dang ashitsü.

⁵Aser lai la dang langzü, “Nai ashiba ajak ni inyaksü.”

⁶Aser lai motsüngnem jagi alu aser la kinungpu tetsüi ashiba amato ajak inyak.

⁷Aser kodang Boaz chiyunga ajem aser pa pela-a liasü, pai tsük tanang tatembang tsüngdang mejangtsü ao; idangji Ruth tanemi arua pa sü lupok aser la pa tetsünglen mejang.

⁸Aser ayatrem nung nisungbaji aoksa aser pa sasa meyip aser ajiang, pa tsüngdang tetsür ka mejanga liasü.

⁹Pai asüngdang, “Na shiba?” Lai langzü, “Ni ne kilitsür Ruth lir. Ne süji ne kilitsür dak emlokjang, kechiaser na kü sosem senmang anasatibaji lir.”

¹⁰Aser pai ashi, “Kü jala, Kibubai na moajang; sensaker saka takar saka nai asangurtem sülen manitakba ajanga tetenzük dang nungi tatemlenang nai kü dang taochi tali sayuogo.

¹¹Aser tang, kü jala, na tetsübu; nai ashiba ajak ni ne dang inyaktsü; kechiyong kü nübur yimti nung alir ajaki na tetemsü tetsür ka ta metet.

¹² Aser sosem ta asübaji shitak, sakasa kü dang nungi tanaba sosem ka lir.

¹³Taonungbo ata-ang, anepdangang ya metettsü; pai ne dang kinunger ka teinyaktsü mapa inyakra junger, pa nem sosem shilem mapa inyakdakjang; saka pai ne dang sosem shilem mapa meinyakra, Kibubaalinungji, ni ne dang iba sosem shilem inyaktsü. Anepdang maru tashi yangi mejangang.”

¹⁴Anungji lai anepdang tashi pa tsüngdang mejang aser ano züngia alidang lai shishi, kechiaser pai ashi, “Iba tetsür motsüngnem jagi aru ta shinga nema memettdaktsütsüla.”

¹⁵Aser pai ashi, “Nai abena aliba sepoksü bener arung aser idakji ametang, aser lai aji amet aser barley tsük tatak trok ataka la nem yangji enoktsü; aser lai yimti-i ao.

¹⁶Aser kodang lai la kinungpu tetsü dangi aru, lai ashi, “Kü jala, na koda asü? Aser lai la dang nisungba jagi la dang inyakba ajak ashi.”

¹⁷Aser lai ashi, “Barley tsük tatak trok ya pai kü nem agütsü, kechiyong pai ashi, ne kinungpu tetsü dangi ne teka tazüng maotsüla.”

¹⁸Idangji lai ashi, “Tebilemba koma ataloktsü aji nai meteta maru tashi ajem ajema liang, kechiaser mapaji tanüsa mekümtet tashi nisungbaji odangbo malitsü.”

Ruth 4

Boazi Ruth Agiba

¹Tang Boaz süngkhümbongi tua idakji amen; aser ajiang, par sosem shiba indang Boazi jembi pa aruya liasü. Anungji Boazi ashi, “Hai, adianu! Arungjong aser yangi menang” aser pai arua amen.

²Aser pai yimti tambur ter anir arua ashi, “Nenok yangi menangjung,” aser parnoki arua amen.

³Aser pai par sosem dang ashi, “Naomi shiba Moab lima nungi meyipa aru, lai asen adianu Elimelek li yokdi asür:

⁴Anungji ni ne dang yamai shidi ta bilem, yangi mena alir tsüngdang aser kü nübur tambur tsüngdang aji aliang. Nai aji alangzükdi süra, ni metettsüsa kü dang shiang, kechiaser ne dak alaka aji alangzüktsü shinga mali; aser ne sülenbo niang.” Aser pai ashi, “Ni aji alangzüktsü.”

⁵Idangji Bozai ashi, “Nai kechi anogo Naomi ket nungi alu alir, iba den tasüba tenüng pa senmang den züngshitsüsa asür kibutsü Ruth-a nai alitsü tim.”

⁶Idangji par sosem jagi ashi, “Kü senmang meraksaibo ni iba ya alangzüktsü makok; kü alangzüktsüba timji nai ajiang, kechiyong ni aji alangzüktsü makok.”

⁷Tang alangzüktepba aser melentepba asoshi Israel rongnung akhi yimsü yamai liasü; shishi shitak ta asütsü atema, nisung kati pa tsüngsem semzükter pai aji tangar nem agütsü; aser ya akhidang Israel nunger kuli yitepba yimsü liasü.

⁸Anungji sosem jagi Boaz dang ashi, “Aji nai aliang.” Aser pai pa tsüngsem semzüka agütsü.

⁹Aser Boazi tambur aser nübur ajak dang ashi, “Elimelek meyong ajak aser Malon o Kilon na meyong ajak Naomi ket nungi ni aliogo ta tanü nenok kuli lir.

¹⁰Iba dak alaka tasür tenüing pa senmang den alitsüsa aser asür tenüing par adianu rongnungi aser pa alidak süngkhüm nungi mepilatsüsa Malon kibutsü Moabtsür Ruth kü kibutsü asütsü ni aliogo; tanü nenok kuli lir.”

¹¹Aser süngkhüm nung alir nisung aser tambur ajaki ashi, “Onok kuli lir. Ne keti aitba tetsürji Rachel o Lea, shirnoki Israel kidong yangeroogo, tena mesükaKibubai kümdakjang; aser na Efrata nung azükaruang, aser Bethlehem nung merenang.

¹²Aser Kibubai ne nem agütsüba iba tetsür metsü nungi Perez kidong shiba Tamar nungi Yihuda jakzük aji mesüka ne kidong lidakjang.”

Dawid jakzükba

¹³Anungji Boazi Ruth agi, aser la tebuttsü aküm, aser pai la dangi ai aserKibubai la mashisa kümdaktsü aser lai jabaso ka aso.

¹⁴Aser tetsürtemi Naomi dang ashi, “Kibuba shibai tanü kinunger ka meyutsüi na metoktsü, pa sangang; aser Israel nung pa tenüing merena lidakjang.

¹⁵Pa ne taküm soter aser na tantsür mapang nung temesür ka alitsü; kechiyong ne jabaso kibutsü shibai na meimer aser shiba ne tsüngdang jabaso tenet dang nungi taoba lir, lai jabaso ka aso.”

¹⁶Idangji Naomi-i tanurji ajunga arua aji la tekü nung ajung aser laji pa yarila aküm.

¹⁷Aser lar kiyonger tetsürtemi pa nem tenüing ka agüja ashi, “Yangi Naomi nem jabaso ka soja lir; aser parnoki pa tenüing Obed aja”; pa Dawid tebu, Yesse tebu lir.

¹⁸Tang item Perez nungi jakzükba lir: Perez nungi Hezron jakzük;

¹⁹Hezron nungi Ram jakzük aser Ram nungi Amminadab jakzük;

²⁰Amminadab nungi Nashon jakzük aser Nashon nungi Salmon jakzük;

²¹Salmon nungi Boaz jakzük aser Boaz nungi Obed jakzük;

²²aser Obed nungi Yesse jakzük, aser Yesse nungi Dawid jakzük.

1 Samuel

1 Samuel 1

Elkana Aser Par Kibong Shilo Nung

¹Tang Efraim kidong nungi nisung ka tenüng Elkana, Efraim tenem linük Ramath yimti nung liasü, pa Yeroham chir, Efraim nunger Zuf chir Tohu aser Elihu semchir liasü.

²Pa kibutsü ana liasü: ka tenüng Hanna, aser ka tenüng Peninna, Peninna tanur ali, saka Hanna tanur mali asü.

³Iba nisung küm shia yimti nungi, Shilo nung Temeranger Kibuba dangi tekülemtsü aser tenla agütsütsü atu. Aser Eli jabaso ana Hofni aser FinehasKibuba putirtem, yangji liasü.

⁴Aser Elkanai tenla agütsüba anogo atongdang, pai tebuttsü Peninna, aser la jabaso aser jala ajak nem tenlaba shi nungi shilem agütsü;

⁵Saka Hanna nembo pai shilem anasü agütsü, kechiaser pai la meim. Saka Kibubai la nu menden shibangtsür liasü.

⁶Aser la medemnunglai la nemnemtsüsa kanga jashidaktsü, kechiaser Kibubai la nu menden shibangtsü.

⁷Aji küm shia yamaji atalok. Kechiaser kodangsa Hanna Kibuba kidangi atu la medemnunglai lai jeba chi mechiyung tashi la jashidaktsü.

⁸Aser la kinungpu Elkanai la dang ashi, “Hanna, kechiba na ajeber aser mechiyunger? Kechiba ne mulung jashir? Jabaso ter dang nungi ne madang ni taoba masü no?”

Hanna Aser Eli

⁹Kenü anogo parnoki Shilo nung chiyunga jemer külen Hannai arameso. Tang Eli putir Kibuba tenla ki kiküm tongnü anasa pei menden nung mena liasü.

¹⁰La tanela nung kanga nünga liasü, aser Kibuba dang sarasadem dang lai kanga ajeb.

¹¹ Lai tatemzükba ka atemzüka ashi, “Oh Temeranger TelokKibuba, nai atangji ne kilitsür ala-ashi reprangra, aser ni bilemtetra aser ne kilitsür mamara, aser ne kilitsür nem jabaso ka agütsüra idangji pa taküm arishi anogo ajak Kibuba nem ni agütsütsü; aser pa tekolak nung kusünok kodanga mataloktsü.”

¹² Lai Kibuba madang maneni sarasadem dang, Eli-i la tebang dak ranglok.

¹³ Tang Hanna, la mulung nung sarasadem, la tebangmechi dang arakzü, saka la olabo mangashi; anungji la yi agi mesep ta Eli-i bilem.

¹⁴ Aser Eli-i la dang ashi, “Na kopiga yi agi mesepa alitsü? Ne dak nungi yi endokang.”

¹⁵ Hanai langzü, “Yamaji masü, kü kibur, ni tanela nung kanga jashiba tetsür ka lir. Ni yi mesüra mejemtzü majemer, saka ni kü tanela Kibuba madang tokzüka yutsür.

¹⁶ Ne kilitsür samesatsür ama tezüngshima, kechiaser ni kü tejashi tulu aser timtem tulu nungi sarasademdagi.”

¹⁷ Eli-i langzü, “Tesünep nung oang, aser Israel Tsüngremi nai pa dang asüngdangba ajak ne dang mela-angma.”

¹⁸ Lai ashi, “Ni ne tenzüklai ne tsüngdang taochi ngudakjangma.” Idangji lai pei lenmangi ao aser chiyung; aser la tejak nung tejashi joko maliasü.

Samuel Asoba Aser Meshitetba

¹⁹ Anepdang yakta parnoki sak, aser Kibuba madang külem, aser pei ki Ramai parnok meyipa aru. Elkanai pei kibutsü Hanna den medem, aserKibubai la bilemtet.

²⁰ Kodang mapang tonga aru, Hanna mashisa aküm aser jabaso ka aso. Lai pa tenüng Samuel ta aja, kechiaser lai ashi, “Ni pa Kibubadang meshizük.”

²¹ Elkana aser par kibong kümshi tetepsetba tenla aser pai atemzükba ama tenlatem Kibuba nem agütsütsü atutsü mapang tonga aru,

²²saka Hannabo matu, kechiaser lai pei kinungpu dang ashi, “Kodang tanurji mama tokdir, idangji ni pa Kibuba kidangi anir tua agütsütsü, aser pa arishi anogo tepiyong yangji alitsü.”

²³Tebuba Elkanai la dang ashi, “Ne dang ajungba ka sang, pa mama matok tashi yangi ata-ang, oda Kibubai dang pa o atalokjangma.” Anungji tetsür jagi kidang ata-a liasü, aser pei chir mama matok tashi lai pa anebalua liasü.

²⁴Kodang tanurji mama tokdaksü, lai la den nashi pungchi asem aser amzü efa ka, aser yi meso ka bener Shilo nung Kibuba kidangi pa anir aru, aser techirji ano tanur liasü.

²⁵Aser parnoki nashi pungchiji tepset, aser tanurji Eli dangi anir aru.

²⁶Aser lai ashi, “Oh kü kibur, na taküm ali nungji, kü kibur, Kibuba dang sarasadema, yangi na anasa noktaka alila tetsürto ni lir.

²⁷Iba techir asoshi ni sarasadem; aser Kibuba dang ni kechi mepishi, pai kü nem agüja lir.

²⁸Anungji nia pa Kibuba nem bendanga agütsür; pa taküm ali tashi pa Kibuba asoshi alitsü.” Aser yangji parnoki Kibuba külem.

1 Samuel 2

Hannai Atenba Tenüngsang Ken

¹ Idangji Hannai sarasadem aser ashi, kü mulungjangi Kibuba nung pelar; Kibuba nung kü jangzü tashi tematibai ajungketa lir. Kü tebang kü tsükchir anema lapoka lir, kechiaser ne tekümtetba nung ni pelar.

² Kibuba ama shinga temeshi mali; ne dak alema tangar shinga mali, ozü Tsüngrem mesükba tangar Lung kecha mali.

³ Joko asüküm o kanga tejembi mesüra ne bang nungi mezümeküm o tatokdaksü, kechiaser Kibubaji temetetba Tsüngrem ka lir, aser pai pa mapatemji odanger.

⁴ Temerangertem lijak raksaogo, saka tashi maitertem tashi agi nangri kanga lir.

⁵Shirnok tepok sünga liasü, parnok chiyungtsü asoshi ayangi ao, saka yasete alirtem joko mayar. Shiba tapung liasü lai tanur tenet soja lir, saka tanur aika asola rongjenseta lir.

⁶Kibubai tepseter aser taküm agütsür, leperi bener alur aser bener adokdaksür.

⁷Kibubai takar aser sensaker yanglu. Pai ajemaludaksür aser ajungketer.

⁸Tamarenertem den mendaktsütsü, aser parnok nem tetushi menden amangdaktsütsü asoshi Pai auyi nungi sensaker mesor, timtem nungi mokokminer ajungketer; kechiaser alima tongshitemji Kibuba meyong lir, aser item madak pai alimaji yutsü.

⁹Pa temeshipur tetsüng pai nüka alitsü, saka tamajungpur amhang nung ola makai yutsütsü; kechiaser nisung tashi agi dangbo takok mangutsü.

¹⁰Kibuba den toktepertem anüka ajensatsütsü, parnok anema Pai anüng nungi tsüngmok atentsü. Alima ajonga Kibubai o bendangtsü, pai pa chuba nem tashi agütsütsü, aser pai mezüja shimtetba tashi uludaktsütsü.

¹¹Idangji Elkana pei kidangi Ramai ao, saka tanur Samueli Eli putir madang Shilo nung Kibuba tenzük.

Eli Jabasotem

¹²Eli jabasotemji samesa nisung liasü. Parnoki Kibubaji mezüngok.

¹³Putirtemi yimsü amato nübur den yamai inyaka liasü; kodangsa nisungtemi tetepsetba tenla agütsüdir, putir tenzüker jagi shi metaya alidak jagi tatutsü asem aketba shijok ka bener arutsü.

¹⁴Po koba nung shiji metaya lidir idakji pai shijokji tuoktsütsü, aser shijok jagi tutetba ajakji putir meyong asütsü. Shiloi arur Israel nunger ajak dang parnoki yamaji inyak.

¹⁵Ano temoji marongdang yongi putir tenzüker jagi tetepsetba tenla agütsüba nisung dang ashitsü, “Putir asoshi asangtsü shi agüjang, kechiaser pai na nungi tasoba shi masü tazü dang agitsü.”

¹⁶Saka nisungba jagi, “Asenoki temoji tamasa rongdi, ajiser nai kechisa aginür agiang” ta shira idangji putir tenzüker jagi ashi, “Masü nai aji kü nem tangsa agütsütsüla, aji mesüra ni tashiyim agi aji rakzüka agitsü.”

¹⁷Yamaji asangurtem temenenji Kibuba madang tulu liasü, kechiaser nisungtemi Kibubadang tenlabaji parnoki yamaji mezüngmeshi.

Shilo Nung Samuel

¹⁸Saka Samuel tanur ka dang aser Kibuba madang, temeshi putir sobutsü kümpa sü agi nangri kanger tenzük.

¹⁹Ano küm shia tetsüi pa nem süpöksü tila ka yanglutsü, aser la kinungpu den küm shia tetepsetba tenla tenlatsü la atudang, aji küm shia bener arutsü.

²⁰Aser Eli-i Elkana aser tebuttsü moaja ashi, “Kibuba asoshi agütsüba melena, Kibubai iba tetsür agi ne nem metsü agüjangma.” Aser parnok pei kidangi ao.

²¹Aser Kibubai Hanna semdang aser la mashisa aküm, aser jabaso asem, aser jala ana aso. Aser tanur SamuelKibuba madang ain.

²²Tang Eli kanga tambur aküm; aser Israel ajak dang par jabasotemi inyakba, aser koda sentep süki kikümbang nung tenzüker tetsürtem den parnoki nüktapangta benshiba, ajak pai angashi.

²³Aser pai parnok dang ashi, “Kechiba nenoki ibala mapa inyaker, kechiyong nenoki tamajung benshiba iba nübur ajak nungi ni angashir.

²⁴Masü, kü chirtem kechiyong ni angashiba osang ya tajung masü; nenoki Kibubar nüburtem ozüing raksadaktsür.

²⁵Nisung kati ka anema temenen menara, Tsüngremi pa bendangtsü; saka nisung kati Kibuba anema temenen menara, shibai pa asoshi mepishitsü?” Aji sakasa parnoki tebu o manga, kechiaser Kibubai parnok tepsettsü mulungteter liasü.

²⁶ Aser tanur Samuel tain aküm, aser Kibuba aser nisung anaprongla den yimli angu.

²⁷Tsüngrem nisung ka, Eli dangi aru, aser pa dang ashi, “Yamai Kibubai ashir, Ni nebu kidong dangi parnok Ijip nung Farao kidang alarsa alidang kü sasa jungkai madok no!

²⁸ Israel kidong ajak nungi kü putir asütsü, kü tenladaki atutsü, liangmesen arongtsü, kü madang putir temeshi sobutsü agitsü ni pa meshimtet no, aser Israel chirtemi tenlaba ajak ni nebu kidong nem magütsü no?

²⁹Ajangla, kechiba ni lateta yutsüba kü tetepsetba tenlatem aser tenlatenjitemji nenoki mezüngmeshir? Kü nübur Israel puri tenlaba tajungtiba ajak agi nenok sasa teyiraba kümdaktsüba ajanga kü dang nungibo tali ne chirtem tushir?

³⁰Anungji Kibuba, Israel Tsüngremi ashir, ni atangji ne kidong aser nebu kidongi teti kü madang jajatsüla ta ashi: saka tang Kibubai ashir, aji kü dang nungi talangka piladakjang; kechiyong kü akhüm tsüburtem asoshi ni akhüm tsübuttsü aser ni sensamasatsürtem ni hau ta mezüngshitsü.

³¹Ajiang, ne kidang tambur kata malitsüsa ni ne tashi aser nebuer kibong tashi leptoktsütsü anogotem arudagi.

³²Aser Israel nem azükaru agüjaka kü kidang toushi angutsü; aser ne kidang teti asoshi tambur kata malitsü.

³³Aser ner nisung shiba ni kü meyong tenladak nungi melepdoki yuja ali, pa jagi ne tenük raksatsütsü aser ne mulungjang jashidaktsütsü alitsü; aser ne kidang nungi adokba ajak tebenjem mapang asütsü.

³⁴ Aser ibaji jabaso ana Hofni aser Finehas madak ataloktsü, ibai na asoshi temaitsü alitsü; tenaprongla asütsü.

³⁵Aser ni asoshi ni temulung alemba putir ka, kü mulung aser shisatsü nung aliba ama inyaktsüsa adoktsütsü, aser ni pa asoshi kidong ka yanglutsü; aser pai teti asoshi toztü mezüa kü teshimtetba madang jajatsü.

³⁶Aser ne kidong anünga alir shiai pa dangi arua apudaka ashitsü, ‘Yimlibilema taribi telong ka aser amtsük tebang ka danga achitsüsa putir mapa kar nung nia enokjangma.’ ”

1 Samuel 3

Kibubai Samuel Ajaba

- ¹Tang tanur Samueli Eli den Kibuba tenzük. Item anogo nungji Kibuba o senti liasü, aser mangdang bulua maliasü.
- ²Saka konung Eli, shiba tenük ramia kümer angutsü mokoki liasü, pa taktang nung mejanga liasü.
- ³Saka Kibuba milenji ano mesepi liasü, aser Kibuba kidang kong Tsüngrem süngden liasü, idakji Samuel amua aotsü ontaka liasü.
- ⁴Idangji Kibubai Samuel aja, aser pai langzü, “Ni yangi lir.”
- ⁵Aser pai Eli dangi asema oa ashi, “Ni yangi lir, kechiyong nai ni aja” Saka Eli-i ashi, “Ni na maja, meyipa oa mejanga liang.” Anungji pai or mejanga ali.
- ⁶Ano Kibubai tanaben aja, “Samuel” aser Samueli shishi aser Eli dangi or ashi, “Ni yangi lir, kechiyong nai ni aja,” saka pai ashi, “Kü chir ni na maja, tanaben mejanga liang.”
- ⁷Tang aji Samueli Kibuba ola ta memeteti liasü, aser Kibuba O ano pa dangi jungkai madoki liasü.
- ⁸Ano Kibubai tasembenbuba Samuel aja, aser pa shishi aser Eli dangi ao, aser ashi, “Ni yangi lir; kechiyong nai ni aja.” Aser Kibubai tanurji ajar ta Eli-i shitet.
- ⁹Anungji Eli-i Samuel dang ashi, “Oang, mejanga liang; pai na jarabang, nai yamai shiang: Jembiangma, Kibuba; kechiyong ne tenzükeri angashir.” Anungji Samuel ao aser pa alidak mejanga ali.
- ¹⁰Idangji Kibuba arua idakji noktak, aser tanga mapang nung ajaba amaji, “Samuel! Samuel!” ta aja. Aser Samueli langzü, “Jembiangma, kechiaser ne tenzükeri angashir.”
- ¹¹Aser Kibubai Samuel dang ashi, “Ajiang, ni Israel nung mapa ka inyaktsü, koba tangashir shia tenarongi asatsü.

¹²Iba anogo nung ni Eli kibong indang jembiba ajak, tetenzük nungi oda tatem tashi ni Eli anema inyaktsü.

¹³Kechiyong pai meteta aliba tai asoshi ni par kibong teti asoshi o bendangtsü, kechiaser par jabasotemi atakatem parnok sasa dak bena aru, aser pai parnok menoktang.

¹⁴Anungji Elir kibong tai menabaji tetepsetba tenla mesüra tenla agütsüba agi kodanga mepungdoktettsüsa ni Elir kibong dang azüngashiogo.”

¹⁵Anepdang tashi Samuel mejanga ali, aser Kibubar ki kishitem lapok, aser Samueli Eli dang mangdangji ashitsü tsübu.

¹⁶Idangji Eli-i Samuel aja aser ashi, “Kü chir Samuel”. Pai langzü, “Ni yangi lir.”

¹⁷Aser pai ashi, “Kibubai ne dang jembibaji kechi? Ni ne dang mepishir, aji kü dang nungi temiim; ne dang pai jembiba ajak nai langka danga kü dang nungi miimshira, yamaji ne dang aser ano talia, Tsüngremi inyakangma.”

¹⁸Aser Samueli kecha miima meyui ajak ashi. Aser pai ashi, “Ibai Kibuba lir; pa dang kechi ajung aji pai inyakdakjang.”

¹⁹Samuel ain, aser Kibuba pa den liasü, aser pa o ka danga ali nung metsükdaktsü.

²⁰Aser Dan nungi Beersheba tashi Israel ajaki Samuel Kibubaatema ainakar asütsü shimtet ta metet.

²¹Kibuba tanaben Shilo nung jungkai adok; kechiyong Kibubai pei sasa Samuel dang Shilo nung Kibuba o agi jungkai adok.

1 Samuel 4

¹Aser Samuel o ajak Israel dangi aru.

Tezüngzüktepba Süngden Filistia Nungeri Bener Aoba

Tang Filistia nunger anema Israel tongbangi ao, aser Ebenezer nung anen; aser Filistia nungeri Afek nung anen.

²Aser Filistia nunger parnok sasa Israel anema taren küma ata aser kodang parnok tongbang raradak moapu nung ajurutep, Filistia nunger tsüngdang Israel tamakok angu; aser parnoki tongbang moapu nung nisung meyi pezü shi tepset.

³Kodang nüburtem tanendaki aru, idangji Israel tamburtemi ashi, “Filistia nunger madang tanü kechiba Kibubai asenok chirepdaktsü? Kibuba tezüngzüktepba temeshi süngdenji asenok den arutsüsa, aser tsükchirtem ket nungi asenok kümzüktsüsa Shilo nungi asenoki bener arudi.”

⁴Anungji nisungtemi Shiloi yok aser idak nungjagi Temeranger Kibuba tezüngzüktepba süngden koba cherubim yongtsü nung liasü, parnoki bener aru; aser Eli jabaso ana Hofni aser Finehas, Tsüngremer tezüngzüktepba süngden denji liasü.

⁵Kodang Kibuba tezüngzüktepba temeshi süngdenji bener tanendaki ait, Israel ajaki ola tulu agi ali agi atentena ayimten.

⁶Kodang Filistia nungeri parnok ayimtenba ola angashi; parnoki ashi, “Ibri nunger tanendak ayimtenba ola tulu tetezü kechi?” Kibuba süngden tanendaki arua liasü ta parnoki angatet.

⁷Aser Filistia nungertem tsübua liasü, kechiyong parnoki ashi, “Tanendaki Tsüngrem arua lir.” Aser parnoki ashi, Ayatai! Kechiyong akhidang iba amai maliasü.

⁸Ayatai! Item tashi tulu tsüngremtem ket nungi shibai asenok kümzüktsü? Temerenshi tapu tapu ajak agi Ijip nunger dak arem nung tongdaktsüba ya item tsüngremtem lir.

⁹Ibri nunger kübok nenok alar masütsü tashi itang, aser nenok sasa tebur ama sang, Oh nenok Filistia nunger; nenok sasa tebur ama sang, aser rara-ang.”

¹⁰Filistia nungeri rara aser Israeli majet, anungji parnok nisung shia pei süki bushia ajen aser tetepsetba jenti liasü; kechiyong Israelpur tetsüng agi raraba temeranger meyi semer lao.

¹¹Aser Tsüngrem süngdenji bener ao; aser Eli jabaso Hofni aser Finehas tepset.

Eli Asüba

¹²Tongbang nung jagi Benjamin kidong nisung ka asema oa, iba anogo nungsa pei sü shisar pa tekolak nung ali mezür Shiloi aru.

¹³Aser kodang pa aru, ajiang, süngkhüm anasa Eli pa menden nung mener penzüa liasü; kechiyong Tsüngrem süngden asoshi pa mulungjang atentena liasü. Aser kodang nisungji yimti-i aita osangji ashi nüburtem ajonga jebtep.

¹⁴Aser kodang Eli-i asatepba ola angashi, pai ashi, “Iba rongrongba ola tetezü kechi?” Nisungbaji ilunga arua Eli dang ashi.

¹⁵Tang Eli küm tukur-ti liasü; aser pa tenük junga munguteti liasü.

¹⁶Nisungba jagi Eli dang ashi, “Tongbang nungi arubaji ni lir aser ni tanü tongbang nungi jena aru.” Pai ashi, “Koma asü, kü chir?”

¹⁷Aser osang bener jagi langzüa ashi, “Filistia nunger madang nungi Israel jenogo, aser nübur jenti tepsetogo aser ano ne jabaso Hofni aser Finehas süogo, aser Tsüngrem süngdena rakzüker ogo.”

¹⁸Kodang pai Tsüngrem süngden indang ashi, süngkhüm anasa pa menden tesüleni tsüka, pa tekong raksa, aser asü; kechiaser pa tambur aser taret liasü. Pai küm lir Israel o bendang.

Finehas Tebutsü Asüba

¹⁹Pa jabaso Finehas kibutsü mashisa küma tanur asotsü anasa liasü; aser kodang lai Tsüngrem süngdenji bener ogo ta, aser la kinungpu tebu aser la kinungpu süogo ta osang angashi, lai mokrem aser tanur aso; kechiyong la madaki nuso ashiba aru.

²⁰Aser la asütsü mapang nungji la yarir tetsürtemi la dang ashi, “Tetsübu, kechiaser nai jabaso ka sotsüogo.” Saka lai kecha melangzü mesüra kecha mebilem.

²¹Aser “Israel nungi sentsüwangshi pilaogo,” ta shia, lai tanurji Ikhobod aja, kechiaser Tsüngrem süngden rakzükadok aser la kinungpu tebu aser la kinungpu sama.

²²Aser lai ashi, “Kibuba sentsüwangshi Israel nungi pilaogo; kechiyong Tsüngrem süngdenji rakzükogo.”

1 Samuel 5

Tezüngzüktepba Süngden Filistia Nunger Rongnung

¹Kodang Filistia nungeri tezüngzüktepba süngdenji agi, parnoki aji Ebenezer nungi Ashdodi bener ao.

²Parnoki aji Dagon tsüngrem külemdak kidangi bener aita Dagon anasaji ayu.

³Aser kodang Ashdod nungeri tasüngnepji yakta shishi Dagon külemdak jagi ao, parnoki Kibuba Ozüng Süngden jakdang Dagonji tejak rembanga laoa angu. Anungji parnoki Dagonji bena arua pa alidak yutsü.

⁴Aser kodang parnoki tasüngnepji yakta shishir reprang Kibubasüngden madang Dagon pei tejak rembanga ali nung laoa liasü; aser Dagon tekolak aser pa tekabu anaprong lepzüker ali nung ataloka liasü; temang dang anünga liasü.

⁵Anungji tanü tashi Dagon putirtem mesüra Dagon kidangi arur shinga Ashdod nung Dagon ayudak ali nung majemshir.

⁶Saka Ashdod nungeri madak Kibuba teka sashia liasü, aser pai parnok samatsü, aser tepzünü wara agi Ashdod aser iba arrtsü madak kongshi.

⁷Aser kodang Ashdod nungeri aji oda angu parnoki ashi, “Israel Tsüngrem süngden asenok den mayutsü; kechiyong asenok madak aser Dagon asen tsüngrem madak pa teka tesashi lir.”

⁸Anungji parnoki yok aser Filistia nungeri yimsüsür ajak aniten aser ashi, “Israel Tsüngrem süngden atema asenoki kechi inyaksü?” Parnoki langzü, “Israel Tsüngrem süngdenji Gat dangi bener odakjang.” Aser Israel Tsüngrem süngden parnoki ajagi bener ao.

⁹Saka kodang aji yimti jagi bener aru, Kibuba teka yimtiji anema liasü, aser yimti madaki taoksatsü tulu arua yimti nung alir tanur tain ajak dak kongshi, aser tepzünu komo parnok dak adokdaksü.

¹⁰Anungji parnoki Tsüngrem süngdenji Ekroni yok, aser Tsüngrem süngden Ekroni arudang, Ekron nungeri ayimtena ashi, “Asenok aser asen nübur südaksütsü parnoki Israel Tsüngrem süngden asenok dangi bener arua lir!

¹¹Anungji parnoki Filistia nunger yimsüsür ajak aniten aser parnoki ashi, Israel Tsüngrem süngden yokadokang, iba jagi asenok aser asen nübur tepsettsü. Kechiyong yimti ajak nung kanga pusatepba liasü; Tsüngrem teka yangji kanga sashia liasü.

¹²Aser mesüi alir nisung tepzünu komo agi atong, aser yimti asatepba agi anüng tonga atu.”

1 Samuel 6

Tezüngzüktepba Süngden Meyipa Israeli Aruba

¹Kibuba süngdenji Filistia nunger lima nung ita tenet liasü.

²Aser Filistia nungeri putirtem aser tarutsü tia ashirtem jar ashi, “Kibuba süngden indang asenoki kechi asütsü? Ibaji talidaki kechi den yoktsü onok dang sayuang.”

³Parnoki langzü, “Nenoki Israel Tsüngrem süngdenji meyipa yokra, aji tazüng teyok, saka tenla ka dena yokangma; atangji pa nem nenok asoshi tai tenla ka agütsütsüla. Idangji nenok anebtsü, aser kechiba pa teka nenok nungi magien aji nenoki metettsü.”

⁴Idangji Filistia nungeri asüngdang, “Kechi temenen tenla onoki pa nem agütsütsü?” Parnoki langzü, “Filistia nunger yimsüsürtem yongsük apir hon agi yangluba tepzünu komo pungu, aser hon agi yangluba ayim koya pungu; kechiaser temerenshi kasa jagi nenok aser nenok yimsüsür ajak dak atong.”

⁵Anungji nenoki tepzünu komo aser alinük raksatsüba ayim koya noksa yangluang, aser nenoki Israel Tsüngrem nem tetushi agüjang. Ashiko pai nenok nungi nenok tsüngremtem aser nenok linük nungi pa teka agientsü.

⁶Ajangla kechiba nenoki Ijip nunger aser Farao ama nenok temulung meranger? Pai parnok madaki teraksatsüba lendong arudaktsür külenang parnoki parnok modaktsü-a ma? Parnoki odaktsü.

⁷Anungji oang, tang talungtsü tasen ka aser sünggra kodanga matalokdangba mamatzü ayimba nashi tsüla ana renemang. Nashiji talungtsü nungji sentaklokang, saka item techanuji parnok nungi pila-a kidangi bener arung.

⁸Kibuba süngdenji bener arua aji talungtsü manungji yuang, aser hon agi yangluba osettem koba nenok tai asoshi tenla agütsür, aji süngden ka nung iba anasaji yuang, aser aji pei lenmangi otettsüsa yokang.

⁹Iba aobaji repranga ata-ang, aser aji pei litsü-i aoba Beth-shemes lenmangi tura, asenok dak timtem atalokdaktsüba ya pai asütsü, saka aji yamaji mesüra iba timtem ya pa ket agi masü, saka ya asenoki ajuruba timtem ka dang ta asenoki metettsü.

¹⁰Nisungtemi yamaji inyak; aser mamatzü ayimba nashi ana agi, aser talungtsüji parnok dak sentak, aser parnok techanutem kidang shibanga ayu,

¹¹Aser parnoki Kibuba süngden aser hon ayim koya aser tepzünu komo aliba süngdenji talungtsü nung yutsü.

¹²Nashi jagi tindangba lenmangi oa Beth-shemes lenmangi ao; parnok aodang tajichilen mesüra tabeleni memeyip; aser Filistia nunger yimsüsürtem parnok sülen Beth-shemes tashi ao.

Beth-shemes Nung Ozüng Süngden

¹³Beth-shemes nunger lenten nung wheat tsük ruya liasü; aser parnoki pei tenük rangketa yok aser temeshi süngdenji angu, aser aji ngua pelatep.

¹⁴Aser talungtsüji Beth-shemes nunger Yihusuar lui ait, kong lung tulu ka liasü yangji anen; aser parnoki talungtsü süngji sosa, aser Kibuba nem nashitemji tarongba tenla agütsü.

¹⁵Aser Levi nungeri Kibuba süngden, aser iba den aliba süngden kechi nung hon osettem liasü aji agizük aser itemji lung tulu manungji ayu; aser Beth-

shemes nisungtemi iba anogo Kibuba nem tarongba tenla aser tetepsetba tenla agütsü.

¹⁶Aser kodang Filistia nunger yimsüsür pungui aji angu, iba anogo nungji parnok Ekroni meyipa ao.

¹⁷Filistia nungeri Kibuba nem tai tenla asoshi meyipa agütsüba hon agi yangluba tepzünu komoji itemi lir: Ashdod asoshi ka, Gaza asoshi ka, Ashkelon asoshi ka, Gat asoshi ka, Ekron asoshi ka,

¹⁸aser hon agi yangluba ayim koyatemji yimsüsür pungu meyong Filistia nunger yimti ajak yongsük yari, atsübanga aliba yimti aser yimtsüng anaprong atema liasü; aser tanü tashi ano lung tulu koba manung parnoki Kibuba süngden ataloka yutsü aji Beth-shemes nunger Yihusuar lu nung lir.

¹⁹Aser pai Beth-shemes nunger nisung kar tepset kechiaser parnoki Kibubasüngden dak ranglok; pai parnok rongnung nisung neter tepset aser nisungtemi mang ayim, kechiaser Kibubai nisungtem tepsetbaji jenti liasü.

²⁰Beth-shemes nungeri ashi, “Iba temeshi Kibuba Tsüngrem mangdang shibai noktaktetsü? Aser asenok nungi shiba dangi pa atutsü?”

²¹Idangji parnoki Kiriath-jearim nung alir dangi osang abener yokogo, aser ashi, “Filistia nungeri tanaben Tsüngrem süngden bener aruogo, nenok alung aser nenok dangi aji bener tuang.”

1 Samuel 7

Samueli Israel Madak O Bendangba

¹ Kiriath-jearim nunger aru, aser Kibuba süngdenji bener atu, aser tenem nung Abinadab kidangi aji bener aru, aser Kibuba süngden ayutsü par chir Eleazar meshiteta ayu.

²Kiriath-jearim nung ozüng süngdenji mapang talangka, oda küm metsü shi liasü, aser Israel kidong ajongai Kibuba dang teyari asoshi ayimten.

³Samueli Israel kidong ajak dang jembia ashi, “Nenoki Kibuba dangi nenok mulungjang ajak agi meyipdi süra, ajangla nenok rongnungi bendanger tsüngremtem aser Ashtarot endokang, aser Kibuba dangi nenok mulungjang renemang, pa dang tenzükan, aser pai nenok Filistia nunger ket nungi kümzüksü.”

⁴Idangji Israel nungeri Baalim aser Ashtarot endok, aser Kibubadang tenzük.

⁵Samueli ashi, “Israel ajak Mizpai sentepang, aser ni nenok asoshi Kibubadang sarasademtsü.”

⁶Aser parnok Mizpai külemi sentep aser tzi taten, aser aji Kibuba madang shitokadok aser iba anogo nung lumi aser ashi, “Kibubaanema onoki tai menaogo.” Aser Samueli Mizpa nung Israel nunger o bendang.

⁷Kodang Filistia nungeri Israel nunger Mizpa nung külemi sentepa lir ta angashi, Filistia yimsüsürtemi Israel anema atu. Aser kodang Israel nungeri aji angashi, parnoki Filistia nunger tsübua liasü.

⁸Israel nungeri Samuel dang ashi, “Asenok Filistia nunger ket nungi kümzüksü asoshi Kibuba asen Tsüngrem dang maneni ayimtenang.”

⁹Samueli mama teyongdak san chanu ka agi, aser aji tarongba tenla rangbenKibuba dang tenla aser Samueli Kibubadang Israel asoshi ayimten aser Kibubai pa dang langzü.

¹⁰Samueli tarongba tenla tenla-a alidang Filistia nungeri Israel anema tongbang raratsü anasa aru; saka iba anogo nung Filistia nunger madak Kibubai ola tulu agi metenoktsü, aser parnok kokdaktsü.

¹¹Israel nungeri Mizpa nungi Filistia nunger aria ao, aser parnoki Bethkar tashi oa parnok alep.

¹²Ajiser Samueli lung ka bena aru, aser aji Mizpa o Shen tsüngda nung azüng, aser iba tenüng Ebenezer ta aja, aser ashi, “Ya Tashi Kibubai asenok yariogo.”

¹³Yamaji Filistia nungerji akok, aser parnok joko Israel litsüi maru: aser Samuel anogo tepiyong KibubaFilistia nunger anema liasü.

¹⁴Filistia nungeri Israel nungi agiba yimtitem Ekron nungi Gat tashi Israel nem tanaben meyipa agidaktsü; aser Filistia nunger ket nungi Israeli parnok linük kümzüka ayu. Aser Israel o Amor nunger tsüngda nung yimjung liasü.

¹⁵Samueli pa arishi tepiyong Israel o bendang.

¹⁶Pai küm shia tatongi Bethel, Gilgal, aser Mizpa semdang; aser item linük ajak nung pai Israel o bendang.

¹⁷Pa Ramai shilang, kechiaser yangji par ki liasü; aser yangji pai Israel o bendang; aser pai Kibuba dang tenladak ka yanglu.

1 Samuel 8

Nüburtemi Chuba Ka Meshiba

¹Kodang Samuel tambur aküm, pai par jabasotem Israel madak obendangertem kümdaktsü.

²Tang par mezüng asoba tenüngji Yoel liasü, aser tanabuba tenüngji Abiya; parnok Beersheba nung o bendanger liasü.

³Par jabasotemi pa lenmang nung mejaja saka rongsenleni meyip, aser süpokrem agi, aser ochi o mebendang.

⁴Tang Israel tambur ajak külemi sentep aser Samuel dangi Ramai aru,

⁵ aser parnok pa dang ashi, “Na tambur lir, aser ne jabasotemi ne lenmang nung mejajar; anungji tangar kintem amaji onok madak o bendangtsü chuba ka kua.”

⁶Saka parnok onok o bendangtsü onok nem chuba ka kua ta ashiba jagi Samuel mepeladaktsü, aser Samueli Kibuba dang sarasadem.

⁷Kibubai Samuel dang ashi, “Parnoki ne dang ashiba ajak nung parnok ola angang, kechiaser parnok na magizük masü, saka ni parnok madak chuba asütsü parnok magizük.

⁸Parnok Ijip lima nungi ni anir adokba anogo nungi parnok inyakba mapa ajak mesüka tanü tashi parnok ni senzüka tokja lir, aser tangar tsüngrem tenzük; yamaji ano parnok ne danga inyaker.

⁹Anungji tang parnok o angang, aji saka nai retreta parnok dang tekümdangtsü shiang, aser parnok madak yimsü asütsüba chuba mapadong indangji parnok dang sayuang.”

¹⁰Samueli Kibuba o ajak pa dang chuba meshiba nisungtem dang ashi,

¹¹Pai ashi, “Nenok madak yimsü asütsüba chuba mapadongji ibai alitsü; pai nenok jabasotem agitsü aser parnok pa atema, pa talungtsü asoshi agitsü aser par talungtsü jakdang parnoki asemtsü.

¹²Pai parnok kar pei asoshi meyirijang madak aser kar tenem madak tanishir shimtetsü, pai karbo par li alu ladaktsütsü aser par lu rudaktsütsü par raraba oset aser talungtsü osettem yangludaktsütsü.

¹³Ner jalatemji pa asoshi teronem yanglur, sorochioker aser amtsük yanglurtem asütsü.

¹⁴Pai nenok lu aser nenok tsükmenatzü tsüki, nenok oliv tsüki oda item tajungtiba agitsü, aser itemji par tenzüker nem agütsütsü.

¹⁵Pai nenok tsük aser tsükmenatzü nungi ter shilem agitettsü aser aji pa tenzüker aser tongtipurtem nem agütsütsü.

¹⁶Nenok kilirtem aser kilitsürtem, nenok nashi telok tajungtiba aser nenok gado, pai par mapa nung yutsütsü.

¹⁷Pai nenok san telok nungi ter shilem agitsü, aser nenok par kilirtem asütsü.

¹⁸Kodang iba anogoji arudir, nenoki nenok asoshi shimtetba chubaji anema nenoki tashi agi ayimtentsü, saka Kibubai nenok dang melangzütsü.”

¹⁹Saka nisungtemi Samuel o manga, parnoki ashi, “Masü, saka onok madak chuba ka alitsüla;

²⁰oda onoka tangar kin amaji sütettsü; oda ozü chubai onok madak o bendangtsü aser onok jakdang aotsü, aser ozü tongbang raratsü.”

²¹Samueli nüburtem o ajak angashi, aser pai Kibuba narong nung tanaben angashidaktsü.

²²Kibubai Samuel dang ashi, “Parnok ola angang, aser parnok nem chuba ka agüjang.” Aser Samuel-i Israel nungertem dang ashi, “Nenok nisung shia pei yimti-i oang.”

1 Samuel 9

Sauli Samuel Ajuruba

¹Tang Benjamin kidong nungi nisung ka, Abiel jabaso, tenüng agi Kis liasü: Abielji Zeror jabaso, Zerorji Bekora jabaso; Bekoraji Afia jabaso, Benjamin nunger rongsen akar nisung ka liasü.

²Aser pa jabaso ka liasü, pa tenüng Saul, asangur aso tajung; aser Israel chir rongnung pa dang nungi aso tajungba kata maliasü; pa tapubang aser temalen nungi, pa nisung ajak dang nungi temaba liasü.

³Saul tebu Kis meyong gado kar sama-a liasü. Anungji pai Saul dang ashi, “Kilirtem nungi nisung ka anir apusoa gadotemji bushiang.”

⁴Pai Efraim tenem linük sema ao, aser Shalisha linük sema ao, saka pai parnok mangu; idangji parnoki Shaalim linük sema ao, aser yangjia parnok maliasü; aser pai Benjamin nunger linük sema ao, saka parnoki itemji mangu.

⁵Kodang parnoki Zuf linüki aru, Sauli pa den aliba kilir dangji ashi, “Kübui Gado indang bilemba amadoker, asenok indangang shisa bulua lir, arung asenoki meyipa odi.”

⁶Saka kilir jagi langzü, “Reprangang, iba yimti nung Tsüngrem nisung ka lir, pai ashiba ajak shitak ataloka aru nung ajaki akhümtsübu züngshir. Tang asenoki ajagi odi, ashiko asenoki koloni aotsü iba indang pai asenok dang shitettsüa kar.”

⁷Idangji Sauli par kilir dang ashi, “Saka ajiang, asenok ora asenoki nisungba dang jagi kechi bener aotsü? Kechiyong asen juli nung amtsük agimaogo, aser Tsüngrem nisung dangi bener arutsü sempet kata mali, asenok den kechi aka?”

⁸Kilir jagi Saul dang tanaben langzüa ashi, “Ajiang, kü ket nung taribi ka lir; asenok dang asen lenmang ashitsü ibaji ni Tsüngrem nisung nemji agütsütsü.”

⁹Akhidang Israel nung kodang nisung kati Tsüngrem nungi metettsü asüngdangdir, yamai pai ashi, “Arung, aser asenoki tangur dangi odi”, kechiyong tang ainkar ta ajaba dang akhidangbo tangur ta ja-a liasü.

¹⁰Idangji Sauli pa kilir dang ashi, “Junger; arung, asenoki odi.” Anungji Tsüngrem nisung aliba yimti jagi parnok ao.

¹¹Parnok yimti jagi atudang, parnoki aiürtem tzütai aoba ngua parnok dang asüngdang, “Yangi tangurji ali asü?”

¹²Parnoki parnok dang langzü, “Pa lir; ajiang, pa ne jakdang lir; tang ilungang; kechiyong pa tanü yimti-i aita lir; kechiaser nüburtem tanü tenem nung tetepsetba tenla agütsütsü.

¹³Nenok yimti-i aitli-i, nenoki pa indangindanga tenemi pa chiyungtsü matudang, pa angutsü; kechiyong pa maru tashi nisungtem mechiyungtsü, kechiaser pai tetepsetba tenla moatsür; aser tesülen shirnok aja parnok chiyonger. Anungji nenok tuang; kechiyong iba mapang nung nenoki pa angutsü.”

¹⁴Tenati yimti-i atu; aser parnok yimti-i aitdang, ajiang, tenemi atutsü parnok jakdang Samuel aru.

¹⁵Tang Saul marudang anogo ka lia Kibubai ya oda shia Samuel dang jungkai adok:

¹⁶“Asüng iba mapang nung ni ne dangi nisung ka Benjamin linük nungi yoktsü, aser nai pa kü nübur Israel madak lenir asütsü totzü mezütsütsüla, pai kü nübur Filistia nunger ket nungi kümzüktsü; kechiyong ni kü nübur madak reprangogo, kechiaser parnok ayimtenba kü dangi arua lir.”

¹⁷Kodang Samueli Saul angu, Kibubai pa dang ashi, “Ni ne dang jembiba nisungji ajiang! Kü nübur madak pai yimsü asütsü.”

¹⁸Idangji süngkhüm nung Sauli Samuel anasa aru, aser ashi, “Yimlibilema tangur ki kong ali kü dang shiangma.”

¹⁹Samueli Saul dang langzü, “Tangurji ni lir; kü jakdang tenem jagi tuang; kechiyong tanü na kü den chiyungtsü aser anepdang ni na odaktsütsü, aser ne mulungjang nung aliba ajak ne dang ashitsü.

²⁰Ne gadotem koba madoker anogo asem ogo, parnok dak ne mulung tagütsü; kechiyong parnok nguogo. Aser Israeli jangraba ajak shiba dak lir? Aji na asoshi, aser nebuer kibong ajak asoshi masü no?”

²¹Sauli langzü, “Ni Benjamin nunger, Israel kidong rongnung tilaba masü no? Aser kü kibong Benjamin kibong ajak dang nungi tilaba masü no? Anungji kechiba nai iba amai kü den jembir?”

²²Samueli Saul aser pa kilir anir oa, aener taktangi parnok anir aru, aser tejatepertem shirnok nisung semer shi liasü, parnok rongnung tematiba menden nung parnok mendaktsü.

²³Samueli sorochiokba dang ashi, “Ni ne dang balaka yujang, ta ashiba ni ne nem agütsüba shilem to bener arung.”

²⁴Sorochiokbai tapubang aser iba manung aliba bena aru, aser aji Saul madang yutsü. Samueli ashi, “Kechi ne tsüngdang yutsütsü wazüka ayu, aji Chiang, kechiyong ni nisungtem majadang aser mapang matongdang na asoshi yutsübaji ibai lir.” Anungji iba anogo Sauli Samuel den chiyung.

Samueli Saul Chuba Asütsü Shimtetba

²⁵Kodang parnok tenem nungi yimti-i jagi alua, parnoki Saul asoshi kilem nung yipten ka alem, aser pa angji mejang aser pai Saul den kilem nung jembi.

²⁶Ajiser Samueli anepungi kilem nung Saul ja-a ashi, “Ni na yokadoktsüsa shishiang;” anungji Saul shishi aser pa den Samuel yimtongi ao.

²⁷Parnok yimti tatem tonga aludang Samueli Saul dang ashi, “Kilirji asen jakdang odakjang, saka nabo Tsüngrem O ni ne nem angashidaktsütsü noktaka ata-a liang.”

1 Samuel 10

¹Idangji Samueli toztü bongdangji bena arua aji Saul kolak nung shiloktsü, aser pa dak tebang mesep aser ashi, “Kibubai pei nübur Israel madak lenir asütsü ne dak toztü mezütsü masü no?”

²Kodang na ni nungi tanü pila-a odir, nai nisung ana Benjamin litsü Zelza nung Rachel leper anasa nai ajurutsü.” Parnoki ne dang ashitsü, Gadotem koba nai bushia ao, ibato nguogo, aser nebui gadotem indang masü saka ne indang tebilemstsü ka-a ashir, ozü chir asoshi ni kechi inyaktsü?

³Ajiser idak nungjagi na tejakleni oang, aser na Tabor sülemdong dangi arutsü, aser yangji nai nisung asem Betheli Tsüngrem dangi tuya ajurutsü; kati nabong chanu asem aben, tangar kati amtsük asem aben, aser tangar kati yi bongdang ka bener;

⁴aser parnoki ne nem salem agüja amtsük asem agütsütsü; koba nai parnok ket nungi ana agizüktsü.

⁵Iba sülenji Filistia nunger temeranger alidak Tsüngrem tenemi na arutsü; aser kodang na yimti len jagi arudir, ainkar telok ka, tsürang kongki, asem, aser jemji balala parnok jakdang bener alua nai ajurutsü aser parnoki shina jembiya alitsü;

⁶Kibuba tanela ne madak tashi tulu agi arutsü, nai parnok den shina jembitsü, aser na nisung tanga ka kümadoktsü.

⁷Kodang item temaitsü ne dangi arudir, ne mapangi melaba ama inyakang; kechiyong Tsüngrem ne den lir.

⁸Na kü dangi jelia Gilgali aotsü; aser ajiang, ne dangi, tarongba tenla aser telungjem tenla tenlatsü: ni ne dangi maru tashi aser nai kechi inyaktsü ne dang mesayu tashi anogo tenet nai atatsüla.

⁹Samuel nungi aotsü pa tesülen meyipdang, Tsüngremi pa nem temulungjang tasen ka agütsü: aser item temaitsü ajak iba anogo nungji atalok.

¹⁰Kodang parnok Gibea leni aru, ainkar telok kati pa den ajuruteptsü aru. Aoksa-a Tsüngrem Tanela pa madaki aru aser pai parnok rongnung shina jembi.

¹¹Kodang akhidang metetepa alirtemi atangji pai ainkar den shina jembir ta angu, nisungtemi kati ka dang ashi, “Kiser jabaso dak atalokba ya kechi? Saula ainkar rongnung aden asü?”

¹² Anasa noktaker kati langzü, parnok tebu shiba lir? Anungji ibai apijemtsü shin o aküm, Saula ainkar rongnung aden asü?

¹³Kodang pai shina jembiba tatem aküm pa tenem jagi aru.”

¹⁴Saul tebu tanubui pa aser pa kilir dang ashi, “Nenok koloni ao?” Aser pai ashi, “Gadotem bushitsü ao; aser onoki parnok mangu nung, onok Samuel dangi aru.”

¹⁵Aser Saul tebu tanubui ashi, “Yimlibilema Samueli ne dang kechi ashi, kü dang shiangma”;

¹⁶Aser Sauli tebu tanubu dang langzü, “Pai onok dang jangjajangja-a gadotem nguogo ta ashi.” Saka yimli mapa koba indang Samueli jembi, aji pai pa dang mashi.

Israel Ajaki Ngua Saul Chuba Shimba

¹⁷Samueli nisungtemji Kibuba dangi Mizpai aja,

¹⁸aser parnok dang ashi, “Yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir, Ni nenok Ijip nungi anitet aser Ijip nunger ket aser nenok kangshiba yimlitem ajak nungi ni nenok kümzük.”

¹⁹Saka tanü nenoki nenok Tsüngrem shibai nenok lendong aser tejashi ajak nungi kümzük paji nenoki magizüki ashi, “Masü, nai onok madak chuba ka yutsütsüla. Anungji tang nenok sasa Kibuba madang kin kin aser kidong kidong noktakang.”

²⁰Idangji Samueli parnok kin ajakji tejakleni arudaktsü, aser Kibubai Benjamin kin shimtet.

²¹Ano pai Benjamin kinji kidong kidong anasa anir aru Matri kinunger shimtet, aser Matri kinungerjia anasai anir aru aser Kis jabaso Saul shimtet, saka kodang parnoki pa bushi parnoki paji mangu.

²²Ano parnoki Kibuba dang asüngdang, “Nisungbaji yangi arua mali no?” Kibubai langzö, “Pa oset nangdendakji atsüka lir.”

²³Anungji parnoki asema or nisungtem dangi Saul anir aru, shiba nisungtem dang nungi tapubang nungi shir temalen agi talangba liasü.

²⁴Idangji Samueli nisungtem dang ashi, “Kibubai shiba shimogo nenoki nguali ma? Asenok rongnung pa mesüka shinga melika.” Aser nisung ajaki ayimtena ashi, “Chubaji talangka lidakjang.”

²⁵Ajiser Samueli nisungtem dang chuba yimli mapadong indangji ashi, aser aji kaket ka nung zülü, aser aji Kibuba madang ataloka ayu, aser Samueli nisung ajak pei kidangi yok.

²⁶Aser Saula par kidangi Gibeai ao, aser pa den tasü tait nisung kar shir mulungjang nung Kibubai kongshi parnoka pa den ao.

²⁷Saka samesa nisung kari ashi, “Iba nisung yagi asenok koda kümzüksü?” Yamaji parnoki Saul sensatsü aser pa dangi sempet bener marutsü. Saka pai ola madoki ali.

1 Samuel 11

Sauli Amon Nungger Akokba

¹Ita ka shi lir külen, Amon chuba Nahasi Gilead nung Yabes anema atua aji meketbang. Idangji Yabes nungger ajaki Nahas dang ashi, “Onok den tenangzüktepba ka yangluang, aser onoki na tenzüksü.”

²Amon nungger Nahasi langzö, “Nenok tenük tajichi aroktok nung dang ni ibaji nenok den yanglutsü, aser aji Israel madak maksütsü asoshi ataloka yutsütsü.”

³Yabes tamburtemi pa dang ashi, “Israel litsü ajaki osang benertem yoktsü asoshi onok nem anogo tenet agüjangma, ajiser onok kümzüksü shinga melira onoki ne dangi atutsü.”

⁴Idangji osang benertemji Saul alidak Gibeai aru aser iba osang nisung ajak dang ashi, aser parnok ajaki ola adoka ajeb.

⁵Tang Saul alu nungi nashitem sülen adokya liasü, aser pai asüngdang, “Kechiba nisungtemji jebteper?” Parnoki Yabes nisungtem oji pa dang ashi.

⁶Aser kadang item o pai angashi, Tsüngrem tanela tashi tulu agi pa madaki aru, aser pa mit kanga adok.

⁷Pai nashi jura ka bena aru, aser parnok anüka alangsar itemji Israel litsü ajaki osang benertem ket nung ya shia yok, “Shibaisa Saul sülen aser Samuel sülen marulir, yamai par nashitem dang inyaktsü.” Aser ajak madaki Kibuba tsübuba arua, parnok nisung ka amai sentep.

⁸Pai parnok Bezek nung züngdang, aser Israel nunger meyi noklang asem aser Yihuda nunger meyi semer liasü.

⁹Aser osang benertem dang parnoki ashi, yamai nenoki Yabes-Gilead nisungtem dang ashitsüla, “Asüng anü tsüka alidang nenok tekümzüük alitsü.” Osang benertem aru aser Yabes nisungtem dang aji ashi; aser parnok pela-a liasü.

¹⁰Anungji Yabes nisungtemi ashi, “Asüng onok nenok dangi adoktsü, aser nenoki onok dak nenoki tajung ta bilemba ajak inyakang.”

¹¹Tasüngji Sauli nisungtemji telok asem küma lemsa, aser anepungi Amon nunger tanendak tiyong jagi aru, aser anepdang nungi anjongmeshi tashi parnok tepset. Tanüngbatemji anata külemi metoktsüi pei pei meten prokshia liasü.

Saul Chuba Akümba Indang Sangdong

¹²Idangji nisungtemi Samuel dang ashi, “Sauli onok madak chubatsü no ta ashibato shiba? Parnokji onok nem agüjang, onoki parnokji südaktsütsü.”

¹³Saka Sauli ashi, “Tanü Israel nung shinga mesüdaktsütsü, kechiaser tanüKibubai Israel kümzüükogo.”

¹⁴Idangji Samueli nisungtem dang ashi, “Arung, asenok Gilgali odi, aser yimliji yanglushidi.”

¹⁵Nisung ajak Gilgali ao; aser parnoki Saul Gilgal nung chuba kümduksü; aser yangji parnoki telungjem tenla tenla, aser Saul aser nüburttem ajak kanga pelatep.

1 Samuel 12

Samueli Nüburttem Den Jembiba

¹Samueli Israel ajak dang ashi, “Ajiang, nenoki kü dang asüngdangba ajak ni nenok dang angaogo, aser nenok madak chuba ka yutsüogo.

²Tarutsü nung pai nenok anitsü. Joko ni tambur aser kupu pua lir, aser kü jabasotem nenok den lir. Kü asangwa nungi tanü tashi nenok anishia aruogo.

³Yangi ni lir, ni anema Kibuba madang aser pai mezüja shimtetba madang kuli agüjang. Shir nashi ni agi? Mesüra shir gado ni agi Ni shiba kangshi mesüra ashiochtsü? Kü tenük shibangtsüsa ni shiba nungi süpokrem agi? Ni yamaji inyaka lira ni nenok nem shia agütsüdi.”

⁴Parnoki langzü, “Nai onok mashioktsüka mesüra mekangshika, aser nisung shinga ket nungi kecha magika.”

⁵Samueli parnok dang ashi, “Nenoki kü ket nung kecha mangu ta nenok anema Kibuba aser pai mezüja shimtetba chubaji tanü kuli lir.” Aser parnoki langzü, “Kibuba kuli lir.”

⁶Samueli nüburttem dang ashi, “Mosa aser Aron shimtetba aser nenok tsüraburtem Ijip lima nungi anitetbaji Kibuba lir.

⁷Tana aji asünung, Kibubamadang pai nenok dang aser nenok tsüraburtem dang inyakba, Kibubatemeshi mapatem indang ajak ni nenok den lemsateptsü nenok noktaka liang.

⁸Kodang Yakob Ijipi ai, Ijip nungeri parnok rishikangshi, aser nenok tsüraburtemi Kibuba dang ayimten. Idangji Kibubai Mosa aser Aron yok, shirnoki parnok Ijip nungi anitet aser iba li nung lidaktsü.

⁹Saka parnokiKibuba parnok Tsüngrem amadok aser pai parnok Filistia nungertem, Moab chuba aser Sisera, aser Hazor telok tanishirtem ket nung parnok ayok, aser parnoki parnok anema rara.

¹⁰ Idangji parnoki KIBUBA dang ayimten aser ashi, “Onoki temenen menaogo, kechiaser onoki Kibuba senzuka toktsüogo, aser Baaltem aser Ashtarot tenzük, saka tang onok tsükchir ket nungi kümzükangma, aser onoki na tenzükdi.”

¹¹ Kibubai Yeru-baal, Bedan, Yeftha, aser Samuel yok, aser ajaklen nenok tsükchir ket nungi nenok kümzük, aser nenok tekümzük nung alir.

¹² Kodang Amon nunger chuba Nahas nenok anema arua angu, Kibubanenok Tsüngrem nenok chuba aliba mapang nung nenoki ashi, “Masü, chuba katiang onok madak chubatsü.”

¹³ Anungji tang nenoki shiba chuba shimtet aser shiba nenoki meshi, ajiang, Kibubai nenok madak chuba ka yuja lir.

¹⁴ Nenoki Kibuba akhüm tsübutsü, aser pa tenzüktsü, aser pa o angatsü, pai melaba anema madoktsü süra, nenok aser ano chuba shibai nenok madak yimsü asür Kibuba nenok Tsüngrem sülen anitakertem süra junger.

¹⁵ Saka nenoki Kibuba o mangatsü, saka Pa temelaba anema adokdi süra idangji nenok tsürabur tendak ama Kibuba teka nenok anema alitsü.

¹⁶ Anungji tang noktaka liang aser nenok madang Kibubai kechi mapa tulu inyakdir ajiang.

¹⁷ Tanü wheat tsük aruba mapang masü no? Kibubai tsüngmok aser tzünglu yoktsüsa ni pa dang asüngdangtsü; nenoki chuba ka asüngdangba nung nenoki inyabaji tamajung mapa tulu ta nenoki metettsü aser angutsü.

¹⁸ Anungji Samueli Kibuba dang aja; aser Kibubai iba anogo nung tsüngmok aser tzünglu yok; aser nisung ajaki Kibuba aser Samuel kanga tsübu.

¹⁹ Nisung ajaki Samuel dang ashi, “Onok masütsü asoshi Kibuba ne Tsüngrem dang ne tenzükertem asoshi sarasademangma; kechiyong onok temenen ajak nung, onok asoshi chuba ka meshiba iba temenen onok madak benloktsüogo.”

²⁰Samueli nisungtem dang ashi, “Tetsübu, nenoki atangji iba tamajung ajak inyakogo; aji saka Kibuba sülen anitakba nungi temeyip, saka nenok mulungjang ajak agi Kibuba tenzükang;

²¹tajangzük magütsüba mesüra kümzüksü makokba amajok osettem sülen meyipa tuo.

²²Kechiyong Kibubai pa tenüng tulu atema pei nübur senzüka metoktsütsü; kechiaser Kibubai pei asoshi nenok nübur ka kümdaktsütsü mulunga lir.

²³Talisa ni asoshibo, nenok asoshi sarasademtsü anenba agi Kibuba anema temenen memenatsü Tsüngremi ni songtemangma; saka ni nenok lenmang tajung aser shitakba nung sayutsü.

²⁴Kibuba tsübuang, aser nenok mulungjang ajak agi atangji nung pa tenzükang; kechiyong nenok asoshi koda mapa tulu pai inyak bilemdangang.

²⁵Saka nenoki ano mejungi inyakdi süra, nenok aser nenok chuba anaprongla samatsü.”

1 Samuel 13

Filistia Nunger Den Raraba

¹Saul chubatsü tenzük dang pa küm semer liasü; aser pai Israel madak küm lir yimsü asü.

²Aser Sauli pa asoshi Israel nisung meyi asem shimtet; meyi ana pa den Mikmas aser Bethel tenem linük nung, aser meyi ka par jabaso Yonathan den Benjamin litsü Gibe a nung yutsü. Tanüngba nisungtem pei pei süki-i yok.

³Gibe a nung Filistia nunger temeranger telokji Yonathani akok, aser Filistia nungeri aji angashi. Idangji Sauli linük ajak nung jangzü apua ashi, “Ibri nungeri angang.”

⁴Aser Israel ajaki Sauli Filistia nunger kokogo aser ano Filistia nungeri Israel nunger tsübur ta angashi. Anungji nisungtemji Saul sülen Gilgal nung külemi sentep.

⁵Israel nunger den raratsü asoshi Filistia nunger külemi sentep. Parnok kor talungtsü meyi semer, kor temeranger meyi trok, aser nisungtemji tzüyim küm lisem ama liasü. Parnoki Beth-aven anüdoklen Mikmas nung tua anen.

⁶Idangji parnoki Israel anema kanga sashia apuso. Israel nisungtem kechi mesayangi aküm. Anungji parnoki pei sasa lungpok nung, mungur nung, lung yongtsü, süngsem aser ongkentem nung atsükok.

⁷Ano Ibri nunger karbo Yordan ajanger Gadasa Gilead linüki ao. Saka Saulbo Gilgal nungsa liasü aser pa den aliba nisung ajak tetsübu agi atentena liasü.

Saul den Pilaba

⁸Samueli mapang atakteta toktsüba mapang tashi pai anogo tenet ata-a ali; saka Samuel Gilgali maru; aser nisungtem pa nungi prokshia liasü.

⁹Anungji Sauli ashi, “Kü dangi yangi tarongba tenla aser tesünep tenla yagi bener arung.” Aser Sauli tarongba tenlaji agütsü.

¹⁰Aser pai tarongba tenla tenlaba temlidang, ajiang, Samuel aru; aser pa nem salem agütsütsü Saul pa lenji ao.

¹¹Samueli asüngdang, “Nai kechi inyak?” Sauli langzü, “Kechiaser nisungtem ni toktsür prokshia aoba ni angu, aser mapang shitak nung na-a maru, aser Filistia nunger Mikmas nung külemi sentepa liasü.

¹²Anungji ni bilem, Filistia nungeri kü madak Gilgali alutsü aser ni Kibuba maongka memepishi; anungji ni kü sasa kangshia tarongba tenlaji agütsü.”

¹³Samueli Saul dang ashi, “Nai tamashi inyakogo; nai Kibuba ne Tsüngrem temelaba koba pai ne dang mela aji meinyak; kechiyong ne yimli Israel madak teti asoshi Kibubai yanglutsür lila.

¹⁴Saka tang ne yimli anentsü Kibubai pei asoshi pa mulung asüba nisung ka bushiogo, aser Kibubai pa pei nübur madak tanishir asütsü shimtetogo, kechiaser Kibubai koba ne dang mela aji nai mebenshi.”

¹⁵Idangji Samuel Gilgal nungi aramesoa pei lenmangi ao. Aser Saul den aliba nisungtem pa den külemi Gilgal nungi Benjamin nunger Gibeai ao. Sauli pa den aliba nisungtemji züngdang aser parnokji noklang trok shi liasü.

Tongbang Asoshi Terenemba

¹⁶Saul pa jabaso Yonathan aser tena den aliba nisungtemji Benjamin nunger Gibeai nung anen, aser Filistia nungerji Mikmas nung anen.

¹⁷Aser yimakertemji Filistia nunger tanendak nungi telok asemsü kümer adok; telok ka Ofrai aoba lenmang, Shual lima dangi meyip;

¹⁸aser tangar telok Bethhoron lenmangi meyip; aser tangar telok arem tsütsülen Zeboiim lenten arrtsü leni meyip.

¹⁹Tang Israel lima ajak nung yintsünger maliasü, kechiyong Filistia nungeri ashi, “Ibri nungeri parnok sasa nok aser nü yanglura koda.”

²⁰Saka Israel nunger ajak pei alu alaba koterang, mertsüng, pu aser ninok ayitsü asoshi Filistia nunger dangi alu.

²¹Koterang aser mertsüng ayiba ta-aji senpak asem, aser pu o ninok ayiba ta-a sempak ana liasü.

²²Aser tongbang anogo nung, Saul aser Yonathan den aliba nisungtem kar ket nungdanga nok mesüra nü maliasü. Saul aser par jabaso Yonathan ket nungdang liasü.

²³Aser Filistia nunger temeranger telok Mikmas ongdang lenmangi ao.

1 Samuel 14

Yonathan Tasü Tait Mapa

¹Kenü anogo Saul jabaso Yonathani pa nok o nü abenba asangur nisung dang ashi, “Arung Filistia nunger temeranger alidak külenjagi asenoki odi.” Saka pai aji tebu dang mashi.

²Gebia tezülen Migron nung jaremdong kübok Saul mena liasü; pa den nisung noklang trok shi liasü.

³Shilo nung Kibubaputir Eli jabaso Finehas jabaso Ikhobot adianu Ahitub jabaso Ahijai temeshi sobutsü sobua liasü. Aser shingaia Yonathan ogo ta memeteti liasü.

⁴Filistia nunger temeranger telok dangi Yonathan aotsü ongdang lenmangtem tsüngda nung yangji külen lungren ka; aser külen lungren ka; ka tenüng Bozez, aser ka tenüngji Sene liasü.

⁵Lungren ka Mikmas tejaklen anüolentip tsütsü adoka liasü, aser kaji Geba anüdoklentip tejaklen liasü.

⁶Idangji Yonathani pa nok o nü abensang dangji ashi, “Arung item memejeptokba temeranger telok dangi asenoki odi; ashiko Kibubai asenok asoshi langka inyaksü, kechiaser aika agi mesüra ishika agi kümzüksüKibuba madangbo tamakoktsü mali.”

⁷Nok-o-nü abensangi langzü, “Ne mulung nung bilemba amaji inyakang, ni ne den lir; ana temulung ka dang lir.”

⁸Idangji Yonathani ashi, “Ajiang, asenoki nisungtem ajanga odi, aser asenok sasa parnok dang sayudi.

⁹Parnoki asenok dang, Onok nenok dangi maru tashi ata-a liang, ta shira idangji asenok talidak asenoki marakzüi noktaka alitsü, aser parnok dangi asenok matutsü.

¹⁰Saka parnoki yamai shira, Onok dangi atung idangji asenok atutsü; kechiyong Kibubai parnok asenok ket nung agüja lir, aser asenok asoshi ibai temaitsü alitsü.”

¹¹Tenaprongla Filistia nunger temeranger telok dang sayu; aser Filistia nungeri ashi, “Ajiang, Ibri nunger parnok pei sasa atsüka alidak tapok nungi adoka lir.”

¹²Temeranger telok nisungtemi Yonathan aser pa nok o nü abenba dang ashi, “Onok dangi atung, onoki nenok dang langka sayudi.” Aser Yonathani pa nok o nü abensang dang ashi, “Kü sülen atung; kechiyongKibubai parnok Israel ket nung bendanga agüja lir.”

¹³Yonathani pa teka aser pa tetsüing agi apua atu, aser pa nok o nü abensang pa sülen liasü; aser Yonathan madang parnok lao; aser pa nok o nü abensangi pa sülen parnok tepset.

¹⁴Ali tasazük tilaka nung danga Yonathan aser pa nok o nü abensang nati nisung metsü shi tepset.

¹⁵Aser tanendak, moapu nung, nisung ajak kanga atentena liasü; temeranger telok aser yimakertema atenten; aser menoknok anak; anungji yangji kanga tatentenba tulu liasü.

Filistia Nunger Akokba

¹⁶Saul mitkartemi Benjamin litsü Gibeia nungi reprang aser Filistia nunger temerangertem pusatepa jenshiba angu.

¹⁷Idangji Sauli pa den aliba nisungtem dang ashi, “Tang temerangertemji züngdangang aser shibasa mali ajiang.” Parnoki kodang züngdang Yonathan aser pa nok o nü abensang yangji maliasü.

¹⁸Sauli Ahija dang ashi, “Yangi Tsüngrem süngden bener arung;” kechiyong Tsüngrem süngden iba mapang nung Israel chirtem den liasü.

¹⁹Sauli putir dang jembia alidang, Filistia nunger tanendak aliba rongrongshishiji maneni tali aküm; aser Sauli putir dang ashi, “Ne ket agienang.”

²⁰Saul aser pa den aliba nisungtem külemi sentepa tongbangi aru: aser ajiang nisung shia nok pei medemer anema liasü, aser yangji pusatepba tulu liasü.

²¹Tang Ibri nunger akhidang Filistia nunger den alirtem shirnok meketa aliba linük nungi parnok den tanendaki atu, oda parnoka, Saul aser Yonathan den aliba Israel nunger den semlok.

²²Iba amaji Israel nisung ajak shirnok Efraim tenem lima nung parnok sasa atsüka liasü, Filistia nunger jenogo ta parnoki angashidang oda parnoka tongbang nung parnok sülen nepeta anitak.

²³Anungji iba anogo nung Kibubai Israel kümzük aser tongbangji Beth-aven ajanga ao.

Tongbang Sülen Tatalokbatem

²⁴Iba anogoji Israelpurtem kanga timtema liasü, kechiaser Sauli nisungtem dang azüngashia ashi, “Nisung shibai aonung matong tashi aser ni kü tsükchirtem dak mang mayangdang chiyungtsü chidir atakatem kaoang.” Anungji shingaia chiyungtsü memenakdang.

²⁵Aser nisung ajak aremi ai; aser yangji ali nung ninang mojitzü liasü.

²⁶Kodang nisungtemi aremi aita liasü, ajiang, ninang mojitzü yima alu; saka nisung shingaia pei teka agi pei tebang nung matalok; kechiyong nisungtemi azüngashibaji tsübu.

²⁷Saka Yonathani tebui nisungtem dang ozüng agüja azüngashibaji mangashi; anungji pa ket nung aliba mechi tatembanglakji songtoka ninang tzü tejeb nung asenoktsü, aser pa ket pa tebang nung atalok; aser pa tenük pranga aküm.

²⁸Idangji nisungtem rongnung kati ashi, “Nebui nisungtem dang ajang ajanga ashi, Shibai iba anogo chiyungtsü chidir atakatem kaoang.”

²⁹Idangji Yonathani langzü, “Kubui linük timtemdaktsür, ajiang, koda kü tenük pranga kümdakja lir, kechiaser ni iba ninang mojitzü tera menakdang.

³⁰Nisungtemi parnok tsükchirtem nungi temakzükba techinütsü chir ali asübo, tanü Filistia nunger tetepsetba koda tali süla.”

Yimsü Yimbong Anema Aibelenba

³¹Iba anogoji parnoki Mikmas nungi Aijalon tashi Filistia nunger den rara; aser nüburtem kanga lula-a liasü.

³²Aser nisungtemi temakzükba madaki asüm aser san, nashi, nashi chanutem agi, aser parnok ali nung tepset; aser nüburtemi itemji azü dena achi.

³³Idangji parnoki Saul dang ya oda ashi, “Ajiang, nisungtemi azü dena achiba agi parnoki Kibuba anema temenen menar.” Pai ashi, “Nenoki külaka benshiogo: tanü kü dangi lung tulu ka mezüa yokang.”

³⁴Sauli ashi, “Nenok sasa senshiang, aser parnok dang shiang, Nisung shiai pei nashi aser pei san, kü dangi bener arung aser parnokji tepsetang aser

chiang; aser azü dena achiba agi Kibuba anema temenen temena, aser nisung ajaki pei nashi pa den paonungji bener aru, aser yangji parnok tepset.

³⁵Sauli Kibuba dang tenla dak ka yanglu: aji mezüngbuba tenladak pai Kibuba dang yangluba lir.”

³⁶Sauli ashi, “Asenoki Filistia nunger sülen aonung ludi, aser mesangwa tashi parnok makdi, aser parnok kata taküm metoktsüli.” Parnoki langzü, “Ne dang kechisa ajung inyangang.” Saka putir jagi langzü, “Asenoki tamasa Tsüngrem dang asüngdangdi.”

³⁷Anungji Sauli Tsüngrem dang asüngdang, “Ni Filistia nunger anema alutsü asü? Nai parnokji Israel ket nung bendanga agütsütsü asü?” Saka Tsüngremi iba anogo pa dang melangzü.

³⁸Idangji Sauli ashi, “Nenok tongtipur ajak yagi arung aser iba anogo kechi nung temenen mena aji ajiang.

³⁹KechiaserKibuba shibai Israel kümzük Pa taküm ali nungji kü jabaso Yonathan dak tai liaka pa atangji asütsüla.” Saka nüburtem katia pa dang kecha melangzü.

⁴⁰Idangji Sauli Israel ajak dang ashi, “Nenok külen tsütsüji noktakang; aser Yonathan küna külen tsütsü noktakdi.” Nisungtemi langzü, “Ne dang kechi ajung aji inyangangma.”

⁴¹Idangji Sauli ashi, “Oh Kibuba Israel Tsüngrem, kechiba tanü ne tenzüker dang nai melangzür? Iba tia ya kü dak aser kü jabaso Yonathan dak lira Urim; mesüra iba tia ya nüburtem den lira thummim ta agüjang.” Ibaji Saul aser Yonathan dak kao saka nüburtembo jenbu.

⁴²Sauli ashi, “Ni aser kü jabaso Yonathan küna tsüngda nung an toktangang,” aser Yonathan dak aji kao.

⁴³Idangji Sauli Yonathan dang asüngdang, “Nai kechi inyak kü dang shiang.” Yonathani langzü, “Ni kü mechi tatembang agi ninang mojitzü tera menakdangogo. Aser tang ni asütsüla.”

⁴⁴Sauli ashi, “Yonathan! Na atangji asütsü, yamaji mesüra Tsüngremi kü dak mezüngdangtetba tashitak agi, aser iba dang tali ne madaki arudakjang.”

⁴⁵Saka nisungtemi Saul dang ashi, “Yonathan, shibai iba tekümtet mapa tulu inyak pa asütsü no? Tsüngremi songtemang; Kibuba tenüing nung shidi, pa tekolak nungi kujang ka danga ali nung metsüktsü; kechiyong tanü pai Tsüngrem den inyakogo.” Anungji nisungtemi Yonathan tasütsü nungi kümzük.

⁴⁶Idangji Filistia nunger sülen anidakba nungi Saul atu, aser nisungtem parnok talidaki ao.

⁴⁷Kodang Sauli Israel madak yimli agi pai ajaklen pa tsükchirtem anema rara: Moab, Amon chirtem, Edom, Zoba chubatem, aser Filistia nunger anema; aser kolenisa pa meyip, pai takok angu.

⁴⁸Aser pai tasü ita inyak aser Amalek nunger atsüngdok, aser Israel shirnoki amak parnok ket nungi kümzük.

Sauler Kibong

⁴⁹Tang Saul jabasotem Yonathan, Ishvi, aser Malkhiskua liasü; aser par jala ana tenüing yamai liasü; tantsüla tenüing Merab aser tanutsüla tenüing Mikal:

⁵⁰aser Saul kibutsü tenüing Ahimaaz jala Ahinoam liasü; aser pa temeranger telok tir tenüingji, Saul tebu tanubu Ner jabaso Abner liasü.

⁵¹Saul tebu Kis liasü; aser Abner tebu Nerji Abiel jabaso liasü.

⁵²Sauli arishi tepiyong Filistia nunger anema rara tesashi rara liasü; aser kodang Sauli tashi tulu nisung kar mesüra tasü tait nisung kar angu, pai parnok pa asoshi ayu.

1 Samuel 15

Amalek Nunger Den Raraba

¹Samueli Saul dang ashi, “Kibubai pei nübur madak aser Israel chuba asütsüsa na mezüja shimtetsü ni yok. Anungji tang Kibuba O angang.

²Yamai Temeranger Kibubai ashir, Amaleki Israel dang kechi inyak oda pa Ijip nungi adokdang pai lenmang nung noktangka asoshi ni Amalek merenshitsü.

³Tang oang aser Amalek makang, parnok akaba ajak meshimeshia samajang. Parnok kecha anünga teyutsü, saka tetsür, tebur, tanur aser kinütem; nashi, san, ut aser gado ajak tepsetang.”

⁴Sauli nisungtem aja, aser Telaim nung parnok züngdang, tetsüng temeranger meyi noklang ana, aser Yihuda nisung meyi ter.

⁵Saul Amalek yimti-i aru, aser lenten nung pai mita ali.

⁶Sauli Ken nunger dang ashi, “Oang, pilaang, Amalek nunger den ni nenok samadakja lir; parnok rongnungi nenok luang; kechiyong Israel nunger Ijip nungi adokdang nenoki Israel chirtem dang yimlibilem sayu.” Anungji Ken nungerji Amalek nunger rongnungi pila-a ao.

⁷Sauli Amalek nungertemji Havila nungi Shuri tashi Ijip anüdoklen tashi amak.

⁸Pai Amalek nunger chuba Agag taküm apu, aser nokpu agi nisungtem meshimeshia samatsü.

⁹Saka Saul aser nisungtemi Agag, san tajungtibatem, nashi tejbketbatem, san chanutem aser kechi tajung ajak mesamatsüi anünga ayu, saka tamajung aser teshimzük ajak meshimeshia samatsü.

Kibubai Saul Jentokba

¹⁰Idangji Kibuba o Samuel dangi ya oda arua ashi,

¹¹“Ni Saul chuba kümdaktsüba asoshi jashir, kechiaser pai kü temelaba meinyak aser ni nungi pila.” Aser iba jagi Samuel jashidaktsü, aser aonung tepiyong pai Kibuba dang ayimten.

¹²Anepdang Samueli Saul ajurutsü ao. Saka Sauli pei asoshi nüngshilung ka Karmel nung yangluogo aser Gilgali meyipa luogo ta Samueli angashi.

- ¹³Samuel Saul dangi aru; aser Sauli pa dang ashi, “Kibubai na moajang, ni Kibubai melaba inyakogo.”
- ¹⁴Saka Samueli ashi, “Süra kü narong nung san aser nashi asatepba koba ni angashir ya kechi tetezü?”
- ¹⁵Sauli langzü, “Itemji parnoki Amalek nungi bener aru; kechiaser Kibuba ne Tsüngrem nem tetepsetba tenla agütsütsü asoshi nisungtemi san aser nashi tajungtiba anünga ayu; aser tanüngbaji meshimeshia onoki samatsüogo.”
- ¹⁶Idangji Samueli Saul dang ashi, “Ata-a liang, Kibubai kü dang iba aonung kechi ashi aji ni ne dang shidi.” Aser pai pa dang ashi, “Shiangma.”
- ¹⁷Samueli ashi, “Na ne nükdang tila liaka, na Israel kidongtem madak tazüngba mekümdaktsü no? Aser Kibubai na Israel madak chuba asütsü mezüja shimtet;
- ¹⁸aser Kibubai na mapa kati yok, aser ashi, oang aser parnok temenen nisung Amalik nunger mesamatsü tashi parnok anema rara-ang.
- ¹⁹Ajangla kechiba nai Kibuba o manga, saka temakzükbaba oset bushia asem, aser Kibuba tsüngdang kechi tamajung aji inyak?”
- ²⁰Sauli Samuel dang langzü, “Hau, ni Kibuba o angaogo, aser Kibubai kü dang sayuba lenmangi ogo, aser Amalek chuba Agag bener aru, aser Amalek nunger meshimeshia samatsüogo.
- ²¹Saka nisungtemi san aser nashi pungchi, samatsütsü aliba oset tongtibanngtem, Gilgal nung Kibuba ne Tsüngrem nem tetepsetba tenla agütsütsü agi.”
- ²²Samueli ashi, “Kibuba o tashi angaba nung pelaba teka tarongba aser tetepsetba tenla tenladak Kibubai tepela ali asü? Ajiang, tashi angabaji tetepsetba tenla dang nungi tajungba, aser o angabaji san tepung temo dang nungi tajungba.

²³Kechiyong anema apusobaji arasentsür temenen amato lir, aser temulung merangbaji süngyanglu külemba temenen amato lir; nai Kibubao magizük nungji paia na chuba asütsü magizüker.”

Amajok Nung Sauli Tatok Meshiba

²⁴Idangji Sauli Samuel dang ashi, “Ni temenen beshiogo; kechiyong niKibuba aser ne o temelaba ozüing anema inyakogo; kechiaser ni nisungtem tsübu aser parnok o anga.

²⁵Anungji tang ni ne dang mepishir, Kü temenen tai tokang, aser ni Kibuba külemtsü na kü den meyipangma.”

²⁶Saka Samueli Saul dang langzü, “Ni ne den memeyiptsü, kechiaser nai Kibuba o magizük aser Kibubai na Israel madak chuba asütsü magizüker.”

²⁷Samueli oadoktsü meypdang Sauli pa tetsünglen sobutsü nung amet aser aji shisatsü.

²⁸Samueli pa dang ashi, “Tanü Kibubai Israel yimli na nungi shidangogo aser aji ne dang nungi tajungba ne kiyonger ka nem agütsüogo.

²⁹Ano pa shiba Israel sentsüwangshi lir, pai meyazütsü mesüra temulung memelenshir; kechiaser temulung meyiptsüsa pa nisung ka masü.”

³⁰Idangji Sauli ashi, “Ni temenen beshiogo; aji saka ni ne dang mepishir, kü nübur tambur madang aser Israel madang kü dang akhüm tsübu sayuangma, aser Kibuba ne Tsüngrem ni külemtettsüsa kü den meyipa arungma.”

³¹Anungji Samueli Saul sülen tanaben meyipa ao, aser Sauli Kibuba külem.

³²Idangji Samueli ashi, “Amalek nunger chuba Agag kü dangi yagi anir arung.” Aser Agag pa dangi pelashishia arua ashi, “Atangji tasüba taku süitema ogo.”

³³Samueli ashi, “Ne nok agi tetsürtem tanur mali kümdaktsüba ama yamaji tetsür rongnung netsü tanur malitsü.” Aser Gilgal nung Kibubamadang Samueli Agag anüka lepsatsü.

³⁴Idangji Samuel Ramai ao aser Saul pei kidangi Gibeai ao.

³⁵Samueli Saul dangi pa asüba anogo matong tashi joko maru; saka Samueli Saul asoshi mang ayim; aser Kibubai Saul Israel madak chuba kümdaktsüba asoshi sasa-a liasü.

1 Samuel 16

Dawid Chuba Asütsü Shimtetba

¹Kibubai Samuel dang ashi, “Ni Saul Israel madak chuba asütsü magizük nung, nai pa atema kopiga mang ayimtsü? Bongdangji toztü agi süngdakjang aser oang, Bethlehem nunger Yesse dangi ni na yoktsü; kechiaser ni asoshi chuba ka ni par jabasotem rongnung shimteta lir.”

²Samueli langzü, “Ni koda aotsü? Sauli aji angashira pai ni tepsettsü.” Kibubai ashi, “Ne den nashi tsüla chanu ka aniang, aser shiang, Ni Kibuba dang tetepsetba tenla tenlatsü aru.

³Aser tenladak jagi Yesse jaang, aser na kechi inyaktsü ni ne dang sayudi: aser shiba tenüng ni ne dang shidir nai pa dak ni asoshi toztü mezütsütsüla.”

⁴Kibubai jembiba amaji Samueli inyak, aser Bethlehemi aru. Aser yimti tamburtem pa lenji atentena arua ashi, “Na yimjung nung arura ma?”

⁵Pai ashi, “Yimjung nung: ni Kibuba dang tenlatsü arua lir; nenok sasa meshiteta liang, aser kü den tenladaki arung.” Pai Yesse aser par jabasotem meshitetdaksü aser tenladaki parnok aja.

⁶Kodang parnok tonga aru, pai Eliab dak reprang aser ashi, “Atangji Kibubai mezüja shimtetbaji pa madang lir.”

⁷Saka Kibubai Samuel dang ashi, “Pa tobur mesüra asojen tereprang, kechiaser ni pa magizük; kechiaser Kibubai nisung ama merepranger, kechiaser nisungi tema repranger, saka Kibubai temulungjang repranger.”

⁸Idangji Yesse-i Abinadab aja, aser pa Samuel madang süia odaktsü. Aser pai ashi, “Ibai Kibubai meshimtet.”

⁹Idangji Yesse-i Shamma anasa süidaktsü. Aser pai ashi, “Ibaia Kibubai meshim.”

¹⁰Aser Yesse-i par jabaso tenet Samuel madang süidaktsü. Saka Samueli Yesse dang ashi, KIBUBAi parnok meshimtet.

¹¹Aser Samueli Yesse dang ashi, “Ne chir ajak yangi lir ma?” Pai ashi, “Ano tanubusang anünga lir, aser ajiang, pai san anüker.” Samueli Yesse dang ashi, “Yokang aser anir arung; kechiyong pa yagi maru tashi asenok mamentsü.”

¹²Pai yok, aser pa anir aru. Tang pa sentsü tajung, aser tenük tajung atenba asangur, aser tajinütsüka liasü. Kibubai ashi, “Aramesoang, pa dak totzü mezüjang; kechiyong ibaji pa lir.”

¹³Idangji Samueli totzüji agi aser pa adianutem lia pa dak totzü mezütsü; aser iba anogo nungi shir Kibuba tanela tashi tulu agi Dawid madak aru. Anungji Samuel aramesoa Ramai ao.

Sauler Mapai Dawid Aiba

¹⁴Tang Kibuba tanela Saul nungi pila-a oadok, aser Kibuba nungi temenen tanela kati pa timtemdaktsü.

¹⁵Saul tenzükertemi pa dang ashi, “Ajiang, Tsüngrem nungi temenen tanela kati na timtemdaktsür.

¹⁶Tang ozü kiburi ne tenzüker shir ne madang lir; kongki atemtsü nisung tesangra ka bushitsü mela-angma, aser kodang temenen tanela Tsüngrem nungi ne madangi arudir; pai kongkiji atemtsü aser na junga akümstsü.”

¹⁷Sauli pa tenzükertem dang ashi, “Tang ni asoshi kongki junga atemba nisung ka bushijang, aser pa kü dangi anir arung.”

¹⁸Idangji asangur rongnung kati langzü, “Ajiang, ni Bethlehem nunger Yesse jabaso ka kongki atemtsü tesangra nisung ka nguogo, aser pa tashi tulu, tasü tait aser raraba nisung, mapa nung tetangshi aser taginütsü nisung, aser Kibuba pa den lir.”

¹⁹Anungji Sauli osang abener Yesse dangi yoka ashi, “Ne jabaso san den alibaji kü dangi yokang.”

²⁰Yesse gado nung amtsük aser yi bongdang ka bendaktsü, aser nabong chanu ka aser itemji par jabaso Dawid den Saul dangi yok.

²¹Dawid Saul dangi aru, aser pa jakdang noktak: aser pai pa kanga meim; aser pa meyong nok o nü abenba pa aküm.

²²Sauli Yesse dangi ya shia yok, “Ni ne dang mepishir, Dawid kü nükdang noktakdakjang; kechiyong kü tsüngdang pa yimli nguogo.”

²³Aser kodang temenen tanela Tsüngrem nungi Saul madaki aru, Dawidi kongi bena aru, aser pa ket agi atem; anungji Saul süngzüka aküm aser junga liasü, aser temenen tanela pa nungi pila.

1 Samuel 17

Goliati Israel Temerangertem Jazükba

¹Tang Filistia nungertem tongbang raratsü asoshi Yihuda meyong Soko nung külemi sentep, aser Efes-Damin nung Soko aser Azeka tsüngda tanendak yanglu.

²Saul aser Israel nungertema külemi sentepa Ela lenten nung amen, aser Filistia nunger anema raratsü taren kümteta liasü.

³Filistia nunger tenem külen aser Israel nunger tenem külen aser parnok tsüngda ali telemok ka liasü.

⁴Filistia nunger tanendak nungi walunir ka tenüing agi Goliat, Gat nunger ka adok, shiba tar süklep trok aser aka ka liasü.

⁵Pa kolak nung yongmenyin korang ka sema liasü, aser pa merang semoksü sobua liasü; aser semoksüji yongmenyin shekel meyi pungu taret liasü,

⁶pa tetsüngji yongmenyin agi meia liasü aser tapubang tsüngda nung yongmenyin nü liasü.

⁷Pa nülakji sütaker alem amai liasü, aser pa nü o merang shekel noklang trok taret liasü aser pa jong abener ka jakdang ao.

⁸Aser pa noktaka Israel temeranger telok dang ayimtena parnok dang ashi, “Kechiba nenok tongbang taren sena noktaksü adok? Ni Filistia nunger ka aser nenok Saul tenzükertem masü no? Nenok asoshi nenoki nisung ka shimtetang, aser pa kü dangi aludakjang.

⁹Pai kü den raratsü kokra aser ni tepsetra, idangji onok nenok alar asütsü; saka ni pa kokra aser pa tepsetra, idangji nenok kü lar asütsü aser onok tenzüksü.”

¹⁰Aser Filistia nungbai ashi, “Tanü ni Israel temeranger telok anema ayongzüker; küna külemi rarateptsü kü nem nisung ka agüjang.”

¹¹Kodang Saul aser Israel ajaki Filistia nungba otemji angashi, parnok aoksa aser kanga tsübu.

Israel Nunger Tanendaki Dawid Aruba

¹²Tang Dawidji Yihuda nung Bethlehem meyong Efrat nunger tenüng agi Yesse jabaso liasü; pa jabaso ti liasü; nisungbaji Saul tensa nung tambur, nisung rongnung arishir nisung ka liasü.

¹³Yesse jabaso tambusang asembo Saul sülen tongbangi or liasü; tongbangi aoba par jabaso asem tenüngji Eliab mezüing asoba, aser pa den tatong Abinadab aser tasembuba Shamma.

¹⁴Dawid tanubuti liasü: aser tambusang asemji Saul sülen anidak.

¹⁵Tang, Bethlehem nung pa tebuer san mesütsü Dawid Saul nungi oli aruli ta asü.

¹⁶Filistia nungbai anogo lirnü tashi anepdang aser nikongtsütsü adoka kasaji jembia noktak.

¹⁷Yesse-i par jabaso Dawid dang ashi, “Tang nedi nunger asoshi iba kongnüing efa ka, aser item amtsük ter benang, aser itemji kara-a nedi nunger tanendaki bener oang.

¹⁸Aser item mamatzülong ter, meyi madak tir dangi benang, aser nedi nunger kodasa ali repringang, aser parnok indang jungjunga metetang.”

¹⁹Tang Saul, aser Israel nisung ajak, Ela lenten nung Filistia nunger den rara-a liasü.

²⁰Dawid anepdang yakta shishi aser santemji tanüker nem toktsür tebu Yesse-i ashiba ama renemer apuso. Aser temerangertemji tongbang asoshi washia taren sena noktakya lia pai tanendakji tonga aru.

²¹Filistia aser Israel nunger temerangertemji tongbang asoshi tejak o tejak na jitepa noktaka liasü.

²²Dawidi pa khuji chiyungtsü anebalur tanishirtem nem yutsür tongbanglen jagi pa tedi nunger dangi asema oa parnok koma lir ta asüngdang.

²³Pai parnok den jembia alidang Filistia nunger walunir Gat nunger Goliati parnok taren nungjagi adoka mezüing ama kasa oji jembi, aser Dawidia itemji angashi.

²⁴Kodang Israel nungertemi nisungbaji angu, parnok ajaki tetsübu nung pa nungi ajen.

²⁵Israel nungertemi ashi, “Tang atua aliba nisungji nenoki angur südi? Israel jazüktsü pa atua lir. Shibai iba nisungji tepsetdir chubai pa rongsen tulu agi paji takar kümdaktsütsü aser pa nemji pa jala agidaktsütsü, aser pa tebuer kibong Israel nung ali melen kecha magi-i sademsadema lidaktsütsü ta nangzükogo.”

²⁶Dawidi pa anasa noktaka alirtem dang asüngdang, “Nisung shibai iba Filistia nungbaji tepsetdir aser Israel maksü nungi kümzükdir pa sempetji kechi asütsü? Taküm Tsüngremer temerangertem jazüktsüba iba memejepokba Filistia nunger ya shiba?

²⁷Shibai iba nisungji tepsetdir pa sempetji yamai alitsü ta nisungtemi pa dang langzü.”

²⁸Pai nisungtem den jembia alidang tedi tambusang Eliabi angashi, aser Dawid anema Eliab ain adoka ashi, “Na kechiba alu? Aser san ishikato arem nung shiba den toktsü? Na asüakümba aser ne mulungjang majungba ni metet; kechiyong tongbang reprangdangtsü na alua lir.”

²⁹Dawid ashi, “Ni tang kechi inyak aji o ka dang masü no?”

³⁰Aser pai pa nungi tangar tsütsü meyip, aser iba amajisa jembi; aser nisungtemi tanaben mezüing amajisa langzü.

³¹Kodang Dawidi jembiba otem angashi, parnoki item Saul dang metetdaksü; aser pai pa ajai yok.

Dawidi Goliat Den Raratsü Jembiba

³²Dawidi Saul dang ashi, “Pa indang shinga temulung makai teli. Ne tenzüker aotsü aser iba Filistia nungba den raratsü.”

³³Sauli langzü, “Iba Filistia nunger anema pa den raratsü na aotsü makok; kechiyong na tanur ka dang aser pa lanuwa nungi raraba nisung lir.”

³⁴Dawidi Saul dang ashi, “Ne tenzükeri pa tebuer san anük; aser kodang molusongzü ka mesüra shirem ka arua san telok nungi san chanu ka bener ao,

³⁵ni iba sülen oa, pa tepset aser pa tebang nungi aji kümzük, kodang pai ni anema noktak, ni pa bangsemo nung am, aser pa dak zükokja pa tepset.”

³⁶Ne tenzükeri molusongzü aser shirem anaprong tepset aser iba memejeptokba Filistia nungbai taküm Tsüngrem temeranger telok sensatsü nungji, parnok rongnung ka mesüka pa-a alitsü.

³⁷Dawidi ashi, Molusongzü kabu nungi aser shirem kabu nungi ni kümzükba Kibuba, pai ni Filistia nungba ket nungi kümzüktsü. Sauli Dawid dang ashi, “Oang, Kibuba ne den liang.”

³⁸Sauli pei sobutsü Dawid nem sobutsü, aser pai pa tekolak nung yongmenyin korang semoktsü, aser pai pa merang sobutsü agi sobutsü.

³⁹Dawidi pa nok pa sobutsü manung asem, aser pai aotsü merang, saka makok; kechiaser pai itemji yimya mesüpa, aser Dawidi Saul dang ashi, “Ni item deni aotsü makok; kechiyong ni item agi yimya mesüpa” aser Dawidi itemji sepzük.

⁴⁰Pai pa ket nung mechi am, aser ayong nungi lung tesüsü pungu pa asoshi shimtet, aser pai abenba sannükdang amshiba shiküp juli nung enok, aser pa ket nung lung yokba shiküp liasü; aser pai Filistia nungba anasa ao.

Dawidi Goliat Tepsetba

- ⁴¹Filistia nungba Dawid anasa aru aser pa jong abenba pa jakdang ao.
- ⁴²Kodang Filistia nungbai meketa reprang, aser Dawid angu, pai pa atalatsü; kechiyong pa aso-ajen aser tobur tajung tanur ka liasü.
- ⁴³Filistia nungbai Dawid dang ashi, “Na kü dangi mechi amer arutsüba, ni azüa na?” Aser Filistia nungbai pei tsüngremtem tenüng atemer Dawid ataka jembi.
- ⁴⁴Filistia nungbai Dawid dang ashi, “Kü dangi arung, aser ni ne shi anüng ozü aser arem shiruru nem agütsütsü.”
- ⁴⁵Idangji Dawidi Filistia nungba dang ashi, “Na kü dangi nok, nü aser sangja bener arur: saka nibo nai sensatsüba Israel temeranger telok Tsüngrem, Temeranger Kibuba tenüng nung ne dangi arur.
- ⁴⁶Iba anogo Kibubai na kü ket nung bendanga agütsütsü; ni ne dak azüktsü, aser na nungi ne kolak leptoktsütsü, aser Filistia nunger telok tasü mang ni anüng ozü aser arem shiruru nem agütsütsü, ajagi alima ajaki Israel nung Tsüngrem ka lir ta metettsü.
- ⁴⁷Aser item tesenteper ajaki Kibubai nok aser nü agi meküzmüker ta metettsü; kechiyong tongbangji Kibuba meyong, aser pai onok ket nung na agütsütsü.”
- ⁴⁸Kodang Goliat aramesoa Dawid den ajuruteptsü anasa aru, Dawid yakta ao, aser Filistia nungba den ajuruteptsü temeranger telok tsütsüi asem.
- ⁴⁹Dawidi pei teka juli nung amuok, aser iba nungi lung ka agiteta ondaktsü, aser Filistia nungba dak tenütsü nung aon; aser lungji pa tekolaki ai, aser pa tejak rembanga ali nung lao.
- ⁵⁰Anungji Dawidi Filistia nungba madak lung yokba shiküp ka agi takok angu, aser Filistia nungba dak aon, aser pa tepset; saka Dawid ket nung nok mali asü.

⁵¹Idangji Dawid asem aser Filistia nungba manung noktak, aser pa nokji atsüteta pa tekolak tangzük. Kodang Filistia nungeri parnok walunir asübaji angu, parnok jena ao.

⁵²Idangji Israel aser Yihuda nisungtemi tashi agi ayimtena aramesoa Gath tashi, oda Ekron süngkhümbongtem tashi Filistia nungertemji parnoki aria ao, anungji teyirur Filistia nungertemji lenmang nung Sharaim nung Gath aser Ekron tashi lao.

⁵³Aser Israel chirtem Filistia nunger sülen aria aoba nungi meyip aser parnoki parnok tanendak amak.

⁵⁴Aser Dawidi Filistia nungba tekolak agi, aser aji Yirusalemi bener aru; saka pai pa nok o nü pa süki nung ayu.

Saul Dangi Dawid Anir Aruba

⁵⁵Kodang Filistia nunger anema Dawid aoba Sauli angu, pai temeranger telok tanishiba Abner dang ashi, “Abner iba asangur ya shir chir?” Abneri ashi, “Oh chuba, ni ashitsü makok.”

⁵⁶Chubai ashi, “Asangubaji shir chirar nai asüngdangtepang.”

⁵⁷Filistia nunger tepsetba nungi Dawid meyipa arudang, Abneri pa ania aru, aser pa Saul madangi pa ket nung Filistia nungba tekolak amer anir aru.

⁵⁸Sauli pa dang asüngdang, “Asangur, na shir chir?” Dawidi langzü, “Ni Bethlehem nunger ne tenzüker Yesse chir lir.”

1 Samuel 18

Dawid Aser Yonathan

¹Kodang Dawidi Saul den jembiba atem, Yonathani Dawid dak kanga sakloka aküm aser pai pei taküm ama Dawid meim.

²Panü nungjagi Sauli pa den Dawid ayu aser pa tebuer kidangi meyipa meyok.

³Idangji Yonathani Dawid den tezüngzüktepba ka yanglu, kechiaser pai pa pei ama meim.

⁴Yonathani sobua aliba pei sobutsüji agizüka Dawid nem agütsü aser pa sobusolemtsü oda nok, lijak, aser peremsen item ajakji agütsü.

⁵Sauli kolenisa Dawid yok, item ajak nung pai takok angu, anungji Sauli pa temerangertem madak tanishir kümdaktsü. Iba yagi nüburtem aser Sauler tanishirtem ajak pela-a liasü.

Sauli Dawid Anema Nükmeremba

⁶Dawidi Filistia nungba tepseter parnok kidangi arudang, Israel yimti ajak nungi tetsürtemi Saul chuba ajurutsü asoshi tsüngsanga ken tena kongki tema aru.

⁷Parnoki tsüngsanga ken yamai aten: “Sauli meyirijang tepset aser Dawidi meyirijang ter tepset.”

⁸Saul kanga rasa, aser iba jagi pa mepeladaktsü: aser pai ashi, “Parnoki Dawid nem meyirijang ter agütsü aser parnoki kü nem meyirijang dang agütsü: aser chuba yimli dak alema ano pa kechi akatsü?”

⁹Iba anogo nungi shir Sauli Dawid dak tenük yok.

¹⁰Tananü Tsüngrem nungi temenen tanela ka Saul madak tashi agi aru aser tamataria jembi, aser Dawidi anogo shia pai inyakba ama pa ket agi kongki tema liasü: aser Saul ket nung nü liasü.

¹¹Sauli nü tsüloktsü, kechiyong pai ashi, “Ni oda Dawid jara nung neploka atsüngtsü” Saka Dawidi anaben tashi pa tsüngdang nungi paidok.

¹²Sauli Dawid tsübua liasü, kechiaser Kibuba pa den liasü, saka Saul nungibo pilar liasü.

¹³Anungji Sauli pa nungi Dawid aenshidaktsü, aser meyi ka madak pa tanishir kümdaktsü, aser Dawidi itemji tongbangi anir ao.

¹⁴Kechisarena nung pai takok tulu angu, kechiaser Kibuba pa den liasü.

¹⁵Kodang pai kanga shisa kaa benshi aser takok angur ta Sauli ajitet, pai pa tsübua aküm,

¹⁶Saka Israel aser Yihuda ajaki Dawid meim, kechiaser parnok tsüngdang pa oli-aruli asü.

Dawidi Saul Jala Agiba

¹⁷Idangji Sauli Dawid dang ashi, “Kü jala tantsüla Merab yangi lir, ni la ne kibutsü asütsü agütsüdi; nai ni dang tasü ita tenzükang aser Kibubaer tongbang rara-ang.” Sauli pei sasa ashi, “Ni pa anema kü teka memekangli, saka Filistia nungeri ibaji inyakdaksüdi.”

¹⁸Dawidi langzü, “Ni chubar tanük akümstsüsa Israel nung ni shiba, aser ozü kibong mesüra kübur kinungera kechi?”

¹⁹Saka kodang Sauler jala Merab Dawid nem agütsütsü mapang atong laji Mehola nunger Adriel nem kibutsü asütsü agüjadok.

²⁰Tang Saul jala Mikal-i Dawid meim, aser kodang ibaji Saul dang ashi aji agi pa pela-a liasü.

²¹Pai pa sasa ashi, “Pa atema Mikalji sang ka alitsü aser Filistia nunger teka pa anema alitsüsa ni pa la nem agütsütsü.” Anungji Sauli Dawid dang tanabenbuba ashi, “Na kanük asütsü.”

²²Sauli pa tenzükertem dang mela-a ashi, “Dawid den kibok nung jembitepang aser shiang, ajiang chubai ne dak pelar aser par tenzükertem ajaki na meimer, par jala agitsü asoshi na atema mapang tajungji tang lir.”

²³Saul tenzükertemi item o Dawid dang ashi. Dawidi langzü, “Ni ama sensaker aser jenjang makaba nisung ka chubar tanük akümstsübaji atamata mapa ka asü?”

²⁴Saul tenzükertemi pa dang Dawidi kechi jembi aji ashi.

²⁵Sauli langzü, yamai Dawid dang shiang, “Chubai senmen kecha magitsü saka chubar tsükchirtem dang mang ayangba temaitsü Filistia nunger tebur oset temakep dang noklang ka aginür.” Aji oda Sauli Filistia nunger ket nung Dawid sädaksütsü bitem.

²⁶Kodang pa tenzükertemi Dawid dang item oji metetdaksü, Dawidi chubar tanük akümstsübaji junga bitem. Anungji anogoji mabensadang,

²⁷Dawid aser par nisungtemi oa Filistia nunger noklang ana tepset. Pai parnok oset temakepji bener arua chubar tanük akümtsü asoshi pai meshiba ama itemji agütsü. Idangji Sauli pei jala Mikal kibutsü asütsü pa nem agütsü.

²⁸Sauli kodang Kibuba Dawid den liasü aser pei jala Mikali pa meim ta angu,

²⁹Sauli Dawid tali tsübu aser pa masü tashi Dawid den tsükchir liasü.

³⁰Kodangsa Filistia nunger tongtipurtemi maneni tongbangi adok paibenji Dawidi parnok madak takok angu, oda Sauler tenzüker ajak dang nungi pai tali takok angu, anungji pa tenüing kanga nüngtugu aküm.

1 Samuel 19

Sauli Dawid Arishiba

¹Sauli par chir Yonathan aser pa tenzüker ajak dang pai Dawid tepsettsü sentongji ashi. Saka Yonathani Dawid kanga meim,

²anungji pai Dawid dang ashi, “Kübu Sauli na tepsettsü bushir, ne sasa asüngnep mita liang, shingaia mangutsüsa temiimdak kati oa atsüka liang.

³Ni na alidak moapu jagi oa kübu dang ne indang jembiteptsü; aser ni langka danga lazükra ne dang ashitsü.”

⁴Yonathani tebu Saul dang Dawid indang tajung jembia ashi, “Chubai pei tenzüker Dawid dak tamajung tebenshima; kechiaser pai na anema tamajung kecha mebenshi, aser pai kechisa inyak aji na asoshi tajangzük dang liasü.

⁵Kechiaser pai Filistia nunger den raradang pai pei taküm bendanga agütsü, aser Kibubai Israel ajak asoshi takok tulu agütsü. Nai aji ngua na pela-a liasü. Sürabangla kecha kuli maka sür kechiba nai tai maketba nisung Dawid tepsetba agi temenen menatsü?”

⁶Sauli Yonathan o anga aser pai azüngashi, “Atangji Kibuba taküm alinung, ni Dawid metepsettsü.”

⁷Yonathani Dawid aja aser item ajakji ashi. Pai Saul dangi Dawid anir aru, aser akhi ama pai pa tsüngdang liasü.

Sauli Dawid Taküm Anema Inyakba

⁸Tanaben rara adoka Dawidi Filistia nunger den oa rara; pai parnok jenti tepset aser parnoki pa nungi ajen.

⁹Saul pei ket nung nü amer mena alidang tanela tamajung ka Kibuba nungi pa madaki aru; Dawidi kongki temya liasü.

¹⁰Sauli pei nü agi Dawid jara nung menaloka atsüngtsü merang saka Dawidi ibaji paitok aser Saul nüji jara nungji tsüngoktsü. Paonungji Dawidi jenteta liasü.

Mikali Dawid Kümzükba

¹¹ Paonungjisa Sauli Dawid mita atatsü aser tasüngnepji tepsettsü asoshi nisung kar yok. Saka Dawid kibutsü Mikali pa dang ashi, “Ne taküm asoshi taonung nai mejenra asüngbo na tepsettsü.”

¹²Anungji Mikali kichiba ajanga Dawid ajongzüka yoka jendaktsü.

¹³Idangji Mikali kidang aliba süngyanglu ka bener arua iba kolak nungji nabong züng ataloka yutsü aser aji yipten ka nung sü agi meibanger yutsü.

¹⁴Kodang Dawid aputsü asoshi Sauli nisungtemji yok, Mikal ashi, “Pa shiranga lir.”

¹⁵Idangji Sauli nisungtemji Dawid reprangtsü tanaben yoka ashi, “Ni pa tepsettsüsa pa yagi yipten nungji bener arung.”

¹⁶Saka kodang nisungtemji kilungi ait, yipten nung süngyanglu kolakji nabong züng agi meibanger liasü.

¹⁷Sauli Mikal dang ashi, “Kechiba nai ni yamai ashioktsür, aser kü tsükchir jenbudaktsü?” Mikali Saul dang langzü, “Pai kü dang ashi, ni odakjang, mesüra ni na tepsettsü.”

Saul aser Dawid Rama nung Samuel den

¹⁸Kodang Dawid jenteta ao, pai Ramai Samuel dangi arua Sauli pa dak inyakba ajak pa dang ashi. Idangji pa aser Samuel Naioti oa idakji ali.

¹⁹Iba osangji Saul dang ya oda metetdaktsü, “Ajiang Dawid Rama nung Naiot nung lir.”

²⁰Anungji pai pa aputsü nisungtem yok. Saka kodang ainkar telok ka Samuel lenir sür ainkar o shina jembiba parnoki angu, Tsüngrem tanela parnok madaki alu, aser parnokia ainkar o shina jembi.

²¹Kodang iba indangji Saul dang ashi, pai ano nisung tali yok, aser parnokia shin o jembi. Anungji Sauli tasembena nisungtemji yok, aser parnokia shin o jembi.

²²Idangji pa-a Ramai ao, aser Seku nung aliba tzübu tulu jagi aru aser pai asüngdang. “Samuel aser Dawid kong ali? Kati ashi, parnok Rama nung Naiot yim nung lir.”

²³Pai Rama nung aliba Naiot len jagi ao, saka Tsüngrem tanela pa madakia alu, aser pai Naiot matong tashi ainkar o shina aru.

²⁴ Pai pei süoshi agizüka yur Samuel madang ainkar o shina jembi. Aser iba anogo tepiyong aser aonung tepiyong mangsa ontaka ali. Anungji iba shin o ya parnoki ashi, “Ainkar rongnung Saula aden asü?”

1 Samuel 20

Dawid Aser Yonathan

¹Idangji Rama nung Naiot nungi Dawidi ajen aser Yonathan dangi arua asüngdang, “Ni kechi inyak? Kü tai kechi aser nebui kü taküm bushitsüsa pa madang kü temenen kechi?”

²Yonathani langzü, “Yamaji kodanga masü. Na masütsü. Ajiang mapa tulu saka tila saka kübui kü dang memettdaktsü kecha meinyaker, aser kechiba kübui ibaji kü dang nungi miimtsü? Aji kodanga yamaji masü.”

³Saka Dawidi azüngashia ashi, “Nai ni koda meim aji nebui jungjunga meteta kar, aser na jashia lir ta pai ne dang aji memettdaktsü. AtangjiKibuba tenüng atemer aser ne tenüng nung ni shidi, ni aser tasü na tsüngda nung jenjang ka dang lir.”

⁴Idangji Yonathani Dawid dang ashi, “Nai kü nem kechisa inyakdaktsünür aji oda ni inyaktsü.”

⁵ Dawidi langzü, “Ajiang, asüng Ita Tasen benjong lir, aser ni chiyungdak chuba den medeni malitsüla, saka nai ni moapu jagi yokang aser yanü tashi ni atsüka atadi.

⁶Ni madenbaji metetra pa dang shiang, Dawidi kü dang par yimti Bethlehemi ilunga aotsü kanga mepishi;” kechiaser kinunger ajak yangji küm shia tetepsetba tenla agüja arur.

⁷“Junger ta pai shira ne tenzüker kümzüktsü saka pai ain adokra pai ni tepsettsü mulungteta lir ta nai metetang.

⁸Anungji ne tenzüker dang meima benshiangma, kechiaser nai ne tenzüker den Kibuba madangi tezüngzüktepba dangi aitogo. Saka kü tai lirabang ne sasa ni tepsetang, kechiba nai ni nebu dangi anir aotsü?”

⁹Yonathani ashi, “Aji oda kodanga masü, kübui ne dak tamajung inyaktsü mulungteta lir ta ni metetra aji ni ne dang mashitsü no?”

¹⁰Idangji Dawidi asüngdang, “Nebui ne dang sashia langzü nunga ibaji shibai kü dang ashitsü?”

¹¹Yonathani Dawid dang ashi, “Arung anabo moapu jagi odi.” Anungji tenaprongla moapu jagi ao.

¹²Idangji Yonathani Dawid dang ashi, “Israel Tsüngrem Kibuba asenok kuli sangma, kodang iba mapang kasa nung asüng mesüra yanü ni kübu dang asüngdangtsü. Ne tsütsü tajung lira ni ne dangi osang yoka metetdaktsütsü no?

¹³Saka kübui ne dak tamajung inyaktsü alibaji ni meteter ne dang aji meshira aser na jenteta me yokra; Kibubai Yonathan dak tali benshiang.

¹⁴Saka ni taküm ali tashibo Kibubai sayuba ama kü dang yimlibilem sayuangma, aser nia taküm alitsü.

¹⁵ Aji oda kodang Kibubai Dawider tsükchirtem ajak alijak nungi leptokdanga ozü kibongbo teleptokma.

- ¹⁶Aser Yonathani Dawider kibong den tezüngzüktepba yanglua ashi, Kibubai Dawid tsükchirtem ket nungi aji akhangtsü.”
- ¹⁷Anungji Yonathan o Dawid nati temeim agi iba tezüngzüktepbaji akangshi kechiaser pai pei taküm ama pa meim.
- ¹⁸Idangji Yonathani ashi, “Asüng Ita Tasen benjong lir, na madenbaji metettsü kechiaser ne mendenji tazüng alitsü.
- ¹⁹Yanüjiang ano na malibaji tali metettsü, anungji na tanga mapang nung atsüka alidakji oa ne sasa Ezel lung sülenji atsüka atang.
- ²⁰Langka dak akar amai iba tsütsüji ni lijakjang asem kaloktsütsü.
- ²¹Aser ni kü kilir ka yoka itemji bener arung ta ashitsü. Ni pa dang: Ajiang lijakjangji ne tsütsü lir, aji bener arung ta shira; idangji na arung, kechiaser Kibuba taküm alinungji na asoshi yimjung alitsü.”
- ²²Saka ni kilir dangji, “Lijakjangji na atena oa lir ta shira, idangjibo ne lenmangi ajentsüla, kechiaser Kibubai na yoka lir.
- ²³Aser ana tsüngda tezüngzüktepba atema kechi ali, Kibubai aji teti ayutsü.”
- ²⁴Anungji Dawid alu nung atsüka ali, aser Ita Lanu benjong nung chubai chiyungdak pei sasa amen.
- ²⁵Akhi ama pai jara anasa pa menden nung amen. Abner Saul anasa amen, aser Yonathan tebu den tejak jitepa amen; saka Dawid mendenji tazüng liasü.
- ²⁶Saka panüji Sauli kecha mashi, kechiaser pai bilem oda “pa dak langka atalok südi aser ajagi pa memerükteti lir.”
- ²⁷Tasüngji aji Ita Lanu benjong sülenjia Dawid mendenji tazüng liasü. Sauli pei chir Yonathan dang asüngdang, “Kechiba Yesse chir Dawid yashi o tanü na chiyungdaki marur?”
- ²⁸Yonathani Saul dang langzü, “Dawidi kü dang Bethlehemi aotsü kanga mepishi.
- ²⁹Pai ashi, ‘Ni ne dang mepishir, ni odakjang; kechiaser ozü kinunger yimti nung tetepsetba tenla ka lir; aser küdi-i yangji adentsü kü dang ashi, aser

tang, ni ne dang yimli ngura ni odakjang, ni ne dang mepishir aser kü adianutem dang nguyudakjang. Anungji pa chubar langbangi maru.’ ”

³⁰Idangji Yonathan anema Saul ain adok; aser pai pa dang ashi, “Na mashileni aoba tashi mangala tetsür chir, na pei maksütsü aser netsü mangsa aliba maksütsü atema Yesse chir nai shimtet ta ni memetet no?”

³¹Kechiyong Yesse chir alima nung ali tashi, na aser ne yimli metoktsütsü, anungji tang yokang aser pa anir arung kechiyong pa atangji asütsüla.”

³²Yonathani tebu Saul dang langzü, “Kechi atema pa südaktsütsü? Pai kechi inyak?”

³³Sauli pa tepsettsü pa nü tsüloktsü; aji agi Yonathani, tebui Dawid tepsettsü mulungtet ta metet.

³⁴Anungji Yonathan kanga ain adoka langbang nungi arameso, aser ita lanu benjong tananübuba nung chiyungtsü kecha mechiyung; kechiyong pai Dawid asoshi jashia liasü, kechiaser tebui pa dak maksütsü inyak.

³⁵Anepdang Dawid den jembiba mapang nung Yonathani tanur ka anir aremi ao.

³⁶Pai tanur dangji ashi, “Asümang, ni yokba lijakjangtemji tang bushiang.” Aser tanurji asema aodang, pai pa sülen lijakjang ka pa atena kadok.

³⁷Kodang Yonathani kadokba lijakjang alidak jagi tanurji aru, Yonathani tanur sülen ayimten aser ashi, “Lijakjangji na atena or mali no?”

³⁸Yonathani tanur sülen ayimtena ilungang, kara kara-a oang, anena teli ta ashi; aser tanur jagi lijakjangji benden Yonathan dangi bener aru

³⁹Saka tanur jagi kecha memetet, Yonathan aser Dawid nati dang aji metet.

⁴⁰Yonathani pei nok o nü pa tanur nem agüja ashi, “Oang, itemi yimti jagi bener iang.”

⁴¹Tanurji oli dang Dawidi lungnang tsüngda nungi shishi aser pa tejak alilen mechiok aser asemben apudak; aser tena tebang meseptep aser külemi ajeb, Dawidi tashi agi ajeb aser kati ka den jebtep.

⁴²Yonathani Dawid dang ashi, “Tesünep nung oang, kechiaser anapronglai Kibuba tenüing nung azüngashitepa lir, Kibuba ni aser ne tsüingda, kü metsü aser ne metsü tsüingda nung teti liang.” Dawid aramesoa pila-a ao, aser Yonathana yimti-i ai.

1 Samuel 21

Dawid Aser Nob Nung Putir

¹ Idangji Dawidi putir Abimelek dangi Nob i aru. Abimeleki Dawid den ajuruteptsü atentena adok aser ashi, “Kechiba na kija dang, aser ne den shinga mali?”

² Dawidi putir Abimelek dang langzü, “Chubai mapa ka inyaksü kü nem nunglokja ashi, koba mapa asoshi ni na yoker aser ni kechi nungloktsür aji shinga nema temetdaksü. Aser kü asangurtem dang tesem ka nung kü den ajuruteptsü ni shiogo.

³ Anungji tang ne ket nung kechisa ali? Kü nem amtsük pungu mesüra yangji kechisa ali aji kua.”

⁴ Putir jagi Dawid dang langzü, “Kü ket nung teti achiba amtsük kecha mali, aji saka asangurtemi tetsür nungi pei sasa meshiteta lira yangji temeshitetba amtsük kar.”

⁵ Dawidi langzü, “Atangji akhi yimya aeni aoba dang tali item anogo asem ya onok nungi tetsürtemji pila-a lir, anungji tanü balaka asangurtemji meshiteta melika ma?”

⁶ Idakji teti meshiteter yua aliba amtsük koba amtsük talem agi melenba anogo nung Kibuba madang nungi agiena liasü iba dak alema tanga kecha mali nung putiri pa nem ibaji agütsü.

⁷ Panüji Saul tenzüker ka Kibuba madang tezüngzükba ka atema idakji liasü. Paji Edom nunger Doeg Sauler sannüker tongtiba liasü.

⁸ Idangji Dawidi Abimelek dang ashi, “Yangi ne ket nung nok mesüra nü mali no? Kechiaser chubar mapaji kanga ilungraba agi ni kü nok o nü mebentet.”

⁹ Putir jagi langzü, “Ela lenten nung nai Filistia nunger Goliat tepsetba nok dang kü ket nung lir, putir temeshi sobutsü sülen aji sü ka agi aleper kar; nai aji aginüra agiang, kechiaser iba dak alema idaki kecha maka.” Dawidi ashi, “Iba nok dak alaka tajungba kechi ali, aji kü nem kua.”

¹⁰Panüji Dawidi Saul nungi jena oa Gat chuba Akis dangi ao.

¹¹ Saka Akis tenzükertemi pa dang ashi, “Ibai linük chuba Dawidto masü no, Pa indang ya oda ken maten no? “Sauli meyirijang tepset, saka Dawidibo meyirijang ter tepset.”

¹² Dawidi item olaji pei mulung nung ayu, aser Gat chuba Akisji onsara tsübua liasü.

¹³ Anungji pai parnok madang yiar ama pa yimya melenshia sayu; aser kikümbang kishi nung ajenshia pa metsü pei bangsemo manung, yanga aludaktsü.

¹⁴Idangji Akisi pei tenzükertem dang ashi “Reprangang, nisungbaji yiar ta meteter nenoki pa kü dangi anir arur no?

¹⁵Ni yiar agi anünga ali ama nenoki pa kü dangi anir aru no? Iba nisung kü kidangi aitdaktsütsü no?”

1 Samuel 22

Dawid Adullam Lungpok Aser Mizpa Nung

¹ Dawidi yang nungjagi pila aser Adullam lungpok nung jenok. Kodang pa adianutemi aser kinunger ajaki aji angashi, parnok ajak ajagi ao.

²Aser nisung shirnok tajemzük tia nung sentsühtsürtem aser temulung mech-i alirtem ajak külemi pa dangi senden, aser parnok madak pa tanishir aküm. Parnokji nisung noklang pezü shi liasü.

³Yang nungjagi Dawidi Moab lima Mizpai ao, aser Moab chuba dang ashi, “Tsüngremi ni asoshi kechi inyaktsü aji ni memetet tashi, kübu aser kütsü nenok den arua lidakjangma.”

⁴Aser pai parnok Moab chuba madangi anir aru: aser Dawid mitsa nung aliba mapang tepiyong pa den liasü.

⁵Aser ainkar Gadi Dawid dang ashi, “Mitsa nung teli, aenshiang, aser Yihuda limai iang.” Idangji Dawidi aenshia ao, aser Heret aremi aru.

⁶Sauli Dawid aser pa den aliba nisungtem bushitetogo ta angashi: tang Saul pa ket nung nü amer, aser pa tenzüker ajak pa anasa noktaka lia Rama tenem kolak nung tamarisk süngdong kübok Gibeia nung mena liasü.

⁷Sauli pa anasa noktaka alir tenzükerkem dang ashi, “Nenok Benjamin nüburtem, angang! Yesse chiri nenok nisung shia nem alu aser tsükmenatzü lu agütsütsü asü? Pai nenok ajak meyirijang madak tanishir aser noklang madak tanishir kümdaktsütsü asü?”

⁸Oda nenok ajaki ni anema tasa asa aser kodang kü chiri Yesse chir den azüngashi aji kü dang metetdaktsütsü shinga mali aser ni asoshi jashia bilemstsür nenok rongnung shinga mali; mesüra kü chiri ni anema kü tenzüker ajiokja, tanü anogo amai mita aliba kü dang memetetdaktsür no?”

⁹ Idangji Saul tenzüker madak aliba Edom nunger Doegi langzü aser ashi, “Ni Yesse chir Nobi Ahitab chir Ahimelek dangi aruba nguogo.

¹⁰Pa indang pai Kibuba dang asüngdang, aser pa nem chiyungtsü agütsü aser pa nem Filistia nunger Goliat nok agütsü.”

¹¹Idangji chubai Ahitab chir Ahimelek putir, aser pa tebuer kidang-kimang ajak Nob nung aliba putirtem ajatsü yok: aser parnok ajak chuba dangi aru.

¹²Sauli ashi, “Tang angang, na Ahitab chir” aser pai langzü, “Yangi ni lir, kü kibur.”

¹³Aser Sauli pa dang ashi, “Pai ni anema apusotsü aser tanü anogo amai ni mita ata-a alitsü kechiba nenoki ni anema tasa asa, oda nenoki Dawid nem amtsük, aser nok ka agütsü, aser pa indang Tsüngrem dang asüngdang?”

¹⁴Idangji Ahimeleki chuba dang langzüa ashi, “Ne tenzüker ajak rongnung Dawid ama, shiba nanük lir, aser ne taküm anüker madak tanishiba lir, aser ne kidang tushia lir, pa ama temulung alemba shiba lir?”

¹⁵Tanüang ni pa indang Tsüngrem dang asüngdang asü? Aji oda kodanga masü: chubai pei tenzüker dak mesüra par kidang-kimang dak kecha tai tagütsüma; kechiyong ne tenzükeri ya ajak ajema mesüra talia kecha memetet.”

¹⁶Chubai ashi, “Atangji na asütsü, Ahimelek, na aser ne kidang-kimang ajak.”

¹⁷Chubai pa anasa noktakba pa anüker dang ashi, “Meyipang aserKibuba putirtem tepsetang; kechiaser parnok teka Dawid den lir, kechiaser pa jena ao ta parnoki metet, aser aji kü dang memetetdaksü.” Saka chuba tenzükertemi parnok teka Kibuba putirtem dak mesangtet.

¹⁸Chubai Doeg dang ashi, “Na meyipang aser putirtem dak teka sangang, aser Edom nunger Doegi meyip aser pai putirtem dak teka asang, iba anogo nung pai putir temeshi sobutsü sobur nisung tir-pungu tepset.”

¹⁹Aser putir yimti Nob pai nok agi tebur aser tetsür, tanur aser mamayonger, nashi pungchitem, gado aser santem lepset

²⁰Ahitab chir Ahimeleker par chir rongnung ka tenüng agi Abiathar jentet, aser Dawid sülen jena ao.

²¹Abiathari Dawid dang Kibuba putirtem Sauli tepsetogo ta ashi.

²²Dawidi Abiathar dang ashi, “Kodang Edom nungba yangji liasü, pai atangji Saul dang ashitsü ta ni iba anogo nung metet; nebur kidang-kimang ajak asüba atema kü khu lir.

²³Na kü den liang, tetsübu, kechiyong shibai kü taküm bushir, ne taküma bushir: saka kü den na kümzüka lir.”

1 Samuel 23

Dawidi Keila Kümzükba

- ¹Parnoki Dawid dang ashi, “Ajiang, Filistia nungeri Keila anema raradagi, aser parnoki motsüngnem rakzükraktemdagi.”
- ²Aji asü nung Dawidi Kibubadang asüngdanga ashi, “Item Filistia nunger den raratsü ni aotsü asü?”Kibubai Dawid dang ashi, “Oang, aser Filistia nunger den rara-ang, aser Keila kümzükang.”
- ³Saka Dawid nüburtemi pa dang ashi, “Ajiang, yangi Yihuda nung asenok tsübuseta lir: Filistia nunger telok anema asenok Keilai odi süra koda tali asütsü?
- ⁴Idangji Dawidi Kibuba dang ano tanaben asüngdang. Kibubai pa dang langzü, Aramesoang, Keilai luang: kechiyong ni Filistia nungerji ne ket nung bendanga agütsütsü.”
- ⁵Dawid aser pa nisungtem Keilai oa, Filistia nunger den rara, aser parnok kiset shirurutem bena aru, aser parnok jenti tepset. Yamaji Dawidi Keila nungertem kümzük.
- ⁶Kodang Abiathar Ahimelek chir Dawid dangi Keilai jena ao, pai pa ket nung putir temeshi sobutsü bener alu.
- ⁷Dawid Keilai arua lir ta Saul dang ashi: aser Sauli ashi, “Tsüngremi kü ket nung pa agütsüogo; kechiyong süngkhüm aser tartangtsü aliba yimti kati ait nungji pa shibanga lir.”
- ⁸Aser nisung ajak dang raratsü Keilai alutsü, Dawid aser par nübur makbangtsü Sauli mela.
- ⁹Dawid anema Sauli tamajung tasa asa ta meteta pai Abiathar putir dang ashi, “Yagi putir temeshi sobutsü bener arung.”
- ¹⁰Idangji Dawidi ashi, “OhKibuba Israel Tsüngrem, ni atema yimti samatsütsü Sauli Keilai arutsü angashir.
- ¹¹Keila nisungtemi ni pa ket nung bendanga agütsütsü no? Ne tenzükeri angashiba ama Saul alutsü asü? Oh Kibuba Israel Tsüngrem, ni ne dang mepishir, ne tenzüker dang shiangma.” Kibubai ashi, “Pa alutsü.”

¹²Idangji Dawidi ashi, “Keila nisungtemi ni aser kü nübür Saul ket nung agütsütsü asü?” Kibubai ashi, “Parnoki na bendanga agütsütsü.”

¹³Idangji Dawid aser pa nisungtem shirnok noklang trok shi liasü, arameso aser Keila nungi pila, parnoki otetleri ao. Dawid jenteta ogo ta Saul dang ashi nung pa moteti aküm.

¹⁴Dawid arem nung mitsa nung ali, aser Zif arem tenem linük nung ali; aser Sauli anogo shia pa bushi, saka Tsüngremi pa ket nung bendanga magütsü.

¹⁵Tang Dawidi tsübua liasü, kechiaser pa taküm bushitsü Saul Zif arem Hores nung adoka liasü.

¹⁶Tang Saul chir Yonathan aramesoa Dawid dangi Hores ao, aser Tsüngrem dak tasü aittsü pa ajongshi.

¹⁷Pai pa dang ashi, “Tetsübu kechiyong kübu ket agi na magitsü aser na Israel madak chuba asütsü, aser ne den atongba ni asütsü, aser ajia kübu Sauli meteter.”

¹⁸Tenapronglai Kibuba madang tezüngzüktepba yanglu; aser Dawid arem nung ali, aser Yonathan pei kidangi ao.

¹⁹Idangji Zif nunger Saul dangi Gibeai atua ashi, “Dawidi ozü litsü Hores linük Hakela tenem koba lisem lima anüolentip nung lir, idakji pei sasa atsüka mali no?”

²⁰Anungji tang Oh chuba, kodang nai lunüdir alungma; aser chuba ket pa bendanga agütsütsübaji onok teinyaktsü asütsü.”

Saul Ket Nungi Dawid Jentetba

²¹Sauli langzü, “Nenoki kü dang meimba asoshi Kibubai nenok moajang.

²²Oang aser pa kong lir aser shibai pa idakji angu iba indang kanga junga metetang, kechiaser pa kanga tekülak ta ni angashiogo.

²³Pai kongsa miima jenoker itemji kanga junga metetang aser osang tejangja bener kü dangi arung. Idangji ni nenok den aotsü, aser pa linük nungji lira oda Yihuda kidong ajonga nung ni pa arishitsü.”

²⁴Anungji parnoki Saul dang tama Zifi ao. Tang Dawid aser pa nisungtemji Araba nung Yeshimom anüdoklentip aliba Maon arem nung liasü.

²⁵Saul aser pa nisungtem Dawid bushitsü apuso. Saka pai aji angashia lung jagi alu aser Maon arem nung ali. Kodang Sauli aji angashi, pai Dawid aputsü asoshi Maon arem jagi alu.

²⁶Saul külen tsütsü tenemleni ao, aser Dawid o pa nisungtem tenem külen tsütsüi ao; aser Dawidi Saul tsübuba agi ilunga oadoknü; kechiyong Saul aser pa nisungtemi Dawid lungbang aser pa nisungtemi parnok aputsü meketbanga liasü.

²⁷Saka osang abener ka Saul dangi arua ashi, “Na iluangang, aser arung, kechiaser Filistia nunger yimaki arua lir.”

²⁸Anungji Dawid sülen aria aoba nungi Saul meyip, aser Filistia nunger anema ao; anungji parnoki iba linük dang ‘Jentetba Lung’ ta aja

²⁹Dawid idak nungjagi atu, aser Engedi mitsa nung ali.

1 Samuel 24

Dawidi Saul Kümzüka Yutsüba

¹Saul Filistia nunger aria aoba nungi meyipa arudang, Dawid Engedi arem nung lir ta metetdaksü.

²Idangyongjisa Sauli Israel ajak nungi teshimtet nisung meyirijang asem shimteta Dawid aser pa nisungtem bushitsü asoshi Shio Lungbang anüdokleni ao.

³Aser lenmang nung pa san ki lungpok ka alidaki aru; aser Saul khen amentsü ai. Tang Dawid aser pa nisungtem lungpok telungtiba nung liasü.

⁴Aser Dawid nisungtemi pa dang ashi, “Ajiang, Kibubai ne dang, Ajiang, ni ne tsükchir ne ket nung bendanga agütsütsü ta ashiba anogo; aser ne dang ajungba ka pa dang inyakang.” Idangji Dawid arameso, aser miima Saul sepöksü rangzük.

- ⁵Tesülen Dawidi pei mulungjang nung kongshi, kechiaser pai Saul süpoksü rangzük.
- ⁶Pai pei nisungtem dang ashi, “Tsüngremi shimtetba kü kibur dang iba inyaksü pa Tsüngremer teshimtet ta meteter pa anema kü ket asangtsü Tsüngremi ni songtemangma.”
- ⁷Anungji Dawidi item o agi pei nübur songtem aser Saul anema apusotsü memela, aser Saul leprungki nungi shishi aser pei lenmangi ao.
- ⁸Idangji Dawida leprungki nungjagi adok aser Saul dang ayimtena ashi, “Kü kibur chuba;” Sauli pa reprang, aser Dawidi pa tejak alilen apudaka akhümstsübu sayu.
- ⁹Dawidi Saul dang ashi, “Ajiang, Dawidi ne dang tamajung inyaksü bushir ta ashiba nisungtem o nai kechiba angar?”
- ¹⁰Ajiang, kodaKibubai na tanü leprungki nung kü ket nung bendanga agütsüba ne nüki nguogo; aser karibo na tepsettsü kü dang asüngdang, saka kü nüki na apayua kümzük; aser ni ashi, Ni kü kibur anema kü ket masangtsü, kechiyong paKibuba teshimtetba lir.
- ¹¹Ajiang, kü ket nung ne tetsünglen sobutsü lir, iba yagi ni ne sepoksü tetsünglen rangdoktsü aser na metepset ta sayur; kü ket nung tamajung mesüra ozüng raksaba malia ta nai metetangma, aser nai kü taküm agitsü arishiaka ni na anema temenen mebenshi.
- ¹²Ana tsüngda nungKibubai bendangangma, aser ne indang Kibubai mang yangangma; saka kü ketbo ne dak maitsü.
- ¹³Akhidang apijemtsü o ashiba ama, Tamajunger nungi tamajung mapa adoker, saka kü ket ne madak maitsü.
- ¹⁴Israel chubai shiba aria adok? Nai shiba arishir? Azü tasü sülen asü, mesüra azüpong sülen?

¹⁵Anungji Kibuba o bendanger sang, aser ana tsüngda nung o bendang agüjang, aser ajiang, aser kü pukhüm kümang aser ne ket nungi ni kümzü kangma.”

¹⁶Kodang Dawidi item o Saul den jembiba anen, Sauli ashi, “Ya ne ola no, kü chir Dawid?” Aser Sauli ola adoka ajeb.

¹⁷Pai Dawid dang ashi, “Kü dang nungi na temeshiba lir; kechiyong ni ne nem tamajung agütsü nung naibo kü nem tajung agütsü.

¹⁸Tanü nai koda kü dang junga benshi aji nai metetdaksüogo; kechiyong Kibubai ni ne ket nung bendanga agüjakasa, nai ni metepset.

¹⁹Kechiyong nisung kati pei tsükchir ajurudang, pai pa odang chioktsü no? Anungji nai tanü kü dang inyakbaji Kibubai ne nem tajung ajangzükdakjangma.

²⁰Aser tang, ajiang, ni metet oda na atangji chuba asütsü aser Israel yimli ne ket nung yanglutsü.

²¹Anungji tang, oda nai kü sülen kü mitsa meleptoktsütsü aser nai kübur kibong nung kü metsü mesamatsütsü taKibuba agi azüngashiangma.”

²²Dawidi Saul dang yamaji azüngashi. Aser Saul kidangi ao, saka Dawid aser pa nisungtem mitsai atu.

1 Samuel 25

¹Tang Samuel asü; aser Israel ajak külemi sentepa pa asoshi mang ayim, aser pa par kidang Rama nung arem. Aser Dawidi aramesoa Paran aremi alu.

²Maon nung takar nisung ka liasü, shiba Karmel nung shishilemba mapa inyaka liasü, pa san meyi asem aser nabong meyi ka liasü, pai Karmel nung item nungi tezüngsa mejep.

³Pa tenüngji Nabal, Kaleb kidong nungi liasü. Pa tebutsü Abigail kanga tesangra aser tobur tajung, saka la kinungpuji yazü majung aser mit tetoktok liasü.

⁴Nabali par san tezüng mejeper ta Dawidi arem nung angashi.

⁵Dawidi asangur ter yoka, parnok dangji ashi, “Nenok Karmeli tuang, aser Nabal dangi oa kü tenüing nung pa nem salem agüjang.

⁶Aser yamaji nenoki azükarua alisang dang ashitsü, Na aser ner kibong anaprong tesünep sang, aser na akaba ajak tesünep sang.

⁷Na san tezüing mejepdak lir ta angashir; ne sannükertem tang onok den liasü, aser onoki parnok mak mesüdaktsü, Karmel nung parnok aliba mapang tepiyong parnok meyong kecha mesamatsü.

⁸Ne asangurtem dang asüngdangang, parnoki ne dang ashitsü, anungji ne nükdang kü asangurtem yimli ngudakjangma; kechiyong onok benjong anogo tajung ka nung arur; yimlibilema, ne keti kechisa arudir ne tenzükertem aser ne chir Dawid nem agüjangma.”

⁹Kodang Dawider asangurtem aru, parnoki Nabal dang Dawid tenüing nung item o ajak jembu, aser ajemajema ali.

¹⁰Nabali Dawid tenzükertem dang langzü, “Dawid shiba? Aser Yesse chir shiba? Tanü asüing alar jenti pei kibur nungi jenzüka aor.

¹¹Ajangla ni kü amtsük aser tzü kü san tezüing mejepertem asoshi tepsetba shi ni memetetba nisung nem agütsütsü no?”

¹²Anungji Dawider asangurtem parnok lenmangi meyipa arua pa dang item ajakji ashi.

¹³Dawidi pei nisungtem dang ashi, “Nenok nisung shia pei nok semang.” Aser parnok nisung shiai nok asem; aser Dawida pei nok asem; aser Dawid sülen nisung noklang pezü shi atu; aser noklang ana oset-tsüset den ali.

¹⁴Saka asangur rongnung kati Nabal kibutsü Abigail dang ya oda ashi, “Ajiang, Dawid arem nungi asen kibur nem salem agütsütsü osang abenertem yok; aser pai parnok sensatsü.

¹⁵Saka parnoki onok dang kanga junga benshiogo, onok moapu nung kopiga liasü parnokji onok medemer liasü, onok mak mesüdaktsü mesüra onok kecha mesamadaktsü:

¹⁶san nüka onok parnok den aliba mapang tepiyong onok asoshi aonung aser anüngdang parnokji jara ama liasü.

¹⁷Tang anungji nai kechi inyaktsü metetang aser shisadangangma; kechiyong ozü kibur anema aser pa kibong ajak anema tamajung inyaktsü mulungteta lir; kechiyong pa dang shingaia o kata meshitettsüsa pa kümli majung lir.”

¹⁸Idangji Abigaili ilunga amtsük noklang ana, yi mori ana, aser san pungu asang, aser jang atakba tatakzük pungu, tsükmenatzü tejep noklang ka, aser munguzünu amtsük noklang ana, itemji gado nung oshitsü.

¹⁹Aser lai asangurtem dang ashi, “Kü jakdang oang; ajiang, ni nenok sülen arur;” saka lai la kinungpu Nabal dang kecha mashi.

²⁰La gado nung mener tenem kübok leni aludang, ajiang, Dawid aser pa nisungtem la jakdang alu; aser lai parnok ajuru.

²¹Tang Dawidi ya oda shia liasü, “Atangji amajok nung ni iba nisung akaba ajak arem nung nüka liogo, anungji pa akaba kecha mesama: aser paibo tajung melen tamajung shia agütsür.

²²Asüngnep tashi nung pa akaba ajak oda tebur chanu ka danga ni tokja lira, Tsüngremi yamaji mesüra tali Dawid dak inyakangma.”

²³Kodang Abigaili Dawid angu, lai ilunga gado nungi alu, aser Dawid madang la tejak mechioka ali nung apudak.

²⁴Lai pa tsüngdang apudaka ashi, “Kü madak kü kibur taiji liangma: aser ne kilitsüri yimlibilema, ne narong nung jembidakjangma, aser ne kilitsür o angangma.

²⁵Ni ne dang mepishir, kü kiburi iba samesa nisung oda Nabal tezüngshima: kechiyong pa tenüng amaji pa lir; pa tenüng Nabal lir, aser pa dak tamashi lir: saka ni ne kilitsüri nai yokba kü kibur asangurtem mangu.”

²⁶“Anungji tang kü kibur Kibuba taküm ali nungji, aser na taküm ali nungji, azü tokshiba nungi aser ne ket agi mang ayangtsü Kibubai sota ali nung, tang

aji asünung ne tsükchirtem aser shirnoki kü kibur anema tamajung bushir, Nabal ama sangma.

²⁷Aser tang iba sempet koba ne kilitsüri bener kü kibur dangi aru, aji kü kibur sülen anitakba asangurtem nem agüjangma.

²⁸Yimlibilema ne kilitsüri aibelenba tai tokangma: kechiyong Kibubai kü kibur kibong takang ka kümdaktsütsü, kechiyong kü kiburi Kibuba tongbang rarar, aser ne dak ne taküm tepiyong tamajung mangutsü.

²⁹Aser nisungi na arishitsü aser ne taküm bushitsü adokaka, teka nung kümzüka kü kibur takümbo Kibuba ne Tsüngrem alitsü; aser tsükchirtem takümbo lung lijak nungi ama pai endoktsü.

³⁰Kodang Kibubai kü kibur dang tajung ajak ne indang jembiba ama inyakdir, aser Israel madak na chuba shimtetdir;

³¹oda kecha masü nung nai azü tokshiba, mesüra kü kiburi pei sasa pei ket agi mang ayang ta idangji kü kibur atema temulung zürepba, mesüra temulungjang nung temetsüdaktsü malitsü; aser kodang Kibubai ne dang junga benshidir, idangji ne kilitsüra bilemtetangma.”

³²Dawidi Abigail dang ashi, “Kibuba, Israel Tsüngrem shibai tanü na kü lenji yok, temoatsü sang:

³³aser ne shisatsü temoatsü sang, koba agi tanü ni azü tokshiba tai aser kü sasa kü ket agi mang ayangba nungi ni sota ayu.

³⁴Kechiyong atangji Kibuba Israel Tsüngrem taküm ali nungji, na ilunga maru asübo, ne dak tamajung inyaktsü aliba nungi shibai ni sotla aser anepdang sangwadang Nabal asoshi tebur chanu ka danga anünga melila.”

³⁵Anungji pa asoshi lai bener aruba la ket nungi Dawidi agizük, aser pai la dang ashi, “Ner kidangi tesünep nung tuang; ajiang, ni ne ola angaogo, aser na agizükogo.”

³⁶Abigail Nabal dangi aru; aser ajiang, pai par kidang benjong ka, chubar benjong mesüka yanglua liasü; Nabal yi agi mesepa pa mulungjang kanga pela-a liasü; anungji anepdang sangwa matong tashi lai pa dang kecha mashi.

³⁷Anepdang kodang Nabal nungi yiji oadoker liasü, pa kinungtsüi pa dang item ajak ashi, aser pa süchia oadok, aser pa lung ama aküm.

³⁸Iba sülen anogo ter lir Kibubai Nabal dak azük nung pa asü.

³⁹Kodang Dawidi Nabal süogo ta angashi, pai ashi, “Kibuba shibai kü maksü Nabal dak mang ayang, aser pei kilir tamajung nungi sota ayu, temoatsü sang aser Nabal tamajung inyakba pa pei kolak manung meyipa Kibubai agütsüogo.” Aser Dawidi pa kibutsü asütsü yoka Abigail indang jembitep.

⁴⁰Kodang Dawid kilirtem Karmeli Abigail dangi aru, parnoki la dang ashi, “Na Dawid kibutsü asütsü, pa dangi anir aotsü onok ne dangi yok.”

⁴¹Lai aramesoa la tejak alilen mechiok, aser ashi, “Ajiang, ne kilitsür ne kibur tenzükertem tetsüng shitoktsütsü kilir ka dang lir.”

⁴²Abigaili ilunga aramesoa gado ka nung amen, aser lar kilitsür pungu la sülen anitak; aser Dawid osang abenertem sülen la ao, aser pa kibutsü aküm.

⁴³Ano Dawidi Yezreel nunger Ahinoam agi; aser tenaprongla pa kinungtsü aküm.

⁴⁴Tang Sauli pei jala Mikal Dawid kinungtsü Gallim nunger Lais jabaso Palti nem agütsür liasü.

1 Samuel 26

Dawidi Tanabenbuba Saul Kümzükba

¹Zif nunger kar Saul dangi Gibeai arua ashi, “Dawid ozü litsü lisem lima Yeshimon jakdang Hakila tenem nung atsüka lir.”

²Idangji Sauli aramesoa Israel teshimtet nisung meyi asem anir Dawid bushitsü Zif aremi alu.

³Aser lisem lima Hakila tenem nung Sauli tanendak yanglu koba Yeshmon jakdang liasü. Saka Dawid arem nung ali, aser Saul pa sülen aremi aru ta pai angu.

⁴Anungji Dawidi itdangiter yok, aser atangji Saul arua lir ta angatet.

⁵Dawidi aramesoa Saul tanendaki aru; aser Saul o pa temeranger telok tanishir Ner chir Abner kong liasü, aji angu; aser Saul talungtsü alidak telung len salu tsüki kübok anen, aser temerangertemi pa meketa tanendak yanglu.

⁶Idangji Het nunger Ahimelek aser Yoab adianu Zerua chir Abishai dang Dawidi ashi, “Shiba kü den Saul dangi tanendaki alutsü?” Abishai ashi, “Ni ne den alutsü.”

⁷Anungji Dawid aser Abishai nisungtem dangi aonung aru; aser ajiang, Sauli pei nü pa tekolak anasa ali nung songtaka yur pa talungtsü alidak meketa mejanga ali: aser Abner aser pa nisung pa meketa liasü.

⁸Idangji Abishai Dawid dang ashi, “Tanü Tsüngremi ne tsükchir ne ket nung bendanga agütsüogo anungji tang ne dang mepishir, nü jagi ali nung tsüngloka ni pa dak khen dang tsüngdi, aser ni tanabenbo pa dak matsüngtsü.”

⁹Dawidi Abishai dang ashi, “Pa tetepset kechiyong Kibubai mezüja shimtetba anema teka asang nung tai makai litettsü no?”

¹⁰Dawidi ashi, “Kibuba taküm ali nungji Kibubai pa dak azüktsü mesüra pa tasütsü anogo agi atongtsü; mesüra pa tongbangi alutsü, aser samatsü.

¹¹Kibubai mezüja shimtetba anema ni kü teka masangtsü songtemangma: saka tang ni ne dang mepishir, pa tekolak tsüngdang aliba nü aser tzü bongdangji benang aser asenoki odi.”

¹²Anungji Dawidi Saul nungi nü aser tzü bongdang agi, aser parnok oadok, aser nisung shingaia mangu, mesüra aji memetet, mesüra shinga mesak: kechiyong parnok ajak amua oa liasü: kechiyong Kibubai parnok sümanga odaktsü,

¹³Idangji Dawid tipleni apiga or tenem kolak nungji noktak; parnok tsüngda ongdang tuluka liasü.

¹⁴Dawidi nisungtem aser Ner chir Abner dang ayimten, “Abner, nai melangzüker no?” Idangji Abneri langzük aser ashi, “Chuba dang ayimtenba na shiba?”

¹⁵Dawidi Abner dang ashi, “Na tasü tait nisung ka masü no? Na mesüka Israel nung shiba lir? Ajangla nai ne kibur chuba nüka mali asü? Kechiyong pur rongnung kati ne kibur samatsütsü aru.

¹⁶Nai inyakba ya tajungbo masü. Kibuba taküm ali nungji na asütsü tetemsü, kechiaser Kibubai mezüja shimtetba nai nüka maliasü. Aser tang, ajiang, chubar nü aser pa tekolak anasa tzü bongdangto kong ali?”

¹⁷Sauli Dawid ola metet, aser ashi, “Kü chir Dawid, ya ne ola asü?” Dawidi ashi, “Ya kü ola lir, kü kibur, Oh chuba.

¹⁸Aser pai ashi, kechisü nung kü kiburi ne kilir arishir? Ni kechi inyakba asoshi? Mesüra kechi tai kü ket nung lir?

¹⁹Anungji tang ni ne dang mepishir, kü kibur chubai ne kilir o angangma; Kibubai ni anema na ajungmeso ta süra pai tenla agizükangma, saka ibai nisung chirtem sürabang, Kibuba madang parnok atakatem kaoang; kechiaser Kibuba senmang nung ni matentsüsa tanü ni aridoka ashi, Oang, tangar tsüngremtem külemang.

²⁰Aji asünung tang Kibuba tsüngdang nungi pila-a oa kü zü ali nung tetsükdaktsüma; kechiyong kari tenem nung ozü bushiba amato, Israel chubai kü taküm bushitsü arua lir.”

²¹Idangji Sauli ashi, “Ni temenen benshiogo; meyipa arung kü chir Dawid, kechiyong joko ni ne dak tamajung meinyaktsü, kechiaser tanü ne nükdang kü taküm senti liasü, ajiang ni suwar jilu ai, aser kanga dang aibelenogo.”

²²Dawidi langzü, “Oh chuba, nüji ajiang! aser asangur rongnung ka arua aji bener oang.

²³Kibubai nisung shia nem pa temeshiba aser temulung alemba agütsütsü; kechiyong tanü Kibubai na kü ket nung bendanga agütsü, saka Kibubai mezüja shimtetba anema ni kü ket mesala.

²⁴Tanü kü tsüngdang ne taküm dang apayu yamaji kü Kibuba madang apayudakjang, aser pai timtem tejashi ajak nungi ni kümzükdakjangma.”

²⁵Idangji Sauli Dawid dang ashi, “Na temoatsüba sang, kü chir Dawid, nai kechisa inyakdir atangji takok angutsü.” Anungji Dawidi pei lenmangi ao, aser Saul pei talidaki meyipa aru.

1 Samuel 27

Dawid Filistia Nunger Rongnung

¹Dawidi pei mulungjang nung ashi, “Tang ni Saul ket nung kenübo samatsü. Filistia nunger linüki jena aitsüba dak alema ni asoshi kecha mali; aser Israel arrtsü ajak nung ni bushitsü Saul tezü atangtsü; yamaji pa ket nungi ni jentettsü.

²Anungji Dawid aramesoa pa den aliba nisung noklang trok anir, Gat chuba Maok chir Akish dangi aenshia ao.

³Aser Dawid Gat nung Akish den ali, aser pa nüburtem nisung shia pei kinunger den aser Dawida pa kinungtsü ana, Yezreel tsür Ahinoam, aser Karmeltsür Abigail, Nabal kinungtsü den ali.

⁴Aser Saul dang Dawid Gati jena ogo ta metetdaksü; aser pai joko pa mebushi.”

⁵Dawidi Akish dang ashi, “Tang ni ne nükdang yimli ngura, chuba yimti nung, yangi ni alitsüsa talidak ka kü nem parnoki agütsüdakjangma: kechiaser ne kilir kechiba chuba kidang ne den alitsü.”

⁶Idangji iba anogo nung Akishi pa nem Ziklag agütsü; aji asünung tanü tashi Ziklag Yihuda chuba meyong aküm.

⁷Filistia lima nung Dawid küm ka ser ita pezü liasü.

⁸Dawid aser pa nüburttem atu, aser Geshur nunger, Girz nunger, aser Amalek nunger amak; kechiyong Telam nungi Shuri oda Ijip limai aodang, aliba lima nung item kintemji liasü.

⁹Dawidi alimaji amak; aser tebur süshia tetsür süshia anünga meyutsü, aser san, nashi, gado, ut aser sobutsü bener oadok; aser pai Akish dangi meyipa aru.

¹⁰Kodang Akishi asüngdang, “Nenoki tanü shir anema amak?” Dawidi langzü, “Yihuda nung Negeb, mesüra Yerahmeel nung Negeb mesüra Ken nung Negeb anema.

¹¹Dawidi tebur süshia tetsür süshia Gati arutsü taküm metoktsü; yamaji mesüra, Dawidi yamai inyak, ta parnoki asenok indang osang agütsütsü ta bilem; aser Filistia lima nung aliba mapang tepiyong pai iba yimyaji benshi.

¹²Akishi Dawid dak amanga ashi, Pai pei nübür Israel nem jungjunga pa sempatsüsa kümdaktsüogo, aji asünung pa teti kü kilir alitsü.”

1 Samuel 28

Filistia o Israel na Raraba

¹Item anogo nung Filistia nunger Israel den raratsü asoshi temeranger telok atenshi, aser Akishi Dawid dang ashi, “Nai jungjunga metetang, na aser ne nisungtem kü den temeranger telok rongnung aotsüla.”

²Dawidi Akish dang ashi, “Junger, ne kiliri kechi inyaktsü aji nai metettsü.” Akishi Dawid dang ashi, “Junger, teti kü kolak anüker ni na kümdaktsütsü.”

Sauli Endor Arasentsür Dang Asüngdangba

³Tang Samuel sür liasü, aser Israel ajaki pa asoshi mang ayim, aser pa pei yimti Rama nung arem. Aser linük nungi Sauli ainkartem arasentsür aser arasener aridoker liasü.

⁴Filistia nunger külemi atenshi, aser Shunem nung arua anen: Sauli Israel ajak külemi sentepdaksü, aser Gilboa nung anen.

⁵Sauli Filistia nunger temeranger telok angudang, pa tsübua liasü, aser pa mulungjang kanga atenten.

- ⁶ Sauli Kibuba dang asüngdang, aser Kibubai pungmang agi süshia, Urim agi süshia, mesüra ainkar ajanga süshia pa dang melangzü.
- ⁷Idangji Sauli pa kilirtem dang ashi, “Arasentsür ka, ni la dangi aotsüsa aser la nungi asüngdangteptsü kü nem bushijangma.” Pa kilirtemi pa dang ashi, “Ajiang, Endor nung tanela aliba arasentsür ka lir.”
- ⁸Sauli pei sasa melenshia tanga sobutsü sobur, pa aser pa den nisung ana ao, aser aonung parnok tetsür dang jagi arua ashi, “Ni ne dang mepishir, ne ain agi ni ne dang shiba tenüngsa shidir adokdakjangma.”
- ⁹Tetsür jagi pa dang ashi, “Ajiang, Sauli kechi inyak nai meteter, koda pai ainketer aser arasentsür linük nungi leptokadok: anungji ni südaktsütsü kechiba nai kü taküm asoshi sang soa ayutsü.”
- ¹⁰Sauli la dang Kibuba agi azüangshia ashi, “Kibuba taküm ali nungji, iba mapa atema ne dak kecha temerenshi makatsü.”
- ¹¹Idangji tetsür jagi ashi, “Ni shiba ne dangi adokdaktsütsü? Pai langzü, Kü dangi Samuel adokdakjang.”
- ¹²Tetsür jagi Samuel angudang lai tashi agi ayimten; aser tetsür jagi Saul dang jembia ashi, “Kechiba nai ni ashioktsü? Kechiyong na Saul lir.”
- ¹³Chubai la dang ashi, “Tsübua teli, nai kechi angu?” Tetsür jagi Saul dang ashi, “Ni ali nungi tsüngrem ka adoka angur.”
- ¹⁴Pai la dang ashi, “Pa tereprangtsü kechi?” Lai ashi, “Tambur nisung ka adoker; aser pa sobutsü ka sobua lir.” Ibaji Samuel ta Sauli meteta aküm, aser pa tejak alilen shir, angema alu, aser akhümtsübu sayu.
- ¹⁵Samueli Saul dang ashi, “Kechiba nai ni meinprungdakja anir adokdaktsü?” Sauli langzü, “Ni kanga tejashi nung lir, kechiyong Filistia nungeri ni anema rarar, aser Tsüngrem ni nungi pila-a ogo, aser joko kü dang ainkar agi süshia, pungmang agi süshia melangzür: anungji ni kechi inyaktsü aji kü dang metetdaktsütsü ni na aja.”

¹⁶Samueli ashi, “Kibuba na nungi pila ta aser na anemer kümogo ta meteter kechiba nai kü dang asüngdanger?”

¹⁷Ni agi jembiba Kibubai ne dang inyakogo; kechiyong ne ket nungi Kibubai yimliji shizükogo aser aji ne kiyonger, oda Dawid nem agütsüogo.”

¹⁸Kechiaser nai Kibuba ola manga, aser pa tetsübutüsü mit adokba Amalek anema nai meinyak, aji asünung Kibubai iba mapa ne dang tanü inyak.

¹⁹AnoKibubai Israel den na dena Filistia nunger ket nung agütsü, aser asüng na aser ner jabasotem, kü den alitsü; ano Kibubai Israel temeranger telok Filistia nunger ket nung agütsütsü.

²⁰Idangji Saul ali nung songtoka lao, aser Samuel o agi kanga tsübuua liasü; ano pa dak tashi makai aküm, kechiyong anogo ka tepiyong aser iba ammanng tepiyong pai chiyungtsü mechiyung.

²¹Tetsürji Saul dangi aru, aser pa kanga timtemseta lir ta ngua, pa dang ashi, “Ajiang, ne kilitsüri ne ola angaogo, aser ni kü taküm kü ket nung agiogo aser nai kü dang jembiba o ni angaogo.

²²Aji asünung tang ni ne dang mepishir, naia ne kilitsür ola angangma, aser ne madang amtsük tebang ka ni yutsütsü mela-angma; aser na ne lenmangi aodang na tashi akatsü Chiangma.”

²³Saka pai magizük aser ashi, “Ni machitsü,” saka pa kilirtem aser tetsürlai senteper pa mepitem; aser pai parnok ola anga. Anungji ali nungi pa arameso, aser yipten nung amen.

²⁴Tetsürji kidang nashi chanu tejebket ka liasü; aser lai kara-a aji tepset; aser lai amzü bena arua ajeper aji agi piyazü meinokba amtsük yanglu.

²⁵Lai aji Saul madangi aser pa kilirtem dangi bener aru; aser parnoki achi. Idangji parnok arameso, aser paonungji oadok.

1 Samuel 29

Akisi Dawid Ziklagi Yokba

¹Tang Filistia nunger parnok temeranger telok ajak Afek nung atenshi; aser Israel nunger Yezreel nung aliba ayong anasa anen.

²Filistia nunger tanishirtem noklangnoklang aser meyirijang-meyirijang sena ao; aser Dawid aser pa nisungtem tesülen Akish den arua mendangdaki sena ao.

³Idangji Filistia nunger tongtipurtemi ashi, “Item Ibri nunger kechi asür?” Akishi Filistia nunger dang ashi, “Ibai Dawid Israel nunger chuba kilir masü no? Pa kü den küm ana shi alir, aser pa kü dangi aruadokba anogo nungi tanü tashi nung ni pa dak tai kecha mangu.”

⁴Saka Filistia nunger tongtipurtemi pa dang ain adok; aser Filistia nunger tongtipurtemi pa dang ashi, “Nai pa kong alitsü agütsü, angji alitsü nisungji meyipa odakjang, asenok den pa tongbangi teludaktsü, ashiko pa asenok anemer asütsü? Kechiaser iba nisungi pa kibur den koda puteptet? Item nisung tekolak agi masü no?”

⁵Ibai Dawid shiba indang tsüngsangdang kati ka dang ken tenyutepa “Sauli meyirijang tepset. “Aser Dawidi meyirijang ter ta ashiba to masü no?”

⁶Idangji Akishi Dawid aja aser pa dang ashi, “Kibuba taküm ali nungji na ochishir, tanendak na kü den taru-tao kü tsüngdang tajung liasü; kechiyong na kü dangi aruba anogo nungi tanü tashi nung ni ne dak tamajung mangu, aji saka tongtipurtemi na maginür.

⁷Anungji tang meyipang, aser Filistia nunger kiburtem nai mepelai melidaktsütsü, sünepa oangma.”

⁸Dawidi Akish dang ashi, “Ni kechi inyak? Ni kü kibur chuba tsükchirtem anema rarai moutettsüsa, oda tanü tashi ne madang papigati lia nai ne kilir dak kechi angu?”

⁹Akishi langzüa Dawid dang ashi, “Ni metet, Tsüngrem tenyar ama kü tsüngdang na tajung lir; aji oda saka Filistia nunger tongtipurtemi ashi, Pa asenok den tongbangi matutsü.

¹⁰Aji asüning ne den aruba ne kibur kilirtem den anepdang yakta shishiang, aser nenok anepdang sakli-i, aser sangwadang aenshia oang.”

¹¹Anungji Dawid, aser par nisungtem anepdang yakta aenshia Filistia nunger linüki meyipa aotsü shishi. Aser Filistia nunger Yezreeli atu.

1 Samuel 30

Dawidi Amalek Den Raraba

¹Kodang Dawid aser par nisungtem asemnübuba nung Ziklagi aru, Amalek nungeri anüolentip aser Ziklag amak, aser Ziklag akok aser aji mi agi arong;

²aser tetsürtem aser yangji aliba ajak tila aser tulu apu; parnoki shinga metepset saka parnokji bener parnok lenmangi ao.

³Kodang Dawid aser pa nisungtem yimti-i aru, ajiang, aji mi agi rongtoker liasü; aser parnok kinungtsütem aser jala-jabasotem pur or liasü.

⁴Idangji Dawid aser pa den aliba nisungtemi parnok tashi makai maküm tashi ola adoka ajeb.

⁵ Dawid kinungtsü ana Yezreel nunger Ahinoam, aser Karmel nunger Nabal kinungtsü Abigail pur or liasü.

⁶Dawid kanga toushia liasü; kechiyong nisungtemi pa dak lung agi aontsü jembu, kechiaser nisung ajak tanela, pei jala-jabaso asoshi nisung shia jashia liasü; saka Dawidi pa Tsüngrem Kibuba nung pa sasa tashi itshi.

⁷ Dawidi Ahimelek jabaso Abiathar putir dang ashi, “Ni ne dang mepishir, yagi kü dangi putir temeshi sobutsü bener arung, aser Abiathari Dawid dangi putir temeshi sobutsü ajagi bener arutsü.”

⁸Dawidi Kibuba nungi asüngdanga ashi, “Ni iba temeranger telok aria ora, ni meneptsü asü? Pai pa dang langzü, Aria oang; kechiyong nai atangji parnok meneptsü, aser takok ngua ajak tanaben angutsü.”

⁹Anungji Dawid aser pa den aliba nisung noklang trok pa den ao aser Besor ayongi aru kong kar toktsü.

- ¹⁰Saka Dawid, aser noklang pezüi aria ao; kechiyong noklang anabo parnok lula-a aküm, aser Besor ayong ajanga moteti toktsü.
- ¹¹Parnoki Ijip nunger ka moapu nung ngua parnoki Dawid dangi pa anir aru, aser pa nem amtsük agütsü, aser pai achi, aser parnoki pa nem tajemtsü tzü agütsü.
- ¹²Parnoki pa nem munguzünu amtsük telong ka, aser tsükmenatzü tejeb ana agütsü; aser pai aji chir külen, tashi ita aküm; kechiyong pai anogo asem aser aonung asem tashi amtsük machi, mesüra tzü majem.
- ¹³Dawidi pa dang asüngdang “Na kechi nübu? Aser na kong nungi?” Pai langzü, “Ni Ijip nunger asangur ka, Amalek nunger ka kilir; aser kü kiburi ni toktsü, kechiaser anogo asem ogo ni shiranga liasü.
- ¹⁴Onoki Keret anüolentip koba Yihuda meyong aser Kaleb anüolentip amak; aser onoki mi agi Ziklag rongtoktsü.”
- ¹⁵Dawidi pa dang ashi, “Nai iba temeranger telok dangi ni anir alutsü asü?” Pai ashi, “Nai ni metepsettsü mesüra kü kibur ket nung bendanga magütsütsü ta Tsüngrem agi kü dang azüngashiang, aser ni na iba temeranger telok dangi anir alutsü.”
- ¹⁶Kodang pai pa anir alu, ajiang, parnok moapu ajak nung prokshia, chiyunga jemtepa aser benjong yanglua liasü, kechiaser Filistia nunger lima aser Yihuda lima nungi parnoki oset jenti makzüka liasü.
- ¹⁷Dawidi parnok anepdang nungi tananü buba aonung tsütsü tashi tepset; aser asangur nisung noklang pezü ut nung sanger jentetba dak alema nisung kata mejenbu.
- ¹⁸Aser Amalek nungertemi agiba ajak Dawidi tanaben angu; aser Dawidi pa kinungtsü anaprongla kümzük.
- ¹⁹Aser tila saka tulu saka, jabaso aser jala saka, terakzüka oset süshia parnoki agiba parnok asoshi madoksai mali asü: Dawidi ajak meyipa bener aru.

²⁰Aser Dawidi san o nashi telok ajak agi, aser nisungtemi pa jakdang meina ayimten, “Ibai Dawidi makzükba oset lir.”

²¹Dawidi nisung noklang ana dangi aru, aser parnok kanga lula nung Dawid sülen manidak; parnok Beosor ayong nung atadaktsü aser parnoki Dawid aser pa den aliba nisungtem lenji ao; aser kodang Dawid nisungtem anasa aru, pai parnok nem salem agütsü.

²²Idangji Dawid den aoba nisung tamajung aser samesa nisungtemi langzúa ashi, “Parnok asenok den mao nungji, nisung shia anir oadoktsü asoshi pei kinungtsü aser par chirtem dak alema onoki parnok nem asenoki bena aruba temakzükba oset kecha magütsütsü.”

²³Idangji Dawidi langzü, “Kibubai koba asenok nem agütsü, shibai asenok wazüka ayu, aser asenok anema aruba temeranger telok asenok ket nung bendanga agütsü, iba jagi kü adianutem, nenoki yamaji meinyaktsü.

²⁴Iba mapa indang shibai nenok dang angatsü? Kechiyong shibai tongbangi alu, pa shilem amaji shiba kü den anena ali iba amaji pa shilem alitsü, parnok kasasa lemsateptsü.”

²⁵Aser iba anogo nungi tanü tashi iba amaji pai Israel asoshi tzüzüing-ozüing aser yimsü-ozüing ka yanglu.

²⁶Kodang Dawid Ziklagi aru, Yihuda tamburtem, oda pa tembartem dangi temakzüba oset yoka ashi, “Kibuba tsükchirtem nungi temakzüba sempet nenok asoshi ajiang.”

²⁷Bethel nung alir dangi aser anüolentip Rama nung alir dangi, aser Yather nung alir dangi:

²⁸Aroer nung alir dangi, aser Sifmot nung alir dangi aser Eshtemoa nung alir dangi;

²⁹Rakal nung alir dangi, Yerahmeel nunger yimtitem nung alir dangi, Ken yimtitem nung alir dangi;

³⁰Horma nung alir dangi, Korshan nung alir dangi, Athak nung alir dangi:

³¹aser Hebron nung alir dangi, aser kong Dawid aser pa nisungtem senzü item linük ajak dangi yok.

1 Samuel 31

Saul Aser Par Chirtem Asüba

¹Tang Filistia nungeri Israel anema rara; aser Israel nisungtem Filistia nunger madang nungi ajen, aser Gilboa tenem nung tepseta laodaktsü.

²Filistia nungeri Saul aser par jabasotem sülen nepeta anitak; aser Filistia nungeri Saul jabasotem, Yonathan, Abinadab aser Mak-shua tepset.

³Aser tongbangji Saul anema sashia aküm, aser lijak amertemi pa menep; aser pa lijak amertemi pa kanga yirutsü.

⁴Idangji Sauli pa nok o nü abenba dang ashi, “Ne nok atsütetang, aser aji agi ni leptangang; ashiko item memejeptokertem arua ni lepsatsütsü aser samatsütsü. Saka pa nok o nü abensangi meinyak, kechiyong pai kanga tsübua liasü. Aji asünung Sauli pa nok bena arua aji agi pa sasa tepset.

⁵Kodang pa nok o nü abensangi Saul süogo ta angu, pai yamaji pa nok agi pa tepset, aser pa-a pa den asü.

⁶Yamaji iba anogojisa Saul aser pa jabasotem asem aser pa nok o nü abensang, aser par nisung ajak asü.

⁷Aser kodang Israel nisungtem külen tsütsü lenten nung alirtem aser Yordan atena oa alirtemi Israel nisungtem jenogo aser Saul aser pa jabasotem süogo ta angu, parnoki yimtitem toktsü, aser jena ao; aser Filistia nunger aru aser item nungji ali.”

⁸Tasüngji kodang Filistia nungeri tepseta alir süoshi pongzüka aru, parnoki Gilboa tenem nung Saul aser par jabaso asem tepseta angu.

⁹Parnoki pa tekolak lepzüük, aser pa nok o nü agizük, aser süngyanglu kidangi aser nisungtem dangi osang abentsü, meketa aliba Filistia limai yok.

¹⁰Parnoki pa nok o nü Ashtarot kidang ayu; aser parnoki pa temang Beth-shan jara nung sentaka ayu.

¹¹Kodang Filistia nungeri pa indang oda Saul dak inyakba indang Yabesh-gilead nung alirtemi angashi,

¹²tasü tait nisung ajak aramesoa ammanng piyong jaja, aser Saul aser pa jabasotem temang Beth-shan jara nungi agizük; aser parnok Yabeshi bener aru, aser yangji arong.

¹³Aser nüburtemi parnoki parnok teret bena arua itemji tamarisk süngdong kübok rema yutsü, aser anogo tenet lumi.

2 Samuel

2 Samuel 1

Dawidi Saul Asüba Osang Angashiba

¹Saul sür külen, kodang Dawidi Amalek nunger kokteter meyipa aru, Ziklag nung pai ananü ali.

²Aser tasemnü, ajiang, nisung ka pei süoshi shisar, pa kolak nung ali mezür, Saul anendak nungi aru. Aser kodang Pa Dawid dangi aru, pai ali nung apudaka akhüm tsübu sayu.

³Dawidi pa dang asüngdang, “Na kong nungi aru?” Pai langzü, “Ni Israel temeranger telok nungi jentet.”

⁴Dawidi pa dang ashi, “Kodasa odar shiangjo.” Aser pai langzü, “Tongbang jia nisungtem jenshiogo, aser nisung aika laoa süogo; Saul aser par jabaso Yonathan süogo.”

⁵Idangji pa den jembiba asangur dangji Dawidi ashi, “Saul aser par jabaso Yonathan asü ta nai koda metet?”

⁶Aser pa dang ashisang asangur jagi langzü, “Tia agi ni Gilboa tenem nung lishia ata, aser yangji Saul pei nü nung metaloka liasü; aser ajiang, talungtsütem aser kor nung amenertem pa anasa liasü.

⁷Aser pai pa sülen reprangdang pai ni ngua aja. Aser ni langzü, ‘Ni yangi lir.’

⁸Aser pai kü dang ashi, ‘Na shiba?’ Ni pa dang langzü, ‘Ni Amalek nunger.’

⁹Idangji pai kü dang ashi, ‘Yagi arung aser ni tepsetang, kechiaser ni kanga mejungi yiruogo aser tasür lir.’

¹⁰Anungji ni pa anasa noktak, aser pa tepset, kechiaser pa laor külenbo pa asütsü ta ni metet; aser pa tekolak nung aliba chuba korang aser pa teben nung aliba kap ni bena aru, aser ni itemji yangi kü kibur dangi bener arua lir.”

¹¹Idangji Dawidi pei süoshi dak amet, aser itemji shisa; aser yamaji pa den alir ajaki inyak.

¹²Parnoki mang ayim aser ajeb aser Saul aser par jabaso Yonathan aser Kibuba nūburtem asoshi aser Israel kidong asoshi aonung tashi lumi, kechiaser nok agi parnok lao.

¹³Pa dang ashisang asanguba dangji Dawidi ashi, “Na kong nungi aru?” Pai langzü, “Ni aener ka chir, Amalek nunger lir.”

¹⁴Dawidi pa dang ashi, Kibubai shimtetba samatsütsü asoshi ne ket aitsü kodaser nai metsübui liasü?

¹⁵Aser Dawidi asangur rongnung ka jar ashi, “Oang, aser pa laodakjang.” Aser pai pa dak azük nung pa asü.

¹⁶Kechiaser Dawidi pa dang ashi, “Ne zü ne kolak manungsa benang; kechiyong ne bang agi na anema kuli agüja ashi, Ni Kibubai shimtetba tepsetogo.”

Dawidi Saul Aser Yonathan Asoshi Mang Ayimba

¹⁷Saul aser pa jabaso Yonathan madak iba aiatai ken agi Dawidi asüku ken aten.

¹⁸Ibai Yihuda nunger dang sayutsüla ta pai ashi; ajiang, ibai Yasher Kaket nung zülua lir.

¹⁹“Oh, Israel, ne sentsüwangshi, ne temaba tesemtem nung tepseta lir! Tashi tulurtem koda laoa lir!

²⁰Gat nung aji teshi Ashkelon yimdong nung aji tesangdong; Filistia nunger jalatem pelatepa lir, memejeptoker jalatemi washilokja lir, Gat nung aji teshi, Ashkelon yimdong nung aji tesangdong.

²¹“Nenok Gilboa tenemtem, ne madak azüngtzü mesüra tzünglu taludaktsü mesüra iba liji tabung lidakjang. Kechiyong yangji nokinketer jong menentsü, Saul jong, totzü agi memezütsü.

²²Tetepseter zü nungi, tashi tulus temo nungi Yonathan lijak meyipa maru, Aser Saul nok tazüng meyipa maru.

²³“Saul aser Yonathan, tena temeimtep aser tobur ajung, taküm nung aser tasü nunga tena mepila; mongzü dang nungi tena tekaraba liasü, molusongzü dang nungi parnok tashi taitba liasü.

²⁴“Nenok Israel jalatem, Saul asoshi jebang. Shibai nenok meraketa jakjaa meremba sü agi abendaktsü, shibai nenok süoshi nung hon yangloktsü.

²⁵“Tongbang tiyong nung nokinketeritem koda laoa lir! Yonathan ne temaba menden nung tepseta lir.

²⁶“Ni na asoshi asükua lir, kü adianu Yonathan; kü madang pa kanga jangratemtsü liasü; kü dang ne temeim tesüngmangtsüka liasü. Tetsür temeim dang nungia taoba.

²⁷“Tashi tulurtem koda laoa lir, aser rara nok o nütem sama-a lir!”

2 Samuel 2

Dawid Yihuda Nung Chuba Akümba

¹Iba sülen Dawidi Kibuba dang asüngdang, “Yihuda yimti kar dangi ni tudisü” Kibubai pa dang langzü, “Tuang.” Dawidi ashi, “Ni koleni atutsü” Pai langzü, “Hebroni.”

²Anungji Dawidi pa kibutsü ana, Yezreel tsür Ahinoam, Karmel nunger Nabal kibutsü Abigail den ajagi atu.

³Aser Dawidi pa den alir nisung shia, pei kibong den atu; aser parnok Hebron yimtitem nung ali.

⁴Aser Yihuda nisungtem aru, aser yangji Yihuda kidong madak chuba asütsü parnoki Dawid dak toztü mezütsü. Parnoki Dawid dang ashi, “Saul mang aremertemji Yebesh-gilead nisungtem lir.”

⁵Dawidi osang abenertem Yabesh-gileadi yoka parnok dang ashi, “Nenoki nenok kibur, oda Saul dang iba temeim sayuba, aser pa remtsüba atemaKibuba nungi nenok temoatsü sang!

⁶Tang nenok dang Kibubai temoatsü aser temeim sayuangma: aser nenoki ibai inyakba asoshi nia nenok nem iba temeim lepa agütsütsü.

⁷Anungji tang nenok teka tashi itang, aser tasü itang; kechiyong nenok kibuba Saul süogo, aser Yihuda kidongia parnok madak chuba asütsü kü dak toztü mezütsüogo.”

⁸Tang Sauler temeranger telok arkotong, Ner jabaso Abneri Sauler jabaso Ish-boshet aser Mahanaimi anir aru;

⁹aser pai Gilead aser Ashur nunger madak, Yezreel, Efraim aser Israel ajak madak pa chuba kümdaktsü.

¹⁰Sauler jabaso Ish-boshet pai Israel madak chubatsü tenzükdang küm lir liasü, aser pai küm ana chuba. Saka Yihuda kidongibo Dawid sülen anitak.

¹¹Aser Hebron nung Yihuda kidong madak Dawid chuba süa aliba mapangji küm tenet ser ita trok liasü.

Israel o Yihuda Tsüngda Rara

¹²Ner jabaso Abner, aser Saul jabaso Ish-boshet tenzükertem, Mahanaim nungi Gibeoni adok.

¹³Aser Zerua jabaso Yoab, aser Dawid tenzükertema adoka parnoki Gibeon awatsüng anasa ajuru; aser parnok, ka awatsüng külen, aser kaji awatsüng külen tsütsü amen.

¹⁴Abneri Yoab dang ashi, “Ni ne dang mepishir, asangur nisungtemji aramesodakjang aser onok madang asayadakjang.” Yoabi ashi, “Parnok aramesodakjang.”

¹⁵Idangji parnok arameso aser züngdanga süia ao; Benjamin kidong Saul jabaso Ish-boshet asoshi terana Dawid tenzükertem asoshi terana.

¹⁶Aser parnok nisung shiai pei medemer kolak nung amet, aser pei medemer tesa nung pei nok settoktsü; anungji parnok külemi lao; angji iba linük koba Gibeon nung lir, Helkath-hazzurim aja.

¹⁷Iba anogo nung tongbangji kanga sashia liasü; Abner, aser Israel nunger Dawid tenzükertem madang tamakok angu.

¹⁸Aser Zeruia jabaso asemji Yoab, Abishai aser Asahel yangji liasü, aser Asahel shitsü-mesü tetsüng ama tepungba liasü.

¹⁹Aser Asaheli Abner sülen aria ao; aser Abner sülen anitakdang taoi pei tajichi mesüra tabeleni memeyip.

²⁰Idangji Abneri pa sülen repranga ashi, “Ya na no, Asahel” Aser pai langzü, “Ya ni.”

²¹Abneri pa dang ashi, “Ne teka tajichileni mesüra tabeleni meyipang, aser nai asangur rongnung ka puang, aser nai pa nok o nüji agiang.” Saka Asaheli pa sülen anitaka aoba nungi memeyip.

²²Abneri tanaben Asahel dang ashi, “Kü sülen nai manitaki meyipang: kechi atema ni na ali-i tsüngzüka yoktsü? Ajangla nedi Yoab dang ni kechi koda kü tejak sayutsü”

²³Aji saka pai meyipa mao; aji asünung Abneri pa tepok nung nület agi atsüng, angji pa sülen nüji ateta adok; aser pa yangji laoa asü; aser Asahel laoa asüdakjagi arur ajak marakzüi noktak.

²⁴Saka Yoab aser Abishai nati Abner sülen aria oa; Gibeon lisem lima lenmangi aoba Gia madang aliba Amma tenem parnok atongdang anü ai.

²⁵Aser Benjamin chirtem parnok sasa külemi Abner sülen sentep, aser telok ka aküm, aser tenem ka nung noktak.

²⁶Idangji Abneri Yoab jaa ashi, “Nok agi teti meyokadoktsü asü? Tatemsabo taku asütsü ta nai memetet no? Kopiga tashi nai nisungtem dang parnok adianu arishia anitakba nungi meyipang ta memelai alitsü?”

²⁷Yoabi ashi, “Tsüngrem tenüng atemer shidi, Nai mejembi-i lilasang, atangji anepdang yongi nisungtem oadoker lila, aser parnok adianutem sülen manitaki lila.”

²⁸Anungji Yoabi jangzü apu, aser nisung ajak anen, aser joko Israel sülen aria mao, mesüra joko merara.

²⁹Abner aser par nisung ajak paonungji Araba ajanga oa Yordan ayong aten, aser Mahanaimi aru.

³⁰Abner sülen aria aoba nungi Yoabi meyipa aru: aser nisung ajak pai külemi sentepdakja alidang, Dawid tenzüker nisung tertuku aser Asahel maliasü.

³¹Saka Dawid tenzükertemi Benjamin aser Abner nisungtem noklang-aseem ‘ser roker tepseter liasü.

³²Aser parnoki Asahel ajonga arua, Bethlehem nung tebu leper nung arem. Aser Yoab aser par nisungtem aonung tepiyong jaja, aser Hebron atongdang sangwa

2 Samuel 3

¹Saul aser Dawid kinunger tsüngda nung rara talangka liasü, aser Dawid tashi taitba taitba aküm, saka Saul kinunger tashi maitba maitba aküm.

Hebron Nung Dawid Nem Sotsüba Tanurtem

²Hebron nung Dawid nem jabasotem sotsü: aser par tambusangji Amnon, Yezreel tsür Ahinoam chir.

³Tanabubaji Karmel nunger Nabal kibutsü Abigail nungi Kileab; tasembubaji Heshur chuba Talmai jala Maaka chir Absalom;

⁴pezübubaji Haggit chir Adonija; pungububaji Abital chir Shefthia;

⁵aser trokbubaji Dawid kibutsü Egla nungi Ithream. Parnokji Hebron nung Dawid nem sotsü.

Abneri Dawid Dangi Aoba

⁶Saul kidong aser Dawid kidong tsüngda nung rara aliba mapang nung, Saul kidong Abneri pa sasa tashi ita yanglu.

⁷Tang Saul tezüngatsü ka tenüng agi Rizpa, Aia jala liasü: aser Ish-bosheti Abner dang ashi, “Kübu tezüngatsü dangi kechiba na ao?”

⁸Idangji Ish-boshet o nung Abner kanga ain adoka ashi, “Ni Yihuda meyong azü kolak asü?” Tanü ni Saul kidong, pa adianu nunger aser pa tembartem

dang temeim sayuogo, aser Dawid ket nung na bendanga magütsü; aji saka nai tanübo iba tetsür indang kü dak tai agütsür.

⁹Tsüngremi Abner dang yamaji inyakang, aser Kibubai kechi Dawid dang azüngashi aji ni pa asoshi meinyaktetrabang, ano talia inyakang;

¹⁰Saul kidong nungi yimliji meyipteptsü, aser Dawid chuba menden Israel aser Yihuda madak, oda Dan nungi Beersheba tashi yanglutsü.”

¹¹Aser Ish-bosheti Abner dang o kata melangzü, kechiaser pai pa tsübu.

¹²Abneri osang benertem Hebroni Dawid dangi yoka ashi, “Ali ya shir meyong? Kü den ne tezüngzüktepba yangluang, aser ajiang, Israel ajak ne dangi bener arutsü kü teka ne den alitsü.”

¹³Dawidi ashi, “Junger, ni ne den tezüngzüktepba ka yudi: saka na nungi ni langka aginür, aji nai kü tejak angutsü arudang, tamasa nai Saul jala Mikal anir maru tashi, nai kü tejak mangutsü.”

¹⁴Aser Dawidi osang benertem Saul chir Ish-boshet dangi yoka ashi, “Kübuttsü Mikal shiba asoshi ni Filistia nunger tajiküp noklang ka agi anisen agütsü la kü nem bendanga agüjang.”

¹⁵Aser Ish-bosheti yoka la kinungpu Laish jabaso Paltiel nungi anir ao.

¹⁶Aser la kinungpu la den jeba ao, aser la sülen Bahurim tonga anitak. Idangji Abneri pa dang ashi, “Meyipa oang” aser pa meyipa ao.

¹⁷Abneri Israel tebu-teditem den jembia ashi, “Taoba mapang nung nenok madak chuba asütsü nenoki Dawid bushi.

¹⁸Tang ajangla aji inyakang; kechiaser Kibubai Dawid indang jembia ashi, Kü tenzüker Dawid ket agi Filistia nunger ket nungi aser parnok tsükchir ajak ket nungi ni kü nübur Israel kümzüktsü.”

¹⁹Abneri ano Benjamin kidong dena jembia: ano Abneria Hebron nung Dawid narong nung Israel aser Benjamin kidong ajongai junger ta asüba ajak ashi.

²⁰Anungji Abner Dawid dangi Hebroni pa den nisung metsü den aru. Aser Dawidi Abner aser pa den alir nisung nem benjong ka agütsü.

²¹Aser Abneri Dawid dang ashi, “Ni aramesoa odi, aser Israel ajak kü kibur chuba dangi anitentsü, idangji ne den parnoki tezüngzüktepba yanglutsü, aser ne nelai jangraba ajak madak nai chubatsü akok.” Aser Dawidi Abner yok; aser pa yimjung nung ao.

Abner Tepsetba

²²Tang Dawid tenzükertem aser Yoab yimaklen nungi aru, aser parnok den temakzüba oset jenti bener aru: saka Abnerbo Dawid den Hebron nung maliasü; kechiyong pai pa yokadoker liasü, aser pa tesünep nung or liasü.

²³Kodang Yoab aser pa den alirtem temeranger telok arua liasü, parnoki Yoab dang ashi, “Ner chir Abner chuba dangi aru, aser pai pa yokadokogo, aser pa yimjung nung ogo.”

²⁴Idangji Yoabi chuba dangi arua ashi, “Nai kechi inyak? ajiang, Abner ne dangi aru; kechiba nai pa yokadok?”

²⁵Ner chir Abnerji nai metet, na külakoktsütsü, aser na oli aruli asüba, aser nai inyakba ajak metettsü pa aru.”

²⁶Kodang Yoab Dawid nungi adok, pai Abner sülen osang benertem yok, aser parnoki pa Sira tzübu nungi meyipa anir aru: saka Dawidi aji memetet.

²⁷Aser kodang Abner Hebroni meyipa aru, Yoabi pa tezüleni pa den tanemi jembitsü amungi anir ait, aser yangji pa dak tepok nung setoktsü, yangji pa, Yoab tenu Asahel zü tokshiba asoshi asü.

²⁸Tesülen aji Dawidi angashidang, pai ashi, “Ni aser kü yimli, Ner chir Abner zü nungi teti asoshi Kibuba madang tai maket lir;

²⁹aji Yoab kolak manung, aser tebuer kidong ajak madak tsükdakjang; aser Yoab kidong nung temang nungi ayimba, mesüra zütsüra aketer ka, mesüra ajok nung metaloker ka mesüra nok agi asür ka, mesüra chiyungtsü agi anünger ka medeni telidaktsü.

³⁰Anungji Yoab aser tenu Abishai tenati Abner tepset, kechiaser pai tena adianu Asahelji Gibeon tongbang nung tepset.”

Abner Aremba

³¹Idangji Dawidi Yoab aser pa den alir nisung ajak dang ashi, “Nenok süoshi shisa-ang, aser anemsü agi nenok nangri kangang, aser Abner mang yimang.” Aser Dawid chubai mang apuba sülenji anitak.

³²Aser parnoki Hebron nung Abner arem, aser chubai ola adok aser Abner leper nung jebloktsü; aser nisung ajaki ajeb.

³³Aser chubai Abner asoshi iba mangyim ken tena ashi, “Tamachi nisung asüba amai Abner asütsü no?

³⁴Ne teka maleni liasü, mesüra ne tetsüing merangsen agi mesentak, tamajunger madang nisung ka laoba mesüka na yamaji lao.” Aser tanaben nisung ajaki pa asoshi ajeb.

³⁵Idangji nisung ajaki ano anüngdang alidangsa Dawid mesüzüka chiyungdaktsütsü aru, saka Dawidi azüngashia ashi, “Anü maidang ni chiyungtsü mesüra langka menakdangra, mesüra langka süra, Tsüngremi kü dang yamaji, mesüra talia inyakangma.”

³⁶Nisung ajaki aji meteta-adok, aser aji agi nisungtem peladaktsü aser chubai inyakba ajak nung parnoki pela.

³⁷Anungji nisung ajaki aser Israel ajaki panüji Ner chir Abner tepsettsüji chuba nungi masü ta angatet.

³⁸Idangji chubai pa tenzükertem dang ashi, “Nenoki tanü Israel nung chuba chir ka aser tulur nisung ka laoa lir ta memetet no?

³⁹Ni mezüja shimtetba chuba ka saka tanü ni tashi meiti lir: Zerua chirtem item nisung ni asoshi onsara tesashi lir. Kibubai tamajung inyaker nem pei mapa yari ajangzükdakjang.”

2 Samuel 4

Ish-boshet Tepsetba

¹Kodang Saul jabaso Ish-bosheti Hebron nung Abner süogo ta angashi pa tasü meiti aküm, aser Israel nunger ajak tetsübu agi asüing.

²Tang Saul jabaso Ish-boshet telok madak arkotong ana liasü; ka tenüing Baana, aser kaji tenüingji Rekab, Beeroth nunger Rimmon chir, Benjamin chirtem nungi liasü; kechiyong Beerota Benjamin nung züingsema liasü.

³Kechiyong Beeroth nunger Gittaimi jena ao, aser tanü tashi yangji bendanger senso süa alir.

⁴ Saul chir Yonathan jabaso tenüing agi Mefiboshet liasü. Kodang Saul aser Yonathan asüba indang Yezreel nungi osang aru idangji pa küm pungu tain liasü, anungji pa yarilai paji bener ajen. Saka lai aritepa ajen dang pa tsükdaksü aser tsüingtsüker aküm.

⁵Beeroth nunger Rimmon jabasotem, Rekab aser Baana, ao aser anü tatsük dang Ish-boshet, pa anjongmeshi anisüingzüka lia, par kidangi aru.

⁶Tetsü shibai kikümbang nüka liasü, laji wheat shimdang anünüa amua oadoker liasü, anungji Rekab o tenu Baana nati laji ajanga ai.

⁷Kodang tenati kilung jagi ai pa pei yipten nung mejanga lia tenati pa tepok nung atsüing aser pa tekolak tangzüka bener aonung tepiyong Araba lenmangi ao.

⁸Aser parnoki Ishboshet kolak Dawid dangi Hebroni bener arua chuba dang ashi, “Ne taküm bushisang aser tsükchir Saul jabaso Ish-boshet kolak ajiang; aser tanü kü kibur chuba Saul aser pa metsü dak Kibubai mang yangogo.”

⁹Dawidi Rekab aser tenu Baana Beeroth nunger Timmon chirtem dang langzü, Kibuba taküm ali nungji, shibai kü nela anemer ajak nungi kümzü, k

¹⁰ kodang kati, “Ajiang, Saul süogo,” ta osang tajung bener aru ta bilema ashi, ni pa dak sot, aser Ziklag nung pa tepset, aji pa osang asoshi tajangzük liasü.

¹¹Nisung tamajungeri temeshi nisung pei kidang pei yipten nung lia tepset nung koda taliang asütsü, ni tang ne ket nungi pa zü makangtsü asü, aser na alima nungi bener moli ma?

¹²Aser Dawidi par asangurtem dang mela-a parnok tepset, aser parnok teka aser tetsüing alangtoktsü, aser parnok Hebron awatsüing anasa itaka toktsü. Saka parnoki Ish-boshet kolak agia aji Hebron nung Abner leper nung arem.

2 Samuel 5

Israel Ajak Madak Dawid Chuba Akümba

(1 Pu. 11.1-9; 14.1-7)

¹Idangji Israel kin ajak Dawid dangi Hebroni arua ashi, “Ajiang, onok ne teret aser ne shi.

²Akhidang, kodang onok madak Saul chuba liasü, Israel anir adoksang aser anir aitsangji na liasü; aser Kibubai ne dang ashi, ‘Nai kü nübur Israel mesütsü, aser Israel madak ne chuba asütsü.’ ”

³Anungji Israel tebu-tedi ajak chuba dangi Hebroni aru; aser Dawid chubai parnok den Hebron nung Kibuba madang tezüngzüktepba ka yanglu: aser parnoki Israel madak Dawid chuba asütsü toztü mezütsü.

⁴Dawid chubatsü tenzük dang pa küm semer liasü, aser pai küm lir chuba.

⁵Hebron nung pai Yihuda madak küm tenet aser ita trok chuba; aser Yirusalem nung pai Israel aser Yihuda ajak madak küm semer asem chuba.

⁶ Chuba aser pa nisungtemi Yirusalem nung Yebus nung anema apuso. Yebus nungertemi Dawidi ajagi maitettsü ta bilema ashi, “Na yagi maitettsü, nükpoker o tsüngtsükertemi na aridoktsü.”

⁷Saka Dawidi Zion mitsaji maktet aser aji “Dawid Yimti” aküm.

⁸Panüji Dawidi ashi, “Shibaisa Yebus nung tepsetdir, tzümesü lenmang jagi tuang, aser Dawid sempartem nükpoker aser tsüngtsükertemji tepsetang.” Aji asünung “Nükpoker aser tsüngtsükertemi Kibuba kidangi maitsüla” ta jembir.

⁹Dawid mitsa nung ali, aser iba dangji Dawid yimti ta aja. Dawidi Millo nungi tenzüka telunglen yimti yanglu.

¹⁰Dawid tuluba tuluba aküm, kechiyong Kibuba, Temeranger Tsüngrem, pa den liasü.

¹¹Tair chuba Hirami Dawid dangi osang benertem den cedar süng, aser mistritem, aser lung mistritem yok: aser parnoki Dawid nem chuba ki ka yanglutsü.

¹²Aser Kibubai pa Israel madak chuba kümdaktsü, aser par nübur Israel atema pa yimli uludaktsü ta Dawidi metet.

¹³Hebron nungi arur külen Dawidi Yirusalem nungi tezüngatsü aser kibutsü tali agi; aser ano Dawid nem jabaso aser jala sotsü.

¹⁴Itemi Yirusalem nung pa nem sotsüba tenüngtem lir; Shammua, Shobab, Nathan, Solomon;

¹⁵Ibhar, Elishua, Nefeg, Yafia;

¹⁶Elishama, Eliada, aser Elifelet.

Filistia Madak Takok Anguba

(1 Pu. 14.8-17)

¹⁷Kodang Israel madak chuba asütsü Dawid dak toztü mezüja shimtetogo ta Filistia nungertemi angashi, parnoki pa aputsü atu. Dawidi aji angashia mitsai alu.

¹⁸Tang Filistia nunger arua parnoki Refaim lenten sünga anen.

¹⁹Aser Dawidi Kibuba dang asüngdanga ashi, “Ni Filistia nunger anema atutsü asü? Nai parnok kü ket nung bendanga agütsütsü asü?” Kibubai langzü, “Tuang, kechiyong atangji ni Filistia nunger ne ket nung bendanga agütsütsü.”

²⁰Anungji pai Baal-Perazimi aru, aser pai yangji parnok akok; aser pai ashi, “Tzümetsüng nungpokba mesüka kü tsükchirtem kü madang Kibubai nungshitsüogo.” Anungji pai iba linük dang Baal Perazimb ta aja.

²¹Aser parnoki parnok süngyanglu yangji toktsü, aser Dawid aser par nisungtemi itemji bener ao.

²²Ano Filistia nungeri tanaben atua Refaim lenten sünga atur anen.

²³Anungji Dawidi ano Kibuba dang asüngdang nung pai langzü, “Tejaklen nungi parnok dangi tetu saka tesülen nungi parnokji meketbangang aser balsam süngdong jakdang nungjagi parnokji arimesoang.

²⁴Kodang nai balsam süngdong kolak manung lokti süiba ola angashidir, idangji nai parnok anema apusotsüla, kechiaser ibaji Filistia nunger temerangertem tepsettsü atema, Kibuba ne jakdang aoba temaitsüji alitsü.”

²⁵Kibubai melaba ama Dawidi inyak, aser Filistia nungertemji Geba nungi Gezer lenmang tashi makyonga ao.

2 Samuel 6

Ozüng Süngden Yirusalemi Bener Aruba

(1 Pu. 13.1-14; 15.25—16.6,43)

¹Dawidi tanaben Israel teshimtet nisung ajak, meyi semer külemi sentepdaksü.

²Dawidi aramesoa pa den alir nisung ajak den Baalejudai ao aser yang nungjagi Tsüngrem temeshi süngden bener atutsü ao, kong Temeranger Kibuba tenüng, shiba cherubim madak mena lir pa tenüng nung ajar.

³Aser parnoki Tsüngrem süngdenji talungtsü tasen ka nung ayu, aser tenem nung aliba Abinadaber ki nungi bener adok; Abinadaber jabaso Uzza aser Ahio, nati talungtsü tasenji ani.

⁴Aser tenem nung aliba Abinadab ki nungi parnoki Tsüngrem süngden denji bener adok; aser süngden jakdangji Ahio jaja.

⁵Aser Fir süng agi yangluba, tzürang kongki, tawaba kongki, tambourine kongki, castanet kongki, aser laya kongki, kongki tapu ajak agi Dawid aser Israel kidong ajaki Kibuba madang atem.

⁶Kodang parnok Nakon motsüngmen tonga aru, Uzzai teka adoka Tsüngrem süngden dakji amet; kechiyong nashitemji metsütak.

⁷Idangyongji Kibuba ain Uzza anema adok aser yangji aibelenba asoshi tepset; aser pa Tsüngrem süngden anasa asü.

- ⁸Aser Dawid mepelai liasü, kechiaser Kibuba Uzza anema ain adok, aser iba linük dangji Perez Uzza ta tanü tashi ajar.
- ⁹Panüji Dawidi Kibuba tsübua liasü; aser pai ashi, “Kibuba süngden koma kü dangi arutsü”
- ¹⁰Anungji Dawidi Kibuba süngdenji Dawid yimti-i belena bener meinü; saka Dawidi aji Git nunger Obed-edom kidangi aenshia bener ai.
- ¹¹ Aser KIBUBA süngdenji Git nunger Obed-edom kidang ita asem ali: aserKibubai Obed-edom, aser par kibong ajak moatsü.
- ¹²Dawid chuba dang ya metetdakja ashi, “Tsüngrem süngden alibayongKibubai Obed-edom kibong, aser pa meyong ajak moatsüogo.” Aser Dawid oa Obed-edomer kidang nungi Tsüngrem temeshi süngdenji bener adok, aser Dawid yimti-i pelatepa bener ai.
- ¹³Kodang Ozüng Süngden apurtemji mera trok ao, pai nashi pungchi ka aser nashi chanu teyira ka ta tepseta tarongba tenla agütsü.
- ¹⁴Dawidi nangri dang kanger Kibuba madang pa tashi ajak agi tsüngsang,
- ¹⁵Aser pa den Israel kidong ajaki washia, aser jangzü ola agiKibuba süngdenji bener adok.
- ¹⁶Kibuba süngdenji Dawid yimti-i bener aitdang, Sauler jala Mikal kichiba nungi repranga yok, aser Dawid chuba Kibuba madang jokshishia tsüngsangba ngua lai la mulungjang nung pa sensatsü.
- ¹⁷Aser parnoki Kibuba süngdenji bener ait. Dawidi iba asoshi süki süa aliba tayudak tiyong nung aji toktsü, aser Dawidi Kibuba madang tarongba tenla aser yimjung tenla agütsü.
- ¹⁸Kodang Dawidi tarongba tenla aser yimjung tenla tenlabaji adem, pai nisungtem Temeranger Kibuba tenüng nung moatsü.
- ¹⁹Aser nisung ajak rongnung, oda Israel telokti ajonga rongnung, tetsür-tebur shia nem, amtsük ka ka, shijeb, aser kismis pai agütsü.Yamaji nisung ajak pei kinunger moatsütsü meyipa ao.

²⁰Kodang Dawid pei kinunger moatsütsü meypa aru, Saul jala Mikal pa lenji arua ashi, “Tanübo Israel chuba koda sentsüwangshia liasü, shibai tanü pei sasa par kilitsürtem madang, samesa purtem taaktsü makai pei sasa mangsa aliba ama mangsa liasü!”

²¹Dawidi Mikal dang ashi, “KIBUBA madang ni tsüingsanger, shibai Kibubanübur, Israel madak, ni tanishir asütsü, nebu aser par kibong ajak madak ni shimtet; anungji ni Kibuba madang tsüingsangtsü.

²²Aser iba dang nungi ni tali tamajungba asütsü, aser ni kü tsüngdang samesa asütsü: saka nai ashiba kilitsürtem, parnok madang ni tetushi nung alitsü.”

²³Aser Saul jala Mikal asüba anogo tashi tanur maliasü.

2 Samuel 7

Ainkar Nathan O

(1 Ch. 17.1-15)

¹Kodang chuba pei kidang ali, aser tsükchirtem meketa aliba ajak nungiKibubai pa nem anisüngzük agütsü.

²Chubai Nathan ainkar dang ashi, “Tang ajiang, ni cedar agi yangluba ki ka nung alir, saka Tsüngrem süngdenbo süki teyindangba kübok alir.”

³Nathani chuba dang ashi, “Oang, ne mulungjang nung aliba ajak inyang; kechiyong Kibuba ne den lir.”

⁴Saka paonungjisa Kibuba o Nathan dangi arua ashi,

⁵“Oang, aser kü tenzüker Dawid dang shiang, Yamai Kibubai ashir, Nai kü nem talitsü ki yanglutsütsü asü?

⁶Kechiyong Israel chirtem Ijip nungi ni anir adokba anogo nungi, oda tanü tashi, ni ki ka nung melidang, saka süki ka nung lia jajaogo.

⁷Ajaklen kechi nungsa ni Israel chirtem den jaja, ni Israel kidong ajak den, shirnok dang ni kü nübur Israel mesütsü melaogo, parnok dang kechiba nenoki kü nem cedar agi ki ka meyanglutsü? ta ni mashi.”

⁸Anungji tang yamai nai kü tenzüker Dawid dang ashitsü, “Yamai Temeranger Kibubai ashir, Kü nübur aser Israel madak na tanishir asütsü asoshi, chiyimdak san sülen anitakba nungi ni na agi;

⁹aser na kolenisa ao ni ne den liasü, aser ne madang nungi ne tsükchir ajak leptoktsü; aser alima nung alir tulurtem tenüng ama ni na tenüng tulu ka kümdaktsütsü

¹⁰Aser kü nübur Israel asoshi ni tesem ka shimtettsü, aser parnok tema toktsütsü, angji parnok pei talidak alitsü, aser joko maenshitsü, mesüra mezüng amato, tamajungba chirtemi parnok mekangshitsü,

¹¹oda kü nübur Israel madak obendangertem shimtetba anogo nungi; aser ne tsükchir ajak nungi ni na anisüngzükdaktsütsü. Ano Kibubai ne nem ki ka yanglutsütsü ta Kibuba ashir.

¹²Kodang ne anogotem temdir, aser na ne tsürabur den mejangdir, ni ne sülen metsü adokdaktsütsü, koba ne mang nungi adoktsü, aser ni pa yimli yanglutsü.

¹³Pai kü tenüng asoshi ki ka yanglutsü, aser ni pa yimli chuba menden teti asoshi yanglutsü.

¹⁴Ni pa tebu asütsü, aser pa kü chir asütsü: kodang pai tai benshidir ni pa nisunger arrtsüng agi azüktsü aser nisung chirtem merenshitsü.

¹⁵Saka Saul shiba nungi ni kü yimlibilem bener ao, aser ne madang nungi endokadokba ama, kü yimlibilem pa nungibo mepilatsü.

¹⁶Aser ne ki aser ne yimli ne madang teti asoshi akanga alitsü; ne chuba menden teti asoshi yanglutsü.”

¹⁷Item otem aser mangdang ajak, yamaji Nathani Dawid dang ashi.

Dawid Tenüngsang Sarasadem

(1 Pu. 17.16-27)

¹⁸Idangji Dawid chubaji ia Kibuba madang amen; aser ashi, “Oh, KibubaTsüngrem, nai ni papigati bener arutsüsa ni shiba aser kü kibonga kechi aka?

¹⁹Aser Oh, Kibuba Tsüngrem, ne nükdangbo ya oda tilaka dang asü? aser ano nai ne tenzüker tarutsü kibong indang mapang talangka lia jembigo; aser ibai nüburtem asoshi tansütsü ka südakjang, Oh, Kibuba Tsüngrem!

²⁰Ano Dawidi kechi tali ne dang shitettsü? Kechiyong nai ne tenzüker meteter, Oh, Kibuba Tsüngrem.

²¹Ne otem atema aser ne mulungjang ama, ne tenzüker nem item mapa tulu metetdaksütsü, nai ajak inyakogo.

²²Anungji na tulu lir, Oh, Kibuba Tsüngrem, kechiyong onok narong agi angashiba ajak ama, na ama shinga mali, mesüra ne dak alema Tsüngrem kecha mali.

²³ Aser kechi kin ka alima nung ne nübur mesüka, oda Israel mesüka, shirnok Tsüngremi pei asoshi kin ka asütsü alangzüksü ao, pa tenüng ka kümdaksütsü, aser na asoshi mapa tulu inyaktsü, aser ne linük asoshi tetsübuttsü mapa inyaktsü, ne nübur madang, koba ne dangi Ijip nungi, kintem nungi aser parnok tsüngremtem nungi alangzük?

²⁴Aser nai ne Israel purtem na asoshi teti atema Tsüngrem nübur kümdaksü aser na KIBUBA parnok Tsüngrem aküm.

²⁵“Tang, Oh Kibuba Tsüngrem, ne tenzüker indang nai jembiba o, aser par ki indang aji teti asoshi nai akangshitsür, aser nai jembiba ama inyangma.

²⁶Aser ne nüng teti asoshi merendakja, shiang, Temeranger Kibubaji Israel madak Tsüngrem: aser ne tenzüker Dawid kibongji ne madang yanglutsü.

²⁷Kechiyong na, Oh Temeranger Kibuba, Israel Tsüngrem, ne tenzüker dangi jungkai adoka shiogo, Ni ne nem ki yanglutsütsü: aji asünung ne tenzükeri ne dang pa mulungjang nung iba sarasademtsü tasü aiter.

²⁸“Aser tang, Oh, Kibuba Tsüngrem, na Tsüngrem lir, aser ne otem atangji lir, aser nai iba mapa tajung ya ne tenzüker dang nangzükogo.

²⁹Aji asüning tang ne tenzüker ki nai tenzükjang aser moajangma, angji ne madang aji maneni alitsü: kechiyong nai Oh, Kibuba Tsüngrem, aji jembio: aser ne temoatsü agi ne tenzüker ki teti asoshi moajangma.”

2 Samuel 8

Dawidi Takok Anguba

(1 Pu. 18.1-17)

¹Iba sülen Dawidi Filistia nunger akok, aser parnok agi; aser Dawidi parnok ket nungi Metheg-amma agi.

²Ano pai Moab akok, aser parnok ali nung ontaka toktsür, taren sena parnok asadang; aser pai taren ana shia südaksütsü asazüktsü, aser taren sünga ka taküm ayutsü asazüktsü. Aser Moab nungerji Dawid tenzükertem aküm, aser putisü bener arutsü.

³Dawidi Zoba chuba, Rehob jabaso Hadadezer, pa pei litsü Eufрата ayong nung meyipa agitsü aodang akok.

⁴Pa nungi Dawidi kor temeranger meyi ka ser noklang tenet, aser tetsüng temeranger meyi metsü agi, aser Dawidi talungtsü kor ajak tepi leptoktsü, saka parnok rongnung talungtsü noklang ka asoshi rizünga ayu.

⁵Kodang Siria nungertemi Zoba chuba Hadadezer yaritsü aru, Dawidi Siria nunger meyi metsürana tepset.

⁶Idangji Dawidi Damaska nung aliba Siria nung temeranger telok ayu aser Siria nungertem Dawid tenzüker aküm, aser parnoki putisü bener arutsü. Aser kolenisa pa ao yangji Kibubai Dawid nem takok agütsü.

⁷Aser Hadadezer ket nung hon jongtemji Dawidi agi, aser itemji Yirusalemi bener aru.

⁸Beta aser Berethai nungi, Hadadezer yimtitem nungi Dawid chubai yongmenyin jenti aben.

⁹Kodang Hamat chuba Toi-i Hadadezer temeranger telok ajak kokogo ta angashi,

¹⁰idangji Toi-i par chir Yoram Dawid chuba dangi, pa nem salem agütsütsü, aser pa moatsütsü yok, kechiaser pai Hadadezer anema rara aser pa akok; kechiyong Hadadezeri pa den anemer liasü. Yorami pa nem hon, taribi aser yongmenyin jenti agütsü.

¹¹Ano itemi Dawid chubai Kibuba nem bendanga agütsü, pai agia aliba kin ajak nungi bendanga agütsüba taribi aser hon dena bendanga agütsü.

¹²Edom nungi, Moab nungi, Ammon chirtem nungi, Filistia aser Amalek nunger nungi, aser Zoba chuba, Rehob chir Hadadezer nungi makzükba osettem.

¹³ Pai meypa arudang, pai Edom nunger Metsü Lenten nung meyi terti akok.

¹⁴Pai Edom ajak nung temeranger telok ayu; aser Edom nunger ajak Dawid tenzükertem aküm. Yamaji Kibubai Dawid aolen ajak takok agütsü.

Dawid Yimli nung Yimsüsürtem

¹⁵Dawid Israel ajak madak chuba; aser pei nübur ajak madak o bendang aser ochiba inyak.

¹⁶Aser temeranger telok madak Zerua chir Yoab liasü; aser Ahilud chir Yehosafat otsü zülur liasü;

¹⁷Ahitub chir Zadok, aser Abiathar chir Ahimelek, putirtem liasü; Seraia tezülur liasü;

¹⁸Yehoiada chir Benaia Keret aser Pelet nunger madak liasü; aser Dawid chirtem putir liasü.

2 Samuel 9

Dawid aser Mefiboshet

¹ Dawidi ashi, “Yonathan tenüng nung ni temeim sayutettsüsa Sauler kibong nungi kar anünga ali asü”

²Sauler kidang tenzükere ka tenüng agi Ziba liasü, parnoki pa Dawid dangi aja; aser chubai pa dang asüngdang, “Na Ziba asü” Pai langzü, “Ne tenzükere pa lir.”

³ Chubai ashi, “Sauler kidang kar ni pa dang Tsüngremi meimba sayutsüsa lir ma” Zibai chuba dang langzü, “Ano Yonathaner jabaso tetsüng tatsük ka lir.”

⁴ Aser chubai pa dang ashi, “Pa kong ali” Zibai chuba dang langzü, “Ajiang, Lodebar nung, Ammiel jabaso Makir kidang pa lir.”

⁵ Idangji Dawid chubai yoka Lodebar nung, Ammiel chir Makir kidang nungi pa anir adok.

⁶ Saul jabaso Yonathaner chir Mefiboshet, Dawid dangi arua pei tejak mechioka akhümtsübu sayu. Aser Dawidi “Mefiboshet” ta aja. Aser pai langzü, “Ne tenzüker ajiangma!”

⁷ Dawidi pa dang ashi, “Tetsübu, kechiyong ni ne dang nebu Yonathan tenüng nung temeim sayutsü, aser nebou Saul meyong ajak ne nem meyipa agütsütsü; aser na maneni kü langbang nung chiyungtsü achitsü.”

⁸ Aser pai akhümtsübu sayua ashi, “Ni azü tasü ka ama memeyongba dak nai reprangtsüba ya nia kechi aka?”

⁹ Idangji chubai Saul tenzüker Ziba jar ashi, “Saul aser par kidang aliba ajak ni ne kibur jabaso nem agütsüogo.

¹⁰ Nai pa asoshi ali angentsü, na, aser ne jabasotem, aser ne tenzükertem, aser nai süngjang bendantsü, angji ne kibur jabaso chiyungtsü akatsü; saka ne kibur chir Mefiboshetbo teti kü langbang nung chiyungtsü.” Tang Ziba jabaso terpungu aser kilir metsü liasü.

¹¹ Idangji Zibai chuba dang langzü, “Kü kibur chubai pei kilir dang melaba amaji ne tenzükeri inyaksü.” Mefiboshet chubar jabaso rongnung ka ama, chuba langbang nung chiyung.

¹² Aser Mefiboshet jabaso tebur chanu ka liasü, pa tenüng Mika. Aser Ziba kidang alir ajak Mefiboshet kilirtem liasü.

¹³ Anungji Mefiboshet Yirusalem nung ali, kechiyong pa maneni chubar langbang nung chiyung; aser pa tetsüng anatsü tatsük liasü.

2 Samuel 10

Dawider Otongdartem Mezüngmeshiba

(1 Pu. 19.1-19)

- ¹Iba sülen Ammon nunger chuba asü aser par chir Hanuni pa melen chuba.
- ²Idangji Dawidi ashi, “Nahas jabaso Hanun dang, tebui kü dang meimba ama ni temeim sayutsü.” Anungji Dawidi tebu indang pa süneptsütsüba pa kilirtem yok. Aser Dawid kilirtem Ammon chirtem limai aru.
- ³Saka Ammon chir tongtipurtemi parnok kibur Hanun dang ashi, “Dawidi nebu dang akhümstsübu sayur ta nai bilemer, ne dangi pai tesüneptsürtem yok ta bilemer asü? Dawidi pei kilirtem ne dangi yimti bushitsü, aser aji lazüktsü, aser aji laodaktsütsü meyok no?”
- ⁴Anungji Hanuni Dawid kilirtemji pua parnok bangsemo tesimal sädoktsü, aser parnok süoshi techimilen rangtoktsür yokadok.
- ⁵Kodang parnoki aji Dawid dang ashi, pai parnok lenji yok; kechiyong nisungtemji kanga akseta liasü. Aser chubai ashi, “Nenok bangsemo madok tashi Yeriko nung liang, aser aji ser meyipa arung.”

Ammon Nunger Den Raraba

- ⁶Kodang Ammon chirtemi Dawid madang parnok tesempa tena kümogo ta ajitet, Ammon chirtemi Bethrehob aser Zoba nung alir Siria nunger, tetsüng temeranger meyi metsü, aser nisung meyi ka den Maaka chuba aser Tob nisungtem meyi terana jaok.
- ⁷Aser kodang Dawidi aji angashi, pai Yoab aser temeranger telok ajak tashi tulu nisungtem yok.
- ⁸Idangji Ammon chirtem adoka süngkhümi ailen tongbang taren ana noktak; Zoba aser Rehob nung alir Siria nunger, aser Tob aser Maaka nisungtem, moapu nung liasü.
- ⁹Tang kodang Yoabi tongbangji pa anema tejaklen aser tesülen alibaji angu, pai Israel teshimtet nisung ajak nungi shimtet, aser Siria nunger anema tongbang taren sena noktak.

¹⁰Tanüngba nisungtemji pai tenu Abishia ket nung bendanga agütsü, aser pai Ammon chirtem anema parnok taren sena toktsü.

¹¹Pai ashi, “Siria nungerji ni asoshi onsara tashi tulu süra, idangji nai ni yaritsü: saka Ammon chirtem na asoshi onsara tashi tulu süra, idangji ni arutsü aser na yaritsü.

¹²Tasü ita liang, asen nübur asoshi, aser asen Tsüngrem yimtitem asoshi asenoki teburchi kümdi: aser Kibubai pa madang junger ta asüba inyakangma.”

¹³Anungji Yoab aser pa den aliba nisungtem Siria nunger anema tongbang anasa aru, aser parnoki pa tsüngdang jena ao.

¹⁴Kodang Siria nunger jena ogo ta Ammon nungeri angashi, parnoki Abishai madang nungi jena yimti-i ai. Idangji Ammon chirtem nungi Yoab meyipa Yirusalemi aru.

Tsökchir Madak Takok Anguba

¹⁵Kodang Siria nungeri Israel madang chinuogo ta ajitet, parnok sasa külemi sentep.

¹⁶Aser Hadadezer yoka Eufрата ayong atena oa aliba Siria nunger bener aru: aser parnok Helami Hadadezer temeranger telok arkotong Shobaki parnok anir aru.

¹⁷Kodang aji Dawid dang ashi, pai Israel ajak külemi sentepdaksü, aser Yordan atener Helami aru. Aser Siria nungeri Dawid anema tongbang noktak, aser pa den rara.

¹⁸Aser Siria nungeri Israel madang ajen; aser Siria nunger talungtsü noklang tenet, aser kor temeranger meyi lir, aser parnok temeranger telok arkotong Shobak yirutsü, anungji pa yangji asü.

¹⁹Aser kodang Hadadezer tenzükertem chuba ajaki Israel madak parnok chinudaktsüogo ta angashi, parnoki Israel den yimjung yanglu, aser parnok tenzük. Anungji Siria nungeri joko Ammon chirtem yaritsü tsübu.

2 Samuel 11

Dawid Aser Bathsheba

¹Tang metsü mapang arudang, chubatem tongbangi aoba mapang nung, Dawidi Yoab, aser pa den par tenzükertem, aser Israel ajak yoka parnoki Ammon chirtem samatsü, aser Rabba makbang. Saka Dawidbo Yirusalem nung dang ali.

²Idangji kenü, anü taoi, Dawidi pa yipten nungi aramesoa, chubar ki kilem manung jaja; aser kilem nungi pai tetsür ka tzü chigua angu; aser tetsürji tobur kanga junga liasü.

³Dawidi osang abener yoka tetsürla indangji asüngdangtep. Aser kati ashi, “Ibai Eliam jala Bathsheba, Het nunger Uria kinungtsü masü no?”

⁴Dawidi osang benertem yok, aser la ania aru; aser la pa dangi ait, aser pai la den nüktapangta; kechiyong memerükba nungi la merükteter liasü; aser la pei kidangi meyip.

⁵Aser tetsürji mashisa aküm; aser lai osang bener yoka Dawid dang metetdakja ashi, “Ni mashisa kümogo.”

⁶Dawidi Yoab dangi yoka ashi, “Het nunger Uria kü dangi yokang.” Aser Yoabi Uria Dawid dangi yok.

⁷Aser kodang Uria pa dangi aru, Dawidi pa nungi Yoabi koma inyak, aser nisungtemi koma inyak, aser rara koda odar ta asüngdang.

⁸Aser Dawidi Uria dang ashi, “Ner kidangi luang, aser netsüng shitokang.” Uria chubar kidang nungi pila, aser chuba nungi pa sülen sempet anidakdaksü.

⁹Saka Uriabo pa kibur tenzüker ajak den chubar kishi züng nung mejang, aser par kidangi malu.

¹⁰Kodang parnoki Dawid dang, Uria par kidangi malu ta ashi, Dawidi Uria dang ashi, “Na aenlen nungi meshilang no? Ajangla ner kidangi kechiba malur?”

¹¹Uriai Dawid dang ashi, “Temeshi süngden, aser Israel, aser Yihuda, sempak nung lir; aser kü kibur Yoab, aser kü kibur tenzükertem moapu tesa nung

anena lir; ajangla ni ozü kidangi, chia-ajemtsü aser kü kibutsü den mejangtsü ludi ma? Na ali tashibo, aser ne tanela taküm ali tashibo, ni iba amaji meinyaktsü.”

¹²Dawidi Uria dang ashi, “Tanüa yangi liang, aser asüngbo ni na odaktsütsü.” Anungji Uria panüji aser tasüngji Yirusalem nung ali.

¹³Kodang Dawidi pa aja, pai pa madang chia ajem; aser pai pa yi agi mesepdaktsü: aser aonungbo pai pei yipten nung pa kibur tenzükertem den mejanga alitsü ao, saka par kidangibo malu.

¹⁴Ajiser anepdang, Dawidi Yoab dangi shiti ka zülu, aser aji Uria ket nung yok.

¹⁵Aser pai shiti nung ya oda zülu. “Tongbang tesashitiba jakdang nenoki Uria tokjang, aser nenok pa nungi atsüngenang, angji pa dak amshitsü, aser asütsü.”

¹⁶Aji asünung, Yoabi yimti madak amakdang kong tashi tait nisungtem ali yangji pai Uria toktsü.

¹⁷Aser yimti nung alir nisungtemji adok, aser Yoab den rara, aser yangji Dawid tenzükertema dena lao; aser Het nunger Uria asü.

¹⁸Idangji Yoabi osangbener yoka rara indang tatalokba ajak Dawid dang ashi;

¹⁹aser pai osang abener dangji mela-a ashi, “Kodang nai chuba dang rara indang ajak ashibaji tatem kümdir,

²⁰idangji chuba ain adokdaktsüra, aser pai ne dang ya oda shira, kechiba nenoki raratsü yimti anasa ao? Jara nungi parnoki akoktsü ta nenoki memetet no?

²¹ Yerubeshet chir Abimelek shibai tepset? Tetsür kati jara nungi temenüngba lungpak temaba madak tsükdakja, pa Thebes nung masü no? Kechiba nenok jara anasa ao indangji nai ashitsü, ‘Ne tenzükertem Het nunger Uria süogo.’ ”

²²Anungji osang abenerji oa Dawid dang Yoabi pa kechi atema yok ajak ashi.

²³Aser osang abener jagi Dawid dang ashi, “Nisungtemi onok madak jenjang tajung ngua, onok den moapu nung raratsü adok, saka süngkhüm tashi onoki meyipa rarayonga ao.

²⁴Aser ne tenzükertem dak takartemi jara nungi aka; aser chubar tenzüker karbo süogo, aser ano ne tenzüker Het nunger Uria süogo.”

²⁵Idangji Dawidi osang abener dang ashi, “Yamai nai Yoab dang shiang, Iba yagi na mepelai telidaktsü, kechiyong nok agi kata kata meyokadoker: ne tongbang yimti anema tali tashi taitba kümdakjang, aser aji laodakjang.”

²⁶Kodang Uria kibutsüi tebuba asüba indang angashi, lai la kinungpu asoshi mang ayim.

²⁷Aser kodang mangyimbaji atem, Dawidi la par kidangi anir arua pa kibutsü aküm, aser pa nem jabaso ka sotsü, saka Dawidi inyakba mapa agi Kibuba mepeladaktsü.

2 Samuel 12

Nathani Dawid Arütsüba

¹Kibubai Nathan ainkar Dawid dangi yok. Aser pa dangi Nathan arua ashi, “Yimti ka nung nisung ana liasü; ka takar aser kaji sensaker.

²Takar nisungji san aser nashi telok jenti liasü;

³saka sensaker nisungji san tsüla chanu ka, koba pai alia mesütet, iba dak alaka kecha maliasü; ibaji pa den külemi aser par chirtem den yintet; iba jagi pa pei chiyungtsü nungi achi, aser pa pei marok nungi ajem, aser pai teku nung mangadaka liasü, aser pa madang jala ka amai liasü.

⁴Aser takar nisung dang jagi aener ka aru, saka pai pei san telok mesüra nashi telok nungi, pa dangi aruba aener asoshi magi, saka sensakersang meyongji agi, aser pa dangi aruba nisung asoshi aji renemtsü.”

⁵Nisungba anemaji Dawid ain kanga adok, aser pai Nathan dang ashi, “Kibuba tenüng atemer shidi, iba inyakba nisungji tasütsü tetemtsü;

⁶aser pai san chanuji pezüsü meyipa agütsütsüla, kechiaser pai ya inyak aser pai taochi mesayu.”

⁷Nathani Dawid dang ashi, “Nisungbaji na lir.” Yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir, “Ni na Israel madak chuba asütsü mezüja shimtet, aser ni na Saul ket nungi kümzük;

⁸aser ni ne nem ne kibur ki agütsü, aser ne tekunung ne kibur kinungtsütem agütsü, aser ne nem Israel aser Yihuda ki agütsü, aser aji tera dang asübo, ni ne nem item dang tali bendenloktsür lila.

⁹Kechiba naiKibuba tsüngdang koba tamajung aji inyaktsü pa o sensatsü? Nai Het nunger Uria nok agi tepsetogo, aser tebuttsü ne kinungtsü asütsü agi, aser pa Ammon chirtem nok agi tepset.

¹⁰Tang aji asünung, ne kidang nungi nok kodanga mepilatsü; kechiaser nai ni sensatsü, aser Het nunger Uria kibutsü ne kibutsü asütsü agi.

¹¹Yamai Kibubai ashir, Ajiang ni ne kidang nungi na anema tamajung adokdaktsütsü, aser ne nükdang nungi ni ne kibutsütem agitsü, aser parnok ne kiyonger nem agütsütsü, aser pai ne kibutsütem den anü matsüngdang mejangtsü.

¹²Kechiyong nai aji miima inyak, saka ibai ni Israel ajak madang aser anü madang inyaktsü.”

¹³Dawidi Nathan dang ashi, “Ni Kibuba anema tai menaogo.” Nathani Dawid dang ashi, “Kibubai ne menen endoktsüogo; na masütsü.

¹⁴Aji saka, iba mapa yong nai Kibuba tsükchirtem nem atalatsütsü mapang tulu agütsüogo, ne nem sotsüba tanurji atangji asütsü.”

¹⁵Aser Nathan pei kidangi meyipa ao.

Bathshebai Asoba Tanur Asüba

Aser Kibubai Uria kibutsüi Dawid nem sotsüba dak azük, aser pa kanga shiranga aküm.

¹⁶Aser tanur asoshiji Dawidi Tsüngrem dang kanga mepishi; aser Dawidi lumi, aser taktangi ai, aser am mang piyong ali nung ondaka ali.

¹⁷Aser par kidang tamburtemi aramesoa pa ali nungi pa mesotsü noktak; saka pai meshishi, mesüra parnok den mechiyong.

¹⁸Tang tenetnübuba nung tanurji asü. Aser Dawid kilirtemi tanurji süogo ta pa dang ashitsü tsübua liasü, kechiyong parnoki ashi, “Ajiang, tanurji ano taküm alidang asenoki pa den jembi, saka pai asenok ola manga, ajangla asenoki tanurji süogo ta pa dang shira, pai pei sasa dak tamajung kar meinyakli ma?”

¹⁹Kodang Dawidi pa kilirtem tanemi jembitepa angashi, pai tanurji süogo ta shitet: aser pai pei kilirtem dang ashi, “Tanurji sür asü” Aser parnoki langzü, “Pa süogo.”

²⁰Idangji Dawid ali nungi arameso, aser tzü chigur pa sasa toztü mezür, süoshi melen aser Kibuba kidangi arua külem. Ajiser pai pei kidangi aru; aser chiyungtsü meshi aser parnoki aji pa madang yutsü aser pai achi.

²¹Aji saka pa kilirtemi pa dang ashi, “Nai inyakba ya kechi tetezü? Tanur taküm alidang nai pa asoshi lumi aser ajeb; saka kodang tanur asü, na shishia chiyungtsü achir?”

²²Pai ashi, “Kodang tanur ano taküm liasü, ni lumi aser ajeb, kechiyong ni asoshi Kibubai kü dang yimlibilem sayutsü aser tanurji masütsüa shibai metet?”

²³Saka tangbo pa süogo, kechiba ni ajebtsü? Ni pa meyipa bener arutetdi ma? Ni pa dangi aotsü, saka paibo kü dangi meyipa marutsü.”

Solomon Asoba

²⁴Dawidi pa kibutsü Bathsheba süngzükdaktsü, aser la dangi ia, la den mejang, aser lai jabaso ka aso, aser pai pa tenüng Solomon aja aser Kibubai pa meim.

²⁵Aser ainkar Nathan ket nung osang yok, aser pai pa tenüng Yedidia ta aja, kechiyong Kibubai pa meim.

Dawidi Rabba Amakba

(1 Pu. 20.1-3)

- ²⁶Tang Yoabi Ammon chirtem Rabba anema rara, aser chubar yimtiji agi.
- ²⁷Yoabi osang benertem Dawid dangi yoka ashi, “Ni Rabba anema raraogo, aser, ni tzü yimtiji agiogo.
- ²⁸Anungji tang tanüngba nisungtem külemi atenshidakjang, aser yimti anema arü menang, aser aji agiang, aji mesüra ni yimtiji agia, aji kü nüngten agi jaadoktsü.”
- ²⁹Anungji Dawidi nisung ajak atenshidaktsü, aser Rabbai oa iba anemaji rara, aser aji agi.
- ³⁰Pai chuba korangji Ammon nunger chuba Molek kolak nungi agi, aser iba odangbaji hon seret semer liasü, aser iba nungji senti lung liasü; aser aji Dawid kolak nung semoktsü. Aser pai yimti nungi makzükba osettem jenti bener aru.
- ³¹Yangji aliba nisungtem pai anir adok aser süngrangtsü, merang mejeptetba, merang po agi mapa inyakdaktsü, aser lungru yangludak inyaktsü yok. Yamajisa pai Ammon nunger yimti ajak dang inyakdaktsü. Idangji Dawid aser nisung ajak Yirusalemi shilang.

2 Samuel 13

Amnon Aser Tamar

- ¹Dawid chir Absalom tenu tobur tajung aiür ka liasü shiba tenüng Tamar liasü; aser Amnoni la kanga meim.
- ²Aser tenu Tamar aginüba agi Amnon kanga jashia shirangadok; kechiyong la tasüngtet aiür ka liasü; aser la dang langka inyaktsü Amnon asoshi tasak ta ajitet.
- ³Saka Amnon tembar ka liasü, shiba tenüng Yonadab, Dawid tenu Shemea jabaso liasü: aser Yonadab kanga tesangra nisung ka liasü.

⁴Aser pai pa dang ashi, “Oh chuba chir, kechiba na yamai anogo aben tejak mekümer mangadaka alir? Kechi asü, nai mashitsü no” Amnoni pa dang ashi, “Ni küdi Absalom tenu, Tamar meimer.”

⁵Yonadabi pa dang ashi, “Na yipten nung ontaka liang, ne sasa shiranger jilu iang: aser kodang nebu na reprangi arudir, pa dang shiang, yimlibilema künu Tamar arudakjang, aser kü madang chiyungtsü renemdakjang, angji ni aji angutsü, aser la ket nungi aji achitsü akok.”

⁶Yamaji Amnon ontaka ali, aser pa sasa shiranger jilu ai, aser kodang chubaji pa reprangi aru, Amnoni chuba dang ashi, “Yimlibilema künu Tamar arudakjang, aser la ket nungi ni achitsüsa kü madang amtsük ana yangludakjang.”

⁷Dawidi osangbener yoka Tamar dang yamai shiok, “Nedi Amnon kidangi oang, aser pa nem chiyungtsü renemjang.”

⁸Tamari tedi Amnon kidangi ao; aser pa ontaka liasü. Aser lai amzü agia aji ajepsa-a pa tsüngdang amtsükji asang.

⁹Aser lai am asangba poji bena arua pa madang aji agitet, saka pai mechili asü. Aser Amnoni ashi, “Nisung ajak kü madang nungi odakjang.” Yamaji nisung ajak pa nungi pila.

¹⁰Aser Amnoni Tamar dang ashi, “Chiyungtsüji taktangi bener aitjang, aser aji ni ne ket nungi achitsü.” Tamari lai yangluba amtsükji agi, aser tedi Amnon taktangi itemji bener ait.

¹¹Kodang lai itemji pa dang tachitsü anasa bener aru, pai la dak amet, aser la dang ashi, “Kü nu, arung aser kü den mejangang.”

¹²Lai pa dang langzü, “Nung, odi, ni tekangshi, kechiyong Israel nung iba amai meinyaktsüla; nai iba tamachi mapa teinyak.

¹³Aser ni asoshia, kü maksü ni koloni bener otettsü? aser na asoshia, Israel nung tamachi rongnung na ka asütsü. Tang aji asünung, ni ne dang mepishir, chuba dang jembiang; kechiyong pai na nungi ni mesottsü.”

¹⁴Aji saka pai la dang manga aser pa la dang nungi tashi taitba asünung, pai la kangok, aser la den mejang.

¹⁵Ajiser Amnoni la onsara sempa kechiyong tang tesempa koba agi pai la sempa ibaji pai la aginüba dang nungi tuluba liasü. Amnoni ashi, “Aramesoang aser oadokang.”

¹⁶Lai pa dang ashi, “Yamaji masü, kechiaser ni yokadoktsüba iba tai tulu ya nai kü dang inyakba dang nungi tamajungba lir.” Saka pai la dang manga.

¹⁷Idangji pa tenzüker kilirtem pai pa dangi jaa ashi, “Iba tetsür kü dang nungi anir oang, la sülen kishi shia yujang.”

¹⁸La süoshi talang sema liasü, kechiaser ibalaji chubar jalatem tasüngtet aiürtem sobutsü liasü. Idangji pa kiliri la anir adok, aser la sülen kishi shibangtsü.

¹⁹Tamari la kolak nung aut palok, la süoshi shisa aser la teka la kolak nung ataloker ola tulu agi jeba pei lenmangi ao.

²⁰Tedi Absalomi la dang ashi, “Nedi Amnon ne den liasü a-na? Saka tang kü tenur ajemajema liang, pa nedi lir; ibai temulungjang nung shishia tebilem.” Anungji tedi Absalom kidang la ola madoki semloka ali; oda teraksa tetsür ka.

²¹Kodang Dawid chubai item ajak angashi, pa kanga ain adok.

²²Absalomi Amnon dang tajunga tamajunga mejembi; kechiyong Absalomi Amnon sempa, kechiaser pai tenu Tamar dak teka ai.

Absalomi Amnon Tepsetba

²³Küm ana abensar Efraim anasa aliba Baa-hazor nung Absalom san züing mejeper den liasü, aser Absalomi chubar jabaso ajak aja.

²⁴Absalom chuba dangi arua ashi, “Tang ajiang, ne kilir san züing mejepertem arua lir; yimlibilema, chuba aser pa kilirtem, ne kilir den aotsü mela-angma.”

²⁵Chubai Absalom dang ashi, “Masü, kü chir, na asoshi khuret ka küma lir asenok ajakbo moli.” Aser pai pa dang kanga mepishi nung temelaba agütsü, saka pa mao,

- ²⁶Idangji Absalomi ashi, “Aji mesüra ni ne dang mepishir, künu Amnon kü den odakjang.” Chubai pa dang ashi, “Kechiba pa ne den aotsü”
- ²⁷Saka Absalomi pa dang kanga mepishi nung pai Amnon aser chubar chir ajak pa den odaktsü.
- ²⁸Absalomi pa kilirtem dang mela-a ashi, “Amnon mulungjang yi agi pelaba ajioka yuang; aser kodang ni nenok dang, Amnon tepsetang ta shidir, idangji pa tepsetang, tetsübu ni nenok dang memela no? Tasü ita liang, aser teburchi sang.”
- ²⁹Aser Absalom kilirtemi Amnon dang Absalomi melaba ama inyak. Idangji chuba chir ajak arameso, aser nisung shia pei gado nung mener ajen.
- ³⁰Parnok lenmang nung alidang, Dawid dangi osang arua ashi, “Absalomi chubar chir ajak tepsetogo, aser parnok kata anünga mali.”
- ³¹Idangji chubai aramesoa pa sü shisa, aser ali nung ontak; aser kilir ajaki parnok süoshi shisa-a anasa noktak.
- ³²Dawid tenu Shimea chir, Yonadabi langzüa ashi, “Kü kiburi chubar chir asangur ajak tepset ta teblem; kechiyong Amnon dang süogo, kechiyong pai tenu Tamar menentsüba anogo nungi ibai Absalom bang agi jembiba ama mulungteta inyakba lir.
- ³³Tang aji asünung kü kibur chubai pei mulungjang nung ia, chubar chir ajak asü ta teblem; kechiyong Amnon dang asü.”
- ³⁴Saka Absalom jena ao. Aser mita repranga aliba asangur jagi pa tenük rangketa yoka reprang, aser ajiang, tenem tsütsü lenmang jagi nisung jenti aruba angu.
- ³⁵Yonadabi chuba dang ashi, “Ajiang, chuba chirtem arua lir, ne kiliri ashiba amato atalokogo.”
- ³⁶Pai jembizükli ajiang, chuba chirtem aru, aser parnok ola adoka ajeb; yamaji chubai aser pa kilir ajaki kanga ajeb.

³⁷ Saka Absalom jena ao, aser Geshur chuba, Ammihut jabaso Talmai dangi ao. Aser Dawidi par chir asoshi anogoshi mang ayim.

³⁸ Anungji Absalomi Geshuri oa yangji küm asem liasü.

³⁹ Dawid chuba tanela nung Absalom dangi aotsü yongya-a ali, kechiyong Amnon asüba asoshibo, pa tejashi süngzüker liasü.

2 Samuel 14

Yoabi Absalom Meyipa Anir Aruba

¹ Tang Zerua chir Yoabi chuba mulungjang Absalom tsütsü shia lir ta ajitet.

² Anungji Yoabi Tekoai yoka idak nungjagi shisa taka tetsür ka anir arua la dang ashi, “Ni ne dang mepishir, ne sasa mangyimer jilu iang, aser mangyim sobutsü sobuang; aser toztü temezü, saka mapang talangka tasür asoshi mang yima alir tetsür ka ama liang:

³ aser chuba dangi iang, aser pa dang iba amai jembiang.” Anungji Yoabi la bang nung otemji enoktsü.

⁴ Aser kodang Tekoatsür jagi chuba dang jembi, lai la tejak alilen mechioka akhümtsübu sayua ashi, “Yariang, Oh chuba.”

⁵ Chubai la dang asüngdang, “Na kechi agi timtemdaksür?” Lai langzü, “Ni amitsür ka lir, aser kü kinungpu süogo.

⁶ Aser ne kilirla jabaso ana liasü, aser tenapronglai moapu nung raratep, parnok bendangtsür shinga maliasü, aser kati ka dak azük, aser pa tepset.

⁷ Aser ajiang, kinunger ajongai ne kilirla anema adokogo, aser parnoki ashi, tenu tepsetsangji bendanga agüjang, angji tenu shiba pai tepset pa taküm asoshi onoki pa tepsettsü, aser yamaji senmangera samatsütsü, yamaji anünga aliba kü mijang parnoki remseptsütsü, aser kü kinungpu nem alima nung tenüng mesüra tanüngba metoktsütsü.”

⁸ Chubai tetsürla dang ashi, “Ne kidangi oang, aser ni ne indang ozüng agütsütsü.”

⁹Tekoatsür jagi chuba dang ashi, “Kü kibur, Oh chuba, taiji kü madak, aser kübur kibong madak lidakjang; saka chuba aser pa chuba mendenbo tai makai liang.”

¹⁰Chubai langzü, “Kari ne dang langka shira, pa kü dangi anir arung, aser pai ne dak tanaben kodanga mekongshitsü.”

¹¹Idangji lai ashi, Yimlibilema chubai Kibuba ne Tsüngrem nem, ozü mang ayangeri joko metepsettsü, aser kü jabaso mesamatsütsü bilemtetdakjangma. Aser pai ashi, “Kibuba taküm ali nungji, ner jabaso kujang kata ali nung metsüktsü.”

¹²Idangji tetsür jagi ashi, “Ne kilitsür nem kü kibur chuba nem o ka shidakjang.” Aser pai ashi, “Shiang.”

¹³Tetsür jagi ashi, “Kechiba ajangla iba amai Tsüngremer nübur asoshi tasa asa? Kechiyong chubai pai aridokadokba jabaso tanaben kidangi anir maru nungji iba ama jembiba jagi chubajia tai aketer ka amai lir.

¹⁴Kechiyong asenok ajak sülanglang, aser ali nung tzü shitokadokba tanaben bendentsü makokba amai lir; saka Tsüngremi taküm bener maor, saka shiba aridoka ali, pa nungi sendokba ka masütsü asoshi tasa asar.

¹⁵Tang aji asünung kü kibur chuba dang iba o jembitsü ni aru, kechiaser nisungtemi ni tsübudaktsü; aser ne kilitsüri bilem, ni chuba dang jembitsü; ashiko chubai pa kiliri mepishiba inyaktsü akok.

¹⁶Kechiyong chubai angashitsü, aser par kilirji, nisung shibai ni aser kü jabaso Tsüngrem senmang nungi samatsütsü ali pa ket nungi kümzüktsü.

¹⁷Aser ne kilitsüri bilem, kü kibur chuba o agi ni anisüngzük nung toktsütsü; kechiyong kü kibur chubaji, tajung aser tamajung shitetba Tsüngrem tenyarji mesüka lir, Kibuba ne Tsüngrem ne den liangma.”

¹⁸Idangji chubai tetsürla dang langzü, “Ni ne dang asüngdangba kecha kü dang nungi miima teli.” Aser tetsür jagi ashi, “Tang kü kibur chubai jembiangma.”

¹⁹Chubai ashi, “Ya ajak nung Yoab ket ia alia na?” Aser tetsür jagi langzü, “Na ali tashi, kü kibur chuba, shingaia kü kibur chuba nungi teka tajichi nungi tabeleni meyiptsü makok; kechiyong ne kilir Yoabi kü dang mela-a ashiba lir, atangji item o ajak ne kilitsür bang nung pai enoktsü:

²⁰tia melenshidaktsütsü asoshi ne kilir Yoabi inyak, aser alima nung mapa ajak metettsü Tsüngrem tenyar shisatsü akaba mesüka kü kibur shisa taka lir.”

²¹Chubai Yoab dang ashi, “Tang ajiang, ni ya melar, oang asangur Absalom tanaben anir arung.”

²²Yoabi ali nung apudaka akhümstsübu sayu, aser chubaji moatsü aser Yoabi ashi, “Chubai pa kiliri mepishiba mela nungji, tanü ne kiliri, Oh kü kibur chuba, ne matsüngdang ni taochi nguogo ta meteter.”

²³Anungji Yoab aramesoa Geshuri oa Absalom Yirusalemi anir aru.

²⁴Saka chubai ashi, “Pa par kidangi meyipa odakjang, saka pa nem kü tejak tengudaktsü.” Aser Absalom pei kidangi meyipa ao, aser chuba dangi maru.

Absalom Dawid Den Putepdaktsüba

²⁵Tang Israel ajak nung Absalom ama tobur ajungba asangtsüsa tangar maliasü, pa tetsüng temepu nungi tekojong tashi tajitettsü kecha maliasü.

²⁶Küm tatembang shia pai pei kolak asü, kechiaser kuji reta akümdang pai südokadokli asü, pai pa tekolak kuji odang, chubar toudangba shekel noklang ana otet.

²⁷Absalom nem jabaso asem, aser jala ka sotsü, la tenüng Tamar, aser la tobur tajung liasü.

²⁸Absalom Yirusalem nung küm ana renteta liaka pai chuba tejak mangu.

²⁹Idangji Absalomi pa chuba dangi otettsü asoshi Yoab tajai yok, saka Yoab pa dangi maru. Ano pai tanabenbuba yok, saka Yoabi maru.

³⁰Anungji pai pa kilirtem dang ashi, “Ajiangjo, Yoaber lu ozü lu anasa lir, yangji pa barley tsüklu lir; oang aser iba nung mi senang.” Yamaji Absalom kilirtemi alu nung mi asen.

³¹Idangji Yoab aramesoa Absalomer kidangi arua pa dang ashi, “Kechiba ne kilirtemi kü lu nung mi senoktsü”

³²Absalomi Yoab dang langzü, “Ajiang, kechiba ni Geshur nungi anir aru? Ni asoshi yangjiang ali tajungba süla ta asüngdangtsü asoshi na chuba dangi yoktsü yagi arung ta ne dangi o yok. Aji asünung tang ni chuba tsüngdangi odakjang, aser kü dak tai lira pai ni tepsetdakjang.”

³³Idangji Yoabi chuba dangi oa pa dang ashi, aser pai Absalom aja. Anungji pa chuba dangi aru, aser chuba madang alilen apudak; aser chubai Absalom tebang mesep.

2 Samuel 15

Absalomi Tasa Tamajung Asaba

¹Iba sülenji Absalom pei asoshi talungtsü ka, kortem, aser pa jakdang asemstsü nisung tenem renem.

²Absalomi yakta shishi, aser süngkhüm lenmang tezülenji noktakli asü, aser nisung kar chuba dangi o bendangtsü asoshi oya alidang Absalomi pa aja aser asüngdang, “Na kechi yimti nungi” Kodang pai, “Ne kilir Israel nung iba aser iba yimti nungi”, ta shidir,

³Absalomi pa dang ashi, “Ajiang, nai meshibaji tajung aser shitak dang; saka ne o angatsü chubai nisung shinga yoka mali.”

⁴Ano Absalomi ashi, “Linük nung obendangerji ni ka asübo oda ken-o akar nisung shia kü dangi arua, ni pa dang ochi o bendang agütsüla”

⁵Kodangsa nisung kari pa dang akhümstsübu sayutsü anasa aru, pai pei teka adoka pa dak amet, aser tebang mesep.

⁶Yamaji Absalomi chuba dangi o bendangi arur Israel ajak dang inyak; yamaji Absalomi Israel nunger temulungjang mesüzük.

⁷Küm pezü tatembang nung Absalomi chuba dang ashi, “Ni ne dang mepishir, Hebron nung Kibuba dang ni koba atemzük, kü tatemzükba agütsütsü ni odakjang.

⁸Kechiyong ne kiliri Geshur nung alidang Siria nung atemzükba ka atemzük aser ashi, “Atangji Kibubai ni Yirusalemi bener arura, idangji ni Kibuba tenzüksü.”

⁹Chubai pa dang ashi, “Yimjung nung oang.” Anungji pa aramesoa Hebroni ao.

¹⁰Saka Absalomi Israel ajakleni itdangiter yoka ashi, Nenoki jangzü ola angashili, “Hebron nung Absalom chuba lir,” ta nenoki ashitsüla.

¹¹Aser Absalom den Yirusalem nungi pai nisung noklang ana jar ao, aser parnok züzüa dang ao; kechiaser parnoki iba tasaji kecha memeteti liasü.

¹²Aser kodang Absalomi tetepsetba tenla agüja liasü, pai Dawid nem shisa agütsüsang, par yimti Gilo nungi, Gilo nunger Ahithofel tajai yok. Aser anema tasa asabaji tashi ita aküm, aser Absalom den nisung tali züin.

Dawid Absalom Nungi Ajenba

¹³Osang abener ka Dawid dangi arua ashi, “Israel nunger mulungjang Absalom sülen oadokogo.”

¹⁴Idangji Yirusalem nung pa den alir par kilirtem dang Dawidi ashi, “Aramesoang, aser asenoki jendi; aji mesüra asenok asoshi Absalom nungi tejenbulen maka pai asenok yakta menepa lir, aser asen madang tamajung agi tonga lir aser nok agi samaja lir ilunga odi.”

¹⁵Chubar kilirtemi chuba dang langzü, “Ajiang, kü kibur chubai kechi lemteter aji inyaksü ne kilirtem renema lir.”

¹⁶Anungji chubaji aser pa sülen par kibong ajak ao. Aser chubai ki anüksü tezüngatsü ter toktsü.

¹⁷Aser chubaji, aser pa sülen par kibong ajak ao, aser ki tatemba nung parnok anen.

¹⁸Aser par kilir ajak pa anasa süia ao; aser Keret nunger, Pelet nunger aser Gat nungi pa sülen anitaker noklang trok ajakji, chuba jakdang ao.

¹⁹Idangji chubai Git nunger Ittai dang ashi, “Na onok den kechiba arur? Meyipa oang aser chuba denji liang; kechiyong nabo bendanger, aser ner lima nungi aridoker ka lir.

²⁰Na yashiang aru, aser nia koloni aor memeteti ali nung tanü ni na onok den nemzüdaktsütsü no? Meyipa oang, aser ne den ne adianutem anir oang; aser Kibubai ne dang marakzüba temeim aser temulung alemba sayuangma.”

²¹Saka Ittai chuba dang langzü, “Kibuba ali nungji, aser kü kibur chuba taküm ali nungji, tasütsü saka mesüra taküm asoshi saka yangji ne kilira alitsü.”

²²Dawidi Ittai dang ashi, “Ajangla süia oang.” Anungji Git nunger Ittai süia ao, pa den alir par nisung ajak den aser tilatem ajak den ao.

²³Aser linük nübur ajaki süia aodang tashi agi ajeb, aser chuba Kidron ayongnu ajanga ao, aser nüburtem ajak arem tsütsüi süia ao.

²⁴Levi nunger den, Abiathar aser Zadok atema Tezüngzüktepba Tsüngrem Ozüing Süngdenji bener aru; aser yimti nungi nisungtem süia mao tashi parnoki Tsüngrem süngdenji yua ata.

²⁵Idangji chubai Zadok dang ashi, “Tsüngrem süngdenji meyipa yimti jagi bener iang. Tsüngrem tsüngdang ni taochi ngura, pai ni meyipa bener arutsü aser pai ibai kü nem ngudaktsütsü;

²⁶saka pai kü dang ni ne dang mepelar ta shira ajiang, yangi ni lir, pa madang kechi ajungar, aji kü dang inyakdakjang.”

²⁷Ano chubai putir Zadok dang ashi, “Ajiang, yimti jagi yimjung nung meyipa oang, na aser Abiathar, ner jabaso ana den, ne chir Ahimaaz, aser Abiathar chir Yonathan.

²⁸Ajiang, ni arem lenten nung na nungi kü nem metetdaktsütsü o maru tashi ata-a alitsü.”

²⁹Anungji Zadok aser Abiathar nati Tsüngrem süngdenji Yirusalemi meyipa bener ao; aser parnok yangji ali.

³⁰Saka Dawid Oliv tenemi tetsüng tesa tekolak nembanger jeba atu aser pa den aliba nüburtem ajaki tekolak nembanger, jeba atu.

³¹Aser Dawid dang Absalom den tasa tamajung asartem den Ahithofel dena lir ta metetdaksü. Aser Dawidi ashi, “Oh Kibuba, ni ne dang mepishir, Ahithofel sentongji tamashi kümdakjangma.”

³²Kodang Dawid Tsüngrem külemdak tenem kolak jagi aru, ajiang, Ark nunger Hushai pei süoshi shisar aser tekolak nung ali mezür pa lenji aru.

³³Dawidi pa dang ashi, “Na kü den ora, na ni asoshi khuret ka asütsü.

³⁴Saka na yimti jagi meyipra, aser Absalom dang, ‘Oh chuba ni ne kilir asütsü; akhidang ni nebuer kilir liasü, anungji tang ni ne kilir asütsü’, ta shira idangji nai ni asoshi Ahithofel sentong madak takok angutsü.

³⁵Putir Zadok aser Abiathar ne den mali no? Anungji kechisa nai chuba kidang nungi angashidir, aji putir Zadok aser Abiathar dang shiang.

³⁶Ajiang, parnok jabaso ana parnok den yangji lir, Ahimaaz, Zadok jabaso, aser Yonathan Abiathar jabaso; aser parnok ajanga nai kechisa angashidir kü dang ashitsü.”

³⁷Anungji Dawid tembar Hushai, yimti jagi Absalom Yirusalemi ia alidang aru.

2 Samuel 16

Dawid Aser Ziba

¹ Kodang Dawid tenem kolakji tera süia ao, Mefiboshet kilir Ziba, pa lenji gado jura ka nung menden enoker, amtsük telong noklang ana, tsükmenatzü tejep noklang ka, mei süngjang noklang ka, aser yi mori bener aru.

²Aser chubai Ziba dang ashi, “Kechiba nai itemi bener aru” Zibai langzü, “Gadotemji chubar kibong amentsü asoshi, amtsük aser mei süngjangtemji

asangurtem achitsü asoshi, aser yiji shirnok arem nung lula-a kümdir parnok asoshi lir.”

³ Chubai asüngdang, “Aser ne kibur jabaso kong ali” Zibai chuba dang langzü, “Ajiang, pa Yirusalem nung alir; kechiyong pai ashi, Tanü Israel kidongi kübu yimli kü nem meyipa agütsütsü.”

⁴ Idangji chubai Ziba dang ashi, “Ajiang, Mefiboshet meyong ajak ne meyong lir.” Zibai ashi, “Ni akhümtsübu sayur, ne madang teti ni taochi ngudakjangma, kü kibur chuba.”

Shimei-i Dawid Atakatema

⁵ Kodang Dawid chuba Bahurimi aru, Sauler kinunger nungi nisung ka adok, shiba tenüing Shimei, Gera jabaso liasü; pai atakatema aru.

⁶ Aser Dawider kilir ajak dak lung agi aon. Tang nübur ajak aser temeranger ajak pa teka tajichi aser tabelen liasü.

⁷ Shimei atakatema ayimten, “Oadokang, oadokang, na azü tokshiba nisung, tagidak makaba nisung!

⁸ Saul shiba menden nung nai chubar, pa kibong azü tokshiba ajak ne madak Kibubai mang yangogo; aser Kibubai yimlijü ne chir Absalom ket nung agütsüogo. Ajiang, ne tesama ne madak lir; kechiyong na azü tokshiba nisung lir.”

⁹ Idangji Zerua chir Abishai chuba dang ashi, “Kechiba iba azü tasü ka ama yagi kü kibur chuba atakatemer? Ni tugudakjang, aser pa tekolak agidi.”

¹⁰ Chubai ashi, “Nenok Zerua chirtem, nenok den ni kechi inyaksü Kibubai pa dang ashiba yong pai atakatemer süra, Dawid atakatemdakjang, ajangla nai kechiba yamai inyak ta shibai ashitsü”

¹¹ Dawidi Abishai aser pa kilir ajak dang ashi, “Ajiang, kü jabaso shiba kü zü nungi aru, pai kü taküm bushir; iba Benjamin nunger yagi tang koda tali inyaksü akok? Pa oda tokjang, aser pa nem atakatemdakjang, kechiyong Kibubai pa dang mela.

¹²Ashiko Kibubai kü timtem madak repringtsü, aser tanü ni atakatempa asoshi Kibubai tajung agi kü nem shia agütsütsü akok.”

¹³Anungji Dawid aser par nisungtem lenmang nung aodang tenem tezülen tsütsü Shimei ao aser pa aodang atakatem, aser pa dak lung ondaktsü aser anak paloktsü.

¹⁴Aser chuba aser pa den alir nisung ajak aniseter Yordan atong, aser yangji anisüngzük.

Absalom Yirusalem Nung

¹⁵Absalom aser Israel nisungtem ajak, aser pa den Ahithofel Yirusalemi aru.

¹⁶Kodang Ark nunger Hushai, Dawid tembar, Absalom dangi aru, Hushai Absalom dang ashi, “Chuba arishia liang! Chuba arishia liang”

¹⁷Absalomi Hushai dang ashi, “Ibai ne tembar dang ne meimji asü? Kechiba nai ne tembar den mao”?

¹⁸Hushai Absalom dang ashi, “Masü, saka Kibubai shiba shimtet aser item nüburtem, aser Israel nisung ajak shimtet ni pa meyong asütsü, aser pa den ni alitsü.

¹⁹Ni tanaben shiba dang tenzüksü? Par jabaso tsüngdang ni metenzüksü no? Ni nebu tsüngdang tenzükba ama, ni ne den alitsü.”

²⁰Idangji Absalomi Ahithofel dang ashi, “Ne tebilemba shiang, aseni kechi inyaktsü?”

²¹Ahitheofeli Absalom dang ashi, “Nebu züngatsütem shirnok pai kinüksü toktsü parnok dangi iang; aser Israel ajaki na nebu asoshi tesempatsü kümogo ta angashitsü, aser ne den alir ajak teka tashi ita akümstsü.”

²² Anungji parnoki Absalom asoshi kilem manung süki yanglu; aser Absalomi Israel tsüngdang tebu züngatsürtem dangi ai.

²³Item anogo nungji Ahithofeli agütsüba oji Tsüngrem o nung tongtepa jembiba o ama liasü; yamaji Dawid aser Absalom tenaprongi Ahithofel oji reta agizük.

2 Samuel 17

Hushai Absalom Anisaba

¹Ano Ahithofeli Absalom dang ashi, “Tang ni nisung meyi terana shimdi, aser ni apusotsü aser taonung Dawid sülen aria odi:

²aser pa aniseta aser teka tashi meiti alidang ni pa madaki arutsü, aser pa tsübudaktsütsü; aser pa den aliba nisung ajak ajentsü, aser ni chubaji dang lepzüka yoktsü.

³Aser nisung ajak ni ne dangi kiyimla pei kinungpu dangi aruba ama anir arutsü. Nai nisung ka taküm dang bushir, aser nübur ajak yimjung nung alitsü.”

⁴Aser sentong jagi Absalom aser Israel tambur ajak peladaktsü.

⁵Idangji Absalomi ashi, “Ark nunger Hushai jaang, aser pa tashitsü kechi ali aji asenoki angadi.”

⁶Kodang Hushai Absalom dangi aru, Absalomi pa dang ashi, “Ahithofeli yamai jembiogo, pai ashiba amaji asenoki inyaktsü asü? Aji mesüra nai shiang.”

⁷Idangji Hushai Absalom dang langzü, “Tanbo Ahithofeli jembibaji majung.

⁸Nai metet nebu aser pa nüburtem tashi tulu nisungtem lir, aser moapu nung shirem pei chanu rakzüka bener oadokba shirem ka amai parnok adoka lir. Iba dakji alema nebu rara nung mongyin lir, anungji nisungtem denji aonung malitsü.

⁹Ajiang, tanga pa pei sasa kangla ka nung, mesüra tesem ka nung atsüka lir. Kodang mezüngbuba raradangji nisung ka laodir, shibaisa aji angashidir ashitsü, Absalom sülen anidaker nisung rongnung tepsetogo.

¹⁰Idangji tasü tait nisung shiba mulungjang molusongzü mesüka lir, tetsübu agi khenyongi yimsa-a aotsü; kechiyong Israel ajaki nebu tashi tulu nisung aser pa den alirtemjia tasü tait nisungtem lir ta metet.

¹¹Saka teloktiji tzüyim anasa lisem ama, Dan nungi oda Beersheba tashi Israel ajak ne dangi sentepdaksütsü ni tebilemba ashir, aser na dena tongbangi aotsü.

¹²Yamaji tesem ka nung pa kong ajurudir asenok pa madaki arutsü, aser azüngtzü ali nung tsükba memetet ama pa dak tsüksü; aser pa aser pa den alir ajak asenoki kata metoktsütsü.

¹³Pa yimti kati iadokra, idangji Israel ajaki iba yimti jagi lisü bener arutsü, aser asenoki lenten jagi, oda lungsang kata yangji metoktsü tashi atsür aitsü.”

Dawid Dang Tekümdangtsü Ashiba Aser Jentetba

¹⁴Absalom aser Israel nisung ajaki ashi, “Hushai sentongji Ahithofel sentong dang nungi tajungba, kechiyong Kibubai Ahithofel sentong tajungji tamakok kümdaksütsü mela, angji Kibubai Absalom madak tamajung bener arutsü.”

¹⁵Idangji putir Zadok aser Abiathar dang Hushaii ashi, “Yamai Ahithofeli Absalom aser Israel tamburtem nem shisatsü agütsü; aser yamai ni shisatsü agütsüogo.

¹⁶Hushaii ano tanaben ashi, Karaa oang! Dawid dangi osang yokang, pa dang ayongküm nung mena teli ta shiang aser taonungsa Yordan atena oang ta shiang; aji mesüra chuba aser par nisung ajak meyokadoktsü.”

¹⁷Tang Yonathan aser Ahimaaz Enrogel nung ata-a liasü; kilitsür kati oli parnok dang shili ta asü, aser parnoki oa Dawid chuba dang shili asü; kechiyong parnok yimti jagi aibaji shinga nema mungudaksütsüla.

¹⁸Saka tebur chanu kati parnok ngua Absalom dang ashi; anungji tenaprong yakta oadok, aser Bahurim nung ki kati aru, shiba tzübu ka par kima nung liasü; aser parnok ajagi alu.

¹⁹Nisungba tebuttsü jagi sü ka bena arua tzübubangji lembanga yutsü, aser iba manung tsük yashia apu; aser iba indang shingaia kecha memetet.

²⁰Absalom kilirtemji tetsür dangi aru parnoki asüngdang, “Ahimaaz aser Yonathan kong ali” Tetsür jagi parnok dang langzü, “Parnok ayonglen tzi

jagi tuogo.” Aser parnoki bushi saka parnok mangu, anungji parnok Yirusalemi meyip.

²¹Parnok or külen, parnok tzübu nungi adoker oa Dawid chuba dang parnoki ashi, “Nenoki apusoang, tzü ajanga yakta oang; kechiyong na anema Ahithofeli yamai tasa agütsüogo.”

²²Idangji Dawid aser pa den alir nisung ajak arameso, aser parnok Yordan ajanga ao: anepdang sangwa dangbo parnok Yordan ajanga maor kata maliasü.

²³Kodang Ahithofeli pai tasa agütsüba mebenshi ta angu, pai pa gado nung menden renem, aser par yimti-i oadok, aser pei ki tiptema ayu, aser pa sasa soseta asü, aser pa tebu leper nung arem.

²⁴Idangji Dawid Mahanaimi arudang Absalom aser Israel nungertem Yordan ajanga ao.

²⁵Yoab melen temeranger telok madak Absalomi Amasa yutsü. Amasaji Ishmael nunger nisung ka tenüng Ithra jabaso liasü, pai Nahas jala Abigal agi, laji Yoab tetsü Zerua tenu liasü.

²⁶Israel aser Absalom Gilead linük nung anen.

²⁷Kodang Dawid Mahanaimi aru, Ammon nunger Rabba nungi Nathan jabaso Shobi, aser Lodebar nungi Ammiel jabaso Makir, aser Gilead nunger Barzillai Rogelim nungi,

²⁸yiptentem, susatem, aser ali potem, wheat tsük, barley tsük, chiyungtsü, kongnüng, matsüklashi aser luli

²⁹ninang mojitzü aser mamatzü lung, aser kiset shiruru mamatzü nungi, Dawid aser pa den alirtem achitsü asoshi bener aru; kechiyong parnoki ashi, “Nisungtem arem nung yaseta aser aniseta aser tzüraseta lir.”

2 Samuel 18

Absalomer Telok Akokba

¹Dawidi pa den alir nisungtem züngdang, aser parnok madak meyirijang arkotong aser noklang arkotong yutsü.

²Dawidi temeranger telokji yok, shilem asem nung ka Yoab kübok, shilem asem nung ka Yoab tenu Zerua jabaso Abishai kübok, aser shilem asem nung ka Git nunger Ittai kübok yok. Aser chubai nisungtem dang ashi, “Nia kü sasa nenok den aotsü.”

³Saka nisungtemi ashi, “Nabo maotsü, kechiaser onok jena ora parnoki onok indang mebilemtsü. Onok tesadang ka süakasa parnoki onok indang mebilemtsü. Saka nai onok meyi ter langa lir, aji asünung yimti nungi nai onok dangi teyari yok tajungba lir.”

⁴Chubai parnok dang langzü, “Nenok madang kechi tajungtiba lir aji ni inyaktsü.” Anungji temeranger telok noklang noklang aser meyirijang meyirijang aodang chubai süngkhüm anasa noktak.

⁵Aser chubai Yoab, Abishai aser Ittai dang ozüng agütsü, “Kü tenüng nung asangur Absalom dang apayua benshiang.” Aser nisung ajaki Absalom indang chubai tanishirtem dang ozüng agütsübaji angashi.

⁶Anungji temeranger telokji Israel anema moapu jagi ao: aser tongbangji Efraim arem nung rara.

⁷Aser yangji Israel nisungtem Dawid tenzükertemi akok, aser iba anogo nungji meyi metsü tepset.

⁸Tongbangji linük ajak nung prokshi, aser iba anogo nung nok dang nungi aremi nisung tali meyokadok.

Absalom Asüba

⁹Absalom Dawid tenzükertem den ajurushia ata, aser Absalom kor nung sanga liasü, aser korji sülemdong tulu ka süngsang temelem küboki ao, aser pa tekolak sülemdong nungji akang akanga zükokadok, aser pa anüng aser ali tsüngda nung sangzúa toktsür korjibo ojen ao.

¹⁰Aser aji nisung kati ngua Yoab dang ashi, “Ajiang, ni Absalom sülemdong ka nung sangzúa angu.”

¹¹Pa dang ashiba nisung dangji Yoabi ashi, “Kechi, nai pa angu! Kechiba idangjisa nai pa lepzüka me yok? Ni ne nem pelashishia taribi telong ter aser peremsen ka agütsüla.”

¹²Saka nisung jagi Yoab dang ashi, “Kü ket nung taribi telong meyi ka am-a liaka ni chubar chir anema kü teka masangtsü: kechiyong onoki angashia chubai na Abishai aser Ittai dang mela-a ashi, Kü mechi asangur Absalom kümzükang.

¹³Aji oda ni pa taküm anema ashikülaka inyaka lira aser chuba nungi kecha miima mali, idangjibo na ne sasa atsüngena noktakla.”

¹⁴Yoabi ashi, “Ni ne den iba amai mapang meindoktsü.” Aser pai pa ket nung sangja asem am, aser Absalom sülemdong nung taküm alidang pa temulungjang nung tsüloktsü.

¹⁵Aser Yoab nok o nü abener asangur teri Absalom meketbang aser pa tepset.

¹⁶Idangji Yoabi jangzü apu, aser temeranger telok Israel aria aoba nungi meyi pa aru, kechiyong Yoabi parnok sot.

¹⁷Parnoki Absalom bena arua arem nung ongken tulu ka nung enoktsü, aser pa manung lungnang tulu ka nanga yutsü; aser Israel ajak nisung shia pei kidangi ajen.

¹⁸Tang Absalomi pa taküm alidang pa asoshi chubar lenten nung tongshi ka azünga ayu, kechiyong pai ashi, “Ni kü tenüng bilemteta ayutsü jabaso mali.” Anungji pai tongshiji pa tenüng agi aja, aser aji tanü tashi Absalom tongshi ta ajar.

Dawid Dang Absalom Asüba Indang Ashiba

¹⁹Idangji Zadok chir Ahimaazi ashi, “Ni tang chuba dangi osang bener odaKibubai pa tsükchirtem tashi nungi pa kümzükogo ta ashitsü asema odi.”

²⁰Yoabi pa dang ashi, “Na tanü osang bener maotsü, nai tanga anogo ka nung osang bener aotsü akok saka tanübo nai osang kecha mabentsü, kechiaser chubar chir süogo.”

²¹Idangji Yoabi Kushi nungba dang ashi, “Oang, chuba dang nai kechi angu shiang.” Kushi nungbai Yoab madang apudak, aser asema ao.

²²Idangji Zadok chir Ahimaazi tanaben Yoab dang ashi, “Kechi arudir arung, nia Kushi nungba sülen asemdi” aser Yoabi ashi, “Osang asoshiji na kecha tajangzük mangutsü ta meteter na kechiba asemtsü, kü chir.”

²³Pai ashi, “Kechi arudir arung, ni asemtsü.” Anungji pai pa dang ashi, “Asemang.” Idangji Ahimaaz lenten lenmang nungji asem, aser Kushi nungbaji ajatet.

²⁴Tang Dawid süngkhüm ana tsüngda nung mena liasü, aser tanükerji süngkhüm kilem jara jagi atu, aser kodang pai tenük rangketa yoka reprang, pai nisung ka kija asema angu.

²⁵Aser tanüker jagi chuba dang ashi. Aser chubai ashi, “Pa kija süra, pa bang osang bena lir.” Aser paji anasai aru.

²⁶Tanüker jagi tangar nisung ka aruya angu, aser tanüker jagi süngkhümnükerji jar ashi, “Ajiang, tangar kata kija asemdagi! Chubai ashi, paia osang bener arur.”

²⁷Tanüker jagi ashi, “Ni bilem nung tamasa asemabajibo Zadok chir Ahimaaz asema mesüker.” Aser chubai ashi, “Pa nisung tajung, aser osangtajung den arur.”

²⁸Idangji Ahimaazi chuba dang ayimoktsütsü, pa jak alilen shir mechioker ashi, “Kibuba ne Tsüngrem temoatsüba sang, shibai kü kibur chuba anema teka mekangertem bendanga agütsü.”

²⁹Chubai ashi, “Asangur Absalom junga lir ma?” Ahimaazi langzü, “Yoabi kodang ne tenzüker yok, ni rongrongshishi tulu ka angu, saka kechiar ni memetet.”

³⁰Chubai ashi, “Aenshiang, aser yangi noktakang.” Anungji pai aenshi aser marakzüi noktakang.

³¹Idangji Kushi nungba arua ashi, “Kü kibur asoshi osangtajung! KechiyongKibubai tanü ne ket nung na anema apusor tashi ajak bendanga agütsüogo.”

³²Chubai Kushi nungba dang asüngdang, “Asangur Absalom junga lir ma” Aser Kushi nungbai langzü, “Kü kibur chuba tsükchirtem, aser tamajung asoshi na anema apusor ajak, iba asangurji mesüka sangma.”

³³Idangji chubaji kanga temulung raksa, aser süngkhüm temalen taktang jagi tua ajeb; aser pa aodang, pai ashi, “Oh kü chir Absalom, kü chir, kü chir Absalom! Ne melen niang sülasang. Oh Absalom, kü chir, kü chir”

2 Samuel 19

Dawidi Absalom Asoshi Mangyimba

¹“Ajiang chuba jebdagi aser Absalom asoshi mang yimdagi,” ta Yoab dang metetdaksü.

²Anungji iba anogo nung takokji nisung ajak asoshi mangyimba aküm; kechiyong iba anogo nung nisungtemi ashi, “Chubai pei chir asoshi jashia lir.”

³Aser tongbang nung temerangertemi akseta ajenba mesüka parnoki iba anogoji yimti jagi yaka mesüi ai.

⁴Chubai pei tejak nembang, aser ola tulu agi ayimten, “Kü chir Absalom, Oh Absalom, kü chir, kü chir”

⁵Idangji Yoab chuba kidangi aita ashi, “Tanü nai ne tenzüker ajak maksü agi tejak nembangtsüogo, shirnoki tanü ne taküm, jabaso, jalatem aser ne kibutsütem aser ne züngatsütem taküm kümzük,

⁶kechiaser na sempartem nai meimer aser na meimertem nai sempar. Kechiyong tanishirtem aser tenzükertem ne matsüngdang kecha masü ta tanü nai jangjadaksüogo; kechiyong tanü ni ya ajiteter oda Absalom taküm lilasang aser onokang ajak sür lilasang, idangjiang na pelala.

⁷Tang aji asünung aramesoang, oagi ne tenzükertem süngzükdakja jembiang, kechiaser Kibuba agi ni azüngashir, na morabang taonung ne den nisung kata

malitsü; aser ibai na asoshi ne asangwa nungi tang tashi ne madak tamajung aruba ajak dang nungi tamajungba asütsü.”

⁸Idangji chubai aramesoa süngkhüm nung amen. Aser nisung ajak dang ashi, “Ajiang, chubaji süngkhüm nung mena lir.” Aser nisung ajak chuba madangi aru.

Dawid Yirusalemi Meyipa Shilangba

Tang Israel nunger ajak pei kidangi jena or liasü.

⁹Aser Israel kin ajonga bangsentepa ashi, “Chubai asen tsükchirtem ket aser Filistia nunger ket nungi asenok kümzük; aser tang pa Absalom mechi nenok nungi jena ogo.

¹⁰Saka Absalom, shiba asenok madak asenoki mezüja shimtet, tongbang nung süogo. Aji asünung kechiba chuba tanaben bener arutsü indangbo shingai kecha mejembir?”

¹¹Chubai iba osang putir Zadok aser Abiathar dangi yoka ashi, Yihuda tamburtem dang shiang, Kechiba chuba par kidangi meyipa bener arutsü indang Israel ajaki jembiba chuba dangi arur, nenok ang tesütiba asür?

¹²Nenok kü adianutem, nenok kü teret aser kü shi, ajangla kechiba chuba meyipa bener arutsü nenok tesütiba asür?

¹³Aser nenoki Amasa dang shiang, “Na kü teret aser kü shi masü no? Tang nungi Yoab melen na kü temeranger telok tanishir ka mesüra Tsüngremi kü dang yamaji, aser ano talia inyakangma.”

¹⁴Pai Yihuda pur ajak mulungjang nisung ka ama atsüa aru; aji asünung parnoki chuba dangi o yok, “Meyipang, na aser ne tenzüker ajak.”

¹⁵Anungji chuba Yordani meyipa aru. Aser oagi chuba lenji aser Yordan ajanga chubaji anir arutsü Yihuda Gilgali aru.

¹⁶Aser Gera chir Shimei, Benjamin nunger, Bahurim nungi, Yihuda nisungtem den Dawid chuba ajurutsü ilunga apuso.

¹⁷Aser pa den Benjamin nisung meyi ka liasü, aser Saul kidang tenzüker Ziba, pa den jabaso terpungu aser pa tenzüker metsü, asema chuba madangi Yordani alu.

¹⁸Aser chubar kinunger anir arutsü, aser pai kechi junger ta bilemer aji inyaksü parnoki ao.

Dawidi Shimei Dang Temeim Sayuba

Gera jabaso Shimei, pai Yordan ajanga arudang pai chuba madang apudak.

¹⁹Pai chuba dang ashi, “Kü kiburi kü dak tai tesot ma mesüra kü kibur chubai Yirusalem toktsüba anogo nung ne tenzükeri koda tai inyak aji tebilemtetma; chubai aji temulung nung teyuma.

²⁰Kechiyong ne tenzükeri ni temenen menaogo ta metet; aji asünung, ajiang, kü kibur chuba lenji Yosef kidong ajak nungi mezüngbuba tanü ni arua lir.”

²¹Zeruia chir Abishai langzü, “Iba asoshi Shimei mesüdaktsütsü no, kechiaser pai Kibubai mezütsüba atakatemogo”

²²Saka Dawidi langzü, “Nenok Zeruia chirtem, nenok tanü kü anemertem ama asütsüba, ni nenok dang kechi inyaksü? Tanü Israel nung kar südaktsütsü asü? Kechiyong ni tanü Israel madak chuba ta ni memetet asü.”

²³Aser chubai Shimei dang ashi, “Na masütsü” ta azüngashia ashi.

Dawidi Mefiboshet Dang Temeim Sayuba

²⁴ Saul semchir Mefiboshet chuba lenji alu; chuba pila-a aoba anogo nungi pa kümzüka meyipa aruba anogo tashi, pai pa tetsüng anebalu masü, mesüra pa bangsemo memejep, mesüra pa süoshi meshitok.

²⁵Kodang chuba lenji pai Yirusalem nungi aru, chubai pa dang asüngdang, “Mefiboshet, kechiba na kü den mao”

²⁶Pai langzü, “Kü kibur, Oh chuba, kü kilir Zibai ni ashioktsü; kechiyong ne kiliri pa dang ashi, ni chuba den aotsü ni amentsü renemjang. Kechiyong ne kilir tetsüng tatsük lir.

²⁷Pai ne kilir kü kibur chuba dang sensamasatsü. Saka kü kibur chuba Tsüngrem tenyar mesüka lir; aji asünung ne madang ajungba ka inyakangma.”

²⁸Kechiyong kübur kinungerbo ajak kü kibur chuba madang tasütsü purtem dang lir; saka ne kilirbo shirnok ne langbang nung chiyunger parnok rongnung yutsüogo. Aji asünung joko chuba dang ano ayimtentsüba ni kechi tim aka?

²⁹Chubai pa dang asüngdang, “Kechiba ne indang nai ano jembir? Ni ashir, na aser Ziba na tsüngda senmangji lemdangang.”

³⁰Aser Mefiboshiti chuba dang langzü, “Hau, kü kibur chuba kümzüka arua ali nungji, pa nem ajak agidakjang.”

Dawidi Barzillai Dang Temeim Sayuba

³¹ Gilead nunger Barzillai Rogelim nungi alu; aser pai chuba Yordan ajanga meinoktsütsü ao.

³²Tang Barzillai kanga tambur oda küm tir liasü: aser pai chuba nem pa Mahanaim nung alidang chiyungtsü agütsü; kechiyong pa kanga takar liasü.

³³Aser chubai Barzillai dang ashi, “Na kü den arung, aser ni na asoshi Yirusalem nung anebalutsütsü.”

³⁴Barzillai ashi, “Ni chuba den Yirusalemi atutsüsa, ni ano arishi küm anogo kwika alitsü?

³⁵Ni tanü küm tir lir, tajung-tamajung ni metetdi ma? Ne kilir pai kechi achir mesüra pai kechi ajemer aji chidangtetti ma? Tebur ken tener ola mesüra tetsür ken tener dang ni ano angatsü kokdi ma? Ajangla kechiba ne kilirji kü kibur chuba atema khuret talila ka kümdaktsütsü?

³⁶Ne kilir chuba den Yordan ajanga tatsüka aotsü akok. Kechiba chubai kü nem iba amai lepa agütsütsü?

³⁷Yimlibilema ne tenzüker meyipa odakjang, angji ni kü yimti nung, kübu aser kütsü leper anasa asütsü akoktsü. Saka yangi ne kilir Kimham lir; pa kü

kibur chuba den odakjang; aser pa asoshi ne dang kechisa ajung aji inyakang.”

³⁸Chubai langzü, “Kimham kü den ajanga aotsü, aser ni pa asoshi kechi ne madang ajung aji inyaktsü; aser nai kü nem inyakdaksünüba ajak ni na asoshi inyaktsü?”

³⁹Aser nisung ajak den chubaji Yordan ajanga ao, aser chubai Barzillai dak tebang mesep, aser pa moatsü; aser pa pei alidaki meyipa ao.

Chuba Asoshi Yihuda o Israel na o Toktepba

⁴⁰Anungji chuba Gilgali ajanga ao, aser pa den Kimham dena ajanga ao; aser Yihuda nübur ajaki, aser ano Israel pur tesadangi chubaji ajanga anir aru.

⁴¹Aser ajiang, Israel pur ajak chuba dangi arua ashi, “Kechiba asen adianu Yihuda purtemi na auür oadok, aser chuba aser par kinungertem, Yordan ajanga, aser pa den Dawider nisungtem bener aru.”

⁴²Yihuda pur ajaki Israel purtem dang langzü, “Kechiaser chubaji onok sosem ana lir: ajangla kechiba iba atema nenok ain adoka alir? Chubar meyong onoki chitsü asü? Mesüra pai onok nem sempet agütsü asü”

⁴³Idangji Israel purtemi Yihuda pur dang langzü, “Chuba dak onok shilem ter lir, aser ano nenok dang nungi onok tali lir; ajangla kechiba nenoki onok sensatsür? Onok chuba meyipa anir arutsü jembiba onok mezüngbuba masü no?” Saka Yihuda purtem oji Israel pur o dang nungi tesashiba liasü.

2 Samuel 20

Shebai Dawid Anema Noktakba

¹ Tang Benjamin kidong ka, Bikri jabaso, samesa nisung ka tenüing agi Sheba liasü, aser pai jangzüji apua ashi, “Onok Dawid dak shilem kecha maka, Yesse chir dak onok kecha senmang maka, nisung shia pei süki bushiang, Oh Israel!”

²Anungji Israel pur ajak Dawid nungi aenshia ao, aser Bikri chir Sheba sülen anidak, saka Yihuda nungerbo akang akanga chuba sülen Yordan nungi Yirusalemi anitaka ao.

³ Dawid pei kidangi Yirusalemi aru, aser ki anebalutsü toktsüba tezüngatsür terji pai agi, aser ki ka nung tanüker kübok ayu, saka parnok dangi mai. Anungji parnok tasüba anogo matong tashi amia aliba amato parnok shibanga liasü.

⁴Idangji chubai Amasa dang ashi, “Anogo asem tsüngda nung Yihuda nisungtem yangi jatepang, aser na dena yangi liang.”

⁵Anungji Amasai Yihuda ajatsü ao; saka mapang tatakzük nungji pai menuadok.

⁶Dawidi Abishai dang ashi, “Tang Bikri chir Shebai Absalom dang nungi tali tamajungba asenok dak inyaksü; pa sasa atsübanga aliba yimitemi yir timtem adokdakja lir, ne kibur tenzükertem anir pa aria oang.”

⁷Abishai sülen Yoab, Keret, Pelet nunger aser temeranger nisung ajak ao; parnoki Yirusalem nungi Bikri chir Sheba aria ao.

⁸Kodang parnok Gibeon nung aliba lung tulu anasaji liasü, parnok den ajuruteptsü Amasa aru. Tang Yoab temeranger sobutsü sobua liasü, aser iba manung peremsen ka, pa teperem nokleptsü nung nok ka sema liasü, aser pa tejakleni aodang aji tsükadok.

⁹Aser Yoabi Amasa dang asüngdang, “Na junga lir ma, kü adianu” Aser Yoabi Amasa asoshi pa dak tebang meseptsü bangsemo nung pa teka tajichi agi amet.

¹⁰Saka Amasai Yoab ket nung nok alibaji mangu; anungji Yoabi pa dak temang nung lepoktsü, aser tanaben melepoktsü dang pa jana ali nung sazüka pa asü. Idangji Yoab aser tenu Abishai Bikri chir Sheba aria ao.

¹¹Aser Yoaber nisung kati Amasa anasa noktaka ashi, “Shibaisa Yoab junger asür, aser shibaisa Dawid asoshi lir, pa Yoab sülen anitakang.”

¹²Amasa lenmang tiyong nung pei zü nung longzüa liasü. Aser anasa arurtemi pa ngua, anenadok; aser kodang nisungba jagi nisung ajak anenbaji ngua, pai Amasaji lenmang nungjagi aluleni atsür ai, aser pa dak sü ka amungloktsü.

¹³Kodang pa lenmang nungi agien idangji nisung ajak Yoab sülen Bikri chir Sheba aria ao.

¹⁴Shebai Israel kidong ajak arrtsü ajanga Beth-maaka nunger Abel dangi ao; aser Bikri nunger ajak sentep, aser pa sülen anidaka ai.

¹⁵Aser Yoab den alir nisung ajak aru aser Bethmaaka nung pa longbang; yimtimi anema parnoki ali mejongketa yanglu, aser aji mitsa den indangtepa noktak, aser jara laodaktsütsü parnoki ajenpoka liasü.

¹⁶Idangji shisa taka tetsür kati yimti nungi aja, “Angang! angang! Yoab dang shiang, ni pa den jembitsü yagi aru.

¹⁷Aser pai la anasa aru aser tetsür jagi asüngdang, na Yoab asü? Pai langzü, Hau. Idangji lai pa dang ashi, Ne kilitsür o angangma. Pai langzü, Ni angadagi.”

¹⁸Idangji lai ashi, “Abel nung dang parnok nem shisa asüngdangjang ta akhidang parnoki shia liasü, aser yamaji parnoki mapa tatem aküm.

¹⁹Israel nung yimjung aser temulung alemer rongnung ka lir; nai yimti ka koba Israel nung tetsü ka lir aji samatsütsü bushir; kechiba nai Kibuba meyong senmangji meyokadoktsü”

²⁰Yoabi langzü, “Ni meyokadoktsü mesüra samatsütsüjibo tejembia mejembidaktsünür!

²¹Aji shitak masü. Saka Efraim tenem lima nung nisung ka, tenüng agi Bikri chir Shebai, Dawid chuba anema teka mekangogo, pa dang chiokang, aser ni yimti nungi atsüngendi.” Tetsür jagi Yoab dang ashi, “Ajiang, pa tekolak jara manung ajongzüka yoktsü.”

²²Idangji tetsür jagi la shisatsü ajak agi nisung ajak dangi ao. Aser parnoki Bikri chir Sheba kolak lepzük, aser aji Yoab nem ajongzüka yok. Anungji pai jangzüji apu, aser parnok yimti nungi pei kidangi nisung shia senshia ao. Aser Yoab Yirusalemi chuba dangi meyipa ao.

Dawid Tongti Ketdangpurtem

²³Tang Yoab Israel temeranger telok ajak madak tanishir liasü; aser Yehoiada chir Benaia Keret aser Pelet nunger tanishir liasü;

²⁴aser Adoram mapa inyakertem madak kibur liasü; aser Ahilud chir Yehoshafat tezülur madak kibur liasü;

²⁵aser Sheva obendangdak tezülur liasü, aser Zadok aser Abiathar putir liasü;

²⁶aser ano Jair nunger Ira Dawid atema putir liasü.

2 Samuel 21

Ayawara Aser Saul Kinungertem Südaktsüba

¹Dawid tendak küm asem ayawara liasü; aser Dawidi Kibuba tejak bushi. Aser Kibubai ashi, “Ibai Saul asoshi aser azü tokshiba pur kibong asoshi lir, kechiaser pai Gibeon nunger südaktsü.”

²Chubai Gibeon nunger aja, aser parnok den jembu. Tang Gibeon Israel chirtem masü, saka Amor nunger tanüngbatem lir; aser Israel chirtemi parnok dak mekongshitsü azüngashiaka, Sauli Israel aser Yihuda nunger indang tamajung bilema parnok tepsettsü bushi.

³Dawidi Gibeon nunger dang asüngdang, “Nenok asoshi ni kechi inyaktsü? Nenoki Kibuba senmang moatsütsüsa ni koma teputepdaktsüba adokdaktsütsü?”

⁴Gibeon nungeri pa dang langzü, “Onoki, Saul mesüra par kibong nungi taribi mesüra hon meshitsü asoshi masü; mesüra Israel nung nisung kar danga südaktsütsüji onok asoshi masü” Aser pai ashi, “Nenok asoshi ni kechi inyaktsü”

⁵Chuba dang parnoki mepishi, “Nisung shirnoki onok meyok aser onok samatsütsü tasa asa, aser Israel litsü ajak nung onok talidak makai lidaktsütsü atong,

⁶oda parnok jabaso tenetji onok nem agüjang, angji onoki Kibubamadang Gibeon nung Kibuba tenem manung parnok soseta südaktsütsü.” Chubai langzü, “Ni parnokji agütsütsü.”

⁷Saka chubai Kibuba tenüing nung tezüngzüktepba, Dawid aser Saul jabaso Yonathan tsüngda nung alibayong Mefiboshet taküm kümzüik.

⁸Saka Aia jala Rizpa, lar jabaso anaji, Armoni aser Mefiboshet, shirnok lai Saul nem sotsü; aser Saul jala Merab jabaso pungu, shirnok lai Meholat nunger Barzillai jabaso Afriel nem sotsü, parnok chubai agi;

⁹aser pai parnok Gibeon nunger ket nung agütsü, aser parnoki parnok Kibuba madang tenem nung soseta südaktsü, aser parnok tenetji külemi sama. Aluruwa mezüng anogotem nung, barley tsük aruba tetenzüklen parnokji südaktsü.

¹⁰Idangji Aia jala Rizpai anemsü bena aru, aji la asoshi lungma nung lema ayu, aser aluruwa tetenzük nungi anüing nungi tzünglu parnok dak metsük tashi ali, aser anüing ozütem iba manung anüingdang arutsü lai memela, mesüra moapu shirurutema aonung marudaktsü.

¹¹Kodang Saul züngatsü Aia jala Rizpai kechi inyak aji Dawid dang metetdaktsü.

¹²Dawidi oa Yabeshgilead nisungtem nungi Saul aser par chir Yonathan teret bena aru. Filistia nungertemi Gilboa nung Saul tepsetba anogo nung, kong Filistia nungertemi parnok tepset, Bethshan lentongbang lenjem nungi parnoki auya bena oa liasü;

¹³aser idak nungjagi pai Saul aser pa chir Yonathan teret bener atu; aser shirnok soseta südaktsü parnok teret parnoki benden.

¹⁴Parnoki Saul aser pa chir Yonathan Zela nung Benjamin linük tebu Kis leper nung arem, aser chubai melaba ajak parnoki inyak, aser iba sülen Tsüngremi linük asoshi mepishiba anga.

Filistia Nunger Den Raraba

(1 Pu. 20.4-8)

¹⁵Filistia nungeri tanaben Israel den rara, aser Dawid pa tenzükertem den külemi lua Filistia nunger anema parnoki rara aser Dawid ania aküm.

¹⁶Ish-bibenob aso tulutem nungi jakzükba ka, shiba nü odangba merang seret semer tesadang liasü, aser shiba nok tasen ka sema liasü, pai Dawid tepsettsü bilem.

¹⁷Saka Zerua chir Abishai Dawid yaritsü aru, aser Filistia nungba den rara aser pa tepset. Idangji Dawider nisungtemi pa dang mepishi, “Nai Israel milen remsepdakja lir, na joko onok den tongbangi maotsü.”

¹⁸Iba sülenji ano Gob nung Filistia nunger den tanaben rara liasü, idangji Saf shiba aso tulutem nungi jakzükba liasü, paji Hushat nunger Sibekai tepset.

¹⁹Ano Gob nung Filistia nunger den tanaben rara liasü; aser Bethlehem nunger Yaareoregim jabaso Elhanani Git nunger Goliat tepset, pa nüdongji sütaker alem amai liasü.

²⁰Aser ano Gat nung tanaben rara liasü, yangji soja asoba nisung ka teka shia nung temeyong trokrok, aser temepu shia nung temesüla trokrok, ajak agi metsürpezü keta liasü, aser pa-a aso tulutem nungi jakzükba liasü.

²¹Kodang pai Israel anema ayongzük, Dawid tenu Shimei jabaso Yonathani pa tepset.

²²Par pezüji Gat nung aso tulu kin nungi jakzükba liasü, aser parnok Dawid aser pa tenzükertem ket nung lao.

2 Samuel 22

Dawid Takok Ken

(TKe. 18)

¹Kibubai Dawid pa tsükchirtem ket aser Saul ket nungi kümzük, pai Kibubadang iba ken ya aten,

²Kibuba kü lung kü mitsa, aser kü kümzükba lir.

³Kü Tsüngrem, kü lung, shiba dak ni jenoker, kü jong aser kü tekümtet, kü mitsa aser kü jenokdak. Kü kümtetdakba, nai ni tekangshi nungi kümzüker.

⁴Ni Kibuba dang aja, shiba tenüng asangtsü tetemsü lir. Aser ni tsükchirtem nungi kümzüka lir.

- ⁵Tasüba tzüsem agi ni meketbanga liasü, tesamatsü tzükeprak agi ni aoksadaksü.
- ⁶Sheol lisü agi ni naibanga liasü, tasüba sang agi noktanga liasü.
- ⁷Kü tejashi nung ni Kibuba dang aja; kü Tsüngrem dang ni aja. Pa tenla ki nung pai kü ola angashi, aser kü ayimtenba pa narongi aru.
- ⁸Idangji alima anakshi aser atenten, anüng tamentakdaktem arakzü aser anakshi, kechiaser pa rasa-a liasü.
- ⁹Pa teni nungi mokozü adok, aser pa tebang nungi temeyokba mi; pa nungi mijang twangwang jangrua adok.
- ¹⁰Pai anüng mokremdaksü, aser alu; pa tetsüng kübok ammag temelem liasü.
- ¹¹Pai cherub nung amen, aser yima ao; pa mopung tashikang manung angu.
- ¹²Pai pa meketa akhümbanga ammag tzütem adenshia, anüngtem mepet temelem yanglu.
- ¹³Pa madang sentsüprang agi Mijang janrudaksü.
- ¹⁴Kibubai anüng nungi tsüngmok amok, aser tematibai pa ola adok.
- ¹⁵Pai lijakjang yok, aser tsükchirtemji prokshidaktsü; tsüngi-tsüngpret agi parnok jenshidaksü.
- ¹⁶Idangji tzüyim bonglangtem ngua kümdaksü, alima tamentakdaktem moa kümdaksü, Kibubai parnok arürtsüba agi, pa teni tangu sashiba agi adokdaksü.
- ¹⁷Temalen nungi alua pai kü dak sot, tzü jenti nungi pai ni agitet;
- ¹⁸Kü tashi tait tsükchir nungi pai ni kümzük. Ni sempartem nungi kümzük; kechiyong parnok ni asoshi onsara tashi tulu liasü.
- ¹⁹Kü lendong anogo nung parnok kü madaki aru; saka Kibubai ni kümzüka liasü.

- ²⁰Tesademdak tesem kati ano pai ni anir adok: pai ni kümzük, kechiaser pai kü dak pela.
- ²¹Kü temeshiba yari Kibubai ni ajangzükdaksü: kü teka merükba yari pai kü nem meyipa agütsü.
- ²²Kechiyong ni Kibuba lenmang nung jaja, aser kü Tsüngrem nungi asükma pila-a mao.
- ²³Kechiyong pa ozüngtem ajak kü madang liasü: aser pa telatet ozüngtem nungi ni mepila.
- ²⁴Pa madang ni tai atongtsü makai liasü, aser ni tai nungi pila-a liasü.
- ²⁵Aji asünung Kibubai kü temeshiba yari; pa nükdang ni merükteta aliba yari meyipa agütsü.
- ²⁶Tamang kateter dang nai ne sasa tamang katetba, tai makaba nisung dang nai ne sasa tai maka sayutsü;
- ²⁷Temerüker dang nai ne sasa temerük sayutsü, aser tekirak pur dang nai ne sasa togima sayutsü.
- ²⁸Nai ajemalurtem kümzüksü; Saka asükümer ludaktsütsü, ne tenük parnok madak lir.
- ²⁹Kechiyong na kü milen lir, Oh Kibuba; aser Kibubai kü am Mang sangwadaktsütsü.
- ³⁰Hau, na ajanga ni temeranger telok akureptsütsü akok, aser kü Tsüngrem ajanga ni jara manung jokdanga akok.
- ³¹Tsüngrem asoshibo, pa lenmang tabensa; Kibuba oji tentangogo; pa dak temulung alemertem asoshi paji jong ka lir.
- ³²Kibuba dak alema Tsüngrem shiba lir? Aser asen Tsüngrem dak alema shiba lung lir?
- ³³Tsüngrem kü tashi tait mitsa lir: aser kü lenmang kümzüka yanglutsü.

- ³⁴ Pai kü tetsüing mesü tsüing mesüka kümdaktsü; aser temalen talang nung kümzüka yutsür.
- ³⁵ Rara asoshi pai kü teka sayuteter; anungji kü tepen agi yongmenyin lijak azüa arur.
- ³⁶ Ano nai ne tekümtet jong kü nem agütsüogo: aser ne teyari agi ni tulu kümdaktsü.
- ³⁷ Nai kü kübok kü jenjang sadema kümdaktsü, aji asü nung kü tsüing majudok.
- ³⁸ Ni kü tsüchirtem aria ao, aser parnok samatsü; aser parnok mesamatsü tashi ni tanaben memeyip.
- ³⁹ Parnok mesaktettsüsa ni parnok ajensatsü aser parnok laoa lir. Hau, parnok kü tsüing kübok laoa lir.
- ⁴⁰ Kechiyong tongbang asoshi nai kü dak tashi agi nangri kangtsü, nai kü tskchirtem kü tetsüing kübok yutsü.
- ⁴¹ Kü sempartem ni leptoktsütsü asoshi, nai ano kü tsükchirtem kü dangi parnok terongdong tendaktsü.
- ⁴² Parnoki reprang, saka kümzüksü shinga maliasü; parnoki Kibuba dang ayimten, saka parnok dang pai melangzü.
- ⁴³ Ni parnok ali auyi tila küma menüngsa, yimdong lishi ama ni parnok ajensatsü, aser prokshidaktsü.
- ⁴⁴ Nai ano kü nübur raratepba nungi ni kümzü; nai ni kintem tekolak asütsü yutsü; ni memetetba nüburtemi ni tenzüksü.
- ⁴⁵ Aenertemi parnok sasa kü dang hai-haura ka-a tashi angatsü, parnoki kü indang angashili-i, parnoki kü dang tashi angatsü.
- ⁴⁶ Bendangertem temulung azüla-a aotsü, aser parnok sasa atentena parnok mitsatem nungi adoktsü.
- ⁴⁷ Kibuba taküm lir; aser kü lung temoatsü sangma, aser kü tekümtet lung, kü Tsüingrem ulua kümdakjang:

⁴⁸Tsüngrem shibai ni asoshi mang yangtsür aser kü küboki nisungtem aitdaksür,

⁴⁹Shibai kü tsükchirtem nungi ni anitet; nai kü anemertem madak uludaksür, aser tesashi nisung nungi ni kümzüker.

⁵⁰ Anungji, Oh Kibuba, kin rongnung ni ne nem tenüngsang agütsütsü. Aser ne tenüng asoshi tenüngsang atentsü.

⁵¹Pa chuba nem takok tulu pai agütsütsü; aser pai mezüja shimtetba Dawid dang, aser pa metsü dang teti asoshi yimlibilem sayur.

2 Samuel 23

Dawid Tatebang O

¹Itemi Dawid tatebang otem lir. Yesse chir Dawidi ashir, shiba Tsüngremi ajungket, Yakob Tsüngremi mezüja shimtetba Israel tenüngsang ken tajung atensang.

²Kibuba tanelai ni ajanga jembir, aser pa o kü meli nung liasü,

³Israel Tsüngremi ashi, Israel Lungi kü den jembi; “Nisung madak ochi shia yimsüsürji Tsüngrem tsübuba nung yimsü asürji,

⁴anü adokdang ama, pa anepdang sangwa ama alitsü, mepet maliba anepdang anü sangwa yaloktsü ama, ali nungi ai adokdaksüba tzünglu mesüka alitsü.”

⁵Kechiyong Tsüngrem den kü ki yangji mali no? Kechiyong pai tatem maka tezüngzüktepba kü den yanglua lir, kechisarena nung tatongi shia aser kümzüka yanglu; kechiyong pai kü teyari aser kü tejangraba ajak matalokdaksütsü no?

⁶Kechiyong Tsüngrem metsübur nisung ajak endokadokba mesüka lir; kechiyong parnok teka agi amtsü makok;

⁷Saka parnok dak kongshiba nisung jagi pa sasa merang aser nüdong amer; aser parnok talidak khenyongi parnok mi agi rongtoker.

Dawider Nüngtugu Temerangertem

⁸Itemi Dawider nüngtugu temeranger tanishirtemji lir: Yosheb-basshebet Takemon nunger ashiba parnok asem rongnung ka tongtiba liasü; pai noklang ti anema pa nü mekang aser khenyongi tepset.

⁹Ano temeranger nisung asem rongnung pa den atongbaji Ahohi chir Dodo, par chir Eleazar liasü. Tongbang raratsü Filistia nunger adenshia alidang aser Israel nunger atsünga aodang pa aser Dawidi parnok anema noktang.

¹⁰Pa arameso aser pa teka ania maküm tashi, aser nok nung pa teka menaloka maküm tashi pai Filistia nunger lepzüka yok; aser iba anogo Kibubai takok tulu inyak; aser pa sülen nisung tetepsetertem nungi oset alatsü dang aru.

¹¹Pa den atongbaji Harar nunger Agee chir Shamma liasü. Filistia nungeri Lehi nung luli agi sünga aliba linük ka nung külemi sentep, aser Israel purtemji Filistia nunger nungi jena ao.

¹²Saka pai ali tiyong nungji noktak, aser aji noktang, aser Filistia nunger tepset; aser Kibubai takok tulu ngudaktsü.

¹³Alu arutsü mapang anasa tongtipur semer rongnungi asem Adullam lungpoki alu, kong Dawid liasü, idangji Filistia nunger telok ka Refaim lenten nung anena liasü.

¹⁴Idangji Dawid mitsa nung liasü; aser Filistia nunger temeranger telokji Bethlehem nung liasü.

¹⁵Dawidi menungraseta ashi, “Oh kari danga Bethlehem tzü süngkhüm anasa alibato kü nem agütsülasang.”

¹⁶Idangji temeranger nisung asem jagi Filistia nunger tanendak nempoka ao, aser süngkhüm anasa aliba Bethlehem tzüji tatet, aser aji Dawid dangi bener aru. Saka pai ibaji majem; pai Kibuba nem aji shiloktsü.

¹⁷Pai ashi, “Oh, Kibuba, ni ya meinyaktsüsa kü dang nungi talangka piladakjang. Nisung shirnoki pei taküm bendanga ao parnok zü ni jemdi ma?” Aji asünung iba nung jagi pai majem. Temeranger nisung asemjagi yamaji inyak.

- ¹⁸Zeruia chir Yoab tenu Abishai semer rongnungji tongtiba liasü. Aser pai pa nü noklang asem anema mekang aser parnokji tepset, aser asem dakji alema khonang ka bener aru.
- ¹⁹Semer rongnungji pa nüngtugutiba liasü, aser parnok tanishir aküm; saka pai asemjibo matong.
- ²⁰Yehoiada chir Benaia Kabzeel nungi, tasü tait nisung, mapa tulu inyaker ka liasü, pai Moab nung Ariel chirtem ana tepset. Pai ano alu aser rürjeb tsüka lia molusongzü ka ongken ka nung tepset.
- ²¹Aser pai Ijip nunger aso tajung ka tepset. Ijip nungbaji pa ket nung nü ka liasü, saka Benaia ajok ka amer alu, aser Ijip nungba ket nungi nüji rakzük, aser pai pei nü agi tsüngset.
- ²²Itemji Yehoiada chir Benaiai inyak, aser temeranger asem dakji alema khonang bener aru.
- ²³Semer dang nungi pa nüngtuguba liasü, saka pai asemjibo matong. Aser Dawidi paji pa tanüker kümdaktsü.
- ²⁴Temeranger semerji itemi liasü: Yoab tenu Asahel, Bethlehem nungi Dodo chir Elhanan;
- ²⁵Harod nungi Shamma, Harod nungi Elika;
- ²⁶Palti nunger Helez, Tekoa nungi Ikkesh chir Ira;
- ²⁷Anathot nungi Abiezer, Hushat nunger Mebunnai;
- ²⁸Ahoshi nunger Zalmon;
- ²⁹Netofa nungi Banana chir Heleb, Benjamin nunger Gibeal nungi Ribai chir Ittai;
- ³⁰Pirathon nungi Benaia, Gaash ayong nungi Hiddai;
- ³¹Arbathi nunger Abialbon, Bahurim nungi Azmavet;
- ³²Shaalban nungi Eliahba, Yashem, Yonathan chirtem,
- ³³Harar nunger Shamma, Harar nunger Sharar chir Ahiam;

³⁴Maaka nungi Ahasbai chir Elifelet, Gilo nungi Ahithofel chir Eliam;

³⁵Karmel nungi Herzro, Arbi nunger Paarai;

³⁶Zoba nungi Nathan chir Igal, Gad nunger Bani;

³⁷Ammon nunger Zelek, Zerua chir Yoab nok o nü abensang Beeroth nung Naharai;

³⁸Ithri nunger Ira, Ithri nunger Gareb;

³⁹Het nunger Uria: ajak agi semer tenet.

2 Samuel 24

Dawidi Nütsüng Yongsük Züngdangba

(1 Pu. 21.1-27)

¹Ano Israel anema Kibuba ain adoka pai parnok anema Dawid ajungmesoa ashi, “Oang, Israel aser Yihuda züngdangang.”

²Anungji chubai Yoab aser pa den alir temeranger telok tanishirtem dang ashi, “Israel kidong ajak sema, Dan nungi Beersheba tashi oang, aser ni nisung yongzük metettsü asoshi züngdangang.”

³Saka Yoabi chuba dang ashi, “Tang Kibuba ne Tsüngremi nisungtem züindakjangma, parnok kwika südir saka, noklang bena, aser kü kibur chuba tenük agi aji ngudakjangma; saka kechiba kü kibur chubai iba mapa inyakner?”

⁴Saka Yoab aser temeranger telok tanishirtemi chuba ozüngji angatsüsa aküm. Anungji Yoab aser temeranger telok tanishirtemi chuba tsüngdang nungi Israel nütsüng züngdangtsü ao.

⁵Parnoki Yordan ajanga Aroer nungi tenzük, aser lenten nung aliba nungi, Gad tsütsü aser Yazer leni ao.

⁶Parnoki Gileadi aru, aser yang nungjagi Het nunger lima Kadesi aru; aser parnok Dani aru, aser Dan nungi parnoki meketa Sidoni ao.

⁷Iba sülen Tur mitsa aser Hiv aser Kanan nunger yimtitemi aru; aser tesüba Beersheba nung Yihuda nung Negebi tugu.

⁸Yamaji linük ajak sema parnok ao, ita tuku aser anogo metsü nungang parnok Yirusalemi aru.

⁹Yoabi chuba nem nütsüng yongsük osang agütsü: Israel nung nok amer tasü tait meyi noklang ti liasü, aser Yihuda nungi meyi noklang pungu liasü.

¹⁰Saka Dawidi nisungtemji züingdang külen pa mulungjangi pa dak atsüng. Aser Dawidi Kibuba dang ashi, “Ni kechi inyak iba nung ni temenen tulu menaogo; saka tang, Oh Kibuba, ni ne dang mepishir, ne tenzüker tai temenen bener oadokangma, kechiaser ni kanga tamashi inyakogo.”

¹¹Kodang Dawid anepdang shishi, Kibuba O Dawider ainkar Gad dangi arua ashi,

¹²“Oang aser Dawid dang shiang, Yamai Kibubai ashir, Ni ne nem mapa asem agütsür; item rongnungi ka shimtetang, angji ni ne dang aji inyaktsü.”

¹³Anungji Gad Dawid dangi aru aser pa dang metetdakja ashi, “Ne linük nung ayawara küm asem ne dangi arudaktsütsü asü? Mesüra na ne tsükchirtemi arishidang ita asem jena aotsü? Mesüra ne linük nung anogo asem tashitak wara adokdaktsütsü? Tang nai shisadangang aser ni yoksang dangi kechi telangzüba agütsütsü bilemdangang.”

¹⁴Dawidi Gad dang ashi, “Ni timtem tulu nung lir, tang asenoki Kibuba ket nung tsükdi; kechiyong pa yimlibilem tulu lir; saka ni nisung ket nung tetsükdaktsü.”

¹⁵Anungji anepdang nungi mapang tatakzük tashiji Kibubai tashitak wara yok, aser yangji Dan nungi Beersheba tonga nisung meyi neter asü.

¹⁶Kodang tenyari Yirusalem tsütsü samatsütsü pa teka songtok, Kibubai tamajung nungi pa mulung atsüshi, aser nisung rongnung tesamatsüba tenyar dangji ashi, “Ojang sang; tangbo ne teka sotadokang.” Aser Kibuba tenyarji Yebus nunger Arauna motsüingnem anasa liasü.

¹⁷Idangji Dawidi Kibuba dang, pai nisungtem samatsüba tenyarji angudang jemi, “Angang, ni temenen benshiogo, ni mejungi inyakogo; saka item

santemi kechi inyak? Yimbilema ne teka ni anema aser ozü kibong anema sangma.”

¹⁸Paniüji Gad Dawid dangi arua pa dang ashi, “Tuang, Yebus nunger Aruana motsüngnem manung Kibuba asoshi tekülemdak ka yangluang.”

¹⁹Gadi ashiba ama Dawidia Kibubai melaba ama atu.

²⁰Aser Araunai repranga yok, aser chuba aser pa tenzükertem pa tsütsüi aruya angu: aser Arauna tugua pai chuba madang pa tejak alilen shia apudak.

²¹Aser Araunai ashi, “Kü kibur chuba kechi atema aru” Aser Dawidi langzü, “Kibuba dang tenladak ka yanglutsü atema na nungi motsüngnem alitsü, angji nisungtem nungi temerenshiji anenadoktsü.”

²²Araunai Dawid dang ashi, “Kü kibur chubai pa tsüngdang kechi ajung aji agiang aser tenla-ang: tarongba tenla asoshi nashi, aser tsük netzükba oset aser süng asoshi süngratem yangi lir:

²³ya ajak, Oh chuba, Araunai chuba nem agütsür.” Aser Araunai chuba dang ashi, “Kibuba ne Tsüngremi na agizükangma.”

²⁴Saka chubai Arauna dang langzü, “Masü, saka ni aji na nungi jenjang ka agi alitsü: ni angati anguba agi kü Kibuba kü Tsüngrem nem tarongba tenla magütsütsü.” Anungji Dawidi motsüngnem aser nashitemji taribi shekel tenem agi ali.

²⁵Yangji Dawidi Kibuba nem tenladak ka yanglu, aser tarongba tenla aser yimjung tenlatem agütsü. Anungji linük asoshi temepishiba Kibubai langzü aser Israel nungi temerenshiji pila.

1 Chubatem

1 Chubatem 1

Dawid Chuba Taküm Tatemlen

¹Tang Dawid chuba tambur, aser arishi küm nung tain liasü; aser parnoki pa nem sü abentsü, saka pai talem mangu.

²Anungji par kilirtemi pa dang ashi, “Kü Kibuba chuba asoshi tasüngtet aiür ka bushidakjang aser la chuba tsüngdang noktadakang aser pa anebaludakang; kü Kibuba chubai talem ngutettsüsa ne tekü nung la mangalokdakang.”

³Anungji parnoki aiür tobur tajung ka Israel temeket ajak nung bushi, aser parnoki Shunam-tsür Abishag ngua la chuba dangi anir aru.

⁴Aser aiürlaji tobur kanga tajung liasü; aser lai chuba yaria mesü, saka chubai la memetet.

Adonijai Chuba Menden Agi Raktepa

⁵Tang Haggit chir Adonijai pei sasa ulua ashi, “Ni chuba asütsü,” aser pai kor talungtsütem, kor temeranger aser nisung tenem pa jakdang asemstsü renem.

⁶Tebui kecha südanga, “nai kechiba yamai inyak?” ta shia pa mejashidaktsü, aser pa aso-ajen kanga tajung liasü, shiba Absalom sülen aso.

⁷Aser pai Zuria chir Yoab aser putir Abiathar den sensak sema parnoki Adonija sülen anitaka pa yari.

⁸Saka putir Zadok, Yehoiada chir Benaia, ainkar Nathan, Shimei, Rei aser tamarenertem shir Dawid den liasü, parnokji Adonija den maliasü.

⁹Adonijai san, nashi aser tejbketba shirurutem Zohelth lung, tzüpokdak lenmang anasa tetepsetba tenla agütsü. Pai pa adianutem ajak, chuba chirtem, Yihuda nüburtem aser chuba kilirtem ajak chiyungdaki jaok.

¹⁰Saka ainkar Nathan, Benaia aser tamarenertem aser pei adianu Solomonbo maja.

Nathan o Bathsheba na Tasa

11 Idangji Solomon tetsü Bathsheba dang Nathani asüngdang, “Haggit chir Adonija pa sasa chuba akümba indang nai mangashi na? Ano Dawid chubai iba indang kecha memetet!

12Anungji tang ni na aser ne jabaso Solomon taküm kümzüktsü asoshi tasa kar sayudi,

13Oang aser Dawid chuba dang shiang, ‘Kü kibur chuba, kü chir Solomon kü melen chubatsü ta nai kü dang azüngashia meshika ma? Ajangla kechiba Adonijai chubar?

14Ano Nathani ashi, Na pa den jembia alidangjisa nia ajagi arutsü aser nai ashibaji akangshidaktsütsü.’

15Anungji Bathsheba chuba dangi oa kidangi ai. Pa kanga tambur aser Shunamtsür Abishagi pa anebalua liasü.

16Bathshebai apudaka chuba dang akhümtsübu sayu, aser chubai asüngdang, “Nai kechi aginür?”

17Lai pa dang ashi, “Kü Kibuba, nai Kibuba ne Tsüngrem agi azüngashia ne kilitsür dang ashi, Shitak kü sülen ne chir Solomoni chubatsü, aser pa kü chuba menden nung amentsü.

18Tang ajiang, Adonijai yimsü asür, aser na kü Kibuba chubai aji memetet;

19aser pai nashi aser tejbeketba shiruru aser san teperi tepseta chuba chir ajak, aser putir Abiathar aser temeranger tanishiba Yoab pai aja, saka pai ne tenzüker Solomonbo maja.

20Tang kü Kibuba chuba, Israel chirtemi kü Kibuba chuba sülen shiba chuba menden nung amentsü aji parnok dang shidaktsütsü ne dak repranga lir.

21Mesüra ya ataloktsü, kodang kü Kibuba chuba pei tetsü-teboutem den mejangdir, oda ni aser kü chir Solomon tamajung purtem rongnung züngsemtsü.”

22Ajiang, kodang lai maneni chuba den jembia alidang, ainkar Nathan ait.

²³Aser parnoki chuba dang, Ainkar Nathan arua lir ta ashi. Kodang pa chuba dangi aru, pa tejak alilen mechioker pai chuba tsüngdang apudak.

²⁴Nathani ashi, “Oh chuba, kü Kibuba, Adonijai kü sülen chubatsü aser pa kü chuba menden nung amentsü ta nai ashi no?”

²⁵Kechiyong pa tanü luogo aser nashi aser tejbketba shiruru aser san teperi pai tepseta chubar chirtem, temeranger tanishirtem aser putir Abiathar pai aja; aser ajiang, parnoki pa tsüngdang chia jema ashir, Adonija chuba arishia liang.”

²⁶Saka oda ne tenzüker, ne putir Zadok, aser Yehoiada chir Benaia aser ne jabaso Solomon pai maja.

²⁷Ibai kü Kibuba chubai inyak asü, aser nai ne tenzükertem dang kü Kibuba chuba menden nungji pa sülen shiba amentsü ibaji memettdaktsü asü?

Dawid Melena Solomon Chuba Shimba

²⁸Idangji Dawid chubai langzua ashi, “Kü dangi Bathsheba jaang” aser la chuba alidaki arua pa tsüngdang noktak.

²⁹Chubai azüngashia ashi, Lendong ajak nungi kü tanela kümzükba Kibuba ali tashi,

³⁰“atangji Kibuba Israel Tsüngrem agi ni ne dang azüngashiba ama, kü sülen atangji ne chir Solomoni chubatsü aser ni melena pa kü chuba menden nung amentsü; atangji tanü ashiba ama ni inyaktsü.”

³¹Idangji Bathshebai pei tejak alilen mechioka apudak aser chuba dang akhümstsübu sayua ashi, “Kü Kibuba chuba Dawid tatem makai liang.”

³²Dawid chubai ashi, “Putir Zadok, ainkar Nathan aser Yehoiada chir Benaia kü dangi jaang.” Aser parnok chuba tsüngdangi aru.

³³Chubai parnok dang ashi, “Nenok den nenok Kibuba tenzükertem aniang aser kü chir Solomon kü gado nung mendakjang aser pa Gihoni anir luang.

³⁴Putir Zadok aser ainkar Nathani Israel madak chuba asütsü pa totzü mezüja shimtetang aser nenoki jangzü apua Solomon chuba talangka liang ta shiang.

³⁵Idangji nenok pa sülen atutsü, aser pa arua kü chuba menden nung amentsü; kechiyong pai ni melena chubatsü aser pa Israel aser Yihuda madak tanishir asütsü shimtet.”

³⁶Yehoiada chir Benaiai chuba dang langzua yamai ashi, “Amen, Kibuba kü kibur chuba Tsüngremi yamaji shidakjang.

³⁷Koda kü kibur chuba den Kibubaliasü, aji oda pa Solomon den liang aser kü kibur Dawid chuba menden dang nungi pa chuba menden tuluba süjang.”

³⁸Anungji putir Zadok, ainkar Nathan aser Yehoiada chir Benaia, Kheret aser Pelet nunger alua Dawid chuba meyong gado nung Solomon mendaktsür Gihoni pa anir aru.

³⁹Aser putir Zadoki süki nungi totzü pungdang agitet aser Solomon dak mezütsü aser parnoki jangzü apua nisungtemi ashi, “Solomon chuba talangka liang!”

⁴⁰Aser nisung ajak pa sülen atua jemji apua tepela tulu agi pelatep, anungji parnok ola agi ali atenten.

Adonija daki Tetsübu Aitba

⁴¹Adonija aser pa den alirtem chia ajemba tema arudang parnoki aji angashi. Kodang Yoabi jangzü ola angashi, pai ashi, “Kechisünung iba nanüing tulu ya yimti nung adoker?”

⁴²Pai tejembidak nung, ajiang, putir Abiathar chir Yonathan aru, aser Adonijai ashi, “Ajiang, kechiyong na tetemsü nisung aser osang tajung abensang.”

⁴³Yonathani Adonija dang ashi, “Atangji asen kibur Dawid chubai Solomon chuba kümdaktsüogo.

⁴⁴Chubai putir Zadok, ainkar Nathan, Yehoiada chir Benaia, Kheret aser Pelet nunger pa den yok, aser parnoki chuba gado nung pa mendaktsü.

⁴⁵Putir Zadok aser ainkar Nathani pa Gihon nung chuba asütsü totzü mezüja shimtet, aser parnok iba nungjagi pelashishia atu, anungji yimti nung tanaben ola adoker. Nenoki angashiba olaji iba nanüing olaji lir.

⁴⁶Solomon chuba menden nung menogo.

⁴⁷Aser talisa chuba tenzükertemi asen kibur Dawid moatsütsü arua ashi, Ne Tsüngremi Solomon ne tenüng dang nungi tajungba kümdakjang, aser ne chuba menden dang nungi pa chuba menden tuluba kümdakjang. Aser chubai pei sasa yipten manung apudak.

⁴⁸Chubaia yamai ashi, Kü tenük agia nguteta tanü kü chuba menden nung amentsü shibai agütsü, iba Israel Tsüngrem Kibuba temoatsüba.”

⁴⁹Adonija tembar ajaki tsübu arameso aser nisung shia pei lenmangi ao.

⁵⁰Aser Adonijai Solomon tsübu aser pai aramesoa noktaker oa tenladak tezü nung amet.

⁵¹Solomon dang ashi, “Ajiang, Solomon chuba Adonijai tsübur; kechiaser ajiang, pai tenladak tezü nung amer ashir, Solomoni nok agi pei lar melepssettsü ta kü dang tamasa azüngashiang.”

⁵²Solomoni ashi, “Pai pei sasa nisung tetemjen ka ta sayutetra, pa tekolak nungi ku jang kata ali nung metsüktsü; saka pa dak tamajungba ngura, pa asütsü.”

⁵³Anungji Solomon chubai yok aser parnoki pa tenladak nungi anir alu. Aser pa arua Solomon chuba dang akhümtsübu sayu, aser Solomoni pa dang ashi, “Ne kidangi oang.”

1 Chubatem 2

Dawidi Solomon Dang Tsüngi o Ashiba

¹Tang Dawid asütsü anogo tonga aru nung pai pei jabaso Solomon dang ashi,

²“Ni alima ajak yimya lenmangi odagi, anungji na tashi itang, aser ne sasa nisung ka ta sayuang.

³Kibuba ne Tsüngrem ne den yuang, pa lenmang nung jajaang aser pa tzüzüng ozüng, pa ozüng, pa telatet ozüng aser pa kuli, Mosa ozüng nung züluba amato nai kechisa inyaker, aser ne sasa nai kolenisa odir idakji renloktsü nai yuang.

⁴Kü indang jembiba Kibubai pa o atalokdaksütsü, ne chirtemi pei mulungsentsü ajak agi aser pei tanela ajak agi ochiba nung kü jakdang jajatsü, parnok mapa nung temulung agütsüra, Israel chuba menden nung nisung ka mendaksütsü na tamakok maludaksütsü ta Kibubai ashir.”

⁵ “Zeruia chir Yoabi kü dang kechi inyak ajia tali nai metet, Israel temeranger tanishir telok ana dang pai kechi inyak aser Yether chir Amasa shiba pai tepset, aser yimjung mapang nung rara-a azü tokshi, aser pa teperem nung naia aliba nangri nung, aser tsüngsem nung iba raraba azü enlok.

⁶Anungji ne shisatsü tangatetba ama inyakang, saka pa ku temesüngji tesünep nung leperi teyuok.

⁷Saka Gilead nunger Barzillai chirtem dang temeim sayuang, aser ne langbang nung chiyungba pur parnok südakjang, kechiyong ni ne adianu Absalom nungi ajen dang parnok kü dangi aru.”

⁸ Ano ajiang, Gera chir Shimei, Bahurim nungi Benjamin nunger shibai ni Mahanaimi aoba anogo nung kü dang atakatem, parnok ne den lir, saka pa kü den Yordan nung ajuruteptsü alu, aser ni Kibuba agi azüngashia ashi, “Ni na nok agi mesüdaktsütsü.

⁹Tang aji asü nung pa tai maka tabo tezüngshi, kechiyong na shisa taka nisung; aser nai pa dang kechi inyaksü aji metettsü, aser nai pa ku temesüngji azü den leperi abentsü.”

Dawid Asüba

¹⁰Tang Dawid pei tebutem den mejang aser Dawid yimti nung arem.

¹¹Dawidi Israel madak chubabaji küm lir liasü. Hebron nung pai küm tenet chuba, aser Yirusalem nung pai küm semer-asep chuba.

¹² Aser tebu Dawid menden nung Solomon amen aser pa yimli kanga ulua yanglu.

Adonija Asüba

¹³Idangji Haggith chir Adonija Solomon tetsü Bathsheba dangi aru. Aser lai asüngdang, “Na yimjung nung arur asü?” Pai langzü, “Yimjung nung.”

- ¹⁴Ano pai ashi, “Ne dang ni ashitsü langka lir.” Lai langzü, “Shiang.”
- ¹⁵Pai ashi, “Yimliji kü meyong ta nai metet aser kü nem chubadaktsütsü Israel chir ajaki kü dak repranger, saka yimliji meyipogo aser künu meyong kümogo; kechiyong ibaji Kibuba nungi pa meyong liasü.
- ¹⁶Tang ni ne dang langka mepishir, Kü dang ma ta teshi,” aser lai pa dang ashi, ‘Shiang.’
- ¹⁷ Pai ashi, ‘Shunam tsür Abishagji kü kinungtsü asütsü agüjang ta nai Solomon dang ashitsü ni mepishir.’
- ¹⁸Bathshebai langzü, ‘Hau, ni na asoshi chuba den jembitsüdi.’
- ¹⁹Anungji Bathshebai Adonija asoshi Solomon den jembitsü ao. Aser chubai aramesoa la den ajuruteptsü noktak aser pa sasa la tsüngdang apudak aser pei chuba menden nung amen, aser pai tetsü amentsü asoshi menden ka agütsü aser lai pa tajichi len amen.
- ²⁰Idangji lai ashi, “Ni ne dang langka mepishinür, kü dang ma ta teshi.” Chubai la dang ashi, “Oja, asüngdangang, ni ne dang ma ta mashitsü.”
- ²¹Lai ashi, “Shunamtsür Abishagji nedi Adonija kinungtsü asütsü agüjang.”
- ²²Solomon chubai langzüa tetsü dang ashi, “Adonija asoshi Shunamtsür Abishag kechiba nai asüngdangang? Pa asoshi yimlijia asüngdangang, kechiyong pa küdi, pa asoshi aser putir Abiathar asoshi, aser Zerua chir Yoab asoshia asüngdangang.”
- ²³Anungji Solomon chubai Kibuba agi azüngashia ashi, “Item tasüngdangba agi Adonija taküm magira Tsüngremi iba dang tali kü dang inyakang!
- ²⁴Anungji tang Kibuba shibai ni noktadaktsü, aser kübu Dawid chuba menden nung ni mendaktsü aser shibai pei nangzükba ama kibong yanglutsü, pa ali tashi tanüsa Adonija südaktsütsü.”
- ²⁵Anungji Solomon chubai Yehoiada chir Benaia nem ozüng agütsü, aser pai Adonija dak lepoktsü aser pa asü.

Abiathar Merenshiba Aser Yoab Asüba

²⁶ Putir Abiathar dang chubai ashi, “Na ner lu Anathoti jenang, kechiyong na asütsü tetemsü, saka ni na tangbo mesüdaktsütsü, kechiyong kübu Dawid jakdang Kibuba Tsüngrem temeshi süngden nai apu aser kübu timtemba ajak nung na-a timtema liasü.”

²⁷ Anungji Shilo nung Eli kibong asoshi kechi jembu, Kibuba o ataloktsü asoshi Kibuba putir nungi Solomoni pa aridok.

²⁸ Iba osangji Yoab dangi aru, kechiyong Yoabi Absalom tsütsü memeyipaka, pai Adonija tsütsü meyip. Aser Yoabi Kibuba süki nung jenok, aser tenladak tezü nung amet.

²⁹ Yoabi Kibuba süki nung jenokogo aser ajiang, pa tenladak sabang nung lir ta Solomon chuba dang ashi. Idangji Solomoni Yehoiada chir Benaia yoka ashi, “Oang aser pa tepsetang.”

³⁰ Benaia Kibuba süki-i arua pa dang ashi, “Chubai yamai ashir, ‘Arung’ saka pai langzü, ‘Masü, ni yangi asütsü.’ ‘Benaiai tanaben chuba dangi osang bener arua Yoabi yamaji ashir aser pai kü dang yamaji langzü ta ashi.’

³¹ Chubai pa dang ashi, “Pai ashiba ama inyakang, aser kübu ki nungi aser ni nungi kecha kuli makai Yoabi pi zü tokshiba, tai bener aotsü asoshi pa tepsetang aser remang.

³² Kibubai pa züji pa tekolak manung yutsütsü, kechiaser pai pa dang nungi tajungba aser temeshiba nisung ana pei nok agi tepset. Aser kübu Dawidi memeteti pai Ner chir Abner, Israel temeranger telok arkotong, aser Yether chir Amasa, Yihuda temeranger telok arkotong tepset.

³³ Anungji parnok zü Yoab kolak nung alitsü aser pa semchisemnur kolak nung teti alitsü saka Dawid aser pa semchisemnur dang aser pa kidong aser pa chuba menden nung Kibuba nungi teti tatem makai yimjung alitsü.”

³⁴ Anungji Yehoiada chir Benaia atu aser pa dak pungloka pa tepset aser arem nung pei kidang paji arem.

³⁵Chubai Yehoiada chir Benaia temeranger telok pa melena arkotong kümduksü. Aser chubai putir Abiathar melena putir Zadok pa menden nung menduksü.

Shimei Asüba

³⁶Chubai Shimei tajai yoka pa dang ashi, “Nai Yirusalem nung na asoshi ki ka yangluang aser nai iba nungjagi tuo.

³⁷Kechiyong koba anogo nung nai Kidron ayong ajanga odir, nai ya jungjunga metetang, na shitak asütsü aser ne züji ne kolak manung alitsü.”

³⁸Shimei chuba dang langzü, “Chubai Ashibaji junger; kü Kibuba chubai ashiba ama, ne tenzükeri benshitsü.” Aser anogo aika Shimei-i Yirusalem nung liasü.

³⁹Saka küm asem tema arudang, Gath chuba, Maaka chir Akhish dangi Shimei-er alar ana jena ao. Aser parnoki Shimei dang ashi, ‘Ajiang, ne tenzükertem Gath nung lir.’

⁴⁰Shimei aramesoa pa gado renemer Akhish dangi pei tenzüker bushitsü Gathi oa pai alartem Gath nungi anir aru.

⁴¹Shimei Yirusalem nungi Gathi or tanaben meyipa aruogo ta Solomon dang ashi.

⁴²Chubai nisung yoka Shimei jar ashi, “Kibuba agi ni ne dang azüngashidakja aser na nungtema meshika ma, koba anogo nung nai Yirusalem nungi odir aser senzüdir na shitak asütsü ta meshika ma?” Aser nai kü dang ashi, “Ni angashiba oji kanga junger, ni angatsü.”

⁴³Süra kechiba naiKibuba madang azüngashiba aser ne dang melaba o shitak mayu?

⁴⁴Chubai ano Shimei dang ashi, “Nai kübu Dawid tsüngdang inyakba, ne mulungjang nung miima yua aliba tamajung ajak ni metet, anungji chubai ne temenen mapatemji ne kolak nungsa enloktsütsü.”

⁴⁵Saka Solomon chuba moatsütsü, aser Dawid chuba menden Kibuba tsüngdang teti tatem makai tashi ita alitsü.

⁴⁶Anungji chubai Yehoiada chir Benaia dang ozüng agüja pai oa pa dak lepoktsü aser pa asü. Aser Solomon teka nung yimliji tashi ita yanglu.

1 Chubatem 3

Solomoni Shisatsü Meshiba

(2 Pu. 1.3-12)

¹Solomoni Ijip chuba Farao den temba ayim, aser pa jala agi, aser chuba ki, Kibuba ki aser Yirusalem jara meketa Dawid yimtiji merenem tashi pai la anir arua ali.

²Iba mapang tashi nungji Kibuba tenüng nung ki yanglua maliasü, anungji nüburtemi tenem aser tesem balala nung tetepsetba tenla agütsüya liasü.

³Solomoni Kibuba meim aser pa tebu Dawidi lateta yutsüba ozüng nung jaja, aji saka paia tesem balala nung tarongba tenlatem tepseta tenla.

⁴Chubai külemtsü asoshi Gibeoni ao, kechiyong ibaji tenem talang liasü, aser iba tenla dakji Solomoni tarongba tenla meyirijang ben tashi tenlar liasü.

⁵Gibeon nung aonung pungmang ka nung Solomon dangi Kibuba adoka ashi, “Ni ne nem kechi agütsütsü aji meshiang.”

⁶Solomoni ashi, “Dawidi ne jakdang ochiba aser temeshiba nung, aser ne den temulungsentsü temerük agi jajaba yari, nai ne tenzüker Dawid, kübu dang temeim tulu sayu, aser tanü anogo ama, nai pa nem jabaso ka pa chuba menden nung amentsü agütsü.

⁷Tang Oh Kibuba kü Tsüngrem, kübu Dawid melena nai ne tenzüker chuba kümdaktsü; ni tanur ka dang asünung, koda oli aruli ta senzütsü ni memetet.

⁸Aser nai shimtetba kin tulu koba nisung jenti asüba yong züngdangtsü makok, parnok rongnung ne tenzüker lir.

⁹Anungji ne nübur telok tulu o bendangdang tajung-tamajung metettsü asoshi tangatetba mulungsentsü ne tenzüker nem kua, kechiyong ne nübur telok tulu ya shibai o bendangtsü akoktsü?”

¹⁰Solomoni iba asüngdangba nung Kibuba temulung achi.

¹¹Tsüngremi pa dang ashi, “Kechiaser nai ya-ang asüngdang aser nai ne arishi talang asoshi mesüra na takar asütsü asoshi mesüra ne tsükchir taküm asoshi masüngdang, saka nai ochi obendangba angatettsüang asüngdang;

¹²ajiang, ne o ama ni inyakogo, oda ne jakdang na mesüka tangar shinga malitsü mesüra ne sülen na ama shinga madoktsü asoshi, ajiang, ni ne nem shisatsü aser tangatettsü mulungsentsü agütsüogo.

¹³Nai koba masüngdang ajia ne nem agütsüogo, oda chuba rongnung ne mapang nung na mesüka shinga malitsü asoshi ni rongsen aser tenüngsang ne nem agütsüogo.

¹⁴Aser nai nebu Dawidi jajaba ama kü telatet ozüing aser kü temelaba amshia jajara, idangji ni ne arishi talang kümdaktsütsü.”

¹⁵Aser Solomon sak, aser ajiang, ibai pungmang ka liasü, aser pai Yirusalemi arua Kibuba temeshi süngden tsüngdang noktak aser tarongba tenla aser yimjung tenla agüja pa kilirtem asoshi benjong tulu ka yanglu.

Solomoni O Tasak Ka Bendangba

¹⁶Idangji nüktapangtatsür ana arua chuba tsüngdang noktak.

¹⁷Tetsür kati ashi, “Oh kü Kibuba, iba tetsür aser ni ki ka nung külemi alir, aser lai ngua ni tanur ka aso.

¹⁸Aser ya adok, ni tanur ka sor anogo asem lir, iba tetsüria tanur ka aso, aser onok külemi liasü, aser iba kidang küna dak alema tangar shinga maliasü.

¹⁹Iba tetsüri asoba tanurji aonung lai nenset.

²⁰La ayatrem nung sak, aser ni mejanga lia lai ni nungi ozü chir tanur mangji bener oa pei teku manung yur, lar chir tasübaji kü teku manung yutsü.

²¹Kodang kü chir nem mama yongdaktsütsü ni sak, ajiang, tanurji tasü liasü, saka kodang ni anepdang iba indang bilem, ajiang, kü den aliba tanurji kü chir masü.”

²²Tangar tetsür jagi ashi, “Masü, taküm alibaji kü chir aser tasübaji ne chir.” Aser laia ashi, “Masü, tasübaji ne chir aser taküm alibaji kü chir;” yamaji chuba tsüngdang parnoki jembi.

²³Idangji chubai ashi, “Katia ashir, Taküm alibaji kü chir, aser tasübaji ne chir; ano katia ashir, Masü, saka tasübaji ne chir, aser taküm alibaji kü chir.”

²⁴Chubai ashi, “Kü nem nok ka kua.” Aser parnoki chuba tsüngdangi nok ka bener aru.

²⁵Aser chubai ashi, “Taküm aliba tanurji ana küma lepdanger, tesadang ka ka nem, aser tesadang ka la nem ta agüjang.”

²⁶Idangji tetsürla shiba taküm aliba tanur tetsü liasü, lai chuba dang ashi, kechiyong lai tanur asoshi pei shi agi shia bilema lai ayimten, “Oh kü kibuba, taküm aliba tanurji la nem agüjang, kodakang aji melepsetka.” Saka tangar tetsürjagi ashi, “Iba tanurji la indanga masütsü mesüra kü indanga masütsü, ibaji lepdangang.”

²⁷Idangji chubai langzüa ashi, “Taküm aliba tanurji la nem agüjang, tanurji tetepset ta ashilaji tanur tetsüji lir.”

²⁸Israel nunger ajaki chubai obendangbaji angashia parnoki süngmang, kechiaser obendangtsü, Tsüngrem shisatsü pa dak lir ta parnoki angu.

1 Chubatem 4

Solomon Yimli Nung Tongti Nisungtem

¹Solomon chubai Israel ajak madak yimsü asü,

²aser itemi pa tongtipurtemji liasü: Zadok chir Azaria putir;

³Shisha chirtem, Elihoref aser Ahija tezülurtem; Ahilud chir Yehoshafat tezüluba bendanga ayusang;

⁴Yehoiada chir Benaia temerangertem arkotong; Zadok aser Abiathar putirtem liasü;

⁵Nathan chir Azaria linük yimsüsürtem madak ktdangbuba; Nathan chir Zabud putir: aser chuba tembar;

⁶Ahishar chuba ki madak tanishir, Abda chir Adoniram: mapa inyakertem rongnung tanishir.

⁷Solomoni ano Israel ajak nung chiyungtsü madak, aser chuba kidang ketdangsür terana ayu. Parnok nisung shiai ita ka ka atema chiyungtsü anebaludaktsü.

⁸Parnok tenüing yamai liasü: Efraim tenem linük nung Ben-hur;

⁹Makaz, Shaalbim, Beth-shemes, Elon aser Beth-Hanan, Ben-Deku;

¹⁰Arubboth nung Ben-hesed jabaso, pa linükji Sokoth nungi Hefer arrtsü tashi.

¹¹Dor linük ajonga nung Ben-abinadod jabaso, Solomoner jala Tafat pa kinungtsü liasü,

¹²Taanak aser Megiddo, Zarethan anasa aliba Beth-shean ajak Yezreel kübok Beth-shean nungi Abel-mehola aser Yokmeam tashi nung Ahilud chir Baana liasü;

¹³Ramoth-Gilead nung Bengeber (pa den Yiar yimtem Manase chir Gilead nung aliba ano Argob linük koba Bashan nung lir, iba jara aser yongmenyin tasüandangtsüba yokba yimti tulu roker);

¹⁴Mahanaim linük nung Iddo chir Ahinabad;

¹⁵Naftali linük nung Ahimaz, pai Solomon jala Basemat agi;

¹⁶Asher aser Aloth nung Hushai chir Baaona;

¹⁷Issakar linük nung Parua chir Yihoshafat;

¹⁸Benjamin linük nung Ela chir Shimei;

¹⁹Gilead nung Amor chuba linük Sihon (aser Bashan chuba Og nung Uri chir Geber). Item madak paji dang yimsüsür liasü.

Solomon Yimsüsüba Mapang Yimjiyimjung

²⁰Yihuda aser Israel nüburtemji tzüyimkhüm lisem ama mezüngdangtetsüsa liasü, parnokji chia-jema aser pelatepa liasü.

²¹ Solomoni Filistia lima Eufrata ayong nungi Ijip arrtsü tashi yimli ajak madak yimsü asü. Parnoki pa nem sempettem agütsü aser Solomon taküm piyong pa tenzük.

²² Anogo ka asoshi Solomoner chiyungtsü renembaji: amzü tajung tatakzük semer jang tatakzük roker,

²³ nashi tejbket ter, chiyima senzüba nashi metsü, san noklang ka, shitsü, mesü, shio aser an teshimtet, itemji liasü.

²⁴ Solomoni Eufrata ayong anüolen nungi Tifsa aser Gaza yimti anüolen tashi yimsü asü, aser meketa aliba kin ajak den pa yimjung liasü.

²⁵ Pa yimsüsüba mapang Yihuda aser Israel nungertem Dan nungi Beersheba tashi kümzüka liasü, aser nisung shia pei tsükmenatzü aser mungudong liasü.

²⁶ Solomon kor talungtsü meyi lir, aser kor temeranger meyi terana liasü.

²⁷ Aser ketdangpurtemi Solomon chuba asoshi aser Solomon chubar langbangi aruba pur ajak asoshi chiyungtsü pei ataba ita nung agütsü, parnoki kecha agia anünga metoktsü.

²⁸ Barley tsük aser kortem asoshi monü raraba kor tekara parnoki ketdangpurtem dangi nisung shia melaba ama bener aru.

Solomon Shisatsü

²⁹ Tsüngremi Solomon nem shisatsü, tangatetba aser temulung tulu, molu lisem ama agütsü.

³⁰ Solomon shisatsü anüdoklen alir chirtem aser Ijip shisatsü ajak dang nungi taoba liasü.

³¹ Kechiaser pa nisung ajak dang nungi shisa takaba liasü, Ezrahit nungi Ethan, Heman, Kalkol, aser Darda, Mahol chirtem dang nungi alaka, aser kin ajak madak pa tenüngsang liasü.

³² Aser pai apijemtsü meyi asem jembi aser pa ken meyi ka ser pungu liasü.

³³Aser pai süngdong taküm indang Lebanon nung aliba cedar süngdong nungi oda jara nung meyiba esop indang tashi jembi: pai shiruru indang, ozü indang aser jua aoba shiruru aser angotem indang jembi.

³⁴Aser Solomon shisatsü angatsü asoshi nisung ajak aser alima chubatem shirnoki pa shisatsü indang angashi parnok ajak aru.

1 Chubatem 5

Solomoni Tenla Ki Yanglutsü Renemba

(2 Pu. 2.1-8)

¹Kodang Tair chuba Hiram Solomonji tebu Dawid melen chuba asütsü shimtetogo ta angashi, pai Solomon dangi pei otongdartem yok; kechiaser pa Dawid den tembar liasü.

²Solomoni iba osang Hiram dangi yok:

³“Pei tsükchirtem Kibubai pa tetsüng kübok mayu tashi rara aika pa meketa aliba yong kübu Dawidi pa Tsüngrem Kibuba tenüng asoshi ki ka meyanglutet, aji nai metet.

⁴Saka kü Tsüngrem Kibubai kü nem ajaklen anisüngzük agütsü; idaki tsükchira mali mesüra tamajunga mataloker.

⁵Ajiang, kü Tsüngrem Kibuba tenüng asoshi ni ki ka yanglutsü nükjidong ayur, kechiyong kübu Dawid dang Kibubai ashir, Ne chir, shiba ne kidang ne chuba menden nung ni mendaktsütsü, kü tenüng asoshi pai kiji yanglutsü.

⁶Anungji tang Lebanon nungi cedar süng parnoki kü nem leptsütsü nai melang, aser kü tenzükertem ne tenzükertem den alitsü, aser nai meshiba ama ne tenzükertem asoshi ni taa teperi agütsütsü, kechiyong Sidon nunger ama süng arangtsü onok rongnung tajung mali ta nai metet.”

⁷Hiram Solomon o angashia, pa kanga pela ashi, “Tanü Kibuba tenüng sangang; pai iba kin tulu madak Dawid nem shisa taka jabaso ka agütsüogo.”

⁸Aser Hiram Solomon dangi yoka ashi, “Nai kü dangi yokba osang ni angashiogo; cedar aser fir süngpak indang nai ashiba ni ajak inyaktsü.”

⁹Kodang tenzükertemi itemji Lebanon nungi tzüyimi bener alutsü, aser ni itemji alenteper tzüyim nung aotsüsa nai ashiba tesem jagi yoktsü, aser nai itemji bener aotsü asoshi ni saladaktsütsü, aser kü kibong asoshi chiyungtsü agütsütsü ni aginüba ama nai renemjangma.

¹⁰Anungji Hiram Solomon nem pai aginüba ajak ama cedar aser fir süngpak agütsü.

¹¹Solomon Hiram nemji wheat tsük tatakzük meyi metsü par kibong chiyungtsü asoshi aser totzü temeja tatakzük metsü agütsü: yamaji küm shia Solomoni Hiram nem agütsü.

¹²Kibubai Solomon nem pai pa dang nangzükba ama shisatsü agütsü, aser Hiram o Solomon na tsüngda nung yimjung liasü, aser parnoki külemi telungjem yanglu.

¹³Solomon chubai Israel ajak nungi mapa inyakertem aniten, aser parnok telokji nisung meyi semer liasü.

¹⁴Pai parnok ita ka ka asoshi Lebanoni meyi ter yok, aser parnok idakji ita ka liasü, aser ita ana kidang liasü; Adoniram parnok telok madak liasü.

¹⁵Solomon khu abener meyi neter ayu, aser tenem nung lung angenteter meyi tir liasü.

¹⁶Solomoner tongtimbang ketdangpurtem mapa nung alir dak alaka, mapa inyaker madak ozüng agütsür meyi asem ser noklang asem liasü.

¹⁷Chubai ozüng agütsü, aser parnoki lung tulu aser sen jenti alangba tatsüngba lung agi ki noktadaktsütsü asoshi lungji atsüng.

¹⁸Aser Solomon o Hiram na ki yanglurtem aser Gebal nunger ki yanglurtemi itemji inyak, aser süngpak aser lung parnoki ki yanglutsü asoshi renem.

1 Chubatem 6

Solomoni Tenla Ki Yangluba

¹Israel chirtem Ijip lima nungi adoker küm noklang pezü tirbuba; Solomoni Israel ajak madak chubaba küm pezübuba, ita tanabuba Ziv ita nung, paiKibuba kiji yanglutsü tenzük.

²Aser Kibuba ki koba Solomoni yanglu, metong nung süklep roker, lenten nung süklep metsü aser ali nungi ajungketba nung süklep semer liasü.

³Temeshi tenla ki jakdang ki tila ka or metenloka yanglubaji lenten aser metong nung süklep metsütsü, aser ki jakdang lenten nung süklep ter liasü.

⁴Ki asoshi pai kichiba telunglen ulua aser temalen ilaa yanglu.

⁵Ki jara dak tsükloka pai taktang meketa yanglu, aser ki jara dak tsükloka temeshi aser temeshitiba ki anaji meketa tezülen ki taktang yanglulok.

⁶Tekübokba taktangji lenten nung süklep pungu liasü, aser tiyongba taktangji lenten nung süklep trok liasü, aser asembuba taktangji süklep tenet liasü, ki jara meketa tezülen asoshi pai lung temerang agi sanen manungji ki jara metaloktsüsa yanglu.

⁷Ki yangludang lung atsüngdak renema akaba lung agi aser kiji asü dang yintem mesüra pu mesüra merang oset akoshiba kecha mangashi-i dang yanglu.

⁸Ki tajichilen tiyongba taktang asoshi kishi liasü, aser tiyongba taktang jagi parnoki apu agi atu: aser tiyongba nungi tasembubai atu.

⁹Yamaji pai kiji yanglu aser renem, aser kiji sanen aser cedar süngpak agi yanglu.

¹⁰Pai ki dakji tsükloka taktang süklep pungu-ngu talang yanglu aser kiji cedar süngpak agi tashi ita angentepa yanglu.

¹¹Kibuba o Solomon dangi arua ashi,

¹²“Koba ki nai yanglua ali nai kü telatet ozüngtem nung jajara aser kü ozüngtem tashi angara aser ni melabatem yura, ni nebu Dawid dang ashiba kü o ni ayutsü.

¹³Ni Israel chir rongnung alitsü, aser kü nübur Israel mesendoktsü.”

- ¹⁴Anungji Solomoni kiji yanglu aser aji renem.
- ¹⁵Pai telunglen jaraji cedar süng agi yanglu, atem nungi tsüngbang tashi pai süng agi renem aser pai atemji mitsüksü süng agi nembang.
- ¹⁶ Atem nungi jara tashi pai süklep metsü ki tezülenji cedar süng agi sülok, pai aji telunglen Temeshitiba taktang asoshi yanglu.
- ¹⁷Kiji temeshitiba tenla ki jakdang, süklep lir talang liasü.
- ¹⁸Ki telunglenji naro aser noksa enoker cedar süng agi yanglu, ajakji cedar süng dak alaka lung kata mamshi.
- ¹⁹Kibuba den nangzüktepba temeshi süngden ayutsü asoshi, pai ki telunglen tiyong nung taktang ka yanglu.
- ²⁰Telungba taktangji metong nung süklep metsü, lenten nunga süklep metsü aser ali nungi ajongketba nungjia süklep metsü liasü, aser idakji pai hon temeja enoka yanglu, aser pai tenladakji cedar süng agi yanglu.
- ²¹Solomoni ki telunglenji hon temeja agi yanglu, aser temeshitiba taktang temalenji ajanga hon agi lisü ama yanglur mesanga ayu; aser idakjia pai honsa enok.
- ²² Pai ki ajakji hon enoka yanglu aser temeshitiba taktang nung aliba tenladak ajongaji hon agi yanglu.
- ²³ Temeshitiba taktang nungji pai oliv süng agi cherubim noksa ana yanglu, talang nung süklep ter-er liasü.
- ²⁴Cherub ka tashikangji süklep pungu liasü, tashikang ka tatembang nungi tashikang ka tatembang tashi nungji süklep ter.
- ²⁵Tangaba cherubji süklep ter liasü, cherub anapronglaji tasazük aser tereprangtsüjia kasadang liasü.
- ²⁶Cherub ka ali nungi talang nung süklep ter liasü, aser kajia yamaji liasü.
- ²⁷Aser pai cherub noksaji ki telunglen enok, aser cherub tashikangtemji salar tashikang ka agi jara dak kongshia aser tashikang ka agi jara ka dak kongshia enok, aser ki tiyong nung parnok tashikangji kongshitepa liasü.

- ²⁸Aser pai cherub noksaji hon agi mezübang.
- ²⁹Pai ki nungji jara ajakji meketa cherub aser asangdong aser naro noksa agi telunglen aser temalen ajak nung yanglu.
- ³⁰Aser ki atemji telunglen aser temalen hon agi yanglu.
- ³¹Temeshitiba taktangi aitsü asoshi pai oliv süng agi kishi tapu ana yanglua tongnü, aser kishi tongnütemji jara shilem pungu nung ka yanglu.
- ³²Anungji pai oliv süng agi kishi ana yanglu; aser pai iba manungji cherubim noksa, asangdong aser naro noksa hon enoka yanglu; aser pai cherubim aser asangdong noksa nungji hon enoka yanglu.
- ³³Yamaji pai tenla ki telungi aitsü asoshia oliv süng agi kishi yanglu, jara shilem pezü nung ka,
- ³⁴aser mitsüktsü süng agi kishi ana; kishi ka anasü koleptsüsa aser kishi kaji anasü koleptsüsa yanglu.
- ³⁵Aser iba manungji pai cherubim, asangdong, aser naro noksa enoka yanglu, aser pai item mapa manungji hon enoka yanglu.
- ³⁶Tatsüngba lung taren asem enoka aser cedar agi sanen taren ka enoka telunglen taktangji yanglu.
- ³⁷Kibuba ki kimungji küm pezübuba Ziv ita nung renem.
- ³⁸Aser küm terkabuba nung, Bal ita koba ita ti buba lir, iba ita nung ki shilem ajak aser noksa taginüba ajak renem. Aji yangludang pai küm tenet agi.

1 Chubatem 7

Solomon Chuba Ki

- ¹Solomoni pei asoshi chuba ki yanglu, aser pai ibaji küm terasem nung renem.
- ²Pai chuba kiji Lebanon süng agi yanglu, metong nung süklep noklang ka, lenten nung süklep tenem aser ali nungi ajungketba nung süklep semer, aji cedar tongshi taren pezü manung yanglu.

³Aser sanen lir-pungu manungji cedar süng agi nembanga yanglu, itemji nüktang taren ka nung terpungu manung liasü.

⁴Taren asem nung sanen liasü, aser kichiba indangtepa tatongtep asem liasü.

⁵Kishi aser kichiba ajakji tasazük kasa, itemji taren asem-sem kati ka den jitepa liasü.

⁶Pai tongnü taktang yanglu; metong nung süklep tenem, aser lenten süklep semer; item jakdang kilempok tongnütem aser sanentem liasü.

⁷Pai ki yanglulokba nungji obendangba menden yanglu, oda kilempokji obendangdak, aser itemji cedar süng agi nembanga yanglu.

⁸ Aser pa alitsü ki, kilempok külen aliba taktangjia ibaji mesüka yanglu. Pai ano iba kilempok mesüka Farao jala shiba pai agi la jala asoshi ki ka yanglu.

⁹Item ajakji sen aika alangba lung liasü, tatsüngba lunga dena, tasazükba ama süngrangtsü agi arangba süng temalen aser telunglen liasü, kimung apusoba nungi tatem tashi temalen nungi telungba taktang ajak liasü.

¹⁰Kimung nungji sen aika alangba lung liasü, lung tulua dena, lungji süklep ter aser süklep ti liasü.

¹¹Aser temalen sen aika alangba lung liasü, tasazükba ama tangentetba lung aser cedar süng liasü.

¹²Telungba taktangji meketa tangentetba lung taren asem, aser cedar süng agi sanen taren ka. Kibuba ki telungba taktang aser ki yanglulokba mesüka liasü.

Hiram Mapa

¹³Solomon chubai Tairi yoka Hiram anir aru,

¹⁴Pa tebuji Tair yimti nung yongmenyin atsünger tajung ka liasü, pa tetsüji Naftali kidong nungi amitsür ka liasü. Paji yongmenyin mapa inyaktsü asoshi tesangra aser tangatetba nisung ka liasü. Pai Solomon chuba dangi arua par mapa ajakji inyak.

Yongmenyin Tongshi

(2 Pu. 3.15-17)

¹⁵Hirami yongmenyin agi tongshi ana menoka süklep terti aser süngtsüung nung süklep terana ta yanglu.

¹⁶Aser pai tongshitem kolak nungji ayutsü temuluba yongmenyin agi tongnübang noksa ana yanglu: tongnübang noksaji ka süklep pungu aser kajia süklep pungu ta yanglu.

¹⁷Tongnütem manung aliba tongnübang noksa asoshiji lisü aser yinzü agi yangluba dena liasü; tongnübang noksa ka asoshi tenet, aser tongnübang noksa ka asoshijia tenet liasü.

¹⁸Anungji pai jarem noksa yanglua tongshibangtem temalen tongshibang noksa nembangtsü asoshi mechtepa yangluba meketaji taren ana liasü aser yamaji pai tanga tongshibang noksa asoshia yanglu.

¹⁹Kilempok nung aliba tongshitem temalen aliba tongshibang noksatemji labu naro yangluba, süklep pezü liasü.

²⁰Aser temecheptepeba tezülen tepok anasaji tongshi ana manungji ano tongshibang noksa liasü, aser tanga tongshibang kaji meketa temalen tareni jarem naro noklang ana liasü.

²¹Tenla ki kilempok nungji pai tongshi azüung, aser pai tajichi tongshiji azüung, aser iba tenüngji Yakin aja, pai tabelen tongshiji azüung aser iba tenüngji Boaz aja.

²²Aser tongshi manungji labu naro ama tobur junga yanglua liasü, yamaji tongshi mapaji renem.

Yongmenyin Tzüyim

(2 Pu. 4.2-5)

²³Pai tatem külen nungi tatem külen tashi meketa temolutetba yongmenyin tzüyim ka, süklep ter yanglu, aser tajungketba nung ibaji süklep pungu liasü, aser aji meketa süklep semer taren ka nung yanglu.

²⁴Iba kübok süklep semer tashi tzüyim meketa liasü; aji merang agi yangluba meso taren ana küma liasü.

²⁵Aji nashi pungchi terana manung noktak, aser nashi pungchi asem anüdoklentip shia, asem anüolen shia, asem anüolentip shia aser asem anüdoklen shia yanglu; aser item manungji tzüyimji yanglu, aser item ajak techimilenbo telunglen liasü.

²⁶Aser ibaji süngtsüng nung teka ka lema liasü; aser ayongbangji labu naro noksa enoka ali agi yangluba marok amai yanglu, aser idakji mori tatakzük meyi ana liasü.

Yongmenyin Nüktang

²⁷Pai yongmenyin agi nüktang ter yanglu, nüktang shia metong nung süklep pezü, lenten nung süklep pezü, aser ali nungi ajongketba nung süklep asem liasü.

²⁸Aser nüktangji yamai liasü, nüktang tatembangji lung o lung na tsüngda nung jungjunga tiptema yanglua liasü.

²⁹Aser nüktang tatembang nungji molusongzü, nashi pungchi aser cherubim noksa yanglua liasü, aser molusongzü aser nashi pungchi noksa nungji tanga sangra-a yangluba mapa tajung enoksema liasü.

³⁰Nüktang shia yongmenyin talungtsü pezü aser yongmenyin talungtsü lungtepdak liasü; aser kinük pezüsülen susa ka ayudak tetsüng liasü. Item tetsüngji narozük agi yangluka liasü.

³¹Aser tongnübang tebanglen aser temalen süklep ka liasü; aser iba tebanglen tongshi tamentakdak ama longlonga süklep ka ser tesadang; ano iba tebanglenji nok agi jiteta yangluba noksa liasü; aser item meketbaji telonglong masü, kinük pezüsü adoka liasü.

³²Temeketba kübok talungtsü pezü liasü; talungtsü lungtepdakji tamentakdak liasü; aser talungtsü temalen atuba süklep ka ser tesadang.

³³Talungtsüji kor talungtsü ama liasü; item talungtsü lungtepdak, tezülen, temalen aser metentepdak ajak temuluba yin liasü.

³⁴Tamentakdak shia kinük pezüsülen nüktang pezü liasü; nüktangji tamentakdak den ka küma liasü.

³⁵Tamentakdak temalen süklep tesadang ka longlonga meketzüka liasü, aser tamentakdak tema nung item metentepba aser temeketbaji iba den ka küma liasü.

³⁶Aser iba metentepba aser temeketba tiplen pai cherubim, molusongzü, aser asangdong tawa agi melaba tashi narozük yangluka renem.

³⁷Iba amaji pai tamentakdak ter yanglu; ajakji ka ama kasasa yin agi mulu, tasazük aser tereprangtsüji kasa liasü.

³⁸Pai yongmenyin susa ter yanglu; susaji shia bath lir aiba, susa süklep pezüzü, aser tamentakdak ter shia susaji kaka liasü.

³⁹Tamentakdaktemji ki tajichilen pungu aser ki tabelen pungu pai toktsü; aser tzüyimji pai ki anüdoklen kinüklen toktsü.

Tenla Kidang Osettsüsettem

(2 Pu. 4.11—5.1)

⁴⁰Pai po tateptsü aser susatemjia yanglu. Anungji Hiram Kibuba ki nung Solomon chuba asoshi mapa ajakji renem:

⁴¹Tongshi ana; Tongshibang nung susa mesüka yangluba tongshi ana; Tongshibang noksa yokba nembangtsü temechiba ana;

⁴²Taren ana asoshiji jaremjang noklang pezü; taren shia jaremjang noklang ka ka tongshibang noksa aser susaji nembangtsü asoshi;

⁴³Nüktang ter den susa ter;

⁴⁴Tzüyim aser iba kübok nashi pungchi terana;

⁴⁵Po, tateptsü aser susatem. Kibuba ki asoshi Hiram Solomon chuba nem yanglutsüba item oset ajakji yongmenyin agi yanglua liasü.

⁴⁶Yordan lenten nung chubai itemji, Sukot aser Zarethan tsüngda nung ajongli nung mulua yanglu.

⁴⁷Yongmenyin osetji onsara asü nung itemji odangtsü asoshi mebushiteti liasü.

⁴⁸ Anungji Solomoni Kibuba kidang aliba oset ajak yanglu: hon tenladak, tenla kidang ayuba amtsük asoshi hon langbang,

⁴⁹ hon temeja agi milendongtem, tenlaki telungba madang, tajichilen pungu, aser tabelen pungu; naro milen, aser mi mijepu, itemji hon temeja agi;

⁵⁰ marok, misü endokba, susa, liangmesen asoshi sütem, aser meso item ajakji hon temeja agi; aser temeshitiba taktangi aiba telungba kishitem asoshi hon küpja, aser tenlaki kishitem asoshi, hon agi yanglu.

⁵¹ Yamaji Kibuba ki asoshi mapa ajak Solomon chubai renem. Aser Solomon tebu Dawidi meshiteta ayuba osettem, taribi, hon, aser chipo-anpo bener aitaKibuba kidang terizüngdak ayu.

1 Chubatem 8

Ozüng Süngden Tenla Kidangi Bener Aitba

(2 Pu. 5.2—6.2)

¹ Idangji Kibuba den tezüngzüktepba Ozüng Süngden Dawid yimti Zion nungi bener arutsü asoshi Solomoni Israel nunger tambur aser kin tanishir ajak, aser Israel chir rongnung tongtipur ajak Yirusalem nung Solomon kidang sentepdaksü.

² Aser Israel nunger ajak Ethanin ita nung, aji ita tenetbuba, Solomon chuba kidangi sentep.

³ Putirtemi ozüng süngdenji aben aser Israel tambur ajak aru

⁴ Aser parnoki Kibuba süngden, sentep süki, süki nung akaba temeshi marok ajak putirtem aser Levi nungeri bener aru.

⁵ Ashitsü aser züngdangtsü mokoki nashi pungchi aser santem tenla agüja Solomon chuba aser Israel nunger ajak iba anasa sentep.

⁶ Kibuba den tezüngzüktepba temeshi süngdenji putirtemi temeshi daki oda cherubim tashikang küboki bener aru.

⁷ Kechiyong cherubim tashikang kübok temeshi süngden aser idakji aliba süng ajak akhümbanga liasü.

⁸Aser süngji talang, asünung temeshi taktang nungi temeshidakji ngua liasü, saka tezülen nungibo süngji mangu, aser tanü tashi itemji idakji lir.

⁹ Israel nunger Ijip lima nungi adokdang, Kibubai kechi tezüngzüktepba Israel chirtem den yanglu, idangji Mosai idakji Horeb nung lung agi yangluba lungpak ana temeshi süngden nung enoktsüba dak alema idakji tanga kecha mali asü.

Kibuba Tatenba Tenla Kidangi Aruba

¹⁰ Kodang putirtem temeshi kidang nungi adok, mepet agi Kibuba kiji sübang.

¹¹Aser putirtemi tenzüksü menoktaktet kechiyong Kibubasentsüwangshi agi Kibuba kiji asüng.

¹² Idangji Solomoni ashi, “Kibubai pa mepet temelem nung alitsü ta shiogo.”

¹³Na teti alitsü asoshi ne nem tamaren ki ka sütsüogo.

Solomoni Nüburtem Den Jembiba

(2 Pu. 6.3-11)

¹⁴Israel nunger sentepa alir ajak noktaka lia, chubai parnok tsütsü tejak shir nüburtem ajak moatsü.

¹⁵Idangji pai ashi, “Israel Tsüngrem Kibubatemoatsüba sang, pai pei tebang agi kübu Dawid dang nangzükba pai pei teka agi aji atalokdaksü ta ashi.

¹⁶ Kü nübur Israel nunger Ijip lima nungi anitetba anogo nungi ni kü tenüng alitsü asoshi Israel kidong nungi ki yanglutsü asoshi yimti kata meshimtet, saka kü nübur Israel madak Kibur asütsü asoshi ni Dawid shimtet.

¹⁷ Tang kübu Dawid mulung nung Israel Tsüngrem Kibubatenüng asoshi ki ka yanglutsü bilema liasü.

¹⁸Saka Kibubai kübu Dawid dang ashi, Ne mulungjang nung kü tenüng asoshi ki ka yanglutsü bilembaji junger;

¹⁹ saka nai kiji meyanglutsü, aji saka ne dak nungi jakzükba ne chiri kü tenüng asoshi kiji yanglutsü.”

²⁰“Kibubai jembiba ama, pai pei o akanga ayu, kechiyong kübu Dawid nungi ni jakzük, aser Kibubai nangzükba ama Israel chuba menden nung ni amen, aser Israel Tsüngrem, Kibuba tenüng asoshi kiji yanglu.

²¹Ni idakji Ozüng Süngden asoshi taktang ka yanglu, aser asen tebutem den parnok Ijip lima nungi aniteta anir arudang, tezüngzüktepba süngden idakji yua lir.”

Solomon Sarasadem

(2 Pu. 6.12-42)

²²Israel nunger telok sentepa aliba tsüngdang Solomoni Kibuba tekülemdak tenla sabang jakdang noktaker pei teka anüngleni mekanga ashi,

²³“OhKibuba, Israel Tsüngrem, anüng temalen mesüra ali telunglen na ama tangar Tsüngrem mali; pei mulungsentsü ajak agi ne tsüngdang jajartem dang, nai tezüngzüktepba aser yimlibilem sayur.

²⁴Nai ne tenzüker Dawid kübu dang nangzükba yua aru, tanü anogo ama, nai ne bang agi jembi, aser ne teka agi aji atalokdaksü.

²⁵ Tang anungji, Oh Kibuba, Israel Tsüngrem, kübu Dawid dang ne tenzükeri nangzüka ashi, ne chirtemi dang pei mapa nung temulungjang tanga arua aser nai jajaba ama parnoki kü tsüngdang jajara, Israel yimli nung kü jakdang amentsü ni shinga tamakok maludaktsüsü.

²⁶Tang anungji, Oh Israel Tsüngrem, nai kübu Dawid ne tenzüker tsüngdang jembibaji atalokdakjang ta ni sarasadem.

²⁷ “Saka atangji Tsüngrem alima nung alitsü asü? Ajiang, anüng aser anüngma nung aliba osettemi na masemer, ni yangluba ki yabo toktsür!

²⁸Saka ne tenzüker sarasadem, aser pai mepishiba nai angashi. Oh Kibuba, kü Tsüngrem, ne tsüngdang iba anogo nung ne tenzükeri ayimtenba aser sarasademba nai angang.

²⁹ Ne tenük iba ki tsütsüleni aonung aser anogo shia rangloktsü, iba tsütsüleni meyiptsü ta nai ashiba ama,“Kü tenüng idakji alitsü,” ne tenzüker sarasademba tsütsüji meyipa sarasademtsü ta nai ashi.

³⁰Kodang iba ki tsütsüleni shia ne tenzüker aser ne nübur Israel nungeri sarasademdir, nai angang; hau ne talidak kotak nungi nai angang, aser kodang nai angashidir, idangji tai tokang.

³¹“Nisung kati pei kiyonger anema tai menara, aser pai aziangashidaktsütsü atakatem o toktsüra, aser pai arur ne temeshi tenla sabang nung ne kidang azüngashira,

³²idangji nai kotak nungi angang aser inyakang, ne tenzüker tamajungba pei mapaji pei kolak nung abentsüsa, temeshi pur metenja pei temeshiba yari agütsütsü o bendangang.

³³“Parnoki na anema tai menaba yong, kodang ne nübur Israel nunger tsükchir tsüngdang tamakok aludir, parnoki ne dangi arur, ne tenüing nangzükra, aser iba kidang ne tenüing nung sarasademra,

³⁴idangji nai kotak nungi angang, aser ne nübur Israel nunger dang tai tokang aser parnok tsürabur dang nai nangzükba limai tanaben parnok anir arung.

³⁵“Parnoki na anema tai menaba yong, kodang kotak kishi shia tzünglu marulir, parnoki iba tsütsüleni meyiper sarasademra, nai kangshi dang parnok temenen nungi meyipa ne tenüing nung parnoki nangzükra,

³⁶idangji kotak nungi nai angang, ne tenzükertem, aser ne nübur Israel dang tai tokang, kechiaser parnoki jajatsü asoshi nai lenmang tajung sayur, aser nai parnok asoshi senmang agütsüba ne li jagi parnok dangi tzünglu yokang.

³⁷“Linük nungji ayawara lira, tekangshi timtem lira, temokong agi azüngtsü tera lara jangkok aser longpen lara, tsükchiri parnok pei yimtitem nung meketbangra, kechi warashira aser shilushira lidir,

³⁸kechi sarasadema aser shibaisa kodang asüngdangdir, mesüra ne nübur Israel ajaki pei mulungjang nung timtem meteta pei teka mekanger iba ki tsütsülen shir sarasademdir,

³⁹idangji na alidak kotak nungi nai angang, aser tai tokang aser nai nisung shia mulungjang metet nungji, pei mapa yari nai nisung shia nem atajang.

⁴⁰Anungji onok tetsü-teboutem nem nai agütsüba lima nung parnok alidang, parnoki mapang ajak nung ne dang tsübutüsü.

⁴¹“Ano ne nübur Israel masü, bendanger shiba ne tenüing nung linük talang nungi arudir,

⁴²kechiyong parnoki ne tenüing tulu aser ne tashi tait teka aser ne teka songtoker ataba angashitsü pai iba ki tsütsüleni sarasadema arudang, ne talidak kotak nungi nai angang.

⁴³Alima kin ajaki ne tenüing metettsü asoshi ne nübur Israeli na tsübuba ama na tsübutüsü asoshi, aser iba ki koba ni yanglu, ya ne tenüing agi ajar ta metettsü asoshi bendangeri ajaba ama inyakang.

⁴⁴“Ne nüburi pei tsükchir anema raratsü ora koba lenmang agi nai parnok yoktsü, nai shimtetba ki tsütsülen shia parnoki ne dang sarasademer, aser ne tenüing asoshi ni koba ki yanglu, iba tsütsülen shia parnoki kodang sarasademdir

⁴⁵idangji parnoki sarasademba aser mepishiba nai kotak nungi angang, aser parnok kümzükang.

⁴⁶“Parnoki na anema tai menara kechiyong tai memenar nisung shinga mali, aser nai parnok dang jashira, aser tsükchir lima talangi mesüra anai pur aotsüsa parnok pei tsükchir ket nung bendanga agütsüra,

⁴⁷saka parnok pei tsükchir lima nung alidangji pei sasa bilemdanga ne tsütsüi meyipra, parnok tepuokdak lima nungji lia ne dang, onoki tai mena, aser aibelena inyak, onoki mejungi benshi ta mepishira,

⁴⁸tsükchir lima, aser parnok tepuoker lima nung lia parnoki parnok mulung ajak agi aser parnok tanela ajak agi ne dangi meyipra, aser ne dang parnoki pei li tsütsü koba nai parnok tetsü-teboutem nem agütsü, aser koba nai shimtet, aser koba ne tenüing nung ni yanglu, ibaji repranga sarasademra,

⁴⁹idangji parnoki sarasademba aser mepishiba nai kotak nungi angang aser parnok timi yuang.

⁵⁰Ne nübur shiri tai mena parnok dang tai tokang, aser na anema parnoki kechi nung tai mena aji tokang aser shirnoki parnok pur ao parnok tsüngdang taochi sayuang.

⁵¹Kechiyong parnok ne nübur aser ne senmangertem, parnok nai Ijip lima timtem tekangshi nungi aniteta anir aru.

⁵²“Ne tenzükeri mepishiba aser ne nübur Israeli mepishia kodang parnoki ne dang ayimtendir, nai ne tenük lapokang aser angang.

⁵³Kechiyong ne senmanger asütsü asoshi nai parnok alima kintem nungi piladaksü, aser ne tenzüker Mosa teka ajanga nai jembu aser Oh Kibuba Tsüngrem, nai ozü tetsü-tebuotem Ijip lima nungi anir aru.”

Solomon Temoatsü Sarasadem

⁵⁴Kodang Solomoni Kibuba dang sarasademba aser mepishiba tatem küma aru, temokok agi apudaka sarasademba aser anünglen teka mekanga sarasademba nungi aser Kibuba tekülemdak nungi pa aramesoa aru.

⁵⁵Idangji ola tulu agi ayimokja adoka Israel nübur ajak pai noktaka moatsü.

⁵⁶ Aser pai ashi, “Kibuba shibai pei tenzüker Mosa teka ajanga nangzük, pai nangzükba ka nung danga pai tamokok malu, aser pai nangzükba ama pei nübur Israel nem pai anisüngzük agütsü nung pa tenüng sangang.

⁵⁷Kibuba Tsüngrem asen tetsü-teboutem den aliba ama asenok den liang, pai asenok tetoktsü mesüra asenok senzüka teyutsüma.

⁵⁸Asen mulungsentsü pa tsütsüi meyiptsü, aser pa lenmang nung jajatsü, pai asen tetsü-teboutem dang melaba ayutsü aser telemtet ozüngtem ayutsü asoshi pai yariangma.

⁵⁹Item o koba ni Kibubatsüngdang mepishir, item anogo shia asen Tsüngrem Kibuba anasa liang, aser anogo shia nüngdakba ama, pei tenzüker aser nübur timi yuang.

⁶⁰AnungjiKibubaji Tsüngrem aser pa mesükba shinga mali ta alima kintemi metettsü.

⁶¹Pa telatet ozüing nung jajatsü, aser pai melaba anogo shia yutettsü asoshi asen Kibuba Tsüngrem ama nenok temulung tabensa liang.”

Tenla Ki Meshitetba

(2 Pu. 7.4-10)

⁶²Chuba aser Israel nunger kwi pa den liasü, ajaki Kibuba dang tenla agütsü.

⁶³Solomoni yimjung tenla Kibuba dang nashi pungchi meyi metsür ana, san aser nabong meyi metsü noklang ka tenla. Anungji chuba aser Israel chirtemiKibuba ki meshitet.

⁶⁴Iba anogo nungjisa chubai Kibuba ki jakdang aliba obendangdak kiji meshitet. Kechiyong idakji tarongba, chiyungba aser tejbketba yimjung tenla agütsü, kechiaser Kibuba ki jakdang aliba tenla dakji tarongba, chiyungba aser tejbketba tenla agütsütsü kanga tila liasü.

⁶⁵Anungji Solomoni iba mapang nungji benjong yanglua pa den Israel nunger telok tulu ajak Hamath nungi Ijip ayong tashi, aser Tsüngrem Kibubajakdang anogo tenet benjong liasü.

⁶⁶Aser tinübuba nung, pai telokji odaktsü, aser parnoki chubaji moatsü, aser Kibubai pa tenzüker Dawid aser Israel dang tajung inyakba asoshi pelashishia pei kidangi meyipa ao.

1 Chubatem 9

Solomon Dangi Tsüngrem Tanaben Adokba

(2 Pu. 7.11-22)

¹Kodang Solomoni Kibuba ki, aser chuba ki aser pai inyaknüa aliba ajak tema aru,

² Kibubai Solomon tsüngdangi Gibeon nung adokba ama tanaben adok.

³Aser Kibubai pa dang ashi, “Kü tsüngdang nai mepishiba aser sarasademba ni angashiogo; kü tenüing teti alitsü asoshi ni nai yangluba ki meshitettsüogo. Aser kü tenük aser kü temulungjang teti tatem makai idakji alitsü.

⁴Aser nebu Dawidi jajaba ama nai kü tsüngdang temeshiba nung ochi mulungjang agi jajara, aser ni ne dang melaba ama inyakra, aser kü ozüngtem aser o bendangbatem yura,

⁵ ni nebu Dawid dang nangzükba ama, ne yimli Israel madak ni na teti chubadaksütsü, aser shingai na Israel yimli madak tamakok maludaksütsü.

⁶Saka nenoki aser nenok chirnuri ni nungi pilara, aser ni melaba aser kü ozüing meyura, aser pila or tangar tsüngremtem tenzuka parnok külemra,

⁷ni parnok nem agütsüba lima nungi Israel leptoktsü, aser iba ki koba kü tenüing asoshi ni meshitet, ni endoktsü, aser tangar kin tsüngdang Israel tansütsü kin ka alitsü.

⁸Iba ki koba talang, süisübonger ajaki ngua süngmangtsü, aser parnoki süngmangtepa jembitsü, ‘Kechiba Kibubai iba li nung aser iba ki dak yamai inyak?’

⁹Aser parnoki langzüksü, Kechiaser parnoki pei tetsü-teboutem Ijip lima nungi anir aruba Tsüngrem amadoker, tangar tsüngrem dak amanga külem aser tenzük; anungjiKibubai parnok dangi iba tai bener aru.”

Solomoni Hiram Den Akangjungshitepba

(2 Pu. 8.1-2)

¹⁰Solomoni Kibuba aser chuba ki, anaji küm metsü tashi nung renem.

¹¹Tair chuba Hiram Solomon nem cedar aser fir süng, aser pai aginüba ama hon agütsü nung Solomon chubai Hiram nem Galil lima nungi yimti metsü agütsü.

¹²Saka kodang Solomoni pa nem agütsüba yimtitemji repringtsü asoshi Hiram Tair nungi aru, item dakji pai temulung mesüi liasü.

¹³Anungji pai ashi, “Kü adianu, nai kü nem agütsüba yimtitem ya kechi?” Aser pai iba linük dangji Kabul ta aja, aji oda tanü tashi ajar.

¹⁴Hiram Solomon nem hon seret touzük mori noklang ka metsü bener yok.

Solomoni Inyakba Mapatem

(2 Pu. 8.3-18)

¹⁵Solomon chubai Kibuba aser par ki; Millo aser Yirusalem jara Hazar, Megiddo aser Gezer yanglutsü asoshi mapa inyakertem aniten.

- ¹⁶Ijip chuba Faraoi tua Gezer agi, aser aji rongtoktsür idakji alir Kanan nunger tepset aser aji pei jala, Solomon kinungtsü nem zük agütsü.
- ¹⁷Solomoni Gezer aser Beth-horon yanglushi.
- ¹⁸Lisem lima nung Baalath aser Tamar,
- ¹⁹chiyungtsü rizüngdak yimtitem, kor talungtsü, kor anishirtem asoshi oda pai Yirusalem aser Lebanon nung aser pa yimli ajak nung pai kechisa yanglunü item ajakji yanglu.
- ²⁰Amor, Het, Periz, Hiv, aser Yebus shir Israel nunger masü,
- ²¹parnok chirtem shir Israel purtemi meshimeshia mesamatsütet parnokji tanü tashi Solomoni alar tia nung ayu.
- ²²Saka Israel nunger rongnungbo Solomoni shinga alar tia nung meyutsü, saka parnok rarartem, par kilirtem, par chuba jabasotem, par walunirtem aser par kor temerangertem madak yimsüsür liasü.
- ²³Solomon mapa nung tongtipurtemji noklang pungu ser tenem liasü, mapa nung alirtem anishitsü parnok dak tashi liasü.
- ²⁴Saka Faraο jala Dawid yimti nungi adoker, la nem Solomoni yanglutsüba ki jagi aru, idangji pai Millo yanglu.
- ²⁵Küm nung asemben tashi Solomoni tarongba aser yimjung tenlaKibuba asoshi yangluba tenla sabang manung agüja aru, Kibuba tsüngdang aliba tenladak liangmesen ronga tenla. Yamaji pai kiji renem.
- ²⁶Edom li koba Temerem Tzüyim Eloth anasa lir, idakji Eziongeber nung Solomon chubai rong yanglu.
- ²⁷Hirami pei kilirtem, rong anishirtem shirnoki tzüyim meteta liasü, parnokji Solomoner kilirtem den yok.
- ²⁸Aser parnoki Ofiri arua hon touzük mori noklang pezü ser metsü idak nungjagi Solomon dangi bener aru.

1 Chubatem 10

Chubatsür Shebai Solomon Semdangba

(2 Pu. 9.1-12)

- ¹ Kodang Sheba chubatsür Kibuba tenüing nung Solomon nüingtugu indang angashi, tasüingdangba tasak agi lai pa tendangtsü aru.
- ² Lai nisung telok tulu den, ut, teronem menemba oset, hon aser senti lung aika bener Yirusalemi aru. Kodang lai Solomon dangi aru, lai la mulung nung aliba ajak Solomon den jembi.
- ³ Chubatsüri asüingdangba ajak kecha memetetba mali, Solomoni langzü.
- ⁴ Kodang Sheba chubatsüri Solomon shisatsü akaba ajak aser pai yangluba ki,
- ⁵ pa chiyungba langbang, kilirtem timi ayuba, pa dang tongtipurtemi tenzükbä, parnok sentsüprang süoshi aser pa marok amertem, pai tarongba tenla agütsüdang koda Kibuba kidangi atu item ajak angudang, joko lai kechianga meshi-i kümadok.
- ⁶ Lai chuba dang ashi, “Kü nübur nungi ne mapatem aser ne shisatsü indang osang angashiba ya atangji shitak lir.
- ⁷ Aji saka ni maru tashi aser aji kü tenük agi mangu tashi, ni mamangi liasü, aser ajiang, tesadanga kü dang mashi; ne shisatsü aser terenlokba ni angashiba dang nungi taoba.
- ⁸ Ne nübur aser ne kilir shirnok ne tsüingdang maneni noktaker aser ne shisatsü angashir, parnok tepelatsü.
- ⁹ Ne Tsüingrem shibai ne dang pelar, aser na Israel madak chuba kümdaktsü, pa temoatsüba, kechiaser Kibubai Israel teti meimer, anungji obendangtsü aser ochi inyaktsü na chuba kümdaktsü.”
- ¹⁰ Lai chuba nem hon touzük mori noklang ka ser metsü, teronem menemba jenti aser senti lung aika agütsü. Sheba Chubatsüri Solomon chuba nem teronem menemba agütsüba ama tangar nungi kodanga pai mangu.
- ¹¹ Ofir nungi hon bener aruba Hiram rongi almug süng aser senti lung aika bener aru.

¹²Chubai almug süng agi Kibuba ki aser chuba ki asoshi nüktang, aser kentenertem asoshi kongki aser jemji yanglu. Aser tanü tashi nung almug süng yamaji kodanga maru aser mangu.

¹³Solomon chubai pei chuba ki oset nungi la nem sempet aika angadi agütsüba dak alema, Sheba Chubatsür nem lai aginüba aser kechisa lai meshi ajak agütsü, aser pei limai apusoa la pei kilir ajak den ao.

Solomon Chubar Rongsen

(2 Pu. 9.13-28)

¹⁴Küm ka nung Solomon dangi aruba hon touzük mori noklang trok ser roker trok liasü,

¹⁵itemji talirtem aser shishirtemi bener aruba aser kin tapu tapu nungi chubatemi agütsüba, medeni liasü.

¹⁶Solomon chubai hon agi atsüngba jong tulu noklang ana yanglu; jong shia nung hon shekel noklang trokrok liasü.

¹⁷Pai jong tila noklang asem hon agi yanglu, jong ka hon mina asem agi yanglu, aser chubai itemji Lebanon Arem chuba Ki nung ayu.

¹⁸Talisa ano chubai hon tajungtiba enoka shitipu agi chuba menden tulu ka yanglu.

¹⁹Aser chuba mendeni atutsübaji jenjang trok liasü, aser chuba menden temaji telonglong liasü, aser menden tip anatsülen tepen atalokdak liasü, aser tepen atalokdakji molusongzü ka ka liasü.

²⁰Molusongzü terana tip külen aser tanga jenjang trok manungji noktak; ibaji mesüka tangar yimli kecha nunga maliasü.

²¹Solomon chuba marok ajak hon agi yanglua liasü, aser Lebanon ki nung amshiba marokji hon temeja agisa yanglua liasü, taribi oset kecha mali, kechiaser Solomon chuba mapang nung aji kecha mezüngshi.

²²Kechiyong Hiram rong anishir telok den Tarshis rong anishirtem chubai yua liasü aser parnokji küm asem nung khen hon, taribi, shitipu, shingo aser toti ozütem ta bener aru.

²³Anungji Solomon chuba alima nung chuba ajak dang nungi rongsen aser shisatsü nung taoba liasü,

²⁴aser alima ajongai Solomon nem Tsüngremi pa mulung nung kechi shisatsü agütsü aji angatsü asoshi aru.

²⁵Parnok nisung shiai pa tsüngdangi, küm shia taribi aser hon marok, süoshi, temeranger sobutsü, teronem menemba oset, kor aser gado bener aru.

²⁶Solomoni kor temerangertem aser kor talungtsü külemi aniten, kor talungtsü meyi ka ser noklang pezü, kor temerangertem meyi terana pai ayu, itemji pai yimti balala aser Yirusalem nung ayu.

²⁷Chubai Yirusalem nung lungsang ama taribi ayu, aser mongüzünudong ama cedar süngdong aika pai atem.

²⁸Solomoner kortemji Ijip aser Kue nungi bener arubatem liasü. Chubar shishirtemi itemji jenjang balala agüja alizük.

²⁹Aser kor talungtsü ka Ijip nungi taribi shekel noklang trok agi bener aru, aser kor ka noklang ka ser tenem agi aser yamaji Het chuba ajaki aser Siria chuba ajaki pei indang bener aru.

1 Chubatem 11

Solomon Tsüngrem Nungi Pilaba

¹ Solomon chubai bendangtsür aika, Farao jala dena, Moab, Amon, Edom, Sidon aser Het-tsürtem meim,

² saka item kintsür asoshi Kibubai Israel nunger dang ashi, “Nenoki parnok den kibalembu masütsüla, aji oda süra nenok mulungjang par tsüngrem dangi anitsü.” Saka Solomoni parnok kanga meimadok.

³Pa kinungtsü aser chubatsür noklang tenet liasü, aser tezüngatsü noklang asem liasü, aser pa kinungtsütemi pa mulungjang mashileni odaktsü.

⁴Kechiyong kodang Solomon tain aküm, pei kinungtsütemi pa mulung parnok tsüngremtem dangi ani aser pa mulung tebu Dawid ama mesüi pai KibubaTsüngrem nungi pila-a oadok.

⁵Kechiyong Solomoni Sidon tsüngrem Ashtoreth aser Ammon tesempatsü Molek tsütsüi meyip.

⁶Solomoni Kibubatsüngdang kechi majung aji benshia tebui inyakba ama mesüi, pai Kibubanungi pila.

⁷Ajiser Solomoni Moab nunger tesempatsü Khemosh aser Ammon chirtem tesempatsü Molek asoshi Yirusalem anasa aliba tenem nung tekülemdak yanglu.

⁸Yamaji pei bendanger kinungtsür ajak shiri liangmesen rongga parnok tsüngremtem dang tenla parnok asoshi pai inyak.

⁹Kibubai Solomon dang kanga jashi, kechiaser Israel Tsüngrem Kibuba shiba pa tsüngdangi anaben adok, pa nungi pa mulung pila.

¹⁰Iba atema pa dang tangar tsüngrem dangi maotsüla ta ashi; saka Kibubai kechi mela aji pai meinyak.

¹¹Anungji Kibubai Solomon dang ashi, “Nai yamai inyak nung aser nai kü den tezüngzüktepba aser kü telatet ozüngtem koba ni ne dang mela aji mayu nung ne yimliji atangji ni raksatsütsü aser ne tenzüker ka nem aji ni agütsütsü.

¹²Saka nebu Dawid tenüng tajung atema ne mapang nung ni aji meinyaktsü, saka ne chir mapang nung ni aji raksatsütsü.

¹³Saka ano ni yimli ajakji meraksatsütsü, kü tenzüker Dawid asoshi, aser Yirusalem koba ni shimtet iba atema, ne chir nem ni kin ka agütsütsü.”

Solomon Tsükchirtem

¹⁴Kibubai Edom nunger Hadad Solomon anema tsükchir kümdaytsü, pa Edom nung chuba senmanger liasü.

¹⁵Kechiyong kodang Dawid Edom nung liasü, temeranger tanishiba Yoab rara nung tepsetertem aremtsü tur liasü, aser Edom nung tebur ajak tepset.

¹⁶Kechiyong Edom nung tebur ajak metepsetma tashi Yoab aser Israel ajak idakji ita trok liasü.

¹⁷Hadad den tebu kilirtem Edom nunger kar parnoki Ijipi jena ao; idangji Hadad tila tanur ka dang liasü.

¹⁸Parnoki Midian nungi apusoa Parani aru, aser pai Paran nungi nisung anir parnoki Ijip limai Ijip chuba Farao dangi aru nung pa nem ki ka aser chiyungtsü den ano pa nem alia agütsü.

¹⁹Farao chuba nungi Hadadi taochi tulu angu nung pai kinungtsü Tafenes tenu, pa kinungtsü asütsü agütsü.

²⁰Tafenes tenui pa nem jabaso ka Genubath sotsü aser pa Farao chuba kidangi Tafenesi yok, yamaji Farao kidang par chirtem rongnung Genubath liasü.

²¹Kodang Ijip nung Hadadi Dawid pei tetsü-teboutem den mejangogo ta angashi, aser temeranger tanishiba Yoab süogo ta angashi, Hadadi Farao dang, “Ni or kü nübur indang bilemstsü yokang,” ta ashi.

²²Idangji Faraoi pa dang ashi, “Saka kechi agi nai kü dang temulung machir aser ajiang, kechiba nai ne limai onür!” Pai langzü, “Masü, aji saka ni odang odakjang.”

²³Eliada chir Rezon shiba pei Kibuba Zoba chuba Hadadezer nungi ajen, Tsüngremi pa anema tsükchir adokdaktsü.

²⁴Aser pai temeranger telok ka madak tir kümer, aser pei nübur pa dangi aniten, aser kodang Dawidi parnok tepset, parnok Damaskai oa idakji lia Damaska nung chuba aküm.

²⁵Solomon yimsüsüba tepiyong Hadadi tamajung inyakba atema pa Israel tsükchir aküm aser pai Israel sempa aser Siria madak chuba.

Yeroboam Dang Tsüngrem Tenangzükba

²⁶Nebat chir Yeroboam, Zereda li Efraim nunger Solomon tenzüker ka, shiba tetsü amitsür ka tenüng agi Zerua liasü, paia pei teka chuba anema mekang.

²⁷Pai pei teka chuba anema mekangbaji ya liasü: Solomoni Millo yanglu, aser pei tebu Dawid yimti teraksa yanglushi.

²⁸Yeroboamji tasü tait nisung ka liasü, aser Solomoni iba asangur nisungji kanga dang teinyak ta ajitet, aser Yosef kidong nung mapa ajakji pa nem bendanga agütsü.

²⁹Iba mapang nung, kadang Yeroboam Yirusalem nungi ao, Shilon nunger Ahija ainkari pa lenmang nung angu; tang Ahija pei sasa sobutsü tasen sobua liasü; aser tena dang moapu nungji liasü.

³⁰Ahijai sü tasen koba sobua liasü aji agizüker terana küma shisa.

³¹Pai Yeroboam dang ashi, “Nai shilem ter agiang, kechiaser Israel Tsüngrem Kibubai ashir, ‘Ajiang, ni Solomon ket nungi yimliji rakzüktsü aser ne nem kidong ter agütsütsü.’

³²Saka kü tenzüker Dawid tenüng atema aser Yirusalem tenüng atema Israel kidong ajak nungi shimtetba yimtiji kidong ka ni agitsü.

³³Kechiaser parnoki nia amadok, aser Sidon nunger tsüngrem Ashtoreth, Moab nunger tsüngrem Khemosh, aser Ammon chirtem tsüngrem Milkom dang kechi tim lir aji meinyaki aser kü ozüngtem aser kü obendangbatem meyui aser pei tebu Dawid ama mesüi parnoki kü lenmang nung mejaja.

³⁴Yamaji saka yimli ajakjibo ni pa nungi magientsü, saka kü tenzüker Dawid, shibai kü temelaba aser kü telatet ozüng benshi, pa atema, ni pa taküm tepiyong chuba kümdaktsütsü.

³⁵Saka par chir nungi ni yimliji agientsü, aser ni ne nem kidong terji agütsütsü.

³⁶Aser Dawidi Yirusalem nung kü jakdang milen ka ayutsü asoshi, koba ni kü nüng atema idakji ayutsü shimtet, par chir nem ni kidong ka agütsütsü.

³⁷Ni na agitsü, aser ne tanela ajak agi aginüba ama nai Israel ajak madak chubatsü.

³⁸Ni melaba nung nai tashi angara, aser kü nükdang kechi tim aji inyaka, kü lenmang nung jajara, aser kü tenzüker Dawidi ama, kü ozüngtem aser ni

melabatem yura, ni ne den alitsü, aser ni Dawid asoshi yanglutsüba ama, ni na atema ki shitak yanglutsütsü aser ne nem Israel agütsütsü.

³⁹Iba asoshi ni Dawid metsü merenshitsü, saka teti asoshibo masü.’ ”

⁴⁰Anungji Solomoni Yeroboam tepsettsü bushi, saka Yeroboam aramesoa Ijip chuba Shishak dangi jena oa; aser Solomon masü tashi Ijip nungji liasü.

Solomon Asüba

(2 Pu. 9.29-31)

⁴¹Tang Solomon mapa tanünga, pai inyakba ajak, aser pa shisatsü ajakji Solomon mapatem kaket nung zülua melika ma?

⁴²Solomoni Israel ajak madak Yirusalem nung chubabaji küm lir liasü.

⁴³Aser Solomon tsüraburtem den mejang, aser tebu Dawid yimti nung pa arem aser par chir Rehoboami pa melena chuba.

1 Chubatem 12

Shekem Nung Mungdang

(2 Pu. 10.1-19)

¹Rehoboam Shekemi ao, kechiaser Israel ajak Shekem nung pa chuba kümdaktsütsü atema arua liasü.

²Kodang Nebat chir Yeroboami aji angashi, idangji pa Solomon nungi jena oa Ijip nung aliba, pai Ijip nungi meyipa shilang.

³Anungji parnoki Yeroboam tajai yok, aser pa den Israel ajak Rehoboam dangi oa pa dang ashi,

⁴“Nebui onok nem süngra taret agütsüogo aser mapa tasak inyakdaktsüogo. Saka nai iba khuret taretji pungbadaktsüdi süra, onoki na tenzükdi.”

⁵Pai parnok dang langzü, “Anogo asem asoshi pila-ang aser tanaben kü dangi arung,” aser nisungtemji meyipa ao.

⁶Rehoboam chubai tamburtem den shisa bushia jembitep, item tamburtemji tebu Solomon taküm alidang tenzükertem liasü; “Item telok dang langzütsü asoshi kechi shisa agütsütsü” ta pai asüngdang.

⁷Parnoki pa dang ashi, “Nai tanü item nisung tenzüker ka ama nai parnok tenzükra, aser parnok dang langzüa o tajung jembira, parnokji teti asoshi ne tenzükertem asütsü.”

⁸Saka tamburtemi pa dang kechi ashi aji pai sendokadoker asangurtem shirnok pa den külemi ain, aser shir pa tsüngdang noktak, parnok nungiang pai tasa agi.

⁹Pai parnok dang ashi, “Shiri kü dang nebui benloktsüba khu pungba-a kümdakjang ta ashi, parnok dang langzütsü asoshi nenokia kechi tasa kü nem agütsütsü?”

¹⁰Asangurtem shir pa den külemi ain parnoki pa dang yamai ashi, “Ne dang shirnoki asüngdang nai parnok dang yamai shiang, Nebui onok khu taret kümdaktsü saka nai pungba-a kümdakjang ta ashirtem dangji, ‘Kü temeyong tilaba ya kübu teperem dang nungia temelemba.

¹¹Tang kübui nenok khu reta kümdaktsü süra idakji ni tali enloktsütsü, aser kübui nenok dak tazüktsü agi merenshia lira ni nenok dak jebja agi merenshitsü.’ ”

¹²Chubai ashiba ama anogo asemnübuba nung Yeroboam aser Israel ajak Rehoboam dangi aru.

¹³Pai tamburtemi pa dang ashiba sendokadok nungji nisungtem dang kanga mejungi langzü,

¹⁴aser asangurtem tasa agütsüba ama pai langzüa ashi, “Kübui nenok khu taret yanglutsü süra, idakji ni ano enloktsütsü, aser kübui nenok dak tazükba agi azük süra, ni nenok dak jebja agi merenshitsü.”

¹⁵Anungji yamaji chubai nisungtem dang manga, kechiyong aji Kibubai pa o atalokdaktsütsü asoshi Kibubai Shilon nunger Ahija agi Nebat chir Yeroboam den jembir liasü.

¹⁶Kodang Israel nungeri parnok dang chubai mangar ta meteta aküm, parnoki chuba dang ashi, “Dawid den onok kechi shilem aka! Yesse chir den

onok senmang maka; Oh Israel, tang nenok pei ki sükitem bushia meyipang, Oh Dawid nenok sasa pei ki ajiang. Anungji Israel puri pei süki-i meyip.”

¹⁷Saka Yihuda yimtitem nung alir Israel chirtem atemabo, parnok madak Rehoboami chuba.

¹⁸Idangji Rehoboam chubai Adoniram shiba mapa tanishir liasü pa yok nung Israel ajaki pa dak lung agi aon aser pa asü. Aser Rehoboam chuba pei kor talungtsü nung yakta tua mener Yirusalemi jena ao.

¹⁹Anungji Israeli tanü tashi Dawid kidong anema noktaker.

²⁰Kodang Israel nungeri Yeroboam meyipa aruogo ta angashi, parnoki pa dangi telok aja, aser Israel ajak madak pa chuba kümdaktsü aser Dawid kidong tsütsüi meyiper Yihuda kidong dak alema shinga mali asü.

Shemia Shin O

(2 Pu. 11.1-4)

²¹Kodang Rehoboam Yirusalem tonga aru, pai Yihuda aser Benjamin kidong ajak nungi teshimtet pur rarartem meyi noklang ka ser tir Israel kidong anema raratsü aser Solomon chir Rehoboam dangi tanaben yimliji meyipa bener arutsü sentepdaktsü.

²²Saka Tsüngrem nisung Shemia dangi Tsüngrem O arua ashi,

²³“Yihuda chuba, Solomon chir Rehoboam dang, aser Yihuda aser Benjamin kidong ajak dang aser tanüngba nisungtem dang yamai shiang.

²⁴Kibubai yamai ashir, nenoki matutsüla mesüra Israel pur ne adianutem anema meraratsüla, aser nisung shia pei kidangi meyipang; kechiaser aji ni nungi lir.” Anungji Kibuba O ama pa o anga-a nisung shia pei kidangi meyipa ao.

Yeroboam Tsüngrem nungi Pilaba

²⁵Ajiser Efraim tenem lima nung Yeroboami Shekem yanglushi aser idakji ali, aser pai idak nungjagi apusoa or, Penuel yanglu.

²⁶Yeroboami pei mulung nung ashi, “Dawid kidong dangi yimliji tang meyipa arudi ma?

²⁷Yirusalem nung Kibuba kidang iba nüburtemi tenla tenlatsü tura, idangji iba nübur mulungjang parnok kibur, Yihuda chuba Rehoboam dangi meyiptsü, aser ni tepsettsü aser Yihuda chuba Rehoboam dangi meyiptsü.”

²⁸Idangji chubai shisatsü agir hon agi nashi pungchi ana yanglu, aser pai parnok dang ashi, “Nenok asoshi Yirusalemi atutsüji kanga dang tasak, nenok Ijip lima nungi anir atuba tsüngremtem ajiang, Oh Israel!”

²⁹Pai ka Bethel nung aser kaji Dan nung yutsü.

³⁰Iba mapa ya temenen ka kümadok, kechiaser nisungtemi kajia külemtsü asoshi Dan tonga ao.

³¹Pai tenem tekülemdak yanglu, aser nisungtem rongnungi pai putirtem shimtet, saka parnokji Levi chirtem masü.

³²Yeroboami ita tibuba terpungunübuba nung benjong ka Yihuda nung aliba mesüka adokdaksü, aser pai Bethel nung inyakba ama tenla sabangi tua, pai yangluba nashi pungchitem nem tenla agütsü, aser pai putirtemji Bethel nung yutsü.

³³Ita tibuba anogo terpungububa pai Bethel nung tenladak koba yanglu ajagi atu, ibaji pai pei mulung nung bilema aliba itaji liasü; aser pai Israel chirtem asoshi benjong ka yanglua tarongba tenla agütsütsü asoshi pai tenladaki atu.

1 Chubatem 13

Bethel Tenladak Aitsüba

¹Tang Yeroboam tenladak anasa noktaker tarongba tenla agütsütsü mapang nung Yihuda nungi Tsüngrem nisung ka Kibuba O ajanga Betheli aru.

²AserKibuba O agi tenladak anema pai ayimtena ashi, “Oh tenladak, tenladak,Kibubai yamai ashir, ‘Ajiang, Yosia tenüng agi Dawid kidong nungi tanur ka asotsü, aser tenem tekülemdak putirtem shirnoki ne madak tarongba tenla aronger parnok ne madak tenlatsü aser nisungtem teret ne madak arongtsü.’ ”

³Aser pai iba anogo nungjisa temaitsü ka agüja ashi, “Kibubai jembiba temaitsüji ajiang, tenladakji raksatsü, aser iba manung aliba autji endoktsü.”

⁴Kodang chubai Bethel nung tenladak anema Tsüngrem nisungi jembibaji angashi Yeroboami pei teka tenladak nungi songtoka ashi, “Pa puang.” Saka teka koba pai pa anema songtok aji ashirepadok, aser pei tekaji tanaben pei dangi atsüa arutsü mokoki aküm.

⁵Aser Kibuba O agi Tsüngrem nisungi jembiba ama, tenladak raksa, aser tenladak nungi aut adok.

⁶Idangji chubai Tsüngrem nisung dang ashi, “Kü teka junga anebtsü asoshi ne Tsüngrem dang nai ni asoshi mepishijang.” Yamaji Tsüngrem nisungi Kibuba dang mepishitsü, aser chuba teka akhi ama tanaben anebadok.

⁷Idangji chubai Tsüngrem nisung dangji ashi, “Kü den kidangi arua anisüngzükang aser ni ne nem sempet ka agütsütsü.”

⁸Saka Tsüngrem nisungi chuba dang ashi, “Nai ne ki tesimalang ka kü nem agüjaka, ni ne den maotsü, mesüra ni iba linük nung machitsü aser majemtsü;

⁹kechiaser Kibuba O agi kü dang yamai ashi, Nai amtsük machitsü mesüra tzü majemtsüla mesüra koba lenmangi na aru iba jagi na meyipa marutsüla.”

¹⁰Anungji pai pa aruba lenmang jagi meyipa moi tanga lenmang kati meyipa ao.

Bethel Nung Tambur Ainkar

¹¹Tang Bethel nung ainkar tambur ka liasü, aser par chir ka arua Bethel nung iba anogo nung Tsüngrem nisungi kechi inyak ajak ashi, pai kechisa chuba dang ashi, tebu danga item ajakji ashi.

¹²Tebui parnok dang asüngdang, “Pa koloni ao?” Tang pei chirtemi Yihuda nungi aruba Tsüngrem nisungji kongi ao aji ngua liasü.

¹³Pai pei chirtem dang ashi, “Ni asoshi gado ka renemjang” aser parnoki pa asoshi gadoji renemtsü aser pai idakji amen.

¹⁴Pai Tsüngrem nisung sülen anitaka pai pa sülemdong züng ka nung mena angu. “Na Yihuda nungi aruba Tsüngrem nisungji asü” ta asüngdang.

¹⁵Pai “Nia” ta langzü; idangji pai pa dang ashi, “Kü den kidangi arung aser chiyungang.”

¹⁶Pai ashi, “Ni ne den meyipa marutsü mesüra maotsü mesüra ni mechiungtsü mesüra iba li nungi ni ne den tzüa majemtsü kechiaser KibubaO agi aji kü dang shiogo.

¹⁷Nai mechiungtsü mesüra idakji tzüa majemtsü, mesüra na kolen nungi aru aji agi meyipa maotsüla.”

¹⁸Ainkar tambur jagi pa dang ashi, “Nia na amaji ainkar ka lir, aser kotak tenyar kati Kibuba O agi pa chiyunga ajemtsü asoshi anir arung ta ashi:” Saka aji pai pa ashiokja jembiba liasü.

¹⁹Anungji pai anidaka oa par kidang chia-ajem.

²⁰Parnok chiyungba langbang nung amendang pa meyipa anir arusang ainkar dangi Tsüngrem O aru.

²¹Aser Yihuda nungi aruba Tsüngrem nisung dang yamai ashi, “Kibubabang nungi adoka ashiba nung nai tashi manga nungji, aser nai ne dang melaba Kibuba ozüing mayu nung,

²²saka meyipa arua chiyunga ajem, kobaKibubai techiyung aser tejem ta ashiba manga nungji ne temang ner tsürabur aremdak leperi meyipa maotsü.”

²³Kodang pai chia-ajem pai meyipa anir arusang ainkarji mendaktsütsü asoshi pai gado renemtsü.

²⁴Kodang pa ao, lenmang nung molusongzü ka ajurua pa tepset aser pa temang lenmang nung merepdok aser gadoji pa anasa noktaka liasü, aser molusongzüji tasü mang anasa noktaka liasü.

²⁵Ajiang, nisung kar süia ao aser tasü mang lenmang nung merepdaka angu aser molusongzü idakji noktaka liasü, aser parnoki arua ainkar tambusang dang aji ashi.

²⁶Kodang ainkari aji angashi, pai ashi, “Kibubai ashiba tashi mangaba Tsüngrem nisungji pa lir, aji asünung Kibubai pa molusongzü nem bendanga

agütsü, aser Kibuba O agi pa dang ashiba ama pa tepseta molusongzüi shisatsüogo.”

²⁷Pai pei chirtem dang ashi, “Ni asoshi gado renemjang;” aser parnoki aji renemtsü.

²⁸Pa aodang lenmang nung tasü mang merepdaka angu, aser gado o molusongzü na tasü mang anasaji noktaka liasü, molusongzüi tasü mangji machi mesüra gadoa meyrutsü.

²⁹Ainkari Tsüngrem nisung tasü mangji bena arua gado nem bendaktsür yimti-i bener arua mang yima pa arem.

³⁰Pai tasü mangji pei leper nung ayu, aser parnoki pa asoshi mang yima ashi, “Aia, kü adianu”

³¹Pa remer külen pai pei chirtem dang ashi, “Kodang ni südir Tsüngrem nisung aremdak leper nungji nia remang, pa teret anasa kü teret yuang.

³²Kechiaser Bethel nung tenladak anema, aser Samaria yimtitem nung kidong ajak anema koba pai Kibuba O agi ayimten ajak shitak atalokogo.”

³³Iba sülenjia Yeroboami pei temenen lenmang nungi memeyip, saka tanaben ano nisungtem rong nungi putirtem shim, aser shibaisa mulungtet, pai parnok meshitetja putirtem yamaji shim,

³⁴Yeroboam kidong asoshi ibaji temenen aküm, oda par kidongji meshimeshia alima ajak nungi meleptoktsü tashi samatsü.

1 Chubatem 14

Yeroboam Chir Asüba (931-910)

¹Iba mapang nung Yeroboam jabaso Abija shiranga aküm.

²Aser Yeroboami pei kinungtsü dang ashi, “Aramesoang, aser Yeroboam kinungtsüa ta memettdaktsütsüsa yimlibilema ne sasa sobuang, aser Shiloi oang. Aser ajiang, idakji ainkar Ahija shibai ni item madak chuba asütsü ta jemi pa dangi oang,

- ³Aser nai amtsük ter den amsang tera den ninang mojitzü meso ka bener pa dangi oang aser pai ne dang tanurji kechi akümtsü aji ashitsü.”
- ⁴Yeroboam kinungtsüi yamaji inyak aser aramesoa Shiloi Ahija kidangi aru. Tang Ahija tenük agi mangu, kechiaser pa tambur liasü.
- ⁵Aser Kibubai Ahija dang ashi, “Ajiang, Yeroboam kinungtsü lar jabaso indang asüngdangtsü arur, kechiaser pa shiranga lir; yamai la dang shiang, kechiaser la arudang lai tangar tetsür ama arutsü.”
- ⁶Kodang Ahijai la kishizüing anasai aruba tsüingken angashia ashi, “Aitang, na Yeroboam kinungtsü, kechiba nai tangar tetsür ama sayur! Kechiaser na asoshi osang tamajung kü dang metetdaksüogo.
- ⁷Israel Tsüingrem Kibubai yamai ashir ta Yeroboam dangi or shiang, ni na ne nübur rongnung uludaksü, aser pei nübur Israel madak chuba kümdaksü,
- ⁸aser Dawid kidong nungi yimliji rakzüka ne nem agütsü; saka kü tenzüker Dawid shibai kü ozüngtem ayu, aser shibai pei mulung ajak agi ni ashiba sülen anidak aser kü nükdang ajungba dang inyak, pa ama na masü;
- ⁹saka nai ne jakdang alir ajak dak alia tamajung inyak, aser ni nungi pila-a or tangar süngyanglu tsüingremtem yanglu, aser ni jashidakja ne sülen ni toktsü.
- ¹⁰ Anungji ajiang, ni Yeroboam kidong anema tamajung bener arutsü, aser Yeroboam nungi tebur chanu ajak leptoktsü; shiba shibanga ali aser Israel nung ali ajak yamaji ki aokertemi scü ama Yeroboam kidong nungi meshimeshia ajak mesama tashi okdoktsü.
- ¹¹Yeroboam kinunger shiba yimti nung südir azütemi achitsü aser shiba moapu nung südir, anüing ozütemi achitsü, kechiaser Kibubai yamaji jembio.
- ¹²“Anungji na aramesoang aser ner kidangi oang, aser kodang na ner yimti-idir, ne chir asütsü.

¹³Israel nunger ajaki pa asoshi mang ayimtsü, aser aremstü, kechiaser Yeroboam kidong dak Kibuba Israel Tsüngremi pa tsütsü tajung tera angu anungji pa dang leperi aotsü.

¹⁴Ano Kibubai Yeroboam kidong iba anogo nungji leptoktsü asoshi Israel madak chuba ka adokdaksütsü. Aser kechi? tanga aji takoktsü.

¹⁵Kechiaser tzü nung kümbok arakzüba ama Kibubai Israel anokzüdaksütsü aser iba ali tajung koba tetsü-teboutem nem agütsüba lima nungi Israel tera den meküpdoktsü aser parnok Eufрата külenji prokshitsü, kechiaser parnoki Kibuba ain adokdakja tekülemdak yanglu.

¹⁶Pai Yeroboam tai asoshi Israel jentoktsü kechiaser koba tai pai mena, iba taiji Israel nema menadaksü.”

Yeroboam Asüba

¹⁷Anungji Yeroboam kinungtsü aramesoa Tirzai aru, aser la ki anasa arudang tanurji süadok.

¹⁸Kibuba O agi pa tenzüker Ahija ainkar ajanga jembiba ama Israel nunger ajaki pa arem, aser pa asoshi mang ayim.

¹⁹Yeroboam mapa tanügba, koda pai rara aser chuba, aji Israel nunger chubatem putipuyang kaket nung zülua lir.

²⁰Yeroboami chubaba küm metsürana liasü, aser pa tebutem den mejang, aser pa chir Nadabi pa melen chuba.

Yihuda Chuba Rehoboam (931-913)

(2 Pu. 15.12-13)

²¹Solomon chir Rehoboami Yihuda nung chuba. Rehoboam chuba akümdang, pa küm lirka liasü, aser pai küm tertenet Kibubai Israel kin ajak asoshi shimtetba Yirusalem nung pei tenüing ayutsü asoshi chuba, aser tetsü tenüing Ammontsür Naama liasü.

²²Kibuba tsüngdang kechi tamajung aji Yihudai inyak, aser parnok tebutemi inyakba dak alia pei temenen agi Kibuba jashidakja tai mena.

- ²³ Kechiaser parnoki tenem aser süngdongzüng shia nung tokong külemdak aser tongshi aser Ashera tekülemdak yanglu.
- ²⁴ Idakji tebur o tebur na jabujari temenen liasü. Kibubai Israel chirtem nungi agienba kintem tesempatsü temenen ajak parnoki benshi.
- ²⁵ Rehoboam chuba küm pungububa nung Ijip chuba Shishaki Yirusalem anema raratsü atu;
- ²⁶ aser Kibuba ki rongsen aser chuba kidang aliba rongsen ajak bener ao, aser Solomoni hon agi yangluba jong ajak pai bener ao.
- ²⁷ Anungji Rehoboam chubai item melen yongmenyin agi jong yanglu, aser chuba temeranger kishi nüker tanishirtem ket nung bendanga agütsü.
- ²⁸ Kodangsa chuba Kibuba kidangi ao temerangertemi itemji aben aser tanükdak ayu.
- ²⁹ Rehoboam mapa tanüngba indang aser pai inyakba ajak, Yihuda chubatem putipuyang kaket nung itemji zülua melika ma?
- ³⁰ Aser maneni Rehoboam o Yeroboam na tsüngda nung rara liasü.
- ³¹ Rehoboam pei tetsü-teboutem den mejang aser Dawid yimti nung pei tebutem den arem. Pa tetsü tenüing Ammontsür Naama liasü, aser pa melen par chir Abijami chuba.

1 Chubatem 15

Yihuda Chuba Abijam (913-911)

(2 Pu. 13.1—14.1)

- ¹ Tang Nebat chir Yeroboam küm tertibuba nung Abijami Yihuda madak chubatsü tenzük.
- ² Pai Yirusalem nung küm asem chuba, aser pa tetsü tenüing Absalom jala tenüing Makaa liasü.
- ³ Aser tebui akhidang inyakba temenen nung pai jaja, aser tebou Dawid ama mesüi Kibuba pei Tsüngrem tsüngdang pei mulungjang tetemsü mali asü.

- ⁴ Saka Dawid tenüing atema Kibuba pa Tsüngremi pa sülen pei chir noktaksü atema pa nem Yirusalem yanglutsü asoshi milen ka agütsü.
- ⁵ Kechiaser Dawidi Kibuba tsüngdang kechi tim aji inyak, aser pa dang kechisa inyaktsü pa taküm piyong mela, oda Het nunger Uria dang inyakba dak alema pai ajak inyak.
- ⁶ Abijam taküm piyong Rehoboam o Yeroboam na tsüngda rara liasü.
- ⁷ Ahijam mapa ajak aser pai inyakba Yihuda nunger chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?
- ⁸ Abijam tebutem den mejang aser Dawid yimti nung parnoki pa arem, aser pa melen pa chir Asai chuba.

Yihuda Chuba Asa (911-870)

(2 Pu. 15.16—16.6)

- ⁹ Israel nunger Yeroboam chuba küm metsübuba nung Yihuda madak Asai chubatsü tenzük.
- ¹⁰ Yirusalem nung pai küm lirka chuba, aser pa tetsü tenüing Absalom jala tenüing Makaa liasü.
- ¹¹ Tebu Dawidi inyakba ama Kibubatsüngdang kechi tim aji pai inyak.
- ¹² Aser pai tebur o teburna jabujari mapa endokdaksü aser tsüraburtemi yangluba süngyanglu ajak pai endok.
- ¹³ Ano tetsü Maka chubatsür süa aliba nungi pai anendaksü kechiaser lai Ashera asoshi tesempatsü süngyanglu ka yanglu, aser Asai iba süngyangluji lepsatsü, aser Kidron lenten nung aji arong.
- ¹⁴ Tenem tekülemdakji pai magienaka; aji saka Asa mulungsentsü pa taküm ajak nung Kibuba den ochishia liasü.
- ¹⁵ Pai Kibuba kidangi pa tebui meshiteta ayuba oset ajak bener aru, aser pai meshitetba oset yongmenyin, aser hon maroktem Kibuba ki dangi bener aru.
- ¹⁶ Asa aser Israel nunger chuba Baasha na tsüngda nung parnok taküm piyong rara liasü.

¹⁷Israel chuba Baashai Yihuda anema atu, aser Yihuda chuba Asa dangi shinga oli aruli ta mesüdaktsütsü atema pai Rama yanglu.

¹⁸Asai Kibuba kidang oset ayudak aliba hon aser taribi ajak agi, aser chuba kidang aliba oset ajak agia itemji pei tenzükertem nem agütsü, aser Asa chubai Damaska nung aliba Siria chuba Hezron chir Tabrimmon, par jabaso Ben-hadad dangi yoka ashi,

¹⁹“Kübu aser nebu na tsüngda nung yimjung aliba ama ana tsüngda nunga yudi. Ni ne dangi hon taribi sempet yokdagi. Israel chuba Baashai ni nungi atsünga aotsüsa: oang, pa den yimjungji raksa-ang.”

²⁰Ben-hadadi Asa chuba dang anga, aser Israel yimtitem anema pa temeranger telok tanishirtem yoka, Ijon, Dan, Abel-beth-Maka aser Khinnerota ajak, aser Naftali ajak amak.

²¹Kodang Baashai aji angashi, pai Rama nung ki yangluba anen, aser Tirza nung ali.

²²Idangji Asa chubai Yihuda lima ajak nung osang prokshi, shinga anünga metoktsü; aser parnoki Rama nung aliba lung, aser süng koba agi Baashai yanglu item ajak bener ao, aser Asa chubai Benjamin nung Geba aser Mizpa yanglu.

²³Tang Asai inyakba mapa ajak, pa tashi ajak aser pai inyakba ajak aser pai yangluba yimti ajak, Yihuda nunger chubatem putipuyang kakat nung zülua melika ma? Saka pa tain akümdang tetsüng nung komo adok.

²⁴Asa tetsü-teboutem den mejang aser pei tsürabur den pa pei tebu chuba yimti nung arem, aser pa melena pei chir Yehoshafati chuba.

Israel Chuba Nadab (910-909)

²⁵Yihuda chuba Asai kümnabuba chubadang Nadab chir Yeroboami Israel madak chubatsü tenzü, aser pai Israel madak küm ana chuba.

²⁶Pai Kibubajakdang kechi tamajung aji inyak, aser tebui jajaba ama jaja-a pei temenen agi Israel nunger temenen menadaktsü.

²⁷Ahija chir Baasha, Issakar kidong anema pai apuso, aser Baashai Gibbeton nung koba Filistia nunger meyong liasü pa idakji tepset, kechiaser Nadab aser Israel nunger ajaki Gibbeton makbangya liasü.

²⁸Yihuda chuba Asai küm asembuba chubaba mapang nung Baashai pa tepset aser pa melena chuba.

²⁹Pa chuba kümli-i, Yeroboam kidong ajak pai tepset, Yeroboam asoshi taküm alir shinga pai metoktsü, aser Kibubai ashiba ama kechi pai Shilon nunger pa tenzüker Ahija agi jembi, yamaji pai pa samatsü.

³⁰Kechiyong Yeroboam temenentem koba pai mena aser koba pai Israel nunger nem tai menadaktsü, aser Kibuba Israel Tsüngrema ain adokdaktsü.

³¹Nabadi inyakba mapa aser pai kechisa inyak, itemji Israel nunger chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

³²Aser Asa o Baasha na tsüngda nung parnok arishi piyong rara liasü.

Israel Chuba Baasha (909-886)

³³Yihuda chuba Asai küm asembuba chubadang Ahija chir Baashai Tirza nung Israel ajak madak chubatsü tenzüker, aser küm metsürpezü chuba.

³⁴PaiKibuba tsüngdang kechi temenen aji inyaka Yeroboam lenmang nung jaja aser pei temenen agi Israel nungera temenen menadaktsü.

1 Chubatem 16

¹Kibuba O Hannai chir Yehu dangi Baasha anema ashi,

²“Auyi nungi ni na ajungket aser kü nübur Israel madak na chuba kümdaktsü, saka nai Yeroboam lenmang nung jaja aser kü nübur Israel temenen menadaktsü, aser parnok temenen agi ni jashidaktsü.

³Ajiang, ni Baasha aser pa kibong meshimeshia oktoktsü, aser ni ne kibong Nabat chir Yeroboam kibong ama kümdaktsütsü.

⁴Aser shiba Baasha den yimti nung südir, azütemi achitsü aser shiba pa den moapu nung südir, anüng ozütemi achitsü.”

⁵Tang Baashai inyakba mapa aser pa tashi, Israel nunger chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

⁶Baasha pei tsürabur den mejang, aser Tirza nung arem aser pa chir Elai pa melena chuba.

⁷Tang talisa Hanani chir Yehu ainkar ajanga Kibuba O Baasha aser par kibong anema aru, kechiaser pai Kibuba jakdang kechisa tamajung liasü aji inyak. Yeroboam kibong mesüka aser pai pa tepsetba ama, pai pei teka agi inyakba agi Kibuba jashidaktsü.

Israel Chuba Ela (886-885)

⁸Yihuda chuba Asai küm metsürtrokbuba chubaba küm nung Baasha chir Elai Tirza nung Israel madak chubatsü tenzük, aser küm ana chuba.

⁹Par kor talungtsü tesadang ka madak tanishir, pa tenzüker Zimri-i pa anema apuso, tang pai Arza kibong koba Tirza kibong madak liasü, idakji pa yi jema liasü.

¹⁰Zimri-i oa, pa tepset aser pa melena chuba, koba Yihuda chuba Asai küm metsürtenetbuba chuba dang liasü.

¹¹Kodang pai chubatsü tenzük, pa chuba menden nung menli-i, Baasha kibong ajak lepseta, tebur chanu kata pai metoktsü, mesüra par kimang mesüra par tembar kata meyutsü.

¹²Yamaji Kibuba O agi ashiba ama Baasha kibong ajak Zimri-i samatsü, koba Yehu ainkar agi Baasha anema jembia liasü;

¹³kechiaser Baasha temenen ajak, aser par chir Ela temenen ajak koba parnoki mena aser Israel Tsüngrem Kibuba anema parnok süngyanglutem agiKibuba jashidakja Israel tai menadaksü.

¹⁴Tang Ela tanüngba mapa aser pai inyakba ajak Israel chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

Israel Chuba Zimri (885)

¹⁵Yihuda chuba Asa küm metsürtenetbuba chubadang, Tirza nung Zimri-i anogo tenet chuba. Tang Israel temerangertem Filistia nunger yimti Gibbeton anema sentepa liasü.

¹⁶Kodang tanendak alir Israel nisungtem Zimri-i tasa tamajung agi chubaji tepsetogo ta angashi parnoki temeranger tanishir Omri Israel madak chuba kümdaktsü.

¹⁷Omri Israel nunger ajak anir Gibbeton nungi atu, aser parnoki Tirza meketbang.

¹⁸Kodang Zimri yimtiji agiogo ta angu, pai chuba kidangi ai, aser mi agi pai chuba kiji rongtoktsü aser pa-a rongseta asü.

¹⁹Kechiaser pai Kibuba madang kechi tamajung aji benshia Yeroboam lenmang nung jaja aser kechi temenen pai mena iba jagi pai Israel tai menadaktsü.

²⁰Tang Zimri tanüngba mapa aser pai anema apusoba ajakji Israel nunger chubatem putipuyang kaket nung itemji zülua melika ma?

Israel Chuba Omri (885-874)

²¹Idangji Israel nunger ana küma sadang, nisung tesadang kati Ginat chir Tibni chuba kümdaktsütsü pa sülen anidak, aser tesadang kati Omri sülen anitak.

²²Saka shiri Omri sülen anitak, parnoki Ginat chir Tibni sülen anitakertemji akok; anungji Tibni asü aser Omri-i chuba.

²³Yihuda chuba Asa küm semerka buba chubadang Omri Israel madak chubatsü tenzük, aser küm terana chuba; pai Tirza nung küm trok chuba.

²⁴Pai Shemer dang nungi Samaria tenemji taribi touzük mori ana agi ali, aser pai tenem nung ki yanglu, iba tenem kibuba Shemer nüngtem, pai yangluba yimti tenüng Samaria ta aja.

²⁵Omri-i Kibuba Tsüngrem tsüngdang kechi tamajung aji inyak, aser pa dang tama alir ajak dang nungi tamajungba inyak.

²⁶Kechiaser pai Nebat chir Yeroboam lenmang nung jaja, aser pa tai agi Israel nungera tai menadaktsü, aser chuba amajok mapa agi Israel Tsüngrem Kibuba ain adokdaktsü.

²⁷Tang Omri mapa tanüngba kechi pai inyak, aser pa tashi koba pai sayu, itemji Israel nunger chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

²⁸Anungji Omri pei tebutem den mejang, aser pa Samaria nung arem. Iba sülen pa chir Ahabi pa melen chuba.

Israel Chuba Ahab (874-853)

²⁹Yihuda chuba Asai küm semertibuba chubaba küm nung Omri chir Ahabi Israel madak chubatsü tenzük, aser Omri chir Ahabi Samaria nung Israel madak küm metsür ana chuba.

³⁰Omri chir Ahabi Kibuba jakdang kechi majung aji pa jakdang alir ajak dang nungi tamajungba tai mena.

³¹Nebate chir Yeroboam temenentem nung jajatsüji mapa temela ka amai, pai Sidon nunger chuba Etbaal jala Yezebeliji pei kinungtsü asütsü agi, aser pai Baal dangi oa tenzüka pa külem.

³²Baal kidang pai Baal asoshi tekülemdak yanglu, koba pai Samaria nunga yanglu.

³³Ahabi Ashera yanglu, aser pai Israel Tsüngrem Kibuba jashidaktsütsü akhidang chubatem dang nungi tali inyak.

³⁴Pa tendak Bethel nunger Hieli Yeriko yanglu, pai pei mezüng jabaso Abiram tenla-a kimungji tenzük, aser süngkhütemji pei jabaso tesübuba Segub agi tenla-a yanglu, aser ibaji Nun chir Yihusuai Kibuba O jembiba ama atalok.

1 Chubatem 17

Elia Aser Ayawara

¹ Tishbi nunger Elia shiba Gilead nung liasü, pai Ahab dang ashi, “Israel Tsüngrem Kibuba shiba ni tenzüker, pa taküm alinung, kü oi memelarabangla alima nung küm asem tashi azüngtzü mesüra tzünglu marutsü.”

²Kibuba Oji pa dangi arua ashi,

³“Yang nungi apusoa anüdokleni oang, aser Yordan jakdang Kherith ayong anasa atsüka liang.

⁴Yangji nai ayong tzüji ajemtsü aser idakji na mesütsü ni warotem dang melatsü.”

⁵Kibuba O agi ashiba amaji pa oa pai inyak; kechiaser pa oa Yordan jakdang Kherith ayong nung liasü.

⁶Warotemi amtsük aser shi anepdang aser aonung pa nem bener arutsü, aser pai ayong tzüji ajem.

⁷Kenpiga lir ayongji kongadok, kechiaser alima nung tzünglu maru.

Elija Aser Zarefath Amitsür

⁸Kibuba O pa dangi arua ashi, “Aramesoang aser Sidon nung aliba Zarefathi na oang aser idakji liang;

⁹ ajiang, ni amitsür ka dang na kümzüktsü melaogo.”

¹⁰Anungji pai aramesoa Zarefathi ao, aser kodang pai yimti süngkhümji atong, ajiang, amitsür ka idakji süng koya liasü, aser pai la jar ashi, “Yimlibilema ni ajemtsü asoshi tzü tera bener arung.”

¹¹Lai aji bener arutsü oya alidang, pai la ja-a ashi, “Chi tekapu ka ni asoshi bener arujang.”

¹²Lai langzü, “Kibuba ne Tsüngrem taküm alinung ni ashir, kü ket nung amtsük kata mali, saka jangbong nung jang tekapu ka dang lir aser bongdang nung totzü tera ka lir, aser ajiang, kü chir küna aji chir asütsü atema ni süng bendener.”

¹³Elijai la dang ashi, “Tetsübu, oang aser nai ashiba ama inyang, saka tamasa kü nem amtsük tila ka yanglua aji kü nem bener arujang, aser tesülen na aser ne chir asoshi yangluang.

¹⁴Kechiaser Israel Tsüngrem Kibubai yamai ashir, Kibubai alima nung tzünglu meyok tashi ne jangbong aser totzü bongdang tazüng makümtsü.”

¹⁵Lai oa Elijai ashiba ama inyak aser Elija aser lar kibong anogo aika chia-ajem.

¹⁶Elijai Kibuba o agi jembiba ama jangbong aser totzü bongdang kodanga tazüing maküm.

¹⁷Iba sülen tatsüka lir tetsürlar chirji shirangadok. Pa shirangba kanga tamajungba küma süadok.

¹⁸Anungji lai Elija dang ashi, “Tsüngrem nisung nai kechiba kü dang yamai inyaker. Kü temenen bilemtetdaksütsü aser kü chir südaksütsü kechiba na yagi aru?”

¹⁹Pai la dang ashi, “Ne chir kü nem kua,” pai pa tetsürla tekunungi ajungzük, aser pa alidak temaba taktangi anir atua pa yipten nung yutsü.

²⁰Pai Kibuba dang ayimtena ashi, “Oh kü Tsüngrem Kibuba, ni anena aliba amitsür kidangi nai par chir tepseta lendong bener aru a ma?”

²¹Pai asemben tashi tanur dakji nemeta Kibuba dang ayimtena ashi, “Oh kü Tsüngrem, iba tanur tanela pa dangi meyipa arudakjang” ta ni sarasademer.

²²Elija olaKibubai angashi, aser tanur tanelaji tanaben pa dangi meyipa arua pa shia aru.

²³Elijai tanurji ajunga aru, aser pai taktang nungi paji temaba kidangi anir aru, aser pai pa tetsü nem agüja ashi, “Ajiang, ne chir taküm lir.”

²⁴Tetsürlai Elija dang ashi, “Na Tsüngrem nisung ta ni meteter, aser ne bang nung KibubaOji shitak lir.”

1 Chubatem 18

Elia Aser Obadia

¹Mapang talangka lir külen kümsembuba nung Kibuba O Elija dangi arua ashi, “Nai Ahab dangi oa ne sasa sayuang, aser ni alimai tzünglu yoktsü.”

²Anungji Elijai Ahab dangi oa pa sasa sayu. Tang Samaria nung ayawaraji kanga sashia liasü.

³Ahabi chuba ki kibur Obadia aja, shiba Kibuba dak bendanga amanger ka liasü.

⁴Kodang Yezebeli Kibubar ainkartem tepseta liasü. Obadial ainkar noklang ka anir, parnokji tenem lungpok nung miima yur chi aser tzü agi mesü.

⁵Ahabi Obadia dang ashi, “Ali nung tzüpokdak aser ayong ajak ajanga, kor aser gadotem taküm kümzüksü asenoki rem ngushia, shiruru ajak sama lir bushia oang.”

⁶Anungji parnoki alushiji lemsar apuso, aser Ahab tesem ka leni aser Obadia tesem ka leni ta ao.

⁷Obadia lenmang nung alidang, ajiang, pai Elija ajuru, aser pai pa ajitet aser pei tejak alilen mechia lur asüngdang, “Na kü kibur Elija asü?”

⁸Pai langzü, “Paji ni, oang aser ne kibur dang shiang ajiang, yangi Elija lir.”

⁹Pai ashi, “Ne tenzüker Ahab ket nung bendanga agütsür, ni tepsettsüsa ni kechi tai ali?”

¹⁰Kibuba ne Tsüngrem ali tashi, kin mesüra yimli kata metoktsüi kü Kibubai na bushi; aser parnoki kodang pa yangi mali ta ashi parnoki na mangu ta pai kin aser yimli agi azüngashi.

¹¹Tang nai ashir, “Oang ne Kibuba dang shiang, ajiang, yangi Elija lir.

¹²Ni na nungi oli-i, ni memetetiKibuba tanela agi na bener aotsü, aser kodang ni Ahab dangi or shidir, pai na mangutsü aser ni tepsettsü. Aji saka ne tenzükeri lanuwa nungi Kibuba tsübur.

¹³Ni kechi inyak aji kü Kibuba dang mashia ma? Kodang Yezebeli Kibubaainkartem tepset, ni Kibuba ainkar noklang ka parnok lungpok ana nung tenem nem shibanga yur, tzü aser amtsük agi mesü.

¹⁴Aser tang nai ashir, Oang, ne Kibuba dang shiang, Ajiang, Elija yangi lir; aser pai ni tepsettsü.”

¹⁵Elijai ashi, “Temeranger Telok Kibuba shiba tsüngdang ni noktaker pa ali tashi, ni kü sasa shitak pa dang tanü adoka sayutsü.”

Elija Aser Ahab

¹⁶Anungji Obadia Ahab den ajurutsü ao.

¹⁷Kodang Ahabi Elija angu, Ahabi pa dang asüngdang, “Israel timtemdaksübaji na ama?”

¹⁸Pai langzü, “Ni Israel tim metemdaksü, saka na aser nebu kibongi Kibubai melabatem amadok aser nai Baal sülen anidak.

¹⁹Anungji tang yokang aser Israel nunger ajak Karmel tenem nung, aser Yezebel langbang nung chiyungertem Baal ainkertem noklang pezü ser tenem, aser Ashera ainkertem noklang pezü kü dangi sentepdakjang.”

Karmel Tenem Nung Tenlaba

²⁰Anungji Ahabi Israel chir ajak dangi yok, aser ainkar ajak Karmel tenem nung sentepdaksü.

²¹Elija nisungtem anasai arua ashi, “Nenoki iba tebilemba ana nung kopiga alitsü, Kibubaji Tsüngrem süra pa sülen anidakang aser Baal süra, pa sülen anidakang.” Saka nisungtemi pa dang o kata melangzü.

²²Idangji Elijai nisungtem dangji ashi, “Kibuba ainkar ni, oda ni dang anünga lir; saka Baal ainker noklang pezü ser tenem lir.

²³Parnoki nashi pungchi ana asenok nem agütsüdakjang, aser parnoki parnok asoshi nashi pungchi ka shimtetdakjang aser ibaji anüka alangsar süng manung ajonglokang, saka mi tapudaksü, aser nia nashi pungchi kaji yamaji inyaksü aser süng manungji ajongloktsü saka mi metsüloktsü.

²⁴Nenoki nenok tsüngrem dang sarasademang, aser nia Kibuba tenüng nung sarasademtsü, aser Tsüngrem shibai mi agi langzüdir, paji shitakba Tsüngrem lir.” Aser nisung ajaki langzüa ashi, “Aji shitak lir.”

²⁵Elijai Baal ainkertem dang ashi, “Nenoki nenok asoshi nashi pungchi ka shimtetang, aser tamasa aji renemang, kechiaser nenok aika, aser mi tapu saka nenok tsüngrem tenüng nung sarasademang.”

²⁶Parnok nem agütsüba nashi pungchiji parnoki agi, aser parnoki aji renem, aser anepdang nungi teruto tashi parnoki Baal tenüng nung ayimtena

sarasadema ashi, “Oh Baal, onok dang angang.” Saka ola kata maliasü aser melangzü. Aser tekülemdakji parnoki pungtena ayimten.

²⁷Anjongmeshi nung Elijai parnok menüja ashi, “Tashi agi ayimtenang, kechiaser pa-a Tsüngrem ka, pa ken tena ali südi, mesüra pa oadok, mesüra aeni ao asü, aser pa mejanga lira mesotsüla.”

²⁸Parnoki tashiba agi ayimten, aser parnok yimya amato azü madok tashi nok aser nü agi temang nung wa-a tsünga ayimten.

²⁹Kodang anjongmeshi süia ao, nikongtsütsü tashia parnoki ayimten, saka ola kata maliasü, kechiaser shingai melangzü mesüra shingai parnok mezüngshi.

³⁰Elijai nisungtem dang ashi, “Ni anasai arung;” aser nisung ajak pa anasai aru. Aser pai Kibuba tekülemdak raksa-a alibaji yanglushi.

³¹Elijai Yakober chirtem kidong yongsük ama lung terana bener aru, shiba dangi Tsüngrem O arua ashi, “Israelji ne tenüng asütsü.”

³²Kibuba tenüng nung pai lung agi tekülemdak ka yanglu, aser metsüjang tatakzük ana sema pai külentzü tuluka atu.

³³Aser pai süngji timi anang aser nashi pungchiji anüka alangsar süng manungji enok, aser pai ashi, “Tzü mori tulu pezü sünga tenladak manungji shilokjang aser süngdakji enokang.”

³⁴Pai ashi. “Anaben tashi yamaji inyakang;” aser parnoki tanaben inyak. Pai ashi, “Tasembena inyakang;” aser parnoki tasembena inyak.

³⁵Aser tenladak ajakji tzü agi asüng aser külentzüjia tzü agi sünga enok.

³⁶Nikongdang tekülemba mapang nung Elija ainkar anasa arua ashi, “OhKibuba, Abraham, Isak aser Israel Tsüngrem, tanü ne tenzükeri item ajak dang ne O ama ni inyaker, aser Israel nung naji Tsüngrem ta metetdakjang,

³⁷OhKibuba, item nisung yagi naji Kibuba Tsüngrem ta metettsü aser nai parnok mulung meyipdaksütsü asoshi nai kü dang angang, kü dang angang.”

³⁸Idangji Kibuba miji alu, aser tekülemdak lung, süng, ali aser külentzü nung tzü ajakji menakrepa arong.

³⁹Kodang nisungtemi aji angu parnoki ali nung apudaka ashi, “Kibubaji Tsüngrem, Kibubaji Tsüngrem.”

⁴⁰Elijai parnok dang ashi, “Baal ainker kata tejendaktsüi sotang.” Aser parnoki parnok apu aser Elijai Kishon ayongi anir lua parnok yangji tepset.

Tsüngsarusa Anenba

⁴¹Elija Ahab dang ashi, “Aramesoang, chia jemang, kechiaser tzünglu talubu arutsü ola lir.”

⁴²Anungji Ahabi chia ajemtsü asoshi atu, aser Elija Karmel tenem jagi atu aser pai ali nung apudaka pei tejak temokok ana tsüngda nung ayu.

⁴³Pai pei tenzüker dang ashi, “Tang tuang aser tzüyim tzütsüji ajiang.” Aser pai tua repranger ashi, “Kecha mali;” aser pai ashi, “Ano tenet ben tashi tuang.”

⁴⁴Aser tenetbenbuba nung pai ashi, “Nisung teka tila ka ama tzüyim nungi mepet adokdagi.” Aser pai ashi, “Tuang aser Ahab dang shiang, Lua tzünglu agi na majadangtsüsa ne kor talungtsü renemang.”

⁴⁵Aser mapang tatsüka tsüngda nung mepet aser mopung agi anüng manga aküm, aser tzünglu tulu ka aru. Aser Ahabi Yezreeli kor nung sanger ao.

⁴⁶Yamaji Kibubateka Elija dak liasü, aser pai pei teperem nung nangri kanger Ahab madang Yezreel tsütsüi asema ao.

1 Chubatem 19

Elija Horebi Aoba

¹Elijai inyakba ajak aser pai ainkertem koda nok agi tepset item ajakji Ahabi Yezebel dang ashi.

²Idangji Yezebeli Elija dangi osang bener ka yoka ashi, “Ni ne takümüji asüng iba mapang nung parnok rongnung ka amaji meyanglutsüra, tsüngremtemi kü dang talia inyakang.”

³Kodang Elijai aji angashi, pai aramesoa pei taküm asoshi ajen, aser Yihuda lima Beershebai arua pei kilir idakji yutsü.

⁴Saka pai pei sasa anogo ka lenmang azümgmeyakdaki ao, aser süngtong ka kübok amen, pa pei sasa asütsü asoshi mepishia ashi, “Tang ya joko teperi, Oh, Kibuba, kü taküm bener oang, kechiaser ni kü tsürabur dang nungi tajungba masü.”

⁵Aser pai süngtong kübokji mejang, aser ajiang, kotak tenyar kati pa dak kongshia ashi, “Aramesoang aser Chiang.”

⁶Aser pai reprang, aser ajiang, pa tekolak madang mijang nung awangba amtsük aser tzü bongdang ka liasü; aser pai aji chia jemer tanaben mejang.

⁷Aser Kibuba kotak tenyar tanaben arua pa dak tanaben kongshia ashi, “Aramesoang aser Chiang, kechiaser na asoshi lenmangji kanga talang.”

⁸Aser pai aramesoa chia-ajem aser iba chiyungtsü tashi nungji anogo lir aser lir aonung Tsüngrem tenem Horebi atu.

⁹Pai lungpok kati arua idakji ali, aser ajiang, Kibuba O pa dangi arua ashi, “Elija, na yangi kechi inyaker?”

¹⁰Pai langzü, “Kibuba Tsüngrem temerangertem asoshi ni kanga dang nükmir, kechiaser Israel chir ajaki ne tezüngzüktepba raksa-a ne tekülemdak raksa aser nok agi ne ainkartem tepset, aser oda ni kü kija dang anüng aser parnoki taküma agitsü bushir.”

¹¹Pai ashi, “Oang aser Kibuba tsüngdang tenem nungji noktakang,” aser ajiang, Kibuba ajanga süi, aser mopung tulu arua tenemtemji shisatsü, aser Kibuba tsüngdang lungtemji jaksa, saka Kibubaji mopung nung maliasü; mopung sülen menoknok anak, saka menoknok nungji Kibuba maliasü;

¹²aser menoknok sülen mi aru, saka mi nungjia Kibuba maliasü; aser mi sülenji ola tila ka aru.

¹³Kodang Elijai aji angashi, pa sü agi pei tejak meyipanger ao, aser lungpok anasaji noktak aser ajiang, pa dangi ola ka arua ashi, “Elija, na yangi kechi inyaker.”

¹⁴Aser pai ashi, “Kibuba Tsüngrem temerangertem asoshi ni kanga dang nukmir, kechiaser Israel chir ajaki ne tezüngzüktepba amadoker, ne tekülemdak raksa aser nok agi ne ainkartem tepset aser oda ni kija dang toktsü; aser parnoki kü taküma agitsü bushir.”

¹⁵Kibubai pa dang ashi, “Ne lenmangi meyipa Damaska azüngmeyakdaki oang aser kodang na tonga odir, Siria madak chuba asütsü nai Hazael mezüja shimtetang.

¹⁶Israel madak chuba asütsü nai Nimshir chir Yehu mezüja shimtetang, aser Abel-mehola nunger Shapat chir Elisha na melena ainkar asütsü nai mezüja shimtetang.

¹⁷Hazel nok nungi jenbuba nisungji Yehui tepsettsü, aser Yehu nok nungi jenbuba nisungji Elishai tepsettsü.

¹⁸Saka ni Israel nung Baal tsüngrem tsüngdang mapudakertem aser pa dak tebang memesepertem meyi tenet ni asoshi yutsütsü.”

Elisha Ajaba

¹⁹Anungji pa yang nungjagi pila, aser Shafat chir Elisha shiba nashi pungchi jura terana den alu alaya lia pai angu, aser Elija pa anasa oa pa süji pa dak amloktsü.

²⁰Pai nashi pungchitemji toktsür Elija dangi asema oa ashi, “Ni kübu aser kütsü dak tebang meseptsü ne dang mepishir, aser ajiserang ne sülen anidaktsü.” Pai pa dang ashi, “Meyipa oang, ni ne dang kechi inyaker?”

²¹Pai pa sülen manidaki meyipa oa, alu alaba nashi pungchitemji anir arua tepset aser alu alaba oset jagi shiji metar nisungtem nem agütsü aser parnoki aji chi. Idangji pai apusoa Elija sülen oa pa dang tenzük.

1 Chubatem 20

Siria Nunger Den Raraba

¹Siria chuba Ben-hadadi pa temeranger telok ajak aniten, aser pa den chuba semer ana, kor aser kor talungtsü liasü; aser pai tua Samaria meketbang aser iba anema rara.

²Israel chuba Ahab dangi yimti-i pai osang abenertem yoka ashi,

³“Ben-hadadi yamai ashir,” “Ne taribi aser ne honji kü meyong, ne kinungtsütem aser ne chirtem aser oda tajungtiba ajakji kü meyong.”

⁴Aser Israel chubai langzúa ashi, “Nai ashiba ama, Oh chuba, kü Kibuba, ni akaba ajak ne meyong.”

⁵Osang abenertemji tanaben arua ashi, “Ben-hadadi yamai ashir, Ni shitak ne dangi yamai shia yok, nai ne taribi, ne hon, ne kinungtsütem, aser ne chir ajak kü nem bendanga agütsütsü;

⁶saka asüng iba mapang nungi ni kü tenzükertem yoktsü, aser parnoki ne ki aser ne nükdang kechisa tajung ali itemji parnok teka nung agitsü aser parnoki itemji bener aotsü.”

⁷Idangji Israel chubai linük nung tambur ajak jatena ashi, “Iba nisung yagi kechi koda tamajung bushir aji ajioka yuang ta ni mepishir, kechiaser pai kü kinungtsütem, kü chirtem, kü taribi, aser kü hon asoshi yok, aser ni pa dang menangzüki mali.”

⁸Tamburtem aser nisung ajaki pa dang ashi, “Nai pa dang tanga, mesüra tenangzük.”

⁹Anungji pai Ben-hadad osang abenertem dang ashi, “Chuba kü Kibuba dang shiang, nai tamasa ne tenzükertem dangi kechi asoshi yok aji ni inyaktsü, saka ibaibo ni meinyaktsü.” Aser osang abenertemji pila aser pa dangi tanaben osang bener aru.

¹⁰Ben-hadadi pa dangi yoka ashi, “Kü sülen anidaker ajak asoshi Samaria auyi tekapu ka ka peria süra, tsüngremtemi kü dang talia inyangkang.”

¹¹Idangji Israel chubai pa dang ashi, “Temeranger sobutsü sobur pei sasa asüküma tebilem, ta pa dang shiang.”

¹²Kodang Ben-hadad aser chubatem tanendak chia jema liasü, ya angashia pei tenzükertem dang ashi, “Nenoki renemer tareni noktakang.” Aser yimtiji anema renemer tareni parnok noktak.

Ahabi Ben-hadad Akokba

¹³Ajiang, ainkar ka Israel chuba Ahab dangi arua ashi, “Nai item telok tulu ya ngurma ta Kibubai ashir? Ajiang, tanü ni iba telok ne ket nung bendanga agütsütsü, aser nai ni Kibuba ta metettsü.”

¹⁴Ahabi asüngdang, “Shibai?” Pai ashi, “Linük nung chuba chirtem asangurtemi ta Kibubai ashir.” Idangji pai ashi, “Shibai tongbangji apusotsü?” Pai langzü, “Nai tenzüktsü;”

¹⁵aser pai linük nung chuba chirtem asangurtem külemi sentepdaksü, aser parnok noklang ana ser semer ana liasü, aser parnok sülen pai nisung ajak sentepdaksü, Israel chir parnok meyi tenet liasü.

¹⁶Aser parnok teruto nung ao. Saka tanendak semtu nung Ben-hadad aser pa den yariteper, pa aser chuba semerana chia jema liasü.

¹⁷Aser linük nung chuba chirtem aser asangurtem tamasa ao, aser Ben-hadadi yokba asangurtemi pa dang ashi, “Samaria nungi aruba nisung tejaklen arudagi.”

¹⁸Aser pai ashi, “Parnokji yimjung asoshi aruaka mesüra raratsü aruaka parnok taküm dang puang.”

¹⁹Anungji itemi yimti nungi oa, linük nung chuba chirtem asangurtem, aser parnok sülen anidaker temeranger telok lir.

²⁰Aser parnok ajaki pei nisung tepset, aser Siria nungerji jena ao, aser Israel nungeri parnok aria ao, aser Siria nunger chuba Ben-hadad kor nung mener pei kor anishirtem den jena oa pa kümzük.

²¹Israel chubai oa kortem aser kor talungtsü ajak tepset, aser Siria nunger aika tepset.

²²Israel chuba anasai ainakar arua pa dang ashi, “Oa ne sasa tashi ita kümang, aser nai kechi inyaker aji meteta yuang, kechiaser taruba küma Siria chubai na anema arutsü.”

Siria Nunger Den Tanaben Raraba

²³Siria chuba tenzükertemi pa dang ashi, “Parnok tsüngremji tenemtem tsüngrem lir, anungji parnok asenok dang nungi tashi taitba; saka asenoki parnok anema lenten nungji raradi, aser shitak parnok dang nungi asenok tashi taitba asütsü.

²⁴Aser ya inyakang, nisung shiai pei alidak nungi chuba aoba lenmang jagi oang, aser talidak tanishirtem tokjang.

²⁵Nai samaba temeranger telok melen temeranger telok, kor asoshi kor, kor talungtsü asoshi kor talungtsü, aser na asoshi temeranger telok ta renema yuang aser parnok anema asenoki lenten nungji raratsü aser shitak parnok dang nungi asenok tashi taitba asütsü” aser parnoki ashibaji anga-a yamaji inyak.

²⁶Kümnabuba metsü mapang nung Ben-hadadi Siria nunger ajak aniten, aser Israel anema raratsü Afeki atu.

²⁷Israel chirtem külemi adenshia chiyungtsü renem, aser parnok anema oa Israel chirtem naponng chanu telok tila ana ama anena liasü, saka Siria nungeri linükji asüng.

²⁸Tsüngrem nisung ka anasa arua Israel chuba dang ashi, “Kibubai yamai ashir, Siria nungeri yamai jembir, Kibubaji tenem tsüngrem, saka pa lenten tsüngrem masü, anungji ni iba telok tulu ya ne ket nung bendanga agütsütsü aser nenoki niji Kibuba ta metettsü.”

²⁹Anogo tenet tashi parnoki kati ka anema noktak aser tenetnübuba nung tongbangji ajurutep aser Israel chirtemi Siria nunger anogo ka nung danga tetsüng temeranger meyi noklang ka tepset.

³⁰Saka tanüngbatemji Afek yimti-i jena ao, aser tanüngba meyi metsürtenet madak jaraji tsük, aser Ben-hadad yimti jena oa taktang telung nung jenok.

³¹Pa tenzükertemi pa dang ashi, “Tang ajiang, Israel chubatem yimlibilem akaba chubatem ta onoki angashi, asenoki anemsü abener aser tekolak nung lisü nair, Israel chuba dangi oa mepishidi ta ne dang mepishir; ashiko pai ne taküm kümzüksü.”

³²Anungji parnoki anemsü abener aser tekolak nung lisü nair Israel chuba dangi arua ashi, “Ne tenzüker Ben-hadadi ashir, Ni taküm lidakjang ta mepishir.” Aser pai ashi, “Pa kü adianu, tanga pa taküm lir ma” ta pai asüngdang.

³³Tang nisungtemi kümdanga reprang aser pai mulungba asü masü aji aritepa asüngdang, aser parnoki “Ne adianu Ben-hadad” ta ashi. Idangji pai, “Nenoki oa pa anir arung,” ta ashi. Yamaji Ben-hadad pa dangi anir aru, aser pai pa kor talungtsü nung arudaktsü.

³⁴Aser Ben-hadadi pa dang ashi, “Yimtitem koba kübui nebu nungi agi, aji ni meyipa agütsütsü, aser kübui Samaria nung inyakba ama, nai Damaska nung na asoshi shishilembadak yanglutsü.” Ni ne den iba tezüngzüktepba yanglua na yoktsü ta Ahabi ashi. Anungji pai pa den tezüngzüngtepba ka yanglur pa odaktsü.

Ainkar Kati Ahab Aitsüba

³⁵Ainkartem chir rongnung kati Kibubai melaba ama pa medemer dang ashi, “Kü dak zükang ta ni ne dang mepishir;” saka nisungbajagi pa dak azüksü memulung.

³⁶Idangji pai pa dang ashi, “Kibuba ola dang nai tashi manga nungji, ajiang, na ni nungi pilali molusongzü kati ngusettsü.” Aser pai pa nungi pilali dang molusongzü kati pa tepset.

³⁷Idangji pai tangar ka ngua pa dang ashi, “Kü dak zükang ta ni ne dang mepishir.” Aser nisungbajagi pa dak züka pa yirutsü.

³⁸Anungji ainkarji pila aser tangar nem majitetdaktsüi lenmang nung chuba ata-a liasü.

³⁹Chubaji süia arudang, pai chuba dang ayimtena ashi, “Ne tenzüker rara tiyongi ogo, aser ajiang, nisung kati kü dangi meyipa nisung ka bener arua ashi, ‘Iba nisungi yuang, kodakirnaka sür pa taküm samara, pa taküm asoshi ne taküm agitsü, mesüra taribi touzük mori ka nai agütsütsüla.’

⁴⁰Aser ne tenzüker kangara mazüangi ali nungji pa oa adok; aser Israel chubai pa dang ashi, Nai mulungtetba amaji ne o bendangba alitsü.”

⁴¹Pai ilunga or pa tekolak nungi süji agien aser Israel chubai paji ainkar rongnungi ta ajitet.

⁴²Aser pai pa dang ashi, “Nai koba taküm tepsettsü asoshi ne ket nung agütsü paji jena yok nungji, pa taküm melena na, aser par temeranger melen ne temeranger taküm agitsü ta Kibubai ashir.”

⁴³Aser Israel chuba pei kidangi jashiseta meyipa ao aser Samariai aru.

1 Chubatem 21

Naboter Tsükmenatzü Lu

¹Tang Samaria chuba Ahab chuba ki anasa Yezreel nung Yezreel nunger Nabot ket nung tsükmenatzü lu ka liasü.

²Aser Ahabi Nabot dang asüngdang, “Atsüki ka yanglua tsünüsembongtsü adokdaktsütsü asoshi ne tsükmenatzü luji kü nem kua, kechiaser ibai kü ki anasa aser iba dangi tajungba tsükmenatzü lu ka mesüra ni ne nem sen agütsüdi.”

³Naboti Ahab dang ashi, “Kübu senmang ne nem agütsütsüji Kibubai nungtemer.”

Ahab Aser Yezebel

⁴Ahab pei kidangi temulung kanga mepelai meyipa aru, kechiaser Yezreel nunger Naboti kü lu senmangtem ni ne nem magütsütsü ta pa dang ashi; aser pai pei yipten nung metaloker pei tejak nembanger kecha machi.

⁵Saka pei kinungtsü Yezebel arua pa dang ashi, “Kechi agi ne tanela jashidaktsür, aser kechiba nai mechiyunger?”

⁶Pai la dang ashi, “Yezreel nunger Nabot dang ne tsükmenatzü lu sen agi alidi ta ni asüngdang, mesüra nai mulungra tanga tsükmenatzü lu ka agütsüdi ta ni ashi, saka pai ni ne nem kü tsükmenatzü lu magütsütsü” ta ashi.

⁷Pa kinungtsü Yezebeli pa dang ashi, “Nai Israel yimli madak tang yimsü masür ama? Aramesoang, arung, chia-jema aser na pela-a liang. Yezreel nunger tsükmenatzü luji ni ne nem agütsütsü.”

⁸Anungji lai Ahab tenüng nung Nabot aliba yimti nung alir tamburtem aser tamarenertem dangi shiti zülur kanga junga pa nüng zülu aser kanga junga nembanger yok.

⁹Lai shiti nungji yamai zülu, “Nübur ajak telumiba anogo ka sangdongang aser Nabot tenem ka nung jukteta mendakjang.

¹⁰Pa anasaji samesa nisung ana mendakjang aser pai Tsüngrem aser chuba anema atakatemogo ta tena nem kuli südakjang. Iba sülenji pa lung agi onseta südakjang.”

¹¹Yimti nung alir teloki, tamburtemi aser temerangertemi Yezebeli shiti nung zülua parnok dang ashiba ama parnoki inyak.

¹²Aser parnoki nübur ajak ayongten aser nisung ajak madang Nabot tenem nung mendaktsü.

¹³Aser samesa nisung ana pa anasa amen, aser Nabot anema nisungtemi angashia noktaka kuli ashi, “Naboti Tsüngrem aser chuba atakatemer.” Idangji parnoki pa yimti nungi atsür adoka pa dak lung agi ona pa onseta südaktsü.

¹⁴Idangji parnoki Yezebel dangi osang yoka ashi, “Nabot lung agi onseta südaktsüogo.”

¹⁵Kodang Yezebeli Nabot lung agi onseta südakogo ta angashia, Yezebeli Ahab dang ashi, “Aramesoang aser Yezreel nunger Nabot tsükmenatzü lu koba pai sen yong magütsüli ta ashi aji agiang; kechiaser Nabot taküm mali, pa süogo.”

¹⁶Kodang Ahabi Nabot süogo ta angashi, Yezreel nunger Nabot tsükmenatzü lui pai oa aser aji pai agi.

Elijai Tsüngremer Obendangba Sangoktsüba

¹⁷Kibuba o Tishbi nunger Elija dangi arua ashi,

¹⁸“Samaria nung aliba Israel nunger chuba Ahab den ajuruteptsü na aramesoa orang; ajiang Nabot tsükmenatzü lu agitsü asoshi pa oa lir.”

¹⁹Kibubai yamai ashir ta nai pa dang shiang, “Pai tepseter tangar meyong agi nungji Nabot zü koba azüi menak iba azü jagi ne züa menaktsü ta Kibubai ashir.”

²⁰Ahabi Elija dang ashi, “Oh kü tsükchir, nai ni angur na?” Pai langzü, “Ni na angur kechiaser Kibubatsüngdang kechi tamajung lir aji benschia nai ne sasa na ayok.

²¹Ajiang, ne madang ni tamajung bener arutsü aser ni na nungi meshimeshia oktokadoktsü, aser Ahab nungi tebur chanu ajak leptokadoktsü, alar saka nüji saka Israel nung anünga aliba ajak samatsütsü.

²²Aser Nebat chir Yeroboam kibong aser Ahija chir Baasha kibong ama ne kibong kümdaktsütsü, kechiaser nai ni jashidaktsü aser Israel nunger nem temenen mendaktsü.”

²³ Aser Yezebel asoshia Kibubai yamai jembia ashi, “Yezreel jara kübok azütemi Yezebel achitsü.”

²⁴“Shiba Ahab yimti nung südir azütemi achitsü aser shiba alu nung südir anüng ozütemi achitsü.’

²⁵Kibuba tsüngdang kechi tamajung lir aji pa kinungtsü Yezebeli ajungmeso nung yamaji inyaktsü pei sasa yoka achiba Ahab ama tangar shinga mali.

²⁶Aser pai Amor nungeri inyakba ama süngyanglu külema tesempatsü inyak, kechiaser shirnok Kibubai Israel nunger nungi parnok aridok.”

²⁷Kodang Ahabi ya angashi, pai pei süoshi shisa, aser pei temang nung anemsü abener lumia kanga dang timtem tulu agi.

²⁸Idangji Tishbe nunger Elija dangi Kibuba O arua ashi, “Ahabi kechi koda pei sasa ajemalur aji nai nguali ma?”

²⁹Ni pa mapang nung tamajung kecha magütsütsü, saka pa chir mapang nung par kibong nem ni timtem agütsütsü.”

1 Chubatem 22

Ramoth-Gilead Anema Raratsü Ahab Sentong

(2 Pu. 18.2-27)

¹Siria o Israel na tsüngda nung rara makai küm asem süi.

²Saka küm asembuba nung Israel chuba dangi Yihuda chuba Yehoshafat alu.

³Israel chubai pa tenzükertem dang ashi, “Ramoth-Gileadji asenok meyong ta nenoki memetet no? Saka Siria chuba nungi aji agitsü asoshi asenoki kecha meinyak.”

⁴Aser pai Yihoshafat dang asüngdang, “Ramoth-Gilead anema raratsü nai kü den aotsü asü?” Yihoshafati Israel chuba dang langzü, “Nia na amaji dang, ne nüburji kü nübur aser ne kortemji kü kortem lir.”

Tiyazü Ainkertemi Takok Indang Shinba

⁵Yehoshafati Israel chuba dang ashi, “tamasa Kibuba O nai asüngdangang ta ni ne dang mepishir.”

⁶Idangji Israel chubai ainkar noklang pezü shi külemi sentepdaksü, aser parnok dang ashi, “Ramoth-Gilead anema ni raratsü asü mesüra aremzüksü?” Parnoki ashi, “Oang, kechiaser Kibubai chuba teka nung aji bendanga agütsütsü.”

⁷Saka Yehoshafati ashi, “Asenoki asüngdangtsü asoshi idaki Kibuba ainkar ka mali ama?”

⁸Aser Israel chubai Yehoshafat dang ashi, “Kibuba dang asüngdangtsü Imlah chir Mikaia ano lir, saka ni pa sempar, kechiaser pai ni asoshi tamajung dak alema tajung meshin;’ aser Yehoshafati ashi, “Chubai yamai teshi.”

⁹Idangji Israel chubai ketdangpur ka jar ashi, “Yakta Imlah chir Mikaia anir arung.”

¹⁰Tang Israel chuba aser Yihuda chuba Yehoshafat chuba sobutsü sobur Samaria süngkhümi ailen moa nung pei pei chuba menden nung amen, aser ainkar ajaki parnok tsüngdang shina jembi.

¹¹Khenaana chir Zedekiai merang agi jangzü yanglur ashi, “Siria nunger mesama tashi ya agi ni parnok den raratsü, ta Kibubai ashir.”

¹²Ainkar ajaki yamaji jembia ashi, “Ramothe-Gileadi tuang aser takok ngua liang, kechiaser Kibubai aji chuba nem bendanga agütsütsü.”

Tamakok Indang Mikaia Ainkari Shinba

¹³Osang abener Mikaia tajai oa pai pa dang ashi, “Tang ajiang, obang ka agi ainkartem oji chuba madang tajung lir, ne o-a parnok rongnung ka ama sang aser tajung jembiangma.”

¹⁴Aser Mikaia ashi, “Kibuba taküm ali tashi, Kibubai kü dang kechi ashir aji ni jembitsü.”

¹⁵Kodang pa chuba dangi aru, chubai pa dang ashi, ‘Mikaia, asenoki Ramothe-Gileadi raratsü aotsü asü, mesüra asenoki aremzüksü?’ Aser pai langzü, “Tuang aser takok nguang, chuba ket nung aji Kibubai bendanga agütsütsü.”

¹⁶Aser chubai pa dang ashi, “Kibuba tenüng nung ochi dak alema kecha mejembitsüla ta ni ne dang kwiben ashitsü?”

¹⁷ Aser pai ashi, “Santem sannüker maliba ama, ni Israel nunger tenem nung prokshia angu, aser Kibubai ashi, Itemi tanüker mali, parnok nisung shia pei kidangi yimjung nung meyipa odakjang.”

¹⁸Israel chubai Yehoshafat dang ashi, “Ni ne dang pai ni asoshi tamajung dang ashi tajung meshintsü ta meshika ma?”

¹⁹ Aser Mikaia langzü, “Anungji nai Kibuba O angang: ni Kibubaji pa menden nung mena angu, aser kotak nung telok tulu pa anasa tajichilen aser tabelen mena ni angu.

²⁰Kibubai ashi, “Ahabi Ramothe-Gileadi tur pa tamakok aludaktsütsü asoshi shibai pa külakoktsütsü?” Aser kati balaka aser kati balaka ta tapu tapu ashi.

²¹Idangji tanela ka arua Kibuba tsüngdang noktaka ashi, ‘Ni pa külakoktsütsü.’”

²²Aser Kibubai pa dang ashi, “Kechi agi?” Aser pai ashi, “Ni aotsü aser ainkar ajak bang agi tiyazü jembidaktsütsü.” Aser pai ashi, “Nai pa külakoktsütsü aser yamaji akoktsü, oang aser yamaji inyakang.

²³Anungji tang ajiang, Kibubai item ne ainkar tebang nung tiyazü jembitsü agütsüogo, aser Kibubai na asoshi tamajung jembioogo.”

²⁴Idangji Khanaana chir Zedekia anasa arua Mikaia tenibung nung maokja ashi, “Ne den jembitsü Kibuba tanela ni nungi ne dangi koma ao?”

²⁵Mikaiai ashi, “Ajiang, kodang na ne sasa atsüktsü asoshi taktang telungbai idir iba anogo nung nai angutsü.”

²⁶Aser Israel chubai langzü, “Yimti nung aliba governor Amon dangi Mikaia anir oang aser chuba chir Yoash dangi anir oa shiang:

²⁷Chubai yamai ashir, “Iba nisung tepuokdak nung yuang, aser ni yimjung nung maru tashi amtsük terara aser tzü agi pa mesüang.”

²⁸Mikaiai ashi, “Nai yimjung nung dang meyipa arura, Kibuba ibo kü dang kecha mashi.” Aser pai ashi, “Oh nisungtem, nenok ajaki angang.”

Ramoth-Gilead Nung Ahab Laoba

²⁹Anungji Israel chuba aser Yihuda chuba Yehoshafat, Ramoth-Gileadi atu.

³⁰Israel chubai Yehoshafat dang ashi, “Ni kü sasa chuba-a ta memettdaktsütsü asoshi kü süoshi melentsü aser raradaki aotsü, saka nabo ne süoshi agiang.” Israel chubai pei sasa majittdaktsütsüsa sobutsü sobur tongbangi ao.

³¹Tang Siria chubai pa talungtsü temeranger walunir semerana dang ozüing agüja ashi, “Israel chuba dak alema tulu mesüra tila ka dena terara.”

³²Kodang temeranger temerangertemi Yehoshafat angu, parnoki ashi, “Atangji ibai Israel chuba” aser parnoki pa anema raratsü apuso. Aser Yehoshafati ayimten.

³³Kodang temeranger temerangertemi ibai Israel chuba masü ta meteta aru, parnoki pa aria moi meyipa aru.

³⁴Nisung kati züzüaka lijak bena arur yok, aser Israel chuba dak tekü semoktsü teküboklen kashi, anungji pai kor talungtsü anisang dang ashi,” Ne teka meyipang aser telok rongnungi ni pila-a anir oang, kechiaser ni kanga mejungi yiruogo.”

³⁵Iba anogo nungji tongbang sashia aküm, aser pei kor talungtsü den Siria nunger anema ata-a liasü, aser talungtsü teküboklen ajak pa dak nungi adokba azü agi asüng aser chuba nikongtsütsü asü.

³⁶Anü talui temeranger telok alidak ajakleni osang yoka, “Chuba süogo, anungji nisung shia pei yimtaki aser pei yimti-i oang” ta osang agütsü.

³⁷Parnoki Samariai arua chuba tasü mang Samaria nungji arem.

³⁸Aser parnoki kor talungtsüji Samaria nung aliba tzütu nung shitok, aser iba tzütüji nüktapangtatsürtem temang shitokdak liasü; Kibubai ashiba ama azütemi pa zü menak.

Ahab Yimsüsüba Tatembang

³⁹Tang Ahab tanüngba mapa aser pai inyakba aser senti ki koba pai yanglu, aser yimti kobasa pai yanglu, Israel chubatem putipuyang kakat nung itemji zülua melika ma?

⁴⁰Anungji Ahab chuba pei tebutem den mejang aser pei chir Ahaziai pa melena chuba.

Yihuda Chuba Yehoshafat

(2 Pu. 20.31—21.1)

⁴¹Israel chuba Ahabi küm pezübuba chubaba mapa nung Asa chir Yehoshafati Yihuda madak chuba.

⁴²Yehoshafati kodang chubatsü tenzük pa küm semer pungu tain liasü, pai Yirusalem nung küm metsür pungu chuba. Pa tetsü tenüng Shilhi jala Azuba liasü.

⁴³Pai pei tebu Asa lenmang nung jaja, aser Kibuba tsüngdang kechi tim lir aji inyaka pai iba nungi meyipa mao. Aji saka tokong tenem tekülemdak magieni liasü aser nisungtemi ano item tenem tekülemdak nungji tenla-a liangmesen rong a liasü.

⁴⁴Aser Yehoshafati Israel chuba den yimjung yanglu.

⁴⁵Tang Yehoshafat tanüngba mapa aser pai sayuba tashi, aser pai koda rara itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

⁴⁶Aser tebur jabujaritepertem tanüngba koba tebu Asa anogo nung liasü, itemji pai alinük nungi samadaksü.

⁴⁷Edom nung chuba mali asü, teshimtet ka dang chuba liasü.

⁴⁸Ofiri hon abeni aotsü asoshi Yehoshafati Tarshis rong yanglu. Saka rongtem Eziongeber nung raksadok nung motet.

⁴⁹Idangji Ahab chir Ahaziai Yehoshafat dang ashi, “Kü tenzükertem ne tenzükertem den rong nung odakjang.”

⁵⁰Saka Yehoshafati memulung. Aser Yehoshafat tebutem den mejang, aser pei tebu Dawid yimti nung arem, aser pei chir Yeborami pa melena chuba.

Israel Chuba Ahazia

⁵¹Yihuda chuba Yehoshafati küm tertenetbuba chubaba mapang nung Samaria nung Israel madak Ahab chir Ahaziai chubatsü tenzük aser pai Israel madak küm ana yimsü asü.

⁵²Aser Kibuba jakdang kechi tamajung pai aji inyak, aser pei tebu aser tetsü Nebat chir Yeroboam lenmang nung jaja, aser pai Israel nungera tai benshidaksü.

⁵³Pai Baal tenzük aser külem, aser tebui inyakba ajak agi Israel Tsüngrem Kibuba ain adokdaksü.

2 Chubatem

2 Chubatem 1

Kibubai Ahazia O Bendangba

¹Ahab sür külen Moabi Israel anema apuso.

²Aser Ahazia, Samaria nung pa taktang temaba ozü kirang ajanga tsük, aser shiranga liasü; aser pai osang benertem yoka pai parnok dang ashi, “Oang, Ekron tsüngrem Baal-zebub dang ni iba shirangba nungi anebtsü asü masü asüngdangang.”

³Saka Kibubatenyari Tishbi nunger Elija dang ashi, “Aramesoang, Samaria chubar osang benertem den ajuruteptsü tuang, aser parnok dang shiang, ‘Ya Israel nung Tsüngrem maliasü kechiba nenoki Ekron tsüngrem Baal-zebub dang asüngdang?’

⁴Tang aji asünung Kibubai ashir, ‘Na yipten kobai tua ali iba nungi malutsü, saka atangji asütsü. Aser Elija aenshia ao.

⁵Osang benertem pa dangi meyipa aru, aser pai parnok dang ashi, “Kechiba nenok meyipa aru?”

⁶Aser parnoki pa dang ashi, “Nisung ka onok den ajuruteptsü atu, aser pai onok dang ashi, Oang, nenok yokba chuba dangi tanaben meyipang aser pa dang shiang, Yamai Kibubai ashir, Ya Israel nung Tsüngrem maliasü kechiba nenoki Ekron tsüngrem Baal-zebub dang asüngdang?’ Aji asünung na yipten kobai tua ali iba nungi malutsü, saka atangji asütsü.”

⁷Pai parnok dang ashi, “Nenok den ajuruteptsü atua item o nenok dang ashiba nisungji kechi ama ka?”

⁸Parnoki pa dang langzü, “Pa süoshiji tezüng agi yangluba, aser teperem nung shiküp peremsen agi nai.” Aser pai ashi, “Aji Tishbi nunger Elija.”

⁹Idangji chubai nisung tenem madak tanishir ka sülen tenemi anir yok. Aser pa Elija dangi aru; aser ajiang, pa tenem kolak nung mena lia, pai pa den jembi, “Oh Tsüngrem nisung, chubai ashi, Alung.”

¹⁰ Elijai tenem madak tanishir dangji ashi, “Ni Tsüngrem nisung ka süra, anüng nungi mi alua na aser ne den aliba tenemji samadakjang.” Aser anüng nungi mi alu, aser pa aser par tenemji samatsü.

¹¹ Tanaben pai tenem madak tanishir tangar tenem anir yok. Aser pai pa dang ashi, “Oh Tsüngrem nisung, yamai chubai ashir, Yakta alung.”

¹² Aser Elijai parnok dang ashi, “Ni Tsüngrem nisung ka süra anüng nungi mi aludakjang, aser na aser tenemji samadakjang.” Aser Tsüngremer mi anüng nungi alu, aser pa aser tenemji samadaksü

¹³ Ano tenem madak tanishir tasembuba par tenem den anir yok. Aser tenem madak tanishir tasembubaji atu, aser arua Elija madang temokok agi apudaka pa dang mepishia ashi, “Oh Tsüngrem nisung, ni ne dang mepishir, kü taküm aser ne tenzüker item tenem taküm ne tsüngdang senti sangma.

¹⁴ Ajiang, anüng nungi mi alu, aser nisung tenem madak mezüng tanishir ana parnok den tenem-nemjia dena samaogo; saka tangbo kü taküm ne tsüngdang apayuangma.”

¹⁵ Aser Kibuba tenyari Elija dang ashi, “Pa den luang, pa tsübua teli.” Aser pa aramesoa pa den chuba dangi alu.

¹⁶ Aser Elijai chuba dang ashi, “Yamai Kibubai ashir, kechisü nung nai Ekron tsüngrem Baal-zebub dang asüngdangtsü osangbenertem yok? Ya asüngdangtsü Israel nung Tsüngrem maliba yong asü? Aji asünung na yipten kobai tua ali, iba nungi malutsü, saka asütsü.”

¹⁷ Anungji Elijai jembiba Kibuba o amato pa asü. Aser Yihuda chuba Yehoshafat jabaso Yehoram küm tanabuba nung pa melena Yeroboami chubatsü tenzük; kechiaser pa jabaso maliasü.

¹⁸ Tang tanüngba Ahazia mapa koba pai inyak, Israel chubatem putipuyang kakat nung item zülua mali no?

2 Chubatem 2

Elija Kotaki Bener Atuba

- ¹Kodang Kibubai Elija Tsüngrem mopung agi bener aotsü atong, Elija o Elisha na Gilgal lenmang nung liasü.
- ²Elijai Elisha dang ashi, “Yangi ata-a liang kechiaser Kibubai ni Bethel tashi yoka lir.”
- ³Aser Bethel nung aliba ainkar chirtem Elisha dangi arua ashi, “Kibubai ne kibur ne madak nungi tanü bener aotsü ta nai meteter ma?” Aser pai ashi, “Hau, ni aji metet; nenok ajem ajema liang.”
- ⁴Elijai pa dang ashi, “Elisha, yimlibilema na yangi ata-a liang; kechiaser Kibubai ni Yerikoi yok.” Aser pai ashi, “Kibuba taküm ali nungji, aser na taküm ali nungji, ni na metoktsütsü.” Anungji tena Yerikoi aru.
- ⁵Aser Yeriko nung aliba ainkar chirtem Elisha anasa arua ashi, “Kibubai ne kibur ne madak nungi tanü bener aotsü ta nai meteter ma?” Aser pai langzü, “Hau, ni metet; nenok ajem ajema liang.”
- ⁶Elijai pa dang ashi, “Yimlibilema na yangi ata-a liang; kechiyong Kibubai ni Yordani yok.” Aser pai ashi, “Kibuba taküm ali nungji, aser na taküm ali nungji, ni na metoktsütsü.” Aser tenaprong ao.
- ⁷Aser ainkar chirtem nisung tenem ao aser parnok tsütsü shir oji ta noktak, aser tenaprong Yordan anasa noktak.
- ⁸Aser Elijai pei sobutsü bena aru aser aji lungtener tzü nung azük, aser tzüji külen küleni sadang, aji asünung tenaprongla ali takong manung ao.
- ⁹Parnoki ajanger külen Elijai Elisha dang ashi, “Ni na nungi bener maodang ni na asoshi kechi inyaktsü asüngdangang.” Aser Elishai ashi, “Ni ne dang mepishir, ne tanela shilem anasü kü madak lidakjangma.”
- ¹⁰Aser pai ashi, “Nai tasak ka asüngdangogo; aji saka, na nungi ni bener maodang nai ni ngura, yamaji na asütsü.”
- ¹¹Aser parnok jembiyonga oa alidang ajiang mi talungtsü; aser mi kortem adoka tena balala piladaktsü, aser Elija Tsüngrem mopung agi kotaki bener atu.

¹² Aser Elishai aji angu aser pai ayimten, “Oba, Oba, Israel talungtsü aser kor nung amener nisungtem!” Aser pai joko mangu. Anungji pa pei süoshi nung sot, aser itemji ana küma shisa.

¹³ Pai Elija sobutsü pa nungi tsükba bena aru, aser meyipa ao, aser Yordan ayongküm nung noktak.

¹⁴ Elija nungi tsükba sobutsüji pai agi, aser tzü nung züka ashi, “Kibuba, oda Elija Tsüngrem kong ali?” Aser pai tzü nung azükdang parnok külen küleni sadang, aser Elisha süia ao.

¹⁵ Kodang pa jakdang Yeriko nung aliba ainkar chirtemi pa angu, parnoki ashi, “Elija tanela Elisha madak lir.” Aser parnok pa lenji aru, aser pa jakdang parnok sasa alilen apudak.

¹⁶ Parnoki pa dang ashi, “Tang ajiang, ne tenzükertem den tashi tait nisung tenem lir; yimlibilema parnok odakjang aser ne kibur bushidakjang; aji mesüra ashiko Tsüngrem tanelai pa bener tur, tenem kar nung mesüra lenten kar nung tsükdakja alitsü.” Aser pai ashi, “Nenok meyoktsü.”

¹⁷ Aser pa akseta maküm tashi parnoki pa mepishi, pai ashi, “Yokang.” Aji asünung parnoki nisung tenem yok, aser parnoki pa anogo asem bushi, saka pa mangu.

¹⁸ Aser pa Yeriko nung alidang parnok pa dangi meyipa aru, aser pai parnok dang ashi, “Ni nenok dang tuo ta mashi no?”

Elishai Sayatonya Inyakba: Tzü Anebtsüba

¹⁹ Yimti nisungtemi Elisha dang ashi, “Ajiang, onoki ne dang mepishir, kü kiburi anguba ama, yimti tesem ya tajung lir, saka tzübu majung, aser ali-i süngjang metangtsür.”

²⁰ Pai ashi, “Kü dangi tzü mori tasen ka bener arung, aser iba nung metsü enokang.” Aser parnoki aji pa dangi bener arutsü.

²¹ Aser pai tzübu jagi oa yangji metsüji enokja ashi, “Yamai Kibubai ashir, Ni item tzü anebtsüogo; joko iba mapang nungi tasüba mesüra tejang matangba malitsü.”

²²Anungji tanü tashi, Elishai jembiba o amato tzüji aneba liasü.

²³Idak nungjagi pai Betheli atu; aser pai lenmangi tuya alidang, tanurtem pa den ajuruteptsü aru, aser pa sensatsü, aser pa dang ashi, “Tuang, na lemtsüba, tuang, na lemtsüba.”

²⁴Aser pai pa sülen reprang aser parnok angu, aser Kibuba tenüng nung parnok atakatem. Aser arem nungi shirem tetsü ana adok, aser parnok tanur lirana shisatsü.

²⁵Idak nungjagi pai Karmel tenemi ao, aser yang nungjagi pa Samariai meyip.

2 Chubatem 3

Israel Chuba Yeroboam(852-814)

¹Yihuda chuba Yehoshafat küm tertibuba Samaria nung Israel madak Ahab jabaso Yeroboami chubatsü tenzük, aser pai küm terana chuba.

²Kibubatsüngdang kechi majung pai inyak; saka tebu aser tetsü memesük, kechiyong tebu yanglua aliba Baal temeshi tongshi pai endokadok.

³Aji saka pai Nebat chir Yeroboam temenen dak azüit, koba agi pai Israel temenen menadaksü iba nungi pai mepila.

Yihuda o Israel Nati Moab Anema Raraba

⁴Tang Moab chuba Mesha, san metsür ka liasü, aser pai Israel chuba nem san chanu meyi noklang ka, aser san tepung meyi noklang ka tezüng dena agütsü.

⁵Saka kodang Ahab asü, Moab chubai Israel anema apuso.

⁶Iba mapang nung Yeroboam chuba Samaria nungi oa Israel ajak atenshidaksü.

⁷Aser pa oa Yihuda chuba Yehoshafat dangi yoka ashi, “Moab chubai ni anema apusoogo, na kü den Moab anema tongbangi aotsü asü?” Pai langzü, “Ni atutsü na kechiar nia aji lir, kü nübur ne nüburtem ama, kü kor ne kortem ama lir.”

⁸Pai asüngdang, “Koba lenmangi asenok atutsü?” Pai langzü, “Edom lisem lima lenmangi.”

⁹Anungji Israel chuba o Yihuda chuba aser Edom chuba ao; parnoki anogo tenet meketa jaja, aser temeranger telok asoshi aser parnok sülen anitakba shiruru asoshi tzü maliasü.

¹⁰Israel chubai ashi, “Ayatai! Kechiyong Kibubai item chuba asem ya Moab chuba ket nung agütsütsü külemi jaogo.”

¹¹Saka Yehoshafati ashi, “Kibuba ainkar ka, asenoki pa agi Kibuba dang asüngdangtsü mali no?” Aser Israel chuba tenzüker rongnung kati langzüa ashi, “Shafat jabaso Elisha shibai Elija ket nung tzü shiloktsü, pa yangi lir.”

¹²Aser Yehoshafati ashi, “Kibuba O pa den lir.” Anungji Israel chuba aser Yehoshafat aser Edom chuba pa dangi alu.

¹³Elishai Israel chuba dang asüngdang, “Ni ne den kechi inyaktsü? Na nebu ainkartem dangi oang.” Israel chubai pa dang langzü, “Masü, kechiyong item chuba asem Moab chuba ket nung agütsütsü Kibubai jaogo.”

¹⁴Elishai ashi, “Atangji temeranger Kibuba shiba madang ni noktaker, taküm ali nungji, Yihuda chuba Yehoshafat asoshi ni mebilem asübo, ni ne tsütsü mereprangla mesüra na mungula.

¹⁵Saka tang kü dangi ken tener ka anir arung.” Kodang kenteneri kongki atem, Kibuba teka pa madaki aru.

¹⁶Aser pai ashi, “YamaiKibubai ashir, ‘Iba lenten ongken agi sünga kümdakjang.’

¹⁷Kechiyong yamaiKibubai ashir, Nenoki mopung mangutsü mesüra nenoki tzünglu mangutsü, aji saka iba lentenji tzü agi sünga alitsü; aser nenok, nenok nashi telok aser nenok shirurutem ajemtsü.

¹⁸Kibuba nükdangbo ya atamata mapa ka dang lir, pai ano Moab nunger nenok ket nung bendanga agütsütsü.

¹⁹Nenoki yim lung tsüki shia, aser teshimtet yimti shia atsüngtettsü, aser süngdong tajung shia lensüktsü, aser tzüpokdak ajak anendaktsütsü, aser ali tajung tera aliba ajak lung agi raksatsütsü.”

²⁰Aser anepdang tenla agütsüba mapang nung ajiang, Edom lenmang anasa tzü aru, aser tzü agi alinükji asüng.

²¹Tang kodang Moab nunger ajaki parnok anema chubatem rarai atua lir ta angashi, parnok sasa nangri akangtsü akokba nungi shir temalen külemi sentep aser külen arrtsü nung noktak.

²²Parnok anepdang yakta shishi aser anüi tzü manung puloktsü, idangji Moab nungeri parnok jakdang tzüji azü ama temerem angu.

²³Parnoki ashi, “Ya azü lir, atangji chubatem külemi raratepogo, aser parnok nisung shiai pei medemer tepsetogo, aji asünung, tang Moab oset-tsüset dangi ilungang!”

²⁴Kodang parnok Israel tanendaki aru, Israel nunger aramesoa Moab nunger den rara, anungji parnok jakdang parnok jena ao, aser parnok tejakleni Moab nunger tepsetyonga ajagi ai.

²⁵Parnoki yimtitem raksatsü aser ali tajung tera aliba shia parnok nisung shiai pei lung ontaktsü, aser aji süngdaktsü, aser parnoki tzüpokdak ajak anendaktsü, aser süngdong tajung ajak lensük aser Kir-hareseth nung dang lung anünga yutsü; aji saka lung lijak amertemi aji aria oa parnok denji rara.

²⁶Kodang Moab chubai pa asoshi tongbang kanga mejungi angu, nok asema nisung noklang tenet, Edom chuba dangi nungpoka aitsü anir ao; saka parnoki makok.

²⁷Idangji pa melen chubatsü aliba par chir tambusang pai agi aser jara manung tarongba tenla agütsü. Aser Israel anema ain tulu adokba aru: aser parnoki pa nungi pila-a oa pei limai meyip.

2 Chubatem 4

Amitsür Totzü

¹Tang ainkartem chir kibutsü rongnung tetsür kati Elisha dang ashi, “Ne tenzüker kü kinungpu süogo aser ne tenzükeri Kibuba tsübua liasü ta nai metet, aser ozü chir ana alar südaktsütsü anir aotsüba sentem agütsür arua lir.”

²Elishai la dang ashi, “Na asoshi ni kechi inyaksü? Kü dang shiangma, ne kidang kechi lir?” Lai langzü, “Totzü bongdang ka dak alema ne kilitsür kidang kecha maka.”

³Idangji pai ashi, “Oang, ne kiyonger ajak nungi bongdang, oda bongdang tazüing apuang, ishikadangbo maputsüla.

⁴Aser na, aser ne jabasotem yiang aser kishi shibangang, aser item bongdang ajak nung totzüji shiokang, aser koba sünga lir aji nai agiena yuang.”

⁵Anungji pa nungi la oa la aser lar jabasotemi kishi shibang; parnoki bongdang la dangi bener aru, aser lai totzüji züoktsü.

⁶Kodang bongdangtemji sünga liasü, lai lar jabaso dang ashi, “Ano kü dangi bongdang ka bener arung,” aser pai la dang ashi, “Joko bongdang mali.” Aser totzüji anen.

⁷Idangji lai arua Tsüngrem nisung dang ashi. Aser pai ashi, “Oang, totzüji yokang, aser ne sentsü ao-ang, aser tanüingba madak na aser ne chir taküm liang.”

Elisha Aser Shunam Takartsür

⁸Kenü anogo takartsür ka alidak süia Shunami Elisha ao, aser amtsük achitsü lai Elisha dang mepishi. Aser yamai asü, oda pa kwiben anasa süia ao, pa amtsük achitsü ajagi meyip.

⁹Lai la kinungpu dang ashi, “Tang ajiang, asenok anasa maneni süiba ibai Tsüngrem temeshi nisung ka ta ni ajiteter.

¹⁰Yimlibilema asenoki ki tila ka jara dena yanglutsüdi, aser pa asoshi asenoki yipten ka, langbang ka, menden ka, aser milendong ka yutsüdi; aser kodangsa pa asenok dangi arudir, pa ajagi aitsü.”

¹¹Kenü anogo pa ajagi aru, aser taktang jagi ai, aser yangji anisüngzüka ali.

¹²Pai pa kilir Gehazi dang ashi, “Iba Shunamtsür ja-ang.” Aser pai kodang la aja, pa madang la noktak.

¹³Aser pai pa dang ashi, “Tang la dang shiang, ajiang, nai onok asoshi anebalua iba timtem ajak agiogo, na asoshi kechi inyaktsü? Ne indang chuba dang mesüra temeranger tanishir dang shidaktsünür asü?”

¹⁴Aser pai langzü, “Ajangla la asoshi kechi inyaktsü?” Aser Gehazi langzü, “Atangji la jabaso mali, aser la kinungpu tambur lir.”

¹⁵Aser pai ashi, “La ja-ang.” Aser kodang pai la aja, la kishi nung noktak.

¹⁶Aser pai ashi, “Iba mapang nung, kodang tanaben mapang tongdir, nai jabaso ka angutsü.” Aser lai ashi, “Masü, kü kibur, na Tsüngrem nisung, ne kilitsür dang tiyazü ma.”

¹⁷Tetsürji mashisa aküm aser Elishai la dang ashi ama, kodang mapang tanaben tonga aru, iba mapang nungji jabaso ka aso.

¹⁸Tang tanurji tain akümdang pai kenü anogo tebu dangi alururtem dangi ao.

¹⁹Aser pai tebu dang ashi, “Kü kolak, kü kolak.” Aser pai kilir dang ashi, “Tetsü dangi pa anir oang.”

²⁰Kodang pai pa anir ao aser tetsü dangi bener aru, pai anjongmeshi tashi tetsü tepi nung amen, aser asü.

²¹Lai atu, aser Tsüngrem nisung yipten nungji pa ataloka yutsü, aser pa kishi shibangtsü aser oadok.

²²Aser lai pa kinungpu aja aser ashi, “Yimlibilema Tsüngrem nisung dangi ni yakta aotsü aser tanaben arutsü, kilir rongnung ka, aser gado rongnung ka kü dangi yokang.”

²³Aser pai ashi, “Kechiba na tanü pa dangi aotsü? Ya ita tasen mesüra amungnüa masü.” Lai ashi, “Ajungtsü.”

²⁴Idangji lai gado ka nung amen, aser lar kilir dang ashi, “Kara-a meinang, ni ne dang mashi tashi meilungi tejajadaktsü.”

²⁵Anungji la oa Tsüngrem nisung dangi Karmel jagi aru. Kodang Tsüngrem nisung jagi la apiga nung angu, pai pa kilir Gehazi dang ashi, “Ajiang, oagi Shunam tsürlaji lir.”

²⁶Yimlibilema tang lenji asü mang, aser la dang shiang, “Na junga lir ma? Ne kinungpu junga lir ma? Tanur junga lir ma?” Aser lai langzü, “Junga lir.”

²⁷Kodang la tenem jagi Tsüngrem nisung dangi aru, lai pa tetsüng nung sot. Aser Gehazi la nungtoktsütsü anasa aru, aser Tsüngrem nisung jagi ashi, “La oda tokjang, kechiyong la tanela telung nung jashiseta lir; aser Kibubai aji kü dang nungi miima lir, aser kü dang mashi.”

²⁸Idangji lai ashi, “Kü kibur dang ni jabaso ka asüng dang asü? Ni tashioktsü ta ni meshika ma?”

²⁹Idangji pai Gehazi dang ashi, “Ne nangri kangang, aser ne ket nung kü mechi amang, aser ne lenmangi oang, nai nisung kar ajurura pa nem salem tagütsü; aser kari ne nem salem agütsüra, pa dang tanaben telangzü, aser kü mechi tanur tejak manung ataloka yuang.”

³⁰Tanur tetsüi ashi, “Kibuba taküm ali nungji, aser ne tanela taküm ali nungji, ni na metoktsütsü.” Aser pa aramesoa la sülen anitak.

³¹Aser Gehazi parnok jakdang ao, aser tanur tejak nung mechiji ataloka yutsü, saka ola mesüra telangzüba maliasü. Anungji pa den ajuruteptsü pai meyip, aser pa dang ashi, “Tanur mesaker.”

³²Kodang Elisha kidangi ait, ajiang, tanurji tasü pa yipten manung ataloka liasü.

³³Anungji pa telungi ai, aser tena madang kishi shibang, aser Kibubadang sarasadem.

³⁴Aser pa atua tanur manung songtoka pa tebang manung pa tebang, tenük manung pa tenük, pa teka manung pa ket atalok, aser pai pei sasa pa madak songtok, aser tanurji shi talem aküm.

³⁵Ajiser pai meyipa aru, aser kidang khen oli aruli ta jaja, aser pa madak songtok, aser tanurji tenetben hachi, aser tanurji tenük lapok,

³⁶Aser pai Gehazi jar ashi, “Iba Shunamtsürlaji ja-ang.” Anungji pai la aja. Aser la kodang pa dangi ait, pai ashi, “Ne jabaso bena arung.”

³⁷Idangji lai ia pa tsüngdang la sasa ali nung apudak; aser lai lar jabaso bena aru aser adok.

Chipo Nung Tasüba

³⁸Elisha tanaben Gilgali aru, aser linük nung ayawara liasü, aser ainkar chirtem pa jakdang mena liasü; aser pai par kilir dang ashi, “Ainkar chirtem asoshi chipo tulu tongtakang aser aontzü molu-ang.”

³⁹Aser kati aonsotsü bendentsü moapui ao, aser arem süngzü ka angu aser iba nungi arem meso süpok sünga bendena bener aru aser itemji aontzü metabapo nungji lemsar aso; kechiaser parnoki itemji memetet.

⁴⁰Anungji nisungtem achitsü asoshi parnoki mekepzük, saka parnoki aonji achidang, parnoki ayimtena ashi, “Oh Tsüngrem nisung, chipo nungji tasüba lir!” Aser parnoki aji mechitet.

⁴¹Saka pai ashi, “Ajangla chiyungtsü kar bener arung.” Aser pai aji chipo nung enokja ashi, “Nisungtem asoshi, parnok achitsü mekepzükang,” aser yangji chipo nung tamajung kecha maliasü.

Nisung Noklangka Chiyungdaktsüba

⁴²Baal-shalisha nungi nisung ka arua Tsüngrem nisung nemji mezüng süngjang, barley amtsük metsü, aser mendi sükzükli pa juli nung bener arutsü. Aser pai ashi, “Nisungtem nem parnok achitsü agüjang.”

⁴³Aser pa tenzükeri ashi, ‘Kechi, ni ya nisung noklang ka madak yutsütsü no?’ Saka pai ashi, “Nisungtem nem tachitsü agüjang; kechiyong yamai Kibubai ashir, “Parnoki achitsü, aser kar anüngtsü.”

⁴⁴Anungji pai parnok madang yutsü aser parnoki aji achi, aser Kibuba O amato karbo anüng.

2 Chubatem 5

Naman Anepba

¹Tang Naman, Siria chubar temeranger telok madak walunir, pei kibur madang kanga tulu aser tetushi aketba nisung liasü, kechiaser pa agi Kibubai

Siria nem takok agütsü; ano pa tasü tait temeranger ka, saka pa dak zütsüra keta liasü.

²Aser Siria nunger rarai aodang Israel lima nungi tetsür chanu ka pua anir aru; aser lai Naman kibutsü tenzük.

³Lai pei kiburla dang ashi, “Samaria nung aliba ainkar denjiang kü kibura lidaktsünüali angji pai pa zütsüra anebtsütsü.”

⁴Anungji Namani Israel lima nungi aruba tetsür chanui yamai ashi ta pa kibur dang ashi.

⁵Siria chubai ashi, “Tang oang, aser ni Israel chuba dangi shiti ka yoktsü.” Pai pila-a oa pa den taribi mori ter, hon shekel meyi trok aser süoshi temelem ter bener ao.

⁶Pai Israel chuba dangi shitiji bener aru, kong ya zülua liasü, “Kodang iba shiti ne dangi arudir, ajiang ni kü tenzüker Naman, nai pa zütsüra anebtsütsü ne dangi yoka lir, ta metetang.”

⁷Kodang Israel chubai shitiji azüng, pai pei süoshi shisa aser ashi, “Tepsettsü aser taküm kümdaktsütsü ni Tsüngrem asü, oda zütsüra aketer anebtsütsü iba nisungi kü dangi yoker no? Saka shisadangang, oda pai koda kü den rarabangsenteptsü bushir ajiang.”

⁸Saka Tsüngrem nisung Elishai, Israel chubai pei süoshi shisa ta angashidang, pai chuba dangi yoka ashi, “Kechiba nai ne süoshi shisa? Pa kü dangi arudakjang, aser Israel nung ainkar ka lir ta pai metettsü.”

⁹Anungji Naman pei kor aser talungtsü den arua Elishar kishi züngdang noktak.

¹⁰Anungji Elishai osang abener ka pa dangi yoka ashi, “Oang Yordan nung tenetben shitokang, aser ne shi tanaben ne dak adoktsü, aser na merüka alitsü.”

¹¹Saka Naman ain adoka oadok aser ashi, “Ajiang, pai atangji kü dangi adoka noktaksü aser Kibuba pa Tsüngrem tenüing nung ajatsü, aser talidak manung pa teka ayipshitsü aser zütsüra aketerji anebtsütsü ta ni bilem.

¹²Israel tzü ajak dang nungi Damaska ayongtem, Abana aser Farpar tajungba masü no? Ni item nungji shitoktsü aser merüka melitetsü no? Anungji pai meyip aser ain adoka oadok.

¹³Aser pa tenzükertem anasa arua pa dang ashi, “Oba, ainkari ne dang mapa tulu kar inyaktsü melara nai aji meinyaki alitsü no? Ajangla, shitokang, aser merüka liang, ta ne dang ashibaji koda?”

¹⁴Idangji pa alu, aser Tsüngrem nisungi ashiba ama, pa sasa Yordan nung tenetben pungoka ai; aser pa shi tanur tila shi ama tanaben aküm, aser pa merüka liasü.

¹⁵Pai Tsüngrem nisung dangi pa aser par telok meyipa arua pa madang noktak; aser pai ashi, “Tang ajiang, ni metet Israel dak alema alima ajak nung Tsüngrem melika; tang aji asünung, yimlibilema ne tenzükere sempet ka agiang.”

¹⁶Saka pai ashi, “Kibuba taküm ali tashi, shiba madang ni noktaker, ni kecha magitsü.” Aser pai aji agitsü pai pa dang ajungshi; saka pai magizük.

¹⁷Namani ashi, “Aji mesüra ni ne dang mepishir ne tenzükere nem gado ana amena aliba khu agidakjangma; kechiaser ne tenzükere Kibuba dang alema tang nungi tarongba tenla mesüra tetepsetba tenla tangar tsüngrem nem magütsütsü.

¹⁸Iba mapa nung Kibubai ne tenzükere dang tai tokangma, kodang kü kiburi Rimmon kidangi yangji külemtsü idir, aser pai tepen nung metalokdir, aser ni Rimmon kidang kü sasa apudakdang ni kü sasa Rimmon kidang apudakdir, Kibubai iba mapa nung ne tenzükere dang tai tokangma.”

¹⁹Pai pa dang ashi, “Tesünep nung oang.” Anungji pai pa nungi tatsüka pila-a ao.

²⁰Saka Tsüngrem nisung Elisha tenzüker Gehazi-i ashi, “Ajiang, Kü kiburi iba Siria nunger Naman ket nungi pai bener aruba magizüki dang aochiogo. Kibuba taküm ali nungji, ni pa sülen asümstsü, aser pa nungi langka agitsü.

²¹Anungji Gehazi-i Naman sülen anitak. Kodang Namani pa sülen kar asüma aruba angu, pai talungtsü nungi alua ashi, ‘Ajak junga lir ma?’

²²Aser pai ashi, ‘Ajak junga lir.’ Kü kiburi ni yoka ashir, ‘Ajiang, tangang ainkar jabaso asangur ana Efraim tenem lima nungi kü dangi arua lir, yimlibilema, parnok nem sen mori ka aser süoshi temelen ana agüjangma.’

²³Namani ashi, ‘Hai, pelaseta sen mori ana agiangma.’ Anungji pai ajungshia süoshi temelentsü ana den sen mori ana juli nung aleptsü, aser itemji par kilir ana madang ataloka yutsü, aser parnoki itemji pa jakdang bener ao.

²⁴Kodang pa tenem jagi aru pai itemji parnok ket nungi agizük, aser itemji kidang rizünga ayu, aser nisungtemji pai odaktsü, aser parnok pila-a ao.

²⁵Saka pa telungi ia pa kibur jakdang noktak, Elishai pa dang ashi, “Gehazi, na kolen nungi aru?” Aser pai ashi, “Ne tenzüker kechaia mao.”

²⁶Aser pai pa dang ashi, “Nisungbaji ne den ajuruteptsü pa talungtsü nungi tanaben meyipdang kü mulungjang ne den mao no? Sen agizüktsü süoshi, oliv tsüki, tsükmenatzü lu, san aser nashi, aser kilir aser kilitsür agizüktsü ya mapang asü?

²⁷Aji asünung Naman zütsüraji ne dak aser ne metsü dak teti asoshi alitsü.” Aser pai pa tsüngdang nungi zütsüra aketer ka, rürjeb ama temesüng kümer ao.

2 Chubatem 6

Tesamaba Pu Anguba

¹Ainkar chirtemi Elisha dang ashi, “Tang ajiangjo, ne kübok onok alidak, onok asoshi kanga temesü lir.

²Onoki Yordani odi, aser idak nungjagi nisung shia bemi ka ka bemi, aser onok litettsüsa onok asoshi idakji talidak ka yangludi.” Pai langzü, “Nenok oang.”

³Aser kati ashi, “Yimlibilema ne tenzükertem den aotsü mulungangma.” Pai langzü, “Ni aotsü.”

⁴Anungji pa parnok den ao aser parnok Yordani arur süng alep.

⁵Saka kati bemi ka lensükdang, pu kolakji tzü nung tsük, aser pai ayimten, “Aiatai, kü kibur! Kechiyong aji apua aruba lir.”

⁶Tsüngrem nisung jagi ashi, “Kong tsük?” Aser pai pa dang tesemji sayu, pai ajok ka lepzük aser aji yangji enoktsü, aser merang jagi tzüma nung pungdaka ayu.

⁷Aser Pa ashi, “Aji nai bena arung.” Anungji pai pa teka songtoka aji bena aru.

Siria Nunger Akokba

⁸Tang Siria chubai Israel anema rara, aser pai pa tenzükertem den jembiteper ashi, “Iba ama tesem ka nung kü tanendak alitsü.”

⁹Tsüngrem nisungi Israel chuba dangi yoka ashi, “Iba ama tesemi na mesüitsü küm dangang; kechiaser ajagi Siria nunger aludagi.”

¹⁰Tsüngrem nisungi pa dang tekümdangtsü indang ashiba tesem jagi Israel chubai yok; aser pa sasa yangji khen mesüra anaben dang mesüi kümzüka ali.

¹¹Siria chuba mulungjang iba mapa asoshi kanga timatem; aser pai pa tenzükertem aja aser parnok dang ashi, “Asenok rongnung shiba Israel chuba asoshi lir nenoki kü dang mesayutsü no?”

¹²Aser pa tenzükertem rongnung kati ashi, ‘Shinga masü, kü kibur Oh chuba, saka Israel nung aliba ainkar Elisha, ne yipten taktang nung nai jembiba otem Israel chuba dang pai ashir.’

¹³Pai ashi, ‘Ni yoka pa pua bener arutettsüsa pa kong ali oang aser ajiang.’ Aser aji pa dang metetdakja ashi, ‘Ajiang, pa Dothan nung lir.’

¹⁴Aji asüning pai ajagi kor talungtsü, aser temeranger telok tulu ka yok, aser parnok aonung arua yimtiji meketa lungbang.

¹⁵Kodang Tsüngrem nisung tenzükerji yakta shishir ao, ajiang, kor aser talungtsü den temeranger telok yimti meketa liasü. Aser pa tenzükeri pa dang ashi, “Aiatai, kü kibur! Asenok koda asütsü?”

¹⁶Pai langzü, “Tetsübu, kechiyong shirnok asen den lir, parnokji parnok den alir dang nungi taoba lir.”

¹⁷Aser Elishai sarasadem, “Kibuba, ni ne dang sarasademer, pai angutsüsa pa tenük lapokjangma.” Aser Kibubai asangur nisung tenük lapoktsü aser ajiang, Elisha meketa kor aser mi talungtsü agi tenem sünga liasü.

¹⁸Kodang parnok pa dangi alu Elishai Kibuba dang sarasadem, “Ni ne dang mepishir, item nisung nükpok kümdakjang.” Aser Elisha o amato pai parnok tenük pokdaktsü.

¹⁹Elishai parnok dang ashi, “Ibai lenmang masü mesüra iba yimtiji masü; kü sülen anidakang, aser nenoki bushiba nisung dangi ni nenok anir arutsü.” Aser pai parnok Samariai anir ao.

²⁰Kodang parnok Samariai aru, Elishai ashi, “Kibuba, item nisungi ngutettsüsa nai item tenük lapokjangma.” Aser Kibubai parnok tenük lapoktsü, aser parnoki angu, aser ajiang, parnok Samaria tiyong nung liasü.

²¹Pai kodang parnok angu, Israel chubai Elisha dang ashi, “Oba, ni parnok tepsetdi ni? Ni parnok tepsetdi ni?”

²²Pai langzü, “Nai parnok metepsettsüla, ne nok aser ne lijak agi shirnok nai tepuoker mekümdaktsü parnok nai tepsettsü no? Parnoki chia jemer pei kibur dangi aotsü asoshi parnok jakdang amtsük aser tzü tokjang.”

²³Parnok asoshi pai benjong tulu renem, aser parnok chiyunga jemer pai parnok yokadok, aser parnok pei kibur dangi ao. Aser joko Siria nunger telok Israel limai mait.

Samaria Lungbangba Aser Ayawara

²⁴Iba sülen Siria chuba Ben-hadadi pei telok ajak anitener tua Samaria lungbang.

²⁵Samaria nung ayawara tulu liasü. Yimtiji mapang talangka lungbang nung gado kolak ka nung taribi sen shekel tir yong aser guduru scü marok touzük shilem pezüsü kümer ka nung taribi sen shekel pungu yong mayok tashi maneni parnoki aji lungbanga liasü.

²⁶Israel chuba jara anasa süia aodang, idakji tetsür kati pa dang ayimtena ashi, “Yariang, kü kibur, Oh chuba.”

²⁷Pai ashi, “Kibubai na meyarira kong nungi ni na yaritsü? Motsüngnem nungi mesüra tsükmenatzü menüngdak nungi ni yaritettsü asü?”

²⁸Aser chubai la dang asüngdang, “Kechi agi na kangshir?” Lai langzü, iba tetsür yagi kü dang ashi, “Tanü asenok achitsüsa ne jabaso agüjang, aser asüng ozü jabaso achitsü.

²⁹Anungji onoki kü jabaso aso aser pa achi; aser ni la dang tasüngji ashi, ‘Pa asenoki achitsüsa ne jabaso agüjang, saka lai lar jabaso miimadok’.”

³⁰Kodang chubai tetsürla otemji angashi, pai pa süoshi shisa; tang pa jara anasa süia liasü aser nisungtemi repring aser ajiang, telunglen pei shi tema nung anem sü liasü.

³¹Idangji pai ashi, “Shafat jabaso Elisha kolak tanü pa dak keta lira, Tsüngremi kü dak yamaji aser tamajungba inyakdakjangma.”

Tsüngremer Teyari Indang Elishai Shinba

³²Saka Elisha par kidang mena ali aser pa den tamburtem mena liasü; aser chubai pa madang nungi nisung ka yok, saka osang bener pa dangi marudang, pai tamburtem dang ashi, “Nisung tepseter chir iba yagi koda kü kolak bener aotsü yoka lir aji nenoki nguali ma? Saksalemang, kodang osang bener arudir, kishi shibangang, pa jakdang kishi ayubangang, pa kibur jajaba ola pa sülen melika ma?”

³³Aser ano pai parnok den jembia alidang, ajiang, osang bener pa dangi alua ashi, “Ajiang, iba tamajung ya Kibuba nungi lir; kechiba ni anoKibuba asoshi ata-a alitsü?”

2 Chubatem 7

¹Elishai ashi, “Nenoki Kibuba O angang; yamai Kibubai ashir, Asüng iba mapang nung am tanük touzük ana shekel ka yong Samaria süngkhüm nung ayoktsü.”

²Idangji tanishir shiba ket nung chubai metaloka ali, pai Tsüngrem nisung dang langzúa ashi, “Ajiang, Kibubai anüng nung kichibatem yanglutsüdi asüyonga aji takoktsü ama?” Aser pai ashi, “Ajiang, nai ne tenük agi aji angutsü, saka ibaji machitsü.”

Siria Temerangertem Jena Aoba

³Tang süngkhümi aidakji zütsüra aketer nisung pezü liasü, aser parnok kati ka dang ashi, “Kechiba asenok masü tashi yangi mena alitsü?”

⁴Yimti jagi asenoki odi ta asenoki shira, angji yimti nung ayawara lir, aser asenok yangji asütsü, aser asenok ano yangi lidi süra ano asenok asütsü. Tang, aji asünung arung, aser asenok Siria nunger telok tanendaki odi, parnok asen taküm kümzükra asen taküm alitsü; aser parnok asenok tepsetra, asenok tasü dang asütsü.”

⁵Siria nunger tanendaki aotsü parnok züngia arameso; aser kodang parnok Siria nunger tanendak anasa jagi aru, ajiang, yangji nisung shinga maliasü.

⁶Kechiyong Kibubai Siria nunger temeranger telok nem talungtsü aser kor ola, oda temeranger telok tulu ola ka angashidaktsü, aser parnok kati ka dang ashi, “Angang, Israel chubai asenok anema Het aser Ijip nunger chubatem asen madaki arutsü jaokogo.”

⁷Aji asünung parnok shishi aser züngia alidang ajen, aser parnok süki, parnok kor, gado, oda tanendak koma liasü yamaji toktsü, aser parnok taküm asoshi ajen.

⁸Kodang item zütsüra aketer tanendak anasa aru, parnok süki kati ia chia ajem aser idak nungjagi taribi, hon aser süoshi aben, aser oa aji miima ayu; aser parnok meyipa aru, aser süki tanga kati ia idak nungjagia aben, aser oa aji miima ayu.

⁹Idangji parnok kati ka dang ashi, “Asenoki shitak meinyaker. Tanü anogo ya osang tajung anogo ka lir, saka asenok ola madoki alir, asenoki anepdang sangwa tashi ata-a lira, temerenshi agi asenok meneptsü, aji asünung tang arung, asenok odi, aser chubar kidang metetdaksüdi.”

¹⁰Anungji parnok arua yimti kishinükertem aja, aser parnoki ashi, “Onoki Siria nunger tanendaki ao, aser ajiang, yangji nisung shinga mesüra nisung ola kecha mali, saka kor aser gado dang sentaka liasü aser sükitem tazüng dang liasü.”

¹¹Idangji pai kishinükertem jaa; aser aji chuba ki telunglen metetdaksü.

¹²Aonung chubai shishia pa tenzükertem dang ashi, “Tang ni nenok dang Siria nungeri asenok dang kechi inyak shidi. Asenok ayar ta parnoki metet; aji asünung parnoki bilem, kodang parnok yimti nungi adokdir, asenoki parnok taküm aputsü aser asenok yimti-i aitsü, ta bilema parnok tanendak nungi parnok sasa atsüktsü moapui ao.”

¹³Aser pa tenzüker rongnung kati ashi, “Yimti nung aliba nisungtem ya tasürtem den kecha balaka masü. Anungji asenoki anünga aliba kor pungu den nisung kar yokdi, yamaji süra parnok dak kechi atalok aji asenoki metettsü.”

¹⁴Aji asünung parnoki talungtsü ana kor den agi; aser chubai Siria nungeri temeranger telok sülen yoka ashi, “Oang aser ajiang.”

¹⁵Parnok sülen parnoki Yordan tashi ao aser tang, lenmang tepiyong Siria nungeri parnok ilunga aodang endokba süoshi aser nok o nü agi sünga liasü. Osang abenertem meyipa aru aser chuba dang ashi.

¹⁶Idangji nisungtem adoka Siria nunger tanendak rakzükraitem. Anungji am tanük touzük ka shekel ka yong, aser barley touzük ana shekel ka yongKibuba O amato ayok.

¹⁷Aser tanishiba shiba ket nung chubai metaloka liasü, pa nem süngkhüm anüktsü pai shimtet; aser nisungtemi pa manung süngkhüm nung ajemshia jaja, aser Tsüngrem nisung shibai chuba pa dangi aludang jembi, pai ashiba ama pa asü.

¹⁸Aser Tsüngrem nisungi chuba dang jembiba ama, shekel ka yong am touzük ana, aser shekel ka yong barley touzük ka Samaria süngkhüm nung iba mapang nung alitsü;

¹⁹aser Tsüngrem nisung dang tanishiba jagi langzü, “Tang ajiang, Kibubai anüng nung kichibatem yanglutsüdi asüyonga aji takoktsü ama?” Pai ashi, “Ajiang, nai ne tenük agi aji angutsü, saka ibaji machitsü.”

²⁰Aji oda pa dak atalok; kechiyong nisungtemi pa manung ajemshia jaja, aser pa asü.

2 Chubatem 8

Shunamtsür Li Meyiptsüba

¹Tang tetsür shiba jabaso Elishai taküm kümdaktsü, la dang Elishai ashi, “Aramesoang, na aser ner kibong oang, aser kongsa na anentsü kokdir anenang, kechiyong Kibubai ayawara ka jaoka lir; aser aji ano küm tenet linük madak arutsü.”

²Aser tetsür jagi aramesoa Tsüngrem nisung o amato inyak, aser lar kibong oa Filistia linük nung küm tenet ali.

³Küm tenet tatem nung tetsürji Filistia nunger linük nungi meyipa aru, aser lai lar ki aser lar ali asoshi chuba dang mepishitsü ao.

⁴Tang chubai Tsüngrem nisung tenzüker Gehazi dang yamai jembia liasü, “Yimlibilema Elishai mapa tulu inyakba ajak kü dang shiangma.”

⁵Elishai koma tasür taküm kümdaktsü aji chuba dang shia alidang, oda ajiang, tetsür shiba jabaso pai taküm kümdaktsü, lai lar ki aser lar ali asoshi

chuba dang mepishi. Aser Gehazi-i ashi, “Kü kibur, Oh chuba, tetsürji ibai, aser Elishai taküm shia arudaktsüba lar jabasoji ibai lir.”

⁶Kodang chubai tetsürla dang asüngdang, lai pa dang ashi. Anungji chubai la asoshi tenzüker ka shim aser ashi, “Lai ali toktsür aoba anogo nungi tanü tashi la meyong ajak aser ali nungi adokba ajak la nem meyipa agüjang.”

Elisha Aser Siria Chuba Ben-hadad

⁷Elisha Damaskai aru, aser Siria chuba Ben-hadad shiranga liasü, aser pa dang ashi, “Tsüngrem nisung ileni arua lir.”

⁸Aser chubai Hazael dang ashi, “Ne ket nung sempet kar benang aser Tsüngrem nisung lenji oang, aser pa ajanga Kibuba dang asüngdangang, ‘Iba shirangba nungi ni ajungtsü asü?’ ta asüngdangang.”

⁹Anungji pa den ajuruteptsü Hazaeli sempet bener ao, oda Damaska nung oset ajak ut khu lir aser pa dangi arua noktaka ashi, “Ne chir Siria chuba Ben-hadadi, ‘Iba shirangba nungi anebtsü asü?’ ta shia ne dangi ni yok.”

¹⁰Elishai pa dang ashi, “Oang, pa dang shiang, Atangji na anebtsü; aji saka pa atangji asütsü ta Kibubai kü dang sayuogo.”

¹¹Aser pa akseta maküm tashi pai marakzüi pa dak rangeta reprang. Aser Tsüngrem nisungi ajeb.

¹²Aser Hazaeli ashi, “Kibur na kechiba ajeber?” Aser pai langzü, “Kechiaser nai Israel chirtem dang tamajung inyaktsü ta ni metet; parnok mitsa nung nai nok agi tepsettsü, aser parnok tilatem anük anüka ajasatsütsü, aser parnok mashisa aliba tetsürtem rangpoktsü.”

¹³ Aser Hazaeli ashi, “Saka ne tenzüker azü kaji kechi, oda iba mapa tulu pai inyaktsü no?” Elishai langzü, “Na Siria madak chuba ta Kibubai kü dang sayuogo.”

Yihuda Chuba Yeroboam

¹⁴Idangji pai Elisha nungi aenshia oa pa kibur dangi aru, kibur jagi pa dang ashi, “Elishai ne dang kechi ashi?” Pai langzü, “Pai atangji na anebtsü ta ashi.”

¹⁵Tasüngji pai yipten sü temaba bena arua aji tzü nung jenok, aser aji agi tejak ambang, idangji pa asü aser pa melen Hezaeli chuba.

¹⁶Israel chuba Ahaber jabaso Yoram küm pungububa nung, Yihuda chuba Yehoshafater jabaso Yehorami chubatsü tenzük.

¹⁷Pa chuba akümdang küm semer liasü, aser Yirusalem nung pai küm ti chuba.

¹⁸Aser Ahab kibongi inyakba amato, pai Israel chubatem lenmang nung jaja, kechiaser Ahaber jala pa kibutsü aküm, aser Kibuba tsüngdang kechi majung aji pai inyak.

¹⁹ Aji saka pai Dawid dang par chirtem asoshi teti milen ka pa nem agütsütsü ta nangzük nungji, chuba asoshi Kibubai Yihuda mesamatsü.

²⁰ Pa tendak Edomi Yihuda yimsüsüba anema apuso aser parnok madak chuba ka shim.

²¹Idangji Yorami pa talungtsü ajak pa den anir Zairi ao; aser aonung shishi, aser parnok meketbanga aliba Edom nunger pa aser par talungtsü tanishirtemi akok; aser nisungtem parnok süki bushia ajen.

²²Anungji tanü tashi Edomi Yihuda yimsüsüba anema adoker. Iba amaji iba mapang nungjisa Libnia anema apuso.

²³Tanüngba Yehoram mapa, aser pai inyakba ajak, Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

²⁴Yehoram pei tebu nunger den mejang aser Dawid yimti nung tebu nunger den arem, aser pa melen par jabaso Ahaziai chuba.

Yihuda Chuba Ahazia (841)

(2 Pu. 22.1-6)

²⁵Israel chuba Ahaber jabaso Yehoram küm teranabuba nung Yihuda chuba Yehoramer jabaso Ahaziai chubatsü tenzük.

²⁶Ahaziai chubatsü tenzükdang pa küm metsür ana liasü; aser pai Yirusalem nung küm ka chuba. Pa tetsü tenüng, Israel chuba Omri jala Athalia liasü.

²⁷Ahab kibongi inyakba amato, pai Ahab kibong lenmang nung jaja, aser koba Kibuba madang majung aji inyak, kechiyong pa Ahaber kibong tanük liasü.

²⁸Ramoth-Gilead nung Siria chuba Hazael anema Ahaber jabaso Yoram den pai raratsü ao, aser Siria nungeri Yoram yirutsü.

²⁹Siria chuba Hazael den raradang Rama nung Siria nungeri pa yirutsüba Yezreel nung anebtsü asoshi Yoram chubai meyipa ao. Aser Yihuda chuba Yoramer jabaso Ahaziai, Yezreel nung Ahab jabaso Yehoram den ajuruteptsü alu, kechiaser pa shiranga liasü.

2 Chubatem 9

Israel Madak Chubatsü Yehu Shimtetba

¹Elishai ainkar chirtem ka jar ashi, “Ne nangri kangang aser iba totzü bongdang ne ket nung am-ang, aser Ramoth-Gileadi oang.

²Kodang na ajagi arudir, Nimshi chir Yehoshafater jabaso Yehu yangji ajiang, aser ia pa adianutem nungi anizükang, aser taktang telungbai pa anir iang.

³Ajiser totzü bongdangji bena arua aji pa kolak nung shilokja shiang, “Yamai Kibubai ashir, ‘Ni na Israel madak chuba shima mezütsüogo.’ Idangji kishi lapokang, aser jenang, aser atpisüa teli.”

⁴Anungji asangur ainkarji Ramoth-Gileadi ao.

⁵Kodang pa aru, ajiang pai temeranger telok walunirtem sentepa angu aser ashi, “Oh walunir, ni nenok dangi osang ka kar.” Aser Yehui ashi, “Onok koba dangi?” Aser pai ashi, “Ne dangi, Oh walunir.”

⁶Anungji pa arameso aser kidangi ai; aser pai pa kolak nung totzüji shilokja ashi, “Yamai Israel Tsüngrem Kibubai ashir, Ni naKibuba nùbur madak, oda Israel madak chuba asütsü mezütsüogo.

⁷Yezebel ket nung kü tenzüker ainkartem zü aser Kibuba tenzüker ajak zü mang ayangtsüsa, nai Ahab ne kibur kibong ajonga samatsütsüla.

⁸Aser ni Ahab nungi tebur chanu shia, aser Israel nung alena aliba aser nüji tia nung tokja aliba leptokadoktsü.

⁹Aser Ahab kibong Nebat chir Yeroboam kibong ama, aser Ahija chir Baasha kibong ama kümdaktsütsü.

¹⁰Yezreel lima nung azütemi Yezebel achitsü, aser la aremtsü shinga malitsü.” Aser pai kishi lapoka ajen.

Yehu Chuba Ta Sangdongba

¹¹Idangji Yehu par kibur tenzükertem dangi aru, kati pa dang asüngdang, “Ajak junga lir ma? Kechiba iba yiar nisung ne dangi aru?” Aser pai parnok dang ashi, “Nenoki nisungji aser pai jembiba kechi liasü metet.”

¹²Parnoki ashi, “Aji tiyazü, tang onok dang shiang.” Pai ashi, Yamai aser yamai pai kü dang jembia ashi, ‘Yamai Kibubai ashir, Ni na Israel madak chuba asütsü mezütsüogo.”

¹³Idangji parnok nisung shiai apu jenzang manung Yehu tetsüng kübok pei sobutsü yutsütsü ilunga ao, aser Yehu chuba lir ta jangzü apu.

Israel Chuba Yoram Tepsetba

¹⁴Anungji Mimshi chir Yehoshafater chir Yehui Yoram anema tasa asa. Tang Yoram aser Israel ajaki, Siria chuba Hazael anema Ramoth-Gilead nüka liasü;

¹⁵saka Yoram chubabo pai Siria chuba Hazael den raradang, Siria nungeri pa yirutsüba zübu anebtsü asoshi Yezreel nung meyipa oa liasü. Yehui ashi, “Ne mulung aji sürabang, nisung shinga ibaji Yezreel nung ashitsü yimtak nungi jenzüka tuodaktsü.

¹⁶Anungji Yehu talungtsü ka nung mener Yezreeli ao; kechiyong yangji Yoram ontaka liasü. Aser Yihuda chuba Ahaziai Yoram den ajuruteptsü alua liasü.”

¹⁷Tang Yezreel nung mitkarji mitsabang nung noktaka liasü, aser Yehu arudang par telok pai ngua ashi, “Ni telok ka angur.” Aser Yorami ashi, “Kor nung amener nisung ka anir arung, aser parnok lenji yokang, aser yimjung nung asü? ta pai shidakjang.”

¹⁸Anungji pa lenji kor nung nisung ka yoka ashi, Yamai chubai ashir, “Yimjung nung asü?” Yehui ashi, “Na yimjung kechi sütsüba? Na kü sülen meyipang.” Aser mitkari osang agütsü, “Osang abenerto parnok tonga ogo, saka pa tanaben marur.”

¹⁹Idangji pai tanabuba ka kor nung yok, shiba parnok dangi arua ashi, “Yamai chubai ashir, Yimjung nung asü?” Yehui langzü, “Na yimjung kechi sütsüba? Na kü sülen meyipang.”

²⁰Mitkari osang agütsü, “Pa parnok tonga ogo, saka tanaben marur, aser tanishibaji Nimshi chir Yehui anishiba mesüker, kechiyong pai mit agi anishir.”

Yoram Tepsetba

²¹Yorami ashi, “Renemang.” Aser parnoki pa talungtsü renem. Aser Israel chuba Yoram aser Yihuda chuba Ahazia pei pei talungtsü nung Yehu ajurutsü ao, aser Yezreel nunger Nabot li nung pa angu.

²²Yorami Yehu angudang ashi, “Yehu, yimjung nung asü?” Pai langzü, “Netsü Yezebel jabujariba aser arasentsür mapa paikati lir kechi yimjung litettsü?”

²³Yorami meyiper ajen, aser Ahazia dang ashi, “Ashioktsüba mapa, Oh Ahazia.”

²⁴Yehui pa tashi ajak agi pa lijak azüa aru, aser Yoram dak pa tepen tsüngda nung kaloktsü, aser lijakjangji pa mulungjang ateta ai, aser pa talungtsü nung lao.

²⁵Idangji Yehui pa tenzüker Bidkar dang ashi, “Bena arung, aser pa Yezreel nunger Naboter li moapu nung tokjang; kechiaser ni aser na külemi tebu Ahab sülen sanger aodang koda Kibubai pa anema iba o jembizük, bilemtetang.

²⁶Kibubai ashir, ‘Atangji ni yashi Nabot zü aser par chirtem zü nguogo; aser iba moapu nungsa ni ne nem tanaben lepa agütsütsü. Tang aji asünung Kibuba o amato, pa bena arung aser pa ali nungji tokjang.’

Ahazia Tepsetba

²⁷Kodang Yihuda chuba Ahaziai aji angu, pai atsüki Beth-hagan atsüki leni jena ao. Aser pa sülen Yehu anitak aser ashi, “Pa talungtsü nung neploka kalokjang.” Anungji Ibleam anasa aliba Guri lenjem nung parnoki pa yirutsü. Saka pai Megiddoi ajen, aser yangji asü.

²⁸Pa tenzükertemi pa talungtsü ka nung Yirusalemi bener ao, aser Dawid yimti nung pa tebu nunger leper nung arem.

²⁹Ahab chir Yoram küm terkabuba nung Ahaziai Yihuda madak chubatsü tenzük.

Yezebel Tepsetba

³⁰Kodang Yehu Yezreeli aru, Yezebeli aji angashi, lai la nüksemo nung mozü mezü, aser la tekolak tobur junga yanglushi, aser kichiba nungi anguteta reprang.

³¹Yehui süngkhümi aidang lai ashi, “Na Zimri, ne kibur tepsetsang yimjung nung asü?”

³²Aser temalen kichibaleni pa tejak yoka ashi, “Kü tsütsü shiba lir?” Aser teyangluba nisung ana asem kati pa repranga yok.

³³Pai ashi, “La nungzüka yokang.” Anungji parnoki la nungzüka yok; aser la zü kar jara nung, aser kor dak rüklok; aser pai la dak tetsüng agi ajemshi.

³⁴Idangji pai ai aser chia ajem aser ashi, “Iba atakatem kaoba tetsür, tang reprangang, aser la remang, kechiaser la chuba jala lir.”

³⁵La aremtsü parnok ao, saka tekolak ret, tetsüng aser la tekabu dak alaka parnoki kecha mangu.

³⁶Anungji parnoki arua pa dang ashi. Aser pai langzü, “Ibai Kibuba O lir, koba pai pa tenzüker Tishbi nunger Elija dang, Yezreel linük nung Yezebel shi azüi achitsü ta ashi.

³⁷Yezebel tasü mangji Yezreel linük nung moapu manung rüja ama alitsü; aji asünung, ibai Yezebel ta parnoki meshitetsü.”

2 Chubatem 10

Ahab Dak Jakzükbatem Tepsetba

- ¹Tang Samaria nung Ahab jabaso neter liasü. Anungji Yehui yimsüsürtem, tamburtem aser Ahab chirtem repranger dangi shiti zülu,
- ²Tang iba shiti nenok dangi aruli-i nenok kibur chirtemi aser nenok den talungtsü aser kortem, atsü agi lungbanga aliba yimti aser raraba nok o nü, nenok den ali nungji;
- ³nenok kibur jabaso tajungtiba aser tetemsütiba shimtetang, aser tebu chuba menden nung pa mendakjang, aser nenok kibur kibong asoshi rara-ang.
- ⁴Saka parnok kanga tsübua ashi, “Ajiang chuba anati pa madang menoktaktet, ajangla asenoki koda noktaksü?”
- ⁵Aser ki madak ketdangbuba, yimti madak bangdakbuba, tamburtem aser shirnoki tanurtem reprang parnoki Yehu dangi yoka ashi, “Onok ne tenzükertem lir, aser onok dang melaba ajak inyaksü; onoki shinga chuba mekümdaktsüli: ne nükdang ajungba nai inyakangma.”
- ⁶Idangji pai parnok dangi tanaben shiti zülu, “Nenok kü tsütsü lira, aser nenoki kü ola angadi süra, nenoki nenok kibur jabasotem kolak agiang, aser iba mapang kü dangi Yezreeli asüng arung.” Tang chubar jabasotem nisung neter asünung, yimti nung nisung tulturtem, shiri parnok mesütet parnok den liasü.
- ⁷Kodang shiti jagi parnok atong, parnoki chubar jabasotem neter tepset aser parnok tekolak melok nung ayu, aser pa dangi osang bener Yezreeli parnok yok.
- ⁸Pa dangi osang bener ka arua ashi, “Parnoki chubar jabasotem kolak bener aruogo.” Pai ashi, “Nenoki itemji anepdang tashi süngkhümbongi ailen anasü nangtena yujang.”
- ⁹Aser anepdang pa oa noktak aser nisung ajak dang ashi, “Nenok ochishir lir, ajiang ni kü kibur anema tamajung tasa asa, aser pa tepset, saka item ajak shibai tepset?

¹⁰Tang metetang, Ahab kibong indangKibubai jembiba Kibuba O kecha alinung metsüktsü; kechiaser Kibubai pa tenzüker Elija ajanga jembiba inyakogo.”

¹¹ Anungji Yezreel nung Ahab kibong anünga aliba ajak, aser par nisung tulus aser par temetettep tembar ajak, aser par putirtem pai shinga anünga meyutsü tashi Yehui tepset.

Ahazia Chuba Kinungertem Tepsetba

¹²Pa apusoa Samariai ao. Aser pa lenmang nung sannüker tezüng mejepdak kinung alidang,

¹³Yehui Yihuda chuba Ahazia adianutem den ajurutepa ashi, “Nenok shir?” Parnoki langzü, “Onok Ahazia adianutem lir, aser chubar chirtem aser chubatsür chirtem nem salem agütsütsü alur.”

¹⁴Pai ashi, “Parnok taküm agiang.” Aser parnoki parnok taküm agi, aser tzüto anasa tezüng mejepdak kinung parnok nisung lir ana tepset; pai parnok shinga metoktsü.

Yehu Aser Yehonadab

¹⁵Kodang pai idak nungjagi pila, pa lenji aruba Rekab jabaso Yehonadab den pai ajurutep; aser pai pa nem salem agütsü, aser pa dang ashi, “Kü mulungjang ne den aliba ama, ne mulungjang shitak lir ma?” Aser Yehonadabi langzü, “Aji oda lir.” Aji oda lira, “Ne ket kü nem kua.” Aser pai pa ket pa nem agütsü; aser pai pa talungtsü jagi aniket.

¹⁶Pai ashi, “Kü den arung, aser Kibuba asoshi kü tejangraba ajiang.” Anungji parnoki pa talungtsü nung pa mendaktsü.

¹⁷Kodang pa Samariai aru, Kibubai Elija dang jembibaKibuba O amato Samaria nung Ahab dang anünga aliba, pai pa mesamatsü tashi ajak tepset.

Baal Külemertem Tepsetba

¹⁸Yehui nisung ajak külemi sentepdaktsü; aser parnok dang ashi, “Ahabi Baal tera tenzük; saka Yehui pa kanga tenzüktsü.

¹⁹Aji asünung tang kü dangi Baal ainker ajak pa külemer ajak, aser pa putir ajak jatenang; shinga marui telidaktsü, kechiaser ni Baal dang tetepsetba tenla tulu tenlatsü lir; shibasa meteni lidir, pa taküm malitsü.” Saka Baal külemertem samatsütsü bilemer Yehui tekülak agi aji inyak.

²⁰Yehui ashi, “Baal asoshi akhümstsüba mungdang ka meshiteta liang.” Aser parnoki aji sangdonga yok.

²¹Yehui Israel ajak dangi yok; aser Baal külemer ajak aru, marur nisung kata maliasü. Aser parnok Baal kidangi ait; aser Baal kiji külen tatem nungi külen tatem tashi sünga liasü.

²²Aser sobutsü madak ketdangsüa aliba dangji ashi, “Baal külemer ajak asoshi sobutsü bener arung.” Aser pai parnok dangi sobutsü bener arutsü.

²³Yehu aser Rekab jabaso Yehonadab Baal kidangi ai aser Baal külemertem dang pai ashi, “Baal külemer dak alema, yangi nenok den Kibubatenzüker shinga malitsü bushiang, aser ajiang.”

²⁴Aser parnoki tetepsetba tenla aser tarongba tenla agütsütsü ai. Tang Yehui nisung lir kimalen shimteta yuja liasü aser ashi, “Nenok ket nungi ni anir arutsüba nisungtem kar danga jena odaktsüra, shibai pa odaktsür pa takümji pa taküm melen alitsü.”

²⁵Pai tarongba tenla agütsüba temli dang, Yehui tanüker aser tanishirtem dang ashi, “Iang, aser parnok tepsetang; shinga tadokdaktsü.” Parnoki nok agi parnok tepset; aser tanüker aser tanishirtemi parnok endok, aser Baal ki taktang telungba jagi ai.

²⁶Baal kidang aliba temeshi tongshi bener adok, aser itemji rongtok.

²⁷Aser parnoki Baal tongshi aser ki raksatsü, aser tanü tashi aji metsümeshidak ka kümdaktsü.

Israel Madak Yehu Yimsüsüba (841-814)

²⁸Yamaji Yehui Israel nungi Baal samatsü.

²⁹ Aji saka Nebat chir Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen menadaksü, Bethel aser Dan nung aliba hon nashi chanu, koba pai yanglu, iba temenenji Yehui metoktsü.

³⁰ Kibubai Yehu dang ashi, “Kü nükdang kechi shitak lir aji nai inyak, aser kü mulungjang nung aliba amato Ahab kibong dang inyak nungji, putu pezübuba tashi ne chirtemi Israel chuba menden nung amentsü.”

³¹ Saka Yehui pei mulungjang ajak agi Israel Tsüngrem Kibuba ozüing nung jajatsü mekümdangi ali; pai Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen benshidaksü iba nungi mepila.

Yehu Asüba

³² Item anogo nung Kibubai Israel leptoktsü tenzük, aser Israel litsü ajak nung Hazaeli parnok akok;

³³ Yordan anüdoklen tsütsü, Gilead lima ajak, Gad, Reuben aser Manase nunger lima ajak nung, Aroer nungi, koba Arnon lenten anasa lir, oda Gilead aser Bashan tashi.

³⁴ Tang anünga aliba Yehu mapa, pai inyakba ajak aser pa tashi ajak, Israel chubatem putipuyang kakat nung zülua melika ma?

³⁵ Aser Yehu tebu nunger den mejang: aser parnoki pa Samaria nung rema yutsü. Aser par jabaso Yehoahazi pa melen chuba.

³⁶ Aser Samaria nung Yehu chubaba mapangji küm metsür ti liasü.

2 Chubatem 11

Yihuda Chubatsür Athalia (841-835)

(2 Pu. 22.10—23.15)

¹ Tang Ahazia tetsü Athaliai lar jabaso süogo ta meteta akümdang, lai aramesoa chubar kinunger ajak samatsü.

² Saka Yoram chuba jala, Ahazia adianu Yehoshebai Ahazia jabaso Yoas agi aser chubar jabasotem tetepsetba rongnungi miima bener oa pa anebaluri yipten taktang nung ayu; aser parnoki Athalia nungi pa miima ayu, anungji pa metepseti liasü.

³Aser pai la den miima Kibuba kidang küm trok liasü: aser Athalia linük madak chuba.

⁴Küm tenetbuba nung Yehoiadai Karia arkotong aser tanükertem tajai yok, aser parnok Kibuba tenla kidangi anir aru; aser pai parnok den tezüngzüktepba ka yanglu, aser Kibuba kidang parnok nem azüngashidaktsü, aser parnok dang chubar jabaso sayu.

⁵Pai parnok dang mela-a ashi, “Nenoki ya inyakang: nenok shilem asembuba, shirnok amungnü chuba ki anüktsüba aor, chubar ki anüker asütsü,

⁶aser shilem asembuba Sur Süngkhüm nung alitsü, aser asembuba tanüker sülen süngkhüm nung alitsü, yamaji nenoki kiji anüktsü, aser tenoktangtsü ka asütsü.

⁷Nenok telok ana, oda amungnü aortem, chuba meketa Kibuba ki nüka alitsü.

⁸Nisung shia pei ket nung nok o nü bener, nenoki chuba meketa lungbangtsü; aser shibai tarenji atena aitdir pa tepsetdakjang. Kodang chuba adokdir mesüra aitdir, nenok pa den liang.”

⁹Yehoiada putiri melaba ajak amato arkotongtemi inyak, parnok nisung shiai, nisungtem shirnok amungnü aitsü liasü, aser shirnok amungnü tugutsü liasü parnok aniten, aser Yehoiada putir dangi aru.

¹⁰Putir jagi arkotong nem nü aser jong koba Dawid meyong Kibuba kidang liasü itemji agütsü.

¹¹Tanükertemji nisung shia nok-onü bener, ki tajichi tsütsülen nungi ki tabelen tsütsü tashi tenladak aser ki tsütsü chuba anasa meketa noktak.

¹²Idangji pai chuba jabasoji anir adoka pa dak chuba korangji semoktsü, aser ozüng kakat pa nem agütsü; aser parnoki pa chuba ta sangoktsü, aser pa dak toztü mezütsü; aser parnoki parnok teka matena ashi, “Tsüngremi chubaji kümzükang.”

Athalia Asüba

¹³Kodang Athaliai tanüker aser nisungtem ola angashi, lai nisungtem dangiKibuba kidangi aru.

¹⁴ Aser lai repring, aser ajiang, yimsü amato, chubaji sabang manung noktak, aser arkotongtem aser jangzü apurtem chuba anasa liasü; aser linük nisung ajaki pelatep aser jangzü apu. Idangji Athaliai pei süoshi shisa, aser ayimten. “Ashioktsüba! ashioktsüba!”

¹⁵Idangji putir Yehoiadai temeranger telok shimteta aliba noklang madak tanishir nem ozüing agüja parnok dang ashi, “Tareni aliba tetsüingdai la bener arung; aser shibaisa la sülen anidakdir nok agi tepsetang.” Kechiyong putiri shiogo, “La Kibubakidang tetepsetdaksü.”

¹⁶Anungji parnoki la dak teka ai, aser chubar kidangi kor aiba lenmangi la anir oa yangji la tepset.

Yehoiada Mapang Teyanglushiba

(2 Pu. 23.16-21)

¹⁷Yehoiadai Kibuba aser chuba o nisungtem tsüingda nung, oda parnokKibuba nübur asütsü ta tezüingzükba ka yanglu.

¹⁸Linük nung nisung ajak Baal kidangi oa aji raksatsü; tenladak aser süngyanglu parnoki meshimeshia raksatsü aser Baal putir Mattan tenladak madang tepset. Aser putiri Kibuba ki madak tanükertem shimtet.

¹⁹Arkotong aser Karia nunger tanükertem, aser linük ajak pai agi; aser parnoki Kibuba ki nungi chuba anir alu, aser tanüker kikümbang lenmang agi chuba dangi aru. Aser pai chuba menden nung amen.

²⁰Anungji linük nung nisung ajak pelatep aser yimti tiptema liasü, aser chuba kidang parnoki Athalia tepset.

²¹Yoas chubatsü tenzükdang küm tenet liasü.

2 Chubatem 12

Yihuda Chuba Yoas (835-796)

(2 Pu. 24.1-16)

¹Yehu küm tenetbuba nung Yoas chubatsü tenzük; aser pai Yirusalem nung küm lir chuba. Pa tetsü tenüing Beersheba yimtsür Zibia liasü.

²Yoas putir Yehoiadai pa dang sayuba nung pa arishi tepiyong Kibuba nükdang kechi shitak aji inyak.

³Aji saka tokong külemba tesemji bener moi liasü: nisungtemi ano tetepsetba tenla agütsü aser tenem nung tarongba tenla agütsü.

⁴Yoasi putirtem dang ashi, “Temeshi sempet sen ajak koba Kibuba kidangi bener arua lir, nisung shiai tagütsütsü aliba sen, aser Kibuba dangi bener arutsü pei mulungjangi aitba sen ajak,

⁵putirtem nem aji parnok asoshi agidakjang, putir shiai temetettep nisung nungi, aser parnoki kongsa teraksa ngudir, ki teraksatemji yanglushitsü.”

⁶Saka Yoas chuba pa küm metsür asem tonga liaka, putirtemi ki teraksaji meyanglushi-i liasü.

⁷Idangji Yoas chubai putir Yehoiada aser tangar putirtem aja aser parnok dang ashi, “Kechiba nenoki ki teraksaji meyanglushi? Tang aji asünung nenoki metetba nisung nungi sen tagi, saka aji ki teraksa yanglushitsü agüjang.”

⁸Aser putirtemi joko nisungtem nungi sena magitsü aser ki teraksatema meyanglushitsü ta nangzük.

⁹Idangji putir Yehoiadai süngden ka bena aru, aser iba tenembangtsü nung tapok ka prepbok, aser aji tenladak anasa Kibuba kidangi aйдang tajichilen yutsü: aser ki nüka aliba putirtemi Kibuba kidangi bener aruba sen ajak iba nung enoktsü.

¹⁰Aser süngden nung sen aika parnoki angudang chubar tezüluba aser temaba putir atu aser züngdang aser Kibuba kidang anguba senji juli nung asep.

¹¹Parnoki sen ozüka alibaji mapa inyaker Kibuba ki repranger ket nung agütsü; aser parnoki aji mistri aser kisürtem shirnoki Kibuba ki yanglu parnok nem,

¹²aser lung mistritem aser lung angenteteritem nem, aser Kibuba ki teraksa yanglushitsü süngtsük aser lung tetsüksa alitsü asoshi, aser ki asoshi teyanglutsü aliba ajak asoshi taa agütsü.

¹³Aji saka Kibuba kidangi bener aruba sen nungi Kibuba ki asoshi taribi maroktem misü mejepba, chipo, jangzü, mesüra hon aser taribi marok-aosu meyanglui liasü:

¹⁴saka parnoki aji mapa inyaker nem agütsü, aser aji agi Kibuba ki yanglushitsü tenzük.

¹⁵Talisa, mapa inyaker nem taa agütsütsü shir ket nung senji bendanga agütsü, parnoki item nisung den sen mezüngdangtep, kechiyong parnoki ochishia inyak.

¹⁶Tai tenla asoshi sen aser temenen tenla asoshi sen Kibuba kidangi bener mait: aji putirtem meyong liasü.

¹⁷Idangji Siria chuba Hazael atu, aser Gath anema rara, aser aji agi, aser Hazaeli Yirusalemi aotsü pa tejak shia ali.

¹⁸Yihuda chuba Yoasi tebou nunger aser Yihuda chubatem, Yehoshafat, aser Yehoram aser Ahaziai, bendanga agüja aliba temeshi osettem, aser Kibuba kidang terizüngdak anguba hon ajak, aser chubar kidang aliba, ajak Siria chuba Hazael dangi yok: aser pa Yirusalem nungi oadok.

¹⁹Tang Yoas tanüngba mapa, aser pai inyakba ajak, Yihuda chubatem putipuyang kaket nung itemji zülua mali no?

²⁰Pa tenzükertem arameso aser tamajung tasa asa, aser Silia leni aluba lenmang nung Millo kidang Yoas tepset.

²¹Kechiyong Shimeat jabaso Yozahar, aser Shomer jabaso Yehozabad pa tenzükertemi pa südaktsü: aser Dawid yimti nung parnoki pa pei tebu nunger den rema yutsü; aser par jabaso Amaziai pa melen chuba.

2 Chubatem 13

Israel Chuba Yehoahaz(814-798)

¹Yihuda chuba Ahazia jabaso Yoas küm metsür asembuba nung, Yehu jabaso Yehoahazi Samaria nung Israel nunger madak chubatsü tenzük, aser küm tertenet chuba.

²Aser Kibuba madang kechi majung, aji pai inyak, aser Nebat jabaso Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen benshidaktsü, iba sülen anitak; iba nungi pai mepila.

³Israel anema Kibuba ain adok, aser pai parnok Siria chuba Hazael ket nung, aser Hazael jabaso Ben-hadad ket nung maneni bendanga agütsü.

⁴Idangji Yehoahazi Kibuba dang mepishi, aserKibubai pa dang anga, kechiaser Siria chubai Israel koda rishikangshi pai angu.

⁵Kibubai Israel nem kümtetdakba ka agütsü; anungji parnok Siria nunger ket nungi adok; aser Israel chirtem akhidang ama parnok süki nung ali.

⁶Aji saka Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen menadaktsü, parnoki iba nungi mepila. Saka iba nung jaja aser Samaria nung Ashera ano liasü.

⁷Kechiyong nisungtem nungi kor temeranger tenem aser talungtsü ter, aser ali temeranger meyi ter dak alema pai Yehoahaz nem kecha metoktsü; kechiaser Siria chubai parnok samatsü, motsüngnem nung auyi mesüka parnok kümdaktsü.

⁸Tang Yehoahaz tanüngba mapa aser pai inyakba ajak aser pa tashi itemji Israel chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

⁹Yehoahaz tebu nunger den mejang; aser parnoki pa Samaria nung arem, aser pa jabaso Yehoas pa melen chuba.

Israel Chuba Yehoas (798-783)

¹⁰Yihuda chuba Yoash küm semer tenetbuba nung Yehoahaz jabaso Yehoasi Israel madak Samaria nung chubatsü tenzük, aser küm tertrok chuba.

¹¹AserKibuba madang kechi majung aji pai inyaka Nebat jabaso Yeroboam temenen, kechi agi pai Israel temenen benshidaktsü, pai iba nungi mepila; saka pai iba nung jaja.

¹²Tang Yehoas tanüngba mapa, aser pai inyakba ajak, aser pa tashi agi pai Yihuda chuba Amazia anema raraba; itemji Israel chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

¹³Yehoas pa tebu nunger den mejang; aser Yeroboam pa chuba menden nung amen, aser Samaria nung Israel chubatem den Yehoas arem.

Elisha Asüba

¹⁴Tang kodang Elisha pa tasütsüba tashitak agi shiranga liasü, Israel chuba Yehoas pa dangi alu, aser pa madak jeba ashi, “Oba, oba, Israel talungtsü aser iba kor temerangertem!”

¹⁵Elishai pa dang ashi, “Lijak aser lijakjang am-ang; aser pai pa lijak aser lijakjang am.”

¹⁶Pai Israel chuba dang ashi, “Ne lijak atemlokang.” Aser pai aji atemlok. Aser Elisha pei tekaji chuba ket nung ataloka ayu.

¹⁷Pai ashi, “Anüdoklen kichiba lapokang,” aser pai aji lapok. Idangji Elishai ashi, “Yokang,” idangji pai yok. Pai ashi, “Takokba Kibubar lijakjang aser Siria madak takokba lijakjang; kechiaser nai Siria nunger Afek nung parnok mesamatsü tashi raratsü.”

¹⁸Pai ashi, “Lijakjangji bena arung.” Kodang pai itemji bena aru, pai Israel chuba dang ashi, “Ali nung zükang.” Pai asemben azük aser anen.

¹⁹Idangji Tsüngrem nisung jagi pa madak ain adoka ashi, “Nai punguben mesüra trokben azüktsü liasü; idangjibo nai Siria mesamatsü tashi rarala; saka tangbo nai Siria asemben dang akoktsü.”

²⁰Elisha asü, aser parnoki pa arem. Tang Moab nunger teloki küm shia metsü mapang yim amaki aru.

²¹Parnok nisung ka remya alidang, ajiang, parnoki tsükchir telok ka rishi, aser parnoki nisungji Elisha leper nungji mereptoker jenshi. Kodang tasü mang jagi Elisha teret nung kongshi, idangji pa tanaben shia aru, aser pa tetsüng agi noktak.

Siria o Israel na Rara

²²Siria chuba Hazaeli Yehoahaz anogo tepiyong Israel rishikangshi.

²³Saka parnok dang Kibubai yimli sayu, aser parnok dak taochi aka, aser parnok dangi meyip, kechiaser Abraham, Isak, aser Yakob dang

tezüngzüktepba ayu; aser itemji meraksatsütsü mesüra pai tang tashi pa tsüngdang nungi meindoktsüi lir.

²⁴Siria chuba Hazael asü: aser par jabaso Ben-hadad pa melen chuba.

²⁵Idangji Yehoasi Hazael jabaso Ben-hadad ket nungi tebu Yehoahaz nungi rara nung agiba yimtitem tanaben agi. Asemben Yehoahazi pa akok aser Israel yimtitem meyipa angu.

2 Chubatem 14

Yihuda Chuba Amazia(796-781)

(2 Pu. 25.1-24)

¹Israel chuba Yehoahaz jabaso Yehoas küm tanabuba nung Yihuda chuba Yehoas jabaso Amaziai chubatsü tenzük,

²Pa chubatsü tenzük dang pa küm metsür pungu liasü; aser pai Yirusalem nung küm metsür tuku chuba, aser tetsü tenüngji Yehoadin, Yirusalem nungi liasü.

³Kibuba nükdang koba shitak aji pai inyak, aji saka tebou Dawidbo memesüki liasü; tebu Yehoasi inyakba ama pai ajak inyak.

⁴Aji saka tenem tekülemdakjibo magieni liasü; nisungtemi ano tetepsetba tenla agütsü aser tenem tekülemdak liangmesen arong.

⁵Chuba yimliji pa ket nung akang akanga yangluli, tebu tepsetba pa kilirtem pai tepset;

⁶saka nisung tepsetertem chirnurbo pai metepset. Kibubai melaba ama, Mosa ozüng kaket nung zülua aliba amato; chirnur atema tsürabur metepsettsü, mesüra tsürabur asoshi chirnur metepsettsü, saka nisung shia pei temenen asoshi asütsü.

⁷Pai Edom nunger Metsü Lenten nung meyi ter tepset aser khenyongi Sela maktet, aser iba anogo tashi iba tenüng Yoktheel ta ajar.

⁸Idangji Israel chuba Yehu chir Yehoahaz jabaso Yehoas dangi Amaziai osang abenertem yoka ashi, “Arung, asenok tejak o tejak na reprangtepdi.”

⁹Israel chuba Yehoasi Yihuda chuba Amazia dangi yoka ashi, “Lebanon nung aliba ayidong kati, Lebanon nung aliba cedar süngdong dangi yoka ashir, ‘Ne jala ozü jabaso nem kinungtsü asütsü agüjang,’ aser yangji arem shiruru ka anasa süia ayidongji ajemsatsü.

¹⁰Atangji nai Edom akok, aser ne mulungjang ulua aküm: ne sentsüwangshi agi temulung süa kidang liang; kechiyong nai na aser ne den Yihuda laotsüsa kechiba nai timtem adokdaksütsü?”

¹¹Saka Amaziai manga, anungji Israel chuba Yehoas atu; aser pa aser Yihuda chuba, tejak o tejak na chitepa Yihuda meyong Beth-shemes nung ajurutep.

¹²Aser Israel tsüngdang Yihuda tamakok angu; aser nisung shia pei süki-i jena ao.

¹³Aser Israel chuba Yehoasi Beth-shemes nung Ahazia jabaso Yehoahaz chir Yihuda chuba Amazia apu, aser Yirusalemi arua Yirusalem jara Efraim kikümbang nungi kinük kikümbang tashi, süklep noklang ka raksatsü.

¹⁴Hon aser taribi ajak, chubar terizüngdak kidang anguba, Kibuba kidang anguba aser tapurtem dena pai aben aser Samariai meyipa ao.

¹⁵Tang Yehoas tanüngba mapa koba pai inyak, pa tashi aser pai koma Yihuda chuba Amazia den rara; itemji Israel chubatem putipuyang kakat nung zülua melika ma?

¹⁶Yehoas tebu nunger den mejang aser Israel chubatem den Samaria nung arem; aser par chir Yeroboam pa melen chuba.

Yihuda Chuba Amazia Asüba

(2 Pu. 25.25-28)

¹⁷Yihuda chuba Yehoas jabaso Amazia, Israel chuba Yehoahaz jabaso Yehoas sür külen küm terpungu taküm ali.

¹⁸Tang Amazia tanüngba mapa Yihuda chubatem putipuyang kakat nung zülua melika ma?

¹⁹Parnoki pa anema Yirusalem nung tasa asa; aser pa Lakhishi jena ao; saka parnoki pa bushia Lakhishi yok, aser yangji pa tepset.

²⁰Parnoki pa kor nung anir aru, aser Dawid yimti nung pa tebu nunger den Yirusalem nung arem.

²¹Idangji Yihuda nunger ajaki küm tertrok tain aliba Uzzia agi, aser tebu Amazia menden nung chuba kümdaktsü.

²²Pai Elath yanglu aser aji Yihuda nem meyipa agütsü, iba sülenji chuba pei tebu nunger den mejang.

Israel Chuba Yeroboam Tanabuba (783-743)

²³Yihuda chuba Yehoas chir Amazia küm terpungububa nung Israel chuba Yehoas jabaso Yeroboam Samaria nung chubatsü tenzük aser küm lirka chuba.

²⁴Kibuba tsüngdang kechi majung aji pai inyak. Nebat jabaso Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen benshidaktsü, ya ajak nungi mepila.

²⁵Pai Israel litsü Hamath lenmang nungi Araba tzüyim tonga, Kibuba, Israel Tsüngrem O, Gathhefer Yehoahaz ainkar Amittai jabaso Yona ajanga pai jembiba amato, pai Israel litsü meyipa agütsü.

²⁶Kechiyong Kibubai Israel timtem tekangshi kanga tulu ta ajitet; kechiyong alar mesüra nüji shinga tokja mali, Israel asoshi teyarir shinga mali.

²⁷Saka Kibubai anüng kübok nungi Israel tenüng maidoktsütsü ta ashi: saka pai Yehoas chir Yeroboam ket agi parnok kümzük.

²⁸Tang Yeroboam tanüngba mapa, aser pai inyakba ajak, pa tashi, pai koma rara, aser pai koma Yihuda meyong Damaska aser Hamath Israel asoshi agütsü, item Israel chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

²⁹Yeroboam tebu nunger den, oda Israel chubatem den mejang, aser par chir Zekaria pa melen chuba.

2 Chubatem 15

Yihuda Chuba Uzzia (781-740)

(2 Pu. 26.1-23)

¹Israel chuba Yeroboam küm metsür tenetbuba küm nung Yihuda chuba Amazia jabaso Uzzia chubatsü tenzük.

²Pa chubatsü tenzük dang pa küm tertrok tain liasü: aser pai Yirusalem nung küm tenemer ana chuba aser tetsü tenüng Yekonia Yirusalem tsür liasü.

³Tebu Amaziai inyakba ajak ama pai Kibuba madang kechi tajung aji inyak.

⁴Aji saka tenem tekülemdak bener moi liasü; nisungtemi ano tetepsetba tenla agütsü, aser item tenem tekülemdak nung liangmesen arong.

⁵Kibubai chuba dak azük, anungji pa asüba anogo tashi pa zütsüra aketba nisung liasü, aser ki balaka nung ali. Aser chubar chir Yothami linük nübur aser kibong madak o bendanga liasü.

⁶Tang Uzzia tanüngba mapa, aser pai inyakba ajak itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

⁷Uzzia tebu nunger den mejang, aser parnoki pa tebu nunger den Dawid yimti nung arem aser par chir Yothami pa melen chuba.

Israel Chuba Zekaria (743)

⁸Yihuda chuba Uzzia küm semer tibuba nung Yeroboam chir Zekariai Israel madak Samaria nung ita trok chuba.

⁹Tebui inyakba ama Kibuba madang kechi majung aji pai inyak: Nebat chir Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen benshidaksü, iba nungi pai mepila.

¹⁰Yabesh jabaso Shallumi pa anema tasa asa, aser nisungtem madang pa dak alep aser tepset aser pa melen chuba.

¹¹Tang Zekaria tanüngba mapa Israel chubatem putipuyang kaket nung zülua lir.

¹²Ibai Kibuba O, koba pai Yehu dang, “Ne jabsotem Israel chuba menden nung putu pezübuba tashi amentsü,” ta shia liasü aser aji oda atalok.

Israel Chuba Shallum (743-738)

¹³Yabesh chir Shallumi Yihuda chuba Uzzia küm semer tibuba nung chubatsü tenzük; aser pai Samaria nung ita ka chuba.

¹⁴Gadi chir Menahem Tirza nungi atu, aser Samariai aru, kong Yabesh chir Shallum Samaria nung akok, pa yangji tepset, aser pa melen chuba.

¹⁵Tang Shallum tanünga, aser pai tamajung tasa asaba, ajiang itemji Israel chubatem kakat nung zülua lir.

¹⁶Idangji Menahemi Tirza aser iba nung alir ajak, aser Tirza nungi, arrtsü nung alir samatsü kechiaser parnoki aji pa nem melapoktsü, aji asünung pai aji samatsü: aser iba nung mashisa aliba tetsürtem ajak pai rangpoktsü.

Israel Chuba Menahem (743-738)

¹⁷Yihuda chuba Uzzia küm semer tukububa nung Gadi chir Menahemi Israel madak chubatsü tenzük, aser Samaria nung küm ter chuba.

¹⁸Kibuba madang kechi majung aji pai inyak; Nebat chir Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen menadaktsü, iba nungi pai pa arishi tepiyong mepila.

¹⁹Linük anema Asiria chuba Pul aru; aser Menahemi pa ket nung chuba yimli akanga kümdaktsütsü pa teyari pa den alitsü atema Pul nem taribi meyi ka agütsü.

²⁰Menahemi Israel sen, oda rongsen akar tulur nisung ajak nungi, nisung shia nungi taribi shekel tenemnem, Asiria chuba nem agütsütsü agi. Anungji Asiria chubai linükji magi-i meyi pa ao.

²¹Tang Menahem tanünga mapa, aser pai inyakba ajak, itemji Israel chubatem putipuyang kakat nung zülua mali no?

²²Menahem tebu nunger den mejang; aser pa chir Pekahia pa melen chuba.

Israel Chuba Pekahia (738-737)

²³Yihuda chuba Uzzia küm tenembuba nung Menahem chir Pekahia Israel madak Samaria nung chubatsü tenzük, aser pai küm ana chuba.

²⁴Aser paiKibuba madang kechi majung aji inyak; Nebat chir Yeroboam temenen, koba agi pai Israel temenen benshidaktsü iba nungi mepila.

²⁵Aser Remalia chir Peka pa arkotongi pa anema tasa asa; aser Samaria nung chubar lungki nung, Argob aser Arie den tepset; aser pa den Gilead nunger tenem liasü; aser pai pa tepset aser pa melen chuba.

²⁶Tang tanüంగా Pekahia mapa, aser pai inyakba ajak, ajiang, itemji Israel chubatem putipuyang kakat nung zülua lir.

Israel Chuba Peka (737-732)

²⁷Yihuda chuba Uzzia küm tenemer ana buba nung Remalia chir Pekai Israel madak Samaria nung chubatsü tenzük aser küm metsü chuba.

²⁸PaiKibuba madang kechi majung aji inyak. Nebat chir Yeroboam temenen koba agi pai Israel temenen benshidaktsü, iba nungi mepila.

²⁹Israel chuba Peka anogo nung Asiria chuba Tiglath-pileser arua Iyon, Abell-beth-maka, Yano, Kedesh, Hazor, Gilead, Galil aser Naftali lima ajak agi; aser pai nisungtemji Asiriai pur ao.

³⁰Ela jabaso Hoseai Remalia jabaso Peka anema tasa asa aser Uzzia jabaso Yotham küm metsü buba nung pa melen chuba.

³¹Tang Peka tanüంగా mapa aser pai inyakba ajak, ajiang itemji Israel chubatem putipuyang kakat nung zülua melika ma?

Yihuda Chuba Yotham (740-736)

(2 Pu. 27.1-9)

³²Israel chuba Remalia jabaso Peka küm tanabuba nung Yihuda chuba Uzzia jabaso Yothami chubatsü tenzük.

³³Pai chubatsü tenzük dang pa küm metsür pungu liasü, aser pai Yirusalem nung küm tertrok chuba. Pa tetsü tenüంగా Zadoker jala Yerusha liasü.

³⁴Pai Kibuba madang kechi tajung aji inyak, tebu Uzziyai inyakba ajak amato pai inyak.

³⁵Aji saka tenem tekülem dak bener moi liasü, nisungtemi ano tetepsetba tenla agütsü aser item tenem tekülem dak liangmesen arong. Kibuba ki temaba süngkhüm pai yanglu.

³⁶Tang Yotham tanüngba mapa aser pai inyakba ajak, itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

³⁷Item anogo nungji Kibubai Yihuda anema Siria chuba Rezin, aser Remalia jabaso Peka yoktsü tenzük.

³⁸Yotham tebu nunger den mejang, aser Dawid yimti nung tebu nunger den arem, aser par chir Ahazi pa melen chuba.

2 Chubatem 16

Yihuda Chuba Ahaz(736-716)

(2 Pu. 28.1-27)

¹Remalia jabaso Peka küm tertenetbuba küm nung, Yihuda chuba Yotham jabaso Ahazi chubatsü tenzük.

²Pa chubatsü tenzük dang Ahaz küm metsü liasü, aser pai Yirusalem nung küm tertrok chuba; aser tebou Dawid memesük Kibuba pa Tsüngrem madang kechi majung aji pai inyak.

³Saka pai Israel chubatem lenmang nung jaja aser Kibubai Israel chirtem madang aridokba kintem tesempatsü mapa amato pai pei chir tenla ama rongsetdaksü.

⁴Tenem tekülem dak aser tenem manung aser kongsang sangshia aliba süngdong kübok shia pai tetepsetba tenla agütsü aser liangmesen arong.

⁵Idangji Siria chuba Rezin aser Israel chuba Remalia jabaso Peka raratsü Yirusalemi atu: aser parnoki Ahaz makbang, saka pa makok

⁶Iba mapang nungji Siria chuba Rezini Siria asoshi Elath meyipa angu, aser Elath nungi Yihuda nunger aridok, aser Edom nunger Elathi aru, aser tanü tashi yangji alir.

⁷Anungji Ahazi Asiria chuba Tiglath-pileser dangi osang yoka ashi, “Ni ne tenzüker aser ne chir lir, atungma, aser ni anema adokba Siria chuba ket nungi aser Israel chuba ket nungi ni kümzükangma.”

⁸Ahazi Kibuba kidang anguba taribi aser hon, aser chubar ki terizüngdak nung anguba agi, aser aji Asiria chuba dangi sempet asoshi yok.

⁹Asiria chubai pa dang anga, aser pai Damaska anema atua aji agi, aser yangji aliba nübурtem pur Kiri bener ao aser Rezin tepset.

¹⁰Ahaz chubai Asiria chuba Tiglath-pileser lenji Damaskai atu aser Damaska nung aliba tenladakji angu. Anungji pai idakji aliba tenladak mesükba noksa ka yanglur putir Uria dangi yok.

¹¹Ahaz chubai Damaska nungi yokba amaji, aser ibaji pa Damaska nungi aludang sayutsüsa putir Uriai tenladak ka yanglu.

¹²Kodang chuba Damaska nungi aru, chubai tenladakji ngua, pai tenladak anasai arua iba manung tenla.

¹³Pai tarongba tenla rongga chiyungtsü aser tajemtsü tenla shioktsü aser tenla manungji pai yimjung tenla azü rükloktsü.

¹⁴Kibuba madang aliba yongmenyin tenladak, tenla ki tejaklen nungi Kibubaki aser pa tenladak tetsüngda nungi pai bener aru, aser aji pa tenladak anüdoklen tiplen ayu.

¹⁵Ahaz chubai Uria putir dang mela-a ashi, “Tenladak tulu manungji anepdang tarongba tenla rongang, aser aonung chiyungtsü aser chubar tarongba tenla aser pa chiyungtsü tenla linük nung tarongba tenla dena, aser parnok chiyungtsü tenla, aser tajemtsü tenlatem aser iba manung tarongba tenla zü aser tetepsetba tenla zü ajak, rüklokang, saka yongmenyin tenladakjibo ni atema asüngdangyatsü asoshi lir.”

¹⁶Yamaji Ahaz chubai melaba ajak amato Uria putiri inyak.

¹⁷Ahaz chubai yongmenyin kikümbang tamentakdak leptoktsü, aser iba nungi tzü susa agien, aser yongmenyin Tzüyim koba kübok nashi pungchi liasü iba nungi agizüka aji lung alaba manung yutsü.

¹⁸Aser amungnü asoshi parnoki tenla kidang yangluba aser kimalen chuba aitba lenmang, Asiria chuba mechi, tenla ki meketa alibaji pai agienadok.

¹⁹Tang Ahaz tanüngba mapa, Yihuda chubatem putipuyang kakat nung zülua melika ma?

²⁰ Ahaz tebu nunger den mejang, aser Dawid yimti nung tebu nunger den arem, aser par chir Hezekiai pa melen chuba.

2 Chubatem 17

Israel Chuba Hoshea(732-724)

¹Yihuda chuba Ahaz küm teranabuba nung Ela jabaso Hoshea Samaria nung Israel madak chubatsü tenzük, aser pai küm tuku chuba.

²Kibuba madang kechi majung aji pai inyak, aji saka pa dang tamalen aliba Israel chubatem ama masü.

³Pa anema Asiria chuba Shalmanezer atu; aser Hoshea pa tenzüker aküm, aser pa dangi sempet bener arutsü.

⁴Asiria chubai Hoshea dak tasa tamajung asaba angu; kechiaser pai Ijip chuba So dangi osang abenertem yok, aser pai küm shia inyakba ama Asiria chuba dangi sempet meyok; anungji Asiria chubai pa tsüngden chiokdak shibanga ayu.

Samaria Laoba (721)

⁵Idangji Asiria chubai linük ajak anema atu, aser Samariai arua küm asem aji makbang.

⁶Hoshea küm tukububa nung Asiria chubai Samaria agi, aser Asiria Israel bener oa Hala aser Gozan ayong Habor nung, aser Media nunger yimtitem nung parnok toktsü.

Anüdoklentip Yimli Laoba Aser Israel Tepuokdaki Aoba

⁷Aser aji yamai atalok, kechiaser Israel chirtemi Kibuba parnok Tsüngrem shibai parnok Ijip chuba Farao ket nungi anitet, pa anema temenen benshi aser tangar tsüngremtem külem.

⁸Kibubai Israel chirtem aser parnoki atadaksüba chubatem madang nungi endoktsüba kintem yimsüyimpong nung jaja.

⁹Israel chirtemi miima Kibuba parnok Tsüngrem anema shitak masüba mapa inyak, aser parnok yimti ajak nung parnoki parnok asoshi mitkar semtu nungi atsübanga aliba yimti tashi tenem tekülemdak yanglu.

- ¹⁰ Parnoki tenem tekülemdak, aser süngsang sanga aliba kübok temeshi tongshi aser Asherim parnok asoshi ayu;
- ¹¹ aser parnok dang temalen Kibubai bener aoba kintemi inyakba ama, parnoki yangji tenem tekülemdak ajak nung liangmesen arong;
- ¹² aser yamaji parnoki süngyanglutem tenzük, koba indang Kibubai parnok dang ashi, “Nenoki iba mapa meinyaktsüla.”
- ¹³ Aji saka Kibubai pei ainkar aser tangur ajak ajanga Israel aser Yihuda dang tekümdangtsü agüja ashi, “Ni nenok tebou nunger dang melaba aser koba ni nenok dangi kü tenzükter ainkartem ajanga yok, ozüng ajak amato, nenok tamajung lenmang nungi meyipang aser kü temelaba aser kü telatet ozüng benshiang.”
- ¹⁴ Yongjia parnoki manga, aser tebou nunger, shirnokiKibuba parnok Tsüngrem dak mamang, parnok temulung meranga akümba mesüka, parnok temulung meranga aküm.
- ¹⁵ Pa telatet ozüng aser tebou nunger den pai yangluba tezüngzüktepba, aser pa kulitem koba agi parnok dang kuli agütsü, itemji parnoki magizük; yamaji parnoki amajok sülen anidak aser amajok aküm; aser parnok meketa aliba kintem sülen oa parnok indangKibubai parnok mesüka parnoki meinyaktsüla ta mela, aji magizük
- ¹⁶ ParnokiKibuba parnok Tsüngrem temelaba ajak senzüka toktsü, aser parnok asoshi temulusaba süngyanglu noksa yanglu, oda nashi chanu ana aser Ashera ka yanglua anüng petinu külem aser Baal tenzük.
- ¹⁷ Parnoki parnok jabaso aser jalatem tenla atema rongseta purapuji aser temezünger mapa inyak, aser pa ain adokdaksütsüsa Kibuba madang koba tamajung liasü parnoki aji inyaktsü parnok sasa ayok.
- ¹⁸ Aji asünung Israel dang Kibubai kanga ain adok, aser pa tsüngdang nungi parnok agien. Yihuda kin dak alema shinga anünga mali asü.
- ¹⁹ Ano Yihudai Kibuba parnok Tsüngrem temelaba mebenshi, saka Israeli tenteta yutsüba parnok yimsüyimpong benshi.

²⁰Kibubai Israel kin ajak magizük, aser parnok timtemdaksü, aser parnok pa tsüngdang nungi pai mejendok tashi parnok yim maker ket nung bendanga agütsü.

²¹Kechiyong Dawid kidong nungi pai Israel shisatsü; aser parnoki Nebat chir Yeroboam chuba kümdaksü. Israeli Kibuba sülen anitakba nungi Yeroboami aridoktsü, aser parnok nem temenen tulu menadaksü.

²²Israel chirtemi Yeroboami inyakba pa temenen ajak nung jaja; aser item nungi mepila.

²³Kibubai pa tsüngdang nungi parnok magien tashi, pai pa tenzüker ainkartem ajanga jembiba ama, parnoki item nungi mepila. Anungji Israel pei lima nungi Asiriai bener ao, yangji tanü tashi parnok lir.

Samaria Nungertem Israel Nung Tanaben Aliba

²⁴Asiria chubai Babilon aser Kuta nungi, Hamath aser Safarvaim nungi nisungtem anir aru, aser Samaria yimtitem nung Israel chirtem melena yutsü; aser parnoki Samaria agi, aser iba yimtitem nung ali.

²⁵Yangji parnok aliba tetenzük nungi Kibuba metsübu, anungji Kibubai parnok rongnung molusongzü yok, koba agi parnok kar tepset.

²⁶Anungji parnoki Asiria chuba dang jembia ashi, “Nai bener aoba, aser Samaria yimtitem nung toktsüba kintemi linük madak aliba Tsüngremer yimsüyimpong memetet; aji asünung pai parnok rongnung molusongzü yok, aser ajiang, parnoki parnok tepseter, kechiaser parnoki linük madak aliba Tsüngremer yimsüyimpong memetet.”

²⁷Idangji Asiria chubai mela-a ashi, “Ni yang nungjagi bener aoba putir rongnung ka ilenji yokang;” aser pai parnok odaksü aser idakji lidaksü, aser linük madak aliba Tsüngremer yimsüyimpong parnok dang pai sayudaksü.

²⁸Anungji parnoki Samaria nungi bener aoba putir rongnung ka arua Bethel nung ali, aser parnok dang koma Tsüngrem tsübuttsü aji sayu.

²⁹Aji saka kin shiai parnok tsüngremtem yanglu, aser Samaria nungeri yangluba tenla ki nung tenem tekülemdak, aser kin shia parnok aliba yimtitem nung itemji ayu.

³⁰Babilon nisungtemi Sukkot-benoth, aser Kuta nisungtemi Nergal yanglu, aser Hamath nisungtemi Ashima yanglu,

³¹aser Avva nungeri Nibhaz aser Tartak yanglu, aser Safarvaim nungeri parnok chirtem Adrammelek aser Anammelek, Safarvaim tsüngremtem atema mi nung arong.

³²Anungji parnoki Kibuba tsübu, aser parnok asoshi parnok rongnungi tenem tekülemdak atema putirtem shim, aser tenla ki nung tenem tekülemdak parnok asoshi parnoki tetepsetba tenla agütsü.

³³Parnoki Kibubatsübu, aser parnok kin rongnungi parnok bener ao, parnok yimsüyimpong amato, parnok tsüngremtem tenzük.

³⁴Tanü tashi parnoki akhi yimsüyimpong amato inyaker: parnoki Kibubametsübur, mesüra parnok telatet ozüng ama, mesüra parnok yimsü ozüng ama mesüra ozüng amato, mesüra temelaba koba Kibubai Yakob, shiba dang pai Israel aja, par chirnur dang mela,

³⁵“Shirnok den Kibubai tezüngzüktepba yanglu, aser mela-a parnok dang ashi, nenoki tangar tsüngremtem metsübuttsüla, mesüra nenok sasa parnok dang tapudak mesüra parnok tetenzük, mesüra parnok dang shiruru tenla tetepset.

³⁶Saka Kibuba, shibai nenok Ijip lima nungi tashi tulu agi aser tepen songtoka anitet, pa dang nenoki nenok sasa apudaktsüla aser pa dang nenoki tenlatsüla;

³⁷aser nenok asoshi pai züluba telatet ozüng, yimsü ozüngtem, aser ozüng aser temelaba nenoki teti asoshi inyaktsü beshitsüla; aser nenoki tangar tsüngrem metsübuttsüla;

³⁸aser ni nenok den yangluba tezüngzüktepba nenoki mamatsüla; mesüra tangar tsüngrem nenoki metsübuttsüla:

³⁹saka Kibubanenok Tsüngrem nenoki tsübutsüla; aser nenok tsükchir ket nungi pai nenok kümzüksü.

⁴⁰Aji saka parnoki manga, saka parnoki akhi yimsü ama inyak.”

⁴¹Anungji item kintemi Kibuba metsübu, aser süngyanglu noksatem tenzük; iba amaji parnok chirtemi aser parnok semchirtemi, parnok tebu nungeri inyakba ama, yamaji parnoki tanü tashi inyaker.

2 Chubatem 18

Yihuda Chuba Hezekia(716-687)

(2 Pu. 29.1-2; 31.1)

¹Israel chuba Ela jabaso Hoshea küm asembuba nung Yihuda chuba Ahaz jabaso Hezekia chubatsü tenzük.

²Pa chubatsü tenzük dang pa küm metsür pungu liasü; aser pai Yirusalem nung küm metsür tuku chuba. Tetsü tenüng Zakaria jala Abi liasü.

³Tebu Dawidi inyakba ajak amato, Kibuba madang kechi shitak aji pai inyak.

⁴Pai tenem tekülem daktemji agien, aser temeshi tongshitem raksatsü, aser Ashera lepsatsü. Aser Mosai yangluba yongmenyin perji anüka raksatsü; kechiyong item anogo tashiji Israel chirtemi iba dang liangmesen arong. Aser pai iba dang Nehushtan ta aja.

⁵Kibuba Israel Tsüngrem dak pai temulung alem; aji asünung pa sülen Yihuda chuba ajak rongnung, mesüra pa dang tama alir rongnung, pa mesüka shinga maliasü.

⁶Kechiyong pai Kibuba dak azüit, pa sülen anidakba nungi pai mepila, saka Kibubai Mosa dang melaba, pa temelabatem pai benshi.

⁷Aser Kibuba pa den liasü; kolenisa pa ao, pa azükaru. Aser pai Asiria chuba anema adok, aser pa metenzük.

⁸Filistia nunger Gaza aser iba litsü mitkar semtu nungi atsü atsüa aliba yimti tulutiba tashi oa pai atsüngtet.

⁹Hezekia chuba küm pezübuba nung, aji Israel chuba Ela jabaso Hoshea küm tenetbuba liasü, Asiria chuba Shalmaneseri Samaria anema atu, aser aji makbang.

¹⁰Kümsembuba tatem nung parnoki aji agi. Anungji Hezekia chubaba küm trokbuba koba Israel chuba Hoshea küm tukububa liasü.

¹¹Asiria chubai Israel Asiriai bener ao, aser Hala nung Gozan ayong Hobar nung, aser Media yimtitem nung parnok toktsü.

¹²Kechiaser parnoki Kibubaparnok Tsüngrem ola manga, saka pa tezüngzüktepba ozüng raksa, odaKibuba tenzüker Mosai melaba ajak; aser aji manga, mesüra aji meinyak.

Sennakeribi Yihuda Amakba

(2 Pu. 32.1-17; Isa. 36.1-22)

¹³Tang Hezekia chuba küm terpezübuba nung Asiria chuba Sennakeribi atsü atsüa aliba Yihuda yimtitem anema atu, aser itemji agi.

¹⁴Anungji Yihuda chuba Hezekiai Asiria chuba dangi Lakhish-i yoka ashi, “Ni tai inyakogo; kü dang nungi meyipa oang; oda nai kü dak kechi benloktsüdir aji ni abentsü.” Anungji Asiria chubai Yihuda chuba Hezekia nem taribi seret semermer ozükba noklang asem aser hon seret semermer ozükba semer agütsüdaksü.

¹⁵Hezekia chubai Kibuba kidang anguba taribi ajak aser chubar terizüngdak ki nung aliba pa nem agütsü.

¹⁶Iba mapang nung Hezekia chubai Kibubatenla ki kishitem nungi, aser Yihuda chuba Hezekiai yangloka aliba kiküm tongnü nungi hon agizükadok, aser aji Asiria chuba nem agütsü.

Sennakeribi Yirusalem Amokmerenba

¹⁷Asiria chubai Tartan aser Rabsaris aser Rabshake Lakhish nungi Hezekia chuba dangi temeranger telok tulu den Yirusalemi yok. Kodang parnok atu, süshirtem moapu lenti nung aliba temaba tzübu tzüla anasai parnok aru aser noktak.

¹⁸Kodang parnoki chuba dang jaa liasü, parnok dangi Hilkia jabaso Eliakim, chuba kidang ketdangbuba, tezülur Shebna, aser putipuyang zülur Asaf chir Yoa, parnok dangi adok.

¹⁹Temeranger tanishiri parnok dang ashi, “Tang nenoki Hezekia dang shiang, Yamai chuba tulu, Asiria chubai ashir, Na ya kechi nung temulung lemer tamang akar?

²⁰Tebang o tesaji rara asoshi tasa tajung aser tashi ta nai bilemer asü? Tang nenoki ni anema adok nungji nenoki shiba dak temulung alemer?

²¹Tang, ajiang, nai iba teraksa tzütok meji, oda Ijip dak tamang akar; koba manung nai metalokra, aji ne keti aitsü aser aji tupoktsü. Pa dak temulung alemer ajak dang Ijip chuba Faraoi yamaji lir.

²²Saka nenoki kü dang, Onoki Kibuba ozü Tsüngrem dak temulung alemer, ta shira, ibaji pa shiba tenem tekülemdak aser tenladak Hezekiai bener ao, aser Yihuda aser Yirusalem dang, Nenoki iba tenladak madang Yirusalem nung külemtsüla, ta shiogo, aji pa masü no?

²³Tang aji asünung, ni ne dang mepishir, kü kibur Asiria chuba nem tenangzüktepba agüjang, aser nai dang kor nung asangertem parnok madak mendaktsüdi süra ni ne nem kor meyi ana agütsüdi.

²⁴Ajangla kodaser kü kibur tilatiba tenzüker rongnung tanishir ka meyipa odaktsütettsü? Aji saka nai Ijip nunger talungtsütem aser kor temerangertem dak temulung alemer.

²⁵Tang ni Kibuba medeni iba linük anema samatsütsü atu asü? Kibubai kü dang ashi, Iba linük anema tuang, aser aji samajang.”

²⁶Idangji Hilkia chir Eliakim, Shebna, aser Yoai temeranger tanishir dang ashi, “Yimlibilema ne tenzükertem dang nai Siria o agi jembiang; kechiyong onoki aji angateter: aser atsü nung aliba nübur tenarong agi angashitsüsa Yihuda oshi nung onok dang tejembi ma.”

²⁷Saka temeranger tanishiri parnok dang ashi, “Item o jembitsü kü kiburi ne kibur aser ne dangi ni yok asü? Atsü nung mena aliba tesamatsü nisungtem,

shirnoki ne den pei scü achitsü, aser parnok pei natzü ajemtsü, parnok dangi pai ni meyok no?”

²⁸Idangji temeranger tanishir noktaka Yihuda oshi nung ola tulu agi ayimtena ashi, “Nenoki chuba tulu, Asiria chuba o angang;

²⁹yamai chubai ashir, Hezekiai nenok tekülakokdaksü; aser pai nenok pa ket nung mekümzücktetsü.

³⁰Mesüra ‘Kibubai atangji asenok kümzüktsü, aser iba yimti Asiria chuba ket nung magütsütsü’ ta Hezekiai shia Kibuba dak nenok tamangdaksü.

³¹Hezekia dang tanga. Kechiyong yamai Asiria chubai ashir, Kü den yimjung yangluang, aser kü dangi adokang. Nisung shia pei tsükmenatzü, aser nenok nisung shia pei munguzünu chia liang, aser nenok nisung shia pei tzüpong nungi tzü jema liang;

³²nenok lima mesükba lima kati, tsük aser yi aliba lima, aser tsükmenatzü lu aliba lima, oliv toztü aser ninang mojitzü aliba lima, oda nenok mesüi taküm alitsüsa nenok ni arua anir mao tashi. Aser Kibubai asenok kümzüktsü, ta shia pai nenok mesüzük dang Hezekia dang tanga.

³³Asiria chuba ket nungi kintem tsüngrem kati danga kümzüktsü asü?

³⁴Hamath aser Arpad tsüngremtem kong ali? Safarvaim, Hena aser Ivva tsüngremtem kong ali? Kü ket nungi parnoki Samaria kümzük asü?

³⁵Ni nungi Kibubai Yirusalem kümzücktetsüsa, item linük tsüngrem rongnung shibai item linük ni nungi kümzük?”

³⁶Saka nisungtem ola madoki liasü, aser pa dang kecha melangzü; kechiaser chubai parnok dang kecha melangzüksü ozüng agütsü.

³⁷Idangji Hilkia jabaso Eliakim chuba kidang ketdangbuba, tezülur Shebna, aser putipuyang zülur Asaf chir Yoa, parnok süoshi shisar arua Hezekia dang temeranger tanishir otemji ashi.

2 Chubatem 19

Chubai Isaia Ainkar Teyari Asüngdangba

(Isa. 37.1-7)

¹Kodang Hezekiai aji angashi, pai pei süoshi shisa, aser pei sasa anem sü agi meyir Kibuba kidangi ao.

²Aser pai chuba kidang ketdangbuba Eliakim, tezüluba Shebna, aser putir tamburtem anem sü agi meyibanger, Amoz jabaso Isaia ainkar dangi yok.

³Parnoki pa dang ashi, “Yamai Hezekiai ashir, Ibai tejashitsü, tarütsüba aser maksü anogo lir. Kechiaser tanurtem asotsü anogo abensa, aser parnok asotsü tashi maka.

⁴Ashiko temeranger tanishir shiba pa kibur Asiria chubai taküm Tsüngrem sensatsütsü yoka lir, pa o ajak Kibuba ne Tsüngremi angatsüa kar, aser Kibuba ne Tsüngremi angashiba otemji arütsütsü südi; aji asünung tokja aliba tanüngba asoshi ne sarasadem yokang.”

⁵Anungji Hezekia chuba tenzükertem Isaia dangi aru.

⁶Isaia parnok dang ashi, Yamai nenoki nenok kibur dang ashitsüla, “Yamai Kibubai ashir, Nai angashiba otem koba agi Asiria chuba tenzükertemi Kibuba atalatsü, aji nai tsübua teli.

⁷Atangji, ni pa dak tanela ka enoktsütsü, aser pai olulu ka angashitsü aser pai pei limai meyipa aotsü, aser par lima nung nok agi ni pa laodaktsütsü.”

Sennakeribi Tanabenbuba Amokmerenba

(Isa. 37.8-13)

⁸Anungji temeranger tanishir meyipa oa Asiria chubai Libna anema rara-angu; kechiyong Lakhish nungi pai pila-a liasü ta pai angashi.

⁹Pai kodang Kush chuba Tirhaka-i ya oda ashiba angashi, ajiang, pa na anema raratsü adoka lir, idangji pai tanaben osang abenertem Hezekia dangi yoka ashi,

¹⁰“Yamai nenoki Yihuda chuba Hezekia dangi jembia shiang, Nai temulung alemba ne Tsüngremi Asiria chuba ket nung Yirusalem magütsütsü ta shia na tashiokdaktsü.

¹¹Ajiang, Asiria chubai linük raksadakja linük ajak dang inyakba nai angashia lir, aser na kümzüktsü no?

¹²Gozan, Haron, Hezef aser Telessar nung aliba Eden nunger kintem koba kübu nungeri samatsü, kintem tsüngremi parnok kümzük asü?

¹³Hamath chuba, Arpad chuba, aser Safarvaim yimti nung chuba, Hena aser Ivva chuba kong ali.”

Hezekia Sarasadem

(Isa. 37.21-38)

¹⁴Osang abenertem ket nungi Hezekiai shitiji agizük, aser aji azüng, aserKibuba dangi Hezekia atu, aser aji Kibuba madang sala.

¹⁵ Kibuba dang Hezekiai sarasadem, “Oh, Kibuba Israel Tsüngrem, cherubim manung mena aliba, alima chuba yimli ajak rongnung, oda na dang Tsüngremji lir; nai anüng aser ali yanglu.

¹⁶Oh Kibuba, ne tenarong tenjang, aser angangma; ne tenük lapokjang, Oh Kibuba aser ajiang, taküm Tsüngrem sensatsütsü Sennakeribi yokba otem angangma.

¹⁷Atangji Asiria chubatem kintem aser parnok linük samadaksüogo,

¹⁸aser parnok tsüngremtem mi nung enoktsüogo; kechiyong itemji tsüngrem masü, saka nisunger teka mapa, süng aser lung; aji asünung parnoki item samatsüogo.

¹⁹Tang aji asünung, OhKibuba ozü Tsüngrem, pa ket nungi onok kümzükang, aser ne dang mepishir, oda alima chuba yimli ajaki na Kibuba Tsüngrem oda na dang, ta metettsü.”

Chuba Dangi Isaia Osang

(Isa. 37.21-38)

²⁰Idangji Amoz jabaso Isai ai Hezekia dangi yoka ashi, “Yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir, Nai Asiria chuba Sennakerib anema kü dang sarasademba ni angashiogo.

²¹Kibubai pa indang jembiba ya lir. Zion tasüngtet jalai na sensatsü aser na menüja atalatsü. Yirusalem jalai ne sülen tekolak angemloktsütsü.

²²Shiba dang nai sensatsü aser atalatsü? Aser shiba anema nai ne ola temaleni yok aser ne tenük temaleni rangloka yok? Israel Temeshisang anema!

²³Ne osang abenertem agi nai Kibuba sensaja ashi, Kü talungtsütem jenti den ne tenem kolak tashi, Lebanon talangtiba tonga atur; aser iba nung cedar süngdong talang, aser iba nung tajungtiba saipres süngdongtem ni lendoktsü: aser ni alidak talangtiba pa tejang tangtsüba moapu arem tonga aitsü.

²⁴Ni tzübu atu aser bendanger tzü jemogo, aser kü tsüing temepu agi Ijip ayong ajak kongdaktsü.

²⁵Talangka ogo ni aji koma renem, akhidang ni aji koma kümdaktsü nai mangashi no? Ne mitsa yangluba yimtitem teraksa telong tena toktsütsü ni tang aji atalokdaktsü.

²⁶Aji asünung item nübur tashi ila-a liasü; parnok aoksa aser bangsa-a liasü; parnok moapu ai amai süngolio tanep ama, kilem nung ai adok ama, aser anojungi adokba mendi amai liasü.

²⁷Saka na amenba, aser na aoba aser na aitba aser ni anema na ain adokba ni metet.

²⁸Ni anema nai ain adokbayong, aser ne mezümekümba kü narong tonga atu nungji, ni kü poroki ne teni nung enoktsütsü, aser ne tebang mechi nung lakem enoktsütsü aser na aruba lenmangi ni na meyipdaktsütsü.”

Hezekia Dangi Temaitsü Ka

²⁹“Ne madang temaitsü ya alitsü. Iba küm nenoki pa sasa meiba achitsü, aser tanabuba küm nung kasa adokba nungi; aser kümsembuba nung nenoki metsü prokang, aser alu ruang, aser tsükmenatzü atsüki nung temang, aser iba süngjang chiang.

³⁰Yihuda kidong nungi jentetba tanüngbai tanaben tera alilen ayangtsü aser temalen süngjang atangtsü.

³¹Kechiyong Yirusalem nungi tanüngba ka aotsü, aser Zion tenem nungi parnoki jentettsü; Kibubatejangraba tulu agi ibai inyaktsü.”

³²Aji asünung Asiria chuba indang Kibubai yamaji ashir, “Pa iba yimti-i marutsü, mesüra yangji lijakjang kata meyoktsü mesüra iba madangi pai jong bener marutsü mesüra iba nung ali mejungketa meyanglutsü.

³³Pa aruba lenmang ilen jagisa pa meyipa aotsü, aser pa iba yimti-i marutsü ta Kibubai ashir,

³⁴kechiaser pei atema aser kü tenzüker Dawid atema, ibai kümzüktsüba ni iba yimti noktangtsü.”

Sennakerib Merenshiba

³⁵Paonungji Kibuba tenyar oa Asiria nunger tanendak meyi noklang ka ser terpungu tepset; aser anepdang nisungtem shishidang, ajiang, parnok ajak tasü liasü.

³⁶Anungji Asiria chuba Sennakeribi tanendak nungi meyipa Nineve-i shilang aser idakji ali.

³⁷Kenü anogo pai pei tsüngrem Nisrok ki nung külema alidang, pei chir Adrammelek aser Sharezer nati pa tepset, aser parnok Ararat linüki jena ao. Aser par jabaso Esar-haddoni pa melen chuba.

2 Chubatem 20

Hezekia Chuba Shirangba Aser Anepba

(2 Pu. 32.24-26; Isa. 38.1-8,21-22)

¹Iba tensa nung Hezekia tasütsüsa shiranga liasü. Amoz jabaso Isaia ainkar pa dangi arua pa dang ashi, “Yamai Kibubai ashir, Ner ki tiptema yuang; kechiyong na asütsü, aser na manebtsü.”

²Idangji pai pei tejak jaraleni meyip aser Kibuba dang sarasadema ashi,

³“Oh Kibuba, koma ni ne madang atangji nung aser temulungjang ochi nung jaja, aser ne tsüngdang koba tajung aji inyakogo, tang bilemtetangma.” Aser Hezekia kanga ajeb.

⁴Aser Isaiai kima atena maodang Kibuba O pa dangi arua ashi,

⁵“Tanaben meyipang, aser kü nübur tanishir Hezekia dang shiang, Yamai Kibuba, nebou Dawid Tsüngremi ashir, ‘Ni ne sarasadem angashiogo, ni ne nüktzü nguogo; ajiang, ni na anebtsütsü. Tasemnübuba nung na Kibuba kidangi atutsü.

⁶Ni ne arishi küm terpungu enloktsütsü, aser ni na aser iba yimti Asiria chuba ket nungi kümzüktsü; aser ni iba yimti pei atema, aser kü tenzüker Dawid atema kümzüktsü.’ ”

⁷Isaiai ashi, “Mungozünu amtsük ka bener arung.” Aser parnoki aji bena arua pa anebdaksütsü asoshi tepzünu manung ataloka yujang.”

⁸Hezekiai Isaia dang ashi, “Kibubai ni anebtsütsü aser tasemnübuba nung niKibuba kidangi atutsü ta ashiba temaitsüji kechi alitsü?”

⁹Isaiai ashi, “Na asoshi Kibuba nungi iba temaitsü alitsü, oda Kibubai pai nangzükba inyaksü; akhümji tejakleni jenjang ter aotsü asü mesüra tesüleni jenjang ter aotsü?”

¹⁰Hezekiai langzü, “Akhüm asoshibo tejakleni atsülangtsü temela; saka akhümji tesüleni-ang jenjang ter meyipa odakjang.”

¹¹Isaia ainkari Kibubadang ayimten; aser pai akhüm koba Ahaz anü takzüba nung luadoker liasü, aji jenjang ter tesüleni meyipa bener aru.

Babilon Nunger Otongdar

(Isa. 39.1-8)

¹²Iba tensa nung Babilon chuba Baladan jabaso Merodak Baladani Hezekia dangi shiti aser sempet bener yok; kechiaser Hezekia shiranga lir ta pai angashi.

¹³Hezekiai parnok pela-a agizük, aser parnok dang pai senti oset terizüngdak ki ajak taribi, hon, teronem menemtsü aser senti toztü, aser pa sobutsü rizüngdak ki, aser pa rongsen akaba ajak sayu. Hezekiai parnok dang par kidang mesüra pa yimli ajak nung mesayuba kecha mali asü.

¹⁴Idangji Isaia ainkar Hezekia chuba dangi arua ashi, “Item nisungtemi kechi ashi? Aser kong nungi parnok ne dangi aru?” Hezekiai langzü, “Parnok alima talang, Babilon nungi arua lir.”

¹⁵Pai ashi, “Parnoki ne kidang kechi angu?” Hezekiai langzü, “Kü kidang aliba ajak parnoki nguogo, ni parnok dang kü rongsen mesayuba kecha maka.”

¹⁶Idangji Isaiiai Hezekia dang ashi, “Kibuba O angang.

¹⁷Ajiang, ne kidang akaba ajak aser nebou nungeri tanü tashi rizünga akaba ajak Babiloni bener aotsü anogotem arudagi; kecha anünga malitsü, ta Kibubai ashir.

¹⁸Aser na nungi adokba ne jabasotem koba na nungi jakzükdir, parnoki bener aotsü; aser Babilon chuba kidang teyangluba nisungtem akümtsü.”

¹⁹Idangji Hezekiai Isaiia dang ashi, “Nai jembiba Kibuba oji tajung lir.” Pai ano bilem, “Yimjung dang kü tensa nung lira, yamaji masütsü no?”

Hezekia Yimsüsüba Tatembang

(2 Pu. 33.1-20)

²⁰Tang Hezekia tanüngba mapa aser pa tashi ajak, aser pa koda tzütu aser tzüla yanglu, aser yimti-i tzü mesüa aru, itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

²¹Hezekia tebu nunger den mejang; aser par chir Manase pa melen chuba.

2 Chubatem 21

Yihuda Chuba Manase(687-642)

(2 Pu. 33.1-20)

¹Manase chubatsü tenzükdang pa küm terana liasü; pai Yirusalem nung küm tenemer pungu chuba. Pa tetsü tenüing Hefziba liasü.

²Kibuba madang kechi majung liasü, koba kintem Kibubai Israel nunger jakdang jentok parnok tesempatsü mapatem ama, pai inyak.

³Kechiyong tebu Hezekiai raksatsüba pai tenem tekülemdak yanglu, aser Baal asoshi tenladak yanglu, aser Israel chuba Ahab ama Ashera ka yanglu, aser anüing nung petinu ajak külema parnok tenzü.

⁴Pai Kibuba kidang tenladak yanglu, koba indang pai Yirusalem nung “Ni kü tenüing ayutsü” ta ashi.

⁵Kibuba ki kimalen anasü nung anüing petinu ajak asoshi pai tenladak yanglu.

⁶Pai pei jabaso mi nung rongsetdaksü, aser temaitsü agi tezüba aser arasentsür atakatamba mapa inyak, aser süli aortem aser ainketer

arasenertem ama amshi; pai Kibubamadang pa ain adokdaksütsüsa tamajung jenti benshi.

⁷Tenla kidang pai Ashira süngyanglu yanglu, koba indang Kibubai Dawid aser par jabaso Solomon dang, “Iba ki nung, aser Yirusalem nung, koba ni Israel kin ajak nungi shimteta lir, ni teti asoshi kü tenüng ayutsü;

⁸mesüra ni parnok dang melaba ama ajak parnoki dang inyakdi süra, aser kü tenzüker Mosai parnok dang melaba ama ajak inyakdi süra, ni parnok tebou nunger nem agütsüba linük nungi Israel tetsüng joko menemzüdaksütsü ta ashi.”

⁹Saka parnoki manga; aser kintem shirnok Israel chirtem jakdang Kibubai samatsü parnok dak alaka tamajung inyaktsü Manase-i parnok mesüzük.

¹⁰Kibubai pa tenzüker ainkartem ajanga jembia ashi,

¹¹“Yihuda chuba Manase-i item tesempatsü mapatem inyak nungji aser parnok jakdang aliba Amor nunger dang alaka tamajung inyak aser süngyanglu agi Yihuda temenen menadaksü nungji,

¹²yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir, Ajiang, Yirusalem aser Yihuda madak ni tamajung lendong ka arudaksütsü, oda shibaisa iba indang angashidir tenarong anapronglai asatsü.

¹³Ni Samaria anema tasadangba lisü mesangba ama Yirusalem anema kasa angüsü mesangtsü, kobai Ahab kibong anema asadang. Nisung kati pei chiyungba su aidoker rembanga ayuba ama ni Yirusalem aidoktsü.

¹⁴Ni kü senmanger tanüngba endokadoktsü, aser parnok tsükchir ket nung parnok bendanga agütsütsü. Parnokji tsükchir ajaki tetepsettsü aser rakzükraktemtsü;

¹⁵kechiaser kü madang kechi majung aji parnoki inyak, aser parnok tebou nunger Ijip lima nungi adoker tanü tashi, parnoki ni ain adokdaksü.”

¹⁶Talisa Manase-i tai makar zü kanga tokshi kobai Yirusalem tatem külen nungi külen tashi süngdaksü. Iba den ano pai Yihuda nem temenen benshidakja Kibuba madang temenen inyak.

¹⁷Tang Manase tanüingba mapa aser pai inyakba ajak, aser pai benshiba temenentem, itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

¹⁸Manase tebu nunger den mejang, aser par tsüki Lizza atsüki nung rema ayu; aser par chir Amoni pa melen chuba.

Yihuda Chuba Amon (642-640)

(2 Pu. 33.21-25)

¹⁹Amon chubatsü tenzük dang pa küm metsür ana liasü; aser pai Yirusalem nung küm ana chuba. Pa tetsü tenüing Yotba nunger Haruz jala Meshullemeth liasü.

²⁰Tebu Manase-i inyakba ama Kibuba madang kechi majung aji pai inyak.

²¹Aser tebui jajaba lenmang ajak nung pai jaja, aser tebui tenzükba süngyanglutem tenzük, aser itemji külem.

²²Pai tebou nunger TsüngremKibuba senzüka toktsü, aser Kibuba lenmang nung mejaja.

²³Amon tenzükertemi pa anema tamajung asa aser chubaji pei kidang tepset.

²⁴Saka Amon chuba anema tasa yanglur ajakji linük nisungtemi tepset; aser linük nüburtemi pa melen par chir Yosia chuba kümdaksü.

²⁵Tang Amon tanüingba mapa koba pai inyak itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

²⁶Pa pei leper nung Uzza atsüki nung rema ayu; aser par chir Yosia pa melen chuba.

2 Chubatem 22

Yihuda Chuba Yosia (640-609)

(2 Pu. 34.1-2)

¹ Yosia chubatsü tenzükdang pa küm ti liasü; aser pai Yirusalem nung küm semerka chuba. Pa tetsü tenüing Yedida, Boskath nunger Adaia jala liasü.

² Koba Kibuba nükdang shitak aji pai inyak, aser tebu Dawid lenmang ajak nung pai jaja, aser tajichilen mesüra tabeleni memeyip.

Ozüng Kaket Anguba

(2 Pu. 34.8-28)

³ Yosia küm tertibuba nung tezülur Meshullam jabaso Azalia chir Shafan, Kibuba kidangi chubai yoka ashi,

⁴ “Temaba putir Hilkia dangi, oda sen koba kishinükeri nisungtem nungi bendena, Kibuba kidangi bener arua ali, pai senji züngdangtsü asoshi tuang.

⁵ Parnoki aji Kibuba kidang ketdangsüa mapa inyakertem ket nung agütsüdakjang. Aser aji parnoki Kibuba kidang, ki teraksa yanglushitsü aliba mapa inyaker nisung nem;

⁶ mistritem, kisürtem, aser lung mistritem nem, aser ki yanglushitsü asoshi süngtsük aser tangentet lung alitsü asoshi agütsüdakjang,

⁷ aji saka parnok ket nung agütsüba senji parnok den mezüngdangtep; kechiaser parnoki ochi shia inyak.”

⁸ Temaba putir Hilkiai tezülur Shafan dang ashi, “Ni Kibuba kidang ozüng kakat nguogo.” Aser Hilkiai kaketji Shafan nem agütsü aser pai aji azüing.

⁹ Tezülur Shafan chuba dangi arua ashi, “Ne tenzükertemi kidang anguba sen ajak agiogo, aser aji Kibuba kidang ketdangsüa aliba mapa inyaker ket nung agütsüogo.”

¹⁰ Tezülur Shafani chuba dang ashi, “Putir Hilkiai kü nem kakat ka agüja lir.” Aser Shafani chuba tsüingdang aji azüing.

Ainkarla Hulda Dang Asüingdangyaba

¹¹ Kodang chubai ozüing kakat otemji angashi, pai pa süoshi shisa.

¹² Chubai putir Hilkia, Shafan chir Ahika, Mekaia chir Akbor, tezülur Shafan, aser chuba tenzüker Asaia dang mela-a ashi,

¹³“Nenok oang, ni asoshi aser nübür asoshi, aser Yihuda ajak asoshi iba kaket ngua aliba o indang Kibuba dang asüngdangang. Kechiyong asenok anema Kibuba ain tulu adoka lir, kechiaser asen tsüraburi iba kaket nung aliba o, aser asenok indang züluba ajak amaji inyaktsü manga.”

¹⁴Anungji putir Hilkia, Ahikam, Akbor, Shafan, aser Asai sobutsü ayudak tanüker Harhas jabaso Tikva chir Shallum kibutsü Hulda ainkar dangi asüngdangyatsü ao; la Yirusalem nung yimti tasenba nung liasü.

¹⁵Lai parnok dang ashi, “Yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir, Kü dangi nenok yokba nisung dangji nenoki shiang,

¹⁶Yamai Kibubai ashir, ‘Ajiang, ni iba linük madak aser iba nung aliba nisungtem madak oda Yihuda chubai azüngba kaket nung aliba o ajak, amaji tamajung arudaktsütsü.

¹⁷Kechiaser parnoki ni senzüka toktsü, aser parnok teka mapa ajak agi parnoki ni ain adokdaktsütsü atema tangar tsüngremtem dang teronem menemtsü rongogo; aji asünung iba linük anema kü terasaba adoktsü, aser aji mesünemtsü.’

¹⁸Saka Yihuda chuba, shibai nenok Kibuba nungi asüngdangtsü yok, yamai nenoki pa dang ashitsüla, ‘Yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir, Nai angashiba o indang,

¹⁹ne mulungjang atsüanem aka nungji aser ne sasa Kibuba madang ajemalu nungji, kodang ni iba linük anema aser iba nung aliba nisungtem anema oda parnok azüngmeyakdak aser atakatemba ka ta nai angashi, ne süoshi shisa aser kü madang ajeb nia ne dang angashiogo ta Kibubai ashir.

²⁰Aji asünung ajiang, ni ne tsürabur dangi na ania arutsü aser na ne leper dangi tesünep nung arudaktsütsü, mesüra ni iba linük madak koba lendong bener arudir aji ne tenük agi mangutsü.” Aser parnoki chuba dangi tanaben osangji bener aru.

2 Chubatem 23

Yosiai Anir Tezüngzüktepba Akangshiba
(2 Pu. 34.3-7,29-33)

- ¹Idangji chubai Yihuda aser Yirusalem nungi tatartem ajak pa dangi aja.
- ²Chubaji Kibuba kidangi atu, aser Yihuda o Yirusalem nung alir ajak, putirtem aser ainkartem, nisung ajak, tulu tila na, aser parnok narong nung tezüngzüktepba kaket koba Kibuba kidang angu item o ajak pai azüng.
- ³Chubai sabang anasa noktak, aser Kibuba madang tezüngzüktepba ka yanglu, Kibuba sülen jajatsü aser pai melabatem benshitsü aser pa ozüngtem, aser pa tzüzüng-ozüngtem, pa mulungjang ajak, pa tanela ajak agi iba kaket nung zülua aliba tezüngzüktepba otem inyaktsü; aser nisung ajaki tezüngzüktepbaji akangshitep.

Yihuda Nung Yimsü Asentenshiba

- ⁴Idangji Hilkia putir aser tanabuba putir aser kishi nükertem dang Kibubatenla ki nungi Baal, Ashera, aser anüng petinutem asoshi yangluba marok ajak bener adoktsü chubai mela, aser Kidron moapu Yirusalem amung nung pai itemji rongtok aser item autji Betheli bener ao.
- ⁵Süngyanglu külemba putirtem, shirnok Yihuda chubatemi Yihuda yimtitem tenem tekülemdak aser Yirusalem temeket nung teronem menemtsü arongtsü shimtet, aser ano Baal, anü, ita, petinu lungtenba, aser anüng petinu ajak dang teronem menemtsü arongertem pai anendaktsü.
- ⁶Pai Kibuba ki nungi, Yirusalem atena, Kidron ayong dangi Ashera bener adok aser aji Kidron ayong nung rongtok, aser aji auyi küma menüngsa aser autji yimkong leper manung proktok.
- ⁷Kibubakidang aliba jabujaritem ki, kong tetsürtemi Ashera asoshi sepoksü atak pai aji shisatsü.
- ⁸Yihuda yimtitem nungi putir ajak pai anir aru, aser putirtemi teronem menemtsü arongdak tenem tekülemdak, Geba nungi Beersheba tashi menentsü; aser yimti governor Yihusua süngkhümleni ailen tenem tekülemdak süngkhümtemji pai raksatsü, aji yimti süngkhümi aidang tabelen liasü.

⁹Aji saka tenem tekülemdak putirtemi Yirusalem nung Kibubatenladak metenzük, saka parnoki parnok adianu rongnung piyazü meinokba amtsük achi.

¹⁰Hinnom lenten nung, oda nisung shiai pei jabaso mesüra pei jala, Molek nem mi agi merongsetdaksütsü atema pai Tofet menendok.

¹¹Yihuda chubatem i anü nem agüja aliba kortem Kibuba tenla ki lenmang nung, teyangluba nisung Nathan-Melek taktang anasa koba kima temeket nung liasü itemji pai bener oadok; aser anü talungtsütemji pai mi agi rongtok.

¹²Tenladak koba Ahaz taktang temaba nung liasü, koba Yihuda chubatem i yanglua liasü, aser Kibubaki kima anatsülen nung tenladak koba Manase-i yanglua liasü aji chubai raksatsü, aser idak nungjagi bendokadok, aser item auyiji Kidron ayong nung proktok.

¹³Yirusalem anüdoklen tenem tekülemdak koba Israel chuba Solomoni Ashtoreth asoshi, Sidon nunger tesempatsü mapa yanglua ali, aser Kemosh asoshi Moab nunger tesempatsü mapa, aser Milkom asoshi Ammon chirtem tesempatsü mapa, pai raksatsü.

¹⁴Pai temeshi tongshitem anüka raksatsü aser Ashera lepzüka yok, aser parnok alidak nisung teret agi süngdaksü.

¹⁵Ano Bethel nung aliba tenladak, aser Nebat chir Yeroboam shibai Israel temenen benshidaksü, pai tenem tenladak tekülemdak yanglubaji pai raksatsü; aser pai tenem tekülemdakji arong aser auyi kuma akusa, aser Asheraji rongdok.

¹⁶Yosiai meyip aser tenem nung aliba lepertemji angu; pai yok aser leper nungi teret agitet aser itemji tenladak arong, aser Tsüngrem nisung shibai item mapa sangoktsü, Kibuba O sangoktsüba ama aji menendok.

¹⁷Idangji pai ashi, “Oagi ni anguba lungji kechi?” Idangji yimti nisungtemi pa dang ashi, “Ibai Tsüngrem nisung leper lir, shiba Yihuda nungi aru, aser Bethel tenladak anema nai kechi inyak item mapa sangoktsü.”

¹⁸Pai ashi, “Pa oda tokjang; shingaia pa teret tagien.” Anungji parnoki Samaria nungi adokba ainkar teret den pa teret oda toktsü.

¹⁹Ki ajak ano tenem tekülemdak yangluba Samaria yimtitem nung aliba koba Israel chubatem i Kibuba ain adokdaksütsü yanglu, Yosiai bener oa item dak pai Bethel nung inyakba mapa ajak amato inyak.

²⁰Aser tenem tekülemdak putir ajak shirnok yangji liasü, pai tenladak manung tepset aser item manung nisung teret arong; ajiser pa Yirusalemi shilang.

Süia Aoba Benjong Amungba

(2 Pu. 35.1-19)

²¹Chubai nisung ajak dang mela-a ashi, “Tezüngzüktepba iba kaket nung zülua aliba ama Kibuba nenok Tsüngrem dang Süia Aoba benjong mungang.”

²²Atangji Israel o bendangba aser Bendangertem tensa nungi mesüra Israel chuba mapang ajak nung, mesüra Yihuda chuba tensa iba ama Süia Aoba benjong mamung,

²³saka Yosia chuba küm tertibuba nung Kibuba dang iba Süia Aoba benjongji Yirusalem nung amung.

Yosia Mapang Temelenshitem

²⁴Ano süli aortem tepuar arasenertem kibong tsüngremtem süngyanglutem, aser Yihuda aser Yirusalem nung anguba tesempatsü mapa ajak Kibuba kidang Hilkia putiri anguba kaket koba nung ozüng zülua liasü, aji Yosiai inyaktettsü atema pai agiendaksü.

²⁵Pa dang tamalen, pei mulungjang ajak agi, tanela ajak agi, tashi ajak agi, Mosa ozüng ajak amato, Kibuba dangi meyipba pa ama chuba maliasü; mesüra pa sülen pa mesüka kata madok.

²⁶Aji saka Kibubai pa ain Yihuda anema adokdakja ali nungji pa tetsübuttsü ain tulu adokba nungi memeyip, kechiaser Manase-i ajungmesoa ain adokdaksüba agi pa ain adokdaksü.

²⁷Kibubai ashi, “Ni Israel aenshidaktsüba ama ni Yihuda kü madang nungi aenshidaktsütsü, aser koba indang, Kü tenüng yangji alitsü ta ashi ni shimtetba yimti, oda Yirusalem, ni sentoktsü.”

Yosia Yimsüsüba Tatembang

(2 Pu. 35.20—36.1)

²⁸Tang tanüంగా Yosia mapa, aser pai inyakba ajak, itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

²⁹Pa tensa nung Ijip chuba Farao Nekoi Asiria chuba anema Eufрата ayongi atu; aser Yosia chuba pa anema ao; aser pai pa angudang Megiddo nung pai pa tepset.

³⁰Pa tenzükertemi pa talungtsü ka nung Megiddo nungi tasü bener ao, aser pa Yirusalemi bener arua pa pei leper nung arem. Aser linük nüburi Yosia chir Yehoahaz agi, aser pa dak totzü mezütsü aser tebu melen chuba kümdaktsü.

Yihuda Chuba Yehoahaz(609)

(2 Pu. 36.2-4)

³¹Yehoahaz chubatsü tenzükdang pa küm metsür asem liasü, aser pai Yirusalem nung ita asem chuba. Pa tetsü tenüng Libna nunger Yerimia jala Hamutal liasü.

³²Pa tsüraburi inyakba ajak amato koba Kibuba madang majung liasü pai aji inyak.

³³Idangji Farao Nekoi Yirusalem nung pa mechubadaktsütsü pa tepuokdak Ribla nung Hamath lima nung ayu; aser linükji taribi seret semermer ozükba ka putisü ayu.

³⁴Idangji Farao Nekoi Yosia chir Eliakim tebu Yosia melen chuba kümdaktsü, aser pa tenüng Yehoiakim ta melentsü. Saka pai Yehoahaz Ijipi bener aru, aser yangji pa asü.

Yihuda Chuba Yehoiakim (609-598)

(2 Pu. 36.5-8)

³⁵Yehoiakimi taribi aser honji Farao nem agütsü, saka Faraoi akhangba ama senji agütsütsü asoshi pai linük madak kangshia ali melen sarutsüsa aküm.

Nisung shia nungi Farao Neko nem agütsütsü asoshi linük nübur nungi taribi aser hon pei akaba yari pai agi.

³⁶ Yehoiakim chubatsü tenzükdang pa küm metsür pungu liasü; aser pai Yirusalem nung küm terka chuba. Pa tetsü tenüing Ruma nunger Pedaia jala Zebida liasü.

³⁷ Pai pa tsüraburi inyakba ajak amato koba Kibuba madang majung aji inyak.

2 Chubatem 24

Tsükchiri Yihuda Amakba

¹ Pa tensa nung Babilon chuba Nebukadnezzar atu, aser Yehoiakim küm asem pa tenzüker aküm; ajiser pai meyipa pa anema adok.

² Kibubai pa anema Kaldi, Siria, Moab aser Ammon nunger telok yok, aser Kibuba o pa tenzükertem aser ainkartemi jembiba amato, Yihuda samatsütsü parnok yok,

³ atangji Manase temenen yong pai inyakba ajak ama, aser ano pai koba tai makaba zü tokshi, kechiyong pai tai makaba zü agi Yirusalem süngdaksü;

⁴ Kibubai melaba agi ibai pa tsüngdang nungi agientsü asoshi Yihuda madak ya atalok; aji asünung Kibubai tai madok.

⁵ Tang Yehoiakim tanüingba mapa, aser pai inyakba ajak itemji Yihuda chubatem putipuyang kaket nung zülua melika ma?

⁶ Anungji Yehoiakim pa tsürabur den mejang, aser par chir Yehoiakin pa melen chuba.

⁷ Joko Ijip chuba tanaben pei lima nungi madok; kechiyong Babilon chubai Ijip ayong nungi Eufрата ayong tashi, Ijip chuba meyong ajak agir liasü.

Yihuda Chuba Yehoiakin (598-597)

(2 Pu. 36.9-10)

⁸ Yehoiakin chubatsü tenzükdang pa küm terti liasü; aser pai Yirusalem nung ita asem chuba. Pa tetsü tenüing Yirusalem nunger Elnathan jala Nehusta liasü.

⁹ Tebui inyakba ajak amato, koba Kibuba madang majung liasü aji pai inyak.

Mezüngbuba Tepuokdaki Aoba

¹⁰Iba mapang nung Babilon chuba Nebukadnezzar tenzükertem Yirusalemi atu, aser yimtiji makbang.

¹¹Babilon chuba Nebukadnezzar pa tenzükertemi aji makbanga alidang yimti jagi atu.

¹²Yihuda chuba Yehoiakin Babilon chuba dangi pa aser tetsü pa tenzükertem, par tamarenertem aser par teyangluba nisungtem ao; aser pa chubaba küm tibuba nung Babilon chuba nem bendanga agütsü.

¹³Kibubai ashiba amato, Kibuba kidang nungi pai rongsen ajak aser chubar ki rongsen idak nungjagi bener adok, aser Solomon chubai Kibuba tenla kidang yangluba hon marok, su ajak anüka lepsatsü.

¹⁴Pai Yirusalem ajak, aser tamarener ajak, tashi tait temeranger ajak, oda tepuoker meyi ter, aser süng mistri aser yintsünger ajak bener oa linük nung sensaktiba nübur dak alema shinga metoktsü.

¹⁵Pai Yehoiakin Babiloni bener ao; aser chuba tetsü, aser kinungtsütem, aser par teyangluba nisungtem, aser linük nung tongtipurtem, pai Yirusalem nungi Babiloni pur ao.

¹⁶Aser tashi aitba nisung ajak, oda meyi tenet, aser süng mistri aser yintsünger meyi ka, parnok ajak tashi tait aser raratsü tetemsü, parnokji Babilon chubai pur Babiloni bener aru.

¹⁷Babilon chubai Yehoiakin tebu tanubu Mattania pa melen chuba kümdaktsü aser pa tenüing Zedekia melentsü.

Yihuda Chuba Zedekia(598-587)

(2 Pu. 6.11-12; Yer. 52.1-3)

¹⁸Zedekia chubatsü tenzükdang pa küm metsür ka liasü; aser pai Yirusalem nung küm terka chuba. Pa tetsü tenüing Libna nunger Yerimia jala Hamutal liasü.

¹⁹Yehoiakimi inyakba ajak amato, koba Kibuba madang majung liasü aji Zedekiai inyak.

²⁰ Kechiyong Kibuba ain adokba ajanga Yirusalem aser Yihuda nung, pa tsüngdang nungi parnok mejentok tashi ya atalok; tang Zedekiai Babilon chuba anema adok.

2 Chubatem 25

Yirusalem Laoba

(2 Pu. 36.13-21; Yer. 52.3b-11)

¹ Anungji pa chubaba küm tukububa ita terbuba anogo terbuba nung Babilon chuba Nebukadnezzar aser pa temeranger telok Yirusalem anema aru, aser iba meketa parnoki mitsa yanglu.

² Anungji yimtiji Zedekia chuba küm terka buba tashi makbanga ali.

³ Ita pezübuba anogo tuku buba nung yimti nungji ayawara sashia liasü, anungji linük nung nisungtem asoshi chiyungtsü maliasü.

⁴ Idangji yimtiji rakpok aser chuba aser temeranger ajak aonung jara ana tsüngda koba chubar atsüki anasa liasü süngkhümbong lenmang jagi jena ao. Tang Kaldi nungeri yimti anema meketa liasü aser chubaji Araba lenmangi ao.

⁵ Saka Kaldi nunger temeranger teloki chuba sülen aria ao aser pa Yeriko lenten nung menepa par temeranger telok ajak pa nungi prokshiadok.

⁶ Idangji parnoki chubaji apu, aser Babilon chuba dangi Riblai bener atu, aser parnoki pa madak o bendang agütsü.

⁷ Aser parnoki Zedekia chirtem pa nükdang tepset, aser Zedekia nükjang arokdoktsü aser yinzü agi alener pa Babiloni bener ao.

Tenlaki Raksatsüba aser Tanabenbuba Tepuokdaki Aoba

(Yer. 52.12-33)

⁸ Babilon chuba Nebukadnezzar küm tertukububa ita pungububa anogo tenetbuba nung Babilon chuba tanüker arkotong Nebuzaradan Yirusalemi aru.

⁹ Pai Kibuba ki aser chubar ki rongtoktsü aser Yirusalem nung ki tulu ajak pai mi agi rongtokadok.

¹⁰Tanüker madak arkotong den aliba Babilon nunger temeranger telok ajaki Yirusalem jara meketa rakpok.

¹¹Ano yimti nung toktsüba anünga alir nisungtem, aser toktsür ajenertem shirnok Babilon chuba dangi ajen, aser anüngzüka aliba telok, tanüker madak arkotong Nebuzaradani pur ao.

¹²Saka tanüker madak arkotongi linük nung sensaktiba nübur kar tsükmenatzü menünger aser alu ayimertem asütsü toktsü.

¹³Kibuba kidang aliba yongmenyin tongshitem, aser tamentakdak aser yongmenyin Tzüyim Kibuba kidang aliba, Babilon nungeri anüka raksatsü, aser item yongmenyinji Babiloni bener ao.

¹⁴ Aser po, aser tateptsü yinpak, misü mejepba aser chisang aser parnoki benshiba yongmenyin chipo-ampo ajak parnoki bener ao.

¹⁵Aser mi atepba aser susa, kechisa hon aser taribi agi yanglua liasü aji tanüker arkotongi bener oadok.

¹⁶Tongshi anaji, tzüyim kaji aser tamentakdak koba Solomoni Kibuba ki asoshi yanglu, item chipo-ampo yongmenyinji odangtsü mokoki liasü.

¹⁷Tongshi kaji süklep terti talang liasü, aser iba manung yongmenyin agi tongshibang noksa amenoka liasü, aser tongshibang noksa süklep asem talang liasü, aser noksa mokloka yanglubaji meketa katepba aser jarem naro ajak yongmenyin agi liasü, aser itemi mesüka tanabuba tongshi nungjia mechitepa yangluba liasü.

Yihuda Nisungtem Babiloni Pur Aoba

(Yer. 52.24-27)

¹⁸Tanüker arkotong jagi putiunger Saria, aser tanabuba putir Zefania aser kishi nüker asem apu.

¹⁹Yimti nungi raraba nisungtem madak yutsüba teyangluba nisung ka; aser chuba den külemi aliba nisung pungu shirnok yimti nung angu, aser linük nung temeranger telok jatenba arkotong tezüluba, aser yimti nung anguba linük nung alir nisung roker, pai apu.

²⁰Tanüker madak arkotong Nebuzaradani parnok apu, aser parnok Babilon chuba dangi Riblai bener aru.

²¹Babilon chubai parnok Hamath lima Ribla nung tepsetdaksü. Yamaji Yihuda par lima nungi tepuoker küma bener ao.

Yihuda Nung Governor Gedalia

(Yer. 40.7-9; 41.1-3)

²²Yihuda lima nung Babilon chuba Nebukadnezzari toktsüba nübur asoshiji par madaka pai Shafan jabaso Ahikam chir Gedaliaji governor kümdaksü.

²³Tang temeranger telok arkotong ajaki parnok aser parnok nüburi, Babilon chubai Gedalia governor kümdaksüogo ta angashidang, parnoki Mizpai Gedaliai dangi aru, Nethania chir Ishmael Karea chir Yohanan Netofat nunger Tanhumeth chir Seraia aser Makat nunger chir Yaazania, parnok aser parnok nübur aru.

²⁴Parnok dang aser parnok nübur dang Gedalia azüngashia ashi, “Babilon nunger tenzükertem asoshi tetsübu; linük nung liang, Babilon chuba tenzükang, aser nenok junga alitsü.”

²⁵Saka ita tenet buba nung Elishama jabaso Nethania chir Ishmael chubar sosem, pa den nisung ter aru aser Gedalia, aser Mizpa nung Yihuda nunger aser Babilon nunger pa den alirtem tepset.

²⁶Nisung ajak, tila tulu na, aser temeranger telok madak arkotongtem arameso, aser Ijipi aru; kechiaser parnoki Babilon nunger tsübua liasü.

Yehoiakin Tepuokdak nungi Salaba

(Yer. 52.31-34)

²⁷Yihuda chuba Yehoiakin pur aoba küm semer tenetbuba nung, ita teranabuba anogo metsür tenetbuba nung, Babilon chuba, Evil-Merodaki, pa chubaba mezüngbuba küm nung, Yihuda chuba Yehoiakin tepuokdak nungi anitet;

²⁸aser pai pa dang meima jemi, aser pa den Babilon nung aliba chubatem menden madak pa nem menden ka agütsü.

²⁹Pai tepuoker sobutsü melen, aser pa arishi tepiyong chuba langbang nung maneni chiyunga ali.

³⁰Pa taküm tepiyong asoshi chubai pa nem anogoshia taa agütsü.

1 Putipuyang

1 Putipuyang 1

Adam Nungi Abraham Tashi

(Lip. 5.1-32; 10.1-32; 11.10-26; Luk. 3.34-38)

¹Adam, Set, Enos;

²Kenan, Mahalalel, Yared;

³Enok, Methusela, Lamek:

⁴Noa, Shem, Ham, aser Yafet.

Yafet Chirtem

⁵Yafet chirtem: Gomer, Magog, Madai, Yavan, Tubal, Meshek, aser Tiras.

⁶Gomer chirtem: Askenaz, Rifat, aser Togarma.

⁷Yavan chirtem: Elisha, Tarshis, Kittim, aser Rodamim.

Ham Chirtem

⁸Ham chirtem: Kush, Ijip, Put aser Kanan,

⁹Kush chirtem: Seba, Havila, Sabta, Raama, aser Sabteka. Raama chirtem: Sheba aser Dedan.

¹⁰Nimrod tebu Kush liasü; alima nung pa tashi tulu asütsü tenzüük.

¹¹Aser Ijip nungi Ludim, Anamim. Lehabim, Naftuhim.

¹²Pathrusim, Kasluhim, “yang nungjagi Filistia nunger aru” aser Kafthorim jakzüük.

¹³Kanan Sidon pa mezüing asoba, aser Het,

¹⁴aser Yebus nunger, Amor nunger. Girgas nunger,

¹⁵Hiv nunger, Ark nunger, Sin nunger,

¹⁶Arvad nunger. Zemer nunger, aser Hamat nunger jakzüük.

Shem Chirtem

¹⁷Shem chirtem: Elam, Asshur, Arfakshad, Lud, Aram, Uz, Hul, Gether aser Meshek.

¹⁸Arfakshad nungi Shela jakzük, aser Shela nung Eber jakzük.

¹⁹Eber nem jabaso ana sotsü; ka tenüng Peleg liasü, kechiyong pa anogo nung alima lemsa, aser tenu Yoktan liasü.

²⁰Yoktan nungi Almodad, Shelef, Hazarmavet, Yara

²¹Hadoram, Uzal, Dikla,

²²Ebal, Abimael, Sheba,

²³Ofir, Havila aser Yobab jakzük. Item ajak Yoktan jabasotem liasü.

Shem Nungi Abraham Tashi

²⁴Shem, Arfakshad Shela;

²⁵Eber, Peleg, Reu;

²⁶Serug, Nahor, Tera:

²⁷Abram (aji Abraham).

²⁸Abraham chirtem: Isak aser Ishmael.

Ishmael Dak Jakzükertem

(Lip. 25.12-16)

²⁹Itimi parnok kin jakzükba lir: Ishmael mezüng chir Nebaiot: aser Kedar, Adbel, Mibsam,

³⁰Mishma, Duma, Massa, Hadad, Tema,

³¹Yetur, Nafis, aser Kedema. Item Ishmael jabasotem lir.

Ketura Chirtem

(Lip. 25.1-4)

³²Abraham tezüngatsü Ketura jabasotem: lai Zimran, Yokshan, Medan, Midian, Ishbak, aser Shua aso. Yoksham jabasotem: Sheba aser Dedan.

³³Midian jabasotem: Efa, Efer, Hanok, Abida aser Elda. Item ajak Ketura nungi jakzükba liasü.

Esau Dak Jakzükertem

(Lip. 36.1-19)

³⁴Abraham nungi Isak jakzük. Isak chirtem: Esau aser Israel.

³⁵Esau chirtem: Elifaz, Reuel, Yeus, Yalam aser Kora.

³⁶Elifaz chirtem: Teman, Omar, Zefi, Gatam, Kenaz, Timna, aser Amalek.

³⁷Reuel chirtem: Nahat, Zera, Shamma, aser Mizza.

Seir Nung Mezüng Alirtem

(Lip. 36.20-30)

³⁸Seir chirtem: Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Dishon, Ezer, aser Dishan.

³⁹Lotan chirtem: Hori aser Homam aser Lotan teyi Timna liasü.

⁴⁰Shobal chirtem: Alian, Manahat, Ebal, Shefi aser Onam. Zibeon chirtem: Aia aser Ana.

⁴¹Ana chir: Dishon. Dishon chirtem: Hamran, Eshban, Ithran, aser Keran.

⁴²Ezer chirtem: Bilhan, Zavan, aser Akan. Dishan chirtem: Uz aser Aran.

Edom Chubatem

(Lip. 36.31-43)

⁴³Tang Israel nunger madak shinga mechuba dang Edom lima nung item chubai yimsü asü. Beor chir Bela, aser pa yimti tenüing Dinhaba liasü.

⁴⁴Kodang Bela asü, Borza nunger Zera jabaso Yobab pa melen chuba.

⁴⁵Kodang Yobab asü, Teman nunger lima nungi Husham pa melen chuba.

⁴⁶Kodang Husham asü, Bedad chir Hadad, shibai Moab lima nung Midian akok, pa melen chuba, aser pa yimti tenüngji Avit liasü.

⁴⁷Kodang Hadad asü, Masreka nunger Samlai pa melen chuba.

⁴⁸Kodang Samla asü, Rehobot nunger Shauli Eufрата nung pa melen chuba.

⁴⁹Kodang Shaul asü, Akbor chir Baalhanan pa melen chuba.

⁵⁰Kodang Baalhanan asü, Hadadi pa melen chuba; aser pa yimti tenüngji Pau liasü aser pa kibutsü tenüing Matred jala. Mezahab semchir, Mehatabel liasü.

Edom Nung Ungertem

⁵¹Hadad sür külen Edom nung unger itemi liasü. Timna, Alia, Yethet.

⁵²Oholibama, Ela, Pinon,

⁵³Kenaz, Teman, Mibzar,

⁵⁴Magdiel aser Iram. Itemji Edom nung unger liasü.

1 Putipuyang 2

Israel Chirtem aser Yihuda Dak Jakzükertem

(Lip. 29.31-32; 35.16-18; 46.8-25; Rut. 4.18-22; Mat. 1.2-6; Luk. 3.23-28)

¹Itemi Israel chir: Reuben, Simeon, Levi, Yihuda, Issakar, Zebulun,

²Dan, Yosef, Benjamin, Naftali, Gad, aser Asher.

³Yihuda chirtem: Er, Onan, aser Shela; par asemji Kanantsür Shuai pa nem sotsü. Tang Er, Yihuda mezüing chir, Kibuba madang tamajung liasü, anungjiKibubai pa tepset.

⁴Par chir kibutsü Tamari pa nem Perez aser Zera sotsü. Ajak agi Yihuda jabaso pungu liasü.

⁵Perez chirtem: Hezron aser Hamul.

⁶Zera chirtem: Zimri, Ethan, Heman, Kalkol, aser Dara; ajak agi pungu.

⁷Karmi chirtem: Akar, Israel nem timtem agütsüsang, shibai bendanga agütsüba oset nung met ayim.

⁸Aser Ethan jabaso Azaria liasü.

Dawid Jakzükdak

⁹Hezron nem sotsüba chirtem: Yerahmeel, Ram, aser Kalib.

¹⁰Ram nungi Amminadab jakzük, aser Amminadab nungi Nashon jakzük, shiba Yihuda nunger tongtipur liasü.

¹¹Nashon nungi Salma jakzük, aser Salma nungi Boaz jakzük;

¹²Boaz nungi Obed jakzük, aser Obed nungi Yesse jakzük.

¹³Yesse nungi mezüing asoba Eliab jakzük, tanabubaji Abinadab, tasembubaji Shimea,

¹⁴pezübubaji Nethanel, pungububaji Raddai,

¹⁵trokbubaji Ozem, tenetbubaji Dawid;

¹⁶aser parnok aianutemji Zerua aser Abigail. Zerua chirtem: Abishai, Yoab aser Asahel, par asem.

¹⁷Abigaili Amasa aso; aser Amasa tebuji Ishmael nunger Yether liasü.

Hezron Dak Jakzükertem

¹⁸Hezron chir Kaleb tebutsü Azubai tetsür ka sotsü, la tenüng Yeriot liasü. Lai tebur asem sotsü: Yesher, Shobab aser Ardon.

¹⁹Kodang Azuba asü, Kalebi Efrat agi, shibai pa nem Hur sotsü.

²⁰Hur nungi Uri jakzük, aser Uri nungi Bazalel jakzük.

²¹Tesülen Gilead tebu Makir jala dangi Hezron ai, shiba pai pa küm roker akümdang agi: aser lai pa nem Segub sotsü.

²²Segub nungi Jair jakzük; pa Gilead lima nung yimti metsür asem madak yimsüsür liasü.

²³Saka Geshur aser Arami parnok nungi Havvothjair, Kenat aser iba yimtem, oda yimti roker agi. Item ajak Makir, Gilead tebu nungi jakzükbatem.

²⁴Aser Hezron sür külen, Kalebi tebu Hezron kibutsü Efrat dangi ai, aser lai pa nem Tekoa tebu Ashur sotsü.

Yerahmeel Dak Jakzükertem

²⁵Hezron mezüng chir Yerahmeel chirtem; Ram mezüng asoba, Buna, Oren, Ozem, aser Ahija.

²⁶Yerahmeel ano kibutsü tanga ka liasü, la tenüng Atara; la Onam tetsü liasü.

²⁷Yerahmeel mezüng chir Ram jabasotem: Maaz, Yamin, aser Eker.

²⁸Onam chirtem: Shimmair aser Yada. Shammai chir: Nadad aser Abishur.

²⁹Abishur kibutsü tenüng Abihail liasü, aser lai Ahban aser Molid pa nem sotsü.

³⁰Nabad chirtem: Seled aser Appaim: saka chirnur metoktsüi Seled asü.

³¹Appaim chir: Ishi. Aser Ishi chir: Sheshan. Sheshan chir: Ahlai.

³²Shemmai adianu Yada chirtem: Yether aser Yonathan; aser Yether techir meli-i asü.

³³Yonathan chirtem: Pelet aser Zaza. Itemi Yerahmeel chirtem liasü.

³⁴Tang Sheshan jabaso mali, jalatem dang liasü; saka Sheshan Ijip nunger alar ka liasü, pa tenüng Yarha.

³⁵Sheshani pei jala par lar Yarha nem agidaktsü, aser lai pa nem Attai sotsü.

³⁶Aser Attai nungi Nathan jakzük, aser Nathan nungi Zadad jakzük,

³⁷Zadad nungi Eflal jakzük, aser Eflal nungi Obed jakzük;

³⁸Obed nungi Yehu jakzük, aser Yehu nungi Azaria jakzük;

³⁹Azaria nungi Helez jakzük, aser Helez nungi Eleasa jakzük,

⁴⁰Eleasa nungi Sismai jakzük, aser Sismai nungi Shallum jakzük;

⁴¹Shallum nungi Yakamia jakzük, aser Yakamia nungi Elishama jakzük.

Kaleb Kidong

⁴²Yerahmeel adianu Kaleb chirtem Mesha, par mezüng asoba, shiba Zif tebu liasü; aser Hebron tebu Maresha chirtem.

⁴³Hebron chirtem: Kora Tapua, Rekem, aser Shema.

⁴⁴Shema nungi Yorkeam tebu Raham jakzük, aser Rekem nungi Shammai jakzük.

⁴⁵Shammai chir Maon liasü, aser Bethzur tebu Maon liasü,

⁴⁶Ano Kaleb tezüngatsü Efai, Haran, Moza aser Gerez aso; aser Haran nungi Gazed jakzük.

⁴⁷Yahdai chirtem: Regem, Yotham, Geshan, Pelet, Efa, aser Shaaf.

⁴⁸Kaleb tezüngatsü Maakai, Sheber aser Tirhana aso.

⁴⁹Lai ano Madmanna tebu Shaaf, Makbena tebu Sheva aser Gibeas tebu aso; aser Kaleb jalaji Aksa liasü.

⁵⁰Itimi Kaleb nungi jakzükba liasü; Hur chirtem, Efratha nungi mezüng asoba, Shobal, Kirijathjearim tebu.

⁵¹Bethlehem tebu Salma, Bethgader tebu Haref.

⁵²Kirijathjearim tebu Shobal jabaso tanga liasü: Haroi, Manuhet tesadang.

⁵³Kirijathjearim kidongtem: Ithri nunger, Put nunger, Shumat nunger, aser Mishra nunger: item nungi Zorat aser Eshtaul nunger aru.

⁵⁴Salma chirtem Bethlehem, Netofat nunger Atarobethyoab, aser Manahet nunger tesadang, Zor nunger,

⁵⁵Yebez nung aliba kidong tezülurtem nungia: Tirat nunger, Shimeat nunger, aser Sukat nunger. Itimi Rekab kidong tebu Hammat nungi arur Ken nunger lir.

1 Putipuyang 3

Dawid Dak Jakzükertem

(Mat. 1.6-11)

¹Itimi Dawid jabaso, Hebron nung pa nungi jakzükba lir: mezüng asoba Amnon, Yezreel tsür, Ahinoam nungi; tanabubaji Daniel, Karmeltsür Abigail nungi;

²tasembubaji Absalom, tetsüji Geshur chuba Talmai jala Maaka liasü; pezübubaji Adonija, tetsüji Haggit liasü;

³pungububaji Shefatia, Abital nungi; trokbubaji Ithream, tebutsü Egal nungi;

⁴Item tanur trokji Hebron nung Dawidi küm tenet ser ita trok yimsü asüandang pa nem sotsü aser pai Yirusalem nung küm semer asem chuba.

⁵Itimi Yirusalem nung pa nem sotsü: Shimea, Shobab, Nathan, aser Solomon, Ammiel jala Bathsheba agi pezü sotsü.

⁶Aser Ibhar, Elishama, Elifelet,

⁷Noga, Nefeg. Yafia.

⁸Elishama, Eliada, aser Elifetel, parnok tuku.

⁹Tezüngatsütem chirnur medeni item ajaki Dawid chir liasü: aser Tamarji parnok aianu liasü.

Solomon Dak Jakzükertem

¹⁰Solomon chirtem: Rehoboam, par chir Abia, par chir Asa. Par chir Yehoshafat;

¹¹par chir Yoram, par chir Ahazia, par chir Yoas;

¹²par chir Amazia, par chir Azaria, par chir Yotham;

¹³par chir Ahaz, par chir Hezekia aser par chir Manase,

¹⁴par chir Amon, par chir Yosia.

¹⁵Yosia chirtem: mezüng asoba Yohanan, tanabuba Yehoiakim, tasembuba Zedekia, pezübuba Shallum.

¹⁶Yehoiakim chirtem: par chir Yekonia, par chir Zedekia.

Yehoiakin Dak Jakzükertem

¹⁷Tepuokdaki bener aoba Yekonia chirtem: Assir aser Shealtiel,

¹⁸par chir Malkiram, Pedaia, Shenazzar; Yejamia, Hosama aser Nedabia.

¹⁹Aser Pedaia chirtem: Zerubbabel aser Shimei; Zerubbabel chirtem: Meshullam Hanania aser Shelomitji parnok aianu liasü;

²⁰aser Hashuba. Ohel, Berekia, Hasadia aser Yushabheshed, par pungu.

²¹Hanania chir; Pelatia aser Yesaia; par chir Refaia, par chir Aranan, par chir Obadia, par chir Shekania.

²²Shekania chir: Shemaia. Aser Shemaia chirtem: Huttush, Igeal, Baria, Nearia, aser Shafat, par trok.

²³Nearia chirtem: Elioenai, Hezekia, aser Azrikam, par asem.

²⁴Elioenai chirtem: Hodaia, Eliashib, Pelaia, Akkub, Yohanan, Dalaia aser Anani, par tenet.

1 Putipuyang 4

Yihuda Dak Jakzükertem

- ¹Yihuda chirtem: Farez, Hezron, Karmi, Hur, aser Shobal.
- ²Shobal chir Reai nungi Yahat jakzük, Yahatji Ahumai aser Lahad tebu liasü. Itemi Zorat kinunger liasü.
- ³Itemi Etam chir liasü; Yezreel, Ishma, aser Idbas; aser parnok aianu tenüng Hazzelelponi,
- ⁴aser Penuelji Gedor tebu liasü, aser Ezerji Husha tebu. Bethlehem tebu Efratha nungi mezüng asoba. Hur chir itemi liasü.
- ⁵Ashur, Tekoa tebu, kibutsü ana liasü, Hela aser Naara;
- ⁶Naarai pa nem Ahuzam. Hefer, Temeni, aser Haahashtari sotsü. Itemi Naara chir liasü.
- ⁷Hela chirtem: Zeret, Yezoar, aser Ethnan,
- ⁸Kozji Anub, Zobeba, aser Harum chir Aharhel kidong, tebu liasü.
- ⁹Yabezji pa adianutem dang nungi tali tushia liasü; aser pa tetsüi pa tenüng Yabez ta aja, kechiaser pa asodang la kanga kangshia liasü.
- ¹⁰Yabezi Israel Tsüngrem dang jaa ashi, “Oh, nai ni moajang aser kü litsü ulushidakjangma, aser ne ket kü den liangma, aser ni mejashitsüsa nai ni timtem nungi sotangma!” Aser pai kechi asüngdang Tsüngremi mela.

Tangar Kidong Tarensen

- ¹¹Shua adianu Kelub nungi Mehira jakzük, pa Eshton tebu liasü.
- ¹²Eshton nungi Bethrata, Pasea, aser Tehinna, Irnahas tebu jakzük. Itemi Reka nisung lir.
- ¹³Kenaz chirtem: Othniel aser Seraia; aser Othniel chirtem: Hathat aser Meonothai.
- ¹⁴Meonothaiji Ofra tebu liasü; aser Seraia nungi Karashim tebu Yoab jakzük; kechiaser parnok inyakshirtem.
- ¹⁵Yefune chir Kaleb chirtem: Iru, Ela, aser Naam; aser Ela chir: Kenaz.
- ¹⁶Yaheleel chirtem: Zif, Zifa, Tiria aser Asarel.

¹⁷Ezra chirtem: Yether, Mered, Efer, aser Yalon. Itemi Meredi agiba Farao jala, Bithla chirtem lir; aser la mashisa aküm aser Miriam, Shammai, aser Ishba Eshtemoa tebu aso.

¹⁸Aser tebutüsü Yihudatsür jagi Gedor tebu Yered, Soko tebu Heber, aser Zanoa tebu Yehuthiel aso.

¹⁹Naham aianu Hodia kibutsü chirtemji, Garmi nunger Keila tebu, aser Maakat nunger Eshtemoa.

²⁰Shimon chirtem: Ammon, Rinna, Ben-hanan, aser Tilon. Ishi chirtem: Zohet aser Ben-zohet.

Shela Dak Jakzükertem

²¹Yihuda chir Shela chirtem: Leka tebu Er, Maresha tebu Laada, aser Bethashbea nung kümpa sü tajung inyaker kidong par kinunger;

²²aser Yokim, Kozeba nisungtem, Yoas, Saraf, shirnoki Moab nung yimsü asü aser Lehemi meyip (item otsüji kanga tejen).

²³Itemi poteper aser Netaim aser Gedera nung alirtem: parnok yangi chuba den par mapa asoshi ali.

Simeon Dak Jakzükertem

(Lip. 46.10)

²⁴Simeon chirtem: Nemuel, Yamin, Yarib, Zera, Shaul;

²⁵par chir, Shallum par chir Mibsam, par chir Mishma.

²⁶Mishma chirtem: par chir Hammuel par chir Zakur, par chir Shimei.

²⁷Shimei jabaso tertrok aser jala trok liasü; saka par adianutem techir aikabo maliasü, mesüra Yihuda kidong amabo parnok kinunger mezüin.

²⁸ Parnok Beersheba, Molada, Hazarshual,

²⁹Bilha, Ezem, Tolad,

³⁰Bethuel, Horma, Ziklag,

³¹Bethmarkabot, Hazarsusim, Bethbirei, aser Shaaraim, nung ali. Itemi Dawid chubaba tashi parnok yimtem liasü.

- ³²Parnok yimtemji Etam, Ain, Rimmon, Token, aser Ashan, yimti pungu
- ³³Item yimti meketa Baal tashi oa parnok yim ajak dena liasü. Itemi parnok yimküüm liasü, aser parnoki kidong otsü zülua ayu.
- ³⁴Meshobab, Yamlek, Amazia chir Yoshah,
- ³⁵Yoel, Yoshibia chir Yehu, Seraia chir, Asiel chir,
- ³⁶Elioenai, Yakoba, Yeshohaia, Asaia, Adiel, Yesimiel, Benia.
- ³⁷Shifi chir Ziza, Allon chir, Yedaia chir, Shimri chir, Shemaia chir,
- ³⁸item tenüing agüja alibaji parnok kinunger tongtipurtem liasü, aser parnok tebu kidong jenti renlok.
- ³⁹Parnok shiruru telok asoshi chiyimdak bushia, Gedori ailen lenmang tashi parnok ao.
- ⁴⁰Kodang parnoki chiyimdak teperi aser tajung angu, alimaji kanga tesadem, ajemajemer, aser sünepsünepa liasü, kechiaser yangji tamapur alirtemji Ham nunger liasü.
- ⁴¹Item tenüing zülua alirtemji Yihuda chuba Hezekia tendak arua liasü. Parnoki Ham nunger parnok talidak aser Meun nungerji meshimeshia samatsü koba tanü tashi yamaji lir. Iba sülen parnok talidak parnoki ali, kechiaser yangji parnok shiruru telok asoshi chiyimdak liasü.
- ⁴²Simeon nunger nisung noklang pungu Seir tenemi ao. Parnok tanishirtemji: Pelatia, Nearia, Refaia aser Uzziel Isha chirtem liasü.
- ⁴³Parnoki Amalek nunger tejentetertemji tepset aser yangji tanü tashi alir.

1 Putipuyang 5

Reuben Dak Jakzükertem

(Lip. 46.8-9)

- ¹ Israel tambusang Reuben chirtem kechiyong pa tambu liasü; saka pai tebu yipten menentsü nung, pa tambu shilem, Israel chir Yosef chirtem nem agütsü, anungji pa kidong otsü nung mezülu.

- ² Yihuda pa adianu rongnung tashi ita kümaka aser pa nungi yimsüsürji adokaka, tambu shilembo Yosef meyong aküm.
- ³ Israel tambusang Reuben chirtem: Hanok, Pally, Hezron, aser Karmi,
- ⁴ Yoel chirtem: par chir Shemaia, par chir Gog, par chir Shimei,
- ⁵ par chir Mika, par chir Reaia, par chir Baal;
- ⁶ par chir Bera, shiba Asiria chuba Tigath-pileseri pur oadok; Reuben nunger rongnung pa tanishir liasü.
- ⁷ Aser par adianutem parnok kinunger, parnok pututem kidong otsü sükdangtepba tongtibaji Yeiel, aser Zekaria,
- ⁸ aser Azaz chir Bela, Shema chir, Yoel chir, shiba Aroer nung Nebo aser Baalmeon tonga oa ali.
- ⁹ Ano pa anüdoklen tsütsü Eufrata ayong nungi arem leni ailen tashi ali, kechiaser parnok kiset shiruru telok Gilead lima nung renloka aküm,
- ¹⁰ aser Saul tendak parnoki Hagar nunger den rara, shirnok parnok ket nung tsük; aser Gilead anüdoklen ajak parnok süki nung parnok ali.

Gad Dak Jakzükertem

- ¹¹ Gad chirtem parnok jakdang Bashan lima nung Salka tashi oa ali.
- ¹² Tongtiba Yoel, tanabuba Shafam, Yanai, aser Bashan nung Shafat.
- ¹³ Parnok tebu nunger nungi jakzükbatem: Maikel, Meshullam, Sheba, Yorai, Yakan, Zia, aser Eber, par tenet.
- ¹⁴ Itemi Huri chir Abihail chirtem liasü, Yaroa chir Gilead chir, Maikel chir, Yeshishai chir, Yado chir, Buz chir;
- ¹⁵ Abdiel chir Ahi, Guni chir, parnok tebu nungi jakzükba tongtiba.
- ¹⁶ Parnok Bashan nung Gilead nung, aser iba yimtitem nung, aser Sharon chiyimdak linük ajak nung parnok litsü tashi ali.
- ¹⁷ Yihuda chuba Yotham tendak Israel chuba Yeroboam tendak item ajak kidong otsü zülua ayu.

Anüdoklen Kin Temerangertem

¹⁸Reuben, Gad aser Manase kidong tesadang, tasü tait nisungtem, jong aser nok abentsü akokba nisungtem, aser lijak agi akatsü akokba, aser rara nung mongyin, parnok meyi lirpezü, noklang tenet ser roker, rarai aotsü akokertem liasü.

¹⁹Parnoki Hagar, Yetur, Nafis aser Nodab nunger anema rara.

²⁰Kodang parnok anema parnoki teyari angu, Hagar nunger aser idakji alir ajak parnok ket nung agütsü; kechiyong tongbang nung parnoki Tsüngrem dang ayimten, aser parnoki mepishiba pai agütsü, kechiaser parnoki pa dak temulung alem.

²¹Parnok kiset shiruru parnoki bener ao; parnok ut meyi tenem, san meyi noklang ana ser tenem, gado meyi ana, aser nisung taküm meyi noklang ka.

²²Kechiyong aika laoa tepset, kechiaser raraji Tsüngrem nungi liasü. Aser parnok pur mao tashi parnok idakji ali.

Manase Litsü Anüdoklen Nisungtem

²³Manase kidong tesadang nüburji alinük nungji ali; parnok Bashan nungi Baal-hermon, Senir, aser Hermon tenem tashi züin.

²⁴Itemji parnok tebu nunger nungi jakzükba tongtipurtem liasü; Efer, Ishi, Eliel, Azriel, Yerimia, Hodavia, aser Yahdiel, tashi tulu temeranger, nüngtugu nisung, tebu nunger nungi jakzükba tongtipurtem liasü.

Anüdoklen Alirtem Aridokba

²⁵Saka parnoki tebu nunger Tsüngrem anema ozüng raksa, aser Tsüngremi parnok jakdang samatsüba linük nung alir tsüngremtem sülen jabujaria oadok.

²⁶Anungji Israel Tsüngremi Asiria chuba Pul pa shisatsü ajongmeso, aser pai Reuben, Gad, Manase kidong tesadang tepuokdaki bener ao. Pai parnokji Hala, Habar, Hara aser Gozan ayongi anir arua tanü tashi alir.

1 Putipuyang 6

Levi Kidong Temaba Putirtem

(Lip. 46.11)

- ¹Levi chirtem: Gershon, Kohat, aser Merari.
- ²Kohat chirtem: Amram, Izhar, Hebron, aser Uzziel.
- ³Amram chirtem, Aron, Mosa, aser Miriam. Aron chirtem: Nabad, Abihu, Elezar, aser Ithamar.
- ⁴Eleazar nungi Finehas jakzük, Finehas nungi Abishua jakzük.
- ⁵Abishua nungi Bukki jakzük, Bukki nungi Uzzi jakzük,
- ⁶aser Uzzi nungi Zerahia jakzük, Zerahia nungi Meraiot jakzük,
- ⁷Meraiot nungi Amaria jakzük, Amaria nungi Ahitub jakzük.
- ⁸Ahitub nungi Zadok jakzük, Zadok nungi Ahimaaz jakzük,
- ⁹Ahimaaz nungi Azaria jakzük, aser Azaria nungi Yohanan jakzük.
- ¹⁰Yohanan nungi Azaria jakzük (Yirusalem nung Solomoni yangluba kidang putir ama tenzükbaji pa liasü),
- ¹¹Azaria nungi Amaria jakzük, Amaria nungi Ahitub jakzük,
- ¹²Ahitub nungi Zadok jakzük, Zadok nungi Shallum jakzük,
- ¹³Shallum nungi Hilkia jakzük, Hilkia nungi Azaria jakzük;
- ¹⁴Azaria nungi Seria jakzük, Seria nungi Yehozadak jakzük;
- ¹⁵aser Kibubai Yihuda aser Yirusalem tepuokdaki Nebukadnezzar ket agi yokdang Yehozadak tepuokdaki ao.

Levi Kidong Dak Jakzükertem

- ¹⁶ Levi chirtem: Gershom, Kohat aser Merari.
- ¹⁷Aser ya Gershom chirtem tenüng: Libni aser Shimei,
- ¹⁸Kohat chirtem; Amram, Izhar, Hebron aser Uzziel.
- ¹⁹Merari chirtem: Mahli aser Mushi. Item Levi nunger kinunger parnok tebu nunger nungi lir.
- ²⁰Gershom nungi: par chir Libni, par chir Yahat, par chir Zimma,
- ²¹par chir Yoa, par chir Iddo, par chir Zera, par chir Yeaterai.

²²Kohat chirtem: par chir Amminadab, par chir Kora, par chir Assir,

²³par chir Elkana, par chir Ebiasaf, par chir Assir,

²⁴par chir Tahat, par chir Uriel, par chir Uzzia, par chir Shaul.

²⁵Elkana chirtem: Amasai, aser Ahimot.

²⁶Par chir Nahat;

²⁷par chir Eliab, par chir Yeroham, par chir Elkana.

²⁸Samuel chirtem: tambusang Vashni, tanabuba Abia.

²⁹Merari chirtem: Mahli, par chir Libni, par chir Shimei, par chir Uzza,

³⁰par chir Shimea, par chir Haggia, par chir Asaia.

Tenla Kidang Kentenertem

³¹Kibuba kidang temeshi süngden yur külen, item nisung ya kentenertem asütsü Dawidi ayuba lir.

³²Yirusalem nung Solomoni Kibuba ki meyanglu tashi, parnoki sentep süki nung tekülemdak süki madang parnoki ken agi tenzük; aser parnoki tatongi shia pei mapa inyak.

³³Teinyaker nisung aser parnok chirtemji ya lir. Kohat nunger chirtem: Samuel jabaso Yoel chir ken atener Heman;

³⁴Elkana chir, Yeroham chir, Eliel chir, Toa chir,

³⁵Zuf chir. Elkana chir, Mahat chir, Amasai chir,

³⁶Elkana chir, Yoel chir, Azaria chir, Zefania chir,

³⁷Tahat chir, Assir chir, Ebiasaf chir, Kora chir,

³⁸Izhar chir, Kohat chir, Levi chir, Israel chir.

³⁹Pa adianu Asaf, shiba pa teka tajichilen noktak, Beraka chir, Shimea chir.

⁴⁰Maikal chir, Baaseia chir, Malkia chir,

⁴¹Ethni chir, Zera chir, Adaia chir,

⁴²Ethan chir, Zimma chir, Shimei chir.

⁴³Yahat chir, Gershom chir, Levi chir.

⁴⁴Tabelenlen par adianu Merari chirtem: Kishi chir Ethan, Abdi chir, Malluk chir,

⁴⁵Hashabia chir, Amazia chir, Hilkia chir,

⁴⁶Amzi chir, Bani chir, Shamer chir,

⁴⁷Mahli chir, Mushi chir, Merari chir, Levi chir.

⁴⁸Par adianu Levi nunger Tsüngrem kidang tekülemdak süki mapa ajak asoshi shimteta liasü.

Aron Dak Jakzükertem

⁴⁹Saka Aron aser par chirtemi tarongba tenla madak aser teronem menemba tenladak madak ajak dang temeshidak mapa ajak atema, aser Tsüngrem tenzüker Mosai melaba ajak ama, Israel asoshi temenen pungtoktsü tenla agütsü.

⁵⁰Ya Aron chirtem lir: par chir Eliazar, par chir Finehas, par chir Abishua,

⁵¹Par chir Bukki, par chir Uzzi, par chir Zerahia,

⁵²par chir Meraiot, par chir Amaria, par chir Ahitub,

⁵³par chir Zadok, par chir Ahimaaz.

Levi Nunger Talidak

⁵⁴Itemi parnok litsü kübok parnok talidak alibaji lir; Aron chirtem, Kohat nunger kinunger, kechiyong parnok aji agi ata,

⁵⁵parnok nem Yihuda lima nung iba temeket par lushu dena Hebron agütsü.

⁵⁶Saka yimti moaputemji aser iba yimtitemji Yefune chir Kaleb nem agütsü.

⁵⁷Aron chirtem nem parnoki tejenokdak yimtitem agütsü: Hebron, Libna par lushu dena, Yattir, Eshtemoa aser par lushu dena,

⁵⁸Hilen par lushu dena, Debir aser par lushu dena,

⁵⁹Ashan, par lushu dena, aser Beth-shemes, par lushu dena.

- ⁶⁰Benjamin kidong nungi Geba, par lushi dena; Aletmet, par lushi dena, Anathot, par lushi dena parnok kinunger ajonga nung parnok yimti terasem liasü.
- ⁶¹Kohat nunger tanüngba nemji Manase kidong tesadang aliba linük nungi yimti ter agütsü.
- ⁶²Gershom chirtem nem, parnok kinunger yongsük agi, Issakar, Asher aser Naftali kin nungi, Bashan nung Manase kin nungi yimti terasem agütsü.
- ⁶³Merari chirtem nem parnok kinunger yongsük agi, Reuben, Gad aser Zebulun kin nungi, yimti terana.
- ⁶⁴Anungji Israel chirtemi Levi nunger nem yimtitemji, lushi dena agütsü.
- ⁶⁵Parnoki ano Yihuda, Simeon, aser Benjamin kintem nungi tenüng agüja aliba item yimti lemezüka agütsü.
- ⁶⁶Kohat chir karbo Efraim kin nungi parnok yimtitem litsü agütsü.
- ⁶⁷Parnok nem tejenokdak yimtitem agütsü: Shekem, Efraim tenem lima nung par lushi dena; Gezer, par lushi dena;
- ⁶⁸Yokmeam, par lushi dena, Bethoron, par lushi dena.
- ⁶⁹Aijalon, par lushi dena. Gath-rimmon, par lushi dena,
- ⁷⁰aser Manase tesadang kin nungi, Anir, par lushi dena, aser Bileam, par lushi dena, Kohat chirtem tanüngba kinunger asoshi agütsü.
- ⁷¹Gershon chirtem nem Manase kin tesadang kinunger nungi Bashan nung Golan, par lushi dena, aser Ashtarot, par lushi dena agütsü;
- ⁷²aser Issakar kin nungi; Kedesh par lushi dena, Daberat, par lushi dena,
- ⁷³Ramot, par lushi dena, aser Anem, par lushi dena;
- ⁷⁴Asher kin nungi: Mashal, par lushi dena; Abdon, par lushi dena,
- ⁷⁵Hukok, par lushi dena aser Rehob, par lushi dena;
- ⁷⁶aser Naftali kin nungi: Galil nung Kedesh, par lushi dena, Hammon par lushi dena aser Kiriathaim, par lushi dena agütsü.

⁷⁷Tanüingba Merari nunger nem Zebulun kin nungi lemzüksü: Rimmon par lushi dena, Tabor par lushi dena,

⁷⁸aser Yeriko nung Yordan atena oa, Yordan anüdoklen nung, Reuben kin nungi; arem nung Bezer par lushi dena, aser Yahza lushi dena,

⁷⁹Kedemot, par lushi dena, aser Mefaat par lushi dena agütsü.

⁸⁰Gad kin nungi: Gilead nung Ramot par lushi dena, Mahanaim par lushi dena,

⁸¹Heshbon par lushi dena, aser Yazer par lushi dena agütsü.

1 Putipuyang 8

Benjamin Dak Jakzükertem

(Lip. 46.21)

¹Benjamin nungi mezüing asoba Bela jakzük, tanabuba Ashbel, aser tasembuba Ahara;

²pezübuba Noha, pungububa Rafa.

³Aser Bela chir Addar, Gera aser Abihud,

⁴Abishua, Naaman, Ahoa,

⁵Gera Shefufan, aser Huram.

Geba Nung

⁶Itemi Ehud chirtem: itemi Geba nung alir kinunger ren nung tongtipurtem lir, aser parnok i parnok pua bener Manahati ao;

⁷Naaman, Ahija, aser Gera aji Heglamm shiba Uzza aser Ahihud tebu liasü.

Moab Nung

⁸Pa kinungtsü Hushim aser Baara yoker külen Moab lima nung Shahraraim techirtem ngua liasü.

⁹Tebutsü Hodes nungi pa chirtem Yobab, Zibia, Mesha, aser Malkam jakzük, aser

¹⁰Yeuz, Sakia, aser Mirma. Ya pa chirtem, kinunger ren nung tongtipurtem liasü.

Ono aser Lud Nung

¹¹Hushim nungia pa techirtem jakzük, Abitub aser Elpaal.

¹²Elpaal chirtem: Eber, Misham, aser Shamed, parnoki Ono aser Lud aser iba temeket yimtem yanglu.

Aijalon Nung

¹³Aser Beria aser Shema, parnok Aijalon nung alir kinunger den tongtipurtem liasü, parnoki Gat nung alir jenshidaktsü;

¹⁴aser Ahio Shashak, aser Yeremot,

¹⁵Zebadia, Arad, Eder,

¹⁶Maikel, Ishpa, aser Yoha; itemi Beria chirtem lir.

Yirusalem Nung

¹⁷Zebadia, Meshulam, Hiziki, Heber.

¹⁸Ishmeria, Yezlia, aser Yobad, itemi Elpaal chirtem liasü.

¹⁹Yakim, Zikri, Zadbi,

²⁰Elienai, Zilthai, Eliel,

²¹Adaia, Beraia aser Shimrat, itemi Shimei chirtem liasü.

²²Ishpan, Eber, Eliel,

²³Abdon, Zikri, Hanan,

²⁴Hanania, Elam, Antothija,

²⁵Ifdeia, aser Penuel; itemi Shashak chirtem liasü.

²⁶Shamsherai, Sheharia, Athalia,

²⁷Yareshia, Elija, aser Zikri, itemi Yeroham chir liasü.

²⁸Itemi parnok putu züngdangba agi kinunger ren tongtipurtem tanishir nisungtem lir: itemi Yirusalem nung ali.

Gibeon Nung

²⁹Gibeon tebu Yeiel Gibeon nung ali aser tebutsü tenüng Maaka.

³⁰Pa chir tambusang Abdon, ajiser Zur, Kis, Baal, Nadab,

³¹Gedor, Ahio, Zeker,

³²aser Miklot, pa Shimea tebu liasü. Tang itemia Yirusalem nung sosem jakdang parnok sosem den ali.

Saul Chuba Kinungertem

³³Ner nungi Kis jakzük, Kis nungi Saul jakzük, Saul nungi Yonathan, Malkishua, Abinadab aser Ishbaal jakzük.

³⁴Yonathan chir Merib-baal, aser Mika tebu Merib-baal.

³⁵Mika chirtem: Pithon, Melek, Tarea, aser Ahaz.

³⁶Yihoada tebu Ahaz, Alemet, Azmavet, aser Zimri tebu Yihoada, Moza tebu Zimri.

³⁷Binea tebu Moza; par chir Rafa, par chir Eleasa, par chir Azel.

³⁸Azel jabaso trok liasü, aser itemi parnok tenüing: Azrikam, Bokeru, Ishmael, Shearia, Obadia, aser Hanan ya ajak Azel chirtem liasü.

³⁹Tenu Eshek chirtem: tambusang Ulam, tatongbuba Yeus, aser tasembuba Elifelet,

⁴⁰Ulam chirtem tashi tulu temerangertem, lijak amertem, techir aser semchirtem jenti, noklang ka ser tenem. Item ajak Benjamin nunger liasü.

1 Putipuyang 9

Tepuokdak Nungi Shilangertem

¹Israel ajak kidongren agi zülua liasü; itemi Israel chubatem kaket nung zülua lir. Yihudai tai menaba yong parnok Babiloni pur ao.

²Tang parnok yimtitem nung parnok meyong nung mezüing alirtemji, Israel putirtem, Levi nunger, aser tenla ki kilirtemji liasü.

³Yirusalem nung Yihuda chirtem, Benjamin chirtem, Efraim aser Manase chirtem ali;

⁴Ammihud chir Uthai, Omri chir, Imri chir, Bani chir, Yihuda chir, Ferez chirtem.

⁵Shilon nunger: mezüng asoba Asaia, aser par chirtem.

⁶Zera chirtem: Yeuel aser par adianutem, noklang trokser tukur.

⁷Benjamin chirtem: Meshullam chir Sallu, Hodavia chir, Hassenua chir:

⁸Yeroham chir Ibneia, Uzzi chir Ela, Mikri chir, Shefatia chir Meshullam, Reuel chir, Ibnija chir;

⁹aser par adianutem parnok puturen agi, noklang tuku ser tenemer trok. Item nisung ajak pei pei kinunger tongtipur liasü.

Yirusalem Nung Levitem

¹⁰Putirtemji: Yedaia, Yehoarib, aser Yakin,

¹¹aser Hilkia chir Azaria, Meshullam chir, Zadok chir, Meraiot chir, Ahitub chir, Tsüngrem kidang yimsüsür;

¹²Yeroham chir Adaia, Pashur chir, Malkija chir, Adiel chir Maasai, Yehzera chir, Meshullam chir; Meshillemit chir, Immer chir;

¹³parnok sosem dak alema, parnok kinunger tongtipurtem meyi ka noklang tenet ser roker, Tsüngrem kidang tenzükba mapa asoshi kanga tajet nisungtem liasü.

¹⁴Levi nungertem: Hasshub chir Shimaia, Azrikam chir, Hashabia chir, Merari chirtem:

¹⁵aser Bakbakkar, Heres, Galal, Mika chir Mattania, Zikri chir, aser Asaf chir,

¹⁶Shemaia chir Obadia, Galal chir, Yeduthun chir, Asa chir Berekia, Elkana chir, aji Netofat yimtak alirtem.

Yirusalem Tenla Ki Kishinükertem

¹⁷Kishinükertem: Shallum, Akkub, Talmon, Ahiman, aser par adianutem: Shallum tongtiba liasü;

¹⁸shiba tang tashi anüdoklen chuba süngkhüm nung ali, parnok Levi chirtem tanendak asoshi kiküm anükertem liasü.

¹⁹Kora chir Shallum, Abiasaf chir, Kora chir aser pa adianutem, par kinunger, Kora nungertem, tekülemdak süki nung tenzükba aser süngkhüm anükertem mapa madak liasü: aser parnok tebu nunger kiküm anükertem, Kibuba tanendak madak liasü.

²⁰Eleazar chir Finehas parnok madak taoba mapang nung yimsüsür liasü; aser Kibuba pa den liasü.

²¹Meshelemia chir Zekaria sentep süki kishinüker liasü.

²²Item ajak shirnok kiküm nung tanüker asütsü shimtet, noklang ana ser terana liasü. Dawid aser Samuel ainkari parnok pei mapa nung shimteta toktsüba itemi parnok yimtsüng nung kidongren agi yongsük liasü.

²³Anungji parnok chirnuri Kibuba ki kiküm aser süki taktang reprang.

²⁴Pezüsülen kiküm anükertem, anüdoklen, anüolen, anüolentip, aser anüdoklentip tsütsü liasü.

²⁵Aser yimtsüng nung parnok adianutem, anogo tenet shia mapang mapang parnok den alitsü arua liasü;

²⁶kiküm anüker tongti pezü, shirnok Levi nunger liasü, mapa telemtet ka nung liasü, aser Tsüngrem kidang taktang aser terizüngdak madak liasü.

²⁷Parnok Tsüngrem ki meketa liasü, kechiaser iba madak parnok ketdang liasü, aser anepdang shia ibai lapoktsü parnok tsüta liasü.

Levi Nunger Tanüngbatem

²⁸Parnok kar tekülemdak chipo anpo madak ketdang liasü; kechiyong itemji parnoki züngdanga bener adokli züngdanga bener aitli ta liasü.

²⁹Parnok karbo ki osettsüset madak, temeshidak chipo-anpo ajak madak, amzü tanük madak, yi, toztü, liangmesen, aser an menemtsü madak ketdang liasü.

³⁰Putir chir kari an menemtsü asoshi amtsük renem.

³¹Aser Mittithia, Levi nunger rongnung ka, Kora nunger Shallumer chir tambusangji amtsük yangluba nung ketdang liasü.

³² Ano Kohat nunger parnok sosem kar, amungnü shia aji renemtsü asoshi Tsüngrem madang ayuba amtsük madak ketdang liasü.

³³Tang itemi ken tener Levi nunger kinunger ren tongtipurtem lir, tanga mapa nungi bendanga tenla ki taktang nung alir, kechiyong anogodok shia parnok pei mapa nung liasü.

³⁴Itemi Yirusalem nung alir, lenirtem, Levi nunger kinunger ren tongtipurtem liasü.

Saul Chuba Jakzükdak Aser Jakzükertem

³⁵Gibeon nung Gibeon tebu Yehiel ali, aser tebuttsü tenüng Maaka liasü;

³⁶par chir tambusang Abdon, ajiser Zur, Kis, Baal, Ner, Nadab,

³⁷Gedor, Ahio, Zekaria aser Miklot.

³⁸Miklot nungi Shimeam jakzük. Parnoka par adianutem jakdang par adianu den Yirusalem nung ali.

³⁹Kis tebu Ner liasü, Saul tebu Kis, Saul nungi Yonathan, Malkishua, Abinadab, aser Esh-baal jakzük.

⁴⁰Yonathan chir Merib-baal aser Merib-baalji Mika tebu liasü.

⁴¹Mika chirtem: Pithon, Melek, Tahrea, aser Ahaz.

⁴²Yara tebu Ahaz liasü, aser Yara nungi Alemet, Azmavet, aser Zimri jakzük. Moza tebu Zimri liasü.

⁴³Binea tebu Moza liasü; aser par chir Refaia, Eliasa par chir, Azel par chir.

⁴⁴Azel chir trok liasü aser ya parnok tenüng: Azrikam, Bokeru, Ishmael, Shearia, Obadia, aser Hanan; itemi Azel jabaso liasü.

1 Putipuyang 10

Saul Chuba Asüba (1 Sa. 31.1-13)

¹Tang Filistia nungeri Israel anema rara, aser Israel nunger Filistia nunger madang ajen, aser Gilboa tenem nung aika tepset.

- ²Filistia nungeri Saul aser par chirtem menep, aser Filistia nungeri Saul chirtem, Yonathan, Abinadab, aser Malkishua tepset.
- ³Saul madak tongbang jagi sashia anung, aser lijak amertemi pa angu, aser lijak amertemi pa yirutsü.
- ⁴Idangji Sauli pa nok o nü abenba dang ashi, “Item memejeptokertem arua kü dak sensamasaja inyaka lir, ne nok atsütetang, aser aji kü dak ateta setokjang.” Saka pa nok o nü abensangi manga, kechiyong pai kanga tsübu. Anungji Sauli pei nok am, aser pei sasa tsüngset.
- ⁵Pa nok o nü abensangi Saul süogo ta angudang pa-a pei nok manung laoa asü.
- ⁶Yamaji Saul asü, aser par chir asem, par kibong ajak külemi asü.
- ⁷Kodang Israel nisung lenten nung alir ajaki temeranger telok ajenba aser Saul aser par chirtem sür angu, parnoki pei yimti toktsü aser ajen; aser Filistia nunger arua iba nungji ali.
- ⁸Tasüngji kodang Filistia nunger mangjok meyipi aru, parnoki Saul aser par chirtem Gilboa tenem nung laoa angu.
- ⁹Aser parnoki pa süoshi luzük aser pa tekolak atang, aser pa nok o nü agi, aser parnok süngyanglutem aser nübur dangi osang tajungji abentsü, Filistia nunger limai osang benertem ayimsünga yok.
- ¹⁰Aser parnoki pa nok o nü parnok tsüngremtem tenla ki nung ayu, aser pa tekolak Dagon tenla ki nung sentaka ayu.
- ¹¹Saka kodang Yabesh-gilead ajaki Filistia nungeri Saul dak inyakba ajak angashi,
- ¹²tasü taiter ajak arameso, aser Saul mang aser par chirtem mang bener oa Yabeshi bener aru. Aser parnoki parnok teret Yabes nung sülemdong kübok arem, aser anogo tenet lumi.

¹³ Yamaji Saul pei temulung malemba asoshi asü, pai Kibuba dang temulung malem, aser Kibuba temelaba mebenshi, aser ano teyari bushia arasentsür temezünger den asüngdangtep,

¹⁴ aser Kibuba nungi teyari mebushi. Anungji Kibubai pa tepset, aser chuba yimliji Yesse chir Dawid nem meyipa agütsü.

1 Putipuyang 11

Israel Aser Yihuda Nung Dawid Chuba Akümba

(2 Sa. 5.1-7)

¹ Idangji Israel ajak Hebron nung Dawid dangi adenshia ashi, “Atangji onok ne zü aser ne shi.

² Taoba mapang nung, oda Saul chuba alidanga, Israel anir aosang aser anir arusangji na liasü; aser Kibuba ne Tsüngremi ne dang ashi, ‘Na kü nübur Israel sannüker asütsü, aser kü nübur Israel madak na chuba asütsü.’ ”

³ Anungji Israel tambur ajak Hebron nung chuba dangi aru; aser Dawidi parnok den Hebron nung Kibuba madang tezüngzüktepba yanglu, aser Samuel ajanga Kibuba O amato parnoki Israel madak chuba asütsü Dawid dak toztü mezütsü.

Dawidi Yirusalem Atsüngtetba

⁴ Dawid aser Israel ajak Yirusalem, aji Yebus, kong Yebus nunger ali, iba lima jagi ao.

⁵ Aser Yebus nung alirtemi Dawid dang ashi, “Na yagi maittsü.” Aji saka Dawidi Zion mitsa, aji Dawid yimti agi.

⁶ Dawidi ashi, “Shibaisa Yebus nunger tamasa makdokdir pa tongtiba aser walunir asütsü.” Idangji Zerua chir Yoab tamasa atu, anungji pa tongtiba aküm.

⁷ Dawid mitsa nung ali; anungji iba dang Dawid yimti ta aja.

⁸ Aser Millo nungi meketa jungjunga lungjema pai yimtiji yanglu; aser Yoabi tanügba yimtiji yanglushi.

⁹Dawid tamarenba tamarenba aküm, kechiyong temeranger Kibuba pa den liasü.

Dawider Tongtipur Temerangertem

(2 Sa. 23.6-39)

¹⁰Tang Dawider tashi tait nisung tongtipur item lir, parnoki pa nem Israel ajak den külemi, Israel indang Kibuba O amato, pa chuba kümdaktsütsü teyari tulu pa nem agütsü.

¹¹Ibai chuba temeranger yongsük lir: Hakmon nunger Yashobeam, asem rongnungji tongtiba; pai pei nü mekang aser mapang ka nung pai noklang asem tepset.

¹²Tashi tulu nisung asem rongnung pa den atongba Aho nunger Dodo chir Eleazar liasü.

¹³Pas-dammin nung pa Dawid den Filistia nunger yangji tongbang adenshia alidang yangji ali tila ka barley tsük agi sünga liasü, aser nisungtemi Filistia nunger nungi ajen.

¹⁴Saka pai alu tiyong nungji noktak, aser aji noktang, aser Filistia nunger tepset; aserKibubai takok tulu agi parnok kümzük.

¹⁵Kodang Filistia nunger temeranger telok Refaim nung anena liasü, tanishir nisung semer rongnungi nisung asem Adullam lungpok nung Dawid dangi lung jagi alu.

¹⁶Idangji Dawid mitsa nung ali; aser idangji Filistia nunger telokji Bethlehem nung liasü.

¹⁷Dawidi menungra-a ashi, “Süngkhüm anasa aliba Bethlehem tzübu nungi kü nem tajemtsü tzü kari agütsülasang!”

¹⁸Idangji item tashi tait nisung aseme Filistia nunger tanendak nungpoka ai, aser süngkhüm anasa aliba Bethlehem tzübu nungi tzü tatet, aser aji Dawid dangi bener aru. Saka Dawidi aji majem; pai aji Kibuba nem shiloktsü,

¹⁹aser ashi, “Kü Tsüngrem madang ni ya inyaktsübo maremtetka. Item nisung takümtzü ni ajemtsüa ma?” Kechiyong parnok taküm bendanga agüja aji bena aru.

²⁰Tang Abishai, Yoab tenu asem rongnungji tongtiba liasü. Aser pai noklang asem anema pei nü mekang aser parnok tepset, aser asem amaji khonang bena aru.

²¹Semer rongnungji pa nüngtugutiba liasü, aser parnok walunir aküm; saka pai asemjibo matong.

²²Yehoiada chir Benaiaji Kabzeel nung tasü tait nisung mapa tulu inyaker ka liasü; Moab nung pai Ariel chir ana tepset. Ano pai rürjeb la-a alidang kangla nung molusongzü ka tepset.

²³Pai Ijip nunger aso tulu, süklep pungu talang nisung ka tepset. Ijip nungbaji pa ket nung nü ka sütaker alem amai ka liasü; saka Benaia pa dangi mechi ka bener alu, aser Ijip nungba ket nungi nüji ajepzükadok, aser pa nü agi pa tsüngset.

²⁴Item mapai Yehoiada chir Benaiai inyak, aser tashi tulu asem amaji khonang bena aru.

²⁵Pa semer rongnungji nüngtugutiba liasü, saka pai asemjibo matong. Aser Dawidi tanüker madak pa yutsü.

²⁶Temeranger teloktem nung tashi tulu nisungtemji Yoab adianu Asahel, Bethlehem nungi Dodo chir Elhanan.

²⁷Haror nunger Shammort, Pelon nunger Helez,

²⁸Tekoa nungi Ikkes chir Ira, Anathot nunger Abiezer,

²⁹Hushat nunger Shibbekai; Aho nunger Ilai,

³⁰Netofat nunger Maharai, Netofaha nunger Baanha chir Heled,

³¹Benjamin nunger, Gibe nungi Ribai chir Ithai, Pirathon nungi Benaia,

³²Gaash nung ayongtem nungi Hurai, Arbat nunger Abiel,

- ³³Baharum nunger Azmavet, Shaalbon nunger Eliahba,
³⁴Gizon nunger Hashem, Harar nunger Saker chir Yonathan,
³⁵Harar nunger Sakar chir Abhim, Ur chir Elifal.
³⁶Mekarat nunger Hefer, Pelon nunger Ahija,
³⁷Karmel nunger Hezro, Ezbai chir Naarai,
³⁸Nathan adianu Yoel, Hageri chir Mibhar,
³⁹Ammon nunger Zelek, Berot nunger Naharai, Zerua chir Yoab nok-nü
 abensang,
⁴⁰Ith nunger Ira, Ith nunger Gareb,
⁴¹Het nunger Uria, Ahlai chir Zabad,
⁴²Reuben nunger Shiza chir Adina, Reuben nunger tanishir ka, aser pa den
 semer,
⁴³Maaka chir Hana, aser Mithni nunger Yoshafat,
⁴⁴Ashterat nunger Uzzia, Aroer nunger Hotham chir Shama aser Yehiel,
⁴⁵Shimri chir Yediael, aser pa adianu Yoha, Tiz nunger,
⁴⁶Mahavi nunger Eliel, Yeribai, aser Yoshavia, Elnaam chirtem, aser Moab
 nunger Ithma,
⁴⁷Eliel, Obed aser Mesoba nunger Yashiel.

1 Putipuyang 12

Benjamin Kidong Nungi Dawid Dangi Arurtem

(1 Sa. 22.1-2)

- ¹Tang Kis chir Saul alibayong Dawid sadema mesenzüteti alidang, Ziklag
 nung Dawid dangi item nisung aru; aser parnoki rara nung pa yarir tashi tulu
 nisung rongnungi liasü.
²Parnok lijak amshir nisung, aser lijakjang aser lung lijak tajichi mesüra
 tabelen teka agi yokteta liasü; parnok Benjamin nunger Saul sosem liasü.

- ³Tongtibaji Ahiezer, iba sülen Yoas, anaprong Gibea nung Shema chirtem; ano Azmavet chirtem Yeziel aser Pelet: Beraka, Anathot nunger Yehu,
- ⁴Gibeon nunger Ishmaia, semer rongnung tashi tulu nisung ka, aser semer madakji tanishir; Yerimia, Yahaziel, Yohanan, Gederat nunger Yosabad,
- ⁵Eluzai, Yerimot, Bealia, Shemaria, Haruf nunger Shefatia;
- ⁶Elkana, Yesia, Azarel, Yoezer, aser Yashobeam, Kor nunger;
- ⁷aser Gedor nungi Yeroboam chirtem Yoela aser Zebadia.
- ⁸Gad nunger tashi tulu aser nokinketer, jong aser nü nung mongin, shirnok tejak molusongzü ama liasü, aser shirnok tenem nung shio ama tekara, parnok Dawid dangi arem nung mitsa leni ao.
- ⁹Tongtibaji Ezer, tanabubaji Obadia, tasembubaji Eliab,
- ¹⁰Pezübubaji Mishmanna, pungububaji Yerimia,
- ¹¹trokbubaji Attai, tenetbubaji Eliel,
- ¹²tibubaji Yohanan, tukububaji Elzabad,
- ¹³terbubaji Yerimia, terkabubaji Makbannai,
- ¹⁴itemji Gad chirtem temeranger telok arkotongtem liasü, tekübok purji noklang madak aser temaba purji meyi madak.
- ¹⁵Parnoki mezüngbuba ita nung Yordan iba tzüküm moshia yima alidang ajang, aser lenten nung alir ajak anüdoklen aser anüoleni jenshidaktsü.

Yihuda Nungi Benjamin Kidong Aruba

- ¹⁶Benjamin aser Yihuda nisungtem kar Dawid mitsa jagi aru.
- ¹⁷Dawidi parnok nguyui adok aser parnok dang ashi, “Nenok kü den tembar küma ni yaritsü aru süra, kü mulungjang nenok den ka akümstsü; saka kü ket nung tamajung meliaka, kü anemertem dang ni ashioktsütsü aru süra, idangjibo asen tsürabur Tsüngremi reprangtsü aser nenok arüjang.”
- ¹⁸Idangji semer madak tongtiba Amasai dangi Tanela aru, aser pai ashi. Onok ne meyong, Oh Dawid, Aser ne den lir, Oh Yesse chir! Ne dangi yimjung,

yimjung, Aser pa yarirtem dangi yimjung! Kechiyong ne Tsüngremi na yarir. Idangji Dawidi parnok agizük aser pa temeranger lokti madak parnok tanishir kümdaktsü.

¹⁹Manase nisung kar a Dawid Filistia nunger den Saul anema tongbangi arudang toktsür Dawid dangi aru. Aji saka pai parnok meyari. Kechiyong Filistia nunger kiburtemi bangjemteper pa yokadok, aser ashi, “Asen tanishir lendongi aitsüsa pai pei kibur Saul dangi oadoktsü.”

²⁰Pa Ziklagi aodang Manase nisung itemi pa dangi jena aru: Adna, Yazabad, Yediael, Maikal, Yozabad, Elihu, aser Zillethai, Manase nunger meyi madak arkotongtem.

²¹Yimaker telok anema parnoki Dawid yari. Kechiyong parnok ajak tashi tulu nisung tasü tait liasü, aser temeranger telok nung arkotongtem liasü.

²²Kechiyong anogodok shia Dawid dangi nisungtem, temeranger telok tulu ka, Tsüngrem temeranger telok ama maküm tashi arujen aru.

Dawider Temerangertem

²³Kibuba O ama, Dawid nem Saul yimli agütsütsü asoshi Hebron nung Dawid dangi arurtem, raratsü asoshi renema alir tongtipurtemji ya lir.

²⁴Yihuda chirtem jong aser nü abener meyi trok ser noklang ti, raratsü terenem liasü.

²⁵Simeon chirtem nungi tashi tulu nisung tashi taiter, raratsü asoshi meyi tenet aser noklang ka.

²⁶Levi chirtem meyi pezü ser noklang trok,

²⁷aser Aron kidong nungi Yehoiadaji tanishir liasü, aser pa den meyi asem ser noklang tenet liasü,

²⁸Zadok, asangur ka tasü tait tashi tulu aser par kinunger nungi arkotong metsür ana.

²⁹Benjamin nunger Saul sosem, meyi asem, shirnok rongnung timbai tang tashi Saul kidong nung dena aru.

³⁰Efraim nunger meyi metsü noklang ti, tashi tulu tasü tait nisungtem, par kinunger rongnung nüngtugu nisungtem.

³¹Manase tesadang kin nungi meyi ter shirnok arua Dawid chuba kümdaktsütsü tenüing teta liasü.

³²Issakar nisungtem, shirnoki mapang indang tangatet aser Israeli kechi inyaktsü tim aji metet, par tongtipur noklang ana, aser par sosem ajak parnok ozüing kübok.

³³Zebulun nungi takutet sarir telok meyi tenem. Dawid yaritsü asoshi nükjidong ka agi, tongbang asoshi rara nok o nü, tabensa terenem.

³⁴Naftali nungi arkotong meyi ka, parnok den nisung meyi semer tenet, jong aser nü bener.

³⁵Dan nunger nungi nisung meyi metsürti ser noklang trok, tongbang asoshi terenem.

³⁶Asher nungi tongbang asoshi terenem takutet sarir telok meyi lir.

³⁷Reuben, Gad, aser Yordan atena oa aliba Manase kidong tesadang nungi rara nok o nü tabensa bener nisung meyi noklang ka ser metsü.

³⁸Item ajak sarirtem, tongbang sobutsü tak ta sobur, Israel ajak madak Dawid chuba kümdaktsütsü mulungteter Hebroni aru; yamajisa tanüingba Israel ajak Dawid chuba kümdaktsütsü temulung ka liasü.

³⁹Yangji parnok Dawid den anogo asem, chiyunga jema liasü, kechiyong par adianutemi parnok asoshi renemja liasü.

⁴⁰Ano parnok kiyongertem, oda Issakar, Zebulun, aser Naftali tashi nungia, gado nung, ut nung, kor aser nashi nung, chiyungtsü talubosa mungozünu amtsük, tsükmenatzü tejep, yi aser toztü, nashi aser san bener aru kechiyong Israel nung tepela liasü.

1 Putipuyang 13

Kiriath-jearim Nungi Ozüing Süngden Bener Aruba

(2 Sa. 6.1-11)

- ¹Dawidi meyi madak aser noklang madak walunir den, oda tanishir shia den o tongtep.
- ²Israel tanishir ajak dang Dawidi ashi, “Ya nenok dang jungra, aser ya Kibuba asen Tsüngremi mulungba süra, Israel lima ajak nung alir asen adianutem, aser parnok denji putir aser Levi nunger chiyimindak ali akartem dangi, parnok külemi asenok dangi arutsüsa ajakleni osang yokdi.
- ³Aser asenoki asen Tsüngrem temeshi süngden asen dangi bener arudi; kechiyong Saul tendak asenoki aji senzüka yutsü.”
- ⁴Tatenshir ajaki yamaji inyaksü mulung, kechiyong nisung ajak nükdang mapaji shitak liasü.
- ⁵Anungji Kiriathjearim nungi Tsüngrem süngden bener arutsü asoshi Dawidi Israel ajak Ijip nung Shihor nungi Hamat lenmang tashi atenshidaktsü.
- ⁶Dawid aser Israel ajak Baala, ibaji Yihuda meyong Kiriathjearimi Tsüngrem süngden bener atutsü, koba cherubim temalen mena aliba Kibuba tenüng agi ja-a lir, aji agi atu.
- ⁷Parnoki Tsüngrem süngdenji talungtsü tasen ka nung Abinadab kidang nungi aben, aser Uzza aser Ahio nati aji ani.
- ⁸Dawid aser Israel ajaki ken agi, tzürang kongki, aser tawaba kongki, asem, laya aser jangzü agi lungsotepa liasü.
- ⁹Kodang parnok Kidon nung motsüngnem atem tonga aru, Uzzai süngdenji sottsü pa teka adok, kechiyong nashitemji metsüdak.
- ¹⁰Kibuba ain adokba Uzza anema jangru aser pai pa dak azük kechiaser pai süngden dak pei teka songtok; aser pa yangji Tsüngrem madang asü.
- ¹¹Dawid ain adok, kechiaserKibubai Uzza madaki adok; aser tanü tashi iba talidak dangji Perez Uzza ta ajar.
- ¹²Aser panüji Dawidi Tsüngrem tsübua liasü, aser pai ashi, “Ni Tsüngrem süngdenji koma kü dangi yimtaki bener arutettsü?”

¹³Anungji Dawidi temeshi süngdenji kidangi bener Dawid yimti-i mai, saka pila-a Git nunger Obed-edom kidangi bener ao.

¹⁴Tsüngrem süngdenji Obed-edom kibong den par kidang ita asem liasü; aser Kibubai Obed-edom kibong aser pa akaba ajak moatsü.

1 Putipuyang 14

Yirusalem Nung Dawid Mapatem

(2 Sa. 5.11-16)

¹Tair chuba Hiram Dawid dangi osang abenertem, aser pa asoshi ki yanglutsü asoshi cedar süng, lung aser süng mistritem yok.

²Dawidi Israel madak pa chuba asütsü Kibubai yanglu, aser pa yimli pei nübur Israel atema merena ajongket ta temulung nung meteta liasü.

³Yirusalem nung Dawidi kinungtsü tali agi, aser Dawid nungi jabaso aser jala tali jakzük.

⁴Yirusalem nung aliba pa chirtem tenüing ya lir; Shammua, Shobab, Nathan, Solomon,

⁵Ibhar, Elishua, aser Elpalet.

⁶Noga, Nefeg, Yafia,

⁷Elishama, Beeliada, aser Elifelet.

⁸Kodang Filistia nungeri Israel ajak madak Dawid chuba shimtet ta angashi, Filistia nunger ajak Dawid bushia aru; aser Dawidi aji angashi aser parnok anema ao.

⁹Tang Filistia nunger arua Refaim lenten amak.

¹⁰Aser Dawidi Tsüngrem dang asüngdang, “Ni Filistia nunger anema tudi ni? Parnok nai kü ket nung agütsüdi ma?” Kibubai pa dang ashi, “Tuang, ni parnok ne ket nung agütsütsü.”

¹¹Pa Baal Perazimi atu, aser Dawidi parnok yangji akok; aser Dawidi ashi, “Tzümetsüngi nungbang ama kü ket agi Tsüngremi kü tsükchirtem nungpoktsüogo” Anungji iba linük tenüing Baal Perazim ajar.

¹²Aser parnoki yangji par tsüngremtemji toktsü, aser Dawidi ozüng agütsü, aser itemji arong.

¹³Ano Filistia nungeri tanaben lenten nungji amak.

¹⁴Kodang Dawidi Tsüngrem dang tanaben asüngdang, Tsüngremi pa dang ashi, “Nai parnok sülen matutsü; meketa tuang; aser balsam süngdongtem tejakleni parnok madangi arung.

¹⁵Kodang nai temeranger jajaba ola balsam süngdong kolak nung angashidir, idangji tongbangi oang; kechiyong Tsüngrem nenok jakdang Filistia temeranger telok tepsettsü oa lir.”

¹⁶Tsüngremi pa dang melaba ama Dawidi inyak, aser parnoki Filistia nunger temeranger telokji Gibeon nungi Gezer tashi alep.

¹⁷Yamaji Dawid nünsang ayimsünga ao, aser Kibubai kin ajak nem pa tsüngken tsübudaktsü.

1 Putipuyang 15

Ozüng Süngden Bener Aotsü Renemba

¹Dawidi pei asoshi Dawid yimti nung ki yanglu, aser Tsüngrem Ozüng Süngden ayudak ka yanglua aji süki agi sübang.

²Idangji Dawidi ashi, “Levi nunger dak alema shingaia Tsüngrem temeshi süngden mabentsü, kechiyongKibubai parnokji Tsüngrem süngden abentsü aser teti asoshi pa dang tenzüktsü shimtet.”

³Kibuba süngden, pai teti asoshi renema akadaki bener atutsü asoshi Dawidi Israel ajak Yirusalem nung atenshidaktsü.

⁴Dawidi Aron chirtem aser Levi nunger külemi atenshidaktsü;

⁵Kohat chirtem, tongtipur Uriel, aser pa adianu noklang ka ser metsü;

⁶Merari chirtem, tongtipur Asaia, aser par adianu noklang ana ser metsü,

⁷Gershom chirtem, tongtipur Yoel, aser par adianu noklang ka ser semer;

⁸Elizafan chirtem, tongtipur Shemaia, aser par adianu noklang ana;

- ⁹Hebron chirtem, tongtipur Eliel, aser par adianu tir;
- ¹⁰Uzziel chirtem, tongtipur Amminadab, aser par adianu noklang ka ser terana.
- ¹¹Idangji Dawidi Zadok aser Abiathar putirtem, aser Levi nunger Uriel, Asaia, Yoel, Shemaia, Eliel, aser Amminadab aja,
- ¹²Parnok dang ashi, “Levi kinunger tanishirtemji nenok lir; oda Kibuba, Israel Tsüngrem süngdenji, ni iba asoshi renemja alidaki nenoki bener atutettsüsa, nenok sasa, nenok aser nenok adianutem meshiteta liang.
- ¹³Nenoki mezüngben aji mabenbayong, Kibuba asen Tsüngremi asen madaki anir adok, kechiaser asenoki yimsü ozüng amato anebalu masü.”
- ¹⁴Anungji putirtem aser Levitemi Kibuba, Israel Tsüngrem temeshi süngden bener atutsü parnok sasa meshitet.
- ¹⁵ Aser KibubaO amato Mosai melaba ama Levitemi Tsüngrem süngdenji parnok tapubang nung sünggra agi aben.
- ¹⁶Ano Dawidi Levi nunger tongtipur dang, tepela ola adoktsü, tzürang kongki, tawaba kongki, laya ola tulu adoka ken atentsü pur parnok adianutem shimtetsü mela.
- ¹⁷Anungji Levitemi Yoel chir Heman aser pa adianu Berekia chir Asaf shimtet; aser pa adianu Merari chirtem, Kushiai chir Ethan;
- ¹⁸aser parnok den par adianu tanabubaren, Zekaria, Yaaziel, Shemiramot, Yahiel, Unni, Eliab, Benaia, Maaseia, Mattithia, Elifeli, Miknaia, aser kishinüker Obed-edom aser Yeiel.
- ¹⁹Ken tener Heman, Asaf, aser Ethan parnoki laya atemtsü;
- ²⁰Zekaria, Aziel, Shemiramot, Yahiel, Unni, Eliab, Maaseia, aser Benaia, parnoki Almot amaji tzürang kongki atemtsü;
- ²¹saka Mattithia, Elifele, Mikneia, Obed-edom, Yeiel, aser Azazia, parnoki Sheminit amaji tawaba kongki agi anitsü.

²²Levi nunger rongnung ken tanishir Kenaniai ken anishitsü, kechiyong pai aji angatet.

²³Berekia aser Elkana süngden asoshi kiküm anükertem liasü.

²⁴Shebania, Yoshafat, Nethanel, Amasai, Zekaria, Benaia, aser Eliezer, putirtemi Tsüngrem süngden jakdang jangzü aputsü. Obed-edom aser Yehia süngden asoshi kiküm anükertem asütsü.

Ozüng Süngden Yirusalemi Bener Aruba

(2 Sa. 6.12-22)

²⁵Anungji Dawid aser Israel tamburtem, aser meyi madak walunirtem Obed-edom kidang nungi Kibuba tezüngzüktepba süngden bener atutsü pelatepa ao.

²⁶Kibuba tezüngzüktepba süngden bener aor Levi nunger Tsüngremi yari nungji, parnoki nashi pungchi tenet aser san tepung tenet tenla agütsü.

²⁷Dawid sobutsü kümpa sü tanük agi sobua liasü, aser yamaji süngden abener Levi nunger ajak kentenertem, aser ken tener tanishir Kenania sobutsü abena liasü; Dawida kümpa sü putir temeshi sobutsü abener liasü.

²⁸Yamaji Israel ajaki Kibuba tezüngzüktepba süngdenji, tezü, jangzü, aser laya ola madak ayimtena, tzürang kongki aser tawaba kongki ken ola tulu adoka bener adok.

²⁹Kibuba tezüngzüktepba süngdenji Dawid yimti jagi arudang, Saul jala Mikali kichiba nungi repranga yok, aser Dawid chuba tsüngsanga lungso tepa angü; aser lai la mulungjang nung pa sensatsü.

1 Putipuyang 16

¹Parnoki Kibuba temeshi süngden bener ait, aser Dawidi iba asoshi yanglua alidak süki telunglen ayu; aser Tsüngrem madang parnoki tarongba tenla aser yimjung tenla agütsü.

²Kodang Dawidi tarongba tenla aser yimjung tenlaji renem, pai Kibuba tenüng nung nüburtem moatsü.

³Israel ajak nem, tebur aser tetsür shia nem amtsük ka ka, aser shimelang tatsükba ka ka, aser tsükmenatzü amtsük ka ka lema agütsü.

Ozüng Süngden Madang Levitem Mapa

⁴Ano pai Levi nunger kar Kibuba süngden madang tenzüksü, tepela sayutsü, aser Kibuba Israel Tsüngrem asangtsü shimtet.

⁵Tongtibaji Asaf, aser pa den atongbaji Zekaria, Yeiel, Shemiramot, Yehiel, Mattithia, Eliab, Benaia, Obed-edom, aser Yeiel, item tzürang kongki aser tawaba kongki atemertem, Asafi laya atemtsü,

⁶aser putir Benaia aser Yahazieli maneni Tsüngremer tezüngzüktepba temeshi süngden madang jangzü aputsü.

Dawidi Tenüngsang Agütsüba Ken

(TKe. 96.1-13; 105.1-15; 106.47-48)

⁷Panüji Dawidi tamasa Asaf aser pa adianutem dang Kibuba nem tenüngsang agütsüba ken atentsü mela.

⁸Kibuba nem tenüngsang agüjang, pa tenüng nung ja-ang. Nübur rongnung pa mapatem metetdakjang!

⁹Pa dang ken tenlokjang, pa dang tenüngsang ken tenang. Pa tesüngmangtsü mapa ajak shiang!

¹⁰Pa temeshi tenüng nung sentsüwangshiang; shirnoki Kibuba bushir, parnok mulungjang peladakjang.

¹¹Kibuba aser pa tashi bushiang, maneni pa tatenba bushiang.

¹²Pa tesüngmangtsü mapa pai inyakba, sayatenya pai inyakba, pai obendang kazüka yokba bilemtetang.

¹³Oh Pa tenzüker, Israel chirtem, Yakob chirtem, pa temeshitet purtem!

¹⁴Pa asen Tsüngrem Kibubaji lir; pa obendang alima ajak nung lir.

¹⁵Teti asoshi pa tezüngzüktepba, putu meyirijang asoshi pai melaba o pai mamai lir;

¹⁶ Pai Abraham den züngzüktepba, azüngashia pai Isak dang nangzükba.

- 17 Koba pai Yakob dang telatet ozüing ama, aser Israel dang tatem maka tezüingzüktepba ama akangshi,
- 18 Aser ashi, “Nenok nem Kanan lima, nenok shilem senmangtsü ka ama ni agütsütsü.”
- 19 Kodang parnok yongsük nung ishika liasü, hau, kanga ishikadang, iba nung aenersa ali,
- 20 Kin ka nungi kin kati, yimli ka nungi tanga nübur dangi nemzüa liasü,
- 21 Pai shinga nem parnok mekangshidaksü, parnok meji pai chubatem arütsüdakja,
- 22 Ashi, Ni mezüja shimtetba dak tekongshi, kü ainkartem dak tamajung teinyak.
- 23 Kibuba dang ken tenang, alima ajak! Anogodok shia pa tekümtet indang shiang.
- 24 Kin rongnung pa sentsüwangshi metetdakjang, pa tesüingmangtsü mapatem nübur ajak rongnung!
- 25 Kechiyong tulusangji Kibuba lir, aser kanga asangtsüla, aser tsüngrem ajak madak pabo tsübuttsüla.
- 26 Kechiyong nüburtem tsüngrem ajakji süngyanglutem lir, saka Kibubai anüngtem yanglu.
- 27 Tetushi aser akhüm tulu pa madang lir; pa alidak tashi aser tepela lir.
- 28 Oh nütsüing nüburtem, Kibuba nem agüjang, sentsüwangshi aser tashi Kibuba nem agüjang!
- 29 Kibuba nem pa tenüing nung tim sentsüwangshi agüjang; tenla ka bener arung, aser pa madangi arung, temeshi sobutsü sobur Kibuba külemang.
- 30 Pa jakdang atentenang alima ajak, hau, alima akanga noktaka lir, aji marakzütsü!,

³¹Anüngtemi peladakjang, aser alima peladakjang, kin rongnung parnok nem shidakjang, “Kibubai chubar!”

³²Tzüyim aser idakji aliba ajaki arüdakjang, moapu, aser iba nung aliba ajak pelatepdakjang!

³³Idangji min süngdongtemi tepela agi Kibuba jakdang ken atentsü, kechiyong alima o bendangtsü pa arur.

³⁴Kibuba nem tenünsang agüjang, kechiyong pa tajung lir, kechiyong pa yimlibilem teti alir.

³⁵Nenoki ano shiang; Onok kümzükang, Oh ozü tekümtet Tsüngrem, aser kin rongnungi onok anitenang aser kümzükang, angji onoki ne temeshi tenüng nem tenünsang agütsütsü, aser ne tenünsang nung sentsüwangshitsü.

³⁶Israel Tsüngrem Kibuba temoatsüba sang, tatem maka nungi tatem maka tashi! Idangji nisung ajaki ashi, “Amen” aser Kibuba asang.

Yirusalem Aser Gibeon Nung Tekülem

³⁷Anungji Dawidi Asaf aser pa adianutem yangji Kibuba tezüngzüktepba temeshi süngden jakdang anogo shia tenüngdaksü amato maneni süngden jakdang tenzüktsü toktsü;

³⁸aser ano Obed-edom aser pa adianu roker ti; ano Yeduthun chir Obed-edom aser Hosa kishi anükertem liasü.

³⁹Putir Zadok aser pa adianu putirtem Kibuba tekülemdak süki jakdang Gibeon nung aliba tenem tekülemdak toktsü.

⁴⁰Kibuba ozüng nung zülua aliba koba pai Israel dang mela ajak amaji tarongba tenladak manung maneni anepdang nungi aonung tashi Kibuba nem tarongba tenla agütsütsü pai toktsü.

⁴¹Parnok den Heman aser Yeduthun, aser tanüngba shimteta alibatemi aser jangja-a tenüng agüja alirtemji Kibuba nem tenünsang agütsütsü liasü, kechiyong pa yimlibilem teti alir.

⁴²Heman aser Yeduthun ket nung temeshi ken asoshi ken aser kententsü oset jangzü aser laya liasü. Yeduthun chirtem kishi nung alitsü shimtet.

⁴³Idangji nisung ajak pei kidangi senshia ao, aser Dawidi pei kibong moatsütsü kidangi shilang.

1 Putipuyang 17

Dawid Dangi Nathan Ainkar Osang

(2 Sa. 7.18-29)

¹Tang kodang Dawid pei kidang liasü, Dawidi ainkar Nathan dang ashi, “Ajiang, ni cedar süng ki nung alir, saka Kibuba tezüngzüktepba süngdenbo süki nung lir.”

²Nathani Dawid dang ashi, “Ne mulungjang nung kechi ali ajak inyakang, kechiyong Tsüngrem ne den lir.”

³Saka paonungjisa Kibuba O Nathan dangi aru,

⁴Oang aser kü tenzüker Dawid dang shiang, Yamai Kibubai ashir, “Nai kü nem talitsü ki meyanglutsütsüla,

⁵kechiyong ni Israel anitetba anogo nungi tanü tashi ni ki nung malir, saka ni süki ka nungi süki kati aser talidak ka nungi talidak ka tashi ni senzüogo.

⁶Ni kongsa Israel ajak den jaja ajakleni ni Israel o bendangertem, shirnok dang kü nübur san anüktsü ni mela, parnok dang, kechiba nenoki kü nem cedar süng agi ki ka meyanglutsür ta ni jemi ama?

⁷“Tang anungji yamai nai kü tenzüker Dawid dang shiang, TemerangerKibubai yamai ashir, Ni na chiyimdak nungi san sülen anidakba nungi kü nübur Israel madak tanishir asütsü ania aruogo.

⁸Aser kolenisa na ao, ni ne den dena liasü, aser ne jakdang tsükchir ajak leptoktsüogo; aser ni na asoshi alima nung tulurtem tenüng mesüka tenüng ka adokdaksütsü.

⁹Aser kü nübur Israel asoshi ni alinük ka shimtsü, aser parnok pei talidak litettsü aser joko maenshitsüsa ni parnok atemtsü.

¹⁰Aser kü nübur madak ni obendanger shimtetba mapang nungi mezüing amato joko tamajungba chirtemi parnok makoksadaktsütsü; aser ni ne tsükchir ajak tekübok ayutsü. Iba dak alakaKibubai ne nem ki ka yanglutsütsü ta ni ne dang metetdaksür.

¹¹Nebu nunger den alitsü kodang ne anogo adokdir, ne sülen ni ne chir adokdaktsütsü, ne chir rongnung ka, aser ni pa yimli amentetdaksütsü.

¹²Pai kü nem ki ka yanglutsütsü, aser ni pa chuba menden teti asoshi amentetdaksütsü.

¹³Ni pa tebu asütsü aser pa kü chir alitsü; aser ne dang tama shiba liasü pa dang nungi ni bener aoba amato ni pa nungi yimlibilem kecha bener maotsü,

¹⁴saka ni kü kidang aser kü yimli nung teti asoshi pa akangshidaktsütsü aser pa chuba menden teti asoshi yanglutsütsü.”

¹⁵Item o ajak, aser iba mangdang ajak Nathani Dawid den jembi.

Dawidi Tenüngsang Agütsüba Ken

¹⁶Idangji Dawid chuba ai aser Kibuba jakdang amen, aser ashi, “Oh KibubaTsüngrem, nai ni papigati anir arutsüba ya nia aser kinungera kechiaka?

¹⁷Oh Tsüngrem, ibai ne nükdangbo tila ka liasü; saka nai ano ne tenzüker kibong indang tarutsü mapang talang lia jembiogo, aser kü nem tarutsü pututem sayuogo, Oh Kibuba chuba!

¹⁸Ne tenzüker tushiba asoshi ne dang Dawidi ano kechi ashitsü akoktsü? Kechiyong nai ne tenzüker meteter.

¹⁹Ne tenzüker meji, Oh Kibuba aser na pei mulungjang ama, item mapa tulu ajak metetdaksütsü nai iba mapa tulu inyak.

²⁰Na mesüka shinga mali, OhKibuba, onok tenarong agi angashiba ajak agi na alema Tsüngrem mali.

²¹Ne nūbur Israel, shir dangi pei nūbur asütsü Tsüngremi alangtsü ao, nai Ijip nungi shirnok alangzük parnok jakdang kintem aridokba agi, ne sasa tenüing tulu aser tetsübuttsü küm daksü, parnok mesüka alima nung kechi kin lir?

²²Aser nai ne nūbur Israel teti asoshi ne nūbur asütsü küm daksü; aser na OhKibuba, parnok Tsüngrem aküm.”

²³“Tang, Oh Kibuba, nai ne tenzüker indang aser par kibong indang jembiba oji teti asoshi lidakjangma, aser nai jembiba ama inyakangma.

²⁴Aser ne tenüing teti asoshi amentetdaksütsü aser uludakja ashitsü, Temeranger KibubaIsrael Tsüngremji, Israel Tsüngrem lir, aser ne tenzüker Dawid kin ne jakdang amenteta alitsü.

²⁵Kechiyong na, kü Tsüngrem, ne tenzüker dang pa asoshi ki ka amentetdaksütsü ta jungkai adokdaksüogo; anungji ne tenzükeri ne madang sarasademtsü tasü aiter.

²⁶“Tang, Oh Kibuba, na Tsüngrem lir, aser nai iba mapang tajung ne tenzüker dang nangzükogo;

²⁷aser tang ne madang teti asoshi maneni litettsüsa, yimlibilema ne tenzüker kibong moajangma; kechiyong Oh Kibuba, nai kechi moatsü aji teti asoshi moatsüogo.”

1 Putipuyang 18

Dawidi Takok Anguba

(2 Sa. 8.1-18)

¹Iba sülen Dawidi Filistia nunger akok aser parnok pa kübok ayu, aser pai Gat aser iba yimtsüngtem Filistia nunger ket nungi agi.

²Ano pai Moab akok, aser Moab nunger Dawid tenzükertem aküm aser putisü bener arua agütsü.

³Ano Dawidi Hadadezer, Zoba chuba Hamat tsütsü aliba, Eufрата nung pai pei nüngshi noksa ayutsü aodang akok.

⁴Dawidi pa nungi talungtsü meyi ka, kor temeranger meyi tenet, aser tetsüing temeranger meyi metsü agi; aser Dawidi talungtsü kor ajak tepi tezü lepzüka yok saka talungtsü noklang ka asoshi teperi toktsü.

⁵Kodang Siria nunger Damaska nungi Zoba chuba Hadadezer yaritsü aru, Dawidi Siria nunger nisung meyi metsür ana tepset.

⁶Idangji Dawidi Siria nung aliba Damaska nung temeranger miter telok toktsü; aser Siria nunger Dawid tenzükertem aküm, aser putisü bener arutsü. Kibubai Dawid nem pa aolen ajak nung takok agütsü.

⁷Hadadezer tenzükertemi abenba hon jongtemji Dawidi agi, aser itemji Yirusalemi bener aru.

⁸Aser Hadadezer yimtitem Tibbat aser Kun nungi, Dawid yongmenyin tzüyim aser tongshitem aser yongmenyin marok-enrok yanglu.

⁹Kodang Hamat chuba Toui Zoba chuba Hadadezer temeranger telok ajonga Dawidi kokogo ta angashi,

¹⁰pai par chir Hadoram Dawid chuba dangi, pa nem salem agütsütsü aser takok tenüngsang agütsütsü yok, kechiaser pai Hadadezer anema rara aser pa akok; kechiaser Hadadezer aiben Tou den rara liasü. Aser pai hon, taribi, aser yongmenyin oset, tapu ajak yok.

¹¹Itemia ano Dawid chubai Kibuba nem bendanga agütsü, pai kin ajak nungi, Edom, Moab, Ammon, Filistia, aser Amalek nungi pai bener arua aliba hon aser taribi den külemi agütsü.

¹²Zerua chir Abishai-i Metsü Lenten nung Edom nunger meyi terti tepset.

¹³Pai Edom nung miter temeranger telok ayu; aser Edom nunger ajak Dawid tenzüker aküm. Aser Kibubai Dawid nem pa aolen ajak nung takok agütsü.

Dawider Ketdangpurtem

(2 Sa. 8.15-18)

¹⁴Anungji Dawidi Israel ajak madak chuba; aser pai ochi o bendang aser nisung ajak madang kasasa benshi.

¹⁵Zeruia chir Yoab temeranger telok madak liasü; aser Ahilud chir Yehoshafat tezülur liasü;

¹⁶Ahitub chir Zadok aser Abiathar chir Abimelek putirtem liasü; Shavsha tezülur liasü;

¹⁷Yehoiada chir Benaia Keret nunger aser Pelet nunger madak liasü: aser Dawid chirtem chuba mapa nung tongtipur liasü.

1 Putipuyang 19

Dawid Otongdartem Mezüngmeshiba

(2 Sa. 10.1-5)

¹Tang Ammon nunger chuba Nahas sür külen, par chiri pa melen chuba.

²Dawidi ashi, “Nahas chir Hanun dangi ni temulung agüja beshitsü, kechiaser tebui kü dang temulung agüja beshi.” Anungji Dawidi pa süngzükdaksütsü tenyartem yok. Dawid tenzükertem pa süngzükdaksütsü Ammon nunger lima nung Hanun dangi aru.

³Saka Ammon nunger tamburtemi Hanun dang ashi, “Dawidi ne dangi tesünepdaksür yokba jagi pai nebu akhüm tsübur ta nai bilemer asü? Par tenzükertemi na laodaksütsü aser linük lazüktsü atema ne dangi maru no?”

⁴Anungji Hanuni Dawid tenzükertem ania aru, aser parnok ku südoktsü, aser parnok süoshi tiyong nung, parnok techimi tashi rangtoktsü, aser parnok yokadok.

⁵Kodang Dawid dang nisungtem indang metetdaksü, pai parnok lenji yok, kechiaser nisungtemji kanga maksüa liasü. Aser chubai ashi, “Nenok bangsemo madok tashi Yeriko nung liang, ajiser meyipa arung.”

Ammon Nunger Den Raraba

(2 Sa. 10.6-12)

⁶Kodang Ammon nungeri parnok sasa Dawid madang tetsüng metsütsüsa inyak ta ajitet, Ammon nunger Hanuni, Mesopotamia, Aram-maaka, aser Zoba nungi talungtsü aser kor temerangertem alia amshitsü taribi seret semermer touzük meyi ka yok.

⁷Parnok talungtsü meyi semer ana aser Maaka chubai par temeranger telok atema taa agütsü, shibai arua Medeba madang arü amendak yanglu. Ammon nunger parnok yimtitem nungi aniten aser tongbangi aru.

⁸Kodang Dawidi aji angashi, pai Yoab aser temeranger temeranger telok ajak yok.

⁹Ammon nunger adoka yimti amungdang taren sena noktak, aser chubatem shirnok arua ali parnok balaka moapu nung liasü.

¹⁰Kodang Yoabi tongbangji pa anema tejaklen aser tesülen lir ta angu, pai Israel nisung takutet kar shimtet, aser Siria nunger anema tongbang noktadaksü.

¹¹Tanüngba pa nisungtemji tenu Abishai kübok pai yutsü, aser parnok Ammon nunger anema tongbang noktak.

¹²Aser pai ashi, “Siria nungerji ni asoshi onsara tashi itra idangji nai ni yaritsü; saka Ammon nunger na asoshi onsara tashi itra, idangji ni na yaritsü.

¹³Tasü itang, aser nübur asoshi aser asen Tsüngrem yimtitem asoshi asenoki teburchi kümndi; aserKibubai pa tsüngdang kechi ajung aji inyakangma.”

¹⁴Idangji Yoab aser pa den aliba nisungtemi Siria nunger anasa tongbang raratsü aru; aser parnok pa madang ajen.

¹⁵Kodang Ammon nungeri Siria nunger ajenba ajitet, parnoki yamaji Yoab tenu Abishai madang nungi ajen, aser yimti jagi ai. Idangji Yoab Yirusalemi aru.”

Tsükchir Madak Takok Anguba

(2 Sa. 10.13-19)

¹⁶Saka kodang Siria nungeri parnok Israel nunger nem kokdaksü ta ajitet, parnoki osang benertem yok aser Siria nunger shirnoki Eufrata atena oa ali, Hadadezer temeranger telok walunir Shofak, parnok madak kibur sür adok.

¹⁷Kodang aji Dawid dang metetdaksü, pai Israel ajak külemi aniten aser Yordan ajanga oa parnok anema temeranger telok atsüten. Kodang Dawidi Siria nunger anema tongbang noktak, parnoki pa anema rara.

¹⁸Saka Siria nungeri Israel madang nungi ajen; aser Dawidi Siria nunger talungtsü meyi tenet, tetsüng temeranger meyi lir, aser ano temeranger telok walunir Shofat tepset.

¹⁹Kodang Hadadezer tenzükertemi parnok Israel nunger nem kokdaksü ta ajitet, parnoki Dawid den yimjung yanglu, aser pa jamir aküm. Anungji joko Siria nungeri Ammon nunger yaritsü mulunga maliasü.

1 Putipuyang 20

Dawidi Rabba Amakba

(2 Sa. 12.26-31)

¹ Chubatem tongbangi aoba mapang, metsü tsüngkhüm nung, Yoabi temeranger telok anir ao, aser Ammon nunger linük amak, aser arua Rabba lungbang. Saka Dawid Yirusalem nung ali. Aser Yoabi Rabba akok, aser aji atsüngdok.

² Dawidi parnok chuba korang parnok kolak nungi agi; pai aji odangba hon seret semer ozükba ka angu, aser iba nung senti lung liasü; aser aji Dawid kolak nung sema liasü. Aser pai yimti terakzükba oset jenti bener adok.

³ Aser iba nung alirtem pai anir adok, aser süngrangtsü aser merang taju aser po amshia mapa inyakdaksü; aser yamaji Dawidi Ammon nunger yimtitem dang inyak. Ajiser Dawid aser nisung ajak Yirusalemi meyipa ao.

Filistia Nunger Den Raraba

(2 Sa. 21.15-22)

⁴ Iba sülen Filistia nunger den Gezer nung rara adok; idangji Hushat nunger Sibekai, aso tulutem nungi jakzükba ka, Sippai tepset; aser Filistia nunger pa kübok ayu.

⁵ Aser ano Filistia nunger den rara liasü; aser Git nunger Goliat, shiba nüdong sütaker alem ama liasü, tenu Lahmiji Jair chir Elhanani tepset.

⁶ Ano Gat nung rara liasü, yangji asojen tulu ka liasü, shiba teka shia nung temeyong trokrok liasü, aser tetsüng shia nung temesüla trokrok liasü, ajak agi metsür pezü; aser ano pa aso tulu nungi jakzükba liasü.

⁷Kodang pai Israel anema apuso, Dawid tenu Shimea jabaso Yonathani pa tepset.

⁸Itemi Gat nung aso tulutem nungi jakzükba liasü; aser parnok Dawid ket nung aser pa tenzükertem ket nung lao.

1 Putipuyang 21

Dawidi Nütsüng Yongsük Züngdangba

(2 Sa. 24.1-15)

¹Israel anema Satani noktak, aser Israel yongzük züngdangtsü Dawid ajioktsü.

²Anungji Dawidi Yoab aser temeranger tanishir dang ashi, “Oang, Beersheba nungi Dan tashi Israel züngdangang, aser parnok yongsük metettsü kü dangi osang bener arung.”

³Saka Yoabi ashi, “Kibubai pei nübur dang parnok kwi ali paikaji noklangben renlokjangma! Kü kibur chuba, parnok ajakji kü kibur tenzükter masü no? Ajangla kechiba kü kibur ya tenüngdaktsü? Kechiba pai Israel dangi tai bena arutsü?”

⁴Saka Yoabi chuba o makok. Anungji Yoabi pila-a oa Israel ajak sema ao, aser Yirusalemi meyipa aru.

⁵Aser Yoabi nisung yongsük bendenba Dawid nem agütsü. Israel ajak nung nok amertem tebur million ka meyi noklang ka, aser Yihuda nung nok amer meyi noklang pezü ser neter liasü.

⁶Saka pai Levi aser Benjaminbo yongsük makuk, kechiaser chubar temelabaji Yoabi maginüi liasü.

Tashitak Wara

⁷Saka iba mapa agi Tsüngrem mepelai liasü, aser pai Israel dak azük.

⁸Dawidi Tsüngrem dang ashi, “Ni iba mapa inyakba agi temenen benshiogo; ni ne dang mepishir, ne tenzükter tai menaba bener oadokangma; kechiyong ni kanga tamashi inyakogo.”

⁹Kibubai Dawid ainkar Gad dang jembia ashi,

¹⁰“Oang aser Dawid dang shiang, ‘Yamai Kibubai ashir, ni ne nem asemsü agütsür; item rongnung ka shimtetang, angji ni ne dang inyaktsü.’

¹¹Anungji Gad Dawid dangi arua pa dang ashi, ‘Yamai Kibubai ashir, Koba nai aginür shimang;

¹²küm asem ayawara mesüra ne tsükchir nok nungi jenshia, ita asem ne tsükchir ajanga teraksa adokdaktsütsü, mesüra anogo asem Kibubanok, linük nung tashitak wara, aser Kibuba tenyari Israel litsü ajak nung samatsütsüba süshia; tang shibai ni yok pa dangi ni kechi telangzüba abentsü lemtetang.’

¹³Idangji Dawidi Gad dang ashi. ‘Ni tejashi tulu nung lir; Kibubaket nungang ni tsükdakjang, kechiyong pa taochi kanga tulu; saka ni nisung ket nungbo tetsükdaktsüma.’”

¹⁴Anungji Kibubai Israel madak tashitak wara yok; aser yangji Israel nunger meyi neter lao.

¹⁵Tsüngrem tenyar Yirusalem samatsütsü yok, saka kodang pai aji samatsütsü liasü, Kibubai angu, aser tamajung nungi pai temulung meyip; aser pai tesamatsüba tenyar dangji ashi, “Ojang süang; tang ne teka sotang.” Aser Kibuba tenyarji Yebus nunger Arauna motsüngnem anasa noktaka liasü.

¹⁶Aser Dawid pei tenük temaleni repranga yok nung Kibubatenyarji alima aser anüng tsüngda nung noktaka angu, aser pa teka nung nok ka Yirusalem madak mekanga angu. Idangji Dawid aser tamburtem anem sü abener tejak mejiok.

¹⁷Dawidi Tsüngrem dang ashi, “Nisung züngdangtsü ni temelaba magütsü no? Shibai temenen mena aser kanga mejungi inyak aji ni lir, saka item santem, parnoki kechi inyak? Oh Kibuba kü Tsüngrem, ni ne dang mepishir, ne teka ni anema aser kübur ki anema sangma; saka ne nübur madak temerenshi telidaktsüma.’”

Tenladak Sabang Aser Tarongba Tenla

(2 Sa. 24.18-25)

¹⁸Idangji Kibuba tenyari Gad dang Dawidi Kibuba dangi Yebus nunger Arauna motsügnemi tua tenladak ka yangluang aser ajagi tuang ta Dawid dang ashitsü mela.

¹⁹Anungji Kibuba tenüng nung Gadi jembiba o nungji Dawidi atu.

²⁰Tang Arauna wheat tsük netya liasü; pai meyip aser tenyarji angu, aser pa den aliba jabaso pezüji parnok sasa atsükadok.

²¹Dawid Arauna dangi aru nung, Arauni reprang aser Dawid angu aser motsügnem nungi tugu, aser pa tejak alilen shir Dawid nem salem agütsü.

²²Dawidi Arauna dang ashi, “Kibuba nem tenladak ka ni yanglutsüsa kü nem iba motsügnem tesem ka agüjangma, nübur nungi temerenshiji pila-a odaktsütsüsa, iba jenjang shitak agi kü nem aji agüjangma.”

²³Idangji Arauna-i Dawid dang ashi, “Agiang; aser kü kibur chubai pa tsüngdang kechi ajung aji inyangma; ajiang tarongba tenla asoshi nashi, aser süng asoshi tsük atepba süng, aser chiyungtsü tenla asoshi wheat tsük ni agütsür. Ni ajak agütsür.”

²⁴Saka Dawid chubai Arauna dang ashi, “Masü, saka ni aji jenjang shitak agi alitsü; kechi ne meyong lir Kibuba asoshi ni magitsü mesüra ni kecha jenjang makai tarongba tenla magütsütsü.”

²⁵Anungji Dawidi Arauna nem iba asoshiji hon shekel noklang trok ozüka agütsü.

²⁶Yangji Dawidi Kibuba dang tenladak ka yanglu aser tarongba tenla aser yimjung tenla agütsü aser Kibuba dang aja, aser pai tarongba tenladak madak anüng nungi mi agi langzü.

²⁷Idangji Kibubai tenyar dangji mela; aser pai pa nok nokleptsü nung asem.

²⁸Iba mapang nungji, kodang Dawidi Yebus nunger Arauna motsügnem nung pa dang Kibubai langzü ta angu, pai pa tetepsetba tenla yangji agütsü.

²⁹Kechiyong Kibuba tekülemdak süki koba Mosai arem nung yanglu, aser tarongba tenla tenladakji iba mapang nung Gibeon nung tekülemdak tenem nung liasü;

³⁰saka Dawidi iba madang jagi Tsüngrem dang asüngdangtsü moutet, kechiyong pai Kibuba tenyar tsübua liasü.

1 Putipuyang 22

¹Idangji Dawidi ashi, “Yangi Dawid Tsüngrem ki alitsüla aser yangi Israel asoshi tarongba tenla tenladak alitsüla.”

Tenla Ki Yanglutsü Terenemba

²Anungji Israel linük nung alir Bendangertem Dawidi külemi sentepdaksü, aser Tsüngrem ki yanglutsü asoshi pai lung angenertem lung angenteta renemtsü inyakdaksü.

³Dawidi ano süngkhüm kishitem asoshi aser temetenteptsü kojat asoshi merang talubosa rizüing, aser yongmenyina seret modangtetsüsa,

⁴aser cedar süngtsük mezüingdangtetsüsa renemtsü; kechiyong Sidon aser Tair nungeri cedar süng jenti Dawid dangi bener aru.

⁵Dawidi ashi, “Kü jabaso Solomon asangur aser mapa nung lanu, aser Kibubaasoshi ki yanglutsü alibaji onsara akhüm taket, linük ajak nung nüngtugu aser sentsüwangshi asütsüla; aji asünung ni iba asoshi terenemba akatsü.” Anungji Dawidi pa masüidang oset-tsüset jenti benden.

⁶Idangji pai par chir Solomon aja aser Kibuba Israel Tsüngrem asoshi ki ka yanglutsü mela.

⁷Dawidi Solomon dang ashi, “Kü chir, Kibuba kü Tsüngrem tenüing nung ki ka yanglutsü kü mulung nung liasü.

⁸Saka Kibuba O kü dangi arua ashi, ‘Nai azü jenti tokshi aser rara tulu raraogo; nai kü tenüing atema ki ka meyanglutsüla; kechiaser nai kü madang azü jenti ali nung tokshitsüogo.

⁹Ajiang, ne nem jabaso ka sotsütsü; paji yimjung nisung ka asütsü; aser meketa pa tsükchir ajak nungi ni pa nem yimjung agütsütsü; kechiyong pa tenüing Solomon ajatsü, aser ni pa tendak Israel nem yimjung aser tesüngjem agütsütsü.

¹⁰Pai kü tenüing asoshi ki ka yanglutsü. Pa kü chir asütsü, aser ni pa tebu asütsü, aser Israel nung ni pa chuba menden teti asoshi yanglutsü.'

¹¹"Tang kü chir, Kibuba ne den liang, aser ne indang jembiba ama, na azükarujang, aser Kibuba ne Tsüngrem ki yangluang.

¹²Kibubai dang, oda kodang pai ne nem Israel madak anishitsü meladir, nai Kibuba ne Tsüngrem ozüing amshitetsüsa ne nem shisatsü aser tangatetba agüjangma.

¹³ Nai telatet ozüingtem aser yimsü ozüingtem koba Israel asoshi Kibubai Mosa dang mela aji beshitsü kümdanga lira idangji na azükarutsü. Tashi itang, aser tasü itang.

¹⁴Timtem tulu agi Kibuba ki asoshi hon seret semermer tozük meyi noklang ka, taribi seret semermer touzük million ka, yongmenyin aser merang modangtettsüsa bendentsüogo, kechiaser ibaji talubosa lir; süngtsük aser lunga ni bendentsüogo. Item dak nai bendenloktsüla.

¹⁵Na mapa inyaker jenti lir; lung angenertem, lung mistritem, süng mistritem, mapa tapu ajak nung tetangshirtem mezüngdangteti lir;

¹⁶hon, taribi, yongmenyin aser merang. Aramesoang aser sotakang! Kibuba ne den liang."

¹⁷Dawidi ano Israel tanishir ajak dang par chir Solomon yaritsü mela-a ashi,

¹⁸"Kibuba nenok Tsüngrem nenok den mali no? Aser ajaklen pai nenok nem yimjung magütsü no? Kechiyong pai linük alirtem kü ket nung bendanga agütsü; aser Kibuba aser pa nübur madang alinükji mokrema lir.

¹⁹TangKibuba nenok Tsüngrem bushitsü nenok mulung aser temulungjang nung itang. Aramesoang aser nenok Kibuba Tsüngrem temeshidak yangluang,

angjiKibuba temeshi süngden aser Tsüngrem meyong temeshi marok-
ausutemKibuba tenüing asoshi yangluba ki kati bener aita ayutsü akoktsü.”

1 Putipuyang 23

Levi Kidong Mapatem

- ¹Kodang Dawid tambur aser tasa liasü, pai par chir Solomon Israel madak chuba kümdaktsü.
- ²Dawidi Israel tanishir, aser putir aser Levi nunger ajak atenshidaktsü.
- ³Levi nungerji küm semer aser temalen züngdang, aser nisung meyi semerti liasü.
- ⁴Item rongnung meyi metsür pezübo, Kibuba kidang mapa nung ketdang asütsü, meyi trok yimsüsür aser o bendanger asütsü,
- ⁵meyü pezü süngkhüm anüker, aser meyi pezü tenüingsang agütsütsü ta Dawidi ashi.
- ⁶Levi chirtem apir Dawidi parnok telok telemsa: Gershon, Kohat aser Merari.
- ⁷Gershon chirtemji Ladan aser Shimei.
- ⁸Ladan chirtem: Yehiel tongtiba, Zetham, aser Yoel, par asem.
- ⁹Shimei chirtem: Shelomot, Haziël, aser Haran, par asem. Itemi Ladan tebou semchir tongtipur liasü.
- ¹⁰Shimei chirtem: Yahat, Zina, Yeus, aser Beria. Item pezüi Shimei chir liasü.
- ¹¹Yahatji tongtiba liasü, aser Ziza tanabuba; saka Yeus aser Beria jabaso aika maliasü, aji asünung parnok tebou ka semchir ama yongsük nung akuk.
- ¹²Kohat chirtem: Amram, Izhar, Hebron, aser Uzziel par pezü.
- ¹³Amram chirtem: Aron aser Mosa. Aron aser par chirtemi Kibuba madang teti asoshi liangmesen arongtsü asoshi, aser pa dang tenzüksü aser teti asoshi pa tenüing nung temoatsü agütsütsü asoshi, temeshitiba osettem bendanga agütsütsü asoshi Aron pila-a ayu.
- ¹⁴Saka Tsüngrem nisung Mosa chirtembo Levi kin rongnung züngsem.

- ¹⁵Mosa chirtem: Gershom aser Eliezer.
- ¹⁶Gershom chirtem: Shebuel tongtiba.
- ¹⁷Eliezer chirtem: Rahabia tongtiba: Eliezer techir tanga mali asü, saka Rehabia chirtem kanga jenti liasü.
- ¹⁸Izhar chirtem: Shelomit tongtiba.
- ¹⁹Hebron chirtem: Yeria tongtiba, Amaria tatongbuba, Yahaziel tasembuba, aser Yekammeam pezübuba.
- ²⁰Uzziel chirtem: Mika tongtiba aser Ishia tatongbuba.
- ²¹Merari chirtem: Mahli aser Mushi. Mahli chirtem: Eleazar aser Kis.
- ²²Eleazar techir mali asü, saka jalatem dang liasü; aser parnok sosem, Kis chirtemi parnok agi.
- ²³Mushi chirtem: Mahli, Eder, aser Yeremot, par asem.
- ²⁴Itimi tebou semchir agi Levi chirtem liasü, tebou semchir tongtipur parnok küm metsü tain nungi temalen, pei pei tenüng züluba, Kibuba ki mapa asoshi parnoki inyaksü liasü.
- ²⁵Kechiyong Dawidi ashi, “Kibuba Israel Tsüngremi pei nübur nem yimjung agütsü; aser pa Yirusalem nung teti asoshi alir.
- ²⁶ Joko Levi nunger tekülemdak süki mesüra idakji oset tenzükba kecha mapa atema bener mesenzütsü.”
- ²⁷Kechiyong Dawid tatembang o agi itimi Levi nunger küm metsü aser temalen yongsük nung liasü.
- ²⁸ Kechiyong parnok mapaji Aron jabasotem Kibuba kidang mapa asoshi yaritsü, kilempok aser taktangtem anebalutsü, aser kechi temeshi ajakji, aser Tsüngrem kidang tenzükba mapa asoshi merükmejutsü;
- ²⁹ano Tsüngrem madang ayuba amtsük, chiyungtsü tenla, asoshi amzü, piyazü meinokba amtsük, mesüra amtsük yangluba tenla, toztü den meyoktepba tenla, aser tatakzük aser tasazük ajak nung yariteptsü.

³⁰Aser anepdang shia parnoki Kibuba nem tepela aser tenüngsang agüja, aser aonunga yamaji alitsü.

³¹Kodangsa tarongba tenlatem amungnü Kibuba nem agütsüdir, ita lanu, aser benjong anogotem, Kibubamadang maneni parnok indang yimsü-ozüing liasü.

³²Yamaji parnoki sentep süki aser temeshidak reprangtsü, aser Kibuba kidang mapa asoshi aser parnok adianu Aron jabasotem yaritsü.

1 Putipuyang 24

Putirtem Telemsa

¹Aron jabasotem telemsa yamai liasü. Aron jabasotem: Nadab, Abihu, Eleazar, aser Ithamar.

²Saka Nadab aser Abihu parnok tebu dang tama asü, aser techir maliasü, anungji Eleazar aser Ithamar putirtem aküm.

³Eleazar jabasotem nungi Zadok aser Ithamar jabasotem nungi Ahimelek teyari agi parnok mapa nung teinyaktsü mapa agütsüba amato Dawidi parnok lemsatsü.

⁴Ithamar jabasotem dang nungi Eleazar jabasotem tanishir teimba asünungji, parnoki Eleazar jabasotem tebou semchir tertroki anir lemsa, aser Ithamar jabasotem nungi ti.

⁵Parnoki an toktanga, ajak kasasa lemsa, kechiyong Eleazar jabasotem aser Ithamar jabasotem anaprong nung temeshidak tanishirtem aser Tsüngrem tanishirtem liasü.

⁶Aser Nathanel jabaso Shemaia tezülur. Levi nunger kati, chuba tanishirtem, Zadok putir, Anbiathar jabaso Ahimelek, putirtem tebou semchir tongtipurtem, aser Levi semchir ka Eleazar asoshi agitet aser pa Ithamar asoshi agitet.

⁷Tang mezüngbuba an toktangba Yehoiarib dak kao, tanabubaji Yedaia;

⁸tasembuba Harim dak, pezübubaji Seorim dak;

⁹pungububa Malkija dak, trokbuba Mijamin dak;

- ¹⁰tenetbuba Hakkoz dak, tibuba Abija dak;
- ¹¹tukububa Yeshua dak, terbuba Shekania;
- ¹²terkabuba Eliashib dak, teranabuba Yakim dak;
- ¹³terasembuba Huppa dak, terpezübuba Yeshebeab dak;
- ¹⁴terpungububa Bilga dak, tertrokbuba Immer dak;
- ¹⁵tertenetbuba Hezir dak, tertibuba Happizez dak;
- ¹⁶tertukububa Pethahia dak, metsübuba Yehezkhel dak;
- ¹⁷metsür kabuba Yakin dak, metsür anabuba Gamul dak;
- ¹⁸metsür asembuba Delaia dak, metsür pezübuba Maazia dak.
- ¹⁹Kibuba, Israel Tsüngremi parnok tebou Aron dang melaba ama, parnok Kibuba kidangi arutsü yimsü-ozüing agütsüba amato, ibai parnok mapa nung teinyaktsü agütsübaji liasü.

Tanüngba Levi Kidongtem

- ²⁰Levi jabaso tanüngbatem: Amram jabasotem nungi, Shebael, Shubael jabasotem nungi Yehdeia,
- ²¹Rehabia jabasotem nungi tongtiba Isshia.
- ²²Izharit nungi, Shelomot; Shelomot jabasotem nungi Yahat.
- ²³Hebron jabasotem nungi: tongtiba Yeria, tanabuba Amaria, tasembuba Yahaziel, pezübuba Yekameam.
- ²⁴Uzziel jabasotem, Mika; Mika jabasotem, Shamir.
- ²⁵Mika adianuji Isshia: Isshia jabasotem, Zekaria,
- ²⁶Merari jabasotem: Mahli aser Mushi: Yaazia jabaso Beno.
- ²⁷Merari jabasotem: Yaazia, Beno, Shoham, Zakur, aser Ibri.
- ²⁸Mahli nungi; Eliazar, pa jabaso maliasü.
- ²⁹Kis nungi: Kis jabasotem nungi Yerahmeel.

³⁰Aser Mushi jabasotem: Mahli, Eder aser Yerimot. Ya Levi chirtem parnok tebou semchir ren liasü.

³¹Itemia tebou semchir shia tongtiba aser tenu kasasa, oda parnok adianu Aron jabasotem, Dawid chuba, Zadok, Ahimelek, aser putirtem aser Levi nunger tebou semchir tongtiba tsüngdang amato, an toktang.

1 Putipuyang 25

Tenla Kidang Kentenertem

¹Dawid aser mapa tongtipurtemi ano Asaf, Heman, aser Yeduthun jabasotem kar, tawaba kongki, tzürang kongki, laya agi parnoki shintsü balaka ayu. Mapa inyakertem tenüng aser parnok teinyaktsü mapaji:

²Asaf jabasotem: Zakur, Yosef, Nethania, aser Asharela, Asaf jabasotemi Asaf tesayuba kübok, parnoki chuba kübok shin.

³Yeduthun nungi, Yeduthun jabasotem: Gedalia, Zeri, Yeshai, Shimei, Hashabia, aser Mattithia, par trok; parnok tebu Yeduthun tesayuba kübok, pai tawaba kongki agi Kibuba nem tepela aser tenüngsang agüja shin.

⁴Heman nungi, Heman jabasotem: Bukkia, Mattania, Uzziel, Shebuel, Yerimot, Hanania, Hanani, Eliatha, Gidalti, aser Romamtiezer, Yoshbekasha, Mallothi, Hothir, Mahaziot.

⁵Item ajaki chubar ainkar Heman jabasotem. Tsüngremi pa ulutsütsü nangzükba amato liasü, kechiaser Tsüngremi Heman nem jabaso terpezü aser jala asem agütsü.

⁶Parnok ajak Kibuba kidang tenzüktsü asoshi, laya, tzürang kongki, aser tawaba kongki agi Kibuba kidang ken nung parnok tebu tesayuba kübok liasü. Asaf, Yeduthun, aser Heman parnok chuba ozüng kübok liasü.

⁷Kibuba dang ken atentsü sayutetba, mongyin pur ajak, par adianutem dena noklang ana tirti.

⁸Parnok teinyaktsü mapa asoshi, tila aser tulu, tesayur aser tangazüker, kasasa parnoki an toktang.

- ⁹Mezüngbuba toktangba nung Asaf asoshi Yosef dangi kao; tanabuba Gedalia, pa dangi aser pa adianutem aser par jabasotem terana;
- ¹⁰asembuba Zakur dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹¹Pezübuba Izri dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹²pungububa Nethania dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹³trokbuba Bukkia dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹⁴tenetbuba Yesharela dangi, par jabasotem aser pa adianutem terana;
- ¹⁵tibuba Yashaia dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹⁶tukububa Mattania dangi, par jabasotem aser par adianutem terana; terbuba Shimei dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹⁷terbuba Shimei dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹⁸terkabuba Azarel dangi, par jabasotem aser par adianutem terana;
- ¹⁹teranabuba Hashabia dangi, par jabasotem aser pa adianutem terana;
- ²⁰terasembuba Shubael dangi, par jabasotem aser pa adianutem terana;
- ²¹terpezübuba Mattithia dangi par jabasotem aser pa adianutem terana;
- ²²terpungububa Yeremot dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²³tertrokbuba Hanania dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²⁴tertenetbuba Yoshbekasha dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²⁵tertibuba Hanani dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²⁶tertukububa Malothi dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²⁷metsübuba Eliatha dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²⁸metsür kabuba Hothir dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ²⁹metsür anabuba Gidalti dangi par jabasotem aser par adianutem terana;
- ³⁰metsür asembuba Mahaziot dangi par jabasotem aser par adianutem terana;

³¹metsür pezübuba Romamti-ezer dangi par jabasotem aser par adianutem terana.

1 Putipuyang 26

Süngkhüm Anükertem

¹Süngkhüm anükertem telemsa yamai: Kora nunger nungi, Asaf jabasotem nungi Kore jabaso Meshelemia.

²Aser Meshelemia jabasotem liasü; mezüing asoba Zekaria, tanabubaji Yediael, tasembuba Zebadia, pezübuba Yathniel;

³pungububa Elam, trokbuba Yehohanan, tenetbuba Elieoenai.

⁴Obed-edom jabasotem liasü: mezüing asoba Shemaia, tanabuba Yehozabad, tasembuba Yoa, pezübuba Sakar, pungububa Nathanel;

⁵trokbuba Ammiel, tenetbuba Issakar, tibuba Peullethai, kechiyong Tsüingremi pa moatsü.

⁶Ano par jabaso Shemaia jabasotem soa liasü shirnok tebu kidong nung yimsüsürtem liasü, kechiaser parnok dak takokba sempet tulu liasü.

⁷Shemaia jabasotem: Othni, Refael, Obed, aser Elzabad, shirnok adianutem takokba nisung liasü, Elihu aser Semakia.

⁸Item ajak Obed-edom jabasotem; parnok jabasotem aser adianutem mapa asoshi tajet; Obed-edom nungi roker ana.

⁹Meshelemia jabasotem aser adianutem liasü, takutet nisung, terti.

¹⁰Merari jabasotem nungi, Hosa jabasotem liasü: tongtiba Shimri. “Kechiyong pa mezüing asoba mesüaka tebui pa tongti kümdaktsü;”

¹¹tanabuba Hilkia, tasembuba Tebalia, pezübuba Zekaria; Hasa jabaso aser adianu ajak agi terasem.

¹²Itimi süngkhüm anükertem telemsa, aser parnok tongti nisungtem teinyaktsü mapatem, oda par adianutemi inyakba ama, Kibuba kidang tenzüka liasü.

¹³Parnoki tebou semchir agi, tila aser tulu kasasa, süngkhüm shia asoshi an toktang,

¹⁴anüdoklen asoshi an toktangba Shelemia dak kao. Parnoki ano par jabaso Zekaria, waindanger shisa tajung agütsür ka asoshi an toktang, aser pa noklem anüdoklentip asoshi adok.

¹⁵Anüolentip asoshi Obed-edom adok, aser par jabasotem nem terizüngdak ki lezmüksü.

¹⁶Shupim aser Hosa asoshi anüolen asoshi adok, Shaleket süngkhüm nung lenmang atulen tanükeri tanüker den tongtepa liasü.

¹⁷Anüdoklen anogo shia trok, anüdoklentip nung anogo shia pezü, aser terizüngdak ki nunga anana liasü.

¹⁸Anüolen Parbar asoshi lenmang nung pezü aser, Parbar nung ana.

¹⁹Itemi Kora nunger aser Merari jabaso rongnung süngkhüm anükertem telemsa liasü.

Terizüngdak Aser Tanga Mapa Inyakertem

²⁰Levi nunger nungi, Ahijai Tsüngrem kidang terizüngdak aser bendanga agütsüba sempettem madak ketdang liasü.

²¹Ladan jabasotem, Gershon nunger, Ladan tebou semchirtem Yehieli.

²²Yehieli jabasotem: Zetham aser tenu Yoel, Kibuba kidang terizüngdak ketdang liasü.

²³Amram nunger, Izhar nunger, Hebron nunger, aser Uzziel nunger,

²⁴aser Mosa jabaso Gershom chir Shebuel, terizüngdak ketdangpur tongtiba liasü.

²⁵Pa adianutem: Eliezer nungi par jabaso Rehabia, par chir Yeshaia, par chir Yoram, par chir Zikri, aser par chir Shelomot.

²⁶Iba Shelomot aser pa adianutemji bendanga agütsüba sempettem koba Dawid chubai, aser tebou semchirtemi, aser meyirijang aser noklang madak

tanishirtemi, aser temeranger telok tanishirtemi, bendanga agütsüba terizüngdak ajak madak ketdangsüa liasü.

²⁷Tongbang nung makzükba nungi parnoki Kibuba ki tenüngdaksü asoshi bendanga agütsü.

²⁸Ano tangur Samuel, Kis jabaso Saul, Ner jabaso Abner, aser Zerua jabaso Yoab parnok bendanga agütsüba sempet ajak Shelomot aser par adianutemi reprang.

Tanüngba Levitem Mapa

²⁹Izhar nunger nungi, Kenania aser par jabasotemi Israel tanga mapa asoshi tanishirtem aser o bendangertem shimtet.

³⁰Hebron nunger nungi, Hashabia aser pa adianutem meyi ka sür noklang tenet tajet nisungtemi Yordan anüolen tsütsü Kibuba mapa ajak asoshi aser chuba mapa tenzüktsü asoshi Israel reprangtsüba liasü.

³¹Hebron nunger nungi Yerijaji Hebron nunger tebou semchir kidongren nung tongtiba liasü. Dawid chubaba küm lirbuba nung bushitep nung parnok rongnung tashi tulu takokba nisungtem Gilead nung Yazer nung angu.

³²Aser par adianutem, tashi tulu nisungtem, meyi ana noklang tenet, tebou semchir tongtipurji Dawidi parnok Reuben nunger aser Gad nunger, aser Manase kidong tesadang madak, Tsüngrem asoshi kechiasarena indang aser chubar mapa asoshi kibur kümdaksü.

1 Putipuyang 27

Temeranger Telok Telemsa Tanishirtem

¹Tang Israel chirtem parnok yongsük agi tebou semchirtem aser meyirijang aser noklang madak arkotongtem, aser parnok oda chuba tenzüker tanishirtem, ita shia küm tepiyong telemsaba nung taruba aser taoba telemsa shia nung meyi metsür pezü liasü.

²Mezüngbuba ita nung mezüngbuba telemsa madak Zabdiel jabaso Yashobeam kibur liasü; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.

- ³Pa Perez nungi jakzük, aser mezüngbuba ita asoshi temeranger telok ajak madak arkotong tongtiba liasü.
- ⁴Tanabuba ita nung Aho nunger Dodai telemsa madakji kibur liasü; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ⁵Tasembuba arkotong, tasembuba ita asoshi Yehoiada putir jabaso Benaia tongtiba liasü; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ⁶Iba Benaia ya semer rongnung temeranger ka aser semer madak tanishir; par jabaso Ammizabad pa telemsa nungji kibur liasü.
- ⁷Yoab tenu Asahelji pezübuba liasü. Pezübuba ita asoshi, aser par jabaso Zebadia pa sülen liasü; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ⁸Ita pungububa asoshi pungububa arkotongji Izra nunger Shamhut liasü; pa telemsa nung meyi metsürpezü liasü.
- ⁹Trokbuba ita asoshi, trokbubaji Ira liasü, Tekoa nunger Ikkes jabaso; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ¹⁰Ita tenetbuba asoshi tenetbubaji Pelon nunger Helez, Efraim jabasotem; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ¹¹Tibuba ita asoshi tibubaji Zera nungi, Hushat nunger Shibbekai; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ¹²Ita tukububa asoshi tukububaji Benjamin nungi Anathot nunger Abiezer; pa telemsa nung meyi metsür pezü.
- ¹³Terbuba ita asoshi terbubaji Zera nungi, Netofat nunger Maharai; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ¹⁴Terkabuba ita asoshi terkabubaji Efraim jabasotem nungi, Pirathon nunger Benaia; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.
- ¹⁵Teranabuba ita asoshi teranabubaji Othniel nungi Netofat nunger Heldai; pa telemsa nung meyi metsür pezü liasü.

Kidong Shia Madak Tanishirtem

¹⁶Israel kintem madak, Reuben nunger asoshi Zikri jabaso rongnungi Eliezer tongtiba liasü; Simeon nunger asoshi Maaka jabaso Shefatia;

¹⁷Levi asoshi Kemuel jabaso Hashabia; Aron asoshi Zadok;

¹⁸Yihuda asoshi Elihu. Dawid adianu rongnung ka; Issakar asoshi Mikael jabaso Omri;

¹⁹Zebulun asoshi, Obadia jabaso Ishmaia; Naftali asoshi Azriel jabaso Yeremot;

²⁰Efraim nunger asoshi, Azazia jabaso Hoshea; Manase kin tesimal asoshi, Pedaia jabaso Yoel;

²¹Gilead nung Manase kin tesimal asoshi Zekaria jabaso Iddo; Benjamin asoshi Abner jabaso Yaasiel;

²²Dan asoshi Yeroham jabaso Azarel. Itemi Israel kin tanishirtem liasü.

²³Küm metsü tekübokbo Dawidi mezüngdang, kechiyong anüing nung petinu kwi ali paikaji Israel kümdaktsütsü Kibubai nangzük.

²⁴Zerua jabaso Yoabi züingdangtsü tenzük, saka merenem; aser iba sülenbo Israel madaki terasaba iba asoshi aru, aser yongsükji Dawid chuba putipuyang nung mesükuk.

Chuba Tongti Ketdangsürtem

²⁵Chubar terizüngdak madak Adiel jabaso Azmavet liasü; aser moapu nung terizüngdak, yimtitem nung, aser yimtsüing nung, aser lungki nung, Uzzia jabaso Yonathan liasü.

²⁶Aser ali tusa-a alu ayimertem madak Kelub jabaso Ezri liasü;

²⁷aser tsükmenatzü lu madak Ramat nunger Shimei liasü; aser tsükmenatzü lu nungi adokba yi ayudak madak Shifmi nunger Zabdi.

²⁸Shefela nung Oliv aser mungu süngdongtem madak Geder nunger Baalhanan; aser totzü rizüngdak madak Yoas.

²⁹Sharon nung chiyimdak san telok madak Sharon nunger Shitrai; lenten nung san telok madak Adlai jabaso Shafat.

³⁰Ut madak Ishmael nunger Obil; aser gado asoshi Meronot nunger Yehdeia, nashi telok madak Hagri nunger Yaziz.

³¹Item ajaki Dawid chubar rongsen madak ketdangpur liasü.

Chubar Shisa Tuyurtem

³²Dawid tebu tanubu Yonathan tangateter nisung ka aser tezülur ka, shisa tajung agütsür ka liasü; aser Hakmoni jabaso Yehieli chubar jabasotem reprang.

³³Chuba nem shisa tajung agütsübaji Ahithofel liasü, aser Arki nunger Hushai chuba tembar liasü.

³⁴Ahithofelji Benaia jabaso Yehoiadai melen, aser Abiathar, Chuba temeranger telok madak Yoabji walunir liasü.

1 Putipuyang 28

Tenlaki Atema Dawid Tebilemba

¹Yirusalem nung Israel tanishir ajak, kintem tanishir, chuba tenzüker telemsa tanishirtem, meyirijang madak arkotong, noklang madak arkotong, chuba aser par jabasotem rongsen aser kiset shiruru telok madak ketdangpur, chuba ki tanishirtem, temeranger nisungtem, aser takutet nokinketertem külemi Dawidi sentepdaksü.

²Idangji Dawid chubai aramesoa noktaka ashi, “Kü dang angang, kü adianutem aser kü nüburtem. Ni kü mulung nungKibuba tezüngzüktepba temeshi süngden ayutsü asoshi, aser asen Tsüngrem tetsüng ajemetdak ki ka yanglutsü bilema liasü; aser ki yanglutsü ni renemja lir.

³Saka Tsüngremi kü dang ashi, ‘Nai kü tenüng asoshi ki ka meyanglutsü, kechiyong na raraba nisung aser azü tokshiogo.

⁴Aji saka Kibuba Israel Tsüngremi Israel madak teti chuba asütsü kübu ki nungi ni shimtet; kechiaser pai Yihuda kin tanishir shimtet, aser Yihuda kin nung aser kübu kidong aser kübu jabaso rongnungi pai Israel ajak madak chuba asütsü pai kü dak saklok.

⁵Aser kü jabaso ajak rongnung,” kechiyong Kibubai kü nem jabaso jenti agütsü,” pai kü jabaso Solomon Israel madak Kibuba yimli chuba menden nung amentsü shimtet.’

⁶Pai kü dang ashi, ‘Kü ki aser kü o bendangba ki yanglutsübaji ner jabaso Solomon asütsü, kechiaser ni pa kü chir asütsü shimtetogo, aser ni pa tebu asütsü.

⁷Pai kü temelabatem aser yimsü ozüngtem maneni, tanü amai, benshia lira ni pa yimli teti asoshi yanglutsütsü.

⁸Tang aji asünung Kibubar mungdang nung, Israel ajak madang, aser asen Tsüngremi angashia, Kibuba nenok Tsüngrem temelabatem ajak benshiang aser bushitetang; angji nenoki iba lima tajung ya agitettsü, aser nenok sülen teti asoshi nenok chirtem nem senmangtsü asoshi agütsütsü.’

⁹“Aser na, kü chir Solomon, nebu Tsüngrem metetang, aser temulungjang ajonga aser mulungso agi pa tenzükang; kechiaser Kibubai temulungjang ajak bushir, aser tasa aser tebilemba shia angateter. Nai pa bushira nai pa angutsü; saka nai pa sentokra, pai na teti asoshi jentokadoktsü.

¹⁰Tang kümdangang, kechiyong temeshidak asoshi ki ya yanglutsü Kibubai na shimtetogo, tashi itang, aser aji inyakang.”

¹¹Idangji Dawidi par chir Solomon nem tenla ki asameyangba, aser iba terizüngdak, iba temaba taktangtem, telung taktangtem, aser taochi menden asoshi taktang asameyangba agütsü.

¹²Kibuba ki nung obendangdak ki asoshi pa mulung nung aliba asameyang ajak, mekettepa aliba taktangtem, Tsüngrem kidang terizüngdak, aser bendanga agütsüba sempet asoshi terizüngdak;

¹³putirtem aser Levitem telemsatem asoshi, aser Kibuba kidang tenzükba mapa ajak; Kibuba kidang mapa asoshi marok-ausu ajak asoshi;

¹⁴mapa shia asoshi hon chipo-anpo ajak asoshi hon touzük,

¹⁵hon milendong aser milentem touzük mapa shia asoshi taribi chipo-ampo touzük, hon touzük milendong shia mapa nung milendongtem shia asoshi tenüngdaksü yari,

¹⁶Tsüngrem madang ayuba amtsük asoshi langbang shia hon touzük, taribi langbang asoshi taribi,

¹⁷aser shi atuba chisang chikok asoshi hon temeja, susatem, aser maroktem; hon susatem asoshi aser iba shia touzük; taribi susa aser iba shia touzük;

¹⁸temeshitet hon agi yangluba liangmesen tenladak asoshi, aser iba touzük, ano Kibuba tezüngzüktepba temeshi süngden cherubim tashikang sarar nembanga aliba cherubim hon talungtsü asoshi pa asameyang.

¹⁹Dawidi ashi, “Item ajak ya inyaktsü asoshi Kibubai inyaktsü angatetdakja züluogo.”

²⁰Idangji Dawidi par chir Solomon dang ashi, “Tashi itang aser tasü itang, aser aji inyakang. Tetsübu, temulung makai teli; kechiaser Kibuba Tsüngrem, oda kü Tsüngrem, ne den lir. Kibuba ki mapa ajak merenem tashi pai na mechioktsü mesüra na mejentoktsü.

²¹Aser ajiang, Tsüngrem kidang mapa ajak asoshi putirtem aser Levitem telemsa lir; aser ne den mapa ajak nung temulunger nisung shia shiba mapa kar asoshi tetangshir lir pa dena alitsü; ano tanishirtem aser nisung ajak ne temelaba kübok lir.

1 Putipuyang 29

Tenla Ki Asoshi Temulunger Tenla

¹Dawid chubai mungdanger ajak dang ashi, “Kü jabaso Solomon shiba Tsüngremi shimteta lir, pa asangur aser shisa lanu, aser mapaji tulu, kechiyong chuba kiji nisung asoshi masü saka Kibuba Tsüngrem asoshi lir.

²Anungji kü Tsüngrem ki asoshi, ni akokba tashibo bendentsüogo, hon oset asoshi hon taribi oset asoshi taribi, yongmenyin asoshi yongmenyin, merang oset asoshi merang, süng oset asoshi süng; iba dak alema oniks aser tamenoktsü lungtem, sentsü tapu tapu, senti lung tapu ajak, aser marbel lung.

³Ano temeshi ki asoshi ni bendenba ajak dak alema, ni kü pei hon aser taribi terizüngdak aliba kü Tsüngrem ki asoshi ne temulung bendanga agütsüba yong ni aji kü Tsüngrem ki asoshi agütsür;

⁴hon seret semermer ozükba meyi asem, Ofir hon, aser taribi temeshitet seret semermer ozükba meyi tenet, ki jara manung yangloksü asoshi,

⁵inyakshir nisungtemi inyaktsü mapa ajak asoshi hon oset asoshi hon, aser taribi oset asoshi taribi. Ajangla shibai mulungbensa pei sasa tanü Kibuba nem bendanga agütsütsü?”

⁶Idangji tebou semchir tongtipurtemi kidong tanishirtem meyirijang madak aser noklang madak arkotongtem, aser chubar mapa madak tanishirtem parnoki temulunger tenla agütsü.

⁷Tsüngrem kidang mapa asoshi parnoki seret semermer ozükba meyi pungu aser hon sen meyi ter, seret semermer ozükba taribi meyi ter. Yongmenyin seret semermer ozükba meyi terti aser seret semermer ozükba merang meyi noklang ka.

⁸Aser shibasa senti lungtem aka Kibuba ki terizüngdak, Gershon nunger Yahiel ket nung itemji agütsü.

⁹Idangji nisungtemi pelatep kechiaser itemi mulungbensa agütsü, kechiyong temulungjang ajongai mulungsoa Kibuba nem agütsü; aser Dawid chuba kanga dang pela.

Dawidi Tsüngrem Tenüng Asangba

¹⁰Aji asünung mungdanger ajak madang Dawidi Kibuba moaja ashi, “OhKibuba, ozü tebu Israel Tsüngrem, teti tatem maka na temoatsüba sang.

¹¹OhKibuba uluba aser ain, sentsüwangshi, takok, aser akhüm tuluji, ne meyong lir; kechiyong anüing nung aser alima nung aliba ajak ne meyong; Oh Kibuba, yimliji ne meyong, aser ajak madak na tekolak ama ajongketa lir.

¹²Rongsen aser tetushi na nungi arur, aser nai ajak madak yimsü asür. Ne ket nung ain aser tashi lir; aser tulu kümdaktsütsü aser ajak nem tashi agütsütsü ne ket nung lir.

¹³Aser tang onoki ne nüng asanger, ozü Tsüngrem, aser ne sentsüwangshi tenüng asanger.

¹⁴“Saka yamai mulungbena onoki tenlatettsüsa nia shiba aser kü nüburtema kechiaka? Kechiyong oset ajak na nungi arur, aser ne meyong dang onoki ne nem agütsüogo.

¹⁵Kechiyong ozü tsürabur ajak ama onok ne madang aenertem; alima nung ozü arishi akhüm ka ama dang, aser kecha teimlatsü mali.

¹⁶Oh, Kibuba ozü Tsüngrem, ne temeshi tenüng asoshi ne nem ki ka yanglutsü jenti onoki bendena akaba ya ajak ne ket nungi aser ajak ne meyong lir.

¹⁷Ni metet, kü Tsüngrem, oda nai temulungjang tentanger, aser tindang mulungsentsü nung pelar; kü mulungjang tindang agi item oset ajak mulungbensa agütsüogo; aser yangi aliba ne nüburtemi mulungsoa aser pelashishia ne nem agütsüba ni nguogo.

¹⁸Oh, Kibuba, ozü tsürabur Abraham, Isak aser Israel Tsüngrem, teti asoshi nübür sentong aser temulungjang nung tebilembatem iba amai yujangma, aser parnok mulungjang ne tsütsülen yokdakjang.

¹⁹Kü chir Solomon nem ne temelabatem, ne kulitem, aser ne telatet ozüng ajak benshia, oda ni renema yutsüba agi pai chuba kiji yanglutettsü tabensa mulungjang agüjangma.”

²⁰Idangji Dawidi mungdanger ajak dang ashi, “Nenok Tsüngrem Kibubamoajang.” Aser mungdanger ajaki parnok tsürabur Tsüngrem moatsü, aser parnok tekolak mechioka Kibuba külem, aser chuba dang akhümstsübu sayu.

²¹Aser parnoki Kibuba nem tetepsetba tenla agütsü aser tananü Kibuba nem tarongba tenla, nashi pungchi meyi ka, san tepung meyi ka, aser san chanu meyi ka, parnok tajemtsü tenla, aser Israel ajak asoshi tetepsetba tenla jenti agütsü;

²²aser iba anogoji parnoki Kibuba madang tepela tulu agi chia-ajem.

Solomon Chuba Shimba

Parnoki Dawid chuba chir Solomon tanaben chuba kümdaktsü, aser parnokiKibuba asoshi pa tanishir shim, aser Zadok putir kümdaktsü.

²³Idangji Solomon tebu Dawid melen Kibuba chuba menden nung chuba ama amen; aser pa azükaru, aser Israel ajaki pa dang anga.

²⁴Tanishir ajak aser tashi tulu nisungtem, aser ano Dawider jabaso ajaki Solomon chuba dang pa süngpu kübok alitsü nangzük.

²⁵Kibubai Israel ajak tsüngdang Solomon kanga uludaktsü, aser pa nem agütsüba ama pa jakdang Israel nung shinga chuba nema chubar akhüm tulu magütsü.

Dawid Yimsüsüba O-mulung

²⁶Yamaji Yesse chir Dawidi Israel ajak madak chuba.

²⁷Pai Israel madak küm lir chuba; Hebron nung pai küm tenet, aser Yirusalem nung küm semerasem chuba.

²⁸Idangji pa kanga sar, arishia lir, rongsen, aser tetushi ngur asü; aser par jabaso Solomon pa melen chuba.

²⁹Tang Dawid chuba mapatem, mezüngbuba aser tesübuba, ajiang tangur Samuel otsü nung, aser ainke Nathan otsü nung, aser tangur Gad otsü nung;

³⁰pa chubaba ajak indang aser pa tashi, aser pa madak aser Israel madak, aser alima yimli ajak madak atalokba itemji zülua lir.

2 Putipuyang

2 Putipuyang 1

Solomoni Shisatsü Meshiba

(1 Ch. 3.1-15)

- ¹Dawid chir Solomoni pei sasa pei yimli yanglu, aser Kibuba pa Tsüngrem pa den liasü aser onsara uludaktsü.
- ²Aser Israel ajak nung meyirijang madak aser noklang madak walunir dang, obendangertem, aser Israel nung lenir ajak tebou semchir rongnung tambusang dang Solomoni jembu.
- ³Idangji Solomon aser pa den telok ajak, Gibeon nung aliba tekülemdak tenemi ao; kechiyong Tsüngrem sentep süki koba Kibuba tenzüker Mosai arem nung yanglu, aji yangji liasü.
- ⁴Saka Tsüngrem temeshi süngden Kiriath-jearim nungi Dawidi iba asoshi renema alidaki bener atua liasü, kechiyong Yirusalem nung iba asoshi pai süki yanglua liasü.
- ⁵Ano Hur chir Uri jabaso Bezaleli yongmenyin tenladak yanglua alibaji, yangji Kibuba tekülemdak süki madang liasü. Solomon aser tesentepertemi Kibuba bushi.
- ⁶Aser Kibuba madang yongmenyin tenladaki Solomon atu, aji sentep süki nung liasü, aser iba manung tarongba tenla meyi ka tenla.
- ⁷Paonungji Solomon dangi Tsüngrem adok, aser pa dang ashi, “Ni ne nem kechi agütsütsüar asüngdangang.”
- ⁸Aser Solomoni Tsüngrem dang ashi, “Nai kübu Dawid dang mechiokba temeim tulu sayuogo, aser pa melen ni chuba kümdaktsüogo;
- ⁹Oh Kibuba Tsüngrem, kübu Dawid dang ne tenangzükba tang atalokjangma, kechiyong alijak nung lisem kwika, paika nübur madakji nai ni chuba kümdaktsü.

10Iba nùbur madang ni adokli yili ta asütsü shisa taka aser temetetba shisatsü dang kü nem agüjangma, kechiyong shibai ne nùbur paika madakji yimsü sütettsü?”

11Tsüngremi Solomon dang langzü, “Ibai ne mulungjang nung ali nungji, aser nai rongsen, sen, khonang, mesüra na sempartem taküm memeshi, aser oda arishi talang memeshi, saka kü nùbur shir madak ni na chuba kümdaktsü parnok madak nai yimsü sütettsü na asoshi shisatsü aser temetetba ang meshi.

12Shisatsü aser temetetba ne dang melaogo. Ni ano senti oset, rongsen, aser khonang, chubatem shinga ne tejaklen makaba mesüra ne sülena shinga ibala makatsüba ne nem agütsütsü.”

13Anungji Gibeon tekülemdak tenem nungi aser sentep süki nungi Solomon Yirusalemi aru, aser pai Israel madak chuba.

Solomon Tashi Aser Rongsen

(1 Ch. 10.26-29; 2 Pu. 9.25-28)

14 Solomoni talungtsü aser kor temeranger külemi aniten; pa talungtsü noklang terpezü liasü aser kor temeranger meyi terana liasü, parnok pa talungtsü yimtitem nung aser Yirusalem nung chuba den lidaktsü.

15Aser chubai taribi aser hon Yirusalem nung lung ama bulua talubosa kümdaktsü, aser pai cedar süngdong Shefela nung mungu süngdong ama jenti kümdaktsü.

16 Aser Solomoni kortem Ijip aser Kue nungi bena aru, aser chubar shishirtemi itemi Kue nungi jenjang talang agüja ali.

17Parnoki Ijip nungi talungtsü ka taribi shekel noklang trok agi alia aben, aser kor ka nung noklang ka ser tenem agütsü; yamaji parnok ajanga itemi Het chuba ajak aser Siria chubatem dangi yok.

2 Putipuyang 2

Tenla Ki Yanglutsü Renemba

¹Tang Solomoni Kibuba tenüing asoshi tenla ki ka aser pa asoshi chuba ki ka yanglutsü shisatet.

²Aser khu abentsü nisung meyi neter aser tenem lima nung lung atsüngtsü meyi tir, aser parnok madak reprangtsü meyi asem noklang trok, Solomoni lempzüksü.

Tair Chuba Hiram Den Tangatettep

(1 Ch. 5.1-18)

³Solomoni Tair chuba Hiram dangi o yok, “Nai kübu Dawid den benshiba aser pa sasa talisa ki ka yanglutsü cedar süng pa dangi yokba ama, yamaji kü den benshiangma.

⁴Ajiang, Israel asoshi teti benshitsü melaba ama, pa madang teronem tanang liangmesen arongtsü asoshi, aser Kibuba Tsüngrem madang ayuba amtsük maneni tenlatsü aser anepdang aser nikongdang tarongba tenla asoshi, amungnütem aser ita lanutem aser Kibuba ozü Tsüngrem asoshi benjongbentsü nung pa nem aji bendanga agütsütsü asoshi ni ki ka yanglutsüba lir.

⁵Ni yanglutsü aliba kiji tulu alitsü, kechiyong ozü Tsüngremji tsüngrem ajak madak nungi tuluba lir.

⁶Saka anüing, oda tematiba anüingia pa masem nungji, shibai pa nem ki ka yanglutsütsü akok? Pa madang liangmesen arongdak ka dak alaka pa asoshi ki ka yanglutsütsüba nia shiba aka?

⁷Anungji tang hon, taribi, yongmenyin, aser merang, aser nakrema meremba, azü sentsü, aser anüing sentsü angdong ibala inyaker, ano noksa amenoktsü ashiba, Yihuda nung aser Yirusalem nung kü den alir tashirtem shirnok kübu Dawidi yua lir parnok den alitsü tetangshi nisung ka kü dangi yokang.

⁸Ano kü dangi cedar süng, cypress süng, aser algum süngtsük Lebanon nungi yokang, kechiyong ne tenzükertemi Lebanon nung süngtsük koma arangtsü aji ni meteter. Aser ne tenzükertem kü tenzükertem den alitsü,

⁹oda ni asoshi süngtsük jenti bendentsü, kechiyong ni yanglutsü aliba kiji tulu aser tesüngmangtsü alitsü.

¹⁰Aser ajiang ne tenzüker süng alenertem nem ni chiyungtsü tatak meyi metsü, barley tsük tatak meyi metsü, yi gallon meyi metsü, aser toztü mori tatakzük meyi metsü agütsütsü.”

¹¹Idangji Tair chuba Hiram shiti ka nung langzüa pai Solomon dangi yok: “Kibubai pei nübur meimba yong pai na parnok madak chuba küm daksü.”

¹²Hiram ano ashi, “Israel Tsüngrem Kibuba temoatsü süang, shibai anüng aser alima yanglu, shibai Dawid chuba nem shisa taka jabaso ka agütsü, pei shisatsü amshitetba aser tangatetba sempet agütsüba agi, shibai Kibuba asoshi tenla ki ka, aser pei asoshi chuba ki ka yanglutsü.”

¹³“Tang ni tetangshi nisung ka, tangatetba sempet aliba, Hiram-abi,

¹⁴Dan jala rongnung tetsür ka jabaso yokogo, aser tebuji Tair nisung. Hon, taribi, yongmenyin, merang, lung, süng, aser nakrema meremba, anüng sentsü, aser azü sentsü angdong aser kumpa angsem, aser noksa amenokba mapa tapu ajak inyaksü, aser pa nem inyaksü agütsüba tapu ajak inyaksü akokba, ner mapa mongin nisungtem den, kü kibur Dawid, nebu, par mapa mongintem den inyaksü pai angazüka lir.

¹⁵Tang aji asünung wheat aser barley tsük, toztü aser yi, koba kü kiburi jembiogo; pai pa tenzüker dangi yokdakjang;

¹⁶aser kwika tenüngdaksü Lebanon nungi onoki lensüktsü, aser aji rong agi tzüyim nung Yopai ne dangi bener arutsü, angji nai aji Yirusalemi bener atutsü.”

Tenlaki Mapa Tenzükba

(1 Ch. 6.1-38)

¹⁷Idangji tebu Dawidi parnok tenüng züluba ama Israel lima alir bendanger ajak Solomoni tenüng zülü; aser meyi noklang ka tenemer asem ser noklang trok liasü.

¹⁸Parnok meyi neter nem pai khu abentsü agütsü, meyi tir tenem lima nung lung angentsü, aser nisungtem mapa inyakdaksütsü tanishir meyi asem ser noklang trok shim.

2 Putipuyang 3

Solomoni Tenla Ki Yangluba

(1 Ch. 6.1-22)

- ¹ Idangji Dawidi shimtetak, Yebus nunger Ornam motsüngnem nung tebu Dawid dangi Kibuba adokdak, Moria tenem Yirusalem nung Solomoni Kibubaki yanglutsü tenzük.
- ² Pa chubaba küm pezübuba ita tanabuba anogo anabuba nung pai yanglutsü tenzük.
- ³ Tsüngrem ki yanglutsü asoshi itemi Solomon asameyang lir; metong, akhidang tasazük süklep agi, süklep roker, aser lenten süklep metsü.
- ⁴ Aser ki tejaklen kilempokji metong nung ki lenten den süklep metsü; aser iba touchiji süklep noklang ka ser metsü. Telunglenji pai hon temeja agi yangloka yanglu.
- ⁵ Aser ki tulubaji pai fir süng agi taren küma yanglu, koba pai hon temeja agi yangloka yanglu, aser iba manung asangdong aser merangsen yanglu.
- ⁶ Tobur ajungtsü asoshi pai kiji senti lung agi azüdaktsü; aser honji Parvaim hon liasü,
- ⁷ Pai ano kiji, sanen, tzüin, iba jaratem, aser iba kishitem, hon agi yangloka yanglu, aser jaratem manung cherubim yanglu.
- ⁸ Aser pai temeshitiba ki yanglu; aser iba metongji ki lenten den sütepa, süklep metsü, aser lentenji süklep metsü yanglu; aser pai aji hon angdong seret semerer ozükba noklang trok tashi agi yangloka yanglu.
- ⁹ Aser kojat touzükbaji hon shekel tenem liasü. Aser pai taktang temabaji hon yangloka yanglu.
- ¹⁰ Temeshitiba ki nungji pai cherubim noksa ana yanglu; aser pai itemji hon yangloka yanglu.
- ¹¹ Aser cherubim tashikangtemji süklep metsü talang liasü; cherub ka tashikangji süklep pungu, ki jara tonga liasü; aser tashikang kajia yamaji süklep pungu; cherub ka tashikangji tonga liasü.

¹²Aser cherub ka tashikangji süklep pungu, ki jaraji tonga; aser ano tanga tashikangjia süklep pungu cherub tashikang denji kongshitepa liasü.

¹³Item cherubim tashikangtemji parnok sasa süklep metsü sarar liasü; aser parnoki pei tetsüing agi noktak, aser parnok tejak ki tsütsü shia liasü.

¹⁴Aser pai teyindangba süji anüing sentsü, nakrema meremba aser azü sentsü, aser kümpa angsem agi yanglu, aser iba manungji cherubim yanglu.

Yongmenyin Tongshi Ana

(1 Ch. 7.15-22)

¹⁵Ano pai ki jakdangji tongshi ana süklep semer pungu touchi yanglu, aser temalen tamenok dak yokbaji ka ka shia nung süklep pungu.

¹⁶Aser tongshibang nungi pai merangsen azük ama enloktsü; aser pai jarem naro noklang ka yanglu, aser itemji merangsen nungji ketdaksü.

¹⁷Aser pai tongshiji tenla ki jakdang ayu, ka tajichilen, aser ka tabelenlen; aser tajichilen aliba dangji tenüing Yakin, aser tabelen aliba tenüingji Boaz aja.

2 Putipuyang 4

Tenlaki Asoshi Osettsüsettem

(1 Ch. 7.23-51)

¹Pai yongmenyin tenladak ka yanglu; süklep metsü talang, aser lenten nung süklep metsü lenten, aser touchi nung süklep ter,

²Ano pai yongmenyin Tzüyim ka menok aji tenari liasü, külen Tzüyim ka menok; ajia tenari liasü, külen bang nungi külen bang tashi süklep ter, aser touchi nung süklep pungu, meketlung nung süklep semer.

³Iba kübok meso mesüka noksa liasü, koba agi Tzüyim meketbanga süklep ter liasü. Meso mesük noksaji taren ana nung temenok dang menoksema yanglua liasü.

⁴Aji nashi pungchi terana manung noktak, aseme anüdoklentip shia, aser aseme anüolen shia, aser aseme anüolentip shia aser aseme anüdoklen shia; aser Tzüyimji parnok madak temalen; aser parnok tatembanglak ajakji Tzüyim telunglen shia liasü.

⁵Aser aji süngtsüing tekabu ka lema liasü, aser iba bangji marok bang mesüka yanglua liasü, labu naro ka mesüka; iba nungji mori tatakzük meyi metsür pezü sema liasü.

⁶Pai ano sujong ter yanglu, aser pungu teka tajichilen, aser pungu tabelenlen iba nung shitoktsü atema ayu; tarongba tenla atema osettem parnoki iba nung shitok; saka Tzüyimjibo putirtem shitoktsü atema liasü.

⁷Aser pai hon agi milendong ter temelaba amato yanglu, aser pai itemji tenla kidang ayu, pungu tajichilen aser pungu tabelenlen.

⁸Pai ano langbang ter yanglu, aser itemji tenla kidang ayu, pungu tajichilen, pungu tabelenlen. Aser pai hon susa noklang ka yanglu.

⁹Ano pai putirtem atema kilempok, aser kilempok tuluji, aser kilempok asoshi kishitem yanglu, aser item kishitem yongmenyin yangloka yanglu.

¹⁰Aser pai tzüyimji tentsü anüdoklen ki tezülen ayu.

¹¹Hurami potemji, aser tateptsü aser susatemji yanglu. Anungji Tsüngrem kidang Solomon chuba asoshi pai inyakba mapaji tatem atem;

¹²tongshi anaji, aser susatem, aser tongshibang nung aliba noksa anaji aser tongshibang noksa yokba nembangtsü temechiba ana;

¹³aser temechiba ana asoshiji jarem jang noklang pezü; temechiba shia nung jarem jang taren ana-na tongshibang nung aliba tongshibang noksa susa anaji nembangtsü asoshi.

¹⁴Pai ano tamentakdak yanglu, aser tamentakdak manung teshitokdak susatem yanglu;

¹⁵Tzüyim ka, aser iba teküboklen nashi ter-ana.

¹⁶Aser ano chipotem aser tateptsü, aser shi tushiba, aser Solomon asoshi aser Kibuba ki asoshi yongmenyin sentsüprang agi Hurami marok ausu ajak yanglu.

¹⁷Yordan lenten nung chubai itemji, Sukkot aser Zerada tsüngda nung ajongli nung mulua yanglu.

¹⁸Solomoni item oset jenti yanglu, anungji yongmenyin touzükjibo mebushitet.

¹⁹Anungji Kibuba kidang aliba oset ajak yanglu; hon agi yangluba tenladak, tenla kidang ayuba amtsük asoshi langbangtem,

²⁰milendong aser yimsü ozüng amato, tenla kidang telungba madang arongtsü hon temeja agi yangluba milentemji;

²¹narotem, milentem, aser mi mijepurtem, temejatiba hon agi yangluba;

²²misü enokbatem, susatem, liangmesen asoshi ausutem, misü, hon temeja agi; aser tenla ki asoshi tesembangtsütem temeshitiba taktangi ailen telungba kishitem asoshi aser tenlaki kishitem asoshi hon agi yanglu.

2 Putipuyang 5

¹ Yamai Kibuba ki asoshi mapa ajak Solomoni inyakba renem. Aser Solomoni tebu Dawidi meshiteta ayuba osettem benden, aser taribi, hon, aser Tsüngrem kidang chipo anpo ajak rizünga ayu.

Tenla Kidangi Ozüng Süngden Bener Aitba

(1 Ch. 8.1-11)

²Dawid yimti, koba Zion lir, iba nungi Kibuba temeshi süngden bener atutsü asoshi Israel tamburtem aser kidong tongtipur ajak, Israel nunger tebou semchirtem tanishirtem Solomoni atenshidaktsü.

³Israel ajak chuba dangi ita tenetbuba benjongi atenshi.

⁴Aser Israel tambur ajak aru, aser Levitemi temeshi süngdenji bena aru.

⁵Aser süki nung aliba temeshi süngden, sentep süki, aser temeshi chipo anpo ajak parnoki bener atu, itemji Levi putirtemi bener aru.

⁶Aser Solomon chuba aser pa dangi adenshia alir Israel telokti temeshi süngden madang san aser nashi tenla jenti tepsetbaji mezüngdangteti liasü.

⁷Anungji putirtemi Kibuba tezüngzüktepba temeshi süngdenji iba talidak, ki telungba temeshitiba taktang, cherubim tashikang küboki bener aru.

⁸Kechiyong cherubimi parnok tashikangtemji temeshi süngden alidak temalen parnok tashikang sara-a liasü, anungji cherubimi temeshi süngden aser süngra asoshi tenembangtsü ki yanglu.

⁹Aser süngratemji kanga talang asünung süngra tatemlenjibo tenla ki telungba madang temeshidak nungi ngua liasü, saka itemji kimalen nungi angutsü makok, aser tanü tashi itemji yangji lir.

¹⁰Temeshiba süngden nungji Kibubai Israel nüburtem Ijip nungi adokdang tezüngzüktepba yangluba koba Mosai Sinai tenem nung lungpak ana yanglu, iba dakji alaka tanga kecha maliasü.

Kibuba Sentsüwangshi

¹¹Kodang putirtem temeshidak nungi adoka liasü; kechiyong dena alir putir ajak parnok sasa meshiteta liasü, aser parnok telemsa makai liasü;

¹²ano Levitem shirnok kentenertem liasü, parnok ajak, oda Asaf, Heman, Yehuthun, aser parnok chirtem, aser parnok adianutem, angsem sü sobur, laya aser tsürang kongki, tawaba kongki bener tenladak anüdoklen tatemlen noktak, aser parnok den putir noklang ka ser metsü jangzü apua liasü.

¹³Kodang jangzü apurtem aser kentenertem, Kibuba tenüngsang aser tepela sayuba nung ola ka dang ama liasü; aser kodang parnoki jangzü aser laya aser ken kongkitem agi parnok ola adokdaksü, aser Kibuba tenüng sanga ashi, “Kechiyong pa tajung lir, kechiyong pa yimlibilem teti lir.” Idangji kiji, odaKibuba kiji mepet agi asüng.

¹⁴Anungji mepet alibayong putirtemi tenzüksü menoktaktet, kechiyong Kibuba sentsüwangshi agi Tsüngrem kiji asüng.

2 Putipuyang 6

Solomoni Nüburtem Den Jembiba

(1 Ch. 8.12-21)

¹Idangji Solomoni ashi, “Kibuba, nai tammang temelem nung alitsü ta shiogo.

²Saka ni ne nem talidak ki ka, aser na teti alitsü talidak ka yanglutsüogo.”

³Idangji chubai pa tejak meyipa Israel telokti moatsü, aser Israel telokti noktak.

⁴Aser pai ashi, “Israel Tsüngrem Kibuba moajang, shibai pei tebang agi kübu Dawid dang jembi, aser pei teka agi atalokdakja ashi,

⁵Ijip lima nungi kü nübur anir adokba anogo nungi ki ka yanglutsü asoshi Israel kidong ajak nung, oda yangji kü tenüng alitsü ni yimti kecha meshimtet; mesüra kü nübur Israel madak tanishir asütsü nisung shinga meshimtet;

⁶saka ni kü tenüng lidaktsütsü Yirusalem shimtetogo; aser kü nübur Israel madak Dawid shimtetogo.’

⁷Tang Israel Tsüngrem, Kibuba tenüng asoshi ki ka yanglutsütsü kübu Dawid mulung nung liasü.

⁸Saka Kibubai kübu Dawid dang ashi, Kü tenüng asoshi ki ka yanglutsü ne mulung nung aliba atemaji nai junga inyakogo,

⁹aji saka nai kiji meyanglutsü; saka ne shi aser azü nungi adokba ne jabasoi kü tenüng asoshi kiji yanglutsü.

¹⁰Aser Kibubai pai nangzükba oji atalokdaktsü, kechiyong kübu Dawid talidak nungi ni adoka lir, aser Kibubai nangzükba ama, Israel chuba menden nung amener, aser Israel TsüngremKibuba tenüng asoshi kiji yangluogo.

¹¹Aser yangji Kibuba tezüngzüktepba koba pai Israel chirtem den yanglu aji Temeshi Süngden nung yua lir.’ ”

Solomon Sarasadem

(1 Ch. 8.22-53)

¹²Israel telok ajak madang Kibuba tenladak madang pa noktak, aser pa teka songtok;

¹³kechiyong Solomoni süklep pungu talang, lenten süklep pungu, aser touchi süklep asem yongmenyin sabang ka yanglu, aser aji kilempok nung ayu; aser iba manung pa noktak. Idangji Israel sentepa alir ajak madang pai temokok agi apudak, aser pa teka anüngleni songtok,

¹⁴aser pai ashi, “OhKibuba, Israel Tsüngrem, kotak nung mesüra alima nung na mesük Tsüngrem mali; ne tenzükertem shirnoki pei mulungsentsü ajak agi ne madang jajar parnok dang tezüngzüktepba benshi aser mechioktetba temeim nai sayur.

¹⁵Nai ne tenzüker kübu Dawid dang nai kechi nangzük aji inyak; hau, nai ne bang agi jembir aser tanü ne ket agi aji ataloktsüogo.

¹⁶Tang aji asünung, OhKibuba, Israel Tsüngrem, ne chirtemi pei lenmang nung nai kü madang jajaba ama kü ozüng nung kümdanga jajara, kü madang Israel chuba menden nung amentsü na kodanga nisung agi anünga malitsü, ta ne tenzüker Dawid kübu dang nai nangzükba benshiangma.

¹⁷Tang aji asü nung, Oh Kibuba, Israel Tsüngrem, ne tenzüker Dawid dang nai jembiba ne oji akangshidakjangma.”

¹⁸“Saka atangjila alima nung nisung den Tsüngrem lidi ma? Ajiang, anüng aser tematiba anüngi na masar; ajangla iba ki koba ni yanglu koda tila ka dang lir!

¹⁹Aji saka Oh Kibuba kü Tsüngrem ne madang ne tenzükeri ayimtenba aser sarasademba dang anga-a, ne tenzüker sarasadem aser mepishiba dang anga-angma.

²⁰Oda iba ki tsütsülen amman sangwa nai ne tenüng kolen ayutsü ta ashi, ilenji ne tenük lapokangma; angji iba talidak tsütsüji ne tenzükeri sarasademba nai angashitsü akoktsü.

²¹Aser ne tenzüker aser ne nübur Israeli iba talidak tsütsülen kodang sarasademdir, parnok dang angangma. Hau, nai ne talidak, koda kotak nungi angangma; aser kodang nai angashidir, tai tokangma.”

²²“Nisung kati pei kiyonger anema temenen menara, aser pa azüngashidaktsütsüsa pa madak züngyazüngku yutsüra, aser iba kidang ne tenladak madangi pa adoka azüngashira;

²³idangji taisang mapaji pai pei kolak manung lepa bendakja, aser ochibaji kümzüka pa temeshiba yari pa nem tajangzük agüja nai kotak nungi angashiang, aser inyang aser ne tenzüker o bendangang.”

²⁴“Ne nübur Israeli na anema temenen menaba yong parnok tsükchir madang tamakok ngura, kodang parnoki tanaben meyipdir, aser ne tenüing agizükdir, aser kodang sarasademdir aser mepishidir;

²⁵idangji nai kotak nungi angashiang, aser ne nübur Israel temenen tokangma, aser nai parnok nem aser parnok tsürabur nem agütsüba limai parnok anir arungma.”

²⁶“Kodang parnoki na anema temenen menaba yong anüing shibanga tzünglu marulir, parnoki iba talidak tsütsü sarasademra aser ne tenüing agizükra, aser parnok temenen nungi meyipra, nai parnok kodang timtem agi kangshidir;

²⁷kodang ne lenmang tajung koba nung parnok jajatsü tim, aji parnok dang nai sayudir, idangji nai kotak nungi angashiangma, aser ne tenzükertem, ne nübur Israel temenen tokangma.”

²⁸“Linük nung ayawara lira, tashitak wara, mopungra, tsünütsü tashitak, süngkusen, mesüra mesen lira; parnok yimti kar nung parnok tsükchirtemi makbangra; kechisa temerenshi mesüra kechisa shirangshiji lidir;

²⁹nisung shia pei timtem tekangshi, aser pei tejashi meteta iba ki tsütsü pei teka mekanga, kechi sarasadem aser temepishiba nisung kari mesüra ne nübur Israel ajaki yokdir;

³⁰idangji nai kotak ne talidak nungi angashiang aser tai tokang, aser nisung shia, shiba mulungjang nai meteta lir, pa pei lenmang yari agüjangma, kechiyong nai, oda nai dang, meimchir mulungjang metet;

³¹angji parnoki nai ozü tsürabur nem agütsüba lima nung kopiga lidir, parnoki ne lenmang nung jaja-a na tsübutsü.”

³²“Yamaji kodang aener ka, shiba ne nübur Israel masü, kodang pai alima talang nungi, ne tenüing tulu aser ne teka tashi tulu, aser ne tepen songtoka aliba atema arudir; kodang parnok arudir aser iba ki tsütsü sarasademdir;

³³idangji nai kotak ne talidak nungi angashiang, aser aener jagi kechi atema na jadir iba yari inyangang; angji alima nübur ajaki ne tenüing metettsü, aser na tsübutsü aser ne nübur Israeli metetba ama, ni yangluba iba ki ne tenüing agi ajar ta parnoki metettsü.”

³⁴“Ne nübur parnok tsükchirtem anema tongbangi ora, koba lenmangi nai parnok yokdir, aser iba yimti koba nai shimtet, aser ki koba ne tenüing asoshi ni yanglu, parnoki ne dangi iba tsütsü sarasademra;

³⁵idangji parnok sarasademba aser parnok temepishiba nai angang aser parnok asoshi inyangangma.”

³⁶“Parnoki na anema temenen menara, kechiyong temenen memenaba nisung shinga mali aser nai parnok dang ain adoka aser tsükchir nem bendanga agüja, iba yongji alinük talangkati mesüra ana nung pur oa lira;

³⁷aji saka koba li nung parnok pua ali, parnok sasa bilemtetra aser meyipra, aser parnok puoka aliba lima nung ne dangi temepishiba yoka, ‘Onoki temenen menaogo, onoki mashileni ao aser tamajung inyangogo’ ta shira;

³⁸parnok tepuokdak linük koba nung parnok pua oa ali idakji temulungjang ajak agi aser parnok tanela ajak ne dangi meyipra, aser par linük koba nung parnok pur oa ali idakji temulungjang ajak agi aser parnok tanela ajak ne dangi meyipra, aser par linük tsütsü sarasademra, koba nai par tsürabur nem agütsü, aser yimti koba nai shimtet, aser ne tenüing asoshi ni yangluba ki tsütsülen sarasademra;

³⁹idangji parnok sarasademba aser parnok temepishiba, nai kotak nungi, oda ne talidak nungi angashiangma, aser parnok asoshi tim mapa sota aser na anema temenen menaba ne nübur dang tai tokangma.

⁴⁰Tang, Oh kü Tsüngrem, ni ne dang mepishir, idaki sarasademba dangi ne tenük lapokang, aser ne narong tenjang.

⁴¹Aser tang aramesoang, Oh Kibuba Tsüngrem, aser ne anisüngzükdaki oang, na aser ne tashi tulu Temeshi Süngden ne putirtem, Oh Kibuba Tsüngrem,

tekümtet agi sobudakjang, aser ne temeshi puri na ajungba nung pelashishidakjang.

⁴²OhKibuba Tsüngrem, nai mezütsüba tejak meyipa tuodaktsü! Ne tenzüker Dawid asoshi ne mechiokba temeim bilemtetangma.”

2 Putipuyang 7

Tenla Ki Meshitetba

(1 Ch. 8.62-66)

¹Tang Solomon sarasadem atem dang, anüing nungi mi alua tarongba tenla aser tetepsetba tenlatemji me yokadok; aser Kibuba sentsüwangshi agi tenla ki asüing.

²Aser putirtemi Kibuba kidangi meitet, kechiaser Kibubasentsüwangshi agi Kibuba kiji asüing.

³Israel chir ajaki mi aludang repranga ali, aser parnok sasa parnok tejak atemleni mechioka alu, aser külem, aserKibuba dang tepela sayua ashi, “Kechiyong pa tajung; kechiyong pa yimlibilem teti alir.”

⁴Idangji chuba aser nisung ajaki Kibuba madang tetepsetba tenla agütsü.

⁵Solomon chubai nashi pungchi meyi metsür-ana aser san meyi noklang ka ser metsü tepseta tenla agütsü. Yamaji chuba aser nisung ajaki Tsüngrem ki meshitet.

⁶Aser putirtemi parnok pei mapa nung noktak; Levitemia Kibubanem tepela sayutsü asoshi Kibuba er kongkitem, koba ajanga Dawid chubaiKibuba nem tenüngsang agütsü; aji am, kechiyong pa yimlibilem teti alir, parnok mapa agi tenüngsang agütsü; parnok jakdang putirtemi jangzü apu; aser Israel ajaki noktak.

⁷Kibuba ki jakdang tiyongbuba kilempokji Solomoni meshitet; kechiyong pai yangji tarongba tenla, aser yimjung tenla temo jagi tenla; kechiaser yongmenyin tenladak koba Solomoni yanglu aji agi tarongba tenla, aser chiyungtsü tenla, aser temoji mesemi liasü.

⁸Iba mapang nung Solomoni benjongji tenetnü ali, aser Israel ajak pa den telokti kanga tulu ka, Hamati aoba lenmang nungi Ijip ayongnu tashi liasü.

⁹Aser tinübuba nung parnok tatembang mungdang ka ali; kechiyong tenladak meshitetba anogo tenet, aser benjong anogo tenet parnoki amung, aser tatembang anogo nungji tatembang benjongji liasü.

¹⁰Aser ita tenetbuba anogo metsür-asebuba nung pai nisungtemji parnok ki bushia yok, aser Dawid dang, aser Solomon dang aser pa nübur Israel dang Kibuba ajungba asoshi, pelaseta aser temulungjang tepela agi sünga ao.

Solomon Dangi Tsüngrem Tanaben Adokba

(1 Ch. 9.1-9)

¹¹Yamaji Solomoni Kibuba kiji aser chubar kiji renem. Kibuba ki nung aser pei ki nung Solomoni inyakba asameyangba ajak pai takok ngua inyak.

¹²Idangji Kibuba aonung Solomon dang adoka ashi, “Ni ne sarasadem angashiogo, aser talidak ya ni atema tepsetba tenla ki ka alitsü.

¹³Tzünglu marudaktsütsü ni anüng shibangadokra, mesüra ni süngku dang linük meyokadoktsü melara, mesüra kü nübur rongnung ni tashitak wara yokra;

¹⁴kü nübur shirnok kü tenüng agi ja-a, lir parnok sasa ajemaludi süra, aser sarasademra, aser kü tejak bushira, aser parnok lenmang tamajung nungi meyipra, idangji ni kotak nungi angashitsü, aser parnok temenen atoktsü, aser parnok lima anebtsütsü.

¹⁵Tang idaki sarasadem asüba dangi kü tenük yoktsü, aser kü tenarong atentsü.

¹⁶Kechiyong tang iba ki, kü tenüng yangji teti alitsü asoshi ni shimtet aser meshitet, aser kü tenük aser kü mulungjang teti yangji alitsü.

¹⁷Aser ne indangbo, nebu Dawidi inyakba ama nai kü madang jajadi süra, aser ne dang melaba ama ajak nai inyakdi süra, aser kü telatet ozüng aser kü o bendangbatem benshidi süra,

¹⁸ Idangji nebu Dawid den ni züngzüktepa, Israel nung yimsü asütsü nisung na asoshi kata meli-ibo malitsü, ta ashiba ama, ni ne yimli yanglutsü.”

¹⁹“Saka nenoki meyipa oadokra, aser kü telatet ozüing aser kü temelabatem koba ni nenok madang yutsü, aji toktsür tangar tsüngremtem tenzüka aser parnok külemdi süra;

²⁰ajangla ni parnok nem agütsüba lima nungi tera dena ni parnok atsüdoktsü; aser iba ki koba kü tenüing asoshi ni meshiteta kümdaktsü, ni kü nükdang nungi endokadoktsü, aser nisung ajak rongnung aji ni tansütsü shin aser aji tatishitsü ka kümdaktsütsü.

²¹Aser iba ki, koba kanga talang lir, süsübonger nisung shiai süngmangtsü, aser ashitsü, ‘KechibaKibubai iba lima aser iba ki dak yamai inyak?’

²²Aser parnoki langzütsü, ‘Kechiaser parnoki pei tsürabur Tsüngrem, shibai parnok Ijip lima nungi anitet pa senzüka toktsü, aser tangar tsüngremtem dak sot aser parnok külem; aji asünung pai parnok madak timtem ajak ya arudaktsü.”

2 Putipuyang 8

Solomon Mapa Balala

(1 Ch. 9.10-28)

¹Küm metsü tatembang nung, koba nung Solomoni Kibuba ki aser par ki yanglu,

²Hirami pa nem agüja aliba yimtitem Solomoni yanglushi, aser Israel nübur item nungji lidaktsü.

³Solomon Hamath-zobai ao aser aji agi.

⁴Arem nung pai Tadmor yanglu aser Hamath nung terizüngdak yimtitem pai yanglu.

⁵Pai ano Beth-horon yimbang aser yimlang yanglu, jara, süngkhüm, aser tartangtsü agi yimtitem atsütanga ayu,

⁶aser Balath, aser Solomoni yangluba terizüngdak yimti ajak aser pa talungtsütem asoshi yimti ajak, kor temeranger asoshi yimtitem, aser

Yirusalem nung, aser Lebanon nung, aser pa yimli ajak nung kechisa Solomoni aginü aji yanglu.

⁷Het nunger, Amor nunger, Periz nunger, Hiv nunger, aser Yebus nunger anünga alirtem, shirnok Israel nunger masü,

⁸parnok sülen linük nung tokja aliba parnok chirtem, shirnok Israel chirtemi mesamatsü, parnok nungi Solomoni putisü ka agi, aser yamaji tanü tashi lir.

⁹Saka Israel chirtem nungibo Solomoni pa mapa asoshi kilir mekümdaktsü; saka parnok raratem, aser par arkotong rongnung tongti, aser par talungtsü aser pa kor temeranger madak yimsüsürtem liasü.

¹⁰Aser itemi Solomon chubar sosang tongtipur liasü, noklang ana ser tenem, parnoki nisungtem madak yimsü asü.

¹¹Solomoni Farao jala Dawid yimti nungi pai la asoshi yangluba kidangi anir aru, kechiyong pai ashi, “Kübuttsü Israel chuba Dawid kidang malitsü, kechiyong Kibuba temeshi süngden arua alidakjibo temeshi lir.”

¹²Idangji Solomoni Kibuba tenladak koba pai kilempok madang yanglu yangji tarongba tenla Kibuba nem agütsü;

¹³anogo shia inyaktsü tenüngdaktsü amato, Mosai melaba ama amungnü, ita tasen, aser küm shia benjong asem, piyazü meinokba amtsük benjong, hapta benjong, aser tekülemdak süki benjong.

¹⁴Tebu Dawid yimsü ozüing amato, parnok mapa asoshi putirtem telemsa pai shimtet, aser anogo shia teinyaktsü tenüngdaktsü aliba ama, Levi putirtem madang tasangtsü aser tenzüaktsü mapa asoshi, aser süngkhüm asoshi süngkhüm anükertem parnok telemsa nung; kechiyong Tsüngrem nisung Dawidi yamaji mela.

¹⁵Aser kechisarena indang aser terizüngbatem indang chubai kechi putirtem aser Levitem dang mela, iba nungi parnoki atsünga mao.

¹⁶Kibuba ki kimung yangerba anogo nungi aji merenem tashi Solomon mapa ajak yamai renem. Yamaji Kibuba ki takok ngua renem.

¹⁷Idangji Edom linük nung, tzüymküm nung Eziongeber aser Elothi Solomon ao.

¹⁸Aser Hirami pa dangi pa tenzükertem ajanga rongtem aser tzüym indang metetba tenzükertem yok, aser Solomon tenzükertem den külemi parnok Ofiri ao, aser yang nungjagi hon seret semermer ozükba noklang pezü aser tenem bena aru aser Solomon chuba dangi aji bener aru.

2 Putipuyang 9

Sheba Chubatsüri Semdangba

(1 Ch. 10.1-13)

¹Kodang Sheba chubatsüri Solomon nüngsang angashi, Yirusalem nung tasüngdangba tasak agi Solomon tendangtsü asoshi telok tulu anir, teronem menemba abenba uttem, aser hon jenti sentilung bener la aru; aser kodang la Solomon dangi aru, lai pa den la mulungjang nung aliba ajak jembitep.

²Aser Solomoni la tasüngdangba ajak la dang ashi; aser Solomoni la dang mashiba kecha miima mali asü.

³Kodang Sheba chubatsüri Solomon shisatsü, aser pai yanglua aliba ki,

⁴pa chiyungtsü langbang, par kilirtem amenba, par tenzükertem, aser parnok sobutsü; ano pa marok abenertem, aser parnok sobutsü; aser Kibuba kidangi koda pa atur aji angudang joko lai kecha tashitsü makai liasü.

⁵Lai chuba dang ashi, “Ozü lima nung ne mapatem aser ne shisatsü indang ni angashiba osang atangji liasü:

⁶aji saka ni parnok oji ni maru tashi, aser kü tenük agi mangu tashi ni mamang; aser ajiang, ne shisatsü uluba tesadanga kü dang meshi-i liasü; kechiyong ni angashiba nüngsang nungi na alema lir.

⁷Ne nüburtem tepelatsü, aser item ne tenzüker tepelatsü, shirnoki ne madang maneni noktaker, aser ne shisatsü angashir.

⁸Kibuba ne Tsüngrem temoatsü sang, shibai Kibuba ne Tsüngrem asoshi chuba asütsü, pa chuba menden nung na mendaktsütsü ne dak pela-a liasü,

parnok teti asoshi yutsütsü, aji asünung pai pa parnok madak o bendangtsü aser ochi inyaktsü chuba kümdaktsü.”

⁹Lai chuba nem hon seret semermer ozükba noklang ka ser metsü, aser teronem menemtsü jenti, aser senti lung agütsü: ano Sheba chubatsüri Solomon chuba nem teronem menemba agütsüba amaji kecha nunga maliasü.

¹⁰Ano Hiram tenzükertem aser Solomon tenzükertem, shirnoki Ofir nungi hon bener aru, algum süng aser senti lungtem bener aru.

¹¹Chubai algum süng agi Kibuba ki aser chubar ki asoshi taren küma jenjang yanglu, aser kentenertem asoshi tzürang kongki aser tawaba kongkitem yanglu; aser Yihuda lima nung akhidang ibala kecha mungudang.

¹²Solomon chubai Sheba chubatsür nem lai aginüba ajak, lai kechisa asüngdang, lai chuba dangi bener aruba dak alema agütsü. Anungji la meyip aser la tenzükertem lar limai meyipa shilang.

Solomon Rongsen Tulu

(1 Ch. 10.14-29; 2 Pu. 1.14-17)

¹³Tang küm ka nung Solomon dangi aruba hon seret semermer ozükba noklang trok ser roker-trok liasü;

¹⁴aji shishir aser shidi abenertemi bener aruba medeni liasü. Aser Arabia chuba ajaki, aser linük governortemi Solomon dangi hon aser taribi bener arutsü.

¹⁵Solomon chubai hon agi atsüngba jong tulu noklang ana yanglu; jong shia nung hon shekel noklang trok liasü.

¹⁶Pai hon agi atsüngba jong noklang asem yanglu; jong shia nung hon shekel noklang asem sem agi; aser chubai Lebanon arem ki nung itemji ayu.

¹⁷Chubai ano shidipu chuba menden tulu ka yanglu, aser aji hon temeja agi yangbang.

¹⁸Aji chuba menden nungji metenloka liasü, aser tip anatsülen teben atalokdak aser molusongzü anasa noktaka liasü.

- ¹⁹Aser jenjang trok manungji jenjang ka ka tatemlen shia nungji molusongzü terana noktaka liasü; aser kecha chuba yimli nung ibaji mesükabo maliasü.
- ²⁰Aser Solomon chuba tajemba marok ajak hon liasü, aser Lebanon arem ki marok-enrok ajak hon temeja liasü. Solomon tendakbo taribiji kecha züngshia maliasü.
- ²¹Kechiyong chubaji Hiram tenzükertem den Tarshisi aoba rongtem liasü; küm asem shia khen Tarshis rongtem hon, taribi, shidipu, shingo aser juju ozü bener aru.
- ²²Anungji rongsen aser shisatsü nung Solomon chuba alima chuba ajak dang temaba liasü.
- ²³Aser alima chuba ajak Solomon madangi pa mulung nung Tsüngremi enoktsüba shisatsü angadangtsü bushia aru,
- ²⁴aser parnok nisung shiai pei sempet, taribi marok, ausu, hon marok, süoshi, nok o nü, teronem menemtsü, kor, aser gado, küm shia paikaji angu.
- ²⁵ Aser kor aser talungtsütem asoshi Solomon ki meyi pezü liasü, aser kor, temeranger meyi terana, parnokji pai talungtsü yimtitem nung aser Yirusalem nung chuba den lidaktsü.
- ²⁶ Aser pai chuba ajak madak Eufрата nungi Filistia linük tashi, aser Ijip litsü tashi yimsü asü.
- ²⁷Aser chubai Yirusalem nung taribiji lung ama, aser cedar süngji Shefela mungudong süng ama talubosa kümdaktsü.
- ²⁸ Aser Solomon asoshi Ijip nungi aser linük ajak nungi kor bener aru.

Solomon Asüba

(1 Ch. 11.41-43)

- ²⁹Tang Solomon mapa tanüngba tetenzük nungi tatem tashi, ainkar Nathan otsü nung, aser Shilo nunger Ahijai shinba nung, aser Nebat chir Yeroboam mapang tangur Iddo mangdang nung zülua melika ma?
- ³⁰Solomoni Yirusalem nung Israel ajak madak küm lir chuba.

³¹Solomon tebu nunger den mejang, aser tebu Dawid yimti nung arem; aser par chir Rehoboami pa melen chuba.

2 Putipuyang 10

Rehoboam Anema Noktakba

(1 Ch. 12.1-19)

¹Rehoboam Shekemi ao, kechiyong Israel ajak pa chuba kümdaktsütsü Shekemi arua liasü.

²Kodang Nebat chir Yeroboami aji angashi, kechiyong pa Ijip nung Solomon chuba tsüngdang nungi ajagi jena oa liasü, Yeroboami Ijip nungi meyipa aru.

³Parnoki yok aser pa aja; aser Yeroboam aser Israel ajak aru, aser parnoki Rehoboam dang jembia ashi,

⁴“Nebui onok süngra taret kümdaktsü; tang aji asünung nebu mapa tasakji, aser onok madak pa süngra taretji tepungbaba kümdakjang, aser onoki na tenzükdi.”

⁵Aser pai parnok dang ashi, Anogo asem lir tanaben kü dangi arung aser nisungtemji senshi.

⁶Solomon taküm alidang pa madang noktakba tamburtem den Rehoboam chubai asüngdangtepa ashi, “Iba nübur nem telangzüba meyipa agütsütsü nenokia kechi tebilemba kü nem agütsür?”

⁷Aser parnoki pa dang ashi, “Nai iba nübur dang meima beshira aser parnok peladaktsüra aser parnok dang o tajung jembira, idangji teti parnok ne tenzükertem asütsü.”

⁸Saka tamburtemi pa nem agütsüba oji pai sentokadok, aser pa madang noktaker pa den yinteter asangurtem denang o lemtep.

⁹Aser pai parnok dang ashi, “Iba nübur nem telangzüba agütsütsü nenokia kechi tebilemba kü nem agütsür?” Parnoki kü dang, “Nebui onok dak benloktsüba süngra tepungpaba kümdakjang,” ta ashir.

¹⁰Aser pa den yinteter asangurtemi pa dang ashi, “Ne dang, nebui onok süngra taret kümdaktsüogo, saka nai aji onok nem tepungpaba kümdakjang,

ta jembiba nisungtem dang nai yamai shiang, Kübu teperem dang nungi kü temeyong chanula temelemma lir.

¹¹Aser tang kübui nenok dak süngra tasak apudaktsü süra, ni nenok nem süngra taliang apudaktsütsü; kübui tareptsü agi nenok merenshi, saka nibo nenok jepja agi merenshitsü.”

¹²Anungji asemnübuba nung arung, ta chubai ashiba ama Yeroboam aser nisung ajak Rehoboam dangi tasemnübuba aru.

¹³Aser chubai parnok dang sashia langzü; aser Rehoboam chubai tamburtem o sentoktsü,

¹⁴aser asangurtem o amaji Rehoboam chubai parnok dang jembia ashi, “Kübui nenok süngra taret apudaktsü, saka ni iba dak tali enloktsütsü; kübui nenok tareptsü agi merenshi; saka nibo jepja agi merenshitsü.”

¹⁵Anungji chubai nisungtem dang manga; kechiyong Kibubai pei o atalokdaktsütsü atema Nebat chir Yeroboam dang Shilo nunger Ahija ket agi pai koba jembia aji Tsüngrem nungi adoktsüba liasü.

¹⁶Kodang Israel ajaki chubai parnok dang manga ta ajitet, nisungtemi langzüa ashi, “Dawid dak onok kechi shilem aka? Yesse chir dak onok senmang maka; nisung shia pei süki bushiang; tang na Dawid, pei ki reprangang.” Anungji Israel ajak pei süki bushia senshi.

¹⁷Saka Yihuda nung aliba Israel chirtem asoshibo, parnok madak Rehoboam chuba.

¹⁸Idangji Rehoboam chubai mapa anishir Hadoram yok; aser Israel chirtemi lung agi aon nung pa asü. Aser Rehoboam chubai Yirusalemi ajentsü, pei talungtsüi atutsü ilunga ao.

¹⁹Anungji Israeli tanü tashi Dawid kidong anema apusoa aru.

2 Putipuyang 11

Shemaiai Shinba
(1 Ch. 12.21-24)

¹Kodang Rehoboam Yirusalemi aru, pai Yihuda aser Benjamin kidongtem, meyi noklang ka ser tir teshimtet nisung, temerangertem, yimliji tanaben Rehoboam dangi bener arutsü; Israel anema raratsü, jaten.

²Saka Kibuba O Tsüngrem nisung Shemaia dangi arua ashi,

³Solomon chir Rehoboam Yihuda chuba, aser Yihuda nung Israel aser Benjamin ajak dang jembia shiang,

⁴“Yamai Kibubai ashir, Nenok matutsü, mesüra nenok adianu den meraratsü; nisung shia pei kidangi meyipang; kechiyong iba mapa ni nungi lir.” Anungji parnoki Kibuba oji anga, aser Yeroboam anema aotsü aliba nungi meyip.

Rehoboami Yimti Yangluba

⁵Rehoboam Yirusalem nung ali, aser Yihuda nung tekümzüksü asoshi yimtitem yanglu.

⁶Pai Bethlehem, Etam, aser Tekoa yanglu,

⁷aser Beth-zur, Soko, Adullam,

⁸Gath, Maresha, Zif,

⁹Adoraim, Lakhis, Azeka,

¹⁰Zora, Aijalon, aser Hebron ya Yihuda nung aser Benjamin nung tekümzüksü yangluba yimtitem lir.

¹¹Aser pai mitsatemji tashi ita yanglu, aser tanishirtem yangji toktsü, aser chiyungtsü rizüngdak, totzü, aser yi ayu.

¹²Aser yimti ajak nung pai jong aser nü ayu, aser parnok kanga tashi ita kümdaktsü. Anungji Yihuda aser Benjamin pa meyong liasü.

¹³Israel ajak nung alir putirtem aser Levitem parnok talidak ajak nungi pa dangi ao.

¹⁴Kechiyong Levitemi parnok chiyimdak lima aser parnok akabatem toktsü, aser Yihuda aser Yirusalemi aru: kechiyong Yeroboam aser par chirtemi, oda parnoki Kibuba asoshi putir mapa meinyaktsüla ta aridokadok:

¹⁵ aser pai tenem tekümlemdak asoshi, aser san tepung süngyangu, aser pai yangluba nashi chanutem asoshi putirtem shimtet.

¹⁶Shirnoki pei mulungjang nung Kibuba Israel Tsüngrem bushitsü mulungtet, parnok Israel kidong ajak nungi Yirusalemi Kibuba, parnok tsürabur Tsüngrem dangi tenlatsü aru.

¹⁷Parnoki Yihuda yimli tashi ita kümdaktsü, aser küm asem asoshi Solomon chir Rehoboam tekümzük nung lidaktsü, kechiaser parnoki küm asem Dawid aser Solomon lenmang nung jaja.

Rehoboam Kibong Akümba

¹⁸Rehoboami Dawid chir Yerimot jala Mahalat kibutsü asütsü agi, shiba tetsü Yesse semchir Eliab jala Abihail liasü.

¹⁹Lai pa nem jabasotem sotsü; Yeus, Shemaria, aser Zaham.

²⁰La sülenbo pai Absalom jala Maaka agi; lai pa nem Abija, Attai, Ziza, aser Shelomit sotsü.

²¹Rehoboami pa kinungtsü aser tezüngatsü ajak dang alia Absalom jala Maaka meim. Pai kinungtsü terti aser tezüngatsü roker agi, aser jabaso metsür ti aser jala roker liasü.

²²Rebohoami pa adianu rongnung Maaka chir Abija tanishir tongtiba shimtet, kechiaser pai pa chuba kümdaktsütsü bilema liasü.

²³Aser pai shisa ka-a benshi, aser Yihuda aser Benjamin linük ajak nung, mitsa yangluba yimti ajak nung par jabasotem lemsa-a toktsü; aser pai parnok nem chiyungtsü teperi agütsü, aser parnok asoshi kibutsütem agütsü.

2 Putipuyang 12

Ijipi Yihuda Amakba

(1 Ch. 14.25-28)

¹Kodang Rehoboam yimli akanga aser tashi ita aküm, pai Kibuba ozüng sentokadok, aser pa den Yihuda ajak dena liasü.

²Aser Rehoboam chuba küm pungububa nung, parnoki Kibuba dang temulung malem nung, Ijip chuba Shishak Yirusalem anema,

³talungtsü noklang terana aser kor temeranger meyi roker atu. Aser pa den arurtem Ijip nungi Libya, Sukkim, aser Ethiopia nunger mezüngdangteti liasü.

⁴Pai Yihuda mitsa aliba yimtitem agi aser Yirusalem tonga aru.

⁵Idangji ainkar Shemaia Rehoboam dangi aser Yihuda tamarenertem dangi aru, Parnok Yirusalem nung Shishak anema sentepa liasü, aser parnok dang ashi, “Yamai Kibubai ashir, Nenoki ni toktsü, anungji ni nenok Shishak ket nung toktsü.”

⁶Idangji Israel tamarenertem aser chubai parnok sasa ajemalua aküm aser ashi, “Kibuba shitak lir.”

⁷Kodang Kibubai parnok sasa ajemalu ta angu, Kibuba O Shemaia dangi aru; “Parnoki pei sasa ajemaluogo; ni parnok mesamatsütsü, saka ni parnok nem tekümzük kar melatsü, aser Yirusalem madak Shishak ket agi kü terasaba memeküploktsütsü,

⁸aji saka parnok pa tenzükertem asütsü, angji parnoki kü mapa aser alima yimlitem mapa metettsü.”

⁹ Anungji Ijip chuba Shishak Yirusalem anema atu; pai Kibuba kidang terizüngbatem aser chubar ki rongsen bener oadok; pai kechisarena ajak bener oadok. Pai ano Solomoni yangluba jongtem bener oadok.

¹⁰Aser Rehoboam chubai item melena yongmenyin jongtem yanglu, aser itemji chubar ki kishi anüker bangdakpur ket nung agütsü.

¹¹Aser kwiben chubaji Kibuba kidangi odir, tanüker jagi itemji arua bener oli, aser meyipa tanüker taktang jagi bener aruli asü.

¹²Kodang pai pa sasa ajemalua aküm, Kibuba terasabai, oda pa meshimeshiabo mesamatsü aser Yihuda nung tia tajungba liasü.

Rehoboam Asüba

¹³Anungji Rehoboam chubai pa sasa Yirusalem nung akangshi aser chuba Rehoboam pai chubatsü tenzük dang küm lir ka liasü, aser pai Yirusalem nung küm tertenet chuba; iba yimti Kibubai Israel kidong ajak nungi pa tenüng yangji ayutsü shimteta liasü. Tetsü tenüng Naama, Ammontsür liasü.

¹⁴Aser pai tamajung inyak, kechiyong pai Kibuba bushitsü pa mulungi mait.

¹⁵Tang Rehoboam mapa tetenzük nungi tatem tashi, itemji ainkar Shemaia aser Iddo ainkar putipuyang kaket nung zülua mali no? Yeroboam aser Rehoboam tsüngda nung rara maneni liasü.

¹⁶Aser Rehoboam pa tsürabur den mejang aser Dawid yimti nung arem; aser par jabaso Abija pa melen chuba.

2 Putipuyang 13

Abijai Yeroboam Den Raraba

(1 Ch. 15.1-8)

¹Yeroboam chuba küm ter-ti buba nung Abijai Yihuda nung chubatsü tenzük.

²Pai Yirusalem nung küm asem tashi chuba. Tetsü tenüng Mikaia, Gibeal nung Uriel jala liasü.

³Tang Abija aser Yeroboam tsüngda nung rara liasü. Abijai tasü tait arüshir telok anir tongbangi ao; teshimtet nübu meyi noklang pezü; aser Yeroboami tashi tulu temeranger meyi noklang ti anir pa anema tongbang noktak.

⁴Idangji Efraim tenem lima nung aliba Zemaraim tenem nung Abija noktak, aser ashi, “Kü dang angang, Oh Yeroboam aser Israel ajak!

⁵Israel Kibuba Tsüngremi Israel madak chuba mapaji teti asoshi Dawid nem aser par chirtem nem tezüngzüktepba metsü, ka agütsü ta nenoki metettsü tim masü no?

⁶Aji saka Dawid chir Solomon tenzükter Nebat chir Yeroboami pei kibur anema noktak aser bangdak anema apuso;

⁷aser samesa nisung teseplep kari pa meketa sentep aser Solomon chir shisa agi meperiba Rehoboam anema apuso aser pai parnok anema menokdaktet.”

⁸“Tang nenoki Dawid chir ket nung Kibuba yimli anema noktaksü bilemer, kechiaser nenok telok tulu aser nenok nem Yeroboami hon nashi süngyanglu yanglutsüba nenok den lir.

⁹Nenoki Kibuba putirtem, Aron chirtem, aser Levitem aridok aser tangar lima nübur mesüka nenok asoshi putirtem mayu no? Shibaisa nashi pungtu chanu

ka mesüra san tepung tenet bener pei sasa bendanga agütsütsü arur kecha tsüngrem masü parnok putir ka makümer no?

¹⁰Saka onok asoshibo, Kibubaji onok Tsüngrem lir, aser onoki pa metoktsü; onokbo Aron chirtemi aser Levitemi putir mapa agi Kibuba dang tenzüker;

¹¹aser parnoki anepdang aser aonung shia tarongba tenla aser teronem tanang aronger, aser langbang temerük nung amtsük nangtena ayur, aser hon milendong nung milentemji aonung shia aronger, kechiaser Kibuba onok Tsüngremi melaba onoki benshir; saka nenokibo pa toktsü.

¹²Ajiang, onok kolak nung onok den Tsüngrem lir, aser nenok anema tongbang jazüktsü putirtemi tongbang jangzü aputsü bena lir. Oh Israel chirtem, Kibuba ne tsürabur Tsüngrem anema terara; kechiyong nenoki makoktsü.”

¹³Saka parnok madak tesülen nungi meketa Yeroboami arü amentsü yok; yamaji pa temeranger telok Yihuda tejaklen liasü, aser arümenertem parnok sülen liasü.

¹⁴Kodang Yihudai reprang, ajiang, tongbangji parnok jakdanga tesülena liasü; aser parnoki Kibuba dang ayimten, aser putirtemi jangzü apu.

¹⁵Idangji Yihuda nisungtemi tongbang washi. Kodang Yihuda nisungtemi washi, Tsüngremi Abija aser Yihuda madang Yeroboam aser Israel ajak tamakok ngudaktsü.

¹⁶Israel nunger Yihuda jakdang jena ao, aser Tsüngremi parnok ket nung parnok agütsü.

¹⁷Abija aser par nisungtemi parnok jenti tepset; anungji Israel laoa tepsetba teshimtet meyi noklang punggu.

¹⁸Yamaji Israel nunger iba mapang nung arakmok, aser Yihuda nisungtemi akok, kechiaser parnoki Kibuba par tsürabur Tsüngrem dak tamang ayu.

¹⁹Aser Abijai Yeroboam aria ao, aser pa nungi yimtitem agi, Bethel iba yimtitem dena aser Yeshana iba yimtitem dena, aser Efraim iba yimtitem dena.

²⁰Abija anogo nung Yeroboami pei tashi meyipa mangu; aser Kibubai pa dak azük, aser pa asü.

²¹Saka Abija tashi tuluba aküm. Aser pai kinungtsü terpezü agi, aser jabaso metsür ana aser jala tertrok liasü.

²²Tanüngba Abija mapa, pa jakla aser pai jembizükba, Iddo ainkar otsü nung zülua lir.

2 Putipuyang 14

Asa Yimsüsüba

(1 Ch. 15.9-15)

¹Anungji Abija tebu nunger den mejang, aser parnoki Dawid yimti nung pa arem, aser par chir Asa-i pa melen chuba; pa tendak linük sünep sünepa küm ter liasü.

²Aser Asai Kibuba pa Tsüngrem nükdang koba tajung aser shitak aji inyak;

³kechiyong pai bendanger tenladak aser tenem tekümelemdak agien, aser temeshi tongshitem raksatsü, aser Asherim ajemzüka yok;

⁴aser Kibubapar tsürabur Tsüngrem bushitsü, aser ozüng aser temelaba inyaktsü mela.

⁵Ano Yihuda yimti ajak nungi pai tenem tekümelemdak aser anü noksatem bener oadok; aser pa kübok yimliji anisüngzük liasü.

⁶Aser pai Yihuda nung mitsa yimtitem yanglu; kechiyong linükji süngjema liasü, aser item küm nung pa rara makai liasü; kechiaser Kibubai pa nem anisüngzük agütsü.

⁷Kechiyong pai Yihuda dang ashi, “Asenoki item yimti yangludi, aser itemji jara aser mitsabang, süngkhüm aser tarütangtsü agi meketbangdi; linükji ano asen meyong, kechiaser asenoki Kibuba asen Tsüngrem bushi; asenoki pa

bushi aser pai ajaklen asen nem anisüngzük agütsü.” Anungji parnoki yanglu aser azükaru.

⁸Aser Asa jongkok aser nü abener arishir telok ka liasü, Yihuda nungi meyi noklang asem; aser Benjamin nungi jong aser lijak abener, meyi noklang ana ser tir; item ajak tasü tait tashi tulu nisung liasü.

Ethiopia Den Raraba

⁹Parnok anema Ethiopia nunger Zera arishir telok meyi noklang ka aser talungtsü noklang asem adok, aser Maresha tashi aru.

¹⁰Idangji pa den ajuruteptsü Asa ao, aser parnoki Maresha aser Zefatha lenten nung tongbang tareni noktak.

¹¹Asai Kibuba pa Tsüngrem dang ayimtena ashi, “Kibuba, na alema, tashi tulu aser tashi maiter tsüngda nung shinga mali; onok yariang. Oh Kibuba ozü Tsüngrem, kechiyong onoki ne dak temulung alemer, aser ne tenüng nung iba telok anema onok arua lir, Oh Kibuba, na ozü Tsüngrem, na anema item nisungi takok tungudaktsü.”

¹²Anungji Kibubai Asa aser Yihuda madang Ethiopia nunger akok; aser Ethiopia nunger jena ao.

¹³Asa aser pa den alirtemi parnok Gerar tashi aria ao; aser Ethiopia nunger kata taküm anünga mali tashi lao; kechiyong Kibuba madang aser pa temeranger telok madang parnok sama; aser parnoki temakzükba oset jenti bener ao.

¹⁴Aser Gerar meketa yimti ajak parnoki amak; kechiyong Kibuba tsübuba parnok madaki aru; aser parnoki yimti ajak amak; kechiyong temakzükba jenti item dak liasü.

¹⁵Parnoki kiset shiruru anüker sükitema amak, aser san jenti aser ut bener oadok, aser Yirusalemi shilang.

2 Putipuyang 15

Asa Mapatem

- ¹Tsüngrem tanela Oded chir Azaria dangi aru; aser pai Asa den ajuruteptsü ao,
- ²aser pa dang ashi, “Nenoki kü dang angang, Asa, aser Yihuda aser Benjamin ajak; nenok Kibuba den aliba mapang pa nenok den lir; aser nenoki pa bushira, nenoki pa angutsü; saka nenoki pa sentokra pai nenok sentoktsü.
- ³Tang mapang talang ka atangji Tsüngrem makai Israel liasü, aser sayutsü putir makai, aser ozüng makai liasü;
- ⁴saka kodang parnok timtem nung parnoki Kibuba Israel Tsüngrem dangi meyip aser pa bushi, parnoki pa angu.
- ⁵Item mapang nung shiba odir mesüra shiba arudir pa tesünep maliasü, kechiyong alinük alir ajak makmakshishi tulu agi timtemdaksü.
- ⁶Parnok anüka raksa, kini kin anema aser yimti-i yimti anema; kechiyong Tsüngremi parnok timtemtsü tapu tapu agi kangshi,
- ⁷saka nenok tasü ita liang, aser nenok teka tashi meiti teli; kechiyong nenok mapa ajangzüktsütsü.”
- ⁸Kodang Asai item o aser Oded ainkari shinba angashi, pa tasü ita aküm, aser Yihuda aser Benjamin lima ajak nungi, aser pai agiba Efraim tenem lima yimtitem nungi tesempatsütem endok; aser pai Kibuba kilempok madang alibaKibuba tenladak tasen kümdaksü.
- ⁹Aser Yihuda aser Benjamin ajak, aser Manase aser Simeon nungi parnok den semloka alirtem pai sentepdaksü; kechiyong kodang parnoki Kibuba Tsüngrem pa den lir ta ajitet Israel nungi nisung jenti pa dak semlok.
- ¹⁰Asa chubaba küm terpunububa ita asembuba nung parnok Yirusalem nung atenshi.
- ¹¹Parnoki temakzükba bener aruba nungi parnoki iba anogo nungji Kibuba nem nashi noklang tenet aser san meyi tenet agi tenla.

¹²Aser Kibuba par tsürabur Tsüngrem, parnok mulungjang ajak agi aser parnok tanela ajak agi bushitsü züingzüktep;

¹³aser shibaisa Kibuba Israel Tsüngrem mebushilir, asangur chanu süaka tambur süaka, tebur süaka tetsür süaka südaktsütsü.

¹⁴Aser ola tulu agi, aser washiba agi, aser jangzü aser kornet jangzü apua parnoki Kibuba dang azüngashi.

¹⁵Aser Yihuda ajaki tezüngzüktepba nungji pelatep; kechiyong parnoki parnok mulungjang ajak agi azüngashi, aser parnok tejangraba ajak agi pa bushi; aser parnoki pa angu; aser Kibubai parnok nem parnok meketa anisüngzük agütsü.

¹⁶Ano Asa chuba tetsü Maaka, chubatsür mesüdaktsütsü asoshi pai agien, kechiaser lai tesempatsü noksa Ashera asoshi yanglu; aser Asai la noksaji lepzüka yok, aser ibaji auyi kümdaktsü, aser aji Kidron ayongnu nung arong.

¹⁷Saka tenem tekümlendakbo Israel nungi bener mao; aji saka Asa mulungjang pa anogo piyong shitak liasü.

¹⁸Tsüngrem kidangi tebui bendanga agütsüba oset, aser pai pei sasa bendanga agütsüba oset, taribi, hon aser marok-ausutem pai bener aru.

¹⁹Aser joko Asa chubaba küm semer-pungububa küm tashibo rara maliasü.

2 Putipuyang 16

Israel Den Timtem

(1 Ch. 15.17-22)

¹Asa chubaba küm semer trokbuba nung, Israel chuba Baashai Yihuda anema atu, aser Yihuda chuba Asa dangi shinga metugutsü mesüra maitdaktsütsü asoshi pai Rama yanglu.

²Idangji Asai Kibuba kidang nungi aser chubar kidang terizüingdak nungi taribi aser hon agi, aser itemji Damaska nung aliba Siria chuba Ben-hadad dangi yoka ashi,

³“Kübu o nebu na tsüngda nung aliba ama ana tsüngda nunga lungjema lidi; ajiang, ni ne dangi taribi aser hon yokdagi; oang, Israel chuba Baasha den nenok telungjem raksa-ang, angji pai kü dang nungi atsünga aotsü.”

⁴Aser Benhadadi Asa dang anga, aser Israel yimtitem anema pai arüshir telok madak walunirtem yok, aser parnoki Ijon, Dan, Abelmai, aser Naftali terizüngdak yimti ajak atsüngtet.

⁵Kodang Baashai aji angashi, pai Rama yangluba nungi anen, aser pa mapa anendaktsü.

⁶Idangji Asa chubai Yihuda ajak agi, aser Baashai ki yangluya aliba Rama lung aser süng parnoki bener ao, aser item jagi pai Geba aser Mizpa yanglu.

Ainkar Hanani

⁷Iba mapang nung Asa chuba dangi ainkar Hanani arua pa dang ashi, “NaiKibuba ne Tsüngrem dak temulung melemi Siria chuba dak temulung alembayong, na nungi Siria temeranger telok jena odaktsüogo.

⁸Ethiopia nunger aser Libya nunger talungtsütem aser kor temerangertem arüshir telok jenti masü no? Aji saka nai Kibuba dak temulung alem nung, pai parnok ne ket nung agütsü.

⁹Kechiyong shirnok mulungjang Kibuba tsütsü shitak lir parnok atema pa tashi sayutsü alima ajonga madak pa tenük oli-aruli ta senzür. Iba nung nai tamashi inyakogo; kechiyong tang nungibo na rara alitsü.”

¹⁰Idangji Asai ainkar dang ain adok, aser pa tepuokdak ayu, kechiyong iba yongji pai pa den mit adoka liasü. Aser iba den külemi Asai nisung kar taochi makai kangshi.

Asa Tashitak Aser Asüba

(1 Ch. 15.23-24)

¹¹Asa mapa, tetenzük nungi tatem tashi, Yihuda aser Israel chubatem kaket nung zülua lir.

¹²Pa chubaba küm semer tukububa nung Asa tetsüing nung tashitak atu, aser pa tashitakji kanga mejungi aküm; aji saka pa tashitak asoshi pai Kibuba mebushi, saka mozü shitetertem ang bushi.

¹³Aser pa chubaba küm lirka buba nung süa, pa tsürabur den mejang.

¹⁴Parnoki pa Dawid yimti nung, pa sasa angenteta aliba leper nung arem, aser teronem tanang aser tapu tapu teronem menemtsü mozümora meteter tetangshiri renemba agi süngdaksüba yipten pai ayu; aser pa tushia parnoki mi tulu apu.

2 Putipuyang 17

Yehoshafat Yimsüsüba

¹Par chir Yehoshafati pa melen chuba, aser Israel anema tashi itshi.

²Aser mitsa yangluba Yihuda yimti ajak nung pai temeranger ayu, aser Yihuda lima nung, aser Efraim yimtitem koba tebu Asai agi, yangji temeranger tanüker telok ayu.

³Aser Kibuba Yehoshafat den liasü, kechiaser pai tebu Dawid mezüing jajaba lenmang nung jaja, aser Baal tsüngrem mebushi;

⁴saka tebu Tsüngrem bushi, aser pa temelaba nung jaja, aser Israeli inyakba sülen mao.

⁵Anungji pa ket nung Kibubai yimli akangdaksü; aser Yihuda ajaki Yehoshafat dangi sempet bener aru aser pa rongsen aser khonang jenti liasü.

⁶Aser Kibuba lenmang nung pa mulungjang tasü ita liasü; aser talisa Yihuda nungi pai tenem tekümlendak aser Asherim agiendaksü.

⁷Ano pa chubaba kümsembuba nung tanishirtem, Benhail, Obadia, Zekaria, Nethanel, aser Mekaia Yihuda yimtitem nung tesayur mapa atema yok,

⁸aser parnok den Levi nunger Shemaia, Nethanea, Zebadia, Ashael, Shemiramot, Yehonathan, Adonija, Tobija aser Tob-adonija; item Levi nunger den Elishama aser Yehoram putirtem yok.

⁹Aser parnoki Kibuba ozüing kaket nungi Yihuda yimtitem ajaklen sayu, parnoki Yihuda yimti ajak sema nüburtem dang sayu.

Yehoshafat Uluba

¹⁰Yihuda meketa aliba yimli ajak madak Kibuba tsübuba liasü, anungji Yehoshafat anema parnoki merara.

¹¹Aser Filistia nunger karibo Yehoshafat nem sempet bener arutsü, aser putisü asoshi taribi agütsü; aser Arabia nungeria pa nem san tepung meyi tenet ser noklang tenet aser nabong tepung meyi tenet ser noklang tenet bener aru.

¹²Yehoshafat kanga ulua aküm; aser pai Yihuda nung lungki aser terizüingdak yimtitem ulura yanglu.

¹³Aser Yihuda yimtitem nung pa mapa jenti liasü, aser Yirusalem nung tashi tulu sarirtem liasü.

¹⁴Aser tebu semchirtem züingdangba yamai liasü; meyirijang madak tanishir Yihuda; Adna arkotong, aser pa den tashi tulu rarar nisung meyi noklang asem;

¹⁵pa den atongbaji Yehohanan, arkotong, aser pa den meyi noklang ana ser tir;

¹⁶aser pa den atongba Amasia, Zikhri chir, shibai pei sasa Kibuba nem mulungbena agütsü; aser pa den temeranger nisung meyi noklang ana;

¹⁷Benjamin nungi Eliadas temeranger nisung ka, pa den lijak aser jong abener meyi noklang ana;

¹⁸aser pa den atongba Yehozabad den meyi noklang ka ser tir raratsü terenem.

¹⁹Mitsa yangluba yimtitem nung Yihuda ajak nung chubai toktsüba dak alaka itemi chubar mapa nung liasü.

2 Putipuyang 18

Ainkar Mikaiiai Tamakok Indang Shinba

(1 Ch. 22.1-28)

¹Tang Yehoshafat rongsen aser tetushi jenti liasü; aser pai Ahab den lungjem.

²Aser küm ishika lir pa Ahab dangi Samariai alu. Aser Ahabi san aser nashi jenti pa asoshi, aser pa den alir asoshi tepset, aser pa den Ramoth-Gilead anema atutsü ajongmeso.

³Aser Israel chubai Yihuda chuba Yehoshafat dang ashi, “Na kü den Ramoth-Gileadi atutsü asü?” Pai pa dang langzü, “Ni na ama dang, aser kü nübur ne nübur ama dang lir; aser onok ne den rara nung adentsü.”

⁴Yehoshafati Israel chuba dang ashi, “Ni mepishir, tanü Kibuba O asoshi asüngdangang.”

⁵Idangji Israel chubai putirtem sentepdaksü, nisung noklang pezü liasü, aser pai parnok dang ashi, “Onok Ramoth-Gilead tongbangi atutsü asü mesüra ni atasatsü?” Aser parnoki ashi, “Tuang, kechiyong Tsüngremi chuba ket nung aji agütsütsü.”

⁶Saka Yehoshafati ashi, “Kibuba ainkar tanga ka asenoki asüngdangtsü kata mali no?”

⁷Israel chubai Yehoshafat dang ashi, “Kibuba dang asüngdangtsü asoshi ano nisung ka, Imla chir Mikaia lir; saka ni pa sempar, kechiyong pai kodanga kü indang tajung meshinür, saka teti tamajung dang shinür.” Yehoshafati ashi, “Chubai yamai teshima.”

⁸Idangji Israel chubai tanishir ka jar ashi, “Imla chir Mikaia yakta anir arung.”

⁹Tang Israel chuba aser Yehoshafat chuba, sobutsü sobur, chuba menden nung mena liasü; aser Samaria süngkhümi ailen motsüngnem nung parnok mena liasü; aser parnok madang ainkar ajaki shina liasü.

¹⁰Aser Kenaana chir Zedekiai pei sasa merang agi tezü yanglua ashi, “Yamai Kibubai ashir, Item yagi nenoki Siria nunger mesamatsü tashi nenoki nungtoktsü.”

¹¹Aser ainkar ajaki yamaji shina ashi, “Ramoth-Gileadi tuang aser takok nguang; Kibubai aji chuba ket nung bendanga agütsütsü.”

¹²Mikaia ajai aoba osang abensangi ashi, “Ajiang, ainkar ajaki chuba asoshi o tajung kasa dang lir; ne o-a parnok o ama sang, aser ojung jembiang.”

¹³Saka Mikaiai ashi, “Kibuba taküm ali nungji, kü Tsüngremi kechi ashir, aji ni jembitsü.”

¹⁴Kodang pa chuba dangi aru, chubai pa dang ashi, “Mikaia, onok Ramoth-Gileadi rarai atutsü asü mesüra ni atasatsü?” Aser pai langzü, “Tuang aser takok nguang; parnok ne ket nung agütsütsü.”

¹⁵Saka chubai pa dang ashi, “Ni kwiben ne dang Kibuba tenüng nung atangji dang jembiang ta na azüngashia shidaktsütsü?”

¹⁶ Aser pai ashi, “Ni Israel ajak tenem nung sannüker mali ama prokshia nguogo; aser Kibubai ashi, ‘Itemi kibur mali, yimjung nung pei kidang ajak meyipa odakjang.’ ”

¹⁷Israel chubai Yehoshafat dang ashi, “Ni ne dang kü indang pai tamajung alema kecha tajung meshintsü ta meshika ma?”

¹⁸Aser Mikaiai ashi, “anungji KIBUBA O angang, ni Kibubachuba menden nung mena, aser kotaker telok ajak pa tajichi aser tabelen noktaka nguogo;

¹⁹aser Kibubai ashi, ‘Shibai Israel chuba Ahab, pa Ramoth-Gilead nung tuagi laodaktsütsü asoshi mesüzüktsü.’ Aser kati ka dang ashi, aser tangar kati tanga ka dang ashi.

²⁰Idangji tanela ka tejakleni arua Kibubamadang noktaka ashi, ‘Ni pa mesüzüktsü.’ Aser Kibubai pa dang ashi, ‘Kechi tasa agi?’

²¹Aser pai ashi, ‘Ni aotsü, aser par ainkartem tebang ajak nung tiyazü tanela enoktsütsü.’ Aser pai ashi, ‘Nai pa mesüzüktsü, aser nai takok angutsü; oang aser yamaji inyakang.’

²²Anungji tang ajiang, Kibubai item ne ainkar tebang nung tiyazü tanela enoktsüogo; Kibubai ne indang tamajung jembigo.”

²³Idangji Kenaana chir Zedekia anasa aru aser Mikaia tenibung nung züka ashi, “Kibuba tanelai koba lenmangi kü dak nungi ne dangi jembitsü ao?”

²⁴Mikaiai ashi, “Ajiang, ne sasa atsüka alitsü asoshi taktang telungbai aiba anogo nung nai angutsü.”

²⁵Aser Israel chubai ashi, “Mikaia pua arung, aser yimti nung governor Amon dangi aser chuba chir Yoas dangi anir oang;

²⁶aser shiang, yamai chubai ashir, ‘Iba nisung tepuokdak yuang, aser ni yimjung nung meyipa maru tashi, chi terara aser tzü terara agi mesüang.’”

²⁷Mikaiai ashi, “Na yimjung nung meyipa arura Kibubai kü den mejembi. Aser pai ashi, Nenok nübur ajak angang.”

Ahab Asüba

(1 Ch. 22.29-40)

²⁸Anungji Israel chuba aser Yihuda chuba Yehoshafat Ramoth-Gileadi atu.

²⁹Aser Israel chubai Yehoshafat dang ashi, “Ni kü sasa miimshia tongbangi aitsü, saka nabo ne sobutsü sobuang.” Aser Israel chubai pa sasa miimshia sobutsü sobu; aser parnok tongbangi ao.

³⁰Tang Siria chubai pa talungtsütem madak arkotongtem dang mela-a ashi, “Tila mesüra tulu den terara, saka Israel chuba den dang rara-ang.”

³¹Aser kodang talungtsü arkotongtemi Yehoshafat ngua parnoki ashi, “Ibai Israel chuba lir.” Anungji pa anema raratsü parnoki meyip, aser Yehoshafati ayimten, aser Kibubai pa yari, aser Tsüngremi parnok pa nungi aenshidaktsü,

³²kechiyong kodang talungtsütem arkotongi aji Israel chuba masü ta metet, pa aria aoba nungi parnoki meyip.

³³Saka nisung kati pei lijak züzüa ka atsüa aru aser Israel chuba dak tapu teloktep nung kaloktsü; anungji pai pa talungtsü anisang dang ashi, “Meyipang, aser tongbang nungi ni bener oang, kechiyong ni yiruogo.”

³⁴Aser iba anogo tongbang sashia aküm, aser Israel chubai pa talungtsü nung tua mener Siria nunger tsütsü shir akpur meshi tashi ata-a ali; aser anü talui pa asü.

2 Putipuyang 19

Ainkari Yehoshafat Arütsüba

¹Yihuda chuba Yehoshafat Yirusalem nung par kidangi yimjung nung shilang.

²Aser ainkar Hanani chir Yehu pa lenji ao, aser Yehoshafat chuba dang ashi, “Nai tamajunger yaritsü, aser Kibuba sempar ang meimtsü no? Iba mapang asoshi Kibuba madang nungi ne madak terasaba arua lir.

³Aji saka ne dak tajung kar ni ngua lir, aji, nai linük nungi Ashera endoktsüogo, aser Tsüngrem bushitsü ne mulungjang agüja lir.”

Yehoshafat Yimli Asentenshiba

⁴Yehoshafat Yirusalem nung ali, aser pai Beersheba nungi tenem lima Efraim tashi nisungtem rongnung oli aruli ta senzüa, aser parnok tanaben par tsürabur Tsüngrem, Kibuba dangi anir aru.

⁵Aser atsübanga aliba Yihuda yimti ajak linük nung o bendangertem dang ashi,

⁶“Nenoki kechi inyaker shisadangang; kechiyong nisung asoshi masü, saka Kibuba asoshi nenoki o bendanger, aser pa nenok den o bendangba nung lir.

⁷Anungji tang Kibubatsübuba nenok den liang; kümdangang, kechiyong asen Tsüngrem dak tai menaba, mesüra nisung jak reprangba, mesüra süpokrem agiba kecha mali.”

⁸Ano Yehoshafati Yirusalem nung Levi nunger aser putir aser Israel kidong tambur kar Kibuba asoshi aser mangatettep nung obendang agütsütsü shim. Aser Yirusalem nung arua parnok ali.

⁹Aser pai parnok dang mela-a ashi, “Yamai nenoki temulung ajak agi, temulung lemteta, aser Kibuba tsübuba nung inyaktsüla.

¹⁰Kodangsa nenok adianutem parnok yimli nung alirtem nungi azü tokshiba indang, ozüing mesüra temelaba indang, telatet ozüing mesüra tatakzük ozüing indang, nenok dangi rongronga arudir, oda Kibubamadang parnok tai memenatsü aser nenok madak aser parnok madak terasaba marutsü nenoki parnok dang tekümdangtsü sayuang; yamaji inyakang aser nenok tai memenatsü.

¹¹Aser ajiang, Kibuba mapa ajak nung nenok madak puti-unger Amaria lir; aser Ishmael chir Zebadia, Yihuda kidong yimsüsür chubar mapa ajak nung ketdang lir; aser nenok jakdang ketdangpursa Levi nungeri tenzüksü. Tasü ita inyakang, aser tajung pur den Kibuba liangma.”

2 Putipuyang 20

Edom Den Raraba

¹Iba sülen Moab nunger, Ammon nunger, aser parnok den Meun nunger, Yehoshafat anema tongbang rarai aru.

²Aser kar arua Yehoshafat dang ashi, “Na anema telok tulu ka tzüym atena or Siria nungi arudar; aser ajiang, parnok Hazazon-tamar, aji Engedi, nung lir.”

³Aser Yehoshafati tsübu, aser pa sasa Kibuba bushitsü apuso; aser Yihuda ajonga nung lumitsü ayimoktsü.

⁴Aser Kibuba nungi teyari bushitsü asoshi Yihuda külemi sentep; oda Yihuda yimti ajak nungi parnoki Kibuba bushitsü aru.

Yehoshafat Sarasadem Aser Takokba

⁵Yihuda aser Yirusalem mungdang nung, Kibuba kidang, kilempok nung Yehoshafati noktak;

⁶aser ashi, “Oh Kibuba, ozü tsürabur Tsüngrem, kotak nung na Tsüngrem masü no? Aser kintem yimli ajak madak na yimsüsür masü no? Ne ket nung ain aser tashi lir, anungji shingai na anema menoktakteter.

⁷Oh ozü Tsüngrem, iba linük alirtem ne nübur Israel madang aridoker ne tembar Abraham metsü nem teti asoshi agütsü masü no?

⁸Aser parnok yangji ali, aser ne tenüng asoshi iba nung temeshidak ka yanglua ashi,

⁹Onok madak lendong arura, nok, obendangba, tashitak wara, mesüra ayawara arura, onoki iba ki madang aser ne madang noktaksü, kechiyong iba kidang ne tenüng lir, aser onok timtem nung ne dang ayimtentsü, aser nai angashitsü aser nai kümzüksü.’

¹⁰Aser tang Amon, Moab, Seir tenem nisungtem ajiang, shirnok Ijip nungi arudang nai Israel nem memakdaksü aser parnoki paidok aser mesamatsü.

¹¹Ajiang, nai onok nem senmangtsü agütsüba, ne meyong nungi onok aridoktsü arua onok nem parnoki ajangzüktsüdi asür.

¹²Oh ozü Tsüngrem, nai parnok madak o mebendangtsü no? Kechiyong onok anema aruba iba telok tulu anema onok tashi maka. Kechi inyaktsü onoki memetet, saka onok tenük ne madak lir.”

¹³Yihuda ajak Kibuba madang, parnok tilatem, kinungtsütem, aser parnok chirnur dena noktak.

¹⁴Idangji sentepa alir rongnung Zekaria chir Yahazeil, Asaf chirtem Levi nunger madaki Kibuba tanela aru.

¹⁵Aser pai ashi, “Angang, Yihuda aser Yirusalem alir ajak, aser na Yehoshafat chuba. Yamai Kibubai nenok dang ashir, nenok tetsübu, mesüra iba telok tulu asoshi temulung makai teli; kechiyong tongbangji nenok meyong masü, saka Kibuba meyong lir.

¹⁶Asüng nenoki parnok anema luang; ajiang, parnok Ziz leni atuba lenmangi arutsü, aser Yeruel arem anüdoklen lenten tatembang nung nenoki parnok angutsü.

¹⁷Iba tongbang nung nenoki raratsü tenüngdaksü malitsü; pei noktakdak liang, marakzüi noktakang, aser nenok den Kibuba tekümzükji ajiang, Oh Yihuda aser Yirusalem; tetsübu, mesüra temulung makai teli; asüng parnok anema oang; kechiyong Kibuba nenok den lir.”

¹⁸Yehoshafati pei tejak alilen mechioka alu; aser Yihuda aser Yirusalem alir ajak Kibuba madang apudaka külem.

¹⁹Levi nunger, Kohat chirtem, Kora chirtemi ola tashi agi Kibuba Israel Tsüngrem tenüng asangtsü noktak.

²⁰Parnok anepdang yakta shishi aser Tekoa aremi ao; aser parnok aodang Yehoshafat noktaka ashi, “Kü dang angang, Oh Yihuda aser Yirusalem

alirtem; Kibuba nenok Tsüngrem dak amangang, yangji nenok kümzüksü; pa ainakar dak amangang, yangji nenok takok ngudaktsütsü.”

²¹Aser pai nisungtem den o tongteper külen, temeranger telok jakdang, temeshi sobutsü sobur Kibubadang ken atentsü aser tenüng sanga, “Kibuba nem tenüngsang agüjang, kechiyong pa yimlibilem teti alir,” ta parnok aodang ashitsü pai shimtet,

²²aser kodang parnoki ken atentsü aser tenüng asangtsü tenzük, parnok anema aruya aliba Amon, Moab, aser Seir tenem chirtem anema Kibubai arü mena atadaktsü, angji parnok tongbang chirepdaktsü.

²³Kechiyong Ammon aser Moab chirtemi Seir tenem alirtem anema noktak, parnok ajonga tepsettsü aser samatsütsü asoshi; aser kodang parnoki Seir alirtem temshia tatem kümdaktsütsü nisung shiai kati ka, katia ka samatsütsü yari.

²⁴Kodang Yihuda arem mitsa jagi aru, parnoki telokti tsütsü reprang; aser ajiang, parnokji ali nung laoa aliba tasü mangtem liasü, kata jena mao.

²⁵Kodang Yehoshafat aser par nisungtemi parnok nungi temakzükba rongsen agitsü aru, aser parnoki nashi jenti den osettem, süoshi aser senti osettem koba parnoki pei asoshi joko mebenmatsüsa benden; aser oset benden dang parnok asemnü tashi liasü; aser osettemji onsara liasü.

²⁶Aser pezünübuba nung parnoki parnok sasa Beraka lenten nung sentep; kechiyong parnoki yangji Kibuba tushi; aji asünung iba linük dang tanü tashi Beraka lenten ta ajar.

²⁷Idangji parnok Yirusalemi tanaben pelatepa aotsü, parnok jakdang Yehoshafat tamaser Yihuda aser Yirusalem nisung shia meyipa ao; kechiyong Kibubai parnok tsükchir madak parnok pelatepdaktsü.

²⁸Aser parnok Yirusalemi Kibuba kidangi tawaba kongki, tzürang kongki aser jangzü bener aru.

²⁹Aser kodang Israel tsükchirtem anema Kibubai rara ta angashi, alinük chuba yimli ajaki Tsüngrem tsübu.

³⁰Anungji Yehoshafat yimlibo yimjung nung liasü; kechiyong pa meketa Tsüngremi yimjung agütsü.

Yehoshafat Yimsüsüba Tatembang

(1 Ch. 22.41-50)

³¹Yehoshafati Yihuda nung chuba; aser pa chubatsü tenzükdang küm semer pungu liasü; aser Yirusalem nung pai küm metsür pungu chuba; aser tetsü tenüng Azuba, Shilhi jala liasü.

³²Aser pai tebu Asai jajaba lenmang nung jaja, aser Kibuba nükdang kechi tajung aji inyaka iba nungi pila-a mao.

³³Aji saka tenem tekümlendakjibo bener mao; mesüra nisungtemi par tsürabur Tsüngrem dak temulung agüja maliasü.

³⁴Tang Yehoshafat mapa, tetenzük nungi tatem tashi Hanani chir Yihu otsü, koba Israel chubatem otsü nung enoka lir, yangji item zülua lir.

³⁵Iba sülen Yihuda chuba Yehoshafat Israel chuba Ahazia shibai mejungi inyak, pa sasa pa den aden.

³⁶Aser pai pa den Tarshisi aotsü rong yangluba nung aden; aser parnoki Eziongeber nung rongtemji yanglu.

³⁷Idangji Maresha nunger Dodavahu chir Eliezeri Yehoshafat anema shina ashi, Ahazia den nai ne sasa aden nungji, Kibubai ne mapa nung teraksa adokdaktsütsü. Aser rongtemji raksadok, aser parnok Tarshisi moutet.

2 Putipuyang 21

Yehoram Yimsüsüba

(2 Ch. 8.16-19)

¹Yehoshafat tebu nunger den mejang, aser Dawid yimti nung tebu nunger den arem; aser par chir Yehoram pa melen chuba.

²Pa tenu nunger Yehoshafat chirtem liasü; Azaria, Yehiel, Zekaria, Azaria, Maikel aser Shefatia: ya ajak Israel chuba Yehoshafat chirtem liasü.

³Aser parnok tebu parnok nem sempet tulu, taribi, hon, aser Yihuda nung jara yoka aliba yimtitem dena agütsü; saka yimlijibo pai Yehoram nem agütsü, kechiaser pa mezüing jabaso liasü.

⁴Tang kodang Yehoram tebu yimli manung ain, aser pa sasa tashi ita aküm, pai tenu nunger ajak aser Yihuda tongtipur kar nok agi lepset.

⁵Yehoram chubatsü tenzükdang küm semer ana liasü; aser pai Yirusalem nung küm ti tashi chuba.

⁶Aser Ahab kinungeri inyakba ama, pai Israel chubatem lenmang nung jaja, kechiyong pa kibutsü asütsü Ahaber jala agi; aser Kibuba tsüing dang kechi majung aji pai inyak.

⁷Aji saka Kibubai Dawid kidong mesamatsü, kechiaser pai Dawid den tezüingzüktepba ka yanglua, aser pai pa nem aser par chir nem teti milen ka agütsütsü nangzüka liasü.

Edomi anema Apusoba

(2 Ch. 8.20-22)

⁸Pa tendak Edomi Yihuda yimli anema apuso, aser par chuba ka ayu.

⁹Idangji Yehorami par arkotongtem aser talungtsütem pa den anir ajanga ao; aser aonung pa shishi, aser pa meketa aliba Edom nunger, aser talungtsü madak arkotong tepset.

¹⁰Anungji tanü tashi Yihuda yimli anema Edomi noktaka lir. Iba mapang nungji Libnaia pa yimli anema noktak, kechiaser pai tebu nunger Tsüingrem, Kibuba senzüka toktsü.

Elija Shiti

¹¹Talisa, pai Yihuda tenem lima nung tenem tekülemdak yanglu, aser Yirusalem alirtem jabujaria kümdaktsü, aser Yihuda mashileni anir ao.

¹²Aser Elija ainkar nungi pa dangi shiti ka arua ashi, “Yamai Kibuba, nebu Dawid Tsüingremi ashir, Nebu Yehoshafat tsüingsü nung mesüra Yihuda chuba Asa tsüingsü nung nai mejaja nungji,

¹³aser Israel chubatem tsüngsü nung jaja nungji, aser Yihuda o Yirusalem alirtem Ahab kinungeri inyakba mesüka, jabujaria odaktsü nungji, aser nebu chirtem ne dang nungi tajungba aliba nenu nunger nai tepset nungji;

¹⁴ajiang, Kibubai ne chirtem, ne kinungtsütem, aser na akaba ajak dak temerenshi tulu ka agi merenshitsü;

¹⁵aser ne sasa tashitak tamajung ka ne tepok tashitak, oda anogo shia tashitak agi ne poknüng madok tashi merenshitsü.”

¹⁶Yehoram anema Kibubai Filistia nunger, aser Arab nunger, Ethiopia nunger anasa alirtem ajungmesoa ain adokdaktsü;

¹⁷aser Yihuda anema parnok atu, aser rakpoka ajagi ait, aser chubar kidang aliba rongsen ajak bener oadok, par jabasotem aser kinungtsüa dena; aji asünung tanubusang Ahazia dak alema pa jabaso kata anünga maliasü.

Yehoram Tashitak Aser Asüba

(2 Ch. 8.23-24)

¹⁸Aser ya ajak sülenji Kibubai pa tepok nung kodanga manepba tashitak ka temdaktsü.

¹⁹Mapang tatong nung, küm ana lir külen, tashitak agi pa poknüng sazüka alua, tekangshi tulu nung asü. Tebu nunger asoshi mi apuba ama par nüburi pa atema tushia mi mapu.

²⁰Pa chubatsü tenzükdang küm semer ana liasü, aser pai Yirusalem nung küm ti chuba; aser shingaia mesasai pa pila-a ao; aser parnoki pa Dawid yimti nung arem, saka chubatem leper nung marem.

2 Putipuyang 22

Ahazia Yimsüsüba

(2 Ch. 8.25-29; 9.21-28)

¹Yirusalem nung alirtemi par chir tanubusang Ahazia pa melen chuba kümdaktsü; kechiyong nisung Arabia nunger den arur yimmakertemi tambulenbo ajak tepsetadok. Anungji Yihuda chuba Yehoram jabaso Ahaziai chuba.

²Pa chubatsü tenzükdang Ahaziai küm lir ana liasü; aser tetsü tenüng Omri jala Athalia liasü.

³Pai Ahab kinunger tsüngsü nung jaja; kechiyong tamajung inyaksü pa tetsüi ajungshia liasü.

⁴Aser Ahab kinunger amaji, Kibuba madang kechi majung aji pai inyak; kechiyong tebu sür külenbo, pa samatsüsa, pa sayurtemji parnok liasü.

⁵Pai ano parnoki sayuba sülen jaja, aser Israel chuba Ahab chir Yoram den, Ramoth-Gilead nung Siria chuba Hazael anema raratsü ao; aser Siria nungeri Yoram yirutsü.

⁶Aser Siria chuba Hazael anema pai raradang parnoki pa dak Rama nung yirutsüba zübu Yezreel nung anebtsü pa meyipa ao. Aser Yihuda chuba Yehoram chir Azaria Yezreel nung Ahab chir Yoram semdangi alu, kechiaser pa shiranga liasü.

⁷Tang Ahazia samatsübaji, pai Yoram dangi aoba agi, Tsüngrem nungi liasü; kechiyong kodang pa arua liasü, pai Nimshi chir Yehu anema Yehoram den ao, shibai Ahab kinunger leptokadoktsü Kibubai shina liasü.

⁸Kodang Yehui Ahaber kibong madak tebendangba inyaka liasü, pai Yihuda tongtipur, aser Ahazia tenur chirtemi, Ahazia tenzüka angu, pai parnok tepset.

⁹Aser pai Ahazia bushi, aser pa Samaria nung atsüka lia apu, aser parnoki pa Yehu dangi bener arua tepset; aser parnoki pa arem, kechiyong parnoki ashi, “Pa Yehoshafat semchir lir, shibai pa mulungjang ajak agi Kibuba bushi.” Aser Ahazia kinungeri chuba yimliji sota ayutsü tashi mali asü.

Athaliai Yimli Agiadokba

(2 Ch. 11.14-16)

¹⁰Tang Ahazia tetsü Athaliai lar chir süogo ta angashidang, lai arameso, aser Yihuda kidong chubar metsü ajak tepset.

¹¹Saka chubar jala Yehoshafati Ahazia jabaso Yoas agienadok aser tetepsettsü aliba chubar jabasotem nungi paji bener oadok, aser lai pa aser pa bentsülaji

taktang ka nung ayu. Yamaji putir Yehoiada tebutsi, (kechiyong la Ahazia teyi liasi,) Yehoram chubar jala, Yehoshafati pa Athalia nungi miima ayu, anungji lai pa metepset.

¹²Aser pa parnok den Tsüngrem kidang küm trok tashi miima liasi; aser Athaliai linük madak chuba.

2 Putipuyang 23

Athalia Anema Apusoba

(2 Ch. 11.4-16)

¹Küm tenetbuba nung Yehoiadai pei sasa tashi itshi, aser noklang madak tanishir, Yeroham chir Azaria, Yehohanan chir Ishmael, Obed chir Azaria, Adaia chir Maaseia, aser Zikri chir Elishafat, den züngzüktep.

²Aser parnok Yihuda ajakleni oa aser Yihuda yimti ajak nungi Levi nunger aniten, aser Israel tebu semchir tambutem aniten, aser parnok Yirusalemi aru.

³Aser Tsüngrem kidang tesenteper ajaki chuba den tezüngzüktepba ka yanglu. Aser pai parnok dang ashi, “Ajiang, Dawid chirtem indang Kibubai jembiba amato, chubar chiri yakta chubatsü.

⁴Nenok inyaksü mapa ya; nenok putirtem aser Levi nunger shirnok amungnü teinyaksü mapa temer arudir, shilem asem nung kabo kikümbang anüksü,

⁵aser shilem asem nung ka Kimung Süngkhüm nung alitsü, aser nisung ajak Kibuba kilempok alitsü,

⁶Putirtem aser tenzükertem Levi nunger dak alema shinga Kibuba kidangi teidaksü; parnokbo aitsü akok, kechiyong parnok temeshi lir, saka nisung ajaki Kibubai melaba benschitsüla.

⁷Levi nunger nisung shia pei nok o nü bener chuba meketa alitsü; aser shibasa aitdir lepsettsü. Pa kodang aitdir, aser kodang adokdir, nenok chuba den liang.”

Yoash Chuba Ta Sangdongba

(2 Ch. 11.9-12)

⁸Levi nunger aser Yihuda ajaki putir Yehoiadai melaba ama ajak inyak. Parnok shiai, shirnok amungnü nung mapa atemtsü, shirnok amungnü nung

mapa tenzüksü, parnok denji pei nisungtem anir aru; kechiyong putir Yehoiadai telemsaji senshia meyoki liasü.

⁹Aser putir Yehoiadai noklang madak tanishirtem nem nü, jongkok aser jongtem, Dawid meyong Tsüngrem kidang aliba bendanga agütsü.

¹⁰Aser pai nisung shia pei ket nung nok o nü bener, ki tajichilen nungi ki tabelen tashi, chuba meketa, tenladak aser ki anasa toktsü.

¹¹Idangji parnoki chubar chir anir adok, aser pa dak chuba korang semtsü, aser pa nem kuliji agütsü, aser pa chuba kümdaktsü; aser Yehoiada aser pa chirtemi pa dak toztü mezütsü; aser parnoki ashi, “Tsüngremi chubaji kümzükang.”

¹²Kodang Athaliai nisung asümtepba aser chuba tenüng asangba ola angashi, lai nisungtem dangi Kibuba kidangi aru;

¹³lai reprang, aser ajiang, chubaji pei tongshi anasa lenjang nung noktaka ali, aser arkotong aser jangzü apurtem chuba anasa; aser linük nisung ajak pelatep aser jangzü apu, kentenertemi ano kongki tema tenüngsang ken tena anishi. Idangji Athaliai pei süoshi shisa aser ashi, “Ashioktsüogo, ashioktsüogo.”

¹⁴Aser Yehoiada putiri tesenteper madak aliba noklang madak arkotongtem anir adok aser parnok dang ashi, “La tulurtem tetsüngda jagi anir adokang; aser la sülen shiba anitakdir, pajia nok agi lepsetang; kechiyong putir jagi ashi, Kibuba kidangbo la tetepset.”

¹⁵Anungji parnoki la dak teka ai; aser la Kor Süngkhüm ajanga chubar ki jagi ao; aser yangji parnoki la tepset.

¹⁶Aser Yehoiadai pa aser nisung ajak aser chuba na tsüngda nung, oda parnok Kibuba meyong nübur asütsü ta tezüngzüktepba ka yanglu.

¹⁷Aser nisung ajak Baal kidangi ao aser aji raksatsü, aser pa tenladak aser pa nela noksa anüka raksatsü, aser Baal putir Mattan tenladak madak tepset.

¹⁸Aser Kibuba ki asoshi Levi putirtemi tuyuba ama, Mosa ozüing nung zülua aliba ama, pelatepa aser ken tena, Dawidi melaba ama, Dawidi Kibuba kidang lemsaja aliba ama, Kibuba nem tarongba tenla agütsütsü, Yehoiadai tanükertem shim.

¹⁹Aser Kibuba ki kiküm nung langka nung memerüki lira shinga maitsü asoshi kiküm anükertem pai yutsü.

²⁰Aser pai noklang madak arkotongtem, aser tamarenertem, aser nisungtem madak governortem, aser linük alir ajak anir Kibuba kidang nungi chubaji kiküm ajanga chubar kidangi miner aru, aser chubaji yimli chuba menden manung mendaktsü.

²¹Anungji linük nisung ajaki pelatep, aser yimtiji tiptema liasü; kechiyong parnoki Athalia noklang nok agi tepset.

2 Putipuyang 24

Yoashi Tenlaki Yanglushiba

(2 Ch. 12.1-16)

¹Yoash chubatsü tenzükdang küm tenet liasü; aser pai Yirusalem nung küm lir tashi chuba; aser tetsü tenüing Zibia, Beersheba nungi liasü.

²Aser putir Yehoiada arishi piyong Yoashi Kibuba nükdang kechi shitak aji inyak.

³Yehoiadai pa asoshi kibutsü ana agidaktsü; aser jabaso aser jala pa nungi jakzük.

⁴Iba sülen Yoashi Kibuba ki yanglushitsü bilem.

⁵Pai putir aser Levitem külemi sentepdaktsür ashi, “Yihuda yimtitem dangi orang, aser Israel ajak nungi küm ka nungi ka tashi nenok Tsüngrem ki yanglushitsü sen bendenang, aser nenoki ilungtepa inyakang. Saka Levitemi aji ilunga meinyak.

⁶Aser chuba jagi tongtipur Yehoiada aja aser ashi, Kechiba Yihuda aser Yirusalem nungi Kibuba tenzüker Mosai ozüing süki asoshi saruba Levi nunger nungi nai memeshi?

⁷Kechiyong tetsür tamajung Athalia chirtemi Tsüngrem kidangi rakpoka ait; aser ano Kibuba kidang bendanga agütsüba oset ajak Baal asoshi amshiogo.”

⁸Anungji chubai mela, aser parnoki süngden ka yanglu, aser aji Kibuba ki kimalen ayu.

⁹Aser Yihuda aser Yirusalem ajak nung, Tsüngrem tenzüker Mosai arem nung Israel nem saru tsüktsü melaba Kibuba asoshi bendentsü metetdaksü.

¹⁰Aser tongtipur ajaki aser nisung ajaki pelatep, aser tatem matong tashi parnoki bener arua süngden nungji enoktsü.

¹¹Aser kodangsa Levitemi süngdenji chubar ketdangpur dangi bener aru, parnoki yangji sen jenti angudang, chubar tezüluba aser temaba putir sosang-nati süngdenji azüngtettsü, aser aji bener oa tayudakji toktsüli asü. Yamaji parnoki anogo shia inyak, aser sen jenti benden.

¹²Aser chuba aser Yehoiadai Kibuba ki yanglushitsü merang aser yongmenyin mapa inyakertem asoshi taa agütsü.

¹³Yamaji mapa inyakertemi inyak aser parnoki mapaji parnok ket nung inyaka ao, aser parnoki Tsüngrem kiji tiptema yuja, aji tashi itdaksü.

¹⁴Aser kodang parnoki renem, parnoki tanüngba senji Yehoiada-i chuba dangi bener aru, aser iba jagi Kibuba ki asoshi marokenrok tekülem dang amshitsü, aser tarongba tenla asoshi, aser teronem menemtsü asoshi ausu, aser hon aser taribi marok-enrok yanglu. Aser parnoki Yehoiada arishi tepiyong maneni Kibuba kidang tarongba tenla agütsü.

Yoash Aibelendaksüba

¹⁵Saka Yehoiada tambur aser arishi talang liasü aser pa asü; pa asü dang küm noklang ka ser semer liasü.

¹⁶Aser parnoki pa Dawid yimti nung chuba rongnung rema yutsü, kechiyong pai Israel nung, aser Tsüngrem aser par kibong tsütsü tajung inyak.

¹⁷Tang Yehoiada sür külen Yihuda tongtipur aru aser chuba dang apudak. Idangji chubai parnok dang anga,

¹⁸aser parnoki Kibuba, par tsürabur Tsüngrem toktsü, aser Asherim aser süngyangluji külem; aser parnok iba tai asoshi Yihuda aser Yirusalem dangi terasaba aru.

¹⁹Aji saka parnok Kibubadangi ania arutsü pai parnok dangi ainkartem yok; aser parnoki parnok anema shin; saka parnoki tenarong magütsü.

²⁰ Tsüngrem tanela Yehoiada putir chir Zekaria madaki aru, aser nisungtem madak pa noktak, aser parnok dang ashi, “Yamai Tsüngremi ashir, Nenok azükaru masütsüsa kechiba nenoki Kibuba ozüing raksar? Nenoki pa senzüka toktsü nung paia nenok senzüka yutsüogo.”

²¹Aser parnoki pa anema tasa asa, aser chubai melaba agi Kibuba kilempok nung parnoki lung agi pa dak aon.

²²Yamai Yoash chubai tebu Yehoiadai pa dang temeim inyakba pai mebilemtet, saka par chir tepset. Pa asüandang pai ashi, “Kibubai ya meteta mang yangangma.”

²³Küm tatem nungbo Siria nunger temerangertem Yoash anema atu; aser parnok Yihuda aser Yirusalem anema aru, aser nisung rongnung tongtipur ajak samatsü, aser parnok nungi rakzükba ajak Damaska chuba dangi yok.

²⁴Kechiyong Siria temeranger telok tila ka dang aru; aserKibubai parnok ket nung telok kanga tulu ka bendanga agütsü, kechiyong parnoki par tsürabur Tsüngrem, Kibuba senzüka toktsü. Yamaji parnoki Yoash madak temerenshi inyak.

²⁵Kodang parnoki pa kanga yirur toktsür ao, pa kilirtemi pa anema tasa asa, kechiaser pai Yehoiada putir chir azü tokshi, aser pa yipten nung pa tepset. Anungji pa asü; aser parnoki pa Dawid yimti nung arem, saka parnoki pa chubattem leper nung marem.

²⁶Pa anema tasa asartemji Ammontsür Shimeat chir Zabad, aser Moabtsür Shimrit chir Yehozabad liasü.

²⁷Pa chirtem indang, pa anema khuret aika indang, aser Kibuba ki yanglushiba indang chubatem kaket nung teratet agütsüba nung zülua lir. Aser pa chir Amazia pa melen chuba.

2 Putipuyang 25

Amazia Yimsüsüba

(2 Ch. 14.1-26)

¹Amazia chubatsü tenzükdang pa küm metsür pungu liasü; aser pai Yirusalem nung küm metsür tuku chuba: aser tetsü tenüng Yehoaddan, Yirusalem nungi liasü.

²Aser pai Kibuba nükdang kechi shitak aji inyak, saka temulungjang chichiba agibo masü.

³Aser yimliji pa ket nung akanga akümdang, tebu tepsetba kilirtemji pai tepset.

⁴Saka parnok chirtembo pai metepset, saka Kibubai melaba Mosa ozüng kaket nung, “Tsürabur asoshi tanur masütsü; saka nisung shia pei tai asoshi asütsü,” ta aliba amato pai inyak.

Edom Anema Rara

(2 Ch. 14.7)

⁵Idangji Amaziai Yihuda nisungtem sentepdaksü, aser parnok kidongren agi, Yihuda aser Benjamin kin aika, meyirijang aser noklang tanishirtem kübok yutsü; aser pai küm metsü nungi temalen zükdang, aser rarai otettsü pur, aser nü aser jong abentsü akoker meyi noklang asem liasü.

⁶Aser taribi seret semermer ozükba noklang ka yong pai ano Israel nungi tasü tait nisung meyi noklang ka taa agüja agi.

⁷Saka Tsüngrem nisung ka arua ashi, “Oh chuba, Israel temeranger telok ne den tuodaksü; kechiyong Kibuba Israel den aser item Efraim nunger ajak den dena mali.

⁸Saka iba yari na rara nung tashi aittsü ta bitemra, Tsüngremi tsükchir madang na laodaktsütsü; kechiyong yaritsü aser laodaktsütsü Tsüngrem dak ain lir.”

⁹Aser Amaziai Tsüngrem nisung dang ashi, “Saka ni Israel temeranger telok nem taribi seret semermer ozükba noklang ka agütsübaji koda asütsü?” Aser Tsüngrem nisung jagi langzü, “Iba dang nungi kanga tali agütsütsü Kibubai koka lir.”

¹⁰Idangji Efraim nungi pa dangi aruba temeranger telok, tanaben kidangi aotsü yokadok. Aser parnoki Yihuda den kanga ain adok, aser tetsübutsüka ain adoka kidangi meyip.

¹¹Saka Amaziai tasü ait, aser pei nübur anir ao, aser Metsü Lenten jagi ao aser Seir nunger meyi ter alep.

¹²Aser Yihuda nungeri tanga meyi ter taküm apu, aser parnok lungbangi anir atu aser lungbang nungi nungzüka yok aser parnok ajak anüka akuset.

¹³Saka Amaziai meyipa temeranger telok shir pa den tongbangi modaktsüi meyipa yok, parnoki Samaria nungi Beth-horon tashi Yihuda yimtitem amak aser meyi asem tepset aser jenti rakzükraktem.

¹⁴Edom nunger tepsetba nungi Amazia arur külen, pai Seir tsüngremtem bener aru, aser pei tsüngrem asütsü ayu, aser parnok külem, aser parnok nem tenla agütsü.

¹⁵Anungji Kibubai Amazia dak ain adok aser pa dangi ainakar ka yoka pa dang ashi, “Kechiba nai nübur tsüngremtem koba agi par nübur nenok ket nungi mekümzüük parnok bushi?”

¹⁶Saka pa jembia alidang chubai pa dang ashi, Onoki na chuba nem shisatsü agütsür ka kümdaktsü asü? Anenang! Kechiba na südaktsünür? Anungji ainakar jagi anen, saka ashi, Tsüngremi na samatsütsü mulungteta lir ta ni metet, kechiaser nai ya inyak aser ni sayuba manga.”

Israeli Yihuda Akokba

(2 Ch. 14.17-20)

¹⁷Idangji Yihuda chuba Amaziai shisatsü agi, aser Israel chuba Yehoash Yehoahaz chir dangi yoka ashi, “Arung, asenok tejak o tejak na reprangtepedi.”

¹⁸Aser Israel chuba Yehoashi Yihuda chuba Amazia dangi yoka ashi, “Lebanon nung ai kati Lebanon nung cedar süngdong dangi, Ner jala ozü chir kibutsü asütsü agüjang ta shir yok; aser Lebanon arem shiruru kati aiji ajemsatsü.

¹⁹Nai ashir, ‘Ajiang, ni Edom dak azük, aser ne mulungjang asüküma uluadok.’ Saka tang kidang liang; kechiba na aser ne den Yihuda dena laotsüsa nai timtem bena arutsü?”

²⁰Saka Amaziai manga; kechiyong aji Tsüngrem nungi liasü, pai parnok tsükchir ket nung parnok agütsütsü asoshi, kechiaser parnoki Edom tsüngremtem bushi.

²¹Anungji Israel chuba Yehoash atu; aser pa aser Yihuda chuba Amazia, Yihuda meyong, Beth-shemes nung tongbang nung kati ka den ajurutep.

²²Aser Israeli Yihuda akok, aser nisung shia pei kidangi ajen.

²³Aser Israel chuba Yehoashi Beth-shemes nung Yehoahaz jabaso Yehoash chir Yihuda chuba Amazia apu aser pa Yirusalemi bener aru, Yirusalem jara, Efraim Süngkhüm nungi Kinük Süngkhüm tashi süklep noklang pezü raksatsü.

²⁴Aser pai hon aser taribi ajak rakzük, Tsüngrem kidang anguba marok-enrok ajak, aser item den Obed-edom dena; pai ano chubar ki rongsen, aser pua aliba nisungtem rakzük, aser Samariai pa meyipa ao.

Amazia Asüba

(2 Ch. 14.17-20)

²⁵Yihuda chuba Amazia, Israel chuba Yehoahaz sür külen küm terpungu taküm ali.

²⁶Tang tanüngba Amazia mapa, tetenzük nungi tatem tashi, Yihuda aser Israel chubatem kakat nung zülua melika ma?

²⁷Pai Kibuba madang nungi meyipa oadokba mapang nungi parnoki pa anema Yirusalem nung tasa asa, aser pa Lakhisi jena ao, aser angji pa tepset.

²⁸Aser parnoki pa kor nung bener aru; aser Dawid yimti nung tebu nunger den arem.

2 Putipuyang 26

Yihuda Chuba Uzzia Yimsüsüba

(2 Ch. 14.21-22; 15.1-7)

¹Yihuda nunger ajaki Uzzia agi, shiba küm ter-trok liasü, aser tebu Amazia melen pa chuba kümdaktsü.

²Tebu nunger den chubaji mejanger külen, pai Elot yanglushi aser tanaben aji Yihuda nem agütsü.

³Uzzia chubatsü tenzükdang pa küm ter trok liasü, aser Yirusalem nung pai küm tenemer ana chuba; tetsü tenüng Yirusalem nunger Yeholia liasü.

⁴Tebu Amaziai inyakba ajak ama pai Kibuba nükdang kechi shitak aji inyak.

⁵Pai pei sasa Zekaria tendak Kibuba bushi, aser Zekariai Tsüngrem tsübuba pa dang sayu; aser kopiga pai Tsüngrem bushi, papigaji Tsüngremi pa azükarudaktsü.

⁶Pa oa Filistia nunger anema rara, aser Gat jara, Yabine jara aser Ashdod jara raksatsü; aser Ashdod litsü nung aser Filistia nunger rongnung yimtitem yanglu.

⁷Tsüngremi Filistia nunger anema aser Gur-baal nung alir Arab nunger, aser Meun nunger anema pa yari.

⁸Ammon nungeri Uzzia nem putisü agütsü, aser pa nüngsang Ijip litsü tashi prokshia ao, kechiyong pa kanga tashi ita aküm.

⁹Ano Uzziyai Yirusalem Kinük Süngkhüm nung aser Lenten Süngkhüm nung aser kinüklen lungki yanglu aser itemji noktanga yanglu.

¹⁰Aser arem nung pai lungkitem yanglu, aser tzübu aika tsünpoka yanglu, kechiaser pa kiset shiruru jenti, Shefela aser lenten nung liasü, aser tenem nung aser tsükmenatzü lu inyakertem liasü, kechiyong pai aliji meim.

¹¹Ano Uzzia raratsü asoshi temeranger telok liasü, aser aji tezülur Yeiel aser ketdangpur Maaseia, Hanania melaba ama, aji chubar arkotong rongnung ka, parnoki yongsük yangluba amato telok telok liasü.

¹²Kidong tamburen yongsük ajanga temerangertemji meyi ana ser noklang trok.

¹³Parnok kübokji temeranger telok meyi noklang asem ser tenet aser noklang pungu, parnoki tsükchir anema chuba yaritsü tashi tulu den raratsü koka liasü.

¹⁴Aser Uzzi ai parnok asoshi, oda telok ajak asoshi, jong, nü, merang korang, rara sobutsü, lijak aser teyoktsü lung renemtsü.

¹⁵Yirusalem nung pai tetangshi nisungtemi puratetba lijakjang yoktsü aser lung tulu yoktsü asoshi lungki manung aser kinüklen yanglua liasü. Aser pa tenünsang ayimsünga prokshia ao, kechiyong pa yamaji tashi ita akümstsüsa Tsüngremi pa tesümgangtsü ka yari.

Uzzia Asükümba Aser Aibelenba

(2 Ch. 15.4-7)

¹⁶Saka pa tashi ita akümdang pa pei tesamatsü asoshi asükümadok, aser pai pa Kibuba pa Tsüngrem anema ozüng raksa; kechiyong pai tenladak liangmesen arongtsü Kibuba tenla kidangi ai.

¹⁷Aser pa sülen Azaria putir ai, aser iba sülen tasü tait nisung Kibuba putir tir tena ai;

¹⁸ aser parnoki Uzzia chuba anema noktak, aser pa dang ashi, “Uzzia Kibuba dang liangmesen arongtsübaji ne mapa masü, saka liangmesen arongtsü bendanga agütsüba Aron chir putirtem asoshi lir; temeshidak nungi tuguang; kechiyong nai ozüng raksaogo; mesüra Kibuba Tsüngrem nungi na pei tetushi asoshi mangutsü.”

¹⁹Idangji Uzzia ain adoka rasa; liangmesen arongtsü pa ket nung susa liasü; aser putirtem den pa rasa-a alidang, Kibuba kidang, tenladak anasa, putirtem madang pa tenütsü nung zütsüra adok.

²⁰Aser putiunger Azaria aser putir ajaki pa dak repring, aser ajiang, pa tenütsü nung zütsüra liasü. Aser parnoki pa yakta nungteta yok, aser pa pei sasa tugutsü ilunga liasü, kechiaser Kibubai pa dak azük.

²¹Aser Uzzia chuba pa asüba anogo tashi zütsüra keta liasü, aser zütsüra aket nungji ki balaka nung ali, kechiyong Kibuba ki nungi pa aenshidakja liasü. Aser par chir Yotham chubar kibong aser nübur madak yimsü süa ali.

²²Tang tanüngba Uzzia mapa tetenzük nungi tatem tashi Amoz chir Isaia ainkari zülüogo.

²³Aser Uzzia tebu nunger den mejang, aser parnoki pa tebu nunger den chubatem aremdak li anasa arem, kechiyong parnoki ashi, “Pa zütsüra aketer.” Aser par chir Yothami pa melen chuba.

2 Putipuyang 27

Yotham Chuba Yimsüsüba

(2 Ch. 15.32-38)

¹Yotham chubatsü tenzükdang küm metsür pungu liasü; aser pai Yirusalem nung küm tertrok chuba; aser tetsü tenüing Zadok jala Yerusha liasü.

²Tebu Uzziyai inyakba ajak ama pai Kibuba nükdang kechi tajung aji inyak; aji saka pa Kibuba tenla kidangi mai. Nisungtemi ano temenen mapatem maneni inyak.

³Pai Kibuba ki temaba süngkhümji yanglu aser Ofel jara manung pai tulu ka yanglulok.

⁴Ano pai Yihuda tenem lima nung yimtitem yanglu aser arem nung pai mitsatem aser lungkitem yanglu.

⁵Pai ano Ammon nunger den rara aser parnok akok. Aser Ammon nungeri pakümjisa pa nem taribi seret semermer ozükba noklang ka, aser wheat tzük tatak meyi noklang ka, aser barley tsük meyi ter agütsü. Küm nabuba aser kümsembuba nunga Ammon nungeri pa nem jenti agütsü.

⁶Anungji Yotham tashi tulu aküm, kechiaser pai pei lenmang Kibuba pa Tsüngrem madang ayu.

⁷Tang tanünga Yotham mapa aser pa raraba ajak, aser pa lenmangtem, ajiang, itemji Yihuda aser Israel chubatem kaket nung zülua lir.

⁸Pa chubatsü tenzükdang pa küm metsür pungu liasü, aser Yirusalem nung küm tertrok tashi chuba.

⁹Aser Yotham tebu nunger den mejang, aser parnoki Dawid yimti nung pa arem; aser par chir Ahazi pa melena chuba aküm.

2 Putipuyang 28

Ahaz Chuba Yimsüsüba

(2 Ch. 16.1-4)

¹Ahaz chubatsü tenzükdang küm metsü liasü; aser pai küm tertrok tashi Yirusalem nung chuba; aser pa tebu Dawid ama mesüi Kibuba nükdang kechi tajung ibaji meinyak.

²Saka pai Israel chubatem lenmang nung jaja, aser ano temulusaba Baaltem noksa yanglu.

³Ano pai Hinnom chir lenten nung liangmesen arong, aser Kibuba Israel chirtem madang aridokba limapur kintem tesempatsü mapa amato pei chirtem mi nung arong.

⁴Aser pai tetepsetba tenla agütsü aser tenem tekülemdak nung, ungsem nung aser süngdong tajem ajak kübok liangmesen arong.

Israeli Siria Den Rara

(2 Ch. 16.5-6; Isa. 7.1)

⁵Aji asünung Kibuba Tsüngremi Siria nunger ket nung pa bendanga agütsü; aser parnoki pa akok, aser telok jenti pur ao, parnok Damaskai bener arua Israel chuba, shibai pa madak jenti tepseta takok angu, pa ket nung agütsü.

⁶Kechiyong Remalia chir Pakai Yihuda nung anogo ka nung meyi noklang ka ser metsü tepset, parnok ajakji tasü tait nisungtem; kechiaser parnoki Kibuba, par tsürabur Tsüngrem senzüka toktsü.

⁷Aser Efraim nunger tashi tait nisung ka Zikri-i, chubar chir Maaseia, chubar kidang tanishisang Azrikam, aser chuba den atongba Elkana tepset.

Oded-i Noktanga

⁸Israel chirtemi par adianu meyi noklang ana, tetsürtem aser jala-jabasotem, pur ao aser parnok nungi oset jenti rakzüka bener ao, aser aji Samariai bener aru.

⁹Saka yangji Kibuba ainkar ka, tanüing agi Oded liasü; aser Samariai aruba telok lenji ao, aser parnok dang ashi, “Ajiang, Kibuba nenok tsürabur Tsüingrem, Yihuda den ain adoka alibayong, pai nenok ket nung parnok agütsü, aser nenoki mit adoka parnok tepsetba kotak tonga tuogo.

¹⁰Tang nenoki Yihuda aser Yirusalem chirtem alar aser alatsür kümdaktsütsü atonger; saka nenok rongnunga Kibuba nenok Tsüingrem anema tai menaba mali no?

¹¹Anungji tang nenoki kü dang angang, aser nenok adianutem nenoki pur aortemji meyipa yokang; kechiyong Kibuba tetsübuttsü terasaba nenok madak lir.”

¹²Idangji rara nungi arurtem anema Efraim tanishirtem Yohanan chir Azaria, Mishillemot chir Berekia, Shallum chir Yehizkia, aser Haldai chir Amasa, parnok noktak, aser parnok dang ashi,

¹³“Nenoki yagi tepuokertem bener marutsüla; kechiyong tang aliba onok temenen aser tai dak tali bendenloktsüba nenoki Kibuba anema onok dak tai bena arutsü atonger; kechiyong onok tai tulu lir, aser Israel anema tetsübuttsü terasaba lir.”

¹⁴Anungji nok o nü abenertemi pur arurtem aser terakzüka osettem tongtipur aser sentepa aliba telok madang toktsü.

¹⁵Aser tenüing teta ashiba nisungtemji arameso aser tapurtemji ania aru, aser terakzüka oset nungi parnok rongnung mangsa alir ajak abendaktsü, parnok nem tsüingsem semdaktsü, chiyungtsü aser tajemtsü bena arutsü, aser totzü mezütsü, aser parnok rongnung tashi maiter ajak gado nung mendaktsü, parnoki pei adianu dangi, asangdong aliba Yeriko yimti-i anir aru. Ajiser parnok Samariai meyipa ao.

Asiria i Yihuda Yaritsü Memulungba

(2 Ch. 16.7-9)

- ¹⁶Iba mapang nung Ahaz chubai Asiria chubatem dangi pa yaritsü asoshi yok.
- ¹⁷Kechiyong Edom nungeri tanaben arua Yihuda amak, aser nisungtem pur ao.
- ¹⁸Filistia nungeria lenten yimtitem, aser Yihuda anüolentip amak aser Bethshemes, Aijalon, Gederot, Soko iba yimtsüngtem, Temna aser iba yimtsüngtem aser, Gimzo aser iba yimtsüngtem agi, aser parnok yangji ali.
- ¹⁹Kechiyong Israel chuba Ahaz meji Kibubai Yihuda ludaktsü, kechiyong pai Yihuda dak taochi makai inyak aser Kibuba anema kanga mejungi tai mena.
- ²⁰Aser Asiria chuba Tigath-pileser pa dangi aru, aser tashi itdaktsütsü melen lendong agütsü.
- ²¹Aser Kibuba kidang nungi aser chuba ki aser tongtipur ki nungi shilem ka agitet, aser aji Asiria chuba nem putisü agütsü; saka aji agi pa meyari.

Ahaz Temenen Aser Pa Asüba

(2 Ch. 16.12-20)

- ²²Ano iba ama lendong nung Ahaz chubai taliang Kibuba dak tamang makateti aküm.
- ²³Kechiyong Damaska tsüngremtem kobai pa akok, parnok nem tetepsetba tenla agütsü; aser pai ashi, “Siria chubatem tsüngremtemi parnok yari, anungji ni parnok nem tetepsetba tenla, ni yaritsü asoshi agütsütsü.” Saka itemji pa aser Israel ajak asoshi tesamatsü liasü.
- ²⁴Aser Ahazi Tsüngrem kidang marok-ausutem külemi benden, aser Tsüngrem kidang aliba marok-ausutem anüka lepsatsü, aser Kibuba ki kishi shibanga yutsü; aser pai Yirusalem kinük ajaklen tenladak yanglu.
- ²⁵Aser Kibuba, par tsürabur Tsüngrem jashidakja, Yihuda yimti shia nung pai tangar tsüngrem dang liangmesen arongtsü tenem tekülemdak yanglu.
- ²⁶Tang tanüngba pa mapa, aser pa sentong ajak, tetenzük aser tatem, ajiang, itemji Yihuda aser Israel Chubatem kaket nung zülua lir.

²⁷ Aser Ahaz tebu nunger den mejang, aser parnoki pa yimti nung, oda Yirusalem nung arem, kechiyong parnoki pa chubatem leperi bener maru, aser par chir Hezekiai pa melen chuba.

2 Putipuyang 29

Hezekia Chuba Yimsüsüba (2 Ch. 18.1-8)

¹Hezekiai chubatsü tenzük dang pa küm metsür pungu liasü, aser pai Yirusalem nung küm metsür tuku tashi chuba; aser tetsü tenüng Zekaria jala Abija liasü.

²Aser Kibuba nükdang kechi shitak liasü, tebou Dawidi inyakba ajak amato, pai inyak.

Tenlaki Meshitetba

³Pai pa chubaba küm mezüngbuba nung, mezüngbuba ita nung Kibuba ki kishitem lapok, aser itemji yanglushi.

⁴Aser pai putirtem aser Levitem anir ait, aser anüdoklen tesademdak sentepdaksü, aser parnok dang ashi,

⁵“Kü dang angang, nenok Levitem; tang nenok sasa meshitetang, aser Kibuba nenok tsürabur Tsüngrem ki meshitetang aser temeshidak nungi memerükba oset bener oang.

⁶Kechiyong asen tsüraburi tai mena, aser Kibuba asen Tsüngrem madang kechi majung aji inyak, aser pa senzuka toktsü, aser parnok tejak Kibuba alidak nungi meyipa oadok, aser parnok tesülen shitsü.

⁷Aser kilempok kishitem shibangadok, aser milen remsepadok, aser liangmesen marong, mesüra Israel Tsüngrem nem temeshidak tarongba tenla magütsü.

⁸Aji asünung Kibuba terasaba Yihuda aser Yirusalem madak liasü, aser paji parnok asoshi tetsübuttsü aser taoksatsü ka aser temokongtsü ka liasü, nenoki pei tenük agi anguba amaji, pai parnok bendanga agütsü.

⁹Kechiyong, angang, asen tsürabur nok agi lao-ogo, aser asen jabaso-jalatem aser asen kinungtsütem iba asoshi tepuokdak lir.

¹⁰Tang Kibuba Israel Tsüngrem den, oda pa tetsübutüsü ain adokba asenok nungi oadoktsü asoshi tezüngzüktepba ka yanglutsü kü mulungjang nung lir.

¹¹Kü chirtem, tang temulung magütsüi teli; kechiyong Kibubai nenok pa madang noktaksü, aser nenok pa tenzükertem asütsü, liangmesen arongtsü shimtetogo.”

¹²Idangji Levitem arameso, Amasai chir Mahat, Azaria chir Yoel, Kohat nunger chirtem, aser Merari chirtem, Abdi chir Kish, Yahallel chir Azaria, aser Gershom nunger, Zimma chir Yoa, Yoa chir Eden.

¹³Elizafan chirtem Shimri aser Yeuel; Asaf chirtem, Zekaria aser Mattania;

¹⁴aser Heman chirtem, Yehuel aser Shimei; Yeduthun chirtem Shemaia aser Uzziel.

¹⁵Aser parnoki par adianutem jaten, aser parnok sasa meshitet aser Kibuba o chubai melaba amato, Kibuba ki telungbai aji meshitettsü ai,

¹⁶aser putirtemi Kibuba ki telungbai aji meshitettsü ai, Kibuba ki kimaleni bener adok. Aser Levitemi aji Kidron ayongi bener aotsü bena aru.

¹⁷Tang mezüngbuba ita mezüngnü meshitettsü tenzük, aser ita tinübuba nung parnoki Kibuba kilempoki aru; aser parnoki tinü nung Kibuba ki meshitet; aser mezüngbuba ita anogo ter trokbuba nung parnok tatem atem.

¹⁸Idangji parnok chuba ki kilung nung Hezekia chuba dangi ai, aser ashi, “Onoki Kibuba ki ajak meshitetogo, aser tarongba tenladak, amtsük langbang aser yangji aliba marok-ausu ajak,

¹⁹ano Ahaz chubai pa chuba dang pai tai mena-a endokba marok ausu ajak onoki renemogo aser meshitetogo; aser ajiang, itemji Kibuba tenladak madang lir.”

Tekülemdak Meshitetba

- ²⁰Idangji Hezekia chuba yakta shishi, aser yimti tongtipur sentepdaksü, aser Kibuba kidangi atu.
- ²¹Aser nashi pungchi tenet, san tepung tenet, san chanu tenet, aser nabong tenet, yimli asoshi temenen tenla asoshi aser temeshidak asoshi aser Yihuda asoshi parnoki bener aru. Aser pai Aron chir putirtem dang Kibuba tenladak itemji tenlatsü mela.
- ²²Anungji parnoki nashi pungchitemji tepset, aser putirtemi azüji agizük, aser aji tenladak rüklok: aser parnoki san tepungtem tepset, aser azüji tenladak rüklok; aser parnoki ano san chanutem tepset, aser azüji tenladak rüklok.
- ²³Aser temenen tenla asoshi parnoki nabong tepungji chuba aser sentepa alir telok madangi anasa bener aru, aser item dak parnok teka agi nemet;
- ²⁴aser putirtemi parnok tepset, aser parnoki tenladak manung azü mezüja Israel ajak asoshi temenen pungitsü tenla; kechiyong chubai Israel ajak asoshi tarongba tenla aser temenen tenla agütsütsü tim ta ozüng agütsü.
- ²⁵Kibuba kidang Levitem laya, tawaba kongki, aser tzürang kongki, Dawidi melaba ama, aser chubar tangur Gad, aser Nathan ainkar pai yutsü; kechiyong pa ainkartem agi temelabaji Kibuba nungi liasü.
- ²⁶Aser Levitemi Dawid kongkitem aser ainkartemi jangzü amer noktak.
- ²⁷Aser Hezekiai tenladak tarongba tenla agütsütsü mela. Aser tarongba tenlaji tenzükdang, Kibuba nüng asangtsü tenzüka jangzü aser Israel chuba Dawid kongkitem den tenzük.
- ²⁸Aser tesenteper ajaki külem, kentenertemi aten, aser jangzü apurtemi apu; ya ajak tarongba tenla merenem tashi maneni ali.
- ²⁹Kodang parnoki tenla agütsüba atem, chuba aser pa den dena alir ajaki apudak aser külem.
- ³⁰Ano Hezekia chuba aser tongtipuri Levitem dang Dawid ken aser tangur Asaf otem agi Kibuba tenüng asangtsü mela. Aser parnoki tepela agi ken aten, aser parnoki tekolak mechioka külem.

³¹Idangji Hezekiai ashi, “Tang nenok pei sasa Kibuba nem bendanga agütsüogo, anasa arung aser tetepsetba tenla aser tenüngsang tenla benerKibuba kidangi arung.” Aser kwikati temulung nung mulungteta liasü tarongba tenla bener aru.

³²Aser tesenteper teloki bener aruba tarongba tenlatemji nashi pungchi neter, san tepung noklang ka, aser san chanu noklang ana; item ajak Kibuba nem tarongba tenla liasü.

³³Aser temeshitet osettemji nashi pungchi noklang trok, aser san meyi asem.

³⁴Saka putirtemji ishikadang liasü, anungji tarongba tenla ajakbo parnoki merongtemtet; anungji mapaji matem tashi, aser putirtem parnok sasa memeshitet tashi, parnok adianu Levitemi parnok yari; kechiyong putirtem dang nungi Levitem temulungjang nung meshitetsü atema tali temetongba liasü.

³⁵Tarongba tenla jenti aliba dakji alema, yimjung tenla temo, aser tarongba tenla asoshi tajemtsü tenla liasü. Yamaji Kibuba mapaji tiptema ayu.

³⁶Aser Tsüngremi nisungtem asoshi renemtsüba asoshi Hezekia aser nübur ajaki pelatep; kechiyong mapaji ajongbena atalok.

2 Putipuyang 30

Süia Aoba Benjong Asoshi Terenemba

¹Hezekiai Israel aser Yihuda ajak tajai yok, aser Efraim o Manase dangi shiti yoka, Kibuba Israel Tsüngrem atema Süia Aoba benjong ayutsü Yirusalem nung Kibuba kidangi arung ta zülu.

²Kechiyong chuba aser pa tongtipuri aser Yirusalem nung tesenteper ajaki, ita tanabuba nung iba benjong akatsü bangjemtet.

³Kechiyong putirtem parnok sasa nisung peria meshiteta mali nung, aser nisungtema parnok sasa Yirusalem nung sentepa malibayong iba mapang nungji ya akatsü mokoki liasü.

⁴Aser chuba aser tesenteper ajak madang mapaji shitak liasü.

⁵Anungji Beersheba nungi Dan tashi, oda parnok Yirusalem nung Kibuba, Israel Tsüngrem asoshi Süia Aoba benjong akatsü arutsüla ta sangdonga yoktsü parnoki ozüing ka yanglu; kechiyong zülua aliba amajibo telok tulu mesentepdang.

⁶Anungji Israel aser Yihuda ajak dangi chuba aser tongtipur nungi, aser chubai melaba ama, Nenok Israel chirtem, Kibuba, Abraham, Isak, aser Israel Tsüngrem dangi meyipang, angji Asiria chubatem ket nungi nenok jenbua alirtem dangi meyipa arutettsü ta zülua shiti benertem ao.

⁷Nenok tsürabur aser nenok adianutem ama teli, shirnoki parnok Kibuba Tsüngrem dang temulung melemi liasü, ibayongji nenoki anguba amaji, pai parnok azüingmeyaka kümdaktsü.

⁸Nenok tsüraburtem ama tekong temerang saka nenok sasa Kibuba nem bendanga agüjang, aser pa tenla kidangi arung, koba pai teti asoshi meshiteta lir, aser nenok nungi pa tetsübuttsü ain adokba meyipa oadoktsü asoshi Kibuba nenok Tsüngrem tenzükang.

⁹Kechiyong nenoki Kibuba dangi meyipra, nenok adianutem aser nenok chirtem tapurtemi aochitsü, aser iba limai meyipa arutsü. Kechiyong Kibuba nenok Tsüngrem taochi aser yimlibilem lir, aser nenoki pa dangi meyipra, pa tejak nenok nungi memeyiptsü.

¹⁰Anungji obelenertem yimti ka nungi yimti ka ajanga, Zebulun tashi ao; saka parnoki parnok menütsü aser sensatsü,

¹¹Asher, Manase, aser Zebulun nisungtem ishika dang parnok sasa ajemalu aser Yirusalemi aru.

¹²Chuba aser tongtipuri Kibuba o agi melaba ama inyaktsü asoshi temulungjang ka parnok nem agütsütsü Tsüngrem teka Yihuda madak liasü.

Süia Aoba Benjong Amungba

¹³Nisung jenti, piyazü meinokba am benjong akatsü asoshi ita tanabuba nung Yirusalemi sentep.

¹⁴Parnoki külemi inyaktsü tenzük aser Yirusalem nung aliba tenladakji agien, aser liangmesen arongtsü asoshi tenladak aliba ajakji parnoki bener ao aser Kidron lenten nung enoktsü.

¹⁵Aser ita tanabuba anogo terpezübuba nung parnoki Süia Aoba benjong san chanuji tepset. Aser putirtem aser Levitem maksüdaktsü, anungji parnok sasa meshitet, aserKibuba kidangi tarongba tenla bener aru.

¹⁶Tsüngrem nisung Mosa ozüng amato parnoki pei mapa nung noktak; Levitem ket nungi agizükba azüji putirtemi rüklok.

¹⁷Kechiyong tesenteper rongnung aika pei sasa memeshitet liasü; anungji Levitemi, memerüki aliba nisung shia asoshi, aji Kibuba madang temeshi kümdaktsütsü Süia Aoba benjong san chanuji tepset.

¹⁸Kechiyong Efraim, Manase, Issakar, aser Zebulun nungi nisung jenti memeshiteti liasü, saka zülua aliba ama mesüi Süia Aoba benjong achi. Saka Hezekiai parnok asoshi sarasadema ashi,

¹⁹“Nisung shibai Kibuba par tsürabur Tsüngrem, pei mulungjang agi bushir, merüktettsü atema tenla ki tetuyuba ozüng amato mesüaka, tajung Kibubai nisung shia dang tai tokangma.”

²⁰Aser Kibubai Hezekia dang angashi, aser nisungtemji anebtsü.

²¹Aser Yirusalem nung alirtemi tepela tulu agi piyazü meinokba am benjongji anogo tenet amung; aser Levi aser putirtemi anogo shia, parnok tashi ajak agi Kibuba dang tenüng asang.

²²Hezekiai Levitem shirnoki Kibuba mapa junga tangshia inyak ajak dang ajungshia jembi. Anungji nisungtemi anogo tenet, yimjung tenla tepseta parnok tsürabur Tsüngrem Kibuba nem tenüngsang agüja benjongji achi.

²³Idangji tesenteper ajongai ano tenetnü benjongji akatsü mulungtet, aser tenetnü tepela agi amung.

²⁴Kechiyong Yihuda chuba Hezekiai tesenteper nem nashi pungchi meyi ka aser san meyi tenet tenla asoshi agütsü, aser tongtipurtemi tesenteper nem

nashi pungchi meyi ka aser san meyi ter agütsü. Aser putir aikati parnok sasa meshitet.

²⁵Aser Yihuda nungi tesenteper ajonga, aser Levi nunger aser putirtem, Israel nungi adokba tesenteper ajonga, aser Israel lima nungi arua amungertem, aser Yirusalem nung arua amungertem, pelatep.

²⁶Anungji Yirusalem nung tepela tulu liasü, kechiyong Israel chuba Dawid chir Solomon mapang nungi iba amai Yirusalem nung melidang.

²⁷Anungji putirtem aser Levitemi arameso aser nisungtem moatsü, aser parnok ola angashi, aser parnok sarasademba kotak temeshidak tashi atu.

2 Putipuyang 31

Par Yimsü Asentenshiba

(2 Ch. 18.14)

¹Tang kodang ya ajak renem, dena alir Israel ajak Yihuda yimtitem bushia ao aser temeshi tongshitem lensüka yok aser tekülemdak tenem aser tenladak Yihuda aser Benjamin, Efraim aser Manase ajak nung parnoki ajakji mesamatsü tashi raksatsü. Idangji Israel ajak pei yimtitemi, nisung shia pei akaba bushia shilang.

²Hezekiai putirtem aser Levitem telemsa shimtet, nisung shia pei telemsa mapa balala, putirtem aser Levitem tarongba tenla aser yimjung tenla asoshi, Kibuba tanendak aser süngkhüm tenzüksü aser tepela aser tenüngsang agütsütsü.

³Chubai pa akaba nungi tenlabaji tarongba tenla asoshi liasü; anepdang aser nikongdang tarongba tenla, aser amungnü asoshi tarongba tenla, ita tasen, benjongbentsü telemtet, Kibuba ozüing nung zülua aliba ama inyak.

⁴Pai Yirusalem nung alir dang putirtem aser Levitem nem parnok shilem agütsütsü mela, aji oda parnokia Kibuba ozüing nung tashi aittsüsa aser nendaka tenzüksü.

⁵Temelaba ozüngji prokshidang, Israel nungeri mezüing atangba tsük jenti, yi, toztü, ninang mojitzü, aser alu nungi adokba ajak sempet agütsü; aser parnoki kechisarena nung ter shilem jenti bener aru.

⁶Aser Yihuda yimtitem nung aliba Israel aser Yihuda nübur nashi aser san ter shilem aser Kibuba parnok Tsüngrem nem bendanga agüja aliba oset bener aru, aser itemji nangtena toktsü.

⁷Ita tasembuba nung parnoki bendena alibaji telong küma tenzük aser itemji ita tenetbuba nung renem.

⁸Kodang Hezekia aser pa tongtipuri nangtena alibaji angu, parnoki Kibuba aser par Israel moatsü.

⁹Aser Hezekiai putirtem aser Levitem dang bendena aliba indangji asüngdangtep.

¹⁰Temaba putir Azaria shiba Zadok kidong nungi liasü, pai pa dang langzü, “Parnoki Kibuba kidangi tenla bener aruba mapang nungi asenoki chiogo aser periogo, aser jenti anüngogo; kechiyong Kibubai pei nübur moatsüogo, aji asünung asenok jenti anünga kar.”

Putir aser Levitem Mapalem Tenzükshiba

¹¹Idangji Hezekiai parnok dang Kibuba kidang taktang renemtsü mela, aser parnoki renem.

¹²Aser parnoki temulung agüja tenla, ter shilem, aser bendanga agütsüba osettem bener aru. Item madak ketdangpur tongtibaji Levi nunger Konania liasü, aser tenu Shimei tanabuba liasü;

¹³Yehiel, Azazia, Nahat, Asahel, Yerimot, Yozabad, Elil, Ismakhia, Mahat, aser Banaia itemji, Hezekia chuba aser Tsüngrem kidang par tongtiba Azaria shimtetba amato, Konania aser tenu Shimei kübok teyaritepertem liasü.

¹⁴Aser Levi nunger Imna chir Kare, anüdoklen süngkhüm anüksangji Tsüngrem nem temulunger tenla agütsüba madak kibur liasü, Kibuba asoshi rizünga aliba tenla aser temeshitiba osettem lemsatsütsü.

¹⁵Eden, Miniamin, Yeshua, Shemaia, Amaria, aser Shekania parnoki temulung agüja yimtitem nung putir parnok adianutem shilem lemsaja, tain aser tanur kasa, telemsa balala agi,

¹⁶kidong otsü agi zülua alir dak alema, teburtem küm asem nungi temalen, shirnokKibuba kidangi anogo shia pei mapa ama aitdir, parnok pei mapa amato tenzüksü asoshi, parnok telemsa telemsa ama, yaria liasü.

¹⁷Putirtem tenüng zülubaji parnok tebu nunger ren nungi liasü; Levi nungerji küm metsü tain aser tamalen pei mapa amato telemsa telemsa agi liasü.

¹⁸Putirtem parnok pei tanur tilatem, parnok kibutsütem, parnok jabasotem, aser parnok jalatem, teloki ajonga tenüng zülua liasü, kechiyong parnok sasa meshiteta temulung lema liasü.

¹⁹Aser Aron jabasotem, putirtem, shirnok yimli nung liasü parnok meyong yimtitem nung liasü, yimti ishika nung putir rongnung tebur shia aser Levi rongnung shirnok tenüng zülua liasü parnok nem shilem agütsütsü tenüng agüja liasü.

²⁰Yamaji Hezekiai Yihuda ajak nung inyak; aser Kibuba pa Tsüngrem madang kechi tajung aser shitak aser temulung alemba liasü aji inyak.

²¹Aser Tsüngrem ki mapa nung pai anitakba mapa ajak, ozüng aser temelaba amato, pa aser Tsüngrem bushiba nung pai amtakba mapa shia pai pa mulungjang ajak agi inyak aser azükaru.

2 Putipuyang 32

Asiriai Yirusalem Amokmerenba

(2 Ch. 18.3—19.34; Isa. 36.1-22; 37.8-38)

¹Iba mapa aser item temulung lemtetba mapa sülen Asiria chuba Sennakerib arua Yihuda amak aser pai akoktsü ta bilema mitsa yangluba yimtitemji anema arü amen.

²Aser kodang Hezekiai Sennakerib arua Yirusalem anema raratsü asoshi lir ta ajitet,

³pai yimti temalen tzübu aliba tzüji anendaktsütsü asoshi par tanishirtem aser temerangertem den bangjemtep; aser parnoki pa yari.

⁴Aser nisung jenti sentep aser parnok tzübu ajak aser linük ajanga ayimba ayongji anendakja ashi, “Kechiba Asiria chubatemi arua tzü jenti angutsüla?”

⁵Pai mulung mulunga inyakdaksü, aser raksa-a aliba jara ajak meso, aser iba manung lungki yangerlok, aser iba temalen pai jara tanga yanglu; aser pai Dawid yimti Millo tashi itdaksü. Pai ano nok o nü aser jong jenti yanglu.

⁶Aser pai nübur madak arkotongtem yutsü, aser yimti süngkhüm amungdang parnok pa dangi sentepdaksü, aser parnok sünepdakja jembia ashi.

⁷“Tashi itang aser pelashishia liang, Asiria chuba asoshi tsübua mesüra aoksa-a teli, mesüra pa den aliba telok ajakji tetsübu, kechiyong pa den aliba dang nungi asenok den aliba tashi tuluba ka lir:

⁸pa den shi nok o nü dang lir, saka asen denbo asenok yaritsü aser asen tongbang raratsü Kibuba asen Tsüngrem lir.” Aser Yihuda chuba Hezekia o nungji nisungtemi temulung alem.

⁹Iba sülenji Asiria chuba Sennakeribi pa tenzükertem den pa Lakhis nung liasü. Pai Yihuda chuba Hezekia dangi yok, aser Yirusalem nung aliba Yihuda ajak dangi yoka ashi,

¹⁰Yamai Asiria chuba Sennakeribi ashir, “Yirusalem amakba tizüka atatsüsa nenoki kechi nung temulung alemer?

¹¹Ayawara aser tzüra agi südaktsütsüsa Asiria chuba ket nungi asen Kibuba Tsüngremi asenok kümzüktsü ta shia Hezekiai nenok mesüzüker masü no?

¹²Iba Hezekia yagi, nenoki tenladak ka nung külemtsü, aser iba manung nenoki, liangmesen arongtsü, ta Yihuda aser Yirusalem dang mela-a pa tekülemdak tenem aser tenladak bener odaktsü masü no?

¹³Linük nübur ajak dang ni aser kübu nungeri kechi inyak nenoki memetet no? Linük nung kin tsüngremtemi kü ket nungi parnok lima kümzüksü koka liasü ama?

¹⁴Nenok Tsüngremi kü ket nungi nenok kümzüksüsa, kübu nungeri meshimeshia samatsütsü, kintem tsüngrem ajak rongnung kü ket nungi pei nübur kümzüksü koka Tsüngrem shiba liasü?

¹⁵Tang anungji Hezekiai nenok tashiokdaksü, mesüra iba amai nenok temesüzükdaksü, mesüra nenoki pa dang tamang; kechiyong kin kecha tsüngremia mesüra yimli-i kü ket nungi, aser kübu nunger ket nungi pei nübur kümzüksü koka maliasü süra, nenok Tsüngrem iang kechi kü ket nungi nenok kümzüksü?”

¹⁶Aser pa tenzükertemi ano tali Kibuba Tsüngrem anema aser Hezekia anema jembi.

¹⁷Ano pai, Israel Tsüngrem, Kibuba sensatsütsü shiti ka zülua ashi, “Kin tsüngremtemi parnok pei nübur kü ket nungi mekümzükba amaji, yamaji Hezekia Tsüngremi pei nübur kü ket nungi mekümzükttetsü.”

¹⁸Aser parnok amok merena, aser parnok timtemdaksütsü parnoki ola tulu agi Yihuda nunger o agi jara nung Yirusalem nunger dang, parnoki yimtiji agitsü ta ayimten.

¹⁹Aser parnoki Yirusalem Tsüngrem, nisunger teka agi inyakba mapa kümdakja jembi.

Sennakerib Akokba Aser Pa Asüba

(2 Ch. 19.35-37)

²⁰Hezekia chuba, aser Amoz chir Isaiai, iba atema sarasadem aser Tsüngrem dang ayimten.

²¹Aser Kibubai kotak tenyar ka yok, pai Asiria nunger tanendak tashi tulu nisung ajak, tanishirtem aser arkotongtem leptokadok. Anungji pai pei linüki akseta shilang. Aser kodang pai pei tsüngrem kidangi ait, pei chirtem kari yangji pa nok agi lepset.

²²Asiria chuba Sennakerib ket nungi, aser tangar ket ajak nungi, Kibubai Hezekia aser Yirusalem nübur kümzük, aser ajaklen parnok anisüngzük agütsü.

²³Aser aikati Yirusalemi, aser Yihuda chuba Hezekia dangi senti oset sempet bener aru; anungji iba mapang nungi kin ajak tsüngdang pa ulutsü.

Hezekia Shirangba

(2 Ch. 20.1-11; Isa. 38.1-8)

²⁴Item anogo nung Hezekia tasütsüsa shirang; aser pai Kibuba dang sarasadem; aser pai pa dang jembi, aser pa nem temaitsü ka agütsü.

²⁵Saka Hezekiai pa nem tajangzük agütsüba ama lepa magütsü; kechiyong pa mulungjang asüküma liasü; anungji pa madak aser Yihuda aser Yirusalem madak terasaba liasü.

²⁶Saka Hezekiai pa mulungjang asükümba nungi pa aser Yirusalem nung alirtem ajemalua aküm. Anungji Hezekia anogo nungbo Tsüngrem terasaba parnok dangi maru.

Hezekia Takatait Aser Takok

(2 Ch. 20.12-21; Isa. 39.1-8)

²⁷Hezekia rongsen jenti aser tetushi liasü. Aser pai item asoshi terizüngdak taribi asoshi, aser teronem menemtsü asoshi, aser jong asoshi, aser senti chipo-anpo tapu ajak asoshi yanglu.

²⁸Tsük, yi aser totzü anguba asoshi terizüngdak; aser shiruru tapu ajak aser san telok ki yanglu.

²⁹Yamaji pei asoshi yimtitem aser san telok aser nashi telok asoshi jenti yanglu; kechiyong Tsüngremi pa nem rongsen jenti agütsü.

³⁰Iba Hezekiaisa Gihon tzütem temaba tzübu noktang, aser itemji Dawid yimti anüolen jagi indang indanga mesür alu. Aser pa mapa ajak nung Hezekia azükaru.

³¹Aji saka Babilon chubar tenyartem shirnoki pa dangi linük nung temaitsü inyakba indang asüngdangteptsü yok, Tsüngremi pa mulungjang nung kechi ali ajak metettsü asoshi tendangtsü oda toktsü.

³²Tang Hezekia mapa tanüngbaji, aser pa mapa tajungji, ajiang, itemji Yihuda aser Israel chubatem kaket nung, Amoz chir Isaia ainkar mangdang nung zülua lir.

³³Aser Hezekia tebu nunger den mejang, aser parnoki pa Dawid chirtem leper leni atulen rema yutsü. Aser Yihuda aser Yirusalem alir ajaki pa asüandang tetushi sayu. Aser par chir Manase pa melen chuba.

2 Putipuyang 33

Manase Chuba Yimsüsüba

(2 Ch. 21.1-9)

¹Manase chubatsü tenzükdang pa küm terana liasü; aser pai Yirusalem nung küm tenemer pungu tashi chuba.

²Aser Israel chirtem madang nungi Kibubai aridokba tesempatsü kintem mapa amaji, kechi Kibuba madang majung itemji inyak.

³Kechiyong tebu Hezekiai raksatsüba tenem tekülemdakji pai tanaben yanglushi; aser Baaltem asoshi pai tenladak yanglu, aser Ashera yanglu, aser anüing nung aliba ajakji külem, aser parnok tenzük.

⁴“Yirusalem nung kü tenüing teti alitsü” ta Kibubai shia aliba Kibuba kidang pai tenladak yanglu.

⁵Aser Kibuba ki kilempok anasa pai anüing nung aliba telok ajak asoshi tenladak yanglu.

⁶Aser Hinnom chir lenten nung pai pei chirtem mi nung tenla asoshi rongdaksü; arasentsür tetakzükba aser atakatema sarasademba inyak, aser arasentsür mapa inyak, arasentsür tanela alir dangi, aser sangmongbi dangi ao; pai Kibuba tsüngdang pa ain adokdaksütsü tamajung jenti inyak.

⁷Aser pai yangluba noksa Tsüngrem kidang ayu iba tenla ki indang Tsüngremi Dawid aser Solomon dang ashi, “Iba kidang aser Yirusalem nung koba Israel kin ajak nungi ni shim, ni kü tenüing teti ayutsü,

⁸aser Israel puri dang ozüing ajak, telatet ozüing aser Mosa ajanga agütsüba yimsü ozüing ni parnok dang melaba ajak kümdanga inyakdi süra, joko ni nenok tsürabur nem agütsüba lima nungi Israel tetsüing magiendaktsütsü.”

⁹Manase-i Yihuda aser Yirusalem alir mesüzük aji asünung Israel jakdang Kibubai kintem shirnok samatsü parnok dang nungi tali tamajungba inyak.

Manase Temulung Meyipba

(2 Ch. 21.17-18)

¹⁰Kibubai Manase aser pa nübur dang jembi, saka parnoki temulung magütsü.

¹¹Anungji Kibubai parnok madaki Asiria temeranger walunirtem anir aru, aser parnoki Manase teni nung jui enoktsü aser pa alener Babiloni bener aru.

¹²Aser kodang pa timtem tejashi nung liasü, pai Kibuba pa Tsüngrem yimli angutsü mepishi aser pa tsürabur Tsüngrem madang kanga ajemalua aküm.

¹³Pai pa dang sarasadem, aser Tsüngremi pai mepishiba agizük aser pa sarasadem angashi, aser tanaben pa yimli Yirusalemi anir aru. Idangji ang Manase-i Kibubaji Tsüngrem ta metet.

¹⁴Tesülen pai Gihon anüolen Dawid yimti nung Ango Süngkhümi ailen jara temaba yanglu, aser aji Ofel tashi yanglua ao, aser aji kanga ojia yanglu; pai ano Yihuda mitsa aliba yimti ajak nung walunirtem ayu.

¹⁵Aser Kibubakidang nungi pai bendanger tsüngremtem aser süngyangluji bener ao, aser Yirusalem aser Kibuba ki tenemtem nung pai yangluba tenladak ajakji, pai yimti tezülen itemji endokadok.

¹⁶Pai ano Kibuba tenladak yanglushi aser iba manung yimjung tenla aser tenüngsang tenla tepseta tenla; aser pai Yihuda dang Kibuba Israel Tsüngrem tenzüksü mela.

¹⁷Aji saka nisungtemi ano tenem tekülemdak nung tenla agütsü, saka aji Kibuba parnok Tsüngrem dang liasü.

Manase Asüba

(2 Ch. 21.17-18)

¹⁸Tang tanünga Manase mapa, aser Tsüngrem dang pai sarasademba, aserKibuba Israel Tsüngrem tenüng nung pa den tangurtemi jembiba otem, ajiang, itemji Israel chubatem putipuyang nung zülua lir.

¹⁹Aser pai sarasademba, aser koda Tsüngremi pa temepishiba agizük, aser pa temenen, temulung alemba; aser pa sasa ajemalua makümdang pai tenem tekülemdak yangluba, Asherim aser süngyanglu noksa ayuba, ajiang, itemji putipuyang kaket nung zülua lir.

²⁰Manase pa tsürabur den mejang, aser parnoki pa par kidang arem, aser par chir Amoni pa melen chuba.

Amon Yimsüsüba Aser Asüba

(2 Ch. 21.19-26)

²¹Amon chubatsü tenzükdang küm metsür ana liasü, aser pai Yirusalem nung küm ana tashi chuba.

²²Pai Kibuba tsüngdang kechi majung liasü tebu Manase-i inyakba amato inyak. Tebu Manase-i yangluba süngyanglu ajak nem tenla agütsü, aser parnok tenzük.

²³Tebu Manase pei sasa ajemaluba amato pai Kibuba madang pa sasa ajemalua maküm, saka iba Amon yagi tali taliang tai bendenlok.

²⁴Aser pa kilirtemi pa anema tasa asa aser par kidang pa tepset.

²⁵Saka linük alirtem shirnoki Amon chuba anema tasa asa, parnokji tepset; aser nüburttemi par chir Yosia pa melen chuba kümdaktsü.

2 Putipuyang 34

Yosia Yimsüsüba

(2 Ch. 22.1-2)

¹ Yosia chubatsü tenzükdang küm ti liasü, aser pai Yirusalem nung küm semerka chuba.

²Kibuba madang kechi shitak liasü pai inyak, aser tebou Dawid lenmang nung jaja; aser pai tajichi mesüra tabeleni memeyip.

Süngyanglu Külemba Anema Yosiai Noktakba

³Kechiyong pa chubaba küm tibuba nung pa ano tanur ka dang alidang, pai tebou Dawid Tsüngrem bushitsü tenzük; aser küm terana buba nung Yihuda aser Yirusalem nungi tenem tekülemdak, Asherim aser süngyanglu noksa chitetba aser mulutetba bushiteta endoktsü pai tenzük.

⁴Aser parnoki pa tsüngdang Baal tenladak raksa, aser iba manung noktaka aliba liangmesen tenladak lepzüka yok; pai Asherim, teyangluba aser mulutetba noksatemji anüka raksatsü aser pai itemji auyi kümdaktsü aser shirnoki item dang tenla parnok leper manung aji paloktsü.

⁵Pai ano putirtem teretji tenladak manung arong, aser Yihuda aser Yirusalem meshitet.

⁶Aser Manase, Efraim, aser Simeon yimtitem nung, Naftali tashi oagi, item temeket teraksa manung,

⁷pai tenladaktemji akusatsü aser Ashera aser noksatemji anük-anüka akusa, aser Israel ajak nung liangmesen tenladak ajak lepzüka yok. Ajiser pa Yirusalemi meyip.

Kaket Ngutetba

(2 Ch. 22.3-20)

⁸Tang pa chubaba küm terti buba nung, pai linük aser kiji meshiteter külen, Azalia chir Shafan, yimti governor Maaseia, Yoahaz otsü zülusang chir Yoa, Kibuba pa Tsüngrem ki yanglushitsü pai yok.

⁹Temaba putir Hilkia dangi parnok aru aser Kibuba kidangi bener aruba senji bendanga agütsü, aji Levitem, kima tanükertemi Manase aser Efraim nungi aser Israel tanüngba ajak nungi aser Yihuda aser Benjamin ajak nungi aser Yirusalem alirtem nungi sarutenba liasü.

¹⁰Parnoki aji Kibuba ki ketdangpur, shirnoki mapa inyakertem repranger, parnok nem agütsü; aser Kibuba kidang mapa inyakertemi aji ki melenshitsü aser yanglushitsü asoshi agütsü.

¹¹Parnoki aji mistritem nem aser ki yanglurtem nem, lung tsüngteta aliba aser tongnü asütsü, aser süng pempü asütsü, aser Yihuda chubai shizüka aotsü toktsüba ki asoshi agütsü.

¹²Aser nisungtemi mapaji temulung agüja inyak. Aser Yahat aser Obadia, Levi nunger, Merari chirtem; aser Zekaria aser Meshullam, Kohat nunger chirtem, parnok madak reprangtsü pai toktsü. Levi nunger kentenba kongki ashir ajak,

¹³khu abenertem madak liasü, aser mapa tapu shia inyakba ajak anishi; aser Levi nunger karbo tezülur, aser tongtipur, aser süngkhüm anükertem liasü.

¹⁴Kibuba kidangi bener aitba senji parnoki bener adokdang, Mosa ajanga agütsüba Kibuba ozüing kaket Hilkia putiri angu

¹⁵Idangji Hilksiai tezülur Shafan dang ashi, “Kibuba kidang ni ozüing kaketji nguogo;” aser Hilksia kaketji Shafan nem agütsü.

¹⁶Shafani kaketji chuba dangi bener aru, aser ano chuba dang ashi, “Ne tenzükertem nem agütsüba ajak parnoki inyakdagi.

¹⁷Kibuba kidang anguba sen ajak parnoki azüingtetogo aser aji ketdangpur aser mapa inyakertem nem agütsüogo.”

¹⁸Idangji tezülur Shafani chuba dang ashi, “Putir Hilksiai kü nem kaket ka agütsü.” Aser Shafani aji chuba madang azüing.

¹⁹Chubai ozüing otemji angashidang pai pa süoshi shisa.

²⁰Aser chubai Hilksia, Shafan chir Ahikam, Mika chir Abdon, tezülur Shafan, aser chubar kilir Asaia dang ashi,

²¹“Oang, Kibuba dang ni asoshi aser Israel aser Yihuda nung anünga alirtem asoshi, kaket bena aruba indangji asüngdangang; kechiyong asenok dak meküploksüba Kibuba terasaba ya tulu lir, kechiaser iba kaket nung züluba ama inyaktsü asen tsüraburtemi Kibuba o mebenshi.”

Hulda Ainkar Dang Asüngdangyaba

²²Anungji Hilksia aser shirnok chubai yoka liasü, sobutsü taktang anüksang Hasra chir Tokhat jabaso Shallum kibutsü Hulda ainkarla dangi ao, tang la Yirusalem tanabuba talidak kidang liasü, aser la dang iba indang jemi.

²³Aser lai parnok dang ashi, “Yamai Kibuba Israel Tsüngremi ashir; Kü dangi nenok yokba nisung dangji shiang.

²⁴Yamai Kibubai ashir, Ajiang, ni iba linük aser iba nung alirtem madak tamajung arudaktsütsü, Yihuda chuba madang azüngba atakatem ajakji arudaktsütsü.

²⁵Kechiaser parnoki ni senzüka toktsü aser parnok ket agi inyakba ajak agi ni jashidaktsütsü asoshi, parnoki tangar tsüngremtem nem liangmesen rongtsüogo, anungji kü terasaba iba madakji mekeploktsütsü aser meremseptsü.

²⁶Saka Yihuda chuba shibai Kibuba dang asüngdangtsü nenok yok, yamaji nenoki pa dang shiang. Yamai Israel Tsüngrem Kibubai ashir; Nai angashiba otem indangji,

²⁷ne mulungjang meyipa ali nungji aser iba linük aser iba nübur indang anema angashidang nai Tsüngrem madang ajemaluba yong, aser nai kü madang ajemalua aküm, aser ne süoshi shisa aser kü madang ajeb nungji, aji angashiogo ta Kibubai ashir.

²⁸Ajiang, ni na tsürabur dangi bener arutsü, aser na pei leperi yimjung nung arudaktsütsü, aser tamajung koba ni iba talidak aser iba nübur madak bener arutsü ali aji ne tenük agi mangutsü.” Aser parnoki chuba dangi oji meyipa bener aru.

Tezüngzüktepba Akangshiba

(2 Ch. 23.1-20)

²⁹Idangji chubai yok aser Yihuda aser Yirusalem tambur ajak sentepdaktsü.

³⁰Aser chubai Yihuda nisung ajak aser Yirusalem alir aser putirtem aser Levitem, nisung ajak tulu aser tila, anir Kibuba kidangi atu; aser nisung ajaki angashia tezüngzüktepba kakat otem koba Kibuba kidang angu aji pai azüng.

³¹Aser chubai pei talidak noktak aser Kibuba sülen jajatsü aser pa temelabatem benshitsü aser pa kulitem aser pa telatet ozüngtem pa mulungjang aser pa nela ajak agi, iba kakat nung zülua aliba tezüngzüktepba inyaktsü Kibuba madang tezüngzüktepba yanglu.

³²Idangji pai Yirusalem nung aser Benjamin nung dena alirtem iba nungji noktadaksü. Aser Yirusalem alirtemi Kibuba parnok tsürabur Tsüngrem tezüngzüktepba amaji inyak.

³³Aser Israel chirtem meyong linük ajak nung tesempatsü ajak bener oadok, aser Israel nung alir ajak Kibuba parnok Tsüngrem tenzükdaksü. Pa anogo ajak nung parnoki Kibuba parnok tsürabur Tsüngrem nungi meyipa moi anidak.

2 Putipuyang 35

Süia Aoba Benjong Amungba

(2 Ch. 23.21-23)

¹Yosiai Yirusalem nung Kibuba asoshi Süia Aoba Benjong amung; aser parnoki ita mezüngbuba anogo terpezü buba nung Süia Aoba Benjong san chanuji tepset.

²Aser pai putirtem parnok pei mapa nung shimtet aser Kibubakidang mapa nung parnok ajungshi.

³Aser Levitem shirnoki Israel ajak sayu aser shirnok Kibuba dang temeshi liasü parnok dang pai ashi, “Temeshi Süngdenji Dawid chir Solomon, Israel chubai yangluba kidang yuang; joko nenok tapu nung aputsü tenüngdaksü mali. Tang Kibuba nenok Tsüngrem aser pa nübur Israel tenzükang.

⁴Israel chuba Dawidi züluba amato aser par chir Solomoni züluba amato nenok sasa nenok tebu semchir-ren agi telemsa renemang.

⁵Aser nenok adianu chirtem tebou semchir ren agi lemsaba amaji temeshidak noktakang, aser Levitem tebou semchir shia shilem ka lemsükjang.

⁶Süia Aoba Benjong san chanu tepsetang, aser nenok sasa meshitetang, aser nenok adianutem asoshi Mosa ajanga Kibuba o amato renemang.”

⁷Yosiai nüburtem chirtem nem tenla san chanutem, nabong chanutem shiruru telok nungi meyi semer, aser nashi pungchi meyi asem agütsü; itemji chubar meyong nungi liasü.

⁸Aser par tongtipuri mulungben agi nisungtem nem, putirtem nem aser Levitem nem agütsü. Hilkia, Zekaria, aser Yehiel, Tsüngrem kidang tongti ketdangpurtemi putirtem nem Süia Aoba Benjong asoshi san chanu aser nabong chanu meyi ana noklang trok aser nashi pungchi noklang asem agütsü.

⁹Ano Kanania, aser par adianu Shemaia aser Nethanel, aser Hashabia aser Yeiel aser Yozabal, Levi nunger tongtipuri, Levitem nem Süia Aoba Benjong tenla san chanu aser nabong chanu meyirijang pungu aser nashi pungchi noklang pungu agütsü.

¹⁰Yamaji mapa renem, aser putirtem pei talidak noktak, aser Levitem chubai melaba ama pei telemsa amato noktak.

¹¹Aser parnok Süia Aoba Benjong san chanu tepset, aser parnok ket nung agizükba azü putirtemi rüklok aser Levitemi itemji teküp asa.

¹²Aser Mosa kaket nung zülua aliba ama, Kibubanem tenlatsü asoshi oda itemji parnoki chirnur tebou semchirtem telemsa nem lemsa-a agütsütsü asoshi parnoki tarongba tenlatemji bendanga ayu. Parnoki nashi pungchitemjia yamaji lemsa.

¹³ Aser yimsü amato parnoki Süia Aoba Benjong san chanuji mi nung awang; aser temeshi tenlatemji chipo nung, kerapo nung, aser susa nung meta, aser yakta telokti dangi bener ao.

¹⁴Tesülen parnoki pei asoshi, aser putirtem asoshi renem, kechiaser Aron chir putirtem aonung matong tashi, tenla sabang nung temo aser tarongba tenla asoshi mazüngi liasü; anungji Levitemi parnok asoshi aser Aron chir putirtem asoshi renem.

¹⁵ Dawidi melaba ama kentenertem Asaf chirtem pei talidak liasü, aser Asaf, Heman, aser Yeduthun chubar tanishir, aser kiküm anükertem süngkhüm shia nung liasü; parnok pei mapa nung toktsür aotsü tenüngdaksü maliasü, kechiyong parnok adianu Levitemi parnok asoshi renem.

¹⁶Anungji Kibuba mapa ajak anogo kasa nung, Süia Aoba Benjong amungtsü, Kibuba tenladak tarongba tenla agütsütsü Yosia chubai melaba ama inyak.

¹⁷Aser tarurtem Israel chirtemi iba mapang nung Süia Aoba Benjong, aser piyazü meinokba am benjong tenetnü amung.

¹⁸Aser Samuel ainkar anogo nungi Israel nung iba amajibo Süia Aoba Benjong malidang; mesüra Yosiai amungba amaji Israel chuba katia Süia Aoba Benjong, putirtem, aser Levitem, aser Yihuda aser Israel ajak, aser Yirusalem alir tatenertem lia memungdang.

¹⁹Yosia chubaba küm tertibuba nung iba Süia Aoba Benjong amung.

Yosia Yimsüsüba Tatembang

(2 Ch. 23.28-30)

²⁰Item ajak sülenji, kodang Yosiai tenla ki renema liasü, Ijip chuba Neko Karkhemis anema raratsü Eufрата leni atu; aser Yosia pa anema ao.

²¹Saka pai pa dangi otongdartem yoka ashi, “Na Yihuda chuba, ni ne den kechi inyaktsü? Tanü ni na anema aru masü, saka koba kin den ni rarar iba anema lir; aser Tsüngremi ilungang ta kü dang melaogo. Tsüngrem, shiba kü den lir, pai na samaja lir pa anema menoktaki anenang.”

²²Aji saka Yosiai pa nungi tejak memeyip saka pa den raratsü asoshi pa sasa miimshia inyak, aser Tsüngrem bang nungi aruba, Neko otemji manga, aser Megiddo lenten nung raratsü aru.

²³Aser lijak ameri Yosia chuba dak aka; aser chubai pei kilirtem dang ashi, “Ni ajongnenang, kechiyong ni kanga yiruogo.”

²⁴Anungji pa kilirtemi pa talungtsü tanabuba nungji yutsü, aser Yirusalemi pa bener aru; aser yangji pa asü, aser tebou nunger leper nung pa arem. Aser Yihuda aser Yirusalem ajaki Yosia asoshi mang ayim.

²⁵Aser Yerimiai Yosia asoshi mang ayim; aser ken tener tetsür-tebur ajaki tanü tashi Yosia indang mang yima jembir aser parnoki Israel nung itemi yimsü ozüing ka kümdaktsü; aser ajiang, itemji Aiatai nung zülua lir.

²⁶Tang Yosia mapa tanüngbaji, tetenzük aser tatem, aser pa mapa tajungtemji Kibuba ozüing nung zülua aliba ama,

²⁷ajiang, itemji Israel aser Yihuda Chubatem kaket nung zülua lir.

2 Putipuyang 36

Yehoahaz Yimsüsüba

(2 Ch. 23.30-35)

¹Idangji linük nüburi Yosia chir Yehoahaz, ania arua tebu melen Yirusalem nung chuba kümdaktsü.

²Yehoahaz chubatsü tenzükdang pa küm metsür asem liasü; aser pai Yirusalem nung ita asem chuba.

³Aser Ijip chubai paji Yirusalem nungi atsüngtok aser taribi seret semermer ozükba noklang ka aser hon seret semer ozükba ka putisü agi.

⁴ Aser Ijip chubai tenu Eliakim Yihuda aser Yirusalem madak chuba kümdaktsü, aser pa tenüing Yehoiakim ta melendaktsü. Aser Nekoi tedi Yoahaz agi aser Ijipi pa bener ao.

Yehoiakim Yimsüsüba

(2 Ch. 23.36—24.7)

⁵ Yehoiakim chubatsü tenzükdang küm metsür pungu liasü; aser pai Yirusalem nung küm terka chuba; aser pai Kibuba pa Tsüngrem madang kechi majung aji inyak.

⁶ Pa anema Babilon chuba Nebukadnezzar atu, aser Babiloni pur aotsü yinzü agi pa alen.

⁷Nebukadnezzari ano Kibuba kidang marok-ausutem Babiloni bener ao, aser itemji par chuba kidang ayu.

⁸Tang Yehoiakim mapa tanüngbaji aser pai inyakba tesempatsütemji, aser kobasa pa dak ajitet, ajiang, itemji Israel aser Yihuda Chubatem Kaket nung zülua lir; aser par chir Yehoiakini pa melen chuba.

⁹Yehoiakin chubatsü tenzük dang küm terti liasü; aser pai Yirusalem nung ita asem ser anogo ter chuba aser Kibuba madang kechi majung aji inyak.

¹⁰Tanaben küm meyipa arudang Nebukadnezzar chubai Kibuba kidang senti marok-ausutem dena, pa Babiloni bener ao, aser tenu Zedekia Yihuda aser Yirusalem madak chuba kümdaktsü.

Zedekia Yimsüsüba

(2 Ch. 24.18-20; Yer. 52.1-3a)

¹¹Zedekia chubatsü tenzükdang küm metsür ka liasü; aser pai Yirusalem nung küm terka tashi chuba:

¹²aser Kibuba pa Tsüngrem madang kechi majung aji pai inyak; Yerimia shibai Kibuba bang nungi jembi, pa madang ajemalua maküm.

¹³ Pai Nebukadnezzar, shibai pa nem Tsüngrem tenüng nung azüngashidaktsü, pa anema noktak; saka Kibuba Israel Tsüngrem anema pai tekong aser pa mulungjang meranga aküm.

¹⁴Tanishir putir aser nisung ajaki iba amaji onsara temulung magütsü, kintem tesempatsü mapa sülen anitaka liasü; aser Kibuba ki koba pai Yirusalem nung meshitet aji parnoki menentsü.

Yirusalem Laoba

(2 Ch. 25.1-21; Yer. 52.3b-11)

¹⁵Kibuba parnok Tsüngrem parnok dangi osang benertem, yakta shishili yokli ta asü; kechiaser pei nüburtem dak aser pa talidak pa taochi liasü:

¹⁶saka Kibuba ain adokba parnok anema madok tashi, tanebtsü makai maküm tashi parnoki Tsüngrem osang abenertem sensatsü, aser pa otem atalatsü, aser pa ainkartem tilu.

¹⁷ Anungji pai parnok madak Kaldea nunger chuba anir aru, pai parnok asangurtem parnok temeshidak kidang nok agi lepset, aser aiür-asangur mesüra tain mesüra asar, danga taochi mesayu; parnok ajak pai pa ket nung agütsü.

¹⁸Aser Tsüngrem kidang marok-ausu ajak, tulu aser tila, aser Kibubakidang rongsen, aser chubar rongsen, aser par tongtipur meyong, item ajak pai Babiloni bener aru.

¹⁹ Aser parnokki Kibuba ki arong, aser Yirusalem jara raksatsü, aser chuba ki aliba ajak mi agi rongdok, aser marok-ausu tajungbo ajak raksatsü.

²⁰ Aser shirnok nok nungi jenbu, pai Babiloni bener ao; aser Persia yimli yimsüsüba matong tashi parnok pa aser par chirtem lar küma liasü.

²¹ Yerimia bang agi Kibuba o jembiba ataloktsü asoshi, linüki pei amungnü memungi liasü. Küm neter abensadaktsütsü asoshi linükji azüng azünga toktsüba anogo ajak, linüki amungnü mamung.

Cyrusi Tepuokdak Alir Chiokba

(Ezr. 1.1-4)

²² Tang Persia chuba Cyrus mezüngbuba küm nung, Yerimia bang agi jembiba Kibuba O ataloktsü asoshi Kibubai Persia chuba Cyrus tanela ajongmeso, anungji pa yimli ajak nung pai o sangdong aser züludaktsü.

²³ Yamai Persia chuba Cyrusi ashir, “Kibuba, anüng Tsüngremi, alima yimli ajak kü nem agütsüogo, aser Yihuda nung aliba Yirusalem nung pa nem ki ka yanglutsü kü dang melaogo, nenok rongnung shirsa pa nüburtem lir, Kibubapa Tsüngrem pa den denangma, aser pa uludakjang.”

Ezra

Ezra 1

Tepuokdak Alirtem Meyipa Aruba

(2 Pu. 36.22-23)

¹ Persia chuba Cyrus chubaba mezüing küm nung, Kibuba O Yerimia ajanga jembiba atalokdaksütsü asoshi, Kibubai Persia chuba Cyrus mulung ajongmesodaksü. Anungji pai pa yimli ajaklen osangtajung ka sangdongdaksü aser aji tezüluba nung yamai zülu:

² “Persia chubai yamai ashir; Kibuba anüing Tsüngremi kü nem alima chuba yimli ajak agüja lir, aser pai Yihuda nung aliba Yirusalem nung pa nem ki ka yanglutsü kü dang melaogo.

³ Nenok rongnung shibasa pa nübur lir, pa Tsüngrem pa den denang, aser pa Yihuda nung aliba Yirusalemi tuang, aser Kibuba, Israel Tsüngrem ki yanglushidakjang. Yirusalem nung aliba Tsüngremji pa lir.

⁴ Aser shibasa kechi nungsa anüingzüka ali, Yirusalem nung Tsüngrem ki asoshi oda temulunger tenla dak alaka, pei alidak alir nisungtemi taribi, hon oset aser shiruru agi yaritepang.”

⁵ Idangji Yihuda aser Benjamin kidong tamburtem, putirtem aser Levitemi, oda shirsa Yirusalem nung aliba Kibuba ki yanglutsü atutsü Tsüngremi ajungshia liasü, parnok arameso.

⁶ Aser parnok anasa shirnoksa liasü, oda mulungso tenlaba dak alaka ano parnoki taribi, hon, shiruru, aser senti oset agi parnoki yari.

⁷ Aser ano Kibuba kidang chipo anpotem koba Nebukadnezzari Yirusalem nungi bener oadok, aser par tsüngrem kidang yua liasü, itemji Cyrus chubai agitet;

⁸ itemji Persia chuba Cyrus senyur Mithredat ket agi bener adok aser itemji Yihuda tongtipur Sheshbazzar nem züingzüka agütsü.

⁹ Aser item züingdangbaji ya: hon su semer, taribi su meyi ka, kotari metsürtuku;

¹⁰hon susa semer, taribi susa noklang pezü ser ter, aser tanga marok enrok meyi ka.

¹¹Hon aser taribi marokenrok ajak agi meyi pungu ser noklang pezü. Item ajakji Sheshbazzar aser tepuokertem Babilon nungi Yirusalemi arudang bener adok.

Ezra 2

Tepuokdak Nungi Arurtem Tenüng

(Neh. 7.4-73)

¹Tang item province nung shirnok Babilon chuba Nebukadnezzari Babiloni pua anir ao tanaben anir adokertemji lir; aser Yirusalem aser Yihudai nisung shia pei yimti-i meyipa aru;

²Zerubbabel, Yeshua, Nehemia, Seraia, Reelaia, Mordekai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum aser Baana aru.

³Israel nunger nisung yongzük: Parosh nungi jakzükba meyi ana noklang ka ser neter ana.

⁴Shefatia nungi jakzükba noklang asem ser neter ana.

⁵Ara nungi jakzükba noklang tenet ser neter pungu.

⁶Pahath-moab nungi jakzükba, Yehua aser Yoab na ajanga, meyi ana, noklang ti ser terana.

⁷Elam nungi jakzükba meyi ka noklang ana ser tenemer pezü.

⁸Zattu nungi jakzükba, noklang tuku ser lir pungu.

⁹Zakkai nungi jakzükba noklang tenet ser roker.

¹⁰Bani nungi jakzükba noklang trok ser lir ana.

¹¹Bebai nungi jakzükba noklang trok ser metsür asem.

¹²Azgad nungi jakzükba meyi ka noklang terana.

¹³Adonikam nungi jakzükba noklang trok ser roker trok.

¹⁴Bigvai nungi jakzükba meyi ana tenem ser trok.

- ¹⁵Adin nungi jakzükba noklang pezü ser tenem ser pezü.
- ¹⁶Ater nungi jakzükba, Hezekia nungi, tukur ti.
- ¹⁷Bezai nungi jakzükba noklang asem ser metsür asem.
- ¹⁸Yora nungi jakzükba noklang ka terana.
- ¹⁹Hashum nungi jakzükba noklang ana ser metsür asem
- ²⁰Gibbar nungi jakzükba tukur pungu.
- ²¹Bethlehem nungertem noklang ka metsür asem.
- ²²Netofa nunger tenem ser trok.
- ²³Anathot nunger noklang ka ser metsür ti.
- ²⁴ Azmavet nungi jakzükba lir ana.
- ²⁵Kiriatharim, Kefira, aser Beeroth nungi jakzükba noklang tenet ser lir asem.
- ²⁶Rama aser Geba nungi jakzükba noklang trok ser metsür ka.
- ²⁷Mikmas nunger noklang ka ser metsür ana.
- ²⁸Bethel aser Ai nunger noklang ana ser metsür asem.
- ²⁹Nebo nungi jakzükba tenem ser ana.
- ³⁰Magbish nungi jakzükba noklang ka ser tenem ser trok.
- ³¹Tangar Elam nungi jakzükba meyi ka noklang ana ser tenem ser pezü.
- ³²Harim nungi jakzükba noklang asem ser metsü.
- ³³Lod, Hadid, aser Ono nungi jakzükba noklang tenet ser metsür pungu.
- ³⁴Yeriko nungi jakzükba noklang asem ser lir pungu.
- ³⁵Senaa nungi jakzükba meyi asem noklang trok ser semer.
- ³⁶Putirtem; Yeshua kidong Yedaia nungi jakzükba noklang tuku ser neter asem.
- ³⁷Immer nungi jakzükba meyi ka ser tenem ser ana.
- ³⁸Pashhur nungi jakzükba meyi ka noklang ana ser lir tenet.

- ³⁹Harim nungi jakzükba meyi ka ser tertenet.
- ⁴⁰Levi nunger: Yeshua aser Kadmiel, Hodavia chirtem, nungi jakzükba neter pezü.
- ⁴¹Kentenertem: Asaf nungi jakzükba noklang ka ser metsür ti.
- ⁴²Tenlaki kishinükertem nungi jakzükba: Shallum nungi, Ater nungi Talmon nungi, Akkub nungi Hatita aser Shobai nungi jakzükba ajak agi noklang ka aser semer tuku.
- ⁴³Tenla ki nung tenzükertem; Ziha nungi jakzükba, Asufa nungi jakzükba, Tabbaot nungi jakzükba.
- ⁴⁴Keros nungi jakzükba, Sia nungi jakzükba, Padon nungi jakzükba.
- ⁴⁵Lebana nungi jakzükba, Hagaba nungi jakzükba, Akkub nungi jakzükba;
- ⁴⁶Hagab nungi jakzükba, Shamlai nungi jakzükba, Hanan nungi jakzükba;
- ⁴⁷Giddel nungi jakzükba, Gahar nungi jakzükba, Reaia nungi jakzükba;
- ⁴⁸Rezin nungi jakzükba, Nekoda nungi jakzükba, Gazzam nungi jakzükba;
- ⁴⁹Uzza nungi jakzükba, Pesea nungi jakzükba, Besai nungi jakzükba;
- ⁵⁰Asna nungi jakzükba, Meunim nungi jakzükba, Nefusim nungi jakzükba;
- ⁵¹Bakbuk nungi jakzükba. Hakufa nungi jakzükba, Harhur nungi jakzükba;
- ⁵²Bazlut nungi jakzükba, Mehida nungi jakzükba, Harsha nungi jakzükba;
- ⁵³Barkos nungi jakzükba, Sisera nungi jakzükba, Tema nungi jakzükba;
- ⁵⁴Nezia nungi jakzükba, Hatifa nungi jakzükba.
- ⁵⁵Solomon tenzükertem nungi jakzükba: Sotai nungi jakzükba, Hassoferet nungi jakzükba, Peruda nungi jakzükba;
- ⁵⁶Yaala nungi jakzükba, Darkon nungi jakzükba, Giddel nungi jakzükba;
- ⁵⁷Shefatia nungi jakzükba; Hattil nungi jakzükba. Pokheret Hazzebaim nungi jakzükba. Ami nungi jakzükba.

⁵⁸Tenla ki nung tenzüker aser Solomon tenzüker nungi jakzükba ajak agi noklang asem tukur ana liasü.

⁵⁹Tel-mela, Telharsha, Cherub, Addan, aser Immer yimtitem nungi atur itemi liasü; saka parnoki parnok tejakzükdak, parnok Israel nungi asü masü mesayutet.

⁶⁰Delaia nungi jakzükba, Tobai nungi jakzükba. Nekoda nungi jakzükba, noklang trok ser tenem ser ana.

⁶¹Aser putirtem nungi jakzükba: Habaia nungi jakzükba, Hakkaoz nungi jakzükba, Barzillai nungi jakzükba, pai Gilead nunger Barzillai jalatem nungi kinungtsü agi, aser parnok tenüng agi aja.

⁶²Itemi parnok tejakzükdak tenüng züluba bushitep nung mangu; aji asü nung parnok menenadokogo ta züngshi aser putir mapa nungi jendokadok;

⁶³ aser governori parnok dang ashi, oda putir kati Urim aser Thummim den menoktak tashi parnoki temeshitiba osettem machitsüla.

⁶⁴Tesenteper ajak agi meyi lir ana noklang asem ser roker liasü;

⁶⁵Iba dak alaka parnok kilir aser kilitsür meyi tenet noklang asem ser semer tenet liasü; aser parnok kentener tebur aser tetsür noklang ana liasü.

⁶⁶Parnok kor noklang tenet semer trok liasü; parnok kor o gado nungi jakzükba noklang ana lir pungu liasü;

⁶⁷parnok ut noklang pezü semer pungu; parnok gado meyi trok noklang tenet ser metsü.

⁶⁸Kidong tamburtem kari, Yirusalem nung aliba Kibuba kidangi arudang, Tsüngrem ki iba talidak noktadaksütsü asoshi parnoki mulungbensa tenla agütsü.

⁶⁹Parnoki akokba yari mapa atema terizüngdak hon sen meyi roker ka, aser taribi pound meyi pungu, aser putir sobutsü noklang ka agütsü.

⁷⁰Anungji putirtem, Levitem, nübur kar, aser kentenertem aser tenla ki nung tenzükertem parnok yimtitem nung ali, aser Israel ajak parnok yimtitem nung ali.

Ezra 3

Yirusalem Nung Tekülem Tenzükshiba

¹Kodang ita tenetbuba aru, aser Israel nunger yimtitem nung liasü, nisungtemi parnok sasa nisung ka amai Yirusalemi sentep.

²Idangji Yozadak chir Yeshua, aser pa adianu putirtem, Shealtiel chir Zerubbabel, aser pa adianutem noktak, aser Tsüngrem nisung Mosa ozüing nung zülua aliba ama, parnoki Israel Tsüngrem tenladak, iba manung tarongba tenla tenlatsü asoshi yanglu.

³Parnok meketa aliba nisungtemji parnoki tsübua liakasa, parnoki tenladak kimungji yanglu, aser iba manung parnoki Kibuba nem anepdang aser aonung shia tarongba tenla agütsü.

⁴Aser zülua aliba amato. Parnoki semtu benjong amung, aser yimsü ozüing amato yongsük agi anogo shia tarongba tenla, tenüngdaksü yari tenla.

⁵Iba sülenji maneni tarongba tenla, ita tasen tenla, lemteta aliba Kibuba nem bendanga agütsüba benjongtem, aser nisung shia shirnoki temulunger tenla tenlaba parnoki amshi.

⁶Ita tenetbuba mezüing anogo nungi parnoki Kibuba nem tarongba tenla tenlatsü tenzük; saka Kibuba tenla ki kimungbo ano meyangeri liasü.

⁷Parnoki ano lung mistri nem, aser süng mistri nem sen agütsü, aser chiyungtsü, tajemtsü aser toztü, Sidon nunger aser Tair nunger nem, Lebanon nung cedar süng tzüyimi, Yoppa leni, Persia chuba Cyrus nungi parnoki temelaba anguba ama, bener arutsü asoshi agütsü.

Tenla Kimung Yangerba

⁸Tang Yirusalem nung Tsüngrem ki dangi parnok aruba tanabuba küm nung ita tanabuba nung, Shealtiel chir Zerubbabel, Yozadak chir Yeshua aser tanüingba parnok adianu putirtem aser Levitem, aser tepuokdak nungi

Yirusalemi adoker ajaki mapaji tenzük; aser Kibuba ki mapa repringtsü atema, Levitem küm metsü nungi temalen parnoki shimtet.

⁹Idangji Tsüngrem kidang mapa inyakertem repringtsü, Yeshua aser par chirtem aser adianutem, Kadmiel aser par chirtem, Yihuda chirtem den külemi noktak' aser Henadak chirtem, parnok chirtem aser parnok adianu Levitem dena noktak.

¹⁰Kodang kisürtemi Kibuba ki kimungji yanger, putirtem pei sobutsü sobur jangzü amdaktsü, aser Asaf chir Levitem, Israel chuba Dawidi melaba amaKibuba asangtsü laya amdaktsü.

¹¹Aser parnoki kati ka dang Kibuba tenüng sanga aser tepela sayua ashi, “Kechiyong pa tajung lir, kechiyong Israel tsütsü pa yimlibilem teti alir.” Aser kodang parnoki Kibuba tenüng asang, nisung ajaki ola tulu agi ayimten, kechiaser Kibuba ki kimungji yangera liasü.

¹²Saka putirtem aser Levitem aser kidong tongtipur aser tamburtem mezüng yangluba ki angurtemi parnok nükdang iba ki kimung yangerba ngua ola tulu adoka ajeb; aser aikati tepela agi ayimten.

¹³Anungji nisungtemi tepela agi ayimtenba ola o tajepba ola naji mebendangteti liasü, kechiaser nisungtemi ola tulu agi ayimten, saka olaji talang nungia angashia liasü.

Ezra 4

Tenla Ki Yangluba Anema Noktakba

¹Kodang Yihuda aser Benjamin anemertemi Kibuba, Israel Tsüngrem nem tenla ki ka, meyipa aruba tepuokba chirtemi yangludaki ta angashi,

²idangji parnoki Zerubbabel dangi aser kidong rongnung tongtipur dangi aru aser parnok dang ashi, “Nenok den onoki külemi yangludi; kechiyong nenok amaji onoki ner Tsüngrem külemer; aser onokia Asiria chuba Esarhaddon, shibai onok yagi anir atu, iba anogo nungi pa nem tetepsetba tenla agütsür.”

³Saka Zerubbabel, Yeshua aser tanüngba Israel kidong rongnung tongtipuri parnok dang ashi, “Ozü Tsüngrem nem ki ka yanglutsü onok den nenok kecha

tenüingdaksü maka; saka Persia chuba Cyrusi onok dang melaba ama, onok sasa dang Kibuba, Israel Tsüngrem nem yanglutsütsü.”

⁴Idangji linük alirtemi Yihuda purtem tasü meiti kümdaksü, aser ki yanglutsü tsübuua parnoki kümdaksü,

⁵aser parnok sentong meyipsatsütsü parnok anema ozüing shiteterem ao, aser Persia chuba Cyrus anogo tepiyong, oda Persia chuba Dairus chubaba tashi minprung.

Yirusalem Yanglushiba Anemertem

⁶Ahasuerus chuba dang, pa chubaba tetenzük nungi parnoki Yihuda aser Yirusalem alirtem anema tai agüja zülu.

⁷Artazerkzes tendak Bishlam, Mithredat, Tabeel aser tanüingba parnok medemertemi Persia chuba Artazerkzes dangi zülu; shitiji Aramaic o nung zülu aser meyipzük.

⁸Temeranger walunir Rehum aser tezülur Shimshai-i Yirusalem anema Artazerkzes chuba dangi yamai zülu;

⁹idangji temeranger walunir Rehum aser Shimshai tezülur, aser parnok medemertemi zülu; “Dinai nunger, aser Afarsat nunger, Tarpel nunger, Afarsi nunger, Arkhevi nunger, Babilon nunger, Shushan nunger, Debhai nunger aser Elam nunger,

¹⁰aser tanüingba kintem shirnok tulusang aser tamarener Ashurbanipali anir aru, aser Samaria yimti nung toktsü, aser Eufрата ayong atener aliba tanüingba linük nung, aser yamaji.”

¹¹Aser iba shiti ya parnoki Artazerkzes chuba dangi yok; “Eufрата ayong atener aliba lima nung alir ne tenzükertemi ne dangi salem yoker.

¹²Na nungi atuba Yihuda nunger onok dangi Yirusalemi arua lir ta chubai metetangma; parnoki teküptep aser tamajung yimti yangludagi aser jara renemdagi, aser kimung yanglushidagi.

¹³Chubai ya metetangma, oda iba yimti ya yanglura aser jaratem renemra, parnoki ali melen sen mesüra apu sen magütsütsü, aser tatem nungbo iba yagi chubatem meyong ali melen lendong kümdaktsütsü.

¹⁴Tang onoki chubar metsü achibayong, chuba maksü repranga alitsü onok asoshi tim masü nung, aji onoki yokogo aser chuba dang kuli agütsür;

¹⁵oda nebu nunger kakat nung züluba bushiteptsü asoshi; zülua ayuba kakat nungji nai iba yimti ya teküptep yimti, chubatem aser province asoshi majung, aser akhidang nungi iba yimti nung parnoki linük anema adok ta metettsü; iba yongji iba yimti raksatsü.

¹⁶Iba yimti yanglura aser jaratem renemra, iba tetezü ayong atenerbo na shilem makatsü, ta chuba dang onoki kuli agütsür.”

¹⁷Idangji chubai langzü, “Temeranger walunir Rehum aser tezülur Shimshai dangi aser tanüngba parnok medemer Samaria nung alir dangi, aser ayong atena aliba tanüngba linük dangi salem,

¹⁸koba shiti nenoki onok dangi yok, kü madang jangja-a züngogo.

¹⁹Ni ozüng ka agütsü, aser bushitepogo aser iba yimti akhidang nungi chubatem anema adok, aser teküptep aser linük anema iba nung adok ta nguogo,

²⁰Ayong atener aliba linük ajak madak ano yimsü süa Yirusalem madak chuba tulutem liasü; aser parnok nem ali melen, aser sen saru balala agüja liasü.

²¹Ni ozüng ka meyanglu tashi iba yimti meyanglutsü nenoki item nisung anentsü ozüng agüjang.

²²Aser iba nung nenok anüanüa teli; aser kechiba chuba akoksatsüsa teraksa adokdaktsütsü?”

²³Kodang Artazerkses chubai zülubaji Rehum aser Shimshai madang aser parnok medemertem dang azüng, parnoki ilunga Yirusalemi Yihuda nunger dangi ao, aser parnoki tashiyim agi mapaji anendaktsü.

²⁴Idangji Tsüngrem ki mapa Yirusalem nung alibaji anenadok; aser aji Persia chuba Darius chubaba küm tanabuba tashi anena ali.

Ezra 5

Tanaben Tenla Ki Mapa Tenzükba (520-515 B.C)

¹Tang ainkartem, Hagai aser Iddo chir Zekariai, Israel Tsüngrem shiba parnok madak liasü pa tenüng nung Yihuda aser Yirusalem nung alir Yihuda nung dang shina jembi.

²Idangji Shealtiel chir Zerubbabel aser Yozadak chir Yeshua arameso aser Yirusalem nung aliba Tsüngrem tenla ki yanglushitsü tenzük; aser parnok den yaria, Tsüngrem ainkartem liasü.

³Iba mapang nung ayong atener aliba province nung governor Tattenai aser Shethar-bozenai aser parnok medemertem parnok dangi aru aser yamai parnok dang ashi, “Shibai nenok dang iba ki yanglutsü aser renemtsü mela?”

⁴Parnoki ano asüngdang, “Iba ki yanglur tenüngtem shibasa?”

⁵Saka par Tsüngrem tenükji Yihuda nung tamburtem madak liasü, aser Darius dangi iba indangji tonga maru tashi, ajiser iba indang shiti agi telangzüba memeyiptsü tashi, parnoki parnok manendaktsü.

⁶Ayong atener aliba governor Tattenai aser Shethar-borzenai, aser ayong atener aliba par medemer nungi Dairus chuba dangi yokba shitiji ibai liasü.

⁷Parnoki pa dangi shiti ka yok, kechi nung yamai zülua liasü; “Darius chuba dangi, ajak yimjung sangma.

⁸Ya chubai metetangma oda onok Yihuda province-i aser Tsüngrem tulusang tenla kidangi ao; lung tulutem agi ibai yangludagi, jara nung süngpak yokdagi, aser mapaji lema lema parnok ket nung azükarua odagi.

⁹Yangji tamburtem dang onoki asüngdang, shibai nübur nem iba ki yanglutsü, aser iba jara renemtsü ozüng agütsü?

¹⁰Onoki parnok dang parnok tenüng oda parnok tanishirtem tenüng onoki zülua ne nem metetdaktsütsü asoshi asüngdang.

¹¹Aser parnoki onok dang yamai langzua ashi, ‘Onok anung ali Tsüngrem tenzükertem lir, aser akhidang yangluba ki ka koba Israel chuba tulu kati yanglu aser renem, iba ki tanaben onoki yanglushidagi.’

¹²Saka ozü tsüraburi anung Tsüngrem jashidakja ain adokdaksü nung, pai Kaldi nunger Babilon chuba Nebukadnezzar ket nung agütsü, pai iba ki raksatsü, aser nisungtem Babiloni bener oadok.

¹³Saka Babilon chuba Cyrus mezüngbuba küm nung, Cyrus chubai iba Tsüngrem ki yanglutsü ozüng agütsü.

¹⁴Ano pai Tsüngrem kidang hon aser taribi chipo-anpotem koba Nebukadnezzari Yirusalem nung aliba tenla ki nungi bener oa liasü, aser Babiloni tenla kidangi bener aru, item chipo-anpo Cyrus chubai Babilon tenla ki nungi agizük, aser itemji nisung ka tenüng agi Sheshbazar nem bendanga agütsü, shiba pai governor kümdakja liasü;

¹⁵aser pai pa dang ashi, Item chipoanpo bener oang, Yirusalem nung aliba tenla kidang yuang, aser Tsüngrem kiji iba talidak yangluang.

¹⁶Idangji Shesh-bazari aru, aser Yirusalem nung aliba Tsüngrem ki kimung yanger, aser iba mapang nungi tang tashi yangluyonga aru, aser ano aji merenem lir.

¹⁷Anungji chuba madang junger süra, Cyrus chubai Yirusalem nung iba Tsüngrem ki yanglutsü asoshi ozüng yanglu asü meyanglu, aji chubar terizüngdak bushidakjang, aser iba indang chubai aginüba onok dang metetdakjangma.”

Ezra 6

Dairus Chuba Telangzüba

¹Idangji Darius chubai ozüng ka yanglu, aser kaket terizüngdak Babilon nung yua alidak bushitep.

²Aser Ekbatana nung, Media province nung chuba kidang shikeplong ka angu, aser yangji yamaji zülua ayuba angu,

³“Cyrus chuba mezüing küm nung Cyrus chubai ozüing ka yanglu; Yirusalem nung Tsüingrem ki indang, kiji yangludakjang, aji parnoki tetepsetba tenla tenladak, aser iba kimung tashi ita azüingdakjang, iba touchi nung süklep roker, aser iba lenten süklep roker;

⁴lung tulu taren asem, aser süngpak taren ka, aser teindokba senji chubar kidang nungi agütsüdakjang;

⁵Ano Yirusalem nung aliba tenla ki nungi Nebukadnezzari agizüka Babiloni bener aruba Tsüingrem kidang aliba hon aser taribi chipo-anpotemji, tanaben shia agüjang aser Yirusalem nung aliba tenla kidangi bener oang aser pei talidak yujang; aser itemji Tsüingrem kidang ayutsüla.”

Dairusi Mapaji Maneni Inyaktsü Melaba

⁶“Anungji tang ayong atener aliba governor Tattenai, Shethar-bozenai, aser ne medemertem shirnok ayong atena oa lir, nenok idak nungjagi pila-a liang.

⁷Iba Tsüingrem ki mapa oda tokjang, aser Yihuda nunger governor aser Yihuda nunger tamburtemi iba Tsüingrem ki pa talidak yangludakjang.

⁸Ano iba Israel Tsüingrem ki yanglutsü asoshi item Yihuda nunger tambur dang nenoki kechi inyaktsü ni ozüing ka yanglur; chubar osettem nungi, aser oda ayong atena oa aliba putisü bendenba nungi, oda parnok metitemtsü asoshi item nisung nem mapang shitak nung teindokba sen agüjang.

⁹Aser kechisa parnok tenüingdaksü lir, nashi pongtu, san tepung aser san anüing Tsüingrem nem tetepsetba tenla nung arongtsü asoshi, wheat tsük, metsü, yi aser toztü Yirusalem nung putirtemi meshiba ama metitemi anogo shia agüjang;

¹⁰angji parnoki anüing Tsüingrem nem teronem tanang tetepsetba tenla agütsütsü asoshi, aser chuba taküm aser par jabasotem asoshi sarasademtsü.

¹¹Ano ni ozüing ka yangluogo, oda shibaisa iba ozüing melenshidir, par kidang nungi bemi ka atsütetdakjang, pa ajongmesor angji alenlokang; aser iba asoshi par ki rüjalung kümdakjang.

¹²Tsüngrem shibai pei tenüng yangji yua lir, nübur mesüra kin kobai iba ozüng melenshidir mesüra iba Tsüngrem ki Yirusalem raksatsütsü merangdir Tsüngremi endokadokangma. Ni Dariusi ozüng ka yangluogo; aji shitak dang inyakdakjang.”

Tenla Ki Renemer Meshitetba

¹³Idangji ayong atena oa aliba Tattenai governori, Shethar-bozenai aser parnok medemertemi, Darius chubai ozüng yokba ama yamaji ajak kümdanga inyak.

¹⁴Aser ainkar Haggai aser Iddo chir Zekariai shinba ajanga Yihuda nunger tamburtemi yanglu aser azükarua aküm. Aser Israel Tsüngremi melaba ama, aser Cyrus, Darius aser Persia chuba Artazerkses ozüng amato, parnoki yanglu aser aji renem.

¹⁵Aser iba ki Adar ita tasemnü nung renem, koba Darius chubai chubaba küm trokbuba nung liasü.

¹⁶Israel chirtem, putirtem, Levitem, aser pur aoba chirtem tanüngba puri, iba Tsüngrem ki meshitetba tepela agi amung.

¹⁷Aser iba Tsüngrem ki meshitetba nung parnoki nashi pungchi noklang ka, san tepung noklang ana, san chanu noklang pezü agi tenla; aser Israel ajak asoshi temenen tenla atema, nabong tepung terana, Israel kidong terana asoshi tenla.

¹⁸Aser Mosa kaket nung zülua aliba ama parnoki putirtem parnok telemsa, aser Levitem pei mapa ama, Yirusalem nung Tsüngrem mapa asoshi toktsü.

Süia Aoba Benjong (515 B.C)

¹⁹Ita mezüngbuba anogo terpezünübuba nung pur aoba chirtemi Süia Aoba Benjong amung.

²⁰Kechiyong putirtem aser Levitemi parnok sasa külemi merükteter liasü; parnoki pur aoba chir ajak asoshi aser parnok adianu putirtem asoshi, aser parnok pei asoshi Süia Aoba Benjong san chanu tepset.

²¹Aser Israel chirtem tepuokdak nungi tanaben adokertem, aser linük nung mamangba pur memerükba nungi shirnoki Israel Tsüngrem Kibuba bushitsü asoshi pila-a ali parnok ajaki achi,

²²aser piyazü meinokba am benjong tepela agi anogo tenet amung; kechiyong Kibubai parnok peladaksü, aser parnok ket nung Israel Tsüngrem tenlaki mapa nung tashi itdaksütsü parnok dangi Asiria chuba mulung meyipdaksü.

Ezra 7

Ezra Yirusalemi Shilangba

¹Tang item süleni, Persia chuba Artazerkzes chuba alidang, Seraia chir Ezra, Azaria chir, Hilkia chir.

²Shallum chir, Zadok chir, Ahitub chir,

³Amaria chir, Azaria chir, Maraiot chir,

⁴Zerahia chir, Uzzi chir, Bukki chir,

⁵Abishua chir, Finehas chir, Eleazar chir, Aron putir chir.

⁶Iba Ezra Babilon nungi atu; aser Mosa ozüing nung pa tetangshi tezülur ka liasü; koba Kibuba Israel Tsüngremi agütsü; aser Kibuba, pa Tsüngrem pa dak alinungji, pai asüngdangba ajak chubai mela.

⁷Artazerkzes chuba küm tenetbuba nung, Israel chirtem kar, putirtem, Levitem, kentenertem, kishinükertem, aser tenla ki tenzükertem Yirusalemi atu.

⁸Aser pa Yirusalemi ita pungububa nung aru, koba chuba küm tenetbuba nung liasü,

⁹Kechiyong ita mezüngbuba mezüngnü nung pai Babilon nungi atutsü tenzük, aser aji ita pungububa anogo mezüngnü liasü. Pa Tsüngrem taochi teka pa madak liasü.

¹⁰Kechiyong Ezrai Kibuba ozüing bushitsü aser aji inyaktsü, aser Israel nung telatet ozüing aser o bendang sayutsü pai temulung toka liasü.

Artazerkzesi Ezra nem Temelaba Agütsüba

¹¹Tang putir Ezra, tezülur aser Kibuba ozüing nung aser Israel nem agütsüba telatet ozüing nung tetangshi, pa nem Artazerkzes chubai agütsüba shitiji ya:

¹²“Artazerkzes chubatem madak chubai, Ezra putir, anüing Tsüingrem ozüingtem tezülur dangi:

¹³tang ni ozüing ka yanglur, oda Israel nübur kari, mesüra kü yimli nung parnok putirtem aser Levitem, shibai Yirusalemi aotsü mulunga lir, ne den aotsü akok.

¹⁴Kechiaser chubai aser par shisa agütsür teneti Yihuda aser Yirusalem indang ne ket nung aliba ne Tsüingrem ozüing amato bushiteptsü yoka lir,

¹⁵aser chuba aser pa shisa agütsürtemi Israel Tsüingrem, shiba Yirusalem nung alir, pa nem mulungsoa taribi aser hon agütsüba bener aotsü,

¹⁶aser nai Babilon province ajak nung anguba taribi aser hon, nübur aser putirtemi mulungben tenla, parnok Tsüingrem ki, koba Yirusalem nung lir, iba asoshi tenla dena bener aotsü;

¹⁷aji asünung nai kanga nentaka iba sen agi nashi pungchi, san tepungtem, san chanutem, parnok chiyungtsü tenla aser tajemtsü tenla alitsü, aser Yirusalem nung aliba ne Tsüingrem ki tenladak parnok tenlaang.

¹⁸Aser tanüngba taribi aser hon jagi ne madang aser ne adianutem madang kechisa inyaktsü junger ta bilemer, aji nenoki Tsüingremi mulungba ama inyakang.

¹⁹Aser chipoanpo ne Tsüingrem ki mapa asoshi ne nem agütsübaji nai Yirusalem Tsüingrem madang bendanga agüjang.

²⁰Aser ano ne Tsüingrem ki asoshi kechisa tenüngdaksü lir, aji nai chubar senpung nungi agüjang.”

²¹“Aser ni oda Artazerkzesi ayong atener alir senyur ajak dangi ozüing ka yanglur, oda Ezra putir, anüing Tsüingrem ozüing züluri kechisa nenok nungi tenüngdaksü kümdir, aji yakta inyakang,

²²taribi seret semermer ozükba noklang ka tashi, wheat tsük tatak noklang ka tashi, aser yi mori noklang ka tashi, aser toztü mori noklang ka tashi aser metsü kwika ta mezükdangi agüjang.

²³Anüng Tsüngremi kechisa melar, shitak yamaji dang anüng Tsüngrem ki asoshi inyakdakjang; kechiyong kechiba chuba aser pa chirtem yimli madak kechiba Tsüngrem terasaba lidaktsütsü?

²⁴Ano ya onoki melar, putirtem, Levitem, kentenertem, kishinükertem tenla kidang alirtem, mesüra iba Tsüngrem kidang tenzüker kar dang danga ali melen, putisü, akhangtsü ozüng mali.”

²⁵“Talisa, Ezra, nai Tsüngrem shisatsü ne dak aliba yari inyakang, ayong atener alir nübur ajak o bendangtsü governor aser obendangertem shimtetang, oda ne Tsüngrem ozüng meteter ajak; aser item memeteter dang nai sayuang.

²⁶Aser shibaisa ne Tsüngrem ozüng aser chuba ozüng mebenshilir, pa madak o bendang shitak agüjang, tasütsü süshia, linük nungi aridoktsü süshia, osettsüset rakzükba süshia, mesüra tepuokdak ayutsü süshia.”

Ezrai Tsüngrem Tenüng Asangba

²⁷Ezrai ashi, “Kibuba asen tsürabur Tsüngrem temoatsü sang, shibai iba amai chuba mulungjang nung, Yirusalem nung aliba Kibuba ki tobur jungdaktsütsü asoshi enoktsü;

²⁸aser kü dang chuba aser par shisa agütsürtem madang, aser chubar tuler tanishirtem madang taochi sayu. Aser Kibuba teka kü madak aliba yari nai tashi itdaktsü, aser ni Israel nungi tongtipur kü den atutsü külemi aniten.”

Ezra 8

Ezra Den Külemi Tepuokdak Nungi Shilangba

¹Tang Artazerkes chuba tendak kidong tongtipur kü den Babilon nungi atur parnok jakzükbatem itemi lir.

²Finehas kidong nungi Gershom; Ithamar kidong nungi Daniel; Dawid kidong nungi Hattush.

- ³Shekania kidong nungi; Parosh kidong nungi Zekaria, aser pa den parnok tebur noklang ka ser tenem yongsük nung dena liasü.
- ⁴Pahath-moab kidong nungi Zerahia chir Elihoemai, aser pa den tebur noklang ana.
- ⁵Shekania kidong nungi Yahaziel chir aser pa den tebur noklang asem.
- ⁶Adin kidong nungi Yonathan chir Ebed, aser pa den tebur tenem.
- ⁷Elam kidong nungi Athalia chir Yeshaia aser pa den tebur neter.
- ⁸Shefatia kidong nungi Mikal chir Zabadia, aser pa den tebur tir.
- ⁹Yoab kidong nungi Yehiel chir Obadia, aser pa den tebur noklang ana ser terti.
- ¹⁰Shelomit kidong nungi Yosifia chir, aser pa den tebur noklang ka ser roker.
- ¹¹Bebai kidong nungi Bebai chir Zekaria, aser pa den tebur metsür ti.
- ¹²Azgrad kidong nungi Hakkatan chir Yohanan, aser pa den tebur noklang ka ser ter.
- ¹³Adonikam kidong nungi, tesüsa arurtem, itemi parnok tenüng lir: Elifelet, Yeuel, Shemaia, aser parnok den tebur roker;
- ¹⁴aser Bigvai kidong nungi Uthai aser Zabbud aser parnok den tebur neter.

Tenla Kidang Tenzükertem

- ¹⁵Ni parnok Ahava leni yima aoba ayong nung sentepdaksü, aser yangji onok anogo asem liasü; aser ni nisungtem aser putirtem reprangdang nung Levi nungi jakzükbatembo mali asü.
- ¹⁶Idangji ni Eliazar, Ariel, Shemia, Elnathan, Yarib, Elnathan, Nathan, Zakaria aser Meshullam tongtipur tajai yok; ano Yoiarib aser Elnathan shirnok tangateterkem liasü,
- ¹⁷ni parnok Iddo, shiba Kasifia nung tongtiba liasü, pa dangi yok; aser Iddo aser par adianutem tenla kidang tenzükertem Kasifia nung alir dang kechi parnok ashitsü aji shiok, oda parnok ozü Tsüngrem ki asoshi tenzükertem anir arutsüla.

¹⁸Aser ozü Tsüngrem teka tajung ozü den dena alibayong parnoki onok dangi Mahli nungi jakzükba atong ala akaba nisung ka anir aru, Levi chir Israel chir; aser Sherebia, par chir aser adianu terti,

¹⁹aser Hashabia, aser pa den Yeshaia Merari nungi jakzükba aser pa adianu metsü

²⁰aser tenla ki tenzükertem shirnok Dawid aser tongtipuri Levi nunger mapa asoshi agütsü, noklang ana ser metsü parnok ajak tenüng teta aja.

²¹Idangji Ahava ayong nung, oda ozü Tsüngrem madang onok sasa ajemalutsü, aser pa nungi onok asoshi aser onok chirnur asoshi aser ozü oset ajak asoshi lenmang tindang ka bushitsü ni telumiba ka ayongzük.

²²Kechiyong lenmang nung tsükchirtem anema onok yaritsü chuba nungi temeranger telok aser kor temerangertem meshitsü ni akseta liasü; kechiyong onoki chuba dang ashi, “Tajung asoshi shirnoki pa bushir ajak den ozü Tsüngrem teka dena lir; saka pa ain aser pa terasaba pa sentoker ajak madak lir.”

²³Anungji onoki lumi aser iba asoshi ozü Tsüngrem bushi aser onoki mepishiba pai anga.

Tenla Ki Asoshi Sempettem

²⁴Putir tongtipur terana ni bendanga ayu, oda Sherebia, Hashabia, aser parnok den par adianu ter,

²⁵aser parnok nem taribi, hon, aser chipo-ampo, oda ozü Tsüngrem ki asoshi tenla koba chuba, aser par shisa agütsürtem aser par tongtipur aser yangji dena alir Israel ajaki tenla-a liasü, aji ozüka agütsü.

²⁶Ni parnok ket nung taribi seret semermer ozükba noklang trok ser tenem, taribi chipo-ampo seret semermer ozükba noklang ka; aser hon seret semermer ozükba noklang ka;

²⁷hon susa metsü, hon sen meyi ka jenjang; aser hon ama senti, yongmenyin tajung sentsüprang marok ana agütsü.

²⁸Ni parnok dang ashi. “Kibuba dang nenok temeshi lir aser marok-enroktem temeshi lir: aser taribi aser honji Kibuba nenok tsürabur Tsüngrem dang temulunger tenla lir.

²⁹Nenoki puti-ungertem, Levitem aser Kibuba tenla ki taktangtem nung Israel kidong tekolaktem madang itemji seret ozüka magütsü tashi itemji nenoki repringang aser nükang.”

³⁰Anungji putir aser Levitemi Yirusalem ozü Tsüngrem kidangi itemji bener arutsü taribi aser hon aser chipo-anpotem touzükji agizük.

Yirusalemi Shilangba

³¹Idangji onoki Yirusalemi aotsü, ita mezüngbuba anogo teranabuba nung Ahava ayong nungi aenshia ao; aser ozü Tsüngrem teka onok madak liasü, aser tsükchir aser lenmang nung mita alir ket nungi pai onok kümzük.

³²Onok Yirusalemi aru, aser yangji anogo asem amung.

³³Pezünübuba nung taribi hon aser chipo-anpotemji Uria putir jabaso Meremot ket nungi ozük; aser pa den Finehas chir Eleazer liasü; aser parnok den Yeshua chir Yozabad, aser Binnui chir Naodia, Levi nunger liasü;

³⁴ajongaji züngdanga aser ozüka agizük; aser touzükba ajakji iba mapang nung zülua ayu.

³⁵Tepuokba chirtem, shirnok bendanglen tepuokdak nungi aru, parnoki Israel Tsüngrem nem tarongba tenla agütsü. Israel ajak asoshi nashi pungchi terana, san tepung tukur trok san chanu neter tenet, temenen tenla asoshi nabong tepung terana; item ajak Kibuba nem tarongba tenla agütsü.

³⁶Parnoki ano chubar temelabaji chubar yimsüsür nem, aser ayong külen aliba governortem nem agütsü; aser parnoki nisungtem aser Tsüngrem ki nung teyari agütsü.

Ezra 9

Bendanger Den Kibalembuba Aitsüba

¹Item mapa inyaker külen, tongtipur kü dangi sentepa ashi, “Israel nüburi, putirtemi, aser Levi nungeri, linük nung alirtemi, Kanan nunger, Het nunger,

Periz nunger, Yebus nunger, Ammon nunger, Moab nunger, Ijip nunger, Amor nunger, tesempatsü mapatem nungi mepilai lir.

²Kechiyong parnok asoshi aser parnok chirtem asoshi parnok jalatem agiogo; yamaji temeshi kin linük alirtem den parnok sasa meyoktepa kümogo; hau, tongtipur aser yimsüsürtemi ang tama raksaogo.”

³Kodang ni iba mapa angashi, ni kü sü aser sepoksü shisa, aser kü kolak nungi ku aser bangsemo tokzük, aser bangkaseta amen.

⁴Idangji tepuokdak nungi arurtemi tai menaba atema Israel Tsüngrem o nung atentener shiai kü dangi sentep; aser aonung tenlaba matong tashi ni bangkaseta amen.

Ezrai Sarasademba

⁵Aonung tenla kidang ni kü telumi nungi, oda kü sü aser sepoksü shisar arameso; aser kü temokok agi apudak aser Kibuba kü Tsüngrem dangi kü teka songtok;

⁶aser ni ashi “Oh kü Tsüngrem, ne dangi kü tejak angüma atutsü ni aker, kü Tsüngrem; kechiyong ozü kolak manung ozü temenen tali kümogo, aser ozü tai agi anüng tonga atuogo.

⁷Ozü tsürabur tendak nungi tanü tashi onok kanga temenen nung lir; kechiyong onok tai yong onok, ozü chubatem, aser ozü putirtem linük alir chubatem ket nung, nok agi asü, tepuokdaki ao, rakzükraktemdaksü, aser tanü ama maksütsü bendanga agütsüogo.

⁸Tang kenpiga asoshi tanüngba kabo jenbutsü, aser pa temeshidak tajemetdak ka toktsütsü, oda ozü Tsüngremi ozü tenük sangwadaksütsü, aser alar tia nungi onok tera asentenshitsü Kibuba ozü Tsüngrem nungi taochi sayuogo.

⁹Kechiyong onok alar tia nung alirtem, aji saka ozü Tsüngremi onok alar tia nung onok senzüka metoktsü, saka onok asentenshidaksütsü, ozü Tsüngrem ki noktadaksütsü aser iba teraksa yanglushitsü, aser Yihuda o Yirusalem nung onok nem jara ka yoktsü asoshi Persia chubatem madang onok nem yimlibilem ngudaksü.”

¹⁰“Saka tang, Oh, ozü Tsüngrem, iba süleni onoki kechi ashitsü? Kechiyong onoki ne temelaba senzüka toktsüogo,

¹¹koba ne tenzüker ainkartem agi mela-a ashi, nenoki agitsü aoba linükji, linük nübur memerükba ajanga memerükba linük lir, parnok tesempatsütem ajanga, koba agi aji külen tatem nungi külen tatem tashi parnok memerükba agi sünga lir.

¹² Tang aji asünung nübur jalatem par jabasotem nem tagidaktsü, mesüra parnok jalatem nübur jabasotem nem tagidaktsü, mesüra nenoki kodanga parnok yimjung mesüra azükaru tebushi; angji nenok tashi aittsü, aser linük nungi tajung achitsü, aser aji nenok senmanger nem teti asoshi toktsütsü.

¹³Tang ozü tamajung mapa aser tai tulu asoshi ya ajak onok madaki aruakasa, na ozü Tsüngrem, ozü tai dak alangba dang nungi tajemba agi onok merenshi, aser iba amai tanüngba onok nem agütsü nungji,

¹⁴tanaben onoki ne temelabatem raksadi ma? Aser item tesempatsü inyakba nübur den sosemtepedi ma? Tanüngba kata metoktsütsüsa mesüra kata mejenbutsüsa, nai onok mesamatsü tashi nai onok dang ain madoktsü no?

¹⁵Oh, Kibuba, Israel Tsüngrem, na ochishir lir; kechiyong tanü aliba amai onok jenbua alir tanüngba tokja lir; ajiang, ne madang onok temenen nung lir; iba yongji shingaiia ne madang noktaksü makok.”

Ezra 10

Nüburtem Telangzüba

¹Kodang Ezrai sarasadema aser tai nangzüka, jeba aser mechioker Tsüngrem ki madang liasü, pa dangi Israel nungi tebur, tetsür aser tanurtem telok tulu ka külemi sentep; kechiyong nisungtemi kanga ajeb.

²Yehiel chir Shekania, Elam chir rongnung kati, Ezra dang ashi, “Asen Tsüngrem anema onoki tai menaogo, aser linük alir bendangtsür agiogo; aji oda süaka iba indang tanga Israel asoshi teimla lir.

³Tang aji asünung kinungtsür ajak aser parnok nungi asoba ajak yokadoktsü, kü kiburi aser asen Tsüngrem temelaba ozüng nung atenteneritemi shisa

agütsüba ama, asen Tsüngrem den asenoki tezüngzüktepba ka yangludi; aser ajiang ozüing amato inyakdakjang.

⁴Shishiang; kechiyong ya ne mapa lir aser onok ne den lir; tashi itang aser inyakang.”

⁵Idangji Ezra arameso, aser putir tongtipur, Levitem aser Israel ajak nem iba sentong amaji parnoki inyaktsü azüngashidaktsü. Anungji parnoki azüngashi.

Bandangtsür Kinungtsü Aser Parnok Tanurtem Jendokba

⁶Idangji Tsüngrem ki madang nungi Ezra shishi, aser Eliashib chir Yehohanan taktangi ai, aser kodang pa ajagi aru, pai chi mechiyung, mesüra tzüa majem; kechiyong tepuokertem tai asoshi pai mang ayim.

⁷Aser parnok Yirusalemi parnok sasa atenshitsuä ta Yihuda aser Yirusalem ajak nung tepuokdak nungi shilanger ajak dangi o sangdong;

⁸aser asemnü tsüngda nung shibaisa marulir, tongtipur aser tamburtem o amato, pa akaba ajak agiadoktsü, aser pa tepuokertem telok sentepba nungi pilatsüla.

⁹Idangji Yihuda aser Benjamin nisung ajak asemnü tsüngda nung Yirusalem nung atenshi; aji ita tukububa liasü, ita anogo metsübuba nung, aser nisung ajak Tsüngrem ki madang moa nung amen, aser iba mapa asoshi aser tzünglu tulu arubayong atentena liasü.

¹⁰Idangji putir Ezra noktak, aser parnok dang ashi, “Nenoki tai menaogo aser Israel temenen tali kümdaktsütsü bendangtsür agiogo;

¹¹anungji, nenok tsürabur Tsüngrem, Kibuba dang tai nangzükang, aser pai mulungba inyakang; aser linük nübur nungi aser bendangtsürtem nungi pilaang.”

¹²Idangji telokti ajaki langzü aser ola tulu agi ashi, “Onok indang nai ashi ama onoki inyakdi.

¹³Saka nütsüng jenti, aser ya tzünglu kanga aruba mapang, aser onoki moa nung noktaksü makok, mesüra ya anogo ka ana mapa masü; kechiyong iba mapa nung onoki kanga tai menaogo.

¹⁴Tang asenok tongtipur telok ajak asoshi noktaka lidakjang, aser yimitem nung alir shirnoki bendangtsür agiogo parnok mapang tatakzük nung arudakjang, aser parnok den yimti shia nungi tamburtem, asenok nungi asen Tsüngrem tetsübutüsü terasaba meyipa mao tashi, iba mapa ya bendanga meyok tashi parnok arudakjang.”

¹⁵Asahel chir Yonathan aser Tikva chir Yakzeia dang iba mapa anema noktak; aser Levi nunger Meshullam aser Shabethai parnok yari.

¹⁶Tepuokdak nungi shilangertemi yamaji inyak. Aser putir Ezra aser parnok tebou semchirtem kinunger rongnung tanishirtem, aser parnok ajak tenüng ja-a shimtet; aser ita terbuba mezügnü mapaji reprangtsü parnoki amen.

¹⁷Aser ita mezüngbuba mezügnü nung bendangtsür agir ajak den parnok mapa atem.

Bendangtsür Agirtem

¹⁸Putir chir rongnung bendangtsür agirtemji Yozadak chir Yeshua nungi jakzükbatem, aser pa adianutem, Maaseia, Eleazar, Yarib, aser Gedalia.

¹⁹Parnok kinungtsürtem jendokadoktsü ta parnoki tenangzüka agütsü; aser tai mena-a ali nung, san telok nungi tepung ka parnok temenen atema parnoki tenla.

²⁰Immer nungi jakzüka; Hanani aser Zebedia,

²¹Harim nungi jakzüka; Maaseia, aser Elija, aser Shemaia, Yahiel, aser Uzzia.

²²Pashhur nungi jakzüka Elioenai, Maaseia, Ishmael, Nethanel, Yozabad aser Elasa.

²³Levitem nungi: Yozabad, Shimei, aser Kelaia (aji Kelita), Pethahia, Yihuda, aser Eliezer.

²⁴Aser kentenertem; Eliashib; aser kishi nukertem: Shallum, Telem aser Uri.

²⁵Israel nungi: Paros nungi jakzüka; Ramia, Izzia, Malkhija, Mijamin, Eliazar, Malkhija, aser Benaia.

²⁶Elam nungi jakzüka: Mattania, Zakaria, Yehiel, Abdi, Yeremot, aser Elija.

- ²⁷Zattu nungi jakzükba; Elioenai, Eliashib, Mattania, Yeremot, Zabad, aser Aziza.
- ²⁸Bebai nungi jakzükba; Yehohanan, Hanania, Zabbai, Athlai.
- ²⁹Bani nungi jakzükba; Meshullam, Malluk, Adiaa, Yashub, Sheal, Yeremot.
- ³⁰Pahathmoab nungi jakzükba; Adna, Chelal, Benaia, Maaseia, Mattania, Bezalel, Binnui; aser Manase.
- ³¹Harim nungi jakzükba; Eliezer, Isshija, Malkhija, Shemaia, Shimeon;
- ³²Benjamin, Malluk, Shemaria.
- ³³Hashun nungi jakzükba; Mattenai, Mattata, Zabad, Elifelet, Yeremai, Manase aser Shimei.
- ³⁴Bani nungi jakzükba; Maadai, Amram, aser Uel;
- ³⁵Benaia, Bedeia, Cheluhi;
- ³⁶Vania, Meremot, Eleashib;
- ³⁷Mattania, Mattenai aser Yaasu;
- ³⁸Bani, Binnui, Shimei,
- ³⁹Shelemia, Nathan, aser Adaia;
- ⁴⁰Maknadebai, Shashai, Sharai;
- ⁴¹Azarel, aser Shelemia, Shemaria,
- ⁴²Shallum, Amaria, Yosef.
- ⁴³Nebo nungi jakzükba; Yeiel, Mattithia, Zabad, Zebina, Iddo, Yoel, Benaia.
- ⁴⁴Item ajaki bendangtsür agi; aser parnok kar kinungtsüri tanur soja liasü.

Nehimia

Nehimia 1

Nehimiai Sarasademba

¹Hakalia jabaso Nehimia o. Tang Shushan nung ni chuba kidang küm metsübuba alidang, Kisliv ita nung atalokba,

²kü adianu rongnung Hanani aser pa medemer kar Yihuda lima nungi kü dangi aru; aser ni parnok dang Yihuda nunger tanüngba, shirnok pua anir aoba nungi jentet, parnok aser Yirusalem indang asüngdang.

³Parnoki kü dang ashi, “Pua bener or anünga aliba purtem iba linük nung timtem tulu aser maksü tia nung lir: Yirusalem yimti jara lokshia ogo aser iba süngkhüm mi agi rongtokogo.”

⁴Kodang item o ni angashi, ni amen aser ajeb aser anogo ishika mang ayim; aser ni lumi aser kotaker Tsüngrem tsüngdang sarasadem aser ashi,

⁵“Oh, Kibuba, kotaker Tsüngrem, tulusang aser tetsübutsü Tsüngrem, shibai pa meimer dang aser pa ozüng benshir dang tezüngzüktepba aser taochi sayur;

⁶ne tenzükeri sarasademba angashitsüsa yimlibilema ne tenarong tenangma aser ne tenük lapokangma; tang sarasadem ya amman sangwa shia ni ne dangi yoker, ibaji ne tenzüker Israel chirtem asoshi, Israel chirtemi inyakba tai koba onoki na anema inyakogo. Ya ni ne tsüngdang nangzüker; hau, ni aser kübou kidongi tai menaogo.

⁷Onoki na anema teraksa jenti inyakogo, aser ne tenzüker Mosa dang koba ozüngtem, telatet ozüngtem, aser obendangba kechi nai mela, itemji onoki timi mebenshi.

⁸ Ni mepishir, nai ne tenzüker Mosa dang, nenoki tai menara ni nenok nübür rongnung ayimsünga perokshidaktsütsü, ta mela-a ashiba o bilemtetangma.”

⁹ “Saka nenoki kü dangi meyipa arura aser kü ozüngtem yura aser benshira sentoka yutsüba nübürji talangtiba linük nung oa liaka, ni parnok yang

nungjagi anitentsü aser ni kü tenüing ayutsü shimtetba linük bushia parnok anitentsü.

¹⁰Itimi ne tenzüker aser nübur lir, shirnok nai ne tashi tulu aser ne tashi tait teka agi alangzüka ayu.

¹¹Oh Kibuba, ni ne dang mepishir, tang ne tenzükeri sarasademba aser ne tenüing tsübuttsü janrjar ne tenzükertem sarasadem nai angangma. Ni ne dang sarasademmer, iba anogo nung nai ne tenzüker azükarua lidakjang aser iba nisung tsüngdang pa taochi ngudakjangma.” Tang ni chubar marok amsang liasü.

Nehimia 2

Nehimia Yirusalemi Aruba

¹Artazerkses chuba küm metsübuba, Nisan ita nung, kodang yi pa jakdang yua liasü, aji ni bena aru aser chuba nem agütsü. Iba tejaklen chuba tsüngdang ni kodanga jashia mesayudang.

²Aser chubai kü dang ashi, “Na shiranger masü nung kodaser ne tejak mesangwa? Ya tanga kecha masü, saka temulung nung tejashi aliba yong.” Idangji ni kanga tsübua liasü.

³Aser ni chuba dang ashi, “Chuba arishia liangma. Kodang kübu aremdak yimti lokshia or teraksa tia nung ali aser yimti jara aser süngkhüm ajak rongsar ali, idangji ni tejashi tejak meteni koda litet?”

⁴Idangji chubai kü dang ashi, “Nai kechi asüngdangner? Anungji ni kotaker Tsüngrem dang sarasadem,”

⁵aser ni chuba dang ashi, “Chubai mulungra aser ne tenzükeri mepishibaji tim ta bilerma, kübou nunger aremdak yimti Yihuda lima jagi, teraksa yanglushitsü ni yoktsü mela-angma.”

⁶Aser chubai kü dang langzüa ashi, (chuba tebuttsüa anasa mena liasü) “Ne lenmangji kopiga aotsü aser na kodang meyipa shilangtsü?” Chubai ni yoktsü mulung nung ni mapangji lemtet.

⁷Ano ni chuba dang asüngdang, “Chubai mulungra ayong külen alir governortem dangi temelaba shiti, ni Yihuda lima matong tashi ajanga süitsü mela-ang ta zülutsütsü mepishir.

⁸Ano chubar min repranger Asaf dangi, tenlaki mitsa süngkhüm, yimti jara, aser ni alitsü ki item ajonga yanglushidang agitsü tongnü, aser tenüngdaksü süng ajak kü dang melatsü asoshi shiti ka chubai zülutsütsü mepishir.” Aser Tsüngremer taochi kü teka madak lia kü tenüngdaksü ajak chubai melatet.

⁹Idangji ni ayong külen alir governortem dangi ao aser chuba shiti parnok dang sayu. Chubai ni miena temeranger aser kor tanishirtem yok.

¹⁰Saka kodang Horon nunger Sanballat aser Ammon nunger Tobia tenati Israel nunger anebalutsü nisung ka arudagi ta angashia kanga dang jashi.

Nehimiai Yirusalem Jara Penzüba

¹¹Idangji ni Yirusalem tonga aru aser idakji asemnü ali.

¹²Aser ni amman nung apuso aser nisung kar kü sülen anitak. Yirusalem asoshi kechisa inyaksü Tsüngremi kü mulung nung apuoktsü, aji ni shinga danga mashi aser ni amenba shiruru alema tanga shiruru kü den maliasü.

¹³Ni amman nung lenten süngkhüm, shirong tzübu alidak aser jana süngkhüm tsütsü leni ao aser teraksa Yirusalem jaratem aser idakji terongsa süngkhümtemji benzüa reprang.

¹⁴Iba sülen ni tzüpokdak süngkhüm aser chuba awatsüng tonga ao; saka idakji ni amenba shiruru süitsü lenmang mali asü.

¹⁵Idangji ni amman nung ayong kati alu aser jaraji benzü, aser ni tanaben lenten süngkhüm leni meyipa shilang.

¹⁶Aser ni kolenisa ao, kechi mapasa inyak tanishirtemi memetet; kechiaser iba indangji ni ano Yihuda nunger, putir, tamarener, yimsüsür, aser tangar nisung shinga danga ano mashi.

Jara Yanglushitsü Lemtetba

¹⁷Idangji ni parnok dang ashi, “Nenoki asenok temenen tia nung aliba angur, koda Yirusalem raksa-a aser iba süngkhüm rongsa-a lir; arung, Yirusalem yimti jaratemji asenoki yanglushidi, aji süra asenok maksü nung malitsü.”

¹⁸Aser kü Tsüngremi kü dang ajungba aser chubai kü dang ashiba o ajak ni parnok dang ashi. Idangji parnoki ashi, “Arung, asenok apusodi aser kiji yanglushidi.” Idangji mapa tajung asoshi parnok tashi ita aküm.

¹⁹Saka kodang Horon nunger Sanballat, aser Ammon nunger Tobia aser Arab nunger Geshem, parnoki ya angashi, idangji onok menüja atala aser ashi, “Nenoki inyakba ya kechi? Nenok chuba anemer asü?”

²⁰Idangji ni parnok dang langzüa ashi, “Kotaker Tsüngremi onok yaritsü; anungji onok pa tenzükertem aka-aso a kiji yanglutsü, saka Yirusalem nung nenok shilem nenok khonang, aser tenüngsang kecha malitsü.”

Nehimia 3

Mapa Inyaktsü Tenzükba

¹Idangji temaba putir Eliashib aser par adianu putirtem mulung ajongmeso, aser parnoki san süngkhümji yanglushi, parnoki aji meshitet aser kishiji enok; parnoki Hammia aser Hananel lungkitem tonga meshitet.

²Pa sülen Yeriko nungeri yanglu. Aser parnok sülen Imri jabaso Zakuri inyak.

³Ango Süngkhümji Hassena chirtemi yanglushi, idakji parnoki sanenji atalok, kishitem aser idakji tartangtsü merang enok.

⁴Parnok sülen Hakkoz jabaso Uria chir Meremoti yanglushi. Iba sülen Meshezabel jabaso Berekia chir Mesholami yanglushi. Parnok sülen Baana chir Zadoki yanglushi;

⁵parnok sülen Tekoa nungeri yanglushi, saka parnok rongnung tulurtemiboKibuba mapa inyaktsü asoshi memulung.

⁶Tejenba Süngkhümji Pasea chir Yoiada aser Besodea chir Meshullami yanglushi; parnoki sanenji atalok aser idakji kishi aser tartangtsü merang yok.

⁷Iba sülen Gibeon nunger Melatia aser Meronot nunger Yadon, ano Gibeon nisungtem aser Mizpa nisungtem shir ayong külen alir governor kübok liasü, parnoki yanglushi.

⁸Pa sülen hon ayanger Harhaia chir Uzzieli yanglushi. Aser pa sülen teronem menemtsü oset amshir Hananiai yanglushi; aser parnoki Yirusalem tesadang jara tonga yanglu.

⁹Parnok sülen Hur chir Refaia, shiba Yirusalem linük tesadang nung yimsüsür liasü, pai yanglushi.

¹⁰Parnok sülen Harumag chir Yedaiai par ki jakdang aliba jara yanglushi. Ano pa sülen Hashabnia chir Hattushi yanglushi.

¹¹Harim chir Malkija aser Pahath-moab chir Hasshub tenati tanga shilem ka, misen mitsa dena yanglushi.

¹²Pa sülen Yirusalem linük tesadang nung yimsüsür, Hallohes chir Shallum aser pa jalatemi yanglushi.

¹³Lenten Süngkhümji Hanun aser Zanoa yimeri yanglushi. Parnoki aji yanglushir kishi aser tartangtsü enok. Ano parnoki Jana süngkhüm tonga jaraji süklep meyi ka tashi yanglushi.

¹⁴Beth-hakkerem linük nung yimsüsür Rekab chir Malkijai jana Süngkhüm yanglushi: pai aji yanglur kishi, aser tartangtsü enok.

¹⁵Aser Mizpa linük nung yimsüsür Kolhoze chir Shallumi tzüpokdak Süngkhüm yanglushi; pai aji yanglua kishi, aser tartangtsü enok aser chubar atsüki anasa Shila awatsüng jarajia Dawid yimti-i aluba jenjang tonga yanglu.

¹⁶Pa sülen Azbuk chir Nehimia, shiba Bethzur linük tesadang nung yimsüsür liasü, pai Dawid chuba leper jakdang nungi tzütu aser tamarener alidak ki tashiji yanglushi.

Levi nungertemi Jara Yanglushiba

¹⁷Pa sülen Levi nunger Bani chir Rehuni yanglushi. Aser pa sülen Keila linük tesadang nung yimsüsür Hashabiai par linük shilemji yanglushi.

¹⁸Pa sülen par adianu Henadad chir Bavai, shiba Keila linük tesadang nung yimsüsür liasü, pai yanglushi.

¹⁹Pa sülen Mizpa yimsüsür Yeshua chir Ezeri jara temeyiplen ka, nok o nü rizüngdak ki leni atulen yanglushi.

²⁰Pa sülen Zabbai chir Baruki kanga nendaka, jara shilem kinük nungi temaba putir Eliashiber kishizüng tonga yanglushi.

²¹Pa sülen Hakkozer kinunger Uria chir Meremoti Eliashiber kishizüng nungi tenzüker Eliashib ki tatem tashi yanglushi.

Putirtemi Mapa Inyak

²²Pa sülen temeket nung alir putirtemi yanglushi.

²³Parnok sülen Benjamin aser Hasshub nati parnok ki tindangji yanglushi. Parnok sülen Anania nungi jabaso Maaseia chir Azariai par ki anasa yanglushi.

²⁴Pa sülen Henadad chir Binnui Azariar ki nungi tenzüker jara temeyipdak aser kinük tashi yanglushi.

²⁵Uzai chir Palali jara temeyipdak nungi chubar ki temaba mitsa, tanüker alidak taktang anasa, tashi yanglushi. Pa sülen Parosh chir Pedaiyai yanglushi.

²⁶Tang Nethinim nungerji Ofel nung ali, anüdoklen tzü Süngkhüm aser noktaka aliba mitsa tashi, idakji liasü.

²⁷Pa sülen Tekoa nungeri mitsa tuluba nungi Ofel jara tonga tip külen yanglushi.

Jara Yanglushidak Adenertem

²⁸Ano putirtem nisung shiai, kor Süngkhüm temalen, pei ki tindangji yanglushi.

²⁹Parnok sülen Immer chir Zadoki pei ki tindangji yanglushi. Pa sülen, anüdoklen Süngkhüm anüker, Shekania chir Shemaiai yanglushi.

³⁰Pa sülen Shelemia chir Hanania aser Zalap chir trokbuba Hanuni shilem ka yanglushi. Pa sülen Berekia chir Meshullami par takdang jakdang yanglushi.

³¹Pa sülen hon ayanger Malkijai Nethinim ki tonga yanglushi, aser shishilembartemi Hammifkad Süngkhüm tindang nungi temaba taktangi atulen kinük tonga yanglushi.

³²Ano temaba taktangi atulen kinük nungjagi san Süngkhüm tashi hon ayanger o shishilembar nati yanglushi.

Nehimia 4

Mapa Inyaker Anema Noktakertem

¹Saka kodang onoki jaraji yanglushidaki ta Sanballati angashi, pa ain adoka jashi aser Yihuda nunger atala-a menütsü.

²Aser pai pa adianutem aser Samaria temeranger telok dang jembia ashi, “Item tashi mait Yihuda nunger kechi inyaker? Parnoki parnok sasa noktangtettsü no? Parnoki taküm tenlatetdi ma? Nangtena aliba terongsa nangtenba nungi lungtemji tasen küma parnoki yanglushitetdi ma?

³Tang pa anasa Ammon nunger Tobiai ashi, Parnoki koba yangluya ali, shirong ka tura, lung jaraji chirepa laotsü!

⁴Angangjo, Oh Tsüngrem, kechiyong onok sensatsüogo; parnok tatala oji meyipa par kolak nung enokjang, aser parnokji alar putendak linük nung rakzükraktem asütsü agüjang;

⁵parnok taiji nembanga teyu, aser parnok temenen ne jakdang taidokma; kechiaser parnoki kisür tsüngdang ain adoka na sensatsüogo.”

⁶Aji oda onoki jaraji yanglu aser jara ajakji ajurutepa azük tesimal shi tua yanglu; kechiyong nisungtemi inyaksü mulungtet.

⁷Saka kodang Sanballat, Tobia, Arab nunger, Ammon nunger, aser Ashdod nungeri, Yirusalem jara yanglushiba mapaji maneni, aser raksa-a aliba yanglushidagi ta angashi, idangji parnok kanga ain adok;

⁸aser parnok ajak külemi miima kibok nung ayongteper Yirusalem anema raratsü aser idakji meputep adokdaksütsü tasa yanglu.

⁹Saka onoki ozü Tsüngrem dang sarasadem, aser am mang sangwa maneni parnok anema miter ayu.

¹⁰Yihudai ashi, “Khu benloka alirtem tashi ajema kümdagi aser teraksa ano jenti anünga lir, anungji jaraji asenoki meyanglushimatsü.”

¹¹Ano onok tsükchiri yamai ashi, “Asenoki parnok alidak tiyong tonga mao tashi aser parnok tepseta mapaji manendaktsü tashi parnoki memetettsü aser mangutsü.”

¹²Idangji parnok anasa alir Yihuda nungertemi onok dangi atua terbena ashi, “Nenok kolenisa meyipdir, parnoki nenok amaktsü.”

¹³Anungji ni jara tezülen tarokdak, moapu nung, nisungtem parnok kibong dena aniten aser nisung shia nok-nü aser lijak amdaktsü.

¹⁴Ajiser ni reprang aser noktak aser tamarener, yimsüsür aser nütsüngtem dang ashi, “Nenoki parnok tsübu teli, Kibuba shiba tulu aser tetsübuttsü lir pa bilemtetang, aser nenok adianu, nenok jabaso-jalatem, nenok kinungtsür aser kibong asoshi rara-ang.”

¹⁵Kodang onoki ibaji metetogo ta tsükchiri angashi, aser Tsüngremi parnok tasa tazüngla kümdaktsü, onok ajak jara jagi meyipa aru aser nisung shia pei pei mapa nung sotak.

¹⁶Iba mapang nungi tenzüker kü nütsüng tesadang mapa inyakdaktsü aser parnok tesadang nü, jong, lijak, aser merang sobutsü peria sobu; aser yimsüsürtem Yihuda kin ajonga sülen noktakdaktsü.

¹⁷Shir jara yanglu, aser shir khu abener, nisung shia teka külen mapa nung sot aser külen nok o nü aben.

¹⁸Kisürtema nisung shia nok ka ka anasa ayu.

¹⁹Aser tamarener, yimsüsür, aser nütsüng dang ni ashi, “Mapa teinyaktsü tulu aser prokshia lir, aser jara tepiyong asenok ka o ka na tsüngda nung talanglang pilar lir.

²⁰Na kechi nung lidir liaka kodang jangzü ola angashidir, idangyongji onok alidak bushia nenok sentepang; asen Tsüngremi asen asoshi raratsü.”

²¹Anungji onok mapa nung sotak aser parnok rongnung tesadang ka anepdang anü adokli nungi petinu madok tashi nü amer ata-a ali.

²²Idangjisa ni nütsüng dang ashi, “Nisung shia Yirusalem süngkhüm kübok pei tenzüker ka den anenang; parnokji aonung asen madak miter asütsü aser anüngdang mapa inyaktsü.”

²³Anungji ni asüyonga, kü adianu aser tenzükerkem mesüra kü sülen anidaker mitertem asüyonga, onok shingaia süoshi magizüki nisung shiai tzübuai aodanga nok o nü bener dang ao.

Nehimia 5

Sensakertem Timtem Tekangshi

¹Tang nübur rongnung, kinungtsür dena, parnok adianu Yihuda nunger anema ola tulu ka adok.

²Parnoki yamai shia liasü, “Asenok aser asen jabaso jala jenti kümogo; asenok chiyunga taküm alitsü atema tsük bendendi.”

³Ano kari yamai ashi, “Asen lu, tsükmenatzü lu, aser ki dena temelen agütsüdagi; anungji ayawara asoshi aseni tsük bendendi.”

⁴Ano kari yamai ashi, “Tsüklu aser tsükmenatzü lu atema chuba nem alimelen agütsütsü onoki sen apu.

⁵Saka tangbo onok shi onok adianu shi ama, onok chirnur parnok chirnur den saku liaka, aji saka ajiang, onok jabaso-jala alar akümtsüsa onoki anir arur; jala karbo talenba tiai bener aruadokogo; parnok alangzüktsü onok dak tashi mali; kechiyong onok ai aser tsükmenatzü lu tangar ket nung lir.’

⁶Kodang ni parnoki anema asatepa olaji angashi ni ain kanga adok.

⁷Idangji ni kü sasa bilemdanger tamarener aser yimsüsürtem arüja ashi, “Nenoki tashi tali amshia nenok adianu shia nungi sentem tali agi.” Aser ni parnok anema mungdang tulu ka jazük.

⁸Aser ni parnok dang ashi, “Onok tashi yari onoki pei adianu Yihuda nunger tangar kin dang yokadoker aliba alangzükogo. Ajangla nenoki onok dang yokdi ma?” Idangji parnok süngjema aküm aser ola kata madok.

⁹Ano ni ashi, “Nenoki inyakba mapaji tajung masü; tsükchiri asen mesensatsütsüsa nenoki Tsüngrem tsübuba nung jajatsü tim masü no?”

¹⁰Ano ni, kü adianu aser tenzükertemi parnok nem sen aser tsük aputsür. Yimlibilema sentemtsütem asenoki agiendi.

¹¹Ni mepishir, nenoki agia aliba parnok tsüklu, tsükmenatzü lu, oliv lu, aser ki, ano noklang shilem nung sen, ano tsük, yi aser toztü, nenoki agia aliba ajakji tanüsa meyipa shilangjang.”

¹²Idangji parnoki ashi, “Onoki aji meyipa agütsüdi, aser nai ashiba ama onoki parnok nungi kecha tali magitsü.” Ni putirtem jaok aser tanishirtemi nangzükba amaji azüngashidaktsü.

¹³Ano ni kü sü temdoka ashi, “Shibai tenangzükba mebenshilir, nisung shia yamai pei ki aser mapa nungi Tsüngremi temdoktsü aser tazüngla kümdaktsütsü.” Aser sentepa alir ajaki ashi, “Amen”, aser Kibuba tenüng asang. Aser nüburtemi nangzükba amaji inyak.

Nehimiai Governor Chiyungtsü Makang

¹⁴Ano Yihuda lima nung ni governor shimtetba mapang nungi Artazerkes chuba küm metsü buba nungi semer ana buba, aji küm terana, ni aser kü adianutemi governor chiyungtsü mechiyungdang.

¹⁵Saka kü jakdang governor shir liasü, parnoki nübur nungi jenjang tali agi, oda alimelen taribi sen lir agir-ang ano amtsük aser yi parnok nungi akang; hau, oda parnok kübok tenzükertemia nübur madak tashi tali amshi; saka nibo yamaji mebenshi, kechiaser ni Tsüngrem tsübu.

¹⁶Hau, ano ni iba jara yanglushiba mapa nung maneni sotak; onoki ali terakata alizüka mayu, saka kü tenzükertem ajak külemi senteper mapa inyak.

¹⁷Ano kü chiyungba langbang nung, anasa alir bendanger shir onok dangi aru, parnok alema, Yihuda nunger aser yimsüsür nisung noklang ka ser tenem liasü.

¹⁸Anogo ka atema chiyungtsü renem dang, nashi pungchi ka aser teshimtet san trok; ano an-a ishika dena ni asoshi renemli asü, aser anogo ter shia yi tapu ajak rizünga yutsüli ta asü. Saka ni governor chiyungtsü kodanga makang, kechiyong iba nübur madak talenba süngra reta benloka liasü.

¹⁹Oh, kü Tsüngrem, nübur asoshi ni kechi inyak, ya asoshi ni bilemtetangma.

Nehimia 6

Nehimia Anema Tasa Asaba

¹Kodang jaraji renemogo, joko teraksa anünga mali ta Sanballat, Tobia, Arab nunger Geshem aser tanüngba tsükchirtemi angazük, iba mapang nungji ano süngkhüm nung kishi meinoki liasü,

²Sanballat aser Geshem nati kü dangi osang yoka ashi, “Arung asenoki Ono lenten nung yim ka nung külemi ajuruteptdi.” Saka parnoki kü dak majung inyaktsü bilem.

³Anungji parnok dang osang bener yoka ashi, “Ni mapa tulu ka inyakdagi anungji ni alutsü makok, ni nenok dangi alutsü atema koda mapaji titema ayutsü?”

⁴Pezüben tashi yamajisa parnoki kü dangi yok, saka ni telangzüba kasa agütsü.

⁵Ano punguben buba Sanballati tenzüker ka shiti lapoka bener kü dangi yok, koba nung ya zülua liasü:

⁶“Kintem dangi iba osang ya aru aser Geshemi aji oda ashi, oda nai aser Yihuda nungeri anemtsü bilemer, ibayongji nai jaraji yangludaki, aser iba osang angashiba agi na parnok chuba asütsü.

⁷Ano Yihuda lima nung chuba ka lir ta Yirusalem nung ne indang sangdongtsü asoshi nai ainkar shimtet; aser iba osangji tang chuba dangi abentsüla. Anungji arung asenoki külemi lemteptdi.”

⁸Idangji ni pa dangi yoka ashi, “Nai ashiba ama inyakba mapa kecha mali, saka ne sasa purateta ashir dang.”

⁹Kechiyong parnok ajaki onok tsübudaktsüdi sür yamai ashi, “Parnok tekaji mapa nung tashi meiti akümtsü, aser aji mekümtettsü.” Saka Oh, Tsüngrem, nai kü teka tashi itshia kümdakjang.

¹⁰Ni Mehetabel chir Delaia jabaso Shemaia, shiba ki shibanger ali, par kidangi ao. Pai ashi, “Asenoki Tsüngrem kidang külemi ajuruteptdi aser kishiji shibangdi; kechiaser parnok arua na tepsettsü; hau, parnoki aonung arua na tepsettsü.”

¹¹Idangji ni ashi, “Ni ama nisung kati yamaji ajentsü no? Aser ni amala nisung shibai pei taküm kümzüksü asoshi tenla kidang jenoktsü? Ni aji agi maitsü.”

¹²Ajiang, ni metet, Tsüngremi pa meyok, saka pai ni anema jembitsü Tobia o Sanballat nati pa nem süpokrem agütsü.

¹³Yamaji ni tsübudaktsütsü aser tetsübu nung tai menadaktsütsü aser ni anema tamajung osang kar parnoki ngutettsü aser ni atalatsü asoshi tasa agi pa mesüzük.

¹⁴Oh Tsüngrem, Tobia o Sanballat nati inyakba mapa, aser ainkarlai Noadia den tanüngba ainkartem ni tsübudaktsütsü kechisa inyakogo, ya nai bilemtetangma.

Jara Renemba

¹⁵Yamaji jaraji anogo tenem ser ana nung, Elul ita metsür pungunü buba nung renem.

¹⁶Kodang tsükchiri ya angashi, meketa alir kin ajaki onok tsübu aser mereprangnüi aküm, kechiaser ya Tsüngrem mapa ta parnoki angatet.

¹⁷Iba mapang nungji Yihuda nunger tamarener nungi Tobia dangi shiti aika yok aser Tobia nungia yamaji parnoki angu.

¹⁸Kechiaser pa Ara jabaso Shekania tanük liasü, aser pa jabaso Yehohanani Berekia jabaso Meshullam jala agiba yong, Yihuda nung pa tsüngdang azüngashia nangzüker jenti liasü.

¹⁹Parnoki pa mapa tajung indang kü dang ashi, aser kü indanga parnok dang oa ashi. Aser Tobiai ni tsübudakja shiti züluli asü.

Nehimia 7

¹Kodang ni jaraji renem, aser kishi enoka, kiküm anüker, ken atener aser Levi nunger shimtet,

²idangji mapaji kü adianu Hanani nem, aser mitsa governor Hanania nem, Yirusalem ajonga reprangtsü agütsü; kechiaser aika dang nungi pa tamang akaba aser Tsüngrem tsüngken tsübuba nisung ka liasü.

³Aser ni parnok dang ashi, “Anü tsüka maküm tashi Yirusalem süngkhüm telapok; aser parnoki mita alidang süngkhümji shibangdakjang aser tartangtsü yokdakjang; aser nisung shia pei sasa aser pei ki anüktsü atema Yirusalem nung alir ajonga nungi tanüker shimtettsüla.”

⁴Tang yimtiji tulu aser tesadem, saka idakji alir nübur ishika dang aser talidak ki ano meyanglu.

Tepuokdak Nungi Shilangertem

(Ezr. 2.1-70)

⁵Tsüngremi kü dang tamarener, yimsüsür aser nübur anitener parnok koda razüka aru tatongi aser taren sena zülutentsü ashi. Parnok tamapur razüka aruba indang kaketji ni bena arutet, aser idakji yamai zülua ni angu:

⁶“Itemi province nung alir, Babilon chuba Nebukadnezzari pua bener aor chirtem, shirnok tanaben Yirusalem aser Yihuda limai meyipa pei yimti bushia shilang.

⁷Parnok Zerubbabel, Yihusua, Nehemia, Azaria, Raamia, Nahamani, Mordikai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum aser Baana.” Israel nütsüng yongsük:

⁸Paros chirtem meyi ana noklang ka neter ana.

- ⁹Shefatia chirtem noklang asem neter ana.
- ¹⁰Ara chirtem noklang trok tenem ser ana.
- ¹¹Pahath-moab chirtem, Yehusa aser Yoab chirtem, meyi ana noklang ti ser terti.
- ¹²Elam chirtem meyi ka noklang ana tenem ser pezü.
- ¹³Zatu chirtem noklang ti lir pungu.
- ¹⁴Zakkai chirtem noklang tenet roker.
- ¹⁵Binnui chirtem noklang trok lir ti.
- ¹⁶Babai chirtem noklang trok metsür ti.
- ¹⁷Azgrad chirtem meyi ana noklang asem metsür ana.
- ¹⁸Adonikam chirtem noklang trok roker tenet.
- ¹⁹Bigvai chirtem meyi ana roker tenet.
- ²⁰Adin chirtem noklang trok tenem ser pungu.
- ²¹Hezekia chir Ater chirtem tukur ti.
- ²²Hashum chirtem noklang asem metsür ti.
- ²³Bezai chirtem noklang asem metsür pezü.
- ²⁴Harif chirtem noklang ka terana.
- ²⁵Gibeon chirtem tukur pungu.
- ²⁶Bethlehem aser Netofa nübur noklang ka tir ti.
- ²⁷Anathot nübur noklang ka metsür ti.
- ²⁸Beth-azmavet nübur lir ana.
- ²⁹Kiriath-jearim, Chefira, aser Beeroth nübur noklang tenet lir asem.
- ³⁰Rama aser Geba nübur noklang trok metsür ka.
- ³¹Mikmas nübur noklang ka metsürana.
- ³²Bethel aser Ai nübur noklang ka metsür asem.

- 33Tangar Nebo nungi nübu tenem ser ana.
- 34Tangar Elam chirtem meyi ka noklang ana tenem ser pezü.
- 35Harim chirtem noklang asem metsü.
- 36Yeriko chirtem noklang asem lir pungu.
- 37Lod, Hadid aser Ono chirtem noklang tenet metsür ka.
- 38Senaa chirtem meyi asem noklang tuku semer.
- 39Putirtem: Yeshua kinunger Yedia chirtem noklang tuku neter asem.
- 40Immer chirtem meyi ka tenem ser ana.
- 41Pashur chirtem meyi ka noklang ana lir tenet.
- 42Harim chirtem meyi ka tertenet.
- 43Levi nunger: Yeshua, Kadmeil, aser Hodeva chirtem neter pezü.
- 44Ken tener telok: Asaf chirtem noklang ka lir ti.
- 45Kiküm anüker: Shallum, Ater, Talmon, Akkub, Haitita, aser Shobai chirtem noklang ka semerti.
- 46Tenla ki nung tenzüker telok: Ziha, Hasufa aser Tabbaot chirtem;
- 47Keros, Sia, aser Padon chirtem,
- 48Lebana, Hagaba, aser Salmai chirtem;
- 49Hanan, Giddel aser Gahar chirtem.
- 50Rehaia, Rezin, aser Nekoda chirtem;
- 51Gazzam, Uzza, aser Pasea chirtem;
- 52Besai, Meunim, aser Nefushesim chirtem;
- 53Bakbuk, Hakufa, aser Harhur chirtem;
- 54Bazlit, Mehida, aser Harsha chirtem;
- 55Barkos, Sisera, aser Tema chirtem;
- 56Nezia aser Hatifa chirtem.

- ⁵⁷Solomoner tenzüker chirtem: Sotai, Soferet aser Perida chirtem;
- ⁵⁸Yaala, Darkon, aser Giddel chirtem;
- ⁵⁹Shefatia, Hattil, Pachereth-hazzebaim, aser Amon chirtem.
- ⁶⁰Nethinim ajak aser Solomon tenzüker chirtem noklang asem tukur-ana liasü.
- ⁶¹Tel-mela, Tel-harsha, Cherub, Addon aser Immer nungi aor denji itemi liasü; saka parnoki pei tejakzükdak kimang mesüra parnok koba metsü, aji mesayutet, oda parnokji Israel nunger asü masü ajia mesayutet.
- ⁶²Delaia, Tobia, aser Nekoda chirtem noklang trok lir ana.
- ⁶³Putir rongnung Hobaia, Hakkoz, aser Barzillai shibai Gilead nunger Barzillai jala ka agi aser tenünga par tenüng aja, parnok chirtem.
- ⁶⁴Kin ajonga razüka aruba kaket koba nung taren sena zülua ali, idakji parnoki reprangdang nung parnok tenüngbo mangu; anungji parnok memerük ta züngshia putir mapa nungi atsünga adok.
- ⁶⁵ Aser governori parnok dang ashi, putir ka Urim aser Thummim den madok tashi temeshitiba osetji parnoki achitsü makok.
- ⁶⁶Tesenteper ajak agi meyi lir ana noklang asem roker liasü.
- ⁶⁷Iba dak alaka kilitsür aser kilir ajak agi meyi tenet noklang asem semer tenet liasü; aser parnok ken tener tetsür tebur noklang ana lir pungu liasü.
- ⁶⁸Parnok meyong kor noklang tenet semer trok, gado noklang ana lir pungu;
- ⁶⁹ut noklang pezü semer pungu; gado meyi trok noklang tenet metsü.
- ⁷⁰Tebu taren kidong rongnung tongti kari mapa asoshi agütsü. Ano governori hon sen meyi ka, su tenem, aser putir sobutsü noklang pungu semer, sen rizüngdak agütsü.
- ⁷¹Aser kin rongnung tongtipur kari sen rizüngdak hon sen meyi metsü, taribi sen meyi ana noklang ana agütsü.

⁷²Aser tanüngba nüburi agütsüba hon sen meyi metsü, taribi sen meyi ana, aser putir sobutsü roker tenet.

⁷³Anungji putir, Levi nunger, kiküm anüker, kentener tenla ki nung tenzüker aser ano nütsüng kar Israel ajonga pei yimti nung ali. Aser ita tenetbuba nungbo Israel chir ajonga pei yimti nung liasü.

Nehimia 8

Ezrai Nüburtem Dang Ozüng Azüngba

¹Kodang ita tenetbuba atong aser Israel nüburtem pei pei talidak mesemteter liasü, nübur ajonga nisung ka ama Tzü Süngkhüm jakdang tesadem moapu nungji senten. Parnoki tezülur Ezra dang Mosa ozüng kaketi, koba Kibubai Israel nem agütsü, aji bener arutsü ashi.

²Aser ita tenetbuba mezüng anogo nung, angateta angashitsü akoker tetsür tebur sentena aliba mungdang jagi putir Ezrai ozüng kaketi bener aru.

³Aser Tzü Süngkhüm jakdang tesadem moapu nung adenshia aliba tangatetba pur tsüngdang anepdang nungi anjong tenari dang tashi pai ozüngji azüng aser iba ozüng kaketi azüngdang nisung ajaki tenarong tena anga.

⁴Tezülur Ezra süng sabang ka manung noktak aser pa tajichilen Mattithia, Shema, Anaia, Uria Hilkia, aser Maaseia noktak; pa tabelen nung Pedaia, Mishael, Malkija, Hashum, Hashbaddana, Zekaria, aser Meshullum noktak.

⁵Aser Ezrai kaketi nisung ajaki ngua lapok kechiyong pa ajak madak temaba nung noktaka liasü aser kodang pai aji lapok, nisung ajak noktak.

⁶Aser Ezrai tulusang KibubaTsüngrem moatsü aser nisung ajaki teka mekanga “Amen, Amen” ta langzük; aser parnok tejak alilen shir apudaka Kibuba külem.

⁷Ano Yeshua, Bani, Sherebia, Yamin, Akkub, Shabbethai, Hodia, Maaseia, Kelita, Azaria, Yezabad, Hanan, Pelaia aser Levitemi nübur dang ozüngji angajemdaksü, aser nüburtem pei talidak noktak.

⁸Aser Tsüngrem ozüng kaketi nungi jangja janga-a azüng; aser parnoki tetezü ratettsü, anungji tazüngbaji nisungtemi angatet.

⁹Idangji governor Nehemia, tezülur aser putir Ezra, aser Levi nunger shirnoki nüburtem sayu, parnoki nübur ajak dang ashi, “Nenok TsüngremKibuba tsüngdang tanü temeshi anogo lir, anungji nenoki teheb mesüra mang teyim.” Kechiaser ozüing o angashi dang nisung ajaki ajeb.

¹⁰Idangji pai parnok dang ashi, “Nenok oang, temo chiang aser yi tanangji jemang, aser renema malir asoshi shilem kar tenla bendakjang, kechiaser Kibuba tsüngdang tanü temeshi anogo lir; nenok jashia telima, kechiaser Kibuba tepelaji nenok tashi lir.”

¹¹Anungji Levi nungeri nübur ajak süngjema kümdakja ashi, “Nenok ajem ajema liang, kechiaser tanü temeshi anogo lir; nenok jashia telima.”

¹²Aser nisung ajak chia ajemtsü parnok ao, kechiaser parnok dang sangoktsüba oji parnoki angatet.

Semtu Benjong Amungba

(Lev. 23.33-43)

¹³Tananübuba nung kin ajak nungi tongtipur, putir aser Levi nunger, parnok ajak tezülur Ezra dangi ozüing oji bushitsü senten.

¹⁴ Aser Kibubai Mosa dang melaba ozüing nung parnoki yamai zülua angu; Israel chirtem tenetbuba ita benjong nungji semtu nung alitsüla

¹⁵Aser yimti ajak nung aser Yirusalem nung parnoki yamai sangdongtsüla, “Tenem jagi tuang aser zülua aliba ama semtu yanglutsü atema oliv kongsang, aser arem oliv kongsang, asang aser myrtel kongsang aser süngo melema aketba süngdong kongsang zülua aliba ama semtu yanglutsü bendenang.”

¹⁶Anungji nüburi or item osetji bener aruagi nisung shia pei kilem manung, kima nung, aser Tsüngrem tenla ki kima nung, Tzü Süngkhüm tesadang moapu nung aser Efraim süngkhüm tesadang moapu nung pei sasa semtu yanglu.

¹⁷Aser shir pur aoba nungi adoker sentepa ali, parnok ajaki semtuji yanglu aser yangji ali, kechiaser Nun jabaso Yihusua anogo nungi tenzüker iba anogo

tashi Israel chirtemi yamaji meinyaki aru. Aser parnok lungsoa pelatepbaji tulu liasü.

¹⁸Aser anogo shia, mezüing anogo nungi tatembangba anogo tashi, pai Tsüingrem ozüing kaket nungi azüing. Aser parnoki anogo tenet tashi benjongji ali aser tinübuba nung tatembang benjong sentep ka yimsü amato parnoki ali.

Nehimia 9

Nüburtemi Temenen Nangzükba

¹Tang iba ita metsür pezünübuba nung Israel chirtem anemsü abener, aser parnok kolak nung aut mezür, lumia sentep.

²Aser Israel purtem metsü bendanger nungi parnok sasa sadanger noktak, aser parnok pei temenen aser tsürabur temenen mapa tai nangzük.

³Aser parnok pei talidak noktak aser panüji shilem pezü nung ka, par Tsüingrem Kibuba ozüing kaket azüing, aser tanga pezü shilem nung ka parnoki Kibuba Tsüingrem dang nangzüka külem.

⁴Idangji Levi kin taktang nung Yeshua, Bani, Kadmeil, Shebania, Bunni, Sherebia, Bani, aser Chenani noktak, aser Kibuba Tsüingrem dang ola tulu agi ayimten.

⁵Aser Levi kin Yeshua, Kadmeil, Bani, Hashabnia, Sherebia, Hondia, Shebania, aser Pethahia, parnoki ashi, “Noktakang aser ne Tsüingrem Kibubatenüing teti tatem makai sangang, tang ne sentsüwangshi tenüing koba temoatsü aser tenüingsang ajak dang tematiba, aji moajang.”

Temenen Nangzüka Sarasadamba

⁶Aser Israel nüburtemi iba sarasadem ya sarasadem; “Na Kibuba, na alema ano mali, nai anüing yanglu, anüingtem madak anüing, idakji alir telok ajak, alima aser idakji aliba oset ajak, tzüyim aser idakji aliba ajak yanglu, aser item ajak nai sota ayur; aser anüing nung alir teloki na külemer.

⁷ Na KibubaTsüingrem, shibai Abram shimtet aser Kaldi nunger lima Ur nungi aniteter aru, pa nem Abraham tenüing agütsü;

⁸ aser ne dak tamang katetba mulungjang nai pa dak angu, aser Kanan, Het, Amor, Periz, Yebus, aser Girgas lima pa nem agütsütsü züngzüktep, aser ne o mapa küma inyak; kechiaser na temeshi lir.”

⁹ “Nai Ijip lima nung ozü tsürabur timtem angu aser Temerem Tzüyim nung parnoki ayimtenba ola nai angashi;

¹⁰ aser Farao anema aser pa nütsüng aser par linük nübur ajonga dang nai temaitsü aser sayatenya sayu; kechiyong nai metet parnoki asüküma item anema benshi aser tanü anogo ama, ne tenüng meteta kümdaktsü.

¹¹ Aser parnoki tzüyim tiyong ajanga ali takong nung ajangtsüsa nai tzüyimji sadang; aser parnok aria arur tsükchirji, tzü tulu telung nung lung ka ama, tarok nungji samadaktsü.

¹² Ano parnok kolenisa odir lenmang nung tesangwa agütsütsü atema nai anüngdang mepet tongshi aser aonung mi tongshi agi nai parnok len ani.

¹³ Nai ano Sinai tenem madaki alu, aser parnok den kotak nungi jembi, aser parnok nem o bendangba shitak aser ochi ozüng, telatet ozüng aser temelaba tajung agütsü;

¹⁴ nai parnok nem ne tenzüker Mosa ajanga, temeshi amungnü meteta kümdaktsü aser ne ozüngtemji parnok nem agütsü,

¹⁵ aser parnok ayadang kotak nungi amtsük agütsü, aser tzüradang tajemtsü tzü lung nungi adokdaktsü, aser nai agütsütsü nangzükba lima jagi oa liang ta mela.”

¹⁶ “Saka parnoki aser ozü tsüraburi asüküma tekong meranga ne ozüngtem mangai aküm;

¹⁷ aser parnoki ne o manga aser parnok tsüngdang ne sayatenya mapatem parnok mulung nung mayu, saka parnok tekong meranga, tashi manga sayua ano tanaben talenba süngra tiai meyipa aotsü parnoki walunir ka shimtet; saka na tai toktetba Tsüngrem, taochi aser temeim agi sünga aliba Tsüngrem, ain adoktsü meilungi, taochi talubosa aliba Tsüngrem, aser nai parnok metoktsü.

¹⁸ Hau, parnoki temuluba nashi pungchi ka parnok sasa yanglu aser ashi, 'Tbai ne tsüngrem, shibai na Ijip nungi anir aru,' yamaji parnoki mezüngmeshi mapa tulu inyak.

¹⁹ Saka ne taochi onsarayong nai parnok arem nung sentoka metoktsü; anüngdang leniba mepet tongshi aser aonung mi tongshi agi tesangwa sayutsü, aser parnok aolen lenmang tuyutsü atema parnok metoktsü.

²⁰ Parnok sayutsü Tanela tajung parnok nem agütsü, parnok tebang nungi mana nai magien, aser parnok tzüradang nai tzü agütsü.

²¹ Hau, küm lir nai parnok arem nung mesü, parnok kecha agia anünga meyutsü; parnok süoshi tejen küma mao, aser parnok tetsüng waka maküm.

²² Ano nai parnok nem yimlitem aser kintem agütsü, koba shilem nai lempzüka agütsü; yamaji parnoki Heshbon chuba Sihon lima, aser Bashan chuba Og lima dena agi.

²³ Parnok chirnur anüng petinu ama nai züindaktsü aser par tetsü-tebou dang koba lima agütsüdi ta ashi, aji agi nai parnok anir arua toktsü.

²⁴ Anungji chirnuri oa iba limaji agi aser yangji alir Kanan nunger chubai anir nütsüng ajonga nai parnok küboki aitdaktsü, oda parnok dang par sünütsü asütsü asoshi.

²⁵ Atsü atsüa aliba yimtitem, aser temo aliba linükji parnoki agi, aser yangji oset tajung agi sünga aliba kitem, yangluteta aliba tzübutem, tsükmenatzü aser oliv tsükitem, aser süngjang dong talubosa parnok meyong aküm; anungji parnoki talubosa chia ajem aser yira-a aküm aser nai junga anebaluba yong parnok pelatep."

²⁶ "Aji asüyonga parnoki tashi mangai na anema apuso, ne ozüng tesülen sendoka yutsü, ainkar shiri parnok ne dangi meyipa arudaktsütsü kuli asü, parnok tepset aser mezüngmeshi mapa tulu inyak.

²⁷ Anungji nai parnok tsükchir ket nung agütsü, shirnoki parnok kangshi; aser timtem mapang nung parnoki ayimtenba ola kotak nungi nai angashi, aser ne

taochi tulu agi parnok tsükchir ket nungi kümzüka ayutsü asoshi nai parnok nem tekümsüker agütsü.

²⁸Saka kenpiga dang anisüngzüka lirbo ano parnoki ne madang tamajung inyak; anungji nai parnok tsükchir ket nung senzüka toktsü, aser parnok madak parnoki yimsü asü. Saka kodang parnoki meyipa arua ne tsüngdang ayimten, nai kotak nungi angashi, aser ne taochi agi parnok aiben kümzük.

²⁹Aser nai parnok ne ozüng küboki anir arutsü asoshi ajang ajanga kuli agütsü; saka parnoki mezümeküma benshi, ne ozüng manga, saka ne o bendangba anema tai mena shibai aji benschir pa taküm alitsü, parnoki tapubang metendak, tekong meranga sayu aser tashi manga.

³⁰Aji asüyonga nai küm aika parnok dang aremzük aser ne Tanelai ainakar ajanga parnok anema kuli südaktsü; saka parnoki tenarong maten, anungji nai parnok iba linük nung alir nisung ket nung agütsü.

³¹Aji saka nai parnok kanga aochiba yong, parnok khenyongi mesamadaktsü mesüra sentoka metoktsü, kechiaser na temeim aser taochi akaba Tsüngrem lir.”

³²“Anungji tang, Oh Tsüngrem, tenangzükba aser taochi yutetba tulusang aser tetsübuttsü Tsüngrem, Asiria chubatem tendak nungi tanü tashi onok dangi aser onok chubatem, ozü lenir, ozü putir, ozü ainakar, ozü tsürabur aser ne nübur ajak dangi aruba timtem tekangshi ya ne tsüngdang tila amai tekümdaktsü.

³³Kechi südir süaka, onok dak atalokba ajak nung nai timi dang inyakogo; kechiaser onoki tamajung mapa inyakaka, naibo ochishia dang inyaker.

³⁴Ozü chuba, ozü tamarener, ozü putir, mesüra tsüraburtemi shingaia ne ozüng mayu, mesüra ne temelaba aser ne kuli manga.

³⁵Nai kanga ajungba ajanga nai parnok nem agütsüba, parnoki yimli aser temo aliba lima tesadem angu, saka idakji parnoki na metenzük mesüra tamajung mapa nungi parnoki memeyip.

³⁶Ajiang, tanü onok alar lir; nai ozü tsürabur nem agütsüba linük nung aser idakji süngjanglijang aser oset tajung achitsü melena onok alar lir.

³⁷Iba li yagi tejang tali renloka tangtsü, saka chubatem shir onok menen ajanga onok madak nai chubadaksü, parnok nem agütsü, parnok nem ano onok temang nung aser onok kiset shiruru madak parnok beshinütsü beshitsü tashi lir, aser onok timtem tulu nung lir.”

Tezüngzüktepba Zülurtem

³⁸Ya ajak asoshi onoki tezüngzüktepba akanga aser zülua ayur, aser ozü tanishir, onok Levi kin, aser putirtem tenüing idakji ajena ayur.

Nehimia 10

¹Tang ajena ayurtem tenüing: Governor Nehemia, Hakalia jabaso, aser Zedekia,

²Seraia, Azaria, Yerimia;

³Pashur, Amaria, Malkija;

⁴Hattus, Shebania Malluk;

⁵Harim, Meremot, Obadia;

⁶Daniel, Ginnethon, Baruk;

⁷Meshullam, Abija, Mijamin;

⁸Maazia, Bilgai, Shemaia; itemi putir liasü.

⁹Levi kintem: Azania jabaso Yeshua, Henadad chir Binnui, Kadmiel;

¹⁰aser par adianutem Shebania, Hodia, Kelita, Pelaia, Hanan;

¹¹Mika, Rehob, Heshabia;

¹²Zakkur, Sherebia, Shebania;

¹³Hodia, Bani, Beninu.

¹⁴Nübur rongnung tongtipurtem: Paros, Pahath-moab, Elam, Zattu, Bani;

¹⁵Bunni, Azgad, Bebai;

- ¹⁶Adonija, Bigvai, Adin;
¹⁷Ater, Hezekia, Azzur;
¹⁸Hodia, Hashum, Bezai;
¹⁹Harif, Anathot, Nebai;
²⁰Magpias, Meshullam, Hezir;
²¹Meshezabel, Zadok, Yaddua;
²²Pelatia, Hanan Anaia;
²³Hoshea Hanania, Hasshub;
²⁴Hallohes, Pilha, Shobek;
²⁵Rehum, Hashabna, Maaseia;
²⁶Ahia, Hanan, Anan;
²⁷Malluk; Harim aser Baana.

Tezüngzüktepba O-mulung

- ²⁸Tanüngba nübur: Putir, Levi nunger, kiküm anüker, kentener, tenla ki nung tenzükertem telok, aser tanüngba ajak shirsa iba linük nung alir nisungtem nungi sadanger Tsüngrem ozüing tsütsü ali, aser parnok kinungtsür, jala jabasotem shir dak tangatetba aser temetetba shisatsü ali,
- ²⁹parnoki pei adianu aser tamarener den semtep aser atakatemtepa, Tsüngrem tenzüker Mosa nem agütsüba Tsüngremer telatet ozüing nung jajatsü, aser Kibuba ozüKibubai melaba aser o bendangba aser telatet ozüing ajak benshitsü azüingashi.
- ³⁰Aser iba linük nung alir nisung nem onok jala magütsütsü aser onok jabasotemia parnok jala magitsü azüingashi.
- ³¹Ano iba linük nung aliri oset-tsüset mesüra tsük amungnü tayoktsü bener arura, onoki itemji amungnü mesüra temeshi anogo nung malitsü aser onoki tenetbuba küm aluji endoktsü, aser temeshitsü aliba sentsüh ajak atoktsü.

³²Ano onoki Tsüngrem tenla dak ki asoshi shekel shilem asem nung ka küm shia tenlatsü nangzüker.

³³Ano langbang nung ayuba am, chiyungtsü tenla, aser tarongba tenla maneni yutsütsü, amungnü, ita tasen, teshimtet benjong, aser temeshi osettem, Israel asoshi pungiba temenen tenla, aser Tsüngrem tenla ki mapa ajak, ya ajak asoshi onoki nangzüker.

³⁴Ano ozüng nung zülua aliba ama, tebu kibong apir, küm shia mapang tatakzük nung süng tenla abentsü aser aji ozü Tsüngrem kidang bendentsü aser Kibuba ozü Tsüngrem tarongba tenla dak arongtsü onoki putir, Levi nunger, aser nütsüng rongnung an toktangtsü.

³⁵ Aser ali nungi adokba mezüng süngjang aser süngdong tapu ajak nung mezüng atangba süngjang küm shia Kibuba ki dangi bendentsü,

³⁶ aser mezüng asoba, kiset shiruru mezüng mepuba, ozüng nung zülua aliba ama, aser shiruru aser san telok mezüng mepuba, Tsüngrem kidangi, putir shiba idakji inyaka ali pa tsüngdangi bener arutsü.

³⁷ Aser onok chiyungtsü nungi mezüng süngjang, onok temeranger tenla, aser süngdong tapu balala süngjang, aser yi aser totzü ozü Tsüngrem ki taktang nung putir tsüngdang onoki bendentsü, ano onok li ter shilem tenlaji Levi nunger nem, kechiyong onok alu ayimdak linük aser yimtsüng ajak nung ter shilemji Levi nungeri sarur.

³⁸ Kodang Levi kintemi ter shilemji agizükdir, parnok den Aron chir putirji alitsüla aser Levi kintemi ter shilem madak ter shilemji Tsüngrem ki taktang jagi bener arua terizüngdakji ayutsü.

³⁹ Kechiaser Israel chirtem aser Levi chirtemi temeranger tenla tsük, yi, totzü, itemji temeshi marok ayudak taktang aser idakji inyaker putir, kiküm anüker aser kentener alidak taktangi bendentsü, aser onoki Tsüngrem kiji azüngmeyaka metoktsütsü.

Nehimia 11

Yirusalem Nung Alirtem

- ¹Nübur tanishirtem Yirusalem nung ali; tanüngba nübur rongnung ter shilem nung ka Yirusalem temeshi yimti nung alitsü anir arutsü, aser shilem tukuji yimti tanga nung alitsü an toktang.
- ²Aser Yirusalem nung alitsü shirnoki pei sasa mulungtet parnok ajak nüburi moatsü.
- ³Linük nung tongtipur Yirusalem nung alirji itemji lir; saka Yihuda yimti nung pei pei shilem nung alir itemi: Israel, putir, Levi nunger, tenla ki nung tenzükerkem aser Solomon tenzüker chirnur.
- ⁴Aser Yirusalem nung Yihuda chir rongnung Uzzia jabaso Athaia, Zekaria chir, Amaria chir, Shefatia chir, aser Mahalalel chir, Perez chirtem.
- ⁵Baruk jabaso Maaseia, Kolhoze chir, Hazaria chir, Adaia chir, Yoiarib chir, Zekaria chir, aser Shiloni nungba chir.
- ⁶Yirusalem nung alir Perez chirtem tasü tait nisung ajak agi noklang pezü roker ti liasü.
- ⁷Ano Benjamin jabaso itemi: Meshullam jabaso Sallu, Yoed chir, Pedaia chir, Kolaia chir, Maaseia chir, aser Ithiel chir.
- ⁸Pa sülen Gabbai aser Sallai, noklang tuku metsür ti.
- ⁹Aser Zikiri jabaso Yoel parnok madak terepranger liasü, aser Hassenua jabaso Yihudaji yimti madak tanabuba liasü.
- ¹⁰Putir rongnung Yoiarib jabaso Yedaia, Yakin,
- ¹¹Hilkia jabaso Seraia, Meshullam chir, Zadok chir, Meraiot chir, Ahitub chir, shiba Tsüngrem kidang yimsüsür liasü,
- ¹²aser parnok adianu kidang inyaker noklang ti metsür ana liasü; aser Yeroham jabaso Adaia, Pelalia chir, Amzi chir, Zekeria chir, Pashhur chir, Malkija chir,
- ¹³aser par adianutem tebu taren kin nung tongtipur, noklang ana lir ana; aser Azarel jabaso Amashsai, Ahzai chir, Meshillemot chir, Immer chir,

- ¹⁴aser parnok adianu nungtugu nokinketer nisung noklang ka metsür ti. Parnok madak terepranger Haggedolim jabaso Zabdiel liasü.
- ¹⁵Levi kin rongnung Hassub jabaso Shemiai, Azrikam chir, Hashabia chir, Bunni chir;
- ¹⁶aser Levi kin nung tongtipur rongnungi Shabbethai aser Yozabad, tena Tsüngrem ki temeket repringba mapa nung liasü;
- ¹⁷aser Mika jabaso Mattania, Zabdi chir, Asaf chir, shiba tenüngsang sarasadem tenzüker tongtiba liasü, aser par adianu rongnung tanabubaji Bakbukia; aser Shammua jabaso Abda, Galal chir, Yeduthun chir.
- ¹⁸Temeshi yimti nung alir Levi nunger ajak agi noklang ana tir pezü liasü.
- ¹⁹Ano kiküm anüker: Akkub, Talmon aser parnok adianu süngkhüm anüker ajak agi noklang ka neter ana liasü.
- ²⁰Tanüngba Israel nunger, putir, aser Levi kin ajak Yihuda lima yimti ajak nung nisung shia pei pei senmang amanga ali.
- ²¹Saka Nethinim telokbo Ofel nung ali aser Nethinim madak Ziha o Gishpa na liasü.
- ²²Yirusalem nung Levi nunger terepranger Bani jabaso Uzzi, Hashabia chir, Mattania chir, Mika chir, Asaf chirtem ken tener shirnok Tsüngrem kidang mapa repringer liasü.
- ²³Kechiaser parnok atema chuba nungi ozüng ya liasü, oda anogo shia asoshi ken tener telok nem tatakzük chiyungtsü agütsütsüla.
- ²⁴Aser Meshezabeel jabaso Pethahia, shiba Yihuda jabaso Zera nungi jakzük, pa chuba den atongba liasü, shiba ket nung nübur repringtsü tashi ajak agütsü.

Yimtsüng Aser Yimti Tanga Nung Alirtem

- ²⁵Yimtsüng nung alir aser parnok lu repringtsü asoshi Yihuda chirnur kar Kiriath-arba, Dibon aser Yakabzeel yimtitem aser item temeket nung aliba yimtsüng nungji ali;

- ²⁶ano Yeshua nung, aser Molada, Beth-pelet nung;
- ²⁷Hazarshual, Beersheba aser item temeket aliba yimtsüing nung,
- ²⁸aser Ziklag, Mekona aser temeket yimtsüing nung;
- ²⁹En-rimon, Zora, Yarmut nung;
- ³⁰Zanoa, Adullam aser temeket yimtsüing nung Lakis aser iba temeket moapu nung, Azeka aser iba temeket yimtsüing nung. Anungji parnoki Beersheba nungi Hinnom lenten tashi nung kimung mesema ki yanglu.
- ³¹Benjamin chirtem Geba nungi liyonga aoba Mikmas, Aija, Bethel aser item yimti temeket nung aliba yimtsüing nung;
- ³²aser Anathot, Nob, Anania,
- ³³Hazor, Rama, Gittaim;
- ³⁴Hadid, Zeboim, Neballat;
- ³⁵Lod, Ono, oset-tsüset ayangdak lenten tashi arua ali.
- ³⁶Yihuda kidong nung Levi nunger telemsa kari Benjamin kidong yima ao.

Nehimia 12

Levi Aser Putirtem

- ¹Tang putir aser Levi nunger shir Shealtiel jabaso Zerubbabel aser Yeshua den ao parnok tenüing yamai: Seraia, Yerimia, Ezra;
- ²Amaria, Malluk, Hattus,
- ³Shekania, Rehum, Meremot,
- ⁴Iddo, Ginnethoi, Abija;
- ⁵Mijamin, Maadai, Bilga;
- ⁶Shemia, Yoiarib, Yedaia;
- ⁷Sallu, Amok, Hilkia, Yedaia, Yeshua mapang nung itemji putir tazüing aser parnok adianutem liasü.

- ⁸Ano Levi nunger: Yeshua, Binnui, Kadmiel, Sherebia, Yihuda aser Mattania shiba tenüngsang ken tener telok tanishiba liasü, pa den par adianutem.
- ⁹Ano parnok adianu Bakbukia o Unno na parnok jakdang noktak.
- ¹⁰Yeshua nungi Yoiakim jakzük, Yoiakim nungi Eliashib jakzük,
- ¹¹Eliashib nungi Yoiada jakzük, aser Yoiada nungi Yonathan jakzük, aser Yoiada nungi Yonathan jakzük, aser Yonathan nungi Yaddua jakzük.
- ¹²Yoiakim mapang nung putirtem tebu taren tenük shia nungi tongtiba shimtet. Seraia nungi Meraia; Yerimia nungi Hanania;
- ¹³Ezra nungi Meshullam; Amaria nungi Yehohanan;
- ¹⁴Malluki nungi Yonathan; Shebania nungi Yosef;
- ¹⁵Harim nungi Adna; Meraiot nungi Helkai;
- ¹⁶Iddo nungi Zekaria; Ginnethon nungi Meshullam;
- ¹⁷Abija nungi Zikri; Miniamin o Moadia na nungi Piltai;
- ¹⁸Bilga nungi Shammua; Shemaia nungi Yehonathan;
- ¹⁹aser Yoiarib nungi Mattenai; Yadaia nungi Uzzi;
- ²⁰Sallai nungi Kallai; Amok nungi Eber;
- ²¹Hilkia nungi Hashabia; Yedaia nungi Nethanel.
- ²²Levi nunger Eliashib, Yoiada, Yohanan aser Yaddua mapang nungi Persia chuba Dairus chubaba mapang tashi tebu taren tenük shia tenüng zülua liasü.
- ²³Levi jabasotem tebu taren shinük shia nungi tongti tenüng, oda Eliashib jabaso Yonanam mapang tashi putipuyang kakat nung zülua liasü.
- ²⁴Ano Levi kin nung tongtipur: Hashabia, Sherebia, aser Kadmiel jabaso Yeshua, aser parnok adianutem, Tsüngrem tenyar Dawidi melaba ozüng ama tenüngsang agütsüba mapang nung telemsa shia nung terepranger liasü.
- ²⁵Terizüngdak taktang nung kiküm anükertemjia Mattania, Bakbukia, Obadia, Meshullam, Talmon aser Akkub liasü.

²⁶Item Yeshua jabaso Yoiakim, Yazadak semchir pa mapang putir aser governor Nehemia aser tezülur Ezra mapang nung liasü.

Jara Meshitetba

²⁷Yirusalem jara meshitetba mapang nung, laya, tzürang kongki, aser tawaba kongki amshia tenünsang ken atenba agi temeshitetba benjongji lungsodaktsütsü asoshi tesem ajak nungi Levi kintemji bushia Yirusalemi aniten.

²⁸Aser ken tener asangurtem Yirusalem temeket lenten linük aser Nethofath linük aika nungi senden.

²⁹Ano Bethgilgal aser Azmavet o Geba na lenten nungi aru. Kechiaser kentenertemi Yirusalem meketa parnok yim yanglu.

³⁰Putir o Levi nunger parnok sasa merüktet; aser parnoki süngkhüm, jara aser item nübur merüktetdaksü.

³¹Idangji ni Yihuda nunger tulurtem jara temalen aniten aser tenünsang agüja yimtung süa aotsü telok tulu ana shimtet; telok ka jara tajichilen Jana Süngkhüm leni ao;

³²aser parnok sülen Hoshaiia aser Yihuda nunger tulur tesadang ka,

³³aser Azaria, Ezra, Meshullam,

³⁴Yihuda, Benjamin, Shemaia, Yerimia,

³⁵aser putir chirtem kar jangzü den, parnok tenüng; Yonathan jabaso Zekaria, Shemaia jabaso, Mattania jabaso, Mikaia jabaso, Zakur jabaso. Asaf jabaso;

³⁶aser par adianutem Shemaia, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Nethanel, Yihuda, Hanani, Tsüngrem nisung Dawid meyong kongki tapu balala den anitak aser tezülur Ezra parnok jakdang ao.

³⁷Aser parnoki Tzüpokdak Süngkhüm nungi, Dawider ki tema aliba jara leni atudak, Dawid yimti apu ta ajaba lenmangi anüdoklen aliba Tzü Süngkhüm tonga atu.

³⁸Tenüngsang agüja yimtongsür tanabuba telokji parnok den ajuruteptsü tapeleni ao, aser parnok sülen ni aser jara temalen alir nübur tesadang ka, misen mitsa tema nungi tesadem jaraji tonga atu.

³⁹Aser Efraim Süngkhüm temalen nungi Tejen Süngkhüm o Ango Süngkhüm na, aser Hananel o Hammea mitsa na ajanga, San Süngkhüm tonga atu; aser Miter Süngkhüm jakdang tiptema marakzüi noktak.

⁴⁰Yamaji Tsüngrem kidang tenüngsang agütsür telok anaprongla noktak, aser ni aser kü den yimsüsürtem tesadang ka;

⁴¹aser putirtem Eliakim, Maasiaea, Miniamin, Mikaia, Elioenai, Zekaria, Hanania, parnoki jangzü aben;

⁴²aser Maasiaea, Shemaia, Eliazar, Uzzi, Yehohanan, Malkija, Elam, Ezer tena noktak. Ano kentenerkem parnok tanishiba Yezrahiai anir ken tashi agi tena noktak.

⁴³Panüji parnoki tenla tulu agüja kanga pelatep; kechiaser iba ama tepela tulu katettsübaji Tsüngremi parnok dang mela, aser iba tepela nung tetsür aser tanur chanutem dena pelatep; oda iba Yirusalem pelatepbaji talang nungia angashia liasü.

⁴⁴Ano panüjisa, putir aser Levi nunger atema ozüng agi shimteta akaba alu nungi temeranger tenla, mezüng süngjang tenla, aser ter shilem tenla bendentsü aser rizüngtsü asoshi terizüngdak taktang balala madak nisung shimtet; kechiaser Yihuda nungeri putir aser Levi nunger asoshi pela-a liasü.

⁴⁵ Aser Dawid o par chir Solomon nati tentetba ozüng amato, parnoki kentener o kiküm anükertem dena parnok Tsüngrem aser temeshitetba benjongji akanga anüktsü agizük.

⁴⁶Kechiaser Dawid tendak aser akhi Asaf mapang nung kentener rongnung teshimtetpur ka liasü, aser Tsüngrem asoshi tenüngsang aser tepela ken liasü.

⁴⁷Aser Zerubbabel o Nehemia na mapang nung Israel nunger ajongai ken tener o kiküm anüker nem, anogo shia parnok tenüngdaktsü aser tangutsü shilem kechi ali, aji peria agütsü; aser Levi nunger shilem kechi, ajia balaka

sadanger ayu, aser Levi nungeria Aron jabasotem shilemji balaka shimteta yutsü.

Nehimia 13

Israel Nungi Bendanger Pilaba

(Zün. 22.1—24.25)

¹ Iba anogo nungji parnoki telok tsüngdang Mosa ozüng kaket nungi azüng aser idakji Ammon aser Moab nunger kodanga Tsüngrem tenla kidang sentepdaki arutsü makok ta zülua liasü.

² Kechiyong parnoki Israel chirtem den am aser tzü bener arua majurutep; saka parnok anema atakatem o ashitsü atema parnoki Balaam nem taa agütsü; aji saka ozü Tsüngremi atakatemji temoatsü kümdaktsü.

³ Kodang parnoki ozüngji angashi, idangji meyoktepa aliba telok ajakji Israel nunger nungi lemdang.

Nehimiai Yanglushiba

⁴ Iba tejaklen, putir Elisahib, shiba Tsüngrem ki taktang ajak madak kibur shimtet, shiba Tobia den adianu kümer liasü,

⁵ taktang tulu ka, kong akhidang chiyungtsü tenla, liangmesen, marok aser su, ter shilem tenla tsük, yi, aser totzü ayudak, Levi nunger nem, kentener o kiküm anüker nem ozüng agi bendenba aser temeranger tenla putir asoshi bendenba, item ajak yua liasü.

⁶ Iba mapang ajak nung ni Yirusalem nung maliasü; kechiaser Artazerkzes Babilon chuba küm semer anabuba nungi ni chuba dangi ao aser anogo ishika lir külen ni chuba dang soti asüngdang,

⁷ aser ni Yirusalemi arur külen Eliashib-i Tsüngrem kidang taktang ka agütsüba ajanga Tobia asoshi kechi tai inyak aji ni angatet.

⁸ Iba jagi ni kanga jashi, anungji ni Tobia osettsüset ajak taktang nungjagi endok.

⁹Idangji ni ozüing agütsü aser parnoki taktangji merüktet; aser Tsüngrem kidang ayuba marok o su, ano chiyungtsü tenla o liangmesen ajak tanaben iba taktang jagi ni bener aru.

¹⁰Levi nunger nem parnok shilem magütsü ta ni angu, anungji Levi nunger aser kentenertem parnok mapa toktsür nisung shia pei lui meyipa liasü.

¹¹Idangji ni yimsüsürtem arüja ashi, “Kechiba nenoki Tsüngrem ki sentoka toktsür?” Aser ni parnok ajak tanaben aniten aser nisung shia pei mapa nung toktsü.

¹²Idangji Yihuda nunger ajaki ter shilem tenla tsük, yi, aser totzü terizüngdaki bener aru.

¹³Aser ni putir Shelemia, tezülur Zadok, aser Levi rongnung Pedaia ta terizüngdak ketdangpur südaktsü, aser parnok kübok teyarir asütsü Mattania jabaso Zakur chir Hanan shimtet; kechiyong parnok dak tamang kateta liasü, aser adianutem nem lemsa-a agütsütsübaji parnok mapa liasü.

¹⁴Oh kü Tsüngrem, iba mapa asoshi ni bilemtetangma, aser kü Tsüngrem ki asoshi ni inyakba mapa tajung aser ni anealubaji nai taidoktsüma.

¹⁵Item anogo nung Yihuda lima nung kari amungnü tsükmenatzü menünga, tsükpong abenba aser gado nem khu oshitsüba ni angu; ano yi, tsükmenatzü, mungozünu aser tanga khu jenti amungnü nung Yirusalemi bener aruba ni angu; aser ni iba anogo nung chiyungtsü ayokba noktang.

¹⁶Ano idakji Tair nunger shir liasü, parnokia amungnü ango aser tanga oset tapu jenti bener arua Yihuda nunger dang aser Yirusalem nung yokli ta asü.

¹⁷Idangji ni Yihuda nunger tongtipur arüja ashi, “Nenoki amungnü menendakja kechiba temenen mapa ya amshir?”

¹⁸Nenok tsüraburia yamai tamajung meinyak no? Aser ibayongji asen dangi aser iba yimti dangi item timtem tia Tsüngremi bener marutsü no? Aji saka ano nenoki amungnü raksaba ajanga timtem tali Israel dangi bena arutsüogo.”

¹⁹Kodang Yirusalem süngkhüm amungnü tejaklen nikongdangji mangsema kümdir, süngkhüm kishi ajak shibangtsü aser amungnü anogo mesüi tashi melapoktsü ni ozüing mela, aser kü tenzüker kar süngkhüm kishi anüker südaktsü aser kechi khu südir saka amungnü mebenokdaktsü.

²⁰Idangji shiti bener aser oset ajak shishilembartemji Yirusalem jara temalen nung khen anaben ka tashi atadaktsü.

²¹Idangji ni parnok dang ashi, “Kechiba nenoki jara anasa mena kazür? Nenoki tanaben yamaisa anenra ni nenok dak teka sangshitsü.” Iba sülenbo parnoki amungnü maru.

²²Aser ni Levi nunger dang, parnok pei sasa meshitettsüla ta aser amungnü meshiteta ayutsü asoshi parnoki süngkhümji anüktsüla ta ozüing mela. Oh kü Tsüngrem, ya asoshia nai ni bilemtetangma aser ne temeim tulu agi ni kümzükangma.

Temeyoktep Kibalembuba Aitsüba

(Ezr. 9.1-4)

²³ Ano iba mapang nungsa Yihuda nungeri Ashdod, Ammon aser Moabtsür den kibalembuba ni angu,

²⁴ aser parnok chirnur tesadangi Ashdod oshi jembi, aser Yihuda nunger oshi mejembitet, saka kin shiai pei oshi jembi.

²⁵ Aser ni parnok den atitep aser atakatem aser kar dakbo tazüka azük, aser ku a pidoktsü; aser Tsüngrem tenüing nung yamai shia nangzükdaktsü, “Nenoki nenok jala parnok jabasotem asoshi magütsütsüla, mesüra parnok jala nenok jabasotem asoshi, aser nenok pei asoshi magitsüla.

²⁶ Israel chuba Solomoni iba ama mapa inyakba ajanga tai bena maru no? Aji saka kin jenti rongnung pa mesük shinga chuba mali asü, aser Tsüngremi pa dang meim aser pa Israel ajonga madak chuba kümtraktsü aji saka pa-a bendangtsür ajanga temenen menadaktsü.

²⁷ Ajangla onoki nenok dang bendangtsür ajanga asen Tsüngrem dang tai menatsü aser iba ama tamajung mapa inyaktsü shidi ma?”

²⁸ Yehoiada semchir rongnung ka, putir tazüing Eliashiber jabaso, Horon nunger Sanballat tanük liasü; anungji ni pa kü tsüngdang nungi aridok.

²⁹ Oh Tsüngrem, parnok bilemtetangma, kechiyong parnoki putir menden, Levi nunger aser putir tezüngzüktepba menena kümdaktsüogo.

³⁰ Yamaji ni parnok ajak bendanger nungi bendanga aser meshiteta kümdaktsü, aser putir o Levi nunger pei mapa nung amtakdaktsü.

³¹ Aser süng tenla aser mezüing süngjang tenla asoshi mapangji lemtet. Oh kü Tsüngrem, teti asoshi nai ni bilemtetangma.

Esther

Esther 1

Ahasuerus Chubar Benjong

¹ Tang Ahasuerus tendak Ahasuerus chuba shibai India nungi Ethopia tashi province noklang ka ser metsür tenet nung yimsü süa liasü.

² Item anogo nung, kodang Ahasuerus chuba, Susa yimtiba nung aliba par yimli chuba menden nung amen,

³ pa chubaba küm asembuba nung, pai par tongtipur aser par tenzüker ajak asoshi benjong ka yanglu; Persia aser Media temeranger telok tanishirtem, aser province nung tamarener aser tongtipurtem pa madang liasü.

⁴ Idangji pai chuba yimli sentsüwangshi rongsen aser pa tamaren akhüm tulu tetushi anogo aika, oda anogo noklang ka ser tir sayua ali.

⁵ Aser kodang item anogo abensa, chubai Susa yimtibai arua alir tulu tila, nisung ajak asoshi, chubar ki tsüki kima nung anogo tenet benjong yanglu.

⁶ Teyindangba sü temesüng, tamak, aser mangia meremba sangzüa liasü, kümpa tanük sü aser nakrema meremba lisü agi taribi küri aser marbel tongshi nung sentaka liasü. Temangadaksü mendentemji hon aser taribi, marbel lung temerem, aser temesüng, tenenya aser tanak agi alaba manung liasü.

⁷ Yiji parnoki hon marok nung anganüa agütsü, marok anata memesüktep balala liasü, aser chubar yi jenti akaba nungi chubai mulungsoa agütsü.

⁸ Aser tajembaji ozüng amato, khangtepa masü, kechiyong yamaji chubai par chuba ki ketdangpur ajak dang, oda nisung shiai mulungba ama parnoki inyaksü mela.

⁹ Ano chubatsür Vasti-i, Ahasuerus chuba meyong kidang tetsür asoshi benjong ka yanglu.

Chubatsür Vasti-i Maksüdaksüba

¹⁰Anogo tenetbuba nung, chuba mulungjang yi agi sasapela-a alidang pai teyangluba nisung tenet, Ahasuerus chuba tsüngdang tenzükba, Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha aser Abagtha, Zethar aser Karkas,

¹¹parnok dang nübur aser tongtipur dang chubatsür tobur ajungba sayutsü asoshi chuba madangi chubatsür Vasti la chuba korang semer anir arutsü mela, kechiyong la tereprangtsü tobur tajung liasü.

¹²Saka teyangluba nisung ajanga chubai melaba nung chubatsür Vasti-i manga, aji asünung chuba ain kanga adok, aser mi adoka rasa.

¹³Idangji chubai tashi temeteter nisungtem, shirnoki mapangtem meteta liasü, parnok dang ashi, kechiyong yamaji ozüing aser obendang metetba ajak dang chuba yimsü liasü;

¹⁴aser pa den atongba, shirnoki chuba tejak angu, aser chuba yimli nung menden temaba nung amen, item Karshena, Shethar, Admatha, Tarshis, Meres, Marsena, aser Memukan, Persia aser Media tongtipur tenet.

¹⁵Pai ashi, “Ozüing agi asenoki chubatsür Vasti dang kechi inyaksü?” Kechiaser teyangluba nisungtem ajanga chuba Ahasuerusi melaba lai meinyak.

¹⁶Chuba aser tongtipur madang Memukani langzü, “Chubatsür Vasti-i chuba tsüngdang dang masü, saka ano tongtipur ajak dang aser Ahasuerus chubar province ajak nung aliba nübur ajak dang tai inyakogo.

¹⁷Kechiyong Ahasuerus chubai chubatsür Vasti dang chuba tsüngdangi anir arutsü mela, saka lai maru, ta kodang osang agütsüdir, chubatsür iba mapa indang tetsür ajak dangi parnok nükdang parnok kinungpur sensadakja arutsü.

¹⁸Tanü anogo nung Persia aser Media chubatsürtem shirnoki chubatsür mapaji angashi, parnoki tongtipur ajak dang yamaji ashitsü, aser yamaji sensamasaba aser terasaba bulua adoktsü.

¹⁹Chubai ya mulunga bitemra, chuba ozüing pa nungi odakjang, aser aji Persia nunger aser Media nunger ozüing rongnung züludakjang, oda aji

memelenshitettsüsa, oda joko Vasti Ahasuerus chuba madangi marutsü, aser la dang nungi tajungba tangar ka nem chubai maongka menden agütsüdakjang.

²⁰Kodang chuba ozüing koba pa yimli ajak nung pai metetdaksüdir, kechiyong aji tulu lir, kinungtsür ajaki parnok kinungpur, tulu aser tila anaprongla dang tetushi agütsütsü.”

²¹Aji ashiba jagi chuba aser tongtipur peladaksü; aser chubai Memukan o amaji inyak;

²²kechiyong chubai province ajaki, pei pei zülu nung, aser pei pei oshi nung province shia dangi, oda nisung shia pei kibong nung kibur asütsü, aser pei nübur oshi amato aji sangoktsütsü pai shiti yok.

Esther 2

Esther Chubatsür Akümba

¹Iba sülen kodang Ahasuerus chuba ain adokba süngjem, pai Vasti, aser lai kechi inyak aser la anema kechi ozüing agütsü aji bilemtet.

²Pa dang tenzükba chuba tenzükertemi pa dang ashi, “Chuba asoshi tobur tajung aiürtem bushidakjang;

³aser oda Susa yimtibai tetsürtem kidangi, chubar teyangluba nisung Hegai, tetsür anükba ket nung, parnoki tobur tajung tasüngtet aiür ajak külemi chubar yimli nung province ajak nung ketdangpur shima parnoki anitentsüsa; aser parnok merüktettsü asoshi parnok nem oset agütsüdakjang;

⁴aser aiür shibai chuba peladaksüdir Vasti melen la chubatsür kümdakjang.” Aser aji agi chuba peladaksü, aser pai yamaji inyak.

⁵Susa yimtiba nung Yihuda nunger ka, Benjamin kidong, Kis jabaso Shimei chir Jair jabaso tenüing agi Mordekai liasü;

⁶shiba Babilon chuba Nebukadnezzari, Yihuda chuba Yehoiakin bener aoba den Yirusalem nungi tepuoker den pur ao.

⁷Aser pai tebu tanubur jala Hadasa, aji Esther mesütet, kechiyong la tebu aser tetsü maliasü, aser aiür chanuji tajinütsü aser tobur tajung liasü; aser kodang la tebu aser tetsü asü, Mordikai la pei jala ama mesütet.

⁸Anungji kodang chubai melaba aser pa ozüng angashi, aser kodang aiür aika Susa yimtiba Hegai ket nung külemi sentepa liasü, oda Esthera chubar kidangi tetsür anüksang Hegai keti anir ai.

⁹Aiür jagi pa peladaksü aser pa maongka ngudaksü. Anungji pai kara-a la nem la temang anebalutsü aser tobur junga kümdaktsütsü asoshi temezütsü mozü balala aser chiyungtsü tajung agüja la yaritsü asoshi chubar ki nungi tetsür tenet agütsü aser aiürtem anendak tajungtibai la anir odaktsü.

¹⁰Estheri la kechi nübur mesüra la kechi kin aji mashi, kechiyong Mordekai aji mashitsü la dang shir liasü.

¹¹Aser Esther koma lir aser la kechi akümstsü aji metettsü Mordekai anogo shia tetsür ki kima jakdang jaja.

¹²Tetsür shia Ahasuerus chuba dangi aitsü asoshi ita terana ozüng agi terenemba mapang liasü. Ita trok teronem menemstsü toztü agi aser ita trok teronem tanang agi pei temang tobur junga akümstsü anebalua liasü.

¹³Iba amaji aiürji chuba dangi aru, aser lai kechisa aginü tetsür kidang nungi chubar kidangi aotsü la nem agüja liasü.

¹⁴Nikongdang la ao aser anepdang chubar teyangluba nisung Shaashgaz, shibai chubar tezüngatsütem anük, pa ket bushia tetsürtem tanabuba ki bushia meyipa aru; la dak chubai sakloka aser tenüng teta mejara, lai chuba dangi tanaben mai.

¹⁵Tang Mordekai shibai tebu tanubu Abihail jala Esther pei jala ama mesütet, kodang chuba dangi aitsü mapang atong, tetsür anükba Hegai teyangluba nisungi ashiba dak alema lai kecha masüngdang. Aser Esther dak repranger ajaki la dak saklok.

¹⁶Anungji ita terbuba nung, aji Tebet ita nung, pa chubaba küm tenetbuba nung, Ahasuerus chuba dangi par chuba kidangi Esther anir ai.

¹⁷Aser tetsür ajak dang nungi tali pai Esther meim, aser aiür ajak dang tali pa nungi la yimlibilem aser maongka angu; anungji pai la kolak nung chuba korang semoktsü, aser Vasti melen la chubatsür küm daksü.

¹⁸Idangji chubai par tongtipur aser tenzüker ajak asoshi benjong tulu ka agütsü, oda Esther benjong yanglu. Pai ano par province ajak nung anisüngzük agütsü, aser chubar jenti akaba nungi mulungben sempettem agütsü.

Mordikai Chuba Taküm Kümzükba

¹⁹Kodang aiürtem tanaben külemi sentep, idangji chubar kiküm nung Mordikai mena liasü.

²⁰Mordekai la dang melaba ama Estheri ano pei sosem aser pei nübur kechi aji memettdaksü; kechiyong Estheri pai mesüa alidang amato Mordikai melabaji lai inyak.

²¹Item anogo nungji, Mordekai chubar kiküm nung mena alidang chuba teyangluba nisung ana, Bigthan aser Teres, shirnoki kikümbang nüka liasü, tena ain adok, aser Ahasuerus chuba dak teka aitsü bushi.

²²Aji Mordekai meteta liasü, aser pai Esther chubatsür dang metettdaksü; aser Estheri aji Mordekai tenüng nung chuba dang ashi,

²³aser iba indang bushitep, aser shitak ta putet nung tenaprong süngdong ka nung soseta südaksü; aser aji putipuyang kaket nung chuba madang zülua ayu.

Esther 3

Hamani Yihuda Nunger Tepsettsü Atongba

¹Iba sülen Ahasuerus chubai Agag nunger Hamedatha jabaso Haman temaba mendeni tudaksü, aser pa den alir tongtipur ajak dang nungi pa mendenji temaba tetushi nung yutsü.

²Chubar kikümbang nung alir chuba tenzüker ajaki apudak aser Haman dang akhümstsübu sayu; kechiaser chubai pa asoshi yamaji mela. Saka Mordekai mapudak aser akhümstsübu mesayu.

³Idangji chubar kikümbang nung alir chuba tenzükertemi Mordekai dang ashi, “Kechiba nai chubar ozüing raksatsür?”

⁴Tang kodang parnoki anogo shia pa dang jembi, aser pai parnok dang manga, Mordekai oji agidisü magilir ta sür, parnoki Haman dang ashi; kechiyong pai parnok dang pa Yihuda nunger ta shir liasü.

⁵Aser kodang Mordekai mapudaker, mesüra pa dang akhüm metsübur ta Hamani angu, idangji Haman kanga rasa.

⁶Saka pai Mordekai dang teka yia sensatsütsü bilema liasü, kechiyong parnoki pa dang Mordekai nübur indang ashi. Anungji Ahasuerus chuba yimli ajonga nung Yihuda nunger ajak, oda Mordekai nübur ajak samatsütsü Hamani tasa asa.

⁷Mezüngbuba ita, koba Nisan ita lir, Ahasuerus chubaba küm teranabuba nung parnoki Haman tsüngdang Pur toktang, koba tetezü anogo aser ita asoshi an toktangba lir. Aser aji ita teranabuba, Adar ita nung kao.

⁸Aser Hamani Ahasuerus chuba dang ashi, “Ne chuba yimli province ajaklen prokshia kin ka lir, aser par ozüing tangar chuba ajak nungi balaka; mesüra parnoki chuba ozüing mebenshir, anungji parnok oda toktsütsü chuba asoshi aji tajangzük masü.

⁹Ya chubai mulungra, oda parnok samatsütsü ta züludakjang, aser chuba terizüngdaki bener arutsü asoshi shirnok chubar mapa ketdangsüa ali, parnok nem ni taribi seret semer ozükba meyi ter agütsütsü.”

¹⁰Aser chubai pa ket nungi küri sepzük, aser Yihuda nunger tsükchir, Agag nunger Hamedath chir Haman nem aji agütsü.

¹¹Chubai Haman dang ashi, “Nai ne tsüngdang kechi tajung ta bilemer yamaji parnok dang inyaktsü ni ne nem taribi aser ano nisungtemji agütsür.”

¹²Idangji mezüing ita anogo terasemnübuba nung chubar tezülurtemji aja, aser chubar yimli province ajak nung yimsüsürtem, governor aser tulur ajak dangi pei pei oshi nung ozüing ka kin shia dangi zülu. Itemji Ahasuerus chuba tenüing nung zülur pa küri agi ajen.

¹³Shiti abeneri Yihuda nunger ajak, tanura taina, tetsür-tanur anogo ka nung, oda ita teranabuba anogo terasembuba, aji Adar ita nung, raksatsütsü, tepsettsü, aser samadaksütsü, aser agitsü asoshi aser parnok dak nungi makzüksü osang province ajaki yok.

¹⁴Iba anogo asoshi parnoki renema alitsü atema, tezüluba kaket ka province shia nung ozüing agütsütsü tim ta, nisung ajak dang metetdaksü.

¹⁵Chuba ozüing agi osang abenertem ilunga ao, aser ozüingji Susa yimtiba nung yanglu. Idangji chuba aser Haman yi ajemtsü amen, saka Susa yimtibo ratamatadaksü.

Esther 4

Estheri Yihuda Nunger Yaritsü Nangzükba

¹Kodang Mordekai tatalokba ajakji meteta aküm, pai tejashi agi pei süoshi shisa, aser aut mezüa anemsü abener yimti jara tashi oa tashi agi aser kanga kua mang ayim.

²Pai chuba kikümi ailen tashi ao, kechiaser shingaia anemsü abener chuba kikümi maitsula.

³Province shia nung kongsa chubar ozüing aser temelabaji aru, Yihuda nunger rongnung mangyimba tulu, telumiba aser tajepba tulu liasü, aser aikati aut mezüa anemsü abener ontaka liasü.

⁴Esther-er aiürtem aser lar teyangluba nisungtem aru aser aji la dang ashi, aser chubatsürji kanga dang jashia liasü. Aser Mordekai abendaksütsü, aser pa nungi anemsü endoktsütsü lai sü yok, saka pai aji magizük.

⁵Idangji Estheri Hathak, chubar teyangluba nisung rongnung ka shiba pai Esther reprangtsü shimtet, pa aja, aser ibai kechi aser kechiba aji metettsü Mordekai dangi aotsü mela.

⁶Anungji yimti moapu alidak, koba chubar süngkhüm jakdang liasü ajagi Mordekai dangi Hathak ao.

⁷Aser Yihuda nunger samatsütsü asoshi Hamani chubar sen rizüngdak sen ajak agi kwi agütsütsü nangzük, aser Mordekai pa dak atalokba ajak pa dang ashi.

⁸Aser parnok samatsütsü Susa nung yangluba ozüng zülubaji Esther dang sayutsü asoshi, aser aji la dang metetdaksütsü, aser la dang chuba dangi la iang ta ashitsü, pa dang mepishitsü, aser pa madang pei nübur atema mepishitsü pai pa nem kaketji agütsü.

⁹Hathak arua Esther dang Mordekai otemji ashi.

¹⁰Idangji Estheri Hathak dang jembi, aser Mordekai dangi osang ka ya oda agütsü.

¹¹“Chubar kilirtem aser chubar province nung nisung ajaki metet, oda shibasa, tebur süshia tetsür süshia, chubai majadang yongi taktang telungbai idir, pa asoshi ozüng ka dang, oda shiba dangi pa taküm lidaksütsü hon nüsong chubai mesangdir pa dak alema ajak südaksütsü; saka item anogo semer chuba dangi aitsü ni mejai lir.”

¹²Parnoki Esther otemji Mordekai dang ashi.

¹³Idangji Esther dangi telangzüba meyipa bener aotsü parnok dang ashi, “Yihuda nunger ajak yutsür nabo chuba kidang jenbutsü ta ne sasa tebilem.

¹⁴Kechiyong iba mapang nung na khenyongi ola madoki lira, idangji tanga tesem ka nungi Yihuda nunger dangi teyari aser tekümzüktsü adoktsü, saka na aser nebur kidongbo samatsü; aser ibala mapang asoshi na chuba yimli jagi arua alitsüa shibai metet?”

¹⁵Idangji Estheri Mordekai dangi telangzüba meyipa bener parnok yoka ashi,

¹⁶“Oang, Susa nung alir Yihuda nunger ajak külemi sentepang, aser ni asoshi lumiang, anogo asem aonung aser anüngdang techiyunga techiyung aser tajema tejem, ano ni aser kü kilitsürtema yamaji lumitsü; ajiser ni ozüng nung meliaka chuba dangi aitsü samara ni samatsü.”

¹⁷Angji Mordekai-i pei lenmangi ao aser Estheri pa dang melaba ajak inyak.

Esther 5

Estheri Chuba Aser Haman Benjongi Jaokba

¹Tang tasemnübuba nung Estheri chubatsür sobutsü sobu, aser chuba ki tejaklen chubar ki taktang telungba nung noktak; aser chubai pei chuba menden nung chuba kidang ki lenjanglen shia mena liasü.

²Kodang chubai Esther kimalen noktaka angu, pa tsüngdang Estheri yimli angu; aser chubai hon nüsong pa ket nung aliba Esther dangi mesang. Anungji Esther anasa aru, aser chuba nüsong talak nung kongshi,

³Idangji chubai la dang ashi, “Nai kechi sünür, chubatsür Esther? Aser ne temepishiba kechi? Chuba yimli tesadanga ni ne nem agütsütsü.”

⁴Estheri ashi, “Chubai junger ta bilemra, chuba aser Haman ni pa asoshi renemba benjong jagi tanü arudakjang.”

⁵Idangji chubai ashi, “Estheri ashiba ama inyaktsü Haman ilunga arudakjang.” Anungji chuba aser Haman Estheri renemba benjong jagi aru.

⁶Chubai benjong nungji Esther dang ashi, “Ne taginüba kechi? Aser aji ne dang melatsü; aser ne temepishiba kechi? Chuba yimli tesadang tashi saka aji inyaktsü.”

⁷Idangji Estheri langzü, “Ya kü tasüngdangba aser temepishiba lir;

⁸Chubai kü dang yimli sayudi süra, aser chubai kü tasüngdangba melatsü mulungra, aser kü temepishiba inyakdi süra, chuba aser Haman ni parnok nem renemtsüba benjong jagi asünga arudakjangma, aser chubai ashiba amaji ni langzütsü.”

Mordekai Tepsettsü Haman Tasa

⁹Idangji Haman iba anogo pelaseta temulung pela-a ao; saka kodang Hamani chubar süngkhüm nung Mordekai pa madang menoktaki mesüra pa asoshi marakzüi angu, Mordekai anema kanga rasa-a liasü.

¹⁰Aji saka Hamani pei sasa aremzüik, aser kidangi ao aser pai yoka pa tembartem aser tebuttsü Zeres anir aru.

¹¹Aser Hamani parnok rongnung pa sentsüwangshi, aser par chirnur jenti aser mapa ajak kechi nung chubai pa temabai tudaktsü, aser koda pa tongtipur aser chubar tenzüker madak pa uludaktsü, atonga ashi.

¹²Ano Hamani ashi, “Oda chubatsür Estheri lai renemba benjongi kü dak alema nisung shinga chuba den arutsü memelar, aser ano asüng lai chuba den külemi nia jaoka lir.

¹³Aji saka Yihuda nunger Mordekai chubar süngkhüm nung mena ali tashi ya ajak ni asoshi kecha nunga.”

¹⁴Idangji tebuttsü Zeres aser la tembar ajaki pa dang ashi, “Pa süng sabang ka nung soseta südaktsütsü süklep tenem talang yangluang, aser anepdang iba manung Mordekai soseta südaktsütsüsa chuba dang jembiang, ajiser benjong jagi pelatepa chuba den iang.” Aser aji agi Haman peladaktsü aser pai soseta südaktsütsü süng sabangji yanglu.

Esther 6

Chubai Mordekai Ajongketba

¹Paonungji chuba amua moutet, aser pai Putipuyang kaketji bener arutsü mela, aser itemji chuba madang azüng.

²Aser Bigthana aser Teres, chuba teyangluba nisung ana, kikümbang anüker, shirnoki chuba Ahasuerus dak teka aitsü bushi, parnok indang Mordekai ashi ta zülua angu.

³Aser chubai ashi, “Iba asoshi Mordekai dang kechi akhümtsübu aser tetushi inyak?” Idangji chuba tenzükertemi pa dang ashi, “Pa asoshi kecha meinyak.”

⁴Chubai ashi, “Chuba kima shiba lir?” Tang Mordekai asoshi renemba süng sabang nung pa soseta südaktsütsü chuba den jembiteptsü chubar temaba kima nung Haman aita liasü.

⁵Aser chuba tenzükertemi pa dang ashi, “Ajiang, Haman chuba kima noktaka lir.” Aser chubai ashi, “Pa aitdakjang.”

⁶Anungji Haman ait. Aser chubai pa dang ashi, “Chubai shiba dang tetushi sayutsü pelar iba nisung dang kechi inyaktsü?” Tang Hamani pei mulung nung ashi, “Chubai kü dak alema shiba dang tetushi sayunütsü?”

⁷Aser Hamani chuba dang ashi, ‘Chubai tepela sayunüba nisung asoshi,

⁸Chubai sobuba chuba sobutsü, aser chuba amenba kor, aser tekolak nung chuba korang semtsür, anir arudakjang.

⁹Aser nisung shiba dang chubai pela-a tushinür pa dak parnoki abendaktsütsü aser yimti yimtung ajanga kor rongdong nung mendaktsütettsü asoshi sobutsü aser korji chubar tamarener tongtipur ka nem bendanga agüjang, aser pa jakdang, Nisung shiba dang chubai pela-a tushinür pa dang yamai inyaktsü, ta ayimdakjang.’ ”

¹⁰Idangji chubai Haman dang ashi, “Yakta sang, nai ashiba amaji sobutsü aser kor bena arung, aser yamaji chuba süngkhüm nung amenba Yihuda nungba Mordekai dak inyakang. Nai jembiba ajak kecha meinyaki teli.”

¹¹Idangji Hamani kor aser sobutsü agi, aser Mordekai nem sobutsü, aser yimti yimtung ajanga sanger odaktsü, aser pa jakdang, ‘Chubai pela-a tushinüba nisung dang yamai inyaktsü ta ayimten.’

¹²Mordekai tanaben chubar süngkhümi aru. Saka Hamanbo pa süko meir jeba par kidangi ilunga ao.

¹³Aser Hamani tebuttsü Zeres aser la tembar ajak dang pa dak atalokba ajak ashi. Idangji par tashi temeteterem aser tebuttsü Zeresi pa dang ashi, “Mordekai shiba tsüngdang na laotsü tenzüka lir, Yihuda nunger süngjang süra, nai pa anema makoktsü, saka atangji pa tsüngdang na laotsü.”

¹⁴Pa den ano parnoki tejembidak nung chubar teyangluba nisung aru, aser ilunga Estheri renema aliba benjongi Haman anir ao.

Esther 7

Haman Soseta Südaktsüba

¹Anungji chuba aser Haman Esther den benjong achitsü aru.

²Chubai tanaben yi benjong tananübuba nung Esther dang ashi, “Chubatsür Esther, ne temepishiba kechi? Aji ne nem agütsütsü, aser ne taginüba kechi? Chuba yimli tesimalang tashi saka aji inyaksü.”

³Idangji Estheri chuba dang langzü, “Oh chuba ni ne tsüngdang yimli ngura, aser ya chubai mulungra, kü taküm kü nem meyipa agüjang, aji kü tasüngdangba, aser kü nübur taküm mela-ang, aji kü temepishiba.

⁴Kechiyong ni aser kü nübur raksatsütsüba, aser tepsettsüba, aser samatsütsü onok yokogo. Saka onok oda tebur aser tetsür alar asütsü ayok asübo, ni ajemajema lila, kechiyong touashi jagi chuba timtemdaktsüba malang.”

⁵Idangji Ahasuerus chubai jembia Esther chubatsür dang ashi, “Pei mulungjang nung yamaji inyaksü bilema tasü ita bilemba, pa shiba aser kong lir?”

⁶Estheri ashi, “Anemer ka aser tsükchir ka, iba tamajung Haman.” Idangji chuba aser chubatsür madang Haman tsüba liasü.

⁷Aser ain adoka chuba yi benjong nungi arameso aser chuba tsüki jagi ai. Aser Esther chubatsür dang pa taküm asoshi mepishitsü Hamani noktak; kechiyong chubai pa anema tamajung shisatetba pai angu.

⁸Idangji chubai chubar tsüki nungi meyipa yi benjongi ai, aser Esther menden manung Haman apudaka liasü. Idangji chubai ashi, “Pai kü madang chubatsüra mezüngmeshitsü.” Chuba o pa bang nungi adokli-i teyangluba nisungtemi Haman tejak nembangtsü.

⁹Idangji chuba madang aliba teyangluba nisung rongnung ka, Harbonai ashi, “Ajiang, ano Mordekai shibai chuba asoshi o tajung jembia, pa asoshi Hamani soseta südaktsütsü süng süklep tenem talang yangluba Haman kidang lir.” Aser chubai ashi, “Iba manung pa soseta südakjang.”

¹⁰Anungji parnoki Mordekai asoshi yangluba süng manungji Haman soseta südaktsü. Idangji chuba ain adokba sünem.

Esther 9

Yihuda Nungeri Parnok Tsükchir Tepsetba

¹Tang ita teranabuba, koba Adar ita lir, iba ita terasemnü buba nung, kodang chuba temelaba aser ozüing inyaktsü anasa atong, Yihuda nunger tsükchirtemi parnok madak kibur akümetsü imlaba anogo nung; aji saka meyiper, oda parnok madak parnoki sempaba Yihuda nungeri ang kibur küma liasü.

²Yihuda nunger parnok sasa külemi parnok yimti nung Ahasuerus chuba province ajak nung, parnok dak amtaktsü bushirtem dak teka aitsü sentep, aser shingaia parnok anema menoktaktet; kechiyong nisung ajak madak tetsübuba liasü.

³Aser province nung tongtipur ajak, yimsüsür aser governor ajak, aser chubar mapa inyakertemi Yihuda nunger yari, kechiaser Mordekai tsübuba parnok madak liasü.

⁴Kechiyong chubar kidang Mordekai tulu liasü, aser pa nüngsang province ajak leni ao; kechiyong iba nisung Mordekai tuluba tuluba aküm.

⁵Yihuda nungeri parnok tsükchirtem nok agi, aser tetepsetba aser teraksatsüba agi akok, aser parnoki kechi sünü, parnok sempar dang yamaji inyak.

⁶Aser Susa yimtiba nung Yihuda nungeri nisung noklang pungu tepset aser samatsü.

⁷Aser Parshandatha, Dalfon, Aspatha,

⁸Poratha, Adalia, Ariadatha,

⁹Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizatha.

¹⁰Hammedatha chir Haman jabaso ter, Yihuda nunger tsükchir parnoki tepset; saka temakzükba oset nung parnoki teka mai.

¹¹Iba anogo nung Susa yimtiba nung tepseta alirtem yongsükji chuba dang metetdaktsü.

¹²Aser chubai Esther chubatsür dang ashi, “Yihuda nungeri Susa yimtiba nung nisung noklang pungu tepsetogo aser samatsüogo, aser Haman jabaso ter;

ajangla province tanga nung parnok kechi inyak. Tang ne tasüngdangba kechi? Aji melatsü mesüra ne taginüba kechi? Aji inyaktsü.”

¹³Idangji Estheri ashi, “Chubai mulungra, Susa nung alir Yihuda nunger dang tanü ozüing ama asünga inyaktsü mela-angma, aser Hamaner jabaso ter süngdong nung metadakjangma.”

¹⁴Aser chubai yamaji inyaktsü mela, aser Susa nung ozüing ka agütsü, aser parnoki Hamaner jabaso ter meta.

¹⁵Susa nung aliba Yihuda nunger Adar ita anogo terpezü buba nung parnok külemi sentep aser Susa nung nisung noklang asem tepset; saka temakzükba oset nung parnoki teka mai.

¹⁶Yihuda nunger province tanga nung alirtem külemi sentep, aser parnok taküm asoshi noktak, aser parnok tsükchir nungi anisüngzük angu, aser parnok sempartem meyi neterpungu tepset; saka temakzükba oset nung parnoki teka mai.

¹⁷Ibai Adar ita anogo terasem buba nung inyak, aser terpezünü buba nung parnoki anisüngzük, aser aji benjong akaba aser pelatepba anogo ka yanglu.

¹⁸Saka Susa nung alir Yihuda nunger terasemnü buba aser terpezünü buba nung sentep, aser terpungunü buba nung anisüngzük, aser aji benjong akaba aser pelatepba anogo ka yanglu.

¹⁹Anungji Yihuda nunger shirnok yimtsüing nung lir, shirnok yimtsüki makadak alir. Adar ita anogo terpezübubaji tepelaba aser benjong aser anisüngzük anogo, aser katia katia sempet agütsütepba anogo yanglu.

Purim Benjong Amungba

²⁰Idangji Mordekai itemi zülu, aser Ahasuerus chuba province nung Yihuda nunger ajak dangi, anai aser talangi,

²¹Adar ita terpezübuba aser kasa ita terpunsububa küm shia,

²²Yihuda nunger parnok tsükchir nungi anisüngzük anguba, aser parnok asoshi tejashi nungi tepela, aser tajepba nungi anisüngzük anogo melentepba ita, oda parnoki itemji benjong aser tepela, aser kati ka dangi sempet

yoktepba aser sensaker nem sempet agütsüba anogo ama parnoki amungtsü shiti yok.

²³Yihuda nungeri parnoki tenzüka aliba amaji inyaktsü, aser Mordekai parnok dang züluba ama tenteta inyak.

²⁴Kechiaser Yihuda nunger tsükchir Agag nunger Hammedatha jabaso Hamani Yihuda nunger anema parnok samatsütsü tasa asa, aser Pur toktang, aji tetezü parnok samatsütsü aser raksatsütsü an toktangba.

²⁵Saka kodang mapaji chuba dangi aru, oda pa tamajung tasa koba pai Yihuda nunger anema tasa asa, pa kolaki meyiptsü, aser pa aser par jabasotem süng nung soseta südaktsütsü pai shiti agi mela.

²⁶Angji parnoki Pur nungi jakzüka item anogo dang Purim ta aja. Anungji iba shiti o ajak ama, aser iba mapa indang parnoki anguba aser parnok madak atalokba asoshi,

²⁷aser parnok nungi jakzükertem atema, aser parnok yimya arua alir ajak asoshi aji meindoktsü, oda küm shia item anogo ana zülua aliba ama benjong amungtsü ozüng küma tentet;

²⁸aser item anogo tebilemtettsü aser putu shia ayutsü, kibong shia, province shia, aser yimti shia; aser Purim anogo itemi Yihuda nunger rongnung mezütoktsüla, mesüra parnok chirnur nungi item bilemtetba tatem mekümdaktsütsüla ta ozüng tentet.

²⁹Idangji Abihail jala Esther chubatsüri, aser Yihuda nunger Mordekai, iba tanabuba Purim shiti akangshidaktsütsü tashi ajak agi zülu.

³⁰Aser Yihuda nunger ajak dangi, Ahasuerus chuba yimli province noklang ka ser metsür tenet dangi, yimjung aser ochi o agi,

³¹Purim anogotemji teshimtet mapang nung amungtsüla, oda Yihuda nunger Mordekai aser Esther chubatsüri parnok dang aser par chirnur dang metetdakja melaba ama, lumiba aser temenungraba ken indang shiti yok.

³²Esther ozüing agi Purim indang item mapang akangshidaktsü aser aji kaket nung zülu.

Estheri 10

Ahasuerus aser Mordekai Uluba Indang

¹Ahasuerus chubai linük madak, aser tzüyimkhüm linüktem madak ali melen meshi.

²Pa ain aser tashi, aser Mordekai uluba indang tabensa züluba, koba nungsa chubai pa uludaktsü, itemji Media aser Persia chubatem putipuyang kaket nung zülua mali no?

³Kechiaser Yihuda nunger Mordekai Ahasuerus nübur den atongba liasü, aser Yihuda nunger rongnung pa tulu aser par chubai keta asen, kechiyong pai pei chuba ajungtsü bushi, aser pei kin ajak dang tesünep o jembi.

Yob

Yob 1

Yober Kibong

¹Uz lima nung nisung ka tenüng agi Yob liasü. Iba nisung tetemjen aser tindang, shibai Tsüngrem tsübu aser temenen sempa.

²Pa jabaso tenet aser jala asem liasü.

³Pa rongsenana san meyi tenet, ut meyi asem, alu alaba nashi pungchi noklang pungu, gado noklang pungu, aser kilir jenti liasü. Aji agi anüdoklen alir ajak dang iba nisung tulutiba liasü.

⁴Pa jabasotem parnok ki shia pei ataba anogo nung benjong yanglu; aser parnok den chia ajemtsü asoshi par tenu tetsür asem jali asü.

⁵Kodangsa parnok benjong anogo atem, Yobi parnok ja-a meshitettsü, aser anepungi saaka parnok ajak asoshi tarongba tenla kaka tenla; kechiyong Yobi ashi, “Ashiko ozü chirtemi temenen menaogo südi, aser parnok mulungjang nung Tsüngrem atakatemogo südi.” Yamaji Yobi maneni inyak.

Mojingi Yob Tendangba

⁶Kenü anogo Tsüngrem chirtemi Kibuba madangi ajuruteptsü aru, aser parnok den Satana aru.

⁷Kibubai Satan dang ashi, “Na kolen nungi?” Idangji Satani Kibuba dang langzü, “Alima nung oli aruli ta, aser angji tuli aluli ta nungi.”

⁸Aser Kibubai Satan dang ashi, “Kü tenzüker Yob dak nai tenük yokogo ma? Kechiaser alima nung tetemjen aser tindang nisung, Tsüngrem tsübur aser tamajung sempar pa ama shinga mali.”

⁹Idangji Satani Kibubadang langzüa ashi, “Yobi Tsüngrem dang tsübur ama?”

¹⁰Pa meketa, par ki meketa, aser pa akaba ajak meketa, ajaklen nai atsü matsü ama? Nai pa teka mapa moatsüogo aser ali nung pa rongsen züiner.

¹¹Saka tang neka songtoka pa akaba ajak dak kongshiangjo, pai ne jakdang na atakatemtsü.”

¹²KibubaiSatan dang ashi, “Ajiang, pa akaba ajak neka nung lir; pa dak dang nai tekongshi.” Anungji Satani Kibuba madang nungi pila-a ao.

Yober Tanur Aser Rongsentem Samaba

¹³Kenü anogo kodang Yober chirtem parnok tedi tambusanger kidang benjong chia liasü,

¹⁴Osangbener ka arua Yob dang ashi, “Nashi pungchitem alu alaya liasü aser aji anasa gadotem chimya liasü,

¹⁵aser aoksa-a Sabea nungeri amak aser item ajak bener ogo. Parnoki kilirtem ajak lepsetogo, aser ne dang ashitsü kü kija dang jentet.”

¹⁶Pai shiya alidang ano tangar ka arua ashi, “Anüng nungi Tsüngrem mi tsük aser san o kilirtem rongsetogo; aser ne dang ashitsü ni kija dang jentet.”

¹⁷Pai shiya alidang ano tangar ka arua ashi, “Kaldi nungeri telok asem kümer arua uttem dak amtak aser item bener ogo; nok agi kilirtem lepsetogo; aser ne dang ashitsü ni kija dang jentet.”

¹⁸Pai shiya alidang ano tangar ka arua ashi, “Ner chirtem parnok tedi tambusang kidang chiyunga-jema liasü,

¹⁹aser ajiang, arem nungi mopung tulu ka adok aser ki kinük pezüsü dak aon aser ner chirtem dak chirep aser parnok süogo; aser nia ne dang ashitsü ni kija dang jentet.”

²⁰Idangji Yobi arameso, aser semoksü shisa, aser pa tekolak sütok, aser ali nung lao, aser külem;

²¹aser pai ashi, “Kütsü pok nungi ni mangsa adok, aser ilenjagi ni mangsa aotsü; Kibubai agütsü aser Kibubai bener ao; Kibuba tenüng moajang.”

²²Ya ajak nung Yobi temenen memena, mesüra mashi-i Kibuba dak matong.

Yob 2

Satani Tanabenbuba Yob Tendangba

¹Ano kenü anogo Tsüngrem chirtemi Kibuba madangi ajuruteptsü aru, aser parnok rongnung Satana aru.

²Kibubai Satan dang ashi, “Na kolen nungi?” Satani Kibuba dang langzü, “Alima nung oli aruli ta, aser angji tuli aluli ta nungi.”

³Aser Kibubai Satan dang ashi, “Kü tenzüker Yob dak nai tenük yokogo ma? Kechiaser alima nung tetemjen aser tindang nisung, Tsüngrem tsübur aser tamajung sempar pa ama shinga mali; aser kecha masü nung pa raksatsütsü pa anema nai ni mesüzükaka, tang tashi pai shitakba nung ameta lir.”

⁴Aser Satani Kibuba dang ashi, “Teküp melen teküp, hau, taküm sottsü asoshi nisungi pa akaba ajak agütsütsü.

⁵Saka tang neka songtoka pa teret aser tetsü dak kongshiangjo, pai ne tejak nung atakatemtsü.”

⁶Kibubai Satan dang ashi, “Ajiang, pa neka nung lir; pa taküm dang sotang.”

⁷Satani Kibuba madang nungi pila-a ao, aser tenüklang nungi tekujong tashi komo tulu agi Yob kangshi.

⁸Aser pa sasa anakshitsü asoshi pai porep ka bena aru, aser pai aut rongnung amen.

⁹Idangji tebuttsüi pa dang ashi, “Na ano shitakba nung ameta alir no? Tsüngrem atakatemang aser süadokang.”

¹⁰Saka pai la dang ashi, “Nai tamashitsür ka ama jembir. Koda, asenokbo Tsüngrem ket nungi tajungdang agizüker tamajungbo magizüktsü asü?” Ya ajak nung Yobi pa tebang mechi agi temenen memena.

Yob Tembar Asem

¹¹Tang pa dak lendong aruba ajak Yob tembar aseme angashia, parnoki pei pei talidak nungi aru; Teman nunger Elifaz, Shuhai nunger Bildad, aser Namat nunger Zofar; aser pa dang tejashi sayutsü aser pa süneptsütsü asoshi parnoki külemi mapang lemtet.

¹²Kodang ojita nungi parnoki pa angu, parnoki pa anarongtena-ang ajitet, parnoki ola adoka ajeb aser pei süoshi shisa aser parnok kolak nung aut palok.

¹³Yamaji anogo tenet aser aonung tenet parnoki pa den ali nung amen, aser shingaia pa dang o kata mashi; kechiaser pa timtem kanga tulu ta parnoki ajitet.

Yob 3

Yobi Pa Asoba Anogo Atakatemba

¹ Ajiser Yobi tebang lapok aser pa asoba anogo atakatemtsü tenzük.

²Pai ashi,

³Ni asoba anogo, aser aonung kobai “tebur ka soogo” ta ashi, aji sama-ang.

⁴Iba anogo tammang liang! Temalen nungi aji Tsüngremi tebushi, mesüra idakji tesangwa teyaloktsü.

⁵Tammang aser ammanng temelem agi nembangjang, iba manung mepettem süloka lidakjang; anogo mangdaksüba agi aji tsübudakjang.

⁶Iba aonung yamai sang, tammang temelem agi aji sübangang. Küm anogo yongsük nung aji tetendaktsü; ita asükba nung aji tesükuk.

⁷Paonungji tapung liang, tepela ola idakji tangashidaktsü,

⁸Shirnoki anogotem atakatemer, shirnoki Leviathan sakdaktsütsü renema lir.

⁹Züngia alidang anguba petinutem mangdakjang; tesangwa imla-a lidakjang saka aji tadokdaktsü, anepdang nüngjang sangwa tengudaktsü.

¹⁰Kechiba iba anogoi kütsü pok meshibang, mesüra künüük dang nungi timtem memiimbang.

¹¹Kechiba ni tasodang masüaka na? Kechiba ni sozüklidang masüaka na?

¹²Kechiba temokok agi ni agizükar na? Mesüra kechiba ni ayongtsüsa mama aliar na?

¹³Kechiaser tangibo ni ontaker ajem-ajema lila; ni mejanger lila, idangjiang ni anisüngzük ngula süng;

¹⁴Alima nung chuba aser yimsüsür shirnoki pei asoshi lungki tulu yanglu, par den,

- ¹⁵mesüra, hon akar chubatem, shirnoki pei ki taribi agi sünga nangten,
- ¹⁶Mesüra ita mabensadang sor miima ayuba ama, oda kinüi kodanga tesangwa mangu medem süla sang.
- ¹⁷Idakjibo tamajungertemi joko merasar, aser angji tebelemertem anisüngzüka lir.
- ¹⁸Idakji puoka alirtem pei sünütsü asür; parnoki kibur ola mangashir.
- ¹⁹Idakji tilar o tular na lir; aser kiburi kilir dang kecha mashir.
- ²⁰Kechiba toushi nung alir nem tesangwa, aser tanela nung kurema alir nem taküm agütsüaka na?
- ²¹ Parnoki tasü yongyar, saka aji marur; aser rema aliba rongsen dang tali aji tua bushir,
- ²²Parnoki kodang leper ngudir, parnoki kanga pelar aser lungsor.
- ²³Kechiba lenmang mungui alir nisung nem, aser Tsüngremi atsübanger alir nem, tesangwa agütsür aka na?
- ²⁴Kechiaser chiyungtsü shizüka ni anünger, aser tzü ayimba ama ni arrür.
- ²⁵Kechiaser koba ni tsübuseta ali, aji agi kü dak atonger. Aser ni kechi tsübua ali aji kü dangi arur.
- ²⁶Ni tiptem mali, ajemajema ka meliteter, mesüra ni anisüngzük maka, saka timtem arujen arur.

Yob 4

Elifazi Jembir: Yobi Temenen Menaogo

(4.1—14.22)

- ¹Idangji Teman nungba Elifazi langzü;
- ²Kati ne den jembidi süra nai jashidi ma? Saka shibai mejembi-i litet?
- ³Ajiang, nai koda aika sayuogo, aser tashi maiter nai yariogo;
- ⁴Laoa alir ne o agi mesoogo, aser temokok nung tashi maitertem nai tashi ittsüogo.

- ⁵Saka tang ya ne dak atong nung na lular; iba agi ne dak kongshi nung nai maremer.
- ⁶Nai Tsüngrem tsübuba dak temulung alemer südi? Aser nai shitak noktakba nung teimla akar südi?
- ⁷Ya bilemtetang ta ni ne dang mepishir, tai makar shibasa sama? Mesüra tindanger kongsa jentok?
- ⁸Ni ngua arubabo, shirisa temenen lu inyaker aser tamajung metsü proker, parnoki aji arur.
- ⁹Tsüngrem tangula agi parnok samar. Aser pai mit adokba agi parnok meyokadoker.
- ¹⁰Molusongzü, arrürba, molusongzü tesashi ola, aser molusongzü atura tepu, item raksar.
- ¹¹Shi tachitsü manguba yong, molusongzüji samar aser molusongzü techanutemji tangalen prokshir.
- ¹²Tang kü dangi ola ka tanemi arur, kü narongi aji tera ajepzüük.
- ¹³Aonung mangdang bilema alidang, Teyiprung mapang nung,
- ¹⁴Atentena kü dangi tetsübu aru, koba agi kü teret ajak anakshidaktsü.
- ¹⁵Idangji kü jakdang tanela ka süi; ni ku meronga adok.
- ¹⁶Ibaji marakzüi noktak, saka pa komama ni majitet; kü nükdang langka mesüka angu; aser ni ola tila ka angashi.
- ¹⁷Tsüngrem madang tasütsüba nisung meshia litetdi ma? Pei teyanglur madang merüka litetdi ma?
- ¹⁸Ajiang, pei tenyar dak pai temulung malemer; aser pa kotak tenyartem tai apur;
- ¹⁹Ajangla lishi ki nung alir. Shir kimung auyi manung lir, koba tarütsü agi raksar, parnok koda züngshitsü?

²⁰Manger mesangwa dang parnok ajasa aor; shingaia hau ta meli-i parnok samar.

²¹Parnok süki lisü lokdokra parnok asür masü no? Aser ajia temetetba makai dang asür masü no?

Yob 5

Elifaz-i Maneni Jembir: Teyari Asoshi Ayimtenang

¹Shisadangang jong; ne dang langzüksü kar danga ali asü? Aser temeshipur shiba dangi na aotsü?

²Kechiaser tamashir pesaprunng agi süngdaktsür, aser tongmelanger tenükmerem agi tepseter.

³Tamashirji ni tera ayangba angu; saka aoksa-a pa talidak atakatem,

⁴Par chirtem lendong nung lir, aser süngkhüm nung parnok menüngreper, aser parnok kümzükerä shinga mali.

⁵Parnok aluruba yaseta alirtemi chimatsür, aser sensakertemi tsükjong bener aor, aser tzürartemi par tzübu nung tzü atar.

⁶Kechiaser ali nungi tekangshi madoker, mesüra ali nungi timtem mapoker;

⁷Saka mitsü azüki yimketa atu medem to nisung timtemtsü soa lir.

⁸Saka ni ka asübo, ni Tsüngrem bushila, aser kü o indang Tsüngrem nem agütsüla;

⁹Pai mangajemba mapa tulu inyaker, aser mezüngteti tesüngmangtsü mapa inyaker;

¹⁰Pai alima nung tzünglu agütsür, aser alu nung tzü yoker;

¹¹Tekübok tia alir pai temaleni ajungkettsür, aser mangyimer tejenbu leni tudaktsür.

¹²Parnok tebilemba parnoki matongtsüsa, tesangra nisungi tasa asaba pai raksatsür.

- ¹³ Pai tashirtem parnok pei tasa nung apur, aser teraksar tebilemba belensatsür.
- ¹⁴ Anüngdang parnoki tammang ajurur, aser aonung ama parnoki teruto nung ajemzúa senzür.
- ¹⁵ Saka parnok tebang nok nungi sensakertem aser tashi taiter teka nungi parnokji pai kümzüker.
- ¹⁶ Aji asü nung sensaker teimlatsü kar, aser ochimashir tebang nembangtsür.
- ¹⁷ Ajiang, Tsüngremi shiba arütsür, iba nisung tepelatsü; anungji ajak Takoksangi merenshiba mezüngmeshi tesü;
- ¹⁸ Kechiaser pai ayako tendaktsür, aser paisa anebtsür. Pai yirutsür, aser pa teka agisa anebtsür.
- ¹⁹ Lendong trok nungi pai na kümzüktsü; hau, tenetbuba nung na kecha masütsü;
- ²⁰ Ayawara, tasü nungi, aser rara nung nok ain nungi, pai na alangzüktsü.
- ²¹ Temeli wara nungi na atsükadoktsü, aser tesamaba arudang nai metsübuttsü.
- ²² Tesamaba mapang nung aser ayawara nung nai menütsü; mesüra alima arem shirurutem nai metsübuttsü.
- ²³ Kechiaser alu nung lung den na lungjemtsü, aser ne den arem shiruru yimjung nung alitsü.
- ²⁴ Aser ne süki meraksai lir ta nai metettsü; aser nai ne talidak semdangtsü aser ajak abensa-a angutsü.
- ²⁵ Ne metsü ulutsü ta nai metettsü, aser alima nung ai ama ner chirtem alitsü.
- ²⁶ Mendi tashi kümerang asükba medem, na tambur kümerang lepi aitsü.
- ²⁷ Ya ajiang, onoki bushitetba ya shitak lir; onoki angadangogo, aser na ajungtsü asoshi aji meteta yuang.

Yob 6

Yobi langzür: Kü Temeten Oji Atangji

- ¹Idangji Yobi langzü;
- ²Oh kü pesaprunng ya odangla sang, aser kü timtem ajak seret nung odangla sang!
- ³Kechiaser tzüyim lisem dangbo taretba asütsü; abenji ni o mashi-i jembiogo.
- ⁴Kechiaser ajak Takoksang lijakjang, kü dak janga lir, iba mim kü nelai jemdar; Tsüngrem tetsübutstütem ni anema noktaka lir.
- ⁵Arem gadoi pa rem aka dang asadi ma? Mesüra nashi pungchi-i pei chiyungtsü yur asadi ma?
- ⁶Kechi aon manang aji metsü meteni chiteter ma? Mesüra entsü temesüng dak tanang chiteter ama?
- ⁷Kü bangi item metangshinür; itemji ni asoshi talaktsü lir.
- ⁸Oh ni aginüba ngutetla sang, aser ni yongyaba Tsüngremi melala sang!
- ⁹Aser ni lensettsü Tsüngremi mulungla sang, aser pa teka sala-a ni jentokla sang!
- ¹⁰Idangjiang ni tesünep ngula; hau, mapayuba tekangshi nung ni pelala; kechiaser Temeshiba otem ni menanzüki mali.
- ¹¹Ni atasatsüsa kü tashi kong ali? Aser ni aremzüktetaka timtem ya kong atemtsü?
- ¹²Ni lung ama tashi ait asü? Mesüra kü shi ya merang asü?
- ¹³Kü dak lenmang kecha mali masü no? Aser kü dak nungi inyaktettsü tasa aridokadoker masü no?
- ¹⁴Shiri pei tembar asoshi temeim sota ayur, pai ajak Takoksang tsübuba sendoker.
- ¹⁵Ayongnu ama, aser aji tayimdak sama-a aoba ama, kü adianutemi külaka benshiogo;
- ¹⁶Rürjep lung agi item ayongnu nakrema akümer, aser item manung rürjep aremer.

¹⁷Kodang lema kümdir, parnok samadoker; kodang tsüka kümdir, parnok tangula kümadoker.

¹⁸Aeni aor telok lenmang aia aor; parnoki aremi oa samar.

¹⁹Tema nunger aeni aor teloki tzü bushir; Sheba teloki imlar.

²⁰Parnoki imla-a aliba mangu nung parnok mak asü; parnok ajagi aru, aser mangmangadok.

²¹Yamaji nenok kü madang kümogo; nenoki kü timtem angur, aser tsübur.

²²Kü nem langka kua, mesüra nenok rongsen nungi sempet ka agüjang, ta ni ashi asü?

²³Mesüra, tsükchir ket nungi ni kümzükang ta, mesüra rishikangshir ket nungi ni alangzükang, ta ni ashi asü?

²⁴Kü dang sayuang, ni mokorai lidi, aser ni kong aibelener aji angatetdakjang.

²⁵O shitak koda tashi tait; saka nenoki arütsüba nung kechi tashi ali?

²⁶Koda masüba nisungi jembiba oji mopung ama ta bilemaka, nenoki arütsütsü atonger na?

²⁷Hau, nenokibo lajartem dak an toktangtsü; aser tembar ka dak tajangzük achitsü.

²⁸Saka tang, kü dak ranglokang; kechiaser shitak ni nübur jakdang meyazütsü.

²⁹Ojang sang ta ni mepishir, tamajung tagütsü; hau, nenok temulung melenshiang, ni ano meshimeshia lir.

³⁰Kü meli nung memeshiba ali asü? Nibo tajung tamajung mechitettsü asü?

Yob 7

Yobi Maneni jembir: Kü Timtem Tatem Maka

¹Alima nung nisung asoshi rara mali asü? Pa takümji ayanger anogo memesük no?

- ²Alari akhümpok aginüa yongyaba ama, aser ayangeri taa dang yongyaba medem to,
- ³Ni itasa ita tazüngla dang lidaktsür, aser ni asoshi aonung tuokrongtsü lemezükja lir.
- ⁴Kodang ni ondaker, ni ashir, “Ni Kodang shishitsü?” Saka aonung talang lir; aser anepdang züngia tashi ni kü mang meyipshijen meyipshir.
- ⁵Kü mang mesen aser arü agi sünga lir; kü teküp meranga akümer, ajiser tenpoker;
- ⁶Kü anogo sütaker süksen dang nungi tekaraba aor, aser teimla makai akümer.
- ⁷Oh, kü taküm ya tangula ta bilemtetang; kü tenük agi joko tajungbo mangutsü.
- ⁸Shiba tenük agi ni anüker, pai joko ni mangutsü; ne tenük agi ni bushitsü, saka nibo malitsü.
- ⁹Mepet mungui samadokba medem to, shiba lepi idir joko pa madoktsü.
- ¹⁰Joko par kidangi pa meshilangtsü, mesüra pa talidakia pa meshitettsü.
- ¹¹Anungji nia kü bang meshibangtsü. Ni kü nela okrongba indang ni jembitsü, aser kü nela taku indang ni nemnemtsü.
- ¹²Miter nem mitdaktsütsüsa; ni tzüyim asü, mesüra tzüyim shiruru asü?
- ¹³Kü yipteni ni süneptsütsü, kü mejangdaki kü taochi tera jungtsütsü ta kodang ni shidir;
- ¹⁴Idangji nai pungmang agi ni aoksatsür, aser mangdang ajanga ni tsübudaktsür;
- ¹⁵Anungji kü nelai lensetakang sünür; aser ni timtem dangbo tasüang sünür.
- ¹⁶Ni kü taküm agi lakogo; ni tetibo malitsü; ni odang tokjang, kechiaser kü taküm tangula dang,
- ¹⁷ Nai ulutsütsüsa; aser nai pa dak temulung agütsütsüsa, nisunga kechi?

¹⁸Aser anepdang shia nai semdangtsüsa, aser mapang shia tendangtsüsa, nisunga kechi?

¹⁹Kopiga na kü tsütsü tejak mashitsü; mesüra ni metsü meyok matatettsü?

²⁰Ni temenen mena süra; Oh na nisung tanüker, ni ne dang kechi inyaktsüla? Ni kü sasa khuret abentsüsa; kechiba nai ni tenük yokdak kümdaktsü?

²¹Aser ni ozüing raksaba tai kechiba matoker aser kü menen kechiba bener maor? Kechiaser tang ni auyi nung mejangtsü; aser nai ni rongjena bushitsü, saka ni malitsü.

Yob 8

Bildadi Jembir: Yobi Temulung Meyiptsüla

¹Idangji Shuhai nungba Bildadi langzü;

²Kopiga nai itemi jembitsü? Aser ne o mopung tesashi ama kopiga alitsü?

³Tsüngremi obendang belensatsür asü? Mesüra ajak Takoksangi ochiba belensatsür asü?

⁴Ner chirtemi pa anema temenen mena süra, ajangla pai parnok tai asoshi merenshiogo.

⁵Nai dang temulung agüja Tsüngrem bushira; aser ajak Takoksang dang mepishira;

⁶Na temerük aser tindang lira; atangji pai na tepu akümstsü, aser ne temeshiba talidak shia agütsütsü.

⁷Aser na tila ka agi tenzükaka, na tesü-tatem nung jenti arentsü.

⁸Kechiaser ni ne dang mepishir, alemli putupur dang asüngdangang; aser par tsüraburi kechi bushiteta aru, aji ne sasa tendangang.

⁹Kechiaser asenokbo yashi chir dang aser kecha memetet; kechiaser alima nung asen takümji akhüm ka ama dang.

¹⁰Parnoki ne dang mesayuli ma aser meshili ma? Aser parnoki metetba o madokli ma?

- ¹¹Lishitsüing malidak naten meyidi ma? Tzü malidak tzütok meyidi ma?
- ¹²Ibaji ano lanu kümyanga alidang, melepsai, tanga süngo ajak dang temelaba azülar.
- ¹³Iba amaji Tsüngrem amadoker ajak lenmang atemer, aser yamaji Tsüngrem mamangba pur teimla samar.
- ¹⁴Pa temulung alemba süktanger; aser pa tamangji sorak ki ka mesük.
- ¹⁵Pai pei ki dak mangaloker, saka aji menoktaktsü; pai idakji tashi agi soter, saka aji agi matir.
- ¹⁶Anü tsüngdang tzü peria agia ainba süngdong mesüka pa lir, atsü meketa iba labi mesangshir.
- ¹⁷Pa tera lungnang meketa züloker; pai lung tsüngdai air.
- ¹⁸Pa par tesem nungi atsüngdokra, tesem jagi pa menangzüktsü aser ashitsü “Ni na kodanga munguka.”
- ¹⁹Ajiang, pa taküm lenmang nung tepelaji lir; aser auyi nungi tangar ka adoker.
- ²⁰Ajiang, Tsüngremi tetemjen nisung meindoktsü, mesüra pai tamajung inyakertem meyaritsü.
- ²¹Pai nebang menüshishi agi, aser nebangmechi ayimtenba agi tanaben süngtsütsü.
- ²²Ne temerirtem taak agi süngtsütsü, aser tamajunger süki makai akümtsü.

Yob 9

Yobi Langzür: Tetsüngdai Air Shinga Mali

- ¹Idangji Yobi langzü;
- ²Atangji ya shitak ta ni metet; saka Tsüngrem madang kodaser nisungi meshia litet?
- ³Kati pa den o kadi süra; meyi ka nung khendanga pai melangzütettsü.

- ⁴Pa mulungjang tetemjen, aser pa tashi tait; pa anema temulung merangertem shirsa azükaru?
- ⁵Pai tenem belenshir, aser parnoki aji memeteter; pai ain adoka itemji mekepsatsür.
- ⁶Pai alima pa tamentakdak nungi anokshir, aser iba tongshitem atentener.
- ⁷Pai anü nem ozüing agütsür, aser aji madoker; aser pai petinutem shibangtsür.
- ⁸Pai dang anüngtem sadakjema salar. Aser tzüyim tzüsem manung jajar.
- ⁹ Pai anüng nung petinu tejep tejep, oda Arcturus, Orion, Pleiades, aser anüng tentsülen taktangtem yanglu.
- ¹⁰Mangajemba mapa tulu pai inyaker, hau, mezüingteti tesüingmangtsü mapa inyaker.
- ¹¹Ajiang, pai ni anasai süir, aser ni pa mangur; pa kü madang süir, saka ni pa majiteter.
- ¹²Ajiang, pai rakzükra shibai pa noktangtettsü? “Na kechisür” ta shibai pa dang shitettsü?
- ¹³Tsüingremi ain adokba mesoter; Rahab yarirtemia pa kübok mokremer.
- ¹⁴Ajangla pa dang koda ni langzütsü? Aser pa den o ashishiteptsü asoshi kü o koda shimtsü?
- ¹⁵Ni temeshi liaka, ni pa dang melangzütet; joko kü obendanger dang taochi asoshi ni mepishitsüba dang;
- ¹⁶Ni pa jala sang, pai kü dang langzüla; aji saka pai kü ola angatsü ta tamanga mamangla.
- ¹⁷Kechiaser pa yipru agi ni yirutsür; aser kecha masü nung kü komo moratsür.
- ¹⁸Pai ni tangula sashitsü memelar, saka taku agi ni süngtsür.

- ¹⁹Tashi dang toktepedi süra, pa tashi tait lir! Aser ochi indang okai odi süra, shibai pa jazüktsü?
- ²⁰Ni temeshi liaka, kü bang agi ni aitsütsü; ni tetemjen, saka pai ni tekirak ta ajar.
- ²¹Ni tetemjen; ni kü sasa züngshia mali; ni kü taküm sensamasar.
- ²²Ya ajak kasa dang; anungji ni ashir; tajungera tamajungera pai samatsür.
- ²³Kodang wara jagi aoksa-a südaktsür, shir tai maka par kangshiba pai menütsür.
- ²⁴Alima ya tamajunger ket nung agütsüogo; idakji obendanger tejak pai nembangtsür; pai mesüra shibai asütsü?
- ²⁵Kü anogotem asemjena odagi, parnoki jena aor aser kecha tajung mangur.
- ²⁶Itemi rong tekara ama jua aor, orijai pei chiyungtsü dak khenyongi yimlok ama.
- ²⁷Ni kü nemnemba amadokdi; kü tejak mekümba sangwadi ta shira;
- ²⁸Ni kü timtem ajak tsübur; kechiaser nai ni tai maka ta mashitsü ni metet.
- ²⁹Ni aitsütsüsa; ajangla amajok nung kechiba ni belemer?
- ³⁰Rürjep agi kü sasa shitokra; aser kü teka sabon agi metsükra;
- ³¹Idangji nai ni lishitsüangi nungoktsütsü, aser kü süoshi agia ni sempatsü.
- ³²Kechiyong ni pa dang langzütsüsa, aser küna o bendangi aotsüsa; pa ni ama nisung masü.
- ³³Künaprongla dak teka yitettsüsa; küna tsüngda nung tebendanger shinga mali.
- ³⁴Kü tsüngdang nungi pai pa ajok bener odakjang; aser pa tetsübuttsü agi ni taoksadaktsü;
- ³⁵Idangjiang pa metsübui ni jembitsü; kechiaser kü dak tetsübu kecha mali.

Yob 10

Yobi Tsüngrem Dang Mepelar: Ni Kü Taküm Sensamasatsür

- ¹Ni kü taküm agi alaker; Ni kü timtem atema nemnemtsü; Kü tanela taku indang ni jembitsü.
- ²Ni Tsüngrem dang ashitsü, Ni taitsü; Kechisünung nai kü den tokteper; Kü dang sayuang.
- ³Nai rishikangshitsü, nai yangluba mapa mesenmetutsü, aser tamajunger tasa nung pelatsü; Ya na asoshi tepelatsü asü?
- ⁴Ne dak nisung tenük aten asü? Mesüra nisungi anguba ama nai angur asü?
- ⁵Nisunger ama ne anogo tatsü asü? Mesüra nisunger ama ne arishi tatsü asü?
- ⁶Kü tai apuba aser kü menen bushiba ya kechiba?
- ⁷Ni tamajunger masü; Aser neka nungi kümzüksü shinga mali ta nai metetaka, kechiba yamai benshir?
- ⁸Neka agi ni yanglua renemtsü; Saka meyiper nai ni raksatsütsü atonger!
- ⁹Nai ya bilemtetang, ajongli ama nai ni yangluogo; Aser ano nai ni auyisa kümduktsütsü no?
- ¹⁰Nai ni mamatzü ama yimzüker; Mamatzü telong ama mekümduktsü ama?
- ¹¹Nai kü teküp aser shi agi meyipangtsüogo, aser teret aser tetsü agi alenteptsüogo.
- ¹²Nai kü nem taküm agütsü aser temeim sayu, aser nai anebaluba agi kü nela kümzükogo.
- ¹³Yongjia itemi ne mulung nung rema ayu; Ne tebilemba ya liasü ta ni metet.
- ¹⁴Ni temenen menara nai aji ajioka ayur. Aser kü tai nungi nai ni mekümzüker.
- ¹⁵Ni aibelenra ni asoshi aiatai; Aser ni temeshi lira, kü kolak angaka matuteter; Kechiyong ni taak aser timtem agi sünga lir.
- ¹⁶Kü kolak angaka tura, molusongzü ama nai ni arishir; Aser ni anema ne aintem sayur.

¹⁷Ni anema nai kuli tasen yoker, aser kü madang tali rasar, Aser ni anema temeranger telok aser tongbang yokjen yoker.

¹⁸Aji asünung kechiba nai ni kütsü pok nungi agitet? Ni süadok tajungba aser shingaiia ni mangu tajungba süla.

¹⁹Oda ni taküm mali tajungba süla; Sozükli lepi aben tajungba süla.

²⁰Kü arishi anogo ishika dang masü no? Kü kija tokjang aji oda ni mapang tatsüka asoshi pela-a alitsüsa,

²¹kodanga meyipa meshilangtsüba limai ni maodang; Tammang aser ammanng temelem limai;

²²Oda kecha lemteta maliba lima; kong tesangwajia tammang dang.

Yob 11

Zofari Jembir: Yobi Aibelenba Yong Merenshir

¹Idangji Namat nungba Zofari langzü;

²Oh paikati melangzüi toktsütsü no? Nisung ka jembijen jembiba agi pa metentsü no?

³Na asüküma jembira tangar ajem-ajema alitsü asü? Aser kodang nai ataladir, shingaiia na mak mesüdaktsütsü asü?

⁴Kechiaser nai ashir, “Kü tamangba temeshi lir, aser ne nükdang ni merüka lir.”

⁵Saka, Oh Tsüngremi jembila sang; Aser na anema tebang lapokla sang;

⁶Aser pai tashi temetet kipok o, Oda aji agi koda tesüngmangtsü inyaker, aji sayula sang! Anungji, Tsüngremi ne menen yari masü oda tilaba akhanger ta metetang.

⁷Nai oda bushiba agi Tsüngrem ngudi ma? Ajak Takoksang indang nai ajak tabensa ngudi ma?

⁸Ibai anüng dang nungi talangba; Nai kechi inyaktet? Sheol dang nungi tarokba; Nai kechi metettsü akok?

- ⁹Aji alima tasazük dang nungi talangba; Aser tzüym danga tesademba;
- ¹⁰Pa ajanga süira, aser puokra; Aser o bendangtsü mungdang jakzükra; Shibai pa noktangtsü akok?
- ¹¹Kechiaser pai samesa nisungji meteter; Kodang pai temenen ajitetdir, pai aji yutsüdi ma?
- ¹²Anungji kodang arem gado chanu nisung kümdir, Idangjiang teladak nisungi shisatsü angutsü.
- ¹³Nai ne mulungjang shitak anishira; Aser pa tsütsü teka songlara;
- ¹⁴Neka nung temenen lira, aji talangi endokang; Aser ne süki nung memeshiba temungdaksü.
- ¹⁵Atangji idangjibo tarak meketi nai ne tejak sayutsü; Hau, na akanga alitsü aser metsübuttsü.
- ¹⁶Kechiaser ne timtemba nai mamatsü; Tzü yima oadok amato nai aji bilemtettsü;
- ¹⁷Aser ne taküm anüngdang nungibo tejangjaba asütsü; Ammangji anepdang ama akümstsü.
- ¹⁸Aser na kümzüka alitsü, kechiaser teimlatsü lir; Hau, nai meketa reprangshiranger, tejenbudak nai anisüngzüktsü.
- ¹⁹Shingaia na metsübudaktsüi na mejangtsü; Hau, aikati ne den temba yimnütsü.
- ²⁰Saka tamajunger tenük makai akümstsü; Aser parnoki kolenianga majentsü; Aser tangula sashiba anenbaji dang parnok teimla asütsü.

Yob 12

Yobi Langzür: Ni Menüdong Kümogo

- ¹Idangji Yobi langzü;
- ²Atangji nenok dang temeteter, Aser nenok den tashitemetetjia asütsü.

- ³Saka nenok den kasa ni angateter; Nenok dang ni tekübok masü, Hau, item memetetba shir ali?
- ⁴Tembartemi menütsütsüsang nibo kümogo; Oda ni Tsüngrem dang sarasademer aser pai langzü Ni tai makasang aser tetemjen sang!
- ⁵Shiba tiptema ali pa mulung nung tia makar sempar; Alangya alir asoshi aji renema kar.
- ⁶Rakzükraktermer süki azükarur; Aser shiri Tsüngrem ain adokdaksür parnok kecha masür; Parnoki pei ainji Tsüngrem ta bilemer!
- ⁷Saka tang arem shiruru dang asüngdangang, aser parnoki na sayutsü; Aser anüng ozü dang asüngdangang, aser parnoki ne dang ashitsü.
- ⁸Mesüra ali nung ayazür dang asüngdangang, aser parnoki na sayutsü; Aser tzüyim angotemi ne dang sangoktsütsü.
- ⁹Item ajak ajanga, Kibuba teka agi ya inyak ta shibai meshitettsü?
- ¹⁰Taküm aliba ajak tanela, aser meimchir ajak tangula, pa ket nung lir.
- ¹¹Temeli-i aon menakdangba ama, tenarongi o matitanger ama?
- ¹²Tambur dak temetetba shisatsü lir, aser ar-ashir dak tangatetba mali no?
- ¹³Shisatsü aser temetetbaji Tsüngrem nungi; Pa dak tasa aser tangatetba lir.
- ¹⁴Pai raksara, shingaia meyanglutettsü; Pai kar shibangra shingaia melapoktettsü.
- ¹⁵Pai tzüji sotra, itemji kongadoker; Pai itemji yokra, parnoki alimaji mobanger.
- ¹⁶Pa dak tashi aser tasa tajung lir, shibai aibelener aser shibai aibelendaksür, parnok pa meyong.
- ¹⁷Pai yimsüsürtem tasa raksatsür, aser obendangertem suwar kümtsür.
- ¹⁸Pai chubatem yinzü salatsür; Aser parnok teperem lisü agi alentsür.
- ¹⁹Pai putirtem alener aor, aser shir tashi ita ali parnok atsüngdoker.
- ²⁰Pai tatartem o magir; Aser tambur tebilemba endoker.

²¹Pai chubatem mak sütsür; Aser tashi taiter shiküp salatsür.

²²Pai tammang nungi oset tarok angur; Aser amman tanakji tesangwai bener adoker.

²³Pai kintem züindaktsür aser itemji raksatsür; Pai kintem prokshidaktsür aser oda toktsür.

²⁴Alima nung tongtipur tebilemba magir, Aser lenmang malidak azüingmeyakdak nemzüdaktsür;

²⁵Milen makai parnoki amman nung nemzür, Aser yi agi meseper ama ayazüdaktsür.

Yob 13

Yobi Maneni Jembir:

¹Ajiang, ni ajak nguogo; Kü narongi angashiogo, aser angatetogo.

²Nenoki kechi metet, nia metet; Ni nenok dang tekübokba masü.

³Saka ni ajak Takoksang den jembinür, aser Tsüngrem den o ashishiteptsü ni aginüa yongyar.

⁴Saka nenok tiyazü yanglurtem, Nenok ajak amajok mozü metetbatem dang.

⁵Oh, nenoki dang mokorai ali asübo, Aji nenok tashi temetet süla!

⁶Tang ni kü bang agi jembiba angang; Aser kübangmechi agi mepishiba angang.

⁷Nenoki Tsüngrem tenüng nung tiyazü aser tekülak jembidi ma?

⁸Nenoki pa tejak reprangdi ma? Aser Tsüngrem asoshi tepu kümdi ma?

⁹Pai na tai bushitsüji tajung ama? Mesüra nisungi külakoktsüba ama nai pa külakoktsüdi ma?

¹⁰Nai kipok nung tejak reprangra, Pai atangji na metongshitsütsü.

¹¹Pa sentsü agi na metsübuli ma? Aser pa akhüm agi mewangshili ma?

¹²Nenoki tatishitsü shinbatemji aut dang; Nenok temeten otemji ajongli dang.

- ¹³Tokora, ni jembitsü asoshi, ni odang tokjang, Aser kechi südir süang.
- ¹⁴Kü shi nung koda sür kü tepu ajangtsü? Aser kü taküm kü teka nung koda ayutsü?
- ¹⁵Ajiang, pai ni lepsettsü; ni teimla maka; aji saka ni pa madang kü temeden bushitsü.
- ¹⁶Aji kü tekümtetba alitsü; Kechiaser Tsüngrem metsübuba nisungi pa dangi marutsü.
- ¹⁷Kü o jungjunga angang, Aser ni kazükba o ne narong nung lidakjang.
- ¹⁸Tang ajiang, ni kü o tatongi agütsüogo; Ni metentsütsü ta ni metet.
- ¹⁹Kü den o akatsü shiba ali? Yamaji asü nung dang ni mokorai alitsü aser asütsü.
- ²⁰Nai kü dang o ana ya mela-angma, Idangjibo ni küjak na nungi matsüktsü.
- ²¹Neka kü dang nungi talangka piladakjang; Aser ni tetsübuttsü agi ni taoksadaktsü.
- ²²Idangjiang nai jaang aser ni atangtsü; Mesüra ni jembidi, nai langzüang.
- ²³Kü tai aser temenen kwika ali? Ni ozüng raksaba aser kü temenen metetdakjang.
- ²⁴Kechiba ne tejak nembanger? Aser niji tsükchir ta züngshir?
- ²⁵Mopungi oner oya aliba to ka nai aoksatsüdi ma? Tsüksü takongji nai arishidi ma?
- ²⁶Kechiaser nai ni anema o taku züluoktsür, Aser kü lanuwa temenentem kü nem senmang amangdaktsü;
- ²⁷ Aser nai kü tsüng tsüngden chioker, aser kü tsüngsü apur; Nai kü tsüng meketa arrtsü yanglua ayur.
- ²⁸Ni shizüka aoba oset ka ama liaka; aser tarütsüi achiba sü ka ama liaka, nai ya ajak kü dang inyaker.

Yob 14

Yobi Maneni Sarasademer: Takümji Tatsü Aser Timtemtsü Ka

- ¹Tetsüri asoba nisung arishi tatsü, aser timtem agi sünga lir.
- ²Naro ka ama pa apunger, aser azüla-a adoker; Ano akhüm ka ama ajener, aser meli-i akümer.
- ³Aser ibala ka dak nai ne tenük yoker ama? Aser ne den kü o bendanger ama?
- ⁴Shibai memerükba nungi temerük oset adokdaktsütet? Shinga melika.
- ⁵Pa anogo atakzüka lira, pa ita kwi alitsü nai meteta lira, aser pai ajanga motettsüsa nai pa arrtsü yangluja lira;
- ⁶Ayangeri pei anogo temer jangratema kazüba ama; Pa anisüngzüktsütsü asoshi nai pa dak nungi ne tenük tangalen ranglokang.
- ⁷Kechiaser süngdong ka asoshibo teimla lir; Aji lensükra, ano meitsü aser iba süngsem mesamatsü.
- ⁸Iba tera ali nung tain kümaka; Aser ali nung iba tembang süaka,
- ⁹Angjia, tzü tashi agi aji meitsü; Aser süng lanu ama kongsang asangtsü.
- ¹⁰Saka nisungbo süadoker, aser sama-a aor; Hau, nisung asür, aser pa kong ali?
- ¹¹Awatsüng nung tzü akongba ama; Aser ayong ka sama-a akongba medem;
- ¹²Yamaji nisung ondaker aser meshishir; Anüng mesama tashi parnoki mesaktsü; Mesüra parnok mejangba nungi mesaktsü.
- ¹³Oh, nai ni Sheol nung atsüka toktsü asübo, Na ain adok mesüngzük tashi, nai ni miima ayu asübo, aser ni asoshi mapang ka lemtetja ni bilemtet asübo!
- ¹⁴Nisung ka süra pa ano shia arudi ma? Ni kü taküm wadang tepiyong ni atatsü, oda ni mechiok tashi.
- ¹⁵Nai jara, ni langzükla; Aser neka agi renemba ka asoshi nai yongyasetalilasang.
- ¹⁶Saka tang nai kü mera züngtetlasang; Nai kü menen madak nüka melila.

¹⁷Ni ozüing raksaba juli ka nung alenbanga yutsüla; Aser nai kü tai nembangtsüla.

¹⁸Aser atangji tenem anenzüka alur, menüngsa-a aor; Aser lungji pei talidak nungi aenshir;

¹⁹Tzü agi lungtem sentemer; Aser aji moshia ayimba agi alima nung auyi oker aor; Aser yamaji nai nisung teimla raksatsür.

²⁰Teti asoshi pa anema nai akoker, aser pai oadoker; Nai pa tejak melenshitsür aser pa yokadoker.

²¹Par chirtem nüngsang angur, aser aji pai memeteter; Aser parnok ludaktsür, saka pai item meshiteter.

²²Pa shi dang ayako atener; Aser pa tanelai telung nung pei asoshi mang ayimer.

Yob 15

Elifazi Maneni Jembir: Yobi Yimsü Lutsüba

(15.1—21.34)

¹Idangji Teman nungba Elifazi langzü;

²Tashir kati amajok shisatsü agi langzüdi ma? Aser pa tepok anüdoklen mopung agi süngtsüdi ma?

³Tajangzük makaba o den, mesüra kecha meinyaktetba o jembiba den, pai bangsentepdi ma?

⁴Hau, nai Tsüngrem tsübuba pungdoker; Aser Tsüngrem madang mokorai külemba noktanger.

⁵Kechiaser ne menen agi ne bang anishir, Aser nai tekülaker temeli shimer.

⁶Ni masü, nebang agi pei sasa aitsür; Aser nebangmechi agi na anema kuli agütsür.

⁷Ajak dang na tama aso asü? Mesüra tenemtem meyangludang na aküm asü?

⁸Tsüngrem kipok mungdang nung na tendang asü? Aser tashi temetet shisatsü ne tsüta dang aküm asü?

- ⁹Nai metetba onoki kechi memetet? Nai angatetba onokibo mangateter asü?
- ¹⁰Nebu dang kanga tambu, onok den kupu apur aser kanga tamburtem lir.
- ¹¹Tsüngremi süneptsüba, aser ne den o anüka jembitsübaji na asoshi ilara asü?
- ¹²Kechiba ne mulung maziükteter? Aser kechiba ne tenük remshir?
- ¹³Kechiba ne nelai Tsüngrem anema noktaker, aser ibala o nebang nungi chioker?
- ¹⁴Pa merüka alitsüsa nisungji kechi? Aser tetsüri asoba koda meshia litet?
- ¹⁵Ajiang, pai temeshipur daka temulung malemer. Hau, pa nükdang anüngtemjia memerük.
- ¹⁶Ajangla tesempatsü aser memerükba, aser tzü ama temenen ajemba nisung balaka koda tilaba züngshitsü?
- ¹⁷Ni sayudi, nai angang; Aser ni kechi ngua aruogo aji shidi;
- ¹⁸Koba tashirtemi pei tsürabur nungi, miima meyui shin;
- ¹⁹Shir nem dang aliji agütsü, Aser shir den aener shinga mali asü.
- ²⁰Arishi tepiyong, oda rishikangshir asoshi küm kwi züngzüka ali; Papigaji tamajungerji timtem agi kangshir.
- ²¹Pa narong nung tetsübu ola lir; Azükarudang rakzükraktemer pa dangi arutsü.
- ²²Pa tammangdak nungi shilangtsü ta pai mamanger, Aser pa asoshi nok renema lir.
- ²³Pai chiyungtsü bushia senzür aser ashir, “Aji kong ali?” Pa asoshi tammang anogo pa madang lir ta pai meteta lir;
- ²⁴Timtem aser toushi agi pa tsübudaktsür; Chuba ka tongbangi aotsü renemba ama, parnoki pa akoker;
- ²⁵Kechiaser pai Tsüngrem anema teka sala, Aser ajak Takoksang anema asüküm.

- ²⁶Jong temelem apunger, Pai arishia pa dak pungloker;
- ²⁷Kechiaser pa tejak temo dang, Aser tenük-telen yira-yira-a kümdaktsüogo;
- ²⁸Aser pai yimtok nung alir, Idakji kidang shinga malir, Aser aji lungnang akümer.
- ²⁹Pa takar makümer, pa rongsen tatem akümstsü; Mesüra pa tsükjong alilen mashitsü.
- ³⁰Pa tammangdak nungi mepilatsü; Milak agi pa kongsang merutsü, Aser pa tebang tangula agi pa apudoktsü.
- ³¹Pa sasa külakokja, pai amajok nung temulung telemdaktsü; Kechiaser pa tajangzükji amajok dang asütsü.
- ³²Anojungi pa kongsang leptoktsü, Aser pa kongsang lanu malitsü.
- ³³Tsükmenatzü zü nungi ama pai tsükmenatzü tazü tsükdaktsütsü, Aser oliv dong ama pa teben pungdoktsü.
- ³⁴Kechiaser Tsüngrem metsübur telok tapung alitsü; Aser süpokrem achir sükitem mi agi meyoktsü.
- ³⁵Parnoki tamajung nu tangloker aser temenen sotsür, Aser parnok tepok agi maksü bena arur.

Yob 16

Yobi Elifaz Dang Langzür: Pei Temeten Indang Jembiba

- ¹Indangji Yobi langzü;
- ²Ibala o aika ni angashiogo; Nenok ajak timtem tali agütsüba tesüneptsür dang.
- ³Amajok o tatem kadi ma? Mesüra nenoki langzütsüsa kechi agi nenok tawaktsü atudaktsür?
- ⁴Nenok amaji nia jembitet; nenok nelaji kü nela den melentep asübo; Nenok anema ni o metentepla; Aser nenok dak kü kolak angümloktsüla.

- ⁵Kü bang agi nenok tashi itdaktsüla; Aser kü bangmechi tanep agi nenok tejashi süneptsüla.
- ⁶Ni jemiaka kü tejashi mesüngzüker; aser ni aremzüka aji meyipa maor.
- ⁷Saka tang pai ni bilemtettsüogo; Pai kü tembar ajak jendaktsüogo.
- ⁸Pai ni kangtendaktsür; Aser ni kongraba ya ni anema kuli ka ama lir, aser yagi kü tejak nung kuli asür.
- ⁹Pa ain-abong agi ni shisatsüogo; Aser tesempa agi ni arishiogo; Pai ni anema tepu shitepogo; Kü tsükchiri kü dak tenük kanga yokdar.
- ¹⁰Parnoki ni anema tebang tulu ka kaogo; Parnoki sensaja kü tenibung nung maogo; Parnoki ni anema arok akümer.
- ¹¹Tsüngremi memeshiba pur nem ni agütsüogo; Aser tamajunger ket nung langkoshishi mereplochtsür.
- ¹²Ni sünütsü sa-a liasü, saka pai ni ana küma süktangtsü; Hau, pai tekong nung leneter anükanüka ajasatsüogo; Ano pai takatsü asoshi ajioka yuogo.
- ¹³Pa lijak amertemi ni meketbanger; Taochi makai pai kü tezüngjang sangdangtsür; Ali nung pai kü tasü taku yimshidaktsür.
- ¹⁴Pai kü dak zübu ketjen kettsür, aser nokinketer ka ama kü dak pungloker.
- ¹⁵Kü mang nung ni süjen arlokogo, aser kü tenütsü auyi nung melangshiogo.
- ¹⁶Tajepba agi küjak meremer, kü nükeptsü naknaka lir.
- ¹⁷Kü teka nung azü tokshiba meliaka, kü sarasadem temerük lir.
- ¹⁸Oh alima, kü azü nai tenembang; Aser kü tajepba tanendaktsü.
- ¹⁹Tang, ajiang, kü kuli kotak nung lir; Aser shibai kü o nung asemer pa temalen lir.
- ²⁰Kü tembartemi ni sensatsür; Tsüngrem dangi kü nüktzü ayimer;
- ²¹Oda Tsüngrem den nisung ka timi benshitsü; Nisung kati kiyonger den timi liteptsü merangba ama!
- ²²Kechiaser küm ishika lirbo, Kodanga meshilangtsüba limai ni aotsü.

Yob 17

Yobi Anisüngzük Asoshi Sarasademba

¹Kü tanela raksaogo, kü anogo maka, Ni asoshi lep renema lir.

²Atangji tatalartem ni meketa lir; Aser parnoki tawaktsü atudaktsüba agi kü tenük rabanger.

³Ni ya mepishir, ne den ni alangzüktsü nai tenangzükba kuli kua; Ne dak alaka kü den teka amteptsü shiba ali?

⁴Kechiaser tangatetba nungi nai parnok mulung miima yuogo; Anungji nai parnok nem mokokdaktsütsü.

⁵Shibai shilem ka angutsü meji pei tembartem dang tiyazü jembir, par chirtema tenük pokdaktsütsü.

⁶Kintemi otsü asütsüsa; Aser nisungi kü dak metsü metsüloktsütsüsa pai ni yanglutsüogo.

⁷Kü tejashiba agi kü nüki mejangjai angur; Aser kü tenük-telen ajak akhüm ka ama dang.

⁸Tindangertemi iba nung süngmangtsü; Aser tai makari Tsüngrem dak mamanger asoshi shisa bulur.

⁹Yongjia temeshipuri pei lenmang metoktsür; Aser shiba teka temerük lir tali tashi taitba akümtsü.

¹⁰Saka nenok ajak tang arungjong; Aser nenok rongnung tashir ka danga mangutsü.

¹¹Kü anogo süiogo, kü sentongtem raksaogo; Oda kü mulung nung tebilemba raksaogo.

¹²Parnoki ammingji anüngdang kümtsür, Aser ashir, “Tesangwaji tammang anasa lir.”

¹³Ni Sheolji ozü ki ta reprangra; Tammangdak ni yipten lemra;

¹⁴Ni Sheol dang na “kü aianu” ta shira; Aser ni achiba mesen dang “na kütsü aser kübu” ta shira;

¹⁵Ajangla kü teimla kong ali? Aser kü teimla shibai repringtsü?

¹⁶Parnok kü den Sheoli alutsü asü? Mesüra onok külemi auyi jagi aitsü asü?

Yob 18

Bildadi Tanaben Jembir: Tsüngremi Tamajunger Merenshir

¹Idangji Shuhai nungba Bildadi langzü;

²O aputsü asoshi kopiga sang asotsü? Bilemdangang, aser tesü onoki jembidi.

³Kechisü nung onok shiruru ama züngshir, aser kechiba ne nükdang onok tamachi kümdaktsür?

⁴Na ne sasa ain adoka pungenra; Ne meji alimaji azüngmeyak kümdi ma? Mesüra, lung ka talidak nungi jokendi ma?

⁵Hau, tamajunger meyong milen remseper; Aser pa mi milak mejangrur;

⁶Pa süki nung milenji manga lir, aser pa tekolak nung pa milenji remseper.

⁷Pa tashi tait mera tatsüba akümstsü; Aser pei tasa agi pa laodaktsütsü.

⁸Kechiaser pei tetsüng sang nung atemer; Aser pai sang lisü mesangba manung jajar.

⁹Pa tenüklangji sang agi apur; Aser sang jagi pa apur.

¹⁰Pa asoshi ali nungji sang lisü mesanga lir; Aser pa taolen sangji yua lir.

¹¹Ajaklen tetsübuttsü agi pa aoksatsür; Aser tetsüng nung nepeta arishir.

¹²Pa tashi lular; Aser pa metsütakdang lendong atongtsü renema lir.

¹³Tashitak agi pa teküp chimar; Aser tashitak tetsüdibai pa tenüktelen chimar.

¹⁴Pai temulung lema aliba süki nungi pa atsüdoktsü; Aser pa tetsübu madak chuba dangi anir aotsü.

¹⁵Pa süki nung kecha malitsü; Pa talidak mitsüktsü lung alatsü.

¹⁶Telunglen pa tera süadoker; Aser temalen pa kongsang azülar.

¹⁷Alima nung pa bilemtetba mali; Aser yimdong nung pa tenüng mali.

¹⁸Tesangwa nungi tammangdaki pa yoker; Aser alima nungi aridoker.

¹⁹Par chuba rongnung techira semchira malitsü; Aser pa alidak shinga anünga malitsü.

²⁰Anüdoklen aliri pa tasü tia ngua pangkar; Aser anüolen aliri aoksar.

²¹Atangji memeshiba pur talidak yamaji lir; Aser shibai Tsüngrem memetet pa talidak ya lir.

Yob 19

Yobi Langzür: Kü Kibur Taküm Lir Ta Ni Metet

¹Idangji Yobi langzü;

²Nenoki kopiga kü nela pesaprungdaktsütsü? Aser o agi ni ajasatsütsü?

³Terben tashi nenoki ni mesüshiogo; Ni anema tamajung inyakba ya nenok taaka makar?

⁴Aser atangji niang aibelen süra; Kü taiji kü dak atutsü.

⁵Atangji nenoki ni anema pusopulemra; Aser kü timtemba anema o jembira;

⁶Ajangla ya metetang, oda Tsüngremi kü o pelepsatsüogo, aser pa sang agi ni meketbangogo.

⁷Ajiang, kü dak teka aiba anema ni ayimtener, saka kü dang melangzür; Ni teyari ajar, saka temetenba mali.

⁸Ni majangtettsüsa pai kü lenmang tongdangogo; Aser ni taolen pai ammanng kümdaktsür.

⁹Kü sentsüwangshi pai kü dak nungi semzükogo; Aser kü kolak nungi korangji bener ogo.

¹⁰Ajaklen pai ni raksatsüogo, aser ni joko maka; Aser kü teimlaji süngdong ka ama pai atsütetogo.

¹¹Ano pai ni anema rasar, aser niji pa tsükchir rongnung ka ta züngshir.

¹²Par temeranger ajak arur, aser ni anema lenmang noktanger, aser kü süki meketa parnok menden mesemer.

- ¹³Pai kü adianutem ni nungi talangkati piladaktsüogo, aser kü tembartem kü den khenyongi anemer kümogo.
- ¹⁴Ozü kidongi ni oda toktsüogo, aser kü akang tembartemi ni amaogo.
- ¹⁵Ozü kidang amungertem aser kü kilitsürtemi ni aener ta bilemer; Parnok nükdang ni bendanger ka kümogo.
- ¹⁶Ni kü kilir ajar saka pai matanger; Kü bang agi ni pa mepishitsüba dang.
- ¹⁷Kibutsüi ni sempar, aser kütsüi asoba chirtem madang ni tesempatsü.
- ¹⁸Tila tanurtemia ni sensatsür; Ni noktakra, parnoki ni anema jembir.
- ¹⁹Ni temulung lemtetba tembar ajaki ni sempar; Aser shirnok ni meimer, parnokia ni anema noktaker.
- ²⁰Kü teret teküp agi dang meibanga lir, aser anarongtena dang ni jenbua lir.
- ²¹Oh, nenok kü tembartem, kü dang aochiang, kü dang aochiang; Kechiaser Tsüngremi kü dak kongshiogo.
- ²²Tsüngremi arishiba ama, kechiba nenoki ni arishir; Aser kechiba kü shi agi nenok jangra matemer?
- ²³Oh, kü o ya zülüoka yula sang! Oh, o itemji kaket ka nung zülula sang!
- ²⁴Merang kolemer aser shesa agi, lung nung teti asoshi zülula sang!
- ²⁵Saka ni alangzüksang taküm lir ta ni junga metet; Aser kenü anogo alima nung pai noktaksü.
- ²⁶Aser kü mang shizüka or külen, Shi nung mesüia ni Tsüngrem nguküm;
- ²⁷Pa kü tsütsü lir ta ni metettsü; Pa aener ka masü ta kü tenük agi angutsü, Ni terongjen agi koda malir.
- ²⁸Pa dak temenen tera puteterji, asenoki pa koda arishila, ta nenoki shira,
- ²⁹Nenoki nok tsübuang; Kechiaser nenoki obendangba ka lir ta metettsüsa, terasabai nok temerenshi mena-a arur.

Yob 20

Zofari Tanaben Jembir: Tamajunger Pei Yari o Bendanger

- ¹Idangji Namat nungba Zofari langzü;
- ²Iba yongji kü tangatetbai kü dang langzür; Aser ajagi kü mulung nung ya ariteper.
- ³Ni mak asütsüsa arütsüba ni angashiogo; Aser ni angatetba nungi kü nelai kü dang langzür.
- ⁴Atangji nai metet; Akhidang alima nung nisung toktsüli nungi;
- ⁵Tamajunger takokbaji ari mashir; Aser Tsüngrem dak mamanger pelabaji kenpiga dang ta nai meteter ma?
- ⁶Anüng tonga pa mezümeküm yong; Aser mepet tonga pa tekolak atu yonga;
- ⁷Pa pei jana ama teti asoshi samar; Shirnoki pa ngua aru parnoki ashir, pa kwa?
- ⁸Pungmang ka ama pa yima aor aser mungui akümer; Aser aonung mangdang ka ama pa aridokadoker.
- ⁹Tenük kobai pa angu joko pa mangutsü; Mesüra pa talidakia joko pa memetettsü.
- ¹⁰Par chirtemi sensaker dang temeim bushitsü; Aser pa keti pa rongsen shia agütsütsü.
- ¹¹Pa teret ano asangwa amadang; Saka auyi nung aji pa den mejangtsü.
- ¹²Pa tebang nung tamajungji nangaka; Aser pa meli agi aji miimbangaka;
- ¹³Pai aji mechioki anebaluaka; Aser pa tebang nung ano aji yuaka;
- ¹⁴Yongjia pa chiyungtsü jagi pa tepok ashir, aser mim per pa dak lir.
- ¹⁵Pai rongsen meyoker, aser tanaben saksüdoker; Pa tepok nungi Tsüngremi itemji saksütoktsür.
- ¹⁶Per mim pai meseper; Pei meli agi pa südaktsür.
- ¹⁷Totzü adokba ayong, aser ninang mojitzü o mamatzü ayimba ayongtem pai mangutsü.

¹⁸Pai züsentetba shia agüjaka, pai aji mechishitsü; Shishilemba dang tajangzük anguba yari pai mepelatsü.

¹⁹Kechiaser pai sensakertem kangshi aser oda toktsü; Pai meyangluba ki ka dak pa teka yia rakzük.

²⁰Pa tepok kodanga masüng nungji, pai temulung alemba rongsen pai teraka merizüngtetsü.

²¹Pai merumeru masüba kecha mali; Anungji pa azükaru tatem matongtsü.

²²Pa kechisarena agi abensa-a liaka, pa anüng-apunger; Timtemer shiai pa anema lir.

²³Tsüngremi pa anema mit tesashi adokba; Tzünglu ama yokba jagi dang pa tepok sünger liang.

²⁴Pai merang nok o nü nungi ajentsü; Aser yongmenyin lijakjang kati pa dak ateta akatsü.

²⁵Pai aji teperemleni atsüteter; Aser sentsüprangba lijakjangji pa tesa nungi atsüteter; Pa madak tetsübuttsü agi atonger.

²⁶Pa rongsenji ajak amajok dang; Nisungi mapuba mi ka agi pa rongseper; Pa süki nung tanüngba oset nung aji jangrur.

²⁷Anüangi pa menen jangjadaktsür; Aser alimai pa anema noktaker.

²⁸Tsüngrem terasaba anogo nung mopungi oset oner ao ama; Par kidang züsentetba tanga limai bener aor.

²⁹Tsüngrem nungi tamajunger nisung ka asoshi shilemji ya; Aser Tsüngremi lemezüksüba senmangji ibai alitsü.

Yob 21

Yobi Langzür: Tamajungerji Aiben Memerenshi Toktsür

¹Idangji Yobi langzü;

²Kü o tenarong tena angang; Aser yagi nenok sünepjang.

³Aremzüka ata-ang aser ni jembitsü. Aser ni jembimar külen, ni atala-ang.

- ⁴Ni ya nisung anema nemnemer asü? Aser ni kechiba taremzüük makai alitsü?
- ⁵Ni ajiang, aser pangka-ang; Aser teka agi nebang nembangang.
- ⁶Kodangsa ni bilemtetdir ni shisa bulur; Aser kü mang tetsübuttsü agi asünger.
- ⁷Tamajunger kechisü nung taküm alir? Ar shia alir, aser tashi tulu akümer?
- ⁸Parnok den parnok metsü azükaru; Aser parnok nükdang parnok chirtem kümzüka lir.
- ⁹Tetsübu nungi parnok kibongtem jenbua lir; Mesüra Tsüngrem ajoka parnok dak memekanger.
- ¹⁰Parnok nashi pungchitemi metitemi metsü rendaktsür; Nashi tzüla techanu mepur aser memeindoker.
- ¹¹Parnok chirnur san telok ka ama yoker; Aser parnok chirtem tsüngsanger.
- ¹²Parnoki asüm tema aser tsürang kongki wa-a ken atener, aser jemji ola den lungsoteper.
- ¹³Parnoki parnok taküm azükaru nung atemer; Aser aoksa-a asüyimi alur.
- ¹⁴Aji saka parnoki Tsüngrem dang ashi; “Onok dang nungi oang, Kechiaser ne yimsü metettsü asoshi onoki mejangrar.
- ¹⁵Onoki pa külemtsüsa ajak Takoksangji shiba? Aser onoki pa dang sarasademra onok kechi tajangzüük alitsü?”
- ¹⁶Ajiang, parnok azükarubaji parnok ket nungi madoker; Tamajunger tebilembaji ni nungi talangka pila-a lir.
- ¹⁷Tamajunger milen kwibensa remseper? Kwiben lendong parnok dangi arur? Kwiben Tsüngrem ain adokdang timtem lezmüktsür?
- ¹⁸Mopung madang parnok monü ama; Aser tsüksü ama yiprui bener aor?
- ¹⁹Nenoki ashir, “Tsüngremi parnok chirtem asoshi temerenshi rizünga lir;” Pai aji metettsüsa nisungba nemji aji agütsüdangang.
- ²⁰Pa tesamaji pa sasa ngudakjang; Aser ajak Takoksang terasabaji pa nem jemdakjang.

- ²¹Kechiaser pa ita-a abensa-adok ta asünung; Pa sülen par ki nung pai kechi tejangraba alitsü?
- ²²Temalen alir pai o bendanger ta meteta; Shibai Tsüngrem dang shisatsü sayutsü?
- ²³Kar kaaita pei sünütsü süa lir temsüa asür
- ²⁴Pa temang temo agi sünga; Aser teret tenüngla tayi lir.
- ²⁵Karbo tanela taku nung asür, Aser tajungji kodanga memenakdang.
- ²⁶Parnok ajak kasasa auyi nung mejanger; Aser parnok mesen agi asünger.
- ²⁷Ajiang, ne tebilemba aser ni anema tasa tamajung kechisa asar, ni meteta lir.
- ²⁸Kechiaser nenoki ashir, “Chuba ki to kong ali? Aser tamajunger alidak süki to kwa?”
- ²⁹Süisübonger dang nenoki masüngdang asü? Aser parnok kuli nenoki hau ta malir no?
- ³⁰Lendong anogo nung nisung tamajungji sota ayur; Aser terasaba anogo nung parnok kümzüker.
- ³¹Pa jakdang shibai pa indang rakpoka ashitsü? Aser pai mapa ka inyakra, shibai taa agütsütsü?
- ³²Ajidang masü, pa leperi apur aor, aser parnoki pa lep anüker;
- ³³Lenten liji pa dang kanga tajung aser pa jakdang mezüngteti aliba ama; Nisung ajak pa sülen aor.
- ³⁴Ajangla, nenok telangzübaji tiyazü dang ta meteta; Amajok nung kodaser nenoki ni süneptsür?

Yob 22

Elfiazı Tasemben Jembir: Yob Temenenji Ulura

(22.1—27.23)

- ¹Idangji Teman nungba Elifazi langzü;

- ² Tsüngrem asoshi nisung kaji tajangzük lidi ma? Atangji tashirji dang pa asoshi tajangzük asü?
- ³ Na temeshia ta asübaji ajak Takoksang asoshi hau ta ali asü? Mesüra, ne lenmang temsüa lir ta asübaji pa asoshi tajangzük asü?
- ⁴ Nai pa tsübu nung pai na arütsür, aser ne o bendanger asü?
- ⁵ Ne temenen tulu masü no? Ne temenenji tatem maka.
- ⁶ Kechiaser tiyazü nung ne adianu nungi nai sentem agir; Aser makar dang nungi nai parnok süoshi rakzüker.
- ⁷ Tebelemer nem tzü tajemtsü nai magütsür. Aser yaseta alir nem nai chiyungtsü magütsüi ayur.
- ⁸ Tashi akartem ket nung aliji lir, aser maongka angurtem yangji alir.
- ⁹ Amitsürtem nai tazüngla yokogo, aser lajartem teka nai raksatsüogo.
- ¹⁰ Anungji na meketa sang soa lir; Aser aoksa-a aruba lendong agi na kangshir.
- ¹¹ Ne tesangwa nai mangutsüsa mangogo; Aser tzümetsüng agi na nembanger.
- ¹² Tsüngrem kotak temaba nung mali no? Aser petinutem ajiang, item koda azük nung lir!
- ¹³ Aser nai ashir, “Tsüngremi kechi metet?” Tammang temelem ajanga nai o bendangtetdi ma?
- ¹⁴ Pai mangutsüsa mepet temelem agi pa nembanger; Aser pai kotak temeket nung jajar.
- ¹⁵ Koba lenmang nung tamajunger jaja; Iba tejen lenmang nung na odi ma?
- ¹⁶ Anojungi parnok tashi agi rakzüker aor; Parnok kimungji tzü agi metsüngbang.
- ¹⁷ Parnoki Tsüngrem dang ashi, “Onok dang nungi oadokang, aser ajak Takoksangi onok asoshi kechi inyaktet?”

¹⁸Yongjia pai oset tajung agi parnok ki süngtsü; Saka tamajunger tebilembaji ni nungi talangka pila-a lir.

¹⁹Temeshipuri aji angur aser pelar; Aser tai makartemi parnok sensaja menütsür;

²⁰Aser ashir, “Atangji parnok rongsen samaogo, aser mi agi parnok takaba rongdokogo.”

²¹Nai Tsüngrem den temba yimang aser yimjung nung liang; Yamaji asüba agi na azükarutsü.

²²Ni ne dang mepishir, pa tebang nungi teinyaktsü ozüng agizükang; Aser pa o ne mulung nung yuang.

²³Nai ajak Takoksang dangi meyipa arura, aser ajemalura; Ne süki nungi memeshibaji talangkati nai endokra;

²⁴Aser honji auyi nung toktsüra; Aser ayong nung lung rongnung Ofir honji endokra;

²⁵Idangji ajak Takoksangji ne hon asütsü; Aser pai sayuba lenmangji senti alitsü.

²⁶Kechiaser idangjibo nai ne sasa ajak Takoksang dak pelatsü; Aser Tsüngrem tsütsü ne tejak ashitsü.

²⁷Nai pa dangi ne sarasadem yoktsü; Aser pai ne dang angashitsü; Aser nai tenangzükba tenlatsü.

²⁸Ano nai langka lemtettsü; aser aji ne nem ataloktsütsü; Aser ne lenmang nung tesangwa ayatsü.

²⁹Kechiaser Tsüngremi asükümer ludaktsür; Saka ajemalur pai kümzüktsü;

³⁰Pai tai makar kümzüker; Hau, neka merüka lira na kümzüktsü.

Yob 23

Yobi Langzür: Kü Timtemji Taku

¹Idangji Yobi langzü;

- ²Tanüa kü nemnemba taku; Ni anüngba dang nungi pa teka ang taretba.
- ³Oh, pa kong angutsü aji metetla sang; Oda pa amendak tonga ni aotsüsa!
- ⁴Ni pa madang kü o tatongi agütsütsü; Aser kü bang onük tapu tapu agi asüngtsü,
- ⁵Pai kechi langzütsü aji ni metetla sang; Aser pai kü dang kechi ashitsü aji angatetla sang!
- ⁶Pa ain tulu agi kü den toktepdüsü na? Masü, saka pai kü o angadangtsü,
- ⁷Idakji tindang nisung kati pa den o kateptsü; Aser teti asoshi kü obendangsang nungi ni kümzüksü.
- ⁸Ajiang, ni anüdokleni aor, saka pa idakji mali; Aser anüoleni meyipar, saka ni pa majiteter.
- ⁹Ni pa anüdoklentip bushia ao saka mangur; Mesüra anüolentip nunga ni pa mangur.
- ¹⁰Saka pai ni aolen meteta lir; Kodang pai ni tentangdir, ni hon ama adoktsü.
- ¹¹Pa tsüngsü nung ni metitemi jajaogo; Ni pa lenmang nung anitakogo, aser tanga leni mao.
- ¹²Pa tebang nungi kazükba ozüngtem ni kodanga meindok; Kü chiyungtsü dang nungi talisa ni pa o rizüngogo.
- ¹³Saka pa temulung ka dang, aser shibai pa melenshitsütsü akok? Aser pa nelai kechi sünür aji asür.
- ¹⁴Kechiaser ni asoshi kechi lemteta ali aji pai renemtsür; Aser ibala aika pa mulung nung lir.
- ¹⁵Anungji pa tsüngdang ni koda masür; Kodang ni bilemdir, ni pa tsübur.
- ¹⁶Kechiaser Tsüngremi kü mulung ilatsüogo; Aser ajak Takoksangi ni timtemdaksür.
- ¹⁷Kechiaser tammang agi ni koda masü; Aser ammanng temelem jagi küjak nembang.

Yob 24

Yobi Maneni Jembir: Yobi Alima Nung Azü Tokshiba Anemer

- ¹Kechiba ajak Takoksangi okatsü mapang melemteter? Aser shiri pa metet, parnoki kechiba pa anogotem mangur?
- ²Nisungtemi arrtsü lung loktoker; Parnoki shiruru teloktem rakzüka aor, aser itemji chiyimdaktsür.
- ³Lajartem meyong gado miener aor; Aser amitsür meyong nashi pungchi sentsü melen agir.
- ⁴Parnoki sensakertem kishileni aridoker; Alima nung sensaker ajak külemi atsüka alir.
- ⁵Ajiang, azüngmeyakdak arem gado ama; Chiyungtsü kanga kümdanga bushia parnoki parnok mapai aor; Parnok chirtem asoshi arem jagi chiyungtsü agütsür.
- ⁶Parnoki arem nung rem aleper; Parnoki takar atsü nungi süngjanglijang tejangtem bener aor.
- ⁷Parnoki ammag tepiyong mangsa mejanger; Aser asükwä abentsü sü maka;
- ⁸Tenem len nungi aluba tzünglu agi parnok tenlar; Aser jenokdak maka nung parnoki lungpok nung atsüker.
- ⁹Lajartem mama teyongdak rakzüker; Aser sensaker kinüji sentsü melen agir;
- ¹⁰Karbo tabentsü makai mangsa aor, aser lumiseta parnoki tsükjong abener;
- ¹¹Atsü jaratem tsüngda nung parnoki toztü menünger; Parnoki toztü menüngdak inyaker aser tzüraseta alir.
- ¹²Tasürtemi anüngba ola yimti nungjagi adoker; Aser yirua alirtem tanelai teyari asoshi ayimtener; Saka Tsüngremi parnok sarasadembaji hau ta mali.
- ¹³Parnokji tesangwa anema noktakerkem lir; Shirnoki tesangwa lenmang meshitet; Mesüra item lenmang nung mejajar.
- ¹⁴Sensaker aser makartem tepsettsü asoshi mesangwa dang nisung tepseteri shishir; Aser aonung pai auya-a senzür.

¹⁵Nüktapangtari züngia aliba mapang atar; Aser ashir, “Shingaia ni mangutsü” aser pai süko meir.

¹⁶Ammang nung parnoki ki rakpoker; Anüngdang parnok atsüka alir; Parnoki tesangwaji mungudanger.

¹⁷Kechiyong parnok ajak asoshi ammag temelemji anepdang ama lir; Kechiaser parnok ammag temelem tembar lir.

¹⁸Parnoki tzü manung kara kara aor; Parnok tsüta alima nung atakatemogo; Parnok lui shinga maor.

¹⁹Tsüngsarusa aser tatsük agi rürjep tzü ruseptsür; Yamaji Sheoli temenen pur meyoker.

²⁰Tetsüpoki parnok amadoktsü; Mesen agi parnok nangnanga achitsü; Parnok joko kodanga mebiletettsü; Aser memeshibaji süngdong ka ama kosüker.

²¹Parnoki tetsür tapung mejungi amshir; Aser amitsür dang tajung meinyaker;

²²Aji saka parnok ain ajanga Tsüngremi tashi taiter taküm lidaktsür; Parnok taküm alitsü ta pai mamangaka, pai shishir.

²³Tsüngremi parnok nem temulung lemtetba melar; Aser parnoki idakji mangadaker; Aser parnok aolen pai tenük yoker.

²⁴Tatsüka asoshi parnok ajungketer aser parnok oadoker; Hau, parnok ludaktsür, tangar ajak ama parnok leptoker; Aser mendi talak ama parnok leptoker.

²⁵Aser tang yamaji mesüra, shibai ni tiyazü ta kuli agütsütsü? Aser kü o amajok kümtsütsü?

Yob 25

Bildadi Tasemben Jembir: Tsüngremji Tsübutsüla

¹Idangji Shubai nungba Bildadi langzü;

²Yimsüsüba aser ain pa den lir; Pai pa talidak anüngtem nung yimjung yanglur.

- ³Pa temeranger telok züngtetti ma? Aser pa tesangwa shiba madak mayar?
- ⁴Ajangla kodaser Tsüngrem madang nisung meshiteta alitsü? Aser tetsüri asoba nisung koda temerük litet?
- ⁵Ajiang, pa nükdang itajia sentsü meperangaka; Aser petinutem mejangjaka;
- ⁶Nisung koda tachemba züngshitsü! shiba mesen ka dang; Kechiaser nisung chir mesen ama lir.

Yob 26

Yobi Langzür: Tsüngremer Sentsüwangshi Masadangtetsü

- ¹Idangji Yobi langzü;
- ²Ain malir nisung dang nai koda yariogo! Tashi maitba tepen nai koda kümzükogo!
- ³Shisatsü makar dang nai koda kipok nung sayutsüngiogo; Aser ochiba shisatsü ajak sayuogo!
- ⁴Shiba teyari ajanga naia jembi? Aser na nungi shiba nela adok?
- ⁵Asür tanelatem tzü telung nung aser idakji alirtem atentener;
- ⁶Pa madang Sheolji mangsa lir; Aser Teraksatsüsang tenembangtsü maka.
- ⁷Pai tazüngla nung anüdoklentipji sadakjema songlar; Aser alimaji kecha nunga mesentaki yinzüdaktsür.
- ⁸Mepet temeitem nung tzüji atemer; Aser item kübok mepetji meshisar.
- ⁹Pai ita tejak nembanger; Aser iba manung mepet sülokdaktsür.
- ¹⁰Tzü manung pai arrtsü yanglur; Tesangwa aser tammang bendangtsü asoshi;
- ¹¹Kotak tongshitem atentener; Aser pai arütsüba nung pangkar;
- ¹²Pa ain agi pai tzüyimji süngjemdaktsür; Aser pa tangatetba agi pai ngüm molutzürang yirudaktsür.
- ¹³Pa mopung agi anüng tobur jungtsür; Pa teka agi jena oya aliba per tsüngseter.

¹⁴Ajiang, itemi pa senzülen lenmang tezülen dang; Aser pa indang koda tera ka dang angashir! Saka pa ain tsüngmok shibai angatetsü akok?

Yob 27

Yobi Maneni Jembir: Yobi Pa Temeshi Ta Sayuba

¹Yobi ano pa o entepba maneni ashi;

²Tsüngrem taküm ali nungji, shibai kü temeden rakzükogo; Aser ajak Takoksang, shibai kü nela kuremdaktsüogo;

³Kechiaser ni ano tangula sashir; Aser Tsüngrem tanela kü taküm nung lir;

⁴Atangji kübangmechi agi tiyazü mejembitsü; Mesüra kü meli-i tekülak madoktsü;

⁵Na shitak lir ta ni kodanga mashitsü; Ni masü tashi ni shitakba nung ametba mechioktsü.

⁶Kü temeshiba ni jungjunga ameta lir, aser ni mechioktsü; Ni taküm ali tashi kü mulungjangi ni anema kecha malitsü.

⁷Kü tsükchirji tamajunger den saku; Aser ni anema adoksangji memeshiba den saku lidakjang.

⁸Kechiaser kodang Tsüngremi leptokdir, oda kodang Tsüngremi pa taküm bener odir, Tsüngrem metsübur asoshi teimla kechi ali?

⁹Pa dangi timtem arudang pai ayimtenra, Tsüngremi angatsü asü?

¹⁰Ajak Takoksang dak pai peladi ma? Aser mapang ajak nung pai Tsüngrem dang jadi ma?

¹¹Tsüngrem mapa indang ni ne dang sayudi; Ajak Takoksang tebilemba kechi ali, aji ni miima mayutsü.

¹²Ajiang, nenoki nenok sasa ya ajak nguogo; Ajangla kechiba nenok amajok aküm?

¹³Tsüngrem nungi tamajunger shilemji ya; Aser rishikangshirtem senmang, koba parnoki ajak Takoksang nungi agizüker;

- ¹⁴Par chirtem renlokra, aji nok asoshi; Aser pa nungi jakzükbatemji tepok masünger.
- ¹⁵Shirnok pa nungi anüngzük, parnokji tashitak wara agi aremtsü; Aser pa amitsürtemi mang mayimtsü.
- ¹⁶Pai auyi ama taribi nangtenaka, aser ajongli ama sobutsü renemaka;
- ¹⁷Pai aji renemtsü akok, saka ochishiri aji semoktsü; Aser tai makari taribiji lemsatsü.
- ¹⁸Pai sorak ama par ki yanglur; Aser mitkar ama semtu yanglur.
- ¹⁹Pai takar küma mejanger, saka aji ojang; Pai tenük lapoker aser pa rongsen malir.
- ²⁰Tzü ama tetsübuttsü agi pa dak atonger; Aonung yipru agi pa oner aor.
- ²¹Anüdoklen mopung agi pa bener aor, aser pa pila-a aor; Aser aji agi pa talidak nungi oktoker.
- ²²Kechiaser Tsüngremi taochi makai pa dak onloktsür; Pa ket nungi pai jena aotsü.
- ²³Pa dak nisungi teka matentsü; Aser pa talidak nungi apudoktsü.

Yob 28

Yobi Ano Maneni Jembir: Shisatsüji Kong Angutsü

- ¹Atangji taribi atudak ka lir; Aser hon meludak tesem ka lir.
- ²Ali nungi merang agiteter; Aser lung nungi yongmenyin meluteter.
- ³Nisungi tammangji tatembang kümdaktsür; Aser nakjanga anakba lungtem kinük okshia bushir.
- ⁴Temalen nisung alidak nungi pila-a oa pai ali tupoka air; Tetsüng agi jajartemi luagi alirtemji ali mali memetet; Nisung nungi talangka pila-a lur, parnokli lisü nung onshishir.
- ⁵Alimaji küla, idak nungjagi chiyungtsü adoker; Saka ali telung nungbo mi agi rongsar ama.

- ⁶Luagi lungtem nungji sapfir sentilung alidak lir; Aser idakji hon tanük lir.
- ⁷Iba lenmang ozü tulu kechaia memetet; Mesüra mongzü nükia mangur;
- ⁸Asükümba shirurutemi ilenji mejajadang; Mesüra tesashi molusongzüia ilenji mesüidang.
- ⁹Lung temerangdakji pai teka air; Tazünglen nungi pai tenemji mekepsar.
- ¹⁰Lungkerak tsüngpoka pai lenmang yanglur; Aser pa nüki senti oset ajak angur.
- ¹¹Tzü yimoka maitsüsa pai ayongtem atanger; Aser kechi oset miima ali, aji temai adokdaksür.
- ¹²Saka tashi temetetba kong angutsü? Aser tangatetba alidak kong ali?
- ¹³Nisungi ajagi aotsü lenmang meshitet; Mesüra meimchir alidak aji tangua mangur.
- ¹⁴Tarokdaki ashir, “Aji kü dak mali” Aser tzüyimi ashir, “Aji kü den mali.”
- ¹⁵Hon yong aji malitet; Mesüra iba jenjang asoshi taribi muozüktet.
- ¹⁶Ofir hon agi, oniks sentilung mesüra sapfir agi aji jenjang malangtet.
- ¹⁷Hon aser aina agi iba den jenjang kasa masü; Mesüra hon temeja oset den aji melenteptsüa makok.
- ¹⁸Koral mesüra jasper tezüngshitsüa masü; Hau, sentilung dang nungia temetetba shisatsü angutsüji tasakba.
- ¹⁹Ethiopia topaz agi aji madoksatsü; Mesüra hon temejoba den jenjang madoktet.
- ²⁰Ajangla kolen nungi tashi temetet arur? Aser tangatetba alidakji kong ali?
- ²¹Kechiyong akümlir ajak tenük nungi aji miima lir; Aser anüng ozütem dang nungi miima yua lir.
- ²²Teraksatsüsang aser Tasübai ashir, “Onok narongi iba indang olulu ka angashiogo.”
- ²³Ilenji aotsü lenmang Tsüngremi shiteta lir; Aser iba talidakji pai meteta lir.

²⁴Kechiaser alima tatem ajaklen pai repranger; Aser anüing ajak kübok pai angur.

²⁵Kodang pai mopungji taret yanglu; Aser tzüyimtemji seret agi odang;

²⁶Kodang pai tzünglu asoshi ozüing yanglu; Aser tsüngmok tsüngpret asoshi lenmang yanglu;

²⁷Idangji pai aji angu, aser rizünga ayu; Pai aji renem, hau, pai aji bushitet.

²⁸ Aser nisung dang pai ashi; Ajiang, Kibuba akhümstsübuba, aji temetetba shisatsü lir; Aser tamajung nungi pilara, aji tangatetba lir.

Yob 29

Yobi Maneni Jembir: Yobi Pa Timtem Indang Ashiba

¹Ano tanaben Yobi maneni o jembia ashi;

²Oh, ni tesüiba itatem mapang nung ama ali asübo; Oda Tsüngremi ni nüka aliba amato asübo;

³Kodang pa milen kü kolak dang yadaktsü, aser pa tesangwa agi tamangdak ajanga ni jaja;

⁴Ni aturadang ama, koba mapang nung, Tsüngremi ozü süki awabanga liasü;

⁵Kodang ajak Takoksang ano kü den liasü, aser ozü chirtem ni meketa liasü;

⁶Kodang maken agi kü lenkong shitok, aser lung jagi kü nem toztü ayong küma yimdaktsü!

⁷Kodang ni yimti nung süngkhüm jagi ao, aser kodang yimjak manung ni amen;

⁸Idangji asangurtemi ni ngura atsükadokli asü, aser tamburtemi aramesoa noktakli asü;

⁹Yimsüsürtemi o mejembi, aser teka agi parnok tebang nembang;

¹⁰Tamarenertemi ola madok, aser parnok temeli tebang tawa nung neplok.

¹¹Kechiaser kü indang angashirtemi ni moatsü; Aser ni angurtemi kü nem kuli agütsü;

- ¹²Kechiaser teyari meshir sensaker; Ano lajar, aser teyari malir, ni kümzük.
- ¹³Tesamar dang alir nungi temoatsüji kü dangi aru; Aser amitsür mulungjang nung ni tepela ken tendaktsü.
- ¹⁴Ni kü sasa temeshi sobu, aser iba jagi ni amokbang; Ni shitak o bendangbaji kü semoksü aser kolakjen liasü.
- ¹⁵Nükpoker tenükji ni liasü; Aser tsüngtsüker tetsüngji ni liasü.
- ¹⁶Sensaker dang ni tebu ama liasü; Ni meshiteter indangji ni bushitet.
- ¹⁷Tamajungpur tepu techiratemji ni tsüktoktsü; Aser pai mangema alirtemji ni pa tebang nungi agitet.
- ¹⁸Idangji ni ashi, “Ni kü tesepe nung asütsü; Aser anogotemji lisem ama alitsü.
- ¹⁹Kü tera tzü nung ayanger; Aser ammanng tepiyong kü kongsang nung azüngtsü ala;
- ²⁰Kü sentsüwangshi kü den tasen lir; Aser kü teka nung lijakji teti tasen alitsü.”
- ²¹Nisungtemi kü dang tenarong aten, aser ata; Aser kü kipok sayutsüngi angatsü ola madok.
- ²²Ni jembizüker külen parnoki ola madok; Aser kü o parnok den süoki ai.
- ²³Tzünglu aru ata ama parnoki ni ata; Aser tzükla tzünglu ata ama parnoki tebang tulu aka.
- ²⁴Parnoki kü o mamangdang ni parnok menütsü; Aser küjak tesangwa parnoki meshimakdaktsü.
- ²⁵Ni parnok lenmang tuyu aser kibur ama amen; Aser temeranger telok madak chuba ama ni ali; Oda mangyimertem süneptsür ka ama ni liasü.

Yob 30

Yobi Maneni Jembir: Yob Timtem

- ¹Saka tangbo kü dang tanubutemi ni sensatsür; Shir tsürabur ozü shiruru telok nung azüa memeyongi ni züngshi.

- ²Hau, parnok teka nung tashi aliba jagi kechi asütsü? Kechiaser parnok tashi ajak ogo.
- ³Kecha makaba aser ayaba nungi parnok kongrasüker; Parnoki ali takong achir, koba azüngmeyakdak aser pentok nung nemzür.
- ⁴Parnoki arem nungi süngo-lio metsükzüker; Aser kümpok teraji parnok chiyungtsü.
- ⁵Telok rongnungi parnok aridoker; Auür ka ama parnokji asa-a arishir;
- ⁶Lenten tarokdak, ongken nung, aser lungpok nung parnok alitsüla.
- ⁷Süngsem rongnung parnoki gado ama asar; Munger kübok parnok abangteper.
- ⁸Parnok suwar chirtem, hau, kita chirtem; Parnok linük nungi aridokogo.
- ⁹Saka tangbo ni parnok ken kümogo; Aser parnoki ni otsü ka küma tetshir.
- ¹⁰Parnoki ni sempar, parnoki ni nungi atsünga aor; Taochi makai küjak nung metsü metsüloktsür.
- ¹¹Kechiaser Tsüngremi kü lijak lisü salatsüogo, aser ni mak sütsüogo. Aser parnoki ni anema apusoogo.
- ¹²Ni anema kü tajichilen par tamajung teloki apusor; Aser parnok teraksa mapa agi ni anema nangbanger.
- ¹³Parnoki kü lenmang raksatsür; Ni ama teyarir malir ka parnoki lendong agi tongtsür.
- ¹⁴Tongti set rakpoka ayimba ama parnok arur; Teraksaji ajanga parnoki ni metsümbanger.
- ¹⁵Tetsübutstütem kü dangi arur; Parnoki kü tenüng tajung mopung ama oner aor; Aser mepet ama kü rongsen jena aor.
- ¹⁶Saka tang kü tanela tzü ama kümogo; Timtem anogoi kü dak atonger.
- ¹⁷Aonung kü teret nungi shi shisar; Aser ni tashitsü atubaji tanena manener.

- ¹⁸Tashitak teshinem agi kü süoshi menentsür; Aji agi süoshi agi alen ama alener.
- ¹⁹Tsüngremi ni lishitsüangi nungoktsür, aser ni auyi aut ama kümogo.
- ²⁰Ni ne dang ayimtener, saka nai melangzür; Ni noktaker, saka nai ni merepranger.
- ²¹Nai kü dang maochi-i kümogo. Ne teka ain agi ni rishikangshir;
- ²²Nai ni ajungkettsür aser mopung manung sangdaktsür; Aser nai ni yiprunung metensatsür.
- ²³Kechiaser nai ni südaktsütsü, aser akümlir ajak asoshi atemzüka aliba atenshidaki anitsü ta ni metet.
- ²⁴Aji saka, laoya aliri teka memesangtsü ama? Mesüra lendong mapang nung kati teyari memeshili ma?
- ²⁵Timtem nung alir asoshi ni mehebka ma? Makar asoshi kü nela mejashika ma?
- ²⁶Saka ni tajung imla nung tamajung aru; Aser ni tesangwa ata nung tammang aru.
- ²⁷Kü poknüing menüngsar, aser koda malir; Tekangshi anogotem kü dangi aruogo.
- ²⁸Ni mang yima sünak abener tammang nung aor; Ni mungdang dak noktaker teyari meshir.
- ²⁹Ni shirongtem den adianu; Aser ostrich ozü tembar.
- ³⁰Kü teküp tanak akümer aser aji ajaker; Aser shirang aitba agi kü teret tsüktsüka akümer.
- ³¹Anungji kü tsürang kongki mangyim ken awar; Aser kü jemji jepteper ola ama apur.

Yob 31

Yobi Ano Maneni Jembir: Yobi Pa Temeten O Jembiba

- ¹Ni kü tenük den o züngtepogo; Ajangla kodaser ni aiür dak rangloktsü?
- ²Kechiaser temalen nungi Tsüngremi lemsüktsüba kü shilemji kechi? Mesüra azüklen nungi ajak Takoksangi agütsüba kü senmangji kechi?
- ³Memeshipur dangi lendong, aser temenen inyakba pur nem teraksa agütsür masü no?
- ⁴Pai ni taolen mangur ama; Aser kü tsüngsü ajak puteta mali ama?
- ⁵Ni tiyazü nung jaja-a lira; kü tsüngi kara kara-a ashioktsütsü oa lira;
- ⁶Toudangba shitak nung ni odangang; aser Tsüngremi ni shitakba nung noktaka ali asü mali ajidangang.
- ⁷Kü mera terü leni mejaka oa lira; Aser kü nükdang ajungleni kü mulungjang jaja-a lira; Aser kü teka nung langka tarak danga lira;
- ⁸Ajangla ni metsü prokdi aser tangari chidakjang; Aser ozü lu nungi adokba atsüdokang.
- ⁹Tetsür ka dangi kü mulung mesüoka lira; Aser ozü kidanger kikümdang ni mita lira;
- ¹⁰Ajangla kübutsü tangar lar kümdakjang, aser tangari la den mejangdakjang.
- ¹¹Kechiaser aji met tulu; Aser yimsüsürtemi merenshitsüba temenen mapa lir;
- ¹²Kechiaser aji Teraksatsüsang tonga mi agi arongtsüba lir; Aser ni züsentetba ajak rongdoktsüba lir.
- ¹³Ozü lar mesüra kilitsüri kü den o akadang, Ni parnok o mangai toktsüra;
- ¹⁴Tsüngremi o bendangtsü noktak dang ni kechi inyaktsü? Aser pai tasüngdangi arudang, ni kechi langzütsü?
- ¹⁵Shibai kütsü pok nung ni yanglu, pai pa-a meyangluka ma? Aser kati dang asenok tetsü pok nung meyanglu ama?
- ¹⁶Sensakeri aginüba ni langka danga sota lira; Mesüra amitsüri imla-a ataba magütsüi lira;
- ¹⁷Mesüra kü tsüta ni dang chia lira; Aser lajartemi aji mechishi-i lira;

- ¹⁸Ni lanuwa nungi tsürabur ama ni pa mesütet; Aser tasodang nungi ni amitsürtem anebalur.
- ¹⁹Süoshi makabayong kar tasür ta; Aser sensaker sobutsü maka ta, ni ngura;
- ²⁰Pa tenüktelen agi kü nem temoatsü magütsüi lira; Aser ozü san züng agi pa lemja melira;
- ²¹Obendangdak ni asemer lir ta meteta, ni lajartem anema teka mekanga lira;
- ²²Ajangla tapubangret nungi kü tapubang tongzüka ludakjang; Aser kü tepen teret kosükdakjang.
- ²³Kechiaser Tsüngrem nungi aruba lendongji ni asoshi tetsübuttsü liasü; Aser pa akhüm agi ni kecha mesütet.
- ²⁴Ni honji kü teimla kümdakja lira; Aser hon temeja dang, “Ni ne dak temulung alemer” ta danga shia lira;
- ²⁵Kü rongsen ulu nung; Aser kü ket agi aika bena aru nung ni pela-a lira;
- ²⁶Ni anü apudang, mesüra ita jangja jangja ayadang aji ngua;
- ²⁷Kü mulungjang miima mesüzüka ora; Aser tebangi kü teka mesepra;
- ²⁸Ajia, yimsüsürtemi sen achitsüsa temenen mapa ka lir; Kechiaser yamaji süra, temalen aliba Tsüngrem ni menangzüker.
- ²⁹Ni sempar lendong angudang ni pela-a lira; Aser temenen agi pa atongdang ni joka tua pelara;
- ³⁰Hau, pa taküm atakatemjang ta, kü bang agi shia ni temenen menara;
- ³¹Par shi den shibai jangratema mechiyung? ta ozü süki nung alirtemi meshira;
- ³²Aenertem yimdong nung manen; Saka aener asoshi ni ozü ki lapok;
- ³³Tangar ama, kü tekü nung kü menen miimbanga; Ni ozüng raksaba nembanga lira;
- ³⁴Kechiaser ni telok tuluji tsübu, aser kin kidongi sempaba ajanga ni aoksadaksü; Anungji ola madok, aser kimai metugu;

³⁵Oh, kari danga kü dang angala sang! Ajiang, yangi kü temaitsü lir; Ajak Takoksangi kü dang langzüang; Aser kü tsükchiri ni anema züluba kaketji lila sang!

³⁶Atangji aji ni kü tapubang nung aputsü; Korang ka ama ni aji meketa alenloktsü.

³⁷Kü mera yongsük ni sayutsü; Chuba ka ama ni aji pa nem agütsüla.

³⁸Ozü li-i ni anema ayimtenra; Aser alu lar aliba ali jagi aroki jebra;

³⁹Idakji adokba temelen magütsüi ni chira; Aser ali kiburtem südaktsüra;

⁴⁰Tsük melen ai adokdakjang; Aser barley tsük melen tezükнем menemba ai adokdakjang. Yob o tembanger.

Yob 32

Elihu-i Jembir: Elihui Yob Tembarten Arütsüba

(32.1—37.24)

¹Anungji item nisung aseme Yob dang melangzüi anen, kechiaser pai pei sasa temeshi ta bilem.

²Idangji Ram kidong Buzai nunger Barakeler chir Elihui ain adok; Yob anema pa mit adok, kechiaser Tsüngrem dangbo pa ang shitak ta pai bilem.

³Ano pa tembar asem anemaka pa mit adok, kechiaser parnoki telangzüba shitakji mungutet, aser Yob taiji ya-a ta mesayutet.

⁴Tang Elihu Yob den jembitsü ata-a ali, kechiaser parnok pa dang tambu.

⁵Aser nisung asem bang nung telangzütsü mali ta kodang Elihui ajitet, pa mit adok.

⁶Aser Buzai nungba Barakel chir Elihui langzü; Ni tanur, nenok kanga tambur; Anungji ni tsübua liasü, aser nenok dang kü tebilemba kodakang mesayu.

⁷Ni ashi, “Tamburtemi jembiang, aser arishi talangpuri temetetba shisatsü sayuang.”

⁸Saka ashir-ashi nisung ka dak tanela ka lir; Aser pa dak ajak Takoksang tangula lir, aji agi parnok nem shisatsü agütsür.

⁹Tambura süra shisatsü akar masü, mesüra arishi talangpuri angatetera masü;

¹⁰Anungji ni ashir, “Kü dang angang; Nia kü tebilemba sayudi.”

¹¹Ajiang, ni nenok o ata-a liasü; Ni nenok tashir o anga-a liasü; Nenoki kechi jembitsü ta bushia alidang;

¹²Ni nenok dang tenarong tena liasü; Aser ajiang, nenok shingaia Yob taiji ya-a ta mesayutet, mesüra pai jembiba nenok rongnung shingaia melangzütet.

¹³Onoki tashi temetet nguogo ta shia lir kümdangang; nisungi masü Tsüngremi pa ludaktsütsü.

¹⁴Ibala o pai kü dang mashi; Aser nenok o agi ni pa dang melangzütsü.

¹⁵Parnok bangkar, parnoki joko melangzür; Parnoki tashitsü kecha mali.

¹⁶Aser parnoki mejembira, parnok ola madoki noktaka lira; Aser joko melangzüra, nibo odang ata-a alitsü na?

¹⁷Nia kü shilembo langzütsü, aser nia kü tebilemba ashitsü.

¹⁸Kechiaser ni o agi sünga lir; Tejembinü agi ni koda malir.

¹⁹Ajiang, kü tepok ya tapok mapaba meso mesüker; Yi meso tasen amato aji pokmadi asür.

²⁰Ni tangula sashitetsüsa kü nem jembidakjang; Kü tebangmechi lapokdakjang aser langzüdakjang.

²¹Ni ya mepishir, ni nisung shinga jaka mereprangli; Mesüra shinga nema ni tenüngsang magütsütsü.

²²Kechiaser ni tenüngsang magütsütet; Aji mesüra, kü Teyangluri ni yakta bener aotsü.

Yob 33

Elihui Jembir: Yob, Kü Dang Angang

- ¹Oh Yob, kechi südir süaka, nai yimlibilema ni jembiba angang; Aser kü o ajak angang.
- ²Tang ajiang, ni kü bang lapokogo; Kü meli-i jembioغو.
- ³Kü mulungjang tindang indang ni jembitsü; Aser kechi ochi aji ni jembitsü.
- ⁴Tsüngrem tanelai ni yangluogo; Aser ajak Takoksang tangulai kü nem taküm agütsür.
- ⁵Nai kokra kü dang langzüang; Ne o tatongi renemang, aser arungjong.
- ⁶Ajiang, Tsüngrem madang na ama nia lir; Nia ajongli agi aküm.
- ⁷Ajiang, kü tetsübutü agi na maoksatsü; Mesüra ne dak kü teka kangabo maitsü.
- ⁸Atangji kü narong nung nai jembioغو; Aser nai yamai shiya-a ni angashiogo;
- ⁹“Ni temerük, ozüng meraksa; Ni tai maka, kü dak temenen mali.
- ¹⁰Ajiang, pai ni anema tai bushir; Pai ni tsükchir ta züngshir.
- ¹¹ Pai kü dak tsüngden yoker; Pai ni taolen ajak ajioka ayur.”
- ¹²Ajiang, ni ne dang shidi, yangi na tai lir; Kechiaser Tsüngremji nisung dangbo tuluba.
- ¹³Kechisünung nai pa den toktepa yamai ashir, “Pai kü o ka danga melangzü?”
- ¹⁴Kechiaser Tsüngremi khen anaben jembir; Saka nisungi aji mangateter.
- ¹⁵ Pungmang nung, aonung mangdang nung, teyiprep mapang nung; Nisung yipten nung mejangba mapang nung;
- ¹⁶Idangji pai nisung narong lapoktsür; Aser tekümdangtsü agi parnok amokmerener;
- ¹⁷Oda meimchiri temenen mapa nungi atsüngentsü asoshi; Aser nisung nungi asüküm agientsü asoshi;
- ¹⁸Pa tanela ongken nungi sota ayutsü asoshi, aser pa taküm nok o nü nungi kümzüksü asoshi;

- ¹⁹Pa yipten nung tashitsü ajanga pa aziöker, aser pa teret angoba matanger.
- ²⁰Pai chiyungtsü metangshir; Aser pa nelai anükalem chiyungtsü mebangnanger.
- ²¹Pa shi tenük agi mungui kongrasüka aor, aser pa teret mungui aliba to adoker.
- ²²Aser yamaji pa tanela ongken anasai, aser telepseter madangi pa taküm aor.
- ²³Tang kechi shitak lir aji nisung dang sayutsü asoshi, pa den kotak tenyar ka; o-tongtar ka, meyi ka nung ka lira;
- ²⁴Aser pai pa dak aochira, aser ongkeni meludaktsüi pa chiokra; Ni pa taküm asoshi talangzükba nguogo ta shira;
- ²⁵Pa shi ano lanu kümshir; Aser pa lanuwa mapangi meyipdakjang.
- ²⁶Pai Tsüngrem dang sarasademer aser pai pa dang temeim sayur; Pai Tsüngrem tejak tepela agi angur; Aser pai nisung nem pa temeshiba shia agütsür.
- ²⁷Pai nisung madang ken atener, aser ashir, “Ni temenen mena, aser metonga aliba kirakdaktsü; Saka pai kü menen yari memerenshi;
- ²⁸Pai kü nela ongkeni meyidaktsüi alangzük; aser kü takümi tesangwaji angutsü.”
- ²⁹Ajiang, item ajak Tsüngremi inyaker; Nisung ka den anaben asemben tashi,
- ³⁰oda pa nela ongken nungi meyipa anitettsü asoshi; Aser taküm tesangwa ngujema angutsü asoshi.
- ³¹Oh Yob, temulung agüjang, kü dang angang; Ni jembidi, tokora.
- ³²Nai tashitsü kar danga lira, kü dang langzüang; Kechiaser na tai maka ta sayunür.
- ³³Yamaji mesüra, nai kü dang angang; Na mokorai liang, aser ni ne dang tashi temetet o sayutsü.

Yob 34

Elihui Maneni Jembir: Elihui Tsüngrem Ochi Obendang Sangdongba

- ¹Ano Elihui maneni ashi;
- ²Nenok tashirtem, kü o angang; Aser nenok shisa akartem, kü dang tenarong tenang.
- ³Kechiaser temeli-i menakdangba ama, tenarongi o tendanger.
- ⁴Asenok asoshi kechi shitak lir aji asenoki shimdi; Kechi tajung aji asenok rongnung meteta yudi.
- ⁵Kechiaser Yobi shiogo, “Ni temeshi, aser Tsüngremi kü temeden rakzükogo;
- ⁶Ni shitak dang liaka, ni timatemer! Ni ozüng meraksai liaka, kü komo maneber ta.”
- ⁷Tesensatsüba tzü ajemba, Yob ama nisung shiba ali?
- ⁸Temenen inyaker den temba ayimba, aser tamajunger nisung den jajaba, pa ama shiba ali?
- ⁹Kechiaser pai shiogo, “Tsüngrem den putepa alitsübaji Nisung asoshi kecha tajangzük maka.”
- ¹⁰Anungji nenok tangateterem, kü dang angang; Tsüngremi tamajung inyak ta, aser Ajak Takoksangi temenen inyaksü ta, aji kodanga masü.
- ¹¹ Kechiaser nisung mapa yari pa nem taa agütsür; Aser nisung shia pei lenmang yari agütsür.
- ¹²Hau, atangji Tsüngremi tamajung meinyaker; Aser Ajak Takoksangi tiyazü mebendanger.
- ¹³Shibai pa ket nung alimaji agütsü? Mesüra alima ajak khu shibai pa nem benloktsü?
- ¹⁴Pai pa nela pei dangi shilangdaktsünüra; Aser pa tangula pei dangi anitenüra;
- ¹⁵Shi ajak külemi samatsü; Aser nisung auyisa akümtsü.
- ¹⁶Na tangatetba lira, ya angang; Kü ola angang.

- ¹⁷Shibai ochi sempar pai yimsü südi ma? Aser ochishir aser tashi taiter nai aitsütsü asü?
- ¹⁸Shibai chuba dang, “Na samesa!” ta, aser tamarener dang, “Nenok majung” ta ashir?
- ¹⁹Shibai chuba chir dang tejak merepranger; Mesüra sensaker dang tali takar mezüngshir? Kechiaser parnok ajak pai yanglubatem.
- ²⁰Aoksa-a, oda ayatrem nung, parnok asür; Takartem dak teka air aser parnok samar, aser tashi taitertem nisung teka meteni bener oadoker.
- ²¹Kechiaser nisung aolen pa tenük yoka lir; Aser pa tsüngsü ajak pai angur.
- ²²Temenen inyakertem atsüktettsüsa; Tammang mesüra ayatrem maka.
- ²³Kechiaser nisung ka Tsüngrem madangi okai aotsü asoshi; Pai anogo mezüngzüktsür.
- ²⁴O mebushi-i pai tashi taitertem ajasatsür; Aser parnok melen tangar toktsür.
- ²⁵Yamaji pai parnok mapa meteta lir; Aser aonung parnok meküpsaja menüngsatsür.
- ²⁶Pai mit agi tamajunger raksatsür; Aser ajaki repranga lia pai parnok dak azüker.
- ²⁷Kechiaser parnoki pa sülen manitak; Aser pa yimsü ka danga hau ta mali;
- ²⁸Oda sensaker ayimtenba pa dangi odaktsütsü; Aser makartem asaba pai angashitsüsa;
- ²⁹Pai tesünep agütsüra, shibai pa aitsütsü? Pai pa jak nembangra, shibai pa angutsü? Kin ka dang süaka, nisung ka dang süaka, saku dang;
- ³⁰Oda Tsüngrem metsüburi yimsü masütsü; Aser nübur asoshi sang malitsüsa.
- ³¹Kechiaser Tsüngrem dang ni temerenshi nguogo, “Ni joko tai memenatsü ta ashitsü asü?”
- ³²Ni manguba nai sayuang; Ni temenen menara, joko aji ni memenatsü, ta nisungi shiali ma?”

³³Nai bilemba ama pai taa agütsüdi ma? Ajagi nai aji magizüker; kechiaser ni masü, nai shimtsüla; Anungji nai kechi metet shiang.

³⁴Tangateter nisungi, kü dang ashir; Kü dang angaashiba tashir jagi kü dang ashitsü;

³⁵“Yobi kecha memeteti jembir, aser pa o tashir o ama masü.”

³⁶Yobi tatem tonga jembila sang jungla; Kechiaser pai tamajunger ama o langzür.

³⁷Kechiaser pa temenen dak alaka pai anema apusoba bendenloker; Onok rongnung pai teka matena atalar aser Tsüngrem anema o apoker.

Yob 35

Elihui Maneni Jembir: Pei Sasa Temeshi Ta Sayuba Aitsür

¹Ano Elihui ashi;

²Nai ya shitak ta bilemer asü? Tsüngrem nungi ni temeshi lir ta nai ashir asü?

³“Ni asoshi aji kechi tajangzük? Temenen mena-aka, memena-aka ni kechi tajangzük” ta nai bilemer?

⁴Ne dang aser ne tembartem dang ni langzüdi.

⁵Anünglen reprangang, aser ajiang; Aser mepetji ajiang, itemji ne dang talangba.

⁶Nai temenen menara, pa balaka akümer asü? Aser nai ozüng aika raksara, pa asoshi aji kechi?

⁷Na temeshi süra, nai pa nem kechi agütsür? Mesüra neka nungi pai kechi angur?

⁸Ne menen agi na amala nisung ka dang kangshitsü; Aser ne temeshibaji nisung chir ka asoshi dang tajangzük.

⁹Rishikangshi onsara nung nisungtemi ayimtener; Tashi taiter tepen majet nung parnok teyari meshir;

- ¹⁰Saka shingaia yamai mashir, “Kü Teyanglur Tsüngrem shibai amman nung ken agütsür, pa kong ali?
- ¹¹Shibai alima shiruru dang nungi asenok tali sayur; Aser anüng ozü dang nungi tashiba kümtsür?”
- ¹²Nisungtemi ayimtendang pai melangzür; Kechiaser tamajunger asükümbe yong pai melangzür.
- ¹³Atangji Tsüngremi amajok ayimtenba mangashir; Mesüra ajak Takoksangi aji mezüngshir.
- ¹⁴Ajangla, nai pa mangur ta ashidang kodaka pai angatsü; Aser nai pa atar ta ashir süra, koda tilaba züngshitsür!
- ¹⁵Tang pai ain adoka mesemdang nung, Mesüra tai kangabo mebushi nung,
- ¹⁶Yob amajok nung pa tebang lapoker; Kecha memeteti pa o apoker.

Yob 36

Elihui Maneni Jembir: Tsüngrem Ajungba Indang Sangdongba

- ¹Ano Elihui maneni ashi;
- ²Tatsüka ata-ang, aser ni ne dang sayudi; Kechiaser Tsüngrem melen ni ano tashitsü tera lir.
- ³Talang nungi ni kü shisatsü bener arutsü; Aser ni kü Teyanglur nem temeshiba agütsütsü.
- ⁴Kechiaser atangji kü o tiyazü masü; Shisatsü nung teperibaji ne den lir.
- ⁵Ajiang, Tsüngrem tashi tait, aser shinga mezüngmeshi masür; Pa tangatetba tashi nung kanga tulu.
- ⁶Pai tamajunger taküm metoktsür; Saka timtemer nem par tim agütsür.
- ⁷Temeshipur nungi pai pa tenük mechioker; Saka chuba menden nung chubatem den pai parnok teti lidaktsür, aser parnok tudaktsür.
- ⁸Aser pai parnok tsüngden chiokra, aser parnok timtem lisü nung pura;

- ⁹Idangji pai parnok mapa sayur; Aser asüküm inyakogo ta parnok ozüing raksaba sayur.
- ¹⁰Ano tesayutsü angatettsüsa pai parnok narong lapoktsür; Aser parnok temenen nungi meyipang ta ozüing agütsür.
- ¹¹Parnoki pa dang angara, aser tenzükra, parnok anogo azükaru nung, aser parnok küm tepela nung süitsü.
- ¹²Saka parnoki mangara, parnok nok agi samatsü; Aser shisatsü mungui parnok samatsü.
- ¹³Saka shiri Tsüngrem metsübur, parnok mulung nung ain-apung bendener; Pai parnok alenaka parnoki teyari majar.
- ¹⁴Parnok asangwa alidang asür; Aser parnok taküm maksü nung atemer.
- ¹⁵Pai timtemertem parnok timtemba ajanga kümzüker; Aser toushi ajanga parnok narong lapoktsür.
- ¹⁶Hau, lendong nungi pai na mesüzüka; Temesü malidak tesademdaki anir ola, aser na chiyungba langbang nung kechi toktsür aji temo dang süla.
- ¹⁷Saka na tamajunger obendangba agi sünga lir; Obendangba aser ochiba agi na tonga lir.
- ¹⁸Kechiaser mit adokba agi na mesüzüka atalar ka küma lira, kümdangang; Aser talangzükba tulu agi na mashileni tuodaktsü.
- ¹⁹Timtem makai iba denji ne rongsen kasa südi ma? Mesüra tashi ajak den kasa südi ma?
- ²⁰Aonung teyongya, koba mapang nung kintem parnok talidak nungi leptoker.
- ²¹Kümdangang, temenen leni tuo; Kechiaser nai timtem dangbo temenen ang shimogo.
- ²²Ajiang, Tsüngremi pa tashi nung majettsüsa inyaker; Pa ama tesayur shiba ali?

²³Shibai pa nem pa teinyaktsü lemozüksü? Aser shibai, “Nai tai inyakogo” ta shitet?

Elihui Tsüngrem Tamaren Indang Sangdongba

²⁴Pa mapa tushia uludakjang; Koba indang nisungi ken atener.

²⁵Nisung ajaki aji repringdagi; Nisungi aji talang nungi angur.

²⁶Ajiang, Tsüngremji tulu, aser asenoki pa memetet; Pa küm kwi aji memetet.

²⁷Kechiaser pai tzüym nungi tzüjang mesepketer; Pai itemji tzüsü nungi tzünglu küma yanglur.

²⁸Koba anüangi tsükdaktsür; Aser nisung madak talubosa ludaktsür.

²⁹Hau, mepet alungba, aser pa süki tsüngmok atenba; Shibai angatettsü akok?

³⁰Ajiang, pa meketa pai tsüngpret yoker; Aser tzüym tarokdak aji agi sübanger.

³¹Kechiaser item ajanga pai kintem mesür; Pai chiyungtsü talubosa agütsür.

³²Teka anaprongla agi pai tsüngpret amer; Aser ajioka ayudak alatsü pai ozüng agütsür.

³³Tsüngmok jagi pai rasaba sayur; aser yipru agi pa mit sayur.

Yob 37

Elihui Maneni Jembir:

¹Yagi kü mulungjanga atentener, aser iba talidak nungi juka aor.

²Pa ola asaba, aser pa tebang nungi adokba ola, nenoki angang.

³Kotak kübok ajakleni pai aji yoker; Aser alima tatem tashi pa tsüngpret yoker.

⁴Iba sülen pa ola arrür; Ola tulu agi pai tsüngmok atener; Aser pai tsüngprettemji sota mayur; Pa tebang nungi pa ola angashir.

⁵Tsüngremi pa ola agi tesüngmangtsüka tsüngmok atener; Asenoki mangatetba mapa tulu pai inyaker.

⁶Kechiaser pai rürjep dang ashir, alima nung tsükang; Ano tsüingsak aser tzünglupu dang, “Tashi itshiang ta ashir.”

⁷Pai nisung shia teka anendaktsür; Oda nisung ajaki pa mapa metettsüsa.

⁸Idangji shirurutemi temejangdaki aor, aser parnok leprungki nung anisüngzüker.

⁹Pei taktang nungjagi Tsüngrem mopung adoker; Aser prokshia aliba mopung nungi temokong adoker.

¹⁰Tsüngrem tangula agi rürjep lung yanglur; Aser tzüyim lentenji mesüa kümstsür.

¹¹Hau, pai mepet temelemji tayi agi süngtsür; Aser mepeti pa tsüngpret prokshidaktsür.

¹²Aser nisung aliba lima nung, pai kechisa meladir pai inyaktsü asoshi; Ibaji ileni khen, küleni khen, ta pa sasa anishia meketzür.

¹³Alima meimchir metongshitsütsü asoshi, mesüra temeim agi pai aji adokdaktsür.

¹⁴Oh Yob, ya angang; marakzüi noktakang; Aser Tsüngrem tesüngmangtsü mapa bilemdangang.

¹⁵Tsüngremi parnok madak kodaser pa mapa lemsar; Aser mepet tesangwa koda ayar nai meteter ma?

¹⁶Mepettem kodaser timi alir; Aser shisatsü nung teperisangi tesüngmangtsü inyakba meteter ma?

¹⁷Anüolentip mopungi alimaji mokonga alidang; Nenok süoshi talem lidi ma?

¹⁸Nai pa ama tanü dangtsü temelem mesüka anüngtem mesangshia yanglutetdi ma?

¹⁹Asenoki pa dang kechi ashitsü aji kü dang shiang; Kechiaser mashi-malu aliyong asenoki asen o tatongi shia magütsütet;

²⁰Ni jembitsüa ta pa dang shidisü? Mesüra, ni meyokadokang ta nisungi shia ali asü?

²¹Aser tang nisungi anüngtem tesangwaji mejangjai angur; Saka mopung ona itemji süshia odaktsür.

²²Anüdoklentip nungi sentsüprang tesangwa arur; Tsüngrem dak tetsübutüsü sentsü lir.

²³Ajak Takoksang, asenoki pa mebushitet; Ain aser obendangba nung pa tashi tulu; Aser temeshiba agi sünga ali nung, pai tai mebendanger.

²⁴Anungji nisungi pa tsübur; Shibai temulung nung tashir ta bilemer pai aji züngshia mali.

Yob 38

Kibubai Jembir: Yob dang Tsüngremer Telangzüba

(Lip. 1.1-10)

¹Idangji yipru mopung nungi Kibubai Yob dang langzü;

²Kecha memetetba o agi kü tebilemba miimbangba ya shiba?

³Tashikar ka ama nai tang pei nangri kangang; Aser ni ne dang asüngdangtsü, aser nai kü dang shiang.

⁴Ni alima yangerdang na kong liasü? Nai meteta lira shiangjong; Ne dak tangatetba lira shiangjong.

⁵Nai metet süra, shibai iba tasazükba renem? Mesüra shibai iba manung lisü mesang?

⁶Iba tongshitemji kong azüng; Mesüra iba kinük lung shibai atem?

⁷Kodang anepdang petinutem külemi ken aten; Aser Tsüngrem chir ajaki tepela nung ayimten?

⁸Mesüra kodang ali nungi pokteta adok; Shibai tzüyim nung kishiji shibang?

⁹Kodang iba semoksü asoshi ni mepet yanglu; Aser iba temeibangba kinü sü mepet temelem yanglu;

¹⁰Aser aji asoshi arrtsü yanglu; Aser kishi aser tartangba yanglu,

- ¹¹aser ashi, “Ya tashi na arutet, saka ya tashi dang, aser ne asükümba yangi anentsü.”
- ¹²Sozükli nungi tang tashi nung nai anepdang ozüing mela ama? Mesüra koba mapang nung züngia akümtsü aji nai pa dang shiogo ma?
- ¹³Oda aji agi alima tatem ajak ambangtsü asoshi; Aser idak nungjagi tamajungerji rüktoktsüsa;
- ¹⁴Süing agi atep nung ajongli melenshiba ama aji melenshir; Aser osak nung sü aremba ama akümer.
- ¹⁵Tamajunger dang nungi tesangwaji sota ayur; Aser asükümba tepenji raksar.
- ¹⁶Tzüyim apokdaki na aruogo ma? Mesüra tarok-tenem nung jajaogo ma?
- ¹⁷Tasü süngkhümtem ne dang sayuogo ma? Mesüra tammangdak kishitemi nai ngudangogo ma?
- ¹⁸Nai alima tasazük meteta yuogo ma? Nai aji ajak metetra, shiangjong.
- ¹⁹Tesangwa yaloktsüdak kong nungi arur aser tammang talidak kong lir?
- ²⁰Aji nai arrtsü tashi agitsüsa aser aji lenmang ngutettsüsa;
- ²¹Tesangwa kolen lir, kechiaser idangji na sor liasü; Aser na arishi kanga talang!
- ²²Rürjep rizüingdaki na yidangogo ma? Mesüra rürjep lung jendang nguogo ma?
- ²³Koba ni timtem mapang asoshi renema ayu, Kintem rara aser tongbang mapang asoshi renema ayu.
- ²⁴Mopung lemsadak, aser alima nung anüdoklen mopung prokshidak, lenmangji kolen?
- ²⁵Tzünglu alutsü asoshi lenmang shibai chipok; Mesüra tsüngmok tsüngpret asoshi lenmang shibai pipok?
- ²⁶Nisung malidak aser azüngmeyakdak tzünglu arudaktsütsü asoshi;

- 27Ali teraksa dak aser tamajungdak tenladaktsütsü asoshi, aser ali takongdak ai lanu meidaktsütsü asoshi;
- 28Tzünglu tebu ali asü? Ajangla aonung shibai azüngtzüjang aludaktsür?
- 29Shiba pok nungi rürjep lung adok? Aser anüing nung tzüsü temokong shibai poktetaaktsü?
- 30Lung ka ama tzüji telong akümer, aser tarokdakji nembanger.
- 31 Pleiades petinu tejeppi nai alen asü? Mesüra Orion lisüji nai sala asü?
- 32Nai Mazzarotji pa tsüingkhüm nung adokdaktsür asü? Mesüra Arcturusji par chirtem den nai anishir?
- 33Nai anüing ozütem metet asü? Alima nung ozüingji nai yanglur asü?
- 34Tzünglu bulua arudaktsütsü asoshi, nai mepet dangi ola tashi agi yoker asü?
- 35“Tsüingpretji oang” ta nai melar asü? Aser parnoki ne dang, “Onok yangi lir” ta ashi asü?
- 36Telunglen shibai shisatsü enok? Mesüra shibai temulungjang nung tangatetba agütsü?
- 37Tashi temetet agi shibai mepetji züingdangtet? Mesüra shibai anüing tzüshi izüktet?
- 38Aliji merang ama meranga akümdang; Aser likongtem külemi mejatepa akümdang.
- 39Molusongzü tetsüdi asoshi nai shi bushidi ma? Mesüra molusongzü pungtu tepok süngtsüdi ma?
- 40Molusongzü pei lungpok nung mejanga alidang; Aser mür nung mita alidang?
- 41Waro chanutemi taya nung chiyungtsü atema kü dang ayimtendang; Parnok ayaba nai süngzükdaktsütettsü asü?

Yob 39

Kibubai Maneni Jembir:

- ¹Lungren shiotem kodang techanu mepur, nai meteter ma? Mesüra mesüi kodang techanu mepur nai angu asü?
- ²Item ita kwi techanu abener nai azünger asü? Mesüra itemji kodang mepur aji nai metet asü?
- ³Item jagi koda mokremer techanu mepur, Aser kodang alima dangi parnok techanu anir arur, nai metet asü?
- ⁴Item techanu tashi tait aser parnok moapu nung yinteter; Itemji aor, aser joko meshilanger.
- ⁵Arem gadoji shibai chiok? Mesüra arem gado shibai sala?
- ⁶Azüngmeyakdakji pa ki; Aser aitji pa talidak ni yanglutsü.
- ⁷Pai yimti nung nanüngtepbaji menütsür; Mesüra shingaia pa azüoktsü makoker.
- ⁸Tokong nung pa chiyimdak bushir; Aser süngolio ajak pai bushir.
- ⁹Sümung kati na tenzükdi ma? Mesüra pai nashi ki nung mejangdi ma?
- ¹⁰Nai sümungji lisü agi sentaker alu ladi ma? Mesüra ne sülen pai alu alatsüdi ma?
- ¹¹Pa tashi tulu asünungji nai pa dak tamang kadi ma? Nai ne lu nung inyaktetbaji pa nem toktsüdi ma?
- ¹²Ne metsü pai bener arutsü aser jendangi itemji bendentsü ta; Nai pa dak tamang kadi ma?
- ¹³Ostrich ozü tashikang tepela agi ayipshir, Saka Pinion aser tzü ozü tezüng den medemdangtsü makok.
- ¹⁴Kechiaser lai pei entsü ali nung toktsür; Aser lisem nung mokdaktsür.
- ¹⁵Aser aji tangari raksatsütsü ta, aser arem shirurui ajemsatsü ta mebilemteter.
- ¹⁶Lar techanuji pa meyong ama mesüi meketmeseni benshir; La mapaji amajok akümstsü kecha tsübuua mali;

- ¹⁷Kechiaser Tsüngremi la nem shisatsü magütsü; Aser tangatetba shilem melemzüksü.
- ¹⁸Kodangsa asemtsü tenzükdir; Lai kor aser iba dak asangba nisung menütsür.
- ¹⁹Nai kor ka nem tashi agütsür asü? Nai pa tekong tezüng agi süngtsü asü?
- ²⁰Pa tetsübuttsü ka akhüm keta asadang; Jangkok ama nai pa jektendaktsür asü?
- ²¹Pai pa tashi nung tepela agi pungtener; Aser nok o nü ajurutsü aor.
- ²²Pai tetsübuttsüji hau ta mali, aser tezü matanger; Mesüra nok nungi memeyiper.
- ²³Lijakbong, nülak, aser sangja pa dak akoshir.
- ²⁴Mit adokba tetsübuttsüka pa alidak angur; Mesüra jangzü apudang pa marakzüi meliteter.
- ²⁵Jangzü apu-aben pai, Aha, ta asar. Apiga nungi pai tongbang tanishir arrürba aser jatenba menemteter.
- ²⁶Ne kolak ajanga mongzü yima aobaji ne dang nungi angazükba asü?
- ²⁷Mesüra ne ozüng agi orijai yimketa tur, azük talang nung tesepe yanglur asü?
- ²⁸Lungbang nung pa alir aser lungren nung, aser tenem kolak nung pa talidak lir.
- ²⁹Ang nungjagi pai chiyungtsü ayimer; Talangka nungi pai ajiteter.
- ³⁰Pa techanutemi azü mereper; Aser kong tasü mang lir, idakji pa lir.

Yob 40

Kibubai Maneni Jembir: Ni Ajak Takoksang Tsüngrem

- ¹Ano Kibubai Yob dang ashi;
- ²Shibai tenüng asener pai ajak Takoksang den toktepedi ma? Shibai Tsüngrem den o ashishiteper, pai aji langzüang.

Yobi Tsüngrem Dang Langzüba

³Idangji Yobi Kibuba dang langzü;

⁴Ajiang, ni kecha malang; Ni ne dang kechi langzütsü? Ni kü bang nembangdi.

⁵Ni khen jembiogo; Hau, anaben tashi, saka ojang, ni melangzütsü.

Tsüngremi Yob Jazükba

⁶Idangji Kibubai Yob dang yipru mopung nungi langzü;

⁷Tashikar ama ne nangri kangang; Ni ne dang asüngdangtsü, aser nai kü dang langzütsü.

⁸Nai koda kü o bendangba mezüngshitsü asü? Na metentsü mechi nai ni aitsütsü?

⁹Mesüra Tsüngrem tepen ama ne dak aket asü? Aser pai ola tulu agi tsüngmok atenba ama nai akok asü?

¹⁰Kwa, na akhüm keta sobudangangjong; Aser sentsüpranga süoshi abendangangjong.

¹¹Ne ain adokbaji tera tali lidakjang; Aser shirsa asükümer, ajak dak rangloka parnok ludakjang.

¹²Asükümer ajak dak rangloka, parnok ludakjang; Aser tamajungerji parnok noktadk nungi ajemzüka yokang.

¹³Auyi nung parnok külemi nembangang; Manguba lima nung parnok tejak meyibangang.

¹⁴Idangjiang nia na asangtsü; Oda neka tajichi agi takok ngura;

¹⁵Tang kentok, shiruru tulubaji ajiang, koba na ama ni yanglu. Nashi pungchi ama pai rem achir;

¹⁶Pa tashi teperem nung lir; Aser pa ainji pa tepok tetsü nung lir.

¹⁷Cedar süng ama pa teben arakzür; Pa tepi tetsüji telong lungteta lir.

¹⁸Pa teret yongmenyin ama; Pa tetsüng, tepen merang jok ama.

¹⁹Tsüngremi yangluba rongnung pa tongtiba; Shibai pa yanglu pai dang nok agi aziükteter.

²⁰Kechiaser tenemi chiyungtsü pa nem adokdaksür; Idakji shiruru ajak asayar.

²¹Lapu naro kübok kümpok rongnung, aser lishitsüng nung pa mejanger;

²²Labu naro dong agi pa akhümbanger; Ayongbang narotemi pa meketjema lir;

²³Ajiang, ayong ka tzü metsüngra, pa maoksar; Yordan ayong pa tebang tonga metsüngaka, pa temulung lema lir.

²⁴Pai mita alidang kari danga pa pudi ma? Mesüra, merang sang agi pa teni ateta tsüngtetdi ma?

Yob 41

Kibubai Maneni Jembir: Nai Molutzürang Putetdima?

¹ Nai ango boroki agi molutzürang atsütetdi ma? Mesüra pa temeli lisü agi nemzüka yoktetdi ma?

² Nai pa teni nung süngzü rüoktetdi ma? Mesüra boroki agi pa teküm tupoktetdi ma?

³ Pai ne dang aiben mepishidi ma? Mesüra ne dang o tanep jembidi ma?

⁴ Nai teti asoshi kilir agiang ta, pai ne den tezüngzüktepba yangludi ma?

⁵ Ozü ka den asayar ama nai pa den asayadi ma? Mesüra ner aiürtem asoshi sendaka yudi ma?

⁶ Angopur teloki pa jenjang tangdi ma? Shishir rongnung parnoki pa lemsadi ma?

⁷ Merang taju agi nai pa teküp tsüngsatetdi ma? Mesüra pa tekolak ne angotsüngtsü agi tsüngtetdi ma?

⁸ Nai pa dak tekongshi danga kongshidangang; Aser koteka raratsü bilemdangang; nai pa dak mekongshitetsü,

- ⁹Ajiang, pa dak kongshiang; teimlatsü maka; Pa tangudang angu nunga pa tsübur.
- ¹⁰Pa dak shingaia mekongshitetsüsa pa kanga tesashi; Ajangla shibai kü tsüngdang noktaktet?
- ¹¹Shibai kü den toktep aser ni shiba majet? Anüing ajonga teküboklen kechisa ali aji kü meyong.
- ¹²Pa tetsüing-tepen, pa tashi tulu; Mesüra pa asojen tajung indang ni mejembi-i malitsü.
- ¹³Shibai pa temaba sü semzüktet? Pa teküp temelem anasa shibai arutet?
- ¹⁴Shibai pa tebang kishitem lapoktet? Pa tepu meketa tetsübuttsüka lir.
- ¹⁵Pa terongdong jong ama tip temelem agi, akang akanga mejatepa lir.
- ¹⁶Tetsüingdai mopung teraka maitsüsa kati ka den tsüngtepa lir.
- ¹⁷Itemji kati ka den metentepa lir; Melepsatetsüsa itemji atongtepa lir;
- ¹⁸Pai hachi ta asüdang milak adoker; Aser pa tenükji anepdang anümerem ama.
- ¹⁹Pa tebang nungi mi adoker; Aser mitsü apoker.
- ²⁰Mimung nung chipo jaa atu ama; Pa teni nungi mokozi adoker.
- ²¹Pa tangula sashidang mijang nung mi aputeter; Aser pa tebang nung milak jangrur.
- ²²Pa tashi pa tekong nung lir; Aser pa tsüngdang tetsübu tsüingsanger.
- ²³Pa shi tetsütem ka küma metentepa lir; Itemji akang akanga aser meraksatsüsa lir.
- ²⁴Pa mulungjang lung ama temerang; Hau, lungzük ama temerang.
- ²⁵Pa aramesodang tashikartem tsübur; Tatenten agi parnok mangmanger.
- ²⁶Nok agi pa dak lepoka mair; Mesüra nü agia, lijakjang agia, aser merang taju agia kecha masür.

²⁷Pai merangji monü ama, aser yongmenyinji süng tap ama züngshir.

²⁸Lijakjang agi pa maridokteter; Lungtema süngjok ama akümer.

²⁹Süngten agi merepbaji modong ama züngshir; Aser nü tsükdaktsü dang menütsür.

³⁰Pa tepoklen porep techira ama lir; Lishi nung pa mejangdakji motsüngnem yanglu ama taren taren lir.

³¹Tarokdakji pai po ka ama jaa atudaktsür; Pai tzüyimji totzü ama kümdaktsür.

³²Tarokdakjia mesüngdaktsü amato, pa sülen pai lenmangji sentsüpranga adokdaktsür.

³³Alima nung kecha metsübuba; Pa ama shiruru kecha yanglua mali.

³⁴Pai temabatem dak metsübui rangloker; Asükümba chir ajak madak pa chuba lir.

Yob 42

Yob Ajemaluba

¹Idangji Yobi Kibuba dang langzü;

²Nai ajak inyaktet ta; Aser ne tebilemba kecha sota meytutet ta ni metet.

³Shisatsü makaba o agi Tsüngrem tebilemba miimbangba ya shiba? Anungji ni mangateti jembio go aser ni memeteti tesüngmangtsü indang jembio go.

⁴Yimlibilema angang, aser ni jembidi; Ni asüngdangdi, nai kü dang sayuang.

⁵Kü narong agi dang ni ne indang angashi; Saka tangbo kü tenük agi na angur.

⁶Aji asünung, ni kü sasa ni aitsür; Aser auyi aser aut manung mena ni temulung meyipar.

Yob Tembartem Ajemaluba

⁷Yamai adok, Kibubai Yob dang jembizüker külen, Kibubai Teman nungba Elifaz dang ashi, “Na anema, aser ne temba ana anema, ni ain adoker, kechiaser Yobi jembiba ama kü indang kechi tim aji nenoki mejembi.

⁸Aser tang, nashi pungchi tenet aser nabong tepung tenet bener kü kilir Yob dangi oang, aser nenok asoshi tarongba tenla tenla-ang, aser kü kilir Yobi nenok asoshi sarasademdakjang; kechiaser ni nenok den maochi-i mebenshitsüsa ni pa sarasadem agizüktsü; kechiaser kü kilir Yob ama, kü indang kechi tim aji nenoki mejembir.”

⁹Teman nungba Elifaz, aser Shuhai nungba Bildad, aser Namat nungba Zofar oa Kibubai ashiba ama inyak aser Kibubai Yob sarasadem agizük.

Yob Tesü Tia Anasübu Agi Tajungba Akümba

¹⁰Yobi tembar asoshi sarasademtsür külen, Kibubai Yob tia melenshitsü; aser Kibubai Yob mezüng akaba ajak anasü agi tali agütsü.

¹¹Aser par adianu ajak aser pa aianu ajak aser mezüng pa shiteter ajak aru aser par kidang pa den chiyung; aser parnoki pa den tejashi lemsatep aser Kibubai pa dak tamajung tongdaktsüba ajak asoshi süneptsü; aser parnok nisung shiai sen terara aser hon angoti kaka agütsü.

¹²Aser Kibubai Yob taküm mezüng dang nungi tesü tali moatsü; aser yamaji san meyi terpezü, ut meyi trok, alu alaba nashi pungchi jura meyi ka, aser gado tsüla meyi ka ta pa meyong aküm.

¹³Par jabaso tenet aser jala asem liasü.

¹⁴Aser pai tantsüla tenüng Yemima aja, tanabula Kezia aja, aser tasembula Keren-happuk ta aja.

¹⁵Aser Yober jala ama alima nung tobur tajung tetsür shinga mali asü; aser parnok tebu par tedi nunger den senmang agütsü.

¹⁶Yaser Yob küm noklang ka ser lir taküm ali, aser putu pezü tashi par chir aser semchir angu.

¹⁷Aser Yob anogo tabensa nung tambur kümer asü.

Tenüngsang Ken

Tenüngsang Ken 1

SHILEM KA
(Tenüngsang Ken 1–41)
Chichiba Tepela

- ¹Shibai tamajungpur tasa nung mejajar, mesüra temenenpur lenmang nung menoktaker, mesüra sensamatsür menden nung mamener, iba nisungji tepelatsü.
- ²Saka pai Kibuba ozüing nung jangra atemer, aser pa ozüing nung mangli-sangwali pai shisadanger.
- ³Ayongkhüm nung atemba süngdong, kobai pei tsüingkhüm nung tejang tangtsür, pa aji mesüka lir, Pa toa mazülar; pai kechisa inyakdir azükarur.
- ⁴Tamajungpur yamaji masü! Parnokji mopungi oner aoba tsüksü ama.
- ⁵Anungji tamajungpur obendangdak menokdaktettsü, mesüra temenenpuri temeshipur mungdang dak menoktaktsü.
- ⁶Kechiaser Kibubai temeshipur lenmang metet, saka tamajungpur lenmangji samatsü.

Tenüngsang Ken 2

Tsüngremi Shimetba Chuba

- ¹Kechiba kintemi rongrongteper, aser nisungtemi amajok nung tasa asar?
- ²Kibuba aser pai mezüja shimetba anema alima chubatemi noktaker, aser yimsüsürtemi külemi tasa asar.
- ³Parnoki ashir, “Asenoki parnok talenba raksatsüdi, aser parnok yimsüsüba asenok dak nungi endokdi.”
- ⁴Kotak yimli nung amenbai menütsür; Kibubai parnok sensamasatsür.
- ⁵Idangji pai ain adoka parnok arütsütsü aser pa ain adokba parnok nem tsübudakja ashitsü,
- ⁶“Kü temeshi tenem Zion nung ni kü chuba mendaktsüogo.”

⁷ Ni Kibuba ozüing metetdaksütsü: pai kü dang ashi, “Na kü jabaso, tanü ni na aso.”

⁸ Kü dang meshiang, aser kintemji ne senmang kümdaksüdi, aser alima tatem tashiji ne meyong asütsü.

⁹ Nai parnok merang ajok agi raksatsütsü. Nai parnok ali po ama anüka akusatsütsü.

¹⁰ Anungji tang, nenok chubatem shisa ka-ang; nenok yimsüsürtem kümdangang.

¹¹ Kibubaji tsübuseta tenzü kang, aser atentena pela-ang.

¹² Techir dang külemang, aji oda mesüra pa ain adoka nenok lenmang nung samatsü, kechiaser pa ain yakta adoktsüsa kar. Shirnokisa pa dak jenoker parnok tepelatsü.

Tenüngsang Ken 3

Absalom Nungi Jena Aodang Dawidi Atenba: Anepdang Sarasadem

(2 Sa. 15.13—17.22)

¹ Kibuba, kü tsükchirtem koda tali aküm! Aikati ni anema apusodagi!

² Aikati kü indang yamai ashir, “Tsüngremi pa mekü mzüksü.” (Selah)

³ Saka na, Oh Kibuba, ni meketa jong lir; nai kü nem sentsüwangshi agütsü, aser kü kolak ajungket.

⁴ Kibuba dang ni tashi agi ayimten, aser pai pei temeshi tenem nungi kü dang langzü. (Selah)

⁵ Ni ontaker aser amua aor; ni ano saker, kechiaser Kibubai ni kü mzüker.

⁶ Kinük ajaklen ni anema noktakba pur meyirijangsa ter ni metsübutü.

⁷ Aramesoang, Oh Kibuba! Ni kü mzü kang, Oh kü Tsüngrem! Kü tsükchir ajak dak nai tenibung nung maokjang; tamajungpur tepu raksajang.

⁸ Kibuba nungi tekümtet arur, ne nüburtem dak ne temoatsü lidakjang. (Selah)

Tenüngsang Ken 4

Dawid Ken: Nikongdang Sarasadem

- ¹Kodang ni sarasademdir, kü dang langzüang; Oh kü temeshiba Tsüngrem. Ni timtem nung alidang nai yari; Kü dang aochiang aser kü sarasadem angang.
- ²Oh nisungtem, nenoki kopiga kü sentsüwangshi ludaktsütsü? Nenoki kopiga amajok meimtsü, aser tiyazü benshitsü? (Selah)
- ³Temeshipur Kibubai pei asoshi shimtetogo ta metetang; Kodang ni Kibuba dang jadir, pai angashitsü.
- ⁴Ain adoka temenen tebenshi; kodang na yipten nung ondakdir, ne mulungjang bushiang aser ajemajema liang. (Selah)
- ⁵Tim tanela agi Kibuba dang tenla-ang, aser pa dak temulung leman.
- ⁶Aikati ashir, “Shibai onok dang langka tajung sayutsü?” Oh Kibuba, ne tejak tesangwaji onok dak yalokjang.
- ⁷Parnok tsük aser yi tali akümdang pelaba dak tali nai kü mulungjang nung tepela enoktsüogo.
- ⁸Kodang ni ontakdir ni tesünep nung amua odi; kechiaser Oh Kibuba nai dang ni kümzüka lidaktsür.

Tenüngsang Ken 5

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasadamba

- ¹Oh Kibuba, kü o nung tenarong tenang, kü tanüngba angang.
- ²Teyari asoshi ni ayimtenba ola angang, kü chuba aser kü Tsüngrem; Kechiaser ni ne dang sarasademer.
- ³Oh Kibuba, anepdang nai kü ola angashir, anepdang ni kü temepishiba ne dangi abentsü, aser yongyaseta atatsü.
- ⁴Na tamajung nung pelaba Tsüngrem ka masü; Ne den temenen alitsü makok.
- ⁵Mezümekümeri ne nükdang menoktaktsü; Nai temenen benshir ajak sempar.
- ⁶Tiyazü jembirtem ajak nai samatsür; Azü jangraba aser tekülak Kibubai sempar.

⁷Saka nibo ne taochi tulu ajanga ne kidangi aitsü; Ne temeshi tekülemdak na tsübuseta ni ne dang külemtsü.

⁸Oh Kibuba, kü tsükchir jenti ali nung, ne ochiba dangi ni aniang; Kü jakdang ne lenmang indanga yanglujang.

⁹ Parnok tebang nungi adokba o ka danga tamangtsü mali; Parnok temulung teraksa agi sünga lir. Parnok trok lapoka aliba leper lir; Parnok temeli agi tiyazü jembir.

¹⁰Parnok tai ta metetdakjang Oh Tsüngrem; Parnok tasa agi parnok laodakjang. Parnok tai jenti asoshi merenshiang, kechiaser parnoki na anema apuso.

¹¹Saka shiri ne dak jenoker parnok ajak peladakjang; Parnok nem tepela ken teti tendakjang. Shirnoki ne tenüng meimer parnok pelatsüsa ne tekümzükba parnok madak lidakjangma.

¹²Kechiaser nai temeshipur moatsür; Oh Kibuba, jong agi ama ne temeim agi parnok awabanger.

Tenüngsang Ken 6

Dawid Ken: Timtem Mapang Sarasademba

¹ Oh Kibuba, ne ain adokba agi nai ni tarütsüma, mesüra ne terasaba agi ni tazüokma.

²Kü dang aochiang, Oh Kibuba, kechiaser ni lula-a lir; Ni anebjang Oh Kibuba, kechiaser kü teret kangshir.

³Kü tanela tekangshi nung lir. Kopiga, Oh Kibuba, kopiga?

⁴Arung aser ni kümzükang Oh Kibuba; Ne temeim taochi agi ni kümzükangma.

⁵Kechiaser tasü yim nung na bilemtetba maka, shibai sheol nungi na asangtsü?

⁶Ni anüngba agi aniseta lir; Konungamati ni kü yipten nüktzü agi mobanger aser nüktzü agi kü yipten tenlar.

⁷Tejashi agi kü nük chilar; Kü tsükchirtem alibayong kü tenük ajener.

⁸Nenok temenen menar ajak ni nungi aenshiang. Kechiaser Kibubai ni ajepba angashiogo.

⁹Kibubai ni mepishiba angashiogo. Kibubai kü sarasadem langzüogo.

¹⁰Kü tsükchirtem ajak maksü nung akseta alitsü; Ajongben makmakshishi ajanga parnok aridoktsü.

Tenünsang Ken 7

Dawid Ken: Ochi Asoshi Sarasademba

¹Oh Kibuba kü tsüngrem, ne dak ni jenoker. Shirnokisa ni arishir, parnok ajak nungi ni kümzükangma.

²Aji oda mesüra parnoki kü taküm molusongzüi shisatsüba ama, tekümzüker shinga meli-i anüka shisatsütsü.

³Oh Kibuba, kü Tsüngrem; ni ya inyaka lira aser kü dak tai lira,

⁴kü dang yimjung nung aliba tembar ka anema ni tai inyaka lira, mesüra kecha masü nung kü tsükchir meyong rakzüka lira,

⁵tsükchiri kü taküm arishidakjang aser ni agidakjang. Hau, pa nem kü taküm agidakjang aser kü khonang auyi nung lidakjang. (Selah)

⁶Ne ain adok nung aramesoang, Oh Kibuba. Kü tsükchirtem mit adok anema nai noktakang. Ni asoshi aramesoang, Oh Kibuba, kechiaser nai ochiji aginür.

⁷Adenshia aliba nüburtemji na anasa noktadakjang, Parnok madak temalen nungi yimsü süang.

⁸Kibubai nüburtem o bendanger. Oh Kibuba, kü temeshiba yari aser, kü tsüngchiba yari o bendangangma.

⁹Oh temeshiba Tsüngrem, shibai shisatsü aser temulungjang bushir, temenenpur mapatemji tatem kümdakjang, aser temeshipur kümzüka yuang.

¹⁰Tsüngremji kü jong lir, shibai temulung tindanger kümzüker.

¹¹Tsüngremji ochi obendanger lir, shibai anogoshia temenenpur anema rasar.

¹²Nisungi temulung memeyipra, pai pei nok arangshitsü. Pai pei lijak azüa arua renemtsü.

¹³Pai mim aketba nok o nü renemogo, pai mi aketba lijak renemogo.

¹⁴Ajiang pa temenen agi mashisa lir, aser tamajung agi mashisa küma tiyazü aser lendong soogo.

¹⁵Shibai kangla ka tangar asoshi yanglur, pai yangluba kangla nungji pa asonga lir.

¹⁶Pa mapa tamajung pa dangi meyipa shilanger. Pa sentong tamajung pa tekolak nung atemer.

¹⁷Pa ochiba yari ni Kibuba nem tenüngsang agütsütsü, aser Tematiba Kibuba tenüng nung ni ken atentsü.

Tenüngsang Ken 8

Dawid Ken: Tsüngrem Sentsüwangshiba

¹Oh Kibuba ozü Kibuba, alima ajak nung ne tenüng koda tamaren! Nai ne sentsüwangshi anüngtem temalen adokdaksür.

²Ne tsükchir aser ne mangyangertem mokorai kümdaktsütsü asoshi, kinü aser tanur bang nungi ne nüngsang atener.

³Kodang nai yangluba anüngtem, ne teka mapatem, ita aser petinutem indang ni bilemdangdir,

⁴nai temulung agütsütsüsa meimchira kechiaka? Aser nai anebalutsüsa nisung chira kechiaka?

⁵Kechiaser nai parnok kotaker dang nungi tera agi dang tekübokba yanglu; aser parnok nem sentsüwangshi aser tetushi korang semtsür.

⁶Ne teka mapatem madak nai parnok kibur kümdaktsüogo; nai parnok tetsüng kübok kechisarena yutsüogo;

⁷San, nashi aser arem shiruru ajak,

⁸anüng ozütem aser tzüyim ango; aser tzüyim lenmangtem nung senzüba ajak.

⁹Oh Kibuba, ozü Kibuba, alima ajak nung ne tenüng koda tamaren lir!

Tenünsang Ken 9

Dawid Ken: Tsüngrem Tenüng Sangang

¹Ni kü mulungjang ajak agi na sangdi, Oh Kibuba. Ne tesüngmangtsü mapa ajak indang ni ashitsü.

²Na asoshi ni tepela agi ken tendi, ne nünsang ken ni tendi, Oh tematiba Tsüngrem.

³Kodang kü tsükchir meyip; parnok ne madang lao aser sama.

⁴Kechiaser nai kü tsütsü shia o bendangogo. Ne chuba menden nungi nai ochi o bendanger.

⁵Nai bendanger kintem arütsüogo, aser tamajungertem samatsüogo. Nai parnok tenüng tatem makai aidokogo.

⁶Tsükchirji tatem makai samatsü. Nai parnok yimtitem atsüdokogo, aser parnok meshi meshia amadokogo.

⁷Saka Kibubai tatem makai chubar. O bendangtsü asoshi pai pei chuba menden renemogo.

⁸Temeshiba agi pai alima o bendangtsü; aser pai ochi agi nüburtem madak yimsü asütsü.

⁹Ajemrepa alirtem asoshi Kibubaji jenokdak lir, timtem mapang mitsa tulu.

¹⁰Shirnoki ne tenüng metet, parnoki ne dak temulung alemtsü. Kechiaser Kibuba, shirnoki na bushir, nai parnok kodanga senzüka metoktsütsü.

¹¹Zion chuba menden nung amenba, Kibuba dang tenünsang ken tenang. Pai inyakba mapatem nübur rongnung ayimokjang.

¹²Kechiaser Tsüngremi timtemba pur bilemtettsü. Parnoki ayimtenba ola pai mamadoker; aser shiri parnok timtemdaksür, pai parnokji merenshitsü.

¹³Kü dang aochiang, Oh Kibuba! Kü tsükchirtemi ni timtemdaksüba reprangang; tasütsüba nungi ni kümzükang, Oh Kibuba.

¹⁴Anungji Zion jala süngkhüm nung, ni ne nüngsang metetdaksütsü, aser ne tekümzük nung pelatsü.

¹⁵Pei sasa yangluba kangla nung, bendanger kintem asongogo. Parnoki mesanga ayuba sang nung parnok tetsüing puogo.

¹⁶Kibubaji pa ochi obendang agi meteter. Tamajungerji pei teka mapa nung puogo. (*Higgaion Selah*)

¹⁷Tsüngrem amadokba kintem ajak; tamajungertemji leperi shilangtsü.

¹⁸Nüngdakba purtem tetibo mesendoktsü, mesüra sensaker teimla tetibo mesamatsü.

¹⁹Aramesoang, Oh Kibuba, nisung nem tekokdaksü; kintemji ne madang o bendangdakjang.

²⁰Parnok tetsübu nung yujang, Oh Kibuba; kintem nem parnok nisung dang ta metetdakjang (*Selah*)

Tenüngsang Ken 10

Ochiba Asoshi Sarasademba:

¹Oh Kibuba kechiba na talang nung noktaka alir? Timtem mapang nung na kechiba atsükadoker?

²Tamajungeri asüküma sensaker rishikangshir, parnok tasa nung itemji pudaktsür.

³Tamajungeri pei mulungi aginüba nung mezümekümer; merumerur-i Kibuba atakatemer aser magizüker.

⁴Tamajungeri pei asüküm nung Kibuba mebushir. Pai mezümeküma Tsüngrem mali ta pei mulung nung bilemer.

⁵Pa lenmang ajak nung azükarur. Ne obendangba pa dang nungi talang nung lir; pai tsükchir dang sensaja repranger.

⁶Pai pei sasa ashir, “Ni marakzütsü; putu ajak nung ni timtema malitsü.”

⁷Atakatem, tiyazü aser tekangshitsü agi pa tebang sünga lir. Tamajung aser tekülak pa temeli kübok lir.

⁸Pai yim anasa nükdanga atar; tai makar tepsettsü arür amener. Teyarir malirtem anema pai mita atar.

⁹Molusongzüi munger kübok miima aliba ama pai miima atar. Sensaker aputsü asoshi pai ata-a alir, pai teyarir malirtemji apur aser atsür aor.

¹⁰Teyarir malirtem pai menüngsatsür, pa tashi kübok parnok laor.

¹¹Pai pei sasa ashir, “Tsüngremi amadokogo; pai pei tejak nembanger, aser kodanga mangur.”

¹²Aramesoang, Oh Kibuba, ne teka songtokang, Oh Tsüngrem, timtem nung alirtem tamadok.

¹³Kechiba tamajungeri Tsüngrem atalar? “Pai kü dang kecha mashitsü” ta kechiba pai pei sasa ashir?

¹⁴Saka Oh Kibuba nai timtem aser tejashir dang repranger. Timtemeri ne nem bendanga agütsür; tebu malirtem dang nai yarir.

¹⁵Tamajung aser temenen nisung tekaji raksajang. Parnoki tanaben temenen meinyaktsüsa nai parnok merenshiang.

¹⁶Kibubaji teti tatem maka chuba lir. Kintem pa lima nungi samatsütsü.

¹⁷Oh Kibuba, ajemaluri mepishiba nai angashitsü, nai parnok mulungjang tashi ittsütsü.

¹⁸Alima nung aliba nisungi tetsübu mangutsüsa, tebu malir aser tekangshi nung alir tsütsü ne narong atentsü.

Tenüngsang Ken 11

Dawid Ken: Kibuba Dak Tamang Akaba

¹Kibuba dak ni jenoker, ajangla “Ozü ka ama na tenemi jenang” ta kodaser nai kü dang ashir.

²“Kechiaser ajiang tamajungeri parnok lijak azüa arua, temulung tindanger dak am mang nung akatsü asoshi, parnoki parnok lijak nung lijakjang janga lir.

³Kodang kimungji raksadokdir, temeshi nisungi kechi inyaktet?”

⁴Kibubaji pa temeshi tenem nung lir; Kibubaji pa chuba menden kotak nung lir, pai nisung chirtem dang meimer, pa tenük agi nisung chirtem dak repranger.

⁵Kibubai temeshipur tendanger, saka tamajunger shiri azü tokshitsü janrar parnokji sempar.

⁶Tamajunger madaki sang, mi aser jangrua aliba mitsüksü lung, aser mopung tesashi agi tongtsütsü.

⁷Kechiaser Kibubaji temeshi lir, Pai temeshibaji meimer; tindangeri pa jak angutsü.

Tenüngsang Ken 12

Dawid Ken: Teyari asoshi Sarasademba

¹Onok yariang, Kibuba, kechiaser Tsüngrem tsübur meli-i kümogo; tamang akartem nisung rongnungi samaogo.

²Parnok kati ka dang yazür; tiyazü tebang mechi aser temulung ana tener parnoki jembir.

³Tiyazü tebangmechi aser asüküm o, jembir temeli Kibubai leptokjang,

⁴Shirnoki ashir, “Onok temeli onoki akoktsü; Onok tebangmechi onok meyong, onok madak kibur shiba lir?”

⁵Kibubai yamai ashir, “Sensakertem kangshiba yong, aser makamaiteri anüngba yong, ni aramesotsü aser parnoki yongyaba jenokdak parnok yutsüdi.”

⁶Kibuba oji temerük lir, mimung nung tenetben tashi molutetba taribi ama lir.

⁷Oh Kibuba, nai onok kümzükang, aser yamala nisungtem nungi onok kümzükangma.

⁸Kodang nisungtemi nüngdak makaba mapatem aser temenenji tajung lir ta aji asanger, idangji tamajungeri ajaklen sadema senzür.

Tenünsang Ken 13

Dawid Ken: Tamang Katetba Temeshiba

¹Oh Kibuba, kopiga nai ni teti asoshi sendoktsü? Kopiga nai ne tejak kü dang nungi miimtsü?

²Kopiga ni kü tebilembatem den raratsü aser anogopiyong kü mulung nung tejashi alitsü? Kopiga kü tsükchirtemi kü madak takok ngudaktsütsü?

³Kü dak reprangang aser langzüang, Oh Kibuba kü Tsüngrem. Kü tenük sangwajang, mesüra ni tasü yipten nung mejangtsü.

⁴Kü tsükchirtemi ashir, “Ni pa kokogo.” Aser ni alangba ngua kü tsükchirtemi pelateptsü.

⁵Saka ne tanen makaba temeim nung ni amanger, ne tekümtet nung kü mulungjangi pelatsü.

⁶Ni Kibuba dang ken atentsü, kechiaser pai kü dang kanga meimogo.

Tenünsang Ken 14

Dawid Ken: Suwar Nisung

(TKe. 53)

¹Suwari pei mulung nung ashir, “Tsüngrem mali.” Parnokji teraksa, parnok mapaji tesempatsü lir; aser parnok rongnung tajung inyaker shinga mali.

²Tangatetba aser Tsüngrem bushir kar danga ali mali reprangdangtsü asoshi Kibubai kotak nungi ajizüka yok.

³Parnok ajak mashileni meyipogo, parnok ajak külemi raksaogo; parnok rongnung tajung inyaker ka danga mali, hau ka danga mali.

⁴Tamajung inyakertem dakji shisatsü mali asü? Shiri amtsük achiba ama kü nübur meyoker aser Kibuba dang majar.

⁵Yangji parnok tetsübu tulu nung alitsü, kechiaser temeshi putu den Kibuba dena alir.

⁶Nenoki sensakertem sentong raksatsür, saka Kibubaji parnok jenokdak lir.

⁷Oh, Israel tekümtet Zion nungi arulasang! Kodang Kibubai pei nübur tia yanglutsüdir, Yakobi lungsoteptsü aser Israeli pelateptsü!

Tenüngsang Ken 15

Dawid Ken: Kibubai Kechi Akhanger?

¹Kibuba, ne kidangi aitsüsa shiba temsüa ali? Mesüra ne temeshi tenem nung shiba alitsü?

²Shibai indang indanga jajar, aser temeshi mapa inyaker, shibai pei mulungjang nungi ochi jembir,

³aser pei temeli nung tiyazü mali, mesüra pei tembar dang tamajung meinyaker, mesüra pei kiyonger den mebangsenteper,

⁴shibai tamajungpur sempar, saka shibai Kibuba tsübur, pa dang akhümstübur, pei akoksatsüsa kümaka shibai pei azüngashiba memelenshir,

⁵shibai pei sen sentem keter maputsür, aser tai makar anema süpokrem magizüker. Shibai itemi inyakdir, pa kodanga marakzütsü.

Tenüngsang Ken 16

Dawid Ken: Tamang Katetba Sarasadem

¹Ni kümzükan Oh Tsüngrem, kechiaser ni ne dak jenoker.

²Ni Kibuba dang ashir, “Na kü Kibuba; ne dak alema tajung kecha melika.”

³Kibubar tamang katetba temeshipurtemji koda tamaren! Parnok dak kü tepela ajak lir.

⁴Shiri tangar tsüngremtem sülen anidaker, parnok tejashi tali akümtsü. Ni parnok tetepsetba tenlatem nung matentsü; mesüra kü tebangmechi-i parnok tenüng metetshitsü.

- ⁵Kibuba, kü senmang aser kü marok, kü tarutsü tia nai dang kümzüka ayur.
- ⁶Tasadangba lisüji ni asoshi tajung dak tsükogo; atangji ni jangratemtsü senmang ka kar.
- ⁷Ni Kibuba sangdi, shibai ni süneptsür; aonung kü mulungjangi kü dang sayur.
- ⁸Ni Kibubaji kü jakdang maneni ayutsü; kechiaser pa kü teka tajichilen alinung ni marakzütsü.
- ⁹Aji asünung kü mulung pelar aser kü nela pelaseter, kü temanga teimla nung anisüngzüktsü.
- ¹⁰Kechiaser nai kü nela sheol nungi kümzüktsü; ne tadenba nung tabensa tepela lir.
- ¹¹Nai kü dang taküm lenmang sayur; ne tatenba agi ni peladaktsür, ne teka tajichi nung tatem maka jangratemtsü lir.

Tenüngsang Ken 17

Dawid Ken: Ochishir Sarasadem

- ¹Oh Kibuba, Ochiba asoshi ni mepishiba angang; ni ayimtenba angang. Kü sarasademba angang, kechiaser tiyazü jembiba nungi kü tebangmechi pila-a lir.
- ²Kü obendangba ne dak nungi adokdakjang; kechi ochi lir ne nüki ngudakjang.
- ³Nai kü mulung tendanga, aonung nai ni atidangra, nai ni tendangaka, nai kü dak tamajung kecha mangutsü. Kü bangi temenen memenatsü ni mulungtetogo.
- ⁴Nebang nungi adokba otem ni rizünga ayur; aser tesashir lenmangtem nungi ni kü sasa pilaogo.
- ⁵Ne lenmangtem nung ni kümdanga jajaogo, anungji kü tsüng majudok.
- ⁶Ni ne dang ajar, Oh Tsüngrem, kechiaser nai kü dang langzütsü; ne tenarong kü tsütsü shiang aser kü ola angang.

⁷Ne tesüngmangtsü temeim kü dang sayuang; ne dak shiri jenoker parnok anema apusortem nungi nai ne teka tajichi agi parnok kümzüker.

⁸Ne nükdang tenükshitsü ka ama nai ni kümzükan; ne tashikan; akhüm nung ni jenokdakjang,

⁹oda ni kangshir tamajunger nungi, aser tesashi tsükchiri ni meketbangba nungi.

¹⁰Parnok mulung nung taochi maka, aser parnoki ngasangatem o jembir.

¹¹Ni kolenisa odir parnoki ni meketbanger; ni ali nung laodaktsütsü asoshi parnoki tenük yoker.

¹²Anüka shisatsütsü yongyaba molusongzü ama parnokji lir, atsüka ataba molusongzü pungtu mesüka lir.

¹³Oh Kibuba, parnok anema apusoang aser parnok laodakjang; tamajunger nungi ne nok agi ni kümzükan.

¹⁴Oh Kibuba, iba lima taküm nung pei aginüba ajak akartem nungi ni kümzükan. Nai rizünga akaba timtem agi parnok merenshiang; itemji par chirtem asoshi teperi kumdakjang, aser parnok semchirtem asoshi anünga yujang.

¹⁵Ni asoshibo temeshiba sempetji ne tejak angutsübaji lir; kodang ni sakdir, na nüklai arua ni pelatsü.

Tenüngsang Ken 18

Dawidi Takok Anguba Ken

(2 Sa. 22.1-51)

¹Ni na meimer, Oh Kibuba, kü tashi;

²Kibuba kü lung, aser kü mitsa, aser kü kümzükan; kü Tsüngrem, kü Lung, shiba dak ni jenoker. Pa kü Jong, ni kümzükan jangzü, kü tashi tait mitsa.

³Ni Kibuba dang jadi, shiba tenüng asangtsü tetemsü. Anungji kü tsükchirtem nungi ni kümzüka alitsü.

⁴Tasüba lisüi ni naibang; teraksatsüba tzüsemi ni anema ayimer.

- ⁵Sheol lisü agi ni meketbang; tasüba sang kü dangi aru.
- ⁶Kü timtem nung ni Kibuba dang aja; teyari asoshi ni kü Tsüngrem dang ayimten; pai pa tenla ki nungi kü ola angashi; teyari asoshi ni ayimtenba pai angashi.
- ⁷Idangji alimai atenten aser anokshi, tenem tamentakdaktemi atenten; aser anokshi kechiaser Tsüngremi ain adoka liasü.
- ⁸Pa teni nungi mokozü adok, pa tebang nungi milak aser jangrua aliba mijang adok.
- ⁹Pai anüngtemji rakpoka alu, aser pa tetsüng kübok mepet tanak liasü.
- ¹⁰Pai cherubim ka dak sanger yima ao, pai mopung tashikang nung sanger ao.
- ¹¹Pa meketbangtsü asoshi pai tammangji yanglu, pa meketa mepet tanak temelem tzü agi sünga liasü.
- ¹²Pa jakdang nungi prangshiba tsüngpret mi aser rürlung adok, aser mepet tammangji ajanga ao.
- ¹³Kibubai anüngtem nungi tsüngmok aten, tematibai ola adokbaji rürlong aser jangrua aliba mijang liasü.
- ¹⁴Pai lijakjang yok, aser tsükchirtemji prokshidaktsü. Pai tsüngpret pret aser parnok asemtepa odaktsü.
- ¹⁵Nai arütsü nung Oh Kibuba, ne teni nungi tangula saloktsü nung; tzüyim bonglang angu, aser alima tamentakdak mangsa aküm.
- ¹⁶Pai temalen talang nungi songtok aser kü dak amet, pai tzü tarok nungi ni atsütet.
- ¹⁷Kü tsükchir tashi tait nungi, aser tashi tulu kü sempartem nungi ni kümzük.
- ¹⁸Kü lendong anogo nung parnoki ni anema aru, saka Kibuba kü teyarir liasü.
- ¹⁹Pai ni tesadem tesem kati anir adok; pai kü dang pela nung pai ni kümzük.
- ²⁰Kibubai kü temeshiba yari kü nem sempet agütsüogo, kü teka merükba yari pai kü nem meyipa agütsüogo.

- ²¹Kechiaser ni Kibuba lenmangtem yuogo, ni kü Tsüngrem nungi asüküma meyipa mao.
- ²²Pa ozüngtem ajak kü jakdang liasü, pa temelabatem nungi ni meyipa mao.
- ²³Ni pa tsüngdang tai makai liasü, kechiaser ni kü sasa tai nungi pila-a liasü.
- ²⁴Anungji kü temepishiba yari aser kü teka merükba yari, Kibubai kü nem sempet agütsüogo.
- ²⁵Tamang kateterkem dang na tamang katetba ama sayur, tai makartem dang na tai makaba ama sayur.
- ²⁶Temerükertem dang na temerük ama sayur, saka tekiraker dang na tekirak ama sayur.
- ²⁷Nai ajemalurtem kümzüker, saka mezümekümer nai anizüktsü.
- ²⁸Oh Kibuba, nai kü milen sangwatsütsü, Kibuba Tsüngremi kü tamang sangwatsü.
- ²⁹Kechiyong ne teyari ajanga ni temeranger telok ka koktettsü, kü Tsüngrem denbo ni yimti jaratem pungdanga aotsü.
- ³⁰Tsüngrem mapabo tabensa lir, Kibuba O shitak. Shiri pa dak jenoker parnok asoshi paji jong lir.
- ³¹Kechiaser Kibuba dak alema shiba Tsüngrem lir? Aser asen Tsüngrem dak alaka shiba lung lir?
- ³²Shibai ni tashi agi nangri kangtsür; aser kü lenmang tabensa kümdaktsür ibaji Tsüngrem lir.
- ³³Pai kü tetsüng mesü tetsüng ama kümdaktsür, aser tenem kolak ma nung ni noktadaktsür.
- ³⁴Pai ni tongbang asoshi renemtsür, anungji ni yongmenyin lasang azüa arutsü.
- ³⁵Nai ne tekümzük jong kü nem agütsüogo, ne teka tajichi agi ni sotogo; ne ajemalu agi ni uludaktsüogo.

- ³⁶Nai kü kübok kü mera sadema kümdaktsüogo, anungji kü tetsüing majudok.
- ³⁷Ni kü tsükchirtem arishi aser parnok menep; parnok mesamatsü tashi ni memeyip.
- ³⁸Parnok mesaktettsüsa ni parnok ajensatsü; parnok kü tsüing kübok lao.
- ³⁹Tongbang asoshi tashi agi nai ni nangri kangtsü; kü anemertem nai kü tsüing kübok yutsüogo.
- ⁴⁰Nai kü tsükchirtem kü tsütsü tesülen shidaktsü, anungji ni sempartem ni leptoktsüogo.
- ⁴¹Teyari asoshi parnoki ayimten, saka parnok kümzüktsü shinga maliasü, Kibuba dang parnoki aja, saka pai parnok dang melangzü.
- ⁴²Ni parnok menüngsa, anungji parnokji mopungi oner aoba auyi ama liasü; ni parnok dak yimtong nung lishi ama ajemshi.
- ⁴³Ni anema noktakba nisungtem nungi nai ni kümzükogo, kintem madak nai ni tekolak kümdaktsüogo; nübur shirnok ni memetet, parnok kü küboki aitogo.
- ⁴⁴Parnoki kü ola angashili kü dang angatsü, bendangertemia kü dang apudaktsü.
- ⁴⁵Bendangertem temulung makai akümstsü, aser parnok mitsa nungi atentena adoktsü.
- ⁴⁶Kibuba taküm lir! Kü lung tenüing sangang! Kü Tsüingrem shibai ni kümzüker pa tenüing sangdongang!
- ⁴⁷Shibai kü nem takok agütsür aser kintem kü kübok yutsür.
- ⁴⁸Shibai kü tsükchir nungi ni kümzüker, kü tsükchirtem anema nai ni ajungketer; tesashi nisungtem nungi nai ni kümzüker.
- ⁴⁹Anungji kintem rongnung ni na sangdi, Oh Kibuba, ni ne tenüing nung tenüingsang ken tendi.

⁵⁰Tsüngremi pei chuba nem takok tulu agütsür; pai mezüja shimtetba Dawid aser pa metsü dang tatem makai yimlibilem sayur.

Tenüngsang Ken 19

Dawid Ken: Teyangluba Madak Tsüngrem Sentsüwangshi

¹Anüngtemi Tsüngrem sentsüwangshi metetdaksür, iba yagi pai inyakbatem indang sangdonger.

²Anogo shia iba indang shisatsü sayur, aser aonung shia ibaji lepshir.

³Parnok odong mesüra oshi kecha mali, parnok ola angashitsü makoker.

⁴Aji saka parnok ola alima ajak ajanga aor, aser aji alima ajaklen nungi angashir. Parnok dak Tsüngremi anü asoshi ki ka yangluogo.

⁵Kiyimsang pei kilung nungi adokba ama, aser tashi tait tasemteper nisung ka; pei tasazük lenmang nung asemtsü pelaseta adokba ama.

⁶Ibai anüng tatem külen nungi adoker, aser tatem külen tashi alonger; iba tatsük nungi kecha miima mali.

⁷Kibuba ozüngji tetemjen lir, aser tashi tasen agütsür. Kibuba temelabatemji temulung alemtsüba lir, tongmelangertem shisa kadaksür.

⁸Kibubar ozüngtemji tabensa lir, temulung peladaksür; tenük asoshi tesangwa; Kibuba temelabaji temerük lir, aser temulung nung tangatetba agütsür.

⁹Kibuba tsüububaji temerük lir, ibai teti tatem makai alitsü. Kibuba obendangbaji ochi aser temeshi lir.

¹⁰Itemji hon temeja dang nungia sentiba, aser ninang mojitzü temeja dang nungia tanangba lir.

¹¹Item yagi ne tenzüker kümdangdaksür, itemji benshi nung sempet tulu lir.

¹²Shibai pa tai ajitettsü akok? Miima aliba tai nungi ni meshitetjang.

¹³Metet-sümonga aibelenba taitem nungi ne tenzüker kümzüka yuang; item jagi ni tanishidaktsü. Idangji ni tai meketi alitsü aser ozüing raksaba tulu nungi, merükteta alitsü.

¹⁴Kü bang nungi adokba otem, aser kü mulung nung bilemdangbatemji, ne madang tagizüktettsü kümdakjang, Oh Kibuba, kü lung aser kü alangzüksang.

Tenüngsang Ken 20

Dawid Ken: Takok Asoshi Sarasademba

¹Timtem anogo nung Kibubai ne dang langzüang, Yakob Tsüngremi na kümzükanma.

²Temeshidak nungi pai ne dangi teyari yokdakjang, aser zion nungi teyari arudakjangma.

³Ne tenla ajak pai bilemtetdakjang, aser ne tarongba tenlatem pai agizükdakjang (Selah)

⁴Ne mulungjangi aginüba ajak agüjang, aser ne sentong ajak atalokdakjang.

⁵Kodang nai takok ngudir, onoki tepela agi ayimtentüsü, aser onok Tsüngrem tenüng nung onoki nisan asongtsü. Nai mepishiba ajak Kibubai atalokjangma.

⁶Kibubai pei sasa mezütsüba dang yarir ta ni tang meteter; pai pei temeshi kotak nungi pa dang langzü, aser pa tashi-ain tulu agi takok agütsür.

⁷Kari talungtsü dak aser kari kor dak temulung alemer, saka onokibo Kibuba ozü Tsüngrem tenüng nung temulung alemer.

⁸Item nisungtemji metsüdaktsü aser alangtsü, saka onokbo tashi ita noktaktsü.

⁹Oh Kibuba, chubaji kümzükanma; kodang onoki jadir Pai onok dang langzüangma.

Tenüngsang Ken 21

Dawid Ken: Takok Asoshi Tenüng Asangba

¹Oh Kibuba, chubai ne tashi nung pelar; nai pa nem takok agütsüba agi pa koda tali pelar!

²Nai pa nem pa mulungjangi aginüba agütsüogo; aser pai mepishiba nai langzüogo. (Selah)

³Temoatsü tajungtiba den nai pa den ajuruteper; nai pa tekolak nung hon temeja korang semtsür.

⁴Pai taküm asoshi ne dang meshi, aser nai aji pa nem agütsü, oda tatem maka arishi.

⁵Ne tekümtet ajanga pa sentsüwangshi tulu lir; nai pa nem tetushi aser tamaren agütsür.

⁶Atangji nai pa dang tatem maka temoatsütem mela; aser ne tatenba agi pa pela-a kumdaktsür.

⁷Kechiaser chubai Kibuba dak temulung alemer; aser tematiba temeim ajanga pa kümzüka alitsü.

⁸Ne teka agi ne tsükchirtem ajak akoktsü; neka tajichi agi na sempartem akoktsü.

⁹Kodang pa arudir, pai parnok jangrua aliba milak agi samatsütsü. Kibubai pa ain adok nung parnok meyoktsü, aser mi agi parnok rongdoktsü.

¹⁰Parnok dak jakzükbatem nai alima nungi samatsütsü; parnok metsü meimchir rongnungi samatsütsü.

¹¹Parnoki na anema tamajung bilemaka, aser tasa tamajung asa-aka, parnoki takok mangutsü.

¹²Kechiaser nai parnok tesülen shitsütsü, ne lijak agi parnok dak akatsü nai renemtsü.

¹³Oh Kibuba, ne tashi nung pela-ang, onoki ne tashi ken aser nüngsang ken atentsü.

Tenüngsang Ken 22

Dawid Ken: Timtem Aser Tenüngsang

¹ Kü Tsüngrem, kü Tsüngrem, kechiba nai ni toktsür? Ni kümzüktsü aser kü tanüngba ola nungi kechiba na papigati pilar?

- ²Oh kü Tsüngrem, ni anüngdang ayimtener, saka nai melangzür, aonung ni ajar, saka anisüngzük mangur.
- ³Saka na temeshisang lir, shiba Israel tenüngsangma nung mena lir.
- ⁴Ozü tsüraburtemi ne dak amang; parnoki amang aser nai parnok kümzük.
- ⁵Parnoki ne dang ayimten aser parnok kümzük; parnoki ne dak amang aser parnok mak mesüdaktsü.
- ⁶Saka nibo joko nisung ka ama masü, nisung ajaki atalaba aser mesenmetuba mesen ka lir.
- ⁷Ni angur ajaki ni atala-a menütsür, parnoki tebang mejuloktsür aser tekolak angümlokja ashir,
- ⁸“Pai Kibuba dang amang; Kibubai pa kümzükdakjang. Kibubai pa dak temulung achir süra, pai pa kümzükdakjang.”
- ⁹Saka ni nu menden nungi agitetbaji na lir, oda kütsü teku nung alidang nungi ne dak amangtsü sayu.
- ¹⁰Tasodang nungi kü teimla na liasü; aser tang tashi na kü Tsüngrem lir.
- ¹¹Ni nungi talangka pila-a teli, kechiaser timtem ana nung lir, aser teyarir shinga mali.
- ¹²Nashi pungchi aikati ni meketbangogo; tashi tait Bashan nashi pungchi-i ni lungbangogo.
- ¹³Arüa aliba molusongzüi pei chiyungtsü shisaba ama, kü dang parnoki tebang kaloktsür.
- ¹⁴Ali nung tzü shitokba ama, kü tashi kümogo. Kü teret ajak lokshiogo; kü mulungjang nirep ama lir; Telunglen ya yimsa-a aor.
- ¹⁵Kü tashi porep ama kümogo; aser kü temeli kü tebang tawa nung menaloker; nai ni tasüba auyi dangi ania aruogo.
- ¹⁶Tamajunger telok kati ni lungbangogo; azü lokti-i ama parnoki ni meketbangogo, parnoki kü teka aser tetsüng nung tsüngogo.

- ¹⁷Ni kü teret ajak züingdangteter; nisungtemi kü dak rangshia ajir.
- ¹⁸Parnoki kü sobutsü parnok rongnung lemsar, aser kü sepoksü atema parnoki an toktanger.
- ¹⁹Saka na Oh Kibuba, ni nungi pela-a teli; Oh kü tashi, yakta arua ni yariang.
- ²⁰Kü nela nok nungi kümzükang; item azütem tashi nungi kü taküm kümzükang.
- ²¹Molusongzü bang nungi ni kümzükang; arem nashi pungchi tezü nungi nai kümzükang.
- ²²Ni kü adianutem dang ne nüng metetdaksüdi; telok nung ni na sangdi.
- ²³Nenok Kibuba tsüburtemi pa sangang! Nenok Yakob metsütemi pa sentsüwangshidakjang! Israel nübur ajaki pa külemang.
- ²⁴Kechiaser sensakertem pai mesentok, mesüra parnok timtem pai mereprangi mali; pai pa tejak parnok dang nungi memiim, saka teyari asoshi parnoki ayimtenba pai angashi.
- ²⁵Telok tulu nung ni ne nem tenüngsang agütsütsü, shiri na tsübur parnok tsüngdang ni kü tenangzükba agütsütsü.
- ²⁶Sensakertemi achitsü aser tipatemsü; shirnoki pa bushir, parnoki Kibuba asangtsü. Nenok mulungjang teti asoshi lidakjang!
- ²⁷Kin ajaki Kibubaji bilemtettsü, aser alima ajaklen nungi parnoki pa dangi meyiptsü; kin kidong ajaki pa dang külemtsü.
- ²⁸Kechiaser yimliji Kibuba meyong lir, aser kintem madak pai yimsü asür.
- ²⁹Alima nung jangratema alir ajaki pa madang apudaktsü, auyi dangi alur ajaki pa tsüngdang apudaktsü; aser kü nelai pa asoshi alitsü.
- ³⁰Tarutsü pututemi pa tenzüktsü, tarutsü putu dang nisungtemi Kibuba indang jembitsü.
- ³¹Ano mesoi aliba nüburtem dang, pa temeshiba indang aser pa tekümzükba indang sangoktsütsü.

Tenüngsang Ken 23

Dawid Ken: Sannüker Tajung

- ¹Kibuba kü sannüker, ni kechaia manüngtsü.
- ²Pai ni rem lanu rongnung mejangdaksür, pai ni tzü tasüngtet anasai anir.
- ³Pai kü nela süngzükdaksür. Pai ni temeshi lenmang nung pa nüng atema anir.
- ⁴Hau, ni tasü ammag ayongkhüm ajanga jaja-aka, ni kecha lendong metsübuttsü; kechiaser na kü den lir, ne mechi aser ajok agi ni sünepdaksür.
- ⁵Nai kü tsükchir jakdang, kü madang chiyungtsü langbang renemtsür. Nai kü kolak nung totzü mezütsür, kü marok moshia lir.
- ⁶Atangji tajung aser taochi kü arishi tepiyong kü sülen anitaktsü; aser ni Kibuba kidang teti alitsü.

Tenüngsang Ken 24

Dawid Ken: Kibubaji Alima Chuba Lir

- ¹Alima aser yangji aliba, alima aser yangji alirtem Kibuba meyong lir.
- ²Kechiaser pai aji tzüyim manung, aser ayongtem manung yanglu.
- ³Kibuba tenemi shiba atutsü pa temeshidak shiba noktaktsü?
- ⁴Shiba teka nung ar mali aser temulung temerük lir, shiba dak tiyazü mulungsentsü mali, mesüra tekülak agi azüngashi masür.
- ⁵Pai Kibuba nungi temoatsü agizüktsü, aser pa kümtetdakba Tsüngrem nungi temeshiba angutsü.
- ⁶Shiri pa bushir, shiri Yakob Tsüngrem tejak bushir, parnok putu yamaji alitsü. (Selah)
- ⁷Oh Süngkhütem, nenok kishi lapokang; akhi kishitem nenok kolak aka asoang; aser sentsüwangshi chuba aittsü.
- ⁸Sentsüwangshi chubaji shiba? Kibuba tashi tait tulusang, Kibuba rara nung takoksang.

⁹Oh Süngkhümet nenok kishi lapokang, sentsüwangshi Chubaji aitettsüsa, nenok akhi kishitem, tekolak aka-asoang.

¹⁰Sentsüwangshi chubaji shiba? Kibuba tulusang pa sentsüwangshi chubaji lir. (Selah)

Tenüngsang Ken 25

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasademba

¹Oh Kibuba, ni ne dangi kü nela aka asor;

²Oh kü Tsüngrem, ni ne dak amanger, ni mak tesüdaktsü, mesüra kü tsükchiri kü madak takok tengudaktsü.

³Shirnoki ne dak imlar parnok mak tesüdaktsü, saka shirnoki na anema apusor parnok maak südakjang.

⁴Oh Kibuba, ne lenmangtem kü dang sayuang, itemji kü nem metetdakjang.

⁵Ne ochiba lenmangi ni aniang aser kü dang sayuang, kechiaser na kü tekümtet Tsüngrem lir; aser anogo tepiyong ni na asoshi atar.

⁶Oh Kibuba, ne taochi aser temeim bilemtetang, koba nai akhidang nungi sayuogo.

⁷Oh Kibuba, na ajungba aser temeim yari kü lanuwa temenen aser tai tebilemtetma; saka ne taochi yari ni bilemtetangma.

⁸Kibubaji tajung aser tindang lir; anungji pai temenen purtem dang lenmang sayur.

⁹Ajemalurtem pai ochiba lenmangi anir, aser sensakertem dang pai lenmang sayur.

¹⁰Shiri Kibuba tezüngzüktepba aser ozüngtem benshir, parnok asoshi pa lenmangtem temeim aser ochi lir.

¹¹Oh Kibuba, ne tenüng atema, kü temenen tulu liaka itemji tokangma.

¹²Nisung shia shibai Kibuba tsübur, pai koba lenmang shimtsü pai pa dang sayutsü.

- ¹³Pa takümji azükaru nung alitsü, aser pa metsüi alima senmangji amangtsü.
- ¹⁴Shiri Kibuba tsübur parnokji pa tembar lir, aser pai parnok dang pa tezüngzüktepba metetdaksütsü.
- ¹⁵Kü tenük teti Kibuba dak lir, kechiaser pai dang kü tsüng sang nungi agitettsü.
- ¹⁶Kü dangi meyipang aser kü dang aochiang, kechiaser ni azüngmeyaka aser kangshia lir.
- ¹⁷Kü mulung timtem züina lir, kü timtem nungi ni anitetang.
- ¹⁸Kü timtem aser tekangshi indang bilemdangang, aser kü temenen ajak tokangma.
- ¹⁹Kü tsükchirtem koda renloker reprangang, aser parnoki koda sashia ni sempar.
- ²⁰Kü taküm sotang aser ni kümzükang; ni mak tesüdaksü, kechiaser ni ne dak jenoker.
- ²¹Temeshiba aser ochibai ni kümzükangma, kechiaser kü teimla ne dak lir.
- ²²Israel kümzükang, Oh Tsüngrem, parnok timtem ajak nungi.

Tenüngsang Ken 26

Dawid Ken: Ochishir Nisung Sarasadem

- ¹Oh Kibuba, kü o bendangang, kechiaser ni ochi nung jajaogo; Ni marendaki Kibuba dang amangogo.
- ²Ni atitangang Oh Kibuba, aser ni tendangang, kü mulungjang aser tebilemba tendangang.
- ³Kechiaser ne temeim kü nükdang lir, aser ni ne ochiba nung maneni jajar.
- ⁴Tiyazü nisungtem den ni mamener, mesüra anemsürtem den ni memedemer.
- ⁵Temenen inyaker telokji ni sempar, aser tamajunger den külemi ni mamentsü.

⁶Oh Kibuba, tai makaba nung kü teka metsüker, aser ne tekülemdaki aor den adener.

⁷Ne nünsang ken tashi agi tena, aser ne tesüngmangtsü mapa ajak indang ashitsü.

⁸Oh Kibuba, na aliba ki, kong ne sentsüwangshi alir, ni ibaji meimer.

⁹Temenenpurtem den kü tanela tanima, mesüra azü jangraba nisungtem nungi ni kümzükangma;

¹⁰Shirnok teka agi teti tamajung inyaker, shirnok teka tajichi süpokrem agi sünga lir.

¹¹Saka nibo ochi nung jajaogo, kü dang aochiang aser ni kümzükang.

¹²Kü tetsüing shitak nung noktaka lir, telok tulu nung ni Kibuba asangtsü.

Tenünsang Ken 27

Dawid Ken: Tenünsang Sarasadem

¹Kibubaji kü tesangwa aser kü tekümtet lir; ni shiba tsübuttsü? Kibubaji kü taküm jenokdak ni shiba dang tsübuttsü?

²Kodang temenen nisungtemi kü shi achitsü ni anema arudir, kodang kü arür aser tsükchirtemi ni anema apusodir, parnok metsüdaktsü aser alangtsü.

³Temeranger telok kati ni meketbangaka, kü mulungi metsübuttsü; ni anema rara adokaka, ni Tsüngrem dak tamang ayutsü.

⁴Ni Kibuba dang langka asüngdangogo, ni ibaji bushitsü, oda kü arishi anogo tepiyong, Kibuba kidang lia Kibuba tobur ajungba reprangtsü, aser tenla kidang pa dang asüngdangtsü.

⁵Kechiaser timtem anogo nung pai ni kümzüktsü; pa tekülemdak pai ni kümzüka ayutsü aser lungma nung ajungkettsü.

⁶Idangji ni meketa aliba tsükchirtem madak ni takok angutsü, pa tekülemdak ni tepela ola den tenla agütsütsü, ni ken atentsü, ni Kibuba nünsang ken atentsü.

⁷Oh Kibuba, kodang ni jadir kü dang angang, kü dang aochiang aser langzüang.

⁸“Kü tejak bushiang” ta nai ashidang, kü mulungi ne dang ashi, “Oh Kibuba ni ne tejak bushidi”

⁹Kü dang nungi ne tejak temiim, ain adoka ne tenzüker teindok; na kü teyarir süa aruogo, ni teindok mesüra tesendok, Oh kü tekümtet Tsüngrem.

¹⁰Kütsü aser kübui ni senzüka yujaka, saka Kibubai ni asoshi anebalutsü.

¹¹Kü tsükchirtem alibayong, Oh Kibuba ne lenmang kü dang sayuang, aser ni ochiba lenmangi aniangma.

¹²Kü tsükchir mulungba nem kü taküm tagütsü, kechiaser tiyazü kulitemi ni anema amok merener.

¹³Ni ya amanger, ni akümlir lima nung Kibuba ajungba angutsü.

¹⁴Kibuba dak amangang, tashi itang, aser ne mulung tasü itang; aser Kibuba dak ne teimla yuang.

Tenüngsang Ken 28

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasademba

¹Oh Kibuba, ni ne dang ajar; kü lung, kü dang mangai telima. Nai kü dang ola madoki lira, kanglai aiba nisungtem ama nia akümstsü.

²Kodang teyari asoshi ni ayimtendir, aser ne temeshitiba tsütsü kü teka mekangdir, kü ola angangma.

³Tamajung aser temenen inyakertem, shirnoki pei kiyongertem den yimjung jembir, saka parnok mulung nung tamajung lir, parnok den ni anir tuoma.

⁴ Parnok mapatem aser parnok temenen mapatem yari parnok nem meyipa agüjang. Parnok teka mapa tamajung yari aser parnok dak alangba yari parnok nem agüjang.

⁵Kibubai inyakba aser pai yangluba teka mapatem nung, parnoki temulung magütsü; anungji pai parnok raksatsütsü aser parnok joko mey anglushitsü.

⁶Kibuba nem tenünsang agüjang, kechiaser ni teyari asoshi ayimtenba pai angashiogo.

⁷Kibuba kü tashi aser kü jong, ni pa dak amanger aser teyari angur. Kü mulungjang tepela agi sünga lir, aser ni pa dang tenünsang ken atentsü.

⁸Kibubaji par nübur tashi lir. Pai mezüja shimtetba pur asoshi tekümtet mitsa.

⁹Ne nüburtem kümzükang aser ne senmang moajang; parnok sannüker na süang aser teti asoshi parnok anebaluang.

Tenünsang Ken 29

Dawid Ken: Tsüngmok Nung Kibuba Ola

¹Kibuba tushiang Oh nenok kotak tsüngrulartem, pa sentsüwangshi aser tashi tenüng sangang.

²Pa tenüng dak alangba tetushi Kibuba nem agüjang, temeshi sobutsü sobur Kibuba külemang.

³Kibuba ola tzüyimtem madak lir, sentsüwangshi Tsüngremi tsüngmok atener; aser pa olaji tzüyim tulutem manung lir.

⁴Kibuba olaji tashi-ain lir, Kibuba olaji tamaren lir.

⁵Kibuba olai cedar süngdong raksatsür; Kibubai Lebanon nung aliba cedar süng anüka raksatsür.

⁶Pai Lebanon tenemji nashi chanu ama pungtendaktsütsü, aser Sirion sümong chanu ama pungtendaktsütsü.

⁷Kibuba olaji tsüngpret lashiba ama lir.

⁸Kibuba olai lisem lima anokshitsür, Kibubai Kadesh lisem lima anokshitsür.

⁹Kibuba olai sülemdong anokshitsür, aser min nungji kecha makai kümdaktsür; aser pa tenla kidang ajaki ashir, "Sentsüwangshi."

¹⁰Kibubai tzümet süng madak chuba menden nung amener; Kibubai tatem makai chubatsü.

¹¹Kibubai pei nübur nem tashi agütsür; Kibubai yimjung nung pei nübur moatsür.

Tenüngsang Ken 30

Dawid Ken: Tenüngsang Agütsüba Sarasadem

¹Ni na tushidi Oh Kibuba, kechiaser nai ni meso, aser tsükchirtem kü madak mepeladaksü.

²Oh Kibuba, kü Tsüngrem, teyari asoshi ni ne dang ayimten, aser nai ni anebtsüogo.

³Oh Kibuba, nai ni Sheol nungi anitet; kanglai malutsüsa nai kü taküm yutsü.

⁴Kibuba dang tenang nenok temeshipurtem; pa temeshi tenüng sangang.

⁵Kechiaser pa ain adok kenpiga dang, saka pai saklokbajibo taküm tepiyong, tajepbaji konung dang alitsü, saka anepdang tepela arur.

⁶Ni kü azükaru nung ashir, “Ni kodanga marakzütsü.”

⁷Oh Kibuba kodang nai kü dak saklok, nai ni tenem tulu ka mesüka kümdaksü. Saka kodang nai ne tejak ni nungi miim, ni temulung makai liasü.

⁸Oh Kibuba, ni ne dang ayimten; teyari asoshi ni Kibuba dang mepishi.

⁹Ni kanglai ira kü tasübaji kechi tajangzük ali? Auyi agi na asangtsü ama? Mesüra item jagi ne tamang katetba indang sangoktsütsü ama?

¹⁰Oh Kibuba kü dang angang aser aochiang, Oh Kibuba na kü teyarir süang.

¹¹Nai kü mangyimba tsüngsangba agi melentsüogo, nai kü anemsü pungzüktsüogo aser ni tepela agi sobutsü.

¹²Anungji ni ola madoki malitsü; ni ne nüngsang ken atentsü; Oh Kibuba, kü Tsüngrem, tatem makai ni na asangtsü.

Tenüngsang Ken 31

Dawid Ken: Tamang Akaba Sarasadem

- ¹Oh Kibuba, ni ne dak jenoker; ni kodanga mak tesüdaktsü; ne temeshibang nung ni kümzükang.
- ²Ne tenarong kü tsütsü shiang, ni kümzüktsü yakta arung; ni kümzüktsü asoshi kü jenokdak lung, aser tashi tait mitsa süang.
- ³Kechiaser na kü lung aser kü mitsa, ne tenüing atema kü dang sayuang aser ni aniang.
- ⁴Ni asoshi yangluba sang nungi ni kümzükang, kechiaser na kü mitsa.
- ⁵Neka nung ni kü nela yutsür, ni kümzükang, Oh Kibuba tamang katetba Tsüngrem.
- ⁶Amajok süngyangu külemertem ni sempar; saka ni Kibuba dak amanger.
- ⁷Ni ne marakzüba temeim nung pelatsü, kechiaser nai kü timtem nguogo aser kü tanela tepetzük tia nai nguogo.
- ⁸Nai ni kü tsükchir ket nung mamoktsü; nai kü tetsüing tesademdak ajemetdaksü.
- ⁹Kü dang aochiang, Oh Kibuba, kechiaser ni timtem nung lir; kü tenük, kü tanela, aser kü temang tejashi agi tashi mait akümer.
- ¹⁰Kü taküm tejashi den aser kü arishi tanüingba nung süidaktsür, kü timtem kü tashi agi metizüker, aser kü terettem jena akümer.
- ¹¹Kü tsükchir ajaki ni züingdokogo, kü kiyonger tsüingdang ni tesempatsü ka, aser kü tembartem asoshi ni tetsübutsüka kümogo; yimtong nung shirnoki ni angur parnoki ni nungi ajener.
- ¹²Nibo asür ka ama parnok temulung nungi amadoka lir, nibo po teraksa ka ama dang lir.
- ¹³Kechiaser aikati nemnemba ni angashir, ajaklen tetsübutsü dang lir. Parnoki ni anema tasa asar, aser kü taküm agitsü atonger.
- ¹⁴Saka ni ne dak amanger, Oh Kibuba, ni ashir, “Na kü Tsüngrem lir.”

¹⁵Kü mapangtem neka nung lir, kü tsükchirtem nungi aser ni rishikangshirtem nungi ni kümzükang.

¹⁶Ne tenzüker dak ne tejak yalokjang, ne marakzüba temeim nung ni kümzükang.

¹⁷Ni mak tesüdaktsü, Oh Kibuba, kechiaser ni ne dang jaogo. Tamajungerji maak südakjang; parnokji asüyimi ola madoki odakjang.

¹⁸Parnok tebangmechi, kobai temeshipur anema asüküm aser tatala o jembir, ola tatokdaktsü.

¹⁹Na ajungba koda tesüngmangtsü, koba nai na tsüburtem asoshi rizüng! Koba nai meimchir madang, oda ne dak jenokertem asoshi nai inyak.

²⁰Nai parnok nisung tasa nungi ne talidak miimtsü, nisung temeli rara nungi nai parnok ne talidak kümzüka ayu.

²¹Kibuba nem tenüngsang agüjang, kechiaser makbanga aliba yimti nung alidang, pai pa tesüngmangtsü temeim kü dang sayu.

²²Pa jakdang nungi ni aridokogo ta ni tsübuseta bitem, saka kodang ni teyari asoshi ayimten pai kü ola angashi.

²³Nenok pa temeshipur ajaki Kibubaji meimtsüla, Kibubai temeshipur kümzüka ayur, saka asükümer nembo temerenshi moshia meyipa agütsür.

²⁴Kibuba dak imlar ajak, tashi itang aser tasü itang.

Tenüngsang Ken 32

Dawid Ken: Tatok Anguba Tepela

¹ Shiba ozüng raksaba asoshi tatok nguogo, shiba temenen nembangogo pa tepelatsü.

² Shiba nem Kibubai tai magütsür, shiba tanela nung tekülak mali pa tepelatsü.

³ Kodang ni kü temenentem menangzüki ali, anogo tepiyong anüngba agi ni lurepdaktsü.

⁴Kechiaser mangli sangwali aben nai ni merenshi, meiwa tatsük agi mopung kongdaktsüba ama kü tashi makai kümogo (Selah)

⁵Idangji ni kü temenen ne nem metetdaksü, aser ni kü tai miima mayu. Ni ashi, “Ni kü ozüng raksabatem Kibuba dang nangzüksü” aser kü ozüng raksaba tai nai atok. (Selah)

⁶Anungji Tsüngrem tsübur nisung ajaki timtem mapang ne dang sarasademdakjang, kodang tzümetsüng ama timtem tulu arudir, iba jagi parnok dak matongtsü.

⁷Na kü tatsükokdak, timtem nungi nai ni kümzüka ayur, tekümzükba kentem agi nai ni meketbanger (Selah)

⁸Kibubai ashir, “Koba lenmangi na aotsü aji ni ne dang sayutsü, ni na anüksü aser sayu o ashitsü.

⁹Tangatettsü shisatsü maliba kor mesüra gado ama teli, koba aziöktsü asoshi tanishiba lisü aser temangemba merang dak parnok aziöktsü tashi lir.”

¹⁰Tamajunger asoshi tejashi aika lir, saka shibai Kibuba dak amanger, yimlibilem agi pa meketbanger.

¹¹Nenok temeshipurtem, Kibuba dak temulung chiang aser pela-ang; nenok temulung tindang purtemi tepela agi ayimtenang.

Tenüngsang Ken 33

Dawid Ken: Tenüngsang Agütsüba Ken

¹Oh temeshipur, nenoki Kibuba dang pela-ang; tindangeri pa asangtsü tapet lir.

²Kongki agi Kibuba nem tenüngsang agüjang, lisü ter aketba tzürang kongki agi pa nem tenüngsang agüjang.

³Pa nem ken tasen ka tenlokjang; tepela ola tulu den kongki temang,

⁴Kechiaser Kibuba o shitak aser ochi lir; aser pa mapa ajak tamang kateta inyaker.

- ⁵Pai temeshiba aser ochi obendang meimer; Kibuba yimlibilem agi alimaji sünga lir.
- ⁶Kibuba o agi anüngtemji yanglu; aser idakji aliba ajak pa tangula agi yanglu.
- ⁷Pai tzüyim tzüji bongdang ka nung ama bendener; aser azü taroktemji jendang bendener ama.
- ⁸Alima ajaki Kibubaji tsübuang; alima nung alir ajaki pa tsübudakjang.
- ⁹Kechiaser kodang pai jembi aji adok, pai ozüng agütsü aser kechisarena adok.
- ¹⁰Kintem sentongji Kibubai benjatsür, nisungtem tasaji pai amajok kümdaktsür,
- ¹¹Saka Kibuba sentongbo tatem makai alir, pa mulung nung bilembaji putusa putu majener.
- ¹²Kin koba Tsüngremji Kibuba lir, tepelatsü; shir kin pa meyong asütsü shimtetogo.
- ¹³Kibubai kotak nungi repranger; aser meimchir ajak angur.
- ¹⁴Pa amenba chuba menden nungi, alima nung alir ajak pai repranger.
- ¹⁵Pa shibai parnok mulungjang yanglu, paisa parnok mapa meteter.
- ¹⁶Chuba shinga pei temeranger telok agi mekümsüker, mesüra nokinketer ka pei tashi agi mekümsüker.
- ¹⁷Takok asoshi raraba kortem dak metalokbaji amajok, kechiaser parnok tashi tulu jagi mekümsüktet.
- ¹⁸Saka shirnoki pa temeim yimlibilem nung imlar, parnok madak Kibuba tenük lir.
- ¹⁹Tasüba nungi parnok kümsüksü, aser ayawara nunga parnok taküm lidaktsütsü.
- ²⁰Onok tanelai Kibuba asoshi atar, pa onok teyarir aser jong.

²¹Onok temulungjangi pa dak pelar, kechiaser onoki pa temeshi tenüing nung amanger.

²²Oh Kibuba, onoki ne dak imlaba yari, ne temeim yimlibilem onok dak lidakjang.

Tenünsang Ken 34

Dawid Ken: Kibubaji Tushiang

¹Ni teti Kibuba nem tenünsang agütsütsü; pa nünsangba maneni kü bang nung alitsü.

²Kü nelai Kibuba nung sentzüwangshir, ajemalurtemi aji angashiang aser pela-ang.

³Kü den külemi Kibuba uluba sangokjang; asenok külemi pa tenüing tushidi.

⁴Ni Kibuba bushi aser pai kü dang langzü; aser kü tetsübu ajak nungi ni kümzük.

⁵Shirnoki pa dak rangloker, parnok tejak tesangwa alitsü, aser kodanga akseta malitsü.

⁶Iba sensakeri ayimtenba ola Kibubai angashir, aser pai timtem ajak nungi pa kümzüker.

⁷Shiri Kibuba tsübur parnok meketa pa tenyartem alir; aser parnok kümzüker.

⁸Oh, Kibubaji junger ta menakdangang aser metetang, shibai pa dak jenoker pa tepelatsü.

⁹Kibubaji tsübuang, nenok pa temeshipurtem; kechiaser shiri pa tsübur, parnok kecha agia manüngtsü.

¹⁰Molusongzü chanu anünger aser aya agi kangshir; saka shiri Kibuba bushir, parnok tajung kecha agia manüngtsü.

¹¹Tanurtem arung, kü dang angang; ni nenok dang Kibuba tsübuba sayudi.

¹²Nenok shibaisa taküm tajung linür. Shibai arishi talang aser jangratema linür?

¹³Ne temeli tamajung nungi sotang, aser tekülak jembiba nungi nebangmechi sotang.

¹⁴Tamajung nungi pila-ang aser tajung inyakang; yimjung bushiang aser aji arishiang.

¹⁵Kibuba tenük temeshipur madak lir, parnoki ayimtenba tsütsü pa tenarong shia lir.

¹⁶Saka Kibuba tejak, tamajung inyaker anema lir, parnok mebilemtettsüsa alima nungi meshimeshia atsüdoktsü.

¹⁷Temeshipurtemi ayimtenba Kibubai angashir; pai parnok timtem ajak nungi kümzüker.

¹⁸Temulung teraksa nung alir tsütsü Kibuba lir, aser teimla samar alirtem pai kümzüker.

¹⁹Temeshi nisung ka timtem aika lir, saka item ajak nungi Kibubai pa kümzüker.

²⁰ Pai pa teret ajak anüker, parnok ka danga meraksatsü.

²¹Temenen agi tamajungerji tepsettsü, aser shiri temeshipur sempar parnok aitsütsü.

²²Kibubai pa tenzükerkem taküm alangzüker, aser shirisa pa dak jenoker parnok shinga mesamatsü.

Tenüngsang Ken 35

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasademba

¹Oh Kibuba, shiri kü den tokteper, parnok den toktepan; shiri kü den rarar parnok den rara-ang.

²Tekümzükbaba jong aser tezükdokbaba jong am-ang, aser kü teyari asoshi aramesoang.

³Shiri ni arishir parnok anema nü atsütetang, kü taküm dang shiang, “Ni ne tekümtet.”

- ⁴Shiri kü taküm bushir, parnok mak südakjang, shiri ni timtemdaktsütsü bushir, parnok maaksü nung meyipdakjang.
- ⁵Parnok Kibuba tenyar madang, mopungi ona aoba tsüksü ama lidakjang.
- ⁶Kibuba tenyari parnok arishidang, parnok lenmang tammang aser tanüla lidakjang.
- ⁷Kechiaser kecha masü nung parnoki ni asoshi miima sang ayu, aser kecha masünung parnoki ni asoshi kangla ka atu.
- ⁸Memeteti pa dangi tesama arudakjang, aser pai miima yangluba sang nung pa shidakjang. Kangla nungji pa tsükdakjang.
- ⁹Idangji ni Kibuba dang pelatsü, aser pa tekümtet nung jangra atemtsü.
- ¹⁰Kü teret ajaki ashitsü, “Kibuba na mesüka shiba lir? Nai tashi maiter tashi taiter nungi kümzüker, sensaker parnok rishikangshir nungi nai kümzüker.”
- ¹¹Tiyazü kulitem ni anema agütsür, ni kechi memetet, iba indang parnoki kü dang asüngdanger.
- ¹²Parnoki kü nem tajung melen tamajung agütsür, aser kü nela lurepdaktsür.
- ¹³Saka kodang parnok shirangdir, ni anem sü abener ajemalua lumir. Ni kü kolak mechioker sarasademer,
- ¹⁴Tembar ka mesüra adianu ka ama; aser pei tetsü asoshi mang ayimba ama, timtem aser tejashi nung ni apudak.
- ¹⁵Saka kodang ni metsüdakdir, parnoki külemi senteper ni menütsür, ni memetetba kü anemertemi ni anema senteper. Parnoki tanen makai kü dak azüker.
- ¹⁶Tsüngrem memetetba pur benjongdak ama, parnoki kü dak parnok tepu shitepa sayu.
- ¹⁷Oh Kibuba nai kopiga repranga atatsü? Parnoki raksatsüba nungi ni kümzüker, item molusongzütem nungi kü taküm kümzüker.

¹⁸Idangji mungdang tulu nung ni na asangtsü, nisung aika sendena alidak ni na sangdi.

¹⁹Kü tsükchirtem, shir tiyazürtem lir, parnok kü madak tepeladaktsü, kecha masü nung shiri ni sempar, parnok tenük kü dak teremlokdaktsü.

²⁰Kechiaser parnoki yimjung indang mejembir, saka shir linük nung ajem ajema alir, parnok anema tekülak o jembir.

²¹Parnoki kü dak terbang remlokja ashir, “Ah-ha! Onok tenük agi aji nguogo.”

²²Oh Kibuba nai aji nguogo, mokorai teli; Oh Kibuba, ni nungi pila-a teli.

²³Arakzüang, Oh Kibuba, aser ni kümzükang. Kü Tsüngrem aser kü Kibuba, ni asoshi aramesoang.

²⁴Oh Kibuba, ne temeshiba yari kü o bendangang, aser parnok kü madak tepeladaktsü.

²⁵“Aha, Onoki imlaba ama atalokogo” ta, parnoki pei temulung nung teshidaktsü, mesüra onoki pa meyokogo ta teshidaktsü.

²⁶Kü tejashi madak pelateper ajak külemi mak südakjang. Shiri ni anema tetushi angu parnok maksü aser tejak ashiba agi sobudakjang.

²⁷Kü ochi mapa nung shiri pelar parnoki tepela agi maneni ayimtendakjang. Shiri pa tenzüker yimjung nung aliba ngua pelar parnoki “Kibubaji tulu lir” ta maneni shidakjang.

²⁸Idangji anogo tepiyong ne temeshiba, aser ne nüngsang indang kü temeli agi jembitsü.

Tenüngsang Ken 36

Dawid Ken: Meimchir Tamashi

¹Tamashi nisung temulungjang telungtiba nung ozüing raksaba temeneni jembir; pa nükdang Tsüngrem tsübubaji mali.

²Kechiaser pai pei tai majitettsü, aser itemji mesembatsü ta pei sasa pei nükdang asanger.

³Pa tebang nungi adokba otemji tamashi aser tashioktsübatem lir; pai shisa ka-a aser tajung inyaksü anenogo.

⁴Pai pei yipten nung ontaker tasa tamajung asar, aser tamajung kata mesendoker.

Tsüngrem Ajungba Indang

⁵Oh Kibuba, ne temeimi anüng atonger, ne temulung lemtetba agi mepettem atonger.

⁶Ne temeshibaji Tsüngrem tenemtem ama, ne obendang tzü tarok ama lir. Oh Kibuba, nai meimchir aser shiruru kümzüker.

⁷Oh Tsüngrem, ne yimlibilem koda senti! Ne tashikang kübok meimchirtem jenoker.

⁸Ne kidang moshia akaba nungi parnok tipatemer, ne jangra atemba ayong nungi nai parnok nem jemdaksür.

⁹Kechiaser taküm ajak ne dak apok, ne tesangwa nung onoki tesangwa angur.

¹⁰Shiri na metet parnok den ne temeim maneni liang, temulung tindangpur den ne temeshiba maneni liang.

¹¹Asüküm tetsüng ni anema tarudaksü, mesüra tamajunger teka agi ni taridokdaksü.

¹²Tai inyakerkem laoa alibaji ajiang, parnok saksü mokoki laoa lir.

Tenüngsang Ken 37

Dawid Ken: Kibuba Dak Amangang

¹Tamajunger asoshi shisa tebulu, mesüra shiri tai inyaker parnok tenükshi.

²Kechiaser kopi meli-i ai ama akongtsü, aser süngo-lio lanu ama parnokji akongtsü.

³Kibuba dak amangang, aser tajung inyakang; aji süra na ali nung taso shia alitsü.

⁴Kibuba dak pela-ang, aser pai ne mulungi aginüba agütsütsü.

- ⁵Ne lenmang Kibuba nem bendanga agüjang, ano pa dak amangang, aser pai aji inyaktsü.
- ⁶Pai ne temeshiba tesangwa ama kümdaktsütsü, aser ne temedenba anüngdang anü ama kümdaktsütsü.
- ⁷Kibuba madang ajemajema liang, aser pa dang arema ata-ang. Kodang nisung kar azükarua ngudir, aser parnok temenen mapa inyakba nung takok ngudir, parnok atema tenemnem.
- ⁸Rasaba nungi anenang aser terasaba tokjang, tenemnem, iba jagi tamajung inyakleni dang anir.
- ⁹Kechiaser tamajung inyakertem leptoktsü, saka shiri Kibuba dak imladir, parnoki alima senmangji amangtsü.
- ¹⁰Kenpiga dang lirbo tamajungji malitsü, nai pa talidak junga bushiaka nai pa mangutsü.
- ¹¹Saka ajemaluri alima senmangji amangtsü, aser yimjung nung azükarutsü.
- ¹²Tamajungeri ochishir anema tasa asar, aser pa dak tepu shiloktsür.
- ¹³Saka pa taküm tatem anasa lir ta meteta, Kibubai pa dak menüloktsür.
- ¹⁴Sensaker aser timtemer anema tamajungeri nok atsütetaka aser lasang azüa aruaka; aser ochishirtem tepsettsü merangaka,
- ¹⁵Parnok nok parnok temulungjangi ateta aitsü, aser par lasangji ang raksatsü.
- ¹⁶Temeshipur rongsen ishika akabaji, tamajungpur rongsen jenti akaba dang taoba;
- ¹⁷Kechiaser tamajunger nok o nüji raksatsü, saka Kibubai temeshipurji kümzüker.
- ¹⁸Tai makar anogotem Kibubai metet, Parnok senmang tatem makai alitsü.
- ¹⁹Tamajung mapang nung parnok tim matemtsü, ayawara anogotem nunga parnok peria alitsü.

- ²⁰Saka tamajungerbo samatsü, Kibuba anemertemji arem süngo ama samatsü, mokozi dang nungia tekaraba parnok samatsü.
- ²¹Tamajungeri apur, saka kodanga meyipa magütsür, saka temeshi nisungi mulungsoa agütsür.
- ²²Shirnok Kibubai moatsür parnoki alima senmangji amangtsü, saka shir pai atakatemer, parnokbo leptoktsü.
- ²³Nisung ka lenmang nung Kibubai pelara, pai pa meratemji tashi itdaktsür.
- ²⁴Pa metsüdakaka, pa malangtsü, kechiaser Kibubai pei ket agi pa soter.
- ²⁵Tangbo ni tambur kümogo, saka kü lanuwa nungi temeshipur senzüka yutsüba ni mangu, mesüra pei chirtem meshimetsüba ni munguka.
- ²⁶Pai teti aochir aser mulungsoa aputsür, par chirtemji teti temoatsü ka-a alitsü.
- ²⁷Tamajung nungi pila-ang aser tajung inyakang, süra na tatem makai alitsü.
- ²⁸Kechiaser Kibubai ochishir meimer, aser pai tamang katetbatem mesendoktsü. Parnokji tatem makai kümzüka alitsü, saka tamajunger metsüjibo leptoktsü.
- ²⁹Temeshipuri alima senmangji amangtsü, aser yangji tatem makai alitsü.
- ³⁰Temeshipur tebangi shisa taka o jembir, aser pa temeli agi ochi jembir.
- ³¹Pa Tsüngrem ozüng pa mulung nung lir, pa tetsüng kodanga majudoktsü.
- ³²Kodang tamajungeri temeshipur miter, aser pa tepsettsü bushir;
- ³³Kibubai pa ket nung pa magütsütsü, mesüra obendangdak pa maitsütsü.
- ³⁴Kibuba asoshi ata-ang aser pa lenmang nung liang, aser alima senmangji amangtsü asoshi pai na uludaktsütsü; kodang tamajungpurji leptokdir, nai aji angutsü.
- ³⁵Tamajunger nisung ka ni angu; pa Lebanon nung cedar süngdong ama mesangshia aoba ni nguogo.
- ³⁶Saka kodang ni ajagi ao, pa yangji maliasü; ni pa bushiaka paji mungutet.

³⁷Nisung tajung aser tindang nisung ajioka yuang; kechiaser yimjung nisung asoshi tarutsü teimla kar.

³⁸Saka temenenpur ajak samatsütsü, tamajunger tarutsüji leptoktsü.

³⁹Temeshipur tekümtetji Kibuba nungi aru; timtem mapang nung pa parnok mitsa lir.

⁴⁰Kibubai parnok yarir aser kümzüker, pai parnok tamajungpur nungi kümzüksü; kechiaser parnoki pa dak jenok.

Tenüngsang Ken 38

Dawid Ken: Timtemba Nisung Sarasadem

¹Oh Kibuba, nai ni ain adoka tarütsü, mesüra nai mit adoka ni temerenshi.

²Kechiaser ne lijakjang agi ni ateta atsünger, aser ne teka agi kü dak azüker.

³Ne ain adokba yong kü shi nung kecha tesünep mali; mesüra kü menen aliba yong kü teret nung anisüngzük maka.

⁴Kechiaser kü tai kü kolaki tuogo; Khu taret ama, parnok ni asoshi onsara taret.

⁵Kü tamashiba yong kü zübu, tesembatsüka aser tamajungba kümogo.

⁶Ni kanga kangshir aser angümzüka alur; anogo tepiyong ni mang ayimer.

⁷Kü teperem twangwangba agi sünga lir, aser kü shi nung anisüngzük maka.

⁸Ni lula-a lir, aser kanga raksa-a lir, kü mulung mesüngjemtetba yong ni anünger.

⁹Oh Kibuba, kü taginüba ajak ne tsüngdang lir; kü tanüngba ne madang miima mali.

¹⁰Kü mulungjang toktoker, ni tashi mait akümer; oda kü tenük tesangwa kü dak nungi pilaa ogo.

¹¹Kü temeibatem aser kü medemertemi kü tekangshi nungi talangka pila-a noktaker; oda kü adianutemia talangka nungi ni ajir.

¹²Shiri kü taküm bushir parnoki sang asor, ni raksatsütsü bushirtemi o tamajung jembir; aser anogo tepiyong tekülak shisadanger.

¹³Saka tenarong tajaker ama ni mangashir, temeli tatsük shibai pei tebang melapoker yamaji ni lir.

¹⁴Angashitsü makokba nisungi, yakta telangzütsü magütsüba ama ni lir.

¹⁵Saka Oh Kibuba, ni ne dak imlar, aser nai langzütsü, Oh Kibuba kü Tsüngrem.

¹⁶Kodang kü tetsüng ajudoker, parnoki kü madak tepeladaksü mesüra ni anema parnok tasükümdaksü.

¹⁷Kechiaser ni talanger dang lir, aser kü tejashi teti kü jakdang lir.

¹⁸Hau, ni kü tai nangzüker, kü temenen asoshi ni jashiseter.

¹⁹Kechiaser kü tsükchirtem tashi tait aser aika lir, aser kuli kecha makai parnoki ni sempar.

²⁰Shirnoki tajung melen tamajung shia agütsür, parnokji ni anema lir, kechiaser kechi tajung lir aji ni inyaker.

²¹Oh Kibuba, nai ni tesendok, Oh kü Tsüngrem ni nungi pila-a tuo.

²²Ni yaritsü asoshi yakta arung, Oh Kibuba, kü kümzüksang.

Tenüngsang Ken 39

Dawid Ken: Tatokba Asoshi Sarasadem

¹Ni ashi, “Kü temeli agi temenen memenatsü asoshi, ni aolen kümdangdi. Tamajunger kü madang ali tashi ni kü tebang nung lakem yudi.”

²Saka kodang ni ola madoki ajem ajema oda kecha tajung mejembi-i liasü; kü tejashi dang tali züin.

³Kü mulung telung nung tarongba liasü, kodang ni iba indang shisadanga liasü, miji jangru; aser ni jembitsü tenzük,

⁴“Oh Kibuba, kü taküm tatembang, aser kü anogotem kwika kü nem metetdakjang; aser kü arishi koda tatsü aji metetdakjang.”

⁵Nai kü anogotem aka piga dang yanglu, kü arishi ajonga ne madang kecha nunga. Oda alima nung alir meimchir ajak tangula dang lir. (Selah)

⁶Akhüm ka ama parnok oli aruli ta jajar, aser parnoki bendenba rongsentemji tangula ka ama, aji shibai rizüngtsü parnoki memetet.

⁷Süra tang Kibuba, ni kechi asoshi atatsü? Kü teimla ne dak lir.

⁸Ozüng raksaba ajak nungi nai ni sotang, tamashiri sensatsütsüsa ni tekümdaktsü.

⁹Ni mokorai liasü aser kü tebang melapok, kechiaser item ajakji nai dang inyak.

¹⁰Ne temerenshi kü dak nungi piladakjang, ne temerenshi agi ni aniseta lir.

¹¹Tai menaba atema nai nisung merenshir, shipo agi ama nai parnok chimar, atangji meimchir ajak tangula ka dang lir. (Selah)

¹²Kü sarasadem angang, Oh Kibuba, ni ayimtenba nung tenarong tenang; kü nüktzü ngur nai ola madoki teli. Kechiaser kü tsüraburtem ama ne den bendanglen amunger ka ama lir.

¹³Kü taküm tatembang kati marudang, ni ano khen pela-a alitsüsa kü kija tokjang.

Tenüngsang Ken 40

Dawid Ken: Tenüng Asangba Ken

¹Ni Kibuba asoshi arema ata, aser pai kü tsütsü meyipa ni ayimtenba angashi.

²Pai ni tetsübuttsü kangla lishitsüng nungi anitet; pai kü tsüng lungma nung noktakdaktsü, aser kü mera kümzüka ayu.

³Pai kü bang nung ken tasen ka enoktsü, oda asen Tsüngrem nüngsang ken ka. Aikati aji angutsü aser tsübuttsü, aser parnoki Kibuba dak temulung alemtsü.

⁴Shibai Kibuba dak temulung lemdir, aser asükümer dak merangloker mesüra tiyazü tsüngremtem tsütsüi memeyiper pa tepelatsü.

⁵Oh Kibuba kü Tsüngrem, nai onok asoshi inyakbatemji onsara tesüngmangtsü lir! Nai onok asoshi bilembaji aika lir; ne den medemdangtsüsa shinga melika! Item indang ni lepshia ashitsü asübo, mezüngdangmai onsara aika lila.

⁶Tarongba tenla aser tenlatsü oset nung nai mepelar nai kü narong lapoktsüogo; tarongba tenla aser temenen tenla nai memeshir.

⁷Idangji ni ashi, “Ajiang ni yangi lir, kaket nung kü indang yamai zülua lir.

⁸Oh kü Tsüngrem, nai mulungba inyaksü ni janrrar, kü mulung telunglen ne ozüing lir.”

⁹Mungdang tulu nung ni ne temeshiba metetdaksüogo, ni ne indang memetetdaksüi mali ta nai metet, Oh Kibuba.

¹⁰Ni kü mulung nung ne temeshiba miima mayu, ni ne tamang katetba aser tekümtet indang metetdaksüogo. Mungdang tulu madang ni ne temeim, aser ochi indang mejembi-i maliasü.

¹¹Oh Kibuba, ne temeim taochi ni nungi tesot, ne temeim aser ochi agi ni maneni sota yuangma.

Teyari asoshi Sarasademba

(TKe. 70)

¹²Züngdangtsü makokba timtem jenti agi ni meketbangogo, kü tai agi ni menepogo, angji ni angutsü makoker. Parnokji kü kolak ku dang nungia timba, aser ni tasü maiti kümogo.

¹³Oh Kibuba, arung aser ni kümzükan, Oh Kibuba, ni yaritsü ilungang.

¹⁴Shiri kü taküm agitsü bushir, parnok ajak mak südakjang aser tamadakjang; shiri ni samatsütsü janrrar, parnok ajak maksüa tesülen shidakjang.

¹⁵Shiri kü dang “Aha! ta ashir, parnok tamakok nung mak südakjang.

¹⁶Saka shiri na bushir parnok ajak ne dak peladakjang, Shirnoki ne tekümtet meimer, parnoki teti “Kibuba uludakjang” ta shidakjang.

¹⁷Saka nibo sensaker aser anüngakonger, Kibubai kü indang bilemstsür. Na kü teyarir aser kü tekümzüker, Oh kü Tsüngrem, menua teli.

Tenüngsang Ken 41

Dawid Ken: Shirangba Mapang Sarasadem

¹Shibai sensaker aser tashi maiter indang bilemstsür, pa tepelatsü, timtem mapang Kibubai pa kümzüksü.

²Kibubai pa anüksü; taküm arishi talang, aser alima nung temoatsü agütsütsü; aser tsükchiri mulungba nem pa magütsür.

³Shirang yipten nung Kibubai pa yaritsü, pa shirang tashitak ajak anebtsütsü.

⁴Ni ashi, “Oh Kibuba, kü dang aochiang; ni anebjang, kechiaser ni temenen menaogo.”

⁵Kü tsükchirtemi ni anema ashir, “Kodang pa asütsü aser pa tenüng samatsü?”

⁶Kodangsa kari ni semdangi arudir, pa mulung ashikülak aser tiyazü agi asünger; kodang kimai tugudir item osang prokshir.

⁷Kü tsükchir ajaki ni anema nemnemer, parnoki kü tia tamajung indang bilema ashir,

⁸“Tashitak tamajung kati pa tongogo; pa ondaka alidak nungi joko pa kodanga mesaktsü.”

⁹Oda, kü akang tembar aser temulung lemtetba tembar, shibai kü den külemi langbang nung amtsük achi, paia ni anema aramesogo.

¹⁰Saka Oh Kibuba, kü dang aochiang, parnok dak küpzüksüsa ni mesoang.

¹¹Yagi ni Kibuba dang pelar ta ni metettsü, kechiaser kü tsükchir kü madak takok mungudaktsütsü.

¹²Kechiaser ni indanga alibayong, nai ni yarir aser tatem makai ne jakdang yutsür.

¹³Tatem maka nungi tatem maka tashi, Israel Tsüngrem Kibuba tenüng sangang. Amen aser amen.

Tenüngsang Ken 42

SHILEM ANA

(Tenüngsang Ken 42–72)

Kora Chirtem Ken: Tsüngrem Asoshi Yongyaba

- ¹Mesüi ayongtzü yongyaba ama, ni na asoshi yongyar, Oh Kibuba.
- ²Kü nelai Tsüngrem oda taküm Tsüngrem asoshi tzüRAR, ni kodang aotsü aser Tsüngrem jak angutsü?
- ³Kodang nisungtemi, “Ne Tsüngrem kong lir?” ta asüngdangdir, mangli sangwali kü nüktzü chiyung shizüka ayimer.
- ⁴Kü mulung nung tejashi tokzüka yutsüDang, ni ibai bilemteter, kodang telok den külemi ni Tsüngrem kidangi ao, tepela ola aser tenüngsang agüja ayimtenba telokji ni anir ao.
- ⁵Oh kü nela na kechiba tipmatemer? Kechiba na kü telunglen jashir? Tsüngrem dak imla-ang, kechiaser ni pa asangtsü. Kü tekümzüker aser kü Tsüngrem.
- ⁶Oh kü Tsüngrem, kü taküm temulung makai kümogo; anungji Yordan lima aser Hermon tenem aser Mizar tenem kolak nungi ni na bilemtettsü.
- ⁷Ne tzüyim tarok ola arrürba ama, aser tzüyim tzüsem nungshiba ajak kü madak aor.
- ⁸Kibubai anüngdang pa temeim aser aonung pa nüngsang ken ka aser kü taküm Tsüngrem dang sarasademba ka kü den lidakjang.
- ⁹Ni kü Tsüngrem, kü lung dang ashitsü, kechiba nai ni amadok? Kü tsükchiri kangshiba yong kechiba ni mang yimdaktsür?
- ¹⁰Kü tsükchiri kangshiba yong kü teret teraksa lir, anogo tepiyong parnoki “Ne Tsüngrem kong lir?” ta kü dang asüngdangdir.
- ¹¹Oh kü nela, na kechiba tipmatemer? Kechiba na telunglen jashir? Tsüngrem dak imla-ang, kechiaser ni pa asangtsü pa kü tekümzüker aser kü Tsüngrem.

Tenüngsang Ken 43

Kora Chirtem Ken: Timtem Mapang Sarasademba

- ¹Kü o bendangang, Oh Tsüngrem, aser memeshiba nisungtem anema ni kümdangang, tekülak aser ochi mashiba nisungtem nungi ni kümzükang.

²Oh Tsüngrem, na kü jenokdak kechiba nai ni sentoker? Ni mang ayimtsüsa kechiba kü tsükchirtemi ni kangshidaktsür?

³Ne tesangwa aser ochibaji yokang, ajiang, Tsüngremi ni anidakjang; parnoki ni ne temeshi tenemi aser ne tekülemdak ki-i anir arudakjangma.

⁴Idangji Tsüngrem tekülemdak sabangi ni aotsü, kong tepela agi ni laya kongki tema, Oh Tsüngrem; kü Tsüngrem ta tenünsang agütsütsü.

⁵Oh kü nela kechiba na tip matemer? Kechiba na lular? Tsüngrem dak imla-ang, kechiaser ni pa asangtsü, kü tekümzüker aser kü Tsüngrem.

Tenünsang Ken 44

Kora Chirtem Ken: Teyari Asoshi Sarasademba

¹Oh Tsüngrem, akhidang tetsü-tebou mapang nung nai kechi mapasa inyak, item indang onok narongi angashia parnoki onok dang shiogo.

²Nai ne teka agi kintemji aridok, aser ozü tsüraburtem linük nungji lidaktsü; nai kintemji kangshi, saka ne nüburtem moatsü.

³Kechiaser parnok nok agi alimaji makok, mesüra par nok o nü agi takok mangu. Saka ibai ne teka tajichi agi aser ne tepen agi aser ne tejak tesangwa agi lir, kechiaser nai parnok dang meim.

⁴Na kü chuba, kü Tsüngrem, shibai item takoktem Yakob nem agütsü.

⁵Na ajanga onoki onok anemertem laodaktsütsü; ne tenüng ajanga onoki onok anemertem dak ajemshitsü.

⁶Kechiaser ni kü lasang dak temulung malemer, mesüra kü nok agi kü nem takok magütsür.

⁷Saka onok anemer madak nai onok nem takok ngudaktsüogo, aser onok sempartem mak südaktsüogo.

⁸Anogo tepiyong Tsüngrem dak onoki mezümekümogo, tatem makai onoki ne nüng asangtsü. (Selah)

⁹Saka tangbo nai onok sentokogo aser ajemrepdaktsüogo, aser ozü temeranger telok den na maor.

- ¹⁰Onok tsükchirtem nungi nai onok meyipdaksür, aser shiri onok sempar parnoki onok meyong rakzükraktemer.
- ¹¹Tetepsetdaki aoba san ama nai onok kümdaktsüogo, kintem rongnung nai onok prokshidaktsüogo.
- ¹²Kecha jenjang makai nai ne nübur ayok, aser iba ayokba nungji tajangzük mangu.
- ¹³Onok kiyonger tsüngdang nai onok temenütsütsü ka kümdaktsüogo, onok meketa alirtem tsüngdang onok tatalatsü ka kümdaktsüogo.
- ¹⁴Kintem rongnung nai onok telatetshitsü ka kümdaktsüogo, nisungtemi onok dak parnok kolak angümloktsür.
- ¹⁵Anogo tepiyong kü mera maketba kü madang lir, aser kü tejak maksü agi nembangogo;
- ¹⁶Tarütsü aser tatarartem alibayong, tsükchir aser mangyanger aliba agi.
- ¹⁷Onoki na mamadokaka, mesüra ne tezüngzüktepba nung meyazüaka, item ajak onok dangi aruogo.
- ¹⁸Onok mulungjang meyipa mao, aser ozü tetsüng ne lenmang nungi mepila.
- ¹⁹Aji saka nai onok teyari makadak arem shirongtem rongnung toktsü, aser ammanng temelem agi onok nembangtsüogo.
- ²⁰Onoki ozü Tsüngrem tenüng amadoker lira; mesüra bendanger tsüngrem dang onok teka mekanger lira,
- ²¹Tsüngremi aji mebushitettsü ama? Kechiaser pai temulung telungtiba nung alibajia meteter.
- ²² Aji saka na atema anogo tepiyong onok tepseter, tetepsettsü san ama onok züngshir.
- ²³Sakang, na kechiba mejanger, Oh Kibuba? Aramesoang, tatem makai onok teindok.

²⁴Kechiba nai ne tejak miimer, mesüra onok timtem aser tekangshi amadoker?

²⁵Kechiaser onok auyi tashi angüma lua lir, onok temang ali nung ajemsatsüogo.

²⁶Aramesoang aser onok yariang; ne temeim yimlibilem atema onok kümzükang.

Tenüngsang Ken 45

Kora Chirtemi Atenba Nüknarar Ken: Chuba Kiyimba Ken

¹O tajung agi kü mulungjang moshia lir, chuba atema ni iba ken tenyudang; tezülur tajung kolem ama kü temeli renema lir.

²Nisung chir rongnung na tobur tajungtiba, ne tebang mechi yimlibilem agi sünga lir, anungji Tsüngremi na tatem makai moatsüogo.

³Oh tulusang, ne nok nokleptsü nung semang, tamarenba nung sentsüwangshia;

⁴Ne tamarenba nung takok ngua sayur, ochiba, ajemaluba aser temeshiba nung; ne teka tajichi agi tetsübuttsü mapatem sayudakjang.

⁵Ne lijakjang techira agi chubar tsükchirtem mulung ateta atsünger, nüburtem ne tsüng kübok laodakjang.

⁶Oh Tsüngrem, ne yimli tatem makai alir, nai ne nüburtem madak ochi agi yimsü asütsü.

⁷Nai temeshiba meimer aser temenen sempar, anungji Tsüngrem, ne Tsüngremi na shimtet; ne nüburtem madak tepela toztü mezüja na shimtet.

⁸Ne süoshi ajak nung teronem menemba aloe aser kasia menemer, shiti pu agi yangluba chuba ki nungi tzürang kongki agi na peladaktsür.

⁹Ne tetushi tetsürtem rongnung chuba jalatem dena lir, ne teka tajichilen ofir hon sobuba chubatsür noktaka lir.

¹⁰Angang, Oh jala, aser bilemdangang, aser ne tenarong tenang, ne nübur aser nebu kia amadokang.

- ¹¹Idangji chubai ne tobur ajungji aginütsü, pa ne kibur asünung nai pa dang angatsüla.
- ¹²Tair jala sempet bener na mesüzüksü arutsü, nüburtem rongnung takaria ne yimlibilem mepishitsü.
- ¹³Chubatsürji la menden nung sentsüwangshia lir, la süoshi nung hon takoka lir.
- ¹⁴Sentsü aika aketba süoshi agir la chuba dangi anir aor, la tasüngtet medemertem la sülen anitaker, aser parnok ne dangi anir aor.
- ¹⁵Pelatepa aser lungsotepa parnok anir aor, aser parnoki chuba kidangi air.
- ¹⁶Ne tsüraburtemji ne jabasotemi melentsü, aser nai parnok alima ajak nung chuba kümdaktsütsü.
- ¹⁷Putu ajak nung ni ne tenüng bilemtetdaktsütsü, anungji kintemi tatem makai ne nem tenüngsang agütsütsü.

Tenüngsang Ken 46

Kora Chirtem Ken: Tsüngrem Asen Atsükokdak

- ¹Tsüngrem asen jenokdak aser tashi, timtem nung anasatiba teyarir.
- ²Anungji alimaji anokshiaka, aser tenemtem, tzüyim tiyongi ajungokaka onoki metsübuttsü;
- ³Oda yangji aliba tzü arraka aser nungshiaka, mesüra iba nungshiba jagi tenemtemji anokshiaka. (Selah)
- ⁴Ayong ka lir aser iba ayongnutem jagi, Tsüngrem yimti tematiba alidakji peladaktsür.
- ⁵Tsüngrem yangji lir, aji marakzütsü, ibaji yaritsü Tsüngrem teyarir yakta arutsü.
- ⁶Kintemji atentener, yimtitem anokshir, pai ola adokdang alima yimsa-a aor.
- ⁷Temeranger Kibuba asenok den lir, Yakob Tsüngrem asen jenokdak lir. (Selah)

⁸Arung, Kibuba mapatem aser pai alima nung, kechi teraksa inyak ajiang.

⁹Alima tatem tashi nung pai rara anendaktsür, pai lasang raksar, nü leptanger, aser rara nung amshiba jong mi nung aronger.

¹⁰“Ajemajema liang aser ni Tsüngrem ta metetang, kintem rongnung ni ajungkettsü, alima nung ni ajungkettsü.”

¹¹Temeranger Kibuba asenok den lir, Yakob Tsüngrem asen jenokdak lir.
(Selah)

Tenünsang Ken 47

Kora Chirtem Ken: Kibubaji Tematiba Chuba

¹Oh nüburtem, nenok teka matenang, tepela ola agi Tsüngrem dang ayimtenang.

²Kechiaser tematiba Kibubaji tetsübuttsüka lir, alima ajak nung pa chuba tulu ka lir.

³Kintem asen küboki aser nüburtem, asen tetsüng küboki pai anizüktsü.

⁴Pai meimba Yakobi saklokba, aser senmang asen asoshi pai shimtetsü.
(Selah)

⁵Tsüngremi ayimtena atu, Kibubai jangzü ola den atu.

⁶Tenang, asen Tsüngrem dang ken tenang, tenang asen Kibuba dang ken tenang.

⁷Kechiaser Tsüngremji alima ajak madak chuba lir, tenünsang ken tena pa sangang.

⁸Kintem madak Tsüngremi chubar, Tsüngrem pa temeshi menden nung mena lir.

⁹Nübur lenirtem, Abraham Tsüngrem nübur den külemi senteper. Kechiaser tashi tulutemji Tsüngrem meyong lir, aser parnok madak pa ajungketa lir.

Tenünsang Ken 48

Kora Chirtem Ken: Tsüngrem Yimti Zion

- ¹Kibubaji tulu lir, aser asen Tsüngrem yimti temeshi tenem nung asangtsüla.
- ²Tobur tajung aser jangratemtsü Zion tenemji alima ajak tepela, chuba tulu yimti tenem talang anüdoklentip nung lir.
- ³Yangji aliba chuba yimti nungji, Tsüngrem parnok jenokdak asütsü ta pai sayuogo.
- ⁴Kechiaser ajiang chubatem külemi sentep, aser ibaji anema atu.
- ⁵Kodang parnoki aji angu, parnoki süngmang, aser tetsübu agi parnoki jena ao.
- ⁶Parnok dak tetsübu aser tatenten agi atong, tetsür nuso ashi ama parnok kangshi.
- ⁷Anüdok mopung agi Tarshis rong raksatsüba ama, nai parnok raksatsü.
- ⁸Onoki angashiba aser anguba ama Temeranger Kibuba yimti nung, asen Tsüngrem yimti nung Tsüngremi aji tatem makai kümzüksü. (Selah)
- ⁹Oh Tsüngrem, ne tekülemdak, onoki ne temeim yimlibilem indang shisadangogo.
- ¹⁰Oh Tsüngrem, ne tenüng ama ne nüngsang alima tatem tashi tonga aor. Ne teka tajichi temeshiba agi sünga lir.
- ¹¹Ne obendang atema Zion tenemi peladakjang, Yihuda yimtitemi ne obendangba nung peladakjang.
- ¹²Zion ajanga oang, la meketa jaja-ang, aser la lungkitem züngdangang.
- ¹³La yim tsükitem jungjunga ajiang, aser lar chuba kitem ajanga oang, anungji nenoki tarutsü putu dang iba indang shitetsü.
- ¹⁴Kechiaser ibai Tsüngrem teti tatem maka asen Tsüngremji lir; tatem tashi pa asen leniba alitsü.

Tenüngsang Ken 49

Kora Chirtem Ken: Rongsen Dak Temulung Telem

- ¹Kin ajaki ya angang, iba alima nung alir ajaki angang,

- ²Tulur aser tilar, sensaker aser takar ajaki.
- ³Kü tebangi shisatsü o jembitsü, kü mulungjang tangatetba agi sünga alitsü.
- ⁴Shin o tsütsü ni kü narong atentsü, aser kongki agi ni itemji ratettsü.
- ⁵Tamajung anogo arudang, kadang kü tsükchir tai agi ni meketbanger;
- ⁶Shiri pei rongsen dak temulung alemer, aser parnok rongsen aliba yong, mezümekümdang ni kechiba tsübuttsü?
- ⁷Parnok shingaia pei taküm malangzüktet, mesüra pei taküm jenjang Tsüngrem nem magütsütet.
- ⁸Taküm alangzükba jenjangji onsara tulu, kecha agia iba den medemdangtsü makok.
- ⁹Aji oda mesüra pai tasüba nungi, teti taküm koda litettsü.
- ¹⁰Kechiaser shisa taka nisung asür, tamachi aser shisa makar külemi samar; aser parnok rongsen tangar nem toktsür ta pai teti angur.
- ¹¹Khenbo parnoki pei li nem pei tenüng agüjaka, putu ajak nung tatem makai alitsüba parnok kiji parnok lepertemji lir.
- ¹²Saka nisungi pei uluba agi aji mesottet, kechiaser pa tesamatsüba shiruru ama lir.
- ¹³Pei dak temulung alemertem, aser parnoki ashiba sülen anitakertem tia ya lir. (Selah)
- ¹⁴San ama parnok Sheol asoshi renema lir, aser tasübai parnok anüktsü, tinding nisungi anepdang parnok madak yimsü asütsü. Parnok temang leper nung shireptsü, Sheol parnok talidak alitsü.
- ¹⁵Saka Tsüngremi ni Sheol ain nungi alangzüktsü, kechiaser pai ni pa dangi agizüktsü. (Selah)
- ¹⁶Kodang nisung ka takar kümdir, kadang pa rongsen tali ulua kümdir nai pa dak tenük temerem.

¹⁷Kodang pa südir, pai pa den kecha bener maotsü, pa rongsen aser akhüm pa sülen maotsü.

¹⁸Pa taküm alidang pa sasa pela-a liaka, aser pa rongsen asoshi nisungtemi pa sangaka,

¹⁹Pa pei tebutem putu nung adentsü, shirnoki tesangwa kodanga mangutsü.

²⁰Nisung shiba tangatetba makai takar akümer, paji tesamatsüba shiruru ama lir.

Tenüngsang Ken 50

Asaf Ken

¹Takoksang Tsüngrem, Kibubai jembio, aser anüdok nungi anülu tashi alima pai jazükogo.

²Tobur tajung teperiba Zion nungi Tsüngremi yaloktsütsü.

³Asen Tsüngrem arudagi, saka ola madoki masü, pa jakdang tetsübutüsü tarongba mi lir; aser pa meketa tetsübutüsü yipru lir.

⁴Pai pei nübur o bendangtsü asoshi, temalen anüngtem aser alima ajatsü.

⁵“Kü temeshibatem, shiri tenla ajanga kü den tezüngzüktepba yangluogo; parnok kü dangi külemi anitenang.

⁶Anüngtemi pa temeshiba metetdakjang, kechiaser Tsüngrem pei sasa obendanger lir.” (Selah)

⁷Angang, Oh kü nübur aser ni jembidi, Oh Israel, ni ne nem kuli agütsüdi; ni Tsüngrem, nenok Tsüngrem lir.

⁸Nenok tenlatem asoshi ni nenok marütsür, nenok tarongba tenlatem kü jakdang lir.

⁹Ni nenok ki nung nashi pungchi, mesüra nabong ki nungi nabong tepung magitsü.

¹⁰Kechiaser arem shiruru ajak, aser kü tenemtem nung aliba nashi ajak kü meyong.

¹¹Tenemtem nung aliba ozü ajak ni metet, arem nung senzüba shiruru ajak kü meyong.

¹²“Ni yaseta alinungbo ni ne dang aji meshila, kechiaser alima aser yangji aliba ajak kü meyong lir.

¹³Ni nashi pungchi shi chidi ma? Mesüra nabong zü jemdi ma?

¹⁴Ne tenüngsang tenla Tsüngrem nem agüjang, aser tematiba nung aliba nem ne tezüngzükba agüjang.

¹⁵Timtemba anogo nung nai kü dang ja-ang, ni na kümzüktsü aser nai ni sentsüwangshitsütsü.”

¹⁶Saka tamashi nisung dang Tsüngremi ashi, “Kechi atema nenoki kü ozüngtem tetshitsü, aser kü tezüngzüktepba ne bang nung ayutsü?”

¹⁷Kechiaser nai kü tesayuba sempa, aser ne tesülen kü otem endoker.

¹⁸Nai kodang auür ka angu, pa den haura aka, aser nüktapangtartem den shilem lemezüker aküm.

¹⁹Temenen nem nai ne tebang agütsü, tashioktsüba nem ne temeli agütsür.

²⁰Nai mener ne adianu anema jembir, aser pei tetsüri asoba adianu anema mezüngmeshi o jembir.

²¹Itemi nai inyakaka ni ola madoki liasü, nai niji na ama dang ta bilem; saka tang ni na merenshitsü, aser item ajak ne madaki arutsü.

²²Nenok shiri Tsüngrem amadoker, ibai bilemdangang, aji oda mesüra ni nenok anüka shisatsü aser tekümzüker shinga malitsü.

²³Shirisa tepela tenla agütsür parnoki kü dang akhüm tsübur; aser shibai kü lenmang sülen anitaker pa dang Tsüngrem tekümtet sayutsü.

Tenüngsang Ken 51

Dawid Ken: Temenen Nangzükba Sarasadem

¹Oh Tsüngrem, ne temeim yimlibilem yari kü dang aochiang; ne tabensa taochi tulu yari kü ozüng raksaba tai endokjang.

- ²Kü tai ajak nungi meshimeshia ni shitokjang, aser kü temenen nungi ni merüktetjang.
- ³Kechiaser ni ozüing raksaba taitem nangzüker, aser kü temenen teti kü jakdang lir.
- ⁴Na anema, na anema dang ni temenen menaogo, aser ne nükdang kechi majung aji inyak. Anungji kodang nai jembidir, na shitak ta kuli angur, aser ne obendangbaji merüka lir.
- ⁵Atangji ni temenen nung yanglu; temenen nung kütsüi ni aben.
- ⁶Nai temulung telungtiba nung ochi aginür, aser temiimdak nai kü dang shisatsü sayur.
- ⁷Esop agi ni meshitetjang aser ni merüka alitsü, ni shitokjang aser ni rürjeb dang temesüingba alitsü.
- ⁸Kü nem tepelaba olatem angashidakjang, anungji nai raksatsüba tereti pelatsü.
- ⁹Kü temenentem nungi ne tejak meyipang, aser kü tai ajak aidokjang.
- ¹⁰Oh Tsüngrem, kü dak temulungjang temerük ka poktetdakjang, aser shitakba asentenshi tanela ka kü dak poktetdakjang.
- ¹¹Ne tsüngdang nungi ni teindok, aser ne temeshiba tanela kü dak nungi tagien.
- ¹²Ne tekümtet kü dangi meyipdakjang, aser nüji tanela agi ni sotang.
- ¹³Idangji ozüing raksartem dang ni ne lenmang sayutsü, aser temenen puri ne dangi temulung meyiptsü.
- ¹⁴Oh Tsüngrem, na kü tekümtet Tsüngrem, azü tokshiba tai nungi nai ni kümzükan aser kü temeli-i ne temeshiba indang ken atentsü.
- ¹⁵Oh Kibuba nai kü tebang lapokjang; aser ni ne nüngsang ken atentsü.
- ¹⁶Kechiaser nai tenla nung mepelar mesüra ni aji agütsüla; nai tarongba tenla nunga mepelar.

¹⁷Tsüngremi aginüba tenlaji tanela teraksaji lir, ajemalu aser temulung teraksaji nai mezüngmeshi masütsü.

¹⁸Ne taochi yari Zion dang tajung inyakang, aser Yirusalem jaratem yangluang.

¹⁹Idangji shitakba tenlatem, tarongba aser rangben tarongba tenla nung nai pelatsü, aser ne tenla sabang nung nashi pungchitem tenlatsü.

Tenüngsang Ken 52

Dawid Ken: Tsüngremer Obendangba Aser Taochi

¹Oh tashi tulu akaba nisung, kechiba nai mapa tamajung nung mezümekümer? Tsüngrem yimlibilem teti alir.

²Kusünok techira agi külaka inyakba ama, ne temeli agi tasa tamajung asar.

³Nai tajung dang nungi tamajung temeimba, aser ochi dang nungi tiyazü jembitsü temeimba. (Selah)

⁴Oh na tekülak temeli, nai ne temeli agi tangar yirutsütsü meimer.

⁵Anungji Tsüngremi na tatem makai samatsütsü, pai na aputsü aser süki nungi endoktsü, aser akümlir lima nungi na atsüdoktsü. (Selah)

⁶Temeshipuri aji ngua tsübuttsü, parnoki pa dak menülokja ashitsü,

⁷“Reprangang, iba nisungi Tsüngremji pa jenokdak mekümdaktsü, saka pei rongsen tulu dak temulung alem, aser tangar raksatsüba ajanga tashi ita aküm.”

⁸Saka nibo Tsüngrem kidang aliba oliv süngdong ama lir, teti tatem makai Tsüngrem yimlibilem dak ni temulung alemer.

⁹Nai kechi inyakogo, iba atema ni tatem makai ne tenüng asangtsü, ne nüburtem rongnung ni na ajungba indang sangoktsütsü.

Tenüngsang Ken 53

Dawid Ken: Suwar Nisung

(TKe. 14)

¹ Suwari pei mulungjang nung ashir, “Tsüngrem mali.” Parnokji ochimashir samesa aser tesempatsü inyakerkem; tajung inyakerbo shinga mali.

² Tsüngrem angateter aser pa bushir ka danga ali mali metettsü asoshi, Tsüngremi kotak nungi meimchir dak repranger.

³ Parnok nisung shia meyipa ogo, parnok külemi memerüki kümogo; tajung inyaker shinga mali; ka danga mali.

⁴ Nisungi amtsük achi ama tamajung inyaker shiri kü nübur chimar aser Tsüngrem tenüng nung majar, parnoki ibai memetet no?

⁵ Tetsübutsü kecha mali sür nung, parnok madak tetsübu agi tongdaktsütsü, na anemertem teret Tsüngremi prokshidaktsütsü, Tsüngremi parnok sendok nungji parnok maksüdaktsütsü.

⁶ Oh, oda Zion nungi Israel tekümtet arulasang! Kodang Tsüngremi pei nübur tia kümzükdir, Yakobi washidakjang aser Israeli peladakjang.

Tenüngsang Ken 54

Dawid Ken: Tsükchirtem Nungi Kümzüksü Sarasademba

¹ Oh Tsüngrem, ne tenüng agi ni kümzükan, ne tashi agi kü o bendangangma.

² Oh Tsüngrem, kü sarasadem angang, kü temepishiba ola angangma.

³ Kechiaser aeneri ni anema apusor, nisung tamajungeri kü taküm bushir, shirnok dak Tsüngrem tsübubaji mali. (Selah)

⁴ Saka Tsüngrem kü teyarir lir, Kibuba kü tekümzüker lir.

⁵ Kü anemer madaki tamajungji meyipa agüjang, Oh Kibuba, ne ochi agi parnok samajang.

⁶ Mulungsoa ni ne dang tenladi, Oh Kibuba, ni ne tenüng sangdi, kechiaser aji tajung lir.

⁷ Kechiaser pai kü timtem ajak nungi kümzüko, aser kü tsükchirtem akokba kü nem ngudaktsüogo.

Tenünsang Ken 55

Dawid Ken: Rishikangshi Mapang Sarasademba

- ¹Oh Tsüngrem, kü sarasadem angang, kü temepishiba nungi miima teli,
- ²Kü dang angang aser langzüang. Kü timtem aser tanüngba nungi ni anisüngzük maka.
- ³Tsökchirtemi ni anema ayimtenba yong, tamajungeri ni kangshiba yong; parnoki ni anema timtem agütsüba yong, ain adoka parnoki mezüngmeshir aser sempar.
- ⁴Kü mulung tejashi agi raksa-a lir, aser tasütsü tetsübu kü madaki arua lir.
- ⁵Tetsübu aser tatenten kü dak tonga lir, taoksaba agi ni meketbangogo.
- ⁶Ni ashi, “aia, ni posü ama tashikang lilasang! Ni yima or anisüngzükla.
- ⁷Talangi ni yima ola, aser idakji arem min nung ni kü ki yanglula. (Selah)
- ⁸Yipru mopung aser tsüingsak nungi, ni yakta kü jenokdaki aotsü.”
- ⁹Oh Kibuba, kü tsökchirtem o benjadakjang, kechiaser yimti nung azü tokshiba aser raratepba ni nguogo.
- ¹⁰Mangli-sangwali parnoki yimti jaraji meketbanger, ibai timtem aser tejashi agi sünga lir.
- ¹¹Iba telunglen teraksa agi sünga lir, tekangshi aser tashioktsüba yimti yimtung nungi mepilar.
- ¹²Oda tsökchiri ni arütsür asübo ni itemji aremzükla; kü anemer kari pa sasa ni anema noktaker asü nungbo ni pa nungi atsükla.
- ¹³Saka ibaji na, kü medemer, kü temulung lemtetba kü tembar.
- ¹⁴Shiba den ni khen mapang, Tsüngrem kidang anasatiba telungjem nung jaja,
- ¹⁵Parnok dangi aoksa-a tasüba arudakjang, kangla jagi parnok taküm idakjang, kechiaser parnok ki aser temulung nung temenen alir.
- ¹⁶Saka nibo Tsüngrem dang aja, aser Kibubai ni kümzük.

¹⁷Nikongdang, anepdang aser anüngdang, timtem nung ni ayimten, aser pai kü ola angashi.

¹⁸Ni anema adokba rara nungi pai kü taküm meyirutsüi alangzükogo, kechiaser kü den rarar jenti liasü.

¹⁹Tsüngrem, shiba chuba menden nung tatem makai mena lir pai aji angashitsü aser parnok merenshitsü. (Selah) Parnok dak temelenshi kecha mali nung, parnok dak Tsüngrem tsübuba mali.

²⁰Item nisung jagi parnok den yimjung nung alirtem anema apusor, aser parnok tezüngzüktepba raksar.

²¹Pa oji mamatzü temo ama tesüsü, saka pa mulung nung rara lir; pa oji totzü dang nungia tanükba, saka itemji nok techira ama lir.

²²Ne khuret ajak Kibuba dak enlokjang, aser pai na kümzüksü, pai temeshi nisungji kodanga marakzüdaktsütsü.

²³Saka, Oh Tsüngrem, nai parnok tasütsü kanglai yoktsü, azü jangraba aser tekülak nisungi pei arishi küm tesadang kata malitsü. Saka nibo ne dak amangtsü.

Tenüngsang Ken 56

Dawid Ken: Tsüngrem Dak Tamang Akaba

¹Kü dang aochiang, Oh Tsüngrem, kechiaser tsükchirtemi ni kangshir; kü anemertemi anogo tepiyong ni timtemdaktsür.

²Anogo tepiyong kü tsükchirtemi ni kangshir, parnok aikati ni anema asüküma rarar.

³Kodang ni tsübudir, ni ne dak tamang ayutsü.

⁴Tsüngrem dak ni tamang ayutsü aser metsübuttsü, pai nangzükba asoshi ni pa asangtsü. Nisungi kü dang kechi ashitsü?

⁵Anogo shia parnoki kü o meyipsatsür, parnoki teti ni yirutsütsü indang bilemer.

⁶Parnok külemi senteper, aser ni tepsettsü asoshi ni aolen ajak ladanger.

⁷Temenen menar parnok jentettsü asü? Oh Tsüngrem, ne ain adokba agi nübürtemji merenshiang.

⁸Nai kü timtem züngdangogo, kü nüktzü nai bongdang nung yuang; itemji ne kaket nung melika ma?

⁹Idangji ni na ajaba anogo nung kü tsükchirtem meyipa aotsü. Iba yagi Tsüngrem kü tsütsü lir ta ni metettsü.

¹⁰Tsüngrem shiba o ni asanger, Kibuba shiba o ni asanger.

¹¹Tsüngrem dak ni tamang yuogo, ni metsübutsü, nisungi kü dang kechi ashitsü?

¹²Kü tezüngzükba ama ni inyaktsü, Oh Tsüngrem, ni ne nem tenüngsang tenla agütsütsü.

¹³Kechiaser nai ni tasütsü nungi kümzük, aser tamakok nungi kümzük. Anungji ni Tsüngrem tsüngdang taküm tesangwa nung jajatsü.

Tenüngsang Ken 57

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasademba

¹Kü dang aochiang, Oh Tsüngrem. Kü dang aochiang, kechiaser ni ne dak jenoker. Item lendong mesüitem tashi ni ne tashikang akhümbok nung jenokdi.

²Tematiba Tsüngrem shibai ni asoshi, ajak inyaker ni pa dang ayimten.

³Pai kotak nungi yoka ni kümzüktsü, shiri kü madak ajemshir pai parnok maksüdaktsütsü. (Selah) Tsüngremi pa yimlibilem aser tamang katetba kü dang sayutsü.

⁴Ni nisung shi achitsü jangraba molusongzütem rongnung lir, shirnok tepu nü aser lijakjang ama, aser parnok temeli noklang nok ama techira.

⁵Oh Tsüngrem, anüngtem temalen na ajungketang, ne sentsüwangshi ali ajak madak lidakjang.

⁶Ni aputsü asoshi parnoki kü lenmang nung sang ka yuogo, ni teimla makai lir. Parnoki kü lenmang nung kangla ka tuogo, saka parnok pei sasa iba tiyong nung tsüka lir. (Selah)

⁷Kü mulung marakzüi lir, Oh Tsüngrem, kü mulung marakzüi lir, ni ne nüngsang ken atentsü.

⁸Sakang, kü nela, jemji aser kongki renemang, ni kü sasa anepdang yakta saksü.

⁹Kintem rongnung ni na asangtsü, Oh Kibuba, nüburtem rongnung ni ne nüngsang ken atentsü.

¹⁰Kechiaser ne yimlibilem anüng tashi, ne ochi tamang katetbaji mepet tashi.

¹¹Oh Tsüngrem, anüngtem temalen na ajungketang, ne sentsüwangshi ali ajak madak lidakjang.

Tenüngsang Ken 58

Dawid Ken: Tamajunger Merenshitsü Sarasademba

¹Yimsüsürtem, nenoki atangji ochi jembia lir ma? Meimchir ajak dang nenoki ochi agi o bendanga lir ma?

²Masü, nenoki temulungjang nung tamajung inyaktsü bilemer, nenok tekai alima nung azütokshiba mapa inyaker.

³Tamajungerji nu menden nungi mashileni aor, aser tiyazü jembir.

⁴Parnok mim per mim ama lir, tenarong tangpanger aliba ongyang per mesüka parnok lir.

⁵Kobai per puar ola mangashir, mesüra tesangra kentener ola mangar.

⁶Oh Tsüngrem, parnok tebang nung parnok tepu raksajang, Oh Kibuba, molusongzü chanutem tepuji loksajang!

⁷Tzü yima aoba ama parnok mungui kümdakjang. Parnokji nisung tetsüng agi ajemshiba rem ama takong kümdakjang.

⁸Yimsa-a aoba küpra ama, tasü asoba kinüi anü mungudang ama lidakjang.

⁹Chipoi ongchirang süng takong nung jangrua aliba mi tatsük memetetdang, tajem süshia jangrua aliba süshia, parnok yakta mopungi oner aotsü.

¹⁰Mang ayangbaji angudang temeshipurtemi pelatsü, aser tamajunger azü nung parnoki pei tetsüng shitoktsü.

¹¹Idangji nisungtemi ashitsü, “Atangji temeshipurtem asoshi sempetji lir, atangji alima nung obendangba Tsüngrem ka lir.”

Tenüngsang Ken 59

Dawid Ken: Tekümzük Asoshi Sarasademba

¹Oh kü Tsüngrem, kü tsükchirtem nungi ni kümzükang, ni anema noktaktertem nungi ni kümzükang.

²Temenen inyakertem nungi ni sotang, azü jangrartem nungi ni kümzükang.

³Kechiaser reprangang, parnoki kü taküm asoshi mita atar; tashi taitertemi ni anema senteper. Kü tai mesüra kü temenentem atema masü, Oh Kibuba.

⁴Kechiaser kü dak tai mali sür nung parnoki asemer aser renemer. Aramesoang, Kibuba, temeranger telok.

⁵Oh, Tsüngrem, Israel Tsüngrem, ni kümzükang. Kin ajak merenshitsü aramesoang, tamajung inyaker shinga danga yimlibilem tesayu. (Selah)

⁶Parnoki nikongdang meyipa shilanger, aser azü ama ola adoka, yimti meketa aor.

⁷Ajiang, parnoki pei tebang agi asanger, parnok tebangmechi nung nok lir, aser parnoki ashir, “Shibai onok dang angar?”

⁸Saka Oh Kibuba, nai parnok menütsütsü; mamangba pur ajak nai atalatsü.

⁹Oh kü tashi, ni na atadi, Oh Tsüngrem, na kü mitsa tulu lir.

¹⁰Kü yimlibilem Tsüngremi kü dangi arutsü; kü tsükchirtem madak takok angubaji pai kü nem ngudaktsütsü.

¹¹Parnokji tetepset Oh Tsüngrem, aji mesüra kü nüburtemi amadoktsü, Oh Kibuba, ozü jong, ne tashi agi, parnok anizükang aser prokshidakjang.

¹²Parnok tebang nung temenen aser parnok tebangmechi otem atema, parnok pei asüküm nung pudakjang, kechiaser parnoki atakatem aser tiyazü jembiogo.

¹³Ne ain adok nung parnok samajang, parnok taküm malitsüsa samajang. Idangji Yakob madak Tsüngremi yimsü asür, aser alima ajak madak pa KIBUR ta nisung ajaki metettsü. (Selah)

¹⁴Parnoki nikongdang meyipa shilanger, aser azü ama ola adoka yimti meketa aor.

¹⁵Azüi chiyungtsü bushia senzüba ama, parnoki peria mangu tashi senzütsü.

¹⁶Saka nibo ne tashi indang atentsü, anepdang ne temeim indang ni ken atentsü, kechiaser na kü mitsa, timtem mapang nung kü jenokdak.

¹⁷Oh kü tashi, ni ne nüngsang ken atentsü; Oh Tsüngrem, na kü mitsa, kü dang meimba Tsüngrem.

Tenüngsang Ken 60

Dawid Ken: Tekümzük Asoshi Sarasademba

¹Oh Tsüngrem nai onok sendokogo, nai onok raksatsüogo, na ain adoka liasü, saka tang onok dangi meyipang.

²Nai alimaji atentendaktsüogo, nai aji shimatsüogo; iba teraksaji anebjang, kechiaser aji anakshir.

³Nai ne nübur dang timtemtsü sayuogo, onok mangatentsüsa nai onok nem yi jemdaktsüogo.

⁴Saka shirnoki na tsübur parnok nem tekümdangtsü ka nai agütsüogo, anungji teraksatsüba nungi parnok kümzüktsü. (Selah)

⁵Ne teka tajichi agi onok kümzükang aser yariang, anungji nai shir dang meimer parnokji kümzüktsü.

⁶Tsüngremi pei temeshidak nungi jembiogo, “Tepela nung ni Shekem lemsatsü aser Sukkot lenten lemsatsütsü.

⁷Gilead kü meyong, aser Manase kü meyong. Efraim kü kolak kümzükba korang, Yihuda kü chuba nüsong.

⁸Moab kü shitokba po, Edom dak kü tsüngsem mereploktsütsü, Filistia anema ni kü takokba ayimtentsü.”

⁹Shibai tashi tait yimti jagi ni anir arutsü? Shibai ni Edom dangi anitsü?

¹⁰Oh Tsüngrem, nai onok mesendoka ma? Aser nai ozü temerangertem den maor.

¹¹Tsökchirtem anema onok nem teyari agüjang, kechiaser nisung teyaribo amajok.

¹²Tsüngrem den onoki takok angutsü, kechiaser pai ozü tsökchirtem madak ajemshitsütsü.

Tenüngsang Ken 61

Dawid Ken: Tsüngrem Kü Jenokdak

¹Ni ayimtenba angang Oh Tsüngrem, ni sarasademba angang.

²Kü mulungjang lulaba agi alima tatem nungi ni ne dang aja. Kü dang temaba jenokdak lung jagi ni aniang.

³Kechiaser ni asoshi tsökchir nungi, jenokdak tashi tait mitsaji na lir.

⁴Ne süki nung ni teti lidi, aser ne tashikang kübok ni jenokdi. (Selah)

⁵Kechiaser nai, Oh Tsüngrem kü tenangzükba angashiogo; shiri ne tenüng tsübur parnok senmang nai kü nem agütsüogo.

⁶Chuba arishi talangka lidakjang, pa arishi putu aika lidakjang.

⁷Pa chuba mendenji Tsüngrem tsüngdang teti lidakjang, ne temeim yimlibilem agi teti pa nüka lidakjang.

⁸Idangji ni ne nüngsang ken teti atentsü, aser anogo shia kü tenangzükbatem atalokdaksütsü.

Tenüngsang Ken 62

Dawid Ken: Tsüngrem Dak Tamang Akaba

- ¹Kü taküm Tsüngrem asoshi dang atar; pa nungi kü tekümtet arur.
- ²Paji dang kü lung aser kü tekümtet, pa kü mitsa takang, ni kodanga marakzütsü.
- ³Kechiaser tashi maitba jara aser atsü teraksa ama, tashi maitba nisung ka atema nenok kopiga mita atatsü?
- ⁴Ashioktsütsübaji parnok nükjidong mashileni anitsübaji parnok tejangraba lir. Parnoki tebang agi moatsür, saka telung nung atakatemer.
- ⁵Kü nela, nai Tsüngrem dak anisüngzükang; kechiaser kü teimla pa nungi lir.
- ⁶Paji dang kü lung aser kü tekümtet; pa kü mitsa tulu ni marakzütsü.
- ⁷Tsüngrem dak kü tekümtet aser kü sentsüwangshi lir; pa kü tashi aser lung lir.
- ⁸Oh nüburtem, nenoki mapang ajak nung pa dak amangang; pa tsüngdang nenok mulungjang lapokang; kechiaser Tsüngrem asen jenokdak lir. (Selah)
- ⁹Nisung ajak tangula ka ama dang lir; sensaker aser takar anaprongla jenjang kasa; parnok seret nung odang nung seret matutsü, parnokji tangula dang nungia tepungpaba.
- ¹⁰Ochi mashiba mapa dak tamang teyu, mesüra rakzükraktem dak amajok nung teimla; ne rongsen aika renlokaka ne mulungjang idakji teyu.
- ¹¹Tsüngremi khen jembio, ni ya anaben angashiogo; oda tashiji Tsüngrem meyong lir.
- ¹² Ano Oh Kibuba, yimlibilem ne meyong lir; kechiaser nai nisung shia nem pei mapa yari agütsür.

Tenüngsang Ken 63

Dawidi Atenba: Tsüngrem Asoshi Yongyaba

- ¹Oh Tsüngrem, na kü Tsüngrem lir, ni na yakta bushitsü; kong takong aser tzü makadak tebelemba lima lir, yangji kü nelai na asoshi tzürar, aser kü takümi na asoshi yongyar.

- ²Anungji ne tashi aser sentsüwangshi ngua, tekülemdak ni ne dak reprangogo.
- ³Kechiaser ne temeim yimlibilemji taküm dang nungi taoba, anungji kü tebangmechi-i na asangtsü.
- ⁴Kü taküm ali tashi ni na asangtsü, ne tenüng nung ni kü teka mekangtsü.
- ⁵Temo aser chiyungtsü tajungtiba agi tipatempa ama kü nela tipatemtsü; kü tebangmechi nung tepela ken agi kü tebangi na asangtsü.
- ⁶Kü yipten nung ni na bilemtetdang; aonung teyiprong nung ni ne dang bilemdanger.
- ⁷Kechiaser na teti kü teyarir, ne tashikang akhüm nung ni pelatsü.
- ⁸Kü tanela ne dak sotdi; ne teka tajichi agi ni soter.
- ⁹Shiri kü taküm samatsütsü bushir, parnokji ali tekübokleni alutsü.
- ¹⁰Parnokji nok tashi nem bendanga agütsütsü, parnok shirongtem asoshi chiyungtsü alitsü.
- ¹¹Saka chubai Tsüngrem dak pelatsü, shirisa pa agi azüngashidir parnoki pa nüngsang ken atentsü; kechiaser tiyazü jembir tebangji anendaktsütsü.

Tenüngsang Ken 64

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasademba

- ¹Kü timtem mapang ni ayimtenba ola angang, Oh Tsüngrem; tsükchir tsübuba nungi kü taküm kümzükang.
- ²Tamajunger miim tasa nungi ni kümzükang, temenen benshirtem nungi ni kümzükang.
- ³Parnoki pei temeli nok ama arangshiogo, aser parnok o mim aketba lijakjang ama renemogo.
- ⁴Parnoki atsüka atar tai makar dak akar; aoksa-a parnoki kecha metsübui pa dak akar.

⁵Mapa tamajung atema parnok rongnung ajongshiteper, parnoki miima sang asotsü bangjemer; aser ashir, “shibai parnok angutsü?”

⁶Parnoki tasa tamajung asar ashir; “Shibai onok angutsü?” Meimchir shisatsü aser temulungjang tarok lir.

⁷Saka Tsüngremi parnok dak akatsü, aoksa-a lijakjang ka agi parnok yirutsü.

⁸Pai parnok temeli parnok anema meyipdaksütsü; aser parnok teküboki ludaktsür.

⁹Meimchir ajaki tsübuttsü, aser parnoki Tsüngrem mapatem sangoktsütsü aser pai inyakba mapa bilemdangtsü.

¹⁰Temeshi nisungi Kibuba dak pelatsü, aser pa dak jenoktsü; aser temulung tindanger ajaki sentsüwangshitsü.

Tenünsang Ken 65

Dawid Ken: Tenünsang Agütsüba Ken

¹Oh Tsüngrem, Zion nung ne nem tenünsang agütsütsü tetemsü; ne dang onok tenangzükbatem ataloktsütsü.

²Kechiaser nai sarasadem langzür; meimchir ajak ne dangi arutsü.

³Parnok temenentem atema, kodang onok temenentem agi onok kokdir nai itemji aidoktsütsü.

⁴Ne kidang alitsüsa nai shirnoksa shimtet aser anir aruogo, parnok tepelatsü. Ne kidang aliba tajungtem aser ne temeshi tenla ki temoatsütem jagi onok tipatemtsü.

⁵Oh Tsüngrem ozü tekümzüker, ne tesüngmangtsü mapa aser temeshiba agi nai onok dang langzütsü. Alima tatembang ajak aser tzüyim tatembangtibai ne mulung alemer.

⁶Nai pei tashi agi tenemtemji akanga yanglu, na ain agi nangri khanga lir.

⁷Tzüyimtemi arrürba aser tzüsemtem ola nai süngjemdaksür, aser nüburtem rongrongba nai süngjemdaksür.

⁸Talang nung alirtemi ne temaitsütem tsübur, alima tatem külen nungi külen tashi ne mapa agi tepela agütsür.

⁹Nai alimaji semdang aser tzü agütsü, nai aji kanga takar kümdaktsü. Tsüngremer ayongtemji tzü agi sünga lir, nai parnok nem tsük agütsütsü asoshi, aji oda nai yanglu.

¹⁰Ali angensa-a alibaji nai tzü agi medema süngdaktsür, nai aji tzünglu agi anüka kümdaktsür, aser tsünütsü meidaktsür.

¹¹Nai angati ajungba aluruba moatsür, aser ne kolenisa odir talubusa moatsür.

¹²Lisem lima ajak ali temo agi asüngtsü, aser tenem tilatem ajaklen pelateper.

¹³San telok agi chiyimdak moapuji sünga lir, lentenjia tsük agi sünga lir; parnoki tepela agi ayimtener aser ken atener.

Tenüngsang Ken 66

Tenüngsang Agüja Sarasadema Ken

¹Alima ajaki Tsüngrem dang tepela ola adokang;

²Pa tenüng sentsüwangshi ken tenang, pa nem sentsüwangshi nüngsang agüjang.

³Ne mapatem koda tetsübutü ta Tsüngrem dang shiang; ne tashi uluba agi ne tsükchirtemi tetsübu agi ne madang apudaktsü.

⁴Alima ajaki na külemtsü, parnoki ne dang ken atentsü, parnoki ne nüngsang ken atentsü. (Selah)

⁵Arung aser Tsüngremi inyakbatem ajiang, nisung rongnung pa tesüngmangtsü mapatem.

⁶Pai tzüyim jagi ali takong kümdaktsür, anungji pei nüburtemi ayongji ajanga jaja. Idakji pai kechi inyak iba asoshi asenoki pa dang peladi.

⁷Pei tashi agi pai tatem makai yimsü asür, shiba tenük agi kintem madak ajir; tashi mangar shingai anema tapusodaktsü. (Selah)

⁸Asen Tsüngrem moajang, Oh nübурtem, pa nüngsangba olaji angashidakjang.

⁹Shibai akümlir lima nung asenok lidaktsür, aser asen tetsüng memetsüdaktsür.

¹⁰Kechiaser nai onok tendangogo, Oh Tsüngrem, taribi tendangba ama nai onok tendangogo.

¹¹Nai onok sang nung pudaktsü, aser onok teperem nung khu taret benloktsü.

¹²Onok kolak manung nisungtem nem ajemshidaktsür, onoki mi aser tzi ajanga ao; saka nai onok takar linük kati aniok.

¹³Ni tarongba tenla ne kidangi bener arutsü, ni ne nem kü tenangzükba agütsütsü.

¹⁴Koba ni timtem nung alidang kü tebang mechi-i nangzükogo.

¹⁵Ni ne nem tejbketba shiruru tenla agütsütsü, san tepung, nashi pungchi aser nabong, tarongba tenla ni agütsütsü. (Selah)

¹⁶Nenok Tsüngrem tsüburtem kü dangi arung, aser pai kü dang kechisa inyak item ajak ni ne dang shidi.

¹⁷Ni pa dang tashi agi ayimten, aser kü temeli agi pa nüng asang.

¹⁸Ni kü mulung nung temenen sabu asübo, Kibubai kü dang mangala.

¹⁹Saka atangji Tsüngremi angashiogo, aser kü sarasademba ola pai angaogo.

²⁰Tsüngrem tenüng sangang, kechiaser pai kü sarasadem mesendok mesüra pa yimlibilem temeim kü dak nungi magien.

Tenüngsang Ken 67

Tenüngsang Agütsüba Ken

¹Tsüngremi onok dang aochiang aser moajang; aser pa tejak onok madak yalokjang; (Selah)

²Anungji ne lenmangtem alimai metettsü, aser ne tekümtet kintemi metettsü.

³Nübурtemi na sangdakjang, Oh Tsüngrem; nübур ajaki na sangdakjang.

⁴Kintemi pelatepdakjang, aser tepela agi ken tendakjang, kechiaser nai nüburtem ochi agi o bendanger; aser alima nung kintem anir. (Selah)

⁵Nüburtemi na sangdakjang, Oh Tsüngrem, nübur ajaki na sangdakjang.

⁶Ali-i pei terenlok süngjang tangtsüogo, Tsüngrem, asen Tsüngremi asenok moatsüogo.

⁷Tsüngremi maneni asenok maotsüogo; Alima tatem nung alir ajaki pa sangdakjang.

Tenünsang Ken 68

Dawid Ken: Takok Anguba Ken

¹Tsüngrem aramesodakjang aser pa tsükchirtem prokshidakjang. Shiri pa sempar, parnokji pa tsüngdang nungi jenshidakjang.

²Mopungi mokozü oner aoba ama, parnok aridokang; mi tsüngdang nirep yimsa aoba ama, tamajungertemji Tsüngrem tsüngdang samadakjang.

³Saka temeshipurtemji peladakjang, parnok Tsüngrem tsüngdang pelatepdakjang, parnoki tepela tulu nung ayimtendakjang.

⁴Tsüngrem dang ken tenang, pa nünsang ken tenang; Shibai mepet manung mener aor, pa nem ken ka tenlokjang; Pa tenüng Kibuba lir, pa tsüngdang nenok pelatepang.

⁵Lajar tebu malirtem, amitsür kümzüksang, aji temeshidak aliba Tsüngrem lir.

⁶Azüngmeyaka alir nem pai talidak ki ka agütsür, tepuokertem nem techiokba agütsür; saka tashi mangartem ali takong nung lidaktsür.

⁷Oh, Tsüngrem kodang nai ne nüburtem jakdang ao, kodang nai lisem limaji ajanga ao; (Selah)

⁸Alimai atenten, aser anüngtemi tzünglu yok, Sinai Tsüngrem tsüngdangi, Israel Tsüngrem tsüngdang atenten.

⁹Oh Tsüngrem, nai tzünglu talubosa yok, ania aliba ne li nai yanglushiogo;

- ¹⁰Kong ne nübурtem parnok talidak nguogo; Oh Tsüngrem, nai ne ajungba nungi sensaker asoshi renemtsü
- ¹¹Kibubai ozüngji agütsür, aser telok tulu kati iba osangji abener.
- ¹²Chubatem aser par temerangertem ajener; parnoki ajener; Tetsürtem shir kidang alir parnoki temakzükba oset lemsar.
- ¹³Parnoki san ki nung mejanger, posü tashikang taribi agi aser la tezüng hon tanen agi meibanger lir;
- ¹⁴Ajak Takoksangi kodang chubatemji prokshidaktsüdir, Zalmon nung rürjeb tsükdaktsür.
- ¹⁵Oh tenem tulu, Bashan tenem; tenem mokji aika aliba tenem, Bashan tenem.
- ¹⁶Oh tenem mokji aika aliba tenem, kechiba nai Tsüngremi pa alitsü shimtetba tenem anema nai tenük merema repranger? Kibuba yangji teti alitsü.
- ¹⁷Tashi tait meyong kor talungtsü, meyirijang teranasü, meyirijangsa merijang aika Kibubai Sinai tenem nungi pa tekülemdaki alur.
- ¹⁸ Nai tepuoker aika anir tenem talang jagi atu, aser nisungtem nungi sempet agizük; oda na anemertem nungia agizük, anungji Kibuba Tsüngrem parnok den alitsü.
- ¹⁹Tsüngrem shiba asen tekümzüker lir, Kibuba shibai anogo shia asen khu abener pa tenüng sangang. (Selah)
- ²⁰Asen Tsüngremji tekümzüker Tsüngrem lir, Tsüngrem asen Kibubai asenok tasüba nungi kümzüker.
- ²¹Atangji Tsüngremi Pa tsükchirtem kolak zükreptsütsü, Shiri pei tai nung maneni aor parnok ku agi yangluba chuba korang kolakji zükreptsütsü.
- ²²Kibubai ashi, “Ni parnok Bashan nungi anir arutsü, ni parnok tzüyim tarok nungi anir arutsü.

²³Anungji nenoki tsükchirtem zü nung nenok tetsüing shitoktsü, aser nenok azütem temeli pei shilem ne tsükchir nungi angutsü.”

²⁴Oh Tsüingrem, na akhüm keta takok ngua aoba angur, Kü Tsüingrem, kü chuba tekülemdaki aoba parnoki nguogo.

²⁵Kentenertem tama, kongki awartem tesülen, aser parnok yongtsü nung aiürtem asüm atemer.

²⁶Mungdang tulu nung Tsüingrem moajang, Israel kidong ajaki nenok Kibubaji sangang.

²⁷Parnok rongnung tilaba, Benjamini parnok anir, iba sülen Yihuda tamarenertem telok, aser Zebulun aser Naftali tamarenertem telok.

²⁸Oh Tsüingrem, ne tashi jazükang, ne tashi tait koba agi onok atema inyak aji sayuang.

²⁹Yirusalem nung ne tenla ki ali nung, chubatemi ne dangi sempet bener arutsü.

³⁰Rangbangnü nung aliba shiruruji arürjang, oda nashi pungchi aser techanu nübur telokji, shiri taribi asoshi nisung dak ajemshir; raratsü jangraba nüburtemji prokshidakjang.

³¹Ijip nungi yongmen bener arudakjang, Ethiopiai la teka Tsüingrem dangi raksadakjang.

³²Oh alima yimlitem Tsüingrem dang tenang, Kibuba nüngsang ken tenang.
(Selah)

³³Lipok nungi aliba anüngdak shibai asanger, angang, pai pa ola yoker, Pa ola tulu.

³⁴Tsüingrem tashi tait indang metetdakjang, shiba merenba Israel madak lir; aser pa tashi anüngtem madak lir.

³⁵Pa Tsüingrem na tekülemdaki arudang koda tetsübutsäka lir, Israel Tsüingremi pei nübur nem tashi aser ain agütsür. Tsüingrem temoatsüba süang!

Tenünsang Ken 69

Dawid Ken: Teyari Asoshi Ayimtenba

¹Ni kümzükang, Oh Tsüngrem! Kechiaser kü tekong tashi tzü agi nungbangogo.

²Ni lishi tarok nung asonger, kong tetsüing ajemetdak maka. Ni tzü tarok daki arua lir, aser tzümetsüing ni atsüingbanger.

³Ayimtenba agi ni aniseter, aser kü trok akonger. Kü Tsüngrem teyari atadang kü tenük agi metizüker.

⁴Kecha masü nung ni sempar kü kolak ku dang nungia timba kümogo; kecha masü nung ni samatsütsü bushirtemji aika kümogo. Ni mauyaba oset ka parnoki kü dang nungi akhanger.

⁵Oh Tsüngrem, nai kü temenentem metet, ni shisa makaba nai meteta lir.

⁶Oh Temeranger Kibuba Tsüngrem, shiri ne dak imlar, parnokji ni ajanga mak tesüdaktsü, Oh Israel Tsüngrem, shiri na bushir, parnokji ni ajanga maksüi teidaktsü.

⁷Kechiaser na atema ni tarürtsüba aremzükogo, aser maksüi küjak nembangogo.

⁸Kü adianutem madang ni aener ka ama, aser kütsü chir rongnung ni bendanger ka lir.

⁹Kechiaser ne ki asoshi jangraba agi ni chimar, shiri na mezüingmeshiogo, parnok mezüingmeshiba kü dak tongogo.

¹⁰Kodang ni tanela nung ajeb aser lumi, parnoki iba asoshi ni mezüingmeshi.

¹¹Kodang anem süji kü sobutsü kümdaktsü, parnok asoshi ni menüdong ka aküm.

¹²Shir süngkhüm nung amener, parnoki kü indang jembir, aser yi agi mesepertemi ni agi ken mejemer.

¹³Saka ni asoshibo, Oh Kibuba, mapang shitak nung kü sarasadem ne dangi yoktsü, Oh Tsüngrem, ne temeim yimlibilem jenti yari kü dang langzüangma.

- ¹⁴Lishitsüing nung asongba nungi ni kümzükang, aser kü tsükchir nungi ni kümzükang aser tzü tarok nungi ni kümzükang.
- ¹⁵Tzümetsüing agi ni tatsüingbangdaksü, mesüra tzü taroki ni temeyokdaksü mesüra kanglai pei tebang kü dak teshibangdaksü.
- ¹⁶Kü dang langzüang, Oh Kibuba, kechiaser ne temeim yimlibilem tajung lir, ne taochi jenti yari kü dangi meyipang.
- ¹⁷Ne tenzüker nungi ne tejak temiim, Kü dang yakta langzüang, kechiaser ni timtem nung lir.
- ¹⁸Ni anasa arung aser ni kümzükang, Kü tsükchirtem nungi ni kümzükangma.
- ¹⁹Nai kü maksü aser tatalaba aser ni mezüingmeshiba, item ajak metet, nai ajak meteta lir.
- ²⁰Mezüingmeshi agi kü mulung raksaogo, anungji ni tasü maiti kümogo; Kü dang aria bilemstsürtem ni bushir, saka shinga maliasü; ni sünepdaktsütsü bushi, saka ni shinga mangu.
- ²¹Parnoki chiyungtsü melena mim agütsü, aser tzüradang parnoki tasentzü agütsü.
- ²²Parnok langbangji parnok asoshi sang ka kümdukdjang, aser parnok den asemertem asoshi sang ka kümdukdjang.
- ²³Parnoki kecha mangutsüsa parnok tenük manga kümdukdjang, aser parnok teperemi maneni atentendakjang.
- ²⁴Ne terasaba parnok dak meküplokjang, ne ain tesashi agi parnok menepdukdjang.
- ²⁵Parnok talidak azüingmeyak kümdukdjang, parnok süki nung shinga telidaksü.
- ²⁶Kechiaser nai shiba dak azük, parnoki pa rishikangshir; aser nai shir yirutsü, parnok tekangshi indang parnoki ashir,
- ²⁷Parnok tai madak tai enlokjang; ne tekümtet nung parnok tetendaksü.

- ²⁸ Taküm kaket nungi parnok aidokjang, aser temeshipur den tezülusem.
- ²⁹ Saka ni timtem aser tejashi nung lir, Oh Tsüngrem, ne tekümteti ni kümzükang.
- ³⁰ Ken agi ni Tsüngrem tenüng asangtsü, aser tenüngsang agi ni pa ulutsütsü.
- ³¹ Aji Kibuba asoshi nashi pungchi ka, oda tezü aser temesüla atenba nashi pungchi tenlaba dang nungi tepelaba alitsü.
- ³² Tajemrepba purtemi aji ngua pelatsü, nenok shiri Tsüngrem bushir, nenok mulung asentenshidakjang.
- ³³ Kechiaser Kibubai sensaker dang teti angar, aser par nübur shir tepuokdak lir, parnok mezüngmeshi masür.
- ³⁴ Anüing aser ali nati, tzüyim aser yangji ayazüba ajaki pa sangang.
- ³⁵ Kechiaser Tsüngremi Zion kümzüksü, aser Yihuda yimtitem yanglushitsü, pa nüburtemi aji agitsü aser yangji alitsü.
- ³⁶ Pa tenzükertem chirtemi aji senmang amangtsü, aser shiri pa tenüng meimer parnok yangji alitsü.

Tenüngsang Ken 70

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasadamba
(TKe. 40.13-17)

- ¹ Oh Tsüngrem, ni kümzüksü karang! Oh Kibuba, ni yaritsü ilungang!
- ² Shiri kü taküm bushir, parnok maksüdakjang aser ratadakjang. Shirnoki ni yirutsütsü jangra, parnok maksü nung meyipa odakjang.
- ³ Shiri kü dang “Aha, aha” ta ashir, parnok maksü nung meyipdakjang.
- ⁴ Saka shiri na bushir, parnok ne dak pelatepdakjang, shiri ne tekümtet meimer parnok nem teti shidakjang, “Tsüngremji tulu lir.”
- ⁵ Saka ni sensaker aser anüngabonger; Kü dangi kara arung, Oh Tsüngrem. Na kü teyari aser tekümzüker lir, Oh Kibuba, menua teli.

Tenüngsang Ken 71

Tambur Nisung Sarasadem

- ¹Oh Kibuba, ne dak ni jenoker, Ni kodanga taakdaktsü.
- ²Ne temeshiba nung ni kümzükang aser yariang; Kü dang angang aser ni kümzükang;
- ³Na kü jenokdak lung süang, ni kümzüktsü asoshi tashi tait mitsa, kechiaser na kü lung aser kü mitsa.
- ⁴Oh kü Tsüngrem, tamajunger kabu nungi, ni kümzükang, ochimashir aser temenenpur kabu nungi ni kümzükang.
- ⁵Na kü teimla lir, Oh Kibuba, Oh Kibuba, asangwa nungi na kü mulung alemdak.
- ⁶Taso dang nungi ni ne dak metaloker, kütsü nu menden nungi ni agitetbaji na lir; Maneni ni na asangtsü.
- ⁷Aika atema niji tesüngmangtsü ka lir. Saka na kü jenokdak tashi tait.
- ⁸Anogo tepiyong ne nüngsang, aser na tushiba agi kü bang sünga alitsü.
- ⁹Tambur akümdang nai ni tesendok, tashi makai akümdang nai ni senzüka teyutsü.
- ¹⁰Kechiaser kü tsükchirtemi ni anema jembir, shiri kü taküm asoshi miter, parnoki külemi bangjemer.
- ¹¹Parnoki ashir, “Tsüngremi pa sentokogo, arishiang aser pa puang; kechiaser pa kümzüktsü shinga mali.”
- ¹²Oh Tsüngrem ni nungi pila-a teli; Oh kü Tsüngrem, ni yaritsü kara-ang.
- ¹³Shiri ni arishir, parnok maksü nung samadakjang. Shiri ni kangshitsü bushir, parnok tataala aser maksü agi süngdakjang.
- ¹⁴Saka nibo maneni imlatsü, aser tali tali na asangtsü.
- ¹⁵Kü tebangi ne temeshiba indang, aser ne tekümtet indang anogo tepiyong ashitsü; kechiaser itemji ni angatettsüba dang nungia tali.
- ¹⁶Ni Kibuba Tsüngrem tashi tulu tenüng sanga arutsü. Ni ne temeshiba, oda ne indangji dang ashitsü.

¹⁷Oh Tsüngrem, kü asangwa mapang nungi nai kü dang sayu; aser tang tashi ne tesüngmangtsü mapatem indang ni sangdongogo.

¹⁸Tang, Oh Tsüngrem, ni tambur aser kupu pua aküm nung nai ni tesendokma, taruba pututem dang ni ne tashi aser uluba indang metetdaksütsü.

¹⁹Ne temeshibai anüngtem atonger. Nai mapa tulu inyakogo, Oh Tsüngrem, na mesüka shiba lir?

²⁰Na shibai lendong timtem tulu aika kü nem ngudaktsüogo, nai tanaben ni sakdaktsütsü; ali tarok nungi nai ni tanaben anitettsü.

²¹Nai kü khonang rendakjang, aser tanaben ni sünepdakjang.

²²Oh kü Tsüngrem, ne temulung lemtetba indang ni tzürang kongki agi ne tenüng asangtsü, Oh, Israel Temeshisang, kongki agi ni ne nüngsang ken atentsü.

²³Kodang ni ne nüngsang ken tendir, kü tebang mechi-i tepela agi ayimtentsü; aser nai alangzükba takümi kanga pelatsü.

²⁴Kü temeli-i anogo tepiyong ne temeshiba teyari indang jembitsü; kechiaser shiri ni yirutsütsü bushi, parnok tatala nung mak süogo.

Tenüngsang Ken 72

Solomon Ken: Chuba Asoshi Sarasademba

¹Oh Tsüngrem, ne obendang chuba nem agüjang; aser ne temeshiba chuba chir nem agüjang.

²Anungji pai ne nübur temeshiba agi o bendangtsü, aser ne nübur sensaker temeshiba agi o bendangtsü.

³Tenemi nüburtem dangi yimji-yimjung, aser ungsemtemi temeshiba bena arutsü.

⁴Pai nübur rongnung sensakba pur kümdakjang, meshimejunger kümzükang aser rishikangshir ajasajang.

⁵Putu ajak songtema anü aser ita, merema maküm tashi pa lidakjang.

- ⁶Rem lanu madak tzünglu ajalok ama, tzünglupui ali tayi kümdaktsüba ama pa aludakjang.
- ⁷Pa anogotem nung temeshiba rendakjang, aser ita sangwa marem tashi yimjung lidakjang.
- ⁸Tzüyim nungi tzüyim tashi, Ayong nungi ali tatem tashi pai yimsü asütsü.
- ⁹Lisem lima alirtemi pa tsüngdang apudaktsü; aser tsükchirtemi auyi menaktsü.
- ¹⁰Tarshis aser asetkong chubatemi alimelen agütsütsü, Sheba aser Seba chubatemi sempet agütsütsü.
- ¹¹Chuba ajaki pa dang apudaktsü, kin ajaki pa tenzüksü,
- ¹²Kechiaser meshimejungeri ayimtendang, aser teyarir malir sensaker pai kümzüksü.
- ¹³Tashi maiter aser meshimejunger dang pai ajunger, aser meshimejunger tasütsü nungi kümzüker.
- ¹⁴Tekangshi aser azütokshir nungi pai parnok kümzüksü; kechiaser parnok züji pa madang senti lir.
- ¹⁵Pa taküm talangka lidakjang, pa nem Sheba hon agüjang. Nisungtemi pa dang maneni sarasademdakjang, aser anogo tepiyong pa moajang.
- ¹⁶Linük nung tsük jenti adokdakjang, tenem nungi ayipshidakjang iba süngjangji Lebanon ama süngdakjang, moapu nung ai agi sünga aliba ama, yimtitem nung nisungtem sünga rendakjang.
- ¹⁷Pa tenüng tatem makai lidakjang, anü sangwa marem tashi pa nünsang maneni alitsü. Kin ajak pa ajanga moajang, aser parnoki pa dang tepelatsü ta ajatsü.
- ¹⁸Israel Tsüngrem Kibuba temoatsüba, shiba kisüngi sayatenya inyaker.
- ¹⁹Pa sentsüwangshi tenüng tatem makai sangang, ali ajak pa sentsüwangshi agi süngdakjang, Amen aser Amen.

²⁰Idaki Yesse chir Dawid sarasadem tatem.

Tenüngsang Ken 73

SHILEM ASEM
(Tenüngsang Ken 73–89)
Asaf Ken: Tsüngrem Ochiba

¹Atangji Tsüngremi Israel dang ajunger. Shirnok temulung temerük lir parnok dang ajunger.

²Saka nibo kü tetsüng talangba oadoker liasü; Kü jenjang ajujitsü anasa liasü.

³Kechiaser ni asükümertem aser tamajungpur, azükaruba ngua tenük merem.

⁴Parnok temang anema aser tashi ita ali nung, tamajung pur tekangshi mali.

⁵Tangar ama parnok tekangshi mali, tangar ama parnok timtem mali.

⁶Anungji asükümerji parnok tekong nung azük ama; aser azü tokshibaji parnok sobutsü lir.

⁷Parnok tenük temo agi wakbanga mesonger, parnok mulungsentsü nungi tekülak moshir,

⁸Parnoki tatala aser tamajung atema jembir; tekangshitsü o parnoki kanga jembir.

⁹Parnoki anüing anema parnok tebang lapoker, aser parnok temeli alima sema senzür.

¹⁰Anungji nüburtem ajagi meyipa aor, aser moshia aliba tzüji ajemer.

¹¹Parnoki ashir, “Tsüngremi koda metet? Tematiba dak temetetba shisatsü lir ma?”

¹²Ajiang tamajungerji itemi lir; parnok rongsen arener aser jangratema alir.

¹³Kü mulungjang merüktetba aser tai makaba nung kü teka shitokbaji amajok asü?

¹⁴Ni anogo tepiyong kangshir, aser anepdang shia ni merenshir.

¹⁵Ni yamaji jembir ali asübo, ajiang, ni ne chirtem ashiochtsür lila.

¹⁶Anungji ni ibaji angatettsü merang, saka ibai kanga tasak liasü;

- ¹⁷Oda ni Tsüngrem külemdaki or külenang, parnok tamajunger tatembangji angatet.
- ¹⁸Atangji nai parnok ali tanüla dak yutsü; aser tesamadak nai parnok endoker.
- ¹⁹Aoksa-a parnok nai samatsür, tetsübutüsü agi parnok meshimeshia samatsüogo.
- ²⁰Kodang nisung ka sakdir pungmang noksa sama ama; Oh Kibuba, kodang na sakdir, nai parnok tebilemba amajok kümdakjang.
- ²¹Kodang kü mulung korema liasü aser kü nela jashia liasü,
- ²²Ni tamachi aser shisa maka, oda ne tsüngdang shiruru ama liasü.
- ²³Aji saka ni maneni ne den lir; nai kü teka tajichi nung sot.
- ²⁴Nai ne shisatsü agi ni anitsü; aser tatem nung sentsüwangshidaki anitsü.
- ²⁵Kotak nung ne dak alema ni asoshi shiba ali? Aser alima nunga ne dak alema ni aginüba shinga melika.
- ²⁶Kü shi aser kü mulungi tamakok nguaka, saka teti Tsüngrem kü mulungjang tashi aser shilem lir.
- ²⁷Saka shir na nungi talangka pilar lir, parnok atangji samatsü; shiri na senzuka toktsür, nai parnok samatsütsü.
- ²⁸Saka ni asoshi Tsüngrem anasa alibaji tajungtiba; ne mapa ajak indang ashitsüsa ni Kibuba Tsüngrem kü jenokdak kümdaktsüogo.

Tenüngsang Ken 74

Asaf Ken: Israel Kümzüktsü Sarasademba

- ¹Oh Tsüngrem kechiba nai teti asoshi onok jendok? Kechiba ne chiyimdak aliba santem anema nai ain adoker?
- ²Nai akhidang alangzükba ne nübur kin koba nai ne senmangtsü asoshi alangzük, aji bilemtetang. Ano Zion tenem kong na ali aji bilemtetang.
- ³Iba teraksa tulu ya ajiang; tsükchirtemi tekülemdak kechisarena raksatsüogo.

- ⁴Na anemertemi ne tekülemdak nungi arrloktsüogo, takok anguba temaitsü parnoki idakji wako yuogo.
- ⁵Arem nung süng aleneri pu agi süng lensaba ama, parnoki itemji raksatsüogo.
- ⁶Idakji süng agi chitetba noksa ajak, parnoki pu aser yintem agi akusar.
- ⁷Parnoki ne tekülemdak mi agi rongdoktsüogo; aser parnoki ne tenüing alinung khenyongi memerüki kümdaktsüogo.
- ⁸Parnoki pei sasa ashi, “Onoki parnok khenyongi raksatsütsü,” parnoki linük ajak nung Tsüngrem külemdak ki rongtoktsüogo.
- ⁹Onoki temaitsü kecha mangu, joko ainkar kata mali, mesüra yamai kopiga alitsü onok rongnung shingaia meteta mali.
- ¹⁰Oh Tsüngrem, tsükchiri kopiga na mezüingmeshitsü? Tatem makai parnoki ne tenüing atalatsü ama?
- ¹¹Kechiba nai ne teka, oda ne teka tajichi sota ayur? Ne sübok nungi aji adokang aser parnok samajang.
- ¹²Aji saka, akhi nungi Tsüngrem kü Chuba lir, alima dangi ne tekümtet bener aru.
- ¹³Nai ne tashi agi tzüyimji sedang, tzü nung aliba ngüm molutzürangtem kolak nai raksatsür.
- ¹⁴Nai molu tzürang kolak anüka raksatsü, aser arem shiruru nem parnok chiyungtsü asütsü nai pa agütsü.
- ¹⁵Tzüpokdak aser ayongnutem asoshi nai lenmang paitsü, aser teti yima aliba ayong nai kongdaktsü.
- ¹⁶Anogo ne meyong, aonungjia ne meyong, Anü aser itaji nai renem.
- ¹⁷Alima tatembang ajak nai yanglu, nai mei aser tsüngkhüm yanglu.
- ¹⁸Oh Kibuba tsükchiri na koda menütsü aji bilemtetang, tamashi nisungi ne tenüing atalaogo.

¹⁹Ne posü taküm arem shiruru nem tagütsü, sensaker taküm timtem nung aliba nai teti tamadok.

²⁰Ne tezüngzüktepba bilemtetang, kechiaser alima tammangdak ajak nung azütokshiba agi sünga lir.

²¹Kangshia alirtem maksüa temeyipdaksü, sensaker aser makamaiteri ne tenüng sangdakjang.

²²Aramesoang, Oh Tsüngrem, aser ne indang jembiang, tamashi nisungi anogo tepiyong na menütsüba bilemtetang.

²³Ne tsükchirtem ola, na anemertemi asatepba koba ola maneni atur, aji tamadok.

Tenüngsang Ken 75

Asaf Ken: Tsüngremji Obendangsang

¹Oh Tsüngrem, onoki ne nem tenüngsang agütsür, onoki ne nüng asanger, kechiaser na koda tulu, aser ne tesüngmangtsü mapatem onoki metetdaksütsü.

²Nai ashi, “Kodang ni mapang shitak tenjidir, ni ochi o bendangtsü.

³Alima aser yangji alir yimti laodang; ni iba nüktangji togima tangit. (Selah)

⁴Asükümer dang, ‘Asüküma tebenshi, aser tamajunger dang, mezümeküm tesü’ ta ni ashir.

⁵Nenok asüküm kolak talangka angaka tetu, mesüra mezümeküm o tejembi.”

⁶Kechiaser anüdoklen aser anüolen nungi, mesüra anüdoklentip aser anüolentip nungi teyari marur.

⁷Saka Tsüngremji obendangsang lir; pai ka ludaktsür aser ka tudaktsür.

⁸Kechiaser Kibuba ket nung yi tesashi meyoktepba marok ka am-a lir; Pai aji züzüker aser alima nung tamajungpur ajaki aji khanang dena mejema tashi ajemtsü.

⁹Saka ni Yakob Tsüngrem tenüngsang ken atentsü, aser iba indang tatem makai sangdongtsü.

¹⁰Ano tamajunger tashiji ni leptoktsü; saka temeshipur tashiji ni tudaktsütsü.

Tenüngsang Ken 76

Asaf Ken: Tsüngremji Takoksang

¹Yihuda nung Tsüngrem meteta lir; Israel nung pa tenüng tulu.

²Yirusalem nung pa süki lir, Zion nung pa talidak lir.

³Idakji pai lasang lijakjangtem, jong, nok aser raraba osetji raksaogo.

⁴Tenemtem dang nungia na sentsü twangshiba aser tamarenba.

⁵Tasü taitertem parnok akaba samaogo, aser parnok amua ogo; tashikartemi pei teka mamshitet.

⁶Oh Yakob Tsüngrem, nai arütsüba agi, talungtsü o kor na marakzüteter.

⁷Saka na, oda na dang tetsübuttsü, kodang na ain adokdir shibai ne tsüngdang noktaktettsü?

⁸Nai anüng nungi obendang yok; alimai tsübu aser ola madok.

⁹Alima nung ala-ashirtem kümzüktsü asoshi; Tsüngrem obendangdak noktak. (Selah)

¹⁰Tsükchirtemi mit adokba jagi ne tenüng asangba dang akümer; shirnok iba mit nungi kümzüker, parnoki ne tashi metettsü.

¹¹Kibuba ne Tsüngrem dang nai nangzükbatem atalokdakjang. Pa meketa alir ajaki shiba dang tsübuttsü tim, pa dangi sempet benang.

¹²Pai asükümba yimsüsürtem ajemaludaktsür; aser alima chuba tulutem tetsübudaktsür.

Tenüngsang Ken 77

Asaf Ken: Timtem Mapang Tesünep

¹Timtem mapang ni Tsüngrem dang aja, ni Tsüngrem dang ayimten, aser pai kü dang anga.

- ²Kü timtemba anogo nung ni Kibuba bushi, aonung tepiyong kü teka mekanga liasü; Kü nela animesüngzüktet.
- ³Ni Tsüngrem bilemtetdang ni anünger; pa indang bilemdang kü nela lular. (Selah)
- ⁴Nai ni amua modaktsür; ni kecha mejembitettsü ta shisa bulur.
- ⁵Tesüiba anogotem indang ni bilemdanger; taoba kümtem indang ni bilemteter.
- ⁶Aonung ni kü mulung nung shisadanger; ni ontaker aser kü nelai yamai ashir:
- ⁷“Kibubai teti asoshi sentokdi ma? Pai kodanga asenok dang mejungli ma?
- ⁸Pa taochi teti asoshi sama asü? Pa tenangzükbatemji joko amajok asü?
- ⁹Aochia bilemtsü Tsüngremi amadok asü? Pai ain adokba agi pa taochi shibangadok asü?” (Selah)
- ¹⁰Aser ni ashi, “Ibai kü timtemji lir. Oda Tematiba teka tajichi ni atema kongadokogo.”
- ¹¹Kibuba mapatem indang ni bilemtettsü, Hau, akhidang ne sayatenyatem ni bilemtettsü.
- ¹²Ano ne mapa ajak indang ni bilemdangtsü, Aser nai inyakbatem indang jembitsü.
- ¹³Oh Tsüngrem, ne lenmang temeshi lir, Ozü Tsüngrem uluba ama tangar tsüngrem shiba ali?
- ¹⁴Sayatenya inyakba Tsüngremji na; kintem dang nai ne tashi sayuogo.
- ¹⁵Nai neka agi ne nübur, Yakob aser Yosef chirtem alantetogo. (Selah)
- ¹⁶Kodang tzüi na angu, Oh Tsüngrem, parnoki tsübua liasü.
- ¹⁷Mepettemi tzü aludaktsür; anüngtemi tsüngmok ola adokdaktsür; aser ne lijakjangtem ajakleni ao.

¹⁸Ne tsüngmok ola Tsüngrem mopung nung angashir; ne tsüngpreti alimaji sangwatsür; alimai atentener aser anokshir.

¹⁹Nai tzüsem ajanga jaja; nai tzüyim tarok ajanga süi, saka ne tsüngneptem angutsü makok.

²⁰Mosa aser Aron ket agi, sannüker ka ama nai ne nüburtem anishi.

Tenüngsang Ken 78

Asaf Ken: Tsüngrem Aser Pa Nüburtem

¹Oh kü nüburtem, kü tesayuba angang, kü bang otem nung nenok narong tenang.

²O entepba agi ni kü bang lapoktsü, Akhidang nungi miima aliba indang ni jembitsü.

³Koba onoki angashiogo aser metetogo, aser ozü tsüraburi onok dang shiogo.

⁴Onoki itemji par chirtem dang miima mayutsü saka tarutsü putu dang Kibuba nüngsang; aser pa tashi aser pa tesüngmangtsü mapatem indang ashitsü.

⁵Kechiaser Yakob ajanga kuli ka pai renemogo, aser Israel nung ozüng ka yangluogo; itemji pei chirtem dang sayutsü asoshi pai asen tsüraburtem dang melaogo.

⁶Anungji tarutsü putu, oda tasotsü aliba tanurtemi aji metettsü; aser parnokia pei chirtem dang aji ashitsü.

⁷Aser parnoki pei tamang Tsüngrem dak ayutsü, aser Tsüngremer mapatem mamadoktsü.

⁸Anungji parnok par tsüraburtem, shir tekong temerang aser anema noktakba putu; shir temulung mesüngjem aser shir tanela Tsüngrem dak tamang makatet; iba putu ama parnok malitsü.

⁹Efraim chirtem, lijak agi raratsü renemer, tongbang anogo nung meyipa ao.

¹⁰Tsüngrem tezüngzüktepba parnoki mayu, Aser pa ozüng nung mejajatsü;

- ¹¹Aser parnoki pai inyakbatem, aser pai parnok dang sayuba sayatenyatem amadok.
- ¹²Ijip lima nung, Zoan moapu nung, Par tsürabur madang pai sayatenya inyak.
- ¹³Pai tzüymji sedang, aser parnok nem atendangdaksü; aser tzüji jara ama noktadaksü.
- ¹⁴Ano anüngdang mepet agi, Aser ammag tepiyong mi tesangwa agi, pai parnok ani.
- ¹⁵Lisem lima nung pai lung jaksatsü, Aser tarok nungi ama parnok nem tzü talubosa jemdaksü.
- ¹⁶Lung nungi pai ayong adokdaksü; aser tzü ayong ama yima aludaksü.
- ¹⁷Saka lisem lima nung Tematiba anema noktaka, parnoki pa anema taliang temenen mena,
- ¹⁸Aser parnok chinütsü chiyungtsü meshia, parnok mulung nung parnoki Tsüngrem tendang.
- ¹⁹Hau, parnoki Tsüngrem anema jembi; parnoki ashi, “Arem nung Tsüngremi benjong agütsütsü kokdi ma?”
- ²⁰Ajiang, ano tzü moshia adokdakja pai lung dak kongshi, aser ayongnutem moshia ayim; pai amtsüka agütsütetdi ma? Par nübur asoshi pai shi agütsütsü kokdi ma?”
- ²¹Anungji Kibubai angashi, aser rasa; aser Yakob anema mi ka apu, aser Israel anema ain adok.
- ²²Kechiaser parnoki Tsüngrem dak mamang, aser pa tekümtet tashi nung tamang maka.
- ²³Yongjia temalen anüngtem dang pai mela, aser kotak kishitem lapok;
- ²⁴Aser pai parnok manung tachitsü asoshi mana tsükdaksü, aser kotak nungi parnok nem chiyungtsü agütsü.

- ²⁵Nisungi kotaker amtsük achi; pai parnoki aginüba ajak parnok nem agütsü.
- ²⁶Pai anüng nung anüdok mopung ondaktsü; aser pai ain agi septsü mopung anishi.
- ²⁷Pai shi auyi ama, aser tashikang atenba ozü tzüyimkhüm lisem ama parnok manung tsükdaktsü.
- ²⁸Aser pai parnok anendak, parnok meketa aji tsükdaktsü.
- ²⁹Abenji parnoki chiyung aser tepok asüng. Kechiaser pai parnok nem parnok taginüba agütsü.
- ³⁰Saka parnok taginütsü den mepila dang, chiyungtsü ano parnok bang nung alidang,
- ³¹parnok anema Tsüngrem ain adok, aser parnok rongnung tashi taitbatem tepset. Aser Israel asangurtem telungi yok.
- ³²Yongjia ano parnoki temenen menajen mena, aser pa sayatenya mapa dak mamang.
- ³³Anungji parnok anogotem amajok nung, aser parnok kümtem timtem nung süidaktsü.
- ³⁴Pai parnok tepset tashi nungang, parnoki pa bushi; Aser parnoki temulung meyip aser temulung agüja Tsüngrem bushi.
- ³⁵Aser Tsüngremji parnok lung, parnok alangzüksang Tematiba Tsüngrem ta parnoki bilemtet.
- ³⁶Saka parnoki tebang agi pa tiyazü nung asang, Aser parnok temeli agi pa dang yazü.
- ³⁷Kechiaser parnok mulungjang pa den shitak maliasü. Mesüra pa tezüngzüktepba nung parnoki temulung malem.
- ³⁸Saka pa dak aria bilemba ali nung, pai parnok menen atok, aser mesamatsü; Hau, aiben dang pai ain madoki aremzüik aser pa mit ajakbo madok.

- ³⁹Aser parnokji shi dang ta, aser mopung süia or meyipa maru medem to, ta pai bilemtet.
- ⁴⁰Kwiben arem nung parnoki pa anema apuso, aser lisem lima nung pa jashidaktsü!
- ⁴¹Aser parnoki ano Tsüngrem tendangjen tendang, Aser Israel Temeshisang jashidaktsü.
- ⁴²Parnoki pa teka, mesüra tsükchir nungi, pai parnok kümzükba anogo mebilemtet;
- ⁴³Koda Ijip lima Zoan moapu nung pai temaitsü aser sayatenyatem sayu, aji mebilemtet.
- ⁴⁴ Pai parnok ayongtem azü kümdaktsü, anungji parnok ayongnutem nungi parnoki mejemtet.
- ⁴⁵Pai manga lokti parnok dangi yok, koba agi parnok chima; aser allutem yok kobai parnok samadaktsü.
- ⁴⁶ Ano alu nung adokba osettem pai lungben nem, Aser parnoki inyaktetba jangkok nem agütsü.
- ⁴⁷Pai parnok tsükmenatzü lu rür agi raksatsü, aser mungu süngdongtem kanga temokong agi südaktsü.
- ⁴⁸Nashitem pai rür agi onsetdaktsü, aser parnok shirurutem tsüngi agi yisetdaktsü.
- ⁴⁹Pai parnok madaki tashi ain atakatem mit aser terasabatem; teraksatsüba tenyartem ama yok.
- ⁵⁰Pai pei ain adokba sota mayu, mesüra tasüba nungi parnok mekümsük; saka tashitak wara nem parnok agütsü.
- ⁵¹ Aser Ijip nung mezüng jabasotem, aser Ham süki nung parnok tashi tongtibatem tepset.
- ⁵² Saka pai pei nübur san ama anitet, aser shiruru telok ama arem nung parnok anishi.

- ⁵³ Aser parnok metsübutüsü pai parnok jungjunga anishi. Saka parnok tsükchirtem tzüyim agi mobang.
- ⁵⁴ Aser pai parnok pa temeshi tenem tashi anir aru, Oda pa teka tajichi agi yangluba iba tenem lima tashi.
- ⁵⁵ Kintemjia parnok madang nungi pai aridok, aser parnok senmang lemsa-a arrtsü agütsü. Aser Israel kidongtem parnok pei süki nung lidaktsü.
- ⁵⁶ Yongjia Tematiba Tsüngrem anema parnok atitang aser apuso, aser pa kulitem mayu;
- ⁵⁷ Saka meyipa ao, aser par tsüraburtem ama külaka benshi; Ashikülak lijak ka ama parnok prepa-prepa ao.
- ⁵⁸ Kechiaser parnok tokong külemba agi pa ain adokdaktsü. Aser parnok süngyanglu agi pa tenük meremdaktsü.
- ⁵⁹ Kodang ya Tsüngremi angashi, pa kanga rasa. Aser Israel khenyongi sentok.
- ⁶⁰ Aji asünung nisungtem rongnung pa alidak süki Shilo nung Pai talidak sentok. Süki kong meimchir rongnung pa ali.
- ⁶¹ Tepuokdak alirtem nem pai pa tashi agütsü; aser Pa sentsüwangshi tsükchir ket nung agütsü.
- ⁶² Ano pai nübur pi nok nem agütsü, aser pa senmangertem dang rasa.
- ⁶³ Mi agi asangurtem meyok; aser par aiürtemi kiyir ken maten.
- ⁶⁴ Par putirtem nok agi asü, aser par amitsürtemi mang ayim.
- ⁶⁵ Idangji mejangba nungi saker ama, yi agi meseper tashikari ayimtenba ama Kibubai shishi.
- ⁶⁶ Aser pai pa tsükchirtem rongdong dak azük. Pai parnok teti asoshi mak sūdaktsü.
- ⁶⁷ Iba dak alaka pai Yosef süki magizük, Aser Efraim kin meshim,
- ⁶⁸ Saka pai meimba Zion tenem, Yihuda kin shim.

⁶⁹Aser pai pei temeshi tenladak anüing talang ama yanglu. Teti asoshi pai alima yangluzüka akaba medem.

⁷⁰Ano pa kilir Dawida pai shim, Aser san telok rongnungi agitet.

⁷¹Mamatzü ayimba san sülen anitakba nungi pai pa nübur Yakob aser pa senmang Israel sannüker asütsü pai anir aru.

⁷²Anungji pai temulung tindang agi parnok sannüker aküm; Aser pa teka tetangshi agi parnok anishi.

Tenüngsang Ken 79

Asaf Ken: Israel Kin Asoshi Sarasademba

¹ Oh Tsüngrem, kintemi ne senmangdaki aitogo; Ne temeshi tenlaki parnoki menentsüogo; Parnoki Yirusalem raksatsüogo.

²Anüing nung ozütem chiyungtsü asoshi parnoki ne tenzüker temangtem agütsüogo, alima shiruru nem ne temeshi pur shi agütsüogo.

³Yirusalem meketa tzü ama parnoki parnok zü tokshiogo; aser parnok aremtsü shinga maliasü.

⁴Onok kiyongertemi onok sempar, aser onok meketa alirtemi sensatsür.

⁵Kopiga tashi, Oh, Kibuba? Tatem maka na ain adokdi ma? Ne nükmeremji mi ama jangrudi ma?

⁶Na memetetba kintem madak, aser ne dang sarasadem masüba yimlitem madak, ne terasaba meküplokjang!

⁷Kechiaser parnoki Yakob meyokogo, aser pa talidak raksatsüogo.

⁸Ozü tsürabur temenentem onok anema nai tebilemtet. Ne taochi onok dangi yakta yokang. Kechiaser onok kanga dang luogo.

⁹Ne nüng sentsüwangshitsü, asoshi onok yariang. Oh ozü kümтетba Tsüngrem, onok kümzükang, aser ozü menen tokang.

¹⁰“Parnok Tsüngrem kong ali”, ta kechiba kintemi shidaktsütsü? Ne tenzükertem azü tokshia mang ayangbaji onoki ngua kin rongnung metetdakjang.

¹¹Puoka alirtemi anüngba ne dangi arudakjang. Ne ain tulu yari tasütsüpurji kümzükang.

¹²Oh Kibuba, koba tesempa agi parnoki na sempa, parnok teku dangi tenetben agi tali ozü kiyongertem dang tesempa shia agüjang.

¹³Idangjiang onok ne nübur aser ne chiyimdak chiyimer santemi, teti tatem maka ne tenüng asangtsü. Putusa putu onoki ne nüngsang metetdaktsütsü.

Tenüngsang Ken 80

Asaf Ken Israel Tekümtet Asoshi Sarasademba

¹ Oh Israel sannüker, Na shibai Yosef san ama anishir, tenarong tenang; na shiba Cherubim madak amen, sentsüwangshiang.

²Efraim o Benjamin aser Manase madang, ne tashi akasoang, aser onok kümzüktsü arung.

³Oh Tsüngrem, ano onok yanglushijang; aser onok kümzüktsüa ne tejak sayuang.

⁴Oh, Temeranger Kibuba Tsüngrem, ne nüburi sarasademba anema nai kopiga ain adoktsü?

⁵Nai nüktzü agi parnok pok süngdaktsüogo. Aser tajemtsü nüktzü talubosa agütsüogo.

⁶Onok kiyongertem asoshi nai onok tatalaba ka kümtsür, Aser parnok rongnung ozü tsükchirtemi menütsür.

⁷Oh Temeranger Tsüngrem, ano onok mesoang; aser onok kümzüktsü, asoshi ne tejak onok dak yalokjang.

⁸Ijip nungi nai tsükmenatzü zü ka bener adok; nai kintem aridok, aser aji atem.

⁹Iba asoshi nai ali tusa, aser aji tera yanga ai, aser alima asüng.

¹⁰Iba akhüm agi tenemtem nembang, aser iba kongsangtemji Tsüngremer cedar dong ama liasü.

¹¹Tzüyim tonga ajagi pei kongsang asang, aser ayongji tonga iba süngsem meyi.

¹²Ajangla süisüponger ajaki aji metsükzüktsüsa, nai kechiba iba atsü raksatsü?

¹³Arem nungi pungzüi aji mokungsar, aser moapu nung arem shirurutemi aji achir.

¹⁴Oh Temeranger Tsüngrem, onoki ne dang mepishir, ano meyipang. Kotak nungi ajizüka yokang, aser ajiang, aser iba tsükmenatzü tezü anebaluang.

¹⁵Koba neka tajichi agi atemba dong, aser na atema nai tashi itdaktsüba kongsang.

¹⁶Aji mi agi aronger; aji lepzüko. Nai ain adoka parnok dak repringang aser parnok samajang.

¹⁷Ne teka tajichi nisung manung nai ametang. Oda nisung chir shiba nai pei atema tashi itdaktsü.

¹⁸Anungji onok na nungi meyipa maotsü. Nai onok nem taküm agüjang, onoki ne dang sarasademtsü.

¹⁹Oh Temeranger Kibuba Tsüngrem, onok ano mesoang; aser onok kümzüktsü asoshi ne tejak onok dak yalokjang,

Tenünsang Ken 81

Asaf Ken: Benjong Asoshi Atenba

¹Asen Tsüngrem dang tashi agi ken tenang; Yakob Tsüngrem dang tepela ola ayimokjang.

²Ken tenang, aser ola tajungba kongki temang. Tzürang kongki den tanganütsü tawaba kongki.

³Ita tasen dang, anü meidang, aser benjongnü, jangzü apuang.

⁴Kechiaser ya Israel asoshi ozüing ka lir, Yakob Tsüingremi tenteta akaba yimsü.

⁵Kodang pa Ijip lima anema ao, Kodang ni memetetba oshi ka angashi, idangji kuli ka asütsü pai aji Yosef shimtet.

⁶Pai ashi, Parnok tapubang nungi ni khuretji endoktsüogo. Parnok khu nungi par tekaji salatsüogo.

⁷Timtem dang nai aja, aser ni na kümzük; Tsüingmok miima alidak nungi ni ne dang langzü; Meriba tzü nung ni na atidang. (Selah)

⁸Oh kü nübur, angang, aser ni ne dang kuli agütsütsü; Oh Israel, nai kü dang angala sang!

⁹Nenok rongnung bendanger tsüingrem malitsüla, Nenoki aener tsüingrem madang mapudaktsüla.

¹⁰Ni Kibuba ne Tsüingrem, shibai na Ijip lima nungi anitet. Ne bang tuluka kang, aser ni süngtsütsü.

¹¹“Saka kü nüburi kü ola manga; aser Israeli ni oda toktsü.

¹²Anungji parnok temulung merangba leni ni parnok odaktsü, oda parnok pei bilemba nung jajatsüsa.

¹³Oh kü nüburi kü dang angala sang; Israeli kü lenmang nung jajala sang!

¹⁴Ni par tsükchirtem yakta kokla, aser par tsükchir anema küka mekangla.

¹⁵Kibuba sempartemji pa küboki yidaktsütsüla, aser parnok timtem mapang teti tatem makala.

¹⁶Ano pai wheat jang tajungtiba agi parnok mesüla; Aser lung nungi ninang mojitzü agi ni jangra temdaktsüla.”

Tenüngsang Ken 82

Asaf Ken: Ochiba Asoshi Sarasademba

¹Temeshipur lokti tulu madak Tsüingremji lir, tsüingremtem madak pai obendangba mita lir.

²“Kopiga nenoki ochi meshi-i bendangtsü, aser tamajungertem tejak repringtsü?” (Selah)

³Tashi maiter aser lajar nem ochiba agüjang, aser takartem o bendangang. Timtemer aser meshimejunger nem ochiba agüjang.

⁴Tashimaiter aser ala-ashia alirtem kümzükang. Tamajunger ket nungi parnok kümzükang.

⁵Parnok temetetba maka aser tangatetba mali. Tammangdak parnoki oli aruli ta senzür; alima kimung ajak anakshir.

⁶Ni ashi, nenok tsüngremtem lir, aser nenok ajak Tematiba chirtem.

⁷Aji saka nisungtem ama nenok asütsü, aser yimsüsür ka ama tsüktsü.

⁸Oh Tsüngrem, aramesoang, alima o bendangang; kechiaser kin ajak ne meyong lir.

Tenüngsang Ken 83

Asaf Ken: Tsükchir Madak Takok

¹Oh, Tsüngrem na ajem ajema teli; Nai o jembiang, aser ajemajema teli, Oh, Tsüngrem.

²Kechiaser, ajiang, ne tsükchirtemi rongronger. Aser ne sempartemi parnok kolak angaka tuogo.

³Ne nübur anema parnoki tekülak tasa yanglur, aser nai awabanga alir anema parnoki o bangjemer.

⁴Parnoki ashir, “Arung, parnok kin ka mekümdaktsüi samatsüdi; oda Israel tenüng joko mebilemtettsüsa.”

⁵Hau, parnok ka küma mulungtepogo; Na anema parnoki tenangzükba ka yangluogo.

⁶Edom o Ishmael nunger na süki, Moab, aser Hagar nunger;

⁷Gebal, Ammon, aser Amalek; Tair nunger den Filistia;

- ⁸Asiria-a pa den semlokogo; Parnokji Lot chirtem asoshi tashi tait teka lir. (Selah)
- ⁹ Midian nunger dang ama, Kishon ayong nung, Sisera o Yabin dang ama, nai parnok dang benshiang;
- ¹⁰Shirnok Endor nung sama, Shir ali asoshi jana ama aküm.
- ¹¹ Parnok tulurtem Oreb ama kümdakjang; Hau, parnok yimsüsür ajak Zeba aser Zalmunna ama kümjang;
- ¹²Shirnoki ashi, “Tsüngrem talidakji asenoki makdi arung.”
- ¹³Oh kü Tsüngrem, yima aoba auyi ama, mopung madang tsüksü ama, parnok kümjang.
- ¹⁴Arem mi agi merok ama, aser milak agi tenemtem arongba ama.
- ¹⁵Yamaji ne tsüngsak agi parnok arishiang, Aser ne yipru agi aoksajang.
- ¹⁶Oh Kibuba, parnoki ne tenüng bushitsüsa, parnok tejak maksü agi süngjang.
- ¹⁷Parnok maksüdakjang aser teti asoshi temulung makai kümjang; hau, parnok mangmangdakjang aser samadakjang;
- ¹⁸Oda parnoki na dang, shiba tenüng Kibuba lir, Alima ajak madak Tematiba ta metetdakjang.

Tenüngsang Ken 84

Kora Chirtem Ken: Tsüngrem Ki Asoshi Yongyaba

- ¹Oh Temeranger Kibuba, ne talidak koda tobur tajung!
- ²Kü nelai yongyar, hau oda Kibuba tenlaki asoshi lumir; Kü mulung aser kü shi agi taküm Tsüngrem dang ken atener.
- ³Hau alushijaki pei ki ka nguogo, aser posüi pa techanu yutsütsü asoshi tesepe lir. Oda ne tekülemdak, Oh Temeranger Kibuba, kü Chuba, aser kü Tsüngrem.
- ⁴Ne kidang alirtem koda tepelatsü, Parnoki na maneni asangtsü. (Selah)
- ⁵Shir tashi ne dak ali, shir mulung nung Zioni aoba lenmang lir, parnok tepelatsü;

⁶Parnoki Baka takong lenten ajanga aodang, parnoki aji tzüpokdak kümdaktsür. Hau, tsükla tzünglu temoatsüi aji süngtsür.

⁷Parnok tali tashi taitba taitba akümer; Parnok tsüngremtem madak Tsüngrem Zion nung angutsü

⁸Oh Temeranger Kibuba Tsüngrem, kü sarasadem angang; Oh Yakob Tsüngrem, angang. (Selah)

⁹Oh Tsüngrem, ozü jong ajiang; nai shimtetba tejak reprangang.

¹⁰Kechiaser ne kidang anogo kaji tanga nung meyi ka dang nungia tajungba. Tamajunger süki nung alidangbo, kü Tsüngrem kidang kishinüker ka-ang nibo sünüali.

¹¹Kechiyong Kibuba Tsüngremji anü aser jong ama lir; Kibubai taochi aser sentsüwangshi agütsütsü. Indang indanga jajartem asoshi pai tajung kecha sota mayur.

¹²Oh Temeranger Kibuba, shiri ne dak amanger parnok tepelatsü.

Tenüngsang Ken 85

Kora Chirtem Ken: Yimjung Asoshi Sarasademba

¹Kibuba, ne lima dang nai junga aruogo; Yakob tia nai shilangtsüogo.

²Ne nübur menen nai tokogo; parnok ajak menen nai samatsüogo. (Selah)

³Ne terasaba ajak nai agienogo, Ne ain tulu adokba nungi ne sasa meyipogo.

⁴Oh ozü kümtetba Tsüngrem, onok dangi ano meyipang, aser onok anema nai ain adokba anenang.

⁵Onok dak nai tatem maka ain adoka lidi ma? Putu ajak dang nai ain adokdi ma?

⁶Ne nüburtemi ne dak pelateptsüsa nai onok asentenshi mesütsüli ma?

⁷Oh Kibuba, onok dang temeim taochi sayuang, aser ne tekümtet onok dang mela-ang.

⁸Tsüngrem Kibubai kechi shidir ni angatsü; kechiaser par nübur aser par temeshipur dang pai tesünep o jembitsü. Saka parnok ano tamashi lenmangi teyok.

⁹Atangji shiri pa tsübur par anasa pa tekümtet lir, oda ozü lima nung sentsüwangshi alitsüsa,

¹⁰taochi o ochiba na ajurutepogo; temeshiba o yimjung na tebang meseptepogo.

¹¹Ali nungi ochishiba pokteter; aser kotak nungi temeshibai repringzüka yokogo.

¹²Hau, Kibubai kechi tajung aji agütsütsü; aser ozü limai talubosa aji adokdaksütsü.

¹³Pa jakdang temeshiba aotsü, aser pa jajatsü asoshi lenmang yanglutsütsü.

Tenüngsang Ken 86

Dawid Ken: Timtem Mapang Sarasademba

¹Oh Kibuba, ne narong kü tsütsü shiang; aser kü dang langzüang. Kechiaser ni sensaker aser maka-mait.

²Kü taküm kümzüka yuang; kechiaser ni Tsüngrem tsübur; na kü Tsüngrem, ne dak amangba ne kilir kümzükan.

³Oh Kibuba, kü dang aochiang. Kechiaser anogo tepiyong ni ne dang ajeber.

⁴Ne tenzüker taküm peladakjang, kechiaser, Oh Kibuba, ne dangi kü taküm mesor.

⁵Kechiaser, Kibuba na tajung aser tai atoktsü renema lir, aser ne dang ajar ajak dang temeim taochi nung talubosa agütsür.

⁶Oh, Kibuba kü sarasadem angang, aser ni mepishiba ola angang.

⁷Timtemba anogo nung ni ne dang ajatsü; kechiyong nai kü dang langzütsü.

⁸Oh Kibuba, tsüngremtem rongnung na ama shinga mali. Ano ne mapa ama tanga kecha mali.

⁹Oh Kibuba, nai yangluba kin ajaki arua ne madang külemtsü; Aser parnoki na sentsüwangshitsütsü.

¹⁰Kechiaser na tulu, aser sayatenya mapa inyaker. Na dang Tsüngrem lir.

¹¹Oh, Kibuba, kü dang ne lenmang sayuang. Ne ochishiba nung ni jajatsü; ne tenüing tsübuttsü asoshi kü mulung lungjemjang.

¹²Oh Kibuba kü Tsüngrem, kü mulung ajak agi ni na asangtsü. Ni ne nüng tatem maka sentsüwangshitsütsü.

¹³Kechiaser kü dang ne temeim taochi kanga tulu; aser tekübokba Sheol nungi nai kü taküm kümzükogo.

¹⁴Oh Tsüngrem, ni anema asükümer apusor, teka air telok kati kü taküm arishiogo, aser parnoki na züngoka mali.

¹⁵Saka, Oh Kibuba, na temeim yimlibilem aser taochi Tsüngrem; ain adoktsü meilungi, temeim taochi aser ochi nung talubosa.

¹⁶Kü dangi meyipang, aser kü dang aochiang. Ne kilir nem ne tashi agüjang, aser ne kilitsür chir kümzükang.

¹⁷Teti asoshi kü dang temaitsü ka sayuang, oda ni sempartemi aji ngua mak asütsüsa. Kechiaser, Kibuba, nai ni yariogo aser ni süneptsüogo.

Tenüngsang Ken 87

Kora Chirtem Ken: Yirusalem Tenüng Asangba

¹Temeshi tenem manung pa yimti kimung lir;

²Yakob talidak ajak dang nungi, Kibubai Zion süngkhümbong temeimba.

³Oh Tsüngrem yimti, ne indang sentsüwangshi o jembidar. (Selah)

⁴Ni shiteter rongnung Rahab o Babilon ni züngoktsü. Ajiang, Filistia, aser Tair, Ethopia den; iba nisung idakji aso, ta parnoki ashir.

⁵Hau, Zion indang ya ashitsü, kintem ajak iba nungji lir; aser Tematibai la tashi ita kümtsütsü.”

⁶Kodang kintem otsü pai züludir, “Ibai idakji aso” ta Kibubai azüngtsü.

⁷Ken tener aser tsüingsangertemi ashitsü, “Kü tzüpokdak ajak ne dak lir.”

Tenünsang Ken 88

Kora Chirtem Ken: Teyari Asoshi Ayimtenba

¹Oh Kibuba, kü kümetba Tsüngrem, ni ne madang amman sangwa jebogo.

²Kü sarasadem ne dangi arudakjang. Ni ajepba nai angang.

³Kechiaser kü taküm timtem agi sünga lir, aser kü taküm Sheol anasa lir.

⁴Shirnok kanglai alur, parnok den nia züngsemer. Ni teyari maliba nisung ka ama lir.

⁵Tasür rongnung endokba ama tepsetbatem leper nung mejanga ali ama; shiba nai joko meblemeter, aser neka agi parnok leptangogo.

⁶Teküboktiba kangla nung, tammangdak, tarokdak, nai ni yutsüogo.

⁷Na rasaba agi ni nenseter, aser ne tzüsem ajak agi nai ni kangshir. (Selah)

⁸Kü tembartem kü dang nungi nai talangka odaktsü. Parnok dang niji tesempatsü ka nai kümtsü. Ni shibanga lir, aser ni madokteter.

⁹Timtemba agi kü tenük ramia aor; Oh Kibuba, ni anogo shia ne dang sarasademogo. Ne dangi teka mekangogo.

¹⁰Tasür asoshi nai sayatenya inyakdi ma? Tasürtemi shia arua na sangdi ma? (Selah)

¹¹Leper nung ne temeim taochi sangoktsüdi ma? Mesüra Teraksatsüsang dang ne temulung lemtetba indang shidi ma?

¹²Tammangdak ne sayatenyatem shitetdi ma? Tammangdak lima nung ne temeshiba bilemtetdi ma?

¹³Saka, Oh Kibuba, ni ne dang jebogo; aser anepdang kü sarasadem ne dangi arutsü.

¹⁴Kibuba, nai kechiba kü taküm sentoker? Küdang nungi kechiba nai ne tejak miimer?

¹⁵Ni lanuwa nungi timtemer aser tasür; ne taoksatsü agi ni kangshidang ni koda masür.

¹⁶Ne mit tesashi ni ajanga ogo; ne taoksatsü agi ni leptangogo.

¹⁷Anogo tepiyong tzü ama parnok aru; parnoki ni khenyongi meketbang.

¹⁸Temeimer o tembar, aser kü adianutem tammangdaki odaktsü, ni nungi nai talangka toktsüogo.

Tenüngsang Ken 89

SHILEM ASEM

(Tenüngsang Ken 73–89)

Ezra Yimer Ethan Ken: Kin Timtem Mapang Atenba

¹Kibuba temeim taochi indang ni teti ken atentsü. Putu ajak dang ne temulung lemtetba indang ni kü bang agi sangoktsütsü.

²Ne temeim taochiji teti tatem makai yanglutsü ta ni shiogo. Ne mulung lemtetbaji anüngtem ama akanga lir.

³Ni shiogo, “Ni shimtetba den ni tezüngzüktepba ka yangluogo; kü kilir Dawid dang ni azüngashiogo.

⁴Ne metsü teti tatem makai ni tenzüka toktsütsü. Aser putu ajak asoshi ne chuba menden yanglutsütsü.” (Selah)

⁵Oh Kibuba, anüangi ne sayatenya sangdakjang. Temeshipur mungdangdak ne temulung lemtetba sangdakjang.

⁶Kechiaser anüng nung alir shibai Kibuba den medemdangtet? Kotak tsüngrular rongnung Kibuba ama shiba ali?

⁷Temeshipur mungdangdak Tsüngremji kanga tetsübuttsü, Aser pa meketa alir ajaki paji tsübuttsü.

⁸Oh Temeranger Kibuba Tsüngrem, Kibuba, na ama tashi tait shiba ali? Aser ne temulung lemtetba na meketa lir.

⁹Nai tashi tait tzüyim madak chubar; iba tzüsem adokdang nai itemji anendaktsür.

¹⁰Nai Rahab tetepsetba ka mesüka, anükanüka raksatsüogo. Ne tashi agi tsükchirtem nai jenshidaktsüogo.

¹¹Anüngji ne indang, alijia ne meyong. Alima aser angji aliba ajak, nai yangluogo.

¹²Septsülen aser tentsülen, nai itemji poktetdaktsüogo. Ne tenüng nung Tabor aser Hermoni pelapeter.

¹³Na tashi tait tepen ka lir, ne teka tashi tait aser neka tajichi talang.

¹⁴Temeshiba aser ochi o bendangbaji ne chuba menden kimung. Ne jakdang temeim aser ochi aor.

¹⁵Benjong ola metetba nübur tepelatsü. Oh Kibuba, parnoki ne tejak tesangwa nung jajar.

¹⁶Ne tenüng nung parnok anogo tepiyong pelateper. Aser ne temeshiba nung parnok uludaktsür.

¹⁷Kechiaser parnok tashi sentsüwangshiji na; aser nai ajungba ajanga onok tezü ajongkettsü.

¹⁸Kechiaser ozü jong Kibuba meyong; aser ozü chuba Israel Temeshibar meyong.

Dawid Dang Tsüngremer Tenangzükba

¹⁹Idangji ne temeshipur dang nai mangdang nung jembu, aser ashi, tashi iter ka manung ni korang yutsüogo. Nübur nungi shimtetba ka ni ajungket.

²⁰Ni kü kilir Dawid bushitetogo. Kü temeshi toztü agi ni pa mezüja shimogo.

²¹Pa den kü teka semloktsü. Kü teka agi ni pa tashi itshidaktsütsü.

²²Tsükchir jagi pa mekülakoktsütsü, mesüra tamajungeri pa meludaktsütsü.

²³Aser pa madang ni pa anemer ludaktsütsü, aser pa dang sempartem dak azüktsü.

²⁴Saka kü temulung lemtetba aser kü temeim taochi pa den alitsü; aser kü nüng nung pa tezüji ajungkettsütsü.

²⁵Ano pa tekajia tzüyim manung, aser pa teka tajichi ayongtem nung, ni toktsütsü.

²⁶Pai kü dang ayimtentsü, “Na kübu, kü Tsüngrem, aser kü kümtetba lung.”

²⁷Ano pa kü jabaso tambu, Aser alima chuba rongnung tematiba, kümdaktsütsü.

²⁸Teti tatem maka kü temeim taochi ni pa asoshi yuadoktsü. Aser kü tezüngzüktepba pa den akanga alitsü.

²⁹Aser pa chuba mendenji kotaker anogo ama, teti tatem makai ni lidaktsütsü; pa metsüji teti chuba alitsü.

³⁰Par chirtemi kü ozüng toktsüra, aser ni melaba nung mejajara;

³¹parnoki ni tenteta akaba raksara, aser ozüngtem mebeshira;

³²idangji parnok teraksaba anema ni ajok agi merenshitsü. Aser parnok menen anema ni azüktsü.

³³Saka kü temeim taochi ni khenyongibo pa dang nungi bener maotsü, mesüra kü temulung lemtetba meludaktsütsü.

³⁴Kü tezüngzüktepba ni meraksatsü, mesüra kü bang nungi tuguba memelenshitsü.

³⁵Kü temeshiba agi ni ken azüngashialajibo; ni Dawid dang meyazütsü.

³⁶Pa metsü teti tatem maka alitsü; aser kü madang anü ama pa chuba menden alitsü.

³⁷Ita ama aji teti tatem maka tenzüka toktsütsü, aser anüng nung teti asoshi kuli ama aji alitsü. (Selah)

Chuba Kokdaktsüba Atema Mangyimba

³⁸Saka tang nai pa endokogo aser malizük, nai shimtetba anema nai ain adokogo.

³⁹Ne kilir den tezüngzüktepba nai sendokogo. Pa chuba korangji aut nung tsükdakja nai menentsüogo.

⁴⁰Nai pa atsü ajak raksatsüogo; nai pa mitsa laodaktsüogo.

⁴¹Süisüponger ajaki pa dak rakzükraktemer; par kiyonger madang pa tesempatsü ka kümogo.

⁴²Nai pa tsükchirtem teka tajichi uludaktsüogo. Nai pa tsükchir ajak peladaktsüogo.

⁴³Hau, nai pa nok techira noktanger, aser tongbang nung nai pa den masem.

⁴⁴Nai pa sentsü remdaktsüogo, aser pa chuba menden ali-i ludaktsüogo.

⁴⁵Pa lanuwa mapang nai tatsüba kümdaktsüogo. Nai pa maksü agi süngtsüogo.

Tekümzük Asoshi Sarasademba

⁴⁶Oh, Kibuba, kopiga? Nai teti tatem maka atsüka lidi ma? Ne ain mi ama kopiga arongtsü?

⁴⁷Oh kü mapang koda tatsü, aji bilemtetang. Nisung chir ajak amajok nung yanglu!

⁴⁸Sheol ain nungi pei tanela sottsüsa, alima nung taküm alir shiba masütsü? (Selah)

⁴⁹Kibuba, nai temulung lemtetba tensa Dawid dang nai nangzükba mezüng temeim taochi kong ali?

⁵⁰Kibuba, ne kilirtem maksü bilemtetang. Tashi tulu kintemi sempaba ni kü mulung nung koda aremer.

⁵¹Koba ajanga, Oh Kibuba, ne tsükchirtemi sempaogo, Koba ajanga nai shimtetba aolen parnoki sempaogo.

⁵²Kibuba teti tatem maka temoatsü sang! Amen, aser Amen.

Tenüngsang Ken 90

SHILEM PEZÜ

(Tenüngsang Ken 90–106)

Mosa Ken: Tatem Makaba Tsüngrem

¹Oh Kibuba, putu ajak nung, na ozü talidak süa aruogo.

- ²Tenemtem makümdang, mesüra ali aser alima meyangludang, oda teti tatem makaba mapang nungi, na Tsüngrem.
- ³Nai nisung auyi kümtsür, aser ashir, “Nenok nisung chirtem, shilangang.”
- ⁴Kechiaser ne tsüngdangbo küm meyi kajia yashi ama dang, aser ammanung mitkar ka ama lir.
- ⁵Tzümetsüng agi ama nai parnok pungen aor; parnok pungmang ka ama; anepdang parnok ai ka meyi ama,
- ⁶anepdang aji apungen aser ainer; nikongdang aji azülar, aser asür.
- ⁷Kechiaser ne ain agi onok rongsar, Aser ne mit agi onok koda masür.
- ⁸Ozü menen ne madang nai yutsüogo, onok kipok menen ne tejak tesangwanung lir.
- ⁹Kechiaser ne mit nung ozü arishi ajak süitemer. Tangula ka ama ozü arishi onoki temdaktsür.
- ¹⁰Ozü arishi anogo tenemer metsü; mesüra arishiaka küm lir anasü-ang. Yongjia parnok arishiji oda timtem aser tejashi-ang. Kechiaser aji yakta atemer, aser onok yima aor.
- ¹¹Ne ain adokba tashi, aser ne dang tsübutsü tim kodaka; patakaji ne mit, aji shibai metettsü akok?
- ¹²Anungji onoki shisa taka mulungjang ka ngutettsüsa, onok arishi anogo azüngtsü sayuang.
- ¹³Kopiga tashi ne ain adokba alitsü? Ne kilirtem dang Oh Kibuba temeim sayuang,
- ¹⁴Oh ne temeim taochi agi anepdang onok jangratemjang. Oda onoki arishi tepiyong pelatepjen pelatsüsa.
- ¹⁵Nai onok kangshiba anogotem yari, aser onok temenen anguba kümtem yari, nai onok peladakjang.

¹⁶Ne kilir dangi ne mapa, aser ne chirtem madang, ne sentsüwangshi jungkai adokjang.

¹⁷Aser ozü Tsüngrem Kibuba temulung achiba onok manung liang. Aser onok manung onoki inyaktetba mapa tashi itjang; Hau, onoki inyaktetba mapa nai moajang.

Tenüngsang Ken 91

Tsüngrem Asen Tekümsüker

¹Shibai Tematiba jenokdak alir, pai ajak Takoksang akhümpok nung alitsü.

²Kibuba indang ni ya ashitsü, “Pa kü jenokdak aser kü mitsa. Kü Tsüngrem, shiba dak ni amanger.”

³Kechiaser ozükümer sang nungi, tasütsü wara nungi, pai na kümzüksü.

⁴Pa züng agi na awabangtsü, aser pa shikang kübok nai jenoktsü. Pa ochiba jong aser jongkok amai lir.

⁵Aonung taoksatsüji, mesüra anüngdang yima aoba lijakjangji, nai metsübuttsü.

⁶Mesüra aonung jajaba wara, mesüra teruto nung teraksa adokba nai metsübuttsü.

⁷Ne tsüngdang meyi ka laotsü, na meketa meyi ter, Saka nabo meyirutsütsü.

⁸Ne tenük agidang reprangtsü, aser tamajunger tajangzükji angutsü.

⁹Kechiaser nai Kibubaji ne jenokdak kümdaktsü. Tematibaji ne talidak kümdaktsü.

¹⁰Anungji temenen kecha agia na matongtsü, mesüra ne süki anasa wara kecha marutsü.

¹¹Kechiaser na aolen ajak nung kümzüksüsa, pai kotak tenyartem nem ozüng agütsütsü.

¹²Lung nung ne tetsüng metsüa lir ta, parnoki na parnok ket nung ajungtsü.

¹³ Nai molusongzü aser per manung ajemshitsü; Ne tetsüing agi molusongzü pungtu aser perji ajemsatsütsü.

¹⁴ Kechiaser pai kü dang meim nungji ni pa kümzüktsü; Pai kü nüng shitet nung ni pa temalen mendaktsütsü.

¹⁵ Pai kü dang sarasademtsü, aser ni pa dang langzütsü; timtem dang ni pa den alitsü; ni pa kümzüktsü, aser akhüm agütsütsü.

¹⁶ Arishi talang agüja ni pa jangratemdaktsütsü, aser kü tekümtet pa dang sayutsü.

Tenüngsang Ken 92

Tenüngsang Agütsüba Ken

¹ Kibuba nem tenüngsang agütsütsü, aser Oh Tematiba, ne tenüng asoshi tasangba ken atentsü kanga junger.

² Anepdang ne temeim taochi, aser aonung shia ne temulung lemtetba sayutsü asoshi,

³ tatemala ter aketba jemji, aser tzürang kongki; aser ola nema adokba kongki agi.

⁴ Kechiaser Oh Kibuba, nai ne mapa ajanga ni pelatsüogo; neka mapa nung ni takok ngua pelatsü.

⁵ Oh Kibuba, ne mapatem koda tulu! Ne tebilemba-a kanga tarok.

⁶ Suwar nisungi ya memetet; Mesüra tamachi-i ya mangateter.

⁷ Kong tamajunger ai ama adokdir, aser kadang temenen inyaker ajak azükarudir, ibaji parnok teti tatem maka samadaktsütsü mapang.

⁸ Saka Oh Kibuba, na teti tatem maka temalen lir.

⁹ Saka, Oh Kibuba, ne tsükchirtem ajiang. Kechiaser ajiang, ne tsükchirtem samatsü; temenen inyaker ajak prokshitsü.

¹⁰ Saka sü tezü ama nai kü tezü temai tudaktsüogo. Nai toztü tasen agi ni mezüja shimteter.

¹¹Kü tsükchirtem laoba kü tenük agia nguogo; Ni anema apusoba temenen inyakertem tia kü narong agi angashiogo.

¹²Seradong ama temeshiba nisung azükarutsü; Lebanon nung cedar ama pa meitsü.

¹³Kibuba kidang parnok tema lir. Ozü Tsüngrem talidak parnok azükarutsü.

¹⁴Tasa mapang nung parnoki ano süngjang tangtsütsü; parnok süngtzü agi sünga kümyanga alitsü.

¹⁵Kibubaji indang indanga lir ta sayutsü meji; pa kü lung lir, aser pa dak memeshiba mali.

Tenüngsang Ken 93

Tsüngremer Sentsüwangshi

¹Kibubai chubar, pa sentsüwangshi agi sobua lir; Kibuba tashi tait agi sobua lir; iba jagi pai pa sasa naibanga lir. Alimajia marakzütettsüsa tenteta lir.

²Akhi nungi ne chuba menden tenteta lir. Na teti tatem maka.

³Ayongtemi, Oh Kibuba, ayongtemi parnok ola yoker. Tzümetsüng agi tzüsem yoker.

⁴Tzü aika olatem madak, tzüyim tashi-i arrürba madak, temalen Kibuba tashi tait lir.

⁵Ne ozüng khenyongi shitak; Oh Kibuba, ne kidang Teti tatem maka temeshi alitsüji tim dang.

Tenüngsang Ken 94

Tsüngremji Alima Obendangsang

¹Kibuba, na mangyangba Tsüngrem lir, Na mangyangba Tsüngrem, ain adokdang.

²Aramesoang Oh alima o bendangsang, asükümer nem parnok dak alangba agüjang.

³Oh Kibuba tamachi nisungtemi kopiga, kopiga tashi tamachi nisungtemi pelateptsü?

- ⁴Parnoki ngasangatema jembir; temenen inyaker ajaki parnok sasa asüakümer.
- ⁵Oh Kibuba parnoki ne nübur menüngsatsür, aser ne senmang kangshir.
- ⁶Parnoki amitsür o aener lepseter, aser lajartem tepseter,
- ⁷Aser parnoki ashir, “Kibubai tangua mangutsü, mesüra Yakob Tsüngremi tangateta mangateter.”
- ⁸Nisung rongnung nenok tamashirtem, angatetang; aser nenok tamashirtem, kodangang shisa akatsü?
- ⁹Shibai asen tenarong yanglutsü, pai mangashili ma? Shibai asen tenük yanglu, pai munguli ma?
- ¹⁰Shibai kintem o bendanger, pai memerenshilima? oda shibai nisung dang shisatsü sayur, pa shisatsü melilima?
- ¹¹Kibubai nisung mulungjang meteter, kechiaser parnok tangula ka dang.
- ¹²Oh Kibuba, nai shiba merenshir, aser ne ozüing nungi sayur pa tepelatsü.
- ¹³Oda, tamajunger parnok mapa tamajung asoshi ongken matu tashi, timtem anogo nung nai pa nem anisüngzük agütsür.
- ¹⁴Kechiaser Kibubai pei nübur memeindoktsü, mesüra pa senmang mesentoktsü.
- ¹⁵Kechiaser obendangbaji temeshileni meyiptsü; aser temulung tindanger ajaki iba sülen aotsü.
- ¹⁶Tamajung inyaker anema shibai ni asoshi noktaksü? Temenen inyaker anema shibai ni asoshi noktaksü?
- ¹⁷Kibubai ni meyarilasang, kü nela sür lila.
- ¹⁸“Kü tetsüng ajudoker” ta ni kodang ashi, ne temeim taochi agi, Oh Kibuba, ni meso.
- ¹⁹Kü mulungjang shisabulu onsaradang, ne tesünep agi kü nela peladaktsür.

²⁰ Temenen chuba menden, kobai temenen ozüng kümdaktsür, ibaji ne den telungjem lidi ma?

²¹ Temeshipur tanela anema parnoki külemi senteper, aser tai makaba zü tokshir,

²² Saka Kibuba kü mitsa takang, aser kü Kibuba kü jenokdak lung.

²³ Aser pai parnok madak parnok pei menen yari meyipa agütsüogo. Aser parnok pei menen meji samatsüogo. Ozü Tsüngrem Kibubai parnok samatsütsü.

Tenüngsang Ken 95

Tenüng Asangba Ken

¹ Oh arung, Kibuba dang asenoki tendi arung. Asen tekümtet lung dang asenoki tepela ola yokdi arung.

² Tenüngsang agi asenoki pa tsüngdangi odi arung; Tenüngsang ken agi asenoki pa dangi tepela ola yokdi arung.

³ Kechiaser Kibubaji Tsüngrem tulu ka lir, aser tsüngremtem ajak madak Chuba tulu ka lir.

⁴ Pa ket nung alima tarokdak lir; tenem kolaktemjia pa meyong.

⁵ Tzüyim pa meyong, kechiaser pai aji yanglu; kechiaser pa ket agi ali takongji yanglu.

⁶ Oh arung, asenoki külemdi aser apudakdi. Asen Teyanglur Kibuba madang asenoki apudakdi.

⁷ Kechiaser pa asen Tsüngrem, aser asenok pai mesüba purtem, aser pa meyong santem. Tanü, Oh onoki pa ola angala sang!

⁸ Meriba nung amato, arem nung Massa anogo nung ama, nenok temulung temerang.

⁹ Koba mapang nung ner tsüraburi ni atidang, tendang, aser kü mapa angu;

¹⁰iba putu den ni küm lir tashi ain adok, aser ashi, “Ibai parnok mulung nung mashileni aoba kin ka lir, aser parnoki kü lenmang mezüngshir.”

¹¹ Aji asünung “Parnoki kü anisüngzükdaki maitsüla” ta, Ni rasa-a azüngashi.

Tenüngsang Ken 96

Tsüngremji Tematiba Chuba

(1 Pu. 16.23-33)

¹Oh, Kibuba dang ken tasen ka tenlokjang; alima ajaki Kibuba dang tenang.

²Kibuba dang tenang, pa nüng moajang. Anogo shia pa tekümtet indang shiang.

³Kin rongnung pa sentsüwangshi, nübur ajak rongnung pa tesüngmangtsü mapatem sangdongang.

⁴Kechiaser Kibubaji tulu lir, aser kanga asangtsü tim. Tsüngrem ajak madak pa akhümstsübuttsüla.

⁵Kechiaser tangar kin tsüngremtem ajak süngyanglu dang. Saka Kibubai anüngtemji yanglu.

⁶Khonang aser tamarenba pa tsüngdang lir. Tekülemdakji tashi ita aser tobur junga lir.

⁷Alima nung alir kin ajak, Kibuba nem agüjang, Kibuba nem sentsüwangshi aser tashi agüjang.

⁸Kibuba nem sentsüwangshi pa tenüng dak langa agüjang. Tenla ka benang aser pa talidaki arung.

⁹ Oh Kibubaji temeshi sobutsü sobur külemang. Alima ajak, pa tsüngdang atentenang.

¹⁰Kin rongnung shiang, “Kibubai chubar; alimaji marakzütsüsa yanglua lir. Pai ochi agi kintem o bendangtsü.”

¹¹Anüngtem peladakjang, aser alimaji peladakjang; tzüyim aser idakji aliba ajak arrdakjang.

¹²Moapu aser angji aliba ajak pelatepang. Idangji arem nung süngdong ajaki tepela agi,

¹³Kibuba madang atentsü, kechiaser pa arur; alima o bendangtsü pa arur. Pai temeshi agi alima aser pa ochiba agi kintem o bendangtsü.

Tenüngsang Ken 97

Tsüngrem Yimsüsüba Sentsüwangshi

¹Kibubai chubar; alimai pelatepdakjang. Asetkong teloki pelatepdakjang.

²Pa meketa mepet aser tammang lir; Pa chuba menden kimungji temeshiba aser ochishiba lir.

³Pa jakdang mi ka süir, aser pa meketa alir tsükchirtem rongseter.

⁴Pa tsüngpret agi alimaji sangwadaktsür; alimai angur aser atentener.

⁵Kibuba madang, tenemtemji nirep ama yimsa-a aor, alima ajak Kibuba madang.

⁶Anungji pa temeshiba shisangdaktsür; aser nübur ajaki pa sentsüwangshi nguogo.

⁷Süngyanglu külemer ajak, süngyanglu dak asüakümer ajak mak südakjang. Nenok tsüngremtem ajak, pa külemang.

⁸Oh Tsüngrem, ne obendangba yong Zioni angashir aser pelar, Yihuda jalatem pelateper.

⁹Kechiaser, Oh Kibuba, na alima ajak dang tematiba; tsüngremtem ajak madak na tuluba.

¹⁰Oh nenok Kibuba meimertem, temenen sempang; pa temeshipur tanela pai kümzüka ayur. Tamajungba ket nungi pai parnok kümzüker.

¹¹Temeshipur atema tesangwa, aser temulung tindanger atema tepela adoker.

¹²Nenok temeshipur, Kibuba nung pela-ang; Aser pa temeshi tenüng bilemteta tenüng sangang.

Tenüngsang Ken 99

Kibubaji Chuba Lir

- ¹Kibubai chubar; nūburtemi atentenang. Pa cherubim manung amener; alimaji anakshijang.
- ²Zion nung Kibubaji tulu lir; kin ajak madak pa temaba.
- ³Parnoki ne nūng tulu aser tetsūbutsū sangdakjang. Pa temeshi lir.
- ⁴Ano chuba tashi agi ochiba o bendang meimer; nai saku kūmtettsūr; nai ochi aser temeshiba Yakob nung yanger.
- ⁵Asen Tsūngrem Kibuba tushiang, Aser pa matsūngdang kūlemang, Pa temeshi lir.
- ⁶Putir rongnung Mosa o Aron, aser ne dang sarasademer rongnung Samuel; parnoki Kibuba dang sarasadem, aser pai parnok dang langzū.
- ⁷Pai mepet tongshi nungi parnok den jembi; parnok pa kulitem, aser pai parnok nem agūtsūba ozūng ayu.
- ⁸Oh ozū Tsūngrem Kibuba, nai parnok dang langzū; nai parnoki inyakba mang yangaka, parnok tai adokba Tsūngremji na.
- ⁹Asen Tsūngrem Kibuba tushiang, aser pa temeshi tenem nung kūlemang. Kechiaser asen Tsūngrem Kibuba temeshi lir.

Tenūngsang Ken 100

Tsūngrem Asangtsū Ayongzūkba

- ¹Nenok alima ajak, Kibuba dang tepela ola yokang.
- ²Tepela agi Kibuba tenzūkang. Pa tsūngdangi ken tena arung.
- ³Kibuba, paji Tsūngrem ta nenoki metetang. Pai asenok yanglu, aser asenok pa meyong. Asenok pa nūtsūng, aser pa chiyim dak chiyimba santem.
- ⁴Tenūngsang agi pa sūngkhūmi iang, aser pa talidaki sanga iang. Pa nem tenūngsang agūjang, aser pa nūng moajang.
- ⁵Kechiaser Kibuba tajung lir. Pa temeim taochi aser putu ajak dang pa temulung lemtetba tatem maka.

Tenüngsang Ken 101

Dawid Ken: Tetemsü Yimsüsüba

¹Taochi aser ochi indang ni ken atentsü. Oh Kibuba, ne dang ni tenüngsang atentsü.

²Ni kü sasa tai makai alitsü, na kodangang kü dangi arutsü? Ozü kidang ni temulungjang tindang agi jajatsü.

³Kü nükdang ni samesa kecha mayutsü. Shirnoki meyipa aor, parnok mapa ni sempar. Iba yagi kü dak mazüitetsü.

⁴Tashi mangaba mulungsentsü kü dak nungi pilatsü; ni temenen kecha memetetsü.

⁵Shibai pei kiyonger miima tilur, ni pa samatsütsü. Shiba temulungjang mezümeküm aser asüküm ali, ni pa metoktsütsü.

⁶Kü tenük linük nung tsüngchir madak alitsü, angji parnoki kü den litetsü. Shibai shitakba lenmang nung jajar, pai ni tenzüksü.

⁷Shibai tekülak inyaker, ozü kilung nung malitsü. Shibai tiyazü jembir, pa kü tenük jakdang metoktsütsü.

⁸Anepdang shia linük nung tamajunger ajak ni samatsütsü. Kibuba yimti nungi tamajung inyaker ajak leptoktsü.

Tenüngsang Ken 102

Timtem Mapang Sarasademba

¹Oh Kibuba, kü sarasadem angangma; aser teyari asoshi ni ayimtenba na tonga arudakjang.

²Kü timtemba anogo nung kü dang nungi ne tejak atsüka telima; kü dangi ne narong shijang; ni ajaba anogo nung kü dang yakta langzüangma.

³Kechiyong kü anogotem mokozü ama sama-a aor, aser kü terettem mimung ama rongalir.

⁴Kü mulungjang lureper aser ai ama akonger, ni chiyungtsü achitsü tejangraba sama.

- ⁵Kü tanüngba ola adokba agi, kü terettem kü shi nung mejaloka lir.
- ⁶Lisem lima nung pokpo ama ni lir, Azüngmeyakdak pokpo ka ama lir.
- ⁷Ni amua maor, aser kilem manung rongjena aliba ozü ka ama lir.
- ⁸Anogo tepiyong kü tsükchirtemi ni sensamasatsür; shirnoki ni anema atalatsür, kü tenüng tetshia atakatemer.
- ⁹Kechiyong ni amtsük ama aut achir, aser kü tajemtsü nüktzü den meyokteper.
- ¹⁰Kechiaser aji ne ain adokba aser ne terasaba yong lir. Kechiyong nai ni shia aru, aser ni endokadok.
- ¹¹Kü anogotem nikongdang akhüm ka amai lir; ni ai ama azüla-a aor.
- ¹²Saka nabo, Oh Kibuba, teti tatem maka chuba, aser ne tenüng putu ajaki bilemtettsü.
- ¹³Na aramesotsü, aser Zion madak yimlibilem akatsü. Kechiyong la dang aochitsü iba mapang lir, hau, tataktet mapang tonga lir.
- ¹⁴Kechiyong ne tenzükertemi la meimer, la raksajaka; parnoki la asoshi aria bilemer, la raksa-a liaka.
- ¹⁵Anungji kintemi Kibuba tenüng tsübutsü, aser alima chuba ajaki pa tashi tsübutsü.
- ¹⁶Kechiyong Kibubai Zion yanglutsü, Pa pei sentsüwangshi nung adoktsü.
- ¹⁷Tepetzük nisung sarasademba pai angar, aser parnok sarasademba pai mesensatsütsü.
- ¹⁸Ibai tarutsü putu asoshi zülua yuang, anungji ano mesoi aliba nüburtemi Kibuba asangtsü.
- ¹⁹Kechiyong pai pa temeshi tenem nungi ajia yok; anüng nungi Kibubai alima reprang.
- ²⁰Tepuokdak alir anüngba angashitsü; tasütsü aliba purtem chioktsü;

²¹Aji asünung Kibuba tenüng Zion nung sangoktsütsü, aser Yirusalem nung pa nüng asangtsü.

²²Kodang nisungtemji külemi sentepdir, aser chuba yimlitemi Kibuba külemtsü.

²³Ni tain mekümjongi kü tashi maiti kümogo; Pai kü anogo tatsü kümdaktsü.

²⁴Ni ashi, “Oh, kü Tsüngrem, kü anogo matongdang ni bener tuo. Ne kümtem putu ajak süitema alir.”

²⁵ Alemlü nungi nai alima kimung yanger; aser anüngtemji ne teka agi yanglu.

²⁶Parnok samadoktsü, saka nabo alitsü; Hau, parnok ajak sobutsü amai ajentsü; süoshi ama nai parnok melentsütsü, aser parnok melenshitsü.

²⁷Saka nabo kasa lir, aser ne taküm tatembang malitsü.

²⁸Ne tenzüker chirtem maneni kümzüka alitsü, aser ne tawabangba kübok parnok metsü kümzüka alitsü.

Tenüngsang Ken 103

Dawid Ken: Tsüngrem Ajungba Indang

¹Oh, kü nela, Kibuba sangang; aser kü dak aliba ajak agi pa temeshi tenüng sangang.

²Oh, kü nela, Kibuba sangang; aser pa teyaritem tamadok.

³Shibai ne tai ajak atoker; shibai ne tashitak ajak anebtsür;

⁴shibai ne taküm kangla nungi alangzüker; shibai temeim aser taochi agi ne nem korang semtsür;

⁵shibai tajung agi ne tejangraba tiptemdaktsür. Aji asünung mongzü ama ne asangwa tanaben tasen kümdaktsür.

⁶Kibubai rishikangshia alir ajak asoshi o bendangtsür, aser parnok nem temeden agütsür.

⁷Pai Mosa dang pa sentong, aser Israel chirtem dang pa mapatem metetdaktsü.

- ⁸Kibuba yimlibilem aser taochi agi sünga lir, ain adoktsü meilungi aser temeim yimlibilem nung talubosa lir.
- ⁹Pai tetibo marütsütsü; mesüra pa ain adoka tetibo malitsü.
- ¹⁰Asen temenen yari pai asen dang mebenshir, mesüra asen tai yari asen nem majangzüktsür.
- ¹¹Kechiyong alima temalen talang nung anüng aliba ama, yamaji pa tsübubatem dang pa temeim yimlibilem lir.
- ¹²Aser anüdoklen nungi anüolen tashi koma talang ali, papigaji asen ozüng raksabatem pai asen nungi agientsür.
- ¹³Tebui pei chirtem dang aochiba ama, yamaji Kibubai pa tsübubatem dang aochir.
- ¹⁴Kechiyong asen kechi agi yanglu pai metet; asenok auyi dang ta bilemteter.
- ¹⁵Nisung asoshibo, pa anogotemji ai ama lir; moapu nung naro ama, pa apunger.
- ¹⁶Kechiyong iba manung mopung süia aor, aser aji makai akümer; aser iba talidak jagi joko aji memetetsü.
- ¹⁷Saka shirnoki pa tsübur, parnok dak Kibuba temeim yimlibilemji tatem maka, aser pa temeshibaji chirnur nungi chirnur tashi alitsü.
- ¹⁸Shirnoki pa tezüngzüktepba, aser pa temelabatem benshitsü bilemteter.
- ¹⁹Kibubai pa menden anüngtem nung yanglua lir; aser pa yimli ajak madak chubatsü.
- ²⁰Kibuba moajang, nenok pa tenyartem. Pa ola nung tenarong tena, pa o angar, nenok tashi tulu rogotem,
- ²¹Kibuba moajang, par temeranger telok ajak, Pa tenzükertem shirnoki pa mulungba inyaker!
- ²²Kibuba moajang, pa mapa ajaki, yimsüsüba yimli ajak nung!
Kibuba moajang, Oh kü nela!

Tenüngsang Ken 104

Teyanglur Tenüng Asangba

(Lip. 1.1-31)

- ¹Oh Kü nela, Kibuba moajang. Oh Kibuba kü Tsüngrem, na kanga tulu lir. Na tetushi aser tamaren agi sobua lir.
- ²Shibai tesangwa agi süoshi ama ne sasa sobua lir; shibai süki ama anüngtem atsülanga toktsür;
- ³shibai pei temaba taktang sangwatsüng tzü nung yutsür; shibai mepettem pei talungtsü kümdaktsür; shibai mopung tashikang manung jajar,
- ⁴ shibai mopungtem pa osang abenertem kümdaktsür, pa tenzükertem milak adokba mi kümdaktsür;
- ⁵pai alimaji iba tongshi manung yanglu, angji teti aji marakzütsü asoshi,
- ⁶nai aji süoshi agi ama molutzü agi nembangtsü. Tzüji tenem temalen noktak.
- ⁷Nai arütsü nung parnok ajen. Ne tsüngmok ola agi parnok yakta jena oadok;
- ⁸parnok tenemtem tashi atu, aser lenten tashi alu koba nai parnok asoshi shimteta toktsü.
- ⁹Parnoki ajanga maotsü nai arrtsü yanglua toktsü. Angji tanaben parnoki alima meyipa menembangtsü.
- ¹⁰Nai ayongnutem lenteni yima yoker; tenem tsüngda nung parnok ayimer.
- ¹¹Moapu shiruru shia nem parnoki tajemtsü agütsür; arem gadotem tzüra atemer.
- ¹²Parnok anasa anüng ozütem parnok talidak lir, kongsangtem nung parnoki ken atener.
- ¹³Ne temaba taktang nungi nai tenemtem nung tzü agütsür. Alima ne mapatem süngjang agi sünga lir.
- ¹⁴Kiset shirurutem asoshi nai ai adokdaktsür, aser nisungtem asoshi ali nungi chiyungtsü adokdaktsür.

- ¹⁵Nisung mulung peladaksütsü asoshi yi, tejak sangwadaksütsü asoshi toztü, aser tashi itdaksütsü asoshi chiyungtsü.
- ¹⁶Kibubar süngdongtem tiptema lir; Lebanon cedar süngdongtem koba pai atem;
- ¹⁷yangji ozütemi parnok tesepe yanglur; stork ozü pei tesepe fir süngdong nung lir.
- ¹⁸Tenem talangtemji shio atema lir; aser lung tulutemji shisen jenokdak lir.
- ¹⁹Nai ita mapang tatakzük sayutsü asoshi yanglu. Anüi pei aiba mapang meteter.
- ²⁰Nai amman yanglur, aser aji aonung akümer, koba nung arem shiruru ajak ayazür.
- ²¹Molusongzü pungtu chanui tetepsettsü shiruru arr-a bushir, aser Tsüngrem nungi parnok chiyungtsü angur.
- ²²Anüji adoker, parnok meyipadoker, aser parnok leprungki nung ontaka alir.
- ²³Nisung pei mapai aor, aser aonung matong tashi inyaker.
- ²⁴Oh Kibuba, ne mapatem koda jenti lir! Parnok ajak nai ne shisatsü tesangra agi yanglu. Ne teyanglubatem agi alima sünga lir.
- ²⁵Oagi tzüym lir, tulu aser tesadem, kong mezüngdangtetba shirurutem lir; shiruru tila o tulu na.
- ²⁶Yangji rongtem aor; yangji nai yangluba molu tzürangtem kazüa senzür.
- ²⁷Item ajaki, nai parnok nem mapang tetemsü nung, chiyungtsü agütsütsü ata-a alir.
- ²⁸Nai parnok nem agütsüba parnoki bendener. Nai ne ket salar, parnok tajung agi asünger.
- ²⁹Nai ne tejak miimadokdang, parnok timatemer; kodang nai parnok chiyungtsü bener oadoker, parnok asür. Aser tanaben auyi akümer.

³⁰Kodang ne tangula nai yokdir parnok pakteter, aser nai alima tejak tasen kümdaktsür.

³¹Kibuba sentsüwangshi teti lidakjangma! Kibubai pei mapa nung pelashishia liangma!

³²Pai alima dak repranger aser aji anakshir. Pai tenemtem dak kongshir aser parnoki mokozi alonger!

³³Ni taküm ali tashi Kibuba dang ni ken tenyutsü. Kü dak taküm alidang ni Tsüngrem dang ken atentsü.

³⁴Kü teshisadangba pa madang taginütsüsa süangma. Ni Kibuba nung pelashishia alitsü.

³⁵Temenenpur alima nungi samadakjangma! Aser tamajunger joko telidaktsü. Kibuba moajang, Oh kü nela! Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 104

Teyanglur Tenüng Asangba

(Lip. 1.1-31)

¹Oh Kü nela, Kibuba moajang. Oh Kibuba kü Tsüngrem, na kanga tulu lir. Na tetushi aser tamaren agi sobua lir.

²Shibai tesangwa agi süoshi ama ne sasa sobua lir; shibai süki ama anüngtem atsülanga toktsür;

³shibai pei temaba taktang sangwatsüng tzü nung yutsür; shibai mepettem pei talungtsü kümdaktsür; shibai mopung tashikang manung jajar,

⁴ shibai mopungtem pa osang abenertem kümdaktsür, pa tenzükertem milak adokba mi kümdaktsür;

⁵pai alimaji iba tongshi manung yanglu, angji teti aji marakzütsü asoshi,

⁶nai aji süoshi agi ama molutzü agi nembangtsü. Tzüji tenem temalen noktak.

⁷Nai arütsü nung parnok ajen. Ne tsüngmok ola agi parnok yakta jena oadok;

⁸parnok tenemtem tashi atu, aser lenten tashi alu koba nai parnok asoshi shimteta toktsü.

- ⁹Parnoki ajanga maotsü nai arrtsü yanglua toktsü. Angji tanaben parnoki alima meyipa menembangtsü.
- ¹⁰Nai ayongnutem lenteni yima yoker; tenem tsüngda nung parnok ayimer.
- ¹¹Moapu shiruru shia nem parnoki tajemtsü agütsür; arem gadotem tzüra atemer.
- ¹²Parnok anasa anüng ozütem parnok talidak lir, kongsangtem nung parnoki ken atener.
- ¹³Ne temaba taktang nungi nai tenemtem nung tzü agütsür. Alima ne mapatem süngjang agi sünga lir.
- ¹⁴Kiset shirurutem asoshi nai ai adokdaksür, aser nisungtem asoshi ali nungi chiyungtsü adokdaksür.
- ¹⁵Nisung mulung peladaksütsü asoshi yi, tejak sangwadaksütsü asoshi totzü, aser tashi itdaksütsü asoshi chiyungtsü.
- ¹⁶Kibubar süngdongtem tiptema lir; Lebanon cedar süngdongtem koba pai atem;
- ¹⁷yangji ozütemi parnok tesepe yanglur; stork ozü pei tesepe fir süngdong nung lir.
- ¹⁸Tenem talangtemji shio atema lir; aser lung tulutemji shisen jenokdak lir.
- ¹⁹Nai ita mapang tatakzük sayutsü asoshi yanglu. Anüi pei aiba mapang meteter.
- ²⁰Nai amman yanglur, aser aji aonung akümer, koba nung arem shiruru ajak ayazür.
- ²¹Molusongzü pungtu chanui tetepsettsü shiruru arr-a bushir, aser Tsüngrem nungi parnok chiyungtsü angur.
- ²²Anüji adoker, parnok meyipadoker, aser parnok leprunki nung ontaka alir.
- ²³Nisung pei mapai aor, aser aonung matong tashi inyaker.

²⁴Oh Kibuba, ne mapatem koda jenti lir! Parnok ajak nai ne shisatsü tesangra agi yanglu. Ne teyanglubatem agi alima sünga lir.

²⁵Oagi tzüym lir, tulu aser tesadem, kong mezüngdangtetba shirurutem lir; shiruru tila o tulu na.

²⁶Yangji rongtem aor; yangji nai yangluba molu tzürangtem kazüa senzür.

²⁷Item ajaki, nai parnok nem mapang tetemsü nung, chiyungtsü agütsütsü ata-a alir.

²⁸Nai parnok nem agütsüba parnoki bendener. Nai ne ket salar, parnok tajung agi asünger.

²⁹Nai ne tejak miimadokdang, parnok timatemer; kodang nai parnok chiyungtsü bener oadoker, parnok asür. Aser tanaben auyi akümer.

³⁰Kodang ne tangula nai yokdir parnok pokteter, aser nai alima tejak tasen kümdaktsür.

³¹Kibuba sentsüwangshi teti lidakjangma! Kibubai pei mapa nung pelashishia liangma!

³²Pai alima dak repranger aser aji anakshir. Pai tenemtem dak kongshir aser parnoki mokozü alonger!

³³Ni taküm ali tashi Kibuba dang ni ken tenyutsü. Kü dak taküm alidang ni Tsüngrem dang ken atentsü.

³⁴Kü teshisadangba pa madang taginütsüsa süangma. Ni Kibuba nung pelashishia alitsü.

³⁵Temenenpur alima nungi samadakjangma! Aser tamajunger joko telidaktsü. Kibuba moajang, Oh kü nela! Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 105

Tsüngrem Dak Tamang Katetba

(1 Pu. 16.8-22)

¹Oh, Kibuba nem tenüngsang agüjang, aser pa tenüng nung ja-ang. Nübur rongnung pa mapatem metetdakjang.

- ²Pa dang ken tenang, pa dang tenüngsang tenang; pa sayatenya mapa ajak indang shiang.
- ³Pa tenüng nung parnok sentsüwangshiang; Kibuba bushirtem mulungjangji pelashishia lidakjang.
- ⁴Nenoki Kibuba aser pa tashi bushiang; maneni pa tejak bushiang.
- ⁵Pai inyaka akaba pa sayatenya mapatem, pa tesüngmangtsütem, aser pa bang obendangba bilemtetang.
- ⁶Oh Pa tenzüker, Abraham chirtem pa teshimtet, Yakob chirtem.
- ⁷Asen Tsüngrem, Kibubaji pa lir, pa obendang alima ajak nung lir.
- ⁸Pai pa tezüngzüktepba koba o putu meyirijangsa meyirijang dang melaogo. Aji teti pai ayutsü.
- ⁹ Abraham dang pa tezüngzüktepba, Isak dang pa azüngashiba;
- ¹⁰ Aser pai Yakob dang iba telatet ozüng akangshiba, Israel dang teti tatem maka tezüngzüktepba;
- ¹¹“Ni nenok nem, Kanan lima nenok shilem aser senmang asütsü agütsür” ta ashi.
- ¹²Kodang parnok yongsük ishika dang liasü, hau, kanga ishika aser yangji aenersa liasü.
- ¹³Kodang parnok kin ka nungi kin kati oli aruli asü, aser yimli ka nungi tangar nisung dangi,
- ¹⁴ pai nisung shinga nema parnok dak tamajung meinyakdaksü. Hau, parnok atema pai chubatem dang tekümdangtsü ashi.
- ¹⁵“Ni mezüja shimtetba pur dak tekongshi, aser kü ainkartem dak tamajung teinyak.”
- ¹⁶ Linük madak pai yawara jaok; Pai chiyungtsü takaba ajonga raksatsü;
- ¹⁷ Pai parnok jakdang nisung ka yok; Yosef alar asütsü yoka liasü.
- ¹⁸ Pa tetsüng yinzü agi parnoki yirutsü; Pa merang yinzü agi alener yutsü;

- ¹⁹Pa o ataloka aruba mapang matong tashi; Kibuba o agi pa tendang.
- ²⁰ Chubai pa chiok, oda kintem madak yimsüsüri, pa nüji küma yok, aser pa nüji küma chiok.
- ²¹ Pai pa chuba kidang kibur kümdaktsü, aser alima ajak madak yimsüsür kümdaktsü.
- ²²Pa sünütsüsa tongtipur sayutettsü, aser tatartem dang shisatsü sayutsü asoshi.
- ²³ Idangji Israel ano Ijipi aru; aser Ham lima nung Yakob ali.
- ²⁴ Pai pei nübur jenti züindaktsü, aser parnok anemertem dang nungi tashi taitba parnok kümdaktsü.
- ²⁵Parnoki par nübur sempadaktsütsü, par tenzüker dang külakkübonga inyadaktsütsü pai parnok mulungjang melenshitsü.
- ²⁶ Pai pa tenzüker Mosa, aser pai shimtetba Aron yok.
- ²⁷Parnoki pa temaitsütem parnok rongnung yutsü, aser Ham lima nung sayatenyatem inyak.
- ²⁸ Pai tammang yok, aser alimaji am mang kümdaktsü; saka parnoki pa o manga.
- ²⁹ Pai parnok tzü azü kümdaktsü, aser parnok angotem südaktsü.
- ³⁰ Parnok linük allu agi metembang, parnok chuba ki tashi nung.
- ³¹ Pai jembi, aser manga telok aru, aser parnok lima ajak nung azüpong pokttdaktsü.
- ³² Tzünglu melen pai parnok nem rürlung agütsü, aser parnok li nung milak adokdaktsü.
- ³³Pai parnok tsükmenatzü aser munguzünu südaktsü; aser parnok lima süngdongtem raksatsü.
- ³⁴ Pai jembi, aser süngkusen aru, aser mezüngdangteti menjang serapong adok.

- ³⁵Parnok li nung süngolio ajak chiadok, aser parnok ali nungi adokba süngjang chiadok,
- ³⁶ Pai ano parnok lima mezüng asoba ajak tepset. Ijip nunger kibongtem ajak nungi.
- ³⁷ Idangji pai taribi aser hon den Israel anitet; aser pa kin rongnung shinga memetsüdak.
- ³⁸Parnok aenshia aodang Ijip pela-a liasü; kechiyong parnok madak tetsübu agi tonga liasü.
- ³⁹ Tetongdangtsü asoshi pai mepet agi sübangdaksü; aser aonung tesangwa asoshi mi agütsü.
- ⁴⁰ Parnoki meshi, aser pai opiya ozü bener arutsü; aser anüng nungi chiyungtsü agi pai parnok tiptemdaksü.
- ⁴¹ Pai lung pokmadaksü, aser tzü yima adokdaksü; parnok lisem lima nung ayong ama yimdaksü.
- ⁴²Kechiyong pai pa temeshi o, aser pa tenzüker Abraham bilemtet.
- ⁴³Aser pai pei nübur tepela agi anitet, aser pai shimtetba pur ken tena anitet.
- ⁴⁴ Aser pai parnok nem kintem linük agütsü; Nisungtemi züsentetba parnoki agi.
- ⁴⁵Angji parnoki pa telatet ozüngtem ayutsü, aser pa ozüngtem benshitsü; Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 106

Kibuba Dang Temenen Nangzükba

- ¹ Nenoki Kibuba sangang, Oh Kibuba nem tenüngsang agüjang kechiyong pa tajung lir. Kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²Shibai Kibuba mapa tulu indang shitettsü, mesüra pa nüngsang ajak shibai sangdongtettsü?

- ³Shirnoki ochiba benshir, shirnoki mapang ajak nung shitak inyaker, parnok tepelatsü.
- ⁴Ne nübur tsütsü, ne yimli sayudang, ni bilemtetangma, Oh Kibuba. Oh ne tekümtet agi ni semdangangma.
- ⁵Angji ne teshimtetpur azükaruba ni ngutettsü, angji ne kin tepela nung ni pelaseta litettsü. Angji ne senmang den ni sentsüwangshia litettsü.
- ⁶Ozü tsüraburtem ama onoki temenen benshiogo, onoki tai menaogo, onoki tamajung inyakogo.
- ⁷Ozü tsüraburi Ijip nung ne sayatenyatem mangatet. Parnoki ne temeim yimlibilem jenti mebiletet; Saka tzüym nung, oda Temerem Tzüym nung anema apuso.
- ⁸Aji saka pai pa tashi tulu metetdaksü. Pa tenüing atema nai parnok kümzük.
- ⁹Pai ano Temerem Tzüym arütsü, aser aji kongga adok; Anungji tzüym ajanga moapu nung ama pai parnok anir ao.
- ¹⁰Parnok shibai sempa pa ket nungi pai parnok kümzük, aser tsükchir ket nungi parnok alangzük.
- ¹¹Tzü agi parnok anemertem mobang; parnok kata anünga maliasü.
- ¹²Idangjiang parnoki pa o amang; Parnoki pa nüngsang ken aten.
- ¹³Saka parnoki yakta pa mapatem amadok; parnoki pa shisa tajung ata-a mali.
- ¹⁴Saka lisem lima nung parnoki azüabunga aküm, aser lisem lima nung Tsüngrem atitang.
- ¹⁵Parnok temepishiba pai parnok nem agütsü; saka ano parnok madak tashitak yok.
- ¹⁶Parnoki ano Mosa dak aser Kibubar temeshisang Aron dak tenük merem,
- ¹⁷Aliji lapok aser Dathan meyokadok, aser Abiramer telok nembang.
- ¹⁸Parnok telok nung mi ka adok; milak jagi tamajunger rongset.

- ¹⁹ Parnoki nashi chanu ka Horeb nung yanglu, aser mulusa-a yangluba süngyanglu noksa külem.
- ²⁰ Yamaji Tsüngrem sentsüwangshiji, ai achiba nashi noksa asoshiji parnoki melentep.
- ²¹ Parnok kümtettsüba, parnok Tsüngrem parnoki amadok, shibai Ijip nung mapa tulu inyak.
- ²² Shibai Ham lima nung sayatenya mapatem, aser Temerem Tzüyim nung tetsübuttsü mapatem inyak.
- ²³ Aji asü nung pai parnok samatsütsü ta ashi, pai shimtetba Mosai, parnok pai samaja lir ta, pa ain adokba nungi meyipdaksütsü, pa madang tetsüngda nung noktaka ali.
- ²⁴ Hau, parnoki alima tajung sensatsü, parnoki pa o mamang.
- ²⁵ Saka parnoki süki nung nemnem, aser Kibuba ola manga.
- ²⁶ Aji asünung lisem lima nung parnok samadaksütsü, pai parnok madak teka mekang.
- ²⁷ Aser oda kin rongnung pai parnok chirtem senshia odaksütsü, aser ali nung parnok prokshidaktsütsü.
- ²⁸ Parnoki pei sasa Baal-peor nung aden, aser tasür dang tenlaba tepsetba achi.
- ²⁹ Yamaji parnoki pei mapa agi pa ain adokdaksü; aser parnok madak wara adok.
- ³⁰ Idangji Finehas noktak, aser o bendang agütsü; aser waraji noktang.
- ³¹ Aser teti asoshi putusa putu, parnok asoshi aji temeshiba yong ta züngshi.
- ³² Ano parnoki pa Meriba tzü nung ain adokdaksü, aser parnok meji Mosa tamajung kümdaksü.
- ³³ Kechiaser parnoki pa tanela kua kümdaksü, aser pai meshisadangi o jembi.
- ³⁴ Kibubai parnok dang melaba ama, parnoki nisungtem mesamadaksü.

- ³⁵Saka parnok sasa kintem den meyoaktep, aser parnok mapatem angazük.
- ³⁶Aser parnoki parnok süngyanglu tenzük; koba parnok asoshi sang ka aküm.
- ³⁷Hau, parnoki parnok jabaso, aser jalatem tsüngremtem nem tenla agütsü.
- ³⁸Aser tai makaba zü, oda parnok jabaso aser parnok jala zü tokshi, shirnok Kanan süngyanglutem dang parnoki tenla agütsü; aser alimaji azü agi menentsü.
- ³⁹Yamaji parnoki pei mapatem agi menena liasü, aser parnoki inyakba nung jabujaria ao.
- ⁴⁰Anungji pei nübur anema Kibuba ain adok, aser pai pei senmang meketmeseni aküm.
- ⁴¹Aser pai parnok kintem ket nung agütsü, aser parnok sempartemi parnok madak yimsü asü.
- ⁴²Parnok tsükchirtemia parnok kangshi, aser parnok teka kübok parnok aniok.
- ⁴³Aiben pai parnok kümzük; saka parnok shisatsü nung parnok tashi manga liasü, aser parnok tai agi parnok tekübok kümdaktsü.
- ⁴⁴Aji saka, kodang pai parnok ayimtenba angashi, pai parnok timtem reprang.
- ⁴⁵Aser parnok asoshi pai pei tezüngzüktepba bilemtet, aser pa temeim yimlibilem tulu yari pai temulung meyip.
- ⁴⁶Shirnoki parnok pur ao, pai parnok ajak parnok dang aochitsüsa kümdaktsü.
- ⁴⁷Onok kümzükang, Oh Kibuba ozü Tsüngrem, aser ne temeshi tenüng nung tepela sayutsü, aser ne nüngsang nung takok angutsü, kin rongnungi onok anitenang.
- ⁴⁸Kibuba, Israel Tsüngrem moajang, putusa putu tashi, aser nisung ajaki, “Amen” ta shidakjang Nenoki Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 107

SHILEM PUNGO
(Tenüngsang Ken 907–150)
Timtem Nungi Kümzükba

- ¹ Oh Kibuba nem tenüngsang agüjang; kechiyong pa temeim yimlibilem teti lir.
- ² Kibubai alangtetba purtemi yamaji shidakjang, shirnok pai anemer ket nungi alangzük;
- ³ aser linüktem nungi aniten. Anüdoklen nungi aser anüolen nungi, Anüdoklentip aser anüolentip nungi aniten.
- ⁴ Parnok arem nung azüngmeyakdak nemzü; parnoki nisung aliba yimti mangu.
- ⁵ Parnok yaseta aser tzüraseta liasü, parnok dak tanela lula-a kümadok;
- ⁶ Idangji parnok timtem nung parnoki Kibuba dang ayimten, aser pai parnok timtem nungi kümzük.
- ⁷ Parnok nisung aliba yimti-i aittsüsa, pai ano temetongba lenmangi ani.
- ⁸ Pai ajungba asoshi, aser nisung chirtem dang pai tesüngmangtsü mapa asoshi, nisungtemi Kibuba tenüng sangdakjang!
- ⁹ Kechiyong tzüra-a aliba tanela pai tzüra temdaktsür; aser yaseta aliba tanela pai tajung agi süngdaktsür.
- ¹⁰ Kar tammang nung aser tasü akhüm nung, timtem touthi aser merang agi alener mena alir.
- ¹¹ Kechiaser parnoki Tsüngrem o anema apuso, aser Tematiba shisa tajung sensatsü.
- ¹² Parnok mulungjang mapa tasak inyakba agi kokrokdakja liasü. Parnok lao, aser teyaritsü shinga maliasü.
- ¹³ Idangji parnok timtem nung parnoki Kibuba dang ayimten, aser pai parnok timtem nungi parnok kümzük.
- ¹⁴ Pai parnok ammanng nungi aser tasü akhüm nungi anitet, aser parnok talenba raktangtsü.

- ¹⁵Pai ajungba asoshi, aser nisung chirtem dang pa tesüngmangtsü mapatem asoshi Kibubatenüing sangang!
- ¹⁶Kechiyong pai yongmenyin süngkhüm raksatsü, aser merang tartangtsü leptangtsü.
- ¹⁷Parnok tamajung mapayong, aser parnok tai menaba yong, tamashi, aser timtem toushi nung lir.
- ¹⁸Chiyungtsü tapu ajak parnoki aginü; aser parnok tasü süngkhüm anasa aru.
- ¹⁹Idangji parnok timtem nung parnoki Kibuba dang ayimten, aser pai parnok tejashi nungi kümzüük.
- ²⁰Pai pa o yok, aser parnok anebtsü aser parnok tesamatsü nungi kümzüük.
- ²¹Pai ajungba asoshi, aser nisung chirtem dang pa tesüngmangtsü mapa asoshi, nisungi Kibuba sangdakjang!
- ²²Parnok dang tenüngsang tenla tenladakjang, aser pa mapatem ken tena sangdakjang.
- ²³Shirnok rong nung tzüyimi alur, oda tzü tulu nung shishilemba asür;
- ²⁴Parnoki Kibuba mapatem, aser pa tesüngmangtsütem tzüyim nung angur.
- ²⁵Kechiyong pai melar, aser yipru mopung adokdaksür, koba agi iba nungi tzüsem adokdaksür.
- ²⁶Parnok anüangi atur, tanaben parnok tzüyim taroki alur; timtemba yong parnok tanela yimsa-a aor.
- ²⁷Külen küleni parnok naizür, aser yi pur ama mangmanger, aser parnok kechiang mesayangi liasü.
- ²⁸Idangji parnok timtem nung parnoki Kibuba dang ayimten, aser pai parnok tejashi nungi parnok anitet.
- ²⁹Pai yipru süngjema kümdaksür, anungji iba tzüsem marakzüi aküm.
- ³⁰Idangji parnok pelatep, kechiaser parnok ajemajema ali. Anungji pai parnok yongyaba tejenokdaki anir aru.

- ³¹Pai ajungba asoshi, aser nisung chirtem dang pa tesüngmangtsü mapatem asoshi, nisungi Kibuba tenüing sangdakjang!
- ³²Nübur mungdangdak ano parnoki pa uludakjang, aser tatartem menden nung pa tenüing sangdakjang.
- ³³Pai ayongtem litem li kümdaktsür, aser yima aliba ayongtem anendaktsür.
- ³⁴Temo aliba li agi metsü li kümdaktsür, kechiyong yangji shirnok ali parnok tamajung mapa yong lir.
- ³⁵Pai litem limaji ayong agi sünga kümdaktsü, aser ali takong agi tzü ayong kümdaktsür.
- ³⁶Aser yangji yasetalir pai lidaktsür. Angji parnoki talitsü yimti yanglur.
- ³⁷Aser moapu nung metsü proka, aser tsükmenatzü atemtsü, koba agi süngjang tangtsür.
- ³⁸Pai ano parnok moatsür, aji asünung parnok jenti rendaktsür; aser pai parnok kiset shiruru ajema mekümdaktsür.
- ³⁹Tanaben tekangshi, timtem aser tejashi ajanga, parnok ishiba aser mokrema küma lir.
- ⁴⁰Pai tongtipur dak sensamasa meküploksür, aser kong lenmang maka yangji parnok nemzüdaktsür.
- ⁴¹Aji saka sensakertem timtem touthi nungi pai temaleni ajungkettsür, aser san telok ama par kinungertem kümdaktsür.
- ⁴²Ochishiri aji angutsü aser pela-a alitsü, aser tamajunger ajaki pei tebang shibangtsü.
- ⁴³Shir shisa aka, item mapa nung temulung agütsüdakjang, aser parnoki Kibuba temeim yimlibilem indang shisadangtsü.

Tenüingsang Ken 108

Dawid Ken: Tsükchir Anema Sarasadamba

(TKe. 57.7-11; 60.5-12)

¹Oh Tsüngrem, kü mulungjang akang akanga lir. Ni kongki atemtsü aser ken atentsü.

²Sakang, tzürang kongki aser tawaba kongkitem! Anepdangji ni sakdaktsütsü.

³Oh Kibuba, nübur rongnung ni ne nem tenüngsang agütsütsü; aser kin rongnung ni tenüngsang ken atentsü.

⁴Kechiyong ne temeim yimlibilem anüng tanga talangba lir, aser ne tamang katetbai mepettem atonger.

⁵Oh Tsüngrem, anüngtem temalen tonga na uludakjang; aser ne sentsüwangshi alima ajak madak lidakjang!

⁶Angji nai meimbatem kümzüktettsü, ne teka tajichi agi kümzükang, aser onok dang langzüangma.

⁷Tsüngremi pa temeshidak jembiogo; “Ni Shekem lemsatsü; aser Sukkot Lenten kü nübur nem lemsatsütsü.

⁸Gilead kü meyong lir; Manase kü meyong lir; kü kolak tongtangtsü Efraim lir, Yihuda kü chuba nüsong lir.

⁹Moabji kü teshitokba susa lir; Edom madak ni kü tsüngsem ajemshitsü; Filistia madak ni ayimtentsü.”

¹⁰Shibai ni atsübanga aliba yimti-i anir aitsü? Shibai ni Edomi anir ao?

¹¹Oh Tsüngrem, nai onok endoktsü masü no? Oh, Tsüngrem, na onok temeranger telok den maor.

¹²Anemer anema onok nem teyari agüjang. Kechiyong nisunger teyaribo amajok dang lir.

¹³Tsüngrem ajanga onoki tasü ita inyaktsü. Kechiyong ozü anemertem ajemzüka yoksangji pa lir.

Tenüngsang Ken 109

Dawid Ken: Timtemba Nisung Sarasadem

¹Ni asangba Tsüngrem, nai mokorai telima.

- ²Kechiyong ni anema tamajunger tebang, aser külak-kübonger tebang parnoki lapokogo. Parnoki kü den tiyazü temeli agi jembiogo.
- ³Tesempa o agi parnoki ni meketbangogo, aser kecha masü nung ni anema raraogo.
- ⁴Kü temeim melena parnoki ni anemer. Saka ni kü sasa sarasadem asü.
- ⁵Parnoki kü nem tajung melena tamajung, aser kü temeim melena tesempa ajangzüksü.
- ⁶Nai pa madak nisung tamajung ka tokjang; aser pa teka tajichilen anemer ka noktadakang.
- ⁷Kodang pa o bendangdir, pa tai adokdakang; pa sarasademba temenen kümdakang.
- ⁸ Pa arishi tatsüka kümdakang; tangari pa menden atsüngdakang.
- ⁹Pa chirnur tebu malir kümdakang, aser pa kibutsü amitsür kümjangma.
- ¹⁰Par chirtem talidak mali kümdakang, aser meshimetsüdakang; aser azüngmeyakdak parnoki chiyungtsü bushidakang.
- ¹¹Terakzükeri pa akaba ajak agidakang; aser pai züsenba bendangertemi makzüka odakang.
- ¹²Pa dang yimlibilem sayutsü shinga telidaktsü; mesüra par tebu malir chirtem dang shingai taochi tekadaksü.
- ¹³Pa metsü leptokdakang. Tarutsü putu nung parnok tenüng aidokdakang.
- ¹⁴Pa tebutem tai Kibubai bilemtetdakang; aser pa tetsü temenen taidokdaksü.
- ¹⁵Itemji Kibuba madang maneni lidakang. Angji pai alima nungi parnok mamai aliba leptoktsütsü akok.
- ¹⁶Kechiaser pai yimlibilem sayutsü mebilemtet, saka sensaker aser meshimejunger nisung, aser temulungjang teraksa nisung, parnok lepsettsü pai arishi.

- ¹⁷Hau, pai atakatem meim, aser aji pa madaki aru; aser temoatsü nung pai mepela, aser aji pa dangi marutsü.
- ¹⁸Pa süoshi ama atakatem agi pa aben, aser aji tzü ama pa daki ait, aser totzü amai pa tereti ai.
- ¹⁹Aji pa asoshi pa sasa pa nembangba süoshi ama kümdakjang, aser maneni akangba pa nangri ama kümdakjang.
- ²⁰Kibuba nungi ibai kü anemertem, aser kü taküm anema tamajung jembirtem asoshi tajangzük lir.
- ²¹Saka, Oh Kibuba Tsüngrem, ne tenüng atema, nai ni asoshi inyakangma. Kechiaser ne temeim yimlibilem tajung lir, nai ni kümzükangma,
- ²²Kechiyong ni sensaker aser meshimejung nisung, aser kü mulungjang telunglen yirua lir.
- ²³Akhüm atsülanga akümba ama ni süia odagi. Süngku ama ni ajebchia yimzür.
- ²⁴Lumiba agi kü temokok tashi mait lir, aser kü shi jebzüka kümdagi.
- ²⁵Ano ni parnok madang sensamasatsü kümdakja lir, kadang parnoki ni ngudir, parnoki parnok tekolak angümloktsür.
- ²⁶Ni yariang, Oh Kibuba kü Tsüngrem. Ne temeim yimlibilem yari ni kümzükangma.
- ²⁷Angji parnoki ibai ne teka ta metettsü. Oda na, Kibubai ibai inyak ta metettsü.
- ²⁸Parnoki atakatemsü akok. Saka naibo moajang. Kodang nai shishidir, parnok akseta alitsü, saka ne tenzükerbo pelashishia alitsü.
- ²⁹Kü anemertem maksü agi abendakjang. Aser parnok sasa parnok pei maksü agi sobutsü agi ama nembangjang.
- ³⁰Ni Kibuba dang kü tebang agi tenüngsang tulu agütsütsü. Hau, telok rongnung ni pa asangtsü.

³¹Kechiyong shibai pa aitsütsü, item nungi pa kümzüksü. Pai meshimejunger teka tajichilen noktaker.

Tenüngsang Ken 110

Dawid Ken: Kibuba Aser Pai Shimtetba Chuba

(Mat. 22.44; TMa. 2.34-35)

¹Kibubai kü kibur dang ashi, “Ni ne tsükchir ne tsüng ajemetdak meyutsü tashi na kü tajichilen menang.”

²Zion nungi kü tashi tait chuba nüngsang Kibubai yoker. Ne tsükchir rongnung yimsü süang.

³Nai raraba anogo nung ne nüburi pei sasa mulungteta adoktsü. Anepdang nu menden nungi, ne temeshiba tobur ajungba nung, ne madak ne asangwa azüngtzü ama arutsü.

⁴Kibubai azüngashi, aser pai masetshitsü. “Na taküm tepiyong putir asütsü, Melkizedek koma yamaji alitsü.”

⁵Kibubaji ne teka tajichilen lir, pa ain adokba anogo nung chubatem dak azüktsü.

⁶Pai kintem rongnung o bendangtsü, pai tasü mang agi ali süngdaktsütsü. Alinük jenti nung pai tongtipur ajasatsütsü.

⁷Lenmang tezülen ayongnu nungi pai tzü ajemtsü; Aji asünung pai pei tekolak angüma atutsü.

Tenüngsang Ken 111

Kibuba Tenüng Asangba

¹Nenoki Kibuba sangang. Kü mulungjang ajak agi ni Kibuba nem tenüngsang agütsütsü; ochishir mungdang nung, aser tamanger telok sentep nung.

²Kibuba mapatem tulu lir, Item nung shirnoki pelar parnoki itemji benshiogo.

³Pa mapa tetushi aser akhüm lir, aser pa temeshiba teti tatem makai alir.

⁴Pai pa tesüngmangtsü mapatem bilemteta alitsüsa kümdaktsür; Kibuba taochi aser aria bilemba agi sünga lir.

⁵Pai pa tsübur nem chiyungtsü agütsür. Pai teti pa tezüngzüktepba bilemteta alitsü.

⁶Pai pei nübur nem kintem senmang agütsüba agi, pa mapa nung ain sayuogo.

⁷Pa teka mapatem atangji aser ochi lir; pa ozüng ajak züngpong lir.

⁸Itemji teti tatem maka yanglua lir; itemji atangji aser ochi nung inyaka lir.

⁹Pai nübur asoshi talang yok; pai pei tezüngzüktepba teti asoshi mela; pa tenüng temeshi aser akhümstsübuttsü lir.

¹⁰Kibuba tsüububaji shisatsü tetenzük lir. Ya shirnoki inyaker parnok ajak tangatetba tajung lir.

Tenüngsang Ken 112

Ochishir Nisung Temoatsü

¹Nenoki Kibuba sangang, Kibuba tsüngken tsübuba nisung tepelatsü, Shibai pa temelaba nung tepela tulu angur.

²Pa metsü alima nung tashi tulu alitsü. Tindang putu moatsütsü.

³Azükaru aser rongsen pa kidang alitsü; aser pa temeshiba teti tatem maka alir.

⁴Ochishir dangi amman nung sangwa adoker; pa taochi, aria bilemba aser temeshiba agi sünga lir.

⁵Nisung shibai aochia benshir aser aputsür aji junger; pai pei jenjang ochi nung ayutsü.

⁶Kechiyong pai kodanga marakzüi alitsü. Ochishirbo teti tatem maka bilemteta alitsü.

⁷Pai tamajung osang tsübua malitsü; Kibuba dak amanga pa mulungjang akang akanga lir.

⁸Pa anemertem madak pa tejangraba mangu tashi, pa mulungjang akanga lir, pa metsübuttsü alitsü.

⁹ Pai angati lemshir; pai sensaker nem agütsür; Pa ochiba teti tatem makai alitsü. Pa tezü tetushi nung ajungkettsü.

¹⁰ Tamajungeri aji angutsü aser ain adoka alitsü. Pai pa tepu shiteptsü, aser yimsa-a oadoker; Tamajunger tejangraba samadaktsütsü.

Tenüngsang Ken 113

Tsüngrem Sentsüwangshi Aser Taochi

¹ Nenoki Kibuba sangang. Sangang, Oh nenok Kibuba tenzükerkem. Kibuba tenüng sangang.

² Kibuba tenüng, iba mapang nungi, aser teti tatem maka temoatsü sang.

³ Anüdok nungi anülu tashi, Kibuba tenüng sanga alitsü!

⁴ Kin ajak madak Kibuba temalen lir, aser pa sentsüwangshi anüngtem temalen lir.

⁵ Kibuba asen Tsüngrem mesüka shiba lir? Shiba temalen mena lir,

⁶ shibai anüngtem aser alima madak, Talangkati repranga yoker?

⁷ Pai ali nungi sensaker ajungketer, Aser maka-maiter rüja tanang nungi ajungketer.

⁸ Angji pai tongtipur den pa yutsütsü akoktsü, Oda pei nübur tongtipur den.

⁹ Pai tetsür tapung nem chirnur, tepela tetsü kümdakja ki ka agütsür, Nenoki Kibuba sangang!

Tenüngsang Ken 114

Tsüngremi Israel Anitetba

(Ani. 14.1-31)

¹ Kodang Israel Ijip nungi adok, aser Yakob ki dang bendanger oshi nübur nungi;

² Yihuda pa temeshidak aküm; Israel pa meyong aküm.

³ Tzüyimi aji angu, aser jena ao; Yordani meyipa ao;

⁴ Tenemtemi san tepung ama, aser ungsemi san chanu ama pungten.

⁵Oh Tzüyim, na kechiba jena ao! Na Yordan, kechi agi meyipa odaktsü?

⁶Nenok tenemtitem, san tepung ama, nenok tenem tilatem, san chanu ama; kechi agi pungtendaktsür?

⁷Na alima, Kibuba tsüngdang, Yakob Tsüngrem tsüngdang, atentenang;

⁸shibai lung agi tzütu kümdaktsü, Züpu lung agi tzüpokdak ayong kümdaktsü.

Tenünsang Ken 115

Süngyanglu Aser Ochiba Tsüngrem

¹Onok asoshi masü, Oh Kibuba, Onok asoshi masü; saka ne tenüng asoshi sentsüwangshi agüjang. Ne temeim yimlibilem asoshi, aser ne temulung lemtetba asoshi.

²Kechisünung kintemi, “Tang parnok Tsüngrem kong lir?” ta shidaktsütsü?

³Saka asen Tsüngrembo anüngtem nung lir. Pai kechisa mulung pai inyakogo.

⁴Parnok süngyanglutem taribi aser hon. Nisung teka agi yangluba mapa lir.

⁵Parnok tebang lir, saka parnoki mejembir. Parnok tenük lir, saka parnoki mangur.

⁶Parnok tenarong lir, saka parnoki mangashir. Parnok teni lir, saka parnoki memenemteter.

⁷Parnok teka lir, saka parnoki meinyaker. Parnok tetsüng lir, saka parnoki mejajar. Mesüra parnok trok agi ola madoker.

⁸Shirnoki parnok yanglu, nisung shia shibai parnok dak temulung alemer, parnok mesüka akümstsü.

⁹Oh Israel, nai Kibuba dak temulung leman; pa parnok teyari aser parnok jong lir.

¹⁰Oh Aron kidong, nenoki Kibuba dak temulung leman; pa parnok teyari aser jong lir,

¹¹Nenok Kibuba tsüburtem, Kibuba dak temulung leman. Pa parnok teyari aser jong lir.

¹²Kibubai asen indang bilemstsür; pai asenok moatsür. Pai Israel kidong moatsütsü; pai Aron kidong moatsütsü.

¹³ Pai Kibuba tsüburtem, tila aser tulu anaprong moatsütsü.

¹⁴Kibubai na teti tali züindakjang, Na aser ne chirtem.

¹⁵Kibuba nungi nenok moajang, shibai anüng aser ali yanglu.

¹⁶Anüngtemji Kibuba anüngtem lir, saka alimaji nisung chirtem nem agütsü.

¹⁷Tasüri Kibuba masanger, mesüra shiba ola makadaki alur pai masanger;

¹⁸Saka onoki Kibuba, iba mapang nungi teti tatem maka moatsütsü. Nenoki Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 116

Tasütsü Nungi Kümzükba Nung Tsüngrem Asangba

¹Ni Kibuba meimer, kechiaser pai kü ola aser kü temepishiba angashia lir.

²Kechiaser pai kü dangi pa tenarong shitsür. Aji asünung kopiga ni taküm lidir, papigaji ni pa dang ajatsü.

³Tasüba lisü agi ni mesangbangogo, Sheol tekangshi agi kü dak tongogo. Ni timtem aser tejashi nguogo.

⁴Idangji ni Kibuba tenüng nung aja, “Oh Kibuba, ni ne dang mepishir, kü taküm kümzükangma.”

⁵Kibuba taochi lir, aser temeshi lir. Hau, asen Tsüngrem yimlibilem lir.

⁶Kibubai tongmelanger awabanga ayur. Ni tajemzük kümdakja liasü, aser pai ni kümzük.

⁷Ne anisüngzükdaki meyipang, Oh kü taküm. Kechiyong Kibubai ne den junga benshiogo.

⁸Kechiyong tasü nungi kü taküm, nüktzü ayimba nungi kü nük, aser laoba nungi kü tetsüng, nai kümzük,

⁹Ni Kibuba madang, taküm alir lima nung jajatsü.

¹⁰“Ni kanga kangshia liasü” ta ni shiaka ni tamang agi;

¹¹ni kü taoksa nung ashi, “Nisung ajak tiyazürtem lir.”

¹²Ni Kibuba nem kü dang ajungba ajak asoshi kechi agütsütsü?

¹³Ni tekümtet marok agitsü, aser Kibuba tenüng nung ajatsü.

¹⁴Pa nübur ajak matsüngdang ni Kibuba dang tatemzükba agütsütsü.

¹⁵Kibuba matsüngdang pa temeshipur asüba senti lir.

¹⁶Oh, Kibuba, atangji ni ne tenzüker lir; ni ne tenzüker, ne kilitsür jabaso lir; nai kü alar tia salatsüogo.

¹⁷Ni ne nem tenüngsang agütsüba tenla tenlatsü, aser Kibuba tenüng nung ajatsü.

¹⁸Pa nübur ajak matsüngdang; Ni Kibuba nem kü tatemzükba agütsütsü.

¹⁹Kibuba ki kilempok nung, Oh Yirusalem, ne tiyong rongnung nenoki Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 117

Kibuba Tenüng Asangba

¹ Oh Kibuba sangang, kin ajaki; nisung ajaki, pa ayima sangang.

²Kechiyong asen tsütsü pa temeim yimlibilem tulu lir; aser Kibuba tamang katetbaji teti tatem maka alir. Nenoki Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 118

Takok Asoshi Tenüngsang

¹ Oh Kibuba nem tenüngsang agüjang, kechiyong pa tajung lir; pa temeim yimlibilem teti tatem maka alir.

²Tang Israeli, “Pa temeim yimlibilem teti tatem maka alir,” ta shidakjang.

³Tang Aron kidongi, “Pa temeim yimlibilem teti tatem maka alir,” ta shidakjang.

- ⁴Tang Kibuba tsüburtemi, “Pa temeim yimlibilem teti tatem maka alir,” ta shidakjang.
- ⁵Kü tejashi nung ni Kibuba dang aja. Kibubai kü dang langzü aser ni talidak tuluka nung toktsü.
- ⁶Kibuba kü tsütsü lir; ni metsübuttsü; nisungi kü dang kechi inyaktettsü?
- ⁷Kibuba kü tsütsü ni yaritsü lir. Aji asünung shirnoki ni sempar, parnok madak takokba nung ni reprangtsü.
- ⁸Nisung dak tamang akadang nungibo, Kibuba dak temulung alem tajungba.
- ⁹Tongtipur dak tamang akadang nungibo, Kibuba dak temulung alem tajungba lir.
- ¹⁰Kin ajaki ni meketbangogo; Kibuba tenüing nung parnok ajak ni leptoktsü.
- ¹¹Parnoki ni meketbangaka, hau, lungbangaka, Kibuba tenüing nung ni parnok samatsütsü.
- ¹²Ninang amai parnok ni metembang; ai arongba mi ama parnok jangrua lir. Kibuba tenüing nung ni parnok samatsütsü.
- ¹³Ni laotsüsa nungokja liasü, saka Kibubai ni yari.
- ¹⁴Kibuba kü tashi aser kü ken lir; pa kü tekümtet kümogo.
- ¹⁵Temeshi pur süki nung washiba aser tekümzüik ola lir; “Kibuba teka tajichi agi takok inyaker.
- ¹⁶Kibuba teka tajichi ajungketa lir; Kibuba teka tajichi agi takok inyaker.”
- ¹⁷Ni masütsü, saka taküm alitsü, aser Kibuba mapatem sangdongtsü.
- ¹⁸Kibubai ni kanga arürtsü; saka pai ni tasüba nem magütsü.
- ¹⁹Temeshiba süngkhüm kü nem lapokjangma; ajagi ni aitsü, aser Kibuba nem tenüingsang agütsütsü.
- ²⁰Ibai Kibuba süngkhüm lir; temeshipur aji agi aitsü.
- ²¹Ni ne nem tenüingsang agütsütsü, kechiyong nai kü dang langzü, aser na kü tekümtet küma lir.

- ²² Kisürtemi koba lung magizük, kinük nung tongtiba küma lir.
- ²³ Ibai Kibubai inyakba mapa lir; asen nükdang ibai tesüngmangtsü.
- ²⁴ Kibubai yangluba anogoji ibai lir, asenoki pelateptsü aser iba nung pela-alitsü.
- ²⁵ Tang kümzükang, onoki ne dang mepishir, Oh Kibuba. Oh Kibuba, onoki ne dang mepishir, tang takok agüjangma.
- ²⁶ Kibuba tenüng nung shiba arur pa temoatsüba süang; Kibuba ki nungi onoki na moatsütsü.
- ²⁷ Kibubaji Tsüngrem lir, aser pai asenok nem tesangwa agütsü. Lisü agi tetepsettsü tenla alenang; oda tenladak tezü dakji.
- ²⁸ Na kü Tsüngrem lir, aser ni ne nem tenüngsang agütsütsü; na kü Tsüngrem lir, ni na ajungkettsü.
- ²⁹ Oh Kibuba nem tenüngsang agüjang; kechiyong pa tajung lir; pa temeim yimlibilem teti tatem maka alir.

Tenüngsang Ken 119

Kibuba Ozüng

- ¹ Shirnok lenmang nung tamayazür lir, shirnoki Kibuba ozüng nung jajar parnok temoatsüba.
- ² Shirnoki pa temelabatem benshir, Shirnoki temulung ajak agi pa bushir, parnok tepelatsü.
- ³ Hau, parnoki memeshiba meinyaker; Parnoki pa lenmang nung jajar.
- ⁴ Nai ne ochi ozüngtem, onoki meranga benshitsü onok dang mela.
- ⁵ Oh, telatet ozüngtem benshitsü, kü lenmangtem akanga yanglua lilasang!
- ⁶ Kodang ne temelaba ozüngtem ajak nung ni akhümstüba lidir, Idangji ni akseta malitsü.
- ⁷ Kodang ne temeshi obendang ni angazükdir, ni ne nem tamayazüba mulungjang agi tenüngsang agütsütsü.

⁸Ni ne ozüngtem beshitsü; Oh, ni bendanga senzüka teyutsüma.

Kibuba Telatet Obendangba Ozüng

⁹Asangur nisungi pei lenmang koda merüka yutettsü? Ne o ama aji mita aliba agi.

¹⁰Kü mulungjang ajak agi ni na bushiogo; oh ne temelaba ozüng nungi ni nemzüa tuodaktsü.

¹¹Ni na anema temenen memenatsü, ne o kü mulung nung rizünga lir.

¹²Na temoatsü lir, Oh Kibuba, Kü dang ne ozüngtem sayuangma.

¹³Ne bang nungi ne yimsü ozüng ajak ni kü bang agi sangdonger.

¹⁴Ni ne ozüngtem nung, rongsen ajak nung ama kodaka pelar, patakaji pelaseta alir.

¹⁵Ni ne ozüng nung shisadanger, aser ne lenmang nung akhümstübua lir.

¹⁶Ni kü sasa ne telatet ozüng nung pelar; ni ne o mamatsü,

Kibuba Ozüng Nung Tepelatsü

¹⁷Ne tenzüker den, ni taküm litettsüsa, taochi sayua beshiangma.

¹⁸Ne ozüng nungi tesüngmangtsü mapatem, ni ngutettsüsa, nai kü tenük lapokjangma.

¹⁹Alima nung ni aener ka ama lir, ne temelabatem kü dang nungi temiimma.

²⁰Ni ne yimsü-ozüng mapang ajak nung, tejangraba agi bushir.

²¹Asükümer atakatema alirtem, shirnoki ne temelabatem nungi pila-a aor, parnok nai arütsür.

²²Kü dang nungi maksü aser tatalaba agienangma; kechiyong ni ne ozüngtem beshiogo.

²³Ano tongtipuri ni anema tasa asa-a menaka, ne tenzükeri ne telatet ozüng indang shisadangtsü.

²⁴Ne kulitem ano kü tepelatsü, aser kü teshisadangbatem lir.

²⁵Kü nelai aut nung ondaka lir; ne o amato ni roka asoa kümdakjang.

Kibuba Ozüing Angatsü Terenemba

²⁶Ni kü lenmangtem metetdaksü, aser nai kü dang langzü; nai kü dang ne ozüingtem sayuangma.

²⁷Kü nem ne ozüingtem lenmang angatettsüsa kümdakjang. Anungji ni ne tesüingmangtsü mapatem indang shisadangtsü.

²⁸Tejashi agi ni kokroka lua lir. Ne o amato ni mesoangma.

²⁹Tiyazü lenmangtem ni nungi talangka pila-a tokjang, aser aochia ne ozüing kü dang mela-angma.

³⁰Temulung alemba lenmang ni shimtetogo. Kü madang ni ne yimsü ozüing yua lir.

³¹Ne ozüingtem dak ni azüiter; Oh Kibuba, ni maksüa teyutsüma.

³²Kodang nai kü mulungjang uludaktsüdir, ni ne temelaba lenmangi asemtsü.

Telatet Ozüing Angatettsü Sarasademba

³³Oh Kibuba, ne telatet ozüing kü dang sayuangma; aser aji ni tatem tashi beshitsü.

³⁴Kü nem tangatetba kua, aser ni ne ozüing ayutsü. Hau, ni kü mulungjang ajak agi aji beshitsü.

³⁵Ne ozüing lenmang nung ni aniang, kechiyong iba nungji ni pelar.

³⁶Ne kulitem tsütsü kü mulungjang shijang. Aser azüabungba len masü.

³⁷Amajok reprangba nungi kü tenüktem meyipa odakjang, aser ne lenmangtem nung ni saksalema kümdakjang,

³⁸Ne tenzüker asoshi ne tenangzükba akangshidakjang, koba ne akhümstsüburtem asoshi lir.

³⁹Maksütsü koba ni tsübur, ni nungi aenshidakjang; kechiyong ne yimsü-ozüingtem tajung lir.

⁴⁰Ajiang, ne ozüing asoshi ni yongya-a liogo; ne temeshiba nung ni roka asodakjang.

Kibuba Ozüing dak Amangba

⁴¹Oh Kibuba, ano ne temeim yimlibilem, oda ne tekümzük ne o amato kü dangi arudakjangma.

⁴²Anungji ni atalatsür dang telangzüba ka akatsü; kechiyong ni ne o nung temulung alemer.

⁴³Kü bang nungi atangji o khenyongi bener tuoma; kechiyong ne obendang nungi ni imla-a liogo.

⁴⁴Anungji ni maneni ne ozüng, teti tatem makai benshitsü.

⁴⁵Aser ni matitaki jajatsü; kechiyong ni ne ozüngtem bushi.

⁴⁶Ano ni chubatem madang ne ozüngtem jembitsü, aser aaka malitsü.

⁴⁷Ni kü sasa ne temelabatem koba ni meimer, iba nung pelatsü.

⁴⁸Ne temelabatem, koba ni meima ali, ano kü teka mekangtsü, aser ne telatet ozüng nung ni shisadangtsü.

Kibuba Ozüng dak Tamang Akaba

⁴⁹Ne tenzüker dang ne oji bilemtetangma, kechiaser nai kü nem imladaktsü.

⁵⁰Kü timtem nung ibai kü tesünep lir. Kechiyong ne o agi ni roka asodaktsü.

⁵¹Asükümeri ni kanga sensatsü, aji saka ne ozüng nungi ni meyipa mao.

⁵²Alemli nungi ni ne ozüngtem bilemteta lir, Oh Kibuba, aser kü sasa sünepdaktsü.

⁵³Tamajungeri ne ozüng senzüka yutsüba dang, ni kanga jashia mit adok.

⁵⁴Kü temeshi aeni aoba kidang ne telatet ozüngtem kü ken lir.

⁵⁵Ni ne tenüng aonung bilemtet, Oh Kibuba, aser ne ozüng benshiogo.

⁵⁶Ni ne ozüngtem benshiba yong, iba temoatsü kü dangi aruogo.

Kibuba Ozüng nung Bendanga Agütsüba

⁵⁷Kibuba kü shilem lir; ni ne otem benshitsü nangzükogo.

⁵⁸Kü mulungjang ajak agi ne dang mepishir; ne o amato kü dang aochiangma.

⁵⁹Kodang Ni kü lenmang shisadang, ne ozüng leni kü tsüng meyip.

⁶⁰Ne temelaba benshitsü, ni ilunger, aser menua malir.

⁶¹Tamajunger lisü agi ni naibangaka; saka ni ne o mamadok.

⁶²Ne temeshi yimsü ozüngtem ama, ni ne nem tenüngsang agütsütsü asoshi ayatrem nung shishitsü.

⁶³Shirnoki na akhümstübur aser shirnoki ne ozüngtem benshir, parnok ajak medemerji ni lir.

⁶⁴Oh Kibuba, alima ne temeim yimlibilem agi sünga lir; Kü dang ne telatet ozüngtem sayuangma.

Kibuba Ozüng Jenjang

⁶⁵Oh Kibuba, ne o amato, nai ne tenzüker den junga benshiogo.

⁶⁶Obendang tajung aser temetetba shisatsü kü dang sayuangma. Kechiyong ne temelaba ozüng nung ni amanger.

⁶⁷Ni timtem agi metongi alidang, ni aibelena ao. Saka tangbo ni ne o benshir.

⁶⁸Na tajung lir, aser tajung inyaker; Kü dang ne telatet ozüngtem sayuangma.

⁶⁹Asükümertemi ni atema tiyazü shiogo. Saka ku mulung ajak agi ne ozüngtem benshitsü.

⁷⁰Parnok mulungjang temo ama tekaka lir. Saka kü mulungjang ajak agi ni ne ozüng benshitsü.

⁷¹Ne telatet ozüngtem ni angazüktsüsa, ni timtemdaktsübaji ni atema tajung lir.

⁷²Hon aser taribi meyirijang dang nungi ne bang ozüng kü tsüngdang tajungba lir.

Kibuba Ozüng Ochi

⁷³Ne ket agi ni yanglu aser ni renemtsü. Ne temelaba ozüng ni angazüktsüsa, kü nem tangatetba kua.

⁷⁴Shirnoki ne akhüm tsübur parnoki ni angutsü aser pela-a alitsü. Kechiaser ne o nung ni imla.

⁷⁵Ni metet, Oh Kibuba, oda ne o bendang ochi lir, aser oda tajung atema nai ni timtemdaksü.

⁷⁶Ni ne dang mepishir, ne tenzüker dang ne o amato, ne temeim yimlibilem kü tesünep asoshi sangma.

⁷⁷Ni taküm litettsü ne taochi kü dangi arudakjang. Kechiyong ne ozüing kü tepela asoshi lir.

⁷⁸Asükümer akdakjang. Kechiyong parnoki ni tai agi endoktsü. Saka ne ozüing nung ni shisadangtsü.

⁷⁹Ne akhümstsüburtem kü dangi meyipdakjangma, aser parnoki ne ozüingtem metettsü.

⁸⁰Ne telatet ozüing nung kü mulungjang shitak lidakjangma. Angji ni aaka malitsü.

Tekümzük asoshi Sarasademba

⁸¹Ne tekümzük asoshi kü nela lula-a akümer; saka ne tenangzükba nung ni imlar.

⁸²Ne tenangzükba reprangra kü tenük chilar, “Nai kodang ni süneptsütsü?”

⁸³Kechiyong mokozü nung yi shiküp bongdang ama ni küma lir. Aji saka ni ne telatet ozüing mamar.

⁸⁴Ne tenzükeri kwini aremzüktsü? Ni rishikangshir dak nai kodang o bendang agütsütsü?

⁸⁵Asükümeri ni asoshi kangla tua lir, parnoki ne ozüing nung malir.

⁸⁶Ne temelaba ozüing ajak atangji lir; parnoki aibelena ni rishikangshir; nai ni yariangma.

⁸⁷Parnoki ni ali nung tesamatsürdang lir; saka ne ozüing ni senzuka metoktsü.

⁸⁸Ne temeim yimlibilem yari ni rokasoa kümdakjangma, Angji ne bang ozüing ni bilemtettsü.

Kibuba Ozüing Nung Tamang Akaba

⁸⁹Oh Kibuba, teti tatem maka, ne o kotak nung akanga noktaka lir.

⁹⁰Ne temulung alemba tenangzükba putu ajak dangi lir. Nai alima yanglur, aser aji akanga noktaka alir.

⁹¹Ne yimsü ozüing amato parnok tanü noktaka lir; kechiyong ajak ne tenzükertem lir.

⁹²Ne ozüingji kü tepelatsüsa melilasang, ni kü timtem nung samar lila.

⁹³Ni ne ozüing kodanga mamatsü; kechiyong item jagi nai ni kümzüka ayutsü.

⁹⁴Ni ne meyong lir, ni kümzükangma; kechiyong ni ne ozüing bushi.

⁹⁵Tamajungeri ni samatsütsü ni ata-a ali; saka ni ne ozüingtem bilemdangtsü.

⁹⁶Mapa ajak atema tatem kabosa ni angur; saka ne temelaba ozüingtembo onsara tesadem lir.

Kibuba Ozüing Meimba

⁹⁷Oh, ni ne ozüing koda meimer! Anogo tepiyong ya kü teshisadangba lir.

⁹⁸Ne temelaba ozüingtem agi, Kü tsükchirtem dang nungi ni shisa takaba kümdaktsür; Kechiyong itemji teti kü den lir.

⁹⁹Kü tesayur ajak dang nungi ni tali tangatetba lir; kechiyong ne ozüingtemji kü teshisadangba lir.

¹⁰⁰Tambur dang nungi ni tangatetba lir, kechiyong ni ne ozüingtem benshir,

¹⁰¹ne o benshitettsü asoshi, ni kü tsüing tamajung lenmang nungi agien.

¹⁰²Ne yimsü-ozüing nungi ni meyipa mao, kechiyong nai kü dang sayu.

¹⁰³Ne otem kü bang dang koda tanang lir! Hau, kü bang dang mojitzü dang nungi tanangba!

¹⁰⁴Ne ozüingtem ajanga ni tangatetba angur. Aji asünung ni tiyazü mapa sempar.

Kibuba Ozüing Nungi Tesangwa

¹⁰⁵Ne o kü tsüing asoshi milen, aser kü lenmang asoshi tesangwa lir.

¹⁰⁶Ne temeshi yimsü ozüing benshitsü. Ni azüingashiogo, aser aji ni inyaktsü.

¹⁰⁷Ni kanga timtema lir, Oh Kibuba, ne o amato kü nem taküm agüjang.

108 Oh Kibuba, kü bang nungi mulungben tenla agizükangma, aser ne o bendang kü dang sayuangma.

109 Kü taküm maneni kü ket nung lir; aji saka ni ne ozüing mamar.

110 Tamajungeri ni asoshi sang ka soa lir; aji saka ne ozüing nungi ni mashileni mao.

111 Ne ozüingtem teti asoshi ni senmang agia lir. Kechiyong itemji kü mulungjang tepela lir.

112 Ne telatet ozüing beshitsü kü mulungjang ne tsütsü shia lir, oda tatembang tashi.

Kibuba Ozüing Nung Tekümzük

113 Temulung anasüpur ni sempar; saka ne ozüing ni meimer.

114 Na kü tatsükokdak, aser kü jong lir; ni ne tenangzükba nung imlar.

115 Ni nungi aenshiang, nenok tamajung inyakertem; angji ni kü Tsüngrem temelaba ozüing beshitettsü.

116 Ne o amato ni ajungketang, angji ni taküm litettsü; aser kü teimla asoshi ni maksüa tetoktsüma.

117 Nai ni atsümesoang, aser ni kümzüktsü, aser maneni ne telatet ozüing asoshi akhüm tsübua alitsü.

118 Ne telatet ozüing nungi aibelena aor ajak, nai tazüngla kümdaktsü; kechiyong parnok tekülakbaji tagidak maka.

119 Alima nung tamajunger ajak, rüja ama nai tatem kümdaktsür; aji asünung ni ne ozüingtem meimer.

120 Ne tsüngken tsübu agi kü shi atentener; aser ni ne ozüing tsüngken tsübur.

Kibuba Ozüing Tashi Angaba

121 Ni ochi aser shitak inyakogo; ni kangshir nem ni tetoktsüma.

122 Kü dang ne o teti asoshi züngzükangma, mezümekümeri ni tekangshidaktsüma.

123Ne tekümzük asoshi aser ne temeshi tenangzükba ataloktsü asoshi, kü nüki reprangtsü mokoki akümer.

124Ne temeim yimlibilem yari ne tenzöker dang inyakangma, aser ne telatet ozüing kü dang sayuangma.

125Ni ne tenzöker lir, kü nem tangatetba kua; angji ni ne temelaba ozüing metettsü akoktsü.

126Ibai Kibuba asoshi inyaktsü mapang lir; kechiyong parnoki ne ozüing raksatsüogo.

127Aji asünung ni ne temelaba ozüing meimer. Hon dang nungi, hau, hon tajung dang nungi tali meimer.

128Aji asünung kechisarena nung ne temelaba ozüing ajak shitak ta ni züingshir; aser tiyazü lenmang ajak ni sempar.

Kibuba Ozüing Angatsü Tejangraba

129Ne temelaba ozüingtem tesüingmangtsü lir. Aji asünung ni itemji benshitsü.

130Ne otem lapokba agi tesangwa agütsür. Iba yagi tongmelanger nem tangatetba agütsür.

131Ni tangu satema tebang kar ata-a ali; kechiyong ni ne temelaba ozüingtem yongya-a liasü.

132Ne tenüing meimer dang nai inyakba ama, Na kü dangi meyipang, aser kü dang aochiangma.

133Ne o nung kü tsüing jenjang yanglujang; aser kü madak tai temenen tashi telidaktsüma.

134Nisungi kangshiba nungi ni alangzükangma. Anungji ni ne temelaba ozüingtem benshitsü.

135Ne tenzöker madak ne tejak yalokjangma; aser ne telatet ozüing kü dang sayuangma.

136Kü tenük nungi nüktzü ayong ama yima alur, kechiaser parnoki ne ozüing mebenshir.

Kibuba Ozüng Ochi

137 Oh Kibuba, na temeshi lir, aser ne obendang ochi lir.

138 Temeshiba nung aser temulung alemba ajak nung, nai ne kulitem melaogo.

139 Kü tejangraba agi ni chimar, kechiaser kü anemertemi ne otem amadok.

140 Ne tenangzükbatem tendangogo aser atangji. Aji asünung ne tenzükeri aji meimer.

141 Ni tilar, aser mezüngmeshiba nisung, aji saka ne ozüngtem ni mamar.

142 Ne temeshiba teti tatem maka temeshi, aser ne ozüngtemji atangji lir.

143 Timtem aser touashiba agi kü dak atong; aji saka ne temelaba ozüng kü tepela lir.

Kümzüksü Asoshi Sarasadamba

144 Ne temelaba ozüngtem teti tatem maka temeshi; kü nem tangatetba kua, aser ni taküm alitsü.

145 Kü mulung ajak agi ni ayimtener; kü dang langzüangma, Oh Kibuba; ni ne telatet ozüng beshitsü.

146 Ni ne dang ayimtener; ni kümzükanangma, aser ni ne temelaba ozüng beshitsü.

147 Ni mesangwa dang shishir, aser teyari asoshi ayimtener; ni ne o nung imlar.

148 Ne o nung ni shisadangtsü asoshi, kü tenük aonung saksalema alir.

149 Ne temeim yimlibilem yari kü ola angangma, Oh Kibuba, ne ochiba yari kü taküm wazüka yuangma.

150 Tamajung sülen anitakertemi anasa arur, saka ne ozüng nungi parnok talangka pila-a lir.

151 Aji saka na ana nung lir, Oh Kibuba; aser ne temelaba ozüngtem atangji lir.

152 Alemlü nungi ne temelaba ozüngtem, teti asoshi nai yanglu, ta ni metet.

Teyari asoshi Mepishiba

153 Kü timtem bilemdangang, aser ni kümzükangma; kechiyong ni ne ozüing mamar.

154 Kü tepu kümang, aser ni alangzükang; ne tenangzükba yari kü nem taküm agüjangma.

155 Tamajunger nungibo tekümtet talang nung lir; kechiyong parnoki ne telatet ozüing mebushi.

156 Ne taochi tulu lir, Oh Kibuba; ne ochiba yari kü nem taküm agüjangma.

157 Ni rishikangshir aser kü anemer jenti lir; aji saka ne kulitem nungi ni pila-a mao.

158 Külaka benshirtem ni angu, aser jashia liasü; kechiaser parnoki ne o mebenshi.

159 Ni ne ozüing koda meimer shisadangang; Oh Kibuba, ne temeim yimlibilem yari kü taküm wazüka yuangma.

160 Ne o tatokbaji atangji lir. Aser ne ochi obendang teti alir.

Kibuba Asoshi Bendanga Agütsüba

161 Kecha masü nung tongtipuri ni rishikangshi; saka kü mulungjang ne o tsüingken tsübuwa noktaka alir.

162 Temakzükba oset angur nisung amato, ni ne ozüing nung pelaseta alir.

163 Ni tiyazü aser yazüyaponger sempar, saka ne o ni meimer.

164 Anogo ka nung ni tenetben ne nüng asanger; kechiaser ne ochi obendang lir.

165 Ne ozüing meimertem asoshi tesünep tulu lir; aser parnok temetsüdaksü kecha maka.

166 Oh Kibuba, ni ne tekümzük asoshi imla, aser ne temelaba inyakogo.

167 Kü nelai ne temelaba ozüing benshiogo; aser itemji kanga meimer.

168 Ni ne ozüing aser temelaba ozüing benshiogo; kechiyong kü lenmang ajak ne madang lir.

Teyari Asoshi Sarasademba

¹⁶⁹Oh Kibuba, ni ayimtenba na anasa arudakjang; ne o amato kü nem tangatetba kua.

¹⁷⁰Kü temepishiba ne madangi arudakjang; ne o amato ni kümzükangma.

¹⁷¹Kü bang agi tenüngsang adokdakjangma; kechiyong nai ne telatet ozüing kü dang sayur.

¹⁷²Kü meli agi ne o indang ken atentsü, kechiyong ne temelaba ozüing ajak temeshi lir.

¹⁷³Ni yaritsü ne teka renema lidakjangma; kechiyong ni ne temelaba ozüing shimtetogo.

¹⁷⁴Oh Kibuba, ne tekümzük asoshi ni yongya-a liasü; aser ne ozüing kü tepelatsü.

¹⁷⁵Kü tanela taküm lidakjang, aser iba jagi ne nüng asangtsü, aser ne o bendang agi ni yaridakjangma.

¹⁷⁶Tesama san ama ni mashileni ogo; ne tenzüker bushiangma; kechiyong ne temelaba ozüingtem ni mamar.

Tenüngsang Ken 120

Teyari Asoshi Sarasademba

¹Kü tejashi nung ni Kibuba dang ayimten, aser pai kü dang langzü.

²Oh Kibuba, yazüyabongba bang nungi, aser külakkü bong temeli nungi, kü nela kümzükangma,

³Na külakkü bong temeli, Ne nem kechi agütsütsü, aser ne dang ano kechi inyaksü?

⁴Kiochtsü süng mijang tait aliba, temeranger techira lijakjang ama.

⁵Ni aiatai, ni Meshek nung alir, oda ni Kedar süki rongnung alir!

⁶Talangka yimjung sempar den, kü taküm lia aruogo.

⁷Ni yimjung asoshi lir; saka kodang ni jembidir, parnok rara asoshi lir.

Tenünsang Ken 121

Kibubaji Asen Tekümzüker

- ¹Ni kü tenük tenem leni rangketa yoktsü; kolen nungi kü teyari arutsü?
- ²Kü teyari Kibuba nungi arur, shibai anüing aser alima yanglu.
- ³Pai ne tsüing marakzükdaktsütsü; shibai na anüker pa amua maotsü.
- ⁴Ajiang, shibai Israel anüker, amua maotsü mesüra memejangtsü.
- ⁵Kibuba ne tanüker lir; ne teka tajichilen madak Kibubaji ne akhüm lir;
- ⁶Anüingdang anü agi mesüra aonung ita agi ne dak mazüktsü.
- ⁷Kibubai na tamajung ajak nungi kümzüksü, pai ne taküm anüktsü.
- ⁸Tang iba mapang nungi aser teti asoshi, Kibubai na taru tao nung nüka alitsü.

Tenünsang Ken 122

Dawid Ken: Yirusalem Tenüing Asangba

- ¹“Kibuba kidangi asenoki odi ta ashidang, ni pela-a liasü.”
- ²Oh Yirusalem, ne süngkhümbong kübok, onok tetsüing noktaka lir;
- ³Yirusalemji yimti ka ama, akangalunga yanglua lir.
- ⁴Ajagi kintem atur, oda Kibubar kintem, Kibuba tenüing nung tenünsang agütsütsü, aji Israel asoshi agüja aliba ozüing ama.
- ⁵Kechiyong obendangba menden, Dawid kidong menden yanglua liasü.
- ⁶Yirusalem yimjung asoshi sarasademang; “Na meimertem azükarudakjangma.
- ⁷Ne jara kübok yimjung, aser ne chuba kidang azükaru lidakjang.”
- ⁸Kü adianutem aser kü tembartem asoshi, ni tang ashitsü, “Ne dak yimjung liangma.”
- ⁹Kibuba asen Tsüingrem ki atema ne tajung ni bushitsü.

Tenünsang Ken 123

Taochi Asoshi Sarasademba

¹Ne dangi ni kü tenük rangketa yoker, Oh na, shiba anüngtem nung alir.

²Ajiang, kilirtem tenük pei kibur teka repranga aliba ama, kilitsürlai pei kiburla teka repranga aliba ama; yamaji onok tenük Kibuba asen Tsüngrem dang, pai onok dak taochi maka tashi repranga alir.

³Onok dang aochiangma, Oh Kibuba, onok dang aochiangma; kechiyong onok sensamasatsüba agi sünga lir.

⁴Onok taküm sadoksadoka alirtem tatalaba agi, aser mezümekümer sensamasatsüba agi onsara sünga lir.

Tenüngsang Ken 124

Dawid Ken: Tsüngremji Tekümzüker

¹Kibuba shiba asen tsütsü liasü, pa ka masü asübo, tang Israeli shidakjang.

²Kibuba shiba asen tsütsü liasü, pa ka masü asübo, kodang nisungtemi asen anema apuso;

³Kodang asenok anema parnok ain adok; idangto parnoki asenok taküm meyoker lila;

⁴Idangto tzüi asenok mobanger lila; asen taküm madak ayong yima or lila;

⁵Idangto tzü tesashi asen madak or lila.

⁶Kibuba temoatsü süang, shibai parnok tepu meyong asütsü asenok magütsü!

⁷Ozü kümertem sang nungi ozü ka ama, asen taküm jenbuogo! Sang raksa-a lir, aser asenok jenteta lir.

⁸Asen teyari Kibuba tenüng nung lir. Shibai anüng aser alima yanglu.

Tenüngsang Ken 125

Tsüngremi Pei Nübur Kümzüker

¹Kibuba dak shirnoki temulung alemer, Zion tenem ama lir, koba arakzütsü makok, saka teti alir.

²Yirusalem meketa tenem aliba ama, yamaji Kibuba pei nübur meketa lir. Iba mapang nungi aser teti tatem maka,

³temeshipuri tamajung inyaktsü pei teka chioka lir ta temeshipur limaji tamajunger chuba mechi kübok pai metoktsütsü.

⁴Oh Kibuba, tajunger dang, aser shirnok pei mulungjang indang indanga ali, parnok dang jungangma.

⁵Saka shirnoki tekirak lenmangi meyiper, Kibubai tamajung inyakertem den anir aotsü. Israel nung yimjung lidakjang.

Tenüngsang Ken 126

Israel Kümzüksü Asoshi Sarasademba

¹Kodang Kibubai Zion tepuokba tanaben meyipa arudaktsü, onok pungmang pungmangertem mesüka liasü.

²Idangji temenüba agi onok terbang sünga liasü, aser ken atenba agi onok temeli sünga liasü. Idangji kin rongnung parnoki ashi, “Kibubai parnok asoshi mapa tulu inyakogo.”

³Kibubai onok asoshi mapa tulu inyak; aser onok pela-a lir.

⁴Onok tia yanglujang, Oh Kibuba; Negeb nung ayong tzü ama,

⁵shirnoki nüktzü yima proker, tepela nung arutsü.

⁶Shirnoki teproktsü metsü bener jeba aor; Pa tanaben tepela agi, pa den tsükpong bener arutsü.

Tenüngsang Ken 127

Solomon Ken: Tsüngremi Dang Kibong Moatsür

¹Kibubai kiji meyanglura, iba kisürtem amajok nung belemer, Kibubai yimtiji nüka melira, tanükerji amajok dang nüka alir.

²Nenok amajok nung yakta shishir, aser kanga menua anisüngzük agir, aser belema züsentedba amtsük achir. Kechiyong yamaji pai pa meimba nem mejanga alidang agütsür.

³Angang, chirnurji Kibuba nungi anguba senmang lir; aser nu menden nungi tejangji pa sempet lir.

⁴Temeranger nisung ket nung lijakjang ama, Yamaji atura mapang asoba chirnur lir.

⁵Nisung shiba lijakjang bongdang sünga lir tepelatsü. Kodang parnoki parnok tsükchirtem den süngkhüm nung jembidir, Parnok maksüa malitsü.

Tenünsang Ken 128

Kibuba Nungi Tashi Angaba Sempet

¹Nisung shia shibai Kibuba tsüngken tsübur, shibai pa lenmang nung jajar, pa tepelatsü.

²Kechiyong ne ket agi züsentetba nai achitsü. Na tepelatsü alitsü, aser ne den junga alitsü.

³Ne kidang kilung nung ne kinungtsüji tejang atangba tsükmenatzü dong ama alitsü. Ne chirtem, ne langbang meketa oliv süngdong ama alitsü.

⁴Ajiang, Kibuba tsüngken tsübuba nisungji yamaji alitsü.

⁵Kibubai Zion nungi na moatsütsü; aser ne arishi tepiyong nai Yirusalem ajungtsü reprangangma,

⁶Hau, nai ne chirtem chirnur angutsü. Israel dak yimjung liangma.

Tenünsang Ken 129

Israel Tsükchir Anema Sarasadamba

¹Kü asangwa nungi parnoki aiben ni timtemdaksü, tang Israeli shidakjang,

²kü asangwa nungi parnoki aiben ni timtemdaksü. Aji saka parnoki ni anema takok mangu.

³Alu alartemi kü rongdong manung alu ala. Parnoki meritsüng talang yanglu.

⁴Kibuba temeshi lir; tamajunger lisü pai raktangtsüogo.

⁵Zion sempar ajak, parnok maksüa lidakjang aser tesüleni meyipdakjang.

⁶Parnok kilem manung ai, meia matudang azüladokba ama kümdakjang,

⁷Koba agi alurur tekabu masünger, mesüra tsükpong alanger tapubang masünger.

⁸Mesüra anasa süirtemi parnok dang, “Kibuba temoatsü nenok madak liang; Kibuba tenüing nung onoki nenok moatsür” ta mashitsü.

Tenüngsang Ken 130

Teyari Asoshi Sarasademba

¹Oh Kibuba, kü timtem telungtiba nungi, ni ne dang ayimtener.

²Kibuba, kü ola angangma; kü temepishiba ola nung ne narong tenjangma.

³Kibuba, tai menaba nai sükdangdi süra, Kibuba, shibai noktaktettsü?

⁴Saka ne tsüingken tsübutüsü, ne dak tatok lir.

⁵Kibuba asoshi ni atar, kü nelai atar, aser pa o nung ni imlar.

⁶Tanükertemi sangwatsü yongyaba dang nungi taoba, Hau, tanükertemi sangwatsü yongyaba dang nungi taoba, Kü nelai Kibuba asoshi yongyar.

⁷Oh Israel, Kibuba dak imla-ang. Kechiyong Kibuba dak temeim yimlibilem lir, aser pa dak talubosa tekümzük lir.

⁸ Pai dang Israel tai ajak nungi alangzüksü.

Tenüngsang Ken 131

Dawid Ken: Ajemalu Tamang Sarasadem

¹Oh Kibuba, kü mulungjang mezümeküma mali, mesüra kü tenük anüngata-a mali; mesüra kü sasa ni asoshi onsara tulu aser onsara tesüngmangtsü ni meinyaker

²Atangji ni kü taküm ajemajema aser ola madoki, tetsü den kinü tanur aliba ama, kü nela kümdaktsü.

³Oh Israel, iba mapang nungi aser teti asoshi Kibuba dak imla-ang.

Tenüngsang Ken 133

Dawid Ken: Telungjem Nung Aliba Temoatsü

¹Ajiang, adianutem külemi telungjem nung alitsü koda tajung aser jangratemtsü lir!

²Ibai tekolak nung senti toztü alokba, koba bangsemo manung, oda Aron bangsemo nung yanga aluba; pa sobutsü tatembanglak tashi aluba mesüka lir.

³Hermon tenem nung azüngtsü, Zion tenem madak aluba mesüka; kechiyong yangji Kibubai temoatsü; teti tatem maka taküm mela.

Tenüngsang Ken 134

Tsüngrem Tenüng Asangtsü Ajaba

¹Arung, Kibuba moajang,   nenok Kibuba tenzükertem   ajak,
shirnoki Kibuba kidang aonung noktaker.

²Temeshidak nenoki teka mekangang, aser nenoki Kibuba sangang.

³Kibuba anüng aser alima yanglusangi, na Zion nungi moajangma.

Tenüngsang Ken 135

Tenüngsang Agütsüba Ken

¹Nenoki Kibuba sangang. Nenoki Kibuba tenüng sangang; pa sangang, Oh nenok Kibuba tenzükertem.

²Nenok Kibuba kidang, asen Tsüngrem kilempok nung noktakerkem.

³Nenoki Kibuba sangang, kechiyong pa tajung lir. Pa tenüngsang ken tenang; kechiyong pa taochi lir.

⁴Kechiyong pai Yakob pei meyong ama, aser Israel pei rongsen ama shimteta lir.

⁵Kechiyong Kibuba tulu, aser asen Kibuba tsüngremtem ajak madak temaba lir, ta ni metet.

⁶Kotak nung süshia alima nung süshia, tzü nung aser tarok ajak nung Kibubai kechisa mulung, aji pai inyaker.

⁷Alima tatembang nungi pai tzüsü lunga tudaktsür. Tzünglu asoshi pai tsüngpret adokdaktsür; pa terizüngdak nungi pai mopung bener arudaktsür.

⁸Pai Ijip mezüng asoba, nisung aser shiruru anaprong tepset.

⁹Oh Ijip, pai ne dangi, Farao madak aser pa tenzüker ajak madaki, temaitsü aser sayatenya yok.

¹⁰Pai kin aika zükreptsü; aser tashi tulu chubatem tepset;

¹¹Amor chuba Sihon, aser Bashan chuba, Og, aser Kanan chuba yimli ajak,

¹²aser parnok limaji senmang amangtsü asoshi, pei Israel asoshi senmang ka asütsü agütsü.

¹³Oh Kibuba, ne tenüng teti lir; Oh Kibuba, putu ajak songtema, na bilemtetba teti alitsü.

¹⁴Kechiyong Kibubai pei nübur nem ochiba agütsütsü, aser pei sasa pei tenzükertem indang aochia bilemtsü.

¹⁵ Kintem süngyanglutemji, nisung teka agi yangluba mapa hon aser taribi lir.

¹⁶Parnok tebang lir, saka parnoki mejembir; parnok tenük lir, saka parnoki mangur;

¹⁷Parnok tenarong lir, saka parnoki mangashir; mesüra parnok tebang nung tangula kecha mali.

¹⁸Nisung shia shibai parnok dak temulung lemdir, shirnoki parnok yanglu parnok mesüka akümtsü.

¹⁹Oh Israel kidong, nenoki Kibuba moajang; Oh Aron kidong, nenoki Kibuba moajang;

²⁰Oh Levi kidong, nenoki Kibuba moajang. Nenok Kibuba tsüburtem, nenoki Kibuba moajang.

²¹Zion nungi Kibuba temoatsü süang, shibai Yirusalem nung alir, nenoki Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 136

Tenüngsang Agütsüba Ken

¹ Oh Kibuba nem tenüngsang agüjang; kechiyong pa tajung lir. Kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.

- ²Oh, tsüngremtem madak Tsüngrem nem tenüngsang agüjang. Kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ³Oh kiburtem madak Kibuba nem tenüngsang agüjang. Kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ⁴Sayatenya tulu pa mesüngi dang inyaker, kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ⁵ Shibai shisatsü agi anüngtem yanglu, kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ⁶ Shibai tzüma nung alima sataka yanglu, kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ⁷ Shibai tesangwa tulu yanglu, kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ⁸Anüngdang anüi anishitsü; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ⁹Aonung ita aser petinutemi anishitsü; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹⁰ Shibai Ijip nunger parnok mezüng asoba tepset; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹¹ Aser parnok rongnungi Israel anitet. Kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹²Tashi tait teka agi aser tepen songtokba agi; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹³ Shibai Temerem Tzüyim sedang; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹⁴Aser iba tiyong nung Israel süia odaktsü; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹⁵Saka Temerem Tzüyim nung Farao aser temeranger telok araksetdaktsü; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹⁶Shibai pei nübur arem ajanga ani; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹⁷Shibai chuba tulutem tepset; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.

- ¹⁸Aser nüngtugu chubatem tepset; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ¹⁹ Amor nunger chuba Sihon; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²⁰ Aser Bashan chuba Og; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²¹Aser parnok lima senmang amangtsü agütsü; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²²Oda pa tenzüker Israel asoshi senmang ka; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²³Shibai asenok tajemrep tia nung ali dang bilemtet; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²⁴Aser asen anemertem nungi asenok kümzük; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²⁵Shibai shi ajak nem chiyungtsü agütsür; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.
- ²⁶Oh anüng Tsüngrem nem tenüngsang agüjang; kechiyong pa temeim yimlibilem teti alir.

Tenüngsang Ken 137

Israel Tepuokdak Mangyimba Ken

- ¹Kodang onoki Zion bilemtet, Babilon ayong anasa, yangji onok amen, hau, onoki ajeb.
- ²Willow süngdong rongnung, onoki kongki itaka ayu.
- ³Kechiyong yangji parnoki onok tepuoker küma anir ao, parnoki onok dang ken atentsü asüngdang, aser onok rishikangshiri onok dang pelatepang ta aser, “Onok dang Zion Ken ka tenyung,” ta ashi.
- ⁴Bendang lima nung, kechi koda onoki Kibuba ken tentettsü?
- ⁵Oh Yirusalem, ni na amadokra, kü teka tajichiji ashirepdakjang.
- ⁶Ni na mebilemtetra, kü tepela tematiba dang taoba ni Yirusalem meyutsüra, kü temeli kü teküm nung neploka kümdakjang.

⁷Oh Kibuba, Edom chirtem anema, Yirusalem laoba anogo bilemtetangma. Shirnoki ashir, “Iba kimung meshimeshia okdokang.”

⁸Oh Babilon jala, na teraksatsür, nai onok dak inyakba ama, shibai ne dang benshidir pa tepelatsü.

⁹Shibai ne tilatem rakzüker aser lung manung akusatsüdir pa tepelatsü.

Tenünsang Ken 138

Dawid Ken: Tenünsang Agütsüba

¹Kü mulungjang ajak agi, ni ne nem tenünsang agütsütsü, Oh Kibuba. Tsüngremtem madak ni ne nünsang atentsü.

²Ni ne temeshi tenla ki tsütsü apudaktsü, aser ne temeim yimlibilem aser ne atangji asoshi, ni ne tenüng nung tenünsang agütsütsü. Kechiyong nai ne tenüng ajak dang ne o tamarenba kümdaktsü.

³Ni na ajaba anogo nung nai kü dang langzü. Nai kü nela nem tashi agüja ajongshi.

⁴Alima chuba ajaki ne nem tenünsang agütsütsü, Oh Kibuba. Kechiyong parnoki ne bang nungi o angashiogo.

⁵Hau, parnoki Kibuba lenmangtem indang ken atentsü; kechiyong Kibuba sentsüwangshi tulu lir.

⁶Kechiyong temaba nung Kibubai liaka, aji saka tekübok alir pai züngsemer. Saka pai talang nungi mezümekümer meteter.

⁷Ni timtem ajanga jaja-aka, nai ni awabangtsü; kü tsükchirtem ain adokba anema nai ne teka songtoktsü, aser ne teka tajichi agi ni kümzüktsü.

⁸Kibubai kü sentong renemtsütsü; ne temeim yimlibilem, Oh Kibuba, teti alir; ne ket agi amtakba mapa nai mechioktsü.

Tenünsang Ken 139

Dawid Ken: Ajak Metetsang Tsüngrem

¹Oh Kibuba, nai ni bushi aser ni metet.

- ²Ni amendang aser ni noktadang nai metet. Talang nungi kü tebilemba nai angateter.
- ³Nai kü lenmang aser ni ontaka alidak, aser kü lenmang ajak den metettepa lir.
- ⁴Kechiyong kü meli nung o kata, Oh Kibuba, nai memetetba kecha mali.
- ⁵Na kü tesülen aser tejaklen lir, aser ne teka nai kü dak nemeter.
- ⁶Iba ama shisatsü ni asoshi onsara tesüngmangtsü. Ibai onsara talang, iba den ni saku masü.
- ⁷Ne tanela nungi ni koleni aotsü? Mesüra ne tsüngdang nungi ni koleni ajentsü?
- ⁸Ni anüing temaleni tura, na yangji lir; kü yipten Sheol nung yanglura, ajiang, na yangji lir.
- ⁹Ni anepdang tashikang tener, aser tzüyim tatembang nung oa lira;
- ¹⁰oda idakjia ne teka agi ni anitsü, aser ne teka tajichi agi ni amettsü.
- ¹¹“Atangji ammag agi ni meketbangtsü” ta ni shira, idangji aonungji ni meketa sangwa akümstsü.
- ¹²Ammangia na nungi atsüka malir, saka aonung anüngdang ama sangwar; ammag aser sangwa ne madang kasa lir.
- ¹³Kechiyong nai kü telung yanglu; kütsü nu menden nung nai ni yanger.
- ¹⁴Ni ne nem tenüngsang agütsütsü; kechiyong ni tetsübuttsüka aser tesüngmangtsüka yanglua lir. Ne mapatem tesüngmangtsü; aser aji kü nelai shitak junga metet.
- ¹⁵Kodang ni miima yanglua liasü, aser alima telungtiba nung yangertet, idangji ne dang nungi kü mang miimbanga mali asü.
- ¹⁶Ne tenük agi kü mabensaba taküm angu. Ni asoshi kümduktsüba anogotem, ano item kata malidang, ne kaket nung item ajak zülua liasü.

¹⁷Ano kü dang ne tebilembatem koda senti lir, Oh Tsüngrem! Item ajongaji koda tulu lir!

¹⁸Ni itemji züngdangdi asübo, itemji lisem dang nungi timba lir. Kodang ni sakdir, ni ano ne den lir.

¹⁹Atangji nai tamajunger tepsettsü, Oh Tsüngrem. Aji asünung kü dang nungi pila-ang, nenok azüjemnüba nisungtem.

²⁰Kechiyong parnoki na anema mejungi jembir, aser ne tsükchirtemi ne tenüing amajok tetshir.

²¹Oh Kibuba, na sempartem ni mesempar no? Aser na anema adoker dang ni jashia mali no?

²²Shitakba tesempa agi ni parnok sempar; parnok kü tsükchir ta kü sasa züngshir.

²³Oh Tsüngrem, kü dak bushiang, aser kü mulungjang metetangma. Ni tendangang, aser kü tebilemba metetangma.

²⁴Aser kü dak lenmang tamajung kar danga lira reprangangma; aser teti tatem maka lenmang nung ni aniangma.

Tenüngsang Ken 140

Dawid Ken: Tsükchir Nungi Kümzüksü Sarasadamba

¹Oh Kibuba, nisung tamajunger nungi ni kümzükang; Tesashi nisung nungi ni kümzükangma.

²Shirnoki pei mulungjang nung tasa tamajung asar; maneni parnoki parnok sasa rara asoshi külemi senteper.

³Per ama parnoki parnok tepu chiradaktsü; ongyang per mim parnok tebang mechi telung nung lir. (Selah)

⁴Oh Kibuba, tamajunger ket nungi ni kümzüka yuang; tashiyim nisung nungi ni kümzüka yuang; tesashi nisung nungi ni kümzükangma; shirnoki kü jenjang mekepdoktsü tasa asar.

⁵Asükümeri ni asoshi sang aser lisü miima yua lir; parnoki lenmang tezülen sang mesanga lir; parnoki ni asoshi lungnen yua lir. (Selah)

⁶Ni Kibuba dang ashi, “Na kü Tsüngrem lir. Kü temepishiba ola nung tenarong tenjang, Oh Kibuba.”

⁷Oh Kibuba, kü tekümtet asoshi tashi, tongbang anogo nung nai kü kolak tongbangtsür.

⁸Oh Kibuba, tamajungeri jangraba temela ma; parnok tamajung tasa takok tengudaktsüma; aji mesüra parnoki parnok sasa mezümekümtsü. (Selah)

⁹Shirnoki ni meketbanger, parnok tekolak angaka tetudaktsü; parnok pei tebang nung tamajung agi parnok nembangdakjangma.

¹⁰Parnok dak jangrua aliba mijang tsükdakjang; parnok tanaben madoktetsüsa, kangla tarok nung enokjang.

¹¹Tamajung jembir alima nung tenoktakdak makatsü; tashiyim nisungji, pa laodaktsütsü tamajungi arishitsü.

¹²Ni metet tepetzükba pur asoshi, aser sensaker tim mapa asoshi Kibuba noktaksü.

¹³Atangji temeshipuri ne tenüng nung, tenüngsang agütsütsü; tamayazür ne tsüngdang alitsü.

Tenüngsang Ken 141

Dawid Ken: Nikongdang Sarasadem

¹Kibuba, ni ne dang ajar, kü dangi kara arungma; kodang ni ne dang jadir, kü ola nung tenarong tenjangma.

²Teronem ama kü sarasademba, nikongdang tetepsetba tenla ama kü teka mekangba ne madangi atudakjangma.

³Oh, Kibuba, kü bang madak tanüker ka yujangma; kü tebangmechi kishi nükangma.

⁴Nisungtem shirnoki tai inyaker, parnok tamajung mapa nung matentsü nai kü mulungjang tamajunglen teshidaktsüma, aser kü nem parnok chiyungtsü tajung techidaktsüma.

⁵Temeshi nisungi temeim agi kü dak zükdakjang, saka tamajunger totzü agibo kodanga kü kolak nung temezüdaktsü; kechiyong kü sarasadem parnok mapa tamajung anema maneni lir.

⁶Kodang parnok o bendangtsü asoshi agütsüdir, idangji parnoki Kibuba otem tajung lir ta metettsü.

⁷Lungrenbang nungi lung ajasa-a tsükba ama, parnok teret Sheol bang nung prokshitsü.

⁸Saka kü tenük ne tsütsü lir, Oh Kibuba Tsüngrem; ne dak ni atsükoktsür; ni tatsükokdak makai tetoktsüma.

⁹Ni asoshi sang soa aliba nungi; aser tamajung inyaker lungnen nungi ni kümzüka yuangma.

¹⁰Ni jenbua aodang, tamajung inyakerbo, parnok pei sang nung pudakjangma.

Tenüngsang Ken 142

Dawid Ken: Teyari Asoshi Sarasadema

¹Kibuba dang kü ola agi ni ayimtener; ni Kibuba dang kü ola agi mepishir.

²Ni pa madang temulung masüba sayur; ni pa madang kü timtem ashir.

³Kodang kü nela lular, nai kü lenmang meteter. Ni jajatsü lenmang nung parnoki ni asoshi sang soa yutsür.

⁴Teka tajichi reprangang, aser ajiang; saka ni meteter nisung shinga mali; ni tejenokdak mali; nisung shingai kü nela asoshi mebilemtsür.

⁵Ni ne dang ayimten, Oh Kibuba. Ni ashi, “Na kü jenokdak. Akümli nung na kü shilem lir.”

⁶Ni ayimtenba nung temulung tokangma; kechiyong ni kanga ludakja lir. Kü rishikangshirtem nungi ni kümzükang; kechiyong kü dang nungi parnok tashi taitba lir.

⁷Ne tenüing nung ni tenüingsang agütsütettsüsa, kü nela tepuokdak nungi anitetangma. Temeshipuri ni meketbangtsü; kechiyong nai kü den talubosa benshitsü.

Tenüingsang Ken 143

Dawid Ken: Teyari asoshi Sarasademba

¹Kü sarasademba angang, Oh Kibuba; kü temepishiba nung tenarong tenjangma. Ne temulung lemtetba nung aser ne temeshiba nung kü dang langzüangma.

²Ne tenzüker den o tebendangma; Kechiyong ne tsüngdang taküm alir shinga memetentsü.

³Kechiyong tsükchiri kü nela arishir. Pai kü taküm ali tonga alua aziük. Shirnok sür talangka liasü item amaji, pai ni ammanang nung lidaktsü.

⁴Aji asünung kü nela kü telunglen lular; kü mulungjang telunglen shimaka lir.

⁵Alemli anogotem ni bilemteter; nai inyakba ajak indang ni shisadanger.

⁶Ni kü teka ne dangi songtoker; ali takong ama kü nelai na asoshi tzüRAR (Selah)

⁷Kü dang langzütsü karangma, Kibuba; Kü nela lular. Kü madang nungi ne tejak temiimma; aji mesüra shirnok kanglai alu parnok mesüka ni akümtsü.

⁸Anepdang ne temeim yimlibilem kü nem angashidakjangma; kechiyong ni ne dak amanger. Kechi nung ni jajatsü tim kü nem metetdakjangma. Kechiyong ni kü nela ne dangi ajungketer.

⁹Kü tsükchirtem nungi, Oh Kibuba, ni kümzükangma. Ne dak atsükoktsü ni ne dangi arur.

¹⁰Nai mulungba inyaktsü kü dang sayuangma, kechiyong na kü Tsüngrem lir. Ne tanela tajungi lenten lenmang nung ni anidakjangma.

¹¹Ne tenüng atema, Oh Kibuba, kü taküm kümzükanğma. Ne temeshiba agi kü nela timtem nungi anitetangma.

¹²Aser ne temeim yimlibilem agi kü tsükchirtem leptokadokangma, aser kü nela timtemdaksür ajak samadakjang. Kechiyong ni ne tenzüker lir.

Tenüńsang Ken 144

Dawid Ken: Takok Asoshi Tenüńsang Agütsüba

¹Kibuba, kü lung, temoatsüba süang, shibai rara asoshi kü teka, aser raratsü kü temeyong sayuteter.

²Kü lung, aser kü mitsa, kü tashi tait lungki aser kü tekümüzüker, kü jong, aser pa dak ni jenokdak bushir; shibai nüburtem kübok ayutsü.

³Kibuba, nai meimchir metetsüsa kechi lir? Mesüra nai nisung chir züngshitsüsa kechi lir?

⁴Nisungji tangula ka dang mesüka lir; pa anogotemji süia aoba akhüm ka mesüka lir.

⁵Oh Kibuba, ne anüngtem mokremang, aser alung; tenemtem dak kongshiang, aser parnoki mokozü alongtsü.

⁶Tsüngpret yokang, aser parnok prokshidakjang; ne lijakjang yokang, aser parnok lokshia odakjang.

⁷Temalen nungi ne teka songtokang; Tzü tulu nungi, Bendangertem ket nungi, ni sotang, aser ni kümzükanğ.

⁸Parnok tebang agi amajok jembir, aser shirnok teka tajichi tiyazü teka tajichi lir.

⁹Oh Tsüngrem, ni ne dang ken tasen ka tenyutsü. Lisü ter aketba tzürang kongki manung ni ne dang tenüńsang atentsü.

¹⁰Chubatem nem takok agütsübaji pa lir. Pai pa tenzüker Dawid teyirutsü nok nungi kümzüker.

¹¹Bandangertem ket nungi ni sotang, aser ni kümzükanğ, parnok tebangi tiyazü jembir, aser parnok teka tajichi tiyazü teka tajichi lir.

¹²Onok jabasotem parnok asangwa nung süngdonglidong teyintet mesüka, onok jalatem chuba ki yangertsü kinük lung angentetba ama kümdakjangma.

¹³Süngjang tapu meyina rizüngtsüsa onok jen süngdakjang. Onok san meyirijang aser meyi ter moapu nung adokdakjangma.

¹⁴Ozü shirurutem techanu merepdang memepushidaktsüi, techanu agi reta kümdakjang. Onok yimdong nung tejashiba ola telidaktsü!

¹⁵Iba ama temoatsü angurtem tepelatsü! Koba nübur Tsüngrem Kibubaji lir, tepelatsü!

Tenüngsang Ken 145

Dawid Ken: Tenüngsang Agütsüba Ken

¹Ni na uludaktsütsü, kü Tsüngrem, aser Chuba. Aser ni ne tenüng teti moatsütsü.

²Anogo shia ni na moatsütsü; aser ni ne tenüng teti asangtsü.

³Kibubaji tulu lir, aser kanga asangtsüla, aser pa ulubaji tatembang maka.

⁴Ne mapatem putu kati putu ka dang asangtsü, aser ne mapa tulu metetdaktsütsü.

⁵Ne sentsüwangshi akhüm tulu ne tetushi indang, aser ne tesüngmangtsü mapatem ni shisadangtsü.

⁶Aser nisungi ne tetsübuttsü mapa inyakba tashi indang sayutettsü. Aser na uluba ni metetdaktsütsü.

⁷Parnoki nai kanga ajungba nüngsang ayimoktsütsü, aser ne temeshiba indang pelashishia atentsü.

⁸Kibuba taochi aser temeim yimlibilem lir. Ain adoktsü meilungi aser temeim yimlibilem tulu lir.

⁹Kibubai ajak dang ajunger; aser pa temeim yimlibilem, pa mapa ajak madak lir.

¹⁰Ne mapa ajaki ne nem tenüngsang agütsütsü, Oh Kibuba, aser ne temeshipuri na moatsütsü.

¹¹Parnoki ne yimli sentsüwangshi indang jembitsü, aser ne ain indang jembitsü.

¹²Ne mapa tulu nisung chirtem dang metetdaksütsü, aser ne yimli akhüm tulu sentsüwangshi indang metetdaksütsü.

¹³Ne yimli teti tatem maka chuba yimli lir, aser ne yimsüsüba yimli putu ajak songtema lir. Kibubai pa tenangzükba akanga ayur, aser pa mapa ajak nung taochi lir.

¹⁴Shirnok laor, Kibubai parnok ajak ajongmesor, aser mechioker alir ajak atsümesor.

¹⁵Tenük ajaki ne madak ata-a alir, aser mapang tetemsü nung nai parnok nem parnok chiyungtsü agütsür.

¹⁶Nai pei teka salar, aser taküm aliba shiai jangraba nai tiptemdaksür.

¹⁷Kibuba pei lenmang ajak nung ochi lir, aser pai mapa ajak nung aochir.

¹⁸Shiri Kibuba ajar parnok ajak dang pa anasa lir. Atangji nung shibai ajar ajak dang anasa lir.

¹⁹Shirnoki pa tsübur parnoki jangraba pai ataloktsütsü; pai ano parnoki ayimtenba angashitsü, aser parnok kümzüktsü.

²⁰Shirnoki pa meimer parnok ajak Kibubai wazüka ayur; saka tamajunger ajak samatsütsü.

²¹Kü bangi Kibuba tenüngsang jembitsü; aser shi ajaki pa temeshi tenüng teti tatem maka moatsütsü.

Tenüngsang Ken 146

Kümzüksang Tsüngrem Asangba

¹Nenoki Kibuba sangang, Kibuba sangang, o kü nela.

²Ni taküm ali tashi ni na asangtsü; ni kü Tsüngrem dang ni taküm alidang tenüngsang ken atentsü.

³Tongtipur dak, mesüra nisung chir shiba dak teyari mali, pa dak nenoki temulung telem.

⁴Kodang pa tangula oadoker, pa pei ali dangi meyiper. Iba anogo nungjisa pa tebilembatem samar.

⁵Shiba pei teyari asoshi Yakob Tsüngrem lir, shiba teimla Kibuba pa Tsüngrem dak lir, tepelatsü.

⁶Shibai anüng aser ali yanglu, tzüyim, aser item nung aliba ajak; shibai atangji teti ayur.

⁷Shibai tajemreper nem ochiba agütsür; shibai yaseta alir nem chiyungtsü agütsür. Kibubai tepuokertem chioker;

⁸Kibubai nükpoker tenük lapoktsür; Shirnok mechioka ali parnok Kibubai mesor. Kibubai temeshipur meimer.

⁹Kibubai aenertem madak nüka alir; pai tebu malir aser amitsür ajungketer; saka tamajunger lenmang pai raksadaksür.

¹⁰Kibubai teti chubatsü, Oh Zion, ne Tsüngrem, putu ajak songtema, Nenoki Kibuba sangang.

Tenüngsang Ken 147

Ajak Takoksang Tsüngrem Asangba

¹Nenoki Kibuba sangang; kechiyong asen Tsüngrem dang tenüngsang ken atentsü junger. Kechiyong pa yimlibilem lir aser tenüngsang ken atentsü tapet lir.

²Kibubai Yirusalem mesoa yanglur; pai sentoka aliba Israel anitener.

³Pai temulungjang teraksa anebtsür, aser parnok zübu alentsür.

⁴Pai petinu yongsük sükdanger; pai parnok ajak nem tenüng agütsür.

- ⁵Asen Kibuba tulu lir, aser ain nung tashi tulu lir. Pa tangatetba tatembang maka.
- ⁶Kibubai tajemreper ajungketer. Pai tamajunger ali leni aludaktsür.
- ⁷Kibuba dang tenüngsang agüja ken tenang. Kongki agi asen Tsüngrem dang ken tenang.
- ⁸Shibai anüng mepet agi nembangtsür, shibai alima asoshi tzünglu renemtsür, shibai tenem manung ai meidaktsür.
- ⁹Pai shiruru nem pei chiyungtsü agütsür, aser waro chanutem nem asadang chiyungtsü agütsür.
- ¹⁰Kor tashi nung pa mulung mepelar; nisung tetsüing nung pa mulung mepelar.
- ¹¹Kibubai pa tsüngken tsüburtem dak, pa temeim yimlibilem nung teimla akartem dak temulung pelar.
- ¹²Kibuba sangang, Oh Yirusalem. Ne Tsüngrem sangang, Oh Zion.
- ¹³Kechiyong pai ne süngkhüm tartangtsü tashi itdaktsü; pai ne chirtem ne dak moatsür.
- ¹⁴Ne litsü nung pai yimjung yanglur; pai na tsük tesola tajungtiba agi süngdaktsür.
- ¹⁵Alima madak pai temelaba yoker; pa o kanga kara-a aor.
- ¹⁶Tezüng ama pai rürjeb agütsür; aut ama pai aon prokshidaktsür.
- ¹⁷Amtsük telong ama pai rürjeb lung tsükdaktsür. Shibai pa temokong madang noktaktettsü?
- ¹⁸Pai ozüing agütsür aser parnok yimsadaktsür; Pai pa mopung ondaktsür, aser tzü yimsadaktsür.
- ¹⁹Pai pei o Yakob dang, Aser pa telatet ozüing aser pa o bendang Israel dang sayur.

²⁰Kin kecha dang pai yamaji meinyak; Aser pa obendangba indang, parnoki itemji memetet. Nenoki Kibuba sangang!

Tenünsang Ken 149

Tenünsang Agütsüba Ken

¹Nenoki Kibuba sangang! Kibuba dang ken tasen ka tenang, aser temeshipur sentepdak pa nünsang tenang.

²Israeli pei Teyanglusang dak pela-a lidakjang; Zion chirtem parnok chuba dak pela-a liang.

³Tsünsangba agi parnoki pa tenüng sangdakjang; parnoki pa dang asüm aser tzürang kongki agi tenünsang tendakjang.

⁴Kechiyong Kibubai pei nübur dak pelar; pai ajemalur takok agi tobur jungdaktsütsü.

⁵Temeshipuri sentsüwangshi nung pelatepang; parnoki tepela agi parnok yipten manung ken tendakjang.

⁶Parnok bang nung Tsüngrem nünsang tulu lidakjang, aser anatsü nok parnok ket nung lidakjang.

⁷Kintem madak mang ayangtsü, aser nisungtem madak temerenshi inyakdaktsütsü asoshi,

⁸Parnok chubatem yinzü agi alentsü, parnok tamarenertem merang yinzü agi alentsü.

⁹Parnok madak obendang zülua aliba inyaktsü. Iba sentsüwangshi pa temeshipur ajak asoshi lir, nenoki Kibuba sangang.

Tenünsang Ken 150

Kibuba Sangang

¹Nenoki Kibuba sangang. Pa temeshidak Tsüngrem sangang. Anüng ali tsüngda nung pa ain asoshi tenüng sangang.

²Pa tashi tulu mapa asoshi pa sangang; pa kanga uluba asoshi pa sangang.

³Jangzü ola agi pa sangang; tzürang kongki aser tawaba kongki agi pa sangang.

⁴Asüm atemba aser tsüngsangba agi pa sangang; lisü aser jemji agi pa sangang.

⁵Laya kongki tatsüing agi pa sangang; laya kongki tsüktepba ola tesashi agi pa sangang.

⁶Tangula aliba kechisarena agi pa sangang.

Apijemtsü Shin

Apijemtsü Shin 1

Kaket Nükjidong

- ¹ Israel chuba, Dawid jabaso Solomon Apijemtsü shin:
- ² Nisungi tashitemetet shisatsü aser tesayuba metettsü; tengujemtsü otem angatettsü;
- ³ Shisa ka-a benshiba nung, temeshiba nung, ochiba nung, tindangba nung tesayuba angutsü asoshi;
- ⁴ Tongmelanger nem shisatsü, lanur nem temetetba aser teshisadangba agütsütsü asoshi;
- ⁵ ano tashi temetet nisungi angashitsü, aser tangazükba nung renloktsüsa; aser tangatetba nisungi sayutsüngi tajung ngutettsü asoshi;
- ⁶ Apijemtsü shin aser rateta sayuba o, tashitemeteter otem aser parnoki ratamatatsüsa jembibatem angatettsü asoshi.
- ⁷ Kibuba tsübubaji shisatsü tetenzük lir; saka suwari tashitemetet aser tesayuba sempar.

Lanurtem Atema Tajungshi O

- ⁸ Kü chir, nebui sayuba angang; aser netsüi ashiba senzüka teyutsü.
- ⁹ Kechiaser parnokji ne kolak nung mera taket narozük, aser ne tekong nung azük asütsü.
- ¹⁰ Kü chir, temenen puri na mesüzükra, Nai hai-haura teka.
- ¹¹ Parnoki yamai shia, “Arung, asenoki azü tokshitsü asoshi atsüka atadi; asenoki kecha tai maketbatem asoshi arür mendi;
- ¹² asenoki parnok leperi ama taküm rangben meyokdi, aser kanglai aiba pur ama,
- ¹³ senti oset ajak aseni angutsü; terakzükba agi asenoki asen ki asüngtsü;
- ¹⁴ na onok rongnung ka kümang. Asenok juli ka asütsü.”

¹⁵Kü chir, parnok lenmang nungji nai tejaja. Parnok lenmang nungi ne tsüing paizükang.

¹⁶Kechiaser parnok tetsüing temenen leni asemer, aser azü tokshitsü asoshi parnoki ariteper.

¹⁷Kechiyong ozü kati danga ngudakja sang mesangbaji amajok.

¹⁸Saka itemi pei meyong zü asoshi atsüka atar; parnoki pei taküm asoshi arür amener.

¹⁹Tajangzük asoshi teka yia merumeruba nisung ajak lenmang yamaji. Iba jagi pei meyong takümji dang agia adoker.

Shisatsü Sayu Magizükba Lendong

²⁰Tashitemeteti yimtung nung ayimtener; Watidak lai la ola adoker.

²¹Mazüingi aliba lenmang nung lai ayimtener; yimti süngkhümbong züing dang lai la otem jembir.

²²“Nenok tongmelangertemi kopiga tongmelang shisatsü meimtsü? Sensamasartemi sensamasaba nung kopiga pelatsü, aser suwartemi tashitemetet kopiga sempatsü?”

²³Ni arütsüba nung temulung tenang; nenok madak ni kü shisatsü meküploksütsü; ni kü otem nenok nem meteta kümdaktsütsü.

²⁴Kechiyong ni jar nenoki manga; ni kü teka mekang aser shingai mezüingshi;

²⁵aser nenoki kü kipok sayutsüingi ajak amajok kümdaktsü, aser ni arütsüba kata hau ta mali.

²⁶Nia nenok lendong anogo nung menütsütsü; nenok taoksatsü arudang ni atalatsü.

²⁷Kodang taoksatsü yipru ka ama ne dangi arudir, aser ne lendong Tsüingrem mopung ka ama arudir; kodang timtem aser tokrong nenok madak arudir;

²⁸idangji parnoki kü dang ajatsü, saka ni melangzüksü. Parnoki ni nendaka bushitsü, saka parnoki ni mangutsü.

²⁹Kechiyong parnoki shisatsü sempa, aser Kibuba tsübuba meshim.

³⁰Aser parnoki kü kipok sayutsüangi kata hau ta mali. Parnoki ni arütsüba ajak sensatsü.

³¹Anungji parnoki inyakzükba süngjangji parnoki achitsü. Aser parnok kelakkü bongba tasa agi asüngtsü.

³²Kechiyong tongmelanger meyipa aoba jagi parnok lepsettsü. Aser suwartem mekümdangi sadoka aliba jagi parnok samatsütsü.

³³Saka shibaisa kü dang angadir kümzüka alitsü, aser temenen tetsübu makai sadema alitsü.”

Apijemtsü Shin 2

Shisatsü Dang Angaba Sempet

¹Kü chir tashitemetet len ne tenarong tendakja, aser kü temelaba len ne mulung tena,

²nai kü otem agizükra aser kü ozüngtem nendaka rizüingra;

³Hau, nai tangatetba asoshi ayimtenra, aser tangatetba asoshi nai ola adokra;

⁴nai la taribi ama bushira, aser miima aliba rongsen ama la bushira;

⁵idangji nai Kibuba tsüububaji angatettsü, aser Tsüngrem shisatsüji bushitettsü.

⁶Kechiaser Kibubai tashitemetet agütsür. Pa tebang nungi shisatsü aser tangatetba adoker.

⁷Tindanger asoshi pai tetangshi shisatsü rizünga yutsür. Shitakba nung jajartem asoshi pa jong;

⁸ochishir lenmangtem pai anüker, aser pa temeshipur lenmangji pai wazüka ayur.

⁹Idangji nai temeshiba aser ochiba aser tindangba aser lenmang tajung ajak angazüktsü.

¹⁰Kechiyong tashitemetet temulungjangi aitsü, aser shisatsü ne nela asoshi jangratemtsüka alitsü.

- ¹¹Teshisadangbai ne madak mittsü; tangatetbai na anüksü.
- ¹²Tamajungba lenmang nungi, mashikoshi jembir nisungtem nungi na kümzüksü;
- ¹³Shirnoki tammang lenmangtem nung jajatsü asoshi, tindangba lenmang senzuka toktsür;
- ¹⁴shiri tamajung inyaksü pelar, aser tamajunger mashikoshiba nung janrar;
- ¹⁵shirnok par lenmang nung tekirak, aser parnok lenmang nung pei mulung kanüba lir, parnok nungi kümzüksü.
- ¹⁶Samesa tetsür, bendangtsür shibai pei o tanep jembir, la nungi na kümzüksü.
- ¹⁷Shiri pei lanuwa medemer toktsür, aser Tsüngrem tsüngdang tezüngzüktepba amar;
- ¹⁸kechiyong lar ki tasüba len, aser la lenmangtem tasü akhüm len shia lir.
- ¹⁹La dangi aoba shinga meshilanger, mesüra taküm lenmangtem parnoki meyipa mangur.
- ²⁰Anungji nai nisung tajung lenmang nung jajang, aser temeshipur lenmang nung liang.
- ²¹Kechiyong tindangeri linük nungji alitsü, aser tai makartem iba nungji alitsü.
- ²²Saka tamajunger linük nungjagi leptoktsü, aser ashikülaker tera nungi atsüdoktsü.

Apijemtsü Shin 3

Tashitemetet Temoatsü

- ¹Kü chir, kü tesayuba tama. Saka ne mulungjangi kü ozüngtem yuang.
- ²Kechiyong anogo alangba, aser taküm arishi tajung talubosa, aser tesünep, parnoki ne nem agütsütsü.

- ³Akhümtsübuba aser tamang katetbai na tetoktsüma. Itemji ne tekong nung alenlokang; itemji ne mulung lungpak manung zülüokang.
- ⁴Sürabang nai Tsüngrem aser nisung tsüngdang, tesaklokba aser tenüng tajung tangatetba angutsü.
- ⁵Ne mulung ajak agi Kibuba dak amangang, aser na pei teshisadangba nung temulung lema teli.
- ⁶Ne lenmang ajak nung pa agizükang, aser pai ne lenmangtem metongtsütsü.
- ⁷Na pei tenük dang tashitemetet teküm; Kibuba tsübuang, aser temenen nungi pila-ang.
- ⁸Aji ne shi asoshi tanebtsü, aser ne teret asoshi mozü alitsü.
- ⁹Ne takaba agi aser ne renlokba nung, mezüngbuba süngjang agi Kibuba tushiang.
- ¹⁰Sürabang ne jentem teperiba agi asüngtsü, aser ne mori nungi yi lanu agi moteta ayimtsü.
- ¹¹Kü chir, Kibubai metongshitsüba tesempa, mesüra pai arütsüba agi telaktet.
- ¹²Kechiyong tebui pei mulung atokba chir dak ama, Kibubai shiba meimer pa dang arütsür.

Shitakba Rongsen

- ¹³Tashitemetet shibai bushitet, aser shibai tangatetba angur, pa tepelatsü.
- ¹⁴Kechiyong aji ajangzükbaji taribi ajangzükbaji dang nungi tajungba, aser iba nungi ajangzükbaji hon dang nungi taoba.
- ¹⁵Sentilung dang nungi la sentiba. Nai aginüba osettem kecha dena laji medemdangtsü makok.
- ¹⁶Arishi talang la tajichilen lir; la tabelen rongsen aser khonang lir.
- ¹⁷La lenmangtem jangratemtsü lenmangtem lir, aser la lenmang ajak tesünep lir.

¹⁸La dak azüitba pur asoshi la taküm süngdong ka lir. Shirnoki la dak azüiter parnok dang tepelatsü ta ajar.

Teyangluba Nung Tsüngrem Shisatsü

¹⁹Kibubai tashitemetet agi alimaji aküm; tangatetba agi pai anüngtem yanger.

²⁰Pa shisatsü agi taroktem nungi tzü adokdaksür, Aser mepettemi azüngtzü tsükdaksür.

Chichiba Tejenokdak

²¹Kü chir, parnok ne tenük nungi tepiladaksü. Ochi obendangba tashitemetet aser teshisadangba yuang.

²²Anungji parnok ne tanela atema taküm, aser ne tekong atema tazütsü alitsü.

²³Sürabang nai ne lenmang nung jenbua jajatsü, aser ne tetsüng memetsüdaksü.

²⁴Kodang nai mendir, nai metsübuttsü. Hau, nai mangadak dang, na mejangba tanang alitsü.

²⁵Ajongben taoksatsü asoshi, mesüra tamajunger yipru kodang arudir, tsübua teli.

²⁶Kechiyong Kibuba ne temulung alemba alitsü, aser ne tetsüng memetsüdaksüi sottsü.

²⁷Ne keti inyaksü tashi alidang, shir dang tajung inyaksü tsüa ali, parnok dang nungi sota teyu.

²⁸Na kaa alidang, ne kiyonger dang, “Oang aser tanaben arung, aser asüng ni ne nem agütsütsü” ta teshi.

²⁹Ne den tamang kaa aliba ne kiyonger anema nai tamajung teinyak.

³⁰Ne dang tamajung kecha inyaka melira, kecha masü nung nai nisung ka den terara.

³¹Mit aketba nisung ka nai tenükshi, aser pa lenmang ka danga teshim.

³²Kechiyong mashikoshi nisungji Kibuba tsüngdang tesempatsü lir. Saka tindangertemji pai temulung lemteta lir.

³³Temenenpur ki nung Kibuba atakatem lir; saka temeshipur talidak pai moatsür.

³⁴Atangji sensamasatsürtem pai sensamasatsür; saka ajemalur nem pai taochi agütsür.

³⁵Shisatsü akari sentsüwangshi senmang amangtsü; saka suwartemi maksü bener arur.

Apijemtsü Shin 4

Tsürabur Tsüngi O

¹Kü chirtem, tebu kati sayuba angang, aser tengujemtsü metettsü temulung agüjang.

²Kechiyong ni nenok nem tesayuba tajung agütsür; kü tesayuba nenoki senzüka teyutsü.

³Kodang kübu den anükalemba techir ka ni liasü, aser kütsü nükdang temulung atokba liasü,

⁴pai kü dang sayu aser kü dang ashi, “Ne mulungi kü otem azüitang, kü ozüngtem benshiang, aser taküm liang.

⁵Tashitemetet nguang, tangatetba nguang; tamadok, aser kü bang otem nungi pila-a tuo;

⁶La senzüka teyutsü; aser lai na sota ayutsü; la meimang aser lai na anüktsü.

⁷Tashitemetet tetenzükji ya, tashitemetet nguang; aser nai kechisa ngudir nguaka tangatetba nguang.

⁸La kanga senang aser lai na tudaktsütsü; nai la azüitra, lai na tushitsü.

⁹Lai ne kolak nung narozük azüktsütsü; tobur tajung chuba korang ka lai ne nem agütsütsü.”

Ochiba Aser Tiyazü Lenmang

¹⁰Angang, o kü chir, aser kü o agizükang; aser ne arishi talang alitsü.

¹¹Ni na tashitemetet lenmang nung sayutetogo. Ni na tindangba lenmang nung aniogo.

- ¹²Kodang nai jajadir,ne jenangtem mesüa malitsü; aser nai asemra memetsüdaktsü.
- ¹³Tesayuba nung akanga ametang. La techiok, la nükang, kechiaser laji ne taküm lir.
- ¹⁴Tamajunger lenmangi teyi, aser temenen nisungtem lenmang nungji tejaja.
- ¹⁵Aji paidokang, idakji tejaja; Iba nung jagi meyipang, aser meria oang.
- ¹⁶Kechiyong parnoki temenen meinyak tashi amoa moteter. Parnoki kar malangdaktsüra, parnok amoa motettsü.
- ¹⁷Kechiyong parnoki temenen chiyungtsü achir, aser mit aketba yi ajemer.
- ¹⁸Saka temeshipur lenmangji anepung sangwa ama lir, kobai anüngdang matong tashi tali tali sangwar.
- ¹⁹Tamajung pur lenmangji tammang temelem ama lir. Parnoki kong metsüdaker, parnoki memeteter.
- ²⁰Kü chir, kü o nung temulung agüjang; kü shin otem len ne narong tenjang,
- ²¹Parnok ne tenük nungi tepiladaktsü; parnok ne mulungjang tiyong nung rizügang.
- ²²Kechiyong parnok bushitetertem asoshi parnokji taküm, aser parnok shi asoshi tanebtsü lir.
- ²³Ne mulungjang kanga nendaka mitang; kechiyong iba nungi taküm nung tzüpokdak adoker.
- ²⁴Ne dak nungi tekirak o jembiba piladakjang, aser mashikoshi jembiba ne dak nungi talangka piladakjang.
- ²⁵Ne nüki shitak tejaklen reprangdakjang, aser ne rangetba ne tejak dang indangdakjang.
- ²⁶ Ne tsüng koleni aor kümdangang, aser ne lenmang ajak timi alitsü.
- ²⁷Tajichileni mesüra tabeleni temeyip. Temenen nungi ne tsüng agienang.

Apijemtsü Shin 5

Nüktapangta Anema Tekümdangtsü

- ¹Kü chir, kü tashitemetet len temulung agüjang, aser kü tangatetba len tenarong tenang.
- ²Anungji nai teshisadangba sota yutet, aser ne tebangmechi-i temetetba rizünga yutet.
- ³Kechiyong samesatsür tebang nungi ninang mojitzü jenzüka aludaktsür, aser la tebang toztü dang nungi tanülaba lir.
- ⁴Saka tatembang nung takutzü ama la taku lir, aser anatsü nok ama techira.
- ⁵La tetsüng tasüba leni alur; la mera Sheol leni aor;
- ⁶Anungji lai tesüsü lenmangji taküm nung mungui nemzür aser lai aji memeteter.
- ⁷Anungji tang, kü chirtem, kü dang angang, aser kü bang otem nungi pila-a tuo.
- ⁸Tetsürla nungi ne lenmangji talangka piladakjang, aser lar ki kishi anasa tuo,
- ⁹mesürabang nai ne tetushi tangar nem, aser ne arishi maochibatem nem agütsütsü.
- ¹⁰Mesürabang aenertemi ne rongsen agitsü, aser nai züsentetba bendanger ka kidangi aotsü.
- ¹¹Aser ne taküm atemdang, ne mang aser ne shi chima-a akümdang, nai anüngtsü,
- ¹²aser ashitsü, “Ni temetongshiba koda sempa. Aser ni tarütsüba koda sempa!
- ¹³Ni kü tesayur ola manga, mesüra kü dang sayurdang tenarong maten.
- ¹⁴Telok sentepba rongnung, ni khenyongi dang teraksar lir.”
- ¹⁵Ne meyong tzüshi nungi tzü, aser ne meyong tajemba tzübu tzü jemang.
- ¹⁶Ne tzüpokdak aser ayongnu tzü ajaklen ayimdaker, yimtongetem nung pakshidaktsütsü tim asü?
- ¹⁷Itemji ne jurila lidakjang, aser ne den aliba aener meyong tekümdaktsü.

¹⁸Ne meyong tzüpokdakji moajangma, aser ne asangwa kibutsü dang pelang.

¹⁹Temeimtsü shitsü tsüla ka ama, aser mera taket mesü tsüla ka ama, la temeim agi na teti temulung südakjang; la temeim agi na teti kangokdakjang.

²⁰Kü chir, samesa tetsür kati kechiba na mesüzükdaktsütsü, Aser pi kinüngtsü teku nung kechiba aziüitsü?

²¹Kechiyong nisung lenmangtemji Kibuba tenük jakdang lir; aser pa lenmang ajak pai anüker.

²²Tamajunger temenen agi pa sang nung apur, aser pa pei temenen mapa agi apur.

²³Pa temetongshiba agi meperiba yong asür, aser pa tamachi uluba yong pa samar.

Apijemsü Shin 6

Tamachi Anema Tekümdangtsü

¹Kü chir, na pei kiyonger asoshi terozüker küma lira, nai aener ka den teka amtepa lira,

²na ne bang o agi pudakja lira, na ne bang o agi agidakja lir.

³Tang ya inyakang, kü chir, aser ne sasa jentetang. Ne kiyonger tashi agi na ameta lir, oang, ne sasa ajemaluang, aser ne kiyonger mepishiang.

⁴Ne tenük amoa tuodaktsü, mesüra ne nükeptsü chila-a telidaktsü.

⁵Mesü ka shikar ket nungi ama, aser ozü ka ozüpur nungi ama ne sasa jentetang.

Azümesener Aser Meja

⁶Oh azümesen, na meja dangi oang. La yimya bilemdangang aser shisa kang;

⁷Bangdak terepranger, mesüra yimsüsür meliaka,

⁸pei chiyungtsü mei nung renemer, aser aluruwa pei chiyungtsü bendener.

- ⁹Oh azümesen, nai kopiga mejangtsü? Na mejangba nungi nai kodang saksü?
- ¹⁰Tera dang mejangba, tera dang tenük lentepba, mangadaksü tera dang teka mesütepa alidang,
- ¹¹nemzüa senzür ka ama, ne dangi sensak tia arutsü; aser ne tanüంగా nok o nü amba nisung ka ama arutsü.
- ¹²Mashikoshi tebang tener jajabaji, tatangokdak maka, temenen nisung lir.
- ¹³Pai pei tenük agi atsüker, pei tetsüంగా agi ajemshir, pai pei temeyong agi temaitsü sayur.
- ¹⁴Mashikoshi pa mulungjang nung lia, pai temenen tasa asar. Maneni rarabangsenba proker.
- ¹⁵Anungji pa dangi lendong aoksa arutsü, aoksa pa raksatsü, aser aji kechaia junga kümdaktsütsü makoktsü.

Kibubai Sempaba Temenen Tenet

- ¹⁶Kibubai sempaba mapa trok lir; hau, pa tsüంగా tesempatsü tenet lir.
- ¹⁷Asüküm tenük, tiyazü temeli, aser tai maketba zü tokshiba teka,
- ¹⁸temenen tasa asaba temulungjang, tai inyaktsü kara-a asemba tetsüంగా;
- ¹⁹tiyazü jembiba kuli, aser adianu rongnung rara bangsen prokba nisung.

Jabujari Anema Tekümdangtsü

- ²⁰Kü chir, nebui melaba benshiang, aser netsüi sayuba senzüka teyutsü.
- ²¹Itemji ne mulung nung maneni alenlokang. Itemji ne tekong nung mesülökang.
- ²²Nai jajadang, yagi na anitsü, mejangdang yagi na anüktsü; aser na sakdang, yagi ne den jembitsü.
- ²³Kechiyong ozüంగాji milen, aser tesayubaji tesangwa lir. Metongshitsü arütsübaji taküm lenmang lir.
- ²⁴Temenen tetsür nungi aser bendanger temeli tanep nungi na sottsü.

- ²⁵La tobur ajungba ne mulung nung tazütapung; mesüra la nüktzüi na temesüzükdaktsü.
- ²⁶Kechiyong nüktapangtatsür kaji amtsük telong ka agi aatsü akok, aser tangar kibutsü jagi nisung taküm kaji raksatsür.
- ²⁷Nisung kati pei teku nung mi bener, pa süoshi merongdoktsüi lidi ma?
- ²⁸Mesüra kati mijang tait manung jaja nung, pa tetsüing merongi lidi ma?
- ²⁹Yamaji pei kiyonger kibutsü den medembaji alitsü. Shibaisa la dak kongshidir,pa memerenshi-i malitsü.
- ³⁰Auür kati aya sünemtsü auya-a lira, nisungtemi pa mesempar.
- ³¹Saka pa putetrabang, pai tenet sü meyiptsütsü. Pa ki oset ajak pai agütsütsüla.
- ³²Shibai tetsür ka den nüktapangtar, pa shisa maka. Shibai aji benshidir, pai pei sasa raksar.
- ³³Zübu aser telatetshi pai angutsü; aser pa maksü maidoki alitsü.
- ³⁴Kechiyong tenük meremba agi nisung ka rasarabongdaktsür; aser mangyangba anogo nung pai mapayutsü.
- ³⁵Temenok kecha pai züngshia malitsü; mesüra sempet aika nai agüjaka, pa temulung masütsü.

Apijemtsü Shin 7

Nüktapangtatsür Anema Sayu O

- ¹Kü chir, kü o benshiang; aser ni ne dang melabatem rizünga yuang.
- ²Ni melabatem benshiang aser taküm liang; aser kü ozüing ne nükjang ama yuang.
- ³Itemji ne temeyong nung mesülökang. Itemji ne mulung lungpak nung züluokang.
- ⁴Tashitemetet dang shiang, “Na küyi;” aser tengujemba dang na kü ilangtsür ta ja-ang.

- ⁵Sürabang itemjagi samesa tetsür nungi, o tanep jembir bendangtsür nungi na sottsü.
- ⁶Kechiyong ozü ki kichiba takbangba ajanga ni reprang;
- ⁷aser ni tongmelanger rongnung reprang, lanurtem rongnungi, asangur ka tangatetba nung anünga ni ajitet.
- ⁸Pai yimtungji ajanga, tetsürla kinüklen anasa süi.
- ⁹Aser nikongtsütsü mangsema nung, aser aonung tammang nung, pai lar ki leni ao.
- ¹⁰Aser ajiang, nüktapangtala sobutsü sobur, tesangra mulungjang tener, tetsür kati pa ajuru.
- ¹¹La tejepjep aser tenarong maket; lai la tsüing lar kidang mayur.
- ¹²La tang yimtung nung, tang watidak, aser kinük ajak nung lai atar.
- ¹³Lai pa apur aser pa dak tebang meseper, aser tejak melema lai pa dang ashir;
- ¹⁴“Ni tenla agütsütsüsa aküm; aser tanü ni tezüngzükba agütsüogo.
- ¹⁵Anungji ni ne den ajuruteptsü, nendaka ne tejak bushitsü aru, aser ni na nguogo.
- ¹⁶Ijip raburasa ang sü den, ayak aketba temelem sü, kü yipten manung lema lir.
- ¹⁷Teronem menemba liangmesen aser teronem menemba süng, aser süngshi toztü agi ni kü yipten nung rükshiogo.
- ¹⁸Arung, anepdang tashi asenok temeim agi süngdaktsüdi; temeim agi asenok süneptepdi.
- ¹⁹Kechiyong kübuba kidang mali; pa aen talangi ogo;
- ²⁰Pai pa den sen juli ka aben; pa anümeysi nung ang kidangi shilangtsü.”
- ²¹La o tanang agi lai pa hai-haura kadaktsü, la o tanep jembiba agi, lai pa kangok.

²²Idangji tetepsetdaki nashi pungchi ka aor ama, mesüra kar tamachir metongshidaki merangsen agi alener aor ama, pai la sülen ao.

²³Pa temesen ateta lijak jangi maka tashi, ozüi la taküm agitsü memeteti sang leni ariteper ama, pai la sülen aor; Aji agi pa taküm akhangtsü ta pai memetet.

²⁴Anungji tang kü chirtem, kü dang angang, aser kü bang otem nung temulung agüjang.

²⁵Ne mulungjang la lenmang leni tuodaktsü. La lenmang nung mashileni tuo.

²⁶Kechiyong lai aika yirua laodaktsüogo. Hau, lai tepsetba ajak, temeranger telok ka,

²⁷lar kiji molumi leni aluba lenmang, tasüba taktangi lua lir.

Apijemsü Shin 8

Tashitemetet Tenüng Asangba

¹Tashitemeteti mayimtener ama? Tangatetbai la ola madoker ama?

²Lenmang lenti anasa, lenjem lenkong nungi lai noktaker.

³Süngkhüm tezülen yimti jakdang, kikümbang leni aidak, lai ola adoka ayimtener;

⁴“Oh, nisungtem, ni nenok dang ajar; aser kü olaji nisung chirtem dangi lir.

⁵Oh nenok tongmelanger, shisatsü angazükang; aser nenok tamachitem, temulung tenang.

⁶Angang, kechiyong ni tamaren indang jembitsü; aser kü tebangmechi nungi shitakbatem adoktsü.

⁷Kechiyong kü bangi ochiba jembitsü; temenen kü bang dang tesempatsü lir.

⁸Kü bang atema ajak temeshi lir; Item nungji tekirak mesüra mashikoshi kecha mali.

⁹Tangateter dang parnokji tongmelang, shisatsü angur dang parnokji shitak lir.

¹⁰Taribi melen, kü tesayuba; hon tajungtiba dang nungi shisatsü agizükang.

¹¹Kechiyong sentilung dang nungi tashitemetet tajungba, aser taginütsü oset ajak den aji medemdangtsü makok.”

Shisatsüi Chubatem Anüker

¹²“Ni, tashitemeteti shitak metetba kü talidak kümogo aser shisatsü aser teshisadangba ni bushiteter.

¹³Kibuba tsüubai temenen sempatsü; asüküm, jaksajaklem aser temenen lenmang aser mashikoshi tebang ni sempar.

¹⁴Kipok sayuba aser tetangshi tashitemetet kü meyong; kü dak tangatetba lir; kü dak tashi lir.

¹⁵Ni ajanga chubatem chubar, aser yimsüsürtemi ochishia yimsü asür.

¹⁶Ni ajanga chubatem yimsü asür, aser tongtipurtemi yimsü asür.

¹⁷Kü dang meimertem dang ni meimer; aser shirnoki ni nendaka bushir parnoki ni angur.

¹⁸Rongsen aser khonang kü den lir; hau, sangtema aliba rongsen aser azükaru dena.

¹⁹Kü süngjang hon dang nungi, hau, hon dang nungia tajungba. Aser kü züinba taribi takutet dang nungi taoba.

²⁰Temeshiba lenmang nung, ochishiba lenmang nung ni jajar.

²¹Aji agi kü dang meimer nem rongsen lemsüktsür. Aser parnok rongseni ki süngtsür.”

Tashitemeteti Anüng-ali Yanglu

(Yoh. 1.1-3)

²² “Kibubai akhi mapatem dang tama, pa mapa tetenzük nung ni pokttdaktsü.

²³Alima malidang, tetenzük nungi, putusa putu ogo,ni pokttdakja liasü.

²⁴Tarokdak malidang, ni liasü. Idangji tzü aitba tzüpokdak mali asü.

²⁵Tenemtem makümdang, ungsem makümdang ni liasü.

²⁶Idangji pai ano alima mesüra moapu, mesüra alima nung mezüngbuba auyi meyanglui liasü.

²⁷Pai anüngtem renemdang ni idakji liasü; tzüyim tema nung pai lunglunga asüdang,

²⁸temalen anüngtem akanga pai yangludang, tzüyim tzüpokdak tashi ita akümdang,

²⁹tzüyimi pa ozüng meraksatsüla ta, pai tzüyim dang ozüng agütsüdang, alima tamentakdak pai shimttdang,

³⁰tesangra teyanglur ka ama, pa tsüngdang anogo shia pelaseta,

³¹kenüamati pa pelatsüji ni liasü, aser kü tepelatsüji nisung chirtem den liasü.

³²Tang anungji, kü chirtem, kü dang angang. Kechiyong kü lenmang nung jajartemji tepelatsü.

³³Tesayuba angang aser shisa ka-ang, aser aji sentoka tetoktsü.

³⁴Anogo shia kü süngkhüm nung mita, kü kishi züngdang ata, kü dang angaba nisungji tepelatsü.

³⁵Kechiyong shibaisa ni bushiteter pai taküm angur. Aser Kibuba yimlibilem angutsü.

³⁶Saka shibai ni anema tai menar, pa pei sasa yirur. Ni sempar ajaki tasüba meimer.”

Apijemtsü Shin 9

Shisatsüi Ayongzükba

¹Shisatsüi la ki yangluogo. Lai lung tongshi tenet angentetogo.

²Lai lar shirurutem tepsetogo. Lai lar yi meyoktepogo. Lai lar langbang renemogo.

³Lai yimti lenkongtem nungji, ayimtentsü par aiürtem yokogo.

⁴“Shibasa tongmelang lir, pai ileni meyipdakjang.” Shisatsüi anünga alir dangji lai ashir,

⁵“Arung, kü meyong amtsük Chiang, aser ni meyoktepba yi jemang.

⁶Tongmelangji tokjang aser taküm liang, aser tangatetba lenmang nungji jaja-ang.”

Yimti Asoshi Tsüngi O

⁷Shibai sensamasatsür metongshir, pai pei sasa asoshi telatetshi angur; aser shibai temenen nisung arütsür pai pei sasa tenüng menük angur.

⁸Sensamasatsür ka tarütsü, ashiko pai na sempatsü. Tangateter ka arüjang, aser pai na meimtsü.

⁹Tangateter ka nem tesayuba agüjang, aser pa ano tali shisa takaba alitsü; ochishir nisung ka dang sayuang, aser pa tangazükba nung renloktsü.

¹⁰Kibuba tsübubaji shisatsü tetenzükba aser Temeshisang metetbaji tangatetba lir.

¹¹Kechiyong ni ajanga ne arishi anogotem arentsü, aser ne arishi küm renloktsü.

¹²Na shisa kaa lira, shisatsüi na moatsütsü; Aser nai sensamasarabang, nai pei sasa abentsü.

Tamashiri Sayuba Tenangzükba

¹³Tamashi tetsürji tejepjep, la tongmelangra aser kecha maaker.

¹⁴Lai pei ki kishi züng nung, yimti lenkong menden manung mener,

¹⁵pei lenmangi aor, süisüponger dang ajar.

¹⁶“Shibasa tongmelang lir, pai ileni meyipdakjang.” Aser tangatetba nung anünga aliba dang lai ashir,

¹⁷“Auyaba tzüji tanang, aser miima achiba amtsükji jangratemtsü lir.”

¹⁸Saka tasürtemji idakji lir ta, oda Sheol tarokdakji lar aenertem lir ta, pai memeteter.

Apijemtsü Shin 10

Solomon Apijemtsü Shin

- ¹Solomon apijemtsü shin: Shisa taka chir kati tebu peladaktsür; saka tamashi jabaso kati tetsü shisa amsadaktsür.
- ²Tamajung agi ajangzükba rongsenji kecha tajangzük mali; saka ochishibai tasüba nungi kümzüker.
- ³Kibubai ochishir ya-a metoktsür, saka temenenpuri sapubaji pai endoktsür.
- ⁴Anüalemba teka agi sensak atener; saka teinyak teka agi takar kümdaktsür.
- ⁵Shibai meiwa bendener pa tekümdang jabaso; saka shibai aluruwa mejanger pa maksü bena aruba jabaso.
- ⁶Ochishir kolak manung temoatsütem lir; saka tamashir tebang rasarabong agi sünga lir.
- ⁷Ochishir bilemtetbaji temoatsü ka; saka tamashi tenüngji shizüka aotsü.
- ⁸Temulung nung shisa akari ozüngtem agizüktsü, saka tamashi tebang atener laotsü.
- ⁹Shibai indang indanga jajar pai lendong makai jajar, saka shibai pei aolen meyipshir pa putettsü.
- ¹⁰Shibai tenük atsüker pai lendong adokdaktsür; saka shibai tasü ita arütsür pai yimjung yanglur.
- ¹¹Temeshipur tebangji taküm tzüpokdak; saka tamajunger tebang rasarabong agi sünga lir.
- ¹² Tesempatep agi rarabangsen adokdaktsür; saka temeimi tai ajak nembanger.
- ¹³Tangatetba akasang tebang nung tashitemetet angur; saka tangatetba nung anünger rongdong asoshi artsüng langa lir.
- ¹⁴Shisa akari shisatsü rizünger; saka tamashir asa-apungbaji teraksa anasa lir.
- ¹⁵Takar nisung rongsenji tashi tait yimtiji lir; saka sensaker makabaji parnok teraksa.

- ¹⁶ Temeshipur taa agi taküm dangi anir; saka tamajunger tajangzük agi temenen dangi anir.
- ¹⁷ Tesayuba nung temulung agütsürji taküm lenmang nung lir, saka tarütsüba shibai senzüka yutsür pai mashileni aor.
- ¹⁸ Yazü yapong tebangmechi nung sempatep lir, shiri tetsükchi o jembir paji tamashi lir.
- ¹⁹ O jenti nung ozüng raksaba anünga mali; saka shibai pei bang soter pa tekümdang.
- ²⁰ Temeshipur temeliji taribi takutet mesük; saka temenenpur tebilembaji tagidak maka.
- ²¹ Temeshipur tebangi jenti pur mesür; saka tamashir tangatetba nung anüngba yong asür.
- ²² Kibuba temoatsü agi takar kümdaktsür; aser iba denji pai tejashi kecha mebendenloker.
- ²³ Tamashir tsüngdang tiyazü benshitsüji tasayatsü amai dang; saka tangatetba nisung tsüngdang, shisa ka-a inyakabaji jangratemtsü ka.
- ²⁴ Temenenpuri kechi tsübur,aji pa dak alatsü, saka temeshipur taginübaji melatsü.
- ²⁵ Yipru mopung aitdang temenenpurji meli-i akümer, saka temeshipurji tatem maka tenteta lir.
- ²⁶ Tepu asoshi tasentzü, aser tenük asoshi mokozü ama, azümesenerji pa yokba pur tsüngdang lir.
- ²⁷ Kibuba tsübuba jagi arishi atsülanger, saka tamajunger arishi tatsüba akümer.
- ²⁸ Temeshipur teimlaji tepela nung atemer, saka temenen puri imlabaji kecha makümer.
- ²⁹ Tindanger asoshi Kibuba lenmangji mitsa, saka temenen inyakertem asoshi aji tesamatsüba alitsü.

³⁰ Temeshipur kodanga magientsü, saka tamajunger alima nungji malitsü.

³¹ Temeshipur tebangi tashitemetet adokdaksür, saka mashikoshi temeliji rangtoktsü.

³² Temeshipur tebangi kechi tagizüktettsü aji metet; saka tamajunger tebangi mashikoshiba kechi, aji metet.

Apijemtsü Shin 11

¹ Tiyazü seret Kibuba tsüngdang tesempatsü; saka ochi touzükbaji pa tepelatsü.

² Kodang asüküm arur, idangji maksü arur; saka ajemalur den tashitemetet lir.

³ Teindanger ochishiba agi anitsü; saka ashikülakertem mashikoshiba jagi parnok samatsütsü.

⁴ Terasaba anogo nung rongseni kecha majangzüker; saka temeshibai tasüba nungi kümzüker.

⁵ Tia makar temeshiba jagi pa lenmang metonga yanglutsü; saka tamajungerji pei temenen nung tsüktsü.

⁶ Tindanger temeshiba jagi parnok kümzüksü, saka ashikülakertemji parnok pei meyong temenen nung putettsü.

⁷ Kodang tamajunger ka asür, pa teimla samar; aser Tsüngrem metsübur teimlabaji kecha makümer.

⁸ Temeshibai timtem nungi kümzüker, saka tamajunger aji agiang air.

⁹ Tsüngrem metsübuba nisungi pei bang agi pei kiyonger raksatsür; saka shisatsü ajanga temeshipurji kümzüker.

¹⁰ Temeshipur azükaru dang yimti nungji pelateper; aser temenenpur samadang tepela ayimtenba lir.

¹¹ Tindanger temoatsü agi yimtiji ajungketer; saka tamajunger tebang agi aji atsüngdoker.

- ¹²Shibai pei kiyonger ilatsür pa shisatsü agi anünga lir; saka tangatetba nisungi ola madoki alir.
- ¹³O belener ka ama senzüri miim o pokbatsür; saka temulung lemtetba tanela kati mapaji miimbanga yutsür.
- ¹⁴Shisa taka leniba malidak nübur laor, saka kibok tesayuba bulua alidak tekümzük lir.
- ¹⁵Aener terozüker kaji kanga amsatsü; saka terozükba semparji kümzüka alitsü.
- ¹⁶Taochi tetsüri tetushi angur, aser meranga inyaker nisungtemi rongsen angur.
- ¹⁷Yimlibilemba nisungi ajangzüker; saka maochiba nisungi pei sasa okronger.
- ¹⁸Tamajungeri temenen taa angur; saka temeshiba prokeri chichiba sempet angur.
- ¹⁹Temeshiba nung akanga aliri taküm angutsü; saka temenen arishirji asütsü.
- ²⁰Temulung nung mashikoshia alirtemji Kibuba tsüngdang tesempatsü; saka pei lenmang nung tabensartemji pa tepelatsü.
- ²¹Ya metetang, temenen nisungji memerenshi-i malitsü; saka temeshipur metsüji kümzüksü.
- ²²Ak teni tebang nung hon küri ama, teshisadangba makaba tobur tajung aiürji lir.
- ²³Temeshipur aginübaji tajung dang; saka tamajunger teimlabaji rasarabongba;
- ²⁴Nisung kati mokurui agütsür, saka tali akar; tangar kati pai tagütsütsü tim sota ayur, saka tanüng dang tendaktsür.
- ²⁵Tejungnüba takümji kaa kümdaktsütsü; shibai tzü ainer pa daka tzü indaktsütsü.

²⁶Shibai tsük anüngtener, nüburtemi pa atakatemtsü; saka shibai ayoker pa tekolak manung temoatsü alitsü.

²⁷Tajung nendaka bushiri maongka bushir; saka shibai temenen bushir aji pa dangi arutsü.

²⁸Shibai pei rongsen dak temulung lemdir pa tsüktsü; saka temeshipur süngo tekümdang ama azükarutsü.

²⁹Shibai pei kibong timtemdaksür pai mopung senmang amangtsü; aser tamashirji tashitemeteter kilir asütsü.

³⁰Temeshipur tejangji taküm süngdong; saka tashitemetet akasangi tanela anir arur.

³¹Ajiang, temeshipur nemji alima nung taa agütsüra; tamajunger aser temenen nisung asoshi koda tali asütsü?

Apijemsü Shin 12

¹Shibaisa temetongshiba meimer pai shisatsü meimer, saka tarütsüba semparji tamachi.

²Nisung tajungi Kibuba maongka angur; saka temenen tasa abener nisung pai aitsür.

³Tamajung agi nisung ka meyanger; saka temeshipur teraji marakzütsü.

⁴Kinungtsü tajung kaji pei kinungpu chuba korang; saka maksüdaktsülaji kinungpu teret nung tap ama lir.

⁵Temeshipur tebilembaji ochi; saka tamajunger kibok sayubaji külakkü bongba.

⁶Tamajunger otemji azü tokshitsü mitba, saka tindanger tebangi parnok kümzüksü.

⁷Temenenpurji atsüngtoker aser meli-i akümer; saka temeshipur kibongji noktaksü.

- ⁸Pei shisatsü yari nisung ka asangtsü, saka mashikoshi mulung adenerji sempatsü.
- ⁹Tulur ka ama sayur chiyungtsü makaba dang nungi, pei asoshi inyakba tilar kaji tajungba.
- ¹⁰Temeshi nisungi pei shiruru taküm anebalur; saka tamajunger dak aria bilembaji mali.
- ¹¹Shibai pei lu ayimer pa chiyungtsü peria akatsü; saka shibai amajok mapa sülen anishir, pa tangatetba nung anünga lir.
- ¹²Temenenpuri temenen nisungtemi rakzükbaji aginür, saka temeshipur tera jagi tejang tangtsür.
- ¹³Pei tebangi ozüing raksaba nung temenen nisung apur, saka temeshipur timtem nungi jentettsü.
- ¹⁴Pei otem nungi nisung ka tajung agi tipatemtsü. Aser nisung kati züsenbaji pa nem agütsütsü.
- ¹⁵Tamashir ka lenmangji pei nükdang shitak lir; saka shisa akari tesayuba dang angar.
- ¹⁶Tamashiri yakta ain adoker, saka tekümdang nisungi tatalaba mezüngshir.
- ¹⁷Ochi jembisang jagi kuli shitak agütsür; saka tiyazü kuli kati, külakkü bongba jembir.
- ¹⁸Noklangnok agi settoktsüba ama mashibangi jembiba otemji lir; saka shisa takar temeli ajanga tanebtsü bena arur.
- ¹⁹Ochiba tebangji teti asoshi tenteta lir, saka tiyazü temeliji khien asoshi dang.
- ²⁰Shiri temenen tasa asar parnok mulung nung külakkü bongba lir; saka shiri tajung asar parnok den tepela lir.
- ²¹Temeshipur dangi kecha majungmazü madoktsü, saka tamajunger timtem agi sünga alitsü.

²²Tiyazü tebang Kibuba tsüngdang tesempatsü; saka ochishia inyakertemji pa pelatsü.

²³Tekümdang nisungi pei shisatsü miimbanger; saka tamashir mulungi parnok tamashiba sangdonger.

²⁴Tenendak teka agi ozüing amtsü, saka azümesenertem kangshia inyakdaksütsü.

²⁵Temulung nung shisa bulu agi nisung ka mechioka ludaktsür; saka o tajungi aji peladaktsür.

²⁶Temeshipurji pei kiyonger leniba; saka tamajunger lenmangi parnok aibelendaktsür.

²⁷Azümesen nisungi kecha mangutsü, saka senti rongsenji tenendakba pur meyong.

²⁸Temeshiba lenmang nung taküm lir; saka tai lenmangi tasüleni anir.

Apijemtsü Shin 13

¹Shisa taka jabasoi pei tebui sayuba angar; saka sensamasari tarütsüba mangar.

²Nisung tajungi pei bang nungi tejang tajung achitsü; saka külakkübongeri mapa tamajung inyaker.

³Shibai pei bang mitdir pai pei taküm soter; saka shibai pei bang ulua lapoker, pai tesama angur.

⁴Azümesen takümi jenti aginür aser kecha makar; saka tenendakba takümji peria kümdaktsütsü.

⁵Temeshi nisungi tiyazü sempar, saka tamajungeri maksü adokdaktsür aser tarütsüba bena arur.

⁶Tindangerji pa lenmang nung temeshibai miter, saka temeneni tamajungertemji atsüngdoker.

- ⁷Nisung kati kecha makai yur pei sasa takar akümer; tangar kati rongsen tulu yur pei sasa sensaker küma sayur.
- ⁸Nisung ka taküm alangzükbaji pa rongsen; saka sensaker talangzükba kecha maka.
- ⁹Temeshipur sangwa jagi pelateper; saka tamajunger milenji remseptsü.
- ¹⁰Asüküm agi rarabangsen dang adokdaksür, saka tesayuba agizükertem den tashitemetet lir.
- ¹¹Ajongben anguba rongsenji ajema akümstsü; saka züsenba agi terara shibai bendendir, pa züintsü.
- ¹²Kodang teimla raksar, temulung shirangdaksür; saka taginüba atongbaji taküm süngdong.
- ¹³Shibaisa oji sempar pei sasa dangi tesamatsü bena arur; saka shibai ozüing tsübur pa nem sempet agütsütsü.
- ¹⁴Tashitemetet tesayubaji taküm tzüpokdak. Iba jagi tasüba sang nungi pilatsü akok.
- ¹⁵Tajung angatetba jagi maongka angur; saka ozüing raksar lenmangji teraksatsüba.
- ¹⁶Tekümdang nisung shiai shisatsü agi inyaker; saka tamashiri pei tamashiba ayimsünga proker.
- ¹⁷Temenen osang abeneri nisung timtem nung tsükdaksür; saka tamangtsü o tongtari tanebtsü bena arur.
- ¹⁸Temetongshiba magizüker tsütaji sensak tia aser maksü; saka tarütsüba nung temulung atangerji tushitsü.
- ¹⁹Taginütsü atalokba atabaji taküm asoshi tajung lir; saka tamashirtem asoshi temenen nungi pilatsüji tesempatsü lir.
- ²⁰Shisa akar den shibai jajar pa shisa kaa akümer; saka tamashirtem den medemerji timtem angutsü.

- ²¹Tia makai temenenpurji arishir; saka temeshipur nem azükaru lezmüksür.
- ²²Nisung tajungi pei semchisemnur nem senmangtsü toktsür, saka temenenpur rongsenji temeshipur asoshi rizünger.
- ²³Sensakeri züsenba ali nungi chiyungtsü jenti adokdaksür; saka ochi mashiba ajanga aji bener oadoker.
- ²⁴Shibai pei artsüng sota ayur pai pei jabaso sempar; saka shibai pa meimer pai pa nendaka arütsür.
- ²⁵Temeshipur pei chinütsü jangratema achitsü peria lir; saka tamajunger tepok masünger.

Apijemsü Shin 14

- ¹Shisa taka tetsür shiai pei ki yanger; saka tamashiri aji la keti raksar.
- ²Indang indanga shibai jajar pai Kibuba tsübur; saka pei lenmang nung mashikoshiri pa sempar.
- ³Tamashir tebang nung pa asüküm asoshi artsüng lir; saka tashir tebangi parnok sottsü.
- ⁴Nashi pungchi malidak chiyungtsü agi anünga lir, saka nashi pungchi tashi agi tsük jenti züiner.
- ⁵Tamangtsü kuli kati meyzütsü; saka tiyazü kuli kati tiyazü jembir.
- ⁶Sensamasari amajok nung shisatsü bushir, saka tangateter tsüngdang temetetba shisatsüji temela lir.
- ⁷Tamashir ka tsüngdang nungi pila-a liang, kechiaser nai pa dang nungi shisatsü o mangutsü,
- ⁸Tekümdanger shisatsüji lenmang angatettsüba lir; saka tamashir tamashibaji külakkü bong lir.
- ⁹Tamajunger Tsüngremi sensamasatsür; saka tindangeri pa maongka angur.
- ¹⁰Temulungjangi pei takubaji metet; aser aeneri iba tepelaji melemsateper.
- ¹¹Tamajunger kiji atsüngtoktsü; saka tindanger kiji azükarutsü.

- ¹² Nisung tsüngdang shitak mesükba lenmang ka lir; saka iba tatembangji tasüba lenmang.
- ¹³ Lemtamenütep nunga temulungjangji jashiseta lir; aser tepela tatembangji tejashi lir.
- ¹⁴ Mashikoshirji pei aolen süngjang agi nenettsü, aser nisung tajungerji pa mapa süngjang agi asüngtsü.
- ¹⁵ Tongmelangeri o ajak amanger; saka tekümdangeri pei aolen reprangshiranger.
- ¹⁶ Shisa akari kümdanger, aser temenen nungi pilar; saka tamashiri pei sasa dak tashishitsü ketsü, aser mekümdanger.
- ¹⁷ Yakta rasari mashimalu inyaksü; saka teshisadangba nisungi tatasa akar.
- ¹⁸ Tongmelangeri tamashiba senmang amanger; saka tekümdangerji shisatsü agi korang semtsü.
- ¹⁹ Tamajunger tajunger tsüngdang, aser temenenpur temeshipur tsüngdang apudaker.
- ²⁰ Sensaker pei kiyongeria sempar; saka takar tembar aika lir.
- ²¹ Shibai pei kiyonger sempar pai temenen menar, saka shibai sensaker dang aria bilemer pa tepelatsü.
- ²² Temenen tasa asar jagi aibelen masür no? Saka tajung tasa asartem tsütaji yimlibilem aser tamang katetba.
- ²³ Züsenba ajak nung tajangzük lir, saka tebangi jembiba agidangbo anüng apung dang tendaktsü.
- ²⁴ Tashir korangji parnok tashitemetet; saka tamashirtem narozükji tamashiba dang lir.
- ²⁵ Ochiba kuli agi takütem kümzüker; saka shibai tiyazü jembir pa tashioktsü.

²⁶Kibuba tsübuba nung temulung alemtsü tulu lir; aser par chirnur jenokdak akatsü.

²⁷Kibuba tsübubaji taküm tzüpokdak. Yamala jagi tasüba sang nungi pilatsü akok.

²⁸Nübur telok rongnungji chuba sentsüwangshi lir; saka nübur melira chubaji tiyazü.

²⁹Ain-abong nung mekararji tangatetba tulu; saka jakla tejokjokeri tamashiba tudaktsür.

³⁰Tesüngjem temulung agi shi nung taküm agütsür; saka tenükmerem jagi teret tap kümdaktsür.

³¹Shibai sensaker rishikangshir pei Teyanglur atalar; saka tenüngdaktsü pur dang yimlibilem akari pa tushir.

³²Tamajungerji pei menen yong mindoker; saka temeshipur pa tsübuba nung jenokdak lir.

³³Tangatetba akar mulung nung tashitemetet amunger; saka tamashirtem mulungsentsü nung alibaji metetadoker.

³⁴Temeshibai kin ka ajungkettsür, saka kechi kin südir süaka temenenji taktsü ka lir.

³⁵Chuba maongkaji shisa kaa inyaker kilir ka tsütsü lir, saka maksü inyaker anemaji pa terasaba alitsü.

Apijemtsü Shin 15

¹Tanemi langzüba agi mit sünepdaktsür; saka o tesashi agi ain adokdaktsür.

²Tashir temeli-i shisatsü shitak benshir; saka tamashirtem tebangi tamashi tokzüker.

³Kibuba tenükji tajunger aser tamajunger madak ajaklen mita lir.

⁴Ajemalu temeliji taküm süngdong; saka idakji mashikoshi atenba nung tanela raksatsüba keta lir.

- ⁵Tamashiri pei tebui metongshiba sempar; saka shibai tarütsüba angar pa tekümdang.
- ⁶Temeshipur kidangji rongsen jenti lir; saka tamajunger tajangzük aruba nungji timtem lir.
- ⁷Shisa kar tebangi shisatsü proker; saka tamashir tebilemba agi yamaji meinyaker.
- ⁸Tamajungeri tenlabaji Kibuba tsüngdang tesempatsü; saka tindanger sarasademji pa tsüngdang tepelatsü.
- ⁹Tamajunger lenmangji Kibuba tsüngdang tesempatsü, saka temeshiba sülen anitakerji pai meimer.
- ¹⁰Shibai pei lenmang toktsür, pa asoshi kanga tarütsüba lir; shibai tarütsüba sempar pa asütsü.
- ¹¹Sheol aser Abaddonji Kibuba tsüngdang lapoka lir. Ajangla kodaka nisung chirtem mulung pa tsüngdang lapoka alitsü?
- ¹²Sensamasari marütsüdaktsünür; pai shisa kar dangi maotsü.
- ¹³Tepela mulungjangi tejak tesangwa tendaktsür; saka temulungjang tejashi agi tanelaji zürepdaktsür.
- ¹⁴Tangatetba mulungjang adeneri shisatsü bushir; saka tamashirtem tebangi tamashiba nung mesür.
- ¹⁵Timtemer asoshi anogo ajakji majung; saka tepela mulungjang adenerji maneni benjong akar.
- ¹⁶Timtem aketba rongsen tulu akaba dang nungi, Kibuba tsübuba den tera akaba tajungba.
- ¹⁷Tejebketba nashi pungchi aser tesempatep alidak chiyungdangbo, temeim alidak süngolemba den chiyung tajungba.
- ¹⁸Mit aketba nisungi rarabangsen adokdaktsür; saka ain adoktsü nung mekarar-i rarabangsen süngjemdaktsür.

- ¹⁹Azümesener lenmangji ai agi sünga lir; saka tindanger lenmangji lentongbang akümer.
- ²⁰Shisa taka jabasoi tebu peladaktsür; saka tamashi nisungi pei tetsü sempar.
- ²¹Shisa makar tsüngdang tamachibaji tepelatsü; saka tangatetba nisungi pa aolenji shitak jajar.
- ²²Kibok sayuba makara nükjidongtem mataloker; saka shisa tajung agütsür aliba agi item ataloker.
- ²³Peta langzüba nung nisungi pelar; aser mapang tesütep nung o ka, aji koda tajung!
- ²⁴Tekübok Sheol nungi pilatsüsa shisa akar lenmangji, temaleni atuba taküm lenmang lir.
- ²⁵Kibubai asükümer kibongji samatsür; saka amitsür arrtsüji pai anüker.
- ²⁶Tamajunger tasatem Kibuba tsüngdang tesempatsü lir; saka temeshipuri jangratemtsü o jembir.
- ²⁷Tiyazü tajangzük asoshi merumerui pei kibong timtemdaktsür; saka shibai süpokrem sempadir pa taküm alitsü.
- ²⁸Temeshipur temulungjangi koda langzüktsü aji bushir; saka temenenpur tebangi temenen oset tokzüker.
- ²⁹Tamajunger nungi Kibuba talangka pila-a lir, saka pai temeshipuri sarasadembaji angashir.
- ³⁰Tenük tesangwa jagi temulung peladaktsür; aser osang tajungi terettem tashi itdaktsür.
- ³¹Shiba tenarongi tarütsüba tajung dang angadir, pa tashir rongnung alitsü.
- ³²Shibai temetongshiba magizüker, pai pei tanela sempar, saka shibai tarütsüba dang angar pai tangatetba ajangzüker.
- ³³Kibuba tsüsubaji tashitemetet tesayuba, aser khonang dang tama ajemalu lir.

Apijemtsü Shin 16

- ¹Temulungjang terenemba nisung meyong; saka temeli-i langzübaji Kibuba nungi.
- ²Nisung lenmang ajak pei nükdang temerük lir; saka Kibubai tanela odanger.
- ³Ne mapa Kibuba nem nunglokjang, sürabang ne terenemba ataloka atatsü.
- ⁴Kibubai kechisarena nükjidong ka yur yanglu. Hau, temenenpura timtem anogo asoshi yanglu.
- ⁵Mezümekümer shia Kibuba tsüngdang tesempatsü. Atangji pa memerenshi-i malitsü.
- ⁶Yimlibilem aser temulung lemtetba agi temenen pungiogo; aser Kibuba tsübuba agi nisungi temenen nungi pilar.
- ⁷Kodang nisung lenmangtemi Kibuba peladaksür, pai par tsükchirtem pa den yimjung nung yutsür.
- ⁸Temeshiba den ishikaji, ochi mashiba den tajangzük tulu dang nungi tajungba.
- ⁹Nisung mulungjangi pa lenmang tasa asar; saka Kibubai pa meratem anishir.
- ¹⁰Temeshi obendangba nung temenen memenar. Pa tebangi obendangba nung temenen memenar.
- ¹¹Ochi seret aser touzükba Kibuba meyong. Juli nung toudangba lung ajak pa mapa.
- ¹²Chubatem tai menabaji tesempatsü; kechiyong chuba mendenji temeshiba agi küma lir.
- ¹³Temeshi tebangtem chuba tsüngdang tepelatsü; aser shitak jembir dang pai meimer.
- ¹⁴Chuba terasabaji tasüba osangbenertem ama; saka shisa taka nisungi aji süngjemdaktsütsü.

- ¹⁵Chubar jakyim nung taküm lir; aser pa maongkaji tsükla tzüngluruwa mepet mesük.
- ¹⁶Shisatsü aser tashitemetet angutsü hon dang nungi koda tajungba! Hau, taribi dang nungi tangatetba-ang shimtsüla.
- ¹⁷Tindanger lenkongji temenen nungi pilatsüba lir. Pei lenmang nung temulung agütsüri pei taküm soter.
- ¹⁸Asüküm agi teraksa adokdaksür, aser ngasangatem agi ludaksür.
- ¹⁹Asükümer den terakzükba lemsadang nungi, sensaker den ajemalutsü tajungba.
- ²⁰Shibai o nung temulung agütsür pa azükarutsü, aser shibai Kibuba dak temulung lemdir, pa tepelatsü.
- ²¹Temulung nung shisa takar dang shitak meteter ta ajatsü; aser tebang tanangi temesüzükba züindaksür.
- ²²Shiba tangatetba aka, pa asoshi aji taküm tzüpokdak; saka tamachitem metongshibaji parnok tamashi lir.
- ²³Shisa takar temulungjangi pei bang dang sayur, aser pei bang nung temesüba bendenloker.
- ²⁴Jangratemtsü o ninang mojitzü tejep mesük. Tanela asoshi tanang aser temang asoshi anema yutsüba.
- ²⁵Nisung tsüngdang shitak mesükba lenmang ka lir, saka iba tatembangji tasüba lenmang.
- ²⁶Teinyak nisung ayaba jagi pa asoshi inyaksür; kechiyong pa tebangi pa dang akhanger.
- ²⁷Tagidak makaba nisungi tamajung tasa asar; aser pa tebang nung tarongba mi amato lir.
- ²⁸Mashikoshi nisungi rarabangsen ayimdaker proker; aser miim o jembiri akang tembar piladaksür.

²⁹Tetoktak nisungi pei kiyonger mesüzüker, aser majungba lenmang kati pa anir.

³⁰Shibai tenük atsüker pai tamajung asar. Shibai tebang mejembanger, pai tamajung adokdaksür.

³¹Kupu apuba kolakji sentsüwangshi korang. Aji temeshiba taküm ajanga ajangzüker.

³²Ain adok nung mekarabaji temeranger dang nungi tajungba; aser shibai pei taküm aziöker, yimti ka agir dang nungi taoba.

³³Tiaji tepi ma nung yutsür, saka iba lemtettsübaji Kibuba nungi.

Apijemtsü Shin 17

¹Ki ka nung rarabangsen agi sünga benjong aliba dang nungi, chiyungtsü takong ka den tesüngjem tajungba.

²Maksü benshiba jabaso madak shisa kaa benshiba alar kati yimsü asütsü, aser adianu rongnung senmang shilem atatsü.

³Senzükba poji taribi asoshi, aser misembongji hon asoshi; saka Kibubai temulungjang tentanger.

⁴Tamajung inyakeri temenen tebanglen temulung agütsür; aser tiyazüri tai temeli tsütsü tenarong agütsür.

⁵Shibaisa sensaker dang tiludir, pai pei Teyanglur sensamasar; aser lendong madak pelarji memerenshi-i malitsü.

⁶Semchisemnurji tamburtem korang; aser chirnur sentsüwangshiji parnok tsüraburtem.

⁷O tajung suwar atema masü; talisa tiyazü jembiba chuba meyong masü.

⁸Tagütsür asoshi süpokremji tepuatsü lung. Kolenisa pai meyipdir pai azükarudaksür.

⁹Shibaisa ozüing raksaba dang tai tokdir; pai temeim bushir, saka shibai leplalepshia mapa ka tushidir pai akang tembartem piladaksür.

- ¹⁰Suwar dak noklangben azükba dang nungi, tangatetba nisung dak tarütsübai tali aroka taiba.
- ¹¹Tamajung nisungi anema inyaktsü dang bushir; anungji maochiba osang bener pa anema yoktsü.
- ¹²Tamashir ka pa tamashiba nung ajuru dang nungi, pei chanu rakzükba shirem katiang nisung ka ajurudakjang.
- ¹³Shibaisa tajung melena tamajung agütsüdir, par kibong nungi tamajung mepilatsü.
- ¹⁴Rarabangsen tetenzükji tzü moteta adokdaktsüba ama lir. Anungji rarabangsen metenzükdang aji anenadokang.
- ¹⁵Temenenpur shibai metentsür, aser shibai temeshipur aitsür, anaprongji saku Kibuba tsüngdang tesempatsü.
- ¹⁶Tangatetba mali sünnung, kechiba tamashir ket nungi shisatsü alitsü?
- ¹⁷Tembari mapang ajak nung meimer, aser adianu ka tetsükchiteptsü asor.
- ¹⁸Tangatetba nung anüngerü tenangzükba agütsür, aser pa kiyonger tsüngdang terozüker akümer.
- ¹⁹Rarabangsen meimeri ozüng raksaba meimer. Shibai kishi kanga ajungketer pai teraksaba bushir.
- ²⁰Tekirak temulung adener nisung azükaru masür; aser shiba dak mashikoshi temeli aten pa lendong nung tsüker.
- ²¹Tamachi jabasoji pei tebu asoshi tejashitsü; aser tamashir tebuji tepela malir.
- ²²Tepela mulungjangji mozü tajung; saka tanela teraksa jagi teret kongdaktsür.
- ²³Ochiba lenmang meyipdakja, temenen nisungi süpokrem agizüker.
- ²⁴Tangatet nisungi tashitemetet tsütsü tejak ashir, saka tamashir tenükji alima tatembanglen lir.

²⁵Tamashi jabasoji tebu amsaba; aser la asola atema taku.

²⁶Ano temeshipur merenshitsü, mesüra tendangba asoshi tamarener dak azükbaji majung.

²⁷Temeteteri pei o soter. Tesüngjem mulungsen adenerji tangateter nisung.

²⁸Tamashir kata, pa ola madokdang shisa taka ta züngshir. Kodang pei tebang shibangdir, pa tekolok atener nisung ama züngshir.

Apijemsü Shin 18

¹Shibai pei sasa pila-a linür, pai pei sünütsü bushir. Pai ochi obendangba ajak anema tai kuli bushir.

²Tamashiri tangatettsü jangra-a mali, saka pei tebilemba dang jembitsü jangrar.

³Temenenpur den sensamasaba arur, aser maksü mapa den maksü arur.

⁴Nisung tebang otem tzü tarok ama; tashitemetet tzüpokdakji tayimba ayongnu ama.

⁵Tamajungpur dang tejak reprangba, mesüra temeshipur ka dang ochi obendang sota ayubaji tim masü.

⁶Tamashir tebang rarabangsen nung adener, aser pa tebangi tazükba jaoker.

⁷Tamashir tebang pei raksatsüba, aser tebangmechi pei taküm asoshi sang.

⁸Miim o jembir otemji bangnem tajung mesük, aser parnokji poknüng leni air.

⁹Pei mapa nung anüalemerji, teraksa den adianu.

¹⁰Kibuba tenüngji tashi tait mitsa; temeshipur ajagi asüma air aser kümzüka alir.

¹¹Takar rongsenji par tashi tait yimti, aser pa pei nükla dang jara talang mesük.

¹²Teraksaba dang tama nisung mulungjang ngasangatem lir; saka tetushiba dang tama ajemalu lir.

- ¹³Shibai mangadangi telangzüba agütsür, aji pa asoshi maksü aser tamashiba.
- ¹⁴Nisung tanelai pei lemtetba tizüktsü, saka teraksa tanelaji shibai aremzüktet?
- ¹⁵Tekolok atenba mulungjangi shisatsü angur; aser shisa takar tenarongi shisatsü bushir.
- ¹⁶Nisung sempeti pa asoshi talidak kadaktsür, aser tultur nisungtem tsüngdangi anir arur.
- ¹⁷Shibai pei indang jembir tamasabo shitak amato lir; saka par kiyonger arur aser pa putetdaktsür.
- ¹⁸An tokdangba agi rarabangsen anendaktsür, aser tashi tait temeranger tsüngda nung lemtettsür.
- ¹⁹Adianu ka yarira, paji tashi tait yimti ka ama, saka bangsentepbaji mitsa tartangtsü ama.
- ²⁰Nisung tepok pei tebang süngjang agi asüngtsü. Pa tebang züinba jagi pa tip atemtsü.
- ²¹Temeli tashi nung tasüba mesüra taküm keta lir; aser shiri ibai meimer pai iba tejang achitsü.
- ²²Shibaisa kibutsü bushitetdir pai oset tajung ka bushiteter, aser Kibuba maongka angur.
- ²³Sensakeri temepishiba amshir; saka takari mashibangi langzür.
- ²⁴Shibai tembar aika yimteter pai pa raksaba adokdaktsür; saka tembar karbo adianu dang nungia tenendakba lir.

Apijemtsü Shin 19

- ¹Pei bang mashikoshi aser tamashir dang nungi, sensakeri shitak nung jajarji tajungba.
- ²Shisatsü makai alitsüji nisung ka asoshi majung; aser pei tsüng karari pei lenmang aibelener.

- ³Nisung tamashibai pei lenmang raksadang, pa mulungjangi Kibuba anema tilur.
- ⁴Rongseni tembar aika akümer, saka sensakerji pei tembar nungi pilar.
- ⁵Tiyazü kuli memerenshi-i malitsü; aser tiyazü jembirji mejenbutsü.
- ⁶Aikati tamarener maongka bushir, aser nisung ajakji sempet agütsür tembar lir.
- ⁷Sensakerji pei adianuia sempara, pa dang nungi langa pilar tembartemi balaka koda tali sempatsü! Pai parnok bushir, saka parnok oadoker alir.
- ⁸Shisatsü anguri pei taküm meimer; tangatetba akari azükarutsü.
- ⁹Tiyazü kuli memerenshi-i malitsü; aser tiyazü jembirji samatsü.
- ¹⁰Tamashir asoshi tesadok takümji mesütep. Ano talisa alar kati tamarener madak mechubatet.
- ¹¹Nisung teshisadangbai pa terasaba nung mekaradaktsür, aser tai ka koda toktsübaji pa sentsüwangshi.
- ¹²Chuba terasabaji arüa aliba molusongzü ama; saka pa maongkaji rem manung azüngtsü mesük.
- ¹³Tamashi jabaso pa tebu asoshi timtem; aser kibutsü rarabangsenji tanen maka tzünglu.
- ¹⁴Ki aser rongsen tebutem nungi senmang; saka tekümdang kibutsü Kibuba nungi.
- ¹⁵Azümesenbai ayipjanga mejangdaktsür; aser azümesen taküm ayatsü.
- ¹⁶Ozüng benshiri pei taküm soter. Shibai oji mesenmetur pa asütsü.
- ¹⁷Shibai sensaker dang aria bilemer, pai Kibuba nem aputsür, aser pa mapa tajung asoshi pa nem pai shia agütsütsü.
- ¹⁸Teimla alidangji, ne jabaso metongshiang; saka pa samatsütsü nai tebushi.
- ¹⁹Kanga rasarabongeri temerenshi angutsü; Nai pa kümzüktetra, aji ano tanaben nai inyaktsü tim.

²⁰Tesayuba angang, aser temetongshiba agizükang. Anungji tarutsü nung na shisakar alitsü.

²¹Nisung mulungjang nung tasa jenti lir; saka Kibuba nükjidongji amung tema alitsü.

²²Nisung dak taginütsüji pa yimlibilem. Tiyazü jembidang nungibo sensakba tajungba.

²³Kibuba tsübuba jagi taküm leni anir; aser shiba aji aka, tiptema alitsü. Tamajungeri pa mesemdangtsü.

²⁴Azümeseneri pei ket ausu nung amuoker, aser aji tanaben pei bang lenia majungketettsü.

²⁵Sensamasar dakji zükang aser tongmelanger jagi tekümdang angazüktsü. Tangateterji arüjang, aser shisatsü angazüktsü.

²⁶Shibai tebu dang rasadir, aser tetsü aridokdir, iba jabaso jagi maksü adokdaksür, aser maksü bena arur.

²⁷Kü jabaso, shisatsü otem nungi, pilatsü sayuba nungi anenang.

²⁸Kecha malangba kuli-i ochiba sensamasar; aser temenen tebangi temenen meyoker?

²⁹Sensamasar atema obendangba, aser tamashir rongdong asoshi tazükba renema lir.

Apijemtsü Shin 20

¹Yi sensamasadaksüba, aser temesepba yi rongrongdaksüba lir. Aser iba nung shibaisa aibelendir shisatsü maka.

²Chuba dak tetsübuttsü mitji molusongzü arrürba ama lir; shibai pa rasadaksürdir, pai pei taküm anema temenen menar.

³Rarabangsen nungi pila-a alitsüji nisung ka atema tetushi lir; saka tamashir shiai yakta rarabangsen a alitsü.

- ⁴Metsü mapang azümeseneri alu malatsü. Aluruwa arudang pa kecha makatsü.
- ⁵Nisung mulungjang nükjidongji tzü tarok ama lir; saka tangatetba nisungi aji agitettsü.
- ⁶Nisung timbai pei yimlibilem indang sangdongtsü; saka temulung lemtetba nisung shibai bushitet?
- ⁷Temeshi nisung shibai tai makai jajar, pa sülen par chirji tepelatsü.
- ⁸Obendangdak amenba chubai, pei tenük agi tamajung ajak bushiteteter.
- ⁹“Ni kü mulungjang merüka yanglushiogo; temenen nungi ni merükteta lir” ta shibai shitet?
- ¹⁰Touzükba balala aser tatakzükba balala, anaprongji saku Kibuba tsüngdang tesempatsü.
- ¹¹Pei mapa merük asü masü aser aji tim asü masü, tanur katia pei sasa pei mapa agi metetdaksür.
- ¹²Tangashiba tenarong aser tanguba tenük, anaprongji Kibubai yanglu.
- ¹³Mejangtsü tejangra, mesüra na sensak tia ai aitsü. Nü tenük lapokang, aser ne chiyungtsü talubosa angutsü.
- ¹⁴Talisang jagi ashir, “Ya majung; ya majung!” Saka pa lenmangi pilar külen pai mezümekümer.
- ¹⁵Hon aser sentilung jenti lir; saka shisa akaba tebangji aika alangba sentilung.
- ¹⁶Bendanger atema terozüker meyong süoshiji agiang; aser bendanger atema terozükerji tezüngzükbai idakjang.
- ¹⁷Külakkü bong agi bena aruba chiyungtsü nisung tsüngdang tanang; saka tesülen pa tebang lungsang agi asüngtsü.
- ¹⁸Tasa ajak kibok tesayuba agi asazüker; aser shisa taka leniba agi tongbang rarar.

¹⁹O benshir ama senzür jagi miim otem pokpatsür. Anungji tebang tulu akar denji temedem.

²⁰Shibaisa pei tebu aser tetsü atakatemdir, kanga tammangdak pa milen aseptsü.

²¹Tetenzük nung aritepa senmang angutsü akok; saka tatebang nung memoatsü.

²²“Ni tamajung shia agütsütsü” ta nai teshi; Kibuba ata-ang, aser pai na yaritsü.

²³Touzükba balakaji Kibuba tsüngdang tesempatsü; aser tekülak seretji majung.

²⁴Nisung senzüsembongbaji Kibuba nungi; sürabang koda sür nisungi pa lenmang angatettsü akok?

²⁵“Ya temeshi lir”, ta aritepa ashitsü, aser azüngashiba sülen ashishiteptsüji nisung atema sang.

²⁶Shisa taka chubai temenenpur sendoktsür, aser monetba talungtsüji parnok madak lungdaktsür.

²⁷Nisung tanelaji Kibuba milen, Pa telunglen ajaklen bushir.

²⁸Yimlibilem aser tamang katetba agi chuba kümzüker, aser pa chuba menden yimlibilem agi soter.

²⁹Asangur tashiji parnok sentsüwangshi; saka kupu kolakji tambur tobur ajung.

³⁰Tazükba zübu jagi tamajung meshitettsür; aser tazükbai telunglen ajak merüktettsür.

Apijemtsü Shin 20

¹Yi sensamasadaktsüba, aser temesepba yi rongrongdaktsüba lir. Aser iba nung shibaisa aibelendir shisatsü maka.

- ²Chuba dak tetsübutüsü mitji molusongzü arrürba ama lir; shibai pa rasadaksürdir, pai pei taküm anema temenen menar.
- ³Rarabangsen nungi pila-a alitsüji nisung ka atema tetushi lir; saka tamashir shiai yakta rarabangsen a litsü.
- ⁴Metsü mapang azümeseneri alu malatsü. Aluruwa arudang pa kecha makatsü.
- ⁵Nisung mulungjang nükjidongji tzü tarok ama lir; saka tangatetba nisungi aji agitettsü.
- ⁶Nisung timbai pei yimlibilem indang sangdongtsü; saka temulung lemtetba nisung shibai bushitet?
- ⁷Temeshi nisung shibai tai makai jajar, pa sülen par chirji tepelatsü.
- ⁸Obendangdak amenba chubai, pei tenük agi tamajung ajak bushitet.
- ⁹“Ni kü mulungjang merüka yanglushiogo; temenen nungi ni merükteta lir” ta shibai shitet?
- ¹⁰Touzükba balala aser tatakzükba balala, anaprongji saku Kibuba tsüngdang tesempatsü.
- ¹¹Pei mapa merük asü masü aser aji tim asü masü, tanur katia pei sasa pei mapa agi metetdaksür.
- ¹²Tangashiba tenarong aser tanguba tenük, anaprongji Kibubai yanglu.
- ¹³Mejangtsü tejangra, mesüra na sensak tiai aitsü. Nü tenük lapokang, aser ne chiyungtsü talubosa angutsü.
- ¹⁴Talisang jagi ashir, “Ya majung; ya majung!” Saka pa lenmangi pilar külen pai mezümekümer.
- ¹⁵Hon aser sentilung jenti lir; saka shisa akaba tebangji aika alangba sentilung.
- ¹⁶Bendanger atema terozüker meyong süoshiji agiang; aser bendanger atema terozükerji tezüngzükbai idakjang.

- ¹⁷Külakkübong agi bena aruba chiyungtsü nisung tsüngdang tanang; saka tesülen pa tebang lungsang agi asüngtsü.
- ¹⁸Tasa ajak kibok tesayuba agi asazüker; aser shisa taka leniba agi tongbang rarar.
- ¹⁹O benshir ama senzür jagi miim otem pokpatsür. Anungji tebang tulu akar denji temedem.
- ²⁰Shibaisa pei tebu aser tetsü atakatemdir, kanga tammangdak pa milen aseptsü.
- ²¹Tetenzük nung aritepa senmang angutsü akok; saka tatembang nung memoatsü.
- ²²“Ni tamajung shia agütsütsü” ta nai teshi; Kibuba ata-ang, aser pai na yaritsü.
- ²³Touzükba balakaji Kibuba tsüngdang tesempatsü; aser tekülak seretji majung.
- ²⁴Nisung senzüsembongbaji Kibuba nungi; sürabang koda sür nisungi pa lenmang angatettsü akok?
- ²⁵“Ya temeshi lir”, ta aritepa ashitsü, aser azüngashiba sülen ashishiteptsüji nisung atema sang.
- ²⁶Shisa taka chubai temenenpur sendoktsür, aser monetba talungtsüji parnok madak lungdaktsür.
- ²⁷Nisung tanelaji Kibuba milen, Pa telunglen ajaklen bushir.
- ²⁸Yimlibilem aser tamang katetba agi chuba kümzüker, aser pa chuba menden yimlibilem agi soter.
- ²⁹Asangur tashiji parnok sentsüwangshi; saka kupu kolakji tambur tobur ajung.
- ³⁰Tazükba zübu jagi tamajung meshitettsür; aser tazükbai telunglen ajak merüktettsür.

Apijemtsü Shin 21

- ¹Chuba mulungjangji ayongnu tzü ama, Kibuba ket nung lir; pai koleni mulung, ilen jagi aji meyipdaksür.
- ²Nisunger lenmang shiaji pei nükdangbo shitak lir, saka Kibubai temulung odanger.
- ³Tenlaba dang nungi temeshiba aser ochiba inyaksü, Kibuba tsüngdang tali agizüktettsüsa lir.
- ⁴Ngasangatem tenük, aser asüküm temulungjang, tamajunger milenji temenen lir.
- ⁵Tenendakbapur tebilemba teperiba leni dang anir; saka tariteper shiai anüngabongba leni dang ariteper.
- ⁶Tiyazü temeli agi anguba rongsenji meyipzua alungba tangula, shirnoki itemji bushir parnoki tasüba bushir.
- ⁷Temenenpur mit agi parnok oker oadoktsü; kechiyong parnoki ochiba inyaksü memulung,
- ⁸Aibelener lenmangji tekirak; saka merükteta alir jaklaji shitak lir.
- ⁹Rasarabong tetsür ka den tesadem ki nung alidang nungibo, kilem kinük ka nung ali tajungba.
- ¹⁰Temenen pur takümi tamajung jangrar, par kiyongeri pa nükdang taochi mangur.
- ¹¹Sensamasarji merenshidang tongmelangerji shisa kadaktsür; aser shisa takar sayudangji, pai temetetba shisatsü ajangzüker.
- ¹²Temeshipuri temenenpur kibongji ajioka ayur; temenenpurji pai tesamaba nung enoktsür.
- ¹³Sensakertem ayimtenba shibai mangashi yutsüdir, paia ayimtentsü, saka pa dang mangashitsü.
- ¹⁴Kibok sempeti ain adokba, aser tekü nung abenba sempeti rasaba tulu süneptsür.

- ¹⁵Kodang ochi o bendangdir, temeshipur asoshi tepelatsü, saka temenen inyakertem asoshi tesamaba.
- ¹⁶Tangatetba lenmang nungi shibai nemzua odir, pa tasüba rogo rongnung amungtsü.
- ¹⁷Shibai amajok pela meimdir iba nisungji sensaker asütsü. Yi aser totzü meimerji takar makümstsü.
- ¹⁸Temeshipur atema temenenpurji talangzükba akümer; aser tindanger melen ashikülaker air.
- ¹⁹Rasarabong aser tilubangluba tetsür ka den ali dang nungi, lisem lima nung ali tajungba.
- ²⁰Shisa takar alidakji senti rongsen aser totzü lir; saka tamashi nisungi aji meyoka adoker.
- ²¹Shibai temeshiba aser yimlibilem sülen anidaker, taküm, temeshiba aser tetushi angur.
- ²²Shisa taka nisungi temeranger yimti jagi atur, aser parnoki temulung alemba mitsaji laodaktsür.
- ²³Shibaisa pei tebang aser temeli sotdir, timtem nungi pei taküm soter.
- ²⁴Asüküm aser ngasangatem nisung, pa tenüng tilubanglusang; pai asüküm ngasangatempa nung inyaker.
- ²⁵Azümesener pa taginübai pa tepseter; kechiyong pai teka mapa meinyaker.
- ²⁶Anogo tepiyong pai aziabunger; saka temeshipuri agütsür aser sota mayur.
- ²⁷Temenenpuri tenlabaji tesempatsü. Temenen mulungsentsüi pai aji bener arudang ano koda tali asütsü?
- ²⁸Tiyazü kuli samatsü; saka shibai angadir pai jembiba o teti alitsü.
- ²⁹Temenen nisungi tejak melema tenteter; saka tindangpuri pei lenmang shisadanger.
- ³⁰Kibuba anema kecha shisatsü, tangatetba mesüra tesayuba mali.

³¹Korji raraba anogo asoshi renema lir; saka takokji Kibuba meyong.

Apijemtsü Shin 22

¹Rongsen tulu dang nungi tenüng tajungang shimtettsüla. Hon aser taribi dang nungi maongka tajungba.

²Takar o sensaker külemi ajuruteper, parnok ajak teyanglurji Kibuba lir.

³Tekümdang nisungi lendong angur, aser atsükadoker; saka tongmelangeri oda aor, aser timatemer.

⁴Ajemalu aser Kibuba tsübuba sempetji, rongsen, tetushi aser taküm.

⁵Mashikoshir lenmang nungji ai aser sang lir; shibai pei taküm sotdir item nung jagi talangka pila-a alitsü.

⁶Tanur ka pei aotsüba lenmang nungji sayutetang; aser pai tain akümdang iba nungi mepilatsü.

⁷Takar jagi sensaker madak chubar; aser tapurji taputsür kilir lir.

⁸Shibai ochi mashiba prokdir lendong arutsü; aser pa terasaba ajokji amajok akümtsü.

⁹Shiba tenük tulu aten pa moatsütsü; kechiyong pai pa chiyungtsü sensaker den lemsar.

¹⁰Sensamasarji mindokang aser tatsütepba pilatsü, aser obang mapuba aser tarütsüba anentsü.

¹¹Shibai temulungjang temerük meimer, aser shibai tebang nung taochi aket, pa tembar chuba alitsü.

¹²Temetetba shisatsü akar madak Kibubai anüker; saka ashikülaker o pai endoktsür.

¹³Azümesener jagi ashir, “Kimalen molusongzü lir, yimdong nungji ni tepsettsü.”

¹⁴Samesatsür tebangji kangla tarok; shiba dak Kibuba ain adoker pa ajagi tsüktsü.

¹⁵Tanur mulung nung tamashiba alenloka lir; saka temetongshiba artsüing agi aji pa nungi talangi aridoker.

¹⁶Shibai pei tajangzük renloktsü asoshi sensaker rishikangshir, aser shibai takar nem agütsür, pa anüngabong dang akümtsü.

Shisakar Shin O Semer

¹⁷Ne tenarong tenang, aser shisa takar otemji angang; aser kü shisatsü nung ne mulung tendangang.

¹⁸Itemji ne den yura, parnok ne bang nung renema lir, aji jangratemtsü lir.

¹⁹Kibuba dak ne temulung alemba ayutsü atema, oda ne dang tang tanü ni itemji metetdaksüogo.

²⁰Tekümdangtsü aser shisatsü shinba semer, ne nem mezülutsü ama?

²¹Shirnoki na yok, parnok dangi telangzüba shitak nai agütsütsüsa, koba shitak aser ochi aji ne dang sayutsü.

-1-

²²Sensaker nungi terakzük, kechiyong pa sensaker lir; mesüra süngkhümbong nung timtemerji rishikangshi tesü.

²³Kechiyong Kibubai parnok asoshi noktaksü, aser parnok rakzüker takümji rakzüktsü.

-2-

²⁴Ain-abong aketba nisung den temedem; aser rasarabongba nisung den nai tuo;

²⁵ashiko nai pa lenmangtem angazüktsü, aser ne taküm sang nung aputsü.

-3-

²⁶Tezüngzükba agütsür rongnung na ka teküm, mesüra sentsü atema terozüker rongnung teten.

²⁷Na tagütsütsü maka ta sür kechiba parnoki ne dang nungi ne yipten bener aotsü?

-4-

²⁸Ne tsüraburtemi yutsüba akhi arrtsüji tagien.

-5-

²⁹Nai mapa nung nendakba nisung ka ngualima? Pai chubatem tsüngdang noktaksü; pai samesa nisungtem tsüngdang menoktaktsü.

Apijemtsü Shin 23

-6-

¹Kodang nai yimsüsür den chiyungtsü mendir, ne jakdang kechi ali junga reprangang;

²Na chidiyungdiba nisung süra, ne terok nung nai kotari yokang.

³Par anükalem chiyungtsü tenükshi; kechiyong itemji külakoktsüba chiyungtsü.

-7-

⁴Takar akümstsü temerang; aji noktangtsüsa na shisa ka-ang.

⁵Nai idakji tenük yokdang, aji oadoker; kechiyong aoksa-a rongsen dak tashikang atener orija ama anüngleni yima oadoker.

-8-

⁶Tekuru nisung meyong chiyungtsü techi, aser par anükalem chiyungtsü tenükshi.

⁷Kechiyong telunglen züngdangba nisung amaji pa lir, pai ne dang ashir, “Chiang aser jemang;” saka pa mulungjang ne den mali.

⁸Chiyungtsü tebang ka koba nai chiogo nai saksüdoktsü, aser ne o tanangtem samatsü.

-9-

⁹Tamashir kati angashia o tejembi; kechiyong pai ne tashitemetet o sempatsü.

-10-

¹⁰Akhi arrtsü tagien; mesüra tebu malir alujagi teyi.

¹¹Kechiyong parnok Kümzüksangji tashi tait, na anema parnok asoshi pai noktaksü.

-11-

¹²Tesayuba nungji ne mulung tenang, aser shisatsü otem lenji ne narong tenang.

-12-

¹³Lanuwa nungi temetongshibaji sota teyu, kechiyong nai pa dak artsüing agi azük yongbo pa masütsü.

¹⁴Nai pa dak artsüing agi zükra, pa taküm Sheol nungi nai kümzüktsü.

-13-

¹⁵Kü chir, ne mulung shisa kaa kümdaktsüra, kü mulunga pelatsü.

¹⁶Hau, ne bangi shitakba jembidang, kü mulungi pelatsü.

-14-

¹⁷Ne mulungjangi temenenpur tenükshi, saka anogo tepiyong nai Kibubatsübuba nung liang;

¹⁸Kechiyong tarutsü mapang chichia lir; aser ne teimlaji mesamatsütsü.

-15-

¹⁹Kü chir, nai angang, aser shisa kaang, aser lenmang lenji ne mulungjang aniang.

²⁰Yi pur rongnung aser shi chidiyungdir rongnung teli.

²¹Kechiyong yi pur aser chidiyungdirji sensak tiai aitsü, aser anüalembai nisung nem süjen abendaktsütsü.

-16-

²²Na asoba nebu dang angang, aser netsü tantsür akümdang tesempa.

²³Ochiba aliang, aser aji teyok; shisatsü, tesayuba aser tangatetba aliang.

²⁴Temeshipur tebuji kanga pelatsü; aser shisa taka tanur asor jagi pa indang pelatsü.

²⁵Nebu aser netsü peladakjang, aser na asola peladakjang.

-17-

²⁶Kü chir, kü nem ne mulung kua; aser ne nüki kü lenmangtem ajioka yuang.

²⁷Kechiyong nüktapangtalaji ongken tarok, aser tasü tait tetsürji kangla temesü lir.

²⁸Terakzüker ama lai mita atar, aser nisung rongnung tamang makar züinkdaksür.

-18-

²⁹Shiba timtem ali? Shiba tejashi aka? Shiba rarabangsen aka? Shiba tashishiba aka? Shiba dak kecha masü nung zübu aket? Shiba tenük temerem aten?

³⁰Yi züngdang talangka südoksünemertem; temeyoktep yi bushitsü aortem.

³¹Yi merema alidangji, iba marok nung prangshidang, aji arema aludangji, nai teranglok.

³²Tatem nung yagi peri ama meteper, aser mim peri ama mechir.

³³Ne nüki tamangutsü oset angutsü; aser ne mulungjangi mashikoshiba jembitsü.

³⁴Hau, na tzüyim tiyong nung mejangba ka ama alitsü, mesüra rong tongshi manung mejanger ka ama alitsü.

³⁵Nai ashitsü, “Parnoki kü dak atep, saka ni meyiru; Parnoki kü dak aziük, saka aji ni memetet. Kodang ni sakdir, ano tanabena ni yisa bushitsü.”

Apijemtsü Shin 24

-19-

¹Tamajunger nisungtem tenükshi; mesüra parnok den alitsü tejangra.

²Kechiyong parnok mulungjangi teka aitsü bushir, aser parnok tebangi tamajung indang jembir.

-20-

³Tashitemetet ajanga ki yanglur; aser tangatetba agi aji renemer;

⁴aser shisatsü agi taktangtem sentilung ajak aser rongsen taginütsü agi asünger.

-21-

⁵Tashi tait nisung dang nungi shisa taka nisung tashi taitba, aser tangatetba nisungji tashi dang nungi taoba.

⁶Kechiyong nai shisa taka leniba agi tongbang rarar, aser kibok tesayur aika lira idakji takok lir.

-22-

⁷Shisatsü otem tamashiri angatettsü makoker. Süngkhümbong nung nüngdak jembi dang pai pa tebang melapokteter.

-23-

⁸Shibai tamajung inyaksü tasa asar; pa dangi nisungtemi tamajung inyaker ta ajatsü.

⁹Tamashiba tasa asabaji temenen; aser sensamasarji nisungtem tsüngdang tesempatsü.

-24-

¹⁰Lendong anogo nung na lulara, na tashi tila.

-25-

¹¹Tasüba leni abenertemji kümzükang, aser shirnok tepsettsü renema ali parnokji meyipa sotang.

¹²“Ajiang onoki ya memetet” ta nai shira; temulungjang odangsang jagi aji majiteter ama? Aser ne taküm anüksang jagi aji memetet ama? Aser nisung shia nem pei mapa yari pai magütsüli ma?

-26-

¹³Kü chir, nai ninang mojitzü chiang, kechiyong aji junger. Aser ninang mojitzü jeb tachitsü tanang lir.

¹⁴Ne nela asoshi shisatsüji yamaji, ta metetang. Nai aji bushitetra, ne tarutsü teimla kar, aser ne teimla tatem makümtsü.

-27-

¹⁵Temeshipur talidak anema nisung tamajunger ama arü temen. Par ki dak teka teyi.

¹⁶Kechiyong temeshi nisung tenetben laor aser ano saker. Saka temenenpur lendong agi samatsür.

-28-

¹⁷Ne tsükchir laodang tepela, aser pa metsüdakdang ne mulungjang pela-a teli.

¹⁸Ashiko Kibubai aji ngua pa mepelatsü, aser pa terasabaji pai pa dak nungi piladaktsütsü.

-29-

¹⁹Tamajunger inyaker aliyongbo ne sasa tashishi; aser nai temenenpur dak tenükshi.

²⁰Kechiyong nisung tamajung ar mashitsü, temenenpur milenji sepdaktsütsü.

-30-

²¹Kü chir, nai Kibuba aser chubaji tsübuang, aser parnok ka dang danga tashi mangai teli.

²²Kechiyong parnok nungi lendong aoksa-a adoktsü; aser anaprong nungi tesamaba arutsüji shibai meteta ali?

Shisakar Shin O Maneni

²³Ano shisa takar jagi itemi shina liasü: O bendang dang tejak reprangba majung.

²⁴Shibai temenenpur dang, “Na tai maka” ta shidir, nüburtemi pa atakatemtsü, kintemi pa sempatsü.

²⁵Saka temenenpur arütsürtem tepela alitsü, aser temoatsü tajung parnok dangi arutsü.

²⁶Shitak telangzür jagi tebang nung meseper.

²⁷Ne mapa kimalen renemang, aser na asoshi aji alu nung kechisarena renemang, aser tesülen ne ki yangluang.

²⁸Kecha masünung ne kiyonger anema kuli teyi; aser nebang agi külakkübong tesü.

²⁹“Pai kü dang inyakba ama ni pa dang inyaktsü. Pai inyakba yari ni pa nem shia agütsütsü” ta teshi.

³⁰Azümesener alu ajanga aser tangatetba nung anünger tsükmenatzü lu leni ni süi;

³¹aser ajiang, aji ai agi sakbanger liasü. Aliji temungtsü agi sakbanger liasü, aser idakji lung tsüki jaraji raksar liasü.

³²Idangji ni reprang, aser junga shisadang; ni reprang, aser tesayuba ka angazük:

³³ Tera mejangba, tera amoa aoba aser anisüngzüktsü asoshi teka mesüteper alidang,

³⁴rakzükraakter ka ama ne dangi sensak tia aser anüngabongba ne madangi nok o nü amba nisung ama arutsü.

Apijemtsü Shin 25

Solomon Apijemtsü Shin Maneni

¹Itemia Solomon apijemtsü shin, koba Yihuda chuba Hezekia nisungtemi züluzük.

²Mapa ka miimtsüji Tsüngrem sentsüwangshi; saka mapa ka bushitsüji chuba sentsüwangshi.

³Anüngtem alangba ama aser alima arokba ama, chubatem mulungjangji mebushitet.

⁴Taribi nungjagi yinsüji endokang, aser yintsünger asoshi marok yanglutsü oset kar.

⁵Temenenpurji chuba tsüngdang nungi endokang, aser pa chuba menden temeshiba nung yangertsü.

⁶ Chuba tsüngdang ne sasa tesayu, aser tulur rongnung tenoktak.

⁷Kechiyong ne nüki anguba chuba tsüngdang nungi na ludaktsü dang nungibo temaleni atung ta ne dang shitaktsüba tajungba.

- ⁸Ne nüki kechi angur aji obendangdaki aritaka bener tuo. Ashiko, ne kiyonger na maksüdaktsü dang, tatembang nung nai kechiang inyaktsü meshitettsü.
- ⁹Ne kiyonger den ne indang lemteping, saka tangar miim o terakpoktsü.
- ¹⁰Ashiko aji angashibai na sensamasatsütsü, aser ne tenüing menük mepilatsü.
- ¹¹Mapang tesütep nung jembiba oji taribi yanglokba nung hon süngjang ama.
- ¹²Angaba tenarong nung, shisa taka tarütsübaji, hon küri, aser hon sobutsü mesük.
- ¹³Alurudang rürjeb mokongba ama, tamangtsü osang benerji pa yoker tsüngdang lir. Kechiyong pai par kiburtem taküm süneptsür.
- ¹⁴Yazüa pei sempet indang mezümekemerji, tzünglu mabenba mepet aser mopung mesük.
- ¹⁵Talangka aremzüka agi yimsüsür mesüzüker, aser temeli tanük agi teretji raksatsür.
- ¹⁶Nai ninang mojitzü nguogo ma? Na peri dang chiang. Ashiko nai aji agi laka chir, aji saksüdoktsü.
- ¹⁷Ne kiyonger ki jagi netsüing züngteta dang odakjang, mesüra pai na laktettsü, aser na sempatsü.
- ¹⁸Pei kiyonger anema tiyazü kuli abenerji, takuba merang, aser nok, aser techira lijakjang lir.
- ¹⁹Timtem mapang nung mamangtsü nisung dak temulung alembaji, tepu tamajung mesüra tetsüing tatsük mesük.
- ²⁰Tejashi mulungjang dang ken tenyubaji, asükwa kari sü ludokba aser komo nung tasentzü ama lir.
- ²¹Ne tsükchir yara, pa nem chiyungtsü agüjang; aser pa tzürara, pa nem tajemtsü tzü agüjang.

²²Kechiyong nai pa tekolak manung mijang nangtentsütsü, aser Kibubai ne nem sempet agütsütsü.

²³Aniöolentip mopung jagi tzünglu bener arur. Yamaji o tutepba temeli jagi tejashi tejak tendaktsür.

²⁴Rasarabong tetsür ka den tesadem ki nung alidang nungibo tsüngbang kinük ka nung ali tajungba.

²⁵Tzüraba taküm asoshi temokong tzü ama, linük talang nungi osangtajung lir.

²⁶Lishi aliba tzüpokdak aser temenen tzübu ama, temenenpur tsüngdang hai-haura akaba temeshi nisungji lir.

²⁷Ninang mojitzü jenti achitsü majung. Anungji tangar kümdanga sangang.

²⁸Shibai pei tanela maziükteter, pa teraksa aser jara maketba yimti ka mesük.

Apijemtsü Shin 26

¹Meiwa rürjep mesüra alurua tzünglu ama, tamashir asoshi tetushi mapet.

²Alushijak nemzüba ama, ozü tila yimzüba ama, kecha masü nung atakatembaji mataloker.

³Kor asoshi artsüng, gado asoshi lakem, aser tamashirtem rongdong asoshi ajok.

⁴Tamashir ka dang tamashir ama telangzü, mesüra na-a pa mesük alitsü.

⁵Tamashir kadang pa tamashiba yari langzüang, mesüra pa pei nükdang tashir akümtsü.

⁶Tamashir ket nung osang yokbaji pei tsüng leptoker, aser teraksaba ajemer mesük.

⁷Tamashir tebang nung apijemtsü shinji, tsüngtsüker tetsüng tagidak makai enshishia ali ama lir.

⁸Lisü nung lung alenlokba ama, tamashir nem tetushi agütsürji lir.

⁹Yi mesepba ket nung ai aiba ama, tamashirtem bang nung apijemtsü shin lir.

- ¹⁰Shibai süisüponger tamachi mesüra yipru aar, paji tejak dak zübu kettsüba lijak amer ka mesük.
- ¹¹ Azüi pei saktüsü dangi meyipba ama, pei tamashiba leplalepshirji lir.
- ¹²Nai nisung pei külakkü bong nung shisa ka-a nguali ma? Pa dang nungi tamashir teimla tali lir.
- ¹³Azümesener jagi ashir, “Lenmang nungji molusongzü lir. Yimdong nungji molusongzü lir.”
- ¹⁴Kishi kepja nung ayushi ama, azümeseneri pei yipten nung meyipshir.
- ¹⁵Azümeseneri pei teka ausu nungji amuoker; aser aji tanabena majungketnür.
- ¹⁶Nisung teneti agütsüba kuli dang nungi, tamashirji pei nükdang shisa takaba.
- ¹⁷Shibai pi raradak tebang air, paji süia aoba azü narong nung amba mesüka lir.
- ¹⁸Milungsang, lijakjang aser tasüba ondaktsüba yiar nisung ama,
- ¹⁹“Ni asayar dang” ta shia pei kiyonger külakoktsüba nisungji lir.
- ²⁰Süng melira mi sepadoker. Aser miim o benshir malidak rarabangsen anener.
- ²¹Mijang tait nung mijang ama, aser süng nung mi ama, rara adoktsü asoshi rarabangsenba nisungji lir.
- ²²Miim o benshirtemji chiyungtsü tajung ama, aser itemji tepok telunglen jagi air.
- ²³Bangsobanglem tebang aser temenen mulung, taribi yinsü nülokba ali pa ama lir.
- ²⁴Tesempari tiyazü bang adener, saka külakkü bongba pai pei mulung nung bendener.

²⁵Pai tajung jembidang, pa dang tamang. Kechiyong pa mulung nung tesempatsü tenet lir.

²⁶Pa sembabaji tekülak agi nembanger liaka, pa temenen telok rongnung pokbatsü.

²⁷Shibaisa kangla tudir pa idakji tsüksü, aser shibai lung mezüdir aji pa dangi meyiptsü.

²⁸Tiyazü temeli jagi pai yirutsüba purtem sempar; aser mesüzükba nanga jembiba tebangi teraksa adoktsür.

SHIN 27

¹Asüng indang ne sasa mezümeküm tesü; kechiyong anogoi kechi bener arutsü nai memetet.

²Nebangi masü tangari na sangdakjang.

³Lung aser lisem seret odangba kanga taret. Saka tamashir rasabaji anaprong dang nungi taretba.

⁴Terasabaji tamachi, ain adokbaji tzümetsüng; saka tenük meremba tsüngdang shibai noktaktet?

⁵Miima meimba dang nungi, rakpoka arütsüba tajungba.

⁶Tembari yirutsübaji temulung alemtsü; saka tsükchir tebang mesepbaji tashioktsüba.

⁷Shiba tepok sünga ali pai ninangjep sempar; saka tayaba taküm tsüngdang taku ajak tanang lir.

⁸Pei tesepe nungi nemzüba ozü ama, pei talidak nungi nemzüba nisung lir.

⁹Totzü aser teronem menemtsü agi temulung peladaktsür; saka tanelabo timtem agi ala-ashir.

¹⁰Ne tembar aser nebu tembar senzüka teyutsü; aser ne lendong anogo nung adianu kidangi tuo. Talang nung aliba adianu ka dang nungi ana nung aliba kiyonger tajungba.

- ¹¹Kü chir, shisa kaang, aser kü mulung peladakjang, sürabang kü tarütsür dang ni langzütet.
- ¹²Tekümdang nisungi lendongji angur, aser pei sasa atsüker; saka tongmelangeri odang aor, aser ibayongji timatemer.
- ¹³Bendanger atema terozüker meyong süoshiji agiang; aser bendanger atema terozükerji tezüngzükbai idakjang.
- ¹⁴Anepdang yakta saker shibai ayimtena pei tembar dang salem o ashir, aji pa asoshi atakatem ta züingshitsü.
- ¹⁵Tzünglu aruba anogo nung tzünglu maneni asenba ama; rarabangsenba tetsürji lir.
- ¹⁶Shibai la noktangdir mopung noktanger, mesüra pa tajichi teka agi totzü dak ameter.
- ¹⁷Merangi merang chiradaktsür; yamaji nisung kati tangar chiradaktsür.
- ¹⁸Shibaisa mongüzünu dong anebaludir iba tejangji achir, aser kilir shibai pei kibur anebaludir tushitsü.
- ¹⁹Tzü nung tejaki tejak sayu ama, nisung mulungi kobala nisung, aji sayur.
- ²⁰Sheol aser Teraksatsüsang kodanga tip matemer; aser nisung tenüka kodanga masünger.
- ²¹Senzükba poji taribi asoshi, aser misembongji hon asoshi; yamaji nisung jaklaji pa asangba agi tendanger.
- ²²Tsük temokzük den, semki nung ali agi tamashir ka ajensang; yongjia pa tamashiba pa nungi mepilatsü.
- ²³Ne san teloktem kanga junga meteta yuang, aser shiruru teloktem junga reprangang.
- ²⁴Kechiyong rongsen teti asoshi masü; aser chuba korang jagi teti asoshi amongtemdi ma?

²⁵Kodang monüji agiener aser rem lanuji adokdir, aser tenem nungi süngoliotem bendendir,

²⁶san chanutemi ne tabenba sü agütsütsü, aser nabongtemi alu jenjang agütsütsü.

²⁷Aser ne chiyungtsü, aser ne kibong chiyungtsü; aser aenertem mesütsü asoshi nabong mamatzü teperi alitsü.

Apijemtsü Shin 28

¹Shingai marishidang temenenpuri ajener; saka temeshipur molusongzü ama tasü tait.

²Alima ozüing raksabayong idakji yimsüsür aika akümer; saka tangatetba aser shisatsü aliba nisung agi yimliji langdaksütsü

³Yimsüsür shibai sensaker rishikangshir, paji chiyungtsü kecha meyutsüi oker aoba tzünglu mesük.

⁴Ozüing senzüka toktsür jagi temenenpur asanger; saka ozüing benshirtemi parnok anema noktaker.

⁵Tamajungeri ochiba mangateter, saka Kibuba bushirtemi aji jungjunga angateter.

⁶Takar liaka, pei lenmang nung mashikoshir dang nungi, Tindangba nung jajar sensakerji tajungba.

⁷Shibai ozüing benshir pa shisa taka jabaso; saka chidiyungdirtem den medemeri pei tebu maksüdaktsür.

⁸Shibai sentem aser tetemlok agi pei rongsen züindaktsür; sensakertem dak aria bilemsang asoshi aji bendener.

⁹Shibai ozüing angaba nungi pei narong meyiper, pa sarasademjia tesempatsü.

¹⁰Shibaisa tindanger tamajung leni pila-a odaktsüdir, pa pei kangla nung tsüktsü. Saka tai makari senmang tajung amangtsü.

- ¹¹Takar nisungji pei nükdang shisa taka, saka tangatetba akar sensakeri paji bushitsü.
- ¹²Temeshipuri akok dang sentsüwangshi tulu lir; saka temenenpur temai atudang nisungtemi atsüker.
- ¹³Shibai pei ozüing raksaba miimdir, azükaru masütsü; saka shibaisa itemji nangzükdir aser toktsüdir, yimlibilem angutsü.
- ¹⁴Shibai Kibuba tsübur pa pelatsü; saka shibai pei mulung merangdir lendongi aitsü.
- ¹⁵Tarüba molusongzü aser tarüba shirem ama, sensaker madak yimsüsür tamajungji lir.
- ¹⁶Tangatetba nung anüngba yimsüsürji ano rishikangshir tulu; saka shibai azüabungba sempadir pa arishi alangtsü.
- ¹⁷Nisung kati azü tokshiba ajanga khuret bena lira, pa masü tashi jenshia aoba nisung kümdakjang; shingaia pa teyari,
- ¹⁸Shibaisa indang indanga jajadir kümzüksü; saka pei lenmang nung mashikoshirji kanglai tsüktsü.
- ¹⁹Shibai pei lu yimdir chiyungtsü peria angutsü; saka shibai amajok mapa arishidir, sensak tia peria angutsü.
- ²⁰Temulung lemtetba nisung temoatsü akar; saka shiri takar akümtsü arishir, pa memerenshi-i malitsü.
- ²¹Nisung dang tejak reprangtsü majung; saka nisungi chiyungtsü tilaka asoshi ozüing raksar.
- ²²Tekuru nisungi rongsen sülen ariteper, aser pa dangi anüngabong arutsü ta memeteter.
- ²³Temeli agi mesüzüka nanga jembir dang nungi nisung arütsüri tesülen maongka tali angutsü.
- ²⁴Shibaisa pei tebu aser tetsü dang nungi rakzüker, aser ashir, “Ya ozüing raksaba masü,” paji teraksar medemer.

²⁵Merumeru nisungi rarabangsen adoktsür, saka shibai Kibuba dak temulung lemdir yira-a kümdaktsütsü.

²⁶Shibai pei tebilemba dak temulung lemdir, pa suwar; saka shibai shisa ka-a jajadir, pa kümzüktsü.

²⁷Sensaker nem agütsürji manüngtsü; saka pei tenük nembangerji atakatem aika dang angutsü.

²⁸Temenenpur temai atudangji, nisungtemi parnok sasa atsüker; saka parnok samadang, temeshipurtem arener.

Apijemtsü Shin 29

¹Aiben arütsü nung shibai tekong merangdir, pa aoksa-a samatsü, aser tanebtsü mangutsü.

²Temeshipur arendang, nüburtem pelar; saka temenen nisungi yimsü asüandang nüburtem asüktemer.

³Shibaisa shisatsü meimdir pai tebu peladaktsür; saka shibai nüktapangtsürtem den medemer pai pei rongsen lalur.

⁴Chubai ochiba agi alimaji yanger, saka shibai sempet akhanger pai aji atsüngdoker.

⁵Shibai pei kiyonger tiyazü nung asanger, pai pei jenjang asoshi zütsük mesanger.

⁶Tamajung nisungji ozüng raksaba nung apur; saka temeshipuri ken atener aser pelateper.

⁷Temeshipuri sensaker tim indang meteter; aji metettsü temenenpur dak tangatetba mali.

⁸Sensamasari yimti ka rongtoktsür; saka shisa takari terasaba meyipdaktsür.

⁹Shisa takari tamashir nisung ka den okai ora; tamashiri odang rasar aser menür, aser tiptem mali.

¹⁰Azü jangrar jagi tai makar sempar; aser tamajungeri pa taküm bushir.

- ¹¹Tamashiri pei rasaba ajak jembir; saka shisa takari aji soter aser süngjemtsür.
- ¹²Yimsüsüri tiyazüba dang angarabang, tongtipur ajak temenen akümtsü.
- ¹³Sensaker aser rishikangshir külemi ajuruteper; Kibubai tenaprong nem tesangwa agütsür.
- ¹⁴Chuba shibai tamangtsüsa sensakertem o shitak bendanger, pa chuba mendenji teti asoshi yangera alitsü.
- ¹⁵Artsüng aser tarütsübai tashitemetet agütsür; saka pei sünütsüsa toktsüba tanuri pei tetsü maksüdaktsür.
- ¹⁶Temenenpur bangdak, ozüng raksaba züiner; saka temeshipuri parnok laoba angutsü.
- ¹⁷Ne jabaso metongshiang, aser pai ne nem anisüngzük agütsütsü. Hau, pai ne mulung nung tepela agütsütsü.
- ¹⁸Kong ainkar sayutsüngi mali, nübur tesotba mali, saka shibai ozüng benshir, pa tepelatsü.
- ¹⁹Kilir ka o agi memetongshitetsü; kechiyong pai angatetaka, temulung magütsütsü.
- ²⁰O nung tekara nisung ka nai ngualima? Pa dang nungi tamashir ka teimla taoba.
- ²¹Shibai kilir lanuwa nungi anükalema mesüteter, pai tesülen tejashi bener arutsütsü.
- ²²Rasarabongba nisungi rarabangsen adokdaktsür, aser rasarabongba nisungi ozüng aika raksatsütsü.
- ²³Nisung ka asükümi pa teküboki anizüktsü; saka ajemalubai tetushi angutsü.
- ²⁴Shibasa auür den medemdir, pai pei taküm sempar, pai atakatembaji angashir saka kecha mejembir.

²⁵Nisung tsüubai sang bena arur; saka shibai Kibuba dak temulung lemdir kümzüka alitsü.

²⁶Aikati yimsüsür maongka bushir; saka ochi obendangba Kibuba nungi arur.

²⁷Ochi mashir nisung temeshipur tsüngdang tesempatsü; saka pei lenmang nung tindangerji temenenpur tsüngdang tesempatsü.

Apijemtsü Shin 30

Agur Shin O tem

¹Yake Jabaso, Agur o jungkai adokbatem: Nisung jagi Ithiel dang ashir, Ithiel aser Ukal dang;

²atangji ni nisung memesüki suwar mesük, aser nisung tangatetba kü dak mali.

³Ni tashitemetet mangazük, mesüra Temeshibaji ni memetet.

⁴Shibai kotaki atu aser alu? Shibai pa kabu nung mopungji benden? Shibai tzüyimtem pa sü nung atem? Shibai alima tatembang ajakji yanger? Pa tenüing kechi, aser par chir tenüing kechi? Atangji nai metet!

⁵Tsüngrem o ajak shitak ta kuli adoker. Pa dak jenokbapur asoshi pa jong lir.

⁶Pa o nung nai tebendenlok, mesüra pai na arütsütsü, aser na tiyazü kümdaktsütsü.

Apijemtsü Shin Otem Maneni

⁷Ne dang nungi ni oset ana mepishir; ni masü dang, nai itemji kü dang nungi tesongtem ma.

⁸Kü dak nungi tiyazü aser tai talangi agienang; kü nem sensak tia mesüra rongsena tagütsü; ni asoshi tenüingdaksü chiyungtsü agi ni mesüangma.

⁹Ashiko ni tepok süngerbo, na menanzüktsü, aser ashitsü, “Kibubaji shiba?” Mesüra ashiko, ni sensaktsü aser auyatsü, aser Tsüngrem tenüing amajok nung amshitsü.

¹⁰Kilir kati pei kibur tetiludaktsü, mesüra pai na atakatemtsü, aser na tai ta züingshitsü.

- ¹¹Pei tebu atakatemba, aser pei tetsü memoatsüba nisungtema lir.
- ¹²Shir pei nükdang temerük, saka parnok memerükba nungi meshidok.
- ¹³Nisung kar lir, parnok tenük koda ngasangatem! Aser parnok nükeptsü rangloka lir!
- ¹⁴Alima nungi sensakpur aser nisung rongnungi tenüngdaksü aliba pur chimatsü, nok tepu atenba, aser teküm nung kotari tepu atenba lir.
- ¹⁵Bangchi jala ana lir: “Kua, Kua” ta parnoki asar. Kodanga tip matemba oset asem lir, hau, pezüi “Teperi” ta kodanga mashir:
- ¹⁶Sheol, nu tabung menden, tzü agi tip matemba lima, aser, “Teperi” ta mashiba mi.
- ¹⁷Tenük kobai pei tebu sensamatsür, aser pei tetsü dang angatsü sempar, ayongnu warotemi aji aroktoktsü, aser hogoni aji achitsü.
- ¹⁸Ni asoshi onsara tesüngmangtsü oset asem lir, hau, pezü, koba ni memetet:
- ¹⁹Anüing nung orija lenmang, lung manung per lenmang, tzüyim tiyong nung rong lenmang, aser aiür ka den tebur yimya.
- ²⁰Nüktapangtatsür lenmangji yamai: Lai achir, aser la tebang aidoker, aser ashir “Ni kecha temenen meinyak!”
- ²¹Alimai oset asem asoshi atentener, aser pezü asoshi yagi maremzüker:
- ²²Kilir ka chuba akümdang, tamashir ka chiyungtsü agi tepok sünga alidang,
- ²³temeimer maliba tetsür ka kinungpu angudang, aser kilitsür kati lar kiburla senmang amang dang.
- ²⁴Alima nung oset tila pezü lir, saka parnok kanga shisa aka:
- ²⁵Mejatem tashi mait telok ka, saka mei nung parnoki parnok chiyungtsü bendener.
- ²⁶Shisentem tashi mait telok ka, saka parnoki parnok talidak lungpok nung yanglur.
- ²⁷Süngkutem chuba mali, sakasa parnok ajak telok kümer aor.

- ²⁸Sangkenji pei teka nung pua arur, sakasa la chubatem kidang alir.
- ²⁹Jajadang akhüm taket oset asem lir, hau, senzü dang akhüm taket pezü lir:
- ³⁰Molusongzü, shiruru ajak rongnung tashi tuluba, aser pai kecha tsüngdang memeyiper.
- ³¹Angümtena jajaba antipung, nabong tepong aser chuba shiba anema apusoba mali.
- ³²Nai ne sasa ajungket dang mashimalui inyaka lira, mesüra nai tamajung bilema lira, nebang nekabui nembangang.
- ³³Mamatzü ayitep nung mamatzü telong adoker. Teni ajet nung azü adoker. Yamaji arishia ain adokba agi rarabangsen adoker.

Apijemtsü Shin 31

Chuba Ka Ajungshiba

- ¹Lemuel chuba o jungkai adokba, koba tetsüi pa dang sayu:
- ²“Kechi, kü chir, kü nu menden chir, kechi? Aser Oh kü tezüngzükba chir, kechi?”
- ³Ne tashi tetsür nem tagütsü, mesüra ne lenmangtem kobai chubatem samatsür.
- ⁴Oh Lemuel, yi ajemtsü chubatem asoshi masü, aji chubatem asoshi masü; mesüra yimsüsürtemi temesepba yi mebushitsüla.
- ⁵Ashiko parnoki ajemtsü aser ozüngji amatsü, aser timtemer dang ochiba tsüa aliba meyipsatsütsü.
- ⁶Samatsü renema alir nem temesepba yi agüjang, aser taküm nung kurema alir nem yi agüjang.
- ⁷Parnoki yi jemdakjang, aser sensak tia amadakjang, aser pa timtem ano tali tebilemtetdaksü.”
- ⁸“Pei temeten o mejembiteterem asoshi aser lajameret ajak asoshi ne bang lapokang.

⁹Ne bang lapokang, ochishia o bendangang, aser sensaker aser tenüngdaksü pur dang ochiba tenzükanng.”

Tesangra Kinungtsü

¹⁰Tetemsütsür ka shibai ngutet? Kechiyong la berem dang nungi sentiba,

¹¹La kinungpu temulungjangi la dak temulung alemer, aser pa tajangzük nung anünga malitsü.

¹²Lai la arishi tepiyong, pa dang tamajung masü tajung inyaker.

¹³Lai tezüng aser ang tanük bushir aser la keti mulungsoa inyaker.

¹⁴La shidi bener rong mesük, kobai talang nungi lai la chiyungtsü bena arur.

¹⁵Manga alidang lai saker aser lar kibong nem chiyungtsü agütsür, aser lar aiürtem nem teinyaktsü mapa agütsür.

¹⁶Lai alu ka bilemer aser aji alir; la teka agi aatenba agi lai tsükmenatzü lu ayimer.

¹⁷Lai la teperem tashi agi nangri akanger, aser la tepen tashi itdaksür.

¹⁸Lai la tajangzük junger ta meteter; ammanng nung la milen maseper.

¹⁹Lai angenba talungtsü nung la tekati amtaker, aser la tekati bangtemtsü nung ameter.

²⁰Sensaker dang lai la teka salar; hau, lai la teka agi tenüngdaksü pur atonger.

²¹Lar kibong asoshi rüjep tsübua mali; kechiyong lar kibong ajonga temerem tezüng sü abena lir.

²²Lai la asoshi tanük ayak aketba temelem sü yanglur; la süoshi kümpa sü tajung aser nakrema meremba.

²³Yimti süngkhüm nung linük tebu-tedi rongnung amendang, la kinungpu meteta adoker.

²⁴Lai kümpa sü yanglur aser itemji ayoker; shidi bener nemji peremlen agütsür.

- ²⁵Tashi aser akhüm la sobutsü; aser tarutsü mapangji lai menütsür.
- ²⁶Lai shisatsü kaa la tebang lapoker; aser la temeli nung yimlibilem ozüingji lir.
- ²⁷Lar kibong mapatem lai junga repranger; aser azümesen chiyungtsü machir.
- ²⁸Lar chirnur saker, aser la dang temoatsü ta ajar; la kinungpuia, la sanga ashir;
- ²⁹“Tetsür aikati temsüa inyakogo, saka nai parnok ajak ajatetogo.”
- ³⁰Mera aketbaji külakoktsüba aser tobur ajungbaji amajok lir. Saka tetsür shibai Kibuba tsübudir, la asangtsü tim.
- ³¹La keti züsentetba la nem agüjang; aser la mapa agi yimti süngkhüm nung la sangdakjang.

Sayutsüngir

Sayutsüngir 1

Taküm Ya Amajok

- ¹Yirusalem nung chuba, Dawid chir, Sayutsüngir o.
- ²Amajok rongnung amajok, Sayutsüngir jagi ashir, amajok rongnung amajok! Ajak amajok.
- ³Nisungi anüing kübok inyakba, pa belemba tajangzük kechi?
- ⁴Putu ka aor aser tangar putu ka arur; saka alimaji teti alir.
- ⁵Anüji adoker aser anüji air, aser pei tadokleni ilunger.
- ⁶Mopungi anüdoklentipi aor, aser anüolentipi meyiper; pai pei lenmang nung maneni lunga aor aser ano meyipshia nair.
- ⁷Ayong ajak tzüyimi ayimer, saka tzüyimji masünger; kechi nungi ayongji ayimer aji agisa tanaben aor.
- ⁸Kechisarena teblemstsü agi sünga lir; nisungi ya mejembitet; tanguba agi tenük masünger, mesüra tangashiba agi tenarong masünger.
- ⁹Oda kechi liasü ajisa alitsü; kechi inyakogo ajisa inyaktsü; aser anüing kübok kecha tasen maka.
- ¹⁰“Ajiang, ibai tasen lir” ta nisungi ashiba oset ka lir ma? Asen dang tama pututem tendak ibai liasü.
- ¹¹Akhidang atalokba kecha mebilemtettsü, mesüra tesülen arur rongnung tarutsü aliba atalokba kecha mebilemtettsü.

Shisatsü Bushibaji Amajok

- ¹²Ni, Sayutsüngirji, Yirusalem nung Israel madak chuba liasü.
- ¹³Aser anüing kübok inyakba ajak indang, kü temetetba shisatsü agi bushitsü aser bushitettsü asoshi ni temulung agütsü; ibai oda Tsüngremi nisung chirtem nem mazüing alitsü asoshi agütsüba mapa tasak ka.

¹⁴Anüing kübok inyakba mapa ajak ni nguogo; aser ajiang, ajak amajok, aser mopung anema merangba dang.

¹⁵Koba tekirak lir metongtsü makok, aser kechi matoksai lir züngdangtsü makok.

¹⁶Ni kü mulung dang yamai ashi, “Ajiang, kü dang tama Yirusalem alir ajak dang alaka ni shisatsü tulu nguogo; hau, kü koloki tashitemetet aser tangazükba tulu ajangshia aruogo.”

¹⁷Aser ni tashitemetet aser yiaba aser tamachi metettsü ni temulung agütsü, aser ni ajiteter oda ibaia amajok aser mopung anema merangba dang.

¹⁸Kechiyong tashitemetet tali lira temulung shirangba tali; aser temetetba renlokra tejashi züiner.

Sayutsünger 2

Pei Sasa Merangbaji Amajok

(1 Ch. 4.20-28)

¹Ni kü mulung nung ashi, “Arungjong, ni pa pelaba tendangdi; na sünütsüsa pela-ang.” Saka ajiang, ibaia amajok liasü.

²Ni ashi, menüshishibaji tamachi, aser pelashishibaji kechi tagidak ali?

³Parnok arishi tatsü mapang nung anüing kübok nisung chirtem inyaktsü asoshi kechi tajung lir, aji ni ngutettsü asoshi, tashitemetet agi kü kolok anishia, yi agi kü mang koda peladaktsütet aser tamachi mapa nung koda teka yitet, aji kü kolok agi bushi.

⁴Ni mapa tulu inyak; ni asoshi kitem yanglu, aser tsükmenatzü atem.

⁵Ni asoshi naro tsüki aser kazüdak ni yanglu, aser ni item nungji süngdong tapu ajak atem.

⁶Süngdongtem meia alidak min nungji tzü agütsütsü asoshi, ni tzütu atu.

⁷Ni alar aser alatsür aliten, aser kü kidang asoba alartem liasü; aser Yirusalem nung kü dang tama alir ajak dak alema, ni nashi aser san telok kaa liasü.

⁸ Yimlitem aser chubatem rongsen aser hon aser taribi ni yaten, ni tebur aser tetsür kentener ayu, aser nisung chirtem pelatsü züngatsür aika ayu.

⁹ Anungji ni tulu aküm; aser Yirusalem nung kü dang tama alir ajak dang alema ao; aser kü temetetba shisatsü kü den ano liasü.

¹⁰ Aser kechisa kü tenük agi jangra item nungjagi ni matsüngzük; kü tepelatsü kecha nungia atsüngzüka metoktsü, kechiaser kü mapa ajak nung kü mulung pela-a liasü; aser ni inyakba ajak nungi kü tajangzük ya liasü.

¹¹ Idangji kü teka agi inyakba mapa ajak, aser ni aji inyaktsü bilemba indang reprang aser ajiang, ajak amajok aser mopung anema merangba dang liasü aser anüng kübok tajangzük kecha mali asü.

Tsüngremi Shisatsü Agütsür

¹² Anungji ni kü sasa shisatsü akaba, yiaba, aser tamachi bilemdangtsü meyip; kechiaser chuba sülen aruba nisung jagi kechi inyaktet? Pai tamalen kechi inyakogo aji dang inyaktet.

¹³ Idangji ni ya angu, oda tesangwai ammanng dak kodaka agi tajungba, patakaji tashitemetet agi tamachi dak alia lir.

¹⁴ Shisa akar tenükji pa tekolak nung aten, saka shisa makartemji ammanng nung jajar; aji saka ni ya reprangtet oda parnok ajak dak tia kasa arur.

¹⁵ Idangji ni kü mulung nung ashi, “Shisa makar dak atalokba ama kü daka ataloktsü; sürabang kechiba ni tali shisa akatsü?” Idangji kü mulung nung ibaia amajok ta ni ashi.

¹⁶ Kechiaser shisa takara shisa makar amasa tetibo mebilemtettsü, kechiyong tarutsü anogo nungbo ajak amadoker alitsü.

¹⁷ Anungji ni takümji sempa, kechiaser anüng kübok inyaktetba mapatem ni asoshi tejashitsü liasü; kechiyong ajak amajok aser mopung sülen aritepba ka dang lir.

¹⁸ Kü sülen arutsüba nisung nem dang ni toktsütsü ta ngua anüng kübok ni belema inyakba kü mapa ajak ni sempa.

¹⁹Aser paji shisa taka asütsü asü shisa maka asütsüar shibai metet? Aji saka kü mapa kechi nung ni belem aser anüing kübok tashitemetet sayu, item mapa ajak madak pa kibur asütsü. Ibaia amajok lir.

²⁰Anungji anüing kübok inyakba kü mapa ajak toktsür ni kü mulung shia ali.

²¹Kechiaser khen khenbo shibai shisa ka-a, aser temetetba agi aser tesangra agi inyak, aji ajak shibai idakji mebelem pa nem pa sünütsüsa toktsütsüla. Ibaia amajok aser temenen dang.

²²Nisungi tebelem, shisa bulu koba bener pai anüing kübok inyaker, ya ajak asoshi pa kechi aka?

²³Kechiaser pa arishi tepiyong tejashitsü dang; aonung pa anisüngzük mangur. Ibaia amajok.

²⁴ Nisung asoshi pei züsen nung tepela ngua chia ajemba dak alema tajungba kecha maka. Ya Tsüngrem ket nungiang ta, ni angu.

²⁵Kechiyong pa medeni shibai chitet aser janratema litet?

²⁶Kechiaser shibai pa peladaktsür, pa nem Tsüngremi shisatsü tashitemetet aser tepela agütsür, saka temenenpur nembo pai bendentsü aser rizüngtsü mapa agütsür, oda Tsüngrem mulung achir nem agütsütsü asoshi dang. Ibaia amajok aser mopung sülen toktepba ka dang.

Sayutsüngir 3

Ajak Asoshi Mapang Ka

¹Kechisarena asoshi tsüngkhüm ka lir, aser anüing kübok mapa ajak asoshi pei mapang taktet lir.

²Tasotsü mapang ka, aser tasütsü mapang ka; tatemtsü mapang ka, aser tema aliba atsüdoktsü mapang ka.

³Tepsettsü mapang ka, aser anebtsütsü mapang ka; raksatsü mapang ka, aser yanglutsü mapang ka.

⁴Tajebtsü mapang ka, aser menütsü mapang ka; mangyimtsü mapang ka, aser tsüingsangtsü mapang ka.

⁵Lung mezüdoktsü mapang ka, aser lung nangtentsü mapang ka; abangteptsü mapang ka, aser abangtepba anentsü mapang ka.

⁶Bushiteptsü mapang ka, aser samatsü mapang ka; ayutsü mapang ka aser endoktsü mapang ka.

⁷Shisatsü mapang ka, aser tateptsü mapang ka; ola madoki alitsü mapang ka, aser jembitsü mapang ka.

⁸Meimtsü mapang ka, aser sempatsü mapang ka; rara mapang ka, aser yimjung mapang ka.

Tsüngremi Agütsüba Mapa

⁹Mapa inyaker ka pa belemba nungi tajangzük kechi?

¹⁰Tsüngremi nisung chirtem nem inyaktsü mapa mazüangi alitsü asoshi kechi agütsü aji ni nguogo.

¹¹Pai kechisarena pei mapang nung tobur junga yanglu; ano pai nisung mulung nung tatem maka enoktsü, aji oda saka nisungi tetenzük nungi tatem tashi Tsüngremi inyakba mapaji munguteter.

¹²Ni metet, oda parnok taküm ali tashi pelateptsü aser jangra atemtsüba dang nungi tajungba kecha mali.

¹³Ano nisung shia pei mapa ajak nung chia ajemtsü aser pei mapa tajung ajak jangra atemtsüji Tsüngremi nisung nem agütsüba sempet lir.

¹⁴Ni metet, oda kechisa Tsüngremi inyakdir, aji teti alitsü. Idakji kecha meinoktet mesüra idak nungjagi kecha meindoktet. Nisungi pa dang tsübutsüsa Tsüngremi yamaji renem.

¹⁵Tang alibaji liadokogo, aser koba tarutsü ali, ajia liadokogo, aser koba süiogo, aji Tsüngremi tanaben bushir.

Tarutsü Alibaji Tsüngrem Meyong

¹⁶Aser ano ni anüng kübok o bendangdakji angu, idakjia tamajung liasü; aser temeshi alidakjia temenen liasü.

¹⁷Ni kü mulung nung ashi, Tsüngremi tamashir aser tamajunger o bendangtsü; kechiaser kechisarena asoshi aser mapa shia asoshi pai mapang ka ataktet.

¹⁸Nisung chirtem atema ni kü mulung nung ashi, oda parnok shirurudem ama dang ta sayutsü asoshi Tsüngremi parnok tendanger.

¹⁹Kechiaser nisung chirtem aser shirurudem tia kasa; ka koda asür yamaji kajia asür. Parnok ajak tangula ka dang; aser shiruru dak alia nisung dak kecha mali; kechiaser ajak amajok lir.

²⁰Ajak tesem kati dang aor; ajak auyi nungi aser ajak tanaben auyi akümer.

²¹Nisung tanela temaleni atur asü mesüra shiruru tanela ali telungleni aor aji shibai metet?

²²Anungji nisungi pei mapa nung pelatsü dak alema tajungba kecha mali ta ni angur, kechiaser aji pa shilem; kechiaser pa sülen kechi ataloktsü aji reprangtsü shibai pa dang sayutet?

Sayutsüngir 4

Meimchir Lokti

¹Ano tanaben anüng kübok rishikangshi inyakba ajak ni angu aser ajiang, rishikangshiba pur nüktzü, aser parnok tesüneptsür shinga mali! Parnok dang rishikangshir tsütsü tashi liasü, saka parnok tesüneptsür shinga maliasü.

²Ibayongji akümlir shir ano taküm ali, parnok dang nungi asür, shir süadokogo, parnok tia takaba ta ni bilem.

³Hau, anaprongla dang tajungbaji, shiba ano mali, shibai anüng kübok inyakba mapa tamajung mungudang, pa tajungba.

⁴Idangji ni ya angu, oda nisungi pei kiyonger tenük meremba ajanga mapa aser tesangra mapa ajak adoker, ibai amajok aser mopung sülen toktepba ka dang.

⁵Tamashiri pei teka ajetreper aser pei shi achir.

⁶Tebelem aser mopung sülen toktepa teka ana asüngba dang nungi süngjema teka ka sünga aliba tajungba.

⁷Tanaben ni anüng kübok amajok angu,

⁸kijapur shiba pa tatongba mali; saka pa inyakba tatem maka mesüra pa takaba agi pa tenük sünga mali. Shiba asoshi ni anisüngzük makai inyaker ta pai kodanga masüngdanger. Ibaia amajok lir, hau, ibai tesasatsü ka belemba lir.

Tembar Ayuba Tajangzük

⁹Ka dang nungi ana tajungba, kechiaser parnoki inyakba asoshi taa tajungkar.

¹⁰Kechiaser parnok alangra, kari pa medemerji mesotsü; saka kija alisang, aiatai, kodang pa alangdir pa mesor shinga mali.

¹¹Ano ana külemi mejangra parnok lemlema lir; saka ka mesüng koda alemtsü?

¹²Aser nisung kati kija alir ka kokaka, ana anema pai majettsü. Lisü asem mesentepbabo yakta metokdanger.

¹³Tambur shisa maka chuba ka, shibai kibok, sayutsüngi o agizüktsü memetet, pa dang nungi sensaker aser shisa taka asangur ka tajungba.

¹⁴Kechiyong yimli nung pa sensaker saka tepuokdak nungi pai chuba menden atong.

¹⁵Anüng kübok akümlir, aser iba asangubajia, shibai chuba melentsü liasü, ajak ni nguogo.

¹⁶Nisung ajak zünger mezüngmai liasü; parnok ajak madak pa liasü. Saka tesülen arurtemi pa dang mepelatsü. Atangji ibaia amajok, aser mopung sülen toktepa dang.

Sayutsüngir 5

Kümdanga Külemba

¹Tsüngremer kidangi aodang na kümdanga jaja-ang; kechiaser shisa makar tenlaba dang nungi angashitsü asoshi anasa ao tajungba; kechiaser parnoki tamajung inyaker ta parnoki memetet.

²Nebang telili, aser Tsüngrem tsüngdang o kazüktsü ne mulungjang teyilung, kechiaser Tsüngrem kotak nung lir aser na alima nung; anungji ne o ishika dang sang.

³Kechiaser mapa jenti nungi pungmang ka adoker, aser o jenti ajanga shisa makar ola adoker.

⁴Kodang nai Tsüngrem dang tatemzükba ka atemzükdir, aji yakta inyakadokang, kechiaser shisa makar dang pa pela-a mali. Nai atemzükbaji inyakang.

⁵Atemzük meinyak dang nungibo nai matemzük tajungba.

⁶Nebang agi na menendaktsütsü o tejembi, mesüra nai kotak tenyar dang aibelenogo ta teshi; aji mesüra Tsüngremi ne ola anema rasara, ne teka mapa samatsütsü masü no?

⁷Kechiyong pungmang jenti akümdang, o tazüngla aika adoker; saka nai Tsüngrem tsübuang.

⁸Nai linük ka nung sensaker rishikangshiba ngura, aser ochi o bendangba aser temetenba ambangyim agi bener aoba ngura, idakji tesüngmang; kechiaser tulur ta züngshiba den temaba kati repranga lir, aser ano parnok dang temaba lir.

⁹Saka alima tajangzükji ajak asoshi lir; chubaji alu jagiang mesür.

Sen Aser Rongsen

¹⁰Shibai sen meimer sen agi tenük masüngtsü; shibai rongsen meimer rongseni tenük masüngtsü; ya-a amajok dang lir.

¹¹Kodang oset züindir tachirtema renloker; aser tenük agi reprangba dak alaka, kiburji kechi tajangzük ali?

¹²Tila ka dang chiaka tulu ka chiaka, aluyimer ayip janga mejanger; saka takar moshia akayongbo pa ayip majanger.

¹³Anüng kübok tejashitsü ka ni nguogo, oda rongsen kiburi ayubaji pa timtemtsüang,

¹⁴aser item rongsenji tamajung kar agi samatsür, aser pai tanur ka tebu akümdang, pa teka nung kecha maka.

¹⁵Tetsü nu menden nungi adok ama, tanaben pa mangsa aotsü, aser pa teka nung bener aotsüsa pai inyakba tajangzük kecha mabentsü.

¹⁶Ya-a tejashitsü tamajung ka lir; koma pa aru yamaji pa aotsü, mopung asoshi belemba nungi kechi ajangzüksü?

¹⁷Pa arishi piyong pai amman aser tejashi nung süidaktsüogo, aser pa shisabulu shirangba aser tejashi dang tali.

¹⁸Ajiang, kechi tajung aser tim lir aji ni nguogo; Tsüngremi agütsüba arishi tatsü songtema, anüng kübok pai inyakba nung jangratema chia ajemtsü, kechiaser aji pa tia lir.

¹⁹Nisung shia shiba nem Tsüngremi rongsen aser takaba agütsü, aser aji achitsü tashi agütsü, aser pa tia agizüksü aser pai inyakba nung tepela angutsü, ibai Tsüngrem sempet lir.

²⁰Kechiaser pai pa arishi anogo aikabo mebilemtettsü, kechiaser Tsüngremi pa mulungjang tepela nung toktsür.

Sayutsüngir 6

Taginüba Aser Tejangraba

¹Anüng kübok ni tamajung ka angur, aser aji meimchir madak taret lir;

²nisung ka nem Tsüngremi rongsen, takaba aser tetushi agütsü, oda pa taginütsü kecha agia manüngtsü, aji saka pai aji achitsü Tsüngremi ain magütsü, saka aener kati aji achir, ibai amajok; aser ya tashitak tamajung ka lir.

- ³Nisung kati techir noklang ka soaka, aser küm aika pa arishi talangka saka, pai taküm jangratemtsü mungura, aser talisa pa taremdak mekara, ni ashir, pa dang nungi mapang matongdang tanur asobaji tajungba.
- ⁴Kechiaser ibai amajok akümer aser tammangdaki pilar, aser iba tenüngji tammang nung nembanga lir.
- ⁵Idakji jia, iba jagi anüji mangu mesüra kecha memetet; saka pa dang nungjagi ibai anisüngzük taliba.
- ⁶Hau, pa küm meyi anasü liaka aser tajung mungura ajak tesem kati dang maor ama?
- ⁷Nisungi inyakba ajak pei tebang asoshi, aji saka pa tepok masünger.
- ⁸Shisa makar dang tali shisa akartem kechi agi tajungba? Mesüra akümlir rongnung jajatsü shiba sensaker kechi aka?
- ⁹Aginüa jangraba dang nungi tenük agi danga angubaji tajungba; ibaia amajok aser mopung sülen merangba dang.
- ¹⁰Kechisa küma aruogo, tenüng jatsüogo, aser nisungji kechi aji temetet dang, aser pa dang tesashiba den pai majettsü.
- ¹¹O tali jembili amajok tali kümli ta, aser kechi agi nisung tajungba?
- ¹²Kechiyong pa amajok taküm arishi tatsü akhüm ka ama süia aodang nisung asoshi pei taküm nung kechi tajung aji shibai metet? Kechiaser anüng kübok pa shilem kechi asütsüar shibai shitet?

Sayutsünger 7

Taküm Asoshi Tebilemstsü

- ¹Tenüng tajungji senti mozü dang tajungba; aser tasünüji tasonü dang tajungba.
- ²Benjong achiba kidangi aodangbo, mangyimer kidangi ao tajungba; kechiaser nisung ajak tatembang aji lir, aser akümliri pei mulung nung ibai tenoka ayutsü.

³Tejashitsüji menüshishiba dang tajungba; kechiaser tejak ashiba agi temulungjangbo peladaksür.

⁴Shisa takar temulungjangji mangyimba kidang lir; saka shisa makar temulungjangji lungsolungben kidang lir.

⁵Shisa makar ken anga dangbo, shisa takari arütsüba anga tajungba.

⁶Kechiyong chipo nung ayi arangshiba ola ama, shisa makar menüshishibaji lir; ibaia amajok lir.

⁷Atangji rishikangshiba agi shisa takar tamachi kümdaksür; aser süpokrem agi temulung chinutsür.

⁸Langka tetenzük dangbo iba tatembangji tajungba, aser taremzük tanelaji asüküm tanela dang tajungba.

⁹ Ain adoktsü teyilung; kechiaser ain adokbaji shisa makar tekubang nung lir,

¹⁰“Tang dang nungi kechiba akhi tajungba?” ta nai tasüngdang; kechiyong iba indangji nai shisa akaba agi asüngdang masü.

¹¹Senmang den shisa akabaji junger, hau, anü angurtem asoshi ibai tajungba lir.

¹²Kechiaser shisatsüji tekümzükba sen ama lir; saka temetetba tajangzükji kümzükba ama lir, oda shisatsü jagi takümji kümzüka ayur.

¹³Tsüngrem mapaji bilemdangang; oda pai kiraka yangluba shibai metongtet?

¹⁴Yimjiyimjung anogo nung pela-a liang, aser tokrong anogo nung bilemdangang; Tsüngremi kata kata yanglu, oda nisungi pa sülen kechi ataloktsüar mebushitettsüsa.

Taküm Asoshi O-entepbatem

¹⁵Item ajak ni kü amajok taküm nung nguogo; temeshi nisung ka pei temeshiba nung samar, aser tamajunger nisung ka pei mapa tamajung inyaka arishi atsülanger.

¹⁶Talira temeshi teküm, mesüra ne sasa na alia shisa taka, kechiba nai ne sasa raksatsü?

- ¹⁷Talira tamajung inyaker teküm, mesüra na tamachi teküm; ne mapang matongdang na kechiba asütsü?
- ¹⁸Nai ya sota ayu junger; idak nungjagi ne teka techiok, shibai Tsüngrem tsübur item ajak nungi pa jenbutsü.
- ¹⁹Yimti ka nung yimsüsür ter dang nungi shisa akar asoshi shisatsü jagi tashi tali agütsür.
- ²⁰Atangji alima nung temeshipuri tajung inyakaka pai temenen mebenshiba nisung kata mali.
- ²¹Nisungi jembiba o ajak nungbo temulung tagütsü; aji mesüra ne kiliri na atakatempa angashitsü.
- ²²Kechiaser naia yamaji tangar atakatemogo ta ne mulungjangi metet.
- ²³Item ajak ni shisa taka agi tendang; ni ashi, “Ni shisa taka asütsü” saka aji ni nungi talangka liasü.
- ²⁴Kechi lir aji talang nung lir, aser kanga dang tarok; shibai aji bushitettsü?
- ²⁵Ni metettsü aser bushitsü aser shisatsü bushitsü aser ajak kuli bushitsü, aser külakkübongbaji shisa maka mapa, aser shisa makabaji yiaba, ta bushitsü ni kü mulung agütsü.
- ²⁶Tetsür shiba mulungjang sang aser zütsük aser la teka talenba lisü ama, laji tasüba dang nungi takuba ta ni angu. Shiri Tsüngrem mulung chidaktsür la nungi jenbutsü; saka temenenpur lai aputsü.
- ²⁷Ajiang, ni ibai nguogo, ta Sayutsüngir jagi ashir, langka den medemdanga tadokbaji metettsü asoshi,
- ²⁸kü kolok agi maneni bushi saka ni mangu. Meyirijang rongnung ni tebur ka angu; saka item ajak rongnung tetsür kadanga ni mangu.
- ²⁹Ajiang, ni ya dang angu, oda Tsüngremi meimchir tindang yanglu saka parnoki aika puratetogo.

Sayutsüngir 8

Chuba Dang Tashi Angang

- ¹Shiba tashitemeteter mesüka lir? Aser shibai teratet shisatettsü? Nisung ka shisatsü agi pa tejak sangwadaktsür, aser pa tejak taretji melenshir.
- ²Tsüngrem dang nangzükba indang bilema chubai melaba angang.
- ³Pa madang nungi aotsü teyilung aser tamajung mapa nung arükoshi tesü; kechiyong pa madang mulungba pai inyaker.
- ⁴Kechiaser chuba o nung ain lir; aser shibai pa dang, “Na kechi inyaker” ta shitet?
- ⁵Shibai ozüing benshidir tamajung kecha majurutsü, aser shisa akar nisungi lenla aser lenmang meteter.
- ⁶Kechiaser meimchir timtem tulu liaka, kechisarena nung mapang ka aser o bendangba ka lir.
- ⁷Kechiaser tesülen kechi ataloktsü pai memetet; kechiyong aji koda ataloktsüar shibai pa dang shitet?
- ⁸Mopung sota ayutsü nisung shinga daka tashi mali, mesüra tasüba anogo madak pa ain mali. Rara nungi shinga jenbua mali, mesüra pa nem agütsüba tamajung nungi pa madokdaktsütsü.
- ⁹Ya anüing kübok inyakba mapa ajak nung ni temulung agütsü dang ni nguogo; mapang ka lir kodang nisung kati, pa timtemtsü asoshi tangar ka madak yimsü asür.

Tsüngremer Lenmangji Masadangtet

- ¹⁰Iba dakji alaka ni tamajunger ali nung aremba angu, parnok temeshi dak nungi yili adokli ta liasü aser yimti nungji parnoki tamajung inyakba asoshi tenüing asang. Ibaia amajok lir.
- ¹¹Kechiaser mapa tamajung anema o bendang temerenshi kara meinyak nung, mapa tamajung inyaktsü nisung chirtem mulungjang sashia kümogo.
- ¹²Temenenpur kati mapa tamajung noklangben inyaka pa arishi langaka, saka ni kanga junga metet oda Tsüngrem tsübubapur shiri pa dang tsübur, parnok jungkem.

¹³Saka tamajungpur asoshi asaktsü, mesüra pa arishi akhüm ka ama matsülangtsü, kechiaser pai Tsüngrem dang metsübur.

¹⁴Alima nung atalokba amajok mapa ka lir. Oda temeshipur nisung dak tamajung inyaker dak ama ataloker, ano tamajunger nisung dak temeshi nisung mapa ama ataloker. Ni ashir, oda ya-a amajok dang.

¹⁵Aser ni tepela agi tenüng asanger, kechiaser anüng kübok nisung ka chia jema pela-a alitsü dang tajungba kecha maka; kechiaser ibaji pa taküm, koba alima nung Tsüngremi agütsü, iba piyongji pa den pa inyakba ajak nung alitsü.

¹⁶Kodang shisatsü metettsü, aser alima nung inyakba mapatem angatettsü asoshi ni temulung agütsü anüngdang aonunga kodanga amua mao,

¹⁷idangji Tsüngrem mapa ajak ni angu, oda anüng kübok inyakba mapaji nisungi bushitettsü makok, kechiaser ibai angatettsü nisungi kodaka merangdir merangaka, pai aji mangutsü, hau, idakji jia shisa akar kati ibai metet ta shiaka pai aji mebushitettsü.

Sayutsüngir 9

Ajak Asoshi Kasa Tia

¹Item ajak kü mulung nung tenoka ayu, item ajak tendanga, oda temeshipur o tashitemeteter aser parnok mapa, Tsüngrem ket nung lir; ya temeim asü tesempa, nisungi memetet; parnok jakdang ajak amajok dang.

²Kechiaser ajak dangi tia kasadang arur, temeshipur dangi aser tamajungpur dangi, tetenlabapur dang aser metenlabapur dang, tajunger koma yamaji tamajungera; azüngashiba pur koma, yamaji züngyazüngku tsübubapur danga tia ka lir.

³Anüng kübok inyakba ajak nung ibai tamajung ka lir, oda ajak dangi tia kasa arur; hau, ano nisung mulung tamajung agi sünga lir, aser parnok alidang tamachi mulungsen parnok mulungjang nung lir, ajiser parnok tasüdaki aor.

⁴Saka akümlir ajak den sentaktepa alisang teimla lir, kechiaser azü taküm kaji molusongzü tasü ka dang taoba.

⁵Kechiaser akümliri parnok asütsü ta metet; saka asüri kecha memetet, aser parnok joko taa kecha maka; kechiyong parnok bilemtetbaji samaogo.

⁶Parnoki meimba, parnoki sempaba, aser nükshiba joko samaogo; aser anüng kübok inyaka aliba nung kecha nunga parnok shilem terakata maka.

⁷Oang, ne chiyungtsü pela-a chiang, aser ne yi tepela mulungsentüsü agi jemang, kechiaser Tsüngremi ne mapatem agizükogo.

⁸Ne sobutsü teti mesünga lidakjang, aser ne kolak nung totzü mekongi lidakjang.

⁹Pai anüng kübok ne nem koba kinungtsü agütsü, ne amajok arishi piyong nai meimba kinungtsü den pela-a liang; kechiaser anüng kübok taküm nung aser mapa kongsa nai inyakdir aji ne shilem.

¹⁰Kechisa ne ket agi inyaktsü ajurudir, nai inyakang; kechiaser na aolen asüyim nung mapa mesüra tebilemtsü mesüra temetetba aser shisatsü kecha mali.

¹¹Tanaben anüng kübokji ni angu, oda asemtepbaji tekarar asoshi masü, tongbangji tashi taiter asoshi masü, mesüra chiyungtsü shisa akar asoshi masü, mesüra rongsenji tekolok chirar asoshi masü, mesüra akhüm tsübubaji tesangrar asoshi masü, saka mapang aser tia parnok ajak dak ataloker.

¹²Kechiaser nisungi pa mapanga memetet; ango tekülak zütsük nung apu ama, aser ozü sang nung apu ama, yamaji nisung chirtemji apur.

Tamashi Aser Shisatsü

¹³Ni ano anüng kübok shisatsü tatishitsü ka angu aser aji ni asoshi tulu ka ta reprangtet.

¹⁴Yimti tila nung nisung ishika dang idakji liasü; aser ibaji anema chuba tulu ka aru aser lungbang, aser iba anema mitsa semtu tulu yanglu;

¹⁵yangji sensaker shisa taka ka liasü, aser pai pa shisatsü agi yimtimi kümzük; saka shingaia iba sensakerji mebilemtet.

¹⁶Saka ni shidi, shisatsüji tashi dang tajungba, aji saka sensaker shisa akabaji mezüngmeshir, aser pa o mangashir.

¹⁷Tashitemeteter o tanemi angabaji shisa makartem madak yimsüsüri ayimtenba dang tajungba.

¹⁸Shisatsüji tongbang nung nok o nü dang nungi tajungba, saka temenenpur kati tajung aika samatsür.

Sayutsünger 10

Shisa Akar Aser Shisa Makar

¹Manga tasü agi teronem menem yanglusang mozü teshinem menemdaktsür; yamaji shisa makaba tila ka agi shisatsü aser nüngsang ozüka endoker.

²Shisakar temulungjangji pei tajichilen aor, saka shisa makar temulungjangji tabelen aor.

³Hau, ano kadang shisa makar lenmang nung jajar, pai mangateter; aser ajuruba shia dang, “Ni suwar” ta ashir.

Yimsüsürtem Mapa

⁴Na anema yimsüsüri ain adokra, ne jenjang tainshi, kechiaser ajem ajema aliba jagi tai tulutemji pungpadaktsür.

⁵Anüing kübok yimsüsür aibelen nungi adok ama tamajung ka ni angu.

⁶Shisa makar aisünung sentsüwangshi nung amener saka takar tajemzükdak amener.

⁷Ni alartem kor nung sanger angu, aser chubatem alar ama ali nung jaja-a angu.

⁸Shibai ongken atur pa idakji asongtsü, aser shibaisa jara raksar peri pa dak mechitsü.

⁹Shibai lung angener, aji agi pa yirutsü, aser shibai süng asur, idakji lendong lir.

¹⁰Merangji sünemadokrabang, aser pai nokji mairabang, pai tashi tali agütsütsüla; saka anishitsü asoshi shisatsü tenüngdaktsü.

¹¹Pa mepuadang per jagi mechirabang, idangji tepuasang dak tajangzük maka.

¹²Shisa takari jembiba oji taochi agi sünga lir, saka shisa makar tebangmechi agi pei sasa meyoktsü.

¹³Pa tebang nungi kazükdang pa o tamashi lir, aser pa o jembiba tatem ashikülak yiaba lir.

¹⁴Shisa makari o temloka jembir; saka nisungi kechi asütsüar memetet, aser pa sülen kechi ataloktsüar shibai pa dang shitet?

¹⁵Shisa makari inyakba jagi pa anidaktsür, kechiaser pai yimti jagi aotsü lenmang memetet.

Alima Chuba Yimsüsüba

¹⁶Ne chuba tanur süra aser ne yimsüsürtemi anepdang tashi benjong chiyungra, Oh alima, na asoshi aiatai!

¹⁷Kodang ne chuba tamarener kin südir, aser kodang ne yimsüsürtemi tashi angutsü asoshi, saka temeseptsü asoshi masü, tim mapang nung dang chiyungdir, Oh alima na asoshi tepelatsü!

¹⁸Azümesen agi kilemji jirepdaktsür; aser meinyakba agi tzünglu sendaktsür.

¹⁹Menüshishi asoshi benjongji yanglur; aser yi agi takümji peladaktsür; aser ajak asoshi sen lalur.

²⁰Ne mulung nung danga chubaji atakatem tesü; aser na mejangdak nungi atakatem tesü; kechiaser anüng ozüi ne olaji belentsü, mesüra tashikang atenertemi aji ashitsü.

Sayutsüngir 11

Shisakar Ka Mapa

¹Ne chiyungtsüji tzüma nung prokang; kechiaser nai anogo aika lir aji angutsü.

²Tenet sü mesüra oda ti sü tashia shilem lemsa-ang, kechiaser alima nung kechi tamajung ataloktsü nai memetet.

³Mepetji tzü agi sünga lira parnoki alima nung tzünglu aludaktsür, aser süngdong ka anüdoklentip mesüra anüolentip leni laora, süngdongji kolen laodir idakji alitsü.

⁴Shibai tsüngsang ajung atadir pai meproksü; aser shibai mepetji repranga lidir pai alu marutsü.

⁵Nai mopung lenmang memetet ama, mesüra tetsür nu menden nung tanur teretji koda ainer memetet ama, yamaji Tsüngrem shibai ajak yanglur pa mapaji nai memetet.

⁶Anepdang ne metsüji prokang, aser nikongdang neka sota teyu; kechiaser koba metsü ajungtsüar, ya asü aji asü, mesüra anaprongji kasa ajungtsüar nai memetet.

⁷Atangji tesangwaji tanang, aser tenük agi anü reprangtsüji jangratemtsü lir.

⁸Hau, nisung ka alima nung küm aika arishia lira, item ajak nungji pa peladakjang; saka pa nem tammang anogotem bilemtetdakjang, kechiaser itemjia aika asütsü. Tarutsü ajak amajok lir.

Lanurtem Asoshi Tajungshi O

⁹O asangur, ne asangwa asüandang pela-ang; ne asangwa mapang nung ne mulungjangi na ajongshidakjang, aser ne mulungjangi anilen, aser ne tenük agi ajunglen oang, saka ya metetang, oda item ajak asoshi Tsüngremi na o bendangtsü.

¹⁰Anungji ne mulungjang nungi shisabulu agienang; kechiaser ne lanuwa aser asangwa takümüji amajok lir.

Sayutsüngir 12

Taküm Nung Jangratem Sama-a Aoba

¹Ne lanuwa anogo nung ne Teyanglur bilemtetang, mesüra anogo tamajungtem arua, aser kümji süitema arudang nai ashitsü, “Ni item dak jangratemtsü mangur;”

²mesüra anüji, aser tesangwaji, itaji, aser petinutemji mangadoktsü, aser tzünglu arur mepet nungtentsü;

³iba anogo nung ki anükertem atententsü, tashi tait nisungtem mokremtsü, aser tsüksenerkem anentsü, kechiyong parnok ishika dang aküm, aser kichiba nungi repranger tenük nüma-a akümtsü,

⁴aser yimdong nung kishi shibangtsü. Kodang tsüksenba ola angashia kümdir, aser kati ozü ola angashia aoksadir, aser kentener jalatem ajema kümdir;

⁵hau, kechi temalen ali parnoki tsübur, aser lendang taoksatsü alitsü; aser almond süngdong teben apungtsü, aser jangkok pei sasa atsür aor, aser aginüa jangraba malitsü. Kechiaser nisung teti alidaki aor, aser mangyimer yimdong nung senzür.

⁶Taribi lisü metokdang dang, hon susa mejakrep dang mesüra tzübu nung tzüshi mejakrep dang, mesüra talungtsü tzübu nung meraksadang;

⁷aser aji tamasa aliba ama auyiji ali-i meyiper, aser tanelajibo tagütsüsang Tsüngrem dangisa shilangtsü.

⁸Amajok rongnung amajok, Sayutsüngir jagi ashir, ajak amajok.

Tatembang O

⁹Sayutsüngirji shisa ka-a alibajidang masü, pai nisungtem dang temetetba sayu, hau, pai seret odanga, tendanga, aser bushia, apijemtsü shin aika tatongi benden.

¹⁰Sayutsüngir jagi tanganütsü otem angutsü bushi, aser indang indanga ochi o zülu.

¹¹Shisa akar oji nület ama, aser sannüker kati bendena agütsüba tashir oji kojat akang akanga angenlok ama.

¹²Kü chir, idakji jia ya ashir, kümdangang; kakat aika yanglu nung tatembang maka; aser angazüktsü kanga bushibaji shi belemba dang.

¹³Tatembangji ya: ajak angadangogo; Tsüngrem tsübuang, aser pa ozüng benshiang, kechiaser nisung teinyaktsü mapa ajak agi ojang.

¹⁴Kechiaser tajung süaka, tamajung süaka, miima aliba ajak den Tsüngremi mapa ajak o bendangtsü.

Solomon Ken

Solomon Ken 1

Mezüngbuba Ken: Tetsürlai Atenba

¹Solomon meyong, ken rongnung Ken:

²Aya, pa tebang mesepba agi pai kü dak mesepdaksünali! Kechiyong yi dang nungi pa temeim tajungba.

³Ne temezüba toztütem tesanem lir, ne tenüing toztü akazükba ama lir. Anungji aiürtemi na meimer.

⁴Ni ne sülen arudakjang, asenoki ilungdi. Chubai ni pa taktangi anir aita lir. Ne dak onoki pelashishia aser pelatepa alitsü. Yi dang nungi onoki ne temeim tali uludaktsütsü. Parnoki atangji agi ni meimer.

⁵Oh, Yirusalem jalatem, Kedar sükitem ama, Solomon teyindangba sü ama, ni tanak, saka tobur tajung lir.

⁶Ni nakrema akümbayong kü dak tereprang. Kechiaser anüi rongloka kü dak apu. Kütsü jabasotemi kü dang ain adoka liasü; parnoki kü nem tsükmenatzü lu nükdaktsü, saka kü tsükmenatzü lubo ni mereprang!

⁷Kü nelai meimba na, kü dang shiangma, ne san telok kong nai chiyungdaksür, anjongmeshi dang nai aji kong mejangdaksür. Kechiyong ne medemertem san telok anasa nemzür ka mesüka, kechiba ni alitsü?

Tebursang Medemertem Aser Aiürlai Atenba

⁸Nai memetetra, Oh tetsür rongnung tobur tajungtila, san telok tsüngsü nung anidakang, aser ne san chanutem sannüker sükitem anasa chiyimdakjang.

⁹Kü temeim, Farao talungtsü nung kor lamem ka den ni na medemdanger.

¹⁰Ne tenibung sobutsü agi, ne tekong senti lung agi tobur, jungdakja lir.

¹¹Onoki ne nem hon sobutsü, taribi amenoka yanglutsütsü.

Tetsürlai Atenba

¹²Chuba pei langbang nung alidang, kü teronem toztüi pei tesanem yok.

¹³Kü dang kü meimbaji kü mama tsüngda nung teronem totzü juli ka ama lir.

¹⁴Kü dang kü meimbaji Engedi tsükmenatzü lu nung, henna naro tebenjem tejep ka ama lir.

Tebursangi Atenba

¹⁵Ajiang, na tobur tajung, kü temeim; ajiang, na tobur tajung; Ne tenük posü ama lir.

¹⁶Ajiang! Na tobur tajung, kü meimba, atangji temeimtsüka; Asen langbang amak amaka lir;

¹⁷Asen ki lenten cedar süng lir, Asen tsüngbangji mitsüktsü süng lir.

Solomon Ken 2

¹Ni Sharon labu naro, lenten labu naro ka,

²Ai rongnung labu naro ka ama, yamaji aiür rongnung kü temeim lir.

Tetsürlai Atenba

³Min süngdong rongnung metoklashi dong ama, yamaji asangur rongnung kü meimba lir. Tepela tulu agi ni pa akhüm nung amen. Aser pa süngjang kü bang dang junga liasü.

⁴Pai ni benjong ki dangi anir aru, aser kü madak pa nisan temeim liasü.

⁵Tsükmenatzü amtsük agi ni sota yuang, metoklashi agi ni anisüngzükdakjang, kechiaser ni temeim agi lular.

⁶Aia, pa tabelen teka kü kolak kübok, aser pa teka tajichi kü dak azüita lilasang!

⁷Oh, Yirusalem jalatem, arem nung shio tsüla mesüra mesü lamem atemer shidi, nenoki pa pela-a maküm tashi temeim tarimeso mesüra tesakdaktsü.

Tanabuba Ken: Tetsürlai Atenba

⁸Kü meimba ola! Ajiang, tenem manung pungtena, tenem tokong manung joktena, pa arur.

⁹Kü meimba mesü ama, mesüra shitsü pungtu ka ama lir. Ajiang, yangji ozü jara sülen pa noktaker, pai kichibalen repranga yoker, Ozükirang ajanga pa sasa pai sayur.

Tebursangi Atenba

¹⁰Kü meimbai jembir aser kü dang ashir; “Shishiang, kü temeim, kü tobur ajungla, aser aruadokang,

¹¹kechiyong angang, tsüingkhüm süiogo, tzünglu anenogo, aser ogo.

¹²Alima nung narotem adoker, ozü ken atenba mapang arua lir, aser asen lima nung posü asaba ola angashir.

¹³Munguzünu dongi munguzünu atanger, aser tsükmenatzütem teben punga lir. Parnoki tesanem yoker, shishiang, kü temeim, kü tobur tajung, aser aruadokang.

¹⁴Oh kü guduru, lung jakma pok nung, lungbang kübok nung kü nem ne tejak ngudakjang, kü nem ne ola angashidakjang. Kechiyong ne ola tanang, aser ne tejak tajinütsüka.

¹⁵Anati shirongtem pudi, tsükmenatzü lu raksatsüba shirong tilatem. Kechiyong asen tsükmenatzü lu teben punga lir.”

Tetsürlai Atenba

¹⁶Kü meimba kü meyong, aser ni pa meyong lir, pai pa san telok labu naro rongnung chiyimdaktsür.

¹⁷Anepdang temokong mesüitem tashi, akhüm mesüitem tashi. Aia, kü dangi meyipang, kü temeimba, aser wabetsa nung mesü ka ama, mesüra shitsü pungtu chanu ama asaya-ang!

Solomon Ken 3

¹Aonung kü yipten nung kü nelai meimba pa ni bushi; ni pa bushi, saka pa mangu.

²Ni tang aramesotsü aser yimti sema, yimdong nung yimdongti lenjem nung senzütsü; kü nelai meimba pa ni bushitsü, ni pa bushi, saka pa mangu.

³Mitkartemi parnok yimti sema aodang ni angu, kü nelai meimba pa nenoki ngurma?

⁴Parnok süia oli-i kü nelai meimba pa ni angu, ni pa dak amet, aser kütsür ki dangi ni pa anir maru tashi, aser ni bena aruba la taktangi anir mait tashi ni pa mechiok.

⁵Oh Yirusalem jalatem, arem nung shio tsüla mesüra mesü lamem tenüng atemer ni nenok dang ashir, pai pela-a maküm tashi nenoki temeim tarimesoma, mesüra tesakdaksü.

Tasembuba Ken: Tetsürlai Atenba

⁶Mokozü telong ka ama, teronem menemba totzü aser liangmesen teronem menemba, ajak bener arem nungi atubaji shiba?

⁷Ajiang, ibai Solomon amenba süngra lir; iba meketa Israel tashi tait nisungtem nungi tashikar nisung roker lir.

⁸Parnok ajak nok semer, rara nung mongyin; aonung aoksaba anema nisung shia pei tepi nung nok semer lir.

⁹Solomon chubai pei sasa, Lebanon süng agi yipten atem.

¹⁰Pai iba tongnü taribi agi yanglu, iba tesülen hon agi, iba menden nakrema meremba agi yanglu. Aji telunglen Yirusalem jalatemi taginütsüka yanglu.

¹¹Apusoa oang, Oh Zion jalatem, aser pa ki ayimba anogo nung, pa mulungjang pelaseta aliba anogo nung, tetsüi pa nem semtsüba chuba korang sema aliba Solomon chuba ajiang.

Solomon Ken 4

Tetsürla Tobur Ajung Asangba

¹Ajiang, na tobur tajung, kü temeim; ajiang, na tobur tajung. Ne temeyiba sülen ne tenük guduru mesüka lir. Ne ku Gilead tenem nungi adokba nabong telok ama lir.

²Ne tepu chigudak nungi adokba san telok mejepli ama lir. Parnok shia techanu anana, aser parnok rongnung kata tapung mali,

³Ne tebangmechi angdong temerem ama, aser ne jembishinü azüazür. Ne tenapa ne temeyiba sü kübok jarem jang tepakma mesüka lir.

⁴Ne tekongjibo Dawidi tongbang oset rizüngtsü yangluba lungki, kong jongkok temeranger nisungtem jong ajak itaka ayu, ibaji mesüka lir.

⁵Ne mama anaji, labu naro rongnung chiyimba mesü lamem ana jakrep mesüka lir.

⁶Anogo mokonga, aser akhüm jena mao tashi, teronem menemba liangmesen aliba tenemi, aser teronem aliba ungsemi ni ilungdi.

⁷Na tobur tajung, kü temeim; ne dak kecha tajitetsü maket.

⁸Kü den Lebanon nungi arung, kü kiyimla, kü den Lebanon nungi; Amana kolak nungi, Senir aser Hermon kolak nungi, molusongzü lungki nungi, merok keyi tenem nungi arung.

⁹Nai kü mulungjang tasü itdaktsü tenüla, kü kiyimla; ne tenük ken rangloktsüba agi, ne tekong ken meyipba agi nai kü mulungjang tasü itdaktsü.

¹⁰Ne temeim koda tajung, tenüla, kü kiyimla! Yi dang nungi ne temeim kodaka tajungba! Aser teronem tapu ajak dang nungi ne toztü sanem kodaka tajungba!

¹¹Oh, kü kiyimla, ne bang nungi ninang mojitzüjeb ama mojitzü tsüker. Ninang mojitzü aser mamatzü ne meli nung keta lir; aser ne süoshi tesanemji Lebanon sanem ama lir.

¹²Tenüla, kü kiyimla, shibanga aliba atsüki ka lir, noktangadokba tzübu ka, nembangadokba tzüpokdak.

¹³Ne dak adokbatem jarem süngjang tsüki, süngjang-lijang tajung; Henna teronem menemtsü süngdongtem,

¹⁴Teronem menemtsü aser saffron, kalamus aser süngshidong, liang süngdong ajak; teronem menemtsü aser aloe, tongtimbang teronem ajak.

¹⁵Ai tsüki tzüpokdak ka, takümtzü tzü tzübu ka, aser Lebanon nungi ayimba ayongtem lir.

¹⁶Sakang, Oh anüdoklentip mopung; aser arung, na anüolentip; kü atsüki madak, iba teronem adokdaksütsü oangma. Kü meimba par atsüki-i arudakjang, aser pa süngjang tajung chidakjang.

Solomon Ken 5

Tebursangi Atenba

¹Ni kü atsüi arua lir, tenüla, aser kü kiyimla. Ni kü teronem menemba aser teronem tajung bendenogo. Kü ninang mojitzü kü ninang mojitzü teheb den ni chiogo. Kü mamatzü dena ni kü yi ni ajemer, Chiang, Oh tembartem, aser jemang; jemshia jemang, Oh temeimtepertem!

Tetsürlai Atenba Ken Pungmang Tasen Ka

²Ni mejang, saka kü mulungjangbo saka liasü. Angang! Kü meimsangi akoshidagi. Kü nem lapokjang, tenüla, kü meim, kü guduru, kü tabensala. Kechiyong azüngtzü agi kü kolak tayi lir. Kü ku aonung tzüsü jenzüka tsükba agi tayi lir.

³Kü süoshi ni semzükogo; ni aji koda asemtsü? Ni kü tsüng shitokogo; ni koda itemji menentsü?

⁴Kü meimbai pa ket kishipok nung amuok, aser kü mulungjang kü telunglen yongyaseta ali.

⁵Kü meimba nem lapoktsütsü ni shishi, aser kü teka teronem menemtsü agi jenzüka, kü temeyongtem teronem tzü agi kirürtsü manung jenlok.

⁶Kü meimba nem ni lapoktsü, saka kü meimbabo meyipa or liasü. Pai jembidang kü nela lula-adok. Ni pa bushi, saka pa mangu; ni pa aja, saka pai matang.

⁷Mitkartem, parnok yimti sema aortemi ni angu. Parnoki kü dak azük, parnoki ni yirutsü. Jara anükertemi kü süoshi bener oadok.

⁸Oh Yirusalem jalatem, ni nenok dang melar, nenoki kü meimba ngurabang, nenoki pa dang ni temeim agi shiranger ta shiang,

Tembartem Aser Tetsürila

⁹Oh tetsür rongnung tobur tajungtila, nai onok dang yamai melatsüsa, ne meimba tangar temeimba dang nungi kechi taoba aka?

¹⁰Kü meimbabo meyi ter rongnung balaka, yamuka aser sentsü songshia lir.

¹¹Pa kolak tajungtiba hon lir. Pa ku waro ka amai tanak, semshia keta lir.

¹²Pa tenüktem ayong anasa gudurutem mesüka, mamatzü agi chigur petpeta amenoka lir.

¹³Pa tenibung tesanem adokba naro ama lir; pa tebangmechitem labu narotem ama, teronem menemtsü jenzükba ama lir.

¹⁴Pa tekatem berem senti lung amenokba hon küri ama lir. Pa temang sapfir senti lung amenokba shidi pu agi yangluba ama lir.

¹⁵Pa tetsüngtem tongbang lung tongshi hon tajung tesepokdak settok ama lir. Pa tereprangtsü Lebanon mesüka, cedar süngdong ama tajung lir.

¹⁶Pa tebang agi azü azür; hau, pa ajaklen tepuatsüka. Ibai kü meimba lir, aser ibai kü tembar lir, Oh Yirusalem jalatem.

Solomon Ken 6

¹Ne meimba koloni oadok, Oh na tetsür rongnung tajungtila? Ne den pa tebusi-i asenok aotsüsa.

²Kü meimba par atsüki tesanem menemdaki, atsüki nung chiyimdaktsütsü aser labu naro apettsü lua lir.

³Ni kü meimba meyong, aser kü meimba kü meyong; Pai pei san telok labu naro rongnung chiyimdaktsür.

Pungububa Ken: Kiyimla Tobur Ajungba

⁴Oh kü meimla, na Tirza ama tobur tajung, Yirusalem ama ajungla, nisan abenba temeranger telok ama tetsübutsi.

⁵Kü dak nungi ne tenük meyipadokang, kechiyong parnoki ni ajemdaktsür. Ne ku nabong telok ka Gilead tenem, wabetsa nung aliba mesüka lir.

⁶Ne tepu san tetsü chigudak nungi adoka aliba mesük. Parnok shia jakrep mepur, aser parnok rongnung kata tasüba mali.

⁷Ne tenibung ne temeyiba sü, kübok jarem jang ka mesüka lir.

⁸Chubatsür roker, aser tezüngatsü lir-anasü, aser aiür mezüngdangtet lir.

⁹Kü guduru, kü tabensala,ka dang lir. Tetsür nungi la dang lir; la asola teshimtetlaji la lir. Jalatemi la angu aser la dang temoatsü ta aja; hau, chubatsürtem aser tezüngatsütemi, aser parnoki la asang.

¹⁰Anepdang ama repranga yokba ita ama tobur tajung anü ama tejangja, nisan abenba temeranger telok ka mesüka tetsübutzü ya shiba?

¹¹Lenten nung amak amaka aliba tsükmenatzü temeichi adok madok reprangtsü, jarem naro apung mapung reprangtsü. Ni süngjang tsüki bushia alu.

¹²Ni memeteti alidang, kü nelai kü mulungba nübur, talungtsü nung ni mendaktsü.

¹³Meyipang, meyipang, Oh Shulam nunger; onoki ne dak reprangtsüsa meyipang, meyipang. Mahanaim tsüngsangba dak reprangba ama, kechiba nenoki Shulam nunger dak reprangtsü?

Solomon Ken 7

Tebursangi Atenba

¹Oh Chuba jala, tsüngsem semer, ne tsüng koda tobur tajung! Ne tepi teloktep senti lung ama tetangshir teka mapa ama lir.

²Ne tebela temeyoktep yi agi anünga maliba, marok tenari ka mesük. Ne tepok, labu naro agi meketa aliba, tsük nangtenba ka mesüka lir.

³Ne mama anaji, mesü lameni jakrep mepuba mesüka lir.

⁴Ne tekong shidi pu mitsa mesüka; ne tenük Heshbon nung, Bath-rabbim anasa tzübu amaji lir. Ne teni Damaska tsütsü shia aliba Lebanon mitsa ka mesük.

⁵Ne dak ne kolakji Karmel tenem mesük, aser ne kolak nung ne ku nakrema meremba sentsü mesük; iba ku tekirak nungji chubaji pua lir.

⁶Na koda tobur ajung aser koda jangratemtsü, Oh temeimla, temulung pelatsü asoshi!

⁷Ibai ne sorubangru asangdong mesüka lir, aser ne mama tsükmenatzü tejed mesüka lir,

⁸Ni ashi, Ni asangdong jagi atutsü ni iba kongsang nung sottsü. Ne mamaji tsükmenatzü tejed ama, aser ne tangula menembaji metoklashi mesüka sangma;

⁹Ne tebang mesepbaji yi tajungtiba mesüka, koba meilungi oa aneb aneba, tebangmechi aser tepu manung air. Mesepa nanga kü bangi yimoka aiba mesük.

Tetsürlai Atenba

¹⁰Ni kü meimba meyong lir, aser pa tejangraba kü tsütsü lir.

¹¹Arung, kü meimba, asenok moapu jagi odi; aser asenok yimtak mungdi.

¹²Yakta saker tsükmenatzü lu jagi asenoki odi. Tsükmenatzü mechizüka ali mali, aser pa teben punga ali mali; aser jarem naro punga ali mali asenoki repringdi. Yangji ni kü temeim ne nem agütsüdi.

¹³Mandrake narotemi tesanem yoker, aser ozü kishi züngdang süngjanglijang tapu ajak tasen aser tejen, ni na asoshi yuja lir, Oh kü meimba.

Solomon Ken 8

¹Oh Naji kütsü mama ayongba künu ama lilasang! Ni na kimalen angudang, ni ne dang tebang mesepla; Hau, aser shingaia ni matalatsüi lila.

²Ni na anir ola aser na kütsür kidangi bener arula. Lai ni sayutsüngila. Ni ne nem kü jarem süngjang teronem yi jemdaktsüla.

³Pa tabelen teka kü kolak kübok alitsü, aser pa tajichi tekai kü dak azüittsü.

⁴Oh Yirusalem jalatem, ni nenok dang melar. Nenoki pa pela-a maküm tashi temeim tarimeso, mesüra tesakdaktsü.

Trokbuba Ken

⁵Pai meimba dak metaloker arem nungi adokba ya shiba? Metoklashi süngdong kübok ni na sakdaksü. Yangji netsü na asotsü kangshia liasü. Yangji shibai na aso, la nusotsü kangshia liasü.

⁶Ne mulungjang nung tajenba ka ama, ne tepen nung tajenba ka ama nai ni yuang. Kechiyong tasüba ama temeim tashi tait lir. Tenükmeremji lep ama taochi maka; iba yaloktsübaji mi nungi yaloktsüba, Kibuba milak tesashi adokba lir.

⁷Tzü jenti agia temeim meremseptet, mesüra tzümetsüng agi aji metsüngbangtsü makok. Nisung kati temeim asoshi pei kidang rongsen ajak agütsüra, pa khenyongi sensatsütsü.

⁸Ozü tenu tenüla ka lir, aser la dak mama maket. Lai ani asüngba anogo nung onoki tenüla asoshi kechi inyaktsü?

⁹La jara ka asübo, onoki la manung taribi mitsa yangerlochtsü; aser la kishi ka asübo onoki cedar süng süngtsük agi angenbangla.

¹⁰Ni jara ka, aser kü mama iba mitsatem mesüka lir. Idangji pa nükdang ni tesünep angur ka ama liasü.

¹¹Baal-hamon nung Solomon tsükmenatzü lu ka liasü. Tanükertem nem pai tsükmenatzü luji agütsü. Nisung shiai süngjang asoshiji taribi sen meyi ka ka bener arutsü liasü.

¹²Kü tsükmenatzü lu, koba kü meyong lir, kü kisüng meyong lir. Na, Oh, Solomon, meyirijangi agitsü akok, aser shirnoki süngjang anüker itemji noklang ana agitsü.

¹³Na atsüki nung alisang, medemertemi ne ola angashir; aji kü nem angashidakjang.

¹⁴Kara-ang, kü meimba, aser teronem aliba tenem manung na mesü tsüla ka mesüra shio chanu ka ama liang.

Isaia

Isaia 1

SHILEM MEZÜNGBUBA

(Tapu 1–39)

¹ Yihuda chubatem Uzzia, Yotham, Ahaz aser Hezekia tendak Amoz jabaso Isaia mangdang, koba pai Yihuda aser Yirusalem indang angu.

Yihuda Temenen

²“Angang, Oh anüngtem, tenarong agüjang, Oh alima; kechiyong Kibubai jembiogo; ni techirtem mesütet aser intetdaksü, saka parnoki ni anema apuso.

³Nashi pungchi-i pei kibur metet, aser gadoi pei kibur ki metet; saka Israelibo memetet, kü nüburi mangateter.”

⁴Aia! Temenen kin, menen khu bener aliba nübur temenen mapa inyaker metsü, teraksa benshiba techirtem! Parnoki Kibuba sentoka toktsüogo, parnoki Israel nunger Temeshisang sensatsüogo, parnok temulung pila-a tesüleni atsüngzükogo.

⁵Nenok dak azüktsüsa ano kechiba nenoki tali tali anema apusotsü? Tekolak ajonga menür, aser temulungjang ajak lular.

⁶Tetsüng temupu telunglen nungi tekolak tashi anema mali; zübutem, mena atepba, aser azü ayimba komo dang; itemji menembang, mesüra talepa malep, aser toztü agi aneba mekümdaksü.

⁷Nenok lima azüngmeyaka lir, nenok yimtitem mi agi rongga lir; nenok lima, nenok tsüngdang bendangertemi meyokadoker, aser bendangertemi atsüngdokba ama aji azüngmeyaka lir.

⁸Aser tsükmenatzü lu nung sempak ki ama, züngi tsüki nung semtu ama, lungbanga aliba yimti ama, Zion jala tokja lir.

⁹ Temeranger Kibubai asenok asoshi ishikadanga anünga metoktsü asübo, asenok Sodom ama kümer lila, asenok Gomora ama kümer lila.

Anemsübatem Anema

¹⁰Kibuba O angang, nenok Sodom yimsüsürtem, Kibubai sayuba o nung tenarong agüjang, nenok Gomora nisungtem.

¹¹“Tetepsetba tenla paikati ni atema kechi?” ta Kibubai ashir. “San tepung aser tejbketba shiruru temo agi tarongba tenla agütsütsü ni jenti kar; saka nashi pungchi, san chanu mesüra nabong tepung zü nung ni mepelar.”

¹²“Nenoki kü madangi arudang, kü kilempok nung ajemshitsü, ibai nenok nungi shibai akang?”

¹³Joko amajok tenla teben, teronem menemtsü ni asoshi tesempatsü lir; ita tasen aser amungnü, mungdang jatepba nenok temenen mungdangji ni ajia melitet.

¹⁴Nenok ita tasen aser benjongbentsü kü nelai sempar; ni asoshi itemji timtemtsü lir, item jagi ni alaker.

¹⁵Anungji, kodang nenok teka songtokdir, ni kü tenük nenok nungi miimadoktsü; nenoki aiben sarasademaka, ni mangashitsü; nenok teka azü agi sünga lir.

¹⁶Nenok shitokang, nenok merüka liang; kü nükdang nungi nenok temenen inyakaba endokang; tamajung inyakba anenang;

¹⁷tajung inyaktsü angazükang; ochi benshiang, rishikangshir noktangang, tebu malir o bendangjang, amitsürtem temeten asoshi noktakang.”

¹⁸“Tang arung, aser asenoki külemi shisadangdi,” ta Kibubai ashir, nenok temenen jakjaa meremaka, itemji rürjeb ama mesüngtsü; azü ama meremaka, itemji kümpa temesüng ama akümtsü.

¹⁹Nenoki hai-haura kaa aser tashi angara nenoki linük nungi tajung achitsü;

²⁰saka nenoki ma ta anema apusora, nok agi nenok meyoxtsü; kechiyong Kibuba tebang agi aji jembio.

²¹Tamang katetba yimtito kodaser nüktapangtatsür aküm! La dak ochi aser temeshiba agi sünga liasü, saka tangbo nisung tepseter kümogo.

²²Ne taribi yinsü küma lir, ne yi tzü den meyoxtepa lir.

²³Ne yimsüsürtemji anema apusortem kümogo aser auürtem medemer kümogo; nisung shiai süpokrem meimer, aser tajangzük sülen anidaker; parnoki tebu malir mekümzüker mesüra parnok dangi aruba amitsür asoshi ochi mapa meinyaker.

²⁴Anungji Temeranger Kibuba, Israel Takoksang, Kibubai ashir, “Ni kü temerirtem madak tejashi sünemtsü aser ni kü tsükchirtem dak mang ayangtsü.

²⁵Ni na anema kü teka meyiptsü; aser ne yinsü misem nung yimsa-a yoktsü, aser ne temeyoktepba ajak meshitettsü, aser ne yin ajak bener aotsü.

²⁶Mezüng amato ni ne obendangertem aser tetenzükdang ama ne teshisadanger tamarenertem yanglushitsütsü; iba sülen ne dang temulung alemba, temeshi yimti ta ajatsü.”

²⁷Ochi agi Zion alangzüktsü, aser la temulung meyipertem temeshiba agi kümzüktsü.

²⁸Saka ozüng raksartem aser temenenpur asoshi külemi tesamatsü alitsü, aser shirnoki Kibuba senzüka yutsü parnokji samatsü.

²⁹Kechiyong nenoki jangraba sülemdong asoshi nenoki aktsü, aser nenoki shimtetba atsüki asoshi nenoki pangka-a alitsü.

³⁰Kechiyong to ajetba sülemdong ama, aser tzü makaba atsüki ama nenok alitsü.

³¹Tashi tait nisung tatsüktsü süng ama, aser pa mapa misem ama alitsü; aser anaprong külemi arongtsü, aser aji shingaia meremseptettsü

Isaia 2

Tatem Maka Yimjung

(Mik. 4.1-5)

¹Yihuda aser Yirusalem indang Amoz jabaso Isaiai anguba o:

²Tesülen anogo nung ya ataloktsü, oda Kibubar ki tenemji, tenemtem kolak nung, ungsem manung ajungketa yutsütsü, aser kin ajak ajagi asentsü.

³Aser nisung jenti arua ashitsü, “Nenok arung, Yakob Tsüngrem kidangi, KibubaTenemi asenok tudi, aser pai pa lenmangtem asenok dang sayutsü, aser pa lenmang nung asenoki jajadi; kechiyong Zion nungi pa tesayubatem, aser Yirusalem nungi Kibuba o arur.”

⁴ Aser pai kin rongnung o bendangtsü, aser nisung jenti o bendangtsütsü; aser parnoki pei nok agi meritsüng, aser nü agi kolem nok atsüngtsü; kini kin anema nok memekangtsü, mesüra parnoki joko raratsü mangazüktsü.

Kibuba Anogo

⁵Oh Yakob kidong, arung asenoki Kibuba tesangwa nung jajadi!

⁶Kechiyong pai pei nübur, Yakob kidong senzüka yutsüogo, kechiaser parnok anüdoklen tetakzür agi süngogo, aser Filistia nunger ama temezünger agi sünga lir, aser aener den parnoki teka amteper.

⁷Ano parnok lima taribi aser hon agi sünga lir, parnok terizüngdak tatembang maka; ano parnok kor agi sünga lir, parnok talungtsütem tatembang maka.

⁸Parnok lima ano süngyanglu agi sünga lir; parnok pei temeyong agi yangluba, parnok pei teka mapa parnoki külemer.

⁹Aser tajemzükba nisung mechioka aludakja lir, aser tulur nisung ludakja lir; aji asünung parnok dang taitetokma.

¹⁰Kibuba tetsübuttsü tsüngdang nungi, aser pa akhüm tulu sentsüwangshi nungi, lungpoki iang, aser auyi nung na atsüka liang.

¹¹Azüklen talang nung reprangba nisung teküboki aludaktsütsü, aser iba anogo nung Kibuba dang ajungkettsü aser mezümekümba nisung ila-a kümdaktsütsü.

¹²Kechiyong asükümer aser mezümekümer ajak anema, aser ajungketa alir ajak anema; Temeranger Kibuba anogo ka lir.

¹³Lebanon nung cedar süngdong talang ajak aser ajungketa aliba Bashan anema;

¹⁴tenem talang ajak anema, aser ungsem ajungketa aliba ajak anema;

- ¹⁵lungki talang shia anema, aser noktanga aliba atsü ajak anema;
- ¹⁶Tarshis rong ajak anema, aser mitsa tajung ajak anema, Temeranger Kibuba anogo ka lir, aser teküboki aludaktsütsü.
- ¹⁷Aser nisung talang nung tua aliba ajemalua kümdaktsütsü, aser mezümekümer nisung teküboki aludaktsütsü, aser iba anogo nung Kibubadang ajungkettsü.
- ¹⁸Süngyanglutem meshimeshia süitemtsü;
- ¹⁹aser kodangKibubai alima tashi agi anokshitsü aramesodir, pa akhüm tulu sentsüwangshi nungi nisungtemi lungpoki, aser ali tapoki aitsü.
- ²⁰Iba anogo nung nisungtemi pei asoshi tekülemtsü yangluba taribi aser hon süngyanglutem, pai shiruru aser laatem asoshi endokadoktsü.
- ²¹Aser kodang pai alima tashi agi anokshitsütsü aramesodir, Kibuba tsübuba nungi, aser pa akhüm tulu sentsüwangshi nungi, lungki, aser lung tejakma bushia aitsü.
- ²²Nisung shiba teni nung tangula ali, pa dak nungi meyipba oang, kechiyong pa kechi züngshitsü nüngdak ali?

Isaia 3

Yirusalem Nung Mepetmesü Adokba

- ¹Kechiyong ajiang, Kibuba Temeranger Kibubai Yirusalem nungi aser Yihuda nungi taka temang, amtsük akaba ajonga, aser tzü akaba ajonga bener oadoktsü;
- ²tashi tulu nisung aser temeranger, obendanger aser ainkar, tetakzür aser tamburtem;
- ³tenem madak arkotong aser yimsüsürtem, teshisadanger, tesangra tepuar aser mongyin arasener.
- ⁴Ni parnok madak tanurtem chuba kümdaktsütsü aser kinütemi parnok madak yimsü südaktsütsü,

⁵Nisungtem rongnung kati ka kangshiteptsü, kiyonger kati ka kangshiteptsü, tanuri tain mezüngmeshitsü, samesa nisungi yimsüsür mezüngshitsü.

⁶Kodang nisung kari adianu ka pa tebuer kidang soter, “Ni sobutsü lir, na onok madak yimsüsür sang, aser iba teraksa madak na asa sang,” ta shidir

⁷iba anogo nung pai ola adoka ashitsü, “Ni tanebtsür ka masütsü, kechiyong kü kidang amtsük mesüra süoshi maka, nenoki nisungtem madak ni yimsüsür mekümdaktsütsü.”

⁸Kechiyong Yirusalem raksa-a lir, aser Yihuda laoa lir; kechiaser parnok o jembiba aser parnok mapa agi, Kibuba sentsüwangshi tatenba anema lir.

⁹O bendang dang, parnoki tejak reprangba agi parnok anema kuli agütsür, Sodom mesüka parnoki pei temenen metetdaksür, aji miima mayur. Parnok pei tanela asoshi aiatai! Kechiyong parnoki pei dak parnok tamajung inyakogo.

¹⁰Temeshipur asoshibo junga alitsü, kechiyong parnoki pei inyakba tejang achitsü.

¹¹Tamajunger asoshi aiatai! Pa asoshi tamajung alitsü; kechiyong parnok teka mapa tajangzük meyipa parnok nem agütsütsü.

¹²Kü nübur asoshi, parnok rishikangshirtemji tanurtem alitsü, aser tetsürtemi parnok madak yimsü asütsü. Kü nüburtem, nenok tanishirtemi nenok mashileni anir, aser nenoki anitaktsüba lenmang aitepdaksür.

Kibubai Pei Nübur O Bendangtsü

¹³Kibubai obendangdak noktaker tejakleni arur, pai pei nübur o bendangtsü noktaker.

¹⁴Kibubai pei nübur tamburtem aser tanishirtem den o bendangdaki aitsü; “tsükmenatzü lu nenoki tazüng kümdaktsü, sensaker rakzükraktemba nenok kidang lir.

¹⁵Kü nübur tepsatsüba aser sensaker tejak menüngsatsüba ya nenoka kechi tetezü?” ta Kibuba, Temeranger Kibubai ashir.

Yirusalemtsürtem Dang Ashiba

¹⁶Kibubai ashir, “Zion jalatem asüküma lir, aser parnok tekong atsülanga aser tenük jalua, parnok jajadang kentamata-a aser parnok tetsüing nung ting ting ta asadakja jaja nungji,

¹⁷Kibubai Zion jalatem tekujong nung anakra adokdaksütsü, aser Kibubai parnok mangsa toktsütsü.”

¹⁸Iba anogo nungji Kibubai parnok azük-naro tenüklang küri, kupok, keptangzük,

¹⁹tongbang, kisen aser tekong meiba sü,

²⁰korang, tetsüing yinzü, peremlen, teronem bongdang aser tepuatsü;

²¹angoti, aser teni küri,

²²benjongbentsü sobutsü, sepoksü, amungloka abenba sü, yangku tila,

²³tanü dangtsü, kümpa sü tanük, kolakjen, aser süku meyiba sü bener aotsü.

²⁴Aser ya oda ataloktsü, teronem melena teshinem, peremlen melena lisü, ku tajung melena lemtsü, tamaren sobutsü melena anem sü abenba, tobur tajung melena maksü alitsü.

²⁵Ne nisungtem nok agi, aser ne temerangertem tongbang nung laotsü.

²⁶Aser la süngkhümi menungratsü aser mang ayimtsü, aser la azüingazünga alitsü aser ali nung amentsü.

Isaia 4

¹Iba anogo nungji tetsür teneti tebur ka dak soter ashitsü, “Onoki pei chiyungtsü achitsü, aser pei süoshi abentsü, ne tenüing agi danga onok nem jadakjang; onok maksü endokdakjangma.”

Tesülen Zion Tia Yanglushitsü

²Iba anogo nungji Kibuba kongsang tobur tajung aser sentsüwangshi alitsü, aser alima süngjanglijang, anünga aliba Israel pur asoshi mera keta tobur junga alitsü.

³Shirnok Zion nung anünga ali aser Yirusalem nung tokja lir, oda Yirusalem nung taküm tepiyong alitsüba pur dena, temeshi ta ajatsü.

⁴KodangKibubai obendangba tanela aser tesamatsüba tanela agi Zion jalatem temenen shitoktsüdir, aser iba rongnungi Yirusalem zü jenlokba aidoktsüdir,

⁵ idangjiKibubai Zion tenem talidak ajonga madak aser adenshia alir madak, anüngdang mepet aser mokozi aser aonung sentsüprang milak yanglutsü; kechiyong sentsüwangshi ajak madak takümbangba ka alitsü.

⁶Aser anüngdang talem nung akhüm asoshi takümbangtsü ka aser yipru aser tzünglu nungi jenokdak ka aser tetongbangtsü ka alitsü.

Isaia 5

Tejang Matangba Tsükmenatzü Lu Ken

¹ Kü temeimba asoshi, pa tsükmenatzü lu indang kü temeim ken ni tendi. Kü temeimba ali tajung unsem nung tsükmenatzü lu ka liasü.

²Pai ibaji meketa ongken atu, aser iba nungi lungtem shimdokadok, aser tsükmenatzü tajungtiba iba nung atem, aser iba tiyong nung semtu ka yanglu, aser ano iba nung tsükmenatzü menüngdak yanglu; aser iba jagi tsükmenatzü tejang tangtsütsü ta pai imla, saka iba jagi arem tsükmenatzü tangtsü.

³Tang, Oh Yirusalem sensotem aser Yihuda nungertem ni mepishir, ni aser kü tsükmenatzü lu tsüngda nung, o bendangjang!

⁴Kü tsükmenatzü lu asoshi ni kechi inyak, iba dak tali ano kechi inyaktet? Ajangla kechiba ni tsükmenatzü tejang imla-a alidang iba jagi arem tsükmenatzü jang tangtsü.

⁵Anungji tang, kü tsükmenatzü lu dang ano kechi inyaksü, aji ni nenok dang shidi; iba nungi ni atsüji agientsü aser aji chimadaksütsü, ni iba jara raksatsü, aser aji tetsüng agi ajemshidaktsütsü,

⁶aser aji ni pendok kümdaksütsü, aji kolem magütsütsü mesüra koterang meyoktsü, saka yangji ai aketba süngsem aser ayidong adokdaksütsü; ano ni mepet dang tzünglu meyoktsü ozüng melatsü.

⁷Kechiyong temeranger Kibubar tsükmenatzü luji Israel kidong, aser Yihuda nungertemji pai pelaseta atemba lir; pai ochiba bushi, saka azü tokshiba ajiang; temeshiba bushi, saka ayimtenba ajiang.

Lokti Temenen Aitsüba

⁸Nenok shiri alinük tiyong nung nenok kija, joko talidak makatsüsa, ki ka nung ka metenloka, aser alu ka nung alu ka bendenloker, parnok aiatai.

⁹Kü narong nung Temeranger Kibubai shiogo, “Atangji ki aika azüngazünga, ki tulu aser tajung, nisung meli-i akümstsü.

¹⁰Kechiyong tsükmenatzü lu lumung ter nung yimchi ter bena arutsü, aser metsü tatak ka nung pua ka bena arutsü.”

¹¹Shirnoki anepdang yakta mejemtzü bushia saker; shirnoki aonung yi agi melettet tashi menua ata-a alir, parnok asoshi aiatai.

¹²Parnok benjong nung, tawaba kongki, atemba kongki, luli kongki, jemji aser yi lir, saka Kibuba mapa mesüra pa teka agi inyakba mapatem indang parnoki mesükoker aser meshisadanger.

¹³Anungji parnok temetetba shisatsü malibayong, kü nübur tepuokdaki oa lir; aser parnok tamarenertem yaseta lir aser parnok telok tetzüra agi shikong shikonga lir.

¹⁴Anungji molumi-i pei tejangraba ulushia, tasazük makai pei bang lapok; aser parnok sentsüwangshi, aser parnok telok, rongrongshishirtem, aser parnok rongnung pelatepertem, iba jagi alur.

¹⁵Aser nüburtem mechioka ludaktsür, nisung shia ajemaludaktsür aser asükümer tenük anüng atar alir ajemaludaktsür:

¹⁶Saka Temeranger Kibuba bo ochiba nung ajungketa lir, aser Temeshiba Tsüngremi ochiba nung meshiteta lir.

¹⁷Idangji san chanui, pei chiyimdak ama chiyimtsü, aser teraksabatem manung teyira nabong chanui achitsü.

¹⁸Shirnoki temenen tiyazü lisü agi atsür, aser shirnoki temenen talungtsü lisüi ama atsür parnok aiatai.

¹⁹“Pa mapa kara-a asenoki ngutettsüsa, odakjang; Israel nunger Temeshisang mapaji asenoki metettsüsa, anasa aitdakjang aser arudakjang” ta shirnoki ashir, parnok asoshi aiatai!

²⁰Shirnoki tamajung dang tajung, aser tajung dang tamajung ajar; shirnoki tammang dang tesangwa, aser sangwa dang tammang ama züngshir; shirnoki taku dang tanang aser tanang dang taku ama züngshir, parnok asoshi aiatai.

²¹Shirnoki pei nükdang shisa taka ta, aser pei nükdang tangatetba lir ta bilemer, parnok asoshi aiatai.

²²Shirnok yi ajemtsü mongyin, aser mejemtzü meyokteptsü tashi tulu nisung lir,

²³shiri süpokrem asoshi tamajunger metendaktsür, aser tai makaba nungi ochiba rakzükadoker, parnok aiatai.

Bendanger Yimaker Arutsü Shinba

²⁴Anungji milaki motembang menakrepadok ama, ai takong milaki rongreptsü ama, parnok tera shizükadoktsü, aser parnok apungbaji auyi ama pungshia atutsü; kechiaser parnoki Temeranger Kibuba ozüng magizük, aser Israel Temeshisang o sensatsü.

²⁵Anungji pei nübur anema Kibuba ain adok, aser parnok anema pai pei teka mekang, aser parnok dak azük, aser tenemi atenten, aser tasü mangtemji yimdong nung jana ama liasü. Ya ajak asoshi pa ain adokba meyipa mao, aser pa teka ano mekanga lir.

²⁶Anungji talang nung aliba kin ka nem pai temaitsü ka adokdaktsütsü, aser alima tatem nungi parnok asoshi ayimoktsütsü; aser ajiang, parnok kanga kara-a arutsü;

²⁷parnok rongnung shinga aniseta makümtsü, mesüra memetsüdaktsü, shinga amua maotsü, mesüra memejangtsü, mesüra parnok teperem nung nangri mesalatsü, mesüra parnok tsüngsem lisü meraktangtsü;

²⁸parnok lijakjang techira aser parnok lijak ajak atemloka lir, parnok kortem temepu lungkerak temerang ama, aser parnok kor talungtsü tsüing Tsüingrem mopung ama.

²⁹Parnok arrürba molusongzü ama alitsü, parnoki molusongzü pungtu ama arrtsü; hau, parnoki arrtsü, aser tetepsettsü aliba dak pungloktsü, aser aji bener oadoktsü, aser tekümzüktsü shinga malitsü.

³⁰Aser iba anogo nung, tzüyim arrürba ama parnok arrtsü; aser kari alima dak reprangra, ajiang, tammang aser timtem tejashi, aser iba mepettem agi tesangwaji akümbanger angutsü.

Isaia 6

Isaia Ajaba

¹ Uzzia chuba asüba küm nung chuba menden nung mener, azüklen ajungketa, tamaren sobutsü agi tenla ki sünga ni Kibuba angu.

²Pa temalen serafim noktak; ka ka shia tashikang trokrok liasü; ana agi pai pei tejak nembang, ana agi pai pei tetsüing nembang, aser ana agi yimzü.

³ Kati ka dang ayimtentepa ashi, “Temeshi, Temeshi, Temeshi, Temeranger Telok Kibuba; Pa sentsüwangshi agi alima ajak sünga lir.”

⁴ Aser ayimtenba ola jagi kimung azüingdakji anokshi, aser mokozü agi kiji asüing.

⁵Idangji ni ashi, “Ni aiatai! Kechiyong ni makaka; kechiaser ni temeli memerükba nisung, aser ni temeli memerükba nübur rongnung alir; kechiyong kü tenük agi, Chuba, Temeranger Telok Kibuba nguogo.”

⁶Idangji tenladak nungi mijepu agi mijang tait ka agiteta bener serafim rongnung ka kü dangi yima aru;

⁷aser iba jagi kü bang nung kongshia ashi, “Ajiang iba yagi ne bang nung kongshiogo, aser ne taitemenen bener ogo, aser ne temenen tokogo.”

⁸Aser Kibuba ola agi shia ni angashi, “Ni shiba yoktsü, aser asenok asoshi shiba aotsü?” Idangji ni ashi, “Ni yangi lir! Ni yokangma.”

⁹ Anungji pai ashi, “Oang, aser iba nübur dang shiang, ‘Atangji nenoki angashir, saka mangateter, nenoki atangji angur, saka memeteter.

¹⁰ Parnok tenük agi ngua, parnok tenarong agi angashia, parnok temulungjang agi angateta, aser tanaben meyipa, anebadoka lir ta, iba nübur mulungjang shimaka, parnok tenarong anüa, aser parnok tenük nembanga kümdakjang.’ ”

¹¹ Idangji ni ashi, “Kibuba kopiga?” Idangji pai langzü, “Yimtitem nung nisung meli-i maküm tashi, aser kidang nisung meli-i maküm tashi, aser linük meshimeshia mejentoktsü tashi,

¹² aser Kibubai nisung talang kati magiendaktsü tashi, aser linük tiyong nung tesem aika jentoka meyutsü tashi.

¹³ Item rongnung tersü nung ka danga iba nung anünga, sülemdong aser terebint süngdong lensükba tembang ama liaka, aji tanaben rongtoktsü.” Yamaji temeshi kinji iba tembang lir.

Isaia 7

Ahaz Chuba asoshi Osang Ka

(2 Ch. 16.5; 2 Pu. 28.5-15)

¹ Uzzia jabaso Yotham, aser par jabaso Ahaz Yihuda chuba tendak Siria chuba Rezin, aser Remalia jabaso Peka Israel chuba, Yirusalem anema raratsü atu, saka iba anema meraratet.

² Aser kodang Dawid kidong dang, Siria nunger Efraim nunger li nung anena lir, ta ashi, pa mulungjang aser nübur mulungjang arem nung süngdongtem mopungi anakshiba ama anakshidaktsü.

³ Idangji Kibubai Isaia dang ashi, “Na aser ne chir Shear-Yashub süshir li lenti nung moti temaba nungi tzüla tatemlen jagi tang Ahaz den ajuruteptsü tuang; aser pa dang shiang,

⁴ Kümdangang, aser süngjem süngjema liang. Rezin, Siria, aser Remalia jabaso tesashi ain adokyongbo, aser item mokoziü alongba milungsang tembang ana aliyongbo tsübua teli, aser ne mulung makai teli.’

⁵Kechiaser Siria i Efraim aser Remalia jabaso dener na anema tamajung tasa yanglua ashi,

⁶Yihuda anema asenoki tudi, aser aji jenshidaktsüdi, aser asenok asoshi aser iba tiyong nung Tabeel jabaso chuba kümdaktsüdi.”

⁷Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Aji tamakok angutsü, aji oda masütsü.

⁸Kechiyong Siria tekolak Damaska, aser Damaska tekolak Rezin lir aser küm roker pungu tsüngda nung Efraim kin kata ta masütsüsa anüka raksadaktsütsü.

⁹Aser Efraim tekolakji Samaria, aser Samaria tekolakji Remalia jabaso lir. Nenoki mamangli süra nenok takoksa asütsü.”

Isaiai Ahaz dang Immanuel Temaitsü Agütsüba

¹⁰Kibubai Ahaz dang tanaben jembia ashi,

¹¹“Kibuba ne Tsüngrem dang temaitsü ka asüngdangang; Sheol nung mesüra temalen talang nung asüngdangang.”

¹²Saka Ahazi ashi, “Masüngdangtsü, mesüra Kibuba ni matitangtsü.”

¹³Aser pai ashi, “Tang nenoki angang, Oh Dawid kidong, nisung aniseta kümdaktsütsü ya mapa tila ka ta nenoki bilema, oda ano kü Tsüngrem aniseta kümdaktsütsü no?

¹⁴ Anungji Kibubai pa sasa nenok nem temaitsü ka agütsütsü; ajiang tasüngtet aiür ka mashisa akümstsü, aser jabaso ka asotsü, aser pa tenüng “Immanuel” ta ajatsü.

¹⁵“Kodang pai tamajung magizüktsü aser tajung shimtsü meteta kümdir, pa chiyungtsü mamatzü telong aser ninang mojitzü achitsü,

¹⁶kechiyong tanur jagi tamajung magizüktsü aser tajung shimtsü memetet dang, alinük koba nung chuba ana nai sempar aji senzüka toktsütsü.

¹⁷Asiria chuba, oda Efraim nungi Yihuda pilaba anogo nungi tang tashi marudangba anogotem ne madak, aser ne nübur madak, aser nebur kidong madak, Kibubai arudaktsütsü.”

¹⁸“Iba anogo nung ya ataloktsü, oda Kibubai Ijip ayong apokdak aliba mangatem, aser Asiria lima nung aliba ninang, jatentsü;

¹⁹aser itemji arutsü, aser item ajak lenten, tarok, lung tapok nung, ai ajak nung, aser süngsem ajak nung arua metemtsü.”

²⁰“Iba anogo nungji Ayong atena or aliba kusünok tamshitsü bena aruba jagi oda Asiria chuba dena, tekolak aser tetsüng ku Kibubai südoktsütsü; ano aji agi bangsemoa, meyokadoktsü.”

²¹“Iba anogo nung ya oda alitsü, nisung kati nashi tsüla chanu ka, aser san anana metsütsü;

²²aser mamatzü talubosa aliba yong pa pei chiyungtsü asoshi mamatzülong akatsü. Kechiyong linük nung anünga alir shiai mamatzü aser ninang mojitzü achitsü.”

²³“Aser ya ataloktsü, kechi nungsa tsükmenatzü dong meyirijang nung taribi meyirijang alangba liasü aji yi aketba süngsem aser ayi dong dang alitsü.

²⁴Aser nisungi lijakjang aser lijak bener ajagi arutsü, kechiyong linük ajakji ayi aketba süngsem aser ayi dong lir.

²⁵Ayi aketba süngsem aser ayi dong tsübuba agi koterang agi angensa-a alidak ungsem ajak jagi nai marutsü, saka aji nashi rülen aser san jajatsü asoshi alitsü.”

Isaia 8

Isaia Jabaso Nüburtem Atema Temaitsü Ka

¹Idangji Kibubai kü dang ashi, “Lungpak tulu ka agiang aser Maher-shalal-hashbaz, ta iba manung züluang.

²Aser ni asoshi zülua ayutsü temulung lemtetba kulisürtem, Uria putir, aser Yeberekia jabaso Zekaria ja-ang.”

³Ajiser ni ainkarla dangi ai, aser la mashisa küma jabaso ka aso. Anungji Kibubai kü dang ashi, “Pa tenüng Maher-shalal-hash-baz ta ja-ang.

⁴Kechiyong tanur jagi, ‘Oba’, aser ‘Oja’ ta ajatsü memetetdang, Damaska rongsen aser Samaria nungi rakzükba osettem Asiria chuba dangi bener oadoktsü.”

Asiria Yimsüsüba Aruba

⁵Ano Kibubai kü den jembia ashi,

⁶“Iba puri süngjem süngjema yima aliba Shiloa tzü magizüki endok nungji aser Rezin aser Remalia jabaso tsüngken tsübuadok nungji,

⁷tang ajiang, Kibubai ayong tzütem, tashi tait aser jenti, oda Asiria chuba aser pa sentsüwangshi, parnok anema bener arudaktsütsü, aser pa ayong ajak manung aser tzüküm ajak manung pa atutsü,

⁸aser tejakleni Yihuda oka aitsü aser tzümetsüng ama pa moshia aser ajanga yima aotsü, pai tekong tashi tonga atutsü, aser pa tashikang salaba agi ne linük lenten sünga alitsü, Oh Immanuel.”

⁹Nenok nüburtem anükanüka raksa-ang aser tsübuang; nenok alinük talang nung alirtem nenoki angang, nenok sasa nangri kangang aser tsübuang, nenok sasa nangri kangang aser tsübuang.

¹⁰Külemi tasa asa-ang, saka aji kecha mekümtettsü; o jembiang saka aji mataloktsü; kechiyong Tsüngrem asenok den lir.

¹¹Kechiyong tashi tait teka agi Kibubai kü dang jembi, aser iba nübur lenmang nung ni mejajatsüla ta yamai ashi,

¹² “Iba nüburtemi lendong ta ashidang, nenoki lendong ta teja, mesüra parnoki kechi tsübur nenoki aji tetsübu mesüra iba indang taoksa.

¹³Temeranger Telok Kibuba, pa dang nenoki meshiteta ayutsüla; aser nenok tetsübuttsü pa kümdakjang, aser nenok taoksatsü pa kümdakjang.

¹⁴ Pa temeshidak ka alitsü; saka Israel kidong anaprong asoshi tajemshitsü lung aser temetsüdaktsü lung alitsü, aser Yirusalem nung alir asoshi lungnen aser sang alitsü.

¹⁵Aser iba manung aikati metsüdaktsü, aser laotsü, raksatsü, aser sang nung ashitsü aser aputsü.”

Asür Tanela Dang Asüngdangba Lendong

¹⁶“Kü kuli o alentepang, aser kü tesayuba kü nütsüngtem temulungjang nung ajena yujang.

¹⁷Ajisür Yakob kidong nungi tejak miima aliba Kibuba asoshi ni ata-a alitsü, aser ni pa bushitsü.”

¹⁸ Ajiang, Zion tenem nung aliba, Temeranger Telok KIBUBA nungi Israel nung temaitsü aser tesüngmangtsü asoshi Kibubai kü nem agütsüba, ni aser tanurtem lir.

¹⁹Kodang parnoki nenok dang, süli aor aser arasentsür, asapranga aser atakatemba nisung bushiang ta shidir, kin kati par Tsüngrem dang masüngdangli ma? Taküm alir atema parnoki tasür dang mejembili ma?

²⁰Tesayuba aser kuli dangi oang! Atangji, parnoki iba o amaji mejembira par asoshi anepdang maka.

²¹Parnoki linük ajanga kanga touthia aser yaseta nemzütsü, aser parnok tayaba agi parnok sasa ain adoktsü, aser par chuba aser par Tsüngrem atakatemtsü, aser parnok tejak anünglen ashitsü,

²²aser tanaben alilen reprangtsü, saka tejashitsü aser tammang, temulung shisa amsaba amman, aser tammangi parnok arioktsütsü.

Isaia 9

Tarutsü Aliba Chuba

¹ Saka temulung shisa amsa-a alirtem asoshi joko tejashi malitsü. Akhidang pai Zebulun aser Naftali limai maksütsü bena arudaktsü, saka tesülenbo, Yordan anüolen kintem aliba linük, Galil Tzüyim temeket, pai sentsüwangshidaktsütsü.

² Amman nung jajaba nüburtemi tesangwa tulu ka nguogo; shir tammang lima alir, parnok dak tesangwa yaloktsüogo.

³Nai kin rendaktsüogo; nai parnok tepela renlokdaktsüogo; parnok ne madang alurudang pelatepba ama pelateper, temakzükbä oset lemsatepdang nisungi pelatepba ama pelateper.

⁴Kechiyong süngra koba parnok khuret liasü aser parnok tapubang nung aliba süng, parnok kibur tazükba ajok, Median anogo nung ama nai raksatsüogo.

⁵Kechiyong rongrongshishiba telok nung nok o nü abenba nisung sobutsü ajak, aser azü mezüba süoshi tarongtsü asoshi aser mi asoshi tatsüktsü alitsü.

⁶Kechiyong asenok nem tanur ka soja lir, asenok nem jabaso ka agüja lir; aser yimsüsüba pa tapubang nung alitsü; aser pa tenüng Tesüngmangtsü, Teshisadanger, Tsüngrem Tashi Tulusang, Teti Tatem Maka Tebu, Yimjung Chuba Chir ta ajatsü.

⁷ Pa yimsüsüba aser yimjung züintsü indang, Dawid Chuba menden nung, aser pa yimli madak, aji yanglutsü aser ochiba aser temeshiba agi aji ajungkettsü asoshi Temeranger Telok Kibubai tejangraba agi aji inyaktsü.

Anüolentip Yimli Merenshitsü Indang

⁸Kibubai Yakob anema o yok, aser aji Israel dak meküplochtsü.

⁹Nisung ajaki, Efraim aser Samaria nung alirtemi aji metettsü, saka parnoki mezümeküma aser temulungjang ulua ashir,

¹⁰“Lungrutem tsükogo, saka onoki lung tangentet agi yanglutsü; mungu süng raksaogo. Saka onoki cedar süng agi melentsü.”

¹¹Anungji Kibubai pa anema Rezin temerirtem adokdaktsütsü, aser pa tsükchirtem ajonglochtsütsü;

¹²tejaklen Siria nunger aser tesülen Filistia nunger; aser parnoki tebang kar Israel meyoktsü, ya ajak asoshi pa ain aitba meyipa mao, saka pa teka ano mekanga lir.

¹³Aji saka shibai nübur dak azük, pa dangi parnoki memeyip mesüra Temeranger Telok Kibuba mebushi.

¹⁴Anungji Kibubai Israel tekolak aser teben, asang süngsang aser tsütok kenüyongi leptoktsütsü.

¹⁵Tambur aser akhümtsübuba nisungji tekolak lir, tiyazü sayuba ainkarji teben lir.

¹⁶Kechiyong shirnoki anishi parnok mashileni odaktsür, aser shirnok parnoki anishiogo parnok meyokadokogo.

¹⁷Anungji Kibubai parnok asangurtem dang mepelatsü, mesüra pai parnok tebu malir aser amitsürtem dak aria mebilemstsü; kechiyong nisung shia menena kümogo aser tamajung inyaker lir, aser tebang shiai tamashi o jembir; ya ajak asoshi pa ain adokba meyipa maor, saka pa teka ano mekanga lir.

¹⁸Kechiyong tamajung mapa mi ama jangrur, aji agi ai aser ayi dong meruksadoker, hau, aji agi arem min tanak nung mi kaodaktsür, aser itemji mokozi mepet temelem temaleni nunga atudaktsür.

¹⁹Temeranger Telok Kibuba ain aitba ajanga alima rongtokgogo; nisungtema mi asoshi tatsüktsü süng amai lir. Nisung shiai pei adianu anünga meyutsütsü;

²⁰Parnoki tajichi teka manung ajeba arutsü, saka yaseta alitsü, aser pai tabelen teka manung achitsü, saka parnok tipmatemstsü; parnok nisung shiai pei teben shi achitsü.

²¹Manase-i Efraim achitsü; aser Efraimi Manase; aser parnok külemi Yihuda anema alitsü. Ya ajak asoshi pa ain aitba meyipa maor, saka pa teka ano mekanga lir.

Isaia 10

¹Shirnoki ochi mashiba ozüngtem yanglur, shirnoki nüburtem rishikangshitsüsa temzüng yanglur, aiatai;

²nüngdakba pur ochiba nungi meyipdaktsür, kü nübur sensaker tim tashi rakzükadoker, amitsürtemji parnok temakzükbaba oset ama, aser tebu malir oset pei meyong ama makzükadoker.

³O bendangba anogo nung, talang nungi arutsü aliba yipru nungi nai kechi inyaktsü? Shiba dangi teyari asoshi ajentsü, aser ne rongsen nai kong yutsütsü?

⁴Tepuokertem kübok nenok mechioka alutsü, tetepseter telunglen nenok laotsü. Ya ajak asoshi pa ain adokba meyipa mao, saka pa teka ano mekanga lir.

Asiria Anema Obendangba

⁵ Aia, Asiria kü ain adokba ajok, aser kü mit adokba rangdong!

⁶Tsüngrem metsübuba kin, kü terasaba aliba nübur anema ni pa yok, aser parnok dang nungi rakzükraktemtsü, aser osettsüset makzüksü, aser yimdong nung lishi ama ajemoka yoktsü pa dang ni melatsü.

⁷Saka pai yamaji mebilemer aser pai yamaji pa mulungjang nung meshisar; aser kin ishika mesüi leptoktsütsüang bilemer.

⁸Kechiyong pai ashi, “Kü walunirtem parnok ajak chubatem masü no?”

⁹Karkhemis ama Kalno mali no? Arpad ama Hamat mali no? Damaska ama Samaria mali no?

¹⁰Yirusalem aser Samaria dang nungi taoba süngyanglu yangluba noksa, oda kü ket agi süngyanglutem yimli bushitet nungji,

¹¹ni Samaria aser süngyanglutem dang inyakba ama, yamaji ni Yirusalem aser pa süngyanglutem dang meinyaktsü ama?”

¹²Saka kodang Kibubai Zion tenem aser Yirusalem nung pa mapa renemdir pai Asiria chuba ngasangatema temulung uluba, aser pa amajok sentsüwangshi merenshitsü.

¹³Kechiyong pai ashi, “Kü teka tashi agi ni ya inyak, aser kü shisatsü agi, kechiyong ni tangatetba lir; ni kü kintem arrtsü agienogo, aser ni parnok terizüngdak rakzükraaktemogo, kintem ni ali tonga anizükogo.

¹⁴Kintem rongsen ozü tesepe ama ni rakzükogo; aser lungtoka aliba entsü bena aruba amato ni alima ajak bendenogo; aser tashikang arakzüba, mesüra tebang lapokba mesüra asatepba kata maliasü.”

¹⁵Nisungi süng alenba poi pei sasa pa madak asükümdi ma? Mesüra süngrangtsü shiba nisungi aranger pa madak pei sasa uludima? Merang jok shibai mekanger pa arakzükdaksüba ama, mesüra rangdongi shiba süng masü pa arakzüdaksütsüba amai aji asütsü.

¹⁶Anungji Kibuba Temeranger Telok Kibubai jangratema aliba nokinketer dangi tashitak yoktsü, aser pa sentsüwangshi melen mi jangruba amai tejangruba tsükloktsü.

¹⁷Israel tesangwa mi akümstsü, aser pa Temeshisangji milak akümstsü; aser aji agi pai ai aser ayidong kenü yongi arongtsü aser meyoktsü.

¹⁸Aser pai arem sentsüwangshi, aser tejang tangtsüba moapu, tanela aser temang anaprong samatsütsü, aser aji shiranger nisung lurepa aoba amai alitsü;

¹⁹aser par arem süngdongtem anünga alibaji tanur katia zülua yutettsüsa ishika dang alitsü.

Tanüngba Israel Temulung Meyipba

²⁰Iba anogo nung anünga aliba Israel, aser jentetba Yakob kidongi joko parnok den raraba tsükchir dak metaloka malitsü, saka Kibuba, Israel Temeshisang dak atangji agi metaloktsü.

²¹Tashi tulu Tsüngrem dangi, tanüngba kabo, oda Yakob tanüngba meyipa arutsü.

²²Kechiyong ne nübur tzüyim lisem ama liaka, parnok rongnung tanüngba dang meyipa arutsü; temeshiba agi moshia tesamatsütsüba lemtetja lir.

²³Kechiyong Kibuba, Temeranger Kibubai, tatem tashi ajak samatsütsü, lemteta alibaji, alima ajak madak inyaktsü.

²⁴Anungji Kibuba, Temeranger Kibubai yamai ashi, “Oh kü nübur Zion nung alirtem, Ijip nungeri inyakba ama, Asiriai ne dak merang mekangaka, Asiria nunger tetsübu!

²⁵Kechiyong tatsüka nung kü mit adokba anentsü, aser kü ain adokba sünemtsü.

²⁶Idangji Temeranger Kibubai Asiria anema, Median nunger Oreb lung anasa tepsetba amato tareptsü asoshi ajongloktsütsü; aser Ijip madak pai mekangba amato, pa jok tzüyim madak mekangtsü.

²⁷Aser iba anogo nung pa khu ne tapubang nungi pungdoktsü, aser totzü mezütsüba süngraji samatsütsü. Rimmon nungi pa atuogo.

²⁸Pa Aiati aruogo; pa Migron ajanga süiogo, Mikmas nung pai pa khu rizünga yua lir;

²⁹parnok lenmang ajanga oa lir. Geba nung parnok anena lir. Rama atentener, Saul meyong Gibeaa jena oa lir.

³⁰Ne ola tulu agi ayimtenang, Oh Gallim jala! Angang. Oh Laisha, Oh na temeimtsü Anathot!

³¹Madmena jena aor, Gebim nisung tejenokdak bushir.

³²Tanüsa pa Nob nung anentsü, pai Yirusalem tenem, Zion jala tenem nung pa teka ajetrepba teka arakzütsü.”

³³Saka ajiang, Kibuba Temeranger Telok Kibubai, kongsang tetsübutsüka lentoktsü; aser talanglang aliba lensüka laotsü, aser azüklen alir teküboki aludaktsütsü.

³⁴Aser po agi pai arem min temelem aleptsü, aser Lebanon tashi tulu agi laotsü.

Isaia 11

Yimjiyimjung Yimli

- ¹Yesse tongben nungi lapi ka adoktsü, aser pa tera nungi kongsang kati tejang atangtsü.
- ²Aser pa madak Kibuba tanela, shisatsü aser tangatetba akaba tanela, teshisadangba aser tashi akaba tanela, aser temetetba tanela, aser Kibuba tsübuba alitsü.
- ³Kibuba tsübuba nung pa pelaba alitsü; pa tenük agi anguba agi pai o mebendangtsü, aser pa tenarong agi angashiba agi pai melemtettsü;
- ⁴Saka ochi agi pai sensaker o bendangtsü, aser linük nung ajemalur asoshi timi lemtettsü; aser pa tebang ajok agi pai alima dak azüktsü, aser pa tebang mechi tangula agi pai tamajunger tepsettsü.
- ⁵Pa teperem nangri temeshiba alitsü, aser pa peremlen temulung alemba asütsü.
- ⁶Idangji tzünüi san chanu den alitsü, aser merok keyi-i nabong chanu den mepitaka alitsü; nashi chanu aser molusongzü chanu aser tejbeketba külemi chiyimtsü, aser tanur chanu kati parnok anishitsü.
- ⁷Nashi aser shirem külemi chiyimtsü, aser parnok techanutem külemi mejangtsü, aser molusongzüi nashi pungchi ama monü achitsü.
- ⁸Aser mama ayongba tanuri per lungki nung asayatsü, aser mamadokba tanuri pei teka agi per teseper nung amushitsü.
- ⁹Kü temeshi tenem ajak nung parnoki kecha mashitsü mesüra mesamadaktsütsü; kechiyong tzü agi tzüyim nembanga ali ama, Kibuba metetba shisatsü agi alijak asüngtsü.

Tepuokdak Nungi Shilangtsü Shinba

- ¹⁰Iba anogo nungji ya ataloktsü, oda Yesse tera koba nisungtem asoshi temaitsü lir, kintemi pa dangi bushia aotsü, aser pa anisüngzükdakji sentsüwangshi alitsü.
- ¹¹Iba anogo nung, Asiria, Ijip, Pathros, Kus, Elam, Shinar, Hamat aser tzüyim tzüküm linük nungi; Kibubai pei teka agi tanaben tanüngba pei nübur koba anünga lidir aji bena arutsü.

¹²Kintem nem pei temaitsü agütsütsü, aser jentoka aliba Israel senteptsü, aser alima kinük pezüsülen nungi Yihuda prokshia aliba külemi senteptsü.

¹³Idangji Efraim anema tenük meremba joko anentsü, aser shirnok Yihuda anemer küma lir, parnok leptoktsütsü; Efraimi Yihuda dak tenük memeremtsü, aser Yihudai Efraim anemer masütsü.

¹⁴Saka parnoki anüolen Filistia nunger tapubang manung yima alutsü, parnoki külemi anüdoklen aliba chirtem rakzükraktemtsü, Edom aser Moab parnok tashi kübok lidaktsütsü, aser Ammon chirtemi parnok dang tashi angatsü.

¹⁵Idangji Kibubai Ijip tzüyim temeli kongdaktsütsü; aser pai mopung tatsük agi ayong madak pa teka arakzütsü, aser aji ayong tila tenet küma zükshitsü, aser nisungtem tsüngsem takong agi jaja-a odaktsütsü.

¹⁶Aser tanüngba pei nübur koba anüngdir, parnok asoshi, Israel atema par Ijip linük nungi adokba anogo nung aliba ama, Asiria nungi lentongbang ka alitsü.

Isaia 12

Tenüngsang Agütsüba Ken

¹Iba anogo nung nai ashitsü, Ni ne nem tenüngsang agütsütsü, Oh, Kibuba, kechiyong nai kü dang ain adoka liaka, ne ain adokba meyipa ogo, aser nai ni süneptsür.

²Ajiang, Tsüngrem kü tekümtet lir, ni amangtsü aser metsübuttsü, kechiyong Kibuba Tsüngrem kü tashi aser ken, aser pa kü tekümtet lir.

³Anungji tepela agi nenoki tekümtet tzübu nungi tzü atatsü.

⁴Aser iba anogo nung nenoki ashitsü, Kibuba nem tenüngsang agüjang, pa tenüng nung ja-ang, kin rongnung, pai inyakbatem metetdakjang, pa tenüng ajungketa lir ta sangdongang.

⁵Kibuba dang ken tenang, kechiyong pai sentsüwangshia inyakogo; iba ya alima ajak nung metetdakjang.

⁶Ola tulu adokang aser ayimtenang, nenok Zion nung alirtem; kechiyong Israel Temeshisang nenok rongnung tulu lir.

Isaia 13

Babilon Anema Sangdong

¹ Amoz jabaso Isaiai Babilon indang khuret anguba:

²Nenoki tenem moapu manung temaitsü ka yuang; parnok dang ola tulu agi ja-ang, aser tamarenertem süngkhümbongi parnok aitsü teka agi ayipang!

³Kechiyong kü ain adokba inyaktsü asoshi bendanga agütsüba kü pur dang ni melaogo. Hau, kü temerangertem, aser tejak tenteta pelatepba kü pur ni jaogo.

⁴Nisung telok tulu ola mesüka tenem nung nanüngtepba angang! Kintem chuba yimli adenshia nanüng adokba angang! Temeranger Telok Kibubai tongbang asoshi temerangertem atenshidaktsür.

⁵Alima talang, nüngjang tatem nungi parnok arudagi, alima ajonga samatsütsü, Kibuba aser pa ain adokba nok o nü lir.

⁶Nenoki mang yimang, kechiyong Kibuba anogo anasa lir, aser ajak Takoksang nungi tesamatsü arutsü.

⁷Anungji teka ajak tashi maiti akümstsü, aser nisung shia temulung makai akümstsü,

⁸aser parnok akseta alitsü, temulung zürep aser tejashi agi parnok dak atongtsü, tetsür nusodang kangshi ama parnok tekangshi nung alitsü; parnok kati ka dak tesüngmang agi rangshia reprangteptsü, parnok tejakji milak ama alitsü.

⁹Ajiang! Alima azüngazünga yutsütsü, aser iba nungi temenenpur samatsütsü, taochi maka, terasaba aser tesashi ain adokba agi, Kibuba anogo arur.

¹⁰ Kechiyong anüng petinutem aser telong tena aliba, petinutemi pei tesangwa magütsütsü; kadang anü adokdir, pa tammang akümstsü, aser itai pei tesangwa mayatsü.

- ¹¹Iba lima temenen asoshi ni merenshitsü, aser nisung tamajunger parnok tai menaba asoshi ni merenshitsü; asükümer jaksajaklemba ni anendaktsütsü, aser ambangyimer mezümekümba teküboklen aludaktsütsü.
- ¹²Hon tajung dang nungi nisung ang, aser Ofir hon dang nungi meimchir ang angutsü tasakba ni kümdaktsütsü.
- ¹³Anungji Temeranger Telok Kibuba terasaba ajanga, pa tesashi ain adokba anogo nung anüngtem atententsü, aser alima pei talidak nungi anokshitsütsü.
- ¹⁴Ajiser tarishiba mesü mesüka, mesüra san telok tanitener maliba telok mesüka, parnok nisung shia pei nübur dangi meyipa aotsü, aser nisung shia pei limai ajentsü.
- ¹⁵Shir ngudir ajak ateta atsüngtsü, aser pua aruba nisung shia nok agi lepsettsü.
- ¹⁶Parnok kinü chanutem parnok nükdang anükanüka akusatsütsü, parnok ki rakzükraktemtsü, aser parnok kinungtsürtem dak sotaktsü.
- ¹⁷Ajiang! Ni parnok anema, taribi asoshi mebilemba aser hon nung tepela manguba Mede nunger ajungmesotsü,
- ¹⁸Parnok lijakjang agi asangurtem anüka kasatsütsü, aser nu menden süngjang madak parnoki taochi makatsü, mesüra tanurtem madak parnoki aochia mereprangtsü.
- ¹⁹Tsüngremi Sodom aser Gomora samatsüdang amato, chuba yimli tobur tajung Kaldia nunger asüküm, sentsüwangshiba Babilon, yamaji akümtsü.
- ²⁰Ajagi shinga marutsü mesüra putusa putu malitsü, Arab nunger shingai yangji süki meyanglutsü, sannüker shingai yangji san meyipdaktsütsü.
- ²¹Saka lisem lima arem shirurutem yangji mejangtsü, aser kitemji asatepa aliba shirurutem agi sünga alitsü; yangji ostrich ozütem alitsü, aser shio tepungi yangji tsüngsangtsü.
- ²²Parnok lung ki nung tzünüi aser chuba ki tajung nung shirongtem asateptsü; iba mapangji tatonger, aser iba anogoji matsülangtsü.

Isaia 14

Tepuokdak Nungi Shilangba

¹Kechiyong Kibubai Yakob dak yimlibilem akatsü, aser ano Israel shimtetsü, aser parnok pei lima nung yutsütsü; aser bendangertemi parnok den semloka alitsü, aser parnoki Yakob kidong yima alitsü,

²Aser kintemi parnok anir parnok alidaki arutsü; aser Israel kidongi parnok Kibubar linük nung tenzükertem aser tenzüklatem kümdaktsütsü parnok agitsü, yamaji parnok mezüng apurtem parnok kübok tepuokertem kümdaktsütsü, aser parnoki parnok kangshitsüba pur madak yimsü asütsü.

Babilon Yimli Laoba

³Ne tejashi aser ne timtem nungi, aser mapa tasak koba agi na inyakdaktsütsü kümdaktsü,

⁴Babilon chuba anema iba ajumechiba ken ya nai bena arung aser shiang, rishikangshirto koda anenadok! Mezümekümento anenadok!

⁵Kibubai tamajunger ajok, aser yimsüsürtem nisung raksatsü,

⁶Koba agi nisungtem dak teraksaba agi maneni azük, aser shingaia menoktangtetba tekangshiba agi ain adokba nung kintem madak yimsü asü.

⁷Alima rangben anisüngzük lir, aser ajemajema lir, parnoki ken atener.

⁸Hau, fir süngdongi ne dak pelar, aser Lebanon nung cedar süngdongtemi ashir, “Na laoa ali nungji, onok anema süng alener shinga marur.”

⁹Teküboklen nungi Sheoli ne den ajuruteptsü arakzür, aser kodang na arudir na ajurutsü, oda alima tongtipur ajak na aruba ajanga aka asodaktsür; shirnok alima nung chubatem liasü, ajak chuba menden nungi nokdaktaktsür.

¹⁰Parnok ajaki jembia ne dang ashitsü, “Onok ama ano na tashi mait kümogo na? Na onok ama kümogo na?”

¹¹Ne kongki ola aser ne jaksajaklemba Sheol tonga anizükogo; na telunglen metsük agi kubanga lir, mesen agi na nembanga lir.

¹² Kotak nungi na koda tsüka lir, Oh anüngdang petinu, anepdang chir! Kintem teküboklen ayusang, koda na ali tonga lepzüka yoka lir!

¹³ Nai ne mulungjang nung ashi, “Ni kotaki atutsü, Tsüngrem petinutem temalen ni kü chuba menden ajungkettsü, aser anüolentip tatembang nung ni telok sentepba tenem manung amentsü.

¹⁴ Ni mepet temaleni atutsü, ni tematiba mesüka alitsü”.

¹⁵ Saka kangla tatembang tonga, Sheol tashi nabo anir alutsü.

¹⁶ Shirnoki na angur parnoki sashia ne dak reprangtsü, parnoki ne indang shisadanga ashitsü, “Alima atentendaktsüba, aser chuba yimlitem anakshidaktsüba;

¹⁷ Alima arem kümdaktsüba, tepuokertem pei kidangi mechiokba nisungto ibai no?”

¹⁸ Kintem madak chuba ajak, parnok nisung shia pei leper nung sentsüwangshia mejanger;

¹⁹ saka nabo tesempatsü kongsang ka ama, nok agi tepsetba pur, tasürtem den, tetsüing kübok ajemshiba tasümang, kanglai aluba ama na leper nung jentok.

²⁰ Na parnok den medema maremtsü, kechiaser nai ne linük raksatsü, nai ne nübur tepset, tamajung inyaker kin tenüing teti asoshi metetshitsü.

²¹ Parnok tebutem tai menaba atema parnok chirtem adoka, alima aika, alima rangben yimlitem agi mesüngdaktsütsü asoshi nenoki pa chirtem tepsetdak renemang!

²² “Ni parnok anema apusotsü, ta Temeranger Telok Kibubai ashir, aser Babilon nungi tenüing aser tanüingba, techir aser semchisemnur lepdokadoktsü, ta Kibubai ashir.

²³ Ano ni ibai jepju alidak aser tzü moti kümdaktsütsü aser aji ni tesamatsüba kioktsü agi okdoktsü” ta Temeranger Telok Kibubai ashir.

Asiria Anema Shin O

²⁴ Temeranger Telok Kibubai azüngashia ashi, “Kü sentong ama, aji oda ataloktsü, aser ni mulungtetba ama, aji yamaji alitsü.

²⁵ Oda ni Asiria nunger kü ket agi raksatsütsü, aser kü tenem manung tetsüng kübok pa ajemshitsü, idangji pa süngra parnok nungi pila-a aotsü, aser parnok tapubang nungi parnok khu pilatsü.

²⁶ Alima ajonga asoshi ibai kü teinyaktsü mulungtetba sentong lir, aser kin ajak madak mekangba tekaji ibai lir.

²⁷ Kechiyong Temeranger Telok Kibubai inyaktsü mulungtetogo, aser aji shibai raksatettsü? Pa ket songtoka lir, aji shibai meyipa songtemtsü?”

Filistia Anema Shin O

²⁸ Ahaz chuba asüba küm iba shin o aru:

²⁹ Oh Filistia, nenok dak azükba ajok raksaogo, nenok ajak tepelatep, kechiyong per tera nungi ongyang per ka adoktsü, aser pa süngjangji mi ama yima aoba per asütsü.

³⁰ Sensaker mezüng asoba chiyungtsü angutsü, aser tanünger lendong makai ontaka alitsü, saka ne terabo ni ayawara agi tepsettsü, aser ne tanüngba ni tepsettsü.

³¹ Jeptepang, Oh süngkhüm; ayimtenang, Oh, yimti; na yimsa-a ogo, Oh Filistia, nenok ajak; kechiyong anüolentip nungi mokozü ka arur, aser pa temeshitet mapang nung shinga atsüngzüka menoktaker.

³² Ajangla kin osang abeneri kechi telangzüba agütsütsü? Oda Kibubai Zion yangluogo aser pa dak par timtemba nübur jenoktsü.

Isaia 15

Moab Anema Shin O

¹ Moab asoshi shin o: Kechiaser konungyongi Ar aser Kir yimtitem raksatsüogo; aser Moab ola madokteti lir.

²Tekülemdak tenem nung ajebtsü asoshi Dibon tuogo, Nebo aser Medeba asoshi Moab nisungtemi ajeber, tejashi agi parnok kolak aser bangsemo südokogo.

³Parnoki yimdong nung pei sasa anemsü agi nangri kanger kilem manung, aser yimdong moapu nung nisung shia nüktzü yima ajeber.

⁴Heshbon aser Elealei ayimten, aser parnok ola Yahaz tashi angashir, anungji Moab nok o nü abenertemi ola tulu ayimten aser pa tanela atentener.

⁵Kü mulungjangi Moab asoshi ajeber, par tamarenertemi Zoar aser Eglathshelishiya leni ajener; parnoki jeba Luhiti atur, kechiyong Horonaim lenmang nung parnoki tesamaba ola agi ayimtener.

⁶Nimrim tzü menendoka lir; kechiyong ai kongka lir; rem lanu madoker, yangji oset tajem kecha maka.

⁷Anungji parnoki jenti ajangzükba, aser parnoki rizüngba, willow dong aliba ayong leni parnoki bener aotsü,

⁸Kechiyong ayimtenba ola Moab arrtsü tashi ogo, iba jeptepba ola agi Eglaim, aser iba jeptepba ola agi Beerelim atong.

⁹Kechiyong Dimon tzütem azü agi sünga lir, kechiyong Dimon madak, Moab nungi jentetbatem madak aser linük tanüngba dangi, ni ano molusongzü ka bener arutsü.

Isaia 16

Teimlatsü Makaba Moab Tia

¹ Sela koba arem tsütsü lir, iba nungi linük yimsüsürtem asoshi, Zion jala tenem dangi san chanutem yokang.

²Kechiyong nemzúa aliba ozütem ama, prokshia aliba ozü tesepe ama, Moab jalatema Arnon ayong tzütendak alitsü.

³“Shisatsü agüjang, ochiba agüjang; ne akhüm aonung ama anjongmeshi kümdakjang! Tejendokba pur atsükokjang, aser tejendokertem tekülakoktsüma.

⁴Moab nung aridoka alirtem nenok rongnung lidakjang; teraksatsür tejak nungi parnok asoshi tejenokdak sang! Kodang rishikangshir tatem kümdaktsüdir, teraksatsür anendaktsüdir, aser ajemzüka yoksang linük nungi makai samatsüdir;

⁵taochi nung chuba menden ka yanglutsü, aser iba manung, Dawid süki nung ochi nung nisung kati amentsü; ochi obendang bushiba aser kechi shitak, aji inyaktsü jangraba yimsüsür ka adoktsü.

⁶Moab mezümekümba indang, pa kanga asüküm ta onoki angashiogo, oda pa ngasangatem aser pa asükümba, aser pa teraksaba, pa jaksajaklema jembiba tazüngla lir.

⁷Anungji Moabi mang yimdakjang, nisung shiai Moab asoshi jebdakjang; Kir Heres nung tsükmenatzü takong agi yangluba amtsük asoshi parnoki jepdakjang.

⁸Kechiyong Heshbon alu, aser Sibma tsükmenatzü kongadoker; kintem kiburtemi iba kongsangtemji leptoktsüogo; koba agi Yazer tashi atong, Lisem lima tashi nemzua ao, iba kongsangtem bendanglen aser tzüyim atena sangshia ao.

⁹Anungji Sibma tsükmenatzü asoshi ni Yazer den ajebtsü. Oh Heshbon aser Eleale, ni na kü nüktzü agi tenlatsütsü; kechiyong ne mei süngjang madak, aser ne aluruba madak arür ola sangoktsüogo.

¹⁰Aser tejang tangtsüdak moapu nungi temulung achiba aser tepela samadokogo; tsükmenatzü lu nung ken atenba mesüra pelatepba ola malitsü; temenügdak tsükmenatzü tzü shingaia majemzüktsü, tsükmenatzü lu nung pelatepba asatepba ni anendaktsüogo.

¹¹Aji asünung Moab asoshi kü nelai kongki ama anünger, kü mulungjang Kirheres asoshi anünger.

¹²Moabi pei tenemi pei sasa belemseta adokaka, mesüra temeshidaki sarasademtsü iaka, pa kecha makümtsü.”

¹³Moab indang akhidang Kibubai jembiba ya lir.

¹⁴Saka tang Kibubai jembia ashir, “Küm asem tsüngda nung, ayanger ka küm amato, Moab sentsüwangshi pa telok tulu den maksütsü kümdaktsütsü, aser tanüngba rogoji kanga ishika aser tashi mait alitsü.”

Isaia 17

Damaska Anema Shin O

¹ Damaska indang shin: “Ajiang, Damaska yimti ka melidaktsütsü, aji teraksa nangtenba ka dang asütsü.

² Aroer yimtitem jentokadokogo; itemji san telok asoshi alitsü, parnok mejanga alitsü, aser shingai parnok metsübudaktsütsü.

³ Ano Efraim nung mitsa makatsü, Damaska nungi chuba yimli, aser Siria nung tanüngbatem samatsü, parnok Israel chirtem sentsüwangshiba ama alitsü, ta Temeranger Telok Kibubai ashir.

⁴ Iba anogo nung ya ataloktsü, oda Yakob sentsüwangshi rema kümdaktsütsü, aser pa shi temo apua akümtsü.

⁵ Aji alurur nisungi noktaka aliba tsük benden dang ama, aser tepen agi tsükjong ruzükba ama, Refaim lenten nungi nisungi tsükjong shitenba ama alitsü;

⁶ mesüra kodang oliv süngdong nungi onmdir, temenushitsü iba nungtoktsüba ama, korishi kongsang talangtiba nung ana mesüra asem ama, kongsang talak nung pezü mesüra pungu aliba ama,” ta Kibuba Israel Tsüngremi ashir.

⁷ Iba anogo nungi Teyanglur dak reprangtsü, aser pa tenük agi Israel Temeshisang dak akhüm tsübu sayutsü.

⁸ Joko pai pei teka agi yangluba mapa, tenladak mereprangtsü, mesüra pa pei temeyong agi yangluba Asherim, mesüra anü-süngyanglu dang akhüm tsübuba malitsü.

⁹ Iba anogo nung parnok yimti tashi taittemji, Israel chirtem madang Amor aser Hiv nungeri toktsür aoba kü yimtitem mesüka, nenok yimtitem senzüka toktsütsü.

¹⁰Kechiyong nai ne tekümtet Tsüngrem, aser ne jenokdak Lung indang temulung nung mebilem, anungji nenoki jangratemtsü atsükitem yangluaka, aser bendanger tsüngrem asoshi rizüngaka,

¹¹itemji nai tsünüba anogo nung nai atsübanga yuaka; anepdang ne metsüji meia liaka, aji saka shisa amsaba aser tejashi tulu anogo nung aluruba makai akümtsü.

Tsükchir Kintem Akokba

¹²Ah! Nisung jenti arrtepba, tzüyim arrtepba ola ama aruba, aser tzü tulu sashia ayimba ola ama kintem oshishia senzür!

¹³Tzü jenti sashia ayimba ama kintem oshishia senzüteptsü; saka pai parnok arütsütsü, aser parnok talangkati jena aotsü, tenem nung mopung madang tsüksü ama, aser yipru madang auyi pungshidaktsüba ama aridoktsü.

¹⁴Ajiang! Nikongdang tetsübuttsü; aser anepdang matongdang itemji malir. Shirnoki asenok dak nungi makzüka agir parnok shilem, aser asenok dak nungi rakzükraktemertem tia ibai lir.

Isaia 19

Ijip Anema Shin O

¹ Ijip indang shin o: Ajiang, Kibuba mepet tekara manung mener Ijip dangi arur; pa tsüngdang Ijip süngyanglutem atententsü, aser Ijip mulungjang pei dak yimsa-a aotsü.

²Ni Ijip nungeri Ijip nunger anema ajungmesotsü, aser parnok nisung shia pei adianu anema, pei kinunger anema, yimti-i yimti anema, chuba yimli-i chuba yimli anema rarateptsü.

³Ijip dak tanela makai akümtsü, aser parnok tasa ni samatsütsü; parnoki süngyanglutem, atakatemertem, süli aortem, aser arasenertem bushitsü.

⁴Aser taochi maka yimsüsür ka nem ni Ijip agüjadoktsü; aser chuba tesashi kati parnok madak yimsü asütsü, ta Temeranger Telok Kibubai ashir.

⁵Nile tzü kongadoktsü, aser ayongji senzüka tokja kongadoktsü.

⁶Ayongtem shiadoktsü, Ijip ayong tzümesütem achema akümstsü aser kongadoktsü; tzütok aser ayidong azüladoktsü.

⁷Nile anasa moapu, Nile ayongküm anasa, aser Nile agi meketbanga aliba ajak takong akümstsü, aser joko kecha makai kümdaktsütsü.

⁸Angopurtemi mang ayimstsü, aser Nile nung poroki yokertemi ajebstsü, aser shirnoki tzü nung zütsük yoker zükla-a akümstsü.

⁹Ano shirnoki kumpa nemra asüba nung mapa inyaker, aser shirnoki süpo ataker parnok akseta alitsü;

¹⁰shirnok linük nüktangtem lir parnok anüka raksatsütsü, aser ayanger ajak züreptsü.

¹¹Zoan chuba chirtem kanga tamashi lir, Faraouer teshisadangertem shisa takatibatem shisa makai kümogo, “Ne shisa taka chir ka lir, aser akhi chubatam chir ka lir” ta shibai shitet?

¹²Ajangla ne shisa taka nisungtem kong ali? Parnoki tang ne dang shidakjang; aser Temeranger Telok Kibubai Ijip indang kechi inyaktsü mulungteta ali, aji parnoki metetdakjang.

¹³Zoan chuba chirtem tamachi kümogo, Memfis chuba chirtem külakkoktsüogo; parnoki Ijip, koba par kintem kinük lung lir, mashileni odakja lir.

¹⁴Kibubai parnok telunglen mashikoshi shisatsü meyoktepdaktsü, aser yi agi mesepba nisung saktsüa mangazüba ama, parnoki Ijip pa mapa ajak nung mashileni odaktsü.

¹⁵Temaba mesüra tekübokba süshia, asangdong mesüra tzütok süshia, shingai Ijip asoshi kecha meinyaktettsü.

Ijipi Kibuba Külemstsü

¹⁶Iba anogo nung Ijip tetsür mesüka alitsü; aser Temeranger Telok Kibubai teka arakzüba, koba pai iba madak arakzür, ibayongji pai atententsü aser tsübutsü.

¹⁷Yihuda lima Ijip asoshi tetsübutüsü ka akümtsü aser Temeranger Telok Kibubai Ijip anema kechi inyaktsü mulungtet ibayongji nisung shiba dangsa iba indang tetshidir tsübua alitsü.

¹⁸Iba anogo nung Ijip lima nung Kanan o jembirtem, aser Temeranger Telok Kibuba dang azüngashir yimti pungu alitsü; ka dang “Anü Yimti” ta ajatsü.

¹⁹Iba anogo nung Ijip lima nung Kibuba asoshi tekülemdak ka, aser arrtsü nung Kibuba asoshi tongshi ka alitsü.

²⁰Ijip lima nung Temeranger Telok Kibuba atema temaitsü asoshi aser kuli asütsü asoshi ya alitsü; kechiyong rishikangshir alibayong parnoki Kibuba dang ayimtentsü, aser pai parnok dangi kümtetdakba ka, aser tashi tulu ka yoktsü, aser pai parnok kümzüktsü.

²¹Aser Kibubai Ijip nunger meteta akümtsü, aser Ijip nungeri iba anogo nung Kibuba metettsü, hau, parnoki tetepsetba tenla aser tarongba tenla tenlatsü, aser Kibuba dangi atemzuka ayutsü, aser aji inyaktsü.

²²Kibubai Ijip nunger dak zükaka, anebtsütsü asoshi dang azüktsü; kodang parnoki Kibuba dangi meyipdir, parnoki mepishibatem dang pai angatsü, aser parnok anebtsütsü.

²³Iba anogo nung Ijip nungi Asiria tashi lentongbang ka alitsü; aser aji ajanga Asiria nunger Ijip leni aser Ijip nunger Asiria leni aotsü; aser Ijip nungeri Asiria nunger den Kibuba külemtsü.

²⁴Iba anogo nung Israel Ijip den tasembuba asütsü, aser alima nung temoatsü ka alitsü.

²⁵Kechiyong Temeranger Telok Kibubai parnok moaja ashi, “Kü nübur Ijip, aser Asiria kü teka mapa aser Israel kü senmang temoatsü sang.”

Isaia 20

Ijip aser Ethiopia Amaktsü Shinba

¹Asiria chuba Sargoni walunir tulutiba yoka, Ashdodi pa aruba küm nung, pai Ashdod anema rara aser aji agi.

²Iba mapang Amoz jabaso Isaia denKibubai jembia ashi, “Oang aser ne teperem nungi anemsü salazükang, aser ne tsüng nungi tsüngsem semzükang;” aser pai yamaji inyak, aser mangsa aser tetsüng tesa jaja.

³Kibubai ashi, “Ijip aser Ethiopia anema temaitsü aser sayatenya asütsü asoshi kü tenzüker Isaia küm asem mangsa aser tetsüng tesa jajaba ama mesüka,

⁴yamaji Asiria chubai Ijip nunger tepuokertem, aser Ethiopia nunger aridoka alirtem, tanur aser tain, mangsa aser tetsüng tesa, telungpo tesa, Ijip maksütsüsa anir aotsü.

⁵Ethopia teimla aser Ijip sentsüwangshiba yong parnok aoksa-a bangkatsü aser akseta alitsü.

⁶Tzüküm nung aliba nisungtemi iba anogo nung ashitsü, ‘Ajiang! Shirnok dak asenoki teimla ayu, aser shirnok dangi asenoki Asiria chuba nungi kümzüktsü bushia ao, parnok dak kechi atalok! Aser asenokbo kodaser jenbutsü?’ ”

Isaia 21

Babilon Laotsü Shinba

¹Lisem lima indang shin o Tsüngrem mopung Negeb ajanga tashi agi ona aruba ama, ibai lisem lima nungi nunger arur.

²Kü dang mangdang asoshi sayuogo; ashikülakeri ashikülaka benshir, rakzükraquemertemi rakzükraquetema benshir. Tuang, Oh Elam; makbangang, Oh Media! Pa anüngba ajak ni tatem kümdaktsüogo.

³Anungji kü teperem tokrongtsü agi süngogo; tetsür nusodang kangshiba ama kü dak tekangshi agi tongogo. Ni mangashitettsüsa ni touthia lir, ni mungutettsüsa ni aoksadakja lir,

⁴kü mulungjang nemzür, tetsübuttsü agi ni aoksadaktsür. Ni meima aliba tesangwa ni asoshi tatententsü kümogo.

⁵Parnoki langbang la-a ayur, parnoki parnok lema ayur; parnoki chiyunger aser ajemer; chuba chirtem, aramesoang aser jong nung totzü mezüang.

⁶Kechiyong Kibubai kü dang yamai ashir, “Oang mitkar ka yuang, aser pai anguba pa nem metetdakjang!

⁷Pai telok ka ngura, kor nung amener telok anana, gado nung amenba telok, ut nung amenba telok; pai kanga kümdanga angatsüla.”

⁸Aser pai reprang aser ayimten, “Oh, Kibur, ni anüngdang mitsa-semtu nung maneni noktaker, aser aonung shia kü taktang nung alir.”

⁹ Aser, talungtsü nung nisung telok, kor nung amenertem anasa, aruba ajiang. Aser pai langzúa ashi, “Babilon laoa lir; aser süngyanglu angentetba tsüngremtem ajak ali nung ajasaogo.

¹⁰Oh kü monetba, kü motsüngnem chir! Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngrem nungi ni kechi angashi, ni ne dang metetdaksüogo.”

Duma Anema Shinba

¹¹Duma indang shin o: Seir nungi kari kü dang jadagi: “Mitkar, aonung ya kechi mapang lir? Mitkar, aonung ya kechi mapang lir?”

¹²Mitkari ashi, “Anepdang arur, saka ano aonung; nai ano metetnüra tanaben arung.”

Arabia Anema Shinba

¹³Arabia indang shin o: Oh nenok telok jajaba Dedan nunger shir Arabia arem nung nenok alitsü!

¹⁴Tzürabatem dangi tzü bener arung, jena arurtem chi agüja agizükang. Oh Tema lima nung alir nisungtem!

¹⁵Kechiyong, nok nungi, aser azüa arua aliba lijak nungi, tongbang kanga nungtepdak nungi, parnok jena ogo.

¹⁶Kechiyong Kibubai kü dang ashi, “Ano küm ka lir, ayanga alir küm yongsük amato lirbo, Kedar sentsüwangshi ajak tatem akümtsü;

¹⁷aser Kedar chir lijak amer raraba nisung tanüngbatemji ishika dang alitsü. KechiyongKibuba, Israel Tsüngremi jembiogo.”

Isaia 22

Yirusalem Raksatsü Shinba

- ¹Ibai Mangdang Lenten indang shin o: Tang, ajak kilemmai tua aliba ya nenok kechi asü?
- ²Oh na ayimtenba ola aser rongrongshishiba yimti, tepela yimti; ne tetepsetbatem, nok agi tepsetba masü, mesüra tongbang nung asüba masü.
- ³Ne yimsüsür ajak külemi jena oadok; parnok lijak kecha mamshi-i dang apu, parnok talangka jena oaka tangur ajak külemi apu.
- ⁴Anungji ni ashi, “Ni tereprang, ni kanga kua ajebtsü; kü nübur jala samatsübayong, ni süneptsütsü temerang.
- ⁵Kechiyong Mangdang Lenten nung Temeranger TelokKibuba, nungi iba terongrongtsü, ajemzüka yoktsü, aser jara raksatsütsü, aser tenem dang ayimtenba anogo lir.”
- ⁶Aser Elami temeranger nisung telok aser kor nung amenertem den lijakjang asemba juli aben; aser Kir nungertemi jong menembangi ayu.
- ⁷Nenok teshimtet lententem talungtsü agi sünga liasü, aser kor nung amenba nisungtem parnok sasa süngkhüm nung taren ali.
- ⁸Aser Yihuda tenoktangtsü yanglubatem chirep. Iba anogo nung nenoki arem ki nung nok o nü bushia ao.
- ⁹Dawid yimti nung tapok aika aliba dak nenoki temulung agütsü; aser teküboklen moti aliba tzü nenoki aniten.
- ¹⁰Ano nenoki Yirusalem nung ki züngdang, aser atsü jara yanglushitsü asoshi kitem nenoki bensa;
- ¹¹aser atsü jara ana tsüngda nung nenoki moti tejenba tzü asoshi tzü rizüngdak yanglu. Sakasa shibai ya inyak aser talangka nungi shibai ya asatet pa dang nenoki temulung magütsü.
- ¹²Temeranger Telok Kibubai, iba anogo nung nenok dang ajebtsü aser mang ayimtsü asoshi, aser tekolak südoktsü aser anemsü agi nangri akangtsü asoshi aja;

¹³ saka ajiang, pelashishia, pelatepa nashi pungchi aser san tepseta, shi chia yi jemtep, “Asenoki chia-jemdi, kechiyong asüngbo asenok asütsü” ta nenoki bilem.

¹⁴Saka Temeranger Telok Kibubai pei sasa kü narong agi angashia jungkai adokba Kibuba shin o Temeranger Telok Kibubai ashir, “Atangji nenok masü tashi iba temenen menaba mopungdoktsü.”

Shebna Dangi Tekümdangtsü O

¹⁵Yamai Temeranger Telok Kibubai ashir, “Arung! Oang, aser chuba ki madak ketdangpur, Shebna dang shiang.

¹⁶Na yangi kechi asür aser yangi shiba ali, oda na asoshi yangi leper angenteta, ne leper temalen talang nung angenteta na pei asoshi lung manung ki yangluba ya kechi?

¹⁷Ajiang! Oh tashi tait nisung, Kibubai na merepdokadoktsü, hau, pai ne dak akang akanga amentsü.

¹⁸Aser anglong ka mesüka, lunga lunga alinük talangi ontaktsütsü. Yangji na asütsü, aser ne sentsüwangshi talungtsütem ajagi aotsü, ne Kibubar ki asoshi na maksütsü!

¹⁹Ni na ne mapa nungi endoktsü, aser na talidak nungi na atsüzüktsü.”

²⁰Iba anogo nung ni kü tenzüker Hilkia jabaso Eliakim ajatsü;

²¹aser ni ne sobutsü pa dak sobutsütsü, aser ne peremlen agi pa dak nangri kangtsütsü; aser ne bangdak pa nem agüjadoktsü aser Yirusalem nung alirtem aser Yihuda kidong tebu pa akümstsü;

²² aser Dawid kidong sabi ni pa tapubang nung ataloka yutsütsü, aser pai lapoktsü aser nisung shingai mashitsü, aser pai shibangtsü aser nisung shingai melapoktsü.

²³Aser akanga alidak ni pa kojat ama angenloka yutsütsü, aser tebuer ki asoshi pa tetushi chuba menden akümstsü,

²⁴aser tebuer ki sentsüwangshi ajak, chirnur aser tasoba marok enrok tila shia nungi tezüoktsü marok ajak parnoki pa dak iloktsütsü.

²⁵Iba anogo nung, Temeranger Telok Kibubai ashir, “Akang, akanga alidak angenba kojai kotangtsü, aser aji lensüka yoktsü aser tsüktsü, aser iba manung aliba khu lepdoka adoktsü, kechiyong Kibubai aji jembio.”

Isaia 23

Tair Anema Shin O

¹Tair indang shin o: Ayima jebang, Oh Tarshis rongtem, kechiyong ki maka aser kilungi aitsü makatsüsa aji raksaja lir. Kittim lima nungi aji parnok dangi jungkai adokogo.

²Tzüküm linük nung alirtem ajemajema liang, Sidon nunger shishirtem, parnoki tzüyim sema jaja.

³Shirnok shishilembaba tzü tesadem nung liasü, shirnok Nile nungi alu arur, shirnoki kintem nungi shishilempaba agi pa tajangzük ngua liasü.

⁴Na akseta liang, Oh Sidon kechiyong tzüyim mitsa, tzüyimi jembio aser ashi, “Ni nusotsü mekangshi, mesüra mesotsüka, mesüra ni asangurtem, mesüra aiürtem memesütetka.”

⁵Kodang osangji Ijip tongdir, parnok Tair osang agi kanga timatemtsü.

⁶Nenok Tarshis leni ayima jenang, nenok tzüküm linük nung alirtem.

⁷Nenoki tugutettsüba nenok yimti, alemli nungi tenzüka alibaji, shiba tetsüng agi pa talang nung alitsü bener ao, aji ya asü?

⁸Tair, koba chuba korang agütsüsang, koba nung shidi shishirtem chuba chirtem liasü, aser koba nung alima nung tetushitsü shishilempartem liasü, iba anema shibai yamai tasa asa?

⁹Asüküm sentsüwangshi ajak menendaktsütsü, alima nung tetushitsü ajak sensatsütsü asoshi Temeranger Telok Kibubai aji asatet.

¹⁰Nile ayong südaka alu yimang Oh Tarshis jalatem, joko tetsükdaaktsü kecha maka.

¹¹Tzüyim manung pa teka songtoka lir, pai chuba yimlitem anokshitsüogo: Kanan indang, iba nung mitsa samatsütsü asoshi Kibubai temelaba agütsüogo.

¹²Aser pai ashi, Na joko mepelatsü, Oh na tekangshiba Sidon jala aiür! Aramesoang, Kittimi oang yangjia na anisüngzük makatsü.

¹³Asiria nunger masü, saka Kaldi nungerji ajiang; shirnoki Tairji arem shiruru talidak asütsüsa tia lemsüktsüogo; parnoki tamaktsü semtutem yangluogo; parnoki la chuba mendentem rongtoktsüogo; parnoki laji teraksaba telong ka kümdaktsüogo.

¹⁴Asatepang, nenok Tarshis rongtem, kechiyong nenok mitsa teraksa nung toktsü.

¹⁵Idangji chuba kidong ka kopiga alir yamaji küm neter tatem tonger külen ken nung nüktapangtatsür ama Tair amadoktsü; aser küm neter tatem tonger külen ken nung nüktapangtatsür ama Tair asoshi alitsü.

¹⁶Yimti nung nemzütsü ne tatemba kongki bena arung, aser amadoka aliba ne nüktapangtatsür kensü tajung tenang, na bilemtettsüsa ken aika tenang!

¹⁷Küm neter temer külen, Kibubai Tair semdangtsü, aser pai pei ayanger dangi meyiptsü, aser ali nung alima chuba yimti ajak den nüktapangtatsür jilu aitsü,

¹⁸Pai shishilempaba agi kechi ajangzükdir Kibuba asoshi temeshi alitsü; aji rizünga mesüra bendena mayutsü, saka Kibuba madang shirnok alir parnok teperi achitsü, aser süoshi tajung abentsü parnok nem agütsütsü.

Isaia 24

Kibubai Alima O Bendangtsü

¹Ajiang, Kibubai alima tazüngla kümdaktsütsü, aser aji jendokadoktsü, aji meyipdaktsütsü, iba nung alir nisung ajaklen prokshidaktsütsü.

²Aser aji nisungtem dang koma yamaji putir dang, aser kilir dang koma yamaji kibur dang; kilirla dang koma yamaji kiburla dang; talir dang koma yamaji tayoker dang; taputsür dang koma yamaji tapusang dang; tagizüker dang koma yamaji tagütsüsang dang, aji oda alitsü.

- ³Alima meshimeshia azüngtettsü aser meshimeshia makzükadoktsü; kechiyong Kibubai iba o jembio.
- ⁴Aiji akonger aser remzüka aor, alimaji tashi maiti azülar alima denji külemi anüngtemjia azüla-a aor.
- ⁵Ali nung alirtemi alima menentsür, kechiaser parnoki ozüngtem raksatsü, yimsü ozüng melenshi, tatem maka tezüngzüktepba raksatsü.
- ⁶Anungji atakatemi alima meyoker, shirnok iba nung alir parnok dak tai angur; meimchirtem sümar, aser nisung ishika dang anünga lir.
- ⁷Yi lanui mang ayimer, tsükmenatzü tetong kongsüka adoker, pelashishia alir ajak shisa atemer.
- ⁸Asüm agi menüremba anener, shirnok pelateper parnok ola tatem akümer, tatamba kongki agi pelaba anener.
- ⁹Parnoki joko ken tena yi majemtsü; mejemtzü shirnoki ajemer parnok dang aji taku alitsü.
- ¹⁰Temakmakba yimti laoa lir, nisung shinga maittsüsa ki ajak shibanger.
- ¹¹Yi agi anüngba asoshi yimdong nung ayimtenba ola lir; sasa pelar ajak shimaka lir, linük nung menüremtepba samaogo.
- ¹²Yimti nung teraksa tokja lir, aser iba süngkhüm teraksa lir.
- ¹³Kechiyong aji oliv süngdong sükzüka aongdang, mesüra tsükmenatzü aongeri tejep menüngshiba ama, nisung rongnung yamaji alima nung alitsü.
- ¹⁴Parnoki ola adoktsü, parnoki ayimtentsü, Kibuba akhüm tulu asoshi parnoki ola tulu agi anüolen nungi ayimtener.
- ¹⁵Anungji, Israel Tsüngrem, oda Kibuba tenüng, tzüyim küm lima nung, anüdoklen nenoki Kibuba sentsüwangshiang.
- ¹⁶Alima tatem nung tenüngsang ken temeshiba asoshi sentsüwangshi ta onoki angashiogo. Saka ni ashi, ni kongrasüker, ni kongrasüker; ni aiatai! Külakkübongertemi külaka benschir, atangji külakkübongertemi kanga külakkübonga benschia lir.

- ¹⁷Tetsübutüsü kangla aser sang ne madak lir, Oh alima nung alir nisungtem!
- ¹⁸Aser shiba tetsübutüsü ola nungi jendir kangla nung tsüktsü; shiba kangla telung nungi adokdir sang nung aputsü; kechiyong temalen kichibatem lapoka lir, aser alima kimung atashir.
- ¹⁹Alima jungjunga raksaogo, alima meshimeshia yimsa-a ogo, alima kanga atashiogo.
- ²⁰Yi agi mesepba nisung ama alima mangazütsü, aser semtu ama oli aruli ta arakzütsü, aser iba ozüng raksaba iba madak tulu alitsü, aser aji laotsü aser tanaben meshishitsü.
- ²¹Iba anogo nung ya ataloktsü, oda Kibubai temalen talang nung aliba temeranger aser alima nung alima chubatem merenshitsü.
- ²²Aser tepuokertem kangla nung anitena ayuba ama parnok külemi anitentsü, aser tepuokdak shibanga adoktsü, aser anogo aika lir külen parnok merenshitsü.
- ²³Idangji ita shimakadoktsü, aser anüi aktsü, kechiaser Zion nung, aser Yirusalem nung aser pa tamburtem madang sentsüwangshia Temeranger Telok Kibubai chubatsü.

Isaia 25

Tenüngsang Agütsüba Ken

- ¹Oh Kibuba, na kü Tsüngrem lir; ni na ulutsütsü, ni ne tenüng asangtsü; kechiyong nai sayatenyatem inyakogo; alemli nungi tasa asaba temulung alemba atangji nung atalokogo.
- ²Kechiyong nai yimti ka chirepdakja tanang ka kümdaktsü, aser mitsa yanglua aliba yimti teraksa kümdaktsü; Bendangertem lungki joko malitsü; aji tanaben kodanga meyanglutettsü.
- ³Anungji tashi tait nisungtemi na sentsüwangshitsü, tetsübutüsü kintem yimti-i na tsübutüsü.

⁴Kechiyong tesashi nisungtem ain adokba atsüki jara anema yipru aitba ama alidang na sensaker dang tashi tait mitsa ama, mokokmeiner pa tejashi mapang nung tashi tait mitsa yipru nungi jenokdak, tatsük nungi akhüm ka alitsü.

⁵Kong konga alidak tatsük ama, nai Bendangertem ola madoki kümdaktsü; mepet akhüm nung tatsük ama taochi makaba nisungtem ken atenba nai anendaktsütsü.

⁶Iba tenem nung Temeranger Kibubai nisung ajak asoshi teyari osettem benjong, yi tejok manung asüngtetba teyari osettem tenüngla agi sünga, tejok manung jungjunga asüngtetba yi benjong yanglutsü.

⁷Iba tenem nung pai nisung ajak manung tema tenembangba, aser kin ajak madak temeibangbaji samatsütsü.

⁸Pai teti asoshi tasüba me yokadokogo. Aser Kibuba Tsüngremi tenük ajak nungi nüktzü aidoktsütsü; aser pai nübur tarütsüba alima ajak nungi agientsü; kechiyong Kibubai jembio.

⁹Iba anogo nung ya oda ashitsü, “Angang, ibai asen Tsüngrem lir, asenoki pa ata-a liasü, pai asenok kümzüktsü, kechiyong ibai Kibuba lir, asenoki pa ata-a liogo, pa tekümtet nung asenok pelashishia pelateptsü.”

¹⁰Kechiyong iba tenem nung Kibuba teka ataloka alitsü, aser Moab pei talidak nung, rüja ongken tzü nung monü ajemsatsüba ama, ajemshitsü.

¹¹Tzüwari pei teka tzüwatsü songtok ama, pai parnok rongnung pei teka songtoka alitsü, pa ket agi tapu meyina asameyangaka pa asükümba teküboklen ludaktsütsü.

¹²Par mitsa jara talang pai aludaktsütsü, nema kümdaktsütsü aser oda ali tonga ali den medema aludaktsütsü.

Isaia 26

Tsüngremi Benjong Ka Yanglutsü

¹Iba anogo nung Yihuda lima nung iba ken atentsü: Onok meyong yimti tashi tait ka lir; tekümzüktsü asoshi pai jara aser tenoktangtsü yanglutsü.

- ²Ochi benshiba temeshi kin aitsü asoshi, nenoki süngkhümji lapokang.
- ³Ne dak sota aliba temulung nai tesünep teperi nung ayur; kechiaser nai pa dak amanger.
- ⁴Nenoki teti asoshi Kibuba dak amangang; kechiyong Kibuba dak teti tatem maka lung lir.
- ⁵Kechiyong pai temalen, yimti talang nung alirtem anizüktsür, pai aji teküboklen aludaktsü, pai ali tonga anir arutsür.
- ⁶Tetsüing agi aji ajemzüka yoktsü; oda sensaker aser teyari malir tetsüing jenjang kümdaktsütsü.
- ⁷Tamayazür lenmang indang indanga lir, tamayazür lenmang nai liro medemdaktsür.
- ⁸Ne obendangba lenmang nung onoki na asoshi ata-a ali; ne tenüing aser na bilemtettsü asoshi ozü tanela tejangraba lir.
- ⁹Kü nelai na aonung jangra-a ali, hau, kü telunglen tanela agi ni na yakta bushitsü; kechiaser kodang ne obendangba alima nung lidir, alima nung alir nisungtemi temeshiba angazüker.
- ¹⁰Tamajunger dang maongka sayuaka, aji saka pai temeshiba mangazüktsü; tamayazür ket nunga pai mejungi benshitsü, aser Kibuba tamaren mereprangtsü.
- ¹¹Kibuba, ne teka mekanga lir, aji saka parnoki mangur; saka parnoki ne tejangraba angutsü, aser akseta alitsü, hau, mi agi ne temerirtem meyokadoktsü.
- ¹²Kibuba, onok asoshi tesünep yanglujangma, kechiaser nai onok mapa ajak onok asoshi inyaktsüogo.
- ¹³Oh Kibuba, ozü Tsüngrem, ne dak alema tangar ozü kibur küma liogo; saka ne tenüing dang onoki tetshitsü.
- ¹⁴Tasür nisung taküm malir, tasür shia marur; anungji nai parnok semdang aser parnok samatsü, aser parnok bilemtetba ajak samadaktsü.

¹⁵Nai kin renlokdaktsüogo, Oh Kibuba, ne kin renlokdaktsüogo; na sentsüwangshia lir; nai linük arrtsü ajak ulushitsüogo.

Obendangba Aser Teyanglushiba

¹⁶Kibuba, timtem nung parnoki na bushiogo, ne tarütsüba parnok dak alidang parnoki temepishiba yok.

¹⁷Mashisa aliba tsüri, oda nusotsü mapang anasa aita, tekangshi nung lia la timtem agi ayimtenba mesüka, Oh Kibuba, yamaji ne madang onok liogo.

¹⁸Onok mashisa liasü, onok nusotsü kangshia liasü, saka onoki mopung nem dang sotsüogo; alima nung onoki kecha mesotsütet, mesüra alima nung alirtem shinga onok ajanga maso.

¹⁹Saka ne tasüba tanaben taküm alitsü; kü tasü mang tanaben shia arutsü. Nenok ali nung alirtem sakang aser ken tenang; kechiaser ne azüngtsü tesangwa azüngtsü lir, aser alimai tasüba nem taküm agütsütsü.

²⁰Arung, kü nübur, na ne taktangi iang, aser ne madang kishi ayubangang. Ain adokba süia mao tashi ne sasa kenpiga adokdaktsütsü, aser joko pai tepsetba memiimtsü.

²¹Kechiaser Kibubai pei talidak nungi adoktsü aser alima nung alir ajak parnok tai teyari merenshitsü. Alimai aji arudagi aser shirnok tepsetogo parnokji alimai joko memetetsü.

Isaia 27

Israel Tekümtet

¹Iba anogo nung Kibubai pei nok techira tulu aser tashi tait agi ngüm tekara molutzürangji, oda tekirak per molutzürangji merenshitsü; aser tzüyim nung aliba ngüm molutzürang pai tepsettsü.

²Iba anogo nung ya oda ashitsü: Jangratemtsü tsükmenatzü tsüki, nenoki iba indang ken tenang!

³Ni Kibubai ibai ayur, mapang shia ni iba dak tzü aener; kari aji raksaja lir ta ni aji aonung aser anüngdang anüker.

⁴Ni terasatsü kecha maka, ni anema ai aser ayidongi tongbang jazük asübo, ni parnok anema apusotsü, ni parnok külemi rongtoktsütsü.

⁵Aji oda mesüra parnok sasa kü küboki aita kü den yimjung yangludakjang.

⁶Iba anogo nung Yakob tera ayangtsü, Israel pungyatsü aser temechi mechitsü; aser parnok tejang agi alima ajak asüngtsü.

⁷Shirnoki parnok dak azük parnok dak azükba ama, pai parnok dak azüktsü asü? Mesüra shirnoki parnok tepset yamaji parnokkia tepsettsü asü?

⁸Pai parnok asazük asazüka pei lima nungi aridoka apuso; anüdoklen mopung aonba anogo nung pai parnok tesashi mopung agi oner odaktsü.

⁹Anungji iba agi Yakobi menaba taiji pungitsü, aser pa temenen endokba tejang ajak ibaji alitsü; oda parnok tenladak lung ajak shinü lung ama anüka akusadaktsütsü, oda Asherim mesüra liangmesen tenladak joko meyangludaktsütsü.

¹⁰Kechiyong noktanga ayuba yimti azüngmeyaka, arem mesüka toktsür aser senzüka yuja lir; yangji nashi chanu chiyimtsü, aser yangji pa mepitaka alitsü, aser yangji aliba kongsangtem metepa achitsü.

¹¹Kodang iba süngsangtem kongadokdir, tetsürtem arutsü, aser mi senoktsütsü; kechiyong ya tangatetba makaba nübur lir; anungji shibai parnok yanglu pai parnok indang aria mebilemstsü, aser shibai parnok kümdaktsü pai parnok dak mesakloktsü.

¹²Iba anogo nung Eufрата ayong nungi Ijip ayong tashi Kibubai tsükjong nung tsük netzüktsü; aser Oh Israel chirtem, nenok ka khen ka khen ta shitentsü.

¹³Iba anogo nung jangzü tulu aputsü; aser shirnok Asiria lima nung sama-a ali, aser shirnok mezüngsemba kin Ijip lima nung lir, arutsü aser Yirusalem temeshi tenem nung Kibuba parnoki külemstsü.

Isaia 28

Efraim Asoshi Aiatai

¹Yi agi mesepa aliba parnok ali lenten tajung tekolaklen aliba, par sentsüwangshi tobur tajung remya-a aliba naro aser Efraim yi agi mesepba pur mezümeküm asoshi aiatai!

²Ajiang, Kibubaji tashi tulu aser tashi tait ka lir; rürlung tesashi, teraksatsüba yipru ama; tashi tulu, moshia ayimba tzü ama; pai tashi agi ali nung tsükdaktsütsü.

³Efraim yi agi mesepertem mezümeküm korangji tetsüng kübok ajemshitsü;

⁴aser par sentsüwangshi tobur tajung remya-a aliba naro koba ali lenten tajung tekolaklen lir, mei matongdang atangba munguzünu ama alitsü, nisungi aji ngulidang pa ket nung ano alidang chiadoker.

⁵Iba anogo nung Temeranger Telok Kibubai sentsüwangshi chuba korang asoshi aser anünga aliba pei nübur asoshi tobur tajung chuba korang asütsü.

⁶Aser shibai obendangdak amener, pa asoshi ochiba tanela, aser shirnoki tongbang meyipa süngkhüm leni odaktsür parnok asoshi tashi alitsü.

Yi agi Mesepeba Yihuda Ainkartem

⁷Itemia yi aser mejemtzü ajanga mangazür aser mashileni ogo; putir aser nüburtem mejemtzü ajanga mashileni ogo, yi agi parnok meyokadokogo, aser mejemtzü agi parnok mashileni ogo, tangutsü ain nung parnoki aibelener, obendang agütsüba nung parnok metsüdaker;

⁸kechiyong langbang ajak saksüba aser arü aketba agi sünga lir, aji asünung temerükdak maka.

⁹“Shiba dang pai temetettsü shisatsü sayutsü? Aser shiba dang pai osangji angatetdaktsütsü? Kinü tanurtem mama tokli, tang mama nungi atsüzükli alir dang asü?”

¹⁰Kechiyong aji ozüng ka süli ozüng ka; ozüng ka süli ozüng ka; taren ka süli taren ka, taren ka süli taren ka, yangji teraka, yangjia teraka, ta sayutsü meranger.”

¹¹Hau, temeli reptakreptaka aser bendanger o ajanga pai iba nübur den jembitsü.

¹²Parnok dang pai ashi, “Ya anisüngzük lir, aniseta alisang nem nenoki anisüngzük agüjang, aser ya tashi süngjemshitsü lir;” aji saka parnoki mangali asü.

¹³Anungji Kibuba O parnok asoshi, ozüng ka süli ozüng ka, ozüng ka süli ozüng ka; taren ka süli taren ka, taren ka süli taren ka; yangi teraka, yangji teraka, oda parnok pei lenmangi oa pulashia laotsü, raksatsü, aputsü aser agitsü.

Zion Nung Kinük Lung Ka

¹⁴Anungji Yirusalem nung nübur madak yimsü asüba nenok tatalatsür nisung, Kibuba O angang:

¹⁵Kechiaser nenoki ashi, “Tasüba den onoki tezüngzüktepba ka yangluogo, aser Sheol den onok tenangzüktepba lir; kodang moshia ayimba temerenshi süidir, aji onok dangi marutsü, aser asen jenokdak tiyazü aseni kümdaktsüogo, aser yazüyapongba kübok asen sasa atsükogo.”

¹⁶Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, ni Zion nung kimung ka asoshi lung ka, tetendangba lung ka, senti kinük lung kimung takang ka azünger; shibai amanger pai meilungtsü.”

¹⁷Aser ni obendangbaji tasadangba lisü, aser temeshibaji lisü sentakba tasadangba lung kümdaktsütsü; aser rürlong jagi tiyazü jenokdak oktoktsütsü, aser tzütemi tatsükokdak moshia yimdaktsütsü;

¹⁸aser tasüba den nenok tezüngzüktepba meshimeshia samatsütsü, aser Sheol den nenok tenangzüktepba mataloktsü, kodang moshia ayimba temerenshi ajanga süidir, idangji iba agi nenok teküboklen ajemshidaktsütsü.

¹⁹Kwiben aji ajanga süidir, aji agi nenok yirutsütsü, kechiyong aji anepdang shia aser anüngdang aser aonung shia ajanga süitsü; aser osangji angatettsü tetsübuttsü dang alitsü.

²⁰Kechiyong yiptenji nisungi pei sasa iba ma nung songtoktsüba dang nungi tatsüba lir, aser tabentsübaji nisungi iba agi lungbangtsüba dang nungi tilaba lir.

²¹ Kechiyong pa mapa inyaktsü, pa tesüngmangtsü mapa, aser pai pa tesüngmangtsü mapa, pa mapa atalokdaktsütsü asoshi, Perazim nung ama Kibuba aramesotsü, aser Gibeon lenten nung ama pa ain adoktsü.

²² Anungji tang, nenok talenba akangshija lir nenok tatalatsürtem teküm; kechiaser Temeranger Telok Kibuba nungi, tesamatsütsü ternem kümdaktsütsü ta ni alima ajak anema angashiogo.

Tsüngremer Shisatsü

²³ Nenok tenarong tenang, aser kü ola angashiang; temulung agüjang, aser kü o angang!

²⁴ Alu alari maneni metsü proktsü alu alar asü, pai teti ali angenpoka angensar asü?

²⁵ Kodang tema medem medema kümdaktsüdir, pai ajaklen azüngken aser an menemtsü meprokshir ama, wheat tsük lu nung tareni aser barley lu nung wazüka alidak aser iba tezülen am yangluba tsük meprokshidaktsür ama?

²⁶ Kechiyong par Tsüngremi pa dang shitak tuyur aser pa dang sayur.

²⁷ Kechiyong an menemtsüji temenüngtsü oset techira agi memenüngsar, mesüra alizüngken talungtsü tsüng agi memenünger; saka, an menemtsüji rangdong agi ateper aser alizüngkenji ajok agi ateper.

²⁸ Amtsük menüngsar asü? Masü pai aji teti mameter aser pa talungtsü tsüng aser pa kortemi aji yashia yuaka, pai aji memenüngsar.

²⁹ Ibaia Temeranger Telok Kibuba nungi aru, koba teshisadangba nung tesüngmangtsü, aser shisatsü nung tajungtiba lir.

Isaia 29

Yirusalem Asoshi Aiatai

¹ Hai! Ariel, Ariel, Dawidi tanendak yangludak yimti, na asoshi aiatai! Küm nung küm süklokang, benjongbentsü meyiptepa arudakjang!

² Idangji ni Ariel jashidaktsütsü, aser yangji jeptepba aser mangyimba alitsü, aji saka la kü madang Ariel sa alitsü.

- ³Aser ni na anema meketa arü amentsü, aser na anema mitsa sabang atemtsü.
- ⁴Aser na teküboklen anizüksü, aser ali nungi ne ola nema adoktsü, ali nungi tamajung tanela ka ola ama adoktsü, aser ali nungi ne o jembiba ola tila adoktsü.
- ⁵Saka ne tsükchir telok auyi tenemnem ama alitsü aser tetsübuttsü nisung telokji pungshia aoba tsüksü ama alitsü; hau, aji khenyongi aser aoksa-a ataloktsü.
- ⁶Temeranger Telok Kibubai tsüngmok agi menoknok aser ola tulu agi, Tsüngrem mopung, yipru mopung agi aser temeyokba mi agi la semdangtsü.
- ⁷Aser Ariel anema raraba kin ajak, oda la anema aser la tashi tait mitsa, aser la jashidaktsüba anema raraba pungmang ka ama, aonung mangdang ka amai alitsü.
- ⁸Yaseta aliba nisungi pa pungmang nung chi chiyunger, aser pa tip metemi sakba amai; mesüra tzüraseta aliba nisungi tzü jema pungmanger, tzüra metemi lula-a sakba amai alitsü; Zion tenem anema raraba kin ajak telok yamaji alitsü.
- ⁹Nenok mangmangtepang aser süngmangtepang, nenok sasa tenük pokang, aser tenük poker liang; parnok mesepogo, saka yi agi masü; parnok mangazür, saka mejemtzü agi masü!
- ¹⁰ Kechiyong Kibubai nenok madak sümanga amua aotsü tanela meküploksü, aser ainkartem, nenok tenük shibangja lir; mangdang ngur nenok tekolak pai nembangja lir.
- ¹¹Aser iba mangdang ajak tezüluba ajena aliba o ama nenok madang lir, koba nisung kati temeteter ka nem agütsüdang, “Yimlibilema ya zügang” ta mepishira, pai ashitsü, “Ni makok, kechiyong ya ajena lir”
- ¹²mesüra kati shiba temeteter masü pa nem agüja, “Yimlibilema ya zügang” ta shira, pai ashitsü, “Ni temeteter masü.”

¹³ Idangji Kibubai ashi, “Kechiaser iba nüburtemi tebang agi ni anasai arur, aser parnok tebilembatem kü dang nungi talang nung ayur, parnok tebang agi kü akhüm tsübur, aser ni asoshi parnoki tetushi sayubaji nisungi sayuba oda yimbazüa angazükba dang lir.

¹⁴ Anungji ajiang, ni iba nübur rongnung oda tesüngmangtsü mapa aser sayatenya tanaben inyaktsü; aser parnok shisa taka nisungtem shisa samatsü, aser parnok tangatetba nisungtem tangatetba miima alitsü.”

Tarutsü Teimla

¹⁵ Shirnoki pei tasatem Kibuba nungi nembangtsü asoshi aroka yanglur, parnok asoshi aiatai; parnoki mapatem am mang nung inyakteper, aser parnoki ashir, “Shibai onok angur? Shibai onok metet?”

¹⁶ Nenoki mapa mashikoshi kümdaktsür! Poteper ajongli dang nungi taoba masü no? Yanglua akaba oset jagi iba yanglur dang, “Pai ni yanglu” ta shidi ma? Mesüra, shibai oset yanglu pai yangluba indangji, “Pa tangatetba shisatsü maka” ta aji agi shidi ma?

¹⁷ Lebanon süngjang atangba linük kümdaktsütsü, aser süngjang atangba linük arem akümstsü ano mapang tatsüka dang mali no?

¹⁸ Iba anogo nung tenarong tajaki kaket nung otem angashitsü, aser mejangjaba aser tammang nungi nükpokeri angutsü.

¹⁹ Ano ajemalurtem pei tepela Kibuba nung renloka akümstsü, aser nisung rongnung sensakeri Israel Temeshiba dak pelateptsü.

²⁰ Kechiyong, tatinemti yimsüsür sama-a akümstsü, aser tatalatsür anemer, aser tamajung sentong bushir ajak;

²¹ shirnoki nisung kar taitstsü o koloktsür aser shirnoki süngkhüm nung sang soa yutsür aser shirnoki ochishir amajok kümdakja endoktsür ajak leptoktsütsü.

²² Anungji Abraham kümzükba Kibubai Yakob kidong indang yamai ashir, “Tangbo Yakob akseta malitsü, mesüra pa tejak pakla-a makümstsü.”

²³Kechiyong kodang par chirtemi parnok rongnung kü ket agi inyakba ngudir, parnoki kü nung meshitettsü, hau, parnoki Yakob Temeshisang meshitettsü, aser parnoki Israel Temeshiba akhüm tsübuttsü.

²⁴Shirnoki obendangba nung aibelen parnoki angateta arutsü, aser shirnoki nemnem parnoki tesayuba angazüktsü.

Isaia 30

Ijip Dak Metalokba Amajok

¹Kibubai jembigo, “Tashi mangaba chirtem aiatai, shirnoki shisatsü agir, saka ni nungi masü; shirnoki temenen ka dak temenen ka enloka, tenembangtsü agi nembanga ayur, saka kü tanela agi masü.

²Shirnoki kü dang shisatsü masüngdangi Ijipi apusoa, Farao tashi nung parnok sasa jenoktsü, aser Ijip akhüm nung tamang akatsü asoshi alu!

³Atangji Farao tashiji nenok maksütsü aser Ijip akhüm nung tamang akabaji nenok makmakshishitsü alitsü.

⁴Kechiyong par chubatem Zoan nung liaka aser par otongdartem Hanesi arua liaka,

⁵Parnok nem tajangzük agütsütsü makokba, oda teyari mesüra tajangzük magütsütetba nübur ajanga parnok maksütsü aser tenüng menüktsüsang asütsü.”

⁶Itemi Negeb shiruru indang shinba o: “Timtem aser touashiba lima ajanga, kechi nungi molusongzü tetsü aser tepung aru, mim per aser mi ama yima aoba per, parnoki pei rongsentem gado rongdong nung aser parnok terizüngba rongsen ut warotem kong nung bener parnok nem tajangzük magütsütetba nübur dangi aor.

⁷Kechiyong Ijip teyariji amajok aser kecha tagidak maka, aji asünung ni la dang mena alila Rahab ta aja.”

Tashi Mangaba Nübur

⁸Tang oang aser tarutsü mapang nung kuli asütsü parnok madang aji lungpak ka nung züluang, aser kaket ka nung züluang;

⁹kechiyong ibai tashi mangaba nübürtem, temulung matangba chirtem, Kibuba sayutsüngiba mangatsüba chirtem lir;

¹⁰parnoki mangdang angur dang, “Tungu” ta ashir aser ainkar dang, “Kechi shitak aji teshin, onok dang ojung dang jembiang, külakkübonga shinang;

¹¹lenmang nungi nenok adokadokang; lendi nungi meyipa aenshiang! Israel Temeshisang onok nem tangashidaksü” ta ashir.

¹²Anungji Israel Temeshisangi yamai ashir, “Kechiaser nenoki iba o sensatsür, aser tekülak aser tekirak nung tamang akar aser item dak metaloka alir;

¹³anungji iba tai menaba nenok madak jara talang kangsa-a telaor aliba aoksa-a raksa-a aluba ama nenok madak alitsü.

¹⁴Aser pai aji poteper po kecha manüangi anüka raksaba ama raksatsütsü, anungji iba anüka ajasaba rongnung mimung nungi mi benshitsü, mesüra tzübung nungi tzü atatsü porep kata mangutsü.”

¹⁵Kechiyong Temeranger Telok Kibuba Tsüngrem, Israel Temeshisangi yamai ashir, “Meyipba aser anisüngzükba nung nenok kümzüktsü, ajemajema aliba nung aser temulung alemba nung nenok tashi alitsü; aser nenoki ma asür.”

¹⁶Saka nenoki ashi, “Masü! Kor nung onok ajentsü; anungji nenok jena aotsü! aser tekara kor nung onok asangtsü; anungji nenok arishirtem tekara alitsü!

¹⁷Kati jazük nung meyirijang ka ajentsü, pungui ayongzük nung nenok, tenem nung aliba temaitsü oset ka amai aser ungsem nung nisan ka amai nenok metoktsü tashi ajentsü.”

¹⁸Anungji nenok dang taochi akatsüKibubai ata-a alitsü, aser pai nenok dang aochitsü asoshi pa aramesotsü; kechiyong Kibubaji ochiba Tsüngrem lir, shirnoki pa asoshi atar, parnok ajak temoatsüba.

Zion Dang Tsüngremer Tenangzükba

¹⁹Kechiyong Zion nübür shirnok Yirusalem nung alir, joko nenok majebtsü; nenok ayimtenba ola angashidang pai nenok dang aochitsü; pai angashidang, pai nenok dang langzütsü.

²⁰Kibubai nenok nem timtemba chi aser tekangshitsü tzü agütsü, saka nenok tesayuri joko pa sasa atsüka malitsü, saka nenok tenüki pa angutsü.

²¹Aser kodang nenoki tajichilen mesüra tabelen meyipdir, nenok tenarongi nenok tesülen ola kati shia angashitsü, “Lenmang ibai lir, iba nung jaja-ang!”

²²Aser taribi yanglokba nenoki chitetba süngyanglu nenoki menendoktsü; memerükba oset ama nenoki item mopung nung prokdoktsü, nenoki item dang ashitsü, “Oadokang!”

²³Idangji pai nenok metsüjang asoshi tzünglu agütsütsü, koba agi nenoki metsü proker, aser wheat tsük tajung aser jenti ali-i tangtsütsü. Iba anogo nung nenok kiset shiruru chiyimtak tesimal nung chiyimtsü.

²⁴Aser alu alaba nashi pungchi aser gado chanutem jungjunga septetba aser metsü shiokba chiyungtsü achitsü.

²⁵Kodang mitsatem laodir, tetepsetba anogo nung tenem talang shia nung aser ungsem talang shia nung ayongnutem alitsü.

²⁶Ano Kibubai pei nübur teyiruba alenteptsüba, aser parnok dak azükba zübu anebtsüba anogo nung ita tesangwa anü sangwa ama, aser anü tesangwaji tenetnü meyong sangwa ama tenet sü agi tesangwaba alitsü.

Asiria O Bendangba

²⁷Ajiang, Kibuba tenem talang nungi ain adokba nung arur, mokozü temelem alungba nung alur, pa tebang mechi mit agi sünger, aser pa temeli temeyokba milak ama lir.

²⁸Pa tangu sashiba tzümetsüng ama tekong tonga atua, tesamatsüba süngku agi kintem senzüktsü, aser tesamalenani anitsü asoshi nisungtem tebang nung tanishiba lisü ka alitsü.

²⁹Saka nenok asoshibo temeshi benjong akaba aonung ama, aser Kibuba, Israel Lung dangi aotsü jemji bener temulungjang pelaseta apusoa aoba ama, ken ka alitsü.

³⁰Kechiyong Kibubai pa sentsüwangshi ola angashidaktsütsü, aser tetsübutüsü ain adokba nung, aser milak mepet aoksa süshia aoba, tzunglu yipru aser rürlong aluba rongnunga pa teben aluba agütsü.

³¹Kodang Kibubai ajok agi zükdir, Kibuba ola angashia Asiria tetsübu aser taoksa agi atongtsü.

³²Aser tazükba ajok agi azükba shia, koba Kibubai parnok dak azüker, asüm aser tawaba kongki ola anidaktsü, aser tongbang anokshidaktsüba agi pai parnok den raratsü.

³³Kechiyong alemli nungi tarongdak ka renema ataloka lir, hau, iba chuba asoshi renema lir, pai tarok aser tesadem yanglua lir, iba anangbaji mi aser süng jenti; Kibuba tangu sashiba mitsüktsü mozü ayong mesüka mi jangrua lir.

Isaia 31

Ijip Dak Imlaba Amajok

¹Shirnoki teyari bushia Ijipi alur aser kor dak teimla akar, parnok asoshi aiatai; aika asübayong parnoki talungtsütem dak, kor temeranger jenti alibayong item dak tamang akar; saka Israel Temeshiba dang mereprang, mesüra Kibuba dang masüngdang!

²Aji saka pa shisa takar lir, aser tamajung bena arutsür, aser pei o meyipa magir. Shirnoki tamajung inyaker, parnok anema aser shirnoki tai temenen mapa inyaker, parnok yarirtem anema apusotsü.

³Tang Ijip nunger Tsüngrem masü nisung lir; aser parnok kor tanela masü shi lir. Anungji kodang Kibubai pei teka songtokdir, teyarir metsüdaktsü aser teyari agir laotsü; parnok ajak külemi samatsü.

⁴Kechiyong Kibubai kü dang yamai ashir. “Molusongzüi mesüra molusongzüi pungtui pei tetepsetba shiruru madak arrürba ama lir, sannüker telok pa anema jatenaka, parnoki ayimtenba nung maoksar, mesüra kecha parnok ola nung temulung magütsür, yamaji Temeranger Telok Kibubai Zion tenem anema aser ungsem anema raratsü alutsü.

⁵Akhümbanga yimzüba ozütem ama, yamaji Temeranger Telok Kibubai Yirusalem kümzüktsü, pai noktangtsü aser aji kümzüktsü, pai süia odaktsütsü aser wazüka yutsütsü.”

⁶Oh Israel chirtem, shiba bangdak anema nenoki kanga sashia apusoa lir, pa dangi nenoki meyipang.

⁷Kechiyong iba anogo nung parnok nisung shia pei taribi süngyanglu, aser hon süngyanglu koba nenok teka agi temenen asoshi nenok asoshi yanglu, nenoki endoktsü.

⁸Idangji Asiria nok agi laotsü, nisungi masü, nisungi masü nok agi pa meyoktsü. Nok nungi pa ajentsü, aser par asangurtem alar kümdaktsütsü.

⁹Tetsübu agi pa lung paizüka oadoktsü, taoksa agi tanishirtemi nisan toktsür aotsü. Kibuba shiba mi Zion nung lir, aser shiba misem Yirusalem nung lir, ibai pa o lir.

Isaia 32

Temeshiba Yimli Ka

¹Ajiang! Chuba kati temeshiba nung chubatsü, aser chuba chirtemi ochi agi yimsü asütsü.

²Aser parnok nisung shia mopung nungi tatsükokdak, yipru nung tejenokdak amai, ali takongdak ayong mesüka, tebelemba lima nung lung tulu akhüm mesüka alitsü.

³Idangji shirnoki angur parnok tenük meshibangtsü, aser shirnoki angashir parnok tenarong tena alitsü;

⁴teyilunger mulung nung tangatetba shisatsü alitsü, aser o reptaka jembir temeli agi jangja-a jembitsü karatsü.

⁵Joko tamashir dang tamarener ta majatsü, mesüra ochi mashir dang tulur ta majatsü.

⁶Kechiyong tamachi nisungi tamachi agi jembitsü, aser pa mulung nung tamajung tasa asatsü, Tsüngrem metsübuba mapa inyaktsü,

aser Kibuba indang tiyazü ashitsü, tayar tip metemi toktsütsü, aser tzüraseta alir nungi tajemtsü rakzükadoktsü.

⁷Ochi mashir osetji tamajung lir, tiyazü o agi ajemalur samatsütsü, tanünger shitak jembidangaka, pai tamajung tasa asar.

⁸Saka tejungnü nisungi tejungnü mapa asameyanger; aser tejungnütsü mapa nung pei jenjang ayur.

Yirusalemtsür Anema

⁹Nenok satoksatoka aliba tetsürtem, aramesoang, aser kü ola angang; nenok mekümdangba jalatem, kü o jembiba nung tenarong tenang!

¹⁰Küm ka lir anogo aika nenok timatemtsü, nenok mekümdangba tetsürtem; kechiyong tsükmenatzü lu nung tejang matangtsü, aser kecha mebendentsü.

¹¹Atentenang, nenok sadok sadoka aliba tetsürtem; atentena liang, nenok mekümdangba purtem; sü endokang aser nenok sasa mangsa kümang; nenok teperem nung anem sü agi nangri kangang!

¹²Alu tajung asoshi aser tejang atangba tsükmenatzü asoshi nenoki mang yima teku nung tsüngang;

¹³kechiaser kü nübur linük nung ayidong aser ai adoktsü, aser pelaseta aliba yimti nung tepela ki ajak asoshi!

¹⁴Kechiyong chuba ki toktsütsü aser nisung jenti aliba yimti senzüka toktsütsü; tenem aser mitkar semtu teti asoshi, arem gadotem pelatepdak, shiruru telok chiyimdak atema tamungdak akümtsü.

¹⁵Temalen nungi asen madak tanela memeküploksü tashi; aser aremji tejang tangtsüba alu mekümdaktsü tashi, aser süngjang atangba luji arem min masü tashi aji oda alitsü.

Tsüngremer Yimjung Yimsüsüba

¹⁶Idangji arem nung obendangba alitsü, aser temeshiba tejang atangdak alu nung alitsü;

¹⁷aser temeshiba mapa nungi adokbaji tesünep alitsü, aser ochiba nungi adokbaji teti asoshi ajemajema aliba aser tamang katetba alitsü.

¹⁸Aser kü nübur sünep sünepa alidak, tekümzükdak aser tesüngjem anisüngzükdak alitsü.

¹⁹Saka arem lenreptsü, aser yimti teraksa yutsütsü.

²⁰Nenok shirnoki tzü ajak anasa metsü proker, aser nashi pungchi aser gado tetsüng yoker temoatsüba lir.

Isaia 33

Teyari Asoshi Sarasademba

¹Na teraksatsür nisung, na meraksatsüi liaka, rakzükraktemer nisung, shingaia na rakzükraktem mesüaka, na aiatai! Nai raksatsüba tatem kümer külenbo, na raksatsütsü, aser na rakzükraktemba nung aniseta kümer külenbo ne dak rakzükraktemtsü.

²Oh Kibuba, onok dang aochiangma! Onoki na asoshi ata-a liogo. Anepdang shia na onok asoshi tepen, aser timtem mapang nung na onok tekümtet sangma.

³Rongrongshishiba ola angashia nisungtem ajener, ne sasa na aramesodang kintem prokshir.

⁴Aser ne temakzükbä osettem lungbeni bendenba amai bendantsü. Süngkutemi joka aoba ama parnoki iba manung jokshishitsü.

⁵Kibuba ulua lir, kechiyong pa temalen alir; pai Zion ochiba aser temeshiba agi süngdakja lir;

⁶aser tekümtet, shisatsü aser temetetba shisatsü ne mapang nung akang akanga alitsü. Kibuba tsübubaji pa rongsen lir.

⁷Ajiang! parnok temerangertemi moapu nung ayimtener, tesünep indang o tongtartem kanga ajeber;

⁸lentongbangtem sentoka lir, aser aenlen jajar nisung anena lir; pai tezüngzüktepba raksaogo, pai nisung mezüngmeshir.

⁹Alimai mang ayimer aser jebteper, Lebanon akseta lir aser azüla-a aor; Sharon arem ama küma lir, Bashan aser Karmel to maket lir.

Kibubai Pei Tsükchir Merenshitsü

¹⁰“Tang ni aramesotsü” ta Kibubai ashir. “Tang ni temaleni atutsü, tang ni kü sasa ajungkettsü!”

¹¹Nenok tsüksü abentsü, nenoki motembang adokdaksütsü, nenok tangulaji nenok meyoktsüba mi lir.

¹²Aser nisungtemji shinü arongba ama, ayi lepsüker mi nung arongba ama alitsü.

¹³Ni kechi inyaka ali, nenok talang nung alirtem, angang; aser nenok ana nung alirtem, kü tashi metetang.

¹⁴Zion nung temenenpur tetsübu lir, Tsüngrem metsüburtem tatenten agi tongogo. “Asenok rongnung aliba temeyokba mi den shiba alitsü? Asenok rongnung shiba teti jangrua aliba milak den alitsü?”

¹⁵Shibai ochishia jajar, aser indang indanga jembir, shibai pi külakokja anguba tajangzük sempar, shibai süpokrem magizüksü teka rüktoker, shibai azü tokshiba mangashitsü tenarong tangpanger, aser tamajung dak mereprangtsü pei tenük amuadoker,

¹⁶pa temalen alitsü, pa kümdanga alibaji lung mitsa alitsü; pa chiyungtsü pa nem agütsütsü; pa tzü shitak alitsü.

Tarutsü Sentsüwangshi Tia

¹⁷Ne tenük agi chubaji pei tobur tajung nung angutsü; parnoki alima talang nungi reprangtsü.

¹⁸Tetsübuttsü taoksatsü madak ne mulungjang shisadangtsü “Shibai züngdang pa kong ali, shibai alimelen odanger pa kong alir” Shibai lungki odangogo pa kong ali?

¹⁹Temeli reptaka oda nai mangatettsüsa jembiba nai mangajemtsüsa aroka jembiba nübur, tetsübuttsü nübur nai mangutsü.

²⁰Asen benjongbentsü sentepdak, Zion yimti dak repringang; ne tenük agi Yirusalem angutsü, ajem ajema aliba ki, marakzütetba süki, koba tasingtsü kodang matsütettsü, mesüra iba lisü kodanga metokdangtsü.

²¹Kechiyong yangji ayong tulu aser ayong tila alidak, Kibuba akhüm tulu nung asen asoshi alitsü, iba manung rong kecha rongitsü agi maotsü, mesüra rong tulu jagi süia maotsü.

²²Kechiyong Kibuba asen o bendangsang, Kibubaasenok nem ozüing agütsüsang, Kibuba asen chuba lir, pai asenok kümzüktsü.

²³Ne sendakba lisü sala-a lir; iba jagi rong tongshi tetsünglanglen tashi meitdaksütet, iba jagi rong aniba süji mesalatet. Idangji tetepsetba shi aser temakzükba oset jenti shilem agitsü, aser tsüngtsükeri temakzükba oset tajung rakzüktsü.

²⁴Yangji alir shingaia, “Ni shiranger ta mashitsü, kechiyong par nübur ajak temenen tatok agütsür alitsü.”

Isaia 34

Kibubai Kintem O Bendangtsü

¹Nenok kintem anasa arung; nenok nüburtem, tenarong tenang aser angang; ali aser yangji sünga aliri angang.

²Kechiyong kin ajak anema, aser parnok temeranger telok anema Kibuba ain adokba aser mit adoka alir; pai parnok sashia samatsüogo, pai parnok tetepsettsü bendanga agütsüogo.

³Parnok tetepsetba endokadoktsü, aser parnok tasü mang teshinem adoktsü, aser parnok zü tenem nung yimshitsü.

⁴ Aser anüng nung petinu ajak ajasa aotsü, aser anüngtem shiküp kaket ama lungtenadoktsü, aser tsükmenatzü dong nungi to ajetba ama, aser munguzünu dong nungi to ajetba ama item petinu ajak aremstsü.

⁵ Kechiyong kotak nung kü nok ain adokba agi sünga kümogo; ajiang! Edom madak aser kü atakatemala nübur madak o bendangtsü aji alutsü.

⁶Kibuba nok azü agi süngogo, aji temo agi san chanu aser nabong zü agi, san tezüngjang temo agi mezübang a lir; kechiyong Bozra nung Kibuba tetepsetba tenla aser Edom lima nung jenti tetepsetba lir.

⁷Arem nashi pungchi tejbketbatem den, aser nashi pungchi chanutem den laotsü; aser parnok lima azü agi lokjemtsü, aser parnok temo ali agi mezübangtsü.

⁸Kechiyong ibai Kibuba mangyangba anogo, Zion den raraba nung meyipa shilangtsüba küm lir.

⁹Aser yangji aliba ayongtem süngnaktzü mozü aser iba linükji jangrua aliba süngnaktzü mozü akümstsü.

¹⁰Anüngdang saka aonung saka aji maseptsü; iba mokozü teti longa atutsü; putusa putu aji endoka alitsü; shinga ibaji ajang mesüitsü.

¹¹Saka mongzü aser jepju talidak asütsü; aser iba nung pokpo aser waro alitsü; aser iba manung Kibubai temakmaktsü aser tazüngla kümdaktsüba tasadangba lisü mesangtsü.

¹²Iba dangji parnoki chuba yimli ta ajatsü saka chuba chir ajak kecha makümstsü.

¹³Iba chuba kidang ai meitsü, aser iba mitsa nung temungtsü aser ayidong meitsü, aser aji tzünü amungdak aser ostrich ozü alidak asütsü.

¹⁴Aser lisem lima arem shirurutemi tsünü aser nabong tepung den ajuruteptsü aser pei medemer dang ayimtentsü, hau, ammanng shiruru tamajung yangji alitsü, aser anisüngzükdak angutsü.

¹⁵Aser yangji pokpoi la tesepe yanglua, entsü koa aser techanu rizüka la akhümpok nung anitentsü, hau, yangji hogon senteptsü, aser pei medemer den alitsü.

¹⁶Nenoki Kibuba kakat nungi bushiang aser züngang; item kata züdoka malitsü; kechiyong Kibuba tebang agi temelaba agütsüogo, aser pa tanelai parnok sentepdaksü.

¹⁷Aser pai parnok asoshi an tokdang, aser pa teka agi parnok nem lisü agi asazüktsüogo, parnoki aji teti agitsü, putusa putu yangji parnok alitsü.

Isaia 35

Tekümzükbatem Zioni Meyipa Shilangba

¹Azüngmeyak aser ali takong linüki pelateptsü, aser lisem limai pelateptsü aser golap naro ama pungyatsü.

²Aji talubosa pungyatsü, aser oda kentenba ola agi pelateptsü; Lebanon sentsüwangshi, Karmel aser Sharon akhüm iba nung agütsütsü; parnoki Kibuba sentsüwangshi aser Tsüngrem akhüm tulu angutsü.

³Nenoki tashi mait teka tashi itdakjang, aser tashi mait temokok akang akanga kümdakjang.

⁴Shir mulungjang tataseta ali parnok dang, “Tashi itang, tetsübu, ta shiang; ajiang nenok Tsüngrem mangyangba den Tsüngremi meyipa agütsütsü arur; pa arutsü aser nenok kümzüksü.”

⁵Idangji nükpoker tenük lapoktsü, aser narongjaker tenarong lapoktsü.

⁶Idangji tsüngtsüker nisungi mesü ama pungtentsü aser suwar temeli-i ken atentsü; azüngmeyak arem nung tzü, aser lisem lima nung ayongtem adoktsü.

⁷Aser merük merüka aliba lisemi moti akümstsü, aser tzüraseta aliba ali agi tzü ayimba ayong akümstsü. Shirongtem alidak kong parnok amunger tzütok aser ai adokdak alitsü.

⁸Yangji lentongbang, aser lenmang ka alitsü, aser iba dang, “Temeshiba Lenmang” ta ajatsü; memerükeri iba lenmang ajanga mesüitsü, saka aji pei nübur asoshi alitsü, tamashi nisung shinga yangji menemzütsü.

⁹Yangji molusongzü kecha malitsü, mesüra iba madaki tetepsettsü jangraba shiruru kecha matutsü, parnok yangji mamungtsü; saka alangzükba pur yangji jajatsü.

¹⁰Kibuba alangzükba pur meyipa arutsü, aser ken tena Zioni arutsü, aser teti tatem maka tepela parnok kolak manung alitsü; parnoki tepelatsü aser

temulung tepela aser pelaba angutsü, aser tejashi aser temulung shisa amsaba jena oadoktsü.

Isaia 36

Asiria Chubai Yirusalem Amokmerenba

(2 Ch. 18.13-37; 2 Pu. 32.1-19)

- ¹Hezekia chuba küm terpezübuba nung, Asiria chuba Sennakeribi atsüdanga aliba, Yihuda yimti ajak anema atu, aser itemji agi.
- ²Aser Asiria chubai Lakhis nungi Rabshaki Yirusalemi Hezekia chuba dangi yok; aser pai süshir li lenti tongbang manung, tzü mesü dak temaba moti anasa noktak.
- ³Idangji chuba kidang ketdangpur Hilkia jabaso Eliakim, tezüluba Shebna aser putipuyang zülur Asaf jabaso Yoa pa dangi aru.
- ⁴Idangji temeranger tanishisangi parnok dang ashi, “Nenoki Hezekia dang shiang, ‘Yamai, Asiria chuba, chuba tului ashir, kechi nung temulung lemer na tamang akar?’
- ⁵Rara asoshi o kisüngji tasa aser tashi ta nai bilem asü? Shiba dak metaloker nai ni anema apuso?
- ⁶ Ajiang, iba tzütok tenenrep, Ijip, koba manung nisungi metalokra pa teketi aji aitsü aser tupoktsü iba madak nai tamang akar. Yamaji Farao, Ijip chuba, pa dak tamang akar ajak dang lir.’
- ⁷Saka nai kü dang, ‘Ozü Tsüngrem Kibuba dang onoki tamang akar’ ta shira, Hezekiai pa temeshi dak aser tenla dak bener oa alidang Yihuda aser Yirusalem dang, ‘Nenoki iba tenla dak madang külemtsüla, ta ashiba pa masü no?’
- ⁸Anungji tang ni ne dang mepishir, Kü kibur Asiria chuba nem tenangzükba agüjang, aser ni ne nem kor meyi ana, nai dang parnok dak tamarenertem mendaktsütsü kokdi süra, agütsütsü.

⁹Ajangla, nia talungtsü aser kor temeranger asoshi Ijip dak tamang ka-a alinung kodaser nai kü kibur tenzüker tilatiba rongnung arkotong ka tejak meyipa yoktettsü?

¹⁰Aser tangKibuba medeni iba lima samatsütsü nai atu asü? Kibubai kü dang ashi, ‘Iba lima anema tuang, aser aji samajang.’ ”

¹¹Idangji Eliakim, Shebna aser Yoai Rabshak dang ashi, “Ni ne dang mepishir, ne tenzükertem dang Siria nunger o nung jembiang, kechiyong aji onoki angateter; aser jara nung aliba nüburi angashia onok dang Yihuda o nung tejembima.”

¹²Saka Rabshaki ashi, “Kü kiburi item o ne kibur dang aser ne dang jembitsü ni yok asü? Jara manung mena alir dangi parnok pei scü achitsü aser pei natzü ajemtsü pai ni meyok no?”

¹³Idangji temeranger tanishisangi noktak, aser Yihuda o nung ayimtena ashi, “nenoki Asiria chuba, chuba tulu o angang!

¹⁴Yamai chubai ashir, ‘Hezekia nem nenok tashiokdaksü;

¹⁵mesüra Kibubai atangji asenok kümzüksü; iba yimti Asiria chuba ket nung magütsütsü, ta shia Hezekiai nenok Kibuba dak tamangdaksü.’

¹⁶Hezekia o tanga; kechiyong Asiria chubai yamai ashir, ‘Nenoki kü den yimjung yangluang aser kü dangi adokang; aser nenok nisung shia pei pei tsükmenatzü, aser nisung shia pei munguzünu achitsü aser nenok nisung shia pei tzübu nungi tzü jemang;

¹⁷ni arua nenok alinük pei lima ama kati, tsük aser yi aliba lima, chiyungtsü aser tsükmenatzü lu aliba limai nenok anir mao tashi chiang aser jemang.

¹⁸Kibubai asenok kümzüksü ta shia nenok Hezekiai mesüzüka lir küm dangang. Asiria chuba ket nungi kintem tsüngrem kari pei linük kümzük asü?

¹⁹Hamat aser Arpad tsüngremtem kong ali? Sefarvaim tsüngremtem kong ali! Kü ket nungi parnoki Samaria kümzük asü?

²⁰Item linük tsüngrem rongnung pei linük kü ket nungi kümzüka aliba, oda Kibubai kü ket nungi Yirusalem kümzüksüsa shibasa ali?’ ”

²¹Saka parnoki ola madoki ali aser pa dang o kata melangzü; kechiaser chubar temelabaji, “Pa dang kecha telangzü” ta shia liasü.

²²Idangji Hezekia jabaso ketdangpur Eliakim, tezülur Shebna, aser putipuyang zülur Asaf jabaso Yoa parnok süoshi shisar Hezekia dangi aru, aser pa dang Rabshak o ajak ashi.

Isaia 37

Hezekiai Isaia Dang Asüngdangba

(2 Ch. 19.1-7)

¹Hezekia chubai aji angashi dang pai pei süoshi shisa, aser pei sasa anemsü abenerKibuba dangi ao.

²Pai chuba ki ketdangbuba Eliakim, tezülur Shebna aser putir tamburtem anemsü abener Amoz jabaso Isaia dangi yok.

³Aser parnoki pa dang ashi, “Yamai Hezekiai ashir, Timtemtsü, tarütsüba aser maksütsü anogo ibai lir; kechiyong tanurtem nusotsü mapang, saka sotsütsü tashi mali.

⁴Ashiko Kibuba ne Tsüngremi temeranger tanishir shiba Asiria chubai taküm Tsüngrem sensatsütsü yok, pa o angashitsü, aser Kibuba ne Tsüngremi angashiba otem arütsütsüa kar. Anungji tanüngba nübur asoshi ne sarasademba yokang.”

⁵Anungji Hezekia chuba tenzükertem Isaia dangi aru,

⁶Isaiai parnok dang ashi, “Yamai nenoki nenok kibur dang shiang, ‘Yamai Kibubai ashir, Ni angashiba o koba agisa Asiria chuba tenzükertem ni atalatsü aji tsüba teli.

⁷Ajiang, ni pa dak tanela ka enoktsütsü, aser pai olulu ka angashitsü, aser pei limai meyipa aotsü, aser par lima nung ni pa nok agi südaktsütsü.’ ”

Asiria Chubai Tanaben Amokmerenba

(2 Ch. 19.8-19)

⁸Anungji temeranger Rabshak telok meyip aser Asiria chubai Libna anema raraya angu; kechiaser Lakhis nungi pa pilaogo ta pai angashi.

⁹Aser Ethiopia chuba Tirhaka indang, pa anema raratsü adoka lir, ta shia pai angashi. Aser pai aji angashidang, pai Hezekia dangi osang abener yoka ashi,

¹⁰“Yamai nenoki Yihuda chuba Hezekia dang shiang, ‘Ne Tsüngrem shiba dak nai tamang akar, Yirusalem Asiria chuba ket nung magütsütsü’ ta shia na tashiokdaksü.

¹¹Ajiang, Asiria chubatem i alinük ajak dang, meshi meshia samaja kechi inyak nai angashiogo; aser na kümzüksü asü?

¹²Kintem tsüngremtemi kü tsüraburtemi samatsüba, oda Gozan, Haran, Rezuf aser Talessar nung aliba Eden chirtem, parnok kümzük asü?

¹³Hamat chuba, Arpad chuba, Sefarvaim yimti chuba, Hevna aser Ifaa chuba kong ali?”

Hezekia Sarasadem

¹⁴Osang abener ket nungi Hezekiai shitiji agizük, aser aji azüng, aser Hezekiai Kibubadangi atu, aser aji Kibuba madang lemdaka ayu.

¹⁵Aser Hezekiai Kibuba madang sarasadema ashi,

¹⁶“Oh Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngrem, shiba cherubim manung mena alir, na Tsüngrem, oda na mesüng, alima yimti ajak madak lir, anüng aser ali nai yanglu.

¹⁷Ne tenarong tenjang, Oh Kibuba, aser angang; Oh Kibuba ne tenük lapokangma aser reprangang; aser taküm Tsüngrem sensatsüba, Sennakerib otem angang.

¹⁸Atangji Kibuba, Asiria chubatem i kin ajak aser parnok lima raksaja lir,

¹⁹aser parnok tsüngremtem mi nung enokja lir; kechiyong parnok tsüngrem masü, süng aser lung; anungji parnoki itemji samatsü.

²⁰Tang anungji, Oh Kibuba ozü Tsüngrem, alima yimli ajaki Kibuba na oda na dang ta metettsü asoshi pa teka nungi onok kümzükangma.”

Chuba Dangi Isaia Osang

(2 Ch. 19.20-37)

- 21**Idangji Amoz chir Isaiai Hezekia dangi yoka ashi, “Yamai Kibuba, Israel Tsüngremi ashir, Asiria chuba Sennakerib anema nai kü dang mepishi nungji,
- 22**Kibubai pa anema jembiba oji ya lir: Zion jala aiüri na sensatsüogo aser na atala-a menütsüogo. Yirusalem jalai pei tekolak ne dak angemloktsüogo.
- 23**Nai shiba mezüingmeshitsü aser atalatsü? Shiba anema nai ola adok aser ne tenük temaleni yok? Oda Israel Temeshisang anema liasü.
- 24**Ne tenzükertem agi nai Kibuba sensamasatsü, aser ashi, ‘kü talungtsü telok den ni Lebanon telungtiba tonga tenem azükleni atua lir; yangji cedar süngdong talangji, aser fir teshimtet süngdong lensüktsü; aser iba tezülen talangi, par tejang atangba moapui aitsü.
- 25**Ni ali atu aser tzü ajem, aser kü tetsüing temupu tetsüing telung jagi Ijip ayong ajak kongdaktsütsü.’ ”
- 26**“Akhidang aji ni koda inyak aser alemli koda tasa asa aji nai mangashi no? Tang kechi ni atalokdaktsü aji ni alemli asateta liasü, anungji ne atsüdanga aliba yimtitem raksaba telong kümdaktsütsü ni aji atalokdaktsütsü.
- 27**Anungji yangji alir tashi tila liasü, parnok bangsa aser süngmangteper; parnok moapu nung ai ama aser süngolio lanu ama aser alu nung mo tashi ita makümdang ama liasü.
- 28**Na shishiba aser amenba, na aoba aser aruba aser ni anema ain adokba ni metet.
- 29**Nai ni anema ain adok nungji aser ne mezümekümba kü narongi ai nungji, ni kü poroki ne teni nung, aser ne tebang mechi nung kü lakem enoktsütsü, aser na koba lenmangi aru iba lenmangi ni na meyipa odaktsütsü.”
- 30**Ibai na asoshi temaitsü alitsü: Taküm küm pei sasa kechi meidir aji nenoki achitsü aser tanabuba küm nung kasa nung adokbajisa, aser tasembuba küm nung, nenoki metsü prokang, alu ruang, aser tsükmenatzü lu yimang, aser iba süngjang chiang.

³¹Yihuda kidong jenbua anünga aliba tanaben telunglen tera ayangtsü aser temaleni süngjang atangtsü;

³²Kechiyong Yirusalem nungi tanüngba, aser Zion tenem nungi jentetba telok ka adoktsü Temeranger Telok Kibuba tejangraba agi ibai inyaktsü.

³³Aji asünung Kibubai Asiria chuba indang yamai ashir, “Pa yimti jagi marutsü, mesüra lijakjang kata meyoxtsü, mesüra iba madangi pa jong apunger marutsü, mesüra ali mejungketa iba anema meyanglutsü.

³⁴Pa aruba lenmangisa pa meyipa aotsü, aser iba yimti-i marutsü” ta Kibubai ashir.

³⁵“Kechiyong ni atema aser kü tenzüker Dawid atema yimtiji noktangtsü aser kümzüktsü.”

Sennakerib Akokba aser Pa Asüba

(2 Ch. 19.35-37)

³⁶Idangji Kibuba tenyar ao, aser Asiria nunger tanendak meyi noklang ka ser tir pungu tepset; aser kodang nisungtem anepdang saak, ajiang, parnok ajak tasü mang liasü.

³⁷Anungji Asiria chuba Sennakerib apuso aser meyipa oa Ninevi nung ali.

³⁸Aser ya adok, pa tsüngrem Nisrok kidang pai külema alidang, par jabasotem Adrammelek aser Sharezer tenati nok agi pa tepset; aser parnok Ararat limai ajen. Aser par chir Esarhadon pa melen chuba.

Isaia 38

Hezekia Shirangba

(2 Ch. 20.1-11; 2 Pu. 32.24-26)

¹Item anogo nung Hezekia tasütsüsa shirang. Aser Amoz chir Isaia ainkar pa dangi aru, aser pa dang ashi, yamai Kibubai ashir, “Ner ki tiptema yuang, kechiyong na asütsü, aser taküm malitsü.”

²Idangji Hezekia tejak jara tsütsü meyip aser Kibuba dang sarasadema ashi,

³“Oh Kibuba, ni ne dang mepishir, ni ne madang ochi nung aser temulungjang tindang agi jaja, aser ne madang kechi tajung aji inyak aji tang biletetangma.” Aser Hezekia kanga ajeb.

⁴Idangji Kibuba O Isaia dangi ya oda aru.

⁵“Oang, aser Hezekia dang shiang, yamai Kibuba nebu Dawid Tsüngremi ashir, Ni ne sarasademba angashiogo, ni ne nüktzü ayimba nguogo; ajiang, ni ne arishi küm terpungu enloktsüogo.

⁶Aser ni na aser iba yimti Asiria chuba ket nungi kümzüksü; aser iba yimti ni noktangtsü.”

⁷“Kibubai jembiba ama pai inyaktsü na asoshi Kibuba nungi ibai temaitsü alitsü.

⁸Ajiang, anü tao akhüm Ahazer jenjang manung tongloktsübaji tanaben meyipa jenjang ter ni arudaktsütsü.” Anungji anü tanela akhüm lua ibaji jenjang ter meyipa arudaktsü.

⁹Yihuda chuba Hezekia, pa shirangba aneber züluba:

¹⁰Ni ashi, kü anogotem anjongmeshi nung ni Sheol kümbangi aitsü; kü anünga aliba arishi küm kü dak nungi agien.

¹¹Ni ashi, Kibuba, oda Kibuba ni akümlir lima nungbo mangutsü. Ni joko alima nung alir rongnung nisung dak mereprangtsü.

¹²Kü talidak, sannüker süki ama kü dak nungi agienogo; sütakeri ama pai kü taküm atsütena ayu. Apama nungi pai ni rongtokadoktsü. Anüngdang aser aonung pai ni taküm temdaktsütsü.

¹³Anepdang tashi ni kü sasa tanemi shisadang; molusongzüi ama pai kü teret ajak raksatsür; anüngdang nungi aonung tashi nai ni taküm temdaktsütsü.

¹⁴Molulem mesüra tzü ozü amai ni asa; posüi ama ni mang ayim; kü tenük temalen reprangba agi metizüker. Oh Kibuba, ni kangshir, na kü jenokdak sangma.

¹⁵Ni kechi ashitsü? Pai kü dang jembi aser pa sasa inyak; kü nela timatempa yong kü arishi tepiyong ni tanemi aotsü.

¹⁶Oh Kibuba, item mapa agi nisungtem alir, aser item ajak ajanga kü taküm tanela sota lir. Anungji nai ni tanaben anebjang aser ni taküm lidakjang.

¹⁷Ajiang! Ni ajungtsü atema ni timtem tulu angur; saka nai temeim agi kü nela tesamatsü kangla nungi kümzük. Kechiyong nai kü menen ajak ne tesüleni endok.

¹⁸Sheoli na asangtsü makok, aser tasübai na sanga amungtsü makok. Shirnoki kanglai alur parnoki ne ochiba asoshi meimlatet.

¹⁹Akümlir, akümliri ni tanü inyakba ama na asangtsü. Tsüraburi pei chirtem dang ne tamang katetba indang ashitsü.

²⁰Ni kümzüktsü Kibuba renema lir. Anungji Kibuba kidang asen taküm tepiyong lisü kongki agi asenoki ken atentsü.

²¹Tang Isaiiai ashi, “Parnoki munguzünu amtsük ka agir aji tepzünu nung neplokang, aser pa anebtsü.”

²²Hezekiai ano ashi, “Kibuba kidangi ni atutsü kechi temaitsü alitsü?”

Isaia 39

Babilon Nungi Otongdar

(2 Ch. 20.12-19)

¹Iba mapang Baladan chir Babilon chuba Merodak Baladani Hezekia dangi shiti aser sempet yok; kechiyong pa shiranga aliba anebogo ta pai angashi.

²Aser Hezekiai parnok dang par senti osettem, taribi, hon, teronem menemtsü, senti totzü, pa senti sobutsü ki, aser par terizüngdak akaba ajak sayu. Hezekiai parnok dang mesayuba kecha par kidang, aser par yimli ajak nung maliasü.

³Idangji Isaiiai ainkar Hezekia chuba dangi aru aser pa dang ashi, “Item nisungi kechi ashi? Aser parnok kong nungi ne dangi aru?” Hezekiai ashi, “Parnok alima talang, Babilon nungi kü dangi aru”

⁴Hezekiai langzü, “Kü kidang aliba ajak parnoki nguogo, ni parnok dang mesayuba kü terizüngdak kecha mali.”

⁵Idangji Isaii Hezekia dang ashi, “Temeranger Telok Kibuba O angang.

⁶Ajiang, ner kidang aliba ajak, aser ne tsüraburtemi tanü tashi terizüngdak yuja aliba ajak Babiloni bener aotsü anogo arudagi. Kecha anünga meyutsütsü, ta Kibubai ashir.

⁷Aser ne dak nungi adokba jabasotem, koba ne dak jakzük, parnok anir oadoktsü; aser Babilon chuba kidang parnok teyangluba nisung kümdaktsütsü.”

⁸Idangji Hezekiai Isaii dang ashi, “Nai jembiba Kibuba O tajung lir. Kechiyong kü mapang nung yimjung aser tekümzük alitsü ta pai bitem.”

Isaia 40

SHILEM TANABUBA

(Tapu 40-55)

Tsüngrem Nüburtem Süneptsüba

(Luk. 3.4-6)

¹“Sünejang nenoki kü nübur sünejang” ta nenok Tsüngremi ashir.

²“Yirusalem temulungjang tonga nenoki jembiang aser la tenzükba mapang temogo, la tai menaba tai tokogo, aser la temenen ajak asoshi anasü Kibubaket nungi pai agizüka lir ta la dang shiang.”

³ Kati ayimtenba ola, “Nenoki arem nung Kibuba lenmang renemang, lisem lima nung asen Tsüngrem asoshi metong metonga lentongbang yangluang.

⁴Lenten ajak ajungkettsü, aser tenem aser ungsem ajak aludaktsütsü; aser tekirak metong metonga akümstsü, aser keprangkepro tesüsü kümdaktsütsü;

⁵aser Kibuba sentsüwangshi jungkai adoktsü aser aji shi ajaki külemi angutsü; kechiyong Kibuba bang agi aji jembio.”

⁶ Ola kati ashi, “Ayimtenang” aser ni ashi, “Ni kechi ayimtentsü?” Shi ajak ai lir, aser iba ajungbaji moapu nung naro ama lir.

⁷Ai azülar, naro aremer; kechiaser Kibubai tangu agi iba manung apuoktsür, atangji nisungtem ai lir.

⁸Ai akonger, naro azülar; saka Tsüngrem O bo teti alitsü.

⁹Oh Zion dang osang tajung ashiba na tenem talangi tuang: Yirusalem dang osangtajung ashiba, Oh na, ne ola tashi agi yokang; ola ajungketang, tsübua teli. Yihuda yimtitem dang “Nenok Tsüngrem ajiang” ta shiang.

¹⁰ Ajiang, Kibuba Tsüngrem tashi tait ama arutsü, aser pa asoshi pa ket agi yimsü asütsü, pa tajangzük pa den lir, pai meyipa agütsüba taa pa madang lir.

¹¹Pai pei san telok sannükeri ama mesütsü, aser pai pei tepen agi san chanutem anitentsü, aser pai itemji tekunung ajunger, aser mama yongdaktsürtemji tanemi anir aotsü.

Medem dangtsü Makokba Israel Tsüngrem

¹²Shibai pa kabu tarok nung tzütem asadang, aser anüng am agi asadang; aser alima nung ali auyi agi tatakzük ka nung jungjunga meteta lir, aser tenemtem seret jungjunga meteta lir, aser tenemtem seret dong nung odang, aser ungsem seret nung odang?

¹³ Shibai Kibuba dang shisa tajung agütsür küma pa dang sayu aser pa tanela ajongmeso?

¹⁴Shiba dang nungi pai shisatsü agi, aser shibai pa dang sayu, aser shiba temetetba shisatsü, aser tangatetba lenmang pa dang sayu?

¹⁵Ajiang! Kintem tzüshi nung tzüjang ka ama lir, seret dong nung auyi tila ka ama parnok züngshir. Ajiang, asetkongtem pai oset kanga tila ka amai ajongmeso.

¹⁶Lebanon süng tatsüktsüji teperi masü, mesüra iba shirurutemji tarongba tenla asoshi teperi masü.

¹⁷Aser pa madang kin ajak kecha masü amai lir. Pa madang parnok kecha makaba tazüngla aser amajok ta züngshir.

- 18** Ajangla nenoki Tsüngrem shiba den medem dangtsü mesüra pa kechi mesük aji nenoki koma medem dangtsü?
- 19** Süngyanglu yanglubaji mapa inyaker nisungi aji yimsatsüba lir, aser hon yintsüngeriba manung hon yangloktsür, aser taribi yinzü agi sentaker.
- 20** Iba ama tenla agütsütsü shiba kanga sensaktena lir pai shizüka maotsüba süngdong shimer; idangji pai pei asoshi süngyanglu noksa marakzüi ataloka ayutsü tesangra mapa inyaker nisung bushir.
- 21** Nenoki memetet no? Nenoki mangashi no? Tetenzük nungi nenok dang mashi no? Lipok nungi nenoki mangatet no?
- 22** Aji alima tenari temalen amensang pasa lir, aser yangji aliba nisungtem süngku amai lir; pai anüngtem teyindangba sü amai atsülangdaksür, aser süki amai telunglen alitsü sübanga yutsür;
- 23** Oda tamarenertem kecha mekümdaksür; alima obendangertem pai amajok kümdaksür.
- 24** Parnok jungjunga matem; hau, parnok jungjunga meprook, hau, parnok tedong jungjunga ali nung tera mayang: kodang pai item madak tangula apuloktsür, parnok azülar, parnok aser tsüngrem mopungi mo tembang ama parnok bener aor.
- 25** Ajangla, kü den saku asütsü nenoki ni shiba den medem dangtsü? ta Temeshibai ashir.
- 26** Nenoki tenük temaleni ranglokang, aser reprangang! Itemi shibai yanglu? Shibai parnok temeranger telok anitet, aser parnok ajak dang tenüng teta pai ajar; pa tashi uluba ajanga, aser pa ain tashi agi kata mesamai lir.
- 27** Kü lenmang Kibuba nungi miimbanga lir, kü ochiba kü Tsüngrem nungi oda süidaksür ta, Oh Yakob, nai kechiba ashir, Oh Israel, kechiba jembir?
- 28** Nai memetet no? Nai mangashi no? Teti tatem maka Tsüngrem Kibuba, alima tatem bangtem Teyanglusang, pa melular, aser aniseta malir; pa shisatsü mebushijemtsü.

²⁹Telular nem pai ain agütsür; aser shiba tashi mali pai tashi tali itdaktsür.

³⁰Asangurtem lulatsü aser ania alitsü, aser asangurtema jungjunga laotsü;

³¹saka shirnoki Kibuba dang ata-a alir parnok tashi tasen angutsü; mongzütem ama tashikang agi atutsü; parnok asümstsü, aser aniseta malitsü; parnok jajatsü, aser melulatsü.

Isaia 41

Israel Dang Tsüngremer Tenangzükba

¹“Oh tzüküm nung alirtem, asetkongtem, kü madang mokorai angang; aser nisungtemi parnok tashi tasen ngudakjang; parnok anasa arudakjang; asenoki külemi obendangba dangi anasa arudi!

²Shibai anüdoklen nungi ka adokdakja pa aolen ochiba agi kokdaktsür pa madang kintem pai agütsür, aser chubatem madak pa nem yimsü südaktsür; pa nok agi parnok auyi ama, aser merepshialiba mo tembang ama pa lijak agi kümdaktsür.

³Pa tetsüng mayaokdak parnok arishia lendong makai ajanga aor.

⁴Tetenzük nungi pututem jateta shibai ya sayang aser inyak? Ni Kibuba, tetenzük aser tatem den aliba pa ni lir.

⁵Tzüküm nung alir angu, aser tsübu, alima tatembangi atenten; anasa parnok ait, aser aru.

⁶Parnok nisung shibai pei kiyonger yari aser nisung shiai pei adianu dang ashi, ‘Pelashishia liang.’

⁷Anungji süng mistri-i hon atsünger ajongshi, aser shibai yintem agi akoshir pai, ya junger ta shia yinsem nung atsüngba nisung ajongshir; aser marakzükdaktsütsü pai aji kojat agi akangdaktsü.”

Tenüngsang Agütsüba Ken

⁸ “Saka na, Israel, kü tenzüker, Yakob, shiba ni shimtet, Abraham metsü, kü tembar;

⁹ni na alima tatembang nungi bena aru, aser iba kinük nungi na aja, aser ne dang ashi, ‘Na kü tenzüker, ni na shimtet aser na mejendoktsü;’

¹⁰na tetsübu, kechiyong ni ne den lir; tamataria teli, kechiyong ni ne Tsüngrem lir. Ni na tashi itdaktsütsü; hau, ni na yaritsü; hau, ni na kü temeshiba teka tajichi agi ajungkettsü.”

¹¹“Ajiang, na anema ain adoka alirtem parnok aktsü aser süngmangseta alitsü. Ne den shibai toktepdir, parnok kecha makümmtsü aser samatsü.

¹²Shirnoki na anema rarabangsentepdir, nai parnok bushitsü, aser parnok mangutsü. Na anema shirnoki raradir kecha maliba ama, aser tazüngla oset ama alitsü.

¹³Kechiyong ni Kibuba ne Tsüngremi ne dang, ‘Tetsübu ni na yaritsü, ne teka tajichi nung amettsü’ ta ashir.

¹⁴Tetsübu, na mesen Yakob, aser nenok Israel nisungtem; ni na yaritsü ta Kibubai ashir, aser na alangzüksangji Israel Temeshisang lir.

¹⁵Ajiang, ni na tepu aketba mo anetba oset techira tasen ka kümdaktsütsü; nai tenem netsatsütsü, aser tila küma tepsatsü, aser ungsemtem tsüksü ama kümdaktsütsü.

¹⁶Nai parnok apshitsü aser mopungi parnok bener aotsü, aser tsüngrem mopungi parnok prokshidaktsütsü; aser nai Kibuba dang pelatsü, nai Israel Temeshiba dak sentsü wangshitsü.”

¹⁷“Sensaker aser anünga aliri amajok dang tzü bushir, aser tzüraba agi parnok meli kongka lir; ni Kibubai parnok dang langzütsü, ni Israel Tsüngremi parnok senzüka metoktsütsü.

¹⁸Ni tenem moapu nung ayongtem, aser lenten tiyong nung tzüpokdak lapoktsü; ni ali takongji tzü moti, aser ali takongji tzü apokdak yanglutsü.

¹⁹Ni arem nung cedar, akashia süngdong, aser myrtle, aser totzü süngdong atemtsü; lisem lima nung fir süngdong, mitsüktsü aser Larch süngdong külemi yutsütsü,

²⁰oda Kibuba tekai ibai inyak aser Israel Temeshibai ya yanglu ta nisungi angutsü aser metettsü, shisadangtsü aser angatettsü asoshi.”

Tese mpatsü Süngyanglutem

²¹Nenok o bena arua sayuang, ta Kibubai ashir; nenok kuli tashi tait bena arung, ta Yakober chubai ashir.

²²Parnok nem itemji bena arudakjang, aser kechi ataloktsüar onok dang metetdakjang; akhi mapatem nenoki metetdakjang, itemji kechi koda onoki metettsü aser item tatem bang metettsü asoshi; mesüra tarutsü mapangtem onok dang sayuang.

²³Onoki nenokji tsüngremtema ta metettsü asoshi tarutsü mapatem metetdakjang; hau, onok ratamatateptsü, aser aoksateptsü tajung mesüra tamajung inyang.

²⁴Ajiang, nenok kecha mali, aser nenok mapa tazüngla lir; shibai nenok shimtetdir paji tese mpatsü lir.

²⁵Anüolentip nungi ni ka adokdaksüogo, aser pa arua lir; anü adokli nungi pai kü tenüng nung ajar; poteperi ajongli ajemshiba ama, pai yimsüsürtem semki dak ama ajemzüka yoktsü.

²⁶Tetenzük nungi onoki metettsüsa, aser mapang matong dang nungi, “Pa temeshiba” ta onoki ashitsüsa shibai aji metetdaksü? Hau, temetdaksüba shinga mali, hau sayutsüngir shinga mali, hau, nenok otem angashir shinga mali.

²⁷Ni aji tamasa Zion dang metetdaksüogo, aser osangtajung indang osangbener ka Yirusalem nem agütsür.

²⁸Saka item indang shinga mali asü, item indang teshisadanger mali asü, oda ni parnok dang asüngdang dang o kata melangzütet.

²⁹Angang, parnok ajak kecha mali, parnok mapatem tazüngla, parnok temelusaba süngyanglutem mopung aser tendoktsü lir.

Isaia 42

Kibuba Kilir Ken Mezüngbuba: Kintem Dangi Tesangwa

- ¹ Ajiang, kü tenzüker, shiba ni ajungketer; kü teshimtet, pa dak ni pelar. Ni kü tanela pa dak yutsütsü, pai kintem dangi ochi obendang bener arutsü.
- ² Pai mayimtentsü, mesüra tashi agi ola magütsütsü, mesüra pa ola yimdong nung mangashidaktsütsü.
- ³ Azüa aliba tzütok kata pai mesükdangtsü, aser mokozü longa rongga aliba lisü kata pai meremseptsütsü; ochi nung pai o bendang adokdaktsütsü.
- ⁴ Alima nung ochi o bendang meyanglu tashi aser tzüyimkümlinüktemi pa tesayubatem ata-a mali tashi, pai lula-a makümtsü mesüra tezü matangtsü.
- ⁵ Tsüngrem Kibuba shibai anüngtem yanglu aser item ladaka yutsü; shibai alima aser iba nungi adokba prokshia yutsü; aser shibai iba manung nisung nem tangula, aser iba nung jajar nem tanela agütsür, pai yamai ashir;
- ⁶ Ni Kibubai na temeshiba nung aja, aser ne ket nung amettsü aser na nüka alitsü, aser kintem tesangwa asoshi, nisungtem tezüngzüktepba asoshi ne nem agütsütsü.
- ⁷ Tenük tapok lapoktsütsü, tepuokertem kangla nungi, aser shirnok tammang nung tepuokdak ki nung mena ali parnok anitettsü.
- ⁸ Ni Kibuba lir; aji kü tenüng; kü sentsüwangshi tangar nem mesüra kü tenüngsang süngyanglu nem ni magütsütsü.
- ⁹ Ajiang, taoba mapatem ataloka arua lir, aser ni mapa tasen metetdaktsür; itemji madokdang yongi ni nenok dang item indang ashir.

Tenüngsang Agütsüba Ken

- ¹⁰ Kibuba dang ken tasen ka tenlokjang, aser nüngjang tatem nungi pa nüngsanga agüjang; tzüyim aser iba nung alibai arüang, tzüküm limatem aser yangji alibatemi ayimtenang.
- ¹¹ Lisem lima aser yimti nung alirtem, Kedar aliba yimtitemi ayimtendakjang, Sela nung alirtemi ken tendakjang, parnok nem tenem kolak nungi ayimtendakjang.

¹²Kibuba nem parnoki sentsüwangshi agütsüdakjang, aser pa nüngsang tzüküm linük nung metetdakjang.

¹³Kibuba Temeranger nisung ama pa mit adoktsü; pai ayimtentsü, hau, pai tashi agi ola agütsütsü; pai pei tzüchirtem anema tashi tulu agi inyaktsü.

Tsüngremi Pei Nübur Yaritsü Nangzükba

¹⁴Ni talangka ajemajema liogo; ni mokorai ali, aser kü sasa titema ali; tang ni tetsür nusoshidang ama ayimtentsü; ni külemi samatsütsü aser meyoaktsü.

¹⁵Ni tenem aser ungsemji endoktsü, aser parnok süngolio ajak kongdaktsütsü. Ni ayongtemji asetkongtem kümdaktsütsü aser tzübuji kongdaktsütsü.

¹⁶Nükpokertem parnoki memetetba lenmangi ni bener arutsü; parnoki memetetba lenmangi ni parnok anitsü; parnok jakdang tammangji ni tesangwa kümdaktsütsü, aser tekirak temetong kümdaktsütsü. Itemi ni inyaktsü, aser ni itemi meinyaki metoktsütsü.

¹⁷Süngyanglu noksa dak temulung alemba aser mulusa-a yanglutetba süngyanglu noksa dang, “Nenok onok tsüngrem” ta ajarthem parnok meyipdaktsütsü, aser parnok maksü tuluka angutsü.

Israel Nükpok Akümba

¹⁸Angang, nenok tenarong tajaktem; aser reprangang nenok nükpokertem.

¹⁹Shiba tenük tapok, saka kü tenzüker mesüra ni yokba kü osang abener ama, shiba tenarong tajak lir? Shiba kü den tesünep nung ali pa ama shiba tenük tapok? Aser Kibuba tenzüker ama tenük tapok shiba lir?

²⁰Nai aika angur saka nai mebenshir; tenarong lapoka lir, saka nai mangashir,

²¹pei ozüng tamaren aser sentsüwangshi kümdaktsütsü asoshi, Kibuba pai temeshiba atema pela-a liasü.

²²Saka ibai rakzükdaktsüba aser raksatsüba nübur lir; parnok ajak tapok nung sang soa yuja lir, aser tepuokdak ki nung parnok atsüka lir; parnok tetepsettsü asoshi lir, aser shingaia meküzmüker, terakzükdaktsütsü asoshi yanglushidakjang ta ashir shinga mali.

²³Nenok rongnung iba nung tenarong atentsü, tarutsü mapang asoshi angatsü aser angashitsü shiba lir?

²⁴Shibai Yakob makzükdaktsü aser Israel rakzükraktemdaktsü? Kibubai masü no? Pa shiba anema asenoki temenen mena, aser pa lenmangtem nung parnoki, mejajali asü, mesüra parnoki pai sayuba tashi manga.

²⁵Anungji pai parnok dak pa ain adokba mit aser tongbang raraba tashi meküploktsü; aser aji parnoki mangatetaka ibai agi parnok meketa mi kaodaktsü; aser aji parnok mulungjang nung meyuaka, parnok rongtoktsü.

Isaia 43

Tsüngremi Par Nüburtem Kümzüksü

¹Saka tang, Oh Yakob na yanglusang Kibuba, aser Oh Israel, na kümdaktsüsangi yamai ashir, “Tetsübu, kechiyong ni na alangzü; ni ne tenüng teta aja, na kü meyong lir.

²Tzü ajanga kodang na süia odir, ni ne den alitsü, aser ayongtem ajanga aodang parnoki na memobangtsü; kodang na mi ajanga jajadir, na marongtsü, mesüra milak ne madak mejangrutsü.

³Kechiyong ni Kibuba ne Tsüngrem, Israel Temeshiba, ne kümzüksang lir; na alang ni Ijip agütsü, Ethiopia aser Seba ne melen agütsür.

⁴Kü tsüngdang na senti aser tetushi ngua aser ni meima ali nung, ni na asoshi nisungtem aser ne taküm asoshi nübur agütsütsü.

⁵Tetsübu, kechiyong ni ne den lir, ni ne metsü anüdoklen nungi bener arutsü aser ne dangi anüolen nungi bendentsü;

⁶anüolentip dang ni ashitsü, ‘Chiokang’ aser anüoklentip dang meyipa ‘tesot;’ kü jabasotem talang nungi aser alima tatembang nungi kü jalatem bener arung;

⁷kü tenüng agi ajaba nisung shia shiba kü sentsüwangshi asoshi ni yanglua lir; ni pa kümzüksü, hau, ni pa yanglu.”

Kibubaji Dang Tsüngrem

⁸“Nükpoker nisungtem, saka tenük aketertem, aser tenarong tajak tenarong aketertem bener arung.

⁹Kintem ajak külemi sentepdakjang, parnok rongnung shibai ya jembizüka ayutsü, aser aji mapang matongdang asenok dang sayutsü akok? Parnok metentsü asoshi sayutsü akok? Parnok metentsü asoshi parnok nem kulitem bener arudakjang; mesüra parnok nungi angashidakjang, aser ‘Ibai shitak’ ta shidakjang.

¹⁰Oda nenoki metettsü aser kü dak amangtsü, aser ni pa-a ta metettsü atema nenok kü kulitem aser ni shimtetba tenzüker lir; kü jakdang kecha Tsüngrem mekümi liasü, mesüra kü sülena malitsü” ta Kibubai ashir.

¹¹“Ni, nisa Kibuba lir; aser kü dak alema kümzüksüba shinga mali.

¹²Ni jembizük aser ni kümzük, ni metetdaksü aser nenok rongnung bendanger tsüngrem maliasü; anungji nenok kü kulitem lir aser ni Tsüngrem lir ta Kibubai ashir.

¹³Hau, iba anogo nungi ni pa lir; aser kü ket nungi rakzüksü shinga mali; ni inyaksü aser aji shibai meyipteptsütet?”

Tsüngremer Taochi aser Israel Tamang Makatetba

¹⁴Na Alangzükang Israel Temeshiba Kibubai yamai ashir, “Nenok atema ni Babiloni yokogo, aser yimti süngkhümji ni raksatsütsü aser Kaldi nungertem pelatepbaji mangyimba kümdaksütsü

¹⁵Kechiyong ni Kibuba nenok Temeshiba Israel Yanglusang ni nenok Chuba lir.

¹⁶Kibuba shibai tzüyim nung taolen aser tzü ajanga lenmang yanglur,

¹⁷shibai talungtsü aser kor temeranger telok aser temeranger külemi anir arur, parnok külemi ontaka alir, parnok meshishitsü; parnok sama-a lir, parnok toztü maliba milen ama remsepa lir.

¹⁸Nenoki taoba mapatem tebilemtet, mesüra akhidang mapa indang teshisadang.

¹⁹Ajiang, ni mapa tasen ka inyaktsü; tanga aji temai adoktsü; aji nai majiteter no? Lisem lima nung lenmang aser takongdak lima nung ayongtem ni yanglutsü;

²⁰arem shirurutem, shirong aser ut, ozütemi ni tushitsü; kechiaser kü nübur aser kü teshimtet pur nem tajemtsü agütsütsü asoshi ni arem nung tzü aser lisem lima nung ayongtem agütsür.

²¹Nisungtemi kü tenüngsang yoktsü asoshi ni parnok atema parnokji ni yanglu.”

Israel Temenen

²²“Aji saka, Oh Yakob, nai ni yima maru; saka nai ni agi lakteta liasü. Oh Israel.

²³Nai tarongba tenla asoshi kü dangi san bener maru, mesüra ne tetepsetba tenla agi nai ni metushi, ni ne nem chiyungtsü tenla magütsüdaktsü mesüra liangmesen agi lakteta mekümdaktsü.

²⁴Nai kü nem sen agi teronem menemtsü kecha malitsü, mesüra nai ne tenlaba temo agi ni tip metemdaktsü; saka nai ni ne temenentem agi khuret kümdaktsü nai ne tai menaba agi ni aniseta kümdaktsü.

²⁵Shibai pei meyong asoshi ne ozüng raksabatem aidoktsür aji ni lir, aser ne menentem ni mebilemtettsü.

²⁶Asenoki obendangdaki odi, aser ni aijang; aser na metentsüsa ne kulitemji züngdanga shiang.

²⁷Na mezüngbuba tebui temenen mena aser ne o tongdartemi ni anema ozüng raksa.

²⁸Anungji ne temeshidak chuba chirtem ni menentsütsü aser ni Yakob khenyongi teraksatsü ka, aser Israel sensamasaba ka kümdaktsütsü.”

Isaia 44

Israel Madak Kibuba Temoatsü

¹“Ano tang angang, Oh Yakob kü tenzüker; aser ni shimtetba Israel.

²Kibuba na yanglusang, shibai na nu menden nung kümdaktsü, aser na yaritsü pai yamai ashir, Tetsübu, Oh, Yakob kü tenzüker, aser ni shimtetba, na Yeshurun.

³Kechiyong tzüra-a aliba linük nung tzü, aser ali takong manung ayongtem ni meküploksütsü; aser chirnur dak kü tanela aser ne dak jakzükbatem dak kü temoatsü meküploksütsü.

⁴Aser tzüküm anasa willow dong ama parnok ai rongnung poktettsü.

⁵Kati, ‘Ni Kibuba meyong ta ashitsü’ aser tangar kati pei sasa Yakob tenüng agi ajatsü; kati pei teka nung ‘Kibubameyong’ ta zülutsü, aser Israel tenüng jaloka pei sasa ajatsü.”

Süngyanglu Külemba

⁶Kibuba Israel chuba, pa alangzüksang Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, “Ni mezüngbuba, ni tesübuba; aser kü dak alema Tsüngrem mali.

⁷Shiba ni mesüka lir? Pai aji sangdongang, pai aji metetdakjang, aser kü madang aji tokjang. Alemlü nungi tarutsü indang shibai metetdaktsü? Ano kechi asütsüar parnok nem shidakjang.

⁸Nenok tetsübu, mesüra tipmetemteti teli! Akhidang ni nenok dang metetdakja mesayu no? Aser nenok kü kulitem lir. Ni alema Tsüngrem lir ma? Hau, Lung mali; ni metet kata mali.

⁹Süngyanglu noksa yanglurtem parnok ajak amajok lir, aser parnok senti osettemi tajangzük magütsütsü; aser parnok maksü ngutettsü asoshi parnoki pei kulitemi mangur mesüra memeteter.

¹⁰Shibai süngyanglu noksa yanglur mesüra kecha tajangzük makaba asoshi temulusaba süngyanglu noksa yanglur?

¹¹Ajiang, par medemer ajak mak asütsü; aser shibaisa iba nung dena lir ajak maksüdaktsütsü; parnok ajak külemi sentepdakjang, parnok noktadkjang; parnoki tsübuttsü, parnok külemi mak asütsü.”

¹²“Yintsüngeru yin kar techira kümdaktsür aser mijang nung inyaker, aser aji yintem agi noksa adokdaktsür, aser aji pa tashi tait tepen agi inyaker. Ajiser pa ayar, aser pa lula-a akümer.

¹³Süing mistri tasadangba lisü iba manung atsülanger, temaitsü agi yanglutsür; aser aji süsür tasadangba agi aji adokdaktsür, aser aji nisung mesüka meimchir sorubangru tobur ajung mesüka aji kidang ataloka ayutsü yanglur.

¹⁴Nisungi cedar süngdong lensüker mesüra hon, mesüra sülemdong bena arur, mesüra nisung asoshi tatsüktsü süng amshitsü Kibubai atemba aser tzüinglui intetdaktsüba arem nung aliba süngdong kar dak amdaker.

¹⁵Ajiser aji nisung asoshi tatsüktsü asütsü, aser pai aji kar agia pei sasa lemdaktsür; hau, pai aji tsükloker aser amtsük asanger, hau, pai tsüngrem yanglur aser aji külemer; pai aji süngyanglu noksa yanglur, aser iba dang apudaker.

¹⁶Aji tesadang ka pai mi nung atsüker aser iba mi apuba manung pai shi arur; pai tarubaji achir aser temulung asür; ano pai pei sasa mi awanger, aser ashir, ‘Aha! ni lema lir, ni mi nguogo.’

¹⁷Aser tanüingba jagi pai tsüngrem ka yanglur pa süngyanglu tsüngrem pa sasa iba madang apudaker, iba dang sarasadema ashir, ‘Ni kümzükang, kechiyong pa kü tsüngrem lir.’ ”

¹⁸“Parnoki memeteter mesüra parnoki meshisadanger; kechiyong parnoki mangutsü asoshi aser parnoki mangatettsü asoshi pai parnok tenük aser temulungjang shibangtsü.

¹⁹Aser ni aji tesadangka mi nung tsükogo, hau, ano ni iba mijang manung amtsük wangogo; ni shi sangogo aser aji chiogo: aser tanüingba agi ni tesempatsü ka yangludi ma? Süngdong tongben ka dang ni apudakdi ma? ta ashitsü temulungi aittsü, mesüra shisatettsü mesüra angatettsü shinga mali.

²⁰Pai aut chia alir, tekülakoktsüba temulungjangi pa mashileni meyipdaksü, anungji pai pa sasa kümzüksü makok, mesüra, ni tiyazü ka nung ameta lir ta nangzüksü makoker.”

Kibuba Dang Tsüngchirsa Aliba

²¹“Itemi bilemtetang, Oh Yakob aser kü tenzüker Israel, ni na kümdaksü; na kü tenzüker lir, Oh Israel ni na kodanga mamatsü.

²²Ne ozüng raksabatem tzüsü amato, aser ne temenentem mepet amato, ni aidoktsüogo; kü dangi meyipang, kechiyong ni na alangzükogo.

²³Ken tenang Oh nenok anüngtem, kechiyong Kibubai aji inyaka lir; washiang, Oh alima telungtem; ken tenmesoang Oh tenemtem; Oh arem, aser iba nung aliba süngdong ajak, kechiyong Kibubai Yakob alangzüka lir, aser Israel nung pa sentsüwangshi jungkai adoktsü.”

Tsüngremi Ajak Yanglu

²⁴Nu menden nung na kümdaksüba, Kibuba, na Alangzüksangi yamai ashir, “Ni Kibuba, ajak yanglusang, shiba kijai anüng ladaka yutsür aser alima sadakjema yutsür.

²⁵Shibai temezüngereri shinba amajok, aser ainkar o jembirtem yiar ama kümdaksür; shisa akar nisungtem memeteter kümdaksür, aser parnok temetetba tamashi kümdaksür.

²⁶Saka pa tenzüker o akangshidaksür, aser pa osang abenertemi shinzükba atalokdaksür. Yirusalem indang, la dak nisung alitsü, aser Yihuda yimtitem indang, parnok yanglutsü, aser parnok teraksatemji ni mesotsü” ta ashir.

²⁷Shibai tarok dang, “Kongadokang” aser ne ayong ajak ni rosepdaktsütsü ta ashir.

²⁸Shibai Cyrus indang, “Pa kü sannüker, kü ajak pai ataloktsütsü; Yirusalem indang, la yanglutsü nükjidong, aser tenla ki indang, ne kimung yangertsü” ta ashir.

Isaia 45

Kibubai Cyrus Shimtetba

¹Yamai Kibubai pa mezüja shimtetba teka tajichi nung ni ameta aliba Cyrus dang pa madang kintem anizüktsü aser chubatem nangri salatsütsü, aser pa jakdang kishi lapoktsütsü, aser süngkhüm meshibangi alitsü,

²ne jakdang ni aotsü aser keprangkepro tesüsü kümdaktsütsü; ni yongmenyin kishitem anüka raksatsütsü aser merang tartangtsü leptangtsütsü;

³aser ni ne nem tammang dak aliba rongsentem, aser temiimdak mungui aliba rongsen, oda Israel Tsüngrem shibai ne dang ne tenüng agi ajar, ni Kibuba ta metettsü asoshi agütsütsü.

⁴Kechiyong Yakob kü tenzüker atema aser kü teshimtet Israel, ni ne tenüng agi na jaogo; nai ni memetetaka ni na jaogo.

⁵Ni Kibuba lir, aser ano shinga mali; kü dak alema tangar Tsüngrem mali, nai ni memeteti liaka ni na nangri kangtsü.

⁶Oda anüdoklen nungi aser anüolen nungi oda kü dak alema shinga mali ta parnoki metettsü asoshi; ni Kibuba lir, aser ano tangar shinga mali.

⁷Ni tesangwa kümtsür aser tammang adokdaktsür, ni tesünep yanglur aser tamajung adokdaktsür; ya ajak inyakba Kibubaji ni lir.

⁸Oh anüngtem, temalen nungi tzünglu meküpzüka yokang, aser mepettemi temeshiba oshizüka yokang, tekümtet nung tejang atangtsü alimai lapokdakjang, aser pai temeshiba külemi adoktsütsüsa kümdakjang; niKibubai ya yanglu.

Teyangluba aser Alima Otsü Kibuba

⁹ Shibai pei Teyanglusang den aser chipoi poteper den tokteper aiatai! Poteper dang ajongli-i, “Nai kechi yanglur?” ta mesüra ne mapai, “Pa teka maket ta ashir asü?”

¹⁰Shibai tebu ka dang “Nai kechi yamai yanglu?” ta mesüra tetsür ka dang, “Kechi agi na nusotsü kangshir?” ta shidir, aiatai!

¹¹Yamai Kibuba, Israel Temeshiba pa Teyanglusangi ashir; “Tarutsü mapatem indang kü dang kü chirtem indang asüngdangdi ma aser kü ket agi inyakba mapatem indang nenoki kü nem ozüng agütsüdi ma?

¹²Ni alima yanglu, aser iba manung nisung yanglu; ni kü teka agi anüngtem songladaktsü, aser item telok ajak ni tareni yutsü.

¹³Ni pa temeshiba nung Cyrus sakdaktsü, aser ni pa lenmang ajak temetong kümdaktsütsü; pai kü yimti yanglutsü, aser kü aenersa aliba tia nüji tia nung yutsütsü, jenjang asoshi mesüra tajangzük angutsü atema masü ta Temeranger Telok Kibubai ashir.”

Kintem Mulung Meyipba

¹⁴Yamai Kibubai ashir, “Ijip nung mapa inyakertem aser Ethiopia nung shishirtem, aser Sebea nunger aso tajungtem ne dangi arutsü, aser parnok ne sülen aotsü; yinzü agi sentaker parnoki arutsü; parnoki ne dang apudaka ne dang mepishitsü, Atangji Tsüngrem ne dak lir, aser tangar ano shinga mali, tangar Tsüngrem mali.

¹⁵Atangji na ne sasa atsüka aliba Tsüngrem Oh, Israel Tsüngrem, Tekümzüksang.

¹⁶Parnok mak asütsü, atangji parnok ajak süngmangteptsü; parnok süngyanglu yanglur ajak külemi rongrongteptsü.

¹⁷Saka Israelbo Kibubai teti tatem maka tekümtet agi kümzüka alitsü; nenokbo teti tatem maka mak mesüdaktsütsü mesüra süngmangtepa malitsü.”

¹⁸Kechiyong anüngtem yangluba Kibubai yamai ashir, “Pa Tsüngrem lir, alima poktetdaktsüba aser aji yanglusang; pai aji tentet, pai aji amajok nung meyanglu, pai aji nisung lidaktsütsüba kümdaktsü; ni Kibuba lir; aser tangar shinga mali.

¹⁹Ni temiimdak ammag aliba lima ka nung aji mejembi, ni Yakob chirnur dang, amajok nung ni bushiang, ta mashi. Ni Kibubai kechi shitak aji jembir, aser kechi ochi aji ashir.”

Tsüngremji Anüng-Ali Ajak Kibuba

²⁰Nenok sasa sentepang aser arung; anasa külemi arung, nenok anüngzüka aliba kintem! Süngi chitetba süngyanglu abenertem parnok temetetba shisatsü mali, aser kümzüksü makokba tsüngrem dang sarasademer.

²¹Parnok dang külemi shisadangdajang, ajiser asenok dang parnoki sayudakjang, aser iba kuli bener arudakjang! Shibai akhidang ya metetdaksü, aser alemli ibai jembizüka toktsü? Aji ni Kibuba masü no? Tangar Tsüngrem ka masü, niang temeshi aser kümzüksüba Tsüngrem, kü dak alaka shinga mali.

²²Kü dak reprangang aser nenok kümzüka liang, alima tatembang ajak; kechiyong ni Tsüngrem lir, aser ano tangar shinga mali.

²³Kü mesüngi azüngashir, kü bang nungi ochiba adokogo, aser aji lepa marutsü oda kü dang temokok ajaki apudaksü, temeli ajaki azüngashitsü.

²⁴Kibuba dak dang ochiba aser tashi lir, pa dangisa nisungtem arur, aser pa anema ain adokertem mak asütsü.

²⁵Kibuba nung Israel chir ajak metentsü, aser sentsüwangshitsü.

Isaia 46

Babilon Laoba

¹Bel-i mechioka alur, Nebo angüma alur; parnok süngyanglu shirurutem nem nungloktsügo. Nenoki bener senzübatem aniseta aliba kiset shiruru dak khu amato itemji benloktsügo.

²Parnok angüma alur, parnok külemi mechioka alir; parnoki khuji agizüksü makok, saka parnok sasa tepuokdaki aor.

³Kü dang angang, Oh Yakob kidong, aser anünga aliba Israel kidong ajak, shirnok ni tepok nung apung, aser nu menden nungi aben.

⁴Aser oda asatao tonga ni ano kasa lir, nenok kupu mapu tashi ni nenok abentsü; ni yangluogo aser ni apungtsü, ni abentsü, aser ni kümzüksü.

⁵Shiba den nenoki ni mesüktepa kümdaktsütsü aser shiba den ni kasa kümdaktsütsü, aser kati ka den mesükteptsü shiba den nenoki ni medemdangdaksütsü?

⁶Shirnoki juli nung hon tokzüker aser taribi ozüker, parnoki hon atsünger aser pai tsüngrem ka tsüngtsür, aser iba jakdangji apudaker, aser aji külemer.

⁷Parnoki aji tapu nung apuloker bener aor, aser pa talidak yutsür, aser pa talidak nungi marakzüi alir. Kati pa dang ayima jashiaka pai melangzüksü, mesüra pa timtem nungi pa mekümzüksü.

⁸Ibai bilemtetang, iba indang shisadangang, tanaben aji temulungjangi aitdakjang. Oh nenok ozüng raksartem.

⁹Alemli mapatem bilemtetang; kechiyong ni Tsüngrem aser tangar shinga mali; ni Tsüngrem aser ni ama tangar shinga mali;

¹⁰shibai tetenzük nungi tatembang tashi aser alemli mapang nungi ano meinyaki aliba indang ashir; shibai kü sentong ataloktsü, aser kü tsüngdang ajungba ajak ni inyaktsü ta ashir;

¹¹anüdoklen nungi tesaksak ozü ka aser kü sentong asoshi alinük talang nungi nisungji ajar; hau ni jembigo, ni ano aji ataloktsütsü; ni mulungtetogo, ni ano aji inyaktsü.

¹²Kü dang angang, ochi nungi talangka pila-a aliba nenok temulungjang temerang alirtem.

¹³Ni kü ochiba anasa bener arur, aji talangka malitsü, aser kü tekümtet memenutsü; aser ni Zion nung Israel kü sentsüwangshi asoshi tekümtet yutsütsü.

Isaia 47

Babilon O Bendangba

¹ Alung, aser aut nung menang, Oh tasüngtet Babilon jala; chuba menden ka makai ali nung menang, Kaldi jalatem; kechiyong joko ne dang anebaneber aser anükanüker ta majatsü.

²Temenüngba lung agiang, aser chiyungtsü menügang; ne temeiba sü agizükang, ne sü talang agizükang, aser tetsüng tenembang, ayongtem ajanga süiang.

³Na mangsa aliba menembangtsü, hau maksütsü angutsü; ni mang ayangtsü, ni nisung shinga mapayutsü.

⁴Asen alangzüksang, pa tenüng Temeranger telok Kibuba, Israel Temeshisang lir.

⁵Na ola madoki liang, aser tammangdaki iang, O Kaldi jalatem, kechiyong joko na, Yimlitem madak Kibuba ta majatsü.

⁶Ni kü nübur den ain adoka liasü, ni kü senmang menentsüogo, aser itemji ne ket nung agütsüogo; nai parnok dang yimlibilem mesayu; tambur tasa nem nai ne süngra kanga reta benloktsüogo.

⁷Aser nai ashi, “Ni teti tamarentsür ka alitsü; aji asünung nai item mapa ne mulungjang nung rizünga mayu, mesüra iba tatembang kechi asütsüar mebilemdang.”

⁸Anungji tang ya angang, na benjongbentsü meimsang mekümdangi alisang, aser ne mulungjang nung, “Ni lir, kü dak alaka shinga mali, ni amitsürsa mena malitsü, mesüra techirtem samaba ni memetettsü ta ashisang.

⁹Saka kenü yongi dang techirtem samaba aser amia aliba anaprongla ne dang arutsü, ne temezünger jenti aser ne atakatem o tulu jenti liaka, itemji peria sünga ne dangi arutsü.”

¹⁰Kechiyong ne tamajung tasa nung nai temulung alem, nai ashi, “Shingai ni mangur” ne shisatsü aser ne temetetba agi na mashileni ani; aser nai ne mulungjang nung ashi, “Ni lir, aser ni alaka ano shinga mali.”

¹¹Anungji ne dak tamajung agi atongtsü, nai aji endoktsütsü ain kecha memetettsü; aser tesamatsü agi ne dak atongtsü; nai aji endoktsü makoktsü aser ajongbena nai memetetba teraksatsüba agi ne dak atongtsü.

¹²Tang na ne arasentsür atakatem mapa, aser temezünger telok den na lanuwa nungi inyaka aruba den noktakang; ashiko nai takok angutsü akok, ashiko nai tetsübuttsü inyaktsü akok.

¹³Ne teshisadanger jenti agi na aniseta lir, shirnoki anüng lemsatsür, aser petinu dak reprangertem aser ne dang ita tasen shia tia ashirtem, parnok noktaka na kümzükdakjang.

¹⁴Ajiang, parnok mo tembang ama alitsü, mi agi parnok arongtsü; milak ain nungi parnok sasa mekümzüksü, aji lemdakja awangtsüba mijang ka masütsü, mesüra anasa amentsü mi ka masütsü.

¹⁵Kechi nung nai meranga inyak iba amai na asoshi alitsü, shirnoki ne den na lanuwa nungi shishilemba asü, nisung shia pei lenmang nung nemzüksü; na kümzüksü shinga malitsü.

Isaia 49

Kilir Ken Tanabuba: Israel, Kintem Dangi Tesangwa Ka

¹Kü dang angang, Oh tzüymküm angang, nenok talang nung alirtem, Kibubai nu menden nungi ni aja, kütsü nu menden nungi pai kü tenüng aja.

²Pai kü bang nok techira ama yanglutsü, pa kabu akhümpok nung pai ni atsükokdaksü; aser pai ni temeyutetba lijakjang kümdaksü, aser pa lijak pung nung pai ni nembanga ayu.

³Pai kü dang ashi, “Na kü tenzüker lir, Israel ajanga ni sentsüwangshitsü.”

⁴Saka ni ashi, “Ni amajok nung inyaka belem, ni kü tashi tazüngla aser amajok nung endokogo, aji saka kü obendangba Kibuba den lir, aser kü tajangzük kü Tsüngrem den lir.”

⁵Tang Kibuba shibai nu menden nungi pa tenzüker asütsü ni yanglu, pai Yakob pei dangi meyipa bener arutsü, aser Israel pei dangi anitentsü ta ashir, kechiaser ni Kibuba nükdang tetushi ngua lir aser kü Tsüngrem kü tashi küma lir,

⁶hau, pai ashir, “Yakob kidongtem adokdaksütsü, aser anünga aliba Israel tanaben yanglushitsü, ya na asoshi onsara tepungba lir; anungji kü tekümtet alima tatembang tongtettsü asoshi ni na kintem tesangwa kümdaksütsü.”

⁷Israel alangzüksang na, aser Pa Temeshisang Kibubai nisungi sensatsüba dang, aser kintemi sempaba dang, yimsüsürtem tenzüker dang yamai ashir, “Chubatemi angutsü aser noktaksü tamarenertem, aser parnoki apudaksü; kechiaser Kibuba shiba tamang katetba Israel Temeshisang lir pai na shimtet.”

Israel Kidangi Shilangba

- ⁸ Yamai Kibubai ashir, “Tagizüktettsüba mapang nung ni ne dang langzüogo, aser tekümtettsüba anogo nung ni na yariogo; aser ni na wazüka ayutsü aser nüburtem den tezüngzüktepba asoshi ni na agütsütsü, tanaben alima yanglushitsü aser sentoka aliba senmang nung parnok lidaktsütsü asoshi;
- ⁹tepuokertem dang, ‘Adokadokang,’ aser ammag nung alirtem dang, ‘Nenok sasa sayuang,’ ta parnok dang jembia ashi. Parnok lenmang nung chiyimtsü aser tenem kolak moapu ajakji parnok chiyimdak alitsü.
- ¹⁰ Parnok mayatsü mesüra metzüratsü; ano tatsük mesüra anüpu agi parnok metepsettsü; kechiyong parnok dak yimlibilem akasangi parnok anitsü, oda tzü ayongtem anasa pai parnok anüktsü.
- ¹¹Aser kü tenem ajak lenmang ka kumdaktsütsü, aser kü lentongbang uludaktsütsü.
- ¹²Ajiang, itemi talang nungi arutsü, aser ajiang, itemi anüolentip nungi aser anüolen nungi; aser itemi Sinim lima nungi.
- ¹³Ken tenang, Oh anüngtem; aser pelashishia liang, Oh alima, aser ola adoka ken tenang, Oh tenemtem, kechiyong Kibubai pei nübur süneptsür, aser par timtem toushi madak temulung aria bilema alitsü.”
- ¹⁴Saka Zioni ashi, “Kibubai ni senzüka yutsü aser Kibubai ni amadoka lir.”
- ¹⁵Tetsüri pei nu menden nungi anguba tanur dang aria meblemtsüsa pei mamayongba tanur amadokdi ma? Itemi amadokaka, aji saka nibo na mamatsü.
- ¹⁶Ajiang, kü kabu nung ni na ajenloka lir; ne jaratem maneni kü den lir.
- ¹⁷Na yanglutsü nisungtemi ilungdaki, na samatsürtem aser na raksatsürtem na nungi atsüngzüktsü.
- ¹⁸Meketa ne tenük akasoang, aser ajiang, ya ajak parnok sasa külemi senteper, aser ne dangi arur. Ni ali tashiKibubai ashir, item ajak sobusolemtsü amato sobuang, aser kiyimla amato ne sasa item agi nangri kangang.

¹⁹Ne teindokba aser azüngmeyakdak linük aser ne teraksa linük asoshiji atangji tangbo nübür asoshi kanga temesü alitsü, aser na meyokertemji talang nung oagi alitsü.

²⁰Na aenersa aliba tia nung asoba chirtemi ano ne narong nung ashitsü, “Ni asoshi talidak onsara temesü lir, ni alitsü kü nem talidak kua.”

²¹Idangji nai ne mulungjang nung ashitsü, “Item chirnur shibai kü nem sotsü? Ni tanur mali aser tapung aenersa yok aser nemzüa lir; shibai itemi ni asoshi mesütem? Ajiang, ni kija tokja liasü; itemi kong nungi?”

²²Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ajiang, ni kü teka kintem dangi mekangtsü, aser nisungtem dang kü temaitsü ajungkettsütsü; aser parnoki ne jabasotem tekü nung ajunger arutsü, aser ne jalatem parnok tapubang nung abentsü.

²³Aser chubatem na anükba tebutem asütsü, aser chubatsürtem na anebalua yariba tetsütem alitsü, parnoki pei tejak alilen shia ne dang apudaktsü, aser ne tetsüng auyi menaktsü, nai ni Kibuba ta metettsü aser shirnoki ni asoshi ata-a lidir mak masütsü.”

²⁴Temeranger nungi tetepsettsü aliba rakzüka otetdi ma, mesüra tashiyim agi tepuokertemji kümzüktetdi ma?

²⁵Saka Kibubai yamai ashir, “Tashi tulur meyong tepuokertema bener aotsü aser tesashi nisung nungi tetepsettsü aliba anizüktsü; kechiyong na anemer den ni anemtsü, aser ne chirtem ni kümzüktsü.

²⁶Na kangshirtem nem ni parnok shi chidaktsütsü, aser parnok pei zü agi yi tasen agi ama parnok mesepdaktsütsü, aser shi ajaki ni Kibuba na tekümzüksang aser na alangzükba Yakober Tashi Tulusang ta metettsü.”

Isaia 50

Israel Temerenshi

¹Kibubai yamai ashir, “Netsü tepalatsü kaket koba agi ni la endok aji kong ali? Mesüra, ne sentsü tsüa aliba shiba dang ni nenok ayok? Ajiang, nenok tai menabayong nenok ayok, aser nenok ozüng raksaba asoshi netsü endok.

²Ajangla, ni arudang nisung shinga mali asü no? Nenok alangzüksü kü teka onsara tatsü asü? Mesüra nenok kümzüksü ni ain mali asü? Ajiang ni arütsü dang ni tzüyim kongdaktsür, ni ayongtem lisem lima kümdaktsür; item ango tzü malibayong teshinem menemer, kechiaser tzü mali, aser tetsüra agi asür.

³Ni anüngtem tanak agi sobudaktsür, aser parnok abentsü anemsü yanglur.”

Kilir Ken Tasembuba: Kibuba Kilir Ajemaluba

⁴Aniseta alir dang o agi ni mapang yangpong nung koda jembitsü aji metettsü asoshi Kibuba Tsüngremi kü nem tesayutsü asoshi temeli agüja lir; anepdang shia pai sakdaktsür, nütsüngtemi inyakba ama pai kü narong saksalemdaktsür.

⁵Kibuba Tsüngremi kü narong lapokja lir, aser ni tashi mangai mali asü, mesüra ni tesülen memeyip.

⁶Ni kü terongdong tazüker dangi tendak, aser apeter dangi kü tenibung tendak; ni kü tejak maksü aser metsü metsüloktsüba nungi atsüka mali.

⁷Kechiyong Kibuba Tsüngremi ni yaritsü; anungji ni mesüngmangi lir; anungji ni kü tejak lung techira ama ayur, aser ni mak masütsü ta ni metet.

⁸Shibai ni metentsür, pa ni anasa lir; kü den shibai tokteptsü? Asenok külemi noktakdi! Kü tsükchir shiba? Pa ni anasa arudakjang.

⁹Ajiang, Kibuba Tsüngremi ni yaritsü, shibai ni aitsütsü? Ajiang, parnok süoshi ama ajentsü, tarütsü agi parnok chiadoktsü.

¹⁰Nenok rongnung shibai Kibuba tsübur, aser pa tenzüker ola angar? Shiba amman nung jajar aser tesangwa mali, pai Kibuba tenüng nung temulung lemdakjang aser pa Tsüngrem dak imla-a lidakjang.

¹¹Ajiang, nenok ajak mi tsüklokertem aser nenok sasa milungsang nung nenok jajang. Kü ket nungi nenoki ibai angutsü, nenok tejashi nung ontaka alitsü.

Isaia 51

Yirusalem Asoshi Tesüneptsü O

(Lip. 12.1-3)

¹Kü dang angang, nenok temeshiba sülen anidaker, nenok Kibubabushirtem: nenok lung koba nungi angentet, aser nenok kangla tapok koba nungi tutet, aji ajiang.

²Nenok tebu Abraham dang aser nenok asoba Sarah dang reprangang. Abraham kija dang ni aja, aser ni pa moatsü, aser pa nungi soyapokyadaksü.

³Kechiyong Kibubai Zion sünepdaksütsü; endoka aliba linük ajak pai sünepdaksü, aser par arem Eden ama, aser par lisem limaKibuba tsüki ama küm daksü; tepelatsü aser tepela tenüngsang agütsüba, aser ken atenba ola pa dak angutsü.

Tsüngrem Ochi Yimsüsüba

⁴Kü nüburtem tenoktenoka angang; kü kintem, kü dang tenarong tenjang, kechiyong kü dak nungi tesayuba ka aotsü, aser ochiba nisungtem tesangwa asoshi yutsütsü.

⁵Kü temeshiba ana nung lir, kü tekümtet o agi aser kü ket agi nisungtem o bendangtsü; tzüküm limatemi ni asoshi ata-a alitsü, aser kü ket nung parnoki temulung alemtsü.

⁶Ne tenük anünglen ranglokang, aser alima teküboklen reprangang; kechiyong anüngtem mokozi ama sama-a aotsü, aser alima süoshi ama tejen akümtsü, aser shirnok yangi alir, manga ama asütsü; saka kü tekümtet teti alitsü, aser kü temeshiba kodanga meraksatsü.

⁷Kü dang angang, nenok kü temeshiba meteter, nenok kü ozüng temulungjang nung ayurtem; nenoki nisungi arütsüba tetsübu; mesüra parnoki sensamasatsüba nung tesüngmang.

⁸Kechiyong tarütsüi süoshi achiba ama parnok achitsü; aser meseni tezüng achiba ama parnok achitsü, saka kü temeshiba teti alitsü, aser kü tekümtet putu ajak dang alitsü.

⁹Sakang, sakang, tashi itshiang, Oh Kibuba tepen; alemli anogo nung ama, akhi mapang pututem ama sakang! Nai Rahab anüka melepsatsüka ma? ngüm molutzürang ateta matsüng ama?

¹⁰Nai tzü tarok tzüym takong mekümdaktsüka ma; nai tekümkükba pur asoshi tzüym tarokji lenmang ka mekümdaktsüka ma?

¹¹Aser Kibubai alanzükba meyipa arutsü, aser ken tena Zioni arutsü; aser teti tatem maka tepela parnok kolak nung alitsü; parnok tepela aser pelashishia alitsü angutsü, aser tejashi aser temulung atemba jena oadoktsü.

Kibubaji Tesüneptsür

¹²Ni nenok süneptsübaji lir; süadoktsüba nisung aser nisung chir shiba ai ama akümstsü lir, aji tsübua alitsüba na ya shiba?

¹³Kibuba na Teyanglusang shibai anüngtem songlatsü, aser alima kimung azüngdaksü, nai kechiba amadoker, aser rishikangshiri na samatsüdi asüdang pa mit adokba nai maneni tsübua ali? Rishikangshir mit kong ali?

¹⁴Yakta aen lima tepuokertem nüji kümdaktsütsü, pa kanglai tasütsü lungoka maitsü mesüra pa chiyungtsü agi manüngtsü.

¹⁵Kechiyong tzüym arimesoa tzüsem arütsüsangji ni; Kibuba lir pa tenüng Temeranger Telok Kibuba lir.

¹⁶Aser ni kü otem ne bang nung enoktsüogo, aser kodang ni anüngtem songladaksü aser alima kimung azüng, ni na kü kabu akhümpok nung atsükokdaksü, aser Zion dang ashi, “Na kü nübur lir.”

Kibuba Terasaba Marok

¹⁷Sakang, sakang, Oh Yirusalem, kobai Kibuba teka nung pa mit adokba marok ajem; nai temesepba marok jemogo, aser aji agiogo.

¹⁸Lai asoba jabaso ajak rongnung la anüktsü shinga mali; mesüra pa mesütetba jabaso ajak ket agi agitsü shinga mali.

¹⁹Item mapa ana ne dak atalokogo, ne den shibai aria bilemstsü? Teraksa aser tesama, ayawara aser nok, ni koda na sünepdaksütsü?

²⁰Ne jabasotem lulaogo, parnok sang nung apuba shio ama, parnok yimdong ajak nung tezülen ontaka lir; parnok Kibuba mit ne Tsüngrem tarütsüba agi sünga lir.

²¹Anungji tang ibai angang, na timtem tekangshiba, aser temesepba nisung, saka yi agi masü.

²²Yamai Kibuba, ne Kibuba, pai kü indang mepishisangi ashir, “Ajiang, ni ne ket nungi temesepba marok oda kü mit adokba ausu agiogo; nai joko ya tanaben majemtsü;

²³aser shirnoki na rishikangshi parnok ket nung ni aji yutsütsü, shirnoki ne dang, onok süia odi apudakang; aser ne terongdong alima ama nisung süitsü yimdong ama kümdaktsü,” ta ashi.

Isaia 52

Kibubai Yirusalem Kümzükba

¹ Sakang, sakang, ne tashi itshiang, Oh Zion, ne tobur tajung süoshi abenang, Oh Yirusalem temeshi yimti, kechiyong tang nungi ne dangi memejeptokba aser memerükba maitsü.

² Ne sasa auyi temtokang, shishiang, Oh puoka aliba Yirusalem, ne sasa nekong nung sentakba lisü sala-ang, Oh tepuokba Zion jala.

³Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Nenok jenjang makai ayok; aser nenok sen medeni alangzüktsü.”

⁴Kechiyong Kibuba Tsüngremi yamai ashir, “Kü nübur tamasa Ijip nung aenersa alitsü alu, aser Asiria nungeri kecha masü nung parnok rishikangshi.

⁵Saka, tang ni yangi kechi angur” ta Kibubai ashir? “Oda kü nüburtem kecha masü nung pur ogo, aser parnok yimsüsürtemi parnok dak metenoktsür” ta Kibubai ashir, “aser anogo tepiyong kü tenüng sensatsür.

⁶Anungji kü nüburi kü nüng metettsü; anungji iba anogo nung o jembisangji nia ta parnoki metettsü, ajiang ni yangi lir.”

Tekümtet Indang Shinba

⁷ Shibai osang tajung bener arur, tesünep metetdaktsür, tajung indang osangtajung bener arur tekümtet sangoktsür, shibai Zion dang, “Ne Tsüngremi chubar” ta ashir, tenem nung pa tetsüng koda tobur tajung lir!

⁸Angang ne mitkar ola, parnoki ola adoker, külemi parnoki ken atener; kechiyong kodang Kibuba Zioni meyipa arudir, parnoki tenük o tenük na chitepa angutsü.

⁹Pelasetang, külemi ken tenang, Yirusalem nung nenok jentoka aliba linüktem, kechiyong Kibubai pei nübur sünepdaksü, pai Yirusalem alangzüka lir.

¹⁰Kin ajak nükdang Kibubai pa temeshi tepen tasa kümdaksü; aser alima tatembang ajaki asen Tsüngrem tekümtet angutsü.

¹¹Nenok pila-ang, pila-ang, yang nungi oadokang, memerükba oset kecha dak tekongshi! Pa madang nungi nenok oadokang; nenok merüka liang, nenokKibubar po abenertem.

¹²Kechiyong nenok ilunga maotsü mesüra nenok jena maotsü, kechiyong nenok dang tama Kibuba aotsü; aser Israel Tsüngrem nenok sülen alitsü.

Kilir Ken Pezübuba: Touashiba Kilir

¹³Ajiang, kü tenzüker azükarutsü, pa ulutsütsü, aser ajungkettsü aser kanga temaba asütsü.

¹⁴Aikati pa ngua süngmangba ama pa tereprangtsü tangar nisung dak alaka, aser pa sorubangru nisung chirtem memesüki raksa-a liasü.

¹⁵Yamaji pai kin aika aoksatsütsü; chubatemi pa madang parnok tebang shibangadoktsü; kechiyong parnok dang mashiba parnoki angutsü, aser koba parnoki mangashi, iba indang parnoki shisadangtsü.

Isaia 53

Kiliri Asenok Asoshi Inyakba

¹Shibai onoki angashiba amang? Aser shiba dang Kibuba tashi jungkai adoka sayu?

²Kechiyong pa tsüngdang pa süngsem lanu ama aser ali takong nungi süngra ama mei, pa asojen mesüra tobur ajungba maliasü; aser kodang aseni pa ngudir, asenoki pa aginütsüsa pa dak tobur ajungba maket.

- ³Pa sensamasa aser nisungi jentok, tejashi anguba, aser toushi den metetepa aliba nisung; aser nisungi pa nungi parnok tejak miimshia ayu ama pa sensamasatsü, aser aseni pa mezüngok.
- ⁴ Atangji pai asen toushi benlok, aser asen tejashi pai aben. Saka Tsüngremi pa merenshi, pa dak azük, aser timtemdaksü, ta asenoki pa indang züngshi.
- ⁵ Saka asen ozüng raksaba asoshi pa dak zübu aket, asen tai menaba atema pa temang mendaksü, aser tesünep asoshi pa dak temerenshi atong; aser pa dak azükba agi asenok aneba lir.
- ⁶ Asenok ajak san ama lenmang aia ao, asenok nisung shia pei lenmangi meyip, aser asen tai menaba ajak Kibubai pa dak benloktsüogo.
- ⁷ Pa rishikangshi, saka pai pei sasa ajemalua aküm aser pei bang melapok; tetepsetdaki anir aoba san chanu ama, aser pa tezüng mejeptsür tsüngdang ola madokba san ama, pai pei bang melapok.
- ⁸Rishikangshi aser o bendangba agi pa bener ao, akümlir lima nungi pa petdanga yokogo ta pa putuia shibai parnok rongnung shisadang? Asen ozüng raksaba asoshi pa dak züka südaksü.
- ⁹ Pai tashiyim agi kecha meinyak mesüra pa tebang nung tekülak kecha melika, parnoki pa leper tamajunger den yanglutsü, aser tasü dang takar ka den yutsü.
- ¹⁰Aji saka Kibubai pa temang raksadaktsütsü mulunga liasü, pai pa toushidaksü; kodang pai pa tanela temenen tenla ka agütsüdir, pai pei metsü angutsü, pai pa taküm talang kümdaktsütsü, aser Kibuba tepela pa ket nung azükarudaktsütsü.
- ¹¹Pa tanela tim atemba nungi pai angutsü aser temulung chia alitsü; pa shisatsü agi, kü Temeshi Kiliri, jenti pur temeshi kümdaktsütsü; aser pai parnok taitem abentsü.
- ¹² Anungji tulur den ni pa shilem lemzüktsütsü, aser tashi aiter den pai oset lemzüktsü; kechiaser pai pei taküm tasü tonga agütsü, aser ozüng raksartem

den züngsem; aji saka jenti pur temenen pai aben, aser ozüng raksartem asoshi pai mepishi.

Isaia 54

Yirusalem Tarutsü Sentsüwangshi

¹ Ken tenang, Oh tapungla, na tanur masola; ken tena ola adokang, aser tashi agi ayimtenang, na nusotsü tim matemla; kechiyong kiyi aola tetsür chirtem dang nungi kija alir chirtem timba lir.

² Ne süki ulushiang, na talidak teyindangba sü atsülangang. Anünga teyu, ne lisü talang kümdakjang, aser ne süng tasongba tashi itdakjang.

³ Kechiyong na tajichilen aser tabelen prokshia aotsü, aser ne semchisemnuri kintem amangtsü, aser azüngmeyaka aliba yimtitem nung nisung lidaktsütsü.

⁴ Tetsübu, kechiyong na mak mesüdaktsütsü mesüra na mesüngmangdaktsütsü, kechiyong nai ne lanuwa maksü amadoktsü, aser na amia aliba mapang nung tarütsüba nai joko mebilemtettsü.

⁵ Kechiyong ne Teyanglusangji ne kinungpu lir; pa tenüng Temeranger Kibuba, aser Israel Temeshiba na Alangzüksang lir, pa dang alima ajak madak Tsüngrem ta ajatsü.

⁶ Kechiyong senzüka yutsüba aser temulung raksa-a aliba kibutsü mesüka, kar lanuwa asüandang senzüka yutsüba amato Kibubai ne dang aja.

⁷ Kechiyong mapang teraka ni na senzüka toktsü, saka aria bilemba tulu agi ni na tanaben anir arutsü.

⁸ Ain adoka rasaba mapang nung ni na kenpiga asoshi na nungi kü tejak atsükadok, saka teti tatem maka temeim agi ni ne dak taochi akatsü, ta na Alangzüksang Kibubai ashir.

⁹ Kechiyong kü dang ya Noa anogo mesüka lir; ni Noa-er tzü joko alimai tanaben marudaktsütsü ta nangzükba ama yamaji ni ne den ain adoka merasatsü mesüra marütsütsü nangzükogo.

¹⁰Kechiyong tenemtem pilatsü aser ungsemtem aenshitsü; saka kü temeim ne dang nungi mepilatsü, mesüra tesünep indang kü tezüngzüktepba maenshitsü, ta ne dak taochi akaba Kibubai ashir.

Tasen Yirusalem

¹¹ Oh na timtem tekangshi angusang, yipru mopungi aziüshiba aser tesünep mangusang, ajiang, ni na senti lung agi yanglutsü aser ne kimung sapfir senti lung agi yangertsü.

¹² Ni ne kichibatem berem senti lung agi yanglutsü, aser ne süngkhüm karbankel senti lung agi, aser ajaklen meketa lung tajung agi yanglutsü.

¹³ Ne chir ajak Kibubai sayutsü, aser ne chirnur tepela tulu alitsü.

¹⁴ Temeshiba nung ya yanglutsü, na rishikangshiba nungi talangka pila-a alitsü, kechiyong na tetsübuttsü kecha malitsü, aser tesamatsüba nungi talangka pila-a alitsü, kechiyong aji na anasa marutsü.

¹⁵ Kari raratep adokdaksüra aji ni nungi arur masü; shibai na anema raratep adoktsüdir pa ne madak laotsü.

¹⁶ Ajiang, ni yintsünger yangluogo, shibai mijang mi semshir, aser iba atema osettsüset adokdaksür; ano ni samatsütsü asoshi tesamatsür yangluogo,

¹⁷ aser na anema yangluba nok o nü kecha azükaru masütsü, aser obendangdak na anema jembiba temeli shiaji nai aitsütsü. IbaiKibuba tenzükertem tia, aser kü indang parnok temeshiba lir ta Kibubai ashir.

Isaia 55

Talubo Taküm Asoshi

¹ Hai, shiba tzürrar aser shiba sen maka nenok tzü jagi arung; nenok arung, aliang, aser chiang; hau, arung, yi aser mamatzü sen magütsüi aser jenjang magütsüi aliang.

² Kechi amtsük masü iba asoshi kechiba nenoki sen endoker, aser kechi agi temulung masür idakji kechiba nübu atsüker? Kü dang tenok tenoka angang,

aser kechi tajung aji Chiang, aser chiyungtsü tajung agi ne nela jangratemjang.

³ Ne tenarong tenang, aser kü dangi arung; ne nela taküm alitsü, kechiyong Dawid dang taochi sayutsü nangzükba teti tatem maka tezüngzüktepba nenok den ni yanglutsü.

⁴ Kechiyong mapang ka nung ni pa nisungtem tsüngdang kuli ka kümdaktsüba kintem tanishir aser ozüng agütsür kümdaktsüba ama,

⁵ Yamaji nai memetetba nai ajatsü, aser nai memetetba kin ka ne dangi asema arutsü, Kibuba ne Tsüngrem atema, aser Israel Temeshiba atema, kechiaser pai na sentsüwangshidaktsü.

⁶ Kibuba ngutettsüsa alidang pa bushiang, pa anasa alidang nenoki pa ja-ang;

⁷ tamajunger pei lenmang, aser memeshiba nisungi pei tebilemba tokjang, Kibuba dangi pa meyipa arudakjang, aser pa dak pai taochi akatsü; aser asen Tsüngrem dangi tanaben meyipdakjang kechiyong pai tai jenti atoktsü.

⁸ Kechiyong kü tebilembatem nenok tebilembatem masü, mesüra kü sentongtem nenok sentongtem masü, ta Kibubai ashir.

⁹ Kechiyong alima dang nungi anüng temaba ali ama, yamaji kü sentongtem nenok sentongtem dang nungi talangba, aser kü tebilembatem nenok tebilemba masü.

¹⁰ Kechiyong tzünglu aser rürjeb anüng nungi aluba ama, aser ilenjagi meyipa moi, saka alima nem tzü agüja, metsü adokdaktsür aser temeche adokdaktsür, aser metsü proker nem metsü agütsür, aser tachir nem amtsük agütsüba ama;

¹¹ Yamaji kü bang nungi aoba kü o alitsü; aji amajok nung kü dangi meyipa marutsü, saka aji agi ni aginüba ataloktsütsü, aser ni koba asoshi yok iba nung azükarutsü.

Tatembangba O

¹²Kechiyong nenok pelashishia adoktsü, aser tesünep nung anir aotsü; tenem aser ungsemtemi nenok jakdang ken tena ola adoktsü, aser moapu süngdong ajaki parnoki teka matentsü.

¹³Ayi melena fir süngdong adoktsü, aser ayidong melena myrtle süngdong adoktsü; aser ibaji Kibuba atema mamatetba tenüing teti mesamatsü temaitsü asoshi alitsü.

Isaia 56

SHILEM ASEMBUBA

(Tapu 56-66)

Bendangertem Asoshi Tekümtet

¹Yamai Kibubai ashir, “Nenoki ozüing benshiang, aser ochi inyakang; kechiyong kü tekümtet arutsü anasa lir, aser kü ochiba jungkai adoktsüba lir.

²Nisung shibai ya inyaker, nisung chir shibai iba nung akang akanga sota alir, shibai amungnü meraksai benshir, aser tamajung kecha meinyaki pei teka sota ayur parnok temoatsü.

³Mesüra bendanger shibai pei sasa Kibubanung dena lir, pai Kibuba atangji pei nübur nungi ni piladaktsütsü ta tejembi, mesüra teyangluba nisungi, ‘Ajiang, ni süngdong tasü’ ta tejembidaktsü.”

⁴Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Teyangluba nisung shibai amungnü benshir aser ni aginüba shimteter aser kü tezüngzüktepba nung akang akanga alir,

⁵parnok nem jabaso aser jalatem dang nungi tajungba nüngshi ka, aser tenüing ka kü kidang aser kü jara kübok parnok nem ni agütsütsü; ni parnok nem mesamatsüba teti aliba tenüing ka agütsütsü.”

⁶Ano bendanger shirnoki Kibuba den parnok sasa dena ali, pa dang tenzüksü asoshi aser Kibuba tenüing meimtsü pa tenzüker asütsü oda amungnü meraksatsür nisung shia aser kü tenangzükba akang akanga sota alir,

⁷ ni parnok kü temeshi tenemi bener arutsü, aser kü sarasademba kidang parnok pelashishia kümdaktsütsü; parnok tarongba tenla aser tetepsetba tenla kü tenladak manung agizüktsü, kechiyong kü ki nisung ajak asoshi sarasademba ki ta ajatsü.

⁸Kibuba Tsüngrem shibai Israel nung matenba pur anitener pai ashir, “Ni kü meyong anitena aliba dak alema tangar ano anitentsü.”

Israel Yimsüsürtemi Ochimashi Inyakba

⁹Moapu nung nenok arem shiruru ajak, arem nung shiruru ajak meyoktsü arung.

¹⁰Kü mitkar nisungtem parnok ajak tenük tapok shisatsü maka; parnok azü suwar, parnoki asangtsü makok, pungmang pungmanga mepitaka mejanga alitsü aginür.

¹¹Hau, azütem merumerua, parnok kodanga teperi akatsü makok, aser tangatetba maliba ibala sannükertem lir; parnok ajak pei lenmangi meyipa nisung shia pei tajangzük bushia, ka danga meli-i ogo.

¹²Parnoki ashi, “Nenok arung, ni yi bena arutsü, aser asenok sasa mejemtzü agi süngdaksüdi aser asünga tanü ama anogo tulu alitsü.”

Isaia 57

Israeli Süngyanglu Külemba Aitsüba

¹Temeshipur samar aser nisung shingaia temulungjang nung mayur, aser Tsüngrem tsübuba nisung bener oadoker, aser shingaia tarutsü tamajung nungi temeshipur bener aor ta meshisadanger.

²Pa tesünepdaki air; parnok lep nung parnok anisüngzüker, pa temeshi aser tindangba lenmangi aor.

³Saka anasa ileni arung, nenok arasentsürla chirtem, nüktapangtar chirtem aser jabujaritem.

⁴Shiba anema nenoki asayatsür? Shiba anema nenoki tebang kar temeli sakzüka sayur? Nenok ozüng raksaba chirtem aser tiyazü chirtem,

⁵nenok sülemdong rongnung aser süngdong tamak shia kübok nenok sasa ain adoka lungren tsüngda lenten nung tanurtem tepseter masü no?

⁶Lenten nung lung tesüsü rongnung ne shilem lir, itemji ne tia lir. Item dang ne tajemtsü tenla shiloktsü, nai chiyungtsü tenla agütsü. Item asoshi ni ajemajema lidi ma?

⁷Tenem talang aser ajungketa alidak nai ne yipten yanglu, ajagi nai tenla agütsütsü atu.

⁸Kishi aser tongnü tesülen nai süngyanglu noksa ayu. Kü dang nungi pila-a nenoki pei sasa tangar bushitetaktsüogo, nai ne yipten ulua kümdaktsüogo, aser na asoshi parnok den tezüngzüktepba yangluogo, nai parnok mangsa noksa angudak ne yipten aginür.

⁹Nai totzü bener Molek dangi ao, aser teronem menemtsü jenti aküm; aser nai ne o tongtartem talangi oda sheol tarok tashi yok.

¹⁰Ne lenmang talang agi na belemsetdaktsü; aji saka, “Teimla mali” ta nai mashi; nai ne tashi tasen ang angu, anungji nai mechiok.

¹¹Shiba dang nai ajem aser tsübu nungji, nai tiyazü jembu, aser ni meblemtem, mesüra ne mulungjang nung rizünga mayu? Oda ni mapang talangka ola madoki aliba asoshi nai kü akhüm metsübui maküm no?

¹²Saka ni ne ochiba aser ne mapatem rakpoka metetaktsütsü, item jagi ne nem tajangzük magütsütsü.

¹³Kodang nai ayimtendir nai koba bendena ali, item jagi na kümzükdakjang; saka mopungi itemji bener aotsü, khen tangu sashiba agi bener oadoktsü; saka shibai kü dak jenokdir alima senmang angutsü aser kü temeshi tenem amangtsü.

Tanela Teraksar Süneptsütsü

¹⁴Ya koda ashitsü, “Nenoki yangluang, nenoki yangluang, lenmang renemang, kü nübur lenmang nungi temetsüdaktsüji bener oadokang.”

¹⁵Kechiyong temaba aser tulusang tatem maka dak aliba shiba tenüng Temeshi lir, pai yamai ashir, “Ni temaba nung aser temeshidak shiba tanela teraksa aser ajemalu nung lir pa den ajemalur tanela tasen kümdaktsütsü aser temulungjang raksaba pur tasen kümdaktsütsü.

¹⁶Kechiyong ni tetibo atsütepa meraratsü mesüra tetibo ain adoka meraratsü; kechiyong kü dak nungi tanela aser ni yangluba taküm aliba adoker.

¹⁷Pa aziabungba tai yong ni ain adoka liasü aser pa dak azük, ni kü tejak atsükadok aser ain adoka liasü; aser pai pa mulungjang leni meyiper oadok.

¹⁸Ni pa lenmangtem angu, aser pa anebtsütsü ni ano pa anitsü, aser pa nem aser pa mangyimer nem tesünep abensa-a lepa agütsütsü.

¹⁹ “Tesünep, tesünep, talang nung alirtem aser anasa alirtem asoshi lir” ta Kibubai ashir; aser ni pa anebtsütsü.

²⁰Saka tamajungerbo arakzua aliba tzüyim mesüker, kechiaser pa süngjema alitsü makok aser iba tzütemi lishi aser anakawa nungteta yoker.

²¹ “Tamajunger asoshibo anisüngzük mali” ta kü Tsüngremi ashir.

Isaia 58

Chichiba Telumiba

¹Tashi agi ayimtenang arentaka teli. Jangzü ama ne ola adokang. Kü nübur dang parnok ozüing raksaba indang aser Yakob kidong dang parnok temenen indang metetdakjang.

²Kechi shitak lir aji inyakba, aser iba Tsüngrem ozüing sentoka metoktsüba kin ka mesüka anogo shia atangji parnoki ni bushir aser kü lenmang metettsü jangrar. Parnoki kü dang temeshi ozüing asoshi asüingdanger, parnoki Tsüngrem anasa arunür.

³“Kechiba onok lumi aser naibo mangur?” ta parnoki ashir, “kechiyong onok tanela kangshidaktsü aser naibo kecha memetet.” Ajiang, nenok lumiba anogo nung nenoki pei sünütsü asür aser nenoki mapa inyaker ajak rishikangshir.

⁴Ajiang, nenoki rarabangsen aser tokteptsü asoshi aser tamajungba teka ajetreper tsüngteptsü lumir, nenok ola temalen angashidaktsütsü, nenoki tanü inyakba amai nenoki melumitsüla.

⁵Iba ama lumiba ni shimtetba asü? Oda nisung ka pei tanela timtemdaktsütsü anogo ka asü? Ibaji pei tekolak ai ama mechizüka alua, aser pa anemsü aser aut agi lungbanger senzütsüba no? Iba dang lumiba aserKibuba anogo ta nai ajatsü no?

⁶Ni shimtetba telumiba jagi tamajung talenba salatsü, süngra talentepba salatsü, aser rishikangshir nüji kümdaktsütsü aser nenoki süngra shia sükdangtsütsü, ya masü no?

⁷Ne amtsük yaseta alirtem den lemsateptsü, aser ki makar sensaker kidangi anir arutsü; kodang nai mangsa ngudir, pa nembangtsütsü, aser pei shi nungi atsükshishia malitsü, ya masü no?

⁸Idangji ne tesangwa anepdang ama adoktsü, aser ne tanebtsüba karaa adoktsü, aser ne temeshiba ne jakdang aotsü, Kibuba sentsüwangshiji ne sülen tanüker.

⁹Idangji nai ajatsü, aser Kibubai langzütsü; nai ayimtentsü aser pai ashitsü, “Ni yangi lir.” Nai rishikangshiba, jaktaka atalatsüba aser tamajung jembiba endokdi süra,

¹⁰aser ne amtsük yaseta alir den lemsatepa aser timtem nung alir süneptsüdi süra, idangji na asoshi ammag nung sangwa adoktsü aser shimak shimaka aliba anüngdang sangwa ama alitsü.

¹¹Kibubai na maneni nüka alitsü aser chiyungtsü tajung agi na temulung südaktsütsü aser pai ne tashi tasen kümdaktsütsü, aser tzü jungjunga agütsüba atsüki ama, aser mesepi aliba ayong tzü ama alitsü.

¹²Ne nüburi akhidang raksaba yanglushitsü, nai putu aika kimung yangertsü; aser ne dang teraksa tsüki yanglushir yimdong nung talidak yanglutsü nisung ta ajatsü.

¹³Amungnü nungi nai ne tsüng meyipa ora, kü temeshi anogo nung na pei mapa meinyaki nai amungnü dang tepelatsü, aser Kibuba temeshi amungnü tetushitsü ta jara, nai pei mulungka agi meinyaki tushira, mesüra na süneptsütsü mebushi-i, mesüra nai samesa o mejembira;

¹⁴idangjiang naiKibuba nungi tepela angutsü; aser alima temalen takokba nung ni na mendaktsütsü, aser nebu Yakob senmang agi mesütsü; kechiyong Kibubabang agi aji jembio.

Isaia 59

Nüburtem Temenen Mapa Aitsüba

¹Ajiang, kümzüktsü atema Kibuba teka tatsü masü, mesüra mangashitettsüsa pa tenarong anüa mali;

²saka nenok tai temenen agi, nenok aser nenok Tsüngrem tsüngda nung piladaktsü, aser nenok temenen agi pai nenok mangutsüsa pa tejak nenok nungi atsükadok.

³Kechiyong nenok teka azü agi aser nenok temeyongtem tai agi menena lir, nenok tebang temeli agi tiyazü jembir.

⁴Ochi asoshi shingaia memepishir, ochi pukhümer shinga mali; parnoki amajok nung temulung alemer aser tiyazü jembir tai shisar aser tai temenen adokdaktsür.

⁵Per entsü parnoki rüzüker aser sorak tera parnoki mesanger shibai item entsü chidir asür, aser koba tsükpokdir per adoker.

⁶Item sorak raji süoshi atema tenüngdaktsü masü, item nungi adokba agi shingaia mabener; parnok mapaji tai temenen mapa, aser teka yitepba mapa parnok ket nung lir.

⁷Parnok tetsüng tamajung leni asümer, tai makaba zü tokshitsü parnoki ilungteper, parnok tebilemba tamajung sentong lir; azüngmeyaka toktsütsü aser teraksatsüba parnok lenmang nung lir.

⁸Tesünep lenmang parnoki memetet aser parnok aolen ochi mali. Itemji parnoki tekirak lenmang yanglutsüogo, ajagi shibasa idir, tesünep memeteter.

Nüburtemi Pei Temenen Nangzükba

⁹Anungji asen dang nungi ochiba talang nung oa lir, mesüra temeshiba agi asenok matonger, asenoki tesangwa bushir saka amman angur; sentsüprang bushir, saka asenok tammang nung jajar.

¹⁰Tenük tapok nisungtem ajemzüba ama, atsü meketa asenoki ajemzüa senzür, mangsema alidang ama asenoki anüngdang metsüdaker; tashikar rongnung asenok nisung tasü ama lir.

¹¹Shirem ama asenoki arr, aser guduru ama jashia asar: o bendangtsü asoshi asenoki bushir, saka shinga mali; tekümtet asoshi bushir, saka aji asenok nungi talang nung lir.

¹²Kechiyong onok ozüing raksaba ne madang jenti lir, aser onok temenen agi onok anema kuli agütsür; onok ozüing raksabatem onok den lir aser onok tai temenen indang onoki metet;

¹³tashi mangai apusoba, Kibuba dang temulung matangi inyakba, aser Tsüngrem tsütsü tesülen shitsüba, o tesashi aser anema jembiba temulungjang nungi tiyazü jembiba aser shisadangba.

¹⁴Ochiba tesüleni atsüngzüka ogo, aser temeshiba talang nung oagi lir; kechiyong yimdong nung ochiba laoa lir, aser tindang jakla aitsü makoker.

¹⁵Hau, ochi agi anünga lir; aser shibai tamajung nungi piladir, pei sasa tetepsettsü küm daktsür; aser Kibubai aji angu aser idakji ochi mali ta pa iba jagi jashidaktsü.

Kibubai Pei Nüburtem Kümzüksü Renemba

¹⁶ Pai nisung shinga yangji mangu, aser temepishitsür mali ta süngmang, anungji pa pei ket agi pa dangi tekümtet bener aru; aser pa temeshiba agi pa ajungket.

¹⁷ Aser tuku semoktsü asoshi pai temeshiba sobu, aser pa tekolak nung tekümtet merang korang aser süoshi asoshi pai mangyangba sü aben aser tema sepoktsü tejangraba sobua liasü.

¹⁸Parnok mapa yari yamaji pai taa agütsütsü, pa temerirtem ain aitba, pa tsükchirtem nem lepa agütsüba, tzüküm linük nung pai tanaben lepa agütsütsü.

¹⁹Yamaji parnoki Kibubatenüng aniölen nungi aser anüdoklen pa sentsüwangshi tsüngken tsübutsü; kechiyong Kibuba tangulai apuoktsüba ayong ayimba ama pa arutsü.

²⁰Zioni Tekümzüktsüba arutsü, aser Yakob nungi ozüing raksaba agientsütsü ta Kibubai ashir.

²¹Aser ni asoshibo ibai nenok den kü tezüngzüktepba lir, ta Kibubai ashir. Kü tanela koba nenok madak lir, aser kü o koba ni nenok bang nung enoktsüogo, nenok bang nungi mepilatsü, mesüra nenok chirnur bang nung mesüra nenok chirnur chirtem bang nungi, tang nungi aser teti mepilatsü ta Kibubai ashir.

Isaia 60

Yirusalem Tarutsü Sentsüwangshi

¹Sakang, pelatepang, kechiyong ne tesangwa arua lir, aser Kibubasentsüwangshi ne madak adokogo.

²Kechiyong ajiangjo, tammang agi alima nembangtsü, aser tammang temelem agi nisungtem nembangtsü, saka ne madak Kibuba adoktsü, aser pa sentsüwangshi ne madak angutsü.

³Kintem ne sangwa nung jajatsü, aser chubatem na adokba sentsüprang nung jajatsü.

⁴Ne tenük akasoa meketa reprangang, parnok ajak külemi senteper, parnok ne dangi arur; ne jabasotem talang nungi arutsü, aser ne jalatem teka nung ajungtsü.

⁵Idangji nai angutsü, aser sangwa akümstsü, aser ne mulungjang arakzütsü aser tongtonglatsü atutsü; kechiaser tzüyim rongsentem ne dangi meyiptsü, aser kintem rongsen ne dangi arutsü.

⁶Ut teloki na nungbangtsü, Media aser Efa ut chanutem, item ajak Sheba nungi arutsü, parnoki hon aser liangmesen bener arutsü, aser Kibuba tenüngsang metetdaksütsü.

⁷Kedar san telok ajak ne dangi külemi sententsü, aser Nebaiot san tepungtemi na tenüngdaksü agütsütsü; parnok kü tenladak manung agizüka atutsü, aser kü sentsüwangshi ki ni mera ketdaksütsü.

⁸Mepet ama yimzüba aser guduru kichiba nung yimzüba ama itemi shirnok?

⁹Atangji tzüküm limai ni asoshi atar, tamasa Tarshis rongtem, ne jabasotem talang nungi parnok taribi aser parnok hon Kibuba ne Tsüngrem asoshi aser Israel Temeshisang asoshi, parnok den bener arutsü, kechiaser pai na sentsüwangshidakja lir.

¹⁰Bendangertemi ne jaratem yanglutsütsü, aser parnok chubatemi ne dang tenzüktsü, kechiyong kü ain adok dang ni ne dak azük, saka kü maongka agi ni ne dak yimlibilem aka.

¹¹Ne süngkhüm ano maneni lapoka alitsü; aser chubatemi anir nisungtemi kintem rongsen bener ne dangi arutsüsa, anüngdang mesüra aonung itemji meshi-i alitsü.

¹²Kechiyong na metenzükba kin aser chuba yimli samadoktsü; hau, item kin meshimeshia endokadoktsü.

¹³Kü temeshidak tobur jungdaksütsü asoshi, Lebanon sentsüwangshi, fir süngdong, mitsüktsü süngdong, aser lareg süngdong, ne dangi arutsü, aser ni kü tetsüng alidak sentsüwangshidaktsütsü.

¹⁴Shirnoki na timtemdaksü, parnok chirtem ne dangi apudaka arutsü, aser na sensatsür ajaki ne tsüng temepu züngdang parnok sasa apudaksü; aser parnoki ne dang Kibubar yimti, Israel Temeshisang meyong Zion, ta ajatsü.

¹⁵Na senzüka tokja aser sempadakja, aser nisungi senzüka yuja aliba melena ni na teti tatem maka tejak tenteta alitsü aser putu aika tepela kümdaksütsü.

¹⁶Nai kintem nungi mamatzü meseptsü, aser chubatem tukubang nungi meseptsü aser ni Kibubana kümzükba, aser na alangzükba, Yakober Tulusang ta nai metettsü.

¹⁷Yongmenyin melena ni hon bener arutsütsü, aser merang melena ni taribi bener arutsütsü, süng melena yongmenyin, lung melena merang; aser nenok yimsüsürtem tesünep, aser ne mapa kibur temeshiba kümdaktsütsü.

¹⁸Teka yitepba mapa joko ne lima nung mangashitsü, azüngazünga toktsüba mesüra teraksa ne linük nung joko mangashitsü; saka nai ne jara dang Tekümtet aser ne süngkhüm dang Tenüngsang ta ajatsü.

Tsüngremji Israel Sentsüwangshi

¹⁹Joko anüngdang anüji ne tesangwa malitsü, mesüra sentsüprang asoshi itai ne nem tesangwa magütsütsü; saka na asoshi Kibuba teti tatem maka tesangwa, aser ne Tsüngrem ne sentsüwangshi alitsü.

²⁰Ne anü joko maitsü, mesüra ne ita pei sasa mesamatsü, aser ne mangyimba anogo tatem akümtsü.

²¹Na sentsüwangshidaktsütsü asoshi ni atemba kongsang, kü ket agi inyakba mapa, ano ne nübur ajak temeshi kümdaktsütsü, teti asoshi parnok lima amangtsü.

²²Tajemzüksangji meyirijang ka akümtsü, aser tilasangji tashi tait kin ka akümtsü. Ni Kibuba lir, ni mapang shitak nung aji yakta inyaktsü.

Isaia 61

Kibubai Agizüktsüba Küm

¹Kibuba Tsüngrem tanela kü madak lir, kechiaser sensaker dang osang tajung sayutsü Kibubai ni mezüja shimtet; temulungjang teraksa alenteptsütsü, tepuokertem dang nüji tia sangoktsütsü aser alena alir dang tepuokdak lapokba indang sangoktsütsü,

²Kibuba pelaba sangoktsütsü, aser asen Tsüngrem mangyangba anogo sangoktsütsü, mangyimer ajak süneptsütsü;

³Zion nung mangyimertem asoshi anebalutsütsü, parnok nem aut melena naro zük agütsütsü, mangyimba melena tepelatsü toztü, zürepa aliba tanela melena tenüngsang sobutsü agütsütsü, oda pa sentsüwangshi atema parnok dang temeshi süngdong Kibubai atemba ta ajatsü asoshi, pai ni yok.

⁴Parnoki akhidang raksabatem yanglushitsü, alemli azüngazünga toktsüba, putu aika sendokadokba, aser endoka aliba yimtitem parnoki yanglushitsü.

⁵Bandangertem noktaksü aser ne santem mesütsü aser aener semloka alirtem nenok alu alartem aser nenok tsükmenatzü menüngertem asütsü.

⁶Saka nenokbo Kibuba putirtem ta tenüng ajatsü; nisungtemi nenok dang asen Tsüngrem tenzükertem ta ajatsü; nenoki kintem rongsen achitsü, aser parnok sentsüwangshi atema nenoki takok angutsü.

⁷Nenok maksüba asoshi nenok anasü akatsü, aser rongrongshishi melena parnoki pei shilem nung pelateptsü; anungji parnok lima nung parnok anasü angutsü. Teti tatem maka tepela parnok asoshi alitsü.

⁸Kechiyong ni Kibubai ochi meimer, aser tai mena-a rakzükraaktemba sempar; ni parnok nem parnok taa lepa atangji agi agütsütsü, aser ni parnok den teti tatem maka tezüngzüktepba yanglutsü.

⁹Parnok metsü kin rongnung, aser parnok chirnur nisung rongnung meteta akümptsü, parnok angur ajaki oda parnok Kibubai moatsüba metsü ta parnok metettsü.

Tenüngsang Agütsüba

¹⁰ Ni Kibuba nung kanga pelatsü, kü nelai kü Tsüngrem dak pelashishia alitsü, kechiyong pai ni tekümtet süoshi agi abendaktsü, kiyimsangi pei sasa süoshi agi mera keta sobuba ama, aser kiyimlai pei sasa senti zük agi azükdaktsüba ama, pai ni temeshiba sobutsü agi nembangja lir.

¹¹Kechiyong alimai pei temeshiba adokdaktsü ama, aser atsüki nung prokba osettem adokdaktsü ama, yamaji Kibuba Tsüngremi kin ajak madak temeshiba aser tenüngsang adokdaktsütsü.

Isaia 62

Zion Sentsüwangshi aser Tenüng Tasen

¹Zion atema ni ajemajema malitsü, aser Yirusalem atema pa temeshiba prangpranga madok tashi, aser pa tekümtetet jangrua aliba milen ama madok tashi ni anisüngzüka malitsü.

- ²Aser kin ajaki ne temeshiba, aser chuba ajaki ne sentsüwangshi angutsü; aser Kibuba tebang agi na tenüing tasen ka agi ajatsü.
- ³Ano, na Kibuba ket nung tobur tajung chuba korang ka, aser ne Tsüngrem ket nung chubar temaitsü ka alitsü.
- ⁴Joko ne dang, “Senzüka yutsüba” ta majatsü, mesüra joko ne lima dang, “Azüngmeyakdak” ta majatsü. Saka ne dang Hefziba ta aser ne lima dang Beula ta ajatsü. Kechiyong Kibubai ne dang pelar, aser ne lima ki ayimtsü.
- ⁵Kechiyong asangur kati tasüngtet aiür ka den ki ayimba ama, yamaji ne jabasotemi ne den ki ayimtsü; aser kiyimsangi kiyimla dang pelaba ama, yamaji ne Tsüngremi ne dang pelatsü.
- ⁶Oh Yirusalem, ne jara manung ni mitkar yuja lir; anüngdang süshia, aonung süshia parnoki kodanga ola madoki malitsü; nenok shir Kibubai mamartem lir, nenok ola madoki teli.
- ⁷Alima nung Yirusalem nüngsang nüngtugu kümdakja Kibubai meyanglu tashi pa nem anisüngzük tagütsü.
- ⁸Kibubai pa teka tajichi agi aser pa teka tashi tait agi azüngashi; atangji joko ne tsükchirtem chiyungtsü asoshi magütsütsü; aser yi koba asoshi nai belema inyak aji bendangertemi majemtsü.
- ⁹Saka shirnoki aji ongtena ayur, parnoki aji achitsü, aser Kibuba tenüing asangtsü, aser shirnoki aji benden, parnoki aji kü temeshidak kilempok nung achitsü.
- ¹⁰Ajanga oang, süngkhüm ajanga oang, nenoki nübur lenmang renemang; lentongbang süsüang, lung shitenang, nisungtem madak nisan ajungketang.
- ¹¹Ajiang, alima tatem tashi Kibubai sangdongdaksüogo; nenoki Zion jala dang shiang, “Ajangla, nenok tekümtet arur, ajiang, pa tajangzük pa den lir, aser pa mapa pa jakdang lir.”
- ¹²Aser parnoki parnok dang “Temeshi nüburKibubai alangzükba; ne dang bushitetba, senzüka metoktsüba yimti” ta ajatsü.

Isaia 63

Kintem Obendangba

¹ “Bozra nungi temerem sü abener, Edom nungi aruba, pa süoshi sentsüwangshia sobur tashi ita jaja aruba ya shiba? Aji ni, shibai temeshiba nung jembir aser kümzüksü tashi tulu lir.

² Kechiba ne süoshi tsükmenatzü menüngdak ajemshiba nisung süoshi ama temerem lir?

³ Tsükmenatzü menüngdak ni kija jaja, kü den nisung shinga maliasü, hau, ni ain adokdang ajemshi, aser kü mit tulu nung parnok ajemzüka yok; aser parnok zü kü süoshi nung rüklok, aser ni kü süoshi ajak menenogo.

⁴ Kechiyong mangyangba anogo kü mulungjang nung liasü, aser kü talangzükba küm arua lir.

⁵ Ni reprang, aser teyaritsü shinga maliasü; aser ajungkettsütsü shinga maliba agi ni süngmang, anungji kü pei tepen agi ni yari, aser kü ain adokba agi ni ajungket.

⁶ Kü ain adokba nung ni nisungtem ajemzüka yok, aser kü mit nung parnok anüka ajasatsü, aser parnok taküm zü ali nung shiloktsü.”

Tsüngremer Taochi Meyipa Bilemtetba

⁷ Kibubai asenok nem agütsüba yari, ni Kibuba tenüngsang indang, aser Israel kidong dang kanga ajungba, koba pa taochi yari pai parnok nem agütsü, aser pa yimlibilem jenti indang ashitsü.

⁸ Kechiyong pai ashi, “Atangji parnok kü nübur kü madang meyazütsüba techirtem lir;” anungji pa parnok kümtettsüba aküm.

⁹ Parnok timtem tekangshi angu, aser pa dena aliba tenyari parnok kümzük; pa temeim agi aser pa mulung ayangba agi pai parnok kümzük aser pai parnok bena aru, aser alemli anogo ajak nung pai parnok aben.

¹⁰ Saka parnoki tashi manga aser pa Tanela Temeshi jashidaktsü; anungji pa parnok tsükchir kümdaktsü aser pa sasa parnok anema rara.

¹¹Idangji pa nüburi alemli Mosa anogotem bilemteta ashi, “Sannüker shiba pei san telok dena tzüym nungi parnok shibai anitet pa kong ali? Parnok rongnung Tanela Temeshi shibai yutsü pa kong ali?

¹²Shibai pei sentsüwangshi tepen Mosa teka tajichileni odaktsü? Shibai pei sasa teti tatem maka tenüng asoshi parnok jakdang tzü sadangtsü?

¹³Shibai parnok taroktem ajanga, parnok memetsüdaktsü asoshi arem nung kor ama,

¹⁴nashi telok lenteni aluba ama anir alu?” Yamaji Kibuba tanelai parnok anük. Yamaji ne sasa sentsüwangshi tenüng kümdaktsütsü nai ne nüburi anishi.

Taochi aser Teyari Asoshi Sarasademba

¹⁵Kotak nungi reprangzüka yokang, aser ne temeshi aser sentsüwangshi talidak nungi ajiang; ne tejangraba aser ne tashi tulu mapa nai jangraa temulung ayangba aser aria bilemba onok asoshi kong ali? Ne sasa tim tetem.

¹⁶Kechiyong Abrahami onok memetetaka aser Israeli onok magizükaka na onok tebu lir, na Oh Kibuba, onok tebu lir: teti tatem maka nungi ne tenüng onok Alangzüksang lir.

¹⁷Oh Kibuba, kechiba nai ne lenmang nungi onok nemzüa toktsür, aser kechiba ne tsüngken metsübudaktsüi onok temulungjang merangdaktsür? Ne senmang amangba kintem, ne tenzükertem asoshi meyipang.

¹⁸Ne temeshi nüburi kenpiga asoshi aji agi, onok tsükchirtemi ne temeshidak nung ajemshitsüogo.

¹⁹Shirnok ne tenüng agi maja parnok ama, alemli nungi shir madak nai yimsü masü parnok mesüka onok kümzüko.

Isaia 64

¹Oh nai anüngtem rakpoker, tenemtemi ne tsüngdang arakzütsüsa na alu asübo,

²kodang ai takong nung mi kaodir, aser mi jagi tzü jaa muludaktsüba ama ne tenüing ne tsükchirtem dang metetdaktsütsü aser oda kintemi ne madang atententsü.

³Onoki meimlai aliba tetsübuttsü mapatem koba alemli nungi nisungi mangashidang,

⁴mesüra tenarongi mangashidang, tenüki na Tsüngrem ne dak alema mungudang, shibai pa asoshi ata-a alirtem asoshi inyaker.

⁵Shiri temeshiba inyaker aser tepela angur, shiri ne lenmangtem bilemteter nai pa sota ayur; ajiang, na ain adoka liasü, aser onoki temenen mena. Onoki inyakba ajanga onoki tai nung tsük.

⁶Onok ajak memerükba nisung ama kümogo, aser onok temeshiba ajak süjen temenen ama lir; onok süngo to ama azülar, aser onok tai agi mopung ama onok bener aor.

⁷Ne tenüing ajar nisung mesüra ne dak azüita alitsü pei sasa ajongmesoba shinga mali; kechiaser nai pei tejak onok nungi atsükadok, aser onok temenen tashi nem bendanga agütsü.

⁸Saka tang, Oh Kibuba, na ozü Tebu lir; onok ajongli, aser na ozü poteper; onok ajak ne teka agi inyakba lir.

⁹Oh Kibuba, onsarabo ain tadok ma, mesüra onok tai menaba teti bilemteta telima. Ajiang, onoki ne dang mepishir kechiyong onok ajak ne nübur lir.

¹⁰Ne temeshi yimtitem arem kümogo, Zion arem kümogo, Yirusalem azüngmeyakdak kümogo.

¹¹Ozü temeshi aser tobur tajung ki, kong ozü tsüraburtemi ne tenüing asang, aji mi agi rongtokogo, aser onoki aginüba osettem endokadokogo.

¹²Item asoshi, Oh Kibuba, na pei sasa sota lidi ma; na ola madoki lidi ma, aser onok sayatenyatsüka timtemdaktsüdi ma?

Isaia 65

Tsüngremer Temeshi Obendangba

- ¹Shirnoki kü dang masüngdang parnoki kü den tongtepa jembidaktsütsüba ni renema liasü, shirnoki ni mebushi parnoki bushidaktsütsüba ni renema liasü; kü tenüng nung majaba kin dang ni shiogo, Ni yangi lir! Ni yangi lir!
- ²Shirnoki pei tebilemba sülen lenmang tamajung nung jaja, tashi mangaba nübur parnok dang ni anogo tepiyong kü teka songtok;
- ³nübur shirnoki maneni kü jakdang atsüki nung shiruru tenla tepseta, lungru manung teronem menemtsü rongga ali ni adokdaksü;
- ⁴parnoki leper rongnung amener, aser temiimdak alir; shirnoki ak shi achir aser memerükba shi parnok po nung lir; parnoki ashir.
- ⁵“Pila-a oagi noktakang, ni anasa taru kechiaser ni na asoshi kanga temeshi lir.” Itemi kü teni telung nung mokozi lir, maneni arongba mi lir.
- ⁶Ajiang, aji kü madang zülur noktaka lir; ni mokorai malitsü, saka meyipa agütsütsü;
- ⁷Kibubai ashi, hau, tenem nung liangmesen arongdang aser tenemtem manung ni sensatsüba nenok temenen aser nebu nunger temenen nenok tuku tonga meyipa agütsütsü; anungji parnok tuku nung parnok mapa tamasa ni asadangtsü.
- ⁸Yamai Kibubai ashir, “Yi tasen süngjang tejep nung angu nungji kari ashir, Aji teraksa, kechiyong iba nung temoatsü lir, yamaji kü tenzükertem atema parnok dak ni inyaksü.
- ⁹Ni Yakob metsü nungi metsü ka aser Yihuda nungi kü tenem senmanger adokdaksütsü aser kü teshimtet puri aji amangtsü, aser kü tenzükertem yangji alitsü.
- ¹⁰ Ni bushiba kü nübur asoshi Sharon san telok asoshi ki akümstü, aser Akhor lenten nashi telok asoshi chiyimdak alitsü.
- ¹¹Saka Kibuba senzüka toktsüba nenok asoshi, aser kü temeshi tenem amadokba aser tia tajung asoshi langbang renemer, aser tarutsü tia asoshi temeyoktepba yi marok süngdaksür.

¹²Ni nenok nok agi tepsettsü tiatsütsü, aser nenok ajaki tetepsetba madang apudaktsü, kechiaser ni ajadang nenoki melangzü, kadang ni jembi nenoki anga-a mali; saka kü nükdang kechi majung aji nenoki inyak aser kechi agi ni mepeladaktsü aji shimtet.”

¹³Anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ajiang, kü tenzükertem chiyungtsü, saka nenokbo ayatsü; ajiang, kü tenzükertem ajemtsü, saka nenokbo tzüratsü; ajiang kü tenzükertem pelashishia alitsü, saka nenokbo akdaktsütsü,

¹⁴ajiang, kü tenzükertem temulungjang pelaba agi ken atentsü; saka nenok temulungjang tejashi agi ajebtsü, aser tanela raksaba yong ajebtsü.

¹⁵Nenoki nenok tenüng teshimtet pur asoshi atakatemtsü toktsütsü; yamaji Kibuba Tsüngremi nenok tepsetangma; saka kü tenzükertembo tanga tenüng agi ajatsü.

¹⁶Idangji shibai linük nung temoatsü asoshi sarasademdir, atangji Tsüngrem ajanga sarasademtsü, aser shibai linük nung azüngashiba ka züngyazüngkodir, atangji Tsüngrem ajanga azüngashitsü; kechiyong taoba mapang timtem amadokogo aser kü tenük nungi miimogo.”

Tasen Poktetba

¹⁷ “Kechiyong ajiang, ni anüng tasen aser alima tasen ka yangludagi; aser taoba mapangtem mebilemtettsü aser temulungjangi maitdaktsütsü.

¹⁸Saka ni kechi yanglur iba nung nisungi pelateptsü aser teti tatem maka ajungkettsü; kechiaser ajiang ni Yirusalem ulutsütsü aser kü nübur tepela akümptsü yangludagi;

¹⁹ aser ni Yirusalem madak ulutsü aser kü nübur dak pelatsü; joko la dak tajepba ola mesüra ayimtenba ola mangashitsü.

²⁰Joko la dak nungi tanur süshia tain süshia pei taküm arishi mabensai mesüitemtsü; saka tanubutiba küm noklang ka lir-ang asütsü, aser shirnok küm noklang ka mejungi tsükdir atakatem ta züngshitsü.

²¹Parnoki ki süa yangji nisung alitsü aser parnoki tsükmenatzü lu ayimtsü, aser item süngjang achitsü.

²²Tangar alitsü parnoki meyanglutsü, tangar achitsü parnoki metsünütsü, kechiyong süngdong arishi anogo ama kü nübur arishi alitsü, aser parnok teka agi inyakba mapa kü teshimtet puri tatem tonga agitsü.

²³Amajok nung parnoki mebelemtsü, mesüra tesamatsü asoshi chirnur, mesotentsü, kechiyong parnokKibubai moatsüba kin lir, parnok chirnur parnok den alitsü.

²⁴Parnoki majadang ni langzütsü, parnoki jembia alidang ni angashitsü.

²⁵ Tsünü aser san chanu külemi chiyimtsü, aser nashi pungchi ama molusongzüi monü achitsü, saka perbo pa chiyungtsü ali asütsü, parnoki kü temeshi tenem ajak nung tamajung kecha meinyaktsü mesüra mesamatsütsü” ta Kibubai ashir.

Isaia 66

Tsüngremi Aginüba Tekülem

¹Kibubai yamai ashir, “Kotak kü menden aser alima kü tetsüing ajemetdak; ajangla kobala ki ka nenoki ni asoshi yanglutsütsü? Aser kü anisüingzükdak kechi nung alitsü?”

²Kü ket agi ya ajak yanglu, ya ajak kü meyong lir, ta Tsüngremi ashir; aji saka shiba ajemalu aser tanela teraksa ali aser shibai kü o nung atentena ali, pa dang ni reprangtsü.”

³Shibai nashi pungchi ka tepsetdir pa nisung ka tepsetba ama alitsü; shibai san ka tepseta tenladir, pa azü tekong nung lenseta südaktsür ama alitsü; shibai chiyungtsü tenla tenladir pa ak zü agi tenlaba ama alitsü; shibai tebilemtettsü liangmesen tenla tenlar, pa süngyanglu moatsür ama alitsü: parnoki pei lenmangtem shimogo, aser parnok tanelai parnok tesempatsütem nung pelar.

⁴Anungji nia parnok sensamasatsü shimtettsü aser parnok madak parnok tetsübuttsü bena arutsütsü, kechiaser ni ajadang shingaia melangzü, ni

jembidang parnoki mangashi: saka kü nükdang kechi tamajung aji parnoki inyak aser ni kechi nung mepelar aji parnoki shimtet.

Kibubai Zion Metentsüba

⁵Kibuba O angang, nenok pa o nung atentena alirtem, nenok kü tenüng atema parnok rongnungi nenok sentoka toktsürtem aser nenok sempaba adianutemi ashir, “Nenok tepela onoki angutsü asoshi Kibubasentsüwangshidakjang,” saka parnoki akseta alitsü.

⁶“Angang yimti nungi rongrongshishi ola, tenla ki nungi ola, pa tsükchirtem nem meyipa agütsüba Kibuba ola.

⁷Saka la nuso mashidang lai sotsüogo; la mekangshidang lai tebur ka sotsüogo.

⁸Shibai iba amai angashidang? Shibai iba amai ngudang? Kenüyongi linüki pei nübur adokdaksüdi ma? Khenyongi kin ka adokdaksüdi ma? Kechiyong Zion nuso ashitsü tenzükli lai pei chirtem sotsü.

⁹Tasotsü ni kechi bena arutsü aji ni mesodaktsüli ma? Kibubai ashir, ni ashiba bena arudaktsür nu menden shibangdi ma?” ta ne Tsüngremi ashir.

Yirusalem Tarutsü Tepela

¹⁰Nenok pa meimer ajaki Yirusalem den pelatepang, aser la asoshi pelaseta liang, nenok la asoshi mang ayimertem.

¹¹Kechiaser la tesüneptsüba mama nungi nenoki sünga meseptsü, la dak nungi moshia ayimba sentsüwangshi agi nenok jangratema ajemtsü.

¹²Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Ni ayong ama tesünep, aser kintem sentsüwangshi moshia aliba ayong ama la dangi yoktsü, aser idangji nenoki iba nungi meseptsü; nenok teka nung ajungtsü aser temokok manung metemshitsü.

¹³Pei tetsüi süneptsüba ama ni nenok süneptsütsü; aser nenok Yirusalem nung süneptsütsü.

¹⁴Aji nenoki angutsü, aser nenok temulungjangi pelateptsü, aser rem lanu ama nenok teret akümtsü, aser Kibuba teka pei tenzükertem dang meteta akümtsü aser pa tsükchirtem anema pa ain adokba alitsü.”

¹⁵Kechiyong ajiang, Kibuba mi ama arutsü, pa talungtsü Tsüngrem mopung ama, pa mit agi ain adokba aser pa tarütsüba milak agi arudaktsütsü.

¹⁶Kechiyong mi agi aser pa nok agi shi ajak madak pai o bendang akatsü aserKibubar tetepsetba jenti alitsü.

¹⁷Shirnoki atsüki nung külemtsü asoshi pei sasa bendanga merüktetdir, tiyong nung ka sülen anidaka, ak shi aser temenen aser koya chia, külemi tatem kümdaktsütsü ta Kibubai ashi.

Tanaben Arutsü Indang

¹⁸Kechiyong parnok mapa aser parnok tebilemba ni metet aser kin aser oshi ajak anitenba ni metet aser kin aser oshi ajak anitentsü ni arudagi; parnok arutsü aser kü sentsüwangshi angutsü.

¹⁹Parnok ajanga ni temaitsü ka ayutsü, shirnok parnok nungi jentetdir kintem dangi ni yoktsü. Tarshis, Put aser Lud dangi, Tubal aser Yavan dangi talang nung tzüküm linük kobaisa kü nüngsang mangashi mesüra kü sentsüwangshi mangu parnok dangi yoktsü. Parnoki kin rongnung kü sentsüwangshi metetdaktsütsü.

²⁰Nisungtemi nenok adianu ajak nungi anir arutsü, kor nung talungtsü nung, oset abenba kor nung nembanger, gado aser ut manung kü temeshi tenem Yirusalem nungKibuba dangi tenla asoshi, Israel chirtemi temerük nung KIBUBA kidangi tenla bener aruba ama, bener arutsü ta Kibubai ashir.

²¹Aser item karbo ni putirtem aser Levitem asoshi agitsü ta Kibubai ashir.

²²“Kechiyong anüng tasen aser alima tasen koba ni yangludagi kü madang maneni alitsü, ta Kibubai ashir, yamaji ne kin aser ne tenüng maneni alitsü.

²³Ita lanu nungi ita lanu tashi, amungnü nungi amungnü tashi shi ajaki kü madang külemtsü arutsü” ta Kibubai ashir.

²⁴Aser parnok adoktsü aser ni anema apusor nisung tasü mang dak parnoki repringtsü; kechiyong parnok mesen masütsü mesüra parnok mi meremseptsü, saka shi ajak madang parnok tesempatsü alitsü.

Yerimia

Yerimia 1

Yerimia Ajaba

- ¹Benjamin lima, Anathot nung putir rongnung Hilkia chir Yerimia otem;
- ²shiba dangi Yihuda chuba, Amon chir Yosia, chubaba küm terasembubabunung, pa tendak Kibuba o aru.
- ³Ano Yihuda chuba Yosia chir Yehoiakim tendak, Yihuda chuba Yosia chir Zedekia küm terkabuba tatem tashi; ita pungububabunung Yirusalem tepuokdaki anir aoba tashi ibaji aru.
- ⁴Tang Kibuba O kü dangi jembia aru,
- ⁵“Ni na nu menden nung meyangludang na meteta liasü, aser na masodang yongi ni na meshiteta yutsü; kintem dangi ainkar ka asütsü ni na shimtet.”
- ⁶Idangji ni ashi, “Ah, Kibuba Tsüngrem! Ajiang, koda jembitsü ni makok; kechiyong ni tanur ka dang.”
- ⁷Saka Kibubai kü dang ashi, “Ni tanur ka dang ta teshi; kechiyong ni shir dangi na yokdir na aotsüla, aser kechisa ni ne dang meladir nai jembitsüla.
- ⁸Parnok tetsübu, kechiyong na kümzüksü ni ne den lir,” ta Kibubai ashi.
- ⁹Idangji Kibubai pa teka songtok, aser kü bang nung kongshi; aser Kibubai kü dang ashi, “Ajiang, ni kü otem ne bang nung enoktsüogo;
- ¹⁰reprangang, tanü kintem madak aser yimlitem madak, atsütettsü aser raksatsü, samatsütsü aser meküptoktsü, yanglutsü aser atemtsü ni na yutsür.”
- ¹¹Ano Kibuba O kü dangi jembia aru, “Yerimia, nai kechi angur?” Aser ni ashi, “Ni almond süngdong mechi ka angur.”
- ¹²Idangji Kibubai kü dang ashi, “Nai junga nguogo, kechiyong jembiba inyakttsü asoshi ni kü o züngzünga repranger.”
- ¹³Tanaben Kibuba O kü dangi jembia aru, “Nai kechi angur?” Aser ni ashi, “Jaa atuya aliba po tulu ka ni angur, aser iba tejakji anüolentip nungi lir.”

¹⁴Idangji Kibubai kü dang ashi, “Anüdoklentip nungi linük nung alir ajak madak tamajung ataloktsü.

¹⁵Kechiyong angang, anüdoklentip yimli ajak ni jatentsü ta Kibubai ashir; aser parnok arutsü, aser meketa aliba jara ajak anema, aser Yihuda yimti ajak anema Yirusalem süngkhümi aitdak pei chuba menden yanglutsü.

¹⁶Parnok majungba indang ni parnok anema obendang ashitsü; kechiyong parnoki ni senzüka toktsü, aser tangar tsüngremtem dang liangmesen arong, aser parnoki pei teka mapatem külem.

¹⁷Saka na! Nangri kangang, aser aramesoang, aser parnok dang ni ne dang melaba ajak jembiang; parnok ngua taoksa, angji ni na parnok madang maoksadaksütsü.

¹⁸Kechiyong ajiang, ni na tanü linük ajonga anema, Yihuda chubatem anema, iba tongtipur anema, iba putirtem anema, aser linük nübur anema noktanga aliba yimti ka, aser merang tongshi ka, aser yongmenyin jara kümdaktsüogo.

¹⁹Aser parnoki na anema raratsü, saka na anema parnoki makoktsü, kechiyong ni ne den na kümzüktsü asoshi lir,” ta Kibubai ashir.

Yerimia 2

Tsüngremi Israel Anebaluba

¹Kibuba O kü dangi jembia aru,

²“Oang, aser Yirusalem tenarong nung ayimtena jembiang, Kibubai yamai ashir, ni ne indang ne lanuwa ajungba ne ani asungba temeimtep bilemteter; koma nai arem nung metsü meproki aliba linük nung kü sülen anidak.

³Pa meyong mezüng atangba süngjang, Israelji Kibuba madang temeshi liasü; shirisa pa meyok parnoki tai mena, parnok madak tamajung atongtsü,” ta Kibubai ashir.

Israel Tetsü-teboutem Temenen

⁴Oh Yakob kidong, aser Israel kidong kinunger ajak, nenoki Kibuba Oh angang:

⁵Kibubai yamai ashir, “Nenok tsüraburtemi kü dak kechi tai anguba agi, parnoki kü dang nungi talangka pila-a ao aser amajok mapa sülen jaja, aser amajok aküm?”

⁶Arem ajanga asenok anir aruba, lisem lima aser ongken ajanga, tzünglu marudak lima aser tasü akhüm ajanga, aser shinga mesenzüba lima aser nisung shinga malidak, Ijip nungi onok anitetba Kibubaji kong lir? ta parnoki tashia mashi.

⁷Ni na jenti akaba linüki, iba süngjang aser iba tajungtem achitsü anir aru; saka kodang nenok ai, nenoki kü lima menentsü, aser kü meyong senmang tesempatsü kümdaktsü.

⁸Kibuba kong ali? ta putirtemi mashi, aser shirnoki ozüng nung amtaker, parnoki ni memetet; yimsüsürtemia ni anema apuso, aser ainkartemi Baal atemer shin jembi, aser tajangzük magütsüba sülen anidak.”

Pei Nübur Anema Kibuba O

⁹“Anungji ni nenok den ano kepteptsü aser parnok chirnur den ni kepteptsü” ta Kibubai ashir.

¹⁰Saiprus tzükümtem ajanga oang, aser Kedari yokang, aser jungjunga shisadangang; aser iba amai liasü asü masü ajiang.

¹¹Kin kari pei tsüngremtem, oda atangji tsüngrem mesüaka, itemji melenshi asü? Saka kü nüburtemi parnok sentsüwangshi melena koba agi tajangzük magütsür aji melenogo.

¹²Oh anüngtem, iba nung nenok aoksa-a liang, aser kanga tsübuseta liang ta Kibubai ashir.

¹³Kechiyong kü nüburtemi tamajung ana inyakogo, parnoki ni, taküm tzü ayong senzüka toktsü, aser parnok asoshi tzüshi, tzü sota melitetba teraksa tzüpongtem angenteta yangluogo.

Israel Tamang Makatetba Mapatem

¹⁴“Israel alar ka asü? Pa kidang asoba alar ka asü? Ajangla kechiba pa tepsettsü ka aküm?”

¹⁵Pa anema molusongzü pungtui arrloksü, aser ola agütsü; aser parnoki par lima teraksa kümduksü, par yimtitem nisung melidaktsüi rongtokadok.

¹⁶Ano Memfis aser Tahpanhes nisungtemi ne kolak korang raksatsü.

¹⁷Saka pai na lenmang nung anidangKibuba ne Tsüngrem nai senzüka toktsüba yong ya ne madak matong no?

¹⁸Aser tang Nile tzü ajemtsü asoshi Ijip lenmang nung aoba agi na kechi ajangzüksü? Mesüra Eufрата tzü ajemtsü asoshi Asiria lenmang nung aoba agi na kechi ajangzüksü?

¹⁹Na pei tamajung agi na merenshitsü, aser na atsüngzükba agi na arütsütsü; aji asünung Kibuba ne Tsüngrem senzüka toktsütsü aser tsüngken metsübui alitsübaji koma tamajung aser taku lir, aji nai metettsü aser angutsü, ta Temeranger Kibubai ashir.”

Israeli Kibuba Külemtsü Magizükba

²⁰“Kechiyong akhidang nai ne süngra raksa aser ne talenba poksa, aser nai ashi, ‘Ni metenzüksü.’ Kechiyong ungsem talang shia nung aser sangshia aliba süngdong kübok shia nai ne sasa mangadak aser jabujaria ali.

²¹Aji saka ni na teshimtet tsükmenatzü dong ka atem, khenyongi metsü temeja ka liasü, ajangla kechiba na kü madang samesa arem tsükmenatzü dong aküm?

²²Kechiyong nai sabon tzü agi na shitokaka aser sabon jenti agiaka aji saka ne tai menaba kü madang tarak lir, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

²³Ni memeneni lir, ni Baaltem sülen mao ta nai koda shitet? Lisem lima na aolen ajiang, nai kechi inyak metetdang; tekara ut chanu pei lenmang nung meketzüa aobaji na lir;

²⁴arem gado arem yimya sübaba, lai jangra-a mopung asüketa; la tsüngkhüm nungi shibai la meyipa odaktsütsü? Shiri la bushir parnok mebelemtsü, la tsüngkhüm nungbo parnoki la angutsü.

²⁵Ne tetsüing tesa teli, aser ne terok konga tasüm; saka nai ashir, ‘teimplatsü maka, kechiyong ni bendanger tsüingremtem meimer, aser parnok sülen ni aotsü.’ ”

²⁶“Auür putetdang pa akseta aliba ama yamaji Israel kidong aktsü; parnok, parnok chubatem, tongtipur, putirtem, ainkartem,

²⁷shirnoki süngdong ka dang, ‘Kübu ta, aser lung dang nai ni poktetdaksü’ ta ashir, kechiyong parnok tejak masü, parnoki parnok terongdong kü tsütsü shitsü. Saka parnok timtem mapang nung parnoki ashitsü, ‘Aramesoang, aser onok kümzükangma.’

²⁸Saka nai yangluba ne tsüingremtem kong ali? Ne timtem mapang nung parnoki na kümzüktsü kokra, parnok aramesodakjang; kechiyong Oh Yihuda, ne yimtitem kwi ali paikaji ne tsüingremtem lir.”

²⁹“Ajangla nenoki ni anema kechiba jembir? Nenok ajaki ni anema ozüing raksaogo.

³⁰Amajok nung ni nenok chirtem dak azük, parnoki temulung matang, nenok pei nok agi nenok ainkartem tesamatsüba molusongzüi amato me yokadok.

³¹Oh nüburtem, Kibuba O nenoki angang. Israel dang ni azüingmeyakdak amato liasü asü? Mesüra am mang lima amato liasü asü? Ajangla kechiba kü nüburtemi, ‘Onok pei meten alir; onoki ne dangi marutsü, ta ashir?’

³²Aiüri pei sobusolemtsü amadi ma? Mesüra kiyimlai pei sobutsü amadi ma? Aji saka kü nüburtemi anogotem mezüingdangteti ni amadok.

³³Temeimertem bushitsü nai ne lenmang koma asameyanger! Oda tamajung tetsürtem danga nai ne lenmangtem sayua lir.

³⁴Ne sü nung tai makaba zü mezüa angur. Nai aji ateta aiba mangu, saka item ajak manung angu,

³⁵aji saka nai ashir, ‘Ni tai mali; atangji pa ain kü dak nungi meyipa ogo. Ajiang, ni temenen mebenshi’ ta nai ashiba yong ni na aitsütsü.

³⁶Kechiba ne lenmang ya oda melenshia senzür? Asiriai na maksüdaktsüba ama na ano Ijipi maksüdaktsütsü.

³⁷Ne kolak nung ne ket ataloker pa nungia na aotsü; kechiyong nai temulung alemba pur Kibubai magizük, aser parnok dak na azükaru masütsü.”

Yerimia 3

Tamang Makatetba Israel

¹“Nisung kati pei kibutsü balara aser lai pa nungi oadokra; aser tangar kibutsü kümra, pai la dangi tanaben meyipa odi ma? Iba limaji kanga menena mekümlü ma? Nai temeimer jenti den jabujari inyakaka ano nai tanaben kü dangi arudi ma?” ta Kibubai ashir.

²Tenem moalen jagi ne tenük yokang, aser reprangang kong na ontaka malidak ali? Arab nungeri arem nung amen ama, lenmang nung nai meimertem asoshi mena ali; aser ne nüktapangta mapa agi aser ne tamajung agi nai linük menentsü?

³Anungji tzünglu sot, aser tsükla tzünglu maru; aji saka na nüktapangtar jakten tener maki alir.

⁴Iba mapang nungi nai kü dang, “Oba na kü lanuwa medemer” ta mayimtentsü no?

⁵Pai teti ain adoka lidi ma? Pai aji tatem tashi lidi ma? Ajiang, nai jembiogo, saka koktetba tashi nai temenen inyakogo.

Temulung Meyiptsü Ajaba

⁶Yosia chuba tendak Kibubai kü dang ashir; “Tamang makaba Israeli kechi inyak nai nguogo ma? Lai tenem talang shiai tua aser sangshia aliba süngdong kübok shiai ao, yangji jabujari inyak.

⁷Aser lai item ajak inyaker, la kü dangi meyiptsü ta ni bilem; saka lai memeyip; aser aji adianu tashioktsür Yihudai angu.

⁸Kodang tamang makaba Israeli nüktapangta benshi, ni la endokadok, aser la nem tepalaba kaket agütsü ta lai angu, aji saka tashioktsür Yihuda la adianu lai metsübu, saka ano la-a ao aser nüktapangta benshi.

⁹La jabujari nung züzüa aliba ajanga linükji menen aser lai lung den aser süngdong den nüktapangta inyak.

¹⁰Ya ajak atalokaka, temulung matangba la adianu Yihudai, la mulungjang ajak agi kü dangi meyipa maru, saka temulung tezüba agi liasü” ta Kibubai ashir.

¹¹Idangji Kibubai kü dang ashi, “Tesüleni atsünga aoba Israeli yazüba Yihuda dang nungi tali medena sayuogo.

¹²Oang, aser item anüdoklentip tsütsü sangdongang, aser shiang, ‘Tesüleni atsünga aoba Israel, meyipang’ ta Kibubai ashir, ‘ni ne dak ain adoka mereprangtsü, kechiyong ni yimlibilem lir, ni tetibo ain adoka malitsü’ ta Kibubai ashir.

¹³Nai ne Kibuba ne Tsüngrem anema ozüng raksa, aser Bendangertem madang süngsang sanga aliba süngdong kübok nai ne lenmangtem prokshidaktsü aser nai kü ola manga, ne tai nangzükang” ta Kibubai ashir.

¹⁴Kibubai ashir, “Meyipang, Oh tamang makaba chirtem, kechiyong ni ne Kibuba lir; aser ni nenok yimti nungi ka aser kibong nungi ana agitsü, aser ni nenok Zioni bener arutsü.

¹⁵Ni nenok nem kü mulung asüba sannükertem agütsütsü shirnoki nenok temetetba shisatsü aser tangatetba agi mesütsü.”

¹⁶Aser item anogo nungji, Kibubai ashir, kodang linük nung nenok soyapokya-a aser renloka kümdir, parnoki Kibuba tezüngzüktepba Ozüng Süngden, ta joko mashitsü; mesüra parnoki aji mebilemtettsü, mesüra parnoki aji mesem dangtsü; mesüra aji tanaben meyanglutsü.

¹⁷Iba mapang nung parnoki Yirusalem dang Kibuba chuba menden ta ajatsü; aser kin ajak yangji Kibuba tenüng nung Yirusalemi senteptsü; mesüra parnoki joko parnok temulungsentsü tamajung sülen mejajatsü.

¹⁸Item anogo nungji Yihuda kidongi Israel kidong den jajatsü, aser parnoki anüdoklentip lima nungi ne tsürabur nem ni senmangtsü agütsüba lima jagi külemi arutsü.

Tsüngremer Nübur Jabujari

¹⁹Saka Kibubai ashi, “Techirtem rongnung ka na koda yutsütsü, aser ne nem alinük tajung kin telok senmang tajung koda agütsütsü?” Aser ni ashi, “Nenoki kü dang kübu ta ajatsü; aser kü sülen anidakba nungi meyipa maotsü.

²⁰Atangji tamang makaba kinungtsüi pei kinungpu ashiokja pilaba ama yamaji nenoki ni ashiokja benshi, Oh Israel kidong” taKibubai ashir.

²¹Tenem moa nung ola ka angashir, Israel chirtemi ajepba aser mepishiba ola, parnoki pei lenmang belensa nung parnoki Kibuba parnok Tsüngrem amadok.

²²Meyipang, nenok atsüngzüka oadokba chirtem, nenok atsüngzüka aoba ni anebtsütsü. “Ajiang, onok ne dangi arur; kechiyong na Kibuba ozü Tsüngrem lir.

²³Atangji tenem ungsem nungi teyari bushiba, aser tenemti nung rongrongshishiba amajok nung lir. AtangjiKibuba asen Tsüngrem dak Israel tekümtet lir.

²⁴Asenok lanuwa nungi maksütsü mapa agi asen tsüraburi inyaktetba meyokadok, parnok san telok aser nashi telok, parnok jabaso aser parnok jalatem.

²⁵Asen maksü nung asenok ontaka lidi, aser asen mezüngmeshiba agi asenok jak miimbangjang; kechiyong Kibuba asen Tsüngrem anema asenoki aser asen tsüraburtemi, asenok lanuwa nungi tanü tashi temenen benshiogo; aser asenoki Kibubaasen Tsüngrem ola manga.”

Yerimia 4

Temulung Meyiptsü Ajaba

¹“Na arudi süra, Oh Israel, na kü dangi meyipang” ta Kibubai ashir; “aser kü tsüngdang nungi ne tesempatsütem endokdi süra idangjibo na magientsü.”

²Kibuba taküm ali nungji atangji nung, ochi nung aser tamayazü nung azüngashitsü, aser kintemi pa dak parnok sasa moatsütsü, aser pa dak parnok sentsü wangshitsü.

³ Kechiyong yamai Kibubai Yihuda aser Yirusalem nisungtem dang ashir, “Nenok pentok pen sepan, aser ai rongnung metsü teperok.

⁴ Nenok sasa Kibuba madang mejeptokang, aser nenok temulungjang temaba teküp endokadokang, nenok Yihuda aser Yirusalem nisungtem; aji mesüra nenok tamajung inyakba yong, kü ain mi ama adoktsü, aser shingaia aji meremseptettsüsa arongtsü.”

Yihuda Amaktsü Merenba

⁵ Nenoki Yihuda nung sangdongang, aser Yirusalem nung metetdakjang; aser shiang, “Linük nung nenoki jangzü apuang; ayimtenang aser shiang. Atenshiang aser atsü atsüa aliba yimtitem jagi asenok idi arung.

⁶ Zion tsütsü nisan ka yuang; tejenokdak bushiang, ata-a teli; kechiyong ni anüdoklentip nungi tamajung aser tesamatsü tulu bener arutsü.

⁷ Molusongzü ka pa tamungdak nungi, kintem samatsür ka arudar; pa pei lenmang nung lir, pa pei talidak nungi adoka lir; ne lima, azüngmeyaka, oda ne yimtitem nisung meli-i jentoka kümdaktsütsü.

⁸ Iba asoshi anemsü agi nangri kangang, aiatai ken tenang, aser jebtepang; kechiyong Kibuba ain tesashi asenok nungi meyipa moi lir.”

⁹ Iba anogo nungji Kibubai ashir, chuba aser tongtipurtem tasü pokdoktsü, aser putirtem bangka-a alitsü, aser ainkartemi süngmangtsü.

¹⁰ Idangji ni ashi, “Aia Kibuba Tsüngrem, nenok tesünep akatsü ta ashiba to nok agi taküm tonga ait nungji atangji nai iba nübur aser Yirusalem kanga ashioktsüogo.”

¹¹ Iba mapang nung iba nüburtem dang aser Yirusalem dang ya oda ashitsü, “Mopung tatsük ka lisem lima nungi kü nübur jala tsütsüi arudar, apshitsütsüba mesüra merüktettsütsüba masü;

¹² Mopung onsara tashi tait ka ni nungi arutsü; ano tang ni parnok anema o bendang agütsütsü.”

Tsükchirtemi Yihuda Meketbangba

¹³Ajiang, pa mepet ama atutsü, aser pa talungtsütem Tsüngrem mopung ama alitsü; par kortem mungzütem dang nungi tekaraba lir. Asenok asoshi aiatai! Kechiaser asenok makaka!

¹⁴Oh Yirusalem, na kümzüktettsü asoshi ne mulungjang temenen nungi shitokang. Kopiga ne tamajung tebilembatem ne dak munga alitsü?

¹⁵Kechiyong Dan nungi ola kati metetdaksür aser Efraim tenem nungi tamajung sangoktsür.

¹⁶Kintem kümdangdakjang; ajiang, Yirusalem dang metetdakjang; alima talang nungi mitertem arudar, aser Yihuda yimtitem anema ola agütsüdar.

¹⁷Moapu anükertem ama parnok la anema meketa lir, kechiaser ni anema apuso ta Kibubai ashir.

¹⁸Ne sentong aser mapatem agi itemi adokdaksü, ibai ne temenen mapa lir; atangji ibai taku lir, kechiyong iba yagi ne mulungjang tonga aiter.

Pei Nübur Asoshi Yerimia Jashiba

¹⁹Kü tejashi, kü tejashi! Kü mulungjang nung ni tongtonglatsü atur, kü dak kü mulungjang süngjema mali; ni ajemajema melitet, kechiyong jangzü ola, raraba nisung ola ni angashir.

²⁰Teraksa madak teraksa, linük ajonga raksa-a lir. Ajungben kü sükitem, aser kü teyindangba sütem shisa-a lir.

²¹Kopiga ni nisan angutsü, aser jangzü ola angashitsü?

²²Kechiyong kü nüburtem tamashi lir, parnoki ni memetet; parnok tamachi chirtem aser parnok tangatetba kecha mali, tamajung inyaktsü parnok tesangra saka tajung inyaktsü parnoki memetet.

Aruya Aliba Teraksa Mangdang

²³Ni alima dak reprang, aser ajiang, aji teraksa aser tazüing liasü; aser anüngtemji parnok tesangwa maliasü.

²⁴Ni tenemtem dak reprang, aser ajiang, parnok atenten, aser ungsem ajak külen küleni arakzü.

²⁵Ni reprang aser ajiang, yangji nisung maliasü, aser anüng ozü ajak jenshir liasü.

²⁶Ni reprang aser ajiang, süngjang atangba moapuji arem liasü, aser yangji yimti ajak Kibuba madang aser pa tetsübutüsü ain madang raksa-a liasü.

²⁷Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Linük ajak azüngmeyakdak ka akümüsü, aji saka aji tatem makümüsü.

²⁸Iba asoshi alimai mang ayimüsü, aser temalen anüng tanak alitsü; kechiaser aji ni kazük, ni aji inyaksü mulungtet, aser ni temulung memeyipi lir, mesüra iba nungi memeyiptüsü.

²⁹Kor temerangertem aser lijak amertem ola agi yimti ajonga jena aor; parnoki munger bushia air, aser leprungki bushia atur; yimti ajak jentoka lir, aser nisung kata iba nung malir.

³⁰Aser na, kodang na raksadir, nai kechi inyaksü? Nai ne sasa temerem agi sobuaka, nai ne sasa hon sobusolemsü agi sobuaka, ne tenük mezüa ulua kümdakjaka, amajok nung nai ne sasa tobur jungdaksür; na meimertemi na sensatsür, parnoki ne taküm bushir.

³¹Angang, nusodang tetsür ola ka amai mezüing asodang la kangshiba ama, Zion jala ola, sashimebanga, la teka mesanga yok. Ni aiatai! Kechiyong nisung tepsetertem madang ni lular, ta ashiba ola ni angashir.”

Yerimia 5

Yerusalem Temenen

¹Nenoki Yerusalem yimdong süa jajang, aser tang ajiang aser metetang, aser yangji tesademdak nenoki shitak inyaker aser ochi bushir nisung ka ngudisü mungulir bushiang, aser ni pa dang tai atoktsü.

²Aser parnoki, “Kibuba taküm alinungji” ta shiaka, atangji parnoki tiyazü azüngashir.

³Oh Kibuba, ne tenük ochi madak yoka alir masü no? Nai parnok dak azük, saka parnoki ayako maten; nai parnok samatsü, saka parnoki temulung

matang; parnoki parnok tejak lung dang nungi temerangba küm daktsü, parnoki meyipa maruli asür.

⁴Idangji ni ashi, atangji itemi sensaker lir, parnok tamachi lir; kechiyong parnoki Kibubalenmang mesüra parnok Tsüngrem obendang memetet.

⁵Ni tulurtem dangi odi aser parnok dang jembidi; kechiyong parnoki Kibuba lenmang, aser parnoki Tsüngrem obendang metet. Saka itemi temulung ka sür süngra raksaogo, aser talenba poksaogo.

⁶Anungji arem nungi molusongzü kati parnok tepsettsü aser lisem lima tsünü kati parnok samatsütsü. Merok keyi kati parnok yimtitem anüktsü, yang nungi tugur nisung shia anüka shisatsü; kechiaser parnok ozüing raksaba jenti aser parnok atsüngzüka aoba tali kümogo.

⁷Ni ne dang koda tai toktettsü? Ne chirtemi na senzüka yutsü, aser koba tsüngremtem masü parnok agi azüngashi. Kodang ni parnok tepok sünga mesü, parnoki nüktapanga benshi, aser parnok sasa telok telok nüktapangtalartem kidang atenshi.

⁸Parnok chiyungtsü tajung agi mesüba kortem ama; nisung shiai pei kiyonger kinungtsü dang kor ama asaloktsü.

⁹Item asoshi ni parnok memerenshili ma? ta Kibubai ashir; aser iba ama kin dang ni mang meyangli ma?

¹⁰Nenok lar tsükmenatzü lu jagi tuang aser raksajang, saka anükabo teraksatsü; la kongsangtem bener oang, kechiyong parnok Kibuba meyong masü,

¹¹kechiyong Israel kidongi aser Yihuda kidongi ni anema kanga külaka benshiogo ta Kibubai ashir.

Kibubai Israel Jentokba

¹²Parnoki Kibuba menangzük aser ashi, “Pai kecha mashitsü, mesüra onok madak tamajung marutsü; mesüra onoki nok mesüra ayawara majurutsü.”

¹³Aser ainkartem mopung dang lir aser oji parnok dak mali, yamaji parnok dang inyaktsü.

¹⁴Anungji Kibuba, Temeranger Tsüngremi yamai ashir, “Nenoki iba o jembi yongji ajiang, Ni kü otem ne bang nung mi kümdaktsütsü, aser iba nüburtem süng kümdaktsütsü aser mi jagi parnok meyokadoktsü.”

¹⁵Ajiang, Oh Israel kidong, nenok madak ni kin ka talang nungi bener arutsü, ta Kibubai ashir; iba kin tashi tulu, ibai akhi kin ka koba oshi nai memetet mesüra parnoki kechi ashir mangateter.

¹⁶Parnok lijakjang bongdangji lapoka aliba lep ama lir, parnok ajak tashi tait nisungtem lir.

¹⁷Aser parnoki nai aruba aser ne chiyungtsü chiadoktsü, koba ne jabasotem aser jalatem achitsüba liasü; parnoki ne san telok aser nashi telok chiadoktsü, parnoki ne tsükmenatzü aser mungozünu chiadoktsü; aser atsü atsüa aliba yimtitem, koba nung nai temulung alemer, itemji parnoki nok agi lepreptsü.

¹⁸Saka item anogo nungjia ni ne den ojang dangbo masütsü, ta Kibubai ashir.

¹⁹Aser kodang nenok nüburi, “Kechiba Kibuba asen Tsüngremi asen dang ya ajak benshi?” ta shidir, idangji nai parnok dang shiang. “Nenoki ni sentoka yutsüba ama aser ne lima nung bendanger tsüngrem tenzükba ama, nenoki bendang lima nung tangar tenzüktsü.”

Kibubai Pei Nübur Kümdangdaktsüba

²⁰Yakob kidong dang nenoki ya sangdongang, aser Yihuda nung aji sangokjang,

²¹Ya angang, “Oh suwar nisungtem, aser kecha mangatetba purtem; nenok tenük aten, saka mangur, nenok tenarong aten, saka mangashir.”

²²Kibubai ashir, “Nenoki ni metsübur no? Nenoki kü tsüngdang matentener no? Tzüyim asoshi arrtsü ni lisem toktsü, kodanga atena marutettsüsa tenoktangtsü ka; tzüsemtemi nungtenaka parnoki makoktsü, parnoki arr-aka parnoki aji atena maotsü.

²³Saka iba nübur tekong temerang aser anema apusoba mulung lir aser meyiper jena ogo.

²⁴Parnoki parnok mulungjang nung ya mashir, Kibuba asen Tsüngrem asenoki tsübudi arung, shibai pei tsüngkhüm nung tzünglu yoker, tsükla tzünglu aser tesübuba tzünglu; shibai asenok asoshi aluruwa mapang takteta yutsür.

²⁵Nenok tai temenentem agi item aridokogo, aser nenok menen agi nenok nungi tajung sotogo.

²⁶Kechiyong kü nübur rongnung nisung tamajunger angur; ozükümeri atsüka ata ama parnoki mita alir; parnoki sang ayur, parnoki nisung apur.

²⁷Ozü agi sünga aliba molok ama, külakkübong agi parnok ki sünga lir; anungji parnok tulu aser takar kümogo.

²⁸Parnok yira-a kümogo, parnok sentsü keta lir; hau, tamajung mapa nung shingaia parnok majeter; parnoki lajartem tepu makümer, oda parnok azükarutsü majungketsü; aser sensaker tim mapa asoshi parnoki o mebendanger.

²⁹Item asoshi ni parnok memerenshitsü no?" ta Kibubai ashir; iba ama kin dang ni mang mayangtsü no?

³⁰Tesüngmangtsü aser tetsübuttsü mapa ka linük nung ataloka lir;

³¹ainkartemi tiyazü shiner, aser putirtemi parnok mulungba agi yimsü asür, aser kü nüburtemi aji yamaji alitsü meimer, saka tatem arudang nenoki kechi inyaktsü?

Yerimia 6

Tsökchirtemi Yirusalem Meketbangba

¹Jenbuttsü asoshi Yirusalem nungi jenang, nenok Benjamin chirtem, aser Tekoa nung jangzüji apuang, aser Beth-akherem madak nisan yuang; kechiyong anüdoklentip nungi timtem sübanga oda teraksa tulu aitagdi.

²Tobur tajung aser tenabang Zion jala na leptokadoktsü.

³La dangi sannükertem pei san telok den la anema arutsü, la meketa pei sükitem yanglutsü, aser parnok shiai pei talidak chiyimtsü.

⁴Nenoki la anema rara renemang, aramesoang, aser asenoki la anema anjongmeshi nung tudi. Asenok asoshi aiatai! Kechiyong anogo tesüir, aser nikongtsütsü anütsüng langa kümдар.

⁵Aramesoang, aser asenoki aonung tudi aser lar chuba kitem asenoki raksatsüdi.

⁶Kechiyong TemerangerKibubai yamai ashir, “Süngdongtem lensükang, aser Yirusalem anema sabang temketang; merenshitsüba yimtiji ibai lir, la dak kecha mali saka tekangshi lir.

⁷Tzüpokdak nungi tzü adok ama yamaji lai tamajung adokdaksür la dak tesashi aser rakzükraktemba ola angashir, kü madang maneni shirangba aser zübutem lir.

⁸Oh Yirusalem, ni nenok nungi tangai aenshia oa lir, ni na nisung maliba azüngmeyakdak lima ka kümdakja lir, sayutsüangi o angang.”

Israeli Tashimangaba

⁹Temeranger Kibubai yamai ashir, “Israel tanüngba tsükmenatzü tzü amai parnoki jungjunga meshitettsü molok nung tsükmenatzü jang bendeneri bendenba ama ne teka tanaben meyipang.

¹⁰Parnoki angatsüsa ni shiba dang jembitsü aser kuli agütsütsü? Ajiang parnok tenarong memejeptoki lir, aser parnoki angashitsü makok; ajiang, Kibuba O parnok madang tarütsüba küma lir; iba nung parnok tepela maka.

¹¹Aji asünung Kibuba ain adokba agi ni sünga lir; aser aji arema ni meliteter. Yimdong nung tanurtem dak, aser asangurtem külemi sentepa aliba madak meküplokjang; kinungpu aser kinungtsü anaprongla taintem aser arishir agitsü.

¹² Aser parnok kintem, parnok lu aser parnok kibutsütem dena tangar nem agütsütsü. Kechiyong linük nung alir madak ni kü teka songtoktsü” ta Kibubai ashir.

¹³Kechiyong parnok tilatiba nungi tulutiba tashi nisung shia tazütapungba leni oa lir, aser ainkar nungi oda putir tashi, nisung shia yazüyaponga benshir.

¹⁴Kü nübur jala zübu ano parnoki pungpapungpa anebja yimjungbo mali nung, “Yimjung, yimjung” ta ashir.

¹⁵Tesempatsü mapatem inyakdang parnok akseta liasü asü? Masü, parnok kecha akseta mesüra tejak meremtsüsa mali asü. Anungji telaor rongnung parnok laotsü; ni parnok merenshidang parnok laodaktsütsü, ta Kibubai ashir.

¹⁶Kibubai yamai ashir, “Nenok lenmang nung noktakang aser ajiang, aser akhi lenmang kong tajung lir aji asüngdangang; aser iba nung jaja-ang, aser nenok tanela asoshi anisüngzük angutsü.” Saka parnoki ashi, “Yangji onoki mejajatsü.”

¹⁷Aser nenok madak ni miter toktsür ashi, “Jangzü ola angang;” saka parnoki ashi, “Onoki mangatsü.”

¹⁸Aji asünung angang, nenok kintem aser Oh temeshi pur mungdang, parnok dak kechi ataloktsü metetang.

¹⁹Oh alima, angang, ajiang iba nübur madak ni tamajung oda parnok tebilemba tejang bener arudaktsütsü, kechiaser parnoki kü o manga; aser kü ozüngbo parnoki sentokadok.

²⁰Kechi atema Sheba nungi liangmesen aser alima talangka nungi teronem menentsü kü dangi bener arur; nenok tarongba tenla agizüktsü makok mesüra nenok tetepsetba tenla kü madang tepelatsü masü.

²¹Aji asünung Kibubai yamai ashir, “Ajiang, ni iba nübur madang temetsüdaktsü ataloka yutsütsü, aser tsürabur aser techirtem külemi item dak metsüdaktsü, kiyonger aser par tembar samatsü.”

Anüdoklentip Nungi Yimmaker

²²Kibubai yamai ashir, “Ajiang, anüdoklentip lima nungi nübur ka arur aser alima tatembang nungi kin tulu ka aramesodar.

²³Parnoki lijak aser nü amer; parnok taochi maka, aser yimlibilem maka parnok ola tzüym ama arrür; aser parnok kor nung amener; na anema tongbangi aor nisung ka amato nisung ternemba nung lir. Oh Zion jala!

²⁴Onoki parnok osang angashiogo; aser onok teka tashi mait akümer; touashiba aser tetsür nusodang kangshiba ama onok dak sotadokogo.

²⁵Alui to, mesüra lenmang nung tejaja; kechiyong yangji tsükchir nok aser tejaklen tetsübutüsü lir.”

²⁶Oh kü nübur jala, na anemsü abenang, aser ne sasa aut nung longzüa chiguang; nai mang yimang, ajaso chir asoshi ama kanga jebang; kechiyong asen madak tesamatsüsang ajongbena arutsü.

²⁷Kü nübur rongnung ni na tetendanger ka kümdaktsü aser parnok sentong tendangtsüsa, ni lungki aser mitsa ka kümdaktsü.

²⁸Parnok ajaki anema noktaker, atsüngzüka jajartem den senzürtem; parnok yongmenyin aser merang lir, parnok ajaki mejungi benschir.

²⁹Mi agi mipongji aronger, yinsüjibo mi agi yimsaa lir, amajok nung parnoki maneni meshiteter; kechiyong tamajungjibo agiteta meindoki lir.

³⁰Nisungi item dang “taribi yinsü” ta ajar, kechiaser Kibubai parnok magizük.

Yerimia 7

Tsüngremer Obendangba Sangoktsüba

(Yer. 26.4-6)

¹Kibuba nungi Yerimia dangi aruba o;

²Kibuba ki süngkhüm nung noktakang, aser yangji o ya sangdongang aser shiang, “Kibuba oji angang, Kibuba külemtsü item süngkhüm küboki aiter, nenok Yihuda ajak.”

³Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Nenok yimyatem aser mapatem yanglushiang, aser ni yangi nenok lidaktsütsü.

⁴Ya Kibuba tenlaki, Kibuba tenlaki, Kibuba tenlaki lir, ta tiyazü o nenoki tamang.

- ⁵Kechiyong nenoki nenok yimyatem aser mapatem jungjunga yanglushira, nenoki nisung ka aser par kiyonger tsüngda nung ochi inyakra;
- ⁶nenoki aener aser tebu malir aser amitsür mekangshira, aser yangi tai makaba zü metokshira, mesüra nenok pei kangshitsüsa tangar tsüngrem sülen mejajara;
- ⁷idangji ni nenok tsürabur nem akhidang nungi teti asoshi agütsüba lima nung ni nenok lidaktsütsü.
- ⁸“Ajiang, amajok nung tiyazü o nenoki amanger.
- ⁹Nenoki auyatsü, nisung tepsettsü, aser nüktapangtatsü, aser tiyazü azüngashitsü, aser Baal asoshi teronem arongtsü, aser nenoki memeteti aliba bendanger tsüngremtem sülen jajatsü,
- ¹⁰ajiser iba kidang koba kü tenüng agi ja-a lir, arua noktaker, ‘Onok kümzüka lir’ ta shia item tesempatsü ajak nenoki inyaktsü no?
- ¹¹Iba ki koba, kü tenüng agi ja-a lir, ne nükdang rakzükraktemertem leprungi ka aküm asü? Ajiang, oda ni aji nguogo” ta Kibubai ashir.
- ¹² “Saka tang kü talidak koba Shilo nung liasü, ajagi nenok oang, kong ni kü tenüng tamasabo lidaktsü, aser kü nübur Israel majungba asoshi ni iba dak kechi inyak ajiang.”
- ¹³Aser tang, Kibubai ashir, “Nenoki item mapa ajak inyaka ali nung ni anepungi aser menua nenok dang jembi, saka nenoki manga; aser ni nenok aja, saka nenoki matang.
- ¹⁴Anungji iba ki koba kü tenüng agi ajar, koba nung nenoki tamang akar, talidak koba ni nenok nem aser nenok tsürabur nem agütsü, iba Shilo dang inyakba ama, iba ki aser talidak ni inyaktsü.
- ¹⁵Aser ni kü tsüngdang nungi nenok sosem ajak endokadoktsü, oda Efraim kidong ajonga jentokba ama ni nenok jentoktsü.”

Nüburtem Tashi Mangaba

¹⁶Aji asünung iba nübur asoshi nai temepishi, mesüra parnok asoshi ola tagütsü mesüra sarasadem tesü, mesüra kü dang temepishi, kechiyong ni ne dang mangatsü.

¹⁷Yihuda yimtitem aser Yirusalem yimdongtem nung parnoki kechi inyaker nai mangur no?

¹⁸Anüng chubatsür nem amtsük sangtsütsü asoshi, tanurtemi süng akur, tebutemi mi aputeter, aser tetsürtemi amzü ajepshir; aser ni ain adokdaksütsüsa parnoki tangar tsüngremtem nem tajemtsü tenla meküploksür.

¹⁹Ya parnoki ni ain adokdaksür asü? Mesüra parnok pei sasa, mangmangtsüsa inyaker masü no? ta Kibubai ashir.

²⁰Aji asünungKibuba Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, kü ain adokba aser kü mit iba talidak, nisung madak, shiruru madak, ali nung süngjang madak, alatsü aser aji meremsepteti arongtsü.”

²¹Temeranger Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Nenok tarongba tenlatem tetepsetba tenla nung enokang, aser shiji chiang.

²²Kechiyong Ijip lima nungi nenok tsüraburtem ni anir adokdang, tarongba tenla mesüra tetepsetba tenla indang ni parnok dang mejembi mesüra memela;

²³saka iba temelaba ni parnok nem agütsü, ‘Kü ola angang, aser ni nenok dang melaba lenmang ajak nung jaja-ang, angji nenok junga alitsü.’ ”

²⁴Saka parnoki manga mesüra tenarong maten, saka parnok pei shisatsü nung aser parnok temulungsentsü tamajung temerangba nung parnoki jaja, aser tejakleni masü tesüleni ao.

²⁵Nenok tsürabur Ijip lima nungi adokba anogo nungi tanü tashi ni nenok dangi kü tenzüker aser ainakar ajak anogo shia yokjen yoker.

²⁶Aji saka parnoki kü dang manga mesüra tenarong magütsü, saka parnok tekong temerang kümdaktsü; par tsürabur dang nungi tamajungba parnoki inyak.

²⁷Aser nai item o ajak parnok dang jembitsü, saka parnoki ne danga mangatsü, nai ano parnok dang ajatsü, saka parnoki ne dang matangtsü.

²⁸Aser nai parnok dang ashitsü, “Iba kini Kibuba parnok Tsüngrem O manga mesüra sayutsüngi magizük; parnok tebang nungi ochiba samadok, aser leptokadoka lir.”

Hinnom Lenten Nung Temenen Mapa

²⁹Ne ku sütokang, aser aji endokadokang, aser tenem moa nung aiatai ta ayimtenang, kechiyong Kibubai pa ain adokba putu magizük aser jentokadok.

³⁰Kechiyong Yihuda chirtemi kü tsüngdang tamajung inyak, ta Kibubai ashir; kü tenüing agi ajaba kidang aji menendaktsütsü parnoki tesempatsü mapatem ayu.

³¹Aser parnok chirtem aser jalatem mi nung arongtsü, Hinnom chir lenten nung Tofet tekülemdak tenem yanglu; koba ni memela mesüra kü mulung nunga mait liasü.

³²Anungji, atangji anogotem arudagi ta Kibubai ashir, iba dang kodanga Tofet ta majatsü, mesüra Hinnom jabaso lenten ta majatsü, saka tepsetba lenten ta ajatsü,

³³Aser iba nübur tasü mangtemji anüing ozü aser alima shirurutem asoshi chiyungtsü asütsü; aser kechaia parnok mepusadaktsütsü.

³⁴Idangji ni Yihuda yimtitem nungi, aser Yirusalem yimdong nungi menüba ola aser pelatepba ola, aser kiyimsang ola aser kiyimla ola anendaktsütsü; kechiyong alinükji azüngmeyakdak akümtsü.

Yerimia 8

¹Idangji Kibubai ashir, “Yihuda aser par tongtipur teret, par putirtem teret, par ainkartem teret, aser Yirusalem nung alirtem teret parnok lep nungi parnoki agitettsü.

²Aser itemji anü ita, aser anüng petinu ajak madak prokshitsü, koba dang parnoki meim, aser tenzük, aser anidak, aser bushi, aser külem; itemji mebendentsü, mesüra maremtsü, ali tema nung jana küma toktsütsü.

³Aser ni aridokdak ajak nung, iba kin tamajung anünga alir ajaki taküm dang nungi tasümang shimtetsü” ta Temeranger Kibubai ashir.

Temenen Aser Temerenshi

⁴Ano nai parnok dang ashitsü, Kibubai yamai ashir, “Nisung laor tanaben meshishitsü no? Kati meyipa ora, tanaben meyipa marutsü no?”

⁵Ajangla kechiba iba nüburi teti atsüngzüka tesüleni aor? Tekülak akang akanga parnoki soter, parnoki tanaben memeyipli asür.

⁶Ni tenarong tena anga liasü, saka parnoki shitak mejembi; nisung shingai ni kechi inyak? ta pei majungba nungi temulung memeyiper, tongbangi tsüoka aiba kor amai, nisung shiai pei lenmangi meyiper.

⁷Hau, anüng nung tzü ozüi pei tatakzük mapang meteter; aser posü, molulem aser tzü ozüi parnok aruba mapang benshir; saka kü nüburiKibuba temelabaozüng memeteter.”

Putirtemi Amshiba Ozüng

⁸“Onok shisa taka lir, aser Kibuba ozüng onok den lir” ta nenoki koda ashir? Saka, ajiang, tezülurtem tiyazü kolem agi aji tiyazü kümdaktsüogo.

⁹Shisa akar nisung akseta lir, parnok bangka-a aser aoksa-a lir; angang, parnoki Kibuba O senzüka toktsü, aser kechi komala shisatsü parnok dak lir?

¹⁰ Aji asünung ni parnok kinungtsütem tangar nem agüjadoktsü, aser parnok lu parnok akoker nem agüjadoktsü, kechiyong nisung shia tilatiba nungi tulutiba tashi tenükshiba tsütsü lir, ainkar nungi oda putir tashi nisung shiai tiyazü inyaker.

¹¹ Kü nübur zübu parnoki pungpapungpa anebtsür, yimjungbo mali nung, “Yimjung, yimjung” ta ashir.

¹²Parnoki tesempatsü benshidang parnok akseta liasü asü? Masü, parnoki kecha akseta mali, mesüra koma tejak meremtsü ajia parnoki memetet. Aji

asünung telaor rongnung parnok laotsü, parnok endokadoktsü ta Kibubai ashir.

Yihuda Tsükmenatzü Anema Temerenshi

¹³Ni parnok meshimeshia samatsütsü. Kibubai ashir, “Tezü nung tsükmenatzü tejang mali, mesüra munguzünu tetong nung munguzünu tejang mali, aser toji azülaogo, aser ni parnok nem agütsübatem parnok nungi süia ogo.”

¹⁴Kechiba ano asenok mena alir? Atenshiang, asenoki noktanga aliba yimtitem jagi idi, aser yangji samadi; kechiyong Kibuba asen Tsüngremi asenok samatsü tiatsü, aser mim atenba tzü taku tajemtsü asenok nem agütsü, kechiaser asenoki Kibuba anema temenen benshi.

¹⁵Asenoki yimjung bushi, saka kecha tajung mangur aser tanebtsü mapang bushi, saka ajiang, taoksatsü tulu.

¹⁶Par kortem teni akongba Dan nungi angashir; tashi taittem kor asatepba agi linük ajonga atentener, kechiyong parnok arua lir aser linük aser yangji aliba ajak meyoka lir, yimti aser yangji alirtemji meyoka lir.

¹⁷Kechiyong ajiang, ni per aser mim per yoktsü, koba puatsü makok, aser item jagi nenok dak mechitsü ta Kibubai ashir.

Pei Nübur Asoshi Yerimia Mangyimba

¹⁸Aia! Kü tejashi onsara tulu, kü mulungjang telung nung lular!

¹⁹Angang, alima kanga talangka nung kü nübur jala ayimtenba ola, Kibuba Zion nung mali no? Lar chuba la den mali no? Kechiba parnoki ni süngyanglu noksa agi aser bendanger amajok mapatem agi jashidakja ain adokdaksür?

²⁰Aluruwa süiogo, mei temogo, aser asenokbo meküzmzüki lir.

²¹Kü nübur jala yiruba yong kü mulung yirua lir; ni mang yimdagi; tetsübuttsü agi kü dak tongogo.

²²Gilead nung tanebtsü mozü mali no? Yangji mozüshiteter mali no? Ajangla kechiba kü nübur jala temang maneber?

Yerimia 9

Yihuda Loktiliba Teraksa

¹Oh, kü kolak tzüpokdak asübo aser kü nük nüktzü apokdak ka asübo oda ni mangli sangwali kü nübur tepsetba asoshi jeba lila!

²Oh, lisem lima nung aener anendak ka ali asübo, oda ni kü nübur toktsür parnok nungi oadokla, kechiaser parnok ajak nüktapangtartem, ashikülak nisung telok ka lir.

³Aser parnoki tiyazü asoshi lijak amato parnok temeli azüa arur, parnok linük nung tashi ita küma lir, saka atangji asoshi masü; kechiaser parnoki tamajung nungi tamajungi aor, aser parnoki ni memetet ta Kibubai ashir.

⁴Nenok nisung shia pei kiyonger asoshi kümdangang, aser nenoki adianu shinga daka tamang taka; kechiyong adianu shiai takok tashi külakoktsür aser kiyonger shiai sensamasaja aor.

⁵Aser parnok kiyonger shiai pi ashioktsür, aser ochi mejembir; parnoki pei meli dang tiyazü jembitsü sayuogo; parnok ania maküm tashi parnoki tai inyaker.

⁶Ne talidak külakkübong rongnung lir; külakkübong ajanga parnoki ni metettsü magizüker taKibubai ashir.

⁷Anungji Temeranger Kibubai ashir, “Ajiang, ni parnok yimsatsütsü, aser parnok tendangtsü, kechiyong kü nübur majungba madak, ni ano kechi inyaktettsü?”

⁸Parnok temeli tasütsü lijakjang lir; iba yagi tekülak jembir; kati pei kiyonger dang sünepsünepa pei tebang agi jembir, saka pa mulungjang nung pa asoshi sang soa ayur.

⁹Item mapa asoshi ni parnok memerenshili ma? Iba ama kin ka dang ni mang meyangli ma?” taKibubai ashir.

Zion Nung Tejashi

¹⁰Tenemtem asoshi ni ajebtsü aser jeba ayimtentsü aser arem nung chiyimdak aiatai ta ayimtentsü kechiaser item rongdoka lir, anungji shingaia aji ajanga

mesüiteter; mesüra nisungtemi nashi telok ola angashitsü makok, anüing ozütem aser shiruru jena aor aser parnok ogo.

¹¹Aser ni Yirusalem senreptsütsü, shirong leprungki kümstsütsü aser Yihuda yimtitem, nisung meli-i azüngmeyakdak kümstsütsü.

¹²Ya angatettsü shisa akar nisungji shiba lir? Aser pai aji metetdaksütsüsa Kibuba tebang agi shiba dang jembia lir? Kechiba linükji lisem lima shingaia süia motettsüsa rongtokadok?

¹³Kibubai ashir, “Kechiaser parnoki kü ozüing koba parnok madang ni toktsü; aser kü ola manga, mesüra iba nung mejaja;

¹⁴saka parnok pei mulungjang teküprak sülen, aser parnok tebu nungertemi sayuba Baaltem sülen jaja.”

¹⁵Aji asünung Temeranger Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, ni iba nüburtem takudong agi mesütsü, aser tajemtsü tzü taku agütsütsü.

¹⁶Ni ano parnok kin rongnung prokshidaksütsü, shirnok parnoki süshia parnok tsüraburtemi süshia memetet; aser parnok mesamatsü tashi parnok sülen ni nok yoktsü.”

Nüburtemi Teyari Asoshi Ayimtenba

¹⁷Temeranger Kibubai yamai ashir, “Nenoki shisadangang, mangyimba tetsürtem parnok arutettsüsa ja-ang, aser mangyimtsürtem arutettsü tajai yokang;

¹⁸aser parnok ilungdakjang, aser asenok asoshi jebtepdakjang, angji asenok tenük nung nüktzü yima ludaktsütsü, aser nükküptsü nungi tzü jateta adoktsü.

¹⁹Kechiyong jebtepba ola ka Zion nung angashir. Asenok koda raksa lir, asenok kanga maksüa lir, kechiaser asenoki linükji toktsü kechiyong parnoki asenok talidak raksatsü.

²⁰Nenoki Kibuba Oji angang. Oh nenok tetsürtem, nenok tenarong agi pa bang o agizükdakjang, nenok jalatem dang jebteptsü sayuang, aser nisung shiai kiyonger dang aiatai ken sayudakjang.

²¹Kechiyong asen kichibai tasüba atua lir, ibaji asen chuba kidangi aita lir; tanurtem kimalen aser asangurtem yimdong nung leptokadoktsü asoshi.

²²Jembiang, Kibubai yamai ashir, nisung tasümang moapu nung jana ama tsüktsü, alurur nisung sülen tekabu sünga toktsüba ama aser shiangia itemji mebendentsü.”

²³Kibubai yamai ashir, “Shisa akar nisungi pei shisatsü nung asü teküm, mesüra tashi tulu nisungi pei tashi nung asü teküm, takar nisungi pei rongsen nung asü teküm.

²⁴ Saka shibai asü akümer iba nung asü kümdakjang, oda pai ni angateter, aser meteter, oda alima nung, temeim, yimlibilem obendang, aser temeshiba inyakbaji ni Kibuba lir; kechiaser item nung ni pelar” ta Kibubai ashir.

Mejeptokba, Tiyazü Tenangzükba

²⁵Ajiang, anogotem arur, ta Kibubai ashir, shirnok mejeptok saka ano memejeptoki ali, ni parnok ajak merenshitsü.

²⁶Ijip, Yihuda, Edom, Ammon chirtem Moab, aser lisem lima nung alir ajak pei ku tezülen südokertem; kechiyong item kin ajak memejeptok lir, aser Israel kidong ajak temulungjang nung memejeptok lir.

Yerimia 10

Süngyanglu Aser Chichiba Tsüngrem

¹Oh Israel kidong, Kibubai nenok dang jembiba oji angang.

²Kibubai yamai ashir, “Kintem lenmang tangazük mesüra anüng temaitsü agi taoksa kechiaser kintem item jagi aoksar.

³Kechiyong nisungtem yimsü tiyazü lir. Arem nungi süngdong ka lensüker, aser süng mistri teka aser pu agi inyak.

⁴Nisungtemi aji taribi aser hon agi sobutsür; aji marakzüdaktsütsü asoshi parnoki haduri aser kojai agi angener.

⁵Parnok süngyanglutemji züangi lu nung nisung tanela noksa yangluba mesüka lir, parnoki jembitsü makok; parnoki tebenshiang benshitsüsa lir, kechiyong

parnoki jajatsü makok. Parnok tetsübu, kechiyong parnoki tamajung inyaktsü makok, mesüra tajung inyaktsüa parnok dak mali.”

⁶Oh Kibuba, na mesüka shinga mali, na tulu lir aser ne tenüng nung tashi tulu lir.

⁷Oh kintem chuba shibai na metsübuttsü? Kechiyong aji na asoshi tim lir; kechiaser kintem shisa akar rongnung aser parnok yimli ajak nung na mesük shinga mali.

⁸Parnok khenyongi tamachi aser tamashi lir, süngyanglutem tesayubaji süng dang lir.

⁹Taribi ausu atsüngba Tarshis nungi bener arua lir, aser Efaz nungi hon. Itemji süng mistri mapa aser hon atsünger teka nungi lir; parnok süoshi anüng sentsü aser nakrema meremba, parnok ajak mongyin nisung mapa lir.

¹⁰Saka Kibubaji atangji Tsüngrem lir, pa taküm aliba Tsüngrem aser teti aliba chuba. Pa ain adokba menoknok anokba amai aser kintemi pa mit metizüker.

¹¹Nai yamai parnok dang shiang; tsüngremtem shirnoki anüng aser alima meyanglu alima nungi aser anüng kübok nungi samatsü.

¹²Shibai alima pei tashi agi yanglu aji pa lir, shibai pei shisatsü agi alima yanger, aser pa tangatetba agi anüngtemji mesang.

¹³Kodang pai pa ola adokdir anüng nung tzütem rongrongshishi lir, aser alima tatem nungi pai tzüsü lunga adokdaksür. Tzünglu asoshi pai tsüngpret adokdaksür aser pa jendang nungi pai mopung adokdaksür.

¹⁴Nisung shia tamachi aser shisa maka, hon atsünger shia pei süngyanglu agi maksüdaksür; kechiaser pa süngyangluji tiyazü, aser item dak tangula mali.

¹⁵Parnok tagidak maka, aibelen mapa lir, parnok merenshi dang parnok samatsü.

¹⁶Shiba Yakob shilem lir pabo itemi memesük, kechiyong ajak yanglusangji pa lir, aser Israelji pa senmang kin lir, pa tenüng TemerangerKibuba lir.

Tepuokdaki Aotsü Anasa Aitba

¹⁷Oh na shiba meketbanga lir, ne sülep ali nungi bendenang.

¹⁸Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Ajiang, iba mapang linük nüburtem ni endokadoktsü, aser parnoki metettsüsa ni parnok dangi timtem tejashi arudaktsütsü.”

¹⁹Ni yiruba yong ni aiatai! Kü zübu ulura. Saka ni ashi, “Atangji ya kü timtem aser ni aji abentsüla.”

²⁰Kü süki raksaogo, aser kü lisü ajak raktangogo; kü chirtem kü dang nungi ogo, aser parnok mali; tanaben kü süki salatsü, aser kü teyindangba ayutsü shinga mali.

²¹Kechiyong sannükertem tamachi lir aser Kibuba dang parnoki masüngdang, aji asünung mazükmarur, aser parnok san telok ajak jenshiogo.

²²Angang, olulu kar arur! Yihuda yimitem azüngmeyakdak shirong amungdak kümdaktsütsü anüdoklentip lima nungi kanga pusateper.

Yerimia Sarasadem

²³Ni metet, Oh Kibuba, nisung lenmang pei dak mali, oda shibai jajar pei sasa tuyutsüsa ajibo nisung dak mali.

²⁴Ni metongshijang, Oh Kibuba, saka timi dang sang; nai ni amajok kümdakja lir, na ain adokabo nungma.

²⁵Na memetetba kintem madak, aser ne tenüng nung majaba nübur madak ne terasaba meküplokjangma, kechiyong Yakob meyokogo; parnoki pa meyok aser pa samatsüogo, aser pa alidak raksa-a yutsüogo.

Yerimia 11

Tezüngzüktepba Raksaba

¹Kibuba nungi Yerimia dangi o aruba.

²Iba tezüngzüktepba otem angang, aser Yihuda nunger aser Yirusalem alir dang jembiang.

³Parnok dang nai shiang; Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Iba tezüngzüktepba otem shibai manga pa atakatem sang.

⁴Koba ni nenok tsürabur dang ni parnok Ijip lima merang misem nungi anitetdang mela, aser ashi, kü ola angang, aser ni nenok dang melaba ajak inyakang. Yamaji nenok kü nübur asütsü, aser ni ner Tsüngrem alitsü.

⁵Angji tanü ama ni nenok tsürabur dang parnok nem mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima agütsütsü nangzükba ni inyaktsütsü.” Idangji ni langzü, “Yamaji sangma, Kibuba.”

⁶Kibubai kü dang ashi, “Yihuda yimti ajak nung aser Yirusalem yimdong nung item o ajak sangdongang. Item tezüngzüktepba otem angang aser itemji inyakang.

⁷Kechiyong nenok tsüraburtem ni Ijip lima nungi anitetdang parnok dang tekümdangtsü agüja oda tanü tashi, Kü ola angang ta shia tekümdangtsü agütsü.

⁸Aji saka parnoki manga aser parnok tenarong maten saka nisung shiai pei menen mulungjang temerang agi jaja. Anungji ni iba tezüngzüktepba o ajak parnok madak bener aru, koba ni parnok dang inyaktsü mela, saka parnoki meinyak.”

⁹Ano Kibubai kü dang ashi, “Yihuda nunger rongnung aser Yirusalem alir rongnung tamajung tasa ka lir.

¹⁰Parnoki par tsürabur shirnoki kü o angatsü magizük parnok tai leni meyipa ogo, tangar tsüngremtem dangi parnok tenzüktsü parnok ogo. Israel kidong aser Yihuda kidongi parnok tsürabur den yangluba kü tezüngzüktepba raksaogo.”

¹¹Anungji, Kibubai yamai ashir, “Ajiang, parnoki mejenbutettsü parnok dangi ni tamajung bener arudagi; parnoki kü dang ayimtenaka, ni parnok dang mangatsü.”

¹²Idangji Yihuda yimtitem aser Yirusalem alirtemi pa tsüngremtem dang parnoki tarongba tenlaba agüja ayimtentsü, saka parnok timtem mapang nung parnoki parnok mekümzüktsü.

¹³Kechiyong Oh Yihuda, nenok tsüngremtem nenok yimtitem kwi paikaji lir, aser Baal dang liangmesen arongsü tenladak. Yirusalem yimdong kwi paikaji nenok maksütsü tenladak nenoki yanglua lir.

¹⁴Anungji iba nübur asoshi sarasadem tesü mesüra parnok atema ayimtenba mesüra sarasadem teli, kechiaser parnok timtem mapang nung parnoki ni ajadang ni mangatsü.

¹⁵Kü meimlai mapa tamajung inyak nungji, la kü kidang alitsü kechi tim ali? Azüngashiba aser tenlaba shi agi nenok tesamatsü tia endoktetdi ma? Idangji nenoki pelateptettsü asü?

¹⁶Anungji ne dang oliv süngdong tajem, tobur tajung süngjang tajung atangba ta aja; saka yipru mopung ola tulu agi arua pai iba dak mi senoktsütsü, aser iba kongsangtemji meyoxtsü.

¹⁷Temeranger Kibuba shibai pa atema pai pa anema tamajung kazükogo, kechiaser ni ain adokdakja Israel kidong aser Yihuda kidongi tamajung inyakogo.

Yerimia Anema Tasa Asaba

¹⁸Kibubai ya kü dang metetdaksü aser ni metet, idangji nai parnok temenen mapa kü dang sayu.

¹⁹Saka ni ajemalu san chanu tetepsetdaki anir aoba mesüka liasü. Parnoki ni anema tasa asa ta ni memeteti ali, kechiaser parnoki ashi, “Asenoki süngjang dena süngdongji samatsüdi, akümlir lima nungi asenoki pa leptokadokdi, angji pa tenüng joko mebilemtettsü.”

²⁰Saka Temeranger Telok Kibuba, shibai ochishia o bendanger, shibai temulungjang aser tebilemba tendanger parnok madak ne mangyangba ni ngudakjangma, kechiyong kü indangbo ni ne nem agütsüogo.

²¹Anungji Kibubai Anathot nunger indang yamai ashir, “Shirnoki ne taküm bushir aser ashir, Kibuba tenüng nung teshin, mesüra na onok ket nung asütsü.”

²²Anungji Temeranger Kibubai ashir, “Ajiang, ni parnok merenshitsü, asangurtem nok agi asütsü; parnok jabaso aser jalatem ayawara agi asütsü;

²³aser shinga anünga malitsü, kechiaser parnok merenshiba küm nung, ni Anathot nunger madak tamajung bener arutsütsü.”

Yerimia 12

Kibuba Dang Yerimia Tasüngdangba

¹Oh Kibuba, ni jashia ne dak atongdang, nabo shitak dang lir, aji saka kü o ne madang ni ashishir. Kechiba tamajunger lenmang azükarur? Kechiba külakkübonger ajak junga alir?

²Nai parnok atem, aser parnok tera ayanger, parnok meir aser tejang atanger, parnok tebang anasa na lir saka parnok mulung nungbo na nungi talang nung lir.

³Saka OhKibuba, nai ni metet, nai ni angur aser ne tsütsülen kü mulung tendanger. Tetepsettsü asoshi santem ama nai parnok atsütetang, aser tetepsettsü anogo asoshi parnok bendanga yuang.

⁴Kopiga linüki mang ayimtsü, aser moapu ai ajonga azülatsü? Iba nung shirnok alir parnok majungba asoshi shirurutem aser ozütem remdaktsür, kechiaser nisungtemi ashi, “Onok dak kechi ataloker aji pai mangutsü.”

⁵Nai nisungtem den tetsüing agi asemtepa, parnoki na aniseta kümdaktsüra, ajangla nai kor den koda tokteptsü? Aser lendong malidak ali nung na alangra, ajangla Yordan arem temelem nungbo koda asütsü?

⁶Kechiyong oda ne adianutem aser nübur kibongi ne dang ashikülaka benshi; oda parnoki ne sülen ayimtener, o tajung parnoki jemiaka parnok dang tamang.

Nübur Temenen Asoshi Kibuba Tejashi

⁷Ni kü kidong senzüka yutsüogo, ni kü senmang toktsüogo; kü nelai meimla ni la tsükchirtem ket nung agütsüogo.

⁸Ni asoshi kü meyong senmangji arem nung molusongzü ama lir, lai ni anema ola adokogo; anungji ni la sempar.

⁹Kü senmangji kü madang tsükrapusa ozü tetepsetla mesük asü? La anema tetepsetla ozütem meketa ali asü? Oang, arem shiruru ajak adenshia, chidaktsütsü parnok anitenang.

¹⁰Sannüker aikati kü tsükmenatzü tsüki raksatsüogo, parnoki kü shilem ajemsatsüogo, parnoki kü shilem tajung arem azüngmeyak kümdaktsüogo.

¹¹Parnoki aji azüngmeyakdak kümtsüogo; azüngmeyakdak asünung, kü dang mang ayimer. Linük ajonga azüngmeyak küma lir, saka nisung shingaia temulung magütsür.

¹²Lisem lima ajak nung teraksatsürtem arua lir, kechiyong Kibuba nok agi linük külen tatem nungi külen tatem tashi meyokadoker; shi kecha tesünep mali.

¹³Parnoki wheat tsük prok aser aitem aru; parnok pei sasa belemset saka kecha majangzük. Kibuba tetsübuttsü ain adokba yong parnok alu aruba indang akseta alitsü.

Israel Kiyonger Dang Tsüngrem Tenangzükba

¹⁴Kü nübur Israel nem amangtsü agütsüba senmang koba dak tamajung kiyonger ajaki kongshir parnok indang Kibubai yamai ashir, “Ajiang, ni parnok pei lima nungi atsüdoktsü, aser parnok rongnungi ni Yihuda kidong atsüdoktsü.

¹⁵Aser ni parnok atsüdoker külen, ni ano parnok dang aochitsü, aser parnok shia pei senmangi aser nisung shia pei limai tanaben anir arutsü.

¹⁶Aser ya oda ataloktsü parnoki kü nübur lenmang anebalua angazüka, kü tenüing agi ‘Kibuba taküm lirji ta azüngashira, oda parnoki kü nübur dang Baal agi azüngashitsü sayuba ama, idangji kü nübur rongnung parnok yanglutsütsü.

¹⁷Saka kin kari mangara idangji ni aji khenyongi atsüdoktsü aser aji samatsütsü” ta Kibubai ashir.

Yerimia 13

Teperem Sü Temaitsü

¹Kibubai yamai kü dang ashi, “Oang aser kümpa sü ka aliang, aser aji ne teperem nung naiang saka aji tzü nung temeten.”

²Anungji Kibuba O ama ni teperem sü ka ali, aser aji kü teperem nung nai.

³Kibuba O tanaben kü dangi aru.

⁴“Nai aliba teperem sü koba ne teperem nung lir aji benang, aser aramesoang. Eufrata-i oang, aser yangji lungpok nung aji miimang.”

⁵Anungji ni ao, aser Kibubai kü dang melaba ama, aji Eufrata tzüküm nung miima ayu.

⁶Aser anogo aika lir Kibubai kü dang ashi, “Aramesoang, Eufrata-i oang, aser ni ne dang yangji teperem sü koba ni miimang ta ne dang mela, aji idak nungjagi bena arung.”

⁷Idangji ni Eufратаi ao, aser atu, aser teperem süji ni miima ayudak nungi agitet, aser ajiang, teperem süji raksar aji kecha sütsüa majung liasü.

⁸Idangji Kibuba O kü dangi aru,

⁹Kibubai yamai ashir, “Yamaji oda ni Yihuda asüküm aser Yirusalem asüküm tulu raksatsütsü.

¹⁰Item tamajung nübur, shirnoki kü o mangali asür, shirnoki tekong meranga pei mulungjang sülen anidaker aser tangar tsüngremtem sülen parnok tenzüksü aser külemtsü oa ali, iba teperem sü ama alitsü, koba kecha sütsü majung lir.

¹¹Kechiyong teperem sü nisung teperem nung menaloka aliba ama, yamaji ni Israel kidong ajonga aser Yihuda kidong ajonga kü dak aziütdaktsü” ta Kibubai ashir. “Yangji ni asoshi nübur ka, tenüng ka, tenüngsang ka, aser sentsüwangshi ka asütsüsa, saka parnoki mangali asür.”

Yi Mori Temaitsü

¹²Nai parnok dang iba o jebiang. Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Mori shia yi agi asüngtsü, aser parnoki ne dang ashitsü, mori shia yi agi asüngtsü ta atangji onoki memetet no?”

¹³Idangji nai parnok dang shiang, Kibubai yamai ashir; “Ajiang, iba lima alir ajak ni temesepba agi süngdaktsütsü. Dawid menden nung amenba chubatem, putirtem, ainkartem, aser Yirusalem alir ajak.

¹⁴Aser kati ka dak anema tebutem aser techirtem külemi, ni parnok jerepdaktsütsü” ta Kibubai ashir. “Ni parnok samatsütsü, ni aochia, apayua mesüra aria mebilemstsü.”

Tepuokdaki Aotsü Merenba

¹⁵Angang aser tenarong tenang, asü teküm, kechiyong Kibubai jebiogo.

¹⁶Kibubanenok Tsüngrem nem sentsüwangshi agüjang, mesüra pai amhang bener arutsü, mangsem rürüa tenemtem manung nenok metsüdaktsü, aser nenoki sangwa bushidang pai aji mangsema kümdakja teptepa tammang kümdaktsütsü.

¹⁷Saka nenoki mangali süra kü nela nenok asüküm asoshi miima ajebtsü; kü nüki kanga ajebtsü aser nüktzü yima alutsü, kechiaser Kibubar san telok pur oa lir.

¹⁸Chuba aser chubatsür tetsü dang shiang, “Tekübok menden agiang, kechiaser ne tobur tajung chuba korang ne kolak nungi aluadokogo.”

¹⁹Anüolentip yimtitem shibanga lir, item lapoktsü shinga mali. Yihuda ajak pur ogo, oda ajonga pur ogo.

Yirusalem Asoshi Tajungshiba

²⁰Nenok tenük rangketa yokang aser anüdoklentip nungi arurtem ajiang. Nenok nem agütsüba, ne tobur tajung san telok kong ali?

²¹Nai ne sasa ne dang tembar asütsü shirnok dang sayu, parnoki ne madak temaba asütsü toktsüra nai kechi shila? Tetsür nuso ashitsü agi kangshi ama ne dak timtem maruli ma?

²²Aser nai ne mulung nung kechiba item yagi kü dak atonger? ta shira, aji ne menen uluba yong na süoshi meküti mangsa lir, aser ne dak tekangshi atonger.

²³Ethiopia nungeri pei sentsü mesüra merok keyii pei pungmen melentetdi ma? Idangji dang nenok shiri tamajung inyaksü yimya süba-a ali tajung inyaktet.

²⁴Anungji arem mopungi tsüksü yimshia yok ama ni nenok prokshidaktsütsü.

²⁵Ibai ne tia, ni ne nem ozüktsüba shilem lir, ta Kibubai ashir, kechiaser nenoki ni amadok aser yazü amang.

²⁶Ni kü sasa ne tejak nung ne süpeti lukettsütsü, aser ne maksü angutsü.

²⁷Ni ne tesempatsütem, ne nüktapangtaba, aser jatepba ola, shi azüabung jabujariba alu nung tenem manung nguogo. Oh Yirusalem, na asoshi aiatai! Na merüka makümtsü, ano kopiga alitsü?

Yerimia 14

Tsüngsarusa Tesashi

¹Nükra indang Kibuba O Yerimia dangi aruba:

²Yihudai mang ayimer aser lar süngkhümtem loksa-a aor; parnoki ali nung mangyim ken atener, aser Yirusalem ayimtenba atur.

³Par tamarenertemi par kilirtem tzütai yoker, parnok tzübu jagi arur, parnoki tzü mangur, parnok tzüshi tazüng bener shilanger; parnok akseta aser bangkasetta lir aser parnok süko meir.

⁴Kechiaser aliji kongsa lir, linük nungji tzünglu maru yong, aluyimer akseta parnoki süko meir.

⁵Moapu nung mesü tetsütilla lai mepuli aliba techanu toktsür aor, kechiaser rem mali.

⁶Arem gadotem tenem moa nung noktaker, shirongtem ama mopung asoshi parnoki satema sashir; parnok tenük chilar kechiaser süngolio maka.

⁷Onok anema onok meneni kuli agüjaka, Oh Kibuba, ne tenüing atema nai inyakang; kechiyong onok atsüngzüka aoba jenti, onoki na anema temenen menaogo.

⁸Oh Israel teimla, na timtem mapang nung pa kümzüksang, kechiba linük nung na aener mesüka lir, aeni aor konung asoshi anenba ama alir?

⁹Kechiba na temangmangba nisung ka ama, kümzüksü makokba, temeranger nisung ka ama alir? Aji saka, Oh Kibuba, na onok rongnung lir, aser ne tenüing agi onok ja-a lir; onok tetoktsüma.

¹⁰Kibubai yamai iba nübur indang ashir, parnoki yamai nemzütsü pela-a liogo, parnoki pei tetsüing pela-a mesongtemer; anungji Kibubai parnok magizüker, tang pai parnok menen bilemetettsü aser parnok menentem merenshitsü.

¹¹Kibubai kü dang ashi, “Iba nübur ajungtsü asoshi sarasadem tesü.

¹²Parnoki lumiaka, ni parnok ayimtenba mangashitsü, aser parnoki tarongba tenla aser chiyungtsü tenla agüjaka ni itemji magizüktsü; saka ni itemji nok agi, aya agi, aser wara agi samatsütsü.”

Tiyazü Ainkartem Aitsüba

¹³Idangji ni ashi, “Aia, Kibuba Tsüngrem, ajiang, ainkartemi parnok dang ashir, ‘Nenoki nok mangutsü, mesüra nenok aya malitsü, saka ni nenok nem iba talidak atangji yimjung agütsütsü.’ ”

¹⁴Aser Kibubai kü dang ashi, “Ainkartemi kü tenüing nung yazü shindagi; ni parnok meyok, mesüra ni parnok dang memela mesüra parnok dang mejembi. Parnoki nenok dang tiyazü mangdang, amajok puratetba aser parnoki pei mulung agi tekülak shina jembir.

¹⁵Anungji ainkartem shirnoki ni meyokaka kü tenüing nung shin o jembir, aser shirnoki iba lima nung nok aser yawara marutsü ta ashir item ainkar nok aser aya agi samatsütsü ta parnok indang Kibubai yamai ashir.

¹⁶Aser shir asoshi parnoki shin o jembir parnok Yirusalem yimdong nung, aya aser nok agi, tepsetbatem, merepshidaktsütsü; aser parnok aremstsü shinga

malitsü, parnok par kinungtsütem, par chirtem, aser par jalatem, kechiyong parnok majungba parnok madak ni meküploksütsü.”

¹⁷Nai parnok dang iba o shiang; Mangli-sangwali kü tenüki nüktzü yimdakjang, parnok tanendaktsü, kechiyong kü nübur tasüngtet jala, kanga azükba agi zübu tulu kettsüogo.

¹⁸Ni moapui ora, nok agi tepsetbatemji angur! Aser yimti jagi ni irabang, ayawara tashitaktemji angur! Kechiyong ainkar aser putir anaprongla, parnoki memetetba linük kati nemzua ao.

Nüburtem Taochi Asoshi Mepishiba

¹⁹Nai Yihuda bendanga sentokadok no? Ne nelai Zion dak mesakloker no? Onok asoshi tanebtsü makatsüsa kechiba nai onok dak azük? Onoki yimjung bushi, saka kecha tajung maru; tanebtsü mapang ka bushi, saka ajiang, tetsübuttsü.

²⁰Oh Kibuba, onok majungba aser ozü tsüraburtem temenen onoki meteta arur, kechiyong onoki na anema temenen menaogo.

²¹Ne nüng atema, onok metsütoka tetoktsü, ne sentsüwangshi chuba menden mezüngmeshi tesüma; bilemtetang aser onok den ne tezüngzüktepba teraksama.

²²Kintem tiyazü tsüngrem rongnung tzünglu arudaktsütsü kar lir ma? Mesüra anüngtemi tzünglu yoktetdi ma? Oh Kibuba ozü Tsüngrem, paji na masü no? Onoki ne dak teimla ayur, kechiyong nai item ajak inyaker.

Yerimia 15

Mepaidoktetba Temerenshi

¹Idangji Kibubai kü dang ashi, Mosa aser Samuel kü madang noktakaka, aji saka iba nübur tsütsü kü mulung mashitsü. Kü tsüngdang nungi parnok yokadokang, aser parnok odakjang.

²Parnoki ne dang, “Onok koleni aotsü?” ta asüngdangra, nai parnok dang shiang, Kibubai yamai ashir, Shir ayawara asoshi lir, ayawara agi asütsü, aser shir nok asoshi lir, nok agi asütsü, aser shir pur aotsü asoshi lir, pur aotsü.

³Ni parnok madak tesamatsürtem pezüsü shimtetsü ta Kibubai ashir; tetepsettsü nok, shisatsütsü azütem, meyoxtsü aser samatsütsü anüng ozütem aser arem shirurutem.

⁴Yihuda chuba Hezekia jabaso Manase-i, Yirusalem nung kechi inyak, iba yongji alima yimli ajak dang ni parnok taoksatsü ka kümdaktsütsü.

⁵Oh Yirusalem, shibai ne dang aria bilemstsü? Mesüra shibai ne mang yimtsütsü? Na junga ali mali indang shibai asüngdangtsü meyiptsü?

⁶Kibubai ashir, nai ni magizük, nai tesüleni ojen aor, anungji ni kü teka na anema songtok aser na samatsü; ni kü mulung seplasepshiba agi alaker,

⁷Linük süngkhüm nungi ni parnok ber agi apdokogo; ni parnok chirnur agien, ni kü nübur samatsüogo; parnoki pei lenmang nungi memeyip.

⁸Ni parnok amitsürtem tzüyim lisem dang nungi timba kümdaktsüogo; lanurtem tetsü anema, ni anüngdang teraksatsüba ka bener aru; la dak aoksa-a timtem tekangshi aser tetsübuttsü ni arudaktsü.

⁹Tanur tenet tetsü lurepa ogo aser süchia ogo; ano anüngdang lia la anüji luogo; la akdaktsü aser maksü ngudaktsüogo; aser parnok tanüngba ni parnok tsükchirtem madang nok nem agütsütsü ta Kibubai ashir.

Yerimiai Kibuba Dang Mepishiba

¹⁰Oja, nai ni aso nung ni aiatai, alima ajonga nung, rarabangsen aser mulung machi nisung ka! Ni maputsü, mesüra apuaka magi, saka parnok ajaki ni ataker.

¹¹Kibubai ashi, ni na nükjidong tajung ka asoshi chioktsü; timtem aser tekangshi mapang ni ne tsükchiri ne dang mepishidaktsütsü!

¹²Kari merang, oda anüdoklentip merang aser yongmenyin raksatetdi ma?

¹³Ne akaba aser ne rongsen ni jenjang makai, nenok temenen ajak asoshi, nenok li ajak nung terakzükba oset ama agütsütsü.

¹⁴Nenoki memetetba lima ka nung ni nenok tsükchirtem nenoki tenzükdaksütsü, kechiyong kü mit nung mi ama jangrua lir, koba teti jangrutsü.

¹⁵Oh Kibuba, nai metet; ni bilemtetang, aser ni semdangang, aser ni asoshi kü rishikangshir dak mang yangang. Na talangka aremzükba ajanga ni bener toudaktsüma; na atema ni tarütsüba angur ta metetangma.

¹⁶Ne otem ngua ni itemji achi, aser ne otem ni asoshi tepelatsü aser kü mulung asoshi jangratemtsü aküm, kechiyong ne tenüng agi ni ja-a lir. Oh Kibuba, Temeranger Telok Tsüngrem.

¹⁷Lemta-menüteper telok nung ni mamener, mesüra mepelateper; ni kija amen, kechiaser ne teka kü madak liasü, kechiaser nai ni ain adokba agi süngdaksü.

¹⁸Kechiba kü tekangshi manener, kü zübu manebteter, oda manebli asür? Na kü dangbo ashioktsüba ayong mesüka kongadokba tzü mesüka alitsü no?

¹⁹Anungji Kibubai yamai ashir, “Nai meyipdi süra, ni na yanglushitsütsü, aser na kü madang noktaksü. Aser nai tamajung melen kechi senti lir aji jembira, na kü bang ama alitsü. Parnoki ne dangi meyiptsü, saka nai parnok dangi memeyiptsü.

²⁰Aser ni iba nübur madang na yongmenyin tsüki jara ama kümndaktsütsü; aser parnoki na anema raratsü, saka parnoki na majettsü, kechiyong na kümzüktsü aser na sottsü ni ne den lir.

²¹Aser tamajunger ket nungi ni na kümzüktsü, aser tetsübuttsü ket nungi ni na alangzüktsü.”

Yerimia 16

Yerimia Asoshi Tsüngremi Mulungba

¹Kibuba O kü dangi aru;

²“Nai tetsür tagi, mesüra iba talidak na jabaso jala teli.

³Kechiyong iba linük nung soa aliba jala-jabasotem indang, aser parnok sodaktsüba parnok tetsütem indang, aser iba linük nung parnok jakzükba indang, Kibubai yamai ashir;

⁴Tasütsü tashitak tulu agi parnok asütsü. Parnok mang mayimtsü, mesüra parnok maremtsü, parnok ali tema nung jana ama alitsü. Nok agi aser ayawara agi parnok samatsü aser tasümangji anüng ozü aser arem shiruru asoshi chiyungtsü alitsü.”

⁵Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Mangyimba kidangi tetu, mesüra ajebtsü tuo, mesüra parnok mang teyim; kechiyong iba nübur nungi kü yimjung, oda temeim yimlibilem aser taochi ni bener ogo” ta Kibubai ashir,

⁶Iba lima nung tulu tila anaprong asütsü; parnok maremtsü, mesüra nisungtemi parnok asoshi mang mayimtsü, mesüra parnok sasa maleptsü, mesüra parnok asoshi tekolak mesütoktsü.

⁷Shingaia mangyimer asoshi, tasür asoshi parnok süneptsütsü amtsük mesangsatsü; mesüra parnok tebutem aser tetsütem asoshi shingaia tesüneptsü marok parnok nem tajemtsü magütsütsü.

⁸Benjong kidangi parnok den amentsü, achitsü aser ajemtsü nai maitsüla.

⁹ Kechiyong Temeranger TelokKibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, ni iba linük nungi nenok nükdang aser nenok tendak menüshishiba ola aser pelatepba ola, kiyimsang ola aser kiyimla ola ni anendaktsütsü.”

¹⁰Aser nai item o ajak iba nübur dang ashidang parnoki ne dang, “Kechiba Kibubai onok anema tamajung pataka ya ajak kazük? Onok temenen kechi? Kibuba asen Tsüngrem anema onoki benshiba temenenji kechi?” ta ashitsü.

¹¹Idangji nai parnok dang shiang, “Kechiaser nenok tsüraburtemi ni senzüka yutsü, aser tangar tsüngrem sülen ogo, aser parnok tenzük aser külem aser ni senzüka toktsü aser kü ozüng mebenshi,

¹²ano nenok tsürabur dang nungi nenoki tamajungba inyak kechiyong ajiang, nenok nisung shia pei temulung temerang tamajung mulungtetba sülen anidaka kü dang mangali asür.

¹³Anungji nenoki mesüra nenok tsüraburi memetetba linük kati ni nenok iba lima nungi mereptoktsü, aser ajiang nenoki mangli-sangwali tangar tsüngremtem tenzüktsü, kechiyong ni nenok dang maongka mesayutsü.”

Tepuokdak nungi Shilangtsüba

(Yer. 23.7-8)

¹⁴Anungji, ajiang ta Kibubai ashir, kodang Kibuba shibai Israel nüburtem Ijip lima nungi anir adok, “Pa taküm alinungji ta masü;

¹⁵saka, Kibuba shibai anüdoklentip lima aser pai aridokba lima ajak nungi anir adokba Kibuba taküm alinungji ta joko ashitsü anogo arudar. Kechiyong ni parnok tsürabur nem agütsüba parnok pei limai anir arutsü.”

¹⁶“Ajiang, ni angopur jenti jatendagi” ta Kibubai ashir, “aser parnoki parnok aputsü; aser tesülenbo ni shirishirtem jenti ajatsü, aser parnoki tenem shia nungi aser ungsem shia, aser lungpok nungi parnok arishitsü.

¹⁷Kechiyong parnok aolen ajak kü tenük yoka lir; kü dang nungi parnok miima mali, mesüra parnok temenen kü tenük nungi nembanga mali.

¹⁸Aser ni parnok tai aser parnok menen anasü agi kepzüktsü, kechiaser parnok temokongtsü süngyanglu tasü mangtem agi kü linük menentsü, aser kü senmang parnoki tesempatsütem agi süngdaktsüogo.

¹⁹Oh Kibuba, kü tashi aser kü mitsa, timtem anogo nung kü jenokdak, ne dangisa alima tatem nungi kintem arua ashitsü; Ozü tsüraburtemi tiyazü dak alaka kecha senmang mamang, Oda amajok osettem koba nung tajangzük maka.

²⁰Nisungi pei asoshi tsüngremtem yanglutetdi ma? Itemjibo tsüngremtem masü.”

²¹“Anungji, ajiang, ni parnok nem metetdaksütsü, ibai khen dang ni parnok nem kü ain aser kü tashi metetdaksütsü, aser parnoki kü tenüng Kibuba lir ta metettsü.”

Yerimia 17

Yihuda Temenen Aser Temerenshi

¹Yihuda temenen merang kolem agi zülua lir, parnok mulungjang lungpak manung aser parnok tenladak tezü manung sentsüprang lung taju agi zülua lir,

²aser süngdong tajem tamak shia aser ungsem talang nung sataka aliba linük tenem manung, parnok chirnurtemi parnok tenladak aser parnok Asherim bilemteter.

³Nenok tenemtem aser moapu ajak nung nenok temenen yong nenok takaba aser nenok rongsen ajak terakzükba oset ama ni agütsütsü.

⁴Ni nenok nem agütsüba senmang nungi nenok teka ni chiokdaksütsü, aser nenok memetetba linük nung ni nenok tsükchirtem nenoki tenzükdaksütsü, kechiyong kü mit nung mi jangrua lir, koba teti jangrutsü.

⁵Kibubai yamai ashir, “Shibai nisung dak tamang akar, aser shi pei nok o nü kümdaktsür; shiba mulung Kibuba nungi meyipier, pa atakatem sang.

⁶Pa litem lima nung süngsem ka mesük aser kecha tajung adokba mangutsü. Pa arem takong linüktem nisung maliba metsü lima nung alitsü.”

⁷“Shibai Kibuba dak tamang akar, shiba tamangbaji Kibuba lir, pa temoatsü.

⁸ Pa tzü anasa atemba süngdong mesüka lir, kobai pei teratem ayong leni yanga yoker, aser tatsük arudang metsübur, kechiyong la totem tamak alir, aser nükra küm nung shisa mebulur kechiyong lai tejang atangba manener.”

⁹“Ajak dak alaka temulungjang tekülakba lir, aser onsara majung; shibai aji angatettsü?

¹⁰ Ni Kibubai temulung bushir aser temulungjang tendanger, nisung shia nem pei sentong yari, pai inyakbatem nung tajangzük yari agütsütsü asoshi.”

¹¹“Orük-i lai makoba entsü mokaka techanutem merüzükba ama timleni mesüi pei rongsen angusangji yamaji lir, pa arishi telidak nungsa itemi pai toktsütsü aser tatem nungbo pa tamachi ka asütsü.”

Kibuba Dak Tamang Akaba

¹²Sentsüwangshi chuba menden temalen tetenzük nungi ayubaji onok temeshi talidak li.

¹³Oh Kibuba, Israel teimla, na senzüka toktsür ajak maksüdaktsütsü; na nungi meyipa oadokertemji alima nung zülutsü, kechiyong parnoki taküm tzü tzüpokdak Kibuba senzüka toktsü.

Kibuba Dang Yerimiai Teyari Asüngdangba

¹⁴Ni anebjang, Oh Kibuba, aser ni anebtsü; ni kümzükang aser ni kümzüktsü, kechiyong na kü nüngsang.

¹⁵Ajiang, parnoki kü dang ashir, “Kibuba oji kong ali? Aji arudakjang.”

¹⁶Tamajung yoktsü ni ne dang makhang mesüra ni lendong anogo memeshi ta nai meteter; kü bang nungi kechi adok ne jakdang liasü.

¹⁷Kü dang taoksatsü ka telima; tamajung anogo nung na kü jenokdak.

¹⁸Shirnoki ni rishikangshir itemji maksüdakjangma, saka nibo mak tesüdaktsüma; parnok aoksadakjang, saka nibo taoksadaktsüma; parnok madak anogo tamajung tongdakjang; anasü tesamatsü agi parnok samadakjang!

Amungnü Meshiteta Amungba

¹⁹Kibubai yamai kü dang ashi, “Oang aser nüburtem süngkhüm nungji noktakang, koba agi parnok adoker, aser Yirusalem süngkhüm ajak nung,

²⁰aser parnok dang shiang, Kibuba o angang, nenok Yihuda chubatem aser Yihuda ajak, aser Yirusalem alir ajak item süngkhümi aiterem.

²¹ Kibubai yamai ashir; nenok taküm atema kümdangang, aser amungnü khu teben mesüra Yirusalemi aji bener tei.

²² Aser nenok ki nungi amungnü khu bener tadok mesüra mapa kecha teinyak, saka ni nenok tsürabur dang melaba ama amungnü meshiteta benshiang.”

²³ Aji saka parnoki manga mesüra tenarong maten, saka oda tesayuba mangashitsü aser magizüktsü asoshi parnoki tekong merang.

²⁴ “Saka nenoki kü dang angadi süra,” Kibubai ashir, “Aser amungnü iba yimti süngkhüm ajanga kecha khu bener maitra, saka amungnü meshiteta mungra, aser iba nung kecha mapa meinyakra;

²⁵ idangji iba yimti süngkhüm ajanga Dawid chuba menden nung amener chubatem talungtsü aser kortem madak mener, aser parnok chuba chirtem Yihuda nunger, aser Yirusalem alirtem ajagi alitsü; aser iba yimti nung teti asoshi nisung alitsü.

²⁶ Aser parnok Yihuda yimtitem nungi aser Yirusalem meketa alidak nungi aser Benjamin lima nungi aser Shepla nungi aser tenem lima nungi, aser Negeb nungi tarongba tenla bener, aser teronem menemtsü bener, aser tenünsang agütsüba tetepsetba tenla, Kibuba kidangi bener arutsü.

²⁷ Saka nenoki kü dang amungnü meshitettsü mangali süra, aser amungnü Yirusalem süngkhümi khu bener maitsü mangali süra, idangji ni iba süngkhüm nung mi senoktsütsü, aser iba jagi Yirusalem chuba kitem meyokadoktsü, aser aji meremseptsü.”

Yerimia 18

Yerimia Poteper Li Nung

¹ Kibuba nungi Yerimia dangi aruba O:

² “Aramesoang, aser poteper kidangi luang, aser yangji ni kü O ne nem angashidaktsütsü.”

³ Idangji ni poteper kidangi alu, aser ajiang, pai pa mapa talungtsü nung inyaka liasü.

⁴ Aser poteper ket nung pai ajongli agi yangluba poji raksa, aser oda poteperi junger ta bilemba ama pai ano po tanga ka yanglushi.

⁵Idangji Kibuba O kü dangi aru,

⁶“Oh, Israel kidong, iba poteper amai ni ne den inyaktsü makok no?” ta Kibubai ashir. “Ajiang, poteper ket nung ajongli ama, yamaji nenok kü ket nung lir, Oh Israel kidong.

⁷Kechi mapang nung ni kin ka, aser yimli ka atsütoktsü, aser raksatsü aser samatsütsü indang jembidir,

⁸aser ni jembiba iba kin jagi, parnok tamajung inyaktsü bilemba nungi ni temulung meyiptsü.

⁹Aser kechi mapang nung ni kin ka, aser yimli ka yanglutsü aser aji lidaktsütsü indang jembidir;

¹⁰saka ajagi kü madang tamajung inyakra, aser kü ola mangaidokra, idangji koba agi ni parnok jungdaktsütsü bilema ali, iba nungjagi ni temulung meyiptsü.

¹¹Ajangla tang, oang aser Yihuda nunger aser Yirusalem nung alir dang shiang Kibubai yamai ashir, ajiang, ni nenok anema tamajung yanglur aser nenok anema tasa tamajung asar: nenok nisung shia tang pei lenmang tamajung nungi meyipang, aser nenok sentong aser nenoki inyakbatem yanglushiang.”

¹²Saka parnoki ashir, “Aji amajok dang! kechiyong onok pei tasa nung jajatsü, aser onok nisung shia pei mulungjang tamajung tashi mangaba ama inyaktsü.”

Nüburtemi Kibuba Sendokba

¹³Anungji Kibubai yamai ashir; Tang nenoki kin rongnung shirnoki iba ama angashia ali ta asüngdangang. Tasüngtet aiür Israeli kanga taoksatsü mapa ka inyakogo.

¹⁴Lebanon rürjebji moapu lungbang nungi aenshidi ma? Mesüra talang nungi tzü temokong yima alubaji kongadoktsü asü?

¹⁵Saka kü nüburi ni amadok, parnoki tiyazü süngyangu nem liangmesen rongtsür, parnoki par lenmang, akhi lenmang nung metsüdakogo; aser lenti-i moi, lenrü leni ogo.

¹⁶Parnok lima tetsübutzü aser teti asoshi teti sentoka yutsüba lima ka kümdaktsür; shibaisa iba anasa süir tsüba süngmanger aser pa tekolak angümtener.

¹⁷Anüdoklen mopungi ama tsükchir madang ni parnok prokshitsü; parnok lendong mapang nung parnok dang ni kü tejak masü terongdong shitsütsü.

Yerimia Anema Tasa Tamajung

¹⁸Idangji parnoki ashi, “Arung, asenoki Yerimia anema tasa asadi; kechiaser putir ozüngji mesamatsü, mesüra shisa akar tesayuba, mesüra ainkar o mesamatsü. Arung, temeli agi asenoki pa lepdü, aser pa o kecha nunga mangali.”

¹⁹Kü dang angangma, Oh Kibuba, aser kü den toktepba purtem ola angashiangma.

²⁰Tajung asoshi tamajung lepa agütsüdi ma? Aji saka parnoki kü taküm asoshi kangla ka tua lir. Ne madang ni parnok asoshi tajung jembia, ne mit parnok nungi meyipa oadoktsütsü koda ni noktak bilemtetangma.

²¹Aji asünung parnok chirtem ayawara nem bendanga agüjang, aser parnok nok tashi nem agüjang; aser par kinungtsütem tanur malir amitsür kümdakjang, aser par teburtem tasüba agi tepsetdakjang, aser par asangurtem tongbang nung nok agi lepsetdakjang.

²²Kodang nai parnok madak aoksa temeranger telok yokdir, parnok ki nungi ajepba ka angashidakjang; kechiyong ni aputsü parnoki kangla atu, aser kü tsüing asoshi sang mesanger.

²³Aji saka, Oh Kibuba, ni tepsettsü tasa ajak nai metet; parnok tai nai tetokma, mesüra ne tsüing dang nungi parnok temenen agiteta tendokma. Saka ne madang parnok laodakjang; ne ain adokba mapang nung parnok dak teka yiangma.

Yerimia 19

Ali Chipo Teraksa

¹Kibubai yamai ashir, “Oang, aser poteper ali chipo ka aliang, aser nisungtem nungi tambur kar aser putirtem nungi tambur kar aniang;

² aser Hinnom lenteni oang, koba Pojakrep Süngkhüm anasa lir, aser ne dang ashiba otemji yangji sangdongang,

³aser shiang, Nenoki Kibuba oji angang. Oh Yihuda chubatem, aser Yirusalem alirtem; Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, ‘Ajiang, iba linüki ni oda tamajung bener arur, koba tangashir narongi ting ta asatsü.

⁴Kechiaser nisungtemi ni senzüka toktsü aser iba talidak menendaktsü, aser iba nung tangar tsüngrem nem liangmesen arong, shirnok parnoki aser parnok tsüraburtem aser Yihuda chubatem memetet; aser tai makar zü agi iba linük süngdaktsü;

⁵ aser parnok jabasotem tarongba tenla ama Baal dang tenlatsü asoshi parnoki tenem tekülemdak koba ni memela, mesüra mejembi, mesüra kü mulung dangi maru.

⁶Anungji ajiang ta Kibubai ashir, oda iba linük joko Tofet, mesüra Hinnom jabaso lenten ta majatsü, saka Tepset Lenten ta ajatsü anogo arudar.

⁷Aser iba talidak Yihuda aser Yirusalem tasatemji amajok kümdaktsütsü, aser parnok nüburtem parnok tsükchirtem madang nok agi, aser parnok taküm bushir ket agi laodaktsütsü. Parnok tasü mang anüng ozü nem aser alima shiruru nem chiyungtsü asütsü ni agütsütsü.

⁸Aser iba yimti taoksatsü aser tansütsü ka kümdaktsütsü; iba anasa süir shiai iba lendong nungi aoksatsü aser tsüngtsüngtsü.

⁹Ni parnok nem parnok jabaso aser jala shi chidaktsütsü, aser makbangba aser timtem koba agi parnoki tsükchirtem shirnoki parnok timtemdaktsütsü bushir, iba ama alidang nisung shia nem pei kiyonger shi chidaktsütsü.’ ”

¹⁰Idangji ne den aor nisungtem tsüngdang nai chipoji jakrepang.

¹¹Nai parnok dang shiang, “Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, ‘Yamaji ni iba aser iba yimti poteper po kati raksatsüba ama, tanaben yanglushitsü makoktsüsa raksatsütsü. Nisungtem Tofet nung aremetsü kechiaser taremdak kecha makatsü.

¹²Yamaji iba linük dang aser iba nüburtem dang Tofet ama iba yimti kümdakja, ni inyaktsü.

¹³Yirusalem ki aser Yihuda chubatem ki ajak koba kilem manung aliba telok ajak dang teronem menemtsü arong, aser tangar tsüngremtem dak tajemtsü tenla meküplochtsü. Tofet tesem ama menena akümetsü.’ ”

¹⁴Idangji Yerimia Tofet nungi aru, kong Kibubai ainkar o jembitsü pa yoka liasü, aser paiKibuba ki kilempok nung noktak, aser nisung ajak dang ashi;

¹⁵“Temeranger TelokKibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, ajiang, iba yimti madak aser iba kidong ajak madak iba anema ni jembizükba tamajung ajak bener arudagi, kechiaser kü O magizüki parnok tekong meranga aküm.”

Yerimia 20

Pashuri Yerimia Rishikangshiba

¹Tang putir Pashur, Immer jabaso, shiba Kibuba kidang tongtiba liasü, Yerimiai item o shinba angashi.

²Idangji Pashuri ainkar Yerimia dak azük aser Kibuba kidang Benjamin süngkhüm temadak aliba tsüngden chiokdak pa ayu.

³Tasüngji Pashuri Yerimia tsüngden chiokdak nungi chiokdang Yerimiai pa dang ashi, Kibubai ne tenüng Pashur majar, saka “Ajaklen Tsübusang” ta ajar.

⁴Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Ajiang ni na pei asoshi aser ne tembartem asoshi na tetsübuttsü ka kümdaktsütsü. Nai repranga alidang parnok tsükchirtem nok agi parnok laotsü. Yihuda ajak ni Babilon chuba ket nung agütsütsü; pai parnok Babiloni pua bener aotsü, aser nok agi parnok tepsettsü.

⁵Ano, ni yimti rongsen, iba tajangzük, iba nung senti oset ajak, hau, Yihuda chubatem rongsen ajak par tsükchir ket nung agütsütsü, parnoki item rakzükraktemtsü, aser agitsü, aser Babiloni itemji bener aotsü.

⁶Aser na Pashur, aser ner kidang alir ajak, tepuokdaki aotsü. Babiloni nenok aotsü, aser yangji na asütsü, aser yangji aremstsü, na aser ne tembar ajak shir dang nai yazü shin.”

Yerimiai Kibuba Dang Ayimtenba

⁷Oh Kibuba, nai ni ashioktsü, aser ni ashiokja liasü; kü dang nungi na tashi taitba, aser nai kokogo. Anogo piyong ni menüdong küma lir; ajaki ni sensamasar.

⁸Kechiyong kodangsa ni jembidir, ni ayimtener, ni ola agütsür, azü tokshiba aser teraksatsü! Kechiyong ni asoshi Kibuba oji anogo piyong tarütsüba aser sensatsüba ka kümogo.

⁹Ni pa metetshitsü, mesüra pa tenüng nung joko mejembitsü, ta ni shira, kü teret nung mi shibanga ali amato kü mulungjang nung lir, aser ni aji telung nung sottsü aniseta lir, aser ni makoker.

¹⁰Kechiyong aikati, “Ajaklen tetsübuttsü lir,” ta shishiba ni angashir. Pa tagizük! Asenoki pa magizükli! Kü taküm laoba ngua kü tembar ajaki ashir. “Ashiko pa ashioktsütsü, idangji asenoki pa akoktsü, aser pa dak mang ayangtsü.”

¹¹Saka Kibubaji Temeranger tetsübuttsü tulu ka ama kü den lir; anungji ni rishikangshirtem metsüdaktsü, parnoki ni makoktsü. Parnok tatem maka maksü kodanga mamatsü.

¹²Oh Temeranger Telok Kibuba, shibai temeshipur tentanger, shibai temulungjang aser temulung angr, parnok madak ne mangyangba kü nem ngudakjang, Kechiyong kü o ni ne nem bendanga agütsüogo.

¹³Kibuba dang ken tenang, Kibuba sangang; kechiyong tamajung inyakertem ket nungi pai leni maor taküm kümzük.

¹⁴ Ni asoba anogoji atakatem sang! Kütsüi ni asoba anogo, aji temoadaktsüma.

¹⁵ Temeranger Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, iba yimti madak aser iba kidong ajak madak iba anema ni jembizükba tamajung ajak bener arudagi, kechiaser kü o magizüki parnok tekong meranga aküm.”

¹⁶ Iba nisungji Kibubai taochi makai laodaktsüba yimtitem mesüka lidakjang; anepdang ayimtenba ola ka aser anüngdang arürsang ka pa nem angashidakjang.

¹⁷ Kechiaser pai nu menden nung ni metepset; yangji kütsü kü lep kümla aser la nu menden tulu lila.

¹⁸ Kechiba tokrong aser tejashi angutsü, aser kü arishi maksü nung süitsü nu menden nungi ni adok?

Yerimia 21

Yirusalemji Nebukadnezzar Madang Laotsü

¹ Ya Kibuba nungi Yerimia dangi aruba O, kodang Zedekia chubai pa dangi Malkia chir Pashur aser Maaseia chir putir Zefania yoka ashi,

² “Onok asoshi Kibuba dang asüngdangang, kechiyong Babilon chuba Nebukadnezzari onok anema raradar; ashiko Kibubai pa tesüngmangtsü mapa ajak amato onok dang benshitsü, aser onok nungi pa shia odaktsütsü.”

³ Idangji Yerimiai parnok dang ashi, Zedekia dang nenoki yamai shiang;

⁴ Israel Tsüngrem Kibubai yamai ashir, “Ajiang, rara nok o nü koba nenok ket nung ali aser koba agi Babilon chuba aser Kaldi nunger atsü temalen lungbangertem anema rarar, itemji ni meyipdaktsütsü; aser ni parnok iba yimti tiyongi anitentsü.

⁵ Ni kü sasa nenok anema teka songtoka aser tashi tait tepen agi ain adokba nung, aser mit nung aser terasaba tulu nung raratsü.

⁶ Aser iba yimti alir nisung aser shiruru anaprong dak kongshitsü, parnok wara tulu agi asütsü.

⁷Kibubai ashir, tesülenbo Yihuda chuba Zedekia, pa kilirtem, aser iba yimti nüburtem shirnok wara, nok, aser ayawara nungi jenteta ali, Babilon chuba Nebukadnezzar ket nung, aser par tsükchir ket nung, aser shiri parnok taküm bushir, parnok nem bendanga agütsütsü; pai parnok nok nokpu agi lepssettsü, pai parnok maochitsü mesüra mapayutsü, mesüra aria mebilemstsü.”

⁸Iba nübur dang nai shiang, Kibubai yamai ashir, “Ajiang, ni nenok madang taküm lenmang aser tasü lenmang toktsür.

⁹Iba yimti nung shiba lidir nok agi, aya agi, aser wara agi asütsü; saka shiba tugudir aser nenok lungbanger Kaldi nunger nem bendanga agütsüdir taküm alitsü aser pa takümji pa tongbang sempet ka ama alitsü.

¹⁰Kechiyong iba yimti anema tajung masü tamajung ni mulungteta lir, ta Kibubai ashir: aji Babilon chuba ket nung agütsütsü, aser aji pai mi agi rongtoktsü.”

Dawid Kidong Dangi Osang

¹¹Yihuda chuba kidong dang shiang, Kibuba O angang,

¹²Oh Dawid kidong! Kibubai yamai ashir, Anepdang ochi inyakang, aser shiba dak rakzükraktem pa tekangshir ket nungi kümzü kang, aji mesüra kü terasaba mi ama aor, aser shingai meremseptsüsa jangrutsü, kechiyong nenoki tamajung inyak.

¹³Ajiang, ni nenok anema lir. Oh lenten alirtem, Oh wabetsa lung, ta Kibubai ashir; nenok shiri ashir, onok anema shiba alutsü, mesüra onok alidaki shiba aittsü?

¹⁴Nenoki inyakba tajangzü k yari ni nenok merenshitsü ta Kibubai ashir; par arem nung ni mi senoktsütsü aser aji agi pa temeket ajak me yoktsü.

Yerimia 22

Temulung Meyiptsü Ajungshiba

¹Kibubai yamai ashir, “Yihuda chuba kidangi luang, aser yangji iba o jembiang,

²aser shiang, Kibuba O angang, Oh Yihuda chuba, shibai Dawid chuba menden nung amener, na aser ne tenzükertem, aser ne nübur shiri item süngkhümi aiter.”

³Kibubai yamai ashir, “Ochi aser temeshiba inyakang, aser shiba dak rakzükraitem pa tekangshir ket nungi kümzükang; aener, tebu malir, mesüra amitsür dang tim masüba teinyak, mesüra teka tei, mesüra iba talidak tai makaba zü tetokshi.

⁴Kechiyong nenoki atangji ibai inyakra idangji iba ki süngkhümi chubatem shirnok Dawid menden nung amener, parnok aser parnok tenzükertem, aser parnok nüburtem aittsü.

⁵Saka nenoki item o mangara, ni kü sasa azüngashir, oda iba ki azüngmeyakdak akümtsü” ta Kibubai ashir.

⁶Kechiyong Yihuda chuba kidong indang Kibubai yamai ashir; kü madang na Gilead ama, Lebanon tenem kolak ama; aji saka ni na lisem lima nisung maliba yimti ka kümdaktsütsü.

⁷Na anema ni teraksatsürtem renemtsü, nisung shia pei nok o nü den; aser parnoki nenok cedar süngdong tawatemi lensüktsü, aser itemji mi nung enoktsütsü.

⁸Kin aika iba yimti ajanga süitsü, aser nisung shiai pei kiyonger dang ashitsü, “Kechiba iba yimti tulu dak Kibubai yamai benshi?”

⁹Parnoki langzütsü, “Kechiaser parnoki pei Tsüngrem den tezüngzüktepba sentokadok, aser tangar tsüngremtem külem aser parnok tenzük.”

Yosia Jabaso Dangi Osang

¹⁰Shiba tasü lir pa asoshi teheb mesüra mang teyim; saka shiba oadoker pa asoshi kukua jebang, kechiyong pa pei lima reprangi joko meshilangtsü.

¹¹ Kechiyong Yihuda chuba Yosia chir Shallum shibai tebu Yosia melena chuba, aser shiba iba talidak nungi oadok, pa indang Kibubai yamai ashir, “Pa yagi joko meshilangtsü;

¹²saka talidak kongi pa pur ao yangji pa asütsü, aser joko iba lima kodanga mangutsü.”

Yehoiakim Dangi Osang

¹³Shibai pei ki memeshiba agi yangludir, aser pei taktang temaba ochi mashiba agi yangludir, aiatai! Shibai pei kiyonger angati tenzükdaktsüdir, aser pa taa magütsür;

¹⁴shibai, “Ni kü sasa ki tulu ka tesadem taktang dena yanglutsü” ta ashir, aser iba asoshi kichiba lapoka, cedar süng agi kichiba yanglur, aser idakji temerem sentsü ateper.

¹⁵Cedar süng nung toktep yong nai naji chuba ta bilemer asü? Nebui ochi aser temeshi inyaka chia majem no? Anungji pa junga liasü.

¹⁶Pai sensaker aser leni maor atsünga o bendang, yongji junga liasü. Aji ni metettsüba masü no? ta Kibubai ashir.

¹⁷Saka na ochi mashi tajangzük asoshi dang tai makaba zü tokshitsü asoshi aser tekangshi aser teka iteptsü asoshi nenok tenük aser temulungjang lir.

¹⁸ Aji asü nung Yihuda chuba Yosia jabaso, Yehoiakim indang yamai ashir, “Aia odi!” mesüra “Aia oya” ta shia parnoki pa asoshi mang ayimtsü. “Aia kibur!” mesüra “Aia tamarener!” ta parnoki pa asoshi mang ayimtsü.

¹⁹Gado ka aremba ama Yirusalem süngkhüm atena atsür oa endoka aremstsü.

Yirusalem Tia Asoshi Osang

²⁰Lebanoni tuang, aser ayimtenang, Bashan nung ne ola yokang; Abarim nungi ayimtenang, kechiyong na meimertem ajak samaja lir.

²¹Na azükarua alidang ni ne dang jembi, saka nai ashi, “Ni mangatsü.” Lanuwa nungi na yamai liasü, oda nai kü tashi manga.

²²Ne sannüker ajak mopungi okdoktsütsü, aser na meimer ajak pur aotsü; idangji ne tamajung mapa yong na aktsü aser süngmangtsü.

²³Oh Lebanon nung alirtem, cedar süngdong rongnung tesep yanglurtem, tetsür nusotsü kangshiba ama kodang ne madak tekangshitsü tongdir koda na anüngtsü!

Yehoiakim O Bendangba

²⁴“Ni taküm ali nung” ta Kibubai ashir, “Yihuda Yehoiakim chir Konia, kü teka tajichi angoti liasü, aji saka ni na septoka endoktsü.

²⁵Shirnoki ne taküm bushir parnok ket nung, nai shirnok tsübua lir parnok ket nung, oda Babilon chuba Nebukadnezzar ket nung, aser Kaldi nunger nem na agütsütsü.

²⁶Na aser na asola netsü, tanga lima kati endoktsü; kong na maso, yangji na asütsü.

²⁷Saka koba limai parnok meyipa arutsü yongya, aji agi parnok meyipa marutsü.”

²⁸Iba nisung sensamasatsüba Konia, po tejakrep, shingai anebalu masüba po asü? Kechiba pa aser par chirtem parnoki memetetba lima kati endoktsü aser endok?

²⁹Oh alima, alima, alima, Kibuba O angang.

³⁰Yamai Kibubai ashir; “Iba nisung tanur mali ta züluang, pa tendak temelener malitsü; kechiyong Dawid chuba menden nung amentsü, aser Yihuda nung tanaben yimsü asütsü par chir shinga matatsü.”

Yerimia 23

Tarutsü Asoshi Teimla

¹Kü chiyimdak santem samatsüba aser prokshidaktsüba sannükertem asoshi aiatai! taKibubai ashir.

²Yamai kü nübur anebaluba sannükertem indang ashir, “Nenoki kü san telok prokshidaktsü, aser parnok aridokadok, aser nenoki parnok mereprang. Ajiang, nenok tamajung inyakertem asoshi ni nenok mereprangtsü ta Kibubai ashir.

³Idangji kü san telok tanüngba, ni parnok koleni aridok, linük ajak nungi ni anitentsü, aser ni parnok kidangi tanaben anir arutsü. Aser parnok soyapokyatsü aser renloktsü.

⁴Ni parnok madak sannükertem ayutsü, shirnoki parnok anebalutsü, aser joko parnoki metsübuttsü, mesüra pusatepa malitsü, mesüra kata mesamatsü” ta Kibubai ashir.

Dawid Nungi Temeshiba Kongsang

(Yer. 16.14-15)

⁵Ajiang, Dawid asoshi temeshi Kongsang ka adokdaktsütsü anogo arudagi ta Kibubai ashir, aser pa chuba ama chubatsü aser shisa ka-a benschitsü, aser linük nung ochi aser temeshi inyaktsü.

⁶Pa tendak Yihuda kümzüka alitsü, aser Israel lendong makai alitsü, aser pa dang ajatsüba tenüngji ya “KIBUBAJI ASEN TEMESHIBA LIR.”

⁷Anungji, “Ajiang, Ijip lima nungi Israel pur anir adoksang, Kibuba taküm ali nungji” ta masü.

⁸Saka “anüdoklentip lima aser pai parnok koleni aridok ajak nungi anir adoksang aser Israel chirtem anir arusang Kibuba taküm ali nungji” ta joko nisungi ashitsü anogo arudar ta Kibubai ashir. Idangjiang parnok pei lima nung alitsü.

Tiyazü Ainkartem Aitsüba

⁹Ainkartem indang kü telunglen kü mulung raksa-a lir, kü teret ajak atentener; Kibubatsüngdang aser pa temeshi otem madang, ni yi pur ka dang mesüka, yi agi mesepba nisung ka mesüka lir.

¹⁰Kechiyong nüktapangtartem agi linük sünga lir; atakatempa yong linüki ajeber, aser arem chiyindak kongka lir. Parnok lenmang tamajung, aser parnok tashi shitak masü.

¹¹Ainkar aser putir anapronglai Tsüngrem metsübur; oda kü kidanga parnok majungba ni nguogo ta Kibubai ashir.

¹²Anungji parnok asoshi pei lenmangji ammanng nung lenmang tanüla mesüka alitsü, kobai parnok arioktsütsü aser laotsü; kechiyong parnok merenshiba küm nung ni parnok madak tamajung bener atutsü ta Kibubai ashir.

¹³Samaria ainkartem dak ni mashimalu ka angur, parnoki Baal atemer shin aser kü nüburtem mashileni ani.

¹⁴Saka Yirusalem ainkartem dak ni tetsübuttsü ka angu; parnoki nüktapangta benshi aser tiyazü nung jajar, tamajung inyakertem teka parnoki tashi itdaktsü anungji shingai pei tamajung mapa nungi memeyiper, parnok ajak kü madang Sodom mesüka küma lir, aser iba nübur Gomora ama lir.

¹⁵Anungji Temeranger TelokKibubai ainkartem indang yamai ashir, “Ajiang, ni taku agi parnok mesütsü aser parnok nem tajemtsü mim tzü agütsütsü; kechiaser Yirusalem ainkartem nungi alinük ajaki Tsüngrem metsübuba prokshidaktsüogo.”

¹⁶Yamai Temeranger Telok Kibubai ashir, “Ainkartem o, shirnoki nenok amajok teimla agi süngdakja nenok dang shiner, parnok o tanga; Kibuba bang nungi masü, saka pei mulungjang nung anguba mangdang parnoki jembir.

¹⁷Shirnoki Kibuba O mezüngmeshir item dangji parnoki maneni ashir, nenok junga alitsü; aser nisung shibai pei mulung teküprak sülen anidaker, pa dang parnoki ashir, ne dak tamajung kecha marutsü.”

¹⁸Kechiyong parnok rongnung Kibuba mungdang nung shibai noktak aser pa o angatettsü, mesüra pa o nung shibai temulung agütsü aser anga?

¹⁹Ajiang, Kibubaterasaba yipru adokogo, Tsüngrem mopung ka; tamajunger kolak nung aji pokreptsü.

²⁰Kibuba ain adokbaji pai pei mulung inyaknüba meinyak tashi aser merenem tashi meyipa maotsü. Tesülen anogo nung nenoki aji jangjaa metettsü.

²¹Ni ainkartem meyok, aji saka parnoki asem; ni parnok dang mejembi, aji saka parnoki shin.

²²Parnok kü mungdang dak noktak asübo parnoki kü otem kü nübur dang sangdonger lila, aser parnok tamajung lenmang nungi aser parnok temenen inyakba nungi parnok meyipdaksür lila.

²³“Ni ana nung aliba Tsüngrem ka aser talang nung aliba Tsüngrem kabo masü asü? taKibubai ashir.

²⁴Ni mungutettsüsa nisung pei sasa miima litetdima?” ta Kibubai ashir, “Ni anüing aser alima masünger no?” ta Kibubai ashir.

²⁵“Ainkartem shirnoki kü tenüing nung tiyazü ‘Ni pungmangogo, Ni pungmangogo’ ta shiner, ni angashiogo.

²⁶Ainkartem shirnoki tiyazü shiner, shirnoki pei mulungjang külakkübong agi shiner, parnok mulungjang nung ibai kopiga alitsü?

²⁷Shirnoki pei pungmang koba parnoki kati ka dang ashir, oda parnok tsüraburtemi Baal asoshi kü tenüing amadokba amato parnok pungmang agi kü tenüing kü nübur nem amadaksütsü bilemer.

²⁸Ainkar shiba pungmang ka lir pungmangji shidakjang, saka shiba kü o aka, pai temulung lema kü o jembidakjang. Tsük den monü kechi nung kasa enjema lir?” ta Kibubai ashir,

²⁹“Kü o mi memesük no?” ta Kibubai ashir, “aser lung anüka raksaba yintem ka memesük no?”

³⁰“Anungji, ajiang, ni ainkartem anema lir, shirnoki kü O kati ka nungi auyar” taKibubai ashir.

³¹“Ajiang, ni ainkartem anema lir” ta Kibubai ashir, “Shirnoki pei temeli amshir aser ashir, ‘Kibubai ashir’

³²Ajiang, shirnoki tiyazü pungmang agi shiner parnok anema” ta Kibubai ashir. “Shirnok ni parnok meyokdang, memeladang parnok dang ashir aser parnok mang-mariba agi Kibuba nübur mashileni anir; anungji iba nübur kecha parnoki majangzükdaksür” ta Kibubai ashir.

Kibuba Khuret

³³“Kodang iba nübur kati mesüra ainkar kati, mesüra putir kati nenok dang, ‘Kibubakhuret kechi?’ ta asüngdangdir, nenoki parnok dang ashitsü, ‘Khuretji nenok lir, aser ni nenok endokadoktsü’ ” ta Kibubai ashir.

³⁴“Aser ainkar, putir, mesüra nübur rongnung shibai ‘Kibuba khuret’ ta ashir ni iba nisung aser par kibongtem merenshitsü.

³⁵Yamai nenoki nisung shiai pei kiyonger dang, aser nisung shiai pei adianu dang ashitsüla, ‘Kibubai kechi langzü’ mesüra ‘Kibubai kechi jemb?’

³⁶Saka ‘Kibuba khuret’ ta joko nenoki metetshitsüla, kechiyong khuretji nisung shia pei o, aser nenoki taküm Tsüngrem Temeranger Telok Kibuba asen Tsüngrem otem paizüka toktsür.

³⁷Yamai nenoki ainkar dangji shiang, ‘Kibubai nenok dang kechi langzü?’ mesüra ‘Kibubai kechi jemb?’

³⁸Saka nenoki ‘Kibuba Khuret’ ta shira, yamai Kibubai ashir, ‘Kechiaser nenoki Kibuba khuret’ ta mashitsüla ta ni nenok dangi shia yokdang, nenoki ‘Kibuba khuret’ ta item oi ashi.

³⁹Anungji, ajiang, atangji ni na ajunga arutsü aser kü tsüngdang nungi nenok mereptoktsü, nenok aser yimti koba ni nenok nem aser nenok tsürabur nem agütsü.

⁴⁰Ni nenok madak tatem maka tarütsüba aser teti maksü bena arutsütsü, kodanga mamatsüsa.”

Yerimia 24

Mungozünu Molok Ana

¹ Babilon chuba Nebukadnezzari Yirusalem nungi Yihuda chuba, Yehoiakim jabaso Yekonia Yihuda tongtipur, kasenshirtem, yintsüngertem pur parnok Babiloni bener arur külen, Kibubai iba mangdang kü dang sayu. Ajiang, Kibuba tenla ki madang mungozünu molok ana yua liasü.

²Mungozünu molok ka kanga tajung, mezüng amenba mungozünu mesüka, saka mungozünu molok kaji kanga tamajung, anungji itemji mechitetsüsa liasü.

³Kibubai kü dang ashi, “Nai kechi angur, Yerimia?” Ni ashi, “Mungozünu, mungozünu tajungji kanga tajung, tamajung mungozünüji achitsü makoktsüsa, kanga majung.”

⁴Idangji Kibuba O kü dangi aru;

⁵Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir; “Item mungozünu mesüka, Yihuda nungi tepuokertemji ni züngshitsü, shirnok iba lima nungi Kaldi limai yok.

⁶Tajung atema ni kü tenük parnok dak yoktsü, aser ni parnok iba limai meyipa bener arutsü. Ni parnok yanglutsü, aser meraksadaktsütsü; ni parnok atemtsü, saka parnok tera matsütettsü.

⁷Ni Kibuba lir ta metettsü ni parnok nem temulungjang agütsütsü; aser parnok kü nübur alitsü aser ni parnok Tsüngrem alitsü, kechiyong parnok temulungjang ajaki kü dangi meyiptsü.”

⁸Saka Kibubai yamai ashir, “Mungozünu tamajungji mesüka koba mechitettsüsa mejungi lir, yamaji ni Yihuda chuba Zedekia, par tongtipurtem, Yirusalem nung tanüngba iba lima nung alir, aser shirnok Ijip lima nung alir parnok dang benshitsü.

⁹Ni koleni parnok aridokdir ajaklen, alima yimli ajak madak tetsübuttsüka, tatalatsü ka, teshintsü ka, taoksatsü ka, aser atakatem ka asütsüsa parnok kümdaktsütsü.

¹⁰Parnok aser parnok tsürabur nem agütsüba linük nungi parnok meshimeshia mesamatsü tashi ni nok, ayawara, aser wara parnok madak yoktsü.”

Yerimia 25

Babilon Tepuokdaki Aotsü Shinba

¹Yihuda chuba, Yosia jabaso Yehoiakim yimsüsüba küm pezübuba nung Yihuda nübur ajak indang Yerimia dangi aruba o, aji Babilon chuba Nebukadnezzar mezüngbuba küm liasü.

²Koba ainkar Yerimiai Yihuda nübur ajak dang aser Yirusalem alir ajak dang jembü;

³Yihuda chuba Amon jabaso Yosia küm terasembuba nungi tanü tashi, item küm metsür asem, Kibuba O kü dangi aru, aser ni nenok dang atentena jembi, saka nenoki manga.

⁴Kibubai pei tenzükertem ainkar ajakji tena-tena nenok dangi yok, saka nenoki manga mesüra tenarong meyok.

⁵Tang meyipang, nenok nisung shia pei tamajung lenmang aser tai inyakba nungi, aser Kibubai nenok aser nenok tamajung lenmang aser tai inyakba nungi, aser Kibubai nenok aser nenok tsürabur nem akhidang nungi aser teti asoshi agüja aliba lima nung liang;

⁶tangar tsüngremtem sülen tenzüktsü aser külemtsü tuo, nenok teka mapatem agi ni ain adoktsüsa tejashidaktsü; idangji ni nenok kecha mekangshitsü ta ashi.

⁷Aji saka nenok pei majungtsü nenok teka mapa agi ni ain adoka jashidaktsütsüsa, nenoki kü dang manga ta Kibubai ashir.

⁸Anungji yamai Temeranger Telok Kibubai ashir, “Nenoki kü otem manga nungji,

⁹ajiang, ni anüdoklentip kin ajak ajatsü ta Kibubai ashir, aser kü tenzüker, Babilon chuba Nebukadnezzar ajatsü aser iba lima aser iba nübur aser item kin meketa alir ajak anema ni parnok yoktsü; aser ni parnok meshimeshia samatsütsü, aser parnok taoksatsü ka, aser tesempatsü ka, aser teti azüngmeyakdak kümdaktsütsü.

¹⁰Ano menü ola, aser pelaba ola, kiyimsang ola aser kiyimla ola, semki tsüksenba aser milen tesangwa, ni parnok nungi agiadoktsü.

¹¹Iba linük ajonga teraksa aser azüngmeyakdak akümtsü aser item kintemi Babilon chuba küm neter tenzüktsü.

¹²Idangji küm neter abensar, Babilon chuba aser iba kinji Kaldi lima, parnok temenen asoshi linükji teti asoshi azüngmeyakdak kümdakja, ni merenshitsü ta Kibubai ashir.

¹³Kü o ajak koba iba anema jembu iba kaket zülua aliba ajak, koba Yerimiai kin ajak anema shinogo, ni iba linük madak arudaktsütsü.

¹⁴Kechiyong kintem aser chuba tulu aikati oda parnok alar kümdaktsütsü; aser parnok mapa yari lepa agütsütsü.”

Tsüngremer Terasaba Marok

¹⁵Kibuba, Israel Tsüngremi yamai kü dang ashir; “Kü ket nungi iba terasaba yi marok agiang, aser shir kintem dangi ni na yok ajak nem jemdakjang.

¹⁶Ni parnok dangi nok yok nungji parnoki ajemtsü aser yiamata-a mangazütsü.”

¹⁷Anungji ni Kibuba ket nungi marokji agi, aser Kibubai shir dangi ni yok aji jemdaktsü.

¹⁸Yirusalem aser Yihuda yimtitem, iba chubatem tongtipur, parnok azüngmeyak aser tejenokdak, tesempatsü aser atakatem ka, tanü aliba amai kümdaktsütsü.

¹⁹Ijip chuba Farao, pa tenzükertem, pa tongtipur, pa nübur ajak,

²⁰aser parnok rongnung bendanger pur; Uz lima chuba ajak aser Filistia nunger lima chuba ajak, Ashkelon, Gaza, Ekron, aser Ashdod tanüngba;

²¹Edom, Moab aser Ammon chirtem;

²²Tair chubatem ajak, Sidon chuba ajak aser tzüyim ajanga tzüküm linük chubatem;

²³Dedan, Tema, Buz, aser shirnok tezülen ku südoker ajak;

²⁴Arabia chubatem ajak aser litem lima nung alir temeyoktep kin chubatem ajak;

²⁵Zimri chubatem ajak, Elam chubatem ajak, aser Media chubatem ajak;

²⁶anüdoklentip chubatem ajak, talang aser ana nung, ka sülen ka, aser ali jak nung alima yimli ajak, aser parnok sülen Babilon chubai ajemtsü.

²⁷Idangji nai parnok dang shiang; Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir; “Jemkanga jemang aser saksüiang, laoang aser joko teshishi, nok koba ni nenok rongnung yokdagi iba yongji lir.”

²⁸Parnoki ne ket nungi marokji ajemtsü magizükra, idangji nai parnok dang ashitsü, yamai Temeranger Telok Kibubai ashir; “Nenoki ajemtsü tim.

²⁹Kechiyong ajiang, yimti koba kü tenüng agi ja-a lir yangji ni tamajung inyaksü tenzüker, aser nenok memerenshi-i odaktsüdi ma? Nenok memerenshi-i modaktsütsü, kechiyong alima alir ajak anema ni nok ka mekangdagi” ta Temeranger Telok Kibubai ashir.

³⁰Anungji, item o ajak parnok anema nai shiang, aser parnok dang shiang; Kibuba temalen nungi arutsü, aser pa temeshidak nungi pa ola adoktsü; pai tashi tulu agi pa chiyimdak anema, alima alir ajak anema tsükmenatzü anetdang ama washitsü.

³¹Alima tatembang tonga ola metangtsü, kechiyong kintem anema Kibuba O ka lir; shi ajak den pa o bendangi idagi, aser tamajunger dak nok yoktsü ta Kibubai ashir.

³²Yamai Temeranger Telok Kibubai ashir; “Ajiang, kin ka nungi kin kati tamajung odagi, aser alima tatembanglak nungi yipru-mopung tulu ka adokdagi.”

³³Iba anogo nungKibubai tepsetbatemji alima külen tatembang nungi külen tashi aotsü. Parnok mang mayimtsü, mesüra meshitentsü, mesüra maremtsü; ali tema nung parnok rüja asütsü.

³⁴Jeptepang, nenok sannükertem, aser ayimtenang; aser aut nung longzüang, nenok san telok kiburtem; kechiyong nenok tepsetba aser prokshiba anogo tongogo, aser nenok teshimtet san tepung ama nenok laotsü.

³⁵Sannükertem asoshi jenokdak anünga malitsü, san telok kiburtem asoshi tejenbullen malitsü.

³⁶Angang sannükertem ayimtenba aser san telok kiburtem ajepba! Kechiyong Kibubai parnok chiyimdak raksatsüdagi.

³⁷Süngjem süngjema aliba moapu raksadagi, kechiaser Kibuba tetsübutüsü ain adoka lir.

³⁸Molusongzü ka mesüka pei lungpok toktsüogo, kechiyong parnok linük azüngmeyak küma lir, kechiaser Kibuba nok, aser pa tetsübutüsü ain adokbayong lir.

Yerimia 26

Kibuba Kidang Yerimia Shin O

¹Yihuda chuba Yosia jabaso Yehoiakim chubaba tetenzük nung, iba o ya Kibuba nungi aru,

²Kibubai yamai ashir; “Kibuba ki kima nohtakang, aser Kibuba kidang külemtsü aruba Yihuda yimti ajak dang ni ne dang parnok den jembitsü melaba o ajak jembiang; o kata sota teyu.

³Aji parnoki angatsü südi, aser nisung shia pei tamajung lenmang nungi meyiptsü, oda parnok tamajung inyakba yong ni parnok dang tamajung inyaksü bilema aliba nungi nia temulung meyipa adoktsüa kar.”

⁴Nai parnok dang shiang, Kibubai yamai ashir, “Kü ozüng koba ni nenok madang yutsü iba nung jajatsü,

⁵aser kü tenzüker ainkartem shirnok ni nenok dangi nentak nentaka yok, parnok otem temulung agütsütsü nenoki kü dang mangali süra,

⁶ajangla iba ki Shilo mesüka kümdaktsütsü, aser iba yimti alima kin ajak asoshi atakatem ka ni kümdaktsütsü.”

⁷Putir, ainkar o nübur ajaki Kibuba kidang item o Yerimiai jembiba angashi.

⁸KodangKibubai nisung ajak dang jembitsü melaba ajak Yerimiai jembima, idangji putir, ainkar aser nüburtem ajaki pa dak sot, aser ashi, “Na asütsü.”

⁹Kechiba nai Kibuba tenüng nung, “iba ki Shilo mesüka alitsü, aser iba yimti nisung meli-i azüngmeyaka alitsü ta shin?” Aser nisung ajak Kibuba kidang Yerimia meketa sentep

¹⁰Kodang Yihuda tongtipurtemi item angashi, parnoki chubar ki nungi Kibuba kidangi atu aser Kibuba ki Süngkhüm Tasen tailen amen.

¹¹Idangji putir aser ainkartemi tongtipur o nisung ajak dang ashi, “Iba nisung tasütsü tetemsü, kechiaser nenok narong agi angashia pai iba yimti anema shiogo.”

¹²Idangji Yerimiai tongtipur aser nisung ajak dang jembia ashi, “Nenoki angashiba o ajakji iba ki aser iba yimti anema jembitsü Kibubai ni yok.

¹³Anungji tang nenok lenmang aser nenoki inyakbatem yanglushiang, aser Kibuba nenok Tsüngrem ola angang, aser Kibubai tamajung koba pai nenok anema kazüka yok aji atsüshitsü.

¹⁴Saka ni asoshibo, ajiang, ni nenok ket nung lir. Nenok madang tajung aser shitak ta bilemba kü dak inyakang.

¹⁵Nenoki ni südaktsüra ya dang atangji metetang, nenoki tai makaba zü taiji nenok pei madak aser iba yimti aser iba nübur madak bena arutsü, kechiyong Kibubai nenok narong nung item o ajak jembitsü ni nenok dangi yok.”

¹⁶Idangji tongtipur aser nisung ajaki putir aser ainkartem dang ashi, “Iba nisung tasütsü metemsü, kechiyong pai Kibuba asen Tsüngrem tenüng nung asenok dang jembigo.”

¹⁷Linük tambur kari aramesoa aser adenshia alir ajak dang jembia ashi,

¹⁸ Moreshit nunger Mikai Yihuda chuba Hezekia anogo nung shin, aser Yihuda nübur ajak dang ashi, yamai Temeranger Telok Kibubai ashir, Zion alu ama tensa-a alitsü; Yirusalem teraksa tamajung ka akümstsü, aser ki tenemji min tenem akümstsü.

¹⁹Yihuda chuba Hezekia aser Yihuda ajaki pa südaktsü asü? Pai Kibuba tsüngken tsübuakibuba yimli sayutsü memepishi no? Aser Kibubai tamajung koba pai parnok anema kazüka yok aji matsüshi no? Saka asenokbo tamajung tulu asen sasa bena tarur dang lir.

²⁰Ano tangar ka shibai Kibuba tenüng nung shin, Kiriath-jearim nungi Shemia jabaso Uria, pai iba yimti aser iba lima anema Yerimia o mesüka shin.

²¹Kodang Yehoiakim chubai, pa temeranger ajak aser tongtipur ajak dena, pa otem angashi, chubai pa südaktsütsü bushi; saka kodang Uriai iba indang angashi, pai tsübu aser Ijip nung jenok.

²²Idangji Yehoiakim chubai Ijipi nisung kar yok,

²³aser parnoki Ijip nungi Uria ania aru aser Yehoiakim dangi bener aru, shibai pa nok agi tepset aser pa tasü mangji yimkong aremdak enoktsü.

²⁴Saka Shafan chir Ahikam teka Yerimia den liasü, aji asü nung nisungtem nem südaktsütsü pa bendanga magütsüi liasü.

Yerimia 27

Süngra Temaitsü

¹Yihuda chuba Yosia jabaso Zedekia chubaba tetenzük nung, iba o Yerimia dangiKibuba nungi aru.

²Yamai Kibubai kü dang ashi, “Ne sasa mijepu aser süngra yangluang, aser itemji ne tekong nung azükang.

³Edom chuba, Moab chuba, Ammon chirtem chuba Tair chuba, Sidon chuba dangi, Yihuda chuba Zedekia dangi Yirusalemi arurtem o tongtartem ket agi o yokang.

⁴Parnok nem ibai parnok kibur nem shidakjang. Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, nenok kiburtem dang nenoki kechi tashitsü lir aji ya,

⁵Kü ain tulu agi aser kü tepen songtokba agi ni alima nisung, aser alima aliba shirurutem yanglu, aser aji ni kü madang junga bilemer nem agütsür.

⁶Tang ni item linük ajak kü tenzüker Babilon chuba Nebukadnezzar nem agüja lir, aser ano ni pa nem moapu shirurutem pa tenzüksü agüja lir.

⁷Pa pei lima mapang matong tashi kin ajaki pa aser par chir aser par semchir tenzüksü; aser aji ser kin aikati aser chuba tulutemi pa parnok lar kümdaktsütsü.”

⁸“Saka kin kari iba Nebukadnezzar, Babilon chuba metenzükra aser pei tekong Babilon chuba süngra kübok meyura, iba kinji ni nok agi, ayawara agi, aser wara agi, pa ket agi aji mesamatsü tashi ni merenshitsü ta Kibubai ashir.

⁹Anungji nenoki ainkartem dang, mesüra temezüngertem dang mesüra nenok pungmang pungmanger dang, mesüra nenok süli aor, mesüra arasentsür dang tanga, shirnoki ne dang, ‘Nenoki Babilon chuba metenzüksü’ ta ashir parnok dang tanga.

¹⁰Kechiyong nenok linük nungi nenok talang kati aenshidaktsütsü, aser ni nenok aridokadoktsü aser nenok samatsütsü, parnoki nenok dang tiyazü shiner.

¹¹Saka kin kobai pei tekong Babilon chuba süngra kübok bener arudir aser pa tenzükdir iba kinji parnok pei lima nung lidaktsütsü ta Kibubai ashir; aser parnoki iba lu ayimtsü aser yangji alitsü.”

¹²Yihuda chuba Zedekia dang ni yamai jembi, “Babilon chuba süngra kübok nenok tekong aitdakjang, aser pa aser par nübur tenzükang, aser taküm liang.

¹³Kibubai koba kini Babilon chuba metenzüker iba kin indang jembiba ama, kechiba na aser ne nübur nok agi, ayawara agi, aser wara agi asütsü?

¹⁴Ainkartem shirnoki nenok dang nenoki Babilon chuba metenzüksüla ta ashi, parnok o nenoki tanga, kechiyong nenok dang koba shindagi aji tiyazü lir.

¹⁵Ni parnok meyok ta Kibubai ashir, saka tiyazü agi kü tenüng nung parnoki shindagi, aji agi ni nenok aridokadoktsü aser nenok samadaktsütsü, nenok aser ainkartem shirnoki nenok dang shindagi.”

¹⁶Idangji ni putirtem aser nisung ajak dang jembia ashi, Yamai Kibubai ashir, nenok ainkartem shirnoki nenok dang, “Ajiang, Kibuba kidang aliba marok

ausutem tang kopi meli-i Babilon nungi meyipa bener arutsü” ta shindagi parnok o tanga, kechiyong nenok dang parnoki shinbaji tiyazü lir.

¹⁷Parnok dang tanga, Babilon chuba tenzükang aser taküm liang. Kechiba iba yimti azüngmeyaka akümtsü?

¹⁸Parnok ainkartem sürabang, aserKibuba o parnok den lira, ajangla Temeranger Telok Kibuba dang, Kibuba kidang marok ausutem tokja alibaji, Yihuda chuba kidang aliba aser Yirusalem nung alibaji Babiloni modaktsütsüsa mepishidakjang.

¹⁹Kechiyong tongshitem, tzüyim, tamendaktsü, aser tanüngba marok ausutem koba iba yimti nung yua lir,

²⁰koba Babilon chuba Nebukadnezzari Yirusalem nungi Babiloni Yihuda chuba, Yehoiakim jabaso Yekonia, aser Yihuda aser Yirusalem tamarener ajak pai tepuokdaki anir aoba mapang nung bener moi liasü.

²¹Kibuba kidang marok ausu tokja aliba, Yihuda chuba kidang, aser Yirusalem nung aliba indang Israel Tsüngrem Temeranger Telok Kibubai yamai ashir;

²²itemi Babiloni bener aotsü aser ni parnok semdangba anogo matong tashi yangji parnok alitsü ta Kibubai ashir; idangji ni itemji meyipa bener arutsü aser iba talidak itemji tanaben yutsütsü.

Yerimia 28

Yerimia Anema Hananiai Noktakba

¹ Pakümjisa, Yihuda chuba Zedekia chubaba tetenzük nung küm pezü ita pungububa nung Gibeon nungi ainkar Azzur chir Hananiai Kibuba kidang putirtem aser nisung ajak tsüngdang kü dang jembia ashi,

²Israel Tsüngrem, Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, “Ni Babilon chuba sünggra raksatsüogo.

³Küm ana tsüngda nung Babilon chuba Nebukadnezzari yang nungi agiba aser Babiloni bener aoba Kibuba kidang aliba marok ausu ajak ni yagi tanaben bener arutsü.

⁴Ni ano yagi Yihuda chuba Yehoiakim chir Yekonia aser Babiloni aortem, Yihuda nungi pur aor ajak tanaben anir arutsü ta Kibubai ashir; kechiyong ni Babilon chuba süngra raksatsütsü.”

⁵Idangji putirtem tsüngda aserKibuba kidang noktaka alir ajak tsüngdang ainkar Yerimiai ainkar Hanania dang ashi;

⁶oda ainkar Yerimiai ashi “Amen, Kibubai yamaji inyangma; o kobasa nai shin Kibubai atalokdakjangma aser Kibuba kidang aliba marok ausutem aser tepuoker ajak Babilon nungi yagi meyipa arudakjangma.

⁷Aji saka tang iba o koba nenoki angashia aser nisung ajaki angashia ni jembir aji angang.

⁸Alemli nungi ainkartem shirnok nenok aser kü dang tama liasü parnoki rara, ayawara aser wara alinük aika aser yimli tulutem anema shinogo.

⁹Kodang iba ainkar o ataloka arudir, idangjiang Kibubai atangji ainkarji yok ta meteta akümtsü.”

¹⁰Idangji ainkar Hananiai Yerimia ainkar tekong nungi süngraji agi aser aji raksa.

¹¹Hananiai nisung ajak madang jembia ashi, Kibubai yamai ashir: “Oda yamaji ni küm ana tsüngda nung kin ajak tekong nungi Babilon chuba Nebukadnezzar süngra raksatsütsü.” Saka ainkar Yerimiaibo pei lenmangi ao.

¹²Ainkar Hananiai Yerimia ainkar tekong nungi süngra tarü dangtsüji raksatsür kenpiga lir Kibuba O Yerimia dangi aru.

¹³Oang, Hanania dang shiang, Kibubai yamai ashir; “Nai süng süngra raksaogo, saka item melena ni merang süngra yanglutsü.

¹⁴Kechiyong Israel Tsüngrem, Temeranger Telok Kibubai yamai ashir; item kin ajaki parnoki Babilon chuba Nebukadnezzar tenzüktettsü, ni merang süngra parnok tekong nung enoktsüogo; aser parnoki pa tenzüktsü; aser ni pa nem moapu shirurutema agütsüogo.”

¹⁵Idangji ainkar Yerimiai ainkar Hanania dang ashi, “Tang angang, Hanania; Kibubai na meyok, saka nai iba nübur yazü ka nung amangdaktsü.

¹⁶Anungji Kibubai yamai ashir, ‘Ajiang, ni na alijak nungi endoktsü. Na takümsa asütsü, kechiaser nai Kibuba anema tashi mangaba jembioغو.’ ”

¹⁷Anungji Hanania ainkarji pakümjisa ita tenet buba nung asü.

Yerimia 29

Babilon Tepuokdak Alir Dangi Yerimia Shiti

¹Itemi Yerimia ainkari Yirusalem nungi tepuoker tamburtem, putirtem, ainkartem aser nisung ajak shirnok Yirusalem nungi Babiloni tepuokdaki Nebukadnezzari bener ao, parnok dangi züluba shiti o ya lir.

²Ibai Yekonia chuba, chubatsür tetsü, teyangluba nisungtem, Yihuda aser Yirusalem tongtipurtem, süng mistritem aser yintsüngertem Yirusalem nungi pila-a or külen liasü.

³Shafan chir Elasa aser Hilkia chir Gamaria, shirnok Yihuda chuba Zedekiai Babilon chuba Nebukadnezzar dangi yok parnok ket agi shitiji yoka ashi;

⁴Israel Tsüngrem, Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, “Tepuoker ajak shirnok ni Yirusalem nungi Babiloni tepuokdaki yok,

⁵kitem yangluang aser yangji liang; atsükitem yangluang aser item nungi adokba chiang;

⁶nenok tetsür agiang, aser jabaso jala liang, aser nenok jabasotem asoshi tetsür agidakjang, aser nenok jalatem ki-i odakjang, angji parnoki jabaso aser jalatem asotsü, aser yangji nenok soyapokya-ang, aser ajema teküm.

⁷Saka yimti koloni ni nenok pur yok, iba yimti yimjung bushiang, aser iba asoshiKibuba dang sarasademang; kechiyong iba yimjung madak nenok tesünep akatsü.

⁸Kechiyong Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir; ‘Nenok rongnung aliba nenok ainkartem aser nenok teshitetertemi nenok

tekülakokdaksü, mesüra pungmang koba parnoki pungmanger aji nenoki tanga.

⁹Kechiyong parnoki kü tenüng nung yazü shiner,' ni parnok meyok" ta Kibubai ashir.

¹⁰ Kechiyong Kibubai yamai ashir, "Kodang Babilon asoshi küm neter abensadir, ni nenok semdangtsü, aser kü tenangzükba ni atalokdaksütsü, aser nenok meyipa yagi tanaben anir arutsü.

¹¹Kechiyong nenok asoshi kü sentong ni meteta lir, oda tamajung asoshi masü, tesülen nenok nem teimla agütsütsü, yimjung indang tebilemba" ta Kibubai ashir.

¹²"Idangji nenoki ni ajatsü aser arua kü dang sarasademtsü, aser ni nenok dang angatsü.

¹³ Nenoki ni bushitsü aser ni angutsü, kodang nenok temulung ajak agi bushidir,

¹⁴nenoki ni angutsü" ta Kibubai ashir, "Aser ni nenok tia tanaben yanglushitsü; aser kin ajak nungi aser alinük ajak koloni ni nenok aridok iba nungi ni nenok anitentsü" ta Kibubai ashir, aser talidak koba nungi ni nenok pur yok ajagi ni nenok anir shilangtsü."

¹⁵Kechiaser nenoki ashi, "Kibubai asenok asoshi Babilon nung ainkartem adokdaksü."

¹⁶Chuba shiba Dawid menden nung amener, aser iba yimti alir nisung ajak nenok kidang-kimang shirnok nenok den pur mao, parnok indang Kibubai yamai ashir.

¹⁷Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, "Ajiang, Ni nenok madak nok, ayawara, aser wara yokdagi, aser mungozünu tayila koba mechitetsüsa kanga majung, ibaji mesüka ni parnok kümdaksütsü.

¹⁸Ni nok, taya, aser wara agi parnok arishitsü, aser alima yimli ajak asoshi taoksatsü, atakatem ka, tetsübuttsü ka, tesempatsü ka, aser ni koleni parnok aridok kin ajak rongnung sensamasatsüba ka asütsü.

¹⁹Kechiaser parnoki kü o manga” ta Kibubai ashir, “koba ni nentak nentaka kü tenzüker ainkartem ajanga yok, saka nenoki mangali asü” ta Kibubai ashir.

²⁰Kibuba oji angang, “Nenok pur aor ajak shirnok ni Yirusalem nungi Babiloni yok.”

²¹Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Kolaia chir Ahab aser Maasei chir Zedekia shirnoki kü tenüng nung nenok dang yazü shindagi parnok indang ashir. Ajiang, ni parnok Babilon chuba Nebukadnezzar nem bendanga agütsütsü, aser parnok nükdang pai parnok tepsettsü.

²²Babilon nung Yihuda nungi pur aor ajak parnok meji iba atakatem amshitsü. Kibubai na Zedekia aser Ahab mesüka kümdaktsütsü, shirnok Babilon chubai mi nung arongtsü.

²³Kechiaser parnoki Israel nung tamashi benshi, parnoki pei kiyonger kinungtsütem den nüktapangta benshi, aser parnoki kü tenüng nung ni parnok dang memelaba yazü o jembi; shibai meteter aji ni lir, aser ni kuli lir” ta Kibubai ashir.

Shemaia Shiti

²⁴Nehelam nunger Shemaia dang nai shiang;

²⁵Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir; “Nai ne tenüng nung Yirusalem alir ajak dangi aser Zefania Maaseia chir putir dangi aser putir ajak dangi, ya oda shia yokang.

²⁶Kibubai Yehoiada putir melena na putir kümdaktsü, Kibuba kidang yiar shibaisa shiner, pa tsüngden chiokdak aser tekong pungokdak ayutsü asoshi,

²⁷tang Anathot nunger Yerimia, shibai pei sasa tang nenok madang ainkar küma lir, kechiba marütsü?

²⁸Kechiyong pai Babilon nung asenok dangi yoka ashi, nenok tepuokdak talangka alitsü, ki yangluang, aser item nungji liang aser atsükitem atsüa tzünüang aser item nungi adokba chiang.”

²⁹Putir Zefaniai iba shiti ainkari angashia azüng.

³⁰Idangji Kibuba O Yerimia dangi aru;

³¹Pur aor ajak dangi yokang, aser shiang, “Nehelam nunger Shemaia indang Kibubai yamai ashir; kechiaser ni meyokaka Shemaiai nenok dang shin, aser nenok yazü ka nung amangdaksü,

³²anungji yamai Kibubai ashir, ajiang Nehelam nunger Shemaia aser pa nungi jakzükbatem ni merenshitsü; ni kü nübur dang tajung inyaksü alibaji iba nübur rongnung angutsüsa kata pa asoshi taküm malitsü ta Kibubai ashir, kechiyong pai Kibuba anema tashi mangaba jembio.”

Yerimia 30

Israel Tanaben Yanglushitsü Nangzükba

¹Kibuba nungi Yerimia dangi aruba o:

²Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir; “Ni ne dang jembiba o ajak kaket ka nung züluang,

³Kechiyong, Kibubai ashir, ajiang, kü nübur Israel o Yihuda tia yanglushitsü anogo arudagi ta Kibubai ashir, aser ni parnok tsürabur nem agütsüba linüki ni parnok tanaben anir arutsü, aser aji parnoki amangtsü.”

⁴Kibubai Israel aser Yihuda indang jembiba otemji ya;

⁵Kibubai yamai ashir, Onoki pusatepba, tetsübu, aser tesünep makaba ola angashiogo.

⁶Tang asüngdangang, aser ajiang, tebur kari nu sodi ma? Ajangla kechiba tebur shia pei teperem nung pei teka, tetsür nuso dang ama nemeter ni angur? Kechiba tejak ajak pakpaka alir?

⁷Aiatai! Iba anogo kanga tulu, ibai mesüka kecha mali, Yakob asoshi tuokrongtsü, saka iba nungjagi pa kümzüktsü.

⁸Iba anogo nungji ya ataloktsü ta Temeranger Telok Kibubai ashir, oda ni parnok tekong nungi süngraji raksatsütsü, parnok talenba ni poksatsütsü, aser bendangertemi joko parnok kilir mekümdaktsütsü.

⁹Saka parnoki Kibuba parnok Tsüngrem aser Dawid parnok chuba, shiba ni parnok asoshi adokdaktsütsü tenzüksü.

¹⁰Ajangla tetsübu, Oh Yakob kü tenzüker ta Kibubai ashir, mesüra tsübu aoksa-a teli, Oh Israel, kechiyong ajiang, ni na talang nungi kümzüksü aser parnok pur aoba lima nungi ne metsü kümzüksü; aser Yakob meyipa arutsü, aser ajemajema aser sadoksadoka alitsü, aser shingaia pa metsübudaktsütsü.

¹¹Kechiyong na kümzüksü asoshi ni ne den lir ta Kibubai ashir; kin ajak shirnok rongnung ni na prokshidaktsü, ajak tatem kümdaktsütsü, saka nenokbo ni ajak tatem mekümdaktsütsü. Ni na ochiba agi arütsütsü, aser ni na kodaka-ang memerenshi-i metoktsütsü.

¹²Kechiyong yamai Kibubai ashir; “Na yiruba manebtsütettsü, aser ne zübu tulu ka lir.

¹³Ne indang ajungmesotsü shinga mali, ne zübu asoshi mozü kecha maka, na asoshi tanebtsü maka.

¹⁴Na meimer ajaki na amaogo; parnoki na mebushir; kechiyong tsükchir zübu agi ni na yaritsü, aser taochi maka tsükchir temerenshi agi merenshi, kechiaser ne tai tulu lir. Kechiaser ne temenen jenti lir.

¹⁵Na yirubayong kechisütsü ayimtener? Ne tekangshi anebtsü makok. Kechiaser ne tai tulu, kechiaser ne temenen jenti aküm nungji ni itemi ne dak inyak.

¹⁶Anungji na meyoker ajak meyokadoktsü, aser ne tsükchir ajak parnok nisung shia pur aotsü; shirnoki na rakzükdir terakzüksü asoshi kümdaktsütsü, aser ne dak rakzükrakter ajakji rakzükraktermdaktsütsü asoshi ni agütsütsü.

¹⁷Kechiyong ni na tanaben anema kümdaktsütsü, aser ne zübutem ni anebtsütsü ta Kibubai ashir, kechiaser parnoki ne dang tejendok ta aja aser ashi, nisung shingai mezüngshiba, aji Zion lir.”

¹⁸Kibubai yamai ashir, “Ajiang, Yakob süki tiaji ni tanaben yanglushitsütsü, aser pa talidak taochi akatsü; yimtiji pa pei tenem manung yanglutsü, aser chuba kiji kong liasü yangji noktaksü.

¹⁹Parnok nungi tenüngsang ken aser shirnoki pelateper parnok olatem adoktsü. Ni parnok züindaktsütsü aser parnok ishika mesüi alitsü; ni parnok sentsüwangshitsü aser parnok tila makümstsü.

²⁰Parnok chirtem alemli amato alitsü; aser parnok lokti kü tsüngdang tentettsü aser parnok kangshir ajak ni merenshitsü.

²¹Par chubaji parnok rongnungi ka alitsü, par yimsüsürji parnok rongnungi adoktsü; ni pa anasa arutsü, kechiyong shibai pei sasa kü dangi tasü ita arutsü? ta Kibubai ashir.

²²Nenok kü nübur alitsü aser ni nenok Tsüngrem alitsü.

²³Kibuba yipru mopungji ajiang; terasaba ogo, Tsüngrem mopung yipru ka; aji tamajunger kolak nung pokreptsü.

²⁴Kibuba mit tesashiji pai mulungtetba pai meinyak tashi aser merenem tashi meyipa maotsü. Tesülen anogo nungbo nenoki ya angatettsü.

Yerimia 31

Tepuokdak Nungi Shilangba

¹Iba mapang nungji Kibubai ashir, “Israel kidong ajak Tsüngremji ni alitsü, aser parnok kü nübur alitsü.

²Kibubai yamai ashir, nübur shir nok nungi jentet, lisem lima nung taochi angu; oda kodang Israeli anisüngzük bushi,

³Kibubai talang nungi pa dangi adok. Ni teti tatem maka temeim agi na meim; anungji ne dang temulung alemba maneni lir.

⁴Tanaben ni ya yanglutsü, aser na yanglua alitsü, Oh, Israel tasüngtet aiür! Tanaben nai ne sasa asüm amtsü, aser lungsotepa pelateper tsüngsangba nung aotsü.

⁵Ano nai Samaria tenemtem nung tsükmenatzü lu ayimtsü, tatemertemi atemtsü, aser iba süngjangji achitsü.

⁶Kechiyong Efraim tenem lima nung mitertemi kenü anogo ajatsü, ‘Apuosoang, aser asenoki Zioni tudi, Kibuba asen Tsüngrem dangi.’ ”

⁷Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Yakob asoshi tashi agi tepela ken tenang, aser kintem tongtiba asoshi ola agüjang; sangdongang, tenüngsang agüjang, aser shiang, ‘Kibubai pei nübur, Israel tanüngba kümzükogo.’

⁸Ajiang, ni parnok anüolentip linük nungi bener arutsü, aser parnok alima tatem len nungi anitentsü parnok rongnung nükpoker aser tsüngtsüker, mashisa aliba tetsür aser la asotsü kangshia aliba den külemi telok tulu ka parnok yagi meyipa arutsü.

⁹Jeba parnok arutsü, aser temepitemba agi ni parnok meyipa anitsü, ni parnok ayongtem tzü anasa jajadatsütsü, lenmang temetong koba nung parnok memetsüdaktsü; kechiyong ni Israel madang tebudi lir, aser Efraim kü mezüng jabaso lir.”

¹⁰Kibuba Oji angang, Oh kintem, aser aji tzüküm lima talang nung metetdakja shiang, “Shibai Israel prokshidaktsü pai anitentsü, aser sannükeri pei san anükba ama pai anüktsü.”

¹¹Kechiaser Kibubai Yakob alizük, aser pa asoshi onsara tashi tait teka nungi pa alangzük.

¹²Parnok arutsü aser Zion tenem nung ola tulu agi ken atentsü, aser Kibubai ajungba madak, tsük madak, yi madak, totzü aser san aser nashi pungtu telok madak parnok sentsüwangshia alitsü; parnok takümji tzü agütsüba atsüki ka mesüka alitsü, aser parnok joko shisa mamsatsü.

¹³Idangji aiür chanutemi tsüingsangba nung pelateptsü, aser asangur aser tamburtem lungsotepa alitsü. Ni parnok mangyimba melen tepela kümdaktsütsü, sünepdaktsütsü, aser tejashi melen tepela agütsütsü.

¹⁴Putirtem taküm talubosa ni mesütsü aser kü nübur ni ajungba agi tipatemsü ta Kibubai ashir.

Israel Madak Kibuba Taochi

¹⁵Kibubai yamai ashir, “Rama nung ola ka angashir, menungra ken aser kanga ajepba. Racheli pei chirtem asoshi jebdagi; lar chirtem asoshi la mesüngzükteter, kechiaser parnok mali.

¹⁶Kibubai yamai ashir, Ajepba nungi ne ola anenang; kechiyong ne mapa tajangzük ngudaktsütsü ta Kibubai ashir, aser parnok tsükchir lima nungi meyipa arutsü.

¹⁷Na tarutsü nung teimla lir ta Kibubai ashir, aser ne chirtem parnok pei limai shilangtsü.”

¹⁸Atangji Efraim pei sasa yamai anüngba ni angashiogo, Na temerenshi kechiaser mazüokba nashi chanu amato, ni merenshia liasü; ni tanaben yanglushitettsü ni tanaben meyipa bener arungma, kechiyong na Kibuba kü Tsüngrem lir.

¹⁹Kechiyong ni meyipa or külen ni temulung meyip; aser kü dang sayur külen, ni kü teku manung atsüng; ni akseta liasü, ni bangkasetta liasü, kechiaser kü lanuwa maksü ni aben.

²⁰Efraim kü meimba jabaso asü? Pa kü temeim chir asü? Kechiyong kwiben ni pa anema jembidir, ni ano pa bilemteter; anungji kü mulungjangi pa asoshi yongyar; ni atangji pa dak yimlibilem akatsü ta Kibubai ashir.

²¹Nai lenmang temaitsü yuang, ne sasa lenitsü süng songang, na koba lenmangi aotsü lentiji kanga junga shisadangang. Meyipang, Oh Israel tasüngtet aiür, ne yimtitemi meyipang.

²²Kopiga na sepla-sepshitsü, Oh tamang makaba jala? KechiyongKibubai alima nung mapa tasen ka pokttdaktsüogo. Tetsüri tebur kümzüker.

Yihuda Süneptsütsü Nangzükba

²³Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Kodang ni parnok tia yangludir, tanaben parnoki item o ya Yihuda lima nung amshitsü; Kibubai pa moajang, Oh temeshiba talidak, Oh temeshi tenem!”

²⁴Yihuda aser pa yimti ajak, aser aluyimertem aser shirnok pei san telok den nemzür yangji külemi alitsü.

²⁵Kechiyong aniseta alibatem ni tiptemdaktsütsü, aser zürepa alirtem shia ni moshia süngdaktsütsü.”

²⁶Ajiser ni sak aser reprang, aser ni nangnanga amua or liasü.

Pei Mapa Yari Meyipa Angutsü

²⁷Kibubai ashir, ajiang, anogotem arudagi, oda ni Israel kidong aser Yihuda kidong nisung metsü den aser shiruru metsü den proktsü.

²⁸Ya ataloktsü, oda ni koma parnok madak agizüktsü aser raksatsütsü, endoktsütsü aser samatsütsü, aser tamajung bener arutsü repranga ali, yamaji ni parnok madak yanglutsü aser atemtsü repranga alitsü taKibubai ashir.

²⁹Item anogo nungji joko parnoki mashitsü, “Tsüraburtemi tsükmenatzü tasen achi, aser chirnur tepu mejemer.”

³⁰Saka nisung shia pei temenen asoshi asütsü; shibai tsükmenatzü tasen chidir pa tepu mejemtsü.

Tezüngzüktepba Tasen Ka

³¹Ajiang, anogotem arudagi ta Kibubai ashir, oda ni Israel kidong aser Yihuda kidong den tezüngzüktepba tasen ka yanglutsü,

³²tezüngzüktepba koba ni par tsüraburtem den parnok teka nung amer Ijip lima nungi ni anitetdang yanglu; kü tezüngzüktepba koba, ni parnok kinungpu saka, parnoki raksa iba tezüngzüktepba amajibo masütsü ta Kibubai ashir.

³³Saka tezüngzüktepba ibaibo item anogotemji süir külen Israel kidong den ni yanglubaji lir. Ni kü ozüng parnok dak enoktsütsü, aser ni aji parnok

mulungjang nung zülutsü; aser ni parnok Tsüngrem, aser parnok kü nübur alitsü.

³⁴ Joko nisung shiai pei kiyonger dang aser nisung shia pei adianu dang, “Kibubaji metetang” ta mashitsü, kechiyong parnok ajaki ni metettsü, parnok tilatiba nungi tulutiba tashi ta Kibubai ashir; kechiyong ni parnok tai atoktsü, aser parnok tai joko ni mebilemtettsü.

Israeli Aremzüksü

³⁵ Kibubai yamai ashir, Shibai anüngdang tesangwa asoshi anü agütsür; aser aonung asoshi ita aser petinutem nem tetaktet ozüing agütsür; shibai tzüyim ajungmesor angji iba tzüsem arrür, pa tenüing Temeranger Telok Kibuba lir;

³⁶ Kibubai ashir, kü madang nungi iba yimsü ozüing pila-a aor, idangjibo Israel dak jakzükba kü madang, teti kin ka akümstsüba nungi anenadoktsü.

³⁷ Kibubai yamai ashir, Temalen anüngtem asadangtsü kokra, aser teküboklen alima kimung bushitsü kokra, idangji ni Israel nungi jakzükba ajak parnoki inyakba ajak, asoshi ni jendokadoktsü ta Kibubai ashir.

Yirusalem Ulushitsü

³⁸ Ajiang, anogotem arudagi ta Kibubai ashir, oda yimtiji Kibuba asoshi Hananel lungki nungi Kinük Süngkhüm tashi yanglushitsü.

³⁹ Tasadangba lisü tali adoktsü, Gareb tenem tashi indangindanga aser ajiser Goai meyiptsü.

⁴⁰ Tasümangtem aser aut lenten ajongaji aser moapu ajak Kidron ayong tashi anüdoklen Kor Süngkhüm tashi, Kibuba madang temeshi asütsü; ibaji teti asoshi joko tera matsütettsü mesüra melaotsü.

Yerimia 32

Yerimiai Alu Ka Aliba

¹ Yihuda chuba Zedekia küm terbuba nung Kibuba nungi Yerimia dangi aruba o, aji Nebukadnezzar küm tertibuba liasü,

² Iba mapang nungji Babilon chuba kidang tanüker aliba ki nung shibanga liasü.

³Kechiyong Yihuda chuba Zedekiai pa puoka yua ashi, “Kechiba nai shiner ‘yamai Kibubai ashir’ ta jembir? Ajiang, iba yimti ni Babilon chuba ket nung agütsüdagi, aser pai aji agitsü;

⁴aser Yihuda chuba Zedekiaji Kaldi nunger nungi mejenbutsü, saka atangji Babilon chuba ket nung agüjadoktsü, aser pa den tejak o tejak na aser tenük o tenük na ajurutepa jembitsü;

⁵aser pai Zedekia Babiloni bener aotsü, aser yangji ni pa mesemdang tashi alitsü ta Kibubai ashir. Kaldi nunger anema nenoki makoktsü.”

⁶Yerimiai ashi, Kibuba O kü dangi aru;

⁷Ajiang, nebu tanubu Shallum chir Hanamel ne dangi arutsü aser ashitsü, “Anathot nung aliba kü lu aliang, kechiaser alizüka alangzüktsübaji na-ang lir.”

⁸Idangji kübu tanubur chir Hanamel tanüker aliba kidangiKibuba O amato kü dangi aru, aser kü dang ashi, “Kü lu aliang, ni ne dang mepishir, aji Anathot nung lir, koba Benjamin linük nung lir; kechiyong agitsüba aser alangzüktsübajibo na-ang lir; na atema aji aliang.” Idangji ibai Tsüngrem O liasü ta ni metet.

⁹Ni Anathot nung kübu tanubur chir Hanamel nungi aluji ali, aser pa nem taribi senji shekel tertenet ozüka agütsü.

¹⁰Ni terenemba nungji kü nüng zülu, ibaji ajembang aser kulitem aja, aser senji seret nung odang.

¹¹Idangji talizükba kuli züluba ajener aliba anaprongji, aser koba lapoka liasü, ozüng aser yimsü amato, itemji dena ni agi;

¹²aser talizükba kuli zülubaji, kübu tanubur chir Hanamel tsüngdang, talizükba kuli züluba nung tenüng züluoker kulitem tsüngdang, aser Yihuda nunger shirnok tanüker kidang mena liasü ajak tsüngdang, Maaseia chir Neria, jabaso Baruk nem agütsü.

¹³Parnok tsüngdang ni Baruk nem agüja ashi,

¹⁴Yamai Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi ashir, “Item kuli züluba agiang, iba talizükba kuli züluba shibanga aliba aser iba lapoka aliba kuli zülubaji agiang, aser itemji ali po ka nung enokang, angji itemji mapang talangka alitsü.

¹⁵Kechiyong Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, Ki aser alutem aser tsükmenatzü lutem tanaben iba linük nung alizüksü.”

Yerimia Sarasadem

¹⁶Talizükba kuli zülubaji ni Neria chir Baruk nem agütsür külen ni Kibuba dang sarasadema ashi,

¹⁷“Aia Kibuba Tsüngrem! Na ain tulu aser ne tepen songtokba agi anüngtem aser alima yanglua aliba ya na lir. Na asoshi kecha tasak masü;

¹⁸nai meyirijang dang akang akanga temeim sayur, saka tsürabur tai parnok chirnur dangi parnok sülen arudaktsür; tulu aser tashi tait Tsüngrem, Temeranger Telok Kibuba, aji pa tenüng lir.

¹⁹Shisatsü nung tulu aser teinyakba nung tashi tulu; shiba tenük nisunger sentong ajaklen lapoka lir, nisung shia nem pei sentong yari aser pei-i inyakba yari ajangzüksür;

²⁰shibai Ijip lima nung temaitsü aser sayatenya sayu, aser tanü tashi Israel nung aser meimchir ajak rongnung, aser tanü ama na tenüng ka adokdakja lir.

²¹Nai ne nübur Israel Ijip lima nungi temaitsü aser tesüngmangtsü agi tashi tait teka aser tepen songtokba agi, aser tetsübu taoksa tulu agi anir aru;

²²aser Nai iba lima koba nai parnok tsürabur nem agütsütsü azüngashi, mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima, parnok nem agütsü;

²³aser parnok ai aser aji agi, saka parnoki ne ola manga mesüra ne ozüng nung mejaja; nai parnok dang inyaktsü melaba parnoki kecha meinyak; anungji nai parnok madang item tamajung ajak arudaktsü.

²⁴Ajiang, telungbangtsü sabang yimti jagi aji agitsü tim keta lir, aser nok aser ayawara aser wara alibayong yimtiji iba anema raraba Kaldi nunger ket nung agüja lir. Nai kechi jembu ataloka aruogo aser ajiang, aji nai angur.

²⁵Aji saka nai OhKibuba, yimliji Kaldi nunger ket nung agüja liaka, sen yong aluji aliang aser kulitem bena arung ta nai kü dang shiogo.”

²⁶Kibuba O Yerimia dangi aru;

²⁷Ajiang, Ni Kibuba, shi ajak Tsüngrem lir; ni asoshi langka kanga tasak ali asü?

²⁸Anungji Kibubai yamai ashir, ajiang, ni iba yimti Kaldi nunger ket nung aser Babilon chuba Nebukadnezzer ket nung agütsüdag, aser pai aji agitsü.

²⁹Iba yimti anema rarartem Kaldi nunger arutsü aser iba yimti nung mi senoktsütsü, aser kitem koba kilem manung parnoki Baal nem teronem menemtsü tenla-a ali, aser aji jashia ain adokdaksütsü tangar tsüngremtem nem tajemtsü tenla shilokja lir aji dena arongtsü.

³⁰Kechiyong Israel chir o Yihuda chirtemi kü tsüngdang kechi majung aji dang parnok lanuwa nungi inyakogo; kechiaser Israel chirtemi ni jashia ain adokdaksütsü dang parnok teka mapa agi inyakogo ta Kibubai ashir.

³¹Kechiyong iba yimti yangluba anogo nungi tanü tashi, ni atema kü ain adokba aser terasaba adokdaksüogo, aji asünung ni ibai kü tsüngdang nungi agientsü.

³²Israel chirtem aser Yihuda chirtem, par chubatem aser par tongtipur, par putir aser par ainkartem, Yihuda nunger aser Yirusalem alirtemi, tamajung ajak agi ni jashidakja ain adokdaksü.

³³Parnoki parnok tejak masü terongdong kü tsütsü shitsüogo; aser ni parnok dang nentaka sayuaka parnoki tesayuba agizüktsü manga.

³⁴Kü tenüng agi ajaba ki, aji menendaksütsü parnoki tesempatsütem ayu.

³⁵Parnok jalajabasotem Molek nem tenla agütsütsü, ni parnok dang memela, mesüra iba tesempatsü parnoki inyaktsü, Yihuda temenen menadaksütsü kü

mulung nung ia meliaka parnoki Hinnom jabaso lenten nung Baal asoshi tenem tekülemdak yanglu.

Nüburtem Shilangtsü Tsüngremi Nangzükba

³⁶Tang aji asüning iba yimti koba indang nenoki, ibai Babilon chuba ket nung nok agi, aya agi, aser wara agi agüja lir, ta jembia ta Kibuba Israel Tsüngremi ashir:

³⁷“Ajiang, kü ain adokdang, kü mit adoka jashidang, aser kanga rasaba mapang nung kolenisa ni parnok aridok, linük ajak nungi ni parnok anitentsü; ni parnok tanaben iba linüki bener arutsü aser ni parnok lendong makai lidaktsütsü.

³⁸Parnok kü nübur alitsü, aser ni parnok Tsüngrem alitsü.

³⁹Parnoki teti kü dang tsübuttsü asoshi, ni parnok nem temulungjang ka aser lenmang ka agütsütsü; parnok ajungtsü asoshi, aser parnok sülen parnok chirtem asoshi.

⁴⁰Parnok dang ajungba nungi meyipa maotsü asoshi ni parnok den teti aliba tezüngzüktepba yanglutsü; aser parnoki kü dang nungi meyipa maotsüsa ni tsübuba parnok mulungjang nung ni enoktsütsü.

⁴¹Parnok dang tajung inyakba nung ni pelatsü, aser iba linük nung ni parnok temulung agi, aser kü mulungjang ajak aser kü nela ajak agi tamang katetba nung noktadaktsütsü.”

⁴²Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Iba nübur madak ni tamajung tulu bener arudaktsüba ama, yamaji ni parnok ajak madak ni parnok dang nangzükba tajung bener arutsü.

⁴³Ya azüngmeyakdak, nisung mesüra shiruru mali, ya Kaldi nunger ket nung agüja lir ta koba indang nenoki shidagi iba linük nung ali alizüktsü.

⁴⁴Ali sen yong alizüktsü, aser kuli zülutepba nung tenüng zülutsü, aser kuli anemtsü, Benjamin linük nung Yirusalem meketa Yihuda yimtitem nung, tenem lima yimtitem nung, Shefela yimtitem nung, aser Negeb yimtitem nung, kechiyong ni parnok tia yanglushitsütsü” ta Kibubai ashir.

Yerimia 33

Teimla Tasen Ka Nangzükba

- ¹Yerimia anosa obendangdak kidang shibanga lia Kibuba O pa dangi tanaben aru.
- ²Kibuba shibai alimaji yanglu, shibai itemji akanga ayur, pa tenüng Kibubaji lir, pai yamai ashir,
- ³“Kü dang ja-ang aser ni ne dang langzüksü, aser miim mapa tulu koba nai memeteti ali ne dang ashitsü.
- ⁴Kechiyong Kibuba Israel Tsüngremi, iba yimti kitem aser Yihuda chuba kitem koba nok madang telungbangtsü sabang yangluba anema tenokdangtsü yangluba bensa-a liasü, item indang yamai ashir;
- ⁵Kaldi nunger raratsü asoshi, aser nisung tasü mang agi parnok süngdaktsütsü aitdagi, shirnok ni kü ain adokba aser terasaba agi azüksü, kechiyong iba yimti nungi ni kü tejak parnok majungbayong miimadokogo.
- ⁶Ajiang, ni ajagi tajungtsü aser tanebtsü bener arutsü, aser ni parnok anebtsütsü, aser parnok dangi yimchiyimjung aser tekümzükba jungkai adoktsü.
- ⁷Ni Yihuda tia aser Israel tia tanaben yanglushitsütsü, aser tamasa amato parnok tanaben yanglutsü.
- ⁸Ni anema parnok temenen tai ajak nungi ni meshitettsütsü aser ni anema noktakba aser menaba tai ajak atoktsü.
- ⁹Aser alima kintem shirnoki ni parnok asoshi tajung inyaktsü aliba ajak angashitsü ali, parnok ajak dang, iba yimti ni atemabo tepelatsü tenüng ka, tenüngsangtsü ka aser sentsüwangshitsü ka asütsü; iba asoshi tajung ajak aser yimjiyimjung ajak ni bener arutsüba yong parnoki tsübutsü aser atententsü.”
- ¹⁰Kibubai yamai ashir, “Iba talidak koba indang nenoki ashir, ibai nisung mesüra shiruru mali tejendok, Yihuda yimtitem aser Yirusalem yimdong azüngmeyaka aliba nisung mesüra talir nisung mesüra shiruru mali,

¹¹pelatepba ola aser kiyimla ola, shirnoki Kibubakidangi tenla bener arur parnok ken atenba ola, “Temeranger Telok Kibuba nem tenüngsang agüjang, kechiyong KIBUBA tajung lir, kechiyong pa mechiokba temeim teti lir!’ Kechiyong tamasa ama ni linük tia tanaben yanglushitsü” ta Kibubai ashir.

¹²Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, “Iba talidak koba yimtok lir nisunga, shirurua mali, aser iba yimti ajak nung, sannükertem talidak parnok san telok mejangdakja alitsü.

¹³Tenem lima yimtitem nung, Shefela yimtitem nung, aser Negeb yimtitem nung, aser Benjamin lima nung, aser Yirusalem temeket nung, aser Yihuda yimtitem nung, san teloktem shibai parnok züngdang pa teka kübok tanaben ajanga aotsü” ta Kibubai ashir.

Dawid Den Temeshiba Kongsang

¹⁴Kibubai ashir, “Ajangla Israel aser Yihuda kidong dang nangzükba ataloktsü anogotem arudagi.

¹⁵Item anogo aser iba tensa nungji Dawid asoshi ni temeshiba Kongsang ka adokdaksütsü; aser pei linük nung ochiba aser temeshiba inyaksü.

¹⁶Item anogo nungji Yihuda kümzüktsü aser Yirusalem kümzüka alitsü. Iba tenüngji ibai ajatsü, Kibubaji onok temeshiba lir.”

¹⁷ Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Israel kidong chuba menden nung mendaktsütsü Dawid kodanga nisung agi anünga malitsü;

¹⁸ aser Levi putirtem kü madang tarongba tenla agütsütsü, chiyungtsü tenla arongtsü, aser teti asoshi tetepsetba tenla renemtsü kodanga nisung agi anünga malitsü.”

¹⁹Kibuba O Yerimia dangi aru.

²⁰Kibubai yamai ashir, “Ni kü tezüngzüktepba anüngdang raksatetdi süra aser aonung kü tezüngzüktepba raksara iba anüngdang aser aonung parnok tatakzük mapang nung madoktsü,

²¹idangji kü tenzüker Dawid den kü tezüngzüktepba raksatettsü, yangji pa chuba menden nung yimsü asütsü pa jabaso kata malitsü, aser Levi putirtem kü tenzükertem kü tezüngzüktepba malitsü.

²²Anungji petinu züngdangtsü makok ama aser tzüyim lisem asadangtsü makok ama, yamaji kü tenzüker Dawid chirtem, aser Levi putirtem shirnoki kü dang tenzüker ni soyapokyadaktsütsü.”

²³Kibuba O Yerimia dangi aru.

²⁴Item nüburi kechi shidagi, Kibubai kidong ana koba pai shimtet aji magizük no? Yamaji parnoki kü nübur sensaja parnok tsüngdang joko kin ka masü ta züngshi.

²⁵Kibubai yamai ashir, Anüngdang aser aonung den kü tezüngzüktepba meyanglu asübo, aser anüng aser ali yimya ozüng ni metentettsü asübo;

²⁶aji oda Yakob aser kü tenzüker Dawid metsü katia Abraham, Isak aser Yakob chirtem madak yimsüsütsü magitsüla. Kechiyong ni parnok tia yanglushitsütsü, aser parnok madak yimlibilem akatsü.

Yerimia 34

Zedekia Asütsü Indang Shinba

¹ Babilon chuba Nebukadnezzar aser pa temeranger telok ajak, pa yimli kübok alima yimli ajak, aser nisung ajak Yirusalem aser iba yimti ajak anema raraba mapang nungKibuba nungi Yerimia dangi oji aru.

²Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Oang aser Yihuda chuba Zedekia dang jembiang aser pa dang shiang, Kibubai yamai ashir, ajiang, iba yimti ni Babilon chuba ket nung agütsüdagi, pai aji mi agi rongdoktsü.

³Pa ket nungi na mejenbutsü, saka atangji aputsü aser na pa ket nung agütsütsü; nai Babilon chuba den tenük o tenük na ranglokteptsü aser pa den tejak jitepa jembiteptsü; aser na Babiloni aotsü.

⁴Aji saka Kibuba O angang, Oh Yihuda chuba Zedekia! Kibubai ne indang yamai ashir, na nok agibo masütsü;

⁵na yimjung nung asütsü. Ne tsüraburtem ne dang tama aliba mezüing chubatem asoshi teronem menemtsü arongba ama, yamaji nisungtemi na asoshi teronem menemtsü arongtsü aser na asoshi, Aiatai, kibur! ta shia menungratsü, kechiyong ni oji kazükogo” ta Kibubai ashir.

⁶Idangji Yerimia ainkari item o ajak Yirusalem nung Zedekia chuba dang jembi.

⁷Babilon chubai Yirusalem aser Yihuda yimti ajak anünga aliba, Lakish aser Azeka anema raraba mapang; kechiyong anünga aliba Yihuda yimtitem noktanga alibabo itemi dang liasü.

Alartem Rishikangshiba

⁸Zedekia chubai, Yirusalem nung aliba ajak den, parnok dang techiokba sangdongtsü tezüngzüktepba yanglur külen, Kibuba nungi Yerimia dangi o arubaji;

⁹oda nisung shia pei Ibri lartem tebur süshia tetsür süshia chioktsü, oda shingai Yihuda nunger pei adianu kata alar mekümdaktsütsü.

¹⁰Tongtipur ajak aser nisung ajak shirnok nisung shiai pei lar tebur süshia tetsür süshia chiokdi ta züngzüktepa liasü, parnoki tashi anga, yangji tanaben parnok alar mekümdaktsütsü; parnoki anga, aser parnok chiok.

¹¹Saka tesülenbo parnoki meyipa aru aser tebur aser tetsür alartem parnoki chiokba meyipa agi, aser parnok kübok alar kümdakja bener aru.

¹²Kibuba O Yerimia dangi Kibuba nungi aru.

¹³Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Ijip lima alar tia nungi parnok anir adokdang ni nenok tsürabur den tezüngzüktepba ka yanglua ashi,

¹⁴ Küm trok tatembang nung nenok nisung shiai medemer Ibri nunger shiba ne dangi yoka ali, aser küm trok na tenzüka ali, pa ner mapa nungi nai chioktsü tim. Saka nenok tsüraburtemi kü dang manga mesüra kü dang parnok tenarong maten.

¹⁵Nenok tawa-ang temulung meyip, nisung shiai pei kiyonger dang nüji tia sangoktsüba agi kü nükdang koba shitak lir aji inyak; aser kü tenüing agi ja-a aliba kidang kü madang nenoki tezüngzüktepba ka yanglu;

¹⁶Saka nenoki meyipadok aser nenoki parnok mulungba ama chiokba tetsür tebur alartem nenok nisung shiai meyipa agi nung kü tenüing menüüksü, aser parnok nenok lar akümtsü nenoki inyak.”

¹⁷Anungji Kibubai yamai ashir, “Nisung shiai pei adianu dang aser pei kiyonger dang nüji sangdongba agi nenoki kü dang tashi manga; ajiang, nok dangi, wara dangi, aser ayawara dangi chiokba ni nenok dang sangdonger” ta Kibubai ashir, “Ni nenok alima yimli ajak madang tetsübutüsü ka kümdaktsütsü.

¹⁸Shirnoki kü tezüngzüktepba raksa aser kü madang tezüngzüktepba o renemba parnoki mebenshi, nashi chanu koba parnoki ana küma zükma aser iba telemdangbatem tsüngdai süiba mesüka ni kümdaktsütsü.

¹⁹Yihuda tongtipurtem Yirusalem tongtipurtem teyangluba nisungtem, putirtem, aser linük alir ajak shirnoki telemdangba tetsüngdai süia ao;

²⁰aser ni parnok tsükchirtem ket nung aser parnok taküm bushirtem ket nung parnok agütsütsü. Parnok tasü mangtemji anüng ozütem aser arem shirururtem asoshi chiyungtsü asütsü.

²¹Yihuda chuba Zedekia aser par tongtipur parnok tsükchirtem shirnoki parnok taküm bushir parnok ket nung aser Babilon chuba temeranger telok koba nenok nungi meyipa oa ali parnok ket nung agütsütsü.

²²Ajiang, ni melatsü”Kibubai ashir, “Aser parnok iba yimti-i meyipa arudaktsütsü, aser parnoki iba anema raratsü, aser aji agitsü, aser aji mi agi rongtoktsü. Ni Yihuda yimtitem nisung meli-i azüngmeyakdak ka kümdaktsütsü.”

Yerimia 35

Yerimia aser Rekab Nungertem

¹ Yihuda chuba Yosia chir Yehoiakim tendak Kibuba O Yerimia dangi aruba.

²“Rekab kidong dangi oang, aser parnok den jembitepang, aser parnok Kibuba kidangi, taktang kati anir arung; aser parnok nem yi tajemtsü agüjang.”

³Anungji ni Habbazinia jabaso Yerimia chir Yazania aser pa adianutem, aser par jabaso ajak aser Rekab kidong ajonga anir ao.

⁴Ni parnok Kibuba kidangi anir arua Tsüngrem nisung Igdalia chir Hanan jabasotem taktangi anir aru, koba tongtipur taktang den atongtepa, Shallum jabaso Maaseia, kima anüker taktang temalen liasü.

⁵Idangji ni Rekab nunger madang yi agi sünga meso aser maroktem yutsü; aser ni parnok dang “Yi jemang” ta ashi.

⁶Saka parnoki langzü, “Onoki yi majemtsü, kechiyong Rekab chir Yonadab, onok tebu onok nem ozüng agütsü; nenoki yi majemtsü mesüra nenok aser nenok chirtemi kodanga tejem;

⁷nenoki ki kata meyanglutsü; nenoki metsü meproksü; nenoki matemtsü mesüra tsükmenatzü lu makatsüla; saka nenok koba linük nung semloka lidir nenok arishia alitsüsa süki nung nenok arishi tepiyong alitsüla.

⁸Onoki Rekab chir Yonadab, onok tebu ola angaogo, pai onok dang melaba ajak nung, onok arishi tepiyong yi majemtsü, onok, onok kinungtsürtem, onok jabasotem mesüra onok jalatem,

⁹aser talitsü ki meyanglutsü; mesüra onok tsükmenatzü lu mesüra metsü maka;

¹⁰saka onok süki nung lia aruogo, aser nenok tebou Yonadabi onok dang melaba ajak anga aser inyak.”

¹¹Saka kodang Babilon chuba Nebukadnezzar linük anema atu, onoki ashi, “Arung Kaldi temeranger telok aser Siria temeranger telok tsüburji Yirusalemi odi.” Anungji onok Yirusalem nung lidagi.

¹²Idangji Kibuba O Yerimia dangi aru;

¹³Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Oang aser Yihuda nunger aser Yirusalem alir dang shiang, nenoki tesayuba magizüksü aser kü o mangatsü no?” ta Kibubai ashir.

¹⁴Rekab chir Yonadabi par chirtem dang yi majemtsü melaba, aji bensiogo; aser tanü tashi parnoki kecha majemer, kechiyong parnoki tebu temelaba angaogo. Ni nenok dang nentaka jembioogo, saka nenoki kü o manga.

¹⁵Ni nenok dangi kü tenzüker ainkar ajak parnok nendaka yoka shiogo, Tang nenok nisung shia pei tamajung lenmang nungi meyipang aser nenoki inyakbatem yanglushiang, aser tangar tsüngremtem sülen parnok tenzüksü tuo, aser idangji nenoki ni nenok aser parnok tsürabur nem agütsüba linük nung alitsü. Saka nenoki kü dangi nenok tenarong magütsü mesüra manga.

¹⁶Rekab chir Yonadab, par chirtemi parnok tebu parnok nem agütsüba temelaba bensi saka iba nüburi kü dang manga.

¹⁷Anungji Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, ni Yihuda aser Yirusalem alir ajak madak parnok anema o agütsüba tamajung ajak bener arudagi; kechiaser ni parnok dang jembioogo, aser parnoki manga, ni parnok dang aja aser parnoki melangzü.”

¹⁸Saka Rekab nunger kidong dang Yerimiai ashi, Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Nenoki nenok tebu Yonadabi melaba anga aser pa ozüing ajak bensi aser pai parnok dang melaba ajak bensi.

¹⁹Anungji Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, Rekab chir Yonadabi kü madang noktaksü asoshi nisung agi kodanga anünga malitsü.”

Yerimia 36

Tenla Kidang Kaketlong Azüngba

¹Yosia jabaso Yehoiakim, Yihuda chuba küm pezübuba nung iba O ya Kibuba nungi Yerimia dangi aru;

²“Shiküp talep ka bena arung aser iba manung ni ne dang Israel aser Yihuda aser kin ajak anema jembiba o ajak züluang, ni ne dang jembiba anogo nungi tanü tashi, Yosia tendak nungi tanü tashi.

³Ashiko Yihuda kidongi ni parnok dak inyaktsü aliba tamajung ajak angashitsü südi, yangji nisung shia pei tamajung nungi meyiptsü, aser ni parnok tai aser temenen toktettsüsa alitsü.”

⁴Idangji Yerimiai Neria jabaso Baruk aja, aser Kibubai Yerimia dang jembiba o ajakji Yerimiai shia Baruki shiküp manung zülu.

⁵Yerimiai Baruk dang mela-a ashi, “Ni Kibubakidangi aitsü noktanga lir;

⁶anungji na oang, aser telumiba anogo nung nisung ajaki angashia Kibuba kidang Kibuba otemji ni tebang agi shia nai züluba shiküp nungi züngang. Nai ano itemji Yihuda nenok shirnok pei yimtitem nungi adoker, parnoki angashia züngang.

⁷Ashiko parnok temepishiba Kibuba dangi arutsü, aser oda nisung shia pei tamajung lenmang nungi meyiptsü, kechiyong iba nübur anema Kibubai kazükba mit aser terasabaji tulu lir.”

⁸Kibuba kidang Kibuba otem shiküp nung züluba nungi azüngtsü Yerimia ainkari melaba ajak Neria jabaso Baruki inyak.

⁹Yihuda chuba, Yosia chir Yehoiakim küm pungububa ita tukububa nung, Yirusalem nung nisung ajak aser shirsa Yihuda yimtitem nungi Yirusalemi aru, Kibuba madang lumitsü sangdong.

¹⁰Idangji nisung ajaki angashia, Baruki Yerimia otem tezüluba shiküp nungi azüng, KIBUBA kidang, tezülur Shafan chir Gemaria taktang nung, koba ki temaba nung Kibuba ki süngkhüm Taseni ailen liasü.

Chuba Kidang Kaketlong Azüngba

¹¹Kodang Shafan chir Gemaria aser pa chir Mikaiiai Kibuba O ajak tezüluba shiküp nungi angashi,

¹²pai chubar kidangi alu, tezülur taktang jagi ai; aser tongtipur ajak yangji mena; Elishama tezülur, Shemaia chir Delaia Akbor chir Elnathan, Shafan chir Gemaria, Hanania chir Zedekia, aser tongtipur ajak.

¹³Baruki nisungtemi angashia tezüluba shikepji azüngdang, Mikaiai pai angashiba o ajak parnok dang ashi.

¹⁴Idangji tongtipur ajaki Kushi chir Shelemia jabaso Nethania chir Yehudi yoka Baruk dang ashi, “Nisungtemi angashia nai azüngba shiküpji ne ket nung am-ang aser arung.” Anungji Neria chir Baruki tezüluba shiküpji pa ket nung am aser parnok dangi aru.

¹⁵Parnoki pa dang ashi, “Menang aser aji züngang.” Anungji Baruki parnok dang azüng.

¹⁶Kodang parnoki o ajakji angashi, parnok tetsübu agi kati ka den repringtep aser parnoki Baruk dang ashi, “Asenoki item o ajak chuba dang osang agütsütsü tim.”

¹⁷Idangji parnoki Baruk dang asüngdang, “Item ajak nai koda zülu onok dang shiang? Pai tebang agi shia zülu asü?”

¹⁸Baruki parnok dang langzü, “Item o ajak pai tebang agi ola adoka kü dang ashi aser ni shiai agi shiküp nung zülu.”

¹⁹Idangji tongtipurtemi Baruk dang ashi, “Oang aser atsükang, na aser Yerimia; aser nenok kong ali shinga nema temetdaksü.”

Yehoiakimi Kaketlong Arongba

²⁰Anungji tezüluba shiküpji Elishama tezülur taktang nung yur parnoki chuba kidangi ao; aser parnoki o ajakji chuba dang osang agütsü.

²¹Idangji tezüluba shiküpji bener arutsü chubai Yehudi yok, aser pai Elishama tezülur taktang nungi bener aru; aser aji Yehudi-i chuba dang aser tongtipur chuba anasa noktaka alirtem dang azüng.

²²Aji ita tukububa aser chubaji asükwa ki nung mena liasü aser pa jakdang mijang susa nung mi jangrua liasü.

²³Yehudi-i taren asem pezü ka azüngdang, chuba jagi kotari agi itemji rangsa aser itemji mijang susa nung enoktsü, mijang susa nung mi jagi tezüluba shiküp ajongaji mi nung merongtok tashi enoktsü.

²⁴Aji saka chuba süshia pa tenzükertem süshia shingai item o ajak angashir metsübu mesüra parnoki pei süoshi meshisa.

²⁵Kodang Elnathan, Delai aser Gemarai tezüluba shiküpji marongtsü junger ta chuba dang mepishi, pai parnok dang manga.

²⁶Chubai chubar chir Yerameel, Azriel chir Seraia, Abdeel chir Shelemia, dang tezülur Baruk aser Yerimia ainkar aputsü mela, saka Kibubai parnok miim.

Yerimiai Kaketlong Tasen Züluba

²⁷Tang, tezüluba shiküp koba nung Yerimiai shia Baruki zülu aji chubai rongtoker külen, Kibuba oji Yerimia dangi aru;

²⁸Tezüluba shiküp tanga bena arung aser mezüng tezülutsü shiküp koba Yihuda chuba Yehoiakimi rongtok, iba nung aliba ajak züluang.

²⁹Yihuda chuba Yehoiakim indang nai shiang, Kibubai yamai ashir, “Ya oda shia nai iba tezüluba shiküp chubai rongtokogo, kechiba Babilon chuba atangji arutsü aser iba lima samatsütsü aser iba nungi nisung aser shiruru lepdokadoktsü ta nai zülu?”

³⁰Anungji yamai Yihuda chuba Yehoiakim indang Kibubai ashir, “Dawid chuba menden nung mendaktsütsü pa meyong shinga malitsü, aser pa tasü mangji anüngdang tatsük nung aser aonung aon manung endoka toktsütsü.

³¹Pa aser pa dak jakzükbatem aser tenzükertem parnok tai asoshi merenshitsü; ni parnok madak aser Yirusalem alir madak aser Yihuda nunger madak ni parnok anema jembizükba lendong ajak arudaktsütsü, saka parnoki mangar.”

³²Idangji Yerimiai tezüluba shiküp tanga bena aru aser Neria chir tezülur Baruk nem agütsü, shibai iba manung Yerimiai ashiba o ajak koba Yihuda

chuba Yehoiakimi mi nung rongtok, aji zülu; aser temesüktepba o aika iba nung züluok.

Yerimia 37

Zedekiai Yerimia Dang Mepishiba

(2 Ch. 24.17; 2 Pu. 36.10)

¹Yosia chir Zedekia shiba Babilon chuba Nebukadnezzari Yihuda lima chuba kümdaktsü, pai Yehoiakim chir Koina melen chuba.

²Saka pai süshia pa tenzükertemi süshia linük nung nüburi süshia Kibuba O Yerimia ainkar ajanga jembiba manga.

³Zedekia chubai Shelemia chir Yehukal, Maaseia chir Zefania putir Yerimia ainkar dangi yoka ashi, “Onok asoshi Kibuba asen Tsüngrem dang sarasademang.”

⁴Tang Yerimiai nübur rongnung ili adokli ta liasü, kechiyong pa ano tepuokdak meyui liasü.

⁵Farao temeranger telok Ijip nungi adoka liasü; aser kodang Kaldi nunger shirnoki Yirusalem lungbanga liasü parnok osang angashir külen parnok Yirusalem nungi atsünga ao.

⁶Idangji Kibuba oji Yerimia ainkar dangi aru.

⁷Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Yihuda chuba shibai nenok kü dang nungi asüngdangtsü yok pa dang nenoki yamai shiang, ajiang, Farao temeranger telok koba na yaritsü aru pei lima Ijipi meyipa odi ta lir.

⁸Kaldi nunger meyipa arutsü aser iba yimti anema raratsü; parnoki ibai agitsü aser aji mi agi rongtoktsü.”

⁹Kibubai yamai ashir, “Kaldi nunger atangji aenshia oadoktsü ta shia nenok sasa tekülakokdaksü,” kechiyong parnok aenshia maotsü.

¹⁰Kechiyong nai Kaldi nunger na anema rarar temeranger telok ajonga nai kokaka aser parnok rongnung nisung shia pei süki nung yiru-yibongertem dang anünga liaka parnok shishitsü aser iba yimti mi agi rongtoktsü.

Yerimia Tepuokdak Ayuba

- ¹¹Tang kodang Kaldi nunger temeranger telok Farao temeranger telok arudang Yirusalem nungi aenshir liasü,
- ¹²Yerimia Yirusalem nungi Benjamin limai nübur rongnung pa shilem agizüktsü apusoa ao.
- ¹³Kodang pa Benjamin Süngkhüm nung liasü idakji tanüker ka Hanania chir Shelemia par chir tenüing Irija, pai Yerimia ainkar pua ashi, “Na Kaldi nunger dangi jena odagi.”
- ¹⁴Yerimiai ashi, “Aji tiyazü; ni Kaldi nunger dangi jena maor.” Saka Irijai pa dang manga, aser Yerimia apu aser pa tongtipur dangi bener aru.
- ¹⁵Tongtipuri Yerimia dak ain adok aser parnoki pa dak azük aser Yonathan tezülur kidang pa puok, kechiyong aji tepuokdak yanglur liasü.
- ¹⁶Kodang Yerimia kangla taktang kati aru, aser anogo aika yangji ali.
- ¹⁷Zedekia chubai pa ajai yok, aser pa anitet. Chuba jagi par kidang miima pa dang asüngdanga ashi, “Kibuba nungi o kar lir ma?” Yerimiai ashi, “Lir.” Idangji pai ashi, “Na Babilon chuba ket nung bendanga agütsütsü.”
- ¹⁸Yerimiai ano Zedekia chuba dang ashi, “Ni tepuokdak nenoki ayutsüsa ni kechi tai ne dang mesüra tenzüker, mesüra iba nübur dang inyak?”
- ¹⁹Nenok ainkartem shirnoki ne dang Babilon chuba na aser iba lima anema marutsü ta shin, parnok kong ali?
- ²⁰Tang angang, ni ne dang mepishir, Oh kü chuba; kü ajemalu temepishiba ne madangi arudakjang, aser ni meyipa Yonathan tezülur ki jagi, yangji ni süa lir, teyokma.”
- ²¹Anungji Zedekia chubai ozüing agütsü, aser ki anüker nem parnoki Yerimia bendanga agütsü; aser yimti nung amtsük makai maküm tashi, am yanglur yimdong nungi anogo shia pa nem amtsük kaka agütsü. Anungji Yerimiai tanüker ki nung ali.

Yerimia 38

Yerimia Ongken Nung Ayuba

¹Tang Mattan jabaso Shefatia, Pashpur jabaso Gedalia, Shelemia jabaso Yukal, aser Malakia jabaso Pashur parnoki Yerimiai nisungtem dang shia aliba angashi.

²Kibubai yamai ashir, “Shiba iba yimti nung lidir nok agi, ayawara agi, aser wara agi asütsü; saka shiba Kaldi nunger dangi oadokdir taküm alitsü; parnok takümji rara sempet ka ama asütsü, aser taküm alitsü.

³Kibubai yamai ashir, Iba yimti Babilon chuba temeranger telok ket nung agütsütsü aser agiadoktsü.”

⁴Idangji tongtipurtemi chuba dang ashi, “Iba nisung südakjang kechiyong iba ama o parnok dang jembiba agi iba yimti nung tokja aliba temerangertem, aser nisung ajak teka pai tashi maitdaksüi lir. Kechiyong iba nisungi iba nübur ajungtsü bushi masü saka parnok majungtsüang bushir.”

⁵Zedekia chubai ashi, “Ajiang, pa nenok ket nung lir; kechiaser chubai nenok anema kecha meinyaktet.”

⁶Anungji parnoki Yerimia apu aser chubar chir Malkia meyong ongken nung enoktsü, koba tanüker ki nung liasü, lisü agi Yerimia ajungzüka yok. Aser ongken nungji tzü maliasü, saka lishitsüng dang, aser Yerimia lishitsüng nung asonga ai.

Ebed-meleki Yerimia Kümzükba

⁷Kodang Ethiopia nunger teyangluba nisung ka, Ebed-melek, shiba chuba kidang liasü Yerimia ongken nung parnoki enoktsüogo ta angashi, idangji chubaji Benjamin Süngkhüm nung mena liasü.

⁸Ebed-melek chubar ki nungi oa chuba dang ashi,

⁹“Kü kibur chuba, item nisungi Yerimia ainkar ongken nung enoktsüba agi parnoki inyakba ajak nung tai menaogo; aser pa yangji taya agi asütsü, kechiyong yimti nungji amtsük anünga mali.”

¹⁰Idangji Ethiopia nunger Ebed-melek dang chubai mela, “Ne den nisung asem yang nungi aniang, aser Yerimia ainkar pa masüdangsa ongken nungi ajungtetang.”

¹¹Anungji Ebed-meleki nisungtemji pa den ani, aser chuba kidangi terizüngdaki ki süoshi taktangi ao, aser idak nungjagi süjen aser süoshi tejen agi, koba pai lisü agi Yerimia dangi ongkeni yok.

¹²Idangji Ebed-melek Ethiopia nunger jagi Yerimia dang ashi, “Süjen aser süoshiji ne kikilaktsü o lisü tsüingda nungji enokang.” Yerimiai yamaji inyak.

¹³Idangji parnoki Yerimia lisü agi atsüket aser ongken nungi pa ajungtet. Aser Yerimia tanüker ki nung ali.

Zedekiai Yerimia Dang Asüngdangyaba

¹⁴Zedekia chubai Yerimia ainkar tajai yok, aser Kibuba tenla kidangi ailen asembuba nung pa agizük. Chubai Yerimia dang ashi, “Ni ne dang tasüngdangba ka asüngdangdi kü dang nungi kecha temiimshi.”

¹⁵Yerimia Zedekia dang ashi, “Ni ne dang shira atangji nai ni mesüdaktsütsüa-ma? Aser ni ne nem shisa tajung agüjaka nai kü dang mangatsü.”

¹⁶Idangji Zedekia chubai miima Yerimia dang azüngashi, “Kibuba shibai asen tanela yanglu, pa taküm likai, ni na mesüdaktsütsü mesüra ne taküm bushir item nisung ket nung ni na bendanga magütsütsü.”

¹⁷Idangji Yerimiai Zedekia dang ashi, Kibuba Temeranger Telok Tsüngrem, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Nai Babilon tongtipur ket nung bendanga agüjadokra, iba yimti mi agi marongtsü, aser na aser ner kibong kümzüktsü.

¹⁸Saka nai Babilon chuba tongtipur ket nung bendanga magütsüra, iba yimti Kaldi nunger ket nung agütsütsü aser parnoki aji mi agi rongtoktsü, aser parnok ket nungi na mejenbutsü.”

¹⁹Zedekia chubai Yerimia dang ashi, “Yihuda nunger shirnok Kaldi nunger dangi jena oa ali, parnoki ni parnok nem agütsür kü dak mashi-i amshia lir ta ni tsübur.”

²⁰Yerimiai ashi, “Na parnok nem magütsüdaktsütsü. Ni kechi ne dang ashir, iba nung tang naiKibuba ola angang, aser aji ne den junga alitsü aser ne taküm kümzüktsü.

- ²¹Saka nai bendanga magütsüli süra, Kibubai kü dang sayuba mangdangji ya,
- ²²Ajiang, Yihuda chuba kidang tetsürtem tokja aliba ajak Babilon chuba tongtipur dangi anir aotsü shia liasü, nai tamang akaba tembartemi na ashioktsü aser na anema takok angu; tangbo ne tsüng lishitsüng nung asong nung, parnoki na nungi meyipa oadoker.
- ²³Ne kibutsütem aser ne jabasotem Kaldi nunger dangi anir oadoktsü aser na ne sasa parnok ket nungi mejenbutsü, saka Babilon chubai aputsü; aser iba yimti mi agi rongtoktsü.”
- ²⁴Idangji Zedekiai Yerimia dang ashi, “Item oi shinga danga teshi mesüra na asütsü.
- ²⁵Tongtipurtemi ne den jembioigo ta angashira aser ne dangi arua nai chuba dang kechi ashi aser chubai ne dang kechi ashi; kecha onok nungi temiim aser onoki na mesüdaktsütsü ta shira;
- ²⁶idangji nai parnok dang shiang, ni chuba dang tanaben Yonathan kidangi yangji masütsü meyoktsü junger ta ni mepishi.”
- ²⁷Idangji tongtipur ajak Yerimia dangi aru aser pa dang asüngdang, aser chubai pa dang ashiba ama parnok dang langzü. Anungji parnoki pa den jembiba toktsü, kechiyong sensaksembaji parnoki mangazük.
- ²⁸ Yirusalem agiba anogo matong tashi Yerimia tanüker ki nung ali.

Yerimia 39

Yirusalem Laoba (2 Ch. 25.1-12; Yer. 52.4-16)

- ¹Yihuda chuba Zedekia küm tukububa ita terbuba nung, Babilon chuba Nebukadnezzar aser pa temeranger telok ajak Yirusalem anema aru aser aji lungbang;
- ²Zedekia küm terkabuba ita pezübuba, anogo tukububa nung yimti atsüji rakpok.

³Kodang Yirusalem agi, Babilon tongtipur ajak aru aser süngkhüm tiyong nung amen: Nergal-sharezer, Samgarnebo, Sarsekim, Rabsaris, Nergal-sharezer Rabmag, Babilon chubar yimsüsür tanüingba ajak dena liasü.

⁴Kodang Yihuda chuba Zedekia aser temeranger ajaki parnok angu, parnok ajen, chubar atsüki jara ana tsüingda nungi süngkhüm ajanga aonung yimti nungi tugu; aser parnok Araba leni ao.

⁵Saka Kaldi nunger temerangertemi parnok aria ao, aser Yeriko lenten nung Zedekia menep; aser parnoki pa apu, Hamat lima nung Ribla nung Babilon chuba Nebukadnezzar dangi pa anir aru; aser pai pa madak o bendang agütsü.

⁶Babilon chubai Ribla nung Zedekia chuba jabasotem pa nükdang tepset; aser Babilon chubai Yihuda temeranger ajak tepset.

⁷Pai Zedekia tenük roktoktsü, aser Babiloni anir aotsü pa yinzü agi alen.

⁸Aser Kaldi nungeri chubar ki aser nüburtem ki rongdoktsü aser Yirusalem jara raksatsü.

⁹Idangji tanüker arkotong Nebuzaradani tanüingba nisungtem shirnok yimti nung tokja liasü, shirnoki pa dangi jena aru, aser nisung shirnok ata-a itemji Babiloni tepoukdaki bener ao.

¹⁰Tanüker arkotong Nebuzaradani, sensaker nisung kar shirnok kecha maka, parnokji Yihuda lima nung toktsü, aser parnok nem tsükmenatzü tsüki aser alu dena agütsü.

Yerimia Chiokba

¹¹Babilon chuba Nebukadnezzari Yerimia indang tanüker arkotong Nebuzaradan, ajanga mela-a ashi,

¹²“Pa kong ali-ar bushiang, pa junga repringang aser pa dak tamajung teinyak, saka pai ne dang ashiba ama pa dak inyakang.”

¹³Anungji tanüker arkotong Nebuzaradan, Nebushazban Rabsaris, Nergal-shrezer, Rabmag, aser Babilon chuba tongti yimsüsür ajaki,

¹⁴yok aser tanüker ki nungi Yerimia anir ao. Parnoki Shafanur semchir, Ahikam jabaso Gedalia nem pai pa par kidangi anir aotsü bendanga agütsü. Anungji pa nübur rongnung ali.

¹⁵Kibuba O Yerimia dangi pa tanüker ki nung shibanga alidang aru.

¹⁶“Oang aser Ethiopia nunger Ebed-melek dang shiang, Temeranger TelokKibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, ajiang, ni iba yimti anema tajung asoshi masü tamajung asoshi atalokdaksütsü aser iba anogo nung ne madang itemji inyaksü.

¹⁷Saka nabo iba anogo ni kümzüktsü ta Kibubai ashir, aser nai shirnok tsübur parnok ket nung na magütsütsü.

¹⁸Kechiyong atangji ni na kümzüktsü, aser na nok agi melaotsü; saka na pei taküm rara sempet ama alitsü, kechiaser nai kü dak temulung alemba ayu” ta Kibubai ashir.

Yerimia 40

Yerimia Gedalia Den Aliba (2 Ch. 25.22-26)

¹Tanüker arkotong Nebuzaradani Rama nungi Yerimia odaktsür külen, pai pa yinzü agi alener Yirusalem aser Yihuda tepuoker ajak den anir Babiloni pur aoba mapang nungKibuba o Yerimia dangi aru.

²Tanüker arkotongi Yerimia ania aru aser pa dang ashi, “Kibuba ne Tsüngremi iba talidak anema lendong ya kazük;

³Kibubai aji bener aruogo, aser pai jembiba ama inyakogo. Kechiaser nai Kibuba anema temenen mena, aser pa ola manga nungji iba mapai ne madak arua lir.

⁴Tang ajiang, ne teka yinzü nungi ni na chioker. Babiloni na kü den arutsü junger ta nai bilemra, arung aser ni na junga rebrangtsü; saka na kü den Babiloni arutsü tai ta bilemra taru. Ajiang, linük ajonga ne madang lir; nai kolenisa aotsü junger aser tim ta bilemer ilenjagi oang.

⁵Na moi lira, idangji Ahikam jabaso, Shafan semchir Gedalia dangi meyipang, shiba Babilon chubai Yihuda yimtitem nung governor shimtet, aser pa den nübur rongnung liang, mesüra nai koleni aotsü tim ta bilemer ilen jagi oang.” Anungji tanüker arkotongi pa nem chiyungtsü aser sempet agütsü, aser pa odaktsü.

⁶Idangji Yerimia Mizpa nung Ahikam chir Gedalia dangi ao, aser pa den linük nung tokja aliba nisungtem den ali.

Yihuda Governor Gedalia

⁷Moapu nung temeranger telok arkotong ajaki aser parnok nisungtemi Babilon chubai Ahikam chir Gedalia linük nung governor shimogo, aser pa nem tebur, tetsür, aser tanurtem, linük nung sensaktiba purtem shirnok Babiloni pur moi ali, pa nem bendanga agütsüogo ta kodang angashi,

⁸parnoki Mizpa nung Gedalia dangi Nethania chir Ishmael, Karea chir Yohanan, Tanhumeth chir Seraia, Netofat nunger Efai chirtem, Maakat chir Yezania, parnok aser parnok nisungtem ao.

⁹Ahikam jabaso Gedalia, Shafan semchiri parnok aser parnok nisungtem dang azüngashia ashi, “Kaldi nunger tenzüksü tetsübu. Linük nungji liang, aser Babilon chuba tenzükan, aser nenok den aji junga alitsü.

¹⁰Ni asoshibo Mizpa nung alitsü, Kaldi nunger shirnok kü dangi arudir parnok madang nenok asoshi noktaktsü, saka nenokbo, yi aser mei süngjang aser toztü bendenang, aser nenok chipo nung itemji rizünga yuang, aser nenoki agia aliba yimsüngtem nung liang.”

¹¹Yamaji kodang Yihuda nunger shirnok Moab aser Ammon nunger rongnung aser Edom aser tanga linük nung oda Babilon chubai Yihuda nung tanüngba tokja lir aser Ahikam chir Gedalia, Shafan semchir parnok madak governor shimteta lir ta angashi,

¹²idangji Yihuda nunger ajak parnok kolenisa aridoka liasü Yihuda lima Mizpa nung Gedalia dangi aru, aser parnoki yi aser mei süngjang jenti benden.

Gedalia Tepsettsü Tasa

¹³Tang Karea chir Yohanan aser moapu nung temeranger telok tanishir ajak Mizpa nung Gedalia dangi aru,

¹⁴aser pa dang ashi, “Ammon nunger chuba Baalisi, Nathania chir Ishmael ne taküm agitsü yok ta nai meteter ma?” Saka Ahikam chir Gedaliai parnok dak mamang.

¹⁵Idangji Karea chir Yohanani Mizpa nung Gedalia dang miima jembi, “Ni odakjang aser ni Nethania chir Ishmael tepsettsü, aser shingaia aji memetettsü. Na anasa sentena aliba Yihuda nunger prokshitsüsa, Yihuda tanüngba samadoktsü, kechiba na taküm agitsü?”

¹⁶Saka Ahikam chir Gedaliai Karea chir Yohanan dang ashi, “Nai iba mapai meinyaktsü, kechiyong nai Ishmael indang tiyazü jembidagi.”

Yerimia 41

Gedalia Anema Mapa Tamajung

¹Ita tenetbuba nung Nethania chir Ishmael, Elishama semchir, chubar kinunger, chubar tongti yimsüsür rongnung ka, Mizpa nung Ahikam chir Gedalia dangi nisung ter den aru. Mizpa nung parnok külemi chiyungdang,

²Nethania chir Ishmael aser pa den nisung terji arameso aser Aikam chir Gedalia Shafan semchirji nok agi lepzüka yok, aser pa tepset, shiba Babilon chubai linük nung governor shimteta liasü.

³Ano Ishmaeli Mizpa nung Gedalia den alir Yihuda nunger ajak aser Kaldi nunger temeranger shirnok yangji lia ata, tepset.

⁴Gedalia tepseter külen tananü, shingaia aji memettdang,

⁵Shekem, Shilo, aser Samaria nungi parnok bangsemo südoker aser süoshi teshisa abener, parnok temang lepsar, chiyungtsü tenla aser teronem menemtsü bener Kibuba tenla ki nung agütsütsü nisung tir tonga aru.

⁶Nethania chir Ishmael Mizpa nungi, parnok den ajuruteptsü jeba adok. Pai parnok ajurudang, pai parnok dang ashi, “Ahikam chir Gedalia dangi aitang.”

⁷Kodang parnok yimti jagi ait, Nethania chir Ishmael aser pa den aliba nisungtemi parnok tepset, aser parnok ongken nung enoktsü.

⁸Saka idakji parnok rongnung nisung teri Ishmael dang ashi, “Onok tetepset, kechiyong onoki tsük, barley toztü, aser ninang mojitzü alu nung miima rizünga lir.” Anungji pai parnokji medemertem den metepseti toktsü.

⁹Tang ongken koba nung Ishmaeli tepsetba nisungtem temang ajak enoktsü, ibai Israel chuba Baasha anema Asa chubai tenokdangtsü yangluba ongken liasü. Nethania chir Ishmaeli aji tetepsetba agi süngdaktsü.

¹⁰Idangji Ishmaeli Mizpa nung tanüngba nisung ajak, chubar jalatem aser Mizpa nung tokja aliba nisung ajak tanüker arkotong Nebuzaradani, Ahikam jabaso Gedalia nem bendanga agütsü parnok apu; Nethania jabaso Ishmaeli parnok apu aser Ammon nunger dangi ajanga aotsü apuso.

¹¹Saka kodang Karea jabaso Yohanani aser pa den aliba temeranger telok tanishir ajaki Nethania jabaso Ishmaeli inyakba tamajung ajakji angashi,

¹²parnoki pei nisung ajak ani aser Nethania jabaso Ishmael anema raratsü ao. Gibeon nung aliba tzütu tulu jagi parnok pa madaki aru.

¹³Kodang nisung ajaki shirnok Karea chir Yohanan aser pa den temeranger telok tanishir ajak angu, parnok pelatep.

¹⁴Anungji nisung ajak shirnok Ishmaeli Mizpa nungi meyipa bener ao aser lepa meyipa aru, aser Karea chir Yohanan dangi ao.

¹⁵Saka Nathania chir Ishmael Yohanan nungi nisung ti anir jentet, aser Ammon nunger dangi ao.

¹⁶Idangji Karea chir Yohanan aser pa den temeranger telok tanishir ajaki Nethania chir Ishmaeli, Ahikam chir Gedalia tepseter külen tanüngba temerangertem shirnok Nethania chir Ishmaeli bener oa ali temerangertem, tetsürtem, tanurtem, aser teyangluba nisungtem shirnok Yohanani Gibeon nungi anir shilang, parnok ajakji agi.

¹⁷Parnoki Ijipi aotsü bilema apuso, aser Bethlehem anasa Gerut Kimham nung anen.

¹⁸Kechiaser parnoki Kaldi nunger tsübua liasü, kechiyong Nethania chir Ishmaeli Ahikam chir Gedalia shiba Babilon chubai linük madak governor kümdaktsü paji tepset.

Yerimia 42

Yerimiai Sarasademtsütsü Mepishiba

¹Idangji temeranger telok tanishir ajak, Karea chir Yohanan aser Hoshaiia chir Azaria, aser nisung ajak tilatiba nungi tulutiba tashi, anasa aru,

²aser Yerimia ainkar dang ashi, “Onok temepishiba ne madangi arudakjang aser Kibuba ne Tsüngrem dang onok asoshi mepishijang, iba tanüngba ajak asoshi kechiyong, ne tenüki anguba ama, aika nungi onok ishika dang tokja lir,

³oda Kibuba ne Tsüngremi onok dang aotsüba lenmang, aser onoki inyaksüba mapa sayutsüsa sarasademjang.”

⁴Yerimia ainkari parnok dang ashi, “Ni nenoki ashiba angashiogo; ajiang, ni Kibuba nenok Tsüngrem dang nenok temepishiba ama sarasademtsütsü, aser kechisa Kibubai langzüdir ni nenok dang ashitsü; nenok nungi kecha miima mayutsü.”

⁵Idangji parnoki Yerimia dang ashi, “Koba o bener Kibuba ne Tsüngremi na onok dangi yokdir ajak iba amaji onoki meinyakra onok anema atangji aser temulung alemba kuli Kibuba sangma.

⁶Jungli mejungli, oda kodang Kibuba Tsüngrem ola angashir aji onok den junga alitsüsa, Kibuba ozü Tsüngrem shiba dangi onoki ya yokdagi pa ola onoki angatsü.”

Kibubai Yerimia Sarasadem Langzüba

⁷Anogo ter tatem nung Kibuba oji Yerimia dangi aru.

⁸Idangji Karea chir Yohanan aser pa den temeranger telok tanishir ajak, aser nisung ajak tilatiba nungi tulutiba tashi aja.

⁹Parnok dang ashi, “Kibuba, Israel Tsüngrem shiba dangi nenok temepishiba pa madang agütsütsü nenoki ni yok, pai yamai ashir.

¹⁰Nenoki iba lima nungi moi lira, idangji ni nenok mesoa yanglutsü aser matsüzüktsü; ni nenok atemtsü, aser matsütettsü; kechiaser ni nenok dang tamajung inyakba atemaji ni jashir.

¹¹Nenoki tsübua aliba Babilon chubaji nenoki tetsübu; pa tetsübu” ta Kibubai ashir, kechiyong ni nenok den lir, pa ket nungi ni nenok anizüktsü.

¹²Ni nenok madak taochi akatsü aser nenok pei lima nung lidaktsütsü ni nenok nem taochi melatsü.

¹³Saka nenoki iba lima nung onok malitsü ta shira Kibuba ne Tsüngrem ola mangai,

¹⁴masü, onok Ijip limai aotsü, kong onoki rara mangutsü, mesüra jangzü ola mangashitsü, mesüra yasetä malitsü, aser onok yangji alitsü, ta shira,

¹⁵ajanglaKibuba oji angang, Oh Yihuda tanüngba pur: Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir; nenoki Ijipi aitsü nenok tejak shia lira, aser yangji alitsü odi süra,

¹⁶idangji nai tsübuba nok agi yangji Ijip lima nung na meneptsü, aser ayawara koba nai tsübur Ijip tonga nepeta ne sülen anidaktsü; aser yangji na asütsü.

¹⁷Nisung ajak shirnoki Ijipi talitsü aotsü pei tejak ashir nok agi, ayawara agi, aser wara agi asütsü; lendong koba ni parnok madak bener arudir iba nungi parnok tanüngba mesüra taküm aliba malitsü.

¹⁸“Kechiyong Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, kü ain adokba aser terasaba Yirusalem alirtem madak shiloktsü ama, kodang nenok Ijipi odir kü terasaba nenok dak shiloktsütsü. Nenok tesempatsü ka taoksatsü ka, atakatem ka aser tetsübutsü ka akümtsü. Nenoki iba linük joko mangutsü.

¹⁹Kibubai nenok dang shiogo, Oh tanüngba Yihuda Ijipi to, ya jungjunga metetang, nenok pei taküm agi kuli mesüra mashileni oa lir ta ni tanü nenok nem tekümdangtsü agütsür.

²⁰Kechiyong nenok Kibuba nenok Tsüngrem dangi ni ya oda shir yok, onok asoshi Kibuba asen Tsüngrem dang mepishijang, aserKibuba asen Tsüngremi kechisa shidir onok dang metetdakang aser aji onoki inyaktsü.

²¹Tanü aji ni nenok dang shiokogo, saka nenoki Kibuba nenok Tsüngrem olaji pai nenok dang ashitsü ni yokba kecha nunga nenoki tashi manga.

²²Tang aji asünung atangji metetang oda nok agi, ayawara agi, aser wara agi nenoki oa alitsü jangraba linük nung nenok asütsü.”

Yerimia 43

Ijip Limai Bener Aoba

¹Kibuba parnok Tsüngremi Yerimia parnok dangi Kibuba parnok Tsüngrem otem bener yokba ajak pai nisung ajak dang jembitemer külen,

²Hoshaia chir Azaria aser Karea chir Yohanan aser nisung ajak tilatiba nungi tulutiba tashi arua Yerimia dang ashi, “Nai tiyazü shidagi, Kibuba asen Tsüngremi yangji alitsü to ta ashitsü na meyok.

³Saka Kaldi nunger ket nung onok bendanga agütsütsü, oda parnoki onok tepsettsüsa mesüra onok Babiloni pur aotsü asoshi Neria chir Baruki na onok anema yuja lir.”

⁴Anungji Karea chir Yohanan aser temeranger telok arkotong ajak aser nisung ajaki, Yihuda lima nung alitsü, Kibuba ola tashi manga.

⁵Saka Karea chir Yohanan aser temeranger telok arkotong ajaki Yihuda tanüngba ajakji agi, shirnok kin ajak nungi koba leni parnok aridoka aser Yihuda nung alitsü arua liasü.

⁶Teburtem, tetsürtem, tanurtem chubatsürtem aser nisung shia shirnok tanüker arkotong Nebuzaradani Ahikam chir Gedelia, Shafan semchir den tokja liasü, ano ainkar Yerimia aser Neria chir Baruk.

⁷Parnok Ijip limai aru, kechiyong parnoki Kibubaola tashi manga. Aser parnok Tahpanhes atong.

⁸Idangji Tahpanhes nung Kibuba O Yerimia dangi aru,

⁹Ne ket nung lung tulutem am-ang, aser Tahpanhes nung Farao kidangi aiba lenmang nung, Yihuda nisung ajak madang lungru agi yanglua alidak semki nung itemji miimang;

¹⁰aser parnok dang shiang, Yamai Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi ashir: “Ajiang, ni yoktsü aser Babilon chuba Nebukadnezzar, kü tenzüker anir arutsü, aser pai pei chuba menden item lung koba ni miima ali, temalen ayutsü, aser pai pei chuba sü item madak salatsü.

¹¹Pa arutsü aser Ijip lima dak azüktsü, wara agi samatsü pur nem wara, pur aotsü pur nem pur aoba, aser nok agi samatsü pur nem nok agütsütsü.

¹²Pai Ijip tsüngremtem tenla kitem nung mi ka tsükloktsü, aser pai itemji arongtsü aser parnok pua bener aotsü; aser sannükeri pei süoshi nungi atsük pudok ama pai Ijip meshidoktsü; aser pa yang nungjagi yimjung nung aotsü.

¹³Ijip nung aliba Heliopolis tongshitemji pai raksatsütsü; aser tsüngremtem tenla kitemji pai mi agi arongtsü.”

Yerimia 44

Süngyanglu Külemba Temerenshi

¹Ijip lima, Migdol nung, Tahpanhes nung, Memfis nung, aser Pathros lima alir Yihuda nunger ajak indang Yerimia dangi aruba o;

²Yamai Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi ashir, “Yirusalem madak aser Yihuda yimti ajak madak ni lendong bener aruba ajak nenoki nguogo, Ajiang, tanü parnok azüngmeyakdak küma lir, aser yangji shinga malir,

³kechiaser parnoki inyakba lendong mapa, parnoki liangmesen arongtsü aoba aser parnoki memetetba, parnoki saka, nenoki saka, mesüra nenok tsüraburi memetetba tangar tsüngremtem dangi aoba agi ni jashidakja ain adokdaktsü.

⁴Ano ne tenzükertem aser ainkar ajak maneni nenok dangi yoka ashi, ‘Oh, Iba tesempatsü mapa ni sempaba ya teinyak!’

⁵Saka parnoki tamajung nungi aser tangar tsüngremtem dang liangmesen arongba nungi meyiptsü nenoki manga mesüra tenarong magütsü.

⁶Aji asünung kü terasaba aser kü ain adokba Yihuda yimtitem nung aser Yirusalem yimdong nung shiloktsü aser jangrudaktsü; aser tanü tashi aliba ama, parnok tejendok aser azüngmeyakdak aliba ama, parnok tejendok aser azüngmeyakdak aküm.”

⁷Tang Temeranger Telok Kibuba Tsüngrem, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Kechiba nenoki iba tamajung tulu nenok pei anema, nenok nungi tebur aser tetsür, kinü aser tanur chanu, Yihuda rongnungi nenok asoshi tanüngba metoktsüi leptokadoktsüsa inyaker?

⁸Kechiba nenoki nenok teka mapa agi, Ijip lima kong nenok alitsü aru, yangji tangar tsüngrem nem liangmesen, rongga, oda nenok leptokadoktsüsa aser atakatem ka akümtsü aser alima kin ajak rongnung sensamasatsü ka küma ni ain adoktsüsa jashidaktsü?

⁹Nenok tsüraburtem tamajung mapa, Yihuda chubatem tamajung mapa, nenoki pei tamajung mapa, aser nenok kinungtsürtem tamajung mapa, koba parnoki Yihuda lima nung aser Yirusalem yimdong nung inyak aji nenoki amadok asü?

¹⁰Tanü tashia parnoki pei sasa ajemalu maküm, mesüra nenok madang aser nenok tsürabur madang ni toktsüba kü ozüng nung aser kü telatet ozüng nung mejaja.”

¹¹Anungji Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir, “Ajiang, tamajung asoshi aser Yihuda ajak leptoktsü asoshi ni nenok anema kü tejak ashitsü.

¹²Yihuda tanüngba shirnoki Ijipi talitsü arutsü tejak shia ali ni parnok agitsü, aser parnok ajak samatsü; Ijip lima nung laotsü; nok agi aser ayawara agi parnok samatsü; tilatiba nungi tulutiba tashi parnok nok agi aser ayawara agi

asütsü; aser parnok tetatatsü, taoksatsü, atakatem ka, aser sensamasatsü ka akümstsü.

¹³Ni Yirusalem nok agi, aya agi, aser wara agi merenshiba ama, shirnok Ijip lima alir itemji merenshitsü,

¹⁴yongji Yihuda tanüngba shirnok Ijip lima alitsü arua ali mejenbutsü mesüra mesüi taküm malitsü mesüra Yihuda limai kong parnok yangji alitsü meyiptsü jangrar, meyipa maotsü, kechiyong jena aor kar dak alaka parnok memeyiptsü.”

¹⁵Idangji tebur ajak shirnok kinungtsütemi tangar tsüngremtem nem liangmesen teronem tenla agütsüogo ta metet, aser anasa noktakba tetsür ajak, tesenteper telok tulu, Ijip lima Pathros nung alir nisung ajaki, Yerimia dang langzü;

¹⁶Kibuba tenüng nung nai onok dang jembiba indangji, onoki ne dang mangatsü.

¹⁷Saka chubatsür dang liangmesen teronem arongtsü aser la dak tajemtsü tenla shiloktsütsü, onok aser onok tsüraburtemi onok chubatem aser onok tongtipurtem; Yihuda yimtitem aser Yirusalem yimdongtem, onoki inyakba ama; onoki atemzükba indang kechisarena onoki inyaktsü. Kechiyong idangji onok chiyungtsü teperi liasü, aser azükaru, aser tamajung mangu.

¹⁸Saka anüng chubatsür dang liangmesen teronem arongba aser la nem tajemtsü tenla shiloktsüba toktsür külenbo, onok kechisarena agi anüng, aser nok aser ayawara agi samaogo.

¹⁹Aser tetsürtemi ashi, “Kodang onoki anüng chubatsür dang liangmesen teronem arong aser la nem tajemtsü tenla shiloktsü, aji onoki amtsük la noksa keter yangluba aser la nem tajemtsü tenla shiloktsübaji onok kinungpurtemi mulungba medeni inyak asü?”

²⁰Idangji Yerimiai nisung ajak tebur aser tetsürtem aser pa nem iba telangzüba agütsür ajak dang ashi,

²¹“Nenoki Yihuda yimtitem nung aser Yirusalem yimdong nung liangmesen teronem arongba indangji, nenok aser nenok tsüraburtem, nenok chubatem aser nenok tongtipur aser linük nung alir nisungtem, Kibubai aji meblem tet no?”

²²Kibubai nenok tamajung inyakbatem aser tesempatsütem koba nenoki inyak aremzüksü makok; anungji nenok lima azüngmeyakdak aser tejendokdak aser atakatem, nisung meli-i tanü tashi aliba amai, küm dajka lir.

²³Ibaji nenoki liangmesen teronem arongbayong, aser nenoki Kibuba anema temenen mena aser Kibuba ola manga mesüra pa ozüng aser pa telatet ozüngtem nung aser pa kulitem nung mejaja, yongji iba tamajung ya, tanü tashi aliba amai, nenok madak tonga lir.”

²⁴Yerimiai nisung ajak aser tetsür ajak dang ashi, “Nenoki Kibuba oji angang, Ijip lima nung aliba nenok Yihuda ajak,

²⁵Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir: Nenok aser nenok kinungtsütemi nenok tebang agi jembio, aser ni nenok teka agi atalokdaksüogo, aser ashi, ‘Onoki atangji onoki yangluba, onok tatemzükba inyaksü, anüing chubatsür dang liangmesen teronem arongtsü aser la nem tajemtsü tenla shiloktsütsü.’ Ajangla nenok tatemzükba akangshiang aser nenok tatemzükba inyakang!

²⁶Anungji Kibuba O angang, nenok Ijip lima alirtem; ajiang, Kibubai ashir, oda Ijip lima ajak nung Yihuda nisung shinga bang agi, Kibuba Tsüngrem taküm likaji ta joko kü tenüing nung mejashitsüsa ni kü tenüing tulu agi azüngashiogo.

²⁷Ajiang, ni parnok tajung asoshi masü tamajung asoshi mita lir; Yihuda nisung ajak shirnok Ijip lima nung ali nok aser yawara agi, parnok tatembang ka maküm tashi samatsü.

²⁸Shirnok nok nungi jenbur Ijip nungi Yihuda limai, yongsük ishika meyipa arutsü; aser Yihuda tanüingba ajak, shirnok Ijipi talitsü aru, parnoki kü o mesüra parnok o koba shitak aji metettsü.

²⁹Ibai nenok madang temaitsü asütsü ta Kibubai ashir, nenok anema tamajung asoshi kü otem atangji noktaksü ta nenoki metettsüsa ni nenok iba talidak merenshitsü:

³⁰ Kibubai yamai ashir, Ni Yihuda chuba Zedekia, pa taküm bushiba pa tsükchir Babilon chuba Nebukadnezzar ket nung agütsüba ama, ni Farao Hofra Ijip chuba pa tsükchirtem aser pa taküm bushirtem ket nung agütsütsü.”

Yerimia 45

Baruk Asoshi Tesüneptsüba O

¹ Yosia chir, Yihuda chuba Yehoiachim küm pezübuba nung, Yerimia ainkari Neria chir Baruk dang jembiba o, Yerimiai ashidang item o shiküp ka nung pai zülu.

²Kibuba, Israel Tsüngremi ne dang yamai ashir, Oh Baruk;

³Nai ashi, “Ni aiatai! Kechiyong Kibubai kü tekangshi nung tejashi benloktsüogo; ni kü tanüngba agi aniseta lir, aser ni anisüngzük mangur.”

⁴Yamai nai pa dang ashitsü, “Yamai Kibubai ashi, ajiang, ni kechi yangluogo ni raksadar; aser ni kechi temogo ni atsütetdar, ibaji linük ajonga nung.

⁵Na asoshi nai mapa tulu bushir asü? Itemji tebushi, kechiyong ajiang, ni shi ajak madak tamajung bener arudar ta Kibubai ashir; saka ni ne takümbo kolenisa odir oaka, kümzüktsü. Saka ni ne taküm ajak nung rara tajangzük amato ne nem agütsütsü.”

Yerimia 46

Ijip O Bendangba

¹Kintem indang Kibuba O Yerimia ainkar dangi aruba.

² Ijip indang, Ijip chuba, Farao Neko temeranger telok indang, koba Karkemis nung Eufрата ayong anasa liasü aser koba Babilon chuba Nebukadnezzar, Yihuda chuba Yosia chir Yehoiachim küm pezübuba nung akok.

³Jongkok aser jong renemang, aser tongbang asoshi tejakleni oang!

⁴Kortem renemang; sangang, Oh kor temerangertem! Nenok merang korang semer noktakang, nenok nütem meyuang, aser nenok rara sobutsü sobuang!

⁵Kechiba ni aji angu? Parnoki aoksatepa süngmang aser tesüleni meyipogo; parnok temerangertem kokdaksüogo, aser ilungtepa jenshiogo; parnok meyipa merepranger; ajaklen tetsübu taoksa lir! ta Kibubai ashir.

⁶Terangrangeri jena aotsü makok, mesüra temerangeri mejenbuttsü; anüdoklentip Eufрата ayong anasa parnok metsütak aser lao.

⁷Nile ama wanga atuba, ya shiba, tzü metsüngba ayongtem ama?

⁸Nile ama Ijip wanga atur, tzü metsüngba ayongtem ama. Pai ashi, “Ni atutsü, ni alima nembangtsü, ni yimitem aser parnok yimti alirtem samatsütsü.”

⁹Tejakleni oang, Oh kortem, aser ain adokang, Oh talungtsütem! Temerangertem tejakleni odakjang; Ethiopia aser Put nisungtem shirnoki jong amer, lijak amtsü mongin, Lud nisungtem.

¹⁰Iba anogoji Temeranger Telok TsüngremKibuba anogo, mangyangba anogo lir, pei sasa pa tsükchirtem dak mang ayangtsü; noki meyoktsü aser jangra atemtsü, aser parnok zü nungi tzüratema ajemtsü. Kechiyong KibubaTemeranger Telok Tsüngremi anüdoklentip lima Eufрата ayong anasa tetepsetba tenla ka akatsü.

¹¹Gileadi tuang, aser tanebtsü mozü agiang, Oh tasüngtet aiür Ijip jala! Amajok nung nai mozü aika agiogo; na asoshi tanebtsü mali.

¹²Kintemi ne maksü indang angashiogo, aser alima na ayimtenba agi sünga lir kechiyong temerangeri temeranger anema metsütak.

Babiloni Ijip Dak Azükba

¹³ Ijip lima dak azüktsü Babilon chuba Nebukadnezzar aruba indang Yerimia ainkar dang Kibubai jembiba o.

¹⁴Ijip nung metetdakjang, aser Migdol nung sangdongang; Memfis aser Tahpanhes nung sangdongang; shiang, “Renema noktakang aser renema liang, kechiyong noki na meketa meyoktsü.”

¹⁵Kechiba Apis ajen? Kechiba ne nashi pungchi menoktak? Kechiaser Kibubai pa nungokja laodaktsü.

¹⁶Ne telok metsüktak aser lao, aser parnok kati ka dang ashi, “Aramesoang, aser asenoki pei nübur dangi aser asen taso limai, rishikangshir aser nok nungi meyipa odi.”

¹⁷Ijip chuba, Farao ola dang tulu; shibai pei mapang süitemdaktsü.

¹⁸Ni taküm ali nungji, Chubai ashir, tenemtem rongnung Tabor ama, aser tzüyim anasa Karmel ama, ka arutsü.

¹⁹Bendangli tepuokdak alitsü asoshi nenok sasa khu renemang, Oh Ijip nung alirtem? Kechiyong Memfis tejenokdak, teraksa ka, nisung meli-i akümtsü.

²⁰Ijip tobur tajung nashi lamen lir, saka anüdoklentip nungi apung la madak arua lir.

²¹La dak taa anguba temerangertema tejbeket nashi chanutem ama lir; hau, parnoki meyip aser külemi ajen, parnoki menoktak; kechiyong tamajung lendong anogo parnok madak arua lir; oda parnok merenshiba mapang.

²²Per jua aoba mesüka lai ola adoker; kechiyong tsükchirtem tejakleni temeranger telok aor, aser la anema, süngdong alenertem mesüka pu bener arur.

²³Nempoka meitetsüsa liaka, parnoki lar min alentsü ta Kibubai ashir; kechiaser süngkutem dang nungi parnok timba lir; parnok mezüngdangteti lir.

²⁴Ijip jala mak südaktsütsü, anüolentip len nungi nübur ka ket nung la bendanga agütsütsü.

²⁵Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi ashi, “Ajiang, Thebes nung aliba Amon, aser Farao, aser Ijip aser par tsüngremtem aser par chubatem, aser Farao aser pa dak temulung alemertem madak ni temerenshi bener arudar.

²⁶Shirnoki parnok taküm bushir, Babilon chuba Nebukadnezzar aser par yimsüsürtem ket nung ni parnok bendanga agütsütsü. Tesülenbo Ijip nung akhidang ama nisung alitsü” ta Kibubai ashir.

Tsüngremi Israel Kümzüksü

²⁷“Saka tetsübu, Oh Yakob, kü tenzüker mesüra aoksatepa teli, Oh Israel kechiyong angang, ni talang nungi na kümzüksü, aser ne chirtem parnok puokba lima nungi kümzüksü. Yakob meyipa arutsü aser ajem ajema sadoka alitsü, aser shingai pa metsübudaktsütsü.

²⁸Tetsübu, Oh Yakob kü tenzüker ta Kibubai ashir, kechiyong ni ne den lir. Ni kin ajak kobaisa ni nenok arioktsü ni jungjunga tatem ka kümdaktsütsü. Shitak tasazük nung ni na arütsütsü aser ni na kodakang memerenshi-i metoktsütsü.”

Yerimia 47

Filistia Anema O Bendangba

¹Faraoi Gaza dak mazük dang Kibuba O Yerimia ainkar dangi Filistia nunger indang aruba.

²Yamai Kibubai ashir, “Ajiang, anüdoklentip nungi tzütem adokdar; aser moshia ayimba tzülok ka akümstsü; alima aser iba sünga aliba ajak parnoki mobangtsü, yimtiji aser iba nung alir ajak. Nisungtemi ayimtentsü, aser linük nung alir shiai jebteptsü.

³Par kortem temupu tsüngken, par talungtsütem nungtepa senzüba, parnok alungba ola angashia, teburtemi pei chirtem meyipa mereprang, parnok teka kanga tashi mait lir.

⁴Kechiaser Filistia nunger ajak samatsütsü anogo arudar. Tair aser Sidon nungi anünga aliba teyarir shia leptokadoktsü.” Kechiyong Kibubai Kaftor tzüküm lima nungi Filistia nunger samatsüdag.

⁵Gaza madak lemtsü agi tonga lir, Ashkelon ola madoki lir. Oh tanüngba nüburtem, kopiga nenok sasa nenok zübu aroka kümdaktsütsü?

⁶Aia, Kibubanok! kopiga lir na anisüngzüktsü? Nenok sasa nokleptsü nung semang, anisüngzükang, aser ajemajema liang!

⁷Kibubai iba nem ozüng agütsü nung, aji koda mokorai litettsü? Ashkelon anema aser tzüyimküm anema pai aji inyaka lir.

Yerimia 48

Moab Anema O Bendangba

¹ Moab indang, Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, “Nebo asoshi aiatai! Kechiyong aji teraksa kümdukja lir. Kiriathaim maksüdukja lir, ibai agiogo, mitsaji maksüdaktsüogo aser raksadokogo.

² Moab nüngsang joko mali; Heshbon nung parnoki la anema tamajung tasa asa. Arung, la kin ka mekümdaktsütsü asenoki la leptokadokdi! Ano nenok, Oh yiar nisungtem, ola madoki kümdaktsütsü; noki na arishitsü.

³ Angang! Horonaim nungi ayimtenba ka, azüngmeyak aser teraksa tulu!

⁴ Moab samaogo; Zoar, lar tila tanurtema ayimtenba angashir.

⁵ Kechiyong Luhit atudang parnoki kukua jebtepa atur. Kechiyong Horonaim aluba nung parnoki teraksaba ayimtenbaji angashiogo.

⁶ Jenang! Nenok taküm kümzükang! Lisem lima nung arem gado ka amai sang!

⁷ Kechiyong, nenok mitsa nung aser rongsen nung nenoki temulung alem nungji, nenoka agitsü; aser Khemos pei putirtem aser tongtipur den pur aotsü.

⁸ Yimti shia madaki tesamatsür arutsü, aser yimti kata mejenbutsü. Kibubai jembiba ama, telemok lentenji samatsü aser lentenji raksatsü.

⁹ Moab nem tashikangtem agüjang, kechiyong la yima aotsü; lar yimtitem, nisung shinga yangji meli-i azüngmeyakdak ka akümtsü.

¹⁰ Kibuba mapa shibai anüalem agi inyaker pa atakatem sang; aser shibai pei nok azü tokshiba nungi meyipa soter pa atakatem sang.

- ¹¹Moab pa lanuwa nungi sadoksadoka ali, aser pa yi tasüngtet manung ali, aser bongdang ka nungi ka dak züoka mali, mesüra pa tepuokdaki muodang; anungji pa dak temenakdangtsü kasa alir, aser pa teronem memelenshir.
- ¹²Anungji ajiang, anogotem arur ta Kibubai ashir, oda ni pa dangi tajungketertem yoktsü, aser parnoki pa shitokadoktsü; aser parnoki pungdang azüngtettsü, aser parnok pungdang anüka raksatsütsü.
- ¹³Israel kidongi parnok temulung alemba Bethel asoshi akseta aliba ama Khemos indang Moabi akseta alitsü.
- ¹⁴Onok tashi tulu nisungtem, aser rara asoshi tasü tait nisungtem ta koda nenoki ashir?
- ¹⁵Moab aser la yimtitem raksatsür atua lir, aser pa teshimtet asangurtem, tetepsetdaki luogo ta Chuba, shiba tenüing Temeranger Kibuba lir, pai ashir.
- ¹⁶Moab lendong ana nung lir aser pa timtem yakta arur.
- ¹⁷Shirnok pa meketa ali parnok ajaki aser pa tenüing meteter ajaki, pa mang yimang, sentsüwangshi mechi, tashi tait nüsong koda raksa-a lir ta shiang.
- ¹⁸Ne sentsüwangshi nungi alung, aser tzüra-a aliba ali nung, menang. Oh Dibon nung alirtem! Kechiyong Moab samatsüba na anema atua lir; pai nenok mitsatem raksatsüogo.
- ¹⁹Lenmang anasa noktakang, aser repranga liang, Oh Aroer nung alirtem! Jena aosang dang aser jenbua aola dang asüngdangang, “Kechi atalok?”
- ²⁰Moab maksüdakja lir, kechiyong pa teraksa lir, jebteper aser ayimtener! Moab raksa-a jentoka lir ta Arnon nung shiang.
- ²¹Lenten lima madak, Holon madak, Yehza madak, aser Mefaaf,
- ²²aser Dibon, Nebo aser Beth-diblathaim.
- ²³Kiriathaim, Beth-gamul, aser Beth-meon,
- ²⁴aser Keriot, Bozra aser Moab lima yimti ajak, talang aser ana nung, o bendangba aruogo.

- ²⁵Moab tezü leptokogo, pa tepen raksaogo ta Kibubai ashir.
- ²⁶Pa yi agi mesepdakjang, kechiaser pai Kibuba anema pa sasa uludaktsü; aji asünung Moabi pei saksüba nungi mezüshitsü, aser pa sensamasatsü küma alitsü.
- ²⁷Kechiyong ne madang Israel sensamasatsü ka masü no? Pa auür rongnung angu asü? Kechiyong pa indang nai kwiben jembidir, nai tekolak angümtener.
- ²⁸Oh nenok Moab alirtem, yimtitem tokjang aser lung nung liang, Oh Moab nüburtem! lungpok bang nung pei tesepe yangluba guduru ama sang.
- ²⁹Moab asüküm indang onoki angashiogo, pa kanga asüküm; pa uluba, pa asükümba, pa ngasangatempa aser pa mulungjang mezümekümba.
- ³⁰Pa rasaba ni metet, ta Kibubai ashir, oda aji tazüngla lir; pa asüakümba agi kecha mekümtet.
- ³¹Aji asünung Moab asoshi ni ajeber; Moab ajak asoshi ni ayimtener.
- ³²Yazer dang nungi tali ni na asoshi ajeber, Oh Sibma tsükmenatzü tezü! Ne kongsangtem tzüyim atena ao, Yazer tashi atong; Ne mei süngjang aser ner tsükmenatzü tejang madak teraksatsüba tongogo.
- ³³Tsünütsü ajungba Moab lima nungi tepela aser tepelatsü bener oadokogo; tsükmenatzü yi ni anendaktsüogo; shingaia itemji pelaseta washiba agi manettsü; washibaji tepelatsü washiba masü.
- ³⁴Heshbon aser Elealei ayimtener; Yahaz tonga parnoki ola adoka ashir, Zoar nungi Horonaim aser Eglath Shelishiya tashi; kechiyong Mimrim tzütema takong küma lir.
- ³⁵Aser shibai tenladak tenem nung pei tsüngrem nem liangmesen teronem rongdir, Kibubai ashir, ni Moab nung tatem kümdaktsütsü.
- ³⁶Aji asünung Moab asoshi kü mulungjangi jemji ka ama anünger, aser Kirheres nisungtem asoshi kü mulungjangi jemji ka ama anünger; anungji parnoki bendenba rongsen samar.

³⁷Kechiyong tekolak shia sütokogo aser bangsemo shia sütokadokogo; teka ajak nung talepba lir, aser teperem nung anemsü lir.

³⁸Moab kilem-ma ajak nung aser yimdong nung aiatai ken dak alaka kecha mali.

³⁹Ibai koma raksa-a lir! Parnok koma ajeber! Moabi koma maksü nung tetsür ka mulungjang mesüka iba meketa alir ajak dang Moab sensamasatsü aser taoksatsü küma lir.

⁴⁰Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Ajiang kati mongzü ka ama yima aotsü, aser pei tashikang Moab anema salatsü.

⁴¹Yimtitem agitsü aser mitsatem raksatsü. Timtem tekangshi nung tetsür ka mulungjang mesüka iba anogo nungji Moab temerangertem mulungjang alitsü.

⁴²Moab raksatsütsü aser joko kin ka masütsü, kechiaser pai pei sasaKibuba anema ulu.

⁴³Taoksatsü, kangla, aser sang ne madang lir. Oh Moab nüburtem!” taKibubai ashir.

⁴⁴Shibai taoksa nung jendir, kangla nung tsüktsü, shibai kangla nungi aputeta adoker, sang nung aputsü. Kechiyong parnok merenshiba küm nung ni itemi Moab madak bener arutsütsü ta Kibubai ashir.

⁴⁵Heshbon akhüm nung tajenertemi tashi makai anener; kechiyong Heshbon nungi mi ka adokogo, Sihon ki nungi milak ka adokogo; iba agi Moab tenütsü, rongrong chirtem korang raksaja lir.

⁴⁶Ne dangi tejashitsü, Oh Moab! Khemos nüburtem makaka; kechiyong ne jabasotem pua bener ogo, aser ne jalatem tepuokdaki ogo.

⁴⁷Aji saka tesülen anogo nung ni Moab tia yanglushitsü ta Kibubai ashir. Moab madak o bendangba ya tashi lir.

Yerimia 49

Ammon Anema O Bendangba

¹ Ammon nunger indang, Kibubai yamai ashir; Israel jabasotem mali no? Pa senmanger mali no? Ajangla kechiba Milkomi Gad agi? Pa nūbur iba yimtitem nung ali?

² Aji asūnung, ajiang, anogotem arudagi ta Kibubai ashir, koba mapang nung ni Ammon nunger Rabba anema tongbang washidaktsütsü; ibai tejendok tejep ka akümstsü, aser iba yimtem mi agi arongstsü; idangji shirnoki Israel rakzükraktem parnokji Israeli rakzükraktemtsü ta Kibubai ashir.

³ Jebang, Oh Heshbon, kechiyong Ai jentoka raksa-a lir! Jebang, Oh Rabba jalatem! Anem sü agi nenok sasa nangri kangang, asü ken tenang, aser ai tsüki rongnung oli aruli ta asemtepang! Kechiyong Milkom pei putirtem aser pa tongtipur den soyim nungi aridoktsü.

⁴ Oh tamang makaba jala, ne lenten li asoshi kechiba na asükümer? “Shiba ni anema arutsü” ta shia, shibai la rongsen nung temulung alem?

⁵ Ajiang, nenok meketa alirtem nungi ni nenok madak tetsübuttsü bener arudaktsütsü ta Temeranger Telok Kibuba Tsüngremi ashir, aser nenok nisung shia pa madang nungi indang indanga tajenertem anitentsü shinga meli-i aridokadoktsü.

⁶ Saka tesülenbo ni Ammon nunger tia tanaben yanglushitsü ta Kibubai ashir.

Edom Anema O Bendangba

⁷ Edom indang, Temeranger Telok Kibubai yamai ashir; “Joko Teman nung shisatsü maka asü? Shitak metetba nungi teshisadangtsü samadok asü? Parnok shisatsü sama-a oadok asü?

⁸ Jenang, meyipa tesülen shiang, tarok nung liang, Oh Dedan nung alirtem kechiyong ni pa merenshiba mapang nung Esau lendongji ni pa madak arudaktsütsü.

⁹ Ne dangi tsükmenatzü aongertem arura, parnoki tsükmenatzü temenushitsü tera metokshitsü no? Auürtem aonung arura, parnoki pei asoshi teperi maben tashi meraksadaktsütsü no?

¹⁰Saka ni Esau mangsa kümdaktsü, pai nembangdak ni temai adoktsütsü, aser pai pei sasa nembangtsü makoktsü. Pa chirtem raksatsüogo, pa adianutem, aser par kinungertem, aser pa joko mali.

¹¹Tebu maliba ne chirtem tokjang, ni parnok taküm awabanga ayutsü; ne amitsürtemi kü dak temulung lemdakjang.”

¹²Kechiyong Kibubai ashir, “Shirnoki marokji ajemtsü? Nebukadnezzari aji ajemtsü tim süra, nabo memerenshi-i jentettsü no?”

¹³Kechiyong Kibubai ashir, “Ni kü kija azüngashiogo, Bozra taoksatsü ka, mezüngmeshitsü ka, teraksatsü ka, aser atakatem ka akümstsü, aser par yimti ajak teti teraksa alitsü.”

¹⁴Kibuba nungi ni osangtem angashiogo, aser kin rongnung osang bener ka yoka lir; “Nenok sasa külemi sentenang aser pa anema arung aser tongbang noktakang!”

¹⁵Kechiyong ajiang, ni na kin rongnung tila kümdaktsütsü aser nisung rongnung mezüngmeshidaktsütsü.

¹⁶Ne mulungjang nung mezümekemba, taoksatsü jagi na külakoktsüogo, Oh na lungpok nung aliba, tenem kolak sota alisang. Nai ne tesepong mongzü den saku temalen yangluaka, ni na idak nungjagi anizüktsü ta Kibubai ashir.

¹⁷Edom taoksatsü ka akümstsü; shibai pa anasa süidir süngmangtsü aser iba temerenshi ajakji ngua tanemi atalatsü.

¹⁸Sodom o Gomora, aser parnok anasa aliba yimtitem meküpdokdang ama, Kibubai ashir, nisung shingai yangji malitsü, idakji nisung chir shinga munga malitsü.

¹⁹Ajiang, Yordan arem nungi san teti chiyimdak bushia molusongzü ka aruba mesüka pa atutsü, ni parnok ajongbena la nungi jena odaktsütsü; aser shiba ni shimtetdir ni la madak yutsütsü. Kechiyong shiba ni mesüka lir? Shibai ni mapang ka nung lemteta jaoktsü? Aser kü madang noktaksü sannüker shiba lir?

²⁰Anungji Edom anema Kibubai renemba tasa aser temenen nung alirtem anema pai atongba sentongji angashiang: telok nungjagi tilatema sünga atsür oadoktsü; atangji pai parnok chiyimindak azüngmeyaka toktsütsü.

²¹Parnok laoba agi alima anakshitsü; parnok ayimtenba ola Temerem Tzüyim nung angashitsü.

²²Ajiang, pa atutsü aser mongzü ama yimzütsü, aser pa tashikang Bozra anema salatsü, aser iba anogo nungji Edom temerangertem mulungjangi tetsür ka la nusotsü kangshidang la mulungjang ama alitsü.

Damaska Anema O Bendangba

²³Damaska indang. Hamat aser Arpad bangkasete lir, kechiyong parnoki osang tamajung angashi; parnok tetsübu agi yimsa-a aor; tzüyim ama parnok arakzüa süngjem süngjema meliteti lir,

²⁴Damaska tashi mait küma lir, lai ajentsü meyip, aser pusapuyim agi pa dak tonga lir; tetsür ka nuso kangshidang ama tuokrong aser tejashi agi la dak sotadok.

²⁵Tepela yimti, oda nüngtugu yimti koma sentoka lir!

²⁶Anungji lar asangurtem lar yimdong tiyong nung laotsü, aser iba anogo nungji lar temeranger ajak samatsütsü ta Temeranger Telok Kibubai ashir.

²⁷Damaska jara nung ni mi ka tsükloktsütsü, aser aji agi Ben-hadad chuba kitem meyokadoktsü.

Kedar aser Hazor Anema O Bendangba

²⁸Babilon chuba Nebukadnezzari amakba Kedar aser Hazor chuba yimtitem indang. Kibubai yamai ashir; “Aramesoang, Kedar anema tuang; anüdoklen nübur samajang!

²⁹Parnok süki aser parnok telok parnoki agitsü, parnok teyindangba sü aser parnok oset ajak parnok asoshi bener aotsü, aser nisungtemi parnok dang ayimtentsü ‘Ajaklen tetsübuttsü lir!’

³⁰Jenang, talang nung oa nemzüang, tarok nung liang, Oh Hazor alirtem taKibubai ashir. Kechiyong Babilon chuba Nebukadnezzari nenok anema tasa ka asa aser na anema sentong ka atongogo.

³¹Aramesoang, tebilemtsü makai parnok kija aliba kin ka dang jagi tuang.

³²Parnok uttem temazükba oset akümtsü, parnok nashi teloktem telalu akümtsü. Shirnok ku temtsüng südoker ali ni mopung ajaklen prokshidaktsütsü, ajaklen nungi ni parnok lendong arudaktsütsü” ta Kibubai ashir.

³³Hazor shirong amungdak, teti teraksa aliba ka kümdaktsütsü; nisung shinga yangji malitsü, pa dak nisung munga malitsü.

Elam Anema O Bendangba

³⁴Yihuda chuba Zedekia yimsüsüba tetenzük nung, Kibuba O Yerimia ain kar dangi Elam indang aruba.

³⁵Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, “Ajiang, Elam lijak, parnok tashi ayudakji ni raksatsütsü;

³⁶aser anüing pezüsülen nungi mopung pezü ni Elam madak bener arutsü; aser ni parnok item mopung ajak dangi prokshidaktsütsü, aser Elam nungi shirnok aridokdir, shinga kin dangia parnok maruibo malitsü.

³⁷Parnok tsükchir madang aser shirnoki parnok taküm bushir parnok madang ni Elam aoksadaktsütsü; ni parnok madak lendong oda kü tesashi ain adokba bener arutsü ta Kibubai ashir. Ni parnok mesamatsü tashi ni parnok sülen nok yoktsü.

³⁸Elam nung ni kü chuba menden ayutsü, aser parnok chuba aser tongtipurtem samatsütsü” ta Kibubai ashir.

³⁹Saka tesülen anogotem nung ni Elam pur aoba tanaben bener arutsü ta Kibubai ashir.

Yerimia 50

Babilon Anema O Bendangba

- ¹ Babilon indang, Kaldi lima indang, ainkar Yerimia ajanga Kibubai jembiba o.
- ²“Kin rongnung metetdakjang aser sangdongang, temaitsü ka yuang aser sangdongang, aji temiimshi aser shiang, Babilon agiogo. Bel maksüogo, Merodak bangkaseta lir. La süngyanglutem maksüogo, la süngyanglutem bangkaseta lir.
- ³Kechiyong anüdoklentip nungi la anema kin ka atua lir, aji agi lar lima azüngmeyaka kümdaktsütsü, aser iba nung shinga malitsü; nisung aser shiruru anaprongla jena aotsü.
- ⁴Item anogo nungji aser iba mapang nungji Israel nübur aser Yihuda nüburtem, parnok arudang jebtepa külemi arutsü, aser parnoki Kibuba parnok Tsüngremji bushitsü.
- ⁵Parnoki parnok tejak Zion tsütsü shir Zion lenmang asüngdanga ashitsü arung kodanga mamatsüba teti tatem maka tezüngzüktepba ka nung Kibuba dang asen sasa lungjemdi.
- ⁶Kü nübur temadokba san küma liogo, parnok sannükertemi parnok mashileni, tenem jagi meyipdakja anir ao, parnok tenem nungi ungsemi ogo, parnoki pei talidak amadokogo.
- ⁷Parnok angur ajaki parnok meyokadok, aser parnok tsükchirtemi shiogo, “Onok tai masü kechiyong parnok talidak aji Kibuba, parnok tsürabur teimla Kibubaanema tai parnoki menaogo.”
- ⁸Babilon nungi jenang, aser Kaldi lima nungi oadokang, aser san telok madang nabong tepung ama liang.
- ⁹Kechiyong ajiang, anüdoklentip lima nungi ni kintem telok tulu ka Babilon anema ajungshia bener arudagi; aser la anema parnok sasa tongbang noktaksü; yang nungjagi parnok agiadoktsü, parnok lijakjangji teka tazüng meyipa aruba temeranger mongin ka mesüka lir.
- ¹⁰Kaldi amaktsü; la amaker ajak tipatemsü ta Kibubai ashir.

¹¹Nenok pelatepaka, nenok pela-a lungsotepaka, Oh kü senmang rakzükertem ai madak nashi lamen chanu ngajaba ama, aser kor tepung mesüka asatepaka,

¹²netsü khenyongi maksütsü, aser shibai na aso maksü alitsü. Angang, kintem tetsübutüsüji la asütsü, arem takong aser azüngmeyakdak aser lisem lima.

¹³Kechiyong Kibuba terasaba yong la dak nisung malitsü, saka ajonga azüngmeyakdak alitsü, nisung shia shiba Babilon anasa süidir süngmangtsü aser la zübu ajak aliba yong sensatsütsü.

¹⁴Nenok sasa Babilon anema sendanga meketa noktakang, nenok lijak yoker ajak; la dak ka-ang, lijakjang anünga teyu, kechiyong lai Kibuba anema temenen benshi.

¹⁵La anema meketa washiang, lai chiokadokogo, la kimung lao-ogo, la jalatem tsükogo. Kechiyong ibai Kibuba mangyangba lir; la dak mang yangang, la dak lai inyakba ama inyakang.

¹⁶Babilon nungi metsü prokerji aser aluruwa mapang nung ninok amertem leptokadokang; rishikangshir nok tsübuba yong, nisung shia pei nübur dangi meyiptsü, aser nisung shia pei limai asemtsü.

¹⁷Israelji molusongzüi aridoka arishiba san ka lir. Tamasa Asiria chubai pa meyok, aser tang tesü Babilon chuba Nebukadnezzari pa terettem chipoktsüogo.

¹⁸Anungji Temeranger Telok Kibuba Israel Tsüngremi yamai ashir. Ajiang, ni Asiria chuba merenshiba ama, Babilon chuba aser par lima madak ni temerenshi bener arudagi.

¹⁹Ni Israel tanaben pei chiyimdaki anir arutsü, aser Bashan nung Karmel manung pa chiyimtsü, aser Gilead nung Efraim tenem nung pa tejangraba tipatemtsü.

²⁰Item anogo nungji aser iba mapang nungji, Kibubai ashir Israel dak tai bushitsü, aser kecha malitsü.

²¹Merathaim lima anema tuang, aser Pekod alir anema tuang. Tepsetang aser parnok sülen meshi-meshia samadakjang taKibubai ashir, aser ni ne dang melaba ajak inyakang.

²²Linük nung tongbang ola aser teraksa tulu lir.

²³Alima ajonga dak akusang koda lepzüka yok aser raksa-a lir! Kin rongnung koda Babilon tetsübu taoksatsü ka küma lir!

²⁴Oh Babilon, ni na asoshi sang aso aser aji nai memetet; na putet aser apu, kechiaser nai Kibuba anema noktang.

²⁵Kibubai pei nok o nü ayudak lapok aser pei ain adokba nok o nü agitet, kechiyong Kaldi nunger lima nung Temeranger Telok Kibuba Tsüngrem teinyaktsü mapa ka lir.

²⁶Pezü sülen shia nungi la anema arung, lar jentem lapokang, tsük toktena ayuba mesüka la nungtendakjang aser khenyongi la samadakjang; la nungi kecha anünga tetoktsü.

²⁷Lar nashi pungchi ajak tepsetang, tetepsetdak parnok laodakjang. Parnok asoshi aiatai, kechiyong par anogo, par temerenshi mapang arua lir.

²⁸Angang! Tsüngrem asen Kibuba mangyangba, pa tenlaki mangyangba, Zion nung sangdongtsü Babilon lima nungi parnok ajener aser jenteta aor.

²⁹Babilon anema lijak amer ajak jatenang, shirnoki lijak azüa arur ajak jatenang. La meketa anasa arur menang; shinga tejendaktsü. La mapa yari la nem lepa agüjang, lai inyakba ajak yari la dang inyakang, kechiyong lai Israel Temeshisang Kibuba anema asüküma noktakogo.

³⁰Aji asü nung lar asangurtem yimdong tiyong nung laotsü, aser lar temeranger ajak iba anogo nung samatsütsü ta Kibubai ashir.

³¹Ajiang, ni na anema lir, Oh asükümsang ta Temeranger Telok Kibuba Tsüngremi ashir, kechiyong ni na merenshitsü ne anogo mapang aruogo.

³²Asükümsangji, pa mesotsü shinga mali, metsüdaktsü aser laotsü, pa yimtitem nung ni mi ka jangrudaktsütsü aser aji agi pa meketa aliba ajak meyoktsü.

Kibubaji Israel Alangzüksang

³³Yamai Temeranger Telok Kibubai ashir, “Israel nübur kangshia lir, aser parnok den Yihuda nübur dena lir; parnoki parnok moudaktsü.

³⁴Parnok alangzüksang tashi tait lir, pa tenüngji Temeranger Telok Kibuba lir. Atangji pai parnok asoshi noktaksü. Pai alima nem anisüngzük agütsütsü saka Babilon alirtem nembo rongrong agütsütsü.”

³⁵Kaldi nungertem anema aser Babilon alirtem anema aser lar tongtipur madak aser par tashi temeteter nisungtem anema nok ka!

³⁶Tetakzürtem anema, parnok tamachi kümdaktsütsüsa nok ka! Lar temerangertem anema parnok samatsütsüsa nok ka!

³⁷Lar kortem anema lar talungtsütem anema, aser parnok rongnung bendanger temeranger telok ajak anema parnok tetsür kümdaktsütsü asoshi nok ka! Lar rongsen rizüngba ajak anema, item rakzükdaktsütsü asoshi nok ka!

³⁸Parnok anema tzü kongdaktsütsü asoshi nükra ka! Kechiyong ibai noksa jenti akaba lima ka lir, aser tekülemba süngyanglu anema parnok yiar küma lir.

³⁹Anungji arem shirurutem aser shirongtem Babilon nung alitsü, aser ostrich ozü yangji amungtsü; joko la dak teti nisung malitsü, mesüra putusa putu la dak malitsü.

⁴⁰Kodang Tsüngremi Sodom aser Gomora aser parnok anasa yimtitem meküpdok, Kibubai ashir, yamaji yangji nisung shinga malitsü, aser nisung chir shinga la dak munga malitsü.

Anüdoklentip Tsükchir Aser Yordan Molusongzü

⁴¹Ajiang, anüdoklentip nungi nübur ka arur; kin tashi tuluka aser chuba aika alima tatembang len nungi arimesoa lir.

⁴²Parnoki lijak aser nü ameta lir; parnoki maochir, aser yimlibilem maka. Parnok olaji tzüyim arrürba mesüka lir; parnoki kor dak amener, aser na anema tongbang asoshi tebur ka ama sobua lir, Oh Babilon jala!

⁴³Babilon chubai parnok indang osang angashi, aser pa teka zükla-a aküm; nusotsü tetsür kangshi ama, tuokrong agi pa dak atong.

⁴⁴Ajiang, Yordan arem nungi san teti chiyimdak bushia molusongzü ka aruba mesüka ni parnok ajongbena aridoktsü aser shibasa ni shimdir la madak ni shimteta toktsütsü. Kechiyong ni mesüka shiba lir? Shibai ni arung ta ajatsü? Kü madang noktaksü sannüker shiba lir?

⁴⁵Anungji Kibubai Babilon anema yangluba tasa, aser Kaldi lima anema pa sentong atongba angang: Atangji parnok telok nungi tilatem atsür oadoktsü, atangji parnok talidak parnok den azüngmeyaka kümdaktsütsü.

⁴⁶Babilon agiba ola agi alima arakzütsü, aser la ajepba kin rongnung angashitsü.

Yerimia 51

Babilon Anema Kibuba Rara

¹Kibubai yamai ashir, ajiang, Babilon anema, Kaldi alirtem anema ni tesamatsüba tenla ka aramesotsü.

²Ni Babilon anema teseptokertem yoktsü, aser parnoki la sepdoktsü; kadang ajaklen nungi la anema timtem anogo nung parnok arudir, parnoki lar lima tazüng kümdaktsütsü.

³Lijak abeneri pei lijak azüa tarudaktsü, aser pa merang sobutsü sobur noktaka telidaktsü; lar asangurtem anünga teyutsü, lar telok ajak okshia samajang.

⁴Kaldi nunger lima nung parnok laoa tepsettsü, aser lar yimdong nung yirutsütsü.

⁵Kechiyong Israel aser Yihuda, parnok Tsüngrem Temeranger Telok Kibubai parnok sendoka mali; saka Israel Temeshisang anema parnok lima temenen agi sünga lir.

⁶Babilon nungi jenang, nisung shiai pei taküm kümzükang! La temerenshi nung telepdoktsüma, kechiyong ibai Kibuba mangyang. La nem lepa agütsüba mapangji lir.

⁷Kibuba ket nung Babilonji, alima ajak mesepdaksüba hon marok ka liasü; kintemi lar yi ajem, anungji kintem yiar aküm.

⁸Ajongbena Babilon lao aser raksa; la asoshi jebang! La tekangshi asoshi la tanebtsü mozü agiang; ashiko la anebtsüa kar.

⁹ “Onoki Babilon anebdaksünü,” saka la manebi lir. La senzüka tokjang aser asen ajak pei limai odi; kechiyong la obendangba kotak tongogo, aser oda anüng tonga tuogo.

¹⁰Kibubai asen ochi pukhüm kümogo; arung, aseni Zion nung Kibuba asen Tsüngrem mapa metetdaksüdi.

¹¹Lijakjangtem ajuang! Jongtem bena arung! Kibubai Media nunger chubatem mulung arimesoogo, kechiaser Babilon indang pa sentongji aji samadaksütsübaji lir, kechiyong ajiKibuba mangyangba, pa tenla ki asoshi mangyangba lir.

¹²Babilon lungtsüki anema temaitsü ya yuang; tanüker tashi itdakjang; mitkar yuang; arümendak yangluang; kechiyong Kibubai Babilon alirtem indang pai kechi jemi, tasa asaogo aser teinyaka inyakogo.

¹³ Oh nenok shir tzü jenti anasa alir, rongsen nung takar, ne tatembang tongogo, ne taküm angdong leptoktsüogo.

¹⁴Temeranger Telok Kibubai pei taküm agi azüngashiogo; atangji süngku koma jenti yamaji nisung agi ni süngdaksütsü, aser nenok madak parnoki takok washi washitsü.

Kibuba Tenüng Asangba Ken

¹⁵Pei ain agi alima yanglubaji pa lir, shibai pei ain agi alimaji yanglu, aser pa tangatetba agi anüngtem atsülangdaksü.

¹⁶Kodang pai pei ola adokdir anüing nung tzü rongrongtepa lir, aser pai alima tatembangtem nungi tzüsü lunga atudaktsür. Tzünglu asoshi pai tsüingpret adokdaktsür, aser pa jendang nungi mopung pai bener arutsür.

¹⁷Nisung shia tamachi aser temetetba shisatsü mali; hon atsünger shia pei tekülemba süngyanglu agi maksüdaktsür, kechiyong pa noksatemji tiyazü lir aser parnok dak tangula mali.

¹⁸Parnok tagidak maka tiyazü amangba ka, parnok merenshiba mapang nung parnok samatsü.

¹⁹Shiba Yakob shilem lir pabo item amai masü, kechiyong ajak kümdaktsübaji pa lir, aser Israelji pa senmanger kin; pa tenüngji Temeranger Telok Kibuba lir.

Kibuba Yintem

²⁰Na kü yintem aser rara nok o nü lir; aser ne den ni kintem anüka ajasatsütsü; aser ne den ni yimlitem ajasatsütsü;

²¹ne den ni kor aser pa dak asangba anüka ajasatsütsü; ne den ni talungtsü aser talungtsü anishir anüka ajasatsütsü;

²²Ne den ni tebur aser tetsür anüka ajasatsütsü; ne den ni tambur aser asangur anüka ajasatsütsü; ne den ni asangur aser aiür anüka ajasatsütsü;

²³Ne den ni sannüker aser pa san telok ajasatsütsü; ne den ni alu yimer aser pa alu alaba ajasatsütsü; ne den ni governor aser walunir anüka ajasatsütsü.

Babilon Merenshiba

²⁴Kibubai ashir, “Babilon aser Kaldi alir ajak nenok nükdangsa parnoki Zion nung tamajung inyakba ajak asoshi ni lepa agütsütsü.”

²⁵Ajiang ni na anema lir ta Kibubai ashir, Oh alima ajonga samadaktsüba, tesamatsüba tenem; ni na anema kü teka songtoktsü; aser lungbang nungi na mezüa yoktsü, aser na merok tenem ka kümdaktsütsü.

²⁶Na nungi kinük asoshi lung, aser kimung asoshi lung kecha magitsü, saka na teti asoshi azüngmeyakdak alitsü, ta Kibubai ashir.

²⁷Ali nung nisan ka mesoang, kin rongnung jangzüji apuang; la anema rara asoshi kintem renemang; la anema yimtitem Ararat, Mini, aser Ashkenaz jang; la anema arkotong ka shimang; süngku lokti ama kortem adokdakjang.

²⁸La anema raratsü asoshi kintem renemang, Media chubatem, parnok governortem aser tata yimsüsürtem, parnok yimsüsüba yimli kübok linük shia renemang.

²⁹Alima atentener aser tekangshi nung lir, kechiyong Babilon anema Kibuba sentong, Babilon lima nisung meli-i azüngmeyak kümdaktsütsü noktaka lir.

³⁰Babilon temerangertem raraba anenogo, parnok pei mitsatem nung lir, parnok tashi makai kümogo, parnok tetsür kümogo; la alidak mi jangrudagi, lar tarütangtsü raksaogo.

³¹Babilon chuba dang ajaklen par yimti agiogo ta ashitsü. Jidangodang kati ka den ajuruteptsü aser osang bener kati ka den ajuruteptsü asemteper;

³²Tzütemdak rakzüka agiogo, mit sabangtem mi agi rongtokogo, aser temerangertem pusatepa lir.

³³Kechiyong Temeranger Telok Kibuba, Israel Tsüngremi yamai ashir, Babilon jalaji, mo anetba mapang nung motsüngnem mesüka lir; ano kenpiga dang lirbo, la aluruwa mapang arutsü.

Kibuba Mangyangba

³⁴Babilon chuba Nebukadnezzari ni meyokogo, pai ni akureptsüogo; Pai ni po tazüing ka kümdaktsüogo. Pai ni ngüm molutzürang ka ama meyokadokogo; Pai pei pok kü chiyungtsü tajung agi süngdaktsüogo, pai ni jendokogo.

³⁵Kü dang aser kü sosem dang, teka aibaji Babilon madak lidakjang, ta Zion alirtemi shidakjangma. Kaldi alirtem madak kü zü lidakjang ta Yirusalemi shidakjang.

³⁶Anungji Kibubai yamai ashir, Ajiang, ni nenok indang tepu akümstsü aser nenok asoshi mang ayangtsü. Ni lar tzüyim kongdaktsütsü.

³⁷Babilon teraksa lung ka kümdaktsütsü, shirongtem amungdak, nisung maliba Taoksatsü ka aser temekongtsü ka alitsü.

³⁸Molusongzü techanu ama, parnoki merametena asatsü.

³⁹Parnok ain adoka alidang, ni parnok nem benjong ka renemtsütsü, aser parnok süjia mao tashi, parnok mesepdaktsütsü.

⁴⁰Tetepsetdaki san chanutem mesüka, san tepung aser nabong tepung mesüka, ni parnok anir alutsü.

Babilon Tia

⁴¹Babilon koda agia lir, alima rangbeni tenüng asangba koda rakzüka lir! Kin rongnung Babilon koma taoksatsü ka küma lir!

⁴²Babilon madak tzüyim atualir, iba terongrong tzüsem agi la nembanga lir.

⁴³Lar yimtitem taoksatsü ka, nükra aser azüngmeyakdak lima ka küma lir; shinga maliba lima nisung chir shinga ajanga mesüiba lima ka küma lir.

⁴⁴Ni Babilon nung Bel merenshitsü, aser pai kechi meyok aji pa tekong nungi agitettsü. Joko kintem pa dangi sena maotsü; hau, Babilon jara laoa lir.

⁴⁵Kü nüburttem la dak nungi adokadokang! Kibuba tetsübuttsü mit nungi nisung shia pei taküm kümzükang!

⁴⁶Kodang küm ka nung osang ka arudir, aser tanga küm ka nung ululu ka, aser teka yitepba linük nung lidir, linük osang angashiba agi nenok mulungjang telula aser tsübuseta teli.

⁴⁷Aji asünung ajiang, Babilon süngyanglu noksatem merenshitsü anogotem arudagi; lar linük ajanga maksüdaktsütsü, aser la madak lar tetepsetba ajak laotsü.

⁴⁸Idangji anüng aser alima, aser parnok dak aliba ajaki, Babilon madak tepela agi ken atentsü; kechiyong anüdoklentip nungi tesamatsürtem arutsü ta Kibubai ashir.

⁴⁹Alima ajak Babilon ajang tetepsetbatem laoba ama, Israel tepsetba asoshi Babilon laotsüla.

⁵⁰Nenok nok nungi jenteterem, oang, ajem-ajema noktaka teli! Talang nungi Kibuba bilemtetang, aser nenok mulungi Yirusalem atidakjang.

⁵¹Onok maksüdaktsüogo, kechiyong onoki tejak nembangtsüogo, kechiyong Kibuba ki temeshidaki aenertem arua lir.

⁵²Aji asünung, ajiang, Kibubai ashir, la süngyanglu noksatem madak ni o bendangtsü anogotem arudagi, aser lar linük ajaklen yiruyipungertemi anüngtsü.

⁵³Babilon anüing tonga tuaka, aser lai lar tashi tait mitsa noktanga liaka, aji saka ni nungi tesamatsürtem la madaki arutsü ta Kibubai shir.

⁵⁴Angang, Babilon nungi asatepba! Kaldi nunger lima nungi tesama tulu ola adokba!

⁵⁵Kechiyong Kibubai Babilon raksa-a toktsüdagi, aser la ola tulu mokorai kümdagi. Tzü jenti mesüka parnok tzüsem arrür; parnok rongrongshishi ola adoker;

⁵⁶kechiyong Babilon madak, la madak, tesamatsüba arua lir; lar temerangertem agiogo. Parnok lijak ajasatsüogo; kechiyong Kibubaji lepa agütsüba Tsüngrem ka lir, pai atangji meyipa agütsütsü.

⁵⁷Lar tongtipur aser lar temeteterem ni mesakdaktsütsü, lar governortem, lar walunirtem, aser lar temerangertem, aser parnok mesaki teti majangba agi ni mejangdaktsütsü ta Chuba shiba tenüing Temeranger Kibuba lir, pai ashir.

⁵⁸Temeranger Telok Kibubai yamai ashir, Babilon jara tesademji ali den medema akümstsü aser lar süngkhüm talangtem mi agi arongtsü. Nisungtemi amajok inyaker, aser kintem parnok sasa mi asoshi dang bilemer.

Yerimia Osang Babiloni Yokba

⁵⁹Neria chir Seraia, Maseia, kodang pa Yihuda chuba Zedekia den Babiloni ao, pa yimsüsüba küm pezübuba nung, Yerimia ainkari melaba o. Seraiaji rongsen kibur liasü.

⁶⁰Babilon arütsüba tamajung ajak, zülua aliba item otem ajak Babilon indang, Yerimiai kaket ka nung zülu.

⁶¹Yerimiai Seraia dang ashi, “Kodang na Babiloni odir, nai item o ajak züngang,

⁶²aser shiang, ‘Oh Kibuba, iba linük indang nai leptokadoktsü ta shiogo, iba nung kecha malitsü, nisung süshia shiruru süshia, aser teti ibaji azüngmeyakdak alitsü.’

⁶³Kodang nai iba kaket züngtemdir, iba nung lung ka alenlokang, aser Eufrata ayong tiyong nung enokjang.

⁶⁴Shiang, Ni la madak tamajung bener aruya alibayong yamai joko matutsüsa Babilon telungleni alutsü.” Ya tashi Yerimia o lir.

Yerimia 52

Yirusalem Raksaba

(2 Ch. 24.18—25.26; 2 Pu. 36.11-20; Yer. 39.1-10)

¹Zedekia chuba akümdang pa arishi küm metsürka liasü, aser Yirusalem nung pai küm terka chuba. Pa tetsü tenüing, Libna nunger Yerimia jala, Hamutal liasü.

²Kibubatsüngdang kechi tamajung liasü, Yehoiakimi inyakba ajak amato, pai inyak.

³AtangjiKibuba ain adokba yong Yirusalem aser Yihuda nung yamai ataloktsüsa küma oda pai pa tsüngdang nungi parnok jentokadok. Aser Zedekia Babilon chuba anema apuso.

⁴ Pai chubaba küm tukububa nung ita terbuba anogo ternübuba nung Babilon chuba Nebukadnezzar pa temeranger telok ajak den Yirusalem anema aru, aser parnoki aji lungbang aser iba meketa mit sabang yanglu.

⁵Yamaji yimti Zedekia chuba küm terkabuba tashi lungbanga liasü.

⁶Ita pezübuba anogo tukububa nung yimti nungji ayawara kanga sashia aküm nung linük nung nübur asoshi chiyungtsü makai liasü.

⁷ Idangji yimti jaraji rakpok, aser raraba nisung ajak ajen aser aonung yimti nungi jara ana tsüngda nung süngkhüm kati, chubar atsüki anasa, Kaldi nunger yimti meketa lia tuguadok. Aser parnok Araba leni ao.

⁸Saka Kaldi temeranger teloki chuba aria ao, aser Yeriko lenten nung chubaji menep; aser par temeranger telok ajak pa nungi prokshir liasü.

⁹Idangji parnoki chubaji apu, aser Hamat lima nung Ribla nung Babilon chuba dangi pa bener aru, aser pa madak pai o bendang agütsü.

¹⁰Babilon chubai Zedekia chirtem pa nükdang tepset, aser ano Ribla nung tongtipur ajak tepset.

¹¹Pai Zedekia tenük arokdoktsü aser pa merang yinzü agi alen, aser Babilon chubai pa Babiloni anir ao, aser pa masü tashi tepuokdak ayu.

Tekülemdak Ki Raksaba

(2 Ch. 25.8-17)

¹²Ita pungububa anogo terbuba nung, koba Babilon chuba Nebukadnezzar küm tertukububa liasü, Nebukadnezzar Babilon chuba anüker rongnung arkotong Yirusalemi ai.

¹³ Pai Kibuba ki aser chubar ki aser Yirusalem nung ki ajak rongtoktsü; ki tulu ajak pai rongrepdaktsü.

¹⁴Kaldi nunger temeranger telok ajak, shirnok anüker arkotong den liasü. Yirusalem meketa jara ajak lusatsü.

¹⁵Chuba anüker arkotong Nebuzaradani nübur rongnung sensaktiba aser yimti nung tokja alirtem aser tesentokertem shirnoki Babilon chuba dangi sentoka toktsür ao, anükalem mapa inyaker mongin kar dena Babilon chuba dangi pur ao.

¹⁶Saka chuba anüker arkotong Nebuzaradani linük nung sensaktiba pur karbo tsükmenatzü dong acha-ayanger aser alu alartem asütsü toktsü.

¹⁷Kibuba kidang aliba yongmenyin tongshitem, aser Kibuba kidang aliba tamendakba aser yongmenyin tzüyim, Kaldi nungeri anüka raksa, aser yongmenyin ajak Babiloni bener ao.

¹⁸Parnoki chipo, aser tateptsü, aser yinsü mejeptokbatem, aser susatem, aser liangmesen asoshi ausutem, aser tenla ki mapa nung amshiba yongmenyin ausu ajak bener ao.

¹⁹Ano susa tilatem aser mi atepba susa, aser susatem aser potem, aser milendongtem, aser liangmesen asoshi susa chuba anüker arkotong jagi kechisa taribi agi liasü, taribi amato bener oadok.

²⁰Tongshi ana asoshiji, kaji tzüyim kübok aliba yongmenyin nashi pungchi terana aser tamendakbatem koba Solomon chubai Kibuba ki asoshi yanglu, yongmenyin item oset ajak moudangtetsüsa liasü.

²¹Tongshiji temeket nung süklep terti aser aji süngtsüng nung temeyong pezü lema, aser aji telunglen küroka liasü.

²²Iba manung yongmenyin tongshibang yanglua liasü; tongshibang kaji süklep pungu talang liasü; tongshibang meketa, mechitepa yanglua aser jarem naro jang, ajak yongmenyin agi yanglua liasü.

²³Temalen jarem jang tukur trok liasü; jarem naro jang ajakjibo mechitepa yangluba ajaklenji noklang ka liasü

²⁴Chuba anüker arkotong jagi putir unger Seraia, aser putibangmi Zefania, aser kishinüker asem apu,

²⁵aser yimti nungi pai raraba nisungtem tanishir ka, aser chubar ketdangpurtem nungi nisung tenet, shirnok yimti nung angu parnok apu aser temeranger telok madak walunir kübok tezülur shibai linük nung nübur anitena angu, aser yimti nung anguba linük nübur nisung roker apu.

²⁶Tanüker madak arkotong Nebuzaradani parnok apu, aser parnok Ribla nung Babilon chuba dangi bener aru.

²⁷Babilon chubai parnok dak azük, aser Hamat linük Ribla nung parnok südaktsü. Yamaji Yihuda pei lima nungi pua bener ao.

²⁸Ibai Nebukadnezzari pua bener aoba yongsükji lir; küm tenetbuba nung, Yihuda nunger meyirijang asemser metsürasem;

²⁹Nebukadnezzar küm tertibuba nung pai Yirusalem nungi nisung noklang ti ser semer ana;

³⁰Nebukadnezzar küm metsür asembuba nung chuba anüker arkotong Nebuzaradani Yihuda nunger noklang tenet ser lir-pungu; nisung ajak agi meyi pezü ser noklangtrok liasü.

³¹Yihuda chuba Yehoiakim pur aoba küm semer tenetbuba nung, ita teranabuba nung, anogo metsür pungu buba nung, Babilon chuba Evilmerodak, pa chuba akümba küm nung, Yihuda chuba Yehoiakin dang taochi sayu aser tepuokdak nungi anitet;

³²aser pai pa dang meima jembi, aser Babilon nung pa den alir chubatem menden madak temaba menden ka pa nem agütsü.

³³Anungji Yehoiakini pai tepuokdak abenba süoshi agizük. Aser arishi tepiyong anogo shia teti chuba langbang nung chiyung;

³⁴Pa kopiga taküm liasü pa asüba anogo tashi pa anogo shia tenüngdaksü yari chubai pa nem teti teyari agüja liasü.

Aiatai

Aiatai 1

Yirusalem Tejashi

¹Aia, nisung sünga aliba yimti to, koda rongjenseta mena lir! Kin rongnung la tulu alibato, koda amitsür mesüka la lir! Yimti rongnung chubatsür ka alibato, tayimer ka küma lir.

²Aonung kukua lai ajeber. La tenibung nung nüktzü lir. La meimer ajak rongnung, la süneptsürbo shinga mali. La tembar ajaki la den ashiokja benshiogo, Parnok la tsükchirtem kümogo.

³Tekangshiba yong, aser ala-ashiba yong, Yihuda pur ogo; la kintem rongnung alir, saka la anisüngzük mangur. La arishir ajaki, la temejepdak tia nung lia menepogo.

⁴Zion lenmangtemi mang ayimer, kechiaser temeshi benjong jagi shinga marur. Lar süngkhüm ajak azüng azünger, lar putirtemi nüngtepa lir. Lar aiürtem kangshia lir, aser la-a timtemseta lir.

⁵La anemertem temaba kümogo, la tsükchirtem azükarur; Kechiyong la ozüng jenti raksaba asoshi Kibubai la timtemdaksü. La chirnurtem anemertem madangi, Tepuokdaki ogo.

⁶Aser Zion jala nungi la meraket ajak pilaogo. La chuba chirtem chiyimdak makaba mesü ama kümogo; aser shirishir jakdang, parnok tashi lula-a jenogo.

⁷La timtemba aser tejashi anogo nung, alemli nungi la meyong senti oset ajak, Yirusalemi bilemteter; aser kodang lar nüburtem anemer ket nung tsük, aser shingaia la meyari; Idangji anemertemi la angu, Parnoki la laoba sensatsü.

⁸Yirusalemi temenen tulu mena. Anungji la temenen oset ama aküm; la tushirtem ajaki la sensamasatsür, kechiaser parnok la mangsa tia angu; hau, la lasasa anünger, aser la tejak tesülen ashir.

⁹La memerükbaji la teperem sü nung liasü; Lai la tatembang meshisadang; anungji la tesüngmangtsüka alu. La tesüneptsür mali; “Oh, Kibuba, kü timtem ajiang, kechiyong tsükchiri pei sasa uluogo.”

¹⁰Lar senti oset ajak madak, tsükchirtemi teka songtokogo. Lai kintem temeshidaki aibajia angu, oda, shirnok indang nai ne mungdangi parnok maitsü, ta ozüng agüja liasü.

¹¹Lar nübur ajak anünger, parnoki aneti aor. Parnok tashi arudaktsütsü asoshi, parnoki senti oset agi chiyungtsü melener. Ajiang, Oh Kibuba, aser ajiangjo, kechiyong ni sensamasaja lir.

¹²Anasa senzür nenok ajak, nenok madangbo ya kecha masü no? Ajiang, pa mit adokba anogo nung, Kibubai ni kangshidaktsüba, Kü dak atongba kü tejashi ama tanga tejashi ali maliar ajidangang.

¹³Anüng nungi pai kü teret telungi mi yok, aser aji agi parnok akoker. Pai kü tsüng asoshi sang aso, Pai ni meyipa odaktsü; Pai ni anogo tepiyong. Azüngmeyaka lula-a kümdaktsü.

¹⁴Kü ozüng raksabatem süngra; Itemji pa ket agi alentepa lir. Itemji kü tekong nung pungokja lir. Pai kü tashi makai kümdaktsü, Shirnok anema ni menoktakter parnok ket nung Kibubai ni agütsü.

¹⁵Kü tashikar nisung ajak, Kü tsüngdang Kibubai amajok dang kümdaktsü; Kü asangurtem akureptsü asoshi, ni anema pai telok jatep. Yihuda tasüngtet jalaji motsüngnem nung ama, Kibubai ajemshitsüogo.

¹⁶Item asoshi ni ajeber. Kü tenük nüktzü ayimer. Kechiaser kü nela asentenshia tesüneptsürji ni nungi talangka oagi lir. Kü chirnurtem azüng azünga lir, kechiaser tsükchiri kokogo.

¹⁷Zioni la teka songtokoker; saka süneptsütsü shinga mali. Yakob indang, oda pa meketa alirtemji, pa anemerang asütsü ta Kibubai melaogo; aser parnok rongnung Yirusalem temenen oset ka amato lir.

¹⁸Kibuba ochiba nung lir, kechiyong ni pa ozüing anema inyak. Angangjo, nenok nübur ajak, aser kü tejashi ajiang; Kü aiürtem aser kü asangurtem pur ogo.

¹⁹Ni kü meimertem aja, saka parnoki ni ashioktsü. Kü putirtem aser kü tamburtem, taküm asoshi chiyungtsü bushidang Yimti nung parnok sama.

²⁰Ajiang, Oh Kibuba; kechiyong ni timtem nung lir; kü nela pesaprunng lir; kü mulung telunglen amsar. Kechiyong ni kanga sashia anemogo; yimdong nung nok sangshir, kidangbo tasüba ama lir.

²¹Parnoki ni anünger ta angashir, ni süneptsürbo shinga mali; kü tsükchir ajaki kü timtem angashi. Nai ya inyakba nung parnok pelar. Nai ayongzükba anogoji nai arudaktsütsü, aser parnok ni mesüka lidakjang.

²²Parnok majungba ajak, ne madangi arudakjang. Aser ni ozüing raksaba asoshi, kü dang inyakba ama, parnok dang inyakangma, kechiyong kü tanüngba jenti, aser kü mulungjang lula-a lir.

Aiatai 2

Yirusalem Merenshiba

¹Kibubai pa ain adokdang, mepet agi koda Zion jala nembanga toktsü! Anüing nungi ali tonga, pai Israel tobur ajungba ludaktsü; pa ain adokba anogo nung, pai pa tetsüing ajemetdak mebiletet.

²Yakob talidak ajak, Kibubai taochi makai samatsüogo. Pa terasaba nung Yihuda jala mitsatem laodaktsüogo. Ali tonga yimli aser iba yimsüsürtem, maksü nung pai ludaktsüogo.

³Pai mit adoka Israel tashi tulu ajak, pai lepzüka yokogo. Tsükchirtem jakdang pai pei teka tajichi, parnok nungi meyipa agienogo. Jangrua aliba mi ama Yakob rongrepogo. Temeket ajak menakrepa rongogo.

⁴Tsökchir ka mesüka pai lijak azüa aru, anemer ka ama teka tajichi renema pai noktak, aser tenüki ajinüba ajak tepsetogo; Zion jala süki nung pai pa mit mi ama shiloktsüogo.

⁵Kibuba tsükchir ka amai kümogo, Pai Israel raksatsüogo. Pai la chuba ki ajak raksatsüogo. Pai la mitsatem raksatsüogo. Aser Yihuda jalatem dak pai mangyimba, aser ajepba tali kümdaktsüogo.

⁶Atsüki ka amai, pai pa semtu bensatsüogo; pa sentep ki pai raksatsüogo; Zion nung telatet benjong, aser amungnü Kibubai anendaktsüogo, aser pa tetsübutüsü ain adokba nung, chuba aser putir sensamasaogo.

⁷Kibubai pa tenladak jentokadokogo. Pai pa temeshidak sentokogo, lar jaratem pai tsükchir ket nung agüjadokogo; Kibuba kidang temeshi benjong nü ama, rongrongba ola adoka liasü.

⁸Zion jala jaraji raksatsütsü, Kibubai mulungtetogo; Pai lisü mesangogo. Raksatsütsü aliba nungi pa teka atsüa maru. Mitsa telung aser jarai mangyimtsüsa pai kümdaktsü, parnok külemi raksaogo.

⁹Lar süngkhüm ali telungi luogo. Pai lar süngkhümürtsü samatsü aser raksatsüogo. Lar chuba aser lar tongtipurtemji, Ozüing makaba kin rongnung lir. Hau, lar ainkartemi Kibuba nungi mangdang mangur.

¹⁰Zion jala tamburtem ali nung amener, parnok ola madoki lir; parnoki pei kolak nung auyi palokogo; parnok pei sasa anem sü agi nangri kangogo; Yirusalem aiürtemi taak agi tekolak mechioka lir.

¹¹Kü tenük nüktzü atsünger, kü mulung pesaprunga lir; kü nübur jala teraksa atema kü mulungjang ali-i tsüka lir. Kechiaser tilatem aser mama yongertem, yimti nung süjia oa lir.

¹²Teyiruba nisung ama yimti yimdong nung, parnok lula-a aodang, parnok taküm tetsü tekü nung metaloka alidang, tetsü nunger dang parnoki ashir, “Chi aser yi kong ali?”

¹³Oh Yirusalem jala, na atema ni kechi ashitsü? Na kechi den ni medemdangtsü? Oh Zion tasüngtet jala, na süneptsütsü, ni na kechi den medemdangtsü? Kechiyong tzüyim ama ne teraksa tulu lir; shibai na anebtsütettsü?

¹⁴Ne ainkartemi na asoshi tiyazü aser tamagitsü mangdang nguogo. Ne tia yanglushitsüsa, parnoki ne tai menaba jungkai madoktsü, saka na asoshi tiyazü aser mashilen, mangdangang nguogo.

¹⁵Lenmang nung senzür ajaki ne dak teka maloktsür; Yirusalem jala dak parnoki atala-a tekolak angümloktsü, aser ashir, “Temjena tobur ajungba, aser alima ajak asoshi tepela yimti ta, nisungi ajaba yimtiji ya na?”

¹⁶Ne tsükchir ajaki na anema sensatsür. Parnoki atalatsür aser tepu shiteper. Parnoki shir, “Onoki la meyokadokogo; aia, ibai onoki yongyaba anogo to lir, tatem nung onoki ya nguogo!”

¹⁷Kibubai pa sentong amato inyakogo. Alemlü pai melaba amato pa o ataloktsüogo. Pai taochi makai ajungzüka yokogo; aser ne madak tsükchirtem pai peladoktsüogo. Na anemertem tashi pai ajungkettsüogo.

¹⁸Parnok mulungjangi Kibuba dangi ayimten; Oh Zion jala jara, ayong ama mangli sangwali nüktzü yimdakjang. Ne sasa süngjema teli, ne tenük anisüngzüka telidoktsü.

¹⁹Aramesoang, mitba mapang tetenzüklen, Aonung ayimtenang! Kibuba tsüngdang ne mulungjang, tzü ama shizüka yokang! Ne chirtem taküm asoshi, yimdong shia lenjem nung, taya agi lumia alir asoshi, ne teka pa dangi mekangang.

²⁰Reprangang, Oh Kibuba, shiba dang nai yamai inyak ajiang; tetsürtemi parnok nungi sozüka, parnoki anebalua yariba chidi ma? Mesüra, putir aser ainkar, Kibuba temeshidak tepsetdi ma?

²¹Yimdong auyi nung tanur tain mepitaka lir. Kü aiürtem aser kü asangurtem nok agi laoa lir. Na ain adokba anogo nung taochi, makai nai parnok tepset.

²²Temeshi benjongnü ama, kü tetsübutsü ajaklen nungi nai jatep; aser Kibuba ain adokba anogo nung, shinga mejentet mesüra manüng; shirnok ni yaria mesütet kü tsükchirtemi samatsü.

Aiatai 3

Temerenshi Aser Teimla

- ¹Pa terasaba mechi kübok, timtem anguba nisungji ni lir.
- ²Tesangwa makai tammangdaki, pai ni ariokja anir aru.
- ³Atangji ni anema anogo tepiyong, pa teka meyipshijen meyipshir.
- ⁴Kü shi aser kü teküp pai lurepdaktsüogo, kü teret pai raksatsüogo.
- ⁵Pai ni anema lungbangogo, aser taku aser tekangshi agi meketbangogo.
- ⁶Sür talangka yutsüba amato, pai ni tammangdak lidaktsü.
- ⁷Ni madoktettsüsa pai ni meketa atsübang; pai kü merangsen taret kümdaktsü.
- ⁸Hau, ni teyari meshia ayimtendang, Pai kü sarasadem shibangadoker.
- ⁹Lung tangentet agi kü lenmang pai atsüngdangogo. Pai kü lenmang tekirak kümdaktsü.
- ¹⁰Shiremi mita ataba ama, molusongzü kati atsüka ataba ama, kü madang pa lir.
- ¹¹Pai kü lenmang anisatsüogo, aser ni anüka ajasatsüogo. Pai ni azüngmeyaka kümdaktsüogo.
- ¹²Pai pei lijak azüa aruogo, aser lijakjang agi akatsüba nükladong ni kümdaktsüogo.
- ¹³Pa lijakbong nungi lijakjang agi, kü mulungjang nung pai jangoktsüogo.
- ¹⁴Kü nübur ajak asoshi menüdong ni kümdaktsüogo; aser anogo tepiyong parnok ken kümdaktsüogo.
- ¹⁵Pai ni taku agi süngdaktsü, pai ni taku tzü agi lakseta kümdaktsü.
- ¹⁶Lungsang agi pai kü pu raksatsür; pai ni aut agi tokbangtsüogo.
- ¹⁷Kü nela tesünep makadaktsüi lir, tepelaji kechiar ni amaogo.
- ¹⁸Anungji ni ashir, “Kü tashi samaogo, aser Kibuba nungi kü teimlatsü maka.”
- ¹⁹Kü timtem aser kü tuokrong, taku tzü aser taku bilemtetangma.
- ²⁰Kü nelai iba indang maneni bilemer, aser kü dak kokroka anener.

- ²¹Ibai kü mulungi arur, anungji ni teimla kar.
- ²²Kibuba temeim yimlibilem tulu agi asenok mesamai lir. Kechiaser pa taochi kodanga tatembang maka.
- ²³Anepdang shia parnok tasen; ne temulung alemba tulu lir.
- ²⁴Kü nelai ashir, “Kibuba kü shilem, anungji ni pa dak imlatsü.”
- ²⁵Pa asoshi ata-a alirtem dang, pa bushir tanela asoshi Kibubaji tajung lir.
- ²⁶Nisungi Kibuba tekümtet asoshi imlatsü, aser ola madoki alitsü tajung lir.
- ²⁷Asangwa süngpu aputsübaji, nisung ka asoshi tajung lir.
- ²⁸Pa kija ola madoki mendakjang, kechiaser aji pai pa dak benloktsüogo.
- ²⁹Pa tebang auyi nung chilokdakjang. Aji oda süra, teimla alitsüa akok.
- ³⁰Shibai pa dak amar, pa dangi tenibung tendakang; aser pa mezüngmeshi agi süngdakjang.
- ³¹Kechiyong Kibubai tetibo mejendoktsü.
- ³²Kechiyong pai jashidaktsüaka, aji saka pa aria bilemba jenti, pa temeim yimlibilem yari alitsü.
- ³³Kechiyong pai timtem agütsütsü, mesüra nisung chirtem jashidaktsütsü memulunger.
- ³⁴Alima nung tepuoker ajak, tetsüng kübok menüngsatsü,
- ³⁵Tematiba tsüngdang, nisung ka temeden tim mapa endoktsütsü.
- ³⁶Nisung ka pei tim mapa meyipsatsütsü, Kibubai magizüker.
- ³⁷Kibubai memela asübo, shibai melar aji ataloka arula asü?
- ³⁸Tajunga tamajunga arubaji, tematiba nungi masü no?
- ³⁹Kechiba akümlir kati, oda nisungi, pei temenen temerenshi asoshi nemnemer?
- ⁴⁰Asenoki asen lenmang bushidi aser tendangdi, aser Kibuba dangi tanaben meyipdi.

- 41Asen temulungjang aser asen teka, kotak nung aliba Tsüngrem dangi asenoki ajungketdi.
- 42Onoki ozüing raksa aser anema noktak; aser nai tai madok.
- 43Nai ne sasa ain adokba agi sobu, aser onok aria arua nai maochidang tepset.
- 44Onok sarasadem ajanga marutettsüsa, nai ne sasa mepet agi lungbangadok.
- 45Kintem rongnung nai onok rüja, aser jana ama kümdaktsü.
- 46Onok tsükchir ajaki, onok anema parnok tebang ka-a lir.
- 47Tetsübu aser kangla, azüingmeyak aser teraksatsü onok madak arua lir.
- 48Kü nübur jala samaba asoshi, kü tenük nüktzü ayong küma ayimer.
- 49Kü tenük nungi tanen makai, nüktzü ayimtsü.
- 50Kotak nungi Kibubai, reprangzüka yoka mereprang tashi,
- 51Kü yimti jalatem meji kü tenüki, kü nela tejashi tendaktsür.
- 52Kecha masü nung kü tsükchirtemi, ozü ka amai ni arishir.
- 53Kangla nung parnoki ni taküm ajungoktsü, aser kü madak lung arangoktsü.
- 54Tzü agi kü kolak mobang; ni ashi, “Ni makaka.”
- 55Teküboktiba kangla nungi, ni ne tenüing aja, Oh Kibuba.
- 56Teyari asoshi ni ayimtendang, nai kü ola angashi; nai ne tenarong tetangbangma.
- 57Ni na ajadang nai anasa aru; nai ashi, “Tetsübu.”
- 58Oh Kibuba, nai kü nela atema tepu aküm, nai kü taküm alangzükogo.
- 59Oh Kibuba, nai kü dang inyakba tai nguogo; nai kü o bendangangma.
- 60Ni anema parnok mangyangba, aser parnok tasa ajak nai nguogo.
- 61Oh Kibuba, parnoki arütsüba, aser ni anema parnok tasa ajak nai angashiogo.
- 62Anogo tepiyong ni anema nemnemer aser apusortem, tebangmechi aser parnok tebilemba ni anema dang lir.

⁶³Parnok amenba, aser parnok shishiba ajiang; parnok ken ni kümogo.

⁶⁴Oh Kibuba, parnok teka mapa yari, nai parnok nem lepa agüjangma.

⁶⁵Nai parnok nem temulungjang anüanüa akümtsü agüjang; ne atakatem parnok dak alitsü.

⁶⁶Ain adoka nai parnok aria aotsü, aser ne anüng kübok nungi parnok samadakjang, Oh Kibuba.

Aiatai 4

¹Aia, hon to koda sentsü jenogo! Hon temeja to koda melenshiogo! Yimdong shia lenjem nung, temeshi lungtem prokshia lir.

²Zion tanurtem hon temeja ama prangshia alibato, koda poteper teka agi yangluba alipo ama züngshir!

³Oda shirongtemia mama yongdaksür, aser parnok techanu anebalur, saka arem nung taochi makaba ostrich ozütem ama, kü nübur jalatem taochi maka küma lir.

⁴Tetzüra agi mama ayongba kinütem temeli tawa nung menaloka lir. Tanur tilatemi chi meshir, saka shingaia parnok nem magütsür.

⁵Lirepatsüka chiyungertemto yimdong nung samar. Temerem sü abener yinteterto rüja nungtendak ontaka lir.

⁶Kechiyong Sodom koba dak teka meidang, mapang tatsüka nung ajungtokadok. La temerenshi dang nungi, kü nübur jala temerenshiji tuluba lir.

⁷Lar tongtipur rürjeb dang nungi temerükba; mamatzü dang nungi parnok temesüngba liasü. Sentilung dang nungi parnok temang, apetasong maket merema liasü. Parnok sorubangru tobur ajungji, sapfir sentilung mesüka liasü.

⁸Parnok tejak mijang dang tanakba; yimdong nung parnok majiteter. Parnok teküp teret nung neploka lir; Ashirepa lir, süng taru ama parnok arosüka lir.

- ⁹Taya agi kongrasüka, alu nungi süngjanglijang mungui, asüba dang nungibo nok agi lepsetbajiang tajungba lir.
- ¹⁰Taochi akaba tetsürtem, lar teka agi pei chirtem metaogo. Kü nübur jala samatsüba nung, tanurtemji lar chiyungtsü aküm.
- ¹¹Kibubai pa mit adoka inyakogo, pai pa tesashi ain adokba tokloktsüogo; aser pai Zion nung mi ka tsüklok. Iba mi jagi iba kimung rongtoktsüogo.
- ¹²Yirusalem süngkhümi, tanemer aser tsükchirtem aitsü ta, alima chubatemi mesüra alima nüburtem, shingaia mamang.
- ¹³Ya lar ainkartem temenen yong, aser lar putirtem tai temenen yong. Parnoki temeshi pur azü, la alidak tokshi.
- ¹⁴Yimdong nung nükpoker ama parnok nemzür. Parnok azü agi mezübanga lir, anungji nisungi parnok süoshi nung, kongshitsü makoker.
- ¹⁵Parnoki parnok dang ayimten, “Nenok aenshiang! memerük! aenshiang! aenshiang! tekongshi!” Anungji parnok jenshia nemzür aküm. Nisungtemi kin rongnung ashi, “Joko parnok asenok den melidaktsütsü.”
- ¹⁶Kibubai pa sasa parnok prokshidaktsü, joko pai parnok mesükshitsü. Putirtem dang tetushi kecha mesayu, tamburtem dang yimli kecha mesayu.
- ¹⁷Onok amajok teyari asoshi atadang, onok tenük agi matir. Kümzüktsü makokba kin asoshiang, onoki imla-a ataogo.
- ¹⁸Onok yimdongi motettsüsa, parnoki onok tsüngsü apur. Onok tatembang tatonger; onok anogo sükteta lir. Kechiyong onok tatembang tongogo.
- ¹⁹Onok arirtemji anüng nung, mongzü dang nungi tekaraba; tenem manung parnoki onok aria aru. Arem nung parnoki onok mita ata.
- ²⁰Kibubai mezüja shimtetba, onok teni-i tangu sashiba, Parnok kangla nung tsük; Shiba indang onoki ashi, pa akhüm kübok kin rongnung onok alitsü.
- ²¹Pelashishia liang aser pela-ang, Uz lima nung alir, Oh Edom jala. Saka marokji ne dangia tonga arutsü. Nai meseptsü, aser ne sasa mangsa akümtsü.

²²Oh Zion jala, ne menen temerenshi temogo. Pai joko na tepuokdaki bener maotsü; saka, Oh Edom jala, pai ne menen semdangtsü. Pai ne menen bushitettsü.

Aiatai 5

¹Oh Kibuba, onok dak kechi ataloka lir, aji bilemtetangma; Ajiang, aser onok maksü reprangang.

²Onok senmang bendanger nem, onok ki semloka alir nem agütsüogo.

³Onok lajar aser tebu malirtem lir, onok tetsütem amitsür ama lir.

⁴Onoki ajemba tzü asoshi sen agütsür, onok süng onok dang ayoker,

⁵Ozü tsükchirtemi onok tekong nung nepeta arir. Onok aniseta lir; onok anisüngzük maka.

⁶Chiyungtsü peria angutsü asoshi Ijip, aser Asiria nem teka agütsüogo.

⁷Onok tsüraburtemi temenen mena, aser joko mali; aser onoki parnok tai temenen khu abener.

⁸Onok madak alartemi yimsü asür, Parnok ket nungi kümzüksü shinga mali.

⁹Onok taküm tenla-a dang onoki chiyungtsü angur, kechiaser arem nung nok lendong lir.

¹⁰Ayawara agi arongba tatsük agi, onok teküp mibong ama tatsük lir.

¹¹Zion nung tetsürtem, Yihuda yimtem nung tasüngtet aiürtem, teka ia raksatsür.

¹²Tongtipur parnok ket agi itaka sangzua yua lir; tamburtem dang akhümstsübu mesayur.

¹³Asangurtem semki nung tsük khanga sendaktsür; aser tanurtem süngkhu taret bener mangazür.

¹⁴Tamburtemi yimti süngkhüm toktsüogo, asangurtemi parnok ken atenba toktsüogo.

¹⁵Onok mulungjang tepela anenogo. Onok tsüngsangba to mangyimba kümogo.

¹⁶Onok kolak nungi korang tsükogo, onok asoshi aiatai, kechiyong onoki tai menaogo.

¹⁷Iba asoshi onok mulungjang shiranga lir. Item asoshi onok tenük manga kümogo.

¹⁸Jentoka aliba Zion tenem asoshi; iba manung shirongtem senzür.

¹⁹Saka, Oh Kibuba nai teti yimsü asür. Ne chuba menden putusa putu jena alir.

²⁰Kechiba nai teti asoshi onok amadoker? Kechiba nai papigati onok senzüka toktsür?

²¹Nai onok ne dangi meyipa arudakjang, Oh Kibuba, aser onoki meyiptsü. Alemlia ama ozü anogo tasen kümjangma.

²²Nai onok khenyongi sentok asü, mesüra onok anema na kanga ain adoka lir.

Ezekiel

Ezekiel 1

MEZÜNG MANGDANG

(1.1–7.27)

Tsüngremer Sentsüwangshi Menden

- 1 Küm semerbuba, ita pezübuba, anogo pungububa nung Kebar ayong anasa tepuokertem den ni alidang, anüng lapoker ni Tsüngrem mangdang angu.
- 2 Ita pungunübuba, Yehoiakin chuba tepuokba küm pungububa nung,
- 3 Kebar ayong anasa Kaldi nunger linük nung, Buzi jabaso Ezekiel putir dangi Kibuba o jangja jangja aru; aserKibuba teka pa madak liasü.
- 4 Aser ni reprang, aser ajiang, yipru mopung anüdoklentip nungi, mepet tulu, iba ajanga mi preta, aser aji meketa sentsüprangba, aser iba tiyong nung merang ama prangpranga ya-a liasü.
- 5 Aser iba rongnungi taküm aliba shiruru pezü mesüka aru. Item tereprangtsü ya liasü; parnok sorubangru nisung mesüka liasü.
- 6 Aser parnok shia tejak pezüzü, aser parnok shia tashikang pezüzü liasü.
- 7 Parnok tetsüng metong metonga liasü; aser parnok temupu telunglen nashi chanu temupu ama liasü; aser temeyutetba yongmenyin ama parnoki prangshi.
- 8 Aser parnok tesa pezüsülen parnok tashikang kübok nisung teka tena liasü; aser pezüprongla parnok tejak aser parnok tashikangtem yamai liasü;
- 9 parnok tashikang kati ka den metentepa liasü; aser parnok aodang parnok tejak memeyip; parnok shia kata kata indang indanga tejakleni ao.
- 10 Aser parnok tejak tereprangtsüji: parnok pezüprong nisung tejak aten; aser parnok pezüprong tabelen nashi pungchi tejak aten; parnok pezüprong ano mongzü tejak aten.
- 11 Aser parnok tejaktem aser tashikangtem yamaji balala temalen adoka liasü; parnok shia tashikang ana, kati ka den metentep, aser anati parnok temang nembanga liasü.

- ¹²Parnok shia indang indanga tejakleni ao; tanelai koloni onü ilenji parnok ao; parnok aodang parnoki memeyip.
- ¹³ Aser taküm aliba shiruru rongnung tereprangtsü kabo milenpung mesüka liasü; aji taküm aliba shiruru rongnung oli-aruli ta senzüa liasü; aser miji sentsüpranga liasü; aser mi nungjagi tsüngpret adok.
- ¹⁴Aser taküm shirurutemji tsüngpret pretba tereprangtsü amai asema ao aser meyipa aru.
- ¹⁵ Tang taküm shirurutem dak ni reprangdang, tejak pezüzü atenba shia asoshi, taküm aliba shirurutem anasa talongtsü tetsüng kaka ali nung ataloka aliba ni angu.
- ¹⁶Talongtsü tetsüng sentsüji tenenya sentsüprangba senti lung ama liasü, aser item pezüprong tereprangtsü kasa liasü, Tsüngrem teyanglubaji talongtsü tetsüng ka telung nung talongtsü tetsüng ka aliba mesüka liasü.
- ¹⁷Kodang parnok ao, parnok tip pezüsülenisa ao; parnok aodang parnoki memeyip.
- ¹⁸ Aser talongtsü tetsüng temeketji talang aser tetsübuttsü; aser item pezüprong meketa tenük agi sünga liasü.
- ¹⁹Kodang taküm shirurutemji ao, talongtsü tetsüngtemjia parnok den ao; aser kodang taküm shirurutem ali nungi ajungket, gari tsüngtemjia ajungket.
- ²⁰Kolenisa tanela odir, parnok ao, aser talongtsü tetsüngtemji item den arameso; kechiyong taküm aliba shirurutem tanela talongtsü tetsüng nung liasü.
- ²¹Itemji aodang ajakji ao, aser noktadang ajakji noktak; aser ali nungi aramesodang, talongtsü tetsüngji item den arameso; kechiyong taküm aliba shirurutem tanela talongtsü tetsüng nung liasü.
- ²² Taküm aliba shiruru kolak nungji anüng sadakba mesüka liasü, tetsübuttsü rürjeb long sentsü mesüka, parnok kolak manung temalen adoka liasü.

²³Anüing tesadakba kübokji parnok anasa tashikangtem jagi tanabuba shiruru dakji kongshia liasü, aser tanga ana jagi temang nembanga liasü.

²⁴Kodang parnok ao, parnok tashikang olaji tzü tulu ayimba ola ama, mesüra ajak Takoksang ola ama, temeranger telok ola, rongrongba ola ama ni angashi; parnok kodang noktak, parnoki pei tashikangtem aludaktsü.

²⁵Parnok kolak nung aliba anüing sadakba temalen ola ka liasü. Aser kodang parnok noktak, parnoki pei tashi tashikangtem aludaktsü.

²⁶Parnok kolak manung aliba anüing sadakba temalen, tereprangtsü sapfir lung ama, chuba menden ka liasü; aser lung ana, chuba menden mesüka aliba manungji, nisung ka mesüka iba manung liasü.

²⁷Pa tereprangtsü teperem nungi temalen ni sentsüprang langka prangpranga aliba merang amai ka angu; pa tereprangtsü teperem teküboklen mi mesüka,

²⁸tzünglu aruba anogo nung mepet nung tongnüsen amai aji meketa sentsüprang angu. Ibai Kibuba sentsüwangshi mesükba tereprangtsü liasü, aser kodang aji ni angu, ni kü tejak rembanga lao, aser kati jembiba ola ni angashi.

Ezekiel 2

Ezekiel Ajaba

¹Pai kü dang ashi, “Nisung chir, ne tsüing agi noktakang, ni ne den jembitsü.”

²Pai kü den jembidang tanela kü dangi ait, aser kü tsüing agi noktaka toktsü; aser pai kü dang jembiba ni angashi.

³Pai kü dang ashi, “Nisung chir, ni na Israel chirtem, tashi mangaba kintem, ni anema apusoba nübur dangi yoker; parnok aser parnok tsüraburtemi, oda tanü tashi ni anema ozüing raksaogo.

⁴Par chirnur makmanü aser temulungjang temerang lir; ni na parnok dangi yoker. ‘Yamai Kibuba Tsüingremi shir’ ta nai parnok dang shiang.

⁵Aser parnoki anga-aka mesüra manga-aka, kechiyong parnokji tashi mangaba kidong lir, parnok rongnung ainkar ka lir ta parnoki metettsü.

⁶Na, nisung chir, ayi süngsem aser ai ne den liaka, aser na jepja rongnung liaka parnok tsübua teli. Parnok tashi mangaba kidong süaka parnok o nung tetsübu, mesüra parnok nükrang nung aoksa teli.

⁷Nai kü otem, parnoki angatsü süaka mangatsü süaka jembitsüla; kechiyong parnok ajak kanga dang tashi mangaba nübur lir.”

⁸“Saka na, nisung chir, ne dang kechi ashir angang, iba tashi mangaba kidong ama na tashi mangai teli; ne bang lapokang aser ni ne dang agütsüba chiang.”

⁹ Kodang ni reprang, ajiang, teka ka kü dangi songtok; aser angang, iba nung kaket talep ka liasü;

¹⁰ aser pai aji kü madang sala; aser aji telunglen aser temalen zülua liasü, aser iba nung menungraba, mangyimba, aser tejashitsü zülua liasü.

Ezekiel 3

¹ Pai kü dang ashi, “Nisung chir, nai angubaji chiang; iba talep chiang, aser oang, Israel kidong dang jembiang.”

² Anungji ni kü bang lapok, aser pai talepji kü nem chidaktsü.

³ Pai kü dang ashi, “Nisung chir, ni ne nem agütsüba talep ya chiang aser ne pok süngdakjang.” Anungji ni aji achi, aser aji kü bang nung ninang mojitzü ama tanang liasü.

⁴ Pai kü dang ashi, “Nisung chir, oang, na Israel kidong dangi oang, aser kü otem agi parnok dang jembiang.

⁵ Kechiyong oshi tasak aser bendanger oshi ka dangi na yok masü, saka Israel kidong dangi yoker;

⁶ nai mangatettsüba oshi tasak aser kin aika dangi meyok. Na parnok dangi yok asübo atangji parnoki ne dang angala.

⁷ Saka Israel kidongi angaka mangaka nai parnok dang kü o jembiang; kechiyong Israel kidong ajak tejak taret aser temulungjang temerang.

⁸ Ajiang, ni ne tejak parnok tejak anema temerang kümdaktsü, aser ne tenütsü parnok tenütsü anema temerang kümdaktsüogo.

⁹Lungkerak dang nungi temerangba lung ama ni ne tenütsü kümdaktsüogo; parnok tashi mangaba kidong saka parnok tetsübu, mesüra parnok nükrang nung aoksa-a teli.”

¹⁰Ano pai kü dang ashi, “Nisung chir, ni ne dang ashitsüba o ajak ne mulungjang nung agizükang, aser tenarong agi angashiang.

¹¹Aser oang, ne nübur chirtem dang jembiang, aser parnok dang, parnoki anga-aka manga-aka, ‘Yamai Kibubai ashi’ ta shiang.”

Ezekiel Kebar Ayong Nung

¹²Idangji tanelai ni ajungket, aser kü sülen ni nanüng ola tulu ka agi, Kibuba talidak nungi pa sentsüwangshi temoatsüba sang ta ashiba ni angashi.

¹³Taküm aliba shiruru kati ka dak kongshidang adokba ola, aser item anasa talongtsü tetsüng ola, oda nanüng ola tululu ni angashi.

¹⁴Yamaji tanelai ni ajungket aser bener oadok; aser ni kü nela jashiseta ain adoka ao, aser Kibuba teka kü madak tashi ita liasü.

¹⁵Aser Telahib nung alir tepuokba nisungtem, Kebar ayong anasa parnok alidaki aru, aser parnok den yangji anogo tenet süngmangseta ni mena ali.

¹⁶Anogo tenet lir külen Kibuba O kü dangi oda aru,

¹⁷“Nisung chir, ni na Israel kidong madak mitkar kümdaktsü; anungji kü o angang, aser parnok nem ni nungi tekümdangtsü agüjang.

¹⁸Tamajunger dang, ‘Atangji na asütsü’ ta ni shira, aser nai pa dang tekümdangtsü magütsüra pa taküm kümzüktsü asoshi nai pa lenmang tamajung nungi tekümdangtsü meshira, iba tamajung nisung pa tai nung asütsü; saka pa zü ni ne ket nungi akanngtsü.

¹⁹Aji saka nai tamajunger nem tekümdangtsü agütsüra, aser na tamajungba nungi mesüra pa tamajung lenmang nungi memeyipra, pa pei temenen nung asütsü; saka nabo pei tanela kümzükogo.

²⁰Ano, kodang temeshi nisung pai temeshiba nungi meyipa tai temenen benshidir, aser pa jakdang temetsüdaktsü ka ni yutsüra, pabo asütsü; kechiaser nai pa nem tekümdangtsü magütsü, pai pai menen nung asütsü, aser pa temeshi mapatem koba pai inyak aji mebiletettsü; saka pa zü ni ne ket nungi akangtsü.

²¹Aji saka, nai temeshi nisung dang pai temenen memenatsüsa tekümdangtsü agütsüra, aser pai temenen mebenshira, atangji pa taküm alitsü, kechiaser pai tekümdangtsü ashiba o anga, aser nai pai tanela kümzükogo.”

Ezekiel Ola Madoki Aliba

²²Kibuba teka kü madak liasü, aser pai kü dang ashi, “Aramesoang, lenten jagi iang, aser yangji ni ne den jembitsü.”

²³Idangji ni arameso, aser lenten jagi ai; aser ajiang, Kibubasentsüwangshi, ni Kebar ayong anasa anguba ama kü madang noktak aser ni kü tejak rembanga lao.

²⁴Idangji tanela kü daki ai, aser kü tsüng agi noktaka yutsü; aser pai kü den jembis, aser kü dang ashi, “Oang, ne kidang kilung nung ne sasa shibangang.”

²⁵Saka na nisung chir, ajiang, parnoki ne madak teka asangtsü, aser item jagi na alentsü, aser parnok rongnung muotettsü;

²⁶aser ne temeli tatsük kümdaktsütsü aser parnok sensamasa masütsü asoshi ne meli tawa nung menaloktsütsü; kechiyong parnok tashi mangaba kidong lir.

²⁷Saka kodang ni ne den jembidir, ni ne bang lapoktsütsü aser nai parnok dang ashitsü, “Yamai Kibuba Tsüngremi ashir. “Shibai angashir, pai angadakjang; aser shibai manganür, pa nem tangadaktsü; kechiyong parnok tashi mangaba kidong lir.

Ezekiel 4

Yirusalem Amaktsü Shinba

¹“Ano nai, nisung chir, lungru ka ajiang, aser aji ne jakdang yuang, aser iba manung yimti ka, oda Yirusalem, yangluang;

²iba anema lungbanga tenoktangtsü yangluang; aser aji anema mitsatem yangluang; iba anasa tenem mejungketa yangluang; iba anasa miter menden yangluang, aser meketa iba anema tenungpoktsü oset ataloka yuang.

³Ajiser merang tamatsük su ka bena arung, aser aji yimti o na tsüngda nung merang jara ama yuang; aser ilen tsütsü ne tejak shiang, aser aji makbangtsü aser nai iba anema lungbanga ayutsü. Ibai Israel kidong asoshi temaitsü ka alitsü.”

⁴“Ajiser ne teka tabelen tsütsü mepitaka liang, aser iba manung Israel kidong tai menaba benlokjang; anogo kwika na mepitaka lidir, iba yari nai parnok tai menaba abentsü.

⁵Kechiyong parnok temerenshiba kümji ni ne nem anogo yongsük den kasa agütsür, oda anogo noklang asem ser tukur; yamaji nai Israel kidong tai menaba abentsü.

⁶Aser tanaben, nai ya inyaker külen, nai ne tajichileni mepitaka alitsü, aser nai Yihuda kidong tai temenen anogo lir, anogo kaji küm ka asoshi abentsü ni ne nem agütsür.

⁷Aser ne tepen tasa adoka Yirusalem lungbangba tsütsü ne tejak ashitsüla, aser iba anema nai shintsüla.

⁸Aser ajiang, ni ne dak lisü pungloktsütsü, aser nai lungbangba anogo mabensa tashi nai tip külen nungi küleni memeyiptsü.”

⁹“Ano nai wheat aser barley tsük, matsüklashi aser azüngken aser jenjang aser an menemtsü aser itemji po ka nung enokang, aser aji agi na asoshi amtsük yangluang, aser anogo kwika na mejanga lidir, oda anogo noklang asem ser tukur, nai ibai chiang.

¹⁰Aser na tachitsü chiyungtsü touzük, anogo shia shekel metsü asütsüla; anogo shia mapang telemtet ka nung nai aji achitsüla.

¹¹Aser nai tzü tatakzük, hin ka shilem nung trokbuba ajemtsüla; anogo shia mapang tatakzük nung ajemtsüla.

¹²Aser nai aji barley amtsük ama Chiang aser aji nai nisung scü repranga Chiang.”

¹³Kibubai ashi, “Oda yamaisa Israel chirtemi, kin rongnung koloni ni parnok aridokdir memerükba amtsük achitsü.”

¹⁴Idangji ni ashi, “Aya Kibuba Tsüngrem! Ajiang, ni kodanga memerükba agi kü sasa memenendang; kechiyong ni asangwa nungi tang tashi kechi pei sasa asür mesüra shiruru agi süaka ajia machir; mesüra matalokdang.”

¹⁵Idangji pai kü dang ashi, “Ajiang, nisung scü melena ni ne nem nashi scü agütsüdi, aser iba nung nai ne amtsük yanglutsüla.”

¹⁶Ano pai kü dang ashi, “Nisung chir reprangang, Yirusalem nung chiyungtsü ni raksatsütsü; parnok amtsük seret odanga aser kümdanga achitsü, tatakzük agi aser tesüngmang agi parnoki tzü ajemtsü.

¹⁷Ni ibai inyaktsü, oda amtsük aser tzü agi anüngba agi, kati ka den aoksatepa, aser parnok temenen menaba agi kongrasüka maküm tashi merenshitsü.”

Ezekiel 5

Yirusalem Anema Noklangnok Ka

¹“Na, Oh nisung chir, nai nok techira ka agiang, aser aji tekolak aonger kusünok amato amshiang, aser aji agi nai ne kolak aser bangsemo sütokang; ajiser nai seretdong am-ang, aser kuji lemdangang.

²Kodang yim makbangba anogotemji süitemdir yimti tiyong nung shilem asem nung ka nai mi nung arongtsüla; shilem asem nung ka nai yimti meketa nok agi lempang, aser shilem asem nung ka nai mopung nung prokshidakjang, aser ni item sülen nok atsüteta merenshitsü.

³Nai iba nungi ishika agiang, aser ne teberem sü nung temang.

⁴Aser aji tanaben nai agiang, aser mi tiyong nung enokang, aser aji mi nung rongang; iba nungi Israel kidong ajak dangi mi adoktsü.”

⁵Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ibai Yirusalem lir. Ni pa kintem tiyong nung toktsü, aser alinüktem pa meketa lir.

⁶Aser kü obendang anema kintem dang nungi tali tamajungba nung, kü tzüzüing-ozüing anema pa meketa aliba linüktem dang nungi tali pai tashi manga; kechiyong parnoki kü obendang magizük, aser kü tzüzüing-ozüing asoshi, parnoki itemji mebenshi.”

⁷Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, meketa aliba kintem dang nungi nenok tali tashi manga, aser kü tzüzüing-ozüing nung mejaja, mesüra kü obendangba mebenshi, mesüra nenok meketa aliba kintem yimya den putepa meinyak nungji,

⁸aji asünung Kibuba Tsüngremi yamai ashir, ajiang, ni, oda, ni na anema arur; aser kintem madang ni nenok rongnung o bendangtsü.

⁹Ne tesempatsü mapatem asoshi, ni nenok rongnung kodanga meinyakdangba aser iba ama ni kodanga tanaben meinyaktsüba ibala inyaktsü,

¹⁰ ibayongji nenok rongnung tsüraburtemi chirnur achitsü aser chirnurtemi tsüraburtem achitsü; aser ni ne den o bendangtsü aser nenok tanüingba ajonga ni mopung nung prokshidaktsütsü.

¹¹Anungji, azüingashia shidi ta Kibuba Tsüngremi ashir, atangji nai kü temeshidak ne tamagitsü oset ajak, aser ne tesempatsü ajak agi menentsüogo, anungji ni ne yimlibilem mesüra taochi makai leptokadoktsü.

¹²Nenok shilem asem nung ka wara agi südaktsütsü, aser nenok rongnung ayawara agi samatsü; shilem asem nung ka nenok meketa nok agi laotsü; aser shilem asem nung ka ni mopung nung prokshidaktsütsü, aser item sülen ni parnok anema kü nok bena arutsü.

¹³“Yamaji kü ain adokba sünemtsü, aser kü mit parnok madak jangra atemtsü, aser ni sünema-adoktsü; aser kodang ni parnok madak kü mit adokba anendir, parnoki ni Kibubatejashi agi jembaliogo ta parnoki metettsü.

¹⁴Ano ni na meketa aliba kin rongnung aser süisübunger ajak tsüngdang na tesendok aser ajumechitsüba kümdaktsütsü.

¹⁵Kodang ni ne dak ain adokba aser mit adokba nung tetsübutüsü tarütsüba agi o bendangdir, na meketa aliba kintem asoshi aji taoksatsü, tesayuba aser tesüngmangtsü asütsü; ni Kibubai aji jembiogo.

¹⁶Ni nenok anema tasütsü lijakjang yoktsü lijakjang koba na samatsütsü ni tesamatsü asoshi renema lir aser ni nenok madak ayawara tali kümdaktsütsü, aser ni nenok chiyungtsü raksatsütsü.

¹⁷ Aser ni ne madangi ayawara aser shiruru tamajungtem yoktsü aser parnoki na aser ner chirtem rakzükdaktsütsü; aser timtemtsü wara aser azü na ajanga süitsü; aser ne madak nok bener arutsütsü, ni Kibubai aji jembiogo.”

Ezekiel 6

Süngyanglu Külemba Aitsüba

¹Kibuba O ya oda shia kü dangi aru.

²“Nisung chir, Israel tenemtem tsütsülen ne tejak shiang, aser parnok anema shinang,

³aser shiang, nenok Israel tenemtem, KibubaTsüngrem O angang, yamai Kibuba Tsüngremi tenemtem dang, ungsemtem dang, leprungkitem dang, aser lenten dang ashir, ajiang, ni oda ni, nenok madak nok bena arutsü, aser ni nenok temeshidak raksatsütsü.

⁴Nenok tenladak sendoka akümtsü aser nenok anü süngyanglu noksa raksadoktsü; aser ni nenok tetepsetba nisungtem nenok süngyanglu madang toktsütsü.

⁵Israel chirtem tasü mang parnok süngyanglu madang ataloka yutsütsü, aser nenok teret nenok tenladak meketa prokshitsütsü.

⁶Nenok tenladak endokadoka azüngmeyaka kümdaktsütsü, nenok süngyanglutem raksa-a kecha makai akümtsü, nenok anü süngyanglu lepzüka yoktsü, aser nenok mapatem okdokadoktsü asoshi nenok alidak ajak nung, yimtitem teraksa yutsütsü, aser temeshidak jendokdaktsütsü.

⁷Tetepsetbaji nenok rongnung laotsü, aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.”

⁸“Aji saka, kodang nenok linüktem ajanga prokshidir, kin rongnung kabo nok nungi jenbua alitsü asoshi ni tanüngba kar toktsütsü.

⁹Nenok shirnok jenbudir, parnok kolenisa tepuoker küma odir, kin rongnung ni bilemtettsü, koda parnok jabujari mulungjang kü dak nungi pila-a koba agi ni raksaja lir, aser parnok tenük koba agi parnok süngyanglutem sülen jabujaria aor; aser parnoki pei sasa parnok tenük agi tesempatsü ajak parnoki inyakba ngua, tamajungtem asoshi parnok sasa akseta bilemtsü.

¹⁰Parnoki ni Kibuba ta metettsü; ni amajok nung iba tamajung mapa inyaktsü parnok amok memeren.”

¹¹Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ne teka matenang, aser ne tsüng ajemtenang, aser shiang aiatai! Israel kidong tesempatsü mapa ajak; kechiyong parnok nok agi, aya agi aser wara agi laotsü.

¹²Shiba talang nung oagi lir wara agi asütsü, aser shiba ana nung lir nok agi laotsü; aser shiba anünga aser wazüka ali taya agi asütsü, yamaji ni kü ain adokba parnok madak inyaktsü.

¹³Kodang parnok tetepsetba nisung parnok süngyanglu rongnung tenladak meketa, ungsem talang manung tenem kolak ajak manung, aser parnok süngyanglu ajak dang teronem tanang tenladak süngdong tajem kübok shia ngudir, nenoki ni Kibuba ta metettsü.

¹⁴Ni parnok madak kü teka songdoktsü, aser alinükji, arem nungi Dibla tsütsü parnok alidak ajak azüngmeyakdak aser tejentok kümdaktsütsü. Idangji parnoki niji Kibuba ta metettsü.”

Ezekiel 7

Mepaidoktetba Teraksa

¹Tanaben Kibuba O kü dangi ya aru,

²“Na, Oh nisung chir, yamai Kibuba Tsüngremi Israel linük dang ashir, Tatembang! tatembang ka tongogo, alima pezüsülen madak tatembang tonga arua lir.

³Tang ne madak tatembang arua lir, aser ni kü ain adokba ne madak yoktsü, aser ne mapa yari na o bendangtsü; aser ne tesempatsü ajak ni ne dangi bener arutsütsü.

⁴Aser kü tenük agi na mapayutsü, mesüra ni taochi makatsü; saka ne lenmangtem ni ne dangi bener arutsütsü, aser ne tesempatsütem ne madak alitsü, aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.”

⁵Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “takoksa madak takoksa! Ajiang, aji arur!

⁶Tatembang ka arua lir, ibai na anema adoker, ajiang, aji arur!

⁷Ne tata mapang arur, Oh linük nung alirtem, mapang tonga lir, anogoji anasa lir; rongrongshishiba anogo, temenen manung ayimtena pelateptsü asoshi masü.

⁸Tang ni yakta kü ain adokba ne dak shiloktsütsü aser na anema kü ain adokba inyaktsü, aser ne mapa yari na o bendangtsü; aser ne tesempatsü ajak ne madaki ni bener arutsü.

⁹Aser kü tenüki mapayutsü, mesüra taochi makatsü; ni ne madak ne mapatem yari bena arutsütsü, aser ne tesempatsütem ne madak alitsü, aser nenoki ni Kibubai azüker ta metettsü.”

¹⁰“Ajiang, anogoji, ajiang, aji arur; ne tata mapang tejakleni odagi; ne mechi tepen punga lir, asüküm temechi adoka lir.

¹¹Tashiyimji tamajung tulu küma adoka lir, parnok rongnungi kata manüngtsü, parnok telok nungi süshia, parnok rongsen nungi süshia, mesüra balaka shisangba malitsü.

¹²Mapangji arua lir, anogo anasa arur; talira tepelatep, mesüra tayokera tesasatep, kechiyong telok ajak madak ain adokba lir.

¹³Kechiyong parnok taküm ali tashi tayokeri pai kechi ayok ajagi meyipa mangutsü; kechiyong ajak indang mangdangji meyipa maotsü, aser pei temenen yong shingai pei taküm sota ayutsü makoktsü.”

Israel Temenen Asoshi Merenshiba

- ¹⁴“Parnoki jangzü apuogo, aser ajak renema lir, saka shinga tongbangi maor; kechiyong kü terasaba parnok ajak madak lir.
- ¹⁵Temalen nok aser telunglen tasütsü tashitak aser ayawara lir; shir moapung nung ali pa nok agi asütsü, aser shiba yimti nung ali, ayawara aser tasütsü tashitak agi pa meyoktsü.
- ¹⁶Saka shirsa item nungi jenbudir parnok temenen manung lenten posü ama, nisung shia pei temenen asoshi, parnok ajak jebtepa alitsü.
- ¹⁷Teka ajak tezü tanga aser temokok ajak tashi meiti tzü ama akümütsü.
- ¹⁸Parnoki pei sasa ano anemsü agi nangri akanütsü, aser taoksatsü agi parnok nembangtsü; aser tejak ajak nung maksü alitsü, aser parnok kolak ajak lemtsü alitsü.
- ¹⁹Parnoki pei taribi yimdong nung endokadoktsü, aser parnok hon memerükba oset ama alitsü; Kibuba terasaba anogo nung parnok taribi aser hon agi parnok mekümsüktsü, parnok pei tanela jangra metemdaktsütsü, mesüra parnok tepok mesüngdaktsütsü; kechiaser aji parnok tai menaba temetsüdaktsü lung lir.
- ²⁰Pa sobutsü tobur tajung atemaji pai aji asükümütsüang kümdaktsü; aser parnok tesempatsütem aser magitsüba osettem iba nungi adokdaktsü, anungji aji parnok asoshi memerükba oset ama ni kümdaktsü.
- ²¹Aji ni bendanger ket nung tepsettsü asoshi, aser alima nung tamajunger nem rakzükdaktsütsü agütsütsü; aser aji parnoki menentsütsü.
- ²²Parnok nungi kü tejak meyipadoktsü, aser parnoki kü miima rizüngdak menentsütsü; aser rakzükrakteremer ajagi aitsü aser aji menentsütsü.
- ²³Yinzü yangluang, kechiyong alima azü tokshia ozüng raksaba agi sünga lir, aser teka itepba agi yimti sünga lir.
- ²⁴Anungji ni mamanger tamajungtiba anir arutsü, aser parnoki parnok ki agitsü; ano ni tashi tait asükümba anendaktsütsü, aser parnok temeshidak menentsütsü.

²⁵Teraksatsüba arur, parnoki tesünep bushitsü, saka kecha malitsü.

²⁶Lendong madak lendong aser olulu madak olulu arutsü; aser parnoki ainkar mangdang bushitsü, saka putir nungi tesayuba ozüng, aser tamburtem nungi shisa agütsüba süitema aotsü.

²⁷Chubai mang yima akümtsü, aser tongtipuri pei sasa shisa rama sobutsü abentsü, aser alima nisungtem teka atententsü. Ni parnok mapa ama parnok dang inyaksü, aser parnoki inyakba yari ni parnok o bendangtsü; aser ni Kibuba lir ta parnoki metettsü.”

Ezekiel 8

TANABUBA MANGDANG

(8.1-10.22)

Tekülemdak Tesempatsü

¹Küm trokbuba, ita trokbuba anogo pungububa nung, ni ozü kidang, Yihuda tamburtem kü madang mena alidang, Kibuba Tsüngrem teka yangji kü dangi aru.

²Idangji ni reprang, aser angang! Tereprangtsü mi ama mesükba ka liasü; pa tereprangtsü nung teperem nungi tetsünglanglen mi, aser pa teperem nungi temalen sentsüprang ka, teprang merang rotetba ama tereprangtsü liasü.

³Pai teka mesükba ka adokdaksü, aser kü kolak ku teset ka nung amet, aser pai ni alima aser kotak yongtsüi ajungket, aser Tsüngremer mangdang nung, Yirusalemi, anüdoklentip tsütsü shia aliba telungba taktang kikümbang kishi züngdangi, aser tenükmiba süngyanglu ayudak, koba agi nükmidaksür, ajagi ni anir aru.

⁴Aser ajiang! Israel Tsüngrem sentsüwangshi ni lenten nung anguba ama sentsüpranga yangji liasü.

⁵Idangji pai kü dang ashi, “Oh, nisung chir tang ne tenük anüdoklentip tsütsü ranglokang.” Anungji ni kü tenük anüdoklentip tsütsü len ranglok, aser angang, tenladak kiküm anüdoklentip tsütsü, tailen tenükmiba süngyanglu liasü.

⁶Pai kü dang ashi, “Nisung chir, parnoki kechi inyaker nai angur südi? Israel kidongi tesempatsü tulu yangi inyakba agi ni kü temeshidak nungi talangka piladaktsür, nai angur südi? Item dang nungi nai tesempatsü tuluba angutsü.”

⁷Pai taktang kishi jagi ni anir aru, aser ni reprangdang jara nung tapok ka angu.

⁸Idangji pai kü dang ashi, “Nisung chir, tang jaraji tuang,” aser ni jara nung tua aidang kishi ka angu.

⁹Pai kü dang ashi, “Iang, aser tamajung tesempatsü parnoki yangi inyakbaji reprangang.”

¹⁰Anungji ni ai aser reprang aser ajiang! Ayazüba tapu shia, aser tesempatsü shiruru, aser Israel kidong süngyangu ajak jara manung meketa yanglua liasü.

¹¹Parnok madang Israel kidong tamburtem nisung neter, aser parnok rongnung Shafan jabaso Yaazania, aser nisung shia pei ket nung liangmesen arongba ausu amer noktaka liasü; aser teronem menemtsü mepetji atu.

¹²Idangji pai kü dang ashi, “Nisung chir Israel kidong tamburtemi ammanung aser pei noksa taktang nung kechi inyaker ngua li ma? Kechiyong parnoki ashir, ‘Kibubai onok mangur, Kibubai alimaji senzüka yutsüogo.’ ”

¹³Ano pai kü dang ashi, “Tanaben nai parnoki tesempatsü inyakba tulu tanga ka angutsü.”

¹⁴Idangji anüdoklentip tsütsü aliba Kibubar ki kiküm kishi dangi ni anir aru, aser angang! yangji tetsürtem Tammuz asoshi jeba mena liasü.

¹⁵Idangji pai kü dang ashi, “Oh nisung chir, nai ibai angura ma? Nai tanaben item dang tuluba tesempatsütem angutsü.”

¹⁶Pai Kibubar ki taktang telungbai ni anir ai, aser yangji Kibuba tenla ki kishi züngdang, kilempok aser tenladak tsüngda nung nisung metsür-pungu shi parnok tesülen agi Kibubatenla ki len shitsür, aser parnok tejak anüdoklen shir liasü; aser parnoki anüdoklen anü külem.

¹⁷Idangji pai kü dang ashi, “Oh nisung chir, nai ya ngudar ma? Yihuda kidongi yangi inyakba tesempatsü mapatem ya tamajung masü no? Parnoki azü tokshiba agi alimaji süngdakja ano ni ain adokdaksütsü no? Parnok teni-i süngsang yokbaji ajiang!

¹⁸Anungji nia ain adoka bushitsü, kü tenüki mapayutsü aser ni taochi makatsü; aser kü narong nung parnoki ola tulu agi ayimtenaka, aji saka ni parnok dang mangashitsü.”

Ezekiel 9

Süngyanglu Külemertem Leptokba

¹Idangji pai kü narong nung ola tulu agi ayimtena ashi, “Yimti madak tanishirtemji, nisung shia, pei ket nung teraksatsütsü nok o nü amer anasa arudakjang!”

²Aser anüolentip tsütsü aliba temaba kikümbang lenmang nungi nisung trok, nisung shia pei ket nung tetepsettsü nok o nü bener aru, aser parnok rongnung nisung ka kümpa sü abener, tesa nung tezülur mozützü bongdang nung bener liasü. Aser parnok ai, aser yongmenyin tenladak anasa noktak.

³Israel Tsüngrem sentsüwangshi cherubim manung aliba nungi ki tayaoklen jagi tua liasü; aser kümpa sü abena aliba nisung dang pai aja, shibai pei tesa nung tezülur mozützü bongdang nung bena liasü.

⁴ Aser Kibubai pa dang ashi, “Yimti tiyong ajanga süiang, Yirusalem ajanga süia orang, aser iba nung tesempatsü inyakba ajak asoshi nisung shibai jashia ayimtendir parnok tenütsü nung temaitsü ka yuang.”

⁵Aser tangar dang ni angashia pai ashi, “Nenoki yimti ajanga pa sülen orang, aser tepsetang; nenok tenük agi mapayui, mesüra maochi tepsetang.

⁶Tambur, asangur aser aiür, aser tila tanurtem aser tetsürtem tasü küma tepsetang; saka temaitsü aliba nisung shinga anasa taru; aser kü temeshidak tenzükan.” Idangji tejaklen aliba tamburtem dak nungi parnoki tenzükan.

⁷Pai parnok dang ashi, “Kiji menendakjang, aser taktangtemji tetepsetba agi süngdakjang; nenok apusoa orang.” Aser parnok ao, aser yimti nungji tepset.

⁸Parnoki tepsetyonga aodang, aser ni kija tokja alidang, ni kü tejak rembang aser ayimtena ashi, “Aia Kibuba Tsüngrem! Nai Yirusalem madak ain adoka tokloktsüdang, Israel tanüngba ajak nai samatsütsü no?”

⁹Idangji pai kü dang ashi, “Israel kidong aser Yihuda tai menaba onsara tulu, aser alima azü agi sünga lir, aser mashilen sentong agi yimtiji sünga lir; kechiyong parnoki, ‘Kibubai alima senzüka toktsüogo, aser Kibubai mangur,’ ta ashir.

¹⁰Aji asünung ni asoshia, kü tenüki mapayutsü aser taochi makatsü, saka ni parnok mapa parnok kolak nung benloktsütsü.”

¹¹Aser angang! kümpa sü abenba nisung, shiba pa tesa nung tezülutsü mozützü, bongdang bena liasü. Pai ashi, “Nai kü dang melaba ama ni inyakogo” ta osang agütsü.

Ezekiel 10

Tsüngremer Sentsüwangshi Agi Yirusalem Ajungkettsüba

¹Idangji ni reprang, aser cherubim temalen aliba anüng sadakba nung temalen sapfir lung ka ali amato tereprangtsü chuba menden mesükba ka adok.

²Aser kümpa sü abenba nisung dang pai jembia ashi, “Cherubim kübok talongtsü tetsüng alungdak jagi iang, aser cherubim tsüngda nungi mijang tait agi ne ket anatsü süngdakjang, aser itemji yimti nung prokshiang.” Aser ni ngua pai ai.

³Tang Cherubim ki tajichilen nisungji aidang noktak; aser mepet agi telungba taktangji asüng.

⁴Aser Kibuba sentsüwangshi cherub nungi atu, aser ki tailen madak noktak; aser kiji mepet agi asüng, aser taktangji Kibubasentsüwangshi sentsüprang agi sünga liasü.

⁵Tsüngrem Ajak Takoksangi jembidang ola adokba ama, cherubim tashikang olaji taktang temaba nungia angashia liasü.

⁶Kodang pai kümpa sü abenba nisung dang ashi, “Longa aliba talongtsü tetsüing tsüingda nungi, cherubim nungi mi agiang,” pa ai aser talongtsü tetsüing madang noktak.

⁷Aser cherubi pei teka cherubim tsüingda nungi mi alileni songtok, aser aji bena aru, aser kümpa sü abenba nisung ket nung aji yutsü, pai aji agi aser oadok.

⁸Aser cherubim parnok tashikang kübok nisung teka mesüka liasü.

⁹ Ni reprang, aser cherubim anasa talongtsü tetsüing pezü, talongtsü tetsüing ka cherub ka anasa, aser talongtsü tetsüing tanga ka cherub tanga ka anasa liasü; aser talongtsü tetsüing tereprangtsü beryl sentsü ama liasü.

¹⁰Aser talongtsü tetsüing ka, ka nung ali amato, item pezüprong tereprangtsü mesüktepa liasü.

¹¹Kodang parnok ao, parnok pezü tsütsüleni ao, saka tekolak leni repranglen jagi parnok anitaka ao; parnok aodang parnoki memeyip.

¹²Parnok temang rangben, parnok terongdong, parnok teka, aser parnok tashikang, aser talongtsü tetsüing, ajaklen meketa, oda talongtsü tetsüing pezü dena, tenük agi sünga liasü.

¹³Talongtsü tetsüing indangji, ni angashia parnok dang lunga aoba talongtsü tetsüingtem ta aja.

¹⁴ Aser kaka shia tejak pezüzü liasü; mezüingbuba tejakji cherub tejak liasü, aser tanabuba tejakji nisung tejak liasü, aser tasembuba tejakji molusongzü tejak, aser pezübuba tejakji mongzü tejak liasü,

¹⁵aser cherubimji yimketa atu: Kebar ayong anasa taküm shiruru ni angubaji ibai lir.

¹⁶Kodang cherubim ao, talongtsü tetsüingtem parnok den ao; aser kodang alima nungi yimesotsü parnok tashikang ajungket, talongtsü tetsüingtema parnok tsütsülen nungi memeyip.

¹⁷Kodang parnok noktaka ali itema noktaka ali; aser kodang parnok yimeso, itemjia parnok den yimeso, kechiyong taküm aliba shiruruji parnok dak liasü.

¹⁸Kibuba sentsüwangshi ki kiküm tailen nungi ao, aser cherubim manung noktak.

¹⁹Cherubimi parnok tashikang ajungket, aser ni ngua alima nungi yimeso, aser parnok aodang parnok anasa talongtsü tetsüngtema ao; aser parnok Kibubar ki anüdoklen kikümbang nung noktak; aser Israel Tsüngrem sentsüwangshi parnok temalen liasü.

²⁰Kebar ayong anasa Israel Tsüngrem kübok ni anguba taküm shiruruji ibai lir; aser parnok cherubim ta ni metet.

²¹Kaka shia tejak pezüzü aser tashikang pezüzü liasü; aser nisung teka mesükba parnok tashikang kübok liasü.

²²Parnok tejak mesükbaji, ni Kebar ayong nung anguba tejaklen mesüka liasü; parnok shiaji tejakleni indang indanga ao.

Ezekiel 11

Tasa Tamajung Asar Aitsüba

¹Idangji tanelai ni ajungket, aser anüdoklen shia aliba Kibubar anüdoklen kikümbangi ni anir aru, aser kikümbang kishi züngdang nisung metsür pungu ni angu; parnok rongnung Azzar jabaso Yaazania, Benaia jabaso Pelatia, nübur tongtipurtem ni angu.

²Pai kü dang ashi, “Nisung chir, tamajung tasa asartem, aser iba yimti nung tamajung shisa agütsürji item nisung lir.”

³Parnoki ashir, “Ki yanglutsü ya mapang shitak masü no? Iba yimti ya chipo lir aser asenok shi lir.

⁴Anungji parnok anema shin jembiang, Oh nisung chir shinang.”

⁵Kibuba tanela kü madaki alu, aser pai kü dang ashi, “Jembiang, Yamai Kibubai ashir, yamai nenoki shiogo, Oh Israel kidong; kechiyong nenok mulungjangi aitba mapaji ni metet.

⁶Nenoki iba yimti nung jenti tepsetogo aser tetepsetba agi yimdong süngdaksüogo.

⁷Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, Nenok tetepsetbatem shirnok nenoki iba nung yuja lir, parnok shi lir, aser iba chipo lir; saka nenokbo ni iba rongnungi agitettsü.

⁸Nenoki nok tsübu; aser ni nenok madak bener arutsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

⁹Aser ni nenok iba rongnungi agitettsü, aser bendanger ket nung bendanga agütsütsü, aser nenok rongnung o bendangtsü.

¹⁰Nenok nok agi laotsü; ni nenok Israel litsü ajak nung o bendangtsü aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.

¹¹Iba yimti nenok asoshi po masütsü, mesüra iba telunglen nenok shi masütsü, ni nenok Israel litsü nung o bendangtsü,

¹²Nenoki ni Kibuba ta metettsü, kechiyong nenoki kü tzüzüng-ozüng nung mejaja, mesüra kü o bendang mebenshi, saka nenok meketa aliba kintemi inyakba den putepa benshi.”

¹³Kodang ni ainkar o jembi, Benaia jabaso Pelatia süadok. Idangji ni kü tejak rembanga mechiok aser ola tulu agi ayimtena ashi, “Aia Kibuba Tsüngrem! nai Israel tanüngba ajonga tatem kümdaktsütsü no?”

Tepuokdak Alir Den Tezüngzüktepba

¹⁴Kibuba O kü dangi shia aru,

¹⁵“Nisung chir, ne adianutem, oda ne adianutem, ne sosem nisungtem, aser Israel kidong ajak indang Yirusalem nung alirtemi ashir, ‘ParnokKibuba nungi talang nung lir, asenok nem alimaji agitsü agüja lir.’

¹⁶Anungji shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ni parnok talangi kin rongnung yokadokaka, aser ni parnok alima nung prokshidakjakasa, parnok oa aliba lima nung parnok madang ni kenpiga parnok asoshi temeshidak alitsü.

¹⁷Anungji shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Nisungtem nungi ni parnok anitentsü, aser kong parnok prokshia ali parnok sentendaktsütsü, aser ni parnok nem Israel lima agütsütsü.

¹⁸Parnok kodang ajagi meyipa arudir, iba nisungi tamagitsü oset ajak, aser tesempatsü ajak idak nungjagi bener oadoktsü.

¹⁹ Ni parnok nem temulungjang ka agütsütsü, aser ni parnok dak tanela tasen enoktsütsü. Ni parnok nungi lung temulungjangji endoktsütsü aser shi mulungjang agütsütsü.

²⁰Anungji parnoki kü tzüzüing-ozüing nung jajatsü aser kü yimsü-ozüing ayutsü, aser itemji bentshitsü asoshi, idangji parnok kü nübur asütsü, aser ni parnok Tsüngrem asütsü.

²¹Saka shirnoki parnok mulungjang maginüba mapatem aser tesempatsütem mulungjang sülen jajadaktsür, ni parnok mapatem parnok kolak manung bener arutsütsü” ta KibubaTsüngremi ashir.

Tsüngrem Sentsüwangshi Yirusalem Toktsür

²² Idangji cherubimi parnok tashikang ajungket, aser talongtsü tetsüngtemji anasatepa ali; aser Israel Tsüngrem sentsüwangshi parnok temalen liasü.

²³Kibuba sentsüwangshi yimti nungi atu, aser yimti anüdoklen tsütsü aliba tenem manung noktak.

²⁴Aser tanelai ni ajungket, aser Tsüngrem tanelai mangdang nung tepuokertem dangi Kaldiai ni anir ait. Anungji ni anguba mangdangji ni nungi tuadok.

²⁵Idangji Kibubai kü dang sayuba ajak ni tepuokertem dang ashi.

Ezekiel 12

Tepuokdaki Aotsü Temaitsü Sayuba

¹Kibuba O ano kü dangi aru,

²“Nisung chir, tashi mangaba kidong, shirnok tangutsü tenük lir saka mangur, tangashitsü tenarong lir saka mangashir, parnok rongnung na alir; kechiyong parnok tashi mangaba kidong lir.

³Aji asünung, Oh nisung chir, tepuoker khu ka renemang, aser parnoki ngua anüngdang pila-a oang; tesem ka nungi tesem kati parnok nükdang na pur aoba ama oang. Ashiko parnok tashi mangaba kidong saka, parnoki angatettsü kar.

⁴Aser nai ne khu anüngdang parnoki ngua tepuokdaki aotsü asoshi bener adokang; aser nai nikongtsütsü parnoki ngua nisungtem tepuokdaki aoba ama, ne sasa oang.

⁵Parnok tenük agi ngua nai jara nung tapok tupokang, aser aji agi tuguang.

⁶Ne khu ne tapubang nung parnoki ngua benlokang, aser aji ammanang nung bener tuguang; nai ali mangutsüsa ne tejak nembangang, kechiyong Israel kidong madang ni na temaitsü ka kümdaktsür.”

⁷Aser kü dang melaba ama ni inyak; pur aotsü ama ni kü khu anüngdang bener adok, aser nikongtsütsü ni kü ket agi jara ateta atu; aser ni aji ammanang nung bener adok, aser parnoki ngua kü tapubang nung ni aji aben.

⁸Anepdang Kibuba O kü dangi aru,

⁹“Nisung chir, tashi mangaba kidong, Israel kidongi ne dang, ‘Na kechi inyaker’ ta meshika ma?

¹⁰Parnok dang shiang, yamai KibubaTsüngremi ashir, iba temaitsü Yirusalem nung tamarener aser iba nung alir Israel kidong indang lir.

¹¹Ni nenok asoshi temaitsü ta shiang, ni inyakba ama parnok dang aji inyaktsü; parnok bendang limai tepuokdaki aitsü.

¹²Aser parnok rongnung aliba tamareneri pei khu tapubang nung abentsü, aser ammanang nung aotsü, pai jara ateta tupoktsü aser aji ajanga tugutsü; pei tenük agi ali mangutsü asoshi pai pei tejak nembangtsü.

¹³ Ni kü sang pa dak amungloksütsü, aser kü sang nung pa aputsü; aser Kaldi nunger lima Babiloni ni pa anir arutsü, aji saka pai aji mangutsü, aser angji pa asütsü.

¹⁴Aser pa yaritsü pa meketa alir ajak, aser par telok ajak ni mopung manung ajakleni prokshidaktsütsü; aser ni parnok nok amer arishitsü.

¹⁵Kodang ni kin rongnung parnok pakshidaktsüdir, aser linüktem nung prokshidaktsüdir, parnoki ni Kibuba ta metettsü.

¹⁶Saka parnok kolenisa odir kin rongnung parnoki parnok tesempatsü mapatem tai nangzüktsü asoshi nok nungi, ayawara nungi, aser wara nungi ni parnok ishika kümzüktsü aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

Tiyazü Ainkartem Aitsüba

¹⁷Ano Kibuba O kü dangi aru,

¹⁸“Nisung chir, ne amtsük Chiang, ne tzü atentena aser kümdanga jemang;

¹⁹aser linük nung nübur dang shiang, Yirusalem nung alirtem aser Israel lima indang Kibuba Tsüngremi yamai ashir, parnoki pei amtsük tsübuseta achitsü, aser parnok tzü temulung makai ajemtsü; kechiyong linük nung alir ajak teka yitepba agi linük nung akaba ajak rakzüktsü.

²⁰Aser nisung aliba yimtitem sendoka yutsütsü, aser linük azüngmeyaka akümstsü aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.”

²¹Kibuba O kü dangi aru,

²²“Nisung chir, Israel linük nung nenok apijemtsü o ya kechi, ‘Anogotem atsülanger, aser mangdang shia kecha mataloker?’

²³Aji asünung parnok dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir, iba apijemtsü o ni anendaktsütsü, aser joko parnoki Israel rongnung apijemtsü ama aji mamshitsü; saka parnok dang shiang, Anogo tongogo, mangdang shia ataloktsü.

²⁴Kechiyong joko Israel kidong rongnung amajok mangdang aser mesüzüka purapuji ainkar o jembiba malitsü.

²⁵Kechiyong ni Kibuba lir, ni jembitsü, aser ni kazükba oji inyaktsü; aji joko menua malitsü, kechiyong nenok anogo nung, Oh tashi mangaba kidong, ni o jembitsü, aser aji inyaktsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

²⁶Ano Kibuba O kü dangi aru,

²⁷“Nisung chir, ajiang, Israel kidongtem, parnoki ashir, pai anguba mangdangji tarutsü anogo aika asoshi lir, aser pai mapang talangka indang shina jembir,

²⁸anungji parnok dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi shir, kü otem joko kata menua malitsü, saka ni jembiba o ataloktsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 14

Süngyangu Aitsüba

¹Idangji Israel tambur kar kü dangi aru, aser kü madang amen.

²Aser Kibuba O kü dangi aru;

³“Nisung chir, item nisung parnok mulung nung süngyangu lutem yua lir, aser parnok jakdang parnok temenen menaba temetsü daksü lung yua lir, parnoki kü den jembiteptsü kechi tim ali?

⁴Aji asünung parnok dang jembiang, aser parnok dang shiang,” Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Israel kidong nung nisung shia shibai pei süngyangu lutem pei mulungjangi bener aitdaksür, aser pei jakdang pei tai menaba temetsü daksü lung yudaksür, aser ainkar dangi arur, ni Kibubai pa dang pa süngyangu yongsük yari ni langzüsü,

⁵oda ni Israel kidong parnok pei mapa tasa nung aputsü, kechiaser parnok ajak parnok süngyangu ajanga kü dang nungi pila-a ogo.”

⁶Anungji Israel kidong dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Temulung meyipang, aser nenok sasa nenok süngyangu nungi meyipang, aser tesempatsü ajak nungi nenok tejak meyipang.

⁷Kechiyong Israel kidong nung nisung shia, mesüra bendanger Israel den semloka alir shia, shibai pei sasa kü dang nungi pila-a aor aser pa

sünyanglutem pei mulungjangi bener air, aser pa tai menaba temetsüdaktsü lung pa jakdang ayur, aser ainkar dangi pa ajanga kü den jembitsü asoshi aor, ni Kibubai pa dang kü sasa langzüksü;

⁸“Aser iba nisung anema ni kü tejak meyiptsü, aser pa temaitsü aser tansütsü o ka kümdaktsütsü, aser kü nübur rongnungi pa leptoktsütsü; aser nenoki niKibuba ta metettsü.”

⁹“Aser ainkarji külakokja o jembidaktsüra, ni Kibubai iba ainkarji külakoktsüogo, aser ni pa madak kü teka songtoktsü, aser kü nübur Israel nungi pa ni samatsütsü.

¹⁰Parnoki pei tai menaba temerenshi angutsü; ainkar tai menabaji pa bushiba nisung tai amaji alitsü;

¹¹oda Israel kidong joko kü dak nungi pila-a maotsü, mesüra parnok ozüng raksaba ajak agi joko parnok sasa memenentsü, saka oda parnok kü nüburtem asütsü, aser ni par Tsüngrem asütsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Mepaidoktetba Obendangba

¹²Kibuba O kü dangi aru,

¹³“Nisung chir, linük kati külakkübonga inyakba agi temenen menara, aser iba madak kü teka songtokra, aser iba nung chiyungtsü aliba raksaja, aser iba madak ayawara yoka, aser iba nungi nisung aser shiruru leptoktsüra,

¹⁴Item nisung asem Noa, Daniel, aser Yob iba nung liaka parnok pei temeshiba agi parnok taküm dang kümzüksü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁵“Mesüra ni arem shiruru linük ajanga odaktsüra, aser parnoki aji raksa-a azüngmeyaka kümdaktsüra, oda shiruru aliba yong nisung shinga ajanga muotetra,

¹⁶oda item nisung asem iba nung liaka, ni züngya züngkua shidi, parnoki jabasotem mesüra jalatem mekümzüksü, parnok dang kümzüksü aser linükjibo azüngmeyaka toktsütsü.

¹⁷Mesüra iba madak ni nok ka bena arura, aser nokji linük ajanga odakjang ta shira, aser nisung aser shiruru na tepsetra;

¹⁸item nisung asem yangji liaka, ni züngya züngkua shidi, parnoki jabasotem mesüra jalatem mekümzüksü, saka parnok dang kümzüksü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁹“Mesüra ni tashitak wara ka linüki yokra, aser linük nungi nisung aser shiruru samatsütsü ni kü ain adokba iba manung azü tokshiba nung tokloktsüra,

²⁰Noa, Daniel aser Yob iba nung liaka, ni züngya züngkua shidi, parnoki jabaso mesüra jala mekümzüksü” ta Kibuba Tsüngremi ashir. “Parnok pei temeshiba agi parnok taküm dang kümzüksü.”

²¹ Kechiyong Kibubai yamai ashir, “Ni kodang ni kü obendangba tulu pezü, nok, ayawara, tesashi shiruru, aser tashitak wara Yirusalem madak iba nungi nisung aser shiruru samatsütsü yokdir, koda jenti alitsü.”

²²Aji saka ajiang, bener aotsüba tanüngba jabasotem aser jalatem anaprong toktsütsü ajiang, parnok nenok dangi arutsü, aser nenoki parnok mapa aser parnok inyakba angutsü, aser Yirusalem madak ni tamajung bena arutsüba ajak atema nenok sünepdaktsütsü.

²³Kodang nenoki parnok mapa aser parnoki inyakba ngudir, parnoki nenok süneptsütsü; aser ni iba nung inyakba ajak kecha mesüi dangbo meinyak ta nenoki metettsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 15

Tsükmenatzü Agi O-entepba

¹Kibuba O kü dangi aru,

²“Nisung chir, arem nung aliba süngdong kongsang ka dang nungi tsükmenatzü dong kechi agi tajungba?

³Iba nungi langka atema süngtsük agitsü asü? Chipo-anpo kar itaka ayutsü asoshi nisungi agitsü asü?

⁴Ajiang, aji mi nung tatsüksü enoktsür, mi agi tatembang anatsü meyokogo, aser iba tomji mi agi rongga lir. Ibai mapa kar asoshi tajangzük lir ma?

⁵Ajiang, kodang rangben liasü, aji kecha sütsü majung liasü; mi agi aji meyoker, aser ronger külen aji koda tajemzükba akümdang, aji mapa kar asoshi ano ajungtsü ama?”

⁶Idangji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, “Tsükmenatzü dong arem nung süngdong rongnung aliba ni tatsüktsü asoshi mi nung agütsüba ama, yamaji ni Yirusalem nung aliba nisungtem agüjadoktsü.

⁷Aser kü tejak parnok anema ayutsü, parnok mi nungi adoktsü, saka mi agi parnok meyoktsü; aser kodang ni kü tejak parnok anema yudir nenoki niKibuba ta metettsü.

⁸Ni alima azüngmeyaka kümdaktsütsü, kechiaser parnoki tai mena” taKibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 16

Tamang Makatetba Yimti Yirusalem

¹Ano Kibuba O kü dangi aru,

²“Nisung chir, Yirusalem nung la tesempatsütem metetdakjang,

³aser shiang, yamai Kibuba Tsüngremi Yirusalem dang ashir, na tapokdak tera aser na kinüwa mapang Kanan lima lir; aser nebu Amor nunger aser netsü Het nunger liasü.

⁴Aser na kinüwa mapang indang, na asoba anogo nung ne tebelamerangtoktsü, mesüra na tzü nung meshidok, mesüra ne dak metsü kecha memezütsü, mesüra kinü sü agi kecha memeibangtsü.

⁵Na asoshi aria bilemstsüba agi shingaia itemi kar danga inyaktsü tenük agi ne dak aochia mereprang; saka na moapu nung endoktsü liasü, iba yongji na asoba anogo nung ne taküm sempa-a liasü.”

⁶“Kodang ni na anasa süia aru, aser ne zü nung mezüsa-a angu, ni ne dang ashi, Taküm liang,

⁷aser moapu nung süngdonglidong ama inang. Aser na ain aser tar langa, aser na tobur junga azüa intet; ne mama adok, aser ne ku adok, aji saka na mangsa aser temang tesa liasü.”

⁸“Tang ni na anasa süidang, aser ne dak reprangdang, ajiang, ne mapangji meimtsüba mapang liasü; aser ni kü sü ne dak amungloktsü, aser ne mangsa nembangtsü; hau, ni na ani asüng, aser ne den tezüngzüktepba yanglu, aser na kü meyong aküm, ta KibubaTsüngremi ashir.

⁹Idangji ni na tzü agi shitoktsü, hau, ni na jungjunga ne zü na nungi shitoktsü, aser ni na totzü agi mezütsü.

¹⁰Ano ni temechiba aketba sobutsü abendaktsü, aser shiküp agi tsüngsem semtsü, aser ni na kümpa sü agi nangri kangtsü, aser lota sü agi nembangtsü.

¹¹Ni na sobutsü agi azüa sobutsü, aser ne teka nung ni kisen sepoktsü, aser ne tekong nung azük azükdaktsü.

¹²Ne teni nung ni küri enoktsü, aser tenarong nung naro anudaktsü, aser ne kolak nung tobur tajung korang semtsü.

¹³Yamaji na hon aser taribi agi azüa sobutsü, aser ne sü noksa enoka atakba kümpa sü aser lota sü liasü; nai amzü tanük, ninang mojitzü, aser totzü ajem, aser na onsara tobur junga liasü, aser na chuba menden temsüa aküm.

¹⁴Aser ne nünsang tobur ajungba indang kin rongnung meteta ao; kechiyong ni ne dak akhüm tulu yutsüba agi aji tabensa aküm ta Kibuba Tsüngremi ashi.”

¹⁵“Saka nai ne tobur ajung nung temulung alem, aser ne nünsang akaba agi nai jabujari mapa inyaka süisüponger shia den nai jabujari asü.

¹⁶Nai ne süoshi kar agizük, aser na pei asoshi sentsü balala agi mera ketdakja temaba menden yanglu, aser item madak jabujari inyak; ibala ama kodanga masütsüla mesüra yamaji mataloktsüla.

¹⁷Ano nai kü hon aser kü taribi sentilung koba ni ne nem agütsü, aji nai agi, aser na asoshi nisung noksa yanglu, aser item den nüktapangta benshi.

¹⁸Nai ne noksa aketba sü agi itemji nembang, aser item jakdang kü totzü aser kü liangmesen yutsü.

¹⁹Ano ni ne nem agütsüba amtsük, amzü tanük, totzü aser ninang mojitzü koba agi ni na mesü, nai oda ajia item madang teronem tanang asoshi yutsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

²⁰Nenoki ni asoshi asoba nenok jabaso aser jalatem nenoki agi, aser parnok tenla amato itemjagi meyoxtsü asoshi agütsü. Nenoki nüktapangtabaji danga tali masü no?

²¹Ano nenoki kü chirtem tepseta parnok nem tarongba tenla asoshi tenlatsüsa agütsü no?

²²Aser ne tesempatsü jabujari mapa ajak nung nai ne lanuwa sü maben aser mangsa, ne zü nung mezüshia aliba anogotem nai meblemtem.”

Yirusalem Nüktapangtar Den Medemdangba

²³“Nenok tamajung ajak sülen nenok asoshi aiatai, aiatai! ta Kibubai ashir,

²⁴nenoki pei asoshi temeshidak yanglu, aser yimdong shia nung temaba menden nenok asoshi yanglu.

²⁵Yimdong tezülen shia nung pei talidak yanglu, aser yangji ne tobur ajungba tesempatsü kümdaktsü, aser süsüponger shia den nai jabujari tali kümdaktsü.

²⁶Ano nai ne kiyonger, shi nung jangraba Ijip nunger den nüktapangta benshi; aser ni ain adokdaktsütsü ne jabujari tali kümdaktsü.

²⁷Anungji ajiang, ni ne madak kü teka songtok aser na teti chiyungtsü ajema kümdaktsü, aser na sempartem, Filistia nunger jalatem shirnoki ne jabujari mapa indang akseta lir, parnok nem bendanga agütsüogo.

²⁸Ano nai Asiria nunger den nüktapangta, kechiaser na jangra metemi liasü; hau, nai parnok den nüktapangta benshi, aser ano na tipmetemi liasü,

²⁹Nai Kaldi nunger shishilembar den jabujari jenti inyak; aji saka iba jagi na tipmatem.”

³⁰“Ambangyim jabujari tetsür mapa, item mapa ajak nai ngua, koda ne mulungjang tashi mait lir, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

³¹Iba nung nai ne tenladak lenmang lenjem shia nung yanglur, aser yimdong shia ne talidak yanglur; nai taa magi nungji na nüktapangtar ka ama masü.

³²Nüktapangtaba kibutsü! Pei kinungpu melena tangar agiba nenok lir!

³³Teburi nüktapangtatsür ajak nem sempet agütsür, saka nai ne sempet na meimer ajak nem, oda ajaklen nungi ne jabujari asoshi ne dangi arudaktsütsü agütsür aser parnok nem süpokrem agütsür.

³⁴Na tangar nüktapangta tetsürtem dang nungi balaka; tebur shingaia ne dang memepishi, aser tebur shingaia ne nem taa magütsü, iba yagi tangar nüktapangtar dang nungi na balaka kümdaktsü.”

Kibubai Yirusalem Obendangba

³⁵Anungji, Oh nüktapangtar, Kibuba O angang.

³⁶Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Na ne memerükba temai adokdaktsü, aser na meimertem den nüktapangta ajanga na mangsa aliba temai adokdaktsü; aser ne tesempatsü süngyanglu ajak asoshi aser ne chirtem azü tokshiba shirnok nai parnok nem agütsü.

³⁷Anungji, ajiang, ne meimer ajak shir den nai jangratem angur, aser nai meima aliba parnok ajak, aser nai sempaba parnok ajak dena ni anitentsü; aser parnoki na mangsa aliba ngutettsüsa, parnok dang na mangsa aliba ngudaktsütsü.

³⁸Nüktapangtar aser azü tokshiba tetsürtem obendangba ama ni na o bendangtsü; aser ni ne madak ain adokba aser tenükmiba zü bener arutsü.

³⁹Ano ni parnok ket nung na agütsütsü, aser parnoki ne tenladak loksatsütsü aser ne talidak raksatsütsü, aser na nungi ne süoshi parnoki endoktsütsü aser ne tobur tajung senti lung agitsü; aser parnoki na mangsa toktsütsü.

⁴⁰Ano parnoki na anema telok ka anitentsü, aser lung agi parnoki ne dak aontsü, aser parnok nok agi anüka lepsatsütsü.

⁴¹Parnoki ne ki mi agi rongtoktsütsü, aser tetsür aika tsüngdang ne madak o bendang agütsütsü, aser na nüktapangta mapa nungi ni na anendaktsütsü, aser nai joko taa magütsütsü.

⁴²Anungji ni ne madak kü ain adokba sünemtsü, aser kü tenükmiba na nungi pilatsü, aser ni ajem ajema alitsü, aser joko ni ain madoki alitsü.

⁴³Kechiaser nai ne lanuwa anogotem mebilemtet, saka item mapa ajak agi ni jashidaktsü; anungji ajiang, ano nia ne kolak manung ne mapa benloktsütsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir; kechiaser tanga tesempatsü mapa dak alaka nai jabujari benshi.”

⁴⁴“Ajiang, apijemtsü shin amshir shiai na anema iba apijemtsü shin amshitsü, ‘Tetsü koma, jala-a yamaji.’

⁴⁵Tetsü shibai la kinungpu aser lar chirtem sempar, lar jalaji na lir; aser teyi nunger shirnoki parnok kinungputem aser parnok chirtem sempar, parnok tenuji na lir. Netsü Het nunger, aser nebu Amor nunger lir.

⁴⁶Neyi Samaria lir, oda ne teka tabelen alir, la aser lar jalatem, aser nenuji, ne teka tajichi alilaji, Sodom aser lar jalatem lir.

⁴⁷Saka na parnok lenmang nung jajatsü mesüra parnok tesempatsü mapa inyaktsü na temulung mesüi liasü, saka na asoshi aji onsara mapa tila ka amato, ne mapa ajak nung parnok dang nungi na tamajungba liasü.

⁴⁸Ni taküm ali nungji ta Kibubai ashir, nai aser ne jalatemi inyakba amaibo neyi Sodom aser lar jalatemia meinyak.

⁴⁹Ajiang, ibai neyi Sodom tai menaba liasü; asüküm, talubosa azükarua sadoksadoka la aser lar jalatem liasü; saka lai sensaker aser maka maiter meyari.

⁵⁰Parnok asüküma aküm aser kü madang tesempatsü inyak; anungji ni aji angudang parnok ni sendoka endok.

⁵¹Mesüra ne temenen tesadanga Samariai meinyak; saka nai parnok dang nungi tesempatsü mapa tali inyak, aser nai inyakba tesempatsü mapa ajak agi nenu nungertem temeshi ama lir.

⁵²Nai nenu asoshi obendang agütsü nungji, ano na pei maksü abentsü; ne temenen ajanga nai parnok dang nungi tesempatsü mapa tali inyakogo, ne dang nungi parnok temeshiba lir; hau, nai nenu metentsü nungji, na-a ratamatatsü aser ne maksü abentsü.

⁵³“Saka ni parnok tia yanglushitsütsü, Sodom aser lar jalatem tia, aser Samaria aser lar jalatem tia, aser par rongnung ne tia yanglushitsütsü.

⁵⁴Oda ni ain adokdaksütsü atema nai inyakba ajak asoshi na a-aka aser maksütsü ta bilemstsü ni ne tia parnok den yanglushitsütsü.

⁵⁵Idangji nenu, Sodom aser lar jalatem den, parnok akhi tiai meyiptsü aser na aser ner jalatem nenok akhi tiai meyiptsü.

⁵⁶Kechiyong na asükümba anogo nung nenu Sodom ne bang agi metetshi;

⁵⁷na majungba temai madokdang, Siria jalatem, aser la meketa alir ajak, Filistia nunger jalatem shirnoki na meketa atalatsür parnok arütsüba mapang mesüka na lir.

⁵⁸Na ne jabujari aser tesempatsü mapatem nungi adokba benloka lir, ta Kibubai ashir.

Tatem Maka Tezüngzüktepba

⁵⁹“Kechiyong Kibuba Tsüngremi yamai ashir, ni oda nai inyakba ama, koba agi tezüngzüktepba raksaba agi azüngashitepba mezüngmeshi, ni ne dang benshitsü.

⁶⁰Aji saka na lanuwa anogo nung ne den kü tezüngzüktepba ni bilemtettsü, aser ni ne den tatem makaba tezüngzüktepba yanglutsü.

⁶¹Idangjiang nai ne mapatem bilemtettsü, aser ne aianutem, neyi aser nenu, kodang agizükdir akseta alitsü, aser parnok ne nem jalatem asütsü agütsütsü, saka ne tezüngzüktepba agi masü.

⁶²Aser kü tezüngzüktepba ni ne den yanglutsü; aser ni Kibuba ta nai metettsü.

⁶³Oda ni kodang nai inyakba ajak ne dang tai tokdir, ne maksü agi nai bilemtettsüsa, aser bangkaseta alitsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Ezekiel 17

Mongzü Ana aser Tsükmenatzü

¹Kibuba O kü dangi aru,

²Nisung chir, o ka agüjang, aser o-entepba ka Israel kidong dang jembiang

³aser shiang. Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; Mongzü tulu ka tashikang tulu aser tezüng talang, tezüng agi sünger, sentsü balala keter, Lebanoni aru, aser cedar süngdong talakji bener ao,

⁴pai süngdong talak lanuji jentoktsü, aser aji shishilempaba linük kati bener ao, aser pai aji shidi abenertem yimti ka nung tema toktsü.

⁵Pai ano linük nung aliba metsü aben, aser aji ali tajung nung azüng; pai aji tzü jenti alidak zünga toktsü, pai aji willow süngdong ama znga toktsü.

⁶Aser aji mei, aser mesangshia aoba tsükmenatzü züji tatsü liasü, koba kongsangtemi pa tsütsü shia liasü, aser iba teratem pa kübok liasü; anungji aji tsükmenatzü zü aküm, aser süngsangtem adokdaksü, aser kongsang tilatem adokdaksü.

⁷Ano mongzü tanga tulu ka tashikang tulu aser tezüng jenti keter liasü; aser ajiang, iba tsükmenatzü zü pa tsütsü pa tera züa oa liasü, aser pa tema alidak nungi pai iba dak tzü aentsü asoshi pa kongsang pa tsütsü sanga adoka liasü.

⁸Oda iba kongsangtem adokdaksütsü, aser iba agi tejang atangtsü, aser iba tsükmenatzüzü jilung jilunga akümstsü, aji ali tajung aser tzü jenti anasa tema liasü.

⁹Shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Aji azükarudi ma? Aji azüladaktsütsü asoshi, oda to lanu adokba ajak azüladaktsütsüsa pai iba teratemji atsüteta, iba süngjang meleptoktsü no? Oda aji tera dena atsütettsü tashi tulu mesüra nisung aika tenügdaktsü malitsü.

¹⁰Kodang aji temdir, saka aji azükarudi ma? Kodang anüdoklen mopungi iba dak kongshidir, ibaji mazülatsü no? Temeidakji aji azüladoktsü.

¹¹Ano Kibuba O kü dangi aru;

¹²“Tang tashi mangaba kidong dang shiang; nenoki itemi kechi tetezü memetet no? Parnok dang shiang, Ajiang, Babilon chuba Yirusalemi aru, aser lar chuba aser lar tamarenertem agi, aser parnok pa dangi Babiloni bener ao.

¹³Aser pai chubar metsü ka agi, aser pa den tezüngzüktepba ka yanglu, pai ano tenangzükba küboki pa idaktsü aser linük lenirtem bener oadok;

¹⁴oda iba chuba yimliji tajemrepba asütsü, pai pei sasa angema matutettsü, saka pa tezüngzüktepba benshiba agi pa noktaka litettsü asoshi liasü.

¹⁵Saka pai chuba otongdartem Ijipi, oda parnoki pa nem kor, aser temeranger jenti agütsütsü yoka, pai pa anema apuso. Pa azükarudi ma? Iba ama mapa inyaker pa jenbudi ma? Tezüngzüktepba pai raksatsü aser ano jentetdi ma?

¹⁶Kü taküm agi azüngashir” ta Kibuba Tsüngremi ashir, “Linük nung kong pa alir, oda pa chuba kümdaktsü, shiba tenangzükba pai sensatsü aser shiba tezüngzüktepba pai raksa, oda pa den pa Babilon nung asütsü.

¹⁷Mesüra Farao pei tashi tulu temeranger aser telok tului, kodang parnoki ali mukluka aser mitsa yangludir, nisung jenti leptoktsü asoshi, pai rara nung kecha meinyaktettsü.

¹⁸Kechiyong tezüngzüktepba raksaba agi pai tenangzüktepba sensatsüogo; aser ajiang, pai pei o nangzük, aji saka item ajak inyaka pa mejenbutsü.”

¹⁹Anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Kü taküm agi azüngashidi, atangji pai sensatsüba kü tenangzüktepba aser pai raksatsüba kü tezüngzüktepba, oda ni pa pei kolak nung benloktsütsü.

²⁰Aser ni pa madak sang mesangtsü, aser kü sang nung pa aputsü aser ni pa Babiloni bener arutsü, aser yangji pa den pa ozüng raksaba oda ni anema ozüng raksaba asoshi, pa den o kateptsü.

²¹Aser par telok nung tajungtibatem nok agi laodaktsütsü, aser parnok tanüngba ajak mopung ajaklen prokshidaktsütsü, aser nenoki niKibubai aji jembizük ta metettsü.”

Teimla Asoshi Tsüngremer Tenangzükba

(Ezk. 31.1-9)

²²Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; Nia cedar süngdong talakji agizüktsü; iba kongsang tila talak nungi ni lanuji agizüktsü, aser ni aji tenem talang shisangshisanga alidak atemtsü.

²³Israel tenem kolak nung ni aji atemtsü; aser aji agi süngsang adokdaktsütsü, aser tejang atangtsü, aser chilung chilunga aliba cedar süngdong ka asütsü; aser iba kübok tashikang atenba ozü ajak amungtsü, aser kongsangtem akhüm nung parnok amungtsü.

²⁴Aser moapu süngdong ajak ni Kibubai süngdong talang azüa aludaktsür aser süngdong tatsü ajungkettsür, aser süngdong tajem arudaktsür aser süngdong taru tajem kümtsü ta metettsü. Ni Kibubai jembizük aser aji inyakogo.

Ezekiel 18

Nisung Shia Temenen Taa

¹Kibuba O kü dangi tanaben aru;

²Tsüraburtemi tsükmenatzü tassen achi, aser chirnur tepu mejemer, ta nenoki Israel linük nung amshiba apijemtsü shin tetezüji kechi?

³Ni taküm ali nungji ta Kibuba Tsüngremi ashir, Israel nung iba apijemtsü shin amshitsü joko nenok mapang malitsü.

⁴Ajiang, taküm ajak kü meyong; tebu taküm amaji techir taküma kü meyongsa; shibai temenen mena ajibo asütsü.

⁵Saka nisung ka ochishia lira, aser kechi tim ozüng aser shitak inyakra,

⁶aser tenem tekülemdak mechiyungra mesüra Israel kidong süngyanglutem dangi pa tenük rangketa meyokra, mesüra pei kiyonger kinungtsü memenentsüra, mesüra tetsür la ita shilem nung anasa mora;

⁷aser shinga dak majung meinyaki lira, aser sentsü tsüa alir dang pa tenangzükba meyipa agütsüra, tashiyim agi shinga meraksatsü, aser yasetä alir nem amtsük agütsüra, aser mangsa alir sü abendaktsüra;

⁸pai sentem tali keter maputsüra, mesüra tetemlok pei atema magira, ozüng raksaba nungi pai pei teka sotadokra, nisung o nisung na tsüngda nung ochi beshira,

⁹kü tzüzüng-ozüng nung jajara, aser kü yimsü-ozüng nung kümdanga beshira, pa ochishir, atangji pa taküm alitsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁰Pai jabaso rakzükraitema aser azü tokshia item mapatemji inyakra,

¹¹saka pa tebuibo item mapajibo kar danga meinyakra, saka oda shi nung azü dena achir, aser par kiyonger kibutsü menentsü,

¹²sensaker aser maka maiter dak majung inyak; tashiyim agi raksatsü, tenangzükba meyanglushi, aser süngyanglutem dang tenük rangketa yok, tesempatsü mapatem inyak,

¹³tetemlok keta agütsü, aser tali adokba agi; ajangla pa taküm alitsü asü? Pa taküm malitsü. Item tesempatsü ajak pai inyak. Atangji pa südaktsütsü, pa zü pa madak alitsü.

¹⁴Saka iba nisungi jabaso ka sora aser pai tebu inyakba temenen ajak ngur, iba amaji meinyakra tenem tekülemdak kecha mechira,

¹⁵mesüra Israel kidong süngyanglu dangi pei tenük rangketa meyoker, pei kiyonger kinungtsü memenentsür,

¹⁶shinga dang majung mebeshir, tenangzükba nung mekangshidaktsür, mesüra rakzükraitema kecha meinyaker, saka pei amtsük yasetä alir nem agütsür, aser mangsa alir sü abendaktsü,

¹⁷temenen nungi pei teka sota ayu, tetemlok mesüra tali anguba magi, kü yimsü ozüng beshi, kü tzüzüng-ozüng nung jaja, tebu tai menaba atema pabo masütsü, pa atangji taküm alitsü.

¹⁸Pa tebubo pai taochi makai rishikangshi nungji, pa adianu dak rakzükraktem, aser pei nübur rongnung koba majung aji inyak, anungji pai pei tai menaba nung asütsü.

¹⁹Aji saka nenoki ashir, “Kechiba techiri tebu tai mabentsü?” Kodang techiri tim ozüing aser shitak inyaka lir, aser kü tzüzüing-ozüing ajak ayur, aser itemji benshir, atangji pa taküm alitsü.

²⁰Shibai temenen menadir, ajibo asütsü; tebu tai techiri mabentsü, mesüra techir tai tebu mabentsü; temeshipur temeshibaji pa dak alitsü, aser tamajung pur majungbaji pa dak alitsü.

²¹Saka tamajungeri pai menaba pei tai ajak nungi meyipra, aser koba tim ozüing aser shitak aji inyakra, pa atangji taküm alitsü; Pabo masütsü.

²²Pai inyaksemba ozüing raksaba kecha pa anema mebilemtettsü; pai inyakba pei temeshiba nung pa taküm alitsü.

²³Tamajunger asüba nung ni tepela kar ali asü ta Kibuba Tsüngremi ashir; aser oda pei lenmang nungi meyipa, aser taküm melidaktsünütsü no?

²⁴Saka kodang temeshi pur pei temeshiba nungi meyipa oadokdir, aser tai menadir, aser tamajungeri inyakba ama tesempatsü mapa ajak inyakdir, pa taküm alitsü no? Pai temeshi mapa inyakba kata mebilemtettsü, pai ozüing raksaba pei ozüing raksaba nung, aser pai temenen menaba pei temenen nung, item nung pa asütsü.

²⁵Aji saka nenoki ashir, “Kibuba lenmang shitak masü.” Tang angang, Oh, Israel kidong! Kü lenmang kasasa masü no? Nenok lenmang kasasa mesüi mali no?

²⁶Kodang temeshi nisungi pei temeshiba nungi meyipa odir, aser tai menadir, pa asütsü; pai inyakba tai menaba nung pa asütsü.

²⁷Ano, kodang tamajung nisungi pai tamajung inyakba nungi meyiper, aser koba tim ozüing aser shitak lir aji inyakdir, pai pa taküm kümzüktsü.

²⁸Kechiaser pai shisadanger aser pai inyakba ozüing raksaba ajak nungi pai meyipa oadoker, atangji pa taküm alitsü, pa masütsü.

²⁹Aji saka Israel kidongi ashir, “Kibubalenmang shitak masü.” Oh Israel kidong, kü lenmang kasasa masü no? Nenok lenmang kasasa mesüi mali no?

³⁰Anungji, Oh Israel kidong, nisung shia pei mapa yari ni nenok o bendangtsü, ta KibubaTsüngremi ashir. Nenok meyipang, nenok sasa nenok ozüing raksaba nungi meyipang; angji tai menabaji nenok asoshi tesamatsü masütsü.

³¹Kechi nungsa nenoki tai mena nenok ozüing raksaba ajak nenok nungi endokadokang; aser nenok temulungjang tasen aser taküm tasen kümang, kechiyong nenok kechiba asütsü, Oh Israel kidong.

³²Kechiyong shiba asür pa asüba nung ni tepela mangur, ta Kibuba Tsüngremi ashir. Anungji nenok sasa meyipang, aser taküm liang.

Ezekiel 19

Mangyimba Ken

¹Ano nai Israel chuba jala asoshi, mangyim ken ka tenang

²aser shiang, netsü kechi liasü? Molusongzü tetsü; molusongzü tepung rongnung la ontaka ali; molusongzü chanu rongnung lai pei techanu mesütet.

³Aser lai la techanu ka mesütet; pa molusongzü pungtu ka aküm; aser pai tetepsettsü shiruru aputsü angazük; pai nisung meyok.

⁴Kintemia pa indang angashi, pa parnok kanglai anir ao; aser parnoki poroki agi pa Ijip limai anir ao.

⁵Kodang lai ata-a ali, aser la teimla samaogo ta metet, idangji lai molusongzü chanu tanga agi, aser pa molusongzü pungtu kümdaktsü.

⁶Aser molusongzü rongnung pa oli-aruli ta asü, aser pa molusongzü pungtu ka aküm; aser pai tepsettsü shiruru aputsü angazük; aser pai nisung meyok.

⁷Pai parnok metet, aser pai parnok yimtitem raksa-a toktsü; aser linükji aser yangji aliba purtem pa arrürba ola agi tsübuseta liasü.

⁸Idangji ajaklen linüklen nungi kintemi pa anema apuso; pa parnok kanglai anir ao.

⁹Aser parnoki pa teshibangdak ki dangi poroki agi bener Babilon chuba dangi ao; Israel tenem nung pa ola mangashidaktsütsü asoshi parnoki pa tashi tait mitsai bener ai.

¹⁰Netsü tsükmenatzü lu nung tsükmenatzü zü ama, tzü anasa tema liasü; tzü jenti anasa aliba agi la tejang atang aser kongsang agi sünga liasü.

¹¹La tashi tait kongsangji chubar ajok aküm; süngsem temelem rongnung la tar talang liasü, aser parnok kongsang jenti den ngua liasü.

¹²Saka ain adoka la atsütet, aser la ali nung ondaktsü, aser anüdoklen mopungi la süngjang kongdaktsü, la tashi tait teraji raksadok aser azüla-a ao; mi agi item samatsü.

¹³Tang la arem nung, takong aser tzüra-a aliba li nung tema lir.

¹⁴La tongben nungi mi adoka iba jagi la süngjang meyoka lir, anungji la dak chubar mechi asütsü asoshi tashi tait kongsang mechi mali. Ibai mangyimba ken, aser ibai mangyimba ken asoshi alitsü.

Ezekiel 20

Israeli Maneni Anema Noktakba

¹Küm tenetbuba, ita pungububa, anogo terbuba nung, Israel tambur kar Kibuba dang asüngdangyatsü aru, aser kü madang amen.

²Aser Kibuba O kü dangi aru,

³“Nisung chir, Israel tamburtem dang jembiang, aser parnok dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir; nenok kü dang asüngdangyatsü aru asü? Ni taküm ali nungji ni nenoki kü dang asüngdangya mesüdaktsütsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

⁴“Nai parnok o bendangtsü no, nisung chir, nai parnok o bendangtsü no? Par tsürabur tesempatsütem meteta kümdakjang;

⁵ aser parnok dang shiang yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Ni Israel shimtetba anogo nung, aser Yakob kidong jakzükba pur dang teka mekanga azüngashi, ni kü sasa parnok dang Ijip lima nung jungkai adokdakja aser parnok dang teka mekanga azüngashia, ni Kibuba nenok Tsüngrem ta ashir.

⁶Iba anogo nung ni parnok dang, oda mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima, alima ajak dang sentsüwangshiba linük, ni parnok nem agütsüba Ijip lima nungi ni parnok anir adoktsü ta teka mekanga azüngashi.

⁷Ni parnok dang ashi, ni Kibuba nenok Tsüngrem asünungji, nenoki meimba tesempatsütem endokadokang, aser nenok sasa Ijip süngyanglutem agi nenok sasa temenendaktsü.

⁸Saka parnoki ni anema apuso aser kü dang mangali asü, parnoki meimba süngyanglutem, mesüra parnoki Ijip süngyanglutem senzüka metoktsü. Idangji Israel lima nung kü ain adokba parnok anema inyaktüsü asoshi, ni parnok madak kü ain adokba shiloktsütsü ta ni ashi.

⁹Saka kintem, aser Ijip nungi parnok anir adokdaktsüba agi ni parnok tsüngdang kü sasa metetdaktsüogo, parnok tsüngdang kü nüng memenendaktsütsü asoshi ni kü tenüng atema aji inyak.”

¹⁰“Anungji ni parnok Ijip lima nungi anir adok, aser aremi parnok anir aru.

¹¹ Ni parnok nem tzüzüng-ozüng agütsü, aser parnok dang kü obendang sayu, koba nisungi inyakra taküm alitsü.

¹² Ano ni parnok nem, ni aser parnok tsüngda nung temaitsü alitsü asoshi, aser parnok meshitettsüba Kibuba ni lir ta metettsü asoshi amungnü agütsü.

¹³Saka Israel kidongi arem nung ni anema apuso, parnoki kü tzüzüng-ozüng nung mejaja, aser parnoki kü obendang magizük, koba nisungi benshira parnok taküm alitsü; aser kü amungnü parnoki kanga menentsü; idangji parnok samatsütsü asoshi, arem nung ni parnok dak kü ain adokba meküploktüsü ta ashi.

¹⁴Shir kintem nükdang ni parnok anir aru, parnok tsüngdang kü nüng memenentsü mechi ni ya inyak.

¹⁵ Aji saka ni parnok nem agütsüba, mamatzü aser ninang mojitzü yima aliba lima ajak asoshi sentsüwangshiba linük jagi parnok ni anir marutsü ta kü teka mekanga azüngashi,

¹⁶kechiaser parnoki kü yimsü ozüing sensatsü, aser kü tzüzüing-ozüing nung mejaja aser kü amungnü menentsü; kechiyong parnok mulungjang süngyanglu sülen ao.

¹⁷Aji saka parnok samatsütsü kü tenüki apayu, mesüra ni parnok arem nung ajonga tatem mekümdaktsü.”

¹⁸“Ni parnok chirnur dang arem nung ashi, nenoki nenok tsürabur tzüing-ozüing nung tejaja, mesüra parnok obendangba tebenshi, mesüra parnok süngyanglutem agi nenok sasa temenendaktsü.

¹⁹Ni Kibuba nenok Tsüngrem lir, kü tzüzüing-ozüing nung jaja-ang, aser itemji benshiang;

²⁰aser kü amungnütem meshitetang; aser itemji ni aser nenok tsüngda nung, nenoki ni Kibuba nenok Tsüngrem ta metettsü asoshi temaitsü ka asütsü.

²¹Saka chirnurtemi ni anema noktak; parnoki kü tzüzüing-ozüing nung mejaja, mesüra kü tesayuba o mebenshi, koba itemji nisungi inyakra iba nung parnok alitsü; parnoki kü amungnütem menentsü, idangji parnok anema arem nung kü ain adokba inyaktsü asoshi parnok dak kü ain adokba meküploksütsü ta ni bilem.

²²Saka ni kü teka agien, aser shirnok kintem madang ni parnok anir aru item madak kü tenüing memenendaktsütsü asoshi ni kü tenüing indang bilema inyak.

²³ Aji saka kin rongnung ni parnok prokshidaktsütsü, aser linüktem madak senshidaktsütsü ta arem nung parnok dang teka mekang azüngashi;

²⁴kechiaser parnoki kü obendang mebenshi, aser kü tzüzüing-ozüing magizük, aser kü amungnütem menentsü, aser parnok tenük par tsürabur süngyanglu sülen liasü.

²⁵Ano ni parnok nem tzüzüing-ozüing koba tamajung agi parnok taküm malitsü, aji parnok nem agütsü;

²⁶aser ni parnok sasa parnok pei sempartem jagi chirnur mezüing asoba tarongba tenla tenlaba, oda ni parnok samatsütsü asoshi, aser parnoki ni Kibuba ta metettsü asoshi, menena kümdaktsü.”

²⁷“Anungji nisung chir, Israel kidong dang jembang aser parnok dang shiang. YamaiKibuba Tsüingremi ashir; ano iba nung nenok tsüraburtemi ni atala, parnoki ni anema tai mena.

²⁸Kechiyong ni teka mekanga parnok nem agütsütsü ta azüingashiba limai parnok anir arudang, idangji parnoki ungsem talang, aser süngdong to melema angu, aser yangji parnoki tetepsetba tenla agütsü, aser yangji parnok ni ain adokdaktsütsü tenla agütsü, yamaji parnoki tajemba tenla meküploktsü.

²⁹Idangji ni parnok dang ashi, nenok aodak tokong ya kechi koma ka? Anungji tanü tashi iba linük dang Bama ta ajar.”

³⁰Anungji Israel kidong dang shiang, “Yamai Kibuba Tsüingremi ashir; nenok tsürabur amato nenoki nenok sasa menendaktsür no? Aser parnok tesempatsü mapatem sülen nenoki aor no?

³¹Kodang nenoki sempet tenla agütsüdir, nenok jabasotem mi ajanga süidaktsüdir, nenok sasa tanü tashi nenok süngyanglu ajak agi menendaktsütsü. Aser Oh Israel kidong, nenoki kü den tongtepa jembitsü no? Kibuba Tsüingremi ashir, ni taküm ali nungji nenoki kü den mejembitettsü.

³²Aser süng aser lung külemba nung, onok alima kintem aser nisungtem mesüka alitsü ta nenoki ashi nung, kechi nenok mulung nung ali aji mataloktsü.”

Temerenshiba Aser Tatokba

³³“Kibuba Tsüingremi ashir, ni taküm ali nungji, tashi tulu teka agi, aser tepen songtoka, ain temai adoka, nenok madak, ni chuba asütsü.

³⁴Aser tashi tulu teka agi, aser tepen songtoka, aser ain temai adoka, ni nenok nisungtem nungi anir adoktsü, aser kongsa nenok prokshia ali, item linüktem nungi anitentsü;

³⁵aser ni nenok nisungtem rongnung nenok bener arutsü, aser yangji tejak o tejak na ajurutepa nenok o bendangtsü.

³⁶Ijip lima arem nung nenok tsürabur den ni mepishitepba ama, yamaji ni nenok dang mepishiteptsü” taKibuba Tsüngremi ashir.

³⁷“Aser ni nenok mechi kübok süidaktsütsü, aser ni nenok tezüngzüktepba talentepbai nenok idaktsütsü;

³⁸aser nenok rongnungi anema apusortem aser ni anema ozüing raksartem ni meshitettsü, parnok aenersa aliba lima nungi ni parnok anir adoktsü, saka Israel limai parnok maitsü; aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.

³⁹Nenok asoshi Oh Israel kidong, Kibuba Tsüngremi yamai ashir; oang, nisung shiai pei süngyanglu raksa-ang, aser joko nenok sempet aser süngyanglutem agi kü temeshi tenüing memenendaktsütsü.”

⁴⁰“Kechiyong kü temeshi tenem, Israel tenem kolak nung, yangji Israel kidong ajak, parnok ajaki, linük nung ni tenzüktsü ta Kibuba Tsüngremi ashir; yangji ni parnok agizüktsü, aser yangji nenok tenlatem, aser nenok teshimtet sempettem, nenok temeshi oset ajak ni agizüktsü.

⁴¹Kodang nisungtem nungi ni nenok anitetdir, aser kechi nungsa nenok prokshia ali item linük nungi anitendir, teronem tanang ama ni nenok agizüktsü; aser kintemi ngua nenok dak ni meshiteta alitsü.

⁴²Kodang Israel limai aser nenok tsürabur nem agütsütsü ta kü teka mekang ajagi ni nenok bener arudir, nenoki ni Kibubata metettsü.

⁴³Yangji kechi nungsa nenok pei sasa menendaktsü, nenok mapatem aser nenoki inyakba ajak nenoki bilemtettsü; aser nenoki tamajung inyakba ajak asoshi nenok tenük agi ngua nenok sasa sempatsü.

⁴⁴Aser Oh nenok Israel kidong, kadang nenok temenen mapa, mesüra nenoki tamajung inyakba amato mesüi ni nenok dang beshiba nenoki ngudir, nenoki ni Kibuba ta metettsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Anüolentip Nung Mi

⁴⁵Kibuba O kü dangi aru,

⁴⁶“Nisung chir, ne tejak anüolentip shiang, aser ne o anüolentip tsükdakjang, aser anüolentip nung arem moapu anema ainkar o jembang;

⁴⁷aser anüolentip arem dang shiang, Kibuba O angang; yamai Kibuba Tsüngremi ashir; ajiang, ni ne dak mi tsükloktsü, aser iba agi ne dak süngdong tajem shia aser süngdong taru shia meyoktsü; milak adoka jangruba maseptsü, aser anüolentip nungi anüdoklentip tashi tejak ajak iba jagi arongtsü.

⁴⁸Aser ni Kibubai aji tsükloktsü ta shi ajaki angutsü; aji meremseptsü.”

⁴⁹Idangji ni ashi, “Aia, Kibuba Tsüngrem, parnoki kü indang ashir, ‘pa o entepba jembir ka masü no?’ ”

Ezekiel 21

Kibubar Noklangnok

¹Kibuba O kü dangi aru.

²Nisung chir, ne tejak Yirusalem tsütsü shiang, temeshidak tsütsüi ne o tsükdakjang, aser Israel anema ainkar o jembang,

³aser Israel linük dang yamai shiang, “Yamai Kibubai ashir, ajiang, ni na anema lir, aser nokleptsü nungi nok atsütettsü, aser na nungi temeshi pur o tamajung pur leptoktsü.

⁴Ni temeshi pur aser temenen pur na leptoktsü asoshi nokleptsü nungi kü nok anüolentip nungi anüdoklentip tashi aotsü.

⁵Ya ni Kibuba nokleptsü nungi kü noklangnok atsütetba lir ta kin ajaki metettsü, aser aji joko tanaben meyipa marutsü.”

⁶“Anungji kodang nai itemji ngudir mang yimang Oh nisung chir, parnoki ngua ne mulung teraksa aser tejashi tulu nung mang yimang.

⁷Kodang parnoki ne dang kechiba nai mang ayimer ta asüngdangdir, nai ashitsü, ‘Osang atema, kechiaser aji arur; temulungjang shia yimsa-a aotsü, aser teka ajak tashi meiti alitsü, aser tanela shia lulatsü, temokok ajak tzü ama tashi meiti alitsü. Ajiang aji arur, aser aji inyaksü’ ta Kibubai ashir.”

⁸Kibubai kü dang ashi,

⁹“Nisung chir, ainkar o jembiang aser yamai Kibubai ashir ta nüburtem dang shiang, nok ka, nok ka, ibai chira-a aiogo aser prangshia meyutetogo.

¹⁰Aji tetepsettsü asoshi aiogo, aji tsüngpret ama asütsü asoshi meyutetogo, ajangla idakji menüremtepa lidi ma? Reprangang kü nüburtemi tekümdangtsü aser temerenshi ajak sensatsür.

¹¹Noklangnokji prangshia meyutettsü asoshi agütsüogo. Aji chira-a aiteter tetepseter ket nung agütsüogo.

¹²Ayimtenang aser mang yimang Oh nisung chir, kechiyong ibai kü nübur madak lir, ibai Israel tongtipur ajak madak lir; kü nübur den nok nem parnok bendanga agütsüogo, anungji tejashi nung ne teku nung tsüngang.

¹³Kechiyong tetendangba ka lir, aser shibai kü terasaba ajok sensatsütsü akok?” ta Kibubai ashir.

¹⁴“Saka ajiang, na nisung chir, ainkar o jembiang aser ne teka külemi matenang; nokji tanaben aludakjang, aji tasembena aludakjang; tetepseter nok, tetepseter nok tulu kobai parnok lungbanger!

¹⁵Parnok mulungjang yimsa-a aotsü, aser telaortem jenti asütsü asoshi ni parnok süngkhüm ajak anema nok yuja lir. Aia! ya tsüngpret ama yangluogo, ya tetepsettsü asoshi aiteta lir.

¹⁶Sangshiang Oh nok, tajichileni, tabeleni kolensa ne tejak shia ali!

¹⁷Ni kü teka zep ta amettsü, aser ni kü ain adokba tiptemdaktsütsü. Ni Kibubai aji jembizükogo.”

Babilon Chuba Nok

¹⁸Kibuba o tanaben kü dangi aru,

¹⁹“Ano na nisung chir, Babilon chuba nok arutettsü asoshi nai lenmang anasü yuang. Item anaprongla linük kasa nungi arutsü; aser tesem ka temaitsü yuang, yimtileni aolen lenti nung temaitsü yuang.

²⁰Nai lenmang ka, Ammon chirtem Rabba dangi aser Yirusalem nung noktanga aliba Yihuda dangi nok arutsü asoshi shimtetang.

²¹Kechiyong Babilon chuba lenmang pangra-a alidak lenmang ana rashia piladak tia takzüa noktaka ali, pai lijakjangtem külen küleni anakshi, pai süngyanglu noksa dang asüngdang, pai temesen nung takzü.

²²Pa teka tajichi nung Yirusalem asoshi tetakzüba liasü, jara tsüki nungpoktsü, tetepsettsü ayimoktsütsü ola tulu agi ayimtentsü süngkhüm nung pokdaksütsü, ali menoktetsü, mitsa yanglutsü.

²³Yirusalemi ya amajok nung tia takzür ta bilemer, saka iba jagi parnok tai bilemtetdaksür, aser parnok tai yong parnok aputsü.”

²⁴Anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Kechiaser nenoki nenok tai bilemtettsüsa kümdaktsü nung nenoki ozüng raksaba ajanga aser nenoki inyakba mapa ajak nung jungkai adokba temenen yong, item ajanga nenok bilemtetdakja ali nung, nenok teka agi aputsü.

²⁵“Aser na Oh tasütsü yiruba tamajung Israel tongtipur, ne mapang tonga arua lir, temerenshi mapang tatem nung,

²⁶yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ‘Chuba korang semzü kang! Kecha tetoktsü, kechi teküboklen ali aji ajongketang, aser kechi temalen tua ali aji anir aludakjang!

²⁷Teraksa, teraksa, teraksa ni adokdaksütsü, aser aji shitakba shiba meyong pa dangi maru tashi kecha memelentsü, pa nem aji agütsütsü.’

Ammon Nunger Aser Noklangnok Ka

²⁸“Aser na Oh nisung chir, ainkar o jembiang aser shiang, Ammon chirtem indang aser parnok arütsütsüba indang yamai Kibuba Tsüngremi ashir, aser

nai shiang, nok ka, nok ka tetepsettsü asoshi atsüteta lir, tsüngpret ama prangshitsü asoshi meyuteta lir.

²⁹Kechiaser nisungi nenok dang tiyazü tia takzüba agütsü, aji tetepsettsüba nisung tamajunger tekong nung, parnok tatemsa tesamatsüba anogo tatong nung ayiptentsü nenok dang mela.

³⁰Ibaji nokleptsü nung semdakjang. Na yangludak, na asoba lima nung ni na o bendangtsü.

³¹Aser ni kü ain adokba ne madak meküploksütsü, kü terasaba mi agi ni ne madak apuloktsütsü; aser ni na samatsütsü junga metetba nisung ket nung bendanga agütsütsü.

³²Na mi asoshi tatsüktsü asütsü aser ne zü agi alima asüngtsü; nenok joko mebiletettsü, kechiyong ni Kibubai jembio.”

Ezekiel 22

Yirusalem Temenen

¹Kibuba O kü dangi aru,

²“Oh nisung chir, nai azü tokshiba yimti, nai o bendangdi ma? Ajangla pa nem pa tesempatsü mapa ajak bilemtetdakjang.

³Aser nai shiang, yamaiKibuba Tsüngremi ashir, pei madak azü tokshiba yimti, aji agi pei dak pei mapang tonga arutettsü, aser aji agi pei asoshi süngyanglutem yanglutsüsa kümdaktsür, aji oda pa menena akümtsü!

⁴Na pei zü nai tokshiba nung na tai kümogo, aser nai yangluba ne süngyanglu nung menena lir, aser nai ne anogo anasa arutsüsa kümdaktsü, aser ne küm tatem tonga arua lir, anungji na kintem asoshi tarütsütsü aser linük ajak tsüngdang sensamasatsütsü na yanglutsü.

⁵Shirnok na anasa ali, aser shirnok na nungi talang nung lir, na atalatsütsü, Oh na, tenüng tamajung aser rongrongshishisang.

⁶“Ajiang, nenok rongnung Israel tongtipurtemi parnok tashi ajak azü tokshiba nung agütsür.

⁷ Tebu aser tetsü nenok rongnung nenoki sensatsür, nenok den semloka aliba aener dang parnoki rishikangshia benshir, tebu malir aser amitsür dang parnoki mashi-i benshir.

⁸ Nai kü temeshi osettem sensatsü, aser kü amungnütem menentsü.

⁹Nenok rongnung azü tokshidaktsütsü ajumetsür nisung lir; aser parnoki tenem nung süngyanglu kidang chiyunger, nenok rongnung parnoki aziabunga inyak;

¹⁰ nenok rongnung parnok tebu nunger züngatsür den nüktapangta benshi, nenok rongnung tetsür ita shilem mapang nung nüktapangta benshi;

¹¹nenok rongnung kari pei kiyonger kinungtsü den tesempatsü mapa benshi, aser kari aziabunga pei tanüker jala menendaktsü, aser nenok rongnung kari pei tenu, tebuer jala menendaktsü.

¹² Nenok rongnung azü tokshitsü süpokrem agir; tapuba nung nenoki tetemlok agir, aser nai pei kiyonger madak tashiyim agi merumerua tajangzük agi, aser nibo amadok ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹³“Ajiang, nai ochi meshi-i tajangzük agiba nung, aser nenok rongnung azü tokshidaktsü nung ni kü ket maloktsüogo.

¹⁴Ni nenok dang benshiba anogo nung, nenok mulungjang akanga aser nenok teka tashi ita atadi ma? Ni Kibubai jembio, aser aji inyaktsü.

¹⁵Aser ni na kin rongnung prokshidaktsütsü, aser na linüktem dangi senshidaktsütsü, aser na nungi ne memerükba ni samatsütsü.

¹⁶Aser kintemi ngua na ne sasa menentsü, aser nai niKibuba ta metettsü.”

Jangrua Aliba Kibubar Misem

¹⁷Kibuba O kü dangi aru,

¹⁸“Nisung chir, kü madang Israel kidong yinscü küma lir. Parnok ajak misem rongnung yongmenyin, tin, merang aser shisayin lir; parnok taribi yinscü lir.

¹⁹Anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir, nenok yinscü agi sünga ali nung, ajiang, ni nenok Yirusalem nung sentepdaktsütsü.

²⁰Parnok taribi, yongmenyin, merang, shisayin, aser tin, mi agi rua yimsadaktsütsü, misem nung bendenba ama; yamaji ni kü ain adokba aser kü tejashi mit nung ni nenok anitentsü, aser ni nenok yangji toktsütsü, aser nenok yimsadaktsütsü.

²¹Hau, ni nenok anitentsü, aser kü terasaba mi agi nenok dak apuloktsütsü, aser iba nung nenok yimsa-a aotsü.

²²Taribi misem nung yimsaba ama, yamaji nenok iba nung yimsadaktsütsü; aser nenoki ni Kibuba nenok madak kü ain adokba meküploksü ta nenoki metettsü.”

Israel Tanishirtem Temenen

²³Kibuba O kü dangi aru,

²⁴“Nisung chir, la dang shiang, kü ain adokba anogo nung memerükba aser tzünglu marudak linük na lir.

²⁵Kechiyong linük nung ainkartemji arüa aliba molusongzüi pei tetepsettsü shiruru shisatsüba mesüka lir; parnoki nisung taküm meyoker, parnoki terizüngdak aser rongsen rakzüker, parnok rongnung amitsür aika kümdaktsür.

²⁶ Lar putirtemi ano kü ozüng raksatsür, aser kü temeshi osettem menentsür; temeshi aser tanga mapa kecha balala parnoki mekümdaktsür, aser temerük o memerükba kecha balala mesayur; kü amungnütem dang parnoki tenük shibangadoker, yamaji ni parnok rongnung menendaktsür.

²⁷Ochi mashiba tajangzük angutsü asoshi azü tokshia, aser taküm samadakja, tetepsettsü shiruru shisatsüba tsünü mesüka tongtipurtemji lir.

²⁸Par ainkartemji ano, pei sasa dak shinü mezüa, parnoki dang tiyazü mangdang ngua, tiyazü tia takzüba parnok nem agüja, Kibubai mejembi nung, yamai Kibubai ashir, ta ashir.

²⁹Linü nung aliba nisungtemi rishikangshitsü mapa inyaker, aser aener rakzükraktem asür; parnoki sensaker aser makamaiter madak mashi benshir.

³⁰Ni parnok rongnung jara aser kü madang tetsüngda nung noktaksü, ni aji raksatsü aliba nungi noktangtsü nisung ka bushidang saka ni kata mangu.

³¹Anungji kü ain adokba parnok dak meküploksütsü; kü ain adokba mi agi ni parnok samatsür; parnok mapatem ni parnok kolak nung oshitsür” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 23

Nüktapangtatsür Ana

¹Kibuba O tanaben kü dangi aru,

²“Nisung chir, tetsü ka jala, tetsür ana liasü,

³aser parnoki Ijip nung jabujari benshi; parnok aiwa mapang nung parnoki jabujari benshi; yangji parnok mama nung ajet, aser yangji parnoki parnok tasüngtet teku nung am.

⁴Tantsüla tenüing Ohola, aser tenu Oholiba liasü; aser parnok kü kinungtsü aküm, aser parnoki jabaso aser jala sotsü. Aser parnok tenüing ama Oholaji Samaria aser Oholibaji Yirusalem liasü.’

⁵Ohola kü kinungtsü saka lai nüktapangta benshi; aser la meimertem Asiria nunger lar kiyongertem dang lai kanga temeim sayu,

⁶parnokji nakrema meremba sobur liasü, governortem aser walunirtem, parnok ajak, tobur tajung asangurtem, kor nung amenba kor temerangertem liasü.

⁷Lai parnok madak aziüabunga aküm, parnok ajak Asiria nunger teshimtet nisungtem; aser shiba dangsa lai mesüa aru, parnok süngyanglu ajak den lai pei sasa menen.

⁸Ijip nungi anir aruba mapang nungi lai jaburjari metoktsü; kechiyong la aiwa nungi parnoki la den nüktapangta benshi, aser parnoki la tasüngtet teku nung am, aser la dak jabujari meküploksü.

⁹Anungji lai mesüokba la meimer Asiria nunger ket nung ni la bendanga agütsü.

¹⁰La mangsa aliba parnoki jungkai adokdaksü; parnoki lar jabaso aser jalatem bener ao, aser parnoki la nok agi tepset; aser tetsür rongnung la tansütsü o ka aküm; kechiyong parnoki la madak o bendang.

¹¹“La tenu Oholibai aji nguaka, ano la dang nungi tali tamajungba, aser jabujariba nung teyi jabujariba dang nungi taoba liasü.

¹²Lai Asiria nunger governortem aser la kiyongertem, akhüm kanga keta soburtem, kor nung amenba kor temerangertem, parnok ajak tobur tajung asangurtem azüabunga liasü.

¹³La menentsüogo ta ni angu; parnok anapronglai lenmang kasa nung jaja.

¹⁴Lai la jabujariba tali kümdaksü, kechiyong Kaldi nunger tebur noksa bensa bensa-a meremba sentsü agi yanglua angu,

¹⁵peremlen agi jendanger, tekolak naiba taremba nung Babilon nunger mesüka parnok ajak tereprangtsü tanishirtem ama lai angu.

¹⁶Lai parnok nguli lai parnok asoshi azüabung, aser parnok dangi Kaldii osang abener yok.

¹⁷Babilon nunger la temeim yipten semdangi aru, aser parnok jabujariba agi parnoki la menentsü, aser la parnok den memerüki aküm aser khenyongi parnok dang lai sempa-a pila.

¹⁸Anungji lai la jabujariba aser la mangsa aliba meteta aküm; idangji teyi dang sempa-a pilaba ama ni la sempaa aser la nungi pila.

¹⁹Aji saka lai la jabujariba, Ijip nung nüktapangta inyakba la aiwa bilemteta, la jabujariba tali kümdaksü.

²⁰Aser lai kita kinungpurtem dak azüabung, shir meyong shi gado meyong shi ama, aser shirnok techir kor dak jakzük ama liasü.

²¹Yamaji Ijip nungeri ne lanuwa ne mama nung amba aser mama lanu nung ajetba, ne aiwa azüabungba nai tanaben bilema arudaksür.”

Kibubai Oholiba Obendangba

²²“Anungji, Oh Oholiba, yamai Kibuba Tsüngremi ashir; ajiang, ni na anema na meimertem nungi na sempartem adokdaksütsü, aser ajaklen na anema parnok anir arutsü;

²³parnok den Babilon nunger aser Kaldi nunger ajak, Pedod, Shoa, Koa, aser parnok den Asiria nunger ajak; asangur tobur tajungtem, governortem aser parnok walunir ajak, chuba chirtem, nüngtugu nisungtem parnok ajak kor nung amenertem.

²⁴Aser parnok nok o nü, talungtsü, gari, aser kintem telok den na anema arutsü, parnoki na meketa tenoktangtsü jong tila, jong aser merang korang ayutsü; aser ni parnok nem obendangba agütsütsü, aser parnoki nenok madak o bendang agütsütsü.

²⁵Ni kü tenükmiba na anema ayutsü, aser parnoki ne den ain adokba agi inyaktsü; parnoki ne teni aser ne narong leptoktsütsü, aser ne tanüngba nok agi samatsü; parnoki ne jabaso aser jalatem agitsü, aser ne tanüngbatem mi agi meyokadoktsü.

²⁶Parnoki ano ne süoshi luzükadoktsü, aser ne senti zük bener oadoktsü.

²⁷Yamaji ne azüabungba anendaktsütsü, aser Ijip lima nungi bener aruba ne jabujari na nungi ni anendaktsütsü; anungji nai ne tenük parnok dangi rangketa meyoktsü, mesüra joko Ijip mebiletettsü.

²⁸Kechiyong Kibubai ashir, ajiang, ni na, nai sempar ket nung ni na bendanga agütsütsü, shir ket nungi na tejashi nung pila.

²⁹Parnoki ne den tesempa agi benshitsü aser nai züsentetba ajak bener oadoktsü aser na mangsa aser temang tesa toktsütsü, aser ne jabujariba anaprongla metettsü.

³⁰Itemi ne dak inyaktsü, kechiyong nai bendanger sülen jabujaria ao, aser parnok süngyanglutem den na menena aküm.

³¹Nai neyi lenmang nung jaja, anungji la marok ni ne ket nung agütsütsü.”

³²YamaiKibuba Tsüngremi ashir, Nai neyi marok, koba tarok aser tulu lir, aji ajemtsü; na menüja atalatsü aser sensatsütsü; marokji terbang medema lir.

³³Na temesepba aser tejashi agi, tesüngmangtsü aser azüngmeyak marok agi, aser neyi Samaria marok agi sünga alitsü.

³⁴Nai oda aji ajemtsü aser yimdoktsü, aser nai aji anüka ajasatsütsü aser ne teku nung atsüngtsü. Ni jembiogo, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

³⁵“Anungji Kibuba Tsüngremi ashir, kechiaser nai ni amadok, aser ne tesüleni ni endoktsü, anungji nai ano ne azüabungba aser ne jabujariba abentsüla.”

Aianu Ana anema Kibuba Obendangba

³⁶Kibubai ano kü dang ashi, “Nisung chir, nai Ohola aser Oholiba obendang agütsütsü asü? Ajangla parnok tesempatsütem parnok dang metetdakjang.

³⁷Kechiyong parnoki nüktapangta benshi, aser parnok ket nung azü lir, aser parnok süngyanglu den parnoki nüktapangta benshiogo, aser parnoki kü nem sotsüba parnok chirtem agi tarongba tenla tenlaogo.

³⁸Ano parnoki ibai kü dang inyakogo; parnoki iba anogo nungsa kü temeshidak menentsüogo, aser kü amungnütem raksatsüogo.

³⁹Kechiyong kodang parnok chirtem süngyanglu nung tepseta agütsü, idangji anogo kasa nung parnoki kü temeshidak menendaktsütsü aru, aser ajiang, yamaji kü kidang parnoki inyak.

⁴⁰“Aser ano nenoki talang nungi arutsü nisungtem tajai yok; parnok dangi osang abener yok aser ajiang, parnok aru, parnok asoshi ne sasa tzü chigu, ne tenük nung sentsü atep aser ne sasa mera keta sobutsü sobu;

⁴¹aser akhüm taket yipten manung, iba jakdang langbang ka renemja aliba manung nai kü teronem menemtsü aser totzü ataloka yur na amen.

⁴²Yangji la den menüshishitepba ola liasü; aser teshisadang makaba nisungtem den arem nungi yi pur anir arua liasü; aser parnoki parnok ket nung kisen anana yokoktsü, aser tobur tajung korang parnok kolak nung semoktsü.

⁴³Idangji parnok nüktapangta benshia parnok den jabujari masür no, ta ni ashi.

⁴⁴Aser nüktapangtar dangi ama parnoki la dangi ai, yamaji parnoki aziabungba tetsür Ohola aser Oholiba dangi ai.

⁴⁵Saka ochishir nisungtemi nüktapangtaba tetsürtem temerenshi agi aser azü tokshidaktsüba temerenshi agi parnok aitsütsü, kechiaser parnok nüktapangtalatem lir, aser parnok ket nung azü lir.”

⁴⁶Kechiyong Kibuba Tsüngremi yamai ashir, “Parnok anema ni telok ka adokdaktsütsü, aser parnok tetsübuttsü aser rakzükraktemba oset kümdaktsü.

⁴⁷Aser teloki parnok dak lung agi aontsü, aser parnok nok agi parnok lepzüka yoktsü; parnoki parnok jabasotem aser jalatem tepsettsü, aser parnok ki mi agi rongtoktsütsü.

⁴⁸Yamaji linük nungi takzütakpungba ni anendaktsütsü, anungji tetsür ajak tazütapungba masütsü tekümdangtsü sayutsü.

⁴⁹Nenok tazütapungba nenok dangi bener arutsü, aser nenok temenen süngyanglu külemba temenen abentsü, aser nenoki ni Kibuba Tsüngrem ta metettsü.”

Ezekiel 24

Tongtaka Aliba Kürapo

(Yer. 1.13-19)

¹Tanaben, küm tukububa, ita terbuba, anogo terbuba nung, Kibuba O kü dangi aru,

²“Oh, nisung chir, tanü nai anogo tenüng züluang. Babilon chubai tanüsa Yirusalem makbanga lir.

³Tashi mangaba kidong dang o-entepba ka jembang, aser parnok dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, kürapo tongtakang, aji tongtakang, aser iba nungji tzü shiokang;

⁴Iba nung talangsaji enokang, shinük tajung ajakji, tepi aser tapupakji; teshimtet teret agi aji süngjang.

⁵Teshimtet san telok nungi agitetang, aser iba kübok ano terettem nangtenang; aji jungjunga meta-ang.

⁶Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, azü tokshiba yimti asoshi aiatai, po koba song agi sünga lir, song koba agi aji kodanga metoktsür. Shimelang kata anünga meyutsüi ka ka shimteta aji azüngtetang.

⁷Kechiyong la zü la dak lir; lai aji ali agi menembangtsü asoshi lai ali nung aji shitoka meyutsü.

⁸Ain adokdaksütsü, mangyangba arudaksütsü asoshi, aser aji nembanga malitsü asoshi ni la züji lungpak manung yutsü.

⁹Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, azü tokshiba yimti asoshi aiatai. Ni ano tanangji tulu kümdaksütsü.

¹⁰Süng nangtenang, miji apuang, shiji junga meta-ang, aon menemtsüji jeta enokang, aser teretji rongtokdakjang.

¹¹Ajiser aji tatsük kümdaksütsü, aser iba nung yongmenyinjia arongtsü, aser iba nung songji yimsa-a odaksütsü, aser songji samadaksütsü asoshi, aji mijang manung tazüng tongtakang.

¹²Saka kodaka aji tsüka rongdir rongaka, iba song temelemji, rongtoktsü makoker,

¹³kechiaser ni na meshidoktsütsü bushi, aser nai memeshidokli asü, ni ne dak kü ain adokba meindokma tashi na joko ne memerükba nungi memeshidoktsü.

¹⁴Ni Kibubai ya jembiogo; aji ataloka arutsü, aser aji ni inyaktsü, ni meyipa mesottsü, mesüra maochitsü, mesüra ni temulung memeyiptsü; ne mapatem yari, parnoki na o bendangtsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel Mangyimba

¹⁵Ano Kibuba O kü dangi aru,

¹⁶“Nisung chir, ajiang, ni na nungi ne nükdang jangratemtsüji tazükba agi bener odaktsü, aji saka nai mang mayimtsü mesüra majebtsüla, mesüra ne nüktzü yima maludaktsütsüla.

¹⁷Ola madoki jashiang, tasür asoshi mang teyim; ne kolak meketa sü korang naiang, aser ne tsüng nung tsüngsem semokang, ne bangsemo tenembang, aser mangyimer chiyungtsü techiyung.”

¹⁸Anungji ni nisungtem dang anepdang yamaji jembi, aser nikonngtsütsü kü kibutsü asü; aser kü dang melaba ama ni anepdang inyak.

¹⁹Nisungtemi kü dang ashi, “Nai yamai inyakbai, onok asoshi itemi kechiar onok dang mashitsü no?”

²⁰Idangji ni parnok dang ashi, “Kibuba O kü dangi shia aru,

²¹Israel kidong dang jembiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ajiang, ni kü temeshidak menentsütsü nenok asükümba tashi, nenok tenük peladaktsüba, aser nenok mulungjangi jangraba aser nenok jabaso aser jalatem nenoki tesülen toktsübatem nok agi asütsü.

²²Aser ni inyakba ama nenoki inyaktsü, nenok bangsemo menembangtsü mesüra mangyimer chiyungtsü mechiyungtsüla.

²³Nenok tekolak naiba korang nenok kolak nung, aser nenok tsüngsem nenok tsüng nung alitsüla; nenoki mang mayimtsü mesüra majebtsüla; saka nenok tai menaba nung nenok kongrasüka aotsü, aser mang yimtepa alitsü.

²⁴Yamai nenok dang Ezekiel temaitsü ka alitsü, pai inyakba ajak ama nenoki inyaktsü; kodang ibai arudir, idangji nenoki ni Kibuba Tsüngrem lir ta metettsü.

²⁵“Na, nisung chir, ni parnok nungi parnok mitsa, parnok mezümeküma pelatepba, parnok tenüki jangraba, aser koba nung parnok temulung atoker, parnok jabaso aser jalatem agidir,

²⁶oda iba anogo nung shiba jenbudir, ne dangi aji ne narongi angashidaktsütsü arutsü.

²⁷Iba anogo nung shiba jembua ali parnok dangi ne bang lapoktsü, aser nai o jembitsü, aser joko temeli tatsük makümtsü; anungji na parnok madang temaitsü ka alitsü, aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

Ezekiel 25

Ammon Anema Shinbatem

¹Kibuba O kü dangi aru,

²“Nisung chir, Ammon chirtem tsütsülen ne tejak shiang, aser parnok indang shinang;

³aser Ammon chirtem dang shiang, Kibuba Tsüngrem O angang; yamai Kibuba Tsüngremi ashir, kechiaser kü temeshidak menentsü dang, aser Israel lima azüngmeyaka kümdaktsü dang aser Yihuda kidong tepuokdaki bendang limai yok dang, nai aha! ta ashi.

⁴Anungji ajiang, anüdoklen chirtem nem agidaktsütsü asoshi ni na bendanga agütsütsü, aser parnoki ne dak tanendak yanglutsü, aser parnok talidak ne dak yanglutsü; parnoki ne süngjang achitsü, aser parnoki ne mamatzü ajemtsü.

⁵Aser ni uttem asoshi Rabba chiyimindak kümdaktsütsü aser Ammon yimtitem, san telok asoshi yipten kümdaktsütsü. Anungji nenoki ni Kibuba lir ta metettsü.

⁶Kechiyong Kibuba Tsüngremi yamai ashir, kechiaser nai ne ket maten nungji, aser tetsüng agi ajemten, aser Ijip lima madak ne mulungjang nung pelatepa sensamatsü nungji,

⁷ajiang, ni ne madak kü teka mekanga lir, aser na kintem nem makdaktsütsü asoshi bendanga agütsütsü, aser nübur rongnungi ni na lepdokadoktsü aser ni na linük nung sama-a kümdaktsütsü; ni na samatsütsü, aser nai ni Kibuba ta metettsü.”

Moab Anema Shinbatem

⁸Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Kechiaser Moabi ashir, ajiang, Yihuda kidong tangar kintem ama kümogo;

⁹ajiang, ni Moab tip külen, iba arrtsü yimtitem nungi Beth-jeshimot, Baalmeon aser Kiriathaim, sentsüwangshitsü linük tashi,

¹⁰aser ni Ammon dena Moab anüdoklen chirtem nem agidaktsütsü agüjadoktsü, anungji kintemi joko aji mebiletettsü.

¹¹Yamaji ni Moab madak o bendangtsü, aser ni Kibuba ta parnoki metettsü.”

Edom Anema

¹² Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Kechiaser Edomi Yihuda kidong anema tayang kepzüka benshi, aser kanga jashidaktsü, aser pa sasa parnok dak mang ayang nungji,

¹³yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ni kü teka Edom anema mekangtsü, aser iba nungi nisung aser shiruru lepdokadoktsü; aser ni aji Teman nungi azüngazünga kümdaktsütsü; oda Dedan tashi parnok nok agi samatsü.

¹⁴Aser Edom madak kü mangyangba kü nübur Israel ket agi agütsütsü, aser Edom nem parnoki kü ain adokba yari aser kü mit adokba yari inyaktsü; aser parnoki kü mangyangba metettsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Filistia Anema Shinbatem

¹⁵ Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Kechiaser Filistia nungeri tayang küpzüka benshi, aser mang ayang, temulungjang nung sensamasaja tatem maka tetsükchitep agi aji samatsütsü benshi nungji,

¹⁶yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ajiang ni Filistia nunger madak ni kü teka mekangtsü aser tzüyinküm nung tanüngba samatsütsü.

¹⁷Aser kodang ni parnok madak tetsübuttsü ain adokba tulu agi mang yangdir, aser ni kodang parnok madak kü mangyangba agütsüdir parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

Ezekiel 26

Tair Anema Shinbatem

¹ Küm terkabuba ita anogo mezüngbuba nung, Kibuba O kü dangi aru;

²“Nisung chir, Yirusalem anema Tairi aha, Yirusalem süngkhüm raksaogo, kü nem lapokja lir; tang la raksa-a ali nung ni sünga alitsü, ta ashi nungji,

³yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ajiang, Oh Tair, ni na anema lir, tzüyimi koda pei tzüsem adokdaksür yamaji na anema kin aika atudaktsütsü.

⁴Parnoki Tair jaratem raksatsütsü, aser la mitsatem raksatsütsü; aser ano ni la nungi ali aidokadoktsü, aser la lungpakma tesa kümdaktsütsü.

⁵La tzüyim nung züktsük putaka ayudak asütsü, kechiyong ni aji jembizükogo, ta Kibuba Tsüngremi ashir; aser kintem asoshi la temakzükba ka akümtsü.

⁶Aser moapu nung lar jalatem nok agi tepsettsü aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

⁷Kechiyong yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Ajiang, Tair madaki Babilon chuba Nebukadnezzar, chubatem madak chuba, anüdoklentip nungi, kortem aser talungtsütem den, aser kor temerangertem den, telok ka aser nisung jenti ni bener arutsü.

⁸Pai ne jalatem moapu nung nok agi tepsettsü, aser na anema pai mitsa yanglutsü, aser na anema tenem mejungketa yanglutsü, aser na anema jong agi tongdanga ayutsü.

⁹Aser ne jaratem anema pai tenungpoktsü süngtem ayutsü, aser pu agi ne mitsa raksatsütsü.

¹⁰Par kor telokti auyi agi na longpangtsü, jara teraksa yimti kati aiba mesüka kodang ner süngkhümi pa aiter; par kor nisung gari aser talungtsü ola jagi ner jaratem anokshitsü.

¹¹Par kortem temupu agi ner yimdong ajak nung pai ajemshitsü, pai ne nübur nok agi tepsettsü, aser ner tashi tait tongshitem ali nung laotsü.

¹²Aser ne rongsen parnoki temakzükba kümdaktsütsü, aser ne shishilempaba rakzükraaktemdaktsütsü; aser parnoki ne jaratem raksatsütsü, aser ne ki tajungtem samatsütsü; aser ner lung ner süngtsük, ner li parnoki tzü nung enoktsütsü.

¹³ Aser ne ken atenba ola ni anendaktsütsü; aser ne kongki ola joko mangashidaktsütsü.

¹⁴ Aser ni na lungpakma tesa kümdaktsütsü zütsük putaka ayudakji na asütsü. Na joko meyanglutsütsü, kechiyong ni Kibubai aji jembizükogo, ta KibubaTsüngremi ashir.”

¹⁵ Yamai Kibuba Tsüngremi Tair dang ashir, Kodang yirua aliba nüngdir, aser nenok rongnung tetepsetba adokdir, nenok laoba agi tzüküm linük manokshitsü ama?

¹⁶ Idangji tzüyim chuba ajak chuba menden nungi alutsü, aser parnoki sobutsü sepzüka ayutsü, aser noksa enokba süoshi luzüka ayutsü; parnoki parnok sasa tatenten agi sü abentsü; parnok ali nung amentsü, aser mapang shia atententsü, aser ne dak süngmangtsü.

¹⁷ Aser pa asoshi parnoki mangyimba ken atentsü aser ne dang ashitsü, Oh nüngtugu yimti, na koda sama, aser tzüyim nungi mungui aküm, tzüyim manung na aser ne nübur tashi ita liasü, shirnoki ne tsüngken linük ajak nung tsübudakja liasü!

¹⁸ Tang na laoba anogo nung asetkong linüktemi anokshir; tzüyim anasa asetkong linüktemi na süiba nung aoksa süngmanger.

¹⁹ Kechiyong yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Kodang ni na azüng azünga aliba yimti kümdaktsüdir, nisung maliba yimtitem mesüka, kodang ni tzüyim tarokji ne madaki arudaktsüdir, aser tzü tashi tului na nembangtsüdir.

²⁰ Idangji alemli nisungtem dangi aser alima telunglen alemli nungi azüngmeyaka alidak kanglai alurtem den, oda ni melidaktsütsü asoshi kanglai airtem den nia na bener aludaktsütsü.

²¹ Ni na tesama kümdaktsütsü, aser na joko malitsü; na bushiaka, na tanaben joko kodanga mangutsü taKibuba Tsüngremi ashir.”

Ezekiel 27

Tair Asoshi Mangyim Ken

¹ Kibuba O tanaben kü dangi aru,

- ²“Tang na, nisung chir, Tair asoshi mang yimang;
- ³aser tzüyim süngkhüm lenmang nung amenba, tzüyim küm lima aikalen aliba nisungtem shishilempaba, Tair dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Oh, Tair, nai shiogo, ni tabensa tobur tajung.
- ⁴Ne arrtsütem tzüyim tiyong nung lir, na yanglurtemi ne tobur ajungba abensatsüogo.
- ⁵Parnoki ne süngtsük ajak Senir nungi fir süng agi yanglu, parnoki na asoshi rong tongshi yanglutsü cedar süng Lebanon nungi bener ao.
- ⁶Bashan sülen süng agi ne rongitsü parnoki yanglu; Kittim asetkong nungi parnoki mitsüksü süng nung shiti po amenoka atem yanglu.
- ⁷Ne rong aniba sü Ijip nunger noksa enokba kümpa sü tajung, oda aji na asoshi nisan liasü; Elisha asetkong nungi tanen aser nakrema meremba agi ne akhüm yanglua liasü.
- ⁸Sidon aser Arvad nung alirtem ne rongirtem liasü, Oh Tair, ne shisa akartem, ne dak liasü, ne rong anirtem parnok liasü.
- ⁹Gebal tamburtem aser yangji shisa akaba nisungtem ne dak ne rong menabangertem liasü. Tzüyim nung rong ajak anishirtem den ne dak ne shishilempaba melenteptsü liasü.
- ¹⁰Persia, Lud, aser Put nisungtem ne temeranger telok rongnung temeranger mapa tenzüka liasü, jong aser merang korang ne madak parnoki itaka ayu, parnoki ne sentsüwangshi adokdaksü.
- ¹¹Arvad aser Helek jabasotemi meketa ne jara nüka liasü, aser Gammad nisungtem ne mitsa nung liasü; parnok ne jara meketa parnok jong itaka ayu, parnoki na tabensa tobur jungdaksü.
- ¹²Ne rongsen jenti tapu ajak aliba yong Tarshisi ne den shishilemba; taribi, merang, tin aser shisa merang agi ne den melentepa shishi.
- ¹³Yavan, Tubal, aser Mesheki ne den shishitep; parnoki ne den nisung agi aser yongmen yin agi shishitep.

- ¹⁴Togarma kidongi ne den kor, raraba kor aser gado agi ne den shishitep.
- ¹⁵Dedan nisungtemi ne den shishitep; asetkong aika ne mapa nung liasü; shiti po aser eboni süng parnoki sempet bener arutsü.
- ¹⁶Ne rongsen angulen jenti alibayong Edomi ne den shishilemba asü, parnoki ne den emerald, nakrema meremba sentsü, noksa enokba mapa, kümpa sü tanük, koral aser agat senti lung agi shishitep.
- ¹⁷Yihuda aser Israel limai ne den shishi; parnoki Minnit nungi wheat tsük, mejajem, ninang mojitzü, toztü aser tanebtsü mozü agi shishitep.
- ¹⁸Ne rongsen tangulen jenti alibayong, aser ne rongsen jenti tapu ajak alibayong Damaskai ne den shishitep; pai ne den Helbon nungi yi aser tezüng temesüng agi shishilemba asü.
- ¹⁹Vedan aser Yabani ne den ang agi shishitep; merang terenem, süngshi, aser kalamus itemji ne shishilempaba rongnung liasü.
- ²⁰Dedani asangtsü asoshi kor terongdong nung alemba sü ne dang ayok.
- ²¹Arabia aser Kedar tongtipur ajak ne mapa nung liasü; parnoki ne dang san chanu, san tepung, aser nabong ayok.
- ²²Sheba aser Raamai ne den shishitep, parnoki ne den an menemtsü tapu ajak rongnung tajungtiba senti lung shishitep.
- ²³Haran, Kanne, aser Eden, Sheba, Ashur aser Kitrid ajaki ne den shishi;
- ²⁴parnoki ne den shishiba rongnung tanen aser noksa enoka yangluba talep talep, aser senti sobutsü süngden nung, lisü agi alener aser cedar süng agi yanglur ne dang ayok.
- ²⁵Tarshis rongtemi ne shishilempaba aben. Yamaji na sünga aküm aser khu reta tzüyim tiyong nung aküm.
- ²⁶Ne rongirtemi na tzü tarok leni anir aru; anüdoklen mopungi tzüyim tiyong nung na raksatsü.
- ²⁷Ne rongsen, ne shishiba osettem, aser na shishilempaba, ne rongjurtem, ne rongirtem ne rong sentakertem, ne shishirtem, aser ajaklen ne

temerangertem, oda ne dak aliba telok ajak, na laoba anogo nung tzüylim telungi aitsü.

²⁸Ne rongirtem ayimtenba ola agi, tzüküm anokshitsü.

²⁹Aser rongirtem aser rongjur ajak, aser tzüylim nung rongir ajak, parnok rong nungi alutsü, aser tzüküm nung noktaksü;

³⁰parnoki ne madak ola angashidaktsütsü, aser kanga jebteptsü; parnoki pei kolak nung auyi paloktsü, aut nung parnok sasa mezüshitsü.

³¹Na asoshi parnok sasa ku südoktsü, aser anemsü abentsü; parnoki na asoshi temulungjang amsa-a kanga mang yima ajebtsü.

³²Aser parnok jebtepdang, parnoki mangyimba ken agi na asoshi mang yima ashitsü. Tzüylim tiyong nung ola madoki kümdaktsüba ama, Tair ama shiba lir?

³³Kodang ne shishilempaba tzüylim nungi ao, nai nisung jenti südaktsü, nai ne rongsen jenti aser ne shishilempaba agi alima chubatem takar kümdaktsü.

³⁴Tang na tzüyimi tzü tarok nung raksa, ne shishilempaba aser ne telok ajak ne madak tsük.

³⁵Asetkong nung alir ajaki ne tia ngua süngmanger, aser parnok chubatem tetsübuttsüka aoksa-a lir, parnok tereprangtsü nung shisabulua lir.

³⁶Nisung rongnung shishirtemi na sensatsür, na tetsübuttsü kümogo, aser joko na kodanga malitsü.

Ezekiel 28

Tair Chuba Anema Shinbatem

¹Kibuba O kü dangi aru;

²“Nisung chir, Tair chuba dang shiang, yamai KibubaTsüngremi ashir; kechiaser ne mulungjang asükümadok, aser nai ashir, ‘Ni tsüngrem ka lir, ni tsüngrem menden nung, tzüylim nung amener.’ Aji saka nai ne mulung nung Tsüngrem mesüka bilemaka, na nisung lir, Tsüngrem masü.

³Daniel dang nungi na shisa takaba asü? Ajiang, na nungi kecha miima maka.

⁴Ne shisatsü agi aser ne tangatetba agi nai ne rongsen bena aru, aser hon aser taribi ne terizüingdaki bena aru.

⁵Ne shisatsü tulu agi aser ne shishilempaba agi nai ne rongsen uludaktsü, aser rongsen alibayong na asükümdaktsü;

⁶anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir, nai ne mulung nung tsüngrem ama kümdaktsü nung,

⁷ajiang, ni ne dangi bendanger tesashi kintem anir arutsü; aser parnoki ne shisatsü tobur ajungba anema parnok nok mekangtsü, aser ne mera aketba sentsü parnoki raksatsütsü.

⁸Parnoki na kanglai anizüktsü aser tzüyim tiyong nung parnoki na lendong ajanga tepsettsü.

⁹Na tepseter madang ano nai, Ni tsüngrem ta shidi ma? Saka yirudaktsüba ket nung na nisung chir dang, tsüngrembo masü.

¹⁰Bendanger ket agi memejeptokba pur tasüba agi na asütsü; kechiyong aji ni jembizükogo, ta KibubaTsüngremi ashir.”

Tair Chuba Laoba

¹¹Ano Kibuba O kü dangi aru,

¹²“Nisung chir, Tair chuba asoshi mangyimba ken ka bena arung, aser pa dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir; na teperiba temaitsü, shisatsü agi sünga, tabensa tobur tajung liasü.

¹³Na Tsüngrem tsüki, Eden nung liasü, sentilung shia agi na yangbanga liasü, perem, topaz, diamon, beryl, oniks, jasper, sapfir, emerald, aser garnet: aser ne süoshi nung hon tajung rongsen liasü; na yangluba anogo nung itemji renema liasü.

¹⁴Awabanga aliba mezüja shimtetba cherubji na liasü, aser ni na yutsü anungji Tsüngrem temeshi tenem nung na liasü; mi lung rongnung na tuli aluli ta jaja.

¹⁵Na yangluba anogo nungi, ne dak memeshiba mangu tashi, na pei lenmang nung tabensa liasü.

¹⁶Ne shishilempaba uluba ajanga ne teka yitepba agi süngdaksü, aser nai temenen mena; anungji Tsüngrem tenem nungi ni na temenendok ama aridok; aser na wabanga aliba cherubi na mi lung rongnungi aridok.

¹⁷Na tobur ajungbayong na asükümadok: na meraketa aliba agi ne shisatsü tamajung kümdaksü; ni na ali nung ondaksü, chubatemi reprangtsüsa ni parnok madang toktsü.

¹⁸Ne temenen menaba jenti agi aser na shishilempaba nung ochi mashiba nung nai temeshidak menentsüogo; anungji na nungi ni mi adokdaksü; iba jagi na meyok, aser shirnoki na repranger, parnok ajaki ngua ni na alima nung aut kümdaksü.

¹⁹Shirnoki nisung rongnung na metet, parnoki na ngua bangkatsü, na tesamatsü küma lir, aser joko na kodanga malitsü.”

Sidon Anema Shinbatem

²⁰Kibuba O kü dangi aru,

²¹“Nisung chir, ne tejak Sidon tsütsü shiang, aser iba anema shin o jembiang,

²²aser shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir. Ajiang, ni na anema lir. Oh Sidon, aser ne dak ni sentsüwangshitsü; aser kodang ni la o bendangdir aser pila-a meshiteta lidir, parnoki ni Kibuba ta metettsü.

²³Kechiyong ni la dangi tashitak wara aser azü lar yimdong nung yoktsü; aser zübu aketer la madak ajaklen nok yur, o bendangtsü; aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.

²⁴Aser joko Israel kidong asoshi tatutsü ai kecha malitsü, mesüra parnok meketa ajaklen tatalatsür nisungtem rongnung tetupoktsü ai malitsü.”

Israel Kümzükba

²⁵Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Kodang ni Israel kidong, shirnok prokshia ali parnok anitendir, aser parnok dak kintemi ngua meshiteta lidir, idangji ni Yakob nem agütsüba parnok li nung parnok alitsü;

²⁶parnok iba nung kümzüka alitsü, hau, parnoki ki yanglutsü, aser tsükmenatzü tsüki atsütsü, aser parnok meketa aliba parnok dang sensatsür ajak madang o bendanger külen parnok kümzüka alitsü; aser parnoki ni Kibuba parnok Tsüngrem ta metettsü.”

Ezekiel 29

Ijip Anema Shinbatem

- ¹ Küm terbuba, ita terbuba, anogo teranabuba nung, Kibuba O kü dangi aru;
- ²“Nisung chir, Ijip chuba Farao anema ne tejak shiang; aser pa anema, aser Ijip ajak anema shinang.
- ³Jembiang, aser shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir: Ajiang, ni na anema lir, Oh Ijip chuba Farao, molu tzürang ayong tiyong nung aliba, shibai Kü ayong Nile kü meyong lir, ni atema ni yanglu ta ashir.
- ⁴Ne teküm nung poroki enoktsütsü, aser ne ayong nung aliba angotemi, ne tip nung jangtena lidaktsütsü; aser ne tip nung jangtena aliba ne ayong tiyong nungi agitettsü.
- ⁵Aser ni na, aser ne ayong nung aliba ango ajak, arem nung endoka toktsütsü; na moapu tesa nung tsüktsü; na külemi meshitentsü mesüra mebententsü; ni na alima shiruru nem aser anüng ozü nem chiyungtsü asoshi agütsüogo.
- ⁶ Idangji Ijip nung alir ajaki, ni Kibuba ta metettsü, kechiaser na Israel kidong madang, parnok tzütok mechi ama lia arur.
- ⁷Kodang parnoki ne dak teka agi amet, na süktang, aser parnok tapubang ajak shisatsü; aser kodang parnoki ne dak metalok, na süktang, aser parnok teperem anokshidaktsü.”
- ⁸Anungji Kibuba Tsüngremi ashir; “Ajiang, ni ne madak nok ka bener arur, aser na nungi nisung aser arem shiruru leptoktsütsü.
- ⁹Aser Ijip linükji azüngmeyakdak aser sendoka endokba ka akümstsü; aser parnoki ni Kibuba ta metettsü, kechiaser pai ashi, Nileji kü meyong, aser aji ni yanglu.

¹⁰Anungji ajiang, ni na anema aser ayongtem anema lir, aser Ijip linükji Migdol nungi Syene tashi oda Ethiopia arrtsü tashi khenyongi sentokadokba aser azüngmeyakdak kümdaktsütsü.

¹¹Nisung shinga tetsüing agi ajanga maotsü, mesüra shiruru tetsüing kecha agia aji ajanga maotsü, mesüra küm lir tashi iba nung kecha malitsü.

¹²Aser Ijip linükji azüngmeyakdak kümdaktsüba linük rongnung azüngmeyaka kümdaktsütsü; aser lar yimitem azüngmeyaka aliba yimitem rongnung küm lir azüngmeyaka alitsü. Ni Ijip nungertem kintem rongnung prokshidaktsütsü aser parnok linüktem ajanga prokshitsü.”

¹³Kechiyong yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Küm lir tatem nung ni Ijip nunger kolensa prokshidakja ali, nisungtem nung anitentsü.

¹⁴Aser ni Ijip tia tanaben yanglushitsütsü, aser Pathros linüki, par soyimi meyipa odaktsütsü, aser idakji parnok tekübok chuba yimli ka kümdaktsütsü.

¹⁵Chuba yimli ajak rongnung aji teküboktiba alitsü, mesüra aji kintem madak temabai joko majungkettsütsü; aser joko kintem madak parnoki yimsü mesüdaktsütsü asoshi ni parnok ajemdaktsütsü.

¹⁶Joko Israel kidongi Ijip dak temulung lema, parnok dangi meyipa temenen menaba bilemteta malitsü, aser parnoki ni KibubaTsüngrem ta metettsü.”

Nebukadnezzari Ijip Amaktsü

¹⁷Küm metsür-tenetbuba mezüngbuba ita, anogo mezüngnü Kibuba O kü dangi aru:

¹⁸“Nisung chir, Babilon chuba Nebukadnezzar Tair anema par temeranger telok nem mapa tuluka tenzükdaktsüogo; tekolak shia lemetsü kümdaktsü, aser tapubang shia ajoktoka tesalang kümdaktsü, aji saka pa mesüra par temeranger teloki Tair koba anema raratsü apuso, iba mapa asoshi, iba nungi kecha taa mangu.

¹⁹Anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Ajiang, ni Babilon chuba Nebukadnezzar nem Ijip lima agütsütsü, pai par telok bener oadoktsü, aser

par terakzükba osettem agitsü, aser aji tetepsettsü agitsü; aji pa temeranger telok asoshi taa alitsü.

²⁰Pai tenzükba asoshi pai inyakba taa ama ni pa nem Ijip linük agütsüogo, kechiaser parnoki ni asoshi inyak ta Kibuba Tsüngremi ashir.

²¹“Iba anogo nung ni Israel kidong nungi tezü ka adokdaksütsü, aser ni parnok rongnung nenok satema jembidaksütsü, aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

Ezekiel 30

Ijip asoshi Mangyim Ken

¹Kibuba O tanaben kü dangi aru;

²Nisung chir, shinang, aser shiang, yamai KibubaTsüngremi ashir, Jebang, Aiatai, tanü ya!

³Kechiyong anogo tatonger, Kibuba anogo tatonger; mepet asüba anogo, kintem asoshi tesamatsü mapang alitsü.

⁴Aser Ijip madak nok arutsü, aser kadang Ijip nung tetepsetba laodir, Ethiopia nung tejashi alitsü, aser parnok par telokti bener oadoktsü, aser par kimung raksatsütsü.

⁵Ethiopia aser Put, Lud aser Arabia nunger ajak aser Libia aser parnok den külemi alirtem parnok ajak nok agi laotsü.

⁶Yamai Kibubai ashir, Shirnoki Ijip ajungketer parnoka laotsü, aser la tashi indang asü akümbaji laotsü, Syene Migdol nungi nok agi laotsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

⁷Aser azüngmeyaka aliba linük rongnung, parnok azüngmeyaka akümstsü, aser par yimtitem sendoka tokja, aliba yimti rongnung alitsü.

⁸Aser kadang ni Ijip nung mi senoktsüdir, aser pa yarir ajak samatsüdir, parnoki ni Kibuba lir ta metettsü.

⁹“Iba anogo nung, mekümdangi aliba Ethiopia madaki aoksatsütsü asoshi kü madang nungi rong nung osang abenertem aotsü; aser Ijip anogo nung ama, parnok madak tekangshitsü alitsü, kechiyong angang, aji arudar.”

¹⁰Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; Babilon chuba Nebukadnezzar ket agi, Ijip teloki ni tatem kümdaktsütsü.

¹¹Pa aser pa nübur pa den, kin rongnung tesashitiba, linükji samatsütsü anir arutsü; aser Ijip anema parnoki nok bena arutsü, aser tetepsetba agi linük süngdaktsütsü.

¹²Aser ni ayongtem kongkonga kümdaktsütsü, aser alimaji nisung tamajunger ket nung yokadoktsü; alima aser iba nung aliba ajak, ni bendanger ket agi azüngmeyaka toktsütsü, ni Kibubai ya jembio.

¹³Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; ni ano süngyanglutem samatsütsü, aser ni Nemfir nungi süngyanglu noksatem tatem kümdaktsütsü. Aser Ijip lima nung kodanga chuba chir malitsü; aser ni Ijip nung tetsübuttsü enoktsütsü.

¹⁴Ni Pathros azüngmeyaka kümdaktsütsü, Zoan nung mi senoktsütsü, aser Thebes nung o bendangtsü.

¹⁵Pelusium madak kü ain adokba meküplokttsütsü; tashi tait Ijip, aser Thebes telok lepdoktsü.

¹⁶Ni Ijip nung mi senoktsütsü; Pelusium tekangshi tulu nung alitsü, aser Thebes raksadoktsü; aser iba jaratem raksa-a laotsü.

¹⁷On aser Pibeset asangurtem nok agi laotsü; aser item yimti tepuokdaki aotsü.

¹⁸Kodang ni Ijip yimsüsüba raksatsüdir, Tehafnehes nung ano anogoji tammang alitsü, aser la asü akümba tashi tatembang akümtsü, la asoshibo, mepet kati la akhümbangtsü, aser lar jalatem tepuokdaki aotsü.

¹⁹Yamaji ni Ijip nung obendangtsü aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.

Farao Anema Sangdongba

²⁰Küm terkabuba, ita mezüngbuba, anogo tenetbuba nung, Kibuba O kü dangi aru;

²¹“Nisung chir, ni Ijip chuba Farao tepen raksatsüogo; aser angang, tashi teperi ita nok amtsü asoshi tepen maleptsü, tanebtsü mozü manütsü komo sü agi menaitsü.

²²AnungjiKibuba Tsüngremi ashir, Ajiang ni Ijip chuba Farao anema lir, aser tepen, tashi taitlenji aser teraksalenjia raksatsütsü, ni nokji pa ket nungi tsükdaktsütsü.

²³Aser ni Ijip nungertem kin rongnung prokshidaktsütsü, aser linüktem ajanga senshidaktsütsü.

²⁴Aser Babilon chuba tepen ni tashi itshidaktsütsü, aser kü nok pa ket nung yutsütsü; saka ni Farao tepen raksatsütsü, aser pai pa tsüngdang tasütsü yiruba nisung anüngba ama anüngtsü.

²⁵Aser ni Babilon chuba tepen mesotsü, aser Farao tepen aludaktsütsü, aser kodang ni Babilon chuba ket nung kü nok yutsüdir, parnoki ni Kibuba ta metettsü, aser pai aji Ijip lima madak mekangtsü.

²⁶Aser kin rongnung ni Ijip nunger prokshidaktsütsü, aser linük ajonga nung jenshidaktsütsü, aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

Ezekiel 31

Cedar Süngdong

(Ezk. 17.22-24)

¹Küm terkabuba, ita tasembuba, anogo mezüngnü, Kibuba O kü dangi aru.

²Nisung chir, Ijip chuba Farao aser par telokti dang shiang, na uluba nung na shiba mesüka lir?

³Ajiang, Asiria nungerji Lebanon nung, cedar süng, kongsang tobur tajung, akhüm agütsüba süngsang, aser tar talang, aser pa süngkolak mepet rongnung lir.

⁴Tzütemi ibaji mesü, taroki aji meidaktsü: la ayongtem la tema alidak meketa ayimer; aser lai moapu süngdong ajak dangi ayongnutem yoker.

⁵Anungji moapu nung süngdong ajak dang nungi ibaji tar talangba liasü; aser iba kongsang jenti küma liasü, tzü jenti ayimba agi süngsangji talang aküm.

⁶Anüng ozütem ajaki parnok tesepe, iba kongsang nung yanglu, aser iba süngsang kübok moapu shiruru ajaki, pei techanu meputsü, aser iba akhümbok nung kin tulutem ajak ali.

⁷Iba süngsang talang den, uluba nung tobur junga liasü; kechiyong iba teratem tzü jenti anasa lua liasü.

⁸Tsüngrem tsüki nung cedar süngdongtemi, aji nembangtsü makok; fir süngdongtem iba kongsang ama maliasü, aser süngsadong süngdongtem iba, süngjang ama maliasü; mesüra Tsüngrem tsüki nung, süngdong kecha iba ama tobur ajung maliasü.

⁹Süngsang jenti agi ni aji tobur jungdaksü; anungji Eden tsüki süngdongtem, Tsüngrem tsüki nung aliba ajaki aji nükshi.

¹⁰Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir, “Ibai tar talang kümdaksü, aser mepet rongnung süngkolaki tudaksü, aser iba tar alangba asoshi asiakümba yong,

¹¹ni pa kin rongnung tashi tuluba ket nung bendanga agütsütsü; atangji pai pa sayangtsütsü; pa majungba asoshi ni pa aridok.

¹²Aser Bendangertem, kin rongnung tetsübuttsü, parnoki aji leptokadokja lir, tenem manung aser lenten nung iba süngsangtem tsüka lir, aser iba kongsangtem ali nung tzü ayimba lenmang ajak agi raksadakja lir; aser alima nisung ajak iba akhüm nungi luadokogo, aser toktsüogo.”

¹³Iba teraksa manung, anüng ozü ajak amungtsü, aser moapu shiruru ajak, iba kongsang manung alitsü.

¹⁴Oda tzü agi mesüa aliba süngdongtem kecha temalen parnok sasa moulutsü, mesüra süngkolak mepet tonga matutsü, aser tzü nungi mesüa aliba süngdongtem kechaia tar talang agi matiteptsü asoshi; kechiyong parnok ajak tasütsü bendanga agütsü, meimchir rongnung ali telungleni, shirnok kanglai alur parnok den ludaksütsü bendanga agütsütsü.

¹⁵“Yamai Kibuba Tsüngremi ashir. Pa Sheoli aluba anogo nung ni mangyimtsü ka adokdaksü; iba asoshi ni tarok nembangtsü, iba tzü noktangtsü aser tzü tulutemji noktangadoktsü aser pa asoshi ni Lebanon mang yimdaktsütsü, aser moapu nung süngdong ajak pa asoshi lula-a akümstsü.

¹⁶Kodang ni pa kanglai alurtem den Sheoli yok, pa laoba ola agi kintem anakshidaksü. Aser Eden süngdong ajak, teshimtet aser tajungtiba Lebanon süngdongtem, tzü agi mesüa aliba ajak, alima telunglen sünepa alitsü.

¹⁷Shirnok nok agi tepset parnoka iba den Sheoli alutsü, Hau, kintem shirnok iba kübok nung ali parnok samatsü.

¹⁸“Eden süngdong rongnung sentsüwangshi nung aser uluba nung yamai shiba den na mesüktepa lir? Aji saka Eden süngdongtem den alima telungleni na anizüktsü; nok agi tepsetertem den, memejeptokertem den na ontaka alitsü, Ibai Farao aser par telokti ajak, ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Ezekiel 32

Farao Aser Ijip asoshi Mangyimba

¹Küm teranabuba ita teranabuba anogo mezüng nü, Kibuba O kü dangi aru;

²Nisung chir, Ijip chuba Farao asoshi mangyimba ken ka bena arung aser pa dang shiang. Nai na kintem rongnung molusongzü ka mesüka bilemer; aji saka nabo tzüyim nung molu tzürang ka-ang mesüka lir, ne teni telung nungi tashi agi tzü yimdaktsür, ne tetsüngi tzü arakzüdaktsür aser par ayongtem menentsür.

³Kibuba Tsüngremi yamai ashir, nisung telok jenti dena, ni ne dak sang amungloktsütsü, aser parnoki na kü sang nung anitettsü.

⁴Aser ni na ali nung toktsütsü, ni na moapu tesa nung endokadoktsü, aser anüng ozütemi ne dak metemdaktsütsü, aser alima shiruru ajonga na agi tiptemdaktsütsü.

⁵Aser ne shi ni tenem manung toktsütsü, aser ne tasümang agi lenten süngdaktsütsü.

⁶Ne zü ayimba agi ni alima, tenladak oda tenem tashi tenladaktsütsü, aser na agi ongken tarok süngdaktsütsü.

⁷Kodang ni na remdaktsüdir, ni anüng nembangtsütsü, aser yangji aliba petinutem tammang kümdaktsütsü; mepet agi ni anü nembangadoktsütsü; itai pei tesangwa mayatsü.

⁸Aser anüng nung sentsüprang tesangwa ajak, ni ne madak tammang kümdaktsütsü, aser ne linük madak ammanng kümdaktsütsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

⁹Kodang kin rongnung, nenoki memetetba linük nung nenok tesamatsü ni adokdaktsüdir, ni nisung jenti temulungjang makmakshishidaktsütsü.

¹⁰Hau, ni nisung jenti ne dak süngmangdaktsütsü, aser kodang kü nok parnok madang mekangdir, parnok chubatemi na asoshi kanga tsübua alitsü; aser na laoba anogo nung nisung shia pei taküm asoshi parnoki atententsü.

¹¹Kechiyong Kibuba Tsüngremi yamai ashir, “Babilon chuba nok ne madaki arutsü.

¹²Temeranger noktem agi ne telokti ni laodaktsütsü, parnok ajak kintem tetsübutsü lir; Ijip asüakümba parnoki raksatsütsü, aser yangji telok ajak samatsütsü.

¹³Tzü jenti alidak nungi shiruru ajak ni ano samatsütsü. Nisung tetsüngi süshia, shiruru tetsüngi süshia tanaben item memenendaktsütsü.

¹⁴Idangji ni parnok tzü, totzü ama süsüa mayim tashi süngjemdaktsütsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁵“Kodang ni Ijip lima azüngmeyaka aser teraksa nung toktsüdir, aser yangji sünga aliba ajak azüngteta kümdaktsüdir, kodang yangji alir ajak ni tepsetdir, idangji parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

¹⁶Ibai mangyim ken parnoki atentsüba ken lir; kintem jalatemi iba agi mangyim ken atentsü; kechiyong Ijip, aser lar telokti ajak madak, parnoki mangyim ken atentsü, taKibubai ashir.

Tasür Lima

¹⁷Küm teranabuba ita mezüngbuba anogo terpungububa nung Kibuba O kü dangi aru,

¹⁸“Nisung chir Ijip telokti asoshi jebtepang, aser iba mangyimba ken den parnok, na aser nüngtugu kin jalatem, teküboklen aliba limai, kanglai alurtem den yokang:

¹⁹tobur ajungba nung ne den temetemdangtsü meliaka, luang, aser memejeptoker den liang.

²⁰Nok agi tepseter rongnung parnok laotsü, la nok nem bendanga agüja lir; la aser lar telok ajak atsütokang.

²¹Sheol nungi temeranger tulutibatemi pa aser pa yarirtem indang jembitsü; parnok alua, memejeptokba pur den, nok agi tepsetba pur rongnung alir.

²²“Asiria aser pa medemer ajak yangji lir, pa lepertem pa meketa lir; parnok ajak tepseta, nok agi laodakja lir;

²³parnok lepertem kangla tatem banglak nung yanglua lir, aser pa medemertem pa lep meketa lir, koba agi akümlir lima nung tetsübuttsü adokdaksü.

²⁴“Elam aser lar teloki la lep meketa lir, parnok ajak tepseta, nok agi laoa lir, memejeptoki alima telunglen lua lir, shirnoki akümlir lima nung tetsübuttsü adokdaksü, aser kanglai alurtem den parnok maksü khu bena lir.

²⁵Tepseta alir rongnung la asoshi yipten ka yanglua liasü aser la meketa lar telokti ajak lir; parnok ajak memejeptok, nok agi tepseta liasü; kechiyong akümlir lima nung parnoki tetsübuttsü kümdaksü, aser kanglai alur rongnung parnoki parnok maksü khu aben, tepseta alir parnok rongnung pa tokja lir.

²⁶“Meshek aser Tubal, aser telokti ajak yangji lir, parnok lep meketa par telokti ajak lir, parnok ajak memejeptok, nok agi tepsetba, kechiyong akümlir lima nung tetsübuttsü adokdaksü.

²⁷Laoa aliba memejeptokba temerangertem, shirnok raraba nok o nü den asüyimi lua lir, aser par nok parnok kolak kübok lir, parnok den parnok

memejangtsü aser parnok tai menaba parnok teret madak alitsü; kechiyong parnok tashi tulu tetsübuttsü akümlir lima nung liasü.

²⁸Saka memejeptoker rongnung na raksatsütsü, aser nok agi tepsetertem den alitsü.

²⁹“Edom, lar chubatem aser lar tongtipur ajak lir, shirnok parnok tashi ajak asoshi nok agi tepseter den tokja lir; memejeptokertem den, aser kanglai alurtem den alitsü.

³⁰“Anüdoklentip tongtipur ajak, aser Sidon nunger ajak yangji lir, parnok tetepsetertem den, parnoki tetsübuttsü adokdaktsüba ajak atema parnok akseta lir, aser parnok nok agi tepsetba memejeptokertem den lir, aser kanglai alurtem den parnok maksü khu bena lir.

³¹Kodang Faraoi parnok angu aser par teloki ajak madak temulung süngzüksü; oda Farao aser par temeranger telok ajak nok agi tepseta lir, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

³²Kechiyong akümlir lima nung pai tetsübuttsü adokdaktsü, memejeptoker rongnung, nok agi tepsetertem den pa alitsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Ezekiel 33

YIRUSALEM MAKTETER KÜLEN

Ezekiel Israel Atema Mitkar

(Ezk. 13.16-21)

¹Kibuba O kü dangi aru,

²“Nisung chir, ne nübur chirtem dang jembiang, aser parnok dang shiang. Kodang linük madaki ni nok bener arudir, linük nüburtemi parnok rongnungi nisung kar agia, mitkar sa pa yutsüra;

³kodang linük madak nok aruba pai ngur, pa jangzü apua nüburtem dang tekümdangtsü shira,

⁴idangji shibaisa jangzü ola angashir, saka kümdanga melilir, nok arua pa bener ora, pa züji pa tekolak manung alitsü.

⁵Pai jangzü ola angashi, aser saksalema maliasü; pa zü pa madak alitsü; pai saksalema aliasübo pai taküm kümzüker lila.

⁶Saka mitkari nok aruba ngur jangzü mapura aser nübурtem saksalema alitsü meshira, aser nok arua, parnok rongnungi nisung kar bener ora, pa pei tai menaba asoshi bener oa lir, saka pa zü ni mitkar ket nungi akhangtsü.

⁷“Anungji na, nisung chir, Israel kidong madak ni na mitkar kümdaktsür; anungji kü bang nungi kü o angang, aser parnok nem ni nungi tekümdangtsü agüjang.

⁸Jakla tamajunger dang, Oh jakla tamajung nisung, atangji na asütsü, ta ni shira, aser jakla tamajung nisung dangji pa pei lenmang nungi meyiptsü nai kecha meshira, jakla tamajung nisungji pei tai menaba asoshi asütsü, saka pa zü ni ne ket nungi akangtsü.

⁹Aji saka, nai jakla tamajung nisung dang pa lenmang tamajung nungi meyiptsü kümdanga alitsü shira, aser pai pei lenmang nungi memeyipra; pa pei tai menaba nung asütsü, saka nai ne taküm kümzükogo.”

Tsüngremer Taochi Aser Ochi

¹⁰Tang na, nisung chir, Israel kidong dang shiang; Yamai nenoki ashir, “Atangji onok ozüng raksaba aser onok temenen onok madak lir, aser iba asoshi onok lurepa odagi; ajangla asenok koda taküm alitsü?

¹¹Parnok dang shiang, ni taküm ali nungji jakla tamajunger asüba nung ni tepela mali; saka jakla tamajunger pei lenmang nungi meyiper aliba nung nenok meyipang, nenok jakla tamajung lenmang nungi meyipang; kechiba nenok asütsü? ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹²“Aser na, nisung chir, ne nübур chirtem dang shiang, Temeshi nisung temeshiba agi na ozüng raksaba anogo nung mekümzüktsü; aser jakla tamajung nisung jakla majungba agi, pa jakla majungba nungi kodang meyipdir iba anogo nung pa melaodaktsütsü. Temeshi nisung pa kodang temenen nung tsükdir iba anogo nung pa temeshiba agi pa kümzüktsü makoktsü.

¹³ Temeshi nisung dang atangji na taküm alitsü ta shira, pa pei temeshiba nung temulung lemra, aser tai menara, pa temeshi mapa kecha mebilemtettsü, saka pai menaba tai asoshi pa asütsü.

¹⁴ Tanaben ni jakla tamajung nisung dang, atangji na asütsü ta kodang shidir, pai pei temenen nungi meyipra, aser kechi tim ozüing aser shitak aji inyakra,

¹⁵ jakla tamajung nisung jagi tenangzükba yanglushira, rakzükkraktemba meyipa agütsüra, tenteta akaba ozüing nung jajara, tai kecha memenara, atangji pa taküm alitsü pa masütsü.

¹⁶ Pai menatenba temenen kecha pa anema mebilemtettsü; kechi tim ozüing aser shitak lir aji pai inyaker; atangji pa taküm alitsü.

¹⁷ “Aji saka ne nüburi ashir, Kibuba lenmang ochi masü, saka parnok lenmangji ochi masü.

¹⁸ Kodang temeshi nisungi pa temeshiba nungi meyipdir, aser tai menadir, iba asoshi pa asütsü.

¹⁹ Kodang jakla tamajung nisungi pei jakla tamajung nungi meyipdir, aser kechi tim ozüing aser shitak lir aji benshidir, pa iba jagi taküm alitsü.

²⁰ Aji saka nenoki ashir, Kibubai kasasa mebenshir. Oh Israel kidong, ni nenok nisung shia pei mapa agi o bendangtsü.”

Yirusalem Laoba

²¹ Aser onok puokba teranabuba küm nung, ita terbuba anogo pungunübuba nung Yirusalem nungi jenbua aoba nisung kar kü dangi arua ashi, “Yimtiji laogo.”

²² Tang yimjenertem atongtsü konung lia Kibuba teka kü madak liasü; saka anepdang nisungba jagi ni atongba mapang nungjisa pai kü bang lapoktsür liasü; kü bang lapoktsür alidang joko ni suwar ama mali asü.

Yihuda Nung Anünga Alirtem

²³ Kibuba O kü dangi shia aru,

²⁴“Nisung chir, Israel teraksa lima nung alirtemi maneni ashir, Abraham nisung ka dang liasü, aser pai linükji amanga liasü; saka asenokbo aika, asenoki amangtsü asoshi linükji asenok nem agüja lir.

²⁵“Anungji parnok dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Nenoki shi nung azü dena achir, aser nenok tenük süngyanglu dangi rangloktsür, aser azü tokshi; aser nenoki linükji amangtsü asü?

²⁶Nenoki nenok nok nung noktaker, nenoki tesempatsü inyaker, aser nenoki nisung shiai pei kiyonger kinungtsü menendaktsür, ajangla nenoki linükji amangdi ma?

²⁷Yamai nai parnok dang ashitsüla, yamai Kibuba Tsüngremi ashir; ni azüngashia shidi, teraksa linük nung alirtemji nok agi laotsü, aser shiba moapu nung lidir pa ni arem shiruru nem meyokdaktsütsü, aser shirnok mitsa nung aser lungpok nung lidir tashitak wara agi asütsü.

²⁸Aser ni linükji azüngmeyakdak aser tesüngmangtsü kümtraktsütsü, aser pa asüakümba tashi anendaktsütsü, aser Israel tenemtem shingai ajanga maotsüsa azüngmeyaka alitsü.

²⁹Parnoki inyaka aliba tesempatsü ajak atema, kodang ni linükji azüngmeyakdak aser tesüngmangtsü ka kümtraktsüdir, idangji parnoki niKibuba ta metettsü.

Ainkar Shin O Atalokba

³⁰“Na asoshibo, Oh nisung chir, ne nüburi ne indang jara anasa aser ki kishi nung, aser kati ka dang, nisung shiai pei adianu dang ashir, ‘Arung, ni ne dang mepishir, Kibubanungi kechi o adokdir angang.’

³¹Aser parnok kü nübur ama ne dangi arur, kü nübur parnok ne madang amener, aser parnoki ne otem angashir, saka itemji parnoki meinyaker; kechiyong parnok tebang agi parnoki temeim tulu sayur, saka parnok mulungjang parnok pei tajangzükleni aor.

³²Aser, angang, parnok tsüngdang naji ola tajung akaba ken kanga tajung temeim ken, kongki nung junga temtetba ama lir, kechiyong parnoki ne otem angashir saka itemji parnoki meinyaker.

³³Mapang atongdang aser atangji aji ataloktsü, iba mapang nungji parnoki parnok den ainkar ka liasü ta metettsü.”

Ezekiel 34

Israel Tiyazü Sannükertem

¹Kibuba O kü dangi aru,

²“Nisung chir, Israel sannükertem anema shiang; shina jembiang, aser parnok dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir, pei dang mesüba Israel sannükertem asoshi aiatai! Sannükertemi santem memesütsü no?

³Nenoki temo achir, nenoki tezüng sü abener, tejbeketba nenoki tepseter, saka nenoki santem memesür.

⁴Nenoki tashi maitbatem tashi meitdaksü, mesüra shiranger manebtsü, mesüra zübugang maleptsü, mesüra mashileni aor meyipa anir maru, mesüra tesamaba mebushi; saka tashiyim aser tesashi agi nenoki parnok madak yimsü asü.

⁵ Parnok prokshia ao, kechiaser sannüker maliasü, aser moapu nung shiruru ajak asoshi parnok chiyungtsü aküm, aser prokshia ao.

⁶Kü santem tenem ajak ajanga, aser ungsem ali jak ajak nung prokshia liasü, aser parnok bushitsü mesüra repringtsü shinga maliasü.

⁷“Anungji, nenok sannükertem Kibuba O angang;

⁸Ni azüngashir, ta Kibuba Tsüngremi ashir, kü san telok tetepsettsü kümdaksü nungji, sannüker malibayong kü santem moapu nung shiruru ajak asoshi chiyungtsü aküm, mesüra kü sannükertemi kü santem mebushi; saka sannükertemi parnok sasa pei mesü, aser kü santem memesü;

⁹anungji, nenok sannükertem, Kibuba O angang;

¹⁰Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Ajiang ni sannükertem anema lir; aser parnok ket nungi ni kü santem akangtsü, aser santem mesüba nungi anendaktsütsü, mesüra joko sannükertema parnok sasa pei memesüdaktsütsü; aser parnok asoshi kü santem chiyungtsü mekümdaktsütsü asoshi ni parnok kümzüktsü.

Sannüker Tajung

¹¹“Kechiyong yamai Kibuba Tsüngremi ashir: Ajiang, ni kü sasa, oda nisa kü santem bushitsü, aser parnok angutsü.

¹²Prokshia aliba pei san rongnung sannüker anüngdang pei san telok bushiba ama, yamaji ni kü santem bushitsü; aser mepet sübanga aser mangmanga aliba anogo nung kechi nungsa parnok prokshia ali ni talidak ajak nungi parnok kümzüktsü.

¹³Ni parnok kintem nungi anitettsü, aser linük nungi anitentsü; aser parnok pei limai bener arutsü; aser ni parnok Israel tenem nung, tzü ayimdak anasa aser talitsü tajungdak ajak nung mesütsü.

¹⁴Chiyimdak tajungdak ni parnok mesütsü, aser Israel tenem kolak nung parnok mejangdak ki alitsü; yangji ki tajung nung parnok mejangtsü, aser chiyimdak tajung nung, Israel tenem manung parnok chiyimtsü.

¹⁵Ni kü santem mesütsü, aser ni parnok mejangdaktsütsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁶Koba sama-a liasü ni bushitsü, aser aridoka alibaji ni tanaben anir arutsü, aser yiruba zübu ni alenteptsütsü, aser tashi maiter tashi itshidaktsütsü; teyira aser tashi aiter ni samatsütsü, ni parnok ochishiba agi mesütsü.

¹⁷“Nenok asoshibo, Oh kü san telok, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ajiang, san o san na tsüngda nung, san tepung o nabong tepung nata ni o bendangtsü.

¹⁸Chiyimdak tajung nung chiyimdaktsütsüba ya tila ka dang asü? Anünga aliba chiyimdak manung nenok tetsüng agi ajemshitsü? Tzü temerük

ajemtsübaji nenok asoshi teperi masü no? Tzü tanüngbajibo nenoki menendaktsütsüba asü?

¹⁹Nenoki kechi tetsüng agi ajemshia aser kechi menentsü aji kü santem achitsü aser ajemtsü asü?

²⁰“Anungji yamai Kibuba Tsüngremi parnok dang ashir, ajiang, ni oda, san teyira aser san tekongra tsüngda nung o bendangtsü.

²¹Kechiaser nenoki tesa aser tapubang agi nungoktsür, aser parnok ajaklen prokshia meyok tashi nenok tezü agi tashi maiter ajak dang atonger.

²²Anungji ni kü san kümzüktsü, aser parnok joko tetepsettsü mekümdaktsütsü, aser ni san o san na o bendangtsü.

²³Aser ni parnok madak sannüker ka, parnok anüktsü yutsütsü, oda kü tenzüker Dawid, pai parnok mesütsü, aser pa parnok sannüker asütsü.

²⁴Aser ni Kibuba, par Tsüngrem asütsü, aser kü tenzüker Dawid parnok rongnung chuba asütsü, ni Kibubai aji jembio.

²⁵“Aser ni parnok den yimjung tezüngzüktepba ka yanglutsü, aser linük nungi shiruru tamajung piladaktsütsü; aser min nung mejangtsü.

²⁶Ni parnok meketa ungsem talidakji temoatsü ka kümdaktsütsü; aser ni tzünglupu pei tsüngkhüm nung aludaktsütsü; aser yangji temoatsü tzünglupu alitsü.

²⁷Aser moapu süngdongi pei tejang tangtsütsü, aser alimai pei dak adokba agütsütsü, aser parnok pei lima nung kümzüka alitsü; aser kodang parnok tartangtsü süngra ni raksadakja, alar kümdaktsübapurtem nungi ni parnok kümzüktsü parnoki ni Kibuba lir ta metettsü.

²⁸Joko parnok kintem dang tetepsettsü makümstsü, mesüra alima shirurui parnok memeyoktsü; saka parnok kümzüka alitsü, aser shingaiia parnok metsübudaktsütsü

²⁹Ni parnok asoshi nüngtugu asütsü tzünütsü ka adokdaksütsü, aser joko parnok linük nung ayawara agi mesamadaksütsü, mesüra kintem tsüngdang parnok mak masütsü.

³⁰Aser parnoki ni Kibuba parnok Tsüngrem parnok den lir, aser parnok Israel kidong, kü nübur ta metettsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

³¹Aser nenok kü santem, kü chiyimdak aliba santem, nisung lir, aser ni nenok Tsüngrem lir” taKibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 35

Edom Tenem Anema

¹Ano Kibuba O kü dangi aru;

²“Nisung chir, Seir tenem anema ne tejak shiang, aser iba anema shinang,

³aser iba dang shiang. Yamai Kibuba Tsüngremi ashir. Oh Seir tenem, ajiang, ni na anema lir, aser na anema kü teka mekangtsü; aser ni na azüngmeyakdak ka kümdaksütsü.

⁴Ni ne yimtitem raksa-a toktsütsü, aser na azüngmeyaka toktsütsü, aser nai ni Kibuba ta metettsü.

⁵“Kechiaser nai teti Israel chirtem anema tsükchitepa liasü, aser parnok temerenshi tatembang mapang nung nai Israel chirtem nok tashi nem bendanga agütsü.

⁶AnungjiKibuba Tsüngremi azüngashia ashir, Ni nai azü tokshiba atema aitsütsü, aser azüi ne sülen aria arutsü, nai azü sempa-a ali nung azüi na arishitsü.

⁷Yamaji ni Seir tenem tesüngmangtsü aser azüngmeyakdak kümdaksütsü; aser pa nungi shiba arudir aser odir ni pa leptoktsü,

⁸aser iba tenemtem tetepsetba agi süngdaksütsü; ne ungsem, ne lenten aser ne tzü ayimdak ajak nung nok agi tepsetertem, parnok laotsü.

⁹Ni na teti azüngmeyakdak kümdaksütsü, aser ne yimtitem nisung melidaksütsü; aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.

¹⁰“Kechiyong nai, kin ana aser alinük anaji kü meyong asütsü, aser ni itemji amangtsü taKibuba yangji liaka ashi.

¹¹Anungji Kibuba Tsüngremi azüngashia ashir, ne ain adokba yari, aser pa anema nai tesempaba agi tenük meremba yari ni inyaktsü; kadang ni na o bendangdir, ni kü sasa parnok rongnung meteta kümdaktsütsü.

¹²Nenoki Israel tenemtem anema, itemji asenok meyong lir, itemji asenok chiyungtsü asoshi agütsü ta tatalaba ajak ni angashia lir ta nenoki metettsü.

¹³Kechiaser nenok terbang agi ni anema mezümeküma jembia aser ni itemji angashi.

¹⁴Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir: Alima rangben pelatepdang ni na azüngmeyaka kümdaktsütsü.

¹⁵Israel senmang madak, azüngmeyaka toktsübayong nenok pelatepba ama, yamaji ni nenok den inyaktsü. Nenok azüngmeyaka alitsü, Oh Seir tenem, aser Edom ajonga teraksa alitsü, aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.

Ezekiel 36

Israel Temoatsü

¹“Na, nisung chir, Israel tenemtem dang shin o jembiang, aser shiang, nenok Israel tenemtem, Kibuba O angang.

²Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; kechiaser tsükchiri na anema ashir, Aha! Akhi tenemtem asen meyong kümogo;

³anungji shin o jembiang aser shiang. Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, kechiaser oda parnoki nenok azüngmeyaka toktsü aser tanügba kintem meyong akümtsü asoshi ajaklen nungi ajensatsü, aser nisungtemi nenok indang jembitsü aser tamajung osang sensaksemtsü kümdaktsü;

⁴anungji, nenok Israel tenemtem, Kibuba Tsüngrem O angang; yamai Kibuba Tsüngremi tenem aser ungsemtem dang, tzü ayimdak aser lenten dang, aser azüngmeyaka jentoka aliba dang aser sentoka adokba yimtitem, koba meketa aliba tanügba kintem madang tungusettsü aser tatalatsü küma lir, item dang ashir;

⁵anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir: Kü nükmba mi nungi ni tanüngba kintem aser Edom ajak anema jembio, shirnoki sensamasa mulungsentsü agi parnoki pei asoshi, endokadoktsü atema kü linük agi.

⁶Anungji Israel linük indang shin o jembiang, aser tenemtem dang, aser ungsemtem dang tzü ayimdak aser lenten dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir: Ajiang, ni kü tenükmba aser ain aitba nung jembiogo, kechiaser kintem maksü nenoki aben.

⁷Anungji yamai KibubaTsüngremi ashir; Ni kü ket mekanga, atangji nenok meketa aliba kintemi parnok maksü abentsü ta azüngashi.

⁸“Saka nenok, Oh Israel tenemtem, kongsangtem adoktsü, aser nenok tejang ne nübur Israel nem tangtsütsü; kechiaser itemji arutsü mapang ana nung lir.

⁹Kechiyong ajiang ni nenok asoshi lir, aser ni nenok dangi meyiptsü, aser nenok tusatsü aser metsü proktsü.

¹⁰Aser oda Israel kidong ajonga nung, ni nenok dak nisung ajak renlokdaktsütsü aser yimitem nung nisung lidaktsütsü, aser teraksa linüktemji yanglutsü,

¹¹aser ni nenok madak nisung aser shiruru soyapokyadaktsütsü, aser parnok züintsü aser rena tejang atangtsü; aser akhidang anogo nung ama ni nenok lidaktsütsü, aser mezüng dang nungi tajungba nenok dang benshitsü, anungji nenoki ni Kibuba lir ta metettsü.

¹²Hau, kü nübur Israel madak nisungtemi ajemshitsüsa ni kumdaktsütsü; aser parnoki na agitsü, aser na parnok senmang asütsü, aser tang nungi joko parnok tanur asoshi lurepa mekümdaktsütsü.

¹³“Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, kechiaser parnoki nenok dang, nisung meyokadokerji na, nai ne purtem tanur lurepa mekümdaktsür ta ne dang ashir,

¹⁴anungji joko nai nisungtem memeyoktsü, mesüra joko ne nüburtem tanur lurepa mekümdaktsütsü, taKibuba Tsüngremi ashir;

¹⁵aser ni joko nenok anema kintem maksü ne nem mangashidaktsütsü, mesüra joko nai nisungtemi arütsüba mangashitsü, mesüra nai joko kintem memetsüdaktsütsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Israel Taküm Tasen Kümshiba

¹⁶Ano Kibuba O kü dangi tanaben aru,

¹⁷“Nisung chir, kodang Israel kidong pei lima nung liasü, parnoki yimya aser mapa agi aji menentsü, kü madang parnok jaklaji tetsür temang ita shilem mapang nung memerükba amai liasü.

¹⁸Anungji parnoki linük nung azü tokshiba yong aser parnoki süngyanglu agi aji menentsüba yong, ni parnok madak kü terasaba meküploksü.

¹⁹Ni parnok kin rongnung prokshidaktsü, aser linük nung ayimsünga pakshia ao; parnok mapa yari aser parnoki inyakba yari ni o bendang.

²⁰Kodang parnok aolen aliba kintem dangi parnok aru, parnoki kü temeshi tenüng menentsü, anungji nisungtemi parnok dang ashir, itemi Kibuba nüburtem lir, aser par lima nungi aenshia oagi alir.

²¹Saka kü temeshi tenüng koba Israel kidongi parnok aolen kin rongnung menentsü iba asoshi ni jashia liasü.

²²“Anungji Israel kidong dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir. Oh Israel kidong, ni ya nenok mechi inyaker masü, saka kü temeshi tenüng koba nenoki kin rongnung nenok aolen menentsü iba atema lir.

²³Aser kü tenüng tulu koba kin rongnung menentsü, koba nenoki parnok rongnung menentsü, ni meshiteta ayutsü, aser kodang ni nenok parnoki ngua meshitetdir, kintemi ni Kibuba Tsüngrem lir ta metettsü.

²⁴Kechiyong ni nenok kin rongnungi agitsü, aser linük ajak nungi nenok anitentsü, aser nenok pei limai anir arutsü.

²⁵Aser ni nenok dak tzü temerük rükloksütsü, aser nenok merüka alitsü; nenok ar aketba ajak nungi aser nenok süngyanglu ajak nungi ni nenok merüktettsütsü.

²⁶Temulungjang tasen ni nenok nem agütsütsü, aser tanela ni nenok dak enloktsütsü; nenok shi nungi lung temulungjangji agientsütsü, aser ni nenok nem shi mulungjang agütsütsü.

²⁷Aser ni nenok dak kü nela enoktsütsü, aser kü tzüzüng-ozüng nung jajadaksütsü, aser nenoki kü obendang ayutsü, aser itemji inyaksü.

²⁸Aser ni nenok tsürabur nem agütsüba linük nung nenok alitsü, aser nenok kü nübur asütsü, aser ni nenok Tsüngrem asütsü.

²⁹Ni nenok memerükba ajak nungi kümzüktsü; aser ni tsüksüng-ensüng südaktsütsü aser ayawara kecha nenok madaki marudaksütsü.

³⁰Aser kin rongnung ayawara tarutsüba joko nenok dak malitsü asoshi ni süngdong süngjang jenti kümdaktsütsü;

³¹idangji nenok tamajung mapatem, aser nenoki inyakbatem, oda tajung masübatem, nenoki bilemtettsü aser nenok temenen aser tesempatsü mapatem asoshi nenok sasa mokonga sempatsü.

³²Nenok mechi ni ya inyaker masü ta nenoki metetang ta Kibuba Tsüngremi ashir. Oh Israel kidong, nenok pei mapatem asoshi akseta aser süngmangseta liang.”

³³Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Nenok tai ajak nungi meshitetba anogo nung, ni yimtitem nung nisung lidaktsütsü, aser teraksadak yanglutsü.

³⁴Aser süisübonger ajaki ngua endoka alitsüba melena, endoka aliba linükji alu ayimtsü.

³⁵Aser parnoki ashitsü, endoka aliba linükto Eden tsüki ama kümogo, aser teraksa aser endokadokba aser tesamaba yimtitem to atsübanger aser nisung lir.

³⁶Idangji meketa tokja aliba kintemi niKibubai teraksaba yanglushiogo, aser jentoka aliba yanglushiogo ta metettsü. Ni Kibubai aji jembio, aser ni aji inyaksü.”

³⁷Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ibai ano ni Israel kidong dang parnok asoshi inyakdaksütsü kü dang asüngdangdaksütsü; san telok ama nisung agi ni parnok renlok daksütsü.

³⁸Tetenlatsü san telok ama, benjongbentsü mapang nung Yirusalem nung san telok ama, yangji raksa-a aliba yimtitemji nisung telok agi asüngtsü; aser parnoki ni Kibuba lir ta metettsü.”

Ezekiel 37

Teret Takong Lenten

¹Kibuba teka kü madak liasü, aser pai ni Kibuba tanelai anir ao, aser lenten tiyong nung pai ni mendaksü; aser aji teret agi sünga liasü.

²Pai ni item meketa senzüdaksü; aser ajiang, lenten moapu nung idakji jenti dang liasü, aser itemji kanga takong liasü.

³Aser pai kü dang ashi, “Nisung chir, item teret taküm alitsü kokdi ma?” Aser ni langzü, “Oh Kibuba, nai metet.”

⁴Tanaben pai kü dang ashi, “Item teret madak shin o jembiang, aser parnok dang shiang, ‘Oh nenok teret takongtem, Kibuba O angang.

⁵Yamai Kibuba Tsüngremi item teret dang ashir; ajiang, ni nenok dak tangula idaksütsü, aser nenok taküm alitsü.

⁶Ni nenok dak tashi enoktsütsü aser nenok madak shi adokdaksütsü, aser teküp agi na nembangtsütsü, aser ne dak tangula enoktsütsü, aser nenok taküm alitsü; aser nenoki ni Kibuba ta metettsü.’ ”

⁷Anungji kü dang melaba ama ni shin o jembi, aser ni shin dang ola ka liasü, aser ajiang item jagi arakzü aser terettemji külemi pei meten teret bushia aru.

⁸Aser ni reprang aser item madak tashi liasü, aser shi adok aser item tema nung teküp agi nembang; saka item dak tangula maliasü.

⁹Idangji pai kü dang ashi, “Tangula dang shina jembiang; shinang, Oh nisung chir, tangula dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir; Pezüsülen mopung

nungi arung, Oh tangula, item tetepsetba nisungtem dangi parnok taküm alitsü tangula iang.”

¹⁰ Anungji pai kü dang melaba ama ni shin o jembi, aser parnok dangi tangula aru, aser parnok taküm ali, aser temeranger telok tulu jenti parnok pei tetsüing agi noktak.

¹¹ Idangji pai kü dang ashi, “Nisung chir, item teret Israel kidong ajonga lir; ajiang, parnoki ashir, asenok teret kongadokogo, aser asen teimla samaogo, asenok meshimeshia lepdoka lir.

¹² Anungji shinang, aser parnok dang shiang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir; ajiang, ni nenok leperitem lapoktsütsü, aser nenok leper nungi adokdaksütsü. Oh kü nüburtem, aser ni nenok Israel limai anir arutsü.

¹³ Aser kodang ni nenok leper lapoktsüdir, aser nenok leper nungi adokdaksüdir, Oh kü nüburtem, nenoki ni Kibuba lir ta metettsü.

¹⁴ Aser kü nela ni nenok dak enoktsütsü aser nenok taküm alitsü, aser ni nenok pei lima nung yutsütsü; aser nenoki ni Kibubai aji jembi, aser aji inyakogo ta metettsü” ta Kibubai ashir.

Mechi Ana

¹⁵ Kibuba O kü dangi tanaben aru;

¹⁶ “Nisung chir, nai mechi ka am-ang, aser iba manung züluang, ‘Yihuda aser pa medemertem Israel chirtem asoshi,’ ajiser mechi tanga ka ajiang aser iba manung züluang, ‘Yosef asoshi Efraim mechi aser pa medemer Israel kidong ajak asoshi.’

¹⁷ Aji ne ket nung mechi ka dang akümtsüsa itemji metentepang.

¹⁸ Kodang ne nüburtemi ne dang, itemji na kechi tetezü onok dang nai mesayutsü no? ta shidir,

¹⁹ parnok dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Ajiang, Efraim ket nung aliba Yosef, aser pa medemer Israel kidong mechi ni agitsü, aser aji kü ket nung ka küma Yihuda mechi den metenteptsü.

- ²⁰Mechi nungji nai zülur aji parnok nükdang ne ket nung alitsüla.
- ²¹Aser nai parnok dang shiang, Kibuba Tsüngremi yamai ashir, ajiang, Israel chirtem, kolensa oagi ali ni anir arutsü, aser ajaklen parnok anitentsü aser parnok pei limai anir arutsü.
- ²²Aser ni parnok, Israel tenem manung kin ka kümdaktsütsü; aser parnok ajak asoshi chuba ka alitsü; aser joko parnok kin ana masütsü, mesüra joko parnok chuba yimli ana malitsü.
- ²³Mesüra joko parnok sasa par süngyanglu agi, mesüra ozüing raksaba kecha agi memenentsü; saka parnoki kechi nungsa atsüingzüka ao, ajak nungi ni parnok kümzüktsü, aser parnok meshitettsütsü; yamaji parnok kü nübur asütsü, aser ni parnok Tsüngrem asütsü.
- ²⁴ “Kü tenzüker Dawid parnok madak chuba asütsü, aser parnok ajak asoshi sannüker ka alitsü, aser parnoki kü o bendangba nung jajatsü, aser kü tzüzüing-ozüingtem benshitsü, aser itemji inyaktsü.
- ²⁵Aser kü tenzüker Yakob nem ni agütsüba linük nung, kechi nung ne tsüraburtem liasü, yangji parnok alitsü; aser yangji parnok aser par chirnur, aser par chirnur chirtem, teti asoshi alitsü; aser kü tenzüker Dawid teti asoshi parnok chuba asütsü.
- ²⁶Ano ni parnok den yimjung tezüingzüktepba yanglutsü: aji teti aliba tezüingzüktepba parnok den alitsü; aser ni parnok lidaktsütsü, aser parnok jenti kümdaktsütsü, aser teti asoshi ni parnok rongnung ni kü temeshidak ayutsü.
- ²⁷ Ano kü tekülemdak süki parnok den alitsü, aser ni parnok Tsüngrem asütsü, aser parnok kü nübur asütsü.
- ²⁸Aser kodang kü temeshidak parnok rongnung teti asoshi lidir, kintemi Israel meshiteta yutsüba Kibubani lir ta metettsü.”

Ezekiel 38

Magog Chuba Gog

- ¹Kibuba O kü dangi aru,

² “Nisung chir, Meshek aser Tubal chuba tulu, Magog lima, Gog tsütsü ne tejak shiang, aser pa anema shinang, aser shiang,

³Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; ajiang, ni na anema lir, Oh Gog, Meshek aser Tubal chuba.

⁴Ni na meyipdaktsütsü aser ne teküm nung poroki enoktsü, aser ne temeranger telok ajak, kor aser kor nung raraba nisungtem, parnok ajak nok o nü tabensa sobur, raraba jong aser jong bener telok tulu, parnok ajaki nok bener,

⁵Persia, Kus aser Put, parnok ajak jong bener aser merang korang semer;

⁶Gomer, aser pa telok ajak anüdoklentip talang nung Togarma kidong, aser par telok ajak; oda pa den nisung jenti dena ni na anir arutsü.

⁷“Na renema liang, hau, ne sasa renemang, na, aser ne dangi sentepa aliba telok ajak, aser na parnok asoshi tanüker sang.

⁸Aser anogo aika lir külen na semdangtsü; tesülen küm tatem nung jentoka aliba nungi yanglushiba, kin aika nungi anitenba nübur aliba linük anema, khen mapang nung maneni adoka raksa-a aliba linüki na arutsü; saka aji kintem nungi anir arua lir, aser parnok ajak tetsübuttsü makai alitsü.

⁹Aser yipru ka amai na alutsü, na arutsü, aser na aser ner telok ajak, aser ne den nisung aika, linük nungbanga mepet ka amai na arutsü.”

¹⁰Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Iba anogo nung ne mulungi tebilemba aittsü, aser nai ya oda shia tamajung tasa asatsü,

¹¹Ni ladakladaka aliba yimtsüng anema apusotsü, ajemajema aliba nisungtem, shirnok tetsübuttsü makai alir, parnok ajak jara agi mesüra tartangtsü agi mesüra süngkhüm ajak noktanga mali;

¹²telaluba oset agitsü aser rakzükraktemtsü, tanaben nisung aliba jentoka aliba linük anema ne ket meyiptsü aser kintem nungi anitenba nübur anema, parnok alima tiyong nung lia kiset shiruru telok aser oset-tsüset ngua lir.

¹³Sheba aser Dedan, aser Tarshis shishirtem, aser yangji molusongzü chanu ajaki ne dang ashitsü, Temakzükba oset agitsü na aru no? Nai ne medemer rakzükraaktemtsü sentepdaksü asü? Taribi aser hon bener aotsü, kiset shiruru telok aser osettsüset agitsü, terakzükba jenti agitsü asoshi no?”

¹⁴Anungji nisung chir, shinang, aser Gog dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir. “Kodang kü nübur Israel tetsübuttsü makai lildir, aji nai metettsü.

¹⁵Aser anüdoklentip tatembang nungi na ne talidak nungi adoktsü, na aser ne den nisung jenti, ajakji kor nung mener, telok tulu aser tashi tulu temeranger telok alitsü;

¹⁶aser mepeti alinük sübanga aruba ama nai kü nübur anema atutsü; anogo tatembang nung ya oda ataloktsü oda ni ya kü linük anema bener arutsü, Oh Gog, anungji kodang ni kü temeshiba parnok nükdang ni nenok dak inyakba ajanga jungkai adokdir, kintemi ni metettsü.”

Gog O Bendangba

¹⁷Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Akhidang kü tenzüker Israel ainkartem, shirnoki item anogo nung küm aika parnok anema parnok anir arutsü ta parnoki shin, parnok dang pa indang ni jembiba aji na asü?

¹⁸Saka iba anogo nung kodang Gogi Israel linük makdir, kü mit adoktsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁹Kechiyong kü tenükmiba nung aser mi ama ain aitba nung ni jembigo, atangji iba anogo nung Israel lima nung menoknok tulu alitsü,

²⁰anungji tzüyim ango, anüng ozü, moapu shiruru, ali nung ayazüba ajak, aser alijak nung meimchir shiai kü tsüngdang atententsü, aser tenemtem shisa-a yoktsü, lungrentem longzüka alutsü, aser jara ajak ali nung laotsü.

²¹Aser ni kü tenem ajak dangi pa anema nok ajatsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir. Nisung shia pei nok pei adianu anema alitsü.

²²Aser ni pa anema tashitak wara aser azü tokshiba agi tenzüka inyaksü; pa madak aser par telok madak, aser pa den aliba nisung jenti madak, tzünglupu moshia, aser rülong tulu, mi, aser mitsüksü mozü aludaktsütsü,

²³aser ni kü sasa ulutsü aser küsasa meshitetsü aser ni kü sasa kin jenti nükdang meteta kümdaktsütsü; aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

Ezekiel 39

Gog Temerangertem Akokba

¹Na, nisung chir, Gog anema shinang, yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Ajiang, ni na anema lir, Oh Gog, Meshek aser Tubal chuba tulu;

²Ni na meketa meyipdaktsütsü, aser na anir aotsü, aser anüdoklentip tatembang nungi atudaktsütsü; Israel tenem manung ni na anir arutsü;

³aser ne teka tabelen nungi lijak dak aser ne lijakjangtem ne teka tajichilen nungi tsükdaktsütsü.

⁴Na Israel tenem manung tsüksü, na, aser ne telok ajak, aser ne den aliba nisungtem: shi achiba ozü tapu shia nem, aser moapu shirurutem nem na meyokdaktsütsü ni na agütsütsü.

⁵Na moapu nung tsüksü; kechiyong ni aji jembizükogo, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

⁶Aser Magog madak, aser tzüküm linük nung tetsübu makai alir madak ni mi yoktsü; aser parnoki ni Kibuba ta metettsü.”

⁷“Kü temeshi tenüng ni kü nübur Israel rongnung meteta kümdaktsütsü; mesüra ni joko kü temeshi tenüng memenendaktsütsü; aser kintemi ni Kibuba, Israel nung Temeshisang lir ta metettsü.

⁸Ajiang aji arur, aser aji inyaksü, ta Kibuba Tsüngremi ashir; ni jembiba anogo indangji ibai lir.

⁹Idangji Israel yimtitem nung alirtem aotsü aser nok o nü agi tatsüksü kümdaktsütsü, jong aser raraba jong, lijakjang, süngsü aser nü, aser parnoki aji mi asoshi küm tenet tatsüksü yanglutsü.

¹⁰Anungji parnoki moapu nungi süng magitsü, mesüra arem nungi kecha melepsüksü, kechiaser nok o nü tatsüksü parnoki kümdaktsütsü; shirnoki parnok nungi rakzüksü, aser parnok rakzükraktemertem rakzükraktemtsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Gog Aremba

¹¹Iba anogo nung ni Gog nem Israel rongnung pa tenüng ajatsü taremdak leper ka, oda Abarim lenten, tzüyim anüdoklen agütsütsü; aser iba ajanga süirtem aji agi anendaktsütsü; aser yangji parnoki Gog aser par telok ajak aremstü; aser parnoki iba dang Gog telok Lenten ta ajatsü.

¹²Ita tenet Israel kidongi linük meshitettsü asoshi parnok aremstü.

¹³Hau, linük nung nisung ajaki aremstü; aser kodang kü sentsüwangshi jungkai adokdir iba anogo nung parnok nem iba agi khonang bena arutsütsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁴Aser linük meshitettsü asoshi, parnoki nisung shimteta tema nung meremi aliba bushia linük ajanga senzütsü. Ita tenet tashi itemji parnoki bushitsü.

¹⁵Aser kodang parnoki linük ajanga süidir, aser kari nisung teret ngura, pai iba anasa, temang aremertemi Gog telok Lenten nung rema meyütsü tashi temaitsü ka ayütsü.

¹⁶Yangji parnoki telok ajonga aremstü, aser yamaji linükji meshitettsü.

¹⁷“Na, nisung chir, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, ozü tapu shia dang, aser moapu shiruru shia dang jembiang, nenok sasa atenshiang, aser arung, oda nenoki shi achitsü aser azü ajemstü asoshi Israel tenem manung tetepsetba tenla tulu ni nenok asoshi tenlatsü nenok sasa ajaklen kü tetepsetba tenla dangi sentepang.

¹⁸Nenoki temeranger shi achitsü, aser alima chubatem zü ajemstü, san tepung, san chanu, aser nabong, nashi pungchi, aser Bashan tejbketba techanu ajak, achitsü aser ajemstü.

¹⁹Kü tetepsetba tenla koba nenok asoshi ni tenla-a lir, iba jagi tepok masüng tashi nenoki temo achitsü, aser memesep tashi nenoki azü ajemstü.

²⁰Aser kü langbang nung kor aser talungtsü, temeranger nisung, aser raraba nisungtemi nenok talubosa asungtsü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

²¹“Ni kü sentsüwangshi kin rongnung ayutsü, aser kin ajaki ni o bendang inyakba aser parnok madak ni kongshiba kü ket angutsü.

²²Anungji Israel kidongi ni Kibuba par Tsüngrem lir ta iba anogo nungjagi metettsü.

²³Kintemi Israel kidong parnok tai menaba asoshi tepuokdaki ao ta metettsü; kechiaser parnoki ni anema ozüing raksa, aser ni kü tejak parnok nungi atsükadok; anungji ni parnok temerir ket nung agütsü, aser parnok ajak nok agi laodaktsü.

Anüdoklentip Süngkhüm

²⁴“Parnok memerükba yari, aser parnoki ozüing raksaba yari ni parnok dak inyak; aser ni kü tejak parnok nungi atsükadok.

²⁵Anungji Kibuba Tsüngremi yamai ashir; Tangbo ni Yakob tepuokbatem tanaben bener arutsü, aser Israel kidong ajonga dak taochi akatsü; aser kü temeshi tenüing asoshi jangraseta alitsü.

²⁶Kodang ni parnok nisungtem nungi tanaben anir arudir, aser parnok tsükchirtem lima nungi anitendir, aser kin aika nükdang ni parnok dak meshiteta lidir;

²⁷kodang parnok pei lima nung kümzüka, parnok tsübudaktsütsü shinga melilir, parnoki kechi agi ni anema tai benshi parnoki tai ajak, parnok pei maksü abentsü.

²⁸Aser ni parnok kin rongnung tepuokdaki odaktsüba, aser parnok pei lima nung anitenba agi parnoki ni Kibuba Tsüngremji lir ta metettsü; aser ni joko parnok yangji metoktsütsü;

²⁹mesüra ni joko parnok nungi kü tejak atsüka malitsü; kechiaser Israel kidong dak kü nela meküploaktsüogo ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 40

TENLAKI TASEN MANGDANG:

(40.1-48.35)

Ezekiel Yirusalem Nung

¹Onok bendang lima nung tepuokba tia nung aliba küm metsür pungububa küm tetenzükba ita anogo terbuba, yimti makbanger küm terpezübuba nung iba anogo kasa nung Kibuba teka kü dak liasü, aser pai ni ajagi bener aru.

²Tsüngremi mangdang nung pai ni Israel limai bener aru, aser tenem kanga talangka nung ni yutsü, koba manung anüolentiplen yimti ka yangluba amai ka liasü.

³Aser pai ni ajagi anir aru, aser ajiang, yangji nisung ka yongmenyin tereprangtsü amai, pa ket nung anem lisü ka, aser tasadangba tzütok ka amer angu; aser pa süngkhüm nung noktak.

⁴Nisung jagi kü dang ashi, “Nisung chir, ne tenük agi ajiang, aser ne narong agi angashiang, aser ni ne dang sayuba ajak nung ne mulungjang yuang; kechiaser itemi ni ne dang sayutsü asoshi na yagi bener aru; nai anguba ajak Israel kidong dang metetdakjang.”

Anüdoklen Süngkhüm

⁵Tang kimalen ki meketa jara ka, aser nisung ket nung tasadangba ajok ka süklep trok talang aser süklep ka aser ka ka shia nung te kapu ka lema alibaji ajiang; anungji pai ki temelemji asadangba nung ajok ka, aser talang atuba nung ajok ka liasü.

⁶Idangji pai anüdoklen aliba süngkhüm jagi aru, aser ajagi jenjangi atu; aser pai süngkhüm motsüngnemji asadang nung ajok ka liasü; aser tanga motsüngnemji lenten nung ajok ka liasü.

⁷Aser tanüker taktang shiaji ajok ka talang, aser lenten nung ajok ka, aser tanüker taktang tsüngda nung süklep pungu liasü; aser ki tsütsülenji süngkhüm kilempok anasa süngkhüm motsüngnemji ajok ka liasü.

⁸Ano ki tsütsülenji pai asadangba süngkhüm kilempokji, ajok ka liasü.

⁹Idangji pai süngkhüm kilempokji asadang nung, süklep ti liasü: aser iba tongnütemji, süklep ana; aser süngkhüm kilempokji ki tsütsü liasü.

¹⁰Aser tanüker taktang süngkhümji anüdoklen ileni asem aser ilenji asem liasü, aser item asemprong tasazük kasa liasü; aser tongshitemji ilen tsütsü aser külen tsütsü tasazük kasa liasü.

¹¹Aser süngkhüm telapokba lantenji pai asadangba, süklep ter liasü; aser süngkhüm metongji, süklep terasem liasü.

¹²Aser tanüker taktang jakdang tatembangji ilen tsütsü süklep ka, aser tatembang külenjia süklep ka, aser tanüker taktangji ilen tsütsü süklep trok, aser külen tsütsü süklep trok.

¹³Aser tanüker taktang külen nungi külen tashiji pai asadangba nung, lanten süklep metsür pungu jara ka nungi jara ka tashi nung liasü.

¹⁴Ano pai tongshi süklep roker yanglu; aser süngkhümji meketa taktang jagi tongshiji tonga liasü.

¹⁵Süngkhüm tejaklen kimalen nungi telunglen süngkhüm tejaklen tashi süklep tenem liasü.

¹⁶Aser süngkhüm telunglen meketa, tanüker taktang tonga, aser tongnütemji tonga teshibangba kichibatem liasü, aser yamaji tongshi tonga liasü; aser telunglen meketa kichiba liasü; aser tongnü shia nungji asang dong liasü.

Kimalen Taktang

¹⁷Ajiser pai ni kima taktangi anir aru, aser taktang meketa langbang liasü, iba alaba manung taktang semer liasü.

¹⁸Süngkhüm tezülen anasa talabaji liasü, aser itemji koda talang liasü papigaji lanten liasü, ibai teküboklen alaba liasü.

¹⁹Aser temaba kiküm jakdang telunglen nungi telungba taktang jakdang temalen tashi pai lanten asadangba, süklep noklang ka, anaprong anüdoklen aser anüdoklentip nung liasü.

Anüdoklentip Süngkhüm

²⁰Pai ni anüdoklentip tsütsü aliba kima taktang jagi anir aru, aser pai iba metong aser lanten asadang.

²¹Aser tanüker taktangji ileni asem aser külenji asem liasü; aser iba tongnü aser tongshitem mezüngbuba kiküm tasazük den kasa liasü: iba metongji süklep tenem, aser lenten nung süklep metsür pungu liasü.

²²Iba kichibatem, iba tongshitem, aser asang süngdongtemji anüdoklen süngkhüm tasazük den kasa liasü; aser parnok ajagi jenjang tenet atu; aser tongshitem parnok jakdang liasü.

²³Telungba taktang leni aitsü tanga süngkhüm tejaklen süngkhüm ka liasü, anüdoklentip aser anüdoklen tsütsü anaprong liasü, aser süngkhüm nungi süngkhüm tashi pai asadangba süklep noklang ka liasü.

Anüolentip Süngkhüm

²⁴Ano pai anüolentip tsütsü ni anir ao, aser anüolentip shir süngkhüm ka liasü; aser pai iba tongnü aser iba tongshitem asadang nung item denji kasa liasü.

²⁵Aser item kichibatem amajisa yangji kichibatem iba nung aser iba tongshitem meketa liasü; metong süklep tenem, aser lenten nung süklep metsür pungu liasü.

²⁶Aser ajagi atutsü jenjang tenet liasü, aser parnok jakdang tongshi liasü; aser iba tongnü dak asangdongtem ilen tsütsü ka aser külen tsütsü ka liasü.

²⁷Aser anüolentip tsütsü taktang telungbalen süngkhüm ka liasü aser süngkhüm nungi süngkhüm tashi anüolentip tsütsü pai asadangba nung süklep noklang ka liasü.

Telungba Taktang: Anüolentip Süngkhüm

²⁸Idangji anüolentip süngkhüm jagi pai ni telungba taktang jagi anir aru; aser pai telungba taktang jagi anir aru aser pai anüolentip süngkhüm asadang;

²⁹tanüker taktang, tongnütem, tongshitem dena asadang nung tasazük tanga amaji kasa liasü; aser iba nung kichibatem liasü aser tongshitem nunga meketa liasü; aji talang nung süklep tenem, aser lenten nung süklep metsür pungu liasü.

³⁰Aser meketa tongshitem liasü, talang nung süklep metsür pungu, aser lenten nung süklep pungu.

³¹Aser iba tongshitem kima taktang tsütsü liasü; aser iba tongnütem manung asangdongtem liasü; aser ajagi atutsü jenjang ti liasü.

Telungba Taktang: Anüdoklen Süngkhüm

³²Idangji anüdoklen tsütsü telungba taktang leni pai ni anir aru aser iba süngkhüm asadang nung tanga denji kasa liasü;

³³aser tanüker taktang, tongnü, aser tongshi pai asadang nung tanga amajisa angu, aser yangji telunglen kichiba aser tongshi meketa kichibatem liasü; aji süklep tenem talang aser lenten nung süklep metsür pungu liasü.

³⁴Iba tongshitem jagi kima taktang tsütsü shia liasü, aser asangdongtemji ilen tsütsü aser külen tsütsü liasü; aser ajagi atutsü jenjang ti liasü.

Telungba Taktang: Anüdoklentip Süngkhüm

³⁵Pai ni anüdoklentip süngkhümi anir arua aji asadang aser aji tanga den kasa liasü,

³⁶aser tanüker taktang, tongnü aser tongshitem asadang nung tanga tasazük ama liasü. Iba nung meketa kichibatem liasü. Aji metong nung süklep tenem aser lenten nung süklep metsür pungu liasü.

³⁷Aser tongshitemji kima taktang tsütsü liasü, aser asangdongtemji ileni aser ilenji liasü, aser ajagi atutsü jenjang ti liasü.

Tarongba Tenla Taktang

³⁸Süngkhüm nung tongnü anasa kishi den taktang ka liasü; yangji parnoki tarongba tenla shitok.

³⁹Aser süngkhüm kilempok nung ilen tsütsü langbang ana aser külen tsütsü langbang ana, iba manung tarongba tenla, temenen tenla aser tai tenla tepsettsü asoshi liasü.

⁴⁰Kilempok temalen, anüdoklentip süngkhüm leni tailen anasa arudang, yangji külen külen ana langbang anana liasü,

⁴¹aji süngkhüm lenmang nung telunglen langbang pezü aser kimalen langbang pezü, ajak agi langbang ti tenla tepsettsü asoshi liasü.

⁴²Aser ano tarongba tenla asoshi, lung agi angentetba langbang pezü, metong nung süklep ka ser tesadang aser lenten nung süklep ka ser tesadang, aser talang süklep ka liasü: iba manung parnoki tarongba tenla aser tenlatem tepsetba osettsüset ayu.

⁴³Aser tenla tepsetba shia itaka ayutsü asoshi jara meketa taitaktsü tekabu ka lema sentaka liasü.

⁴⁴Pai ni telungba taktang jagi süngkhüm ajanga anir aru; aser telungba taktang nung taktang ana kentenertem asoshi liasü; ka anüdoklentip len shia aser ka anüolentip süngkhüm anasa liasü.

⁴⁵Aser pai kü dang ashi, Anüolentip shia aliba, iba taktang ya, ki anükba putirtem asoshi lir;

⁴⁶aser anüdoklentip shia alibaji tenladak anükba putirtem asoshi lir, aji Zadok jabasotem asoshi lir, Levi jabaso rongnung parnokji dang Kibuba dang tenzüktsü asoshi anasa arutsü akok.

⁴⁷Idangji pai taktangji asadang aser metong nung süklep noklang ka, aser lenten nung süklep noklang ka, lenten metong kasa liasü. Aser tenladakji ki tejaklen liasü.

Tekülemdak Ki

(1 Ch. 7.14-22)

⁴⁸Idangji pai ni tekülemdak ki kilempoki anir aru, aser kilempok tongshi shia asadang, ileni süklep pungu aser külenji süklep pungu: aser süngkhüm lentenji ileni süklep pungu, aser külenji süklep pungu; aser süngkhüm lentenji ileni süklep asem aser külenji süklep asem liasü.

⁴⁹Kilempok metongji süklep metsü, aser lentenji süklep terka liasü; oda ajagi jenjang ter parnoki atu, aser tongnü anasaji tongshitem liasü, ka ileni aser ka ilenji liasü.

Ezekiel 41

¹Idangji pai ni tekülemdak kidangi anir aru, aser tongnütem asadang, külen süklep trok liasü,

²aser kilungi aiba lenmangji süklep ter liasü, aser lenmang tailen tiplenji külen süklep pungu aser külen süklep pungu; aser iba metongji pai asadang nung süklep lir, aser lenten nung süklep metsü liasü.

³Idangji pa telungleni ai, aser tongnü shia tailen lenmang asadang nung süklep ana liasü; aser tailen lenmangji lenten nung süklep tenet liasü.

⁴Aser pai iba metongji asadang nung süklep metsü, aser lenten nung süklep metsü tekülemdak ki ajaklen liasü. Aser pai kü dang ashi, “Ibai temeshitiba tesem lir.”

Tekülemdak Ki Jara Anasa Taktang

⁵Idangji pai ki jara asadang nung, süklep trok; aser tiplen taktang shiaji lenten süklep pezü, ki ajaklen meketa liasü.

⁶Aser tiplen taktangtemji asemsem atongtepa yangluba ka ka shia nung semer liasü.

⁷Aser tip taktangtemji ki meketa talangba talangba atudang tesademba küma liasü; kechiaser ki meketa lungbanga atubaji talangba talangba tua liasü. Anungji ki lentenji temalen maneni liasü anungji teküboktiba taktang nungi tematiba taktang jagi tiyongtsüba taktang ajanga nisung atutsüsa liasü.

⁸Aser ki meketa ajungketa sabang tema liasü, rangdong ataloktsüsa süklep trok aser tekabu trok lema talang, koba agi tip taktangtem kimung küma liasü.

⁹Tip taktang jara temalenji süklep pungu lenten liasü,

¹⁰aser ki tip taktang aser taktang taren tetsüngda nung taktang nung kima ka, ki meketa süklep metsü liasü.

¹¹Aser tip jara kishitemji tazüngla aliba tsütsü, kishi ka anüdoklentiplen aser kishi kaji anüolentiplen liasü; aser tazüngla tokja alidakji lenten süklep pungu meketa liasü.

¹²Kima anüolen tsütsü ki ka lenten nung süklep neter liasü, aser ki meketa jaraji süklep pungu lenten, aser metong süklep tukur liasü.

¹³Idangji pai ki asadang nung metong nung süklep noklang ka; aser kimaji ki aser jara dena süklep noklang ka metong nung liasü;

¹⁴anüdoklen ki tejaklenji kima dena süklep noklang ka lenten liasü.

Tekülemdak Ki Indang Terasa

¹⁵Idangji anatsülen jara dena kima anüolen tsütsü pai kiji asadang nung, süklep noklang ka liasü. Tekülemdak ki telungba aser temaba kilempokji kilem sübanga liasü;

¹⁶aser asemprongla ajak nung kichiba meketa liasü, ki jara telunglenji atem agi kichiba tashi, kichiba nungi kilem tashi meketa süng agi labanga,

¹⁷telungba taktangi aiba kishi tashi, telunglen aser temalen liasü. Aser jara ajak manung aser meketa, telungba taktang nung aser taktang tiyong nung,

¹⁸idakji cherubim aser asangdong angenteta yanglua liasü, asangdong ka süli tetsüngda nung cherub ka ta, cherub shia tejak anana;

¹⁹nisung ka tejak külen asangdong repranga, aser külenji molusongzü pungtu tejak agi asangdong tsütsü shia liasü. Itemji ki meketa angenteta yanglua liasü;

²⁰kishi nungi kilem tashi aser tekülemdak jara nung cherubim aser asangdong yanglua liasü.

Kishitem

²¹Tekülemdak kiküm tongnütemji tip ajaklen kasa tasazük, aser temeshidak ki tereprangtsüji, tenla ki tereprangtsü amai liasü.

²²Tenladakji süng agi yanglu, süklep asem talang, iba metong süklep ana liasü; aser iba kinüktem, tamentakdak aser tiplen ajak süng agi yangluba liasü. Aser pai kü dang ashi, “Kibuba madang noktaka aliba langbangji ibai lir.”

²³Tekülemdak ki aser temeshidakji kishi ana liasü.

²⁴Aser kishi shia nung süngu to ana enshishia liasü, aji kishi shia anana liasü.

²⁵Cherubim aser asangdongtem, jara manung yanglua aliba ama item manunga yanglua liasü; aser kimalen kilempok tejaklen tongshi temelem liasü.

²⁶Aser kilempok tezülen külen külen na nung shibanga aliba kichiba aser asangdongtem liasü; yamaji tip taktangtem aser tongshi temelemtemjia liasü.

Ezekiel 42

Temeshi Taktangtem Aser Jara

¹Idangji pai ni kima taktang, anüdoklentip tsütsü lenmangi anir ia anüdoklen jara tejaklen, lenmang piyong tareni aliba taktangtem leni ani.

²Ki koba anüdoklentip liasü tasazük metongji süklep noklang ka, aser lenten süklep tenem.

³Taren külen külen tejaklenji telungba taktang kima süklep metsü, aser kima taktang labanga aliba nungji, atongtepa aliba taktang asem nung tareni menden la-a tua liasü.

⁴Taktangtem tejaklenji lenmang ka liasü, süklep ter lenten, aser süklep noklang ka tarok; aser iba manung taktangtem kishitemji anüdoklentip len lapoka liasü.

⁵Temaba taktangtemji tanga dang nungi temesüba liasü; kechiyong menden laa atuba jagi atongtepa aliba ki tekübokba aser tiyongtsübatem denji medem dang nung tasazük tajemba liasü.

⁶Kechiyong itemji atongtepa yangluba ki asem nung liasü, aser itemji taktang tongshitem ama tongshi maliasü. Anungji temaba taktangji tekübokba aser tiyongtsüba taktang dang nungi tajemba liasü.

⁷Temaba jara taktangtem, kima taktang jara ajia alibaji, metong süklep tenem liasü.

⁸Kechiyong kima taktang nung taktang metongji süklep tenem liasü; aser tekümlendak ki tejaklenbo süklep noklang ka liasü.

⁹Aser item taktang kübok nungi anüdoklen tsütsü, kati kima taktang nungi aitsü tailen lenmang liasü.

¹⁰Anüolentip tsütsü tekülemdak ki taktang tejaklen aser ki jara temalen. Taktangtem liasü aser item tejaklen lenmang ka liasü;

¹¹itemji anüdoklentip shia aliba taktangtem ama liasü, metong kasa aser lenten kasa, item den tereprangtsü aser kishitem kasa liasü.

¹²Aser anüolentip tsütsü aliba taktangtem kishitem ama, lenti nung kishi ka liasü, oda indang indanga item jagi kati aitsüsa jara jakdang anüdoklen tsütsü liasü.

¹³Idangji pai kü dang ashi, “Tekülemdak ki taktang tejaklen anüdoklentip aser anüolentip taktangtemji temeshi taktangtem lir, kong Kibuba anasa aliba putirtemi temeshitiba oset achitsü; yangji parnoki temeshitiba oset, aser chiyungtsü tenla, aser temenen tenla, aser tai tenla ataloka yutsütsü; kechiyong talidakji temeshi lir.

¹⁴Kodang putirtemi telungi idir, idangji parnoki kechi nung tenzüker yangji parnok sobutsü metoktsüi temeshidak nung jagi kima taktang jagi metugutsüla; kechiyong itemji temeshi lir; aser parnoki tanga sobutsü sobur temalen nisungtem anasa aotsü akok.”

Tekülemdak Ki Temeket Asadangba

¹⁵Kodang parnoki ki telungba asadangbaji renem anüdoklen shia aliba süngkhüm lenmang temaleni pai ni anir ao, aser aji meketa asadang,

¹⁶anüdoklen tsütsüji pai tasadangba tsütok agi asadang nung ajok tasazük noklang pungu, pai meketa asadang.

¹⁷Pai anüdoklentip tsütsü asadang, ajok tasazük süklep noklang pungu, tasadangba ajok agi meketa asadang.

¹⁸Pai anüolentip asadang, tasadangba ajok agi, ajok tasazük noklang pungu.

¹⁹Pai anüoleni meyipa, pai ilenji asadang nung, ajok tasazük noklang pungu liasü.

²⁰Pai ki tip pezüsülenji asadang, iba nung meketa jara liasü, metongji noklang pungu, aser lenten noklang pungu, aji koba temeshi aser koba memeshi-i ali aji agi arr ladanga liasü.

Ezekiel 43

Kibuba Sentsüwangshi Meyipa Aruba

¹Aji ser pai ni anüdoklentip shia aliba süngkhümbongi anir ao,

² aser ajiang Israel Tsüngrem sentsüwangshi anüdoklen tsütsü nungi aru, aser pa olaji tzü jenti ola ama liasü; aser alima pei sentsüwangshi agi sangwa-a liasü.

³Ni anguba tereprangtsüji pai yimti samatsütsü arudang ni anguba tereprangtsü ama liasü, Kebar ayong nung ni anguba ama liasü. Ni kü tejak rembanga lao.

⁴Aser Kibuba sentsüwangshi kidangi anüdoklen aliba süngkhüm ajanga aru.

⁵Anungji tanelai ni anir atu, aser telungba taktangi anir aru, aser ajiang, Kibuba sentsüwangshi agi kiji asüng.

⁶Aser ki nungi nisung kati kü dang jembiba ni angashi; aser nisungji ni anasa noktak.

⁷Pai kü dang ashi, “Nisung chir, ya kü chuba menden alidak, kü tetsüng temupu ajemetdak, kong ni Israel chir rongnung teti alitsü, aser kü temeshi tenüng joko Israel kidongi memenentsütsü, mesüra parnoki mesüra parnok chubatem, parnok jabujari agi, mesüra tokong külemdak parnok chubatem tasü mang agi memenentsütsüla.

⁸Kü motsüngnemtem anasa parnok motsüngnem yangluba agi, kü tongnütem anasa parnok tongnü, aser ni aser parnok tsüngda nung jara yangluba agi, oda parnok tesempatsü mapa parnoki inyakba agi kü temeshi tenüng parnoki menentsüogo: iba yongji kü ain adokba nung ni parnok samatsüogo.

⁹Tang parnok jabujariba, aser parnok chubatem tasü mang kü dak nungi talangka nung endokdakjang, aser ni parnok rongnung teti alitsü.

¹⁰“Na nisung chir, Israel kidong dang, parnoki pei tai menaba indang akseta alitsü asoshi sayuang; aser parnok nem tatishitsü noksaji asadangdakjang.

¹¹Parnoki inyakba ajak indang parnoki akseta lira, parnok dang ki noksaji aser tereprangtsü, aser iba nungi tadoklen, aser iba jagi tailen, aser item yangluba ajak, aser iba ozüing ajak, aser aji parnoki ngua züluang: oda parnoki iba yangluba ajanga, beshitsü aser itemji inyaktettsü parnok dang itemji metetdakjang.

¹²Ibai ki indang ozüing lir; tenem kolak manung temeket arrtsü ajongaji temeshitiba asütsü. Ajiang, ibai tenla ki ozüing lir.”

Tenladak

¹³ Itemi süklep agi tenladak asadangatem lir (Süklepji süklep ka ser tekabu ka lema lir). Tetsünglanglenji süklep ka alitsü, aser lentenji süklep ka, aser tatembang meketa am ka; aser ibai tenladak tamentakdakji asütsü.

¹⁴Aser ali nung temtsüng nungi teküboklen kitembang tashi süklep ana, aser lenten süklep ka, aser kitembang tilaba nungi kitembang tuluba tashi süklep pezü, aser lenten süklep ka.

¹⁵Aser tenladak mimungji süklep pezü talang asütsü; aser tenladak mimung temalen tezü pezü, ka ka nung süklep ka asütsü.

¹⁶Tenladak mimungji ajaklen tip pezüsülen metong süklep terana lenten süklep terana.

¹⁷Temaba kitembangji ano ajaklen tasazük kasasa tip pezüsülen asütsü, metong süklep terpezü aser lenten süklep terpezü, tebang meketa yangluba nung lenten süklep ka tesadang, aser iba bonglangji süklep ka shi asütsü; aser iba jenjangtemji anüdoklen shia alitsü.

¹⁸Pai kü dang ashi, “Nisung chir, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir: Kodang parnoki tenladak yangludir, iba manung tarongba tenla tenlatsü aser iba manung azü rükloksütsü iba anogo nung itemi tenladak yimsü ozüing lir.

¹⁹Levi putirtem shirnok Zadok kinunger lir parnok nem nai temenen tenla asoshi nashi pungchi ka agütsütsü, aser parnoki dang kü dang tenzüksü anasa arutsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

²⁰Nai azü kar agitsü aser aji tezü pezü dak, aser kitembang kinük pezüsülen, aser kikümbang temeket nung mezütsütsü; yamaji nai tenladak meshitettsü aser merüktettsü.

²¹“Ajiser nai temenen tenla asoshi nashi pungchiji agitsü, aser aji tenla ki tesem shitak ali nung, temeshidak temalen arongtsüla.

²²Tananübuba nung nai tarak maketba nabong tepung ka temenen tenla asoshi tenlatsü, aser yangji tenladakji nashi pungchi agi meshitetba ama meshitettsü.

²³Kodang nai meshitetbaji renemdir, nai tarak maketba nashi pungchi ka, aser san telok nungi tarak maketba san tepung ka agi tenlatsüla.

²⁴Aser nai itemji Kibuba madangi bener arutsüla, aser putirtemi parnok dak metsü paloktsütsü, aser parnoki itemji tarongba tenla asoshi Kibuba nem tenlatsü.

²⁵Anogo tenetnü anogo shia nabong ka ka temenen tenla asoshi nai renemtsüla: ano parnoki nashi pungchi chanu ka, aser tarak maketba san tepung san telok nungi renemtsüla.

²⁶Anogo tenetnü tenladak asoshi parnoki temenen pungdoktsü yanglutsü aser aji merüktettsüla; yamaji parnoki bendanga meshitettsü.

²⁷ Kodang anogoji abensadir, ti nübuba nung, aser iba sülen, putirtemi tenladak manung nenok tarongba tenla tenlatsü; aser ni nenok agizüktsü taKibuba Tsüngremi ashir.”

Ezekiel 44

Anüdoklen Süngkhüm

¹Idangji anüdoklen tsütsü shia aliba temeshidak temaba süngkhüm lenmangi pai ni meyipa anir aru; aser aji shibanga liasü.

²Kibubai kü dang ashi, “Iba süngkhüm ashitsü, aser aji melapoktsü, mesüra ajagi nisung shinga maitsü, kechiyong Kibuba Israel Tsüngrem iba yagi ai; anungji aji shibangtsü.

³Kibuba madang amtsük achitsü chubai dang iba nung mentet; süngkhüm kilempok lenmang jagi pa aitsü, aser lenmang jagi tugutsü.”

Tekülemdak Ki Ozüing

⁴Idangji pai ni anüdoklentip süngkhüm lenmang agi ki tejakleni anir aru; aser ni reprang, aser ajiang, Kibuba sentsüwangshi agi Kibuba ki asüing, aser ni kü tejak rembanga lao.

⁵Kibubai kü dang ashi, “Oh nisung chir, Kibuba ki yimsü ozüing, aser iba ozüing ajak indang ni ashiba temulungjang nung yuang, aser tenük agi ajiang, aser ne narong agi angashiang; aser ano taiba aser temeshidak nungi tuguba temulungjang nung yuang.

⁶Tashi mangaba Israel kidong dang shiang, Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, Oh Israel kidong nenok tesempatsütem tatem kümdakjang,

⁷kodang nenoki kü chiyungtsü, temo aser azü tenla agütsür, kü ki menentsütsü, nenoki temulungjang aser shi nung memejeptokba Bendangertem kü temeshidak aniok, aser nenok tesempatsü mapatem agi nenoki kü tezüngzüktepba raksatsü,

⁸aser kü temeshi osettem ketdangsüa mayu, saka item Bendangertem kü temeshidak ketdang asütsü aniok.”

⁹Anungji yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Bendanger shinga, temulungjang aser shi nung memejeptokba, Israel chir rongnung aliba bendanger ajak, kü temeshidaki maitsüla.

¹⁰Saka kü dang nungi talangka oadokba Levi nunger, kodang Israel mashileni ao, parnok kü dang nungi pila-a mashileni süngyanglu sülen ao; parnoki pei tai khu abentsü.

¹¹Aji saka, ni süngkhüm nung ketdangsüa, aser kidang tenzüka, parnok kü temeshidak tenzükertem asütsü; parnoki tarongba tenla aser nisungtem

asoshi tenla tepsettsü, aser nisungtem madang noktaka parnok dang tenzüksü.

¹²Kechiaser parnoki parnok süngyanglu jakdang parnok dang tenzü, aser Israel kidong asoshi tai menatsü temetsüdaktsü ka aküm; anungji ni parnok anema kü ket mekang ta Kibuba Tsüngremi ashir, aser parnoki pei tai temenen abentsü.

¹³Aser kü dang putir mapa inyaktsü asoshi, mesüra kü temeshi osettem kar anasa arutsü, temeshitiba osettem asoshi, parnoki ni anasa marutsüla; saka parnoki pei maksü, aser parnok tesempatsütem parnoki inyakba parnoki abentsü.

¹⁴Aji saka iba nung mapa ajak asoshi, aser yangji inyaktsü aliba ajak asoshi parnok kü ki ketdangpur kümdaktsütsü.”

Levi Putirtem Teinyaktsü

¹⁵“Saka Levi putirtem, Zadok jabasotem, Israel chirtem kü dang nungi mashileni aodang kü temeshidak ketdangsüa alirtem, parnok ni anasa kü dang tenzüksü arutsü; aser parnoki kü dang temo aser azü agi tenlatsü ta kü madang parnok noktaksü” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁶Parnok kü temeshidaki aitsü, aser kü dang tenzüksü asoshi parnok kü langbang anasa arutsü aser parnoki ni melaba benshitsü.

¹⁷ Kodang parnoki taktang telungbai idir, parnoki kümpa sü abentsüla; kodang taktang telungba nung aser kilung nung tenzükdir tezüng sü mabentsüla.

¹⁸Parnok kolak nung kümpa sü naitsüla, aser parnok teperem nung kümpa sü tesemoktsü alitsüla; aser asentzü sendaktsüba kecha agia parnok sasa nangri makangtsüla.

¹⁹ Kodang parnoki kima taktang, oda nübur kima taktangi adokdir, kong parnoki tenzüker, yangji parnoki süoshi sepzükadoktsütsüla, aser itemji temeshi taktang nung ayutsüla; parnok süoshi agi parnok menena mekümdaktsütsü asoshi, parnoki süoshi tanga abentsüla.

- ²⁰ Parnoki pei kolak mesüdoktsü mesüra parnok ku langa mekümdaktsütsü; parnok ku talaklen dang tera mejepoktsüla.
- ²¹ Mesüra taktang telungbai aidang putir shingaia yi majemtsüla.
- ²² Parnoki amitsür mesüra palabatsür magitsü, saka Israel kidong nungi jakzükbä aiür dang, mesüra putir kibutsü ka amitsür agitsü akok.
- ²³ Parnoki kü nüburtem dang temeshi aser memeshiba, temerük aser memerükba balala metettsü sayutsüla.
- ²⁴ O bendangdak parnoki o bendanger amato o bendangtsütsü; kü ozüngtem ama parnoki o bendangtsü; aser kü benjongbentsü nung parnoki kü yimsü ozüng amato beshitsüla, aser kü amungnü meshiteta ayutsüla.
- ²⁵ Putir shingaia, pei tebu mesüra tetsü, mesüra jabaso mesüra jala, mesüra tedi mesüra tenu, mesüra kibong mekümi aliba teyi mesüra tenu dak alema tasü mang anasa aoba agi pei sasa memenentsüla;
- ²⁶ aser ibala nung pai menenadokra, anogo tenet pai süidaktsütsü, iba sülen pa meshiteta akümstsü;
- ²⁷ aser temeshidak tenzüksü pai telungba taktangi kodang pa idir, pai pei asoshi temenen tenla agütsütsüla” ta Kibuba Tsüngremi ashir.
- ²⁸ “Putirtem senmang makatsü, kechiaser ni parnok senmang lir, aser ni parnok rongsen asünungji, Israel nung parnok nem rongsen kecha magütsütsü.
- ²⁹ Chiyungtsü tenla, temenen tenla, aser tai tenlatemji parnok chiyungtsü; aser Israel nung Kibuba nem bendanga agütsüba ajak parnok dangi aotsü.
- ³⁰ Kechiaser mezüng süngjanglijang tajungtiba, aser kechisarena tenla koba nenoki agütsür, putirtem asoshi alitsü; aser nenok kibong nung temoatsü alitsü asoshi, nenoki tamasa amtsük yangluba putir nem agütsütsüla.
- ³¹ Saka yimya agi asüba, mesüra anüka shisatsüba, ozü süshia, shiruru süshia kecha putiri machitsüla.”

Ezekiel 45

Kibuba Asoshi Ali

¹“Kodang nenoki senmangtsü asoshi ali lemstsüdir, temeshi ali shilem ka Kibuba nem tenla agütsütsüla, metongji süklep meyirijang metsür pungu aser lenten nung süklep meyirijang metsü asütsü; temeket ajaklen temeshi alitsüla.

²Iba nung temeshidak asoshi ajaklen meketa metong nung noklang pungu alitsü.

³Aser iba linük nungi, süklep meyirijang metsür pungu metong nung, aser lenten nung meyirijang ter, ajak dang temeshi linük, ta nenoki asatettsüla.

⁴Ibai temeshi linük asütsü; aji temeshidak tenzükertem shirnok Kibuba anasa tenzüksü arur item putir asoshi alitsü; aser aji parnok ki asoshi talidak, aser temeshidak asoshi temeshi linük asütsü.

⁵Aser, Levitem shirnoki temeshidak tenzüker parnok asoshi metong nung süklep meyirijang metsürpungu, aser lenten nung meyirijang ter alitsü, aji parnok alitsü ki asoshi alitsü.

⁶Yimti asoshi alinük lenten nung süklep meyirijang pungu, aser metong nung meyirijang metsür pungu, temeshi linük lazüka aliba anasatepa alitsü. Aji Israel kidong ajonga asoshi alitsü.”

Tongtipur Asoshi Ali

⁷Tongtipuri temeshi linük aser yimti meyong anatsülen aliba linükji temeshi linük aser yimti meyong anüolen aser anüdoklen tsütsü tejak shia, kin shilem denji metong kasa, linük litsü anüolen nungi anüdoklen agitsü;

⁸Ibai Israel nung pa rongsen asütsü. Kü tongtipurtemi joko kü nübur rishikangshi masütsü, saka Israel kidong nem parnok kin yari ali agütsütsü.

⁹Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Oh Israel tongtipurtem, ojang sang; tashiyim mapa aser temakzüka agienang; ochiba aser shitak inyakang; kü nübur parnok talidak ki nungi aridokba anendakjang ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Toudangba Aser Tasadangba

- ¹⁰ “Nenok seret dong shitak, takong aser tzü oset tatakzük shitak akatsüla.
- ¹¹Efa aser bath tatakzük, kasa oda bath nung homer ka nung terbuba shilem, aser efaji homer ka terbuba shilem asütsü; aser iba tatakzükji homer amaji alitsü.
- ¹²Aser shekelji gera metsü asütsü, shekel metsü shekel pungu, aser shekel terji shekel ter, aser nenok minaji shekel tenem asütsü.”

Tenlatem

- ¹³“Nenoki agütsütsüba tenlaji yamai alitsüla, wheat tsük homer shia nungi efa ka nung trokbuba, aser barley tsük homer shia nungi efa ka nung trokbuba;
- ¹⁴cor shia nungi bath ka nung terbuba tashi totzü teyari ka, bat ter agi cor ka asür;
- ¹⁵Israel kidong ajak nungi san telok noklang ana shia nungi san ka chiyungtsü tenla, tarongba tenla, aser yimjung tenla, oda parnok asoshi temenen pungitsü yanglutsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.
- ¹⁶Linük nübur ajaki iba tenla Israel nung tongtipur asoshi agütsütsü.
- ¹⁷Aser benjongbentsü nung, aser Israel kidong teshimtet benjongbentsü ajak nung tarongba tenla agütsütsü, chiyungtsü tenla, aser tajemtsü tenla agütsütsüji tongtipur shilem asütsü. Israel kidong asoshi pai temenen tenla, aser tesünep tenla renemtsüla.”

Benjongbentsü

(Ani. 12.1-20; Lev. 23.33-43)

- ¹⁸Yamai Kibuba Tsüngremi ashir: “Mezüngbuba ita anogo mezüngnü nai nashi pungchi chanu tarak maket ka agiang; aser nai temeshidakji meshitettsü.
- ¹⁹Aser putiri temenen tenla züji agitsü, aser aji ki kikümdang nung, aser tenladak kitem pezüsülen, aser telungba taktang süngkhüm tongnütem manung teploktsü.

²⁰Anogo tenetbuba shia shibaisa aibelenba agi mesüra memetetba agi temenen mena, kasa nai parnok dang inyaksü, aser ki asoshi temenen pungdoktsütsüla.

²¹Mezüngbuba ita anogo terpezübuba nung, nenoki kümtettsü benjong akatsüla; aser anogo tenet nenoki piyazü meinokba amtsük achitsü.

²²Iba anogo nung tongtipuri pei asoshi aser linük nung nübur ajak asoshi nashi pungchi ka temenen tenla asoshi agütsütsüla;

²³aser benjong anogo tenet tetsüngda nung tarak maketba nashi pungchi tenet aser san tepung tenet anogo shia Kibuba nem tarongba tenla asoshi anogo shia nabong tepung ka dena temenen tenla asoshi agütsütsüla.

²⁴Aser chiyungtsü tenla asoshi nashi pungchi shia efa ka renemtsü, aser san tepung shia efa ka, efa shia asoshi toztü hin ka ser tesimal renemtsüla.

²⁵Ita tenetnübuba anogo terpungububa aser benjong anogo tenet tetsüngda nung, temenen tenla tarongba tenla, chiyungtsü tenla aser toztü asoshi pai kasa renemtsüla.”

Ezekiel 46

Ozüng Tapu Balala

¹Yamai Kibuba Tsüngremi ashir, “Telungba taktang süngkhüm anüdoklen shia alibaji mapa inyakba anogo troknü shibanga alitsü, saka amungnü aser ita tasen anogo nungbo aji lapoktsü.

²Aser tongtipuri temalen süngkhüm kilempok lenmang agi aitsü, aser süngkhüm tongnü anasa noktaksü, aser putirtemi pa tarongba, aser pa tesünep tenla renemtsü, aser pai süngkhüm nungji külemtsü aser ilenjagi pa tugutsü saka süngkhümji nikongtsütsü matong tashi meshibangi alitsü.

³Aser amungnü nung aser ita tasen nung, linük nüburtemi iba süngkhüm kishi züngdang Kibuba madang külemtsü.

⁴Kibuba dang tongtipuri tarongba tenla tenlatsübaji amungnü anogo nung tarak maketba san chanu trok aser tarak maketba san tepung ka asütsüla;

⁵aser chiyungtsü tenla san tepung asoshiji efa ka, aser chiyungtsü tenla san chanutem asoshi pei akokba ama, efa ka nung totzü hin ka ser tesadang asütsü.

⁶Ita tasen anogo nungji tarak maketba nashi pungchi chanu ka, aser san chanu trok, aser san tepung ka, itemji tarak maket asütsüla;

⁷aser chiyungtsü tenla ka, nashi pungchi asoshi efa ka, aser san tepung asoshi efa ka, aser san chanutem asoshi, pai akokba ama, efa ka nung totzü hin ka ser tesadang dena renemtsüla.

⁸Kodang tongtipurji telungi aitdir, pai süngkhüm kilempok leni aitsü, aser pai iba lenmang jagisa tugutsü.

⁹“Saka kodang nüburtemi Kibuba tsüngdangi, teshimtet benjongbentsü idir, shibai anüdoklentip süngkhüm lenmang agi tekülemtsü aitdir anüolentip süngkhüm lenmangi tugutsü, aser shiba anüolentip süngkhüm lenmang agi aitdir pa anüdoklentip süngkhüm lenmang agi tugutsü; pa ailen süngkhüm lenmang jagi pa meyipa marutsü, saka pa tejaklen indang indanga aotsüla.

¹⁰Kodang parnok idir, parnok rongnung tongtibaji aitsüla; aser kodang parnok tugudir, pa parnok den tugutsü.

¹¹Benjong nung aser teshimtet benjongbentsü nung chiyungtsü tenlaji nashi pungchi ka asoshi efa ka, aser san tepung asoshi efa, aser san chanutem asoshi pai akokba ama, efa ka nung totzü hin ka ser tesadang asütsüla.

¹²Kodang tongtibai temulungba tenla ka agütsüdir, tarongba tenla mesüra tenüngsang tenla temulungtetba tenla ama Kibuba dang tenladir, anüdoklen süngkhümji pa asoshi lapoktsütsü aser pa sülen süngkhümji shibangtsü.

¹³“Aser anogo shia, tarongba tenla Kibuba dang tarak maket san chanu küm ka chanu nai bena arutsüla; anepdang shia aji bener arutsüla.

¹⁴Aser iba denji pai anepdang shia chiyungtsü tenla efa ka shilem trokbuba, aser amzü den meyokteptsü trokbuba, aser amzü den meyokteptsü totzü hin ka nung shilem asembuba, chiyungtsü tenla yimsü ozüng agi maneni Kibuba asoshi renemtsüla.

¹⁵Yamaji san chanuji renemtsü, aser chiyungtsü tenla, aser totzüji anepdang shia maneni tarongba tenla asoshi renemtsüla.”

Anogo Shia Tenla

¹⁶Yamai Kibuba Tsüngremi shir; “Tongtibai pei jabaso nem sempet kar agütsüra, aji pa senmang lir, aji par chir meyong asütsü; aji senmanglen nungi parnok oset lir.

¹⁷Saka pa senmang kar nungi pai par kilir kar nem sempet agütsüra, aji nüji kümdaktsüba anogo tashi pa meyong alitsü; aji sür tongtiba nem meyipa agütsütsü; saka senmangtsü asoshibo, aji par jabasotem asoshi alitsü.

¹⁸Aser tongtibai nüburtem nung rongsen, parnok senmang oset kecha merakzüksüla, pai pei rongsen nungi dang pei jabasotem nem senmang agütsütsüla, aji oda kibur shinga pei rongsen nungi mepiladaktsütsüla.”

Tekülemdak Soruchiokdak

¹⁹Idangji pai ni süngkhüm tezülen lenmang ajanga, anüdoklentip putir temeshi taktang taren jagi anir aru; aser ajiang, iba anüolen tatembangti nung tesem ka liasü.

²⁰Aser pai kü dang ashi, “Ibai putirtemi tai tenla metadak, aser chiyungtsü tenla am yangludak lir, aji nüburtem anempong mekümdaktsütsü atema kima taktangi aji parnoki bener madoktsü asoshi lir.”

²¹Idangji pai ki kima taktangi anir ai, aser taktang kinük pezüsülen süia odaktsü, aser ajiang, taktang kinük shia nung taktang ka ka liasü.

²²Taktang pezü kinük nung taktang metenloka liasü; metong süklep lir aser lenten süklep semer liasü; kinüktem nung item pezüji tasazük ka liasü.

²³Aser item nung ki taren ka pezüji meketa liasü, aser taren aliba kübok meketa temetadak yanglua liasü.

²⁴Idangji pai kü dang ashi, “Itemi temetadak ki lir, tekülemdak kidang tenzükertemi nüburtem asoshi tenla tepsetba metatsü asoshi lir.”

Ezekiel 47

Tekülemdak Tzüpokdak

¹ Aser pai ni meyipa tenlaki kikümbangi anir aru; aser ajiang, anüdoklen tenlaki kiküm kübok nungi tzü yima adok, kechiyong kimalenji anüdoklen shia liasü; aser ki tajichilen nungi, tenladak anüolentiplen nungi teküboklen nungi, tzü yima alu.

²Idangji anüdoklentip süngkhüm lenmang nungi pai ni anir adok, aser anüdoklen shia aliba temaba süngkhüm jagi ki meketa pai ni anir ao; aser ajiang, tajichileni tzü yima alua liasü.

³Kodang nisungji pa ket nung tasadangba lisü amer anüdoklen tsütsüi ao, pai süklep meyirijang ka asadang, aser tenüklang tashi aliba tzü ajanga ni odaktsü.

⁴Tanaben pai meyirijang ka asadang, aser temokok tashi aliba tzü ajanga ni odaktsü. Ano pai meyirijang ka asadang, aser teperem tashi aliba tzü ajanga ni odaktsü.

⁵Ajiser pai meyirijang ka asadang, aser ajibo ni ajanga muotetba ayong ka liasü; kechiyong tzü awatsü junga aroka tzüji atua liasü; aji ajanga muotettsüba ayong ka liasü.

⁶Idangji pai kü dang ashi, “Nisung chir, ya nai nguali ma?” Idangji pai ni meyipa ayongkhümi anir aru,

⁷aser ni meyipa aodang, ajiang, ayongküm nungji süngdong aika külena külena liasü.

⁸Idangji pai kü dang ashi, “Item tzü anüdoklen linüki yima aor, aser Arabai alutsü; aser kodang itemji tzüyimi tzü tenakrem denji yimoka idir, tzüji tasen akümtsü.

⁹Kolenisa ayongji odir, telok senzüba shiruru tapu ajak yangji alitsü, aser yangji ango jenti alitsü, kechiyong iba ayong ya kolenisa odir, tzü tasen kümdaktsütsü, aser iba nung shiruru lidaktsütsü asoshi ajagi yima aor.

¹⁰Angopurtem tzüküm nung, Engedi lenmang tepiyong Eneglaim tashi tzüküm nung noktaktsü, aser yangji parnok zütsük salatsü; aser iba ngo tapu ajak, Tzüyim Tulu amaji jenti talubosa alitsü.

¹¹Saka iba tzüta aser tzütsüng tasen makümtsü; itemji metsü asoshi toktsütsüba lir.

¹²Ayongküm nung anatsülen chiyungtsü asoshi süngdong tapu ajak yangji adoktsü, iba totemji mazülatzü, mesüra item süngjang metangi malitsü, saka parnoki ita shia tejang atangtsü, kechiaser item mesükba tzüji temeshidak nungi ayimer, aser parnok tejang chiyungtsü asoshi, aser parnok totem tanebtsü asoshi alitsü.”

Linük Arrtsü

¹³Yamai Kibuba Tsüngremi ashir; “Israel kin terana rongnung senmangtsü asoshi alinük nai lemsatsütsü asoshi itemi arrtsü lir. Yosef dangi shilem anasü aotsü.

¹⁴Nenoki aji kasasa lemsatsü. Nenok tebou nunger dang ni teka mekanga iba lima agütsütsü nangzükba ama, ya nenok asoshi senmangtsü asütsü.

¹⁵Itemi linük arrtsü asütsü; anüdoklentip len Tzüyim Tulu nungi Hethlon lenmanglen, Zedad tashi oa, Hamat lenmang tashi,

¹⁶idak nungjagi Damaska aser Hamat tsüngda nung arrtsü nung Berotha, Sibraim tashi aser Hauram arrtsü nung Hazer-hatticon tashi,

¹⁷aser tzüyim nungi arrtsüji Damaska arrtsü nung Hazar-enon asütsü, aser anüdoklentip tsütsü Hamat arrtsü lir. Ibai anüdoklentip tsütsü arrtsü lir.

¹⁸Anüdoklen Yordan, Hauran aser Damaska arrtsü tsüngda nung, Gilead aser Israel tsüngda tepiyong, aji anüdoklen tzüyim, Tamar tonga oa. Ibai anüdoklen arrtsü lir.

¹⁹Anüolentip len, Tamar nungi Meriba-kadesh tzü tashi, idak nungjagi Ijip ayong leni Tzüyim Tulu tashi. Ibai anüolentip arrtsü lir.

²⁰Anüolen nung Tzüyim Tulu, anüolentip arrtsü nungi Hamati aiba lenmang tejakdang aliba tashi. Ibai anüolen arrtsü lir.

²¹Yamai iba lima nenok rongnung Israel kintem apir nenoki lemsateptsüla.

²²Aser aji nenok sasa senmangtsü asoshi lemzüksü, aser nenok rongnung aenertem arua aliba chirnurtem asoshi, parnok dang nenoki Israel senso chirtem ama benshitsü asünungji, Israel kin rongnung nenok den parnoka senmangtsü lemzüksütsü.

²³Koba kin nung bendangerji lidir, yangji nenoki pa senmang lemzüksütsüla” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Ezekiel 48

Kidong Shia Shilem

¹Tang itemi kintem tenüng lir; anüdoklentip tatem nung, tzüyim nungi Hethlon lenmang agi, Hamat lenmang tashi Damaska linük arrtsü nung, anüdoklentip nung, anüdoklen nung anüolen tashi, Dan shilem ka.

²Dan arrtsü anasa, anüdoklen tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, Asher, shilem ka.

³Asher arrtsü anasa, anüolentip tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, Naftali shilem ka.

⁴Naftali arrtsü anasa, anüdoklen tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, Manase shilem ka.

⁵Aser Manase arrtsü anasa, anüdoklen tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, Efraim shilem ka.

⁶Aser Efraim arrtsü anasa, anüdoklen tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, Reuben shilem ka.

⁷Reuben arrtsü anasa, anüdoklen tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, Yihuda shilem ka.

⁸Yihuda arrtsü anasa, anüdoklen tsütsü nungi anüolen tsütsü tashi, nenoki tenla agütsütsübaji asütsü; lenten nung süklep meyirijang metsür pungu, aser metong nung kin ka shilem den kasa, anüdoklen nungi anüolen tashi, iba tiyong nung temeshidak alitsü.

⁹Kibuba nem nenoki tenla agütsübaji metong nung süklep meyirijang metsür pungu, aser lenten nung meyirijang ter.

¹⁰Iba temeshi shilem nungi putir telemsa ka agitsü, metong nung süklep meyirijang metsür pungu anüdoklen nungi anüolen tashi, aser anüolentip nungi anüoklentip tashi süklep meyirijang ter, iba tiyong nung Kibuba temeshidak alitsü;

¹¹Iba telemsa ya Zadok jabaso temeshi putirtem asoshi lir, parnoki kü temelaba benshir, aser Israel mashileni aodang Levitem ama parnoki mashileni mao;

¹²aji parnok asoshi balaka lemzüktsüba lir, aser aji linük ajanga lemzüktsüba nungi, Levitem arrtsü den sentaktepa aliba, ajak dang temeshi linük lir.

¹³Aser putirtem arrtsü denji anasatepa, Levitem shilem ka agitsüla, metong nung süklep meyirijang metsür pungu, aser lenten nung süklep meyirijang metsü.

¹⁴Aser parnoki iba nungi mayoktsüla, mesüra aji memelenteptsüla, kechiyong ibai Kibuba dang temeshi lir.

¹⁵Meyirijang metsür pungu tejaklen anünga aliba lenten nung meyirijang punguji telok tenüngdaksü, yim li asoshi, talitsü asoshi aser chiyimdak asoshi, aser yimtiji iba tiyong nung alitsü.

¹⁶Iba tasazük itemi alitsü; anüoklentip süklep meyirijang pezü noklang pungu aser anüolentip süklep meyirijang pezü noklang pungu, aser anüdoklen süklep meyirijang pezü noklang pungu, aser anüolen süklep meyirijang pezü noklang pungu.

¹⁷Yimti nung chiyimdak alitsüla, anüoklentip süklep noklang ana aser tenem, aser anüolentip süklep noklang ana ser tenem, aser anüdoklen süklep noklang ana ser tenem. Aser anüolen süklep noklang ana tenem.

¹⁸Tanüngba anüdoklen metong nung meyirijang ter, aser anüolen meyirijang ter, temeshidak tenem anasatepaji, yimti meyong alitsü; iba nungi züsentetba agi yimti nung mapa inyakertem asoshi chiyungtsü agütsütsü,

- ¹⁹aser aji Israel kin ajak nungi mapa inyakertemi züsentsü.
- ²⁰Telemzüksüba ajongaji temeshidak lempzüksübaji, aser yimti meyong dena, nai süklep meyirijang metsür-pungu lenten metong kasa yanglutsüla.
- ²¹Kechisa anüngdir, tongtibuba meyong asütsü; aji temeshidak lempzüksüba aser yimti asoshiji, süklep meyirijang metsür-pungu lempzüksüba anüdoklen, anüdoklen arrtsü tashi, aser anüolen lempzüksüba süklep meyirijang metsür-pungu, anüolen arrtsü tashi, kintem shilem den apakloka alibaji, tongtibuba meyong asütsü.
- ²²Yamaji temeshidak lempzüksübaji, tenla ki temeshidak, aser Levitem oset, yimti oset dena tongtibuba shilem rongnung alitsü. Aser tongtibuba shilemji Yihuda aser Benjamin arrtsü tsüngda nung alitsü.
- ²³Kin tanüngbatem; anüdoklen nungi anüolen tashi, Benjamin shilem ka.
- ²⁴Benjamin den arrtsü ladanga aliba anüdoklen nungi anüolen tashi, Simeon shilem ka.
- ²⁵Simeon den arr ladanga aliba, anüdoklen nungi anüolen tashi, Issakar shilem ka.
- ²⁶Issakar den arr ladanga aliba, anüdoklen nungi anüolen tashi, Zebulun shilem ka.
- ²⁷Zebulun den arr ladanga aliba, anüdoklen nungi anüolen tashi, Gad shilem ka.
- ²⁸Gad anüdoklentip arrtsüji Tamar nungi Meribath-kadesh tzü tashi, yang nungjagi Ijip ayong tashi Tzüyim Tulu tonga alitsü.
- ²⁹Israel kintem nem nenoki lempzüksütsüba senmangji iba limai lir; aser itemi parnok shilem lir ta Kibuba Tsüngremi ashir.
- ³⁰“Itemi yimti süngkhümetem alitsü: anüdoklentip tsütsü, süklep meyirijang pezü ser noklang pungu tasazük,

³¹süngkhüm asem, Reuben Süngkhüm, Yihuda Süngkhüm, Yosef Süngkhüm, Benjamin Süngkhüm, aser Dan Süngkhüm, item süngkhümtemji Israel kidong tenüng nung Levi Süngkhüm ta aja.

³²Anüdoklen tsütsü süklep meyirijang pezü noklang pungu, süngkhüm asem, Yosef Süngkhüm, Benjamin Süngkhüm, aser Dan Süngkhüm.

³³Anüolentip tsütsü süklep meyirijang pezü noklang pungu, süngkhüm asem, Simeon Süngkhüm, Issakar Süngkhüm, aser Zebulun Süngkhüm.

³⁴Anüolen tsütsü süklep meyirijang pezü noklang pungu, süngkhüm asem, Gad Süngkhüm, Asher Süngkhüm, aser Naftali Süngkhüm.

³⁵Tema temeket nung süklep meyirijang terti asütsü, aser iba anogo nungjagi iba yimti tenüng Kibuba yangji lir ta asütsü.”

Daniel

Daniel 1

Babilon Chuba Yimli Nung Asangur Pezü

(2 Ch. 24.10-17)

- ¹Yihuda chuba Yehoiakim yimsüsüba kümsembuba nung, Babilon chuba Nebukadnezzar Yirusalemi aru, aser aji lungbang.
- ²Aser Tsüngrem kidang aliba marok-aosutem kar denaKibubai pa nem Yihuda chuba Yehoiakimi agütsü; aser pai itemji Shinar limai par tsüngrem kidangi bener ao, aser pai marok-aosutemji par tsüngrem terizüngdak ayu.
- ³Aser teyangluba nisungtem madak kibur Asefenaz dang, Israel chir kar, oda chubar kimang aser tamarener chir kar anir arung ta chubai pa dang ashi,
- ⁴oda tarak maket asangur, aso tajung, shisatsü nung tetangshi, temetetba shisatsü nung tesangra aser puti angatetba, aser chuba kidang noktaksü tetemsü, aser parnok dang Kaldi nunger kaket shisatsü aser oshi sayutsü akokba asütsüla.
- ⁵Aser parnok asoshi anogo shia chubar chiyungtsü tajung aser pa ajemba yi agütsütsü chubai mela, aser parnok küm asem mesütsüla; iba tatembang nung parnoki chuba madang noktaksüla.
- ⁶Item rongnung Yihuda kin nungi Daniel, Hanania, Mishael aser Azaria liasü.
- ⁷Aser teyangluba nisungtem kiburi parnok nem tenüng agütsü: Daniel dang pai Belteshazzar aja, aser Hanania dang Shadrak, aser Mishael dang Meshak, aser Azaria dang Abednego ta aja.
- ⁸Saka Danieli pei mulung nung chubar chiyungtsü tajung mesüra pai yi ajemba agi pa sasa pa memenentsü ta mulungtet.
- ⁹Aser Tsüngremi teyangluba nisung madang Daniel yimli aser taochi ngudaktsü.
- ¹⁰Aser teyangluba nisung tongtibai Daniel dang ashi, “Ni kü kibur chuba shibai nenok chiyungtsü aser tajemtsü mela, pa tsübur; kechiyong kechiba

nenok tejak nenok züingar dang nungi tamajungba pa nem ngudaktsütsü? Yamaji süra nenoki chuba tsüngdang kü kolak lendong nung yutsür.”

¹¹Idangji ketdangpur shiba Daniel, Hanania, Mishael aser Azaria madak teyangluba nisung kiburi shimtet, pa dang Danieli ashi,

¹²“Ternü asoshi tenzükertem atidangang, tachitsü süngo-lio aser tajemtsü tzü kua,

¹³Aji ser ne tsüngdang onok tejak aser chuba chiyungtsü tajung achiba asangurtem tejak metemdangtepang aser nai ajungba ka ne tenzükertem dang benshiang.”

¹⁴Anungji pai iba atema parnok dang anga, aser anogo ter parnok tendang.

¹⁵Aser ternü temer chuba chiyungtsü tajung achiba asangur ajak dang nungi parnok sorubangru tobur tajungba aser shi teyiraba liasü.

¹⁶Anungji ketdangbuba jagi parnok nem chiyungtsü tajung aser parnok ajemtsü yi magütsüi, süngo-lio chiyungtsü agütsü.

¹⁷Tang item asangur pezü asoshi, Tsüngremi parnok nem tashi temetet aser tangazükba ajak nung tetangshi aser shisatsü agütsü; aser mangdang aser pungmang ajak nung Daniel tangatetba liasü.

¹⁸Aser parnok anir arutsü chubai ataktetba anogo tatong nung, teyangluba nisungtem tongtibai Nebukadnezzar madangi parnok anir aru.

¹⁹Aser chubai parnok den jembi, aser parnok rongnung Daniel, Hanania, Mishael aser Azaria ama shinga maliasü; anungji parnok chuba salang nung noktak.

²⁰Aser chubai koba shisatsü aser tangatetba mapa indangsa parnok dang asüngdang, pa yimli nung ainketer aser ain sayur ajak dang nungi tersü agi parnok tajungba angu.

²¹Aser Cyrus chuba mezüngbuba küm tashi Daniel maneni ali.

Daniel 2

Nebukadnezzar Pungmang

- ¹Nebukadnezzar chubaba küm tanabuba nung Nebukadnezzari “pungmang ka pungmang” aser pa tanela timatem, aser pa ayip majang.
- ²Idangji chuba dang pa pungmang ashitsü asoshi, ain sayurtem, tepuartem, arasenertem aser Kaldi nunger ajatsü chubai mela. Anungji parnok aita chuba madang noktak.
- ³Aser chubai parnok dang ashi, “Ni pungmang ka pungmangogo, aser pungmangji metettsü kü nela timatemer.”
- ⁴Idangji Kaldi nungertemi chuba dang Aram oshi nung jembi, “Oh chuba, teti taküm liang, ne tenzükertem dang ne pungmangji shiang, aser onoki tetezüji sayutsü.”
- ⁵Chubai langzúa Kaldi nunger dang ashi, “Kü o ya shitak lir, nenoki kü dang pungmangji meshira aser tetezüji memetetdaksüra, nenok anüka lepsatsütsü, aser nenok ki rüja kümdaktsütsü.
- ⁶Saka nenoki iba pungmang aser tetezü shitetrabang, ni nungi nenoki sempet aser taa aser tetushi tulu angutsü. Anungji kü dang pungmang aser tetezüji shiang.”
- ⁷Tanabena parnoki langzúa ashi, “Chubai pei kilirtem dang pungmangji shiang aser onoki tetezüji ashitsü.”
- ⁸Chubai langzúa ashi, “Nenoki mapang ajangzüktsü meranger ta ni jungjunga metet, kechiaser kü o ya shitak lir ta nenoki metet.
- ⁹Saka nenoki kü dang pungmangji meshira, nenok asoshi ozüng ka dang lir, kechiyong temelenshi ka adoktsü imlaseta nenoki tiyazü o kü dang jembitsü renem; anungji kü dang pungmangji shiang, aser nenoki tetezü shitet ta ni metettsü.”
- ¹⁰Kaldi nungeri chuba dang langzúa ashi, “Chubai asüngdangba shisatsü atongtsüsa alima nung nisung shinga melika; kechiyong chuba koda tulu aser tashi tait südir süaka iba amai ain sayur, tepuar mesüra Kaldi nunger dang kodanga masüngdangdang.

¹¹Chubai mapa tasakla ka asüngdanger aser aji tsüngremtem, shirnok nisung den malir, parnok dak alema chuba dang ashitsü makok.”

¹²Iba yongji chubai kanga jashi aser mit adok, aser Babilon tashi temeteter ajak samatsütsü mela.

¹³Anungji tashitemeteteremji tepsettsüla ta ozüngji ayim sünga ao aser parnoki Daniel aser pa medemer tepsettsü bushi.

¹⁴Idangji chubar tanüker arkotong Ariok, shiba Babilon nung tashitemeteterem tepsettsü or liasü, pa dang Danieli shisa ka-a aser tangshia telangzüba agütsü.

¹⁵Chubar arkotong Ariok dang pai ashi, “Kechiba chuba ozüng ya oda sashi?” Kodang Arioki iba indang rasa-a Daniel dang ashi,

¹⁶Daniel ai aser chuba dang pa nem mapang agüjang ta mepishi, aser pai chuba nem pungmang teratetji agütsütsü ta ashi.

Chuba Pungmang Daniel Dangi Jungkai Adokba

¹⁷Idangji Danieli pei kidangi ao, aser iba indang pa medemer Hanania, Mishael, aser Azaria dang ashi,

¹⁸aser iba miim o indang Daniel aser pa medemertem Babilon tashi temeteterem den mesamadaktsütsü parnoki kotak Tsüngremer taochi asüngdangtsü asoshi metetdaktsü.

¹⁹Idangji aonung mangdang nung miim oji Daniel dangi jungkai adok. Idangji Danieli kotak Tsüngrem moatsü.

²⁰Danieli ashi, “Teti tatem maka Tsüngrem tenüng temoatsü sang; kechiyong shisatsü aser tashi pa meyong lir.

²¹Pai mapang aser tsüngkhüm lemsatsür; pai chubatem agiener aser chubatem mendaktsür; shisakar nem pai shisatsü agütsür, aser tangatetba pur nem pai temetetba agütsür,

²²pai miim tarok mapatem jungkai adoktsür, amman nung kechi ali pai aji metet, aser tesangwa pa den lir.

²³Oh na, kü tsürabur Tsüngrem, ni ne dang pelar aser na asanger, nai shisatsü aser tashi kü nem agütsü, aser tang onoki na nungi kechi meshi nai kü nem metetdaksü; kechiyong chuba indang nai kü nem metetdaksü.”

Danieli Pungmang Aser Tetezü Ratettsüba

²⁴Anungji Babilon nung temeteter samatsütsü chubai shimtetba Ariok dangi Danieli ia pa dang ashi, “Babilon tashitemeteter temesamadaksü; ni chuba dangi anir iang, aser ni chuba dang tetezüji sayutsü.”

²⁵Idangji ilunga chuba madang Arioki Daniel anir ai, aser yamai pa dang ashi, “Pur aruba Yihuda pur rongnung chuba dang tetezü metetdaksütsü ni nisung ka ngua lir.”

²⁶Daniel shiba tenüng Belteshazzar ta aja liasü, pa dang chubai ashi, “Ni koba pungmang angu, aser iba tetezü nai kü dang sayutsü kokdi ma?”

²⁷Chuba dang Danieli langzüa ashi, “Tashitemeteter, tepuar, ain sayur, mesüra petinu takzür shingai chubai akhangba miim oji chuba dang meshitet;

²⁸saka miima aliba jungkai adokdaksüba kotak nung Tsüngrem ka lir, aser pai tesülen anogotem nung kechi asütsü aji chuba Nebukadnezzar dang metetdaksüogo. Ne pungmang aser ne yipten manung ne kolak mangdangji itemi lir;

²⁹chuba ne dangi na yipten nung ondaka alidang tarutsü mapang kechi asütsü tebilemba aru; aser shibai miima aliba jungkai adokdaksür pai kechi ataloktsü aji ne dang metetdaksü.

³⁰Saka ni asoshibo, oda tangar nisung ajak dang nungi kü shisatsü tali aliba yong iba miim o ya kü dangi jungkai adok masü, saka tetezüji ne dang meteta kümdaksütsü, aser ne mulungjang tebilembatem nai metettsü asoshi lir.

³¹“Oh chuba, nai angu, aser ajiang! Süngyanglu tulu ka liasü, iba süngyanglu kanga tulu aser onsara sentsüpranga liasü aser ne madang noktak; aser iba sorubangru tetsübuttsü ka liasü.

³²Iba süngyanglu kolakji hon temerük liasü, pa tekü aser tepen taribi liasü, pa tepok aser tepi yongmenyin liasü,

³³pa tetsüing merang, pa temupu tesadang ka merang aser tesadang ka ajongli.

³⁴Nai aji repranga alidang teka medeni angentetba lung kati pa temupu tesadang merang aser tesadang ajongli ta alidakji onshi aser itemji anüka ajasa-a ao.

³⁵Idangji merang, ajongli, yongmenyin, taribi, aser hon, külemi anüka ajasa, aser mei motsüngnem tsüksü ama aküm, aser mopungi itemji onür ao, aser parnok mungui aküm. Saka süngyanglu tsükreptsüba lungji tenem tulu ka aküm, aser alima rangben asüng.

³⁶“Pungmangji ya liasü, aser tang onoki chuba dang tetezüji ashitsü.

³⁷Na, Oh chuba, chubatem madak chuba, shiba nem anüng Tsüngremi yimli, ain, tashi, aser sentsüwangshi agütsü;

³⁸aser kongsa nisung chirtem lir, moapu shiruru aser anüng ozü pai ne ket nung agütsü idakji parnok ajak madak nai yimsü südaktsü; hon kolakji na lir.

³⁹Ne sülen ne dang tilaba tachemba yimli ka adoktsü; aser tasembuba yongmenyin yimli kati alima ajak madak yimsü asütsü.

⁴⁰Aser pezübuba yimlijji merang ama tashi ita alitsü; kechiyong merang agi ajasa-a oset ajak zükreptsür; aser merang agi oset ajak menüngsatsüba ama, yamaji pai anüka raksatsütsü aser menüngsatsütsü.

⁴¹Aser nai temupu aser temesüla tesadang poteper ajongli, aser tesadang merang anguba ama, aji telemsa yimli ka asütsü; saka nai ajongli lishi den merang meyoktepa anguba ama iba nung merang takangtalung karbo alitsü;

⁴²saka temupu tesadang merang aser ajongli aliba ama yimlijji tesadang tashi tait tesadang tashi mait alitsü.

⁴³Aser nai merang ajongli lishi den meyoktepa anguba amaji, parnok kibalembu meyokteptsü; saka merang ajongli den memeyoktep ama parnok külemi loktepa malitsü.

⁴⁴Aser item chuba tendak kotak Tsüngremi kodanga mesamaba yimli ka yanglutsü, mesüra yimliji tangar nübur nem metoktsütsü; saka iba jagi item yimli ajak anüka raksatsütsü aser samatsütsü, aser ibaji teti noktaka alitsü.

⁴⁵Oda tenem nungi teka medeni lung ka angentetba nai angu ama, aser aji agi merang, yongmenyin, ajongli, taribi, aser hon anüka raksatsü amaji alitsü. Tulusang Tsüngremi yasür kechi ataloktsü aji chuba dang metetdaksüogo; aser pungmangji atangji, aser iba tetezü shitak lir.”

Chubai Daniel Tushiba

⁴⁶Idangji Nebukadnezzar chubai pa tejak apudak, aser Daniel külem, aser pa nem tenla aser teronem tanang agütsütsü parnok dang mela.

⁴⁷Chubai Daniel dang ashi, “Atangji ne Tsüngrembo tsüngremtem madak Tsüngrem, aser chubatem madak Kibuba, aser nai iba miim o jungkai adokdaksütet nungji, pa miima aliba jungkai adokdaksüsangji lir.”

⁴⁸Idangji chubai Daniel nisung tongti ka kümdaktsü, aser pa nem sempet tulu jenti agütsü, aser Babilon province ajonga madak yimsüsür, aser Babilon tashitemeteter ajak madak tongtiba kümdaktsü.

⁴⁹Idangji Danieli chuba dang mepishi, aser Babilon province yimsüsüba mapa madak pai Shadrak, Meshak, aser Abednego shim, saka Danielbo chuba kidang ali.

Daniel 3

Hon Süngyanglu

¹Nebukadnezzar chubai hon süngyanglu ka yanglu, aji süklep roker talang, aser lenten nung süklep trok; pai aji Babilon province Dura lenten nung meso.

²Idangji Nebukadnezzar chubai mesoba süngyanglu meshitetdaki arutsü asoshi, Nebukadnezzar chubai tamarenertem, governortem, tirttem, obendangertem, terizüngertem, shisa agütsürtem, sen kiburtem, aser province yimsüsürtem külemi atenshitsü tajai yok.

³Idangji tamarenertem, governortem aser tirttem, obendangertem, terizüngertem, shisa agütsürtem, sen kiburtem, aser province madak

yimsüsürtem ajak Nebukadnezzar chubai mesoba süngyanglu meshitet dak atenshi, aser Nebukadnezzar chubai mesoba süngyanglu madang parnok noktak.

⁴Idangji chubar osangbener kati tashi agi ayimten, “Oh nübürtem, kintem aser oshitem, nenok dang ya melar,

⁵koba mapang nung jangzü ola, jemji, tzürang kongki, aser kongki tapu meyina; aser ken tapu ajak angashidir, nenoki apudaktsü, aser Nebukadnezzar chubai yangluba hon süngyangluji külemtsü.

⁶Aser shibaisa mapudaker aser mekülemlir idangyongji jangrua aliba mimung misem nung puoktsütsü.”

⁷Anungji iba mapang nung, nisung ajaki jangzü ola, jemji, tzürang kongki aser kongki tapu meyina, aser ken tapu ajak angashidang apudak aser Nebukadnezzar chubai mesoba hon süngyanglu külem.

Daniel Tembar Asemi Tashi Mangaba

⁸Anungji iba mapang nung Kaldi nunger kar anasa aru aser Yihuda nunger aitsü.

⁹Nebukadnezzar chuba dang parnoki ashi, “Oh chuba, teti taküm liang.

¹⁰Oh chuba, nisung shiai jangzü ola, jemji, tzürang kongki, aser kongki tapu meyina, aser ken tapu ajak angashidang apudaktsü, aser hon süngyanglu külemtsü ta nai ozüng yanglu.

¹¹Aser shibai apudaka mekülemlir, milak adoka aliba misem tiyong nung puoktsütsü.

¹²Babilon province nung yimsüsüba mapa madak ketdangser Yihuda nunger kar, Shadrak, Meshak, aser Abednego, nai shimteta lir, Oh chuba, item nisungi na mezüngoker; parnoki ne tsüngremtem metenzüker, mesüra nai yangluba hon süngyanglu mekülemer.”

¹³Idangji ain adoka aser mit adoka Nebukadnezzari Shadrak, Meshak aser Abednego, anir arutsü mela. Idangji parnoki item nisungtem chuba madangi anir aru.

¹⁴Nebukadnezzari parnok dang ashi, “Oh Shadrak, Meshak, aser Abednego, nenoki kü tsüngrem metenzüker, mesüra ni yangluba hon süngyanglu mekülemer ta ya atangji asü?”

¹⁵Tang nenoki jangzü, jemji, tzürang kongki, aser kongki meyina aser ken tapu ola ajak angashidang, ni yangluba süngyanglu tsüngdang apudaktsü, aser külemtsü nenoki renema lira, aji tajungba dang; saka nenoki mekülemra, milak jangrua aliba misem nung puoktsütsü; aser kü ket nungi nenok kümzüktsüba tsüngrem shiba ali?”

¹⁶Shadrak, Meshak aser Abednego chuba dang langzúa ashi, “Oh Nebukadnezzar, onoki iba indang ne dang langzütsü kecha tenüngdaktsü maka.

¹⁷Ajiang, ozü Tsüngrem shiba onoki tenzüker pai milak adoka aliba misem nungi onok kümzüktsü koka lir; aser Oh chuba, pai onok ne ket nungi kümzüktsü.

¹⁸Saka aji oda mesüaka, Oh chuba, nai ya metetang, onoki ne tsüngremtem metenzüktsü, mesüra nai yangluba hon süngyangluji mekülemtsü.”

¹⁹Idangji Nebukadnezzar ain kanga adok, aser Shadrak, Meshak aser Abednego anema pa tejak tebang balaka melenshi; anungji misemji akhidang aliba dang nungi tenetben agi tatsükba kümdakjang ta parnok dang mela.

²⁰Aser pa temeranger telok rongnung tashi aitba nisung kar dang Shadrak, Meshak, aser Abednego alena milak adoka aliba misem nung puoktsütsü pai mela.

²¹Idangji item nisungtem parnok tema nung sembangba semoksü, kolakjen, aser temang semoktsü, aser süoshi tanga dena alen aser milak adoka aliba misem tiyong nungji puoktsü.

²²Aser chuba ozüing kanga tesashi, aser misemji onsara tatsük asü nung, Shadrak, Meshak, aser Abednego alenertem milak jangrua aliba misem jagi rongset.

²³Aser item nisung asem, Shadrak, Meshak, aser Abednego alener milak jangrua aliba misem tiyong nungji tsük.

²⁴Idangji Nebukadnezzar aoksa, aser ilunga noktak, aser pai pei kübok teshisadanger dang ashi, “Asenoki nisung asem alener mi nung meinoktsü no?” Parnoki langzüa chuba dang ashi, “Atangji, Oh chuba.”

²⁵Pai ashi, “Ajiang, ni nisung pezü mi tiyong nung jaja-a angur, aser parnok dak kecha masür; aser pezübubaji tereprangtsü tsüngremtem chir ka mesüka lir.”

Parnok Asem Mimung Nungi Anitetba

²⁶Idangji misem jangruba bang anasa arua Nebukadnezzari jembia ashi, “Shadrak, Meshak, aser Abednego, nenok tematiba Tsüngrem tenzükertem, adokang aser yagi arung.” Idangji Shadrak, Meshak, aser Abednego mi tiyong nungi adok.

²⁷Aser yimsüsür tongtipur aser governortem, aser chuba teshisadangertem külemi sentepa, item nisung asem angu, aser parnok temang madak mi tashi mali, mesüra parnok kolak nung ku memerok, mesüra parnok temaba semoksü marong, mesüra parnok dak mi züknama metui liasü.

²⁸Nebukadnezzari ashi, “Shadrak, Meshak, aser Abednego Tsüngrem temoatsü sang, shibai pei tenzükertem shirnoki pa dak temulung alem parnok kümzüktsü pei tenyar yok aser parnoki pei Tsüngrem dak alema tanga tsüngrem kecha metenzüktsü mesüra mekülemtsü asoshi parnok temang bendanga agüja chuba ozüng melenshidaktsü.

²⁹Anungji ni ozüng ka yanglur, oda nübur kari, kin, mesüra oshi kobai, Shadrak, Meshak, aser Abednego Tsüngrem anema o ka danga jembidir, anüka lepsatsütsü, aser parnok kitem rüja tenem kümdaktsütsü; kechiyong iba amai kümzüktsü akokba tangar tsüngrem shinga mali.”

³⁰Idangji chubai Shadrak, Meshak, aser Abednego Babilon province nung menden temabai tudaktsü.

Daniel 4

Nebukadnezzar Tanabuba Pungmang

- ¹Nebukadnezzar chubai alima nung alir nūburtem, kin, aser oshi ajak dangi iba osang yok, “Nenok den tesūnep zūinang!
- ²Tematiba Tsūngrem kü tsütsü inyakba temaitsü aser tesūngmangtsü indang metetdaksütsü ni junga bilem.
- ³Pa temaitsütem koda tulu lir, aser pa sayatenyatem koda tashi tulu lir! Pa yimli teti aliba yimli lir, aser pa yimsüsüba putusa putu alir.
- ⁴“Ni, Nebukadnezzar, kü kidang anisūngzūka kü chuba kidang azūkarua liasü.
- ⁵Ni pungmang ka angu, aser aji agi ni aoksadaksü; kü yipten nung shisadangba aser kü kolak nung mangdang agi ni timtemdaksü.
- ⁶Anungji pungmang tetezüji kü nem metetdaksütsü asoshi Babilon nung tashitemeteter ajak kü tsūngdangi anir arutsü ni ozūng ka yanglu.
- ⁷Idangji ain sayurtem, tepuartem Kaldi nungertem, aser petinu takzūrtem aru; aser parnok tsūngdang ni kü pungmang ashi, saka parnoki iba tetezü kü dang meshitet.
- ⁸Saka tesüsa Daniel shiba tenūng Belteshazzar, kü tsūngrem nūngtem, aser shiba dak temeshi Tsūngrem tanela lir, pa kü tsūngdangi ait; aser ni kü pungmang yamai pa dang ashi.
- ⁹Oh Belteshazzar, ainkar madak kibur, temeshi Tsūngrem ne dak lir, aser miim o kecha ne madang tasak masü ta ni metet nung ni anguba kü pungmang aser iba tetezü kü dang shiang,
- ¹⁰kü yipten nung alidang kü kolak nung mangdangji yamai liasü. Ni reprang, aser ajiang, alima tiyong nung sūngdong ka liasü, aser aji kanga talang liasü.
- ¹¹Sūngdongji tulu küma tashi ita liasü, aser iba jagi anūng tonga atu, aser aji alima tatembang ajak nungi ngua liasü.

¹²Iba totem tobur tajung liasü, aser iba süngjang jenti, aser iba nung ajak asoshi chiyungtsü liasü, moapu nung shirurudem iba kübok akhüm angu, aser iba kongsang nung anüng ozütem amung, aser shi ajak iba nungi mesüa liasü.

¹³“Kü yipten manung kü kolak mangdang nung ni reprang, aser ajiang, temeshi mitkar ka kotak nungi alu.

¹⁴Pai tashi agi ayimten, aser ashi, süngdongji lensükang, aser pa kongsang leptokang, pa totem anoktokang, pa süngjangtem prokshidakjang. Iba kübok nungi shirurudem aser pa kongsang nungi ozütem oadokang.

¹⁵Aji saka pa tera tembangji ali nung, merang aser yongmenyin agi nailoker, moapu rem lanu rongnung tokjang, aser aji anüng azüngtzü agi metena tokjang, aser pa shilem alima rem nung shirurudem den lidakjang.

¹⁶Nisung mulungjang nungi pa melenshijang, aser shiruru mulungjang pa nem agüjang; aser pa madang mapang tenetben süidakjang.

¹⁷Mitkartemi lemtetba ozüngji, aser temeshi purtemi lemtetba agi temelabaji ibai lir, oda Tematibai meimchir yimli madak yimsü asür, aser aji pai mulungba nem agütsür, aser iba manung teküboktiba nisungtem yutsür ta akümlir ajaki metettsü.

¹⁸Iba pungmang ya ni Nebukadnezzar chubai angu. Aser na, Oh Belteshazzar, nai tetezü metetdakjang, kü yimli nung tashi temeteter ajaki tetezü kü dang metetdaktsütsü mokoki liaka, naibo koka lir, kechiyong temeshi Tsüngrem tanela ne dak lir.”

Tanabuba Pungmang Ratettsüba

¹⁹Idangji Daniel, shiba tenüng Belteshazzar liasü, kenpiga süngmang, aser pai shisa bulu. Chubai ashi, “Belteshazzar, pungmang mesüra iba tetezü agi na tim tetem.” Belteshazzari ashi, “Kü kibur, pungmangji ne sempartem asoshi südakjang, aser tetezüji ne tsükchirtem asoshi südakjang!

²⁰Nai anguba süngdong koba mei aser tashi ita liasü, talak agi anüng tonga liasü, aser alima ajak nungi ngua liasü;

²¹koba totem tobur junga liasü, aser iba süngjang jenti, aser aji ajak asoshi chiyungtsü liasü, koba kübok moapu shirurudem amung, aser koba kongsang nung anüng ozütem talidak liasü:

²²Oh chuba, tulu küma aser tashi ita alibaji na; kechiyong na uluba anüng tashi atonger, aser ne yimsüsüba alima tatem tashi lir.

²³Aser anüng nungi temeshi mitkar ka aluya shiba chubai angu, aser ashi, 'Süngdongji lensükang, aser aji samadakjang; aji saka tera tembangji alinung, merang aser yongmenyin agi meketa zür, moapu rem lanu manung tokjang, aser pa anüng azüngtzü agi ladakjaa shiruru rongnung lidakjang;' oda mapang tenetben mesüi tashi,

²⁴Oh chuba, tetezüji ya, aser ibai tematiba ozüng, kü kibur chuba dangi aruba lir.

²⁵Na nisung rongnungi aridoktsü, aser na talidak moapu shiruru rongnung alitsü, aser nashi ama rem chidaktsütsü, aser anüng azüngtzü agi metentsü, aser ne madak mapang tenetben süidaktsütsü. Meimchir yimli madak tematibai yimsü asür, aser aji pai mulunger nem agütsür, ta nai memetet tashi aji oda alitsü.

²⁶Aser süngdong tembang tera toktsütsü melabaji ya: oda anüng Tsüngremi yimsü asür ta nai meteta kümer külen nungi ne yimli atangji ne nem agütsütsü.

²⁷Anungji Oh chuba, yimlibilema nai kü shisa agizükang, aser temeshi inyakba agi ne menentem pungtokang, aser sensaker dang taochi sayuba agi ne taitem alangzükang; ashiko idangji ne azükaruba atsülangtsü.”

Nebukadnezzar Nungi Yimli Pilaba

²⁸Ya ajak Nebukadnezzar chuba dak atalok.

²⁹Ita terana tatem nung Babilon chuba ki kilem nung pa jajaa alidang,

³⁰chubai pei sasa ashi, “Iba Babilon tulu koba ni chuba alidak ni yanglua lir, ya kü pei tashi tulu agi aser kü pei sentsüwangshi akhüm tulu asoshi masü no?”

³¹Ano chuba bang nung oji alidang, kotak nungi ola ka alu; “Oh chuba Nebukadnezzar, ya ne dang ashir, ne dang nungi yimliji pilaogo,

³²aser na nisung rongnungi aridoktsü, aser ne talidak moapu shiruru rongnung alitsü; nashi pungchi ama na kangshia rem chidaktsütsü, aser meimchir yimli madak Tematibai yimsü asür, aser aji pai mulunger nem agütsür ta nai memetet tashi, mapang tenetben süidaktsütsü.”

³³Idangyongji Nebukadnezzar chuba madak oji atalok. Nisung rongnungi pa aridok, aser nashi ama rem achi, aser pa temang anüng azüngtzü agi metena liasü, aser pa ku mongzü tezüng ama, aser pa temezüng ozü temezüng ama aküm.

Nebukadnezzari Tsüngrem Asangba

³⁴Aser anogo tatem bang nung ni, Nebukadnezzar kü tenük kotak len rangloka yok, aser kü shisatsü kü dangi meyiba aru aser ni tematiba moatsü, aser teti alisang dang ni tenüng asang aser akhüm tsübu; kechiyong pa yimsüsüba teti tatem maka yimsüsüba, aser pa yimli putusa putu alir:

³⁵pa tsüngdang alima alir ajak kecha züngoka mali; kotak temeranger telok rongnung aser alima alir nisung rongnung pai kechi mulunger aji pai inyaker; aser pa ket sotadoktsü mesüra pa dang, “Na kechi inyaker” ta tashir shinga mali.

³⁶Idangjisa kü shisatsü kü dangi meyipa aru; aser kü yimli sentsüwangshi asoshi, kü akhüm aser kü mera aketba kü dangi meyipa aru, aser kü shisa takartem aser kü kübok tamarenertem ni bushia aru, aser kü yimli nung ni amen, aser kü dak yamuka ulutsü enloktsü.

³⁷Tang ni Nebukadnezzari kotak chuba tenüng asanger aser akhüm tsübur; kechiyong pa mapa ajak shitak lir, pa lenmang atangji lir aser shirnoki asüküma jajar pai pa ludaktsütsü koka lir.

Daniel 5

Belshazzar Benjong

¹Belshazzar chubai par tamarener meyirijang ka asoshi benjong tulu yanglu, aser meyirijang jakdang yi ajem.

²Belshazzari yiji jemer külen, tebu Nebukadnezzari Yirusalem tenlaki nungi bener arua aliba hon aser taribi marok ausutem, chuba aser par tamarenertem, par kinungtsütem aser pa tetongtem item nung ajemtsü asoshi bener arutsü mela.

³Idangji Yirusalem nung Tsüngrem tenlaki nungi bena aruba hon ausu parnoki bener aru; aser chuba aser par tamarenertem, par kibutsütem aser pa tetongtem item nungi ajem.

⁴Parnoki yi ajem, aser hon aser taribi, yongmenyin, merang, süng, aser lung tsüngremtem tenüng asang.

Jara Nung Zülu

⁵Idangyongji nisung ka teka temeyong adok aser milendong jakdang chuba ki jara temezüba manung zülu. Aser teka agi zülubaji chubai angu.

⁶Idangji chuba tejak paklapakla-a aküm, aser pa shisa bulu, aser pa tetsüng tepen zükla zükla-a aküm, aser pa temokok tsüktep.

⁷Tepuar Kaldi nunger, aser petinu takzür anir arutsü chubai tashi agi ayimten. Babilon tashi temetetertem dang chubai ashi, “Shibaisa iba züluba züngdir, aser iba tetezü kü dang sayudir, chuba sü abendaktsütsü, aser pa tekong nung hon zük azüktsütsü, aser yimli nung tasembuba tongti yimsüsür asütsü.”

⁸Idangji chubar tashitemeteter ajak ait, saka parnoki zülubaji mezüngtet mesüra chuba dang tetezüji mesayutet.

⁹Idangji Belshazzar chuba kanga shisa bulu, aser pakla-pakla-a aküm, aser par tamarenertem ratamata.

¹⁰Chuba aser par tamarenertem asatep nung chubatsür benjong ki jagi ait, aser chubatsüri ashi, “Oh Chuba, teti taküm liang. Na shisa tebulu, mesüra na pakla-pakla-a teküm.

¹¹Ne yimli nung, nisung ka dak temeshi Tsüngrem tanela lir; aser nebu tendak pa dak tesangwa aser tangatetba aser shisatsü ngua liasü, anungji nebu Nebukadnezzari chuba ain sayur, tepuar, Kaldi nunger, aser petinu takzür madak pa temaba kümdaktsü.

¹²Kechiaser Daniel, shiba dang Belteshazzar ta chubai jatsü, pa dak tanela balaka, aser temetetba, aser tangatetba, pungmang ratettsü, miim o ratettsüba, aser ratamataba endoktsütsü pa dak tashi liasü. Tang Daniel tajai yokang, aser pai ne dang tetezüji ashitsü.”

Jara Nung Zülu Ratettsüba

¹³Idangji Daniel chuba madangi anir ait. Chubai Daniel dang ashi, “Kübui Yihuda nungi anir aruba Yihuda tepuoker ka, Danielji na südi?

¹⁴Ne dak Tsüngrem tanela lir, aser tesangwa aser tangatetba aser mongyin shisatsü ne dak lir ta ne indang ni angashiogo.

¹⁵Aser tang tashi temeteter nisungtem aser tepuar iba züluba parnoki azüngtsü aser iba tetezü kü dang sayutsü asoshi kü tsüngdangi anir aruogo; saka parnoki iba indang tetezü kü dang mesayutet.

¹⁶Nai tetezü agütsütsü aser ratamataba endoktsütsü akok ta ni angashiogo. Tang nai zülubaji azüngtsü aser iba tetezü kü dang sayutsü kokra, chuba sü ne nem abendaktsütsü, aser hon zük ne tekong nung azüktsütsü, aser yimli nung tongti yimsüsür tasembuba asütsü.”

¹⁷Idangji Danieli langzua chuba madang ashi, “Ne sempettemji ne meyong sang, aser ne taaji tangar nem agüjang; aji saka tezülubaji ni chuba dang züngdi, aser pa dang tetezü sayudi.

¹⁸Oh Chuba, Tematiba Tsüngremi nebu Nebukadnezzar nem yimli, aser tamaren, aser sentsüwangshi, aser akhüm agütsüogo;

¹⁹aser pai pa yamai ulutsüba yong, nüburtem, kintem, aser oshi ajak, pa tsüngdang atenten aser tsübu. Pai tepsetnüba pai tepset, pai yunüba taküm ayu; pai ajungketnüba pai ajungket.

²⁰Saka kodang pa mulung mezümeküma aküm aser pa shisatsü temerang küma pa sünütsü asü, idangji chuba menden nungi pa atsüngdok aser pa sentsüwangshi pa nungi agien.

²¹Aser pa nisung rongnungi aridok; aser pa mulung shiruru mesüka kümdaktsü, aser pa alidak arem gadotem den liasü, aser Tematiba Tsüngremi meimchir yimli madak yimsü asür, aser pai shibasa mulunger parnok iba madak yutsür, ta pai memetet tashi nashi ama pa nem rem chidaktsü, aser pa temang anüing azüngtzü agi metendaktsü.

²²Aser na par chir, o Belshazzar, ya ajak nai metetaka, nai ne mulung ajemalua maküm.

²³Saka kotak Kibubaaanema ne sasa noktak, aser pa kidang aliba marok ausu ne tsüngdangi bener aru, aser na aser ne tamarenertem, ne kinungtsütem, aser ne tetongtem item nungi yi ajem; aser nai taribi aser hon yongmenyin, merang, süng, aser lung tsüngremtem kobai mangur, mangashir aser memeteter itemji tenüing asang, saka Tsüngrem shiba ket nung ne tangula lir aser ne sentong ajak pa meyong lir, nai pa sentsü mewangshidaktsü.

²⁴“Idangji pa tsüngdang nungi tekaji yok,

²⁵aser zülua alibaji ya, MENE, MENE, TEKEL, aser PARSIN.

²⁶Iba tetezüji ya: MENE, Tsüngremi ne yimli sükdangogo, aser aji tatem kümdaktsüogo;

²⁷TEKEL, na seret nung odangogo aser seret matu;

²⁸PERES, ne yimli sadangogo, aser Media aser Persia nunger nem agütsüogo.”

²⁹Idangji Belshazzari ozüing agütsü, aser Daniel chuba sü abendaktsü, aser pa kong nung hon zük azüktsü aser yimli nung pa tongti yimsüsür tasembuba asütsü ta sangdong.

³⁰Paonungjisa, Kaldi chuba Belshazzar tepseta adok.

³¹Aser Media nunger Dariusi yimliji agizük, shiba arishi küm roker ana shi liasü.

Daniel 6

Dairus Chubai Daniel Ajongketba

¹Yimli ajonga madak yimsü asütsü tongtipur noklang ka ser metsü ayutsü Dariusi mulung;

²aser parnok madak mendenpur asem, aser kabo Daniel liasü; oda chuba takoksa malutsü aser pa dang metetdaksütsü asoshi item tongtipur khu liasü.

³Aser item mendenpur asem aser tongtipur dang nungi Daniel balaka shisanga aküm, kechiaser pa dak tanela kanga balaka liasü; aser yimli ajonga madak pa yutsütsü chubai atong.

⁴Idangji mendenpur aser tongtipurtemi Daniel anema yimli nung pa tai aputsü jenjang bushi; saka parnoki jenjang mesüra tai kecha meputet, kechiaser pai temulung lema tenzük, aser pa dak aibelenba mesüra tai kecha mangu.

⁵Idangji item nisungi ashi, “Pa Tsüngrem ozüng len dangashi asenoki iba Daniel anema kecha jenjang mangutsü.”

⁶Idangji item mendenpur aser tongtipur chuba dangi külemi nungtepa arua pa dang ashi, “Dairus chuba, teti taküm liang.

⁷Yimli nung mendenpur ajak, tir, tongtipur shisa agütsür, aser governortem külemi sentepa, chubai tzüzüng-ozüng ka yanglutsü, aser ozüng tesashi ka yanglutsü bangjemtepogo, oda shibaisa, Oh chuba, ne dak alema, tsüngrem mesüra nisung kar dang semernü tashi sarasademdir, pabo molusongzü kangla nung puoktsütsü.

⁸Tang, Oh chuba, Media aser Persia nunger memelenshitetba ozüng amato aji memelenshitsü atema ozüng tesashi yangluang aser tezüluba nung tenüng züluangma.”

⁹Yamaji, Dairus chubai tezüluba aser ozüng nungji tenüng zülu.

Danieli Maneni Sarasademba

¹⁰Aser kodang Danieli tezüluba nungji tenüng züluogo ta metet, pai pei kidangi ai; tang pa kichibatemi pa temaba taktang nung Yirusalem tsütsü

lapoka liasü; aser pai anogo nung asemben temokok agi apudak, aser sarasadem, aser pai mezüing inyakba ama pa Tsüngrem madang tenüing asang.

¹¹Idangji item nisung külemi nungtepa aru, aser Danieli pa Tsüngrem madang sarasademba aser mepishiba parnoki angu.

¹²Idangji parnoki chuba anasa aru, aser chuba ozüing indang chuba dang ashi, “Na dak alema, Oh chuba, shibai anogo semer tsüngda nung tsüngrem mesüra nisung kar dang sarasademdir, pa molusongzü kangla nung puoktsütsü ta ozüing nung nai mezülu no?” Chubai langzüa ashi, “Media aser Persia nunger memelenshitetba ozüing amato aji noktaka lir.”

¹³Idangji parnoki chuba dang langzüa ashi, “Daniel, shiba Yihuda lima nungi tepuoker ka lir, Oh chuba, pai na mesüra ne ozüing mesükoker, saka anogo nung asemben sarasademmer.”

¹⁴Idangji chubai item o angashidang kanga mepelai aküm, aser Daniel kümzüksü pa mulung nung atong; aser anü malu tashi pai pa kümzüksü kanga merang.

¹⁵Idangji item nisung chuba dangi külemi nungtepa aru aser chuba dang ashi, “Oh chuba, ozüing mesüra tzüzüing-ozüing chubai yangluba kecha memelentsü Media aser Persia nunger ozüing lir.”

Daniel Molusongzü Kanglai Yokba

¹⁶Idangji chubai mela, aser parnoki Daniel anir aru aser molusongzü kangla nung puoktsü. Chubai Daniel dang ashi, “Ne Tsüngrem shiba nai maneni tenzüker, pai na kümzükangma.”

¹⁷Aser lung ka bena aru, aser molusongzü alidak kishi bang nung ataloka yutsü; aser chubai aji pei tenüing ajenba, aser par tamarenertem tenüing ajenba agi, oda Daniel indang kecha temelenshi makatsü ajena toktsü.

¹⁸Idangji chubai pei kidangi ao, aser paonungji mechiyungi süidaktsü, mesüra pa dangi shinga anir marudaktsü, aser pa amua moutet.

Molusongzü Nungi Daniel Kümzükba

¹⁹Idangji chuba anepdang yakta shishi, aser ilunga molusongzü kanglai ao.

²⁰Aser pai Daniel alidaki molusongzü kanglai aru, aser pai tejashi ola agi ayimtena Daniel dang ashi, “Oh taküm Tsüngrem tenzüker Daniel, ne Tsüngrem shiba nai maneni tenzüker, pai molusongzütem nungi na kümzüksü koker ma?”

²¹Idangji Danieli chuba dang ashi, “Oh chuba, teti taküm liang.

²²Kü Tsüngremi pei kotak tenyar yok, aser molusongzütem tebang shibangtsü, aser parnoki kü dak kecha mesüka; kechiaser pa madang kü dak tai maket angu, aser ano ne tsüngdanga, Oh chuba, ni kecha tai meinyak.”

²³Idangji chuba kanga dang pela, aser parnoki Daniel molusongzü kangla nungi anitetang ta mela. Anungji Daniel kangla nungi anitet aser pa dak kecha zübu mangu, kechiaser pai pei Tsüngrem dak amang.

²⁴Aser chubai ozüng agütsü, aser Daniel aitsür nisungtemji anir aru, aser parnoki molusongzü kangla nung parnokji puoktsü, parnok, parnok chirtem, aser parnok kinungtsütem; aser parnoki kangla bonglang matongdangsa, molusongzüi parnok angepzük, aser parnok teret anüka raksatsü.

Dairus Chuba Tamang Akangshiba

²⁵Idangji alima nung alir ajak, nübur, kin, aser oshi ajak dangi Dairus chubai zülü; “Nenok den tesünep züinang.

²⁶Kü yimli yimsüsüba ajak nung, Daniel Tsüngrem madang atentenang aser tsübuang ta ni ozüng ka yanglur. Kechiyong pa taküm Tsüngrem, teti marakzüi aliba; aser pa yimli kodanga mesamatsü, aser pa yimsüsüba teti tatem tonga alitsü;

²⁷pai kümzüker aser soter, kotak aser alima nung pai temaitsü aser tesüngmangtsü inyaker; pai molusongzü ain nungi Daniel kümzük.”

²⁸Anungji iba Daniel Dairus chuba tendak, aser Persia nunger Cyrus chuba tendak azükarua ali.

Daniel 7

Daniel Mangdang

¹Babilon chuba Belshazzar mezüngbuba küm nung Danieli pa yipten nung pungmang ka pungmang aser mangdang angu, idangji pai pungmang indang onük tongtibangji zülu.

²Danieli ashi, “Aonung kü mangdang nung ni anüng mopung pezüi tzüyim tulu manung aonba angu.

³ Idangji tzüyim nungi shiruru balala pezü adok.

⁴ Mezüngbuba molusongzü mesüka liasü, aser mungzü tashikang tena liasü. Aser ni repranga telidak nung tashikangtemji pettok, aser aji alima nungi ajungket, aser nisung ama tetsüing ana agi noktadaksü, aser iba nem nisung mulungjang agütsü.

⁵Aser ajiang, tanabuba shiruruji, shirem ka ama. Külen tsütsü pa ajungketa liasü, aser pa tebang nung tepu tsüingda nung tesaret asem liasü; aser pa dang ashi, “Shishiang, shi jenti meyokang.”

⁶Iba sülen ni reprang, aser ajiang, tanga shiruru merok keyi ka, terongdong nung ozü tashikang pezü liasü, ano shiruru dakji tekolak pezü liasü; aser pa nem yimsüsütsü tashi agütsü.”

⁷ Ajiser, aonung mangdang nung ni reprang, aser ajiang, pezübuba shiruru, tetsübuttsü ka aser taoksatsü ka aser onsara tashi tait, aser iba dak merang tepu tulu liasü, iba jagi meyok aser anüka shisatsü aser tanüngbaji tetsüing agi ajemshi. Aser tejaklen shiruru ajak dang nungjagi ya balaka liasü; aser iba nung tezü ter keta liasü.

⁸Ni tezütemji repranga alidang, ajiang, item rongnung tezü tanga tila ka adok, koba tsüingdang mezüing tezü asemji tera dena loktokadok; aser ajiang, iba tezü nung nisung tenükjang amai, aser o asüküma jembiba tebang ka liasü.

Tatem Makai Alisang Obendangba

⁹ Ni ajia alidang, chuba mendentem ayu, aser tambur ka amen; pa süoshi rüjep ama temesüing, aser pa tekolak ku tezüing temeja ama temesüing liasü;

pa chuba menden milak ama aser iba talungtsü tetsüing milak adokba mi ama liasü.

¹⁰ Aser mi ayong ka adok aser pa madang nungi ayim, meyirijangsa meyirijangi pa tenzük, aser meyirijang terben meyirijang ter agi pa madang noktak, o bendangtsü renem, aser kakettem lapok.

¹¹ Tezü jagi asüküm o jembi nungji ni repranga ali. Aser ni tereprangdak nung shiruruji tepset aser samadaktsü, aser paji mi agi arongtsü agütsü.

¹² Tanüingba shirurutemjibo, parnok yimsüsüba bener oadok, saka parnok mapang tatsüka asoshi taküm toktsü.

¹³ Idangji aonung mangdang nung ni reprang, aser ajiang, anüing mepet nung nisung chir ka mesüka aru, aser pai akhipur dangi aru, aser pa madang pa anir arua toktsü.

¹⁴ Aser nüburtem, kintem, aser oshi ajaki pa tenzüktsü pa nem yimsüsütsü, aser sentsüwangshi, aser chuba yimli agütsü; pa yimsüsübaji teti tatem maka, kodanga süitema maotsü, aser pa yimliji samatsü makok.

Mangdang Tetezü

¹⁵ Ni Danielbo, kü dak kü tanela timtema liasü, aser kü kolak nung mangdang agi ni aoksadaktsü.

¹⁶ Anasa noktaka alir ka dangi ni anasa ao, aser iba ajak indang asüingdang. Anungji pai kü dang ashi, aser item tetezü kü nem metetdaktsü.

¹⁷ Item shiruru tulu pezüji, alima nung adoktsüba chuba pezü lir.

¹⁸ Saka Tematibar temeshi purtemi yimliji agizüktsü, aser teti asoshi yimliji agitsü, oda teti tatem makai.

¹⁹ Idangji shiruru pezübuba, koba parnok ajak dang nungi balaka liasü, onsara tetsübuttsü, shiba tepu merang aser temezüing yongmenyin liasü, kobai meyoka, anüka raksatsü, aser pa tanüingbatem pa tetsüing agi ajemshi, iba indang atangji metetnüa ni asüingdang;

²⁰aser pa tekolak nung tezü ter aliba indang, aser tezü tanga ka adokba koba madang asemji tsükdok, tenük atenba tezü, aser asüküma jembiba tebang, koba tereprangtsü tangar dang nungi tuluba liasü, iba indang asüngdang.

²¹ Aser ni repranga alidang iba tezü agi temeshi pur den rara aser parnokji akok;

²² saka akhipur arua, Tematibar temeshi purtem asoshi o bendang aser temeshipurtemi yimli agitsü mapang atong.

²³Pai yamai ashi, shiruru pezübubaji alima nung chuba yimli pezübuba alitsü; ibai yimli ajak dang nungi balaka alitsü, aser iba jagi alima rangben meyoktsü aser aji ajemzüka yoktsü, aser aji anüka raksatsütsü.

²⁴ Tezü ter indangji yamai, iba yimli nungi chuba ter adoktsü; aser parnok sülen tanga ka adoktsü, aser mezüng pur dang nungi pa balaka asütsü, aser pai chuba asem ludaktsütsü.

²⁵ Aser Tematiba anema pai o jembitsü, aser Tematiba temeshi purtem pai kangshitsü, aser pai mapang aser ozüng melentsü tasa asatsü, aser parnokji pa nem mapang ka, mapang ana, aser mapang tesadang asoshi agütsütsü.

²⁶Saka obendangba alitsü, aser pa yimsüsüba bener oadoktsü, samatsütsü aser tatem tashi raksatsütsü.

²⁷ Aser chuba yimli, aser yimsüsüba, aser anüng kübok alima rangben yimlitem tamarenji, Tematibar temeshi pur nem agütsütsü; parnok yimliji teti tatem maka yimli, aser yimsüsüba ajaki pa dang tenzüksü aser tashi angatsü.

²⁸Ibai tatembang. Ni, Danielbo, kanga shisa bulu, aser kü sentsü bakla-a melenshi; saka ni kechisarenaji kü mulung nung ayu.

Daniel 8

San Aser Nabong

¹Belshazzar chuba yimsüsüba kümsembuba nung, ni, Daniel dangi mezüng amato mangdang ka adok.

- ²Mangdang nung ni angu; aser aji angudang ni Elam province Susa yimtiba nung liasü, aser kü mangdang nung ni Ulai ayong anasa liasü.
- ³Idangji ni reprangketa yok, aser ajiang, ayongküm nung san tepung ka tezü ana tener noktaka liasü, aser tezü anaprong talang; saka ka talangba liasü, aser talangbaji tesüsa adok.
- ⁴San tepung jagi anüolen, anüolentip, aser anüdoklentip tsütsü atongba ni angu, aser shiruru katia pa tsüngdang menoktaktet, mesüra shingaia pa ket nungi mekümzüktet; saka pei pei sünütsü asü, aser pei sasa meren.
- ⁵Aser ni shisadanga alidang, ajiang, anüolen nungi nabong tepung ka alima rangben madak alinung mekongshi-i dang aru, aser nabongji pa tenük tetsüngda nung shisangshisanga tezü ka liasü.
- ⁶Aser san tepung koba ni ayong jakdang noktaka angu, pa dangi mit adoka tashi agi pai aria aru.
- ⁷Aser pa san tepung anasa aruba ni angu, aser pa anema rüktena pa ain adoka, san tepung dakji ajen, aser pa tezü anaji raksatsü; aser pa madang noktaksü san tepung dakji tashi maka nungji, pai pa ali nung laodaktsü, aser pa dak ajemshi, aser pa ket nungi san tepungji kümzüktettsü shinga maliasü.
- ⁸Aser nabong tepungji pei sasa kanga merena aküm, aser pa tashi ita akümdang, tezü tuluji raksa-adok; aser iba melena, anüng mopung pezüsülen tsütsü shisangshisanga tezü pezü adok.
- ⁹Aser parnok ka nungi tezü tila ka adok, koba anüdoklentip, anüdoklen aser sentsüwangshi lima tsütsü kanga dang tulu aküm.
- ¹⁰ Aser anüng telok tonga ulua aküm, aser petinu telok karbo pai ali-i tsükdaktsü, aser item dak ajemshi.
- ¹¹Oda pai pei sasa petinu telok Chuba denji atitepa ulu, aser pai maneni tarongba tenlaba pa nungi bener oadok, aser pa temeshidak bensatsü.

¹²Aser ozüing raksaba ajanga petinu telok, maneni tarongba tenla tenlaba dena pa nem agüja liasü; aser ochiba ali nung tsükdaktsü, aser pei mulungba inyaka azükaru.

¹³Idangji temeshi pur kati jembia ni angashi; aser tanga temeshipur kati tejembisang dangji ashi, “Maneni tarongba tenlaba, aser azüingmeyaka kümdaktsüba temenen, temeshidak aser telok anaprongla tetsüing kübok ajemshidaktsütsüba indang mangdangji kopiga alitsü?”

¹⁴Aser pai pa dang ashi, “Aonung aser anepdang meyirijang anaser noklang asem tashi; ajiser Temeshidakji metendaktsütsü.”

Gabrieli Mangdang Ratettsüba

¹⁵Kodang ni, Danieli, mangdangji angu, ni aji angatettsü bushi; aser ajiang, kü tsüingdang nisung ka mesüka noktak.

¹⁶ Aser Ulai ayongküm tsüingda nung ni nisung ola ka, jashia angashi, “Oh Gabriel, iba nisung nem mangdangji angatetdakjang.”

¹⁷Anungji ni noktakdaka alidak pa anasa aru, aser pa arudang ni tsübua aoksa, aser kü tejak apudak; saka pai kü dang ashi, “Angatetang, Oh nisung chir, kechiyong mangdangji tatem mapang indang lir.”

¹⁸Pai kü den jembia alidang, kü tejak alilen shir sümanga amua ao, saka pai kü dak kongshi aser noktakdaktsü.

¹⁹Aser pai ashi, “Ajiang, terasaba tatemlen kechi alitsü ni ne dang metetdaktsütsü; kechiyong aji tatembang tatemzükba mapang asoshi lir.

²⁰San tepung tezü ana tener nai angubaji, parnokji Media aser Persia nunger chuba lir.

²¹Aser nabong tepungji Grik chuba lir, aser pa tenük tetsüingda nung aliba tezü tuluji mezüingbuba chuba.

²²Aser koba tetzü raksa-adok, aser iba melen pezü adok, aji yimli pezü kintem nungi adoktsü, saka pa tashi ama masütsü.

²³Aser parnok yimli tatemlen kodang ozüing raksartem sünga kümdir, tsüingken tetsübutüsü chuba ka shibai purapuji o aser miim o angateter adoktsü.

²⁴Aser pa ain tulu alitsü, aser pai tetsübutüsüka raksatsütsü, saka pei ain agi masü aser azükarutsü, pai mulungba inyaktsü, aser tashi tulutem aser temeshi nisungtem pai raksatsütsü.

²⁵Pa yimsü ajanga pa ket nung külakkü bongba azükarudaktsütsü, aser pa mulung nung pa sasa merentsü, aser parnoki mekümdangi alidang pai jenti raksatsütsü; pai ano chubatem madak chuba anema ka noktaktsü, saka nisung teka medeni pa raksatsütsü.

²⁶Aser aonung aser anepdang indang mangdang ashibaji shitak lir; saka nai mangdangji shibangadokang; kechiyong ibai tarutsü indang lir.”

²⁷Aser ni, Daniel lula-adok, aser anogo ishika shiranga ali, idangji ni shishi aser chubar mapa inyak, saka mangdangjagi ni rata-mata, aser aji mangatet.

Daniel 9

Daniel Sarasadem

¹Media kin Ahasuerus jabaso Darius mezüngbuba küm nung, shiba Kaldi nunger yimli madak chuba atadakja liasü,

² pa yimsüsüba mezüng küm nung, ni Daniel, Yerimia ain kar dang Kibubai Yirusalem raksa-a küm yongsük jungkai adokdaktsüba kakettem nung aji küm neter ta ni angatet.

³Anungji ni sarasademba aser temepishiba agi, lumia aser anem sü aben, aser aut mezüa ni Kibuba Tsüngrem dangi kü tejak meyip.

⁴Aser Kibuba kü Tsüngrem dang ni sarasadem, aser tai nangzüka ashi, “Oh Kibuba, tulusang aser akhüm tsübutüsü Tsüngrem, na meimer aser ne ozüing benshir dang nai ne tezüngzüktepba aser yimlibilem akar.

⁵Onoki tai menaogo aser aibelenogo, aser mejungi inyakogo, aser tashi manga; oda ne ozüing nungi aser ne yimsü ozüing nungi meyipadokogo,

⁶aser ne tenzüker ainkartem shirnoki ne tenüing nung, ozü chubatem, yimsüsürtem, aser tsüraburtem dang, aser linük nisung ajak dang jembi, parnok dang onoki manga.”

⁷Oh Kibuba, ochiba ne meyong lir, saka tanü aliba ama, Yihuda nunger, Yirusalem nung alirtem, aser Israel ajak, nai aridokba linük ajak nung, ana nung aser talang nung alir, parnoki na anema ozüing raksaba yong onok asoshi maksü dang lir.

⁸Oh Kibuba, onoki na anema temenen mena nungji, onok asoshi, ozü chubatem asoshi, onok tamarenertem asoshi, aser onok tsüraburtem asoshi maksü agi atonger.

⁹Kibuba ozü Tsüngrem meyong yimlibilem aser tatok lir; kechiaser onoki pa anema apuso.

¹⁰Kibuba ozü Tsüngremi onok tsüngdang pa ozüing nung jajatsü ajaba onoki manga.

¹¹“Hau, Israel ajaki ne ozüing raksaogo, aser ne ola mangai meyipadokogo, anungji atakatem aser tenangzükba koba Tsüngrem tenzüker Mosa ozüing nung zülua toktsü, iba atakatem nai onok dak meküploksüogo; kechiyong onoki pa anema temenen menaogo.

¹²Onok anema aser onok madak shirnoki yimsü asür, parnok anema pai jembiba onok dak lendong tulu arudaktsüba agi pai sayangtsüogo. Kechiyong anüing kübok ajonga nung Yirusalem dak inyakba ama meinyak

¹³Mosa ozüing nung zülua aliba ama, iba lendong ajak onok dak tongogo; aji saka onok tai nungi meyipa aser ne atangji nung temulung tanga onoki Kibuba ozü Tsüngrem yimlibilem mebushi.

¹⁴Anungji Kibubai lendong renema ayu aser aji onok madaki bener aru; kechiyong Kibuba onok Tsüngrem pei mapa ajak nung ochi inyaker, aser onoki pa ola manga.”

¹⁵“Aser tang, Kibuba ozü Tsüngrem, shibai tashi tait teka agi Ijip lima nungi ne nübur anir aru, aser tanü aliba ama, ne nüngsang bena aru, onoki temenen menaogo, onoki mejungi inyakogo.

¹⁶Oh Kibuba, ne temeshi mapa ajak ama, ne ain adokba aser ne mit adokba, ne yimti Yirusalem, ne temeshi tenem nungi meyipa odakjang ta ni ne dang mepishir; kechiaser ozü temenen yong, aser ozü tsürabur tai yong onok meketa alir ajak tsüngdang Yirusalem aser ne nüburtem tai taaksü otsü ka kümogo.

¹⁷Anungji tang, Oh ozü Tsüngrem, ne tenzükeri sarasademba aser mepishiba angang, aser ne tenüng atema danga, Oh Kibuba, menena aliba ne temeshidak, ne tejak agi yalokjangma.

¹⁸Oh kü Tsüngrem, ne narong tenjang aser angangma; ne tenük lapokang aser ozü azümgmeyaka aliba aser ne tenüng nung ajaba yimti dak ajiangma, kechiyong ozü temeshiba yong ne tsüngdang mepishir masü, saka ne taochi tulu aliba yong mepishir.

¹⁹Oh Kibuba, angashiang, Oh Kibuba, tai tokang; Oh Kibuba temulung agüjang aser inyakang. Oh kü Tsüngrem ne tenüng atema danga, menua teli, kechiaser ne yimti aser ne nübur ne tenüng agi ja-a lir.”

Gabrieli Shin O Ratettsüba

²⁰Kodang ni jembia liasü, aser kü temenen aser kü nübur Israel temenen nangzüka sarasadema liasü, Kibuba kü Tsüngrem madang kü Tsüngrem temeshi tenem asoshi mepishia liasü.

²¹ Ni ano sarasadema jembidang, Gabriel nisungbaji, shiba mezüng mangdang nung ni angu, pa nikongdang tenla mapang nung ilunga yima kü dangi aru;

²² aser pai kü dang angatetdaksütsü aru aser kü den jembia ashi, “Oh Daniel, ne nem tashi temetet aser tangatetba agütsütsü tang ni arua lir.

²³ Ne temepishiba tetenzüklen temelaba ka aru, aser ni ne dang ashitsü aru; kechiyong na kanga temeimba lir. Anungji oji shisadangang, aser mangdangji angatetang.”

²⁴“Ozüng raksaba anentsü, temenen menaba ojang asütsü, tai menaba pungtoktsü, teti tatem maka temeshiba anioktsü, mangdang aser ainkar ajenbanga ayutsü, aser Temeshitiba talidak mezüja shimtettsü, ne nüburtem asoshi aser nenok temeshi yimti asoshi hapta neter züngzükja lir.

²⁵Anungji ya metetang aser angatetang, Yirusalem yanglushitsü aser tanaben yanglutsü temelaba o aoba nungi mezüja shimtetba, chuba chir aru tashi hapta tenet alitsü; ajiser hapta roker ana yimdong aser settu dena oda timtem tensa nung aji yanglushitsü.

²⁶Aser mapang tatembang nung, hapta roker ana sülenji, mezüja shimtetsangji leptokadoktsü, aser kecha makatsü, aser tarutsü aliba chuba chir nübur jagi yimti aser temeshidakji raksatsütsü; aser pa tatembangji tzü metsüng agi alitsü, aser tatem tashi rara alitsü, azüngmeyaka alitsüji renemogo;

²⁷ aser aika den hapta ka asoshi pai akang akanga tezüngzüktepba yanglutsü, aser hapta tesadang kaji tekülemba aser tenla agütsüba anendaktsü, aser tesempatsütem melenji teraksatsü atemzüka aliba tatem matong tashi, teraksatsüba madak meküploktsütsü.”

Daniel 11

¹Aser nibo, Media nunger Darius mezüngbuba küm nung, pa nungittsü aser tashi itdaktsütsü ni noktak.

Ijip Aser Siria Chuba Yimli

²Tang ni ne dang ochibaji sayutsü. “Ajiang, Persia nung ano chuba asem adoktsü, aser pezübubaji parnok ajak dang nungi takaba asütsü; aser kodang pa rongsen ajanga tashi ita kümdir, pai Grik chuba yimli anema ajak ajungmesotsü.

³Aser chuba tulu ka adoktsü, aser yimsüsüba tulu nung pei sünütsü asütsü.

⁴Aser kodang pa adokdir, pa yimli raksatsü, aser anüng mopung pezüsülen lemsadoktsü; saka aji pei chirnur keti maotsü, mesüra pai yimsüsüa aliba

tashiji ano malitsü; kechiyong pa yimliji rakzükadoktsü aser item nemji masü, tangar nem agüjadoktsü.

⁵“Idangji anüolentip chuba tashi ita alitsü, saka tir rongnung ka pa dang nungi tashi taitba alitsü, aser pa dang nungi pa yimsüsüba tuluba asütsü.

⁶Küm ishika lir külen parnok ka küma lungjemtsü; aser anüolentip chubar jala, anüdoklentip chuba dangi yimjung yanglui arutsü, saka la tepen tashi kecha makai alitsü, mesüra pa aser par nungi jakzükba tashi talangka malitsü; saka la medemertem aser lar jabaso aser la kinungpu bendanga agütsütsü.

⁷“Saka la tera nungi lapi ka pa menden nungi adoktsü, pa temeranger telokti anema arutsü, aser anüdoklentip mitsai aitsü, aser parnok den raratsü aser akoktsü,

⁸Ano parnok tsüngremtem, parnok temuluba süngyanglutem, aser parnok taribi aser hon marok-ausutem, Ijip limai parnok pai bener aotsü aser küm ishikabo pai anüdoklentip chuba den merarai alitsü.

⁹Ajiser pa anüolentip yimli-i arutsü aser pai pei limai shilangtsü.

¹⁰“Saka par jabasotemi raratsü, aser tzümetsüng ama ajanga süitsü, aser pai meyipa oda mitsa tonga raratsü.

¹¹Aser anüolentip chubai, tetsübuttsü ka ain adoka, apusoa aotsü aser anüdoklentip chuba den raratsü; aser pai temeranger telok tulu renemtsü, saka teloktiji pa ket nung agüjadoktsü.

¹²Aser kodang telokji kokdir pa mulung ulua akümtsü, aser pai meyirijangsa meyirijang laodaktsütsü, saka pai takok mangutsü.

¹³Aser anüdoklentip chubai tanabena mezüng dang nungi temeranger telok tuluba anitentsü, aser küm ishika lir, osettsüset jenti den temeranger telok tulu pa anema apusotsü.

¹⁴“Item anogo nungji anüolentip chuba anema aika apusotsü, aser mangdangji ataloktsü asoshi nenok pei nübur rongnung tesashi nisungtem adoktsü, saka parnok laotsü.

¹⁵Idangji anüdoklentip chuba arutsü, aser ali ajungketa yanglutsü, aser jungjunga noktanga aliba yimti ka agitsü. Aser anüolentip temeranger teloki pa anema menokdaktettsü; parnok teshimtet temeranger teloki noktaksü tashi malitsü.

¹⁶Saka yimmaker jagi pa anema shinga meli-i, pa sünütsüsa inyaktsü; aser sentsüwangshi lima nung noktaksü, aser ajakji pa ket nung alitsü.

¹⁷Idangji pa yimli tashi ajak agi anüolentip chuba den yimjung yanglutsü, pa tejak ashitsü. Aser pa nem tetsürtem jala, pa raksadaksütsü agütsütsü; saka aji tamakok angutsü, mesüra pa asoshi tajangzük masütsü.

¹⁸Iba sülen pai tzüküm lima leni pai tejak meyiptsü, aser aika agitsü, saka tir kati pai ngasangatembaji anendaksütsü, hau, pa ngasangatemji pa nem sa meyiptsütsü.

¹⁹Idangji pei lima mitsa len pa tejak ashitsü, saka pa metsüdaker alangtsü, aser joko mangutsü.

Siria Chuba Temenen

²⁰“Pa menden nung ka adoktsü, pai alimelen sarur ka yimli sentsüwangshi asoshi yoktsü; saka anogo ishika tsüngda nung pa anüka raksatsü, ain adokba mesüra tongbang nung masü.

²¹Aser pa menden nung tsüngken metsübuba nisung ka adoktsü, shiba nem yimli tetushi parnoki magütsü, saka mekümdangi alidang pa arutsü, aser o tanang agi yimli angutsü.

²²Pa tsüngdang temeranger telok oker aotsü, aser raksatsü, aser tezüngzükba chuba chir dena raksatsütsü.

²³Aser pa den yimjung yangluli nungi pai külakkübonga inyaktsü. Kechiyong pai nisung ishika ajanga, tashi ita akümstsü.

²⁴Mekümdangi alidang province takatiba madaki pa arutsü, aser pa tsüraburtemi mesüra tebu nungertemi meinyakba pai inyaksü; parnok rongnung pai temakzükba oset aser osettsüset prokshitsü, aser mitsatem anema tamajung tasa asatsü saka mapang tatsüka asoshi dang alitsü.

²⁵Aser anüolentip chuba anema temeranger telok tulu agi pa tashi aser tasü aittsü, aser anüolentip chubai tongbang nung temeranger telok kanga tulu agi raratsü; saka pai majettsü, kechiyong pa anema tamajung tasa asatsü.

²⁶Hau, shirnoki pa den chiyungtsü tajung achir parnoki pa ludaktsütsü, aser par temeranger telok oker aotsü aser jenti laoa tepsettsü.

²⁷Aser item chuba anaprong mulung tekirak alitsü, aser langbang ka nung parnoki tiyazü jembiteptsü, saka aji kecha makümtsü; kechiyong tatembangji mapang tatong nung alitsü.

²⁸Idangji pai pei limai rongsen tulu den shilangtsü, saka pa mulungjang temeshi tezüngzüktepba anema alitsü, aser pai pei sünütsü asütsü aser pei limai shilangtsü.

²⁹“Mapang tatong nung pa meyipa arutsü, aser anüolentipi arutsü, saka tanbo mezüng amato masütsü.

³⁰Kechiyong Kittim rongtem pa anema arutsü, anungji pa tsübuatsüngzüktsü, aser temeshi tezüngzüktepba anema ain adoktsü, aser pa sünütsü asütsü, pai oda meyipa oadoktsü aser temeshi tezüngzüktepba sentokadoker den ka akümtsü.

³¹Aser pa nungi temeranger adoka parnoki temeshidak, aser mitsa-a menentsütsü, aser maneni tarongba tenla bener oadoktsü. Aser teraksatsüba tesempatsü parnoki ayutsü.

³²Aser tezüngzüktepba anema tamajung inyakertem pai o tanang agi mesüzüktsü, saka shirnoki Tsüngrem metet parnoki akanga noktaksü aser junga inyaksü.

³³Nübur rongnung shirnok shisa taka lir, parnoki jenti dang sayutsü; saka nok aser milak agi tepseta, tepuokba nung aser rakzükraktema anogo aika parnok laotsü.

³⁴Kodang parnok laodir, parnoki teyari tera angutsü; saka aikati parnok sasa o tanang jembia semloktsü.

³⁵Aser shisa akar rongnung karbo laotsü, aser tatem mapang tashi parnok mesünga kümdaktsütsü asoshi, aser meshitettsü aser merüktettsü asoshi, parnok laotsü; kechiaser aji atemzükba mapang ano matong.

³⁶“Aser chubai pai mulungba ama inyaktsü, aser pai pei sasa ulutsü; tsüngrem ajak madak pei sasa merentsü, aser tsüngremtem madak Tsüngrem anema tesüngmangtsü jembitsü, aser teraksaba mesünem tashi pa azükarutsü, kechiyong renema akabaji ataloktsüla.

³⁷Pai tsürabur tsüngremtem, mesüra tetsürtemi meimba tsüngremtem kecha mesükshitsü; kecha tsüngrema pai metsübuttsü, kechiyong ajak madak pai pei sasa merentsü.

³⁸Saka item melen pai mitsa tsüngrem tushitsü, aser tsüngrem shiba dang pa tsüraburtemi memetet, pa hon, taribi, senti lung, aser sempet tajung agi tushitsü.

³⁹Ajak dang tashi taitba mitsatemji bendanger tsüngrem teyari ajanga pai amaktsü; aser shirnoki iba tsüngrem agizükdir parnok pai tushitsü aser kaa kümdaktsütsü. Pai aika madak parnok yimsüsür kümdakja, parnok nem sempet asoshi ali lema agütsütsü.”

⁴⁰Mapang tatembang nung anüolentip chubai pa dak atsüngtsü, aser anüdoklentip chubai pa anema Tsüngrem mopung ka ama, talungtsütem, aser kor temerangertem aser rong jenti den arutsü, aser pai linük ajanga tzümetsüng ama süitsü.

⁴¹Pai ano sentsüwangshi limai aitsü, aser meyirijangsa meyirijang laotsü; saka itemi pa ket nung kümzüktsü. Edom, Moab, aser Ammon chir rongnung tongtibatem.

⁴²Ano pai linüktem madak pa teka songtoktsü, aser Ijip lima mejenbutsü.

⁴³Saka Ijip lima hon, taribi aser senti osettem terizüngba ajak madak pa kibur alitsü. Aser Libia nunger aser Ethiopia nunger pa sülen jajatsü.

⁴⁴Saka anüdoklen aser anüdoklentip osangtem agi pa aoksatsü; aser ain tulu adoka samatsütsü aser meshimeshia jenti makdoktsü asoshi pa aotsü.

⁴⁵Aser pai pa chuba süki tzüyim aser sentsüwangshi temeshi tenem tsüngda nung yanglutsü; aji saka pa pei tatembang atongtsü, aser shingaia pa meyaritsü.

Daniel 12

Tasür Shia Aruba

¹ “Iba mapang nung, tematiba tenyar Maikel noktaksü, pai ne nübur chirtem asoshi noktaker. Aser kin ka lili nungi kodanga meli dangba timtem mapang ka alitsü; aser iba mapang nung, kaket nung tenüng zülua aliba nisung shia, ne nüburtem kümzüktsü.

²Aser ali nung mejanga alir jenti saksü, kar teti taküm dangi, aser kar maksü aser teti tatem makaba tesempatsü dangi shia arutsü.

³Aser shir shisa aka parnoki anüng tom sentsüprang ama ayatsü; aser shirnoki temeshiba dangi jenti meyipdaksüdir parnok petinutem ama teti tatem maka alitsü.

⁴ Saka, Oh Daniel, otemji shibangadokang, aser tatembang mapang matong tashi kaketji ajenbanga shibangang; kechiyong aika oli-aruli ta asümzütsü, aser shisatsü renloktsü.”

⁵Idangji ni Danieli reprang, aser ajiang, tangar ana noktak, ka ilen ayongküm nung, aser kaji külen ayongküm nung.

⁶Aser ayong tzü temalen aliba kümpa sü abenba dangji ni ashi, “Item tesüngmangtsütem tatembang atongtsü kopiga alitsü?”

⁷ Idangji nisung shiba kümpa sü abener ayong tzü temalen liasü, pai pa teka tajichi aser tabelen kotaklen mekang, aser shiba teti taküm alir, pa agi

azüingashi, aser aji mapang ka, mapang ana, aser mapang tesadang alitsü ta ashi; aser kodang parnok temeshi nübурtem dena pai anüka raksadaksüdir, item ajak tatem atemtsü.

⁸Aser ni angashi, saka mangatet, idangji ni ashi, “Oh kü kibur, item mapa tadoktsübaji kechi asütsü?”

⁹Aser pai ashi, “Daniel, ne lenmangi oang, kechiaser otemji shibangogo aser tatembang matong tashi ajenbangogo.

¹⁰Jentipur parnok sasa merüktettsü, aser parnok sasa temesüing aser meshiteta alitsü; saka tamajungeri mejungi inyaktsü, aser tamajunger shingaia mangatettsü. Saka shirnok shisa aka parnoki angatettsü.

¹¹Maneni tarongba tenla agienba mapang nungi aser teraksatsüba tesempatsü pei talidak ayuba mapang tashi anogo meyirijang ka noklang ana aser tukur alitsü.

¹²Anogo meyirijang ka noklang asem ser semerpungu shibai atadir aser tongdir pa temoatsü.

¹³Saka na pei lenmang nung tatem matong tashi oang. Kechiyong na anisüingzüktsüla, aser anogotem tatembang nung ne shilem atadak noktaktsüla.”

Hosea

Hosea 1

¹ Yihuda chubatem Uzzia, Yotham, Ahaz, aser Hezekia aser Israel Yoas jabaso Yeroboam tendak, Beeri jabaso Hosea dangi aruba Kibuba O:

Hosea Kibong (2 Ch. 24.10-17)

² Kodang Kibubai tamasa Hosea den jembi, Kibubai Hosea dang ashi, “Oang, aser na atema nüktapangtaba kinungtsü ka agiang, aser nüktapangtaba chirtem soang; kechiyong Kibuba nungi pila-a oa linüki nüktapangta tulu benshiogo.”

³ Anungji pai oa Diblaim jala Gomer agi; aser la mashisa aküm, aser jabaso ka pa nem sotsü.

⁴ Aser Kibubai pa dang ashi, “Pa tenüng Yezreel jaang, kechiyong kenpiga dang lir, Yihu kibong madak Yezreel zü asoshi ni mang ayangtsü, aser Israel kidong yimli ni anendaktsütsü.

⁵ Aser iba anogo nung ya ataloktsü, oda Yezreel lenten nung ni Israel lijak raksatsütsü.”

⁶ La tanaben mashisa aküm aser tetsür chanu ka aso, aser Kibubai pa dang ashi, “La tenüng Lo-ruhama jaang, kechiyong ni Israel kidong madak teraka tatok magütsütsüsa joko temeim malitsü.

⁷ “Saka Yihuda kidong madak ni yimlibilem akatsü, aser Kibubaparnok Tsüngremi parnok kümzüktsü, saka lijak agi, mesüra nok agi, mesüra tongbang agi, mesüra kor aser kor temerangertemi parnok mekümzüktsü.”

⁸ Tang Lo-ruhama mama toker külen, la mashisa aküm, aser jabaso ka aso.

⁹ Aser Kibubai ashi, “Pa tenüng Lo-ami jaang; kechiyong nenok kü nübur masü, aser ni nenok Tsüngrem masütsü.”

Israel Tia Yanglushitsü

¹⁰ “Aji saka Israel chirtem yongsük, masadangtetba aser mezüngdangtetba molu lisem ama alitsü; aser ya ataloktsü, nenok kü nübur masü,” ta ashitsü melena, “Nenok taküm Tsüngrem chirtem ta ajatsü.

¹¹ Aser Yihuda o Israel chirtem külemi senteptsü, aser parnoki tanishir ka shimtsü, aser linük nungi atutsü, kechiyong Yezreel anogo tulu alitsü.”

Hosea 2

¹ Nenok adianutem dang, Kü nübur, aser aianu dang, “Taochi angurtem” ta shiang.

Israel Merenshiba Aser Tekümzük

² “Nenok tetsü den mepiang, kechiyong la kü kinungtsü masü ni la kinungpu masü; aser la dak nungi nüktapangtaba aser la mama tsüngda nungi jabujari endokdakjang;

³ aji mesüra ni la nungi süoshi agizüka mangsa kümdakja, aser la tasonü ama la toktsütsü, aser la azüngmeyakdak ama aser la ali takong ama toktsütsü, aser tetzüra agi la tepsettsü.

⁴ Hau, lar chirnur dang ni yimlibilem makatsü, kechiyong parnok nüktapangtar chirtem lir.

⁵ Kechiyong parnok tetsüi nüktapangta benshi, parnok asolai maksütsüsa inyak; kechiyong lai ashi, ni meimertem, shirnoki kü nem kü chi aser kü tzü, kü tezüng aser kü kumpa, kü toztü aser kü tajemtsü agütsür parnok sülen aotsü.

⁶ Anungji ni la lenmang ai agi atsüdangadoktsü, aser lai pei lenmang mangutsüsa ni la anema atsü atsütsü.

⁷ Aser lai la meimertem sülen anidaktsü, saka lai parnok memeneptsü; lai parnok bushitsü saka parnok mangutsü, idangji lai ashitsü, ‘Ni aotsü aser kü mezüng kinungpu dangi meyiptsü, kechiyong ni asoshi tang dang nungi ajiang tajungba liasü.’

⁸ Kechiyong la nem tsük, yi, aser toztü ni agütsü, aser Baal asoshi amshiba taribi aser hon ni renloka kümdaktsü ta lai memetet.

⁹Anungji tsük mapang nung ni kü tsük meyipa sotdaksü, aser yi tsüingkhüm nung kü yi sotdaksü, aser kü tezüng aser kümpa sü bener oadoktsü, angji lai pei mangsa menembangtettsü.

¹⁰Aser la meimertemi ngua ni la mangsa toktsütsü, aser kü ket nungi shingai la mekümsüktsü.

¹¹Aser la pelaba ajak ni anendaktsütsü, lar benjongtem, lar ita tasen benjong, aser lar amungnü aser lar benjongbentsü amungba ajak.

¹²Aser la tsükmenatzü dong aser mungu dong koba indang lai, ni meimertemi kü nem agütsüba kü taa itemi lir ta ashir, itemji ni teraksa küma yutsütsü; aser ni itemji arem kümdaktsütsü, aser arem shirurui itemji achitsü.

¹³Aser Baal benjong anogo nung ni la merenshitsü, shiba dang lai liangmesen arong; aser kodang teni küri aser senti zük sobur la meimertem dangi ao, aser ni amadok ta Kibubai ashir.”

Pei Nübur Asoshi Kibuba Temeim

¹⁴Anungji ajiang, ni la mesüzüktsü, aser azüngmeyakdaki la anir arutsü, aser la dang anükalema jembitsü.

¹⁵Idak nung jagi ni lar tsükmenatzü lu la nem meyipa agütsütsü, aser Akhor lentenji teimla kiküm ka asütsü asoshi, aser la aiwa anogo nung ama, aser la Ijip nungi adokba anogo nung ama lai ken atentsü.

¹⁶Kibubai ashir, iba anogo nung nai kü dang “Kü kinungpu” ta ajatsü, aser joko kü dang “Kü Baal” ta majatsü.

¹⁷Kechiyong la bang nungi Baal tenüngtem bener oadoktsü, aser parnok tenüngtem joko metetshitsü.

¹⁸Iba anogo nung ni parnok asoshi arem shiruru den, aser anüng ozü den aser ali nung ayazübatem den tezüngzüktepba ka yanglutsü; aser linük nungi ni lijak aser nok aser tongbang raksatsütsü, aser parnok lendong makai mepitaka toktsütsü.

¹⁹Teti asoshi ni na ani asüngtsü, hau temeshiba nung, ochishiba nung, yimlibilem nung, aser taochi nung ni na asoshi ni na ani asüngtsü.

- ²⁰Temulung alemba nung oda ni na ani asüngtsü, aser naiKibuba metettsü.
- ²¹Iba anogo nung ni anüngtem dang langzütsü, aser parnoki alima dang langzütsü;
- ²²aser alimai tsük dang, yi dang, aser toztü dang langzütsü; aser parnoki Yezreel dang langzütsü.
- ²³Ni asoshi ni la ali nung atemtsü, aser la dang yimlibilem akatsü shiba yimlibilem mungui ali? aser shirnok kü nübur masü parnok dang ni ashitsü, “Na kü nübur lir,” aser parnoki ashitsü, “Na kü Tsüngrem lir.”

Hosea 3

- ¹Kibubai kü dang ashi, “Ano oang, tetsür ka shibai tangar den meimteper aser nüktapangtsür ka lir la meimang; oda Israel chirtemi tangar tsüngremtem dangi meyipaka aser kismis amtsük meimaka, Kibubai parnok dang meim ama, nai la meimang.”
- ²Anungji ni la taribi shekel terpungu, barley tsük homer ka ser tesadang agi alizük.
- ³Aser ni la dang ashi, “Na kü den anogo aika liang, na nüktapangtar makümstsü, aser na shinga kinungtsü masütsü, ne matsüngdang nia yamaji alitsü.
- ⁴Kechiyong Israel chirtem anogo aika chuba makai, tanishir makai, aser tetepsetba tenla makai, aser temeshi tongshi makai, aser Efod mesüra terafim makai alitsü.
- ⁵Tesülen Israel chirtem meyipa arutsü, aser Kibuba parnok Tsüngrem aser par chuba Dawid bushitsü; aser tesülen anogo nung tetsübu agi Kibubadangi aser pai ajungba dangi arutsü.”

Hosea 5

- ¹Oh nenok putirtem, ya angang! Nenok Israel kidong, temulung agüjang! aser Oh, chuba kibong, tenarong tenang, kechiyong nenok anema o bendangba lir;

kechiaser Mizpa nung nenok sang ka ama liasü, aser Tabor madak sang mesanga yua liasü.

²Aser parnoki Shittim kangla aroka atu, saka parnok ajak ni arütsütsü.

³Ni Efraim metet, aser kü dang nungi Israel miima mali; kechiyong tang, Oh Efraim, nai jabujari benshiogo, Israel menena kümogo.

Süngyanglu Anema Jembiba

⁴Par mapa agi par Tsüngrem dangi meyiptsü parnok memelar, kechiyong parnok rongnung süngyanglu külemba tanela lir, aser parnoki Kibuba memetet.

⁵Israel mezümekümbaji pa jakdang kuli adoka lir, aser Israel o Efraim parnok pei tai nung metsüdaktsü, ano Yihuda parnok den metsüdaktsü.

⁶Par san telok aser nashi telok den Kibuba bushia parnoki aotsü, saka parnoki pa mangutsü, parnok nungi pa atsüngzükogo.

⁷Kibuba anema parnoki külaka benshiogo, kechiyong parnoki kita chir sotsüogo. Tang ita tasen agi par lu den parnok meyokadoktsü.

Yihuda o Israel na Rara

⁸Gibea nung nenoki jangzü aser Rama nung jemji apuang, Beth-aven nung arür osang sangokjang; Oh Benjamin, ne sülen arudarji!

⁹Temerenshi anogo nung Efraim azüngmeyaka akümptsü. Israel nunger rongnung koba atangji ataloktsü ali, aji ni metetdaktsüogo.

¹⁰Yihuda tongtipurtemji arrtsü lung agienertem mesüka kümogo, parnok madak kü terasaba tzü ama ni meküploksütsü.

¹¹Efraim ajemzüka yoka lir, obendangba nung akorepja lir, kechiaser pai amajok sülen jajatsü mulungtet.

¹²Saka Efraim madang ni tarütsü mesen mesüka, aser Yihuda kidong madang tap akümba mesüka lir.

Bendanger Den Lungjamba Aitsüba

¹³Kodang Efraimi pa shirangba angu, aser Yihudai pa zübu angu, idangji Efraim Asiriai ao, aser Yareb chuba dangi yok, saka pai na anebtsütsü makok mesüra ne zübu manebtsütet.

¹⁴Kechiyong Efraim madang ni molusongzü ka amai, aser Yihuda kidong madang molusongzü chanu amai alitsü. Ni, oda ni, tila küma shisatsütsü aser oadoktsü, ni bener oadoktsü aser tekümzüktsür shinga malitsü.

¹⁵Parnoki pei tai nangzüka kü tejak mebushi tashi, ni pei talidaki meyipa aotsü, aser parnok tekangshi nung parnoki ni jangraa bushitsü.

Hosea 6

¹“Arung, asenoki Kibuba dangi meyipdi kechiyong pai shisatsü, aser pai asenok anebtsütsü; pai azük aser pai asenok aleptsütsü.

²Ananü lir pai asenok asentenshitsütsü, tasemnü buba nung pai asenok shia arudaktsütsü, aser pa jakdang asenok alitsü.

³Aser asenoki metetdi, asenoki Kibuba metettsü asoshi tejakleni odi; anepdang aruba ama atangji pa arutsü, tzünglu ama, ali tenlatsüba tsükla tzünglu ama pa asenok dangi arutsü.”

Temulung Matangba Israel Aser Yihuda

⁴Oh Efraim, ni ne dang kechi inyaktsü? Oh Yihuda, ni ne dang kechi inyaktsü? Kechiyong ne temeimji anepdang mepet ama, aser yakta oadokba azüngtzü ama lir.

⁵Anungji ni parnok ainkartem ajanga lensükogo, ni parnok kü bang o agi tepsetogo, aser tesangwa ama kü o bendangba aor.

⁶Kechiyong ni tetepsetba tenla masü temeim takang aginür, aser tarongba tenla masü, Tsüngrem metetba shisatsü aginür.

⁷Saka Adam ama parnoki tezüngzüktepba raksaogo, idakji parnoki ni anema külaka benshiogo.

⁸Gileadji tai mapa inyakertem yimti lir, aji azü agi mezübangba lir.

⁹Aser ashir teloki nisung mita ata ama, yamaji putir teloki Shekemi aoba lenmang nung parnoki nisung tepseter, hau parnoki samesa mapa inyaker.

¹⁰Israel kidong nung ni tetsübutüsü mapa angu, yangji Efraim jabujaria lir. Israel menena lir.

¹¹Ano, Oh Yihuda, kadang ni kü nübur tepuokba tanaben bener arudir, idangji na asoshi aluruba mapang tataktet lir.

Hosea 7

¹Kodang ni Israel anebtsüdir, idangji Efraim tai temenen aser Samaria tamajung meteta akümer; kechiyong parnoki yazüa benshir, aser auürtem telungi aiter, aser kimalen rakzükraktemertemi rakzükraktemer.

²Aser parnok mapa tamajung ajak ni bilemteter ta parnoki meshisadanger, tang parnok pei inyakba agi parnok meketbanga lir, itemji kü jakdang lir.

Mapa Tamajung Aser Külakkü bong

³Parnok mapa tamajung agi, aser parnok tiyazü agi chuba aser tongtipur peladaktsür.

⁴Parnok ajak nüktapangtartem, amtsük asangeri mipong tsüka aruba ama parnok lir; amzü ajepsaba nungi aji piyazü maküm tashi mi majemokba mipong ama.

⁵Asen chuba tendak tongtipurtem yi agi leta shiranga aküm; sensamalemertem den pai pei teka songtok.

⁶Kechiyong parnok tasa tamajung agi parnok mulungjang mipong ama aronger, aonung tepiyong parnok mit mokonga lir; anepdangbo jangrua aliba mi ama iba milak adoker.

⁷Mipong ama parnok ajak tatsük lir, aser parnoki par yimsüsürtem meyoker; par chuba ajak laoa lir, aser parnok shingaia kü dang majar.

Bendanger Tashi Dak Metalokba Agi Israel Laoba

⁸Efraimi pei sasa nisungtem den meyokteper, Efraimji teraksa amtsük ka lir.

⁹Aenertemi pa tashi meyoker, aser pai aji memetet, pa dak tesem tesem nung kupu adoka lir, aser pai aji memetet.

¹⁰Aser pa anema Israel mezümekümba agi kuli agütsür; aji saka parnokiKibuba par Tsüngrem dangi memeyiper, mesüra pa mebushir.

¹¹Aser shisatsü maka tongmelang posü ama Efraim lir, parnoki Ijip dang ajar, aser Asiria dangi aor.

¹²Kodang parnok odir, ni parnok kü sang agi aputsü, anüng ozütem ama ni parnok anir alutsü, parnok mapa tamajung asoshi ni parnok merenshitsü.

Temulung Matangba Israel Temerenshi

¹³Parnok asoshi aiatai! Kechiyong parnoki kü dang nungi pila-a ao, parnok asoshi tesamatsü! Kechiyong parnoki ni anema ozüng raksa, ni parnok alangzükla, saka parnok ni anema tiyazü jembu.

¹⁴Parnoki temulungjang agi kü dang mayimten, saka parnok yipten nung parnok asateper; parnok chi aser yi asoshi asateper aser ni anema apusor.

¹⁵Ni parnok sayutetaka aser tepen tashi itdakjaka, ajisaka ni anema parnok tamajung tasa asar.

¹⁶Parnok meyiper saka temalen aliba pa dangi masü; parnok tashioktsüba lijak dang mesüka lir. Parnok tebang agi ain adokba yong tongtipur nok agi laotsü; Ijip lima nung parnok sensatsütsü ya alitsü.

Hosea 8

Israeli Süngyanglu Külemba Kibubai Aitsüba

¹Ne bang nung jangzü atalokang. Mongzü ka ama Kibubar kidong anema pa arur, kechiaser parnoki kü tezüngzüktepba raksaogo, aser kü ozüng anema tai mena.

²Parnoki kü dang, “Kü Tsüngrem, onok Israeli na metet” ta ayimtentsü.

³Kechi tajung aji Israeli endokadokogo, tsükchirtemi pa arishitsü.

⁴Parnoki chubatem shim, saka aji ni ajanga masü, parnoki tongtipur shim, saka aji ni memetet. Par taribi aser hon agi, parnok leptokadoktsüsa parnoki süngyanglutem yanglu.

⁵Oh Samaria, ni ne nashi chanu maginür, parnok anema kü ain adoker; Israel nung parnok tai makai alitsüba mapang kodangang adoktsü?

⁶Kechiyong Israel nungi ibai lir, süngyanglur nisungi ibai yanglu, aser ya Tsüngrem masü hau, Samaria nashi chanu anüka ajasatsü.

⁷Kechiyong parnoki mopung prok, aser parnoki Tsüngrem mopung arutsü, modong noktaka aliba nung tsük madoktsü aser iba nungi tachitsü mangutsü, adok asünunga aji bendangertemi achitsü.

Aener Dak Tamang Ayubayong Israel Raksaba

⁸Israel meyokadokogo, tang kin rongnung tagidak makaba po ama parnok lir.

⁹Kechiyong parnok arem gado pei kija nemzüba ama Asiriai tuagi lir. Efraimi sen agi temeimertem aar.

¹⁰Hau, kin rongnung parnoki aatepaka, tang ni parnok sentepdaktsütsü; aser chuba aser chuba chirtem toztü mezütsüba nungi kenpiga parnok anenadoktsü.

¹¹Kechiaser Efraimi temenen menatsü asoshi tenladak jenti kümdakjaka, itemji pa madang temenen tenladak küma lir.

¹²Ni pa asoshi kü ozüng meyi ter tezüluba ozüng nung züluaka, itemji parnoki memetetba oset ka ama züngshir.

¹³Parnoki tetepsetba tenlatem meimer, parnoki shi tenlar, aser aji achir, saka Kibubai itemji magizüker. Tang pai parnok tai temenen bilemtettsü, aser parnok temenen merenshitsü; parnok Ijipi shilangtsü.

¹⁴Kechiyong Israeli pei Teyanglur amadok, aser chuba kitem yanglu, aser Yihudai atsü atsüba yimti jenti kümdaktsü; saka pa yimtitem madaki ni mi yoktsü aser ajagi iba nübur kitemji meyokadoktsü.

Hosea 9

Israel Merenshitsü Sangoktsüba

¹Oh Israel, nenok tepelatep! Kintem ama angaka tuo, kechiyong ner Tsüngrem toktsür nenok jabujaria oa lir; mo anetba motsüngnem ajak nung nai nüktapangta-a sen aaba meimogo.

²Motsüngnem aser tsükmenatzü menüngdak agi parnok memesütsü, aser yi lanu agi la tip matemtsü.

³Kibubar lima nung parnok malitsü, saka Efraim Ijipi meyiptsü, aser Asiria nung memerükba chiyungtsü parnoki achitsü.

⁴Parnoki yi tenla Kibuba nem meshiloktsütsü mesüra parnok tetepsetba tenla jagia pa mepeladaksütsü; parnok madang parnok tenlaji mangyimer chiyungtsü ama alitsü, aji achir ajak menena akümstsü, kechiyong parnok chiyungtsüji parnok tepok asoshi dang lir; aji Kibuba kidangi maitsü.

⁵Temeshi benjong anogo nung aser Kibuba benjong anogo nung nenoki kechi inyaktsü?

⁶Kechiyong ajiang, tesamatsü nungi parnok oadokogo, aji saka Ijipi parnok anitentsü, Memfisi parnok aremstsü, parnok senti taribitemji temungtsü agi nembangtsü parnok süki nung ai alitsü.

Temerenshi Indang Shinbayong Ainkar Kangshiba

⁷Temerenshi anogotem aruogo, shia agütsüba anogotem aruogo, Israeli aji metettsü ainkarji tamachi, tanela atenba nisungji yiar, kechiaser ne tai temenen jenti aser tetsükchitepba tulu.

⁸Ainkarji kü Tsüngrem nübur Efraim mitkar ka liasü; aji saka pa taolen ajak nung ozü-kümer sang lir, aser pa Tsüngrem kidang tesükchitep lir.

⁹Gibeatendak ama parnoki pei sasa kanga raksaogo; parnok tai temenen pai bilemtettsü, pai parnok temenen merenshitsü.

Baal-Peor Tai Asoshi Merenshiba

¹⁰Arem nung tsükmenatzü jang ama ni Israel angu, mezüngbuba tsüngkhüm nung mungudong nung mezüng amenba mungu mesüka, ni nenok tebu nunger angu; saka parnok Baal-peori aru, aser parnok sasa Baal nem

bendanga agütsü aser parnoki meimba oset ama parnok tesempatsü oset ka aküm.

¹¹Efraim sentsüwangshi ozü ama yima aotsü, tasoba malitsü, nubenba malitsü, mashisa malitsü.

¹²Parnoki chirnur mesütetaka, nisung kata melidaktsüi ni parnok rakzüka adoktsü; hau kodang ni parnok nungi piladir, parnok asoshi aiatai!

¹³Ni ngua aruba, tajungdak atemba Tair ama, Efraim lir, saka Efraimi par chirtem tetepseter dangi anir aotsü.

¹⁴Parnok nem agüjang, Oh Kibuba, nai kechi agütsütsü? Parnok nem nu menden teraksa aser mama takong agüjang.

Gilgal Nung Parnok Temenen

¹⁵Parnok tamajung mapa ajak Gilgal nung lir, kechiyong yangji ni parnok sempa; parnoki inyakba mapa tamajung asoshi ni kü ki nungi parnok aridoktsü; ni joko parnok memeimtsü; parnok tongtipur ajak bangdak anema apusortem lir.

¹⁶Efraim dak zükogo, par tera kongadokogo, parnoki tejang matangtsü; hau, parnoki mesütetaka, parnok nu menden tejang tajungji ni tepsettsü.

¹⁷Kü Tsüngremi parnok endokadoktsü, kechiaser parnoki pa dang manga, kin rongnung parnok nemzüa senzürtem alitsü.

Hosea 11

¹Kodang Israel tanur ka liasü, idangji ni pa meim, aser Ijip nungi kü chir aja.

²Ni parnok tali jali, parnoki ni nungi tali oadokli asü; Baaltem dang parnoki tetepsetba tenla, aser süngyanglutem dang tenla.

³Saka Efraim dang jajatsü sayubaji ni liasü, ni kü teka agi parnok ajunga aru, saka ni parnok anebtsü ta parnoki memetet.

⁴Meimchir lisü agi temeim lisü agi ni parnok anishi, aser shibai parnok tebang nungi süngra agizüktsü pa mesüka parnok asoshi ni aküm; aser mejioka lua ni parnok mesü.

⁵Pa Ijip limai meyipa aotsü, aser Asiria nungerji pa chuba asütsü, kechiaser parnoki kü dangi meyipa maruli asü.

⁶Parnok yimtitem madak nok yoktsü aser süngkhümürtsü lepsatsü, aser par mitsa nung parnok samatsütsü.

⁷Aser kü nübur kü dang nungi atsüngzüka aotsü mulungteta lir, temaba nung aliba dangji parnoki jaaka, katia pa memesotsü.

Tsüngrem Temenenji Pa Mangyangba Dang Tashi Taitba

⁸Oh Efraim, ni na koda chioktettsü? Oh Israel, ni na koda kümzüksü? Adma ama ni na koda kümdaktsütsü? Zeboiim ama ni na koda toktsütsü? Telung nung kü mulung mesensar, kü taochi külemi jangrua lir.

⁹Kü tesashi ain adokba ni meinyak, Efraim samatsütsü ni memeyiptsü; kechiyong ni Tsüngrem, nisung masü; nenok rongnung Temeshisang lir, aser ni ain adokba yimli jagi maitsü.

Tepuokba Nungi Shilangba

¹⁰Kibuba sülen parnok jajatsü, molusongzü ama pai arütsü hau, pa arütsü, aser anüolen nungi techirtem atentena arutsü.

¹¹Ijip nungi ozü ama atentena parnok arutsü, aser Asiria lima nungi guduru ama arutsü; aser parnok kidang ni parnok lidaktsütsü ta Kibubai ashir.

¹²Efraimi tiyazü agi ni meketbangogo, aser Israel kidong ashikülaki meketbangogo; saka Yihudabo Tsüngrem ano meteta lir, aser Temeshisang den temulung lema lir.

Hosea 12

Israel Aser Yihuda Aitsüba

¹Efraim mopung achir aser anüdoklen mopung sülen anidaker, pai tiyazü aser teraksatsüba maneni jenti kümdaktsür; aser parnoki Asiria den tenangzüktepba yanglur, aser Ijipi toztü bener air.

²Yihuda den ano Kibubai rongrong ka lir aser pa mapa yari Yakob merenshitsü; pai inyakba den sütepa pa nem shia agütsütsü.

³ Nu menden nung pai tedi shibalang nung sot, aser pa tashi ka-dang pai Tsüngrem den toktep.

⁴Hau, pai kotak tenyar den rara aser akok; pai ajeb, aser pa dang mepishi, pai pa Bethel nung bushitet, aser yangji pai asen den jembi.

⁵Oda Kibuba, Temeranger Tsüngrem, pa tenüng Kibuba lir.

⁶Anungji na ne Tsüngrem dangi meyipang, temeim aser ochi benshiang, aser ne Tsüngrem madang maneni ata-a liang.

Tarutsü Obendangba Indang

⁷Shishilembar ka teka nung tiyazü seret amer pai külakkübonga inyakner.

⁸Aser Efraimi ashi, “Atangji ni takar kümogo, ni asoshi rongsen nguogo; saka pa rongsen ajak agi pai menaba temenen kodanga meindoktsü.”

⁹Saka ni Ijip lima nungi Kibuba, ne Tsüngremji lir, akhidang ne teshimtet benjong anogo nung ama ni na süki nung lidaktsütsü.

¹⁰Ano ni ainkartem dang jembi, aser mangdang aika ni agütsü, aser ainkartem ajanga ni o entepa agütsü.

¹¹Gilead nung tai temenen lira parnok khenyongi amajok akümtsü; Gilgal nung parnoki nashi pungchiji tepsetra alu nung ali angensaba nangtena aliba ama parnok tenladak akümtsü.

¹²Yakobi Aram limai jena ao, aser Israeli tetsür ka asoshi mapa inyak, aser kinungtsü ka asoshi pai san anük.

¹³Ainkar ka ajanga Kibubai Israel Ijip nungi anir adok, aser ainkar ka ajanga pa wazüka ayu.

¹⁴Efraimi pa kanga jashidaktsü, anungji pa zü pa madak toktsütsü aser Kibubai pa tarütsüba pa dangi meyipa agütsütsü.

Hosea 13

Israel Madak Tatembang Obendangba

¹Kodang Efraimi jembi, nisungtemi atenten, pai pei sasa Israel nung ulu, saka kodang pa Baal dak metsüdak, pa asü.

²Aser tang parnoki tali dang temenen menar, aser parnoki taribi mulusa-a süngyanglutem yangluogo, parnok tesangra shisatsü agi yangluba süngyanglu ajakji teka mapa; item indang parnoki ashir, “Tetepsetba tenlartemi nashi chanutem dak tebang mesepang.”

³Anungji parnok anepdang mepet ama aser yakta oadokba azüngtzü ama, motsüngnem nungi tsüngrem mopungi oner aoba tsüksü ama, aser mipong nungi mokozi adokba ama alitsü.

⁴Saka ni Ijip lima nungi anir adokba nenok Tsüngrem Kibubaji lir; aser kü dak alema nenoki tangar tsüngrem kecha memetettsüla; kü dak alema kümtetdakba shinga mali.

⁵Ni nenok ali takong lima tzü malidak arem nung mesüa liasü.

⁶Saka kodang parnok pei sasa sünga aküm, parnok mulungjang mezümeküma aküm; anungji parnoki ni amadok.

⁷Anungji parnok tsüngdang ni molusongzü ama asütsü; merok keyi ama ni lenmang anasa mita alitsü.

⁸Ni parnok den shirem pei techanu bener oadokba mesüka ajuruteptsü, aser parnok teku shisatsütsü, aser yangji ni parnok molusongzü mesüka meyokadoktsü, oda arem shirurui parnok shisatsütsü.

Chubasüba Tatem

⁹Oh Israel, nenok teraksatsübaji ni lir, shibai nenok yaritet?

¹⁰Tangbo nenok kümzüktsü nenok chuba kong ali? Nenok tepu akümtsü nenok yimsüsürtem, shirnok indang nenoki, “Onok nem chuba ka aser yimsüsürtem agüjang” ta ashi;

¹¹aser kü ain adokba nung nenok nem chuba ka agütsü, aser kü terasaba nung ni pa agienadok.

Mepaidoktetba Teraksatsüba

¹²Efraim tai menaba tepung langogo, pa temenen rizünga yua lir.

¹³Tetsü nuso ashiba timtem pa dangi arutsü, saka pa shisa makaba chir ka lir, kechiyong nu menden bang lapokba mapang nung pa noktaka alitsü mapang masü.

¹⁴Leper ain nungi ni parnok alangzüksü; tasü nungi ni parnok kümzüksü, Oh tasüba, ne temerenshi kong ali? Oh leper, ne teraksatsüba kong ali? Temulung meyipba kü nükdang nungi nembangadoktsü.

¹⁵Pa adianu rongnung pa soyapokya-a liaka, anüdoklen mopung arutsü, Kibuba mopung arem nungi adoka, pa tzübu konga akümstsü, aser pa tzüpokdak kongadoktsü, senti oset ajak terizüngdak ni raksatsütsü.

¹⁶Samariai pei tai abentsü, kechiyong pai pei Tsüngrem anema apuso; parnok nok agi laotsü, parnok kinü chanutem anüka akusatsütsü, aser mashisa aliba tsürtem rangpoktsütsü.

Hosea 14

Hosea-i Israel Asoshi Mepishiba

¹Oh Israel, Kibuba ne Tsüngrem dangi meyipang, kechiyong ne tai yong na laoa lir.

²Nai ne den o benang, aser Kibuba dangi meyipang; pa dang shiang, “Tai temenen ajak bener oang, aser kechi tajung aji agizükang; aser onok tebang mechi tenla nashi pungchitem ama onoki agütsütsü.

³Asiria-i onok mekümzüksü, kor nung onoki mamentsü; mesüra onok teka mapatem, ta mashitsü; kechiyong ne dak tebu malirtemi yimlibilem angur.”

Temenen Takok Agütsütsü Nangzükba

⁴Parnok atsüngzüka aoba ni anebtsütsü, ni parnok angati dang meimstsü; kechiyong kü ain adokba pa dang nungi meyipa ogo.

⁵Ni Israel madang azüngtzü ama alitsü, labu naro ama pa apungtsü, aser Lebanon ama pa tera ayangtsü.

⁶Pa kongsangtem sangshia aotsü, aser pa tobur ajungji oliv süngdong ama alitsü aser teronem Lebanon ama alitsü.

⁷Shirnok pa akhüm nung alir, parnok meyipa arutsü; modong ama parnok tanaben adoktsü, aser tsükmenatzü ama apungtsü; teronemji Lebanon yi ama alitsü.

⁸Oh Efraim süngyanglu den ni ano kechi tali inyaktsü? Ni langzüogo, aser pa züngsemtsü; ni fir süngdong tamak ama lir, kü dang nungi ne süngjang angur.

⁹Shiba shisa taka lir, pai itemi angatetang. Shiba tekümdang lir, pai item metetang; kechiyong Kibubar sentong shitak lir aser ochishiri item nung jajatsü; saka ozüing raksartem iba nung laotsü.

Yoel

Yoel 1

¹Pethuel jabaso Yoel dangi aruba Kibuba O:

Linük Raksaba Asoshi Mangyimba

(Ani. 10.1-10)

²Nenok tamburtem, ya angang, aser linük nung alir ajak, nenok tenarong tenang. Nenok tendak mesüra nenok tsürabur tendak iba amai ataloker ma?

³Iba indang nenok chirnur dang shiang, aser nenok chirnuri par chirnur dang shidakjang, aser par chirnuri taruba putu dang shidakjang.

⁴Tejendokba süngkui kechi anüng, süngku teloki achi, süngku teloki kechi anüng, joka aoba süngkui achi; joka aoba süngkui kechi anüng, temeyokba süngkui achi.

⁵Nenok yi agi mesepertem, sakang aser jebang; yi lanu asoshi nenok yijemer ajak ayimtenang, kechiaser aji nebang nungi endoktsüogo.

⁶Kechiyong kü lima anema tashi tait aser mezüngdangtetba kin ka adoka lir; iba tepu molusongzü tepu lir; molusongzü tulu shilempu pa dak lir.

⁷Pai kü tsükmenatzü raksa-a yutsüogo, aser kü munguzünu dong raksatsüogo; pai iba teküp khenyongi ajakdok aser aji endokadok; pa kongsangtem mesünga kümogo.

⁸Aiüri anem sü agi teperem sü agir la aiwa kinungpu asoshi ajeb ama mang yimang

⁹Kibuba ki nungi chiyungtsü tenla aser tajemtsü tenla endokadokogo; putirtem, Kibuba tenzükertemi mang ayimer.

¹⁰Alu endoka lir, ali-i mang ayimer; kechiyong tsük raksa-a lir, yi kongadokogo, aser totzü roseper.

¹¹Wheat aser barley tsük asoshi aluyimertemi aksetang, tsükmenatzü lu ayimtertemi ayimtenang; kechiyong aluruba samaogo.

¹²Tsükmenatzü dong azülar, munguzünu dong kongsüka lir; jarem dong, asang dong, aser metoklashi dong, oda moapu nung süngdong ajak azülaogo; kechiyong nisung chirtem nungi tepela jenogo.

Temulung Meyipa Sarasademtsü Ajaba

¹³Nenok putirtem, nenok anem sü abenang aser mang yimang; nenok tenladak tenzükertem, ayimtenang arung, nenok kü Tsüngrem tenzükertem, ammanng tepiyong anem sü abener mejanga liang; kechiyong chiyungtsü tenla aser tajemtsü tenla nenok Tsüngrem kidang nungi sotadokogo.

¹⁴Meshiteta lumiang, temeshi sentep ka jatepang, tamburtem aser linük nung alir ajak Kibuba nenok Tsüngrem kidang sentepdakjang, aserKibuba dang ayimtenang.

¹⁵Tejashitsü anogo ya! Kechiyong Kibuba anogo anasa lir, aser ajak Takoksang nungi tesamatsü ama aji arulanglang.

¹⁶Asen nükdang nungi chiyungtsü, hau, Kibuba kidang nungi tepelatsü aser tepelaba pilar masü no?

¹⁷Metsütemji ali telung nung shizüka aor, tsük bendendak azüngmeyaka tokja lir; jentem raksaogo, kechiyong tsük madok.

¹⁸Parnok chiyimindak maka nung shirurutemi koda asateper aser nashi telok ratamatar! Hau, san telok azüngmeyaka lir.

¹⁹Kibuba, ni ne dang ayimtener; kechiyong mi agi arem chiyimindak meyokogo, aser milaki moapu süngdong ajak merukogo.

²⁰Hau, moapu shirurutemi na asoshi kanga merua tzürrar, kechiyong ayongtem kongogo, aser mi agi arem chiyimindak meyokogo.

Yoel 2

Kibuba Anogo

¹Zion nung nenoki jangzü apuang, aser kü temeshi tenem nung ar sangokjang linük alir ajaki atentendakjang, kechiyong Kibuba anogo arudagi, kechiyong aji anasa lir;

²ammang aser mangbang-sübang anogo, mepet aser ammanng temelem anogo, nübur tulu aser tashi tait ka naknaka tenemtem meibanga lir; iba ama akhidang melidang mesüra oda putu ajak küm songtema ibaji mesüka parnok sülen joko malitsü.

Süngku Telok Aruba

³Parnok jakdang mi agi meyoka adoker, aser parnok sülen milak janrur; alimaji parnok jakdang Eden tsüki ama, saka parnok sülen azüngmeyaka arem akümer, hau parnok nungi shinga mejenbur.

⁴ Parnok tereprangtsü kor tereprangtsü ama, aser raraba kor ama parnoki asümer.

⁵Talungtsü jajaba nanüing ama, parnoki tenem kolak nung jokoktsür; motembang meroktokba milak pela ama, tashi tait telok tongbang renema aliba ama.

⁶Parnok tsüngdang nüburtem tuo ashir, tejak ajak pakpaka akümer.

⁷Temerangertem ama parnoki asümer, raraba nisungtem ama parnoki atsüi sua atur; parnoki pei lenmang nung jajar aser parnoki pei taren meraksar,

⁸Parnoki kati ka dak menungoktsür; parnok shia pei lenmang nung aor, parnoki nok o nü nungpoka aor aser parnok metemdaker.

⁹Yimti nung parnoki jokoktsür, atsü manung parnoki asümer; parnoki kidangi atur, parnoki auür ama kichibai air.

¹⁰ Parnok tsüngdang ali-i anakshir, anüingtemi atentener; anü aser ita mangadoker, aser petinutemi parnok tesangwa soter.

¹¹ Aser Kibuba pei temeranger telok madang ola adoker kechiyong pa temeranger telok kanga tulu, shibai pa o benschir pa tashi tait lir. Kechiyong Kibuba anogo tulu aser kanga tetsübuttsü ka, aser shibai aji tizüktettsü?

Temulung Meyiptsü Ajaba

¹²Kibubai ashir, Tang danga nenok temulung ajak agi nenoki lumiseta, aser jeba, aser mang yima, aser kü dangi meyipang.

¹³Aser nenok süoshi masü nenok mulungjang shisa-ang, aser Kibuba nenok Tsüngrem dangi meyipang; kechiyong pa taochi aser aria bilemba agi sünga lir, ain adoktsü meilungi, aser yimlibilem talubosa, aser tamajung nungi pai atsü-anem akar.

¹⁴Oda pai tanaben temulung meyiptsü, aser pa sülen temoatsü ka, oda chiyungtsü tenla aser tajemtsü tenla Kibuba nenok Tsüngrem asoshi toktsütsüa shibai metet?

¹⁵Zion nungi jangzü apuang, lumitsüba meshitetang, temeshi sentep ka jatepang;

¹⁶nisungtem sentepdakjang; tesentepertem meshitetang, tamburtem atenshidakjang, aser tanurtem aser mamayongertema anitenang! Kiyimsang pei taktang nungi aser kiyimla pei taktang telung nungi odakjang.

¹⁷Putirtem, Kibuba tenzükertem, kilempok o tenladak tsüngda nung jebdakjang aser shidakjang, “Oh Kibuba, ne nübur kümzükang, aser kintemi parnok anema tansütsü o küma mejembitsü asoshi ne senmang sensamasa tekümdaktsü. Parnok Tsüngrem kong ali ta kechiba nübur rongnung shidaktsütsü?”

Kibubai Parnok Dang Nangzükba

(TMa. 2.17)

¹⁸Idangji Kibubai pei lima asoshi nükmia aküm aser pei nübur dang aochi.

¹⁹Kibubai langzúa pei nübur dang ashi, “Ajiang, ni nenok dangi tsük, yi aser toztü yoktsü aser aji agi nenok jangra atemtsü; aser kin rongnung joko nenok sensamasa ni mekümdaktsütsü”.

²⁰Saka anüdoklentip temeranger telok talangi aenshia odaktsütsü, aser alima tapung aser azüngmeyakdaki, yakpangpur anüdoklen tzüyimi arioktsütsü, aser tesülen pur anüolen tzüyimi arioktsütsü, aser teshinem adoktsü aser tezükнем tamajung adoktsü, kechiaser pai mapa tulu inyak.

Temoatsü Talubosa Mangdang Anguba

²¹Tetsübu, Oh alima, pela-ang aser pelashishia liang; kechiyong Kibubai mapa tulu inyakogo.

²²Tsübua teli, nenok moapu shirurudem, kechiyong arem nung chiyimdak adoka lir; kechiyong süngdongi pei tejang tangtsür, munguzünu dong aser tsükmenatzü dongi pei tashi agütsür.

²³Anungji nenok Zion chirtem, pela-a liang, aser Kibuba nenok Tsüngrem dak pelashishia liang. Kechiyong pai nenok nem mezüngbuba tzünglu tatakzük shitak agütsür, aser nenok asoshi pai tzünglu, mezüngbuba aser tesübuba tzünglu mezüng ama arudaktsür.

²⁴Aser motsüngnemji wheat tsük agi sünga alitsü, aser moritemji yi aser totzü agi moshitsü.

²⁵Ni nenok rongi yokba kü temeranger telok tulu, süngku, jentoktsüba süngku, telok senzüba, joka aoba aser chimatsüba süngkutemi achiba kümtemji ni tanaben nenok nem shia agütsütsü.

²⁶Nenok talubosa achitsü aser tipatemsü, aser nenok dang tesüngmangtsü inyakba Kibuba nenok Tsüngrem tenüng asangtsü, aser kü nübur kodanga mak masütsü.

²⁷Aser ni Israel rongnung lir ta, aser ni Kibuba, nenok Tsüngrem ta nenoki metettsü; aser tangar shinga mali aser kü nüburtem kodanga mak masütsü.

Tsüngrem Tanela Meküploksüba

²⁸ Tesülen ya ataloktsü, oda ni kü nela shi ajak dak meküploksütsü; aser ner jabaso aser ner jalatemi ainkar o shintsü, ner tamburtemi pungmang pungmangtsü, ner asangurtemi mangdang angutsü.

²⁹Aser ano item anogo nung ni kilirtem aser kilitsürtem madaka kü nela meküploksütsü.

³⁰Anüing aser alima nung tesüngmangtsütem sayutsü, azü, mi aser mokozü tongshi.

³¹ Kibuba anogo tulu aser tetsübutsü marudang, anüji mangadoktsü, aser itaji azü akümtsü.

³² Aser ya ataloktsü, oda shibaisa Kibuba tenüng nung jadir kümzüktsü; kechiyong Kibubai ashi ama, tejentetpurtem Zion tenem aser Yirusalem nung alitsü, aserKibubai ajaba tanüngba rongnung adentsü.

Yoel 3

Tsüngremi Kintem O Bendangtsü

¹ Kechiyong ajiang, item anogo nung, aser iba mapang nung, kodang Yihuda aser Yirusalem tepuokba tanaben ni anir arudir,

² ni kin ajak anitentsü, aser Yehoshafat lenteni anir alutsü; aser ni yangji kü nübur asoshi aser kü senmang Israel asoshi, shirnoki parnok kin rongnung prokshija lir, aser kü linük lemsaa lir, parnok den ni o bendangi aitsü,

³ Aser parnoki kü nübur asoshi an toktang, aser nüktapangtar asoshi tebur chanu ka agütsü, aser parnok ajemtsü yi asoshi tetsür chanu ka ayok.

Foinika Aser Filistia Anema

⁴ Hau, Oh Tair aser Sidon, aser Filistia linük ajak, kü madang nenok kechi ali! Ni inyakba asoshi nenoki kü nem meyipa agütsütsü asü? Aser nenoki kü nem meyipa agütsüdi süra, karaa aser yakta ni nenok mapa meyipa nenok kolak manung agütsütsü!

⁵ Kechiyong nenoki kü taribi aser kü hon agiogo; aser kü rongsen tajung nenok tekülemba kidangi nenoki bener ogo.

⁶ Yihuda nunger aser Yirusalem nunger, parnok pei arrtsü nungi talangkati aenshidaktsütsü asoshi, nenoki Grik nunger dang yokogo.

⁷ Ajiang, nenoki kolen parnok yoka ali, yang nungjagi ni parnok ajungmesotsü, aser nenok mapa nenok kolak madaki meyipdaktsütsü;

⁸ Nenok jabaso aser jala Yihuda chirtem ket nung ni ayoktsü, aser parnoki talang nung aliba, Sabea nisungtem dang parnok ayoktsü, kechiyong Kibubai aji jembio.

Yehoshafat Lenten Nung Obendangba

(Isa. 2.4; Mik. 4.3)

⁹Nenoki kin rongnung ibai sangdongang. Rara renemang! Temerangertem ajungmesoang, raraba nisung ajak anasa arudakjang, parnok atudakjang.

¹⁰Nenok alu alaba merang agi nok tsüngang, aser ai alepba nok agi nü tsüngang, tashi maiteri ni tashi ita lir ta shidakjang.

¹¹Nenok ilungang aser arung, meketa aliba kin ajak, aser nenok sasa sentepang. Oh Kibuba, ne temerangertem aludakjang.

¹²Kintem parnok sasa arimesodakjang aser Yehoshafat lenteni atudakjang; kechiyong yangji meketa aliba kin ajak o bendangtsü ni amentsü.

¹³Ninok yokang, kechiyong alu menogo, arung nenoki netzükan, kechiaser tsükmenatzü menüngdak sünga, mori moshia ayimer, kechiyong parnok majungbaji kanga tulu lir.

¹⁴Telok sa telok lemtet-lenten nung lir! Kechiaser lemtet lenten nung Kibuba anogo anasa lir.

¹⁵Anü aser ita manga küma lir, aser petinutemi parnok tesangwa soter.

Kibuba Anogo

¹⁶Kibuba Zion nungi arütsü, aser Yirusalem nungi pa ola yoktsü, aser anüng aser ali arakzütsü; saka pei nübur asoshi Kibuba jenokdak alitsü, aser Israel chirtem asoshi mitsa alitsü.

¹⁷Yamaji nenoki ni Kibuba nenok Tsüngrem, kü temeshi tenem Zion nung alir ta metettsü; idangji Yirusalem temeshi alitsü, aser aener shinga la ajanga joko mesüitsü.

Tarutsü Israel Sentsüwangshi

¹⁸Iba anogo nung ya ataloktsü, tenemtitemi yi tanang jenzüka yoktsü, aser tenemi mamatzü yimdaktsütsü aser Yihuda ayongnu ajak tzü ayimtsü, aser Kibuba ki nungi tzüpokdak ka adoktsü, aser Shittim lenten nung tzü agütsütsü.

¹⁹Yihuda chirtem dak teka aiba yong, Ijip azüngmeyaka alitsü, Edom arem azüngmeyakdak asütsü, kechiaser parnok ket nung parnoki tai makaba zü tokshi.

²⁰Saka Yihuda teti alitsü, aser putusa putu Yirusalem alitsü.

²¹Aser parnok zü ni tayang kepzüksü, ni aji memerenshi-i metoktsütsü, kechiaser Kibuba Zion nung alir.

Amos

Amos 1

¹ Amos shiba Tekoa sannüker rongnung liasü, pai Yihuda chuba Uzzia tendak, aser Israel chuba Yoas jabaso Yeroboam tendak, menoknok marudang küm ana lia, Israel indang pai anguba otem.

Israel Kiyonger Madak Obendangba

² Aser pai ashi, Kibubai Zion nungi arrtsü, aser Yirusalem nungi pa ola adoktsü; sannüker chiyimdaki mang ayimtsü, aser Karmel tenem kolak azüla-a aotsü.

Damaska Anema

³ Yamai Kibubai ashir, “Damaskai ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni temerenshiji magientsü; kechiaser parnoki Gilead dak mo anetba merang agi zükogo.

⁴ Anungji Hazael kidangi ni mi yoktsü, aser aji agi Ben-hadad chuba ki rongreptsü.

⁵ Aser ni Damaska süngkhüm tardangba raksatsütsü, aser Aven lenten nung alir, aser shibai Beth-eden kidong nungi chuba nüsong ama ali, leptoktsütsü; aser Siria nunger Kir tepuokdaki aitsü, ta Kibubai ashir”.

Gaza Aser Filistia Anema

⁶ Yamai Kibubai ashir, “Gazai ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser Edom nem agütsütsü asoshi parnoki kin ajonga tepuokdaki bener ao.

⁷ Anungji Gaza jara madaki ni mi yoktsü, aser aji agi chuba kitemji rongreptsü.

⁸ Aser Ashdod nung alir aser Ashkelon nungi shiba chuba nüsong ama ali, ni leptoktsütsü; aser Ekron anema ni teka mekangtsü, aser Filistia nunger tanüngbatem samatsütsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir.”

Tair Anema

⁹ Yamai Kibubai ashir, “Tairi ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser parnoki Edom nem kin ajonga bendanga agütsü, aser adianu tezüingzüktepba mebilemtet.

¹⁰ Anungji Tair jara madak ni mi yoktsü, aser aji agi chuba kitemji rongreptsü.”

Edom Anema

¹¹ Yamai Kibubai ashir, “Edomi ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser pai nok bener pei adianu arishi, aser aria bilemba ajak endokadok, aser tanen maka pa ain adok, aser pai pei terasaba teti ayu.

¹² Anungji ni Teman madak mi yoktsü, aser aji agi Bozra chuba kitemji rongreptsü.”

Ammon Anema

¹³ Yamai Kibubai ashir, “Ammon chirtemi ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser parnok arrtsü uludaktsütsü asoshi Gilead nung mashisa aliba tetsürtem parnoki rangpoktsü.

¹⁴ Anungji Rabba jara nung ni mi tsükloksütsü, aser aji agi chuba kitemji, tongbang nung ayimtenba ola adoka, Tsüingrem mopung aonba anogo nung yipru agi ona rongreptsü.

¹⁵ Aser parnok chuba, pa aser par tongtipur külemi tepuokdaki aotsü,” ta Kibubai ashir.

Amos 2

Moab Anema

¹ Yamai Kibubai ashir, “Moabi ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser Edom chuba teret pai shinü küma arong.

² Anungji Moab madak ni mi yoktsü, aser aji agi Keriot chuba kitemji rongreptsü, aser rongrongshishi, jangzü ola aser ayimtenba rongnung Moab asütsü;

³iba tiyong nungi ni o bendanger atsüngdoktsü, aser pa den tongtipur ajak tepsettsü,” ta Kibubai ashir.

Yihuda Anema

⁴Yamai Kibubai ashir, “Yihudai ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser Kibuba ozüing parnoki mebenshi, aser pa temelaba ozüing parnoki mayu, aser parnoki yazüba agi parnok aibelendaktsü, koba sülen parnok tsüraburtemi jaja.

⁵Anungji ni Yihuda madak mi yoktsü, aser aji agi Yirusalem chuba kitemji rongreptsü.”

Israel Anema

⁶Yamai Kibubai ashir, “Israeli ozüing raksaba asem asoshi, oda pezü asoshi, ni iba temerenshi magientsü; kechiaser parnoki temeshipur taribi yong ayok, aser tsüngsem jura ka yong maka maiter ayoker.

⁷Oda ali telungi ia sensaker kolak manung ajemshir, aser ajemalur lenmang nungtokadoker; aser kü temeshi tenüing menendaktsütsü asoshi tebu aser jabaso aiür kasa dangi air;

⁸aser tenangzükba nung agiba süoshi manung tekülemdak shia anasa parnok sasa ontaka alir, aser Tsüngrem kidang parnoki sen chizükba yi ajemer.

⁹Aji saka parnok jakdang ni Amor nunger samatsütsü, shiba tar cedar süngdong ama talang liasü, aser sülemdong ama pa tashi tait liasü; aji saka temalen nungi ni pa süngjang, aser telunglen nungi pa tera raksatsütsü.

¹⁰Ano ni pa Ijip lima nungi anitet, aser Amor lima amangtsü arem nung küm lir anishi.

¹¹Aser nenok jabasotem nungi ainkar adokdaktsü aser nenok asangurtem nungi Nazarit nisungtem adokdaktsü. Aji atangji masü no? Oh Israel chirtem? ta Kibubai ashir.

¹²Saka Nazarit nisungtem nema nenoki yi jemdaktsü, aser ainkartem dang mela-a, ‘Ainkar o tejembi,’ ta ashi.

¹³Ajiang, tsükpong sünga alibai talungtsü anenba ama, ni nenok dak anentsü.

¹⁴Terangrangertemi mejentettsü, aser tashikari pei tashi marutsü, mesüra temerangeri pei sasa meküzmüktettsü.

¹⁵Shibai lijak amer pai menoktattettsü, aser shiba tetsüng tekara pa sasa meküzmüktettsü; mesüra shibai kor nung asanger pa taküm meküzmüktettsü.

¹⁶Aser temeranger rongnung shiba tasü tait lir iba anogo nung mangsa ajentsü,” ta Kibubai ashir.

Amos 3

Israel Temenen Asoshi Temerenshi

¹“Oh Israel nunger, nenok anema Ijip lima nungi ni anitetba kidong ajonga anema, Kibubai jembiba iba o angang;

²Alima kidong ajak yutsür ni nenok dang metet aser anebalu, anungji nenok tai temenen ajak ni semdangtsü.

³Temulung meputepira, nisung ana külemi jajatsü asü?

⁴Arem nung tetepsettsü shiruru maka dang molusongzüi arr asü? Molusongzüi pongtui pa lungki nung langka bena arua melira asatsü asü?

⁵Pei asoshi ali nung sang soa mali nung ozüji sang nung aputsü asü? Sang nung kecha mapu nung ali nungi sangji joka atutsü asü?

⁶Yimti nung jangzü apura nisungtem matentener no? Yimti ka nung tamajung ka atalokra, aji Kibubai inyakba masü no?

⁷Atangji Kibuba Tsüngremi pei tenzüker ainkartem dang pei mapa jungkai adoka mesayui pai kecha meinyaktsü.

⁸Molusongzüi arr-ogo, shibai metsübuttsü? Kibuba Tsüngremi jembigo; shibai shin o mejembi-i litet?”

Samaria Asoshi Tammang

⁹Ashdod chuba kidang, aser Ijip lima nung chuba kidang sangdongang aser shiang. “Samaria tenem nung nenok sasa atenshiang, aser yangji rongrongshishi kodaka ali ajiang.

¹⁰Kechiyong parnoki shitakba inyaksü memetet, ta Kibuba, shibai parnok chuba kidang teka yitepba aser rakzükraktemba rizünga yutsür, pai ashir.

¹¹Anungji yamai KibubaTsüngremi ashir: ‘Tsükchiri linük meketbangtsü, aser ne dak nungi pai tashi agizükadoktsü, aser ne chuba kitemji rakzükraktemdaktsütsü’.

¹²Yamai Kibubai ashir, ‘Sannükeri molusongzü bang nungi tetsüing ana, mesüra tenarong ka, shia aru ama, Samaria nung alir Israel nunger, yipten kinüklen aser yipten külen den kümzüksü.’ ”

Bethel Anema

¹³Nenoki angang, aser Yakob kidong anema kuli agüjang, Kibuba Tsüngrem, Temeranger Telok Tsüngremi ashir.

¹⁴ “Kechiyong Israel ozüing raksaba merenshiba anogo nung, ni ano Bethel tenladaka merenshitsü, aser tenladak tezütem leptoktsütsü, aser ali nung tsükdaktsütsü.

¹⁵Aser tsüngkhüm ki aser mei ki anaprongla ni samatsütsü; aser shiti pu agi yangluba ki samatsütsü, aser ki jenti tatem akümstsü,” ta Kibubai ashir.

Amos 4

Samariatsürtem Anema

¹“Ya angang, nenok Bashan nashitem, nenok Samaria tenem nung alirtem; nenoki sensaker rishikangshir, mokokmeiner ajemzüka yoker, aser parnok kibur dang, bener arung, asenoki jemdi, ta ashir.

²Parnoki nenok jui agi atsür aotsü, aser nenok anünga alibatemji ango poroki agi atsütsü, item anogo nenok madak arudagi ta Kibuba Tsüngremi pa temeshiba agi azüngashia ashir.

³Aser nenok nisung shia indang indanga la madak teraksa alidak jagi tugutsü, aser nenok sasa Harmon nung enoktsütsü” ta Kibubai ashir.

Israel Pei Sasa Ashioktsüba Aser Temenen

⁴“Betheli arung, aser ozüing raksa-ang, Gilgali arung, aser ozüing raksaba jenti kümdakjang; aser nenok shiruru tenla anepdang shia, aser nenok ter-shilem asemnü shia bener arung;

⁵aser tenüngsang tenla, piyazü meinokba amtsük ronga agüjang, aser temulunger tenla sangdongang aser itemji metetdakjang. Kechiyong, Oh Israel nunger nenoki aji aginür” ta Kibuba Tsüngremi ashir.

⁶“Aser ano ni nenok nem tepu temerük, aser nenok talidak ajak nung anüngakongba agütsüogo, aji saka nenoki kü dangi meyipa maru” ta Kibubai ashir.

⁷“Aser alu arutsü ita asem lia ni ano nenok nungi tzünglu sot, ni yimti ka madak tzünglu arudaktsü aser yimti tanga ka madakbo tzünglu marudaktsü; alu ka madak tzünglu aru, saka alu koba nung tzünglu maru aji kongka adok.

⁸Anungji yimti ana asem yimti ka dangi tzü ajemtsü meshimetsüa aru aser tipmatem; aji saka nenoki kü dangi memeyip” ta Kibubai ashir.

⁹“Ni nenok tashitak aser wara agi tongdaktsü, nenok atsüki jenti aser nenok tsükmenatzü lutem aser nenok mungudongtem aser nenok oliv süngdongtem süngkui chimatsü. Aji saka nenok kü dangi memeyip” ta Kibubai ashir.

¹⁰“Ni nenok Ijip dangi yokba ama tashitak wara yok, ner asangurtem ni nok agi tepset; ner kortem ni meiner oadok, aser ner yipten dong teshinem agi nenok teni tonga ni atudaktsüogo. Aji saka nenoki kü dangi meyipa maru,” ta Kibubai ashir.

¹¹ “Tsüngremi Sodom aser Gomora endoktsüba ama ni nenok rongnung karbo endoktsüogo, aser jangrua aliba nungi sütetba milungsang ama nenok liasü. Aji saka nenoki kü dangi memeyip” ta Kibubai ashir.

¹²“Anungji, Oh Israel, ni nenoki dang yamai inyaktsü, aser ni ne dang yamai inyaktsü ali nungji, ne Tsüngrem den ajuruteptsü renemang” Oh Israel.

¹³“Kechiyong angang, shibai tenemtem kümdaktsü, aser mopung yanglu, shibai nisung dak pa tebilembatem kechi lir aji ashir, aser anepdangji

tammang kümdaktsür, aser alima tokong tenem nung ajemshir; pa tenüngji Kibuba, Temeranger Telok Tsüngrem lir.”

Amos 5

Israel Asoshi Mangyimba

¹Oh Israel kidong, nenok indang ni mangyimba o nenoki angang.

²“Israel tasüngtet aiür laogo la joko mesaktsü, la pei lima nung tsüka lir, la mesotsü shinga mali.”

³Kechiyong yamai Kibuba Tsüngremi ashir: “Meyi ka yokba yimti nung noklang ka dang anüngtsü, aser koba nungi noklang ka yok, Israel kidong asoshi ter dang anüngtsü.”

Temulung Memeyipra Tekümtet Mali

⁴Kechiyong Israel kidong dang yamai Kibubai ashir:

⁵“Saka Bethel tebushi, mesüra Gilgali tei, aser Beersheba ajanga tuo; kechiyong atangji Gilgal tepuodaki aotsü, aser Bethel amajok akümtsü.

⁶Kibuba bushiang aser nenok taküm alitsü, aji mesüra Bethel nung shingaia meremseptettsüsa pai Yosef kidong dak mi adok ama pa adoka meyokadoktsü.

⁷Nenoki ochiba agi taku kümdaktsür, aser temeshiba ali nung endokadoker.

⁸“Kibubai Pleiades aser Orion petinutem yanglu, shibai ammanng agi anepdang kümdaktsü, aser anüngdang agi aonung tammang kümdaktsür, shibai tzüyim tzü jatener, aser aji alima madak shiloktsür; pa tenüng Kibuba lir.

⁹Pai tashi taiter madak aoksa-a tesama adokdaktür, aser mitsa madak teraksa adokdaktür.”

Amokmerenba

¹⁰Süngkhüm nung arütsüba nisung dang parnoki sempar, aser atangji jembiba dang parnoki sempar.

¹¹Anungji nenoki sensaker dak ajemshi nungji, aser pa nungi tsük agizüka agi nungji, nenoki lung angenteta ki yangluaka, nenok item nungji malitsü; nenoki tsükmenatzü lu tajung yimaka, nenoki item yi majemtsü.

¹²Kechiyong nenok ozüing raksaba jenti aser nenok temenen koba tulu ni meteta lir, nenoki tai maketer kangshir aser süpokrem agir, aser mokokmeiner süngkhüm nungi nungina yoker.

¹³Aji asünung shiba tekümdang lir, ibala mapang nung ola madoki alitsü, kechiyong ya tensa tamajung lir.

Tajungshiba

¹⁴Nenok taküm linüra tajung bushiang, tamajung masü, angji Kibuba Temeranger Tsüngrem, nenoki ashiba ama, nenok den alitsü.

¹⁵Tamajung sempa-ang aser tajungji meimang, aser süngkhüm nung ochiba yangluang, ashiko Kibuba Temeranger Tsüngremi, Yosef tanüingba dang aochitsüa kar.

Mepaidoktetba Lendong

¹⁶Anungji yamai Kibuba, Temeranger Tsüngrem Kibubai ashir; “Lenjem ajak nung jebtepba alitsü, yimdong ajak nung parnoki ashitsü, ‘Aiatai! Aiatai!’ aser aluyimer dang aser tajeptsü mangyim ken ashir dang parnok mang ayimtsü ajatsü.

¹⁷Aser tsükmenatzü lu ajak nung tajepta alitsü, kechiyong na ajanga ni süitsü” ta Kibubai ashir.

Kibuba Anogo

¹⁸Kibuba anogo jangrar nenok asoshi aiatai! Nenoki Kibuba anogoji kechiba aginür? Aji tammang lir, tesangwa masü.

¹⁹Nisung ka molusongzü nungi jena aonung, shirem ka ajuru ama; mesüra kidangi ir, pa teka jara nung atalok nung per kati mechi ama.

²⁰Kibubaanogoji sangwa masü am mang masü no? Oda iba nung sentsüprangba masü am mang-ang alitsü masü no?

Anemsü Yimsü Anema

²¹“Ni sempar, ni nenok benjongbentsü sensatsür, nenok temeshi mungdang sentepba nung ni mepelar.

²²Hau, nenoki kü nem tarongba aser chiyungtsü tenla agüjaka, ni itemji magizüktsü; mesüra nenok tejbketba, tenüngsang tenlatem ni mezüngshitsü.

²³Nenoki kü dang nungi nenok ken ola bener oang, kechiyong nenok kongki ola ni mangatsü.

²⁴Saka tzü ama ochiba nunga aludakjang, aser ayong ama temeshiba moshia yimdakjang.

²⁵Oh Israel kidong arem nung küm lir alidang, nenoki kü dangi shiruru tenla chiyungtsü tenla bener aru asü?

²⁶Saka nenoki nenok chuba Sakkut aser nenok petinu noksa Kaiwan, noksa koba nenok asoshi yanglu, nenoki aputsüla.

²⁷Anungji nenok Damaska ajanga tepuokdaki ni nenok odaktsütsü” ta Kibuba, shiba tenüng Temeranger Tsüngrem lir, pai ashir.

Amos 6

Pei Sasa Sadoksadoka Alirtemji Merenshitsü

¹Zion nung sadoksadoka alir asoshi, aser Samaria nung temulung lema alir asoshi, tongti kin rongnungi tamarener asoshi shirnok dangi Israel kidong aru, parnok asoshi aiatai!

²Kalne ajanga oang, aser repringang, aser idak nungjagi tulusang Hamat dangi oang; ajiser Filistia nung Gat jagi luang! Parnokji item yimli dang nungi tajungba asü? Mesüra parnok li nenok li dang nungi tuluba asü?

³Oh nenok tamajung anogo talangi endoktsürtem aser teka azü tokshiba anasa arudaktsürtem;

⁴shiti pu yipten nung mepitaka alirtem, aser parnok sasa langbang nung songtoka alirtem, aser san telok nungi san chanu aser nashi ki nungi nashi chanu achirtem.

⁵Kongki den paibalema ken atener, aser Dawid ama ken kongki pei asoshi yangerteter;

⁶marok nung yi ajemer, aser parnok sasa totzü tajung agi mezürttem; saka Yosef timtem tekangshi atema parnoki temulung ayanga mali.

⁷Anungji tang mezüngbuba tepuokertem den parnok tepuokdaki aotsü aser songtoka ondaker benjongtepba süitema aotsü.

Temerenshi: Tasüba Wara, Menoknok aser Yimmaker

⁸Kibuba Tsüngremi pa sasa azüngashi, ta Kibuba, Temeranger Tsüngremi ashir, “Ni Yakob mezümekümba sempar, aser pa mitsatem sempar. Anungji yimti aser yangji aliba ajak den ni bendanga agüjadoktsü.

⁹Aser ya ataloktsü, ki ka nung nisung ter lira, parnok asütsü.

¹⁰Idangji tebu tanubu shibai pa aronger, kidang nungi teret bener adoktsü asoshi pai pa bena arutsü, aser shiba ki telungba nung lidir, pa dang ashitsü, ‘Ne den ano kar lir ma?’ Aser pai ashitsü, ‘Shinga mali,’ aser pai ashitsü, ‘Ola tadok, kechiyong asenoki Kibubatenüng metetshitsüla.’

¹¹Kechiyong ajiang, Kibubai melar aser ki tulu anüka raksatsü, aser ki tila atsüsa-a aotsü.

¹²Kori lungpak manung asümtetdi ma? Tzüyim nung nashi pungchitemi alu aladi ma? Aji saka nenoki ochiba agi taku, aser temeshiba süngjang mim kümdaktsüogo.

¹³Nenok shiri amajok mapa nung pelateper, aser ashir, “Asenoki, asen pei tashi agi asenok asoshi ain munguka ma?” ta ashir.

¹⁴Kechiaser, ajiang, “Oh Israel kidong, ni nenok anema kin ka adokdaktsütsü” ta Kibuba Temeranger Tsüngremi ashir, aser Hamati ailen lenmang nungi Araba ayong tashi parnoki nenok rishikangshitsü.

Amos 7

Mangdangtem: Mezüngbuba Mangdang: Süngku

¹Yamai Kibuba Tsüngremi kü dang sayu; aser ajiang tesü adokba tzünütsü meia alidang, pai süngku adokdaksü; aser angang, aji chubar tzünütsü bendener külen liasü.

²Aser kodang moapu nung parnoki rem chima, idangji ni ashi, “Oh Kibuba Tsüngrem, tai tokang, ta ni ne dang mepishir, Yakobi koda noktaktetsü? Kechiyong pa kanga tila lir.”

³Iba indang Kibubai temulung meyip, aji oda masütsü ta Kibubai ashi.

Tanabuba Mangdang: Mi

⁴Yamai Kibuba Tsüngremi kü dang sayu, aser ajiang, Kibuba Tsüngremi mi agi bendangtsü aja; aser aji agi tarok tulu meyok, aser ali meyokadoker liasü.

⁵Idangji ni ashi “Oh Kibuba Tsüngrem, ni ne dang mepishir, anenangma. Yakobi koda noktaktetsü? Kechiyong pa kanga tila lir.”

⁶Iba indang Kibubai temulung meyip, ya aji oda masütsü, taKibuba Tsüngremi ashi.

Tasembuba Mangdang: Tasadangba Lisü

⁷Yamai pai kü dang sayu, aser ajiang, tasadangba lisü agi yangluba jara ka anasa, Kibubatasadangba lisü ka pa ket nung amer noktak.

⁸Aser Kibubai kü dang ashi, “Amos, nai kechi angur?” Aser ni ashi, “Tasadangba lisü ka.” Idangji Kibubai ashi, “Ajiang, kü nübur Israel rongnung ni tasadangba lisü ka ayutsü, ni joko parnok oda metoktsütsü.

⁹Aser Isak tekülemdak tesemtem azüngmeyaka alitsü, aser Israel temeshidak sendoka yutsütsü; aser Yeroboam kidong anema ni nok mekangtsü.”

Amazia Aser Amos

¹⁰Idangji Bethel putir Amaziai Israel chuba Yeroboam dangi ya shia yok, “Israel kidong rongnung na anema Amosi tamajung tasa asaogo, pa o ajak alimai matir.

¹¹Kechiyong Amosi ashir, ‘Yeroboam nok agi asütsü, aser idangji linük nungi Israel pur aotsü.’”

¹²Ano Amaziai Amos dang ashi, “Oh na ainkar, oang, Yihuda limai jenang, aser yangji pok yimang, aser ainkar o jembiang;

¹³saka joko Bethel nungbo ainkar o tejembi, kechiyong ibai chubar tekülemdak lir aser ya chuba ki lir.”

¹⁴Idangji Amosi langzü, aser Amazia dang ashi, “Ni ainkar masü, mesüra ainkar chira masü, saka ni aluyimer, aser munguzünu lu anebalur nisung lir;

¹⁵aser san telok sülen anidakba nungi Kibubai ni jatet, aser Kibubai kü dang ashi, ‘Oang, kü nübur Israel dang ainkar o jembiang.’

¹⁶“Anungji tang nai Kibuba O angang. Nai ashir Israel anema o tejembi, aser Isak kidong anema ne o tetsükdaktsü.

¹⁷Anungji yamai Kibubai ashir; ‘Nebutsü yimti nung nüktapangtatsür akümtsü, aser ne jabaso aser jalatem nok agi laotsü, aser ner li tilala küma lemsatsü, aser na ne sasa memerükba lima nung asütsü, aser Israel pei lima nungi atangji tepuoker küma anir oadoktsü.”

Amos 8

Süngjang Tamen Molok Ka

¹Kibuba Tsüngremi kü dang yamai sayu aser ajiang, mei süngjang molok ka.

²Aser pai ashi, “Amos nai kechi angur?” Ni ashi, “Mei süngjang molok ka.” Idangji Kibubai kü dang ashi, “Kü nübur Israel asoshi tatembang aruogo, ni joko parnok anasa mesüitsü.

³Iba anogo nung tekülemdak ki nung kentenbaji asatepba ola akümtsü,” ta Kibuba Tsüngremi ashir, tasü mang jenti alitsü, tesem aisü nung parnok ola madoki merepshitsü.

Israel Asoshi Tammang

⁴Ya angang, Oh nenok mokokmeiner dak ajemshirtem, aser linük nung sensaker kangshirtem.

⁵Nenoki ashir ita tasen aser amungnü kodang süia aotsü, anungji onoki tsük aser wheat ayoktsü. Onoki efa tajemba aser shekel tuluba kümdakja, tiyazü seret agi külaka amshitsü.

⁶Sensakerji taribi yong aser tsüngsem jura ka yong mokokmeiner alitsü aser wheat tap ayoktsü.

⁷Yakob maong agi Kibubai azüngashi, “Atangji ni parnok mapa ka danga kodanga mamatsü.”

⁸Iba asoshi ali-i matententsü, aser yangji aliba nisung shiai mang mayimtsü no? Hau, ya ajak jagi Nile ama atutsü; aser aji Ijip nung Nile ama tzü wanga atutsü aser tanaben aremstsü.

Temerenshi, Tammang Aser Mangyimba

⁹Aser iba anogo nung, anjong tenari dang anüji ludaktsütsü aser anüngdang ni alima manga kümdaktsütsü ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹⁰Aser nenok benjongbentsü agi mangyimba kümdaktsütsü, aser nenok ken ajak mangyim ken kümdaktsütsü; aser nenok teperem nung ni anem sü kangdaktsütsü, nisung shia lemtsü kümdaktsütsü, aser jabaso ka dang aliba asoshi mang ayimba ama, aser iba tatembangji taku anogo ama ni kümdaktsütsü.

Tsüngrem O Wara

¹¹Ajiang, linük nung aya wara ka, chi makaba mesüra tzü agi tzüraba wara ka masü, saka Tsüngrem O mangashiba wara ka ni yoktsü anogotem arudar, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

¹²Aser parnok tzüyim nungi tzüyim tashi, aser anüolentip nungi oda anüdoklen tashi nemzütsü; Tsüngrem O bushitsü parnok oli-aruli ta asümteptsü, saka aji mangutsü.

¹³Iba anogo nung tobur tajung aiürtem aser asangurtem tetsüraba agi lulatsü.

¹⁴Shirnoki Samaria temenen agi azüngashir, aser ashir, “Oh Dan, ne tsüngrem taküm ali nungji, aser Beersheba yimsü mesamai ali nungji oda parnok laotsü, aser tanaben kodanga meshishitsü.”

Amos 9

Mangdang Pungububa: Tekülemdak Laoba

¹Ni tenladak sabang anasa Kibuba noktaka angu, aser pai ashi, “Sanenji anakshitsüsa tongshibang nung zükang. Aser parnok ajak kolak nung anüka raksadakjang; aser parnok tanüngbaji ni nok agi tepsettsü. Parnok kata jena maotsü, aser shinga mejentettsü.

²Asüyim tonga parnoki tua iaka, yangji kü tekai parnok agitsü, aser parnoki anüngi tuaka, yang nungjagi ni parnok anir alutsü.

³Aser parnoki Karmel talak nung atsükaka ni bushitsü, aser yang nungjagi parnok bener adoktsü, aser parnok kü nükdang nungi tzüyim punglang nung atsüka liaka, yang nungjagi ni per dang melatsü, aser pai parnok dak mechitsü.

⁴Aser parnok tsükchir jakdang tepuokdaki oaka, yang nungjagi ni nok dang melatsü, aser aji agi parnok tepsettsü; aser ni parnok madak tajung asoshi masü tamajung asoshi kü tenük yoktsü.”

⁵Kechiyong Kibuba Temeranger Tsüngrem, pai alinük nung kongshira yimsa-a aor, aser yangji alir ajaki mang ayimtsü; aser aji Nile ama atutsü, aser Ijip nung Nile ama arema alutsü,

⁶anüng nung taktang yanglur ali nung anüngtsüng amendaker yanglubaji pa lir; tzüyim jatener alijak nung meküploksübaji pa, pa tenüng Kibuba lir.

Temenenpur Merenshitsü

⁷“Oh Israel chirtem, kü madang nenok Ethiopia nunger ama masü no?” ta Kibubai ashir. Ijip lima nungi ni Israel, ano Kaftor nungi Filistia nunger aser Kir nungi Siria nunger manitet no?

⁸Ajiang Kibuba Tsüngrem tenük temenen yimli madak lir. Aser aji ni ali ajak nungi samatsütsü, saka Yakob kidongbo meshimeshia ni mesamatsütsü,” ta Kibubai ashir.

⁹“Kechiyong angang, ni melatsü, aser waitsü nung jang aiba ama ni Israel kidong kin ajak rongnung aitsü, aji saka tsükjang tilatibajia ali nung metsüktsü.

¹⁰Kü nübur temenen pur ajak shirnoki, tamajungi asenok memeneptsü mesüra menoktangtsü ta ashir, parnok nok agi asütsü.”

Dawid Yimli Yanglushitsü

¹¹Iba anogo nung Dawid tekülemdak süki laoa aliba ni mesotsü, aser iba teraksa atepteptsü; aser pa teraksa ni mesotsütsü aser akhidang aliba ama ni aji yanglutsü.

¹²Oda parnoki Edom tanüngba, aser kü tenüng agi ajaba kin ajak agitsü asoshi, ta iba inyakbaKibubai ashir.

¹³Ajiang alu alari alurur asoshi, aser tsükmenatzü aneteri metsü proker meneptsü anogotem arudagi ta Kibubai ashir, aser tenemtemi yi tanang jenzüka yoktsü aser tenem ajak aji agi yimbangtsü.

¹⁴Aser ni kü nübur Israel tepuoker tanaben anir arutsü, aser parnoki teraksa yimtitem yanglutsü, aser item nung alitsü; aser parnoki tsükmenatzü lu ayimtsü aser iba yi ajemtsü, ano parnoki atsüki yanglutsü, aser item süngjang achitsü.

¹⁵Aser ni parnok pei lima nung tema yutsütsü, aser ni parnok nem agütsüba parnok lima nungi joko parnok atsüteta bener maotsü, ta Kibuba Tsüngremi ashir.

Obadia

Obadia 1

Mezüngbuba Edom Laotsü

¹ Obadia mangdang: Kibuba Tsüngremi Edom indang yamai ashir; Kibuba nungi onoki osang angashiogo, aser ya oda shia kin rongnung chuba tenyar yoka lir, nenok aramesoang, aser la anema tongbang nung asenok aramesodi.

² Ajiang, ni na kin rongnung tila kümdaktsüogo; na kanga sensatsütsü.

³ Ne mulungjang asüküm agi na ashiokdaktsü, Oh na lung tulu jakmaba nung lir, azük talang nung alir, oda pei mulungjang nung, shibai ni ali-i ludaktsütsü ta ashir.

⁴ Nai mongzü ama talangi tuaka, aser ne tesepe petinu rongnung yangluaka, ni yang nungjagi na anir alutsü ta Kibubai ashir.

Tesamatsüba Aser Tetepsetba Agi Edom Merenshitsü

⁵ Ne dangi auür arura, aonung rakzükraktemer arura, na kodaka raksatsütsü! parnok peria maka tashi parnoki mauyatsü no? Tsükmenatzü aonger kar ne dangi arura, parnoki tsükmenatzü tendok kar metoktsütsü no?

⁶ Esau indang koda bushitet! Pa miima akaba rongsen koda putet!

⁷ Parnoki na arrtsü tonga aridok; ne den yimjung nung aliba nisungi na ashioktsü, aser ne madak takok angu, ne metsü menakertemi ne kübok sang soa ayu; iba indang kecha tangatetba mali.

⁸ Iba anogo nung ni Edom nungi shisa takar nisungtem, aser Esau tenem nung tangatetba mesamatsüli ma? ta Kibubai ashir.

⁹ Oh Teman, ne temerangertem aoksatsü, oda nisung shia Esau tenem nungi tetepsetba agi okshia samadaktsütsüsa.

Edom Temenen

¹⁰ Nenu Yakob dak teka aiba asoshi maksü agi na nembangtsü, aser na teti asoshi leptokadoktsü,

¹¹Bendangertemi pa oset bener aoba aser par süngkhümi ia, Yirusalem madak an toktang dang, na atsüngena noktakba anogo nung, oda na parnok rongnung ka liasü.

¹²Nenu timtem lendong anogo nung nai pela-a tereprang, aser Yihuda chirtem madak parnok tesama anogo nung tepelatep; mesüra tejashitsü anogo nung tasüküm.

¹³Kü nübur süngkhümbongi parnok lendong mapang nung tei; hau, parnok lendong anogo nung parnok toushi madak pela-a tereprang, mesüra parnok lendong anogo nung nenoki parnok oset nung teka tei.

¹⁴Jena aortem leptangtsü asoshi, na lenjem nung tenoktak; tejashitsü anogo nung anünga alirtemji bendanga tagütsü.

¹⁵Kechiyong kin ajak madak Kibuba anogoji lir; nai inyakba ama ne daka inyaktsü; nai benshiba ne kolak dangi meyipa arutsü.

¹⁶Kechiyong kü temeshi tenem nung nenoki ajemba ama, yangji kin ajaki maneni ajemtsü, hau, parnoki ajemtsü aser meyoktsü, aser parnok mali ama dang akümstsü.

Edom Madak Israeli Mang Ayangba

¹⁷Saka Zion tenem nung jena aortem alitsü, aser aji temeshi alitsü; aser Yakob kidongi senmang agitsü.

¹⁸Yakob kidong mi akümstsü aser Yosef kidong milak akümstsü, aser Esau kidong mo tembang akümstsü, aser parnoki itemji arongtsü, aser parnok meyoktsü, aser Esau kidong kata anünga malitsü; kechiyong Kibubai aji jembaliogo.

Tasenba Israel

¹⁹Anüolentip alir Negeb Esau tenem agitsü, aser ali tenemtsüng nung alirtem Filistia nunger atsüngtsü, aser parnoki Efraim moapu aser Samaria moapu agitsü; aser Benjamini Gilead agitsü.

²⁰Israel chirtem tepuokba iba telok koba Kanan nunger rongnung lir, oda Zarefat tashi agitsü.

²¹Esau tenem linük madak yimsüsütsü Zion tenemi tekümzükertem atutsü;
aser yimliji Kibuba meyong alitsü.

Yona

Yona 1

Yonai Kibuba Nungi Jena Aoba

- ¹ Tang Amitai jabaso Yona dangi Kibuba o ya oda shia aru.
- ² “Aramesoang, yimti tulu Nineve jagi oang, aser iba anema ayimtenang, kechiyong parnok majungba kü madangi atuogo.
- ³ Saka Kibuba tsüngdang nungi Tarshisi jena aotsü Yonai arameso, aser pa Yopai alu, aser Tarshisi aotsüba rong ka ngua idakji pai taa agütsü, aser parnok den Tarshisi Kibuba tsüngdang nungi pilaa aotsü iba nung alu.
- ⁴ Saka Kibubai yipru mopung tulu ka tzüyimi yok, aser tzüyim nung yipru tulu ka adok, anungji rongji raksadi ta aküm.
- ⁵ Idangji rong nung inyakertemi tsübu, aser nisung shia pei tsüngrem dang ayimten, aser rong pungpadaktsütsü asoshi parnoki rong nung aliba osettsüset tzüyim nung endoktsü. Saka Yonabo rong telunglen luagi sümanga amua or liasü.
- ⁶ Anungji rong tanishiba pa dangi arua pa dang ashi, “Na ya kechi tetezü, Oh amua aosang? Shishiang; ne Tsüngrem dang jaang, aji oda süra, ashiko Tsüngremi asenok indang bilemtsü aser asenok mesamatsü.”
- ⁷ Rongirtem parnok o parnok na jembitepa ashi, “Arung, shiba meji iba lendong ya asen dangi arur, aji asenoki metettsü an tokdangdi.” Anungji parnoki an tokdang, aser aji Yona dak kao.
- ⁸ Idangji parnoki pa dang ashi, “Shiangjong, shiba meji iba lendong asen madak lir, onok dang shiang; na kechi mapa inyaker? Aser na kong nungi arur? Ner linük kechi? Aser na kechi nübur nungi?”
- ⁹ Idangji pai parnok dang ashi, “Ni Ibri nunger, tzüyim aser ali takong yangluba Kibuba anüng Tsüngrem ni tsübur”.

¹⁰Idangji nisungtemji kanga dang tsübuadok aser pa dang ashi, “Nai ya kechi inyak? Kechiyong Kibuba tsüngdang nungi pa jena aor ta nisungtemi metet, kechiaser pai parnok dang shir liasü.”

¹¹Idangji parnoki pa dang ashi, “Tzüyimji asenok asoshi süngjema akümtsü onoki ne dang kechi inyaktsü?” Kechiyong tzüyim tali tali tzüsem adok.

¹²Aser pai parnok dang ashi, “Ni ajunga arung aser tzüyim nungji ajungokjang, anungji nenok asoshi tzüyimji süngjema alitsü, kechiyong iba tzüsem tulu kü meji nenok madak lir ta ni metet.”

¹³Aji saka nisungtemi parnok meyipa ali atongtsü meranga rongji ai, saka parnoki makok, kechiyong parnok anema tzüsemji tali taliang adok.

¹⁴Oda parnoki Kibuba dang ayimtena ashi, “Oh Kibuba, onoki ne dang mepishir, iba nisung taküm atema onok tesamatsüma, aser tai makaba zü onok dak tenloktsüma; kechiyong nai, Oh Kibuba, nai mulungba ama aji inyakogo.”

¹⁵Anungji parnoki Yona bena aru, aser tzüyim nungji ajungoktsü aser tzüyim pei ain adokba nungi anen.

¹⁶Idangji nisungtemi Kibuba kanga dang tsübu, aser parnoki Kibuba dang tetepsetba tenla agütsü, aser azüngashi.

¹⁷Saka Kibubai Yona meyoktsü asoshi ango tulu ka renem, aser ango pok nung Yona anogo asemnü aser asem aonung liasü.

Yona 2

Yona Kümzükba

¹Idangji ango pok nungi Yonai Kibuba pa Tsüngrem dang sarasadem.

²Aser pai ashi, kü timtem nungi ni Kibuba dang aja, aser pai kü dang langzü; Sheol pok nungi ni ayimten, aser nai kü ola angashi.

³Kechiyong nai ni tarokdak, tzüyim tiyongi aja, aser ni meketa tzüsem tulu liasü; ne tzüsem aser ne tzülok ajak kü madak süi.

⁴Aser ni ashi, Ne nükdang nungi ni endoka lir; aji saka ni ne temeshi tenla ki tsütsü repringtsü.

⁵Kü taküm manung tzü agi nungbang; taroki ni meketa liasü, kü kolak nung tzüyim-ai agi meyibanga liasü.

⁶Ni tenem tsüng tonga alu; alimai ni tartangtsü agi teti asoshi kü madak shibanga-adok; aji saka nai kü taküm kangla nungi agitet, Oh Kibuba kü Tsüngrem.

⁷Kodang kü nela lulaa aküm, ni Kibuba bilemtet; aser kü sarasademba ne dangi, ne temeshi tenla kidangi ait.

⁸Shirnoki amajok süngyanglu züngshir, parnoki pei temeim yimlibilem senzuka toktsür.

⁹Saka tenüngsang agütsüba ola agi ne dang tetepsetba tenla agütsütsü; ni kechi azüngashi, aji ni agütsütsü. Tekümtetba Kibuba meyong lir.

¹⁰Aser Kibubai ango dang jembi, aser pai Yona ali takong nung saktsüzüka toktsü.

Yona 3

Nineve Nungger Temulung Meyipba

¹Idangji Kibuba O tanaben Yona dangi aru,

²“Aramesoang, yimti tulu Nineve jagi oang, aser ni ne dang melaba sayutsüngi o parnok dang ayimtenang.”

³Anungji Yona arameso, aser Kibuba o ama, Ninevei ao. Tang Nineveji asemnü lenmang, kanga merena uluba yimti ka liasü.

⁴Yonai yimti jagi aitsü tenzüka kenü lenmang jaja aser pai ayimtena ashi, “Nineve samatsütsü joko anogo lir nü dang.”

⁵Aser Nineve nüburtemi Tsüngrem dak amang, aser parnoki tulumiba ka ayongzük aser parnok tulutiba nungi tilatiba tashi anem sü aben.

⁶Kodang osang jagi Nineve chuba atong, pai chuba menden nungi arameso aser pa nungi chuba sü luzük, aser anem sü aben, aser aut nung amen.

⁷Pai ya oda shia sangdong, aser chuba aser tongtipur tashi ajanga Nineve sünga prokshi, “Nisung saka shiruru saka, nashi saka, san saka, kecha temenakdang. Parnok techiyungdaksü mesüra tzü tejemdaksü.

⁸Saka nisung aser shiruru na prongla, anem sü abendakjang aser Tsüngrem dang tashi agi parnoki ayimtendakjang; hau parnok ket nung aliba teka yitepba nungi, aser parnok shia pei tamajung lenmang nungi meyipdakjang.

⁹Ashiko asenok mesamatsüsa, Tsüngremi temulung meyipa aser pa tesashi ain adokba nungi meyiptsüa shibai metet?”

¹⁰Kodang Tsüngremi parnok tamajung lenmang nungi meyipba mapa angu; aser Tsüngremi, pai parnok dang inyaksü ta ashiba tamajung nungi temulung meyip aser pai aji meinyak.

Yona 4

Yona Ain Adokba

¹Saka aji agi Yona kanga dang jashidaksü, aser pa ain adok.

² Pai Kibuba dang sarasadem aser ashi, “Oh Kibuba, kü lima nung ni alidangsa ni ya meshika ma? Ibayongjiang, ni Tarshisi ilunga jena ao; kechiyong na taochi akaba aser aria bilemba Tsüngrem, ain adoktsü meilungi, aser yimlibilem nung talubosa, aser merenshitsü aliba nungi nai temulung meyiper ta ni metet.

³ Anungji tang, Oh Kibuba, kü taküm kü dak nungi agiang, ta ni ne dang mepishir; kechiyong ni asoshi taküm melii tasüang tajungba.”

⁴Aser Kibubai ashi, “Na ain adoktsü temeden ali asü?”

⁵Idangji Yona yimti nungi ao, aser yimti anüdoklen amen, aser pa asoshi semtu ka yangji yanglu, aser iba akhümpok nung amen, aser yimtiji kechi kumdir aji reprangtsü ataa ali.

⁶Kibuba Tsüngremi meso zü ka renem, aser pa pesaprunng nungi kümzüktsü, oda aji pa tekolak manung akhüm ka asütsü, aji Yona akhümbanga arudaksü. Anungji meso atema Yona kanga dang pela-a liasü.

⁷Saka tananü anepdang akümdang Tsüngremi mesen ka renem, aser iba agi meso dak ala nung aji azüladok.

⁸Kodang anü adok, Tsüngremi anüdoklen mopung tatsük ka renem; aser Yona kolak nung anüi puloktsü nung, oda pa lula-adok aser pa asütsü mepishia ashi, “Ni taküm meli-i tasüang tajungba.”

Yona Metongshitsüba

⁹Tsüngremi Yona dang ashi, “Meso atema na ain adoktsü tim ali asü?” Aser pai ashi, “Ni tasütsüsa ain adoktsüba tim dang lir.”

¹⁰Kibubai ashi, “Meso koba asoshi nai meinyak, aser koba nai memeidaktsü, aser koba konung yongi adok, aser konung yongi sama, aji asoshi nai apayua bilem.

¹¹Nineve yimti tulu, kechi nung nisung meyi noklang ka ser metsü dak tali lir, shiri pei teka tajichi nungi tabelen balala metettsü makok, aser ano nashi telok jenti lir, ni iba yimti asoshi apayua mebilemli ma?”

Mika

Mika 1

¹ Yihuda chubatem Yotham, Ahaz aser Hezekia tendak Moreshet nunger Mika dangi Kibuba O aru, mangdang nung Samaria aser Yirusalem indang pai angu.

Samaria Aser Yirusalem Anema Obendangba

² Angang, Oh kintem, nenok ajak! temulung tenang, Oh alima, aser yangji aliba ajak! Aser Kibuba pa pei temeshi tenla ki nungi nenok anema Kibuba Tsüngrem kuli südakjang.

³ Kechiyong ajiang, Kibuba pa talidak nungi adoker, aser pa alutsü aser alima takongtem dak ajemshitsü;

⁴ aser pa kübok tenemtem yimsa aotsü, aser mi madang nirep ama, lungren nungi tzü shizüka yok ama, lententemji sadangtsü.

⁵ Ya ajak Yakob ozüng raksaba, aser Israel kidong temenen yong lir. Yakob ozüng raksaba kechi? Aji Samaria masü no? Aser Yihuda temaba tesemji kechi? Aji Yirusalem masü no?

⁶ Anungji ni Samaria moapu nung nangtenba telong ka tsükmenatzü tsüki yangludak kümdaktsütsü, aser la lungnang ni lenteni meküpzüka yoktsü, aser iba kimung ni bushitettsü.

⁷ Aser la süngyanglu yangluba ajak anüka akusatsü, aser lar ayanger ajak mi agi rongtoktsü, aser la süngyanglu ajak ni azüngmeyaka yutsütsü; kechiyong jabujaria ayangba nungi lai itemji benden, aser jabujaria ayanger dangi itemji meyiptsü.

Yihuda Yimtitem Asoshi Taoksatsü

⁸ Iba asoshi ni mang yima ajebtsü aser asatsü, ne tetsüng tesa aser mangsa aotsü; shirong ama ni asatsü, aser ostrich ozü ama mang ayimtsü.

⁹ Kechiyong la zübu anebtsü makok, kechiyong aji Yihudaia aruogo; iba jagi kü nübur süngkhüm oda Yirusalem tongogo.

¹⁰ Gat nung aji teshi, teraka tejobma, Beth-leafra nung nenok sasa auyi nung longzüang.

¹¹Shafir nunger, nenok mangsa aser maksü nung süia oang; Zaanan nunger, nenok tadok. Beth-ezel ajepba agi nenok nungi talidak agientsü.

¹²Kechiyong Marot nunger tajung asoshi yongyaseta atar; kechiaser Yirusalem süngkhüm tashi, Kibuba nungi tamajung alua lir.

¹³Lakis nunger, kor tekara dak talungtsü sendaklokang; Zion jalatem asoshi temenen tetenzükji nenok liasü kechiyong Israel ozüing raksaba nenok dak angu.

¹⁴Anungji tepilaba sempet Moreshetgat nem nai agütsütsü; Israel chubatem asoshi Akzib kidongji tekülakoktsür lir.

¹⁵Maresha nunger, nenok madak tongbang akoker ka ni anir arutsü. Israel sentsüwangshi Adullam tashi arutsü.

¹⁶Ne sasa lemtsü kümang aser ne ku südokang, nai meimba chirnur asoshi hogon mesüka ne sasa südokang, kechiyong parnok na nungi tepuokdaki ogo.

Mika 2

Loktiliba Temenentem Aitsüba

¹Shirnoki tai-temenen shisadanger aser yipten nung tamajung tasa asar, parnok asoshi aiatai! Anepdang sangwadang parnoki aji inyaker, kechiaser aji parnok ket tashi nung lir.

²Parnoki alu azüabunger aser itemji rakzüker, parnoki kidang alir timtemdaktsür aser itemji bener oadoker. Anungji parnoki aluyimer aser par ki, nisung ka aser par senmang raksatsür.

³Anungji Kibubai yamai ashir, “Ajiang iba kibong anema ni tamajung tasa asadagi, koba nenoki nenok tekong nungi agientsü makoktsü, mesüra nenoki metong metonga jajatsü makoktsü, kechiyong aji tamajung mapang asütsü.

⁴Iba anogo nung parnoki nenok anema o-entepba ka bena arutsü aser temenungraba mangyim ken yamai atentsü, onok kanga mejungi raksatsüogo; pai kü nübur shilem melentsüogo, pai aji kü dak nungi koda piladaktsür! Bangdak anema apusor nem ozü lu pai lemsatsüogo.”

⁵AnungjiKibubar telok sentepdak an toktangba agi lisü mesangtsü na nisung shinga malitsü.

Tia Maka Ainkar

⁶“Teshin ta par ainkartemi ashir, ibala indang sayutsüngi masütsüla; maksü agi asenok memeneptsü, ta parnoki yamaji sayutsüngir.

⁷Oh Yakob kidong, ya oda shidi ma? Kibubatanela taremzüük maka asü? Itemi pai inyakbatem asü? Shibai indang indanga jajar, pa dang kü o agi tajung meinyaker no?

⁸Saka tawabo tsükchir ka amai kü nüburtem ni anema apuso, süngjemsüngjema alir nungi nai sobutsü sepzükadoker, rara indang kecha mebilemi shirnoki tamang kaa anasa süia aor parnok nungi sepzükadoker.

⁹Kü nübur tetsürtem nenoki parnok ki tajung nungi aridoker, parnok tanurtem nungi teti asoshi kü sentsüwangshi nenoki bener oadoker.

¹⁰Nenok shishiang aser oang, kechiyong ya nenok anisüngzükdak masü! Kechiaser memerükba yong, nenok tejashitsü tesamatsü agi samatsü.

¹¹Nisung kati tiyazü aser olulu jembia, ni ne dang yi aser mejemtzü indang shintsü, ta shira, pa iba nübur ainkar asütsü!

Tanüngba Israel Aser Tenangzükbä

¹²“Oh Yakob, nenok ajak, ni atangji sentepdaktsütsü; atangji ni Israel tanüngba anitentsü; santem ama ni parnok külemi toktsütsü, aser chiyimdak telok ama, nisung telok aliba agi parnoki ola tulu adoktsü.

¹³Parnok jakdang teraksatsür tuogo, parnoki süngkhüm rakpoktsü aser iba jagi aotsü; parnok madak Kibuba leniba sür, parnok chuba parnok jakdang süia aotsü.”

Mika 3

Nübur Kangshiba Yimsüsür Anema

¹Ni ashi, Yimlibilema angang, nenok Yakob lenirtem, aser Israel kidong yimsüsürtem, ochiba metettsübaji nenok masü no?

²Nenoki tajung sempar aser tamajung meimer, nenoki parnok nungi parnok teküp aser parnok teret nungi parnok shi shizüker;

³ano nenoki kü nübur shi achir, aser parnok nungi parnok teküp asar, aser parnok teret raksatsür; aser nenoki anpo tongdaksü ama, aser kürapo nung shi ama, parnok anük anüka rangsar.

⁴Idangji parnoki Kibuba dang ayimtentsü, saka pai parnok dang melangzüksü, hau iba mapang nung, parnoki tamajung inyakba yari parnok nungi pa jak miima-adoktsü.

Tiyazü Ainkar Anema

⁵Kü nübur mashileni aniba ainkartem, oda shirnoki tachitsü langka angudang, tesünep, ta ayimtener aser shirnoki parnok tebang nung langka meinoktsür, pa anema parnoki rara tenzüker! Parnok indang Kibubai yamai ashir.

⁶“Aji asünung, nenok asoshi mangdang makai aonung alitsü, aser nenoki metakzütettsüsa nenok asoshi kanga tammang alitsü. Aser ainkartem madak anü aitsü aser parnok madak anogo kanga tammang akümstsü.”

⁷Aser ainkartem aktsü aser tetakzürtem süngmangtsü, hau, parnok ajak tebangmechi nembangadoktsü! Kechiyong Tsüngrem nungi telangzüba maka.

⁸Saka Yakob kidong dang pa ozüing raksaba, aser Israel dang pa temenen indang metetdaksütsü asoshi Kibubatanela agi aser ochiba aser tashi agi ni sünga lir.

Zion Raksatsü Yimsüsür Dang Ashiba

⁹Yimlibilema ya angang, nenok Yakob kidong tanishir, Israel kidong yimsüsür; nenok ochi sempar aser shitaka paizüka yutsürtem,

¹⁰nenoki azü agi Zion, aser tai agi Yirusalem yanglur.

¹¹Tongtipuri süpokrem asoshi o bendanger, aser putirtemi taa agütsüba agi sayur, aser pa ainkartemi sen asoshi jembir. Aji saka parnoki Kibuba dak metaloker, “Asen rongnung Kibuba melika ma? Tia tamajung kecha agia asenok madak matongtsü” ta ashir.

¹² Anungji nenok meji, Zion alu ama angensatsü, aser Yirusalem teraksa jagi ali temejung ka akümtsü, aser tenlaki tenemji min tenem ama alitsü.

Mika 4

Kibuba Tatem Maka Yimjung Yimsüsüba

(Isa. 2.2-4)

¹Tarutsü anogo nung ya oda ataloktsü, oda Kibuba ki tenem tematiba tenem küma yanglutsü, aser ungsem manung ajungkettsü, aser kintem aji agi sendentsü,

²aser kin aika arutsü aser ashitsü, “Arung, Kibuba tenem aser Yakob Tsüngrem kidangi tudi, aser pai pa lenmang indang asenok dang sayutsü, aser pa lenmang nung asenok jajatsü; kechiyong Zion nungi ozüing aser Yirusalem nungi Kibuba o sangdongtsü.”

³ Pai kin aika tsüngda nung o bendangtsü, aser talang nung tashi tait kintem indang lemtettsütsü, aser parnoki pei nok merütsüng küma, aser nü ninok küma atsüngtsü; kini kin anema nok memekangtsü, mesüra joko parnoki rara mangazüktsü.

⁴ Saka parnok nisung shia pei tsükmenatzü dong aser mungu dong kübok amentsü; aser shingaia parnok metsübudaktsütsü, kechiyong aji Temeranger Kibuba bang agi jembiogo.

⁵Kechiyong kin ajaki pei tsüngrem tenüing nung jajar, saka asenoki asen Tsüngrem Kibuba tenüing nung teti tatem maka jajatsü.

Tepuokdak Nungi Shilangtsü

⁶Kibubai ashir, “Iba anogo nung ni tsüngtsüker anitentsü, aser shir aridoka lir, aser shir ni timtemdaksü parnok sentepdaksütsü.

⁷Tsüngtsükertemji ni tanüingba kümdaktsütsü, aser mindoka alirtemji tashi tait kin ka kümdaktsütsü, aser tang nungi aser teti tatem maka asoshi parnok madak Zion tenem nung Kibubai chubatsü.”

⁸Na, Oh telok lungki, Zion jala ungsem, mezüing chuba yimli yimsüsüba, Yirusalem jala yimli ne dangi arutsü.

Tepuokdak Nungi Zion Nüji Anguba

⁹Tang na kechiba ola adoka tashi agi ajeber? Nenok rongnung chuba melika ma? Mesüra tetsür nusodang ama tekangshi agi nenok atongtsüsa, nenok nem shisa tajung agütsür sama asü?

¹⁰Oh Zion jala, tetsür nusodang kangshi ama, mesenzüang aser nüngang; kechiyong tang na yimti nungi aotsü, aser moapu nung alitsü, aser na Babilon tashia aotsü, yangji na kümzüksü, yangji Kibubai na ne tsükchir ket nungi alangzüksü.

Israel Tsükchir Motsüngnem Nung Akoktsü

¹¹Tang kin aika na anema atenshitsü, aser ashitsü, “La memeshi-i kümdakjang, aser asen tenük agi Zion dak rangketa ajidakjang.”

¹²Saka parnoki Kibuba tebilemba memetet, parnoki pa sentong mangatet, kechiyong pai motsüngnem tsükpong ama parnok bendena lir.

¹³Aramesoang, aser netang, Oh Zion jala, kechiyong ni ne tezü merang kümdaktsütsü aser nai nisung jenti akoreptsütsü; aser parnok oset temakzükbatemji Kibuba nem, aser parnok rongsen alima ajak Kibuba nem bendanga agütsütsü.

Mika 5

Bethlehem Nungi Yimsüsür Ka

¹Tang nenok telok telok sentepang Oh temeranger telok jala, pai asenok anema meketbanga lir; parnoki Israel o bendanger dak tenibung nung merang jok agi azüksü.

²“Saka na Oh Bethlehem, Efrata koba Yihuda kidong rongnung densemstsü onsara tila lir, na nungi ni asoshi Israel madak yimsüsür ka adoktsü, shiba alemli mapang nungi lir.”

³Anungji shiba nusotsü kangshir, lai asoba mapang matong tashi pai parnok oda toktsütsü, aser tanüngba adianutemji Israel nunger dangi meyipa arutsü.

⁴Pa noktaksü, aser Kibubatashi nung aser Kibuba pa Tsüngrem akhüm tulu nung pai pei san telok mesütsü, aser parnok maneni alitsü; kechiaser tangbo pa ali tatem tashi tulu alitsü.

⁵Ibai asen tesünep ka asütsü, kodang Asiria nunger asen linüki aitdir.

Tekümzük Aser Temerenshi

Kodang pai asen chuba kidang ajemokdir, idangji pa anema asenoki sannüker tenet, aser tongtipur ti mesotsü.

⁶Aser parnoki nok agi Asiria linük raksatsütsü, aser Nimrod linük nok mekanger anüktsü, aser kodang Asiria asen linüki aitdir, aser asen litsü nung ajemokdir pai asenok kümzüktsü.

Tarutsü Nung Tanüngba Pur Shilem

⁷Yakob tanüngba nisung jenti rongnung Kibuba nungi azüngtsü ama, aser ai manung tzünglu ama alitsü, kobai nisung asoshi matasar mesüra nisung chirtem asoshi ata-a malir.

⁸Yakob tanüngba kin rongnung nisung jenti rongnung, arem shiruru rongnung molusongzü ama, aser san telok rongnung molusongzü pungtu ka ama alitsü; shibai pa ajanga süir, tekümzüktsü shinga meli-i ajemzüka yoker aser anüka shisatsür.

⁹Ne anemertem madak ne teka mekangdakjang, aser ne tsükchir ajak leptokjang.

Kibubai Tatitang Ajak Raksatsütsü

¹⁰Iba anogo nung ya ataloktsü ta Kibubai ashir, “Oda ni na nungi ne kortem leptoktsütsü, aser nenok talungtsütem raksatsütsü,

¹¹aser ner lima yimtitem leptoktsü aser ner mitsatem laodaktsütsü.

¹²Aser ne ket nungi arasenba ni leptoktsütsü, aser na joko temezünger mapa inyakertem malitsü.

¹³Na nungi ni ne teyangluba süngyanglu noksatem aser ne temeshi tongshitem leptoktsütsü; aser joko ne teka mapa nai mekülemtsü.

¹⁴Na nungi ni ne Asherim atsüdoktsütsü, aser ne yimtitem ni samatsütsü.

¹⁵Tashi mangaba kintem madak ni ain adokba aser mit agi mangyangba inyaktsü.”

Mika 6

Israel Anema Kibuba O

¹Kibubai kechi ashir, nenoki tang angang, aramesoang, tenemtem madang nai mepiang aser ungsemtemi ne ola angashidakjang.

²Oh nenok tenemtem, aser arishia aliba alima kimung, Kibuba rongrong angang, kechiyong Kibuba pei nübur den rongrong ka lir, aser pai Israel den o akatsü.

³“Oh kü nübur, ni ne dang kechi inyak? Kechi nung ni na belemdaksü? Kü dang kuli langzüang.

⁴Kechiyong Ijip lima nungi ni na anizük, aser alar ki nungi na alangzük; aser ne jakdang Mosa, Aron, aser Miriam yok.

⁵ Oh kü nübur, Moab chuba Balaki kechi tasa asa, aser Beor chir Balaami pa dang kechi langzü, tang bilemtetang; oda Kibuba temeshi mapa nenoki metettsü asoshi Shittim nungi Gilgal tashi atalokba bilemtetang.”

Kibubai Kechi Akhanger

⁶Kechi bener ni Kibuba madangi arutsü, aser kü sasa temaba Tsüngrem madang apudaksü? Ni tarongba tenla den küm ka nashi chanu bener arutsü asü?

⁷San tepung meyisa meyi agi, mesüra toztü ayongtem meyi ter agi Kibuba peladaksütsü? Ni ozüng raksaba asoshi ni kü mezüng jabaso agütsütsü asü? Aser kü nela temerenshi asoshi ni züsentetba kü mang metsü agütsütsü asü?

⁸Oh nisung, kechi tajung pai ne dang sayuogo, aser ochishia inyaksü, aser yimlibilem meimtsü, aser ne Tsüngrem den ajemalua jajatsüba dak alema ano Kibubai na nungi kechi akhanger?

Ashiochtsüba Aser Azü Tokshiba Merenshitsü

⁹Kibuba olai yimti dang ayimtener, aser shisa takari ne tenüng tsübuttsü, Oh kin aser yim mungdang, angang!

¹⁰Tamajunger kidang tamajung rongsen aser seret dong matuba tesempatsü mapa ano lir ma?

¹¹Tai seret dong aser külaka ozükba juli amshia ni merüka lidi ma?

¹²Nenok takartem teka yitepba agi sünga lir, aser yangji nisungtemi tiyazü jembir aser parnok bang nung temeli tekülakoktsür lir.

¹³Anungji ni ne dak zübu tuluka agi azük, ne menen yong ni na azüngmeyaka toktsü.

¹⁴Nai achitsü, saka tipmatemtsü, aser ne tepok tazüng alitsü, nai rizüngtsü saka bendena mayutsü; aser nai kechi rizüngtet ni nok nem agütsütsü.

¹⁵Nai metsü proktsü saka marutsü; nai oliv süngjang dak ajemshitsü, saka nabo totzü memezütsü; aser nai tsükmenatzü dak ajemshitsü, saka yibo majemtsü.

¹⁶Kechiaser nenoki Omri ozüng aser Ahab kidong mapa ajak benshir, aser parnok tasa nung nenok jajar. Anungji ni na azüngmeyaka kümdaktsütsü aser ner nisungtem hish ta asütsüsa kümdaktsütsü. Yamaji kintemi atalaba nenoki abentsü.

Mika 7

Nüburtem Temenen

¹Ni asoshi aiatai! Kechiyong mei süngjang bendenba ama, aser tsükmenatzü lu nung tsüktok ama ni lir; tachitsü tejep mali, kü nelai tamasa amenba munguzünu asoshi janrar saka maka.

²Tsüngrem tsübuba nisung alima nungi samaogo aser nisung rongnung shinga indanga mali. Parnok ajaki azü tokshitsü mita atar; parnok nisung shiai sang bener pei adianu arishir.

³Tamajung inyaktsü nung toktoka parnok teka sotaka lir; tongtipur aser obendangeri süpokrem akhanger, aser tulur nisungi tamajung taginüba jembir, yamaji parnoki aji külemi lokteper.

⁴Parnok rongnung tajungtibaji jemben ai ama lir, ajak dang tindangsangji atsü atsüba ai dong tamajungba. Ne mitkar anogo, oda ne temerenshi anogo tongogo; tang parnok makmakshishia alitsü.

⁵Kiyonger dak nenoki temulung telem, akang tembar dak nenoki tamang teka; shiba ne teku nung lir la madang tebang shibangang.

⁶Kechiyong jabasoï tebu metushir, jalai tetsü anema, aser rabitsüri tenü anema apusor. Nisung ka tsükchirtemji pei kibong nisungtem lir.

⁷Saka nibo, Kibuba dak reprangtsü, ni kü Tsüngrem tekümtet asoshi atatsü, kü Tsüngremi angashitsü.

Kibubai Tekümtet Agütsütsü

⁸Ni anema tepelatep Oh kü tsükchirtem, ni laoaka ni noktaksü, ni tammang nung menaka, Kibubaji ni asoshi tesangwa alitsü.

⁹Pai kü o mebendang tashi aser ni asoshi ochiba meinyak tashi ni Kibuba ain adokba arema abentsü, kechiaser ni pa anema temenen mena; pai ni sangwadagi anitettsü, aser ni pa temeshi tekümzükba angutsü.

¹⁰Idangji kü tsükchiri aji angutsü, aser shibai Kibuba ne Tsüngrem kong ali ta ashi, la maksü agi asüngtsü, kü tenüki la angutsü; joko yimdong nung lishi ama la ajemsatsü.

Tanaben Yanglushitsütsü Shinba

¹¹Ne atsü jara yanglushitsü anogo! Iba anogo nungji arrtsü talangka atsülangtsütsü.

¹²Iba anogo nung Asiria nungi Ijip tashi, aser Ijip nungi ayong tashi, aser tzüyim nungi tzüyim tashi, aser tenem nungi tenem tashi, parnoki ne dangi arutsü.

¹³Aji saka nisungtem aser parnoki inyakba süngjangtem asoshi alimaji azüngmeyaka alitsü.

Zion Tsükchirtem Anema Sarasadema

¹⁴Ne senmang san telok, ne nübur shirnok atsü li tiyong nung alir, itemji nüka ne ajok agi anishiang; alemli mapang ama parnok Bashan aser Gilead nung mesüdakjang.

¹⁵Na Ijip lima nungi adokba anogo nung ama ni pa dang tesüngmangtsü mapa sayutsü.

¹⁶Kintemi angutsü aser parnok tashi ajak indang aaka akümtsü, parnoki pei teka agi tebang nung ataloktsü, parnok tenarong ajaktsü.

¹⁷Per ama parnoki auyi menaktsü, alima ayazüba shiruru ama parnoki tangbanga aliba pei talidak nungi atentena adoktsü; parnoki tetsübu agi Kibuba asen Tsüngrem dangi arutsü, aser ne madang parnoki tsübuttsü.

Tsüngremer Aria Bilemba Temeim

¹⁸Pei senmang tanügba asoshi, aser ozüng raksaba züdoka yutsütsüsa tai temenen atokba na mesüka yutsütsüsa mesükba Tsüngrem shiba ali? Pai teti pei ain adoka malir, kechiaser pai yimlibilem nung pelar.

¹⁹Pai tanaben meyiptsü aser asen madak taochi akatsü; asen tai pai tetsüng kübok ajemzüka yokadoktsü, aser nai parnok temenen ajak tzüyim tarok nung enoktsütsü.

²⁰Aser alemli anogo nung nai ozü tsürabur dang azüngashiba ama, Yakob nem temulung alemba aser Abraham nem yimlibilem agütsütsü.

Nahum

Nahum 1

- ¹ Nineve indang shinba, Elkos nunger Nahum mangdang kaket.
- ² Kibuba tenükmiba Tsüngrem aser mang ayanger; Kibubai mang ayanger aser terasaba agi sünga lir, Kibubai pa anemertem dak mang ayanger, aser pa tsükchirtem asoshi pai terasaba ayur.
- ³ Kibuba ain adoktsü mekara, aser tashi tulu, aser Kibubai taipurji kodakanga tai maka ta masütsü. Tsüngrem mopung nung aser yipru nung Kibuba pei lenmang lir, aser mepettemji pa tetsüng auyi lir.
- ⁴ Pai tzüym arütsür, aji kongdaktsür, aser ayong ajak pai kongdaktsür. Bashan aser Karmel akonger aser Lebanon Tobur ajung azülar.
- ⁵ Pa madang tenemtemi anakshir, aser ungsemtem yimsar; aser pa tsüngdang alima teraksa akümer, alima aser yangji alir ajak.
- ⁶ Pa ain aitba madang shibai noktaktettsü? Aser pa ain sashia adokdang shibai aremtsü? Pa mit mi ama tokzüker aser lungtemji pai ajasatsür.
- ⁷ Kibubaji tajung lir, timtem anogo nung tashi tait mitsa ka; aser shirnoki pa dak jenoker pai kümzüker.
- ⁸ Saka moshia ayimba tzümetsüng agi pa anemertem temshia tatembang kümdaktsütsü, aser tammang tashi pa tsükchirtem arishitsü.
- ⁹ Kibuba anema nenoki kechi tasa asar? Pai temshia tatem kümdaktsütsü; pai tsükchirtem dak anaben tashi mang ayangtsü.
- ¹⁰ Yilongpur ama parnok mesepa lir, ayi tebenja ama parnok liaka, motembang takong ama parnok khenyongi raksatsü.
- ¹¹ Kibuba anema tamajung shisar, tamajung mapa tasa asar ka na nungi adoka lir.

Yihuda Asoshi Osangtajung

¹²Yamai Kibubai ashir, “Parnok tashi tait aser jenti saka, parnok leptokadoktsü aser süia oadoktsü. Ni na timtemdakja, ni joko na tim metemdaktsütsü.

¹³Aser tang ni na nungi süngra raksatsütsü aser ne talenba tokdangtsütsü.”

¹⁴Kibubai ne indang temelaba agütsüogo. “Joko ne tenüing meproksü, ne tsüngremtem kidang nungi chitetba noksa aser temulutetba noksa ni leptoktsü, ni ne leper yanglutsü, kechiyong na metemsüi lir.”

¹⁵Shibai tenem manung osangtajung bener arur aser yimjung sangoktsür, pa tetsüngji ajiang! Ne benjongbentsü mungang. Oh Yihuda, ne tatemzükba inyakang, kechiyong na ajanga tamajunger mesüitsü, paji khenyongi leptokadokogo.

Nahum 2

Nineve Yimti Laoba

¹Shibai anüka ajasadaktsür pa na anema adokogo; raksatsü oset renemang, lenmangji mita liang, aser nangri kangang, ne tashi ajak nungtenang.

²Kechiyong Israel tamaren ama, Kibubai Yakob tamaren tanaben bener arur, kechiyong rakzükraktemertemi parnok azüngtettsüogo, aser tsükmenatzü kongsang raksatsüogo.

³Par temerangertem jong temerem lir, tasü tait nisungtem nakrema meremba sobua lir; pa renemba anogo nung talungtsütem sentsü yin prangshir, aser tetsübuttsüka nütemji pretshir.

⁴Talungtsütem yimdong nung nungzür, kati ka dak tsüktepa moa nung parnok oli-aruli asür; parnok tereprangtsü milenpung ama, tsüngpret ama parnok asümteper.

⁵Tetemsürtem pai jatener, parnok jakdang jajadang metsütaker; jara jagi parnoki ilunger aser tekadoktsü ayur.

⁶Ayong süngkhütem lapoker aser chuba kiji yimsaa aor.

⁷Huzzab mangsa lir, la bener ogo, aser la aiür chanutemi posü asaba ola ama, teku nung tsünga mang ayimer.

⁸Saka alemli nungi Nineve tzütu ka mesüka lir, aji saka parnok jena oadoker. Noktakang, noktakang, ta parnoki ayimtener; saka shingaia meyipa merepranger.

⁹Nenoki taribi temakzükbaji agiang, hon temakzükbaji agiang, kechiyong senti oset ajak mesüra rongsen tatem maka lir.

¹⁰La tazüng, kecha mali, aser teraksa aser temulungjang yimsar aser temokok tsükteper, tenük-telen ajak lular, tejak pakla-pakla-a akümer!

¹¹Molusongzü pungtu chanu mesüdak, molusongzü tepung aser tetsütila jajadak, techanu tila alidak kong ali?

¹²Molusongzü tepungi pei techanu asoshi peria shisatsü aser tetsütila asoshi tepsetba shiruru lensettsü; pai pei lungpok tetepsetba shiruru agi aser pa leprunghi shi teshisa agi süngdaksü.

¹³“Ajiang, ni na anema lir” ta Temeranger Kibubai ashir, aser ni la talungtsütem mokozi longa arongsü aser nok agi ne molusongzü pungtutem meyoktsü; aser ne tetepsettsü aliba ni alima nungi leptokadoktsü, aser ne osang abenertem ola joko mangashitsü.

Nahum 3

Nineve Asoshi Aiatai

¹Azü tokshiba yimti asoshi aiatai! Ibai tiyazü aser rakzükraktemba oset agi sünga lir; leptepeba manendanger!

²Tarepeba ola, aser talungtsü ola, kor joka asema, talungtsü ajenshia jajaba;

³kor temeranger asangba, nok pretba, aser nü prangshiba, aser tetepsetba jenti, aser tasü mang jenti nangtena aliba; aser tasü mang tanen maka, parnok tasü mang manung parnok metsütaker.

⁴Ajakji nüktapangtatem madak nüktapangta, takzütakpungtsü aser tepuasettsü aketba, shibai kintem la nüktapangtabatem agi ashioktsür, aser nisungtem la awa agi ashioktsü.

⁵“Ajiang, ni na anema lir” ta Temeranger Kibubai ashir, aser ne teperem sü ne tejak manung lukettsütsü, aser ni kintem nem ne mangsa dak aser yimlitemi ne maksü dak reprangdaksütsü.

⁶Ni ne dak anak paloktsütsü, aser na aija bushitsü, aser na nükrangdong ka kümdaksütsü.

⁷Ne dak repranger ajaki na nungi ajentsü, aser ashitsü, “Nineve raksa-a sendokogo, shibai la mang ayimtsü? La asoshi ni kolen nungi tesüneptsür bushitsütsü?”

⁸Lar jaraji tzü, aser lar mitsaji tzüyim ka ta la meketa tzü, Nile anasa amenoka aliba Thebes dang nungi na tajungba asü?

⁹La tashi Ethiopia aser Ijip liasü, aser aji tatembang maka liasü; Put aser Lubim lar tenzüker liasü.

¹⁰Aji saka la bener oadok, la tepuokdak ao; lar tanur tilatem yimdong shia lenjem nung anüka akusa, aser lar tamarenertem asoshi parnoki an toktang, aser lar tulur nisung ajak yinzü agi alen.

¹¹Ano na meseptsü, na atsüka alitsü, tsükchirtem nungi nai jenokdak bushitsü.

¹²Mitsa ajak mezüng amenba munguzünu aketba munguzünu dong ama alitsü, parnok anokshira tachir bang nung parnok tsüker.

¹³Ajiang, ne temerangertem rongnung tetsür lir; tsükchirtem asoshi ner lima süngkhüm sadema lapoka lir; mi agi ni süngkhümürtsü meyokadokogo.

¹⁴Temokdangtsü asoshi tzü tatenang, ne mitsatem tashi itshiang, ajongli jagi iang, ajongliji ajemsang, lungru menoktetba nungji sotang!

¹⁵Yangji mi agi na meyoxtsü, nok agi na lepzüka yoktsü, süngkuserni ama aji agi meyoxtsü, ne sasa süngkusernem ama renang, süngku ama ne sasa jenti kümang.

¹⁶Nai ne shidi shishirtem anüng petinu dang nungi timba rendaktsü; süngkuserni raksatsür aser yima oadoker.

¹⁷Ne tongtipurtem süngku mesüka lir, aser ne tezülurtem temokong anogonung atsüzüng nung metema aliba süngku lokti mesüka lir, aser kodang anü adokdir, parnok yima oadoker, parnok kong ali talidak memeteter.

¹⁸Oh Asiria chuba, ne sannükertem mejanga lir, ner tamarenertem anünür; ne nüburttem tenem manung prokshia lir, aser parnok anitentsü shinga mali.

¹⁹Ne teyiruba süneptsütsübo mali, ne zübu ulura; ne osang angashir ajaki ne dak teka maloktsür, kechiyong shiba madakbo ne mapa tamajung agi maneni jembia ali?

Habakuk

Habakuk 1

¹Ainkar Habakuki anguba mangdang.

Ochimashi Anema Habakuki Ashishiba

²Kibuba, kopiga ni ayimtentsü, saka nai mangashitsü? Ni ne dang teka yitepba indang ayimten, aser nai mekümzüker.

³Kechiba tai inyakba nai kü dang ngudaktsür, aser kü nem timtem reprangdaktsür? Kechiyong teraksatsüba aser teka yitepba kü madang lir; aser tetoktepba lir, aser tatsütepba adoker.

⁴Anungji ozüing chilaa lir aser ochiba madokdaktsür, kechiyong tamajungpuri temeshipur meketbanger, anungji o bendangba mashileni adoker.

Kibubai Mezüngbuba Langzüba

⁵ Kintem madak repranga yokang aser ajiang, aser kanga süngmangseta liang! Kechiyong ni nenok tendak mapa ka inyaker, koba nenok dang shiakasa aji nenoki mamangtsü.

⁶ Kechiyong angang, ni Kaldi nunger, tesashi aser tekara kin mesotsü; aser talidak koba parnok meyong masü aji agitsü alima sema parnok jajar.

⁷Parnokji tetsübuttsü aser tajemtsü kin; parnok obendangba aser uluba parnok pei sasa nungi adokdaktsür,

⁸parnok kortem merok keyi dang nungi tekaraba, aser nikongdang tzünütem dang nungi tali tesashiba, aser parnok kor temerangertem parnok sasa kümtetkümrar; hau, parnok kor temerangertem talang nungi arur; mongzüi temeyoktsü, asoshi kara-a ayima ama parnok yimzür.

⁹Parnok ajak tashiyim mapa asoshi arur; parnok tejak yongyaseta tejaklen shia lir, aser parnok tepuokertem lisem ama bendener.

¹⁰Parnoki chubatem sensatsür, aser yimsüsürtem parnok madang asayatsür, aser mitsa ajak parnok menütsür; kechiyong parnok ali mejungketa ananger aser aji agir.

¹¹Idangji parnoki mopung ama aoner aser süia aor, tai aketba nisungtem; parnok tashiji pei tsüngrem kümdaktsür.

Ochimashiba Yimsüsür Anema Noktakba

¹²Oh Kibuba, kü Tsüngrem, kü Temeshisang, na tatem makadak nungi masü no? Onok masütsü, Oh Kibuba, nai parnok o bendanger kümdaktsü; aser na, Oh Lung, parnokji merenshitsü asoshi yanglu.

¹³Tamajung dak rangloktsü ne tenük onsara temerük lir, aser tai inyakba dak nai rangloktsü makok; ajangla nai kechiba külakkübonga benshirtem dak ang repranger, aser tamajungeri nisung shiba pa dang nungi temeshiba lir, pa meyok dang kechiba ola madoker?

¹⁴Kechiaser nai tzüyim ango aser ayazüba shiruru, shirnok madak yimsüsüsür mali parnok ama nisungtem kümdaktsür.

Habakuki Maneni Kibuba Dang Nemnemba

¹⁵Pai parnok ajak boroki agi atsüteter, aser pai pa zütsük nung parnok apur, aser pa zütsük nung atsütener; anungji pa pelar aser ulur.

¹⁶Anungji pai pa zütsük nem tetepsetba tenla agütsür, aser pa zütsük nem teronem menentsü tarongba tenla agütsür; kechiaser item ajanga pa shilem tulu aser pa chiyungtsü talubosa lir.

¹⁷Anungji pai kintem tepsettsü asoshi zütsükji maneni azüngteta alitsü no?

Habakuk 2

Kibubai Tanabuba Langzüba

¹Ni kü mit sabang manung noktaksü, aser kü sasa mitsa nung alitsü, aser pai kü den kechi jembidir, aser ni temulung machiba nung pai kechi langzüdir, ni repranga atatsü.

²Idangji Kibubai kü dang langzüa ashi, Mangdangji züluang, aser shibai züngdir pai züngtettsüsa lungpak nung jangja-a yujang.

³Kechiyong mangdangji ano teshimtet mapang ka asoshi lir, aser aji tatembang leni ilunger, aser meyzütsü; aji menua liaka, iba asoshi ata-a liang, kechiaser aji arulanglang aser aji menua malitsü.

⁴ Ajiang, pa tanela asüküm lir, pa tejangraba mindang; saka temeshipur pei tamang agi alitsü.

Temenenpur Temerenshi

⁵ Ano talisa, yi agi chidiyungdir ashioktsür, anungji pei kidang malir; saka asüküm nisung shibai pei tejangraba asüyim, aser tasüba ama pa lir aser tiptema alitsü makok; saka pa dangi kin ajak anitener, aser pa dangi nisung ajak nungtendaktsür.

⁶ Item ajaki pa anema o entepba ka aser pa anema tarütsüba apijemtsü ajanga ya oda mashitsü no? Shibai koba pei meyong masü, iba agi tali kaa kümdir pa aiatai! Kopiga akatsü? aser aji pei sasa apudenba agi amena abener.

⁷ Ne dak angeptsü parnok ajongbena noktaksü, aser na atsüshitsütsü asoshi saksü, aser parnok madang na terakzükbä oset akümtsü masü no?

⁸ Kechiaser nai kin aika raksatsü nung aser nisungtem azü tokshidaktsü nung, linük nung aser yimti aser yangji alir ajak dak teka ayiba yong, tanüngba kin ajaki na raksadaktsütsü.

⁹ Shibai pei kidangi tamajung tajangzükbä bena arur, oda tamajung teka nungi kümzüktettsü pei tesepe temalen yanglur, pa aiatai!

¹⁰ Kin jenti leptokba agi nai ne kibong asoshi maksütsü tasa asa, aser ne nela anema tai mena.

¹¹ Kechiyong jara nungi lungi ayimtentsü, aser süng nungi pembi-i aji langzütsü.

¹² Shibai azü tokshiba agi yim ka yanglur, aser tai agi yimti yanglur, pa aiatai!

¹³ Ajiang, kintemi mi asoshi inyakbaji, aser kintem amajok asoshi belembaji, Temeranger Kibuba nungi masü no?

¹⁴ Kechiyong tzü agi tzüyim nembanga aliba ama, Kibuba sentsüwangshi indang temetetba agi alimaji asüngtsü.

¹⁵ Shibai pei kiyonger nem parnok maksü reprangtsü asoshi, tajemtsü koba nung ne mit shioker agütsür, aser ano mesepdaktsür, pa aiatai!

¹⁶Sentsüwangshi melena na maksü agi asüngtsü, na-a jemang aser memejeptoker ka ama liang. Kibuba teka tajichi marok ne dangi meyiptsü; aser ne sentsüwangshi madak maksü arutsü.

¹⁷Kechiyong Lebanon dak teka aiba agi na nembangtsü, aser shirurudem samatsüba agi parnok tsübudaktsütsü, nisungtem azü tokshiba, linük nung teka yitepba, aser yimti nung aser angji alir ajak dang inyakba yong aji agi na nembangtsü.

¹⁸Süngyanglu noksa, teyangluri yangluba; mesüra temuluba süngyanglu, tiyazü tesayur, aji kechi tajangzük? Kechiyong shibai kodang suwar süngyanglu yanglur, pai iba nung tamang akar.

¹⁹Shibai süng dang “Sakang” ta; aser suwar lung dang “Shishiang” ta ashir, pa aiatai! Iba yagi sayutsü asü? Ajiang, aji hon aser taribi agi meyibanga lir, saka iba nung tangula mali.

²⁰Saka Kibuba pa temeshi tenla kidang lir; alima ajaki pa madang ola madoki liang.

Habakuk 3

Habakuk Sarasadem

¹Habakuk ainkari Shigionot nung sarasademba:

²Oh Kibuba, ni ne indang angashiogo, aser ne mapa ni tsübur. Oh Kibuba, küm tsüngda nung ne mapa asentenshidakjang; Küm tsüngda nung aji metetdakjang; raradang taochi bilemtetang.

Tsüngrem Jungkai Adokba

³Teman nungi Tsüngrem aru aser Paran tenem nungi Temeshisang aru. Selah Pa sentsüwangshi agi anüng nembang, aser alima pa nünsang agi sünga liasü.

⁴Tesangwa ama pa sentsüpranga liasü; Pa teka nungi anütsüng adok; aser yangji pa ain miima ayu.

⁵Pa jakdang wara ao, aser pa tsüngdang mi ama temerenshi ao.

⁶Pai noktak aser alima asadang, Pai reprang aser kintem anakshidaktsü, teti tatem makaba tenemtem jenshidaktsü; teti aliba ungsemtem manga-a alu; Pai inyakba teti tatem maka.

⁷Ni Kushan sükitem timtem nung angu; Midian lima nung teyindangba sü atenten.

Kibubar Tongbang

⁸Ayongtem anema Kibuba mepelai liasü asü? Ne ain adokba ayongtem anema liasü asü? Mesüra tzüyim anema terasaba liasü, oda kortem manung, aser takok talungtsü manung amentsüsa?

⁹Ne lijakbong nungi lijak agitet, aser lisü nung lijakjang atemok; kintem dang ashiba atangji liasü. Selah Nai ayongtem agi alima sadangtsü.

¹⁰Tenemtemi na angur, aser tsübua liasü; tzü tashi tulu süia ao. Taroki pei ola adokdaktsü, aser pa teka temaleni ajungket.

¹¹Ne lijaktem yima aodang ne prangshiba nü sentsü nung, anü aser itai pei talidak marakzüi noktaka ali.

¹²Nai mit adokba linük ajanga jaja, nai kintem ain adokba nung ajemshi.

¹³Ne nübur tekümtet asoshi ne teshimtet pur asoshi na ao; tamajunger ki nung nai tekolak yirutsü, tepi nungi tekong tashi mangsa yutsü. Selah

¹⁴Par temerangertem tekolak nai pei nülak agi tsüngpoktsü. Ni prokshidaktsütsü parnok kü dangi Tsüngrem mopung amai aru. Parnok pelatepbaji miima sensakertem meyoktsüba indang liasü.

¹⁵Nai ne kortem agi tzüyim tzülok tulu dak ajemshi.

¹⁶Ni angashi aser kü mangi atenten; ola agi kü tebangmechi atentener; kü tereti tashitsü atu aser kü talidak nung ni atenten; oda parnok amaktsü nüburtem anema aruba timtem anogo asoshi ni atasa-a alitsü.

Tsüngrem Dak Amangba Aser Tepela

¹⁷Kechiyong munguzünu tepen mepungaka, Tsükmenatzü dong tejang meliaka; oliv süngdongi tejang metangja-aka, aser alui chiyungtsü

madokdakja-aka, san telok nungi san lepdokja-aka, aser nashi ki nung nashi telok meliaka;

¹⁸Aji saka ni Kibuba nung pelaseta alitsü, ni kü tekümtet Tsüngrem dak pelatsü!

¹⁹ Tsüngrem Kibubaji kü tashi lir; aser pai kü tsüng mesü tsüng ama kümdaktsü, aser kü nem tenem manung jajadaktsür.

Zefania

Zefania 1

¹Yihuda chuba, Amon chir Yosia tendak Kibuba o Kushi chir Zefania dangi aru; Kushiji Gedalia chir, Gedaliaji Amaria chir, Amariaji Hezekia chir.

Yihuda Asoshi Kibuba Anogo

²Ali jak nungi ni ajak meshimeshia samatsütsü ta Kibubai ashir.

³Ni nisung aser shiruru samatsütsü, anüng ozütem aser tzüyim angotem samatsütsü, aser ni tamajunger laodaktsütsü; ali jak nungi ni nisung ajak leptokadoktsü ta Kibubai ashir.

⁴Yihuda madak aser Yirusalem nung alir madak ni kü teka mekangtsü; aser iba talidak nungi ni Baal tatesa anüngba aser süngyanglu külemba putirtem tenüng;

⁵aser kilem manung anüng petinu telok dang apudakertem, aser shirnoki Kibuba madang azüngashia apudaker aser ano Milkom agia azüngashir,

⁶aser shirnoki Kibuba sülen anitakba nungi meyipa oadok, aser shirnoki Kibuba mebushi mesüra pa dang masüngdang, parnok leptokadoktsü.

Tongtipurtem Anema

⁷Na Kibuba Tsüngrem madang ajem ajema liang; kechiyong Kibuba anogo anasa lir! Kechiyong Kibubai tetepsetba tenla ka renema lir, pai par aenertem meshiteta yua lir.

⁸Kibuba tetepsetba tenla anogo nung ya oda asütsü, oda ni tongtipurtem aser chuba chirtem, aser bendanger sobutsü sobuba nisung shia merenshitsü.

⁹Shirnoki kimalen pungtener aser kibur ki teka yitepba aser külakkübong agi süngdaksür, parnok ajak ni iba anogo nung merenshitsü.

¹⁰Kibubai ashir, "Iba anogo nung Ango Süngkhüm nungi ayimtenba ola ka adoksü, aser tanabuba talidak nungi jebtepba aser ungsemtem nungi teraksaba ola tulu alitsü."

¹¹Jebtepang, nenok shishilemba dak alirtem! Kechiyong shishilembar nisung ajak samatsü; taribi abener ajak leptokadoktsü;

¹²Iba mapang nung ni milen amer Yirusalem bushitsü; shirnok sadok sadoka süngjemshia lir, oda shir mulungjang nung “Kibubai tajunga meinyaktsü mesüra tamajunga meinyaktsü” ta ashir.

¹³Parnok rongsen tesamaba akümstsü aser parnok kitem azüngmeyaka akümstsü; hau, parnoki ki yanglutsü saka item nungji malitsü, aser parnoki tsükmenatzü lu ayimstsü saka iba nungi yi majemstsü.

Kibuba Anogo

(Ani. 5.18-20)

¹⁴Kibuba anogo tulu anasa lir, oda Kibuba anogo ola taku aser aji anasa lir aser kanga karaa arur; yangji temeranger nisungi kanga ayimtener.

¹⁵Iba anogoji terasaba anogo ka alitsü, timtemstsü aser tejashitsü anogo teraksaba aser tesamatsüba anogo, mepet aser tammang anogo,

¹⁶mitsa yangluba yimtitem aser mit sabang talang anema jangzü apuba aser tongbang washiba anogo ka alitsü.

¹⁷Nisungtem madak, nükpokertem mesüka jajatsü ni tejashitsü bena arutsütsü, kechiaser parnoki Kibuba anema temenen mena; aser parnok zü auyi ama shidoktsü aser parnok shi scü ama alitsü.

¹⁸Kibuba terasaba anogo nung par taribi mesüra hon agi parnok kümzüktsü makoktsü, saka linük ajonga pa tenükmiba mi agi meyokadoktsü, kechiyong linük nung alir parnok ajak pai tatembang, hau, tetsübuttsü tatembang ka kümdaktsütsü.

Zefania 2

Temulung Meyiptsü Mepishiba

¹Nenok sasa külemi sentepang, hau, külemi sentepang, Oh taaktsü maketba kin;

²Mopungi tsüksü oner aoba ama na maridokdang, Kibuba tetsübutüsü mit adokba na anema madokdang, Kibubai tetsübutüsü mit adokba anogo ne madaki marudang.

³Kibuba bushiang, nenok alima nung ajemalur ajak, shirnoki pai melabatem inyaker; temeshiba bushiang, ajemaluba bushiang, ashiko Kibuba ain adokba anogo nung nenok miimbangtsü.

Israel Tsükchir Filistia Anema

⁴Kechiyong Gaza senzuka toktsütsü, aser Ashkelon tesama akümtsü, anüngdang parnoki Ashdod aridoktsü, aser Ekron tera den atsütetadoktsü.

⁵Tzüküm anasa aliba nisungtem Keret nunger kin aiatai! Kibuba o nenok anema lir, Oh Kanan, Filistia nunger lima, yangji nisung malitsüsa, ni na samatsütsü.

⁶Aser tzükümji chiyimdak, sannükertem asoshi lungpok aser san telok asoshi talidak alitsü.

⁷Tzükümji tanüngzükba Yihuda kidong asoshi alitsü; yangji parnok shiruru chiyimdaktsütsü; Ashkelon nunger kidang parnok nikongtsütsü ontaka alitsü, kechiyong Kibuba par Tsüngremi semdangtsü, aser tanaben parnok tia yanglushitsütsü.

⁸Moabi arütsüba, Ammon chirtemi atalaba, koba agi parnoki kü nübur arütsü, aser parnok litsü nung alir anema pei sasa ulu, ni angashiogo.

⁹Anungji Israel Tsüngrem, Temeranger Kibubai azüngashia ashir, Atangji Sodom ama Moab aser Gomora ama Ammon chirtem akümtsü, temongtsü aser metsü ongken alidak, aser teti asoshi azüngmeyakdak; tanüngzükba kü nüburtemi parnok dak rakzükraaktemtsü, aser anünga aliba kü kintemi parnok agitsü.

¹⁰Parnok asiakümba asoshi parnok tia ibai alitsü, kechiaser Temeranger Kibuba nüburtem anema parnoki mezüngmeshi aser parnok sasa ulu.

¹¹Parnok anema Kibubaji tetsübutsäka asütsü, kechiyong alima tsüngrem ajak pai yasatzüra agi samatsütsü, aser nisungtemi, aser nisung shia pei talidak oda tzüküm nung aliba kin ajaki pa dang apudaktsü.

Ethiopia aser Asiria Anema

¹²Nenok Ethiopia nungera kü nok agi tepsettsü.

¹³Aser anüdoklentip anema pa teka mekangtsü aser Asiria samatsütsü; aser pai Ninevi azüngmeyakdak, lisem lima ama takong tejendok ka kümdaktsütsü.

¹⁴Aser nashi telok la matsüngdang aser moapu shiruru ajak ondaka alitsü, hogon aser jepjui la tongshitem nung amungtsü; pokpoi kechiba nung asatsü, kikümdang waroi asatsü; kechiyong la cedar süng bembitemji mapaji temdaka yutsütsü.

¹⁵Pei sasa dang kümzüka aliba yimtiji ya lir, Ni alir aser ni alema shinga mali, ta La sasa ashi. Tang la koda raksa-a lir, la koda azüngmeyakdak arem shiruru amungdak küma lir, la anasa süir shiai la sensatsür aser pei tekabu ajetreper metongloktsür.

Zefania 3

Yirusalem Tarutsü Tia

¹Anema noktakba aser menena akümba, rishikangshiba yimti, la asoshi aiatai!

²Lai olaji manga, metongshitsüba lai magizük, lai Kibuba dak mamang, lai la Tsüngrem anasai maru.

³La tongtipurtem, la madang arr-a aliba molusongzütem lir; lar o bendangertem aonung tzünütem lir; parnoki anepdang asoshi kecha anünga metoktsür.

⁴La ainkartem samesa aser tamang makaba nisungtem; lar putirtemi temeshidak menentsü; ozüng makaba nisungtem; ozüng dak parnoki teka air.

⁵La dak aliba Kibubaji temeshi lir, pai tai meinyaker, anepdang shia pai pei o bendangba bener arur, anogo shia pai tamakok maludaktsür; saka ochi mashiribo maksü memeteter.

Kintem Nungi Tatishitsü

⁶Ni kintem leptokogo, parnok mitsatem teraksa lir, shinga mejajatsüsa ni parnok yimdong raksaja lir; parnok yimtitem nung alitsü nisung shinga malitsüsa raksa-a lir.

⁷Ni ashi, “Atangji pai ni tsübuttsü, pai ni metongshitsüba agizüktsü, anungji la talidak meraksatsü; saka ni la merenshi, saka parnoki yakta arameso aser parnoki inyakba ajak menentsü.”

⁸Anungji temerenshitsü ni apusoba anogo matong tashi nenoki ni asoshi ata-a liang ta Kibubai ashir, kechiyong kü temulungtetbaji kintem anitentsü, ni yimlitem sentepdaktsütsü oda kü tetsübuttsü ain adokba ajak parnok madak meküploaktsütsü asoshi lir; kechiyong alima ajak kü tenükmiba mi agi meyoktsü.

Kintem Temulung Meyipba

⁹Kechiyong idangjiang, kenbangobang ka agi pa tenzüktsü, oda parnok ajaki Kibubatenüng nung ajatsüsa ni nüburtem o temerüktet kümdaktsütsü.

¹⁰Ethiopia ayongtem atena or alima talang nung prokshia aliba kü jalatemi kü dangi tenla bener arutsü.

¹¹Iba anogo nung kechi nungsa nai ni anema ozüing raksa, nai inyakba ajak asoshi na akseta malitsü; kechiyong idangji ni nenok rongnung asüküma ulurtem bener odaktsütsü, aser joko na kü temeshi tenem nung asüküma malitsü.

¹²Kechiyong ni nenok rongnung timtem tekangshiba aser sensaker nübur yutsütsü aser parnoki Kibuba tenüng nung amangtsü.

¹³Anünga aliba Israel puri tai memenatsü, mesüra tiyazü mejembitsü, mesüra parnok bang nung ashioktsüba temeli mangutsü; kechiyong parnoki chiyungtsü aser mepitaka alitsü, aser shingai parnok metsübudaktsütsü.

Tepela Ken Ka

¹⁴Oh Zion jala ken tenang, Oh Israel, ayimtenang; ne temulung ajak agi pelang aser pelaseta liang. Oh Yirusalem jala.

¹⁵Kibubai ne o bendangba bener ogo, pai ne tsükchir aridoktsüogo; Israel chuba oda Kibuba, ne den lir; joko nai tamajung metsübutsi.

¹⁶Iba anogo nungji Yirusalem dang ashitsü, “Tetsübu, Oh, Zion, ne teka anüanüa telidaktsüma.

¹⁷Kibuba ne Tsüngrem tashi tulusangi ne nem takok agütsütsü ne den lir, tepela agi pai ne madak pelaseta alitsü, pai pa temeim nung anisüngzüka alitsü, ne madak pai ken tena pelatsü.

¹⁸Benjong anogo nung pelatepba ama, ni nenok tejashi agientsü anungji nenoki joko iba khuret mabentsü.

¹⁹Ajiang iba mapang nung nenok rishikangshir ajak dang ni inyaktsü, ni tsüngtsüker kümzüktsü, aser aridoka alirtem anitentsü, aser alima ajak nung maksüa alibatem ni parnok tushia kümdaktsütsü aser tenüng sangdaktsütsü.

²⁰Iba mapang nungji ni nenok bener arutsü, aser iba mapang nungji ni nenok anitentsü; kechiyong kodang nenok tepuokdak nenok nükdang ni tanaben bener arudir, ni nenok nüngtugu kümdaktsütsü aser alima nübur ajak rongnung tenüng sangdaktsütsü” ta Kibubai ashir.

Hagai

Hagai 1

Tenla Ki Yanglushitsü Ozüing Agütsüba

¹ Darius chuba küm tanabuba ita trokbuba anogo mezüingnü nung, Yihuda nung governor, Shealtiel chir Zerubbabel dangi, aser putir Yihozadak chir Yihusua dangi ainkar Hagai ajanga Kibuba o aru.

² Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Iba nüburtemi ashir, Kibuba ki yanglushitsü asenok asoshi ano mapang matong.”

³ Idangji Kibuba O ainkar Hagai ajanga ya oda aru,

⁴ “Iba ki teraksa yutsür nenok taktang taktang yokba ki nung alitsü nenok asoshi iba mapang no?”

⁵ Anungji tang Temeranger Kibubai yamai ashir, “Nenok lenmangtem bilemdangang.

⁶ Nenoki jenti prok saka tera dang bona aru, nenoki chiyunger, saka nenok tepok masünger; nenoki ajemer saka tzüra matemer, nenoki süoshi abener saka shinga talembo mali, aser shibai sen aar juli tapok nung enoktsü aa arur.”

⁷ Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Nenok lenmangtem bilemdangang.

⁸ Tenemi tuang aser süng bener alung, aser kiji yangluang; aser ni iba nung pelatsü aser ni sentsüwangshitsü” ta Kibubai ashir.

⁹ “Nenoki jenti imla saka ajiang, aji tera dang liasü; aser aji nenoki kidangi bener aru, aser aji ni apudokadok. Kechiba? ta Temeranger Kibubai ashir. Kechiaser nenok nisung shia pei ki asoshi mazüing inyakdang kü kibo teraksa nung lir.

¹⁰ Anungji nenok madak anüing pei azüingtsü sota lir aser alimai pei tejang sota lir.

¹¹Aser linük madak tenemtem madak, tsük madak, yi madak, toztü madak, aser ali nungi adokba madak, kiset shiruru madak, aser teka agi inyakba ajak madak tsüngsarusa asoshi ni aja.”

Nüburtemi Kibuba Dang Angaba

¹²Idangji Shealtiel chir Zerubbabel, temaba putir Yihozadak chir Yihusua aser tanügba nübur ajaki, parnok Tsüngrem Kibuba ola aser ainkar Hagai otem, Kibuba parnok Tsüngremi pa yokba ama anga, aser nüburtemi Kibuba dang tsübu.

¹³Idangji Kibubatenyar Hagaii Kibuba osang nüburtem dang ya oda ashi, “Ni nenok den lir ta Kibubai ashir.”

¹⁴Aser Yihuda nung governor Shealtiel chir Zerubbabel tanela aser temaba putir Yihozadak chir Yihusua tanela Kibubai ajongmeso, aser parnok aru aser parnok Tsüngrem, Temeranger Kibuba kidang,

¹⁵Darius chuba küm tanabuba ita trokbuba, anogo metsür pezünübuba nung mapaji inyak.

Hagai 2

Tenla Ki Tasenba Sentsüwangshi

¹Ita tenetbuba anogo metsürka buba nung ainkar Hagai ajanga Kibuba O ya oda aru,

²Yihuda nung governor Shealtiel chir Zerubbabel aser temaba putir Yihozadak chir Yihusua dang, aser tanügba nübur dang tang ya oda shiang.

³ “Nenok rongnung iba ki mezüng sentsüwangshi nung angur shiba yangi anünga lir? Aser tang nenoki koda ajiteter? Ya nenok nükdang kecha masü südi?

⁴Aji saka tashi ita liang, Oh Zerubbabel, ta Kibubai ashir, aser tashi ita liang, Oh Yihusua, temaba putir Yihozadak chir; aser tashi ita liang, linük nung nenok nübur ajak, ta Kibubai ashir, aser inyakang; kechiyong ni nenok den lir” ta Temeranger Kibubai ashir.

⁵ “Nenok Ijip nungi adok dang ni nenok den züngzüktepba o bilemtetang, aser kü tanela nenok den lir. Nenok tetsübu.”

Asüngdangyaba

⁶ Kechiyong Temeranger Kibubai yamai ashir, “Ano tatsüka lir aser ni anüng, aser alima, aser tzüyim, aser ali takong anokshitsü.

⁷ Aser ni kin ajak anokshitsü, aser kin ajak meyong rongsen bener arutsü, aser ni iba ki sentsüwangshi agi süngdaksütsü” ta Temeranger Kibubai ashir.

⁸ “Taribi kü meyong aser hon kü meyong,” ta Temeranger Kibubai ashir.

⁹ “Mezüng dang nungi tesübuba sentsüwangshi tuluba alitsü” ta Temeranger Kibubai ashir, aser “Iba tali dak nung ni tesünep agütsütsü” ta Temeranger Kibubai ashir.

Putirtem Den Hagai Ainkari Asüngdangyaba

¹⁰ Darius küm tanabuba ita tukububa anogo metsür pezübuba nung ainkar Hagai ajanga Kibuba O ya oda aru,

¹¹ Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Putirtem dang ozüing indang tang ya oda asüngdangang.

¹² Kari pei teperemsü nung temeshi shi benra, aser pa teperem sü jagi amtsük dak, mesüra shitzü, mesüra yi, mesüra toztü mesüra shi kar dak kongshira aji temeshi akümstsü asü?” Putiri langzúa ashi, “Masü.”

¹³ Idangji Hagai-i ashi, “Tasü mang dak kongshia memerük akümba nisungi item dak kongshira, aji memerük alitsü asü?” Aser putirtemi langzúa ashi, “Aji memerük alitsü”

¹⁴ Idangji Hagai ashi, “Yamaji iba nübur lir, aser iba kin kü madang lir” ta Kibubai ashir, aser yamaji parnok teka mapa ajak lir; aser parnoki koba tenlar angji memerük lir.

Kibuba Temoatsü Tenangzükba

¹⁵ “Saka tang ni nenok dang mepishir, tanü nungi aser tang nungibo shisadangang. Kibuba tenla ki nung, lung ka manung ka ataloka maliba mapang nungi tang tashi nung, nenoki kodasa inyak?”

¹⁶Kodang kati tatakzük metsü ayudaki ao, yangji ter dang liasü; kodang kati yi ayudaki tatakzük tenem agitettsü aru, yangji metsü dang liasü.

¹⁷Ne teka mapa nung rürlung aser tarütsü aser tashitak mesen agi ni ne dak azük, aji saka nai kü dangi memeyip ta Kibubai ashir.

¹⁸Shisadangang ni nenok dang mepishir, iba anogo nungi aser tejaklen ita tukububa anogo metsür pezünü nungi, Kibuba tenla ki yangerba anogo nungi shisadangang.

¹⁹Ano jendang metsü ali asü? Tsükmenatzü, munguzünu, jarem dong aser oliv dongtemi tang tashi kecha metangtsür no? Tanü anogo nungibo ni nenok moatsütsü.”

Zerubbabel Dang Kibuba Tenangzükba

²⁰Ano Kibuba o tanaben Hagai dangi anogo metsür pezünü nung ya oda aru,

²¹Yihuda governor Zerubbabel dang ya oda jembiang, “Ni anüngtem aser alima anakshitsü;

²²aser ni chuba yimlitem, chuba menden meküpdoktsütsü, aser ni kintem chuba yimli tashi raksatsütsü; aser talungtsütem aser yangji amenertem meküptoktsütsü, aser kortem aser parnok dak amenertem nisung shia pei adianu nok agi laodaktsütsü.

²³Iba anogo nung Oh Zerubbabel, kü tenzüker, Shealtiel chir, ni na agitsü, ta Kibubai ashir, aser ni na shitakba tajenba angoti ama kümdaktsütsü; kechiyong ni na shimtet” ta Temeranger Kibubai ashir.

Zekaria

Zekaria 1

Temulung Meyiptsü Kibubai Israel Ajaba

¹Darius küm tanabuba ita ti buba nung, ainkar Iddo chir Berekia jabaso Zekaria dangi Kibuba O aru,

²Nenok tetsü-tebou dang Kibuba kanga ain adoka liasü.

³Anungji nai parnok dang shiang, Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Kü dangi meyipang,” ta Temeranger Kibubai ashir, “aser ni nenok dangi meyiptsü” ta Temeranger Kibubai ashir.

⁴“Nenok tsürabur ama nenok teli, shirnok dang alemli ainkartemi ya oda ayimtena ashir, yamai Temeranger Kibubai ashir. Tang nenok tamajung lenmangtem nungi aser tamajung inyakbatem nungi meyipang. Saka parnoki manga mesüra kü dang temulung magütsü, ta Kibubai ashir.

⁵Nenok tsüraburtem, parnok kong ali? Aser ainkartem, parnok teti alir asü?

⁶Aji saka kü otem aser kü tzüzüngozüngtem koba agi ni kü tenzükertem, ainkartem dang mela, item yagi nenok tsüraburtem memenep no? Anungji parnoki meyip aser ashi, Temeranger Kibubai asen lenmangtem aser aseni inyakba mapa yari, asen dang inyaksü bilemba ama, yamaji pai asenok dang benshi.”

Mezüngbuba Mangdang: Kor Nung Amenertem

⁷Ita terkabuba anogo metsür pezübuba nung, koba Shebat ita, Darius küm tanabuba nung ainkar Iddo chir Berekia jabaso Zekaria dangi Kibuba o aru,

⁸Ni aonung angu aser ajiang, ni nisung ka kor temerem ka nung mena angu, aser pa myrtel süngdong rongnung noktaka lenten tarok nung angu; pa tesülen temerem, nensaa meruba, aser temesüng kortem liasü.

⁹Angji ni ashi, “Oh kü kibur, itemi kechi?” Idangji kü den jembia aliba kotak tenyari kü dang ashi, “Itemi kechisa ni ne dang sayutsü.”

¹⁰Aser myrtel süngdong rongnung noktaka aliba nisungi langzüa ashi, “Itemi Kibubai alima ajonga semdangtsü yokertem lir.”

¹¹Aser idangji parnoki myrtel süngdong rongnung noktaka aliba Kibubatenyar dangji ashi, “Onoki alima semdangogo aser angang, alima ajonga sünepsünepa süngzüka lir.”

¹²Idangji Kibuba kotak tenyari ashi, “Oh Temeranger Kibuba, kopiga Yirusalem aser Yihuda yimtitem koba den nai küm neter tashi ain adoka lir, nai yimlibilem makai alitsü?”

¹³Aser kotak tenyar shibai kü den jembia liasü pa dang Kibubai o tajung aser tanep agi langzü.

¹⁴Anungji kü den jembisang kotak tenyari kü dang ashi, “Yamai nai sangdongang, Yamai Temeranger Kibubai ashir, Ni Yirusalem aser Zion tenem asoshi kanga dang nukmir.

¹⁵Aser anüanüa aliba kintem dang ni kanga ain adoka lir, kechiyong kodang ni tera dang ain adoka liasü, parnoki tali tamajungba kümdaktsü.

¹⁶Anungji yamaiKibubai ashir, ni Yirusalemi yimlibilem nung meyipa arutsü; kü ki yangji yanglutsü ta Temeranger Kibubai ashir aser Yirusalem madak temaitsü ka yanglutsü.

¹⁷Tanaben ya oda sangdongang, Yamai Temeranger Kibubai ashir, Kü yimtitem tanaben azükaruba agi moshitsü aser Kibubai tanaben Zion madak taochi akatsü aser tanaben Yirusalem shimtettsü.”

Tanabuba Mangdang: Tezü Aser Yintsünger

¹⁸Ni kü tenük anünglen rangeta yok, aser yangji tezü pezü liasü.

¹⁹Idangji kü den jembiba kotak tenyar dang ni ashi, “Itemi kechi?” Pai kü dang ashi, “Itemi Yihuda, Israel aser Yirusalem prokshidaktsüba tezütem lir.”

²⁰Idangji Kibubai kü dang yintsünger pezü sayu.

²¹Aser ni asüngdang, “Parnok kechi inyaktsü aru?” Pai langzü, “Item ya Yihuda prokshidaktsüba tezütem lir, aji asünung katia tekolak angüma matutettsüsa aoksadaktsütsü parnok aru, alima kintem tezü zükdoktsütsü kobai Yihuda lima aser nübur prokshidaktsü.”

Zekaria 2

Tasembuba Mangdang: Tasadangba Lisü Den Nisung Ka

¹Ni kü tenük rangeta yok, aser ajiang, nisung ka pei teka nung tasadangba lisü amer liasü.

²Idangji ni ashi, “Na koleni aor?” Aser pai kü dang ashi, “Yirusalem lenten aser metong kodaka aji asadangtsü asoshi.”

³Idangji kü den jembiba kotak tenyarji oadok aser tangar kotak tenyar ka pa den ajuruteptsü ao.

⁴Aser pa dang ashi, “Asü mang, aser iba asangur dang ya oda shiang, ‘Nisung telok aser yangji kiset shiruru aliba yong yimtsüki maliba yim ama Yirusalem nung alitsü.’

⁵Kechiyong ni Kibubai ashir, la meketa la asoshi ni mi atsüki jara ama alitsü, aser la dak sentsüwangshiji ni asütsü.”

Tepuokdak Alirtem Dangi Temepishiba

⁶“Ho! ho! Anü doklentip lima nungi jenang,” ta Kibubai ashir, “kechiyong pezüsülen anüng mopungtem ama ni nenok prokshidaktsüogo.

⁷Oh! na Babilon jala den alir, Zioni jena oang.

⁸Kechiyong Temeranger Kibubai yamai ashir, Sentsüwangshi atema nenok rakzükraktemba kintem dangi pai ni yok, kechiyong shibai nenok dak kongshir pai pei nükjang nung kongshir.”

⁹Kechiyong ajiang, ni parnok madak kü ket ayipshitsü, aser shirnoki parnok tenzüker, parnok asoshi terakzüksü parnok asütsü, aser nenoki Temeranger Kibubai ni yoka lir ta metettsü.

¹⁰“Ken tenang aser pelatepang, Oh Zion jala; kechiyong ni arur aser ni ne madak alitsü,” ta Kibubai ashir.

¹¹Aser iba anogo nung kin aikati parnok sasa Kibuba den adentsü, aser kü nüburtem asütsü, aser ni ne den alitsü aser, Temeranger Kibubai ne dangi ni yok ta nai metettsü.

¹²Aser Kibubai pei shilem ama temeshi linük nung Yihuda agitsü, aser ano Yirusalem shimtsü,

¹³“Nisung ajak Kibubamadang mokorai liang, kechiyong pa temeshi talidak nungi pa saaka lir.”

Zekaria 3

Pezübuba Mangdang: Yihusua Aser Satan

¹ Idangji Kibuba tenyar madang temaba putir Yihusua noktaka pai kü dang sayu, aser tajichilen pa anemer asütsü Satan noktaka liasü.

² Kibubai Satan dang ashi, “Oh Satan, Kibubai na arüjang, Kibuba shibai Yirusalem shimtet pai na arüjang! Ibai mi nungi sütetba milungsang ka masü no?”

³Tang Yihusua pa kotak tenyar madang noktaka alidang, arü aketba süoshi abena liasü.

⁴Aser tenyar jagi pa madang noktaka alirtem dangji ashi, “Arü aketba süoshiji pa nungi agizükang.” Aser pa dang ashi, “Ajiang, tai menaba na nungi ni bener ogo, aser ni na asoshi süoshi tajung abendaktsütsü.”

⁵Aser ni ashi, “pa tekolak nung kolakjen temerük ka semokjang.” Anungji parnoki pa tekolak nung kolakjen temerük ka semoktsü, aser süoshi abendaktsü, aser Kibuba tenyarji anasa noktak.

⁶Kibuba tenyari Yihusua dang ashi,

⁷Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Nai kü lenmang nung jajadi süra, aser nai ni melaba benshidi süra, idangji nai kü kidang o bendangtsü, aser ano kü o bendangdak ayutsü, aser anasa noktaka alir rongnung senzütsü temelaba ni ne nem agütsütsü.

⁸ Tang angang, Oh temaba putir Yihusua, na aser ne madang amener medemertem; kechiyong parnok temaitsü aliba nisungtem lir, kechiyong ajiang, ni kü tenzüker Kongsang adokdaktsütsü.

⁹Kechiyong ajiang, Yihusua madang ni yutsüba tejak tenet aketba lung ka manung, tezülubaji angentsü ta Temeranger Kibubai ashir, aser ni iba lima tai kenüyongi agientsü.”

¹⁰ Iba anogo nung Temeranger Kibubai ashir, “Nenok nisung shiai pei kiyonger tsükmenatzü aser munguzünu dong küboki ajatsü.”

Zekaria 4

Pungububa Mangdang: Milendong Aser Oliv Süngdong

¹Kü den jembiba kotak tenyar kü dangi tanaben aru, aser nisung ka amua aoba nungi sakdaktsüba amato, ni sakdaktsü.

²Pai kü dang ashi, “Nai kechi angur?” Aser ni ashi, “Ni milendong ka ajak hon agi yangluba, iba kolak nung susa ka, aser iba nung aliba milen tenet ni angur, aser ajiang, milen shia dakji luli tenetnet iba kolak manung itemji lir.

³Aser iba anasaji oliv süngdong ana, ka susa tajichilen, aser ka iba tabelen lir.”

⁴Aser kü den jembiba kotak tenyar dang ni ashi, “Itemi kechi kü kibur?”

⁵Idangji kü den jembiba kotak tenyari kü dang langzü, “Itemi kechi nai memetet no?” Aser ni ashi, “Memetet, kü kibur.”

⁶Idangji Pai kü dang ashi “Ibai Zerubbabel dangi Kibuba O lir. Tashi agi masü, mesüra ain agi masü, saka kü tanela agi” ta Temeranger Kibubai ashir.

⁷“Na shiba Oh tenem tulu? Zerubbabel madang na lenten ka akümstsü aser, iba dang aochiang, aochiang, ta ayimtenba agi tema lungji pai bener adoktsü.”

⁸Ano Kibuba O ya oda shia kü dangi aru,

⁹“Zerubbabel teka agi iba ki kimung yanglutsü, ano pa teka agi ibai renemstsü; aser Temeranger Kibubai ni ne dangi yok ta nai metettsü.

¹⁰ Kechiyong shibai mapa tilatem indang anogo mezüngmeshidir parnok pelateptsü, aser Zerubbabel ket nung tindang asaba oset angutsü; oda item tenetji Kibuba tenüktem lir; alima ajak ajanga parnoki oli aruli ta senzür.”

¹¹ Idangji ni langzua pa dang ashi, “Milendong tajichilen aser tabelen tsütsü oliv süngdongtemji kechi?”

¹² Ano tanaben ni asüngdang, “Oliv kongsang ana koba hon luli ana agi hon toztü parnok sasa züoker itemi kechi asütsü?”

¹³ Pai kü dang langzua ashi, “Itemi kechi asütsü nai memetet no?” Aser ni ashi, “Memetet, kü kibur.”

¹⁴ Idangji pai ashi, “Item ya alima ajak Kibuba tenzüksü asoshi mezüja meshitetbaji lir.”

Zekaria 5

Trokbuba Mangdang: Yimzua Aliba Kaketlong

¹ Ano ni kü tenük rangeta yok nung yimzua aliba kaketlong ka angu.

² Aser pai kü dang ashi, “Nai kechi angur?” Aser ni langzü, “Ni yimzua aliba kaketlong ka angur; iba metongji süklep metsü, aser lentenji süklep ter.”

³ Idangji pai kü dang ashi, “Ibai linük ajak madang aoba atakatem lir, kechiyong tip külen zülua aliba ama shibai auyar pa iba nungi leptoktsü aser ano tip külen zülua aliba amaji shibai azüngashi pa iba nungi leptokadoktsü.

⁴ Ni ibai yoktsü ta Temeranger Kibubai ashir, aser iba jagi auür aser kü tenüng agi tiyazü azüngashir ki shiai aitsü. Aser ibaji par kidang alitsü, aser süng aser lung dena samatsütsü.”

Tenetbuba Mangdang: Molok Nung Tetsür Ka

⁵ Idangji kü den jembiba kotak tenyari tejaklen arua kü dang ashi, “Tang ne tenük rangketa yokang, aser tejaklen aobaji kechiar ajiang.”

⁶ Aser ni ashi, “Aji kechi?” Aser pai ashi, “Ibai tejakleni aoba seret molok lir.” Pai ano ashi, “Linük ajak nungi tai menabaji ibai lir.”

⁷ Aser ajiang, yangji tenembangba shesa yin telonglong ka ajungket aser yangji molok nungji tetsür ka mena liasü.

⁸ Aser pai ashi, “Ibai tamajung mapa lir, aser pai la molok nungji nungoktsü, aser shisa yin iba bang nung enoktsü.

⁹Idangji ni kü tenük rangketa yok aser ajiang, yangji tetsür ana tejakleni aru, aser parnok tashikang nung mopung liasü; tang parnok tashikangtem tzü ozü tashikang mesüka liasü, aser alima aser anüng tsüngda nung parnoki seret aoba molokji ajungket.”

¹⁰Idangji kü den jembiba kotak tenyar dang ni ashi, “Seret aoba molok parnoki koloni bener aor?”

¹¹Pai kü dang ashi, “Shinar lima nung iba asoshi ki ka yanglutsütsü atema aser kodang aji yangludir, idakji aji yutsütsü.”

Zekaria 6

Tibuba Mangdang: Kor Talungtsü Pezü

¹Tanaben ni kü tenük rangketa yok aser reprang, yangji tenem ana tsüngda nungi talungtsü pezü adok, aser tenemtemji yongmenyin tenemtem liasü.

²Mezüngbuba talungtsü nung kor temeremtem, tanabuba talungtsü nung kor tanaktem liasü.

³Aser tasembuba talungtsü nung kor temesüng, aser pezübuba talungtsü nung kor tsükrapusatem liasü.

⁴Idangji kü den jembiba kotak tenyar dang ni ashi, “Itemi kechisa, kü kibur?”

⁵Aser kotak tenyari kü dang langzü, “Itemi anüng mopung pezü lir, aser alima ajak Kibubamadang parnok sasa sayur külen odagi.

⁶Talungtsü koba nung kor tanak lir anüdoklentip lima tsütsü aor, kor temesüngtemi parnok sülen anidaker, aser tsükrapusa anüolentip lima tsütsüi aor.”

⁷Kodang tashi tait kortemji temai adok, parnoki alima sema oli-aruli ta jajatsü bushi, aser pai ashi, “Nenok oang, alima sema oli aruli ta jajaang.” Anungji parnoki alima sema oli aruli ta jaja.

⁸Idangji pai kü madak ayimtena ashi, “Ajiang, anüdoklentip limai aobatem anüdoklentip lima nung kü nela anisüngzük agütsütsü.”

Yihusua Asoshi Korang

⁹Kibuba O kü dangi ya oda shia aru.

¹⁰“Tepuokertem nungi Babilon nungi arua alir Heldai, Tobia, aser Yedaia nungi tenla agiang, aser iba anogo nungsa na arung, aser Zefania chir Yosia kidangi iang;

¹¹aser taribi aser hon agiang aser chuba korang ka yangluang aser aji temaba putir Yihozadak chir Yihusua kolak nung semokjang;

¹² aser pa dang shiang, Yamai Temeranger Kibubai ashir, Ajiang nisung ka tenüng agi Kongsang, aser pai pei talidak nungi meitsü, aser pai Kibuba tenla ki yanglutsü

¹³Aser pai sentsüwangshi abentsü aser pa chuba menden nung amentsü aser yimsü asütsü, aser parnok anaprongla tsüngda nung tesünep tajung alitsü.

¹⁴Aser Kibuba kidang tebilemtettsü asoshi chuba korangtemji Heldai, Tobia, Yedaia, aser Zefania chir Yosia asoshi alitsü.”

¹⁵“Ano nenoki ni Temeranger Kibubai ni nenok dangi yok ta metettsü asoshi shirnok talang nung ali parnok arutsü aser Kibuba tenla ki yanglushitsü. Aser nenoki Kibuba nenok Tsüngrem ola tenoktenoka angara ibai ataloka arutsü.”

Zekaria 7

Anemsü Agi Lumiba Aitsüba

¹Darius chuba küm pezübuba, ita tukububa anogo pezünübuba nung aji Kislev ita nung, Kibuba o Zekaria dangi aru.

²“Tang parnok Bethel nung aliri Sharezer, aser Regemmelek aser parnok nisungtem Kibuba dangi yimli mepishitsü yok,

³aser Temeranger Kibubameyong kidong putirtem dang aser ainkartem dang ya oda jembitsü.” Tang ni küm aika inyakba ama ni ita pungububa nung ajebtsü aser lumitsü no?

⁴Idangji Temeranger Kibubao kü dangi ya oda aru,

⁵“Linük nung nübur ajak dang aser putir ajak dang ya oda jembiang. Taoba küm neter tashi nung ita pungububa aser tenetbuba nung kodang nenoki lumi aser mang ayim, aji ni asoshi nenoki akang akanga lumi asü?”

⁶Aser kodang nenoki chidir aser jemdir nenoki pei sasa achir aser pei sasa ajemer masü no?

⁷Kodang Yirusalem nung nisung liasü aser azükarua liasü, aser la meketa yimtitem anüolentip tsütsü, aser ali lenten nung nisung liasü, alemli ainkari ayimtenba Kibuba O ya masü no?”

Tashimangaba Temerenshi

⁸Kibuba o ya oda Zekaria dangi aru,

⁹Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Ochi obendangba inyakang, nisung shiai pei adianu dang yimlibilem aser taochi sayuang.

¹⁰Amitsür mesüra tebu malir aener mesüra sensaker tekangshi, aser nenok shingai pei adianu anema nenok mulungjang nung tamajung teshisa.

¹¹Saka parnoki manga, aser maa ta meyipadok aser mangashitsü asoshi parnok tenarong tangbangadok.

¹²Hau, parnoki ozüngji, aser Temeranger Kibubai pa tanela agi alemli ainkartem ajanga yokba otem, angashia lir ta parnoki pei mulungjang lung ama kümdaktsü. Anungji Temeranger Kibubanungi terasaba tulu aru.

¹³Ni aja aser parnoki mangaba ama, yamaji parnoki ajatsü aser ni mangatsü” ta Temeranger Kibubai ashi.

¹⁴Saka parnoki memetetba kin ajak rongnung ni mopung agi parnok prokshidaktsütsü. Yangji nisung shinga ajanga mesüi mesüra meyipa marui parnok sülenbo linükji azüngmeyaka aküm; kechiyong alinük tajungji parnoki teraksa kümdaktsü.

Zekaria 8

Kibubai Yirusalem Moatsütsü Nangzükba

¹Temeranger Kibuba O kü dangi ya oda aru,

- ²Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Zion asoshi tenükmi tulu agi ni nükmir, aser la asoshi ain tulu adoka ni nükmia lir.”
- ³Yamai Kibubai ashir, “Ni Zion dangi meyipa arutsü lir, aser Yirusalem nung alitsü aser Yirusalem dang, atangji yimti ta ajatsü; aser Temeranger Kibuba tenem dang, Temeshi tenem ta ajatsü.”
- ⁴Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Yangji tamburtem aser tantsürtem, Yirusalem yimdong nung amentsü, nisung shia pei mechi teka nung amer anogo jenti alitsü.
- ⁵Aser yimti yimdong sünga, tebur chanutem aser tetsür chanutem yangji asaya-a alitsü.”
- ⁶Yamai Temeranger Kibubai ashir; “Item anogo nung iba nübur anünga alir nük dang aji tesüngmangtsü süra, aji ano kü nük dang tesüngmangtsü asütsü asü?” ta Temeranger Kibubai ashir.
- ⁷Yamai Temeranger Kibubai ashir; Ajiang, ni kü nübur anüdoklen lima nungi, aser anüolen lima nungi kümzüktsü.
- ⁸Aser ni parnok anir arutsü, aser parnok Yirusalem nung alitsü, aser parnok kü nübur asütsü, aser atangji aser temeshiba nung ni parnok Tsüngrem asütsü.
- ⁹Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Oda tenla ki yanglutettsü atema ainkartem shirnok Temeranger Kibuba ki yangerba anogo nung liasü, parnok bang nungi item o item anogo nung angashirtem, nenok teka tashi ita liang.
- ¹⁰Kechiyong item anogo matongdangbo nisung shia mesüra shiruru asoshi taa agiba mali asü; mesüra tsükchir aliba yong shir tugudir aser aitdir pa asoshi kecha tesünep maliasü, kechiyong ni nisung shia pei kiyonger anema toktsü.
- ¹¹Saka tangbo mezüng anogotem ama tanüngba iba nübur dang ni mebenshitsü” ta Temeranger Kibubai ashir.
- ¹²Kechiyong tesünep süngjang proktsü, tsükmenatzü dongi pei tejang agütsütsü aser ali-i pei nungi adokba agütsütsü aser anüngtemi parnok

azüngtsü agütsütsü; aser tanüngba iba nübur nem ni item tesem amangdaksütsü.

¹³“Oh Yihuda kidong aser Israel kidong, kin rongnung nenok atakatempa ka küma liasü, anungji ni nenok kümzüktsü, aser nenok temoatsü ka südaktsütsü, tetsübu, saka nenok teka tashi ita liang.”

¹⁴Kechiyong Temeranger Kibubai yamai ashir, “Nenok tsüraburtemi ni ain adoka jashidaktsüdang ni nenok dak tamajung inyaksü bilemba nungi ni temulung memeyip,” ta Temeranger Kibubai ashir.

¹⁵Anungji tanaben item anogo nung Yirusalem dang, aser Yihuda kidong dang tajung inyaksü ni bilema lir, nenok tsübu teli.

¹⁶Itemi nenoki inyaksüba mapa lir, nenok nisung shiai pei kiyonger den ochi jembang, nenok süngkhüm nung ochi o bendangang, aser yimjung yangluang;

¹⁷aser nenok shingaia pei kiyonger anema temulungjang nung tamajung teshisa aser tiyazü züngyazüngku tesü, kechiyong item mapa ajakji ni sempar” ta Temeranger Kibubai ashir.

Tepela Agi Lumiba

¹⁸Temeranger Kibuba O kü dangi ya oda aru;

¹⁹Yamai Temeranger Kibubai ashir, “Ita pezübuba nung lumibaji, aser ita pungububa nung lumibaji, aser ita tenetbuba nung lumibaji, aser ita terbuba nung lumibaji, Yihuda kidong asoshi tepela aser jangratemtsü aser telungso benjong alitsü, anungji ochi aser yimjung meimang.”

Tekümtet Teimla

²⁰Yamai Temeranger Kibubai ashir; “Ano ya ataloka arutsü, oda kintem aser yimti tulutem nung alir nisung jenti arutsü;

²¹aser yimti ka nung aliri ya oda shia tanga kati aotsü, Kibuba yimli mepishitsü, aser Temeranger Kibuba bushitsü asenoki kara-a odi; nibo taor.

²²Hau, nisung jenti aser tashi tait kintemi Yirusalem nung Temeranger Kibubabushitsü aser Kibubar yimli mepishitsü arutsü.”

²³Yamai Temeranger Kibubai ashir: “Item anogo nung ya oda ataloktsü, kintem oshi ajak nisung ter-i Yihuda nunger ka dak sü nung soter ashitsü, onok nenok den aotsü, kechiyong Tsüngrem nenok den lir ta onoki angashiogo.”

Zekaria 9

Israel Tsükchirtem Anema Obendangba

¹Kibuba shin o Hadrak lima anema lir, aser iba Damaska dak metaloktsü, kechiyong nisungtem ajak aser Israel kin Kibuba tsütsü lir.

²Aser arrtsü nung aliba Hamatha, Tair aser Sidon parnok kanga shisa taka dena lir.

³Aser Tair pei sasa mitsa yanglu, aser ali ama taribi nangten aser yimdong lishi ama hon nangten.

⁴Ajiang, Kibubai pa magitsü aser par rongsen tzüyim telungi zükoktsütsü, aser mi agi pa samatsütsü.

⁵Askeloni angutsü aser tsübuia alitsü, Gaza-a kanga shisa rama-a alitsü, ano Ekron, kechiaser pa teimla maksü kümdaktsür, aser Gaza nung chuba samatsü. Askelon nung nisung malitsü.

⁶Aser Ashdod nung temeyoktep kin ka alitsü, aser ni Filistia nunger mezümekümba leptokadoktsü.

⁷Aser ni pa tebang nungi pa zü aser pa tepu tsüngda nungi tesempatsü bener oadoktsü; aser ano pa asen Tsüngrem asoshi tanüngba asütsü; aser Yihuda nung pa tanishir aser Ekron Yebus ama asütsü.

⁸Aser shinga oli-aruli ta mesüitsü asoshi kü ki anasa ni tanüker ama menden yanglutsü; aser joko rishikangshir shingai parnok ajanga mesüitsü; kechiyong tangbo ni kü tenük agi nguogo.

Tekümzüker Chuba
(Mat. 21.5; Yoh. 12.14-15)

⁹ Oh Zion jala, kanga pelaseta liang; Oh Yirusalem jalatem, ayimtenang, ajiang, ne Chuba ne dangi arur, pa ochishir aser tekümzüker lir, ajemalua oda gado chanu dak sanger ne dangi arur.

¹⁰ Aser Efraim nungi ni talungtsü leptoktsü, aser Yirusalem nungi kor, aser tongbang lijak leptokadoktsü, aser kintem dang pai tesünep jembitsü; aser pa yimli tzüyim nungi tzüyim tashi aser ayong nungi ali tatem tashi alitsü.

Israel Tia Yanglushitsütsü

¹¹ Ano, na asoshia na kü tezüngzüktepba azü yong, ne tepuokbatem tzi makadak ongken nungi ni salatsü.

¹² Nenok teimla aliba tepuokertem, mitsa bushia meyipang; tanüsa ni nenok nem anasü shia agütsütsü metetdaksü.

¹³ Kechiyong kü lijak mesüka ni Yihuda azüa aruogo, iba nung Efraim lijakjang alitsü; Oh Zion ne chirtem anema ne chirtem ni ajungmesotsü, Oh Grik, aser temeranger nok ama na kümdaktsütsü.

¹⁴ Aser parnok madaki Kibuba adoktsü aser pa lijakjang tsüngpret ama aotsü, aser Kibubai jangzü aputsü, aser anüolentip Tsüngrem mopung den aotsü.

¹⁵ Temeranger Kibubai parnok kümzüktsü aser parnok me yoktsü, aser lung lijak nungi yokba lung nung ajemshitsü aser parnoki yi ama ajemtsü aser susa ama sünga alitsü tenladak ama lokjemtsü.

¹⁶ Aser Kibuba parnok Tsüngremi iba anogo nung pei nübur san telok ama parnok kümzüktsü; kechiyong chuba korang senti lung ama, par linük nung sentsüprangshia parnok alitsü.

¹⁷ Kechiyong pa ajungba koda tulu, aser pa tobur ajungba koda tulu lir; asangurtem chi agi aser aiürtem yi tasen agi tashi ita kümdaktsütsü.

Zekaria 10

Yihuda Aser Israel Yanglushitsüba

¹ Metsü tsüngkhüm mapang nung, Kibuba shibai tsüngpret yanglur, pa nungi tzünglu asüngdangang; aser pai parnok nem tzünglupu, aser nisung shia nem moapu nung tsünütsü agütsütsü.

²Kechiyong süngyanguitemi amajok jembi aser temezüngertemi tiyazü mangdang angu, aser parnoki tiyazü pungmang shiogo; amajok nung parnoki süneptsür; anungji parnok santem ama nemzür, parnok rishikangshia alir, kechiaser sannükertem mali.

³Sannükertem anema kü ain aitdakja lir, aser tanishirtemji merenshitsü; kechiyong Temeranger Kibubai pei san telok Yihuda kidong semdangogo, aser pa tongbang kor tajung ama parnok kümdaktsütsü.

⁴Pa nungi kinük lung, pa nungi tangentsü kojat, pa nungi tongbang lijak, aser pa nungi yimsüsür ajak arutsü.

⁵Aser tongbang nung, yimdong lishi nung temerangertemi pei tsükchirtem ajemoka yokba ama asütsü, aser parnoki raratsü; kechiaser Kibuba parnok den lir, aser kor nung asangertem mak asütsü.

⁶Ni Yihuda kidong tashi itshidaktsütsü, aser ni Yosef kidong kümzüktsü, ni parnok tanaben bener arutsü, kechiyong ni parnok madak taochi lir; aser ni parnok sentoka metoktsüba pur ama alitsü; kechiyong ni Kibuba parnok Tsüngrem lir, aser ni parnok dang langzütsü.

⁷Aser Efraim temeranger ka ama alitsü; aser parnok mulungjang yi agi pelaba ama alitsü, hau, parnok chirtemi angutsü aser pelaseta alitsü; Kibuba nung parnok mulungjang pelatsü.

⁸Ni parnok ajatsü, aser parnok anitentsü, kechiyong ni parnok alangzükogo; aser parnok akhi mapang ama parnok tali züintsü.

⁹Kintem rongnung ni parnok prokshijaka aji saka alinük talang nunga parnoki ni bilemtettsü; aser parnok chirtem den parnok alitsü aser meyipa arutsü.

¹⁰Ni ano tanaben Ijip linük nungi parnok anir arutsü, aser Asiria nungi parnok anitentsü, aser ni parnok Gilead aser Lebanon linüki anir arutsü; aser parnok asoshi talidak makai maküm tashi.

¹¹Aser parnoki Ijip tzüyim ajanga süitsü, aser tzüyim nung tzüsem dak parnoki azüktsü, aser Nile ayong tarok ajak kongadoktsü, aser Asiria nunger mezümekümba ajemaludaktsütsü, aser Ijip nungi chuba ajok piladaktsütsü.

¹²Aser ni parnok Kibuba nung tashi itdaktsütsü; aser parnok pa tenüing nung jajatsü ta Kibubai ashir.

Zekaria 11

Tsükchirtem Laoba

¹Oh Lebanon, ne cedar süngdongtem, mi agi meyoxtsüsa ne kishitem lapokang.

²Jebtepang, Oh fir süngdong, kechiyong cedar süngdong laoa lir; kechiaser sentsüwangshia alirtem raksa-a lir; jebtepang, Oh nenok Bashan sülemdong, kechiyong arem min lenrepa lir.

³Angang, sannükertem asatepba ola ka! Kechiyong parnok sentsüwangshi raksa-a lir, angang, molusongzü pungtu arüba ola ka! Kechiyong Yordan khonang raksa-a lir.

Sannüker Tapu Ana

⁴Yamai Kibuba kü Tsüngremi ashir, “Tetepsettsü san telok mesüang;

⁵talirtemi parnok tepseter, aser parnok sasa tai maka ta alir, aser parnok alirtemi ashir, Kibuba temoatsü sang, kechiyong ni takar lir; aser parnok pei sannükertemi parnok maochir.

⁶Kechiyong linük nung alir dang ni joko maochitsü, ta Kibubai ashir, saka angang, nisungtem shia ni par kiyonger ket nung aser par chuba ket nung bendanga agütsütsü; aser parnoki linükji agitsü, aser parnok tashi nungi ni parnok mekümsüktsü.”

⁷Anungji tetepsetba san telok, atangji alashiba san telok, ni mesü. Aser ni mechi ana ama, ka dang ni Taochi ta aja, aser ka dang Telungjem ta aja, aser ni san telokji mesü.

⁸Aser ita ka nung ni sannüker asem tepsetadok; kechiyong kü nelai parnok den taremsük makai aküm, aser parnokia ni maginü.

⁹Idangji ni ashi, “Ni nenok memesütsü, kechi tasütsü lir asütsü akok, kechi tesamatsü lir samatsü akok, aser anünga alirtem shiai pei kiyonger shi achitsü.”

¹⁰Aser ni kü mechi taochi koba agi nübur ajak den kü tezüngzüktepba yangluba ni raksatsü asoshi, aji ni ana küma lepdang.

¹¹Aser iba anogo nung aji raksa aser yamaji ala-ashia aliba san telok kü dang anga-a alirtemi ibaji Kibuba O ta meteta liasü.

¹² Aser ni parnok dang ashi, “Nenoki junger ta bilemra kü taa kü nem kua aser aji oda mesüra aji oda tokjang.” Anungji parnoki kü taa asoshi taribi shekel semer ozüksü.

¹³“Aser parnoki kü jenjang tulu agütsübaji, terizüngdak enokjang,” ta Kibubai kü dang ashi. Anungji ni taribi shekel semerji Kibuba kidang terizüngdak enoktsü.

¹⁴Idangji Yihuda aser Israel tsüngda nung sosemtepba raksatsütsü asoshi kü tanabuba ajok, Telungjem ni ana küma lemdangtsü.

¹⁵Idangji Kibubai kü dang ashi, “Ano nai tamashi sannükertem meyong oset ne sasa agiang.

¹⁶Kechiyong angang, ni sannüker ka linük nung adokdaktsütsü, kechiyong koba sama-a lir pai mebushitsü, koba prokshia lir pai repranga maotsü, mesüra raksa-a alibaji manepstütsü; mesüra kobasa junga lir pai memesütsü, saka pai teyira shi achitsü, aser parnok temupu anüka raksatsütsü.

¹⁷San telok toktsüba metemsüba sannüker aiatai! Pa tepen aser pa tajichi tenük nok agi yirutsütsü; pa tepen meshimeshia kongrepadoktsü, aser pa tajichi tenük ajonga pokadoktsü.”

Zekaria 12

Yirusalem Takokba

¹Israel indang Kibuba shin o Kibuba shibai anüngtem sala-a ayur, aser alima yangera ayur, aser nisung dak pei tanela kümdaktsür, pai yamai ashir:

²“Ajiang, meketa aliba kin ajak dangi ni Yirusalem temesepba marok ka kümdaktsütsü, aser Yihuda madaka Yirusalem anema makbangba dang aji odasa alitsü.

³Aser iba anogo nungji nisung ajak asoshi ni Yirusalem lung taret kümdaktsütsü. Shirnoki aji ajungkettsü merangdir, parnok sasa kanga yirutsü, aser alima kin ajak iba anema külemi senteptsü.

⁴Iba anogo nung, Kibubai ashir, kor shia dak temangmangtsü agi aser pa dak asanger dak yiamataba agi tongdaktsütsü, aser ni Yihuda kidong tenük lapoktsütsü, aser kintem kor ayur shia tenük pokdaktsütsü.

⁵Aser Yihuda kidong tanishirtem pei mulungjang nung ashitsü, ‘Par Tsüngrem Temeranger Kibuba ajanga Yirusalem nung alirtem kü tashi lir.’

⁶Iba anogo nungji Yihuda kidong tanishirtem arem nung mi ka mesüka, aser tsükpong rongnung milenpong ka mesüka ni kümdaktsütsü; aser parnoki nisung ajak teka tajichilen aser tabelen meyokadoktsü, aji saka Yirusalembo pei talidak oda Yirusalem nungsa alitsü.

⁷Aser Dawid kidong sentsüwangshi aser Yirusalem sentsüwangshi nung alirtem Yihuda madak onsara moulutsü asoshi Kibubai ano tamasa Yihuda sükitem kümzüktsü.

⁸Iba anogo nung Kibubai Yirusalem nung alirtem kümzüka ayutsü; aser iba anogo nung shiba metsüdakdir, Dawid mesüka alitsü, aser Dawid kidongji parnok jakdang Kibuba kotak tenyar ama Tsüngrem mesüka alitsü.

⁹Aser iba anogo nung Yirusalem anema aruba kin ajak ni samatsütsü bushitsü.”

Yiruba Nisung Asoshi Mangyimba

¹⁰ “Aser Dawid kidong madak aser Yirusalem nung alir madak ni yimlibilemba aser sarasademba tanela ka meküplokttsütsü, anungji kodang parnoki atsüngba dakji reprangdir; parnoki jabaso ka dang aliba atema mang ayimba ama pa asoshi mang ayimtsü, aser mezüng asoba tanur atema mang ayimba mesüka, pa atema kanga kua mang ayimtsü.

¹¹Iba anogo nung Yirusalem nung Megiddo lenten nung Hadad-rimmoni mang ayimba ama mangyimba tulu alitsü.

¹²Linüki mang ayimtsü, kinunger shia balala: Dawider kinungeri balaka, aser parnok kinungtsürtemi balaka, Nathan kidongi balaka aser parnok kinungtsürtemi balaka,

¹³Levi kidongi balaka aser parnok kinungtsürtemi balaka, Shimi kinungertemi balaka aser parnok kinungtsürtemi balaka;

¹⁴aser anünga aliba kinunger ajaki, kinunger shiai balala aser parnok kinungtsürtem balaka linük mang ayimtsü.”

Zekaria 13

¹“Iba anogo nung Dawid kidong asoshi aser Yirusalem nung alirtem asoshi tzüpokdak ka temenen asoshi aser memerükba meshitoktsü asoshi lapoka alitsü.”

Süngyanglu Leptokba

²Iba anogo nung ya ataloktsü ta Kibubai ashir, “Oda ni süngyanglutem tenüng alinük nungi leptoktsütsü aser parnok joko mebilemtettsü; aser ano ni ainkartem aser memerükba tanelatem linük nungi oadokdaktsütsü.

³Aser ano kari ainkar o jembira idangji pa tebu aser tetsüi pa dang ashitsü, ‘Na taküm malitsü, kechiyong Kibuba tenüng nung ni tiyazü jembir,’ aser pa tebu aser tetsüi pai shina jembidang pa tsüngsettsü.

⁴Aser iba anogo nung ainkar shiai pai shin o jembidang pei mangdang indang aaka alitsü, mesüra nisungtem ashioktsütsü, parnoki tezüng aketba ainkar süpoksü mabentsü;

⁵saka pai ashitsü, ‘Ni ainkar masü, ni aluyimer lir; kechiyong ni asangwa nungi alar küma lir.’

⁶Saka kati pa dang ashitsü, ‘Ne tekü nung zübutemji kechi?’ Idangji pai langzütsü, ‘Item zübutemji kü tembar kidang kü dak zübu kettsüba.’ ”

Sannüker Dak Azükba, Santem Prokshiba

⁷ Sakang, Oh nok, kü sannüker anema nisung shiba kü medemer lir, pa anema ta Temeranger Kibubai ashir; sannüker dak zükang, aser santem prokshitsü, aser tilatem anema ni kü ket meyiptsü.

⁸Aser ya oda ataloktsü ta Kibubai ashir, linük ajak nung iba nung shilem ana leptokadoktsü aser asütsü, saka shilem asembuba iba nung toktsütsü.

⁹Aser shilem asembubaji ni mi nung enoktsütsü aser taribi meshitetba ama parnok meshitettsütsü; aser hon tendangba ama parnok tendangtsü; parnoki kü nüng nung ajatsü aser ni parnok dang angashitsü. Ni ashitsü, “Ya kü nüburtem lir,” aser parnoki ashitsü, “Kibubaji kü Tsüngrem lir.”

Zekaria 14

Tarutsü Rara Aser Tatembang Nung Takokba

¹Ajiang, nenok rongnung temakzükbä osettem lemdangtsü Kibuba anogo ka arudagi.

²Kechiyong tongbang raratsü ni kin ajak Yirusalem anema anitentsü, aser yimtiji agitsü, aser parnok kitem rakzükraktemtsü, aser tetsürtem raksatsütsü aser yimti tesadang ka tepuokdaki aotsü, aser anünga aliba nisungtemjibo yimti nungi meleptoktsü.

³IdangjiKibubai tongbang anogo nung raradang amato pa tejakleni aotsü aser item kin anema raratsü.

⁴Aser iba anogo nung anüdoklen Yirusalem jakdang aliba oliv tenem manung pa tetsüng noktaksü, aser oliv tenemji anüdoklen nungi anüolen tashi lenten kanga tulu ka agi ana küma sadangtsü, aser tenem tesadang ka anüdoklentip aser tesadang ka anüolentip tsütsü aenshitsü.

⁵Aser nenoki Hinnom lenten leni ajentsü, kechiyong Hinnom lenteni Azel atongtsü; hau, Yihuda chuba Uzzia anogo nung menoknok madang nenok ajenba ama nenok ajentsü aser Kibuba kü Tsüngrem aser temeshipur ajak pa den arutsü.

⁶Iba anogo nungji tesangwa, temokong mesüra rüjep malitsü.

⁷Aser anogo balaka alitsü, koba Kibubai dang metet, anüngdanga masü, aser aonunga masü, saka aonung mapang nung tesangwa alitsü.

⁸ Aser iba anogo nung taküm tzütem Yirusalem nungi yima adoktsü, parnok tesadang anüdoklen tzüyim tsütsü, aser parnok tesadang anüolen tzüyim tsütsü, aser aji mei aser tsüngkhüm nung maneni alitsü.

⁹ Aser alima ajak madak Kibuba chuba asütsü, iba anogo nung Kibuba ka, aser pa tenüng ka asütsü.

¹⁰ Geba nungi Yirusalem anüolentip, Rimmon tashi, linük ajak Araba ama akümstsü, aser pa ajungkettsü, aser pei alidak Benjamin süngkhüm nungi mezüngbuba süngkhüm alidak tashi, linük süngkhüm tonga aser Hananel lungki nungi chubar tsükmenatzü menüngdak tashi pa alitsü.

¹¹ Aser iba nung nisung alitsü, aser joko atakatempa malitsü; saka Yirusalem kümzüka alitsü.

¹² Kibubai kechi temerenshi agi Yirusalem anema raraba kintem dak azüktsü, aji iba wara agi alitsü; parnoki pei tetsüng agi noktaka lia parnok shi shizüka odaktsütsü, aser parnok temeli parnok tebang nung shizüka odaktsütsü.

¹³ Aser iba anogo nung Kibuba nungi rongrongshishi tulu parnok rongnung alitsü, aser parnok nisung shiai pei kiyonger teka nung amettsü aser pa teka pei kiyonger teka anema mekangtsü.

¹⁴ Aser Yihudai Yirusalem anema raratsü, aser temeket kin ajak rongsen, hon, taribi aser süoshi jenti külemi bendentsü.

¹⁵ Yamaji iba temerenshi mesüka kor, gado, ut, aser tanendak shiruru kechisa lidir ajak madak temerenshiji alitsü.

¹⁶ Kin ajak anüngja aliba nisung shia shiri Yirusalem anema aru, küm shia TemerangerKibuba Chuba külemstsü aser tekülemdak semtu benjong amungtsü atutsü.

¹⁷ Yamai alitsü, alima nung kin kidong ajak shirnoki Temeranger Kibuba Chuba külemstsü Yirusalemi matur, parnok madak tzünglu malitsü.

¹⁸Aser Ijip kinungeri tua parnok sasa medenra, parnok madak tznghu malits. Kibubai tekülemdak semtu benjong amungtsü marurtem merenshiba jagi merenshitsü.

¹⁹Ibai Ijip temerenshi aser tekülemdak semtu benjong akatsü matuba kin ajak temerenshi alitsü.

²⁰Iba anogo nungji kortem sangshi nung “Kibuba dang temeshi” ta zülua alitsü, aserKibuba kidang chipotemji tenladak madang temeshi susatem amaji alitsü.

²¹Yirusalem nung aser Yihuda nung chipo shia Temeranger Telok Kibuba madang temeshi alitsü, aser shirnokisa tepseta tenlatsü arudir item nungi agitsü; aser iba anogo nung TemerangerKibuba kidang shishilempar malitsü.

Malaki

Malaki 1

¹Kibuba shin o Malaki ajanga Israel dangi.

Israel Asoshi Kibuba Temeim

²“Ni nenok meim,” ta Kibubai ashir. Aji saka nenoki ashir, “Kechi nungsa nai onok dang meim? Yakob tediji Esau masü no?” ta Kibubai ashir, aji saka ni Yakob meim;

³saka ni Esau sempa, aser pa tenemtem azüngmeyakdak kümdaktsü, aser pa senmang arem nung shirongtem nem agütsü.

⁴Aji saka Edomi ashir, “Onok laoa lir, saka onoki teraksaji tanaben yanglutsü;” yamai Temeranger Kibubai ashir, “Parnoki yanglutsü, saka ni laodaktsütsü aser nisungi parnok dang tamajung linük aser anema Kibuba ain adokba teti aliba nüburtem ta ajatsü.

⁵Aser nenok tenüktemi angutsü, aser nenoki Israel linük atena oa Kibuba uluang” ta ashitsü.

Putirtem Temenen

⁶“Techiri pei tebu, aser kiliri pei kibur tushir: ni tebu ka süra, kü tetushi kong lir? Aser ni kibur ka süra, kü dang tsübuba kong lir?” ta Temeranger Kibubai nenok dang ashir, “Oh kü tenüng sensatsüba putirtem.” Aser nenoki ashir, “Kechi nung onoki ne tenüng sensatsü?”

⁷Nenoki kü tenladak temenen amtsük tenlar aser nenoki ashir, “Kechi nung onoki na menentsü?” Iba nungji nenoki ashir, “Kibuba langbang tetilutsü lir.”

⁸Aser kodang nenoki tetsüng tatsük aser shirangbatem tenladir, aji tamajung masü no? Aser kodang nenoki tsüngtsüker aser shiranger tenladir, aji tamajung masü no? Tang aji ne governor nem agüjang; aji agi pa pelatsü asü? Mesüra pai na agizükdi ma?” ta Temeranger Kibubai ashir.

⁹Tang, ni nenok dang mepishir, Tsüngremi asenok dang aochia litettsü asoshi pa yimli sayutsü mepishiang; ya nenok ket agi tenlaba lir, pai nenok dang aochia lidi ma? ta Temeranger Kibubai ashir.

¹⁰“Oh nenoki kü tenladak amajok nung mi metsükloktsü asoshi nenok rongnung kati kishitem shibanglasang! Ni nenok dak tepela mali, ta TemerangerKibubai ashir, mesüra ni nenok ket nungi tenla magizüktsü.

¹¹Kechiyong anüdok nungi anülu tashi bendanger rongnung kü tenüing tulu alitsü; aser ajaklen kü tenüing asoshi teronem menemtsü aser temerük tenla tenlar, kechiyong bendanger rongnung kü tenüing tulu alitsü,” ta Temeranger Kibubai ashir.

¹²Saka nenoki aji menentsür, angji nenoki ashir, Kibuba langbang menena lir, aser iba nungi adokba süngjang, oda pa chiyungtsü sensamasa lir.

¹³Ano nenoki ashir, ‘Ya kechi talaktsüka lir! Aser nenoki kü dak teni asükloktsü’ ta Temeranger Kibubai ashir. Aser nenoki tashiyim agi tetsüing tatsük aser shirangertem bener aru, yamaji nenoki tenla abener; ni ibai nenok ket nungi agizükdi ma? ta Kibubai ashir.

¹⁴Tashioktsür, shiba san telok rongnung tepung ka lir, aser pai aji atemzüka ayur, saka tetepsettsü tarak aketba ka Kibuba nem tepseta tenlar pa atakatem sang, kechiaser ni chuba tulu ka lir, aser bendanger rongnung kü tenüingji tetsübuttsü ka lir,” ta Temeranger Kibubai ashir.

Malaki 2

¹“Tang, Oh nenok putirtem, iba temelaba nenok asoshi lir.

²Nenoki kü tenüing nung sentsüwangshi agütsütsü, nenoki mangali süra, aser nenoki temulung nung rizünga meyura, Temeranger Kibubai ashir, idangji ni nenok dangi atakatem yoktsü, aser nenok temoatsütem atakatemtsü. Hau, ni parnok atakatemtsüogo, kechiyong nenoki aji temulung nung rizünga mayu.

³Angang, nenok mechi ni nenok metsü arütsütsü aser nenok tejak nung scü, oda nenok tenlaba nung scü paloktsütsü, aser nenok aji agi anir aotsü.”

⁴ “Kü tezüingzüktepba Levi den lir, iba temelaba ni nenok dangi yoka lir, ta nenoki metettsü asoshi, ta Temeranger Kibubai ashir.

⁵ Kü tezüngzüktepba pa den liasü, taküm aser yimjiyimjung asoshi liasü; pai akhüm tsübutüsü asoshi itemji ni pa nem agütsü, pai kü dang akhümtsübu; aser kü tenüng asoshi tsüngken tsübua noktak

⁶Anungji ozüing pa bang nung liasü, aser pa tebang mechi nung memeshiba maliasü; pai kü den tesünep nung indang indanga jaja, aser tai jenti nungi pai meyipa odaktsü.

⁷Kechiyong putir tebang mechi nung temetetba shisatsü yua alitsüla, aser pa bang nung parnoki ozüing bushitsüla; kechiyong pa Temeranger Kibuba osang abener lir.

⁸Saka nenok lenmang nungi meyipa oa lir; ozüing nung aika nenoki metsüdaktsüogo; nenoki Levi tezüngzüktepba raksatsüogo ta Temeranger Kibubai ashir.

⁹Aji asünung nia nenoki kü mapatem mebenshiba yari, aser ozüing akhüm metsübubayong nenok sensamasadaktsü aser tajemzükba kümdaktsü.”

Yihudai Tezüngzüktepba Raksaba

¹⁰“Asenok ajak tebu ka dang masü no? Tsüngrem kati asenok yanglu masü no? Kechiba asenok nisung shiai pei adianu anema külaka aser tsüraburtem tezüngzüktepba menendakja benschir?

¹¹Yihudai külaka benschia lir, aser Israel nung aser Yirusalem nung tesempatsü benschia lir, kechiyong Yihudai Kibubai meimba temeshidak menentsü, aser bendanger tsüngrem jala agia lir.

¹²Yakob süki nungi iba inyakba nisung, shiba saker aser shibai langzür, aser shibai Temeranger Kibuba nem tenla tenlar, Kibubai leptoktsü.”

¹³“Aser iba tanabuba ya nenoki inyakang, nenoki Kibuba tenladak nüktzü agi, tajepba aser tanüngba agi süngdakjang, kechiaser joko pai tenladak kecha merepranger, mesüra nenok ket nungi pai pela-a kecha magizüker.

¹⁴Aji saka nenoki ashir, kechi asüba yong? Kechiaser na aser ne atura kibutsü tsüngda nung Kibuba kuli asütsü, la ne medemer, aser ne tezüngzüktepba kibutsü saka nai la anema külaka benshi.

¹⁵Tsüngremi la yamaji meyanglua ma? Shi aser tanelaji pa meyong süra kechiba ka dang? Kechiaser pai Tsüngrem tsübuba metsü aginür. Aji asünung nenok tanela kümdangang, aser shingai pei atura kibutsü anema külaka tebenshidaktsü.

¹⁶Kechiyong pala-a yokba ni sempar ta, Israel Tsüngrem Kibubai ashir, pei süoshi tashiyim agi nembangertem, ta Temeranger Kibubai ashir, anungji nenoki külaka mebeshitsü nenok tanela taküm indang kümdangang.”

¹⁷Nenok otem agi nenoki Kibuba belemdaktsüogo. Aji saka nenoki ashir, kechi nung onoki pa belemdaktsü? Iba nungji nenoki ashir, “Tamajung inyaker nisung shia Kibubatsüngdang tajung lir, aser pai parnok dang pelar mesüra, Ochiba Tsüngrem kong ali?” ta nenoki asüngdang.

Malaki 3

Kibuba Tenyar

¹“Ajiang, ni kü tenyar yoker aser pai kü jakdang lenmang renemtsü aser Kibuba shiba nenoki bushir aoksa-a pei tenla kidangi arutsü aser tezüngzüktepba tenyar shiba dang nenoki pelar, ajiang, pa arur, ta Temeranger Kibubai ashir

²Saka shibai pa aruba anogo tonga arema litettsü? Aser pa adokdang shibai noktaktettsü? Kechiyong pa temeshitetba mi ama, aser sü yanglur taremba mozü ama lir.

³Taribi merükteter aser meshiteter ama pa amentsü aser Levi chirtem meshitettsü. Pai parnok hon aser taribi mesüka merüktettsütsü, anungji Kibuba asoshi parnok temeshiba nung tenla bener aruba nisungtem akümtsü.

⁴Idangji alemli ama aser akhidang ama Yihuda aser Yirusalem tenlaji Kibuba dang tepelatsü alitsü.

⁵Idangji ni nenok dangi o bendangtsü asoshi anasa arutsü, aser temezüngertem aser nüktapangtartem anema aser shiri tiyazü nung azüngashir, aser shirnoki ayangertem pei taa nung kangshir, amitsür aser

lajar; aser shirnoki aener arua alir dang külak-kübonga benshir, aser ni metsübur, parnok anema ni tekara kuli asütsü” ta Temeranger Kibubai ashir.

Ter Shilem

⁶Ni Kibuba memelenshir; anungji nenok, Oh Yakob chirtem, mesamadaktsüi lir.

⁷Nenok tsürabur anogo nungi nenoki kü tzüzüng-ozüng anema apuso, aser itemji mebenshi. Ni nenok dangi meyiptsü asoshi kü dangi meyipa arung, ta Temeranger Kibubai ashir. Saka nenoki ashir, Onoki koda meyiptsü?

⁸Nisungi Tsüngrem rakzükraktemdi ma? Aji saka nenoki ni rakzükraktemdagi. Saka nenoki ashir, onoki koda na rakzükraktem? Ter shilem aser tenla saruba nung!

⁹Atakatem ka agi nenok atakatemogo; kechiyong nenoki ni rakzükraktemdagi, iba kin ajongai.

¹⁰ Kü kidang chiyungtsü akatsü asoshi ter shilem ajonga terizüngdak kidangi bener arung, aser iba amai ni tendangang, ta Temeranger Kibubai ashir, aser ni nenok asoshi anüng kichiba lapoktsüdisü melapoktsülir, aser nenok asoshi temoatsü moshia mayim tashi meküpzüka yokdisü meyoklir reprangang.

¹¹Idangji ni nenok asoshi temeyoker arütsütsü, anungji nenok asoshi iba jagi ali nungi adokbatem mesamatsütsü, nenok alu nung tsükmenatzü dongi anojungi pei tejang jetzüka metsükdaktsütsü, ta Temeranger Kibubai ashir.

¹²Aser kin ajaki nenok dang temoatsü ta ajatsü, kechiyong nenok tepelatsü lima asütsü, ta Temeranger Kibubai ashir.

Kibuba Anogo Nung Ochishir Takokba

¹³“Ni anema nenoki o tulu jembi, ta Kibubai ashir. Saka nenoki ashir, Na anema onoki kechi jembi?

¹⁴Nenoki ashir, Tsüngrem tenzüksü tenüngdaktsü maka; aser pai melaba benshitsü aser Temeranger Kibuba madang mangyimer ama jajatsü ya kechi tajangzük lir?

¹⁵Saka tang, asenoki mezümekümer temoatsüba ta züingshir; atangji tamajung inyakertem azükarur; aser shirnoki Tsüngrem tendanger, parnok jenteter.

¹⁶Shirnoki Kibuba akhüm tsübur, kati ka den jembiteper, Kibubai parnok dang anga aser parnok dang angashi, aser pa madang shirnoki Kibuba dang akhüm tsübur aser pa tenüng shisadanger parnok indang tebilemtettsü kaket ka zülua liasü.

¹⁷Anungji ni inyakba anogo nung kü pei rongsen ama parnok kü meyong asütsü, ta Temeranger Kibubai ashir, aser oda kümzüka yutsür, iba ama ni parnok kümzüka ayutsü.

¹⁸Idangji temeshiba aser tamajungba tsüngda nung, shibai Tsüngrem tenzüker aser shibai pa metenzüker, tetsüngda nung nenoki tanaben bendangtsü.”

Malaki 4

Kibuba Anogo Tulu

¹“Kechiyong ajiang, misem ama rongga anogoji arutsü, aser mezümekümer ajak aser tamajung inyaker shia motembang akümstsü, aser tarutsü anogo jagi itemji rongtokadoktsü, oda aji agi itemji tera süshia kongsang süshia metoktsütsü, ta Temeranger Kibubai ashir.

²Saka nenok kü tenüng akhüm tsüburtem asoshi temeshiba anü pa tashikang nung tanebtsü bener adoktsü, aser nashi ki nungi nashi chanutemi ama nenoki pungtena adoktsü.

³Aser nenoki tamajunger madak ajemshitsü; kechiyong ni inyaktsüba anogo nungji nenok tetsüng kübok ni parnok aut kümdaktsütsü, ta Temeranger Kibubai ashir.”

⁴“Kü tenzüker Mosa ozüng, koba ni pa dang Horeb nung Israel ajak asoshi mela, oda tzüzüng-ozüng aser o bendangba, nenoki bilemtetang.

⁵ Ajiang, Kibuba anogo tulu aser tetsübuttsüji marudang ni nenok dangi Elija yoktsü.

⁶Aser ni arua linük atakatem agi tongdakja lir ta tsüraburtem temulungjang techirtem dangi aser techirtem temulungjang tsüraburtem dangi pai meyipdaksütsü.”

Naga, Ao - All Bible

Mathi

Mathi 1

Yisu Khrista Jakzükba

(Luk. 3.23-38)

- ¹Abraham chir Dawid, aser Dawid chir Yisu Khrista jakzüka aruba kidong otsü:
- ²Abraham nungi Isak jakzük; Isak nungi Yakob jakzük, Yakob nungi Yihuda aser adianutem jakzük;
- ³aser Yihuda nungi Tamar agi Perez aser Zera jakzük; aser Perez nungi Hezron jakzük aser Hezron nungi Rama jakzük,
- ⁴aser Rama nungi Aminadab jakzük; Aminadab nungi Nashon jakzük; aser Nashon nungi Salmon jakzük
- ⁵aser Salmon nungi Rahab agi Boaz jakzük; aser Boaz nungi Ruth agi Obed jakzük; aser Obed nungi Yesse jakzük;
- ⁶aser Yesse nungi Dawid chuba jakzük: Aser Dawid nungi Uria kinungtsü agi Solomon jakzük;
- ⁷aser Solomon nungi Rehoboam jakzük, aser Rehoboam nungi Abia jakzük, aser Abia nungi Asa jakzük,
- ⁸aser Asa nungi Yehoshafat jakzük; aser Yehoshafat nungi Yoram jakzük; aser Yoram nungi Uzia jakzük;
- ⁹aser Uzia nungi Yotham jakzük, aser Yotham nungi Ahaz jakzük, aser Ahaz nungi Hezekia jakzük
- ¹⁰aser Hezekia nungi Manase jakzük; aser Manase nungi Amon jakzük; aser Amon nungi Yosia jakzük;

- ¹¹ aser Babilon limai pur aodang, Yosia nungi Yekonia aser pa adianutem jakzük.
- ¹² Aser Babilon limai pur or külen, Yekonia nungi Shealtiel jakzük; aser Shealtiel nungi Zerubbabel jakzük,
- ¹³ aser Zerubbabel nungi Abiud jakzük; aser Abiud nungi Eliakim jakzük; aser Eliakim nungi Azor jakzük;
- ¹⁴ aser Azor nungi Zadok jakzük; aser Zadok nungi Akim jakzük; aser Akim nungi Eliud jakzük;
- ¹⁵ aser Eliud nungi Eleazar jakzük; aser Eleazar nungi Mathan jakzük aser Mathan nungi Yakob jakzük,
- ¹⁶ aser Yakob nungi Mari kinungpu Yosef jakzük; iba Mari agi Yisu shiba dang Khrista ta ajar, Paji aso.
- ¹⁷ Anungji Abraham nungi Dawid tashi ajak agi aso terpezü liasü; Dawid nungi Babilon tepuokdaki aoba tashi nung aso terpezü, aser Babilon tepuokdak nungi Khrista tashi, nung aso terpezü liasü.

Yisu Khrista Asoba

(Luk. 2.1-7)

- ¹⁸ Yisu Khrista asobaji yamai atalok. Yisu tetsü Mari, Yosef den kibong akümtsü renema jembir alidang, parnok ano kibong mekümjungi Tanela Temeshi ajanga la temang mazüingi akümba meteta aru.
- ¹⁹ Yosefji ochishir nisung ka asünung, la maksüdaktsütsüji pai memulungi liasü, anungji la nungi miima piladoknü.
- ²⁰ Pa mulung nung yamaji bilema alidang, ajiang, Kibuba tenyar kati pa dangi pungmang nung adoka ashi, “Dawid chir Yosef, Mari ne kinungtsü asütsü aniochtsü kecha tetsübuma, kechiaser la dak tangloka alibaji Tanela Temeshi agi lir.
- ²¹ Lai jabaso ka asotsü aser nai pa tenüng Yisu ta ajatsü; kechiyong pai pei nüburttem parnok temenen nungi kümzüksü.”
- ²² Ainkar ajanga Kibubai jembiba o ya ataloktsü asoshi ya ajonga atalok.

²³“Ajiang, tasüngtet, aiürji temang mazüngi akümtsü aser jabaso ka asotsü, parnoki pa tenüng Immanuel ta ajatsü; koba tetezü ‘Tsüngrem asen den lir.’

²⁴Yosefi mejanga aoba nungi sak aser Kibuba tenyari pa dang metetdaksüba amaji benshi, aser pai pei kinungtsüji agi,

²⁵saka jabasoji maso tashi la den memedemi liasü; aser Yosefi pa tenüng Yisu ta aja.

Mathi 2

Tashi Temeteterteri Semdangba

¹Tang Herod chuba tensa nung Yihuda lima nung aliba Bethlehem nung kodang Yisu aso, ajiang, anüdoklen nungi tashitemeteterteri Yirusalemi aru,

²aser asüngdanga ashi, “Yihuda nunger chuba soa alibaji kong ali? Kechiyong onoki pa petinu anüdoklen adoka angu aser pa külemtsü aru.”

³Kodang Herod chubai o ya angashi, pa den Yirusalem nunger ajak aoksadok.

⁴Pai putiunger aser tezülur ajak külemi ayongten aser Mesiaji kong asotsü ta parnok dang asüngdang.

⁵Parnoki pa dang ashi, “Yihuda lima nung aliba Bethlehem nung; kechiaser ainkari yamai zülua lir.

⁶“Na Yihuda lima nung aliba Bethlehem, Yihuda yimsüsürtem rongnung na kodaka-ang tilatiba masü; kechiaser na nungi yimsüsür ka adoktsü, shibai kü nübur Israel madak yimsü asütsü.”

⁷Idangji Herodi tashitemeteter temji miima aja aser petinuji kodang adok ta parnok nungi tejangja metettsü asüngdang.

⁸Aser parnok Bethlehemi yoka ashi, “Oang aser tanur indangji kümdanga nendaka bushiang, aser kodang nenoki pa ngudir, nia arua pa külemtsü asoshi kü dangi osang bener arung.”

⁹Parnoki chuba o angashir ao, aser ajiang, tanur aliba madak tonga arur manen tashi, parnoki anüdoklen anguba petinuji parnok jakdang ao.

¹⁰Kodang parnoki petinuji angu, parnoki kanga pelatep;

¹¹aser parnoki kidang jagi ai aser tetsü Mari den tanurji angu. Idangji parnoki apudaka pa külem, aser parnoki senti osetlep salar pa nem hon, liangmesen, aser teronem menemba sempettem agütsü.

¹²Aser Herod madangi lepa maotsü asoshi pungmang ka nung Tsüngremi parnok songtem nung parnoki lenmang tanga kati pei limai ao.

Ijip Limai Ajenba

¹³Parnok or külen, ajiang, Kibuba tenyar ka Yosef dangi pungmang nung adok, aser ashi, “Shishiang, tanur o tetsü na anir Ijip limai jenang aser ni ne dang mashi tashi yangji liang; kechiaser Herodi tanurji tepsettsü bushitsü.”

¹⁴Idangji pai shishi, aser tanur o tetsü na anir amman nung Ijipi aenshia ao;

¹⁵ aser Herod masü tashi yangji liasü. Anungji ainkar ajanga Kibubai kechi jembai aji yamai atalok: “Ijip lima nungi ni kü jabaso jatet.”

Kinü Tanurtem Tepsetba

¹⁶Idangji tashitemetetertermi pa külakoktsüogo ta Herodi meteta, pai jashia ain adok, aser Bethlehem nung, tashitemeteterterm nungi angazükba mapang apir, pai ozüng agüja tebur chanu küm ana aser tekübok rogo ajak tepsetdaktsü.

¹⁷Anungji Yerimia ainkari shinba ya atalok,

¹⁸ “Rama nung ola ka angashi, oda jebtepba aser mangyimba tulu; Racheli pei chirtem asoshi ajeb, aser parnok mali nung lai mesüngzükünü.”

Ijip Nungi Shilangba

¹⁹Saka kodang Herod asü, ajiang, Ijip lima nung Yosef dangi Kibuba tenyar ka pungmang nung adok,

²⁰aser ashi, “Shishiang aser tanur o tetsü na anir Israel limai oang, kechiaser shiri tanur takümüji bushi parnok süogo.”

²¹Idangji pa arameso aser tanur o tetsü na anir Israel limai aru.

²²Saka Yihuda nung Arkeleoi pei tebu Herod melen yimsü südagi ta angashir pa ajagi aotsü tsübua liasü; aser pungmang nung Tsüngremi songtem nung, pai Galil limai meyip;

²³ aser pa Nazaret nunger ta ajatsü, ibai ainkartemi shinba ataloktsü asoshi, pa arur Nazaret ta ajaba yimti nung ali.

Mathi 3

Yohan Baptitsüba Sayutsüngiba

(Mar. 1.1-8; Luk. 3.1-18; Yoh. 1.19-28)

¹Item anogo nungji Yohan Baptitsüba aru aser Yihuda lisem lima nung sayutsüngia ashi,

²“Nenok temulung meyipang, kechiaser kotak yimli anasa lir.”

³ Kechiaser Yohan indang ainkar Isaiai jembiba yamai lir, “Lisem lima nung kati ayimtenba ola, Kibuba lenmang renemang, Pa lenkong metong metonga yangluang.”

⁴ Iba Yohani ut-züng sü aben aser teperem nung shiküp nai; aser pa chiyungtsüji süngku aser arem ninang mojitzü liasü.

⁵Idangji Yirusalem aser Yihuda ajak, aser Yordan meketa aliba ajak pa dangi ao;

⁶aser parnoki pei temenen nangzüka, pai parnok Yordan ayong nung baptitsü.

⁷ Saka kodang Farisi aser Saduki pur aika pa dangi baptitsü asoshi aruba angu pai parnok dang ashi, “Nenok per chirtem tarutsü aliba ain adokba nungi ajentsü shibai nenok kümdangdaksü?”

⁸Anungji nenok temulung meyipba den putepa tejang tangdakjang;

⁹ aser, ‘Abrahamji ozü tebu lir’ ta nenoki tebilem, kechiyong ni nenok dang shidi, ‘Item lungtem nungi Tsüngremi Abraham chirtem adokdaksütet.’

¹⁰ Aser tanga süngdongzüng nung puji ataloka lir, koba süngdong nungsa tejang tajung matanger aji lepzüksü aser mi nung enoktsütsü.

¹¹Nenok temulung meyip ni nenok tzü nung baptitsür. Saka shiba kü sülen arudagi pa kü dang tuluba, shiba tsüngsem abentsü ni metemsü. Pai nenok Tanela Temeshi aser mi nung baptitsütsü.

¹²Pa ket nung aptoktsü ber am-a lir. Pai pei motsüngnem jungjunga oktoktsü aser pai pei tsük jendang bendantsü, aser pai tsüksü kodanga masepba mi nung rongtoktsü.”

Yisu Baptiba

(Mar. 1.9-11; Luk. 3.21-22)

¹³Idangji Yohan nem baptidaktsütsü asoshi Yisui Galil nungi Yordani aru.

¹⁴Saka Yohani pa songtema ashi, “Ni ang nai baptitsütsü tim sür nung, ano na ang kü dangi arur no?”

¹⁵Yisui pa dang langzü, “Tangbo odang sang, kechiaser temeshiba ajak ataloktsütsü asenokbo yamai asütsü tim.” Idangji Yohani pa dang hai-haura aka.

¹⁶Aser Yisu baptizükli pai idangyongjisa tzü nungi adok aser idangji ajiang kotak pa nem lapoktsü, aser Tsüngrem Tanela posü ka ama pa dak alua atemba pai angu;

¹⁷ aser kotak nungi ola kati ashi, “Ibai kü meimba jabaso, shiba dak ni kü mulung achir.”

Mathi 4

Yisu Atitangba

(Mar. 1.12-13; Luk. 4.1-13)

¹Idangji mojing nem atitangdaktsütsü asoshi Tanelai azüngmeyakdak litem limai Yisu anir ao.

²Pa lirnü aser lir aonung lumiseta lir külen, pa yaadok,

³aser tatitangba jagi arur pa dang ashi, “Na Tsüngrem Chir süra, item lung agi amtsük kümang ta shiang.”

⁴ Saka Yisui langzü, “Ya zülua lir, nisungi am tesa agi dangbo taküm malitsü, saka Tsüngrem bang nungi adokba o shia agi alitsü.”

⁵Idangji mojingi pa temeshi yimti-i anir atu. Mojingi Yisu tenla ki kilem kolak nung mendaktsü;

⁶ aser pa dang ashi, “Na Tsüngrem Chir süra, ne sasa tsükang, kechiaser yamai zülua lir, ‘Na atema Tsüngremi pei tenyartem dang melatsü, aser ne tetsüng lung ka nunga memetsüdaktsütsüsa parnok kabu nung na ajungkettsü.’ ”

⁷ Yisui pa dang ashi, “Ano ya zülua lir, ‘Nai Kibuba ne Tsüngrem tatitang.’ ”

⁸ Ano mojing jagi pa tenem kanga talang kati anir atu, aser pa dang alima yimlitem ajak aser item sentsüwangshi sayu;

⁹ aser pai Yisu dang ashi, “Nai apudaker ni külemra, item ajak ni ne nem agütsütsü.”

¹⁰ Idangji Yisui pa dang ashi, “Satan, yang nungi oadokang; kechiaser ya zülua lir, ‘Nai Kibuba ne Tsüngrem külemang aser paji dang nai tenzükang.’ ”

¹¹ Idangji mojingi pa toktsü, aser ajiang kotak tenyartem aru, aser parnoki pa tenzük.

Yisui Galil Nung Sayutsüngitsü Tenzükba

(Mar. 1.14-15; Luk. 4.14-15)

¹² Kodang Yohanji puogo ta Yisui angazük, pai Galili pila ao.

¹³ Aser Yisui Nazaret toktsür oa Zebulun aser Naftali linük nung tzüyimkümm nung aliba Kapernaumi arua ali.

¹⁴ Ibai ainkar Isaiiai shinba o ataloktsü asoshi liasü,

¹⁵ “Bendanger meyong Galil, Yordan ajanga or, tzüyim tsütsü aliba, Zebulun lima aser Naftali lima,

¹⁶ ammag nung mena alirtemi tesangwa tulu ka angu, aser tasür lima aser tasüba akhüm nung mena alir dangi tesangwa adok.”

¹⁷ Iba mapang nungjagi Yisui sayutsüngitsü tenzük, aser ashi, “Nenok temulung meyipang, kechiaser kotak yimli anasa lir.”

Angopur Pezü Ajaba

(Mar. 1.10-20; Luk. 5.1-10)

¹⁸Aser Galil tzüyim anasa Yisu jajadang pai adianu ana angu: Simon shiba dang Peter ta aja aser pa tenu Andria. Parnok tzüyim nungji zütsük onya liasü; kechiyong parnok angopurtem liasü.

¹⁹Aser pai parnok dang ashi, “Arung, kü sülen anitakang, aser ni nenok nisung apurtem kümdaktsüdi.”

²⁰Idangyongjisa parnoki zütsüktem toktsür Yisu sülen anitak.

²¹Ano yang nungjagi oa tangar adianu ana, Zebedier jabaso Yakob aser pa tenu Yohan, rong ka nung parnok tebu Zebedi den parnoki zütsük yanglushia pai angu; aser pai parnoka aja.

²²Aser idangyongjisa parnoki rong aser pei tebu toktsür pa sülen anitak.

Yisui Telok Tulu Ka Nung Sayutsüngiba

(Luk. 6.17-19)

²³ Yisui Galil ajak sema, parnok sinagogtem nung sayua aser Kotak Yimli Osangtajung indang sayutsüngia, nüburtem rongnung tashitak tapu tapu aser shirangba tapu tapu anebtsüyonga ao.

²⁴Aser Yisu nüngsang indang Siria ajak nung sangdong; aser tashitak aser timtem tapu tapu agi atonger shirangertem, temenen tanelai apubatem, nashira aketertem aser togimra aketertem ajak parnoki Yisu dangi anir aru; aser pai parnok anebtsü.

²⁵Aser Galil, Dekapoli, Yirusalem aser Yihuda nungi, aser Yordan külen nungi telokti jenti Yisu sülen anitak.

Mathi 5

Tenem Nung Sayutsüngiba

¹Telokti ngua Yisui tenem jagi atu. Kodang pai amen, pa nütsüngtem pa dangi aru.

²Aser pai parnok dang yamai sayua ashi:

Chichiba Temoatsü

(Luk. 6.20-23)

3“Tanela nung anünga alirtem temoatsüba; kechiaser Kotak yimli parnok meyong!

4 “Shiri mang ayimer parnok temoatsüba; kechiaser parnok süneptsütsü!

5 “Shir ajemalurtem lir parnok temoatsüba; kechiaser parnoki alima senmang amangtsü!

6 “Shiri temeshiba asoshi ya-a tzürar parnok temoatsüba; kechiaser parnok tipatemtsü!

7“Shiri taochi mapa sayur parnok temoatsüba; kechiaser parnoki taochi angutsü!

8 “Shir mulungsentsü merükmerüka ali parnok temoatsüba; kechiaser parnoki Tsüngrem angutsü!

9“Shiri yimjung yanglur, parnok temoatsüba; kechiaser parnok dang Tsüngrem chirtem ta ajatsü!

10 “Shir temeshiba inyakba asoshi rishikangshir parnok temoatsüba; kechiaser Kotak Yimli parnok meyong!

11“Kodang nisungtemi ni asoshi nenok mezüngmeshia arütsüdir aser nenok rishikangshidir aser nenok anema tiyazü agi tamajung ajak jembidir, idangji nenok temoatsüba.

12 Temulung chiang aser kanga pelaang, kechiaser kotak nung nenok sempetji tulu lir. Kechiaser nenok dang tama aliba ainkartem, parnoka yamaji rishikangshi.

Metsü Aser Tesangwa

(Mar. 9.50; Luk. 14.34-35)

13“Nenok alima metsü; saka metsü dak tanang samadokra, kechi agi aji nangdaktsütsü? Joko aji kecha sütsüa masü, saka padoker nisung tetsüng agi ajemshitsüba dang.

14Nenok alima tesangwa. Tenem nung aliba yimti memiimtet.

15Shingaia milen tsükloker molok telung nung mayur, saka milen atalokba dong nung ayur; aser iba jagi kidang alir ajak nem tesangwa agütsür.

¹⁶ Yamaji nisungtemi nenok mapa tajung ngua, kotak nung aliba nenok Tebu sentsü wangshidaktsütsü asoshi parnok madang nenok tesangwaji jungkai adokdakjang.

Ozüng Indang Tesayuba

¹⁷“Ozüng süshia, ainkartem o süshia, raksatsütsü ni aru ta nenoki tebilem; itemji raksatsütsü masü saka ataloktsütsü ni aru.

¹⁸ Kechiaser züngpong ni nenok dang shidi, anüng aser ali mesama tashi, lateta akaba ozüng nungji tajento tilatiba ka mesüra tasüto tilatiba kata, ajak matalok tashi, kecha südanga süia maotsü.

¹⁹Anungji shibaisa item telatet ozüng rongnung tilatiba ka danga raksadir, aser yamaji nisungtem dang sayudir, Kotak yimli nung pa dang tilatiba ta ajatsü. Saka shibaisa item inyakdir aser sayudir kotak yimli nung pa dang tulu ta ajatsü.

²⁰Kechiaser ni nenok dang shidi, nenok temeshibaji Tezülurtem aser Farisitem temeshiba dang nungi tali tajungba mesüra, nenoki kodakaang Kotak yimli-i maitsü.

Ain Adokba Indang Tesayuba

²¹“Alemlü nisungtem dang ashiba ya nenoki angashiogo; ‘Nai nisung tetepset; aser shibaisa nisung tepset dir, pa obendangba lendong nung alitsü.’

²²Saka ni nenok dang shidi, shibaisa pei adianu dang rasadir, pa obendangba lendong nung alitsü; aser shibaisa pei adianu dang ‘tamaji’ ta jadir, pa obendangba tsüngdang noktaksü; aser shibaisa ‘na suwar mesüra tamaji’ ta shidir, pa molumi lendong nung alitsü.

²³Anungji tenla dak nai tenla agütsüya lira, aser yangji ne adianui na anema langka tai benshia lir ta bilemtetra, tenla dak madang ne tenlaji tokjang aser oang,

²⁴aser tamasa ne adianu den jungteping, ajiser arung aser ne tenla agüjang.

²⁵Nai lendang alidang ne metbuba den jungtepang, aji oda mesüra, metbuba jagi na o bendanger ket nung bendanga agütsütsü, aser o bendangbai na sosang nem agütsütsü, aser na tsüngden chiokdak puoktsü.

²⁶Ni nenok dang züingpong ashir, Nai tatembangbuba poisaji meküpdang tashi idak nungjagi nai koda-kaang madoktettsü.

Nüktapangta Indang Tesayuba

²⁷ “Ya ashiba nenoki angashiogo, ‘Nai nüktapangta tebenshi.’

²⁸Saka ni nenok dang shidi, ‘Shibaisa tetsür ka dak azüabunga ajidir pai la den temulung nung nüktapangtaogo.’

²⁹ Aser ne tenük tajichi agi na metsüdaktsüra, aji arokdokang aser endokang; kechiaser ne temang ajonga molumi nung puokdangbo, na asoshi ne tenük telen ka sama tajungba.

³⁰ Aser ne teka tajichi agi na metsüdaktsüra, aji leptokang, aser aji na nungi endokang, kechiaser temang ajak molumi-i aidangbo, na asoshi tenük telen ka sama tajungba.

Palaba Indang Tesayuba

(Mat. 19.9; Mar. 10.11-12; Luk. 16.18)

³¹ “Ano ya shia liasü, ‘Shibaisa pei kinungtsü paladir, pai tepalaba kulizüing ka la nem agüjang.’

³²Saka ni nenok dang ashir, nüktapangta kuli dak alema tanga asoshi shibai pei kinungtsü paladir, pai la nüktapangtatsür ka kümdaktsür. Aser pala-a alidang, shibai la agidir, pai nüktapangtar.

Azüngashiba Indang Tesayuba

³³ “Tana alemli nisungtem dang ashiba ya nenoki angashiogo, ‘Nai tiyazü züingyazüingku tesü, saka nai züingzükba Kibuba tsüngdang atalokjang.’

³⁴ Saka ni nenok dang ashir, kecha azüngashi tesü, kotak atemer masü, kechiaser aji Tsüngrem Chuba menden lir;

³⁵ mesüra alima atemer masü, kechiaser aji pa tetsüing ajemetdak; mesüra Yirusalem atemer masü, kechiaser aji tulusang chuba yimti lir.

³⁶Mesüra, ne kolak atemer azüngashi tesü, kechiaser kujang temesüng süshia mesüra tanak süshia nai meyanglutet.

³⁷Jokorla nenok 'Hau' süra 'Hau' mesüra 'Nunga' süra 'Nunga' ta südakjang. Aser kechisa item dakji tali jembidir, tamajungba nungi adoker.

Tayang Küpzükba Indang Tesayuba

(Luk. 6.29-30)

³⁸“Ya ashiba nenoki angashiogo, ‘Tenük melen tenük, aser tepu melen tepu.’

³⁹Saka ni nenok dang ashir, Tamajunger den terara; saka shibai ne tenibong tajichi nung madir, pa tsütsü tabelenja tendakang.

⁴⁰Aser kati ne den okai ora, aser ne süpoksü aginüra, pa nem süa agidakjang.

⁴¹Aser shibai na mile ka jajadaksüdir, pa den anasü oang.

⁴²Shibai ne dang meshir pa nem agüjang, aser shibai ne dang apunüdir pa nungi ne tejak temeyip.

Tsökchirtem Meimtsüba Indang

(Luk. 6.27-28,32-36)

⁴³“Ya ashiba nenoki angashiogo, ‘Nai ne kiyonger dang meimang, aser ne tsökchir sempaang.’

⁴⁴Saka ni nenok dang shidi, nenok tsökchirtem meimang aser shiri nenok rishikangshir parnok asoshi sarasademjang.

⁴⁵Anungji kotak nung aliba nenok Tebu chirtem nenok akümstsü. Kechiaser pai tamajunger aser tajunger madak pai anü adokdaksür aser ochishir aser ochi mashir madak tzünglu aludaksür.

⁴⁶Kechiyong nenok meimertem dang tang nenoki meimra kechi tajangzük aka? Alimelen sarurtemia yamaji meinyaker ama?

⁴⁷Nenoki adianutem dang salem ta shira nenoki tangar dang tali kechi inyak? Bendangertemia yamajibo meinyaker ama?

⁴⁸ Anungji nenok kotaker Tebu koda tabensa lir, yamaji nenoka tabensa liang.

Mathi 6

Angati Tenla Agütsüba Indang Tesayuba

¹ “Nenok temeshibaji nisungtem nem ngudaktsütsü asoshi yimjak nung teinyak; nenoki yamaji inyakra, kotak nung aliba nenok Tebu den nenok tajangzük maka.

² Anungji nai kodang angati ajungba mapa inyakdir, anemsüba purtemi sinagogtem nung aser yimti yimtungtem nung parnokji nisungtemi tushidaktsütsü asoshi inyakba amaji nenokibo pei jakdang jangzü tapuma. Ni nenok dang züngpong ashir, parnoki pei tajangzük nguogo.

³ Saka kodang nai angati ajungba mapa inyakdir, ne teka tajichi agi kechi inyaker, aji ne teka tabelen nem temettdaktsü.

⁴ Oda nai angati ajungbaji miima inyaktsüsa; aser ne Bu shiba temiimdak lir, Pai aji angur aser pai ne nem odia tajangzük agütsütsü.

Sarasademba Indang Tesayuba

(Luk. 11.2-4)

⁵ “Kodang nenoki sarasademdir nenoki anemsübapur amato tesüma, kechiaser nisungtemi angutsüsa parnoki sinagogtem aser yimtung lenjemtem nung noktaker sarasademtsü parnoki aginür, ni nenok dang züngpong ashir, parnoki pei tajangzük nguogo.

⁶ Saka nai kodang sarasademdir, ne taktang telungbai iang, ne kishi shibangang, aser temiimdak aliba nebu dang sarasademang; aser nebu shibai temiimdak nung aliba angur pai ne nem tajangzük agütsütsü.

⁷ Sarasadem nung Bendangertemi sarasademba ama amajok oshilu tamshi, kechiaser parnoki o aika jembi nung angashitsü ta bilemer.

⁸ Parnok amaji nenok telima, kechiaser nenoki pa dang memeshidang, nenok tenüngdaktsü kechisa aka aji nenok Tebui metet.

⁹ Anungji nenoki yamai sarasademtsüla: 'Kotak nung aliba Oba, Ne nüng temeshi sang,

¹⁰ Ne yimli arung, Kotak nung koda lir, Alima nung aji oda ne mulung sang.

¹¹ Anogo shia chiyungtsü tanü onok nem kua;

¹² Aser ozüi kechi koda pi dang tai toka lir, aji oda ozü tai tokangma;

¹³Aser tatitangi onok tanima, joko tamajungba nungi sota liangma. Kechiaser Yimli, ain aser sentsüwangshi teti ne meyong sang. Amen.’

¹⁴“Kechiaser nisungtemi aibelenbatem nenoki parnok dang tokra, nenok kotaker Tebuia nenok dang atoktsü.

¹⁵Saka nenoki nisungtem dang parnoki aibelenbatem metokra, nenok danga matoktsü.

Lumiba Indang Tesayuba

¹⁶“Aser kodang nenoki lumidir, anemsübatem ama tejak temeküm, kechiaser parnok lumiba nisungtem nem ngudaktsütsü asoshi, parnoki tejak meküma sayur. Ni nenok dang züngpong ashir, parnoki pei tajangzük nguogo.

¹⁷Saka kodang nai lumidir, ne kolak nung totzü mezüang aser ne tejak meiang.

¹⁸Anungji na lumibaji nisungtem matsüngdang meshisangtsü, saka nebu temiimdak aliba madang dang angutsüsa; aser nebu shibai temiimdak nungi angur pai ne nem tajangzük agütsütsü.

Kotak Nung Rongsen

(Luk. 12.33-34)

¹⁹ “Nenoki pei asoshi ali nung rongsen terizüng, kechi nung tarütsü aser song agi chimar, aser auüri rakpoker aser auyar.

²⁰Nenoki pei asoshi kotak nung rongsen rizüngang, kechi nung tarütsü aser song agi machir aser auüri merakpoker aser mauyar;

²¹kechiaser kong ne rongsen lir, yangji ne mulung alitsü.

Temang Tesangwa

(Luk. 11.34-36)

²²“Tenükji temang milen lir. Ne tenük junga lira, ne mang ajonga tesangwa agi asüngtsü;

²³Saka ne tenük mejungi lira, ne mang ajonga tammang agi sünga alitsü. Anungji ne dak aliba tesangwaji tammang süra, tammangji koda tulu.

Tsüngrem Aser Rongsen

(Luk. 16.13)

²⁴“Shingaia kibur ana metenzüktet; kechiaser pai ka sempatsü aser ka meimtsü, mesüra pai ka dak temulung agütsütsü, aser ka mezüngmeshitsü. Nenoki Tsüngrem aser rongsen metenzüktet.

Taküm Tebilemstsütem

(Luk. 12.22-34)

²⁵“Anungji ni nenok dang ashir, nenok taküm asoshi kechi achitsü mesüra kechi ajemtsü, mesüra ano nenok temang asoshi kechi abentsü ta shisa tebulu. Chiyungtsü dang taküm taoba aser süoshi dang temang taoba masü ama?

²⁶Anüng ozütem ajiang, parnoki matener, marur, mesüra jendang mebendener, aji saka nenok kotaker Tebui parnok mesür. Parnok dang nungi nenok tali taoba masü no?

²⁷Nenok rongnung shibai teyongyaba agi pei arishi ghonda ka atsülangtsü akok?

²⁸Nenoki kechiba süoshi asoshi shisa bulur? Arem nung labu narotem koda ainer shisadangang. Parnoki mapa meinyaker; aser ang mainer;

²⁹Saka ni nenok dang shidi, Solomona pei sentsüwangshi ajak nung item rongnung ka mesüka mesobu.

³⁰Saka Oh tera amangertem, arem ai kechi tanü lir asüng mimong nung enoktsütsüba lir, iba nemji Tsüngremi yamaji sobudaktsü süra, pai idakji chia nenok nem mesobudaktsütsü ama?

³¹“Anungji ‘Onoki kechi achitsü?’ Mesüra ‘Onoki kechi ajemtsü?’ Mesüra ‘Onoki kechi abentsü?’ ta shisa tebulu.

³²Kechiaser Bendangertemi item indang shisa bulur. Saka nenok kotaker Tebui item ajakji nenok nüngdak ta metet.

³³Saka tamasa nenoki Tsüngrem yimli aser pa temeshiba bushiang, aser item ajak nenok nem bendenloktsütsü.

³⁴Anungji asüng asoshi shisa tebulu, kechiaser asüngi pei asoshi shisatsü. Anogo shia pei yari toushi teperi kar.

Mathi 7

Tangar O Bendangba Indang

(Luk. 6.37-38,41-42)

- ¹“Nenok anema o mebendangtsüsa nenoki o tebendang.
- ² Kechiaser kechi obendangba agi nenoki o bendangdir nenoka yamaji o bendangtsü, aser kechi touzükba agi nenoki ozüktsüdir iba kasa nenok nema ozüktsütsü.
- ³Kechiba nai pei tenük nung aliba anak tuluji mungui yur ne adianu tenük nung aliba anak tilaji ajir?
- ⁴Mesüra ne tenük nung anak yur, ‘ni ne tenük nungi anak endoktsüdi’ ta nai ne adianu dang koda ashitsü?
- ⁵Anemsüba, na pei tenük nungi tamasa anakji agiteta endokang, aser idangji ne adianu tenük nungi anakji endoktsütsü nai akoktsü.
- ⁶Kechi temeshi lir aji azütem nem tagütsü, aser aktem matsüngdang nenok berem teyutsü, ashiko itemji parnoki tetsüng kübok ajemshitsü aser meyiper nenok shisatsütsü.

Meshiang, Bushiang, Akoshiang

(Luk. 11.9-13)

- ⁷“Meshiang, aser aji nenok nem agütsütsü, bushiang, aser nenoki angutsü, akoshiang, aser aji nenok nem lapoktsütsü.
- ⁸Kechiaser temeshir shiai angur aser shibai bushir pai angur, aser shibai akoshir pa nem aji lapoktsütsü.
- ⁹Mesüra pei jabasoï amtsük ka meshi nung, pa nem lung ka agütsütsü;
- ¹⁰mesüra pai ango ka meshi nung, pa nem per ka agütsütsü, nenok rongnung nisung shiba lir?
- ¹¹Ajangla nenok mejungia nenok chir nem sempet tajung agütsütsü nenoki metetra, kotak nung aliba nenok Tebui pa dang meimertem nem oset tajung koda tali magütsütsü?

¹²Anungji nisungtemi nenok nem kechisa inyakdaksünür, yamaji nenokia parnok dang inyakang; kechiaser ozüing aser ainkar o ibai lir.

Süngkhümbong Temesüba

(Luk. 13.24)

¹³“Süngkhümbong temesüba jagi iang, kechiaser tesamadaki aniba süngkhümbongji sademsademer aser lenmangji temela aser iba lenmang jagi air aika dang.

¹⁴Saka taküm leni aniba süngkhümbongji temesü aser lenmangji tasak aser aji agi iteter ishika dang.

Pei Süngjang agi Süngdongji Meteter

(Luk. 6.43-44)

¹⁵“Tiyazü ainkartem, shiri nenok dangi san sobutsü sobur arur, saka telunglen tesashi tsünü lir, parnok asoshi kümdangang,

¹⁶Parnok süngjangtem agi nenoki parnok metettsü. Nisungi ayidong nungi tsükmenatzü süshia, küyilakso nungi munguzünu süshia aonger ama?

¹⁷Anungji süngdong, tajung shia nung süngjang tajung atanger; saka süngdong tamajung nung süngjang tamajung atanger.

¹⁸Süngdong tajung nung süngjang tamajung atangtsü makok. Mesüra süngdong tamajung nung süngjang tajung atangtsü makok.

¹⁹ Koba süngdong nungsa süngjang tajung metanglir aji lepzüker aser mi nung enoker.

²⁰Anungji parnok süngjang jagi nenoki parnok metettsü.

Ni Nenok Kodanga Memetet

(Luk. 13.25-27)

²¹“Kü dang ‘Kibuba, Kibuba’ ta ajar shiai kotak yimli aitsü makok; saka shibai kotak nung aliba kü Bui mulungbaji inyaker paji dang aitsü akok.

²²Iba anogo nungji aikati kü dang ashitsü, ‘Kibuba, Kibuba, onoki ne tenüing nung meshinka ma, aser ne tenüing nung temenen tanelatem maridoka ma, aser ne tenüing nung yinket mapa tulu aika meinyaka ma?’

²³ Idangji ni parnok dang metetdaksütsü, ‘Ni nenok kodanga memetet; nenok tamajung inyakertem, ni nungi oadokang.’

Teyangerdak Kimung Ana

(Luk. 6.47-49)

²⁴“Anungji shibaisa kü o itemi angashir, aser inyaker pa lungma nung ki asüba shisa taka nisung ka mesüka lir.

²⁵Tzünglu alu, tzümet süng adok, mopung aon, aser item jagi iba ki dakji nungshi; aser ibaji melao, kechiaser ibaji lung manung azüng.

²⁶Shibaisa kü o itemi angashir aser meinyaker pa litem ma nung ki asüba tamashi nisung ka mesüka alitsü.

²⁷Tzünglu alu, tzümet süng adok, mopung aon, aser item jagi iba ki dakji nungshi, aser iba kiji lao aser iba laobaji tulu liasü.”

²⁸ Yisui item o jembimar külen teloki pai sayuba nungji süngmang.

²⁹Kechiaser pai parnok dang tezülurtem ama masü, saka bangdak aketba nisung ka ama sayua liasü.

Mathi 8

Zütsüra Aketer Ka Meshitetsüba

(Mar. 1.40-45; Luk. 5.12-16)

¹Kodang Yisu tenem nungjagi alu, telok jenti pa sülen anitak.

²Aser ajiang, zütsüra aketba nisung ka pa dangi arua apudaka ashi, “Kibuba, nai mulungra nai ni merüka kümstütet.”

³Yisui pa teka songtok aser pa dak kongshia ashi, “Ni mulunger; na meshitetang.” Idangyongjisa pa zütsüra nungi meshiteta aküm.

⁴ Yisui pa dang ashi, “Nai ya shinga danga teshi, saka oang aser nesasa putir dang sayuang; aser na anepba kuli asütsü asoshi parnok dang Mosai melaba ama tenla agüjang.”

Noklang Madak Tanishir Kilir Anebsüba

(Luk. 7.1-10)

⁵Kodang Yisu Kapernaumi ait noklang madak tanishir ka pa dangi arua mepishia ashi,

⁶“Kibuba, kü kilir togimra agi shiranga aser kanga kangshia, kidang ontaka lir.”

⁷Yisui pa dang ashi, “Ni arur pa anebtsütsü.”

⁸Noklang madak tanishibai langzü, “Kibuba, na kü kilempoki aittsü ni metemsü, saka oji dang shiokang, aser kü kilir aneba adoktsü.

⁹Kechiaser nia bangdak kübok aliba nisung ka lir, aser kü kübok temerangertem lir. Ni pa dang ashir, oang, aser pai aor; aser tangar ka dang ashir, arung, aser pai arur; aser kü kilir dang ashir, ya inyakang, aser pai aji inyaker”

¹⁰Kodang Yisui ya angashi, pai süngmang aser pai tanitakertem dangji ashi, “Ni nenok dang züngpong shidi, iba ama tamang tulu Israel rongnung ni kecha nunga munguka.

¹¹Ni nenok dang ashir, anüdoklen aser anüolen nungi aika arutsü aser Abraham, Isak aser Yakob den kotak yimli nung parnoki amentsü.

¹²Saka Yimli senmang amangtsü purtemjibo tezülen tammang nungji enoktsü; yangji tajepba aser tepu shitepba alitsü.”

¹³Yisui noklang madak tanishiba dangji ashi, “Kidangi oang, nai amangba ama, aji na asoshi inyaktsü”. Aser kilirji iba mapang nungji anebadok.

Yisui Nisung Aika Anebtsüba

(Mar. 1.29-34; Luk. 4.38-41)

¹⁴Kodang Yisu Peter-er kidangi aru, pai Peter kinungtsü tetsü ramen agi shiranga angu.

¹⁵Yisui la teka nung amet aser ramen jagi la toktsü; aser lai shishir Yisu nem awazüa agütsü.

¹⁶Kodang nikongtsütsü aküm, parnoki pa dangi temenen tanelatem agi apuba nisung aika anir aru; aser Yisui temenen tanelatemji o ka agi aridok, aser shirangertem ajak pai anebtsü.

¹⁷Ibai Isaia ainkari jembiba o ya ataloktsü asoshi liasü; “Pai asen mokokmintem bener oadok aser asen tashitaktem anebtsü.”

Yisu Sülen Anitaktsüpurtem

(Luk. 9.57-62)

¹⁸Kodang Yisui pa meketa telok jenti angu, pai tzüyim külen jagi aotsü ozüing agütsü.

¹⁹Aser tezülur kati arua pa dang ashi, “Kibuba, na kolenisa odir ni ne sülen anitaktsü.”

²⁰Yisui pa dang ashi, “Shirongtem lungki kar, aser anüing ozütem tesepe kar; saka nisung Chir tekolak atalokdak maka.”

²¹Aser nütsüing rongnung tangar kati pa dang ashi, “Kibuba, ni tamasa or kübu aremtsü melaangma.”

²²Saka Yisui pa dang ashi, “Kü sülen anitakang, aser tasürtemi pei tasür aremtsü tokjang.”

Yisui Tzüsem Süngjemdaktsüba

(Mar. 4.35-41; Luk. 8.22-25)

²³Kodang Yisu rong kati ai, nütsüingtemi pa sülen anitak.

²⁴Aser ajiang, tzüyim nungji tzüsem ka adoka rongji mobangya liasü, saka Yisubo ayipjanga mejanga liasü.

²⁵Nütsüingtemi Yisu dangi arua pa mesoa ashi, “Kibuba, onok kümzükang; onok tesamar!”

²⁶Yisui parnok dang ashi, “Kechiba nenoki tsübur; Oh nenok tamang tila akartem?” Idangji pai shishi aser mopung o tzüsemji arütsü, aser tesüingjem tulu liasü.

²⁷Aser nisungtemi süngmanga ashi, “Mopung aser tzüsemia tashi angatsüba ya kechi amala nisung ka?”

Gadara Nung Temenen Tanela Agi Apuba Nisung Ana Yisui Anebsüba

(Mar. 1.5-20; Luk. 8.26-39)

²⁸Yisui Gadara linük tzüyim külen jagi arudang, temenen tanelai apuba nisung ana leper nungi adoker pa den ajurutep. Parnok kanga tesashi asünung nisung shingaiia iba lenmang jagi mesüitet.

²⁹Aser ajiang, parnoki ayimtena ashi, “Na onok den kechi inyaksü aka? Oh na Tsüngrem Chir? Mapang matongdang onok kangshitsü yagi aru no?”

³⁰Tang parnok nungi tatsüka pila or ak lokti ka chiyimya liasü.

³¹Temenen tanelatem jagi Yisu dang mepishia ashi, “Nai onok aridokra onok ak lokti dakji idakjangma.”

³²Yisui parnok dang ashi, “Oang.” Anungji parnok adok aser ak lokti dak jagi ai. Tang ak lokti ajongaji tzüymküm lungren jagi asemjena alu aser tzü nung arakset.

³³Idangji parnok pokyimertem ajen aser yimti jagi ao. Idakji parnoki tatalokba ajak indang aser talisa temenen tanelatem agi apuba indangji sangoktsü.

³⁴Aser ajiang, yimer ajaki Yisu den ajuruteptsü adok, aser kadang parnoki pa ajuru, parnoki pa arrtsü nungi yakta oadokang ta Yisu dang mepishi.

Mathi 9

Togimra Agi Shirangba Nisung Ka Anebsüba

(Mar. 2.1-12; Luk. 5.17-26)

¹Yisu rong kati yir tzüymji ajanga oa pei yimtaki aru.

²Aser ajiang, togimra agi shirangba nisung ka yipten ka nung ontaka mejanger parnoki Yisu dangi bener aru, aser kadang Yisui parnok tamangji angu, pai togimra agi shirangba dangji ashi “Tasü itang tebu! Ne menentem tokogo.”

³Saka ajiang, tezülurtem kari parnok sasa ashi, “Iba nisungi Tsüngrem atalar.”

⁴Saka Yisui parnok tebilebatem meteta ashi, “Kechiba nenoki nenok mulungjang nung tamajung bilemer?”

⁵Koba ashitsü temelaba, ‘Ne menen tokogo’ mesüra, ‘Shishiang aser jajang.’

⁶Saka alima nung temenentem atoktsü asoshi Nisung Chir dak tashi-ain keta lir ta nenoki metettsü.” Idangji pai togimra agi shirangba dang ashi, “Shishiang, ne yipten benang aser ner kidangi oang.”

⁷Pai shishi aser par kidangi ao.

⁸Saka teloki aji kodang angu, parnoki tsübuadok aser nisung nem yamala tashi-ain agütsüba asoshi Tsüngrem sentsüwangshidaktsü.

Mathi Ajaba

(Mar. 1.13-17; Luk. 5.27-32)

⁹Yisui aji toktsür pila-a aodang Mathi ta ajaba nisung ka alimelen sarudak mena angu aser Yisui pa dang ashi, “Kü sülen anitakang.” Aser Mathi-i noktak aser pa sülen anitak.

¹⁰Aser pa Mathir kidang chiyungdak mena alidang, ajiang, alimelen sarurtem temenenpurtem aika arua Yisu aser pa nütsüngtem den amen.

¹¹Kodang Farisitemi aji angu, parnoki pa nütsüngtem dang ashi, “Kechiba nenok tesayuri alimelen sarur aser temenenpur den chiyunger”

¹²Saka Yisui aji angashia ashi, “Anema alirtem asoshi mozü shiteter nüngdak mali, saka shirangertem asoshi tenüngdaktsü.

¹³Saka oang aser ya kechi tetezüar nenoki angazükang. Ni tenla masü, taochi aginür, kechiaser temenenpurtem ajatsü ni aru.”

Lumiba Indang Tasüngdangba

(Mar. 2.18-22; Luk. 6.6-11)

¹⁴Idangji Yohan nütsüngtemi Yisu dangi arua ashi, “Kechiba onoki aser Farisitemibo aiben lumir, saka ne nütsüngtemibo melumir?”

¹⁵Yisui parnok dang ashi, “Kiyimsang parnok den ali tashi kiyimdak aliba medemertemi mang ayimtsü akok asü? Saka anogo ka tonga arutsü kodang kiyimsang parnok nungi anir oadoktsü; idangji parnoki lumitsü.

¹⁶Shingaia sü tejen nung sü tasen mateplokter, kechiaser tateplokba sü tasenji sü tejen nung jagi shizüker aser tapokji tamajungba padaktsür.

¹⁷“Aser shingaia yi tasen yi shiküp juli tejen nung shioka mayur yamaji yura, shiküp juliji pokmar aser yiji tokshir aser shiküp juliji raksar; saka parnoki yi tasen shiküp juli tasen nung shioker, aser anapronglaji kümzüka ayur.”

Sinagog Yimsüsür Jala Aser Yisu Sütsüng Nung Kongshila Tetsür

(Mar. 5.21-43; Luk. 8.40-56)

¹⁸Yisui item o parnok dang jembia alidang, sinagog nung yimsüsür ka aru aser Yisu madang apudaka ashi, “Kü jala tang süli lir; saka na arung aser ne teka agi la dak nemetang, aser la taküm alitsü.”

¹⁹Yisui arameso aser pa nütsüngtemi pa sülen anitak.

²⁰Ano ajiang, tetsür ka shiba küm terana azü ayimba agi timtema liasü, lai Yisu sülen aru aser pa sütsüng nung kongshi.

²¹Kechiaser lai ashi, “Ni pa sü nung danga kongshira ni anebadoktsü.”

²²Yisui tesülen meyipa reprang aser la ngua ashi, “Tenü tasü itang,” Ne tamang agi na anebtsüogo! Aser tetsürji iba mapang nungjagi anebadok.

²³Kodang Yisu sinagog yimsüsür kidangi aru, aser jemji apurtem aser telok rongrongshishiba angu;

²⁴pai ashi, “Senshiadokang, kechiaser aiürlaji tasü masü, saka la amua aoba dang.” Saka parnoki pa atala-a menütsü.

²⁵Saka kodang telokji senshidaktsü, pai ai aser la dak teka agi amet aser laji shishi.

²⁶Iba nüngsangji iba linük ajonga nung ayimsünga prokshi.

Nükpoker Ana Anebsüba

²⁷Aser Yisui yang nungjagi aodang, nükpoker nisung anati pa sülen anitak, aser ayimtena ashi, “Dawid Chir, onok dang aochiangma.”

²⁸Aser kodang pa kidangi ait, nükpokertemji pa dangi aru. Aser Yisui parnok dang ashi, “Ni ya inyaktettsü ta nenoki amanger asü?” Parnoki pa dang ashi, “Hau Kibuba.”

²⁹Idangji pai parnok tenük nung kongshia ashi, “Nenok tamang ama nenok dang inyakang.” Aser parnok tenük lapok.

³⁰Aser Yisui akang akanga parnok dang mela-a ashi, “Shinga nema ya temettdaktsü.”

³¹Aji saka parnoki ao aser iba lima ajak nungji pa nüngsang sangdong.

Suwar Ka Anebsüba

³²Parnok adokdang, ajiang, temenen tanelai apuba temeli tatsük nisung ka Yisu dangi anir aru.

³³Kodang temenen tanelaji aridok, suwar jagi o jembi. Idangji ajaki süngmanga ashi, “Israel nung yamai kodanga munguka.”

³⁴Saka Farisitemi ashi, “Temenen tanelatem chuba agi pai temenen tanelatemji aridoker.”

Yisu Aria Bilemba Temeim

³⁵Tang Yisui yimti aser yimtsüng ajak sema, parnok sinagog nung sayua, Kotak Yimli Osangtajungji sayutsüngia, aser tashitak aser shirangba tapu tapu anebtsüyonga ao.

³⁶Saka kodang pai telokti angu, pai parnok asoshi aria bilem, kechiaser sannüker maliba santem ama parnok timtema aser teimla makai liasü.

³⁷Idangji pai pei nütsüngtem dang ashi, “Alu rutsü jenti kar, saka nübu ishika dang.

³⁸Anungji nenoki aluruba Kibuba dang pei alurudaki nübu yoktsü sarasademang.”

Mathi 10

Nütsüng Terana Yokba

(Mar. 3.13-19; Luk. 6.12-16)

¹Yisui pei nütsüng terana pa dangi aja aser temenen tanelatem aridoktsü aser tashitak tapu ajak aser shirangba ajak anebtsütsü tashi-ain pai parnok nem agütsü.

²Tang nütsüng terana tenüngji itemi lir: Mezüngbubaji, Simon, shiba dang Peter ta aja, aser pa tenu Andria; Zebedi chir Yakob aser tenu Yohan;

³Filip aser Bartholoma; Toma aser ali melen sarur Mathi, Alfa chir Yakob aser Thadia;

⁴Kanan nunger Simon, aser Yihuda Iskariot, shibai Yisu bendanga agütsü.

⁵Item terana Yisui yoka parnok dang mela-a ashi, “Bendangertem lenmang kechaia tuo, aser Samaria nunger yimti katia tei.

- ⁶Saka tesamaba Israel kidong santem dangi ang oang.
- ⁷Aser nenoki aodang, ‘Kotak Yimli anasa lir’ ta shia sayutsüngiang.
- ⁸Shirangertem anebjang, tasürtem shia arudakjang, zütsüra aketertem meshitetjang, aser temenen tanelatem aridokang. Nenoki angati angu, angati agüjang.
- ⁹Nenok juli nung hon mesüra taribi mesüra sen teben.
- ¹⁰ Nenok lenmang asoshi yangku, mesüra sepoksü ana, mesüra tsüngsem, mesüra mechi teben; kechiaser inyakerbo pei chiyungtsü angutsü tetemsü.
- ¹¹Aser kechi yimti mesüra yimi nenok idir, yangji shiba tetemsü lir, bushiang; aser nenok mao tashi yangji liang.
- ¹²“Aser nenok ki jagi aidang, salem agüjang.
- ¹³Aser kiji temsüa lira, nenok tesünep iba madakji arudakjang; saka kiji metemsü lira, nenok tesünep nenok dangi meyipdakjang.
- ¹⁴ Aser shirisa nenok magizükliir, mesüra nenok o mangalir, nenoki iba ki mesüra iba yimti nungi adokdang nenok tetsüng nungi auyi temdokang.
- ¹⁵ Atangji ni nenok dang ashir, o bendangba anogo nung iba yimti dang nungi Sodom aser Gomora tia azüzüktsü temelaba alitsü.

Tarutsü Aliba Rishikangshi

(Mar. 13.9-13; Luk. 21.12-17)

- ¹⁶ “Ajiang, tsünütem rongnung santem ama ni nenok yokdagi. Anungji nenok per ama shisa ka-a liang, aser posü ama ajemalu sang.
- ¹⁷Saka nisungtem asoshi kümdangang, kechiaser mungdang o bendang dak parnoki nenok bendanga agütsütsü aser par sinagogtem nung parnoki nenok dak areptsü.
- ¹⁸Aser parnok tsüngdang aser Bendangertem madang kuli asütsü asoshi yimsüsürtem aser chubatem tsüngdangi ni asoshi parnoki nenok anir aotsü.

¹⁹Saka kodang parnoki nenok bendanga agütsüdir, nenoki koda jembitsü mesüra kechi jembitsü ta shisa tebulu; kechiaser nenoki kechi jembitsü tim iba mapang nungjisa aji nenok nem agütsütsü.

²⁰Kechiaser tejembibaji nenok masü, saka nenok Tebu Tanelai nenok ajanga jembir.

²¹Adianui adianu aser tebupei chir, tasütsü bendanga agütsütsü. Aser techirtemi tsüraburtem anema apusotsü aser parnok südaktsütsü.

²²Aser kü tenüing nung nisung ajaki nenok sempatsü; saka shibai tatem tonga aremdir, kümzüktsü.

²³Saka kodang yimti ka nung parnoki nenok rishikangshidir, tanga yimti kati jenang; kechiaser ni nenok dang züingpong ashir, Nisung Chir marudang, nenoki Israel yimtitem sema moumai alitsü.

²⁴“Nütsüing kaji tesayur dang temaba masü, mesüra alar kaji pei kibur dang temaba masü;

²⁵Nütsüing kaji pei tesayur ama lira, pa asoshi aji teperi, aser alar kaji pei kibur ama lira aji teperi. Parnoki pei kibur dang Belzebul ta jara, pa kidang alirtem dang koda tali parnoki ajatsü.

Shiba Dang Tsübuttsü Tim

(Luk. 12.2-7)

²⁶“Anungji parnok tetsübu; kechiaser temai madoktsüsa kecha nembanga mali. Aser memetettsüsa kecha miima mali.

²⁷Ammang nung ni nenok dang kechi ashir, aji nenoki sangwa nung jembiang. Aser nenok narong nung kechi angashir aji kilem manung ayimang

²⁸Shiri temang tepseter saka tanela takümbo tepsettsü makok parnok tetsübu; saka shibai tanela aser temang anaprongla molumi nung samatsütsü akok, pa ang tsübuang.

²⁹Alushijak ana poisa ka yong mayoker ama? Aji saka item ka danga nenok Tebupei memeteti ali nung metsüktsü.

³⁰Nenok kolak nung kua ajak züingdangteta lir.

31 Anungji tetsübu, alushijak aika dang nungi nenok taoba.

Nisung Matsüngdang Khrista Nangzükba

(Luk. 12.8-9)

32 “Anungji shibaisa nisungtem madang ni nangzükdir, kotak nung aliba kü Bu madang nia pa nangzüksü.

33 Saka shibaisa nisungtem madang ni menanzükli, kotak nung aliba kü Bu madang nia pa menanzüksü.

Yimjung Masü Saka Nok

(Luk. 12.51-53; 14.26-27)

34 “Alima nung yimjung adokdaksütsü ni aru ta tebilem; yimjung masü saka nok adokdatsütsü ni aru.

35 Kechiaser nisung kati pei tebu anema, aser jalai pei tetsü anema apusodaksütsü, aser jabaso kinüngtsüi jabaso tetsü anema apusodaksütsü ni aru.

36 Aser nisung ka tsükchirtemji pei kinungertem alitsü.

37 Shibai pei tebu mesüra tetsü kü dang nungi tali meimdir; pa ni atema metemsü. Aser shibai jabaso mesüra jala kü dang nungi tali meimdir pa ni atema tetemsü masü.

38 Shibai pei kangki mapui kü sülen anitaker pa ni atema tetemsü masü.

39 Shibai pei taküm angur aji samatsü, saka shibai ni asoshi pei taküm samadir aji pai angutsü.

Sempettem

(Mar. 9.41)

40 “Shibai nenok agizüker pai ni agizüker, aser shibai ni agizüker, pai ni shibai yok paji agizüker,

41 aser shibai ainkar ka ainkar tenüng nung agizüker pai ainkar sempet angutsü. Aser shibai temeshi nisung ka temeshi tenüng nung agizüker, pai temeshi nisung sempet angutsü.

⁴²Aser shibai item tilatem rongnung ka nem tzüzü marok ka danga nütsüing tenüing nung tajemtsü agütsüdir, atangji ni nenok dang ashir, pai kodaka-ang pei tajangzük mesamatsü.”

Mathi 11

Yohan Baptitsüba Nungi Osangbenertem

(Luk. 7.18-35)

¹Yisui pei nütsüing terana dang pa temelaba ozüngtem shimar külen, parnok yimtitem nung sayutsü aser sayutsüingitsü asoshi pai yang nungjagi pila-a ao.

²Tang Yohan tepuokdak alidang Khristai inyakba mapatem indang pai angazüka, pai pei nütsüingtem dang o shioka pa dang asüingdang.

³“Tarutsü alibaji na asü, mesüra, onoki tangar ka asoshi atatsü?”

⁴Yisui parnok dang langzü, “Oang aser nenoki kechi angashir aser angur Yohan dang shiang:

⁵ Nükpokertemi angur, tsüngtsükertemi jajateter, zütsüra aketertem meshitettsür aser narongjakertemi angashir, tasürtem shia arudaktsür aser sensakertem dang osangtajung sangoktsür;

⁶Aser shiba kü dak temetsüdaktsü kecha mali paji koda tepelatsü.”

⁷Parnokji pila aodang Yisui teloktem dang Yohan indang ashitsü tenzük, “Kechi ajitsü nenoki azüngmeyakdak lisem limai ao? Mopungi tzütok azüshiba ajitsüba asü? Nenoki kechi ajitsü ao?

⁸Süoshi tanük sobuba nisung ka ajitsü ao asü? Ajiang, sü tanük abenertem chuba kidang lir.

⁹Ajangla nenoki kechi ajitsü ao? Ainkar ka asü? Hau ni nenok dang ashir, ainkar ka dang nungi taoba.

¹⁰ Zülua aliba ya pa indang lir, ‘Ajiang kü tenyar ni ne jakdang yokdagi, shibai ne jakdang ne lenmang renemtsü.’

¹¹Ni nenok dang züingpong ashir, tetsütemi asoba rongnung Yohan Baptitsüba dang nungi tuluba shinga madoka; saka shiba Kotak Yimli nung tilatiba lir paji Yohan dang nungi tuluba lir.

¹² Yohan Baptitsüba anogo nungi tang tonga Kotak Yimliji rakteper, aser tesashirtemi aji rakzüka agir.

¹³ Kechiaser ainkartem aser ozüing ajaki Yohan tashi kechi tataloktsü ali aji shin.

¹⁴ Aser nenoki agizüktsü mulunga lira, tarutsü aliba Eljiaji pa lir.

¹⁵ Shiba dak angashitsü tenarong aten pai angang.

¹⁶ Saka kechi den iba putu ni medemdangtsü? Ibai shishidak mena aliba tanurtem mesük, shiri pei medemertem dang ajar,

¹⁷ aser ashir, ‘Onoki nenok dang jemji apu aser nenoki metsüngsang; onoki mang ayim, saka nenoki teku nung matsüng.’

¹⁸ Kechiaser Yohan chiyunga aser jema maru, aser parnoki ashir, ‘Pa dak temenen tanela lir.’

¹⁹ Nisung Chir, chiyunga aser jema aru, aser parnoki ashir, ‘Ajiang, ibaibo chidiyungdir aser yi ajemer nisung ka, alimelen sarur aser temenenpur tembar ka!’ Aser shisatsüji la chirtemi agi medentsür.”

Temulung Memeyipba Yimti asoshi Aiatai

(Luk. 10.13-15)

²⁰ Idangji koba yimtitem nung Yisui ain mapatem timba inyak item jagi temulung memeyip nung, Yisui parnok arütsümeso.

²¹ “Aiatai, na Korazin! Aiatai Bethsaida! Kechiaser koba ain mapatem nenok rongnung inyak aji Tair aser Sidon nung inyak asübo, parnoki anem sü abener aser aut mezür alemli parnoki temulung meyipiper lila.

²² Saka ni nenok dang ashir, obendangba anogo nung nenok dangbo Tair aser Sidon tia azüzüktsü temelaba asütsü.

²³ Aser Kapernaum, na anüing tonga mesotsü ama? Na tasü yimi alutsü. Kechiaser koba ain mapatem ne dak inyak aji Sodom nung inyak asübo, aji tanü tashi noktaka lila.

²⁴ Saka ni ne dang ashir, o bendangba anogo nung ne dangbo Sodom lima tia azüzüktsü ang temelaba asütsü.”

Kü Dangi Arung Aser Anisüngzükang

(Luk. 10.21-22)

²⁵Iba mapang nungji Yisui ashi, “Oh Oba, anüng aser ali Kibuba, itemi nai shisa akar aser temeteter tsüngdang nungi miimbang aser kinü tanurtem tsüngdang jungkai adokdaksü nung ni ne dang pelar.

²⁶Hau, Oba, kechiaser yamaji nai mulungba liasü.

²⁷“Kü Bui kü nem ajak bendanga agütsüogo; aser Tebu alema, Techir shingaia memetet; mesüra Techir alema Tebu shingaia memetet aser Techiri shir dang pa jungkai adokdaksütsü mulungtet par dak alema shingaia Tebuji memetet.

²⁸“Nenok tebelemer aser khu reta abener ajak kü dangi arung aser ni nenok nem anisüngzük agütsüdi.

²⁹Nenoki kü süngra nung apuang, aser ni nungi angazükang, kechiaser ni ajemalur aser mulungsentsü anükanüker, aser nenoki nenok tanela asoshi anisüngzük angutsü.

³⁰Kechiaser kü süngra melamelar aser kü khu pungbapungbar.”

Mathi 12

Amungnü Tsükjong Mitba Indang

(Mar. 2.23-28; Luk. 6.1-5)

¹Iba mapang nungji Yisui amungnü alutem ajanga ao. Aser pa nütsüngtem ya-a liasü. Aser parnoki tsükjong mittsü tenzük aser achi.

²Farisitemi ya ngua Yisu dang ashi, “Ajiangjo, amungnü kechi inyaksü tim masü, aji ne nütsüngtemi inyaker.”

³ Yisui parnok dang ashi, “Dawid aser pa den alirtem ayadang, pai kechi inyak nenoki aji mezüngdang ama?

⁴ Pai Tsüngrem kidangi ai aser, Tsüngrem madang ayuba amtsük parnoki achi, kechi putirtem dak alaka, pa mesüra pa den alirtemi achitsü tim masü.

⁵ Mesüra amung

⁶Saka Tenla kidang nungia tuluba ka yangi lir ta ni nenok dang ashir.

⁷ Lai nung ashir, ‘Ni tenla masü, taochi aginür.’ Nenoki iba tetezüji kechiar metet asübo, tai makaba nem nenoki tai magütsüla.

⁸ Kechiaser Nisung Chirji Amungnü Kibuba lir.’ ”

Teka Ashirepba Nisung Ka

(Mar. 3.1-6; Luk. 6.6-11)

⁹ Pai yang nungjagi pila ao aser parnok sinagogi ai.

¹⁰ Aser ajiang, teka ashirepba nisung ka yangji liasü. Pa aitsütsü asoshi parnoki pa dang asüngdanga ashi, “Amungnü nung anebtsütsü tim asü?”

¹¹ Yisui parnok dang ashi, “Nenok rongnung shiba san ka aka, ibaji amungnü nung kangla ka nung tsükra pai aji ameter matsütettsü ama?”

¹² Ajangla san ka dang nungi nisung kaji koda taoba! Anungji amungnü tajung inyaksü tim dang lir.”

¹³ Idangji pai nisungba dangji ashi, “Ne teka songtokang.” Pai aji songtok, aser aji külen amaji anebadok.

¹⁴ Saka Farisitemi kimai tugu aser parnoki pa koda samatsütsü pa anema parnoki tasa asa.

Teshimtetba Tenzüker

¹⁵ Yisui aji meteta yang nungjagi ao, aser nisung aikati pa sülen anitak: aser pai parnok ajak anebtsü.

¹⁶ Aser pa nüngsang memettdaktsütsü pai parnok nem ozüng agütsü.

¹⁷ Isaia ainkar ajanga jembiba ya ataloktsü asoshi liasü:

¹⁸ “Ajiang, kü tenzüker shiba ni shimtet, kü meimba shiba dak kü mulung achir; ni pa dak kü nela yutsütsü. Kintem dang obendangba pai sangoktsütsü.

¹⁹ Pai meraratsü mesüra mayimtentsü; shingaia yimdong nung Pa ola mangashitsü.

²⁰ Obendangbaji takok ngua pai meyok tashi; nenrepa aliba tzütok ka pai mesükdangtsü, aser mokozü alongba milen kata pai meremseptsü,

²¹ aser pa tenüng nung kintemi yimlatsü.”

Yisu Aser Belzebul

(Mar. 3.20-30; Luk. 11.14-23)

²²Idangji Yisu madangi temenen tanelai apuba, tenük tapok suwar ka anir aru aser, Yisui pa anebtsü, anungji suwar jagi jembi aser angu.

²³Aser telok ajaki süngmanga ashi, “Ibai Dawid Chirji asütsü südi na?”

²⁴Saka Farisitemi aji angashidang yamai ashi, “Temenen tanelatem rongnung tongtiba Belzebuli iba nisung nem ain-tashi agütsüba ajanga dang pai temenen tanelatem aridoker.”

²⁵Saka parnok tebilemba meteta Yisui parnok dang ashi, “Koba yimlisa pei anema lemsadir laor, aser yimti mesüra kibong kobaisa pei anema lemsadir menoktaktetsü.

²⁶Satani Satan aridokra pai pei anema lemsar, ajangla pa yimli koda noktaksü.

²⁷Aser ni Belzebuli agütsüba ain-tashi ajanga temenen tanelatem aridokra, nenok chirtemi shiba ain-tashi ajanga parnok aridoker? Anungji parnok nenok obendangertem asütsü.

²⁸Saka Tsüngrem Tanela ajanga ni temenen tanelatem aridokra, ajangla Tsüngrem yimli nenok dangi aruogo.

²⁹Nisung kati tamasa tashi tait nisungbaji alena meyura, pai koda sür tashi tait nisungba kidang jagi ia par rongsen rakzükraktemtetsü? Pai tashi tait nisungbaji tamasa alena yutet nung dang pai par kidang rakzükraktemtetsü.

³⁰Shibasa kü den mali paji ni anema lir, aser shibai kü den külemi mebendener pai prokshir.

³¹Ibayongji ni nenok dang ashir, temenen aser tatalaba ajak nisungtem dang atoktsü saka Tanela anema atalababo matoktsü.

³²Shibaisa Nisung Chir anema jembidir, aji pa dang atoktsü, saka shibaisa Tanela Temeshi anema jembidir, iba lima nung süshia mesüra tarutsü lima nung süshia aji pa dang matoktsü.

Süngdong Aser Iba Süngjang

(Luk. 6.43-45)

³³ “Süngdong jungra iba süngjang ajungtsü; saka süngdong mejungra iba süngjangjia majungtsü; kechiaser süngdong kaji pei süngjangtem agi meteter.

³⁴ Nenok per chirtem, nenok mejungi yur nenoki koda tajung jembitettsü? Kechiaser kechi temulung nung sünga lir aji tebang agi jembir.

³⁵ Nisung tajungi pei akaba tajung nungi oset tajung agiteter, aser nisung tamajungi pei akaba tamajung nungi oset tamajung agiteter.

³⁶ Aser ni nenok dang ashir, nisungi kechi amajok o-sa jembidir, parnoki iba o indangji o bendangba anogo nung langzütsü.

³⁷ Kechiaser ne o agi na metentsü, aser ne o agi na aitsü.”

Temaitsü Ka Meshiba
(Mar. 8.11-12; Luk. 11.29-32)

³⁸ Idangji Farisitem aser tezülurtem kari Yisu dang ashi, “Tesayur, onoki na nungi temaitsü ka aginür.”

³⁹ Yisui parnok dang langzü, “Tamajung aser nüktapangtaba putui temaitsü bushir, saka Yona ainkar temaitsü dak alema iba putu nem temaitsü kecha magütsütsü.

⁴⁰ Kechiaser Yona anogo asem aser aonung asem ango tulu pok nung aliba ama, nisung Chira anogo asem aser aonung asem ali telung nung alitsü.

⁴¹ Ninevi nungeri o bendangdak iba putu den noktaksü aser iba putu aitsütsü, kechiaser Yonai sayutsüngi nung parnoki temulung meyip; aser ajiang, Yona dang tuluba ka yangi lir.

⁴² Anüdoklentip chubatsüri iba putu den o bendangdak noktaksü, aser iba putu aitsütsü; kechiaser lai ali tatem nungi Solomon shisatsü angatsü aru, aser ajiang, Solomon dang tuluba ka yangi lir.

Temenen Tanela Meyipa Aruba
(Luk. 11.24-26)

⁴³ “Saka Kodang temenen tanelai nisung ka nungi adoker, tesüngzük bushia tzü malidak takong linük ajanga aor.

⁴⁴Saka kodang pai bushibaji mangur idangji pai ashir, ‘Kü ki koba nungi ni adok ajagi ni meyipa odi.’ Pa arur aser pai aji azüngteta oktoker tobur junga kümdaktsür angur.

⁴⁵Idangji pai aor aser pei dang kanga agi tamajungba tangar temenen tanela tenet anir air aser yangji alir; aser iba nisung tesülen tia mezüing tia dang nungi tamajungba akümer. Anungji iba tamajung putu asoshia yamaji alitsü.”

Yisu Tetsü Aser Adianutem

(Mar. 1.31-35; Luk. 8.19-21)

⁴⁶Yisu ano teloktem den jembia alidang, ajiang, pa tetsü aser tenu nungertem pa den jembinüa kima noktaka liasü.

⁴⁷Nisung kati Yisu dang ashi, “Ajiang netsü aser nenu nungertemi ne den jembinüa kima noktaka lir.”

⁴⁸Yisui pa dang langzü, “Kütsü shiba, aser künu nungertem shir?”

⁴⁹Aser pai pei nütsüngtem tsütsü shir teka songtoka ashi, “Kütsü aser künu nungertem itemi lir.

⁵⁰Kechiaser shiri kotak nung aliba kü Bui mulungba inyakdir paji künu, küyi aser kütsü lir.”

Mathi 13

Metsü Proker Agi O-entepba

(Mar. 4.10-12; Luk. 8.9-10)

¹Iba anogo nungji Yisui kidang nungi tugu aser tzüyim küm nung amen,

²aser pa dangi telok tulu senten, anungji pai rong kati ai aser idakji amen. Aser telok ajakji tzüküm nung noktak.

³Aser pai parnok dang o-entepbatem ajanga jembia ashi, “Ajiang, metsü proker ka metsü proktsü ao.

⁴Pai prokdangji metsü kar lenmang tezü nung tsük, aser ozütem aru aser aji chima.

⁵Metsü kar ali kanga malidak lungya nung tsük, aser ali aroka mali nung, aji yakta dang mei.

⁶Saka kodang anü adok iba dak rongloka apu aser aji tera mali nung azüladok.

⁷Kar ai rongnung tsük, aitemji ain aser aji moksep.

⁸Saka metsü kar ali tajung nung tsük aser tejang noklangbena, rokerbena, semerbena atang.

⁹Shiba tangashitsü tenarong aten pai angang.”

¹⁰Aser Nütsüngtemi arua pa dang ashi, “Kechiba nai parnok den o-entepbatem agi jembir?”

¹¹Aser pai langzúa parnok dang ashi, “Kotak Yimli miim o metettsü nenok nem agütsü, saka parnok nem aji magütsü.

¹² Kechiaser shiba aka, pa nem ano agütsütsü, aser pa tali akatsü aser shiba tera aka ajia pa nungi bener aotsü.

¹³Anungji ni nenok den o-entepbatem agi jembir, kechiaser parnoki nguaka majiteter, aser angashiaka mangateter mesüra parnoki tangateta mangateter.

¹⁴ Isaiiai shina alibatem ya parnok dak ataloker: 'Nenoki atangji tangashibo angashitsü saka mangatettsü; aser nenoki atangji tangubo angutsü saka majitettsü.

¹⁵Kechiaser iba pur mulungjang shisa ramaogo, aser parnok tenarong tangashitsü anüalema kümogo aser parnok tenük amuogo. Ashiko aji oda mesüra parnoki pei tenük agi ajitettsü; aser parnok temulungjang meyipa arutsü, aser ni parnok anebtsütsü.’

¹⁶ “Saka nenok tenük tepelatsü, kechiaser parnoki angur; aser nenok tenarong tepelatsü, kechiaser parnoki angashir.

¹⁷Kechiaser züngpong ni nenok dang shidi, nenoki angubatem, ainkartem aser temeshipur aikati ngunüaka mangu, aser nenoki angashibaji parnoki angashinüaka mangashi.

Metsü Proker Agi O-entepba Ratettsüba

(Mar. 4.13-20; Luk. 8.11-15)

¹⁸“Ajangla metsü proker o-entepba nenoki angang.

¹⁹Kodang nisung kati Kotak Yimli o angashir, aser aji mangateter, idangji tamajungba arur, aser pa temulung nung kechi prok aji rakzüka aor. Kechi lenmang tezülen prok ibaji pa.

²⁰Aser shibai oji angashir aser idangyongji tepela agi aji agizüker, ibaji lungya nung prokbaji lir.

²¹Aji saka pa dak tera mali nung, kenpiga dang alir, aser kodang Osangtajung atema timtem tekangshi mesüra, rishikangshi adokdir, idangyongji pa metsüdaker.

²²Aser shibai oji angashir, aser alima indang shisabuluba aser rongsen penbuba agi mokseper aser pai tejang matanger, ibaji ai rongnung prokbaji lir.

²³Aser shibai oji angashir, aser aji angateter, aser tejang tanga kar noklangbena, kar rokerbena, kar semerbena ta adokdaksür, ibaji ali tajung nung prokbaji lir.”

Sangremer Tsük Agi O-entepba

²⁴Pai ano parnok tsüngdang o-entepba ka yutsü, aser ashi, “Kotak Yimli nisung kati pei lu nung metsü tajung prokba mesüker;

²⁵Saka nisungtem mejangadoker alidang, parnok tsükchir aru aser tsük rongnungji sangremer tsük proka toktsür oadok.

²⁶Saka kodang tuo adoka meitet aser tsük tangtet, idangji sangremer tsüka adok.

²⁷Aser kilirtemi kibur dangi arua ashi, ‘Kibuba, nai ner lu nung metsü tajung meprok ama? Ajangla sangremer tsük ya kong nungi?’

²⁸Kiburi parnok dang ashi, ‘Tsükchir nisung kati ya inyak.’ Kilirtem jagi pa dang ashi, ‘Ajangla onok oa itemji bendendaktsünür asü?’

²⁹Saka pai ashi, ‘Nung, ashiko nenoki sangremer tsük bendendang item denji tsüka atsüsemtsü akok.

³⁰Aluruwa matong tashi tena külemi dang meidakjangma aser alurudang ni alururtem dang shidi, tamasa sangremer tsükji bendenang aser itemji rongtoktsü asoshi tebong küma langang, saka tsükbo ozü jendang bendenang.’ ”

Jibijang Aser Piyazü Agi O-entepba

(Mar. 4.30-32; Luk. 13.18-19)

³¹Ano o-entepba ka pai parnok dang ashi, “Kotak Yimli jibi metsüjang ka mesüker, koba nisung kati bener arur pei lu nung prok.

³²Ibai metsüjang ajak dang tilatiba, saka kodang ya ainer tsünüsembongtsü ajak dang tuluba, aser süngdong akümer, anungji anüng ozütem aruagi iba kongsang nung alir.”

Piyazü Agi O-entepba

(Luk. 13.20-21)

³³Ano o-entepba ka pai parnok dang ashi, “Kotak Yimli piyazü mesüker, koba tetsür kati aji bena arua amzü tatakzük asem nung ajak pokraka matu tashi rema ayu.”

³⁴Item ajak Yisui teloktem den o-entepba agi jembi, aser O-entep medeni pai parnok den kecha mejembi.

³⁵Ainkari ashiba ya ataloktsü asoshi; “O-entepba agi ni kü bang lapokdi, lipok nungi miima akaba o ni sangdongdi.”

Sangremer Tsük Indang o-entepba Ratettsüba

³⁶Idangji pai teloktemji toktsü aser kidangi ai, idangji pa nütsüngtem pa dangi arua ashi, “Alu nung sangremer tsük agi o-entepba tetezüji onok dang rateta shiang.”

³⁷Yisui langzü, “Metsü tajung prokbaji Nisung chir lir;

³⁸Aser aluji iba lima lir, aser metsü tajungji Kotak Yimli chirtem lir; aser sangremer tsükji tamajungba chirtem lir.

³⁹Aser tsükchir shibai sangremer tsükji prok ibaji mojing lir; aser aluruwaji alima tatem lir; aser alururtemji kotak tenyartem lir.

⁴⁰Anungji sangremer tsük bendener mi nung koda rongtoker, yamaji alima tatem nunga alitsü.

⁴¹Nisung Chiri pei kotak tenyartem yoktsü aser pa Yimli nungi metsüdaktsüba ajak aser tamajung benshirtem ajak parnoki anitentsü.

⁴²Aser parnokji misem nung puoktsü; yangji tajepba aser tepu shitepba alitsü.

⁴³Idangji temeshipuri pei Tebu Yimli nung anü ama sangwatsü. Shiba tenarong aten pai angang.

O-entepba Asem

⁴⁴“Kotak Yimli alu nung senti rongsen miimba mesüker, koba nisung kati angu; aser pai tepela nung pa akaba ajak ayoker aser iba aluji alir.

⁴⁵“Ano, Kotak Yimli berem tajung bushir shide-bener ka mesüker.

⁴⁶Pai sen jenjang aika alangba senti berem ka angu nungji, pai oa pa akaba ajak ayoker aser ibaji ali.

⁴⁷“Ano, Kotak Yimli tzüyim nung sang mesanger, ango tapu ajak apuba mesüker.

⁴⁸Kodang aji asüng parnoki tzükümi atsütet, aser parnoki mener tajungtemji khu nung benden, saka tamajungtemji parnoki endok.

⁴⁹Alima tatem nung yamaji alitsü. Kotak tenyartem arutsü, aser temeshipur nungi tamajungbapur sadangtsü.

⁵⁰Aser parnokji misem nung puoktsü. Yangji tajepba aser tepu shitepba alitsü.

⁵¹“Ya ajak nenoki angatetogo ma?” ta Yisui parnok dang asüngdang. Parnoki langzü, “Hau.”

⁵²Aser Yisui parnok dang ashi, “Iba tetezü tezülurtem shirsa Kotak Yimli nung nütsüng kümogo, pei akaba nungi tasen aser tejen agitetba ki kibur ka mesüker.”

Yisu Nazaret Yimtak Magizükba

(Mar. 6.1-6; Luk. 4.16-30)

⁵³Kodang Yisui item o-entepbatem jembima, pai idak nungjagi pila-a ao.

⁵⁴Pai pei yimtaki aru aser parnok sinagog nung parnok dang sayumeso aser parnok süngmangdaksü. Idangji parnoki ashi, “Pai kong nungi iba shisatsü aser item ain mapatem angu?”

⁵⁵Pa süng mistri chirto masü no? Pa tetsü Mari aser pa tenu nungertem Yakob, Yosef, Simon aser Yihuda masü no?

⁵⁶Aser pa tenu tetsürtem asenok rongnung melika ma? Ajangla pai kong nungi item ajak angu?”

⁵⁷ Aser parnoki pa dak metsütakadok. Saka Yisui parnok dang ashi, “Pei yimtak aser pei kinunger dak alema ainkar kaji taolen ajak nung nüngsang makaiang malir.”

⁵⁸Aser parnoki mamangba ajanga Yisui yangji tashi-ain mapatem aika meinyak.

Mathi 14

Yohan Baptitsüba Asüba

(Mar. 6.14-29; Luk. 9.7-9)

¹Iba mapang nungji Herod Tetrarki Yisu indang jembiba osang angashi,

²aser pai pei tenzükertem dang ashi, “Ibai Yohan baptitsüba lir; pa tasü nungi shia aruogo, aser item ain mapatem pa ajanga inyaker.”

³Kechiaser Herodi pa tenu Filip kinungtsü Herodia atema Yohan pua alener tepuokdak ayu.

⁴Kechiaser Yohani Herod dang ashi, “Nai la agitsü tim masü.”

⁵Aser pai pa tepsetnüa liasü saka telok tsübu, kechiaser parnoki Yohanji ainkar ka ta züngshia liasü.

⁶Saka kodang Herod asoba anogo tonga aru, Herodia jalai telok tsüngdang tsüngsang, aser Herod peladaksü.

⁷Anungji lai kechi meshidir aji la nem agütsüdi ta pai azüngashia nangzük.

⁸Aser la tetsüi ajungshiba agi lai ashi, “Yangi kü nem Yohan Baptitsüba kolak su ka nung kua.”

⁹Idangji chubaji jashia liasü, saka pai nangzükba aser pa den chiyungdak amenertem atema aji agütsütsü pai mela.

¹⁰Aser pai yoka tepuokdak Yohan kolak atang.

¹¹Aser pa tekolakji su ka nung bener arua aiürla nem agütsü, aser lai aji tetsü dangi bener ao.

¹²Aser Yohan nütsüngtem arua tasü mangji bener oa arem; aser parnoki oa aji Yisu dang ashi.

Meyi Pungu Chiyungdaksüba

(Mar. 6.30-44; Luk. 9.10-17; Yoh. 6.1-14)

¹³Kodang Yisui ya angashi, yang nungjagi rong ka nung azüngmeyakdak tesem kati pa kija pila-a ao; aser aji teloki angashidang yimtitem nungi parnoki tetsüng agi pa sülen anitak.

¹⁴Aser pa adokdang nisung telok tulu ka angu, aser Yisui parnok asoshi aria bilema, parnok shirangertem anebtsü.

¹⁵Kodang nikongtsütsü atong, nütsüngtemi pa dangi arua ashi, “Ya azüngmeyakdak aser anüa luogo; yimtaki ia parnok sasa chiyungtsü alitsü asoshi telok senshidakjang.”

¹⁶Saka Yisui parnok dang ashi, “Parnok aotsü tenügdaktsü maka; nenoki parnok nem chiyungtsü agüjang.”

¹⁷Parnoki pa dang ashi, “Onok yangi amtsük pungu, aser ango ana dang lir.”

¹⁸Yisui ashi, “Itemji kü dangi bener arung.”

¹⁹Aser pai telokji ai manung amentsü mela; aser pai amtsük pungu aser ango anaji amer, anünglen repranga pai moatsü aser amtsükji sangsa-a pa nütsüngtemi telok nem agütsü.

²⁰Parnoki chir tip-atem aser tanügba tanüktari agi molok terana sünga parnoki benden.

²¹Aser chiyungertem tetsür tanur mezüangi, tebur meyi pungu shi liasü.

Tzüma Nung Jajaba

(Mar. 6.45-52; Yoh. 6.15-21)

- ²²Pai teloktem senshidaktsü dang, pei nütsüngtem rong kati tudaktsü aser pa dang tamasa tzü külen jagi odaktsü.
- ²³Aser pai teloktemji senshidaktsür külen pa kija sarasademtsü tenem kati atu. Nikongtsütsü akümdang yangji pa kija liasü.
- ²⁴Saka tang joko rongji tzüyim tiyong tongya liasü aser tzüsem agi meyipshidakja liasü, kechiaser mopungji tejaklen nungi aon.
- ²⁵Ankongpang nung Yisu parnok dangi tzüyim ma nung jaja-a aru.
- ²⁶Kodang nütsüngtemi pa tzüyim ma nung jajaya angu, parnoki aoksa-a ashi, “Yabo tanela ka asütsü” aser parnoki tetsübu agi ayimten.
- ²⁷Saka idangji Yisui parnok dang jembia ashi, “Tasü itang; niar tetsübu.”
- ²⁸Peteri Yisu dang langzüa ashi, “Kibuba, ya na süra ni ne dangi tzüma nung jaja-a arutsü mela-ang.”
- ²⁹Aser pai ashi, “Arung.” Aser Peter rong nungi alu, aser Yisu dangi aotsü asoshi tzüma nung jaja.
- ³⁰Saka kodang pai mopungji angu, pai tsübu aser tzü telungi aitsü tenzükdang, pai ayimtena ashi, “Kibuba, ni kümzükang.”
- ³¹Aser idangyongji Yisui pei teka songtoka pa dak ameter, pa dang ashi, “Oh na tamang tila, kechiba nai atitaker?”
- ³²Kodang parnok rongi atu, mopungji anenadok.
- ³³Aser rong nung alirtemi pa dang külema ashi, “Atangji na Tsüngrem Chir.”

Gennesaret Nung Shiranger Anebsüba

(Mar. 6.53-56)

- ³⁴Parnoki tzü atena or Gennesaret lima atong.
- ³⁵Kodang idakji aliba nisungtemi pa ajitet, parnoki iba linük temeket ajakleni yoka shiranger ajak pa dangi aniten.
- ³⁶Aser parnoki pa sü sütsüng nung danga kongshidi ta pa dang mepishi. Aser kwikati kongshi parnok ajak anebadok.

Mathi 15

Tsüraburtem Yimsü-yimbong

(Mar. 7.1-13)

- ¹Idangji Farisitem aser tezülurtem Yirusalem nungi Yisu dangi arua ashi,
- ²“Kechiba ne nütsüngtemi tsüraburtem yimsüyimbong alemer? Kechiaser parnoki chi chiyungdang parnok teka memetsüker?”
- ³Yisui parnok dang langzü, “Kechiba nenokia nenok yimsü-yimbong atema Tsüngrem ozüing raksar?”
- ⁴ Kechiaser Tsüngremi ashi, ‘Nebu aser netsü akhüm tsübuang, shibai pei tebu mesüra tetsü anema tamajung jembidir, pa sülanglang.’
- ⁵Saka nenoki ashir, teyari kechi nenoki ni nungi ngula, aji Tsüngrem atema sempet lir ta nisung kati pei tebu mesüra tetsü dang shira pai pei tebu akhüm tsübütsü tenügdaktsü maka.
- ⁶Aji oda nenok yimsü-yimbong meji nung nenoki Tsüngrem o amajok kümdaktsür.
- ⁷Anemsübatem, Isaiai nenok indang shitak yamai shina kar:
- ⁸ ‘Iba puri tebang agi ni akhüm tsübur, saka parnok mulungjang ni nungi talangka pila-a lir.
- ⁹Parnoki nisunger tzüzüing-ozüngtemji tesayubatem ama sayua, parnoki amajok nung ni külemer!’ ”

Nisung Ka Menentsübatem

(Mar. 7.14-23)

- ¹⁰Aser Yisui telok pa dangi ja-a parnok dang ashi, “Angang, aser angatetang!”
- ¹¹Tebangi kechi air aji agi nisung menentsür masü; saka kechi tebang nungi adoker aji agi nisung menentsür.”
- ¹²Idangji nisungtemi arua pa dang ashi, “Iba o angashidang Farisitem jashi ta nai meteter ma?”
- ¹³Saka Yisui langzüa ashi, “Kechi tsünütsüsa kotak nung aliba kü Bui metsünü, aji atsüdoktsü.

- ¹⁴ Parnok oda tokjang, parnok nükpoker lenirtem lir. Aser nükpokeri nükpoker anirabang, anaprongla kangla nung asongtsü.”
- ¹⁵ Peteri langzua pa dang ashi “Iba o-entepba tetezü onok dang rateta shiang.”
- ¹⁶ Aser Yisui ashi, “Nenokia ano mangateter no?”
- ¹⁷ Tebangi kechi air, aji tepoki ia metsümeshidaki oa endoker, aji nenoki meshitet no?
- ¹⁸ Saka kechi tebang nungi adoker, aji temulungjang nungi adoker aser iba jagi nisung menentsür.
- ¹⁹ Kechiaser nisung mulungjang nungi shisatsü tamajung, nisung tepsettsü, nüktapangta, jabujari, auyatsü, tiyazü kuli aser Tsüngrem atalatsü adoker.
- ²⁰ Aser item jagi nisung menentsür. Saka teka memetsüki chiyungba agi nisung memenener.”

Kanantsür Ka Tamang

(Mar. 7.24-30)

- ²¹ Aser Yisui yang nungjagi Tair aser Sidon limai ao.
- ²² Aser ajiang, Kanantsür ka iba lima nungjagi arua ayimtena ashi, “Oh Kibuba, Dawid Chir, kü dang aochiang; kü jala temenen tanela agi kanga kangshia lir.”
- ²³ Saka pai la dang o kata melangzü. Idangji pa nütsüngtemi pa dang mepishia ashi, “La yokadokang, kechiaser lai asenok sülen ayimtener.”
- ²⁴ Saka pai langzü, “Israel temadokba santem dangi dang ni yok.”
- ²⁵ Saka lai arua pa dang külema ashi, “Kibuba, ni yariang,”
- ²⁶ Idangji pai langzü, “Tanur chiyungtsü bena arur azütem madang endoktsü tim masü.”
- ²⁷ Saka tetsür jagi langzü, “Hau, Kibuba, saka azütemia pei kibur langbang nungi tsükba tanüktaribo achir.”
- ²⁸ Idangji Yisui langzü, “Oh tetsür, ne tamang tulu lir; nai aginüba amaji ne dang inyakang.” Idangji la jala iba mapang nungjagi anebadok.

Nisung Aika Anebsüba

²⁹Yisui yang nungjagi pila aser Galil tzüyim anasai aru, aser pai tenem jagi atu aser idakji amen.

³⁰Tsüngtsükertem, nükpokertem, suwar, tetsüng teka lemtartem aser tangar aika den telok jenti pa dangi aru. Aser teloki Yisu tsüngdang parnokji yutsü. Aser pai parnok anebsü.

³¹Anungji suwartemi o jembitetba, lemtartem ajungba, tsüngtsükertemi jajatetba, aser nükpokertemi anguba kodang parnoki item ain-mapatem angu, telok jagi süngmang; aser parnoki Israel Tsüngrem tenüng asang.

Meyi Pezü Chiyungdaksüba

(Mar. 8.1-10)

³²Yisui pa nütsüngtem pa dangi aja aser ashi, “Ni telok asoshi aria bilemer, kechiaser item anogo asem tashi kü den lia aruogo aser tachitsü kecha maka. Aser parnok yaseta ni meyo knür. Ashiko parnok lenmang nung lumiadoktsü.”

³³Nütsüngtemi pa dang ashi, “Telok patakati tepok süngdaksütsüsa arem nung asenoki amtsük paikaji kong nungi angutsü?”

³⁴Yisui parnok dang ashi, “Nenok amtsük kwika aka?” Parnoki ashi, “Tenet aser ango ishika.”

³⁵Anungji Yisui telokji ali nung amentsü mela.

³⁶Aser pai amtsük tenet aser angoji amer tenüngsang agütsür pai sangsa aser nütsüngtem nem agütsü, aser nütsüngtemi telok nem agütsü.

³⁷Parnok ajak chir tip atem. Aser parnoki tanüngba tanüktari molok tenet sünga benden.

³⁸Tetsür tanur mezüngi aji achiba tebur meyi pezü liasü.

³⁹Aser pai teloktemji yoker, rongi tua Magadan arrtsüi ao.

Mathi 16

Temaitsü Ka Meshiba

(Mar. 1.11-13; Luk. 12.54-56)

¹Farisitem aser Sadukitem aru aser Yisu atitanga anüng nungi temaitsü ka sayuang ta parnoki pa dang asüngdang.

²Saka Yisui parnok dang langzü, “Nikongtsütsü arudang nenoki ashir, tsüngsang ajungtsü, kechiaser anüng merema lir.

³Aser anepdang, tanübo tsüngsang majungtsü, kechiaser anüng merema mepet süloka lir. Nenoki anüng tereprangtsü ratettsü akoker, saka temaitsü mapangtem nenoki meshiteter.

⁴Tamajung aser nüktapangta putui temaitsü bushir, saka Yona temaitsü dak alema parnok nem kecha temaitsü magütsütsü. Aser pai parnok toktsür oadok.”

Farisitem Aser Sadukitem Piyazü

(Mar. 8.14-21)

⁵Nütsüngtemi tzüyim külen jagi aru aser parnoki amtsük abentsü amadok.

⁶Yisui parnok dang ashi, “Farisitem aser Sadukitem piyazü asoshi mita liang.”

⁷Parnoki parnok rongnung jembitepa ashi, “Asenoki amtsük kecha maben.”

⁸Yisui aji meteta ashi, “Oh tera amangertem nenok amtsük maka nung kechiba nenok rongnung jembiteper?

⁹Tang tonga nenoki mangateter no? Mesüra amtsük pungu agi meyi pungu chir nenoki molok kwi shitenar nenoki mebilemteter no?

¹⁰Ano amtsük tenet agi meyi pezü chir, nenoki molok kwi shitenar mebilemteter no?

¹¹Ni nenok dang amtsük indang mashi ta nenoki mangateter? Saka Farisitem aser Sadukitem piyazü indang kümdangang.”

¹²Idangji pai amtsük piyazü indang masü, saka Farisitem aser Sadukitem tesayuba indang kümdangang ta ashiba parnoki angatet.

Peteri Yisu Nangzükba

(Mar. 8.27-30; Luk. 9.12-21)

¹³Kodang Yisu Kaisaria Filipi limai aru pai pei nütsüngtem dang asüngdang, “Nisungtemi Nisung Chir shiba-a ta ashir”

¹⁴Aser parnoki langzü, kari ashir, “Yohan Baptitsüba ta,” tangar kari ashir, “Elija ta,” aser ano tangar kari, “Yerimia mesüra ainkartem rongnung ka” ta ashir.

¹⁵Yisui parnok dang ashi, “Saka nenoki ni shiba-a ta ashir?”

¹⁶ Simon Peteri langzü, “Na taküm Tsüngrem Chir Khristaji lir.”

¹⁷Idangji Yisui pa dang langzü, “Yona chir Simon, na tepelatsü, kechiaser shi aser azüi ya ne dang rakpoka mesayu, saka kotak nung aliba kü Bui sayu.”

¹⁸Aser ni ne dang shidi, “Na Peter aser iba lung manung ni kü arogo yangertsü; aser tasüba; aintemi ibaji makoktsü.

¹⁹ Ni ne nem kotak yimli süngkhümürtsü agütsütsü; aser nai alima nung kechisa alendir aji kotak nunga alentsü, aser nai alima nung kechisa saladir aji kotak nunga salatsü.”

²⁰Idangji paji Khrista ta shinga danga teshi ta pai pei nütsüngtem dang ajang ajanga ashi.

Yisui Pa Asütsü Aser Shia Arutsü Indang Ashiba

(Mar. 8.31—9.1; Luk. 9.22-27)

²¹Yisu Yirusalemi aotsüla aser tamburtem, puti-ungertem aser tezülurtem nungi timtem toushi jenti angutsüla, aser tepsettsüla aser asemnübuba nung shia arutsüla ta pai iba mapang nungjagi nütsüngtem dang sayutsü tenzük.

²²Idangji Peteri Yisu anien aser pa arütsümesoa ashi, “Tsüngremi aji nokdangangma, Kibuba, ya ne dak kodanga mataloktsü.”

²³Yisui meyiper Peter dang ashi, “Kü sülen atsüngzükang, Satan, na ni asoshi temetsüdaktsü ka lir, kechiaser ibai Tsüngrem indang bilemba nungi masü, saka nisung mapa indang bilemba nungi arur.”

²⁴Idangji Yisui pei nütsüngtem dang ashi, “Kari kü sülen arunüra pai pei sasa azüokang, aser pei kangki apur kü sülen anitakang!

²⁵Kechiaser shibai pei taküm kümzükünür aji samatsü saka shibai ni atema pei taküm samadir aji angutsü.

²⁶Kechiaser nisung kati alima ajak ajangzüker pei taküm samara, pai kechi ajangzüksü, mesüra nisung kati pei taküm melen kechi agütsütsü.

²⁷ Kechiaser Nisung Chir pei Tebu sentsüwangshi nung pei tenyartem den arutsü aser idangji pai nisung shia mapa yari sempet agütsütsü.

²⁸Ni nenok dang züingpong ashir, yangi noktaka alir rongnung kari, Nisung Chir pei yimli nung aruba mangu tashi tasü marok kodaka-ang mejemdangtsü.”

Mathi 17

Yisu Sentsü Melenba

(Mar. 9.2-13; Luk. 9.28-36)

¹Troknü lir külen Yisui Peter, Yakob aser tenu Yohan, parnok tenem talang kati anir pila-a atu.

²Idakji Yisu parnok tsüngdang sentsü melenadok. Aser pa tejak anü ama sangwa aser pa süoshi tesangwa ama mesünga aküm.

³Aser ajiang, pa den jembitepa Mosa aser Elija parnok tsüngdangi adok.

⁴Idangji Peteri Yisu dang ashi, “Kibuba, asenok yangi alitsü junger; nai mulungra, ni yangi semtu asem yangludi; na asoshi ka, Mosa asoshi ka, aser Elija asoshi ka.”

⁵ Pa jembia alidang sentsüprang mepet kati parnok süpang aser mepet nungi ola ka adoka ashi, “Ibai kü meimba jabaso, shiba dak ni temulung achir, nenoki pa dang angang!”

⁶Aser kodang nütsüngtemi aji angashi, parnoki tejak ali nung rembanga apudak, aser kanga tsübu.

⁷Idangji Yisui arua parnok dak kongshia ashi, “Noktakang aser tetsübu.”

⁸Aser parnoki tenük saaka reprang nung Yisu kija dak alema tangar shinga mangu.

⁹Parnok tenem nungi aludang Yisui parnok nem ozüing agütsüa ashi, “Nisung Chir tasü nungi shia maru tashi tangubaji shinga danga teshi.”

¹⁰Nütsüngtemi pa dang asüngdang, “Ajangla kechiba Elija tama arutsüla ta tezülurtemi ashi?”

¹¹Yisui langzü, “Atangji Elija tama arutsü aser pai ajak yanglushitsü.

¹²Saka ni nenok dang ashir, Elija aruogo, saka parnoki pa memetet aser parnok inyaknütsü pa dak inyak. Yamaji Nisung Chir parnok ket nung tuo ashitsü.”

¹³Idangji Yohan Baptitsüba indang Yisui jembi ta pa nütsüngtemi angatet.

Nashira Aketba Tanur Ka Anebsüba

(Mar. 9.14-29; Luk. 9.37-43a)

¹⁴Kodang parnok telok dangi aru, nisung ka pa dangi arua pa tsüngdang apudak,

¹⁵aser ashi, “Kibuba, kü jabaso dang aochiang, kechiaser pa dak nashira keter aser pa kanga mejungi kangshidaktsür; kechiaser pai aiben mi aser tzü nung pungoker.

¹⁶Ni pa ne nütsüngtem dangi anir aru saka parnoki manebtsütet.”

¹⁷Yisui langzü, “Oh tamang makaba aser mashi jajaba putu, ni nenok den kopiga alitsü? Ni nenok dang kopiga aremzüka atatsü? Pa yangi kü dangi anir arung.”

¹⁸Aser Yisui temenen tanelaji arütsü aser aji pa dak nungi tugu; aser tanurji idangyongji anebadok.

¹⁹Idangji nütsüngtemi Yisu dangi tanemi arua ashi, “Kechiba onokibo aji maridokteter?”

²⁰Yisui parnok dang ashi, “Nenok tamang tera dang asübayong; kechiaser züngpong ni nenok dang ashir, nenok tamang jibijang teka danga lira, nenoki iba tenem dang ashitsü, yang nungi ajagi oang; aser aji aotsü; aser nenok asoshi tamakoktsü kecha malitsü.

²¹Saka ibai sarasadem aser lumiba ajanga dang aridokteter.”

Yisui Pa Asütsü Aser Shia Arutsü Indang Tanaben Ashir

(Mar. 9.30-32; Luk. 9.43-45)

²²Parnok Galil nung senzüya alidang Yisui parnok dang ashi, “Nisung Chir nisungtem ket nung bendanga agütsütsü.

²³Parnoki pa tepsettsü, saka asemnübuba nung shia arutsü.” Idangji parnok kanga jashiadok.

Tenla Ki Temelen Agütsüba

²⁴Aser kadang parnoki Kapernaumi aru, tenla ki temelen sarurtemi Peter dangi arua ashi, “Nenok tesayuri tenlaki temelen magütsür asü?”

²⁵Pai ashi, “Hau agütsür.” Aser kidangi aitdang Yisui tamasa pa dang jembia ashi, “Simon, nai kechi bilemer? Alima chubatemi temelen shir nungi agir? Pei chirtem nungi asü, Bendangertem nungi?”

²⁶“Bandangertem nungi” ta Peteri langzü. Yisui pa dang ashi, “Ajangla pei chirtembo nüji küma lir.

²⁷Saka parnok memetsüdaksü asoshi, na tzüyimi oang, aser boroki agi nai tamasa kechi ango mesütetdir aji bener arung. Aser iba tebang nung nai taribi sen ka angutsü; ibaji ni aser na asoshi parnok nem agüjang.”

Mathi 18

Kotak Yimli Nung Shiba Tulutiba?

(Mar. 9.33-37; Luk. 9.46-48)

¹Iba mapang nungji nütsüngtem Yisu dangi arua asüngdang, “Kotak Yimli nung shiba tulutiba?”

²Idangji Yisui tila tanur ka pa dangi jar pa parnok rongnung yutsütsü;

³aser ashi, “Ni nenok dang züngpong ashir, nenoki meyipa tila tanurtem ama mekümbra; nenoki kotak yimli-i kodanga maitsü.

⁴Anungji shibai iba tila tanur ama pei sasa ajemaludir, pa kotak yimli nung tulutiba.

⁵Kü nüng nung shibai ibala tila tanur ka agizükdir, pai ni agizüker.

Temetsüdaksü

(Mar. 9.42-48; Luk. 17.1-2)

⁶“Saka kü dak amangba item tilatem rongnung ka danga shibai metsüdaktsüdir, pa asoshi temenüngba lungpak tulu ka tekong nung iloker tzüyim tarok nung angema asü tajungba.

⁷Temetsüdaktsü adokdaktsüba asoshi alima atema aiatai! Kechiaser temetsüdaktsü arutsüla; saka shiba ajanga temetsüdaktsüji arudir pa asoshi aiatai!

⁸Ne ket mesüra ne tsüng agi na metsüdaktsüra, aji na nungi leptokang. Teka ana mesüra tetsüng ana tener teti tatem makai arongba mi nung puok dangbo lemtar mesüra tetsüng tsüker takümdaki ai na asoshi tajungba.

⁹Ne tenük agi na metsüdaktsüra, aji na nungi aroktokang. Tenük ana tener teti ronga aliba mi nung puok dangbo, tenük ka tener taküm daki ai na asoshi tajungba.

¹⁰“Kümdangang, item tilatem rongnung ka danga nenoki mezüngmeshi tesü; kechiaser ni nenok dang ashir, kotak nung parnok tenyartemi kotak nung aliba kü Bu tejak teti repranger.

¹¹ Kechiaser Nisung Chir sama-a aliba kümzüktsü aru.

Temadokba San Agi O-entepba

(Luk. 15.3-7)

¹²“Nenoki koda bilemer? Nisung ka san noklang ka kara, aser item rongnung ka mashileni ora, pai tukur tukuji toktsür mashileni aoba san kaji bushitsü tenemi maor ama?

¹³Aser pai aji ngura, ni nenok dang züngpong ashir, mashi mejajaba tukur tuku dang nungibo iba dang pai tali pelar.

¹⁴Anungji item tilatem rongnung ka danga samatsü kotak nung aliba nenok Tebui memulunger.

Adianu Kati Tai Menaba

¹⁵ “Aser ne adianui tai menara, oang, nena tsüngda nung dang taiji sayuang. Pai ne dang angara, nai ne adianu ajangzükogo.

¹⁶ Saka pai ne dang mangara, mapa ajak kuli ana mesüra asem bang agi renemtsü asoshi, ne den tangar ka mesüra ana anir oang.

¹⁷ Aser pai parnok dang mangara, ibaji arogo dang shiang. Aser pai arogo danga mangara, pa ne tsüngdang Bendanger mesüra alimelen sarur ama lidakjang.

¹⁸ “Ni nenok dang züngpong ashir, nenoki kechisa alima nung alendir aji kotak nunga alentsü, aser nenoki kechisa alima nung saladir, aji kotak nung salatsü.

¹⁹ Ano ni nenok dang ashir, alima nung nenoki mepishiba langka atema nenok nisung ana temulung ka dang süra, aji kotak nung aliba kü Bui nenok asoshi inyaksü.

²⁰ Kechiaser kong ana mesüra asem kü nüng nung lungjema lir, yangji ni parnok rongnung lir.”

Tatok Magütsüba Kilir Agi O-entepba

²¹ Idangji Peter aru aser Yisu dang ashi, “Kü adianui ni anema tai menara, ni pa dang kwiben tai atoktsü? Tenetben tashi asü?”

²² Yisui pa dang ashi, “Tenetben tashi ta ni ne dang meshili, saka neterben tenet tashi.

²³ Kechiaser kotak yimli chuba kati pei kilirtem den sentsü züngdangtepba mesüker.

²⁴ Aser pai züngdangtsü tenzükdang, sen mori meyi ter atsüba nisung ka pa dangi aru.

²⁵ Saka tagütsütsü kecha maka nung, pa aser pa kinungtsü, aser techirtem aser pa akaba ajak ayoktsü aser sentsüji aotsü pa kiburi ozüng agütsü.

²⁶ Anungji kiliri apudaker mepishia ashi, ‘Kibuba, kü dang azüzükang, ni sentsü ajak aodi.’

²⁷ Anungji kibur jagi aochia bilemer pa chiok aser pa dang sentsüji atok.

²⁸Saka iba kilirji kimai ao, aser pa dang tatsük tenem shi sentsü atsüba medemer, kilir ka ajuru; aser pai pa dak tekong nung leneta ashi, ‘Nai tagütsütsü alibato kua.’

²⁹Anungji pa medemer kiliri apudaker pa dang mepishia ashi, ‘Kü dang azüzükang, aser ni ne nem agütsüdi.’

³⁰Saka temepishibaji pai manga aser pai tagütsütsü alibaji meküpdang tashi tepuokdak ayu.

³¹“Anungji pa medemer kilirtemi ya inyakba ngua kanga jashi, aser parnok kibur dangi arua, pai inyakba ajak indang ashi.

³²Idangji kiburi pa ja-a pa dang ashi, ‘Tamajung kilir, nai kü dang mepishi nung, sentsü ajakto ni ne dang tokogo.

³³Ajangla ni ne dang koda aochi, yamaji naia ne medemer kilir dang aochitsü tim masü no?’

³⁴Idangji pa kibur ain adoka, tagütsütsü aliba ajak pai meküpdang tashi tekangshir ket nung bendanga agütsü.

³⁵Anungji nenok nisung shiai pei adianu dang temulungjang nungi tai metokra, ajangla kotak nung aliba kü Buia yamaji nenok dang benshitsü.”

Mathi 19

Palaba Indang Tesayuba

(Mar. 10.1-12)

¹Kodang Yisui item o jembima, pai Galil toktsü aser Yordan külen aliba Yihuda linüki aru.

²Telok jenti pa sülen anitak aser idakji pai parnok anebtsü.

³Farisitem pa dangi aru aser pa atitanga asüngdang, “Teburi pei bilemba meshi-i kuli kar atema pei kinungtsü palatsü tim asü?”

⁴ Pai langzü, “Tetenzük nungi teyangluri meimchir tetsür o tebur-na yanglu ta nenoki mezüngdang no?”

⁵ Aser pai ashi, “Ibayongji teburi pei tebu o tetsü-na toktsür pei kinungtsü den lungjema alitsü aser tenaprongla shi ka dang akümtsü.

⁶ Anungji joko parnok ana masü, saka shi ka dang. Anungji Tsüngremi kechi lungjemdaksü aji nisungi tepiladaksü.”

⁷ Parnoki pa dang ashi, “Ajangla tepalatsü shiti agütsür pala-ang ta Mosai kechiba mela?”

⁸ Yisui parnok dang ashi, “Nenok temulung merang nungji Mosai nenok dang pei kinungtsü palatsü mela, saka tetenzük nungi yamaji mali asü.

⁹ Aser ni nenok dang ashir, ‘Shibaisa nüktapangta dak alema pei kinungtsü palar tangar tetsür agidir, pai nüktapangtar.’ ”

¹⁰ Nütsüngtemi pa dang ashi, “Tebur pei kinungtsü den yamaji sentaktepa ali süra, ki mayimang tajungba.”

¹¹ Yisui parnok dang ashi, “Aji nisung ajaki agizüktetba ka masü, saka shir Tsüngremi ya asoshi shimtetogo, parnok asoshi dang alitsü.

¹² Kechiaser karbo tetsü nu menden nungi yanglur asoba teyangluba nisung lir, aser karbo tangari yanglutsüba, teyangluba nisung lir, aser karbo kotak yimli asoshi pei sasa yangluba nisung lir. Shibai ya agizüktsü akok pa nem agizükdakjang.”

Yisui Tila Tanurtem Moatsüba

(Mar. 10.1-16; Luk. 18.15-17)

¹³ Idangji pa teka agi nemeta sarasademdaksütsü asoshi tila tanurtem pa dangi anir aru; saka nütsüngtemi parnok arütsü.

¹⁴ Saka Yisui ashi, “Tila tanurtemji oda tokjang, parnok kü dangi arutsü tesongtem; kechiaser kotak yimli ibala meyong lir.”

¹⁵ Aser pai parnok dak teka agi nemet aser yang nungjagi pa pila-a ao.

Takar Asangur Ka

(Mar. 10.17-31; Luk. 18.18-30)

¹⁶ Aser ajiang nisung ka pa dangi arua asüngdang, “Tesayur, teti taküm angutsü asoshi ni kechi mapa tajung inyaktsüla?”

¹⁷Pai pa dang ashi, “Kechi tajung lir iba indangji kechiba nai kü dang asüngdanger? Tajungbo ka dang lir. Nai taküm daki inürabang temelaba ozüngtem benshiang.”

¹⁸Aser pai pa dang ashi “Kobala?” Yisui ashi, “Nai nisung tetepset, nai nüktapangta tebenshi, nai tauya, nai tiyazü kuli teyi,

¹⁹nebu aser netsü akhüm tsübuang; aser nai ne kiyonger dang pei ama meimang.”

²⁰Asangur jagi pa dang ashi, “Item ajak ni benshia aruogo; ni ano kechi agi matoksa?”

²¹Yisui pa dang ashi, “Nai tabensa kümnüra, oang, na akaba yokang, aser sensaker nem agüjang aser kotak nung ne rongsen akatsü; aser arung kü sülen anitakang.”

²²Saka asangur jagi ya ashiba angashidang, pa jashia oadok, kechiaser pa rongsen tulu akaba nisung ka liasü.

²³Yisui pa nütsüngtem dang ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, takari kotak yimli-i aitsü tasak lir.

²⁴Ano tanabena ni nenok dang ashir, takar nisung kati Tsüngrem yimli-i aitsüba dang nungibo ajem ki ka ateta ut aotsü temelaba.”

²⁵Nütsüngtemi aji angashidang kanga süngmangadok, aser ashi, “Ajangla shiba-ang kümzüksü?”

²⁶Yisui parnok dak ranglok aser ashi, “Nisungtem asoshi ya tamakoktsü, saka Tsüngrem asoshibo ajak takoktsü.”

²⁷Idangji Peteri langzüa pa dang ashi, “Ajiang, onoki ajak toktsür ne sülen anitak; ajangla onoki kechi angutsü?”

²⁸Idangji Yisui parnok dang ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, tasen yangluba nung, kodang Nisung Chir pei sentsüwangshi menden nung mendir, idangji nenok kü sülen anitakertema, Israel kidong terana o bendanga, chuba menden terana nung amentsü.

²⁹Aser shibaisa ki süshia, chirnur süshia, lim süshia, kü nüng asoshi toktsüogo, pai noklangbena angutsü, aser teti taküm senmang amangtsü.

³⁰Saka tamapur aika tesü akümtsü, aser tesüpur aika tama akümtsü.

Mathi 20

Tsükmenatzü Lu Nung Inyakertem

¹“Kechiaser Kotak Yimliji kibur shibai pei tsükmenatzü lu asoshi anepungi nübu ayimi ao ibala mesüker.

²Pai teinyakertem den anogo nung adholi kaka agütsütsü nangzükteper pei tsükmenatzü lui parnok yok.

³Tuku baji meta nung pai ao aser nisung kar teinyaktsü kecha makai shishidak noktaka angu.

⁴Anungji pai parnok dang ashi, ‘Nenoka tsükmenatzü lui oang, aser kechi langdir ni nenok nem agütsütsü.’ Aser parnoki ao,

⁵ano pai terana baji aser asem baji meta nung oa yamajisa inyak.

⁶Aser pai pungu baji meta nung oa tangar kar noktaka ngur, parnok dang ashi, ‘Nenoki kechiba yangi anogo munga kecha meinyaki noktaker?’

⁷Parnoki pa dang langzü, ‘Kechiaser nisung shingaia onok maa.’ Pai parnok dang ashi, ‘Nenoka tsükmenatzü lui oang.’

⁸ “Aser nikongdang akümdang tsükmenatzü lu kiburi pei ketdangbuba dang ashi, ‘Inyakertem jaang, aser parnok tesübuba nungi tenzüka tamabuba tashi nem pei taa agüjang.’

⁹Aser pungu baji meta nung yokbatem arudang parnok nisung shiai adholi kaka angu.

¹⁰Aser tamasa inyakertem arudang, parnoki tali angutsü ta bilem, saka parnoka yamaji nisung shiai adholi kaka angu.

¹¹Aser kodang parnoki aji angu, parnoki kibur anema nemnema ashi,

¹²‘Item tesüpur ghonda ka dang mapa inyak, saka onok shiri anogomung belema anüpu arema inyak, nai parnok onok den saku kümdaktsü?’

¹³Saka pai langzua parnok dang ashi, ‘Temba, nai kechi taa asoshi inyak aji shitak angur. Nai kü den adholi ka asoshi menanzüktep no?’

¹⁴Kechi ne meyong aji agiang aser oang. Iba tesübuba nem ne den saku agütsütsü kü mulung lir.

¹⁵Kü meyong sen agi ni mulungba inyaktsü tim masü no? Mesüra ni tajung inyak nung nai tenükmeremer asü?’

¹⁶ Yamaji tesüpur tama akümstsü aser tamapur tesü akümstsü.”

Yisui Pa Asütsü aser Shia Arutsü Indang Tasembenbuba Shiner

¹⁷Yisui Yirusalemi atudang, pai nütsüng teranaji pa den külemi anir ao, aser lenmang nung pai parnok dang ashi,

¹⁸ajiang, asenok Yirusalemi atur, aser Nisung Chir puti-unger aser tezülurtem ket nung bendanga agütsütsü; aser parnoki pa nem tai agüja pa südaktsütsü.

¹⁹Aser pa sensatsütsü, azüktsü, aser kangki nung angenloktsü asoshi parnoki pa Bendanger ket nung bendanga agütsütsü aser pa asemnübuba nung shia arudaktsütsü.

Yakob o Yohan na Temepishiba

(Mar. 10.35-45)

²⁰Idangji Zebedi chirtem tetsü, pei chirtem den pa dangi arua pa madang apudaka lai pa dang langka asüngdang.

²¹Pai la dang asüngdang, “Nai kechi aginür?” Lai pa dang langzü, “Item kü chir ana, ne Yimli nung ne tajichilen ka aser ne tabelen ka ta amentsü melang.”

²²Saka pai parnok dang ashi, “Nenoki kechi meshir aji nenoki memetet. Ni koba marok nung jemdi ta lir iba marok nungji nenoki jemteta lir ma?” Parnoki pa dang langzü “Onoki koker.”

²³Yisui parnok dang ashi, “Atangji nenoki kü marok nung ajemtsü, saka kü tajichilen aser kü tabelen amentsüji ni agütsütsü masü, saka kü Bui aji shir atema renem parnok asoshi lir.”

²⁴Kodang nütsüng ter jagi aji angashi, parnoki adianu ana dangji ain adok.

²⁵Saka Yisui parnok ajak külemi pa dangi aja aser ashi, “Bendanger yimsüsürtemi parnok madak kibur akümer aser parnok tulurtemi parnok madak tashi amshir ta nenoki metet.

²⁶Nenok rongnung kodanga yamaji masütsü; saka shibai tulu kümnür pa nenok lar asütsü,

²⁷aser shibai tazünga kümnür pa nenok lar asütsü.

²⁸Yamaji Nisung Chir-a tenzükdaktsütsü masü, saka tenzüksü aser aika alang pei taküm agütsütsü aru.”

Nükpoker Ana Anebsüba

(Mar. 10.46-52; Luk. 18.35-43)

²⁹Aser parnok Yeriko nungi tugudang, telok tulu ka pa sülen anitak.

³⁰Aser ajiang, lenmang tezülen mena aliba nükpoker anati Yisu süiba angashia ayimtena ashi, “Oh Kibuba Dawid Chir, onok dang aochiang.”

³¹Aser parnokji mokorai liang ta teloki parnok arütsü. Saka parnoki taliang ayimtena ashi, “Oh Kibuba, Dawid Chir, onok dang aochiang.”

³²Anungji Yisui ajem ajema noktaker parnok ja-a ashi, “Ni nenok asoshi kechi inyakdaktsünür.”

³³Parnoki pa dang ashi, Kibuba, onok tenük lapokdaktsünür

³⁴Idangji Yisui aria bilema parnok tenük nung kongshi, aser idangyongji parnoki angu, aser pa sülen anitak.

Mathi 21

Yirusalemi Takok Ngua Aiba

(Mar. 11.1-11; Luk. 19.28-40; Yoh. 12.12-19)

¹Kodang parnoki Yirusalem anasa arua Oliv tenem nung aliba Bethfage atong, Yisui nütsüng ana yoka,

²parnok dang ashi, “Nenok jakdang aliba yim jagi iang aser idangyongji gado ka sentaka aliba aser iba den techanu ka nenoki angutsü. Parnok salar kü dangi anir arung.

³Aser kari nenok dang langka shira, nenoki yamai shiang, ‘Kibuba asoshi parnok tenüngdaksü lir;’ aser idangyongji pai parnok yoktsü.”

⁴Ainkar ajanga kechi jembizüka aka aji ataloktsü asoshi ya ataloker:

⁵ “Zion jala dang shiang, ajiang, ne Chuba ajemalua gado dak sanger, oda gado chanu ka dak sanger, ne dangi arur.”

⁶Anungji nütsüngtemi ao, aser Yisui parnok dang melaba ama inyak.

⁷Parnoki gado aser techanuji anir aru aser parnoki pei sü parnok madak lemtsü aser Yisui iba ma nungji amen.

⁸Aser telok tulu kati pei sü lenmang nung lemtsü aser tangartemi süngdong nungi kongsangtem lepzüker itemji lenmang nungji lemtsü.

⁹Pa tejaklen aser tesülen aoba teloktemi ayimtena ashi, “Dawid Chir dang Hosanna sang! Kibuba tenüng nung shiba arur pa sangang. Tematiba nung Hosanna sang!”

¹⁰Pa kodang Yirusalemi ai, yimti ajak nüngnüngtepa ashi, “Ya shiba?”

¹¹Teloktemi ashi, “Ibai Galil nungi aruba Nazaret nunger, ainkar Yisu.”

Tenla Ki Meshitetba

(Mar. 11.15-19; Luk. 19.45-48; Yoh. 2.13-22)

¹²Aser Yisui tenla kidangi atu, aser ki telung nung tayoker aser talirtem langbang, aser guduru ayokertem menden meküpdoktsü.

¹³ Aser pai parnok dang ashi. “Ya zülua lir, kü ki dang sarasademba ki ta ajatsü, saka nenoki aji rakzükraktermer leprungki kümdaktsür.”

¹⁴Aser nükpokertem aser tsüngtsükertem tenla kidangi pa dangi aru aser pai parnok anebtsü.

¹⁵Saka kodang Yisui tesüngmangtsü mapatem inyakba, aser tila tanurtemi tenla kidang, “Dawid Chir dang Hosanna sang” ta ayimtenba angu, putiungertem aser tezülurtemi ain adok.

¹⁶Aser parnoki pa dang asüngdang, “Parnoki kechi ashir nai aji angashir südi?” Yisui parnok dang langzü, “Hau, kinütem aser mamayongertem bang nungi tenüngsang peridaktsüogo ta nenoki mezüngdang no?”

¹⁷Idangji Yisui parnok toktsü, aser yimti nungi adoka Bethani yimtaki ai aser idakji ali.

Mungudong Atakatemba

(Mar. 11.12-14,20-24)

¹⁸Tang anepdang yimti jagi meyipa arudang pa ya-adok.

¹⁹Aser lenmang tezülen mungudong ka ngua pai iba anasa arua, tuo dak alema kecha mangu. Anungji Yisui iba dang ashi, “Tang nungi na teti tejang tetang.” Idangyongjisa mungudongji azüladok.

²⁰Aser nütsüngtemi aji angudang süngmanga ashi, “Kechi koda tang yongi mungudongji azüladok?”

²¹Yisui parnok dang ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, nenoki matidaki amangra, mungudong dak kechi inyak, aji dang masü, saka nenoki iba tenem danga, Na ajungketang aser tzüyim nung ajungokang ta ashi nunga aji ataloktsü.

²²Amanga sarasademba agi nenoki kechisa meshidir ajak nenoki angutsü.”

Yisu Tashi-ain Indang Asüngdangba

(Mar. 11.27-33; Luk. 20.1-8)

²³Kodang pai tenla kidangi ai aser pai sayutsüngia alidang, putiungertem aser nübur tamburtem pa dangi arua ashi, “Kechi tashi agi nai itemi inyaker? Shibai ne nem iba tashi agütsü?”

²⁴Yisui parnok dang langzü, “Nia nenok dang o ka asüngdangdi, nenoki kü dang aji shira kechi tashi agi ni item mapa inyaker ni nenok dang shidi,

²⁵Yohan Baptitsüba kong nungi? Kotak nungi asü? Nisung nungi?” Parnoki parnok rongnung jembitepa ashi, “Kotak nungi ta asenoki shira, ajangla kechiba nenoki pa dang mamang ta pai asenok dang ashitsü.

²⁶Saka ano asenoki nisung nungi, ta shira asenoki telok tsübur; kechiaser ajaki Yohanji ainkar ka ta agizüker.”

²⁷Anungji parnoki Yisu dang langzü, “Onoki memetet.” Yisua parnok dang ashi, “Ajangla ni kechi tashi agi item mapa inyaker aji nenok dang meshili.

Jabaso Ana agi O-entepba

²⁸“Saka nenoki kechi bilemer? Nisung ka jabaso ana liasü. Aser pai mezüngbuba dangi arua ashi, ‘Tebu, oang aser tanü tsükmenatzü lu nung inyakang’

²⁹Aser pai langzü, ‘Ni maotsü’ Saka tesü pa pei sasa temulung meyip, aser ao.

³⁰Ano pai tanabuba dangi arua aji odasa ashi, idangji pai langzü, ‘Tamarener, ni odi’ saka pai mao.

³¹Iba ana rongnung tebui mulungba shibai inyak?” Parnoki ashi, “Mezüngbubai.” Yisui parnok dang ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, alimelen sarurtem aser nüktapangta tsürtem nenok dang tama Tsüngrem yimli-i air.

³²Kechiaser Yohani temeshiba lenmang nung nenok dangi aru, aser nenoki pa dang mamang; saka alimelen sarurtem aser nüktapangtatsürtemi pa dang amang; aser aji nenoki nguaka, tesülen nenok sasa temulung memeyip aser mamang.”

Tsükmenatzü Lu Aser Aluyimertem

(Mar. 12.1-12; Luk. 20.9-19)

³³ Yisui ashi, “Ano tanga o-entepba ka angang, Kibur nisung ka liasü, shibai tsükmenatzü lu ayim; aser pai aji meketa atsü atsü, temenüngdak atu aser mitsa ka yanglu, aser pai aji aluyimertem ket nung nungloka toktsür alinük tanga kati ao.

³⁴Kodang süngjang aongtsü mapang anasa atong pai pei shilem süngjang angutsü asoshi aluyimertem dangi pei kilirtem yok.

³⁵Aser aluyimertemi par kilirtem apu aser ka dak azük; aser tangar ka tepset, aser tangar ka lung agi onset.

³⁶Tanaben pai mezüing dang nungi timba tanga kilirtem yok; aser parnoki yamajisa parnok dak inyak.

³⁷Saka tesülen pai pei chir yok aser ashi, ‘Parnoki kü chir dangbo akhüm tsübutsü.’

³⁸Saka aluyimertemi techirji angudang, parnok rongnung jembitepa ashi, ‘Ibai senmangerji lir. Arung, asenoki pa tepsetdi aser pa senmangji agidi.’

³⁹Parnoki pa apu aser tsükmenatzü lu nungi aridok aser pa tepset.

⁴⁰Anungji kodang alu kiburji arudir, pai item aluyimertem dang kechi inyaktsü?”

⁴¹Parnoki pa dang ashi, “Pai tamajungertemji taochi makai samatsütsü aser mapang tatong nung aluyimer shiri pa nem süngjang agütsütettsü ibala aluyimer nem pai tsükmenatzü luji yimdaktsü.”

⁴²Yisui parnok dang ashi, “Nenoki ya laishiba nung kodanga mezüing dang asü? ‘Kisürtemi koba lung magi, aji kinük nung tongtiba aküm; IbaiKibuba i inyakba liasü, aser aji asen nükdang tesüingmangtsü lir.’

⁴³“Anungji ni nenok dang ashir, nenok nungi Tsüngrem yimli bener aotsü aser iba nungjagi süngjang tangtsüba kin ka nem agütsütsü.

⁴⁴Iba lungma nung shiba tsükdir pa anüka raksatsü; saka shiba dak ibai tsükdir, iba jagi pa auyi küma menüingsatsü”

⁴⁵Puti-unger aser Farisitemi pa o-entepba angashidang, pai parnok indang jembir ta parnoki angatet.

⁴⁶Anungji parnoki pa aputsü bushi, saka parnoki telok tsübu, kechiaser parnoki pa ainkar ka ta züingshi.

Mathi 22

Kiyir Benjong agi O-entepba

(Luk. 14.15-24)

- ¹Yisui tanaben parnok den o-entepba agi jembi.
- ²“Kotak Yimliji chuba kati pei chir asoshi kiyir benjong ka renemba mesüker.
- ³Tejaokertem benjong jagi arung ta ajatsü asoshi pai pei kilirtem yok, saka parnoki maru.
- ⁴Ano pai tanüngba kilirtem yoka ashi, ‘Tejaokertem dang shiang, kü benjong renema kar, kü nashi pungchi aser tejepketba shirurutem tepseta kar; oda kechisarena renema kar. Kiyir benjongi arung.’
- ⁵Saka parnoki temulung magütsüi oadok. Ka pei lui ao, aser ka pei shishidaki ao,
- ⁶aser tanüngbatemi pa kilirtemji atsüa arua, mezüngmeshi asü aser parnok tepset.
- ⁷Idangji chubaji ain adok; aser pai pei temerangertem yok, aser nisung tepsetertemji samatsü aser parnok yimti rongtoktsü.
- ⁸Idangji pai pei kilirtem dang ashi, ‘Kiyir benjong renema lir, saka tejaokertem metemsü.
- ⁹Anungji nenoki tongtibang lenjemi oang, aser nenoki ajuruba ajak benjongi jar arung.’
- ¹⁰Anungji kilirtemji lentitemi ao aser tajung majung na kwika parnoki ajuru item ajakji anir aru; aser kiyir kiji aener agi asüng.
- ¹¹Saka tesentepertem ajidangtsü chubai aidang, idakji kiyir sü mabenba nisung ka pai angu.
- ¹²Chubai pa dang ashi, ‘Temba, kiyir sü mabeni kodaser na yagi aru?’ Aser pai koda mesüi ali.
- ¹³Idangji pai kilirtem dang ashi, ‘Pa tetsüng-teben alenang aser kimalen tammangdak ajungdokang. Idakji tajepba aser tepu shitepba alitsü.’
- ¹⁴Kechiaser aika ajar saka ishika dang shimteter.”

**Kaisar Nem Ali
Melen Agütsüba**

(Mar. 12.13-17; Luk. 20.20-26)

- ¹⁵Idangji Farisitemi oa pai jembiba o nung koda aputsü ta tasa asa.
- ¹⁶Parnoki pei nütsüngtem den oa Herod nütsüng kar dena Yisu dangi yoka ashi, “Tesayur na ochishir, aser nai ochi nung Tsüngrem lenmang sayur, aser shinga metsübur ta onoki metet; kechiaser nai nisung jak merepranger.
- ¹⁷Anungji Kaisar nem alimelen agütsütsü tim asü masü? Nai kechi bilemer? Onok dang shiang.”
- ¹⁸Saka Yisui parnok tamajungba tasaji meteta ashi, “Anemsübatem, nenoki kechiba ni atitanger?”
- ¹⁹Alimelen sen ka kü dang sayuang.” Aser parnok adholi ka Yisu dangi bener aru.
- ²⁰Yisui parnok dang ashi, “Ya shiba noksa aser tenüng züluba?”
- ²¹Parnoki pa dang ashi, “Kaisar.” Idangji Yisui parnok dang ashi, “Ajangla kechi Kaisar meyong aji Kaisar nem agüjang; aser kechi Tsüngrem meyong aji Tsüngrem nem agüjang.”
- ²²Aser parnok aji angashidang süngmang, aser pa toktsür oadok.

Shia Aruba Indang Tasüngdangba

(Mar. 12.18-27; Luk. 20.27-40)

- ²³Iba anogo nungji tasürtem shia marutsü ta jembiba Sadukitemi pa dangi arua asüngdanga ashi,
- ²⁴“Tesayur, nisung kati techir meli-i süadokra tenui pa kibutsü agitsü, aser pa asoshi metsü adokdaktsütsü, ta Mosai ashi.
- ²⁵Tang onok rongnung adianu tenet liasü. Aser mezüngbubaji ki yimer asü, aser metsü meli-i pa kinungtsü pei tenu nem toktsü.
- ²⁶Iba amaji ano tanabuba, aser tasembuba, aser tenetbuba tashi dak atalok.
- ²⁷Aser parnok ajak sülen tetsürji asü.

²⁸Anungji shia arudang tenet rongnungji la shiba kinungtsü alitsü? Kechiaser parnok ajaki la agi.”

²⁹Saka Yisui parnok dang ashi, “Laishiba mesüra Tsüngrem tashi nenoki memetet nung jimir.

³⁰Kechiaser tanaben shia arudang parnoki ki mayimer, mesüra kiyi meyoker, saka kotak nung tenyartem ama lir.

³¹Saka tasürtem shia aruba indang Tsüngremi nenok dang jembiba,

³²Ni Abraham Tsüngrem, Isak Tsüngrem aser Yakob Tsüngrem, ya nenoki mezüngdang no? Tsüngremji tasürtem Tsüngrem masü, joko akümlir Tsüngrem lir.”

³³Ya angashia teloki pai sayuba nung süngmang.

Ozüng Tulutiba

(Mar. 12.28-34; Luk. 10.25-28)

³⁴Saka pai Sadukitem ola madoki kümdaktsüba angashidang, Farisitemi külemi sentep.

³⁵Parnok rongnung ozüng metetba kati pa atitanga asüngdang,

³⁶“Tesayur, ozüng rongnung koba tulutiba asütsü?”

³⁷Pai pa dang ashi, “Ne taküm ajak agi, ne tanela ajak agi aser ne mulungsentsü ajak agi nai Kibuba ne Tsüngrem meimang.

³⁸Ya tulutiba aser mezüngbuba temelaba ozüngji lir.

³⁹Ibai mesüka tanabubaji ya lir, ‘Nai ne kiyonger pei ama meimang.’

⁴⁰Item temelaba ozüng ana dak ozüng ajak aser ainkar o ajak itaka lir.”

Khrista indang Tasüngdangba

(Mar. 12.35-37; Luk. 20.41-44)

⁴¹Kodang Farisitem külemi sentep, Yisui parnok dang asüngdang,

⁴²“Nenoki Khrista indang kechi bilemer? Pa shir chir?” Parnoki pa dang langzü, “Dawid Chir.”

⁴³Idangji pai parnok dang ashi, “Ajangla, tanela nung, Dawidi pa dang Kibuba ta ajar, ta shia aliba ama,

⁴⁴‘Kibubai kü Kibuba dang ashi, ni ne tsükchirtem ne tetsüng kübok mayu tashi, na kü teka tajichilen menang.’

⁴⁵“Dawidi pa dang Kibuba ta jarabang, ajangla pa koda par chir asütsü akok?”

⁴⁶Aser shingaia pa dang o kata melangzütet, aser iba anogo nungjagi shingaia pa dang asüngdangtsü temulung moulutet.

Mathi 23

Tezülurtem Aser Farisitem Aitsüba

(Mar. 12.38-40; Luk. 11.37-52; 20.45-47)

¹Idangji Yisui telok aser pa nütsüngtem dang ashi,

²“Tezülur aser Farisitemi Mosa menden nung mena lir.

³Anungji parnoki nenok dang kechisa shidir; itemji inyang aser benshiang. Saka parnok mapa ama nenoki teinyak, kechiaser parnoki jembir, saka meinyaker.

⁴Hau, parnoki khu taret aser maremtettsüba alenbanger nisung tapubang nung benloktsür, saka parnoki pei sasa temeyong agia mekongshir.

⁵Saka parnok mapa ajak nisungi angutsü asoshi parnoki inyaker; kechiaser parnoki temeshi temaitsü tululu alenloker aser sütsüng talanglang ayur.

⁶Aser parnoki benjong nung yakbang nung mener, aser sinagog nung temaba menden aginer,

⁷aser shishidak salem aginür aser nisungtemi parnok dang tesayur ta jadaktsünür.

⁸Saka nenok dang tesayur ta tejadaktsüma, kechiaser nenok tesayur ka lir, aser nenok ajak adianu.

⁹Aser alima nung nenok shinga danga nenok tebu ta tejama kechiaser nenok Tebu ka, kotak nung lir.

¹⁰Mesüra nenok dang tanishirtem ta tejadaktsüma, kechiaser nenok tanishir ka oda Khrista lir.

¹¹Saka nenok rongnung shiba tulutiba lir, pa nenok tenzüker asütsü.

¹²Aser shibaisa pei sasa uludir pa tila akümstsü, aser shibaisa pei sasa tila kümdir pa ulutsü.

¹³“Saka nenok tezülurtem aser Farisitem, anemsübatem aiatai! Kechiaser nenoki Kotak Yimliji nisungtem nungi shibangadoker; kechiyong nenoki nenok sasa-ka mair, aser tangar taitüsü alibatema meidaktsür.

¹⁴Nenok tezülurtem aser Farisitem aiatai! Kechiaser nenoki amitsür kitem meyoker, aser tangari angutsüsa talanglang sarasademer; anungji nenok tai tali angutsü.

¹⁵“Nenok tezülurtem aser Farisitem aiatai! Kechiaser nenoki nisung ka Yihuda nunger kümdaktsütsü asoshi tzüyim aser alima meketa senzür, aser pa yamaji akümdang nenoki pa nenok dang anasü agi tali molumi chir kümdaktsür.

¹⁶Nenok tenük tapok lenirtem aiatai! Nenoki ashir, ‘Shibai tenla ki atema züngyazüngkudir, aji kecha masü, saka shibai tenla ki hon atema züngyazüngkudir, pa sentsütsür lir’

¹⁷Nenok tamashi aser nükpokertem, koba taoba, hon asü mesüra tenla ki, kobai honji meshiteta kümdaktsür?

¹⁸Ano nenoki ashir, shibai tenla dak atema züngyazüngkudir aji kecha masü, saka shibai iba manung aliba sempet atema züngyazüngkudir pa sentsütsür lir.

¹⁹“Nenok nükpokertem! Kechiaser sempet asü, sempet meshiteta kümdaktsüba tenladak taoba?

²⁰Anungji shibai tenladak atema züngyazüngkudir, tenladak aser iba manung aliba oset ajak atema züngyazüngkur.

²¹Aser shibai tenla ki atema züngyazüngkudir tenla ki atema aser iba nung shiba ali pa atema züngyazüngkur.

²² Aser shibai kotak atema züngyazüngkudir, Tsüngrem menden atema, aser iba manung shiba amener pa atema züngyazüngkur.

²³ “Nenok tezülur aser Farisi anemsübatem aiatai! Kechiaser nenoki napa aser tzüma mersü aser an-menemtsü tashi nungi ter shilem tenla agütsür, aser ozüng nung aketba tongtiband mapatem, oda tim o bendangba, aser yimlibilem, aser tamang, item nenoki meinyaki yutsü. Saka nenoki itemi inyaker alitsüla, aser tangajia meinyaki meyutsütsüla.

²⁴ Nenok tenük tapok lenirtem, nenoki yimobo senzüker, saka utbo meyoker.

²⁵ “Nenok tezülur aser Farisi anemsübatem aiatai! Kechiaser nenoki marok aser su tema shidoker, saka telunglenbo ambangyim aser yi mesepba agi sünga lir.

²⁶ Tenük tapok Farisitem, nai tamasa marok aser su telunglen shidokang, ajagi temalena merüka akümstsü.

²⁷ “Nenok tezülur aser Farisi anemsübatem aiatai! Kechiaser nenok leper temesüng mesüker, koba temalen tereprangtsü tajung, saka telunglen tasür teret aser kechisarena memerükba agi sünga lir.

²⁸ Yamaji tema nung nenok nisung madang temeshi ama, saka telunglen nenok anemsüba aser ozüng raksaba agi sünga lir.

²⁹ “Nenok tezülur aser Farisi anemsübatem aiatai! Kechiaser nenoki ainkartem leper yanglur, aser temeshipurtem leper tobur junga yanglur.

³⁰ Aser ashir, ‘Ozü tebou nunger tendak onok ali asübo, ainkartem tepsetba nung parnok den onok medenla.’

³¹ Anungji nenoki pei sasa ainkartem tepseter chirtem ta kuli agütsür.

³² Ajangla nenok tetsü-teboutem tenzükba abensajang.

³³ Nenok pertem, per chirtem nenoki kechi koda molumi o bendangba nungi jenbutsü?

³⁴ Aser ni nenok dangi ainkartem, tezülurtem aser shisakartem nenok rongnung yoktsü, shirnok nenoki kar tepsettsü aser kar kangki nung

angenloktsü; aser kar dak sinagog nung azüktsü, aser yimti nungi yimti tashi arishitsü.

³⁵ Aji asünung alima nung temeshipur zü tokshiba ajak, oda temeshi Abel zü nungi temeshidak o tenladak na tsüngda tepsetba Barakia chir Zekaria zü tashi nenok madak alatsü.

³⁶Atangji ni nenok dang ashir, item ajak iba putu dak ataloktsü.

Yirusalem Asoshi Mang Ayimba

(Luk. 13.34,35)

³⁷“O Yirusalem, Yirusalem, ainkartem tepsetba, aser pa dangi yokertem lung agi onsetba! An tetsüti-i pei techanu tashikang kübok anitener amukbangba ama, ni kwiben ner chirtem külemi anitennü, saka nenoki memulung.

³⁸ Ajiang, nenok ki nenok nem azüng azünga toktsür.

³⁹ Kechiaser ni nenok dang ashir, ‘Kibuba tenüng nung shiba arur pa sangang’ ta nenoki mashi tashi tang nungi nenoki ni mangutsü.”

Mathi 24

Tenla Ki Raksatsü Indang Shinba

(Mar. 13.1-2; Luk. 21.5-6)

¹Yisui tenla ki nungi adoker oya alidang, pa nütsüngtemi pa dang tenla ki yanglubaji sayutsü asoshi pa dangi aru.

²Saka pai parnok dang langzü, “Nenoki item ajak angur, aji oda masü ama? Atangji ni nenok dang ashir, yangi lung ka manung lung ka melokshidaktsüi anünga malitsü.”

Timtem Tekangshi Tenzükba

(Mar. 13.3-13; Luk. 21.7-19)

³Pa Oliv tenem nung mena alidang, nütsüngtemi kija pa dangi arua ashi, “Itemi kodang ataloktsü, aser na aruba, aser alima tatem temaitsü kechi alitsü onok dang shiang?”

⁴Yisui parnok dang ashi, “Shingaia nenok mashileni manidaktsütsü kümdangang.

⁵Kechiaser kü nüng nung aikati, Ni Khrista, ta jembia arutsü, aser aika mashileni anitsü.

⁶Nenoki raraba otsü aser rara adoktsüba osangtem angashitsü. Nenok maoksatsü kümdangang. Kechiaser itemi ataloktsüla, saka tatem ano masü.

⁷Kechiaser kini kin anema aser yimli-i yimli anema apusotsü, aser tesem tesem nung ayawara aser menoknok alitsü.

⁸Saka item ajak tekangshitsü tetenzüker.

⁹ “Idangji parnoki nenok timtem tekangshi ngudaktsütsü bendanga agütsütsü aser nenok tepsetsü; aser kü nüng atema kin ajaki nenok sempatsü.

¹⁰Idangji aikati metsüdaktsü, aser kati ka bendanga agütsüteptsü aser kati ka sempatsü.

¹¹Aser tiyazü ainkar aika adoktsü, aser aika mashileni anitsü.

¹²Aser ozüing raksar onsara nungji, nisung jenti temeim mokonga akümtsü.

¹³Saka shibai tatem tashi aremdir pa kümzüktsü,

¹⁴aser iba Kotak Yimli Osangtajung alima ajonga nung kin ajak dang kuli asütsü asoshi sayutsüngitsü, aser idangji tatem arutsü.

Timtem Tekangshi Tulu

(Mar. 13.14-23; Luk. 21.20-24)

¹⁵ “Anungji Daniel ainkar ajanga jembiba tesempatsü tesamaba kodang nenoki temeshidak noktaka ngudir (Shibai azünger pai angatetang);

¹⁶idangji Yihuda lima nung shir ali parnok tenemi jenang.

¹⁷Shiba kilem manung ali pa par kidang aliba osettem abentsü teluma.

¹⁸Aser shiba alu nung ali pa pei sü abentsü meyipa tuoma.

¹⁹Saka iba tensa nung temang mazüangi alirtem aser mama yongdaktsürtem aiatai!

²⁰Nenok ajenba asükwa mesüra amungnü masütsü sarasademang.

- ²¹ Kechiaser idangji timtem tekangshi tulu alitsü, lipok nungi tang tashi nung iba ama mali, aser ano malitsü.
- ²²Item anogo mesüktoktsü asübo, nisung shinga mekümsüki lila; saka teshimtetpur asoshi item anogoji süktoktsütsü.
- ²³“Idangji nenok dang kari, ‘Ajiang, Khrista yangi lir mesüra yangji lir’ ta shira aji tamangma.
- ²⁴Kechiaser tiyazü Khristatem aser tiyazü ainkartem adoktsü aser kokra teshimtetba pura mashileni anitsü asoshi temaitsütem aser tesüngmangtsü sayatenya tulu alitsü.
- ²⁵Ajiang, ni nenok dang tamasa yongi shiogo.
- ²⁶ Anungji nenok dang kari yamai shira, pa arem nung lir, tuoma: ajiang pa taktang telungba nung lir, aji tamangma.
- ²⁷Kechiyong anüdoklen nungi koda tsüngpret adoka anüolen tashia angur, yamaji Nisung Chir aruba alitsü.
- ²⁸Kongsa tasü mang lidir, yangji hogontem külemi sentepa alitsü.

Nisung Chir Aruba

(Mar. 13.24-27; Luk. 21.25-28)

- ²⁹ “Saka item timtem tekangshi anogotem temli, anü mangadoktsü, aser itai pei tesangwa magütsütsü, aser anüng tashitem anokshitsü.
- ³⁰Idangji anüng nung Nisung Chir temaitsü adoktsü, aser idangji alima kin ajaki teku nung tsünga ajebtsü, aser parnoki Nisung Chir anüng mepet nung ain aser sentsüwangshi tulu nung aruba angutsü.
- ³¹Aser jangzü ola tulu agi pai pei tenyartem yoktsü aser parnoki anüng tatem külen nungi külen tashi kinük pezü sülen nungi pei teshimtet purtem anitentsü.

Mungudong Nungi Tatishitsü

(Mar. 13.28-31; Luk. 21.29-33)

- ³²“Tang mungudong nungi o-entepba ka angazükang, kodang pa kongsang lanu küma to adoker, mei anasa lir ta nenoki metet.

³³Anungji nenokia item ajak angudang, Nisung Chir ana nung, oda kishizüing nung lir ta metetang.

³⁴Atangji ni nenok dang ashir, item ajak matalok tashi, iba putu süia maotsü.

³⁵Anüing aser ali süitemtsü, saka kü O mesüitemtsü.

Memetetba Anogo Aser Mapang

(Mar. 13.32-37; Luk. 17.26-30,34-36)

³⁶“Saka iba anogo aser mapang indang Tebu alema kotak tenyartemia, mesüra shingaia memetet.

³⁷Noa tensa koma liasü, yamaji Nisung Chir aruba alitsü.

³⁸Kechiaser Tzüimetsüing matongdang, aser Noa rongi matu tashi parnoki koda chiyunga aser jema, anioka aser kiba kiyi yoka liasü;

³⁹ aser tzüimetsüing arur parnok ajak okshia bener mao tashi, parnoki memetet, yamaji Nisung Chir aruba alitsü.

⁴⁰Idangji nisung ana alu nung alitsü, ka anitsü aser ka toktsütsü.

⁴¹Tetsür ana semki ka nung tsük sena alitsü, ka anitsü aser ka toktsütsü.

⁴²“Anungji saksalema liang, kechiaser kechi anogo nung nenok Kibuba arutsü nenoki memetet.

⁴³ Saka ya metetang, ki kiburi koba mapang nung auür arutsü aji metet asübo, pai nüka lila, aser pai pei ki merakpokdaktsüla.

⁴⁴Anungji nenoka renema liang, kechiaser nenoki mebilemba mapang ka nung Nisung Chir arutsü.

Temulung Lemtetba Kilir Aser Tamajung Kilir

(Luk. 12.41-48)

⁴⁵“Ajangla kiburi pei kilirtem nem mapang shitak nung chiyungtsü asoshi parnok madak ketdang südaktsüba temulung lemtetba aser shisa taka kilirji shiba?

⁴⁶Pa pei kibur arudang kilir shiba yamaji inyaka ngudir, pa tepelatsü.

⁴⁷Atangji ni nenok dang ashir, pa akaba ajak madak pai pei kilirji ketdang südaktsütsü.

⁴⁸Saka iba tamajung kiliri kü kibur menua alir, ta pai pei temulung nung shira,

⁴⁹aser medemer kilir dak azüktsü tenzükra, aser yi pur den chiyunga jemra;

⁵⁰iba kilir kiburji pai meimlaba anogo ka nung aser pai memetetba mapang ka nung arutsü.

⁵¹Aser paanüka lepsatsü aser pa shilem asemsüba purtem den lemzüktsütsü. Idakji tajepba aser tepu shitepba alitsü.

Mathi 25

Aiür Ter Agi O-entepba

¹“Idangji Kotak Yimliji tasüngtet aiür ter milen bener kiyimsang ajurutsü aoba mesüka alitsü.

²Parnok rongnung pungu tamashi aser pungu shisa taka liasü.

³Kechiyong tamashi pungu jagi parnok milen aben saka toztü maben;

⁴Saka shisa akartemi pei milen den tagi nung toztü aben.

⁵Saka kiyimsangji mapang talangka menua liasü aser parnok anünüa amua oadok.

⁶“Saka ayatrem nung ayimtenba ola adok, ‘Kiyimsang ajiang! Pa den ajuruteptsü arung.’

⁷Idangji item tasüngtet aiür ajakji arameso aser pei pei milen renem.

⁸Aser tamashirtem jagi shisa akartem dangji ashi, ‘Nenok toztü nungjagi onok nema tera kua, kechiaser onok milen sepdagi.’

⁹Saka shisa akartem jagi ashi, ‘Ashiko onok aser nenok asoshibo toztü jagi mepiritsü akok; anungji nenoki tayokertem dangiang oang, aser nenok asoshi aliang.’

¹⁰Parnok talitsü oya alidang kiyimsang aru aser shirnok renema liasü parnok pa den benjong jagi ao; aser kishiji shibangadok.

¹¹“Tesülen tanüngba tasüngtet aiürtemji arua ashi, ‘Kibuba, Kibuba, onok nem kishi lapokjang.’

¹²Saka pai langzü, ‘atangji ni nenok dang ashir, ni nenok memetet.’

¹³Anungji saksalema liang, kechiaser anogoji mesüra mapangji kodangar nenoki memetet.

Sen Mori Agi O-entepba

(Luk. 19.11-27)

¹⁴ “Kechiaser ibai nisung kati pei kilirtem ja-a arua, pei oset parnok nem bendanga agütsür linük tanga kati aoba mesüker.

¹⁵Pai ka nem sen mori pungu; ka nem mori ana aser ka nem mori ka, ta nisung shia nem pei akokba yari agütsü aser pa aeni ao.

¹⁶Idangji sen mori pungu agizükbai oa aji agi shishia, ano sen mori pungu tali ajangzük.

¹⁷Aji oda mori ana agizükbaia ano mori ana tali ajangzük.

¹⁸Saka shibai sen mori ka agizük, pai oagi ali tur pei kibur sen miima ayu.

¹⁹“Tang mapang talangka lir külen item kilir kibur aru aser parnok den senji züngdangtep.

²⁰Idangji mori pungu agizükbai ano talila mori pungu bener arua ashi, ‘Kibur, nai kü nem mori pungu agütsü; ajiang ni ano mori pungu talila ajangzüktsüogo.’

²¹Pa kiburi pa dang ashi, ‘Lanlia, tajung aser temulung lemtetba kilir, oset ishika madak ne dak temulung lemteta liasü, ni na oset aika madak yutsüdi; na ne kibur tepela daki iang.’

²²Ano mori ana agizükbaia arua ashi, ‘Kibur, nai kü nem mori ana agütsü, ajiang ni ano mori ana tali ajangzüktsüogo.’

²³Pa kiburi pa dang ashi, ‘Lanlia, tajung aser temulung lemtetba kilir; oset ishika madak ne dak temulung lemteta liasü, ni na oset aika madak yutsüdi. Na ne kibur tepela daki iang.’

²⁴Aser mori ka agizükbaia arua ashi, ‘Kibur, na tetokdak nisung, aser kong nai maten angji arur, aser kong nai meprok angji bendener ta ni metet.

²⁵Aser ni tsüba liasü, anungji ni oagi ne sen mori ali nung miima ayu; ajiang ne meyong kechi aji nai angur.’

²⁶Saka pa kiburi langzua ashi, ‘Tamajung aser azümesen kilir, ni kechi nung maten yangji arur, aser ni kechi nung meprok yangji bendener ta nai metet.

²⁷Anungji sen rizünger ket nung nai kü sen yutsütsü tim liasü, aser ni arudang kü meyong dak tetemlok keter ni meyipa ngula.

²⁸Anungji nenoki pa nungi sen moriji bener oang, aser aji mori ter akaba nem agüjang.

²⁹ Kechiaser shibasa aka pa nem tali agütsütsü saka shiba maka, pa kechi aka, ajia pa nungi bener aotsü.

³⁰ Aser nenoki tagidak makaba kilirji kimalen tammang dakji endokang. Yangji tajepba aser tepu shitepba alitsü.’

Kintem Obendangba

³¹ “Saka kodang Nisung Chir pei sentsüwangshi nung aser pa den tenyartem ajak arudir, idangji pa pei sentsüwangshi chuba menden nung amentsü,

³²aser kintem ajak pa tsüngdang anitentsü, aser nabongtem nungi santem sannüker kati sadangba ama, parnok pai ka nungi ka sadangtsü;

³³aser pai santem pa tajichilen, aser nabongtem tabelen ta ayutsü.

³⁴Idangji Chubai pa tajichilen alirtem dang ashitsü, ‘Arung, kü Bui moatsürtem, nenok asoshi alima yangludang nungi renema akaba Yimli senmang amangang.

³⁵Kechiyong ni ya-a liasü, aser nenoki kü nem chiyungtsü agütsü, ni tzüra-a liasü, aser nenoki kü nem jemdaksü; ni aenersa liasü, aser nenoki ni aniok;

³⁶mangsa alidang nenoki kü nem abendaksü; ni shiranga liasü, aser nenoki ni semdang ni tepuokdak liasü, aser nenoki kü dangi aru.’

³⁷“Idangji temeshipur jagi pa dang langzüksü. ‘Kibuba, kodang onoki na ya-angua chiyungdaksü, mesüra tzüradang, ne nem jemdaksü?’

³⁸Kodang onoki na aenersa ngua na aniok, mesüra mangsa alidang na abendaksü?

³⁹Kodang onoki na shiranga, mesüra tepuokdak ngua, ne dangi aru?’

⁴⁰Idangji Chubai parnok dang langzüksü, ‘Atangji ni nenok dang ashir, item kü adianu tilatiba rongnung ka dang tanga nenoki kechi inyak aji nenoki kü dang inyak.’

⁴¹“Idangji pai tabelen alirtem dang ashitsü, ‘Nenok atakatem kaortem, kü dang nungi aenshia, mojing aser pa tenyartem asoshi tatem makaba mi renema aliba jagi iang.

⁴²Kechiaser ni ya-a liasü, aser nenoki chiyungtsü magüksü; ni tzüra-a liasü aser nenoki kü nem tajemtsü magüksü;

⁴³Ni aenersa liasü, aser nenoki ni maniok; ni mangsa liasü aser nenoki kü nem mabendaksü; shiranga aser tepuokdak liasü aser nenoki ni mesem dang.’

⁴⁴Idangji parnoki langzüa ashitsü, ‘Kibuba, na ayadang mesüra tzüradang, mesüra aenersa alidang, mesüra mangsa alidang, mesüra shiranga alidang, mesüra tepuokdak alidang, onoki kodang na ngua meyari?’

⁴⁵Idangji pai parnok dang langzüa ashitsü ‘Atangji ni nenok dang shidi, item tilatem rongnung ka dang nenoki kechi meinyak, aji nenoki kü dang meinyak.’

⁴⁶ Itemji tatem makaba temerenshi daki aitsü, saka temeshipur teti taküm daki aitsü.”

Mathi 26

Yisu Tepsettsü Tasa Asaba

(Mar. 14.1,2; Luk. 22.1,2; Yoh. 11.45-53)

¹Kodang Yisui item o ajak jembima, pai pei nütsüngtem dang ashi,

²“Anogo ana lir kümtettsü benjong alitsü ta nenoki metet aser Nisung Chir kangki nung angenloktsü asoshi bendanga agüksütsü.”

³Idangji putiungertem aser nübur tamburtem temaba putir, shiba dang Kaifa ta aja, par kima külemi sentep.

⁴Aser parnoki tekülak agi Yisu aputsü aser tepsetdaktsütsü asoshi bangjemtep;

⁵Saka parnoki ashi, “Asenoki benjong mapang nungbo ya meinyaktsüla. Asenoki ya inyakra, rongrongshishi adoktsü.”

Bethani Nung Totzü Mezütsüba

(Mar. 14.3-9; Yoh. 12.1-8)

⁶Tang Yisu Bethani nung zütsüra adokba Simoner kidang alidang,

⁷tetsür kati sen aika alangba teronem totzü bongdang ka bener Yisu dangi aru; aser pa chiyungdak mena alidang, tetsür jagi Yisu kolak nung aji shilokja mezütsü.

⁸Saka nütsüngtemi aji angudang, parnoki ain adoka ashi, “Kechiba ya oda lalur?

⁹Kechiaser iba totzü ya sen aika yong yoker sensaker nem agütsütetla.”

¹⁰Saka Yisui aji meteta parnok dang ashi “Kechiba nenoki tetsürji timtemdaktsür? Kechiaser lai kü dak mapa tajung ka inyakogo.

¹¹ Kechiaser sensakerbo nenok den teti alitsü, saka ni nenok den teti malitsü.

¹²Kechiaser lai kü mang nung totzü mezütsüba nungi ni leper nung aremtsü atema renemtsütsü asoshi lai inyak.

¹³Atangji ni nenok dang ashir, alima ajak nung kongsa iba Osangtajung sayutsüngidir, iba tetsüri inyakbaia la indang bilemteta jembitsü.”

Yihudai Yisu Ashioktsütsü Mulungtetba

(Mar. 14.10,11; Luk. 22.3-6)

¹⁴Tang nütsüng terana rongnung ka, tenüng agi Yihuda Iskariot, putiungertem dangi ao,

¹⁵aser ashi “Ni nenok nem pa bendanga agütsüra nenoki kü nem kechi agütsütsü?” Aser parnoki pa nem taribi sen semer züngzüka agütsü.

¹⁶Iba mapang nungjagi pai pa parnok nem bendanga agütsütsü asoshi mapang tajung ka bushi.

Nütsüngtem Den Kümtettsü Benjong Achiba

(Mar. 14.12-21; Luk. 22.7-14; Yoh. 13.21-30)

¹⁷Tang piyazü meinokba amtsük benjong tetenzükba anogo nung nütsüngtemi Yisu dangi arua ashi, “Na asoshi Kümtettsü Benjong onoki kong renemdaktsünür?”

¹⁸Yisui langzü, “Yimti jagi ir nisungba dangji shiang, Tesayuri ashir, Kü nütsüngtem den ne kidang ni Kümtettsü Benjongji chiyungdi.”

¹⁹Aser Yisui parnok dang ashiba ama nütsüngtemi inyak, aser parnoki Kümtettsü Benjongji renem.

²⁰Tang nikongtsütsü atongdang nütsüng terana denji Yisu chiyungdak mena liasü.

²¹Aser parnok chiyungdang pai ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, nenok rongnung kati ni ashioktsütsü.”

²²Idangji parnok kanga jashia aküm aser nisung shiai pa dang ashitsü tenzük, “Kibuba aji ni asü?”

²³ Aser pai ashi, “Shiba kü den su ka nung pei teka amoker, iba nisungjagi ni ashioktsütsü.

²⁴Nisung Chir, pa indang zülua aliba ama aotsü; saka shiba ajanga Nisung Chir ashioktsüdir, iba nisung asoshi aiatai! Iba nisung asoshi pa mesoi ali tajungba süla.”

²⁵Aser pa ashioktsüba Yihudai ashi, “Tesayur, aji ni asü?” Yisui pa dang ashi, “Nai shiogo.”

Kibuba Benjong Tenzükba

(Mar. 14.22-26; Luk. 22.15-20; 1 Ko. 11.23-25)

²⁶Parnok chiyungdang Yisui amtsük agia moatsü aser aji sangsa-a pai nütsüngtem nem agüja ashi, “Agiang, Chiang, ya kü mang.”

²⁷Aser pai marok ka agi, aser tenüng asang, aser parnok nem agüja ashi, “Nenok ajaki ya jemang;

²⁸kechiaser ya kü tezüngzüktepba azü, koba jenti pur temenen atoktsü asoshi tokshir.

²⁹Saka ni nenok dang ashir, nenok den ni Kü Bu Yimli nung tsükmenatzü tasen majem tashi tang nungi ni iba tsükmenatzü majemtsü.”

³⁰Aser parnoki ken ka tener Oliv tenem leni ao.

Peteri Menangzüksü Indang Shinba

(Mar. 14.27-31; Luk. 22.31-34; Yoh. 13.36-38)

³¹ Idangji Yisui parnok dang ashi, “Taonung nenok ajaki ni toktsür jena aotsü, kechiaser ya zülua lir, ‘Ni sannüker dak azüksü aser san telok prokshidaktsütsü.’

³²Saka ni shia arur külen, nenok dang tama ni Galil-i aotsü.”

³³Peteri pa dang langzü, “Ajaki na toktsür oaka, nibo kodanga na toktsür majentsü.”

³⁴Yisui pa dang ashi, “Atangji ni ne dang ashir, taonung ani makongdang nai asemben tashi ni menanzüksü.”

³⁵Peteri pa dang ashi, “Ni ne den tasütsüsa liaka, ni na menanzüki malitsü.” Yamajisa nütsüngtem ajaki ashi.

Gethsemane Nung Sarasadema

(Mar. 14.32-42; Luk. 22.39-46)

³⁶Idangji Yisui parnok den Gethsemane ta ajaba tesem kati arua pa nütsüngtem dang ashi, “Ni ajagi oa sarasadem dang nenok yangi menang.”

³⁷Aser pai Peter aser Zebedi chir ana pa den ani aser temulung kanga shiranga timtemmeso.

³⁸Idangji pai parnok dang ashi, “Kü taküm tasütsü ama kanga jashir, nenok yangi ata-a liang aser kü den saksalema liang.”

³⁹Pai tejaklen tatsüka oa, pa tejak rembanga sarasadema ashi, “Oh Oba, ya kokra iba marok ni nungi agiendakjang; aji saka ni mulungba ama masü, saka nai mulungba ama sang.”

⁴⁰Pai nütsüngtem dangi arudang parnok amua oa ngua, Peter dang ashi, “Nenoki ghonda ka kü den saaka meliteter no?”

⁴¹Tatitang nung metsüktsü nenoki saksalemang aser sarasademang; Tanelai jangrar, saka shi nung tashi mait.”

⁴²Ano pai tanaben oagi sarasadema ashi, “Oh Oba, ni ya mejemi ya anentsü mokokra, ne mulung sang.”

⁴³Pa tanaben aru aser parnok amua oa angu, kechiaser parnok tenük chilar liasü.

⁴⁴Pai tana parnok toktsür oa tasembena o kasaji shia sarasadem.

⁴⁵Idangji pai nütsüngtem dangi arua parnok dang ashi, “Joko mejangang, aser nenok anisüngzükang, ajiang, mapang tonga aitogo, aser Nisung Chir temenenpur ket nung ashioktsütsü.

⁴⁶Aramesoang, asenok odi. Ajiang, ni ashioktsüba anasa lir.”

Yisu Ashioktsüba aser Apuba
(Mar. 14.43-50; Luk. 22.47-53; Yoh. 18.3-12)

⁴⁷Pai jembia alidang, Yihuda terana rongnung ka aser pa den puti-ungertem aser nübur tamburtem nungi telok tulu kati nok aser süngsü bener aru.

⁴⁸Tang pa ashioktsübai parnok nem temaitsü ka agüja ashi, “Ni shiba dak tebang mesepdir, ibaji pa; nenoki pa puang.”

⁴⁹Idangji pai Yisu dangi arua ashi, “Tesayur, junga liang!” Aser pa dak tebang mesep.

⁵⁰Pai pa dang ashi, “Temba, na kechi inyaktsü aru, aji inyakang.” Idangji parnok arua Yisu dak teka ia apu.

⁵¹Aser ajiang, Yisu den alirtem rongnung kati pa teka songtoka pei nok atsüteter, temaba putir kilir dak alep aser pa tenarong leptoktsü.

⁵²Idangji Yisui pa dang ashi. “Ne nok pei alidak tanaben yuang, kechiaser shiri nok amshidir, parnok ajak nok agi samatsü.

⁵³Mesüra kü Bui tanga kotak nungi tenyartem meyrirjang aika yoktsüsa ni pa dang mepishitsü makok ta nai bilemer asü?

⁵⁴Aji süra Laishiba kobai yamai asütsüla ta ashir aji kechi koda ataloktsü?”

⁵⁵Iba mapang nungji Yisui telok dang ashi, “Nenoki rakzükrakteremer anema arur ama nok aser süngsü bener ni aputsü arur no? Tenla kidang ni anogo shia sayua liasü saka nenoki ni mapu.

⁵⁶Saka ya ajak ainkartemi züluba Laishiba ataloktsü asoshi arur.” Idangji nütsüng ajaki pa toktsü aser ajen.

Mungdang Madak Yisu O Bendangba

(Mar. 14.53-65; Luk. 22.54-71; Yoh. 18.13-14,19-24)

⁵⁷Yisu apurtemi pa temaba putir Kaifa kidangi anir ao, kong tezülurtem aser nübur tamburtem külemi sentepa liasü.

⁵⁸Idangji Peteri temaba putir kima tashi oji oji ta pa sülen anitak. Aser pai kilungi ai aser Yisu dak kechi atalokdir aji metettsü asoshi tanükertem denji amen.

⁵⁹Tang puti-ungertem aser mungdang ajongai Yisu südaktsütsü asoshi tiyazü kuli bushi.

⁶⁰Aser tiyazü kuli aika aruaka, parnoki kecha mangu.

⁶¹Saka tesülen nisung ana aru aser ashi, “Iba nisungi ashi, ni Tsüngrem tenla kiji raksatsü aser aji asemnü nung yanglutsü akok.”

⁶²Idangji temaba putiri noktak aser Yisu dang asüngdang, “Nai kecha melangzür no? Na anema parnoki kechi kuli bener arur?”

⁶³Saka Yisui kuka mesüi ali, aser temaba putiri pa dang ashi, “Taküm Tsüngrem tenüng nung ni na azüngashidaktsür; na Tsüngrem Chir Khristaji asü masü? Onok dang shiang.”

⁶⁴ Yisui pa dang langzü, “Nai aji oda shiogo; saka ni ne dang ashir, tang nungi nenoki Nisung Chir Tsüngrem ain tajichilen mena aliba aser anüng mepet nung mener aruba angutsü.”

⁶⁵Idangji temaba putiri pei süoshi shisa-a ashi, “Pai Tsüngrem atala-a jembio! Asenok asoshi kuli tali kechi tenüngdaksü. Tang pai Tsüngrem atalaba nenoki angashiogo.

⁶⁶Nenokia kechi bilemer?” Parnoki langzua ashi, “Pa tasütsü tetemsü.”

⁶⁷Idangji parnoki pa jak nung metsü metsüloktsü aser pa dak maoktsü, aser ano kari pa dak maokja ashi,

⁶⁸“Hai, Khrista, ne dak azükbaji shiba? Onok dang shina shiang.”

Peteri Yisu Menangzükba

(Mar. 14.66-72; Luk. 22.56-62; Yoh. 18.15-18,25-27)

⁶⁹Tang Peter kima kilempok nung mena liasü, idangji kilitsür kati arua pa dang ashi, “Na-a Galil nunger Yisu den liasü.”

⁷⁰Saka Peteri parnok ajak madang menanzüki ashi, “Nai kechi ashir ni memetet.”

⁷¹Aser pa kikümi tugudang, tangar aiür kati pa angu aser idakji alirtem dang ashi, “Iba nisung Nazaret nunger Yisu den liasü.”

⁷²Tanaben pai azüngashia menanzüki ashi, “Nisungbaji shibar ni memetet.”

⁷³Kenpiga lir, anasa noktaktertem arua Peter dang ashi, “Atangji na parnok rongnung ka, kechiaser ne osü agi na jungkai adokdaksür.”

⁷⁴Idangji pai atakatemtsü aser azüngashitsü tenzük, “Nisungbaji ni memetet.” Idangyongji ani akong.

⁷⁵“Ani makongdang nai ni asemben menanzüktsü” ta Yisui ashiba oji Peteri bilemtet. Aser pa tugua ku kua ajeb.

Mathi 27

Yisu Pilat Tsüngdang

(Mar. 15.1; Luk. 23.1-2; Yoh. 18.28-30)

¹Tang anepdang akümdang putiungertem aser nübur tamburtem ajak Yisu südaktsütsü asoshi pa anema parnoki jembitep,

²aser parnoki pa alena anir oa, Pilat governor ket nung bendanga agütsü.

Yihuda Iskariot Asüba

(TMa. 1.18-19)

³Idangji Yihuda, shibai Yisu bendanga agütsü, pai Yisu aitsüba ngua, pei sasa temulung meyip, aser puti-ungertem aser tamburtem dangi taribi sen semerji meyipa bener arua ashi,

⁴“Tai maketba nisung bendanga agütsüba ajanga ni temenen benshiogo.” Saka parnoki ashi, “Onoki aji agi kechi asütsü? Aji ne tebilemtsü sang.”

⁵Idangji pai tenla kidang senji pataka toktsür ao, aser pai oa pei sasa soseta asü.

⁶Puti-ungertemi senji bena arua ashi, “Ya azü alang asünung, yabo temeshi tenla senbong nung ayutsü tim masü.”

⁷Yamaji parnoki jembitep, aser iba sen jagi Bendangertem mang aremtsü asoshi poteper li ali.

⁸Anungji iba li dangji tanü tashi “Azü li” ta ajar.

⁹Anungji Yerimia ainkari jembizüka yutsüba o ya oda atalok, “Israel chirtem kari shiba indang jenjang atet, iba jenjang atetba nisung talang sen semerji parnoki bena aru,

¹⁰aser Kibubai kü dang ashiba ama parnoki aji poteper li asoshi agütsü.”

Pilati Yisu Dang Asüngdangba

(Mar. 15.2-5; Luk. 23.3-5; Yoh. 18.33-38)

¹¹Tang Yisu governor tsüngdang noktadaksü aser governori pa dang asüngdang, “Na Yihuda nunger Chubaji asü?” Yisui langzü, “Nai yamaji ashir.”

¹²Puti-ungertem aser nübur tamburtemi pa aitsüdang, pai kecha melangzü.

¹³Idangji Pilati pa dang ashi, “Parnoki na anema kuli kwika agütsür aji nai mangashir no?”

¹⁴Saka pai o kata melangzü, aji asünung governorji kanga süngmang.

Yisu Asütsü O Bendangba

(Mar. 15.6-15; Luk. 23.13-25; Yoh. 18.39—19.16)

¹⁵Iba benjong nungji teloki mulungba ama tepuokdak alir ka parnok dangi chioktsüji governor yimsü liasü.

¹⁶Iba mapang nungji Baraba ta sür nüngtugu ka tepuokdak yua liasü.

¹⁷Anungji parnok külemi sentepa alidang, Pilati parnok dang ashi, “Nenok dangi shiba chioktsü nenoki mulunger? Baraba asü mesüra Khrista ta ajaba Yisu?”

¹⁸Kechiaser mokokaji agi parnoki Yisu bendanga agütsü ta pai metet.

¹⁹Tang Pilat obendangba menden nung mena alidang, pa tebutüsü pa dangi osang ka yoka ashi, “Iba tai maketba nisung asoshi nai kecha teinyak; kechiaser tanü ni pungmang nung pa atema kanga timtemogo.”

²⁰Saka Yisu südakjang aser Baraba meshizükang ta puti ungerteri aser nübur tamburteri telok mesüzük.

²¹Pilati parnok dang langzü, “Item ana rongnung nenok dangi ni shiba chiokdaksünür?” Parnoki ashi, “Baraba.”

²²Pilati parnok dang ashi, “Ajangla, Yisu shiba dang Khrista ta ajar, pa dang ni kechi inyaksü?”

²³Parnok ajaki langzü, “Pa kangki nung angenlokang!” Aser pai ashi, “Kechiba? Pai kechi tai inyak?” Saka parnoki kanga ayimtena ashi “Pa kangki nung angenlokang.”

²⁴Anungji kodang Pilati pa o matalokba angu, aser telok rongrongshishi adokba ngua pai tzü bena aru aser telok madang teka metsüka ashi, “Iba temeshi nisung azü atema kü dak tai maket, aji nenok sasa sang.”

²⁵Idangji telok ajaki langzü, “Pa zü onok madak aser onok chirtem madak kaoang.”

²⁶Idangji pai Baraba parnok dangi chiok, saka pai Yisu dak merang ayi aketba lisü agi repdaksü aser kangki nung angenloktsü bendanga agütsü.

Temerangertemi Yisu Menütsüba

(Mar. 15.16-20; Yoh. 19.2-3)

²⁷Idangji temerangertemi Yisu Governor kidangi anir ai aser temeranger telok ajaki pa dangi sentep.

²⁸Parnoki pa süoshi shizük aser nakrema meremba sü ka pa nem abendaktsü.

²⁹Aser parnoki ai mesena yangluba chuba korang ka pa tekolak nung semoktsü aser pa teka tajichilen tzütok ka amoktsü; aser parnoki pa madang apudaker pa atala ashi, “Yihuda nunger Chuba, sangang!”

³⁰Aser parnoki pa dak metsü metsüloktsü aser tzütokji agizüker pa tekolak nung azük.

³¹Aser parnoki pa sensatsür külen, pa nungi nakrema meremba süji agizük, aser pa nem pei süoshi abendaktsü, aser pa kangki nung metaloktsü anir ao.

Yisu Kangki Nung Angenlokba
(Mar. 15.21-32; Luk. 23.26-43; Yoh. 19.17-27)

³²Parnok adokdang, Cyrene nunger nisung ka tenüng agi Simon parnoki ajurua, pa nem Yisu kangki kangshia apudaktsü.

³³Kodang parnoki Golgotha, tetezü “Tekolak-ret” ta ajaba tesem kati aru,

³⁴parnoki Yisu nem taku den meyokteper yi tajemtsü agütsü; aser pai aji menakdang magizük.

³⁵Aser parnoki Yisu kangki nung angenloker, an-tokdanga pa süoshi parnok rongnung lemsa agi.

³⁶Idangji parnoki idakji mener pa nüka ali.

³⁷Aser parnoki pa aitsüba kuliji, “IBAI Yihuda NUNGER CHUBA YISU” ta zülur pa tekolak manung neploktsü.

³⁸Iba mapang nung ashi-auür ana, ka tajichilen, ka tabelen ta angenloka yutsü.

³⁹Anasa süisü bongertemi pei tekolak angemlokja pa sensatsü.

⁴⁰Aser ashi, “Tenla ki raksar aji asemnü nung yanglutsüba na, ne sasa kümzükang. Na Tsüngrem Chir süra kangki nungi alung.”

⁴¹Yamaji putiungertem, tezülurtem aser nübur tamburtem ajaki pa atala ashi,

⁴²“Pai tangarbo kümzük, peibo mekümzükteter! Pa Israel nunger Chuba! Tang pa kangki nungi aludakjang; idangji onoki pa dak amangtsü.

⁴³ Pai Tsüngrem dak temulung alem; Tsüngremi pa dang pelar süra, tang pai pa kümzükdakjang, kechiaser pai ashi, ‘Ni Tsüngrem Chir.’ ”

⁴⁴Pa den kangki nung angenlokba ashiauürtemia yamajisa pa atala.

Yisu Asüba

(Mar. 15.33-41; Luk. 23.44-49; Yoh. 19.28-30)

⁴⁵Tang terana baji nungi asem baji tashi alima ajonga mangadok.

⁴⁶Aser asem baji shi nung Yisui ola tulu agi ayimtena ashi, “Eloi, Eloi lama sabakthani?” Iba tetezü, “Kü Tsüngrem, kü Tsüngrem, kechiba nai ni toktsür?”

⁴⁷Idakji noktaka alirtem kari aji angashidang ashi, “Pai Elija jadagi.”

⁴⁸ Idangyongji parnok rongnung kati asema oa renrajeb bener arua aji tasentzü agi süngdaktsür, rangdong ka nung ataloker pa nem tajemtsü agütsü.

⁴⁹Tangar kari ashi, “Oda tokjang! Elija pa kümzüktsü arudisü marulir asenoki reprangdi.”

⁵⁰Aser Yisui tanaben ola tulu agi ayimten, aser pei tanela odaktsü.

⁵¹ Aser ajiang, tenla ki teyindangba sü temalen nungi ali tonga ana küma shima, aser menoknok anak, aser lungtem jakma.

⁵²Idangji lepertem lapok, aser mejanga aoba temeshipur temang aika shia arudaktsü.

⁵³Aser pa shia arur külen leper nungi adoka parnoki Temeshi Yimti-i ia aika nem ngudaktsü.

⁵⁴Kodang noklang madak tanishiba aser pa den Yisu nüka alirtemi menoknok aser tatalokbatem angu, parnoki kanga tsübua ashi, “Atangji ibai Tsüngrem Chir liasü.”

⁵⁵Aser Galil nungi Yisu yarir, pa sülen anitaker tetsür jenti-i oji nungi ajia liasü.

⁵⁶Parnok rongnung Mari Magdalin, Yakob aser Yosef tetsü Mari, aser Zebedi chirtem tetsü dena liasü.

Yisu Aremba

(Mar. 15.42-47; Luk. 23.50-56; Yoh. 19.38-42)

⁵⁷Kodang nikongtsütsü aküm, Arimathia nunger takar nisung ka shiba Yisu nütsüng ka kümer liasü; pa tenüngji Yosef liasü.

⁵⁸Iba nisungji Pilat dangi ao, aser Yisu temang meshi. Idangji Pilati aji agüjang ta mela.

⁵⁹Anungji Yosefi Yisu temang meshizük aser sü temerük aser tanük agi mei.

⁶⁰Aser pai lung angenpoka aliba, pei leper tasen nung aji ayu, aser pai leper kishi nung lung tulu ka meküploka toktsür ao.

⁶¹Mari Magdalin aser tangar Mari leper kümbang nung mena liasü.

Leper Nung Tanüker

⁶²Tananü, aji terenemba anogo sülenji liasü, puti-ungertem aser Farisitem Pilat dangi külemi sentep,

⁶³aser ashi, “Tulur, iba ashikülakbai pa taküm alidang ashi, ‘Asemnü lir ni shia arutsü,’ ibai onoki bilemteter.

⁶⁴Anungji asemnübuba tashi leperji anüktsü ozüng agüjangma. Aji ta mesüra nütsüngtem arutsü aser pa mangji auyar aotsü aser nüburtem dang pa tasü nungi shia aruogo ta ashitsü. Idangjibo mezüng tai dang nungi tesü taiji tamajungba asütsü.”

⁶⁵Pilati parnok dang ashi, “Nenok tanükertem kar. Nenoki oang aser aji nenoki akok tashi nükdakjang.”

⁶⁶Anungji parnoki ao aser parnok den tanükerji dena lung nungji temaitsü ajena, leperji nükdaktsü.

Mathi 28

Yisu Shia Aruba

(Mar. 16.1-10; Luk. 24.1-12; Yoh. 20.1-10)

- ¹Amungnü süir külen, deobar anepungi Mari Magdalin aser tangar Mari leperji ajidangi aru.
- ²Aser ajiang, menoknok tulu anak, kechiaser Kibuba tenyar ka kotak nungi alu, aser arua lungji meküptok aser iba manungji amen.
- ³Pa tereprangtsü tsüingpret ama aser pa sü rüjep ama temesüing liasü.
- ⁴Pa tsüingken tsübuba agi tanükertemji atenten aser tasü ama aküm.
- ⁵Aser kotak tenyar jagi tetsürtem dang ashi, “Nenoki tetsübu, kechiyong Yisu shiba kangki nung angenlok, nenoki pa bushir ta ni metet.
- ⁶Pa yangi mali, kechiyong pai ashiba ama, pa shia aruogo; arung pa mejangdak ajiang.
- ⁷Nenoki yakta oang aser pa nütsüngtem dang shiang, pa tasü nungi shia aruogo aser pa nenok dang tama Galil-i aotsü, aser idakji nenoki pa angutsü. Ajiang, ni nenok dang shiogo.”
- ⁸Tetsübu aser tepela tulu nung parnoki leper nungi ilunga oadok, aser pa nütsüngtem dang sangoktsütsü asoshi asema ao.
- ⁹Aser ajongbena Yisui parnok ajurua ashi, “Junga liang.” Parnoki arua pa tetsüing nung sota külem.
- ¹⁰Idangji Yisui parnok dang ashi, “Tetsübu, oang, aser kü adianutem dang Galil-i oang ta shiang aser idakji parnoki ni angutsü.”

Tanüker Osang

- ¹¹Tetsürtemji oya alidang, ajiang, tanüker kari yimti jagi ao aser kechisa atalok aji puti-ungertem dang sangoktsü.
- ¹²Parnoki tamburtem aniten aser jembiteper külen, parnoki temerangertem nem sen aika agüja ashi,
- ¹³“Onok mejanga alidang pa nütsüngtem aru aser pa mang bener oadok ta nenoki shiang.
- ¹⁴Aser ibai governori angashira, onoki pa mesüzüktsü aser nenok lendong nungi kümzüktsü.”

¹⁵Anungji parnoki senji agizük aser parnok dang ashiba ama inyak. Iba osang ya Yihuda nung rongnung ayimsünga prokshia ao aser tanü tashi parnoki aji oda jembia arur.

Nütsüngtem Tenyaba

(Mar. 16.14-18; Luk. 24.36-49; Yoh. 20.19-23; TMa. 1.6-8)

- ¹⁶Saka nütsüng terkaji Galil nung aliba, Yisui parnok dang ashiba tenemi ao.
- ¹⁷Aser parnoki kodang pa angu, parnoki pa külem, saka karibo atsüa-ayonga liasü.
- ¹⁸Yisui arua parnok den jembia ashi, “Kotak nung aser alima nung tashi-ain ajak kü nem agütsüogo.
- ¹⁹Anungji nenoki oang aser kin ajak nütsüng kümdakjang, Tebu, Techir aser Tanela Temeshi tenüng nung parnok baptijang.
- ²⁰Aser ni nenok dang kechisa mela, item ajak beshitsü parnok dang sayuang; aser ajiang alima tatem tashi ni nenok den teti alitsü.”

Mark

Mark 1

Yohan Baptitsübai Sayutsüngiba

(Mat. 3.1-12; Luk. 3.1-18; Yoh. 1.19-28)

- ¹Tsüngrem Chir Yisu Khrista indang Osangtajung tetenzük.
- ²Isaia ainkari nung zülua aliba ama: “Ajiang ni kü tenyar ne jakdang yoker, shibai ne lenmang renemtsü.
- ³Lisem lima nung kati ayimtena aliba ola. Nenoki Kibuba lenmang renemang; pa lentongbang metong metonga yangluang.”
- ⁴Anungji Yohan Baptitsüba lisem lima nungi adoka, temenentem atoktsü asoshi temulung meyipa baptitsü indang sayutsüngia aru.
- ⁵Aser Yihuda lima temeket aser Yirusalem nung alir ajak pa dangi ao; aser parnok temenen nangzüka, pai parnok Yordan ayong nung baptitsü.
- ⁶Yohani ut-züng sü abena liasü, aser teperem nung shiküp ka agi nai, süngku aser arem ninang mojitzü pai achi.
- ⁷Pai sayutsüngia ashi, “Kü dang nungi kanga agi tuluba ka kü sülen arudar, oda nibo mokrema lur pa tsüngsem lisü salatsüa metemsü.
- ⁸Ni nenok tzü nung baptitsür, saka paibo nenok Tanela Temeshi nung baptitsütsü.”

Yisu Baptiba

(Mat. 3.13-17; Luk. 3.21-22)

- ⁹Item anogo nungji Galil lima Nazaret yim nungi Yisu aru aser Yordan ayong nung Yohani baptitsü.
- ¹⁰Pa tzü nungi adokdangji anüng lapoka Tanela posü ama alua pa dak atemba pai angu.
- ¹¹Aser anüng nungi ola ka adoka ashi, “Na kü meimba jabaso, ne dak ni temulung achir.”

Yisu Atitangba

(Mat. 4.1-11; Luk. 4.1-13)

- ¹²Idangyongji Tanelai pa lisem lima leni arioktsü.

¹³Aser lirnü tashi lisem lima nung Satani pa atitanga; pa arem shiruru den liasü; aser kotak tenyartemi pa anebalu.

Galil Lima nung Sayutsüngi Tenzükba

(Mat. 4.12-17; Luk. 4.14-15)

¹⁴Tang Yohan pur külen, Tsüngrem Osangtajung sayutsüngia Yisu Galili aru,
¹⁵ aser ashi, “Mapangji tongogo, aser Tsüngrem Yimli ana nung aitogo, temulung meyipang, aser Osangtajung nung amangang.”

Angopur Pezü Ajaba

(Mat. 4.18-22; Luk. 5.1-11)

¹⁶Galil tzüym anasa süidang, Simon aser tenu Andria tzüym nungji zütsük onya pai angu; kechiaser parnok angopurtem liasü.

¹⁷Yisui parnok dang ashi, “Kü sülen arung aser ni nenok nisung apurtem kümdaktsüdi.”

¹⁸Idangyongji parnoki pei zütsük toktsür pa sülen anitak.

¹⁹Tatsüka or külen, Zebedi chir Yakob aser pa tenu Yohan parnok rong nung zütsük atepya pai angu.

²⁰Idangyongji Yisui parnok aja aser parnoki pei tebu Zebedi rong nungji ayangertem den toktsür pa sülen anitak.

Temenen Tanela Agi Apuba Nisung Ka Anebsüba

(Luk. 4.31-37)

²¹Parnok Kapernaumi ao; aser idangyongji amungnü Yisui sinagogi ia sayutsü tenzük.

²² Idangji pai sayuba nung parnoki süngmang, kechiaser pai tezülurtem ama masü, saka ain aketba nisung ka ama sayu.

²³Idangjisa parnok sinagog nungji temenen tanelai apuba nisung ka liasü, aser pai yamai ayimtena ashi,

²⁴“Onok ne den inyaktsü kechi aka, Nazaret nunger Yisu? Na onok samatsütsü aru asü? Na shiba-ar ni meteta lir, na Tsüngrem meyong Temeshisang.”

²⁵Yisui pa dang metenokja ashi, “Mokorai liang, pa nungi adokang,”

²⁶temenen tanela jagi pa atependaktsü aser tashi agi asa-a, pa nungi adok.

²⁷Parnok ajak süngmang nung parnok o parnok na yamai jembitepa ashi, “Ya kechi tesüngmangtsü? Kechi tesayuba tasen ka? Pai temenen tanelatem danga ozüing agütsür, aser parnoki pa dang angar.”

²⁸Aser idangyongjisa pa nüngsang Galil lima temeket ajaklen sangdonga ao.

Yisui Tashitak Tapu Jenti Anebsüba

(Mat. 8.14-17; Luk. 4.38-41)

²⁹Idangji parnoki sinagog toktsü aser Yakob o Yohan den Simon aser Andria kidangi ao.

³⁰Simon kinungtsü tetsü ramen agi shiranga mejanga liasü, aser idangjisa parnoki la indang Yisu dang ashi.

³¹Pa arua la teka nung amer atsümeso, idangji ramen jagi la toktsü aser lai parnok nem awazüa agütsü.

³²Iba nikongtsütsü anü lur külen shirangertem aser temenen tanelai apubatem ajak parnoki pa dangi anir aru.

³³Aser yimti nung alir ajak kikümdang sentep.

³⁴Tashitak tapu jenti agi shiranger ajak pai anebtsü, aser temenen tanelatem aika pai aridoktsü, aser pai temenen tanelatem nem o mejembidaktsü, kechiaser parnoki pa metet.

Sayutsüngi Aoba

(Luk. 4.42-44)

³⁵Anepdang yakta ano manga alidang, Yisui shishir kimai adoka azüingmeyakdak tesem kati aenshia ao, aser yangji pai sarasadem.

³⁶Simon aser pa den alirtemi pa bushi.

³⁷Parnoki pa angu aser ashi, “Ajaki na bushidagi.”

³⁸Pai parnok dang ashi, “Anasa aliba yimtsüngtem nunga sayutsüngitsüsa asenoki tangalen jagi odi, kechiaser ya asoshi ni aru.”

³⁹ Aser pai parnok sinagog nung sayutsüngia aser temenen tanelatem aridokja, Galil ajak sema senzü.

Zütsüra Aketba Nisung Ka Anebsüba

(Mat. 8.1-4; Luk. 5.12-16)

⁴⁰Zütsüra aketba nisung ka pa dangi arua apudaka pa dang mepishia ashi, “Nai mulungra, nai ni merüktettsüsü akok.”

⁴¹Pai aochia bilema pei teka songtok aser pa dak kongshi, aser pa dang ashi, “Ni mulunger, na merüka kümang.”

⁴²Idangyongjisa zütsürai pa toktsü, aser pa meshiteta aküm.

⁴³Pai pa dang sashia nungtem aser idangyongjisa pa yokadok,

⁴⁴ aser pai pa dang ashi, “Nai ya shinga danga teshima no, saka oang aser putir dang sayuang aser parnok dang kuli asütsü asoshi na merüktettsü atema Mosai melaba ama tenla-ang.”

⁴⁵Saka pai oadok aser iba o ayimsünga yoktsü atema iba indang odia jembimeso; anungji joko Yisui yimti katia odia meitet, saka azüngmeyakdak tesem ka nung pila-a ali; aser ajaklen nungi nisungtem pa dangi aru.

Mark 2

Togimra Agi Shirangba Nisung Ka Anebsüba

(Mat. 9.1-8; Luk. 5.17-26)

¹Anogo ishika lir külen kodang pa Kapernaumi tanaben aru, pa kidang lir ta angazük.

²Nisung jenti sentep nungji joko parnok masem, oda kishizüng tonga mesemi nungten, aser parnok dang pai sayutsüngia liasü.

³Idangji togimra agi shiranger ka, nisung pezüi apur pa dangi anir aru.

⁴Telok aliba agi parnoki Yisu anasai marutet; anungji parnoki pa alidak teindang kilemji rakpok aser aji lupoker togimra agi shirangba nisung ontaka aliba yiptenji ajungzüka ludaktsü.

⁵Yisui kodang parnok tamangji angu togimra agi shirangba dang pai ashi, “Tebu ne menen tokogo.”

⁶Saka idakji tezülurtem kar mena liasü aser parnoki pei mulung nung shisadang,

⁷“Kechiba iba nisung yagi yamai jembir? Pai Tsüngrem atalaa jembir. Tsüngrem dak alema shibai temenen atoktsü akok?”

⁸Idangji parnoki parnok mulung nung yamaji shisadanger ta Yisui pei mulung nung meteta, parnok dang ashi, “Nenoki kechiba itemi nenok mulungjang nung shisadanger?”

⁹Togimra agi shirangba dang, ‘Ne menen tokogo’, ta ashitsü temelaba asü, mesüra ‘Noktakang, aser ne yipten benang aser jaja-ang’ ta ashitsü temelaba?”

¹⁰Saka Nisung Chir dak temenen atoktsü tashi-ain lir ta nenoki metettsü asoshi, pai togimra agi shirangba dang ashi,

¹¹“Ni ne dang ashir, shishiang, aser yipten bener ner kidangi oang.”

¹²Pai shishi, aser idangyongji pa yipten bena aru aser parnok jakdang nungi oadok, anungji parnok ajak süngmang aser Tsüngrem sentsüwangshia ashi, “Onoki kodanga yamai munguka.”

Levi Ajaba

(Mat. 9.9-13; Luk. 5.27-32)

¹³Pai tanaben tzüyinküm tsütsü leni ao; aser telok ajak pa dangi senten, anungji pai parnok dang sayumeso.

¹⁴Aser pai süia aodang, Alfa chir Levi alimelen sarudak mena pai angu, aser pai pa dang ashi, “Kü sülen anitakang.” Pai arameso aser pa sülen anitak.

¹⁵Kodang Yisu Levier kidang chiyungdak mena liasü, aser idakji alimelen sarurtem aser temenenpur aika Yisu aser pa nütsüngtem den külemi mena liasü; aser parnoki pa sülen anitak.

¹⁶Kodang pa temenenpurtem aser alimelen sarurtem den chiyunga parnoki angu, Farisi rongnung tezülurtemi pa nütsüngtem dang ashi, “Pai Kechiba alimelen sarurtem aser temenenpurtem den chiyunger?”

¹⁷Yisui ya angashia parnok dang ashi, “Anema alirtem asoshi mozü shiteter tenüngdaksü maka, saka shirangertem asoshi tenüngdaksü. Temeshipurtem masü, saka temenenpurtem ajatsü ni aru.”

Lumiba Indang Asüngdangba

(Mat. 9.14-17; Luk. 5.33-39)

¹⁸Yohan nütsüngtem aser Farisitemi lumia liasü, aser nisungtemi arua pa dang ashi, “Kechiba Yohan nütsüngtem aser Farisitemi lumir, saka ne nütsüngtemi melumir”

¹⁹Yisui parnok dang ashi, “Kiyimsang parnok den ali tashi kiyimba tembartemi lumitsü asü? Kiyimsang parnok den ali tashi parnok lumitsü makok.

²⁰Saka anogotem arutsü, kodang kiyimsang parnok nungi anir aotsü, idangji iba anogo nungji parnoki lumitsü.

²¹Shingaia sü tejen nung sü tasen mateplokter; pai yamaji inyakra, tateplokba tasen jagi tejenbajia shizüka tapok tulu padaktsür.

²²Shingaia yi tasen shiküp juli tejen nung meshioker; pai yamaji inyakra, yi jagi shiküp juliji pokmatsü, aser yi o shiküp juli anaprongla samatsü; saka yi tasen shiküp juli tasen nung shioktsüla.”

Amungnü Tsükjong Mitba

(Mat. 12.1-8; Luk. 6.1-5)

²³ Amungnü ka pai alu ajanga süidang, tuodak nung pa nütsüngtemi tsükjong mitmeso.

²⁴Idangji Farisitemi ashi, “Ajiang, kechi amungnü inyaktsü tim masü aji kechiba parnoki inyaker?”

²⁵ Aser pai parnok dang ashi, “Dawid aser pa den alirtem nüngdaka alidang aser ayadang, pai kechi inyak aji nenoki kodanga mezüngdangka ma?”

²⁶ Pai koda Abiathar putir alidang Tsüngrem kidangi ai, aser Tsüngrem madang ayuba amtsük, koba putir dak alaka tangari achitsü tim masü, aji achi aser pa den alirtem nema agütsü?”

²⁷Pai parnok dang ashi, “Meimchir asoshi Amungnü yanglu, saka Amungnü asoshi meimchir meyanglu;

²⁸aji asünung Nisung Chir Amungnü Kibuba lir.”

Mark 3

Teka Ashirepba Nisung Ka Anebsüba

(Mat. 12.9-14; Luk. 6.6-11)

- ¹Pai tanaben sinagogi ait, aser idakji teka ashirepba nisung ka liasü.
- ²Pai pa amungnü anebtsüdisü, manebtsülir ta pa aitsütsü asoshi parnoki mita ata.
- ³Pai teka ashirepba nisung dangji ashi, “Yagi arua noktakang.”
- ⁴Pai parnok dang ashi, “Amungnü tajung inyaksü tim asü, tamajung inyaksü tim; taküm kümzüktsü asü, mesüra tepsettsü?” Saka parnoki mokorai ali.
- ⁵Parnok temulung merangbaji ngua pai mit adoka parnok meketa ajia nisungba dangji ashi, “Ne teka songtokang.” Pai aji songtok, aser pa teka akhi ama kümadok.
- ⁶Farisitem kimai adok aser idangyongji parnoki pa kodaser samatsütsü, pa anema Herod telok den tasa asa.

Tzüyinküm Nung Telokti

- ⁷Yisui pei nütsüngtem den tzüyim leni meyip, aser Galil nungi telok ka anitak; aser Yihuda lima nungi,
- ⁸aser Yirusalem nungi Idumea aser Yordan külen nungi, Tair aser Sidon temeket linük nungi telok tulu kati pai inyakba angashia pa dangi aru.
- ⁹Anungji telok jagi pa dak menungshidaktsütsü asoshi pai pei nütsüng dang rong tila ka renema atang ta ashi;
- ¹⁰kechiaser pai nisung aika anebtsü, aser shiranger ajaki pa dak kongshitsü asoshi nungtepa aru.
- ¹¹Kodangsa temenen tanelatemi pa angu, parnoki pa tsüngdang apudaker aser ayimtena ashi, “Na Tsüngrem Chirji lir;”
- ¹²saka pa indang odia mesangtongtsüla ta pai parnok ajang ajanga nungtem.

Terana Shimba

(Mat. 10.1-4; Luk. 6.12-16)

- ¹³Pai tenemi atu aser pai mulungba ama itemji aja; aser parnoki pa dangi aru.

¹⁴Pai terana shimtet, shir dang tenyartem ta ajar, anungji parnoki pa den alitsü, sayutsüingi yoktsü,

¹⁵aser temenen tanelatem aridoktsü tashi-ain parnok nem agütsü:

¹⁶Item teranaji pai shimtet; aser pai Simon dang Peter ta aja,

¹⁷Zebedi chir Yakob aser tenu Yohan (pai parnok dang Boanarges, tetezü Tsüngmok chirtem, ta aja),

¹⁸Andria, Filip Bartholoma, Mathi, Toma, Alfa chir Yakob, Thadia, Kanan nunger Simon,

¹⁹aser Yihuda Iskariot, shibai pa bendanga agütsü.

Yisu aser Beel-zebul

(Mat. 12.22-32; Luk. 11.14-23; 12.10)

²⁰Pai ki kati atu; aser telokji tanaben senten, anungji parnoki techiyunga mechiyungtet.

²¹Pa den külemi alirtemi aji angashidang pa sottsü tugu, kechiyong parnoki ashi, “Pa yia matar.”

²²Yirusalem nungi aluba tezülurtemi ashi, “Pa dak Belzebul lir, aser temenen tanelatem tongtiba tashi agi pai temenen tanelatem aridoker.”

²³Pai parnok pa dangi aja, aser o-entepbatem agi parnok den pai jemb: “Satani kodaser Satan aridoktet?”

²⁴Yimli ka pei sasa lemsara, iba yimliji melitet.

²⁵Kibong kati pei sasa lemsara, iba kibongji noktaka melitet.

²⁶Aser Satani pei sasa anema apusor lemsara, pai noktaka melitet, saka tatem tongogo.

²⁷Tashi tait nisungji tamasa alena meyura, shiangaia tashitait kidang jagi ia, par oset-tsüset rakzükraktemtsü makok.

²⁸Atangji ni nenok dang ashir, temenen ajak aser tatalaba kechi agisa ataladir nisung chirtem dang atoktsü.

²⁹ Saka shibaisa Tanela Temeshi anema ataladir putusa putu tatok maka; joko tatem makaba temenen menar”

³⁰kechiaser parnoki ashi, “Pa dak temenen tanela lir.”

Yisu Tetsü aser Adianutem

(Mat. 12.46-50; Luk. 8.19-21)

³¹Pa tetsü aser tenu nungertem aru, aser kima noktaker pa tajai yok.

³²Telok ka pa meketa mena liasü aser parnoki pa dang ashi, “Ajiangjo, netsü aser nenu nungeri kima na bushidagi.”

³³Pai parnok dang langzü, “Kütsü aser künu nungertem shir?”

³⁴Aser pa meketa amenertem dak repranga pai ashi, “Kütsü aser künu nungertem ajiang.

³⁵Shiri Tsüngrem mulungba inyaker, paji kü adianu, aser ai-anu, aser kütsü lir.”

Mark 4

Metsü Proker Agi O-entepba

(Mat. 13.1-9; Luk. 8.4-8)

¹Pai tanaben tzüküm nung sayutsü tenzük, aser telok kanga tulu ka pa dangi sentep, anungji pa rong kati ai aser tzüyim manung iba rong nungji amen, aser telok ajak tzüyim tsütsü ali nungji liasü.

²O-entepba agi o tapu aika agi pai parnok dang sayu aser pa tesayuba nungji pai parnok dang ashi,

³Metsü proker ka metsü proki ao.

⁴Pai prokyonga aodang, metsü kar Lenmang tezü nung tsük, aser ozütem arua aji chimadok.

⁵Kar ali kanga malidak lungya nung tsük, aser idangji mokua mei, aser ali aroka mali nung,

⁶kodang anü adok aji rongloka apu, aser iba dakji tera malinung arorepadok.

⁷Kar ai rongnung tsük aser aitemji ina aji moksep, aser yangji tejang matang.

⁸Aser metsü kar ali tajung nung tsük aser aji mei, ain aser tejang tangtsü, oda semerbena, rokerbena, aser noklangbena tejang atang.”

⁹Aser pai ashi, “Shiba dak tangashitsü tenarong aten pai angang.”

O-entepba Nükjidong

(Mat. 13.10-17; Luk. 8.9-10)

¹⁰Kodang pa kija liasü, nütsüng terana aser pa meketa alirtemi o-entepba indangji pa dang asüngdang.

¹¹Yisui parnok dang ashi, “Tsüngrem Yimli miim o nenok nem agüja lir, saka tezülen alirtem asoshi o-entepbatem agi jembir;

¹² anungji; 'Atangji parnoki tangubo angutsü saka majitettsü, atangji tangashibo angashitsü saka mangatettsü, ashiko parnoki tanaben meyiptsü aser parnok dang atoktsü.' ”

Metsü Proker O-entepba Rateta Ashir

(Mat. 13.18-23; Luk. 8.11-15)

¹³Pai parnok dang ashi, “Nenoki iba o-entepbaji mangateter no? Sürabang nenoki kodaser o-entepba ajakji angatettsü?

¹⁴Metsü proker jagi Osangtajungji proker,

¹⁵lenmang tezülen kechi nung metsüji prok, itemji ya, parnoki angashir idangyongjisa satan arur aser parnok dak kechi osangtajung prok aji bener aor.

¹⁶Lungya nung metsü prokbaji itemi, shiri osangji angashir idangyongjisa pelaseta agizüker,

¹⁷saka pei dak tera mali nung mapang tatsüka dang alir; aser kodang osang asoshi timtem tekangshi arudir idangyongji parnok metsüdaker.

¹⁸Ayi rongnung prokba karji ya, parnoki osangji angashir,

¹⁹saka alima indang shisa buluba, rongsen penbuba aser tanga osettem azüabungba aita osangji mokseper ibala dakji tejang matanger.

²⁰Aser ali tajung nung prokbaji itemi, shiri osangji angashir, aji agizüker aser semerbena, rokerbena aser noklangbena tejang atanger.”

Molok Telung Nung Milen

(Luk. 8.16-18)

²¹Yisui parnok dang ashi, “Milen pei atalokba dong nung meyui molok telung nung, mesüra yipten kübok nung, ayutsü bena aru asü?”

²²Kechiaser jungkai madoktsü kecha memiimtet, mesüra sangwadaki arutsüba dak alaka kecha miima maka.

²³Nisung kar dak tangashitsü tenarong tena lira, pai angang.”

²⁴Pai parnok dang ashi, “Nenoki kechi angar, temulung agüjang. Kechi touzük agi nenoki ozüktsüdir, aji nenok nem ozüktsütsü, aser aji oda nenok nem talia enoktsütsü.

²⁵ Kechiaser shiba aka pa nem talia agütsütsü; aser shiba maka pa kechi aka ajia pa nungi bener aotsü.”

Metsüjang Moku Aina

²⁶Pai parnok dang ashi, “Tsüngrem Yimliji oda nisung kati ali nung metsüjang prokba amai lir;

²⁷Pai aonung mejanger aser anüngdang saaka alir, aser metsüjangji moku ainer, sakasa aji kodaser ainer pai aji memeteter.

²⁸ Ali-i pei sasa tejang tangtsür; tamasa to, ajiser tsükjong, aser tatesa tsükjong tamen.

²⁹Saka kodang tsükji mendir, idangji pai ninok yoker, kechiaser aluruwa tonga aruogo.”

Jibijang Agi O-entepba

(Mat. 13.31-32; Luk. 13.18-19)

³⁰Pai ashi, “Asenoki Tsüngrem Yimliji kechi mesüker ta shitet? Ya kechi tatishitsü agi ratettsütsü?

³¹Ya jibijang ka mesüker, koba ali nung prokdang, alima nung metsüjang ajak dang tilatiba lir;

³²saka ya kodang proka aser mokua meidir, tzünüsenbongtsü ajak dang tuluba akümer, aser kongsang tulu asanger, anungji anüng ozütem arua iba akhümbok nung alitsü akoker.”

O-entepbatem Tenüngdaksü

(Mat. 13.34-35)

³³Yamala o-entepba jenti agi, parnoki angatettsü akokba tashi pai parnok dang jembi.

³⁴Aser o-entepba kata medenibo pai parnok den mejembi; saka kibok nung pai pei nütsüngtem dang kechisarena ajak rateta sayu.

Tzüsem Süngjemdaksüba

(Mat. 8.23-27; Luk. 8.22-25)

³⁵Panüji nikongtsütsü akümdang, pai parnok dang ashi, “Asenoki tzü külen jagi odi.”

³⁶Telokji toktsür, pa rong nung koma liasü, yamaji parnoki pa parnok den anir ao. Aser ano tanga rongtema pa den liasü.

³⁷Aser yipru mopung tulu ka adok aser tzüsem jagi rong nung muoka ait, anungji joko rongji süngya liasü.

³⁸Saka pabo ronglanglen pakti manung metaloker mejanga liasü. Parnoki pa meso aser ashi, “Tesayur, asenok samatsü nai mapayur no?”

³⁹Pai shishi aser yipru mopungji arütsü aser tzüyim dang ashi, “Marakzüi süngjema liang.” Yipru mopungji anen aser tesüngjem tulu liasü.

⁴⁰Aser pai parnok dang ashi, “Kechiba nenoki tsübur, nenoki ano tamang makar no?”

⁴¹Aser parnok kanga tsübu aser parnok o parnok na jembitepa ashi, “Ajangla yipru mopung o tzüsemia tashi angatsüba ya shiba?”

Mark 5

Gerasin Nung Temenen Tanela Agi Apuba Nisung ka Anebsüba

(Mat. 8.28-34; Luk. 8.26-39)

¹Parnoki tzüyim külen Gerasin linüki aru.

- ²Pa kodang rong nungi adok, temenen tanela aliba nisung ka leprungki nungi adoka pa den ajurutep.
- ³Iba nisung leprungkitem nungji ali, aser shingaia, oda merangsen agia pa malentet,
- ⁴kechiyong pa aiben yin tsüngden o merang agi alenaka, pai merangsen toksa aser yin tsüngden akosa, aser pa aziüoktsü shinga daka tashi maliasü.
- ⁵Teti, mangli sangwali, pai leprungkitem aser tenemtem nung asatena aser pei sasa lung agi ranga liasü.
- ⁶Oji nungi Yisu ngua, pai asema arua pa madang apudak,
- ⁷aser ola tulu agi ayimtena ashi, “Yisu, Na Tematiba Tsüngrem Chir, Na kü den kechi teinyaktsü aka? Ni tekangshi ta ni ne dang Tsüngrem tenüing nung mepishir.”
- ⁸Kechiyong pai pa dang ashi, “temenen tanela, nisungba dak nungjagi adokang,”
- ⁹Pai pa dang asüngdang, “Ne tenüing shiba?” Pai pa dang langzü, “Kü tenüing Legion kechiaser onok aika lir.”
- ¹⁰Aser parnok iba linük nungi taridok ta pai pa dang mepishi.
- ¹¹Idakji tenem tezülen ak lokti tulu ka chiyima liasü;
- ¹²aser parnoki pa dang mepishi, “Onok ak lokti dangi yokang, aser onok parnok daki idakjangma.”
- ¹³Anungji pai parnok odaktsü. Aser temenen tanelatem adok, aser aktem daki ai; aser ak loktiji meyi ana shi liasü, parnok lungbangi asemjena tzüyimi alu, aser parnok tzüyim nungji arakset.
- ¹⁴Idangji ak pokyimertem ajen aser yimti o yimtsüng aika nung osangji sangoktsü. Aser kechi atalok aji reprangtsü nisungtem aru.
- ¹⁵Parnoki Yisu dangi aru aser shiba dak temenen tanela jenti liasü paji sü abener, nüji mulungjang tener mena aliba parnoki angu; aser parnok tsübua aküm.

¹⁶Temenen tanela aketba nisung dak aser aktem dak kechi atalok aji angurtemi parnok dang ashi.

¹⁷Aser parnoki Yisu parnok lima temeket nungi aotsü mepishi.

¹⁸Pa rongi ia alidang, temenen tanelatem keta alisang jagi pa den aotsü mepishi.

¹⁹Saka pai pa dang memela, saka pai pa dang ashi, “Ner kinungertem dangi kidangi oang, aser Kibubai na asoshi kechi mapa inyakogo aser ne dang aochiogo, iba indang parnok dang shiang.”

²⁰Aser pai aenshia ao aser Yisui pa asoshi kechi inyak, aji Dekapoli nung sangoktsütsü tenzük; aser nisung ajaki süngmang.

Yaira Jala aser Tetsür Shibai Yisu Sü nung Kongshi

(Mat. 9.18-26; Luk. 8.40-56)

²¹Kodang Yisui tanaben tzüküm külen jagi rong nung ao, telok tulu külemi sentep; aser pa tzüym anasa liasü.

²²Idangji sinagog madak yimsüsür rongnung ka, tenüing agi Jaira aru, aser pa ngua, pa tsüingdang apudak,

²³aser pa dang kanga mepishia ashi, “Kü jala tasür dang lir; la junga kümer taküm alitsüsa, na arua teka agi nemetang.”

²⁴Aser pai pa den ao. Telok jenti pa sülen anitak aser parnoki pa nungbang.

²⁵Idakji tetsür ka azü aoba tashitak agi küm terana tashi timtem lia arunung,

²⁶mozü shiteter jenti nungi tekangshi jenti ngua la akaba ajak lalu. Lai kecha majangzük, saka tamajungba dang aküm.

²⁷Yisu indang o angazüka, telok nungji lai tezülen nungi arua, pa süoshi nungji kongshi;

²⁸Kechiyong lai bilem; “Ni pa süoshi nung danga kongshira, ni ajungtsü.”

²⁹Idangyongjisa la azü aoba anenadok, aser tashitak nungi la anebogo ta lai pei mang nung metet.

- ³⁰Idangji Yisui pa dak nungi ain tuguogo ta pei sasa meteta telok rongnung meyipa ashi, “Shibai kü süoshi nung kongshi?”
- ³¹Pa nütsüngtemi pa dang ashi, “Telokti-i na nungbanga aruba nai angur nung ano nai ashir, ‘Shibai kü dak kongshi?’ ”
- ³²Shibai ya inyak aji metettsü pai meketa reprang.
- ³³Saka tetsürlaji tsübuseta aser atentena, la dak kechi atalok, aji meteta lai aru aser pa tsüngdang apudak, aser pa dang ajak shitak ashi.
- ³⁴Pai la dang ashi, “Tenü, ne tamang agi na junga kümogo, tesünep nung oang, aser ne tashitak nungi junga liang.”
- ³⁵Pai jembia alidang, sinagog yimsüsür nungi kar arua ashi, “Ne jala süogo. Joko nai Tesayur timtetemdaktsü.”
- ³⁶Saka parnoki ashiba oji Yisui mangashi aser sinagog nung yimsüsürsang dangji ashi, “Tetsübu, tamang dang amangang.”
- ³⁷Pai Peter, Yakob, aser Yakob tenu Yohan dak alema nisung shinga pa sülen anidaktsü memela.
- ³⁸Kodang sinagog nung yimsüsür kidangi parnok aru, rongrongshishi aser mangyimba pai angu.
- ³⁹Pa aita parnok dang ashi, “Kechiba nenoki asateper aser ajeber? Tanurji masü, saka mejanger dang.”
- ⁴⁰Parnoki pa menütsü. Saka pai parnok ajak meindoker, tanur tebu tetsü aser pa den alibatem anir tanur alidaki ai.
- ⁴¹Aiür chanu teka nungji amer pai la dang ashi, “Talitha koumi!” tetezü, “Aiür chanu, shishiing.”
- ⁴²Idangyongji aiürlaji shishi aser jaja, kechiyong la küm terana tain liasü. Idangji parnok kanga süngmanga aküm.
- ⁴³Ya shinga danga temettdaktsü ta pai parnok dang kanga sashia ashi; aser la nem langka tachitsü agüjang ta pai parnok dang ashi.

Mark 6

Yisu Nazaret Nung Magizükba

(Mat. 13.53-58; Yoh. 6.15-21)

- ¹Pa yangnungjagi ao aser pei limai aru; aser pa nütsüngtemi pa sülen anitak.
- ²Amungnü pai sinagog nung sayutsü tenzük; aser aikati pai sayuba angashia süngmanga ashi, “Nisung yagi item o ya kechi nungi angu? Pa nem agütsüba shisatsüji kechi? Pa ket agi mapa tulutem inyakteter?”
- ³Ya Mari chir, süng mapa inyaksang, aser Yakob, Yose, Yihuda, aser Simon nunger tedito masü no? Aser pa aianutem idaki asenok den melika ma?” Aser parnok pa dak chitaka kumadok.
- ⁴Yisui parnok dang ashi, “Pei lima, pei adianu rongnung, aser pei kinungertem dak alaka ainkar kaji mesangi malir.”
- ⁵Pai idakji shirangba nisung ishika dak teka agi nemeta anebtsüba dak alaka tesüngmangtsü ain mapa meinyaktet.
- ⁶Aser parnoki mamangba ngua pai süngmang.

Terana Tenyaba Mapa

(Mat. 10.1-15; Luk. 9.1-6)

Pai temeket yimtem sema sayutsüngia ao.

- ⁷Pai teranaji aja, aser anana yoktsü tenzük, aser parnok nem pai temenen tanelatem madak tashi-ain agütsü,
- ⁸aser parnok lenmang asoshi mechi ka alema, amtsük süshia, yangku süshia, parnok sen juli nung sen süshia, kecha mabentsü ashi;
- ⁹ano tsüngsem asemtsüla saka süpöksü talila mabentsüla.
- ¹⁰Pai parnok dang ashi, “Koba kidangisa nenok idir, iba yimti metoktsü tashi nenok yangji liang;
- ¹¹ aser kechi nungsa nenok magizükliir, mesüra parnoki nenok osang mangalir, parnok anema kuli asütsü asoshi nenok pila-a aodang nenok tetsüng nungi auyi temtokang.”
- ¹²Parnoki ao aser nisungtem ajak temulung meyiptsü asoshi sayutsüngi,

¹³ aser parnoki temenen tanelatem aika aridoktsü aser shiranger aika dak toztü mezüja anebtsü.

Yohan Baptitsüba Asüba

(Mat. 14.1-12; Luk. 9.7-9)

¹⁴ Herod chubai iba indang angashi, kechiyong Yisu nüngsang ajaklen meteta aküm. Kari ashi, “Yohan baptitsüba tasü nungi shia aruogo; anungji item ain pa dak lia mapa inyaker.”

¹⁵ Saka tangartemi ashi, “Ibai Elia, aser ano tangari ashi, ainkar rongnung ka ama, ibaia ainkar ka lir.”

¹⁶ Saka Herodi iba indang angashia ashi, “Yohan shiba ni tekolak atang, pa shia aruogo.”

¹⁷ Kechiaser Herodi pei sasa nisung yoka Yohan apu, aser pa tenu Filip kinungtsü Herodiala meji nung pai pa tsüngden chiokdak alena ayu; kechiaser pai Herodiala agi.

¹⁸ Kechiyong Yohani Herod dang ashi, “Nenu kinungtsü na asoshi agitsü tim masü.”

¹⁹ Herodialai pa anema jashi, aser pa tepsetnü. Saka lai makok,

²⁰ kechiyong Herodi Yohanji ochi aser temeshi nisung ta meteta, pa tsübu, aser pa kümzüka ayu. Pai Yohan osang angashidang kanga ratamata-a liaka, pai jembibaji anganüa liasü.

²¹ Saka kodang mapang tetemsü aru Herodi pa tasoba anogo bilemteta amungdang par tongtipurtem o temeranger telok tanishirtem aser Galil nung tazünpurtem asoshi benjong ka agütsü.

²² Kodang Herodiala jala ait aser tsüngsang, lai Herod aser pa den chiyungdak amenertem peladaktsü. Idangji chubai aiürla dang ashi, “Nai kechisa aginür, meshiang, ni ne nem agütsütsü.”

²³ Pai la dang azüngashi, “Nai kü dang kechisa meshidir, kü yimli tesadang tashia ni agütsütsü.”

²⁴Lai ao aser pei tetsü dang asüngdang, “Ni kechi meshitsü?” Tetsüi ashi, “Yohan baptitsüba kolak.”

²⁵Lai yakta dang chuba dangi meyipa arua ashi, “Yohan baptitsüba kolak su ka nung kü nem tangsa nai agüjang ta ni mepishir.”

²⁶Chubaji kanga dang jashia aküm, saka pai azüngashiba yong, aser chiyungdak amenertem atema, pai la dang ma ta meshitet.

²⁷Idangyongji chubai Yohan kolak bener arutsü temeranger tanüker ka yok. Pai oa tsüngden chiokdak pa tekolak atang,

²⁸aser pa tekolak su ka nung bener arua aiürla nemji agütsü, aser aiürlai aji pei tetsü nem agütsü.

²⁹Kodang Yohan nütsüngtemi iba indang angashi, parnok aru aser pa mang bener oa leper nung ayu.

Meyi Pungu Chiyungdaksüba
(Mat. 14.13-21; Luk. 9.10-17; Yoh. 6.1-14)

³⁰Tenyartem Yisu dangi külemi sentep, aser parnoki inyakba aser sayuba ajakji pa dang ashi.

³¹Pai parnok dang ashi, “Tazüngdak tesem kati nenoki arung aser kenpiga anisüngzükang;” kechiaser aika oli aruli ta liasü, aser parnok chiyungtsüa mapang mungutet.

³²Anungji parnok rongnung azüngmeyakdak tesem kati ao.

³³Saka nisungtem shirnoki parnok oya angu, aikati parnok shitet, yimti ajak nungi aritepa tetsüng agi ajiagi asema ao aser parnok jakdang atong.

³⁴Pa adokdang pai telok tulu ka angu, aser pai parnok asoshi aochia bilem, kechiaser parnok sannüker maliba santem ama liasü; aser pai parnok dang tapu meyina indang sayumeso.

³⁵Kanga menua kümer pa nütsüngtem pa dangi arua ashi, “Ya azüngmeyakdak lir, aser kanga menua kümogo;

³⁶parnok langka tachitsü alitsüsa temeket alutem aser yimtem dangi parnok yokadokang.”

³⁷Saka pai parnok pa dang ashi, “Nenoki parnok nem langka tachitsü agüjangma.” Parnoki pa dang ashi, “Onoki oa amtsük sen noklang ana jenjang alir, parnok nem tachitsü agütsütsü asü?”

³⁸Saka pai parnok dang ashi, “Nenok amtsük kwika aka? Oa reprangdangangma.” Parnoki metetteper ashi, “Amtsük pungu, aser ango ana kar.”

³⁹Aser ai manung telok telok küma menang ta pai parnok nem ozüing agütsü.

⁴⁰Parnok taren taren noklang ka ka aser tenem-tenem amen.

⁴¹Pai amtsük pungu aser ango anaji amer, anünglen repranga moatsü, aser amtsükji sangsa, aser parnok madang ayutsü nütsüngtem nem agütsü; aser ango anaji pai parnok rongnung lemsa.

⁴²Parnok ajaki aji achi aser tip atem.

⁴³Parnoki tanük-tari agi molok terana sünga benden aser ango nungia yamaji liasü.

⁴⁴Aser amtsük achirtemji parnok tebur meyi pungu liasü.

Tzü Manung Jajaba

(Mat. 14.22-23; Luk. 6.15-21)

⁴⁵Idangyongji pa nütsüngtem rong kati idaktsü aser pa dang tama tzü külen Bethsaidai odaktsü aser pai telokji senshidakja ata-a ali.

⁴⁶Parnok dang tepila o shir, pai sarasademtsü tenemi atu.

⁴⁷Aser nikongtsütsü akümdang, rongji tzüyim tiyong nung liasü aser Pa ali takong nung kija liasü.

⁴⁸Parnok rongitsü kangshir ta pai angu, kechiaser yipru mopungji parnok anema aon; aser anepdang yakta ano mesangwadang Yisui tzüyim ma nung jaja-a parnok tsütsüi aru, aser pai parnok ajateta süia oya liasü.

⁴⁹Saka parnoki pa tzüyim manung jajabaji ngua, aji temenen tanela ka ta bilem, aser parnoki ayimten,

⁵⁰kechiaser parnok ajaki pa angu aser tsübuadok. Saka indangji pai parnok den jembi aser ashi, “Tasü itang, Niar, tetsübuma.”

⁵¹Aser pai parnok dangi rongjagi ait aser yipru mopungji anenadok, aser parnoki kanga bangkatep,

⁵²kechiaser parnoki amtsük indangbo mangatet, aser parnok mulung merajemi liasü.

Gennesaret Nung Shiranger Aika Anebtsüba

(Mat. 14.34-36)

⁵³Kodang parnoki tzüyim ajanga oa Gennesaret atong, parnok tzüyimkhüm nung anen.

⁵⁴Kodang parnok rong nungi adok, idang yongjisa nisungtemi pa ajitetadok,

⁵⁵aser iba temeket ajak nungi asemtepa, pa kechi nung liasü ta parnoki angazük, ajagi shiranger nisungtem yipten nung parnoki bener arutsü tenzük.

⁵⁶Aser yimtsüngtem, yimtitem mesüra, alutem, kongisa pa ait parnoki shirangertem shishidak yur, pa sütsüng nung danga kongshitsü pa dang mepishi aser kwikati pa dak kongshi parnok ajak aneb.

Mark 7

Tsüraburtem Yimsü-yimbong

(Mat. 15.1-9)

¹Yirusalem nungi aruba Farisitem aser tezülur kar pa dangi külemi sentep.

²Idangji Yisu nütsüngtem kar teka memetsüki chi chiyungba parnoki angu,

³(kechiyong Farisitem aser Yihuda nunger ajaki tsüraburtem yimsü-yimbong benshia teka memetsükibo mechiyunger;

⁴aser kodang shishidak nungi arudir, parnoki tzü mechigubo mechiyunger, aser marok-enrok aser chipo-anpo aser yongmenyin su shitokba yamala yimsüyimbong jenti amshi).

⁵Farisitem aser tezülurtemi pa dang asüngdang, “Kechiba ne nütsüngtemi yimsüyim-bong nung mejajai teka memetsüki chiyunger?”

⁶Pai parnok dang ashi, “Nenok anemsübatem indang Isaii jungjunga shinogo, yamai zülua lir, 'Iba puri parnok tebang agi ni akhüm tsübur, saka parnok mulungjang ni nungi talangka pila-a lir.

⁷ Parnoki amajok nung ni külemer, nisunger ozüngtemji tesayubatem ama sayur.’

⁸Nenoki Tsüngrem ozüng toktsür, aser meimchir yimsü-yimbong benschir.”

⁹Pai parnok dang ashi, “Nenoki nenok yimsü-yimbong benschitsü asoshi, Tsüngrem ozüng agiena ayur!

¹⁰ Kechiyong Mosai ashi, ‘Nebu aser netsü akhüm tsübuang, aser shibai tebu mesüra tetsü indang tamajung jembidir, pa atangji asütsü;’

¹¹Saka nenoki ashi, ‘Oda nisung kati pei tebu aser, tetsü dang ashir, teyari kechi nenoki ni nungi ngula, aji Korban’ (tetezü, Tsüngrem nem kü tenla ama agütsüogo).

¹²Nenoki joko pa tebu mesüra tetsü asoshi pa nem kecha meinyadaktsür.

¹³Aji oda nenoki benschia aruba tsüraburtem yimsü ajanga Tsüngrem o amajok kümdaktsür, aser ibala mesükba mapa aika nenoki inyaker.”

Nisung Ka Memerüki Kümdaktsüba

(Mat. 15.10-20)

¹⁴Pai tanaben telokji pa dangi jar ashi, “Nenok ajaki kü dang angang aser angatetang;

¹⁵Tema nungi nisung daki ia memenendaktsür, saka nisung dak nungi kechi adoker, aji agi nisung menentsür.

¹⁶Nisung shiba tangashitsü tenarong tena ali, pai angang.”

¹⁷Pai kodang telokti toktsür kidangi ai, pa nütsüngtemi pa dang o-entepba indangji asüngdang.

¹⁸Pai parnok dang ashi, “Nenokia yamai mangateter no? Tema nungi nisung daki kechisa air, aji agi nisung menentsütsü makok, aji nenoki meshitet no?

¹⁹Kechiaser aji temulungjangi mair, saka tepoki ia, metsü-meshidaki aor.”
(Iba jagi chiyungtsü ajak temeshi ta pai sayur).

²⁰Pai ashi, “Nisung dak nungi kechi adoker, aji agi nisung menentsür.

²¹Kechiyong telunglen, nisung mulungjang nungi, shisatsü tamajung, jabujari, auyaba, nisung tepsetba,

²²nüktapangta, merumeruba, jakla tamajung, tekülak, teseplep, tenükmeremba, Tsüngrem atalaba, asüküm, tamaji,

²³item tamajung ajak telunglen nungi adoker, aser item yagi nisung menentsür.”

Sirofonikatsür Ka Anebsüba

(Mat. 15.21-28)

²⁴Pa yang nungjagi apuso aser Tair o Sidon linüki pila ao. Pai ki kati ai aser shinga nema aji memetetdaksünü, saka pa miima melitet.

²⁵Saka idangyongji tetsür ka shiba jala dak temenen tanela aket, lai Yisu indang angazüka, arua pa tsüngdang apudak.

²⁶Tetsürji Grik tsür, Sirofoinika kin nungi liasü; aser temenen tanelaji la dak nungi aridokjang ta lai pa dang mepishi.

²⁷Saka pai la dang ashi, “Techirtem tamasa tip temdakjangma, kechiyong tanurtem chiyungtsü bena arur azü madang endoktsü tim masü.”

²⁸Lai pa dang ashi, “Atangji, Kibuba, saka langbang tugu nung aliba tanük-taribo azüia achir.”

²⁹Pai la dang ashi, “Iba o ashibayong na oang, temenen tanelaji ne jala dak nungi oadokogo.”

³⁰Lai pei kidangi ao aser aiür chanuji yipten nung mejanga temenen tanelaji oadoker angu.

Tenarong Tajak Nisung Ka Anebsüba

³¹Tanaben Tair linük nungi pa meyip aser Sidon lenmangi Dekapoli linük ajanga Galil tzüyim tonga aru.

³²Idangji tenarong tajak aser o mejembitetba nisung ka parnoki pa dangi anir aru, aser pa dak teka agi nemetang ta pa dang mepishi.

³³Telok nungi pai pa kija dang anien aser nisungba tenarong nungji pa temeyong asenokja; pai metzü metsür, pa temeli nungji kongshi;

³⁴aser anünglen repranga pai nünga pa dang ashi, “Effatha” (tetezü “lapokang”).

³⁵Idangyongjisa pa tenarong lapok aser pa temeli sala, aser pai leptet lepteta jembi.

³⁶Ibai shinga danga teshi ta pai parnok dang sashisashia nemtem, saka pai kodaka sashia ashi, yamaji taliang parnoki ayimsünga prokshi.

³⁷Parnoki kanga süngmanga ashi, “Pai ajak jungjunga inyakogo; pai narongjaker nema angashidaksür, aser temeli tatsükia jembidaksür!”

Mark 8

Meyi Pezü Chiyungdaksüba

(Mat. 15.32-39)

¹Item anogo nungji tanaben yangji telok tulu ka liasü; aser parnok tachitsü kecha maliasü, aser pai pei nütsüngtemji aja aser parnok dang ashi,

²“Ni telok asoshi aochir kechiaser parnok anogo asemnü kü den munga arudagi saka parnok kecha tachitsü maka;

³aser parnok yasete pei kidangi ni yokra, parnok lenmang nung lulatsü; aser parnok karbo lenmang talang nungi aru.”

⁴Pa nütsüngtemi pa dang langzü, “Lisem lima azüngmeyak dak yangi shibai kechi nungi item nisungtem chiyungtsü agi tip temdaksütsü.”

⁵Pai parnok dang asüngdang, “Nenok amtsük kwika aka?” Parnoki langzü, “Tenet”.

⁶Pai telokji ali nung amentsü mela, pai amtsük tenetji am aser temoatsü agütsür aji sangsa-a aser parnok rongnung anganütsü pa nütsüngtem nem agütsü, aser aji parnoki telok rongnung anganü.

- ⁷Parnok ket nung ango tila-a tera liasü. Itemji moatsür, anganüang ta ashi.
- ⁸Parnoki itemji chir tip atem, aser tanüngba tanük-tari agi molok tenet sünga benden.
- ⁹Parnok meyi pezü shi liasü, aser pai parnok yokadok;
- ¹⁰Idangyongji pai pei nütsüngtem den rong kati ai, aser Dalmanutha limai aru.

Temaitsü Ka Meshiba

(Mat. 16.1-4)

- ¹¹Farisitem kar aru aser pa den ashishitepa tokteptsü tenzük. Parnoki pa atitanga kotak nungi temaitsü ka pa dang meshi.
- ¹²Idangji pai pa mulung nung bilema ashi, “Iba putui kechiba temaitsü meshir? Atangji ni nenok dang shidi, iba putu nem temaitsü kecha magütsütsü.”
- ¹³Aser pai parnok toktsür rongi ia tanaben tzüküm küleni ao.

Farisitem aser Herod Telok Piyazü

(Mat. 16.5-12)

- ¹⁴Parnoki amtsük abentsü amadok; aser rong nungji parnok den amtsük ka dak alaka kata maliasü.
- ¹⁵Pai parnok kümdangdakja ashi, “Ajiang, Farisitem aser Herod telok piyazü asoshi nenok kümdangang.”
- ¹⁶Nütsüngtemi parnok o parnok na jembitepa ashi, “Asenok ket nung amtsük maka.”
- ¹⁷Ya meteta Yisui parnok dang ashi, “Nenok mulung merangadoker asü? Amtsük maka ta kechiba jembiteper? Nenoki tang tonga memeteter no, mesüra tangateta mangateter no?”
- ¹⁸Tenük tener, nenoki mangur no? Aser tenarong tener nenoki mangashir no? Aser nenoki mebileteter no?
- ¹⁹Ni amtsük pungu agi meyi pungu rongnung sangsadang nenoki tanük-tari molok kwika shiten?” Parnoki pa dang langzü, “Terana.”

²⁰“Meyi pezü rongnung tenet-to sangsadang nenoki tanüktari molok kwika sünga shiten?” Parnoki pa dang langzü, “Tenet”

²¹Aser pai parnok dang ashi, “Nenoki ano mangateter no?”

Bethsaida Nung Nükpoker Ka Anebsüba

²²Parnoki Bethsaidai aru aser pai kongshia anebsütsü asoshi parnok pa dangi nükpoker ka anir arua pa dang mepishi.

²³Pai nükpokba teka nung amer yimtak nungi pila-a anir ao, aser pai pa tenük nung metzü nüloktsür, pa teka agi pa dak nemeter pa dang asüngdang, “Nai langka nguali ma?”

²⁴Pai rangshia aji aser langzü, “Ni nisung angur; saka ni parnok süngdong jajar ama angur.”

²⁵Idangji pai tanaben pa ket agi pa tenük nung nemet; pai rangshia reprang aser anebadok; aser pai ajak jangjaa angu.

²⁶Aser pai pa par kidangi yoka ashi, “Yimtaki tanaben meyipa teima.”

Yisu Indang Peteri Nangzükba

(Mat. 16.13-20; Luk. 9.18-21)

²⁷Yisu aser pa nütsüngtem Kaisaria lima nung aliba Filipi-i aru, aser pai lendang pei nütsüngtem dang asüngdang, “Nisungtemi ni shiba-a ta ashir?”

²⁸ Parnoki pa dang ashi, “Yohan Baptitsüba ta;” kari ashir, “Elia ta,” aser ano tangar kari ashir, “Ainkar rongnung ka.”

²⁹ Pai parnok dang asüngdang, “Saka nenokia ni shiba-a ta ashir?” Peteri pa dang langzü, “Na Khristaji lir.”

³⁰Aser pai pa indang shinga danga teshi ta parnok dang ozüng agütsü.

Yisui Pa Asütsü aser Shia Arutsü Indang Shinba

(Mat. 16.21-28; Luk. 9.22-27)

³¹Nisung Chir kanga tuo ashitsüla aser tamburtem, puti ungertem tezülurtemi pa sentoktsü, saka anogo asemnü lir pa shia arutsü ta pai parnok dang sayutsü tenzük.

³²Pai aji odi odia ashi. Idangji Peteri pa aniena pa arütsütsü tenzük.

³³Saka pai meyiper pa nütsüngtem dak ranglok aser Peter arüja ashi, “Kü sülen atsüngzükang, Satan, kechiaser na Tsüngrem tsütsü masü, saka nai nisunger mapa indang bilemer”

³⁴Pai pa dangi pei nütsüngtem den telok jar parnok dang ashi, “Kari kü sülen arunüra, pai pei sasa aziökang aser pei kangki apur kü sülen anitakang,

³⁵kechiaser shibai pei taküm kümzüknür aji samatsü, aser shibai ni atema aser Osangtajung atema pei taküm samadir aji angutsü.

³⁶Kechiaser nisungi alima ajak ajangzüker, pei taküm samara, kechi ajangzüksü?

³⁷Mesüra nisungi pei taküm melen kechi agütsütsü?

³⁸Kechiyong iba jabujari aser temenen putu nung, shibai ni aser kü otem atema nüma metanglir, Nisung Chir-a pei Tebu sentsüwangshi nung kotak tenyartem den arudang, pai pa asoshi nüma matangtsü.”

Mark 9

¹Pai parnok dang ashi, “Züngpong ni nenok dang ashir, Tsüngrem Yimli ain nung aruba mangu tashi, yangi noktaka alir rongnung kari tasüba kodaka-ang majurutsü.”

Yisu Sentsü Melenba

(Mat. 17.1-13; Luk. 9.28-36)

²Anogo troknü lir külen, Yisui Peter, Yakob, aser Yohan tenem talang kati parnok anir atu. Aser parnok madang pa sentsü melenadok.

³Aser pa süoshi alima nung alir shingaia kodanga mesünga meshidokdangba ama kanga mesünga aser sentsüpranga aküm.

⁴Parnok dangi Elija aser Mosa adok; aser parnoki Yisu den jembia liasü.

⁵Aser Peteri Yisu dang ashi, “Tesayur, asenok yangi aliba ya junger. Asenoki semtu asem yangludi. Na asoshi ka, Mosa asoshi ka; aser Elija asoshi ka.”

⁶Kechiyong pai kecha meshitet, kechiaser parnok kanga tsübuseta liasü.

⁷ Parnok sübanga mepet ka aru aser mepet nungjagi ola ka adoka ashi, “Ibai kü meimba Chir, nenoki pa dang angang.”

⁸ Aser idangyongji parnoki meketa reprang aser parnok den Yisu dak alaka joko tangar shinga mangu.

⁹ Parnok tenem nungi aludang parnoki kechi tenem nung atalokba angu, Nisung Chir tasü nungi shia maru tashi shinga danga teshi ta pai nungtem.

¹⁰ Tashibaji dang parnoki mamai ayu; aser sür shia aruba tetezüji kechi ta parnok o parnok na jembitep.

¹¹ Parnoki pa dang asüngdang, “Kechiba Elija tama arutsüla ta tezülurtemi ashir?”

¹² Pai parnok dang langzü, “Atangji Elija tama arutsü aser ajak tanaben yanglushitsü; aser Nisung Chir indang ya, pa kanga tuo ashitsü aser mesükshitsü ta kechi koda zülua lir?”

¹³ Saka ni nenok dang shidi, Elija aruadokogo, aser zülua aliba ama, parnoki pa dang parnok benshinütsü benshi.”

Suwar Kümdaktsüba Tanela agi Apuba Tanur ka Anebtsüba

(Mat. 17.14-21; Luk. 9.37-43a)

¹⁴ Kodang parnoki nütsüngtem dangi aru, telok tulu ka parnok meketa aser tezülurtemi parnok den o toktepba parnoki angu.

¹⁵ Idangyongji telok ajaki pa ngua süngmang, aser pa dangi asema oa salem agütsü.

¹⁶ Pai parnok dang asüngdang, “Nenoki parnok den kechi asüngdangteper?”

¹⁷ Aser telok rongnung kati pa dang langzü, “Tesayur, ni ozü chir shiba dak ola madokdaktsüba tanela ia lir, pa ne dangi anir aru;

¹⁸ kodangsa pa yagi timtemdaktsüdir, pa toktena aitdaktsür aser tebang nungi poja adoker, pai tepu shiteper aser togima akümer. Ni ne nütsüngtem dang ya aridokjang ta asüngdang, saka parnoki makok.”

¹⁹ Pai parnok dang langzü, “Oh tamang makaba putu, ni nenok den kopiga alitsü? Ni nenok den kopiga aremzüka alitsü? Pa kü dangi anir arung.”

²⁰Parnoki pa Yisu dangi anir aru. Kodang pai Yisu angu, idangyongji tanelai pa kanga atepkena aitdaksü, aser ali nungji lao aser tebang nungi poja adoka lungzü.

²¹Yisui tebu dang asüngdang, “Pa dak ya adoker mapang kopiga asütsü” Tebui langzü, “Lanuwa nungi,

²²aser aiben iba yagi pa mi o tzü nungsa pa samatsütsü asoshi nungoktsüogo. Saka nai langka inyaksü kokra, ozü dang aochiang aser yariangma.”

²³Yisui pa dang ashi, “Nai kokra ta!” Shibai amanger pa asoshi ajak takoktsü.

²⁴Idangyongji tanur tebu jagi nüktzü yima ayimtena ashi, “Ni amanger, nai ni mamangba asoshi yariangma.”

²⁵Kodang Yisui telok ka asema aruya angu, pai temenen tanelaji arütsü, aser ashi, “Na suwar aser tenarong tajak tanela, ni ne dang ashir, pa dak nungi adokang aser kodanga pa daki tei.”

²⁶Pai asa aser kanga atepkena aitdaksür adok, aser tanurji tasü ama aküm, anungji aikati pa süogo ta bilem.

²⁷Saka Yisui pa teka nung amer atsümeso, aser pai noktak.

²⁸Pa kodang ki kati aru pa nütsüngtemi kibok nung pa dang asüngdang, “Kechiba onoki aji maridoktet?”

²⁹Aser pai parnok dang ashi, “Yamalaibo sarasadem dak alema kecha agia maridokteter.”

Yisui Pa Asütsü aser Shia Arutsü Indang Tanaben Shinba

(Mat. 17.22-23; Luk. 9.43b-45)

³⁰Parnok idak nungjagi apuso aser Galil ajanga süi, aser pai aji nisung shinga nema memettdaktsünü;

³¹kechiyong pai nütsüngtem dang sayua ashi, “Nisung Chir meimchir ket nung bendanga agütsütsü, aser parnoki pa tepsetsü, aser pa kodang tepsetdir, asemnü lir pa shia arutsü.”

³²Saka tashiba oji parnoki mangatet, aser pa dang asüngdangtsü parnoki tsübua liasü.

Shiba Tulutiba

(Mat. 18.1-5; Luk. 9.46-48)

33 Parnoki Kapernaumi aru. Kodang pa kidang liasü pai parnok dang asüngdang, “Nenoki lenmang nung kechi jembitepba liasü?”

34 Saka parnoki ola madok, kechiyong shiba tulutiba ta parnoki lenmang nungji atitep.

35 Pai mener teranaji aja aser pai parnok dang ashi, “Nisung kari tazüngba kümnüra pa ajak dang tilatiba aser ajak tenzüker akümstsüla.”

36 Pai tanur ka ajunga arua parnok tiyong nung yutsü, aser pai teka nung tanurji ajunger parnok dang ashi,

37 “Kü nüng atema shibai ibala tanur chanu ka agizükdir, pai ni agizüker aser shibai ni agizükdir ni agizüker dang masü, saka shibai ni yok pa agizüker.”

Shibai Asenok Manemer Pa Asenok Asoshi Lir

(Luk. 9.49-50)

38 Yohani pa dang ashi, “Tesayur, nisung kati ne tenüng nung temenen tanelatem aridoktsüba onoki angu, aser onoki pa nemtem, kechiaser pai onok sülen manidak.”

39 Saka Yisui ashi, “Pa tenemtem, kechiyong kü tenüng nüng sayatenya inyakeri ano yakta ni majung indang tesülen jembitsü akok.”

40 Kechiyong shibai asenok manemer, pa asenok asoshi lir.

41 Kechiyong nenok Khrista meyong asü nung shibaisa nenok nem tzü marok ka danga jemdaktsüdir, atangji, ni nenok dang ashir, pai pei tajangzük kodaka-ang mesamatsü.

Temenen Asoshi Atitangba

(Mat. 18.9; Luk. 17.1-2)

42 “Kü dak amangba item tila rongnung ka danga shibai metsüdaktsüdir, pa asoshi temenüngba lungpak tulu ka tekong nung iloker tzüyim nung pungoka asü tajungba süla.

43 Ne ket agi na metsüdaktsüra, aji leptokang; teka ana tener aseptsü makokba molumi-i aodangbo, lemtar taküm daki ai na asoshi tajungba.

⁴⁴Kong parnok mesen masür, aser molumi kodanga maseper.

⁴⁵Ne tetsüing agi na metsüdaktsüra, aji leptokang; tetsüing ana tener molumi aodangbo, tetsüing tsüker taküm daki ai na asoshi tajungba.

⁴⁶Kong parnok mesen masür, aser molumi maseper.

⁴⁷Ne tenük agi na metsüdaktsüra, aji aroktokang, tenük ana tener molumi nung puokdangbo, tenük ka tener Tsüingrem Yimli-i ai na asoshi tajungba.

⁴⁸Molumi nungji parnok mesen masür, aser molumi kodanga maseper.

⁴⁹Kechiyong tarongba tenla metsü agi merüktettsüba ama nisung shia mi agi merüktettsü.

⁵⁰Metsü junger; saka metsü dak tanangji samadokra, nenoki aji kechi agi nangdaktsütsü? Nenok dak metsü lidakjang aser nenok o nenok na putepa liang.”

Mark 10

Balaba Indang Tesayuba

(Mat. 19.1-12; Luk. 16.18)

¹Pai idak nungjagi apusor Yihuda linük aser Yordan küleni aru, aser tanaben pa dangi teloktem senten; aser pa yimsü amato, pai parnok dang tanaben sayu.

²Farisitem pa dangi arua “Kinungpui pei kinungtsü balatsü tim asü” ta pa atitanga asüngdang.

³Pai parnok dang langzü, “Mosai nenok dang kechi mela?”

⁴Parnoki ashi, “Tepalaba kulizüing ka zülua agütsütsü aser palatsü akok ta Mosai mela.”

⁵Saka Yisui parnok dang ashi, “Nenok temulung merangba yong pai nenok nem iba ozüing zülua agütsü.

⁶Saka alipok dang nungi pai parnok apuani yanglu.

⁷Ibayongji tebur kati pei tebu aser tetsü toktsür aser pei kinungtsü den sentepa alir.

- ⁸Aser tenaji shi ka dang akümtsü; joko parnok ana masü, saka ka dang lir.
- ⁹Anungji Tsüngremi kechi lungjemdaksü, aji nisungi tepiladaksü.”
- ¹⁰Kodang pa nütsüngtemi pa dang iba indang asüngdanga liasü,
- ¹¹ Pai parnok dang ashi, “Shibaisa pei kinungtsü pala-a yoker, tangar agidir, pai la anema nüktapangta benshir,
- ¹²aser lai pei kinungpu palar tangar kiyi-i ora, lai pa anema nüktapangtar.”

Yisui Tila-tanurtem Moatsüba

(Mat. 19.13-15; Luk. 18.15-17)

- ¹³Pa nem kongshidaksütsü asoshi Yisu dangi parnoki tila-tanurtem anir aru, saka nütsüngtemi parnok arütsü.
- ¹⁴Saka Yisui aji angudang jashia parnok dang ashi, “Tila tanurtem kü dangi arudakjang; parnok tesongtem, kechiyong Tsüngrem Yimli ibala meyong.
- ¹⁵Atangji ni nenok dang ashir, shibaisa tila-tanur ka ama Tsüngrem Yimli magizüklir, pai kodaka-ang aji agi maitsü.”
- ¹⁶Aji sür pai parnok ajunga arur, parnok dak teka agi nemeta moatsü.

Takar Asangur Ka

(Mat. 19.16-30; Luk. 18.18-30)

- ¹⁷Pa lenmang jagi adoker oya alidang nisung ka pa dangi asema aru aser apudaka pa dang asüngdang, “Tesayur tajung, teti tatem maka senmang angutsü asoshi ni kechi inyaktsü?”
- ¹⁸Saka Yisui pa dang ashi, “Kechiba nai kü dang tajung ta ajar? Tsüngrem dak alema shinga tajung mali.
- ¹⁹ Nai ozüngtem metet, ‘tetepset, nüktapangta tebenshi, tauya, tiyazü kuli teyi, merumerua tagizük, nebu aser netsü akhüm tsübuang.’ ”
- ²⁰Aser pai pa dang ashi, “Tesayur, item ajak ni lanuwa nungi benshia aru.”
- ²¹Yisui pa dak reprang aser pa meima bilem aser ashi, “Na langka kati madoksa, oang, na kechisa aka aji yokang aser sensaker nem lema agüjang, aser na kotak nung rongsen akatsü; aser arung, kü sülen anitakang.”

²²Iba o yagi pa jashia aküm, aser mepelai oadok, kechiyong pa rongsen jenti akaba nisung ka liasü.

²³Aser Yisui meketa repranger pei nütsüngtem dang ashi, “Takari Tsüngrem Yimli-i aitsü koda tasak!”

²⁴Pa o angashia pa nütsüngtemi süngmang. Saka Yisui tanaben parnok dang langzü, “Tebusangtem, Tsüngrem Yimli-i aitsü koda tasak!”

²⁵Takari Tsüngrem Yimli-i aitsü dang nungibo ajem-ki ateta ut aotsü temelaba.”

²⁶Idangji parnoki kanga süngmanga parnok rongnung jembitep, “Ajangla shiba-ang kümzüksü?”

²⁷Yisui parnok dak reprang aser ashi, “Meimchir asoshibo ya tamakoktsü, saka Tsüngrem asoshibo aji oda masü, kechiyong Tsüngrem tsüngdangbo ajak takoktsü lir.”

²⁸Peteri pa dang ashitsü tenzük, “Ajiang, Onoki ajak toktsür ne sülen anitak.”

²⁹Yisui ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, Shibaisa ki süshia, aianu süshia, tebu süshia, tetsü süshia, kinungtsü süshia, adianu süshia, chirnur süshia, lim süshia, ni aser Osangtajung atema toktsüogo,

³⁰pai tang iba mapang nung noklang bena, kitem, chirnurtem, adianutem, tetsütem, tebutem, alutem aser ano rishikangshi dena angutsü, saka tarutsü mapang nung teti tatem maka taküm angutsü.

³¹ Saka tamapur aika tesüpur akümstsü aser tesüpur tama akümstsü.”

Yisui Pa Asütsü indang Tasemben Shinba

(Mat. 20.17-19; Luk. 18.31-34)

³²Yirusalemi atuba lenmangi parnok tuya liasü, aser Yisu parnok dang tama oya liasü; aser parnok süngmangadok, aser tanitakertemi tsübu. Pai tanaben teranaji aniten, aser pa dangi tarutsü aliba mapatem indang parnok dang ashitsü tenzük:

³³“Ajiang, asenok Yirusalemi atur aser Nisung Chir putiungertem aser tezülurtem nem bendanga agütsütsü; aser parnoki pa tepsetsü asoshi aitsütsü aser bendanger ket nung bendang agütsütsü.

³⁴Parnoki pa sensatsütsü, pa dak metsü metsüloktsütsü, pa dak azüktsü aser tepsettsü; saka asemnü lir pa shia arutsü.”

Yakob o Yohan na Temepishiba

(Mat. 20.20-28)

³⁵Zebedi chirtem Yakob o Yohan na, pa dangi arua ashi, “Tesayur, onoki ne dang kechisa asüngdangdir, nai onok asoshi inyakdaksünür,”

³⁶Pai parnok dang langzü, “Nenoki nenok asoshi kü nem kechi inyakdaksünür?”

³⁷Parnoki pa dang ashi, “Ne sentsüwangshi nung, küna ne tajichilen ka aser tabelen ka ta amentsü onok dang melang.”

³⁸Saka Yisui parnok dang ashi, “Nenoki kechi meshir, aji nenoki memetet. Ni koba marok nung jemdir, iba marok nungji nenoki jemtetdi ma? Mesüra ni kechi agi baptia lir, iba jagi nenoki baptitetdi ma?”

³⁹Aser parnoki pa dang langzü, “Onoki koker” Saka Yisui parnok dang ashi, “Ni koba marok nung jemdir, aji nenokia jemtettsü, aser baptiba koba agi ni baptir, iba nung baptitsü akok,

⁴⁰saka tajichilen mesüra tabelen amentsü, aji ni nenok nem agütsütsü masü; saka aji shir atema renem parnok asoshi lir.”

⁴¹Kodang ter jagi aji angashi, parnoki Yakob o Yohan na dang jashitsü tenzü.

⁴²Idangji Yisui parnok pa dangi aja aser ashi, “Shirnoki Bendangertem madak yimsü asür ta bilemer parnok madak ang kibur südaktsür, aser par turlurtemi parnok madak tashi-ain amshidaktsür aji nenoki meteta lir.

⁴³Saka nenok rongnungbo yamaji malitsü; saka nenok rongnung shibai tulu kümnür, pa nenok tenzüker asütsü,

⁴⁴aser nenok rongnung shibai mezüngbuba kümnür, pa ajak lar asütsü.

⁴⁵Kechiyong atangji Nisung Chir-a sünga pei tenzükdaktsütsü atema masü, saka tenzüksü aser aika alang pei taküm agütsütsü aru.”

Nükpoker Bartima Anebsüba

(Mat. 20.29-34; Luk. 18.35-43)

⁴⁶Parnoki Yerikoi aru. Pai nütsüng tem aser telok tulu ka den Yeriko nungi pai aenshia aodang, Timia chir, Bartima, nükpoker meshimetsür ka, lenmang tezülen mena liasü.

⁴⁷Kodang pai paji Nazaret nunger Yisu ta angashi, pai ayimtentsü tenzük aser pai ashi, “Dawid Chir Yisu, kü dang aochiangma!”

⁴⁸“Mokorai liang” ta aikati pa arütsü; saka taliang ayimtena pai ashi, “Dawid Chir, kü dang aochiangma!”

⁴⁹Yisui noktak aser ashi, “Nenoki pa ja-ang.” Aser parnoki nükpokba ja-a ashi, “Tasü itang, aramesoang, pai na ajar.”

⁵⁰Pai pa sü amungdoker, pungmeso aser Yisu dangi aru.

⁵¹Aser Yisui pa dang langzüa ashi, “Ni na asoshi kechi inyakdaktsünür?” Nükpokbai pa dang ashi, “Tesayur, ni ngunür,”

⁵²Yisui pa dang ashi, “Oang, ne tamang agi na anebogo.” Aser idangyongjisa pa tenük junga aküm, aser lenmang nungji pa sülen anitak.

Mark 11

Yirusalemi Takok Ngua Aiba

(Mat. 21.1-11; Luk. 19.28-40; Yoh. 12.12-19)

¹Kodang Parnoki Yirusalem anasai aru, Oliv tenem jakdang Bethfage aser Bethani nung, pai pei nütsüng rongnungi ana yoka,

²parnok dang ashi, “Nenok jakdang aliba yim jagi oang, aser nenok ajagi aidang nisungi kodanga memendangba gado chanu ka idakji sentaka angutsü; aji sala-ang aser anir arung.”

³“Kechiba nenoki ya inyaker” ta kari nenok dang asüngdangra, yamai langzüang, “Kibuba asoshi ya nüngdaker, aser pai yaktasa aji yagi meyipa anir yoktsü.”

⁴Parnoki ao aser kima yimdong nung, kishi tezülen, gado chanu ka sentaka angu; aser parnoki aji sala.

⁵Idakji noktaka alir kari parnok dang asüngdang, “Nenoki kechiba gado chanuji salar?”

⁶Parnoki Yisui ashiba amaji parnok dang langzü; aser parnoki parnok odaktsü.

⁷Parnoki gado chanuji Yisu dangi anir aru, aser parnok sü iba manungji lemloktsü aser pai idakji amen.

⁸Nisung aikati pei sü lenmang nungji lemstsü, kari süngojong arem nungi lepzüka bener arua lemstsü,

⁹ aser tejaklen aortem aser tesülen anitakertem ajaki ayimtena ashi, “Hosanna! Tsüngrem tenüng nung shiba arur sangang!”

¹⁰Asen tebu Dawid yimli koba arur, sangang. Tematiba nung Tsüngrem sangang!”

¹¹Pai Yirusalemi arua tenla kidangi ai; aser ajak meketa repranger nikongtsütsü asünung terana den Bethani-i ao.

Tejang Matangba Mungudong

(Mat. 21.18-19)

¹²Asüngji kodang parnok Bethani nungi aru, pa yaadok.

¹³Aser mungudong ka to keter talang nung oagi ngua, idakji pai langka ngudisü ta aru. Kodang pa ajagi aru, süngo dak alema pai kecha mangu, kechiyong aji mungu atangwa masü.

¹⁴Idangji pai mungudong dang ashi, “Tang nungi teti shingaia ne dak nungi süngjang machitsü.” Aser pa nütsüngtemi aji angashi.

Tenla Ki Meshitetba

(Mat. 21.12-17; Luk. 19.45-48; Yoh. 2.13-22)

¹⁵Parnok Yirusalemi aru aser pai tenla kidangi ai aser tayokertem o talirtem tenla kidang nungi arizüka yoktsü tenzük; sen melenertem langbang aser guduru ayokertem menden mekeptoktsü,

¹⁶aser tenla ki ajanga oset abentsü pai memela.

¹⁷Pai parnok dang sayua ashi, “Kin ajak asoshi kü kiji sarasademba ki ta ajatsü ta zülua melika ma? Saka nenoki aji rakzükraakter leprungki kümdaktsüogo!”

¹⁸Puti-ungertem o tezülurtemi ya angashia pa samatsütsü bushimeso. Saka parnoki pa tsübu, kechiyong telok ajaki pai sayuba nung süngmang.

¹⁹Kodang nikongtsütsü aru, Yisu aser pa nütsüngtem yimti nungjagi pila ao.

Azüla-a Aoba Mungudong Nungi Tangazüktsü

(Mat. 21.20-22)

²⁰Anepdang parnok süidang, mungudongji toa dena azülar parnoki angu.

²¹Peteri bilemtet aser Yisu dang ashi, “Tesayur, ajiangjo, nai atakatemba mungudong to aruzükogo”

²²Yisui parnok dang langzü, “Nenoki Tsüngrem dak tamang ka-ang;

²³ atangji ni nenok dang ashir, kari iba tenem dang, ‘ajungketang aser tzüyim nungji ajungokang’ ta shidir, aser temulung nung matitaki amangdir, pa dang yamaji inyaktsü.

²⁴Anungji ni nenok dang ashir, kechi asoshisa nenoki sarasademdir aser meshidir, nenoki itemji nguogo ta amangang aser nenoki itemji angutsü.

²⁵ Aser kodangsa nenoki noktaka sarasademdir, kari ne madang aia kara tai tokang; anungji nenok Tebu shiba kotak nung lir paia nenok dang nenok tai atoktsü.

²⁶Saka nenoki tai metokra, nenok Tebu shiba kotak nung lir paia nenok taitem matoktsü.”

Yisu Tashi-ain Indang Asüngdangba

(Mat. 21.23-27; Luk. 20.1-8)

²⁷Aser parnoki Yirusalemi tanaben aru. Yisu tenla kidang senzüya alidang, puti-ungertem o tezülurtem aser tamburtem pa dangi aru,

²⁸aser parnoki pa dang ashi, “Kechi tashi-ain agi nai itemi inyaker, mesüra itemi inyaktsü tashi-ain shibai ne nem agütsü?”

²⁹Yisui parnok dang langzü, “Nia nenok dang langka asüngdangdi: kü dang langzüang, aser kechi tashi-ain agi ni item inyaker nenok dang shidi:

³⁰Yohan baptitsüba kotak nungi asü mesüra meimchir nungi? Kü dang langzüang.”

³¹Parnoki parnok rongnung ashishitepa jembitep, “kotak nungi ta asenoki shira, ‘kechiba nenoki pa dak mamanger’ ta pai ashitsü.”

³²Aser meimchir nungi ta shira parnoki nüburtem tsübu, kechiyong ajaki Yohanji chichiba ainkar ka ta bilem.

³³Anungji parnoki Yisu dang langzü, “Onoki meshitet.” Anungji Yisui parnok dang ashi, “Sürabang, kechi tashi-ain agi ni itemi inyaker nia nenok dang meshili.”

Mark 12

Tsükmenatzü Lu aser Aluyimertem

(Mat. 21.33-46; Luk. 20.9-19)

¹ Pai parnok den o-entepba agi jembitsü tenzük “Nisung kati tsükmenatzü lu ayim, aser aji meketa atsü agi atsübang, aser temenüngdak tarok ka tupok, aser semtu ka yanglu. Aji sür külen aluyimertem nem aji yimdaktsütsü toktsür alinük talang kati ao.

²Kodang mapang tonga aru, aluyimertem nungi tsükmenatzü lu süngjang angutsü atema pai kilir ka yok.

³Aser parnoki pa apu, pa dak azük aser teka tazüing meyipa yok.

⁴Aser pai parnok dangi kilir tanga ka yok; parnoki pa tekolak nung yirutsü aser pa dak maksüa benshi.

⁵Pai ano ka yok, parnoki pa tepset, yamaji ano aika yok; kar dak parnoki azük aser kar tepset.

⁶Pa ano tanga ka-a liasü, Temeimba chir ka, parnok dangi pa tatemsa yoka ashi, ‘Parnoki kü chirbo akhüm tsübutsü.’

⁷Saka item aluyimertemi parnok o parnok na jembitepa ashi, 'Tbai senmangbaji lir, arung, asenoki pa tepsetdi aser senmangji asenok meyong asütsü.'

⁸Parnoki pa apu aser tepset, aser tsükmenatzü lu tezülen endok.

⁹Tsükmenatzü lu kibuba jagi kechi inyaktsü? Pai arutsü aser aluyimertemji samatsütsü, aser tsükmenatzü luji tangar nem agütsütsü.

¹⁰Nenoki iba lai mezüngdangka ma: 'Kisürtemi koba lung magi, aji kinük nung tongtiba aküm;

¹¹ Aji Kibubai inyakba, aser aji asen nükdang tesüngmangtsü lir.'"

¹²Aser parnoki pa aputsü bushi saka parnoki telokji tsübu, kechiyong o-entepbaji parnok anema jembiba ta parnoki metet; anungji parnoki pa toktsür oadok.

Kaisar Nem Alimelen Agütsüba

(Mat. 22.5-22; Luk. 20.20-26)

¹³Parnoki Farisitem aser Herod telok nungi kar pai jembiba nung pa aputsü asoshi pa dangi yok.

¹⁴Parnok aru aser pa dang ashi, "Tesayur, na ochishir nisung ka aser shinga metsübur ta onoki metet; kechiyong nai nisung jak merepranger saka ochiba agi Tsüngrem lenmang tuyur. Kaisar nem alimelen agütsütsü tim asü masü?"

¹⁵Onoki agütsütsü asü masü?" Saka parnok anemsüba meteta pai parnok dang ashi, "Kechiba nenoki ni tendanger? Ni ajidangtsüsa kü dangi adholi ka bener arung."

¹⁶Parnoki adholi ka bener aru. Aser pai parnok dang asüngdang, "Ya shiba mesükba noksa aser tenüng züluba?" Parnoki pa dang langzü, "Kaisar."

¹⁷Yisui parnok dang ashi, "Ajangla kechi Kaisar meyong aji Kaisar nem agüjang, aser kechi Tsüngrem meyong aji Tsüngrem nem agüjang." Aser parnoki pa dang kanga süngmangadok.

Shia aruba Indang Asüngdangba

(Mat. 22.23-33; Luk. 20.27-40)

- ¹⁸ Sadukitem, shiri shia aruba mali ta ashi, parnoki pa dangi aru aser parnoki pa dang asüngdanga ashi,
- ¹⁹ “Tesayur, nisung ka tedi, techir metoktsüi kinungtsü ka toktsür süadokra, tenui pa kinungtsüji agitsü aser tedi asoshi metsü adokdaktsütsüla ta Mosai onok nem zülua toktsü.
- ²⁰ Adianu tenet liasü; mezüngbuba jagi kinungtsü ka agi, aser pai metsü metoktsüi asü;
- ²¹ aser tanabubai laji agi, aser techir metoktsüi pa-a asü; aser ano tasembubajia yamaji asü,
- ²² aser tenet pronglai techir metoktsü. Tatemsa tetsürlaji asü.
- ²³ Shia aruba mapang nung la shiba kinungtsü asütsü? Kechiyong parnok tenetprongi pei kinungtsü asütsü laji agi.”
- ²⁴ Yisui parnok dang ashi “Laishiba mesüra Tsüngrem ain memetetba yong, nenoki ya aibelener masü no?
- ²⁵ Kechiyong kodang parnok tasüba nungi shia arudir, parnoki ki mayimtsü mesüra kiya meyoktsü; saka parnok kotak nung tenyartem ama alitsü.
- ²⁶ Saka tasürtem shia-aruba indang Mosa kaket nung süngsem indang shia alidak yamai mezüngdang ama? ‘Ni Abraham Tsüngrem, Isak Tsüngrem aser Yakob Tsüngrem’
- ²⁷ Pa tasürtem Tsüngrem masü, saka taküm alirtem Tsüngrem lir; Nenok kanga aibelenogo.”

Ozüng Tuluba

(Mat. 22.34-40; Luk. 10.25-28)

- ²⁸ Tezülurtem rongnung ka aru aser parnok toktepa o jembitepbaji angashi, aser Yisui itemji junga langzüteter ta meteta, pai pa dang asüngdang, “Ozüng rongnung mezüngbubaji koba asütsü?”
- ²⁹ Yisui langzü “Mezüngbuba ya lir, ‘Oh Israel, angang; Kibuba asen Tsüngrem, Kibubaji ka dang;

³⁰aser Kibuba ne Tsüngremji ne mulungjang ajonga agi, aser ne taküm ajonga agi, aser ne mulungsentsü ajonga agi, aser ne tashi ajonga agi nai pa meimang.’

³¹Aser tanabubaji ya lir, ‘Nai ne kiyonger dang pei ama meimtsüla.’ Item dangi tuluba tanga ozüng mali.”

³² Aser tezülur jagi pa dang ashi, “Tesayur aji shitak; atangji pa ka dang ta nai shitak shiogo, aser tangar shinga mali saka pa dang;

³³ aser temulung ajonga agi, aser tangatetba ajonga agi, aser tashi ajonga agi pa meimtsü aser pei kiyonger dang pei ama meimtsübaji rangben tarongba aser tenlabatem ajak dang taoba lir.”

³⁴Aser kodang pai shisa ka-a langzüogo ta Yisui angu, pai pa dang ashi, “Na Tsüngrem yimli nungi talangka masü.” Iba sülenjibo pa dang asüngdangtsü nisung shingaia temulung moulu.

Dawid Chir Indang Tasüngdangba

(Mat. 22.41-46; Luk. 20.41-44)

³⁵Yisui tenla kidang sayudang pai ashi, “Khristaji Dawid Chir ta tezülurtemi koda ashir?

³⁶Dawidi pei sasa Tanela Temeshi nung ashi, 'Kibubai kü Kibuba dang ashi, ni ne tsükchirtem ne tsüng kübok mayu tashi na kü tajichilen menang.’

³⁷Dawidi pei sasa pa dang Kibuba ta aja, anungji kodaser paji pa chir asütsü?” Aser teloki pa dang pelashishia anga.

Tezülurtem Aitsüba

(Mat. 23.1-36; Luk. 11.37-44)

³⁸Aser pai pei tesayuba nung ashi, “Tezülurtem asoshi kümdangang, shiri sü talang abener jajanür, aser shishidak akhümtsübu den salem aginür.

³⁹Aser sinagog nung temaba menden, aser benjongdak tamaren menden aginür,

⁴⁰saka shiri amitsür rongsen chireptsür, aser sarasadem talanglang shia sayur, parnoki obendang tesashiba angutsü.”

Amitsür Ka Tenla

(Luk. 21.1-4)

⁴¹Aser pai tenla sen rizüngdak jakdang amen, aser nisungtemi koda sen rizüngdak sen enoktsür repranga liasü, aser takar aikati sen jenti enoktsü.

⁴²Idangji amitsür sensaker ka aru aser lai poisa ana enoktsü.

⁴³Pai pei nütsüngtem pa dangi aja, aser parnok dang ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, sen enoktsür ajak dang iba sensaker amitsüri timba tenla senbong nung sen enoktsüogo;

⁴⁴kechiyong parnok ajaki pei jenti akaba nungi agütsü, saka lai pei makamaitba nungi la taküm alitsü akaba ajonga enoktsü.”

Mark 13

Tenla Ki Raksatsü Indang Shinba

(Mat. 24.1-2; Luk. 21.5-6)

¹Pa tenla kidang nungi adokdang pa nütsüngtem rongnung kati pa dang ashi, “Tesayur, ajiang, kechi amala tesüngmangtsü lung aser kechi amala kitem,”

²Yisui pa dang langzü, “Item ki tulu nai nguali ma? Melokshidaktsüi idaki lung ka manung lung ka anünga malitsü.”

Timtem Toushi Tenzükba

(Mat. 24.3-14; Luk. 21.7-19)

³Oliv tenem nung tenla ki jakdang pai mena alidang, Peter, Yakob, Yohan aser Andria nungeri pa dang miima asüngdang,

⁴“Itemi kodang ataloktsü, aser item ajak ataloktsü mapang aitdang temaitsü kechi asütsü, onok dang shiangma.”

⁵Yisui parnok dang ashitsü tenzük, “Shingaia nenok mashileni manidaktsütsü küm dangangma.

⁶Kechiaser aikati ‘Ni paji lir’ ta kü tenüng nung jembia arutsü aser parnoki aika mashileni anitsü.

⁷Aser kodang nenoki raraba indang aser rara adoktsüba osang angashidir; nenok taoksama; item ya ataloktsüla, saka tatem ano masü.

⁸Kechiyong kini kin anema aser yimli-i yimli anema aramesotsü, tesem tesem nung menoknok anoktsü aser ayawara alitsü. Item ya tekangshitsü tetenzüker asütsü.

⁹ Saka nenoki pei sasa kümdangangma; kechiyong parnoki nenok mungdang nem bendanga agütsütsü, sinagog nung nenok dak azüktsü aser yimsüsür tulus o chubatem madak ni asoshi nenoki parnok tsüngdang kuli asütsü.

¹⁰Aser Osangtajungji kin ajak dang tamasa sangoktsütsüla.

¹¹Kodang parnoki nenok o bendangdaki anir arudir, nenoki kechi jembitsü mapang matongdang kecha teratama, saka iba mapang nung nenok nem kechisa agütsüdir aji jembiang, kechiyong tejembirtemji nenok masü, saka Tanela Temeshi asütsü.

¹²Saka adianui adianu aser tebui techir südaktsütsü asoshi bendanga agütsütsü; aser techiri tsüraburtem anema apusotsü aser parnok südaktsütsü.

¹³ Aser kü nüng atema nisung ajaki nenok sempatsü; saka shibai tatem tashi aremdir pa kümzüktsü.

Timtem Tekangshi Tulu

(Mat. 24.15-28; Luk. 21.20-24)

¹⁴ “Saka nenoki kodang tesempatsü tesamaba nisung, Tsüngrem temeshi kidang, kong pa noktaka alitsü metemsü, idakji noktaka ngudir (shibai azünger pai angatetang), idangji Yihuda lima nung alirtem tenemleni jenang.

¹⁵ Aser shiba par kilem manung ali pa par kidang nungi kecha abentsü telu, mesüra tei;

¹⁶ aser shiba alu nung ali pa pei sü abentsü meyipa tetugu.

¹⁷Saka iba tensa nung temang mazüngertem aser mama yongdaktsürtem asoshi aiatai!

¹⁸Aser aji tsüngkhüm nung masütsü nenoki sarasadema liang.

¹⁹ Kechiyong item anogo nungji timtem tekangshi tulu alitsü, Tsüngremi alima yangluba tenzükli nungi tang tashi iba ama maliasü, aser kodanga malitsü.

²⁰Saka Kibubai item anogo mesüktoktsü asübo, nisung shinga mekümszüki lila; saka teshimtetpur, shir pai shimtet, parnok asoshi pai anogoji süktoktsü.

²¹Anungji nisung kari nenok dang, ‘Ajiang, Khrista yangi lir!’ mesüra ‘Ajiang, pa yangji lir’ ta shira aji tamangma.

²²Kechiyong tiyazü Khristatem aser tiyazü ainkartem adoktsü aser takoktsü süra, teshimtetba purtem mashileni anitsü asoshi temaitsü aser tesüngmangtsü sayutsü.

²³Saka nenok kümdangangma; ajiang, ni nenok dang tamasayongi ajak shiogo.

Nisung Chir Aruba
(Mat. 24.29-31; Luk. 21.24-28)

²⁴“Saka item anogo nungji, iba timtem tekangshi süir külen, anü mangadoktsü aser itai pei tesangwa magütsütsü.

²⁵ Aser anüng nungi petinutem tsüktsü aser anüng nung aliba aintem anokshitsü.

²⁶ Aser idangji Nisung Chir ain aser sentsüwangshi tulu den mepet nung aruba parnoki angutsü.

²⁷Idangji pai kotak tenyartem yoktsü aser ali tatem külen nungi kotak tatem külen tashi, kinük pezü sülen nungi, pei teshimtetba purtem anitentsü.

Mungudong Nungi Tangazüktsü
(Mat. 24.32-35; Luk. 21.29-33)

²⁸Mungudong nungi o-entepbaji angazükang; kodang pa kongsang lanu küma to adokdir mei anasa lir ta nenoki metet.

²⁹Anungji nenokia itemi ataloka aruba angudang, pa ana nung, oda kishizüng nung lir ta metetang

³⁰Atangji ni nenok dang ashir, item ajak matalok tashi iba putu süia maotsü.

³¹Anüng aser ali süitemtsü, saka kü o mesüitemtsü.

Memetetba Anogo aser Mapang
(Mat. 24.36-44)

³²“Saka iba anogo mesüra mapang indang, Tebu alema kotak tenyartemia, mesüra, techiria mesüra shingaia memetet.

³³Nenoki kümdanga liang, saksalemang aser sarasademang; kechiaser mapangji kodangar nenoki memetet.

³⁴Ya tanga linüki aeni aoba nisung ka mesüker, shibai pei kilirtem nem tashi agütsür, nisung shia nem pei pei mapa nungloktsür kinüker dang saksalema liang ta ozüng agütsür pei ki toktsür bendang limai talangi aeni ao.

³⁵Anungji saksalemang, kechiaser ki kiburji nikongtsütsü asü, ayatrem nung asü, an kongbang nung asü, anepdang asü, kodang arutsüar nenoki memetet.

³⁶Aji mesüra pa aoksa arutsü aser pai nenok mejanga angutsü.

³⁷Aser ni nenok dang kechi ashir, aji nenok ajak dang ashir saksalema liang.”

Mark 14

Yisu Tepsettsü Tasa Asaba

(Mat. 26.1-5; Luk. 22.1-2; Yoh. 11.45-53)

¹ Kümtettsü Benjong aser piyazü meinokba benjong atongtsü ananü lia, puti-ungertem aser tezülurtemi ashi-külak agi pa aputsü aser tepsettsü bushimeso.

²Kechiaser parnoki ashi, “Telok rongnung rongrongshishia lir benjong mapang nungbo meinyakli.”

Bethani Nung Totzü Mezütsüba

(Mat. 26.6-13; Yoh. 12.1-8)

³Bethani nung zütsüra adokba Simoner kidang chiyungdak mena alidang, tetsür kati sen jenti alangba teronem menemba totzü temerük bongdang ka bener aru aser lai bongdangji lapok aser pa tekolak nung totzüji mezütsü.

⁴Saka parnok rongnung kari mepelai ashi, “Kechiba totzüji ya oda lalur?”

⁵Kechiaser totzü ya senpak noklang asem tema yong yoker, sensaker nem agütsütetla.” Aser parnoki la arütsü.

⁶Saka Yisui ashi, “La oda tokjang, kechiba nenoki la meinprongdaksür? Lai kü dang mapa tajung ka inyakogo.

⁷ Kechiaser sensakertem nenok den teti alitsü; aser kodangsa nenoki tajung inyaknüdir, parnok dang tajung inyaktet. Saka nibo nenok den teti malitsü.

⁸ Lai kechi akok aji lai inyakogo lai ni aremtsü asoshi mapang matongdang kü mang nung toztü mezütsüogo.

⁹ Anungji ni nenok dang ashir, alima ajak nung kongsa Osangtajungji sayutsüngidir, la mamatettsüsa lai kechi inyak ya bilemeteta jembitsü.”

Yihudai Yisui Ashioktsütsü Nangzükba

(Mat. 26.14-16; Luk. 22.3-6)

¹⁰ Yihuda Iskariot, terana rong-nung kati, putiungertem ket nung Yisu bendanga agütsütsü asoshi pai parnok dangi ao.

¹¹ Aser parnoki aji kodang angashi, parnoki pela, aser pa nem sen agütsütsü nangzük. Aser pai Yisu parnok nem bendang agütsütsü mapang tajung ka bushi.

Nütsüngtem Den Kümtettsü Benjong Achiba

(Mat. 26.17-25; Luk. 22.7-14,21-23; Yoh. 13.21-30)

¹² Piyazü meinokba Benjong mezügnü kodang parnoki kümtettsü san chanuji tenla, pa nütsüngtemi pa dang ashi, “Na asoshi Kümtettsü Benjong achitsüsa onoki kong renemdaktsünür?”

¹³ Pai pa nütsüngtem ana yoka parnok dang ashi, “Yimti jagi oang, aser idakji nisung ka tzü mori ka bener nenok den ajuruteptsü, pa sülen oang,

¹⁴ aser pa kongi idir, ki kibur dangji shiang, “Tesayuri ashi, ni kü nütsüngtem den Kümtettsü Benjong achitsü asoshi kü aener taktang kong ali?”

¹⁵ Aser pai nenok dang temaba taktang tulu ka renema akaba aji sayutsü; idakji asenok asoshi renemang.”

¹⁶ Aser nütsüngtemi ao, aser yimti jagi aru aser pai parnok dang ashiba amaji angü; aji oda parnoki Kümtettsü Benjongji renem.

¹⁷ Kodang nikongtsütsü aru, pai terana den külemi aru.

¹⁸ Parnok langbang nung mener chiyungdang, Yisui ashi, “Atangji ni nenok dang ashir, nenok rongnung kati, oda kü den chiyungsangi ni ashioktsütsü.”

¹⁹Idangji parnok jashia aküm aser parnok kati khen kati khen ta pa dang “Aji ni asü?” ta asüngdang.

²⁰Pai parnok dang ashi, “Paji terana rongnung ka, shiba kü den su ka nung külemi chiyunger.

²¹Kechiaser Nisung Chirbo pa indang zülua aliba ama aor, saka shiba ajanga Nisung Chir ashioktsür, iba nisung asoshi aiatai! Iba nisung asoshibo pa mesoi ali tajungba süla.”

Kibuba Benjong Tenzükba

(Mat. 26.26-30; Luk. 22.15-20; 1 Ko. 11.23-25)

²²Aser parnok chiyungdang, pai amtsük bena arua, aji moatsür sangsa aser aji parnok nem agütsü, aser pai ashi, “Chiang, ya kü mang.”

²³Aser ano pai marok ka am, aser pai tenüngsang agüja moatsür parnok nem agütsü, aser parnoki iba nungi ajem.

²⁴ Aser pai parnok dang ashi, “Ya tezüngzüktepba kü zü lir, koba jentipur asoshi tokshi.

²⁵Atangji ni nenok dang ashir, ni Tsüngrem yimli nung tsükmenatzü tasen majem tashi, joko ni tsükmenatzü süngjang nungi majemtsü.”

²⁶Aser parnoki ken ka tener kimai adoka Oliv tenemi atu.

Peteri Menangzüksüba Indang Shinba

(Mat. 26.31-35; Luk. 2.31-34; Yoh. 13.36-38)

²⁷ Yisui parnok dang ashi, “Nenok ajak metsüdaktsü, kechiaser ya zülua lir; 'Ni sannüker dak azüksü, aser santemi prokshia aotsü.’

²⁸Aji saka ni shia arur külen, nenok dang tama Galili aotsü.

²⁹Saka Peteri pa dang ashi, “Ajaki metsüdakaka, nibo memetsüdaktsü.”

³⁰Aser Yisui pa dang ashi, “Atangji ni ne dang ashir, tanü, oda taonungsa, ani anaben makongdang, nai ni asemben menangzüksü.”

³¹Sakasa Peteri ajang ajanga ashi, “Ni ne den tasütsü liaka, ni na menangzüki malitsü.” Aser parnok ajaki yamaji ashi.

Gethsemane Nung Sarasademba

(Mat. 26.36-46; Luk. 22.39-46)

³²Parnok Gethsemane ta ajaba tesem kati aru, aser pai parnok dang ashi, “Ni sarasadem dang nenoki idaki mena liang.”

³³Pai Peter, Yakob aser Yohan pa den anir ao aser kanga tetsübutsäka timtemmeso.

³⁴Aser pai parnok dang ashi, “Kü taküm tasütsü amato jashir; nenoki yangi ata-ang, aser saksalema liang.”

³⁵Pa tejakleni tatsüka ao aser ali nung apudak, aser kokrabang, iba mapang pa nungi agienjang ta sarasadem.

³⁶Aser pai ashi, “Aba, Oba ne madang ajak takoktsü dang; iba marok ni nungi agienang; aji saka kü mulung masü, ne mulung.”

³⁷Pa meyipa arudang nütsüngtem mejanga angu, aser Peter dang ashi, “Simon, na mejanga alir no? Nai ghonda kata saaka meliteter no?”

³⁸Nenok tatitang nung metsüktsü asoshi saksalema liang aser sarasademang; tanelai janrar saka shi nung tashi mait.”

³⁹Pai tanaben oagi o kasa shia sarasadem.

⁴⁰Aser pa tanaben arudang pai parnok amua oa angu, kechiaser parnok tenük kanga chilar liasü, aser parnoki pa dang kechianga melangzü.

⁴¹Pai tasembenbuba aru aser parnok dang ashi, “Joko mejanga liang aser anisüngzükang. Ya teperi, mapang tongogo; ajiang Nisung chir temenen pur ket nung bendanga agütsütsü.

⁴²Aramesoang, asenoki odi, ajiang, ni ashioktsüba anasa lir.”

Yisu Ashioktsüba aser Apuba
(Mat. 26.46-56; Luk. 22.47-53; Yoh. 18.3-12)

⁴³Idangyongji, pai ano jembia alidang, Yihuda, terana rongnung ka, aser pa den telok tulu ka, nok aser süngsü bener, puti-ungertem o tezülurtem aser tamburtemi yokba tonga aru.

⁴⁴Tang pa ashioktsübai parnok nem temaitsü ka agüja ashi, “Ni shiba dak tebang mesepdir iba nisungbaji puang aser kümdanga anir oang.”

⁴⁵Kodang Yihuda aru, pai yakta oa pa dang ashi, “Tesayur.” Aser pai pa dak tebang mesep.

⁴⁶Aser parnoki pa dak teka ia pa apu.

⁴⁷Saka anasa noktakba rongnung kati pei nok atsüteter, temaba putir kilir dak lepoktsü, aser pa tenarong leptoktsü.

⁴⁸Yisui parnok dang ashi, “Nenoki ashi-auür anema arur ama nok aser süngsü amer ni aputsü arur no?”

⁴⁹Tenla kidang ni nenok den anogo shia sayua liasü, idangji nenoki ni mapu, saka Laishiba ataloktsü asoshi ya inyaker dang.”

⁵⁰Aser parnok ajaki pa toktsü aser ajen.

Asangur Ka Ajenba Indang

⁵¹Aser asangur ka shibai sü tanük ka pei mang nung abenloka liasü; pai pa sülen anitaka ao aser parnoki pa apu;

⁵²saka pai sü toktsür mangsa ajen.

Yisu Mungdang Tsüngdang

(Mat. 26.57-68; Luk. 22.54-62; Yoh. 18.13-14)

⁵³Parnoki Yisu temaba putir dangi anir ao, aser pa dangi putiungertem, tezülurtem, tamburtem ajak sentep.

⁵⁴Aser Peteri temaba putir kima telung tashi oji-oji nungi anitak; aser pa tanükertem den mi wanga mena liasü.

⁵⁵Tang puti-ungertem aser mungdang ajongai Yisu südaksütsü asoshi kuli bushi; saka parnoki tai kecha mangu.

⁵⁶Kechiaser aikati pa anema tiyazü kuli ai, aser parnok kuli meputepi adok.

⁵⁷Karibo noktaker tiyazü kuli pa anema ia ashi,

⁵⁸“Ni iba teka agi yangluba tenla ki raksatsü, asemnü nung teka agi meyangluba tanga ka yanglutsü ta pai ashiba onoki angashiogo.”

⁵⁹Aji oda saka parnok kuli meputepi liasü.

⁶⁰Temaba putir parnok tiyong nungji noktaker Yisu dang asüngdang, “Nai kecha melangzür no? Na anema kechi kuli item nisungi asür?”

⁶¹Saka pai kuka mesüi ali aser kecha melangzü. Tanaben temaba putiri pa dang asüngdang, “Na temoatsüba Chir, Khristaji asü?”

⁶²Idangji Yisui langzü, “Hau Nia.” “Aser nenoki Nisung Chir Tajichilen mena aliba Ajak Takoksang, aser anüng mepet den aruba angutsü.”

⁶³Aser temaba putiri pei sü shisa-a ashi, “Asenok asoshi kuli tali kechi tenüngdaksü aka?”

⁶⁴Pai Tsüngrem atalaba nenoki angashiogo. Nenok telemtetbaji kechi? Aser parnok ajaki pa asütsü tetemsü” ta o kuloktsü,

⁶⁵Kari pa dak metsü metsüloktsü, aser pa tejak nembangtsür pa dak maoktsümeso, aser ashi, “Shin o jembiang.” Aser tanükertemi maokja pa aniok.

Peteri Yisu Menangzükba

(Mat. 26.69; Luk. 22.56-62; Yoh. 18.15-18,25-27)

⁶⁶Peteri luagi kima kilempok nung alidang, temaba putir kilir aiür chanu rongnung ka aru,

⁶⁷aser Peter mi wanga alibaji ngua, pa dak ranglok, aser lai ashi, “Na-a Nazaret nunger Yisu den liasü.”

⁶⁸Saka pai menangzüki ashi, “Nai kechi ashir ni aji temeteta memetet mesüra mangateter.” Aser pai kiküm leni tuguadok, idangji ani akong.

⁶⁹Aiürla jagi pa tanaben angu, aser anasa noktaka alirtem dang ashi, “Iba nisungbaji parnok rongnung ka lir.”

⁷⁰Saka tanaben pai menangzük. Tatsüka lir külen noktaka alirtemi Peter dang ashi, “Atangji na-a parnok rongnung ka lir, kechiaser na Galil nunger.”

⁷¹Saka pai peiji atakatemtsü, aser azüngashitsü tenzük, “Nenoki shiba indang jembir, iba nisungbaji ni memetet.”

⁷²Aser idangyongjisa ani tanaben akong aser “Ani anaben makong dang, nai ni asemben menanzüksü” ta Yisui ashiba pai bilemtet. Aser pai temulung raksa aser ajeb.

Mark 15

Yisu Pilat Tsüngdang

(Mat. 27.1-2,11-14; Luk. 23.1-5; Yoh. 18.28-38)

¹Anepdang puti-ungertemi tamburtem, tezülurtem aser mungdang ajak den bangjemteper parnoki Yisu alen aser pa anir oa Pilat nem agütsü.

²Pilati pa dang asüngdang, “Na Yihuda nunger Chubaji asü?” Pai pa dang langzü, “Nai ashir.”

³Aser putiungertemi tesem aika nungi pa aitsü.

⁴Pilati tanaben pa dang asüngdang, “Nai kecha melangzür no? Parnoki na kwisü nung aitsür ajiang.”

⁵Saka Yisui joko kecha melangzü; anungji Pilati süngmang.

Yisu Tasütsü Bendanga Agütsüba

(Mat. 27.15-26; Luk. 23.13-25; Yoh. 18.39—19.16)

⁶Tang benjong mapang nungji parnoki shiba asoshi asüngdangdir, tepuokdak alir ka chioktsüsa liasü.

⁷Baraba tenüng agi nisung ka yimten anemertem den tepuokdak liasü, shibai yimten anema apusoba mapang nung nisung tepset.

⁸Aser teloki tur külen parnok dang akhi benshiba ama benshiang ta pa dang asüngdangtsü tenzük.

⁹Pilati parnok dang ashi, “Ni nenok dangi Yihuda nunger Chubaji chiokdaktsünür asü?”

¹⁰Kechiaser mokokaji ajanga puti-ungertemi pa bendanga agütsü ta pai ajitet.

¹¹Saka parnok dangi Baraba-ang pai chiokdaktsütsü asoshi puti-ungertemi telokji ajongmeso.

¹²Pilati tanaben parnok dang ashi, “Sürabang, nenoki Yihuda nunger Chuba ta ajaba nisung dangji ni kechi inyaktsü?”

¹³Parnoki tanaben ayimten, “Pa kangki nung angenlokang.”

¹⁴Aser Pilati parnok dang ashi, “Kechiba? Pai kechi tamajung inyak?” Saka parnoki tali tesashiba dang ayimten, “Pa kangki nung angenlokang.”

¹⁵Anungji Pilati telok mulung chidaktsünü nung, pai parnok dangi Baraba chiok, aser Yisu dak tareptsü lisü agi repdaksür külen kangki nung pa angenloktsü bendanga agütsü.

Temerangertemi Yisu Menütsüba

(Mat. 27.27-31; Yoh. 19.2-3)

¹⁶Temerangertemi pa governor kidangi anir ai; aser parnoki temeranger telok ajak jaten.

¹⁷Aser parnoki pa nem nakrema meremba sü ka abendaktsü, aser ayi agi chuba korang ka mesena yanglur, pa dak semoktsü.

¹⁸Parnoki pa nem salem agütsü aser ashi, “Yihuda nunger Chuba, sangang!”

¹⁹Parnoki pa tekolak nung tzütok kati azük, pa dak metzü metsüloktsü, aser pa akhüm tsübu pa tsüngdang apudak.

²⁰Aser parnoki pa sensatsür külen, pa dak nungi nakrema meremba süji agizük, aser pa nem pei süoshi abendaktsü. Aser pa kangki nung angenloktsü asoshi parnoki pa anir ao.

Yisu Kangki Nung Angenlokba

(Mat. 27.32-44; Luk. 23.26-43; Yoh. 19.17-27)

²¹Lenmang nungji Simon ta sür nisung ka, shiba yimtaklen nungi yimti jagi süia liasü, aser parnoki pa dang Yisu kangkiji aputsü kangok. Iba Simon ya Cyrene nunger, Alexander aser Rufu na tebu liasü.

²²Parnoki Yisu Golgotha, koba tetezü “tekolak-ret” ta ajaba tesem kati anir aru.

²³Parnoki pa nem tsükmenatzü yi den teronem menemtsü meyokteper agütsü, saka pai aji magizük.

²⁴ Parnoki pa kangki nung angenlok; aser nisung shia kechi lemzüktsü an toktang, parnoki parnok rongnung pa süoshi lemsa.

- ²⁵Parnoki pa kangki nung angenlokba mapangji tuku baji meta liasü.
- ²⁶Pa aitsüba oji yamai zülu, “Yihuda NUNGER CHUBA.”
- ²⁷Aser parnoki pa den ashir ana ka tajichilen aser ka tabelen ta angenlok.
- ²⁸“Pa menen purtem den aroki züngsem” ta Laishibai ashibaji atalok.
- ²⁹ Pa anasa süisü bongertemi pa sensaja pei tekolak angemlokja ashi, “Aha, Na shibai tenla ki raksar asemnü nung yanglutsüba,
- ³⁰ne sasa kümzükang, aser kangkidong nungi alungjong!”
- ³¹Yamaji puti-ungertemi, tezülurtem dena, parnok rongnung pa atalaja ashi, “Pai tangarbo kümzük, saka pa sasa mekümzükteter.
- ³²Onoki ngur amangtsü asoshi, Israel nunger Chuba, Khristaji tang kangki nungi alungjong.” Aser kangki nung pa den külemi angenlokbatemia pa atala.

Yisu Asüba Indang

(Mat. 27.45-56; Luk. 23.44-49; Yoh. 19.28-30)

- ³³Terana baji nungi asem baji tashi alinük ajak nung tammang liasü.
- ³⁴Asem baji meta nung Yisui ola adoka ayimten, “Eloi, Eloi, lama sabak thani?” Koba tetezü. “Kü Tsüngrem, kü Tsüngrem kechiba nai ni toktsür?”
- ³⁵Anasa noktaka alirtem kari aji angashia ashi, “Ajiang, pai Elija ajar.”
- ³⁶ Kati asema oa, renrajeb ka nung yi tasen agi süngdaksür, rangdong ka nung aji toloker, pa nem tajemtsü agüja ashi, “Atangji Elija pa ajungzüksü arudisü marulir asenoki ajia lidi.”
- ³⁷Aser Yisui ola tulu ka adok, aser pa asü.
- ³⁸ Aser tenla ki teyindangba sü temalen nungi tetsünglen tashi ana küma shima.
- ³⁹Aser noklang madak kibur shiba pa jakdang noktaka liasü, pai pa yamaji asüba ngua ashi, “Atangji iba nisung ya Tsüngrem Chir liasü.”
- ⁴⁰Aser tetsürtemi oji nungi repranga liasü, item rongnung Mari Magdalin, aser Yakob tanubusang o Yosef na tetsü Mari, aser Salome dena liasü;

⁴¹Shiri pa Galil nung alidang, pa sülen anitak, aser pa yaria liasü, aser tangar tetsür aika pa den Yirusalemi aruba, parnok den liasü.

Yisu Aremba Indang

(Mat. 27.57-61; Luk. 23.50-56; Yoh. 19.38-42)

⁴²Aser nikongtsütsü akümdang, kechiaser aji terenemba anogo, tetezü, Amungnü atongtsü anogo ka lia,

⁴³Arimathia nunger Yosef, mungdang nung tamaren züngsem ka, shibai Tsüngrem yimli asoshi ata-a liasü, tasü ita Pilat dangi ao, aser Yisu mang meshi.

⁴⁴Pilati Yisu asüba meteta süngmanga liasü, anungji noklang madak kibur ka jar, pa joko sür südi ta asüngdang.

⁴⁵Noklang madak kibur jagi pa süogo ta kodang ashi, pai tasü mangji Yosef nem agütsü,

⁴⁶Aser pai sü tanük ka alir, pa ajungzüka sü tanük nungji alung, aser lung nung angenpoka aliba leprungki nung ayu; aser leprungki kikümbangji lungpak kati nembanga toktsü.

⁴⁷Mari Magdalin aser Yoses tetsü Mari pa kong ayu aji angu.

Mark 16

Yisu Shia Aruba Indang

(Mat. 28.1-8; Luk. 24.1-12; Yoh. 20.1-10)

¹Amungnüji süir külen, Mari Magdalin, Yakob tetsü Mari, aser Salome parnoki pa dak teronem menemba toztü mezütsütsü asoshi itemji ali.

²Deobar anepdang yakta, anü adokli, parnoki leper jagi aru.

³Parnoki jembitepa ashi, “Shibai asenok asoshi lungpakji leprungki kikümbang nungi lungdoktsütsü?”

⁴Aser reprangketa yok nung, lungpakji lungdoker parnoki angu; kechiaser lungpakji kanga tulu liasü.

⁵Aser leper jagi aidang asangur ka sü temesüng ka abener ajichilen parnoki mena angu; aser parnoki süngmang.

⁶Pai parnok dang ashi, “Tesüngmang, kangki nung angenlokba Nazaret nunger Yisu nenoki bushir. Pa shia aruogo, pa yangi mali, parnoki pa ayudakji ajiang.

⁷Saka oang, pa nütsüngtem aser Peter dang shiang; aser pa nenok dang tama Galili odagi; aser pai nenok dang shia aliba ama idakji nenoki pa angutsü.”

⁸Aser parnoki ilunga tugua leper nungi ajen; kechiaser tatententsü aser taoksatsü parnok dak atong; aser parnoki shinga danga kecha mashi, kechiaser parnoki tsübu. Marki ZÜLUBA MELEPZÜNG O TALANGBA

Mari Magdalin dangi Yisu Adokba

(Mat. 28.9-10; Yoh. 20.11-18)

⁹Tang Yisu kodang mezüng deobar anepdang yakta shia aru, pai tamasa Mari Magdalin, shiba dak nungi temenen tanela tenet aridoktsü, la dangi adoka sayu.

¹⁰Lai or pa den alirtem dang, parnok mangyima jeba alidang ashi.

¹¹Saka kodang pa taküm lir aser lai pa nguogo ta angaziük, parnoki aji mamangtet.

Pa Nütsüng Ana Dangi Adokba

(Luk. 24.13-35)

¹²Iba sülen ano parnok rongnung nütsüng ana yimtakleni oya alidang, tereprangtsü balaka agi pai parnok dangi adoka sayu.

¹³Aser parnoki or aji tangar tanüngba danga ashi, saka parnoki tena danga mamang.

Nütsüngtem Tenyaba Indang

(Mat. 28.16-20; Luk. 24.36-49; Yoh. 20.19-23; TMa. 1.6-8)

¹⁴Ajisür külen terkaji chiyungdak mena alidang, pai parnok dang adoka sayu, parnoki mamangba aser temulung merangba asoshi pai parnok arütsü, kechiaser pa shia arur külen angurtem danga parnoki mamang.

¹⁵ Aser pai parnok dang ashi, “Nenoki alima ajakleni oang, aser teyanglubatem ajak dang osangtajung sayutsüngiang.

¹⁶Shibai amanga baptidir, pa kümzüksü; saka shibai mamanglir, pa aitsütsü.

¹⁷Aser shirnoki amangdir, parnok asoshi temaitsü itemi alitsü: kü tenüng nung parnoki temenen tanelatem aridoktsü; aser oshi tasen agi jembitsü;

¹⁸Parnoki pertem bena arutsü, aser parnoki tasütsü langka jemaka, iba jagi parnok teraka mekangshitsü; parnoki shirangertem dak teka agi nemettsü, aser parnok anebtsü.”

Yisu Kotaki Atuba

(Luk. 24.50-53; TMa. 1.9-11)

¹⁹Yamaji parnok den jembir külen, Kibuba Yisu kotaki anir atu, aser Tsüngrem tajichilen amen.

²⁰Aser Kibubai parnok den külemi inyakba, aser ochi temaitsütem agi kuli agüja, parnoki ajaklen oa sayutsüngi.

(Laishiba kar nungbo iba kaket sülen iba oren tatsüba agi yamai temdakja angutsü) Saka parnok dang ashiba ama parnoki Peter aser pa den alirtem dang o tatsü agi metetdaksü. Aser iba sülen, parnok ajanga anüdoklen nungi anüolen tashi, temeshi aser mesamatsüba teti tatem maka tekümtet proktsü Yisui parnok yok.

Luk

Luk 1

Okila

¹Tamarener Theofil; onok rongnung tatalokbatem koba indang tetenzük nung shiri tenük agi itemji angu aser aji tenzükertem liasü,

²onok nem osang koma agütsü, yamaji nisung aikati, item bendentsü meranga liasü.

³Aser iba indang tetenzük nungi ajak shitak ta ni bushiteta liasü.

⁴Na kechi nung sayua ali idakji ochibaji nai metettsü asoshi nia ne dangi tatongi zülutsü junger ta bilem.

Yohan Baptisüba Asotsü Indang Shinba

⁵Yihuda nunger chuba Herod mapang nung, Abia putir-ren shilem nungi putir ka tenüng agi Zakaria, aser pa kinungtsü Aron semchir ka tenüng agi Elizabet liasü.

⁶Tenaprongla Tsüngrem tsüngdang temeshi liasü; Kibubar ozüngtem aser temelabatem amshia tai maket liasü.

⁷Saka parnok tanur maliasü; kechiaser Elizabet tapung, aser tenaprongla arishi talangka süir liasü.

⁸Pai pei tataren nung Tsüngrem madang tekülemba mapa inyakdang putir mapa yimsü amato,

⁹Kibuba temeshidaki tua liangmesen arongtsü an toktangba pa dak kao.

¹⁰Liangmesen arongba mapang telok ajongai kima sarasadema liasü.

¹¹Idangji liangmesen arongba tenladak tajichilen Kibuba tenyar ka pa madangi adoka noktak.

¹²Kodang Zakariai paji angu, pa aoksa, aser tetsübu agi asüng,

¹³saka tenyar jagi pa dang ashi, “Tetsübuma Zakaria, kechiyong nai sarasademba angashiogo aser nebuttsü Elizabeti ne nem jabaso ka sotsütsü aser nai pa tenüng Yohan ta ajatsü.

¹⁴Aser nai tepela angutsü aser ne mulung achitsü aser pa asoba nungji jentipur pelatsü.

¹⁵Kechiyong Kibuba tsüngdang pa tulu akümstsü. Aser pai yi mesüra mejemtzü majemstsü, saka pa tetsü nu menden nungi Tanela Temeshi agi sünga alitsü.

¹⁶Aser pai Israel nunger aika Kibuba parnok Tsüngrem dangi meyipdaksütsü.

¹⁷Tebutem temulung techirtem dangi meyipdaksütsü aser tashi mangabapur temeshipur shisatsü dangi meyipdaksütsü asoshi, asen Kibuba asoshi renema alibapur renemstsütsü asoshi pa jakdang Elija tanela aser ain nung pai aotsü.”

¹⁸Zakariai tenyar dangji ashi, “Kechi koda ni aji metettsü? Kechiyong ni tambur kümogo aser yamaji kü kinungtsüa tantsür kümogo.”

¹⁹Tenyar jagi pa dang langzü, “Tsüngrem tsüngdang noktakba Gabrielji ni lir, aser ne den jembitsü aser iba osang tajung bener arutsütsü ni yoka lir, aser pa nüng temeshi lir.

²⁰Ajiang, item ataloktsüba anogoji maru tashi na ola makai aser o mejembiteti alitsü. Kechiaser kü o koba mapang shitak nung ataloktsü aka aji nai mamang.”

²¹Nisungtemji Zakaria ata-a liasü pa papigaji tenla ki nung aliba asoshi parnok süngmanga liasü.

²²Kodang pa kimai adok, pai parnok den mejembitet aser pai mangdang ka nguogo ta parnoki metet. Pai parnok dang temaitsü agi tuyu aser pai o mejembiteti liasü.

²³Pai tataren tenzükbaji kodang atem, pai pei kidangi aru.

²⁴Item anogoji süir pa kinungtsü Elizabet mashisa aküm, aser ita pungu tashi lai pei sasa miimshia ashi,

²⁵“Nisung rongnungi kü maksü endoktsü asoshi Kibubai kü dang taochi agi inyakogo!”

Yisu Asotsü Indang Shinba

²⁶Ita trokbuba nung Galil nung aliba yimti ka tenüng agi Nazaret;

²⁷Dawid kidong nungi nisung ka tenüing agi Yosef, shibai aiür ka aniasünga liasü, la dangi Tsüngremi tenyar Gabrielji yok. Aser aiürla tenüingji Mari liasü.

²⁸La dangi pa ao aser ashi, “Pela-a liang, na taochi kanga angula, Kibuba ne den lir.”

²⁹Saka iba o angashiba nungji la kanga shisa bulua aküm, aser la mulung nung ya kechi amala salem o ka ta lai bilema liasü.

³⁰Aser tenyar jagi la dang ashi, “Tetsübuma, Mari, kechiaser Tsüngrem nungi nai taochi nguogo.

³¹Na mashisa akümtsü aser tanur ka asotsü, aser nai pa tenüing Yisu ta ajatsü.

³²Pa tulu alitsü aser pa dang Tematiba meyong Chir ta ajatsü, Kibuba Tsüngremi pa tebu Dawid chuba menden pa nem agütsütsü.

³³Yakob kidong madak pai teti tatem makai chubatsü aser pa chuba yimliji tatem makai alitsü.”

³⁴Saka Mari-i tenyar dangji ashi, “Ni kinungpu mali nung ya kechi koda takoktsü?”

³⁵Tenyar jagi la dang langzü, “Tanela Temeshi ne dangi arutsü, Tematiba aini na akhümbangtsü. Anungji tasotsü aliba tanur dang Tsüngrem chir ta ajatsü,

³⁶aser ajiang, ner kinunger Elizabet la tantsür liaka, la dak tanur ka tangloka la mashisa lir aser shiba dang tapungla ta aja la mashisa kümer ita trokbuba lir.

³⁷Kechiaser Tsüngrem denbo kecha tamakoktsü malitsü.”

³⁸Aser Mari-i ashi, “Ni Kibuba tenzükla, kü dang ne o amaji lidakjangma.” Aser tenyar jagi la nungi pila.

Mari-i Elizabet Semdangba

³⁹Item anogo nungji Mari-i aramesoa tenem linük nung aliba Yihuda yimti jagi ilunga ao.

⁴⁰Lai Zakaria kidangi ai aser Elizabet dang salem ashi.

⁴¹Kodang Elizabeti Mari o angashi, la nu menden nung tanur jagi pungten, aser Elizabet Tanela Temeshi agi asüng.

⁴²Aser lai ola tulu agi ayimtena ashi, “Tetsürtem rongnung na temoatsüba aser ne nu menden tejang temoatsüba.

⁴³Kü Kibuba tetsü kü dangi arutsüsa kechiba ya kü dak ang ataloker?

⁴⁴Kechiaser ajiang, ne salem o kü narongi aidang kü nu menden nung tepela agi tanuri pungten.

⁴⁵Kibuba nungi la dang, kechi jembioigo aji ataloktsü ta shibai amangogo la temoatsüba.”

Mari-i Atenba Tenüngsang Ken

⁴⁶ Aser Mari-i ashi, “Kü nelai Kibuba uludaktsür,

⁴⁷aser kü nelai kü kümtetdakba Tsüngrem dak pelaseter,

⁴⁸ Kechiaser pai pei tenzükla ajemaluba züngshioigo, kechiaser ajiang tang mapang nungi putu ajaki kü dang temoatsüba ta ajatsü.

⁴⁹Kechiaser shiba Takoksang lir, pai ni asoshi mapa tulu inyakogo, pa tenüng temeshi lir.

⁵⁰Pa tsüburtem madak pa yimlibilem putusa putu alitsü.

⁵¹Pai pei teka agi pei tashi sayu, temulungjang nung asüküm bilemba nisungtemji pai prokshidaktsüogo.

⁵² Pai chubatem parnok chuba menden nungi aludaktsüogo; aser ajemalurtem ajungketdaktsüogo.

⁵³Ayabatem tajung agi pai parnok tiptemdaktsüogo. Aser takartem pai tazüng yokogo.

⁵⁴Pai pei tenzüker Israel dang, pa yimlibilem bilemtettsü asoshi yariogo,

⁵⁵ Asen tebutem dang ama, pa metsü Abraham dang teti asoshi jembiba ama.”

⁵⁶Aser Mari-i la den ita asem shi ali, aser lar kidangi meyipa ao.

Yohan Baptitsüba Asoba

⁵⁷Elizabet asoshi nu amungtsü anogo abensa aru aser lai jabaso ka aso.

⁵⁸Aser lar kiyongertem aser kinungertemi la dang Kibubai yimlibilem tulu sayuba indang angashi aser parnoki la den pelatep.

⁵⁹Idangji anogo tinübuba nung parnoki pa mejeptokdaksütsü aru, aser parnoki tebu nüngten Zakaria jadaktsünü.

⁶⁰Saka tetsüi ashi, “Masü, pa tenüng Yohan ta ajatsü.”

⁶¹Parnoki la dang ashi, “Ner kinunger rongnung iba tenüng agi ajaba shinga mali.”

⁶²Pai jabasoji shiba jadaktsünür ta parnoki tebu dang temaitsü sayu.

⁶³Tezülutsü lungpak ka pai meshi, aser zülu, “Pa tenüng Yohan.” Idangji parnok ajak pangka.

⁶⁴Idangjisa pa tebang lapokadok aser temeli saladok aser Tsüngrem sanga o jembi.

⁶⁵Aser parnok kiyongertem ajak madaki tetsübutsü alu aser Yihuda tenem linük ajaklen item ajak indang jembia liasü.

⁶⁶Item angashir ajaki ya pei mulung nung yua ashi, “Süra, iba tanur kechi asütsü?” Kechiaser Kibuba teka pa den liasü.

Zakaria Shin O

⁶⁷Aser tanur tebu Zakaria Tanela Temeshi agi sünga shina ashi:

⁶⁸“Israel Tsüngrem Kibuba sangdakjang, kechiaser pai pei nübur semdangogo aser parnok alangzükogo.

⁶⁹Pa tenzüker Dawid kidong nungi asenok asoshi, tekümtet tezü ka pai adokdaksüogo.

⁷⁰Asen tebutem dang ainkartem ajanga akhi mapang nungi koba pai jembi;

⁷¹oda asen tsükchirtem nungi aser asenok sempartem ket nungi asenok kümzüksü.

⁷²Aji oda pai asen tetsüteboutem dang yimlibilem nangzükba ataloktsütsüsa aser pa temeshi tezüngzüktepba bilemtettsüsa;

⁷³azüngashiba koba pai asenok tebu Abraham dang azüngashi;

⁷⁴oda asenokji tsükchirtem nungi kümzüker külen tetsübu makai;

⁷⁵pa madang temeshiba aser ochishiba nung, asen arishi tepiyong pa tenzüksüji asenok dang melatsü.

⁷⁶Aser tebusang, na Tematiba meyong ainkar ta ajatsü, kechiyong Kibuba jakdang pa lenmang renemtsütsü asoshi na aotsü.

⁷⁷Oda pei nübur nem parnok taitem atokba ajanga, tekümtet metetba shisatsü agütsütsü.

⁷⁸Asen Tsüngrem temeim yimlibilem agi temalen nungi, anogo tasen ka adokba jagi asenok semdangtsü.

⁷⁹Ammang aser tasüba akhüm nung amenbatem manung sangwatsü asoshi; tesünep lenmang leni asen tetsüng anitsü asoshi na Kibuba jakdang pa lenmang renemi aotsü.”

⁸⁰Aser tanurji ain, aser tanela nung tashi ita aküm aser Israel dang pa sayuba anogo matong tashi pa lisem lima arem nung ali.

Luk 2

Yisu Asoba

(Mat. 1.18-25)

¹Item anogo nungji alima ajak nung tenüng zülutsüla ta Kaisar Augusta nungi ozüng ka sangdong.

²Aji Kurini Siria lima nung governor alidang mezüng nütsüng yongsük zülutenba liasü.

³Aser nisung ajak pei tenüng zülutsü pei yimti-i ao.

⁴Yosefa Galil nung aliba Nazaret yimti nungi Yihuda nung aliba Bethlehem ta ajaba Dawid yimti-i ao, kechiaser pa Dawid kidong nungi liasü.

⁵Pai aniasünga aliba Mari, shiba temang mazüngi liasü, la den tenüng zülutsü asoshi ao.

⁶Parnok yangji alidang, la nu amungtsü mapang tonga aru.

⁷Lai pei mezüng jabaso aso aser kinü sü agi meia tsük mejakdak su ka nung ayu. Kechiaser parnok asoshi tanendakji taktang mali asü.

Sannüker aser Kotak Tenyar

⁸Aser iba linük nungji sannükertem moapu nung aonung pei san telok nükyä liasü.

⁹Kibuba kotak tenyar ka parnok dangi jungkai adok; aser Kibuba sentsüwangshi parnok meketa yalok. Aser parnok tetsübu agi asüng.

¹⁰Aser tenyar jagi parnok dang ashi, “Tetsübu kechiaser ajiang, ni nenok dangi tepelatsü osangtajung tulu bener arutsür.

¹¹Kechiaser tanü nenok nem Dawid yimti nung Kümtetdakba ka soja lir, paji Kibuba Khrista lir.

¹²Aser nenok dang temaitsüji ya alitsü: nenoki tanur ka kinü sü agi meir tsük mejakdak su nung mejanga angutsü.”

¹³Aser aoksa tenyar denji kotaker telok nungi jenti adoka Tsüngrem tenüng sanga ashi,

¹⁴“Tematiba nung aliba Tsüngrem dang sentsüwangshi, aser alima nung pa temulung achiba nisungtem rongnung tesünep.”

¹⁵Kodang tenyartemji parnok nungi pila-a kotaki atu, sannükertemi kati ka den jembitepa ashi, “Kechi Kibubai asenok dang metetdaksü aser kechi atalok, tang asenoki Bethlehemi oa aji reprangdangdi.”

¹⁶Aser parnoki ilunga ao, aser Mari o Yosef na den kinü tanurji tsük mejakdak su nung mejanga angu.

¹⁷Kodang parnoki aji angu, iba tanur indang parnok dang ashibaji metetdaksü.

¹⁸Aji angashir ajaki parnok dang sannükertemi ashiba indang süngmang.

¹⁹Saka Maribo item tatalokbatem ajakji pei mulung nung rizünga yua item indang shisadanga liasü.

²⁰Aser parnok dang ashiba amato sannükertem jagi angashiba aser anguba ajak asoshi parnoki Tsüngrem tenüing sanga aser pa sentsüwangshidakja meyipa aru.

²¹Aser tinü buba nung kodang pa mejeptoktsü; la nu menden nung pa metanglok dang tenyari tenüing agütsüba ama, pa tenüing Yisu ta aja.

Yirusalem Nung Yisu Lanuwa

²²Mosa Ozüing amato parnok meshitettsü anogo abensadang, Kibuba nem bendanga agütsütsü asoshi parnoki Yisu Yirusalemi anir aru.

²³Kechiaser Kibuba ozüing nung zülua aliba amato, “Mezüing asoba jabaso shiaji Kibuba madang temeshi ta ajatsü.”

²⁴Tenlatsü asoshi Kibuba ozüing nung aliba amato, guduru chanu ana parnoki tenla.

²⁵Tang Yirusalem nung Simon ta ajaba temeshi aser bendanga agütsüba nisung ka liasü. Aser Israel süneptsüba asoshi pai ata-a liasü; Tanela Temeshi pa madak liasü.

²⁶Pai Kibuba meyong Khristaji mangu tashi tasüba mangutsüla ta Tanela Temeshi agi pa dang jungkai adoka liasü.

²⁷Tanela nung pai tenla kidangi atu. Kodang tsüraburi ozüing nung aliba ama beshitsü Yisu anir aru,

²⁸Simoni paji ajungzük aser Tsüngrem dang moaja ashi;

²⁹“Tang, Kibuba, ne o amato nai ne tenzüker tesünep nung piladakjangma.

³⁰Kechiaser kü tenüki ne tekümtet nguogo;

³¹Koba nai nüburtem ajak asoshi renemogo.”

³²Oda Bendangertem dangi tesangwa ka jungkai adokba aser ne nübur Israel dangi sentsüwangshi asoshi.

³³Aser pa tebu aser pa tetsü pa indang jembiba nung süngmanga liasü.

³⁴Idangji Simoni parnok moatsü aser tetsü Mari dang ashi, “Ajiang, temulung aika nungi tebilemba jungkai adoktsü asoshi, Israel pur rongnung aika laoba mesotsü asoshi aser temaitsü koba anema o jembitsü, aji asoshi iba tanur shimteta lir.

³⁵Aser nok ka agi ne tanela ateta atsüngtsü.”

³⁶Asher kin nungi Fanuel jala rongnung ka ainkarla tenüng agi Ana ta ajaba ka liasü. La kanga tantsür liasü aser la aiwa mapang nungi tenzüka pei kinungpu den küm tenet lir külen;

³⁷aser la küm tir-pezü tashi amia liasü. Lai lumia mepishiba agi anüngdang aser aonung oda anogoshia külema tenla kidang nungi mepila.

³⁸Iba mapang nungjisa tua lai Tsüngrem nem tenüngsang agütsü, aser Yirusalem tekümtet asoshi atartem ajak dang pa indang jembi.

³⁹Kodang Kibuba ozüng amato parnoki ajak renem, parnoki Galil nung aliba pei yimti Nazareti meyipa shilang.

⁴⁰Aser tanurji ain aser tashi ita aküm, aser pa shisatsü agi sünga, aser Tsüngrem taochi pa madak liasü.

Tanur Yisu Tenla Kidang

⁴¹Pa Tsüraburi küm shia Kümtettsü Benjong nung adentsü parnoki Yirusalemi atu.

⁴²Kodang pa küm terana tain liasü, Benjong yimsü amato parnoki Yirusalemi atu;

⁴³aser kodang Benjongji atem, parnok meyipa shilangdang, tanur Yisuji Yirusalem nung ata-a liasü, aser pa tsüraburi aji memeteti liasü.

⁴⁴Saka par medemer den alitsü ta bilema, parnoki kenü anogo lenmang oadok. Idangji parnoki paji parnok kinungertem aser medemertem rongnung bushi.

⁴⁵Saka kodang parnoki pa mangu, parnoki pa bushia Yirusalemi aru.

⁴⁶Anogo asem süir külen, parnoki pa tenla kidang tesayurtem rongnung o anga-a aser tasüngdangbatem asüngdanga mena angu;

⁴⁷aser pa o angashir ajaki pa tangatetba aser telangzübatemji ngua süngmang.

⁴⁸Kodang parnoki pa angu, parnoki süngmang, aser tetsüi pa dang ashi, “Tebusang, kechiba nai onok dang yamai benshir? Ajiang, nebu künabo temulung makai na bushir?”

⁴⁹Pai parnok dang ashi, “Nenoki kechiba ni bushia liasü? Ni kü Bu kidang alitsüla ta nenoki memetet no?”

⁵⁰Saka pai parnok dang ashibaji parnoki mangatet.

⁵¹Aser pai parnok den Nazareti aru, aser idakji pai parnok dang tashi anga-a liasü, aser item ajak tetsüi pei mulung nung yua liasü.

⁵²Aser Yisu shisatsü nung, temang nung, Tsüngrem aser nisung matsüngdang taochi nung ain.

Luk 3

Yohan Baptitsüba Sayutsüngi

(Mat. 3.1-12; Mar. 1.1-8; Yoh. 1.19-28)

¹Kaisar Tiberia chubaba küm terpunububa nung Yihuda nung Pontia Pilat governor alidang, Galil nung Herod tetrark aser pa tenu Filip Iturea aser Trakonita nung tetrark, aser Lusania Abilene nung tetrark alidang,

²temaba putir Ana aser Kaifa mapang, lisem lima azüngmeyakdak lima nung Zakaria jabaso Yohan dangi Tsüngrem o aru.

³Aser pai Yordan meketa aliba linük ajak dangi oa, temenen tatokba asoshi temulung meyipa baptiba indang sayutsüngi.

⁴Isaia ainkar kaket nung Zülua aliba ama: “Arem nung kati ayimtenba ola, Nenoki Kibuba lenmang renemang, Pa lentongbang metong metonga yangluang.

⁵Telemek ajak asüngtsü, aser tenem aser ungsem ajak ludaktsütsü, aser tekirak len metong metonga akümütsü; aser küprangküpro lenmang tesüsü alitsüla.

⁶Aser nisung ajaki Tsüngrem tekümtet angutsü.”

⁷Anungji pa nem baptidaktsütsü asoshi aruba teloktem dang pai ashi, “Nenok per chirtem, tarutsü aliba terasaba nungi ajentsü nenok dang shibai ashi?”

⁸Anungji temulung meyipba den sütepa tejang tangang, aser Abraham nenok tebu lir ta tebilem, kechiaser ni nenok dang ashir, Tsüngremi item lung nungi Abraham chirtem adokdaktsütet.

⁹Tanga süngdong züng nung pu ataloka lir; anungji koba süngdong nung tejang tajung metanglir, aji lepzüker aser aji mi nung enoktsütsü.”

¹⁰Idangji teloki pa dang asüngdang, “Süra onoki kechi inyaktsü?”

¹¹Pai parnok dang langzü, “Shiba sü ana aka, makaba nem pai ka agüjang, aser shiba chiyungtsü aka, yamajisa pai inyakdakjang.”

¹²Aser alimelen sarurtemia pa nem baptidaktsütsü asoshi pa dangi aru aser parnoki pa dang ashi, “Tesayur, onoki kechi inyaktsüla?”

¹³Aser pai parnok dang langzü, “Alimelen saruba sen ozüng dak alema nenoki tesaru.”

¹⁴Temerangertemia pa dang asüngdang, “Süra onokia kechi inyaktsüla?” Pai parnok dang langzü, “Sen angutsü asoshi shinga tekangshi, ano tiyazü agi shinga taitsü, saka nenok pei taa agi temulung chia liang.”

¹⁵Aser nisungtemi imla-a alidang, aser nisung ajaki pei temulung nung Yohan indang paji Khrista asü ta asüngdanga alidang;

¹⁶Yohani parnok ajak dang langzü, “Atangji ni nenok tzü nung baptitsür, saka kü dang tuluba ka shiba tsüngsem lisü salatsü ni metemsü, pa arudagi, pai nenok Tanela Temeshi nung aser mi nung baptitsütsü.

¹⁷Pai pei motsüngnem jungjunga meshitettsü aser pei tsük jendang bendentsü asoshi pa ket nung ber am-a lir, saka kodanga masepba mi nung pai tsüksü rongtoktsü.”

¹⁸Tanga o aika agi pai nisungtem ajungshia osangtajung sayutsüngi.

¹⁹Saka Herod tetrark, pa tedi kinungtsü Herodia mechi, aser Herodi inyakba mapa tamajung ajak indang Yohani arütsü nung

²⁰pai Yohan tsüngden chiokdak puoka ano tamajung madak tamajung inyak.

Yisu Baptiba

(Mat. 3.13-17; Mar. 1.9-11)

²¹Kodang nisung ajak baptitsü, aser Yisua bapdir külen sarasadema alidang anüngji lapok,

²²aser pa dak Tanela Temeshi guduru ka ama alua atem, aser anüng nungi ola ka adoka ashi, “Na kü meimba Jabaso, Ne dak ni temulung kanga achir.”

Yisu Jakzükdak

(Mat. 1.1-17)

²³Yisu pei sayutsüngiba mapang tenzük dang arishi küm semer shi liasü, aser pa Yosef chir ta züngshi. Heli chir Yosef, Matat chir Heli.

²⁴Matatji Levi chir, Leviji Melki chir, Melkiji Yana chir, Yanaji Yosef chir.

²⁵Yosefji Matatia chir, Matatiaji Amos chir, Amosji Nahum chir, Nahumji Esli chir, Esliji Nagai chir,

²⁶Nagaiji Maat chir, Maatji Matatia chir, Matatiaji Semein chir, Semeinji Yosek chir, Yosekji Yoda chir,

²⁷Yodaji Yoanan chir, Yoananji Reosa chir, Reosaji Zerubbabel chir, Zerubbabelji Shealteil chir, Shealteilji Neri chir,

²⁸Neriji Melki chir, Melkiji Addi chir, Addiji Kosam chir, Kosamji Elmadam-chir, El-madamji Er chir,

²⁹Erji Yihusua chir, Yihusuaaji Eliezer chir, Eliezerji Yoram chir, Yoramji Matap chir, Matapji Levi chir,

³⁰Leviji Simeon chir, Simeonji Yihuda chir, Yihudaji Yosef chir, Yosefji Yonam chir, Yonamji Eliakim chir, Eliakimji Melea chir,

³¹Meleaji Mena chir, Menaji Matata chir, Matataji Nathan chir, Nathanji Dawid chir,

³²Dawidji Yesse chir, Yeseji Obed chir, Obedji Boaz chir, Boazji Sala chir, Salaji Nashon chir.

³³Nashonji Aminadab chir, Aminadabji Admin chir, Adminji Arni chir, Arniji Hezron chir, Hezronji Perez chir, Perezji Yihuda chir.

³⁴Yihudaji Yakob chir, Yakobji Isak chir, Isakji Abraham chir, Abrahamji Tera chir, Teraji Nahor chir, Nahorji Serug chir,

³⁵Serugji Reu chir, Reuji Peleg chir, Pelegji Eber chir, Eberji Shela chir,

³⁶Shelaji Kenan chir, Kenanji Arpakshad chir, Arpakshadji Shem chir, Shemji Noa chir, Noaji Lamek chir, Lamekji Methusela chir,

³⁷Methuselaji Enok chir, Enokji Yared chir, Yaredji Mahalalel chir, Mahalalelji Kenan chir, Kenanji Enosh chir.

³⁸Enoshji Seth chir, Sethji Adam chir, Adamji Tsüngrem chir.

Luk 4

Yisu Atitangba

(Mat. 4.1-11; Mar. 1.12-13)

¹Yisu Tanela Temeshi agi sünga Yordan nungi meyip. Aser Tanela agi anishia arem nung lirnü Mojingi atitanga liasü.

²Item anogo nungji pai kecha machi, aser kodang aji atem, pa ya-a liasü.

³Idangji mojingi pa dang ashi, “Na Tsüngrem Chir süra, iba lung yagi am kümang ta shiang.”

⁴Yisui pa dang langzü, “Ya zülua lir, nisungi am tesa agi taküm melitet.”

⁵Aser mojingi pa anir tua alima yimtitem ajak tenük masepshi nung pai Yisu dang sayu.

⁶Aser mojingi ashi, “Ni ne nem item yimti sentsüwangshi aser bangdak ajak agütsüdi; kechiaser ya kü nem agütsüogo, aser shiba nemsä ni agütsünüdir ya ni agütsütsü.

⁷Anungji nai ni külemang, aser item ajak ne meyong asütsü”

⁸Idangji Yisui pa dang langzü, “Ya zülua lir, nai Kibuba ne Tsüngrem külemang, aser pa kija dang nai tenzükang.”

⁹Aser ano mojingi pa Yirusalemi anir atu, aser tenla ki kilem kolak nung pa mendaktsü, aser pa dang ashi, “Na Tsüngrem Chir süra, ne sasa yangnungi pungzükang.

¹⁰Kechiaser ya zülua lir, ‘Pai pei tenyartem na yaritsü yoktsü,

¹¹aser ne tsüng lung manung matsüktsü asoshi parnoki na parnok kabu nung ajungzüktsü.’ ”

¹²Idangji Yisui pa dang langzü, “Ya shia lir, nai Kibuba ne Tsüngrem tatitang.”

¹³Aser mojingi tatitang ajakji temer külen mapang tajung ka madok tashi pa nungi kenpiga asoshi pila-a ao.

Galil Nung Yisui Pa Mapa Tenzükba

(Mat. 4.12-17; Mar. 1.14-15)

¹⁴Aser Tanela ain nung Yisu Galili meyipa shilang, aser pa indang osangji linük temeket ajakleni ao.

¹⁵Yisui parnok sinagogtem nung sayu aser ajaki pa asang.

Nazaret Nung Yisu Magizükba

(Mat. 13.53-58; Mar. 6.16)

¹⁶Aser pa kodang nübu ajung, pa yintetdak yim Nazareti aru, aser pa yimsü amato pai amungnü sinagogi ai aser pai Lai azüngtsü noktak.

¹⁷Pa nem Isaia ainkar kaket agütsü aser kaketji lapokdang kechi nung yamai zülua liasü angu,

¹⁸“Kibuba Tanela kü dak lir, kechiaser sensaker dang osangtajung sayutsüngitsü pai ni mezüja shimtet. Puoka alirtem dang techiokba sangoktsütsü, nükpokertem tenük lapoktsütsü, Ajemrepba nisung nüji küma yoktsü.

¹⁹Kibubai agizüktsüba küm sangoktsütsü asoshi pai ni yok.

²⁰Pai kaketji nempanger tenzüker nem meyipa agütsür amen aser sinagog nung alir ajaki pa dak tenük ranglok.

²¹Idangji pai parnok dang ashitsü tenzük, “Tanü iba Lai nenok narong nung atalokogo.”

²²Aser ajaki pa indang tajung jembia aser pa tebang nungi adokba taochi otem nungji parnoki süngmang; aser parnoki ashi, “Ibai Yosef chirto masü no?”

²³Aser pai parnok dang ashi, “Atangji nenoki iba shin o kü dang ashitsü, Tanebtsür, ne sasa anebjang, kechisa nai Kapernaum nung inyakba indang onoki angashi, aji yangi pei lima nunga inyakang.”

²⁴Aser pai ashi, “Ni nenok dang shitak shidi, ainkar shinga pei lima nung magizüker.

²⁵Saka atangji ni nenok dang ashir, Elija anogo nung Israel nung kodang küm asem ser ita trok anüng shibanga liasü, aser kodang alima ajak nung ayawara tulu adok amitsür jenti liasü.

²⁶Aser Elija parnok rongnung shinga dangia meyok, saka Sidon linük nung Zarefta amitsür ka dangi ang yok.

²⁷Aser ainkar Elisha mapang nung zütsüra aketer nisung aika Israel nung liasü, saka Siria nunger Naman dak alaka parnok shinga memeshitok.”

²⁸Kodang sinagog nung alirtemi ibai angashi, parnok ajak terasaba agi asüng.

²⁹Aser parnoki aramesoa pa yimti nungi aridok, aser koba tokong nung parnok yimti yanglua liasü. Nüngkümbangi pa tekolak langkoshishi sür merepzüka yoktsü anir ao.

³⁰Saka parnok tetsüngdai pa jenteta ao.

Temenen Tanelai Apuba Nisung Ka

(Mar. 1.21-28)

³¹Aser pai Galil nung yimti ka Kapernaumi alu, aser amungnü pai parnok dang sayua liasü.

³²Parnoki pai sayuba nung süngmang, kechiaser pa tesayuba bangdakji tashi keta liasü.

³³Aser sinagog nungji temenen tanelai apuba nisung ka liasü, aser pai ola tulu agi ayimten,

³⁴“Hai, na onok den inyaktsü kechi aka, Nazaret nunger Yisu? Na onok samatsütsü aru asü? Na shiba-ar ni meteta lir, Na Tsüngrem meyong Temeshisang.”

³⁵Yisui pa dak metenokja ashi, “Mokorai liang, aser pa nungi adokang!” Aser kodang tanela jagi pa tiyong nung laodaktsü, pai pa dak tamajung kecha meinyaki pa dak nungi temai adok.

³⁶Parnok ajak süngmanga kati ka dang ashi, “Ya kechi o? Kechi ain aser tashi agi pai temenen tanelatem dang ozüng agütsür, aser parnok oadoker?”

³⁷Aser pa indang jembiba temeket linük ajakleni sangdonga ao.

Yisui Nisung Aika Anebsüba

(Mat. 8.14-17; Mar. 1.29-34)

³⁸Pai sinagog toktsü aser Simoner kidangi ait. Simon tebuttsü tetsü ramen agi shiranga liasü, aser la indang parnoki Yisu dang ashi.

³⁹Idangji la anasa oa noktaker pai ramenji arütsü, aser iba jagi la toktsü, aser idangyongjisa lai shishia parnok nem awazüa agütsü.

⁴⁰Anü luya alidang, tashitak tapu tapu agi shiranger shiaji parnoki Yisu dangi anir aru. Aser parnok shia dakji pai pei teka agi kongshia parnok anebsü.

⁴¹Aser temenen tanelatem nisung jenti dak nungi adoka ayimtena ashi, “Na Tsüngrem Chir.” Saka pai parnokji metenoktsü aser jembitsü parnok dang memela; kechiaser parnoki paji Khrista ta metet.

⁴²Aser anepdang akümdang, pai azüngmeyakdak tesem kati pila-a ao. Aser telokti-i pa bushia aru aser parnok metoktsütsü parnoki nungtem.

⁴³Saka pai parnok dang ashi, “Yimtitem tanga nunga ni Tsüngrem osangtajung sayutsüngitsüla, kechiaser ya asoshi ni yok.”

⁴⁴Aser pa Galil sinagogtem nung sayutsüngia liasü.

Luk 5

Mezüng Nütsüngtem Ajaba

(Mat. 4.18-22; Mar. 1.16-20)

- ¹Telokti-i Tsüngrem o angatsü asoshi pa dak kongshia nungtepa arudang, pa Gennesaret awatsüing anasa noktaka liasü.
- ²Aser awatsüing anasa pai rong ana angu; aser angopurtem item nungi adoker parnok zütsük shidokya liasü.
- ³Aser rong ka koba Simon meyong liasü, ajagi pa ai aser tzüküm nungi tatsüka aitsü asüingdang; aser pai idakji amen aser rong nungi telok dang sayutsüingi.
- ⁴Kodang pai jembitem, pai Simon dang ashi, “Tzü taroki rongji aniang, aser ango aputsü nenok zütsük telungleni onang.”
- ⁵Aser Simoni langzü, “Kibuba, am mang tepiyong onoki zütsük ona liasü aser kecha mangu; saka nai ashiba ama ni zütsük ondi.”
- ⁶Aser kodang parnoki aji inyak, ango jenti dang ambang, aser parnok zütsük shisaya liasü.
- ⁷Parnoki tanga rong nungi senteper arua yaritsü teka agi ayip. Aser parnoki aru, aser rong anapronglaji ango agi asüing, aser rongji tzülungi aitsü tenzük.
- ⁸Kodang Simon Peteri ya angu, pai Yisu tsüingdang apudak, aser ashi, “Kü madang nungi oang, Kibuba, kechiaser ni temenen nisung lir.”
- ⁹Kechiaser ango jenti apuba agi pa aser pa den alirtem ajak süngmang.
- ¹⁰Ano Zebedee chirtem Yakob aser Yohan, shir Simon den tesemteperitem liasü, parnoka süngmangadok. Aser Yisui Simon dang ashi, “Tetsübuma; tang nungi nai nisung aputsü.”
- ¹¹Aser kodang parnok rongtemji tzüküm tonga atsür adok, parnoki kechisarena ajak toktsü aser pa sülen anitak.

Yisui Zütsüra Aketer Ka Anebsüba

(Mat. 8.1-4; Mar. 1.40-45)

¹²Pa yimti ka nung alidang, ajiang, zütsüra agi zükbanger nisung ka liasü. Kodang pai Yisu angu, pai pa tejak rembanga apudak, aser pa dang mepishia ashi, “Kibuba, nai mulungra nai ni merükdaktsütet.”

¹³Yisui pei teka songtok aser pa dak kongshia ashi, “Ni mulunga lir; na meshitetang.” Idangyongji zütsüraji pa dak nungi oadok.

¹⁴Aser shinga danga kecha teshi ta pai pa dang ashi, “Saka oang, aser ne sasa putir dang sayuang, aser parnok dang kuli asütsü asoshi Mosai melaba ama na meshitetba atema tenla-ang.”

¹⁵Saka pa indang osang tali tali dang ayimsünga ao, aser telok jenti pa o angatsü aser parnok tashitak anebdaktsütsü asoshi külemi sentep.

¹⁶Saka pai azüngmeyakdaki oa sarasadem.

Togimra agi Shirangba Nisung Ka Anebsüba

(Mat. 9.1-8; Mar. 2.1-12)

¹⁷Kenü anogo pai sayua alidang, Galil aser Yihuda linük yim shia aser Yirusalem nungi Farisitem aser ozüng tesayurtem anasa mena liasü; aser Kibuba tanebsüba ain pa madak liasü.

¹⁸Idangji togimra agi shirangba nisung ka nisungtem jagi yipten ka nung bener arua liasü, aser parnoki paji bener aittsü aser Yisu madang yutsütsü merang.

¹⁹Saka telok aliba agi pa bener aittsü makok nung parnoki kilemi atu aser lungru tapok ajanga, oda yipten denji, Yisu alidak tiyong nungji pa ajongzüka yok.

²⁰Parnok tamangji ngua pai nisungba dangji ashi, “Nisung, ne menentem ne dang tokogo.”

²¹Aser tezülurtem aser Farisitemi asüngdangteptsü tenzük, “Tsüngrem atala-a jembiba ya shiba? Tsüngrem dak alema shibai temenen atoktsü akok?”

²²Kodang Yisui parnok asüngdangtepbaji angashi, pai parnok dang langzü, “Nenoki kechiba nenok mulung nung asüngdangteper?”

²³‘Ne menentem tokogo’ ta ashitsü temelaba asü, mesüra ‘shishiang aser jaja-ang ta ashitsü temelaba?’”

²⁴Saka Nisung Chir dak alima nung temenentem atoktsü ain, lir ta nenoki metettsü asoshi pai togimra agi shirangba dang ashi, “Shishiang, aser ne yipten bena arung, aser ner kidangi oang.”

²⁵Idangyongji parnok madang pai shishi, aser kechi nung pa mejang aji bena aru, aser Tsüngrem tenüing sanga par kidangi ao.

²⁶Aser parnok ajaki süngmang aser Tsüngrem tenüing asang; aser parnok kanga tsübuu ashi, “Asenoki tanü tesüngmangtsü mapatem nguogo.”

Yisui Levi Ajaba

(Mat. 9.9-13; Mar. 2.13-14)

²⁷Aser iba sülen pai kimai tugu aser Levi tenüing agi alimelen sarur ka alimelen sarudak mena angu, aser pai pa dang ashi, “Kü sülen arung.”

²⁸Aser pai ajak toktsür arameso aser pa sülen anitak.

²⁹Aser Levi-i par kidang pa asoshi benjong tulu ka yanglu; aser alimelen sarurtem aika aser tangartem parnok den chiyungdak mena liasü.

³⁰Aser Farisitem aser tezülurtemi pa nütsüngtem anema nemnemtepa ashi, “Kechiba alimelen sarurtem aser temenenpurtem den nenoki chiyunga ajemer?”

³¹Yisui parnok dang langzü, “Anema alirtem asoshi mozü shiteter tenüingdaksü mali, saka shirangertem asoshi tenüingdaksü lir.

³²Temeshipur masü, saka temenenpurtem temulung meyipdaksütsü parnok ajatsü ni aru.”

Lumiba Indang Asüngdangba

(Mat. 9.14-17; Mar. 2.18-22)

³³Aser parnoki pa dang ashi, “Yohan nütsüngtem aser Farisi nütsüngtemi aiben lumir aser sarasademer, saka ne nütsüngtemi chiyunga ajemer.”

³⁴Yisui parnok dang ashi, “Kiyimsang parnok den alidang, ki ayimdak aliba tembartem nenoki lumidaksütsü asü?

³⁵Saka anogotem tonga arutsü, kodang kiyimsang parnok nungi anir aotsü, idangji parnoki lumitsü.”

³⁶Pai parnok dang o-entepba ka ashi, “Shingaia süoshi tasen nungi shizüker, süoshi tejen nung matepoker; pai yamaji inyakra, süoshi tasenji shisatsü, aser tasenba nungi shizükbaji tejenba denji meputeptsü.

³⁷Aser shingaia shiküp juli tejen nung yi tasen meshioker; pai yamaji inyakra, yi tasen jagi shiküp juliji raksatsü.

³⁸Saka yi tasen shiküp juli tasen nung enoktsüla,

³⁹Aser shingaia yi tejen jemer külen tasenji mejemnür, kechiaser pai ashir, ‘Tejenji tajungba.’ ”

Luk 6

Amungnü Tsükjong Mitba

(Mat. 12.1-8; Mar. 2.23-28)

¹Amungnü pa alu ajanga oya liasü, aser pa nütsüngtemi tsükjong metsükzüka parnok teka nung aji menoka achitsü tenzük.

²Saka Farisitem rongnung kari ashi, “Amungnü kechi inyaksü tim masü aji kechiba nenoki inyaker?”

³Yisui parnok dang langzü, “Dawid aser pa den alirtem kodang ya-a liasü, pai kechi inyak,

⁴koda pai Tsüngrem kidangi ai, aser Tsüngrem madang ayuba amtsük koba putirtem dak alaka shingaia achitsü makok, aji agiteta achi aser pa den alirtem nema agütsü aji nenoki mezüngdangka ma?”

⁵Aser pai parnok dang ashi, “Nisung Chirji amungnü Kibuba lir.”

Teka Ashirepba Nisung Ka

(Mat. 12.9-14; Mar. 3.1-6)

⁶Ano tanga Amungnü ka nung pai sinagogi ai aser sayutsü tenzük; aser teka ashirepba nisung ka idakji liasü.

⁷Tezülurtem aser Farisitemi pai amungnü anebtsüdisü manebtsülir ta pa tai aputsü mita ata.

⁸Saka pai parnok tebilemba metet, aser teka ashirepba nisung dangji ashi, “Aramesoang, aser tiyong nungji noktakang.” Aser pai arameso aser idakji noktakang.

⁹Yisui parnok dang ashi, “Ni nenok dang asüngdangdi, Amungnü tajung inyaksü tim asü, tamajung inyaksü tim; taküm kümzüksü asü samadaksütsü?”

¹⁰Aser pai parnok ajak dak meketa reprang, aser pa dang ashi, “Ne teka songtokang.” Aser pai yamaji inyak, aser pa teka anebadok.

¹¹Saka parnok mit adoka, parnoki Yisu dak kechi inyaksü kati ka den bangjemtep.

Terana Shimba

(Mat. 10.1-4; Mar. 3.13-19)

¹²Item anogo nungji pai tenemi sarasademtsü atu; aser am mang tepiyong pai Tsüngrem dang sarasadema liasü.

¹³Aser anüngdang akümdang pai pei nütsüngtem pa dangi aja, aser parnok rongnungi terana shimtet shir dang pai tenyartem ta tenüng agütsü:

¹⁴Simon shiba dang pai Peter ta aja, aser pa tenu Andria, Yakob aser Yohan, Filip aser Bartholoma,

¹⁵Mathi, aser Toma, aser Alfa chir Yakob, Simon shiba dang Zealot ta aja,

¹⁶aser Yakob chir Yihuda, Yihuda Iskariot, shiba tashioktsür ka aküm.

Yisui Telok Tulu Ka Tenzükba

(Mat. 4.23-25)

¹⁷Pai parnok den külemi alua lenten ka nung noktakang. Nütsüngtem telok tulu ka, aser nisungtem aika Yihuda lima aser Yirusalem nungi aser Tair o Sidon tzüküm nungi pa o angatsü aser parnok tashitak anebdaksütsü asoshi pa dangi aru;

¹⁸aser shirnok temenen tanelatemi kangshibatem liasü parnokji anebdaksü.

¹⁹Aser telokti ajaki pa dak kongshitsü bushia liasü, kechiaser pa dak nungi ain adoka parnok ajak anebtsü.

Tepelatsü aser Tejashitsü

(Mat. 5.1-12)

²⁰Pai pei nütsüngtem dak tenük ranglok aser repranga ashi, “Nenok sensakertem tepelatsü, kechiaser Tsüngrem Yimli nenok meyong.

²¹Nenok tang yaseta alirtem tepelatsü, kechiaser nenok tip atemtsü. Nenok tang ajebertem tepelatsü, kechiaser nenok menüa alitsü.

²²“Kodang Nisung Chir atema nisungi nenok sempadir, aser kodang parnokki parnok nungi nenok piladaktsüdir, aser nenok atala-a arütsüdir, aser nenok tenüng tamajung ama endokdir, nenok tepelatsü.

²³Iba anogo nungji pela-ang aser tepela agi pungtenang, kechiaser ajiang, kotak nung nenok sempet lir, kechiaser par tetsü-teboutemi ainkartem dang yamaji inyak.

²⁴Saka nenok takartem aiatai, kechiaser nenoki nenok tesünep nguogo.

²⁵Nenok tang peria akabatem aiatai, kechiaser nenok yaseta alitsü. Nenok tang menüa alirtem aiatai, kechiaser nenoki mang ayimtsü aser ajebtsü.

²⁶“Kodang nisung ajaki nenok sanga jembidir aiatai, kechiaser yamaji par tetsü-teboutemi tiyazü ainkartem dang benshi.

Tsökchirtem Meimtsü Indang

(Mat. 5.38-48; 7.12a)

²⁷“Saka nenok kü o angartem nenok dang ni shidi, nenok tsökchirtem dang meimang; nenok sempartem dang tajung benshiang.

²⁸Nenok atakatemertem dang moajang, nenok mezüngmeshirtem asoshi sarasademjang.

²⁹Kari tenibong külen mara, ano tip külenjia meyipjang aser kari ne sü agizükra, pa nem ne süpoksüa agidakjang.

³⁰Ne dang meshir shia nem agüjang aser shibai ne rongsen rakzüker aor pa nungi meyipa temeshima.

³¹Aser nisungtemi nenok dang kechi koda inyakdaksünür, yamaji nenoki parnok dang inyakang.

³²Nenok meimertem dang nenoki meimra nenoki kechi nüngsang angutsü? Kechiaser temenenpurtemia parnok meimertem dang meimer.

³³Aser shiri nenok dang tajung inyaker, nenoki parnok dang dang tajung inyakra, nenoki kechi nüngsang angutsü?

³⁴Aser shir nungi nenoki tanaben meyipa angutsü imlar, parnok nem aputsüra, nenoki kechi nüngsang angutsü? Tanaben kasaji meyipa angutsü asoshi temenenpurtemia temenenpurtem nem aputsür.

³⁵Saka nenok tsükchirtem meimang, parnok dang tajung inyakang aser meyipa angutsü meimlai apujang; aser nenok tajangzük tulu alitsü. Aser nenok Tematiba Chirtem akümtsü kechiaser tenüngsang magütsür rogo aser tamajung nisung tsütsü pa temeim lir.

³⁶Kechi koda nenok Tebu yimlibilem lir, yamaji nenoka yimlibilem liang.

Tangar O Bendangba

(Mat. 7.1-5)

³⁷“Nenoki o tebendang, aser nenok o mebendangtsü; nenoki taittsü, aser nenok maitsütsü; tai tokang, aser nenok danga tai atoktsü.

³⁸Agüjang, aser nenok nem agütsütsü, nenok nem tatakzük dang tali nemshia, moshia, ataker agütsütsü kechiaser kechi touzük agi nenoki ozüktsüdir, aji nenok nem meyipa ozüktsütsü.

³⁹Aser pai ano parnok dang o entepba ka ashi, “Nükpokeri nükpoker len anitsü koker ma? Tenaprongla kangla nungji masongli ma?

⁴⁰Tesayur dang nungi nütsüng temaba masü, saka nütsüng shia kodang peria kümdir, pei tesayur ama alitsü.

⁴¹Aser nai pei tenük nung anak tilaka ia aliba mungui, ne adianu tenük nung anak aliba ajir?

⁴²Mesüra nai ne tenük nung aliba anak ne sasa mangu sür ne adianu dang ne tenük nung aliba anakji endoktsüdi ta shitettsü? Anemsübatem, ne tenük nungi anakji mezüng endokang aserbo nai ne adianu tenük nung aliba anakji jungjunga angutsü.

Süngdong Kaji Pei Süngjang Agi Meteter

(Mat. 12.33-35)

⁴³“Kechiaser süngdong tajung nung süngjang tamajung matanger, mesüra ano süngdong tamajung nung süngjang tajung matanger.

⁴⁴Kechiaser süngdong shiaji pei süngjang agi meteter. Kechiaser ayidong nungi nisungi mungu maonger, mesüra korishidong nungi parnoki tsükmenatzü jang maonger.

⁴⁵ Nisung tajungi pei mulungjang nung tajung rizünga aliba nungi tajung agiteter; aser nisung tamajungi pei mulungjang tamajung nung rizünga aliba nungi tamajung agiteter, kechiaser kechi agi temulungjang sünga alir aji pei tebangi jembir.

Teyangerdak Kimung Ana

(Mat. 7.24-27)

⁴⁶“Aser kechiba nenoki kü dang Kibuba, Kibuba, ta ajar, saka ni ashiba meinyaker?

⁴⁷Shibaisa kü dangi arur aser kü otem angar aser itemji inyaker aji ni nenok dang sayudi.

⁴⁸Pa lung manung tazüngdak tarok toa ki yangluba nisung mesüker; aser kodang tzümetsüng adok, iba tzü jagi ki dak nungshitsü saka marakzüi ali, kechiaser ibaji jungjunga yanglua liasü

⁴⁹Saka shibai angashir aser meinyaker, paji tazüngdak tajung ka merenemi mashi-i ali tesem ka nung ki yangluba nisung mesüker, aser iba ki dakji tzümetsüng agi nungshitsü, idangyongji khenyongi iba kiji laoadoker aser iba ki raksabaji tulu liasü.”

Luk 7

Noklang Madak Tanishir Kilir Anechtsüba

(Mat. 8.5-13)

¹Nisungtemi angashia pai o ajak jembimar külen, pai Kapernaumi ai.

²Tang noklang madak kibur ka pai meimba kilir ka shiranga tasür dang liasü.

³Kodang pai Yisu indang angashi, Yihuda nunger tamburtem pa dangi odakja, pei kilir kümzüktsü arung ta mepishi.

⁴Aser kodang parnoki Yisu dangi aru, parnoki pa dang kanga mepishia ashi. “Nai pa asoshi ya inyaktsü tetemsü,

⁵kechiaser pai ozü kin meimer, aser pai ozü sinagog yanglutsüogo.”

⁶Aser Yisui parnok den ao. Ano pa kidang nungi talangka moi alidang, noklang madak kiburi tembartem yoka pa dang ashi. “Kibuba, na tim tetem, kechiaser na kü kilempoki aittsü kü dak malang;

⁷mesüra ni ne dangi arutsü malang ta ni bilemer. Saka oji dang shiang aser kü kilirji anebadoktsü

⁸Kechiaser kü kübok temerangertem yur, nia bangdak aliba nisung ka lir; aser ni ka dang ashir, ‘Oang’, aser pai aor; aser ano tangar ka dang ashir, ‘Arung’, aser pai arur; aser kü kilir dang ashir, ‘Ya inyakang’, aser pai aji inyaker.”

⁹Aser kodang Yisui ya angashi pai pa dangji süngmang, aser meyiper pa sülen anitakba telokti dang ashi, “Ni nenok dang shidi Israel pur rongnungasüng iba ama tamang tulu ni munguka.”

¹⁰Aser kodang teyokertem kidangi meyipa aru, kilirsangji aneber angu.

Nain Nung Amitsür Chir Ka Shia Arudaktsüba

¹¹Ajiser külen Nain ta ajaba yimti kati pai yakta ao; aser pa nütsüngtem aser telokti tulu ka pa den ao.

¹²Aser kodang pa yimti süngkhüm anasa tonga aru, ajiang, amitsür ka chir tasü mang bener aruya liasü; aser amitsürji techir ibaji dang liasü aser yimti nungjagi telok tulu ka sentena la den liasü.

¹³Aser kodang Kibubai la angu, pai la dang aochia bilem aser la dang ashi, “Tejebma.”

¹⁴Pai anasa aru aser lep nungji kongshi, aser lep apurtemi marakzüi noktak. Aser pai ashi. “Asangur, ni ne dang shidi, shishiang.”

¹⁵Aser tasüba nisungji saaka amen aser jembimeso, aser Yisui paji tetsü nem agütsü.

¹⁶Aser ajak dak tetsübu adok aser parnoki Tsüngrem tenüng sanga ashi, “Ainkar tulu ka asenok rongnung adoka lir, aser Tsüngremi pei nübur semdangogo.”

¹⁷Aser pa indang iba osangji Yihuda lima ajak nung aser temeket lima ajakleni prokshia ao.

Yohan Baptitsüba Nungi Osangbenertem

(Mat. 11.2-19)

¹⁸Kodang Yohan nütsüngtemi pa dang item ajak indang ashi,

¹⁹Yohani pa dangi pei nütsüng ana ja-a tena Kibuba dangi yoka ashi. “Tarutsü alibaji na asü, mesüra onoki tangar ka asoshi atatsü?”

²⁰Aser kodang nisungtemi pa dangi aru, parnoki ashi, “Yohan Baptitsübai ne dang iba o asüngdangi onok yok, Tarutsü alibaji na asü, mesüra onoki tangar ka asoshi atatsü?”

²¹Iba mapang nungji pai tashitak tapu jenti aser temenen tanela agi shirangertem aika ngudaktsü.

²²Aser pai parnok dang langzü, “Oang aser nenoki kechi angu aser angashi aji Yohan dang shiang; nükpokertemi angur, tsüngtsükertemi jajar, zütsüra aketertem meshidoker, aser tenarong tajaki angashir, tasürtem shia arudaktsür, sensakertem dang osangtajung sayur.

²³Aser shiri kü dak temetsüdaktsü kecha mangur pa tepelatsü.”

²⁴Aser kodang Yohan tenyartemi pila-a ao, pai teloktem dang Yohan indang ashitsü tenzük; “Kechi ajitsü nenoki aremi ao? Mopungi tsütok azüshiba asü?”

²⁵Saka kechi ajitsü nenoki aremi ao? Sobutsü tanük sobuba nisung ka ajitsü asü? Ajiang sentsüprang sobutsü abenertem aser tasoshia alibatem chuba kidang lir.

²⁶Saka nenoki kechi ajitsü ao? Ainkar ka asü? Hau, ni nenok dang shidi, ainkar danga taoba.

²⁷Pa indang koma zülua lir: ‘Ajiang, kü tenyar, shibai ne jakdang ne lenmang renemtsü, pa ne jakdang ni yoker.’

²⁸Ni nenok dang shidi, tetsüri asoba rongnung Yohan dang nungi tuluba shinga melika; saka shiba Tsüngrem Yimli nung tilatiba lir pabo pa dang nungi tuluba lir.”

²⁹Aser kodang nisung ajaki aser alimelen sarurtemi ya angashi, parnoki Tsüngrem metentsü, aser Yohan baptitsüba agi baptia liasü;

³⁰saka Farisitem aser ozüng meteteremibo parnok sasa Tsüngremi sayuba mangai pai baptitsüba magi.

³¹Anungji Yisui ashi, “Süra, kechi den iba putu nisungtem ni medem dangtsü, aser parnok kechi mesük?

³²Tanurtem shishidak mena alirtemi jembiba, ‘Onoki nenok dang jemji apu, aser nenoki metsüngsang; onoki mang ayim, saka nenoki majeb’ ta ashirtem parnok lir.

³³Kechiaser Yohan Baptitsüba chi chiyunga mesüra yi jema maru, aser nenoki ashir, ‘Pa dak temenen tanela lir!’

³⁴Nisung Chir chiyunga jema aru, aser nenoki ashir, ‘Ajiang, pabo chidiyungdir, aser yi jemer alimelen sarur aser temenenpur tembar!’

³⁵Saka shisatsüji pei süngjangtem agi metendaktsür.”

Temenentsür Ka Nem Tatok Agütsüba

³⁶Anungji Yisui ashi, “Süra, kechi den iba putu nisungtem ni medem dangtsü, aser parnok kechi mesük?

³⁷Aser ajiang, yimti nung aliba temenentsür kati kodang pa Farisi nungba kidang chiyungdak mena lir ta angashi, teronem toztü bongdang ka bener aru;

³⁸aser pa sülen pa tetsüng züngdang lai jeba noktak, aser la nüktzü agi pa tetsüng metentsütsü tenzük aser la kolak ku agi pa tetsüng aidoktsü, aser pa tetsüng kanga meseпа lai toztü agi mezütsü.

³⁹Anungji kodang pa jaokba Farisi nungba jagi aji angu, pai pei sasa dang ashi. “Iba nisung ainkar ka süra, pa dak kongshilaji shiba, aser la kechi ama tetsür ka pai metetla, kechiaser laji temenentsür ka lir.”

⁴⁰Aser Yisui pa dang langzü, “Simon, ni ne dang langka shidi” Aser pai pa dang langzü, “Tesayur, shiangma.”

⁴¹“Taputsür nisung ka dang sentsütsür ana liasü; kati sen noklang pungu aser tangar kati sen tenem sentsü tsüa liasü.

⁴²Kodang parnok taotsü kecha makai liasü, pai tenaprongla dang sentsüji atok. Anungji tena rongnung shibai pa dang tali meimtsü”

⁴³Simoni langzü, “Shiba dang pai tali atok, iba jagi pa dang tali meimtsü ta ni bilemer.” Aser pai pa dang ashi, “Nai bilembaji shitak.”

⁴⁴Aser pai tetsürla tsütsüji meyipa shir Simon dang ashi, “Iba tetsür nai angur südi? Ni ne kidangi atuaka, tetsüng shidoktsü asoshi nai kü nem tzü magütsü. Saka laibo la nüktzü agi kü tsüng metentsü, aser lai la ku agi aidoktsü.

⁴⁵Nai kü dak tebang memesep, saka laibo ni arudang nungi kü tetsüng mesepba manener.

⁴⁶Totzü agi nai kü kolak meloktsü, saka laibo kü tetsüng totzü agi mezütsü.

⁴⁷Anungji ni ne dang shidi; la temenen aika liaka atoker, kechiaser lai kanga meim, saka shiba dang tera dang atoker, iba jagi tera dang meimer.”

⁴⁸Aser pai la dang ashi, “Ne menentem atoker.”

⁴⁹Aser pa den chiyungdak amenertemi bilemetsü tenzük, “Temenen atokba nisung ya shiba?”

⁵⁰Aser pai tetsürla dangji ashi, “Ne tamang agi na kümzükogo, tesünep nung oang.”

Luk 8

Yisu Sülen Anitakba Tetsürtem

¹Ajiser külen pai yim tulu aser tilai oa Tsüngrem Yimli Osangtajung sayutsüngi. Aser teranaji pa den liasü.

²Aser ano tetsür kar shirnok nungi temenen tanelatem aridoktsü aser mokokmin tashitaktem anebtsü; Mari, Shiba dang Magdalin ta aja, la dak nungi temenen tanela tenet odaktsü,

³aser Herod temaba kilir Kuza tebuttsü Yoana aser Susana aser ano tangar aika pa den liasü. Parnoki parnok akaba agi Yisu aser pa nütsüngtem yaria liasü.

Metsü Proker Agi O-entepba

(Mat. 13.1-9; Mar. 4.1-9)

⁴Aser kodang telok tulu ka külemi sentep aser yimti aika nungi nisungtem pa dangi aru, pai parnok den o-entepba ka ajanga jembi.

⁵“Metsü proker ka pei metsü proki ao, aser pai metsü prokdang, metsü kar lenmang tezü nung tsük, aser aji tetsüng agi ajemshi aser anüng ozütem arua aji chima.

⁶Aser metsü kar lungya nung tsük, aser tzü tayi peria mali nung aji meia aindang aruzüka oadok.

⁷Aser metsü kar ai rongnung tsük aser ibaji ai den ina aji moksepadok.

⁸Aser metsü kar ali tajung nung tsük, aji ina atu aser noklang bena tejang atang.” Item o jembidang pai ayimtena ashi. “Nenok rongnung shiba tenarong aten, pai angang.”

O-entepba Nükjidong

(Mat. 13.10-17; Mar. 4.10-12)

⁹Aser kodang telok tulu ka külemi sentep aser yimti aika nungi nisungtem pa dangi aru, pai parnok den o-entepba ka ajanga jembi.

¹⁰Pai ashi. “Tsüngrem Yimli miim otem metettsü nenok nem agüja lir, saka tangartem asoshibo o-entepba ajanga agütsür, oda nguaka parnoki majitettsü aser angashiaka parnoki mangatettsü.

Metsü Proker O-entepba Rateta Ashir

(Mat. 13.18-23; Mar. 4.13-20)

¹¹“Tang o-entepba tetezüji ya lir, Metsüji Tsüngrem o lir.

¹²Lenmang tezü nung tsükbaji o angashirtem lir, idangji parnok mangmangdaksütsü aser mezümekümdaksütsü asoshi mojingi arua parnok mulung nungi oji bener aor.

¹³“Aser lungya nung tsükbatemji, shirnoki oji angashir pela agizüker, saka tera mali nung piga dang amanger aser tatitang mapang nung tsüker.

¹⁴Aser ai rongnung tsükbatemji shirnoki oji angashir, saka parnok taküm lenmang nung aodang shisabuluba, rongsen aser iba shi taküm tepela agi moksepadoker, aser parnoki süngjang junga matanger.

¹⁵Aser ali tajung nung tsükbatemji shirnok temulungjang tajung aser ochi nung lir parnoki oji angashir aji akanga amet aser taremsük nung süngjang tajung atanger.

Molok Telung Nung Milen

(Mar. 4.21-25)

¹⁶Shingaia milen tsükloker molok agi nembanga mayur, mesüra yipten tugu nung mayur; saka kidangi arurtemi tesangwa angutsü asoshi milen atalokba dong nung ataloka ayur.

¹⁷ Kechiaser jungkai madoktsüsa kecha miima mali, mesüra memetetsüsa aser sangwadaki marutsüsa kecha miima mali.

¹⁸Anungji nenoki kechi angashir ya junga shisadangang, kechiaser shibasa aka pa nem ano tali agütsütsü aser shiba maka pa kechi kar ta bilemer ajia pa nungi bener aotsü.”

Yisu Tetsü aser Adianutem

(Mat. 12.46-50; Mar. 3.31-35)

¹⁹Idangji pa tetsü aser tenu nunger pa dangi aru, saka telok aliba agi parnoki pa majurutet.

²⁰Aser pa dang ya ashi, “Netsü aser ne adianutem ne den ajurutepnüa kimalen noktaka lir.”

²¹Saka pai parnok dang ashi, “Shirnoki Tsüngrem o angashir inyakdir, parnokji kütsü aser kü adianutem lir.”

Tzüsem Süngjemdaksüba

(Mat. 8.23-27; Mar. 4.35-41)

²²Kenü anogo pa pei nütsüngtem den rong kati ai, aser pai parnok dang ashi, “Asenoki awatsüng ajanga külen jagi odi.” Anungji parnoki apusoa ao.

²³Saka parnok taodang pa mejangadok. Aser awatsüng nungji yipru mopung adok, aser parnok rong tzü nung angema lendong nung liasü.

²⁴Idangji parnoki pa dangi arua pa mesoa ashi, “Tesayur, tesayur, asenok tesamar.” Aser pa shishia mopung aser tzüsem tesashiji arütsü, aser aji anen aser tesüngjem tulu liasü.

²⁵Idangji pai parnok dang ashi “Nenok tamang kong ali?” Aser parnoki tsübuadok aser süngmangseta kati ka dang ashi, “Ajangla mopung aser tzüsem natia tashi angatsüba iba nisung ya shiba?”

Gerasin Nung Temenen Tanelai Apuba Nisung Ka Anebsüba

(Mat. 8.28-34; Mar. 5.1-20)

²⁶Idangji Galil linük den indangtepa aliba Gerasin linükji parnoki atong.

²⁷Aser kodang pa tzükümi adok, temenen tanelatem aketba nisung ka yimti nungjagi arua pa den ajurutep; shiba mapang talangka sü mabeni aser kidang meli-i leprungkitem nung liasü.

²⁸Pai kodang Yisu angu, pai ayimtena Yisu tsüngdang apudak aser ola tulu adoka ashi, “Yisu, Tematiba Tsüngrem Chir kü den inyaksü na kechi aka? Ni tekangshi ta ni ajang ajanga ne dang mepishir.”

²⁹Kechiaser temenen tanelaji nisungba dak nungjagi adoktsü pai ozüng agütsü. Kechiaser aiben dang yagi pa apu aser merangsen agi alena tanüker kübok yua liasü. Aji saka talenbaji raktanger temenen tanelai pa aremi aridok.

³⁰Aser Yisui pa dang asüngdang, “Ne tenüng shiba?” Aser pai langzü, “Aika” kechiaser temenen tanela jenti pa daki ia liasü.

³¹Aser bonglang makaba ongkeni parnok teyok ta parnoki pa dang mepishi.

³²Idakji ak lokti tulu ka tokong nungji chiyima liasü, anungji parnok daki idakjang ta parnoki pa dang mepishi. Anungji pai parnok odaktsü.

³³Idangyongjisa nisungba dak nungi temenen tanelatemji adok aser aktem daki ai aser ak telokji lungbangi asema lua awatsüngi ai aser arakset.

³⁴Aser kodang ak pokyimertemi kechi atalok aji angu, parnok ajen aser yimti aser linük nung aji ashi.

³⁵Idangji kechi atalok aji reprangtsü parnok ao, aser parnoki Yisu dangi aru, aser shiba nungi temenen tanelatem oadok iba nisungji sü abener nüji küma Yisu tsüngdang mena angu aser parnoki tsübu.

³⁶Aser aji angurtemi temenen tanelatemi apuba nisungji koda aneb aji ashi.

³⁷Aser Gerasin temeket nung aliba purtem ajaki parnok nungi pilatsü pa dang mepishi, kechiaser parnok tetsübu agi asüng; anungji pa rong kati ai aser meyipa ao.

³⁸Saka shiba dak nungi temenen tanelatem adok iba nisung Yisu den alitsü pa dang mepishi, saka Yisui pa yoka ashi,

³⁹“Ner kidangi meyipa oang, aser na asoshi Tsüngremi mapa tulu koda inyak aji sangokjang.” Yamaji oa yimti nungji Yisui pa asoshi kodaka inyak aji sangoktsü.

Jaira Jala aser Tetsür Shibai Yisu Sü Nung Kongshi

(Mat. 9.18-26; Mar. 5.21-43)

⁴⁰Kodang Yisu awatsüng külenji meyipa shilang, telokti-i pa pelaseta agizük, kechiaser parnok ajak pa ata-a liasü.

⁴¹Aser ajiang, nisung ka tenüng agi Yaira aru, shiba sinagog nung lenir ka liasü; pai Yisu tsüngdang apudaka par kidangi arung ta mepishi,

⁴²kechiaser par jala ka dang, küm terana tain aser la tasütsüsa shiranga liasü.

⁴³Aser pa aodang telokti-i pa nungbang, aser küm terana azü ayimba tetsür ka shibai mozü shiteterem nem taa agütsütsü asoshi la akaba ajak endok, saka shingia la manebtsütet;

⁴⁴iba tetsürji pa sülen aru aser pa sütsüng nung kongshi, aser idangyongji la azü ayimba anen.

- ⁴⁵Idangji Yisui ashi, “Shibai kü dak kongshi?” Kodang ajaki menanzük, Peteri ashi, “Tesayur, telokti-i na meketbanga anunger.”
- ⁴⁶Saka Yisui ashi, “Nisung kati kü dak kongshiogo, kechiaser kü dak nungi ain tuguogo ta ni metet.”
- ⁴⁷Aser kodang tetsürlai oda aji miima meyutet ta metet, lai atentena aru, aser Yisu tsüngdang apudaka nisung ajak madang lai kechi asoshi pa dak kongshi aser idangyongjisa la koda anebadok aji ashi.
- ⁴⁸Aser Yisui la dang ashi, “Tenü, ne tamang agi na anebogo; tesünep nung oang.”
- ⁴⁹Ano pa jembia alidang, nisung ka sinagog nung lenir kidang nungi aru aser ashi, “Ner jala süogo, joko Tesayur timtetemdaksü.”
- ⁵⁰Saka Yisui ya angashia pa dang ashi. “Tetsübu, tamang dang amangang, aser la junga akümstsü.”
- ⁵¹Aser kodang pa kidang jagi aru, Peter, Yohan, Yakob aser aiürla tebu o tetsü-na, parnok dak alema nisung shinga pa den aitdaksütsü memela.
- ⁵²Aser aikati la asoshi mangyima jeba liasü; saka Yisui ashi, “Tejeb, kechiyong la tasü masü saka mejanger dang.”
- ⁵³Aser parnoki laji tasüa ta meteta pa atala-a menütsü.
- ⁵⁴Saka pai la teka nung amer ja-a ashi, “Tenü, shishiang.”
- ⁵⁵Idangji la taküm meyipa aru aser la sakadok, aser la nem langka tachitsü agüjang ta pai ashi.
- ⁵⁶Aser la tsüraburi süngmang saka iba inyakba indang shinga danga teshi ta parnok dang pai ashi.

Luk 9

Tenyar Terana Mapa

(Mat. 10.5-15; Mar. 6.7-13)

- ¹Aser pai teranaji külemi jatep aser tashitaktem anebtsütsü aser temenen tanelatem ajak aridoktsü parnok nem tashi-ain agütsü.

²Aser Tsüngrem Yimli sayutsüngitsü aser shirangertem anebtsütsü pai parnok yok.

³Aser pai parnok dang ashi, “Nenok lenmang asoshi mechi mesüra yangku, mesüra amtsük mesüra sen, mesüra semöksü talila ka danga teben.

⁴Aser koba kidangisa nenok idir, iba yimtiji metoktsü tashi idakji liang, aser ang nungjagi pila-a oang.

⁵Aser kongsa parnoki nenok magizüklir, kodang iba yimti nungi nenok pila-a odir, parnok anema kuli asütsü asoshi nenok tetsüng nungi auyi temdokang.”

⁶Aser parnoki pila, aser parnoki anebja aser Osangtajung sayutsüngia yimtem semjema ao.

Herodi Atitakba

(Mat. 14.1-12; Mar. 6.14-29)

⁷Tang Herod Galil nung yimsüsüsangi ya inyakba mapa ajak indangji angashi aser pa kanga atitaka aküm, kechiaser Yohan tasü nungi shia aruogo ta kari jembia liasü.

⁸Aser kari Elija jungkai adoka lir ta ashi, ano tangar kari tejen ainketertem rongnungi ka shia arua lir ta ashi.

⁹Aser Herodi ashi, “Yohan kolak ni atang, saka ano ya shiba indang ni angashir?” Aser pai pa ngunüa bushi.

Meyi Pungu Chiyungdaksüba

(Mat. 14.13-21; Mar. 6.30-44; Yoh. 6.1-14)

¹⁰Aser tenyartemji arua parnoki kechi inyak aji pa dang ashi. Aser pai parnok anir pila aser yimti ka tenüng agi Bethsaidai ao.

¹¹Saka kodang telokti-i ya angazük, parnoki pa sülen anitak, aser pai parnok agizüka parnok dang Tsüngrem yimli indang jembia aser tanebtsü nüngdaka alirtem pai anebtsü.

¹²Nikongtsütsü akümdang teranaji pa dangi arua ashi, “Temeket yimtem aser linüki oa chiyungtsü alitsü aser ayiptsü asoshi telokti yokadokang, kechiaser parnok yangi azüngmeyakdak tesem ka nung lir.”

¹³Saka pai parnok dang ashi “Parnok nem langka tachitsü nenoki agüjangma.” Saka parnoki langzü, “Onoki oa item nisung ajak asoshi chiyungtsü malira, amtsük pungu aser ango ana dak alema onok kecha maka.”

¹⁴Kechiaser parnok tebur danga meyi pungu shi liasü. Aser pai pei nütsüngtem dang ashi, “Parnok tenem-nem shi telok telok mendakjangma.”

¹⁵Aser parnoki aji oda inyak aser parnok ajak mendaktsü.

¹⁶Aser amtsük pungu aser ango anaji amer anünglen shia ajir pai itemji moatsü aser sangsa, aser telok nem anganüa agütsütsü asoshi nütsüngtem nem agütsü.

¹⁷Aser parnoki achi aser tepok asüng, aser tanüngba molok terana sünga benden.

Yisu Indang Peteri Nangzükba

(Mat. 16.13-19; Mar. 8.27-29)

¹⁸Kodang pa kisüng sarasadema liasü pa nütsüngtem pa den liasü, aser pai parnok dang asüngdang, “Nisungtemi ni shiba ta ashir?”

¹⁹Aser parnoki langzü, “Yohan Baptitsüba ta,” aser kari ashir, “Elija”; aser ano tangar kari “Tejen ainkartem” ka shia arua lir ta ashir.

²⁰Aser pai parnok dang ashi, “Saka nenokia ni shiba a ta ashir?” Idangji Peteri langzü, “Tsüngrem meyong Khrista.”

Yisui Pa Asütsü Aser Shia Arutsü Indang Shinba

(Mat. 16.20-28; Mar. 8.30—9.1)

²¹Saka ya shinga danga teshi ta pai parnok dang ajang ajanga ozüng agütsü aser ashi,

²²“Nisung Chir kanga tuo-ashitsüla aser tamburtemi, tamarenba putirtemi aser tezülurtemi pa mezüngmeshitsü aser tepsettsü aser asemnübuba nung shia arutsü.”

²³Aser pai parnok dang ashi, “Kari kü sülen arunüra, pai pei sasa tesükshima aser pei kangki anogoshi apur kü sülen anitakang.

²⁴Kechiaser shibai pei taküm kümzükñüdir aji samatsü, aser shibai ni atema taküm samadir iba nisungji kümzüksü.

²⁵Kechiaser nisung kati alima ajonga ajangzüker pei taküm samara mesüra madokra pai kechi ajangzüksü?

²⁶Kechiaser shibai ni aser kü otem asoshi nüma metanglir, Nisung Chir-ia kodang pei sentsüwangshi nung, Tebu aser temeshi kotak tenyartem den sentsüwangshi nung arudir, idangji pa asoshi nüma matangtsü.

²⁷Saka atangji ni nenok dang shidi, idaki noktaka alir rongnung kari Tsüngrem Yimli mangu tashi tasüba majurutsü.”

Yisu Sentsü Melenba

(Mat. 17.1-8; Mar. 9.2-8)

²⁸Item o jembir anogo ti shi lir külen pai Peter, Yohan aser Yakob pa den anir sarasademtsü tenemi atu.

²⁹Aser pa sarasadem dang, pa tejak tereprangtsü melenadok, aser pa süoshi sentsüpranga mesüng mesünga aküm.

³⁰Aser ajiang, nisung ana, Mosa aser Elija pa den jembia liasü.

³¹Parnoki sentsüwangshi nung jungkai adoka, tatsüka lir pa Yirusalem nung asüba ajanga Tsüngremer nükjidong ataloktsütsü indang jembi.

³²Tang Peter aser pa den alirtem kanga anünüa liasü, saka kodang parnoki saksalema aküm parnoki pa sentsüwangshi aser pa den noktakba nisung anaji angu.

³³Mosa aser Elija pa toktsür pila aodang Peteri Yisu dang ashi, “Tesayur, asenok yangi alitsü junger. Asenoki semtu asem yangludi; na asoshi ka, Mosa asoshi ka, aser Elija asoshi ka.” Saka pai kechi jembir aji memetet.

³⁴Saka pai ya jembia alidang mepet ka arua parnok akhümbang, aser parnok mepet tiyongi aidang parnok tsübuadok.

³⁵Aser mepet nungjagi ola ka adoka ashi. “Ibai kü chir kü teshimtetba, pa dang angang.”

³⁶Aser kodang o jembiba olaji anenadok, Yisu kisung dang angu. Aser parnoki ola madoki liasü aser parnoki kechi angu iba anogo nungji shinga danga mashi.

Temenen Tanelai Apuba Tanur Ka Anebsüba

(Mat. 17.14-18; Mar. 9.14-27)

³⁷Aser tanünüji parnok kodang tenem nungi alu, telok tulu kati pa ajuru.

³⁸Aser ajiang, telok nungjagi nisung kati ayimten, “Tesayur, kü chir ajidangtsü ni ne dang kanga mepishir, kechiaser ozü chir pa dang lir;

³⁹aser ajiang, temenen tanela kati pa apur aser pai aoksa ayimtener, iba jagi paji poja adoka mekümdaktsü tashi ateptendaktsür aser pa ajensatsür aser pa dak nungi kodanga maor.”

⁴⁰Aser ni ne nütsüngtem dang ibai aridokjang ta mepishi, saka parnoki makok.

⁴¹Aser Yisui langzü, “Oh tamang makaba aser mashi jajaba putu, ni nenok den kopiga alitsü aser nenok dang aremzüksü?”

⁴²Aser pa aruya alidang, temenen tanelai pa alangdakja pa ateptendaktsü. Saka Yisui temenen tanelaji arütsü, aser tanurji anebdaktsür tebu nem meyipa agütsü.

⁴³Aser Tsüngremer tamaren tashi ngua parnok ajaki süngmang.

Yisui Pa Asütsü Indang Tanaben Shinba

(Mat. 17.22-23; Mar. 9.30-32)

⁴⁴Saka pai inyakba ajak indangji parnok ajaki süngmanga alidang, pai pei nütsüngtem dang ashi, “Item O nenok narongi idakjang kechiaser Nisung Chir nisungtem ket nung bendanga agütsütsü.”

⁴⁵Saka parnoki iba oji mangatet, parnoki aji mangatettsüsa parnok nungi aji miimbanga liasü, aser iba o indang parnoki pa dang asüngdangtsü tsübu.

Shiba Tulutiba?

(Mat. 18.1-5; Mar. 9.33-37)

⁴⁶Aser shiba tulutiba ta parnok rongnung toktepa jembitep.

⁴⁷Saka kodang parnok mulung nung bilembaji Yisui metet, pai tanur chanu ka anir arua pa anasa noktadaksü.

⁴⁸Aser pai parnok dang ashi, “Kü nüng atema shibai ibala tanur chanu agizükdir, pai ni agizüker, aser shibai ni agizüker pai ni tenyasangjia agizüker, kechiaser shiba nenok ajak rongnung tilatiba lir paji tulutiba lir.”

Shibai Na Manemer Paji Ne Tsütsü lir

(Mar. 9.38-40)

⁴⁹Aser Yohani langzü, “Tesayur, nisung kati ne tenüng nung temenen tanelatem aridokba onoki angu, aser onoki pa nemtem, kechiaser paji asenok telok rongnung maten.”

⁵⁰Saka Yisui pa dang ashi, “Pa tenemtem, kechiaser shiba nenok anemer masü pa nenok tsütsü lir.”

Samaria Yim Kati Yisu Magizükba

⁵¹Kodang Yisu anir atutsü anogotem anasa ait, pai Yirusalemi aotsü mulungteta pa jak ilenji meyip.

⁵²Aser pai pa jakdang osang abenertem yok aser parnoki pa asoshi renemtsü Samaria nunger yim kati ai.

⁵³Saka pai Yirusalemi aotsü pa tejak meyip nung parnoki pa magizük.

⁵⁴Kodang pa nütsüngtem Yakob aser Yohani ya angu parnoki ashi, “Kibuba, parnok rongtoktsütsü asoshi onoki kotak nungi mi aludaktsütsü nai onok nem inyadaksünür asü?

⁵⁵Saka pai meyiper parnok ang arütsü.

⁵⁶Aser parnoki yim tanga kati ao.

Yisu Sülen Anitaktsüpurtem

(Mat. 8.19-22)

⁵⁷Aser parnok lenmang nung oya alidang nisung kati pa dang ayimtena ashi, “Na kolenisa odir, ni ne sülen anitaktsü.”

⁵⁸Aser Yisui pa dang langzü, “Shirongtem lungki kar, aser anüng ozütem tesepe kar, saka Nisung Chir tekolak atalokdak maka.”

⁵⁹Aser ano tangar ka dang pai ashi, “Kü sülen anitakang.” Saka pai ashi, “Kibuba, ni tama or kübu aremtsü mela-angma.”

⁶⁰Saka pai pa dang ashi. “Tasürtemi parnok tasürtem aremtsü tokjang, saka nabo oa Tsüngrem Yimli Osangtajung jungkai adokba sayuang.”

⁶¹Aser tangar katia pa dang ashi, “Ni ne sülen anitaksü, Kibuba, saka tamasa kü kinungertem dang tepila o ashitsü mela-ang.”

⁶²Yisui pa dang ashi, “Shibaisa pei ket alu alaba nung soter tesülen shia repranger pa Tsüngrem Yimli asoshi metemsü.”

Luk 10

Nütsüng Neter ana Yokba

¹Item anogo süir külen, Kibubai tangar neter-ana shimtet aser kongisa pa aotsüba liasü item yimti aser yim shiai parnok anana, pai pa jakdang yoka ata.

²Aser pai parnok dang ashi, “Atangji alu jenti mena lir, saka nübu ishika dang. Anungji par alui nübu yokang ta nenoki alu Kibuba dang sarasademang.

³Nenoki oang, ajiang, tsünü rongnung san chanutem ama ni nenok yoker.

⁴Sen juli mesüra, yangku mesüra tsüngsem, mesüra tanga kecha nenoki teben; aser lenmang nung anener shinga nema salem tagütsü.

⁵Shir kidangisa nenok idir tamasa yamai shiang, ‘Iba kidang tesünep liang.’

⁶Aser idakji tesünep meimba nisung kar lira, nenok tesünep pa den alitsü; melira nenok dangi aji meyipa arutsü.

⁷Parnoki kechisa agütsüdir, nenoki chia jema iba kidangji liang, kechiaser inyakerbo pei taa angutsü tim. Ki ka nungi ki kati tuoma.

⁸Aser yimti kati aidang nüburtemi nenok agizükra, nenok madang kechi yutsüdir aji chiang;

⁹idakji shiranga alir anebjang aser parnok dang shiang, ‘Tsüngrem Yimli nenok anasa arua lir.’

¹⁰Saka kechi yimti-isa odir aser idakji parnoki nenok magizükli idak nungjagi yimdongi oang aser shiang,

¹¹‘Onok tetsüing nung aketba nenok yimti auyiji nenok anema temzüka yutsür; aji saka ya metetang. Tsüingrem Yimli anasa arua lir.’

¹² Ni nenok dang shidi, Iba anogo nung iba yimti dang nungi Sodom tia azüzüksü temelaba asütsü!

Temulung Memeyipba Yimti Asoshi Aiatai

(Mat. 11.20-24)

¹³“Aiatai, Kozarin! Aiatai, Bethsaida! Kechiaser koba mapa tulu nenok rongnung inyak, aji Tair aser Sidon nung inyak asübo parnoki anemsü abener aser aut mezür alemli parnoki temulung meyiper lila.

¹⁴Saka nenok o bendangba anogo nung Tsüingremi nenok dangbo Tair aser Sidon tia azüzüksü temelaba asütsü.

¹⁵Aser na Kapernaum, na ne sasa anüing tonga mesotsü asü? Na ali telung tonga bener alutsü!

¹⁶ Shibai nenok dang angar, pai kü dang angar; aser shibai nenok magizüker, pai ni magizüker, aser shibai ni magizüker pai ni yoksangjia magizüker.”

Neter Anaji Meyipa Shilangba

¹⁷Neter-anaji pelashishia aru aser ashi, “Kibuba, temenen tanelatemi ne tenüing nung onok dang tashi anga liasü.”

¹⁸Aser pai parnok dang ashi, “Tsüingpret ama anüing nungi Satan tsükba ni angu.

¹⁹Ajiang, per aser jepja madak aser tsükchir ajak manung ajemshitsü ni nenok nem tashi agütsüogo; aser kecha südanga kecha agia nenok meyirudaktsütsü.

²⁰Aji saka temenen tanelatemi nenok dang tashi angaba agi nenok tepela, saka nenok tenüingtem kotak nung zülua alibayong pela-ang.”

Yisu Pelaba

(Mat. 11.25-27)

²¹Iba mapang nungjisa pai Tanela Temeshi nung pelashishia ashi, “Oh Oba, anüing aser ali Kibuba, item nai shisa akar aser teshiteter nungi miimbang aser kinü tanurtem tsüngdang jungkai adoktsü nung, ni ne nüing asanger; hau, Oba, kechiaser yamaji nai mulungba liasü.

²²Kü Bui kü nem ajak bendanga agütsüogo; aser Tebu dak alema Techirji shibar shingaia memetet, aser ano Techir aser shir dang Techiri pa jungkai adokdaktsütsü mulunger parnok dak alema Tebuji shingaia memetet.”

²³Aser nütsüngtem tsütsü shia pai parnok dang miima ashi, “Nenoki kechi angur, ya angurtem asoshi tepelatsü!

²⁴Kechiaser ni nenok dang shidi, nenoki kechisa angur itemji ainkartem aser chubatem aikati ngünüaka mangu aser nenoki kechisa angashir itemji parnoki angashiniüaka mangashi.”

Tajung Samaria

²⁵Aser ajiang, ozüing metetba tesayur ka noktak aser pa tendanga ashi, “Tesayur, teti taküm senmang angutsü asoshi ni kechi inyaktsüla?”

²⁶Pai pa dang ashi, “Ozüing nungji kechi zülua lir? Nai kechi koda züngdang?”

²⁷Aser pai langzü, “Ne mulung ajonga agi, ne tanela ajonga agi, ne tashi ajonga agi aser ne mulungsentsü ajonga agi Kibuba ne Tsüngrem meimang; aser ne kiyonger nai pei ama meimang.”

²⁸Idangji Yisui pa dang ashi, “Nai shitak langzüogo; yamaji inyakang aser na taküm alitsü.”

²⁹Saka pai pei sasa temeten ngünüa Yisu dang ashi, “Süra kü kiyongerji shiba?”

³⁰Yisui langzü, “Nisung ka Yirusalem nungi Yerikoi luya liasü, aser pai rakzükraktemertem ajurua parnoki pa dak züka pa süoshi rakzük, aser pa tasütsü ama toktsür pila.

³¹Aser putir ka iba lenmang jagi luya liasü, aser kodang pai timtemba nisungji angu, pai tezüleni mekena ao.

- ³²Aser ano Levi nunger ka ajagi süi, paia nisungbaji ngua tezüleni mekena ao.
- ³³Saka Samaria nunger ka aeni aodang, kong timtemba nisungji liasü ajagi aru aser kodang pai nisungbaji angu pai aochia bilem,
- ³⁴pai nisungba anasa ao aser pa zübu nung toztü aser yi enoker alen aser gado manung pa mendaktsü aser tanendak ki kati anir ao, aser pa anebalu.
- ³⁵Aser tananü pai sen ana agiteter tanendak kibur nemji agüja ashi, ‘Pa anebaluang, aser nai kechisa tali endokdir, ni meyipa arudang aji ni ne nem shia agütsütsü’”
- ³⁶Yisui pa dang asündang. “Item nisung asem rongnung rakzükraktemertemi yirutsüba nisung dang shibai kiyonger ama inyak ta nai bilemer?”
- ³⁷Aser pai langzü, “Pa dang taochi sayusangji,” Aser Yisui pa dang ashi, “Oang, aser naia yamaji inyakang.”

Yisui Martha aser Mari Semdangba

- ³⁸Idangji parnok lenmang nung aodang, pai yim kati ai, aser Martha tenüng agi tetsür kati lar kidangi pa aniket.
- ³⁹Aser la tenu Mari-i Kibuba tsündang mener pa tesayuba anga.
- ⁴⁰Saka Marthabo kidang mapa jenti agi mazüangi timtemdaktsü aser lai pa dangi arua ashi, “Kibuba, künui kü kisüng nem mapa ajak inyaktsü nungloktsür aji nai meshisadanger ama? Anungji ni yariang ta la dang shiang.”
- ⁴¹Saka Kibubai la dang langzü, “Martha, Martha, mapa aika indang nai shisa bulua timatemer;
- ⁴²saka ka dang tenündaktsü lir. Aser nenu Mari-i la nungi bener maotsüsa tajungba shilemji shimtetogo.”

Luk 11

Sarasadamba Indang Tesayuba (Mat. 6.9-13)

- ¹Aser tesem ka nung pa sarasadema liasü, aser pa kodang atem, pa nütsüngtem rongnung kati ashi, “Kibuba, Yohani pa nütsüngtem dang sayuba ama, onok dang sarasademtsü sayuang.”
- ²Aser pai parnok dang ashi, “Kodang nenoki sarasademdir, nenoki yamai shiang, 'Oba, ne nüng temeshi sang; Ne Yimli arung. Kotak nung koda lir, alima nung aji oda ne mulung sang.
- ³Anogo shia chiyungtsü onok nem kua.
- ⁴Aser ozü menentem tokang, kechiaser shiri onok dang tai menar parnok ajak dang onokia tai atoker; aser tatitangba dangi onok tanima.’ ”
- ⁵Aser pai parnok dang ashi, “Nenok rongnung shiba tembar ka ali, pai pa dangi ayatrem nung oa ashitsü, temba, kü nem amtsük asem apujang;
- ⁶kechiaser kü tembar aener ka kü dangi arua lir aser pa nem tagütsütsü ni kecha maka.
- ⁷Aser pai kilung nungi langzúa ashi, kü nem timtem tagütsü, ki shibangadokogo, aser ozü tanurtem kü den yipten nung mejanga lir. Ni ne nem agütsütsü asoshi shishitsü makok.
- ⁸Ni nenok dang shidi, paji pa temba saka pai shishia magütsünütsü, saka oda pai kanga dang mepishi nung pai shishia pa tenüngdaksü ajak pa nem agütsütsü.
- ⁹Aser ni nenok dang shidi, meshiang, aser aji nenok nem agütsütsü, bushiang aser nenoki angutsü; akoshiang, aser aji nenok nem lapoktsütsü.
- ¹⁰Kechiaser temeshir shiai agizüker, aser shibai bushir pai angur; aser shibai akoshir aji pa nem lapoktsütsü.
- ¹¹Nenok rongnung tebu kati par chiri amtsük ka meshi nung pa nem lung ka agütsütsüba shiba lir? Mesüra ango ka meshi nung pai pa nem ango melen per ka agütsütsüba shiba ali?
- ¹²Mesüra pai entsü ka meshi nung jepja ka agütsütsü asü?

¹³Ajangla, nenok mejungi liaka nenok chirtem nem sempet tajung agütsütsü nenoki metetra, nenok kotaker Tebui pa dang meshir nem Tanela Temeshi koda tali magütsütsü?”

Yisu aser Belzebul

(Mat. 12.22-30; Mar. 3.20-27)

¹⁴Aser pai temenen tanela ka aridokya liasü, koba o mejembitetba suwar ka liasü. Kodang temenen tanelaji oadok, nisung jagi o jembi, aser telokti-i süngmang.

¹⁵Saka parnok rongnung kari ashi, “Temenen chuba Belzebul agi pai temenen tanelatem aridoker.”

¹⁶Aser tangar kari pa tendanga kotak nungi temaitsü ka meshi.

¹⁷Saka parnok tebilemba meteta, pai parnok dang ashi, “Koba yimli pei anema lemsadir teraksa akümer, aser kibong kati pei anema lemsara aji laor.

¹⁸Aser Satana pei sasa lemsara ajangla pa yimli koda noktaksü? Kechiaser Belzebul agi ni temenen tanelatem aridoker ta nenoki ashir.

¹⁹Aser ni Belzebul agi temenen tanelatem aridokra, nenok chirtemi shiba agi parnok aridoker? Anungji parnokji nenok o bendanger asütsü.

²⁰Saka ni Tsüngrem tashi agi temenen tanelatem aridokra, ajangla Tsüngrem Yimli nenok dangi arua lir.

²¹Kodang tashi tait nisung kati nok o nü tabensa bener pei talidak anüker, par rongsen kümzüka lir.

²²Saka kodang tashi taitba nisung kati pa dak pungloker aser pa akoker pai tamang ka-a aliba nok-onü pa ket nungi rakzüka bener aor aser terakzükbatemji pai lemsar.

²³Shiba kü den mali pa ni anema lir aser shibai kü den mebendener pai prokshir.

Temenen Tanela Meyipa Aruba

(Mat. 12.43-45)

²⁴“Kodang temenen tanelaji nisung ka dak nungi adoker, tesüngzükdak aser takongdak tesem ka bushia aor aser kecha mangu nung pai ashir, ozü ki koba nungi ni aru ajagi meyipa odi.

²⁵Aser pai meyipa arudangji pai aji oktoker tiptema angur.

²⁶Idangji pai aor aser pa dang nungi tamajungba tanga tanelatem tenet anir arur, aser parnoki aji agi ia alir; aser iba nisung tesü tiaji mezüng tia dang nungi tamajungba akümer.”

²⁷Aser pai ya shia alidang, telokti nungi tetsür kati ola adoka pa dang ashi, “Nu menden kobai na aben aser mama koba nai ayong tepelatsü!”

²⁸Saka pai ashi, “Aji saka shirnoki oji angashir aser angashiba ama inyaker parnok tepelatsü”

Sayatenya Ka Meshiba

(Mat. 12.38-42)

²⁹Aser telokti pa dangi sentenya alidang, pai jembimeso; “Iba putu tamajung putu ka lir aser yangi nisungtemi temaitsü ka bushir, saka Yona temaitsü dak alema tanga temaitsü kecha magütsütsü.

³⁰Kechiaser Ninevi nunger asoshi Yona koda temaitsü ka aküm, aji oda Nisung Chir-a iba putu asoshi temaitsü ka alitsü.

³¹Anüolentip chubatsüri iba putu nisungtem den obendangdak noktaksü aser parnok aitsütsü. Kechiaser lai ali tatem nungi Solomon shisatsü angatsü aru, saka ajiang, Solomon dang tuluba ka yangi lir.

³²Ninevi nungeri obendangdak iba putu den noktaksü aser iba putu aitsütsü; kechiaser Yona sayutsüngiba nung parnoki temulung meyip, saka ajiang, Yona dang tuluba ka yangi lir.

Temang Asoshi Milen

(Mat. 5.15; 6.22-23)

³³“Milen tsükloker külen shingai a miima mayur mesüra molok agi sembanga mayur, saka shirnok kidangi aiter parnok nem tesangwa agütsütsü asoshi milendong nung ataloka ayur.

³⁴Ne tenük ne temang asoshi milen lir. Kodang ne tenük junga lir, ne temang ajonga sangwa alitsü; saka kodang ne tenük junga melilir ne temang ajonga tammang agi sünga alitsü.

³⁵Anungji ne dak aliba tesangwaji tammang masütsüsa kanga kümdanga liangma.

³⁶Anungji ne mang ajongaji tesangwa agi sünga lira, ne dak tammang kecha malitsü. Milen agi ne nem tesangwa agütsüba ama ne mang sangwa sangwa-a alitsü.”

Farisitem aser Tezülurtem Yisui Aitsüba

(Mat. 23.1-36; Mar. 12.38-40)

³⁷Kodang pai o jembitem, Farisi kati pa den chiyungtsü pa jaok; anungji pai ao aser chiyungdak amen.

³⁸Pai teka memetsüki dang chiyungba ngua, Farisi nungbaji süngmangadok.

³⁹Anungji Kibubai pa dang ashi, “Oda nenok Farisitemi marok aser su tema shidoker, saka nenok telunglen ambangyim aser tamajung agi sünga lir.

⁴⁰Nenok tamashi nisungtem, Tsüngrem shibai tema yanglu, paisa telunga meyanglu ama?

⁴¹Saka nenok marok aser su nung kechi lir aji sensaker nem agüjang aser nenok dak ajak merüka alitsü.

⁴²“Saka nenok Farisitem, aiatai! kechiaser nenoki napa aser an menemtsü aser tanga ansotsü shia tershilem tenla agütsür, saka nenoki tim obendangba aser Tsüngrem temeim toktsür, itemia nenoki inyaker alitsüla aser tangajia mesentoktsüla,

⁴³Nenok Farisitem aiatai! Kechiaser nenoki sinagogtem nung temaba menden sabar aser shishidak salem aginür.

⁴⁴Nenok aiatai! Kechiaser nenok nisungi manguba lepertem ama koba manung nisungtemi memeteti jajar.”

⁴⁵Aser ozüng meteter kati pa dang langzü, “Tesayur, nai ya ashiba agi onok mezüngmeshir.”

⁴⁶Aser Yisui ashi, “Nenok ozüing meteteritem aiatai, kechiaser mebentettsüsa khu nenoki nisungtem nem bendaktsür, saka nenoki pei sasa khu dakji temeyong agi danga mekongshir.

⁴⁷Nenok aiatai! Kechiaser nenok tetsü tebutemi tepsetba ainkartem leper nenoki yanglur.

⁴⁸Anungji nenok tetsü-teboutem mapa asoshi kulitemji nenok lir, aser nenoki itemji hau asür; kechiaser parnoki ainkartem tepset, aser nenoki parnok leper yanglur.

⁴⁹“Anungji Tsüngrem shisatsüia ashir, ‘Ni nenok dangi ainkartem aser tenyartem yoktsü aser parnoki parnok rongnung kar tepsettsü aser kar rishikangshitsü.’

⁵⁰Anungji alima tetenzük nungi ainkartem azü tokshiba ajak,

⁵¹Abel zü nungi tenladak o temeshidak-na tsüingda nung samaba Zekaria zü tashi iba putu dang nungi akangtsü. Hau, ni nenok dang shidi, iba putu dang nungi aji akangtsü.

⁵²Nenok ozüing meteteritem aiatai! Kechiaser nenoki shisatsü ki sabi bener aor, saka nenok sasa iba ki jagi marur aser tangar shir aji agi aitsü meranger parnoka nenoki nokdanger.”

⁵³Aser kodang pa idak nungjagi oadok ozüing meteteritemi aser Farisitemi pa anema o aika jembu aser pa dangi tasüingdangba jenti aru,

⁵⁴aser pai langzüba nungji langka tai lira pa aputsü parnoki mita ali.

Luk 12

Anemsüba Anema Tekümdangtsü

(Mat. 10.26-28)

¹Iba mapang nungjisa nisung meyirijang aika tetsüing o tetsüing na ajemteptsüsa külemi nungtendang, pai tamasa pei nütsüingtem dang shimeso, “Farisitem anemsüba piyazü asoshi nenoki kümdangang.

²Saka temai madoktsüsa kecha nembanga maka aser memetettsüsa kecha miima mali.

³Anungji amman nung kechisa shiogo, aji sangwa nung angashitsü aser taktang telungba nung nenok narong nung kechisa tanemi jembioogo aji kilem manung ayimtentsü.

Shiba Dang Tsübuttsü Tim

(Mat. 10.28-31)

⁴“Aser kü tembartem, ni nenok dang shidi, shiri temang tepseter, aser idakji chia parnoki kecha meinyaktettsü, parnok tetsübu.

⁵Saka nenoki shiba dang tsübuttsü tim ni nenok kümdangdaksüdi, shibai tepseter külen molumi nung ajongoktsütsü tashi lir pa ang tsübuang; hau ni nenok dang shidi pa-ang tsübuang.

⁶Alushijak pungu poisa ana yong mayoker ama? Aser parnok ka danga Tsüngrem madang mamadoker.

⁷Koda ne kolak nung ku ajak pai züngteta lir. Tetsübu, alushijak aika dang nungi nenok taoba.

Nisung Madang Khrista Nangzükba

(Mat. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸“Aser ni nenok dang shidi, shirisa nisung madang ni nangzükdir, Nisung Chir-ia paji Tsüngrem tenyartem madang nangzüktsü;

⁹saka shibaisa nisung madang ni menanzükli, nia Tsüngrem tenyartem madang paji menanzüktsü.

¹⁰Aser shirisa Nisung Chir anema o ka jembidir, pa dang aji atoktsü; saka shibai Tanela Temeshi anema ataladir, pa dang aji matoktsü.

¹¹ Aser kodang parnoki nenok sinagog yimsüsürtem bangdak dangi anir arudir nenoki kechi koda langzüksü mesüra kechi jembitsü ta shisa bulua teblem.

¹²Kechiaser iba mapang nungjisa nenoki kechi ashitsü tim aji Tanela Temeshi-i nenok dang sayutsü.”

Tamashi Takar Agi O-entepba

¹³Telokti nungi nisung kati ashi, “Tesayur, küdi dang kü den senmang lemdangang ta shiangma.”

¹⁴Pai pa dang ashi. “Nisung shibai nenok madak ni o bendanger ka aser telemsatsür ka kümdaktsür?”

¹⁵Aser pai parnok dang ashi; “Angang, tenükshiba, chidiyungdi ajak nungi nenok sasa kümdangang, kechiaser nisung ka takümji pa rongsen jenti akabaji masü.”

¹⁶Aser pai parnok dang o-entepba ka ashi, “Takar kati alu nung tsük jenti aru;

¹⁷aser pai pei sasa shisadanga ashi, ‘Ni kechi inyaktsü, kechiaser ni kü tsük kongta tayudak maka?’

¹⁸Aser pai ashi, ‘Ni ya inyaktsü, ni kü jentem benzüker tuluba küma yanglutsü aser idakji ni kü tsük aser rongsen ajak rizüngtsü.

¹⁹Aser ni kü tanela dang ashitsü, Tanela, küm aika asoshi na rongsen aika rizünga lir, kazüa liang, chiang, jemang, aser pela liang!’

²⁰Saka Tsüngremi pa dang ashi, ‘Na tamashisang, taonungsa ne taküm ne dak nungi akangtsü aser kechi rongsen nai rizünga aka itemji shir meyong asütsü?’

²¹Anungji shibaisa pei asoshi rongsen rizüngdir, aser Tsüngrem tsüngdang takar masü, pa iba nisung mesüker.”

Tsüngrem Dak Tamang Akaba

(Mat. 6.25-34)

²²Aser pai pei nütsüngtem dang ashi, “Anungji ni nenok dang shidi, nenok taküm asoshi nenoki kechi achitsü mesüra nenok temang asoshi kechi abentsü ta shisa tebulu.

²³Kechiaser chiyungtsü dang nungi taküm taoba, aser süoshi dang nungi temang taoba.

²⁴Warotem indang bilemdangang; parnoki matener, marur aser terizüngdak ki mesüra jen maka, saka Tsüngremi parnok mesür. Ozütem dang nungi nenok koda taoba lir.

²⁵Aser nenok rongnung shibai teyongyaba agi pa tar süklep ka inloktsü akok?

²⁶Nenoki iba amala mapa tila ka mokokra, kechiba tanga tanüngba indang nenoki shisa bulur?

²⁷Arem labu narotem koda ainer shisadangang; parnoki meinyaker mesüra ang mainer; aji saka ni nenok dang shidi, Solomon pei sentsüwangshi ajak nung item rongnung ka mesüka mesobu.

²⁸Saka Oh, tamang tila nisungtem, kechi arem ai tanü lir aser asüng mimong nung enoka arongtsü, iba nemji Tsüngremi yamai abendaktsü süra, pai idakji chia nenok nem mabendaktsütsü ama?

²⁹Aser nenoki kechi achitsü aser kechi ajemtsü ta tebushima mesüra shisa tebuluma!

³⁰Kechiaser alima kintemi item ajak bushir, saka nenok Tebui item tenüngdaktsü kar ta metet.

³¹Aji saka nenoki pa Yimli bushiang aser pai nenok nem item ajak bendenloktsütsü.

Kotak Nung Rongsen

(Mat. 6.19-21)

³²“Tetsübu, telok tilaba, kechiaser nenok Tebui tepela agi nenok nem Yimlij agütsütsü pai mulungba lir.

³³Nenok akabatem yokang aser makar nem angati agüjang aser kotak nung rongsen rizügang kong auür anasa marur aser tarütsü agi meraksatsür; iba rongsen den tejen makümba sen julitem nenoki pei asoshi renemang.

³⁴Kechiaser kong ne rongsen lir, yangji ne mulunga lir.

Saksalema Aliba Kilir

³⁵“Nenoki nangri kangang aser milen tsükloka saksalema liang.

³⁶Aser kilirtem shirnoki pei kibur shiba kiyir benjongdak nungi kidangi shilangba ata-a alir aser kiburi arua kishi nung akoshidang idangjisa pa nem lapoktsür, item nisungtem ama liang.

³⁷Kilirtem shiri kibur arudang nüka lia angur parnok tepelatsü! Ni nenok dang shitak shidi, pai pei sasa nangri akangtsü aser parnok chiyungdaksütsü asoshi mendaksütsü aser arua parnok nem anganütsü.

³⁸Pai mita anükba mapang tanabuba aser tasembuba nung arua, aser parnok yamaji ngura, item kilirtem tepelatsü!

³⁹Saka ya metetang, koba mapang nung auür arutsü kiburi metet asübo pai nüka lila aser par ki merakpokdaksüla.

⁴⁰Nenok renema alitsüla, kechiaser nenoki meimlaba mapang ka nungang Nisung Chir arutsü.”

Temulung Lemtetba Aser Temulung Melemtetba Kilir

(Mat. 24.45-51)

⁴¹Peteri ashi, “Kibuba, o-entepba ya onok asoshi jembir asü, mesüra ajak asoshi?”

⁴²Aser Kibubai langzü, “Ajangla kiburi par kibong anishidaksütsüba aser par kilirtem nem mapang shitak nung chiyungtsü shilem anganüdaktsütsü asoshi yutsüba temulung lemtetba aser shisa taka kilirji shiba?”

⁴³Par kibur arudang kilir shibai yamaji inyaka ngudir, iba kilirji tepelatsü!

⁴⁴Atangji ni nenok dang ashir, pai par rongsen ajak madak pa yutsütsü.

⁴⁵Saka iba kilir jagi kü kibur menurang arutsü ta pei mulung nung shia kilirtem aser kilitsürtem dak azüktsü aser achitsü aser ajemtsü aser yi agi meseptsü apusora,

⁴⁶aser meimlaba anogo aser memetetba mapang ka nung iba kilir kiburji arutsü aser pa merenshitsü aser temulung melemtetba purtem den paji yutsütsü.

⁴⁷Aser kilir shibai pei kibur mulung meteter merenemer, mesüra pai mulungba amaji meinyaker pai kanga sashia azükbaji angutsü.

⁴⁸Saka shibai memetet aser tazükba angutsü temsüa inyaktet pa tazükba tera agi azüktsü. Aser shiba nensa jenti agüja lir pa nungi jenti akangtsü; aser shir ket nung temulung lema jenti yuja lir pa nungi tali meshitsü.

Yisui Telemsa Adokdaksüba

(Mat. 10.34-36)

⁴⁹“Alima nung mi adokdaksütsü ni aru, aser ya janruadok asübo koda jungla?

⁵⁰Saka ni baptiba ka agi baptitsüba lir. Aser ya merenem tashi ni khu agi neneta lir.

⁵¹Alima nung yimjung adokdaksütsü ni aru ta bilemer asü? Ni nenok dang shidi, masü, saka telemsa adokdaksütsü.

⁵²Kechiaser ki ka nung pungu alibaji lemsatsütsü, oda aseme ana anema aser anati asem anema telemsa adoktsü.

⁵³Tebui techir anema, techiri tebu anema, tetsüi jala anema, jalai tetsü anema, kinungpu tetsüi par chir kinungtsü anema aser lai pei kinungpu tetsü anema nenok rongnung yamaji telemsa adoktsü.”

Mapang Indang Angatetba

(Mat. 16.2-3)

⁵⁴Aser pai telokti dang ashi, “Kodang nenoki anüolentsütsü mepet ka adokya ngudir, idangyongji nenoki ashir, tzünglu arudagi, aser yamaji ataloker.

⁵⁵Aser kodang anüolentip mopung aonba nenoki angur, nenoki ashir, anü tsüktsüka aputsü; aser yamaji ataloker.

⁵⁶Nenok anemsübatem, nenoki alima aser anüng jak ratettsü meteter, saka kechiba nenoki iba mapang tetezü koda shitettsü ajibo memeteter?

Ne Metbuba den Angatettepadokang

(Mat. 5.25-26)

⁵⁷“Aser kechi shitakba lir aji kechiba nenoki pei sasa angatettepa makümer?

⁵⁸Kechiaser na metbuba den obendanger dangi aodang, lenmang nung pa den nai puteptsü asoshi merangang; aji oda mesüra pai na obendanger ket nung anioksütsü aser obendangeri na tepuoker ket nung bendanga agütsütsü aser tepuokeri na tsüngden chiokdak puoktsü.

⁵⁹Ni ne dang shidi, nai tatembuba poisa kaji meküpdang tashi idak nungjagi na kodaka-angamadoktsü.”

Luk 13

Temulung Meyipang Mesüra Samatsü

¹Iba mapang nungjisa nisung kar arua Pilati Galil nunger kar tepseta parnok tenlaba zü den meyoktepba indang pa dang ashi.

²Pai parnok dang langzü, “Item Galil nunger yamai kangshia tepset nungji Galil nunger ajak dang nungi parnok temenen tali benshirtem ta nenoki bilemer asü?

³Ni nenok dang shidi, masü, saka nenoki temulung memeyipra nenok ajak yamaji samatsü.

⁴Mesüra Siloam nung lungki kilem kolak laoba agi nisung terti tepset nung Yirusalem nung alir ajak dang nungi parnok tai tuluba benshirtem ta nenoki bilemer asü?

⁵Ni nenok dang shidi, masü, saka nenoki temulung memeyipra, nenok ajak yamaji samatsü.”

Tejang Matangba Mungudong Agi O-entepba

⁶Aser pai iba o-entepba ka ashi, “Nisung kati tsükmenatzü lu nung mungudong ka temdaksü; aser iba nungi pai tejang bushia aru, saka kecha mangu.

⁷Aser tsükmenatzü lu ayimba dangji ashi. ‘Ajiang, tang küm asem tashi iba mungudong nung tejang bushia arudagi, saka kecha matanger, ya tsüngdokang, kechiba ali temo ajak chima-a ya idaki yutsütsü?’

⁸Saka aluyimsang jagi langzü, ‘Kibuba, ano iba kümbo odang tokjang, ni tazüngji meketa ali tajung tuloktsüdi.

⁹Aser taruba küm iba jagi tejang tangra junger, saka metangrabang nai tsüngdokangma.’ ”

Amungnü Tsüngtsüker Tetsür Ka Anebsüba

¹⁰Aser amungnü sinagog ka nung pai sayutsüngia liasü.

¹¹Aser ajiang, tetsür ka dak küm terti mokokminba tanela agi shiranga liasü; la koktenadoker aser lai la sasa memetongtet.

¹²Aser kodang Yisui la angu, pai la jar ashi, “Tetsür, na ne mokokmin nungi chioker.”

¹³Aser pai pa teka agi la dak kongshi aser khenyongi la metong metonga kümdaktsü aser lai Tsüngrem tenüng asang.

¹⁴Aser Yisui amungnü anebtsü nung, sinagog kiburji jashi aser telok dang ashi, “Nisungi mapa inyaktsü asoshi anogo trok lir anungji item anogo nung anebtsütsü asoshi arung, saka amungnü nung masü.”

¹⁵Idangji Kibubai pa dang langzü, “Nenok anemsübatem! Nenok ajaki nashi mesüra gado, parnok ayudak ki nungi pila-a tzü jemdaktsütsü amungnü anir maor ama?

¹⁶Aser iba tetsür Abraham semchir ka asünung aser Satan agi küm tertı tashi alena ali nung aser iba talenba nungi la amungnü salatsütsü tim masü no?”

¹⁷Aser item o jembidang pai tsükchir maksüdaktsü aser telok ajak pa sentsüwangshi mapa agi pelashishia aküm.

Jibijang Aser Piyazü Agi O-entepba

(Mat. 13.31-32; Mar. 4.30-32)

¹⁸Anungji pai ashi, “Tsüngrem Yimli kechi mesük? Aser kechi den ya medemdangtsü?

¹⁹Ibai nisung kati atsüki nung jibijang bener arua prokba mesüker; aser aji ain aser süngdong ka aküm, aser anüng ozütem arua iba kongsangtem nung tesepe yanglu.”

²⁰Aser pai tanaben ashi, “Kechi den ni Tsüngrem Yimli medemdangtsü?

²¹Ibai piyazü koba tetsür kati bener arua amzü tatakzük asem nung enoker ajak pokraka matu tashi ayuba mesüker.”

Kikümbang Temesüba

(Mat. 7.13-14,21-23)

²²Aser pai yimitem aser yimtem ajanga sayuyonga Yirusalem leni ao.

²³Aser kari pa dang ashi, “Tulur, tekümtetji nisung ishika atema dang asü?”
Aser pai parnok dang ashi,

²⁴“Kikümbang temesübai aitsü merangang; kechiaser ni nenok dang shidi, aikati aitsü meranger saka makoktsü.

²⁵Kodang kibur shishir aser kishiji khenyongi shibanger idangji nai kima noktaksü tenzüksü aser kishi nungji akoshitsü aser ashitsü, ‘Kibur, onok nem lapokjangma!’ aser pai nenok dang langzütsü, ‘Nenok kong nungiar ni memetet’

²⁶Idangji nenoki ashitsü, ‘Onoki ne den külemi chiyunga ajem aser ozü yimdong nung nai sayu.’

²⁷Saka pai ashitsü, ‘Ni nenok dang shidi, nenok kong nungiar ni memetet. Nenok temenen inyakertem ajak kü madang nungi aenshiang.’

²⁸Kodang Tsüngrem Yimli nung Abraham, Isak, Yakob aser ainkartem ajak nenoki ngudir aser nenokbo tezülen endoktsü, idangji nenoki ajebtsü aser tepu shiteptsü.

²⁹Aser anüdoklen aser anüolen nungi aser anüolentip aser anüdoklentip nungi nisungtem arua Tsüngrem Yimli nung amentsü.

³⁰Aser ajiang, tesü pur tama, aser tama pur tesü asütsü.”

Yirusalem Asoshi Mangyimba

(Mat. 23.37-39)

³¹Iba mapang nungji Farisitem kar aru aser pa dang ashi, “Yang nungi pila-a oadokang, kechiaser Herodi na tepsetnür.”

³²Aser pai parnok dang langzü, “Nenoki oang aser iba shirong dangji shiang, ajiang, tanü aser asüng ni temenen tanelatem aridoka aser nisungtem anebtsür aser tasemnübuba nung ni kü mapa renemtsü.

³³Aji saka tanü, asüng aser yanü ni kü lenmangi aotsüla, kechiaser Yirusalem nungi pilar tanga tesem kar nung ainkar shinga mesamatsüla.

³⁴Oh Yirusalem, Yirusalem, ainkartem tepsetba aser ne dangi yokbatem lung agi onsetba! An tetsüi pei techanu tashikang kübok anitener amokbangba ama ni kwiben ner chirtem külemi anitennü, saka nenoki memulung!

³⁵Ajiang, nenok ki sentoka yutsüogo. Aser ni nenok dang ashir, ‘Kibuba tenüng nung shiba arur pa tepelatsü lir’ ta nenoki mashi tashi nenoki ni mangutsü.”

Luk 14

Amungnü Shiranger Ka Anebsüba

¹Amungnü ka kodang pai Farisitem rongnung lenir ka kidangi chiyungtsü atu, parnoki pa mita liasü.

²Saka ajiang pa madang temang waka shirangba nisung ka liasü.

³Aser ozüng meteteritem aser Farisitem dang pai ashi, “Amungnü anebsütsü tim asü masü?”

⁴Saka parnoki ola madok. Idangji pai nisungba dakji amet aser pai pa anebsü aser odaktsü.

⁵Aser pai parnok dang ashi, “Nenok rongnung pei gado mesüra nashi ka tzübu nung tsüker alidang idangyongjisa amungnübo ibaji matsütetba shiba ali?”

⁶Aser parnoki ya melangzütet.

Tejaokertem Aser Tejaoksang

⁷Aser tejaokertemi temaba menden shimtetba pai angu, anungji pai o-entepba ka parnok dang ashi,

⁸“Kodang nisung kati na kiyir benjongi jaokdir, nai menden temaba nung temen, kechiaser ne dang taoba nisung ka pai jaoka lira, nenok tejaokeri ne dangi arua ashitsü;

⁹iba nisung nem ne tamendak mendenji agüjang, aser idangji nai maksü agi teküboktiba menden nung atsüngzüka alua amentsü apusotsü.

¹⁰Saka kodang na jaokdir, oang aser teküboktiba menden nung menang, aser kodang na jaoker arudir, pai ne dang ashitsü, ‘Temba, temaba mendeni tuang.’ Idangji chiyungdak ne den amenertem ajak madak na tushitsü.

¹¹Kechiaser shibaisa pei sasa uludir, pa tila kümdaktsütsü, aser shibaisa pei sasa tila kümdir, pa uludaktsütsü.”

¹²Aser pai tejaoksang dang ashi, “Kodang nai chiyungdak mesüra benjong ka ayongzükdir, ne tembartem süshia, adianutem süshia, kimangtem süshia, takar kiyonger süshia tejaok, kechiaser parnoki na meyipa jaokra, ne nem tajangzükdir meyipa agütsütsü.

¹³Saka kodang nai benjong ka ayongzükdir, sensakertem, tetsüing teka lemtartem aser nükpokertem jatepang;

¹⁴aser Tsüingremi na moatsütsü, kechiaser parnoki ne nem shia agütsütsü makok. Kechiaser temeshipur shia arudang nai tajangzükdir meyipa angutsü.”

Benjong Tulu Agi O-entepba

(Mat. 22.1-10)

¹⁵Aser kodang pa chiyungdak amenertem rongnungi nisung kati item angashi, pai Yisu dang ashi, “Shibai Tsüingrem Yimli nung amtsük chidir pa temoatsüba!”

¹⁶Saka pai pa dang ashi, “Nisung kati benjong tulu ka yanglua jenti jatep;

¹⁷Aser chiyungtsü mapang nung pai pei kilir tejaokertem dangi yoka parnok dang ashi, ‘Arung, kechiaser ajak renema lir!’

¹⁸Saka parnok ajaki iba benjong nungji matentsü obang ka sür, parnok dang tai tokang ta ashitsü tenzükdir. Mezüingbubai pa dang ashi, ‘Ni ali ka aliogo, aser aji reprangi aotsü tenüingdaktsü; kü dang mela-angma ta ni mepishir.’

¹⁹Ano tangar kati ashi, ‘Ni alu alatsü asoshi nashi pungchi jura pungu aliogo aser ni parnok tendangi aotsü, kü dang mela-ang ta ni mepishir.’

²⁰Ano tangar kati ashi, ‘Ni tetsür ka den kibong aküm anungji ni marutettsü.’

²¹Aser kilirsangji arua itemji kibur dangji ashi. Idangji kibur jagi jashia par kilir dangji ashi, ‘Yimti yimdongtem aser lentitemi kara kara oang aser sensakertem, tsüingtsükertem, nükpokertem aser tetsüing teka lemtartem yagi anir arung.’

²²Idangji kilir jagi ashi, ‘Kibur, nai melaba ama inyakogo aser ano tamendak lir.’

²³Aser kibur jagi kilir dangji ashi, ‘Lenmang tongtibanngtemi oang, aser kü ki asüngtsü asoshi nisungtem arudakjang.

²⁴Kechiaser tejaokertem rongnung ka danga kü benjong mehidaktsütsü ta ni ne dang ashir.’ ”

Nütsüngsüba Jenjang

(Mat. 10.37-38)

²⁵Tang telok jenti pa den ao, aser meyipier pai parnok dang ashi,

²⁶“Shibai kü dangi arudir, pai pei tebu, tetsü, kinungtsü, tanurtem, adianutem, aianutem, aser ano pei taküma mesempara, pa kü nütsüng mekümtet.

²⁷Shibaisa pei kangki mapui kü sülen arur, paji kü nütsüng mekümtet.

²⁸Kechiaser nenok rongnung koba nisungi lungki mitsa yanglunür aser aji renemtettsü asoshi sen teperi ali asü mali tamasa mener pai sen tendoktsüba mezüngdang ama?

²⁹Aji oda mesüra pai kodang tazüngdak yanglu, aser terenemtsü makoker terepranger ajaki paji mezüngmeshia sensatsütsü tenzüka ashitsü.

³⁰‘Iba nisungi ki yanglutsü tenzük aser renemtsü mekoki liasü!’

³¹Mesüra koba chubai tangar chuba ka anema rarai aodang pa den temeranger meyi ter agi pa anema meyi metsü anir aruba chuba denji ajuruteptsü akoktsü makoktsü ta tamasa mener meshisadanger ama?

³²Aser pai makoktsüsa süra tangar chuba kaji ano tetsüngda talang nung lia pai o tongtar yoka yimjung indang asüngdangtepdahtsür.

³³Anungji nenok rongnung shibaisa pei akaba ajak metoktsür, pa kü nütsüng mekümtet.

Tanang Maliba Metsü

(Mat. 5.13; Mar. 9.50)

³⁴“Metsü junger, saka metsü dak pei tanangji samadokra, kechi agi aji nangdaksütsü.

³⁵Aji ali asoshia mesüra jana toktendak asoshi tetemsü masü; nisungtemi aji endoker. Shiba tangashitsü tenarong aten pai angang!”

Luk 15

Temadokba San Agi O-entepa

(Mat. 18.12-14)

¹Alimelen sarurtem aser temenenpurtem ajak pa o angatsü pa anasai aruya liasü.

²Aser Farisitem aser tezülurtemi nüngnunga ashi, “Iba nisung yagi temenenpurtem agizüker aser parnok den chiyunger.”

³Anungji pai parnok dang iba o-entepba ya ashi,

⁴“Nenok rongnung san noklang ka akaba nisung kati item rongnung ka madokra, pai kechi inyaksü? Pai tukur-tukuji arem nung toktsür, temadokbaji mangu tashi bushitsü.

⁵Aser pai aji kodang angur, pai pelashishia pei tapubang manung ajongloker.

⁶Aser kodang pai kidangi arur, pei tembartem aser kiyongertem jatepa parnok dang ashir, ‘Kü den pelatepang, kechiaser ni kü temadokba santo nguogo.’

⁷Anungji ni nenok dang shidi, Yamaji temulung meyiptsü nüngdak makaba temeshipur tukur-tuku dangbo temulung meyipa aruba temenenpur ka agi kotak nung tali tepelaba asütsü.

Temadokba Sen Agi O-entepba

⁸“Ano taribi sen ter akaba tetsür kati item rongnung ka madokra, lai milen tsükloker ki oka aji mangu tashi anebalua mebushir ama?

⁹Aser kodang lai aji angu, lai tembartem aser kiyongertem jateper aser ashir, ‘Kü den pelatepang, kechiaser kü tesamaba sento ni nguogo.’

¹⁰Ni nenok dang shidi, yamaji temulung meyipba temenen nisung ka agi Tsüngrem tenyartem rongnung tepela lir.

Temadokba Chir Agi O-entepba

- ¹¹“Aser pai ashi, nisung ka jabaso ana liasü,
- ¹²Tanubusang jagi tebu dang ashi, ‘Oba, ne rongsen nungi kü shilem kechi lir aji kü nem kua.’ Anungji tebui pei rongsen parnok nem lemsa agütsü.
- ¹³Anogo ishika lir külen jabaso tanubusangi pei oset ajak bener alima talang kati aeni ao. Idakji pai pei rongsen lalushibonga temenen benshia ali.
- ¹⁴Aser pai pei rongsen ajak endokmar külen iba lima nungji aya-wara kanga tulu ka adok aser pa kanga sensak aten.
- ¹⁵Idangji iba lima alir nübur rongnung ka den pai semloka ali, aser kibur jagi moapu nung ak anüktsü yok.
- ¹⁶Aser ak-i achiba matsüklashi teküp achitsü pai yongya saka shingaia pa nem kecha magütsü.
- ¹⁷Saka kodang pa temulung tanga aru pai ashi, Kübu den ayangertem kwika chiyungtsü peria aser ano talia angur, saka nibo idaki taya agi tasür.
- ¹⁸Ni apusoa kübu dangi odi, aser ni pa dang ashitsü, ‘Oba, kotak anema aser ne madang ni temenen menaogo;
- ¹⁹ni joko ne jabaso ta ajatsü metemsü; ne ayangertem rongnung ka ama ni amshiang.’
- ²⁰“Aser pai apusoa tebu dangi aru. Saka pa ano apiga nung alidang, tebui pa ngua aochia bilema asema ao aser tekong nung aziit aser pa tebang mesep.
- ²¹Idangji techiri tebu dang ashi, ‘Oba, kotak anema aser ne madang ni tai menaogo; ni joko ner jabaso ta ajatsü metemsü.’
- ²²Saka tebui kilirtem dang ashi, ‘Sobutsü tajungtiba yakta bena arung aser aji pa nem sobujang, pa temeyong nung küri aser tetsüng nung tsüngsem semokjang.
- ²³Aser nashi chanu teyirabaji anir arung aser tepsetang aser asenoki chiyunga pelatepdi.

- ²⁴Kechiaser kü jabaso ibai tasü liasü, aser tanaben taküm lir; pa sama-a liasü, saka tang meyipa nguogo.’ Aser parnoki pelateptsü tenzük.
- ²⁵“Idangji par jabaso tambusangji alu nung liasü; aser pai adoka ki anasa arudang kentenba aser tsüngsangba ola pai angashi.
- ²⁶Aser pai kilirtem rongnungi ka aja aser ya kechi tetezü ta asüngdang.
- ²⁷Aser kilir jagi pa dang langzü, ‘Nenu shilanga lir, aser nebui nashi chanu teyirabato tepset kechiaser pai nenu junga aser anema lia meyipa angu.’
- ²⁸Saka pa tediji ain adok aser kidangi metuli ta ashi. Anungji tebui kimai adoka pa dang mepishi.
- ²⁹Saka pai tebu dang langzü, ‘Ajiangjo, küm paikati ni ne dang tenzüka aru, aser nai ashiba o kodanga mangai mali; saka kü tembartem den pelateptsü asoshi kü nem nai kodanga nabong chanu ka danga magütsü.
- ³⁰Saka kodang iba ner jabaso shibai nüktapangtatsürtem den ne sen chima aser kodang pa meyipa aru, pa asoshi nai nashi chanu teyirabato tepset.’
- ³¹Idangji tebui pa dang langzü, ‘Kü jabaso, na teti kü den lir aser kü meyong ajakji ne meyong lir.
- ³²Saka asenoki temulung chia pelateptsü tim dang lir, kechiaser nenu tasü liasü, aser tang pa tanaben taküm lir, pa madoka liasü saka tang pa nguogo.’”

Luk 16

Ochi Mashiba Ketdangser Agi O-entepba

- ¹Pai ano nütsüngtem dang ashi, “Takar ka par ketdangser ka liasü, aser pai kibur rongsen lalushibongdagi ta taitsubatem pa anema kibur dangi bener aru.
- ²Aser pai pa aja aser pa dang ashi, ‘Ne indang ni angashiba ya kechi? Ne mapa züngdangtepa kü dang sayuang, kechiaser joko na ketdangsüba mapa meinyaktet.’

³Aser ketdangsüba jagi pei sasa ashi, ‘Kü kiburi ni nungi ketdangsüba mapa agizüka bener oadokra ni koda asütsü? Ni ali atutsü tashi mait aser ano meshimetsütsüa aaker.

⁴Kodang ni ketdangsüba mapa nungi anentsüdir, kü tembartemi parnok kidangi ni aniketdaksütsü asoshi ni kechi inyaksü aji ni meteta lir.’

⁵Idangji par kibur dang sentsütsür ka ka pa dangi ja-a, mezüngbuba dang ashi, ‘Nai kü kibur nem agütsütsü sentsü kwi tsüa ali?’

⁶Pai ashi, ‘Totzü tatakzük noklang ka.’ Aser pai pa dang ashi, ‘Ne tenangzüktepba kakat bena arung, yakta mener tenem ta züluang.’

⁷Idangji pai ano tangar ka dang ashi, ‘Na-a sentsü kwi tsüa ali?’ Pai ashi, ‘Tsük yimchi noklang ka.’ Pai pa dang ashi, ‘Ne tenangzüktepba kakat bena arur tir ta züluang.’

⁸Aser pa kiburi ochi mashiba ketdangsürji pai tasa ka-a inyakba asoshi pa tenüng asang; kechiaser tesangwa chirtemdangbo iba lima chirtem parnok pei putu nung kanga agia shisa takaba lir.

⁹“Aser ni nenok dang shidi, Nenoki pei asoshi tiyazü rongsen agi tembartem kümdakjang, anungji aji kodang endokmadir, parnoki tatem makaba kidangi nenok anikettsü.

¹⁰Shiba dak kanga tila nung temulung lemteter, pa dak jenti nunga temulung alemtsü, saka shiba dak kanga tila ka nung temulung lemteta mali, pa dak jenti nunga temulung malemmsü.

¹¹Anungji memeshiba rongsen nung nenok dak temulung melemtetra temeshiba rongsen nung nenok dak shibai temulung lemtettsü?

¹²Aser tangar meyong rongsen nungji nenok dak temulung melemtetra, shibai nenok nem nenok meyong agütsütsü?

¹³ Kilir shingaia kibur ana metenzüktet; kechiaser pai ka sempatsü aser ka meimmsü. Mesüra pai ka tsütsü semloktsü aser tangarbaji mezüngmeshitsü. Nenoki Tsüngrem aser rongsen külemi metenzüktet.”

Ozüng Aser Tsüngrem Yimli

(Mat. 11.12-13; 5.31-32; Mar. 10.11-12)

¹⁴Aser sen penbuba Farisitemi item ajak angashi aser parnoki pa mezüingmeshia atala.

¹⁵Saka pai parnok dang ashi, “Nenoki nenok sasa nisung madang temeten bushir, saka Tsüngremi nenok mulungjang meteta lir, kechiaser nisung rongnung ulua alibaji Tsüngrem madang kanga tesembatsü.

¹⁶“Yohan Baptitsüba aruba tashi Mosa ozüing aser ainkartem kaket kanga tongtimbang liasü; iba tensa nungjagi Tsüngrem Yimli osangtajung sayutsüingia lir, aser ajagi nungtepa air.

¹⁷Saka ozüing tasüto tilatiba ka tsük dang nungibo anüing aser ali samatsü temelaba

¹⁸Shibai pei kinungtsü palar tangar agidir, pai nüktapangta benschir aser kinungpui paladokba tetsürji shibai agidir pai nüktapangta benschir.

Takar Nisung Aser Lazar

¹⁹Takar ka liasü, shibai sü tanük aser sentsüprang süoshi sobur, kenüamati pelashishia benjong yanglua liasü.

²⁰Aser komo agi zükbangba meshimetsür ka tenüing agi Lazar, par kishi anasa ontaka liasü.

²¹Aser takarsang langbang nungi tsükba chiyungtsü tanük-tari achitsü pai yongya. Aser azütemi arua pa komo menak.

²²Aser ya adok, meshimetsürji asü, aser tenyartemi pa Abraham tekui bener ao. Takarsangjia asü aser pa arem;

²³aser pa asü yim nung kanga kangshia alidang, pai pei tenük rangketa yok nung pai talang nungji Abraham angu aser pa tekü nung Lazar ajunga liasü.

²⁴Aser pai ayimtena ashi. ‘Oba Abraham, kü dang aochiang, aser Lazari pa temeyong banglak tzü nung asenoker kü temeli nung jenoka mokongdaksütsü yokang, kechiaser iba milak agi ni kanga kangshia lir.’

²⁵Saka Abrahami ashi. ‘Techir, na pei taküm alidang, nai ne tajungtiba tia angu ta bilemtetang, aser Lazar yamaji tamajungba tia nung liasü; saka tang pa yangi tesünep nung lir, aser na tekangshi nung lir.

²⁶Aser ano yang nungi nenok dangi shirnoki onüdir makoktsü aser ano idak nungjagi onok dangi shinga arutsü makoktsü asoshi asenok tsüngda nung teti tatem makaba tazüngla tulu ka lir.’

²⁷Aser pai ashi, ‘Ajangla oba, kü kidangi pa yokangma ta ne dang mepishir,

²⁸kechiaser kü adianu pungu lir, pai parnok dang kuli agütsütsü yokang; aji mesüra, parnoka iba tekangshidaki arutsüla.’

²⁹Saka Abrahami ashi. ‘Parnok Mosa aser ainkartem Lai tesayuba kar; parnoki parnok o angadakjang.’

³⁰Aser pai ashi, ‘Masü, oba Abraham, saka tasürtem nungi nisung ka parnok dangi ora, parnoki temulung meyiptsü.’

³¹Aser pai pa dang ashi, ‘Parnoki Mosa aser ainkartem Lai tesayubatem mangara, tasürtem nungi nisung ka shia aruaka parnoki mamangtsü.’ ”

Luk 17

Temetsüdaktsü

(Mat. 18.6-7,21-22; Mar. 9.42-49)

¹Pai pei nütsüngtem dang ashi, “Temetsüdaktsü adokdaksütsüsa tatitangtem arulanglang; saka shiba ajanga itemji arudir pa asoshi aiatai!

²Item tilatem rongnung ka danga shibai metsüdaktsüdir, pa asoshi temenüngba lungpak ka tekong nung iloker tzüyim nung pungok ang jungla.

³Nenoki nenok sasa kümdangang; ne adianui tai menara, arüjang, aser pai temulung meyipra, pa nem tatok agüjang.

⁴Pai anogo ka nung tenetben na anema tai menara aser tenetben ni temulung meyiper ta meyipa shira nai pa dang tai adoktsüla.”

⁵Aser tenyartem terana jagi Kibuba dang ashi, “Onok tamang züindakjang.”

⁶Aser Kibubai ashi. “Nenok dak tamang jibijang taka lira, nenoki iba korishi dong dang ashitsü, ‘atsütetang aser tzüyim nungji ajungokjang’ aser yagi nenok o angatsü.

⁷“Saka nenok rongnung shiba kilir ka aka aser pai alu alar aser santem anüker pa alu nungi adokdang shibai shitet, ‘Yakta arung aser chiyungtsü menang!’

⁸Saka pai pa dangji yamai ang mashir ama, ‘Ni asoshi chiyungtsüji renemang aser nangri kanger ni chiyunga majem tashi ni anganüang aser aji sür külen na chiyunga ajemtsü’ ta pai mashir ama?

⁹Kilir jagi pai ashiba inyak nung pai pa tenüing asangtsü ama?

¹⁰Yamaji nenokia nenok dang ashiba inyakmar külen shiang, ‘Onok tagidak makaba lartem kechi teinyaktsü lir aji dang onoki inyak.’ ”

Zütsüra Aketer Nisung Ter Anebtsüba

¹¹Pai Yirusalemi aoba lenmang nung Samaria aser Galil tsüngda ajanga süi.

¹²Aser pa yim kati aidang zütsüra aketba nisung ter-i pa ajuru,

¹³aser parnoki ola adoka ayimtena ashi, “Yisu, Tesayur, onok dang aochiangma!”

¹⁴Kodang pai parnok angu, pai parnok dang ashi, “Oang, aser putirtem dang nenok sasa sayuang.” Aser parnok taodangji parnok meshiteta aküm.

¹⁵Parnok rongnung kati pa anebogo ta meteta ola tulu agi Tsüngrem nem sentsüwangshi agüja pai meyipa aru,

¹⁶aser pai Yisu tsüngdang apudaka pa nem tenüngsang agütsü, aser paji Samaria nunger ka liasü.

¹⁷Yisui langzü, “Nisung ter meshitet masü no? Tukubo kong ali?”

¹⁸Iba bendanger nisung ka dak alaka Tsüngrem tenüing asangtsü meyipa aruba shinga mali asü no?”

¹⁹Aser pai pa dang ashi, “Shishiang aser oang, ne tamang agi na junga kümogo.”

Tsüngrem Yimli Aruba

(Mat. 24.23-28,37-41)

- ²⁰Tsüngrem Yimli kodang arutsü ta Farisitemi asüngdang, aser pai parnok dang langzü, “Tsüngrem Yimliji penzütsüsa temaitsütem agi marur;
- ²¹mesüra shingaia yamai mashir, ‘yangi ajiang mesüra oagi ajiang;’ kechiaser ajiang, Tsüngrem Yimli nenok rongnung lir!”
- ²²Aser pai nütsüngtem dang ashi, “Mapang ka arutsü kodang nenoki Nisung Chir anogotem ngunütsü, saka nenoki ya mangutsü.
- ²³Parnoki nenok dang ashitsü, ‘Oagiji ajiang! mesüra yangi ajiang!’ Saka aji reprangtsü parnok sülen tanitak.
- ²⁴Kechiaser kechi koda tsüngpret anüing tip külen pret nung anüing tip külen tashi sangwar, yamaji Nisung Chir pa anogo nunga alitsü.
- ²⁵Saka tamasa pa kanga tuo ashitsüla aser iba putui pa jentoktsü.
- ²⁶Aser Noa anogo nung aliba ama yamaji Nisung Chir anogo nunga alitsü.
- ²⁷Noai rongi matuba anogo tashi aser tzümetzüng arua parnok ajak mesamatsü tashi parnok chia jema, anioka aser kiba kiyi yoka liasü. Aser tzümetzüngji aru aser parnok ajak okshia samatsü.
- ²⁸Ibai Lot mapang nung koma liasü yamaji alitsü. Parnoki achi, parnoki ajem, parnoki ali, parnoki ayok; parnoki tsünü aser parnoki yanglu.
- ²⁹Saka Loti Sodom nungi oadokba anogo nungji mi aser tarongba lung anüing nungi tzünglu ama alu, aser parnok ajak samadaktsü.
- ³⁰Yamajisa Nisung Chir jungkai adokba anogojia alitsü.
- ³¹Iba anogo nungji shiba kilem nung lidir, pa par kidang aliba rongsen abentsü teluma aser shiba alu nung lidir, pa-a meyipa tetuguma.
- ³²Saka Lot kinungtsü bilemtetang!
- ³³Shibai pei taküm ajangzüksü merangdir aji samatsü. Saka shibai pei taküm samadir pai aji kümzüksü.

³⁴Ni nenok dang shidi, paonungji yipten ka nung nisung ana alitsü, ka anitsü aser tangarji toktsütsü.

³⁵Tetsür ana semki ka nung külemi tsük senya alitsü, ka anitsü aser tangarji toktsütsü.

³⁶Nisung ana alu nung alitsü, ka anitsü aser ka toktsütsü.”

³⁷Aser parnoki pa dang ashi, “Kong, Kibuba?” Pai parnok dang ashi, “Kong tasü mang lidir, yangji hogontem külemi senteptsü.”

Luk 18

Amitsür Aser Obendanger Agi O-entepba

¹Parnoki teti tezü metangi sarasademtsü tim ta o-entepba ka pai parnok dang ashi.

²Pai ashi, “Yimti ka nung Obendanger ka liasü, shibai Tsüngremji metsübu aser nisunga mezüngmeshi.

³Aser iba yimti nungji amitsür ka liasü shibai aiben pa dangi arua ashi. ‘Kü tsükchir anema obendangba lateta kü nem agüjang.’

⁴Kenpiga pai nungtem saka tesülen pai pei sasa ashi, ‘Ni Tsüngremji metsübur aser nisung danga mezüngmeshiaka,

⁵oda iba amitsüri ni timtemdaksü nung ni la o bendangdi, kechiaser lai maneni dang aruba agi ni lakteter.’ ”

⁶Aser Kibubai ashi, “Ochi mashiba obendangeri ashibaji angangma.

⁷Aser Tsüngremi shimtetbatem shirnoki anüngdang aser aonung maneni pa dang ayimtener; Tsüngremi parnok atema o mebendangtsütsü ama?

⁸Ni nenok dang shidi, pai parnok asoshi yakta metentsütsü. Aji sakasa kodang Nisung Chir arudir alima nung pai tamang ngudi ma?”

Farisi Aser Alimelen Sarur Agi O-entepba

⁹Aser nisung kar shirnoki pei sasa temeshi ta züngshia pei sasa dak tamang ayur aser tangar sensatsür parnok dang o-entepba pai ashi.

¹⁰“Nisung ana sarasademtsü tenla kidangi atu. Ka Farisi aser tangar kaji alimelen sarur.

¹¹Farisi nungbaji noktaka pai yamai sarasadem, ‘Oh Tsüngrem, tangar nisungtem oda rongsen rakzükraktemertem, ochi mashirtem, nüktapangtartem mesüra ibala alimelen sarur ka ama ni masü, anungji ni ne tenüing asanger.

¹²Ni hapta nung anaben tashi lumir, ni anguba ajak nungi tershilem shitak agütsür.’

¹³Saka alimelen sarubaji tera pila oa noktaka pai pei tenük kotaklen rangketa mereprangi, pei sasa tekunung tsünga ashi, ‘Oh Tsüngrem, ni temenen nisung ka, kü dang aochiang!’

¹⁴ Ni nenok dang shidi, tangarba dang nungibo iba nisung jagi Tsüngrem tsüngdang temeten ngur pei kidangi ao, kechiaser shibaisa pei sasa uludir, pa tila akümtsü, saka shibaisa pei sasa ajemaludir pa ulutsütsü.”

Tila-Tanurtem Moatsüba

(Mat. 19.13-15; Mar. 10.13-16)

¹⁵Aser pa nem kongshidaktsütsü asoshi parnoki pa dangi tila-tanurtem anir aru; saka kodang nütsüngtemi aji angu, parnoki parnokji arütsü.

¹⁶Saka Yisui parnok pa dangi aja aser ashi, “Tila-tanurtem kü dangi arudakjang. Parnok tesongtem, kechiaser Tsüngrem Yimliji ibala pur meyong.

¹⁷Atangji ni nenok dang shidi, shibaisa tila-tanur ka ama Tsüngrem Yimliji magizüker, pai kodakaanga aji agi maitsü.”

Takar Yimsüsür Ka

(Mat. 19.16-30; Mar. 10.17-31)

¹⁸Aser yimsüsür kati pa dang asüngdang, “Tesayur tajung, teti taküm senmang amangtsü asoshi ni kechi inyaktsüla?”

¹⁹Aser Yisui pa dang ashi, “Nai kechiba kü dang tajung ta ajar? Tsüngrem dak alema shinga tajung mali.

²⁰Nai ozüngtem meteter, ‘Nüktapangta tebenshi, tetepset, tauya, tiyazü kuli teyi, nebu aser netsü akhüm tsübuang.’ ”

- ²¹Idangji nisungba jagi langzü, “Item ajak ni lanuwa nungi benshia arudagi.”
- ²²Aser kodang Yisui ya angashi, pai pa dang ashi, “Na ano langka agi madoksa. Na akaba ajak yokang aser aji sensaker nem lema agüjang, aser kotak nung na rongsen akatsü, aser arung kü sülen anitakang.”
- ²³Saka kodang pai item o angashi, pa jashia aküm kechiaser pa kanga takar liasü.
- ²⁴Yisui pa dak repranga ashi, “Takari Tsüngrem Yimli-i aitsü koda tasak!
- ²⁵Kechiaser takari Tsüngrem Yimli-i aitsü dang nungibo ajem ki ateta ut süia aotsü temelaba.”
- ²⁶Aser ya angashirtemi ashi, “Ajangla shiba-ang kümzüktsü?”
- ²⁷Saka pai ashi, “Kechi meimchir asoshi tamakoktsü, aji Tsüngrem asoshibo takoktsü.”
- ²⁸Aser Peteri ashi, “Onoki onok kibongtem toktsüogo aser ne sülen anitak.”
- ²⁹Aser pai parnok dang ashi, “Atangji ni nenok dang shidi, shibaisa kibong süshia, kibutsü süshia, techirtem süshia Tsüngrem Yimli atema toktsüogo,
- ³⁰pai iba mapang nung kanga tali angutsü aser tarutsü mapang nung teti taküm angutsü.”

Yisui Pa Asütsü Aser Shia Arutsü Indang Tasemben Shinba

(Mat. 20.17-19; Mar. 10.32-34)

- ³¹Aser teranaji pa den anir oa parnok dang ashi, “Atangji asenoki tang Yirusalemi atur, aser Nisung Chir indang ainkartemi kechisa zülua toktsü item shiaji abensa-a ataloka arutsü.
- ³²Kechiaser paji Bendangertem ket nung bendanga agütsütsü, aser sensatsütsü aser mak süa benshitsü aser metzü metsüloktsütsü.
- ³³Aser parnoki pa dak azüktsü aser pa tepsettsü, saka asemnübuba nung pa shia arutsü.”
- ³⁴Saka nütsüngtemi item o tetezü kecha mangatet. Aser iba ashibaji parnok nungi miimbanga liasü aser aji parnoki mangatet.

Nükpoker Meshimetsür Ka Yeriko Anasa Anechtsüba

(Mat. 20.29-34; Mar. 10.46-52)

- ³⁵Pai Yeriko anasai arudang nükpoker ka lenmang tezülen mener meshimetsüa liasü.
- ³⁶Aser telokti ka süia aoba angashia ya kechi sür ta pai asüngdang.
- ³⁷Nazaret nunger Yisu süidagi ta parnoki ashi.
- ³⁸Aser pai ayimtena ashi, “Dawid Chir Yisu, kü dang aochiangma!”
- ³⁹Aser Shirnok tejaklen liasü parnoki paji arütsü aser ajemajema liang ta pa dang ashi, saka pai ano taliang ayimtena ashi, “Dawid Chir, kü dang aochiangma!”
- ⁴⁰Anungji Yisui noktak aser pa dangi nükpok sangji anir arung ta ashi. Aser kodang pai anasai aru, Yisui pa dang asüngdang,
- ⁴¹“Na asoshi ni kechi inyakdaksünür?” Idangji pai langzü, “Kibuba, ni ngunür.”
- ⁴²Aser Yisui pa dang ashi, “Nai nguang! Ne tamang agi na junga anechtsüogo.”
- ⁴³Aser idangyongjisa pai angu, aser Tsüngrem tenüing sanga pa sülen anitak. Aser nisung ajaki pa ngua Tsüngrem tenüing asang.

Luk 19

Yisu Aser Zakia

- ¹Aser pai Yerikoi ai aser aji süia oya liasü.
- ²Aser ajiang, nisung ka tenüing agi Zakia ta ajaba yangji liasü, shiba alimelen sarur ka aser takar ka liasü.
- ³Aser pai Yisu shiba ta repringtsü bushi; saka pa tar tatsü asünung telokti aliba agi pai repringtsü mokoki liasü.
- ⁴Anungji pai tejakleni asema ao aser Yisu repringtsü asoshi mungudong kati atu; kechiaser Yisu ilen jagi aotsü liasü.
- ⁵Kodang Yisu ajagi aru, pai azüklen repringa pa dang ashi, “Zakia, yakta alung kechiaser tanü ni ner kidang anentsü.”

⁶Anungji pai ilunga alu aser pelashishia Yisu aniket.

⁷Kodang parnoki ya angu, ajaki nemnemtepa ashi. “Pa temenenpur ka kidang anentsü iogo.”

⁸Aser Zakiai noktaka Kibuba dang ashi, “Ajiang, Kibuba, kü rongsen tesadang ka sensaker nem ni agütsüdi, aser ni tai agi kar ket nungi langka agizüka lira, pa nem pezüsü agi tali ni shia agütsütsü.”

⁹Idangji Yisui pa dang ashi, “Tanü iba kidangi tekümtet arua lir kechiaser pa-a Abraham chir.

¹⁰ Kechiaser Nisung Chir samaba bushitsü aser kümzüksü aru.”

Sen Agi O-entepba

(Mat. 25.14-30)

¹¹ Aser parnoki ya angashidang, pai o-entepba ka ashitsü tenzük; kechiaser pa Yirusalem anasa liasü; aser Tsüngrem Yimliji idangjisa adoktsü ta parnoki bilem,

¹²anungji pai ashi. “Tamarener nisung kati pei asoshi yimli ka agizüker meyipa arutsü asoshi linük talang kati ao.

¹³Aser pai pei kilirtem ter, parnok nem sen kaka agütsü aser parnok dang ashi, ‘Item yagi ni maru ashi shishia atang.’

¹⁴Saka par linük sensopurtemi pa sempa aser pa sülen o tongtar ka yoka ashi, ‘Onok madak iba nisung yagi yimsü mesüdaktsünür.’

¹⁵“Yimliji agizüker kodang pa meyipa aru, item kilirtem shirnok nem pai sen agütsü, parnoki shishiba ajanga kechi tajangzük angu aji pai metettsüsa pa madangi parnok jar arutsü pai ashi.

¹⁶Aser mezüngbubaji pa madangi aru aser ashi ‘Kibur, ne sen to agi ni talila ter ajangzüksüogo.’

¹⁷Aser Kiburi pa dang ashi, ‘Lanlia, kilir tajung, kechiaser na tila ka nung temulung lemteta lia aruogo, na yimti ter madak tashi akatsü.’

¹⁸Tanabubaji arua ashi, ‘Kibur, ne sen to agi ni pungu tali ajangzüksüogo.’

- ¹⁹Aser Kiburi pa dang ashi, ‘Na-a yimti pungu madak tashi akatsü.’
- ²⁰Ano tasembubaji arua ashi, ‘Kibuba, ajiang, ne sen to ni sü nung aleper ayu, aji ya;
- ²¹kechiaser na tetokdak nisung asünung ni na tsübu. Nai koba ne meyong masü aji agir aser nai koba nung maten aji arur.’
- ²²Kiburi pa dang ashi, ‘Ne bang o nungi ni ne o bendangdi, na kilir tamajung, ni tetokdak nisung ta, aser kechi kü meyong masü aji ni agir ta, aser kechi ni meprok aji ni arur ta nai metet.
- ²³Ni arudang ni aji tetemlok keter angutsüsa ajangla kechiba nai kü senji sen amshir ket nung meyutsü?’
- ²⁴Aser anasa noktakertem dang pai ashi, ‘Pa nungi senji bener orang aser sen ter akaba nem agüjang.’
- ²⁵Parnoki pa dang ashi, ‘Kibur, pa sen ter kar!’
- ²⁶Pai ashi, ‘Ni nenok dang shidi, shiba aka pa nem tali agütsütsü, saka shiba maka pa kechisa aka ajia pa nungi bener aotsü.’
- ²⁷Saka parnok madak ni yimsü mesüdaktsünüba kü tsükchirtemji yangi anir arung aser kü madang parnokji tepsetang.”

Yirusalemi Takok Ngua Aiba

(Mat. 21.1-11; Mar. 11.1-11; Yoh. 12.12-19)

- ²⁸Aser ya shir külen, pai tejakleni oa, Yirusalemi tuya liasü.
- ²⁹Kodang Oliv tenem ta ajaba nung Bethfage aser Bethani anasa pai aru, pai nütsüng ana yoka ashi,
- ³⁰“Nenok jakdang aliba yim jagi orang, yangji nenoki aidang gado chanu ka sentaka angutsü, koba nung nisungi ano kodanga memendang, aji sala-ang aser yagi anir arung.
- ³¹Aser nenok dang ya kechiba salar ta kari asüngdangra, nenoki yamai shiang, ‘Kibuba asoshi ya tenüngdaktsü.’ ”
- ³²Aser parnoki ao aser parnok dang ashiba ama angu.

³³Aser parnoki gado chanuji salaya alidang, iba kiburi parnok dang ashi, “Kechiba nenoki gado chanuji salar?”

³⁴Aser parnoki ashi, “Kibuba asoshi ya tenüngdaksü.”

³⁵Aser parnoki aji Yisu dangi anir aru, aser parnoki sü amunglochtsü aser idakji Yisu mendaksü.

³⁶Aser pa gado rongdong nung sanger aodang parnoki lenmang nung sü lemstsü.

³⁷Aser tang Oliv tenem tsüing anasa arudang nütsüngtem telok ajonga jagi parnoki anguba tesüingmangtsü mapatem indang pelateptsü aser Tsüingrem tenüing asangtsü apusoa ashi,

³⁸“Kibuba tenüing nung shiba arur, iba Chubaji temoatsüba lir! Kotak nung tesünep aser tematiba nung Tsüingrem dang sentsüwangshi!”

³⁹Aser telok rongnungji Farisitem kari ashi. “Tesayur, ne nütsüngtem mokorai lidakjang!”

⁴⁰Aser pai langzü, “Ni nenok dang shidi, itemi mokorai lira, lungtem jagi ayimtentsü!”

Yirusalem Tia Asoshi Yisui Ajepba

⁴¹Aser pai kodang anasai aru pai aji ngua iba asoshi ajeb.

⁴²Aser ashi, “Tesünep adokdaksütsü asoshi kechi nüngdak aji tanüa nai metetla sang! Saka tang ne tenük nungi itemji nembanga lir!

⁴³Kechiaser ne dangi anogotem arutsü, kodang ne tsükchirtemi na meketbanga ali jara yanglutsü aser ajaklen na shibangtsü.

⁴⁴Aser parnoki na aser ne den aliba nüburtem ajonga ali nung laodakja samatsütsü. Aser parnoki idaki lung ka manung lung ka danga anünga metoktsütsü: Kechiaser nai na semdangi aruba mapangji memetet.”

Tenla Ki Meshitetba

(Mat. 21.12-17; Mar. 11.15-19; Yoh. 2.13-22)

⁴⁵Aser pai tenla kidangi atu aser tayokertem kimai arizüka yokmesoa,

⁴⁶parnok dang ashi, “Ya zülua lir, kü kiji sarasademba ki ta ajatsü; saka nenoki rakzükraakter leprungki kümdaktsüogo.”

⁴⁷Aser pai anogo shia tenla kidang sayua liasü, saka putiungertemi aser ozüing sayurtemi aser nisungtem rongnung tongtimbangtemi paji samatsütsü bushi.

⁴⁸Saka parnoki inyaktettsüsa parnoki kecha mungutet, kechiaser nisung ajaki pai sayuba nung ojang ka danga mezüdoki jangra-a anga.

Luk 20

Yisu Tashi-ain Indang Asüngdangba

(Mat. 21.23-27; Mar. 11.27-33)

¹Kenü anogo pai tenla kidang nisungtem dang osangtajungji sayutsüingia aser sayua alidang, tamburtem den puti ungeritem aser ozüing sayurtem pa dangi aru,

²aser pa dang asüngdanga ashi, “Onok dang shiang; kechi ain agi nai itemi inyaker? Mesüra ne nem iba ain agütsüba ya shiba?”

³Aser pai parnok dang langzü, “Nia nenok dang o ka asüngdangdi, tang kü dang shiang;

⁴Yohan Baptitsüba kotak nungi asü mesüra nisung nungi?”

⁵Parnoki parnok rongnung ashishitepa ashi. “Kotak nungi ta asenoki shira, kechiba nenoki pa dang mamang ta pai ashitsü.

⁶Ano nisung nungi ta asenoki shira, nisung ajaki asenok dak lung agi aontsü, kechiaser Yohanji ainkar ka ta parnoki amanger.”

⁷Anungji parnoki langzü, “Paji kong nungiar onoki memetet.”

⁸Aser Yisui parnok dang ashi, “Kechi ain agi ni itemi inyaker nia nenok dang meshili.”

Tsükmenatzü Lu Nung Inyaker Agi O-entepba

(Mat. 21.33-46; Mar. 12.1-12)

⁹Aser nisung kar shirnoki pei sasa temeshi ta züinghia pei sasa dak tamang ayur aser tangar sensatsür parnok dang o-entepba pai ashi.

¹⁰Aser mapang tatong nung aluyimertemi pa nem tsükmenatzü lu süngjang aongtsü asoshi pai parnok dangi kilir ka yok; saka aluyimertemi pa dak azük aser paji teka tazüing yok.

¹¹Aser ano pai tangar kilir ka yok, aser parnoki pa daka azük aser pa dak maksüa benshir teka tazüing yok

¹²Ano pai tasembenbuba-a yok saka parnoki pa-a yirutsü aser aridok.

¹³Aser tsükmenatzü lu kibubai ashi, ‘Ni kechi inyaktsü? Ni kü temeimba jabaso yoktsü, ashiko parnoki pa dangbo akhüm tsübutsü.’

¹⁴Saka kodang aluyimertemi paji angu parnoki jembitepa ashi, ‘Ibai senmangbaji lir; asenoki pa tepsetdi aser senmangji asenok meyong akümstsü.’

¹⁵Parnoki paji tsükmenatzü lu nungi meindok aser paji tepset. Anungji tsükmenatzü lu kiburi parnok dang kechi inyaktsü?

¹⁶Pai arutsü aser item aluyimertem samatsütsü aser tsükmenatzü luji tangar nem yimdaktsütsü.” Aser kodang parnoki aji angashi parnoki ashi, “Tsüngremi aji songtemangma.”

¹⁷Saka pai parnok dak repranga ashi, “Ajangla zülua aliba o ya kechi? ‘Kisürtemi koba lung magi aji kinük nung tongtiba aküm.’

¹⁸“Iba lung manungji shiba tsükdir pa anüka ajensatsütsü; aser shiba dak iba lung tsükdir, iba jagi pa auyi küma akusatsütsü.”

Kaisar Nem Alimelen Agütsüba

(Mat. 22.15-22; Mar. 12.13-17)

¹⁹Aser iba mapang nungjisa ozüing sayurtem aser puti ungertemi pa dak teka aitsü asoshi merang; saka parnoki nisungtem tsübu, kechiaser o-entepbaji pai parnok anema jembu ta parnoki metet.

²⁰Aser governor yimsüsüba aser bangdak tashi nem paji bendanga agütsütsü asoshi pai jembiba nungi langka tai aputsü asoshi temeshi ama sayua itdangitertem parnoki yok aser paji mita ata.

²¹Aser parnoki pa dang asüngdang, “Nai shitak ashir aser sayur, aser shinga tejak merepranger saka ochi agi Tsüngrem lenmangji sayur ta onoki metet.

²²Onoki Kaisar nem alimelen agütsütsü tim asü masü?”

²³Saka pai parnok külakba meteta parnok dang ashi,

²⁴“Kü dang adholi ka sayuang. Ya shiba noksa aser shiba tenüng züluba?”
Aser parnoki langzü, “Kaisar”

²⁵Anungji pai parnok dang ashi, “Ajangla kechi Kaisar meyong aji Kaisar nem agüjang aser kechi Tsüngrem meyong aji Tsüngrem nem agüjang.”

²⁶Aser parnoki nisungtem tsüngdang pai ashiba nungi langka tai ajiteta pa aputsü mokoki liasü aser pai langzüba nungji parnoki süngmang aser ola madok.

Shia Aruba Indang Asüngdangba

(Mat. 22.23-33; Mar. 12.18-27)

²⁷Aser tasürtem shia marutsü ta jembiba Sadukitem kar pa dangi aru,

²⁸aser parnoki pa dang asüngdang, “Tesayur, nisung ka kinungtsü toktsür techir meli-i süadokra, pa tenui kinungtsüji agitsüla aser pa tedi asoshi metsü adokdaksütsüla ta Mosai onok nem zülua toktsü.

²⁹Tang adianu tenet liasü. Mezüngbubai kinungtsü ka agi aser techir meli-i süadok;

³⁰aser tanabuba aser tasembubai la agi,

³¹yamaji tenetpronglai techir metoktsüi asü.

³²Aser tesülen tetsürlajia asü.

³³Anungji tasürtem shia aruba mapang nung laji shiba kinungtsü asütsü? Kechiaser parnok tenetpronglai laji kinungtsü asütsü agi.”

³⁴Aser Yisui parnok dang ashi, “Iba lima chirtemi ki ayimer aser kiyi-i aor;

³⁵saka parnok shir kotak lima aser shia aruba ngutettsüsa temsüa lir parnokji ki mayimer aser kiyi-i meyoker.

³⁶Aser parnok asütsü makok, kechiaser parnok kotak tenyartem den kasa, aser tasü nungi shia aruba chirtem asünung, parnok Tsüngrem chirtem lir.

³⁷ Aser süngsem indang Lai nungto kong Mosai Kibuba dang Abraham Tsüngrem, Isak Tsüngrem aser Yakob Tsüngrem ta aja, iba jagi tasürtem shia arubaji lir ta sayur.”

³⁸ Anungji pa tasürtem Tsüngrem masü, saka akümlirtem Tsüngrem; kechiaser ajak pa ajanga taküm alir.”

³⁹ Aser ozüing sayurtem kari langzü, “Tesayur, nai junga shiogo.”

⁴⁰ Joko parnoki pa dang tasüngdangba tali asüngdangtsü kecha temulung moulutet.

Khrista Indang Tasüngdangba

(Mat. 22.41-46; Mar. 12.15-37)

⁴¹ Saka pai parnok dang ashi, “Khristaji Dawid chir ta parnoki koda ashir?”

⁴² Kechiaser Dawidi pei sasa Tenüngsang Ken kaket nung ashi, 'Kibubai kü Kibuba dang ashi, ni ne tsükchir ne tsüing kübok mayu tashi

⁴³ na kü tajichilen menang.’

⁴⁴ Anungji Dawidi pa dang Kibuba ta jara, ajangla Khristaji koda Dawid chir asütsü?”

Tezülurtem Anema Aitsüba

(Mat. 23.1-36; Mar. 12.38-40)

⁴⁵ Aser nisung ajaki angashia pai nütsüngtem dang ashi,

⁴⁶ “Tezülurtem asoshi kümdangang; shiri sü talanglang abener jajanür, aser shishidak salem aginür aser sinagog nung temaba menden aginür; aser yimpoksüdak tamaren menden aginür;

⁴⁷ Shiri amitsür ki chimar, aser anemsü agi talanglang sarasademer; parnoki tai tuluba angutsü.”

Luk 21

Amitsür Tenla

(Mar. 12.41-44)

¹ Pai reprangketa yok aser takartemi parnok sempet sen tenla sen rizüingdak enokya angu;

²aser sensaker amitsür kati idakji poisa ana enoktsüba pai angu.

³Aser pai ashi, “Atangji ni nenok dang shidi, ajak dang tali iba sensaker amitsüri enoktsüogo;

⁴kechiaser parnok ajaki parnok rongsen moshia akaba nungi tenla sen rizüngdak enoktsü, saka lai la sensakba nungi la taküm asoshi akaba ajak enoktsü.”

Tenla Ki Raksatsü Indang Shinba

(Mat. 24.1-2; Mar. 13.1-2)

⁵Aser kari tenla ki indang, ya koda tajinütsü lung aser tenlatem agi tobur junga yanglu ta jembidang, pai ashi,

⁶“Nenoki kechi jembir item asoshi anogotem arutsü, kodang lung ka manung ka melokshi-i yangi anünga malitsü.”

Timtem Aser Rishikangshi

(Mat. 24.3-14; Mar. 13.3-13)

⁷Aser parnoki pa dang asüngdang, “Tesayur, süra itemi kodang ataloktsü? Aser kodang ya ataloktsü mapang anasa aitdir temaitsüji kechi alitsü?”

⁸Pai ashi, “Nenok mashileni anir moudaktsütsü kümdangang kechiaser aikati kü nüng nung arua, ‘Ni paji’ aser ‘mapang tongogo’ ta ashitsü! Parnok sülenji tanitakma,

⁹Kodang nenoki raraba aser rongrongba osang angashidir, tsübu telima, kechiaser itemi tamasa ataloktsüla; saka tatemji idangjibo masütsü.”

¹⁰Idangji pai parnok dang ashi, “Kini kin anema aser yimli-i yimli anema apusotsü.

¹¹Aser menoknok tulu aser tesem tesem nung ayawara aser tashitak wara alitsü aser anüng nungi tetsübuttsü aser temaitsü tulu adoktsü.

¹²Saka item ajak marudang kü nüng atema parnoki parnok teka nenok dak sotaktsü aser sinagogtem aser tepuokdak nung nenokji bendanga agüja rishikangshitsü.

¹³Idangji nenoki kuli agütsütsü mapang alitsü.

¹⁴Anungji nenoki koda langzüksü aji mapang matongdang yongi meblemtsü lemtetang.

¹⁵Kechiaser nenok tsükchirtem ajaki makoktsüba aser melangzüktetsüba tebang aser shisatsü ni nenok nem agütsütsü.

¹⁶Saka nenok tsüraburtem aser adianutem aser kimangtem aser tembartem ajanga ang nenokji bendanga agütsütsü, aser nenok karbo parnoki südaktsütsü.

¹⁷Aser kü nüng atema ajaki nenok sempatsü.

¹⁸Saka nenok kolak nung aliba kujang kata mesamatsü.

¹⁹Nenok taremsükba ajanga nenoki nenok takümüji ajangzüktetsü.

Yirusalem Raksatsü Indang Shinba

(Mat. 24.15-21; Mar. 13.14-19)

²⁰“Saka kodang Yirusalemji temerangertemi meketbanga nenoki ngudir, idangji iba teraksatsüba mapangji anasa ta metetang.

²¹Idangji Yihuda lima nung alirtem tenemi jenang, aser shirnok yimti tiyong nung ali parnoka pila-a oang, aser shirnok oagi yimtsüng nungji ali parnoki yimti jagi teyima.

²²Kechiaser zülua aliba ajak ataloktsü asoshi ya tayang küpzükba anogotem lir.

²³Iba tensa nung temang mazüangi alirtem aser mama yongdaksürtem asoshi aiatai! Kechiaser alima nung timtem tulu aser iba nüburtem madak Tsüngrem terasaba tulu alitsü.

²⁴Aser parnok nok agi laotsü; aser parnokji pua kintem ajak dangi anir aotsü. Aser Bendangertem mapang matalok tashi parnoki Yirusalemji ajemshitsü.

Nisung Chir Aruba Anogo

(Mat. 24.29-31; Mar. 13.24-27)

²⁵“Aser anü, ita aser petinutem nung temaitsü alitsü alima nung kintemji tzüyim aser tzüsem arütepba ola agi tamataridaktsüba nungji tim atemtsü.

²⁶Nisungtemji tetsübu aser alima nung anendaka aliba tataloktsü jagi süchia aotsü, kechiaser anüing aintem anakshitsü.

²⁷Idangji parnoki Nisung Chir mepet nung ain aser sentsüwangshi tulu keter aruba angutsü.

²⁸Kodang itemji atalokmesodir, azüklen reprangang, aser nenok kolak roka tuang, kechiaser nenok tekümtet anasa aiter.”

Mungudong Nungi Tatishitsü

(Mat. 24.32-35; Mar. 13.28-31)

²⁹Pai parnok dang o-entepba ka ashi, “Mungudong dak aser süngdongtem ajak ajiang,

³⁰parnok kodang süngo lanu adokdir, joko mei anasa lir ta nenoki meteter.

³¹Yamajisa kodang nenokia item ataloka aruba ngudir, Tsüngrem Yimli anasa lir ta metetang.

³²Ni nenok dang atangji shidi, ajak matalok tashi iba putu süia maotsü.

³³Anüing o ali na süitemtsü, saka kü o mesüitemtsü.

Mita Alitsü Nüngdak

³⁴“Saka nenok sasa indang kümdangang, aji mesüra chidiyungdi aser yi mesepba aser iba taküm shisa bulu agi nenok temulung taret akümtsü, aser iba anogoji sang ka ama arutsü

³⁵Kechiaser yamaji alima ajak nung alir madangi arutsü.

³⁶Tataloktsü aliba item ajak nungi nenoki jenbutettsü aser Nisung Chir tsüngdang noktaksü asoshi, nenoki mapang shia saksalema sarasademang.”

³⁷Aser anogo shia pai tenla kidang sayua liasü, aser aonung shia pai oa Oliv ta ajaba tenem nung ayip.

³⁸Aser anepungi nisung ajaki tenla kidangi pa o angatsü pa dangi aru.

Luk 22

Yisu Tepsettsü Tasa Asaba

(Mat. 26.1-5; Mar. 14.1-2; Yoh. 11.45-53)

¹Tang Kümtettsü Benjong ta ajaba piyazü meinokba amtsük benjongji anasa ait.

²Aser puti-ungertem aser tezülurtemi paji koda südaktsütsü ta bushi, kechiaser parnoki nisungtem tsübu.

³Idangji terana rongnungji ka, Iskariot Yihuda ta ajaba daki Satan ai;

⁴aser pai oa, puti-ungertem aser tirtem nem pa bendanga agütsütsü iba oji parnok den jembitep.

⁵Aser parnoki pela-a liasü aser pa nem sen agütsütsü nangzük.

⁶Aser Yihudai aji nangzük aser telokti-i memeteti parnok nem pa bendanga agütsütsü mapang tajung ka bushi.

Kümtettsü Benjong Renemba
(Mat. 26.17-25; Mar. 14.12-21; Yoh. 13.21-30)

⁷Aser piyazü meinokba amtsük benjong koba nung Kümtetba tenla tepsetsü tim, aji atong.

⁸Aser pai Peter aser Yohan yoka ashi, “Oang, aser asenok asoshi Kümtettsü Benjong achitsü renemang.”

⁹Aser parnoki pa dang ashi, “Nai onok nem ibaji kong renemdaktsünür?”

¹⁰Pai parnok dang ashi, “Ajiang, kodang nenoki yimti jagi idir, idakji nisung ka tzü mori bener nenok den ajuruteptsü. Pa atuba kidang jagi pa sülen oang.

¹¹Aser nenoki kibur dangji ashitsüla, “Tesayuri ne dang ashir, ni kü nütsüngtem den Kümtettsü Benjong achitsü aener taktangji kong ali?”

¹²Aser pai nenok dang temaba taktang tulu ka oset dena renemteter sayutsü, idakji renemang.”

¹³Parnoki oa pai parnok dang ashiba amaji angu; aser parnoki Kümtettsü Benjongji renem.

Kibuba Benjong Tenzükba
(Mat. 26.26-30; Mar. 14.22-26; 1 Ko. 11.23-25)

¹⁴Aser kodang mapangji atong pai langbang nungji amen aser tenyartemji pa den liasü.

¹⁵Aser pai parnok dang ashi, “Ni tim matem dang iba benjong ya nenok den chinü,

¹⁶kechiaser ni nenok dang shidi, Tsüngrem Yimli nung ibai matalok tashi ni ibai machitsü.”

¹⁷Aser pai marok ka bena aru, aser kodang pai Tsüngrem nem tenüngsang agütsü aser ashi, “Ibai agiang aser nenok rongnung lemsaang;

¹⁸kechiaser ni nenok dang shidi, tang nungi Tsüngrem Yimli maru tashi ni tsükmenatzü tzü majemtsü.”

¹⁹Aser pai amtsük bena aru aser tenüngsang agütsür külen pai aji sangsa aser parnok nem agütsü aser ashi, “Ibai nenok asoshi agütsüba kü mang. Ni bilemtettsü asoshi nenoki yamai benshiang.”

²⁰Aser benjong chir külenji aji odasa pai marok bena aru aser ashi, “Iba marok kü zü nung tasen tezüngzüktepba lir, koba nenok asoshi tokshir.

²¹Saka ajiang, ni ashioktsüba teka langbang nung kü den lir.

²²Kechiaser atemzüka aliba amato Nisung Chirji atangji asütsü, saka shiba ajanga paji ashioktsür iba nisung asoshibo aiatai!”

²³Aser parnok rongnung shibai ibaji inyaktsü ta parnok kati ka dang asüngdangteptsü tenzük.

Shiba Tuluba Asütsü?

²⁴Aser parnok rongnung shiba tulutiba asütsü ta parnoki toktep.

²⁵Aser pai parnok dang ashi, “Bendangertem chubatemi parnok madak kibur akümer, aser shirnok parnok madak tashi lir, parnokji teyarirtem ta ajar.

²⁶Saka nenokbo yamaji masü, oda nenok rongnung shiba tulutiba lir, paji tanubutiba ama aser shiba lenir lir, paji tenzük ama kümang.

²⁷Kechiaser chiyungdak amensang asü mesüra anganüsang tuluba? Chiyungdak amensang tuluba masü no? Saka nenok rongnung anganüsang ama ni lir.

²⁸“Saka kü timtem nung maneni alibaji nenok lir;

²⁹Aser nenoki kü Yimli nung chia ajemtsü

³⁰ aser nenoki Chuba menden nung mener Israel kidong teranaji o bendangtsü asoshi kü Bui Yimli ka kü nem atadaktsü yamaji ni nenok nem Yimli ka atadaktsür.

Peteri Menangzüksü Indang Shinba

(Mat. 26.31-35; Mar. 14.27-31; Yoh. 13.36-38)

³¹“Simon, Simon, ajiang, satani nenok ajak tsük sephiba ama septoktsü asoshi nenok agitsü akhang.

³²Saka ne tamang tamakok mangutsü asoshi ni sarasadem, aser na kodang temulung meyipdir nai ne adianutem tashi itdakjang.”

³³Aser pai pa dang ashi, “Kibuba, ni ne den tepuokdaki aotsü aser tasüba dangi aotsüa renema lir.”

³⁴Yisui langzü “Peter, ni ne dang shidi, nai ni memetet ta asemben menangzük tashi taonung ani makongtsü.”

Yangku, Juli Aser Nok

³⁵Aser pai parnok dang ashi, “Kodang ni nenok sen juli, mesüra yangku mesüra tsüngsem mebeni yok, idangji nenok langka agi meperi ama?” Aser parnoki ashi, “Masü.”

³⁶Aser pai parnok dang ashi, “Saka tang shiba sen juli mesüra yangku aka itemji benang aser shiba nok maka, pai sü yokang aser nok ka aliang.

³⁷Kechiaser ni nenok dang shidi, kü indang zülua alibaji ataloktsü, aser ozüng raksartem den pa züngsem, kechiaser kü indang ashibaji ataloktsü.”

³⁸Aser parnoki ashi, “Kibuba, ajiang, yangi nok ana lir.” Aser pai parnok dang ashi, “Aji teperi.”

Oliv Tenem Nung Sarasadema

(Mat. 26.36-46; Mar. 14.32-42)

³⁹Aser pai adoka pa yimsü amato Oliv tenem leni ao; aser nütsüngtema pa sülen anitak.

⁴⁰Aser kodang pa iba jagi aru pai parnok dang ashi, “Nenok tatitang nung metsüktsü asoshi sarasademang.”

⁴¹Pai parnok nungi tatsüka pila-a ao, aser apudaka sarasadem,

⁴²“Oba, nai mulungra, iba marok ni nungi agienangma; aji saka kü mulung masü, ne mulung sang.”

⁴³Aser kotak nungi tenyar ka adoka pa tashi itdaktsü. Aser timtem kanga ali nung pai kanga sarasadem.

⁴⁴Aser pa asentzü azü ama jenzüka ali nung tsük.

⁴⁵Aser kodang pai sarasademba nungi shishi, pai nütsüngtem dangi aru aser parnok jashia mejanga angu.

⁴⁶Aser pai parnok dang ashi, “Kechiba nenoki mejanger? Shishiang aser nenok tatitang nung metsüktsü sarasademang.”

Yisu Aputsü Aruba

(Mat. 26.47-56; Mar. 14.43-50; Yoh. 18.3-11)

⁴⁷Pai jembia alidang telok ka aru aser Yihuda ta ajaba terana rongnungji ka pai parnok anir aru. Pai Yisu anasa oa pa dak tebang mesep;

⁴⁸Saka Yisui pa dang ashi, “Yihuda, tebang mesepba ka agi nai Nisung Chir ashioktsür ama?”

⁴⁹Aser kechi ataloktsü, aji pa meketa alirtemi angudang parnoki ashi, “Kibuba, onoki nok agi lepdi ni?”

⁵⁰Aser parnok rongnung kati temaba putir kilir ka dak lepoktsü aser pa tenarong tajichi leptoktsü.

⁵¹Saka Yisui ashi, “Nenoki joko ibai ojang dang benshiang.” Aser pa tenarong nungji kongshia pa anebtsü.

⁵²Idangji puti-ungertem, tenla kidang tirtem aser tamburtem dang Yisui ashi, “Rakzükraktemer ka anema arur ama nok aser süngsütem bener nenoki ni anema arur no?”

⁵³ Kodang tenla kidang ni nenok den kenüamati liasü, idangji nenoki kü dak teka mai; Saka ya nenok mapang, aser tammang ain lir.”

Peteri Yisu Menangzükba

(Mat. 26.57-58,69-75; Mar. 14.53-54,66-72; Yoh. 18.12-18,25-27)

⁵⁴Idangji parnoki pa apu aser temaba putir kidangi anir ao, Peteri aji ngua oji nungi anitak.

⁵⁵Kodang parnoki kima tiyong nung mi apu aser külemi amen, Peteri parnok rongnung amen.

⁵⁶Aser aiür kati pa mitsüng nung mena ngua pa dak rangketa repranga ashi, “Iba nisung ya pa den liasü.”

⁵⁷Saka pai menangzüki ashi. “Tetsür, ni pa memetet.”

⁵⁸Ano kenpiga lir külen tangar kati pa angu aser ashi, “Na-a parnok rongnung ka lir.” Saka Peteri langzü, “Nisung, ni masü.”

⁵⁹Aser mapang tatsüka lir külen tangar kati nenshia ashi. “Atangji iba nisung ya pa den liasü, kechiaser pa Galil nunger.”

⁶⁰Saka Peteri ashi, “Nisung nai kechi ashir aji ni memetet.” Aser ano pai jembia alidang, ani akong.

⁶¹Aser Kibubai meyipeter Peter dak reprang. Aser taonung ani makongdang nai ni asemben tashi menangzüksü ta Kibubai ashiba pai bilemtet.

⁶²Aser pai tatsüka pila-a ao aser kanga ajeb.

Yisu Atalaja Pa Dak Azükba

(Mat. 26.67-68; Mar. 14.65)

⁶³Aser Yisu dak ametertemi pa atala aser pa dak azük.

⁶⁴Aser parnoki pa tenük nembangtsü aser pa dang asüngdanga ashi, “Ne dak azükbaji shiba? Shibai ne dak azüker shiang.”

⁶⁵Aser tanga o aika agi parnoki pa anema atala-a jembi.

Mungdang Madang Yisu Noktakba

(Mat. 26.59-66; Mar. 14.55-64; Yoh. 18.19-24)

⁶⁶Aser anepdang kümli-i tamburtem mungdang nungji putiungertem o tezülurtem na sentep; aser parnoki pa parnok mungdangi anir arua ashi,

⁶⁷“Na Khristaji süra onok dang shiang.” Saka pai parnok dang ashi, “Ni nenok dang shira nenoki mamangtsü;

⁶⁸aser ni nenok dang asüngdangra nenoki melangzütsü.

⁶⁹Saka tang nungi Nisung chir Tsüngrem ain tajichilen mena alitsü.”

⁷⁰Aser parnok ajaki ashi, “Süra, na Tsüngrem Chir asü?” Aser pai parnok dang ashi, “Nenoki paji ni ta ashir.”

⁷¹Aser parnoki ashi, “Asenoki kechi kuli tali tenüngdaktsü aka! Kechiaser pa tebang ajanga asenoki tejangja angashiogo!”

Luk 23

Yisu Pilat Tsüngdang

(Mat. 27.1-2,11-14; Mar. 15.1-5; Yoh. 18.28-38)

¹Aser parnok telok ajak apusoa pa Pilat madangi anir aru.

²Aser parnoki pa aitsümesoa ashi, “Iba nisung yagi ozü kin mashilen odakja, aser Kaisar nem alimelen agütsütsü aliba nungtema aser pa sasa paji Khrista Chuba ta jembiba onoki angu.”

³Aser Pilati pa dang asüngdang, “Na Yihuda nunger Chubaji asü?” Aser pai langzü, “Nai aji oda ashir.”

⁴Aser Pilati puti-ungertem aser telok dang ashi, “Ni iba nisung dak tai kecha mangur.”

⁵Saka parnoki tali sashia ashi, “Pai Yihuda ajak nung aser Galil nungi tenzüka iba yimti tashi sayua nisungtem rongrongdaktsür.”

Yisu Herod Tsüngdang

⁶Kodang Pilati ya angashi, iba nisungji Galil nunger asü ta asüngdang.

⁷Aser kodang pai paji Herod yimsüsüdak aliba ta metet, pai paji Herod dangi yok, kechiaser iba mapang nungji pa Yirusalem nung liasü.

⁸Kodang Herodi Yisu angu, pai kanga pela-a liasü, kechiaser pai Yisu indang angashia mapang talangka nungi pa ngunüa liasü; aser pai Yisu nungi temaitsü kar angutsü imla.

⁹Aser pai Yisu dang o aika asüngdang, saka Yisui pa dang kecha melangzü.

¹⁰Aser puti-ungertem aser tezülurtemi anasa arua noktaka ain adoka Yisuji aitsü.

¹¹Herod aser pa temerangertemi pa dang mezüng meshia atala-a benshir külen pa nem sentsüprang sobutsü sobutsür Pilat dangi pa meyipa yok.

¹²Aser iba anogo nungjisa Herod o Pilat na tembar kümtet, kechiaser iba tejaklenjibo parnok kati ka den tsükchitepa liasü.

Yisu Tepsettsü Bendanga Agütsüba

(Mat. 27.15-26; Mar. 15.6-15; Yoh. 18.39—19.16)

¹³Idangji Pilati puti-ungertem aser yimsüsürtem aser nisungtemji külemi jatep aser parnok dang ashi,

¹⁴“Iba nisungi nisungtem mashileni odaktsür ka ama nenoki kü dangi anir arur, saka ajiang, nenok madang ni pa atitanger külen nenoki pa aitsüba indang pa dak tai kecha ni mangu,

¹⁵mesüra ano Herodia mangu, kechiaser pai pa asenok dangi yoka lir. Anungji tasütsü langa pai tai kecha meinyak;

¹⁶anungji ni pa dak repa-züker paji chiokdi.”

¹⁷Tang benjong mapang nung pai parnok nem puoka alir ka chioktsüla.

¹⁸Saka parnok ajaki ayimtena ashi, “Iba nisung tepsetang, aser onok dangi Baraba chiokang.”

¹⁹Paji yimti nung yim anema keptepba aser nisung tepsetba asoshi tepuokdak yua liasü.

²⁰Aser Pilati tanaben Yisuji chioknüa parnok den jembi.

²¹Saka parnoki ayimtena ashi, “Angenlokang, pa kangki nung angenlokang.”

²²Tasembenbuba pai parnok dang ashi, “Kechiba, iba nisungi kechi tamajung inyak? Pa dak tasütsüsa langa ashikülaka tamajung ni kecha mangur, anungji ni pa dak züka chiokdi.”

²³Saka parnoki ola tulu agi ayimtena pa kangki nung angenlokang ta ashi. Aser parnoki ayimtenba ola jagi koktet.

²⁴Yamaji parnoki kechi mepishi aji inyaktsü asoshi Pilati mela.

²⁵Aser yimti anema keptepba aser nisung tepsetba asoshi tepuokdak puoka aliba shiba parnoki khangzük, Pilati paji chiok, saka parnoki mulungba ama pai parnok nem Yisu bendanga agütsü.

Kangki Nung Angenlokba

(Mat. 27.32-44; Mar. 15.21-32; Yoh. 19.17-27)

²⁶Aser kodang parnoki pa anir ao, Kurini nunger nisung ka tenüng agi Simon yimti-i aruya liasü; parnoki paji atsüa aru aser pa dak kangkiji apuloktsü aser Yisu sülen aji bendaktsü.

²⁷Aser telok jenti pa sülen anitak aser tetsürtemi pa atema mang yima anitak.

²⁸Saka Yisui meyiper parnok dang ashi, “Yirusalem jalatem, ni asoshi tejob saka nenok aser nenok chirnurtem asoshi jebang.

²⁹Kechiaser ajiang, anogotem arudagi, koba nung parnoki ashitsü, ‘Tapunglatem aser kodanga tanur masortem aser kodanga mama meyongdaktsürtem temoatsü.’

³⁰Idangji parnoki tenemtem dang shia tenzüktsü. ‘Onok dak tsükang;’ aser tokongtem dang ashitsü, ‘Onok nembangang.’

³¹Kechiaser parnoki süngdong tajem dak ya inyakra, süngdong taro nung kechi inyaktsü?”

³²Aser tamajung benshiba tangar nisung ana pa den südaktsütsü asoshi anir aru.

³³Aser kodang parnoki Tekolak Ret ta ajaba linük jagi aru, idakji parnoki pa kangki nung angenlok, aser tamajung inyakba nisung ka pa tajichilen aser ka tabelen ta kangki nung angenlok.

³⁴Aser Yisui ashi, “Oba, parnok dang tai tokang, kechiaser parnoki kechi inyaker aji parnoki memetet.” Idangji parnoki an toktanga pa süoshi parnok rongnung lemsa.

³⁵Aser nisungtemi anasa noktaker repranga liasü, saka yimsüsürtemi pa atala-a ashi, “Pai tangarbo kümzük; pa Tsüngremer Khrista, Teshimtetsangji süra, pai pei sasa kümzükang!”

³⁶Aser temerangertemia pa dangi arua tasentzü agütsü aser pa atala-a ashi,

³⁷“Na Yihuda nunger Chubaji süra, ne sasa kümzükang.”

³⁸Aser pa kolaklenji iba tezüluba ya liasü. “IBAI Yihuda NUNGER CHUBAJI lir.”

³⁹Aser tamajung inyaker rongnung ka shiba pa den külemi meta, pai pa dak sensaja ashi, “Na Khristaji masü no? Ne sasa aser onok kümzükang.”

⁴⁰Saka tangar ka jagi paji arüja ashi, “Asenok temerenshi kasa angur sür nung nai Tsüngrem metsübur no?”

⁴¹Aser asenbo ya atangji tim dang; kechiaser asenbo asen yari tajangzük ngudagi; saka iba nisung yagi kecha tai meinyak.”

⁴²Aser pai ashi, “Yisu na kodang ne Chuba yimli ain nung arudir, ni biletetangma.”

⁴³Aser pai pa dang langzü, “Atangji ni ne dang shidi, tanüsa na kü den Paradise nung alitsü.”

Yisu Asüba

(Mat. 27.45-56; Mar. 15.33-41; Yoh. 19.28-30)

⁴⁴Ibai terana baji shi liasü, aser asem baji tashi alima ajonga nung tesangwa madoki mangadok.

⁴⁵Aser anüi pei tesangwa magütsüi aküm aser tenla kidang teyindangba sü tiyongi shimadok.

⁴⁶Aser Yisui ola tulu agi ayimtena ashi. “Oba ne ket nung ni kü nela bendanga agütsür.” Aser aji shir külen pai pei taküm bendanga agütsü.

⁴⁷Aser kechi atalok aji kodang noklang madak kiburi angu, pai Tsüngrem tenüing sanga ashi. “Atangji iba nisung temeshi liasü.”

⁴⁸Aser tatalokbaji repringtsü sentepba telok jagi kechi atalok aji angudang parnok ajaki pei teku nung tsünga kidangi meyipa ao.

⁴⁹ Aser pa den metetteper ajak aser Galil nungi pa sülen anitakba tetsürtemi oji nungi itemji repringa noktak.

Yisu Mang Aremba

(Mat. 27.56-61; Mar. 15.42-47; Yoh. 19.38-42)

⁵⁰Tang Yihuda nunger yimti Arimathia nungi nisung ka tenüing agi Yosef liasü, paji yimsüsüba mungdang züingsem ka temeshi aser nisung tajung liasü.

⁵¹Shibai parnok nükjidong aser mapa nungji aura maka, aser Tsüngrem Yimli arubaji repringa liasü,

⁵²iba nisung jagi Pilat dangi oa Yisu mang meshi.

⁵³Aser pai aji ajungzüka sü tanük ka agi mei, aser lung nung angenpoka aliba leper koba nung nisung kodanga meyudang iba nungji ayu.

⁵⁴Ibaji terenemba anogo aser amungnüji anasa aita liasü.

⁵⁵Aser Galil nungi pa den aruba tetsürtemi tesülen anitak, aser leperji aser pa mangji koda yua liasü itemji parnoki angu.

⁵⁶ Aser parnoki meyipa aru, aser teronem menemba aser temezüsüba pa mang asoshi renem. Aser amungnü ozüing amato parnoki anisüngzük.

Luk 24

Shia Aruba

(Mat. 28.1-10; Mar. 16.1-8; Yoh. 20.1-10)

¹Saka deobar anepungi parnoki teronem menembaji bener parnoki leper jagi aru.

²Aser parnoki lungji leper nungjagi mekeptoker angu,

³saka kodang parnoki ajagi ai parnoki Kibuba temangji mangu.

⁴Iba indang parnok rata-mata alidang, ajiang, nisung ana sentsüprang sü abener parnok anasa noktak.

⁵Aser parnoki tsübuadok aser parnok tejak ali nung apudaka alidang nisungtem jagi parnok dang ashi, “Kechiba nenoki takümüji tasür rongnung bushir? Pa yangi mali, saka shia aruogo.

⁶Pa kodang Galil nung liasü, pai nenok dang koda jembibi ibaji bilemtetang.

⁷Nisung Chirji menenpurtem ket nung bendanga agütsütsü aser kangki nung angenloktsüla aser asemnübuba nung shia arutsüla’ ta pai shiogo.”

⁸Aser parnoki pa otem bilemtet,

⁹idangji parnoki leper nungi meyipa aru aser ya ajak terka aser tanüngba ajak dang ashi.

¹⁰Aser parnokji Mari Magdalin, Yoana, aser Yakob tetsü Mari liasü; aser parnok den tangar tetsürtemi tenyartem dang itemi ashi.

¹¹Saka item o ajak nütsüngtem atema amajok osang ama aküm, kechiaser parnoki tetsürtemi ashiba o dakji mamang.

¹²Saka Peteri aramesoa leper jagi asem aser pai mokrema lur telunglenji ajidang nung pai sü tanükji dang balaka nung angu aser kechi atalok ta pai süngmanga kidangi aru.

Emma Lenmang Nung

(Mar. 16.12-13)

¹³Iba anogo nungji parnok rongnung nisung ana Yirusalem nungi mile tenet shi oa yim ka tenüng agi Emmai oya liasü.

¹⁴Aser kechisa atalok item ajak indang tena jembitepa liasü.

¹⁵Tenati külemi asüngdangtepa jembidang, Yisua parnok anasai aru, aser parnok den ao.

¹⁶Saka paji meshitetsüsa parnok tenük chilar liasü.

¹⁷Aser pai parnok dang ashi, “Nena jajadang jembitepba o to kechi?” Aser tejak mekümer parnoki ajemajema noktak.

¹⁸Aser tena rongnung nisung ka tenüng agi Kleopai langzü, “Yirusalem nung munger idakji item anogo nungji kechi atalok nai dang memetet no?”

- ¹⁹Aser pai parnok dang ashi, “Kechi ama?” Aser parnoki pa dang ashi, “Nazaret nunger Yisu indang, shiba o aser mapa nung Tsüngrem aser nisung ajak madang tashi aitba ainkar ka liasü.
- ²⁰Asenok putiungertem aser yimsüsürtemi pa südaktsütsü aija bendanga agütsü, aser pa kangki nung angenlok.
- ²¹Saka paji Israel Kümtettsüsang ta onoki imla-a liasü. Hau, ya ajak alema, item ataloker tanü agi anogo asemnübuba lir.
- ²²Ano onok medemer tetsürtem kari onok süngmangdaktsü, parnokji anepungi leper nung liasü,
- ²³aser parnoki pa temang mangu; aser parnoki kotak tenyartem adoka angu ta arua shia liasü; aser kotak tenyartemi pa taküm lir ta ashi.
- ²⁴Onok den alir kari leperi oa tetsürtemi ashiba amaji angu, saka parnoki pa mangu.”
- ²⁵Aser pai parnok dang ashi, “Oh tamashi purtem, aser ainkartemi ashiba ajak temulung nung meilungi amangtsüba purtem!
- ²⁶Khristaji pei sentsüwangshi daki aitsü atema pai item timtem tekangshi abentsü tenüngdaktsü masü ama?”
- ²⁷Aser Mosa aser ainkartem ajak nungi tenzüka pa indang zülubatemji pai parnok dang rateta sayu.
- ²⁸Aser parnoki aoba yimji anasa atong; aser ano pabo talangba aotsü amai liasü.
- ²⁹Saka parnoki pa ajungshia ashi, “Onok den ata-a liang, kechiaser anü talangka luogo aser nikongtsütsü lir.” Aser pai parnok den anentsü atu.
- ³⁰Kodang pai parnok den chiyungtsü amen, pai amtsük bena aru aser moatsü, aser aji sangsa aser parnok nem agütsü.
- ³¹Idangji parnok tenük lapokadok aser parnoki paji shiteta aküm; aser parnoki paji mungui samadok.

³²Aser tena kati ka den jembitepa ashi, “Lenmang nung pai asenok den jembia Laishiba rateta sayudang, asenok temulungjang nung marong ama?”

³³Aser parnoki iba mapang nungjisa aramesoa Yirusalemi meyip, aser terkaji aser parnok den alirtem külemi sentepa ngur ashi,

³⁴“Kibuba atangji shia aruogo; aser Simon madangi adokogo!”

³⁵Idangji lenmang nung kechisa atalok aser kechi koda amtsük sangsadang pai parnok nem paji shiteta kümdaktsü iba indang parnoki ashi.

Nütsüngtem Madangi Adokba

(Mat. 28.16-20; Mar. 16.14-18; Yoh. 20.19-23; TMa. 1.6-8)

³⁶Aser parnoki item o jembia alidang, Yisuji parnok rongnung noktak aser parnok dang ashi. “Nenok den tesünep liang.”

³⁷Saka parnoki aoksa aser tsübu, aser tanela ka angu ta bilem.

³⁸Saka pai parnok dang ashi, “Kechiba nenoki aoksar? Aser nenok mulung nung arentaka bilema asüngdangteper?”

³⁹Kü teka aser tetsüing ajiang, kechiaser nenoki kü dak shi aser teret keta anguba ama tanela ka dak shi aser teret keta mangutsü.”

⁴⁰Aser kodang pai ya ashi, pai pei teka aser tetsüing parnok dang sayu.

⁴¹Aser parnoki tepela agi mamangteti süngmangdang pai parnok dang ashi, “Yangi nenok langka tachitsü lir ma?”

⁴²Aser parnoki pa nem ango tamen temelang ka agütsü.

⁴³Aser pai aji agizük aser parnok tsüngdang achi.

⁴⁴Idangji pai parnok dang ashi, “Mosa ozüing, aser Tenüngsang kentem nung kü indang kechisa zülu, itemji ataloktsü tenüngdaktsü ta, kü o itemi ni nenok den alidang jembiogo.”

⁴⁵Idangji parnoki Laishiba angatettsüsa pai parnok mulung lapoktsü;

⁴⁶aser pai parnok dang ashi, “Khrista tuo ashitsüla, aser asemnübuba nung tasü nungi shia arutsü.

⁴⁷Aser Yirusalem nungi tenzüka kin ajak dang temulung meyipba aser temenen tatokba pa tenüing nung sayutsüingitsüla.

⁴⁸Item indang nenok kulitem lir.

⁴⁹Aser ajiang, kü Bui nangzükba ni nenok dangi yoker, saka temaba nungi nenok dangi ain maru tashi nenoki yimti nung mungang.”

Yisu Kotaki Atuba

(Mar. 16.19-20; TMa. 1.9-11)

⁵⁰Aser pai parnok Bethani tashi anir ao, aser pai pei teka mekanga parnok moatsü.

⁵¹Pai parnok moatsü dang, pa parnok nungi pila, aser kotaki anir atu.

⁵²Aser parnoki pa külem, aser tepela tulu agi Yirusalemi meyipa aru.

⁵³Aser Tsüngrem tenüing sanga, parnok tenla kidang maneni liasü.

Yohan

Yohan 1

Taküm O

- ¹Tetenzük nung O liasü, aser O Tsüngrem den liasü, aser Oji Tsüngrem liasü.
- ²Tetenzük dang pa Tsüngrem den liasü.
- ³Kechisarena pa ajanga adok, aser kechisa yangluogo, pa medenibo kecha meyanglu.
- ⁴Pa dak taküm liasü, aser takümji meimchir tesangwa liasü.
- ⁵Tesangwa jagi amman nung sangwar aser ammangi aji kodanga mesepdaksütet.
- ⁶Tsüngrem nungi yokba nisung ka liasü, pa tenüng Yohan.
- ⁷Pa ajanga ajaki amangtsü asoshi tesangwa indang kuli agütsütsü pa kuli asütsü aru.
- ⁸Pa tesangwaji masü, saka tesangwa atemaji kuli agütsütsü pa aru.
- ⁹Chichiba tesangwa kobai nisung shia sangwatsür, pa atangji alimai arua liasü.
- ¹⁰Pa alima nung liasü aser alimaji pa ajanga adok aji saka alimai pa memeteti liasü.
- ¹¹Pa pei nübur dangi aru, saka pei nüburtemi paji magizük.
- ¹²Saka shirisa pa agizükogo, oda shiri pa tenüng nung amang parnok nem Tsüngrem Chirtem akümstsü pai ain agütsü.
- ¹³Parnok azü nungi maso, shi-i mulungba agi maso, mesüra nisungi mulungba agi maso saka Tsüngrem nungi aso.
- ¹⁴Aser Oji shi aküm aser taochi aser ochi agi sünga asenok rongnung ali, Tebu ajaso Chir ama pa sentsüwangshi onoki angu.

¹⁵Yohani pa atema kuli asü, aser pai ayimtena ashi, “Shiba atema ni shia liasü ibaji pa, shiba kü sülen arur pa kü dang tama aküm, kechiaser pa kü dang nungi mezüing liasü.”

¹⁶Kechiaser pa teperiba nungi asenok ajaki taochi madak taochi shilem lemezük;

¹⁷kechiaser Mosa ajanga ozüing agütsü; saka taochi aser ochi Yisu Khrista ajanga aru.

¹⁸Nisung shingaia Tsüingrem kecha südanga munguka, saka Ajaso Chir shiba Tebu tekunung lir pai pa jungkai adoktsüogo.

Yohan Baptitsüba Kuli

(Mat. 3.1-12; Mar. 1.1-8; Luk. 3.1-18)

¹⁹“Na shiba?” ta pa dang asüingdangtsü asoshi kodang Yihuda nungertemi Yirusalem nungi pa dangi putirtem aser Levitem yok, Yohan kuliji ya liasü.

²⁰Pai ya ajang ajanga nangzüka ashi, “Ni Khristaji masü.”

²¹Parnoki pa dang asüingdang, “Ajangla na shiba? Na Elija asü” Pai langzü, “Ni masü.” Parnoki pa dang asüingdang, “Na ainkarji asü?” Pai langzü, “Ainkarji ni masü.”

²²Anungji parnoki pa dang asüingdang, “Ajangla onok tenyartem dang langzütettsüsa na shiba? Nai ne sasa ne indang kechi-a ta ashir?”

²³ Pai langzü, Isaia ainkari ashiba ama: “Kibuba lenkong metong metonga yangluang, ta arem nung kati ayimtenba olaji ni.”

²⁴Farisitem nungia parnok kar yok,

²⁵aser parnoki pa dang asüingdang, “Na Khrista-a masü, Elija-a masü, aser ainkarjia masü süra, ajangla nai kechiba baptitsür?”

²⁶Yohani parnok dang langzü, “Ni tzü nung baptitsür, saka nenok rongnung ka noktaka lir shiba nenoki meshiteter;

²⁷paji kü sülen arudagi. Pa tsüingsem lisü salatsü ni metemsü.”

²⁸Yohani baptija alidak, Yordan külen Bethani nung itemi atalok.

Tsüngrem Sanchanu

²⁹Asüngji pa dangi Yisu aruya pai angu aser ashi, “Alima temenen bener aoba Tsüngrem Sanchanu ajiang!

³⁰Kü sülen nisung ka arudar shiba kü dang tama kechiaser pa kü dang mezüng liasü ta shiba indang ni ashi ibaji pa.

³¹Nia pa memeteti liasü, saka pa Israel madang jungkai adokdaktsütsü asoshi ni tzü nung baptija aru.”

³²Yohani kuli agütsü aser ashi. “Tanela posü ka ama kotak nungi alu aser pa dak atemba ni angu.

³³Ni pa memeteti liasü, saka shibai tzü nung baptitsü ni yok pai kü dang ashi, shiba madak Tanela aluya aser lia ngudir, pai Tanela Temeshi nung baptitsütsü.

³⁴Ibai Tsüngrem Chir ta ni nguogo aser kuli agütsür.”

Mezüng Nütsüngtem

³⁵Ano tananüji Yohan pa nütsüng ana den noktaka liasü,

³⁶Pai Yisu süia angu aser ashi, “Tsüngrem San Chanu ajiang!”

³⁷Pa nütsüng ana jagi pa nungi aji angashi aser parnoki Yisu sülen anitak.

³⁸Aser Yisui tejak meyipdang, parnok pa sülen anitakba ngua parnok dang asüngdang, “Nenoki kechi bushir?” Aser parnoki pa dang langzü, “Rabbi (Tetezü tesayur) na kong alir?”

³⁹Pai parnok dang ashi “Arung aser nenoki angutsü.” Anungji parnok aru, aser pa kong alir aji angu aser panüji parnoki pa den ali, aji pezü baji shi liasü.

⁴⁰Yohani jembiba angashir Yisu sülen anitakba ana rongnungji kabo Simon Peter tenu Andria liasü.

⁴¹Pai tamasa tedi Simon ngua pa dang ashi. “Onoki Mesia (Mesia tetezü Khrista) nguogo.”

⁴²Pai pa Yisu dangi anir aru. Yisui pa dak repranga ashi, “Na Yona chir Simon. Ne tenüng Kefa tetezü agi lung ta ajatsü.”

Filip Aser Nathanel Ajaba

⁴³Asüngji Yisui Galili oya liasü, aser pai Filip angu. Yisui pa dang ashi, “Kü Sülen anitakang.”

⁴⁴Filipji Andria o Peter tena aliba Bethsaida yimti nungi liasü.

⁴⁵Filipi Nathanel angu aser ashi, “Yosef chir Nazaret nunger Yisu, shiba indang Mosa Ozüng kaket nung aser ainkartemi zülu onoki pa nguogo.”

⁴⁶Aser Nathaneli pa dang ashi, “Nazaret nungi langka tajung adoktettsü ama?” Filipi pa dang langzü, “Arung aser ajiang.”

⁴⁷Yisui Nathanel pa dangi aruba ngua pa dang ashi, “Tekülak maliba chichiba Israel nunger ka ajiang!”

⁴⁸Nathaneli pa dang asüngdang, “Nai kechi koda ni metet?” Yisui pa dang langzüa ashi, “Filipi na majadang, na mungudong kübok alidang ni na angu.”

⁴⁹Nathaneli Yisu dang langzüa ashi, “Tesayur, na Tsüngrem Chir, Na Israel nunger Chuba.”

⁵⁰Yisui pa dang ashi, “Ni na mungudong kübok angu ta ni ne dang ashi nung nai amanger asü? Item dangi tuluba nai angutsü.”

⁵¹Aser Yisui pa dang ashi, “Atangji ni nenok dang shidi, anüng lapoker Tsüngrem tenyartem Nisung Chir madak atuba aser aluba nenoki angutsü.”

Yohan 2

Kana Yimtak Kiyir Benjong

¹Asemnübuba nung Galil nung aliba Kana yimtak kiyir benjong ka liasü, aser Yisu tetsü yangji liasü.

²Yisu aser pa nütsüngtema kiyir benjong jagi jaok.

³Kodang yi agima, Yisu tetsüi pa dang ashi. “Parnok yi maka.”

⁴Yisui la dang ashi, “Oh tetsür ne tebilemtsüji kü khu masü. Kü mapang ano matong.”

⁵Pa tetsüi anganürtem dang ashi, “Pai kechisa nenok dang shidir, aji inyakang.”

⁶Yihuda nunger temeshitetba yimsü ama, idakji lung mori trok, ka ka shia nung temok ana asem aiba amentaka liasü.

⁷Yisui parnok dang ashi, “Mori nungji tzü tebang medema shiokang.” Anungji parnoki itemji tebang medema shiok.

⁸Idangji pai parnok dang ashi, “Tang tera tatetang aser benjong ketdangbuba dangi bener oang.” Aser parnoki aji bener ao.

⁹Kodang benjong ketdangbubai tang tzü agi akümba yiji menakdang aser aji kong nungi-ar memetet, sakasa anganür shiri tzüji shiok parnokibo meteta liasü.

¹⁰Pai kiyimsangji aja aser pa dang asüngdang, “Nisung ajaki tamasa yi tajungbaji anganür aser nisungtemi aji jemshia jemer külenang tamajungbaji anganür; saka tang tashi nai yi tajungbaji ayu?”

¹¹Yisui temaitsü mapatem tenzükba ya pai Galil nung aliba Kana yimtak mezüngbuba inyak aser pa sentsüwangshi jungkai adokdaksü aser pa nütsüngtemi pa dak amang.

¹²Iba sülen pa tetsü, pa adianutem aser pa nütsüngtem Kapernaumi alu aser parnoki idakji anogo ishika amung.

Tenla Ki Meshitetba

(Mat. 21.12,13; Mar. 11.15-17; Luk. 19.45,46)

¹³Tang Yihuda nunger Kümtettsü Benjong anasa liasü aser Yisu Yirusalemi atu.

¹⁴Aser pai tenla kidang nashi, san aser guduru ayokertem aser sen melenertem mena angu.

¹⁵Aser pai tareptsü lisü yanglu, aser san o nashi den shiruru ajak tenla ki nungi aridok, aser pai sen melenertem sen toktoktsü aser parnok langbang meküptoktsü.

¹⁶Aser guduru ayokertem dang pai ashi, “Itemi yang nungi bener oang. Kü Bu ki shishidak tekümdaktsü.”

¹⁷ “Ne ki asoshi ni tejangraba agi asüngtsü” ta zülua aliba pa nütsüngtemi bilemtet.

¹⁸Anungji Yihuda nungeri pa dang langzúa ashi, “Item mapa inyakba asoshi nai onok dang kechi temaitsü sayur?”

¹⁹Yisui parnok dang langzúa ashi, “Iba tenla ki ya raksa-ang aser asemnü nung ni ya mesotsü.”

²⁰Idangji Yihuda nungeri ashi, “Iba tenla ki küm lir-trok agia yanglua liasü, aser nai aji asemnü nung mesotsü ama?”

²¹Saka Yisui pei mang tenla ki indang jembi.

²²Anungji kodang pa tasü nungi shia aru, pai ya jembi ta pa nütsüngtemi bilemtet; aser parnoki Laishiba o, aser Yisui ashiba o amang.

²³Tang Kümtettsü Benjong mapang nung Yisu Yirusalem nung alidang, pai inyakba temaitsütem ngua pa tenüng nung aikati amang.

²⁴Saka Yisui temulung lema pei sasa parnok nem magütsü,

²⁵Kechiaser pai nisung ajak metet, aser shingaia nisung atema kuli agütsütsü mali: kechiaser nisung dak kechi liasü pai pei sasa metet.

Yohan 3

Yisu Aser Nikodima

¹Farisitem rongnungi Yihuda nunger yimsüsür ka tenüng agi Nikodima liasü.

²Pai Yisu dangi aonung aru aser pa dang ashi, “Tesayur, na Tsüngrem nungi aruba Tesayur ka ta onoki metet, kechiyong Tsüngrem medenra nai inyakba temaitsütemi shingaia meinyaktet.”

³Yisui pa dang ashi, “Atangji züngpong ni ne dang shidi, nisung kati tanaben mesora pai Tsüngrem Yimli angutsü makok.”

- ⁴Nikodimai pa dang ashi, “Nisung ka tambur kümer pa kechi koda asotsü? Pai pei tetsü poki tanaben tur ano asotsü no?”
- ⁵Yisui langzü, “Atangji zünpöng ni ne dang shidi, nisung kati tzü aser Tanela nung mesora Tsüngrem Yimli-i aitsü makok.
- ⁶Shi nungi kechi sodir aji shi lir aser Tanela nungi kechi sodir aji Tanela lir.
- ⁷Nenoki tanaben asotsü tim’ ta ni nenok dang ashi nung tesüngmang.
- ⁸Mopungi koleni onnüdir, ilenji aoner aser nai iba olaji angashir, saka aji kolen nungi arur, aser koleni aor aji memetet. Tanela nungi asoba nisung shia yamaji lir.”
- ⁹Nikodimai pa dang langzü, “Itimi koda sütet?”
- ¹⁰Yisui pa dang ashi, “Na Israel nunger tesayur ka lir aser nai itimi memetet no?”
- ¹¹Atangji zünpöng ni ne dang shidi, onoki kechi metet aji jembir, aser onoki kechi angu iba indangji kuli agütsür, saka nenoki onok kuli magir.
- ¹²Ni alima nung aliba indang otsü ashidang nenoki mamangra, kotak nung aliba indang otsü ashidang nenoki koda amangtsü?
- ¹³Kotak nungi shiba alu, oda Nisung Chir dak alema shinga kotaki matu.
- ¹⁴“Mosai azüngmeyakdak arem nung kechi koda per ajungket, yamaji Nisung Chir ajungkettsüla.
- ¹⁵Anungji dang pa dak amanger shiai teti takümüji akatsü.
- ¹⁶“Kechiyong Tsüngremi alima odang meim nung pai pei ajaso Chir agütsü, anungji shirisa pa dak amangdir mesamatsü, saka teti takümü akatsü.
- ¹⁷Kechiaser meimchir obendangtsü asoshi masü, saka pa ajanga meimchir kümzüksü asoshi Tsüngremi pei Chir alima dangi yok.
- ¹⁸Shibai pa dak amanger, pa maitsür; saka shibai pa dak mamanger, pa aijadokogo; kechiaser pai Tsüngrem ajaso Chir tenüng nung mamang.

¹⁹Saka taitsübaji ya: Tesangwaji alimai aru saka nisungtemi tesangwa masü amman ang meim, kechiaser parnok mapatem majung liasü.

²⁰Kechiaser shibai tamajung inyaker pai tesangwa sempar, aser pa mapa nung tai ngua lir ta pai tesangwa dangi marur.

²¹Saka shibai ochi mapa inyaker, pa mapa Tsüngrem dak inyak ta jungkai adokdaksütsü asoshi, pai tesangwa dangi arur.”

Yisu Aser Yohan Baptitsüba

²²Iba sülen Yisu aser pa nütsüngtem Yihuda limai aru, aser pai yangji parnok den ali aser pai baptija liasü.

²³Yohania Salim anasa Aenon nung baptija liasü, kechiaser idakji tzü peria liasü; aser nisungtem arua pai baptitsü.

²⁴ Kechiaser Yohan ano tepuokdak mepuoki liasü.

²⁵Anungji meshitetsüba indang Yihuda nunger kati Yohan nütsüngtem den atitpepa liasü.

²⁶Aser parnok Yohan dangi arua pa dang ashi, “Tesayur, Yordan külen ne den shiba liasü, shiba indang nai kuli agütsü; ajiang, pai baptitsür aser nisung ajak pa dangi aor.”

²⁷Yohani langzü “Kotak nungi nisung nem kechi agütsüdir, iba dak alema pai kecha angutsü makok.

²⁸Ni Khristaji masü, saka ni pa dang tama yokba, ta ni ashiba kü kuli nenok ang lir.

²⁹Shiba asoshi kiyimla lir, pa kiyimsang; saka kiyimsang temba, shibai noktaker pa o angar, pai pa ola angashia kanga pelar; anungji kü tepela ya abensaogo.

³⁰Pa ulutsüla saka nibo asotsüla.”

Shiba Kotak Nungi Aru

³¹Shiba temalen nungi arur, pa ajak dang temaba; shiba alima nungi lir, pa alima meyong; aser pai alima indang jembir, saka shiba kotak nungi arur, pa ajak dang temaba.

³²Pai kechi angu aser angashi, iba indangji pai kuli agütsür, sakasa shingaia pa kuli magir.

³³Shibai pa kuli agizüker, iba yagi Tsüngremji ochia ta pai kuli asür.

³⁴Kechiaser shiba Tsüngrem nungi yok pai Tsüngrem o jembir; kechiaser pai Tanelaji odanga magütsür.

³⁵Tebui Techir meimer aser pa ket nung ajak bendanga agütsüogo.

³⁶Shibai Techir dak amanger, pa teti taküm kar, saka shibai Techir dak mamanger pai taküm mangutsü, saka Tsüngrem terasaba pa madak lir.

Yohan 4

Yisu Aser Samariatsür

¹Yohan dang nungi Yisui nütsüng timba kümdaktsür aser baptitsür ta Farisitemi angazükogo ta Yisui meteta liasü.

²Saka Yisuibo shinga baptija maliasü; pa nütsüngtemiang baptitsü.

³Aser pai Yihuda lima toktsü aser Galil-i meyipa ao.

⁴Pai Samaria lima ajanga aotsüsa aküm;

⁵anungji Yakobi pei chir Yosef nem kechi ali tila ka agütsü iba li anasa Samaria nunger yim Saikar-i aru.

⁶Yakob tzübu yangji liasü. Lenmang nung belemseter, Yisu tzübu kümbang nungji mena liasü. Aji terana bajji meta liasü.

⁷Samariatsür ka ajagi tzütai aru. Yisui la dang ashi, “Kü nem tajemtsü tzü kua,”

⁸kechiaser pa nütsüngtem yimti jagi chiyungtsü alitsü oadoker liasü.

⁹Samariatsür jagi pa dang ashi, “Na Yihuda nunger ka sür nung ni Samariatsür ka dang tajemtsü tzü koda meshir?” (Kechiaser Yihuda nungeri Samaria nunger den keyin mechiteper).

¹⁰Yisui la dang ashi, “Nai Tsüngrem sempet meteta ali asübo shibai ne dang tajemtsü tzü meshir, nai pa dang meshir lila, aser pai ne nem takümstsü tzüji agütsür lila.”

¹¹Tetsür jagi pa dang ashi, “Tulur, na tzü tatettsü kecha maka aser tzübuji tarok; ajangla nai kong nungi takümstsü tzü angur?”

¹²Ozü tebou Yakob, shibai onok nem tzübuji agütsü aser pa, par chirtem aser pa shirurutem dena iba nungjagi ajem, pa dang nungi na tuluba asü?”

¹³Yisui la dang ashi, “Shibaisa iba tzü jemdir tanaben tzüratsü,

¹⁴saka shibaisa ni agütsüba tzüji jemdir pai kodanga metzüratsü; saka ni pa nem agütsüba tzüji pa dak teti takümstsü pokteta tzüpokdak ka akümstsü.”

¹⁵Tetsür jagi pa dang ashi, “Ni metzüratsü aser yagi tzütai marutsüsa iba tzüji kü nem agüjang.”

¹⁶Yisui la dang ashi, “Oang aser ne kinungpu jar yagi arung.”

¹⁷Tetsür jagi pa dang ashi, “Ni kinungpu mali.” Yisui la dang ashi, “Ni kinungpu mali ta nai shitak shiogo,

¹⁸kechiaser ne kinungpu pungu liasü aser tang na shiba den lidagi paji ne kinungpu masü. Nai ya atangji shiogo.”

¹⁹Tetsür jagi pa dang ashi, “Tamarener, na ainkar ka ta ni meteter.

²⁰Ozü tetsü-teboutemi iba tenem nung külem, aser kechi nung nisungtemi külemstsü tim aji Yirusalem ta nenoki ashir.”

²¹Yisui la dang ashi, “Tetsür, kü o nung amangang, nenoki iba tenem nung süshia, Yirusalem nung süshia, Tebu dang mekülemstsü mapang ka arudagi.

²²Nenoki kechi memetet aji külemer, saka onoki kechi metetet aji külemer kechiaser tekümtetji Yihuda nunger nungi lir.

- ²³Saka ochi nung külemertemi Tebu dang Tanela nung aser atangji nung külemtsü mapang arudagi aser aji tang lir; kechiaser pa külemertem asütsü Tebui ibala bushir.
- ²⁴Tsüngrembo Tanela, aser shiri pa külemdir Tanela nung aser atangji nung külemtsü tim.”
- ²⁵Tetsür jagi pa dang ashi, “Mesia (shiba dang Khrista ta ajar) arudagi ta ni metet; kodang pa arudir pai onok nem ajak metetdaksütsü.”
- ²⁶Yisui la dang ashi, “Ne den shibai jembir aji Pa.”
- ²⁷Idangji pa nütsüngtem aru aser pai tetsür ka den jembiba angudang parnoki süngmang. Saka “Nai kechi aginür? ta mesüra kechiba nai tetsürla den o jembir?” ta pa dang shingaia meshitet.
- ²⁸Anungji tetsür jagi tzü mori toktsür yimtaki ia nisungtem dang ashi,
- ²⁹“Ni kechisa inyak item ajak kü dang shiogo, ibala nisung ka aruagi ajiang; ibai Khristaji asü na?”
- ³⁰Anungji parnoki yimtak nungi adoka Yisu dangi aruya liasü.
- ³¹Iba tsüngda nungji nütsüngtemi pa dang mepishia ashi, “Tesayur, chiyungang.”
- ³²Saka pai parnok dang ashi, “Nenoki memetetba kü chiyungtsü kar.”
- ³³Anungji nütsüngtemi jembitepa ashi, “Pa nem kari chiyungtsü langka bena arua agütsü asü?”
- ³⁴Yisui parnok dang ashi, “Ni tenyaba mulung chia inyaktsü aser pa mapa atalokdaksütsü, aji kü chiyungtsü.”
- ³⁵Ano ita pezü lir külen idangji aluruwa arutsü ta nenoki mejembir no? Ajiang ni nenok dang shidi, “Roka asoa alulen ajiang, tang tarutsü junga mesünga lir.
- ³⁶Shibai arur pai taa angur, anungji alu atenba aser aluruba tenaprongla külemi pelateper.

³⁷Kechiaser kati atener aser kati arur ta ashiba o yagi putepa adoker.

³⁸Kechi nung nenoki belema meinyak aji arutsü ni nenok yok; tangari belema inyakogo aser parnok belema inyakba rongnung nenoka aden.”

³⁹Tetsürla jagi “Ni kechisa inyaka liasü item ajak pai kü dang shiogo” ta kuli agüja ashi nung iba yim nungjagi Samaria nunger aikati pa dak amang.

⁴⁰Anungji kodang Samaria nunger pa dangi aru, pa parnok den liang ta parnoki pa dang mepishi aser pa yangji ananü ali.

⁴¹Ano jenti-i pa o ajanga amang.

⁴²Aser parnoki tetsür dangji ashi, “Nai ashibayong onoki amanger masü, saka onok sasa ya angashiogo aser ibai atangji Kümtetdakbaji lir ta onoki metet.”

Tamarener Ka Jabaso Anebsüba

(Mat. 8.5-13; Luk. 7.1-10)

⁴³Anogo ana süir külen pai yang nungjagi Galili ao.

⁴⁴ Kechiaser ainkar kaji pei lima nung nüngsang maka ta Yisui pei sasa kuli agütsü.

⁴⁵Anungji pa kodang Galili aru, pai Yirusalem nung benjong mapang nung inyakba ajak ngua Galil nungeri pa agizük; kechiaser parnoka benjong jagi oa liasü.

⁴⁶Anungji Galil nung aliba Kana yim, kechi nung pai tzü agi yi kümdaktsü ajagi pa tanaben aru. Iba mapang nungji tamarener jabaso ka Kapernaum nung shiranga liasü.

⁴⁷Kodang pai Yisu Yihuda nungi Galili aruogo ta angashi, pai Yisu dangi ao aser pa arur par jabaso anebjang ta pa dang mepishi, kechiaser tanurji tasür liasü.

⁴⁸Anungji Yisui pa dang ashi, “Nenoki temaitsütem aser tesüngmangtsü mapatem mungura mamangtsü,”

⁴⁹Tamarener jagi pa dang ashi, “Kibur ozü chir masüdangsa alungma.”

⁵⁰Yisui pa dang ashi, “Oang, ner jabaso taküm lir.” Yisui pa dang ashiba oji pai amang aser pai ao.

⁵¹Pa luya alidang par kilirtemi par jabaso taküm lir ta shia pa den ajurutep.

⁵²Anungji pai parnok dang pa kodang nungi jungtutsü tenzüük ta asüngdang. Anungji parnoki pa dang ashi, “Yashi ka baji meta nungi rameni pa toktsü.”

⁵³Anungji “Ner jabaso taküm lir” ta Yisui pa dang iba mapang nungji ashi ta tebei metet; aser pai pei sasa aser par kibong ajaki amang.

⁵⁴Ano ibai Yisu Yihuda nungi Galil-i arur inyakba temaitsü tanabuba liasü.

Yohan 5

Awatsüng Anasa Anebsüba

¹Iba sülen Yihuda nunger benjong ka liasü, aser Yisu Yirusalemi atu.

²Yirusalem nung San süngkhümbong anasa awatsüng ka lir, koba dang Ibri oshi agi Bethzatha ta ajar, idakji semtu pungu liasü.

³Item nungji shirangertem, nükpokertem, tsüngtsükertem, aser yaretbatem jenti tzü arakzüba ata-a mejanga liasü;

⁴kechiaser Kibuba tenyar ka mapang mapang nung iba awatsüng jagi ai aser tzüji arakzüdaksü, anungji tzü arakzüdang shiba tamasa idir pa dak keta aliba tashitakji anebadok.

⁵Yangji küm semer-ti shirangba nisung ka liasü.

⁶Yisui pa mejanga aliba ngua aser joko pa yamaji talangka aliba meteta pai shirangba dang ashi. “Nai anebnür asü?”

⁷Shirangba nisung jagi pa dang langzü, “Kibur, kodang tzü nungshidir, idangji awatsüng nung ni anioktsütsü nisung shinga melika, anungji ni oya alidang tangar nisung kü dang tamasa alur”.

⁸Yisui pa dang ashi, “Noktakang, ne yipten benang aser jaja-ang.”

⁹Aser idangyongji nisungji aneb aser pa yipten bener jaja. Panüji amungnü liasü,

¹⁰anungji Yihuda nungeri tanepba nisung dangji ashi, “Ya Amungnü lir, na yipten bener senzütsü tim masü.”

¹¹Pai parnok dang langzü “Nisung shibai ni anebtsü, pai kü dang ashi, ‘Ne yipten benang aser jaja-ang.’”

¹²Parnoki pa dang asüngdang, “Ne yipten benang aser jaja-ang ta ne dang ashiba nisungji shiba?”

¹³Saka tanepba nisung jagi aji shibar memetet; kechiaser yangji nisung jenti liasü, aser Yisu aenshia oadoker liasü.

¹⁴Iba sülen Yisui pa tenla ki nung angu, aser pa dang ashi, “Ajiang, na junga kümogo; tali tamajungba tia ne dak matongtsüsa joko nai temenen tebenshi.”

¹⁵Idangji nisungbaji ao aser pa anebdaksüsbaji Yisu ta Yihuda nunger dang pai ashi.

¹⁶Iba yongji Yihuda nungeri Yisu rishikangshitsü tenzük, kechiaser itemi pai Amungnü nung inyak.

¹⁷Anungji Yisui parnok dang langzü, “Kü Bui teti maneni inyaker, aser nia inyaktsüla.”

¹⁸Anungji iba yongji Yihuda nungeri pa tepsettsü tali bushi, kechiaser pai Amungnü dang raksa masü, saka pei sasa Tsüngrem den saku küma, Tsüngrem dang pei Tebu ta aja.

Techir Tashi-ain

¹⁹Anungji Yisui parnok dang ashi, “Atangji züngpong ni nenok dang shidi, Techiri pa sasa kecha meinyaker; saka Tebui kechi inyakba pai angu, aji dang paia inyaker.

²⁰Kechiaser Tebui Techir meimer aser pai pei sasa inyakba ajak pa dang sayur. Anungji nenoki süngmangtsüsa item mapa dangi tuluba pai pa dang sayutsü.

²¹Kechiaser Tebui koda tasür shia arudakja parnok taküm kümdaktsür, aji oda Techiria pai mulungbatem taküm kümdaktsür.

²²Kechiaser Tebui shinga o mebendanger saka pai Techir nem o bendangba ajak agütsüogo.

²³Anungji ajaki Tebu dang akhüm tsübuba ama parnoki Techir dang akhüm tsübutsü. Shibai Techir dang akhüm metsübur, pa tenyaba Tebu dang pai akhüm metsübur.

²⁴Atangji züngpong ni nenok dang shidi, shibaisa kü o angar aser ni tenyaba dak amanger pa teti taküm kar; aser obendang daki marutsü, saka tasüba nungi taküm daki ogo.

²⁵Atangji züngpong ni nenok dang shidi, mapang arudagi, aser aji tang lir; kodang tasürtemi Tsüngrem Chir ola angashitsü aser shiri angashidir parnok taküm alitsü.

²⁶Kechiaser Tebu pei sasa dak koda taküm lir, aji oda pai Techir nem pei sasa dak taküm alitsü agütsüogo.

²⁷Aser pai pa nem o bendangtsü ain agütsü, kechiaser pa Nisung Chir lir.

²⁸Ya asünung tesümgang, kechiaser mapang arudagi kechi nung leper nung alir ajaki pa ola angashitsü,

²⁹ Aser adoktsü, shiri tajung inyakogo taküm daki shia arutsü, aser shiri tamajung inyakogo, o bendangdaki shia arutsü.

Yisu Dang Kuli Asüba

³⁰“Ni kü tashi agi kecha meinyaktet, saka kü Bui ashiba ama ni o bendanger aser kü obendangbaji ochi lir. Kechiaser ni mulungba ama ni meinyaker saka ni tenyabai mulungba ama ni inyaker.

³¹Ni pei sasa indang kü kuli agütsüra, kü kuliji ochi masü.

³²Tangar kati kü indang kuli agütsür, aser pai kü indang kuli agütsübaji ochi ta ni metet.

³³Nenoki Yohan dangi yok aser pai ochi atema kuli agütsü

³⁴Saka kechi kuli ni angu aji nisung nungi masü, aji saka nenok kümtettsü asoshi ni o ya ashir.

³⁵Jangrua sangwaba milenji pa liasü aser nenoki kenpiga tesangwa nung pela-a alitsü mulunga liasü.

³⁶Saka kü kuli kechi lir aji Yohan kuli dang nungi tuluba, kechiaser kechi mapa renemtsü Tebui kü nem agütsü aser koba mapatempa ni inyaker, itemjagi Tebui ni yok ta kü indang kuli agütsür.

³⁷Tebu, shibai ni yok, pai kü indang kuli agütsüogo. Nenoki kecha südanga pa ola mangashi, mesüra pa tereprangtsü kechi amar mangu

³⁸Pa o nenok dak tenoka mali, kechiaser shiba pai yok pa dak nenoki mamanger.

³⁹Nenoki Laishiba bushir, kechiaser item nungji nenoki teti taküm angutsü ta bilemer aser item Laishibai kü indang kuli agütsür.

⁴⁰Aji saka nenok taküm angutsü asoshi kü dangi arutsü nenoki memulunger.

⁴¹“Ni nisung nungi nüngsang magir.

⁴²Saka nenok dak Tsüngrem temeimji mali ta ni nenok metet.

⁴³Ni kü Bu tenüng nung aru aser nenoki ni magizüker. Tangar kati pei tenüng nung arura, nenoki pa agizüktsü.

⁴⁴Nenok shiri ka dang aliba Tsüngrem nungi aruba nüngsang mebushir, saka kati ka nungi nüngsang agir, nenoki kechi koda amangtet?

⁴⁵Tebu madang ni nenok aitsütsü ta tebilem, nenok aitsüba ka lir aji Mosa, shiba dak nenoki nenok teimla yuogo.

⁴⁶Kechiaser nenoki Mosa dak amang asübo, kü daka amangla, kechiaser pai kü indang zülü.

⁴⁷Saka pai züluba nenoki mamangra, kü o nenoki kechi koda amangtsü?”

Yohan 6

Meyi Pungu Chiyungdaksüba
(Mat. 14.13-21; Mar. 6.30-44; Luk. 9.10-17)

¹Iba sülen Yisu Galil nung aliba Tiberia tzüyim külen jagi ao.

- ²Aser telok tulu ka pa sülen anitak, kechiaser shirangertem madak pai kechi temaitsütem inyak parnoki aji angu.
- ³Yisui tenem kati atu aser pa nütsüngtem den amen.
- ⁴Idangji Yihuda nunger Kümtettsü Benjong anasa liasü.
- ⁵Anungji kodang Yisui repringzüka yok, pa dangi telok tulu ka aruya pai angu aser pai Filip dang ashi, “Parnok chiyungtsü asoshi asenoki amtsük kong alitsü?”
- ⁶Filip tendangtsü asoshi pai ya shia liasü, kechiaser pai kechi inyaktsüar pai pei sasa meteta liasü.
- ⁷Filipi pa dang langzü, “Nisung shia tilala dang chiaka taribi sen noklang ana jenjang agia parnok meperitsü.”
- ⁸Pa nütsüng rongnung ka Andria, Simon Peter tenu, pai ashi,
- ⁹“Yangi tanur ka lir aser pa ket nung amtsük pungu aser ango ana kar, saka nisung paikati asoshi yagi meperitsü.”
- ¹⁰Yisui ashi, “Nisungtem mendakjang.” Yangji ai kanga liasü, anungji nisungtemi amen; parnok meyi pungu shi liasü.
- ¹¹Anungji Yisui amtsükji bena aru aser Tsüngrem nem tenüngsang agütsü, aser parnok mena alir nemji aji sangsaa agütsü, aser yamaji angojia parnoki aginüba tashi agütsü.
- ¹²Parnok peria chir külen Yisui pei nütsüngtem dang ashi, “Kecha mesamatsüsa tanüngba tanük-tariji bendenang.”
- ¹³Anungji parnoki itemji benden, aser amtsük pungu nungi nisungtemi chir tanüngba tanük-tari agi molok terana asüng.
- ¹⁴Anungji pai inyakba temaitsüji ngua nisungtemi ashi, “Atangji alimai tarutsü aliba ainkarji ya lir.”
- ¹⁵Anungji parnoki arua pa pua chuba kümdaktsüdi ta aliba Yisui meteta pai pa kija tanaben tenemi atu.

Tzü Manung Jajaba

(Mat. 14.22-33; Mar. 6.45-52)

- ¹⁶Kodang nikonngtsütsü aküm, pa nütsüngtem tzüyimi alu.
- ¹⁷Parnoki rong kati ai aser tzüyim ajanga Kapernaumi oya liasü. Joko mangadoker aser Yisu ano parnok dangi maru liasü.
- ¹⁸Aser mopung tulu ka aon nung tzüyim kanga sashia liasü.
- ¹⁹Anungji nütsüngtemi mile asem pezü shi rong nung jua or külen Yisu tzü nung jaja-a rong anasai aruba parnoki angu aser parnok tsübua liasü.
- ²⁰Pai parnok dang ashi, “Niar tetsübuma.”
- ²¹Anungji parnoki pa rongi anioktsü pela-a liasü, aser kechi linük atongtsü parnoki oya liasü, idangyongji rongi aji atong.

Yisu, Taküm Chiyungtsü

- ²²Asungji tzüyim külen nisung telokti noktaka alirtemi idakji rong ka dak alema tanga rong mali asü ta meteta aser rong nungji Yisui pei nütsüng den mao, saka pa nütsüngtem dang ao ta meteta liasü.
- ²³Joko kechi nung Kibubai Tsüngrem tenüng sanger parnoki amtsük achi, aji anasai Tiberia nungi rongtem aru.
- ²⁴Anungji Yisu aser pa nütsüngtem idakji mali ta meteta parnoki rongtem jagi atu aser Yisu bushia Kapernaumi aru.
- ²⁵Kodang parnoki Yisu tzüyim külenji angu, parnoki pa dang asüngdang, “Tesayur, na yagi kodang aru?”
- ²⁶Yisui parnok dang langzü, “Atangji züngpong ni nenok dang shidi, nenoki temaitsütem anguba agi masü, saka nenoki amtsük chia tipatembayong ni bushir.
- ²⁷Sama-a aoba chiyungtsü asoshi teinyak, saka chiyungtsü kechi agi teti alir koba Nisung Chiri nenok nem agütsütsü aji asoshi inyakang; kechiaser Tebu Tsüngremi pa dak temaitsü ajenogo.”
- ²⁸Idangji parnoki pa dang ashi. “Tsüngrem mapatem inyaktsü asoshi onoki kechi inyaktsüla?”

- ²⁹Yisui parnok dang langzü, “Tsüngremi shiba yoka lir pa dak nenoki amangtsü, aji Tsüngrem mapa lir.”
- ³⁰Anungji parnoki pa dang ashi, “Ajangla onoki ngur ne dak amangtsüsa nai kechi temaitsü inyaksü? Nai kechi mapa inyaker?”
- ³¹Ozü tetsüteboutemi azüngmeyakdak lisem lima nung mana achi; zülua aliba ama, ‘Pai parnok nem kotak nungi chiyungtsü agütsü.’”
- ³²Idangji Yisui parnok dang ashi, “Atangji züngpong ni nenok dang ashir, kotak nungi nenok nem chiyungtsü agütsübaji Mosa masü; saka kü Bui kotak nungi nenok nem atangji chiyungtsü agütsür.
- ³³Kotak nungi shiba alu aser alima nem taküm agütsü aji Tsüngrem chiyungtsü lir.”
- ³⁴Anungji parnoki pa dang ashi, “Kibuba, iba chiyungtsüji onok nem teti kua.”
- ³⁵Yisui parnok dang ashi, “Taküm chiyungtsü ni, shiba kü dangi arudir pa mayatsü, aser shibai kü dak amangdir pa kodanga metzüratsü.
- ³⁶Saka nenoki ni nguaka mamanger ta ni nenok dang shiogo.
- ³⁷Kechi Tebui kü nem agütsü aji ajak kü dangi arutsü aser shiba kü dangi arudir ni pa kodaka-anga meindoktsü.
- ³⁸Kechiaser ni pei mulungba inyaksü asoshi masü, saka ni tenyabai mulungba inyaksü asoshi kotak nungi alu.
- ³⁹Ni tenyabai mulungbaji ya lir, oda pai kü nem kechisa agütsüogo, aji kecha ni mamadoktsüla, joko tatem anogo nung ibaji shia arudaktsütsüla.
- ⁴⁰Kechiaser kü Bui mulungbaji ya lir, oda shibaisa Techir ngudir, aser pa dak amangdir, teti taküm angutsüla aser tatem anogo nung ni pa shia arudaktsütsü.”
- ⁴¹Anungji ni kotak nungi aluba chiyungtsü ta pai ashi nung Yihuda nungeri pa indang kangkokangjia jembi.

⁴²Aser parnoki ashi, “Ibai Yosef chir Yisu masü no? Pa tebu aser tetsü asenoki memetet no? Ajangla ni kotak nungi aluba ta pai koda shir?”

⁴³Yisui parnok dang ashi, “Nenok rongnung kangkokangji tesü.

⁴⁴Ni tenyaba Tebui mesüra, shingaia kü dangi arutsü makok, aser tatem anogo nung ni pa shia arudaktsütsü.

⁴⁵Ainkartem kaket nung yamai zülua lir, ‘Aser parnok ajak dang Tsüngremi sayutsü.’ Shibaisa Tebu nungi angashiogo, aser angazükogo pai kü dangi arur.

⁴⁶Nisung kari Tebu nguogo ta masü, oda shiba Tsüngrem nungi lir, pai dang Tebu angu.

⁴⁷Atangji züngpong ni nenok dang shidi, shibai amangdir pa teti taküm kar.

⁴⁸Ni taküm chiyungtsü.

⁴⁹Nenok tetsü-teboutemi azüngmeyakdak arem nung mana achi, aser parnok asü.

⁵⁰Nisungi chir masütsü asoshi ibai kotak nungi aluba chiyungtsü.

⁵¹Ni kotak nungi aluba taküm chiyungtsü. Kari iba chiyungtsü chira, pa teti taküm alitsü, ano alima taküm asoshi ni koba chiyungtsü agütsütsü aji kü shi.”

⁵²Anungji Yihuda nungeri parnok o parnok na raratepa ashi, “Iba nisungi kechi koda tachitsü asoshi asenok nem pei shi agütsütsü?”

⁵³Anungji Yisui parnok dang ashi, “Atangji züngpong ni nenok dang shidi, nenoki Nisung Chir shi mechira aser pa zü mejemra nenok pei sasa dak taküm mali.

⁵⁴Shibai kü shi achir aser kü zü ajemer, pa teti taküm kar, aser tatem anogo nung ni pa shia arudaktsütsü.

⁵⁵Kechiaser kü shi chiyungtsü shitakba aser kü zü tajemtsü shitakba.

⁵⁶Shibai kü shi achir aser kü zü ajemer, pai kü dak alir aser ni pa dak alir.

⁵⁷Taküm aliba Tebui komama ni yok aser Tebu agi ni taküm alir yamaji shibai ni chidir, pa-a ni agi taküm alitsü.

⁵⁸Kotak nungi aluba chiyungtsüji ibai tetsü-teboutemi chir asüba ama masü; shibai iba chiyungtsü chidir pa teti taküm alitsü.”

⁵⁹Kapernaum nung sayua alidang, pai itemi sinagog nung jembi.

Tatem Makaba Taküm O

⁶⁰Anungji ya angashidang pa nütsüngtem rongnung aikati ashi, “O yabo tasak, shibai ya angatettsü?”

⁶¹Saka ya asoshi nütsüngtemi kangkokangjir ta Yisui pei mulung nung meteta parnok dang ashi, “Iba yagi nenok tsüktakdaksür asü?”

⁶²Ajangla nenoki Nisung Chir pa tamasa alidak tuya ngura, koda asütsü?

⁶³Taküm agütsübaji Tanela lir; shibo amajok, ni nenok dang ashiba oji Tanela aser taküm lir. Saka nenok rongnung mamanger kar lir.”

⁶⁴Kechiaser shiri mamang, aser shibai pa ashioktsütsü, aji Yisui tetenzük nungi metet.

⁶⁵Aser pai ashi, “Iba asoshi Tebui magütsüra shingaia kü dangi arutsü makok ta ni nenok dang shiogo.”

⁶⁶Idangji pa nütsüng aika meyipa oadok aser joko pa den mejaja.

⁶⁷Anungji Yisui terana dangji ashi, “Nenoka oadoknür asü?”

⁶⁸Simon Peteri pa dang langzü, “Kibuba, onoki shiba dangi aotsü? Ne dak teti taküm o lir.

⁶⁹Aser na Tsüngrem Temeshibaji ta onoki amangogo, aser meteter.”

⁷⁰Yisui parnok dang langzü, “Ni nenok teranaji meshimtetka ma? Saka nenok rongnung kabo mojing lir.”

⁷¹Iba o Simon Iskariot chir Yihuda indang pai ashi, kechiaser terana rongnung shibai pa ashioktsütsü ibaji pa liasü.

Yohan 7

Yisu Adianutemi Mamangba

- ¹Iba sülen Yisui Galil lima nung senzü. Pai Yihuda lima nungji mesenzünü, kechiaser Yihuda nungeri pa tepsettsü bushi.
- ²Idangji Yihuda nunger Semtu Benjong anasa liasü.
- ³Anungji pa adianutemi pa dang ashi, “Ne nütsüngtemia nai inyakba mapatem angutsüsa yang nungi meyipa Yihuda limai oang.
- ⁴Kechiaser shibai pei sasa odia temai adokdaksünür, pai kecha miima meinyaker. Nai itemi inyaker süra, alima tsüngdang ne sasa jungkai adokdakjang.”
- ⁵Kechiaser pa adianutemia pa dak mamang.
- ⁶Anungji Yisui parnok dang ashi, “Kü mapang ano matong, saka nenok mapang teti renema lir.
- ⁷Alimai nenok mesempatet, saka yagi ni sempar, kechiaser iba mapatemji majung ta ni iba indang kuli agütsür.
- ⁸Benjong jagi nenok tuang, nibo Benjong jagi matutsü; kechiaser kü mapang ano mabensa.”
- ⁹Item o parnok dang shir, pa Galil lima nungsa ali.

Yisu Semtu Benjong Nung

- ¹⁰Saka kodang pa adianutem benjong jagi tuadok, idangji odia mesüi oda miima, pa-a benjong jagi atu.
- ¹¹Anungji Yihuda nungeri benjong nungji pa bushia ashi, “Pa kong ali?”
- ¹²Telok rongnungji pa asoshi kanga kangkokangjia liasü, kari, ashi, “Pa nisung tajung ka lir.” Ano tangar kari ashi. “Yamaji masü, telok mashileni anir.”
- ¹³Aji saka Yihuda nunger tsübu nung shingai pa indang odia mejembi.
- ¹⁴Saka benjongji tom ka shi süir külen Yisui tenla kidangi tua sayumeso.
- ¹⁵Anungji Yihuda nungeri süngmanga ashi, “Iba nisungi kodanga mangazük nung kechi koda tazüngba shisatsü metet?”

¹⁶Anungji Yisui parnok dang ashi, “Ni sayuba ya kü o masü, saka ni tenyaba o lir.

¹⁷Kari pai mulungba inyaktsü mulungra ni sayuba ya Tsüngrem o asü, ni pei sasa nungi jembir, aji pai metettsü.

¹⁸Shibai pei sasa nungi jembir, pai pei nüngsang bushir. Joko shibai ni tenyaba nüngsang bushir paji atangji lir, ochi mashiba pa dak mali.

¹⁹Mosai nenok nem ozüngji magütsü no? Aji saka nenok shingaia ozüngji mebenshir. Kechiba nenoki ni tepsettsü bushir?”

²⁰Telokti-i langzü, “Ne dak mojing lir. Shibai na tepsettsü bushir?”

²¹Yisui parnok dang ashi, “Ni mapa ka inyak, aser nenok ajaki süngmanger.

²² Mosai nenok nem temejeptokba agütsü (aji Mosa nungi masü, saka tetsü-teboutem nungi) aser amungnü nung nenoki nisung mejeptoktsür.

²³Mosa ozüng meraksatsü asoshi amungnü nung nisung mejeptoktsü süra, amungnü nung ni nisung ka jungjunga anebtsü nung nenoki kü dang rasar ama?

²⁴Tema tereprangtsü agi nenoki o tebendang saka ochi obendangba agi bendangang.”

Ya Khristaji Asü?

²⁵Anungji Yirusalem nunger kari ashi, “Parnoki tepsettsü bushibato iba nisung masü no?

²⁶Ajiangjo pai odia dang jembir aser parnok pa dang kecha mashir. Ibai Khristaji lir ta yimsüsürtemi shitak meteta aküm südi na?

²⁷Aji saka iba nisung ya kong nungiar asenoki metet; saka kodang Khrista arudir pa kong nungiar shingaia memetettsü.”

²⁸Anungji Yisui tenla kidang sayudang ayimtena ashi; “Nenoki ni metet aser ni kong nungiar ajia metet; saka ni kü sasa agi maru, saka shibai ni yok pa atangji aser nenoki paji memetet.

²⁹Ni pa metet kechiaser ni pa nungi lir; aser pai ni yok.”

³⁰Anungji parnoki pa aputsü bushi, saka pa dak teka mai, kechiaser pa mapang ano matong.

³¹Kechiaser telok rongnung aikati pa dak amang aser parnoki ashi. “Kodang Khristaji arudir, iba nisungi inyakba temaitsütem dang tali inyakdi ma?”

Yisu Aputsü Yokba

³²Teloki Yisu indang aji oda kangkokangjiba Farisitemi angashi; aji asü nung puti-ungertemi aser Farisitemi pa aputsü sosangtem yok.

³³Anungji Yisui ashi, “Joko ni nenok den kenpiga dang lirbo ni tenyaba dangi aotsü.

³⁴Nenoki ni bushitsü aser ni mangutsü aser ni kechi nung lir ajagi nenok arutsü makok.”

³⁵Anungji Yihuda nungeri parnok o parnok na jembitepa ashi, “Asenoki pa mangutsüsa pa kongi aotsü? Pai Yihuda nunger prokshia Grik nunger den aliba dangi oa Grik nunger dang sayutsü asü?”

³⁶‘Nenoki ni bushir, aser ni mangutsü, aser ni kechi nung lir ajagi nenok arutsü makok’ ta pai ashiba o ya kechi?”

Taküm Tzü Ayongtem

³⁷ Benjong tendinü Yisui noktak aser ayimtena ashi, “Kar tzürara, pa kü dangi arudakjang aser jemdakjang.

³⁸ Laishibai ashiba ama, ‘Shibai kü dak amangdir, pa dak nungi takümtzü ayongtem ayimtsü.’ ”

³⁹Pa dak amangertemi agizüktsüba Tanela indang pai ya shia liasü. Kechiaser ano Tanelaji magütsüi liasü, kechiaser Yisu ano sentsü mewangshidaktsüi liasü.

Telok Rongnung Telemsa

⁴⁰Kodang parnoki item o angashi, kari ashi, “Atangji ya ainkarji lir.”

⁴¹Tangartemi ashi, “Ya Khristaji lir.” Saka kari ashi, “Khristaji Galil nungi adoktsü ama?”

⁴² Dawid kidong nungi aser Dawid aliba Bethlehem nungi Khristaji arutsü ta Laishibai meshika ma?”

⁴³ Anungji pa indang telok rongnung telemsa adok.

⁴⁴ Parnok rongnung kari pa pua arunü, saka shingaia pa dak teka mai.

Bangdak Alirtemi Mamangba

⁴⁵ Idangji sosangtemi putiungertem aser Farisitem dangi aru shirnoki parnok dang ashi, “Nenoki kechiba pa anir maru?”

⁴⁶ Sosangtemi langzü, “Iba nisungi ama kodanga nisung shingaia mejembika.”

⁴⁷ Anungji Farisitemi parnok dang ashi, “Nenoka mashileni anitaktsür asü?”

⁴⁸ Yimsüsürtem mesüra Farisitem rongnung kari pa dak amang asü?

⁴⁹ Saka iba telok kobai ozüngji memetet parnok atakatem sang.”

⁵⁰ Parnok rongnung kabo Nikodima shiba akhidang pa dangi aruogo,

⁵¹ pai parnok dang ashi, “Tamasa nisungba memeteti asen ozüng agi pa bendanger asü?”

⁵² Parnoki pa dang langzü, “Na-a Galil nunger asü? Bushiang aser ajiang, Galil nungi ainkar madoker.”

⁵³ Aser parnok nisung shia pei kidangi ao.

Yohan 8

Nüktapangtatsür Ka

¹ Saka Yisubo Oliv tenemi atu.

² Anepdang yakta pa tenla kidangi tanaben aru, aser nisung ajaki pa dangi aru aser pai amen aser parnok dang sayutsü tenzük.

³ Tetsür ka nüktapangta benschia aliba ngua pur Farisi aser tezülurtemi la Yisu dangi anir aru. Aser laji parnok aser Yisu tsüngda nung noktakdaksü.

⁴ Parnoki pa dang ashi, “Tesayur, iba tetsür nüktapangtaya alidang apu.

⁵ Yamalaji lung agi onsettsüla ta Mosa ajanga agütsüba Ozüng nung lir. Anungji naia la atema kechi ashir?”

⁶Pa aitsütettsüsa, pa atitanga parnoki ya ashi. Saka Yisui angema alu aser pa temeyong agi ali nung zülu.

⁷Saka kodang parnoki pa dang maneni asüngdang, pai aka asor parnok dang ashi, “Nenok rongnung shiba dak temenen mali, pai tamasa la dak lung agi ondakjang.”

⁸Idangji pai tanaben angema alu aser pei temeyong agi ali nung zülu.

⁹Parnoki kodang ya angashi, tambuti nungi tenzüka tesübuba tashi ka khen, ka khen ta oadok. Aser Yisu pa kija aser tetsürlaji la noktadak tiyong nung toktsü.

¹⁰Yisui aka aso aser la dang ashi, “Tetsür, parnok kong ali? Nisung shingaia na maitsü asü?”

¹¹Idangji lai langzü, “Hau, Kibuba, shingaia maitsü.” Idangji Yisui ashi, “Nia na maitsür. Oang; joko tang nungi tanaben temenen tebensi.”

Yisu Alima Tesangwa

¹²Yisui tanaben parnok den jembia ashi, “Ni alima tesangwa; Shibai kü sülen anitaker pai tammang nung kodanga mejajatsü; saka taküm tesangwaji angutsü.”

¹³Idangji Farisitemi pa dang ashi, “Nai ne sasa kuli agütsür, ne kuliji ochi masü.”

¹⁴Yisui parnok dang langzü, “Ni kü sasa kü indang kuli agüjaka, kü kuli ochi lir, kechiaser ni kong nungi aru aser kongi aotsü aji nenoki memetet.

¹⁵Nenoki meimchir jenjang apir o bendanger, nibo shinga o mebendanger.

¹⁶Saka ni o bendangaka kü obendangbaji ochi lir, kechiaser ni kü kija masü. Saka Tebu shibai ni yok Pa kü den lir.

¹⁷Nisung ana kuliji ochi ta nenok Ozüng nung zülua lir.

¹⁸Kü indang kuli agütsüsangji ni lir aser ni tenyaba Tebui kü indang kuli agütsür.”

¹⁹Parnoki pa dang ashi, “Nebu kong ali?” Yisui langzü, “Nenoki nia memetet aser kübua memetet; nenoki ni metetet asübo kü Bua metetla.”

²⁰Yisui item o tenla kidang sayudang, tenla sen ayudak noktaker jembi, aser nisung shingaia pa mapu, kechiaser pa mapang ano matong.

Ni Kongi Aor Ajagi Nenok Arutsü Makok

²¹Pai tanaben parnok dang ashi, “Ni taor aser nenoki ni bushitsü, saka nenokbo pei temenen nung asütsü. Ni kongi aor ajagi nenok marutettsü.”

²²Anungji Yihuda nungeri ashi, “Ni kongi aor ajagi nenok marutettsü ta pai shidarji pai pei sasa tepsettsü südi na?”

²³Pai parnok dang ashi, “Nenok teküpoklen nungi, nibo temalen nungi; nenok iba lima meyong nibo iba lima meyong masü.

²⁴Anungji ni nenok dang nenokbo pei temenen nung asütsü ta ashi; kechiaser nenoki ‘Ni Pa-a’ ta mamangra, nenok pei temenen nung asütsü.”

²⁵Anungji parnoki pa dang ashi, “Na shiba?” Yisui parnok dang ashi, “Ibajiang nia nenok dang tetenzük nungi ashir-ato.

²⁶Nenok indang ni ashitsü aser o bendangtsü jenti kar; Aji saka shibai ni yok pa ochi lir. Aser ni pa nungi kechi angashi, aji meimchir madang jembir.”

²⁷Pai parnok dang Tebu indang jembir ta parnoki mangatet.

²⁸Anungji Yisui ashi, “Kodang nenoki Nisung Chir ajungketdir, idangji ni pa-a ta aser pei sasa tashi agi kecha meinyaker, saka Tebui kü dang sayuba ama ni itemi jembir ta nenoki metettsü.

²⁹Aser shibai ni yok pa kü den lir, pai ni kija metoktsü; kechiaser ni teti pa mulung achitsü mapa inyaker.”

³⁰Pai itemi jembidang aikati pa dak amang.

Ochi-i Nenok Nüji Kündaktsütsü

³¹Anungji Yihuda nunger shirnoki pa dak amangogo, pai parnok dang ashi, “Nenoki kü o nung lira, ajangla nenok atangji kü nütsüngtem lir.

³²Aser nenoki ochiji metettsü aser ochi jagi nenok nüji kündaktsütsü.”

³³Parnoki pa dang langzü, “Onok Abraham semchirtem lir, aser onok kodanga shinga lar süa melidang. Ajangla ‘Nenok nüji kümdaktsütsü’ ta nai koda shiteter?”

³⁴Yisui parnok dang ashi, “Atangji züngpong ni nenok dang shidi, shibaisa temenen benshidir pa temenen lar.

³⁵Alar kidang teti asoshi malir, techirbo teti alir.

³⁶Anungji Techiri nenok nüji kümdaktsüra, nenok shitak nüji alitsü.

³⁷Nenok Abraham semchirtem ta ni metet; saka nenoki ni tepsettsü bushir, kechiaser kü o nenok dak sadema mamunger.

³⁸Kü Bu den ni kechi angu aji ni nenok dang ashir, aser nenokia nenok tebu nungi kechi angazük aji inyaker.”

Nenok Tebu Mojing

³⁹Parnoki pa dang langzü, “Onok tebu Abraham lir.” Yisui parnok dang ashi, “Nenok Abraham chirtem asübo, nenoki Abraham mapa inyakla.

⁴⁰Saka Tsüngrem nungi ochi angashir nenok dang ashibaji ni lir, aser tang nenoki ni tepsettsü bushir. Abrahami ya meinyak.

⁴¹Nenoki nenok tebu mapa inyaker.” Parnoki pa dang ashi, “Onok kida chir masü; onok Tebu ka oda Tsüngrem lir.”

⁴²Yisui parnok dang ashi, “Tsüngremji nenok Tebu asübo nenoki ni meimla; kechiaser ni Tsüngrem nungi adoka aru; kechiaser ni pei sasa agi maruka, saka pai ni yok.

⁴³Kechiba nenoki kü o mangateter? Kechiaser ya oda nenoki kü o angatsü makoker.

⁴⁴Nenok pei tebu mojing meyong lir; aser nenok tebui jangraba inyaktsü nenoki mulunger. Pa tetenzük nungi nisung tepseter liasü, aser ochi nung menoktaker kechiaser pa dak ochi mali. Pai kodang tiyazü jembidir, pai pei temulung nungi jembir; kechiaser pa tiyazü tebu.

⁴⁵Saka ni ochi jembi nung nenoki kü dak mamanger.

⁴⁶Nenok rongnung shibai ni temenen nisung ta kuli agütsütet? Ni ochi ashinung nenoki kechiba kü dak mamanger?

⁴⁷Shiba Tsüngrem meyong lir, pai Tsüngrem o angar, nenoki aji mangar kechiaser nenok Tsüngrem meyong masü.”

Abraham Masodang Ni Lir

⁴⁸Yihuda nungeri pa dang ashi, “Na Samaria nunger ka aser ne dak temenen tanela lir ta ashibato onok shitak masü ama?”

⁴⁹Yisui langzü, “Kü dak temenen tanela mali, saka ni kü Bu akhüm tsübur aser nenoki ni akhüm metsübur.

⁵⁰Ni pei nüngsang mebushir, aji bushitsü aser o bendangtsü ka lir.

⁵¹Atangji züngpong ni nenok dang shidi, kari kü o benshira, pai kodanga tasüba mangutsü.”

⁵²Yihuda nungertemi pa dang ashi, “Ne dak temenen tanela ka lir ta onoki metetogo. Abraham aser ainkartem süogo, aser nai ashir, ‘Kari kü o benshira, pai kodanga tasüba mangutsü.’

⁵³Ozü tebu Abraham, shiba süadokogo, pa dang nungi na tuluba asü? Ainkartema süadokogo. Na-a shiba ta nai ashir?”

⁵⁴Yisui langzü, “Ni kü sasa sentsüwangshira, kü sentsüwangshibaji kechanunga. Ni sentsüwangshidaktsübaji kü Bu lir. Shiba dang nenoki ashir, ‘Pa ozü Tsüngrem lir.’

⁵⁵Nenoki pa memetet, saka ni pa metet; aser ni pa memetet ta shira nia nenok ama tiyazür alitsü. Saka ni pa meteta lir aser pa o benshir.

⁵⁶Nenok tebu Abrahami kü anogo angutsü pela-a liasü; pai aji angu aser pela.”

⁵⁷Yihuda nungertemi pa dang ashi, “Na tasoba küm tenema masü, aser naibo Abraham angu asü?”

⁵⁸Yisui parnok dang ashi, “Atangji züngpong ni nenok dang shidi, Abraham masodang nungi Ni liasü.”

⁵⁹Anungji parnoki pa dak lung agi aontsü lung shia aru, saka Yisui pei sasa atsük aser tenla kidang nungi aenshia ao.

Yohan 9

Nükpoker Ka Anebsüba

¹Pa oya alidang tenük poker asoba nisung ka ajuru.

²Pa nütsüngtemi pa dang asüngdang, “Tesayur, iba nisung tenük poker asotsüsa pai asü, pa tsüraburi asü, shibai temenen benshi?”

³Yisui langzü, “Iba nisungi mesüra pa tsüraburi temenen mebenshi, saka pa dak Tsüngremer mapatem jungkai adoktsü asoshi liasü.

⁴Anüngdang alidang ni tenyaba mapatemji asenoki inyaktsüla. Shingaia kecha meinyaktettsüsa am mang arudagi.

⁵ Ni alima nung ali tashi ni alima tesangwa.”

⁶Pai yamaji jembir külen ali nung metzü metsü, aser metzü jagi lishi küma yanglu, aser

⁷lishiji pa tenük nung mezütsür, pa dang ashi, “Oang, Siloam (tetezü agi, yok) tzütü nung shidokang.” Anungji pa oa shidoker ngua meyipa aru.

⁸Anungji kiyongertem aser akhidang shiri pa meshimetsür ka ta angu, parnoki ashi, “Meshimetsüa amensang to pa masü no?”

⁹Kari ashi, “Hau”, Tangartemi ashi, “Masü, saka mesüktur.” Nisungba jagi ashi, “Paji ni lir.”

¹⁰Parnoki pa dang asüngdang, “Ajangla ne tenük kodaser lapok?”

¹¹Pai langzü, “Yisu ta ajaba nisung kati lishi yanglua kü tenük nung mezütsü, aser kü dang ashi, ‘Siloami oang, aser shidokang.’ Anungji ni ao aser shidok aser ni ngua aküm.”

¹²Parnoki pa dang ashi, “Pa kong ali?” Pai ashi, “Ni memetet.”

Tanebsüba Indang Farisitemi Bushir

¹³Tamasa tenük tapok aliba nisungji parnok Farisitem dangi anir aru.

- 14**Yisui lishi yanglua pa tenük lapoktsüba anogoji Amungnü ka liasü.
- 15**Anungji tana Farisitemia pai koda ngua aküm ta pa dang asüngdang. Pai parnok dang ashi, “Pai kü tenük nung lishi mezütsü aser ni shidok, aser ni ngua aküm.”
- 16**Anungji Farisitem rongnungi kari ashi, “Iba nisung Tsüngrem nungi masü, kechiaser pai Amungnü mamshir.” Tangartemi ashi, “Temenen nisung kati koda sür ibala ama temaitsütem inyaktet?” Aser parnok rongnung telemsatsep adoka liasü.
- 17**Anungji parnoki tanaben nükpokba dangji ashi, “Pai ne tenük lapoktsüogo aji asünung naia pa indang kechi ashir?” Pai ashi, “Paji ainakar ka lir.”
- 18**Saka pa tenük tapok liasü aser pai ngua aküm ta Yihuda nungertemi pa tsürabur jar parnok dang masüngdang tashi, pa indang mamang.
- 19**Aser parnok dang asüngdang, “Tasodang nungi tenük tapok aso ta nenoki ashiba ibai ner chir südi? Ajangla tang pai koda angur?”
- 20**Pa tsüraburi langzü, “Ya ozü chir aser pa tenük tapok aso ta onoki metet;
- 21**saka tang pai koda angur, mesüra shibai pa tenük lapoktsü onoki memetet. Pa dang asüngdangang, pa nübu jungogo.”
- 22**Yihuda nunger tsübu nung pa tsüraburi yamaji shia liasü kechiaser kari danga Yisuji Khrista ta nangzükra sinagog nungi jentoktsü ta Yihuda nunger bangjemer liasü.
- 23**Anungji pa tsüraburi ashi, “Pa tain lir, pa dang asüngdangang.”
- 24**Anungji parnoki tanaben nükpokbaji aja aser pa dang ashi, “Nai ochi shiang, ibai temenen nisunga ta onoki metet.”
- 25**Pai langzü, “Paji temenen nisung asü masü ni memetet; ni nükpoker ka liasü, saka tangbo ni angur aji dang nibo metet.”
- 26**Anungji parnoki pa dang ashi, “Pai ne dak kechi inyak? Pai ne tenük koda lapoktsü?”

²⁷Pai parnok dang langzü, “Ni tangang shikato koda, saka nenoki manga, kechiba nenoki tanaben anganür? Nenoka pa nütsüng kümñür asü?”

²⁸Aser parnoki pa atalaja ashi, “Na pa nütsüng; saka onokbo Mosa nütsüng lir.

²⁹Tsüngremi Mosa den jembi ta onoki metet, saka iba nisungibo pa kong nungiar onoki memetet.”

³⁰Nisung jagi parnok dang langzü, “Ajangla tesüngmangtsüji yangi lir, oda pa kong nungiar nenoki memetet, aji saka pai kü tenük lapoktsüogo.

³¹Tsüngremi temenen purtem dang mangar ta onoki metet, saka nisung ka Tsüngrem külemer lira, aser pai mulungba inyakra, pa dang Tsüngremi angar.

³²Tenük poker asoba nisung ka, pa tenükji kari lapoktsü ta ali pokli nungi nisungi kodanga mangashika.

³³Iba nisung Tsüngrem nungi masü asübo, pai kecha meinyaktetla.”

³⁴Parnoki pa dang ashi, “Na khenyongi temenen nung aso, aser nai onok dang sayur ama?” Aser parnoki pa jentok.

Tanela Tenük Tapok

³⁵Parnoki pa jentokogo ta Yisui angashi, aser kodang pai paji ajuru, pai pa dang ashi, “Nai Nisung Chir dak amanger asü?”

³⁶Pai langzü, “Kibuba, ni pa dak amangtsüsa paji shiba?”

³⁷Yisui pa dang ashi, “Nai pa nguogo, aser shibai ne den jembidagi, ibaji pa lir.”

³⁸Pai ashi, “Kibuba ni amanger.” Aser pai Yisu madang apudak.

³⁹Yisui ashi, “Shiri mangur, parnoki angutsüsa aser shiri angur parnok nükpok kümdaktsütsüsa o bendangtsü asoshi ni iba limai aru.”

⁴⁰Farisitem shir pa den liasü parnoki item oji angashir pa dang ashi, “Onoka nükpok asü?”

⁴¹Yisui parnok dang ashi, “Nenok tenük tapok asübo, nenok dak temenen melila, saka tang nenoki ashi, ‘onoki angur;’ anungji nenok temenen maneni lir.”

Yohan 10

San Kikümbang

¹Yisui ashi; “Atangji züingpong ni nenok dang shidi, shibai kikümbang ajanga maiti, saka tanga len kati san kidangi aiter, pa auür aser rakzükraktemer;

²Shibai kikümbangji ajanga aitdir paji san tanüker.

³Aser pa nem kishinükeri kishiji lapoktsür, aser santemi pa ola angateter; pai pei san tenüing agi ajar aser parnok anir aor.

⁴Pai pei meyong san ajak anitener külen, pai parnok jakdang aor aser santemi pa sülen anidaker; kechiaser parnoki pa ola metet.

⁵Jokorla tangar sülen parnoki manidaktsü, pa madang nungibo parnoki jenshitsü, kechiaser parnoki tangar ola memetet.”

⁶Iba o entepba Yisui parnok dang ashi, saka pai parnok dang kechi ashi, aji parnoki mangatet.

Yisu Sannüker Tajung

⁷Anungji Yisui tanaben parnok dang ashi, “Atangji züingpong ni nenok dang shidi, Ni kikümbangji lir.

⁸Kü dang tamasa arur ajak auürtem aser rakzükraktemertem; saka santemi parnok dang manga.

⁹Ni kikümbang, ni ajanga shiri aiter pa kümzüktsü aser aitli tuguli ta asütsü aser chiyungtsü angutsü.

¹⁰Auüri tauyatsü, tepsettsü aser raksatsütsü atema dang arur. Parnoki taküm angutsü aser aji talubosa akatsü asoshi ni aruogo.

¹¹Ni sannüker tajung, sannüker tajungi santem asoshi pei taküm yutsür.

¹²Shiba sannüker masü saka ayanger dang aser santemji pa meyong masü, pai tsünü aruya angur aser san toktsür ajener; aser tsünü jagi parnok apur aser jenshidaktsür.

¹³Pa ayanger ka dang aser santem asoshi mebilemer anungji pa jena aor.

¹⁴Ni sannüker tajung, aser kü Bui ni kechi koda metet, yamaji ni kü meyong san metet aser kü meyongi ni metet;

¹⁵ aser santem asoshi ni kü taküm yutsür

¹⁶Aser iba san ki nung matenba kü meyong ano tanga san lir; itemjia ni anir arutsüla, aser parnoki kü ola angatsü aser parnok Sannüker ka kübok san telok ka akümstsü.

¹⁷Iba asoshi kü Bui ni meimer kechiaser tanaben meyipa agitsü asoshi ni kü taküm yutsür.

¹⁸Aji ni nungi shingaia merakzüker, saka kü sasa ni aji yutsü. Aji yutsütsü kü tashi-ain lir. Iba temelaba ozüng ni kü Bu nungi agizük.”

¹⁹Item o atema Yihuda nunger rongnung telemsa adok.

²⁰Aser parnok aikati ashi, “Pa dak temenen tanela lir, aser pa yiar; kechiba nenoki pa o angar?”

²¹Tangari ashi. “Yabo temenen tanelai apuba o masü. Temenen tanelai nükpoker tenük lapoktsütetdi ma?”

Yisu Yihuda Nungeri Jentokba

²²Idangji Yirusalem nung Temeshitetba benjong ka liasü. Aji tsüngkhümwa liasü,

²³aser Yisu Solomon kilempok nung senzüya liasü.

²⁴Anungji Yihuda nungeri pa meketbanger pa dang ashi, “Kopiga nai onok ratamadaktsütsü? Na Khristaji süra onok dang jangja jangja shiang.”

²⁵Yisui parnok dang langzü, “Ni nenok dang shiogo, saka nenoki mamanger. Kü Bu tenüng nung ni kechi mapatem inyaker item yagi kü indang kuli agütsür.

- ²⁶Saka nenoki mamanger, kechiaser nenok kü san rongnung maten.
- ²⁷Kü santemi kü ola angar, aser ni parnok metet, aser parnoki kü sülen anitaker.
- ²⁸Aser ni parnok nem teti taküm agütsü, aser parnok kodanga mesamatsü, aser parnok kü ket nungi shingaia rakzüka motettsü.
- ²⁹Kü Bu shibai parnok kü nem agütsü, pa ajak dang tuluba, aser kü Bu ket nungi shingaia parnok rakzüka moutet.
- ³⁰Ni aser kü Bu ka dang.”
- ³¹Ajagi Yihuda nungeri pa dak aontsü tanaben lung am.
- ³²Idangji Yisui parnok dang langzü, “Kü Bu nungi mapa tajung aika ni nenok dang sayuogo. Item rongnung koba mapa asoshi nenoki kü dak aoner?”
- ³³Yihuda nungeri pa dang langzü, “Mapa tajung asoshi onoki ne dak maoner, saka Tsüngrem atalaba yong, kechiaser na nisung dang sür nung ne sasa Tsüngrem akümbe yong.”
- ³⁴Yisui parnok dang langzü, “Ni ashi, nenok tsüngremtem lir, ta nenok ozüng nung zülua melika ma?
- ³⁵Shir dangi Tsüngrem o aru, parnok dang tsüngremtem ta pai aja süra (aser Lai o raksatsü makok),
- ³⁶ajangla ni Tsüngrem Chir ta ni ashi nung, Tebui shiba meshitettsü aser alimai yok; pa dang nai Tsüngrem atalar ta nenoki ashir ama?
- ³⁷Ni kü Bu mapatem meinyakra idangjibo nenoki ni tamang.
- ³⁸Saka ni itemji inyakra nenoki ni mamangaka, mapatemji amangang, anungji Tebu kü dak lir, aser ni Tebu dak lir ta nenoki metettsü aser angatettsü.”
- ³⁹Parnoki tanaben pa aputsü bushi; anungji pai parnok ket nungi aenshia ao.
- ⁴⁰ Aser Yisui tanaben Yordan külen Yohani mezüng baptija alidaki ao; aser yangji pai ali.

⁴¹Aser aika pa dangi aru aser ashi, “Yohani atangji temaitsü kecha meinyak, saka Yohani iba Nisung indang kechisa jembu ajak shitak liasü.”

⁴²Aser yangji aikati pa dak amang.

Yohan 11

Lazar Asüba Indang

¹ Bethani nung aliba nisung ka tenüng agi Lazar shiranga liasü. Mari aser la teyi Martha iba yimer liasü

² Iba Mari shibai Kibuba dak teronem menemba toztü mezütsür, pei kulang agi pa tetsüng aidoktsü; la tenu Lazar shiranga liasü

³ Anungji teyi o tenu nati pa dangi yoka ashi, “Kibuba, ajiang, nai shiba meimer pa shiranga lir.”

⁴ Saka kodang Yisui aji angashi, pai ashi, “Iba shirangbaji tasütsüsa masü, saka Tsüngrem chir aji agi sentsü wangshidaktsütsüsa ibaji Tsüngrem sentsüwangshi asoshi lir.”

⁵ Yisui Martha, aser Mari aser tenu meim.

⁶ Anungji kodang pa shiranger ta angashi, idangji pa kong liasü idakji pai ananü munglok.

⁷ Aji sür külen pai pei nütsüngtem dang ashi, “Asenoki ano Yihuda limai odi.”

⁸ Nütsüngtemi pa dang ashi, “Tesayur, tawato-ang Yihuda nungeri ne dak lung agi aontsü bushia liasü; aser nabo ajagi tanaben onür no?”

⁹ Yisui langzü, “Anogo ka nung ghonda terana masü ama? Anüngdang jajara nisungi tetsüng memetsür, kechiaser pai iba alima tesangwa angur.

¹⁰ Saka nisungi aonung jajara tetsüng metsür, kechiaser tesangwaji pa dak mali.”

¹¹ O ya jembir külen pai parnok dang ashi, “Asen tembar Lazar amua ogo, saka pa amua aoba nungi sakdaktsütsü ni aor.”

¹² Anungji nütsüngtemi pa dang ashi, “Kibuba, pa amua oa lira, pa ajungtsü.”

¹³Tang Yisui pa asüba indang jembibi; saka amua oa anisüngzükba indang jembira ta parnoki bilem.

¹⁴Idangji Yisui parnok dang jangjajangja ashi, “Lazar süogo.”

¹⁵Nenoki amangtsüsa ni yangji maliba asoshi nenok atema ni pelar; aji saka asenok pa dangi odi.

¹⁶Anungji Toma shiba dang chakrep chir ta ajar, pai pei medemer nütsüngtem dang ashi, “Pa den asütsüsa asenoka odi!”

Yisuji Shia Aruba Aser Taküm

¹⁷Anungji kodang Yisu aru, Lazar joko leper nung pezünü liogo ta pai angu.

¹⁸Bethaniji Yirusalem anasa mile ana shi dang pilar liasü.

¹⁹Tenu atema tena mulung süngzükdaksütsü asoshi Martha o Mari na dangi Yihuda nunger aika arua liasü.

²⁰Anungji Marthai kodang Yisu arudagi ta angashi, lai pa lenji ao saka Maribo kidang mena liasü.

²¹Anungji Marthai Yisu dang ashi, “Kibuba, na idaki ali asübo künu mesüla.

²²Ano ni metet, tanga nai Tsüngrem dang kechisa asüngdangdir, pai ne nem agütsütsü.”

²³Yisui la dang ashi, “Nenu shia arutsü.”

²⁴Marthai pa dang ashi, “Tatem anogo nung tanaben shia aruba mapang nung pa shia arutsü ta ni metet.”

²⁵Yisui la dang ashi, “Shia aruba aser taküm ni lir. Shibai kü dak amangdir, pa süaka taküm alitsü;

²⁶aser shibaisa taküm lidir aser kü dak amangdir, kodanga masütsü. Nai ya amanger asü?”

²⁷Lai pa dang langzü, “Hau, Kibuba, alimai tarutsü aliba Tsüngrem Chir Khristaji na lir ta ni amanger.”

Yisu Ajepba

²⁸Lai ya shir külen lai ao aser tenu Mari miima aja aser la dang ashi, “Tesayur yangi lir, aser pai na ajar.”

²⁹Lai ya angashidang yakta aramesoa pa dangi ao.

³⁰Tang ano Yisu yimtaki maru, saka Marthai pa kechi nung ajuru yangjisa liasü

³¹Indangji Yihuda nunger shir la süngzükdakja la den kidang liasü, parnoki Mari yakta aramesoa tuguba ngua, la leper nung ajebtsü aor ta bilem aser la sülen anitak.

³²Anungji Yisu kong liasü, Mari aji tonger pa ngua pa tsüngdang apudaka ashi, “Kibuba, na idaki ali asübo künu mesüla.”

³³Anungji kodang Yisui la aser la den aruba Yihuda nunger jebya angu, pa temulung raksa, aser menungra-a ashi, “Nenoki pa kechi nung ayu?”

³⁴Parnoki pa dang ashi, “Kibuba, arua ajiang.”

³⁵Yisui ajeb.

³⁶Anungji Yihuda nungeri ashi, “Pai pa koda meim ajiang!”

³⁷Saka parnok kari ashi, “Iba nisung shibai nükpokba tenük lapoktsü, pai iba nisung mesüdaktsüla süng na?”

Lazar Shia Arudaktsüba

³⁸Anungji Yisu tanaben temulung shiseta leper jagi aru. Iba lepji leprungki ka, aser kikümbang nung lungpak ka liasü.

³⁹Yisui ashi, “Nenoki lungpakji ajungtokang.” Shiba tasü liasü pa teyi Marthai Yisu dang ashi, “Kibuba, pa joko teshinem menemer; kechiaser pa sür pezünü buba.”

⁴⁰Yisui la dang ashi, “Nai amangra Tsüngrem sentsüwangshi angutsü ta ni ne dang meshika ma?”

⁴¹Anungji parnoki lungji ajungtok. Aser Yisui temalen repranga ashi, “Oba, nai kü dang angashi nung ni ne nüng asanger.

⁴²Aser nai teti kü dang angar ta ni metet. Joko meketa noktaka aliba telok atema, nai ni yok ta parnoki amangtsü asoshi, ni o ya ashir.”

⁴³Aser pai yamaji jembir külen ola tulu agi ayimten, “Lazar, adokang.”

⁴⁴Tasüba nisungji, teka aser tetsüing mang alungba sü agi naibanger aser pa tejak asentzü aiba sü agi meibanger adok. Yisui parnok dang ashi, “Pa sala-ang aser chiokang.”

Yisu Tepsettsü Tasa Asaba

(Mat. 26.1-5; Mar. 14.1-2; Luk. 22.1-2)

⁴⁵Anungji Yihuda nunger aika shirnok Mari dangi aru aser pai inyakba angu, parnoki pa dak amang.

⁴⁶Saka parnok kar Farisitem dangi ao aser Yisui kechi inyak aji parnok dang ashi.

⁴⁷Anungji putiungertem aser Farisitemi mungdang sentepa ashi, “Asenoki kechi inyaktsü? Kechiaser iba nisungi temaitsü aika inyaker.

⁴⁸Asenoki pa odangsa toktsüra, nisung ajaki pa dak amangtsü, aser Rom nungertem arur asen temeshi tenla ki aser asen kin ajonga raksatsütsü.”

⁴⁹Saka parnok rongnung ka tenüing agi Kaifa, shiba iba kümji temaba putir ata-a liasü, pai parnok dang ashi, “Nenoki kecha memetet.

⁵⁰Asen kin ajonga samadangbo nüburttem asoshi nisung ka asübaji-ang nenok asoshi tajungba ta nenoki mangateter.”

⁵¹Tang pai ya pei temulung agi dang ashir masü, saka pakümji pa tematiba putir asü nung kin asoshi Yisuji asütsüla ta pai shina jembi.

⁵²Aser kin asoshi dang masü, saka ano senshia aliba Tsüingrem chirtem ka küma külemi pai anitentsü asoshi pai ya shin.

⁵³Anungji iba anogo nungjagi parnoki pa tepsettsü tasa asa.

⁵⁴Anungji Yisui joko Yihuda nunger rongnung otia mejaja, joko yang nungjagi arem anasa aliba linük, Efraim ta ajaba yim leni aenshia ao; aser yangji pai nütsüngtem den ali.

⁵⁵Tang Yihuda nunger Kümtettsü Benjong anasa liasü aser Benjongji matong dang temeket kishikina nungi nisung aika pei sasa meshitettsü asoshi Yirusalemi aru.

⁵⁶Anungji parnoki Yisu bushi, aser tenla kidang noktaker parnok o parnok na jembitepa ashi, “Nenoki kechi bilemer? Pa Benjongi marutsü asü?”

⁵⁷Pa aputsü asoshi pa kong aliar kari metetra, aji sayutsüla ta putiungertem aser Farisitemi ozüing agüja liasü.

Yohan 12

Bethani Nung Yisu Dak Totzü Mezütsüba

(Mat. 26.6-13; Mar. 14.3-9)

¹Anungji ano Kümtettsü Benjong atongtsü troknü lia, Lazar shiba Yisui tasü nungi shia arudaktsü, pa aliba Bethani yimtaki Yisu aru.

²Anungji idakji parnoki pa asoshi aonung chiyungtsü benjong ka yanglu; aser Marthai anganüa agütsü aser Lazar pa den chiyungdak amenba rongnung ka liasü.

³ Mari-i sen jenti alangba teronem menemba totzü seret tesadang bener arua Yisu tetsüing nung mezütsü, aser pei kulang agi pa tetsüing aidoktsü; aser totzü teronem jagi ki asüing

⁴Saka Yihuda Iskariot, pa nütsüing rongnung ka, shibai pa bendanga agütsütsü, pai ashi,

⁵“Totzü ya senpak noklang asem yong yoker kechiba sensaker nem magütsü?”

⁶Pai sensaker indang bilema ya ashi masü, saka pa auür aser pa madang sen juli alinung, yangji kechi ayu aji pai bener oli ta asü.

⁷Anungji Yisui ashi, “La oda yujang, ni leper nung aremstü anogo asoshi la nem aji yudakjang.

⁸ Kechiaser sensakerbo nenok den teti lir, saka nibo nenok den teti malitsü.”

Lazar Anema Tasa Asaba

⁹Anungji Yihuda nunger teloki pa yangji lir ta angazük; aser parnoki Yisu asoshi dang masü, saka Lazar shiba pai tasü nungi shia arudaktsü pa repringtsü asoshia aru.

¹⁰Anungji puti-ungertemi Lazara tepsettsü bangjem,

¹¹kechiaser pa meji nung Yihuda nunger aika oadok aser Yisu dak amang.

Yirusalemi Takok Ngua Aiba
(Mat. 21.1-11; Mar. 11.1-11; Luk. 19.28-40)

¹²Asüngji Benjongi aruba telok tulu jagi Yisu Yirusalemi arudagi ta angashi.

¹³ Anungji parnoki asang kongsang bener pa den ajuruteptsü ao. Parnoki ayimtena ashi, “Hosanna, shiba Kibuba tenüing nung arur pa tepelatsü! Oda Israel Chubaji sangang!”

¹⁴Yisui gado chanu ka ngua iba manung amen, oda zülua aliba ama;

¹⁵ Zion jala, tetsübuma, ajiang; gado chanu ka dak sanger ne Chuba arudagi.

¹⁶O ya pa nütsüngtemi tamasabo mangatet; saka kodang Yisu sentsüwangshi, idangji o ya pa atema zülu aser pa dak yamaji inyakogo ta parnoki bilemtet.

¹⁷Anungji kodang pai Lazar leper nungi jateta tasü nungi shia arudaktsü dang telokti shirnok pa den liasü, parnoki kuli agütsü.

¹⁸Iba yongji telokti-i oa pa den ajuruteptep, kechiaser iba temaitsü pai inyakogo ta parnoki angashi.

¹⁹Ajagi Farisitemi parnok o parnok na jembitepa ashi, “Ajiang, nenoki kecha mekümteter, ajiang, alima pa sülen ogo.”

Grik Nunger Kari Yisu Bushiba

²⁰Tekülemtsü asoshi benjongi shir atu, parnok rongnung Grik nunger kar liasü.

²¹Anungji parnoki Galil nung aliba Bethsaida nunger Filip dangi arua asüngdang, “Tamarener, onoki Yisuji ngunür.”

²²Andria o Filip na arur Yisu dang ashi.

²³Aser Yisui parnok dang langzü, “Nisung Chir sentsüwangshitsü mapang tonga aitogo.

²⁴Atangji züngpong ni nenok dang shidi, tsükjang ka ali nung tsüker mesüra pa pei kija alir, saka pa süra, pai tejang jenti atanger.

²⁵Shirnoki pei taküm meimer, pai aji samatsü, saka shirnoki iba lima nung pei taküm sempadir, parnoki tatem makaba taküm angutsü.

²⁶Kari ni tenzükra, pai kü sülen anitakdakjang, aser ni kechi nung lidir, yangji kü tenzükera alitsü: Kari ni tenzükra Tebui pa tushitsü.

Nisung Chir Ajungkettsüla

²⁷“Tang kü mulung shisa amsar; aser ni kechi ashitsü? Oba iba mapang nungi ni kümzükang ta asü? Saka ya asoshi ni iba mapang yagi aru.

²⁸Oba, ne nüng sentsü wangshidakjang.” Anungji kotak nungi ola ka adoka ashi, “Ni aji sentsü wangshidaktsüogo aser aji tanaben sentsü wangshidaktsütsü.”

²⁹Anungji anasa noktaka aliba telokti-i aji angashidang tsüngmok atenogo ta ashi; ano tangari ashi, “Kotak tenyar kati pa den jembio.”

³⁰Yisui langzü, “Iba ola ni asoshi masü, saka nenok asoshi aruogo.

³¹Iba alima o bendangtsü tang lir; tang iba alima chuba tezülen endoktsü.

³²Aser kodang ni ali nungi ajungketdir, ni nisung ajak kü dangi atsütentsü.”

³³Saka kechi tasüba agi pa asütsü, aji metetdaktsütsü asoshi pai o ya ashi.

³⁴Anungji telok jagi pa dang langzü, “Khristabo teti alir ta onoki Ozüng nungi angazükogo; ajangla koda sür Nisung Chir ajungkettsüla ta naibo ashir? Iba Nisung Chirji shiba?”

³⁵Anungji Yisui parnok dang ashi, “Joko mapang tatsüka dang tesangwaji nenok rongnung lir. Tammangi nenok memeneptsü asoshi, nenok den tesangwa alidang jajang; shibai ammanng nung jajar pa koloni aor memeteter.

³⁶Tesangwa nenok den alidang, nenok tesangwa chirtem akümtsüsa tesangwa dak amangang.”

Tamang Makaba Yihudapurtem

Yisui ya shir külen, parnok nungi oadok, aser parnok nungi pai atsüka ali.

³⁷Saka pai parnok madang temaitsü paikaji inyakaka, parnoki pa dak mamang.

³⁸Anungji Isaia ainkari jembiba o ya atalok: “Kibuba, shibai onok osang amang? Aser shir madang Kibuba teka jungkai adok?”

³⁹Anungji parnoki mamangtet, kechiaser Isaiai tanaben ashi,

⁴⁰“Pai parnok tenük nükpok kümdaktsüogo, aser pai parnok mulungjang meranga kümdaktsü; aji mesüra parnoki pei tenük agi ngula, pei mulungjang agi tezütetla, aser meyipla; aser ni parnok anebtsüla.”

⁴¹Isaiai item o ashi, kechiaser pai pa sentsüwangshi angu, aser pai pa indang jembi.

⁴²Aji saka yimsüsürtem rongnung aikati pa dak amang; saka parnok sinagog nungi jentoka lir ta tsübuba agi, Farisitem atema parnoki aji odia menangzük.

⁴³Kechiaser parnoki Tsüngrem nüngsang dangbo nisung nüngsang ang tali meim.

Yisu O Agi Obendangba

⁴⁴Aser Yisui ayimtena ashi, “Shibai kü dak amanger, kü dak amanger masü, saka ni shibai tenya pa dak amanger;

⁴⁵aser shibai ni angur, pai shibai tenya pa angur.

⁴⁶Shibaisa kü dak amangdir pa ammanung malitsüsa alimai tesangwa ka ama ni aruogo.

⁴⁷Kari kü osangtem angashir itemji mebenshira, ni pa o mebendanger kechiaser alima o bendangtsü asoshi masü, saka alima kümzüktsü asoshi ni aruogo.

⁴⁸Shibai ni magizüker, aser kü osangtema magizüker, pa o bendangtsü ka kar. Ni jembiba o agi tatem anogo nung pa o bendangtsü!

⁴⁹Kechiaser ni pei mulungba tashi agi mejembi; saka ni kechi ashitsü aser kechi jembitsü aji ni tenyaba Tebui kü nem agütsü.

⁵⁰Aser pa temelaba Ozüngji teti taküm ta ni metet; anungji ni kechi jembir, aji Tebui kü dang kechi koda ashir yamaji ni jembir.”

Yohan 13

Nütsüngtem Tetsüng Shidoktsüba

¹Tang Kümtettsü Benjong matongdang, iba lima nungi pila-a Tebu dangi aotsü mapang tongogo ta Yisui meteta; alima nung aliba pei nüburtem pai meima liasü, aser pai tatem tonga parnok meim.

²Aser aonung chiyungdang Simon chir Yihuda Iskarioti pa bendanga agütsütsü pa mulungjangi mojing aitadoker liasü.

³Tebui pa ket nung ajak bendanga agütsüogo aser pa Tsüngrem nungi aru aser Tsüngrem dangisa meyipa aor ta Yisui meteta;

⁴pai chiyungdak nungi noktaker pei sü ayu aser temang aidokba sü ka bena arua pa sasa nangri akang.

⁵Idangji pai susa nung tzü shiok aser nütsüngtem tetsüng shidoktsütsü aser temang aidokba sü kechi agi pai nangri kanga liasü, iba jagi pai parnok aidoktsütsü tenzük

⁶Pai Simon Peter dangi aru, Peteri pa dang ashi, “Kibuba, nai kü tsüng shidoktsür no?”

⁷Yisui pa dang langzü, “Ni kechi inyaker nai tangbo memetet; saka nai tansür angatettsü.”

⁸Peteri pa dang ashi, “Nai kodanga kü tsüng teshidoktsü.” Yisui pa dang langzü, “Ni na meshidoktsüra, na kü den kecha shilem maka.”

⁹Simon Peteri pa dang ashi, “Kibuba, kü tsüng dang masü, saka kü teka aser kü kolaka shidokjangma.”

¹⁰Yisui pa dang langzü, “Shiba tzü chigu-ogo, pai tetsüng alema shidoktsü tenüngdaksü maka, pa ajak merüka lir; saka nenok ajakbo masü.”

¹¹Kechiaser shibai pa bendanga agütsütsü aji pai metet, anungji pai ashi, “Nenok ajakbo merük masü.”

¹²Anungji pai parnok tetsüng shidoktsür külen, pai pei sü abener tanaben mener parnok dang asüngdang, “Tang kechi nenok dang inyakogo, nenoki meteter ma?”

¹³Nenoki kü dang Tesayur, aser Kibuba ta ajar aser nenoki aji tim ashir; kechiaser aji ni.

¹⁴Ajangla ni nenok Kibuba aser Tesayuri nenok tetsüng shidoktsüra, nenokia kati ka tetsüng shidoktsütsüla.

¹⁵Kechiaser ni nenok dang inyakba ama nenokia inyaktsü asoshi ni nenok nem tatishitsü ka agütsüogo

¹⁶Atangji züngpong ni nenok dang shidi, pei kibur dang nungi tenyaba tuluba masü, aser pei tenyasang dang nungi tenyaba tuluba masü

¹⁷Nenoki itemi meteta benshira, nenok tepelatsü.

¹⁸Ni nenok ajak indang jembitsü masü; ni shir shimteter parnok ni metet; shibai kü chiyungtsü achir pai ni anema pei tetsüng mekang ta shia aliba Laishibaji ataloktsü tim

¹⁹Ya kodang atalokdir, ni pa-a ta nenoki amangtsü asoshi, ano matalokdang, tang nungi ni nenok dang ashi.

²⁰Atangji züngpong ni nenok dang shidi, ni tenyaba nisung shibai agizükdir aser shibai ni agizüker, pai ni tenyaba agizüker.”

Yisui Pa Ashioktsüba Indang Shinba

(Mat. 26.20-25; Mar. 14.17-21; Luk. 22.21-23)

²¹Yisui yamaji shir külen pa temulung ayanga kuli agüja ashi, “Atangji züngpong ni nenok dang shidi, nenok rongnung kati ni bendanga agütsütsü.”

²²Pai aji shiba indang jembir ta nütsüngtemi bangka-a parnok o parnok na reprangtep.

²³Pa nütsüngtem rongnung ka, shiba dang Yisui meim, pa Yisu teku nung mangaloker mena liasü.

²⁴Anungji Simon Peteri pa dang tuyu aser ashi, “Pai shiba indang jembir-ar pai dang shidakjang.”

²⁵Anungji nütsüng shiba Yisu teku nung mangaloka liasü, pai asüngdang, “Kibuba, paji shiba?”

²⁶Yisui langzü, “Amtsükji aontzü nung metener shiba nem ni aji agütsüdir ibaji pa.” Amtsükji aontzü nung meten aser aji agiteta Yihuda Iskariot nem agütsü.

²⁷Kodang pai amtsükji achi, satan pa daki ai. Yisui pa dang ashi, “Na kechi teinyaktsü ali, aji yakta inyakadokang.”

²⁸Kechiba Yisui pa dang yamaji jembi, idakji langbang züngdang mena alir shingaia memetet.

²⁹Kechiaser Yihuda ket nung sen juli yua alinung Benjong asoshi nüngdak kar aliang ta mesüra sensaker nem langka agüjang ta Yisui pa dang ashir-a ta nütsüngtem karibo bilem.

³⁰Anungji pai amtsükji agizüker külen pai idangyongji kimai tugu. Joko aji aonung liasü.

Temelaba Ozüng Tasen

³¹Anungji pa kimai tugur külen, Yisui ashi, “Tang Nisung Chir sentsüwangshir, aser pa dak Tsüngrem sentsüwangshir.

³²Tsüngremji pa dak sentsüwangshidaktsür süra, Tsüngremia pei dak pa sentsüwangshidaktsütsü aser pai aji yakta dang inyaktsü.

³³Tila tanurtem, joko ni nenok den mapang tatsüka dang alitsü, nenoki ni bushitsü; aser ni Yihuda nunger dang ashiba ama yamaji ni nenok dang ashir, Ni kongi aor, nenok ajagi marutettsü.

³⁴Ni nenok nem ozüng tasen ka agütsür; ni nenok meimba ama, yamaji nenoka kati ka den meimtepan

³⁵Nenoki kati ka den meimtepra, ajangla iba jagi nenok kü nütsüngtem ta nisung ajaki metettsü.”

Peteri Menangzüksüba Indang Shinba

(Mat. 26.31-35; Mar. 14.27-31; Luk. 22.31-34)

³⁶Simon Peteri pa dang ashi, “Kibuba, na kongi aor?” Yisui langzü, “Ni kongi aor nai tangbo manidaktettsü; saka nai tesülenang anitaktettsü.”

³⁷Peteri pa dang ashi, “Kibuba, kechiba ni tangbo ne sülen manidaktettsü? Na asoshi ni kü taküm agütsütsü.”

³⁸Yisui langzü, “Nai ni asoshi ne taküm agütsütettsü ama? Atangji züngpong ni ne dang shidi, nai ni asemben menangzük tashi ani makongtsü.

Yohan 14

Tebu Dangi Aoba Lenmangji Yisu

¹“Nenok temulung teraksa. Nenoki Tsüngrem dak amanger; kü daka amangangma.

²Kü Bu kidang talidak jenti lir. Yamaji masü asübo ni nenok dang shila, kechiaser ni nenok asoshi talidak renemi aotsü.

³Aser kodang ni or nenok asoshi talidak renemdir, ni kong lidir nenoka yangji alitsü asoshi ni tanaben nenok dangi arutsü.

⁴Ni kongi aotsü nenoki lenmangji metet.”

⁵Tomai pa dang ashi, “Kibuba, na koloni aotsü onoki memetet; ajangla onoki koda sür lenmangji metettsü?”

⁶Yisui pa dang ashi, “Lenmang atangji aser Taküm ni lir. Ni ajanga mesüra shingaia kü Bu dangi marur.

⁷Nenoki ni metet asübo, nenoki kü Bua metetla. Tang nungi nenoki pa metet aser pa nguogo.”

⁸Filipi pa dang ashi, “Kibuba, onok dang Tebuji sayuang, ajagi onok teperi.”

⁹Yisui pa dang ashi, “Filip, ni nenok den papigati liaka, nai ni memetet no? Shibai ni nguogo, pai Tebu nguogo. Onok dang Tebu sayuang ta nai koda ashir?

¹⁰Ni Tebu dak lir aser Tebu kü dak lir ta nai mamanger no? Ni kechi o nenok dang ashir, aji kü sasa nungi jembir masü, saka Tebu kü dak lia, pai pei mapatem inyaker.

¹¹Ni Tebu dak lir aser Tebu kü dak lir ta kü o ya amangangma; aji mesüra mapatem atema ni amangang.

¹²Atangji züngpong ni nenok dang shidi; shibai kü dak amanger, kechi mapatem ni inyaker, paia aji inyaksü aser item mapatem dang nungi tuluba pai inyaksü; kechiaser ni Tebu dangi aotsü.

¹³Aser nenoki kü nüng nung kechisa meshidir aji ni inyaksü, anungji Techir dak Tebu sentsüwangshitsü.

¹⁴Nenoki kü dang kü tenüng nung langka meshira aji ni inyaksü.

Tanela Temeshi Nangzükba

¹⁵“Nenoki ni meimra, nenoki kü Ozüngtem benshitsü;

¹⁶aser nenok den teti alitsü asoshi tangar Teyarir ka nenok dangi yokang ta ni Tebu dang asüngdangtsü.

¹⁷Paji Ochi Tanela shiba alimai magizüker, kechiaser alimai pa mangur aser memeteter. Nenoki pa metet kechiaser pa nenok den dena lir aser nenok dak alitsü.

¹⁸Ni nenok ala-ashia metoktsütsü; Ni nenok dangi arutsü.

¹⁹Tatsüka lir külen, joko alimai ni mangutsü, saka nenokibo ni angutsü: Ni taküm lir, ajagi nenoka taküm alitsü.

²⁰Iba anogo nungji ni kü Bu dak lir aser nenoka kü dak lir aser ni nenok dak lir ta nenoki metettsü.

²¹Shiba kü ozüngtem aka, aser itemji kü Bui pa meimtsü aser ni pa meimtsü aser kü sasa pa dangi jungkai adoka sayutsü.”

²²Yihudai (Iskariot masü) pa dang ashi, “Kibuba, kechisünung alima madang nai pei sasa jungkai madoki, onok madang ang jungkai adoktsü?”

²³Yisui langzü, “Kari ni meimra pai kü o angatsü, aser kü Bui pa meimtsü aser onok pa dangi arutsü aser pa den alitsü.

²⁴Shibai ni memeimer pai kü o mangar aser nenoki kechi o angashir aji kü o masü, saka ni tenyaba Tebu o.

²⁵“Ano ni nenok den alidang ni item o nenok dang jembio;go;

²⁶Saka Teyarir, paji Tanela Temeshi, shiba Tebui kü nüng nung yoktsü, pai nenok dang ashiba ajak bilemtetdaksütsü.

²⁷Ni nenok den tesünep toktsür; kü tesünep ni nenok nem agütsür. Alimai agütsüba ama ni nenok nem magütsür. Nenok temulung teraksa aser tsübua teli.

²⁸Ni aotsü aser nenok dangi arutsü ta ashiba nenoki angashiogo. Nenoki ni meim asübo nenoki pelala, kechiaser ni Tebu dangi aor, kechiaser Tebu kü dang tuluba.

²⁹Kodang mapang tongdir nenoki amangtsü asoshi anojungi ni nenok dang shiogo.

³⁰Nenok den ni joko aika mejembitsü, kechiaser ali chuba arudagi.

³¹Pa kü madak kecha ain maka, saka ni Tebu meimer, aser Tebui kü dang melaba ama ni aji inyaker ta alimai metettsü. “Aramesoang, asenoki yang nungi odi.

Yohan 15

Yisu Chichiba Tsükmenatzü-zü

¹“Ni chichiba tsükmenatzü-zü, aser aluyimsangji kü Bu.

²Kü dak tangloka aliba koba kongsangisa süngjang metanglir, pai aji leptoker aser koba kongsangisa süngjang tangdir; tali tangdaksütsü asoshi pai aji jemteta merüktettsür.

³Ni nenok dang jembiba o agi joko nenokbo meshiteta lir.

⁴Kü dak liang aser nia nenok dak alitsü. Tezü dak tangloka melira kechi koda kongsangi süngjang metangtet, yamaji nenoka kü dak tangloka melira nenokia süngjang metangtet,

⁵Ni tezü aser nenok kongsangtem. Shiba kü dak lir aser ni shiba dak alir, pa jagi süngjang jenti atangtsü; kechiaser ni nungi pila-a nenoki kecha meinyaktet.

⁶Kari kü dak melira, pa kongsang ka ama endoker aser akonger; item kongsangtemji bendener aser mimong nung enoka aronger.

⁷Nenok kü dak lira aser kü otem nenok dak lira, nenoki kechisa aginür meshiang aser aji nenok asoshi inyaktsü.

⁸Nenoki süngjang jenti tangja aser kü nütsüngtem ama aliba agi kü Bu sentsüwangshidaktsür.

⁹Kü Bui kechi koda ni meim nia aji oda nenok meim. Nenok kü temeim nung liang.

¹⁰Ni kechi koda kü Bu ozüngtem benshir aser pa temeim nung alir, yamaji nenoki kü ozüngtem benshira, nenoka kü temeim nung alitsü.

¹¹“Kü tepela nenok dak alitsü aser nenok tepela peridaktsütsü asoshi ni nenok dang itemi jembiogo.

¹² Ni nenok kechi koda meim, aji oda nenoka kati ka den meimtepang. Ibai kü temelaba ozüng lir

¹³Nisung kati pei tembartem asoshi pei taküm agütsüba dang nungi tuluba temeimji shinga daka melika.

¹⁴Ni nenok dang kechi melar aji nenoki inyakra, nenok kü tembartem lir.

¹⁵Joko ni nenok dang kilirtem ta majar, kechiaser kilir kati pei kiburi kechi inyaker aji memeteter. Saka ni nenok dang tembartem ta jaogo, kechiaser ni kü Bu nungi angashiba ajak nenok nem metetdaktsüogo.

¹⁶Nenoki ni meshimtet, saka niang nenok shimtet aser nenoki oa süngjang atangtsü, aser aji arishia alitsü asoshi ni nenok shimtet. Anungji nenoki kü nüng nung Tebu dang kechisa meshidir aji pai nenok nem agütsütsü.

¹⁷Ibai ni nenok dang melar: Nenoki kati ka den meimtepang.

Alimai Sempatsü

¹⁸“Alimai nenok sempara, iba jagi nenok mesempadang tamasa ni sempa ta nenoki bilemtetang.

¹⁹Nenok alima meyong asübo alimai pei meyong meimla; saka nenok alima meyong masü, joko ni nenok alima nungi shimtet, ajagi alimai nenok sempar.

²⁰ “Pei kibur dang kilir tuluba masü ta ni nenok dang ashiba o bilemtetang. Parnoki ni rishikangshi süra, ajangla parnoki nenok rishikangshitsü, parnoki kü o angara, ajangla parnoki nenok o a angatsü

²¹Saka parnoki kü nüng atema nenok dang ya ajak inyaktsü, kechiaser parnoki ni tenyaba meshitet.

²²Ni arur parnok dang mejembi asübo parnok temenen melila, saka tangbo parnok temenen asoshi tejentetlen maka.

²³Shibai ni sempar pai kü Bua sempar.

²⁴Koba mapatem tangar shingaia meinyaktet item mapatemji parnok rongnung ni meinyak asübo parnok temenen melila; saka tangbo parnoki nguogo aser kü Bu künaprongla sempaogo.

²⁵ Saka kecha kuli makai dang parnoki ni sempa ta par ozüing nung zülua aliba o ataloktsü asoshi ya adoker.

²⁶Saka teyarir, oda Ochi Tanela, shiba Tebu nungi adoker, Pa ni nenok dangi yoktsü aser Pa arutaka nungi Pai kü indang kuli asütsü.

²⁷Aser nenoka kü kulitem asütsü, kechiaser tetenzük nungi nenok kü den lia arur.

Yohan 16

¹“Nenok memetsüdaktsü asoshi ni nenok dang o itemi jembioغو.

²Parnoki nenok sinagog nungi jentoktsü, hau, shibaisa nenok tepsetdir pai Tsüngrem tenzükba mapa inyaker ta bilemstsü mapang arudagi.

³Parnoki Tebu süshia ni süshia memetet nung item mapa inyaktsü.

⁴Saka kodang item mapatem asoshi mapangji arudir, ni nenok dang item indang ashi ta nenoki bilemtettsü asoshi ni nenok dang ya ajak shiogo.

Tanela Temeshi Mapa

“Ni ya nenok dang mezüng nungi mashi, kechiaser ni nenok den liasü.

⁵Saka tang ni pei tenyaba dangi aotsü, saka nenok rongnung shingaia, ‘Na koleni aotsü?’ ta kü dang masüngdang.

⁶Saka ni nenok dang ya ashi nung tejashi agi nenok temulungjang süngogo.

⁷Aji saka ni nenok dang atangji ashi, ni ao nung nenok asoshi tajungba; kechiaser ni mora Teyarirji nenok dangi marutsü; saka ni ora ni pa nenok dangi yoktsü.

⁸Aser kodang pa arudir pai alima temenen, temeshiba, aser obendangba indang metetjema arudaktsütsü.

⁹Temenen indang, kechiaser parnoki kü dak mamanger.

¹⁰Temeshiba indang, kechiaser ni Tebu dangi aor aser nenoki joko ni mangutsü;

¹¹obendangba indang, kechiaser iba alima chuba o bendangogo.

¹²“Ni nenok dang tashitsü o aika lir, saka nenoki aji tang maremtettsü.

¹³Aji saka kodang Ochi Tanelaji arudir, pai ochiba dangi nenok anitsü, kechiaser pai pei sasa nungi mejembitsü, saka kechisa Pai angashidir, itemji pai jembitsü aser kechi tarutsü lir item indangji Pai nenok nem metetdaktsütsü.

¹⁴Pai ni sentsü wangshidaktsütsü; kechiaser pai kü meyong nungi agitsü aser aji nenok nem metetdaktsütsü.

¹⁵Tebu meyong; kechisa aka, item ajakji kü meyong; anungji pai kü meyong nungi agitsü aser pai aji nenok nem metetdaktsütsü ta ni ashir.

Tejashiji Tepela Akümtsü

¹⁶“Mapang tatsüka lir külen joko nenoki ni mangutsü, aser ano mapang tatsüka lir külen nenoki ni angutsü.”

¹⁷Anungji pa nütsüngtem rongnung kari parnok o parnok na jembitepa ashi, “Mapang tatsüka lir külen joko nenoki ni mangutsü aser ano mapang tatsüka lir külen nenoki ni angutsü, aser ni Tebu dangi aotsü ta ashiba ya kechi tetezü?”

¹⁸Anungji parnoki ashi, “Mapang tatsüka ta asüba ya kechi tetezü? Pai kechi ashir asenoki memetet.”

¹⁹Parnoki pa dang asüngdangnür ta Yisui meteta parnok dang ashi, “Mapang tatsüka lir külen nenoki ni mangutsü aser ano mapang tatsüka lir külen nenoki ni angutsü ta ashi nung iba indang nenok rongnung asüngdangteper no?

²⁰Atangji züngpong ni nenok dang shidi, nenoki ajebtsü aser mang ayimtsü saka alimaibo pelatsü. Nenok jashitsü saka nenok tejashi jagi tepela akümtsü.

²¹Tetsür nuso ashidang tekangshi lir, kechiaser la mapang atong, saka lai kodang nuji sodir alima nung tanur ka asoba asoshi lai joko tekangshiji mebilemteter.

²²Tang nenok tejashi kar, saka ni nenok tanaben angutsü aser nenok temulung tepela agi asüngtsü aser nenok tepelaji shingaia nenok nungi rakzüka bener maotsü.

²³Aser iba anogo nungji nenoki kü dang kecha masüngdangtsü. Atangji züngpong ni nenok dang shidi, nenoki Tebu dang langka meshira pai aji nenok nem kü tenüng nung agütsütsü.

²⁴Tang tashi nenoki kü tenüng nung kecha memeshi: Meshiang aser nenoki angutsü, ajagi nenok tepela peridaktsütsü.

Ni Alima Kokogo

²⁵“Ni tetezütsü agi nenok dang itemi jembio; kadang ni nenok dang joko tetezütsü agi mejembitsü saka Tebu indang shisang shisanga nenok dang ashitsü ibala mapang arudagi.

²⁶Iba anogo nungji nenoki kü tenüng nung meshitsü aser nenok asoshi ni Tebu dang meshitsütsü ta ni nenok dang mashir;

²⁷kechiaser Tebui pei sasa nenok meimer, kechiaser nenoki ni meim, aser ni Tebu nungi aru ta nenoki amang.

²⁸“Ni Tebu nungi adok aser alimai aru, tanaben ni alima toktsür aser Tebu dangi aotsü.”

²⁹Pa nütsüngtemi ashi, “Ajangla tang nai tetezütsü agi mejembi-i, shisang shisanga jembir.

³⁰Nai ajak metet, aser shingaia ne dang asüngdangtsü maka ta tang onoki metet. Iba yongji na Tsüngrem nungi aru ta onoki amanger.”

³¹Yisui parnok dang langzü, “Tang nenoki amanger asü?

³²Atangji nenok nisung shiai pei talidaki prokshitsü aser kü kija toktsütsü, ibala mapang arudagi, hau, aji tongogo; aji saka ni kü kija masü kechiaser Tebu kü den lir.

³³Kü dak nenok tesünep angutsü asoshi ni nenok dang itemi jembio. Alima nung nenok timtem tekangshi kar; saka tasü itang ni alima kokogo.”

Yohan 17

Yisu Sarasademba

¹Yisui ya jembimar külen, pai kotaklen reprang aser ashi, “Oba mapang tongogo; Techiri na sentsü wangshidaktsütsü asoshi nai ne Chir sentsü wangshidakjang.

²Kechiaser nai pa nem shirnoksa agütsü parnok ajak nem pai teti taküm agütsütsü asoshi nai pa nem meimchir ajak madak ainji agütsüogo.

³Naji chichiba teti taküm, aser nai tenyaba Yisu Khrista metetbaji parnok asoshi teti taküm lir.

⁴Nai kü nem kechi mapatem inyaktsü agütsü aji renemba agi ni na alima nung sentsü wangshidaktsüogo.

⁵Aser tang Oba, ali meyangludang ne den alidang ni kechi sentsüwangshinung liasü, iba sentsüwangshi jagi ne den ni tang sentsü wangshidakjangma.

⁶“Alima nungi nisung shirsa nai kü nem agütsü parnok dang ni ne tenüng jungkai adokdaktsü, parnok ne meyong liasü aser nai parnok kü nem agütsü aser parnoki ne o angaogo.

⁷Kechisa nai kü nem agütsü aji ajak na nungi lir ta tang parnoki metet.

⁸Kechiaser nai kü nem kechi o agütsü aji ni parnok nem agütsüogo; aser parnoki itemji agizük aser ni na nungi aru ta parnoki chichia metet; aser nai ni yok ta parnoki amang.

⁹“Ni parnok asoshi mepishir. Ni alima asoshi memepishir, saka nai shir kü nem agütsüogo parnok asoshi mepishir. Kechiaser parnok ne meyong lir.

¹⁰Kü meyong kechi aji ajak ne meyong, aser ne meyong kechi aji kü meyong, aser ni parnok dak sentsüwangshir.

¹¹Ni joko alima nung malitsü saka parnokbo alitsü, aser ni ne dangi arutsü. Temeshi Oba, asenok kechi koda ka dang lir, aji oda parnoka ka dang alitsüsa nai shir kü nem agütsü, parnok ne tenüng nung sotang.

¹² Ni parnok den alidang, Nai kü nem shirsa agütsü, ne tenüng ain agi parnok sota ayu; aser Laishiba ataloktsüsa tesamatsüba chir dak alema parnok rongnung ka danga mesamai ni anük.

¹³Saka tang ni ne dangi arur aser parnok pei sasa dak kü tepela teperi akümtsü asoshi alima nung ni o itemi jembir.

¹⁴Ni parnok nem ne o agütsüogo, aser alimai parnok sempa, kechiaser ni kechi koda alima meyong masü, yamaji parnoka alima meyong masü.

¹⁵Nai parnok alima nungi anir oang ta ni memepishir, saka nai parnok tamajungba nungi sotang ta ni mepishir.

¹⁶Ni kechi koda alima meyong masü, yamaji parnoka alima meyong masü.

- ¹⁷Ochi nung parnok meshitetjang. Ne o ochi lir.
- ¹⁸Nai ni kechi koda alimai yok, yamaji nia parnok alimai yoker.
- ¹⁹Aser ochi nungji parnok meshitetdaksütsü asoshi parnok atema ni kü sasa meshiteter.
- ²⁰“Item asoshi dang ni sarasademer masü, saka parnok o ajanga kü dak shiri amanger parnok asoshia ni sarasademer.
- ²¹Nai ni yok ta alimai amangtsü asoshi ni ne dak aser na kü dak aliba ama parnok ka dang küma asenok dak lidakjang.
- ²²Asenok ka dang aliba ama parnok ka dang alitsüsa nai sentsüwangshi kechi kü nem agütsü aji ni parnok nem agütsüogo.
- ²³Ni parnok dak, aser na kü dak, anungji parnok jungjunga ka dang akümtsü asoshi aser nai ni yok aser nai ni meim ama parnoka meimer ta alimai metettsü asoshi.
- ²⁴“Oba, nai parnok kü nem agütsüogo aser ni kong lidir parnoka kü den idakji lidaktsünür; anungji kü sentsüwangshi kechi nai kü nem agütsüogo aji parnoki angutsü, kechiaser alima meyangludang nungi nai ni meim.
- ²⁵Temeshiba Oba, alimai na memetet, saka ni na metetet aser nai ni yok ta item yagi metetet.
- ²⁶Ni parnok nem ne tenüng metetdaksü aser ano metetdaksütsü; anungji kechi temeim agi nai ni meim, aji parnok dak alitsü aser ni parnok dak alitsü.”

Yohan 18

Yisu Ashioktsüba Aser Apuba

(Mat. 26.47-56; Mar. 14.43-50; Luk. 22.47-53)

- ¹Item o ya shir külen Yisui pei nütsüngtem den Kidron ayong küleni ao. Yangji atsüki ka liasü, aser ajagi pa aser nütsüngtem ai.
- ²Tang Yihuda shibai pa bendanga agütsü pai taodakji metetet; kechiaser Yisui aiben pei nütsüngtem den idakji ajurutep.

³Idangji Yihudai temerangertem telok ka aser puti-ungertem o Farisitem nungi sosangtem kar anizüker toztü milen aser nok o nü bener ajagi aru.

⁴Yisui pa dak ataloktsüba ajakji metetadok aser parnok dang ashi, “Nenoki shiba bushir?”

⁵Parnoki pa dang langzü, “Nazaret nunger Yisu.” Yisui parnok dang ashi, “Ni pa.” Aser Yihuda shibai pa bendanga agütsü, pa-a parnok den noktaka liasü.

⁶Anungji kodang pai parnok dang, “Ni pa” ta ashi, parnok tesüleni atsünga oa ali nung alang.

⁷Anungji pai tanaben parnok dang asüngdang. “Nenoki shiba bushir?” Idangji parnoki langzü, “Nazaret nunger Yisu.”

⁸Yisui langzü, “Ni pa ta ni nenok dang shiogoto, anungji nenoki ni bushir süra, item nisungtembo odakjang.”

⁹Ibai, “Nai kü nem agütsüba rongnung ka danga ni mesamatsü” ta pai ashiba o ataloktsü asoshi liasü.

¹⁰Idangji Simon Peter den nok ka lia, aji atsüteter temaba putir kilir dak alep aser pa ajichi tenarong leptoktsü. Tang kilirba tenüngji Malka liasü.

¹¹ Anungji Yisui Peter dang ashi, “Nokji nokleptsü nung semang. Marok koba Tebui kü nem agütsü, aji ni majemtsü no?”

Yisu Temaba Putir Tsüngdang

(Mat. 26.57-58; Mar. 14.66-68; Luk. 22.61-71)

¹²Idangji temeranger telok aser parnok tir aser Yihuda nunger sosangtemi Yisu apu, aser pa dak merangsen yok,

¹³aser tamasa parnoki pa Ana dangi anir ao; kechiaser pa Kaifa tebuttsü tebu liasü, aser Kaifaji Temaba Putir teinyakdak liasü.

¹⁴ Iba Kaifa yagi nüburtem asoshi nisung ka asü tajungba ta Yihuda nunger nem tasa agüja liasü.

Peteri Yisu Menangzükba

(Mat. 26.69-70; Mar. 14.66-68; Luk. 22.55-57)

¹⁵Simon Peter aser tangar nütsüng ka Yisu sülen anitak. Iba tangar nütsüngji Temaba Putiri kanga junga meteta liasü anungji pai Yisu den Temaba Putir kilempoki ai.

¹⁶Saka Peterbo temalen kikümdang noktaka liasü. Anungji Temaba Putir den metettepa aliba tangar nütsüngji tugur kiküm anükla den jembitep aser Peter aniok.

¹⁷Anungji kiküm anükla aiürla jagi Peter dang ashi, “Na-a iba nisung nütsüngtem rongnung ka masü ama?” Peteri langzü, “Nibo nunga.”

¹⁸Idangji tasükba agi kilirtem aser sosangtemi mijang agi mi apur yangji parnok mi wanga noktaka liasü. Idakji Peter parnok den noktaker mi wanga liasü.

Temaba Putiri Yisu dang Asüngdangba

(Mat. 26.59-66; Mar. 14.55-64; Luk. 22.66-71)

¹⁹Idangji Temaba Putiri Yisu dang pa nütsüngtem aser pa tesayuba indang asüngdang.

²⁰Yisui pa dang langzü, “Ni otia alima dang jembiogo; Yihuda nunger külemi sentep dak tenla ki aser sinagog nung ni teti sayua liasü, saka kibok nung miimshia kecha mejembi.

²¹Nai kechiba kü dang asüngdang, Ajiang, ni kechi ashi parnoki metet.”

²²Kodang pai aji ashi, anasa noktaka aliba sosangtem rongnung kati Yisu dak pei teka agi maokja ashi, “Nai Temaba Putir dang yamaji langzür no?”

²³Yisui pa dang langzü, “Ni tamajung jembia lira, tamajung kuliji agüjang, saka tajung jembia lira, nai kechiba kü dak maoktsür?”

²⁴Anungji Anai pa alener Temaba Putir Kaifa dangi yok.

Peteri Tanaben Yisu Menangzükba

(Mat. 26.71-75; Mar. 14.69-72; Luk. 22.58-62)

²⁵Tang Simon Peter noktaker mi wanga liasü. Anungji parnoki pa dang ashi, “Na-a pa nütsüngtem rongnung ka masü no?” Peteri menangzüki ashi, “Nibo nunga.”

²⁶Peteri tenarong leptoktsüba nisungbar sosem ka, shiba Temaba Putir kilirtem rongnung ka liasü, pai Peter dang asüngdang, “Ni na pa den atsüki nungto mangu no?”

²⁷Peteri anosa menanzüki ashi, aser idangyongji ani akong.

Yisu Pilat Tsüngdang

(Mat. 27.1-2; Mar. 15.1-5; Luk. 23.1-5)

²⁸Parnoki Yisu Kaifa tsüngdang nungi anizüker governor alidaki anir ao. Aji anepungi liasü. Parnok menena mekümi kümtettsü benjong chitettsü asoshi parnoki chubar obendangdaki mai.

²⁹Anungji Pilati parnok dangi tugur ashi, “Iba nisung anema kechi taitsüba nenoki bener arur?”

³⁰Parnoki pa dang langzü, “Iba nisung tamajung inyaker ka masü asübo, onoki pa ne nem bendanga magütsüla.”

³¹Anungji Pilati parnok dang ashi, “Nenoki nenok sasa pa anir oa nenok ozüng nung aketba ama pa o bendangang.” Yihuda nungeri pa dang ashi, “Nisung ka tepsettsü onok dang mela-a mali.”

³² Anungji Yisui pa kobala tasüba agi asütsü ta sayua jembu aji atalok.

³³Anungji Pilati tanaben chuba kidangi meyipa yir Yisu pa dangi jaok aser pa dang asüngdang, “Na Yihuda nunger Chubaji asü?”

³⁴Yisui langzü, “Nai ne sasa ashir asü mesüra kü indang tangari ne dang shia liasü?”

³⁵Pilati langzü, “Ni Yihuda nunger ka asü? Ner kin aser puti-ungertemi na kü nem bendanga agütsür. Nai kechi inyak?”

³⁶Yisui langzü, “Kü Chuba yimli iba lima meyong masü, kü yimli iba lima meyong asü nungbo Yihuda nunger ket nung ni bendanga magütsütsü asoshi kü kilirtemi rarala. Saka kü yimlibo iba lima nungi masü.”

³⁷Pilati pa dang ashi, “Ajangla na Chuba asü?” Yisui langzü, “Ni Chuba ka ta nai ashir. Ni ochi indang kuli agütsütsü aso aser aji atema ni alimai aru. Ochi meyong shir lir parnok ajaki kü o angar.”

³⁸Pilati pa dang asüngdang, “Ochiji kechi?”

Yisu Asütsü O Bendangba

(Mat. 27.15-31; Mar. 15.6-20; Luk. 23.13-25)

Kodang pai aji ashi, pai tanaben Yihuda nunger dangi tugu aser parnok dang ashi, “Ni pa dak tai kecha mangur.

³⁹Saka kümtettsü benjong mapang nung ni nenok dangi ka chioktsü nenok yimsü ka kar. Anungji ni nenok dangi Yihuda nunger chubaji chioktsü asü?”

⁴⁰Idangji parnoki tanaben ayimtena ashi, “Iba nisung masü, saka Baraba,” Iba Baraba ya rakzükraktermer ka liasü.

Yohan 19

¹Idangji Pilati Yisu aniena lisü agi repdaksü,

²aser temerangertemi ai agi chuba korang ka mesena yanglur pa tekolak nung semoktsü aser nakrema meremba sobutsü ka pa nem abenloktsü.

³Parnoki pa dangi arua ashi, “Yihuda nunger chuba sangang!” Aser parnoki pa jak nung maoktsü.

⁴Pilati tanaben tugua parnok dang ashi, “Ni pa dak kecha tai mangur ta nenok nem metetdaksütsü asoshi nenok dangi pa anir adoktsür.”

⁵Anungji Yisui ai korangji semer aser nakrema meremba sobutsüji sobur adok. Idangji Pilati parnok dang ashi, “Nisungbaji ajiang!”

⁶Kodang puti-ungertem aser sosangtemi pa angu, parnoki ayimten, “Pa kangki nung angenlokang, pa kangki nung angenlokang!” Pilati parnok dang ashi, “Nenoki nenok sasa pa anir oang aser pa angenlokang; kechiaser ni pa dak kecha tai mangur.”

⁷Yihuda nungeri pa dang langzü, “Onok ozüng ka kar, aser iba ozüng jagi pa asütsüla, kechiaser pai pei sasa Tsüngrem Chir aküm.”

⁸Anungji kodang Pilati iba o angashi, pa tali tsübua liasü;

⁹Anungji pai chuba kidangi tanaben ai aser Yisu dang ashi, “Na kong nungi?” Saka Yisui pa nem kecha telangzüba magütsü.

¹⁰Anungji Pilati pa dang ashi, “Nai kü den mejembir no? Na chioktsü kü dak tashi lir aser kangki nung angenloktsü kü dak tashi lir ta nai memetet no?”

¹¹Yisui pa dang langzü, “Temalen nungi ne nem ibaji magütsü asübo, ni anema ne tashi kecha makala.”

¹²Ajagi Pilati pa chioktsü bushi; saka Yihuda nungeri ayimtena ashi, “Nai iba nisung chiokra, na Kaisar tembar masü; shibaisa pei sasa chuba akümer, pai Kaisar anema jembir.”

¹³Kodang Pilati o angashi, pai Yisu anir adok, aser obendangba menden, koba dang Lungpak-la ta ajar aser Ibri oshi agi Gabbatha, idakji pai amen.

¹⁴Aji Kümtettsü Benjong atongtsü asoshi terenemnü liasü, aser aji terana baji meta liasü. Pai Yihuda nunger dang ashi, “Nenok chuba ajiang.”

¹⁵Idangji parnoki ayimten, “Pa südakjang, pa südakjang, pa kangki nung agenlokang.” Pilati parnok dang ashi, “Ni nenok chuba kangki nung angenloktsü no?” Puti-ungertemi langzü, “Kaisar dak alema onok chuba shinga melika.”

¹⁶Anungji kangki nung angenloktsü asoshi Pilati Yisu bendanga agütsü.

Yisu Kangki Nung Angenlokba

(Mat. 27.32-44; Mar. 15.21-32; Luk. 23.26-43)

Anungji parnoki Yisu anir ao,

¹⁷aser Yisu pei kangki apur Tekolakret, Ibri oshi agi Golgotha, ta ajaba tesem kati anir ao.

¹⁸Idakji parnoki pa kangki nung angenlok aser pa den tangar ana tip anatsülen kaka aser Yisu tiyong nung ta liasü.

¹⁹Ano Pilati temetettsü ka zülu aser kangki manungji maloktsü. Tezülubaji yamai liasü: NAZARET NUNGER YISU, Yihuda NUNGER CHUBA.

²⁰Iba zülüji Yihuda nunger aikati azüng, kechiaser Yisu angenlokdak tesemji yimti anasa liasü; aser tezülubaji Ibri, Grik aser Latin oshitem nung zülua liasü.

²¹Anungji Yihuda nunger puti-ungertemi Pilat dang ashi, “Yihuda nunger Chuba tabo tezulu, saka ‘Ni Yihuda nunger chuba’ ta pai ashi ta zuluang.”

²²Pilati langzü, “Ni kechi zuluogo, aji zuluogo.”

²³Kodang temerangertemi Yisu kangki nung angenlok, parnoki pa süoshi agizük aser pezüsü küma lemsa aser parnok shia shilem kaka agi. Parnoki semoksü agizük saka ya tarmung makai temalen nungi tsünglanglen tashi atakba semoksü ka liasü.

²⁴ Anungji parnoki jembitepa ashi, “Asenoki yabo meshisali, saka shiba, meyong asütsüar ya asoshi antoktangdi.” Anungji Laishiba o ya ataloktsü asoshi aji oda adoka ata: “Parnoki kü süoshi parnok rongnung lemsa, aser kü semoksü asoshi parnoki antoktang.” Aji oda temerangertemi inyak

²⁵Saka Yisu kangki anasa tetsü aser tetsü tenu Klopa tebutüsü Mari aser Mari Magdala noktaka liasü.

²⁶Anungji kodang Yisui tetsü aser pai meimba nütsüng anasa noktaka angu, pai pei tetsü dang ashi, “Tetsür, ner chir ajiang!”

²⁷Indangji ano pai nütsüng dangji ashi, “Netsü ajiang!” Aser iba mapang nung jagi nütsüng jagi la par kidangi anir ao.

Yisu Asüba Indang

(Mat. 27.45-56; Mar. 15.33-41; Luk. 23.44-49)

²⁸ Ajisür külen mapa ajak renema aruogo ta Yisui meteta, Laishiba ataloktsü asoshi pai ashi, “Ni tzürar.”

²⁹Idakji tasentzü agi sünga po ka amentaka liasü. Anungji parnoki tasentzü agi asüngba renrajeb ka esop perdong ka nung ataloker pa tebang nung chiloktsü.

³⁰Kodang Yisui tasentzüji agizük pai ashi, “Ya renemogo.” Idangji pa tekolak angema lua pa tanela odaktsü.

Yisu Tesa Nung Atsüngba

³¹Aji Benjong asoshi terenemnü asünung, Amungnü tasü mangtemji kangki nung malitsü asoshi kechiaser iba Amungnüji anogo tulu liasü; parnok

tetsüngtem kusüker külen temangji bener oadoktsü asoshi Yihuda nungeri Pilat dang asüngdang.

³²Anungji temerangertem arua mezüngbuba nisung aser tangarba shiba pa den kangki nung angenlok parnok tetsüng kusüktsü.

³³Saka kodang parnoki Yisu dangi aru pa süadoker angu, parnoki pa tetsüng mekusüktsü.

³⁴Aji saka temerangertem rongnung kati nü agi pa tesa nung rüoktsü aser idangyongji azü aser tzü adok.

³⁵Nenokia amangtsü asoshi shibai iba tatalokba angu pai kuli agütsür. Kechiaser pa kulji ochi lir.

³⁶ Kechiaser pa teret kata meraksatsü ta Laishibai ashiba ataloktsü asoshi itemi adok

³⁷ Aser ano Laishibai tesem ka nung ashir, “Shiba dak parnoki nü agi atsüng, parnoki pa dang reprangtsü.”

Yisu Aremba Indang

(Mat. 27.57-61; Mar. 15.42-47; Luk. 23.50-56)

³⁸Iba sülen Arimathia nunger Yosef, Yisu nütsüng ka, saka Yihuda nunger tsübu nung miima dang nütsüng ka, pai Yisu mang bener odi ta Pilat dang asüngdang aser Pilati pa dang mela. Anungji pa arur Yisu mang bener ao.

³⁹ Nikodima shibai mezüng Yisu dangi aonung aru, paia teronem menemba süngtzü aser toztü meyokteper seret tenem shi bener aru.

⁴⁰Anungji parnoki Yisu mangji agia, Yihuda nunger mang aremba yimsü ama teronem menemba oset denji sü tanük agi alung.

⁴¹Tang pa kong kangki nung angenlok yangji atsüki ka liasü aser atsüki nungji ano nisung kodanga meyudangba leper tasen ka liasü.

⁴²Anungji Yihuda nunger benjong asoshi terenemnü asünung aser leperji anasa alinung parnoki Yisu mangji yangji yutsü.

Yohan 20

Yisu Shia Aruba

(Mat. 28.1-8; Mar. 16.1-8; Luk. 24.1-12)

¹Tang hapta mezüngnep yakta ano züngia lia, Mari Magdala leper jagi aru aser leper nungi lungji meküpdoker angu.

²Anungji lai asema or Simon Peter aser nütsüng tangar ka shiba Yisui meim, parnok dangi arua ashi, “Parnoki Kibuba leper nungi bener oadokogo aser kong pa yua aliar onoki memetet.”

³Anungji Peter aser tangar nütsüngji yimti nungi tugu aser parnoki leper tsütsüi ao.

⁴Aser tenaprongla külemi asem aser tangar nütsüng jagi Peter ajatet; aser leperji tama atong.

⁵Pai anguoka telunglen reprang nung sü tanükji amungtaka angu; saka pai telungi mai.

⁶Anungji Simon Petera pa sülen anitaka aru aser leper jagi ai aser sü tanükji amungtaka paia angu.

⁷Aser ano asentzü aiba sü koba pa tekolak manung liasü, ajibo sü tanük denji masü aji dang tesem ka nung neptena liasü.

⁸Idangji tangar nütsüng shiba leper jagi tamasa aru, pa-a ai aser pai ngua amang.

⁹Kechiaser tasü nungi tanaben shia arutsüla ta ashiba Laishiba o parnoki ano mangatet.

¹⁰Anungji nütsüngtemi tanaben pei kidangi oadok.

Yisu Mari Magdala Dangi Adokba

(Mat. 28.9-10; Mar. 16.9-11)

¹¹Saka Mari leper temalen jeba noktaka liasü. Aser lai jeba leper telunglen anguoka reprang.

¹²Idangji kotak tenyar ana, ka Yisu mang ayudak tekolaklen aser ka tetsünglen, sü temesüng abener mena lai angu.

¹³Parnoki la dang ashi, “Tetsür, na kechiba ajeber?” Lai parnok dang langzü, “Kechiaser parnoki kü Kibuba bener ogo, aser parnoki pa kechi nung ayu ni memetet.”

¹⁴Yamaji shir külen lai tesülen tejak ashi aser Yisu noktaka angu, saka aji Yisu ta lai meshitet.

¹⁵Yisui la dang ashi, “Tetsür, na kechiba ajeber? Nai shiba bushir?” Paji atsüki anükera ta lai bilem, anungji pa dang ashi, “Tamarener, nai pa yang nungi bener oa lira, nai pa kechi nung ayu, kü dang shiangma, ni pa bener odi.”

¹⁶Yisui la dang ashi, “Mari!” Lai pa tsütsü meyip aser Ibri o agi pa dang ashi, “Rabboni” tetezü, Tesayur.

¹⁷Yisui la dang ashi, “Kü dak tekongshi, kechiaser ni ano Tebu dangi matu; saka kü adianutem dangi oa, kü Bu aser nenok Tsüngrem dangi ni atur ta parnok dang shiang.”

¹⁸Mari Magdala arur nütsüngtem dang ashi, “Ni Kibuba nguogo!” Aser pai la dang aji shiogo ta lai parnok dang ashi.

Yisu Nütsüngtem dangi Adokba

(Mat. 28.16-20; Mar. 16.14-18; Luk. 24.36-49)

¹⁹Anungji hapta mezüng anogo nikongtsütsü, Yihuda nunger tsübuba agi nütsüngtem alidak kishi shibanger parnok alidang; Yisu aru aser parnok dang ashi, “Nenok den tesünep liang.”

²⁰Pai aji shir külen, pai parnok dang pa tekabu aser tesa sayu. Anungji nütsüngtemi Kibuba angudang pela-a liasü.

²¹Anungji Yisui tanaben parnok dang ashi, “Nenok den tesünep liang. Tebui kechi koda ni yok, aji oda nia nenok yoker.”

²²Kodang Yisui ya ashi pai parnok dak apuokja parnok dang ashi “Tanela Temeshi agizükang Amanga: Laishiba kar nung “maneni amanga” ta lir.

²³Nenoki kar Temenen tokra, parnok dang atoktsü, nenoki kar temenentem metoki yura, parnok dang aji sota ayutsü.”

Tamang Makatetba Toma

²⁴Saka Yisu arudang, Toma, terana rongnung ka shiba dang chakrep chir ta aja, pa parnok den mali asü.

²⁵Anungji tangar nütsüngtem jagi pa dang ashi, “Onokibo Kibuba nguogo.” Tomai parnok dang ashi, “Ni pa tekabu nung kojat tarak mungura, aser kojat tarak nungji kü temeyong masenokra aser tesa nung kü tekabu mamuokra, ni mamangtsü.”

²⁶Tinü lir külen pa nütsüngtem tanaben külemi kilung nung liasü, aser Toma parnok den liasü. Kishiji shibanga liasü, saka Yisu aru aser parnok rongnung noktak aser ashi “Nenok den tesünep liang.”

²⁷Idangji pai Toma dang ashi, “Yangi ne temeyong asenokang, aser kü tekabu ajiang, aser ne teka songtoka kü tesa nung amuokang; aser mamangi teli, saka aman

²⁸Tomai langzü, “Kü Kibuba aser kü Tsüngrem.”

²⁹Yisui pa dang ashi, “Nai ni angu nung nai tangbo amanger asü? Shiri mangu aji saka amangogo parnok tepelatsü.”

Kaket Nükjidong

³⁰Iba kaket nung zülua maliba tanga temaitsütem aika Yisui pei nütsüngtem tsüngdang inyak.

³¹Saka Yisuiji Khrista, Tsüngrem Chir ta nenoki amangtsü asoshi aser yamaji amanga pa tenüng nung nenoki taküm akatsü asoshi itemi züluogo.

Yohan 21

Nütsüng Tenet dangi Yisu Adokba

¹Iba sülen Tiberia tzüyim nung Yisu tanaben nütsüngtem dang pei sasa jungkai adoka sayu. Yamaji pai pei sasa jungkai adoka sayua liasü.

²Simon Peter, chakrep chir ta ajaba Toma, aser Galil nung aliba Kana nunger Nathanel aser Zebedi chirtem aser tangar nütsüng ana, parnok ajak külemi liasü.

³ Simon Peteri parnok dang ashi, “Ni ango apui aor.” Parnoki pa dang ashi, “Onoka ne den arudi,” Parnoki tugur rongi ai. Saka paonungji parnoki kecha mapu

⁴ Saka anepungi Yisu tzüküm nungji noktak; aji saka nisungtemi paji Yisua ta memetet.

⁵ Anungji Yisui parnok dang ashi, “Tebusangtem nenok chiyungtsü langka aka asü?” Parnoki pa dang langzü, “Maka.”

⁶ Pai parnok dang ashi. “Rong tajichileni zütsükji onang, aser nenoki angutsü.” Anungji parnoki züktsükji aon aser ango jenti ambang nung parnoki zütsükji atsütettsü mokoki aküm

⁷ Anungji nütsüng shiba Yisui meim, pai Peter dang ashi, “Ya Kibuba.” Kodang aji Kibuba-a ta Simon Peteri angashi, pai pa sepoksü semok kechiaser pa mangsa liasü, aser tzüyim nungji pungok.

⁸ Saka tangar nütsüngtembo rong tila nungji zütsük ango agi sünga atsür aru, kechiaser parnok tzüküm nungi talangka pila masü, süklep noklang ana shi dang.

⁹ Kodang parnoki tokongi tugu, yangji mijang nung mi jangrua aser iba manungji ango aser amtsük parnoki angu.

¹⁰ Yisui parnok dang ashi, “Nenoki tang apuba ango nungi ishika bener arung.”

¹¹ Anungji Simon Peter rongi atu aser ango tulu noklang ka ser tenemer-asem agi sünga aliba zütsükji tokongi atsütet; aser ango paikaji liaka, zütsükbo meshisa.

¹² Yisui parnok dang ashi, “Arung aser chiyungang.” Aji Kibuba ta meteta, nütsüngtem shingaia “Na shiba?” ta pa dang asüngdangtsü temulung moulutet.

¹³ Yisui arua amtsük aser ango amer parnok nem agütsü.

¹⁴Yisu tasü nungi shia arur nütsüngtem dang jungkai adoka sayuba ya asemen buba liasü.

Yisu Aser Peter

¹⁵Parnok chiyungzüker külen, Yisui Simon Peter dang ashi, “Yona chir Simon item dangi tali nai ni meimer asü?” Simoni pa dang langzü, “Hau, Kibuba, ni na meimer ta nai metet.” Pai pa dang ashi, “Kü sanchanitem mesüang.”

¹⁶Pai pa dang ano tanaben ashi, “Yona chir Simon, nai ni meimer asü?” Pai pa dang ashi, “Hau, Kibuba ni na meimer-a ta nai metet.” Pai pa dang ashi, “Kü santem nükang.”

¹⁷Pai pa dang taseben ashi, “Yona chir Simon, nai ni meimer asü?” Yisui “Nai ni meimer asü?” ta pa dang taseben asüngdang nung Peter jashi. Anungji pai pa dang ashi, “Kibuba, nai ajak meteter; ni na meimer-a ta nai metet” Yisui pa dang ashi, “Kü santem mesüang.

¹⁸Atangji zünpöng ni ne dang shidi, na asangur alidang, nai ne sasa nangri akang, aser nai koloni onü ilenji ao, saka na kodang tambur kümdir, nai ne teka mekangtsü aser tangar kati na nangri kangtsütsü aser nai koloni monür ilenji anir aotsü.”

¹⁹Kobala tasüba agi pai Tsüngrem sentsüwangshidaktsütsü, aji sayua pai ya jembu. Aser pai ya jembu külen pai Simon dang ashi, “kü sülen anitakang!”

Yisui Meimba Nütsüng

²⁰Peteri tejak meyipa nütsüng shiba Yisui meim aser ano shibai aonung chiyungdang Yisu teku nung mangaloker “Kibuba na bendanga agütsübaji shiba?” ta asüngdang iba nütsüngji anitaka angu.

²¹Anungji Peteri pa ngua Yisu dang asüngdang, “Kibuba aser iba nisungi kechi asütsü?”

²²Yisui pa dang langzü, “Ni maru tashi ni pa atadaktsünüra na kechi rongnung aden? Na kü sülen anitakang”

²³Anungji iba nütsüngi masütsüa ta adianutem rongnung iba oji prokshi; aji saka pa masütsüa ta Yisui pa dang mashi. Pai ashi, “Ni maru tashi ni pa atadaktsünüra, na kechi nung aden?”

²⁴Item indang shibai kuli agütsür aser shibai itemi zülu pa iba nütsüngi lir, aser pa kuli atangji ta onoki metet.

²⁵Aser ano Yisui inyakba tanga mapa-a aika lir, item ajakji zülu asübo item kakettemji alima nung mesemla ta ni bilemer.

Tenyartem Mapa

Tenyartem Mapa 1

Tanela Temeshi Nangzükba

¹ Teofil, tetenzük nung Yisui kechisa inyak aser sayu, item ajak indang kü mezüing kaket nung ni züluogo,

² oda pai shimtetba tenyartem dang pai ozüing agütsür külen, pa kotaki matuba anogo tashi.

³ Pa tuoshia sür külen parnok dang pei sasa taküm sayu, aser lirnü tashi Tsüngrem Yimli indang sayua kuli tejangja jenti agi jungkai adoka sayua liasü.

⁴ Parnok den külemi lemsatapa lungjema alidang pai parnok nem ozüing agüja ashi, Yirusalem nungi tuo, saka Tebui nangzükba koba nenoki kü dang angashi, iba asoshi ata-a liang,

⁵ “Kechiaser Yohani nenok tzü nung dang baptitsü; saka anogo aika meli-i nenok Tanela Temeshi nung baptitsütsü.”

Yisu Kotaki Atuba

⁶ Anungji kodang parnok külemi sentep parnoki pa dang asüngdang; “Kibuba, Israel nem yimli meyipa agütsübaji iba mapang ya asü?”

⁷ Pai parnok dang ashi, “Mapang mesüra tsüngkhüm mongputem kechisa Tebui pei tashi-ain nung yua aka itemji nenoki metettsü tim masü;

⁸ saka kodang Tanela Temeshi nenok dangi arudir nenoki ain agizüktsü, aser Yirusalem nung, Yihuda aser Samaria ajonga nung aser alima tatem tonga, nenok kü kulitem asütsü.”

⁹ Kodang pai item o ashi, parnoki repranga lia paji anir tuadok aser parnok nükdang nungi mepet kati pa agienadok.

¹⁰ Pa atudang parnoki rangketa anünglen ajia alidang, aoksa dang nisung ana süoshi temesüing abener parnok anasa noktak.

¹¹Tenati ashi, “Galil nungertem, kechiba anünglen ajia nenoki noktaker? Iba kasa Yisu shiba nenok nungi kotaki anir atu, kechi koda pa kotaki tuya nenoki nguogo yamaji pa meyipa arutsü.”

Yihuda Melena Shimba

¹²Idangji Oliv ta ajaba tenem nungi parnok Yirusalemi meyipa shilang; iba tenemji Yirusalem anasa oda amungnü lenmang shi dang liasü.

¹³Kodang parnok yimti jagi ait, parnok anendak temaba taktangi parnoki atu, parnokji Peter, Yohan, Yakob aser Andria, Filip aser Toma, Bartholoma aser Mathi, Alfaeus-er chir Yakob, Zealot ta ajaba Simon, aser Yakob tenu Yihuda.

¹⁴Parnok ajak tetsürtem den, Yisu tetsü Mari den tenu nunger densema ka küma lungjemer bendanga agüja sarasadema liasü.

¹⁵Item anogo nungji adianutem rongnung Peter noktaka ashi, (parnok telokji nisung noklang ka ser metsü shi liasü).

¹⁶“Adianutem, shibai Yisu apurtem dang len sayu, iba Yihuda indang kechi Tanela Temeshi-i alemlü Dawid tebang ajanga ashi, iba Lai ataloktsü tenüngdaksü liasü;

¹⁷Kechiaser pa asenok rongnung ka liasü, aser iba tenzüka pa shilem lemezüka liasü.

¹⁸(Tang iba nisungi pa temenen mapa taa agi ali ka aliogo; aser pa tejak rembanga tsüka pa tepok sapok aser pa poknüng ajak nungteta adok.

¹⁹ Yirusalem nung alir ajaki ya meteta aküm, anungji parnok oshi agi iba li dang ‘Akeldama’ ta ajar, koba tetezü, ‘Azü Li’).

²⁰ Kechiaser Tenüngsang Ken kakat nung ashir, Pa alidak menendokdakjang, Aser idakji shinga telidaksü. Aser pa mapa tangar ka nem agidakjang.

²¹“Anungji Yohan baptitsüba anogo nungi tenzüka Kibuba Yisu asenok rongnungi anir atuba anogo tashi,

²² kopiga pa asenok rongnung oli aruli ta liasü papigaji asenok den medema aliba nisung rongnungi ka asenok den pa shia aruba kuli asütsüla.”

²³Parnoki nisung ana nungtettsü: Barsaba ta ajaba Yosef, shiba dang ano Yusta ta aja aser Mathia.

²⁴Parnoki sarasadema ashi, “Oh Kibuba, nai nisung ajak mulung metet, Yihuda pei tiadaki aotsü asoshi koba tenzükba aser tenyar mapa nungi tsük,

²⁵iba tenzükba aser tenyar mapa nung atatsü asoshi, item nisung ana rongnung nai shiba shimogo onok dang paji sayuangma.”

²⁶Aser parnoki tena asoshi antoktang aser antoktangba Mathia dak kao. Anungji pa tenyar terka den züngsem.

Tenyartem Mapa 2

Tanela Temeshi Aruba

¹Kodang tenemnübuba Benjong anogo atong, parnok ajak külemi tesem ka nung sentepa liasü,

²aser aoksa dang kotak nungi mopung tesashi aonba ama ola aru, aser iba jagi parnok mena alidak ki ajak asüng.

³Mi jangruba temeli ama parnok dangi adok aser aji lemsar parnok shia dak amenlok.

⁴Parnok ajak Tanela Temeshi agi asüng, aser Tanelai parnok nem jembitsü tashi agüja bendanger oshitem nung parnoki jembimeso.

⁵Tang anüng kübok aliba kin ajak nungi aruba, yimsü nung keta asenba Yihuda nungertem Yirusalem nung anena liasü.

⁶Kodang iba olaji aru, telokti külemi sentep aser süngmangtep, kechiaser nisung shiai pei oshi nung jembia angashi.

⁷Parnok ajaki aoksa aser süngmanga ashi, “Ajiang, item tejembir ajak Galil nunger masü no?

⁸Ajangla kodaser asenok shiai asen pei pei oshi nung angashir?

⁹Parthia nungertem, Media nungertem, Elam nungertem, Mesopotamia, Yihuda, Kapadokia, Ponta, Asia,

¹⁰Frugia, Pamfulia, Ijip, aser Kurini meketa aliba tesem kar nung alirtem, aser Yihuda nungertem, aser Bendangertemi Yihuda yimsü amangertem, Rom nungi tesemdangertem,

¹¹Kreta aser Arabia nungertem, Tsüngremer tesüngmangtsü mapatem asenoki asen pei pei oshi nung parnoki jembia angashir.”

¹²Parnok ajaki süngmang aser rata-a kati ka dang ashi, “Ya kechi tetezü?”

¹³Saka tangartemi atala-a ashi, “Parnok yi lanu agi mesepogo.”

Peteri Sayutsüngiba

¹⁴Saka Peteri terka den noktaka pai ola adoka parnok dang ashi, “Yihuda nungertem aser Yirusalem nung alirtem ajak, nenok nem ya metetdaksünür, aser tenarong tena kü o angang.

¹⁵Nenoki bilema aliba amaji, item nisungtem ya yi agi memesep kechiaser ya ano tuku baji dang lir.

¹⁶ Saka iba indang Yoel ainkari yamai jembia kar:

¹⁷“Tsüngremi ashi, tatem anogo nung meimchir ajak nem ni kü nela meküploksütsü. Aser ner jabaso aser jalatemi shintsü; aser ner asangurtemi mangdang angutsü ner tamburtemi pungmang pungmangtsü.

¹⁸Hau, item anogo nung kü kilirtem aser kilitsürtem madak, kü nela meküploksütsü aser parnoki shintsü.

¹⁹Temalen anüng nung tesüngmangtsütem, azü, mi aser mokozü tangula ni sayutsü.

²⁰Iba tulu aser sentsüwangshi Kibubar anogoji arudang, anüji tammang kümdaktsütsü aser itaji azü ama merema kümdaktsütsü.

²¹Aser idangji shirisa Kibuba tenüng nung jadir kümzüktsü.’

²²“Israel purtem item o angang! Mapa tulu aser tesüngmangtsü aser temaitsü agi, Tsüngremi nungtettsüba Nazaret nunger Yisui nenok dang inyaka aser nenoki pei sasa metetba ama item nenok rongnung Tsüngremi pa ajanga inyak.

- ²³ Tsüngremer tasatetba aser tamasa nungi metetjema aliba agi pa ozüing memetetertem teka agi kangki nung nenoki südaktsütsü asoshi bendanga agütsü.
- ²⁴ Saka Tsüngremi tasü timtem salar pa shia arudaktsü, kechiaser tasüba agi pa sottsü tamakoktsü liasü.
- ²⁵ Kechiaser Dawidi pa indang ashi, 'Kibubaji teti ni kü jakdang angu, kechiaser pa kü tajichilen lir; aji asünung ni manokshi-daktsütsü.
- ²⁶ Aji asünung kü mulung pela-a liasü, aser kü melia kanga pela. Ano kü temanga teimla nung alitsü;
- ²⁷ Kechiaser kü taküm tasü yim nung nai metoktsütsü, mesüra Ne Temeshiba nem shizüka aobaji mereprangdaktsütsü.
- ²⁸ Taküm lenmangtem nai kü dang sayu, ne tsüngdang nai ni tepela agi süngdaktsütsü.'
- ²⁹ "Adianutem, tebuti Dawid indang nenok dang indang indanga shitet: pa asü aser arem aser pa leper tanü tashi asenok den lir.
- ³⁰ Pa ainkar ka liasü, aser pei semchirtem rongnungi ka pa chuba menden nung mendaktsütsü ta Tsüngremi pa dang nangzükba pai meteta liasü,
- ³¹ aji apiteta Khrista shia aruba indang pai jembi, oda pa tasü yim nung metoktsütsü mesüra pa temang shizüka moudaktsütsü.
- ³² Iba Yisu, Tsüngremi shia arudaktsüogo. Onok iba atema kulisürtem lir.
- ³³ Anungji Tsüngrem tajichilen ajungketa, aser Tebu nungi Tanela Temeshi tenangzükba agizüker, nenoki anguba aser angashiba ya pai meküploksüogo.
- ³⁴ Kechiaser Dawid kotaki ajungketa anir matu, saka pai pa sasa ashi, 'Kibubai kü Kibuba dang ashi, Kü tajichilen menang,
- ³⁵ Oda ni ne tsükchirtem ne tsüng kübok mayu tashi.'
- ³⁶ "Anungji iba Yisu shiba nenoki kangki nung tepset, Tsüngremi paji Kibuba aser Khrista kümdaktsü ta Israel purtem ajongai metetang."

³⁷Kodang parnoki ya angashi, parnok mulungjang nung kongshi aser parnoki Peter aser tanungba tenyartem dang asungdang, “Adianutem, onoki kechi inyaktsüla?”

³⁸Peteri parnok dang ashi, “Temulung meyipang, aser nenok nisung shia pei temenen atoktsü asoshi Yisu Khrista tenung nung baptiang; aser nenoki Tanela Temeshi sempetji agizüksü.

³⁹Kechiaser nenok aser nenok chirtem aser talang nung alirtem ajak, aser Kibuba asen Tsüngremi kwika pa dangi jadir, paikaji asoshi tenangzükbaji lir.”

⁴⁰Tanga o aika agi Peteri kuli asü aser parnok dang ajungshia ashi, “Iba tekülak putu dangi temerenshi arutsü aliba nungi nenok sasa kümzüka liang’

⁴¹Idangji pa o agizükertem baptitsü aser panüji nisung meyirijang asem shi parnok rongnung zünglok.

⁴²Aser tenyartem tesayuba, telungjem, amtsük sangsaba aser sarasademba nung parnoki akang akanga ali.

Tamangertem Rongnung Telungjem

⁴³Aser nisung shia tetsübu agi asung, kechiaser tesüngmangtsütem aser temaitsütem aika tenyartem ajanga inyak.

⁴⁴Tamanger ajak külemi ali, aser oset ajak arok meyong aküm.

⁴⁵Parnoki parnok akaba osettem ayok aser nisung shia nüngdak yari parnoki ajak nem lemsa-a agütsü.

⁴⁶Aser kenüamati temulung ka sür parnoki tenla kidang sentep. Kodang kidang amtsük sangsa, tepela aser tagütsünü mulungsenttsü agi parnoki chiyungtsü chiyung;

⁴⁷aser Tsüngrem tenung sanga nisung ajaki parnok dang junga bilem. Aser kenüamati kümzükbai purtemji Kibubai parnok telok rongnung züngsemaktsü.

Tenyartem Mapa 3

Tsüngtsüker Ka Anebtsüba

- ¹Asem baji sarasademba mapang nung, Peter aser Yohan tenla kidangi tuya liasü.
- ²Nisung ka tasodang nungi tetsüng tatsük, Tobur Tajung Kiküm ta ajaba süngkhümbong züngdang tenla kidangi aturtem nungi meshi metsüdaktsütsü asoshi yangji parnoki pa anogo shia bener oa toktsü.
- ³Peter aser Yohan tenla kidangi tair ngua pai meshi metsü asü.
- ⁴Idangji tenapronglai pa dak ranglok aser Peteri ashi, “Onok dak ajiang.”
- ⁵Parnok nungi langka angutsü ta imla-a, pai parnok dang anga;
- ⁶Saka Peteri ashi, “Ni taribi aser hon maka, saka ni kechi aka aji ni ne nem agütsüdi; Nazaret nunger Yisu Khrista tenüng nung jaja-ang!”
- ⁷Pai pa teka tajichi agi amer atsümeso, idangyongji pa tetsüng aser tenüklangret tashi ita aküm.
- ⁸Pai pungmesoa noktak, aser jaja aser pungtena Tsüngrem tenüng sanga pai parnok den tenla kidangi atu.
- ⁹Nisung ajaki pa jaja-a aser Tsüngrem tenüng sanga angu,
- ¹⁰aser tenla ki Tobur Tajung Kiküm süngkhümbong züngdang mena meshi metsüba nisung to pa ta parnoki ajitet; aser pa dak kechi atalok aji meteta parnok tesüngmangtsü aser ratamata agi asüng.

Tenla kidang Peteri Sayutsüngiba

- ¹¹Peter aser Yohan dak meshimetsüsangi ameta alidang, Solomon Kilempok ta ajaba jagi nisung ajaki kanga süngmanga parnok dangi aru.
- ¹²Peteri ya angudang nisungtem dang ashi, “Israel nungertem, kechiba ya atema nenok süngmanger? Onok pei ain aser temeshiba agi pa jajadaksü ama kechiba nenoki onok dak rangketa ajir?”
- ¹³Abraham, Isak aser Yakob Tsüngrem, asen tetsüteboutem Tsüngremi pa Chir Yisu sentsüwangshidaksüogo. Nenoki pa bendanga agütsü, aser Pilati pa chioktsü mulungteter alidang, Pilat madang nenoki Yisu magizük.

- ¹⁴Saka Temeshi aser Ochi ashisang nenoki magizüki, nisung tepseter ka ang agitsü nenoki meshizük.
- ¹⁵Aser taküm Kibubaji ang nenoki tepset, saka Tsüngremi pa tasü nungi shia arudaktsü. Iba indang kulitemji onok lir.
- ¹⁶Pa tenüng nung amangba yong pa tenüng agi iba nisung shiba nenoki angur aser meteter, pa tashi ita kümdaktsü. Hau, kechi nenoki angur aser metetter aji tamang agi pa tenüng nung inyak. Nenoki metetba ama ibai Yisu dak amangba ajanga pa anebtsüogo.
- ¹⁷Aser tang adianutem, “nenok yimsüsürtemi inyakba ama nenoki ya memeteti inyak ta ni metet.”
- ¹⁸Saka Yisu Khristaji tuo ashitsüla ta kechisa ainkartem o ajanga shin yamaji Tsüngremi ya ataloktsüogo.
- ¹⁹Anungji nenoki temulung meyipang aser Tsüngrem dangi arung, aji asü nung dang pai nenok tai temenentem atoktsü.
- ²⁰Yamaji süra anisazük mapang Kibuba nungi arutsü aser nenok asoshi shimteta aliba Khrista oda Yisu, pai nenok dangi yoktsü.
- ²¹Ajak teyanglushiba mapang ka maru tashi pa kotak nung atatsüla, koba indang alemli nungi ainkartem bang ajanga Tsüngremi jembi.
- ²²Mosai ashi, ‘Nenok adianutem rongnungi nenok asoshi ni ama ainkar ka Kibuba Tsüngremi adokdaktsütsü. Pai kechisa nenok dang shidir, nenoki pa dang angatsü.
- ²³ Saka taküm shia shibai iba ainkar dang mangalir, pa nübурtem rongnungi khenyongi samadaktsütsü.’
- ²⁴Hau, Samuel nungi tenzüka pa sülen arubatem kwikati jembiogo, parnokia item anogo asoshi jembia liasü.
- ²⁵ Item semchirtemji nenok lir aser Tsüngremi kechi tezüngzüktepba nenok tetsü-teboutem den yanglu iba senmangerji nenok lir, oda Abraham dang ashi ama, ‘Ne metsü ajanga alima kin ajak moatsütsü.’

²⁶Nenok nisung shia pei pei temenen nungi temulung meyipdaksüba agi nenok moatsütsü asoshi, Tsüngremi pei chir shia arudaktsür külen pa nenok dangi tamasa yok.”

Tenyartem Mapa 4

Peter Aser Yohan Mungdang Tsüngdang

¹Peter aser Yohan ano telok den jembia alidang, putirtem aser tenla ki anüker tirtem aser Sadukitem, parnok dangi jashia aru,

²kechiaser parnoki nüburtem dang sayua aser Yisu tasü nungi shia aruba indang sangdong, koba agi tasürtem shia arutsü indang kuli agütsür.

³Anungji parnoki tenaji apu aser tananü tonga tepuokdak ayu; kechiaser ibai nikongdang kanga menur liasü.

⁴Saka osang angashirtem ajaki amang, aser nisungtem yongsük meyirijang pungu shi aküm.

⁵Tananüji parnok yimsüsürtem, tamburtem aser tezülurtem Yirusalem nung atenshi.

⁶Temaba putir Ana, Kaifa, Yohan, Alexander aser kwika temaba putir kimang liasü parnok ajak idakji liasü.

⁷Peter aser Yohan parnok tsüngdang noktadaksü aser yamai asüngdang, “Kechi tashi mesüra shiba tenüng nung nenoki ya inyaker?”

⁸Idangji Peter Tanela Temeshi agi sünga, parnok dang ashi, “Nüburtem madak yimsüsürtem aser tamburtem;

⁹tsüngtsüker nisung ka dang tajung inyakba atema onok dang asüngdang sūra,

¹⁰Nazaret nunger Yisu tenüng nung; shiba nenoki kangkidong nung angenlok aser Tsüngremi shia arudaktsü, pa tenüng nung iba nisung aneber nenok madang noktaka lir ta nenok ajak aser Israel nungertem ajaki metetang.

¹¹Nenok kisürtemi koba lung shimdok, aji kinük nung tongtiba aküm.

¹²Aser tangar shinga daka tekümtet mali, kechiaser kechi agi nenok kümzüksüla, anüng kübok meimchir rongnung tangar tenüng kecha agüja mali.”

¹³Saka Peter aser Yohan tasü aitba angudang aser oda parnok mazüngba nisung aser mashi-memeteter ta ajiteta arudang parnoki süngmang. Aser parnokji Yisu den liasü ta parnoki meteta aküm.

¹⁴Tanepba nisungji Peter aser Yohan den noktaka angudang parnoki iba anema kecha meshitet.

¹⁵Saka parnok mungdang nungi pila-ang ta ashi aser parnok o parnok na jembitepa ashi,

¹⁶“Item nisung dang asenoki kechi inyaksü? Kechiaser parnok ajanga atangji tesüngmangtsü aser temaitsü sayatenya ka inyakogo ta Yirusalem nung alir ajaki meteta lir aser asenoki aji nunga ta meshitet.”

¹⁷Saka nüburtem rongnung iba tatalokba indang o prokshia modaktsütsü atema, oda tang nungi Yisu tenüng nung shinga danga parnoki mejembitsüla ta shia asenoki parnokji amokmerena nungtemdi.

¹⁸Anungji parnoki tena aja aser Yisu tenüng nung teraka mejembitsü mesüra mesayutsüla ta ozüng agütsü.

¹⁹Saka Peter aser Yohani parnok dang langzü, “Tsüngrem dang nungi nenok dang ang tashi angatsüji Tsüngrem madang tim asü masü nenoki lemtetjang.

²⁰Kechiyong onoki kechi nguogo aser angashiogo iba indang mejembi-i ang meliteter.”

²¹Parnoki tanaben tena arütsü aser parnok chiokadok. Nüburtem alibayong parnoki tena merenshitsü mokoki aküm, kechiaser kechi atalok iba asoshi ajaki Tsüngrem tenüng sanga liasü.

²²Kechiyong shiba dak iba tanebtsüba temaitsü sayatenya inyak, iba nisungji arishi küm lir dak chia liasü.

Amangba Purtemi Sarasademer

²³Peter aser Yohan chioker külen parnoki medemertem dangi aru aser puti-ungertem aser tamburtemi parnok dang ashiba ajak sangoktsü.

²⁴Kodang parnoki ya angashi, parnok ajak külemi ola adoka Tsüngrem dang sarasadem, “Kibuba, nai anüng, ali, tzüyim aser item nung aliba ajak yanglu;

²⁵aser Tanela Temeshi agi ozü tebou Dawid, ne tenzüker bang ajanga ashi, 'Kechiba kintemi ain adok, aser nüburtemi amajok o jembi?

²⁶Kibuba anema aser pa Khrista anema alima chubatemi noktak, aser yimsüsürtemi külemi atenshi.'

²⁷ “Atangji Bendangertem aser Israel nüburtem den külemi Herod aser Pontias Pilati iba yimti nung ne temeshi Yisu shiba nai mezüja shimtet, pa anema tasa asa.”

²⁸Ne tashi aser terenemba nung anojungi alidang nai kechi inyaktsü renem, ibaji parnoki inyak.

²⁹Anungji tang, Oh Kibuba, parnoki amokmerenbaji ajiang, aser ne tenzükertemi tasü ita ne osang ajak jembitsü tashi agüjangma,

³⁰aser ne temeshi tenzüker Yisu tenüng ajanga temaitsü sayatenya aser tesüngmangtsü mapatem inyaktsü asoshi ne tanebtsüba teka sala-angma ne tenzükertemi kanga tasü ita ne o jembitsü mela-angma.”

³¹Kodang parnok sarasadema liasü, parnok sentepa alidak kiji anakshi aser parnok ajak Tanela Temeshi agi asüng, aser parnoki Tsüngrem O tasü ita jembia liasü.

Oset Ajak Arok Meyong

³² Aser amangba purtem telok ajongaji temulung aser tanela ka dang liasü; aser parnok katia pei akabatem pei meyong ta mashi, saka kechisarena arok meyong dang liasü.

³³Ain tulu agi tenyartemi Kibuba Yisu shia aruba indang kuli asü, aser Tsüngrem taochi tulu parnok madak liasü.

³⁴Kechiaser parnok rongnung shinga kecha agia anünga maliasü; kechiyong ali mesüra kimung akartemi itemji ayok, aser teyokzükba senji bener arua

³⁵tenyartem tsüngdang yutsü. Aser nisung shia pei nüngdak yari parnoki lema agütsü.

³⁶Aser Levi kidong nungi Kupra linük nung aliba nisung, Yosef, shiba dang tamangertemi Barnaba ta aja,

³⁷Pai pei ali ayok aser senji bener arua tenyartem tsüngdang yutsü.

Tenyartem Mapa 5

Anania Aser Safira

¹Saka nisung ka tenüing agi Anania aser tebuttsü Safira, tenati rongsen kar ayok,

²aser teyokzükba sen shilem kar tebuttsüia meteta agizüka ayu; aser tanüngbaji bener arua tenyartem tsüngdang yutsü.

³Saka Peteri ashi, “Anania, Tanela Temeshi dang tiyazü jembitsü aser ner asoshi sen shilem ka agizüker ayutsü kechiba Satan ne mulungjangi aitdaksü?

⁴Ya mayok dang iba rongsen ne meyong liasü aser ya yoker külena iba teyokzükba senji ne meyong masü no? Süra, kechiba nai yamai inyaktsü mulungtet? Nai nisung madang masü saka Tsüngrem madang tiyazü jembigo.”

⁵Ananiai item o angashi dang, pa alanga lao aser asü. Ya angashir ajak madak tetsübu tulu adok.

⁶Idangji asangurtem aru aser parnoki pa mang alung aser parnoki pa mang bener oa arem.

⁷Ghonda asem shi lir, kechi atalok aji memeteti, pa tebuttsü ait.

⁸Idangji Peteri la dang asüngdang, “Aliji paika yong ayok südi, kü dang shiang.” Aser lai ashi, “Hau, paika yongji dang ayok.”

⁹Saka Peteri la dang ashi, “Kibuba Tanela atitangtsü kechiba nebuba nenati külemi ya oda bangjem? Ajiang, nebuba aremertem kishi züngdang lir aser parnoki na-a bener aotsü.”

¹⁰Idangyongji laji pa tsüngdang lao aser süadok. Asangurtemji aitdang parnoki la sür angu; parnoki la bener adoka tebuba anasa arem.

¹¹Aser arogo ajonga aser item angashir ajak madak tetsübu tulu adok.

Sayatenya Mapatem Inyakba

¹²Nüburtem rongnung tenyartemi temaitsü sayatenya aser tesüngmangtsü mapatem aika inyak; aser parnok ajak temulung ka sür Solomon Kilempok nung sentep.

¹³Tanüngbatem shingaia parnok rongnung adentsü temulung moulutet, saka nüburtemi parnok uludaktsü;

¹⁴aser Kibuba dak amanger tetsür aser tebur anaprongla aika dang züina aküm.

¹⁵Aji asünung Peter süidang, pa tanela agi danga parnok kar akhümbangdaktsütsü asoshi shirangertem yimdongi anizüka yipten aser pakti nung parnoki toktsü.

¹⁶Ano Yirusalem temeket yimitem nungi shirangertem aser temenen tanelai kangshibatem teloki anir arua nungten; aser parnok ajakji anebadok.

Tenyartem Rishikangshiba

¹⁷Idangji temaba putir aser pa den alir ajak, shir Saduki telok nungi liasü, parnok tenükmerem agi asüng.

¹⁸Parnoki tenyartem dak teka ia yimti nung tepuokdak puoka ayu.

¹⁹Saka Kibuba tenyar kati aonung tepuokdak kishi lapoka parnok anitet aser ashi,

²⁰“Nenoki oang, tenla kidang noktaker nüburtem dang iba taküm osang ajak shiang.”

²¹Kodang parnoki ya angashi sangwatsü mapang nung parnoki tenla kidangi atu aser sayumeso. Saka temaba putir aser pa den alirtem arua, Mungdang aser Israel nunger tamburtem ayongten, aser tenyartem anir arutsü tepuokdaki osang yok.

²²Saka kodang sosangtem tonga aru, parnoki parnok tepuokdakji mangu, aser parnoki meyipa arur ashi,

²³“Onoki tepuokdak jungjunga shibanga angu, aser tanükertem kikümbang nung noktaka liasü, saka onoki kishi lapokdang kilung nung shinga mangu.”

²⁴Kodang tenla ki tir aser puti-ungertemi item o angashi, parnok indang ya koda asütsü ta kanga ratamata.

²⁵Saka nisung ka arua parnok dang ashi, “Ajiang, nenoki tepuokdak ayuba nisungtemto tenla kidang lir. Parnok idakji noktaka nüburtem dang sayutsüngidagi.”

²⁶Idangji tenla ki tir aser sosangtem ao aser parnok anir aru, aser nüburtemi lung agi aontsü tsübuba agi tashiyim medeni dang anir aru.

²⁷Parnoki tenyartemji anir arua mungdang madang noktadaksü. Aser temaba putiri parnok dang asüngdanga ashi,

²⁸ “Iba nisung tenüng nung mesayutsü onoki nenok dang ajang ajanga ozüng agütsü; saka ajiang, nenoki nenok tesayuba agi Yirusalem süngdaksüogo aser iba nisung südaktsüba tai onok dak kaodaksü.”

²⁹Saka Peter aser tenyartemi langzü, “Nisung dang masü, Tsüngrem dang ang onoki tashi angatsü tim

³⁰Yisu shiba nenoki kangki dong nung angenlok, asen tsürabur Tsüngremi pa shia arudaksü.

³¹Pa tongtiba aser Kümtedakba kümdaktsütsü asoshi aser Israel nem temulung meyipba aser temenen tatokba agütsütsü asoshi Tsüngremi pa pei tajichilen temalen ajungkettsüogo.

³²Item indang onok kuli lir, aser Tanela Temeshi shiba Tsüngremi pa dang tashi angartem nem agütsüogo, pa-a kuli lir.”

³³Saka kodang parnoki ya angashi parnok ain adok aser parnoki tenyartemji tepsetnü.

³⁴Saka Farisi ka tenüing agi Gamaliel, ozüing tesayur ka nüburtemi akhümstsübu aliba nübu, mungdang nungji noktak aser nisungtemji khen atema kimai ludaktsütsü pai ashi.

³⁵Pai parnok dang ashi, “Israel nungertem, nenoki item nisung dak kechi inyaknüa ali iba asoshi kümdangang.

³⁶Kechiyong tesüiba mapang nunga Teudai pa sasa tulu shisanga apuso, aser pa den nisung yongsük noklang pezü shi aden. Saka pa tepset, aser pa sülen anishir ajakji prokshi aser aji parnok asoshi tatem liasü.

³⁷Iba sülen tenüing züluba tensa nung Galil nunger ka tenüing agi Yihudai anir pa nüburtemi anema apuso; saka pajia sama, aser pa sülen anitakertem ajak prokshi.

³⁸Tang ni nenok dang shidi, item nisungtem dang kecha tebenshi, saka parnok odang tokjang, kechiyong parnoki kechi sentong atonger aser inyaker ya meimchir nungi süra, ibaji samatsüsa;

³⁹saka ibaji Tsüngrem nungi süra, nenoki parnok samadaktsütsü makoktsü, aser nenok Tsüngrem anema rarartem ta nenoki angatettsü.”

⁴⁰Yamaji shia pai parnokji mesüzük. Parnoki tenyartemji aja, parnok dak azük aser Yisu tenüing nung kodanga mejembitsü nungtem. Aser parnok chiokadok.

⁴¹Aser Yisu tenüing asoshi mezüingmeshi angutsüsa temsüa züngshiba yong pelashishia parnoki mungdang dak nungi pila.

⁴²Aser kenüamati tenla kidang aser kibongtem nung Yisuji Khrista ta sayuba aser sayutsüngiba manen.

Tenyartem Mapa 6

Nisung Tenet Shimba

- ¹Item anogo nungji kodang nütsüng yongsük renloka ao, Grik o jembiba Yihuda puri Ibri o jembiba Yihuda pur tenüng senadok, kechiaser parnok amitsürtem anogoshi chiyungtsü anganüba agi mata.
- ²Aser terana jagi nütsüngtem telokji parnok dangi jatep aser ashi, “Asenoki chiyungtsü anganütsü asoshi Tsüngrem o sayuba sentoktsü tim masü.
- ³Anungji adianutem, nenok rongnungi tenüng tajung akaba aser Tanela agi asüngba, shisa taka nisung tenet shimtetang, aser iba rongdak mapa reprangtsü asenoki parnok nem nungloktsüdi.
- ⁴Saka onokbo sarasademba aser Tsüngrem Osangtajung sayuba nung bendanga agütsütsü.”
- ⁵Iba o jagi telok ajak peladaktsü, aser Tanela Temeshi agi asüngba nisung ka Stefan, aser Filip, Prokora, Nikanor, Timon, Parmena, aser Nikola, Antiok nunger shiba Yihuda yimsüi meyipba nisung ka liasü, parnokji shimtet.
- ⁶Parnoki itemji tenyartem tsüngdang noktadaktsü, aser tenyartemi parnok dak teka agi nemeta sarasadem.
- ⁷Aser Tsüngrem Oji züin. Yirusalem nung nütsüngtem yongsük aika renloka ao aser putir telok tulu kati tamangji agizük.

Stefan Apuba

- ⁸Stefan, taochi aser ain agi sünga pai nüburtem rongnung temaitsü ayatonya aser tesüngmangtsü mapatem inyaka liasü.
- ⁹Saka nisung kar sinagog züngsem nung adenertem shir dang Kurini aser Alexandria nungi aruba Nüjipur ta ajar, aser tangartem Kilikia aser Asia nungi arurtem, parnoki Stefan den bangsentepa apuso.
- ¹⁰Saka Stefani shisatsü tarok aser Tanela nung jembibaji parnoki majet.
- ¹¹Idangji parnoki nisung kar ajioktsü aser parnoki ashi, “Mosa aser Tsüngrem anema atalaba otem pai jembiba onoki angashiogo.”

¹²Parnoki nisungtem, tamburtem aser tezülurtem ajungmesoa rongrongdaktsütsü asoshi pa den ajurutepa pa pur mungdang tsüngdangi anir aru.

¹³Parnoki tiyazü kulitem tuyu aser ashi, “Iba nisung yagi Temeshi tekülemdak aser Mosa Ozüing anema jembiba manener.

¹⁴Kechiaser iba Nazaret nunger Yisui iba tenla ki ya raksatsütsü aser Mosai asenok nem agütsüba yimsü ya melenshitsütsü ta pai jembiba onoki angashiogo.”

¹⁵Aser Mungdang dak mena alir ajaki pa dak ranglok aser pa tejak kotak tenyar tejak mesüka ajitet.

Tenyartem Mapa 7

Stefani Sayutsüngiba

¹Idangji Temaba Putiri Stefan dang asüngdang, “Itemi shitak ama?”

²Stefani langzü, “Adianutem, aser tebuteditem, angang. Asen tebou Abraham Haran nung maliba mapang, pa Mesopotamia nung alidang sentsüwangshi Tsüngrem pa dangi adok,

³aser pa dang ashi, ‘Ner lima aser ner adianutem tokjang, aser ni ne dang koba lima sayudir ajagi arung.’

⁴ Anungji pai Kaldi lima toktsü aser Haran nung ali. Tebu sür külen idak nungjagi tang nenok aliba limai Tsüngremi pa anir aru.

⁵Idakji pa tetsüng ka ajemtakdaka sünga Tsüngremi Abraham nem magütsü. Idangji pa techir malidang pa nem aser pa sülen jakzükbatem nem, ibaji kadaktsütsü asoshi agütsütsü pai nangzüik.

⁶ Pa dak jakzükbatem aener lima nung küm noklang pezü alitsü, aser parnoki parnok alar kümdaktsütsü, aser meketmeseni benshitsü ta Tsüngremi yamaji ashi.

⁷ Parnok koba kin lartem kümdir, iba kin ni o bendangtsü, iba sülen parnok anitettsü aser idaki ni külemtsü.

⁸ Aser tezüngzüktepba temejeptokba pa nem agütsü. Aji oda Abraham nungi Isak jakzüik aser pa tinübuba nung mejeptok. Aji oda Isak nungi Yakob jakzüik, aser Yakob nungi tebou terana jakzüik.

⁹“Tebutitem jagi Yosef anema mokokaji aser alar ama pa Ijip nunger dang ayok, saka Tsüngrem pa den liasü.

¹⁰ Timtem ajak nungi Tsüngremi pa kümzüik, aser Ijip chuba Farao tsüngdang pa shisatsü akaba yong pa dang junga benshidaktsü. Idangji Ijip aser pei chuba ki ajak madak yimsüsür tongtiba kümdaktsü.

¹¹ Tang Ijip aser Kanan lima ajak nung yawara aser timtem tulu aru; aji asünung asen tetsü-teboutemi chiyungtsü mungui aküm.

¹²Saka Ijip lima nung tsük lir ta Yakobi angazük aser asen tetsü-teboutem mezüngbuba ajagi pai parnok yok.

¹³ Tanabenbuba aludang Yosefi pei adianutem nem shitetdaktsü, aser Yosefer kibongji Farao nem meteta kümdaktsü.

¹⁴ Idangji pa tebu Yakob aser pei adianutem ajak, shir ajak agi neter-pungu liasü, parnok arung ta Yosefi aja.

¹⁵ Anungji Yakob Ijipi alu aser pa aser asen tetsü-teboutem yangji asü.

¹⁶ Parnok Shekemi bener oa, Abrahami Shekem nung Hamor chirtem nungi taribi sen agi aliba leper nungji arem.

¹⁷ “Saka kechi tenangzüikba Tsüngremi Abraham nem agütsü, ibaji ataloktsü mapang anasa ait nung Ijip lima nung Israel nüburtem kanga dang züina aküm.

¹⁸Idangji Ijip nung Yosef memetetba tangar chuba ka adok.

¹⁹ Pai asen kin dak külaka benshi aser asen tetsü-teboutem dak mejungi benshi aser parnok taküm melidaktsütsü asoshi parnoki kinü chanutem ajungdokdaktsü.

²⁰ Iba mapang nung Mosa aso, aser pa Tsüngrem tsüngdang tobur kanga junga liasü. Ita asem tashi pa tebuer kidang mesütet.

- ²¹ Kodang pa par kidang nungi ajungdok, Farao jalai pa bena aru aser lar jabaso küma mesütet.
- ²² Aser Ijip nunger shisatsü ajak angazükdakja Mosa sayutet aser pa o jembiba nung, aser mapa nung tetangshi liasü.
- ²³ “Saka pa arishi küm lir shi akümdang, pei adianutem, oda Israel purtem semdangtsü temulungi ait.
- ²⁴ Parnok rongnung ka Ijip nunger kati mejungi benshiba ngua, pai Ijip nungba dakji züka pa tepu aküm, aser kangshia aliba nisung asoshi mang ayang.
- ²⁵ Pa ajanga pei nüburtem nem tekümpzük Tsüngremi agütsüba pei adianutemi angatetogo ta bilem; saka parnoki aji mangateti liasü.
- ²⁶ Tananüji parnok ana züktepya alidang pai tenaji angu aser pai parnokji jungtepdaktsünüa ashi, ‘Nisungba anaji, nenok adianu lir; kechiba kati ka dak mejungi benshir?’
- ²⁷ Saka pa kiyonger dak mejungi benshiba nisung jagi Mosa tezülen nunginja ashi, ‘Shibai na onok madak yimsüsür ka aser obendanger kümdaktsü?’
- ²⁸ Nai yashi Ijip nungba tepsetba amato nia tepsetnür asü?’
- ²⁹ Iba tatalokba mapa ajanga Mosa jena ao, aser Median lima nung aener ka ama ali. Yangji pa nem tanur ana sotsü.
- ³⁰ “Küm lir süia or külen, Sinai tenem azüngmeyakdak lisem lima arem nung süngsem ka nung mi jangrua aliba ka nung kotak tenyar ka pa dangi adok.
- ³¹ Mosai kechi angu aji agi pa süngmangadok, aser aji reprangtsü pai anasa arudang pai Kibuba ola angashi;
- ³² ‘Ni ne tetsüteboutem Tsüngrem, Abraham, Isak aser Yakob Tsüngrem.’ Mosai atentena liasü aser aji reprangtsü temulung moulutet.
- ³³ Kibubai pa dang ashi, ‘Ne tsüngsem ne tsüng nungi semzükang, kechiaser na noktadokji temeshi li lir.

³⁴Ijip nung kü nübурtem, mejungi timtemba atangji ni nguogo aser parnok anüngba ola ni angashiogo, aser parnok kümzüksü ni aluogo. Aser tang arung, ni na Ijipi yoktsü.’

³⁵Iba Mosa, shiba parnoki magizük ashi, ‘Shibai na yimsüsür aser obendanger asütsü shim?’ Süngsem nung pa dangi adokba tenyar ajanga, yimsüsür aser tekümzüker ka asütsü Tsüngremi pa yokogo.

³⁶Iba nisung jagi Ijip nung Temerem Tzüyim nung, aser azüngmeyakdak lisem lima arem nung küm lir tashi tesüngmangtsü mapatem aser temaitsü sayatenyatem inyaker, pai parnok anitet.

³⁷Iba Mosa jagi Israel purtem dang ashi, ‘Tsüngremi ni adokdaksüba ama, nenok adianutem rongnungi ainkar ka nenok asoshi adokdaksütsü.’

³⁸Israel purtem ajonga azüngmeyakdak lisem lima nung sentepdaksübaji pa liasü, aser Sinai tenem nung kotak tenyar ajanga asen tetsü-teboutem den jembia liasü, aser asenok nem agütsütsü asoshi taküm osang shibai agizük iba nisungji pa liasü.

³⁹Pa dang asen tetsü teboutemi tashi mangai liasü, aser parnoki pa sentok aser parnok mulungjang Ijip leni meyip.

⁴⁰Parnoki Aron dang ashi, ‘Onok anitsü asoshi onok atema tsüngremtem yanglujang kechiyong Mosa shibai onok Ijip lima nungi anitet, pa kechi aküm onoki memetet.’

⁴¹Idangji parnoki nashi pungchi chanu ka yanglu aser iba süngyanglu dangi tekülemba bener arua agütsü; aser parnok teka agi yangluba mapa nung parnoki pelatep.

⁴²Anungji Tsüngrem parnok nungi tejak meyip aser parnokji anüng petinutem külemtsü toktsü, oda ainkartem kaket nung zülua aliba ama: ‘Oh Israel kidong! Azüngmeyakdak lisem lima arem nung, küm lir mapang nung kü nem tetepsetbatem aser tenlatem nenoki agütsü ama?’

⁴³Saka Molek süki nenoki aben, aser petinutem tsüngrem Rafan, itemji külemtsü asoshi nenoki süngyanglutem yanglu. Anungji ni nenok Babilon atena anir aotsü.’

⁴⁴ “Asen tetsü-teboutemi azüngmeyakdak lisem lima arem nung süki yanglua liasü. Kechi koda yanglutsü Tsüngremi Mosa dang tuyu, aji oda Mosai sükiji yanglu.

⁴⁵ Kodang Tsüngremi asen tetsü-teboutem jakdang nungi kintem parnok linük nungi aridok; parnoki ajagi ai parnok tendak Yihusua den sükiji bener aru. Aji oda Dawid tensa tashi liasü.

⁴⁶ Yakob Tsüngrem asoshi talidak ki ka yanglutsütsü asoshi Dawidi asüngdang aser aji oda inyaktsü Tsüngrem nungi pai maongka angu.

⁴⁷ Saka Solomoni ang Tsüngrem asoshi kiji sütsü.

⁴⁸Saka Tematiba Tsüngrem, teka agi asüba kitem nung malir. Ainkari ashi ama;

⁴⁹ ‘Kotak kü chuba menden aser ali kü tsüng ajemetdak. Nai kü nem komala ki ka yanglutsütsü ta Kibubai ashir, mesüra kong ni anisüngzüksü?’

⁵⁰Item ajak kü keti yanglu masü no?’

⁵¹ “Nenok tekong teküpraktem, temulung matangertem aser tenarong matenertem nenoki teti Tanela Temeshi anema noktaker, nenok tetsü-teboutem ama nenoka lir.

⁵²Ainkartem rongnung nenok tetsü-teboutemi rishikangshi masübashiba ali? Temeshiba arutsü indang shinertemji parnoki tepset: tang nenok tashioktsürtem aser tetepsetertem kümogo.

⁵³Kotak tenyartemi ozüng agütsüba ama nenoki ozüngji agizük, saka nenoki mamshir.”

Stefan Tepsetba

⁵⁴Parnoki ya angashidang parnok mulungjang tonga ai, aser pa anema tepu shitep.

⁵⁵Saka Tanela Temeshi agi sünga, pai kotaklen rangketa reprang aser Tsüngrem sentsüwangshi aser Kibuba Yisu, Tsüngrem tajichilen noktaka angu.

⁵⁶Pai ashi, “Ajiang, kotak lapoker Tsüngrem tajichilen Nisung Chir noktaka ni angur.”

⁵⁷Saka parnoki ola tulu agi ayimtena, tenarong tangbanger külemi lungjemer pa dangi asemtepa aru.

⁵⁸Parnoki yimti nungi pa atsür adoka lung agi pa dak aon. Asangur ka tenüng agi Saul tsüngdang kuli purtemi parnok süoshi ayu.

⁵⁹Kodang parnoki Stefan dak lung agi aon, pai ola adoka ashi, “Kibuba Yisu, kü nela agizükang.”

⁶⁰Aser Stefani apudaka ola tulu agi ashi, “Kibuba iba tai temenen parnok dak tenloksü!” Ya shir pa mejangadok.

Tenyartem Mapa 8

¹Aser pa südaktsütsübaji Sauli mulunga liasü.

Sauli Arogo Rishikangshiba

Item anogo nungji Yirusalem nung arogo anema rishikangshi tulu adok. Tenyartem dak alaka, parnok ajak Yihuda aser Samaria lima nung prokshia liasü.

²Bendanga agütsüba tamangertemi Stefan arem aser pa asoshi mangyim tulu liasü.

³Saka Sauli ki shiai tua teburtem aser tetsürtem atsütena tepuokdak yua, arogoji raksatsütsü merang.

Samaria nung Osangtajung Sayutsüngiba

⁴Anungji prokshia aortemi parnok kolenisa ao idakji oji sayutsüngia ao.

⁵Filipa Samaria yimti-i lua Khrista indang parnok dang sayutsüngi.

⁶Filipi jembiba aser pai kechi temaitsü sayatenyatem inyak itemji parnoki ngua aser angashia telokti-i mulungsoa pai sayuba nungji temulung agüja anga.

⁷Kechiyong temenen tanela keta alirtem nungi temenen tanelatem ola tulu adoka, parnok dak nungi adokdaksü. Togimra agi tonga alirtem aser tsüngsükertem aika anebdaksü.

⁸Anungji item yimti nungji tepela tulu liasü.

⁹Saka iba yimti nungji Simon ta ajaba nisung ka liasü. Pai temezüngba mapa inyaka, pei sasa tulu küma jembia Samaria nungertem süngmangdaksü.

¹⁰Aser parnok ajaki tulutiba nungi tilatiba tashi, pa dang anga-a ashi, “Tsüngrem ain tashi tulu aketba nisungbaji ibai lir.”

¹¹Aser parnoki pa dang anga, kechiaser talangka nungi pa temezüngba mapatem agi parnok süngmangdaksü.

¹²Saka kodang Tsüngrem Yimli Osangtajung indang aser Yisu Khrista tenüng indang Filipi parnok dang sayutsüngi, parnoki amang, aser parnok tebur o tetsür ajonga baptitsü.

¹³Aser Simonia amang aser pa-a baptidaksü aser pa-a Filip den senzü. Aser temaitsütem ain tulu sayatenyatem inyakba ngua, pa süngmang.

¹⁴Samaria nungertemi Tsüngrem O agizükogo ta kodang Yirusalem nung alirtemi angashi, parnoki Peter aser Yohan parnok dangi yok.

¹⁵Kodang parnok tonga aru, tamangertemi Tanela Temeshi agizüktettsü asoshi parnoki sarasadem.

¹⁶Kechiaser tang tashi parnok shinga daka Tanela Temeshi ano malui liasü. Parnokji Kibuba Yisu tenüng nung dang baptitsür liasü.

¹⁷Idangji Peter aser Yohani parnok dak teka agi nemet, aser parnoki Tanela Temeshi agizük.

¹⁸Saka tenyartemi teka agi nemetbaji ajanga Tanela Temeshi agütsübaji Simoni ngua, pai parnok nem sen bener arua agüja ashi,

¹⁹“Shiba daksa kü ket agi nemetdir, Tanela Temeshi pai agizüktsüsa kü nema iba ain agüjangma.”

²⁰Peteri pa dang ashi, “Ne taribi sen ne den külemi tesamadaki idakjang, kechiaser Tsüngremer sempet sen agi alizüktsü ta nai bilemer!

²¹Iba mapa nung na asoshi shilem mesüra telemzükba maka kechiaser ne mulungjang Tsüngrem madang shitak masü.

²²Anungji iba shisa tamajungba nungi temulung meyipang aser Kibuba dang meshiang, ashiko, ne mulung nung bilembaji pai atoktsü akok.

²³Kechiyong na mim taku aser tamajung agi alenbanga lir”

²⁴Simoni langzü, “Nai jembizükba o katia kü dak matongtsüsa, ni asoshi Kibuba dang mepishijangma.”

²⁵Peter aser Yohani kuli agüja Kibuba O jembir külen, Parnok Yirusalemi shilang, aser Samaria yimtsüng aika nung Osangtajung sangoktsü.

Filip Aser Ethiopia Nungba

²⁶Kibuba tenyar kati Filip den jembi aser ashi, “Aramesoang, aser anüdoklentip len Yirusalem nungi Gazai aluba lenmangi oang;” aji lisem lenmang liasü.

²⁷Pai apusor ao; aser ajiang, Ethiopia nunger teyangluba nisung ka, Ethiopia chubatsür, Kandake kübok yimsüsür tongti ka shiba, lar rongsen ajak madak kibur liasü, pa Yirusalemi tekülemtsü tua liasü.

²⁸Aser pa meyipa aludang, pei talungtsü nung mener, Isaia ainkar kaket züngya liasü.

²⁹Tanelai Filip dang ashi, “Anasai oang, aser iba talungtsü jagi na-a tuang.”

³⁰Filipi asema ao aser pai Isaia ainkar kaket züngya angashir ashi, “Nai azüngbaji angateter südi?”

³¹Saka pai langzü, “Kari kü dang rateta meshira ni koda sür angatettsü?” Aser pai Filip dang pa den atua amentsü mepishi.

³² Pai züngya aliba Laiji ya liasü: “Tetepsettsü san ka ama pa anir ao; aser san chanui pa züng mejepba madang ola madok ama, Yamaji pai pei tebang melapok.

³³Pa mezügmeshi aser pa o shitak mebendang; pa putu indang shibai shitettsü; kechiaser pa taküm alima nungi bener ogo.”

³⁴Idangji teyangluba nisungi Filip dang asüngdang, “Kü dang shiangjo, ainkar jagi pei indang jembir asü mesüra tangar ka indang jembir?”

³⁵Filipi jembitsü tenzük, iba Lai nungi tenzüker pa dang Yisu indang Osangtajung sayutsüngi.

³⁶Aser parnoki ilen jagi aodang, lenmang nung tzü alidak tesem ka atong aser teyangluba nisungi asüngdang, “Ajiang, idaki tzü lir. Ni mebaptidaktsütsü asoshi tenokdangtsü kechi aka?”

³⁷Filipi ashi, “Ne mulung ajak agi amangra, nai inyaktet.” Pai langzü, “Yisu Khristaji Tsüngrem Chir ta ni amanger.”

³⁸Talungtsüji anenang ta pai ashi, aser tenaprongla tzü jagi ai aser Filipi paji baptitsü.

³⁹Kodang parnoki tzü nungi adok, Kibuba Tanelai Filip anir oadok, aser teyangluba nisung jagi pa joko mangu; aser pa pei lenmangi pelashishia ao.

⁴⁰Saka Filip Azota nung angu; aser Kaisaria tonga maru tashi ajanga aoba yimtitem ajak nung pai Osangtajung sayutsüngi.

Tenyartem Mapa 9

Saul Temulung Meyipba

(TMa. 22.6-16; 26.12-18)

¹Sauli ano Kibuba nütsüngtem anema amokmerenba aser tepsettsüba indang osang ayimoktsü.

²Damaska nung sinagogtem dangi shititem yoktsü aser lenmang nung ajuruba aser lendi nung alirtem oda Kibubar lenmang nung jajaritem tebur aser tetsür ajak alena bener Yirusalemi arutsü asoshi pai Temaba putir dangi ao aser pa nungi tashi meshizük.

- ³Saka pa aodang Damaska atongtsü anasa, aoksa-a kotak nungi tesangwa kati pa meketbanga yalok.
- ⁴Pa ali nungji alang, aser ola kati pa dang ashi, “Saul, Saul, kechiba nai ni rishikangshir?”
- ⁵Saka pai asüngdang, “Na shiba, oh Kibuba?” Pai langzü, “Nai rishikangshiba Yisuji ni lir.
- ⁶Saka noktakang aser yimti jagi iang, aser nai kechi inyaksü aji ni ne dang ashitsü.”
- ⁷Pa den aoba nisungtemi shinga mungui ola dang angashia o mejembiteti noktakang.
- ⁸Sauli ali nung jagi noktakang aser pai pei tenük lapok saka pai kecha mangu; aser parnoki teka agi amer pa Damaskai anir aru.
- ⁹Anogo asem tashi pai kecha mungui liasü; aser techiyunga mechiyung, tajema majem.
- ¹⁰Damaska nungji nütsüng ka tenüng agi Anania liasü. Kibubai pa dang mangdang ka nung ashi, “Anania,” aser pai langzü, “Kibuba, ni yangi lir.”
- ¹¹Kibubai pa dang ashi, “Aramesoang aser Temetong ta ajaba lenti jagi oang aser Tarsa nungi aruba nisung ka tenüng agi Saul Yihudaer kidang asüngdangang. Pai sarasademdagi.
- ¹²Pai Anania tenüng agi nisung ka pa ngudaktsütsü asoshi arua, pa teka agi pa dak nemetba mangdang ka nung nguogo.”
- ¹³Ananiai langzü, “Kibuba Yirusalem nung ne nüburtem anema kodaka iba nisung yagi mejungi inyaker, ni aika nungi angazükogo.
- ¹⁴Aser yangi ne tenüng nung ajaba purtem alentsü Temaba putir nungi tashi agüja kar.”
- ¹⁵Saka Kibubai pa dang ashi, “Na oang, kechiaser Bendangertem, chubatem aser Israel purtem dangi kü nüng abentsü pa ni asoshi teshimtetba marok lir.
- ¹⁶Kechiaser kü nüng atema pa koda kangshitsüla aji ni pa dang sayutsü.”

¹⁷Ananiai oa kidang jagi atu. Pai Saul dak teka agi nemet aser ashi, “Adianu Saul, na lenmang nung aruya lia, Kibuba Yisu, shiba ne dangi adok, na ngudaktsütsü aser Tanela Temeshi agi süngdaktsütsü asoshi pai ni ne dangi yok.’

¹⁸Aser idangyongjisa pa tenük nungi tip mesüka langka tsük aser pai ngua aküm; aser aramesoa pa baptitsü.

¹⁹Aser kodang pai chi chiyung pa tashi ita aküm.

Sauli Damaska Nung Sayutsüngiba

Aser pa Damaska nung nütsüngtem den anogo ishika liasü,

²⁰aser idangyongjisa sinagogtem nung pai sayutsüngia ashi “Yisuji Tsüngrem Chir lir.”

²¹Pa dang angashirtem ajaki süngmanga ashi, “Yisu tenüng nung ajartem ajak Yirusalem nung rishikangshi agütsübato pa masü no? Aser Temaba Putir madangi parnok alena bener aotsü ta sür pa yagi aru masü ama?”

²²Saka Saul tamang nung tashi tali dang itshia aküm; aser Yisuji Khrista ta kuli agüja ain nung sayutsüngi, aji asü nung Damaska nung alir Yihuda nungertemi pa dang melangzütet.

Saul Yihuda Purtem Nungi Jentetba

²³ Anogo ishika lir külen Yihuda nungertemi pa tepsettsü külemi tasa ka atongtet.

²⁴Saka parnok tasaji Sauli meteta aküm. Pa tepsettsü asoshi parnoki anüngdang aser aonung süngkhümbong nüka ali.

²⁵Saka nütsüngtemi aonung pa anir oa yimti jara ajanga molok ka nung ajungzüka yok.

Saul Yirusalem Nung

²⁶Kodang pai Yirusalem atong pai nütsüngtem den adentsü merang, saka parnoki pa tsübu, kechiaser pa nütsüng ka ta parnoki mamang.

²⁷Saka Barnabai tenyartem dangi pa anir aru aser kechi koda lenmang nung Sauli Kibuba angu, aser pai pa den jembia aser kechi koda Damaska nung Yisu tenüng nung tasü ita sayutsüngi, ya ajak parnok dang ashi.

²⁸Sauli parnok den Yirusalem nung ali aser Kibuba tenüng nung tasü ita sayutsüngia, pa oli aruli ta mela mela-a senzüa liasü.

²⁹Aser Grik o jembiba Yihuda nungertem den jembia aser o toktepa liasü; saka parnoki pa tepsettsü bushia liasü.

³⁰Aser kodang adianutemi ya metet, parnoki pa Kaisariai anir alu aser Tarsai yokadok.

³¹Anungji Yihuda, Galil aser Samaria lima ajak nung arogoji tesünep nung liasü. Aser Kibuba akhüm tsübuba nung renloka aser yanglushia liasü; aser Tanela Temeshi tajungshiba nung maneni yina liasü.

Ainea Anebsüba

³²Peteri ajakleni oa Luda nung Tsüngrem nüburtem alidaki alu.

³³Aser idakji Ainea tenüng agi nisung ka shiba togimra agi shiranga küm ti tashi yipten nung liasü pa ajuru.

³⁴Peteri pa dang ashi, “Ainea, Yisu Khristai na anebtsür, shishiang, aser ne yipten loktenang.” Idangyongji pai shishi.

³⁵Luda aser Sharon nung alir ajaki pa angu; aser parnoki Kibuba dangi meyip.

Dorka Shia Arudaktsüba

³⁶Yopa nung Yisu dak amanger ka tenüng agi Tabitha liasü (Grik o nung Dorka, tetezü Mesü chanu). La mapa tajung agi sünga liasü, aser angati aika agüja liasü.

³⁷Iba mapang nung la shirang aser süadok. Parnoki la temang shidoker, temaba taktang nung yua liasü.

³⁸Aser Yopaji Luda anasa ali nung, nütsüngtemi Peter idakji aliba angashia, pa dangi nisung ana yoka mepishia ashi, “Onok dangi meyipa arung.”

³⁹Aser Peteri arameso aser parnok den ao. Pa atongdang parnoki temaba taktang jagi pa anir atu, aser amitsür ajak la tsütsü noktaker jeba la parnok den taküm alidang yangluba süoshi aser süpoksü sayua liasü.

⁴⁰Saka Peteri parnok ajak tugudaktsü aser apudaka sarasadem. Tasü mang tsütsü shir pai ashi, “Tabitha, shishiang.” Idangji lai tenük lapok, aser kodang lai Peter angu lai shishia amen.

⁴¹Peteri la teka nung amer noktadaktsü, aser temeshi purtem aser amitsürtem jar la taküm lia parnok nem agütsü.

⁴²Ibai Yopa ajak nung meteta aküm aser aikati Kibuba dak amang.

⁴³Yopa nung shiküp yanglur Simon tenüng agi nisung ka den anogo aika pai idakji ali.

Tenyartem Mapa 10

Peter Aser Kornelia

¹Kaisaria nung nisung ka tenüng agi Kornelia, Itali nungi aruba temeranger telok noklang ka madak tanishir ka liasü.

²Pa aser par kinunger ajonga yimsü nung keta asenba aser Tsüngrem akhüm tsübuba nisungtem liasü; pai nüburtem nem angati aika agütsü aser Tsüngrem dang teti sarasadema liasü.

³Kenü nikongtsütsü asem baji meta pai mangdang ka nung jangja jangja-a Tsüngrem kotak tenyar ka aruba angu; aser pa dang ashi, “Kornelia!”

⁴Pai kotak tenyar dakji ranglok aser pai tsübua aküm, aser pai ashi, “Kechi-aka, Kibuba?” Kotak tenyar jagi pa dang ashi, “Ne sarasadem aser nai angati agütsüba indang Tsüngrem madangi mamatsüsa atuogo.

⁵Tang Yopai nisung yokang, aser Simon shiba dang Peter ta ajar, pa anir arung.

⁶Tzüyim küm nung aliba shiküp yanglur Simon kidang pa anena lir.”

⁷Aser kodang kotak tenyarji oadok; pei kilir ana aser pa tenzükertem rongnungi yimsü nung keta asenba temeranger ka ta pai aja.

- ⁸Pai parnok dang item o ajak shir külen pai parnok Yopai yok.
- ⁹Asüngji parnoki pei lenmang nung ao aser yimtiji atongtsü anasa alidang anjong meshi meta, Peteri sarasademdak kilem jagi atu.
- ¹⁰Pa ya-adok aser chiyungnü; aser parnoki chiyungtsüji renem dang pa mangdangi ao,
- ¹¹aser pai kotak lapoka angu aser oset ka sü tulu ka mesüka kinük pezüsülen amer alima nung tsükdaktsüba pai angu.
- ¹²Iba sü nung tetsüng pezü atenba shiruru tapu ajak, ali nung juzüa senzübatem aser anüng ozütem ajak liasü.
- ¹³Aser ola kati pa dangi arua ashi, “Shishiang, Peter tepsetang aser chiang!”
- ¹⁴Saka Peteri ashi, “Kibuba yamaji kodanga masü, kechiaser ni kodanga oset mashi-i mesüra memeshiba kecha machir.”
- ¹⁵Ano ola kasa jagisa Peter den tanabena jembia ashi, “Kechi Tsüngremi meshitettsüogo, aji nai memeshi ta teshima.”
- ¹⁶Aser ya asemben tashi atalok, aser idangyongji osetji kotaki bener tuadok.
- ¹⁷Peteri iba mangdang anguba indangji ya kechi tetezü ta ratamata bilema alidang, ajiang, Korneliai yokba nisungtemi Simoner kiji koba ta asüngdanga kikümbang nung noktak.
- ¹⁸Aser Simon shiba dang Peter ta aja, pa idakji anena ali asü ta asüngdang.
- ¹⁹Peteri mangdang indangji bilema alidang, Tanelai pa dang ashi, “Ajiang! Nisung aseme na bushir.
- ²⁰Anungji noktakang aser ludangang; aser kecha matidaki dang parnok den oang, kechiaser parnokji ni yoka lir.”
- ²¹Peteri nisungtem dang jagi alu aser ashi, “Ajiang, nenoki shiba bushir, paji ni lir, kechi asüngdangtsü atema nenok yagi aru?”
- ²²Parnoki langzü, “Noklang ka madak tanishir Kornelia, ochishir aser Tsüngrem dang tsübuba nisung ka aser Yihuda kin ajongai kuli junga

agütsüetba, par kidangi na ajatsü aser na nungi o angatsü temeshi kotak tenyar kati pa dang metetdaksü.”

²³Anungji pai parnok jaoka anendaksü. Aser asungji pai parnok den külemi apuso, aser Yopa nungi adianutem kar pa meina ao.

²⁴Tananüji parnoki Kaisaria atong. Aser Korneilai par kimang aser temba-tinu külemi jaoka parnok aruba ata-a liasü.

²⁵Aser kodang Peter kidangi ait, Korneliai pa den ajurutepa pa tsüngdang apudak aser pa agizük.

²⁶Saka Peteri pa noktadakja ashi, “Noktakang, nia nisung dang.”

²⁷Peteri pa den jembitepa kidangi ai, aser pai aika sentepa angu.

²⁸Pai parnok dang ashi, “Yihuda nisung kati tangar kin nisung den medemtsü mesüra ajuruteptsü tim masü ta nenoki nenok sasa meteta lir. Aji saka nisung shinga danga memerükba mesüra menendokba ta ajatsü tim masü ta Tsüngremi kü dang jungjunga sayuogo.

²⁹Anungji kodang nai ni tajai yok, nia mulungsoa dang aru. Anungji kechi o atema ni tajai yok, aji ni metetnür.”

³⁰Korneliai langzü, “Anogo pezünü süia ogo, ni ozü kidang asem baji nung sarasadema liasü, aser ajiang kü madang nisung ka sentsüprang sü abener noktak.

³¹Pai kü dang ashi, ‘Kornelia, Tsüngremi ne sarasadem angashiogo aser ne mapa tajung angati agütsüba pai meteta lir.

³²Anungji Yopai yoka Simon, shiba dang Peter ta ajar, pa ne dangi ja-ang. Pa tzüyimkü nung aliba shiküp yanglusang Simoner kidang anena lir.’

³³Anungji idangyongjisa ni na tajai yok, aser na arubaji junger. Anungji tang Kibubai ne dang melaba ajak angatsü onok ajak Tsüngrem madang sentepa lir.”

Peteri Korneliar Kidang Sayutsüngiba

³⁴ Peteri tebang lapoka ashi, “Tsüngremi nisung jak merepranger ta ni atangji ajiteter.

³⁵ Saka kin ajak nungi shibaisa pa akhüm tsübur aser tim mapa inyaker pai agizüker.

³⁶ Yisu Khrista Osangtajung tesünep indang sayutsüngia Israel nisungtem dangi koba osang yok, pa ajak madak Kibuba lir ta iba osang nenoki metet.

³⁷ Yohan Baptitsübai sayutsüngir külen, Galil nungi tenzüka Yihuda ajak nung atalokba nenoki metet.

³⁸ Aser koda Tsüngrem Tanela Temeshi ajanga Nazaret nunger Yisu shimtet, aser Tsüngrem pa den dena ali nung pai tajung inyaka, aser mojingi kangshiba ajak anebja senzü, ya-a nenoki metet.

³⁹ Yirusalem aser Yihuda nunger lima nung pai inyakba ajak indang onok kuli lir. Aser paji parnoki kangki nung meta-a tepset.

⁴⁰ Saka Tsüngremi pa asemnübuba nung shia arudaktsü aser pa jungkai adoka ngudaktsü;

⁴¹ nisung ajak dang masü, saka Tsüngremi tamasa shimtetba kulitem dang, oda pa tasü nungi shia arur külen onok shir pa den chiyunga-ajem, onok dang pai jungkai adoka sayudaktsü.

⁴² Akümlir aser tasürtem obendanger asütsü shiba Tsüngremi shimtet, ibaji pa ta nisungtem dang sayutsüngitsü aser kuli agütsütsü onok nem ozüng agütsü.

⁴³ Pa dak amanger shiai pa tenüng ajanga temenen tatokba angutsü ta ainkar ajaki pa asoshi kuli agütsür.”

Bandangertemi Tanela Temeshi Agizükba

⁴⁴ Peteri maneni item o jembia alidang, oji angashirtem ajak madaki Tanela Temeshiji alu.

⁴⁵ Tang Yihuda purtem tamangertem kwika Peter den külemi liasü, parnok ajak süngmangadok, kechiaser Bendangertem madak Tanela Temeshi sempetji mekeploktsü ta parnoki meteta aküm.

⁴⁶Kechiyong parnoki tangar oshitem agi jembiba aser Tsüngrem uludaktsüba parnoki angashi.

⁴⁷Idangji Peteri ashi, “Asenoki agizükba ama item nisungtemia Tanela Temeshi agizükogo, ajangla parnok tzü nung baptitsütsü nisung kari noktangteter ma?”

⁴⁸Anungji Peteri parnok Yisu Khrista tenüng nung baptitsü mela. Idangji parnoki pa dang anogo ishika alitsü mepishi.

Tenyartem Mapa 11

Peteri Yirusalem Nung Osang Agütsüba

¹Bandangertemi Tsüngremer Osangtajung agizükogo ta tenyartem aser Yihuda nung aliba adianutemi angashi.

²Anungji kodang Peteri Yirusalemi atu, temejeptokba teloki pa anema jembia;

³parnoki ashi, “Kechiba memejeptokertem dangi na ao aser parnok den külemi na chiyung?”

⁴Anungji Peteri aji parnok dang tetenzük nungi tatongi shimeso, aser ashi,

⁵“Ni Yopa yimti nung sarasadema liasü aser ni mangdangi ao, idangji ni yamai ka angu. Idakji oset ka sü tulu ka mesüka kinük pezüsülen amer kotak nungi tsükdaktsüba ni angu, aser aji ni tonga alu.

⁶Aji ni kanga kümdanga reprangdang nung tetsüng pezü atenba ali shirurutem, arem shirurutem, juzüa senzüba aser anüng ozütem ni angu.

⁷Aser ano ola kati kü dang ashi, ‘Shishiang, Peter, tepsetang aser chiang.’

⁸Saka ni ashi, ‘Kibuba, yamaji kodanga masü, kechiaser menendokba mesüra memeshiba oset kü bangi kodanga meidang.’

⁹“Saka kotak nungi ola jagi tanaben jembia ‘Kechi Tsüngremi meshitettsüogo aji nai memeshi ta teshima.’

¹⁰Ya asemben tashi atalok aser ajakji tanaben kotaki atsüket.

¹¹Ajiang idangjisa Kaisaria nungi kü dangi yokba nisung asem ni alidak kima noktak.

¹²Aser kecha meratai dang parnok den külemi aotsü Tanelai mela. Yopa nungi tamanger adianu par trok kü den aru aser onoki Korneliar kidang jagi ai.

¹³Kodang kotak tenyar ka par kidang noktaka pai angu, iba indangji pai onok dang ashi. Kotak tenyar jagi pa dang yamai ashi, ‘Yopai yokang, aser Simon, shiba dang Peter ta ajar, pa anir arung.

¹⁴Aser kechi koda na aser ner kibong ajonga kümzüksü iba indang osang pai ne dang metetdaksütsü.’

¹⁵Ni jembitsü tenzüker külen, tetenzüklen asenok daki Tanela Temeshi aluba ama, parnok madakia alu.

¹⁶Kibubar O to ni bilemtet, oda pai ashi ama, ‘Yohani tzü nung dang baptitsü; saka nenok Tanela Temeshi nung baptitsütsü.’

¹⁷Anungji kodang asenoki Kibuba Yisu Khrista dak amang asenok nem Tanela sempet agütsüba ama Tsüngremi parnok nema kasa sempetji agütsü. Sürabangla, Tsüngremi mulungba songtemtsü ni ya shiba?”

¹⁸Kodang parnoki item o angashi parnoki mokorai ali; aser parnoki Tsüngrem nem sentsüwangshi agüja ashi, “Ajangla Bendangertemia taküm angutsü asoshi temulung meyiptsü Tsüngremi agütsüogo!”

Antiok Nung Arogo

¹⁹Anungji tamangertem Stefan rishikangshia, pa tepsetba ajanga shirsa ayimsünga prokshia ao parnok Foinika, Kupra aser Antiok tashi ao; aji sakasa Yihuda purtem dak alema shinga danga osangji sayutsüngi mesüi liasü.

²⁰Saka parnok rongnung karbo Kupra aser Kurini nisungtem liasü, shiri Antioki aita Bendangertem dang Kibuba Yisu Osangtajung sayutsüngia oji jemi.

²¹Kibuba tashi parnok den liasü aser parnok aikati amanga Kibuba dangi meyip.

²²Parnok indang osangji Yirusalem nung aliba arogoi angashi, aser parnoki Barnaba Antioki yok.

²³Kodang pa tonga aru pai Tsüngrem taochi nisungtem rongnung angu, idangji pa kanga pela aser temulungtetba agi Kibuba dak parnoki azüita alitsü asoshi pai parnok ajak ajungshi.

²⁴Kechiaser Barnaba Tanela Temeshi agi asüngba aser tamang akaba nisung tajung ka liasü. Aser telok tulu ka Kibuba dangi aru.

²⁵Barnabai Saul bushitsü asoshi Tarsai ao.

²⁶Aser kodang pai Saul ajuru, pai pa Antioki anir aru. Parnoki küm ka renteta arogo den külemi liasü aser nisung aika dang sayu. Antiok nung nütsüngtem dangji tamasa Khristantem ta aja.

²⁷Item anogo nungji ainkartem Yirusalem nungi Antioki alu.

²⁸ Parnok rongnung nisung ka tenüng agi Agaba liasü, pai noktaka alima ajak nung ayawara tulu ka arutsü ta Tanela ain agi shin. Ibaji Klaudia yimsüsüba mapang atalok.

²⁹Aser nisungtemi Yihuda lima alir adianutem dangi pei akok tashi teyari yoktsü mulungtet.

³⁰Ibaji parnoki inyak aser Barnaba o Saul na ajanga ibaji tamburtem dangi yok.

Tenyartem Mapa 12

Yakob Tepsetba Aser Peter Tepuokdak Ayuba

¹Iba mapang nungji Herod chubai arogo nungertem kar kangshitsü asoshi teka sotak.

²Pai Yakob, Yohan tedi nok agi lepsetdaksü.

³Kodang ya Yihuda purtemi pela agizüker ta pai ajitet; pai Peter-a aputsü apuso. Aji Piyazü meinokba Amtsük Benjong mapang liasü.

⁴ Pai pa pur tepuokdak ayu, aser temeranger tanüker ter trok nem bendanga agüja nükdaktsü. Kümtettsü benjongji süir külen nüburtem madangi pa anir atoktsü pai bilema liasü.

⁵ Anungji Peter tepuokdak shibanger nükyä liasü. Saka arogoi pa asoshi Tsüngrem dang ajang sarasadema liasü.

Peter Tepuokdak Nungi Jentetba

⁶ Herodi Peter nüburtem dangi anitetdi ta alidang, paonungji Peter temeranger ana tsüngda nung merangsen ana agi sentaker mejanga liasü; aser ta nükertemi tepuokdak kishi madang nükyä liasü.

⁷ Aser ajiang, Kibuba kotak tenyar ka pa anasa noktak, aser tesangwa ka taktang nungji yalok. Pai Peter tesa nung kongshi aser pa mesoa ashi, “Tangsa shishiang.” Idangji pa alenba merangsenji pa teka nungi tsükadok.

⁸ Kibuba tenyar jagi pa dang ashi, “Nangri kangang aser tsüngsem semang aser kü sülen anitakang.”

⁹ Peteri tugu aser pa sülen anitak. Saka Kibuba tenyari pa anishibaji asangsang ta pai mebilem, saka pai mangdang ka angu ta bilem.

¹⁰ Kodang mezüngbuba aser tanabuba tanüker ajanga parnoki süia ao aser yimti-i aniba merang süngkhüm atong, ibaji pa sasa dang parnok asoshi lapoktsü, aser parnoki tugua yimdong ka ajanga süi. Idangji Kibuba tenyari pa toktsür pila.

¹¹ Kodang Peteri ya meteta aküm pai ashi, “Kibubai pei tenyar yoka Herod teka aser kü dak inyaktsü Yihuda nungeri imlaba nungi ni kümzükogo ta ni tang atangji meteter.”

¹² Pai aji bilemteter külen Yohan shiba dang Mark ta ajar, pa tetsü Mari-er kidangi ao. Idakji aika senteper külemi sarasadema liasü.

¹³ Peteri kishi nungji akoshidang, kilitsür ka tenüng agi Roda, lai aji langzütsü aru.

¹⁴ Lai Peter ola angateta, tepela agi kishiji melapoki asema ao aser Peter kima noktaka lir ta parnok dang ashi.

¹⁵Parnoki la dang ashi, “Na yiamatar;” saka aji atangji ta lai nenshia ashi. Saka parnoki ashi, “Ibaji pa tanela asütsü.”

¹⁶Saka Peteri maneni akoshi. Kodang parnoki kishiji lapok, parnoki pa ngua süngmang.

¹⁷Saka parnok mokorai alitsü pai teka agi nemtem, aser kechi koda Kibubai pa tepuokdak nungi aniteta anir aru aji pai ashi, ano pai ashi, “Ibai Yakob aser adianutem dang shiang.” Aji shir külen idangyongji pai pila-a tanga tesem kati ao.

¹⁸Kodang anepdang aküm, Peter kechi kümadok ta temerangertem rongnungji mangmangtep.

¹⁹Herodi pa bushir mungu, aser pai tanükertem dang o asüngdangtep aser parnok südaktsütsü ozüng agütsü. Aser Herodi Yihuda nungi Kaisariai lua idakji amung.

Herod Asüba

²⁰Herodi Tair aser Sidon nunger dang kanga ain adok. Anungji parnoki temulung ka sür pa dangi aru aser parnok yaritsü asoshi Blasta tenüng agi Herod chubar ki kibur den parnoki tembar yimer pa ajanga Herod dang yimjung meshi, kechiaser chubar linük nungi parnok linüki chiyungtsü agia liasü.

²¹Anogo tatemzük ka nung Herodi pei chuba sobutsü sobu aser obendangba chuba menden nung mener, parnok den o jembi.

²²Nisungtemi ayimtena ashi, “Ibai nisunger ola masü, saka tsüngrem ola.”

²³Idangji Kibuba kotak tenyar kati pa dak zükoktsü, kechiaser pai Tsüngrem nem sentsüwangshi magütsü; aser pa mesen agi rüseta asü.

²⁴Saka Tsüngrem O maneni züina aser rena ao.

²⁵Parnok mapa temer külen Barnaba aser Saul tena den Yohan shiba dang Mark ta aja, pa anir parnok Yirusalem nungi meyipa shilang.

Tenyartem Mapa 13

Barnaba Aser Saul Tenyaba Mapa Atema Shimtetba

¹Antiok arogo nungji ainkartem aser tesayurtem liasü, Barnaba aser Niger ta ajaba Simon, Kurini nunger Lukia, Herod Tetrark den külemi yintetba Manan aser Saul.

²Parnoki Kibuba külema aser lumia alidang Tanela Temeshi-i ashi, “Barnaba aser Saul, kechi atema ni parnok jatet iba mapa inyaktsü asoshi parnok balaka pila-a yuang.”

³Anungji parnoki lumia aser sarasadema tena dak teka agi nemet aser tena pila-a yok.

Tenyartemi Kupra Nung Sayutsüngiba

⁴Anungji Tanela Temeshi-i parnok yok, aser parnoki Selukiai alu. Idak nungjagi parnoki rong agi Kuprai ao.

⁵Kodang parnoki Salami atong, Yihuda nunger sinagogtem nung Tsüngrem o sangoktsü; aser parnok den Yohana teyarir ka ama dena liasü.

⁶Kodang asetkong ajak ajanga parnoki Pafa tonga ao, temezünger ka Yihuda nunger tiyazü ainkar ka tenüing agi Bar-Yisu parnoki ajuru.

⁷Paji yimsüsür Sergia Paul, shiba tekolok techira nisung, pa den liasü. Sergia Pauli Barnaba aser Saul nungi Tsüngrem o angatsü tena tajai yok.

⁸Saka temezünger Elumia jagi (aji Grik o agi pa tenüing tetezü liasü) parnok noktanga Sergia Paul nemji tamang magizükdaktsütsü merang.

⁹Saka Saul, shiba dang ano Paul ta ajar, Tanela Temeshi agi sünger pai Elumia dak rangshia reprang

¹⁰aser pai ashi, “Hai, na tekülak aser ashikülak ajak agi asüngba nisung, na mojing chir, tajung ajak sempaba nisung, nai Kibubar atangji lenmang kirakdaktsütsü asoshi manentsü no?”

¹¹Tang ajiang, Kibuba teka ne dak air aser kenpiga asoshi anü mungui ne tenük apoktsü.” Idangji ajongbena tzüsü aser tammang agi pa dak atong aser tangar kari pa teka nung ameter anitaktsütsü asoshi pai bushi.

¹²Sergia Paul jagi kodang tatalokbaji angu, pa tamanger ka aküm, aser Kibuba indang tesayuba nungji pai süngmanga liasü.

Paul Aser Barnaba Pisidia Antiok Nung

¹³Paul aser pa medemertemi Pafa nungi rong agi ao aser Pamfulia nung Pergai aru; saka Yohani parnok toktsü aser Yirusalemi meyipa shilang.

¹⁴Saka parnoki Perga nungi oa, Pisidia nung aliba Antioki aru. Aser Amungnü parnoki sinagogi ia amen.

¹⁵Mosa Ozüng aser ainkartem kaket züngdang külen sinagog nung yimsüsürtemi parnok dangi yoka ashi, “Adianutem, nenoki nüburtem asoshi tajungshi o shinüa lira shiangma.”

¹⁶Aser Pauli noktak aser teka arakzüa ashi, “Israel nungertem aser Tsüngrem tsüburtem, angangjo.

¹⁷Iba Israel Tsüngremi asen tetsü-teboutem shimtet aser parnok Ijip lima nung aenersa alidang nüburtemji uludaktsü aser tashi tulu agi pai parnok idak nungjagi anitet.

¹⁸Küm lir tashi lisem lima nung pai parnok anebalua liasü.

¹⁹Pai Kanan lima nung kin tenet samadaktsür külen, par limaji parnok nem küm noklang pezü ser tenem tashi senmang amangdaktsü.

²⁰Iba sülen Samuel ainkar tashi pai parnok nem Obendangertem agütsü.

²¹Iba sülenji parnoki chuba ka meshi, aser Benjamin kidong nungi Kish jabaso, Saul agütsü, shibai küm lir tashi yimsü asü.

²²Aser Saul melena Dawid parnok chuba asütsü Tsüngremi shimtet. Tsüngremi Dawid indang kuli agüja ashi, ‘Kü temulung asüba aser ni mulungba ajak inyaktsüba, Yesse jabaso Dawid, ni nguogo.’

²³Tenangzükba ama, pa nungi jakzükbatem nungi Israel nem Kümtetdakba ka, Yisu, anir arutsü.

²⁴Pa marudang temulung meyipa baptitsüba indang Yohani Israel nübur ajak dang sayutsüngia liasü.

- ²⁵ Aser Yohani pei mapa renema arudang ashi, 'Nenoki ni shiba-a ta bilemer? Nenoki yongyaseta ataba nisungji ni masü. Saka ajiang, shiba tsüngsem lisü salatsü ni metemsü, pa kü sülen arudagi.'
- ²⁶ Adianutem, Abraham nungi jakzükbatem aser Bendangertem rongnung Tsüngrem tsüburtem, asenok dangi tekümtet Oji yokogo.
- ²⁷ Kechiaser Yirusalem nung alirtem aser par yimsüsürtemi Yisuji magizük, aser Amungnü shia azüngba ainkartem shin o parnoki mangatet nungji parnoki Yisu aitsüba jagi ainkar otem ataloktsü.
- ²⁸ Pa südaktsütsüsa pa dak tai munguaka parnoki Pilat dang pa tepsetdaktsütsü asüngdang.
- ²⁹ Pa indang zülua aliba ajakji ataloker külen, parnoki pa kangki nungi agizüka leper nung ayu.
- ³⁰ Saka Tsüngremi pa tasü nungi shia arudaktsü.
- ³¹ Galil nungi Yirusalem tashi pa den jajaritem dangi pai aiben adoka sayu. Aser tang Israel nüburtem dang parnokji pa kulitem lir.
- ³² Asen tetsü-teboutem dang tenangzükba indang,
- ³³ Yisu shia arudaktsü nungji Tsüngremi ibaji asen chirtem nem ataloktsüogo. Tenüngsang ken tanabuba nung zülua aliba ama, 'Na kü jabaso, tanü ni na aso.'
- ³⁴ Pai pa tasü nungi shia arudaktsü nung pa joko kodanga shizüka maotsü, aser iba indang yamai ashir; 'Dawid nem agütsüba temeshi aser atangji, temoatsütem ni ne nem agütsütsü.'
- ³⁵ Kechiaser ano Tenüngsang ken tanga tesem ka nung yamai ashir; 'Nai ne temeshiba shizüka moudaktsütsü.'
- ³⁶ Kechiaser Dawidi pei putu nung Tsüngrem tasazükba tenzüker külen, pa-a pei tetsü-teboutem den ayu, aser shizüka ao.
- ³⁷ Saka Tsüngremi shiba shia arudaktsü pa shizüka mao.

- ³⁸“Anungji adianutem, iba nisung ajanga temenen tatokba nenok dang sangoktsür ta nenoki metetang.
- ³⁹Aser kechi nungi Mosa Ozüing agi nenok memetendaktsütet, item ajak nungi pa dak tamanger shia metendaktsür.
- ⁴⁰Anungji ainkartemi kechi jembizüka yutsü, aji nenok dak mataloktsüsa nenok kümdangang;
- ⁴¹ ‘Ajiang, nenok tatalartem! Süngmangang aser sama-ang; Kechiaser ni nenok putu nung mapa ka inyaker. Iba mapa indang nisung kari Nenok dang shiaka, nenoki kodanga mamangtsü!’ ”
- ⁴²Parnok sinagog nungi tugudang item o indang ano taruba Amungnü parnok dang tali ashitsü mepishi.
- ⁴³Sinagogji senshidang Yihuda nungertem aser Yihuda yimsüi meyipertem aika Paul aser Barnaba sülen anitak, aser parnoki parnok dang Tsüngrem taochi nung maneni alitsü ajungshi.
- ⁴⁴Tanabuba Amungnüji yimti nung aliba nisung timbaka Tsüngrem o angatsü külemi sentep.
- ⁴⁵Saka kodang Yihuda purtemi telokji angu parnok mokokaji agi süngadok aser Pauli jembiba o den bangsentepa atala.
- ⁴⁶Idangji Paul aser Barnaba teneti tasü ita jembia ashi, “Tsüngrem O nenok dang tama ashitsü tenüngdaktsü liasü, saka nenoki aji endokadok, aser teti taküm asoshi tetemsü masü ta nenok sasa lemtetba ngua ajiang, joko onoki Bendangertem dangi meyiper.
- ⁴⁷ Kibubai onok dang Yamai ozüing agütsü: 'Alima tatem tonga tekümtet alitsü, Bendangertem dangi tesangwa ka asoshi ni na shimtetogo.’ ”
- ⁴⁸Bendangertemi ya angashia pela aser Tsüngrem o sentsüwangshitsü. Aser teti taküm asoshi kwika shimteta liasü parnoki amang.
- ⁴⁹Aser Kibuba O ajaklen ayimsünga ao.

⁵⁰Saka yimsü nung akanga sotba tulutsürtem aser yimti tazünpurtemji Yihuda nungeri ajungmesoa Paul aser Barnaba anema rishikangshitsü rongrong tenzüik aser parnok lima arrtsü atena aridok.

⁵¹Saka parnok anema tenyartem jagi parnok tetsüing auyi temdok aser Ikoniai ao.

⁵²Aser Antiok nung nütsüngtemji Tanela Temeshi agi asüing aser kanga pelatep.

Tenyartem Mapa 14

Paul Aser Barnaba Ikonia Nung

¹Ikonian nung parnoki Yihuda nunger sinagogi atu aser parnoki junga jembini nung telok tulu ka Yihuda nunger aser Grik o jembirtem telok anapronglai amang.

²Saka mamangba Yihuda nungeri Bendangertem mulung arimeso aser tamangertem anema ajungmeso.

³Anungji mapang talangka parnoki idakji munga Kibuba tenüing nung tasü ita jembini, aser parnok teka agi temaitsü sayatenyatem aser tesüingmangtsü mapatem inyakdaksütsü Kibubai mela-a, parnoki pa taochi indang kuli agütsü.

⁴Saka yimti nung aliba telokji lemsa adok. Kari Yihuda nunger den aden, aser kari tenyartem den aden.

⁵Kodang Bendangertem aser Yihuda nungertemi par yimsüsürtem den aden parnok dak maksüa benschitsü aser lung agi aontsü atongtet,

⁶aji parnoki metetadok, aser Lukonia yimtitem, Lustra aser Derbe yimtitem aser item temeket tonga parnoki jena ao.

⁷Idakjia parnoki Osangtajungji sayutsüingi.

Paul Aser Barnaba Lustra Nung

⁸Lustra nung tasodang nungi telemta, tetsüing tashi mait, aser kodanga mejajadangba nisung ka mena liasü.

- ⁹Pai idakji mener Pauli jembiba anga-a liasü. Pauli pa dak rangketa aji, aser pai jungjunga kümnüba tamangji ajitet.
- ¹⁰Anungji pai ola tulu adoka ashi, “Ne tetsüng agi indang indanga noktakang.” Aser pai pungmesoa noktakang.
- ¹¹Kodang teloki Pauli inyakbaji angu, parnoki Lukonia oshi nung ayimtena ashi, “Asenok dangi tsüngremtem nisung ama kümer arua lir.”
- ¹²Parnoki Barnaba dang Zeo aser Paul dang Herma ta aja, kechiaser pa o jembir tongtiba liasü.
- ¹³Aser yimti jakdang aliba Zeo tenla ki putiri süngkhümbong anasa nashi pungchitem aser narozüktem bener aru aser teloktem den tenladi ta liasü.
- ¹⁴Saka kodang tenyar Paul aser Barnaba tenati ya angashi parnoki jashia parnok sü shisa aser telok rongi pungoka ai aser ayimtena ashi,
- ¹⁵ “Nisungtem, kechiba nenoki itemi benshir? Nenok ama onoka nisung dang, kotak, alima, tzüyim aser yangji aliba ajak yangluba taküm Tsüngrem dangi item amajok mapatem nungi temulung meyiptsü onoki Osangtajung nenok dang sayutsünger.
- ¹⁶Tesüiba pututem nung kin ajak pei lenmangtem nung jajatsü pai odang mela.
- ¹⁷Aji saka pai tajung benshia kotak nungi tzünglu aser tsüngkhüm tajung nenok nem agütsü nung, aser pai chiyungtsü aser tepela agi nenok mulung süngtsü nung, pai pei indang agütsüba kuli metoktsü.”
- ¹⁸Item o shiaka parnok dang metenlatsü asoshi parnoki teloktemji songtemtsü mokoki liasü.
- ¹⁹Saka Yihuda nungertemji Antiok aser Ikonian nungi aru. Parnoki teloktemji mesüzüker külen, Paul dak lung agi aon aser pa süogo ta bilema yimti nungi atsür adok.
- ²⁰Saka kodang tamangertemi pa meketa atenshi pai shishi aser yimti jagi ai. Aser asüngji pai Barnaba den Derbe-i ao.

Siria Nung Aliba Antioki Meyipa Shilangba

²¹Parnoki iba yimti nungji sayutsüngia nütsüng aika kümdaktsür külen, parnoki Lustra, Ikonía aser Antioki meyipa aru.

²²Parnoki nütsüngtem mulung tashi itdaktsü aser tamang nung akanga alitsü ajungshia, oda timtem aika ajanga dang asenoki Tsüngrem Yimli-i itettsüla ta sayu.

²³Parnoki arogo shia nung lumia sarasadema tamburtem shimteta yutsür külen, parnoki amangba Kibuba nem parnok nungloka yutsü.

²⁴Parnoki Pesidia ajanga süi aser Pamfuliai aru.

²⁵Aser Perga nung Osangtajung sayutsüngir külen Ataliai alu.

²⁶Idak nungjagi parnoki Antioki rong ka nung ao, kong tamasa Tsüngrem taochi dangi parnok aja aser iba mapa inyaktsü asoshi parnok nem nungloktsü; aser koba mapa parnoki renem.

²⁷Parnok tonger külen arogoji külemi sentepdaktsür külen parnok den Tsüngremi inyakba ajak Bendangertem asoshi koda tamangba kishi ka lapoktsü, ya ajak parnoki ashi.

²⁸Aser parnoki Antiok nung tamangertem den külemi anogo aika munga liasü.

Tenyartem Mapa 15

Yirusalem Mungdang

¹Yihuda lima nungi nisung kar Antioki aru aser tamangertem dang yamai ashi, “Mosa Ozüngi tuyuba ama nenok memejeptokra nenok kümzüksü makok.”

²Paul aser Barnaba nati iba atema parnok den kanga dang obang mapui bangsentep. Anungji Paul o Barnaba na den Antiok nung aliba tamanger kar dener Yirusalemi tua tenyartem aser tamburtem den iba mangatettep o indang jembitsü lemtet.

³Anungji arogoi parnok meinokja Foinika aser Samaria ajanga süia aludang Bendangertem temulung meyipdaksüba indang sangoktsü, aser iba osang angashia tamangertem ajak pelatep.

⁴Parnok Yirusalem tonga arudang arogo aser tenyartem aser tamburtemi parnok pela-a agizük. Aser Tsüngremi parnok ajanga inyakba ajak indang parnoki osang agütsü.

⁵Saka Farisi telok rongnungi amangbapur kari noktak aser ashi, “Bendangertem rongnungi amangba purtemji mejeptoktsüla aser Mosa Ozüing amshitsü parnok nem ozüing agütsütsü tenüingdaksü.”

⁶Tenyartem aser tamburtemi iba indang shisadangtsü külemi sentep.

⁷O aika lemteper külen Peteri noktak aser parnok dang ashi, “Adianutem, kü bang ajanga Bendangertemi Osang tajung angashitsü aser amangtsü asoshi Tsüngremi nenok rongnungi akhidang ni shimtet ta nenokia meteta lir.

⁸Aser temulungjang metetsang Tsüngremi asenok nem agütsüba ama Bendangertem nema Tanela Temeshi agüja parnok dang kuli asü.

⁹Aser tamang agi parnok mulungjang merüktetja, asenok aser bendangertem na tsüingda nung pai kecha balaka meinyak.

¹⁰Anungji kechi süngra asenoki mesüra asen tetsü-teboutemia abentsü mokoki liasü, ibaji tamangertem tekong nung pungokja kechiba tang nenoki Tsüngrem atitanger.

¹¹Saka Kibuba Yisu taochi ajanga asenok koda kümzük parnoka yamaji kümzük ta asenoki amanger.”

¹²Paul o Barnaba na ajanga kechi temaitsü-sayatenyatem aser tesüingmangtsü mapatem Bendangertem rong nung inyak iba osang sangoktsü dang telok ajongai mokorai anga-a ali.

¹³Parnoki jembibaji anener külen Yakobi yamai jembitsü tenzük, “Adianutem, kü o angang.

¹⁴Bendangertem rongnungi Tsüngrem tenüng atema nübur telok ka anitettsü asoshi koda Tsüngremi tamasa parnok semdang, iba indang Simoni ratettsüogo.

¹⁵Aser iba den ainkar otem putepa lir. Zülua aliba amato:

¹⁶‘Iba sülen ni meyipa arutsü aser laoa aliba Dawid süki ni yanglushitsü;

¹⁷Anungji tanüngba nisungtemi Kibubaji bushitsü, oda kü tenüng nung ajaba kintem ajaki, Kibubai aji oda ashir, shibai item ajak yanglu,

¹⁸alemli nungi meteta lir.’

¹⁹“Anungji Bendangertem rongnung Tsüngrem dangi meyipertem asenoki tim metemdaktsütsüla ta nibo angateter.

²⁰Saka parnoki süngyanglutem külemba ajanga menendaktsüba osettem nungi, nüktapangta nungi, telensetbatem nungi, aser azü nungi pila-a alitsü asoshi asenoki parnok dangi rateta zülutsüla.

²¹Kechiyong alemli putu nungi yimti shia nung sinagogtem nung Amungnü shia Mosa Ozüng züngdakja aser sayutsüngia aruogo.”

Mungdang Telangzüba

²²Anungji tenyartem aser tamburtemi arogo ajak den, parnok rongnungi nisung shimtettsü, aser Antiok tonga Paul aser Barnaba den aotsü lemtet. Tamangertem rongnungi ajaki temulung lemtetba nisung ana, Barsaba ta ajaba Yihuda aser Sila tena yoktsü junger ta shimtet.

²³Aser parnok teka agi shiti yamai zülu: “Antiok, Siria aser Kilikia nung Bendanger tamangertem dangi tenyartem, tamburtem aser adianutemi salem yoker.

²⁴Onok nungi temelaba makai onok rongnungi nisung kari tugua, parnok o agi nenok mulung meyipshidakja nenok rongrongdaktsüogo ta onoki angashi.

²⁵Onok ajaki mulunga nisung shimtettsü aser nenok dangi yoktsü lemtet, oda onoki meimba Paul o Barnaba na

²⁶shirnoki asen Kibuba Yisu Khrista tenüng asoshi parnok taküm tenla agütsüogo.

²⁷Anungji Yihuda o Sila na, shiri parnok sasa item o kasa tebang agi ashitsü, onoki parnok yoker.

²⁸Kechiaser item tenüngdaksü dak alaka nenok nem khuret tuluba kecha mebenloktsütsü Tanela Temeshi aser onok tsüngdang junger ta bilem.

²⁹Oda süngyanglutem dangi tenlaba nungi, azü nungi, telensetba shia nungi, aser jabujariba mesüra nüktapangta nungi pila-a liang. Item nungi nenoki pila-a lira, nenok junga alitsü. Junga liang.”

³⁰Anungji parnoki senshir külen Antioki alu. Aser parnok külemi sentepdaksür parnoki shitiji agütsü.

³¹Shitiji parnoki azüng aser tajungshi o asoshi parnoki pela.

³²Yihuda aser Sila parnoka ainkartem asünung, parnoki adianutem dang o aika agi ajungshi, aser parnok tashi itdaksü.

³³Aser parnoki idakji kenpiga ali aser parnoki adianutem nungi tesünep nung parnok yokertem dangi meyipa aotsü senshi.

³⁴Saka Silai idakji amungtsü lemtet.

³⁵Saka Paul aser Barnabai mapang tatsüka Antiok nung ali, aser tangar aika dena parnoki Kibuba O sayutsüngi.

Paul Aser Barnaba Tena Pilaba

³⁶Anogo ishika lir Pauli Barnaba dang ashi, “Asenoki meyipa odi aser asenoki Kibuba O sayutsüngidak yimti ajak nung adianutem koda lir parnok semdangdi.”

³⁷Barnabai parnok den Yohan, shiba dang Mark ta ajar, pa-a külemi anir onüa bilem.

³⁸ Saka Pauli pa anir aotsü memulung, kechiaser mezünga pai parnok den ochishia manidak, saka parnok Pamfulia nung toktsür pa pila-a oadok.

³⁹Anungji tena tsüngda nung temulung kanga mechtep adok aser parnok pilatsüsa aküm. Barnabai pa den Mark anir rong ka nung Kuprai ao.

⁴⁰Saka Pauli Sila shimtet aser tamangertemi Kibuba taochi dangi parnokji nungloka yutsü aser parnok pila-a ao.

⁴¹Aser pai arogotem tashi itdakja, Siria aser Kilikia ajanga ao.

Tenyartem Mapa 16

Timoti-i Paul Aser Sila Sülen Anitakba

¹Pauli Derbe-i aser Lustrai aru, kong tamanger ka tenüng agi Timoti idakji liasü. Pa tetsüji Yihudatsür tamanger ka, saka pa tebubo Grik nunger liasü.

²Pa indang Lustra aser Ikonía nung aliba adianutemi kuli junga sütetba nübu ka liasü.

³Pauli Timoti pa den anir onü, anungji pai Timoti mejeptoktsü, kechiyong parnok aotsüba tesem nungji Yihuda nunger aika liasü aser parnok ajaki Timoti tebuji Grik nunger ta meteta liasü.

⁴Aser parnok yimtitem ajanga aodang, Yirusalem nung alir tenyartem aser tamburtemi melaba tesayubatem amshitsü asoshi parnok nem amoktsü.

⁵Anungji arogotem tamang nung tashi itshia aküm aser kenüamati yongsük nung renlok.

Makedonia Atema Pauli Mangdang Anguba

⁶Parnoki Frugia aser Galatia temeket ajanga ao aser Asia nung oji mejembitsü Tanela Temeshi-i parnok noktang.

⁷Parnoki Misia arrtsü tonga arur, Bithuniai aotsü merang, saka Yisu Tanelai parnok dang memela.

⁸Anungji parnoki Misia meria or Troai alu.

⁹Aser aonung Paul dangi mangdang ka adok. Makedonia nunger nisung ka noktaka pa dang mepishia ashi, “Makedoniai arung aser onok yariangma.”

¹⁰Anungji Pauli mangdangji nguli idangyongjisa Tsüngremi onok Osangtajung sayutsüngitsü ajar ta angateta, onoki Makedoniai aotsü takok tashi merang.

Filipi Nung Lidia Temulung Meyipba

¹¹Onoki Troa nungi apusoa rong nung ao aser indang indanga onoki Samotrakai aru aser tasungji Niapoli atong.

¹²Aser idak nungjagi Makedonia lima nung Rom nunger yimti tulutiba Onoki anogo ishika idakji amung.

¹³Amungnü ayongküm ka nung sarasademdak tesem ka lir ta onoki angashia, onoki yimti süngkhüm atena ao, aser idakji külemi sentepa aliba tetsürtem den Kibuba O jembi.

¹⁴Tiatira yimti nungi nakrema meremba sü ayoker ka, Tsüngrem külemba tetsür, tenüng agi Lidiai onok dang anga; kechiaser Pauli jembiba o angadaksütsü Kibubai la mulung lapoktsü.

¹⁵Kodang la aser lar kinunger baptitsü, lai onok dang mepishia ashi, “Nenoki ni Kibuba dangji temulung lemteter ta ajitetra, kü kidangi atua liang.” Aser lai onok la den anir ao.

Filipi Tepuokdak

¹⁶Kenü anogo onok sarasademdaki oya alidang, temenen tanela ain aketba kilitsür kati onok ajuru, shibai ain mapa inyakba ajanga lar kibur nem tajangzük aika bener arutsü.

¹⁷Lai Paul aser onok sülen anitak aser ayimtena ashi “Item nisung Tematiba Tsüngrem tenzüker lir. Parnoki nenok dang tekümtet lenmang sayutsüngir.”

¹⁸Lai yamaji ainü dang inyak. Saka Pauli lakteta aküm, aser meyiper tanela dangji ashi, “Yisu Khrista tenüng nung la dak nungi adoktsü ni ne dang ozüng agütsür,” aser idangyongjisa ibaji la dak nungi adok.

¹⁹Saka kodang la kiburtemi parnok tajangzük angutsü lenmang mali ta ajitet, parnoki Paul aser Sila apu aser watidaki yimsüsürtem madangi parnok atsür ao.

²⁰Parnok obendangertem dangi anir arur külen parnoki ashi, “Itemi Yihuda nisungtem lir aser parnoki yimti nung rongrongdaksür,

- ²¹asér koba yimsü asenok Rom nungeri amshitsü mesüra inyaktsü tim masü, itemji parnok i sayur.”
- ²²Telok jagi parnok anema külemi noktak aser bendangertemi parnok sü shizükja parnok dak merang ajok agi azüktsü ozüng agütsü.
- ²³Parnoki aiben züker külen parnok tepuokdak ayu; aser tepuokertem dang parnok jungjunga anüktsü ozüng agütsü.
- ²⁴Parnoki ozüng aji oda agütsür külen tepuokdak telungba nung parnok puok aser parnok tetsüng tsüngden chiok.
- ²⁵Saka ayatrem nung Paul aser Sila Tsüngrem dang sarasademya aser pa nünsang ken tenya liasü, aser tepuokdak alirtemi parnok dang angaya liasü.
- ²⁶Aoksa-a menoknok tulu ka anak aser tepuokdak kimung ajak anakshi. Kishi ajak idangyongji lapokadok aser tepuokdak aliba nisungtem tsüngden yinzütem aser merangsen saladok.
- ²⁷Tepuoker tanüksang mejanga aliba sak, aser kodang kishitem lapoka angu, pai pei noklang nok atsüteter pei sasa tetepseter dang liasü, kechiaser pai tepuokdak alir ajak jena ogo ta bilem.
- ²⁸Saka Pauli ola tulu agi ayimtena ashi, “Ne sasa kecha tamajung tebenshi kechiyong onok yangi lir”
- ²⁹Tepuoker jagi milen bener arutsü asoshi ashi aser asemjena ait. Pai tetsübu nung atentena Paul o Sila na madang apudak.
- ³⁰Parnok anizüker pai ashi, “Tamarenertem, Kümzüktsü asoshi ni kechi inyaktsü tim?”
- ³¹Parnoki ashi, “Kibuba Yisu Khrista dak amangang, aser na aser ner kibong kümzüktsü.”
- ³²Aser parnok i pa aser par kidang alir ajak dang Kibuba O jemb i.
- ³³Aonung idangjisa pai parnok tepuokdak nungi anizüka zübutem shitoktsü. Idangji pa aser par kibong ajonga baptitsü.

³⁴Pai par kidangi Paul aser Sila anir tua parnok madang chiyungtsü yutsü aser pai par kinunger ajak den pelatep, kechiaser pa Tsüngrem dak amanger ka aküm.

³⁵Saka kodang anepdang aküm, obendangertemi sosangtem yoka ashi, “Nisungtem to chiokang.”

³⁶Aser tepuokeri item o Paul dang metetdakja ashi, “Nenok chioktsü obendangertemi temelaba ozüing bener yokogo. Anungji tang adokang aser tesünep nung oang.”

³⁷Saka Pauli parnok dang ashi, “Onok shir Rom senso lir, onok dak tai kecha majiteti parnoki yimjak nung onok dak züka merenshi, aser onok tepuokdak ayu. Aser tang parnoki onok miima chioknür? Yamaji kodanga masü! Saka parnok yangi tonga arudakjang aser parnok sasa onok anitetdakjang.”

³⁸Idangji item o sosangtemi obendangertem nem agütsü aser parnok Rom sensotem ta angazüka parnoki tsübu.

³⁹Anungji parnoki arua parnok dang tai nangzük, aser parnoki parnok aniteter külen, yimtiji toktsür oang ta parnok dang asüngdang.

⁴⁰Idangji Paul aser Sila tenati tepuodak nungi tugua Lidiar kidangi atu; aser idakji parnoki tamangertem ajurua parnok dang tajungshi o jembia aser pila-a ao.

Tenyartem Mapa 17

Tesalonika Nung Rongrongba

¹Parnoki Amfipoli aser Apolonia ajanga or külen, Tesalonika kong Yihuda nunger sinagog ka liasü ajagi aru.

²Pauli pei yimya ama sinagogi atu. Idakji Amungnü asemnü tashi pai parnok den Laishiba nungi bushia langzütepa liasü.

³Aser Laishiba nungi tuyua, Khristaji tim atemtsüla aser tasü nungi shia arutsü tenüngdaksü liasü ta kuli agüja, pai ashi, “Yisu shiba ni nenok dang sangoktsür paji Khrista lir.”

⁴Parnok kar amangdakja, yimsü nung keta asenba Grik nunger telok tulu ka, aser tongtitsür aika Paul aser Sila den aden.

⁵Saka Yihuda nungertemi mokokaji aser nisung tamajung kar anitener telok ka kümteta parnoki yimtiji rongrongdaksü aser Yasoner ki makbanga yimkong lokti dangi parnok anitettsü bushi.

⁶Saka kodang parnoki Paul aser medemertemji mangu, parnoki Yason aser adianutem kar yimti yimsüsürtem dangi atsür oa ayimtena ashi, “Item yagi alima meyipshidaktsür, aser tang parnok asen yimti-i arua lir; aser Yasoni parnok aniok.

⁷Aser parnoki Yisu ta ajaba tangar chuba ka lir ta shia Kaisar chubatiba ozüngtem anema benshir.”

⁸Aser ya angashia nisungtem aser yimti tata-sosangtem tipmetemdaksü.

⁹Parnoki Yason aser tamangertem nungi talangzükba sen agizüker külen parnok chiok.

Tenyartem Berea Nung

¹⁰Idangyongji tamangertemi Paul aser Sila amang nung Bereai yok; parnok tonger parnoki Yihuda nunger sinagogi atu.

¹¹Tang Tesalonika nung alirtem dang nungi idaki alirtem tajungba liasü, kechiaser parnoki kanga jangrabangra mulungso agi oji agizük, aser itemji shitak asü masü ta anogo shia Laishiba nungi bushi.

¹²Anungji parnok aikati aser Grik nunger tulutsür aikati aser tebura aikati amang.

¹³Saka kodang Pauli Berea nunga Tsüngrem O sangoktsüogo ta Tesalonika nung alir Yihuda nungertemi meteta aküm, parnok ajagi arur teloktemji arimesoa rongrongdaksü.

¹⁴Idangyongji adianutemi Paul tzüyimküm tashi yokadok; saka Sila o Timoti nabo idakji ata.

¹⁵Saka Paul meinoktsürtemi pa Athen tashi anir aru, aser Sila o Timoti na dang pa dangi takok tashi yakta arung ta shir parnok pila.

Paul Athen Nung

¹⁶Tang Pauli parnok Athen nung ata-a alidang, yimtiji süngyanglutem agi sünga aliba angu nung pa kanga jashi.

¹⁷Anungji sinagog nung Yihuda nungertem aser yimsü nung keta asenertem den aser ano kenüamati watidak pa den ajuruteperitem den pai kuli süa o toktepa langzütep.

¹⁸Epikurion aser Stoik tesayurtem kari pa den ajuruteper. Kari ashi, “Iba tebang liliba memetetba nisungi kechi shinür?” Tangar kari ashi, “Pa Bendanger tsüngremtem tesayur ka südi; kechiaser pai Yisu aser shia aruba indang sayutsünger.”

¹⁹Anungji parnoki pa Areopaga ta ajaba tenemi yimti mungdang tsüngdangi anir atu aser asüngdang, “Nai jembiba tesayuba tasen ya kechiar onoki metetnür,

²⁰kechiaser tesüngmangtsü o kar nai onok dangi bener arur. Anungji itemi kechi tetezüar onoki metetnür.”

²¹Kechiyong Athen nungertem aser idakji munga alir aenertem ajak anogo tepiyong kecha mapa meinyak, saka o tasen ka jembitsü mesüra angashitsü dang bilema aser yongyaseta amung.

²²Pauli Areopaga tenem mungdang madang noktak aser ashi, “Athen nüburttem, nenok yimsü nung kanga dang takang ta ni ajiteter.

²³Kechiaser ni nenok tekülemba osettem repranga senzüdang, ‘MEMETETBA TSÜNGREM KA ATEMA’ ta zülur tenladak ni angu. Anungji nenoki kechi memeteti külemer, ibaji ni nenok dang sangoktsür.

²⁴Alima aser idakji aliba ajak yangluba Tsüngrem, pa anüng aser alima madak Kibuba asünung teka agi yangluba tenla kitem nung pa malir.

²⁵Mesüra pa langka tenüngdaksü aka ama, nisung teka agi pa metenzüker, kechiaser paiang ajak nem taküm tangula, aser oset ajak agütsür.

²⁶Alima ajak nung lidaktsütsü asoshi meimchir kin shiaji Pai nisung ka ajanga adokdaktsü, aser parnok asoshi tim mapangtem aser talidaktem pai lateta yutsüogo,

²⁷Tsüngremi item ajak ya meimchiri pa bushitsü aser ngudaktsütsü asoshi inyak. Aji saka paji asenok shia nungi talangka nung pilaa oa mali.

²⁸Kechiaser ‘pa dak asenok alir, arakzür, aser taküm alir.’ Nenok pei ken mejemer kari ashi ama: ‘Kechiaser atangji asenoka pa chirtem lir.’

²⁹Anungji asenok Tsüngrem chirtem asünung Tsüngremji hon, taribi mesüra lung, oda nisung tesangra teka agi angentetba ama asenoki mebilemstsüla.

³⁰Anungji memetetba mapangji Tsüngremi odang toktsü, saka tangbo ajaklen nisung ajaki temulung meyiptsüla ta pai ozüing agütsür.

³¹Kechiaser pai shimtetba nisung ka agi temeshiba nung alima ajonga o bendangtsü asoshi pai anogo ka atemzükogo aser iba indang pai tasü nungi shia arutsü nung nisung ajak dang kuli agütsüogo.”

³²Saka tasü nungi shia aruba indang kodang parnoki angashia, kari atala-a menütsü, saka tangar kari ashi, “Iba indang na nungi ano khen onoki angatsü.”

³³Anungji Pauli parnok rongnungi pila-a ao.

³⁴Saka nisung kari pa den asem aser amang. Parnok rongnung Areopaga Mungdang züingsem ka Dionusia aser tetsür ka tenüing agi Damari, aser parnok den tangara liasü.

Tenyartem Mapa 18

Paul Korint Nung

¹Ajiser külen Pauli Athen toktsü aser Korinti aru.

²Ponta nunger Akula tenüing agi Yihuda nunger ka pai ajuru. Klaudiai Yihuda nungertem ajak Rom nungi aenshiang ta ozüing agütsü nung, pa aser tebuttsü Priskila tena Itali nungi tawa-ang arua liasü, aser Pauli parnok dangi aru.

³Aser parnok ama Paula süki yanglur ka asünung, pai parnok den anen.

- ⁴Amungnü shia sinagog nung pai kuli agüja sayu, aser Yihuda nunger aser Grik nungertem anaprongla pai mesüzük.
- ⁵Saka kodang Sila o Timoti na Makedonia nungi alu, Pauli sayutsüngiba nung bendanga agütsü, aser Yihuda nunger dang Yisuji Khrista ta kuli asü.
- ⁶Kodang parnoki pa anema noktak aser pa atala, pai pa sü ajatoka parnok dang ashi, “Nenok zü nenok pei kolak manung liang. Ni merüka lir. Tang nungibo ni Bendangertem dangi aotsü.”
- ⁷Idangji pai idak nungjagi pila aser Tsüngrem külemba nisung ka tenüng Tita Yustar kidangi atu, koba sinagog kidanger süa liasü.
- ⁸Aser sinagog kibur, Krispa aser par kidang alir ajaki Kibuba dak amang, aser Korint nunger aikati aji angashia amang aser baptitsü.
- ⁹Aser aonung mangdang ka nung Kibubai Paul dang ashi, “Tetsübu, ajemajema meli-i jembijen jembang,
- ¹⁰Kechiaser ni ne den lir, shingaia ne dak mazüktsü aser ne dak tamajung mebenshitsü, kechiyong iba yimti nung kü nübur jenti lir.”
- ¹¹Anungji pai idakji küm ka sür ita trok renteta parnok rongnung Tsüngrem O sayua amung.
- ¹²Galilio Akaia nung governor alidang, Yihuda nungertemi lungjemer Paul anema apuso, aser obendangdaki pa anir arua,
- ¹³ashi, “Ozüng anema Tsüngrem külemtsü, iba nisung yagi mesüzükdagi,”
- ¹⁴Saka kodang Pauli jembitsü tenzük, Galiloi Yihuda nungertem dang ashi, “Oh Yihuda nungertem, ibai atangji tai mapa mesüra ashikülakba ka indang süra ni nenok dang angala,
- ¹⁵saka iba otem aser tenüngtem aser nenok pei Ozüng indang asüngdangtepba süra, ibajibo nenoki nenok sasa reprangang. Item indang obendanger ka ama ni mekümnür.”
- ¹⁶Aser pai parnok obendangdak nungi aridok.

¹⁷Idangji parnok ajaki Sostena sinagog kibur ka apu aser obendangdak kima nung pa dak azük, saka Galilioi item indang kecha temulung magütsüi liasü.

Paul Antioki Shilangba

¹⁸Paul Korint nung ainü amung aser adianutem nungi pilar Priskila aser Akula den Siriai rong nung ao. Aser Kenkerea nungi mapusodang pai azüingashiba ama tekolak sütok.

¹⁹Parnoki Efesa atong, aser idakji Pauli parnok toktsü, saka pai pa kija sinagogi atu aser Yihuda nungertem den o toktepa langzütep.

²⁰Parnoki pa dang anogo tali amungtsü asüngdang, saka pai songtem.

²¹Saka piladang pai parnok dang ashi, “Tsüngremi mulungra ni nenok dangi tanaben arutsü.” Aser pai Efesa nungi rong nung pila-a ao.

²²Pai Kaisaria tonger külen arogo nem salem agütsü aser Antioki alu.

²³Idakji mapang tatsüka endoker külen pai pila aser Galatia o Frugia lima ajanga tatongi sema ao aser nütsüngtem ajak tashi itdaktsü.

Apolo Efesa Nung

²⁴Tang Yihuda nunger ka Alexandria yimer tenüing agi Apolo Efesai aru. Pa tsüngro songa jembiba aser Lai kanga junga metetba nisung ka liasü.

²⁵Iba nisung Kibuba tesayuba lenmang nung sayuteta liasü, aser pai Yohani baptitsüba indang dang metetaka, tanela tejangraba agi Yisu indang shitak pai sayua liasü.

²⁶Pai tasü ita sinagog nung jembitsü tenzük. Kodang Priskila aser Akulai pa o jembiba angashi, parnoki pa anir aru aser Kibuba tesayuba lenmang indang tali tejangjaba pa dang rateta sayu.

²⁷Kodang pai Akaiiai aotsü bilema liasü adianutemi pa tasü itdakja ajungshi, aser pa agizükang ta nütsüngtem dangi shiti zülu. Kodang pa atong, Tsüngremer taochi ajanga amangba purtem atema paji teyari tulu ka liasü.

²⁸Kechiyong Lai ajanga Yisuji Khrista lir ta kuli agütsüteta pai Yihuda nungertemji yimjak nung o toktepa jembiba nung koka liasü.

Tenyartem Mapa 19

Paul Efesa Nung

¹Kodang Apolo Korint nung liasü, Pauli temaba linük tiyong ajanga süia oa Efesai aru aser idakji pai nütsüngtem kar ajurua,

²pai parnok dang asüngdang, “Kodang nenoki amang, nenoki Tanela Temeshi agizüker ama?” Parnoki pa dang langzü, “Tanela Temeshi ka lir ta asübaji onokibo mangashi-i liasü.”

³Idangji Pauli ashi, “Ajangla nenok kechi nung baptia liasü?” Parnoki langzü, “Yohani baptitsüba nung.”

⁴Pauli ashi, “Yohani nüburtem dang pa sülen aruba, oda Yisu dak amangtsüla ta shia temenen nungi temulung meyipertem baptija liasü.”

⁵Kodang parnok ya angashi Kibuba Yisu Khrista tenüng nung parnok baptitsü.

⁶Aser Pauli pa teka agi parnok dak nemet, aser parnok daki Tanela Temeshi ait, aser parnok tanga oshi agi jembia aser shinmeso.

⁷Parnokji ajak agi nisung terana shi liasü.

⁸Tang Pauli sinagogi atu aser Tsüngrem yimli indang o toktepa, aser mesüzüktepa ita asem tashi pai tasü-ita jembia liasü.

⁹Saka kodang kar temulung temerang aser mamangi aküm aser telok ajonga matsüngdang Kibuba Lenmang indangji mejungi jembia, Pauli nütsüngtem anir parnok nungi pila-a oadok aser pai künüamati Turana mungdang ki nung o toktepa liasü.

¹⁰Yamaji Küm ana rentetdaksü, anungji Asia nung alirtem ajak Yihuda nunger aser Grik nungertem anapronglai Kibuba O angashi.

Skeua Chirtem

¹¹Paul teka ajanga Tsüngremi tesüngmangtsü temaitsütem balaka inyak.

¹²Oda Pauli amshiba romal aser taidokba sü shirangertem dangi bener ao aser parnok dakji kongshidang parnok tashitak anebadok aser temenen tanelatema adokadok.

¹³Saka temenen tanelatem aridoka senzüba Yihuda nunger kari temenen tanelatem aketbatem madak Kibuba Yisu tenüng nung ayimtentsü meranga ashi, “Pauli sayutsüngiba Yisu tenüng nung adoktsü ni ozüng agütsür.”

¹⁴Yihuda nunger temaba putir ka tenüng agi Skeua, shiba jabaso tenet liasü aser parnoki yamaji inyaka liasü.

¹⁵Idangji temenen tanelai langzü. “Ni Yisu metet aser ni Paul-a metet, saka nenok shir?”

¹⁶Idangji temenen tanela aketba nisung jagi parnok dak pungloka parnok ajak akok aser parnok dak yamaji tashi amshi nung parnoki iba ki nungjagi zübu keter aser mangsa jena ao.

¹⁷Ibai Efesa nung alir Yihuda nunger aser Grik nungertem ajaki meteta aküm, aser parnok ajaki tsübuadok aser Yisu tenüng tali uludaktsü.

¹⁸Parnok rongnung tamangertem aikati parnoki inyakba yimjak nung nangzüka aser sangokja aru.

¹⁹Aser ainket mapa inyakdangertem aikati parnok kakat külemi bendena nisung ajak madang rongtok. Parnoki iba jenjangji züngdang aser senpak meyirijang tenem züngtet.

²⁰Aji oda Kibuba O kanga züin aser takok ango.

Efesa Nung Rongrong

²¹Item süir külen, Pauli Makedonia aser Akaia ajanga aotsü aser idak nungjagi Yirusalemi aotsü pei mulung nung lemteta liasü. Kechiaser pai ashi, “Ni ajagi or külen, ni Rom semdangtsüla.”

²²Pa tenzükertem rongnungi nisung ana, Timoti aser Erastra Makedoniai yok, saka pabo Asia nung kenpiga mungzük.

- ²³Iba mapang nungji Efesa nung Kibubar Lenmang atemaji rongrong tulu adok.
- ²⁴Kechiaser taribi atsünger ka tenüing agi Demetriaia Artema taribi tenladak yanglu aser pai mapa inyakertem asoshi tajangzüik kanga tulu bener arutsü.
- ²⁵Pai kasa mapa inyakertem parnok ajak külemi sentepdaksü aser pai ashi, “Nisungtem, iba mapa ajanga asenok rongsen renlokdaksür ta nenoki metet.
- ²⁶Saka iba Pauli Efesa nung dang masü, Asia ajonga nung teka agi yangluba tsüngremji khenyongi tsüngremtem masü ta shia mesüzüka nisung aika meyipa odaktsüogo ta nenoki angur aser angashiogo.
- ²⁷Asenok mapa ya maksü aser lendong nung dang ali masü saka tsüngrem tulula Artema tenla kia mesüzüktsü, aser la shiba Asia aser alima ajongai külemer, la uluba aser tobur ajungba samatsütsü.”
- ²⁸Kodang parnoki ya angashi parnoki kanga dang ain adok aser ayimtena ashi, “Efesa nunger Artemaji tulu lir.”
- ²⁹Idangji yimtiji rongrong agi asüing; Paul aenlen senzüdang anitakba medemertem Makedonia nunger Gaya aser Aristarka Efesa nungeri pua aru aser yimtisangertem watidak jagi ajak külemi asemtepa nungten.
- ³⁰Pauli yimkong sentendak jagi ia ajurutepnü saka nütsüngtemi pa nungtem.
- ³¹Asia nungi yimsüsürtem shir pa den metetepa tembar küma liasü, parnokia pa dang asayadak jagi maitsüla ta mepishi.
- ³²Idangji parnok rongnung kari o ka aser kari o ka ta ayimten, anungji lokti sentenji rongrongshishi nung liasü aser parnok idakji kechiba sentep aji timba kati memeteti liasü.
- ³³Yihuda nungertemi Alexander tejakleni nungteta yuja parnoki pa telok dangi anitet. Aser Alexanderi teka agi nungtema yimkong dang temeten o jembidi ta liasü.
- ³⁴Saka kodang parnoki paji Yihuda nunger ka ta ajitet, ajaki obang ka sür ghonda ana shi ayimtena ashi, “Efesa nunger Artemaji tulu lir.”

³⁵Kodang yimti tezülubai telokji ajemajema kümdaktsü, pai ashi “Oh Efesa nungertem, Efesa nunger yimtiji Artema tulula tenla ki anükba aser süngyanglu noksaji kotak nungi alu ta memetetba shiba ali?”

³⁶Item indang ajaki temetet dang asünung nenok ajak ajemajema alitsü tim aser kecha aritepa meinyaktsüla.

³⁷Kechiaser tenla kitem nungi oset rakzükraktem masürtem mesüra asen tsüngrem matalartem nisung itemi nenoki yagi anir aruogo.

³⁸Anungji Demetria aser pa den mapa inyakertemi nisung kar anema o kara, obendangdak lapoka lir aser obendangertem lir. Anungji parnok o parnok na taitsüba bener arudakjang.

³⁹Saka nenoki o tanga indang bushinüra, ajibo teti mungdangdak bendangtsü.

⁴⁰Kechiaser tanü rongrong indang o tetenzük kecha maka nung, atangji onok anema tai agütsütsü lendong nung lir. Iba rongrongshishi sentepba indang onoki kecha meshitettsü.”

⁴¹Yamaji pai jembir külen, sentenji senshidaktsü.

Tenyartem Mapa 20

Paul Makedonia Aser Grik Linüki Aoba

¹Efesa nung rongrongji anener külen, Pauli nütsüngtem tajai yok aser pai parnok dang tajungshi, aser tepila o ashi aser pa Makedonia leni ao.

²Pai item linüktemji ajanga süi aser parnok nem tajungshi o aika agütsür külen, pai Grik limai aru,

³kong pai ita asem tashi amung. Kodang pai Siriaai rong nung odi ta bilema liasü, Yihuda nungertemi pa anema tasa ka asaba pai lazük; anungji pai Makedonia ajanga aotsü mulungtet.

⁴Berea nunger Pira chir Sopater, Tesalonika nunger Aristarka aser Sekunda, Derbe nunger Gaya, Timoti, Asia nunger Tukika aser Trofima, parnok ajak Asia tashi pa sülen anitak.

⁵Parnok jelia oa Troa nung onok ata-a liasü.

⁶Piyazü Meinokba Benjong süir külen, onoki Filipi nungi rong nung ao, aser anogo pungunü nung onoki parnok dangi Troai aru, idakji onoki anogo tenetnü amung.

Pauli Troa Tatesa Semdangba

⁷Deobarnü onok amtsük sangsatsü külemi sentepa alidang, Pauli asüngji pilatsü bilema, parnok dang o jembia kuli asü aser pa o jembibaji ayatrem tashi manen.

⁸Aser onok külemi sentepdak temaba taktang nungji milen aika liasü.

⁹Idakji asangur ka tenüng agi Eutika, kichiba nung mener kanga anünüa, aser Pauli talangka o atsülanga odaka nung pa amua oadok. Pa amua oadoker taktang asembuba nungi tsük aser tasü dang bener atu.

¹⁰Idangji Pauli alu aser pa dak azüit aser shi, “Nenok temulung tatem ma, kechiaser pa dak ano taküm lir.”

¹¹Aji shir külen pai meyipa atu aser amtsük sangsa aser achi. Aser ammanng tepiyong oda anepdang anü adok tashi pai parnok den jembir külen pai parnok nungi pila.

¹²Parnoki tanurbaji taküm anir aru aser parnok kanga dang sünepa aküm.

Troa Nungi Miletai Aoba

¹³Idangji onoki rong jagi jelia ia, Asiai aotsü apuso aser idakji Paul aniochtsü bilem, kechiyong pa tetsüng lenmangi aotsü yamaji pai renema liasü.

¹⁴Kodang pai onok Aso nung ajuru, onoki pa aniok aser Miteleni aru.

¹⁵Idak nungjagi rong nung oa asüngji Kios anasa atong aser ano tananüji Samos-i arua anogo ka süir külen onoki Miletai aru.

¹⁶Kechiyong Asia nung mapang meindoktsüsa Pauli Efesa meria rong nung aotsü mulungteter liasü. Takoktsü süra, Tenemnü Benjong nungji Yirusalem nung alitsüsa pai ilunga liasü.

Efesa Tamburtem Den Pauli Tepila O Jembir

¹⁷Saka Miletai nungi Pauli pa dangi arogo tamburtem tajai Efesai yok.

- ¹⁸Kodang parnok pa dangi aru pai parnok dang ashi, “Ni Asia nung kü tsüing ajemokba mezüingnü nungi kodasa liasü nenoki metet,
- ¹⁹aser kanga ajemalu den, nüktzü ayimba den aser Yihuda nunger tasa ajanga kü dangi timtem aruba den, kodasa ni Kibuba tenzük nenoki nenok sasa metet.
- ²⁰Nenok asoshi kechisa tajangzük liasü aji nenok dang sangoktsütsü ni kodanga menungnangi liasü, aser yimjak nung aser kibok nung ni nenok dang sayua liasü
- ²¹Tsüingrem dangi temulung meyiptsü aser asen Kibuba Yisu Khrista dak amangtsü asoshi Yihuda nungertem aser Grik nungertem telok anaprongla dang ni kuli agüja liasü, ajia nenoki metet.
- ²²Tang ajiang, kü dak kechi ataloktsü aji memeteti Tanelai anungba agi Yirusalemi aor.
- ²³Saka talenba aser rishikangshiba agi ni atadagi ta Tanela Temeshi-i yimti shia nung kü dang kuli agütsür ta ni metet.
- ²⁴Saka ni kü alizüing tongtetsü asoshi aser Tsüingrem taochi Osangtajung indang kuli agütsütsü ni Kibuba Yisu nungi tenzüktsü agizükba renemtsü asoshi inyaker. Ni kü takümji kü sasa senti ta sükshia mali.
- ²⁵“Aser tang ajiang, nenok shir rongnung Tsüingrem Yimli indang ni sayutsüingia senzü, nenok ajaki joko kü tejak mangutsü ta ni metet.
- ²⁶Anungji nenok rongnung kar tanela tesamadaki orabang aji kü khu masü ta ni tanü nenok dang kuli asür.
- ²⁷Kechiaser ni Tsüingremer shisatsü ajak indang nenok dang menungnangi dang sangokja aruogo.
- ²⁸Kibubai pei zü agi alizükba arogo mesütsü asoshi, kechi nung Tanela Temeshi-i nenok sannükertem asütsü shimtet: iba san telok aser nenok pei taküm asoshi küm dangang.

- ²⁹Ni oadoker külen tesashi tzünütem nenok dangi aittsü aser parnoki san telokji meirutsüiang metoktsütsü ta ni metet.
- ³⁰Aser tiyazü o jembir nisung kar nenok rongnungisa adoktsü aser parnoki nütsüngtem mashileni anir aotsü mapang arutsü.
- ³¹Aji asünung küm asem tashi nenok nisung shia dang nüktzü yima amman sangwa metitemi ni sayua liasü ta bilemteta nenoki kümdanga liang.
- ³²“Tsüngrem aser pa taochi o koba temeshitetba pur rongnung nenok nem senmang agütsütsü aser nenok indaktsütsü, iba madang tang ni nenok nungloka yutsür.
- ³³Ni nisung shinga meyong taribi, hon mesüra sobutsü menükshi.
- ³⁴Item teka yagi kü den alirtem asoshi aser kü nüngdaktem asoshi tenzüka aruogo ta nenoki nenok sasa metet.
- ³⁵Yamaji inyaka nenoki tashi maiter dang yaritsü, aser Kibuba Yisui ashiba otem bilemtettsü, kechiyong Kibubai yamai ashir, ‘Tagizükba dang nungibo tagütsübaji tali temoatsüba lir.’ Iba tatishitsüji nenok dang teti sayua liasü.”
- ³⁶Yamaji jembir külen pai apudak aser parnok ajak den sarasadem.
- ³⁷Idangji parnok ajaki kanga jebtepa liasü; aser parnoki pa dak azüit aser tebang mesep,
- ³⁸aser parnoki pa jak tanaben mangutsü ta ashiba nungji talisa parnok temulung shiranga liasü. Aser parnoki pa rong tashi meinoktsü.

Tenyartem Mapa 21

Paul Yirusalemi Atuba

- ¹Onoki parnok nungi pilar külen, rong nung indang indanga or Kozi aru, aser tanünüji Rodai ao; aser idak nungjagi Pataria ao.
- ²Fonikai aoba rong ka ajurua onoki ajagi ai aser ao.
- ³Onoki Kupra asetkong linük ngua aru, saka aji tabelen yutsür onoki Siria leni ao; aser onoki Tair leni alu kechiyong rongji idakji khu anenzüktsü liasü.

⁴Idakji onoki nütsüngtem ajuru aser anogo tenetnü amung. Tanela agi ajungshia parnoki Paul dang na Yirusalemi to ta shia liasü.

⁵Saka kodang anogoji abensa onoki aji toktsür pei lenmangi ao. Parnok ajak kinungtsürtem aser tanurtem dena onoki yimti majang tashi amung tonga parnoki onok meinoktsü. Aser tzüküm nungji onoki apudaka sarasadem.

⁶Idangji onoki tepila o jembiteper külen rongi ai.

⁷Aser onoki maneni Tair nungi rong nung apusoa Tolemai atong aser adianutem nem salem agüja parnok den anogo ka onoki amung.

⁸Tasüngji onok idak nungjagi pila aser Kaisaria tonga aru; aser idakji sayutsüngir Filip, shiba Yirusalem nung dikon tenet rongnung ka liasü, par kidang tua onoki pa den amung.

⁹Tang iba nisunger jala tasüngtet aiür pezü shin o jembia liasü.

¹⁰Idakji onoki anogo ishika munga alidang, ainkar ka tenüng agi Agaba, Yihuda linük nungi alu.

¹¹Pai onok dangi arua, Paul teperem naiba sü agizüker pa sasa pei tetsüng teben alen aser pai ashi, “Tanela Temeshi-i yamai ashir: Iba teperem naiba sü kiburji Yirusalem nung Yihuda nungertemi yamaji alentsü, aser parnoki pa Bendangertem ket nung bendanga agütsütsü.”

¹²Kodang onoki ya angashi, onok aser idakji alirtemi Paul dang Yirusalemi matutsü mepishi.

¹³Idangji Pauli langzü, “Nenoki jeba kechiba kü mulung raksatsür? Kechiaser ni alendaktsütsüba dang masü, saka Kibuba Yisu tenüng asoshi asütsüa ni renema dang lir.”

¹⁴Kodang onoki pa memesüzüktet, onoki anenadok aser ashi, “Kibuba mulung sangma.”

¹⁵Item anogotem süir külen onoki khu renema bener Yirusalemi atu.

¹⁶Kaisaria nungi nütsüngtem kar onok den aru, aser onok anentsü aliba Kupra nunger Mnason shiba tamapur nütsüng ka liasü, pa parnok den anir aru.

Pauli Yakob Semdangba

- ¹⁷Kodang onoki Yirusalem atong, adianutemi onok pelashishia agizük,
- ¹⁸Tasüngji Pauli onok den Yakob semdangi ao, aser idakji arogo tambur ajak sentepa liasü.
- ¹⁹Aser pai parnok dang tepela o shir külen, Tsüngremi kechi koda pa tenzükba mapa ajanga Bendangertem rongnung inyaka liasü, item ajak osang rateta ashi.
- ²⁰Parnoki aji angashia Tsüngrem nem sentsüwangshi agütsü. Aser parnoki Paul dang ashi, “Adianu Paul, Yihuda nungertem rongnungji tamanger meyirijang kwika ali nai angutsü aser parnok ajak Ozüng asoshi koma jangrabangra lir aji nai metettsü.
- ²¹Bandangertem rongnung alir Yihuda nungertem ajak dang parnok chirnurtem memejeptoktsü mesüra yimsü nung mejajatsü aser Mosa Ozüng sentoktsü nai sayur ta ne indang kuli tamajung parnok dang metetdakja kar.
- ²²Na arua lir ta asübaji parnoki metettsüsa. Sürabang ya koda asütsü?
- ²³Anungji onoki ashiba ya nai benshiang. Tenangzükba ayuba nisung pezü onok den lir.
- ²⁴Parnok ne den anir oang aser parnok den külemi na meshitetang, aser parnok kolak sütoktsü nai sen agüjang, aser idangjibo kechisa ne indang parnok dang metetdakja aka, aji kecha masü, aser nai Ozüngji timi amshia jajar ta ajaki metettsü.
- ²⁵Saka Bendangertem shir amangba purtem kümogo parnok atemajibo süngyanglutem dang tenlaba osettem nungi, telensetbatem nungi, azü nungi pila-a liang ta onoki lemtetba parnok dangi züluogo.”
- ²⁶Anungji Pauli nisungtemji anir ao aser parnok den külemi temeshitetbaji agizük aser parnok meshitetba anogotem kodang abensatsü tenlabaji metenla tashi tenla kidang tua amung.

Paul Tenla Kidang Apuba

²⁷Kodang anogo tenetji tabensar liasü, Asia nungi aruba Yihuda nungertemi pa tenla kidang angu, parnoki telok ajakji ajungmeso aser pa dak teka ai.

²⁸Aser ayimtena ashi, “Israel nungertem yariang! Yihuda nungertem anema, Mosa ozüing anema aser iba tenla ki anema iba nisung yagi ajaklen sayur. Ano iba dangji talisa pai Grik nungertem anir aita iba temeshidak menendaktsüogo.”

²⁹Kechiyong iba dang tejaklen Efesa nunger Trofima Paul den külemi yimti nung angu, aser Pauli pa tenla kidangi anir aru ta parnoki bilem.

³⁰Parnoki yimti ajonga ajungmeso aser nüburtem külemi senten, aser parnoki Paul dak amet aser tenla kidang nungi atsür adok, aser kishitemji shibangdaktsü.

³¹Parnoki pa tepsettsü meranga alidang, Yirusalem ajonga rongrong nung lir ta meyirijang madak tanishiba dangi osang aru.

³²Idangyongji pai pa den temerangertem aser noklang madak tanishirtem anir parnok dangi asema aru. Kodang parnoki meyirijang madak tanishiba aser temerangertem angu, parnoki Paul dak azükbaji anenadok.

³³Idangji meyirijang madak tanishibai anasa aru aser Paul dak sot aser merang yinzü ana agi pa alentsü ozüing agütsü. Aser iba nisung ya shiba aser pai kechi tamajung inyak ta tanishibai asüngdang.

³⁴Idangji telok rongnungi kari tapu ka aser kari tapu balaka ta ayimten. Rongrongshishi aser asatepba agi pai oji mangazüktet nung pai Paul mitsai anir atutsü ozüing agütsü.

³⁵Kodang Paul iba mitsa apu jagi air atu, telokti kanga sashia arubayong temerangertemi pa ajunger mitsa jagi atutsüsa aküm,

³⁶kechiyong nisung lokti-i tesülen anishia ayimtena ashi, “Pa tepsetang.”

Pauli Pei Sasa Temeten O Jembiba

³⁷Mitsa jagi anir aitsü mapang nung Pauli meyirijang madak tanishiba dangji ashi, “Ni ne dang langka ashitsü akok asü?” Tanishibai Paul dang asüngdang, “Nai Grik O meteta lir ma?”

³⁸Süra temalen rongrong adokdaksüba ljip nungba shibai nisung tepseter meyirijang pezü lisem linüki anir ajen iba nisungto na masü südi?”

³⁹Idangji Pauli langzü, “Ni Kilikia nung aliba Tarsa nunger, Yihudapur ka, atemata yimti senso ka dangbo masü, Ni nüburtem dang o jembitsü kü dang mela-ang ta ni ne dang mepishir.”

⁴⁰Tanishiba jagi Paul dang mela, aser Pauli apu bang nungji noktak aser nüburtem dangji teka agi tuyua nungtem. Kodang mokorai aküm, pai Ibri oshi agi parnok dang jembia ashi:

Tenyartem Mapa 22

¹“Adianutem, aser obalatem, nenok madang kü temeten o ni shidi angangma.”

²Kodang pai Ibri oshi nung parnok dang jembiba angashi, parnoki tali mokorai aküm, aser pai ashi,

³“Ni Yihuda nisung ka lir, Kilikia nung aliba Tarsa yimti nung ni yintet aser Gamaliel tsüngdang aser asen tetsü-teboutemi akanga ametba ozüng nung ni sayutet, aser tanü nenok ajak ama nia Tsüngrem asoshi kanga jangrabangra liasü.

⁴Iba Lenmang nung shiri anitaker, parnokji alener tepuokdak yuja oda tebur o tetsür na tasütsüsa ni rishikangshia liasü.

⁵ Iba indang temaba putir aser tamburtem ajongai kü kuliji shitak ta sütet. Item tamburtem nungisa ni temelaba shititem agizük aser Damaska nung alirtem alena bener arua Yirusalem nung parnok merenshitsü asoshi ni Damaskai ao.

Pauli Pa Temulung Meyipba Indang Ashiba

(TMa. 9.1-19; 26.12-18)

⁶“Ni aodang Damaska atongtsü anasa lia, anüngdang aoksa dang ni meketa anüng nungi tesangwa tulu ka yaloktsü.

⁷Idangji ni ali nung lao aser ola kati kü dang jembia angashi, ‘Saul, Saul, kechiba nai ni rishikangshir?’

⁸Aser ni langzü, ‘Kibuba, na shiba?’ Pai kü dang ashi, ‘Ni Nazaret nunger Yisu shiba nai rishikangshir.’

⁹“Kü den alirtemi tesangwaji atangji angu, saka shibai kü dang jembia liasü pa olaji parnoki mangashi.

¹⁰Ni asüngdang, Kibuba, ‘ni kechi inyaktsü?’ Kibuba jagi kü dang ashi, ‘Aramesoang, aser Damaskai iang. Na asoshi kechisa inyaktsü atemzuka lir item ajak indang idakji ne dang ashitsü.’

¹¹Kodang iba sentsüprang tesangwa agi ni angutsü asoshi mokoki aküm, kü den alirtemi kü teka nung amer Damaskai ni anir ai.

¹²“Ozüng nung melaba ama inyakba yimsü nung keta asenba nisung ka tenüng agi Anania, Yihuda nunger ajaki kanga sanga jembiba nisung ka,

¹³kü dangi aru. Pai ni anasa noktak aser ashi, ‘Adianu Saul, tanaben nguang.’ Iba mapang nungisa ni angu aser pa dak ranglok.

¹⁴Aser pai ashi, ‘Asen tetsü-teboutem Tsüngremi pa mulungba metettsü aser Temeshibaji angutsü aser pa tebang o shitakji angashitsü na shimtetogo.

¹⁵Kechiaser nai kechisa nguogo aser angashiogo iba indang nisung ajak madang pa asoshi na kuli asütsü.

¹⁶Aser tang kechiba nai menua alitsü? Aramesoang, aser pa nüng nung ja-ang; baptiadokang aser ne menen shitokadokang.’

Paul Bendangertem Dangi Yokba

¹⁷“Kodang ni Yirusalemi meyipa aru aser tenla kidang sarasadema liasü, idangji ni mangdangi ao,

¹⁸aser Kibuba, angu, aser pai kü dang ashi, ‘Ilungang aser Yirusalem nungi yakta oang, kechiaser nai ni atema kuli asüba parnoki magizüktsü.’

¹⁹Ni langzü, ‘Kibuba, sinagog shia nung ne dak amangertem ni parnok tepuokdak puoka liasü aser parnok dak azük ta parnoki metet.

²⁰Aser kodang ne kulisür Stefan zü tokshi nia anasa noktaker aji shitak ta shia parnok sema liasü aser pa tepsetertem, süoshi ni nüka liasü.’

²¹Aser Kibubai kü dang ashi, ‘Oang, kechiaser talangi Bendangertem dangi ni na yoktsü.’ ”

Paul Aser Rom Obendangba

²²Iba o tashi dang parnoki pa dang anga. Aser parnoki ola tulu agi ayimtena ashi, “Ibala nisungbo alima nungi anienadokang, kechiaser pa taküm alitsü metemsü.”

²³Parnoki ayimtena parnok süoshi temshia aser anüngleni auyi paketa yoka ao,

²⁴aser meyirijang madak tanishibai kechisü nung parnoki pa anema ayimten aji metettsü asoshi, aser pa dak züka o asüngdangtsü asoshi, pa mitsai anir atutsü ozüing agütsü.

²⁵Saka kodang parnoki pa shiküp lisü agi alen, Pauli anasa noktaka aliba noklang madak tanishiba dangji ashi, “Rom senso ka shiba nem tai magütsü sür pa dak nai areptsü ozüing nung keta lir ma?”

²⁶Kodang noklang madak tanishibai ya angashi, pai meyi madak tanishiba dangi ao aser pa dang ashi, “Nai kechi inyakdi ta ali? Kechiyong iba nisung ya Rom senso lir.”

²⁷Anungji meyi madak tanishiba jagi arua Paul dang asüngdang, “Kü dang shiang, na Rom senso ama?” Pauli langzü, “Hau.”

²⁸Idangji meyi madak tanishibai ashi, “Sen jenti agi-ang ni iba senso alizük.” Idangji Pauli langzü. “Saka nibo tasodang nungi Rom senso ka lir.”

²⁹Idangyongji shiri Paul dang o asüngdangtsü liasü, parnoki idangyongji pila-a ao, aser meyi madak tanishibai Paul Rom senso ta meteta pai Paul merenshiba atema tsübuua bitem, kechiaser pai Paul alen.

Paul Mungdang Madak

³⁰Saka kechiba Yihuda nungertemi pa dak tai nungloktsü aji jangja-a metettsü asoshi tasüngji pai Paul sala, aser puti-ungertem o Mungdang nung züingsem ajak külemi senteptsü pai ozüing agütsü, aser Paul anizüka parnok madang yutsü.

Tenyartem Mapa 23

¹Pauli Mungdang nungertem dak rangketa ajia ashi, “Adianutem, tanü tashi Tsüngrem madang kü mulungsentsü teindang nung dang lia aruogo.”

²Idangji temaba putir Ananiai Paul anasa alirtem dang pa tebang nungji maokjang ta ozüing agütsü.

³Idangji Pauli pa dang ashi, “Hai, na jara temesüngba Tsüngremi ne dak azüktsü. Nai idakji mener ozüing nung aliba ama kü o bendanger süra ajangla kü dak maoktsütsü nai ozüing agütsüdang ne sasa ozüing raksar masü no?”

⁴Idangji anasa noktaka alirtemi ashi, “Nai Tsüngremer temaba putir mezüingmeshitsü ama?”

⁵Pauli langzü, “Adianutem, paji temaba putira ta ni memeteti liasü; kechiyong ya zülua lir, ‘Ner nübur yimsüsür ka dang nai tamajung mejembitsüla.’ ”

⁶Saka kodang Pauli parnok kar Sadukitem aser kar Farisitem ta ajitet, pai mungdang nungji ayimtena ashi, “Adianutem, nia Farisi ka aser Farisi chir ka lir. Tasürtem shia arutsü teimla aser shia aruba indang nung kü o bendanger.”

⁷Pai yamaji tejembidak nung Farisitem o Sadukitem na tsüngda nung obang mapu adok, aser telokji sadangadok.

⁸Kechiaser Sadukitemi shia aruba süshia, kotak tenyar süshia, tanela süshia kecha mali ta ashir, saka Farisitemibo item ajakji lir ta amanger.

⁹Aser Farisitem telok nungi Ozüing tesayur kari noktaka kanga sashia ashi, “Iba nisung dak asenokibo kecha tai majiteter, aser tanela mesüra kotak tenyar kati pa dang jembigo ta süra kechi ali?”

¹⁰Raratepji kodang kanga sashia aküm, parnoki Paulji anükanüka shisatsütsü ta tsübu meyi madak tanishibai temerangertem ludaktsü aser parnok rongnungi pa aniteter adoka mitsai anir atutsü ozüing agütsü.

¹¹Iba aonungji Kibubai pa anasa adoka noktaka ashi, “Tasü itang, kechiaser Yirusalem nung nai kü indang kuli agütsüba ama, Rom nunga yamaji nai kü kuli agütsütsüla.”

Paul Taküm Anema Tasa Tamajung Asaba

¹²Sangwa akümdang Yihuda nungertem ajak külemi obang ajema tasa tamajung ka atongtet. Paul metepset tashi parnoki kecha machitsü mesüra kecha majemtsü ta shia parnok rongnung o züngtep.

¹³Iba tasa asartemji parnok nisung lir dak tali liasü.

¹⁴Parnoki putiungertem aser tamburtem dangi oa ashi, “Onoki Paul metepset tashi kecha mechidangtsü ta azüngashia o züngtepogo.

¹⁵Anungji tang nenoki aser mungdang nungeri meyirijang madak tanishiba dang Paul asoshi o shitak bendangtsü ta shia, pa nenok dangi anir arutsü mepizükang; saka pa nenok anasai marudang onoki pa tepsettsü renema lir.”

¹⁶Saka Paul teyir chiri parnok ar-amenba indang lazük aser mitsai tua Paul dang aji metetdaksü.

¹⁷Idangji Pauli noklang madak tanishirtem rongnung ka jar ashi, “Iba asanguba ya meyirijang madak tanishiba dangi anir oang; pai pa dang langka tashitsü kar.”

¹⁸Anungji pa meyirijang madak tanishiba dangi anir oa pai ashi, “Tepuokdak alisang Pauli ni aja aser asangur ya ne dangi anir oang ta asüngdang kechiaser pai ne dang tashitsü langka lir.”

¹⁹Aser meyirijang madak tanishibai pa teka nung amer aniena miima pa dang asüngdang, “Nai kü dang kechi ashitsü aka?”

²⁰Pai ashi, “Paul indang o tali tejangjaba asüngdangtsüsa mungdang madangi asüng pa anir arutsü ne dang asüngdangtsü ta Yihuda nungertemi lemtetogo.

²¹Anungji parnoki na temesüzükdaksü, kechiaser parnok nisung lir dak tali pa asoshi ar-mena lir. Parnoki pa metepset tashi techiyunga mechiyungtsü, tajema majemtsü ta o züngtepa lir, aser joko parnoki na nungi tenangzükba asoshi ata-a renema dang lir.”

²²Anungji meyirijang madak tanishibai asangubaji odaktsü aser pai iba o pa dang metetdaktsüogo ta shinga dang teshi ta ashi.

Governor Felik Dangi Paul Yokba

²³Tang meyi madak tanishibai noklang madak tanishir ana pa dangi jar arua ashi, “Taonung tuku baji mapang nung temeranger noklang ana, kor nung amener neter aser nü amer nisung noklang ana Kaisaria tashi aotsü renemdakjang.

²⁴Aser Paul mendaktsütsü asoshi kor renemjang, aser governor Felik dangi pa jungjunga anir oang.”

²⁵Aser pai shiti ka yamai zülu:

²⁶“Tamarenba Governor Felik dangi Klaudia Lusai salem yoker.

²⁷Iba nisung ya Yihuda nungertemi pur parnoki pa tetepseter dang liasü. Pa Rom senso ka ta ni angazük nung temeranger anir oa ni pa kümzük.

²⁸Kechi kuli ajanga parnoki pa anema taitsüba o bener aru aji ni metetnua liasü, anungji ni pa parnok mungdang madangi anir aru.

²⁹Parnok ozüng indang asüngdangbatem tsütsülen pa aitsüba dak alema pa tepuokdak ayutsüsa mesüra tasütsüsa pai tai kecha inyaka maka ta ni bushitet.

³⁰Aser kodang iba nisung anema tasa asaba ka indang kü dang metetdaktsü, idangyongjisa ne dangi ni pa yoker, aser pa aitsürtemia ne madang pa anema taitsüba oji ashitsü ozüng agütsür yoker.”

³¹Anungji parnok nem ozüng agütsüba ama, temerangertemi Paul agizük aser aonung Antipatriai pa anir aru.

³²Saka tasüngji parnoki kor nung amenertemji pa den aotsü toktsür parnok mitsai meyipa aru.

³³Parnok kodang Kaisariai aru parnoki shitiji Governor nem agütsü, aser Paul-a pa madang yutsü.

³⁴Governori shitiji züingdang külen, pa koba linük nungi ta asüingdang. Kodang pai pa Kilikia nungi ta angazük;

³⁵pai ashi, “Kodang na aitsürtem arudir, ni ne o ajak angatsü.” Aser pa Herod chuba kidang yur nüka ata-ang to ozüing agütsü.

Tenyartem Mapa 24

Paul Anema o Abenba

¹Pungunü lir külen tamburtem aser obendanger ka tenüing agi Tertula aser temaba putir Anania Kaisariai alu aser parnoki Paul anema governor dangi o aben.

²Kodang Paul aja, Tertulai pa aitsümesoa ashi, “Tamarener Felik, na ajanga onoki tesünep tulu angu nung aser nai anebaluba agi iba kin asoshi tamajungbatem metongshia kümdaktsü nung,

³onoki teti iba lenmang atema ne nem tetushi agütsür.

⁴Saka ano na melakdaktsütsü asoshi nai onok o ishika yimlibilema angatsü mepishir.

⁵Kechiaser iba nisung ya minprung agütsüba nisung ka aser alima ajonga nung Yihuda nunger rongnung rongrongshishi adokdaktsür nisung ka, aser Nazaren telok rongnung leniba ta onoki ngua aruogo.

⁶Iba dakji alaka pai tenla ki menendaktsütsü merang, aji asünung onoki pa apu aser onok ozüing amato onoki pa o bendanger.

⁷Saka meyi madak tanishiba Lusua aru aser tashiyim agi pai onok ket nungi anizüker ao.

⁸Aser pa aitsürtem ne dangi arudaktsütsü ozüing agütsü. Kechisünung onoki pa aitsü, item ajak ya nai ne sasa pa atitangba agi metettsü.”

⁹Aser Yihuda nungertemi itemji shitak ta shia taitüsüba o nungji asem.

Pauli Felik Tsüingdang Temeten O Jembiba

¹⁰Kodang governori Paul dang jembitsü asoshi tuyu, pai langzü, “Küm aika iba kin asoshi nai ochi obendang agüja aru ta ni metet, anungji tang ne tsüngdang ni kü temeten o jembitsü pelar.

¹¹Kechiaser ni Yirusalemi atuba anogoji tanü agi anogo terana dang süiogo ta nai metettsü.

¹²Tenla kidang süshia, sinagog nung süshia aser yimti nung süshia ni shinga dena bangsentepa mesüra telok rongrongdakja parnoki kodanga munguka.

¹³Taitsüba kechisa parnoki tang ni anema ne dangi bener arur, parnoki aji ochi kuli ta meshitettsü.

¹⁴Saka Ozüing nung aliba otem ama, aser ainkartem kaket nung kechisa zülua ali item ajak amanga parnoki koba dang tiyazü telok ta ajar iba lenmang ama ni asen tsüraburtem Tsüngrem külemer ajibo ni ne dang nangzüker.

¹⁵Temeshipurtem aser temenen purtem anaprongla shia arutsü ta parnoki amangba amaji nia Tsüngrem dak amanger.

¹⁶Aji asünung Tsüngrem aser nisung tsütsü mulungsentsü tajung akatsü asoshi nia kü sasa teti meranger.

¹⁷“Tang küm ka renteter külen, kü kin asoshi sempet aser tenla bener arutsütsü ni aru.

¹⁸Ni temeshitetba mapa agir külen item agüja alidang, parnoki ni tenla kidang angu. Kü den telok mali asü mesüra rongrongba kecha mali asü. Saka Asia nungi Yihuda nungertem kar idakji liasü.

¹⁹Parnok ni anema taitsüba langka lira ne madangi arua ni aitsütsüla.

²⁰Mesüra idaki alirtem dang ni parnok mungdang madak noktak dang kechi taisa parnoki angu aji shidakjang.

²¹Ni noktaker parnok rongnung tasürtem shia arutsü ta ayimtenba atema dang tanü ni ne tsüngdang obendang dak noktaka lir.”

²²Saka Feliki Lenmang indangji junga meteta alinung, pai parnok dang ashi, “Kodang meyi madak tanishiba Lusua aludir, nenok o ni bendangtsütsü.”

²³Aser noklang madak tanishiba dang Paul tepuokdak nüka ayutsüla ta pai ozüing agütsü. Saka pa sünütsü südaktsütsüla aser pa tembartemi pa nüngdak ajak nung yaritsü tesongtem ta pai mela.

Paul Tepuokdak Aliba

²⁴Saka anogo kar süir külen, Felik aser pa kibutsü, Yihudatsür Drusila den külemi aru aser Paul jaoka Khrista Yisu dak amangba indangji pa nungi anga.

²⁵Aser kodang pai temeshi aser pei sasa aziökba aser tarutsü obendangba indang kuli agüja jembi, Felik kanga tsübuadok aser pai langzü, “Tan asoshibo odang oang; mapang tajung ka adokdang ni na kü dangi jadi.”

²⁶Pauli pa nem sen agütsütsü ta Feliki imla-a liasü; aji asünung pa aiben jar pa den jembia liasü.

²⁷Saka kodang küm ana rentet, Porkia Festai Felik melen. Aser Yihuda nungertem peladaktsütsü asoshi, Feliki Paul tepuokdak toktsü.

Tenyartem Mapa 25

Pauli Kaisar Dangi Obendangtsü O Abenba

¹Kodang Festai iba lima atong, anogo asem lir külen pai Kaisaria nungi Yirusalemi atu.

²Puti-ungertem aser Yihuda nunger tongtimbang nisungtemi pa dang Paul anema o metetdaksü,

³aser Paul Yirusalemi jar arutsü parnoki pa dang mepishia meshizük, kechiyong lenmang nung pa tepsettsü parnoki tasa renema liasü.

⁴Aji saka Festai langzü, “Paul Kaisaria nung puoka lir aser kobi meli-i nia ilenjagi aotsü.

⁵Nenok tanishirtem kü den külemi Kaisaria tonga arudakjang, aser Paul dakji langka tai lira, parnoki pa anema taitsuba bener arudakjang.”

⁶Festai parnok den anogo ti mesüra ter munger külen, pai Kaisariai alu. Tananü pai obendangdak amen aser Paul anir arutsü ozüing agütsü.

⁷Aser kodang pa aru Yirusalem nungi aluba Yihuda nungertemi pa meketa noktaker ochi ta sayutsü makokba otem aika pa anema bener aru.

⁸Idangji Pauli pei temeten o yamai ashi, “Yihuda nungertem ozüing anema süshia, tenla ki anema süshia, mesüra Kaisar anema süshia ni tai kecha memena.”

⁹Saka Festai Yihuda nungertem peladaktsünüa Paul dang langzü, “Yirusalemi tur idakji kü madang item o bendangdaktsütsü nai mulunger asü?”

¹⁰Pauli ashi, “Kaisar chubatiba obendangdak, kong kü o bendangtsü tim, iba matsüngdang ni noktaka lir.

¹¹Anungji ni tai benshir ka sürabang, aser tasütsü temsüa langka danga inyaka lirabang, ni mesüli ta mashitsü. Saka parnoki kechisünung ni aitsür, itemji ka danga ochi mesüra shingaia parnok teka nung ni bendanga magütsütet. Ni Kaisar tonga jembitsü.”

¹²Idangji Festai pa den teyaritepertem den jembiteper külen yamai langzü, “Nai Kaisar tonga or jembitsü ta shiogo, anungji yamaji na Kaisar tonga aotsüla.”

Paul Agripa Aser Bernika Madang

¹³Anogo ishika süir Külen Agripa chuba aser Bernikai Festa pelashishia agizüktsü asoshi Kaisariai aru.

¹⁴Parnok idakji anogo aika amungdang Festai chuba madangji Paul indang o shisema ashi, “Feliki yangi nisung ka tepuokdak toktsür ao.

¹⁵Ni Yirusalem nung alidang, puti-ungertem aser tamburtemi kü dangi pa anema o bendangtsü asüngdang.

¹⁶Taitsübatem den tejak o tejak na ajurutepa metpuri pa anema aitsüba o indang temetenba o jembitsü mapang tajung magütsü tashi, nisung shinga bendanga agütsütsü Rom nunger yimsü dak maket ta ni parnok dang langzü.

¹⁷“Anungji kodang parnok yangi sentep, ni memenui tasüngjisa ni obendangdak amen aser nisungbaji anir aittsü ozüing agütsü.

¹⁸Saka pa aitsürtemi ni bilema aliba ama mesüi pa anema o kecha parnoki bener marutet.

¹⁹Saka parnok pei yimsü indang o kar ashishitepa aser nisung ka Yisu shiba süogo, saka teküm lir ta ashir, ibala indang dang liasü.

²⁰Aser item o indang ni kechi koda o bushitsü ratamata-a liasü aser pai Yirusalemi tua idakji item o bendangtsü mulunger asü masü ta asündang.

²¹Saka Pauli chubatiba obendangba tonga oa jembitsü ta ashi nung, ni pa Kaisar dangi me yok tashi pa tepuokdak yua atatsü ozüng agütsü.”

²²Aser Agripai Festa dang ashi, “Nia iba nisungba oji angadangnür.” Festai langzü, “Asüng nai pa o angashitsü.”

²³Anungji tasüngji Agripa aser Bernika kanga sentsüwangshia aru, aser parnoki meyi madak tanishir aser yimti nung tongtibang nisungtem den o angadak taktangi ait, aser Festai ozüng agi Paul anir aitdaksü.

²⁴Festai ashi, “Oh Agripa chuba, aser yangi onok den densema aliba nisungtem, Yirusalem nung aser yangia Yihuda nunger telok ajaki pa joko taküm melidaktsütsüla ta ayimtena kü dangi shiba anema o aben iba nisungji nenoki angur.

²⁵Ni ajitetba agibo tasütsüsa pai kecha meinyak, saka pai pa sasa chubatiba tonga oa jembitsü ta ashi nung ni pa yoktsü lemtet.

²⁶Saka pa indang kü kibur dang ni tim o kechianga mezülur. Anungji nai atitanger külen ni pa indang langka zülutsü akatsüsa ne dangi anir aru.

²⁷Kechiaser tepuokdak alir ka pa anema taitsüba kecha magütsüi yoktsübaji shisa maka ta ni bilemer.”

Tenyartem Mapa 26

Pauli Agripa Madang Temeten O Jembiba

¹Agripai Paul dang ashi, “Nai pei indang jembitsü ni melar.” Idangji Pauli teka songtoka pa temeten o jembimeso:

²“Oh Agripa chuba, Yihuda nungeri ni aitsübatem anema nia kü temeten o ne madang ashitsüji kanga dang mapang tajung ta bilemer.

³Kechiaser talisa Yihuda nunger yimsüyimbong aser ken-o ajak nai jung junga meteta lir. Anungji nai aremzüka kü dang angatsü ni mepishir.

⁴“Ni lanuwa nungi kü kin rongnung aser Yirusalem nung koda kü taküm lia aru aji Yihuda nunger ajaki meteta lir.

⁵Parnoki kü indang mezüing nungi meteta lir; kechi koda ozü yimsü takangtiba benschir telok nung nia Farisi ka ama lia aru, parnoki dang mulungra aji parnoki kuli agütsütet.

⁶Aser tang Tsüngremi ozü tsürabur dang nangzükba dak ni teimla akabayong, tanü ni o bendangdak noktaka lir,

⁷iba tenangzükba tatalokba angutsü asoshi ozü kin teranati amman sangwa metitemi temulungjang taroktiba agi Tsüngrem tenzüker. Oh chuba iba teimla akabayong, Yihuda nungertemi ni aitsür.

⁸Tsüngremi tasürtem shia arutsür ta asübaji tamakoktsü ta nenoki kechiba bilemer?

⁹ Nia Nazaret nunger Yisu tenüing anema mapa aika inyaktsü tim ta kü sasa angateta liasü.

¹⁰Yamaji ni Yirusalem nung inyak. Puti-ungertem nungi tashi meshizüker külen, temeshipur aika ni tepuokdak ayu. Saka kodang parnok südaktsütsü parnok anema ni kü teka mekang;

¹¹aser sinagog ajak nung aiben dang parnok merenshia parnok nem Tsüngrem ataladaktsütsü ni meranga liasü. Ni parnok dang onsara ain adok nung oda bendanglen aliba yimtitemi oa ni parnok rishikangshia liasü.

Pauli Pa Temulung Meyipba Indang Ashiba

(TMa. 9.1-19; 22.6-16)

¹²“Yamaji puti-ungertem nungi tashi aser temelaba ozüing agizüker ni Damaskai oya alidang,

¹³oh chuba, anüngdang lenmang nungji anü dang nungi sentsü teprangba tesangwa ka anüng nungi ni aser kü den oya alirtem meketa yalokba ni angu,

¹⁴onok ajak ali nungji lao, aser Ibri oshi nung ola kati kü dang jembia ni angashi, ‘Saul, Saul! Kechiba nai ni rishikangshir? Ni anema nai aju nung metsüba jagi na dang yirutsü.’

¹⁵Ni ashi, ‘Kibuba, na shiba?’ Kibubai langzü, ‘Nai rishikangshiba Yisuji ni.

¹⁶Saka aramesoang, aser noktakang, kechiaser kechi otem nungsa ni ne dangi adoktsü item indangji na tenzüker ka aser kuli ka asütsü shimtetsü asoshi ni ne madangi adokogo.

¹⁷Yihuda nunger aser Bendangertem shir dangi ni na yoktsü, parnok teka nungi ni na kümzüktsü.

¹⁸Parnoki kü dak tamang akaba ajanga tai temenen nungi tatok aser meshiteta aliba purtem rongnung senmang agizüktsü asoshi aser tammang nungi tesangwa dangi aser Satan ain nungi Tsüngrem dangi parnok meyiptsü asoshi parnok tenük lapokdaksütsü ni na parnok dangi yoker.’

Yihuda Nungertem Aser Bendangertem Dangi Paul Kuli

¹⁹“Aji asünung, Oh Agripa chuba, ni anguba kotaker mangdangji ni tashi mangai ang mali.

²⁰Saka tamasa Damaska nung aser Yirusalem nung alirtem dang, iba sülen Yihuda linük ajonga aser Bendangertem dangia parnoki temulung meyipa Tsüngrem dangi arutsüla aser temulung meyipba temsüa mapa inyaksüla ta ni sangoktsü.

²¹Iba yongji Yihuda nungertemi ni tenla kidang apu aser parnoki ni tepsettsü meranga liasü.

²²Saka tanü tashi Tsüngremi ni yaria arur, anungji yangi ni noktaker tilar o tulur ajak tsüngdang kü kuli asür. Ni kechi ashir, kasaji ainkartem aser Mosai tataloktsü shina liasü.

²³ Oda Khristaji tuo ashitsüla aser tasü nungi shia arutsüba mezüngbubaji alitsü aser pai nüburtem dang aser Bendangertem dang tekümtet tesangwa sangoktsütsü aser aji oda ataloka arur.”

Pauli Agripa Dang Amangtsü Ayongzükba

²⁴Pauli yamai temeten o shia alidang, Festai ola tulu agi ayimoktsü, “Paul, na yiamatar. Na onsara shia-metetba agi yiadaktsür.

²⁵Saka Pauli langzü, “Ajak dang tamarenba Festa, ni yiar masü saka ni kechi ashir ya ochi aser nüji o lir.

²⁶Chubai item indang meteta kar, aser ni pa madang tasü ita jembir, kechiaser item o ka danga pai mangajemiang malitsü, kechiaser itemi linük ka nung miima meinyak ta ni junga metet.

²⁷Oh Agripa chuba, nai ainkartem o amanger ama? Nai amanger ta ni meteter.”

²⁸Agripai Paul dang ashi, “Iba mapang tatsüka tsüngda nung nai ni Khristan kümdaktsütsü meranger ama?”

²⁹Pauli langzü “Mapang tatsüka nung saka talangka nung saka na dang masü, saka tanü kü o angashirtem ajak, oda item talenba yinzü dak alema, parnok ni mesüka akümstsü ni Tsüngrem dang sarasademer.”

³⁰Idangji chuba, governor aser Bernika aser parnok den amenertem noktak.

³¹Aser parnok taodang parnok jembitepba ashi, “Iba nisungi tasütsüsa mesüra puoktsüsa kecha inyaka mali.”

³²Aser Agripai Festa dang ashi, “Iba nisungi Kaisar tonga jembitsü ta mashi asübo, odang chioker lila.”

Tenyartem Mapa 27

Paul Romi Aoba

¹Kodang onoki Itali-i rong nung aotsüla ta mulungtet, parnoki Augusta chubatibar temeranger telok nung noklang madak tanishir ka tenüng agi Yulio nem Paul aser tepuokdak alir kar bendanga agütsü.

- ²Onoki Adramatia nung rong kati atu koba Asia tzüküm piyong tanendak anena anena aotsüba liasü; anungji onoki iba nungji apusoa ao. Makedonia nungba Aristarka, shiba Tesalonika nungi liasü, pa-a onok den dena liasü.
- ³Tasüngji onoki Sidon nung anen aser Yulioi Paul meima benshi, aser pa tembartem dangi oa anebaludaktsütsü pai mela.
- ⁴Idak nungjagi tzüyimi apusoa Kupra tezülen mopung maonleni onoki oa liasü. Kechiaser mopung mashileni aon.
- ⁵Onoki Kilikia aser Pamfulia anasa aliba tzüyim ajanga or külen, Lukia nung aliba Mura atong.
- ⁶Noklang madak tanishibai idakji Itali-i aoba Alexandria nunger rong ka angu, aser iba nungji onok anioktsü.
- ⁷Anogo ainü meilungi dang or onoki anarongtena Knida anasa atong, aser ano mopungi memela nung onoki Salmon anasa Kreta tzüyimi ao.
- ⁸Iba tzüküm meketa anarongtena ao. Rongnendak tajung ta ajaba tesem ka, koba anasa Lasaia yimti liasü, ajagi onok aru.
- ⁹Mapang talangka süir tzüyim lenmangjia lendong aküm, aser tang Telumiba Anogoji süir liasü.
- ¹⁰parnok dang ashi, “Tamarenertem, asen lenmang lendong nung lir ta ni ajiteter, khu aser rong asoshi teraksa tulu asütsüba dang masü saka asen taküma lendong nung lir.”
- ¹¹Saka noklang madak tanishibai Pauli ashiba dangbo rong kiburi aser rong tanishibai ashiba-ang anga dok.
- ¹²Tsüngkhüm mapang amungtsüsa rong anendakji tajung masü nungji oda tia kara Foinika tongtettsü aser idakji tsüngkhüm mapang amungtsüsa teimla nung parnok timba kati idak nungjagi aotsü mulunga liasü. Foinikaji anüolentip aser anüdoklentip tsütsü shia aliba Kreta asetkong nung rong anendak tajung ka liasü.

Tzüyim Tzüsem Lendong

- ¹³Kodang anüolentip nungi mopung junga aon, parnoki aginüa aliba atalokogo ta bilema, rongnentsü atsüet aser Kreta asetkong tzüküm anasa ao.
- ¹⁴Saka talangka meli-i yipru tesashi ka koba dang Anüdoklentip Yipru ta ajar, aji nungshishia ait.
- ¹⁵Rongji iba nungji tsükdak aser yipru tsütsülenji tejak meshitet; anungji onoki oda tokja mopung jagi onok anir odaktsü.
- ¹⁶Aser Kauda ta ajaba asetkong tila ka tezülen mopung maonleni oa, onoki anarongtena rong tilaji bener arutet.
- ¹⁷Kodang parnoki aji ajungket, parnoki rong kübok lisü teyari amshia rongji alen. Aser Surti lisem manung parnok tsükdaktsü ta tsübua, parnoki tejajaba atemzük aser yamaji mopung jagi onok anishidaktsü.
- ¹⁸Yipruji maneni dang aon nung, tasüngjibo parnoki rong nung aliba khuji endokmeso,
- ¹⁹aser asemnübuba nung parnoki pei teka agi rong nung aketba lisütem, teyindangba sü aser tongshi tongnütem ajungdokmeso.
- ²⁰Kodang anogo aika anü süshia, petinutem süshia madok aser yipruji tesashiba dang maneni aon, shisa tatem nung onok kümzüktsü teimla khenyongi makai kümadok.
- ²¹Mapang talangba tashi parnoki chiyungtsü mechi-i arur külen, Pauli parnok rongnung noktaka ashi, “Tamarenertem, nenoki kü dang angar Kreta nungto agi maotsüba asü, aji oda sülasang iba teraksaba aser tesamaba mungula.
- ²²Saka tang tasü itang ta ni nenok dang ajungshir, kechiaser rong dak alema nenok rongnung shinga taküm mesamatsü.
- ²³Kechiaser shiba meyong ni lir aser shiba ni külemer, iba Tsüngrem kotak tenyar ka yasüng ni anasa noktaka kü dang pai ashi,
- ²⁴“Tetsübuma, Paul, Kaisar madang nai noktaksüla aser ajiang, ne den aortem taküm ajak Tsüngremi ne nem agütsüogo.’

²⁵Anungji tamarenertem, tasü itang, kechiaser Tsüngremi kü dang jembiba ama shitak ataloktsü ta ni Tsüngrem dak amanger.

²⁶Saka asetkong ka nung asenok anentsüla.”

²⁷Saka kodang terpezübuba aonung aru, onok ano Adria tzüyim nung onshishia alidang, ali atonger amai ayatrem mapang ka nung rongirtemi apitet.

²⁸Parnoki tzü tarokji tendang aser aji am metsü liasü, ano tatsüka or külen tendang aser am terpungu liasü.

²⁹Aser lungkürak tzüküm nung onok tsükdaka lir ta tsübua, ronglanglen nungi rongnentsü pezü yok, aser sangwatsü yongya-a ata-a liasü.

³⁰Aser rongirtemji rong nungjagi jena aotsü merangya liasü, parnok rongbanglen rongnentsü yoker amai sayua rong tilaji tzüyimi atemzüka ludaktsü.

³¹Anungji Pauli noklang madak tanishiba aser temerangertem dang ashi, “Itemi rong nung ata-a melira, nenok mekümzükttetsü.”

³²Idangji temerangertemi rong tila sentakba lisütem leptangtsü aser aji odaktsü.

³³Sangwatsü mapang nung Pauli ajak dang chiyungtsü achitsü mepishia ashi, “Tanü agi terpezünübuba nenoki ata-a lidagi aser kecha mechi-i dang aruogo.

³⁴Anungji chi tera chiyungtsü asoshi ni mepishir; kechiaser nenok taküm alitsü asoshi ya nüngdak, kechiyong nenok shinga kolak nungi kujang ka dang mesamadaktsütsü.”

³⁵Ya shir külen pai am bener aru aser parnok ajak madang Tsüngrem nem tenüngsang agütsü pai aji sangsa-a achitsü tenzük.

³⁶Idangji parnok ajak tasü itshia aküm aser parnokia chiyungtsü achi.

³⁷Aser rong nungji onok ajak agi nisung noklang ana ser neter trok liasü.

³⁸Parnoki peria chiyunger tzüyim nung jang endoka rongji pungpadaktsü.

Rong Raksaba

³⁹Kodang sangwa parnoki aliji majitet, saka tzüküm mesükba ka parnoki ajitet aser takoktsü süra rongji idakji anendaktsütsü parnoki lemtet.

⁴⁰Parnoki rongnentsütemji loktoka tzüym nungji aji ajungoktsü aser iba mapang nungjagisa rong anishibai süngpak alenbaji sala-a mopung aonlen shia temaba süji ayu aser parnoki tzüküm leni ao.

⁴¹Saka tzüym ana lungtepdak tesem ka parnoki ajurushi aser rongji ali nung tsükdak. Aser rongbanglenji tsükdaka marakzütet, saka ronglanglenji tzüsem agi raksameso.

⁴²Tepuokdak alirtemji ka danga tzü wa-a oa jenteta lir ta sür, temerangertemi parnok ajak tepsettsü tasa ka atongtet.

⁴³Saka noklang madak tanishibai Paul kümzüknü, anungji parnok tasaji noktang. Tzüwa ashirtemi parnok sasa tamasa rong nungi tzüym nungji pungokja, aliji atongtsü,

⁴⁴aser tanüngbatemji kar süngpak manung aser kar rong raksaba osettem manung oa atongtsü, pai ozüng agütsü. Yamaji parnok ajak kümzükteta tzükümji atong.

Tenyartem Mapa 28

Paul Malta Asetkong Nung

¹Kodang onok kümzükteta tzüküm atong, iba asetkongji Malta ta ajar ta onoki meteta aru.

²Iba nüburtem jagi onok dang onsara junga benshi. Tzünglu alua asük nung, parnoki mi aputetja onok ajak agizük.

³Pauli süngtok tebong ka benden aser mimong nungji aremoktsü, idangji mi talem jagi per ka adokdaksü aser pa teka nung nailok.

⁴Kodang iba nüburtem jagi perji pa teka nung sangzüa angu, parnoki jembitepa ashi, “Iba nisung yabo nisung tepseter ka alitsü südi. Pa tzüym nungi kümzükteta adok, saka ochi o agi pa taküm alitsü memelar.”

⁵Aji saka pai perji mi nung rükloktsü aser pa kecha meyiru.

⁶Saka parnoki pa temang waka mesüra aoksa ontaka atangtsü ta bilema liasü. Saka kodang parnoki talangka ata-a liasü, saka pa dak kecha tamajung ataloka mangu, parnoki parnok tebilemba melenshiadok aser paji tsüngrem ka ta ashi.

⁷Iba linük temeket nungji Publio tenüing agi iba asetkong tongtibar meyong yokya-sonü liasü. Pai onok agizüka anogo asem tashi onok kanga junga anebalua anendaktsü.

⁸Publio tebu ramen aser azüsen agi shiranga liasü. Pauli pa dangi tua sarasademtsü aser pa dak teka agi nemeta pa anebtsü.

⁹Kodang ya atalokba angu, asetkong nungji tashitak aketer ajak arua parnoka pai anebtsü.

¹⁰Parnoki onok nem sempet aika agütsü. Kodang onok rong nungji apusoa ao onok nüngdak osettem rong nungji parnoki nangoktsü.

Malta Nungi Romi Aoba

¹¹Ita asem süir külen Alexandria nungi aruba rong ka, koba dang “Chakrep Chirtem” ta ajar, iba rongji asetkong nung tsüngkhüm renteta munger ao.

¹²Onoki Sirakusa tonga aru aser idakji asemnü amung.

¹³Idak nungjagi apusoa oa onoki Fegium tonga aru. Kenü lir anüolentip mopung adok aser ananü tsüngda nung onoki Puteolai aru.

¹⁴Idangji onoki adianutem angu aser parnok den hapta ka amungtsü parnoki mepishi. Yamaji onoki Romi aru.

¹⁵Kodang Rom nung alir adianutemi onok indang angashi, Apia Watidak aser Aener ki Asem alidak tonga parnoki onok lenji arua liasü. Kodang Pauli parnok angu, pai Tsüngrem tenüing asang aser tasü itshi.

¹⁶Kodang onoki Rom atong, Paul pa kija temeranger kati nüka alitsü mela.

Rom Yimti Nung

¹⁷Anogo asem lir külen, Yihuda nungertem rongnung tazüingpurtem külemi pai jatep. Kodang parnok külemi sentep, Pauli parnok dang ashi, “Adianutem,

aser nüburtem, asen tetsü-teboutem yimsü anema ni kecha tamajung meinyak, aji saka Yirusalem nungi Rom nunger teka nung puoktsü ni bendanga agütsü.

¹⁸Parnoki ni atitanger külen chioknü, kechiaser ni südaktsütsüsa kecha tai mali asü.

¹⁹Saka kodang Yihuda nungertemi ni anema jembibi; ni ibai Kaisar tonga jembitsüsa aküm, aji saka ni pei kin anema taitsuba langka enloktsütsü atema masü.

²⁰Aji asünung nenok den ajuruteptsü aser kü den jembiteptsü asoshi ni nenok jaokogo; kechiaser Israel nunger teimlaba nung iba merangsen agi ni alener alir.”

²¹Parnoki pa dang ashi, “Onoki Yihuda lima nungi ne indang shititem kecha mangu, mesüra amangba purtem rongnung shingai ne indang osang tamajung kecha bener maru mesüra mejembibi.

²²Saka nai kechi bilemer ibaji onokia na nungi angashinür, kechiaser iba telok indang ajaklen anema jembiba onoki meteta lir.”

²³Parnoki Paul asoshi anogo ka shimtet aser parnok aika pa alidaki aru. Aser anepdang nungi nikongtsütsü tashi, Mosa Ozüng aser ainkartem kaket nungi Pauli Tsüngrem Yimli indang kuli agüja aser Yisu indang parnok mesüzüka parnok dang aji rateta sayu.

²⁴Kechi otem ashi itemji kari amang aser kari mamang.

²⁵Kodang parnok rongnung obang mapui kümadok aser parnok senshia liasü, Pauli iba o ya shioktsü: “Tanela Temeshi-i Isaia ainkar ajanga nenok tetsü-teboutem dang shitak yamai shiogo:

²⁶‘Iba kin dangi oang, aser shiang, Nenoki tangashibo angashitsü, saka kodanga mangatettsü; aser nenoki tangubo angutsü saka kodanga majitettsü;

²⁷Kechiaser iba pur mulungjang anüalema kümogo; aser parnok tangashitsü narong meranga kümogo; aser parnok tenük amuadokogo. Yamaji masü

asübo Parnoki pei tenük agi ngula, Aser parnok narong agi angashila, Aser parnok temulungi angateta aser meyipla, aser ni parnok anebtsüla.

²⁸“Anungji iba Tsüngrem tekümtetji Bendangertem dangi yoka lir ta nenoki metetang, parnokibo aji angatsü.”

²⁹Pai item o jembimar külen Yihuda nungertem parnok rongnung obang kanga mapui senshi.

³⁰Idakji küm ana renteta pai pei sasa ayanga liasü, aser pa dangi arur ajak pai pelashishia agizüka liasü.

³¹Aser tenokdangba kecha makai Tsüngrem yimli indang pai sayutsüngi, aser Kibuba Yisu Khrista indang marendaki aser odia sayua liasü.

Rom

Rom 1

Salem o

¹Paul, Yisu Khrista lar ka, tenyar ka asütsü Tsüngremi aja, aser Tsüngremer Osangtajung asoshi shimtet.

²Iba Osangtajung Tsüngremi Temeshi Laishiba nung pei ainkartem ajanga nangzük.

³Iba Osangtajung pa Chir indang lir, shiba shi agi Dawid metsü nungi jakzük

⁴saka Tanela Temeshi agi tasü nungi shia aruba ajanga ain nung pa Tsüngrem Chir ta sangoktsü.

⁵Yisu Khrista asen Kibuba, pa ajanga aser pa tenüng atema, bendanger shirnokisa amangdir parnoka tashi angaba dangi jadentsü atema onoki Tsüngrem taochi aser tenyar akümstsü agizük.

⁶Nenoka parnok rongnungji densema lir kechiaser nenoka Yisu Khristai aja.

⁷Tsüngremi meimba aser temeshi pur asütsü ajaba Rom nung alir ajak dangi asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Pauli Rom Yimti Semdangnür

⁸Tamasa nenok ajak asoshi Yisu Khrista ajanga ni kü Tsüngrem tenüng asanger, kechiaser nenok tamang indang alima ajak nung prokshia odagi.

⁹Kechiyong kü sarasadem nung ni maneni nenok bilemtetdagi ta pa Chir Osangtajung nung Tsüngrem shiba dang ni tenzüker, paji kü kuli lir.

¹⁰Ya Tsüngremi mulungba süra, kenü anogobosa ni nenok semdangtettsü ta ni teti sarasadema atar.

¹¹Kechiyong nenok akangshidaktsütsü aser nenok den tanela sempet lemsateptsü asoshi ni nenok ajurutsü yongyar.

¹²Oda asenok tamang agi kati ka ajungshiteptsü asoshi.

¹³Adianutem, ni tangar Bendangertem rongnung ama nenok rongnunga süngjang kar angutsü asoshi ni nenok dangi arutsü aiben bilema liasü, saka tang tonga titema lir, ya ni nenok nem metetdaksür.

¹⁴Grik nungertem aser tangartem anaprongla dang, temetertem aser mashirtem dang sakuku tenzüksü ni khuret kar.

¹⁵Anungji nenok Rom nung alir danga akok tashi Osang tajung sayutsüngitsü ni jangraseta lir.

Osangtajung Tashi Ain

¹⁶Kechiyong Osangtajung asoshi ni maker; kechiaser ibai tamangertem oda mezüngbubaji Yihuda nunger aser Grik nunger ajak kümzüksü Tsüngremer ain lir.

¹⁷ Kechiyong tamang ajanga Tsüngrem tsüngdang temeten angubaji Osang tajung ajanga jungkai adok, zülua aliba ama, “Temeshi pur tamang agi taküm alitsü.”

Meimchir Tai Temenen

¹⁸Kechiyong nisungtem shirnoki pei tamajungba agi ochiji nungtemer parnok temenen aser memeshiba anema Tsüngremer terasaba kotak nungi jungkai adoka lir.

¹⁹Tsüngrem indang metettsüba ajakji parnok tsüngdang odia jungkai adoka lir; kechiyong Tsüngremisa aji jungkai adokdaksü.

²⁰Kechiyong alima yangluli nungi, tatem makaba pa ain aser Tsüngrem yimya itemji munguaka, teyangluba osettem ajanga itemji angatettsü jangjangja-a dang jungkai adoka kar. Anungji parnok telangzüksü maka.

²¹Parnoki Tsüngrem meteta liaka, saka parnoki pa nem tim tetushi mesüra nüngsang magütsü; saka parnok amajok tebilemba shisatsütem nung ali, aser parnok tamashi mulungjang manga kümdaksü.

²²Tashitemetertem ta shia, parnok sasa tamashirtem aküm.

²³Aser tasütsüba meimchir, ozüsangnu, tetsüing pezü atenba shirurutem aser juzüa senzüba shirurutem mesükba süngyanglutem agi tamasüba Tsüingrem sentsüwangshi melentep.

²⁴Anungji parnok rongnung pei temang mezüingmeshidaktsütsü asoshi Tsüingremi parnokji memerükbalen parnok mulungjang jabujariba nem bendanga agütsü.

²⁵Parnoki tiyazü den Tsüingrem ochiba melentep, aser Teyanglur shiba teti asangtsü tim, ibaji melena teyangluba osettem akhüm tsübu aser tenzük, Amen.

²⁶Anungji maksütsü shi azü jangraba nem Tsüingremi parnok bendanga agütsü. Kechiyong tetsürtemi yimya benshiba kazüba toktsür koba yimya masü aji parnok rongnung inyak.

²⁷Aser kasaji teburtemia tetsür den kazüba yimya toktsür kati ka den jabujaritsü tenzük, aser parnok mashikoshi yimya benshiba talang pei dak atalok.

²⁸Kechiaser metetba shisatsü agi inyaktsü menangzük nung tim masüba mapa inyaktsü asoshi aser taktsü maketba temenen mulungjang nem Tsüingremi parnok bendanga agütsü.

²⁹Parnok tamajung, tara, tenükshiba, aser shisatsü tamajung agi sünga lir. Parnok nükmerem, tepsetba, rarabangsen, tekülak aser tesempa agi sünga kar,

³⁰parnok nüngsenbangsen o jembirtem, ashikülaker, Tsüingrem toktsüba aser Tsüingrem mezüingmeshiba nisungtem aküm. Parnok tekong temerang, naloknara, tamajung mapa shisadangertem, tsüraburtem dang tashi mangabatem;

³¹mangatetba, akhüm-maket, kibong temeimtep makaba, yimlibilem makaba purtem dang lir.

³²Yamala mapa inyakertem tasütsü tetemsü ta Tsüngremer Ozüing lateta alibaji tim dang lir: kechiaser parnoki itemji inyakba dang masü, saka ano itemji inyakba nisungtem dang parnoki pelar.

Rom 2

Tsüngremer Ochi Obendangba

¹Anungji, Oh nisung, na shiba südir süaka, shibai obendanger kümdir na telangzülen maka. Kechiaser nai ne sasa na aitsür. Kechiyong nai obendanger saka naia item kasaji inyaker.

²Tang item amala inyakertem madaki Tsüngremer ochi obendangba arur ta asenoki metet.

³Oh nisung, yamala inyakertem madaki nai o bendanger, saka itemji nai ne sasa inyaker Tsüngremer obendangba nungji jenbutsü ta nai bilemer asü?

⁴Mesüra Tsüngrem ajungba agi na temulung meyipba leni anir ta memeteti, nai Tsüngrem ajungba aser tazüzükba aser taremzükba rongsen mezüingmeshir no?

⁵Saka na temulung temerang aser memeyipnüsang, obendangba anogo nung kodang Tsüngremi pei ochi obendangba jungkai adoktsü aka, aji asoshi ain adokba nai ne sasa rizünger.

⁶Tsüngremi nisung shia nem pei mapa yari agütsütsü.

⁷Shiri taremzük nung, tajung inyakba nung, sentsüwangshi, tetushi aser tamasüba bushir, parnok nem teti taküm pai agütsütsü.

⁸Saka bangsenertem aser shirnoki ochi dang tashi mangar, saka ochi masüba dangang tashi angar, parnok madak ain adokba aser terasaba arutsü.

⁹Shirnoki temenen inyaker parnok ajak dangji, oda mezüingbuba nung Yihuda nunger aser Grik nunger dangi timtem tekangshi aser toushi arutsü.

¹⁰Saka shiri tajung inyaker, tamasa Yihuda nunger aser ang Grik nunger item ajaki sentsüwangshi, tetushi aser tesünep angutsü.

¹¹Kechiyong Tsüngrem tsüngdangbo tejak ajia inyakba maka.

¹²Kechiyong kwikati ozüing makai temenen menaogo, parnok ozüing makai samatsütsü, aser kwikati ozüing kübok temenen menaogo, parnok ozüing agi o bendangtsü.

¹³Kechiyong Tsüngrem madang ozüing angashirtem memetendaktsür, saka ozüing benshirtem metendaktsür.

¹⁴Kechiyong kodang ozüing makaba Bendangertemi yimya ozüingi akangba ama mapatem inyaker, parnok ozüing makai parnok pei asoshi ozüing akümer.

¹⁵Kechiyong parnoki ozüing mapaji parnok mulungjang nung zülua aliba sayur, parnok mulungsentsüi aji kuli asür. Aser parnok tebilemba kati ka den aitsüteper mesüra tai tokteper.

¹⁶Ni sayuba Osangtajung amato iba anogo nungji nisungtem temulungjang nung miima aliba tebilembatem ajakji Tsüngremi Yisu Khrista ajanga o bendangtsü.

Yihuda Nungertem Aser Ozüing

¹⁷Saka nai ne sasa Yihuda nunger ta ajar, aser ozüing dak imlar; aser Tsüngrem den na tesendaktep kar ta mezümekümer.

¹⁸Kechiaser na ozüing nung sayuteta alinung, pai mulungbaji nai metet aser tajung o majung na bendangtet.

¹⁹Nükpoker lenir ka aser ammag nung alirtem dangi tesangwa ka ta nai amanger,

²⁰aser tamashir metongshitsür ka aser tila tanurtem sayusang ta temulung alemer. Ozüing nungji ochi shisatsü kar ta nai metet.

²¹Sürabang na shibai tangar dang sayur, nai ne sasa mesayur no? Mauyatsü indang nai sayutsüngir, nai auyar asü?

²²Nai nisung ka dang nüktapangta mebenshitsü ashir; aser nai kasaji benshir ama? Nai süngyanglutem sempara, tekülemdak aliba osettem nai rakzüker ama?

²³Na shibai ozüing nung ulur nai ozüingji raksa-a Tsüingrem akhüm metsübur ama?

²⁴Kechiaser zülua aliba amato, “Nenok asoshi Bendanger rongnung Tsüingrem tenüing atalar.”

²⁵Kechiyong na ozüing benschir ka süra, temejeptokbaji atangji tajangzük lir, saka na ozüing raksar ka süra, ne temejeptokbaji memejeptokba ama lir.

²⁶Anungji memejeptokbai ozüing nung aliba benschira, pa memejeptokbaji temejeptokbai ama mezüingshitsü ama?

²⁷Aser na tezüluba ozüing aser temejeptokba ozüing raksar ka süra, aser memejeptokbai ozüing ataloktsüra, yimya agi pai naji o mebendangtsü no?

²⁸Kechiyong shiba tema agi Yihuda nunger masü; mesüra tema shi nung mejeptokba temejeptokba masü,

²⁹saka shiba telung nung Yihuda nunger, pa Yihuda nunger; aser temejeptokba tezüluba ozüing nung masü, saka temulung aser tanela nung lir. Aser ibala nisung tenüingsangji nisung nungi masü, saka Tsüingrem nungi lir.

Rom 3

¹Ajangla Yihuda nungba asoshi kechi tajangzük aka? Mesüra mejeptokba tajangzük kechi?

²Lenmang aisü nung, mezüingbuba nung Yihuda nunger nem Tsüingrem O agütsü.

³Saka kari mamangbaji kechi ali? Parnok mamangba jagi Tsüingrem temulung lemtetba ajemdaktsür asü?

⁴Yamaji kodanga masü! Nisung shiaji yazür liaka, Tsüingrembo ochi lir ta metetang. Zülua aliba ama: “Ne o nung ochi ta metentsü asoshi, aser na obendangba nung takoker asütsü.”

⁵Saka asenok majungba agi Tsüingrem temeshibaji shisanga sayura asenoki kechi ashitsü? Pa ain adokba alima nung adokdaktsüra, Tsüingrem majung ta asenoki ashitsü asü? (Nisung ka ama ni jembir)

⁶Yamaji kodanga masü! Yamaji ka süra, Tsüngremi koda alima o bendangtsü?

⁷Saka kü tiyazü o ajanga Tsüngrem ochishiba nem sentsüwangshi agütsüra ni ano menen pur ka ta aitsütsü asü?

⁸Tajung arutsü asoshi tamajung inyaktsü asü? Yamaji asenoki jembir ta kari mezüngmeshia ashi. Parnokji aitsütsü tim dang lir.

Temeshiba shinga mali

⁹Ajangla kechi? Bendangertem dang nungi asenok Yihuda nunger tia tajungba asü? Nunga, kodanga masü! Kechiyong Yihuda nungertem aser Grik nungertem anaprongla temenen ain kübok lir ta asenoki tejaklen aitsüogo.

¹⁰ Zülua aliba ama: “Shinga temeshiba mali, ka danga mali;

¹¹Tangatetba shinga mali, Tsüngrem bushiba shinga mali.

¹²Parnok ajak mashileni ao; parnok külemi amajok aküm. Tajung inyakba shinga mali; hau, ka danga mali.

¹³ Parnok terok lep lapokba ama lir, Parnoki parnok temeli agi tekülak o jembir. Parnok tebangmechi nung per mim lir.

¹⁴ Parnok tebang atakatem aser taku agi sünga lir.

¹⁵ Azü tokshitsü asoshi parnok tetsüng tekara.

¹⁶Parnok lenmang nung teraksaba aser timtem toushi lir

¹⁷Aser parnoki tesünep lenmang memetet.

¹⁸ Parnok jakdang Tsüngrem tsübuba mali.”

¹⁹Tang tebang shia shibangtsü asoshi, aser alima nung alir ajak Tsüngrem madang obendangba küboki anir arutsü asoshi, itemji ozüing kübok alirtem dang ashir ta asenoki metet.

²⁰ Kechiaser ozüing mapatem agi pa jakdang shinga memetendaktsütsü. Kechiyong ozüing ajanga temenen meteta arur.

Tamang Ajanga Temeshiba

- ²¹Saka tang ozüing medeni Tsüngremer temeshiba temeten jungkai adokogo. Ozüing aser ainkartemi atangji ya asoshi kuli agütsü.
- ²²Iba Tsüngremer temeshibaji Yisu Khrista dak tamang ajanga tamanger ajak asoshi lir. Kechiyong kecha telemsa mali.
- ²³Kechiaser ajaki temenen mena aser Tsüngremer sentsüwangshi matong.
- ²⁴Saka Khrista Yisu nung aliba talangzükba ajanga pa taochi agi angati sempet ka ama parnokji metendaktsür.
- ²⁵Kechiyong Tsüngrem pa taremzükba agi tejaklen inyakba temenen mezüingshi nung tang temeshiba sayutsü asoshi, pai Khrista Yisu pa zü agi tamang ajanga agizüktsü, tekümtet tenla atema yok.
- ²⁶Oda tang mapang nung Tsüngremi pei temeshibaji lir ta, aser Yisu dak amangbapur pai metendaktsür ta kuli agüja sayutsü asoshi liasü.
- ²⁷Ajangla asükümba jenjang kong ali? Ibaji jentokogo. Kobala ozüing ajanga? Mapa inyakba ajanga asü? Masü, saka tamang ajanga.
- ²⁸Anungji ozüing mapatem medeni nisung kaji tamang ajanga dang metendaktsür ta asenoki metet.
- ²⁹Mesüra Tsüngremji Yihuda nunger Tsüngrem dang asü? Paji Bendangertem Tsüngrema masü no? Hau, Bendangertem Tsüngrema lir.
- ³⁰Kechiaser Tsüngrem ka dang asü nung, pai temejeptokbatem aser memejeptokbatem anaprongla kasa tamang ajanga metendaktsütsü.
- ³¹Ajangla tamang ajanga asenoki ozüingji amajok kümdaktsür asü? Yamaji kodanga masü! Saka asenoki ozüingji akangdaktsür.

Rom 4

Abraham Taküm Tatishitsü

- ¹Ajangla asen tebou Abrahami shi tsütsü nungi kechi tajangzük angu ta aseni ashitsü?
- ²Kechiyong Abraham mapa agi metentsüra pai asükümtsü akok. Saka Tsüngrem matsüngdang masü.

³Kechiyong Laishibai kechi ashir? “Abrahami Tsüngrem dak amang, aser pa tamang asoshi Tsüngremi pa temeshi ta züngshi.”

⁴Kechiyong nisung kati mapa inyakra, pa taaji sempet ama masü saka sentsüh ta züngshir.

⁵Saka shibai mapa meinyaki ochi mashiba pur metendaktsüsang dak amangdir, pa tamangji temeshiba ama züngshitsü.

⁶Tsüngremi shiba dang mapa medeni temeshiba ta züngshir pa tepelatsü, iba indang Dawidi yamai ashir:

⁷“Shirnok tai tokogo, aser shir temenentem endoktsüogo parnok tepelatsü.

⁸ Shiba dak Kibubai temenen sentsüh mezüngloktsü, iba nisung tepelatsü.”

⁹Anungji iba tepelatsü mejeptokba pur asoshi dang asü mesüra memejeptokba pur asoshia alitsü? Kechiyong asenoki ashir, “Abraham pa tamang asoshi Tsüngremi pa temeshi ta züngsem.”

¹⁰Ajangla aji koda züngshi? Pa mejeptoker külen asü, mesüra memejeptok dang? Pa mejeptoker külen masü, saka memejeptoki alidang liasü.

¹¹Memejeptoki alidang pa tamangji temeshiba ta züngshitsü atema pai temejeptokbaji agizük. Anungji memejeptokia shirnoki amangdir parnok ajak tebuji pa akümtsü, aser parnok tamangji temeshiba ta züngshitsü.

¹²Ano temejeptokertem oda yimya ka nung mejeptokba pur masü, saka asen tebu Abraham pa memejeptok dang akaba tamang tsüngsü nungji anitakertem tebu akümtsü asoshi pai temejeptokba temaitsüji agizük.

Tamang Ajanga Tenangzükba Agizük

¹³Tsüngremi Abraham aser pa semchirtem nem parnoki alima senmang amangtsü ta tenangzükba agütsübaji ozüng ajanga masü, saka tamang temeshiba ajanga lir.

¹⁴Kechiyong ozüng benshirtemji senmangertem kümdaktsüra, tamangji tazüngla aser tenangzükbaji amajok akümer.

¹⁵Kechiyong ozüing jagi terasaba bener arutsür, saka kong ozüing maka idakji ozüing dang tashi mangabaji mali.

¹⁶Abrahamji asenok ajak tebou asünung tenangzükbaji ozüing benschirtem dangiang masü, saka pa tamang lemsatepertem; oda pa semchirtem ajak dangi ibaji Tsüingremer angati sempet ka ama mela-a lir, ibaji tamang dak metaloka lir.

¹⁷Zülua aliba ama, “Kin aika tebu ni na kümdaktsüogo.” Kechiaser Tsüingrem shiba dak Abrahami amang aser shibai tasür takümdaki shia arudaktsür; aser khenyongi maliba osettem pa ozüing agi poktetdaktsür pa madang tenangzükbaji tajung lir.

¹⁸Aji oda ne semchirtemji alitsü ta pa dang ashiba amato paji kintem aika tebu akümtsü asoshi teimla maka danga pai amang aser imla.

¹⁹Aser pa küm noklang ka shi tain asünung, pa temang tasü ama aser Sarah nu menden tapung ta bilemaka, pai tamang nung kodanga tashi meiti maküm.

²⁰Saka Tsüingrem tenangzükba nung kodanga rata-a, mesüra tamang makai maliasü, aser pai Tsüingrem nem tenüngsang agütsü

²¹Saka pai kechi nangzük, ibaji Tsüingremi ataloktsütsü akok ta pai jungjunga amang.

²²Anungji pa tamangji temeshiba ta züngshi.

²³Pa züngshi ta aliba otemji pa asoshi dang mezülü.

²⁴Saka asenok asoshia aji zülua lir. Kechiyong shibai asen Kibuba Yisu tasü nungi shia arudaktsü, pa dak asenoki amang nung ano asenok atema asen tamangji temeshiba ama züngshitsü.

²⁵Iba Yisu asen temenen asoshi bendanga agütsü aser asenok metendaktsütsü asoshi tanaben shia arudaktsü.

Rom 5

Tamang Metendaktsüba

- ¹Anungji tamang ajanga asenok metendaktsü nung asen Kibuba Yisu Khrista ajanga asenok Tsüngrem den tesünep nung lir.
- ²Aser koba taochi nung asenok noktaker iba taochi daki pa ajanga asenoki tamang agi alitsü nguogo, aser asenoki Tsüngrem sentsüwangshi asoshi imla-a pelatepdi,
- ³aser aji dang masü, saka asenoki timtem tekangshi nunga pelatepdi, kechiaser timtem tekangshi nungi taremzük adoker, aser taremzük nungi tasü tait adoker.
- ⁴Aser tasü tait nungi teimla adoker ta asenoki metet.
- ⁵Teimlai asenok temulung makai mekümdaktsür, kechiaser asenok nem agütsüba Tanela Temeshi ajanga Tsüngremer temeim asen mulung nung moshia lir.
- ⁶Kechiyong asenok ano tashi mait alidang, tetemsü mapang nung temenenpur asoshi Khrista asü.
- ⁷Kechiaser temeshi nisung ka atema shingaia mesünür, saka nisung tajung ka atemabo tasütsüa tasü aittsü südi.
- ⁸Saka asenok ano menenpurtem alidang asenok asoshi Tsüngrem temeim kodaka ali aji sayur. Khrista asenok asoshi asü.
- ⁹Tang Khrista zü agi asenok metendaktsü nung, idakji chia Tsüngrem ain adokba nungi asenok pa ajanga kümzüktsü.
- ¹⁰Kechiyong asenok ano Tsüngremer tsükchirtem ama alidang, par Chir asüba ajanga asenok Tsüngrem den putepdaktsü nung aser atangji asenok pa den putepa alinung, pa Chir taküm agi asenok kümzüktsü.
- ¹¹Aser aji dang masü, saka ano asen Kibuba Yisu Khrista, shiba ajanga asenoki tang teputepba nguogo, pa ajanga asenoki Tsüngrem dak pelar, kechiyong Tsüngremi pa Chir ajanga aji oda asen asoshi inyak.

Adam Aser Khrista

¹²Anungji kechi koda nisung ka ajanga temenenji aru aser temenen ajanga tasübaji aru, aji oda nisung ajak madak tasüba agi atong; kechiaser ajaki temenen mena.

¹³Kechiyong ozüing malidanga alima nung temenen liasü, saka ozüing malidang temenenji mesükshi.

¹⁴Aji oda Adami temenen menaba ama shirnoki temenen memena, parnok madaka Adam nungi Mosa tashi tasüba agi yimsü süa liasü. Tarutsü aliba temaitsüji Adam liasü.

¹⁵Saka angati sempetji temenen amaji masü. Kechiyong nisung ka temenen ajanga aika madak tasüba agi atong süra iba dang tali Tsüngrem taochi aser nisung ka, oda Yisu Khrista, taochi nung angati sempetji aika asoshi moshia aküm.

¹⁶Aser angati sempetji nisung ka temeneni adokdaksüba mapa ka mesüka masü. Kechiyong temenen ka sülen aruba obendangba jagi taitsübaji bener arutsü; saka temenen aika sülen aruba angati sempet jagibo metendaksüba bener arutsüogo.

¹⁷Kechiyong nisung temenen agi pa ajanga tasübai yimsü süra, iba dang tali taochi tulu aser temeshiba sempet agizükertemi nisung ka oda Yisu Khrista ajanga taküm nung yimsü asütsü.

¹⁸Kechi koda nisung ka temenen jagi nisung ajak asoshi taitsüba dangi anir, aji oda nisung ka temeshiba jagi nisung ajak temetenba taküm dangi anir.

¹⁹Kechiyong kechi koda nisung kati tashi mangaba ajanga nisung aika temenen pur kümdaktsür, aji oda kati tashi angaba ajanga aika temeshipur kümdaktsür.

²⁰Temenen züindaktsütsü asoshi ozüingji aru, saka kong temenen tali liasü, idakji taochia tali liasü.

²¹Temeneni tasü madak yimsü asü ama, aji oda Kibuba Yisu Khrista ajanga teti taküm dangi temeshiba ajanga taochi agi yimsü asütsü asoshi ya atalok.

Rom 6

Temenen Nung Asü Saka Khrista Dak Taküm Angu

- ¹Ajangla asenoki kechi ashitsü? Taochi tali adokdaksütsü asoshi asenoki temenen nung maneni alitsü asü?
- ²Yamaji kodanga masü! Asenok shir temenen nung asü, ano asenok idakji koda alitsü.
- ³Mesüra asenok kwika Khrista nung baptitsü, asenok ajak pa tasüba nung baptitsü ta asenoki memetet no?
- ⁴Anungji kechi koda Tebu sentsüwangshi ajanga Khrista tasü nungi shia arudaktsü, aji oda asenoka taküm tasen nung jajatsü asoshi asenok ajak baptiba ajanga tasüba nung pa den arem.
- ⁵Kechiyong asenoki pa tasüba mesükba nung pa den lungjemra, asenok pa shia aruba mesükba nunga pa den lungjemtsü.
- ⁶Aser temenen talenba nung asenok alar süa malitsü asoshi, saka temenen samatsü asoshi asen tejen nisung pa den kangki nung angenlok ta asenoki metet.
- ⁷Kechiyong shiba süogo pa temenen nungi chioka lir.
- ⁸Saka asenok Khrista den asü süra asenok ano pa den taküm alitsü ta asenoki amanger.
- ⁹Kechiaser Khrista tasüba nungi shia arur joko kodanga masütsü. Tasübai pa dak yimsü masür ta asenoki metet.
- ¹⁰Kechiyong koba tasüba agi asü, pai aji teti asoshi khien temenen nung asü, saka tang pa taküm alibaji pai aji Tsüngrem dak taküm alir.
- ¹¹Yamaji nenoka nenok sasa temenen nung asü, aser Khrista Yisu nung Tsüngrem dak taküm alir ta züngshiang.
- ¹²Anungji nenok tasütsüba temang tejangrabatem dang nenoki tashi anga-a makümtsü asoshi joko nenok tasütsüba temang madak temenen nem yimsü tesüdaktsü.

¹³Mesüra nenok tenük telentem tamajungba nok o nü ama temenen nem tagütsü; saka tasüba nungi taküm dangi shia aruba nisungtem ama nenok pei takümji aser nenok tenük telentemji temeshiba nok o nü ama Tsüngrem nem agüjang.

¹⁴Kechiyong nenok madak temenen kibur makümstsü, kechiyong nenok ozüng kübok masü, saka taochi kübok lir.

Temeshiba Lartem

¹⁵Ajangla kechi? Asenok ozüng kübok masü, saka taochi kübok alinung asenoki temenen inyaksü asü? Yamaji kodanga masü!

¹⁶Nenoki tashi anga-a shiba nem pei sasa alartem ama bendanga agütsür, oda tasüba dangi anisang temenen atema süshia mesüra temeshiba dangi anisang tashi angatsü atema süshia, nenoki shiba dang tashi angar pa purtem nenok lir ta memetet no?

¹⁷Saka Tsüngrem nem tenüngsang agüjang, kechiyong nenok temenen lartem liasü, saka nenoki temulung ajak agi nenok nem agütsüba tesayuba nung tashi anga,

¹⁸aser temenen nungi nüji kümer külen, nenok temeshiba lartem küma lir.

¹⁹Nenok dak shi tashi maitbatem alinung nenok den nisung ama jembir. Kechiyong akhi mapang nung tamajung nükjidong asoshi nenoki kechi koda nenok tenük telentem memerükba nem bendanga agütsü, aji oda tang nenok tenük telentem temeshitetsü asoshi temeshiba lartem ama bendanga agüjang.

²⁰Kechiyong kodang nenok temenen lartem liasü, nenok temeshiba kübok maliasü.

²¹Ajangla tang nenoki koba mapatem atema aaker, item nungjagi nenoki kechi tajangzük tajung angu? Item mapa tatembangji tasüba lir.

²²Saka tang temenen nungi nenok nüji kümtetogo, aser nenoki meyipa anguba tajangzükji temeshitetsü lir aser iba tatembangji teti taküm lir.

²³Kechiyong temenen taaji tasüba lir, saka asen Kibuba Yisu Khrista nung Tsüngrem angati sempetji teti taküm lir.

Rom 7

Kiyimba Nungi Tatishitsü

¹Mesüra adianutem, kopiga nisung taküm alir, kechiaser ni ozüing meteterem dang jembir, papigaji ozüingi pa madak yimsü asür ta nenoki memetet no?

²Kechiyong kinungpu alir tetsür ka pei kinungpu dak alenloka lir, saka kinungpu süra kinungpu ozüing nungi la chioker.

³Saka pei kinungpu taküm lia lai tangar kar dangi ora, la nüktapangtatsür ta ajatsü. Saka kinungpuji süadokra tangar tebur dangi aoyonga la nüktapangtatsür ta majatsü, kechiyong kinungpu ozüing kübok joko la mali.

⁴Anungji kü adianutem, asenoki Tsüngrem nem tejang tangtsütsü asoshi nenoka tanga ka den alenloka kümdaktsü, shiba tasü nungi shia arudaktsü, oda Khrista temang ajanga ozüing nung südaktsüogo.

⁵Kechiyong asenok alima yimya ama alidang ozüingi ajungmesodaktsüba asen temenen tejangrabatem jagi tasüba asoshi tejang tangdaktsütsü atema tenük telentem nung mapa inyaka liasü.

⁶Saka tang asenok alar talenba nung yutsüsang dak asenokji süadok nung tangbo asenok ozüing nungi nüji küma chioka lir. Anungji asenoki tezüluba ozüing tejen nung masü saka tanela taküm tasen nung tenzüker.

Temenen aser Ozüing

⁷Ajangla asenoki kechi ashitsü? Ozüingji temenen asü? Yamaji kodanga masü! Aji saka temenenji kechi ni memeteti liasü. Ozüing ajanga dang metet. Kechiyong, “Nai tenükshi,” ta ozüingi mashi asübo ni tenükshiba memetetla.

⁸Saka temeneni ozüing ajak kü dak ajungmesodaktsü: kechiyong ozüing nungi pila-a temenenji tasü lir.

⁹Aser ni khien ozüing nungi pila-a taküm liasü, saka ozüingji arudang temenenji shia aru aser ni asü.

¹⁰Aser ozüing kobai ni taküm lenmangi anitsü tim liasü, iba jagi ni tasüba lenmangi ani.

¹¹Kechiyong temeneni ozüing ajanga jembilen ngua, ni külakoktsü aser ozüing ajanga ni tepset.

¹²Anungji ozüingji temeshi aser temelabaji temeshi, ochi aser tajung.

¹³Ajangla koba tajung, iba jagi kü dangi tasüba bener arutsü asü? Yamaji kodanga masü. Saka temenengi temenen ta sayutsü asoshi aser temenengi shitak majung ta kuli südaktsütsü asoshi tasüba arudaktsü.

Shi Aser Tanela Raraba

¹⁴Kechiyong ozüingji temeshi ta asenoki metet, saka nibo masü, temenen dang yokadokba alar ka ama, ni nisung ka dang lir.

¹⁵Kechiyong ni kechi inyaker aji ni mangateter, kechiyong ni kechi inyaker aji ni meinyaker, saka ni kechi sempar aji ni inyakadoker.

¹⁶Saka ni kechi meinyaknür aji ni inyakra, oda ozüingji junger ta ni nangzükadoker.

¹⁷Saka atangji ya ni inyaker masü, saka kü dak aliba temeneni ya inyaker.

¹⁸Kechiyong kü dak ali shi taküm nung kecha tajung mali ta ni metet. Kechiyong koba shitak iba atema ni mulungtsü akok, saka ibaji ni inyaktsü makoker.

¹⁹Kechiyong ni kechi tajung inyaktsü mulunger aji meinyaker, saka kechi tamajung inyaktsü ni memulunger aji ni inyaker.

²⁰Saka ni kechi memulunger aji ni inyakra, ibaji ni masü saka kü dak aliba temeneni inyaker.

²¹Anungji ni shibai tajung inyaktsü mulunger, kü den tamajungba dena lir ta iba ozüing ni angu.

²²Kechiyong kü temulungi Tsüngrem ozüing nung pelar,

²³saka tanga ozüing ka kü tenük telen nung aliba temenen ozüing kübok ni tepuoker ka ama bener arur.

²⁴Oh, ni koda timtem tejashiba nisung! Iba tasüba temang nungi shibai ni kümzüksü?

²⁵Asen Kibuba Yisu Khrista ajanga ni Tsüngrem tenüng asanger! Anungji ni kü sasa kü temulung agi Tsüngrem ozüng atangji tenzüker, saka shi agi temenen ozüng tenzüker.

Rom 8

Tanela Nung Taküm

¹Anungji tang Khrista Yisu dak alirtem asoshi taitsüba mali.

²Kechiyong Khrista Yisu dak tanela ozüng agi temenen aser tasüba ozüng nungi ni nüji kümdaktsü.

³Kechiyong nisunger tashi mait ajanga ozüangi kecha meinyaktet; aji Tsüngremi inyak. Asenok mesükba temang kasa nung, nisunger temang nung, Tsüngremi pei Chir temenen aitsütsü asoshi yok.

⁴Nisunger yimya tashi maitba yong ozüangi kecha meinyakteti aküm, aji Tsüngremibo inyaktetogo. Aser temenen samatsütsü asoshi nisunger temenen yimya mesükba yimya keter temenen asoshi tenla ka ama pai pei Chir yokba ajanga shi nung aliba temenenji pai aitsüogo.

⁵Kechiyong shiri nisunger yimya ama alir parnoki nisunger yimya indang bilemer. Saka shiri tanela yimya ama alir parnokji tanela yimya ama akümer.

⁶Kechiyong nisunger yimya indang bilembaji tasüba lir, saka tanela yimya atenbaji taküm aser tesünep lir.

⁷Kechiyong temenen shisatsü atenbaji Tsüngrem anema lir. Kechiaser ibaji Tsüngrem ozüng kübok mali, mesüra iba jagi melitetsü.

⁸Shirnoki temenen yimya nung alir parnoki Tsüngrem mulung chidaktsütsü makoker.

⁹Saka Tsüngrem Tanela nenok dak lira, shi yimya nung masü saka Tanela yimya nung alir. Saka shiba dak Khrista Tanela mali, paji pa meyong masü.

¹⁰Aser nenok dak Khrista lira, temenen atema temangji tasü lir saka temeshiba agi Tanelaji taküm lir.

¹¹Saka Tsüngrem Tanela shibai Yisu Tasü nungi shia arudaktsü, iba Tanela nenok dak lira, shibai Yisu tasü nungi shia arudaktsü, iba kasa Tanela jagi nenok tasüba temang nema taküm agütsütsü.

¹²Anungji adianutem, asenok shi yimya amato alitsü shi yimya dang sentsühtsür masü.

¹³Kechiyong nenok shi yimya amato lira, nenok asütsüla; saka Tanela agi temang mapatem südaktsüra, nenok taküm alitsü.

¹⁴Kechiyong kwika Tsüngrem Tanela agi anir, parnok Tsüngrem chirtem lir.

¹⁵Kechiyong nenoki tanaben tsübuttsü asoshi talenba tanela magizük, saka Tsüngrem pei meyong kümdaktsüba chir Tanela koba agi asenoki “Aba, Oba” ta ajar, iba Tanela nenoki agizük.

¹⁶Asenok Tsüngrem chirtem ta Tanelai pei sasa asen tanela den kuli agütsür.

¹⁷Aser asenok techirtem süra, ajangla asenok senmangertem, oda pa den asenok sentsü wangshidaktsütsü asoshi asenoki pa den timtemra, asenok Tsüngrem senmangertem aser Khrista den senmangertem lir.

Tarutsü Sentsüwangshi

¹⁸Kechiyong tarutsü sentsüwangshi koba asenok dangi jungkai adoktsütsü, iba denji tang mapang nung asen timtembaji medemdangtsü makok ta ni züngshir.

¹⁹Kechiyong teyangluba lima ajongai Tsüngrem chirtem jungkai adokbaji kanga yongya-a atar.

²⁰Kechiyong tesamatsü talenba nung yua aliba teyangluba lima ajongaji pei-i mulungbayong masü saka shibai alentsür pai teimla ka asoshi yamaji inyak.

²¹Kechiyong teyangluba oset ajak tesamatsü aser talenba nungi Tsüngrem chirtem sentsüwangshi nüjiba dangi anitettsü.

²²Kechiyong teyangluba lima ajonga tang tashi külemi timtem tekangshi nung anünger ta asenoki metet.

²³Aser teyangluba lima ajongaji dang masü, saka asenok Tanela mezüing süngjang akartemia asenok Tsüngrem chirtem küma mesütetba, oda asen tamang alangzükba asoshi ata-a telunglen anünger.

²⁴Iba teimla nung asenok kümzük; asenoki imla-a alibaji asenoki ngura, teimlaji tetezü mali. Ngua akaba asoshi kari imlar asü?

²⁵Saka asenoki manguba asoshi imlara, asenoki iba asoshi taremsük agi atar.

²⁶Aser yamajisa Tanelai asen mokokmin yarir, kechiyong asenoki koda sarasademtsü tim aji memetet. Saka Tanelai pa sasa asenok asoshi mejembitetba tanünga agi mepishitsür.

²⁷Aser shibai temulungjang bushir pai Tanela temulung meteter, kechiyong pai Tsüngrem mulungba ama temeshi pur atema mepishitsür.

²⁸Aser Tsüngrem meimertem shirnok pai mulungba ama ja-a lir, parnok tsüngdang mapa ajak külemi tajung asoshi inyakteper ta asenoki metet.

²⁹Kechiyong adianu aika rongnung Tsüngrem Chir mezüing asoba asütsü asoshi Tsüngremi shirnok alemli metet, parnok pa Chir mesüka kümdaktsütsü asoshi pai ano parnok alemli shimtet.

³⁰Aser shirnok pai alemli shimtet, ano pai parnok aja, aser shirnok aja, pai ano parnok metendaktsü, aser shirnok pai metendaktsü, pai ano parnok sentsüwangshidaktsü.

Tsüngrem Temeim

³¹Ajangla item indang asenoki kechi ashitsü? Tsüngremji asenok asoshi lira asenok anema shiba ali?

³²Shibai pei Chir sota meyui asenok ajak asoshi pa bendanga agütsü, pai ano asenok nem ajak magütsüli ma?

³³Shibai Tsüngremi shimtetba pur anema aitsütsü? Tsüngremi metendaktsür tait süba shiba lir!

³⁴Khrista Yisu shiba asü, hau saka tasü nungi shia aru aser shiba Tsüngrem tajichilen mena lir pai asenok asoshi mepishitsür, Shiba aitsütsü?

³⁵Shibai Khrista temeim nungi asenok piladaktsütsü? Timtem tekangshi, mesüra toushi, mesüra rishikangshi, mesüra ayawara, mesüra mangsa, mesüra lendong, mesüra nok, item yagi koker ma?

³⁶Zülua aliba ama, Na atema onok anogo tepiyong tepseter, tepsettsü san ama onok züngshi.

³⁷Ajangla item indang asenoki kechi ashitsü? Tsüngremji asenok asoshi lira asenok anema shiba ali?

³⁸Kechiyong tasüba süshia, taküm süshia kotak tenyartem süshia yimsüsürtem süshia, tang alibatem süshia, tarutsü alibatem süshia, ain aketbatem süshia, tema nung alibatem süshia,

³⁹telung nung aliba süshia, tangar teyangluba oset süshia, asen Kibuba Khrista Yisu dak aliba Tsüngrem temeim nungi asenok piladaktsütsü kechaia makoktsü ta ni chichia amanger.

Rom 9

Tsüngremi Israel Shimtetba

¹Khrista nung ni ochi jembitsü, ni meyazür, mulungsentsüia kü indang Tanela Temeshi nung kuli agütsür.

²Oda kü mulung nung tejashi tulu aser manenba tekangshi lir.

³Kechiyong shi nung kü kinungertem atema takoktsüa ta sür-ang ni kü sasa dak atakatamba kaodaktsütsü aser Khrista nungi lepdokadokang ta dang sünüali.

⁴Parnokji Israel nungertem lir, pei chirtem ama Tsüngremi parnok mesütet, parnok dang pa sentsüwangshi sayua, tezüngzükbatem, ozüng, chichiba tekülemba aser tenangzükbatem agütsü.

⁵Parnokji kin tebu-teditem, aser shi tsütsü parnok nungi Khristaji jakzük. Tsüngrem shibai ajak madak yimsü asür pa teti temoatsüba sang! Amen.

⁶Saka Tsüngrem tenangzükba amajok aküm ta ni mashir, kechiyong Israel nungi tangzükba ajakjibo Israel nübur masü.

⁷Mesüra Abraham semchirtem ajakbo Tsüngrem chirtem masü; saka “Isak nungi jakzükbatem ne semchirtem ta ajatsü.”

⁸Iba tetezü meimchir yimya ajanga jakzüka aruba techirtemji Tsüngrem chirtem ta majar. Saka Tsüngremi nangzükba ama asobaji chichiba tenangzükba semchirtem ta ajatsü.

⁹Iba atema tenangzükba o itemi kar, “Tabensaba mapang nung ni arutsü aser Sarai jabaso ka asotsü.”

¹⁰Saka aji dangbo masü, saka Rebekar chirtem kasa tebu ajanga, shiba asen tebou lir.

¹¹Kechiyong techirtemji masodang aser tajung saka, majung saka mapatem agi masü saka pai ajaba agi, Tsüngrem teshimtetba nükjidongji maneni aotsüla.

¹²Aser pai Rebeka dang ashi. Tambusangi tanubusang tenzüktsü.

¹³Zülua aliba ama, “Ni Yakob meim, saka Esau ni sempa.”

¹⁴Ajangla asenoki kechi ashitsü? Tsüngrem dak tamajung alitsü asü? Yamaji kodanga masü.

¹⁵Kechiyong pai Mosa dang ashi, “Shir dang ni yimlibilem sayunür, par dang ni yimlibilem sayutsü; aser shir dang ni aria bilemba sayunür, par dang ni aria bilemba sayutsü.”

¹⁶Anungji kechisarena ajakji meimchiri mulungba mesüra inyakba agi masü, saka Tsüngrem yimlibilem dak dang metaloka lir.

¹⁷Kechiyong Laishiba nung pai Farao dang ashi ama, “Ne dak kü ain sayutsü aser kü tenüng alima ajak nung sangdonga aotsü, iba asoshi ni na adokdaksü.”

¹⁸Anungji shir dang pai yimlibilem sayunür pai yamaji inyaker, aser shir temulung merangdaksünür pai par dang yamaji asür.

Tsüngrem Ain Adokba aser Yimlibilem

- ¹⁹Nai kü dang ashitsü, “Sürabang, kechiba pai tai apur? Shibai pai mulungba noktangtsü akok?”
- ²⁰Saka na shiba, Oh nisung, nai Tsüngrem den langzüteper? Temenoktetba ajung poi teyanglur dang, “Kechiba nai ni yamai yanglu” ta ashitsü asü?
- ²¹Mesüra ali telong kasa nungi shilem ka agi po tobur tajung ka aser shilem ka agi po tobur tamajung ka ta yanglutsü ajungli madakji poteper tashi mali ama?
- ²²Aji oda Tsüngremi kechi inyak ajia kasa dang shitak lir. Pai pa terasaba aser pa ainji sayunü. Anungji tesamatsü renema dang aliba potem shirnok dak pa terasaba mekeploktsütsü liasü, parnok dang pai kanga aremzüka liasü.
- ²³Aser asenok shir nem pa sentsüwangshi agizükdaktsütsü asoshi pai renema liasü, aser asenok shir dang pa yimlibilem sayutsü teti nükjidong lir, asenok madak koda sentsüwangshi pai mekeploktsü, iba pei sentsüwangshi tuluji pai ano jungkai adoka sayunü.
- ²⁴Aser asenok shir Yihuda nungertem rongnungi dang masü saka Bendangertem rongnungi pai asenok aja.
- ²⁵Ano pai Hosea kaket nung ashiba ama; “Shirnok kü nüburtem masü, ni parnok dang kü nüburtem ta, aser memeimla dang temeimla ta ajatsü.
- ²⁶Aser parnok dang kong nenok kü nüburtem masü ta shia lir, idakji parnok dang taküm Tsüngrem chirtem ta ajatsü.”
- ²⁷Aser Isaiiai Israel indang yamai ayimtena ashi, “Israel chirtem yongsük tzüyim lisem ama liaka, tanüngba ishika dang kümzüktsü.
- ²⁸Kechiyong alima nung Kibubai pa O yakta aser renema inyaktsü.”
- ²⁹Aser Isaiiai alemli ashiba ama, “Kotak telok Kibuba asenok nem metsü ka metoktsü asübo, asenok Sodom ama kümer lila aser Gomora ama kümdaktsür lila.”

Israel Aser Osangtajung

³⁰Ajangla asenoki kechi ashitsü? Bendangertemi temeshiba mebushiaka, temeshibaji angu, oda temeshiba koba tamang nungi lir aji angu.

³¹Saka Israel nungertemi ozüing dak metaloker temeshibaji angutsü arishi nung Lai ozüingji mataloktsüteti takok mangu.

³²Kechiba? Kechiaser parnoki ibaji tamang agi masü saka mapa agi bushi. Anungji parnoki temetsüdakba lung nung metsüdak.

³³Zülua aliba ama: “Ajiang, ni Zion nung nisungtem metsüdaktsütsü lung ka, Lung koba agi parnok laodaktsütsü, aji ayur, saka shibai pa dak amangdir pa makdaktsütsü.”

Rom 10

Israeli Ochi Lenmang Mebushitet

¹Adianutem, kü mulung teyongyaba aser Tsüngrem dang Israel nübur asoshi kü sarasadembaji parnok tekümtet asoshi lir.

²Kechiyong Tsüngrem atema parnok dak tejangraba lir ta ni parnok dang kuli sütet. Parnok tejangrabaji tangatetba ama masü.

³Kechiyong Tsüngrem nungi aruba temeshibaji parnoki memetet nung pei sasa ibaji angutsü bushia Tsüngrem temeshiba küboki parnok mai.

⁴Kechiyong tamang akar shia metendaktsütsü asoshi Khristaji ozüing tatembang lir.

Ajak asoshi Tekümtet

⁵Mosai ya zülu. “Oda shibai ozüing dak metaloker temeshibaji inyaker pai iba agi taküm alitsü.”

⁶Saka tamang dak amendakba temeshibai yamai ashir “Shiba kotaki atutsü ta temulung nung teshi” tetezü Khrista anir alutsü atema,

⁷mesüra, “Shiba bonglang makaba ongkeni alutsü?” Tetezü Khrista tasüba nungi anitetsü atema.

⁸Saka iba jagi kechi ashir? Tsüngremer Osangtajungji na anasa, ne bang aser ne mulung nung lir. Oda onoki sayutsüngiba tamang o.

⁹Kechiaser nai ne tebang agi Yisuji Khrista ta nangzükra, aser ne temulungnung Tsüngremi pa tasü nungi shia arudaktsü ta amangra, na kümzüksü.

¹⁰Kechiyong temeshiba akümstsü asoshi nisungi temulungjang telung nungi amanger, saka tekümtet angutsü asoshi tebang agi nangzüksüla.

¹¹Kechiyong Laishibai ashir, “Shibaisa pa dak amangdir pa makdaktsütsü.”

¹²Kechiyong Yihuda nunger aser Bendanger tsüngda nung kecha balala mali; kechiaser Kibuba kasaji ajak madak Kibuba lir. Aser pa dang ajabapur ajak dang pai moshia moatsür.

¹³ Kechiyong ‘Shibaisa Kibuba tenüng nung jadir kümzüksü.’

¹⁴Ajangla pa dak mamang nung pa dang parnoki koda ajatsü? Aser parnoki pa indang mangashi nung kodaser pa dak amangtsü? Aser sayutsüngir ka melira, parnoki koda angashitsü?

¹⁵Aser parnokji meyokra kodaser parnoki sayutsüngitsü? Zülua aliba ama, “Osangtajung indang sayutsüngirtem tetsüngji koda tobur tajung!”

¹⁶Saka osangtajungji parnok ajakibo magizük. Kechiyong Isaii ashi, “Kibuba shibai onok osang amang?”

¹⁷Anungji tamangji tangashiba nungi arur, aser tangashibaji Khrista indang sayutsüngiba nungi arur.

¹⁸ Saka ni asüngdangnür, parnoki mangashi asü? Hau, atangji parnoki angashiogo. Lai nung ashiba ama: “Parnok ola alima ajakleni ao, aser parnok osang alima tatem tonga ao.”

¹⁹ Saka ano ni ya ashir, Israel nungertemi mangatet asü? Tamasa Mosai ashi, “Koba kin mali, iba agi ni nenok tenük meremdaktsütsü. Shisa makaba kin agi ni nenok ain adokdaktsütsü.”

²⁰ Aser Isaii kanga tasü ita ashir; “Shirnoki ni mebushi parnoki ni angu; aser shirnoki kü indang masüngdang parnok dang ni kü sasa jungkai adok.”

²¹ Saka Israel nungertem indang pai ya ashir, “Tashi mangaba aser tekong merangba pur dang anogo tepiyong ni kü teka songlaogo.”

Rom 11

Israel Tanüngbapur

¹Ajangla ni ya asüngdangnür, Tsüngremi pei nübur jentok asü? Yamaji kodanga masü! Kechiyong nia Israel nunger ka. Abraham semchir aser Benjamin kidong nungi lir.

²Tsüngremi pei nübur mejentok. Alemlü nungi parnokji pa meyong ta pai metet. Elijai Israel anema Tsüngrem dang mepishiba indang Laishiba nung ashiba nai memetet no?

³“Kibuba, parnoki ne ainkartem tepsetogo, kü kija anünga lir, parnoki ne tenla sabangtem raksatsüogo; aser kü taküm a bushir.”

⁴Saka Tsüngremi langzübaji kechi liasü? “Ni asoshi Baal tsüngrem madang mapudakba nisung meyirijang tenet anünga yua lir.”

⁵Yamaji tang mapang nunga taochi agi shimtetba yari tanüngba pur lir.

⁶Saka ibaji taochi agi süra, ibaji mapa agi masü, aji mesüra taochiji joko taochi masü.

⁷Ajangla kechi? Israeli kechi bushi aji mangu, saka teshimtetba puri aji angu, aser tanüngbatem temulung merangdaksü.

⁸Zülua aliba ama, “Tsüngremi parnok nem anüalemba tanela, mangutsüba tenük, aser mangashitsüba tenarong agütsü,” aser tanü tashi yamaji lir.

⁹Aser Dawidi ashir: “Parnok chiyungba langbang parnok asoshi, sang aser lungnen aser temetsüdak dak, aser temerenshi ama südakjang.

¹⁰Parnoki mangutsüsa tenük mangdakjang, aser parnok teperem teti mokremdakjang.”

Bandangertem Tekümtet

¹¹Ajangla ni ashir, parnok samatsütsü asoshi parnok tetsüng metsü asü? Yamaji kodanga masü. Saka parnok tenük meremdaksütsüsa parnok laoba agi Bendangertem dangi tekümtet aru.

¹²Tang parnok laoba jagi meimchir takar kümra, aser parnok samaba jagi Bendangertem takar kümra, ajangla Israel nunger kümzükra, Bendangertem koda tali takar akümtsü!

¹³Saka tang nenok Bendanger-tem dang ni shinür. Ni Bendangertem asoshi tenyar ka asü nung ni kü tenzükba nung tetushi agütsür;

¹⁴kü nübur tenük merema kümdaktsüdisü aser parnok kar danga kümzükdisü ta imlaa inyaker.

¹⁵Kechiyong parnok jentokbaji meimchir ajonga Tsüngrem den putepdaktsütsü atema süra, parnok agizükbaji tasüba asoshi taküm masü ama?

¹⁶Aser mezüngbuba süngjangji temeshi süra, tanga ajakji yamaji lir. Aser süngdong teraji temeshi süra, kongsangtema yamaji lir.

¹⁷Saka kongsang kar raksara, aser na arem oliv toztü süng asünung, parnok rongnung alenlok aser parnok den denra, ajangla nai oliv süngdong aser tera nungi na taküm alir.

¹⁸Saka nai kongsangtem asoshi ulua tebilem, teraji nai mesür masü, saka, tera-i na mesür.

¹⁹Idangji nai ashitsü, “Ni amenloktsü asoshi kongsangtem raksa.”

²⁰Hau, parnoki mamangba agi parnok raksa, aser nai ne tamang agi noktaker. Anungji temulung ulua teli, saka tsübuua liang.

²¹Kechiyong Tsüngremi kongsangtem metangloktsüra, nenoka metangloktsütsü.

²²Anungji Tsüngrem kümli tajung aser sashibaji ajiang; telaortem tsütsü tesashi, saka nai Tsüngrem kümli tajung nung maneni lira, ne tsütsü pa kümli tajung alitsü. Aji oda mesüra pai na-a leptoktsü.

²³Aser parnoki mamangba nung joko melira parnok amenloktsü, kechiyong parnok tanaben amenloktsütsü Tsüngremi koka lir.

²⁴Kechiyong na arem oliv totzü süng, süngdong tajung nung amenloktsüra, idangji kongsangtem, pei oliv totzü süng nung koda tali amenloktsütsü.

Israel-pur Kümzükba

²⁵Kechiyong adianutem, nenok mashiokdaktsütsü asoshi iba miim o indang ni nenok nem memeteti melidaktsünür. Bendangertem tanaben tabensaba küma maru tashi Israel pur tesadang ka shi temulung meranga akümtsü.

²⁶Aji oda Israel pur ajak kümzüktsü. Zülua aliba ama: “Tekümzükbaji Zion nungi adoktsü. Pai Yakob nungi memeshiba endoktsütsü.

²⁷Aser ni kodang parnok temenen agiendir, parnok den kü tezüngzüktepba ibai alitsü.”

²⁸Osangtajung sayutsüngiba len nungi parnok ne tsükchirtem, saka Tsüngremi tetsü-teboutem shimtetbaren nungi parnokji temeibatem aküm.

²⁹Tsüngremi agütsüba sempet pai meyipa magir, aser shimtetba indang temulung memelenshir.

³⁰Kechiyong nenoki akhidang Tsüngrem dang tashi manga, saka tang parnok tashi mangaba agi nenoki yimlibilem angu.

³¹Yamaji nenok dang sayuba yimlibilem agi tang parnok yimlibilem angutsü asoshi tang parnok tashi mangai lir.

³²Kechiyong Tsüngremi ajak dang yimlibilem sayutsü asoshi ajak tashi mangaba nung shibanga ayu.

Tsüngrem Tenüng Sangang

³³Tsüngrem shisatsü aser temetetba koda tarok! Pa o bendangba bushitetsü aser lenmang tsüngsü aputsü koda tamakoktsü?

³⁴“Kechiyong shibai Kibuba temulung metet? Mesüra shiba pa kübok teshisadanger aküm?”

³⁵Mesüra shibai tamasa pa nem agütsü? Aser pa nem tanaben meyipa agütsüla?”

³⁶ Kechiyong ajak pa dak nungi, aser pa ajanga, aser pa atema lir. Pa dang teti sentsüwangshi sang! Amen.

Rom 12

Khrista Dak Taküm Tasen

¹Anungji adianutem, nenoki pei mang taküm tenla ka, temeshi aser Tsüngremi agizüktettsüsa tenla-ang ta ni Tsüngrem taochi agi nenok ajungshir. Ibaji nenok tanela tekülemba lir.

²Iba lima putu yimya den sütepa telima, saka nenok temulung asentenshiba agi nenok taküm yimya melenshidakjang; anungji kechi tajung tagizüktettsü aser tabensaba Tsüngremi mulungba lir, aji nenoki angatettsü.

³Kechiyong tim bilemba dang nungi pei indang tali ulua tebilem. Saka Tsüngremi nisung shia nem kechi tasazük agi tamang agütsü, iba yariji pei indang ajemajema bilemang ta ni kü nem agütsüba taochi ajanga nenok rongnung nisung shia dang ajungshir.

⁴Kechiyong kechi koda temang ka nung tenük-telen aika lir aser tenük-telen ajak mapa kasa masü,

⁵aji oda asenoka aika liaka asenok Khrista nung temang ka lir, aser nisung shia kati ka den tenük-telen küma lir.

⁶Aser asenok nem agütsüba taochi yari sempet balala asünung ainkar sempet süra, tamang yari ainkar o jembiang;

⁷mesüra tenzükba nung bendanga agütsüdi, mesüra shibai sayur pai sayuang, mesüra shibai ajungshir, pai ajungshiang.

⁸Shibai agütsür pai mulungbena agüjang; shibai yimsü asür pai nendaka yimsü süang. Shibai yimlibilem sayur, pai pelashishia sayuang.

Khristan Taküm Yimya

⁹Anemsü medeni temeim liang. Koba tamajung aji sempa-ang; koba tajung aji azüitang.

- ¹⁰Adianu temeimtep agi kati ka den meimtepang; akhümstsübu nung kati ka taoba ta bilemang.
- ¹¹Tejangraba nung anüanüa teli. Tanela nung jangrabangra liang.
- ¹²Kibuba tenzüka liang; teimla nung pela-ang, timtem tekangshi nung aremzü kang; sarasadem nung maneni akang akanga liang.
- ¹³Temeshi pur tenügdaktsü nung agüjang; aener dang temeim sayuang.
- ¹⁴Nenok rishikangshirtem dang moajang, moajang aser atakatem tesüma.
- ¹⁵Tepelartem den pelatepang, tajeberitem den jebtepang.
- ¹⁶Nenok kati ka den temulung kasasa liang. Ulutsü mapa indang tebilem, saka ajemalu mapa nung jaja-ang. Nenok tiak tesang.
- ¹⁷Shinga nema tamajung melen tamajung tagütsü; nisung ajak tsüngdang kechi ochi lir ibaji inyaktsü nükjidong yuang.
- ¹⁸Kokrabang naibo nisung ajak den yimjung nung liang.
- ¹⁹Temeimbatem, nenok sasa mang teyang; saka Tsüngrem ain adokba ata-a liang, kechiyong yamai zülua lir, “Kibubai ashir, Mangyangba kü meyong, ni shia agütsütsü.”
- ²⁰Saka ne tsükchir yara, chiyungdakjang; Tzürara jemdakjang. Kechiyong ya inyakdang nai pa tekolak manung mi jangrua aliba mijang nangtentsür.
- ²¹Tamajung agi tekokdaktsü, saka tajung agi tamajung kokdakjang.

Rom 13

Yimsüsür Dang Tashi Angaba

- ¹Nisung shiai yimsüsürtem kübok liang, kechiyong tashi ajak Tsüngrem nungi aser yimsüsüba bangdakji Tsüngremi latettsüba lir.
- ²Anungji shibai yimsüsüba bangdak anema noktadir, pai Tsüngremi shimtetba anema noktaker. Aser shiri yamaji inyaker parnoki pei sasa obendangba angutsü.

³Kechiyong yimsüsürtemji mapa tajung inyakertem asoshi tetsübutüsü mali. Saka majung inyakertem asoshibo tetsübutüsü. Yimsüsürtem metsübui nai linür ama? Kechi tajung aji inyakang aser pai na asangtsü. Kechiyong na ajungtsü atema pai Tsüngrem tenzüker. Saka nai mejungi inyakra, na tetsübutüsü.

⁴Kechiaser ne dang tajung inyaktsü atema pa Tsüngrem tenzüker lir. Saka nai tamajung inyakra tsübuang, kechiyong amajok nung pai nok mabener. Aibelener dang merenshitsü paji Tsüngrem tenzüker ka.

⁵Anungji Tsüngremer ain adokba tsübubaji dang masü, saka nenok mulungsentsü atemaka nenoki bangdak tashi angang.

⁶Kechiyong iba atema nenoki alimelen agütsür; kechiyong Tsüngrem tenzükertem ama yimsüsürtemi ya asoshi mapa inyaker.

⁷Shir nem kechi agütsütsü tim aji agüjang, alimelen aser taatem, tetushi aser akhüm tsübuba, shir dang kechi tim inyaktsü ali, yamaji inyakang.

Kati Ka Den Meimtepba

⁸Kati ka den meimtepang, saka shinga dang sentsühtsür teküm, kechiyong shibai tangar meimer, pai ozüng atalokdaktsüogo.

⁹Kechiyong, “Nai nüktapangta tebenshi, nai tetepset, nai tauya, nai Tenükshi” ta aliba temelaba ozüng aser ano tanga temelaba ozüngtem iba o nung amendaka lir: nai ne kiyonger pei ama meimang.

¹⁰Temeimi kiyonger dang majung meinyaker, anungji ozüngji temeimi atalokdaktsür.

Khristar Anogo Atonger

¹¹Ibai ajanga tabensaba mapangji tongogo ta nenoki metet. Nenok amua oa aliba nungi saksü mapang tongogo kechiyong asenoki mezüng amangba dang nungi tekümtetji tang anasaba lir.

¹²Ammang talangka süiogo, sangwatsü mapang anasa lir. Anungji asenoki ammag mapatem toktsüdi aser tesangwa raraba nok-onü sobudi.

¹³Asenoki tesangwa nung ama ochishia jajadi, chidiyungdi aser yi mesepba nung masü, shi taginüba aser jabujariba nung masü, raraba aser tenükmerem nung masü.

¹⁴Saka nenoki Kibuba Yisu Khrista sobuang, aser shi taginüba ataloktsü asoshi shi mapatem tebilem.

Rom 14

Ne Adianu O Tebendang

¹Shiba tamang nung tashi mait, nenoki paji agizükang. Saka pa den obang mapui bangsenteptsü atema masü.

²Nisung ka tamang tangatetba agi pai kechisarena ajak chitet. Saka tangar kajibo tamang nung tashi mait, aser pai süngolemba ang achir.

³Nisung shibai kechisarena ajak chitet, pai tangar shibai yamaji mechitet pa mezüngmeshi tesü. Aser shibai mechiteter pai shibai kechisarena ajak chitet, pa o tebendang, kechiyong Tsüngremi pa agizükogo.

⁴Tangar kilir o bendangtsü na shiba? Pa alangaka mesüra noktakaka aji pa Kibuba mapa lir. Aser pai noktaktettsü kechiaser Kibubai pa noktadaksütsü.

⁵Nisung kati anogo ka dangbo tanga anogo ka tajungba ta bilemer, tangar nisung kati anogo ajak mesüktepa lir ta bilemer. Nisung shiai pei temulung nung jangja jangja-a metetdakjang.

⁶Shibai anogoji temeshi ta amanger pai aji Kibuba nüngsang atema amanger. Aser shibai shi achir; pai Kibuba nüng sanga achir. Kechiyong pai Tsüngrem nem tenüngsang agütsür. Aser shibai machir, pai Kibuba atema machir, aser pai Tsüngrem nem tenüngsang agütsür.

⁷Kechiyong asenok shinga pei atema taküm malir aser pei atema masür.

⁸Kechiyong asenok taküm lira, asenok Kibuba atema taküm alir, aser asenok süra, asenok Kibuba meyong.

⁹Kechiyong tasür o taküm alir na madak Kibuba akümstsü Khrista asü aser shia aru.

¹⁰Saka na, kechiba nai ne adianu o bendanger? Mesüra ano kechiba nai ne adianu mezüngmeshir? Kechiaser asenok ajak Tsüngrem o bendangba menden jakdang noktaksü.

¹¹Kechiyong yamai zülua lir: “Ni taküm aliba Tsüngrem ta Kibubai ashir; Temokok ajaki kü tsüngdang apudaksü, aser temeli ajaki ni Tsüngrem ta nangzüksü.”

¹²Anungji asenok nisung shiai pei indang Tsüngrem dang osang agütsütsü.

Ne Adianu Temetsüdaksü

¹³Anungji joko kati ka o mebendangli: saka nenoki ya lemtetang shingaia pei adianu lenmang nung temetsüdaksü mesüra talangdaksüma.

¹⁴Kibuba Yisu nung ni mulungteter, Kibuba Yisu nung ni amanger, memeshiba oset kecha mali; oda shibai oset kaji memeshi ta züngshir aji pa asoshi memeshi lir.

¹⁵Kechiyong nai koba achir ibaji ajanga ne adianu jashidaktsüra, nai temeim nung mejajar. Shiba atema Khrista asü ne chiyungtsü atema pa tesamadaksü.

¹⁶Anungji nenok madang kechi tajung lir aji tamajung ama tangar nem tejembidaktsü.

¹⁷Kechiyong Tsüngrem yimliji tachi-tajemba ama masü, saka tanela Temeshi nung temeshiba, tesünep aser tepela lir.

¹⁸Kechiyong shibai iba nungji Khrista tenzüker pai Tsüngrem temulung chidaktsür; aser nisung madang tajung lir.

¹⁹Anungji kechi agi tesünep adokdaksür aser kechi agi kati ka jakla nung tashi itdaksür, itemji asenoki benshidi.

²⁰Chiyungtsü atema Tsüngremer mapa teraksadaktsüma. Chiyungtsü ajak atangji tajung lir, saka shibai kechi achir iba jagi metsüdaksüra, pa asoshi aji temenen lir.

²¹Shi achiba süshia, yi ajemba süshia aser kechi agisa ne adianu metsüdaksür itemji meinyaksü junger.

²²Na akaba tamangji Tsüngrem nena tsüngda yuang. Koba junger ta agizüker iba nungji shibai pei sasa o mebendanger, pa tepelatsü.

²³Saka atsüayonga chira pa aitsür, kechiaser pai tamang agi machir, aser kechisa tamang agi masü aji temenen.

Rom 15

Pei Sasa Masü Tangar Peladakjang

¹Saka asenok shir tamang nung tashi aiteritem lir, pei indang mebilemi tangar tashi maitertem mokokmin nung yaritsü tim.

²Asenok nisung shia pei kiyonger pelatsü aser tajung kümdaktsütsü indang bilemstsüla.

³Kechiyong Khristaia pei indang mebilem. Saka zülua aliba ama: “Shiri na atala parnoki atalaba kü dak kao.”

⁴Kechiyong ajemalu, taremzüük ajanga aser Laishibai ajungshiba ajanga asenok teimla akatsü asoshi kechi akhidang zülua yutsü itemji asenok dang sayutsü asoshi liasü.

⁵Tang marakzüba taremzüük aser tajungshiba Tsüngrem nenok kati ka den Khrista Yisu mulungba nung temulung ka asütsü nenok nem agüjangma.

⁶Anungji nenok ajak külemi obang ka sür asen Kibuba Yisu Khrista Tebu aser Tsüngrem sentsüwangshidakjang.

Osangtajungji Yihuda Nunger Aser Bendanger Ajak Asoshi

⁷Anungji koda Khristaia nenok agizük, yamaji nenokia Tsüngrem sentsüwangshi atema kati ka agizükang.

⁸Tebuditem nem agütsüba tenangzükbatem akangdaktsütsü asoshi Tsüngrem ochishiba nung temejeptokbatem dangi Khristaji kilir ka aküm ta,

⁹aser pa yimlibilem asoshi Bendangertemi Tsüngrem tenüng asangtsü asoshi Khristaji kilir ka aküm ta ni ashir. Zülua aliba ama: “Anungji ni Bendangertem rongnung ne tenüng asangtsü, aser ne tenüng nung ken tendi.”

¹⁰ Ano pai ashir, “Bandangertem pa purtem den pelatepang.”

¹¹ Aser ano, “Bandangertem ajaki Kibuba tenüng sangang. Aser nisung ajaki pa tenüng tushidakjang.”

¹² Aser ano Isaiiai ashir, “Bandangertem madak yimsü asütsüsa, Yesse tera nungi süngsem ka adoktsü, pa dak Bendangertemi imlatsü.”

¹³ Tanela temeshi ain nung teimla agi moshia asüngtsü asoshi, teimla Tsüngremi tamangba nung tepela aser tesünep ajak agi nenok süngdakjang.

Paul Tenyaba

¹⁴ Kü adianutem, nenok pei sasa tajungba aser temetetba ajak agi sünga aliba aser kati ka ajungshiteptsü akok ta ni pei sasa nenok indang amanger.

¹⁵ Kechiaser kü nem agütsüba Tsüngrem taochi yari nenok nem bilemtetdaksütsü asoshi ni tesem kar nungbo kanga tasü ita züluogo.

¹⁶ Bendangertemi tenlabaji Tanela Temeshi agi meshitetja Tsüngrem tsüngdang tagizüktettsü kümdaksütsü asoshi, Tsüngremer Osangtajung putir ka ama Bendangertem dangi Khrista Yisu tenzüker ka akümstsü Tsüngremi taochi agütsü.

¹⁷ Aji asünung Tsüngrem asoshi kü mapa indang ulutsüba Khrista Yisu nung ni kuli kar.

¹⁸ Kechiyong o aser mapa agi, temaitsü aser tesüngmangtsü ain nung, Tanela Temeshi ain agi Bendangertem tashi angadaksütsü Khristai ni ajanga kechi inyak, iba dak alema ni tasü ita tanga kecha mejembili.

¹⁹ Anungji ni Yirusalem temeket nungi tenzüka Ilurika tashi ni Khrista Osang tajungji Tanela tashi aser sayatonya nung sayutsüngiogo.

²⁰ Tangari inyakba tazüngdak manung meyangluloktsü asoshi kongsa Khrista indang mangashi, idakji Osangtajung sayutsüngitsü kü nükjidong liasü.

²¹ Saka zülua aliba ama, “Shirnok dangi pa Osang maru parnoki angutsü, aser shirnoki mangashi parnoki angatettsü.”

Rom Semdangtsü Renemba

²² Nenok dangi marutettsüsa aiben dang ni timtemdaksüba kuliji aji liasü.

- ²³Tang joko item linük nung kü mapa ni koktetba tashi renemteta adok nung, aser küm aika nenok dangi arutsü yongya-a ata nungji;
- ²⁴ni Spain lima jagi otetrabang ni aji agi aodang nenok semdangtsü imlar, aser nenok den khen munger külen, nenok teyari ajanga ajagi aotsü ta imlar.
- ²⁵Saka tangbo temeshipur tenzüksü asoshi ni Yirusalemi aor.
- ²⁶Kechiyong Makedonia aser Akaya arogotemi Yirusalem nung aliba temeshipurtem rongnung sensakertem asoshi tenla sarua yaritsü junger ta lemtet.
- ²⁷Hau, parnoki aji inyaktsü pelashishia liasü, aser atangji parnoki item sensakertem yaritsü sentsütsür küma lir; kechiyong Yihuda nungertemi pei tenla temoatsütem agi Bendangertem den lemsatepogo, aji asünung Bendangertemia pei ali temoatsü agi Yihuda nungertemji tenzüksü tim.
- ²⁸Anungji kodang ni ibai renemdir aser iba tesarutetbaji parnok nem jungjunga bendanga agütsür külen, ni Spain limai aodang ni nenok semdangtsü.
- ²⁹Aser kodang ni nenok dangi arudir, Khrista temoatsü tabensaba agi arutsü ta ni metet.
- ³⁰Adianutem, ni nenok dang asen Kibuba Yisu Khrista temeim ajanga kü den külemi ni asoshi Tsüngrem dang maneni sarasademjang ta mepishir,
- ³¹aser ibaji ajanga Yihuda nung aliba mamangba purtem teka nungi ni kümzüksü, aser Yirusalem nung kü tenzükbaji temeshipurtem madang tagizüktettsü asütsü.
- ³²Anungji Tsüngremi mulungba süra ni nenok dangi pelashishia arua nenok süngzükdaktsütsü.
- ³³Aser tesüneptsüba Tsüngrem nenok ajak den liang. Amen.

Rom 16

Salem O

- ¹Kenkerea nung arogo dikon ka asen adianutsür, Foibi indang ni kü kuli agütsür.
- ²Kibuba nung temeshi purtemi inyaksü tim ka amato nenoki la agizükang, aser kechi nungsa nenok teyari lai nüngdakdir item ajak nung nenoki la yariangma; kechiyong lai nisung aika, aser nia tensema yaria aruogo.
- ³Khrista Yisu nung külem tenzükertem Priskila aser Akula tena nem salem agüjang.
- ⁴Parnoki kü taküm asoshi pei tekong tendaka timatem. Ni dang masü saka Bendanger arogothem ajaki parnok dang pelar.
- ⁵Par kidang sentepba arogo nema salem agüjang. Kü temeim tembar Epaeneta, Asia nung Khrista dak mezüng amangsang nem kü salem agüjang.
- ⁶Mariam shibai nenok atema kanga meranga inyak, la nem salem agüjang.
- ⁷Kü kinunger aser kü den külemi puokertem: Andronika aser Yunia, shirnok tenyartem rongnung tenüng tetugu aser kü dang nungi tamasa Khrista nung liasü, parnok nem salem agüjang.
- ⁸Kibuba nung kü temeim Ampliata nem salem agüjang.
- ⁹Khrista nung külemi inyaker Urbano aser kü temeim Stako nem salem agüjang.
- ¹⁰Khrista nung nisung tajung Apele nem salem agüjang. Aristobular kinunger nema salem agüjang.
- ¹¹Kü kinunger Herodia nem salem agüjang. Kibuba nung Narkiso kinunger nem salem agüjang.
- ¹²Kibuba nung mapa inyakertem Trufaena aser Trifosa nem salem agüjang. Kibuba nung kanga meranga inyakba kü temeim Persis nem salem agüjang.
- ¹³Kibuba nung shimtetba Rufo aser pa tetsü shibai kü dang meima benshi salem agüjang.
- ¹⁴Asunkrita, Flego, Hermi, Patroba, Herma aser parnok den alir adianutem nem salem agüjang.

¹⁵Filologo aser Yulia, Nirio, aser pa tenu, aser Olimpa aser parnok den temeshi purtem nem salem agüjang.

¹⁶Nenok adianu o adianu na temeshi temeim agi terbang meseptepang. Khristar arogotem ajaki nenok nem salem bendaktsür.

¹⁷Tang adianutem, nenoki agizükba tesayuba anema apusortem shirnoki telemsatsüba aser nübur tamang meyipshidaktsüba adokdaktsür parnokji reprangoka yuang. Aser parnokji paitokang ta ni nenok ajungshir.

¹⁸Kechiyong item ama nisungi asen Kibuba Khrista metenzüki pei tepok dang tenzüker. Aser parnok tema tazütsü o tajung agi tai makaba pur külakoktsür.

¹⁹Kechiyong nenoki tashi angaba osang indang nisung ajak dangi ogo, anungji ni nenok dang pelar, saka kechi tajung idakji shisa taka aser kechi tamajung idakji tongmelang lidaktsünür.

²⁰Aser tesüneptsüba Tsüngremi nenok tetsüng kübok satan ajemsatsütsü.

²¹Kü den külem tenzüker Timoti aser kü kinunger Lukia, Yason aser Sosipateri nenok nem salem agütsür.

²²Ni, Tertio, shibai iba shiti zülur, ni Kibuba nung nenok nem salem agütsür.

²³Kü kidonger aser arogo ajonga kidonger Gaii nenok nem salem agütsür. Yimti sen kibur Erasta aser tenu Quartoi nenok nem salem agütsür.

²⁴Asen Kibuba Yisu Khrista taochi nenok den liang.

Nüngsang O

²⁵Kechi miim o teti tetenzük mapang nungi miima liasü, saka tang jungkai adokogo, aser teti tatembang makaba Tsüngrem ozüing agi ainkartem Laishiba ajanga tamang nungi adoka tashi angaba tentetdaktsütsü asoshi kin ajak nem metetdaktsüogo.

²⁶Iba miim o jungkai adokba agi aser kü osangtajung aser Yisu Khrista sayutsüngiba agi nenok akangdaktsütsü akokba dangi,

²⁷oda Tsüngrem, shiba dang shisa aka, pa dang Yisu Khrista ajanga teti sentsüwangshi sang. Amen.

1 Korint

1 Korint 1

Salem O Aser Tenüngsang

¹Paul, Khrista Yisu tenyar ka asütsü Tsüngremi mulunga ajaba, aser adianu Sosteni nungi,

²Korint nung aliba Tsüngremer arogo dangi, Khrista Yisu nung meshitetbatem aser temeshipur asütsü ajabatem, aser ajaklen asen Kibuba Khrista shiba parnok aser asen Kibuba lir, pa tenüng nung ajaba ajak dangi

³asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

⁴Tsüngrem taochi koba Khrista Yisu nung nenok nem agütsü, aji asoshi ni nenok indang kü Tsüngrem tenüng teti asanger.

⁵Oda kechisarena nung, o jembiba ajak nung aser temetetba ajak nung, pa dak nenok takar aküm.

⁶Yamaji Khrista kuli nenok rongnung akangdaksü.

⁷Anungji asen Kibuba Yisu Khrista jungkai adokba nenoki atadang nenok tanela sempet kecha nunga madoksai maküm.

⁸Aser asen Kibuba Yisu Khrista anogo nung nenok tai makai kümdaktsütsü asoshi pai nenok tatem tashi akangdaksütsü.

⁹Tsüngrem shiba ajanga nenok pa Chir asen Kibuba Yisu Khrista den lungjemdaktsütsü aja, pa temulung lemtetba lir.

Arogo Nung Telemsatep

¹⁰Tang adianutem, nenoki obang ka sür jembitsü aser nenok rongnung telemsatep malitsü, saka temulung kasa nung aser obendangba kasa nung peridaktsütsü ta ni asen Kibuba tenüng ajanga nenok ajungshir.

¹¹Kechiyong kü adianutem, nenok rongnung bangsentepba lir ta, Kleor kinunger nungi nenok indang kü dang ashi.

¹²Ni ashibaji ya, nenok nisung shiai yamai ashir, “Ni Paul nübu;” “Ni Kefa nübu;” “Ni Apolo nübu;” aser “Ni Khrista nübu.”

¹³Khrista lemsa asü? Paul nenok asoshi kangki nung angenlok asü? Mesüra Paul tenüing nung nenok bapti asü?

¹⁴Nenok kü tenüing nung baptitsü ta shingaia mashitsüsa;

¹⁵Krispa aser Gaya dak alema nenok rongnung ni shinga mebaptitsü nung ni Tsüngrem tenüing asanger.

¹⁶Aser ni Stefaner kinungera baptitsü.

¹⁷Kechiyong baptitsütsü asoshi masü, Osangtajung sayutsüngitsü Khristai ni yok. Saka Khrista kangki ainji amajok kümdakja lir ta sür pai shisa taka o nung sayutsüngitsü ni meyok.

Khristaji Tsüngrem Tashi Aser Shisatsü

¹⁸Kechiyong tesamatsüba purtem asoshi kangki oji tamashi, saka asenok kümzükba purtem asoshibo ya Tsüngrem ain lir.

¹⁹ Kechiyong zülua aliba ama, Tashi-temeteter shisatsü ni samatsütsü; aser tasa takar tasaji ni amajok kümdaktsütsü.

²⁰Tashi-temeteter kong ali? Ozüing tesayur kong ali? Iba lima shisa rasar kong ali? Tsüngremi alima shisatsüji tamashi mekümdaktsü ama?

²¹Kechiyong Tsüngremer shisatsü nung alimai pei shisatsü ajanga Tsüngrem memetet nung, onoki sayutsüngiba tamashi o ajanga shiri amangdir parnokji kümzüktsü asoshi ibaji Tsüngrem mulung liasü.

²²Kechiyong Yihuda nungertemi temaitsü meshir, aser Grik nungertemi shisatsü bushir.

²³Saka onoki kangki nung angenlokba Khrista Osangtajung sayutsüngir. Paji Yihuda nungertem asoshi temetsüdakba lung aser Grik nungertem asoshi tamashi;

²⁴Saka ajaba purtem oda, Yihuda aser Grik nungertem anaprongla asoshi, Khristaji Tsüngremer ain aser Tsüngremer shisatsü lir.

²⁵Kechiaser Tsüngremer tamashibaji nisunger shisatsü dang nungi shisa takaba aser Tsüngremer tashi-maitbaji nisunger tashi tait dang nungi tashi taitba lir.

²⁶Kechiyong adianutem, nenok ajaba bilemdangang. Alima shi jenjang apibo nenok rongnung shisa-taka, tashi taiter aser tamarener aika mali.

²⁷Saka Tsüngremi tashi-temetetertem maksüdaktsütsü atema alima nung shisa makabatem shimtet. Aser tashi taitbatem maksüdaktsütsü atema alima nung tashi-maitbatem shimtet.

²⁸Kechi osetsa lir, aji amajok kümdaktsütsü asoshi alima nung tilaba mezüngmeshiba aser ano kechi osetsa maka, itemji Tsüngremi shimtet.

²⁹Aser meimchir shingaia Tsüngrem tsüngdang moulutsü asoshi item ajak Tsüngremi shimtet.

³⁰Saka Yisu, shiba nenok asoshi, Tsüngrem nungi shisatsü aser temeshiba aser temeshitetba aser talangzükba aküm, iba Khrista nung nenok Tsüngrem dak nungi lir.

³¹ Anungji zülua aliba ama, “Shibai ulur pai Kibuba nung uludakjang.”

1 Korint 2

Kangki Nung Angenlokba Khrista Indang Sayutsüngiba

¹Adianutem, kadang ni nenok dangi aru, tsüngro-asongba o, mesüra shisa-taka agi ni nenok dang Tsüngremer ochi miim oji sangokja maru.

²Kechiyong Yisu Khrista aser pa kangki nung angenlokba dak alema ni nenok rongnung alidang tanga kecha memetettsü lemtet.

³Nenok den alidang ni tashi mait, tetsübu aser tatenten nung liasü.

⁴Aser nenok tamangji nisunger shisatsü nung noktaksü asoshi masü.

⁵Saka Tsüngremer ain nung noktaktettsü asoshi kü o aser ni sayutsüngiba osangji temesüzükba shisatsü nung masü, saka Tanela kuli aser ain nung liasü

Tsüngremer Shisatsü

⁶Saka tain rongnung onoki shisatsü o jembir, aji saka iba lima shisatsü o mesüra iba lima yimsüsürtem o masü; kechiaser parnok shisatsü amajok küma odagi.

⁷Saka koba miima aliba Tsüngremer shisatsü alima meyangludang nungi asenok sentsü wangshidaktsütsü asoshi atemzük, ibaji Tsüngrem miim o nung onoki jembir.

⁸Iba shisatsüji alima yimsüsürtem shingaia memetet. Kechiyong parnoki metetet asübo, sentsüwangshi Kibubaji parnoki kangki nung mangelokla.

⁹ Saka zülua aliba ama, “Kechi tenük agi mangu, aser tenarong agi mangashi, aser kechi nisung temulungi mai, Tsüngremi pa meimertem asoshi item ajak renem.”

¹⁰Saka asenok dang Tanela ajanga item Tsüngremi jungkai adokdaktsüogo. Kechiyong tebilemba ajak oda Tanelai meteter.

¹¹Kechiyong nisung ka dak aliba tanela dak alema tangar shingaia iba nisung tebilembaji memetet; aji oda Tsüngrem Tanelai dang Tsüngrem tebilembatem ajak meteter.

¹²Saka Tsüngremi asenok nem kechisa angati agütsü itemji metettsü asoshi asenoki alima tanela magizük, saka Tsüngrem nungi aruba Tanela agizük.

¹³Ano itemi asenoki jembir, saka nisung shisatsü agi sayuba otem nung masü, saka Tanelai sayuba otem nung Tanela tebilembatem Tanela nisungtem dang rateta sayur.

¹⁴Saka alima nisungi Tsüngrem Tanela sempettem magizükteter, kechiyong itemji pa asoshi tamashi lir. Aser pai itemji angatettsü makoker. Kechiyong itemji Tanela tsütsülen nungi dang meteter.

¹⁵Tanela akaba nisungi ajak tendanga o bendangteter. Saka pabo shingaia metendanger.

¹⁶Lai nung ashiba ama, “Shibai atangji Kibuba mulung metetet? Shibai pa dang sayutsü?” Saka asenok dak Khrista mulungsentsü keta lir.

1 Korint 3

Tsüngrem Asoshi Arok Tenzükertem

- ¹Adianutem, Tanela nisungtem dang jembiba ama ni nenok den mejembitet. Saka shi nisung ama aser Khrista nung kinütem dang ama ni nenok den jembir.
- ²Chiyungtsü temerang agi masü, saka mamatzü agi ni nenok mesü, kechiyong nenoki aji agizüksü makok. Aser tanga makoker.
- ³Kechiyong nenok ano shi jenjang nungsa lir. Kechiyong nenok rongnung tenükmerem aser rara bangsen ali nung nenok shi jenjang nung alir masü no? Aser yimya nisung amato nenoki jajar masü no?
- ⁴Kechiyong kari “Ni Paul nübu” aser kari “Ni Apolo nübu” ta jembi tashi nung nenok shi nisung masü ama?
- ⁵Ajangla Apolo shiba? Aser Paul shiba? Parnokji Tsüngrem tenzükertem, shir ajanga nenoki amang. Parnok shiai Kibubai agütsüba ama inyak.
- ⁶Ni atem, Apoloi tzü aen saka Tsüngremi dang aji indaktsü.
- ⁷Anungji tatemsang aser tzü aensang tenaji tongtibang masü saka indaktsüsangji Tsüngrem lir.
- ⁸Tatemsang aser tzü aensang anapronglaji kasa dang, aser parnok nisung shiai pei mapa yari taa angutsü.
- ⁹Kechiyong onok Tsüngrem asoshi arok tenzükertem lir; aser nenok Tsüngremer lu, Tsüngremer ki.
- ¹⁰Tsüngremi kü nem agütsüba taochi yari, shisa taka tongti kisür ka ama ni kiji yangerogo aser tangari iba manung yangluloker. Saka nisung shiai koda yangluloker iba asoshi küm dangang.
- ¹¹Kechiyong koba yangerogo, oda Yisu Khrista, iba dak alema shingaiya tanga meyangertettsü.
- ¹²Iba yangerba manungji kari hon, taribi, senti lung, süng, ai aser monü agi yanglura,

¹³nisung shia mapaji jungkai adoktsü. Kechiyong anogoi ibaji sayutsü. Kechiaser ibaji mi nung jungkai adoktsü aser nisung shia pei mapa kechi koma inyaka ali, aji mi agi atitangtsü.

¹⁴Iba manung yanglulokba nisung kar mapa anünga atara, pai tajangzük angutsü.

¹⁵Nisung kar mapa rongtokra, pa akoksatsü, saka pabo mi nungi jenbuba ama kümzüksü.

Tsüngrem Tenla Ki Nenok Dak Lir

¹⁶ Nenok Tsüngrem tenla ki, aser Tsüngrem Tanela nenok dak alir ta nenoki memetet no?

¹⁷Nisung kari Tsüngrem tenla ki raksara, Tsüngremi pa raksatsü. Kechiyong Tsüngrem tenla ki temeshi aser ibaji nenok lir.

¹⁸Shingaia pei sasa tekülakokdaksü, Nenok rongnung kari iba lima shisatsü nung shisa taka ta bilemra, pa shisa taka akümstsü asoshi tamashi akümstsüla.

¹⁹ Kechiyong iba lima shisatsüji Tsüngrem madang tamashi lir. Zülua aliba ama, “Tsüngremi shisa takartem parnok sangrasangji nung apur.”

²⁰ Aser ano yamai zülua lir, “Shisa takartemi shisaba amajok ta Kibubai meteter.”

²¹Anungji shingaia nisung dak ulua tebilem.

²²Kechiyong ajak nenok meyong; Paul süshia, Apolo süshia, Kefa süshia, alima süshia, tasüba süshia, tang aliba osettem süshia, ajak nenok meyong.

²³Aser nenok Khrista meyong aser Khrista Tsüngrem meyong.

1 Korint 4

Tenyartem Tenzükba Mapa

¹Anungji onok Khrista tenzükertem ama aser Tsüngrem miim o ketdangsürtem ama züngshiangma.

²Ano ketdangsürtemji temulung lemtetbapur asütsü akhanger.

³Saka nenoki süshia aser nisunger obendangba agi süshia ni o bendangdaksütsübaji tila ka dang ta ni züngshir. Anungji ni kü sasa o mebendanger.

⁴Kechiyong ni anema kü sasai kecha meteta mali, saka aji agi ni memetendaktsür, saka kü o bendangsangji Kibuba lir.

⁵Anungji Kibuba shibai amman nung miima akaba sangwadaki bener arutsür, aser nisung temulung nung shisaba jungkai adokdaktsür; mapang matongdang Kibuba maru tashi kecha o tebendang, idangji nisung shiai Tsüngrem nungi tenüngsang angutsü.

⁶Adianutem, nenoki Laishiba tetuyuba ama taküm alitsü onok ajanga angazüktsü akok ta, aser nenok shinga kati ka anema asükümtepa malitsüsa, nenok tajangzük asoshi Apolo küna takümji tatishitsü lir

⁷Shibai na temaba kümdaktsü? Tsüngremi item ajakji ne nem agütsü masü no? Süra ibaji sempet ama mesüi, nai kechiba asü akümer?

⁸Tang joko nenok süngadokogo südi! Onok medeni nenok chubatem kümogo, onoka nenok den yimsüsübaji lemsateptsüsa nenoki chubar ta-ang südaktsünüali.

⁹Kechiyong tasütsü atemzükba nisungtem ama Tsüngremi tatemsa onok, oda tenyartemji adokdaktsü ta ni bilemer, kechiyong alima madang aser kotak tenyartem madang aser nisungtem madang onok tebenzütsü ka kümogo.

¹⁰Khrista tenüng nung onok tamashirtem lir. Saka nenok Khrista nung shisa akartem lir. Onok tashi mait, saka nenok tashi tait. Nenok nüngsang lir, saka onok nüngsen lir.

¹¹Tang mapang tashi onok ayar aser tzürrar, mangsa aser kangshia lir aser talidak shitak maka;

¹²aser onoki pei teka agi inyaka belemer. Atala dang onoki moatsür, rishikangshidang onoki aremer;

- ¹³Tenüing menükdang onoki mepishir. Tang tashi nung onokji alima jana aser rüja ama kümdaktsür.
- ¹⁴Nenok akdaktsütsü ni itemi mezülur, saka nenok kü temeimba chirtem ama sayutsü zülur.
- ¹⁵Kechiyong nenok Khrista nung tesayur meyirijang ter liaka nenok tebu aika mali. Kechiaser Osangtajung ajanga Khrista nung ni nenok aso.
- ¹⁶Anungji nenok kü jilu ajizükertem kümang ta ni nenok dang mepishir.
- ¹⁷Iba atema Kibuba nung ni temulung lemtetba aser kü temeimba chir Timoti nenok dangi yokogo, aser ni ajaklen arogo shia koma sayur, yamaji Khrista nung ni sayuba lenmang ajak pai nenok nem bilemtetdaktsütsü.
- ¹⁸Ni nenok dangi marutsü ta bilema nenok rongnung kari mezümekümer.
- ¹⁹Saka Kibubai mulungra, ni nenok dangi yakta arutsü, idangji ni mezümekümertem o masü, saka parnok ainji metettsü.
- ²⁰Kechiyong Tsüngrem Yimli o jembitepba nung masü, saka ain nung lir.
- ²¹Nenoki kechi mulungtet? Ni nenok dangi tazüktsü süng bener arutsü asü? Mesüra temeim nung aser ajemalu tanela nung arutsü?

1 Korint 5

Nüktapangtaba Anema Obendangba

- ¹Nenok rongnung nüktapangta koba Bendangertem rongnunga mali, oda nenok rongnung kati pei tebu kinungtsü agi, ibala nüktapangta lir ta shitak osang aruogo.
- ²Aser ibala nisung nenok telungjem rongnungi atsüngdakja mang ayimtsü melena nenoki asüküma bilemer?
- ³Anungji ni temang nung medenaka, tanela nung dena ali nung, dena aliba ama iba ama inyakba nisung madak Kibuba Yisu tenüing nung ni pa o bendangadokogo.
- ⁴Kechiyong kodang asen Kibuba Yisu Khrista tenüing nung nenok külemi senteper, aser Kibuba Yisu Khrista ain agi tanela nung nia dena ali nung,

⁵Kibuba Yisu anogo nungji pa tanela kümzüktettsüsa pa temangji samatsütsü asoshi iba nisungji nenoki Satan nem bendanga agüjang.

⁶Nenok ulubaji tajung masü, piyazü tila kati am ajak pokradaktsür ta nenoki memetet no?

⁷Nenok telung tasen akümstsü asoshi piyazü tejenji meshidokang; kechiyong nenok piyazü meinokba lir, kechiaser asen kümtettsü San Chanu, oda Khrista tenla agütsüogo.

⁸Anungji piyazü tejen agi masü, mesüra tamajung agi masü, saka chichiba aser ochiba piyazü meinokba amtsük agi asenoki benjongji benshidi.

⁹Nüktapangtartem den nenoki temedem ta ni nenok dangi kü shiti nung züluogo.

¹⁰Saka aji ya, iba lima nüktapangtartem mesüra tenükshiba aser merumeru mesüra süngyanglu külemer den khenyongi temedem ta masü, kechiyong aji oda süra nenoki alima nungi ainshitsüla.

¹¹Saka adianu ta ajaba nisung kar nüktapangtar mesüra tenükshiba, mesüra süngyanglu külemer mesüra atalaba mesüra yi pur, mesüra merumeru lira, ibala nisung denji techiyung ta ni nenok dangi zülur.

¹²Kechiyong tezülen mamangertem o bendangtsü ni kechi tenüngdaktsü aka? Arogo telung nung alirtem rogojiang nenoki o bendangtsü masü no?

¹³ Saka Tsüngremi mamangertem o bendanger. Nisung tamajungerji nenok rongnungi endokang.

1 Korint 6

Mamangbapur Dangi O Bendangtsü Aoba

¹Nenok rongnung kati kar anema o kara, amangba purtem yutsür mamangba purtem dangi o bendangi aotsü temulung ulur asü?

²Temeshi purtemi alima o bendangtsü ta nenoki memetet no? Nenoki alima o bendangtetra, ken-o tilatem bendangtsü nenok metemsü no?

³Asenoki kotak tenyartem o bendangtsü lir ta nenoki memetet no? Ajangla iba taküm indang koda tali?

⁴Anungji iba taküm indang o bendangtsü nenok lira, arogo nung matenba pur nem nenok o bendangdaksüdi ma?

⁵Nenok aakdaksütsü ta sür ya ni nenok dang ashir. Adianu tsüngda nung o bendangtsüsa nenok rongnung shisa taka nisung kata mali no?

⁶Saka adianu o adianu-na o katepdang mamangbapur dangi ang aor no?

⁷Atangji tanga nenok kati ka den o katep nung nenok tamakok alur. Nenoki yamaji benshidang nungibo kechiba tai ang maremer? Mesüra tashioktsüang ashiokdaksüditto?

⁸Masü saka nenoki nenok sasa tai inyaker, aser tekülak agi sen agir; aser itemji nenok adianutem anema ang inyaker.

⁹Mesüra ochi mashiba purtemi Tsüngrem Yimli senmang mamangtsü ta nenoki memetet no? Nenok tekülakokdaksü; jabujaritem süshia, süngyanglu külemertem süshia, nüktapangtartem süshia, yimya masüba benshir süshia, teburi tebur den jabujaritem süshia,

¹⁰auürtem süshia, ambangyimertem süshia, yi agi mesepba purtem süshia, tatalartem süshia, rakzükraktemertem süshia, yamala shingaiia Tsüngrem Yimli senmang mangutsü.

¹¹Aser ibalaji nenok rongnung kar liasü, saka asen Kibuba Yisu Khrista tenüng nung aser asen Tsüngrem Tanela nung nenok shitokogo, nenok meshitetogo, nenok metendaksüogo.

Nenok Temang Nung Tsüngrem Sentsüwangshidakjang

¹²Kechiyong tezülen mamangertem o bendangtsü ni kechi tenüngdaksü aka? Arogo telung nung alirtem rogojiang nenoki o bendangtsü masü no?

¹³“Tepok asoshi chiyungtsü aser chiyungtsü asoshi tepok.” Hau, saka Tsüngremi anaprongla samadaksütsü. Saka temangji nüktapangta asoshi masü, saka Kibuba asoshi lir; aser Kibubaji temang asoshi lir.

¹⁴Tsüngremi Kibuba shia arudaktsü aser pa ain ajanga asenoka shia arudaktsütsü.

¹⁵Nenok temangji Khrista tenük-telentem lir ta nenoki memetet no? Ajangla ni Khrista tenüktelen bener oa nüktapangtatsür tenüktelen kümdaktsütsü asü? Yamaji kodanga masü.

¹⁶Shibai nüktapangtatsür den medemdir, paji la den shi ka dang akümer ta nenoki memetet no? Kechiyong Laishibai ashir, “Tenaji shi ka dang akümstsü.”

¹⁷Saka Kibuba den shibai lungjemdir, pa den tanela nung ka dang akümer.

¹⁸Nüktapangta nungi jenang. Nisungi mebeshiba temenen ajak pei temang tezülen lir, saka shibaisa nüktapangta beshidir pai pei temang anema temenen beshir.

¹⁹Mesüra nenok dak aliba Tanela Temeshi shiba nenoki Tsüngrem nungi agizük, nenok temangji pa tenla ki lir ta nenoki memetet no?

²⁰Kechiyong jenjang talang agi nenok alizük, anungji nenok temang nung Tsüngrem sentsüwangshidakjang.

1 Korint 7

Kiyimba Tsütsü Tebilemstsütem

¹Tang nenoki züluba onüktem indang to: teburi tetsür dak metangshi tajungba.

²Saka jabujari onsara ali nung tetsür shia pei pei kinungpu yuang.

³Kinungpui pei kinungtsü nem kechi tagütsütsü tim aji agüjang. Aser yamaji kinungtsüria kinungpur nem agüjang.

⁴Kinungtsü pei temang nung kibur masü, saka kinungpuji kibur aser yamaji kinungpu pei temang madak kibur masü, saka kinungtsüji kibur.

⁵Nenoki sarasadem nung temulung agütsütettsü asoshi külemi bangjemteper mapang tatsüka dak alema nenoki kati ka nem kechi tagütsütsü tim aji

magütsüi teli; aser nenok pei sasa maziüoktetba ajanga Satani nenokji atitangdakja lir ano tanaben külemi ajurutepang.

⁶Saka iba indang ni ozüing magütsür, oda mela-a dang shidanger.

⁷Saka nisung ajak ni ama dang ni kümdaktsünür. Aji saka nisung shia Tsüngrem nungi sempet kar tapu ka, aser kar tapu balaka ta angur.

⁸Saka kibong makümbatem aser amitsürtem dang ni ya shinür, oda ni ama dang alitsübaji parnok asoshi junger.

⁹Saka parnoki pei mang maziüoktetra, parnok kibong kümdakjang aser jabujaria ali dang nungibo kibong akümba tajungba.

¹⁰ Saka kibong küma alibatem dang ni metetdaktsür, saka aji ni masü Kibubai ashir, oda kinungtsü jagi pei kinungpu nungi mepilatsüla.

¹¹Saka lai pila ora, la amia alitsüla aji mesüra la pei kinungpu den putepatokang, aser kinungpuia pei kinungtsü mepalatsüla.

Nenok Temang Tsüngrem Sentsüwangshi Asoshi Amshiang

¹²Saka tanüngbatem dang Kibubai masü, ni shinür, adianu kar mamangba kinungtsü lira, aser lai mulunga pa den lira, la tepaladaktsü.

¹³Aser kinungtsü ka mamangba kinungpu ka den lira, aser pai mulunga la den lira, la nungi kinungpuji tepaladaktsü.

¹⁴Kechiaser mamangba kinungpuji kinungtsü agi meshidoker aser mamangba kinungtsüji kinungpu agi meshidoker. Aji mesüra nenok chir temeshi masü, saka tang parnok temeshi lir.

¹⁵Saka mamangbai pilara pa odakjang. Ibala nisungji tamangba adianui mesüra adianutsüri alena mali, kechiaser Tsüngremi nenok teputep nung alitsü aja.

¹⁶Kechiyong, Oh kinungtsü, nai ne kinungpu kümzüktettsü asü masü nai koda metet? Mesüra Oh kinungpu, nai ne kinungtsü kümzüktettsü asü masü nai koda metet?

Tsüngremi Ajaba Ama Liang

- ¹⁷Aji saka nisung shia nem kechi tia Kibubai lemsüktsü aser Tsüngremi jaogo, pa yamaji jajadakjang. Yamaji ni arogo ajak nung melar.
- ¹⁸Nisung kar mejeptoker alidang aja asü? Pa memejeptokba ama tekümdaktsü. Nisung kar memejeptoki alidang aja asü? Pa temejeptoktsü.
- ¹⁹Kechiaser temejeptokba süshia memejeptokba süshia, itemji tongtimbang masü, saka Tsüngremer temelaba ozüngtem benshibaji dang nüngdaka lir.
- ²⁰Nisung shia Kechi tia nung lia aja iba nungji pa lidakjang.
- ²¹Na alar süa alidang aja asü? Aji indang kecha tebilem, saka na nüji kümra yamaji sang.
- ²²Kechiyong shiba alar süa alidang Kibuba nung aja, Kibubai nüji kümdaktsübaji pa, aser nüji tia nung aliba nisung ka kodang jadir paji Khristar lar akümer.
- ²³Nenok talang agi ali, nisung lar teküm.
- ²⁴Adianu, nisung shia kechi tia nung alidang aja, yamajisa Tsüngrem den liang.

Kibong Makümertem Aser Tetsür

- ²⁵Kibong makümba purtem asoshi Kibuba nungi ni temelaba ozüng maka, saka Kibuba taochi ajanga temulung lemtetba pur ka ama kü tebilemba agütsür.
- ²⁶Anungji tang timtem alinung, nisung shia pa koda lir yamaji alitsü junger ta ni bilemer.
- ²⁷Na kinungtsü den sendaktepa ali asü? La nungi pilar alitsü temerang. Na kibong maküm asü? Kibong akümstsü tebushi.
- ²⁸Saka nai kibong kümra, nai temenen memenar. Saka shirnoki kibong akümer parnok taküm nung alima toushi kar aser iba nungi ni nenok kümzüknür.
- ²⁹Saka adianutem, mapang tatsü kümogo ta ni ashir, anungji shiba kinungtsü lir, kinungtsü mali ama kümang.

- ³⁰Tajebertem majebertem ama liang, aser tepelartem mepelartem ama liang, talirtem makaba ama liang.
- ³¹Aser shirnoki alima rongsen arishir parnoki talira marishitsüla. Kechiyong iba lima süitema odagi.
- ³²Saka ni nenok shisa buluba pungtokdaksünür. Ki mayimba nisungi Kibuba mapa indang aser koda Kibuba peladaktsütsü iba indang pai shisar.
- ³³Saka ki ayimba nisungi alima mapa indang, aser koda pei kinungtsü peladaktsütsü item indang pai shisar.
- ³⁴Anungji pa temulung nung telemsa lir. Kibong makümba tetsür aser aiüri Kibuba mapa asoshi bilemer. Pei temang aser tanela ajonga Kibuba meyong kümñür. Saka kiyi aolai alima mapa indang aser pei kinungpu peladaktsütsü indang bilemer.
- ³⁵Nenok dak talenba ka enloktsütsü ni ya ashir masü, saka nenok tajangzük asoshi, nenok timi lidaktsütsü aser bendanga agüja Kibuba tenzüktsü asoshi ashir.
- ³⁶Nisung kati pei aniasünga aliba aiürla dang timi mebenshir ta bilema aser pai kibong kümñüba tejangrabaji sashia lira oda pai kibong kümadoktsüla ta blemra, pai mulungba ama inyakdakjang. Tena kibong kümtrakjang, kechiyong iba jagi pai temenen memenar.
- ³⁷Saka nisung ka dak yamaji inyaktsü tanungba tashiji mali ta süra, aser pei mulungjang nung kibong makümtsüji mulungteter lira, aser pa temulungtetbaji aziükteta lira, aser kechi inyaktsüar pei mulung nung jungjunga telemtetbaji agiadoker lira, idangjibo pai aiürla den kibong makümbaji tajungba dang.
- ³⁸Anungji shibaisa pei aniasünga aliba aiürla den kibong kümdir pai junga inyaker, aser shibai kibong mekümi dang sota ayur pai tajungba inyaker.
- ³⁹Kinungpu taküm ali tashi kinungtsüji la kinungpu den alena lir, saka kinungpuji süadokra, lai shiba dangi onür la mulung, saka Kibuba dak amanger den dang lai litet.

⁴⁰Saka la odang kija ali tajungba asütsü ta ni bilemer. Aser Tsüngrem Tanela kü den aden ta ni bilemer.

1 Korint 8

Süngyanglu Dang Tenlaba Chiyungtsü

¹Ano süngyanglu dang tenlaba chiyungtsü indang. Asen ajak temetetba shisatsü agi nisung asükümdaktsür; saka temeimi yangerdaktsür.

²Kari langka metet ta bilemer, saka atangji kechi metettsü tim-ar ajibo memetet.

³Saka kari Tsüngrem meimra, pai pa metet.

⁴Anungji süngyanglutem dang tenlaba chiyungtsü indang: “Alima nung süngyangluji kecha masü” aser Tsüngrem ka dak alema shinga mali ta asenoki metet.

⁵Kechiyong kotak nung mesüra alima nung “tsüngremtem” ta ajabaji liaka, aser tsüngrem aika aser kibur aika,

⁶aji saka asenok atema Tsüngremji ka dang, oda paji Tebu, shiba nungi kechisarena ajak adok, aser shiba atema asenok alir, aser Kibubaji ka dang lir, Yisu Khrista, shiba ajanga kechisarena ajak lir aser shiba ajanga asenok lir.

⁷Aji saka iba temetetba shisatsü nisung ajak dak ali masü, saka nisung karbo süngyanglutem den yimya süpa-a sentaktepa ali nungji tang tashi süngyanglu nem agütsüba chiyungtsüji parnoki achir, aser parnok mulungsentsü tashi mait ali nung menenadoker.

⁸Chiyungtsü jagi asenok Tsüngrem tsüngdang majongkettsü; ano asenoki mechiaka tajungba masü.

⁹Saka kodakirnaka sür tashi maitba pur madang nenok nüji mapatemji temetsüdaktsü makümmtsüsa nenoki kümdangang.

¹⁰Iba nung tashi maitba mulungsentsü atenba nisung kati, na iba temetetba akasangi süngyanglu tenla kidang chiyunga ngura, iba jagi süngyanglu nem agütsüba chiyungtsü achitsü paji majungshili ma?

¹¹Kechiyong ne temetetba shisatsü ajanga tashi maitba adianu, shiba atema Khrista asü, pa samadaksür!

¹²Yamaji adianutem anema temenen menaba aser tashi meiti alidang, parnok mulungsentsü yirudaktsüba jagi parnok Khrista anema temenen menar.

¹³Anungji chiyungtsü jagi kü adianutem metsüdaktsüra, ni kü adianu memetsüdaktsütsü asoshi kodanga shi machitsü.

1 Korint 9

Tenyar Ka Mapa Kuli

¹Ni nüji masü no? Ni tenyar ka masü no? Asen Kibuba Yisu ni mangu no? Kibuba nung kü mapa tajangzük nenok masü no?

²Tangartem matsüngdang ni tenyar ka mesüaka, nenok madangbo ni tenyar ka lir; kechiyong Kibuba nung nenok kü temaitsü kuli lir.

³Ni atitangertem madang kü temeten o ya lir:

⁴Onoki chiyunga ajemtsü tim mali asü?

⁵Tangar tenyartem ama, oda Kibuba adianutem aser Kefa ama, nia Khristan kinungtsü ka anir jajatsü tim mali asü?

⁶Taküm alitsü asoshi Barnaba küna kijai dang mapaji inyaktsüla asü?

⁷Temeranger shibai pei sen aria mapa inyaker? Shibai tsükmenatzü lu ayimer iba nungi süngjang machir ama? Aser shibai san telok nüka parnok dak nungi mamatzü majemer ama?

⁸Nisung ama ni itemi jembir asü? Mesüra ozüng nunga itemi mashir ama?

⁹Kechiyong Mosa Ozüng nung yamai zülua lir, “Nashi mo anetdang nai pa tebang tenembang.”

10Nashi atema Tsüngremi bilemer asü? Mesüra onok atema dang pai ya ashir asü? Hau, onok atema iba o zülu, kechiaser shibai alu tendir pai imla-a arutsü tim.

11Onoki nenok rongnung tanela oset proker, nenok nungi temang tenüngdaksü oset rura, aji onsara asü?

12Nenok nungi tangartemi ibai tim shilem ta kangra, onokiang tali yamaji benshitsü tim masü no? Aji saka onoki iba tim tashiji mebenshi, saka Khrista Osangtajung lenmang nung tenokdangtsü ka yuja lir ta sür onoki kechisarena ajak aremer.

13Tenla kidang mapa inyakertemi tenla ki nungi pei chiyungtsü angur aser tenla sabang nung tenzükeri tetepsetba tenlatem nungi shilem lemsüker ta nenoki memetet no?

14Iba amaji Osangtajung sayutsüngeritem Osangtajung agi alitsüla ta Kibubai melaogo.

15Saka item tim tashitemji ni kata mebenshir, aser yamala teyari kar danga ngutettsü atema ni ibai mezülur; kechiaser ni uluba kuli kari amajok kümdaksü dang nungibo ni tasüang asütsü.

16Kechiyong ni Osangtajungji sayutsüngerira, ni kecha asükümstsü mali. Ni ya inyaksü tim; kechiyong ni Osangtajungji sayutsünger mesüra, ni asoshi aiatai!

17Kechiyong ni ibai mulung mulunga inyakra ni tajangzük kar, saka ibaji ni memulungi inyakra kü nem teinyaksü agütsüba mapa ka ama ni ibaji inyaker.

18Ajangla kü tajangzük kechi? Ni Osangtajung nung kü tim tashi mebenshitsü asoshi ni kodang Osangtajung sayutsünger ni Osangtajungji angati dang agütsür.

19Kechiyong ni nisung ajak nungi nüji liaka, nisung tali ajangzüksü asoshi ni kü sasa ajak lar aküm.

²⁰Yihuda nungertem ajangzüksü asoshi ni Yihuda nungertem madang Yihuda nunger ama aküm; Ozüing kübok alirtem ajangzüksü asoshi, ni ozüing kübok meliaka, ozüing kübok alirtem madang ni ozüing kübok alir ka ama aküm.

²¹Ozüing makaba purtem ajangzüksü ni ozüing makaba purtem madang ozüing makar ka ama aküm. Saka Tsüingrem madang ni ozüing makai mali, saka Khrista madang ni ozüing kübok lir.

²²Tashi maitba purtem ajangzüksü asoshi ni tashi maitba purtem madang tashi maiter ka ama aküm. Kar danga kümzüksü asoshi ni kechisarena agi nisung ajak madang ni ajak aküm.

²³Aser Osangtajung nung ni tangar den iba temoatsü lemsateper ka akümtsü asoshi Osangtajung atema ni item ajak inyaker.

²⁴Asayadak tasemteper ajaki toktepa asemteper, saka kati dang sempetji angur ta nenoki memetet no? Anungji sempetji angutsü asoshi nenokia asemang.

²⁵Tetokteper shiai tesem ajak nung pei sasa aziüokteta inyaker. Tesamatsüba korang ka asoshi parnoki aji inyaker. Saka asenokibo meraksatetba korang asoshi aji inyaker.

²⁶Anungji nükjidong ka makaibo ni masemer. Nisung kati mopung nung atsüingba ama ni teka agi matsünger.

²⁷Saka ni tangar dang sayutsünger külen ni kü sasa magizüka lir ta sür, ni kü mang nung aziüoker, aser iba lar kümdaktsür.

1 Korint 10

Süngyanglu Külemba Anema Tekümdangtsü

¹ Kechiyong adianutem, asen tetsü-teboutem ajak mepet kübok nung liasü, aser ajaki tzüyim ajanga süi ta ni nenok nem memeteti melidaktsünür.

²Aser Mosa sülen anitaker ajak mepet nung aser tzüyim nung baptitsü.

³ Aser ajaki tesüngmangtsü tanela chiyungtsü ka dang chiyung, aser ajaki tesüngmangtsü tanela tajemtsü ka dang ajem.

- ⁴Kechiaser parnoki parnok sülen anitakba tanela lung nungi ajem, aser iba lungji Khrista liasü.
- ⁵ Aji saka parnok nisung teimbaka dang Tsüngremi temulung machi liasü, aji asünung parnok arem nung samatsü.
- ⁶ Parnoki jangraba ama asenoki tamajung mejangratsü itemji asenok asoshi tatishitsü liasü.
- ⁷ Mesüra parnok rongnung kar ama nenok süngyanglu külemertem teküm. Zülua aliba ama, “Parnoki chiyunga ajemtsü amen aser tsüngsangtsü apuso.”
- ⁸ Aser parnok kari shi jabujari benshi nung anogo ka nung meyirijang metsü ser asem asü; yamaji asenoki mebenshili.
- ⁹ Mesüra parnoki Kibuba atitang aser per agi samaba ama asenoki Kibubaji matitangli.
- ¹⁰ Mesüra parnoki nemnem aser tesamatsübai samatsüba ama asenoki menemnemli.
- ¹¹Itemi parnok dangi tekümdangtsü ka ama adok aser asenok shir dak putu tatem arua lir, asenok dang sayutsü asoshi itemi zülua liasü.
- ¹²Aji asü nung shibai noktaker ta bilemer, pa alanga lir kümdangdakjang.
- ¹³Nisungi aremtettsüsa tatitangba alema nenok dangi tatitang maru, aser Tsüngrem temulung lemtetba asü nung pai nenoki aremtettsüba dak alema matitangdaktsütsü, saka nenoki aremtettsüsa aser tatitang nungi jenbutettsüsa pai lenmang renemtsütsü.

Süngyanglu Benjong aser Kibuba Benjong

- ¹⁴Anungji kü temeibatem, süngyanglu külembatem tokjang.
- ¹⁵Tangatetba purtem den ama ni nenok den jembir; ni kechi ashir aji nenoki bilemdangang.
- ¹⁶ Kodang asenoki temoatsü marokji moatsür, idangji Khrista zü nung asenoki lemsateper masü no? Kodang asenoki amtsük sangsar, idangji Khrista temang nung asenoki lemsateper masü no?

¹⁷Amtsük ka dang asü nung, asenok aika liaka “temang ka dang” kechiaser asenok ajaki amtsük ka dang lemsateper.

¹⁸Shi sülen jajaba Israel kinji ajiang. Shiri tetepsetba tenla achir parnoki tenladak melemsateper no?

¹⁹Ajangla ni shinübaji kechi? Süngyanglu dang tenlaba langka lir ta ashir asü? Mesüra süngyangluji langka ka ta ashir asü?

²⁰Masü, limapurtem tenlatemji Tsüngrem dang masü, saka temenen tanelatem dang tenlar. Aser temenen tanelatem den nenok metendaktsünür ta ni ashir.

²¹Nenoki Kibuba marok aser temenen tanelatem marok nungi külemi mejemtet. Nenoki Kibuba Benjong langbang aser temenen tanelatem benjong langbang anaprongla nung melemsatet.

²²Aji mesüra asenoki Kibuba tenük meremdaktsütsü masü no? Asenok pa dang nungi tashi tuluba asü?

Ajak Tsüngrem Sentsüwangshi Asoshi Inyangang

²³“Ajak mela-a dang lir, saka ajakibo tashi meitdaksür.”

²⁴Ajaki pei ajungtsü mebushi-i pei kiyonger ajungtsü bushiang.

²⁵Kechi shi shishidak ayoker aji mulungsentsü atema kecha masüngdangi chiang.

²⁶Kechiaser alima nung aliba oset ajakji Kibuba meyong.

²⁷Mamanger nisung kati na chiyungtsü jara, aser nai onüra, ne madang kechisa yutsür aji mulungsentsü atema kecha masüngdangi chiang.

²⁸Saka kari ne dang “Ya tenlabatem oset” ta shira, idangji shibai aji ashir, pa atema aser mulungsentsü atema aji machitsü tim.

²⁹Ne mulungsentsü masü, saka tangarba mulungsentsü ta ni ashir; kechiyong kü nüjiba kechiba tangar mulungsentsü agi o bendangdaksütsü?

³⁰Ni tenüngsang agütsür chira, kechi asoshi ni tenüng asanger, aji asoshi kü indang kechiba majung jembir?

³¹Anungji nenoki “chiyungaka jemaka,” kechisarena inyakaka ajakji Tsüngrem sentsüwangshi asoshi inyakang.

³²Ni ama shibai pei tajangzük mebushi-i tangar nisung aika tajangzük bushia parnok kümzüksüsa ajak nung nisung ajak dang temulung chia benshi,

³³yamaji Yihuda nungertem süshia, Grik nungertem süshia, Tsüngrem arogo dang süshia, nenokia tangar temetsüdaktsü.

1 Korint 11

¹ Ni kechi koda Khrista jilu ajizüker, yamaji nenokia kü jilu ajizükang.

Tekülem Nung Benshiba Yimsü

²Ni nenok tenüng asanger, kechiaser nenoki ni teti bilemteter aser ni nenok dang sayuba ayur,

³aser kinungpuji kinungtsü madak tekolak saka nisung shia tekolak Khrista aser, Khrista tekolak Tsüngrem ta ni nenok nem metetdaktsünür.

⁴Tebur shia shibai tekolak nembanger sarasademdir, mesüra sayutsüngidir, pai pei kolak nung maksü bena arur.

⁵Saka tetsür shibai süku memei-i sarasademdir mesüra sayutsüngidir, lai pei kolak nung maksü bena arur, kechiyong la tekolak sütok den kasa.

⁶Kechiyong tetsür süku memeyira, la tekolak sütokdakjang. Saka tetsür tekolak mejepba mesüra ku sütokbaji maksü süra, ajangla la süku meidakjang.

⁷ Saka teburbo Tsüngrem mesükba aser sentsüwangshi asü nung atangji süku memeitsü tim, tetsürji tebur sentsüwangshi lir.

⁸ Kechiyong teburji tetsür nungi yanglu masü, saka tetsürji tebur nungi yanglu.

⁹ Aser ano teburji tetsür asoshi meyanglu, saka tetsürji tebur asoshi yanglu.

¹⁰Aji asünung Kotak tenyarthem ali nung, tetsüri pei kolak nung, la madak tebur tashi aliba temaitsü sayutsü tim.

¹¹Aji saka Kibuba nung tetsürji tebur nungi pilar tabensa masü, aji oda teburjia tetsür nungi pilar tabensa masü.

¹²Kechiyong tetsür kechi koda tebur nungi, aji oda teburji tetsür nungi aso, saka ajakji Tsüngrem nungi lir.

¹³Nenok sasa shitetang, tetsüri süku memei-i Tsüngrem dang sarasademtsü tim asü?

¹⁴Teburi ku talang yura, pa asoshi aji maksü lir, aji yimya agia nenok dang mesayur no?

¹⁵Saka tetsür ku talang ketra, aji la asoshi sentsüwangshi lir, kechiyong la kuji temeibangtsü asoshi aji la nem agütsü.

¹⁶Saka kari iba indang ashishitepnüra, ni ashitsü ajak agi ya dang, oda onok mesüra Tsüngremer arogotemi tekülem nung benshiba tanga yimsü mali.

Kibuba Benjong Sensatsüba

¹⁷Saka item tesayuba indang ashidang ni nenok dang mepelar, kechiaser nenok külemi sentepbaji tajungba asoshi masü saka tamanungba asoshi lir.

¹⁸Kechiyong tamasa kodang nenok arogo ka ama sentepdir, nenok rongnung telemsatep lir ta ni angazüker, aser ni ya terabo amanger.

¹⁹Kechiyong nenok rongnung tajunger rogo shisanga ajitetdaksütsü asoshi nenok rongnung obang mapui telemsatep adoka alitsü akok.

²⁰Anungji kodang nenok külemi sentepdir, nenoki achibaji Kibuba Benjongji masü;

²¹Kechiyong ya achidang nisung shiai pei pei meden chiyungadoker, anungji tangar kar yasetalir aser karbo mesepadoker.

²²Ya kechi! Chiyunga ajemtsü asoshi nenok pei pei ki mali no? Mesüra nenoki Tsüngrem arogo sensatsütsü aser kecha makartem maksüdaksütsü no? Ni nenok dang kechi ashitsü? Iba nung ni nenok tenüng asangtsü no? Masü, iba nung ni nenok tenüng masangtsü.

Kibuba Benjong Tenzükba

(Mat. 26.26-29; Mar. 14.22-25; Luk. 22.14-20)

²³Kechiyong ni nenok dang kechi o sayuogo, aji ni Kibuba nungi angazük oda pa ashioktsüba aonung Kibuba Yisui amtsük bena aru,

²⁴aser pai tenüngsang agütsür külen pai aji sangsa aser ashi, “Ibai kü mang, koba nenok asoshi raksar, ni bilemtettsü asoshi ya benshiang.”

²⁵Chiyungba temer külen, yamajisa pai marokji bena aru aser ashi, “Iba marok kü zü nung tasenba tezüngzüktepbaji lir. Nenoki ya ajemba shia ni bilemtettsü asoshi ya benshiang.”

²⁶Kechiyong nenoki kwiben iba amtsük chidir aser iba marok nungi jemdir, pa maru tashi nenoki Kibuba asüba indang sangoktsür.

Metemsüi Kibuba Benjong Achiba

²⁷Anungji shirisa metemsüba yimya nung amtsükji chidir mesüra pa marokji jemdir, Kibuba temang aser pa zü menena kümdaktsüba taiji pa dak alitsü.

²⁸Saka Nisung kati pei sasa atitangang aser aji oda amtsükji chiang, aser marokji jemang.

²⁹Kechiyong shibai temang indangji meshisadangi chidir aser jemdir pai pei dak tai enloka chia-ajemer.

³⁰Aji asünung nenok rongnung aika tashi mait aser shiranger aser karbo süogo.

³¹Saka asenoki asenok sasa ochishia atitanga tendangra, asenok o mebendangtsü.

³²Saka kodang Kibubai asenok o bendanger, alima den asenok maitsütsü asoshi Kibubai asenok merenshir.

³³Anungji adianutem, kodang nenoki Kibuba Benjong achitsü sentepdir kati ka asoshi ata-ang.

³⁴Nenok sentepba maitsütsü asoshi kari yara, pai pei kidang chiyungdakjang. Aser ni kodang arudir ni tanüngbatemji shidi.

1 Korint 12

Tanela Temeshi Sempettem

- ¹Ano adianutem, Tanela Temeshi sempettem indang ni nenok nem memettdaktsüi melinür.
- ²Nenok kodang limapur liasü, nenok taküm maliba süngyanglutem külemba lenmangi aibelena anidaktsü ta nenoki meteta lir.
- ³Anungji Tsüngrem Tanela nung jembir kati, “Yisu atakatem sang” ta mashir aser Tanela Temeshi ajanga dangashi nisung shingaia Yisu dang “Kibuba” ta ajatsü makok ta ni nenok nem metetdaktsünür.
- ⁴Tanela sempet tapu aika lir, saka Tanelaji ka dang,
- ⁵aser tenzükba mapa tapu aika lir, saka Kibuba ka dang.
- ⁶Teinyakba mapa tapu tapu lir, saka Tsüngrem shibai ajak nung lia ajakji inyaker, paji ka dang lir.
- ⁷Nisung shia nem külem ajungtsü asoshi Tanelai jungkai adoka agütsür.
- ⁸Kechiyong nisung kar nem Tanela ajanga shisatsü o agütsür, aser tangar ka nem kasa Tanela ajanga temetetba o agütsür.
- ⁹Tangar ka nem Tanela kasa ajanga tamang; aser tangar ka nem tanela kasa ajanga tanebtsü sempet;
- ¹⁰aser tangar ka nem sayatenya mapa inyakba; aser tangar ka nem sayutsüngiba; aser tangar ka nem tanelatem shitetba; aser tangar ka nem o tapu tapu jembiba; aser tangar ka nem oshitem ratettsü sempet agütsür.
- ¹¹Saka item ajak Tanela kasai pei mulung agi nisung ka nem lemsa-a apuoktsür.

Ajak Temang Ka Nung Tenük Telentem

- ¹² Kechiyong temang kechi koda ka dang sür tenük-telen aika keter, aser temang ka dang, aji oda Khrista lir.
- ¹³Kechiyong tanela ka ajanga asenok ajak temang ka nung bapti; Yihuda nungertem süaka, Grik nungertem süaka, alartem süaka, nüjibatem süaka, ajak tanela ka nungi dang jemdaktsü.
- ¹⁴Kechiaser temang ka nung tenük-telen ka dang masü, saka aika lir.

¹⁵Tetsüngi ni teka masü, anungji ni temang nung maden ta shira, aji ashi nung ibaji temang nung medeni mali.

¹⁶Aser tenarongi, ni tenük masü, anungji ni temang nung maden ta shira, aji ashi nung ibaji temang nung medeni mali.

¹⁷Temang ajak tenük süra kechi agi angashitsü? Temang ajak tenarong süra, kechi agi menemtettsü?

¹⁸Saka Tsüngremi temang nung tenüktelen tapu tapuji pai shimteta yunüba ama ayu.

¹⁹Saka ajakji tenük-telen ka dang süra, temangji kong alitsü?

²⁰Saka itemi tenük-telen aika saka temang ka dang.

²¹Aser tenüki teka dang “ni na asoshi tenüngdaksü maka ta meshitet.” Mesüra tekolaki tetsüng dang “ni asoshi na tenüngdaksü maka ta meshitet.”

²²Masü, idakji chia temang nung tashi mait ama aliba tenük-telenji ang tenüngdaksü kar.

²³Aser item temang tenük-telentem koba akhümstsübu tilaba akaba ta asenoki bilemer, iba nemji ang asenoki aküm tali agütsür, aser asen tenük-telen tobur tamajungbaji tali tobur tajungba lir.

²⁴Saka asen temang tenük-telentem koba tali akhüm taketba lir, item jagi kecha menüngdaker ama lir. Aji saka Tsüngremi asen temangji yamaji külemi yangjema yangluja ali nung akhüm kangabo maketba tenüktelen tem nem ang pai tetushi tali agütsür.

²⁵Ano temang nung lemsatepa kecha makai tenüktelentem shiai kati ka asoshi yaritepa alitsüsa Tsüngremi temangji yamaji yanglua lir.

²⁶Aser tenük-telen ka kangshira, ajak kangshir, aser tenük-telen ka akhüm ketra, iba denji ajaki pelateper.

²⁷Saka nenok Khrista temang lir, aser nenok shiaji iba tenük-telen ka ka lir.

²⁸Aser Tsüngremi arogo nung kar oda tamasa tenyarterm, tanabuba ainkartem, tasembuba nung tesayurterm, iba sülen sayatenya inyakertem,

tanebtsürtem, teyaritepertem, yimsüsürtem, aser oshi tapu tapu jembirtem, shimteta yutsü.

²⁹Ajak tenyarthem dang asü? Ajak sayutsüngirtem dang asü? Ajak tesayurtem dang asü? Ajaki sayatenya mapatem inyaker asü?

³⁰Ajak dak tanebtsütsü sempettem aka asü? Ajaki oshi tapu tapu agi jembir asü? Ajaki itemji tetezü ratettsütsü akok asü?

³¹Saka temaba sempettem asoshi tali jangra-ang. Aser ano ni nenok dang ajak dang nungi tematiba lenmangji sayutsü.

1 Korint 13

Temeim Indang

¹Ni nisungtem aser kotak tenyarthem oshi nung jembiaaka, saka kü dak temeim melira, ni takuba ola mesüra takushiba yin aküm.

²Ni sayutsüngitsü sempet liaka, aser miim o ajak aser temetetba ajak metetaka, aser ni tenemtem ajungdoktsüsa tamang tulu liaka, saka kü dak temeim melira, ni kecha masü.

³Ni sensaker mesütsü kü rongsen ajak agüjaka, aser rongtaktsütsü kü mang bendanga agüjaka, kü dak temeim melira, ni tajangzük maka.

⁴Temeimi talangka aremzüker aser taochi sayur. Temeimi tenük memeremer, mezümeküm masür mesüra külaka mebenshir.

⁵Temeimi mesütepi mebenshir, pei asoshi kecha mebushir, ain madoker, tangar majung masüker.

⁶Temeimi tamajung nung mepelar, saka ochi den pelateper.

⁷Temeimi ajak benteter, ajak amanger, ajak imlar aser ajak aremzüker.

⁸Temeim kodanga majentsü. Shin o jembiba otem aliyonga aji süitemtsü; bendanger oshi jembitetba asüyonga aji anenadoktsü, temetetba shisatsüa süitemtsü.

⁹Kechiyong asenoki tesadang dang meteter aser tesadang dang sayutsüngir.

¹⁰Saka tabensaba kodang arudir idangji mabensaba süitemtsü.

¹¹Kodang ni tanur liasü, tanur ama ni bilem, tanur ama ni jembi, tanur ama ni shisadang. Tangbo tain aküm nung ni tanur yimsü endokogo.

¹²Kechiaser tangbo asenoki tanüandangtsü nung mejangjai angur, saka idangji tejak o tejak na angutsü. Tangbo ni tesadang dang meteter, saka idangji ni kechi koda jungjunga metettsü, aji oda nia junga metettsü.

¹³Jokorla, tangbo tamang, teimla, temeim, item asem teti lir, aser item rongnung temeim tulutiba.

1 Korint 14

Oshi Balala Jembiba Aser Sayutsüngiba

¹Tanga kechisarena dang nungi nenoki temeimji bushiang aser tanela sempettem asoshi jangra-ang, saka sayutsüngitsü tali jangra-ang.

²Kechiyong shibai oshi balaka nung jembir, pai nisung dang masü Tsüngrem dang jembir, kechiyong aji shingaia mangateter, saka pai tesüngmangtsü miim o tanela nung jembir.

³Saka shibai sayutsüngir pai nisungtem oda parnok yangluloktsü aser ajungshitsü aser süneptsütsü asoshi parnok dang sayutsüngir.

⁴Shibai oshi balaka nung jembir pai peiji dang yarir, saka shibai sayutsüngir pai arogo ajonga nem teyari agütsür.

⁵Ni nenok ajak tangar oshitem nung jembidaktsünür, saka nenoki tali sayutsüngidaktsünür. Aser arogoji tashi itdaktsütsü asoshi oshi balaka jembiba tetezüji rateta meshitetra, oshi balaka jembir dang nungibo sayutsüngirbaji tongtibangba lir.

⁶Saka adianutem, ni nenok dang jungkai adokba o, mesüra temetetba shisatsü, mesüra sayutsüngiba, mesüra tesayuba mejembi-i nenok dangi oshi balaka jembia arura, nenoki kechi ajangzüktsü?

⁷Aser taküm maliba ola agütsüba oset, jemji mesüra kongi item ola balala bendanga magütsüra, kechi apur mesüra kechi atemer aji koda metettsü?

- ⁸Kechiyong jangzüi ola shitak madokra shibai raratsü asoshi renema atatsü?
- ⁹Aji oda nenoki oshi balaka jagi o tangatettsü temela mejembira, nenoki kechi jembir aji koda metettsü? Kechiyong aji nenoki mopung nung jembir ama alitsü.
- ¹⁰Alima nung oshi paikati lir aser tetezü meli-i jembiba oshi kecha maka.
- ¹¹Anungji ni jembiba oshi memetetra, o jembir madang ni bendanger ama alitsü aser o jembirjia kü madang bendanger ama alitsü.
- ¹²Aji oda nenoki tanela sempettem asoshi jangra nung, arogoji tashi itdaktsütsü asoshi nenoki teperiba akümstsü bushiang.
- ¹³Anungji shibai o balaka nung jembidir, pai tetezüji rateta shitettsü asoshi sarasademang.
- ¹⁴Kechiaser ni oshi balaka nung sarasademra, “kü nelai sarasademer,” saka kü mulungsentsü tangatetbabo tajangzük maka.
- ¹⁵Ajangla ni kechi inyaktsü? Ni tanela agi sarasademdi, aser ano ni mulungsentsü tangatetba agia sarasademdi; aser tanela agi ken tendi, aser ano mulungsentsü tangatetba agia ken tendi.
- ¹⁶Aji oda mesüra nai tanela nung dang Tsüngrem tenüng sangra, memeteteri nai ashiba kecha mangateti pai kechi koda “Amen” ta ashitsü? Kechiaser pai nai ashiba kecha memetet.
- ¹⁷Kechiaser atangji nai jungjunga tenüng asanger, saka tangarbo aji agi tashi meitdaktsür.
- ¹⁸Ni nenok ajak dang nungi oshi teimba agi jembir nung ni Tsüngrem tenüng asanger.
- ¹⁹Aji sakasa arogo tekülem sentep nungbo ni oshi balaka agi ojang meyirijang ter jembir dang nungibo, tangar sayutettsü asoshi, parnoki angatetba ojang pungu nungang jembila.
- ²⁰Adianutem, temulung nung tanur tesü. Tamajung nungbo kinü sang, saka tebilemdangba nung tain sang.

²¹ Ozüing nungji ya zülua lir, “Tepangkatsü oshi balaka jembiba nisung agi aser bendanger tebangmechi agi ni kü nüburtem dang jembitsü, aji oda saka parnoki kü o mangatsü ta Kibubai ashir.”

²²Anungji oshi balaka jembibaji amangbapurtem asoshi masü, saka mamangbapurtem asoshi temaitsü lir. Saka sayutsüingibaji mamangba purtem asoshi masü, amangba purtem asoshi temaitsü lir.

²³Anungji arogopurtem ajak sentepa alidang ajaki oshi balaka agi jembira, aser idangji memetetertem mesüra mamangbapurtem kar arura parnoki nenokji yiar ta mashitsü ama?

²⁴Saka ajaki sayutsüingira, aser idangji mamanger mesüra memeteter ka arura, idangji pai angashiba ajak jagi paji tai ta metetdaksür aser tangashiba ajak jagi pa o bendanger.

²⁵Pa temulung nung aliba miim otem jungkai adokdaksütsü, idangjibo pai alinung apudaka, “Nenok rongnung Tsüngrem atangji lir” ta ashitsü aser Tsüngrem külemtsü.

Ajak Timi Inyaksüla

²⁶Ajangla adianutem, ni shinübaji kechi? Kodang nenoki külemtsü asoshi senteper, nenok nisung shia tenüngsang ken ka, tesayuba ka, jungkai adokba arogo yangertsü asoshi lidakjang.

²⁷Oshi balaka agi jembiba lira, nisung ana nem mesüra teimba agi asem nem belentepa jembidakjang.

²⁸Saka tetezü ratettsür melira, oshi balaka agi jembisangi tekülem sentepnung ajemajema lidakjang.

²⁹Iba melen sayutsüingir ana mesüra asem nem jembidakjang aser tangari aji shisadakjang.

³⁰Saka anasa mena alir tangar ka dang jungkai adokba ka metetdaksüra, mezüing jembia alisangji ajemajema lidakjang.

³¹Kechiaser nenok ajaki angazüktsü aser ajak ajungtsü asoshi nenok ajaki kati khen kati khen ta sayutsüingitsü akok.

- ³²Sayutsüngeritem tanelaji sayutsüngeritem kübok azüoka yua lir.
- ³³Kechiyong Tsüngeremji rongrongshishidaktsüba Tsüngerem masü, saka tesüngerem Tsüngerem lir.
- ³⁴Khristar arogo ajak nung tetsürtem sentep nung mokorai lidakjang kechiyong parnok o jembitsü memelar. Ozüngi ashiba ama, parnok tashi angaba kübok lidakjang.
- ³⁵Parnoki langka angazüknüra, pei kidang pei kinungpur dang asüngerdangdakjang kechiyong tetsür kati arogo sentep nung o jembitsüji maksü lir.
- ³⁶Ajangla nenok nungi dang Tsüngerem Oji adoka ao asü? Mesüra nenok dangi dang aji aru asü?
- ³⁷Nenok rongnung nisung kari pei sasa sayutsünger ka mesüra tanela nisung ta bilemra, ni nenok dangi kechi zülur aji Kibuba temelaba Ozüng lir ta pa nem metetdakjang.
- ³⁸Saka kari ibai magizükra, pajia magizükbapur ka ama lidakjang.
- ³⁹Anungji adianutem, sayutsüngitsü kanga jangra-ang, aser oshi balaka jembibaji tesongtem.
- ⁴⁰Saka mapa ajak meraketa aser tatongi shia inyakdakjang.

1 Korint 15

Khrista Shia Aruba

- ¹Adianutem, ni nenok dang sangoktsüba Osangtajung, koba nenoki agizük, kechi nung nenoki noktaker, aji ni nenok nem metetdaksünür.
- ²Ni nenok dang sayutsüngeriba Osangtajung nung nenoki akanga sotra, nenok kümzüka lir, aji oda mesüra nenoki amangbaji amajok.
- ³ Kechiyong ajak dang tongtibangba ama ni kechi agizük, aji ni nenok dang sayur. Lai nung aliba ama asen menen asoshi Khrista asü,
- ⁴pa arem aser Lai nung aliba amaji tasemnübuba nung pa shia arudaktsü.

- ⁵ Aser Kefa dangi pa adok aser iba sülenji terana dangi adok.
- ⁶ Aser ano mapang ka nung dang adianu noklang pungu dak chia dangi pa adok, parnokji teimba ka tang tashi taküm lir, saka karbo süogo.
- ⁷ Aji sür külen ano Yakob dangi pa adok, iba sülen tenyartem ajak dangi adok;
- ⁸ aser ajak dang tesüsa, ni anogo metongi asoba kinü mabensaba tanur ka ama dangi pa jungkai adok.
- ⁹ Kechiyong ni tenyartem rongnung tilatiba aser tenyar ka ta ajatsü metemsü, kechiaser ni Tsüngrem arogo rishikangshi;
- ¹⁰ Saka Tsüngrem taochi agi tang ni kechi lir yamaji lir. Aser pai kü nem agütsüba taochi amajok maküm. Saka parnok ajak dang nungi tali ni inyak.
- ¹¹ Anungji ni süshia, parnok süshia, aji oda onoki sayutsüngir aser aji oda nenoki amang.

Tasür Shia Aruba

- ¹² Ano tang, Khrista tasü nungi shia aru ta onoki sayutsüngira, tasürtem shia arubaji malia ta koda sür nenok rongnung kari ashir?
- ¹³ Saka tasürtem shia arubaji melira iba tetezü, Khrista shia marudaktsü.
- ¹⁴ Aser Khrista shia marudaktsüra, onoki sayutsüngiba amajok aser nenok tamanga amajok.
- ¹⁵ Hau, ano Tsüngrem indang onok kulitemji tiyazü kulitem ama küma angur, kechiaser Tsüngremi Khrista shia arudaktsü ta onoki kuli agütsür, anungji atangji tasürtem shia marudaktsüra, Tsüngremi Khrista-a shia marudaktsü.
- ¹⁶ Kechiyong tasürtem shia marudaktsüra, Khrista-a shia marudaktsü.
- ¹⁷ Aser Khrista shia marudaktsüra, nenok tamanga amajok, nenok ano pei temenen nung lir.
- ¹⁸ Ajangla shirnok Khrista nung süogo, parnoka samaogo.
- ¹⁹ Asenoki iba akümüli nung dang Khrista dak imlara, meimchir ajak dang asen tia tamajungba.

²⁰Saka atangji Khrista tasü nungi shia arudaktsüogo. Anungji shirnoksa süogo, parnoka shia arutsü ta iba yagi kuli agütsür.

²¹Kechiaser kechi koda nisung ka agi tasübaji aru, aji oda nisung ka agi tasürtem shia arubaji aru.

²²Kechiaser kechi koda Adam nung ajak asü, aji oda Khrista nung ajak taküm kümdaktsür.

²³Saka nisung shia pei pei mapang nung, oda tamasa Khrista, aser iba sülen, pa aruba mapang nung pa nüburtem;

²⁴iba sülen tatemji arutsü aser iba mapang nung yimsüsüba ajak, aser tashi ajak, aser ain ajak samadaktsür külen pai Tebu Tsüngrem nem yimliji bendanga agütsütsü.

²⁵Kechiaser pai pei tsükchir ajak pei tetsüng kübok mayu tashi pai yimsü asütsüla.

²⁶Tatembangba tesamatsütsü aliba tsükchirji tasüba.

²⁷Kechiyong “Tsüngremi ajak pa tetsüng kübok ayu,” ta ashir. Saka idaki “ajak” ta asüba ya Tsüngrem, shibai ajak pa kübok ayu, pa indang ya mashir; saka Khrista kübok yutsüba sayur.

²⁸Aser ajak Techir kübok yutsür külen, Tsüngrem ajak nung ajak asütsü asoshi, Tsüngrem shibai ajak Techir kübok yutsü, pai Techira pa kübok yutsütsü.

²⁹Aji mesüra, tasürtem atema shir baptitsür, parnoki kechi inyaktsü? Tasürtem shia marura, ajangla tasürtem atema parnok kechiba baptitsür?

³⁰Onoka kechiba ghonda shia lendong nung noktaker?

³¹Ni anogo shia asür ta iba indang adianutem, ni Khrista Yisu asen Kibuba nung nenok dak kü uluba aliba agi ni atangji azüngashia ashir.

³²Nisung tsütsülen nungi shidi süra, ni Efesa yimti nung arem shiruru den raraba ajanga ni kechi ajangzük? Tasürtem shia marudaktsüra, shin oi ashiba ama, “Asenoki chiyungdi aser jemdi, kechiaser asüng asenok asütsü.”

³³Nenok tekülakokdaksü; medemer tamajungi medemer jakla tajung kaji tamajung kümdaksür.

³⁴Nenok mulungsentsü tim dangi arung, temenen tebenshi, kechiaser nisung kari Tsüngrem meteta mali. Nenok maksüdaksütsü ni iba o ashir.

Temang Shia Aruba

³⁵Saka kari asündangtsü, “Tasürtem kechi koda shia arudaksür? Aser shia aruba temangji kechi ama ka asütsü?”

³⁶Na tamashi nisung! Kodang nai metsüjang ka ali nung prokdir, ibaji mesüra taküm makümer.

³⁷Aser nai kechi metsüjang proker, temang tesülen oda tsükjang süshia tanga metsüjang süshia, mokua aintsü asoshi proker.

³⁸Saka iba nem Tsüngremi pei temulung achiba agi temangji agütsür. Aser metsüjang shia nem pei pei temangji agütsür.

³⁹Shi ajak tapu ka dang masü, saka nisung shia tapu ka lir aser shiruru shi tapu balaka, ozü-sangnu shi tapu balaka, ango shi tapu balaka.

⁴⁰Ano kotak temang lir aser alima temanga lir. Saka kotak temang sentsüwangshi tapu ka, aser alima temang sentsüwangshi tapu balaka lir.

⁴¹Anü tesangwa balaka, ita tesangwa balaka aser petinu tesangwa balaka; ano petinutem tesangwa nung balala lir.

⁴²Aji oda tasürtem shia arubajia lir. Kechi prokogo, aji tesamatsüba, saka kechisa shia arudaksüogo aji kodanga mesamatsübaji lir.

⁴³Mezüngmeshiba nung prok, saka sentsüwangshi nung shia arudaksür; mokokmin nung prok, saka ain nung shia arudaksür.

⁴⁴Alima temang prok, tanela nung shia arudaksür. Alima temang ka lir saka tanela temang balaka lir.

⁴⁵ Ano yamai zülua lir, “Mezüng nisung Adamji taküm aliba ka aküm.” Aser tesübuba Adamji taküm agütsüba tanela ka aküm.

⁴⁶Aji sakasa kechi tanela takümji mezüngbuba masü, saka temang takümji mezüngbuba, aji sür-ang tanela takümji.

⁴⁷Mezüngbuba nisungji alima auyi nungi adok, saka tanabuba nisungji kotak nungi lir.

⁴⁸Ali nisungji koma lir, aji oda ali nisungtema lir; aser kotaker nisungji koma lir, aji oda kotaker nisungtema lir.

⁴⁹Aser asenoki kechi koda alima nisung ama liasü, aji oda asenok ano kotaker nisung ama akümtsü.

⁵⁰Ano adianutem, shi aser aziü Tsüngrem Yimli senmang amangtsü makoker; mesüra tesamabai mesamaba senmang amangtsü makoker ta ni ashir.

⁵¹Ajiang, ni nenok dang tesüngmangtsü miim o ka ashir, asenok ajaki memejangtsü, saka aoksa-a tenük masepshi nung,

⁵²tatem jangzü ola apudang, asenok ajak melenshitsü. Kechiaser jangzü aputsü aser tasürtem mesamaba nung shia arudaktsütsü; aser asenok melenshitsü.

⁵³Kechiaser iba tesamaba temang mesamaba akümtsüla aser iba tasüba temang masüba akümtsüla.

⁵⁴Saka kodang iba tesamaba ya mesamaba kümer lidir, aser iba tasüba ya masüba kümer lidir idangji iba zülua aliba o ataloktsü. “Tasübaji takokba nung meyokogo.”

⁵⁵Oh tasüba, ne takokba kong ali? Oh tasüba ne temetakba kong ali?

⁵⁶Tasüba teraji temenen, aser temenen teraji ozüng.

⁵⁷Saka Tsüngrem tenüng sangang, pai asen Kibuba Yisu Khrista ajanga asenok nem takokbaji agütsür.

⁵⁸Anungji kü meimba adianutem, akang akanga marakzüliang, Kibuba mapanung maibelentsü teti nentaka liang, kechiaser Kibuba nung nenok mapanung amajok masü ta nenoki metet.

1 Korint 16

Temeshi Purtem Asoshi Sen Saruba

¹Ano temeshipurtem asoshi sen saruba indang; ni kechi koda Galatia arogotem dang teinyaktsü ashi, yamaji nenokia benshiang.

²Ni arudang tenla sen mesarutsü asoshi deobarnü nenok nisung shiai pei temoatsü anguba yari langka balaka rizünga yuang.

³Aser kodang ni arudir, nenoki shirsa tetemsü ta shitetdir, ni parnok nem shitiji agüja, nenok tenla Yirusalemi bener yokdi.

⁴Aser ni aotsü tim süra, parnok kü den aotsü.

Aeni Aotsü Sentong

⁵Ni Makedonia ajanga or külen nenok dangi arutsü, kechiyong ni Makedonia ajanga aotsü bilema lir.

⁶Aser oda ni nenok den anentsü, ashiko tsüngkhüm renteta-a amungtsü akok, anungji ni aolen ajak nung nenoki ni meinoktsütsü.

⁷Kechiyong ni lenmang nung süia aodangbo nenok den majurutepnür, oda Kibubai dang melara, ni nenok den kenpigabo amungtsü imlar.

⁸Saka Tenemnü Benjong tashi ni Efesa nung amungtsü.

⁹Kechiyong mapa tulu inyaktettsü asoshi kishiji ni asoshi lapokja kar, aser ano arür-a aika lir.

¹⁰Ano Timoti arura, pa metsübui nenok rongnung lidakjang, kechiyong ni inyakba ama pai Kibuba mapa inyaker.

¹¹Anungji shingaia pa tesensatsü. Saka kü dangi meyipa arutsü asoshi tesünepp nung pa lenmang nung meinokjang. Kechiaser pa adianutem den arutsü ni imla-a atar.

¹²Saka asen adianu Apolo indang, ni pa adianutem den nenok dangi arutsü kanga mepishir. Saka pa tang arutsübo terakata temulung nung mali, aser kodang mapang tajung ngudir pa-a arutsü.

Tatem Salem o

- ¹³Saksalema liang. Tamang nung akanga noktakang. Teburchi ama tasü itang. Tashi itang.
- ¹⁴Nenoki inyakba ajak temeim nung inyaktakjang.
- ¹⁵Ano adianutem, Akaya nung Stefana aser par kibongji mezüing temulung meyipertem aser parnoki temeshipurtem tenzüksü asoshi pei sasa bendanga agütsü ta nenoki meteta lir.
- ¹⁶Nenoki ibala nisung kübok aser onok den yaritepa inyaker ajak kübok alitsüla ta ni nenok dang mepishir.
- ¹⁷Aser Stefana aser Fortunate aser Akaiko aru nung ni pelar; kechiyong nenok metentetba asoshi parnoki abensatsüogo.
- ¹⁸Kechiaser parnoki kü nela aser nenok tanela anisüngzükdaktsü. Anungji nenoki ibala nisung meteta yuang.
- ¹⁹Asia nung arogotemi nenok dangi salem bendaktsür. Akula aser Priskila aser parnok kidang aliba arogo den Kibuba nung nenok dangi salem tulu bendaktsür.
- ²⁰Adianu ajaki nenok dangi salem bendaktsür. Nenoki adianu o adianu na temeshi temeim agi salem agütsütepang.
- ²¹Ni, Paul, iba salem o ya kü teka agi zülur.
- ²²Nisung kari Kibuba dang memeimra, pa atakatem sang. Asen Kibuba arudar.
- ²³Kibuba Yisu Khrista taochi nenok den liang.
- ²⁴Khrista Yisu nung kü temeim nenok ajak den liang. Amen.

2 Korint

2 Korint 1

Salem Osang

¹Paul, Tsüngremi mulungba ajanga Khrista Yisu tenyar ka, aser adianu Timoti, Korint nung aliba Tsüngremer arogo aser nenok den aliba temeshipur ajak dangi;

²asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Tsüngrem Nem Pauli Tenüngsang Agütsüba

³Tsüngrem aser asen Kibuba Yisu Khristar Tebu, oda yimlibilem Tebu, aser Süneptsüba ajak Tsüngrem tenüng sangang.

⁴Koba tesünep agi Tsüngremi nenok süneptsür, iba tesünep jagi tangar timtem tekangshi nung alirtem onoki süneptsütettsüsa pai onok timtem tekangshi ajak nung süneptsür.

⁵Kechiyong Khrista timtem tekangshi nung onoki shilem jenti agiba ama, Khrista ajanga onok tesünepa jenti kar.

⁶Onok timtemra, aji nenok tesünep aser tekümtet asoshi lir; onoki tesünep ngura, onok timtemba kasaji nenokia aremzüka abendang, nenoki iba tesünepji nguteta akümtsü.

⁷Nenok asoshi onok teimla akang akanga lir, kechiaser onoki metet oda nenoki onok timtemba lemsatepdang nenoki ano onok tesünepa lemsateper.

⁸Kechiyong adianutem, Asia nung onok dak kechi timtem atalok, iba indang nenok nem memetetdaksüibo melinür. Idakji onoki metizüktettsüsa onok onsara zürepdaksüba agi onok taküm teimla makai liasü.

⁹Hau, “onoki pei dak tamang ka-a malitsü,” saka tasürtem shia arudaksüba Tsüngrem dak amangtsü asoshi onok anema tasüba obendangbaji aruadokogo ta onoki meteta aru.

¹⁰Saka ibala tasüba lendong nungi pai onok kümzük, aser kümzüktsü aser ano pai onok manenisa kümzüktsü ta onoki pa dak imlar.

¹¹Nisung aikati sarasademba agi onok nem temoatsü agütsü nung, aikati onok atema Tsüngrem tenüing asangtsü asoshi nenokia mepishiba agi onok atema yaritepdagi.

Paul Aeni Aotsü Titemba

¹²Kechiaser shi tsütsü nung masü, saka Tsüngrem taochi nung aser Tsüngrem temeshiba aser chichiba agi onoki alima nung benshi, aser yamaji nenok madang talia benshi. Ibaji onok uluba, aser onok mulungsentsü kuli lir.

¹³Kechiyong nenoki kechi azüngtsü aser angazüktettsü akok, idakji alema onoki tanga kecha mezülur. Nenoki rajema angatettsü ta ni imlar.

¹⁴Kechiaser kechi koda asen Kibuba Yisu anogo nung nenokji onok asoshi tejak tenteta uluba alitsü; aji oda onokjia nenok asoshi tejak tenteta uluba alitsü ta nenoki tesadang ka angateta lir.

¹⁵Kechiaser ni ibai jangja-a meteta, nenok anasübu tepela angutsü asoshi ni nenok dangi tamasa arunüa liasü.

¹⁶Kechiyong ni Makedoniai aodang nenok semdangtsü, aser ni Makedonia nungi nenok dangi meyipa arutsü aser ni Yihuda limai nenok dangi meinokjangma.

¹⁷Anungji kodang ni ibai mulungtet, ni shisa melenshiba ta sayur ama? Mesüra ni “hau” aser “nunga” ta ashitsü ni kechi mulungtet aji shi amato mulungtet ama?

¹⁸Tsüngrem kechi koda ochishia lir, aji oda onok o nenok dangi hau aser nunga ta masü.

¹⁹Kechiaser Tsüngrem Chir Yisu Khrista shiba onoki, oda Silvana, Timoti aser ni nenok rongnung sayutsüngi, paji hau, ta aser nunga ta masü, saka pa dakbo teti dang hau ta lir.

²⁰Kechiaser Tsüngrem tenangzükbatem kwisüsa lidir, ajak Khrista dak hau ta lir. Anungji dang Tsüngrem sentsüwangshi atema onoki Khrista ajanga ‘Amen’ ta ashir.

²¹Ano shibai onok nenok den Khrista nung akangdaksür aser asenok dak toztü mezütsü, pa Tsüngrem lir.

²²Ano pai asenok dak temaitsü neploktsü, aser asen temulung nung kuli asütsü Tanela agütsü.

²³Ni nenok indang bilema Korint-i maotsü lemtet. Tsüngremji kü kuli ama ni pa dang ayimtener aser pai kü mulungjang metet.

²⁴Onok nenok tamang madak kibur masü, saka onok nenok tepela asoshi teyaritepertem lir. Kechiaser nenoki tamang ka agi akang akanga noktaker.

2 Korint 2

¹Nenok jashidakja lir ta sür ni nenok dangi tanaben marutsü mulungtet.

²Kechiyong ni nenok jashidaktsüra, ni jashidaktsüba pur dak alema ni peladaksütsü asoshi shiba ali?

³Anungji ni kodang arudir, shirnoki ni pela-a kümdaktsütsü tim, parnok jagiang ni jashidakja lir ta sür ni iba shiti züluogo: kechiaser ni nenok ajak indang chichia meteta lir, oda kü tepelaji nenok ajak tepela lir.

⁴Kechiyong ni temulung kanga ayangba aser kanga timtemba aser nüktzü jenti yima, nenok jashidaktsütsü atema masü, saka nenok asoshi kü temeim kodaka lir aji nenok nem metetdaksütsü atema ya zülu.

Aibelener Dang Tai Adokba

⁵Saka kari tejashi adokdakja lira, pai aji kü dang masü, ni ya sashira mashir, saka shilem kar nung nenok ajak dang inyakogo.

⁶Iba nisung asoshi nisung teimbai yamaji merenshibaji pa asoshi teperi.

⁷Anungji yamaji mesüi dang nenoki pa dang tai tokang aser pa sünepjang, aji oda mesüra kanga jashiba jagi paji meyokadoktsüa kar.

⁸Anungji nenoki temeim tulu pa dang sayuang ta ni nenok dang mepishir.

⁹Kechiaser nenoki ajak nung tashi angar asü tashi mangar ta nenok tendangtsü asoshi ni zülu.

¹⁰Nenoki shiba dang langka tokdir, nia pa dang tokdi. Ni langka toka lira ni kechi atok, aji Khrista madang nenok atema inyaka lir,

¹¹Kechiyong Satani asenok kecha nunga makoktsüsa ni atok. Pa tasa asaba asenoki memeteti mali.

Troa Nung Paul Shisabuluba

¹² Ni kodang Khrista Osangtajung sayutsüngitsü Troai aru, Kibuba nung ni asoshi kishi ka sadema lapoka liasü.

¹³Saka idakji tenur Tita mangu nung ni temulung mesüngjemteti liasü; anungji parnok dang tepila o shir külen ni Makedoniai ao.

¹⁴Saka Tsüngrem, shibai Khrista nung onok takokba nung teti anir, aser onok ajanga pa temetetba shisatsü teronemji ajaklen prokshir, pa tenüng sangang.

¹⁵Kechiaser shirnok kümzüka lir aser shirnok sama-a lir, parnok rongnung Tsüngrem atema onok Khrista teronem tanang lir.

¹⁶Ka dangi tasüba nungi tasüba dangi aniba teronem, tangar ka dangi taküm dangi aniba teronemji onok lir. Aser item asoshi shiba teperiba ali?

¹⁷Kechiaser aika, shiri pei tajangzük asoshi Tsüngrem o tekülak agi jembir parnok amaji onok masü. Saka onoki chichiba agi Tsüngrem nungi ama, Tsüngrem jakdang Khrista nung jembir.

2 Korint 3

Tasen Tezüngzüktepba Tenzükertem

¹Ano onoki tanaben onok indang kuli sayutsü nüngdak ama? Mesüra tangar kar ama, nenok dangi saka, mesüra nenok nungi saka, onok asoshi metettepba temelaba kuli shititem nüngdaka ali ama?

²Nenok takümji nisung ajaki züngtettsü aser metettsü asoshi onok temelaba kuli shititem nenok temulungjang nung zülua lir.

³ Nenokji Khrista nungi onok ajanga agütsüba shiti tejangja ta nenoki sayur, koba mozützü, shiai agi mezülu, saka taküm aliba Tsüngremer Tanela agi

zülu, lungpaktem manung masü, saka meimchir temulungjang lungpak manung zülu.

⁴Khrista ajanga Tsüngrem dak onok tamang akaba yong onoki ya ashir.

⁵Onok pei sasa nungi langka lir ta onoki mebilemer, mesüra onok pei sasa teperi lir ta masü; saka onok teperiba Tsüngrem nungi lir.

⁶Tasen tezüngzüktepba tenzükertem akümstsü pai onok temsüa kümdaktsür. Aji tezüluba ozüng ka dang masü, saka Tanela tezüngzüktepba, kechiyong tezüluba ozüngi südaktsür, saka Tanelai taküm agütsür.

⁷Saka tasüba yimsüsüba, koba lung manung angenpoka zülu, aji sentsüwangshi nung adokra, aser aji agi Mosa tejak sentsüwangshi, koba remya liasü, iba asoshi Israel nüburtemi pa tejak nung rangketa mereprangtetra,

⁸ajangla Tanela putu mapangji tali tuluba sentsüwangshi keta malitsü ama?

⁹Kechiaser taitsüba putu mapang nungji sentsüwangshi keta lira, idakji chia temeshiba putu mapang dakji kanga agia tuluba sentsüwangshiji keta alitsüla.

¹⁰Asenoki ya shitet, oda tang kanga agia tali twangshiba aliba agi tesüiba sentsüwangshibaji süitemdaktsüogo.

¹¹Kechiyong remzüka oadokbaji yamaji sentsüwangshi ketra, idakji chia teti alibaji kanga agi sentsü twangshiba lir.

¹²Kechiaser iba teimla aka nung onok kanga tasü ita lir.

¹³Aser remzüka aoba tatembang sentsüwangshi dakji Israel nüburtemi mereprangdaktsütsü asoshi kechi koda Mosai pei tejak temeibangba sü ka agi tongdanga ayu, pa amaji onok masü.

¹⁴Atangji parnok temulung meranga aküm, kechiyong tanü tashi kodangsa parnoki iba tejen tezüngzüktepbaji azünger kasa temeibangba süji agiena moi lir. Kechiaser Khrista nung dang ibaji endoker.

¹⁵Hau, atangji tanü tashi, kodangsa Mosa kakettem züngdir, parnok temulung nung temeibangba sü ka yua lir.

¹⁶ Aji sakasa, “Kodang nisung kati Kibuba dangi meyipdir, temeibangba süji agienadoker.”

¹⁷ Aser Kibubaji Tanela lir, aser kongsa Kibuba Tanela lir, idakji nüjibaji lir.

¹⁸ Aser asenok ajak tejak memeibang nung Kibuba sentsüwangshiji repranga pa mesükba nung sentsüwangshi jenjang ka nungi ka dangi melenshia kümdaktsür. Ya Kibuba shiba Tanela lir pa nungi arur.

2 Korint 4

Ali Po nung Senti Rongsen

¹ Atangji onoki Tsüngremer taochi anguba ama iba tenzükba aka nung, onoki temulung atema tezü tanga makümer.

² Miima akabatem aser maksütsü mapatem ajak onoki endokogo; tekülak agi onoki meinyaker mesüra Tsüngrem o aibelena onoki mamshir. Saka ochi tesangwa tabensaba agi onoki Tsüngrem madang pei taküm alir aser mulungsentsü tajung akabapur shia madang onoki pei ajungba indang kuli agütsütsü meranger.

³ Kechiaser onoki sayutsüngiba Osangtajungji miimbanga ali nunga, shirnok samadagi parnok madang nungi aji miimbanga lir.

⁴ Parnok atemajibo Tsüngrem mesükba Khrista shiba meyong sentsüwangshi Osangtajung tesangwaji parnok nem mungudaktsütsü atema mamangba purtem temulungjangji iba lima tsüngremi parnok tenük pokdaktsüogo.

⁵ Kechiyong onoki pei indang sayutsüngir masü, saka Yisu Khristaji Kibuba lir ta sayutsüngir, aser Yisu atema onokji nenok tenzükertem lir ta sangoktsür.

⁶ “Ammang nungi tesangwa ayatsü” ta Tsüngrem shibai ashi, iba kasa Tsüngrem jagi Khrista tejak nung Tsüngremer sentsüwangshi temetetba shisatsü tesangwaji onok dangi bener arutsütsü asoshi onok temulungjang nung pei tesangwaji yaloktsüogo.

⁷ Saka atendanga otetba ainji onok meyong masü, saka aji Tsüngrem meyong ta sayutsü asoshi iba senti rongsenji onok ali po nung rizünga kar.

⁸Ajaklen onok kangshi, saka mezükrep, ratamatadaksü, saka teimla makai maküm,

⁹rishikangshidakjaka aji saka kodanga mesentok; zükaka saka kodanga mesamatsü.

¹⁰Yisu taküm onok temang nung jungkai adokdaksütsü asoshi Yisu asüba teti onok temang nung bener jajar.

¹¹Kechiyong Yisu taküm onok tasütsüba shi nung jungkai adoktettsü asoshi onok shir taküm lir, Yisu atema tasüba nem teti bendanga agüja lir.

¹²Anungji tasübai onok dak inyakdagi, saka nenok dakbo takümi inyakdagi,

¹³Pa akaba kasa tamangba tanelaji onok daka aka nung, zülua aliba ama, “Ni amang, anungji ni jembi; aji oda onokia amanger, anungji onoki jembir.”

¹⁴Aser shibai Kibuba Yisu shia arudaksü, aser pa madang onok nenok den tendaksütsü ta aji onoki metet.

¹⁵Kechiyong taochi tali tali aodang Tsüngrem sentsüwangshi tali arentsü, aser item ajakji nenok asoshi lir.

Tamang Agi Aliba

¹⁶Anungji onoki tezü matanger, onok temalen aliba nisung jenaka, onok telunglen aliba nisung kenüamati tasen kümshia lir.

¹⁷Kechiyong iba khen asoshi dang aliba timtem tekangshi tilaka onoki abenba jagi kecha dena medemdangtsü makokba tatem maka tuluba sentsüwangshi onok asoshi renemtsüdagi.

¹⁸Kechiyong onoki tanguba oset merepranger, saka manguba oset repranger. Kechiaser tanguba osetji kenpiga dang alir, saka manguba oset teti tatem maka alir.

2 Korint 5

¹Kechiyong alima nung onok talidak iba süki raksara, teka agi meyangluba aser teti tatem maka ki ka Tsüngrem nungi onok asoshi kotak nung lir ta onoki metet.

²Idaki alidang kotaker sükiji onok dak sü ama abendaktsütsü asoshi onoki yongyar aser anünger.

³Anungji ibaji abena aliba agi onok mangsa mungudaktsü.

⁴Kechiyong onok ano iba süki nung alidang tekangshiba khuret meteta onoki anünger; onoki onok ali temang ya endoknür ta masü, saka kechi tasütsüba lir, aji taküm nem meyokdaktsütsü asoshi onoki onok madak kotaker süji abendaktsünür.

⁵Tsüngrem shibai onok nem tenangzükba aketba kuli ama Tanelaji agüja lir, pa jagisa iba asoshi onoka renemtsütsü.

⁶Anungji onok teti tasü ita dang alir, onok iba ali temang kidang ali tashi nung onok Kibuba nungi pila-a lir.

⁷Kechiyong tanguba agi masü, saka tamang ajanga onoki jajar.

⁸Onok tasü ita dang alir, onoki iba ali temang nungi pilar Kibuba den kidang alitsü-ang onoki aginür.

⁹Anungji onok kidang liaka, mesüra meliaka pa mulung chidaktsütsü onok nükjidong lir.

¹⁰ Kechiaser nisung shia iba temang nung inyakba mapa yari tajung saka, tamajung saka angutsü asoshi asenok ajak Khristar obendangba madang jungkai adoktsüla.

Tsüngrem Den Putepdaktsüba

¹¹Anungji Kibuba tsübubaji kechiar onoki metet nung onoki nisungtem mesüzüker. Saka onokji kechiar Tsüngremi meteta lir, aser yamaji nenok mulungjang nung onokji shir nenokia meteta alitsü ta ni imlar.

¹²Onoki tanaben nenok madang onok ajungba kuli sayutsü meranger masü, saka nisung kar shirnoki pei jaklaliro indang mesüi nisunger tema tereprangtsü indang asükümer, parnok nem nenoki telangzüba agütsütettsü asoshi, onok agi nenok nema kuli tajung ka agütsütsü meranger.

¹³Kechiyong onok yiar lira, aji Tsüngrem asoshi lir, onok mulungsentsü shitak dang lira, aji nenok asoshi lir.

¹⁴Kechiyong Khrista temeimi onok madak yimsü asür. Onoki ya chichia meteta lir, oda ajak asoshi ka asü; anungji ajak asü.

¹⁵Anungji shirnoki taküm alir, parnoki pei asoshi taküm malitsü, saka shibai parnok atema asü aser tasü nungi shia aru, pa asoshi dang taküm alitsü asoshi pa ajak asoshi asü.

¹⁶Anungji tang nungibo nisunger shi tebilemba amato nisung kaji onoki mezüngshir. Khen mapangbo nisunger shi tebilemba amato onoki Khristaji züngshia liasü, saka tangbo yamaji onoki mezüngshir.

¹⁷Anungji nisung kar Khrista dak lira, paji tasen poktetba, tejenbaji süiogo, ajiang tasenbaji aruogo.

¹⁸Aser teputepdaksüba tenzükba mapaji onok nem agütsü, oda Tsüngrem shibai Khrista ajanga asenok pa den putepdaksü, item ajak Tsüngrem nungi lir.

¹⁹Oda meimchir nem parnok tai benshiba mezüngshi-i meimchir pei sasa den putepdakja Tsüngrem Khrista nung liasü, aser teputeptsüba oji sayutsüngitsü onok nem agütsü.

²⁰Anungji onok Khrista asoshi o tongtartem lir. Aser Tsüngremi onok ajanga mepishir, Tsüngrem den putepa liang ta onoki Khrista tenüng nung nenok dang mepishir.

²¹Kechiaser Khrista nung asenokji Tsüngremer temeshibaji kümdaktsütsü asoshi temenen memetetsangji asenok asoshi pai temenen kümdaktsü.

2 Korint 6

¹Aji oda pa den külemi inyakba mapa nung onoki nenok dang ya mepishir, nenoki Tsüngrem taochi amajok nung tagizükma ta mepishir,

² kechiyong pai ashir: “Tagizüksü tabensaba mapang nung ni ne dang anga; aser tekümtettsü anogo nung ni ne dang yari.” Ajiang! Tagizüksü tabensaba mapang tajungji tang lir; ajiang! Tekümtettsü anogoji tanü lir.

³Onok tenzükba mapa nung shinga nema tai majittdaktsütsü asoshi shinga lenmang nunga tenokdangbaji onoki meyutsür.

⁴Saka Tsüngrem tenzükertem ama kechisarena nung onoki pei sasa onokji tetemsü lir ta kuli asür: oda marakzüi aremzükba ajanga, timtem tekangshi nung, belemseta timtemba nung, lendongtsüdongtem nung,

⁵tazükba nung, tepuokdak nung, rongrongshishiba nung, mapa inyakba nung, lumiseta ya-a tzüraba nung,

⁶temerükba, temetetba, talangka aremzükba aser yimlibilem agi; Tanela Temeshi agi ochi temeim agi,

⁷ochi jembiba agi, Tsüngrem ain agi, tajichilen aser tabelen ajak nung ochishiba nok o nü agi,

⁸tetushi nung aser mezüngmeshi nung, tatalaba aser nüngsang nung, onokji tiyazür aser tekülakoktsürtem ama züngshiaka saka onok ochishir lir.

⁹Onokji shingaia memetet amai, saka ajaki jungjunga meteta lir; onok tasür amai, saka onok taküm alir; onok merenshir aji saka onok metepset.

¹⁰Onokji tejashirtem amai, aji saka onoki teti pelar; onok sensaker amai, saka onoki aika takar kümdaktsür, kecha maka amai aji saka kechisarena kar.

¹¹Oh Korint nungertem, nenok dang onok tebang lapoka lir, onok temulungjang sadem sadema lir.

¹²Nenok dang onok temulungjang shibanga mali. Saka nenokiang pei sasa onok dang nungi nenok temeim temulungjang shibanga lir.

¹³Techirtem den ama ni jembir, tang nenok temulungjang sadema lapokang.

Nenok Taküm Tsüngrem Tenla Ki

¹⁴Mamangertem den süngra kasa nung teputep. Kechiyong temeshibaji temenen den kechi nung puteptet? Tesangwaji ammanng den kechi nung puteptet?

¹⁵Aser Khristaji mojing den kechi telungjem aka? Tamanger kaji mamanger den kechi shilem aka?

¹⁶Tsüngrem tenla kiji süngyanglutem den kechi nung puteptet? Kechiyong taküm aliba Tsüngrem tenla kiji asenok lir! Tsüngremi ashi ama; “Ni parnok rongnung alitsü, aser parnok rongnung jajatsü; aser ni parnok Tsüngrem alitsü, aser parnok kü nübur alitsü.

¹⁷Anungji parnok rongnungi adoka, balaka liang ta Kibubai ashir; aser memeshiba kecha daka tekongshi aser ni nenok agizüktsü.

¹⁸Aser ni nenok Tebu akümstsü, aser nenok kü jabaso aser jala akümstsü, ta Ajak Takoksang Kibubai ashir.”

2 Korint 7

¹Kü temeibatem; item tenangzükbatem asenok aka nung, tanela aser temang menena kümduksüba kechisarena nungi asenoki pei sasa meshiteta lidi, aser asenoki Tsüngrem tsübuba nung temeshibaji tabensa kümduksüdi.

Temulung Meyipba Asoshi Paul Pelaba

²Onok dangi nenok temulungjang lapokjang. Onoki shinga anema tai meinyak. Onoki shinga tamajung meküduksü. Onoki shinga daka ambangyim mebenshi.

³Ni nenok aitsütsü ya ashir masü, kechiyong asenok külemi taküm alitsü aser külemi asütsüsa nenok onok temulung nung lir ta ni akhidang shiogo.

⁴Ni nenok dang temulung kanga ulua jembir, nenok atema ni kanga mezümeküma jembir. Onok timtem ajak nung ni tesünep agi sünga lir, ni tepela agi moshidaksür.

⁵Kechiyong kodang onoki Makedoniai aru, onok shi tesüngzük maka, saka onok ajaklen timatem; temalen raratepba aser telunglen tetsübu liasü.

⁶Aji saka ajemalurtem dang sünepdaksüba Tsüngremi Tita arudaksüba agi onok sünepdaksü.

⁷Aser pa aruba agi dang masü, saka nenok yongyaba aser nenok jebtepba aser ni atema nenok jangraba pai onok dang ashiba agi aser nenok nungi koba tesünep pai angu aji agia Tsüngremi onok sünepdaksü, anungji ni tali pelar.

⁸Kechiyong kü shiti agi nenok jashidaksü nung, kü temulung ayanga liaka, aji saka tangbo mayanger. Kechiaser iba shiti yagi kenpiga dang nenok jashidaksü ta ni angur.

⁹Tang ni pelar, nenok jashidaksüba agi masü, saka tejashiba agi nenok temulung meyipdaksüba asoshi ni pelar. Kechiyong nenoki onok agi kecha nunga tesama mangutsü asoshi Tsüngremi mulungba amato nenok jashidaksü.

¹⁰Kechiyong Tsüngremi mulungba amato jashidaksüba agi tanaben mesasatsüsa tekümtet asoshi temulung meyipdaksür. Saka alima tejashibai tasüba adokdaksür.

¹¹Kechiyong ibajisa ajiang, Tsüngremi mulungba amato nenok temulung nung koda saksalemdaksü, koda tsübudaksü, koda nenok sasa metendaksü, koda jashidaksü, koda tsübudaksü, koda yongyadaksü, koda merenshi! Iba o nung nenoki pei sasa ajak nung tai maka küma sayu.

¹²Anungji ni nenok dangi züluaka, shibai tai benshi pa asoshi masü, mesüra shibai tai mapa arem pa asoshi masü, saka onok asoshi nenoki jangraba Tsüngrem jakdang nenok jungkai adokdaksütsü asoshi ni zülu.

¹³Aji asü nung onok sünepdaksüogo aser onok tesünep akabaji dang masü, saka ano Tita pelaba yong onok tali pelar, kechiaser nenok ajaki pa sünepdaksü.

¹⁴Kechiyong ni nenok indang pa dang langka ulua jembiba kara, ni makmesüdaksü. Saka onoki kechi koda nenok dang o ajak atangji nung jembiba, yamajisa onoki Tita danga ulua jembiba atangji ta angu.

¹⁵Aser nenok ajaki tashi angaba aser kechi koda nenoki tetsübu aser tatenten agi pa agizük, aji pai bilemtetdang, nenok dak pa temeim kanga tali lir.

¹⁶Ni nenok indang ajak nung kanga amang nung ni pelar.

2 Korint 8

Mulungsoa Agütsüba

¹Ano adianutem, Tsüngrem taochi kechi Makedonia arogotem nem agütsü aji onoki nenok nem metetdaksünür.

²Kechiyong kanga timtema tendangba nung parnok dak moshia aliba tepela aser parnok kanga sensakba nungjagi parnoki talubosa angati moshia agütsüba nungji aren.

³Kechiyong ni iba kuli agütsütsü akok oda parnok mulungsoa tenlaba asoshi parnok tashi den sütepa aser parnok tashi dak alia,

⁴temeshipurtem yariba mapa tajung nungji parnoki shilem agütsü mela-ang ta onok dang kanga mepishia parnoki agütsü.

⁵Aser ibaji onoki bilemba ama dang masü, saka parnoki tamasa parnok sasa Kibuba nem aser onok nem Tsüngremi mulungba ajanga bendanga agütsü.

⁶Anungji onoki Tita pai kechi koda iba mapa tenzük, aji oda nenok rongnung iba taochi renemtetsü yutsü.

⁷Saka tamang nung, jembiba nung, temetetba nung, nendaka temulung agütsüba nung, aser onok dang nenok temeim nung nenoki kechi koda ajak nung aren, aji oda iba taochi mapa nung renangma.

⁸Ibaji ni ozüng agütsüba ama mejembir, saka tangar temulung agüja nentakba agi nenok temeim atangjiba tendanger.

⁹Kechiyong asen Kibuba Yisu Khrista takar liaka, aji saka pa sensakba agi nenok takar kümdaktsütsü asoshi pai nenok atema sensaker aküm. Iba Kibuba Yisu Khrista taochi nenoki metet.

¹⁰Aser iba indang ni kü tajungshiba yamai agütsür; oda koba küm ka tejaklen nenoki inyaksü dang masü, saka mulungtetogo, ibaji nenok asoshi tamang renloktsü tajungtiba lir.

¹¹Aser nenoki kechi koda renemtsü mulunga liasü, yamaji nenok tashi yari mapa renema alitsü asoshi, tang iba inyakbajia renemang.

¹²Kechiyong tamasa mulungsoa lira, iba nung makaba yari masü, saka akaba yari pa tenla Tsüngrem tsüngdang agizüker.

¹³Kechiyong tangartem süngzüktsü aser nenok timtemtsü asoshi ni ya mashir.

¹⁴Saka sakuku akümba indang, tang nenok jenti akaba nungjagi parnok nüngdakji atalokja agütsütsüla. Ano iba jagi parnok jenti akaba nungjagi nenok nüngdakjia atalokdakja agütsütsü. Yamaji asüba jagi telok anaprongla sakuku yariteper.

¹⁵ Zülua aliba ama, “Shibai aika benden tali mali, aser shibai ishika benden meperi-i mali.”

Tita Aser Pa Medemertem

¹⁶Saka Tsüngrem shibai nenok asoshi tejangraba tebilemba kasa Tita temulung nung yutsür, pa tenüng sangang.

¹⁷Kechiaser onoki ajungshiba agi dang pai aji agizük masü, saka pai pei sasa kanga jangra-a alinung pai pei mulung agi nenok dangi aru.

¹⁸Aser onoki pa den külemi adianu ka shiba pei osangtajung sayutsüngiba asoshi arogotem ajak nung nüngtugu lir pa yokogo.

¹⁹Aser aji dang masü saka Kibuba sentsüwangshi asoshi, aser onok teyaritepnüba sayutsü asoshi onoki bener aoba iba taochi mapa nung onok den külemi jajatsü asoshi paji arogotemi shimtetogo.

²⁰Ano koba talubosa agütsüba sempettem nung onoki ketdang asür iba nung shingaia onok nem tai magütsütettsü asoshi onoki kümdanger.

²¹ Kechiyong Kibuba madang dang masü, saka nisung madanga kechi tajung tetushitsü lir aji asoshi onoki nükjidong ayur.

²²Aser onok adianu shiba onoki aiben tendangogo, aser mapa aika nung mulungso tenentakbaji ajitet aser nenok dak pai tamang tulu katetba ajanga pai tali tali jangradagi, parnok den paji yokdagi.

²³Tita indang pa kü medemer aser nenok tenzükba nung külem teyariteper aser onok adianutem osang abenertem aser Khrista dangi sentsüwangshi bener arutsürtem.

²⁴Anungji arogotem tsüngdang nenoki parnok dang meimba kuli aser onoki nenok atema uluba kuli sayuangma.

2 Korint 9

Amangba Purtem Asoshi Tenla

¹Kechiyong temeshipur yariba indang ni nenok dangi zülutsü tenüngdaksü maka.

²Kechiaser nenoki mulunga aliba ni meteter aser iba indang ni nenok asoshi Makedonia nunger dang, Akaya nunger renemer küm ka renteter ta ulua ashi, aser nenok tejangraba agi parnok aika ajungmeso.

³Saka iba indang onoki nenok tenüng asangba amajok makümstsü aser ni ashiba ama nenok renema alitsü asoshi ni adianutem yok.

⁴Aser Makedonia nunger kar kü den arura aser nenok merenemi ngura; onok akseta küma lir ta sür ni adianutem yok.

⁵Anungji nenok sempetji kangshia saruba ka ama masü, saka angati mulungso sempet ka asütsüsa, nenoki nangzüka aliba sempet asoshi jelia renema atatsü asoshi kü jakdang adianutemji nenok dangi tama aotsü tenüngdaksü lir ta ni bilema liasü.

⁶Saka shibai kurua prokdir pai kurua arutsü, aser shibai jenti prokdir pai jenti arutsü ta ni ashir.

⁷Nisung shia kechi koda pei temulung nung mulungtet aji oda agüjang; saka nungnanga masü, kangshia masü, kechiyong Tsüngremi pelashishia agütsüba meimer.

⁸Aser nenok kechisarena nung teperi akatsü asoshi aser mapa tajung ajak asoshi peria agütsüdaktsütsü asoshi Tsüngremi nenok nem temoatsü ajak talubosa agütsütsü koka lir.

⁹Zülua aliba ama; “Pai angati lemshiogo, Pai sensaker nem agütsüogo; Pa temeshiba teti alir.”

¹⁰Aser shibai metsü proker nem metsüjang agütsür aser chiyungtsü asoshi amtsük agütsür, proktsü asoshi pai nenok nem metsüjang rendaktsütsü.

¹¹Nenoki kanga talubosa agütsütsü asoshi pai nenokji kechisarena nung takar kümdaktsütsü, anungji onok ajanga nenok sempet asoshi aikati Tsüngrem nem tenüngsang agütsütsü.

¹²Kechiyong iba teyari agütsüba jagi temeshipur tenüngdaktsü akaba tiptemdaktsüba dang masü, saka Tsüngrem dangi tenüngsang jenti yoker.

¹³Iba tenzükba mapa tetendangba kübok nung nenoki Khrista Osangtajung nangzükba aser tashi angaba agi aser parnok asoshi aser tangar ajak asoshi nenoki angati talubosa agütsüba ajanga parnoki Tsüngrem sentsüwangshidaktsür.

¹⁴Aser parnoki nenok atema mepishia Tsüngrem taochi tulu nenok dak ali nung nenok asoshi yongyar.

¹⁵Pa mejembitetba sempet asoshi Tsüngrem tenüng sangang.

2 Korint 10

Pauli Pei Tenzükba Mapa Metentsüba

¹Tang ni, Paul, shiba nenok tsüngdang nenok rongnung ajemalua lir, saka nenok nungi pilar külenbo nenok tsütsü tasü aiter, nenok dang Khrista ajemalu aser kümli tajung agi mepishir.

²Hau, onoki shi atema jajar ta shiri bilemer, parnok anema ni tasü aittsü ta bilema lir, saka kodang ni tendir iba tasü tait mesayudaktsütsü asoshi ni nenok dang mepishir.

³Kechiyong onoki alima nung liaka, onoki alima nunger raraba yimya ka nung merarar.

⁴Kechiaser onok raraba nok o nü shi amato masü, saka itemji mitsatem laodaktsütsüsa Tsüngrem ain lir.

⁵O toktepbatem aser Tsüngrem metetba shisatsü anema adokba asüküm tenokdangbatem onoki laodaktsür aser tebilemba shia pua bener arua iba jagi Khrista dang tashi anga-a kümdaktsür.

⁶Aser kodang nenoki bendanga, tashi angabaji abensa kümer külenbo, tashi mangaba mapa shiaji merenshitsü asoshi onok renema alitsü.

⁷Nenok jakdang kechi lir aji nenoki reprangang. Kari pei sasa Khrista nübu ta amangra, pa kechi koda Khrista nübu, aji oda onoka pa nübu lir ta pai pei sasa ibai tanaben bilemdangang.

⁸Kechiyong nenok bensatsütsü masü, saka nenok yanglushitsütsü Kibubai onok nem kechi bangdak agütsü, iba indang ni tera alia uluaka ni makmesüdaktsütsü.

⁹Saka ni nenok kü shiti agi tsübudaktsünür ama masü,

¹⁰kechiyong kari ashir, pa shiti taret aser tesashi, saka kodang pa arua asenok rongnung tendir, pa tashi mait aser pa oji kecha sütsüa masü.

¹¹Onok malidang onoki shiti agi kechi ashir, kasaji onok dena alidanga onoki inyaker ta yamala nisungtemi angatetang.

¹²Mesüra pei sasa tajung ta bilema asükümba purtem kar den onoki peiji medemdanger ta masü, saka kodang parnoki parnok sasa kati ka agi asadanger aser parnoki kati ka den medemdanger, idangji parnokji tangatetba maka.

¹³Saka onoki onok tasazükba dak alia moulutsü saka Tsüngremi onok nem koba tasazükba asazükja yuja ali aser koba nung nenok rongnung onok tenzükba mapa-a densema ali iba tashi dang alitsü.

¹⁴Kechiyong onoki nenok matong amato onoki pei asazükba alema pei sasa matsülanger, kechiaser onoki Khrista Osangtajung nung nenok tonga aru.

¹⁵Tangar nisungtemi inyakbatem nung onoki tasazükba atendanga mouleur, saka onok teimlaji ya, nenok tamang tali züindang nenok rongnung onok mapajia ululoker.

¹⁶Aji asü nung tangar lu nung mapa inyaktetadokba indang moului, nenok atena or aliba lima nungji onoki Osangtajungji sayutsüngitsü akoktsü.

¹⁷ Saka Laishibai ashir, “Shibai uludir pai Kibuba nung uludakjang.”

¹⁸Kechiyong shibai pei sasa junger ta sangdir, pa tetemsü masü, saka Tsüngremi shiba dang junger ta shidir pa tetemsü.

2 Korint 11

Paul Aser Tiyazü Tesayurtem

¹Tamashi tila ka nung nenoki kü den aremzükdaktsünür.

²Kechiyong temeshi tenükshiba ka agi ni nenok nükshir, kechiaser nenok aiür tasüngtet kiyimla ka ama la kinungpu ka nem, oda Khrista nem agütsütsü asoshi ni nangzükogo.

³ Saka kechi koda peri pa tekülak tasa agi Eva külakoktsü, yamaji nenok Khrista nem tasüngtet aser chichiba bendanga agütsüba nungi nenok tebilembatem mashileni anir odaktsütsü ta ni tsübuseter.

⁴Kechiyong onoki sayutsüngiba Yisu dak alema kari arur tanga Yisu ka nenok dang sayutsüngira, mesüra nenoki agizükba tanela dang nungi tanela balaka agizükra, mesüra nenoki agizükadokba osangtajung dang nungi tanga Osang tajung balaka agizükra, nenoki mulungbena iba nemji bendanga agütsür akümer.

⁵Kechiyong item tematiba tenyartem dang nungi ni kecha nunga tekübokba masü ta ni bilemer.

⁶Aser ni tsüngro songa mejembitetaka, aji saka ni temetetba shisatsübo kar. Mapang ajak nung aser tia ajak nung onoki nenok nem aji jangja-a metetdaktsüogo.

⁷Nenok uludaktsütsü asoshi ni pei sasa tila küma, Tsüngrem Osangtajung angati nenok dang sayutsüngiba agi ni temenen mena asü?

⁸Nenok tenzüktsü asoshi ni tangar arogotem nungi teyari agizükba ajanga ni parnok nungi rakzükraitem asü?

⁹ Aser ni nenok den alidang anüngabonga liasü, saka shinga daka khu mebenloktsü, kechiyong kodang adianutem Makedonia nungi aru parnoki kü tenüngdaktsü agütsü. Aser ajak nung nenok dak khu benlokba nungi kü sasa sot aser yamaji sottsü.

¹⁰Khrista ochiba kü dak ali nung, Akaya lima temeket nung kü uluba shingaia manendaktsütsü.

¹¹Kechi asü nung ni ya ashir? Ni nenok dang memeimba agi asü? Tsüngremi meteter.

¹²Onoki inyakba ama kasaji parnokia inyakdagi ta shirnoki pei mapa nung asüküma ulur ibaji anendaktsütsü asoshi ni kechi inyaker aji ni maneni inyaktsü.

¹³Kechiyong ibala nisungtemji tiyazü tenyaritem, shirnoki tekülak agi Khrista tenyaritem chichiba amato melenshir sayur.

¹⁴Aser ibaji tesüngmangtsü mali, kechiyong Satani pei sasa tesangwa kotak tenyar ama melenteter.

¹⁵Anungji pa tenzükertemia pei sasa temeshiba tenzükertem ama melentetra, aji kecha tesüngmangtsü mali. Tatembang nung parnok mapa dak alang parnoki angutsü.

Paul Tenyar Ka Ama Timtemba

¹⁶Ni tanaben ashir, ni tamashi ta shingaia tebilem. Saka nenoki yamaji bilemaka, aji saka nia temulung tera ulutsüsa, ni tamashi ama agizükangma.

¹⁷Ni kechi ashir, aji Kibuba tashi nung ashir masü, saka iba asüküma temulung alemba nung tamashi pur kati ama ashir.

¹⁸Kechiyong aikati alima osettem indang asüküma ulu nungji nia uludi.

¹⁹Kechiyong nenok shisa akaba purtem asünung, nenoki pelashishia tamashi nisung dang aremzüker.

²⁰Kechiaser nisung kati nenok pa lar kümduktsüra, mesüra nenok puokra, mesüra pai nenok mezüngmeshira, pai nenok tejak nung mara, pa dang nenoki aremzüker.

²¹Ni maksüaka shidi, iba asoshiji onok kanga tashi mait. Saka kari kechi atemasa asüküma ulunür, ni tamashi pur ka ama jembir, nia iba nungji asüküma uluteter.

²²Parnok Ibri nunger na? Nia to. Parnok Israel nunger na? Nia to. Parnok Abraham metsü na? Nia to.

²³Parnok Khrista tenzükertem na? Ni yiar ama jembir, parnok dang nungi tajungba tenzüker kaji ni lir! Ni tani-tebelem nung tali, tepuokba nung tali, aser mezüngdangteti tazükba nung, aiben dang tasür dang liasü.

²⁴Yihuda nungeri punguben tashi, khen shia nung kü dak semer-tukubenben azük.

²⁵Asemben kü dak tazükba süng agi azük; khen lung agi aon, asemben ni rong raksaba nung liasü. Aonung ka anogo ka ni tzüyim nung liasü.

²⁶Aeni aoba nung aiben, ayong lendong nung, rakzükraktemer lendong nung, pei lima nisung lendong nung, tzüyim lendong nung, tiyazü adianutem lendong nung, Bendanger lendong nung, yimti lendong nung, arem lendong nung,

²⁷tebelem aser timtem nung, nükena aliba nung aiben, temokong aser mangsa nung.

²⁸Ni meshisemba timtem aika mezüangi arogotem asoshi anogo shia kü dak shisabuluba nungloka lir.

²⁹Shiba tashi mait, nia tashi mait masü no? Kodang kar temenen nung tsüker, idangji nia jashia akümer masü no?

³⁰Ni ulutsü tenüngdaksü süra, ajangla ni kü mokokmin indang ulutsü.

³¹Ni tiyazü mejembir ta, teti temoatsüba Kibuba Yisu Tebu Tsüngremi meteter.

³²Damaska nung Areta chuba kübok aliba governori ni aputsü asoshi Damaska nunger yimti anük.

³³Saka kichiba ajanga ni molok nung atsüki atena ajungzüka ludaksü aser pa ket nungi jentet.

2 Korint 12

Jungkai Adokbatem Aser Mangdangtem

¹Ni ulutsü tenüngdaksü kar, saka iba nung tajangzük maka. Aji saka Kibuba jungkai adokbatem aser mangdangtem indang ni shidi.

²Ni Khrista nung nisung ka metet. Küm terpezü süia ogo, ibala nisung tasembuba kotak tashi ayipa atu, koba temang nung atalok mesüra temang nungi pila-a asü ni memetet, Tsüngremi dang metet.

³Aser ni metet oda iba nisungji Paradise tashi ayipa atu, oda temang nung asü, mesüra temang nungi pila-a asü ni memetet.

⁴Koda pa Paradise-i ayipa bener atu, aser nisungi mejembitettsü o koba nisungi jembitsü makok, aji pai angashi.

⁵Ibala nisung atema ni uludi. Saka ni pei atema kü mokokmin dak alema moululi.

⁶Kechiyong ni ulunü nunga idakji ni tamashi makümstsü, kechiaser ni ochiji jembitsü. Saka nisung kati kü dak kechi angur mesüra ni nungi kechi angashir, idakji alia pai kü indang ulua mebilemdakstsütsü asoshi ni kü sasa sota ayur.

⁷Aser jungkai adokbatem onsara nung iba jagi ni kanga alia moulutsü atema ni kangshitsü aser asüküma uluba nungi niji sottsü asoshi Satan tenyar ka, oda kü shi nung ai ka agütsü

⁸Aser ibai kü dak pila-a aotsü asoshi ni Kibuba dang asemben mepishi.

⁹Aser pai kü dang ashi, “Kü taochi na asoshi teperi, kechiaser kü ain mokokmin nung abensadaktsür.” Anungji Khrista ain kü dak alitsü asoshi ni kanga pelashishia kü mokokmin nunga uludi.

¹⁰Aji asü nung Khrista atema mokokmin nung, sensamasatsüba nung, talira timtema inyakba nung, rishikangshi aser lendongtem nung ni temulung chia alir. Kechiaser kodang ni tashi maitar idangji ni tashi aiter.

Pauli Korint Arogo Asoshi Bilemstsüba

¹¹Ni tamashi kümogo; nenoki ni yamai kümdaktsü. Kechiaser ni nenok agi tenüng asangtsü tim liasü. Kechiaser ni kecha mesüaka, ni item tematiba tenyartem dang nungi tekübokba masü.

¹²Taremzükbä ajak nung, temaitsütem, tesüngmangtsütem aser ain mapatem agi chichiba tenyar ka temaitsütem nenok rongnung inyakogo.

¹³Ni nenok nem khu mebenloktsüba dak alema tanga tanüngba arogotem dang nungi ni nenok dang kechi nungsa ajema miima ali? Iba tim masüba atema kü dang aochia tai tokangma.

¹⁴Tan agi tasembenbuba ni nenok dangi arutsü renema lir, aser ni nenok dak khu mebenloktsütsü; kechiyong ni nenok rongsen masü, saka nenok aginür.

¹⁵Nenok yaritsü asoshi ni akaba ajak oda kü taküm dena endoktsü ni pelashishia alitsü.

¹⁶Ni kü sasa nenok dak khu mebenloktsü ta nenoki metet. Saka nisung kari ni kanga tekülak ta nenok tiyazü sang nung pudaktsü.

¹⁷Nenok dangi osangbenertem kar yokba ajanga nenok agi ni tajangzükbä agia lir ma?

¹⁸Tita aser ni kasa tanela nung aser kasa jenjang nung meinyak no?

¹⁹Nenok madang onoki pei temeten o tesa jembir ta nenoki bilema liasü asü? Ajak agi nenok yangluloktsü asoshi onoki Khrista nung Tsüngrem tsüngdang jembia aruogo.

²⁰Kechiyong kodang ni arudir, nenok ni ngunüba ama mesüi ni nenokji angutsü ta, aser nia nenoki ngunüba ama mesüi nenoki angutsü ta ni tsübur. Ano o bangsentepba, tenükmeremba, ain adokba, pei asoshi dang bilemba, nüngsen o jembiba, nemnemshinemba, aser rongrongshishiba ni angutsü südi ta tsübur.

²¹Kodang ni tanaben arudir nenok madang kü Tsüngremi ni maksüa ludaktsütsü ta ni tsübur; aser tesüiba mapang nung shirnoki temenen mena aser shirnoki memerükba nüktapangta aser shi jabujariba nungi temulung memeyip “parnok aika atema ni mang ayimtsü südi.”

2 Korint 13

Tatem Tekümdangtsü O Aser Salem O

¹Tan agi tasembenbuba ni nenok dangi arur. Kuli ana asem agi o ajak shitak renemtsü.

²Akhidang tai menabatem dang aser tangar ajak dang ni tamasa shiogo. Aser ni tanaben semdangdang ashiba ama, tang medenjungu ya ashir, ni ano arura, parnokji memerenshi-i malitsü.

³Kechiyong kü dak Khristai jembiba indang nenoki kuli aginür. Nenok dang benshiba nung pa tashi mait masü, saka pa nenok dak tashi tait lir.

⁴Kechiyong mokokmin nung pa kangki nung angenlok, aji saka Tsüngrem ain ajanga pa taküm lir. Kechiyong onoka pa dak tashi mait saka nenok dang benshiba nung Tsüngrem ain ajanga onok pa den taküm alitsü.

⁵Nenok tamang nung ali asü mali, nenok sasa tendangang. Mesüra Yisu Khrista nenok dak lir ta, nenoki nenok sasa memetet no? Aji mesüra nenok atangji memetetba pur lir.

⁶Onoki tamakok maludaktsü ta nenoki ajitettsü ta ni imlar.

⁷Onoki tamakok nguaka nenokibo tai kecha meinyaktsü aser tamakok mangutsü asoshi onoki Tsüngrem dang sarasademer.

⁸Kechiyong onoki ochiba anema kecha meinyakteter, saka ochiba asoshi dang inyakteter.

⁹Kechiyong kodang onok tashi maiter, saka nenok tashi aiter idangji onoki pelar. Aser nenok tabensaba asoshi onoki sarasademer.

¹⁰Aji asü nung tebensatsü asoshi masü, saka yangluloktsü asoshi koba bangdak tashi Kibubai kü nem agütsü iba tashiji ni nenok dangi arudang sashia mamshitsü asoshi nenok nungi pila-a alidang ni iba shiti zülur.

¹¹Tatem nung adianutem, salem no, nenok lenmangtem yanglushiang; kü temepishiba tenok tenoka angang. Kati ka den putepa liang, tesünep nung liang, aser temeim aser tesünep Tsüngrem nenok den alitsü,

¹²Temeshi temeim agi salem agütsütepang.

¹³Temeshipur ajaki nenok nem salem bendaktsür.

¹⁴Kibuba Yisu Khrista taochi, aser Tsüngrem temeim aser Tanela Temeshi tatenba nenok ajak den liang.

Galatia

Galatia 1

Salem O

¹Paul, tenyar ka, nisungi mesüra nisung ajanga masü, saka Yisu Khrista aser Tebu Tsüngrem ajanga lir, shibai pa tasü nungi shia arudaktsü.

²Aser kü den aliba adianutem ajak nungi Galatia arogotem dangi;

³asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

⁴Pai asen Tebu Tsüngremi mulungba amato, tang aliba iba lima tamajung nungi asenok kümzüktsü asoshi asen temenentem atema pei sasa agütsü.

⁵Pa dang teti tatem maka sentsüwangshi sang. Amen.

Tanga Osangtajung Kecha Mali

⁶Khrista shibai pa taochi nung nenok aja, pa dak nungi pila-a tanga osangtajung dangi nenoki kanga yakta aenshia aoba meteta ni süngmanger.

⁷Ibai tanga osangtajung ka masü, saka nisung kari nenok timtemdaktsütsü asoshi Khrista Osangtajungji melenshidaktsüsü meranger.

⁸Saka onoki nenok dang sayutsüngiba osangtajung dak alema onoki süshia kotak nungi tenyar kati süshia tanga osangtajung ka sayutsüngira paji atakatem sang.

⁹Onoki tejaklen mezüng ashiba amato ni ano tanaben ashir, nenoki mezüng agizükba osangtajung dak alema tanga osangtajung ka nisung kari sayutsüngira paji atakatem sang.

¹⁰Kechiyong tang nisung mulung chidaktsütsü ni bushir asü? Mesüra Tsüngrem? Mesüra ni nisung peladaktsütsü meranger ama? Ni nisung peladaktsüra, ni Khrista lar masü.

Paul Tenyar Ka Akümba Indang

¹¹Saka adianutem, ni sayutsüngiba osangtajungji nisunger osangtajung masü ta ni nenok dang shinür.

¹²Kechiyong nisung shinga nungia ni ya magizük, mesüra shingaia ya kü dang mesayu; saka Yisu Khrista ajanga ya kü dangi jungkai adok.

¹³ Kechiyong ni akhidang Yihuda yimsü nung koma taküm liasü; aser ni koda Tsüngremer arogo raksatsütsü kanga meranga aji rishikangshia liasü, iba indangji nenoki angashiogo;

¹⁴ aser kü tetsü-teboutem alemli otsü asoshi ni kanga jangra-a Yihuda yimsü amangba nung kü medemsortem rongnung ni takangba liasü.

¹⁵ Saka ni masodang nungi Tsüngrem shibai ni balaka shimteta aser pa taochi agi ni aja,

¹⁶ pai pei Chir kü dangi jungkai adoka sayutsü mulunga liasü, aser aji agi pa indang Osangtajungji Bendangertem rongnung sayutsüngitetsü asoshi nisung shinga dena ni masüngdangtep.

¹⁷ Mesüra ano kü dang tamasa nungi aliba tenyartem dangi ni Yirusalemi matu, saka ni ilunga Arabiai ao, aser tesü Damaskai meyipa aru.

¹⁸ Küm asem lir külen-ang Kefa den metetteptsü ni Yirusalemi atu, aser pa den anogo terpungunü amung,

¹⁹ saka Kibuba tenu Yakob dak alema tenyartem rongnung tangar ka danga ni mangu.

²⁰ Tang ni nenok dangi kechi zülu, item indang ajiang, Tsüngrem tsüngdang ni meyzür.

²¹ Idangji ni Siria aser Kilikia temeket limai aru.

²² Aser Yihuda linük nung aliba Khristar arogotem den ni metettepa maliasü.

²³ Parnoki ya dang angashia liasü, “Shibai asenok khen rishikangshia liasü pa jagi pai khen samatsütsü merangba tamangji sayutsüngidagi;”

²⁴ aser ni asoshi parnoki Tsüngrem tenüng asang.

Galatia 2

Tangar Tenyartemi Paul agizükba

¹ Idangji küm terpezü renteter, ni Barnaba aser Tita kü den anir tanaben Yirusalemi atu.

² Ni atutsüla ta Tsüngremi jungkai adoka ashiba agi ni atu. Aser Osangtajung kechi ni Bendangertem dang sayutsüngi, aji kibok nung miima tanishirtem den dang jembitep; kechiyong taoba mapang nung aser tang inyakba mapatemji ni amajok mekümdaktsünü.

³ Saka kü den aliba Tita Grik nunger liaka, pa memejeptokdaktsü.

⁴ Aji saka onok alar kümdaktsütsü asoshi, Khrista Yisu nung aliba onok nüji tia miima ladangtsüsa, tiyazü adianutem miima aniok.

⁵ Kechiaser osangtajung ochibaji nenok den maneni litettsü asoshi, onok kenpiga danga parnok küboki mai.

⁶ Saka tanishirtem ta asüba nisung kar, parnokji shirsa kechi ama liasü, aji ni asoshi kecha masü, kechiyong Tsüngremi nisung jak merepranger, parnoki kü dang kecha mesayu ta ni ashir.

⁷ Saka kechi koda temejeptoker asoshi Osangtajungji Peter nem nungloktsü, yamaji memejeptoker asoshi Osangtajungji kü nem nungloktsüogo ta parnoki angu.

⁸ Kechiyong kechi koda Tsüngrem tashi agi Peter temejeptoker asoshi tenyar ka kümdaktsü, aji oda bendanger asoshi nia kümdaktsü.

⁹ Anungji Yakob, Peter aser Yohan, shir tongshitem amai lir, parnoki kü nem agütsüba taochiji aser parnoki Barnaba aser kü den telungjem temaitsü teka tajichi amtep. Anungji onok Bendanger dangi aotsü, aser parnok temejeptoker dangi aotsü.

¹⁰ Onoki sensaker bilemtettsü tim ta parnoki onok dang mepishi, aser iba mapajisa inyaktsü ni jangra-a liasü.

Antiok Nung Pauli Peter Arütsüba

¹¹ Saka kodang Peter Antioki aru, ni pa jakdang pa anema noktak, kechiaser pa dak tai liasü.

¹²Kechiyong nisung kar Yakob nungi marudang, pai Bendangertem den chiyung, saka kodang parnok aru, pai parnok temejeptokertem rongnungi ta meteta pai tsübua meyipa oa balaka aküm.

¹³Aser tangar Yihuda nunger ajaki pa den balakati ao, aser yamaji parnok anemsüba agi Barnaba-a anir ao.

¹⁴Saka parnoki Osangtajung ochiba nungji shitakba mejajar ta ni kodang angu, ni ajak madang Peter dang ashi, “Na Yihuda nunger sürrung, Yihuda nunger ama meli-i Bendanger ama alir süra, ajangla Bendangertem Yihuda nunger ama alitsü nai koda akhanger?”

Yihuda Nungertem Bendangertem Ama Tamang Agi Kümzüksü

¹⁵Asenok shirsa tasodangyongi Yihuda nungertem lir, saka temenenpur Bendangertem ama masü;

¹⁶aji saka nisung kaji ozüing mapatem agi masü, saka Yisu Khrista dak tamang ayuba agi metendaktsür ta asenoki metet. Anungji Yisu Khrista dak amangba ajanga asenok temeten angutsü asoshi asenoki pa dak amanger, kechiaser ozüing dak amangba ajanga shinga temeten mangutsü ta asenoki metet.

¹⁷Khrista ajanga temeten angutsü asoshi asenoki bushira, asenoka Bendangertem ama temenenpur masü ama? Ajangla Khristai temenen züindaktsü asü? Masü, yamaji kodanga masü!

¹⁸Kechiyong ni kechi raksa aji tanaben yanglura, ni kü sasa tai benshir ta kuli agütsür.

¹⁹Kechiyong Tsüngrem atema ni taküm alitsü asoshi ozüing ajanga ni ozüing nungi pila-a asü.

²⁰Kechiaser Khrista den ni kangki nung angenlokogo, aser ni ano taküm mali, saka kü dak Khrista taküm alir, aser Tsüngrem Chir shibai ni meim aser pei sasa ni atema agütsü, pa dak tamang agi ni taküm alir.

²¹Ni Tsüngrem taochi amajok mekümdaktsür, kechiyong ozüing ajanga nisung kaji Tsüngrem tsüngdang temeshi kümra, aji agi Khrista amajok nung asü ta sayur.

Galatia 3

Ozüing Aser Tamang

¹Oh nenok tamashi Galatia nungertem! Nenok kechi agi puadaktsü? Nenok shir jakdang Yisu Khrista kangki nung angenlokba shisang shisanga sayuogo;

²nenok nungi ni ya metetnür. Nenoki ozüing mapatem benshiba agi asü mesüra tamang ajanga angashiba agi nenoki Tanela agizük?

³Nenok yamai tamashi asü no? Nenoki Tanela nung tenzüker tang joko shi agi temdaktsür no?

⁴Nenoki amajok nung paikati kangshia aru no? Yamaji ataloka alinungbo itemji atangji amajok küma laluogo.

⁵Anungji shibai nenok nem Tanela agütsü aser nenok rongnung tesüngmangtsü sayatenyatem inyak, aji nenoki ozüing mapatem benshiba agi asü mesüra angashir amang nung pai aji inyak?

⁶Oda, “Abrahami Tsüngrem dak amang aser aji pa asoshi temeshiba ta züingshi.”

⁷Anungji shiri amanger parnok Abraham chirtem ta nenoki metetang.

⁸Aser Tsüngremi Bendangertem tamang ajanga metendaktsütsü ta Laishibai akhidang ngua, Abraham dang tamasa Osangtajung sayutsüngia yamai ashi. “Na ajanga kin ajak moatsütsü.”

⁹Anungji shirnok dak tamang ali parnokji tamangtir Abraham den külemi moatsür.

¹⁰Kechiyong kwikati ozüing benshiba agi alir parnok ajak atakatem kübok alir. Kechiaser ya zülua lir, “Kwikati Ozüing kakat nung zülua aliba ajak tashi anga-a mebenshir parnok atakatem lir.”

¹¹Saka ozüing agi Tsüngrem tsüngdang shinga memetendaktsür ta meteta lir. Kechiyong tamang agi temeshipur taküm alitsü.

¹²Saka ozüingji tamang dak metaloka mali, saka Lai nung ashir, “Nisung shibai ozüing mapatem tashi anga-a inyaker item jagi pa taküm alitsü.”

¹³Khristai asenok ozüing atakatem nungi kümzüktsü meji pa atakatempa ka aküm, ya zülua lir; “Shirsa süngdong nung meta, parnok atakatem sang.”

¹⁴Pai asenok kümzük, kechiyong Abraham nem agütsüba temoatsüji Khrista Yisu ajanga Bendangertem dangi arutsü, anungji tanela tenangzükbaji asen tamang ajanga dang agizüktettsü.

Ozüing Aser Tenangzükba

¹⁵Adianutem, ni nisunger tatishitsü ka shinür. Kodang nisunger tsüngda nung tezüingzüktepba ka ayur, aji akangteper külenbo, shingaia aji amajok mekümdaktsür mesüra talia mebendenloker.

¹⁶Tang Tsüngremi Abraham aser pa metsü den tenangzükbatem yanglu. “Aser Laishibai pa metsütem dang” ta mashir koba tetezü nisung aika, saka iba jagi, “Ne metsü dang” ta ashir, koba tetezü nisung ka shiba Khrista lir.

¹⁷Aser ni ya ashir; Tsüngremi tezüingzüktepba akhidang akangdaktsür külen küm noklang pezü ser semer renteter, aruba ozüing agi aji mesamadaktsür, mesüra tenangzükbaji ozüing agi amajok makümer.

¹⁸Kechiyong ozüingji senmang agi süra, aji ano tenangzükba agi masü, saka aji Tsüngremi tenangzükba agi Abraham nem agütsüogo.

¹⁹Ajangla ozüingji kechiba aru? Koba metsü dang tenangzükbaji agüja jemi, pa maru tashi, tai benshi nung ozüingji agütsü; aser ibaji kotak tenyarterm ajanga tetsüngdai aiba teka agi renemdaktsü.

²⁰Saka nisung ka dang alidakjibo tetsüngdai air ka tenüngdaktsü maka. Aser Tsüngremji ka dang lir.

Alartem Aser Techirtem

²¹Ajangla ozüngji Tsüngremer tenangzükbatem anema ali asü? Yamaji kodanga masü. Kechiyong nisung nem taküm agütsütettsüsa ozüngji ali asübo, iba ozüng jagi temeshiba adokdaksür lila

²²Saka Yisu Khrista dak tamang ayurtem nem kechi tenangzükba agüja ali, ibaji shirisa amanger parnok nem agütsütsü asoshi alima ajongaji temenen kübok puoka lir ta Laishibai metetdaksür.

²³Tamang marudang, oda tamangji jungkai madokdaksü tashi asenokji ozüng kübok puoka liasü.

²⁴Anungji tamang agi asenok metendaksütsü asoshi Khrista dangi anitsü ozüngji asen leniba küma liasü.

²⁵Saka tang tamang aru nung, asenok joko ozüng leniba kübok mali.

²⁶Kechiyong Khrista dak tamang akaba ajanga nenok ajak Tsüngrem chirtem lir.

²⁷Kechiyong nenok shirsa Khrista nung baptiogo, nenok Khrista dak sübuogo.

²⁸Yihuda nungera masü Grik nungera masü, alara masü, nüjia masü, tebura masü, tetsüra masü, kechiyong nenok ajak Khrista Yisu nung ka dang lir.

²⁹ Aser nenok Khrista nübur süra, ajangla nenok Abraham semchirtem lir aser tenangzükba amato nenok senmangertem lir.

Galatia 4

¹Ni shinübaji ya, senmangerji rongsen ajonga madak kibur liaka, pa tanur asüandangbo pa alar dang nungi kecha balaka masü.

²Saka tebuü süktettsüba anogoji matong tashi paji anebalurtem aser ketdangpurtem kübok alir.

³Aji oda asenok kodang tanur liasü asenoka alima amato tanelatem kübok alar küma liasü.

⁴Saka kodang tabensaba mapangji aru, tetsür ka agi asoba, aser ozüng kübok asoba oda Tsüngremi pei Chir yok.

⁵ Oda ozüing kübok alirtemji alangzüksü asoshi aser Tsüngrem chirtem kümdaktsüba agizüksü asoshi,

⁶ aser nenok pa chirtem asünung, aji sayutsü asoshi Tsüngremi pa Chir Tanela asenok mulungjangi yok, aser iba Tanelai “Aba, Oba” ta ayimtener.

⁷ Anungji na joko alar ama masü, saka techir lir aser techir ka süra Tsüngremi na pa senmanger kümdakja lir.

Pauli Galatia Nunger Indang Bilemba

⁸ Taoba mapang nung kodang nenoki Tsüngrem memeteti liasü, idangji shir yimya agi tsüngremtem masü, parnok kübok nenok alar ama liasü.

⁹ Saka tang nenoki Tsüngrem meteta akümdang, mesüra oda Tsüngremi nenok meteta akümdang kodaser item tashi mait atamata tanelatem dangi meyipa or külen parnok kübok nenoki tanaben alar ama küma linür?

¹⁰ Nenoki anogotem, ita tsüngkhüm mongpu aser küm, item kar nung anemponga amunger.

¹¹ Nenok asoshi ni kechi mapa inyak aji amajok nung inyak asü ta, ni nenok asoshi shisa bulua bilemer.

¹² Adianutem, ni ama kümang ta ni mepishir, kechiaser nia nenok ama küma lir. Nenoki kü dak tai kecha meinyak.

¹³ Ni temang nung mokokmin asünung, ni tamasa nenok dang osangtajung sayutsüngi ta nenoki metet.

¹⁴ Aser kü tiaji nenok madang tetendangba ka saka, nenoki ni matala mesüra mesensatsü, saka niji Tsüngrem tenyar ka ama oda Khrista Yisu ama nenoki agizük.

¹⁵ Tang nenok tepela to kechi aküm? Kechiyong akok asübo, nenoki nenok tenüktem arokteta itemji kü nem agütsütsü mulunga liasü ta ni kuli asür.

¹⁶ Anungji ni nenok dang ochi ashi nung, ni nenok tsükchir aküm asü?

¹⁷ Item tangar nisungtem jagi nenok dak temulung kanga agüja sayur. Saka parnok nükjidongji tajung masü; nenok dang parnoki inyakba amaji parnok

tsütsü nenokia aria bilema aitdaksütsü asoshi, parnoki aginübaji oda nenokji onok nungi piladaksütsü asoshi dang lir.

¹⁸Aser ni nenok den alidang dang masü nükjidong tajung asoshi tangartem atema teti temulung agütsütsüji junger.

¹⁹Kü temeimba tila tanurtem, nenok dak Khristaji madoktet tashi tetsür nuso kangshiba ama ni nenok asoshi tanaben kangshir.

²⁰Nenok tsütsü kü yimyayimpong ni balaka melenshitsü asoshi ni tang mapang nunga nenok rongnung dena alia ta dang sünüali. Kechiaser nenok indang ni kanga shisa bulua ratar.

Hagar Aser Sarah Tatishitsü

²¹Nenok ozüng kübok linürtem, kü dang shiangjo, nenoki ozüngji mangali ma?

²²Kechiyong ya zülua lir, Abraham techir ana liasü, alar-tsür agi asoba ka aser nüjitsür agi asoba ka.

²³Saka alartsüri asobaji shi amato aso aser nüjitsüri asobaji tenangzükba ajanga aso.

²⁴Item tetezü o kar, tetsür ana jagi tezüngzüktepba o ana sayur; ka Sinai tenem nungi arur aser alar tanur asor.

²⁵Ibaji Hagar, aser iba Hagarji Arabia nung aliba Sinai tenem lir, aser aji tang aliba Yirusalem yimti tatishitsü lir, kechiyong la pei chirtem den külemi alar tia nung lir.

²⁶Saka temalen aliba Yirusalemji nüji tatishitsü lir. Ibaji asen tetsü.

²⁷Kechiyong ya zülua lir: “Na tapungla aser tanur masola pela-a liang, Na nuso ashitsü matula, ola agüjang aser ayimtenang. Kechiyong kinungpu aliba tsür dangbo, kija alir tsür tanur tali lir.”

²⁸Aser adianutem, Isak amato asenok tenangzükba chirtem lir.

²⁹Saka alemli kechi koda shi amato asoba tanuri Tanela agi asoba tanur rishikangshi yamaji tanga lir.

³⁰Saka Laishibai kechi ashir? “Alartsür aser la chirji endokang. Kechiyong alartsür chiri nüjitsür chir den senmang mamangtsü.”

³¹Anungji adianutem, asenok alar-tsür chirtem masü, saka nüji-tsür chirtem lir.

Galatia 5

Khrista Nung Nüjiba

¹Nüjiba asoshi Khristai asenok nüji kümdaktsüogo. Anungji akang akanga noktakang aser joko tanaben alar tapuba süngra nung tapu.

²Kü otemji ajiang, nenok temejeptokertem kümra, Khrista agi nenok tajangzük maka ta ni Pauli nenok dang ashir.

³Aser temejeptokba shia dang, pai ozüing yimsü ajak benshitsü pa sentsüh tsüa lir ta ni tanaben kuli agütsür.

⁴Nenok ozüing agi metendaktsütsü merangertem Khrista nungi pila-a lir; taochi nungi nenok tsüka lir.

⁵Kechiyong tamang agi tanela ajanga asenoki temeshiba teimla asoshi ata-a alir.

⁶Kechiyong Khrista Yisu nung temejeptokba süshia aser memejeptokba süshia kecha jenjang balaka mali; saka temeim ajanga tamangi mapa inyakbaji dang tongtimbang lir.

⁷Nenoki jungjunga asemya liasü, nenoki ochibaji tashi mangadaktsütsüsa shibai nenok songtem?

⁸Shibai nenok aja, pa nungi iba ama temesüzükba maru.

⁹Piyazü tila ka agi am rangben pokraka atudaktsür.

¹⁰Nenoki kü tebilemba tashi angaba dang nungi tanga tebilemba indang kecha mebilemstsüla ta ni tamang kanga akar. Saka shibai nenok nem timtem agütsür paji shibasa südir sang pai obendangbaji angutsü.

¹¹Saka adianutem, temejeptoktsüba indang ni ano sayutsüngira, ni kechiba ano rishikangshitsü? Yamaji inyak asübo ni kangki indang sayutsüngiba nungi timtem melila.

¹²Shiri nenok ratadaktsür, ni parnok pei sasa meshimeshia rangtokdaktsünür.

¹³Adianutem, nüjiba asoshi nenok aja, saka iba nüjibaji nenok shi inyaknülen inyaktsü asoshi dang tamshima, saka temeim agi kati ka den tenzüktepang.

¹⁴Kechiyong o ka nung ozüng ajak ataloker, iba oji ya: “Nai ne kiyonger dang pei ama meimang.”

¹⁵Saka nenoki shiruru ama kati ka den tepu agi nguteper aser chiteper süra kati ka mechimatsü kümdangang.

Tanela Tejang Aser Shi Mapatem

¹⁶Saka nenoki Tanela agi jaja-ang, aser shi tejangrabatemji tatalokdaktsüma.

¹⁷Kechiaser shi tejangrabaji Tanela anema lir, kechiyong iba anaji kati ka anema lir. Anungji nenoki inyaknübaji nenoki meinyakteter.

¹⁸Saka nenok Tanela nem anitaktsüra, nenok ozüng kübok mali.

¹⁹Saka shi mapatem jungkai adoka lir, itemji ya: nüktapangta, memerükba, jabujariba.

²⁰Süngyanglu külemba, arasenba, tsükchitep, rarabangsen, nükmerem, mit adokba, pei ajung dang asaba, obang mapu, lemsatepba,

²¹tenükshiba tepsetba, yi mesepba, kimakba aser yamala. Shiri ibala benshidir parnoki Tsüngrem Yimli senmang mangutsü ta ni kechi koda nenok tejaklen kümdangdaktsü yamaji tanga ni nenok kümdangdaktsür.

²²Saka Tanela tejang itemi: temeim, tepela tesünep, taremzük, kümli tajung, tejungnü, temulung lemtetba,

²³ajemaluba, pei sasa azüokba. Item anema tanga ozüng kecha mali.

²⁴Aser shir Khrista Yisu nüburtem lir, parnoki shi-azü taginüba aser tejangrabatem kangki nung angenlokogo.

²⁵Tanela agi asenok taküm lira, asenoki Tanela agi ano jajadi.

²⁶Asenoki kati ka mejashidaktsüli mesüra mokokaji melidaktsüli, mesüra tiak mesangli.

Galatia 6

Kati Ka Khu Bentepang

¹Adianutem, nisung ka langka tai nung pura, nenok shir Tanela taküm jenjang nung lir, nenoki iba nisungji ajemaluba tanela nung melenshidakjangma. Nenok matitang daktsütsüsa nenok pei sasa tendangang.

²Kati ka den khu bentepang, aser aji oda Khrista ozüing atalokdakjang.

³Kechiyong nisung kati kodang pa kecha masü sürnung paji langka ta bilemer, pai pei sasa külakoktsür.

⁴Saka nisung shiai pei mapa tendangang, idangji pi indang masü, pai pei indang dang tenüngsang angutsü.

⁵Kechiyong nisung shiai pei khu abentsüla.

⁶Saka shiba dang ochi sayua lir pai oset tajung ajak tesayur den lem satepang.

⁷Tekülakokdaktsü, Tsüngremji mezüngmeshi tesü. Kechiyong kechisa nisungi prokdir ajisa pai meyipa arutsü.

⁸Shibai pei shi nung prokdir, pai shi nungi tesamaba angutsü, saka shibai Tanela nung prokdir, Tanela nung teti taküm angutsü.

⁹Aser asenoki tajung inyakba nung melakli, kechiyong asenoki temulung makai mekümra, mapang shitak nung arutsü.

¹⁰Anungji asenoki mapang ajak nung inyaklen lira, nisung ajak asoshi aser tongtibangsa tamangertem asoshi tajung inyakdi.

Tatem Tekümdangtsü Aser Salem O

¹¹Koda zülujang tulu agi kü ket agi ni nenok dangi zülur, aji reprangang.

¹²Kwikati shi nung ulunür, parnoki nenok mejeptokdaktsütsü meranger, saka Khrista kangki atema parnoki rishikangshi mangutsü asoshi dang aji inyaker.

¹³Ano shir temejeptokba akümer, parnoki pei sasa ozüing mebenshir. Saka nenok shi nung ulutsü asoshi parnoki nenokji mejeptokdaktsünür.

¹⁴Saka asen Kibuba Yisu Khrista kangki, koba ajanga kü tsütsü alima aser alima tsütsü ni kangki nung metaogo, iba kangki dak alema ni kecha nunga moulutsü Tsüngremi nungtemang.

¹⁵Kechiyong nisung tasen akümba dak alema temejeptokba süshia, memejeptokba süshia kecha mali.

¹⁶Aser kwikati iba ozüing agi jajadir, Tsüngremer tesünep aser yimlibilem parnok den aser Israel pur ajak madak liang.

¹⁷Tang nungi shingaia ni timtetemdaktsü kechiyong ni kü mang nung Yisu taraktem abener.

¹⁸Adianutem, asen Kibuba Yisu Khrista taochi nenok tanela den liang. Amen.

Efesa

Efesa 1

Salem O

¹ Paul, Tsüngremi mulungba ajanga Khrista Yisu tenyar ka, Efesa nung aliba temeshipurtem aser Khrista nung temulung lemtetba purtem dangi:

²asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Khrista Nung Tanela Temoatsü

³Asen Kibuba Yisu Khrista Tebu Tsüngrem, shibai kotak talidak nung tanela temoatsü ajak agi Khrista nung asenok moatsüogo, pa tenüng sangang.

⁴Asenok pa tsüngdang temeim nung temeshi aser tai makai alitsü asoshi, alima meyangludang pai asenok Khrista nung shimtet.

⁵Aser pai mulungba nükjidong amato Yisu Khrista ajanga temeim nung pai asenok pa chirtem akümtsüsa tiazüktsü.

⁶Pa temeimba Chir ajanga pai asenok nem angati agütsüba yong asenoki pa sentsüwangshi taochi Tsüngrem nem tenüngsang agütsüdi.

⁷ Aser Khrista taochi rongsen koba pai asenok madak talubosa meküplokja aliba amato,

⁸pa dak asenok pa zü ajanga talangzükba aser asen tai temenen tatokbaji kar.

⁹Kechiaser kotak nung aliba osettem aser alima nung aliba osettem ajakji pa dak lungjemdaksütsü asoshi pa tabensaba mapang sentong amato,

¹⁰Khrista nung pai pei nükjidong ayuba amato, pai mulungba tesüngmangtsü taroktem aser shisatsü ajak nung pai asenok nem metetdakja lir.

¹¹Aser shibai pai mulungba ama ajak inyaker, pa nükjidong amato asenok mezüngyongi shimtet nung, asenok Khrista ajanga senmanger aküm.

¹²Aji asünung asenok shiri tamasa Khrista dak imla, pa nem sentsüwangshi agütsütsüla.

¹³Aser nenokia ochi oji, oda nenoki tekümtet osangtajung angashi nung, aser nenoki Khrista dak amang nung Tanela Temeshi temaitsü nenok dak ajen.

¹⁴Aser Tsüngrem sentsüwangshi tushitsü asoshi pa pei takabaji malangzük tashi, Tanela Temeshiji asen senmang mezüng agütsübaji lir.

Paul Sarasadem

¹⁵Aji asünung ni ano Khrista Yisu dak nenok tamang indang aser temeshipur ajak asoshi temeim indang angashi nung,

¹⁶ni kü sarasadem nung nenok tenüng tetshia nenok indang meneni tenüngsang agütsür.

¹⁷Aser asen Kibuba Yisu Khrista Tsüngrem, sentsüwangshi Tebui pa indang metetba shisatsü aser jungkai adokba tanelaji nenok nem agütsütsü ta ni sarasademer.

¹⁸Aser pai nenok ajaba nung kechi teimla lir aser temeshipur nem pa senmang sentsüwangshi aser rongsen kechi,

¹⁹aser nenok amangbapur dang pa ain koda kanga tulu, itemji nenoki metettsü asoshi nenok temulung tenük sangwadaktsütsü ni sarasademer.

²⁰Kodang Tsüngremi Khrista tasü nungi shia arudaktsü aser kodang yimsüsüba ajak aser bangdak ajak aser ain ajak aser yimli ajak madak,

²¹aser tang mapang nung masü, saka tarutsü mapang nung tenüng ajak madak pa tetushiba asütsü, kotak talidak nung Tebui pei tajichilen Khrista mendaktsü; iba tashi inyakba agi Tsüngrem ain koda tulu aji jungkai adok.

²²Aser pai Khrista tetsüng kübok ajak ayu, aser arogo asoshi ajak madak pa tekolak kümdaktsü.

²³Arogoji pa temang aser shibai ajak nung ajak süngdaktsür pa tabensabaji arogo.

Efesa 2

Tasüba Nungi Taküm Dangi

- ¹Ozüng raksabatem aser temenentem ajanga tasü lia, pai nenok taküm kümdaktsü.
- ²Nenoki iba lima putu amato jaja, nenoki anüing tom mopung aliba chuba tashi kübok nenoki tashi anga-a liasü, koba tanelai tashi mangaba chirtem madak yimsü asür.
- ³Khen mapang nenok ajaki asen shi jangrabatem nung parnok amaji liasü, aser asen temang shi o aser temulungjangi mulungba benshia liasü. Aser tangar tanüingbatem ama asenoka yimya agi ain adokba chirtem liasü.
- ⁴Saka Tsüngrem shiba yimlibilem nung takar pa temeim tulu ajanga, pai asenok dang meim nung,
- ⁵asen aibelenba temenentem ajanga asenok tasü liaka, pai asenok Khrista den taküm kümdaktsü; kechiyong Tsüngrem taochi agi asenok kümzükogo.
- ⁶Pai asenok Pa den shia arudaktsü aser Khrista den külemi kotaker lima nung pai asenok mendaktsü.
- ⁷Tarutsü nung pai pa taochi talubosa moshia aliba Khrista Yisu nung asenok dang kümli tajung agi sayutsü asoshi pai ya inyak.
- ⁸Kechiyong taochi agi tamang ajanga nenok kümzükogo; aser aji nenok pei sasai inyakba agi masü, saka aji Tsüngrem sempet.
- ⁹Shingaia asüküma moulutsü asoshi aji mapa agi masü.
- ¹⁰Kechiaser pa teyangluba mapaji asenok, aser koba mapa tajung nung asenoki jajatsü Tsüngremi alemli renem, iba mapa tajung asoshi Khrista Yisu nung asenok yangluogo.

Khrista Nung Ka Dang Kümdaktsü

- ¹¹Anungji teka agi shi nung adokdaktsütsüba temejeptokbapuri nenok dang memejeptokbapur shi nung Bendangertem ta akhidang ajabaji nenoki bilemtetangma.

¹²Iba mapang nungji nenok Khrista nungi pila-a liasü, nenok Israel nunger kin senso masü, tenangzükba tezüngzükbatem nungi pila-a aenertem, teimla maka, aser Tsüngrem medeni alima nung liasü ta bilemtetang.

¹³Nenok shir alemli talangka pila-a or liasü, saka tangbo Khrista zü nung kanga anasa anir arua lir.

¹⁴Kechiyong Khrista shibai Pa shi raksaba ajanga anemtepba jara raksaja asenok ka küma lungjemdaksü, paji asen yimjung.

¹⁵ Pai pei dak anaji tasen nisung ka kümdaktsütsü asoshi; parnok tsükchitepa, oda yimsü nung aliba ozüng agi melaba, pai pei shi nung anendakja yimjung adokdaksü.

¹⁶ Aser aji agi pai tsükchitepba tepseter, kangki ajanga temang ka nung anaji Tsüngrem den putepdaksü.

¹⁷ Aser pai arua nenok talang nung alirtem anaprongla dang yimjung sayutsüngi.

¹⁸Kechiyong pa ajanga asenok anaprongla Tanela ka nung Tebu dangi arudaktsüba kar.

¹⁹Anungji joko nenok aener aser yimjeni aruba nisung masü, saka temeshipurtem den nenok yimsopur aser Tsüngremer kinunger.

²⁰Nenok tenyartem aser ainkartem tazüngdak manung yanglu aser Khrista pa sasa kinük lung tongtiba lir.

²¹Pa dak ki ajak shitak sütep sütepa yanglua, Kibuba nung temeshi tenla ki küma indaktsür;

²²aser Tanela nung Tsüngrem talidak ki alitsü asoshi pa dak nenoka sütep sütepa yangluloker.

Efesa 3

Pauli Bendangertem Dang Tenzükba

¹Aji asünung, ni Paul, nenok Bendangertem asoshi Khrista Yisu meyong tepuokba,

- ²Tsüngrem taochi ketdangsüba mapa koba nenok asoshi kü nem agüja lir; iba indang nenoki atangji angashia lira;
- ³koba jungkai adokba o agi miim oji kü dang metetdaksü, aji ni o ishika agi akhidang züluogo.
- ⁴ Aser kodang nenoki aji züngdir Khrista miim o ni angazükbaji nenoki angatettsü.
- ⁵Iba miim oji tang Tanela nung pai temeshi tenyartem aser ainkartem dang jungkai adokba ama tanga putu nung nisung chirtem dang memetetdaksüi liasü.
- ⁶Aser iba miim oji ya, oda Osangtajung ajanga Khrista Yisu nung Bendangertem asenok den senmangertem, aser temang kasa nung adenertem aser tenangzükba kasa agizükertemji lir.
- ⁷Iba Osangtajung asoshi Tsüngrem aini inyakba amato kü nem agütsüba Tsüngrem taochi agi ni tenzüker aküm.
- ⁸Khrista meyong mangatetba rongsen Bendangertem dang sayutsüngitsü temeshipur ajak rongnung tilatiba dang nungia tilatiba ni, kü nem iba taochi agütsüogo.
- ⁹Aser Tsüngrem shibai oset ajak yanglu, Pa dak koba miim o putu aika miimbanga liasü, aji ketdangsüba o nisung ajak nem ngudaktsütsü asoshi,
- ¹⁰aser Tsüngrem teti tatem maka nukjidong amato, koba pai asen Kibuba Yisu Khrista nung mulungtet;
- ¹¹pa shisatsü tulu tang arogo ajanga kotak talidak nung yimsüsürtem aser bangdaktem dang metetdaksütsü asoshi, kü nem iba taochi agütsü.
- ¹²Khrista nung pa dak asen tamang ajanga asenok kanga teimla agi tasü taitba aser Tsüngrem dangi arudaktsüba asenok kar.
- ¹³Anungji nenok atema kü timtem tekangshi, koba nenok sentsüwangshi lir, item indang nenok tashi maitba teküm ta ni mepishir.

Khrista Temeim Metettsü Asoshi

- ¹⁴Aji asünung ni Tebu madang temokok agi apudaker.
- ¹⁵Shiba nungi par kibong ajak tenüng Kotak nung aser alima nung agüja lir,
- ¹⁶Pa sentsüwangshi rongsen amato, pa Tanela ajanga nenok taküm telunglen tanela nung pa ain agi nenok tashi itdaktsütsü asoshi,
- ¹⁷tamang ajanga nenok temulung nung Khrista litettsü asoshi nenok temeim nung tera yanga akang akanga noktaker.
- ¹⁸Nenoki temeshipur ajak den lenten aser metong, tema aser tarok kechisa lir, aji angazüktettsü asoshi,
- ¹⁹aser temetetba ajak dang Khrista temeim metettsü asoshi, Tsüngrem tabensaba ajak agi nenok asüngtsü asoshi, ni Tebu dang sarasademer.
- ²⁰Tang asenok dak inyakba ain amato, shibai asenoki asüngdangba aser bilemba ajak dang nungi kanga agi tali inyaktsü akoker.
- ²¹Pa dang arogo nung aser Khrista Yisu nung sentsüngwangshi putu ajak nung teti liang! Amen.

Efesa 4

Temang Telungjem

- ¹Ni Kibuba nung tepuokbai koba tajaba agi nenok aja, iba tajaba temsüa nenoki alitsü mepishir,
- ² Ajemaluba aser tesüngjem agi, aremzükbä agi, temeim nung kati ka den azüüktepang,
- ³Tanela telungjem wazüka yutettsü asoshi tesünep ajanga alentepdaktsütsü.
- ⁴Temang ka aser Tanela ka lir. Oda nenoka nenok ajaba teimla ka nung aja;
- ⁵Kibuba ka, tamang ka, baptiba ka,
- ⁶asen ajak Tsüngrem aser Tebu ka, Pa ajak madak, aser ajak ajanga aser ajak nung lir.
- ⁷Saka Khrista sempet tatakzük yari asenok shia nem taochi agütsü.

- ⁸ Anungji pai ashi, “Kodang pa azükleni atu, pai tepuokbatem ania puok, Aser nisungtem nem sempet agütsü.”
- ⁹Tang pa alima teküboki malui lira, iba o, pai atu tetezü kechi?
- ¹⁰Pai ajak süngtsütsü asoshi talubaji aser kotak ajak temaleni atubaji kasa lir.
- ¹¹Pai pa sempet, oda kar tenyar asütsü, kar ainkar, kar sayutsüngir, kar pastor, aser kar tesayur asütsü agütsü.
- ¹²Aser tenzükba mapa asoshi temeshipurtem renemteta sobutsütsü asoshi, aser Khrista temangji yangluloktsü asoshi;
- ¹³asenok ajak tamang telungjem aser Tsüngrem Chir metetba shisatsü kasasa tongteta maküm tashi, aser nisung tain maküm, tashi, aser Khrista tabensaba temang tasazük tongteta maküm tashi,
- ¹⁴Asenok joko tanur ama malitsü, mesüra tesayuba mopung shia agi meinzütsü, mesüra nisung tekülak aser sangrasangji agi aser aibelena tiyazü sayuba agi ona oli aruli ta masütsü;
- ¹⁵saka temeim nung ochi jembia ajak nung pa dak asenok aintsü, paji tekolak, oda Khrista;
- ¹⁶ aser pa dak nungi temang ajak sütep-sütepa alenteper teloktep shiai agütsüba agi, tenüktelen shia pei mapa inyakba amato temangji pei sasa temeim nung ina tain kümdaktsür.

Tejenba Aser Tassenba Taküm

- ¹⁷Aji asünung Bendangertem pei temulung uluba nung jajaba ama asenoki joko mejajatsü asoshi ni ya ashir, aser Kibuba nung kuli agütsür.
- ¹⁸Parnok pei dak memetetba alinung, aser parnok pei temulung merang nung, parnok tangatetba tammang küma Tsüngrem taküm nungi parnok pila-a liasü.
- ¹⁹Parnok pezüpezüa küma, kanga jangraba agi memerükba ajak benshitsü asoshi pei sasa jabujariba nem agütsü.
- ²⁰Saka nenoki aji oda Khristaji magizük,

²¹oda nenoki atangji pa indang angazüka lira, aser Yisu dak aliba ochiba amato pa dak nenokji sayua lira;

²²nenok akhidang lia aruba taküm yimya tejenba nung, külakokja raksatsütsü tejangraba liasü, aji endokang.

²³Aser nenok temulung nung tasen küma,

²⁴nisung tasen, shiba Tsüngrem mesükba nung ochiba, tajungba aser temeshiba nung yangluogo aji semokang.

Tasenba Taküm Ozüng Yimya

²⁵Anungji tiyazü jembiba endokang, nisung shia pei kiyonger den ochi jembiang. Kechiaser temang ka nung asenok tenük-telen ka ka lir.

²⁶Ain adoka temenen tebenshi. Ne ain adokba manung anü teludaktsü.

²⁷Mesüra mojing nem talidak tagütsü.

²⁸Shibai auya-a liasü, pai joko tauya, saka tenüngdaktsü akaba nisung nem agütsütsü alitsü asoshi, pai pei teka agi kechi mapa tajung, aji inyakang.

²⁹Nenok tebang nungi o tamajung ka danga tatokdaktsü. Saka tenüngdaktsü amato kechi yangluloktsü asoshi tajung lir, tangashirtem nem taochi agütsütsü aji jembiang.

³⁰Aser Tsüngrem Tanela Temeshi, shiba dak tekümzüktsüba anogo asoshi nenok temaitsü ajen, pa tejashidaktsü.

³¹Takuba ajak, ain adokba aser terasaba, rongrongba, sensatsüba aser sempaba ajak nenok temulung nungi piladakjang.

³²Aser kati ka den meimtepa jungtepa liang. Aser kechi koda Tsüngremi Khrista nung nenok tai atok, yamaji nenokia kati ka dang tai toktebang.

Efesa 5

¹Nenok temeimba chirtem amato nenoki Tsüngrem jilu ajizükang.

²Aser Khristai kechi koda nenok meim aser teronem tanang atema tenla ama Tsüngrem nem asenok asoshi pei sasa bendanga agütsü, yamaji nenoki temeim nung jajang.

³Saka temeshipur rongnung tetemsü ama, nenok rongnung nüktapangta aser memerükba ajak, mesüra tenükmeremba kecha tetetshidaktsü.

⁴Mesüra tamajung aser tamashi jembiba mesüra salepsari, koba tim masü, aji tetetshidaktsü; saka itemji melena tenüngsang agüjang.

⁵Kechiyong nüktapangtar mesüra memerükba nisung, mesüra tenükshiba nisung, shiba süngyanglu külemer lir, item rongnung shingaia Khrista aser Tsüngrem Yimli nung senmang mangur ta nenoki atangji metet.

Tesangwa Chirtem Ama Jaja-ang

⁶Shinga nema o amajok agi nenok tekülakokdaktsü, kechiyong item asoshi tashi mangaba chirtem dak Tsüngrem ain adokbaji arur.

⁷Anungji nenoki parnok den telemsateper teküm ma.

⁸Akhidang nenok khenyongi tammang nung liasü, saka tang nenok Kibuba nung tesangwa lir. Anungji tesangwa chirtem ama jaja-ang.

⁹Kechiyong tesangwa süngjangji tajungba, temeshiba, aser ochiba item ajak nung angur.

¹⁰Aser Kibuba madang kechi tajung tagizüktettsü lir aji tendangang.

¹¹Aser tejang matangba ammanng mapatem den temedem. Nenoki itemji odia nungtetja sayuang.

¹²Kechiyong parnoki kibok nung miimshia inyakba mapatem indang jembitsüjia koda taktsü lir.

¹³Saka kodang tesangwai kechisa jungkai adoktsür aji ngua akümer.

¹⁴Kechiaser kechisarena ngudakja jungkai adokdaktsübaji tesangwa lir. Anungji ya shia lir, “Oh mejanga alisang, na sakang, tasüba nungi shia arung, aser Khristai ne madak sangwatsü.”

¹⁵Anungji nenok koda jajar kümdanga repringang, shisa makaba ama masü, saka shisa akaba ama jaja-ang.

¹⁶Mapang tajung ajak alangzükang, kechiyong anogotem tamajung lir.

¹⁷Anungji tamashir tesü, saka Kibubai mulungba kechi lir aji angatetang.

¹⁸Aser yi koba nung teraratsü lir, aji agi temesep ma, saka Tanela agi sünga liang.

¹⁹Tenüngsang ken, Osangtajung ken, aser tanela kentem agi kati ka den jembitepang aser kensü ola tajung nenok mulungjang nungi adoka Kibuba dang tenang.

²⁰Teti Tebu Tsüngrem dang asen Kibuba Yisu Khrista tenüng nung ajak asoshi tenüng sangang.

²¹Khrista tsübuba nung nenok pei sasa kati ka kübok liang.

Kinungtsütem Aser Kinungputem

²² Kinungtsütem, Kibuba dang ama pei kinungpurtem kübok liang.

²³Kechiyong kechi koda Khrista pa sasa temang kümtetdakba lia, arogo tekolak lir, aji oda kinungpuji kinungtsü tekolak lir.

²⁴Saka kechi koda arogoji Khrista kübok lir, aji oda kinungtsüji ajak nung pei kinungpu kübok liang.

²⁵ Kinungputem, Khristai arogo dang meim aser pei sasa iba asoshi bendanga agütsü, aji oda kinungpuri pei kinungtsür dang meimang.

²⁶Khristai arogoji Tsüngrem O nung tzü chiguba agi merükdakja meshitettsütsü asoshi,

²⁷arogoji pungmen süshia, kangtenba süshia ibala kecha makai temeshi aser tai makai litettsü, pai iba sentsüwangshi arogo pei nem agütsütsü asoshi,

²⁸Kinungpuri pei mang meim ama kinungtsür dang meimtsü tim. Shibai pei kinungtsür dang meimer, pai pei sasa dang meimer.

²⁹Kechiyong shingaia pei shi kodanga mesempar, saka pai aji mesür aser anebalur.

³⁰Aji oda Khristai arogoji mesür aser anebalur, kechiaser asenok pa mang tenük-telentem lir.

³¹Iba kuli atema teburi pei tebu aser tetsü toktsütsü aser pei kinungtsü den temulung toka alitsü aser tenaprongla shi ka dang akümtsü.

³²Iba miim o kanga tulu saka ni Khrista aser arogo indang jembir.

³³Aji saka nenokia nisung shia pei ama pei kinungtsü dang meimang. Aser kinungtsüia pei kinungpu akhüm tsübuang.

Efesa 6

Tsüraburtem Aser Techirtem

¹Tanurtem, Kibuba nung nenoki pei tsüraburtem dang tashi angang; kechiyong aji tim.

²Na junga alitsü aser alima nung na arishia alitsü asoshi,

³nebu aser netsü akhüm tsübuang. Ibai tenangzükba aketba mezüngbuba ozüngji lir.

⁴Aser tebutem, nenok chirtem ain tadokdaksü, saka Kibubai sayuba aser aziökba nung anitetang.

Kilirtem Aser Kiburtem

⁵Kilirtem, Khrista dang ama tetsübu aser tatenten nung temulung shisa ka agi alima nung pei kiburtem dang tashi angang

⁶Nisung peladaktsürtem ama tenük mapa agi masü saka Khrista kilirtem ama, pei temulung ajak agi Tsüngremi mulungba inyakang.

⁷Nisungtem dang ama masü, saka Kibuba dang ama nenoki junga tenzükang.

⁸Kiliri süshia nüjpuri süshia, shibai kechisa tajung inyaker pai Kibuba nungi kasaji meyipa angutsü ta nenoki meteta lir.

⁹Aser kiburtem, Kibubaji kotak nung lir aser pai nisung jak merepranger ta meteta nenok tsüngken tetsübudaksü.

Mojing Anema Rara

¹⁰Tatemsä, Kibuba nung aser pa ain tashi aitba nung tashi itang.

¹¹Nenoki mojing külakoktsüba anema noktaktettsü asoshi, Tsüngremer raraba sobutsü ajak sobuang.

¹²Kechiaser asenoki azü aser shi anema memelangteper, saka tongtibanngtem anema, aintem anema iba amming lima yimsüsürtem anema, anüing tema nung tanela tamajung alibatem anema asenoki melangteper.

¹³Anungji tamajungba anogo nung nenoki noktaktettsü asoshi aser ajak inyakmar külen, noktaktettsü asoshi, Tsüngremer raraba sobutsü ajak sobuang.

¹⁴ Anungji ochi agi nenok nangri kanger aser temeshiba merang semoktsü teku nung semoker,

¹⁵aser tesünep Osangtajung terenemba tsüngsem tetsüing nung semer noktakang.

¹⁶Aser idakji chia ano tamang jong koba agi nenoki tamajungba meyong mi aketba lijakjang sepdaktsütettsü aji sobuang.

¹⁷Aser tekümtet merang korang, aser tanela nok, koba Tsüngrem O lir itemji agiang.

¹⁸Sarasadem aser temepishiba ajak agi Tanela nung mapang ajak nung sarasademang. Aser iba nung maneni merangba aser temepishiba ajak nung temeshipur ajak asoshi aser ni asoshi saksalema sarasademang.

¹⁹Oda ni osangtajung miim o koba indang ni ibaji tasü ita jembitsü, kü bang lapokdang ola adokba kü nem agütsütettsü asoshi nenoki saksalema mepishiang.

²⁰Kechiyong Osangtajung koba ni sayutsüingitsü tim, jembitsü asoshi ni merangsen tenyar ka lir, nenoki sarasademjang.

Tatem O

²¹ Saka nenoki kü indang metettsü asoshi aser ni koda lir, adianu temeimba aser Kibuba nung temulung lemtetba külem tenzüker, Tukikai nenok nem ajak metetdaktetsü.

²² Iba asoshisa nenoki onok tia metettsü asoshi, aser pai nenok temulung süngjemdaktsütsü asoshi, ni pa nenok dangi yoker.

²³ Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi adianutem dangi tamang den tesünep aser temeim sang.

²⁴ Shirnoki asen Kibuba Yisu Khrista tamasüba temeim agi meimer parnok ajak den taochi liang.

Filipi

Filipi 1

Salem O

¹ Paul aser Timoti, Yisu Khrista lartem Filipi nung aliba Khrista Yisu nung amangba purtem ajak aser tanükertem o dikontem dangi:

²asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Pauli Filipi Nunger Asoshi Sarasademba

³Nenok bilemtetba mapang shia nung ni kü Tsüngrem tenüng asanger;

⁴aser nenok asoshi kü sarasademba mapang shia nung, ni pela-a sarasademer,

⁵kechiaser mezüng anogo nungi tang tashi osangtajung sayutsüngiba nung nenoki telungjem sayu.

⁶Kechiyong shibai nenok dak mapa tajung tenzük, pai Yisu Khrista anogo tashi ajisa abensatsütsü ta ni amanger.

⁷Yamai nenok ajak atema bilemtsü tim, kechiaser ni kü temulung nung nenok ayur, kechiyong kü talenba nung aser osangtajung sotba aser akangdaktsüba mapa nung nenok ajak kü den taochi nung lemsatepertem lir.

⁸Nenok ajak asoshi kü mulung nung koda ni yongyar aji Khrista Yisu aria bilemba temeim nungi adokba ta Tsüngremji kü kuli lir.

⁹Ni ya sarasademer: nenok temeim tali tali rendakjang, temetetba aser teratetba nung tali moshia kümjang.

¹⁰Anungji kechi tajungtiba aji nenoki shimtsü akoktsü. Idangji Khristar Anogo nungji tai makai temeshi alitsü.

¹¹Aser Tsüngrem sentsüngwangshi aser tenüngsang atema temeshiba tejang, koba Yisu Khrista ajanga lir, aji agi nenok süngdaktsütsü.

Ni Asoshi Taküm Alibaji Khrista

¹²Adianutem, kü dak kechisa atalok aji agi osangtajungji taliang ayimsünga aküm ta nenok nem metetdaktsünür.

- ¹³ Obendangba ki ajak nung aser tangar tanungba ajak dang kü talenba Khrista atema lir ta jungkai adok;
- ¹⁴ aser Kibuba nung adianu ni alenba agi temulung ulua küma, Tsüngrem O metsübui jembitsü kanga tali tasü ita akümer.
- ¹⁵ Kari atangji mokokajiba aser rarabangsen agi Khrista o sayutsüngir, saka kari temulung tajung agi sayutsüngir,
- ¹⁶ Tesübuba jagi temeim nung inyaker, kechiaser osangtajung kümzüka ayutsü asoshi ni atadaksü ta parnoki metet.
- ¹⁷ Mezüngbuba jagi nentaka mesüi pei ulunüba tanela agi Khrista indang sayutsüngir, kü talenba nung parnoki ni timtemdaksütsü bilemer.
- ¹⁸ Ajangla kechi? Ibai dang, anemsüba nung süshia, atangji nung süshia ajaklen Khrista sangokja lir; aser iba nungji ni pelar, aser ano pelatsü.
- ¹⁹ Kechiyong nenoki mepishiba ajanga, aser Yisu Khrista Tanelai agütsüba ajanga ni kümzüksü asoshi ibai akümtsü ta ni metet.
- ²⁰ Anungji ni tenok tenoka bilema imlaba amato, ni kecha maksü mangutsü, saka tasü aitba ajak agi, teti ama, taküm agi süshia, tasüba agi süshia, tanga kü mang nung Khrista uludaksütsü.
- ²¹ Kechiaser ni asoshi taküm alibaji Khrista, aser tasütsüji tajangzük lir.
- ²² Saka shi nung taküm lira, aser kü mapa nungji süngjang tangra, idangji ni koba shimtetsü aji ni memetet.
- ²³ Saka ana tsüngda nungji ni terata nung lir, kechiyong ni asoshibo pila-a Khrista den linür; aji kanga agia tajungba.
- ²⁴ Saka ni nenok asoshi shi nung alitsüji tenügdaksü tali lir.
- ²⁵ Aser aji meteta, ni nenok dangi tanaben aruba agi Khrista Yisu nung kü dak nenok uluba tali akümtsü asoshi,
- ²⁶ tamang nung nenok arentsü aser pelatsü asoshi, ni taküm alitsü ta ni metet.

²⁷Ni arua nenok ngur süshia, ni maden dang süshia, nenoki osangtajung tamang atema merangtepba, nenok tanela ka nung temulung ka sür akang akanga noktaker ta,

²⁸aser tsükchirtemi kecha nunga metsübudaktsür ta, nenok tia indang ni angashitsü asoshi nenok taküm yimya Khrista osang tajung temsüa lidakjang. Nenok tetsübu malibaji parnok asoshi tesamatsü kuli tejangja lir, saka ibaji nenok asoshi Tsüngrem nungi tekümtet indang kuli lir.

²⁹Khrista dak amangtsü asoshi dang masü, saka ano pa atema timatemtsü nenok nem agütsü.

³⁰Kechiaser kü dak koda raraba nenoki angu, aser tanga kü dak lir ta angashir, iba raraba nenokia raradagi.

Filipi 2

Khrista Ajemaluba Indang

¹Anungji Khrista nung langka tajungshiba lira, temeim nungi langka tesüngzük lira Tanela nung langka telungjem lira, aria bilemba aser yimlibilem lira,

²kü pelaba süngdaktsütsü asoshi nenoki putepa liang, kasa temeim akatsüla, taküm telungjem liang, aser kati ka den putepang.

³Ambangyim aser amajok asüküm agi kecha teinyak; saka ajemalu shisatsü agi nisung shiai pei dang nungibo pi taoba ta züngshiangma.

⁴Nenok nisung shiai pei indang mebilemi pi indang bilemangma.

⁵Anungji Khrista Yisu dak koba mulungsentsü liasü, aji nenok daka liang:

⁶“Pa Tsüngrem mesükba nung liaka, Tsüngrem den saku alibaji sota ayutsü tim ta mezüngshi.

⁷Saka pei sasa tazüngla kümer, alar ama küma nisung ama aküm.

⁸Aser sorubangru nung nisung ama kümer, pei sasa ajemalu küma, tasütsü, oda kangki nung asütsüa, tashi anga-a aküm.

⁹Anungji Tsüngremi pa tematiba jenjangi ajungket, aser ajak dang taoba tenüing Pa nem agütsü;

¹⁰Anungji Yisu tenüing nung kotak nung alirtem, alima aser ali telung nung alirtem ajaki pa dang temokok agi apudaka külemtsü;

¹¹aser ‘Yisu Khristaji Kibuba ta Tebu Tsüngrem nem, sentsüwangshi agüja temeli ajaki ayimtentsü.’”

Alima Nung Petinu Sangwatem Ama

¹²Anungji kü temeibatem, ni nenok den alidang nenoki kü dang teti tashi anga-a aliba ama, tang ni nenok den dena malidanga kü dang tashi angatsübaji kanga agi tongtimbangba lir. Nenoki atentena aser tsübua pei tekümtet inyakang.

¹³Kechiyong shibai pei temulung chia inyakdaksütsü asoshi nenok dak temulungtetsü aser teinyaksü anaprongla adokdaksür, aji Tsüngrem.

¹⁴Aji asünung kangkokangji mesüra tashishiba kecha medeni inyakang.

¹⁵Anungji iba mashikoshi aser tekirak putu nung nenok tindang Tsüngrem chirtem, ochi aser tai meketi tesangwa ama ayatsü,

¹⁶Aji asü nung nenoki taküm o dak amet. Anungji Khrista Anogo nungji ni amajok nung masem mesüra amajok nung meinyak ta ni nümadanga shitetsü.

¹⁷Aser ano nenok tamang tenla aser tenzükba manung ni tenla agütsüra, ni pelar, aser nenok ajak den pelateper.

¹⁸Aser yamaji nenoka pela-ang; aser kü den pelatepang.

Timoti Aser Epafrodita

¹⁹Saka nenok indang meteta nia pelatsü asoshi nenok dangi Timoti yakta yoktsü Kibuba nung ni imlar.

²⁰Kechiyong pa ama temulung teputeper aser nenok indang shitak shia bilemba nisung shinga mali.

²¹Kechiyong ajaki Yisu Khrista masü pei ajungtsü indang bushir.

²²Saka nenoki ya meteter Timoti-i pei sasa metendaktsür. Tanur kati kechi koda tebu tenzüker, yamaji osangtajung renlokdaktsütsü asoshi pai kü den tenzüker ta nenoki pa indang kuli metet.

²³Anungji kü indang kechi koda asütsü, aji meteta kümli-i nenok dangi idangyongjisa pa yoktsü imlar.

²⁴Saka nia kü sasa yakta arutsü ta ni Kibuba nung amanger.

²⁵Saka kü adianu, külem inyaker, aser külem tamang nung rarar, Epafrodita, kü nüngdak nung shiba tenyar aser teyariteper lir, nenok dangi pa yoktsü ta ni bilemer.

²⁶Pa shiranga liasü ta nenoki angashiogo ta meteta pai nenok ajak ajurutsü yongyaba agi tip medemi liasü.

²⁷Kechiyong pa tasütsü ama shiranga liasü, saka Tsüngremi pa dang yimlibilem sayu.

²⁸Anungji nenoki pa tanaben ngua pelatsü asoshi, aser kü tejashia ajema akümstsü asoshi ni pa mulungsoa yokogo.

²⁹Anungji Kibuba nung pelashishia pa agizükang, aser ibala nisung akhüm tsübuang.

³⁰Kechiaser nenoki meyaritetba mapa kar nung ni yaritsü asoshi pa taküm lendongia ia Khrista mapa atema tasür dang liasü.

Filipi 3

Shitakba Temeshiba

¹Tatemsä, kü adianutem, Kibuba nung pela-ang. Ni iba o kasa nenok dangi zülutsü ni atangji malaker, saka aji nenok asoshi tekümdangdaktsüba.

²Azütem asoshi kümdangang, tamajung inyakerkem asoshi kümdangang, rangtokertem asoshi kümdangang.

³Kechiyong shiri Tsüngrem Tanela agi külemer, aser Khrista Yisu nung ulur aser shi nung meimlar, aji asenok temejeptokertem lir.

⁴Aji saka nibo shi nung imladi süra, tangar kari shi nung imlatsü koker ta bilemra, ni tali akoktsü;

⁵ ni Israel kin Benjamin kidong nungi, Ibri rongnung Ibri; tinü buba nung mejeptok; ozüing tsütsü nungi ni Farisi;

⁶ tejangraba tsütsü nungi arogo rishikangshiba nisung; aser ozüing nung aliba temeshiba tsütsü nungi tai meketi angu.

⁷Saka kechisa ni asoshi tajangzük liasü, itemji Khrista atema tesama ta ni züingshir.

⁸Itemji dang masü, kü Kibuba Khrista Yisu temetetba shisatsü, koba ajak dang sentiba lir, ya atema ajak endokogo;

⁹aser pa den lungjema akümtsü. Ozüing dang tashi angaba temeshibaji joko ni magizüker, saka Tsüngrem nungi aruba temeshiba, koba tamang dak amendaka lir, aser Khrista dak tamang akaba ajanga agütsüba temeshibaji ni kar.

¹⁰Ni metetnüba ajongaji Khrista aser pa shia aruba tashi-ain aser pa tushiba nung lungjemba,

¹¹aser anarongtena danga ni tasüba nungi shia arutsüji imlar.

Alizüing Atongtsü Arishir

¹²Ni tang aji nguogo ta masü, mesüra ni tabensa kümogo ta masü, saka kechi asoshi Khrista Yisui ni puadok aji tongtetdisü ta ni arishir.

¹³Adianutem, ni aji tongtetogo ta ni mashir, saka ni ya inyaker; taoba indangji amadoker, tejaklen alibaji ni tongtettsü meranger.

¹⁴Khrista Yisu nung temalen nungi Tsüngremer tajaba tajangzük alizüingji tongtettsü ni arishir.

¹⁵Anungji asenok kwika tabensa lir, iba mulungsentsüjisa lidi, aser nenoki langka nung temulungsentsü balaka lira, ajia Tsüngremi nenok dang jungkai adokdaksütsü.

¹⁶Saka asenoki kechi tashi tongtetogo, iba ozüing jagisa asenok jajadi.

¹⁷ Adianutem, nenok külemi kü jilu ajizükertem liang; nenok tatishitsü asoshi onok lir aser shiri onok ama jajar parnok ajizükang.

¹⁸ Kechiyong Khrista kangki tsükchirtem ama aikati jajar ta ni nenok dang aiben shiogo, aser tanga ni jeba ashir.

¹⁹ Tatem nung parnok samatsü, parnok tsüngrem pei tepok lir, parnok uluba parnok maksü nung lir, aser parnoki alima oset indang bilemer.

²⁰ Saka asen senso kotak nung lir, aser ano idak nungjagi Kümtetdakba ka oda Kibuba Yisu Khrista arutsü aji asoshi asenoki atar.

²¹ Pai koba inyakba agi ajak pei kübok ayutsü akok, aji inyakba amato pai asen tajemzük temangji melenshia, pa sentsüwangshiba temang ama tasen kümdaktsütsü.

Filipi 4

¹ Anungji ni meimba aser yongyaba adianutem, nenok kü tepela aser takokba lir; kü temeimbatem Kibuba nung akang akanga noktakang.

Tajungshi O

² Euodia aser Sintike, Kibuba nung adianutem ama putepa alitsü ni ajungshir.

³ Hau, kü den atangji süngra ka nung apurtem nenoki item tetsürtem dang yariang ta ni nenok dang mepishir, kechiyong parnoki Klement den külemi inyaker tangartem, shir tenüng taküm kaket nung zülua lir, parnok den item tetsüri osangtajung nung inyak.

⁴ Teti Kibuba nung pela-ang; tanabena ni shidi, pela-ang.

⁵ Nenok tazüzükba nisung ajak nem metetdakjang. Kibuba anasa lir.

⁶ Kecha nunga temulung tatem ma, saka ajak nung sarasademba aser mepishiba aser tenüngsang agi nenoki mepishiba Tsüngrem nem metetdakjang.

⁷ Aser Tsüngrem tesünep kobai tangatetba ajak atentanger ajagi Khrista Yisu nung nenok temulung aser tebilemba nüka alitsü.

⁸Tatensa, adianutem, kechisa ochi lir, kechisa akhüm tsübutsü tim, kechisa temeten lir, kechisa temerük lir, kechisa temeimtsü lir, kechi indangsa osangtajung lir aser langka nüngsang lira item indang bilemdangang.

⁹Kechisa nenoki kü dak angazük aser agizük, aser angashi aser angu, itemji inyakang; aser tesünep Tsüngremji nenok den alitsü.

Tenla Agizükba Indang Shisemer

¹⁰Saka tang tatem nung nenoki kü indang aria bilema asentenshiogo ta, ni Kibuba nung kanga pelar; aji saka nenokia teti bilema liasü, saka nenoki ni yaritsü mapang tajung mangu.

¹¹Maka-mait indang ni jembir masü kechiaser kechi tia nungsa ni lidir, iba nungji ni temulung süa alitsü ni angazükogo.

¹²Kechi koda ajemzüka alitsü aji ni metet, aser kechi koda jenti ka-a alitsü ajia ni metet, kechisarena nung aser ajak nung, sünga alitsüa aser ya-a alitsüa, jenti ka-a alitsüa aser anünga alitsü, iba miim oji ni angazükogo.

¹³Khrista shibai ni tashi itdaktsür pa dak ni ajak inyaktsü akok.

¹⁴Aji saka nenoki kü timtem toushi lemsatop nung, nenoki tajungba benshi.

¹⁵Aser ano osangtajung tetenzük nung, kodang ni Makedonia nungi pila, nenok dak alema tangar arogo shingaia tenla agütsüba aser agizükba nung kü den melungjem ta, nenok Filipi nungeri metet.

¹⁶Kechiyong ni Tesalonika nung alidanga khen anaben ka kü tenüngdaktsü nenoki bendaktsü.

¹⁷Ni sempet asoshi bushir masü, saka nenok tenüng nung arenba süngjang asoshi ni bushir.

¹⁸Ni tangutsü ajak peria nguogo, aser taliang kar. Ano tang Epafrodita nungi nenoki bener yokba sempettem agizükogo. Item sempettemji teronem tajung menemba tenla ka, Tsüngrem peladaktsütsüsa agizüktetba tenla ka aküm.

¹⁹Aser kü Tsüngremi Khrista Yisu nung pa sentsüwangshi nung pa rongsen yari nenok tenüngdaktsü ajak agütsütsü.

²⁰Tang asen Tebu Tsüngrem dang teti tatem makaba sentsüwangshi sang. Amen.

Tatem Salem O

²¹Khrista Yisu nung amangba temeshipurtem nem salem agüjang. Kü den aliba adianutemi nenok nem salem agütsür.

²²Temeshipur ajaki aser tongtibangsa Kaisar kibong nung alirtemi, nenok nem salem agütsür.

²³Kibuba Yisu Khrista taochi nenok tanela den liang.

Kolosi

Kolosi 1

Okila

¹Paul, Tsüngremi mulungba ajanga Khrista Yisu tenyar ka aser asen adianu Timoti nungi,

²Kolosi nung aliba Khrista nung temeshipurtem aser temulung lemtetba adianutem dangi asen Tebu Tsüngrem nungi nenok dangi tesünep sang.

Kolosi Nung Amangbapurtem Asoshi Pauli Tsüngrem Tenüng Asangba

³Kodangsa onoki nenok asoshi sarasademdir, asen Kibuba Yisu Khrista, Tebu Tsüngrem nem onoki teti tenünsang agütsür.

⁴Kechiaser nenoki Khrista Yisu dak nenok tamang ayuba indang aser temeshipur ajak asoshi nenok temeim indang angashi.

⁵Kechiaser nenok asoshi kotak nung rizüngba teimla koba nenok dangi aruba osangtajung ochi o indangji nenoki akhidang nungi angashiogo.

⁶Aser kechi koda osangtajung alima ajak nung tejang atanger aser arener, yamaji koba anogo nung nenoki Tsüngrem taochi indang atangji angashi aser metet, iba anogo nungi nenok rongnunga osangtajungji tejang atanger.

⁷Kechiyong onok medemer tenzüker temeimba Epafra, shiba onok atema Khrista temulung lemtetba tenzüker lir, pa nungi nenoki osangtajungji angazük,

⁸aser ano pai Tanela nung nenok temeim onok dang metetdaksü.

Khrista Taküm Aser Pa Mapa

⁹Aji asünung iba o angashiba anogo nungi onoki nenok atema maneni sarasadema mepishir. Tanela shisatsü aser tangatetba ajak nung pa mulungba metetba agi süngtettsü asoshi,

¹⁰aser Tsüngrem metetba nung rena, mapa tajung nung tejang tanga aser ajak nung Kibuba temulung chidakja temsüa jajatsü asoshi onoki sarasademer.

- ¹¹Talangka aremzükbä, ajemalu aser tepela ajak asoshi, pa sentsüngwangshi ain amato, nenok tashi ita lidakjang.
- ¹²Aser Tebu shibai tesangwa nung temeshipurtem den senmang lemsateper akümtsü, nenoki pa tenüng sangangma.
- ¹³Kechiyong pai ammag tashi ain yimli nungi asenok alangzük aser pa temeimba Chir yimli dangi anir aru.
- ¹⁴ Pa dak asen alangzükba oda temenen tatokbaji kar.
- ¹⁵Paji mungutetba Tsüngrem noksa, teyangluba ajak mezüng Chir.
- ¹⁶Kechiyong kotak nung aser alima nung oset ajak, ngutetba aser mungutetba kechisa lir, chuba menden süshia, aintem süshia, ajak pa asoshi yangluogo.
- ¹⁷Aser pa ajak dang tamasa nungi lir, aser pa dak ajak sota alir.
- ¹⁸ Aser temang, oda arogo madak tekolakji pa. Kechisarena nung pa tematiba asütsü asoshi, paji tetenzük aser tasür rongnungi mezüng Chir.
- ¹⁹Kechiyong pa dak Tsüngrem tabensaba ajak alitsü asoshi, aser pa kangki zü ajanga yimjung yanglua,
- ²⁰ alima nung aliba süshia, kotak nung aliba süshia, ajak pa ajanga Tebui pei sasa den putepdaksütsü temulung chia liasü.
- ²¹Saka nenok akhidang mapang nung mapa tamajung inyaka temulung nung nenok Tsüngrem anemertem kümer pa nungi pila-a liasü.
- ²²Aji saka tang nenoki temeshi, tarak maket aser tait süba meketi pa madang noktaksü asoshi pa tasüba pa shi temang nung nenokji lungjema putepdaksüogo.
- ²³Anüng kübok aliba teyangluba ajak madang sayutsüngiba koba osangtajung nenoki angashi, aser ni Paul, koba atema tenzüker ka aküm, iba osangtajung teimlaba nenoki marakzüi tamang nung maneni akang akanga noktakra, nenok pa madang tendaksütsü.

Paul Arogo Tenzüker

²⁴Tang nenok atema kü timtem nung ni pelar, aser Khrista tekangshi koba anünga lir, iba nungji kü shilem kü shi nung pa mang, oda arogo atema ni abensatsür.

²⁵Tsüngrem o koda miim o putusa putu aika miima liasü, saka tang pa temeshipurtem dang jungkai adoktsüogo.

²⁶Iba o ataloktsütsü nenok asoshi Tsüngremi kü nem agütsüba tenzüker mapa amato, ni iba arogo tenzüker ka kümdaktsü.

²⁷Aser Bendangertem rongnung iba miim o sentsüwangshi rongsenji kechi koda lir, aji temeshipur nem metetdaktsütsü asoshi Tsüngremer sentongji liasü, aser iba miim oji nenok dak aliba Khristaji lir, paji nenok sentsüwangshi teimla.

²⁸Onoki nisung shia dang sayua aser nisung shia ajungshia onoki Khrista sangoktsür.

²⁹Aser iba asoshi shibai kü dak ain agi mapa inyaker pai inyakba amato nia rara-a mapa inyaker.

Kolosi 2

¹Ano nenok aser Laodikia nung alirtem aser kwikati kü tejak mangu,

²parnok temulung tesüngzük ngutettsü asoshi aser parnoki temeim nung lungjema, tabensa angatetba ajak nung aser takar küma, Tsüngrem kibok o, oda Khrista,

³shiba dak shisatsü aser temetetba rongsen ajak miimbanga lir, pa parnoki metettsü asoshi, nenok atema ni koda kanga rarar, aji ni nenok nem metetdaktsünür.

⁴O tanang agi shinga nema nenok mekülakokdaktsütsü asoshi ni ya ashir.

⁵Kechiyong ni shi nung medenaka tanela nung nenok den lir, aser pelashishia nenok timi aliba aser Khrista dak nenok tamang marakzüba ngudagi.

Khrista Nung Tabensaba Taküm

⁶Anungji nenoki kechi koda Khrista Yisuji Kibuba ama agizük, yamaji pa dak liang.

⁷Pa dak tera yanga aser metenloktepa aser nenok dang sayuba ama tamang nung akangdakja tenüngsang agi moshia liang.

⁸Kari alima shisatsü metetba amajok agi, aser ashikülak meimchir sangrasangji otsü amato, koba Khrista amato masü, saka alima tenzükba amato, item yagi nenok anisemer moudaktsütsü kümdangang.

⁹Kechiaser pa dak, Tsüngrem pei tabensaba temang ajongaji lir.

¹⁰Aser shiba ain ajak aser bangdak tashi ajak madak tekolak lir, oda pa dak nenok tabensaba takümüji kar.

¹¹Nisunger teka agi inyaka mejeptokba ka agi masü, saka Khristai inyakba temejeptokba agi nenok shi temenen yimya endokadokba nungji nenoka pa dak mejeptok.

¹²Aser baptiba nung nenok pa den arem aser pa tasü nungi shia arudaktsüsang, Tsüngrem ain nung nenoki tamang ayuba ajanga pa den nenoka shia arudaktsü.

¹³Aser nenok shir temenen nung aser nenok shi memejeptokba nung tasü liasü, pai asen tai temenentem ajak atok nung Tsüngremi pa den külemi asenok taküm kümdaktsü.

¹⁴Aser asenok anema zülua aliba ozüng den iba talenbatem, koba asenok anema noktaka liasü, pai aji kangki nung angenloka bener ogo.

¹⁵Aser temenen yimsüsübatem aser ain tashitem pai sazüka amungdoktsüogo. Item madak takok ngua pai parnok yimjak madak jungkai adoka sayuogo.

¹⁶Anungji chiyungba süshia, tajemba süshia, amungnü süshia, item indang shinga nema nenok o tebendangdaktsü.

¹⁷Ya ajakji tarutsü aliba akhüm dang saka temangji Khrista meyong.

¹⁸Tekolak shiba kübok nung temang rangben teloktep aser shi tetsü külemi lungjemer Tsüngrem nungi ainer, iba tekolak den lungjema alitsü melena,

¹⁹ amajok shi temulungsentsü agi mezümeküma kümer, lumiba aser kotak tenyar külemba yimsü atema shinga nema pei sünütsü süa nenok asoshi ozüing teyangludaktsü.

Khrista Nung Taküm Tasen

²⁰Iba alima tanela yimsüsüba nungi pila-a nenok Khrista den külemi asü süra, nenok ano iba lima nung alir ama nenoki kechiba yamala ozüing kübok tashi anga-a alir?

²¹“Ya tekongshi,” “Ya temenakdang,” “Ya tetangshi,”

²²item memelaba tenokdangba ajakji osettem den dang sentaktepa lir, koba osettem maneni amshiba agi sama-a aotsü.

²³Pei temang azüokba aser pei temang kangshidaktsüba aser ozüing agi sashia külemba, item nungji shisatsü mesüka angur, saka shi jabujariba sashia benshibaji azüoktsü asoshi itemji khenyongi tashi mait aser tagidak maka.

Kolosi 4

¹ Kiburtem, kotak nung nenok Kibur ka lir ta nenoki meteta kilirtem dang timi ochishia benshiang.

Tajungshi O

²Sarasadem nung akang akanga maneni liang, aser idakji tenüngsang agütsüba den saksalema liang.

³Aser Tsüngremi pa o asoshi onok nem kishi ka lapoktsütettsü asoshi Khrista miim o, koba asoshi nia talenba nung lir, ibaji jembitsü aser kechi koda ni jembitsü tim,

⁴aji oda ibaji jungkai adoktettsü asoshi metitemi onok asoshi sarasademang.

⁵ Mapang tajung alangzüka, mamangertem tsütsü kanga shisa ka-a inyangang.

⁶Nisung shia dang nenoki koda langzütsü tim aji nenoki metettsü asoshi nenok o teti taochi den metsü agi nangdakja liang.

Tatem Salem O

- ⁷ Kibuba nung temeimba adianu aser temulung lemtetba tenzüker aser külem tenzüker Tukikai nenok dang kü indang ajak metetdaksütsü.
- ⁸ Nenoki onok tia metettsü aser pai nenok nem temulung süngjemdaksütsü asoshi, ni pa nenok dangi yokogo.
- ⁹ Temulung lemtetba aser temeimba adianu Onesima, shiba nenok rongnung ka lir, pa Tukika den külemi yokogo. Idaki inyakba ajak parnoki nenok nem metetdaksütsü.
- ¹⁰ Aristarka, shiba kü den tepoukdak lir aser Barnaba tanük Mark, shiba nenok dangi arura agizükang ta shiogo, parnok nungi salem bendaksür.
- ¹¹ Aser Yisu, shiba dang Yusta ta ajar, parnoki nenok nem salem agütsür. Temejptokertem nungi Tsüngrem Yimli asoshi inyaker medemer aser kü temulung süngzükdak nisung itemi dang lir.
- ¹² Yisu Khrista tenzüker nenok rongnung ka Epafrai nenok nem salem agütsür. Tsüngremi mulungba ajak nung nenok tabensa aser chichiba küma noktaktettsü asoshi, pai pa sarasadem nung teti nenok asoshi merangdagi.
- ¹³ Aser nenok aser Laodikia aser Hierapoli nung alirtem asoshi pai mapa kanga meranga inyaka belemer ta ni kuli agütsür.
- ¹⁴ Mozü metetba temeimba Luk, aser Demai nenok nem salem agütsür.
- ¹⁵ Laodikia nung aliba adianutem nem Nimfa aser lar kidang sentepba arogo nung nung nem salem agüjang.
- ¹⁶ Iba shiti ya nenok rongnung zünger külen, Laodikia nung arogo nung züngdakjang aser Laodikia nungi aruba shitiji nenok rongnung züngang.
- ¹⁷ Aser Arkipa dang shiang nai Kibuba nung kechi tenzükbba mapa agizük aji abensatsütsü merangang.
- ¹⁸ Kü salem, ni Paul pei ket agi zülur. Kü talenbatem bilemtetang! Nenok den taochi liang.

1 Tesalonika

1 Tesalonika 1

Salem O

¹Paul, Silvana aser Timoti, Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi Tesalonika arogo dangi: nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Tesalonika Nungertem Tamang aser Tatishitsü

²Onok sarasadem nung nenok tetshia, onoki nenok ajak asoshi teti Tsüngrem nem tenüngsang agütsür.

³Nenok tamang nungi adokba mapa, aser temeim nungi adoka inyakba aser asen Kibuba Yisu Khrista dak temeim nungi adokba taremzükbä asen Tebu Tsüngrem madang bilemtetdagi.

⁴Temeimba adianutem, Tsüngremi nenok meim aser pa atema nenok shimtet ta onoki metet.

⁵Kechiaser onok osangtajung nenok dangi o nung dang masü, saka ano ain nung, aser Tanela Temeshi nung aser kanga atangji nung aru. Onok nenok den alidang koma liasü, ajak nenoki meteta lir; ibaji nenok jungdaktsütsü asoshi liasü.

⁶Aser nenoki timtem tulu nung Tanela Temeshi-i agütsüba tepela agi oji agizüker onok aser Kibuba jilu ajizüker aküm.

⁷Anungji Makedonia aser Akaya nung tamangertem ajak dang nenok tatishitsü ka aküm.

⁸Kechiyong nenok nungi Kibuba O Makedonia aser Akaya dangi metangoka aoba dang masü, saka Tsüngrem tsütsü nenok tamang linük ajakleni ogo; anungji onoki jembitsü kecha tenüngdaktsü maka.

⁹Kechiyong onok nenok dangi arudang nenoki onok koda agizük, parnok aikati pei sasa iba indang kuli tajung agütsür aser nenoki taküm aliba aser chichiba Tsüngrem tenzüksü aser nenoki taküm asoshi koda süngyanglutem toktsür Tsüngrem dangi meyip,

¹⁰aser pa Chir shiba pai tasü nungi shia arudaktsü, iba Yisu shibai tarutsü aliba ain adokba nungi asenok kümzüker, pa kotak nungi maru tashi atatsü onoki iba indang osang agütsür.

1 Tesalonika 2

Pauli Tesalonika Nung Tenzükba

¹Kechiyong adianutem, nenok dangi onok aruba amajok maküm ta nenok sasa metet.

²Saka nenoki metetba ama tamasa Filipi nung onok timtem aser mezüngmeshi ngur külen, onoki timtem tulu nung Tsüngrem osangtajungji nenok dang jembitsü asen Tsüngrem dak tasü ita aküm.

³Kechiyong onoki ajungshiba tai nung mesüra, ashioktsüba nung masü.

⁴Saka onoki teti Tsüngremi inyakdaktsünüba ama jembia aruogo; kechiaser Osangtajungji onok nem nungloktsütsü tetemsü ta pai angu. Onoki nisung peladaktsütsü asoshi masü, saka Tsüngrem, shibai onok mulungsentsü tendanger, pa peladaktsütsü jembir.

⁵Tsüngremia kuli agütsüba ama onoki tiyazü nung nenok tenüng sanga jembia maru ta nenoki metet, mesüra onok merumeru miimbanga mejembi.

⁶Nenok nungi süshia, mesüra tangar nungi süshia, onoki nisung shinga nungia tenüngsang mebushi. Khristar tenyartem ama onoki nenok nem khuret benloktsütsü liaka,

⁷saka tetsü kati pei chirtem ajemalua anebaluba ama nenok rongnung onok ajemalua liasü.

⁸Yamaji nenok dang jangra-a meim nung onoki nenok nem Tsüngrem osang tajung dang masü, saka onok pei taküma agütsütsü temulung chia liasü, kechiaser onoki nenok dang kanga meima aküm.

⁹Kechiyong adianutem, onoki nenok shinga nema khu mebenloktsütsü asoshi mangli sangwali mapa inyaka, onoki nenok dang Tsüngrem osangtajung sayutsüngia liasü ta nenoki onok kanga meranga inyakba aser belemba bilemtetang.

¹⁰Aser pa Chir shiba pai tasü nungi shia arudaktsü, iba Yisu shibai tarutsü aliba ain adokba nungi asenok kümzüker, pa kotak nungi maru tashi atatsü onoki iba indang osang agütsür.

¹¹Tebui kechi koda pei chirtem dang benshi aji oda onoki nenok dang ajungshi, aser tasü itdaktsü ta nenoki meteta kar.

¹²Tsüngrem shibai nenok pa yimli aser sentsüwangshi dangi aja, pa tsüngdang temsüa jajatsü asoshi onoki nenok ajungshiogo, süngzükdaktsüogo aser maneni kanga mepishiogo, aji nenoki metet.

¹³Aser kodang onok nungi nenoki angashiba o, oda Tsüngrem O agizük, nenoki aji nisung o ama masü, saka Tsüngrem O ama agizük; aji asoshi ano onoki maneni Tsüngrem tenüng asanger. Atangji aji Tsüngrem O lir, aser aji agi ano nenok tamanger dak inyaker.

¹⁴Kechiyong adianutem, Khrista Yisu nung Yihuda nung aliba Tsüngrem arogotem ajizüker nenok aküm. Kechiyong parnoki Yihuda nungertem nungi timtem anguba ama, nenokia pei lima nisung nungi iba timtem kasasa angu.

¹⁵Item Yihuda nungeri Kibuba Yisu aser ainkartem anaprongla tepset, aser onok aridok, aser Tsüngrem temulung mehidaktsür, aser nisung ajak anemer akümer.

¹⁶Aser Bendangertemi tekümtet mungudaktsütsü asoshi parnok dang osangtajung sayutsüngitsü parnoki onok dang memela; yamaji item Yihuda nungeri parnok temenen tali bendenloker. Aser tang tesüsa Tsüngrem ain adokba parnok madaki aruogo.

Pauli Tesalonika Arogo Tanaben Semdangnüba

¹⁷Saka adianutem, mapang tatsüka asoshi tebilemba nung masü, saka temang nung nenok nungi onok khenpiga asoshi pila nung onoki tejangraba tulu agi nenok jak tanaben nguyutsü yongyaseta liasü.

¹⁸Kechiaser onoki oda ni, Pauli khen anaben nenok dangi kanga arunüa liasü, saka Satani onok noktang.

¹⁹Kechiyong Khrista arudang onok teimla mesüra tepela mesüra sentsüwangshi korangji nenok lir.

²⁰Atangji nenokji onok sentsüwangshi aser tepela.

1 Tesalonika 3

¹ Anungji kodang onoki ya maremtet, Athen yimti nung dang onok kija ataa alitsü onoki lemtet.

²Aser onok timtemba agi shinga manokshidaktsütsü asoshi nenok ajungshitsü aser nenok tamang nung tashi itdaktsütsü Khrista osangtajung sayutsüngiba nung Tsüngrem asoshi külem tenzüker onok tenu Timoti onoki nenok dangi yok.

³Oda yamala rishikangshi timtemji onok tata shilem ta nenokia meteta liasü.

⁴Kechiyong onok dangi rishikangshi arutsü ta onoki nenok den alidang jelia shiogo aser aji oda ataloker ta nenoki meteter.

⁵Iba kuli asoshi, kodang joko ni ibaji maremzükteti aküm, tatitanger jagi kodakirna sür nenok atitangtsü aser onoki belema inyakbaji amajok akümstsü ta tsübuua nenok tamang ni metettsü asoshi ni Timoti yok.

⁶ Saka tang nenok nungi Timoti onok dangi meyipa aruogo aser pai nenok tamang aser temeim indang osang tajung bener aruogo. Onoki koda nenok nguyutsü yongyar, yamaji nenoki onok den ajurutepnüba aser kechi koda teimla agi nenoki onok teti bilemteta lir, iba osang indang pai shiogo.

⁷Anungji, adianutem, iba atemaji onok timtem tekangshi nung liaka, nenok tamang indang angashia, onok sünepdaktsüogo.

⁸Kechiyong tang nenoki Kibuba nung akang akanga noktakra onok taküm alibaji tajangzük kar.

⁹Aser Tsüngrem madang nenok atema onok pelaba ajakji meteta arudang, nenok asoshi Tsüngrem nem tenüngsang koda tulu agütsütsü.

¹⁰Kechiyong onoki nenok tejak ngutettsü aser nenok tamang nung matoksaba yaritettsü asoshi, onoki mangli-sangwali kanga sarasademer.

¹¹Aser Tebu Tsüngremi pei sasa aser asen Kibuba Yisui nenok dangi onok len aniangma.

¹²Onoki nenok meimba ama, nenok kati ka den aser nisung ajak den tali tali meimteptsü asoshi Kibubai nenok temeimtep züindakjang.

¹³Asen Kibuba Yisu pei temeshipurtem ajak den külemi pa tanaben aruba mapang nungji aser Tebu Tsüngrem madang nenok mulungjang temerük aser tai makai tashi ita lidakjangma.

1 Tesalonika 4

Tsüngrem Peladaksüba Taküm

¹Tatembangsa, adianutem, nenoki koda jajatsü aser Tsüngrem peladaksütsü tim, nenoki onok nungi angazükba ama aser yamaji nenoki inyaka aruba ama, ano nenoki maneni yamajisa inyaksü asoshi Kibuba Yisu tashi nung onoki nenok dang mepishir aser ajungshir.

²Kechiyong Kibuba Yisu tashi ajanga nenok nem onoki kechi ozüngtemsa agütsüogo, itemji nenoki meteta kar.

³Kechiyong Tsüngremi mulungbaji ya lir: Nenok temeshi alitsüla aser jabujariba nungi nenok pila-a alitsüla.

⁴Oda temeshiba aser tetushi nung nenok nisung shiai pei temang koda ayutsü meteta alitsüla.

⁵Tsüngrem memetetba limapuri azüabunga jabujariba mesüka mebenshitsüla.

⁶Iba nungi nisung shingaia pei adianu mekülakoktsütsüla. Aser tai mebenshitsüla, kechiaser akhidang onoki nenok kümdangdaksüba aser kuli agütsüba ama, item ajak nung mangyangbaji Kibuba lir.

⁷Kechiaser Tsüngremi asenok memerükba asoshi masü, saka temeshiba nung aja.

⁸Anungji shibai ibai sentoker, pai nisung sentoker masü, saka Tsüngrem shibai nenok nem Tanela Temeshi agütsü, pa sentoker.

⁹Saka adianutem, Khristan temeimtep indang nenok dangi zülutsü tenügdaktsü maka, kechiyong kati ka den koda meimteptsü aji Tsüngremi nenok dang sayuogo.

¹⁰Atangji Makedonia ajonga nung aliba adianu ajak dang nenoki aji oda inyak. Adianutem, ano maneni tali tali inyaktsü onoki nenok ajungshir.

¹¹Onoki tamasa ashiba ama, tesüngjem taküm, pei mapa indang bilemba, aser pei taküm asoshi mapa inyakba ya nenok nükjidong sangma.

¹²Anungji tezülen alirtem tsüngdang nenok junga angutsü aser nenok taküm asoshi shinga daka metaloka malitsü.

Kibuba Tanaben Arutsü

¹³Saka adianutem, teimla makaba tanügba purtem ama nenoki mejashitsü asoshi, onoki nenok nem tasürtem indang memeteti melidaktsünür.

¹⁴Yisu asü aser shia aru ta asenoki amanger. Anungji yamaji Yisu dak amanga asürtema Tsüngremi Yisu den tanaben anir arutsü.

¹⁵Kechiyong Kibuba O ajanga onoki ya nenok dang ashir, kechiaser Kibuba arudang asenok taküm alirtem, tasürtem dang nungi kodaka-ang tama makümmtsü.

¹⁶Kechiyong washiba agi, tamarenba kotak tenyar ola agi, aser Tsüngrem jangzü ola agi Kibuba pei sasa kotak nungi alutsü; aser Khrista nung asürtem tamasa shia arutsü.

¹⁷Idangji asenok anünga taküm alirtem, anüng nung Kibuba den ajuruteptsü aser parnok den külemi mepet nung ayipa atutsü. Aser yamaji asenok teti Kibuba den alitsü.

¹⁸Anungji item o agi nenok kati ka den süngzüktepang.

1 Tesalonika 5

Kibuba Anogo Asoshi Renema Atatsü

¹Saka adianutem, mapang aser tsüngkhüm-mongpu indang nenok dangi zülutsü tenügdaktsü maka.

- ² Kechiyong aonung auür aruba ama Kibuba anogoji arutsü ta nenoki nenok sasa jungjunga metet.
- ³ Kodang yimjung aser kümzüka lir ta nisungtemi shidir, idangji tetsür nu amungdang kangshiba ama, ajongbena parnok dangi teraksaba lendong arur aser parnoki mejenbutettsü.
- ⁴ Saka adianutem, auür ama iba Anogo jagi nenok aoksa-a meneptsüsa nenok ammanng nung melika.
- ⁵ Kechiyong nenok ajak tesangwa chirtem aser anüngdang chirtem lir; asenok aonung mesüra ammanng meyong masü.
- ⁶ Anungji tangartem amaji asenoki memejangli saka asenoki saksalema kümdanga lidi.
- ⁷ Kechiyong shiri mejanger parnoki ammanng nung mejanger. Aser shir yi agi meseper parnoki ammanng nung meseper.
- ⁸ Saka asenok anüngdang meyong asünung asenoki temeim aser tamang merang semoktsü tuku nung semoker, tekümtet imlaba merang korang ka asoshi saksalema lidi.
- ⁹ Kechiyong asen Kibuba Yisu Khrista ajanga tekümtet dangi Tsüngremi asenok shimtet.
- ¹⁰ Aser asenok saaka aliyonga, mesüra amua oa aliyonga, asenok pa den külemi alitsü asoshi pa asenok atema asü.
- ¹¹ Anungji nenoki inyakba ama, kati ka den ajungshitepang aser tashi itdakjang.

Tatembang Tajungshiba Oser Salem O

- ¹² Saka adianutem, nenok rongnung shiri inyaker, aser Kibuba nung shiri nenok yaria ajungshir aser nenok kümdangdaktsür, parnok dang nenoki akhüm tsübua benshiang.

¹³Aser nenok rongnung parnok mapa atema temeim nung kanga akhüm tsübua benshiang ta onoki nenok dang mepishir. Nenok rongnung putepa liang.

¹⁴Aser adianutem, mashileni jajartem kümdangdakjang. Temulung züklabatem tashi itdakjang, tashi maitertem yariang, nisung ajak tsütsü talangka aremzü kang ta onoki nenok dang ajungshir.

¹⁵Shiangaia tamajung melen tamajung tagütsüma, saka kati ka den aser nisung ajak dang kechi tajung aji inyaktsü bushiang.

¹⁶Teti pela-ang.

¹⁷Maneni sarasademang.

¹⁸Tia ajak nung tenüngsang agüjang. Kechiyong nenok asoshi Khrista Yisu nung ya Tsüngremi mulungba lir.

¹⁹Tanelaji teremsep.

²⁰Shinba otem mezüngmeshi tesü.

²¹Ajak tendangang; tajungba kechi lir akanga ametang.

²²Tamajung kechisarena nungi pila-a liang.

²³Aser tesüneptsüba Tsüngremi pei sasa nenok ajonga meshitetjang aser asen Kibuba Yisu Khrista tanaben arudang, nenok tanela taküm aser temang tai meketi ajonga kümzüka yujang.

²⁴Shibai nenok aja pa temulung lemtetba lir aser pai aji inyaktsü.

²⁵Adianutem, onok asoshi sarasademjang.

²⁶Temeshi temeim agi adianu ajak nem salem agüjang.

²⁷Iba shiti adianu ajak madang zügang ta, Kibuba tashi nungi ni nenok dang züngzünga ashir.

²⁸Asen Kibuba Yisu Khrista taochi nenok den liang.

2 Tesalonika

2 Tesalonika 1

Okila

¹ Paul, Silvana aser Timoti, Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nung Tesalonika arogo dangi:

²Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Khrista Arudang O Bendangba

³Adianutem, nenok asoshi onoki Tsüngrem nem teti tenüngsang agütsütsü tim lir, aser aji tetemsü lir, kechiyong nenok tamang kanga akanga ainer aser nenok ajak nisung shia medemeri medemer tsütsü temeim moshidagi.

⁴Anungji nenok rishikangshi aser timtem ajak, koba nenoki aremzüker, item nung nenok tamang aser taremzüka asoshi Tsüngremer arogotem nung onoki nenok asoshi tejak tenteter.

⁵Tsüngrem Yimli, koba atema nenoki timatemer, iba Yimli asoshi nenok tetemsü ta züngshitetsü asoshi, nenok timtembaji Tsüngremer ochi o bendang yimjaki adoka sayuba tatishitsü alitsü.

⁶Kechiyong Tsüngremi ochi inyaktsü; nenok rishikangshirtem madak rishikangshiba pai bener arutsütsü.

⁷Aser nenok rishikangshi angurtem onok den külemi anisüngzüc angutsü. Kibuba Yisu pai tashi tait tenyartem den kotak nungi milak nung jungkai adokdang pai ya inyaktsü,

⁸aser Kibuba osangtajung dang tashi mangaba purtem aser Tsüngrem memetetba madak obendangba alitsü;

⁹ parnok temerenshiji teti tatem maka temerenshi, aser parnok Kibuba tsüngdang aser pa tashi tait sentsüwangshi nungi aridoktsü.

¹⁰Kodang pa pei temeshipur dak sentsüwangshia tushitsü Anogo arudir, idangji nenoka densema alitsü, kechiyong nenoki onok kuli nung amang.

¹¹Aser iba asoshi Tsüngremi nenok dang nenok ajaba tetemsü ta züngshitsü, aser tajung jangraba ajak aser tamang mapa ajak ain agi atalokdaksütsü asoshi,

¹²aser asen Tsüngrem aser Kibuba Yisu tenüng dak aser nenok pa dak sentsüwangshitetsü asoshi onokia teti nenok atema sarasademer.

2 Tesalonika 2

Ozüng Mangaba Nisung

¹ Adianutem, asen Kibuba Yisu Khrista tanaben arutsüba aser asenok pa den senteptsüba indang ni nenok dang shidi,

²Kibuba Anogo tang arua lir ta, shin-o agi süshia, osang agi süshia, tanela agi süshia nenok maoksadaksütsü aser shisa mebulutsü ta ni mepishir.

³Kecha südanga shingaia nenok tekülakokdaksü; kechiaser tashi mangasang tamasa arutsü aser ozüng mangasang jungkai adoktsü, paji tesamatsüba chir lir.

⁴Kechisa Tsüngrem tenüng nung ajar, mesüra kechisa külemer, pai item ajak madak pei sasa ajongketer; aser pa sasa temabai ajongketer, pai Tsüngrem tenla kidang mener, pei sasa Tsüngrem ta sayutsü.

⁵Ni ano nenok den alidang, itemi nenok dang ashi ta nenoki mebilemteter no?

⁶Aser pai pei tsüngkhüm nung jungkai adoktsü asoshi, pa dak kechi agi atsüiter, aji nenoki meteta lir.

⁷Kechiyong ozüng mangaba miim oji joko tang mapa inyakdagi, saka tang shibai atsüiter pa magien tashi kechi jungkai adoktsü ali, aji madoki alitsü.

⁸ Ajiser iba ozüng mangasang jungkai adokdaksütsü, aser Kibuba Yisui pa tebang tangula agi pa tepsettsü, aser pa aruba jungkai adokba agi pa tatembang kümdaksütsü.

⁹ Ozüng mangasang arubaji Satani inyakba agi temaitsütem aser tesüngmangtsütem sayuba den,

¹⁰aser shirnok samadagi parnok asoshi tamajung tashioktsüba alitsü, kechiaser parnok kümzüka alitsü asoshi ochi meimbaji parnoki magizük.

¹¹Aser aji asoshi shiri ochi nung mamangi memeshiba nung pela, parnoki tiyazü amangtsü asoshi,

¹²aser parnok ajak o bendangtsü asoshi, parnok dangi Tsüngremi tai inyakba ka yoker.

Tekümtet Asoshi Shimtetba

¹³Saka Kibubai meimba adianutem, nenok asoshi onoki Tsüngrem nem teti tenüngsang agütsütsü tim lir, kechiyong Tanelai meshitettsüba aser ochi amangba ajanga tekümtet asoshi Tsüngremi tetenzük nungi nenok shimtet.

¹⁴Kibuba Yisu Khrista sentsüwangshi ajangzüktsü asoshi pai onok osangtajung ajanga nenok aja.

¹⁵Anungji adianutem, akang akanga noktakang, aser onok shiti agi süshia, o agi süshia, nenok dang kechi o sayu aji akanga ametang.

¹⁶Tang pa asen Kibuba Yisu Khrista pa sasa, aser asen Tebu Tsüngrem, shibai asenok dang meim, aser nenok nem taochi ajanga teti tatem makaba tesünep, aser teimla tajung agütsü,

¹⁷pai nenok temulung sünepjang. O aser mapa tajung ajak nung itemi yangerdakjang.

2 Tesalonika 3

Onok Asoshi Sarasademjang

¹Tatensa, adianutem, nenok dak inyakba ama Kibuba O karaa prokshia odaktsütsü aser sentsüwangshitsüsa onok asoshi sarasademjangma;

²aser meshisadangba nisung majung nungi onok kümzüktettsü asoshi, kechiaser ajaki dakbo tamang mali.

³Saka Kibubaji temulung lemteta lir; pai nenok tashi itdaktsütsü, aser tamajungba nungi nenok sottsü,

⁴aser onoki nenok nem agütsüba ozüing nenoki inyaker, aser ano inyaksü ta, nenok indang Kibuba nung onoki tamang akar.

⁵Aser Kibubai nenok temulung Tsüngrem temeim dangi aser Khrista taremsükba dangi aniang.

Azümesen Anema Tekümdangtsü

⁶Adianutem, onok nungi angazükba tesayuba otsü ama mesüi adianu shir azümesen lir, parnok nungi nenok sasa atsüngzükang ta asen Kibuba Yisu Khrista tenüing nung onoki nenok nem ozüing agütsür.

⁷Kechiyong nenoki onok tatishitsü ajizüktsü nenok sasa meteta kar; kechiaser onok nenok rongnung alidang onok azümesena maliasü.

⁸Shinga nungia onoki angati chiyungtsü memeshi, saka onoki nenok shinga nema khuret mekümdaktsüi mangli sangwali onoki meranga inyaka belem.

⁹Aji benshitsü onok temeten maliba yong masü, saka nenoki onok jilu ajizüktsü asoshi, onok sasa nenok dang tatishitsü sayu.

¹⁰Kechiyong kodang onok nenok den liasü, onoki nenok nem ozüing agütsüba ama, nisung kari mapa meinyakra, pa techiyungdaktsü:

¹¹Kechiyong nenok rongnung nisung karbo azümesena kecha meinyaki kazüa dang aliba indang onoki angashir.

¹²Tang tesüngjem nung parnok mapa inyakang, aser parnoki pei chiyungtsü chiyungang ta, ibala purtem dang Khrista nung onoki ozüing agütsür aser ajungshir.

¹³Saka adianutem, mapa tajung inyakba nung nenoki lakteta teküm-ma.

¹⁴Aser nisung kari iba shiti nung melaba ama meinyakra iba nisungji ajioka yuang, aser pa akdaktsütsü asoshi nenoki pa den temedem.

¹⁵Aji saka pa tsükchir ama tezüngshi, saka adianu ama ajungshiang.

Tatem Temoatsü Salem o

¹⁶Tang tesüneptsüba Kibubai pei sasa mapa ajak nung ajaklen nenok nem tesünep agüjang. Kibuba nenok ajak den liang.

17‘Paul nungi salem’ ta ni pei ket agi zülur; ibaji kü shiti ajak nung temaitsü lir; aser tanga ni yamaji zülur.

18Asen Kibuba Yisu Khrista taochi nenok ajak den liang.

1 Timoti

1 Timoti 1

Salem O

¹Asen Kümtetdakba Tsüngrem aser asen teimla Khrista Yisu ozüing agi, Paul Khrista Yisu tenyar ka,

² tamang nung kü chichiba techir Timoti dangi: Tebu Tsüngrem aser Khrista Yisu asen Kibuba nungi taochi, yimlibilem aser tesünep sang.

Tiyazü Tesayuba Anema Tekümdangtsü

³Ni Makedoniai aodang ne dang ashiba ama ni na Efesa nung ata-a lidaktsünür; idakji nisung kari tesayuba balaka sayubaji anendakjang ta ni ne dang shinür.

⁴Otsü-olem aser tatem makaba kidongren otsü kobai tamang nung Tsüngremer tesayuba melena rarabangsen-ang tali adokdaktsür; item nungji parnoki temulung magütsütsü mela-ang.

⁵Saka iba ozüing nükjidongji temulungjang temerük, mulungsentsü tajung aser anemsü maliba tamang nungi adokba temeimji lir.

⁶Karbo item nungi pila-a or, amajok o jembiba leni meyipa ogo.

⁷Parnoki kechi jembir itemji mangateti yur, parnoki ozüing tesayurtem kümnür.

⁸Saka ozüingji timi dang beshira, aji tajung lir ta onoki metet.

⁹Saka ya bilemtettsüla, oda temeshipur asoshi ozüing meyanglu, saka ozüing mebeshirtem, mazüokbatem, Tsüngrem metsüburtem, temenenpur aser memeshiba aser yimsü atalartem, tebu tepsetertem, tetsü tepsetertem, nisung tepsetertem,

¹⁰nüktapangartem, teburi tebur den maksü beshirtem, nisung ayokertem tiyazü züingya züingkortem asoshi

¹¹aser kü ket nung yutsüba, temoatsüba Tsüngrem sentsüwangshi osangtajung amato atangji sayuba anema tanga langka lira, ibala asoshi ozüing yanglu.

Tsüngrem Taochi Asoshi Tenüngsang Agütsüba

¹²Shibai kü nem taochi agütsü, oda Khrista Yisu asen Kibuba tenüng asanger. Kechiyong pai ni temulung lemtetba ta züngshi aser pa tenzükba mapa asoshi shimtet.

¹³Ni tamasabo Tsüngrem atalar ka, rishikangshir ka aser teraksatsür ka liaka, saka pai kü dang yimlibilem sayu, kechiaser ni aji mamangba nung memeteti inyaka liasü.

¹⁴Khrista Yisu nung aliba tamang aser temeim aser Kibuba taochi kü madak tali moshia züindaktsü.

¹⁵Menenpurtem kümzüktsü asoshi Khrista Yisu alimai aru; iba o tamangtsü aser ajaki agizüktsü tetemsü. Aser menenpurtem rongnung ajak dang ni tongtiba lir.

¹⁶Aser shirnok teti tatem maka taküm asoshi pa dak amangtsü, parnok dang tatishitsü asoshi, Yisu Khrista pei talangka aremzükba, ajak kü dak tongtiba ama, jungkai adoka sayutsü, aji asoshi ni yimlibilem angu.

¹⁷Tang teti tatem makaba Chuba, tamasüba, mungutetba aser Tsüngrem ka dang, pa dang tetushi aser sentsüwangshi teti tatem maka sang. Amen.

¹⁸Kü chir Timoti, nai tamang aser mulungsentsü tajung yua, tongbang tajung raratsü asoshi, akhidang ne indang shin otem amato ni ne nem iba ozüng nungloka yutsür.

¹⁹Karbo iba tamang aser mulungsentsü tajung nungi pila nung parnok tamang rong raksaogo.

²⁰Parnok rongnung Humenia aser Alexander; parnoki Tsüngrem tatalaba mejembitsü sayutsü asoshi, parnokji ni Satan nem bendanga agütsüogo.

1 Timoti 2

Sarasademba Indang Tesayuba

¹Anungji ajak dang tamasa nisung ajak asoshi temepishiba, sarasademtsüba, tangar atema asüngdangtsüba, aser tenüngsang Tsüngrem dangi abentsüla.

- ²Lenmang ajak nung akhümtsübu aser Tsüngrem tesüngjem nung asenok alitsü asoshi chubatem aser shir yimsüsüba menden nung lir, parnok asoshi sarasademjang.
- ³Ibai asen Kümtetdakba Tsüngrem madang tajung aser tagizüktettsüsa lir.
- ⁴Pai nisung ajak kümzükdaksünür aser ochi metetba shisatsü dangi arudaktsünür.
- ⁵Kechiyong Tsüngrem o nisung-na tetsüngdai aisang oda Khrista Yisu lir.
- ⁶Pai ajak asoshi tekümtet talang agütsü. Iba kuliji oda mapang shitak nung Tsüngremi nisung ajak kümzükdaksünür;
- ⁷aser iba asoshi Bendangertem dangi ni tenyar ka aser tesayur ka ama ochi aser tamang osangtajung sayutsüngitsü shimtet. Ni atangji jembir, ni meyzür.
- ⁸Anungji ain adokba aser bangsentepba medeni teburtemi tesem ajak nung temeshi teka mekanga sarasademdaksünür.
- ⁹Ano yamajisa tetsürtemia tetsür tim yimya aser tesüngjem agi ajemalu sobutsü pei sasa sobuang. Temechiba ku, hon mesüra senti lung aser senti sobutsü agi masü,
- ¹⁰saka mapa tajung ajanga Tsüngrem tsübuba nangzükba ama temsüa liang.
- ¹¹Tetsüri bendanga agüja ajemalua angazükang.
- ¹²Saka tesayutsü mesüra tebur madak bangdak beshitsü, ni tetsür dang memelar, saka la ajemajema liang.
- ¹³ Kechiyong tamasa Adam aji sür-ang Eva yanglu;
- ¹⁴ aser Adam mekülakokdaksü, saka tetsürla külakokdaksü nung la tai nung tsük.
- ¹⁵Saka parnok ajemalu agi tamang aser temeim aser temeshitetba nung maneni lira, la techir agi kümzüktsü.

1 Timoti 3

Arogo Nung Tanüker Tanela Sempet Yimya

- ¹Shibai arogo tanüker mapa bushir, pai atangji mapa tajung asoshi janrar. Ya ochi o lir.
- ²Anungji arogo tanükerji tai maka, tetsür ka kinungpu küma, teyari benshiba, tebilemdangba, tatong ashiba, aener mesüba, tesayutsü tesangra asütsüla;
- ³Paji yi ajemer mesüra samaru nisung masü, tesashi aser sen penbuba nisung masü, saka ajemalu aser anükalem alitsüla.
- ⁴Pei kibong jungjunga yimsü sütetba, aser lenmang ajak nung pei chirtem retreta aziüoka yutetba nisung asütsüla.
- ⁵Kechiaser nisung kati pei kibong yimsüsütsü memetetra, pai koda Tsüngrem arogo acha-ayangtsü?
- ⁶Asüküm mokoziü agi kua, mojing taitsuba nung metsüktsü asoshi paji nütsüng tasen ka masütsüla.
- ⁷Idakji chia pa tatalaba mangutsü aser mojing sang nung metsüktsü asoshi, tezü nung alirtem nungi pa kuli tajung anguba asütsüla.

Arogo Nung Dikontem Tanela Sempet Yimya

- ⁸Yamajisa dikontem teshisadangba alitsü, temeli ana masü, yi ajemba masü, merumeru masü,
- ⁹aser mulungsentsü temerük den tamang miim o ametba nisung asütsüla.
- ¹⁰Aser tamasa parnok ano atitangang, idangji parnok ano tai maka süra, parnok dikon mapa inyakdakjang.
- ¹¹Yamajisa parnok kinungtsürtema teshisadangba alitsüla; tebang telili masü, teyari benshiba aser ajak nung temulung lemtetba alitsüla.
- ¹²Dikon kaji tetsür ka dang agiba aser pei chirtem aser kibong, jungjunga yimsü sütetba asütsüla.

¹³Kechiyong shirnoki dikon ama mapa jungjunga inyakogo, parnok pei sasa mapa tajung aser Khrista Yisu dak aliba tamang nung kanga temulung lemtetba ajangzüker.

Asen Tamangba Tesüngmangtsü Miim O

¹⁴Ni ne dangi yakta arutsü imladagi, saka ni menua lira, ochi tongshi aser tazüngdak,

¹⁵koba Tsüngrem ki, oda taküm Tsüngremer arogo nung nisungi koda benshitsü tim, aji nai metettsü asoshi, ni item o zülur.

¹⁶Aseni nangzükba tamang miim oji koda tulu: “Pa shi nung jungkai adok, Tanela nung temeten angu, kotak tenyartem agi angu, Bendangertem rongnung sayutsüngi, alima nung amangogo, sentsüwangshi nung aniketa atu.”

1 Timoti 4

Tamang Nungi Tsüksü Indang Shinba

¹Saka Tanelai chichia ashir, tatem anogo nung shirnok mulungsentsü merang tatsük agi aletba ama lir, aser tiyazü jembir,

²parnok kobi meli-i anemsü agi kari mashileni aniba tanelatem aser temenen tanelatem sayuba nung temulung atentsü, aser tamang nungi tsüksü.

³Parnoki ki ayimtsü noktanger, aser tamanger aser ochi meteteremi tenüngsang agütsür achitsü asoshi Tsüngremi kechi chiyungtsü yanglu, item nungi pila-a alitsü ozüng agütsür.

⁴Kechiaser nisungi tenüngsang agi agizükra, Tsüngremi yangluba oset ajak tajung lir aser magizüksü kecha mali.

⁵Kechiyong aji Tsüngrem o aser sarasadem agi meshiteta lir.

Yisu Khrista Tenzüker Tajung Ka

⁶Nai item o adianutem temulung nung yutsüra, nai koda tamang aser tajung sayuba anga-a benshir, tamang otem agi mesüa, na Khrista Yisu tenzüker tajung asütsü.

⁷Saka memeshiba aser samesa tarnunger otsü, koba kecha nüngdak maka, item nungi pila-a liang; aser ne sasa temeshiba nung sayutetang.

⁸Kechiaser temang inyaksangshi tajangzük kar lir, saka Tsüngrem tsübuba nungbo kechisarena nung tajangzük lir, kechiyong yagi tang aser tarutsü taküm tenangzükba agütsür.

⁹Iba o tamangtsü aser ajaki agizüktsü tetemsü.

¹⁰Kechiyong iba atema onoki mapa inyaker aser meranger, kechiaser onoki taküm Tsüngrem, shiba nisung ajak aser tongtibangsa tamangertem Kümtetdakba lir, pa dak imlar.

¹¹Nai item mela-ang aser sayuang.

¹²Ne asangwa shinga nema mezüngmeshi tesüdaktsü, saka o aser jakla-liro nung, temeim nung, tamang nung, temerükba nung tamangertem madang na tatishitsü ka liang.

¹³Ni maru tashi lokti dang Lai azüngba, sayutsüngiba, aser tesayuba nung temulung agüjang.

¹⁴Tamburtemi teka nemeta, shin o ajanga ne nem agütsüba koba Tanela sempet lir, aji sentoka teyutsü.

¹⁵Aser ajak madang na arenba jungkai adoktsü asoshi, item nung temulung tenang, aser merangang.

¹⁶Nai pei indang aser nai sayuba indang temulung tenang. Item nung maneni liang, kechiyong item inyak nung nai pei sasa aser ne o angashirtem anaprongla kümzüktsü.

1 Timoti 5

Tangar Tsüngdang Teinyaktsü Mapatem

¹Tambur tarütsü, saka pa dang tebu ama ajungshiang. Asangurtem dang tedi-tenu ama;

²tantsürtem dang tetsütem ama, aser aiürtem dang aianutem ama temerük shisatsü agi ajungshiang.

- ³Amitsürtem shir chichiba amitsürtem lir parnok dang tushiang.
- ⁴Saka amitsürtem kar pei chirtem mesüra semchirtem lira, parnoki tamasa pei kibong nung tamang mapa inyaksü angazükdakjang, aser pei tsürabur nem meyipa agütsütsü angazükdakjang. Kechiyong ya Tsüngrem madang tagizüktettsü lir.
- ⁵Saka shiba chichiba amitsür aser kija lir, lai Tsüngrem dak teimla ayu aser mangli sangwali, temepishiba aser sarasadem nung manener.
- ⁶Saka amitsür shibai jabujarir, la taküm alidang yongi tasü lir.
- ⁷Parnok tarütsütsü meketi alitsü asoshi item o ya mela-ang.
- ⁸Saka kari pei pur, tongtibangsa pei kibong asoshi acha-ayang mesüra pai tamangji menangzük, saka pa mamanger dang nungi tamajungba.
- ⁹Shiba arishi küm roker kübok masü, aser kinungpu ka kinungtsü liasü,
- ¹⁰aser mapa tajung nung tenüng tajung angu, lai pei techir mesüa lira, lai aener anendakja lira, temeshipur tetsüng shidokja lira, lai timtemer yaria lira, lai mapa tajung ajak anga-a benshia lira, ibala amitsürji amitsür ta züluokang.
- ¹¹Saka atura amitsürtem tezüluok, kechiyong kodang parnoki Khrista anema jabujaria kümdir parnoki kiyi-i onür.
- ¹²Aser parnoki parnok mezüng tenangzükba raksa nung parnoki taitsäba bener arur.
- ¹³Aser ano parnoki ki sema, ki ka nungi ki kati oa, parnoki azümesentsü angazüker, aser azümesenbaji dang masü, saka tebang telili, aser matentsü nung densemba, tim masübatem o jembitsü angazüker.
- ¹⁴Anungji ni aturatsürtem kiyi oa, nu soa, kibong acha-ayangdaksünür, aser asenok matalatsü atema anemer nem jenjang magütsüdaksünür.
- ¹⁵Kechiyong karbo Satan sülen anitaka oadokogo.
- ¹⁶Arogoi chichiba amitsürtem yaritettsü asoshi amangba tsür kar sosem amitsürtem lira, lai parnok yariang, saka arogo khuret tekümdaktsü.

¹⁷Tamburtem shirnoki jungjunga yimsü asür, tongtibangsa shirnoki o nung aser tesayuba nung inyaker, parnok dang anasü akhümstsübu agütsütsü tetemsü ta züngshiang.

¹⁸Kechiyong Laishibai ashir, “Nashi mo anetdang nai pa tebang tesembangtsü,” aser ano “Inyakerbo pei taa angutsü.”

¹⁹Kuli ana-aseem makara, tambur anema aitsüba mashii tagizük.

²⁰Tangartemia tsübutsüsa temenen benshirtem yimjak manung arüjang.

²¹Ola osang jungjunga memeteti o mebendangtsü itemi nai benshitsü aser tejak ajia meinyaktsü, Tsüngrem aser Khrista Yisu aser teshimtet kotak tenyartem tsüngdang ni ya ne dang melar.

²²Aritepa nisung shinga daka teka agi tenemet, mesüra tangar temenen rongnung teten. Nai pei sasa merükteta liang.

²³Ne tepok atema aser aiben ne tashitak asoshi joko tzü tesa mejemi, mozü ama yi tera amshiang.

²⁴Nisung kar temenen shisang shisanger, aser o bendangdaki indang indanga anir; saka nisung kar temenen parnok sülenang anitaker.

²⁵Yamaji mapa tajung shisang shisanger; aser kechi tajung masü itemji memiimtet.

1 Timoti 6

¹Tsüngrem tenüng aser tesayuba matalatsü asoshi kwika süngra kübok kilirtem küma lir, parnoki pei kiburtem dang akhümstsübuttsü tim ta züngshiang.

²Aser kilirtem shirnok kiburtema amangbatem lir, parnokji adianutem ta akhüm metsübui teli; parnoki tajungba-ang tenzüktet kechiaser parnok mapa nungi ajangzükbatemji parnoki meimba amangbatem lir.

Tiyazü Tesayuba Aser Atangji Rongsen

Item o sayuang aser ajungshiang.

- ³Nisung kari tesayuba balaka agi sayura, aser asen Kibuba Yisu Khrista o nung, aser temeshiba amato sayuba o nung haura makara,
- ⁴pa angaka ogo. Pai kecha memetet, saka tetoktep o aser bangsentep o mokokaji, raratep, tatala,
- ⁵tamajung, temulung malem, aser temulung memerük akümba, aser ochia maka, nisungtem nungi rarabangsen adoker. Parnoki Tsüngrem tsüububaji tajangzük angulen ta bilemer.
- ⁶Saka temulung achiba den temeshibaji atangji tajangzük tulu lir.
- ⁷Kechiyong asenoki iba limai kecha bener maru, aser yang nungi kecha bener motet.
- ⁸Saka chiyungtsü aser tabentsü süoshi lira, asenoki aji agi temulung chia lidi.
- ⁹Saka shirnoki takar kümnür, parnok tatitang nung aser sang nung aser tamashi takoksa azüabungba nung tsüker, ibala nisungtem teraksa aser tesama nung araksetdaksür.
- ¹⁰Kechiyong sen meimbaji tamajung tapu ajak tera lir; aser aji bushi nung nisung kar tamang nung mashileni anir oa, tejashi jenti agi pei temulungjang ateta tsüngogo.

Tamang Tongbang Tajung

- ¹¹Saka na, Oh Tsüngrem nisung, nai item nungi jenang; saka temeshiba, Tsüngrem tsübuba, temeim, aser ajemalu item arishiang.
- ¹²Tamang tongbang tajung rara-ang, teti tatem makaba taküm, koba asoshi na aja, aser kuli jenti madang kuli o tajung nangzükba item taküm ametang.
- ¹³ Ajak nem taküm agütsüba Tsüngrem jakdang aser Pontia Pilat madang kuli o tajung nangzükba Khrista Yisu jakdang,
- ¹⁴nai asen Kibuba Yisu Khrista maru tashi, ozüng tarak meketi aser matalai ayutsü ni ne dang melar.
- ¹⁵Pa arubaji pei mapang nung Tsüngrem shiba temoatsüba aser Kibuba ka dang, chubatem madak Chuba, kiburtem madak Kibuba, tamasüba ka dang,

¹⁶anasai moutetba tesangwa nung aliba shingaia kodanga mangu, mesüra angutsü makoker; pa dang tetushi aser teti tatem makaba ain sang. Amen.

¹⁷Shirnok akümüli nung takar, parnok temulung moulutsü, mesüra shitak memetetba rongsen nung parnok teimla mayutsü, saka, Tsüngrem shibai kechisarena asenok nem peria agitsü ajak agütsür, pa dak imlatsü mela-ang.

¹⁸Parnoki tajung inyaktsü, mapa tajung nung takar asütsü renema alitsü aser jungteptsü mulunga alitsü.

¹⁹Züngpong taküm amettsü, tarutsü mapang asoshi pei atema tazüngdak tajung rizüngdakjang. Item ajak parnok nem ozüng agüjang.

²⁰Oh Timoti, tebang liliba nungi, aser tiyazü agi ajaba shisatsü anema tenokdangba nungi meyipa oa, ne nem kechi benloka yutsü aji nükang.

²¹Aser kari iba tiyazü shisatsü nangzüka tamang nungi mashileni ogo. Nenok den taochi liang.

2 Timoti

2 Timoti 1

Okila

¹Paul, Khrista Yisu nung aliba taküm tenangzükba amato Tsüngremi mulungba ajanga Khrista Yisu Tenyar, kü temeimba chir, Timoti dangi:

²Tebu Tsüngrem aser asen Kibuba Yisu Khrista nungi taochi, yimlibilem aser tesünep sang.

Osangtajung Dang Ochishiba

³Kü sarasadem nung teti maneni na bilemtet dang, kü tetsü-teboutem ama, mulungsentsü temerük agi koba Tsüngrem dang ni tenzüker, pa tenüng asanger; ni ya mangli sangwali inyaker.

⁴Aser kodang ni na nüktzü ayimba bilemteter, kü tepela peridaktsütsü asoshi ni ne den ajuruteptsü yongyar.

⁵Koba tamang tamasa netsü tetsü Loi aser netsü Eunis temulung nung liasü, aser ne temulung nunga lir ta ni jungjunga amanger, ne dak aliba tamayazü tamang kü nem bilemtetdaksüogo.

⁶Aji asünung ne teka nemetba ajanga Tsüngrem sempet koba ne dak lir, aji jangrudaksütsü ni ne nem bilemtetdaksür.

⁷Kechiyong Tsüngremi asenok nem tetsübu tanela masü, saka ain aser temeim aser tazüokba tanela agütsü.

⁸Anungji asen Kibuba kuli asütsü, aser oda pa nüng atema ni tepoukdak alisang asoshi nai kodanga aaka telima, saka Tsüngrem ain nung osangtajung asoshi timtemba nung lemsatepang.

⁹Pai asenok kümzük aser temeshiba taküm daki pai asenok aja. Asen mapa agi masü, saka pai mulungba aser taochi agi lir. Alima mapangtem metenzük dang Khrista Yisu nung asenok nem taochi agütsü.

¹⁰Saka tang asen Kümtetdakba Khrista Yisu jungkai adokba ajanga tesangwadaki adokdaksüogo. Osangtajung ajanga tasübaji pai tatem kümdaksü aser taküm o tasüba na sangwadaki bener aru.

- ¹¹ Aser iba osangtajung atema ni sayutsüngir, tenyar aser tesayur asütsü shimtet.
- ¹² Ano ya asoshi ni timatemer. Aji saka ni maker, kechiyong ni shiba dak amangogo ni pa metet, aser ni pa ket nung iba anogoji asoshi kechisa nungloka yutsü, aji pai nüka alitsü akok, aji ni jungjunga amanger.
- ¹³ Khrista Yisu dak aliba tamang aser temeim nung nai kechi atangji tesayuba ni nungi angazük, iba tatishitsü akang akanga ameta yuang.
- ¹⁴ O tajung koba ne nem nungloka yutsü, aji nai asenok dak amungba Tanela Temeshi ajanga nüka liang.
- ¹⁵ Fugilo, Hermogina aser Asia nung alir ajak ni nungi pila-a ogo ta nai metet.
- ¹⁶ Onisifora kibong dang Kibubai yimlibilem sayuang. Kechiaser pai ni aiben dang kü timtem nung anisüngzüdaktsü, aser ni tepuokdak aliyonga pai kodanga mak.
- ¹⁷ Kodang pa Romi aru, pai ni mangu tashi bushia liasü.
- ¹⁸ Kibubai iba Anogo nungji pa nem Kibubar yimlibilem agüjangma. Aser pai ni atema Efesa nung kechi tashi inyak, nai ajak meteta lir.

2 Timoti 2

Yisu Khristar Temeranger Tajung Ka

- ¹ Anungji kü chir, Khrista Yisu dak aliba taochi nung na tashi itang.
- ² Kuli aika tsüngdang nai ni nungi kechi tesayuba angazük, ano nai temulung lemtetba nisungtem nema iba tesayubaji yamala tangar sayutsü akokba nisungtem nema nunglokjang.
- ³ Khrista Yisu temeranger tajung ka ama, nai kü den timtem aremang.
- ⁴ Temeranger mapa nung alidang shibai temeranger ka asütsü tenüng zülu, pa temulung chidaktsütsü asoshi joko temeranger shingaiya iba akümüli taküm mapa nung mepudaktsür.
- ⁵ Ano asayar kati ozüngtem amato metoktepra, pa nem sempet magütsür.

⁶Aluyimer shibai meranga inyaker, pai aluruba shilem mezüngbubaji angutsüla.

⁷Ni kechi ashir aji shisadangang, kechiyong Kibubai kechisarena nung ne nem tangatettsü shisatsü agütsütsü.

⁸Yisu Khrista, pa tasü nungi shia aruba aser pa Dawid nungi jakzükba bilemtetang; ya ni sayutsüngiba osangtajungji lir.

⁹Iba osangtajung asoshi ni tamajung inyaker ka ama talenba nung timatemer; saka Tsüngrem oji alena mali.

¹⁰Anungji teshimtetba purtemi Khrista Yisu dak aliba tekümtet aser teti tatem maka sentsüwangshi angutsü asoshi ni parnok atema ajak aremer.

¹¹Ibai tamangtsü shin o lir: “Kechiyong asenok pa den süra, asenok pa den ano taküm alitsü;

¹²Asenoki aremzükra, asenokia pa den yimsü asütsü; asenoki pa menanzükra, paia asenok menanzüktsü;

¹³Asenoki tamang makatetaka, paibo tamang kateta alir. Kechiyong pai pei sasa menanzüki melitet.”

Tsüngrem Tsüngdang Tagizüktettsü Teinyaker ka

¹⁴Itemji nai parnok nem bilemtetdakjang aser otem indang mebangsenteptsü asoshi Kibuba tsüngdang parnok dang ozüng mela-ang. Aji agi tajung kecha meinyaker, saka tangashirtemji dang raksatsür.

¹⁵A-aka meli-i teinyaker ka küma ochi oji timi amshia Tsüngrem tsüngdang agizüktettsüsa ne sasa bendanga agüjang.

¹⁶Saka memeshi jembia tebang liliba nungi pila-ang; kechiyong Tsüngrem akhüm metsübuba nung parnok tali tali adoktsü;

¹⁷Aser parnok oi chitemra agi ama achitsü. Parnok rongnung Humenia aser Fileta;

¹⁸Shirnok ochiba nungi pilaa ogo, parnoki shia arubaji atalokadokogo ta ashir, item nisungi kar tamang raksatsür.

¹⁹ Aji saka Tsüngrem takang tazüngdakji iba tajenba keter noktaka lir, aser iba manung ya ajena lir: “Kibubai pei pur meteter aser shibai Kibuba tenüing tushidir pa memeshiba nungi piladakjang.”

²⁰ Saka ki tulu ka nung hon aser taribi potem dang alir masü, saka süng aser ali agi yangluba potema lir; aser item kar tetushitsü aser kar metushitsü asoshi lir.

²¹ Anungji kari pei sasa item nungi merüka yura, pa teshimtet tetushitsü oset lir, Kibubai amshitsü tetemsü aser mapa tajung ajak asoshi terenem lir.

²² Saka asangwa shi azü aziüabungba nungi nai pila-a liang, aser temulung temerük agi Kibuba dang ajaba purtem den ochishiba, tamang, temeim aser tesünep bushiang.

²³ Saka tamaji aser tamashi o toktepba agi rarabangsen dang adokdaksür ta meteta itemji tokjang.

²⁴ Saka Kibuba tenzüker jagi merarateptsüla, saka ajak tsüngdang ajemalu, tesayutsü tesangra, aser tazüzükba nisung asütsüla.

²⁵ Aser pei anema noktakbatem dang ajemalu agi metongshijang; ashiko ochi metetba dangi temulung meyipbaji Tsüngremi parnok nem agütsütsü,

²⁶ aser mojingi mulungba inyaksü asoshi parnok pa sang agi pur külen parnok sang nungi jentetsü agütsütsü.

2 Timoti 3

Tatem Anogo Nung Nisunger Yimya

¹ Saka tatem anogo nung tetsübuttsü mapang arutsü ta metetang.

² Kechiyong nisungi pei dang meimba, sen meimba, asükümba, mezümekümba, tatalaba, tsürabur dang tashi mangaba,

³ tenüing masangba, memeshiba, yimya temeimtep mali, matsüshiba, mezüngmeshi, pei sasa maziökba, tesashi,

⁴ tajung memeimba, ashioktsüba, pei benshinütsü benshiba, angaka aoba, Tsüngrem meimba dang nungi pei pela-ang meimba;

⁵Temeshiba mesüka benshir, saka iba tashi-ain menanzüker; item nungia tejak meyipang.

⁶Kechiyong parnoki nüburtem kar kidangi yakta tua, tashi mait tetsürtem, shirnok temenen den aziabunga tapu tapu agi anishiba,

⁷teti angazüker ama, saka ochi metetba dangi kodanga marutetba, tashi mait tetsürtem apur.

⁸Yani aser Yambri-i kechi koda Mosa noktang, aji oda item nisungtem temulung nung tamajung aser tamang indang metemsüba purtemia ochiji noktanger.

⁹Saka parnok apiga maotsü, kechiyong iba nisung ana amaji nisung ajak madang parnok tamaji-ji jungkai adoktsü.

Timoti Nem Tatesa Nungloktsüba

¹⁰Saka tang kü tesayuba, kü jaklaliro, kü nükjidong, kü tamang, kü taremzük, kü temeim, kü talangka aremzükba,

¹¹kü rishikangshibatem, timtem, Antiok, Ikonía aser Lustra nung kü dak kechi atalok, aser kechi rishikangshi ni arem, item ajak nungi Kibubai ni kümzük; item ajak indang nai metet.

¹²Atangji shiri Khrista Yisu nung temeshiba taküm ka linü, parnok ajakji rishikangshitsü.

¹³Saka nisung tamajung aser temeyipoktsürtemi külakokja aser pei külakokja tali tali tamajungba akümstsü.

¹⁴Saka na asoshibo nai kechi angazük aser kechi nung kuli shitak angu idakji liang. Kechiyong shirnok dang nungi itemi angazük, aji nai meteta lir.

¹⁵Aser koba Temeshi Lai agi Khrista Yisu dak amangba ajanga tekümtet atema na tashitemetet kümdaktsütsü akoker, aji nai lanuwa nungi meteta lir.

¹⁶Lai shiaji Tsüngremi apuoktsüba aser tesayutsü, tarütsütsü, metongshitsütsü, temeshiba nung aliba sayutsü asoshi tajung lir.

¹⁷Tsüngrem meyong nisung tabensa, aser mapa tajung ajak jungjunga abensatsü asoshi lir.

2 Timoti 4

¹Ni Tsüngrem tsüngdang aser akümlir aser asür o bendanger Khrista Yisu tsüngdang, pa adokba aser pa yimli agi ne dang ozüing ya melar,

²nai oji sayutsüngiang; mapang nung aser mapang masü dang jangra-ang; talangka aremzükbä aser sayuba ajak agi arürjang, metongshijang, ajungshiang.

³Kechiyong koba mapang nung parnok atangji sayuba maremzüksü, saka pei-i anganüba dang angatsü pur küma, pei azüabungba amato pei sasa asoshi tesayur telong telong ayutsü,

⁴aser ochi nungi parnok tenarong meyipa otsü dangi mashileni aotsü; ibala mapang arutsü.

⁵Saka nai ajak nung teshisadangba liang, timtem aremang, sayutsüngir mapa inyangang, ne tenzükbä mapa abensa-ang.

⁶Kechiaser ni joko taküm agütsütsü mapang tongogo, aser ni pilatsü mapang aitogo.

⁷Ni rara tajungji raraogo, ni alizüing tonga asemogo, ni tamangji yuogo.

⁸Tang nungi ni asoshi temeshiba korang, koba Kibuba ochi o bendangbai kü nem dang masü, saka shiri pa jungkai adokba dakji meimer, parnok nemjia agütsütsü.

Timoti Dang Ashiba Otem

⁹Kü dangi yakta arutsü nai merangang.

¹⁰ Kechiyong Demai iba akümli meim nung, ni toktsür Tesalonikai ogo;

¹¹ Kresken Galatiai aser Tita Dalmatiai ogo. Luk dang kü den lir. Nai Mark ne den anir arungma, kechiaser tenzükbä mapa nung pa ni asoshi teyariba lir.

¹² Ni Tukika Efesai yok.

¹³ Ni Troa nung Karpo ket nung yutsüba kü indang semoksü to, aser kakettem, tongtibangsa shiküp kakettem to, na kodang arudir, itemji bener arungma.

¹⁴ Alexander, yongmenyin atsüsangi kü dang kanga majung benshi. Pa mapa yari Kibubai pa nem meyipa agütsü.

¹⁵ Pa atema na-a kümdangang, kechiyong pai onok o kanga dang noktang.

¹⁶ Ni tamasa kü temeten indang jembidang, shingaia kü den masem, saka ajaki ni toktsü, aji parnok anema Tsüngremi tezüngloktsüma.

¹⁷ Saka ni agi osangji abensa-a sangokdaktsütsü, aser Bendangertem ajaki angashitetsü asoshi, Kibubai ni anasa noktaka, ni tashi itdaktsü. Aser ni molusongzü tebang nungi kümzük.

¹⁸ Mapa tamajung ajak nungi sota kotak Yimli asoshi pai kümzüktsü. Pa dang sentsüwangshi teti tatem maka sang Amen.

Tatem Salem O

¹⁹ Nai Priskila aser Akula, aser Onesifora kibong dang salem metetdakjang.

²⁰ Erasta Korint nung lir, saka Trofima shiranga ni Mileta nung toktsü.

²¹ Nai tsüngkhüm maitdang arutsü merangangma. Eubula, Pudén aser Lino aser Klaudia aser adianu ajaki ne nem salem agütsür.

²² Kibuba ne tanela den liang. Ne den taochi liang.

Tita

Tita 1

Okila

¹Tsüngremi shimtetbapur tamang amato, aser Tsüngrem akhümtsübuba agi ochi metetba amato,

²tiyazü mejembitetba Tsüngremi tetenzük tatem makaba mapang dang tamasa koba teti tatem maka taküm nangzük,

³saka pa o pei mapang nung jungkai adokdaktsü, iba teti tatem maka taküm teimla nung, asen Kümtetdakba Tsüngremi melaba ozüng amato, kü daka nungloka yutsüba osang atema Tsüngrem tenzük aser Yisu Khrista tenyar, Paul, külem tamang agi kü chichiba techir Tita dangi:

⁴Tebu Tsüngrem aser asen Kümtetdakba Khrista Yisu nungi taochi aser tesünep sang.

Kreta Nung Tita Mapa

⁵Ni ne dang melaba ama madoksaba mapatem adoksadaktsütsü, aser yimti shia nung tamburtem shimtettsü, aji asoshi Kreta nung ni na toktsü.

⁶Nisung kar tai melira, aser pa tetsür ka kinungpu süra, aser pa chirtem tamanger aser rongrongdaktsüba tai nung tai manguba mesüra maziökba mesüi lira, ibalaji shimtetang.

⁷Kechiyong tenzük kaji Tsüngrem ketdangsür ama tai makai alitsüla. Pei mulungba agi benshiba masü, yakta ain adokba masü, yi pur masü, tesashi masü, tajangzük asoshi chidiyungdi masü,

⁸Saka tagütsünü, tajung meimba, teshisadangba, ochishir, temeshi aser pei sasa aziökba,

⁹atangji sayuba nung ajungshitetsü, aser menangzükertem aitsütsü asoshi tesayuba ama temulung lemtetba o amettsüla.

¹⁰Kechiyong amajok o jembiba aser külakoktsürtem aser tashi manga aika lir, tongtibangsa temejeptokertem ibala lir.

¹¹Parnok tebang anendaktsütsüla. Parnok tamajung tajangzük asoshi parnok dang sayutsü tim masüba sayua kibong ajonga telungi ludaktsür.

¹²Parnok rongnung ka, oda parnok pei ainkar kati ashi, “Kreta nunger teti tiyazür shiruru tamajung, azümesen chidiyungdi.”

¹³Iba kuli atangji, anungji parnok tamang reta akümstsü asoshi,

¹⁴aser Yihuda nunger otsülen, aser ochi nungi meyipa aoba nisungtem ozünglen temulung magütsütsü asoshi, nai parnok dang sashisashia arüjang.

¹⁵Temerükertem asoshi kechisarena temerük lir. Saka memerükertem aser mamangertem asoshi kecha temerük maka. Saka parnok temulung aser mulungsentü anaprongla memerük.

¹⁶Parnoki Tsüngrem meteter ta parnoki nangzük, saka parnok mapa agi parnoki pa menanzük aser parnok tesempatsü tashi manga, aser mapa tajung ajak asoshi metemsü.

Tita 2

Tim Tesayuba Sayutsüba

¹Saka na asoshibo atangji tesayuba den apet sayuang.

²Tamburtem, teyari, tesüngjem, teshisadangba, aser tamang nung, temeim nung, aser taremzük nung tashi ita alitsü sayuang.

³Tantsürtem yamajisa jaklaliro nung akhümstsübutsü, tebang melili mesüra yi lar masü, tajung sayur asütsü sayuang.

⁴Tsüngrem o mataladaktsütsü asoshi, parnoki aiürtem dang pei kinungpurtem aser tanurtem meimtsü sayuang,

⁵temerük, ki mapa nung tetangshi, yimlibilemba aser pei kinungpu kübok alitsü sayutsüla.

⁶Asangurtema yamajisa teshisadang alitsü ajungshiang.

⁷Ne sasa kechisarena nung mapa tajung tatishitsü sayuang, aser ne tesayuba nung nendakang.

⁸Asen tsütsü mateneri asenok anema o tamajung ashitsü maka nung, ne tesayuba nung temerük, teshisadangba, mezüngmeshi masütsü o atangji sayuang.

⁹Kilirtem, asen Kümtetdakba Tsüngrem tesayuba kechisarena nung mera ketdaktsütsü asoshi, pei kibur kübok aser ajak nung parnok temulung chidaktsütsü,

¹⁰melangzütepi, aser mauyai, ajak nung temulung lemtetba sayutsü ajungshiang.

¹¹Kechiyong nisung ajak dangi tekümtet bener arutsü Tsüngrem taochi jungkai adokogo

¹²aser asenoki memeshiba aser alima aziüabung menanzüki, teshisadangba, temeshi, Tsüngrem tsüba iba akümüli taküm alitsüsa,

¹³aser temoatsü teimlaba aser tulusang Tsüngrem aser asen Kümtetdakba Yisu Khrista sentsüwangshi jungkai adokba repranga atatsü asenok dang iba taochi sayur.

¹⁴ Pai asenok dang temenen ajak nungi kümzüktsü asoshi pei sasa asenok asoshi agütsü, aser mapa tajung asoshi jangra-a alitsü atema nisung telok ka pa asoshi meshitettsütsü.

¹⁵Nai bangdak tashi ajak agi item jembiang, aser ajungshiang aser arüjang. Shinga nema na mezüngmeshi tesüdaktsü.

Tita 3

Khristan Jaklaliro

¹Yimsüsürtem aser bangdak kübok alitsü, tashi angatsü, mapa tajung ajak asoshi renema alitsü,

²aser nisung shinga indang majung mejembitsü, rarabangsen masütsü, saka anükalem asütsü, nisung ajak tsütsü ajemalu sayutsü, nai parnok dang bilemtetdakjang.

³Kechiyong asenoka khen mapang tamashi, tashi manga, mashileni anir oa, tekülaker küma, tapu tapu azüabunga, aser shi tepela tenzüker küma, takuba aser mokokaji nung lia, tesempar aser medemer o medemer na sempatepba lar liasü.

⁴Saka kodang asen Kümtetdakba Tsüngrem yimlibilem aser meimchir dang pa temeim jungkai adok,

⁵idangji asenok sasa inyakba temeshi mapa agi masü, saka pa pei yimlibilem amato tanaben asoba agi shidokja Tanela Temeshi-i tasen kümtsüba agi pai asenok kümzük;

⁶aser Yisu Khrista taochi agi asenok metendakja, teti tatem maka taküm teimla amato senmangertem kümtettsü asoshi,

⁷asen Kümtetdakba Yisu Khrista ajanga asenok madak Tsüngremi Tanela Temeshi moshia meküplochtsüogo.

⁸Iba o tamangtsü aser Tsüngrem dak amangertemi mapa tajung nung sotaka kümdanga alitsü asoshi, ni item indang nai ajang ajang shidaktsünür. Item o nisung asoshi tajung aser tajangzük lir.

⁹Saka tamashi tasüngdangtepba kidong otsü, bangsentepba aser ozüng indang raratepa, item ajang nungi na pila-ang; kechiaser itemi ajangzük maka aser amajok.

¹⁰Telemsateper nisung khen anaben arütsür külenbo tagizük,

¹¹kechiaser yamala nisung mashileni aor, aser pei kuli agi tai küma temenen menar, aji nai metet.

Tatembang Tesayuba

¹²Kodang ni ne dangi Artema mesüra Tukika yokdir, nai kü dangi Nikopoli-i arütsü merangang. Kechiyong idakji tsüngkhüm renteta alitsü ni mulungtetogo.

¹³Ozüng metetba Zena aser Apolo lenmang nung kecha agia manüngtsüsa renemer yokangma.

¹⁴Aser rongdak nüngdakbapur yaretettsüsa aser tejang metangi malitsü asoshi asen nüburi parnok sasa mapa tajung nung amdaktsü angazükdakjang.

¹⁵Kü den alir ajaki ne nem salem agütsür. Tamang nung asenok dang meimertem dang salem agüjang. Nenok ajak den taochi liang.

Filemon

Filemon 1

Okila

¹Paul, Yisu Khrista atema tepuoker ka, asen adianu Timoti nungi, onok külemi inyaker temeimba asen adianu Filemon,

²dangi aser adianutsür Apifa, aser asen medemer temeranger Arkipa, aser ne kidang sentepba arogo nunger ajak dangi:

³asen Tebu Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista nungi nenok dangi taochi aser tesünep sang.

Filemon Temeim Aser Tamang

⁴Kü sarasadem nung na bilemtetdang ni teti kü Tsüngrem tenüng asanger,

⁵kechiyong Kibuba Yisu Khrista aser temeshipur ajak tsütsü ne temeim aser tamang aliba indang ni angashi.

⁶Ne tamang lemsatepsang jagi Khrista nung asen meyong tajung metetba shisatsü ajakji tejakleni odaktsütsü asoshi ni sarasademer.

⁷Kechiaser adianu, ne temeim nungi ni kanga tepela aser tesünep angu, kechiyong na agi temeshipurtem süngzük.

Pauli Onesima Asoshi Mepishitsüba

⁸Anungji kechi tim aji indang ne dang ozüng agütsütsü Khrista nung ni kanga tasü ita liaka,

⁹aji saka ni ama tambur Paul asünung, aser tang Khrista Yisu asoshi tepuoker ka asünung, temeim atema ni temepishiang mepishir.

¹⁰ Kü tepuokba nung asoba kü chir Onesima asoshi ni ne dang mepishir.

¹¹Pa khen mapang ka nung na asoshi tajangzük maka liasü, saka tang na asoshi aser ni asoshi tajangzük

¹²Pa shiba kü pei temulungjang ama lir, paji ni ne dangi meyipa yokogo.

¹³Osangtajung atema ni tepuokdak alidang, ne melen pai ni yaritsü asoshi ni kü den yunüa liasü.

¹⁴Saka nai ajungba kangshia masü, saka mulungmulunga asütsü asoshi ni nai mulungba medeni kecha meinyaknü.

¹⁵Kechiyong nai pa teti tatem makai meyipa agitsü,

¹⁶joko alar ama masü, saka alar dang nungibo taoba temeim adianu, tongtibangsa ni asoshi temeimba, saka shi aser Kibuba anaprongla nung ne dang kanga tali temeimba asütsü asoshi na nungi pa kenpiga asoshi pila-a liasü südi.

¹⁷Ajangla nai kü den semteper ta züngshira, ni ama pa agizükang.

¹⁸Saka pai ne dang langka mashi benshia lira, ajangla aji kü dak zünglokjang.

¹⁹Ni menokdi, ya ni Pauli kü ket agi zülur. Atangji sentsü ama nai kü nem pei sasa tagütsütsü alibabo ni ne dang mashir.

²⁰Hau, adianu, Kibuba nung ne indang ni peladakjang, Khrista nung kü temulung süngzükdakjang.

²¹Ne tashi angaba nung kanga amanga, aser ni kechi ashir idakji alaka nai inyaksü ta meteta, ni ne dangi zülur.

²²Saka iba den ano ni asoshi tanendak ka renema yujang, kechiyong nenok sarasadem ajanga nenok dangi ni yoktsü ta ni imlar.

Tatem salem o

²³ Epafra, Khrista nung kü medemer tepuokeri ne nem salem agütsür.

²⁴ Aser Mark, Aristarka, Dema aser Luk, kü medemer inyaker temi yamaji ashir.

²⁵Asen Kibuba Yisu Khrista taochi nenok tanela den liang. Amen.

Ibri

Ibri 1

Tsüngremi Pei Chir Ajanga Jembiogo

¹Alemli lenmang tapu aisü nung ainkartem ajanga asen tetsüteboutem den Tsüngremi jembir külen,

²item tatembang anogo nung Techir, shiba ajanga Tsüngremi anüing-ali ajongaji yanglu aser kechisarena senmanger asütsü paji shimtet, iba Techir ajanga asenok den jembiogo.

³Techirji Tsüngremi sentsüwangshi sentsüprangba tesangwaji aser pa chichiba Tsüngremi noksa, shibai anüing-ali ajongaji pa O ain agi taküm lidakja sota ayur, temenen asoshi kodang pai meshitetbaji renem, pai kotak temaba nung tamarenba tajichilen amen;

⁴aser kotak tenyar tenüngtem dang nungi kanga tajungtiba tenüng pai senmang amang nung, pa patakaji kotak tenyartem dang nungia kanga agi temaba lir.

Techirji Kotak Tenyartem Dang Nungi Taoba

⁵ Kechiaser Tsüngremi kotak tenyartem shinga danga kodanga ya shia mali: “Na kü Jabaso, Tanü ni na aso.” Mesüra ano yamai shia mali, “Ni pa Tebu asütsü, Pa kü chir asütsü.”

⁶ Aser ano kodang pai pei mezüing asobaji alima dangi anir aru, pai ashir, “Tsüngremer kotak tenyartem ajaki paji külemdakjang.”

⁷ Aser kotak tenyartem indang jembidang pai ashi, “Shibai pei tenyartem mopung ama, aser pei tenzükertem milak ama yanglu.”

⁸Saka Jabaso indang jembidangbo pai ashi, “Oh Tsüngrem, ne Chuba menden teti tatem makai alir, Temeshiba Yimsüsübaji ne Chuba Yimli yimsüsübalir.

⁹ Nai temeshibaji meimer aser memeshibaji sempar, anungji Tsüngrem, oda ne Tsüngremi, ne medemertem dang nungi alia tepela toztü agi na mezüja shimtetogo.”

¹⁰ Aser pai ashi, “Kibuba, tetenzük nung nai alima kimungji yangerteta ayu, aser anüngtemji ne teka mapa lir.

¹¹ Parnokji samatsü, saka na maneni alir, aser parnokji süjen ama tejen akümstsü.

¹² Tamokbangba sü ama nai parnokji atsütena ayutsü, süoshi ama parnok melentsü, saka na kasa dang alitsü, aser ne arishi kümtem tatem makatsü.”

¹³ Tsüngremi pei kotak tenyartem shinga danga yamai shia mali, “Ni ne tsükchirtem netsüng kübok mayu tashi, Na kü tajichilen menang.”

¹⁴ Ajangla kotak tenyartemji ajak tekümtet senmang amangtsüpurtem tenzüksü yokbatem, parnokji tenzükba tanelatem dang masü no?

Ibri 2

Tekümtet Tulu

¹ Anungji item ochiba nungi asenok oner maotsüsa, asenoki tangashiba o nung tali temulung agütsütsüla.

² Kechiyong kotak tenyartem ajanga jembiba o akang akanga aküm süra, aser tai aser tashi mangaba shiai taa tetemsü meyipa angu süra,

³ ajangla koba tekümtet indang tamasa Kibubai jembiba aser tangashirtem agi aji asenok dang tali akangdaksüogo;

⁴ aser Tsüngremia temaitsütem agi, tesüngmangtsütem agi, sayatenya jenti agi aser pai mulungba ama Tanela Temeshi sempettem lemsa-a agütsüba agi kuli agütsüogo, aji oda sür külen iba ama tekümtet tuluji asenoki sentokra, kechi koda asenoki jenbutsü?

Tekümtet Leniba

⁵ Kechiyong onoki koba tarutsü lima indang jembidagi, iba limaji Tsüngremi kotak tenyartem kübok meyutsü.

⁶ Tesem kar nung kuli agüja shia aliba ama: “Nai nisung indang tenoka bilemstsüsa parnokjia kechi? Mesüra nai nisung chir asoshi anebalutsüsa parnokjia kechi?”

⁷Nai parnokji kotak tenyartem dang nungi tera tekübokba jenjang nung yanglu, nai sentsüwangshi aser tetushi agi parnok nem korang semtsü, aser ne teka mapatem madak parnok yutsü.

⁸Nai kechisarena parnok tsüng kübok yutsüogo.” Kechiyong pai ajak parnok kübok ayu nung, pai parnok kübok mayuba kecha metoktsü. Saka tang tashibo ajak parnok küboki aitba asenoki mangur.

⁹Saka kotak tenyartem dang nungi shiba tera dang tekübokba kümdaktsü, pai Tsüngrem taochi agi nisung ajak asoshi tasüba menakdangtsüsa, pa tasü tekangshi nung sentsüwangshi aser tetushi korang asema Yisu asenoki angur.

¹⁰Kechiyong, Tsüngrem shiba asoshi ajak lir, aser shiba ajanga ajak lir, pai sentsüwangshi dangi techir jenti anir arudang, timtem toudi ajanga parnok tabensaba tekümtet mezüng lenir kümdaktsütsü, aji pa asoshi tim liasü.

¹¹Kechiyong shibai meshitettsür, aser shirnok meshiteta lir, anapronglaji Tebuji kasa dang; anungji parnok dang adianutem ta ajatsü maki ashir.

¹²Anungji pai Tebu dang ashir, “Kü adianutem dang ni ne tenüng sangoktsütsü, parnok tekülemdak ni ne tenüngsang ken atentsü.”

¹³Aser ano pai ashi, “Ni pa dak kü tamang ayutsü,” aser ano, “kü nem Tsüngremi agütsüba tanurtem den ni yangi lir” ta ashitsü.

¹⁴Item adianutemji shi aser azü asü nung Yisua parnok ama aküm aser meimchir yimya den lemsateper aküm. Tasüba ain akasang mojing madak takok angutsü asoshi pai ibai inyak,

¹⁵aser parnok tasütsü tsübuba nung parnok arishi tepiyong alena aliba nungi yamaji pai parnok ajak alantet.

¹⁶Kechiyong pai kotak tenyartem dang yarir masü. Saka Lai nung ashiba ama, “Pai Abraham semchirtem yarir.”

¹⁷Anungji nisungtem temenen pungtoktsüba tenla ka agütsütsü asoshi, Tsüngrem tenzükba mapa nung paji yimlibilem aser temulung lemtetba

temaba putirji akümtsü asoshi tesem ajak nung paji pei adianutem ama küm daksütsü tenügdaksü liasü.

¹⁸Kechiyong pai pei sasa tatitang ngua timtem angu nung, pai tatitang angurtem yaritsü akoker.

Ibri 3

Yisu Mosa Dang Nungia Temaba

¹Anungji Kotaker ajaba nung adener temeshi adianutem, asenoki nangzüka amangba tenyar aser temaba Putir, oda Yisu bilemdangang.

²Kechi koda Mosa Tsüngremer kibong nung temulung lemteta liasü, aji oda shibai pa shimtet, pa-a temulung lemteta liasü.

³Kechiyong ki dang nungi ki yanglusangi koda tali tetushi angur; yamaji Mosa dang nungi Yisuji tali sentsüwangshi tetemsü ta züngshir.

⁴Kechiyong ki shiaji nisung kari yanglur, saka kechisarena yanglusangji Tsüngrem lir.

⁵Aser kechi tarutsü nung jembitsü liasü, item kuli asoshi kilir ka ama, Mosa pa kibong ajonga nung temulung lemtetba liasü.

⁶Saka Khristabo Techir ka ama Tsüngrem kibong madak temulung lemtetba lir. Aser asenoki asen tasü aitba aser teimlaji tatem tonga azüitra, asenoka pa ki lir.

Tsüngremer Nübur Asoshi Anisüngzük

⁷Tanela Temeshi-i ashiba ama; “Tanü nenoki pa ola angashira, nenok temulung temerang.

⁸Kechi koda teküptepdang, arem nung tatitangba anogo nung,

⁹Kong nenok tetsü-teboutemi tatitangba agi kü dang atitang, aser küm lir tashi kü mapatem angu.

¹⁰Iba yongji iba putu den ni ain adoka liasü, aser ashi, ‘parnoki teti parnok temulung nung mashileni aor aser parnoki kü lenmangtem memetet.’

¹¹Kü ain adokba nung ni azüngashiba amato, parnoki kü anisüngzük daki kodanga maitsüla.”

¹²Adianutem, taküm Tsüngrem nungi tsüktsüsa nenok kar dak mamangba temulungjang malitsü kümdangang.

¹³Saka temenen tekülakoktsübai nenok anisa-a lir ta sür “Tanü” ta ajaba mapang ali tashi, anogo shia kati ka ajungshiang.

¹⁴Kechiyong asenoki asen tetenzük tamang akang akanga tatem tonga ametra, asenok Khrista nung lemsateper lir.

¹⁵Kechiyong ashiba ama, “Tanü nenoki pa ola angashira, teküptepdang amato, nenok temulung temerang.”

¹⁶ Kechiyong shirisa angashir keptep? Parnokji Ijip lima nungi Mosai anir aruba ajakto masü no?

¹⁷Aser küm lir tashi, shir dang pai mepelai liasü? Temenen menartem shirnok temang azüngmeyakdak arem nung lao, parnok dang masü no?

¹⁸Aser pa anisüngzükdaki maitsüla ta shirnok dang pai azüngashi, parnokji tashi mangartem dang masü no?

¹⁹Anungji mamangba yong parnoki meitet ta asenoki angur.

Ibri 4

¹Anungji pa anisüngzükdaki aitsü tenangzükba ka anünga lir nung, kodakirnaka sür nenok kar aitsü mokoki ngualir ta asenoki tsübudi.

²Kechiyong parnok dang ama atangji asenok dang osangtajungji sayutsüngiogo. Saka parnoki angashiba osangtajungji parnok asoshi tajangzük maliasü. Kechiaser tangashirtem den parnok tamang agi iba denji melungjem.

³ Kechiyong asenok shir amangogo, asenoki iba anisüngzükdaki air. Alima teyangluba mapang nungi mapatemji renema liaka, pai ashi, amato, “Kü ain adokba nung ni azüngashi amato, parnoki kü anisüngzükdaki maitsüla.”

⁴ Kechiyong tenetnü buba indang pai tesem ka nung yamai shiogo, “Aser tenetnübuba nung Tsüngremi pei mapa ajak nungi anisüngzük.”

⁵ Aser idaki tanaben shiogo, “Parnoki kü anisüngzükdaki maitsüla.”

⁶ Shirnoki Osangtajungji tamasa agizük, parnoki mamangba yong iba anisüngzükji magizük. Saka tangar nem ibaji agizükdaktsütsü mela.

⁷ Tsüngremi anogo ka ‘Tanü’ ta atakteta ayu, mapang talangka lir külen Tsüngremi Dawid ajanga jembi, “Tanü nenoki pa ola angashira, nenok temulung temerang.”

⁸ Kechiyong Yihusuai parnok nem anisüngzükji agütsü asübo, Tsüngremi ano tanga anogo ka indang mejembila.

⁹ Anungji Tsüngrem nübur asoshi Amungnü anisüngzük ka anünga lir;

¹⁰ kechiyong kechi koda Tsüngremi pei mapatem nungi anisüngzük, aji oda shibai pa anisüngzükdaki air, pai pei mapa inyakba nungi anenadoker.

¹¹ Anungji kasa tashi mangaba ajanga shinga metsüktsü asoshi, asenoki iba anisüngzükdaki aitsü merangdi.

¹² Kechiyong Tsüngrem O taküm aliba aser teinyak, aser anatsü nok ajak dang nungi techiraba lir; aser taküm o tanela, tatentep o tenüngla ya ajak ateta bendangtetba, temulung tebilemba shisatsü aser tasa asaba yakta metetba lir.

¹³ Aser pa madang nungi teyangluba taküm kecha miimbanga mali, saka shiba dang asenok telangzütsü kar, pa madang oset ajak mangsa aser sadaka lir.

Yisu Temaba Putir Tuluba

¹⁴ Ajangla Temaba Putir tulu ka, shiba anüngtem ajanga süiogo, oda paji Tsüngrem Chir Yisu, aji asünung aseni nangzükba tamangji asenoki akang akanga ametdi.

¹⁵ Kechiyong asen mokokmintem nung aria bilemstsü makokba temaba putir kaji masü, saka asenok ama pa-a temenen meinyakaka kechisarena nung atitanga liasü.

¹⁶Anungji nüngdak mapang nung yaritettsüsa taochi angutsü aser asenoki taochi agizüktettsüsa asenoki tamang teimla agi taochi menden anasai odi.

Ibri 5

¹Kechiyong temenen asoshi sempet aser tenla tenlatettsüsa, nisungtem asoshi Tsüngrem tenzükba mapa atema nisungtem rongnung agiteta temaba putir shiaji shimteter.

²Pai tamashir aser aibelenertem den anükalema aremteter; kechiyong pa-a pei sasa mokokmin lir.

³Anungji nisungtem asoshi dang masü, saka pa-a pei juri temenentem asoshia tenla tenlatsü tenüngdaksü liasü.

⁴Aser nisung shingaia pei sasa iba tetushi magir, saka Aron ajaba ama kodang Tsüngremi pa jadir, pai ibaji agir.

⁵Aji oda Temaba Putir akümtsü Khristai pei sasa sentsü mewangshi, saka shibai pa dang yamai ashi, pai paji shimtet, “Na kü Jabaso, Tanü ni na aso.”

⁶Yamai pai ano tanga tesem ka nung ashir, “Melkizedek yimsü ama, Na tatem maka Putir.”

⁷Kechiyong Yisui pa shi anogo nung, pa tasü nungi shibai kümzüktsü akok, pa dang kanga ayimtena aser nüktzü agi sarasadema mepishir külen, pai kanga akhüm tsübuba asoshi pai mepishiba angashi.

⁸Aser Jabaso süaka, pa timtem-toushi anguba agi tashi angatsü angazük.

⁹Aser pa tabensaba kümdaktsür külen, pa dang tashi angaba pur ajak asoshi paji tatem makaba tekümtet poktetdak aküm.

¹⁰Aser Melkizedek yimsü ama Temaba Putir ta Tsüngremi pa nungtettsü.

Tekümdangtsü Otem

¹¹Pa indang onoki ashitsü jenti kar, saka nenok tenarong anüa aküm nung, teratettsü tasak.

¹²Kechiyong mapang papiga nungibo nenok tesayurtem kümer alitsüba liasü, saka tanaben Tsüngrem otem mezüng yimsü tetenzükba shisatsü nenok dang

kari sayutsü tenüngdaksü kümogo. Aser shirnok asoshi chiyungtsü temerang masü, mamatzü tenüngdaksü, nenok ibala kümogo.

¹³Kechiyong mamatzü ajemertem temeshiba o nung mongin masü kechiaser pa kinü.

¹⁴Saka nisung tain, shirnoki yimya süba-a inyakba agi tajung majung bendangtetsüsa pei shisatsü azüokogo, parnok asoshi chiyungtsü temerangji lir.

Ibri 6

¹Anungji asenoki Khrista indang tetenzükba tesayubatem, oda mapa tasü nungi temulung meyipa, aser Tsüngrem dak tamang ayuba tsütsü,

²aser baptiba, teka agi nemetba, tasürtem shia aruba aser teti tatem makaba obendangba indang tesayurtem tazüngdakji tanaben meyanglui mongin akümba jenjang dangi asenoki tejakleni aotsüla.

³Aser Tsüngremi dang melara, asenoki yamaji inyaktsü.

⁴Kechiyong shirnok khen tesangwa aküm, aser kotaker sempet menakdang, aser Tanela Temeshi lemsateper rongnung tatener aküm,

⁵aser Tsüngrem o tajung aser tarutsü putu aintem menakdang,

⁶saka parnoki atsüngzüka, aser pei tamangba toktsür ao, idangji parnok tanaben temulung meyiptsü asoshi parnok tanaben tasen küma yanglushitsüji tamakoktsü, kechiaser parnoki pei atema Tsüngrem Chir kangki nung tanaben angenloker aser pa yimjak nung maksüdaktsür.

⁷Kechiyong ali koba manung aiben aruba tzünglu tzü asüokogo aser shirnok asoshi aji züsentedogo, parnok asoshi tenüngdaksü aonsotsü meitsü iba aliji Tsüngrem nungi temoatsü angur.

⁸Saka iba li jagi ayidongtem dang meitsüra, aji tagidak maka, samesa atakatem bener arutsü anasa lir. Aser iba tatemji terongtoktsüba dang.

⁹Saka temeibatem, onoki yamai jembiaka, nenok asoshibo tekümtet dak aketba tajungba osettem nenok asoshi kar ta onoki chichia meteta lir.

¹⁰Kechiyong nenoki temeshipurtem yariogo aser tanga yaridagi, aser aji agi Tsüngrem tenüing asoshi nenoki koba temeim sayu nenok mapa amatsüsa Tsüngremji ochi mashi masü.

¹¹Saka nenok nisung shiai tatem tonga nenok teimla nung tamang akatsü asoshi, iba temerangba kasa sayutettsü,

¹²aser nenok azümesen malitsü, saka shirnoki tamang aser taremzükbaga agi tenangzükbatem senmang amanger, parnok jilu ajizüker akümtsü, onoki mulunger.

Tsüngremer Chichiba Tenangzükbaga

¹³Kechiyong Tsüngremi Abraham dang nangzükdang, azüngashitsü pei dang tuluba shinga mali nung, pai pei sasa agi azüngashia

¹⁴ashi, “Ni na atangji moatsüdi, aser atangji rendaktsüdi.”

¹⁵Aser aremzüka atatet nung pai tenangzükbaji angu.

¹⁶Kechiyong nisungi pei dang tuluba ka agi azüngashir, aser parnok bangsentepba ajak nung azüngashibaji o tatembang lir.

¹⁷Anungji Tsüngremi tenangzükbaga senmangertem dang pei tasa memelenshitetba tali aika sayutsü mulunga,

¹⁸memelenshitetba o ana, koba nung Tsüngremi tiyazü jembitsü makok, item agi onok jakdang ayuba teimla amettsü jenokbatem onoki tajungshitsü tulu ka angatsü asoshi pai züngyazüngko ka agi tetsüngdai ai.

¹⁹Koba teimla Tanela rongnentsü ama, shitakba aser takangba teimla aser teyindangba telunglen alibai air, iba teimlaji onok kar.

²⁰Iba telunglen jagi Melkizedek yimsü amato teti tatem makaba Temaba Putir ka kümer, jelia aor ka mesüka Yisu asenok asoshi ai.

Ibri 7

Melkizedek Nungi Tangzükbaga Putir

¹Kechiyong iba Melkizedek, Salem Chuba, Tematiba Tsüngrem putir, shibai Abraham chubatem tepsetba nungi meyipa arudang ajuru aser moatsü,

- ²aser shiba nema Abrahami ajak nungi ter shilem nung ka lempzuka agütsü. Aser Melkizedek tetezü, mezüngbuba nung, “Temeshiba Chuba”, aser ano “Salem Chuba”, oda “Yimjung Chuba.”
- ³Pa tebu mali, tetsüa mali mesüra pa jakzükdak kin kidong tarensen otsü kecha mali, aser pa tetenzükba anogotem mesüra tatembang takümüji mali, saka paji Tsüngrem Chir mesüka teti tatem maka Putir lir.
- ⁴Tang shiba nem tebudi Abrahami terakzükba osettem nungi ter shilem agütsü, iba nisung koda tulu liasü, aji bilemdangang.
- ⁵ Aser ozüing amato nüburtem nungi, oda parnok Abraham nungi jakzükaka, atangji Levi chirtem putir mapa angurtemi pei adianutem nungi ter shilem agitsü ozüing angu.
- ⁶Saka shiba kidong otsü parnok rongnungi mezüngdanger, pai Abraham nungi ter shilem agiogo.
- ⁷Saka mebangsentepi tilari tular nungi temoatsü angur.
- ⁸Idaki külenbo tasütsüba nisungtemi ter shilemji angu. Saka idakjibo pa taküm lijen alir ta shibai kuli angu, pai ter shilemji agizüker.
- ⁹Aser Abrahami kodang tershilem agütsü Levi Shiba lir paia aji agütsüogo.
- ¹⁰Kechiyong Melkizedeki pa ajurudang, Levi ano pei tebu dak liasü.
- ¹¹Ajangla Levi putir yimsü ajanga tabensaba küma liasü asübo, kechiyong iba kübok nüburtemi ozüingji agizük, Aron yimsü ama mesükshi-i iba Melkizedek yimsü ama tanga putir ka adoktsü indang ano kechi tenüngdaksü ali?
- ¹²Kechiyong kodang putir yimsü nungji temelenshiba ka adokdir, ozüingjia melenshitsü tenüngdaksü akümer.
- ¹³Kechiyong shiba indang item o ashi, pa kidong tanga ka nungi adok, koba nungi tenla sabang nung tenzüktsü shinga madok, paji iba kidong nungi lir.
- ¹⁴Kechiyong asen Kibubaji Yihuda kidong nungi adok, aji tejangja lir. Iba kidong nungi putir yimsü indang Mosai kecha jembia mali.

Melkizedek Ama Putir Ka

- ¹⁵Aser shiba shi temang jakzükba indang ozüangi akangba ama masü, saka kodanga meraksatsüba taküm ain agi putirji aküm;
- ¹⁶iba Melkizedek mesükba nung tanga putir ka kodang adoker onoki ashiba oji tali ochi ta jangjatsür.
- ¹⁷Kechiyong pa indang kuli ya agüja lir. “Melkizedek yimsü ama Na teti tatem maka putir.”
- ¹⁸Kechiyong mezüing ozüngji tashi maitba aser tagidak makaba asoshi anendaktsü.
- ¹⁹Kechiyong ozüangi kecha tabensaba mekümdaktsü aser iba melen teimla tajungba ka bener arutsü, koba ajanga asenoki Tsüngrem anasai aor.
- ²⁰Ano idakji chia ibaji azüngashiba ka medenibo inyaka mali, saka atangji tanga putirtembo azüngashiba ka medeni parnoki putirtem kümdakja liasü.
- ²¹Saka pabo azüngashiba ka agi putir kümdakja lir; kodang Tsüngremi pa dang ya ashi, “Kibubai azüngashiba ka agi azüngashiogo; aser pai pei mulungjang memelenshitsü, na teti tatem makaba Putir.”
- ²²Anungji iba azüngashiba agi Yisuji kuli tajungba tezüngzüktepba ka kümdaktsü.
- ²³Aser atangji parnok aika dang putir akümstsü ataogo, kechiyong tasüba agi maneni inyaktsüba nungi parnokji noktanga liasü.
- ²⁴Saka Yisubo teti tatem maka alir pa memelenshitetba putir yimsüji kar.
- ²⁵Anungji shirnoki pa ajanga Tsüngrem dangi anasa arur, pai parnok asoshi Tsüngrem tsüngdang mepishitsütsüsa, pa teti taküm alir asünung, pai ajak nung jungjunga parnok kümzüktsü akoker.
- ²⁶Kechiaser paji temeshi, temerük, temenen nungi pila-a aliba aser tematiba kotak temalen ajungketa alinung Yisuji tetemsü Temaba Putir lir.
- ²⁷Pa anogo shia item temaba putirtem mesüka tamasa pei menentem asoshi, ajisür nüburtem temenentem asoshi tenlatsü tenüngdaktsü maka, kechiyong pai kodang pei sasa tenla, pai ibaji teti asoshi khenyongi renemogo.

²⁸Kechiyong ozüing agi nisungtem mokokmin keter temaba putirtem asütsü shimtet, saka ozüing sülen aruba Tsüngremi azüingashiba o jagi tatem maka atema tabensaba kümdaktsüba Techir ka shimtetogo.

Ibri 8

Tajungba Aser Tasenba Tezüngzüktepba Temaba Putir

¹Tang onoki ashiba otem nung olen tongtibangji ya: Shiba kotak nung tamarenba Chuba menden tajichilen amen,

²aser nisungi yangluba masü, saka Kibubai yangluba temeshidak aser chichiba süki tenzüker ibala temaba putir ka asen meyong lir.

³Kechiyong temaba putir shiaji sempettem aser tenlatem tenlatsü asoshi shimteter. Anungji tenlatsü asoshi pa-a langka akatsü tenüngdaktsü.

⁴Tang pa alima nung ali asübo pa putir mekümla, kechiaser ozüing amato sempet tenlartem lir.

⁵Parnok tekülemdak kotak oset ajizükba aser akhüm dang lir. Oda Mosai semtu yangludi ta alidang Tsüngremi pa kümdangdaktsüba ama; kechiyong Tsüngremi Mosa dang ashi, “Tenem nung ne dang tajizüktsü sayuba amato ajak yanglutsü kümdangang.”

⁶Saka tang tezüngzüktepba tajungba nung pa tetsüngdai aiba aküm. Oda Yisui tajungtiba tenzüka mapaji angu,

⁷kechiaser mezüngbuba tezüngzüktepba nungji tai mali asübo tanabuba tezüngzüktepbaji nüngdaka melila.

⁸Kechiyong parnok dak tai ngua pai ashi, Kibubai ashir, “Ni Israel kidong den aser Yihuda kidong den, Tezüngzüktepba tasen ka yanglutsü, ibala anogo arur;

⁹Saka Ijip lima nungi parnok anitettsü, ni parnok teka nung ametba anogo nung, ni parnok tsüraburtem den tezüngzüktepba yangluba amato tezüngzüktepba tasenbaji malitsü, kechiaser Kibubai ashir, parnoki kü tezüngzüktepbatem nung menoktak, aser ni parnok mereprang.

¹⁰Kechiyong Kibubai ashir, item anogo süir külen, Israel kidong den ni iba tezüngzüktepba yanglutsü; parnok temulung nung kü ozüngtem ni ayutsü, aser itemi parnok temulungjang nung ni zülutsü; aser ni parnok Tsüngrem asütsü, aser parnok kü nübur asütsü.

¹¹Aser Kibuba metetang ta parnok nisung shiai pei yimer aser pei adianu dang mesayutsü, kechiyong parnok rongnung tilatiba nungi tulutiba tashi parnok ajaki ni metettsü.

¹²Kechiyong ni parnok tai asoshi yimlibilemstsü, aser parnok temenen ni joko mebilemtettsü.”

¹³Tasen tezüngzüktepba ta ashiba jagi mezüngbubaji pai tejen kümdaktsüogo; aser koba tejen küma süia odagi aji yakta samatsü.

Ibri 9

Alima aser Kotak Tekülemdak

¹Tang ano mezüngbuba tezüngzüktepba meyong tekülemba yimsü ozüngtem, aser iba ali nunger tekülemdak ka ta liasü.

² Kechiyong süki ka yanglua liasü, aser mezüngbuba taktang nung milendong aser langbang aser Tsüngrem madang ayuba amtsük liasü, ibaji temeshidak ta ajar.

³ Aser teyindangba sü tanabuba telunglen temeshitiba tekülemdak ta ajaba süki lir.

⁴ Idakji liangmesen arondak hon tekülemdak ka, aser ajak meketa hon agi yangpangba Ozüing Süngden ka liasü, kechi nung mana aliba hon po aser temeche adokba Aron ajok aser tezüngzüktepba lungpaktem liasü;

⁵ aser iba temalen sentsüwangshi cherubim yimlibilem menden akhümbanga liasü. Item oset indang tang onoki rasa-a jembitsü makok.

⁶ Tang yamaji renemer külen, putirtemi mezüngbuba süki-i maneni tua tekülemba mapa inyak.

- ⁷ Saka tanabuba jagibo temaba putir dang küm nung khen air, saka azü medeni masü, iba zü pai pei asoshi aser nüburtem temenen asoshi tenlar.
- ⁸ Aser süki mezüngbuba ali tashi temeshidaki atuba lenmang ano jungkai madok ta, Tanela Temeshi-i sayur.
- ⁹ Iba süki tang aliba mapang asoshi tatishitsü ka lir. Iba jagi tekülemertem dang mulungsentsü indang mabensadaksütetba sempettem aser tenla agütsür.
- ¹⁰ Saka chiyungtsü, tajemtsü aser merüktetbatem tapu aika aser temang asoshi ozüngtem koba tanaben teyanglushiba mapangji matong tashi benshitsü atema agütsü.
- ¹¹ Saka tarutsü tajungbatem meyong temaba putir ama kodang Khrista aru, teka agi meyangluba süki, oda iba tuluba aser tali tabensaba süki ajanga ai.
- ¹² Aser nabong-o nashi pungchi chanu zü masü, saka pei zü bener pai teti tatem makaba tekümzüik ngua temeshidaki teti asoshi khenyongi ai.
- ¹³ Kechiyong menenbatem dak nabong aser nashi pungchi zü aser nashi lamen aut rükloksüba agi shi temerükba atema meshiteter süra,
- ¹⁴ ajangla Khrista shibai teti tatem maka tanela agi tarak meketi pei sasa Tsüngrem dang tenla, pa zü agi taküm Tsüngrem tenzüksü atema nenok mulungsentsü tasü mapatem nungi koda tali merükdaktsür?
- ¹⁵ Kechiaser mezüngbuba tezüngzüktepba kübok nung ozüng raksaba temenentem nungi parnokji alangzüksü asoshi pa tasübaji atalok nung shirnoksa ja-a lir, parnoki teti tatem makaba tenangzükbaja senmangji agizüksü asoshi Khristaji tasen tezüngzüktepba meyong tetsüngdai aisangji lir.
- ¹⁶ Kechiyong kong tezüngzüktepba ka densema lir, idakji iba yanglusang tasübaji ochi ta kuli agi sayutsü tenüngdaktsü.
- ¹⁷ Kechiyong tasüba sülenjiang tezüngzüktepbaji ataloker. Kechiaser iba tezüngzüktepba yanglusangji taküm alidangbo aji amshitsü makok.

- ¹⁸Aji oda mezüngbuba tezüngzüktepbajia azü medenibo metenzük.
- ¹⁹Kechiyong kodang Mosai ozüng amato temelaba ozüng ajak nüburtem ajak madang jembitem, pai tzü, san-züng temeremso aser esop den nashi pungchi chanu aser nabong zü bena aru, aser kaket o nüburtem ajak dak aji rükloksü,
- ²⁰aser pai ashi, “Ibai tezüngzüktepbä azü koba nenok atema Tsüngremi mela.”
- ²¹Idakji chia, pai süki aser tekülemtsü po ajak nung yamajisa azü rükloksü.
- ²²Atangji kechisarena azü agi merüktetdaksütsüla ta ozüng agi akhanger, aser azü metokshi-i temenen tatokba maka ta ni ashitsü akok.

Khrista Tenlaba Agi Temenen Bener Aoba

- ²³Anungji item agi kotak nung aliba indang ajizükbatem meshitettsü tenüngdaksü liasü, saka kotak meyongtemsa item dang tajungba tenlatem agi meshitettsü tenüngdaksü liasü.
- ²⁴Kechiyong chichiba tekülemdak mesükba ajizüka teka agi yangluba temeshidak kati Khristai mai, saka tanga pa asenok asoshi Tsüngrem jakdang adoktsü kotakisa ai.
- ²⁵Saka temaba putir tangar zü bener küm shia tekülemdaki aiba ama, Khristai aiben pa sasa tenlatsü mai.
- ²⁶Aji mesüra alima meyangludang nungi pa aiben timtem ngua lila. Saka tang pa pei sasa tenlaba agi temenen aidoktsü asoshi pututem tatembang nung teti asoshi khen dang jungkai adokogo.
- ²⁷Aser kechi koda nisung khen dang asütsüla, aji sür külenbo obendangba arur,
- ²⁸aji oda nisung jenti meyong temenen khu abentsü asoshi Khristai khen tenlar külen, pa tanaben temenen medeni pa asoshi alartem dangi tekümtet atema jungkai adoktsü.

Ibri 10

¹Kechiyong ozüngji tarutsü aliba shitakba osettem akhüm dang asünung aji tabensaba aser temulung lemtetba shitaktiba osettemji masü nung, kechi tenlatem küm shia kasasa teti tenlar, item jagi Tsüngrem anasa aortemji kodanga tabensa mekümdaktsütet.

²Aji oda masü asübo, item tenlatemji metenlatsüsa anenadoker melila. Kechiaser tekülemertem dak nungi chichia parnok temenentemji merüktettsür ali asübo, parnok dak temenen meteta arubaji joko melila aser tenlatem ajak anenadokla.

³Saka item tenlatem agi küm shia temenentemji bilemtetdaktsür.

⁴Kechiyong nashi pungchi aser nabong zü agi temenentem agientsüji tamakoktsü.

⁵Aji asünung kodang Khrista alimai aru, pai ashi, “Tarongba tenlatem aser oset tenlatem nai maginür, Saka ni asoshi temang ka nai renemogo.

⁶Temang rangben tarongba tenlatem, aser temenen asoshi tenlatem nung nai mepelar.

⁷Idangji ni ashi, ajiang oh Tsüngrem! Lai ozüng nung kü indang zülua aliba ama, Nai mulungba inyaktsü asoshi Ni yangi lir.”

⁸Tamasa pai shiogo, “Taküm ronga tenlabatem mesüra oset tenlabatem aser tarongba tenlatem aser temenen tenlatem nai maginür, mesüra item nungji nai mepelar. Kechiyong itemji ozüngi melaba amato tenlar.”

⁹Idangji pai ashi, “Ajiang Oh Tsüngrem, nai mulungba inyaktsü ni yangi arua lir.” Tanabubaji yanglutsü asoshi pai mezüngbuba agiener.

¹⁰Aser iba temulungtetba jagi Yisu Khrista temang teti asoshi khen dang tenlaba ajanga asenokji meshitettsüogo.

¹¹Aser koba tenlatem agi kodanga temenentem agientsü makoker, item kasa tenlatem anogo shia putiri pei tenzükba mapa nung noktaka tenlar.

¹²Saka temenentem asoshi Khristai teti asoshi khen dang tenla ka tenlar külen pai Tsüngrem tajichilen amen.

¹³Ajisür külen pa tsükchirtem pa tetsüing kübok mayu tashi pai ata-a lir.

¹⁴Kechiyong tenlaba ka agi pai temeshitetbatem teti tatem makai abensadaktsüogo.

¹⁵Aser Tanela Temeshi-ia asenok nem kuli agütsür; Kechiyong pai ashir,

¹⁶“Kibubai ashir, item anogo süir külen, parnok den ni iba tezüngzüktepba yanglutsü, parnok temulungjang nung kü ozüngtem ni ayutsü, aser itemi parnok temulung nung ni zülutsü.”

¹⁷Ano pai ashi, “Aser parnok temenentem aser parnok taitem ni joko mebilemtettsü.”

¹⁸Tang kong item temenen tatokbatem lir, temenen asoshi joko tenlaba malitsü.

Asenoki Tsüngrem Anasai Odi

¹⁹Anungji adianutem, teyindangba sü oda pa shi ajanga kechi tasen aser taküm lenmang asenok asoshi pai yanglu, asenoki iba lenmangi,

²⁰Yisu zü agi temeshidaki atutsü tasü ait nung,

²¹aser Tsüngrem ki madak putir tuluji alinung,

²²tamajung mulungsentsü nungi asen temulungjang merüktet nung, asenoki ochi temulungjang agi tamang tabensaba nung anasai odi.

²³Aser asen temang tzü temerük agi shidok nung, asen teimla nangzükba marakzüdaktsüi akang akanga asenoki ametdi, kechiyong shibai nangzükogo pa tsüngchir lir.

²⁴Aser temeim aser mapa tajung dangi jangratsü asoshi, asenoki kati ka den shisadangtepdi.

²⁵Aser kar yimsü ama asenok külemi senteptsü metoktsüi anogo kodaka anasa aiter, patakaji tali kati ka ajungshitepdi.

²⁶Kechiyong ochiba metetba shisatsü agizüker külen asenoki asa-a dang temenen benshira, ajangla temenentem atema tenla joko anünga mali.

- ²⁷ Saka tetsübutüsü obendangba ajurutsü teimla Tsüngrem anemertem chimatsü mi tesashi dang anünga kar.
- ²⁸ Nisung shibai Mosa ozüng raksar, nisung ana asem kuli o agi pa aria mebilemi südaktsür.
- ²⁹ Ajangla nisung shibai pei tetsüng kübok Tsüngrem Chir atala-a ajemshir aser tezüngzüktepba zü, koba agi paji meshitetja liasü, iba züji menena kümdaktsür, aser taochi tanelaji sensaja atalar, pa jagi temerenshibaji koda sashia angutsü langa lir ta nenoki bilemer?
- ³⁰ Ya shibai ashi, asenoki meteta lir, “Mangyangba kü meyong Ni shia agütsütsü.” Aser ano, “Kibubai pei nübur o bendangtsü.”
- ³¹ Taküm aliba Tsüngrem ket nung tsüktsü ya koda tetsübutüsü ka!
- ³² Saka nenok tesangwa ngur külen nenoki timtem-toushi den meranga rara-a aremzükba tesüiba anogotem to bilemtetang.
- ³³ Ano khen khenbo iba ama kangshiba purtem den lemsateper akümba mapang to bilemtetangma.
- ³⁴ Kechiyong nenoki talenba nung alirtem dang aria bilem aser nenoki pei asoshi tali tajungba aser teti aliba rongsen ka lir ta meteta, pelashishia nenok rongsen laluba aremzük.
- ³⁵ Anungji tajangzük tulu keta aliba nenok teimlaji teindokma.
- ³⁶ Kechiyong Tsüngremi mulungbaji inyaktsü aser kechi nangzüka lir aji nenoki agizüktsü asoshi nenok dak taremzük alitsü tenüngdaktsü.
- ³⁷ Kechiaser, “Kenpiga dang lir, aji sür tarutsü alibaji, menua meli-i arutsü.
- ³⁸ Saka kü temeshipuri tamang agi taküm alitsü, aser pai atsüngzükra, ni pa dak temulung machitsü.”
- ³⁹ Saka atsüngzüka or samadokba pur rongnung asenokbo maten, saka tamang akaba aser pei tanela sota yutetba pur rongnung asenok lir.

Ibri 11

Tamang Indang

- ¹Tang teimla ayubatemji chichia kar ta, aser manguba osettemji atangji lir ta metetbaji tamang lir.
- ²Kechiaser tamang akaba agi alemli nisungtemi Tsüngremi junger ta agizüktetbaji angu.
- ³ Mangubatem nungi tanguba osettemji yanglua lir ta metettsüsa Tsüngrem O agi alima ajongaji yanglu ta tamang agi asenoki angateter.
- ⁴ Tamang agi Abeli Tsüngrem dang Kain dang nungi tali tajungtiba tenla ka, koba agi pa temeshi liasü ta kuli angu, aji tenla aser Tsüngremi pa sempet indang kuli agütsü, aser aji agi pa süaka ano pai maneni jembir.
- ⁵ Tamang agi Enok nem tasüba mungudaktsütsü asoshi pa meyipa agien aser pa mungui adok, kechiyong Tsüngremi pa meyipa agien. Kechiaser pa meyipa magiendang yongi pai Tsüngrem temulung chidaktsüba kuli angu.
- ⁶Aser tamang medeni Tsüngrem mulung chidaktsütsü makok, kechiyong shibai Tsüngrem dangi arudir, pai Tsüngrem lir ta, aser pa bushirtem nem tajangzük agütsüba lir ta amangtsüla.
- ⁷ Tamang agi Noai, mangubatem indang tekümdangtsü o Tsüngrem nungi ngua, pai Tsüngrem tsüba pei kibong kümtettsü asoshi rong renem, aser aji agi pai alima meimchir aitsü, aser tamang nungi adokba temeshi senmanger aküm.
- ⁸Tamang agi Abraham, kodang pa aja, pa senmangtsü asoshi kechi linük tangutsü liasü, aji agi apusoa aotsü pai tashi anga aser pa koloni aor memeteti pa apusoa ao.
- ⁹Tamang agi pa aener ama tenangzükba lima nung amunger küma, iba tenangzükba kasa pa senmangertem Isak aser Yakob den süki nung ali.
- ¹⁰Kechiyong kechi yimti teyangluba aser kisüba Tsüngrem lir, tamentakdak akaba iba yimti asoshi pai ata-a liasü.

- 11** Tamang agi Saraia arishi anogo süitemer külen, nu menden nung metsü mashisa akümtsü tashi angu. Kechiyong shibai nangzük pa dang lai tsüngchir ta züngshi.
- 12** Anungji oda tasü ama aliba nisung ka nungi yongsük nung anüng nung aliba petinutem ama aser tzüymküm lilem ama mezüngdangteti tangzük.
- 13** Item ajak tenangzükbatem munguaka, talang nungi item ngua pela-a agizük, aser alima nung parnok aener aser amunger dang lir ta nangzüker külen, parnok tamang nung asü.
- 14** Kechiyong shirnoki yamala o ashir, parnoki pei lima ka bushidagi ta jungkai adokdaksür.
- 15** Aser parnoki kechi lima nungi adoka aru, aji bilemteta ait asübo atangji meyipa aotsü mapang tajung ngula.
- 16** Saka tang parnoki tajungba lima ka, oda kotak limaji aginür. Anungji Tsüngremi parnok asoshi pa parnok Tsüngrem ta ajatsü maker. Kechiyong pai parnok asoshi yimti ka renemogo.
- 17** Abraham atitang dang pai tamang agi tarongba tenla ka ama Isak tenla. Hau, shibai tenangzükbatem pelashishia agizük, oda
- 18** Isak dak ne metsü ajatsü ta shiba dang shia liasü, pai pei chir ka dang aliba tenla agütsüya liasü.
- 19** Kechiyong Tsüngremi tasü nungi shia arudaktsütsü akok ta pai amang; hau, tasü nungi pai ano tatishitsü ama pa meyipa agizük.
- 20** Tamang agi Isaki tarutsü aliba o indang ano Yakob aser Esau moatsü.
- 21** Tamang agi Yakobi tasütsü mapang nung Yosef chirtem nisung shia moatsü aser pei ajok manung nendaker Tsüngrem külem.
- 22** Tamang agi Yosefi kodang pei tatembang anogo anasa aru, pai Israel nunger apusoa aotsü indang tetshi, aser pa teret indang ozüng agütsü.
- 23** Kodang Mosa aso, tamang agi pa tsüraburi ita asem miima ayu, kechiyong parnoki pa tanur tobur tajung ta angu, aser parnoki chuba ozüng metsübu.

- ²⁴ Tamang agi Mosa tain kümer pai Farao jalar chir ta ajatsü menangzük.
- ²⁵ Kechiyong kenpiga temenen pelaba tepela dang nungi Tsüngrem nüburtem den timatemtsübaji ang pai shimtet.
- ²⁶ Aser Ijip rongsen ajak dang nungi Khrista asoshi maksüa ataladaktsübaji rongsen tuluba ta züngshi, kechiaser pai tajangzük shia anguba dak reprang.
- ²⁷ Tamang agi pai chuba ain adokba metsübui, Ijip lima toktsü. Kechiyong pai shiba mangu, pa dang angu ama aremzüka ali.
- ²⁸ Mezüng chirtem samatsübai parnok dak mekongshitsü asoshi, pai tamang agi Kümtettsü Benjong aser azü rüklokba maparenji yanglu.
- ²⁹ Tamang agi parnoki ali takong nung ama Temerem tzüyim ajanga ao, saka aji inyaktsü Ijip nungeri merangdang parnok tzü nung arakset.
- ³⁰ Tamang agi anogo tenet Yeriko lung jara meket nung aji lao.
- ³¹ Tamang agi Rahab nüktapangtalai itdangiteritem pela-a agizük nung tashi mangartem den la mesama.
- ³² Aser ano ni kechi tali ashitsü? Kechiyong Gideon, Barak, Samson, Yefta aser Dawid, Samuel aser ainkartem, parnok ajak indang ni jembidi süra mapang agi meperitsü.
- ³³ Tamang agi parnoki yimlitem akok, temeshi mapa inyak, tenangzükbatem angu, molusongzü tebang nembang.
- ³⁴ Mi tashi remsep, nokpu nungi jenbu, tashi mait nungi tashi ita aküm; tongbang rara nung tashi ita ain, Bendanger temerangertem akok.
- ³⁵ Tetsürtemi pei tasürtem tanaben shia aruba agi meyipa angu. Aser tangari tasü nungi shia aruba tajungba ngutettsü asoshi pei tekümzük magizüki timtemdaksü.
- ³⁶ Aser tangari tatala aser lisü agi arepba, hau, idakji chia talenba aser tsüngden chiokba tatitang angu.

³⁷Parnok lung agi onset, parnok süngrangtsü agi rangma, parnok atitang, parnok nok agi tepset. Parnok sensaker aser rishikangshi aser mezüngmeshi küma, nabong aser san teküp abener jaja.

³⁸Iba lima parnok meyong tetemsü masü; arem nung, tenem nung, leprungki nung, aser ali ongken nung nemzüa senzü.

³⁹Aser parnok ajaki parnok tamang agi kuli nguaka, pa tenangzükbaji mangu.

⁴⁰Tsüngremi asenok asoshi langka tajungba renemtsü nung asenok medeni parnok teperi mekümdaktsütsüla.

Ibri 12

Kibubai Azüokba

¹Anungji mepet tulu agi ama kuli aika agi asenok meketbang nung asenoki tenokdangtsü ajak aser sotaka aliba temenen toktsür,

²asenok tamang tetenzük aser tabensadaktsüba Yisu shibai pei jakdang aliba tepela asoshi maksü arema kangki timtem aremzüka Tsüngrem Chuba menden tajichilen amen, pa dak repranga asenok jakdang aliba tasemtepba nung taremzüik agi asemtepedi.

³Ibayongji nenok aniseta makümstsü, mesüra melulatsü asoshi shibai temenen purtem nungi pa anema keptepbaji aremzüktet pa indang bilemdangang.

⁴Tang tashibo nenoki ano temenen anema raraba nung nenok azü tokshiba jenjang tashi ajurua mali.

⁵ Aser tajungshiba o koba agi techirtem den ama nenok den jembir, iba o nenoki amadok na? “Kü chir, Kibubai azüokba mezüngmeshi tesü, mesüra pai arütsüidang telula;

⁶Kechiaser Kibubai shiba dang meimer pai merenshir, aser pai agizükba techir dak pai azüker.”

⁷Nenoki aremzükbaji tazüokba asoshi lir, Tsüngremi techirtem den ama nenok dang benshir, kechiyong tebui memerenshiba ibala techir kar lir ma?

⁸Saka ajaki koba tazüokba nung aden, nenok ibala nungji medenra ajangla nenok techir masü, kida chir.

⁹Idakji chia asen ali nunger tebutemi asenok azioktsü tim liasü aser asenoki parnok dang akhümtsübu. Ajangla asenoki tali tanelatem Tebu kübok tali bendanga agütsür taküm malitsü ama?

¹⁰Kechiyong parnoki kechi tim ta bilem, anogo ishika asoshi dang asenokji merenshi. Saka asenok tajung kümdaktsütsü, aser pa temeshiba lemsateptsü asoshi Tsüngremi asenok merenshir.

¹¹Temerenshi ajak atongba mapang nung tepelatsü masü, saka tejashitsü mesüker, aji saka tesünep tejang tangtsür.

¹² Anungji teka sangzüka lua alibaji ajungketang aser tashi maitba temokokji metongang,

¹³ aser tetsüng tatsük ji-ia maotsü asoshi, saka odang taneb ang anebtsü asoshi nenok tetsüng asoshi lenmang metonga yangluang.

Tsüngremer Taochi Sentokba Atema Tekümdangtsü

¹⁴Nisung ajak den yimjung nung alitsü merangang, aser temeshiba koba makaibo Kibubaji mungutettsü iba temeshibaji arishia oang.

¹⁵Taku süngra kar meiteta adoker timtem adokdaktsür külen iba jagi jentipur menena kümdakja lir, nenok shinga Tsüngrem taochi magizüki malitsüsa kümdangang.

¹⁶ Mesüra khen chiyungba su ka yong pei tambuti shilem ayokba Esau ama, shinga jabujarir mesüra yimsü toktsür makümtsüsa kümdanga liang.

¹⁷ Kechiyong tesülen kodang pai temoatsü senmang amangnü pa magizük, kechiaser pa tebu temulung meyipdaktsütsü asoshi Esaui nüktzü agi meranga bushiaka pai pa tebu dak aji mangu ta nenoki metet.

¹⁸ Kechiyong kongshitetba oda mi jangrua aliba tenem mesüra tammang aser teptepa ammangba aser yipru,

- ¹⁹ aser jangzü ola tesashi aser ola tulu koba angashirtem joko parnok den talila o tejembima ta mepishi, iba tenem ka dangi nenok maru.
- ²⁰ Kechiyong shiruru kati iba tenem dak kongshira aji lung agi onseta südaktsütsü ta ozüing agütsübaji parnoki marenzüktet.
- ²¹ Iba tatalokbaji kanga dang tetsübutsüka asünung Mosai ashi, “Ni tetsübu agi atentener.”
- ²² Saka nenokbo Zion tenem aser taküm aliba Tsüngrem yimti oda kotak Yirusalem aser mezüingdangtetba telok kotak tenyartem,
- ²³ kotak nung tenüing züluba mezüing asobatem mungdang tulu aser ajak o bendangba Tsüngrem aser tabensaba akümba temeshiba tanelatem,
- ²⁴ aser tasen tenangzükbata tetsüingdai aisang Yisu, aser Abel dang nungi tali tajungba o jembiba azü rüklokba, item ajak dangi nenok arua lir.
- ²⁵ Shibai nenok den o jembir paji nenoki magizüki malitsü kumdangang. Kechiyong shibai alima nung tekümdangtsü o jembir, iba o magizüktetertemi mejenbutet süra, shibai kotak nungi tekümdangtsü o jembir, pa nungi meyipa ora, asenoki tali mejenbutettsü.
- ²⁶ Pa ola agi idangji alima anakshi, saka tang pai nangzüka ashi, “Ano khen ni alima dang masü, saka kotaka anakshitsütsü.”
- ²⁷ Aser iba o, “Ano khen” ta asüba jagi manokshitettsüba osettem anünga alitsü asoshi teyangluba osettem tanokshitettsüba endokbaji sayur.
- ²⁸ Anungji manokshitetba chuba yimli ka agizüktsüba asoshi asenoki agütsüdi.
- ²⁹ Kechiyong asen Tsüngremji ajak rongtoktsüba mi lir.

Ibri 13

Tsüngrem Mulung Chidaktsüba Mapa

- ¹ Adianu Temeimtep Maneni Liang.
- ² Aener dang temeim sayutsü tama, kechiyong yamaji inyakdang kari memeteti kotak tenyartem anikettsü akok.

- ³Shirnok tepuokdak nung lir, parnok den tepuokdak ali ama, aser nenoka shi temang nung alinung shirnok rishikangshiba nung lir parnokji bilemtetang.
- ⁴Ajak rongnung ki ayimbaji tetushiba nung yuang, aser yipten memerük tekümdaktsü kechiyong Tsüngremi nüktapangtar aser jabujarir o bendangtsü.
- ⁵ Sen meimba nungi nenok pila-a liang aser nenok kechi aka idakji temulung süa liang; kechiyong Tsüngremi pei sasa shiogo, “Ni na kodanga metoktsütsü.”
- ⁶ Anungji asenoki tasü ita shiteter; “Kibuba kü teyarir, ni metsübuttsü. Nisungi kü dang kechi inyaktettsü.”
- ⁷Nenok lenirtem shirnoki nenok dang Tsüngrem o jembir ao, parnok bilemtetang. Aser parnok taküm nungi adokba süngjang bilemdanga, parnok tamang ajizüker kümang.
- ⁸Yisu Khristaji yashi, tanü aser teti tatem maka kasa dang lir.
- ⁹Tapu tapu tesüngmangtsü tebangkatsü agi nenok tanishidaktsü, kechiyong chiyungtsü atema nenok tzüzüng-ozüngtem koba agi item benshibatemi tajangzük mangur aji agi masü, saka taochi agi temulungjang akangshidakjangma.
- ¹⁰Koba tekülemdak süki nung külemertemi chiyungtsü tim masü, ibala tenladak ka asenok kar.
- ¹¹ Kechiyong shiruru zü koba temenen atema tenlatsü temaba putiri tenladaki bener atur, item temangtemji tanendak tezülen aronger.
- ¹²Anungji Yisua pa pei zü ajanga nisungtem meshitetdaktsütsü asoshi süngkhümbong tezülen timatem.
- ¹³Anungji pa dang atalabaji asenokia aremzüka bener tanendak tesüleni asenoki pa dangi odi.
- ¹⁴Kechiyong yangi asenok tatem makai alidak yimti maka, saka asenoki tarutsü yimti bushir.

¹⁵Ajangla asenoki pa ajanga maneni Tsüngrem dang tenüngsang tenla oda pa tenüng nangzükba tebangmechi tejang tenladi.

¹⁶Tajung inyaksü tesendokma, aser na kechi aka ibaji tangar den lemsatepangma, kechiyong ibala tenlatem agi Tsüngrem mulung achir.

¹⁷Nenok tanishirtem dang tashi angang, aser parnok kübok liang; kechiaser parnok tejashi agi mesüi tepela agi aji inyaktettsü asoshi tezüngdangba agütsütsü pur ama parnoki nenok tanela madak anüker. Kechiyong parnoki tejashi agi inyakra, nenok asoshi tajangzük maka.

¹⁸Nenoki onok asoshi sarasademang, kechiyong onoki ajak nung tushia linüa onok mulungsentsü tajung lir ta onoki amanger.

¹⁹Aser ni nenok dangi tanaben yakta meyipa agütsütettsü asoshi nenoki sarasademtsü ni kanga ajungshir.

Tatem O

²⁰Tang tesüneptsüba Tsüngrem, shibai tatem makaba tezüngzüktepba zü agi Sannüker tuluba, oda asen Kibuba Yisu tasü nungi shia arudaktsü,

²¹pa nükdang kechi temulung achir aji asenok dak Yisu Khrista ajanga inyaka pai mulungba tajung ajak nung perijang; pa dang sentsüwangshi teti tatem maka sang. Amen.

²²Saka adianutem, nenoki iba tajungshiba o aremzükang ta ni nenok dang mepishir; kechiyong ni o ishika züluogo.

²³Asen adianu Timoti chiokogo, aji metetang; pa yakta arura, ni pa dena nenok den ajuruteptsü.

²⁴Nenoki nenok tanishirtem aser temeshipurtem ajak nem salem agüjangma. Itali nungertemia nenok nem salem agütsür.

²⁵Nenok ajak den taochi liang. Amen.

Yakob

Yakob 1

Salem O

¹ Tsüngrem aser Kibuba Yisu Khrista tenzüker, Yakob nungi prokshia aoba kidong terana dangi salem.

Tamang Aser Shisatsü

² Kü adianutem, kodang nenoki tatitang aika angur,

³ nenok tamang atitangba agi taremzükbä adokdaksür, ta meteta aji kanga tepelatsü ta züngshiang.

⁴ Aser nenok kecha nunga manüangi, teperi aser tabensa akümtsü asoshi, iba taremzükbaji pei mapa teperi südakjang.

⁵ Saka nenok rongnung kar shisatsü agi anünga lira, atala-a marütsüi angati ajak nem agütsüba Tsüngrem dang pai meshidakjang, aser aji pa nem agütsütsü:

⁶ Saka marendaki amanga pai meshidakjang, kechiaser shibai arentaker, pa mopung nung temaleni ona atuba tzüyim tzüsem ka ama lir,

⁷ Kechiyong ibala nisungi Kibuba nungi langka angutsü ta tebilem,

⁸ pa temulung ana atenba nisung, pei yimya ajak nung mesüngjem.

Sensaker Aser Takar

⁹ Saka sensaker adianu ka pa pei ajemaluba tia nung Tsüngremi ajungketra, pai ya asoshi pela-ang;

¹⁰ aser takari pa pei ajemaludaktsüba nung pela-ang, kechiyong ai naro ama pa aremtsü.

¹¹ Kechiaser mopung kanga tatsük den anü adoker, aser ai azüladaktsür, aser naro jetzüka aor, aser pa tereprangtsü tobur tajung samar, yamaji takar nisung pei mapa nung rema aotsü.

Tatitang aser Tetendangba

¹²Shibai tatitang aremzüker pa temoatsüba, kechiyong pai tatitang koker külen, taküm korang, koba Kibuba dang meimertem nem agütsütsü pai nangzük, aji pai angutsü.

¹³Kodang kar atitangdir, Tsüngremi ni atitanger ta nisung shingaia teshi; kechiyong tamajung agi Tsüngremji atitangtsü makok, aser paia shinga matitanger.

¹⁴Saka nisung shia kodang pa pei azüabung agi atsüdir, aser mesüzüka odir pa atitanger.

¹⁵Idangji azüabungbaji kodang mashisa kümdir temenen asor: aser kodang temenenji tain kümdir tasüba adokdaksür.

¹⁶Kü meimba adianutem, nenok tekülakokdaksüma.

¹⁷Sempet tajung ajak aser tabensaba ajak temaba nungi lir, aser tesangwatem Tebu, shiba melenshiba aser meyipshiba akhüm mali, pa nungi item ajak lir.

¹⁸Pai yangluba mezüing tejang tapu ka asenok asütsü asoshi, pai pei mulungba amato ochi o agi asenok sodaktsü.

O Tangashir Aser Teinyaker

¹⁹Kü meimba adianutem, ya metetang, nisung shia tangashitsü kara-ang, tejembitsü meilungi sang, aser ain adoktsü meilungi sang.

²⁰Kechiyong nisung ain adokba agi Tsüngrem temeshiba meinyaker.

²¹Anungji nenoki memerükba ajak aser tamajung moshia aliba endoka, amenloker meidaktsüba o kobai nenok tanela kümzüktsü akok, aji ajemalua agizükang.

²²Saka nenok pei sasa külakokja lir, o tangashir dang mekümi teinyaker kümang.

²³Kechiyong kari o teinyaker mesüi tangashir dang kümra, pa tanü dangtsü nung pei sasa pei tejak reprangba nisung ka mesüker.

²⁴Kechiaser pai pei sasa repranger aor, aser pa komama nisung liasü pai idangyongji amar.

²⁵Saka shibai chichiba ozüing, nüji ozüing repranger, aser maneni inyaker aser angashir amaba dang masü, saka mapa inyaker akümer. Iba nisung pai inyakba nung moatsütsü.

²⁶Nisung kari temulung külakokdakja pei temeli maziüoki pei sasa temeshi ta bilemra, iba nisung tamangbaji amajok.

²⁷Tebu malirtem aser amitsürtem, parnok timtem toushi nung repringba aser alima nungi pei sasa tarak meketi ayuba, ya asen Tebu Tsüngrem madang tasüngtet aser temerük yimsü lir.

Yakob 2

Tejak Aja Inyakba Anema Tekümdangtsü

¹Kü adianutem, sentsüwangshiba Yisu Khrista asen Kibuba dak nenok tamang kar, aser tejak aja nenoki shinga tagizük.

²Kechiyong nenok sentep kidangi hon küri aser süoshi sentsüprang sobur nisung ka arura aser ano süoshi tejen sobur sensaker ka arura,

³nenoki sentsüprang süoshi sobubaji tali ajiteta pa dang ashir, “Na idaki tajungdak menang.” Saka sensakba dangji nenoki ashir, “Oagi noktaka liang, mesüra kü tsüing züing nung yangi menang” ta shira;

⁴nenoki nenok rongnung balala bendanga benshir masü no? Aser tamajung tebilemba agi o bendangertem akümer masü no?

⁵Kü meimba adianutem angangjo, alima nung shir sensakertem lir, Tsüngremi parnok tamang nung takartem akümstsü aser pa meimertem dang pai nangzükba yimli senmang amangtsü meshimtet ama?

⁶Saka nenoki sensakerji maksütsür. Takartem jagi nenok rishikangshir masü no? Parnoki nenok obendangdaki atsür maor ama?

⁷Koba tenüing tajung agi nenok nüngtugu akümer, iba tenüing parnoki matalar no?

⁸Aji saka Laishibai ashiba amato, “Ne kiyonger dang pei ama meimang,” iba tamaren ozüing nenoki atalokdaktsüra, nenoki tajung benshir.

- ⁹Saka nenoki tejak repranga agizükra, nenoki ozüing, raksa-a temenen menar.
- ¹⁰Kechiyong shibaisa ozüing ajak benshir, saka ka nung pa metsüdaker, pa ajak nung tai akümer.
- ¹¹ Kechiyong shibai “nüktapangta tebenshi” ta ashi, pai ano, “Nai tetepset” ta ashi. Tang nai nüktapangta mebenshiaka, nisung tepsetra, nai ozüing ajak raksar.
- ¹²Nüji ozüing agi nenok obendangba angutsü pur ta meteta aji oda nenoki jembiang, aser aji oda inyakang.
- ¹³Kechiyong shibai yimlibilem mesayur, pa dang yimlibilem mesayui Tsüngremi o bendangtsü, saka yimlibilemi o bendangba madak tatok angur.

Tamang Aser Mapa

- ¹⁴Kü adianutem, nisung kati pa tamang lir ta shira saka pa mapa melira, kechi tajangzük? Iba tamang jagi pa kümzukteter ma?
- ¹⁵Adianu mesüra adianutsür ka mangsa aser anogo shia chiyungtsü agi anünga lira,
- ¹⁶aser nenok rongnung kati parnok dang ya oda shira, “Junga oang, lemlema aser tepok sünga liangma,” saka temang asoshi nüngdak kecha parnok nem magütsüra, aji kechi tajangzük?
- ¹⁷Yamaji tamanga mapa melira, pa kija tasü lir.
- ¹⁸Saka kari ya ashitsü akok, “Na tamang kar aser nibo mapa kar, Mapa medeni ne tamang kü dang sayuang, aser nia kü tamang kü mapa agi sayudi.”
- ¹⁹Tsüngrem ka dang ta nai amanger. Junger, temenen tanelatemia amanger aser atentener.
- ²⁰Saka Oh tamashi nisung, mapa medeni tamang tapunga ta nai meteter ma?
- ²¹ Asen tebou Abrahami pei chir Isak tenlaba agi pa memetendaktsü no?
- ²²Tamangji pa mapa yariba liasü, aser mapa agi tamang abensadaktsü ta nai angur.

²³Aser Abrahami Tsüngrem dak amang, aser pa atema aji temeshiba ta züingshi, koba Lai-i ya ashi aji atalok, aser pa dang Tsüngrem tembar ta aja.

²⁴Tamang agi dang masü, saka mapa agi nisung metendaktsür ta nenoki angur.

²⁵ Aser yamaji Rahab nüktapangtalai osang abenertem anendaktsü, aser tanga lenmangi odaktsü nung, iba mapa agi la memetendaktsü no?

²⁶Kechiyong kechi koda tanela medeni temang tasü, aji oda mapa medenibo tamangjia tasü lir.

Yakob 3

Temeli Azüokba

¹Kü adianutem, obendang taretba asenoki angutsü ta meteta, nenok rongnung aika tesayur teküm.

²Kechiyong tesem aisü nung asenok ajaki metsüdaker. Kati o nung memetsüdakra, paji tabensa nisung, temang rangbena azüokteter.

³Kortem asenoki ashiba angadaktsütsü asoshi asenoki tebang nung lakem enoktsüra asenoki parnok temang rangben meyipdaktsür.

⁴Ajiang ano rongtem kanga tulu aser mopung tesashi agi oner oaka, süng tila ka agi tanishibai koloni mulungdir, ilenjagi meyipdaktsür.

⁵Yamajisa temelia tenük-telen tila ka, saka asüküm tulu jembir. Ajiang koda mi tila agi arem tulu aronger.

⁶Aser temeliji mi ka, aser tenük-telen rongnung temeli ya memeshiba tulu lir. Iba yagi temang rangben menendaktsür aser yimya talungtsü mi adokdaktsür.

⁷Kechiyong shiruru ozü, ayazüba aser tzüyim nung aliba tapu ajak meimchiri kiset küma azüoker, aser azüokogo.

⁸Saka temeli azüoktsü nisung shingaia makoker; ya tesüngjem makaba tamajung tasütsü mim agi sünga lir.

⁹ Iba yagi asenoki Kibuba aser Tebu tenüng asanger, aser iba yagi Tsüngrem mesüka yangluba nisung atakatemer.

¹⁰Tebang kasa nungi tenüngsang aser atakatem adoker. Kü adianutem, itemi yamaji masütsüla.

¹¹Tzü apokdak kasai tzü tanang aser taku adokdaksür ama?

¹²Kü adianutem, mungudongi toztü süngjang mesüra tsükmenatzü zü nung mungujang tangtetsü ama? Mesüra metsü-tzü apokdak nungi tzü tanang madokdaksütet.

Temalen Nungi Shisatsü

¹³Nenok rongnung teshiteter aser tangateter shiba lir? Pai pa taküm tajung agi shisatsü ajemaluba nung pa mapa sayudakjang.

¹⁴Saka nenok temulung nung taku aser mokokaji aser telemsa lira. Ochi anema tiak tesang aser tiyazü tejembi.

¹⁵Iba shisatsü temaba nungi aluba masü, saka alima, shi aser mojingi agütsüba.

¹⁶Kechiyong kechi nung mokokaji aser telemsa lir, Idakji rarabangsen aser mapa tamajung ajak lir.

¹⁷Saka temaba nungi aluba shisatsüji tamasa temerük, ajisür tesünep, ajemalu, temulungjang tanük, yimlibilem aser tejang tajung agi sünga lir, tatitaktsü maka anemsü maten.

¹⁸Aser yimjung yanglurtemi tesünep nung temeshiba süngjang proker.

Yakob 4

Alima Tembar

¹Nenok rongnung tongbang rara aser leptepba kong nungi adoker? Itemi nenok tenük-telen nung raraba kechi azüabung lir, iba nungi adoker masü no?

²Nenoki azüabunger saka mangur. Nenoki tepseter, nükshir, saka munguteter. Nenoki rarar aser lepteper. Nenok kecha maka, kechiaser nenoki memeshir.

³Nenoki meshir saka mangur, kechiaser nenoki pei azüabungba nung endoktsü asoshi nenoki aibelena meshir.

⁴Nenok tamang makatetba purtem, alima tembarji Tsüngrem anemer lir ta nenoki memetet no? Anungji shirisa alima tembar kümnür, pai pei sasa Tsüngrem anemer akümer.

⁵Mesüra tanela koba pai asenok dak lidaktsü, iba tanelai asenok asoshi tenük merema yongyar; iba o Laishibai amajok nung jembir ta nenoki bilemer asü?

⁶Saka pai taochi tuluba agütsür. Anungji Laishibai ashir, “Tsüngremi asükümer noktanger, saka ajemalur nem taochi agütsür.”

⁷Anungji Tsüngrem kübok liang, aser mojing noktangang aser pai nenok nungi jena aotsü.

⁸Tsüngrem anasai arung aser pai nenok anasai arutsü. Nenok temenen purtem, nenok teka merükang; nenok temulung ana adenba purtem, nenok temulung meshitetang.

⁹Jashia mang yimang aser jebang; nenok menüba tajepba kümang, aser nenok pelaba khuret kümang,

¹⁰Kibuba madang nenok sasa ajemalua kümang, aser pai nenok uludaktsütsü.

¹¹Adianutem, nenok kati ka anema tejembi. Shibai pei adianu anema jembir, aser pei adianu o bendanger, pai ozüng anema jembir, aser ozüng o bendanger. Saka nai ozüng o bendangra, na ozüng benshir masü, saka obendanger ka akümer.

¹²Ozüng agütsür aser o bendanger ka lir, oda shibai kümzüksü aser samatsütsü akoker, pa ka dang lir. Saka ne kiyonger o bendanger na shiba?

Asüküm Anema Tekümdangtsü

¹³Nenok shiri tanü mesüra asüng onoki iba yimti-i aotsü, aser küm ka idakji lia shishia ajangzüksü ta ashir, tang ajiangjo.

¹⁴Saka asüngji kechi adoktsüar nenoki memetet. Nenok taküm kechi? Kechiyong kenpiga angur aser sama-a aoba tangu, aji nenok lir.

¹⁵Iba melen nenoki ya-ang ashitsü tim, “Kibubai mulungra, onoki taküm lia, mapa ya mesüra aji inyaktsü.”

¹⁶Saka tang nenoki nenok mezümeküm nung ulur, ibala mezümeküm ajak temenen.

¹⁷Anungji shibai mapa tajung inyaksü meteter aser meinyaker, pa asoshi aji temenen.

Yakob 5

Takartem Dang Tekümdangtsü

¹Tang ajiangjo, takartem, nenok madaki kechi timtem arudagi, aji asoshi jebang aser ayimtenang.

² Nenok rongsen sama-a aor, aser nenok süoshi tarütsü agi achir.

³Nenok hon aser taribi song agi chimar; aser parnok songji nenok anema kuli asütsü, aser mi ama parnoki nenok shi achitsü. Nenoki tatem anogo atema nenok rongsen rizüing.

⁴ Ajiang nenok alu arur ayangertem, taa koba nenoki tekülak agi ayu, iba jagi ayimtener; aser alururtemi ayimtenba kotak telok Kibuba tenarongi yiogo.

⁵Nenoki alima nung sadok-sadoka ali nung tepelatsü angu. Tetepsetba anogo nung nenoki nenok temulung jangratemdaktsü.

⁶Nenoki temeshipurji aitsür. Aser nenoki pa tepset; pai nenok menoktanger.

Taremzük Aser Sarasadem

⁷Anungji adianutem, Kibuba aruba tonga arema liang. Ajiang aluyimeri mezüingbuba aser tesübuba tzüinglu maru tashi arema alu senti süngjang asoshi atar.

⁸Nenoka arema liang; nenok temulung akang akanga noktakang, kechiyong Kibuba arutsü mapang anasa lir.

⁹Adianutem, nenok o bendangba mangutsü asoshi kati ka anema tenemnem. Ajiang, Obendangsang kishi züingdang noktaka lir.

¹⁰Adianutem, ainkartem shiri Kibuba tenüing nung jembi, parnokji timtem aremzükba aser talangka azüzükba tatishitsü ama ajiang.

¹¹Ajiang, shiri aremzük parnok dang asenoki temoatsüba ta ajar. Yobi aremzükba indang nenoki angashiogo, aser Kibubai tatem nung pa dang koda yari. Kechiaser Kibubaji aria bilemba aser yimlibilem agi sünga lir.

¹² Saka kü adianutem, ajak dang tongtibaji ya lir, nenoki kotak agi aser alima agi mesüra tanga kecha agia azüngashi tesü. Saka nenok obendangba nung matentsü asoshi nenok o “hau” süra “hau” “nunga” süra “nunga” ta sang.

¹³Nenok rongnung kar toushia lir ma? Pai sarasademang. Kar pela-a lir ma? Pai tenünsang ken tenang.

¹⁴ Nenok rongnung kar shiranga lir ma? Pai arogo tamburtem ja-ang aser Kibuba tenüng nung parnok pa dak totzü mezüja, pa asoshi sarasademjang.

¹⁵Tamang sarasadem agi shirangbaji anebtsü, aser Kibubai pa mesotsü; aser pai temenen benshia alinunga aji pa dang adoktsü.

¹⁶Anungji nenok anebtsü asoshi kati ka madang temenen nangzükang, aser kati ka asoshi sarasademjang. Temeshipuri sarasademba aser inyakba nung tashi lir.

¹⁷ Asenok yimya ama Elija-a nisung liasü, aser pai tzünglu marutsü asoshi akang akanga sarasadem; aser alima nung küm asem sür ita trok tzünglu maru.

¹⁸ Aser pai tanaben sarasadem aser anüngi tzünglu yok, aser ali-i pei tejang tangtsü.

¹⁹Kü adianutem nenok rongnung kar ochi nungi mashileni ora, aser kati pa meyipa arudaktsüra,

²⁰ shibai temenen pur ka pa mashi lenmang nungi meyipa anir arur, pai taküm ka tasü nungi kümzüker, aser temenen jenti nembangtsü ta pai metetang.

1 Peter

1 Peter 1

Okila

¹Peter, Yisu Khristar tenyar ka nungi Tebu Tsüngremi shimteter tiazüksüba aser Yisu Khrista dang tashi angadaksütsü asoshi Tanelai meshitettsüba purtem,

²Ponta, Galatia, Kapadokia, Asia aser Bithunia nung prokshia aliba aenertem dangi taochi aser tesünep sang.

Taküm Teimla

³Asen Kibuba Yisu Khrista, Tebu Tsüngrem sangang! Tatem anogo nungji jungkai adoktsü renemba tekümtet asoshi, nenok shir Tsüngrem ain agi tamang ajanga nüka lir,

⁴Nenok atema kotak nung rizüngba mesamatetba, temerük aser rema moutetba senmang angutsü asoshi

⁵pai pei yimlibilem tulu amato, tasü nungi Yisu khrista shia arudaksüba agi, taküm teimla asoshi asenok tanaben sottsü.

⁶Sama-a aotsü saka, koba hon mi agi atitanger, ibala hon dang nungi sentiba koba nenok tamang lir, iba tamang atitangba Yisu Khrista jungkai adokdang, tenüngsang aser sentsüwangshi aser tetushi ngutettsü,

⁷aji asoshi tenüngdaksü yari, tang kenpiga tatitang tapu aika nung shisa amsa-aka, nenoki nenok tekümtet nung kanga pelar.

⁸Nenoki pa mangu, aji saka nenoki pa meimer; nenoki tang pa munguia, amanga mejembitetba tepela agi aser sentsüwangshi agi sünga nenoki pelar.

⁹Nenok tamang tatembang oda nenok tanela tekümtet nenoki ngua lir.

Ainkartem Tamang

¹⁰Iba tekümtet indang ainkartem shiri nenok asoshi atemzükba taochi indang shin, parnoki iba tekümtet arishi aser meranga bushi.

¹¹Parnok dak aliba Khrista Tanelai Khrista asoshi timtemtsü jenti indang aser iba sülen sentsüwangshi jenti adoktsü indang chichia kuli agütsü. Aser aji kodang mesüra koda ataloktsü parnoki bushi.

¹²Koba otem kotak nungi yokba Tanela Temeshi agi shiri nenok dang osangtajung sayutsüngi, ibaji parnoki tang nenok dang sangoktsüogo; aser koba otem kotak tenyartemia reprangnü, ainkartemi pei asoshi masü, saka nenok asoshi item inyak ta parnok dangi jungkai adok.

Temeshi Taküm Alitsü Ajaba

¹³Anungji nenok temulung nangri kanger, teshisadangba liang, aser Yisu khrista jungkai adokdang nenok dangi kechi bener arutsü, idakji nenok teimla akang akanga yuang.

¹⁴Nenok tashi angaba chirtem ama, nenok akhidang nenok kecha memetetba mapang nung jabujariba mesüka teinyak.

¹⁵Saka Tsüngrem shibai nenok aja pa koma temeshi lir, nenoka jaklaliro ajak nung yamaji temeshi sang.

¹⁶ Kechiyong ya zülua lir, “Nenok temeshi liang, kechiaser ni temeshi lir.”

¹⁷Aser shibai tejak maji-i nisung shia pei mapa yari o bendanger, pa dang nenoki Tebu ta ajar süra,

¹⁸nenok tetsü-teboutem nungi benschia aruba amajok taküm yimsü nungi tesamatsüba oset, hon mesüra taribi agi nenok alizük masü,

¹⁹saka tarak aser pungmen maket San Chanu senti zü, oda Khrista zü agi nenok alanzük, aji meteta nenoki tetsübu nung nenok aenersa amungba mapang süidakjang.

²⁰Alima meyangludang atangji pa alemli nungi shimteta liasü, saka mapang tatembang nung nenok atema jungkai adok.

²¹Pa ajanga tasü nungi pa shia arudaktsüba aser pa nem sentsüwangshi agütsüba Tsüngrem dak amangertem nenok lir. Anungji nenok tamang aser teimla Tsüngrem dak liang.

²²Nenoki ochi nung tashi angaba agi anemsü medeni adianui adianu meimtsü atema nenok tanela temerük kümdaktsü nung nenoki adianu o adianu na temulung bendanga aser temulung temerük agi meimtepang.

²³Kechiyong tesamatsü metsü nungi masü, saka mesamatetba metsü Tsüngrem O koba taküm aser teti munga aliba o lir iba jagi nenok tanaben aso.

²⁴ “Kechiyong shi ajak ai ama lir, aser pa sentsüwangshi ajak ai naro ama lir. Ai akonger aser naro tsüker,

²⁵saka Kibuba O teti tatem makai alir.” Aser kechi osangtajung nenok dang sayutsüngi aji iba O lir.

1 Peter 2

Taküm Lung Aser Temeshi Kin

¹Anungji Kibuba taochi lir ta nenok menakdanga lira, ajangla tamajung ajak aser tekülak ajak aser anemsü, aser mokokaji, aser tamajung jembiba ajak endokang.

²Aser tasen asoba kinütem ama nenok tekümtet dangi aintsü asoshi tanela mamatzü temeja asoshi jangra-ang.

³ Kechiaser Lai-i ashiba ama “Nenoki Kibuba temeimji tendangogo.”

⁴Nisungi atangji pa jentoktsü, saka Tsüngrem tsüngdang teshimtet aser senti taküm lung ka, pa dang arua;

⁵nenok taküm lungtem ama Yisu Khrista ajanga Tsüngremi agizüktettsü tanela tenla tenlatsü, temeshi putir telok asütsü asoshi, tanela ki ka küma nenok yangluang.

⁶Kechiaser lai nung ya lir, “Ajiang ni Zion nung teshimtetba aser senti tongti kinük lung ayur; aser shibai pa dak amangdir, pa mak mesüdaktsütsü.”

⁷ Ibai nenok tamanger asoshi senti lungji lir; saka mamangertem asoshi: “Kisürtemi koba lung jentok, aji kinük nung tongtiba aküm.”

⁸ Aser, “Ibai parnok atema temetsüdaktsü aser tenokdangba lung.” Parnoki tashi manga nung, o nungji metsüdaker. Saka aji asoshi parnok shimteta liasü.

⁹ Saka shibai am mang nungi pei tesüng mangtsü tesangwa dangi nenok aja, nenokia pa tajungtiba jungkai adokdaktsütsü asoshi nenok teshimtetba kin, chuba putir telok temeshi kin, aser Tsüngrem pei agitsü nüburtemji nenok lir.

¹⁰ Khen mapangbo nenok Tsüngrem nübur mesüi liasü. Saka tangbo nenok Tsüngrem nübur kümogo. Khen mapang nenoki Tsüngrem taochi magizüki liasü, saka tangbo nenoki pa taochi agizükogo.

Tsüngrem Lartem Ama Liang

¹¹ Temeimbatem, nenok alima nung aenertem aser amungertem ama, tanela anema raraba shi azüabungba nung nenok pila-a liang ta ni nenok dang mepishir.

¹² Bendangertemi koba indang nenok mapa tamajung inyakertem ta nenok anema jembidagi, iba indang nung parnoki nenok mapa tajung ngua, pa tesemdangba anogo nung Tsüngrem tenüng sentsüwangshidaktsütsü asoshi parnok rongnung nenok jaklaliro tajung sang.

¹³ Nenoki Kibuba atema nisunger bangdak ajak küboki iang; oda chuba dang pa ajak dang temaba ama,

¹⁴ aser governortem dang mapa tamajung inyakertem merenshitsü aser mapa tajung inyakertem tenüng asangtsü atema Kibubai parnok yok ta nenoki parnok dang tashi angang.

¹⁵ Kechiaser yamaji nenok tajung inyakba agi tamashi nisungtem tamashibaji ola madokdaktsütsü Tsüngremi mulungba lir.

¹⁶ Nenok nüji ama, aji saka nenok nüjibai tamajung amokbangtsü mebenshi-i Tsüngrem lar ama liang.

¹⁷ Nisung ajak dang akhüm tsübuang. Adianu telungjem meimang. Tsüngrem tsübuang, chuba dang akhüm tsübuang.

Khrista Toushiba Tatishitsü

¹⁸Kilirtem, nenok akhümtsübu ajak agi temeim aser ajemaluba kiburtem dang dang masü, saka tetokdak kiburtem danga tashi anga-a pei kiburtem kübok liang.

¹⁹Kechiyong kari Tsüngrem tsütsü mulungsentsü tajung aliba yong tim mesüi timtem ngua aremzükra, Tsüngrem madang aji tagizüktsüba lir.

²⁰Kechiyong nenoki kodang temenen menar aser aji asoshi tazükba angur aji aremzükra, kechi nüngsang ali? Saka kodang nenoki tim mapa inyaker aser aji asoshi timatemer, aji aremzükra, Tsüngrem madang nenok temoatsü tagizüktsüba lir.

²¹Kechiyong aji asoshi nenok aja, kechiaser nenok pa tsüngsü nung anitaktsü asoshi Khristaia nenok asoshi timatem aser nenok asoshi tatishitsü ka yutsür ao.

²² Pai temenen kecha meinyak, mesüra pa tebang nung tiyazü kecha mangu.

²³ Kodang pa atala, pai meyipa matala, kodang pa timatem, pa tsüngken metsübudaktsü. Saka ochishia obendangba nem pai pei sasa bendanga agütsü.

²⁴ Temenen nungi pila-a asenok sür külen temeshiba atema taküm alitsü asoshi pai pei sasa kangki nung pei temang nung asen menen aben, aser pa tazükba zübu agi asenok aneb.

²⁵Kechiyong santem ama asenok mashileni oya liasü, saka tang asenok Sannüker aser asenok tanela anüksang dangi meyipa aruogo.

1 Peter 3

Kinungtsürtem Aser Kinungpurtem

¹ Yamajisa, kinungtsürtem, nenok kinungpur kari Tsüngrem O tashi manga-aka, aji saka pei kinungtsür

²nenok akhümtsübu aser temerük jaklaliro ngua, aji agi Tsüngrem o medeni parnok ajangzüktettsü asoshi pei kinungpur kübok liang.

³ Nenok temechiba ku aser hon sobutsü mesüra süoshi sobuba ibala tema tazütsü tesüma.

⁴Saka telunglen temulungjang nung, ajemalu aser tesüngjem tanela, mesamatetba sobutsü sobuang. Ibala tanela Tsüngrem madang senti lir.

⁵Kechiyong akhidang temeshi tetsürtemia Tsüngrem dak imla-a parnok kinungpurtem kübok lia, parnok pei sasa mera ketdaksü.

⁶Aji oda Sarai Abraham dang kibur ta ja-a tashi anga, yamaji nenokia tetsübu kecha makai kechi shitak aji inyakra, nenok la jalatem lir.

⁷Yamajisa kinungpurtem, nenok kinungtsürtem nenok dang nungi tashi maitba taküm aser külem Tsüngrem taochi senmang amangertem ta meteta nenok sarasadem menokdangtsü asoshi tebilemdang ka-a nenoki pei kinungtsürtem dang akhümtsübu parnok den liang.

Temeshiba Asoshi Timatempa

⁸Tatempa, nenok ajak temulung ka, aria bilemtep, adianu ama meimtepba temulung tanük aser ajemalu mulungsentsü sang.

⁹Tamajung melen tamajung magütsüi, aser tatalaba melen matalai, temoatsü ang moajang; kechiyong temoatsü senmang amangtsü-ang nenok aja.

¹⁰Kechiaser “Shibai taküm meimer, aser anogo tajung ngunür, tamajung nungi pai pei temeli sotang, aser tiyazü jembiba anenang.

¹¹Pai tamajung nungi meyipang aser tajung inyakang; pai tesünep bushia aji arishia odakjang.

¹²Kechiyong Kibuba tenük temeshipur madak lir, aser parnok sarasademba angatsü pa tenarong tendaka lir; saka Kibuba tejak tamajung inyaktertem anema lir.”

¹³Tang nenoki tajung inyaktsü jangra-a lira, shibai nenok dang tamajung inyaktsü?

¹⁴Saka temeshiba asoshi nenok timatemtsü lira nenok tepelatsü! Nisungtem tetsübuma, aser nenok shisa tebuluma.

¹⁵Saka Khrista Kibuba ta nenok mulung nung meshiteta yuang aser nenok temulung nung aliba teimla indang nisung shibai asüngdang, pa dang

nenok pei meten langzüksü teti renema liang. Saka ajemaluba aser akhümtsübuba agi aji inyakang.

¹⁶Shiri Khrista dak nenok jakla tajung atalar, nenok kechi indang nung atalar, iba indang nung parnok maksüdaktsüksü asoshi nenok mulungsentsü tajung liang.

¹⁷Kechiyong nenok timtem angutsü Tsüngremi, mulungra, tamajung inyaka timtem angu dang nungibo mapa tajung inyaka timatem tajungba.

¹⁸Kechiyong Tsüngrem dangi asenok anir arutettsü asoshi, memeshibatem atema Temeshibai oda Khristai temenentem atema teti asoshi khen asü. Pa shi nung südaktsü, saka tanela nung taküm kümdaktsü.

¹⁹Tanela nung oa pai ano tepuokdak aliba tanelatem danga sayutsüngi.

²⁰Parnokji alemli Noa anogo nung rong yangluba mapang nungi Tsüngremi aremzüka ata-a alidang parnoki tashi manga, iba rong nungji, nisung ishika, oda nisung ti, tzü nungi kümzük.

²¹Aji mesüka baptiba agi, shi ar aketba endokba agi masü, saka Tsüngrem tsüksü mulungsentsü tajung nung mepishiba agi, Yisu Khrista shia aruba ajanga tang nenok kümzüker.

²²Pa kotaki tua kotak tenyartem aser bangdaktem aser aintem pa kübok kümdaktsür külen pa Tsüngrem tajichilen lir.

1 Peter 4

Tsüngremer Taochi Nung Ketdangsür Tajungtem

¹Anungji Khrista shi nung timatem nungji nenok nisung aziabungba ama shi nung nenok mapang tanüngbaji joko malitsü, saka Tsüngremi mulungba ama alitsü asoshi, nenok pei sasa tebilemba kasasa agi sobuang.

²Kechiaser shibai shi nung timtemogo, pai temenen nungi anenogo.

³Kechiyong jabujariba, aziabungba, yi ajemba, salepsariba, chidiyungdi aser tesempatsü süngyanglu külemba item ajak nung nenoki jaja-a Bendangertemi jangraba koba mapang süiogo, aji teperi südakjang.

⁴Iba indangji nenoki parnok den onsara jabujariba kasasa nung mejaja nung parnoki süngmanga nenok asoshi tamajung jembir.

⁵Saka shibai akümlirtem aser asürtem anaprongla o bendangtsü renema lir, pa nem parnoki tezüngdangba agütsütsü.

⁶Kechiyong shi nung nisungtem ama o bendangba amato item tasürtem anema o bendangaka, parnoka tanela nungbo Tsüngrem taküm aliba ama taküm lidaktsütsü asoshi parnok danga osang tajungji sayutsüngia liasü.

Tsüngremer Sempet Nung Ktdangsür Tajung

⁷Saka kechisarena tatem anasai aitag; anungji nenok sarasadem asoshi temulung shitak aser teshisadang liang.

⁸Idakji chia nenok kati ka asoshi temeimji tamakok maludaktsüi akanga sota yuang, kechiaser temeimi temenen jenti nembanger.

⁹Kati ka dang menemnemi aener dang ajungba ama jungteping.

¹⁰Tsüngremer taochi tapu balala ktdangsürtem tajung ama nenok shiai sempet kaka agizüka alibaji kati ka asoshi amshiang.

¹¹Kechisarena nung Yisu Khrista ajanga Tsüngrem sentsüwangshidaktsütsü asoshi kari o jembira, pai Tsüngrem otem ama jembang; kari tenzükra, Tsüngremi agütsüba tashi ama inyakang; kechiyong Yisu Khrista meyong sentsüwangshi aser bangdak teti tatem makai lir. Amen.

Khristan Ka Ama Timatema

¹²Temeibatem nenok atitangtsü asoshi nenok rongnung kechi tetendangba mi ama arur, aji tama-ataloktsü ka ataloker ta nenoki tesüngmang.

¹³Saka kodaka nenok Khrista timtem lemsatepertem lir, patakaji pa sentsüwangshi jungkai adokdang nenoki pelatsü alinungji nenok pelateping.

¹⁴Khrista tenüng atema nenok atalara, nenok tepelatsü, kechiaser sentsüwangshi aser Tsüngrem Tanela nenok madak lir.

¹⁵Saka nenok rongnung shingaia nisung tepseter mesüra auür mesüra tamajung inyaker mesüra tangar nisung mapa nung jangjongmarar ama timtetem.

¹⁶Saka Khristan ka ama nisung kati timtemra, pai akseta teküm ma, saka iba tenüing nung pai Tsüngrem sentsü wangshidakjang.

¹⁷Kechiyong Tsüngremer kibong nungi ang tenzüka o bendangtsü asoshi mapangji tonga arua lir, aser ibaji asenok dak nungi tenzükra, ajangla Tsüngremer osangtajung dang tashi mangartem tatembang tiaji kechi asütsü?

¹⁸Aser temeshipur-a anarongtenakang kümzükra, ajangla Tsüngrem metsübur aser temenenpurtem kechi akümstsü?

¹⁹Anungji shirnoki Tsüngremi mulungba ama timatemer, parnoki tajung inyakba nung teyanglur temulung lemtetba nem pei taküm bendanga agüjang.

1 Peter 5

Tsüngremer San Telok

¹Anungji tamburtem, nia külemi tambur ka aser Khrista timtembatem kulisür ka, aser tarutsü jungkai adoktsüba sentsüwangshi lemsateper ka, ni nenok rongnung ajungshir,

²nenok nem nungloktsüba Tsüngremer san telok kechi lir aji mesüang, khanga masü, saka mulungsoa. Tsüngremi mulungba ama mesüra tajangzüik asoshi masü, saka jangrabangra-a,

³mesüra nenok dang melaba madakji kibur mekümi saka nenok pei sasa telok dangji tatishitsü kümang.

⁴Aser kodang Sannüker tongtibaji jungkai adoktsü, nenoki rema maoba sentsüwangshi korang angutsü.

⁵Aji odasa nenok lanurtemi tamburtem kübok liang. Nenok ajaki kati ka tenzüktsü ajemalua kümang. Kechiaser, “Tsüngremi asükümer noktanger saka ajemalur nem taochi agütsür.”

⁶Anungji Tsüngremer mapang tetemsü nung nenok uludaktsütsü asoshi nenoki nenok sasa pa tashi taitba teka kübok ajemalua kümang.

⁷Nenok shisa buluba ajak pa dak yuang, kechiaser pai nenok asoshi anebalur.

⁸Teshisadang liang, saksalema liang! Ariä aliba molusongzü ama nenok anemer mojingi shiba meyoktettsü pa bushia senzüdagi.

⁹Alima nung aliba nenok adianu dak item timtem kasa ataloker ta meteta nenoki nenok tamang nung akanga noktakang.

¹⁰Aser taochi ajak Tsüngrem, shibai pei teti tatem maka sentsüwangshi dangi Khrista nung nenok aja, nenoki kenpiga timtemer külen pai pei sasa nenok abensadaktsütsü, akangdaktsütsü aser tashi itdaktsütsü.

¹¹Pa dang teti tatem makai bangdak sang! Amen.

Tatem Salem O

¹²Silvana, adianu shiba dak ni temulung lemteter, pa teyari agia o tatsü nung ni nenok ajungshitsü aser ya ajak ochiba Tsüngremer taochi ta kuli asütsü züluogo. Nenoki iba nungji akang akanga noktakang.

¹³Nenok den külemi shimtetba Babilon nung aliba arogoi, aser kü chir Marki nenok nem salem agütsür.

¹⁴Temeshi temeimtep agi kati ka den salem agütsütepang. Khrista nung aliba nenok ajak dangi taochi sang.

2 Peter

2 Peter 1

Okila

¹Simon Peter, Yisu Khrista lar aser tenyar ka nungi, Kümtetdakba Yisu Khrista aser asen Tsüngrem temeshiba nung onok tamang den kasasa tamang akabapur dangi:

²Tsüngrem aser Yisu, asen Kibuba metetba shisatsü nung nenok dangi taochi aser tesünep talubosa sang.

Tsüngremi Ajaba Aser Shimetba

³Kechiyong shibai pei sentsüwangshi aser tabensaba dangi asenok aja, pa metetba shisatsü ajanga Tsüngrem ain agi taküm aser temeshiba aser kechisarena asenok nem agütsüogo.

⁴Aser aziabung nungi adokba teraksatem koba alima nung lir, nenok Tsüngrem jakla lemsatepertem kümtettsüsa, pai asenok nem senti aser kanga tulu tenangzükbatem agütsü.

⁵Hau, aji asoshia nenoki akokba tashi kanga meranga nenok tamang nungji tajungba, aser tajungba nung temetetba,

⁶aser temetetba nung pei sasa aziökba, pei sasa aziökba nung talangka aremzükbata, talangka aremzükbata nung temeshiba,

⁷temeshiba nung adianu temeimtep, aser adianu temeimtep nung temeim bendenlokang.

⁸Kechiyong item ajak nenok den lir, aser moshidaktsüra, asen Kibuba Yisu Khrista metetba shisatsü nung nenok azümesen mesüra tejang matangba mekümdaktsüi sota yutsür.

⁹Kechiyong shibasa item nung anünga ali, paji nükpok aser anasa aliba dang angur aser pei tejenba temenentem nungi meshitetbaji pai amadok.

¹⁰Anungji adianutem, nenok pei ajaba aser shimetba shitak metettsü kanga jangra-ang. Kechiyong nenoki ibaji inyakra, nenok kodanga memetsüdaktsü.

¹¹Aji oda asen Kibuba aser Kümtetdakba Yisu Khristai teti tatem makaba yimli-i aitsüba nenok nem talubosa agütsütsü.

¹²Aji asünung nenoki item ajak metetaka, aser nenok akaba ochiba nung nenokji yangerteta liaka, itemji nenok nem bilemtetdaktsütsü ni teti jangra-a lir.

¹³Kechiaser asen Kibuba Yisu Khristai koda kü nem metetdaktsü, yamaji kü ali temang ya agienadoktsü.

¹⁴Aji meteta iba süki nung ni ali tashi nenok nem bilemtetdakja ajungmesotsü tim ta ni bilemer.

¹⁵Saka ni pila-a or külen, mapang mashi-i ka nung nenoki item bilemtettsü asoshi ni tajungtiba inyaktsü meranger.

Khrista Sentsüwangshi Aser Shinba O

¹⁶Kechiyong onoki asen Kibuba Yisu khrista ain aser pa tanaben aruba o nenok nem metetdaktsü; onoki tar-nunger otsütem sülen manidak. Saka pa tamarenba tenük agi anguba kulitem onok liasü.

¹⁷ Kechiaser kodang pai tebu Tsüngrem nungi sentsüwangshi aser tetushi agizük, aser tamarenba sentsüwangshi ola kati kuli agüja liasü, “Ibai kü meimba Jabaso shiba dak kü mulung achir.”

¹⁸Aser kotak nungi aluba iba ola onoki angashi: kechiyong onok pa den temeshi tenem nungji liasü.

¹⁹Aser shinba o shitak ta onoki tali jangja-a metet, anepdang sangwa maküm tashi aser nenok temulung nung sentsüprang petinu madok tashi, tammangdak tesangwa agütsüba ama iba o nung nenoki temulung agütsütsü junger.

²⁰Kechiaser Laishiba shin o kecha pei juri o agi ratettsüba masü, aji tamasa metetang.

²¹Kechiyong shin o kechasüdanga nisungi mulungba agi maru, saka Tanela Temeshi-i ajungshia nisungtemi Tsüngrem nungi jemi.

2 Peter 2

Tiyazü Ainketertem Aser Tesayurtem

- ¹Saka nüburttem rongnung tiyazü ainketertem adoka liasü, ano yamaji nenok rongnunga tiyazü tesayurtem adoktsü. Parnoki miima teraksatsü tiyazü tesayubatem bener arutsü; Kibuba shibai parnok alizük pa dang menanzüktsü aser pei sasa madak yakta teraksa bener arutsü.
- ²Aser aikati parnok jabujariba sülen anitaktsü aser parnok atema ochi lenmangji ataladaktsütsü.
- ³Aser ambangyim nung parnoki tiyazü otem agi nenok nungi pei tajangzük bushitsü. Aji asünung, parnok taitsüba alemli nungi renema lir. Aser parnok teraksatsüba amua moi lir.
- ⁴Kechiyong Tsüngremi kotak tenyartema parnoki temenen mena nung parnok mapayui parnok molumi nung nungoktsü, aser o bendangba anogo tonga ayutsüsa ongken tammang nung parnok puok;
- ⁵akhi tejen limaji mapayui Tsüngrem metsübubatem madak tzümetsüng arudaktsü, saka Noa, shibai temeshiba indang sayu, pa den nisung tenet kümzük.
- ⁶Tsüngremi Sodom aser Gomora yimtitem aut küma odakja aitsü aser Tsüngrem metsüburtem asoshi ya tansütsü ka kümdaktsü.
- ⁷Saka pai ochishir Lot kümzük, kechiyong tamajungba purtem jabujariba pai sempa.
- ⁸Kechiyong iba ochishir nisung parnok den anogo shia ali nung, ozüng nung maliba mapa tamajungtem inyakba parnok yimya pai ngua aser angashia item jagi pa kanga jashidaktsü.
- ⁹Temeshipur tatitang nungi kümzüktsü aser ochi mashiba purtem merenshitsü asoshi o bendangba anogo tashi yua atatsü koda Kibubai meteta lir.
- ¹⁰Aser talisa shiri memeshiba shi azüabungba sülen anitak aser yimsüsüba bangdaktem mezüngmeshi asü; item tesayurtemji tasü tait aser tekong

temerang, aser temaba nung tamaren sentsüwangshibatemi metsübu
mezüingmeshiang asür.

¹¹Aji oda kotak tenyartem parnok dang nungi tashi taitba aser ain taoba saka,
parnoki Kibuba madang parnok anema tatalaba o bendang bener marur.

¹²Saka itempur, shisa makaba tesembatsü asoshi asoba shirurutem ama,
parnoki memetet nung anema noktaker, kasa teraksatsüba nung parnok
raksatsü.

¹³Parnoki timtem adokdaksüba ama parnok timtemdaksütsü. Anüngdang shi
temang jangratem sünembaji parnoki tepela ta züingshir, nenok den benjong
chiyung dang parnok pungmen aser tarak lir aser parnok tekülak nung
pelateper.

¹⁴Parnok tenük nüktapangta agi sünga lir. Parnoki temenen nungi anentsü
makok. Parnoki temulung mesüingjemba purtem mesüzüka aor, parnok
mulungjangtem tenükshiba nung yimya süba-a lir; parnok atakatamba
chirtem lir.

¹⁵Parnoki shitakba lenmang toktsür mashileni ao. Tai inyakba ajanga
tajangzük meimba Beor chir Balam lenmangi parnoki anitak.

¹⁶O mejembiba gado kati nisung ola agi jembia ainkar tamashiji nemtem.

¹⁷Item tzü maitba tzüpokdaktem aser yipru mopung agi ona aoba mepet lir;
parnok asoshi teptepa ammanng yuja lir.

¹⁸Kechiyong parnoki mezümeküma amajok o jembia tai nung alirtem
rongnungi jenteta arudi ta alirtem dang jabujari agi shi azüabungbatem agi
mesüzüka anir.

¹⁹Parnoki parnok dang nüjiba nangzüker, saka parnok pei sasa teraksa lar lir;
kechiyong kechi agi nisung ka akoker, iba lar pa akümer.

²⁰Kechiyong Kibuba asen Kümtetdakba Yisu Khrista temetetba ajanga alima
memerükba nungi jenbua arur külen iba sang nungsa tanaben pua

kokdaksüra, ajangla parnok tatebang tiaji mezüing tia dang nungi tamajungba.

²¹Parnoki temeshiba lenmang kodanga memetet tajungba süla, kechiaser aji meteta yur, parnok nem agütsüba temeshi ozüing nungi meyipbaji tamajungba.

²² Chichiba apijemtsü shin ama parnok daka atalok, oda, “Azüi pei saksüdag meyipa shilanger, aser ak-i tzü chigur lishi mezütsü meyipa aor.”

2 Peter 3

Kibuba Arutsü Nangzükba

¹Temeibatem, tang ni nenok dangi züluba ya tanabuba shiti lir.

²Aser item anaprongla nungji temeshi ainkartemi akhidang jembiba otem aser nenok tenyartem ajanga jembiba Kümtetdakba Kibuba ozüing nenoki bilemtettsü asoshi ni nenok nem bilemtetdakja, nenok tasüngtet temulung ajungmesor.

³ Tatem anogo nung tatalartemi atala-a arutsü ta nenoki tamasa metetang. Parnok pei azüabungba nung jajatsü.

⁴Aser ashitsü, “Pa tanaben arutsü tenangzükba kong ali? Kechiaser asen tsüraburtem süogo; saka tetenzük nung alima yangludang komama liasü, yamaji dang maneni tanü tashi kechisarena arudagi.”

⁵Kechiyong alemli nungi anüngtem aser tzü nungi aser tzü ajanga yangluba alima Tsüngrem o agi liasü; aji parnoki asa-a dang mezüingshir.

⁶ Iba tzü jagi alemli tejen lima metsüngbanga samatsü.

⁷Saka memeshiba nisungtem o bendangtsü aser tesamatsü anogo matong tashi iba o kasa agi tang aliba anüngtem aser alima mi asoshi rizünga lir.

⁸ Saka temeibatem, Kibuba tsüngdang anogo kaji küm meyi ka ama, aser küm meyi kaji anogo ka ama lir; iba o ya nenoki mezüingmeshi tesüma.

⁹Kari menur ama bilemaka Kibubai pei tenangzükba indang memenor; saka shinga mesamadaktsünür saka ajak temulung meyipba dangi arudaktsünüa nenok tsütsü pai talangka aremzüker.

¹⁰ Saka auür ka ama Kibuba anogo arutsü, iba anogo nung anüngtem ola tulu adoka aenshia aotsü aser anüng nung alibatem mi agi yimsa-a aotsü aser alima aser idakji aliba ajak rongtoktsü.

¹¹Yamaji item ajak teyimsatsü lir ta meteta, nenok kechi ama asütsü? Nenok temeshiba aser Tsüngrem mesükba nung lia,

¹²Kibuba Anogoji asoshi yongya-a liang, koba anogo nung anüngtem aser yangji alibatem rongsatsü aser mi agi yimsa-a aotsü.

¹³ Saka pai nangzükba amato anüngtem tasen aser alima tasen kechi nung temeshipurtem alir, aji asoshi asenoki ata-a alir.

¹⁴Anungji temeimbatem, nenoki item ajak atar asünung, nenok pa nükdang pungmen aser tai makai tesünep nung nenok ngudaktsütsü asoshi jangra-ang.

¹⁵Aser asen Kibubai talangka aremzükbaji nenok tekümtet asoshi ta züngshiang, aji asen temeimba adianu Paulia pa nem agütsüba shisa amato, nenok dangi züluogo.

¹⁶Item indang jembia pai pa shiti ajak nung zülu. Item nung o kar karbo tangatettsü tasak lir. Aser memeteter aser temulung matangba purtemi pei samatsüa kechi koda Lai tangajia parnoki meyipshidakja mesensatsür, yamaji parnoki itemia meyipshidakja mesensatsür.

¹⁷Anungji temeimbatem, nenoki itemji anojungi meteta tamajung purtem tiyazü o agi ania oa nenok pei noktakdak nungi metsüktsü asoshi kümdangang.

¹⁸Saka asen Kibuba aser Kümtetdakba Yisu Khrista taochi aser temetetba nung inang, Tang aser teti tatem makai pa dang sentsüwangshi sang. Amen.

1 Yohan

1 Yohan 1

Taküm O

- ¹ Tetenzük nungi kechi liasü onoki kechi angashi, kechi onok tenük agi angu, kechi onoki repring, aser onok teka agi kongshia metet, oda taküm o indang.
- ² Aser takümji jungkai adok, onoki aji angu aser iba indang kuli asür, aser taküm koba Tebu den liasü aser onok dangi jungkai adok, iba teti tatem makaba taküm indang onoki nenok dang sangoktsür.
- ³ Onok den nenoka telungjem akatsü asoshi kechi onoki angu aser angashi, aji nenok danga sangoktsür, aser onok telungjemji Tebu aser Pa Chir Yisu Khrista den lir.
- ⁴ Aser onok tepela peria akümstsü asoshi onoki o itemi zülur.

Tsüngremji Tesangwa

- ⁵ Tsüngremji tesangwa lir, aser pa dak tammang meshimeshia mali ta onoki kechi osang pa nungi angashi aser nenok dang sangoktsür ibaji ya lir.
- ⁶ Asenok pa den telungjem kar ta asenoki shira aser ano asenoki ammanung nung jajara, ajangla asenoki yazür aser ochibaji asenoki meinyaker.
- ⁷ Saka pa tesangwa nung aliba amaji asenokia tesangwa nung jajara, asenok kati ka den telungjem kar, aser pa Chir Yisu zü agi asenok temenen ajak nungi merükdaktsür.
- ⁸ Asenok dak temenen mali ta asenoki shira, asenoki pei sasa külakoktsür aser ochibaji asenok dak mali.
- ⁹ Asenoki asen temenen nangzükra, asenok dang temenentem adoktsü aser memeshiba ajak nungi asenok merükdaktsütsü, pa temulung lemtetba aser ochi lir.
- ¹⁰ Anungji asenoki temenen mebenshi ta shira, asenoki pa tiyazür ka kumdaktsür aser pa o ji asen dak mali.

1 Yohan 2

Khrista Asenok Teyarir

¹Tebusangtem, nenoki temenen mebeshitsü asoshi item o ni nenok dangi zülur. Saka oda nisung kari temenen menara, Tebu den aser Teyarir ka, oda Temeshiba Yisu Khrista lir;

²aser pa asen temenentem asoshi tekümtet tenla lir aser asen asoshi dang masü, saka alima ajonga temenentem asoshi lir.

³Asenoki pa temelaba ozüngtem beshira, aji agi asenoki pa meteta lir ta jangjatsür.

⁴“Ni pa metet” ta shibai ashir, saka pa ozüngtem mebeshir, paji tiyazür ka lir aser ochibaji pa dak mali.

⁵Saka shibai pa o anga-a beshir, pa dak atangji Tsüngrem temeim abensaogo. Pa dak asenok lir ta aji agi asenoki metet.

⁶Ni pa dak lir, ta shibai ashir, pai koda jajar, paia aji oda jajatsü tim.

Temelaba Ozüng Tasen

⁷ Temeimbatem, ni nenok dangi ozüng tasen ka mezülur, saka tetenzük nungi koba ozüng nenok kar, iba tejen ozüng zülur. Nenoki kechi o angashi, aji iba tejen ozüngji lir.

⁸Ano ozüng tasenba, koba pa dak aser nenok dak ochi lir, aji ni nenok dangi zülur, kechiyong tammangji süia odagi aser tang atangji ochiba tesangwaji yadagi.

⁹Shibai ni tesangwa nung lir ta ashir, aser pei adianu sempar, pa tang tonga amman nung lir.

¹⁰Shibai pei adianu meimer, pai tesangwa nung alir, aser pa dak temetsüdaktsü kecha mali.

¹¹Saka shibai pei adianu sempar, pa amman nung lir, aser amman nung jajar, aser pai koloni aor aji memetet, kechiaser ammangi pa nük pokdaktsüogo.

¹²Tebusangtem, pa tenüing atema nenok temenentem atok nung ni nenok dangi zülur.

¹³Obalatem, shiba tetenzük nungi liasü, nenoki pa metet nung ni nenok dangi zülur. Asangurtem, nenoki tamajungba akok nung ni nenok dangi zülur.

¹⁴Tanurtem, nenoki Tebu metet nung ni nenok dangi zülüogo. Obalatem, shiba tetenzük nungi liasü, nenoki pa metet nung ni nenok dang zülur. Asangurtem nenok tashi tait lir, aser Tsüngrem O nenok dak alir, aser nenoki tamajungba akok nung ni nenok dangi zülur.

¹⁵Nenoki alima mesüra alima nung aliba osettemji temeim, kari alima meimra Tebu temeim pa dak mali.

¹⁶Kechiyong alima shi azüabungba, tenük azüabungba, aser taküm mezümeküm, item ajak Tebu nungi masü; saka alima nungi lir.

¹⁷Aser alima aser iba azüabungba süitemdagi; saka shibai Tsüngrem mulungba benshir pa teti tatem makai alir.

Khrista Anemer

¹⁸Tanurtem, tatem anogo tongogo Khrista anemer arudagi ta nenoki angashiba ama, tang joko Khrista anemertem aika adokogo; aji agi tatem mapangji tongdagi ta asenoki meteter.

¹⁹Parnok asenok rongnungi oadok, saka parnok asenok rongnung medeni liasü, kechiyong asenok den aden asübo asenok den maneni lila. Saka parnok ajak asenok den maden ta jungkai adoktsü asoshi parnok oadok.

²⁰Saka nenokbo Temeshibai mezüja shimtetogo aser nenoki ajak metet.

²¹Nenoki ochi memetet ta ni nenok dangi zülu masü, saka nenoki aji metet nung aser ochi nungi tiyazü kecha madoker; aji asünung ni zülu.

²²Yisuji Khrista lir ta shibai menangzüker, pajisa Khrista anemer.

²³Shibai Techir menangzüklir, pa Tebu maka, shibai Techir nangzüker, pa Tebu kar.

²⁴Tetenzük nungi nenoki kechi angashi, aji nenok dak lidakjang. Iba tetenzük nungi angashibaji nenok dak lira nenokia Techir aser Tebu dak alitsü.

²⁵Aser teti tatem makaba takümji pai asenok dang nangzüka lir.

²⁶Shirnoki nenok ashioktsür, parnok indang ni item o nenok dangi zülur.

²⁷Pa nungi nenoki kechi mezüja shimtetba angu, aji nenok dak ali nung, kari nenok dang sayutsüngitsü tenüngdaksü maka. Saka pai mezüja shimtetba jagi kechisarena indang nenok dang sayu nung, aser aji tiyazü masü, ochi asünung, Tanelai sayuba angang aser Khrista den lungjema liang.

²⁸Aser tang tebusangtem, Khrista dak liang, anungji pa jungkai adokdang asenok tasü aittsü aser pa tanaben arudang pa tsüngdang asenok mak masütsü.

²⁹Pa temeshi lir ta nenoki metetra, ajangla shibaisa temeshiba benshir, pa-a pa nungi asoba lir.

1 Yohan 3

Tsüngrem Chirtem

¹Asenok Tsüngrem chirtem ta ajatsü asoshi Tebui komama temeim asenok nem agütsü, yamaji asenok atangji Tsüngrem chirtem lir. Aji asünung alimai asenok memetet kechiaser alimai pa memetet.

²Temeimbatem, tang asenok Tsüngrem chirtem lir, aser tesü asenok kechi asütsü aji ano jungkai madok. Pa jungkai adokdang asenok pa ama asütsü; kechiaser pa komama lir, aji oda asenoki pa angutsü; aji asenoki metet.

³Aser pa dak shibai yamaji imlar, pa komama temerük, pa-a aji oda pei sasa merükteter.

⁴Shibai temenen menar pai ano ozüng raksar, temenenji ozüng raksaba lir.

⁵Aser temenen agientsü pa jungkai adok ta nenoki metet; aser pa dak temenen mali.

⁶Shibasa Khrista dak alir, pai temenen maneni mebenshir, shibai temenen maneni benshir pai pa mangu mesüra paji memetet.

⁷Tebusangtem, shinga nema nenok tanishidaktsü; shibai temeshiba benshir paji ochi lir;

⁸shibai temenen benshir paji mojing meyong lir. Mojing mapatemji raksatsütsü asoshi Tsüngrem Chir jungkai adokdaktsü.

⁹Shiba Tsüngrem nungi soa lir, pai temenen mebenshir, kechiaser Tsüngrem nungi pa aso.

¹⁰Idaki Tsüngrem chirtem aser mojing chirtem jungkai adoker; shibai temeshiba meinyaker, mesüra shibai pei adianu memeimer pa Tsüngrem meyong masü.

Kati Ka Den Meimtepang

¹¹ Kechiyong asenoki kati ka den meimteptsüla ta, nenoki tetenzük nungi angashiba osangji aji lir.

¹² Kain koda tamajungba nungi liasü, aser pai pei tenu tepset, yamaji asenok masütsüla, kechiba Kaini pa tenu tepset? Kechiaser pa mapatem majung liasü, saka tenu mapatem temeshi liasü.

¹³Adianutem, alimai asenok sempara, tesüngmang.

¹⁴ Asenok tasüba nungi taküm daki ogo ta asenoki metet; kechiaser asenoki adianutem meimer. Shibai memeimer pa tasüba nung alir.

¹⁵Shibaisa pei adianu sempar, pa nisung tepseter; aser nisung tepseter shinga daka teti taküm malir ta nenoki metet.

¹⁶Asenok asoshi pai pei taküm yutsü nungji asenoki temeim metet; aser asenoki adianutem asoshi pei taküm yutsütsü tim.

¹⁷Saka nisung kar alima oset kar, aser pei adianu tenüngdaktsü ngua pa nungi pei aria bilemba mulungjang sota yura, Tsüngrem temeim koda pa dak alir?

¹⁸Kü tebusangtem, asenoki o mesüra temeli agi masü, saka mapa aser ochi agi meimtepdi.

Tsüngrem Dak Tasü-Tait Tamang

¹⁹Aji agi asenok ochi meyong lir ta asenoki metettsü, aser kodangsa asen temulungjangi asenok aitsüdir asenoki pa madang asen temulungjang nung tanaben meteta kümdaktsütsü;

²⁰kechiaser Tsüngrem asen temulung dang nungi tuluba, aser pai ajak metet.

²¹Temeibatem, asen temulungjangi asenok maitsüra, Tsüngrem madang asen mulung lemteta lir.

²²Aser asenoki kechisa meshidir, aji asenoki pa nungi angur, kechiaser asenoki pa ozüngtem benshir, aser pa nükdang kechi tajung aji inyaker.

²³ Pai asenok dang melaba ozüng amato asenoki pa Chir Yisu Khrista tenüng nung amangtsü aser kati ka den meimteptsü aji asen nem agütsüba temelaba ozüng lir.

²⁴Aser shirnokisa pa temelaba ozüngtem benshir, parnoka pa dak alir, aser pa parnok dak alir, ta pai asenok nem agütsüba Tanela agi asenoki metet.

1 Yohan 4

Ochi Tanela Aser Tiyazü Tanela

¹Temeibatem, nenoki tanela shia dak tamang, saka tanelatem Tsüngrem nungi asü masü parnok tendangang; kechiaser tiyazü ainkar jenti alima nung adokogo.

²Nenoki Tsüngrem tanela ya agi meteter; Yisu Khrista shi nung aru ta aji tanela kobaisa nangzüker ibala Tanela ajak Tsüngrem nungi lir.

³Saka tanela kobaisa Yisu menangzüker, ibala tanela Tsüngrem nungi masü, saka aji Khrista anemer tanela, koba arudagi ta nenoki angashiogo. Aser aji tang alima nung lir.

⁴Kü chirtem, nenokbo Tsüngrem nungi lir, aser nenoki parnok kokogo, kechiaser alima nung aliba dak nungi nenok dak alibaji tuluba.

⁵Parnok ali nunger, anungji parnoki alima o jembir, aser alimai parnok o angar.

⁶Saka asenokbo Tsüngrem nungi lir, shibai Tsüngrem metet pai asenok o angar, shiba Tsüngrem nungi masü pai asen o mangar. Ya agi asenoki ochi Tanela nungi tiyazü tanela bendanga meteter.

Tsüngrem Temeim Lir

⁷Temeibatem, asenoki kati ka den meimtepdi; kechiaser temeim Tsüngrem nungi lir. Aser shibai meimer pa Tsüngrem nungi asoba aser pai Tsüngrem metet.

⁸Shibai memeimer pai Tsüngrem memetet; kechiaser Tsüngrem temeim lir.

⁹Tsüngrem ajaso Chir ajanga asenok taküm alitsü asoshi, Tsüngremi pa alimai yok, idaki asenok dang Tsüngrem temeim jungkai adok.

¹⁰Asenoki Tsüngrem dang meim masü, saka pai ang asenok dang meim, aser asen temenen atema tekümtet tenla pai pei Chir yok, idaki temeim lir.

¹¹Temeibatem, Tsüngremi asenok dang yamai meim süra, ajangla asenokia kati ka den meimteptsü tim.

¹²Nisung shingaia Tsüngrem kechasüdanga munguka. Saka asenoki kati ka den meimtepra, Tsüngrem asenok dak alir aser pa temeim asenok dak tabensa akümer.

¹³Aser alima Kümtetdakba akümstsü Tebui Techir yok aji onoki angu aser kuli agütsür.

¹⁴Pa asenok dak alir asenok pa dak alir, aji pai asenok nem agütsüba Tanela agi asenoki meteter.

¹⁵Yisuji Tsüngrem Chir lir ta shibai nangzükdir, Tsüngrem pa dak lir aser pa Tsüngrem dak lir.

¹⁶Aser asenok atema Tsüngrem temeim koba aka, aji onoki metet aser amanger.

¹⁷Aser Tsüngrem pa dak alir. O bendangnü asenok temulung lemteta litettsü idaki asenok dak temeim tabensa kümdaktsür, kechiaser pa komama lir, asenoka iba lima nung yamaji lir.

¹⁸Temeim nung tetsübu mali, saka tabensa temeimi tetsübu aridoker, aser shibai tsübur pa temeim nung tabensa maküm.

¹⁹Pai tamasa asenok meim nung asenoki pa meimer.

²⁰Nisung kati, ni Tsüngrem meimer ta shira, aser pei adianu sempara, pa tiyazür, kechiyong koba adianu pai angu pa dang pai memeimra, ajangla Tsüngrem shiba pai mangur, pa dang memeimtet.

²¹Shibai Tsüngrem meimer, pai pei adianu meimtsüla, ibala ozüng onoki pa nungi angu.

1 Yohan 5

Alima Ajetba Tamang

¹Yisuji Khrista, ta shibai amangdir pa Tsüngrem nungi aso, aser shibai tsürabur dang meimer pai Techir danga meimer.

²Aser asenoki kodang Tsüngrem dang meimer aser pa ozüngtem benshir, asenoki Tsüngrem chirtem dang meimer ta asenoki metet.

³Kechiyong asenoki pa ozüngtem benshitsü, ya Tsüngrem temeim lir aser pa ozüngtem taret masü.

⁴Kechiaser shibasa Tsüngrem nungi aso, pai alima akoker aser takokba kobai alima ajeter ibaji asen tamang.

⁵Yisuji Tsüngrem Chir ta shibai amanger pa alema alima akokba shiba lir?

Techir Atema Kulisüba

⁶Tzü aser azü agi arubaji pa, oda Yisu Khrista ang; Tzü agi dang masü saka tzü aser azü agi.

⁷Aser kuli agütsübaji Tanela lir, kechiyong Tanelaji ochi lir.

⁸Kechiyong Tanela, tzü aser azü item asempronglai kuli agütsür aser item asempronglaji ka dang lir.

⁹Asenoki nisungtem kuli agizüker süra, ajangla Tsüngrem kuli iba dang taoba, kechiaser pai pei Chir indang kuli agütsü ta, ya Tsüngrem kuli lir.

¹⁰Shibai Tsüngrem Chir dak amanger, pa dak iba kuli lir. Shibai Tsüngrem Chir dak mamanger, pai pa tiyazür kümdaktsüogo; kechiaser kechi kuli Tsüngremi pei Chir indang agütsüogo, aji pai mamang.

¹¹Aser Tsüngremi asenok nem teti taküm agütsü aser iba taküm pa Chir dak lir, iba kuliji ya lir.

¹²Shiba Techir aka, pa taküm kar; shiba Tsüngrem Chir maka pa taküm maka.

Teti Tatem Maka Taküm Metetba

¹³Tsüngrem Chir tenüng nung amangba nenok teti tatem maka taküm kar, aji nenoki metettsü asoshi nenok dangi ni ibai zülu.

¹⁴Asenoki pai mulungba amato langka meshira, pai asenok dang angar, ya pa tsütsü asenoki anguba temulung lemtetba lir.

¹⁵Aser asenoki kechisa meshidir, aji pai angar ta asenoki metetra, ajangla pa dang kechisa meshi item nguogo ta asenoki metet.

¹⁶Kari pei adianu tasütsüsa mesüi temenen benshiba ngura pai mepishitsü, aser tasütsüsa mesüi temenen benshirtem asoshi Tsüngremi pa nem taküm agütsütsü. Tasütsüsa temenen ka lir, aji indang pai memepishitsüla ta ni ashir.

¹⁷Ochi mashiba ajakji temenen lir, saka tasütsüsa masüba temenen ka lir,

¹⁸shibasa Tsüngrem nungi aso, pai temenen maneni mebenshir, saka Tsüngrem nungi asobai pei sasa sota ayur aser tamajungbai pa dak mekongshir ta asenoki metet.

¹⁹Asenok Tsüngrem nungi lir, aser alima ajonga tamajungba ain kübok lir ta asenoki metet.

²⁰Aser Tsüngrem Chir aruogo aser kechi agi asenoki iba ochiba indang metet, ibala tangatetba asenok nem agütsü aser asenoki iba ochiba dak, oda pa Chir Yisu Khrista dak lir ta asenoki metet. Ibai ochi Tsüngrem aser teti tatem makaba taküm.

²¹Temeimba chirtem, süngyanglutem nungi nenok sasa pila-a liang!

2 Yohan

2 Yohan 1

Okila

¹Tambur nungi teshimtet tamarentsür aser la chirtem dangi, shiba dang ni ochi nung meimer, aser ni dang masü saka ochi meteter ajaki meimer,

²kechiaser ochiji onok dak lir aser teti onok dak alitsü.

³Tebu Tsüngrem nungi aser Tebu Techir Yisu Khrista nungi taochi, yimlibilem tesünep ochi nung aser temeim nung asenok den alitsü.

Ochi Aser Temeim

⁴Tebu nungi anguba ozüing amato ne chirtem kar ochi nung jajaba ngua, ni kanga pelaseter.

⁵Aser tang tamarentsür ni ne dangi ozüing tasen zülur amato masü, saka tetenzük nungi onoki kechi ozüing angu, iba amato asenoki kati ka den meimteptsü ni ne dang mepishir.

⁶Aser asenoki pa ozüing amato jajatsüla, aji temeim lir. Nenoki tetenzük nungi angashiba amato ozüingji ya lir, oda nenoki iba temeim nung jajatsüla.

⁷Kechiyong tekülakoktsür jenti alima nung adokogo. Yisu Khrista shi nung aru, ajia parnoki menangzüker. Aji tekülakoktsür aser Khrista anemer lir.

⁸Asenoki kechisa inyakogo, item ajak asenoki mamadoktsü, saka tajangzük tabensa angutsü asoshi nenoki pei sasa kümdangang.

⁹Shibaisa tesüleni aor aser Khristai sayuba nung malir pa Tsüngrem maka. Shibai tesayuba nungji alir, paji Tebu aser Techir anaprongla kar.

¹⁰Kari iba tesayuba mebeni ne dangi arura, ajangla pa ne kidang tanendaktsü, aser pa nem salem tagütsü.

¹¹Kechiaser shibai pa nem salem agütsür, pai pa mapa tamajung nung lemsateper akümer.

Tatem Salem O

¹²Nenok dangi zülutsü o jenti alinung, ni kaket aser shiai agi mezülunür. Saka nenok pelaba peridaktsütsü asoshi, nenok dangi arua tejak o tejak na ajurutepa o jembitsü ni imlar.

¹³Ne teshimtetba adianutsür chirtemi ne nem salem agütsür.

3 Yohan

3 Yohan 1

Okila

- ¹ Tambur nungi temeimba Gaya dangi, shiba dang ni ochi nung meimer.
- ² Temeimbatem, ne taküm koda renloker, aji oda ajak nung na renloka aser anema alitsü ni sarasademer.
- ³ Kechiyong kodang adianutemi arua ne ochi indang, oda nai koda ochi nung jajar iba indang kuli agütsü, indangji ni kanga dang pela.
- ⁴ Kü chirtemi ochi nung jajaba angashiba dang nungi ni tanga tepela tuluba kecha melika.

Gaya Tenüng Asangba

- ⁵ Temeimba, nai adianutem tongtibangsa aener adianutem dang kechi mapasa inyaker aji temulung lemtetba mapa inyaker.
- ⁶ Parnoki arogo nunger madang ne temeim indang kuli agütsür; aser nai parnok Tsüngrem madang tetemsü küma lenmang nung minoktsütsü junger.
- ⁷ Kechiyong parnoki Bendangertem nungi kecha magi-i tenüngji asoshi oadok.
- ⁸ Anungji ochi nung külem inyakerkem asenok akümtsüsa asenoki ibala purtem yaritsüla.

Diotrefa Anema Taitsüba O

- ⁹ Ni arogo dang tera zülü, saka parnok rongnung tazüngtiba kümnüba, Diotrefai kü bangdak magizüker.
- ¹⁰ Anungji ni arura, pai inyakba mapa ajak nenok nem bilemtetdaksütsü; pai onok anema o tamajungtem aser tiyazü jenti jembir. Aser iba jagi temulung mesüi, pai adianutem pei sasa magizüker, aser ano shirnoki agizüker, pai parnok songtemer aser arogo nungi atsüngtsür.
- ¹¹ Temeimba, nai tamajungba jilu maji-i, kechi tajung iba jilu ajiang. Shibai tajung inyaker pa Tsüngrem nungi, shibai tamajung inyaker pai Tsüngrem mangu.

¹²Demetria indang nisung ajaki aser ochi-i iba sasa kuli agütsür. Aser onok kuli atangji ta nai metet.

Tatem Salem O

¹³Ne dangi zülutsü jenti liasü, saka shiai aser kolem agi zülutsü ni memulunger.

¹⁴Saka na yakta arutsü aser asenoki tejak o tejak na ajurutepa jembitsü ta ni imlar.

¹⁵Ne dangi tesünep sang. Tamburtemi ne nem salem agütsür. Nai tembartem tenüing ja-a salem agüjang.

Yihuda

Yihuda 1

Okila

¹Yisu Khrista tenzüker aser Yakob tenu Yihuda nungi, Tebu Tsüngrem nungi temeibatem aser Yisu Khrista nem nungloka yutsüba tajabatem dangi.

²Nenok dangi yimlibilem, tesünep aser temeim jenti sang.

Tiyazü Tesayurtem

³Temeibatem, ni nenok dangi asenok külem tekümtet indang kanga zülunüa alidang, koba tamang khenyongi temeshipur nem agütsür liasü, iba tamang asoshi nenoki kanga merangtsü ni nenok dangi ajungshia zülutsüsa aküm.

⁴Kechiyong nisung kar shirnoki alemli nungi iba taitsüba angutsü tamasa atemzüka liasü, aser shirnoki asen Tsüngrem taochi jabujariba kümdakja, aser asen Chuba aser Kibur ka dang, oda Yisu Khrista menangzüki memeshiba nisungtem lir, parnok miima aitogo.

⁵Tang, nenoki khenyongi ajak metetaka, Kibubai Ijip lima nungi nüburtem kümzüker, tesülen shirnoki mamang, parnok samadaksü ta ni nenok nem bilemtetdaksünür.

⁶Aser koba kotak tenyaritem pei yimli nung meli-i pei tim talidak toktsü, pai parnok o bendangba anogo tulu matong tashiji tammang nung tatem makaba talenba nung ayu.

⁷Yamaji Sodom aser Gomora aser temeket nung aliba yimtitem, kobai parnok ama pei sasa nüktapangta nem agütsü, aser tim masüba shi mapai ai, item jagi tatem maka mi temerenshi anguba tatishitsü sayur.

⁸Aji saka itema pei pungmang nung, aji odasa pei temang memerük kümdaktsür, aser yimsüsüba mezüngmeshir aser tazünpur atalar.

⁹Saka kotak tenyar tuluba Mikaeli mojing den raradang, Mosa temang indang bangsentep, pai pa anema o bendang tulu abentsü tasü mait, saka ashi, “Tsüngremi na arüjang.”

¹⁰Saka item nisungi kechisa memetet, item anema parnoki atalar, aser shisa makaba shirurudem ama, kechisarena parnoki samatsür.

¹¹ Parnok asoshi aiatai! Kechiyong parnoki Kain lenmang nung jaja, aser taa asoshi Balam tai nung talubosa asema ao, aser Kora ama anema adokba nung sama.

¹²Kodang parnoki nenok den benjong chiyungteper, nenok temeim benjong nung itemji miima aliba lung lir. Parnok sannükeri metsübui pei sasa mesür. Tzü medeni mopung agi bener aoba mepet, tejang matangba tsüngkhüm süngdong, anaben asüba, tera den atsütetba süngdong,

¹³tzüyim tzüsem tesashiba, pei maksü jungkai adoka sayuba, oli aruli petinu, shirnok asoshi teptepa amang teti tatem makai rizünga yuja lir.

¹⁴ Aser Adam nungi tenetbuba putu nung aliba Enoki shina ashi, “Ajiang, ajak madak o bendangtsü aser memeshi pur ajak pei memeshiba mapa koba parnoki memeshi-i inyak,

¹⁵aser pa anema koba o tasak agi memeshiba temenen puri jembibi, aji asoshi tai agütsütsü Kibubai pei temeshi pur meyi ter den aru.

¹⁶Parnokji nemnemertem, temulung machi o jembirtem, pei azüabung arishir aser parnok tebang agi asüküm o tulu jembir. Aser tajangzük angutsü asoshi parnoki nisung asanger.”

Tekümdangtsü Aser Tajungshiba

¹⁷Saka temeimbatem, tatebang mapang nung tataratem pei memeshiba azüabung nung jaja alitsü ta,

¹⁸ nenoki asen Kibuba Yisu Khrista tenyartemi nenok dang koba o akhidang jembibi, aji bilemtetang.

¹⁹Item nisungtemi telemsa adokdaksür, tanela maitertem aser alima nisung dang.

²⁰Saka nenok temeimbatem, nenok temeshiba tamang manungji nenok sasa yanglulokang, aser Tanela Temeshi nung sarasadema,

²¹asen Kibuba Yisu Khrista yimlibilem ata-a, Tsüngrem temeim nung nenok sasa liang.

²²Arentaka alirtem angatetdakjang;

²³kar mi nungi atsüteta kümzükan; aser kar shi agi menena kümdaktsüba süoshijia sempa-a tetsübu agi parnok dang yimlibilem sayuang.

Tatem Sarasadem

²⁴Tang shibai nenok tetsüng memetsüi lidaktsütsü akok, aser nenok tarak meketi tepela tulu agi pa sentsüwangshi madang yutsütsü akok,

²⁵iba asen Kümtetdakba Tsüngrem ka dang atema, asen Kibuba Yisu Khrista, ajanga mapang ajak dang tama, aser tang aser teti, tatem makai, sentsüwangshi, ain, bangdak, aser tashi sang. Amen.

Jungkai Adokba

Jungkai Adokba 1

Okila Aser Salem O

¹Yakta kechisa tataloktsü lir, aji Yisu Khristai pei tenzükertem dang sayutsü asoshi, Tsüngremi pa nem agütsüba jungkai adokba ya. Aser ya pai pei kotak tenyar agi yoka, pei tenzöker Yohan dang metetdaksü.

²Pai Tsüngrem O aser Yisu Khrista kuli indang, aser pai kechi angu item ajak indang kuli agütsü.

³Shibai iba shin o zülua alibatem züngdir, aser zülua alibatem angashir aser benshidir, parnok tepelatsü kechiyong mapangji anasa lir.

Asia Nung Aliba Arogo Tenet Dangi

⁴Yohan nungi Asia nung aliba arogo tenet dangi: shiba tang lir, aser liasü, aser tarutsü lir, pa nungi aser chuba menden madang aliba tanela tenet nungi,

⁵ aser temulung lemtetba kuli tasürtem nungi tamasa asoba, aser alima chubatem madak yimsüsüba Yisu Khrista nungi, nenok dangi taochi aser tesünep sang. Shibai asenok meimer aser pei zü agi asen menen nungi asenok sala,

⁶ aser pai asenok chuba yimli ka kümdaksü aser pei Tebu Tsüngrem atema putirtem kümdaksü, pa dang sentsüwangshi aser yimsüsüba teti tatem maka sang. Amen.

⁷ Ajiang, pa mepet nung arur, aser tenük shiai aser shirnoki pa dak atsüng parnoki pa angutsü, aser alima kin ajaki pa asoshi mang ayimtsü. Hau, Amen.

⁸ “Ni Alfa aser Omega,” ta Kibuba Tsüngremi ashir. Shiba tang lir, aser liasü, aser tarutsü lir, aser ajak Takoksang, iba Kibuba Tsüngremi ashir,

Khrista Mangdang Ka

⁹Ni Yohan, nenok adianu, aser Yisu timtem-tekanishi, yimli, aser taremzük nung nenok den lemsateper, Tsüngrem O aser Yisu kuli atema ni Patma asetkong nung liasü.

¹⁰Ni Kibuba anogo nung Tanela nung liasü aser jangzü ola ama, tulu ka ni kü sülen angashi.

¹¹Kobai ashir, “Nai kechi angur aji kaket ka nung züluang, aser arogo tenet: Efesa, Smerna, Pergama, Tiatra, Sardia, Filadelfia, aser Laodikia dangi züluang.”

¹²Aser kü den jembiba olaji repringtsü ni meyip, ni kodang meyip hon agi yangluba milen atalokdak tenet ni angu.

¹³ Aser milen atalokdaktem tiyong nung nisung chir ka mesüka tetsüing tashi süpoksü semer, aser tekü nung hon peremlen agi nair angu.

¹⁴ Pa kolak aser kuji san-züing aser rüjep ama temesüing liasü.

¹⁵ Pa tetsüing misem nung rongga aliba senti merang ama liasü; aser pa olaji tzü jenti arrürba ola ama liasü.

¹⁶Aser pa teka tajichi nung petinu tenet liasü, pa tebang nungi anatsü nok techira ka adok, aser pa tejakji anüing dang anü ama sentsüpranga sashi-sashia liasü.

¹⁷ Kodang ni pa angu, ni tasü ama pa tsüing dang lao; aser pai pei teka tajichi kü dak nemeta ashi, “Tetsübuma, ni tetenzük aser tatembang.

¹⁸Aser ni taküm alisang, ni tasü liasü, saka ajiang putusa putu ni taküm alir, aser tasüba o tasü yim na süngkhümürtsü kü ket nung lir.

¹⁹Anungji nai angubatem, tang alibatem aser tesülen kechi ataloktsüba lir itemji nai züluang.

²⁰Kü teka tajichi nung memetetba petinu tenet kechi nai angur, aser hon agi yangluba milen atalokdak tenet tetezüji ya alitsü; Petinu tenetji arogo tenet tenyartem lir, aser milen tenetji arogo tenet lir.”

Jungkai Adokba 2

Efesa Arogo Dangi Osang

¹Efesa nung aliba arogo tenyar dangi nai ya züluang: “Shibai pei teka tajichi nung petinu tenet amer, aser hon milen atalokdak tenet tiyong nung jajar, pai item o ashir.

²Ni ne indang ajak metet, ne mapatem aser nai meranga inyakba aser ne taremezükba; nai tamajungertem dang maremezükba, shirnoki pei sasa tenyartem ta ajar parnokji nai tendang, parnokji tenyartem masü, saka parnokji tiyazürtem ta nia angu.

³Aser na taremezük akaba aser kü nung atema aremezükba aser ania makümba item ajak ni meteta lir.

⁴Saka ne mezüng temeim nai toktsü nung na anema ni ya kar.

⁵Anungji na kechi nungi tsük aji bilemtetang; temulung meyipang aser mezüng inyakba mapatem inyakang. Aji oda mesüra ni ne dangi arua milendong pei talidak nungi agientsü.

⁶Saka nai aginübaji ya; oda nai Nikola teloki inyakba mapatem sempar, yamaji kasaji nia sempar.

⁷Tanelai arogotem dangji kechi ashir shiba tenarong aten pai angang. Shibai akoker pa nem taküm süngdong koba Tsüngremer atsüki nung lir, iba süngjang achitsü agütsütsü.”

Smerna Arogo Dangi Osang

⁸Smerna nung aliba arogo tenyar dangi ya züluang: “Shiba tetenzük aser tatembang, shiba sür shia aru, pai item o ashir.

⁹Ne timtem tekangshi aser ne sensak tia ni metet saka na takar lir! Aser shirnoki pei sasa Yihuda nungertem ta ashir aser parnokji Yihuda nungertem masü saka Satan sinagog lir, parnok tatalaba oji ni meteta kar.

¹⁰Na kechi timtem angutsü anasa lir, aji tetsübuma. Ajiang, nenok atidangtsü asoshi mojingi nenok kar tsüngden chiokdak puoktsü anasa lir, aser nenok anogo ter tashi timtem tekangshi alitsü. Nai tasü tonga aremang aser ni ne nem taküm korangji agütsütsü.

¹¹ Arogotem dang Tanelai kechi ashishiba tenarong aten pai angang. Shibai akoker tanabuba tasübai pa mekangshitsü.”

Pergama Arogo Dangi Osang

¹² Pergama nung aliba arogo tenyar dangi ya züluang: “Shiba techira anatsü nok aka pai item o ashir.

¹³ Na kong alir, oda kong Satan menden ali, aser nai kü kulisür Antipa, kü temulung lemtetba kulisür, tepsetba anogo nunga nai kü dak amangba menangzüki maliasü. Satan amungdak nenok rongnung pa tepset, item ni meteta lir.

¹⁴ Saka na anema ni o ishika lir, shibai Israel chirtem anema temetsükdaktsü yutsü, kechiaser na Balam tesayuba akanga ametbatem kar, koba süngyanglutem dang tenlaba osettem chidaktsütsü aser jabujaridaktsütsü Balak dang sayua liasü.

¹⁵ Yamajisa Nikola telok tesayuba ametbatem nai ayur.

¹⁶ Anungji temulung meyipang, aji mesüra ni ne dangi yakta arutsü, aser kü bang nok agi parnok anema rarateptsü.

¹⁷ Arogotem dang Tanelai kechi ashir shiba tenarong aten pai angang. Shibai akoker pa nem miima aliba mana achitsü ni agütsütsü; aser pa nem lung temesüng ka ni agütsütsü; aser iba lung nungji tenüng tasen ka koba tagizüksang dak alema shingaia memetet aji zülua lir.”

Tiatría Arogo Dangi Osang

¹⁸ Tiatría nung aliba arogo tenyar dangi ya züluang: “Shiba tenük milak ama aser shiba tetsüng senti merang ama, Tsüngrem Chiri item o ashir,

¹⁹ “Ne mapatem, ne temeim, ne tamang, ne tenzükba, ne taremsük; aser ne mezüng mapatem dang nungi tesülen inyakbatem tajungba, item ni meteta lir.

²⁰ Saka ni na anema ya kar, kechiaser Yezebel koba tsüri pei sasa ainkerla ta shia kü tenzükertem dang jabujaritsü aser süngyanglutem dang tenlaba osettem achitsü sayur, nai la dang aremsüker.

²¹Temulung meyiptsü ni la nem mapang agütsü, saka lai pei shi jabujari nungi temulung meyiptsü memulunger.

²²Ajiang ni la touthiba yipten ka nung laodaktsür aser shirnoki la den nüktapangta benshidir, parnoki la mapa nungi temulung memeyipra, parnok timtem tekangshi tulu alitsü.

²³Aser tasüba agi ni lar chirtem tepsettsü, aser ni mulungsentsü aser temulungjang bushiba lir ta arogo ajaki metettsü aser nenok nisung shia nem pei mapa yari agütsütsü.

²⁴Saka Tiatria nung anünga aliba kwikati iba tesayuba magizük, oda kari Satan meyong tarok mapatem ta ajaba shirnoki memetet, nenok dang ni ya ashir, nenok dak ni tanga khu kecha mebenloktsür.

²⁵Aji saka nenok kechi aka ni maru tashi ameta liang.

²⁶Aser shibai akoker aser tatem tonga kü mapatem inyaker ni koda Tebu nungi angu pa nem kintem madak tashi-ain ni agütsütsü.

²⁷Pai merang ajok agi parnok madak yimsü asütsü aser alipo ama akusatsütsü.

²⁸Oda ni kü Bu nungi tashi-ain agizükba ama, ni pa nem atunütsük petinuji agütsütsü.

²⁹Arogotem dang Tanelai kechi ashir shiba tenarong aten pai angang.”

Jungkai Adokba 3

Sardia Arogo Dangi Osang

¹Sardia nung aliba arogo tenyar dangi ya züluang: “Shiba Tsüngrem Tanela tenet aser petinu tenet aka pai item o ashir: Ne mapatem ni metetet, oda tenüng agi na taküm lir saka na tasü.

²Na saksalemang, aser tanüngba kechisa tasü lir, itemji akangdakjang; kechiyong kü Tsüngrem madang ne mapa tabensa akümba ni kecha mangu.

³ Anungji nai kechi agizük aser angashi aji bilemtetang, aser benshiang, aser temulung meyipang. Anungji nai saksalema melira, ni auür ama arutsü, aser ni kodang ne dangi arutsü nai memetetsü.

⁴ Saka shirnoki pei süoshi memenen, na Sardia nung ibala tenüng ishika lir. Aser parnoki sobutsü temesüng nung kü den jajatsü, kechiyong parnok tetemsü lir.

⁵ Shibai akoker pa aji oda sobutsü temesüng nung sobudaktsütsü; aser ni kodaka-ang pa tenüng taküm kaket nungi maidoktsü aser kü Bu madang aser pa kotak tenyartem madang pa tenüng ni nangzüktsü.

⁶ Arogotem dang Tanelai kechi ashir, shiba tenarong aten pai angang.”

Filadelfia Arogo Dangi Osang

⁷ Filadelfia nung aliba arogo tenyar dangi ya züluang: “Shiba temeshi aser ochi, shiba ket nung Dawid süngkhümrütsü aka, shibai lapok nung shingaia meshibangteter, pai item o ashir.

⁸ Ne mapa ni metet ajiang ni ne jakdang kishi ka koba shingaia meshibangtetsü aji lapoka yuja kar, oda ne tashi tera lir, aser kü o anga-a benshi, aser kü tenüng menangzüki mali.

⁹ Ajiang Satan sinagog purtem shirnoki pei dang Yihuda nunger ta ashi, aser parnok Yihuda nunger masü, saka tiyazü, aser ni ne dang meimogo ta parnok nem metetdaksütsü.

¹⁰ Nai kü taremsükba o anga-a benshi nung, koba tatitang mapang alima nung alir ajak dangi tarutsü lir, iba mapa nungi ni na kümzüktsü.

¹¹ Ni yakta arutsü. Ne chuba korang shingaia merakzüktsü asoshi, na kechi aka aji akanga ametang,

¹² Shibai akoker pa kü Tsüngrem tenla kidang ni tongshi ka kümdaktsütsü, aser pa idak nungjagi joko maenshitsü, aser kü Tsüngrem yimti tenüng tasen Yirusalem koba kotak nungi kü Tsüngrem nungi alur, aser kü pei tenüng tasen ni pa dak zülutsü.

¹³ Arogotem dang Tanelai kechi ashir, shiba tenarong aten pai aji angang.”

Laodikia Arogo Dangi Osang

¹⁴ Laodikia nung aliba arogo tenyar dangi ya züluang: “Shiba Amen lir, Shiba temulung lemtetba aser ochi kuli shiba Tsüngrem teyangluba ajak madak tekolak lir, pai item o ashir.

¹⁵ Ni ne mapatem metet, oda na temokonga masü, tatsüka masü. Na temokong mesüra tatsük asütsü ni mulunger

¹⁶ Yamai na tatsüka masü, temokonga masü, telempet asünung, ni kü bang nungi na saksüdoktsü.

¹⁷ Ni takar rongsen nguogo, aser ni kecha anüngtsü maka ta nai ashi nung, saka nai ne timtemba, tekangshiba, sensaker, nükpok aser mangsa, ta nai memetet,

¹⁸ aji nai memetet nung, na takar akümtsü asoshi mi nung molua temerük yangluba hon, aser mangsa aliba maksü, jungkai madokdaktsütsü asoshi, nai ne sasa sobutsü asoshi süoshi temesüng, aser tangutsü asoshi, ne tenük nung mezütsü mozü, ya ajak kü dang nungi aliang, ni ne nem iba shisa agütsür.

¹⁹ Kwika dang ni meimer parnok dang ni arütsür aser merenshir. Anungji nai jangra-a temulung meyipang.

²⁰ Ajiang, ni kishi züng nung noktaker kishi nung akoshir, kari kü ola angashir kishi lapokra, ni pa dangi aittsü, aser pa den chiyunga ajemtsü, aser pai kü den chiyunga ajemtsü.

²¹ Ni kechi koda koker kü Bu den pa chuba menden nung amener, aji oda shibai akoker pa kü den chuba menden nung ni mendaktsütsü.

²² Arogotem dang Tanelai kechi ashir, shiba tenarong aten pai aji angang.”

Jungkai Adokba 4

Kotaker Tekülemba

¹ Item süir külen ni repranga yok aser ajiang kotak nungi kishi ka lapoka angu, aser mezüngbuba ola ni kechi angashi aji jangzü ola ka ama kü den jembia liasü. Iba ola jagi ashi, “Yagi atung, aser iba sülen kechisa tataloktsü lir aji ne dang sayudi.”

² Idangyongjisa ni Tanela nung liasü; aser ajiang kotak nung chuba menden ka liasü, aser chuba menden nungji ka mena liasü.

³ Aser mena alisang tereprangtsüji jasper aser sardia lung ama liasü; aser chuba mendenji meketa tongnügen ka tereprangtsü nung emerald lung mesüka liasü.

⁴ Chuba mendenji meketa ano tanga chuba menden metsür pezü ni angu. Aser item chuba menden nungji tambur metsür pezü mena liasü. Parnokji sobutsü temesüng sobur aser parnok kolak nung chuba korang sema liasü

⁵ Aser chuba menden nungjagi tsüngpret prangshiba aser olatem aser tsüngmok ola adok. Chuba menden jakdangji milen tenet jangrua liasü, itemji Tsüngrem Tanela tenetji lir.

⁶ Aser chuba menden jakdangji tanü dangtsü mesüka sentsüprang tzüyim ka ama liasü. Aser chuba menden tiyong nungji aser ibaji meketa aser tesülen tenükjang agi sünga zükbanger taküm shiruru pezü liasü.

⁷ Mezü ngbuba taküm shiruruji molusongzü mesüker, aser tanabuba shiruruji nashi pungchi chanu mesüker, aser tasembuba shiruruji nisung ama tejak tener; aser pezübuba shiruruji yimzüba mongzü mesüker liasü.

⁸ Aser taküm shiruru pezüji tashikang trokrok tener, aser telunglen aser temalen tenükjang agi sünga lir, aser mangli sangwali tanen makai parnoki ashir, “Temeshi, temeshi, temeshi, Kibuba Tsüngrem Takoksang, shiba liasü aser tang lir aser tarutsübaji lir.”

⁹ Aser kodang item taküm shirurudem jagi teti tatem makai aliba iba chuba menden nung amenba nem sentsüwangshi tetushi aser tenüngsang agütsüdir,

¹⁰ item tambur metsür pezü jagi, chuba menden nung amenba madangji apudaka teti tatem makai taküm aliba dang külemer, aser chuba menden madangji pei korang semzüker ashir,

¹¹ “Ozü Kibuba Tsüngrem! Nasa sentsüwangshi, tetushi aser ain angutsü tetemsü; kechiyong nai ajak yanglu, aser nai mulungba agi item ajak poktetdaksü, aser taküm lidaktsür.”

Jungkai Adokba 5

Kaket Aser San Chanu

- ¹ Iba chuba menden nung mena aliba teka tajichi nung telunglen o temalen anatsülen zülur, kaketlong ka temaitsü tenet agi ajener ni angu.
- ² Tashi tait kotak tenyar kati ola tulu adoka sangdongba ni angu, aser pai ashi, “Iba kaketlongji lapoktsü aser temaitsü ajenbaji salatsü shiba temsüa ali?”
- ³ Aser kotak nung mesüra alima nung mesüra ali telung nung alir shingaia iba kaketlongji lapoktsü, mesüra reprangdangtsü mokoki liasü.
- ⁴ Iba kaketlong lapoktsü akokba mesüra aji reprangdangtsü temsüa shinga mangu nung ni kanga ajeb.
- ⁵ Idangji tamburtem rongnung kati kü dang ashi “Tejebma, ajiang, Yihuda kidong nungi adokba molusongzü, Dawid tera, pai koktetogo; anungji kaketlong aser iba temaitsü tenetji pai lapoktsü akok.”
- ⁶ Aser iba chuba menden tiyong nung aser shiruru pezü tiyong rongnung aser tamburtem, rongnung tetepsetba San Chanu ka ama tezü tenet aser tenük tenet tener noktaka aliba ni angu. Itemji alima ajak dangi yokba Tsüngrem Tanela tenet lir.
- ⁷ Pa aru aser chuba menden nung amenba teka tajichi nungi kaketlongji agizük.
- ⁸ Kaketlongji pai kodang agizük, tambur metsür pezü aser taküm shiruru pezü jagi San Chanu madangji apudak. Parnok ket shia nung kongki kaka aser liangmesen agi sünga aliba hon susa kaka liasü; itemji amangbapurtem sarasadembaji lir.
- ⁹ Aser parnoki ken tasen ka tena ashi: “Kaketlongji agizüktsü aser iba temaitsü ajenbatem lapoktsü na tetemsü, kechiaser na tepsetogo, aser ne zü agi kidong, oshi nübur aser kintem ajak nungi Tsüngremer nüburtem asütsü parnok alangzükogo.
- ¹⁰ Asen Tsüngrem madang tenzüktsü asoshi, nai parnok chuba yimli aser putirtem kümdaktsü aser parnoki alima nung yimsü asütsü.”

¹¹ Aser ni repranga yok aser iba chuba menden, taküm shirurudem aser tamburtem meketa noktaka aliba kotak tenyartem jenti ola ni angashi; aser parnok yongsükji meyirijangben meyirijang aser meyisa meyi liasü.

¹² Parnoki ola tulu agi ayimtena ashi: “Tetepsetba San chanui ain, rongsen, shisatsü, tashi, tetushi, Sentsüwangshi aser nüngsang angutsü tetemsü.”

¹³ Aser kotak nung aser alima nung, ali telung nung aliba teyangluba shiai aser idakji aliba ajaki ya ashiba ni angashi, “Chuba menden nung amenba dang, aser San Chanu dang nüngsang, tetushi, sentsüwangshi, aser takokba teti tatem makai sang.”

¹⁴ Aser taküm shiruru pezü jagi ashi, “Amen” aser tamburtemi apudak aser külem.

Jungkai Adokba 6

Temaitsü Ajenbatem

¹ Idangji San Chanui temaitsü ajenba tenet rongnungji ka lapokba ni angu, aser taküm shiruru pezü rongnungi kati tsüngmok ola ama agi ya shia ni angashi, “Arung.”

² Ni repranga yok aser ajiang, kor temesüng ka liasü. Iba manung amenbai lijak ka am, aser pa nem korang ka agütsü, aser pai kokyonga aser maktoktsü ao.

³ Kodang temaitsü ajenba tanabubaji pai lapok, taküm shiruru tanabubai ya shia ni angashi, “Arung.”

⁴ Idangji kor temerem tanga ka adok. Alima nungi tesünep aser yimjung agienadoktsü aser kati ka anema tepsetdaksütsü asoshi iba manung amenba nem temelaba agütsü; aser pa nem nok tulu ka agütsü.

⁵ Kodang temaitsü ajenba tasembubaji pai lapok; taküm shiruru tasembubai ya shia ni angashi, “Arung”. Aser ni repranga yok aser idakji kor tanak ka liasü. Iba manung amenba ket nung seret ka ama liasü.

⁶ Taküm shiruru pezü tiyong rongnungi adoker ama ola kati ya shia ni angashi, “Wheat tsük tatakzük ka asoshi senpak ka aser barley tsük tatakzük

asem asoshi senpak ka; saka oliv süngdong aser tsükmenatzü nai teraksatsüma.”

⁷Kodang temaitsü ajenba pezübubaji pai lapok, taküm shiruru pezübuba olai ya shia ni angashi, “Arung.”

⁸ Ni repranga yok aser idakji kor pula pular ka liasü. Iba manung amenba tenüngji Tasüba liasü. Aser Tasü Yimi pa sülen anitak. Aser nok agi, ayawara agi, tashitak agi, aser arem shiruru agi, alima shilem pezüsü nung shilem ka tepsettsü asoshi parnok nem tashi agütsü.

⁹Kodang pai temaitsü ajenba pungububaji lapok, shirnok Tsüngrem o asoshi aser parnoki ayuba kuli asoshi tepset, parnok tanelatem tekülemdak teküboklen ni angu.

¹⁰Parnoki ola tulu agi ayimtena ashi, “Oh Kibuba, Temeshi aser ochiba, alima nung alirtem dang ozü azü meyong parnok dak mang ayangtsü nai kopiga menua alitsü?”

¹¹Aser parnok nisung shia nem sobutsü temesüng kaka agütsü, aser parnok medemer tenzükertem aser parnok adianu nungertem parnok amajisa tepsettsü, parnok yongsük mabensa tashi parnoki kenpiga süngjem süngjema ata-a alitsüla ta parnok dang ashi.

¹² Kodang pai temaitsü ajenba trokbubaji lapok, aji ni angu, aser menoknok tulu ka anak. Aser anüji anem sü tanak ama aküm, aser ita rangbenji azü ama aküm.

¹³ Aser mopung tulu agi anakshitsüdang munguzünu lanu tsükba ama, anüng petinutem alima nung tsük.

¹⁴Anüngji kaket atsüdang atsürepa aoba ama sama-a ao; aser tenem aser asetkong shiaji pei talidak nungi atsüngena ao.

¹⁵ Idangji alima chubatem aser tamarenertem, aser temaba tirtem, aser takartem aser tashi taitertem aser alartem, aser nüjitem ajaki lungpok nung aser tenem lung rongnung parnok sasa atsük.

¹⁶ Aser parnoki tenemtem aser lungtem dang ashi, “Onok manung tsükang, aser chuba menden nung amenba tejak nungi, aser iba San Chanu ain adokba nungi onok atsükdakjang!

¹⁷ Kechiyong parnok ain adokba anogo tulu arua lir, aser iba madang shibai noktaka litettsü?”

Jungkai Adokba 7

Israel Nungur 144,000 Dak Temaitsü Ajenba

¹ Ajisür alima kinük pezüsülen kotak tenyar pezü noktaka aliba ni angu. Ali mesüra tzüyim mesüra süngdong mesüra kecha nunga mopung agi maontsüsa parnoki alima mopung pezüji sota liasü.

² Aser taküm Tsüngrem meyong temaitsü ajenba bener anüdoklen nungi kotak tenyar tanga ka adokba ni angu; aser tzüyim aser ali raksatsütsü asoshi Tsüngremi shirnok nem tashi agütsü, parnok dang pai ola tulu agi ayimtena ashi,

³ “Onoki ozü Tsüngrem tenzükertem parnok tenütsü nung temaitsü majen tashi, nenoki alima mesüra tzüyim mesüra süngdongtem tekangshi.”

⁴ Aser Israel chirtem kidong shia nungi iba temaitsü ajenbatem ajonga yongsükji meyi noklang ka ser lir pezü tashi ta ni angashi.

⁵ Yihuda kidong nungi meyi terana Reuben kidong nungi meyi terana, Gad kidong nungi meyi terana,

⁶ Asher kidong nungi meyi terana, Naftali kidong nungi meyi terana, Manase kidong nungi meyi terana,

⁷ Simon kidong nungi meyi terana, Levi kidong nungi meyi terana, Issakar kidong nungi meyi terana,

⁸ Zebulun kidong nungi meyi terana, Yosef kidong nungi meyi terana, Benjamin kidong nungi meyi terana.

Kin Ajak Nungi Telokti

⁹Item süir külen ni repranga yok aser ajiang, shingaiia mezüngdangtetsüsa telok tulu ka ni angu; parnokji kin, kidong, nübur aser oshi shia nungi sobutsü temesüng sobur aser parnok teka nung asang tu amer, iba Chuba menden aser San Chanu madang parnokji noktaka liasü.

¹⁰Parnoki ola tulu agi ayimtena ashi, “Tekümtetji chuba menden nung mena aliba asen Tsüngrem, aser San Chanu meyong lir!”

¹¹Aser chuba menden aser taküm shiruru pezü meketa kotak tenyartem ajak noktaka liasü, aser parnokji chuba menden madangji tejak ali nung chiloka apudaker Tsüngrem külema ashi,

¹²“Amen, temoatsü, sentsüwangshi, shisatsü, tenüngsang, tetushi, ain, aser tashi teti tatem maka asen Tsüngrem dang sang! Amen.”

¹³Idangji tamburtem rongnung kati kü dang ashi, “Temesüng sobutsü soburtemji shir? Aser parnok kong nungi aru?”

¹⁴Ni pa dang langzü, “Kü kibur, nai meteter.” Aser pai kü dang ashi, “Item ya timtem-tekanngshi tulu nungi arubatem, aser parnokji San Chanu zü nung pei sobutsü shidoka temesüng kümdaktsü.

¹⁵Anungji parnokji Tsüngrem chuba menden madang lia, mangli sangwali pa külemer aser chuba menden nung amenbai pei süki agi parnok sübangtsü.

¹⁶Parnok joko kodanga mayatsü mesüra metsüratsü, mesüra parnok dak anü tesashi agi mekongshitsü mesüra tatsük kechai mepuloktsü.

¹⁷Kechiyong chuba menden tiyong rongnung aliba San Chanuji parnok sannüker asütsü, aser taküm tzü tzülok dangi pai parnokji anir aotsü aser Tsüngremi parnok tenük nungi nüktzü ajak aidoktsütsü.”

Jungkai Adokba 8

Tenetbuba Temaitsü Ajenba Aser Liangmesen Arongba Su

¹Kodang San Chanui temaitsü ajenba tenetbubaji lapok, kotak nung ghonda tesadang ka shi süngjem süngjema liasü.

²Idangji Tsüngrem madang noktaka aliba tenyar tenetji ni angu, aser parnok nem jangzü tenet agütsü.

³Aser hon agi yangluba liangmesen arongba su amba kotak tenyar tangar ka aru, aser chuba menden madang aliba hon tekülemdak manung temeshipur ajak sarasadem den meyoktepdaktsütsü pa nem liangmesen jenti agütsü.

⁴Temeshipurtem sarasadem den kotak tenyar teka nungi liangmesen mokozüji Tsüngrem madangi atu.

⁵Aser kotak tenyar jagi liangmesen arongba suji bena arur iba nungji tekülemdak aliba miji enoker aji alima nung tsüdaktsü, aser tsüngmok olatem, tsüngpret aser menoknok anakba liasü.

Jangzütem

⁶Idangji jangzü tenet amba kotak tenyar tenet jagi jangzü aputsü asoshi pei sasa renem.

⁷Mezüngbubai pei jangzü apu, aser azü den meyokteper rür aser mi adok, aser itemji alima nung tsükdaktsü; aser alima shilem asemsü nung ka rongtok aser süngdongtem shilem asemsü nung ka rongtok aser ai tajem ajak rongtok.

⁸Idangji tenyar tanabubai pei jangzüji apu, aser mi jangrua aliba tenem tulu ama langka tzüyim nung enoktsü.

⁹Aser tzüyim shilem asemsü nung ka azü aküm, aser tzüyim nung aliba taküm shirurutem shilem asemsü nung ka asü, aser rong shilem asemsü nung ka sama.

¹⁰Idangji tenyar tasembubai pei jangzüji apu, aser milen ama jangrua petinu tulu ka anüing nungi tsük. Aser ayong shilem asemsü nung ka manung aser tzüpokdak manung tsük.

¹¹Aser petinu tenüingji Taku ta aja; aser tzü shilem asemsü nung ka taku aküm, aser tzü taku aküm nung, iba tzü ajemertem nisung jenti asü.

¹²Idangji tenyar pezübubai pei jangzü apu, aser anü shilem asemsü nung ka, ita shilem asemsü nung ka tammang akümstsü aser anogo shilem asemsü nung

ka tesangwa malitsü aser petinutem item shia shilem asemsü nung ka dak zükoktsü.

¹³Idangji ni repranga yok aser anüing tiyong nung mongzü ka yimzüa ola tulu agi yamai shia ayimtenba ni angashi, “Ano kotak tenyar aseme aputsü renema aliba tanga jangzü olatem atema alima nung alirtem asoshi Aiatai! Aiatai! Aiatai!”

Jungkai Adokba 9

¹Idangji tenyar pungububai pei jangzüji apu, aser anüing nungi alima dangi petinu ka tsükba ni angu, aser bonglang makaba ongken süngkhümürtsü pa nem agütsü.

²Pai iba bonglang makaba ongken teshibangbaji lapok aser ongken nungi mimong misen tulu mokozü ama adok. Aser iba ongken mokozü agi anü aser anüing tammang aküm.

³Mokozü nung jagi süngkosen alima nung adok, aser alima nung jepja tashi ama parnok nem tashi agütsü.

⁴Alimai ai mesüra ai tajem meiba mesüra süngdong kecha mekangshitsü, saka shirnok tenütsü nung Tsüngremi temaitsü ajenba mali, item purtemji dang kangshitsü asoshi parnok dang ashi.

⁵Parnokji tepsettsüba masü, saka ita pungu tashi timtem ngudaktsütsü asoshi mela, aser jepjai nisung dak metepdang komama timatemer, yamaji parnoki agütsüba timtemji liasü.

⁶Item anogo nungji nisungtemi tasüba bushitsü, saka aji mangutsü; aser parnoki sünütsü saka tasübai parnok nungi ajentsü.

⁷Aser süngkosentem tereprangtsüji tongbang raratsü asoshi renemba kortem ama liasü. Parnok tekolak nung hon korang mesüka aser parnok tejak nisung mesüka liasü.

⁸Parnok kuji tetsür ku ama aser parnok tepu molusongzü tepu ama liasü.

- ⁹ Parnok kepdang merang kepdang ama, aser parnok tashikang ola tongbang raradaki asemtepa aoba kor talungtsü aika ola ama liasü.
- ¹⁰ Jepja ama parnok dak tepu keta liasü aser ita pungu tashi nisungtem kangshitsü. Parnok ainji parnok tepen nung liasü.
- ¹¹ Bonglang makaba ongken tenyarji parnok madak chuba liasü. Pa tenüing Ibri o nung Abadon, aser Grik o nung Apolyon, (tetezü “Teraksatsüsang.”)
- ¹² Mezüngbuba aiatai tejashitsüji süiogo; ajiang, iba sülen tejashitsü aiatai ana arudagi.
- ¹³ Idangji tenyar trokbubai pei jangzüji apu, aser Tsüngrem madang aliba hon tekülemdak tezütem pezü nungi ola ka ni angashi.
- ¹⁴ Jangzü amer aliba tenyar trokbuba dangji ashi, “Shibanga aliba kotak tenyar pezüji Eufрата ayong tulu nungi chiokang!”
- ¹⁵ Meimchirtem shilem asemsü nung ka tepsettsü asoshi, koba kotak tenyar pezüji ghonda aser anogo aser ita aser küm asoshi renemogo parnok chiok.
- ¹⁶ Kor nung amenba temeranger yongsükji million noklang ana liasü ta ni angashi.
- ¹⁷ Kü mangdang nung ni item kortem aser iba manung amenertem yamai angu: parnok teku nung kepdangji mi ama temerem, naknaka tanen aser tenenya aser kortem tekolakji molusongzü tekolak ama, aser parnok tebang nungi mi aser mokozü aser mitsüktsü mozü adok.
- ¹⁸ Parnok tebang nungi adokba mi aser mokozü aser mitsüktsü mozü item temerenshi asem jagi meimchirtem shilem asemsü nung ka tepset.
- ¹⁹ Kechiyong kortem ainji parnok tebang aser tepen nung liasü; kechiaser parnok tepen per mesüker; aser tekolak keter aser item jagi parnoki yirutsür.
- ²⁰ Item temerenshitem agi koba tanüngba nisungtem metepset, parnoki süngyanglutem kobai angutsü, angashitsü aser jajatsü makoker, ibala hon, taribi, yongmenyin, lung aser süng agi yangluba süngyanglutem aser temenen tanelatem külemba toktsütsü parnok teka mapa nungi temulung memeyip.

²¹Mesüra parnoka nisung tepsetba, mesüra arasenba mapa, nüktapangta mesüra auyaba, item nungia temulung memeyip.

Jungkai Adokba 10

Kotak Tenyar Aser Kaketlong Tila

¹Idangji mepet agi sobur tashi tait tenyar ka kotak nungi aluya ni angu. Pa kolak manung tongnügen ka liasü; aser pa tejak anü ama; aser pa tetsüng mi tongshi ama liasü

²Aser pai pei teka nung kaketlong tila ka lapoka liasü. Pai pa tetsüng tajichi tzüyim manung aser tabelen ali nung ajemdak.

³Aser molusongzüi arrürba ama pai ola tulu agi ayimten. Pai kadang ayimten, tsüngmok teneti ola tulu adoka jembi.

⁴Kodang tsüngmok teneti ola adok, ni zülutsü renema liasü; saka ni kotak nungi ola kati ya shia angashi. “Tsüngmok teneti jembibaji temaitsü ajena shibanga yuang, aser otemji zülua teyu.”

⁵Tzüyim manung aser ali nung noktakba tenyar shiba ni angu, pai pei teka tajichi kotaklen mekanga,

⁶anüng aser idakji kechisa lir, alima aser idakji kechisa lir, tzüyim aser idakji kechisa lir, item ajak yangluba shiba teti tatem makai taküm alir, pa agi joko menua malitsü ta azüngashi.

⁷Saka tenyar tenetbubai koba mapang nung jangzü aputsü renemtsü, iba ola anogotem nung Tsüngrem indang miima akabatem tatembang akümstsü, koba pa tenzüker ainkartem nem agütsü, iba miim oji abensa-a ataloktsü.

⁸Kotak nungi koba ola ni angashi iba jagi tanaben kü den jembiba ni angashi, pai ashi, “Oang, tzüyim aser ali nung noktaka aliba tenyari koba kaketlong lapoker ama lir, nai aji bener arung.”

⁹Anungji ni tenyar dang jagi ao aser kaketlong tilaji kü nem kua ta pa dang asüngdang. Pai kü dang ashi. “Agiang aser ya chiang, iba yagi ne tepok taku kümdaktsütsü, saka ne bang nung ninang mojitzü ama tanang alitsü.”

¹⁰Ni tenyar ket nungi kaketlongji agizüka achi, aser kü bang nung ninang mojitzü ama tanang liasü, saka kodang ni ya achi kü tepok taku aküm.

¹¹Idangji kü dang ya ashi, “Nüburtem, kintem, oshitem aser chubatem jenti indang nai tanaben ainkar o jembitsüla.”

Jungkai Adokba 11

Kulisür Ana

¹Idangji ajok mesüker tasadangba rangdong ka kü nem agütsü, aser kü dang ashi, “Aramesoang aser nai Tsüngrem tenla ki aser tenla sabangji asadangang, aser idakji tekülemertem züngdangang.

²Tenla ki kima tezülen kilempokjibo tokjang, ajibo tasadang kechiaser ajibo kintem nem agütsüogo, aser parnoki ita lir-ana temeshi yimtiji tetsüng agi ajemshitsü.

³Ni kü kulisür ana yoktsü. Parnoki anem sü abener, anogo meyi ka noklang ana aser roker shin o jembitsü.”

⁴Item ya alima Kibuba madang noktaka aliba oliv totzü süngdong ana aser milendong anaji lir.

⁵Kari parnok yirutsünüra, parnok tebang nungi mi adoka parnok anemertemji meyoker; aser kari parnok yirutsünüra pa yamaji tepsettsüla.

⁶Parnoki shina jembiba anogo nung tzünglu marudaktsütsü asoshi anüng shibangtsü parnok dak ain lir; aser kwiben parnoki tzü agi azü kümdaktsünüdir temerenshi wara ajak agi alima dak züknüdir, paibenji inyaktsü parnok dak ain lir.

⁷Parnoki kodang pei kuli renemdir, idangji iba bonglang makaba ongken nungi kechi shiruru adokdir pai parnok den tongbang raratsü aser parnok koktettsü aser parnokji tepsettsü.

⁸Tanela tsütsü amshiba Sodom mesüra Ijip ta ajaba yimti tulu, kong parnoki Kibuba-a kangki nung angenlok; iba yimti tulu yimdong nung parnok tasü mangtem ontaka alitsü.

⁹Aser nüburttem, kidongtem, oshitem aser kintem rongnungi anogo asem ser tesadang parnok tasü mangtem ajia alitsü; parnok tasü mangtem leper nung ayutsü parnoki memelatsü.

¹⁰Aser alima nung alirtemi parnok indang pelateptsü, aser pelatepa kati ka nem sempet agütsü teptsü, kechiaser item ainkar ana jagi alima nung alirtem timtemdaksütsü.

¹¹Idangji anogo asem ser tesadang süir külen Tsüngrem nungi taküm agütsüba tangula parnok daki ait aser parnoki tetsüng agi noktak aser parnoki repranga alirtem madak tetsübu tulu adok.

¹²Idangji kotak nungi ola tulu kati parnok dang shia angashi, “Yagi atung!” Aser parnok anemertem madang parnok repranga lia mepet nung parnok kotaki atu.

¹³Aser iba mapang nungi menoknok tulu anak aser yimti ter-sü nung ka chirep, aser menoknok jagi nisung meyi tenet tepset; aser tanüngbatemi tsübuseta kotaker Tsüngrem nem sentsüwangshi agütsü.

¹⁴Tanabuba aiataiji süiogo, ajiang, tasembuba aiataiji yakta arudagi.

Tenetbuba Jangzü

¹⁵Idangji tenyar tenetbubai pei jangzüji apu, aser kotak nung ola tulu adoka ashi, “Alima yimli asen Kibubar aser Khristar meyong yimli akümer, aser pai teti tatem makai yimsü asütsü.”

¹⁶Aser tamburtem metsür pezü shirnok Tsüngrem madang pei chuba menden nung mena liasü, parnoki pei sasa apudak aser Tsüngrem külem,

¹⁷aser parnoki ashi; “Oh tesüiba mapang nung aser tang aliba ajak Takoksang Kibuba Tsüngrem, onoki ne tenüng asanger, kechiaser nai pei ain tulu agi nai yimsü asütsü tenzükogo.

¹⁸Kintemi ain adok, saka ne ain adokba anogo tongogo; aser tasürtem o bendangtsü mapang tongogo. Ne tenzükertem aser ne ainkartem aser temeshipurtem aser ne tenüng akhüm tsüburtem tulu-tila na ajak nem sempet agütsütsü, saka alima raksatsürtem samatsütsü asoshi mapangji tongogo!”

¹⁹ Idangji kotak nung aliba Tsüngrem tenla ki lapok, aser pa tenla ki nungji tezüngzüktepba Ozüing Süngden angu, aser tsüngpret pretba, tsüngmok olatem aser menoknok, rür tsükba yipru tulu adok.

Jungkai Adokba 12

Tetsür la Aser ngüm molutzürang

¹Idangji kotak nung temaitsü tulu ka adok; tetsür ka anü sobur aser la tetsüng kübok ita lir, aser la kolak nung petinu terana aketba korang ka semer liasü.

²La mashisa liasü aser nu amungtsü asoshi nuso ashitsü atua ayimten.

³Ano kotak nung temaitsü tanga ka adok, ajiang, tekolak tenet aser tezü ter tener ngüm molutzürang temerem tulu ka liasü; aser pa kotak nung chuba korang tenet sema liasü.

⁴Pa tepen agi anüing petinutem asemsü nung ka atsüa arur alima nung tsükdaksü. Aser tanur tasor aliba tetsürlai tanurji soli-i, lar chir meyoxtsü asoshi iba ngüm molutzürang la jakdang noktak.

⁵Iba tetsüri tebur chanu ka shibai merang ajok agi kintem ajak madak yimsü asütsüba lir pa aso; iba techirji Tsüngrem aser pa chuba menden dangi aniket.

⁶Iba tetsürji anogo meyi ka noklang ana ser roker tashi parnoki la mesütsü asoshi, koba arem nung Tsüngremi renema ayuba tesem ka lir, iba arem jagi jena ao.

⁷Aser kotak nung tongbang rara liasü; Mikael aser pa kotak tenyartemi ngüm molutzürang den raratsü ao. Aser iba ngüm molutzürang aser pa tenyartemi rara;

⁸Saka parnoki makok nung parnok talidak kotak nung joko mangu.

⁹Aser iba ngüm molutzürang tuluji tsükdaksü; oda Mojing aser Satan ta ajaba koba tejen peri alima ajonga külakoktsü, paji aser pa den pa tenyartem alima nung tsükdaksü.

¹⁰Aser ni kotak nung ola tulu kati shia angashi, “Tang tekümtet aser ain, asen Tsüngrem yimli aser Khrista bangdak aruogo; kechiaser asen adianutem

nem tai agütsüba kobai mangali sangwali asen Tsüngrem madang parnok anema tai agütsür, pa tsükdaktsüogo,

¹¹Kechiyong parnoki San chanu zü, aser parnok pei kuli o agi paji kokogo; kechiaser parnoki tasüba tonga pei taküm mapayu.

¹²Anungji Oh kotak, aser nenok idakji alirtem, nenoki pelatepang. Saka alima aser tzüyim asoshi aiatai tejashitsü lir, kechiaser Mojing, nenok dangi aluogo; pa mapang tatsüka dang ta meteta, pai kanga ain aiter.”

¹³Aser ngüm molutzürangi pa alima nung tsükdaktsüba ngua, tebur chanu ka asoba tetsürlaji arishi.

¹⁴ Saka iba tetsürla per nungi pila-a aremleni pei talidaki yima aotsü asoshi la nem mongzü tulu tashikang ana agütsü; idakji la oa iba per tejak nungi miima küm asem ser tasadang tashi mesü.

¹⁵Aser iba tetsürji tzülok agi punga odaktsütsü asoshi, la sülen peri pei tebang nungi ayong ama tzü adokdaktsü.

¹⁶Saka ali-i tetsürla yaria pei tebang lapoka, ngüm molutzürangi tebang nungi yokba ayongji meyoka adok.

¹⁷Idangji ngüm molutzürangi tetsürla dang ain kanga adok, aser pai tetsürla tanüngba chirtem, oda Tsüngremer temelaba ozüng benshirtem aser Yisu kuli ametertem den raratsü ao.

¹⁸Aser pai tzüyim lisem manung noktak.

Jungkai Adokba 14

Nisung 144,000 Teloki Atenba Ken

¹Idangji ni reprang, aser ajiang San Chanuji Zion tenem nung noktaka liasü; aser pa den meyi noklang ka ser lir pezü, parnok tenütsü nung pa tenüng aser Tebu tenüng zülua liasü.

²Aser kotak nungi tzü jenti arrürba ola ama aser tsüngmok ola tulu ama ola ka ni angashi; aser ni angashiba olaji kongki awartemi kongki aika sashia awar ama liasü.

³Chuba menden madang aser shiruru pezü madang aser tamburtem madang parnoki ken tasen tenya liasü. Aser alima nungi alangzükbatem meyi noklang ka ser lir pezü dak alema shingaiä iba kenji angazüktsü mokoki liasü.

⁴Parnokji pei sasa tetsürtem den memerük maküm, kechiyong parnokji tasüngtetpurtem. San Chanuji kolenisa odir parnoki pa sülen anitaka aor. Tsüngrem aser San Chanu atema parnokji nisungtem rongnungi mezüng tangzükba süngjangtem ama lir.

⁵Parnok tebang nung tiyazüji mangu; kechiaser parnokji pungmen maketbatem lir.

Tenyar Asem Osangtem

⁶Aser anüng tiyong nung tenyar tanga ka yimzua ni angu. Alima nung alirtem kin, kidong, oshi aser nübu ajak madang sangoktsütsü, teti tatem makaba osangtajung pai bena lir.

⁷Aser pai ola tulu agi ashi, “Tsüngrem tsübuang, aser pa sentsü wangshidakjang, kechiaser pa obendangba mapang arua lir; aser kotak aser alima aser tzüpokdaktem ajak shibai yanglu pa külemang.”

⁸Aser tangar tanabuba tenyari anitaka ashi, “Kobai pei nüktapangta ain adokba yi kin ajak nem jemdaktsü, iba Babilon tulu laogo, laogo.”

⁹Aser tasembuba tenyari parnok sülenji anitaka ola tulu agi ashi, “Shirisa iba shiruru aser süngyangluji külemdir, aser pei tenütsü nung mesüra teka nung temaitsü ajenbaji agizükdir,

¹⁰ Tsüngrem ain adokba marok nung, pa ain adokba yi, koba memeyoktepi jung junga renema lir, aji paia ajemtsü aser Temeshi tenyartem aser San Chanu madang mi aser mitsüktsü mozü agi pa kangshitsü.

¹¹ Aser parnok timtem mokozü teti atur; aser shirnoki iba shiruru aser pa süngyanglu külemer, aser pa tenütsü temaitsü ajenba agizük, mangli sangwali parnok anisüngzük maka.”

¹²Idaki temeshipurtem shirnoki Tsüngrem ozüngtem benshir aser Yisu dak tamang ayuba akanga azüita alirtem asoshi taremzük ayutsü nüngdaker.

¹³Aser kotak nungi ola kati shia ni angashi, “Züluang tang nungi shirnok Kibuba nung asü parnok tepelatsü.” Tanelai ashir, “Hau, Parnok belema inyakba nungi anisüngzüksü, kechiyong parnok mapa parnok den anidaker.”

Alima Aluruwa

¹⁴ Aser ni repring aser mepet temesüing ka angu; aser iba mepet manung nisung chir mesüker ka mena ni angu. Pa kolak nung hon korang semer aser teka nung ninok techira ka liasü.

¹⁵Aser tenla kidang nungi tenyar tangar ka adoka, mepet nung mena aliba dang ola tulu agi ayimtena ashi, “Ne ninok yokang, aser ruang, kechiyong tarutsü mapang tongogo, kechiaser alima alurutsü tongogo.”

¹⁶Idangji mepet nung amenbai alima nung pei ninok yok, aser alimaji aru.

¹⁷Kotak nung aliba tenla kidang nungi ano tenyar tanga ka adok. Pa teka nunga ninok techira ka liasü.

¹⁸Aser mi madak, ain akaba tenyar tanga ka tekülemdak nungi adok, aser pai iba ninok techira amba dangji ola tulu agi ayimtena ashi, “Ne ninok techiraji yoka, alima tsükmenatzü tezü tejeptemji bendenang; kechiyong pa süngjang junga menogo.”

¹⁹Anungji iba tenyari alima nung pei ninokji yok, aser alima tsükmenatzü benden, aser Tsüngrem ain adokba tsükmenatzü ajetzükdak tulu temenüngdakji enok.

²⁰ Aser yimti tezülen iba temenüngba ajemshi, aser temenüngdak nungi azü adoka kor lakem tonga tua mile noklang ana tashi ayimsünga ao.

Jungkai Adokba 16

Tsüngremer Ain Adokba Maroktem

¹Idangji tenla kidang nungi tenyar tenet dangji yamai ola tulu kati ashiba ni angashi, “Oang aser Tsüngrem ain adokba terasaba marok tenetji alima nung meküplokjang.”

- ² Anungji mezüngbuba tenyarji ao aser marokji alima nung meküploksü; aser shiruru temaitsü ajena akaba aser iba süngyanglu külemertem dak tetsübutüsü aser tangotsü komo adok.
- ³ Tanabuba tenyar jagi pa marok tzüyim nung meküploksü, aser aji nisung tasü azü ama aküm, aser tzüyim nung aliba taküm shiruru ajak asü.
- ⁴ Tasembuba tenyar jagi pa marok ayongtem aser tzüpokdaktem nung meküploksü; aser itemji azü aküm.
- ⁵ Aser tzütem nung aliba tenyari yamai shia ni angashi. “Oh na Temeshiba, shiba lir aser liasü Ne obendangbatem nungji na ochi lir.
- ⁶ Kechiaser parnoki temeshipurtem aser ainkartem azü tokshitsü aser naia parnok nem tajemtsü azü agütsü.”
- ⁷ Aser tenla sabangi ya ashiba ni angashi, “Hau, Oh Ajak Takoksang Tsüngrem, Kibuba, ne obendangbatem chichiba aser ochi lir.”
- ⁸ Pezübuba tenyari pa marok anü nung meküploksü; aser nisungtem ajak dak mi ama rongdaksütsü tashi pa nem agütsü.
- ⁹ Anungji nisungtem dak tatsük tesashi agi rongloka apu, aser item temerenshi madak ain akaba Tsüngrem tenüng anema parnoki atala; saka parnoki temulung memeyip aser pa nem sentsüwangshi magütsü.
- ¹⁰ Pungububa tenyari shiruru chuba menden nung pa marokji meküploksü, aser pa yimli tammang aküm. Parnoki tekangshi agi pei temeli metepshi,
- ¹¹ aser parnok timtem tekangshi aser komo atema kotaker Tsüngrem anema atala, saka parnoki pei mapatem nungi temulung memeyip.
- ¹² Trokbubai pa marokji Eufрата ayong tulu nungji meküploksü, aser anüdoklen nungi aruba chubatem lenmang renemtsütsü asoshi iba ayong tzüji kongadok.
- ¹³ Idangji ngüm molutzürang tebang nungjagi, aser shiruru tebang nungjagi aser tiyazü ainkar tebang nungjagi memerükba temenen tanelatem, allutem mesüker adokya ni angu.

¹⁴Kechiaser parnokji temenen tanelatem aser parnoki sayatenya temaitsütem inyak. Aser ajak Takoksang Tsüngremer anogo tulu nung tongbang raratsü asoshi alima chubatem ajak külemi sentepdaksütsü parnok dangi ao.

¹⁵ “Ajiang, ni auür ama arur. Shibai mangsa mejajatsü aser maksü mangutsü asoshi saksalema alir aser sobutsü renema ayur pa tepelatsü.”

¹⁶ Aser Ibri o nung Armageddon ta ajaba tesem ka nung parnoki parnokji sentepdaksü.

¹⁷Aser tenetbuba tenyari pa marokji mopung nung meküploksü; aser tenlaki chuba menden nungi ola tulu ka adoka ashi, “Ya renemogo.”

¹⁸Alima nung nisung lili nungi kodanga matalokdangba menoknok tulu, tsüngpret pretba, tsüngmok ola tulutem liasü.

¹⁹ Yimti tulubaji asemsü küma lemdang, aser kintem yimtitemji chirepa lao; aser Tsüngrem ain adoka tesashi yi marok iba Babilon tulu nem agütsütsü asoshi Tsüngrem madang paji bilemtetogo.

²⁰ Aser asetkong ajak jena ao, aser tenemtem joko mangu.

²¹ Kotak nungi seret tenem-nem shi taret rür nisungtem dak tsük aser temerenshi atema nisungi Tsüngrem atala kechiyong iba temerenshiji kanga tulu liasü.

Jungkai Adokba 17

Jabujarila O Bendangba

¹ Idangji marok tenet amba tenyar rongnungi ka aru aser kü den jembia ashi, “Yagi arung, tzü jenti manung mena aliba nüktapangtala tulu anema o bendangbaji ni ne dang sayudi.

²Alima chubatem la den jabujari benshi aser alima nung alirtem la jabujariba yi agi mesep.”

³ Idangji pai ni Tanela nung aremi anir ao aser Tsüngrem atalaba tenüng agi sünga aliba tekolak tenet aser tezü ter aketba shiruru temerem ka nung mena aliba tetsür ka ni angu.

⁴ Iba tetsürji nakrema meremba aser temerem sobutsü sobur, aser hon aser senti lung aser berem azüker liasü. Aser la teka nung te sempatsütem aser la jabujari memerükba oset agi sünga hon marok ka liasü:

⁵ La tenütsü nung miim o tetezü aketba tenüng ya zülü liasü: “BABILON TULU JABUJARIRTEM ASER ALIMA TESEMPATSÜTEM TETSÜDI.”

⁶ Aser iba tetsürji temeshipurtem azü aser Yisu atema tepsetbapur azü agi mesepba ni angu. Kodang ni la angu, ni kanga süngmangadok

⁷ Saka tenyar jagi kü dang ashi, “Nai kechiba süngmanger? Iba tetsür aser la bener jajaba tekolak tenet aser tezü ter atenba shiruru indang miim o ni ne dang shidi.

⁸ Nai kechi shiruru angu, la liasü, saka tang mali. La bonglang makaba ongken nungi adoktsü, aser tesamadaki aotsü anasa lir, aser alima yangludang nungi taküm kaket nung shirnok tenüng mali, item alima nung alirtemi iba shiruru koda liasü, saka tang mali aser tarutsü lir, pa kodang ngudir parnoki süngmangtsü.

⁹ Idaki shisatsü akaba tetezü lir. Tekolak tenetji tenem tenet; koba manung tetsürji mena lir.

¹⁰ Itemji chuba tenet lir; parnok pungubo lao-ogo, ka tang lir. Tangarji ano maru, aser kodang pa arudir pa kenpiga dang alitsü.

¹¹ Aser koba shiruru liasü aser tang mali paji tibuba, aser pa parnok rongnung ka aser pa tesamadaki aotsü.

¹² Nai anguba tezü terji chuba ter lir; parnoki ano chuba yimli tashiji magizük, saka ghonda ka asoshi shiruru denji parnoki chuba bangdak agizüktsü.

¹³ Parnoki temulung ka sür parnoki pei tashi aser bangdak iba shiruru nem agütsür.

¹⁴ Parnoki San Chanu anema raratsü, aser San Chanui parnokji akoktsü, kechiaser pa kiburtem madak Kibuba, chubatem madak Chuba. Aser pa den alirtema, oda shir jatetba aser temulung lemtetbapur lir, parnoki akoktsü.”

¹⁵Idangji tenyar jagi kü dang ashi “Nai koba tzütem angu, oda kong nüktapangtala mena liasü, itemji nüburtem aser teloktem, kintem aser oshitem lir.

¹⁶Nai anguba tezü ter aser shiruru jagi nüktapangtala sempatsü; parnoki la azünga aser mangsa kümdaktsütsü, aser la shi achitsü, aser la mi agi ajonga rongtoktsü.

¹⁷Kechiyong Tsüngrem O matalok tashi la sünütsü, asütsü, aser temulung ka küma parnok yimli shiruru nem agütsütsü Tsüngremi parnok temulung nung yutsü.

¹⁸Aser koba tetsür nai angu, la alima chubatem madak yimsü asüla yimti tuluji lir.”

Jungkai Adokba 18

Babilon Laoba

¹Item süir külen ni bangdak tashi tulu anguba tenyar tangar ka kotak nungi aluya angu; aser pa sentsüwangshi agi alima tesangwa aküm.

²Aser pai tashi agi ayimten: “La lao-ogo, lao-ogo Babilon tulu lao-ogo! La temenen tanelatem alidak kümogo; memerükba tanelatem memerükba aser tesempatsü ozü-sangnu amungdak la kümogo.

³Kechiyong kin ajak la jabujariba ain adokba yi agi mesepogo, aser alima chubatemi la den shi jabujari benshiogo; aser lar lalushibong agi shishirtem takar kümdaktsüogo.”

⁴Idangji kotak nungi tanga ola ka ni angashi, “Kü nüburtem, nenoki la temenen den melemsateptsü asoshi, aser la temerenshi magizüktsü asoshi la nungi pila-a adokang.

⁵ Kechiyong la temenentem anüng tonga nangtenogo, aser lar temenentem Tsüngremi bilemtetogo.

⁶ Lai kechi koda agütsü aji oda la nem shia agüjang, aser la mapa yari la nem anasü nung anasü shia agüjang, aser koba marok nung lai meyoktepa renem, iba marok nung la nem anasü meyoktepa renemjang.

⁷Lai mezümeküma aser lalushibonga benschiba ama, patakaji la nem tekangshi aser tajeptsü agüjang, kechiaser lai pei temulung nung ashir, 'Ni chubatsür lir; ni amitsürla masü, ni mangyimba kodanga mangutsü.'

⁸Anungji tasüba, mangyimba, ayawara item ajak la dangi kenüyongi arutsü, aser la mi agi rongtoktsü; kechiaser la obendanger Kibuba Tsüngrem tashi tait lir.”

⁹Alima chubatem shirnoki la den nüktapangta benshi aser jabujaria ali; kodang parnoki la arongba mokozi angu, la atema jeba mang ayimtsü,

¹⁰aser la kangshiba tsübu nung, parnoki talang nung noktaka ashitsü “Aiatai! Aiatai! Yimti tulula Babilon yimti tashi taitla! Ghonda ka nung ne obendangba aruogo!”

¹¹Aser alima shishirtemi la asoshi ajeber aser mang ayimer, kechiyong parnoki shishilembatsü makok,

¹²oda hon, taribi, senti lung, berem, sü tanük tajung, nakrema meremba sü, lota sü, temerem sü, süngya yimtsü, shidi tepu agi yangluba kechisarena, aser marbel agi yangluba kechisarena;

¹³süngshi, aon menemtsü, aser liangmesen teronem totzü, mesen, yi totzü, am tanük, item nisung shingai malir.

¹⁴“Aser ne tanelai azüabungba süngjangtem na nungi ogo aser tobur tajung aser sentsüprang osettem na nungi sama-a ogo, joko itemji kodanga mangutsü.”

¹⁵Shishirtemi item oset ayok, shirnok la agi takar kümdaktsü, saka parnoki la timtemba ngua oji nung noktaksü, aser la atema parnoki mang ayimtsü,

¹⁶aser ashi, “Sü tanük, nakrema meremba aser temeremso, hon aser senti lung, aser berem agi sobuba iba yimti tulula, Aiatai! Aiatai! Aiatai!

¹⁷Kechiaser ghonda ka nung item oset ajakto samaogo.” Aser rong kiburtem aser rong agi külen küleni aortem aser rong nung inyakertem, aser kwikati tzüyim nung inyaka chiyungtsü angur,

¹⁸parnok ajaki ojita noktaker, la arongba mokozi ngur ayimtena ashi, “Iba yimti tulu mesüka kechi yimti ali?”

¹⁹Aser parnok kolak nung auyi paloka jeba mang ayim, aser ashi. “Kong rong kiburtem la rongsen tulu agi takar aküm. Aiatai! Aiatai! Aiatai! Kechiaser ghonda ka nung la samaogo!”

²⁰Kotaki pela-ang, nenok temeshipurtem, tenyartem aser ainkartem, la teraksaba nung pela-ang. Kechiyong nenok asoshi Tsüngremi la madak o bendangogo.”

²¹Idangji tenyar tashi tait kati temenügba lungpak tulu ama lung ka ajunga arur tzüyim nung ajungokja ashi, “Babilon yimti tuluji tashiyim agi laodaktsüsü, aser joko kodanga mesaktsü.

²²Aser kongki awartem o ken tenertem ola, jemji aser jangzü apurtem ola na nungi kodanga mangashitsü; aser temenügba ola ne dak kodanga mangashitsü.

²³Ne dak milen tesangwa kodanga madoktsü; kiyimba aser kiyimla ola ne dak kodanga mangashitsü. Kechiaser ne shishirtemji alima tongtipurtem liasü; aser ne temezünger mapatem agi kin ajak ashioaktsüogo.

²⁴La dak ainkartem azü angu, aser Tsüngrem nübur züji angu; aser alima nung tepsetba zü iba yimti nung nguogo.”

Jungkai Adokba 19

Kotak Nung Takok Ken Atenba

¹Item süir külen kotak nung aliba telok tulu ola ama adoka ni angashi. “Haliluya! Tekümtet, aser sentsüwangshi, aser ain asen Tsüngrem meyong lir, kechiyong pa o bendangba ochi aser temeshi;

²kechiaser koba nüktapangtalai pei nüktapangta mapa agi alima menentsü, pai la o bendang, aser nüktapangtala teka agi tepsetba Tsüngrem tenzükertem azü mang yangogo.”

³Aser parnoki tanaben ashi, “Haliluya! La mokozi teti tatem makai atur.”

⁴Aser tamburtem metsür pezü aser taküm shiruru pezü jagi chuba menden nung amenba madang apudak aser Tsüngrem külem, aser parnoki ashi, “Amen, Haliluya!”

San Chanu Kiyimba Benjong

⁵ Aser chuba menden nungi ola ka adoka ashi, “Tsüngrem tenzükertem aser pa tsüburtem, nenok tulu tila ajaki asen Tsüngrem tenüng sangang!”

⁶Idangji telok tulu ka ayimtenba ola ka ama ni angashi, aser tzü jenti arrürba ola ama aser tsüngmok tashi agi amokba ola ama liasü, aser ashi, “Haliluya! Kechiaser Ajak Takoksang, asen Kibuba Tsüngrem chubar.

⁷Asenoki lungsoa pelatepdi, aser pa nem sentsüwangshi agütsüdi, kechiaser San Chanu kiyimba mapang tongogo, aser pa kinungtsü pei sasa renema lir.

⁸Sü tanük, sentsüprang aser temerük la sasa sobutsü asoshi Tsüngremi la dang mela-a kar, kechiyong sü tanükji temeshipur temeshiba mapa lir.”

⁹Idangji pai kü dang ashi, züluang, “San Chanu kiyir benjong jagi shirnoksa jaok parnok tepelatsü”. Ano pai kü dang ashi, “Item Tsüngremer ochi o lir.”

¹⁰Idangji pa külemtsü ni pa tsüngdang apudak, saka pai kü dang ashi, “Nungma, Ni ne külem tenzüker aser ne adianu rongnung ka lir, aser Yisu kulisüba abenertem lir. Tsüngrem tsüngdang apudakang.” Kechiyong Yisu kulisübaji tanela shin o lir.

Kor Temesüng Nung Asangba

¹¹Idangji Kotak lapoka ni angu; idakji kor temesüng ka liasü, aser iba manung amensang dang Temulung Lemtetba aser Ochiba ta aja, kechiyong pai temeshiba nung o bendanger aser rara.

¹²Pa tenükji milak ama, aser pa tekolak nung chuba korang aika liasü, Pa tenüng ka zülua lir koba pa dak alema shingai memetet.

¹³Azü nung aremba sobutsü ka pai sobua lir, aser pa tenüngji Tsüngrem O ta ajar.

¹⁴Aser kotak nung aliba temerangertemi sü tanük temesüng aser temerük sobur, kor temesüngtem nung mener, pa sülen anidak.

¹⁵Aser pai kintem dak azüktsü asoshi pa tebang nungi nok techira ka adok aser pai ajak Takoksang Tsüngrem ain tesashi adokba merang ajok agi parnok madak yimsü asütsü tsükmenatzü menünga pai ajemshitsü.

¹⁶Pa sobutsü aser pa tepi manung ta tenüng yamai zülua lir: “Chubatem MADAK CHUBATIBA ASER KIBURTEM MADAK KIBUBA.”

¹⁷Idangji tenyar ka anü nung noktaka ni angu. Anüng tom nung yimzüba ozüsangnu jakdang ola tulu agi ayimtena pai ashi, “Arung, aser Tsüngremer benjong tuluba dangi sentepang.

¹⁸Arung aser chubatem shi, tirtem, temerangertem shi, kortem aser item madak asangbatem shi meimchir ajak shi, alar aser nüji, tulu aser tila item shi Chiang.”

¹⁹Idangji kor nung amensang aser temerangertem anema raratsü asoshi iba shiruru aser alima chubatem aser parnok temerangertem külemi sentepba ni angu.

²⁰Shiruru aser pa den koba tiyazü ainkari pa madang temaitsü inyak, aser item agi pai shiruru temaitsü agizükertem aser pa süngyanglu külemertem külakoktsü, parnok anaprongla apu, aser mitsüktsü mozü agi jangrua aliba misem nung taküm lia tenaprongla puok.

²¹Aser tanüngbatemji kor nung amenba tebang nungi adokba nok agi tepset; aser ozüsangnu ajaki parnok shiji jangratema achi.

Jungkai Adokba 20

Küm Meyirijang Ka

¹Idangji bonglang makaba ongken süngkhümürtsü aser merangsen tulu ka pa teka nung amer tenyar ka kotak nungi aluya ni angu.

²Pai iba ngüm molutzürang, oda tejen per, koba Mojing aser Satan lir, pa pua küm meyi ka asoshi alen,

³aser bonglang makaba ongken nungji puok, aser küm meyi kaji mabensa tashi pai kintem külakoktsütsü makoktsü asoshi, aji shibang, aser iba manung temaitsü ajen, iba sülen mapang tatsüka asoshi pa chioktsü.

⁴Idangji chuba mendentem ni angu, aser item nung amenbatem nem o bendangtsü tashi agütsü, Yisu kuli atema aser Tsüngrem o atema shirnok tekolak atang, aser shirnoki iba shiruru mesüra iba süngyanglu mekülem, aser shirnok tenütsü aser parnok teka nung temaitsü ajenba magizük, parnok angu. Aser parnok takütem shia aru aser Khrista den küm meyi ka yimsü asü.

⁵Küm meyi kaji mabensa tashi tanüngba tasürtem shia maru. Ibai mezüngbuba shia arubaji alitsü.

⁶Mezüngbuba shia aruba nung shilem akartemji tepelatsü aser temeshi alitsü. Tanabuba tasübai item madak tashi-ain maka, saka parnok Tsüngrem aser Khrista putirtem akümtsü, aser parnok pa den küm meyi kaji yimsü asütsü.

⁷Aser kodang küm meyi kaji abensadir, Satan pa tsüngden chiokdak nungi chioktsü,

⁸Aser alima kinük pezüsülen aliba kintem, Gog aser Magog, shirnok yongsük tzüyim lisem ama, parnok külakokja, rarai sentepdaksütsü asoshi pa arutsü.

⁹Parnoki temeshipurtem tanendak aser temeimba yimtiji meketbang; saka kotak nungi mi alu, aser parnok rongtok.

¹⁰Aser parnok külakokdaksüba mojingji mi aser mitsüktsü mozü kangla nung, kong iba shiruru aser parnok mangli sangwali teti tatem makai kangshia alitsü.

Tatembang Obendangba

¹¹Idangji chuba menden temesüng tulu ka aser iba manung amenba ni angu, pa jakdang nungi alima aser kotak jena ao; aser parnok asoshi talidak joko mangu.

¹²Aser chuba menden madangji tasür tulu aser tila ajak noktaka ni angu; aser kakettem lapok, aser tanga kaket koba taküm kaket lir aji lapok. Aser item kaket nung zülua aliba ama, tasürtem pei mapa amato o bendang.

¹³Tzüyimtemi pei dak aliba tasürtem bendanga agütsü, aser tasüba aser asüyimi pei dak aliba tasürtem bendanga agütsü; aser nisung shia pei mapa amato o bendang.

¹⁴Idangji tasüba aser asüyimji molumi nung enok. Iba ya tanabuba tasüba, oda mi kangla.

¹⁵Aser kar taküm kaket nung zülua mungura, pa molumi nung puoktsü.

Jungkai Adokba 21

Kotak Tasen Aser Alima Tasen

¹Idangji kotak tasen aser alima tasen ka ni angu; Kechiyong mezüngbuba kotak aser mezüngbuba alima süitemogo; aser tzüyim joko mali.

²Aser pei kinungpu asoshi kiyimlai sobutsü sobuba ama renemer temeshi yimti, tasen Yirusalem, Tsüngrem nungi kotak nungi aluya ni angu.

³Aser iba chuba menden nungi ola tulu ka agi shia ni angashi, “Ajiang Tsüngrem süki nisung den lir, aser pa parnok den alitsü, aser parnok pa nübur akümstsü, aser pai pei sasa parnok den alitsü, aser parnok Tsüngrem asütsü.

⁴ Aser parnok tenük nungi nüktzü ajak pai aidoktsütsü; aser tasüba joko malitsü, mangyimtsü mesüra tajebsü mesüra tekangshitsü joko malitsü. Kechiyong tejenbatem süitemogo.

⁵Aser chuba menden nung amenbai ashi, “Ajiang, ni ajak tasen yanglur.” Ano pai ashir, “Züluang, kechiyong item o tamangtsü aser ochi lir.”

⁶Idangji pai kü dang ashi, “Ya renemogo. Ni Alfa aser Omega, tetenzük aser tatem. Tzüraba nem taküm tzü Tzüpokdak nungi ni angati dang agütsütsü.

⁷Shibai akoker pai item senmang angutsü aser ni pa Tsüngrem akümstsü, aser pa kü chir akümstsü.

⁸Saka tasü maitertem tetsübuba, mamangba, tesempatsü nisung tepsetertem, jabujarirtem aser tiyazürtem, ajak mi aser mitsüktsü mokozü agi jangrua aliba molumi nung pei shilem angutsü, aser aji tanabuba tasüba asütsü.”

Tasen Yirusalem

⁹Idangji tatembangba temerenshi tenet agi sünga aliba marok tenet amba tenyar tenet rongnung ka aru, aser pai kü den jembi. Pai ashi, “Arung, ni ne dang kiyimla, oda San Chanu kinungtsü sayudi.”

¹⁰Pai ni Tanela nung tenem tulu aser talang kati anir atu, aser temeshi yimti, Yirusalem, kotak nungi adoka Tsüngrem nungi aluba kü dang sayu.

¹¹Ibai Tsüngrem sentsüwangshi agi prangshia liasü. Pa tesangwa senti lung, temerük lungkonglapu mesüka liasü.

¹²Iba lung tsüki tulu aser talang aser süngkhümbong terana liasü, aser süngkhümbong nung Israel kidong terana tenüng zülua liasü:

¹³Anüdok süngkhümbong asem, aser anüdoctip süngkhümbong asem aser anüolen süngkhümbong asem aser anüolentip süngkhümbong asem liasü.

¹⁴Aser yimti lung tsükiji tazüngdak terana liasü aser idakji San Chanu tenyar terana tenüng zülua liasü.

¹⁵Iba yimti, süngkhümetem aser jara asadangtsü asoshi kü den jembiba ket nung hon rangdong tasadangba ka liasü.

¹⁶Iba yimtiji kinük pezü, lenten metong kasadang; aser pai rangdong jagi yimtiji asadang nung mile meyi ka noklang pungu liasü; lenten, metong aser talang kasadang.

¹⁷Pai lung tsükiji asadang nung nisung ka, oda tenyar meyong tasadangbaji süklep noklang ka ser lirpezü liasü.

¹⁸Jaraji jasper agi yanglu, aser yimtiji hon temeja tanüandangtsü temerük mesüker liasü.

¹⁹Yimti lung jara tamentakdakji senti lung tapu ajak agi tobur junga yanglu. Mezüngbuba tamentakdakji jasper liasü, tanabubaji safir, tasembubaji chalcedony, pezübubaji emerald,

²⁰pungububaji sardonix, trokbubaji sardis, tenetbubaji chrysolite, tibubaji beryl, tukubabaji topaz, terbubaji chrysoprase, terkabubaji jacinth, teranabubaji amethyst.

²¹Süngkhümbong terana liasü, oda süngkhüm bong shiaji berem kaka agi yanglu. Yimti yimdongji sentsüprang tanü dangtsü ama hon temeja liasü.

²²Yimti nungji ni tenla ki kecha mangu; kechiyong Ajak Takoksang Tsüngrem aser San Chanuji iba tenla kiji lir.

²³Iba yimti nung anü mesüra ita sangwa tenü ngdaksü maka, kechiyong Tsüngremer sentsüwangshi jagi ibaji sangwadaksü aser San Chanuji iba milen lir.

²⁴Kintemi iba tesangwa nung jajatsü, aser alima chubatemi parnok sentsüwangshi iba tiyongi bener arutsü.

²⁵Iba süngkhümbongtemji anü ng dang kodanga meshibangtsü, kechiyong idakji aonung malitsü.

²⁶Parnoki kintem sentsüwangshi aser tetushi iba dangi bener aittsü.

²⁷Saka langka memerükba mesüra tesempatsü benshiba, aser tiyazür shingaia ajagi kodakang maitsü; saka shir tenü ngsa iba San Chanu taküm kaket nung zülua lir, parnok dang aitsü.

Jungkai Adokba 22

Takümtzü Ayong

¹Idangji Tsüngrem San chanu chuba menden nungi adoka, lungkonglapu mesüker sentsüprang, taküm tzü ayong iba yimdong nung ayimba tenyar jagi kü dang sayu.

²Iba yimti yimdong tiyongji ajanga ayongji ayimer. Ayong ileni aser külenji taküm süngdongji lir, iba süngdong süngjang tapu ter-ana atanger, aser ita shia khen atanger, aser süngdong süngoji kintem anebtsü asoshi lir.

³Joko atakatem kaoba kecha malitsü. Iba tiyong nungji Tsüngrem aser San Chanu menden alitsü, aser pa tenzükertemi pa külemtsü;

⁴Aser parnoki pa jak angutsü, aser pa tenüng parnok tenütsü nung alitsü.

⁵ Aser joko aonung malitsü aser milen tesangwa mesüra anü tesangwa parnok asoshi tenüngdaksü maka, kechiaser Kibuba Tsüngremji parnok tesangwa asütsü, aser parnoki teti tatem makai yimsü asütsü.

Khrista Arutsüba

⁶Idangji tenyari kü dang ashi, “Item o tamangtsü aser ochi lir, aser yakta kechisa ataloktsü lir, aji pei tenzükertem dang sayutsü asoshi, ainkar tanelatem Tsüngrem Kibubai pei tenyar yok.”

⁷Yisui ashir “Ajiang, ni yakta arur, shibai iba kaket nung shinba otem anga-a benshir pa tepelatsü.”

⁸Ni, Yohani, item o angashi aser angu. Kodang ni item angashi aser angu, kotak tenyar shibai kü dang item sayua liasü pa külemtsü ni pa tsüngdang apudak.

⁹Saka pai kü dang ashi, “Yamaji nungma, ni ne den külem tenzüker ka lir aser ne adianu ainkartem rongnungi lir, aser iba kaket nung aliba otem tashi anga-a benshirtem rongnungi ka lir. Nai Tsüngrem tsüngdang külemang.”

¹⁰Aser pai kü dang ashi, “Iba kaket shin otem temaitsü ajena teshibang, kechiyong tabensaba mapang anasa lir.

¹¹ Tamajung inyakertem maneni tamajungsa inyakdakjang, memerüki alirtem memerükisa lidakjang, ochishiri ochisa inyakdakjang, aser temeshipurji temeshisa lidakjang.”

¹²Yisui ashir, “Ajiang, ni yakta arur, nisung shia pei mapa amato sempet agütsütsü aji kü den lir.

¹³Ni Alfa aser Omega mezüngbuba aser tesübuba, tetenzük aser tatembang.”

¹⁴Shirnok sobutsü shitok parnok tepelatsü; anungji parnoki taküm süngdong agitsü tashi ain angutsü aser süngkhümbongtem ajanga yimti jagi itettsü.

¹⁵Azütem, arasenertem, jabujaritem, nisung tepsetertem aser süngyanglu külemertem aser tiyazü meimer aser tiyazü yanglurtem ajak yimti tezülen alitsü.

¹⁶“Ni, Yisui, arogotem asoshi nenok dang item kuli südaktsütsü kü tenyar yokogo. Ni Dawider tera aser pa nungi jakzükba, sentsüprang atunütsük petinu.”

¹⁷ Aser Tanela o kiyimla nati ashi, “Arung,” aser shiba angashir shidakjang, “Arung,” shiba tzüRAR arung, aser shibai takümtzü aginür, pa nem angati agidakjang.

Tatembang O

¹⁸Iba kakat nung ainkar shin o-tem angashirtem shia dang ni kuli agüja ashir; Kari item nung langka bendenlokra, iba kakat nung zülua aliba temerenshitem pa dak Tsüngremi bendenloktsütsü;

¹⁹aser kari iba ainkar shin o kakat otem nungi langka endokra, iba kakat nung rateta zülubatem ama taküm süngdong aser temeshi yimti nungi Tsüngremi pa shilem endoktsü.

²⁰Shibai item kuli o agütsür pai ashi, “Hau, Ni yakta arur.” Amen, Kibuba Yisu, Arung!

²¹Kibuba Yisu taochi temeshipur ajak den liang. Amen

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil